Gerardo boldezio Veronensi tanquam patri observandissimo Jacobus de vitalibus Brixiensis s.p.d. Putaueram ego antea vt ingenue fatear singulare medicorum decus Gerarde Veronensis Bartholomeum montagnanam preceptorem tuum quem tantopere tibi imitandum susceperas.quemque Platonis more altero pene quoque verbo miris in celum laudibus extollere consueueras.eruditum quidem atque apprime expertum medicum extitisse.Verum quoniam gratissimum te in eum nactus esset discipulum.qui diuino ingenio doctrina ac medica gloria clarus velut alter Hipocrates hac tempestate colereris.facile inducebar vt existimarem id Bartholomeo tuo vsu euenisse quod de grecis imperatoribus a Crispo memorie proditum legimus.Eorum enim inquit gesta tanta apud posteros habita sunt quanta fuere eorum ingenia qui illa scripsere. Postea vero cum preclara quedam de medendi ratione a Bartholomeo edita volumina perlegissem. atque illud in primis quod innumeris consiliis refertum vniuersam medicine scientiam summa claritate complectitur.cepi tanta viri illius veneratione simul et admiratione detineri.vt non modo tibi tanquam verissima de eo predicanti assentiendum esse censerem.verum etiam ceterorum pace dixerim plane concedendum assererem nullum fuisse medicum post principem Aboali quem semper excipio qui singulas medicine curatiue partes compendiosius apertius cumulatius attigerit aperuerit explicauerit.Generum namque omnium egritudines tam communes quam proprias diuine rimatus.cuncta que vel ad integram conseruandam aut nutantem vel iam labefactam erigendam reuocandamque salutem conferunt castigatissime plenissimeque adeo complexus est vt nihil iam excogitari posse videatur.quo aut doctus expertusque medicus delectari iuuari aut discendi studiosus erudiri et ad medendum introduci facile possit.quod non a diuinio Bartholomei ingenio cognitum longa quoque experientia comprobatum eius consilia docte dillucide copioseque ostendant. Ita vt siue de egritudinibus earumve causis siue de signis aut curis Montagnanam disputantem audire libuerit.nihil ab eo pretermissum nihil diminutum nihil ieiune aut incommode dictum diiudicare possis.Huius itaque viri summo desiderio accensus cum animaduerterem preclarissimum illud consiliorum opus quod multos annos apud paucos abditum latuerat. si in lucem prodiisset Bartholomeo quidem non spernendam gloriam.medicis vero omnibus vtilitatem maximam allaturum.operepretium esse duxi nauare operam vt eius consilia omnia vti in proprio exemplari reperta essent fideliter imprimerentur. atque ita imprimerentur vt quamquam multa de simili plerumque morbo inscripta consilia essent. quoniam tamen illis nihil preter inscriptionem commune erat.eorum nullum penitus omitteretur. ne si vno aut altero tantum impresso ceteri a rescassem manchi atque imperfecti operis curam suscepisse diiudicarer.Ita diuina annuente clementia factum.nihil additum nihil diminutum preter ordinem quem adiecimus.Ipse namque vti sibi casus medicam a se opem implorantes egros obtulerat ita salubriter consulens que consuluerat conscribenda curauerat.Quo factum erat vt passim ac sine vllo ordine quasi vagantia consilia non eque speciosum opus integrarent ac si suis queque digesta locis conspici possent.Accedebat preterea vt non facile inuentu legentibus esset quod cuique morbo consilium responderet.Horum igitur gratia cum arbitrarer ordinem operi quidem pulchritudinem non exiguam.lectori vero rerum inuentionem facillimam prestiturum.consiliorum omnium summam tres in partes distinxi.Quarum prima de regimine sanitatis.altera de propriis vniuscuiusque membri passionibus a capite vsque ad pedis calcem. 3[a] de toti communibus erit.non nulla tamen de propriis egritudinibus nuperrime inuenta consilia vltimo loco addita claudens.Quibus quo completius nulloque extrinsecus egens opus reddatur. Addemus 4[o] loco breues quosdam verum perutiles Bartholomei nostri de balneis tractatulos. Succedet que his vltimo loco alii quos de componendorum dosandorum administrandorumque medicaminum regulas edidit vna cum antidotario. quamquam nescio quis vt ferunt illos sibi falso post Bartholomei nostri mortem ascripserit.Erit itaque vniuersum opus in quinque partes distributum.Hec autem omnia fecimus quoad potuimus principem imitati.cum quo merito Bartholomeus noster dicere potest.Non est autem bonum vt plurimum huius operis non sit apud vnum quemque qui huius nomine doctrine vocari et per eam lucrari desiderat.Minimum namque quod medico necessarium est comprehendit.Quod autem superadditum est incomprehensibile est.Uale.

Gerardus boldrius phisicus Veronensis accutissimo doctori Jacobo de vitalibus Brixiensi s.p.d. Superioribus diebus litteras tuas mihi quidem gratissimas accepi.ex quibus et amor in me singularis et non mediocris tua dicendi facultas ostenditur.In quibus preterea quomodo quaue semita miroque ingenio consiliorum opus Bartholomei montagnane preceptoris nostri hinc inde dispersum vagantem ac absconditum tua arte opera industria atque ingenii accumine non modo in lucem reddidisti intellexi. verum etiam maxima tua doctrina summis vigiliis lugubrati omnibusque ita composite ordinasti. ac in diuersas partes suo ordine distinxisti vt a viris in facultatibus nostris non modo eruditis.sed apprime consumatissimis.te vir laude dignum atque bonarum disciplinarum imbutum esse iudicent et teneant. Sed ne illius mortalis intelligentie Bartholomei montagnane nostri immemor esse videar aliqua memorie digna ac assidue per ipsum maximis laboribus continuo studio accurata diligentia atque incredibili solertia composita ordinata atque suo ingenio perspicaci in lucem deducta atque confecta aperire narrare.atque etiam verum testimonium reddere intendo.quo tale consiliorum diuinum opus quibus est equum laudibus exornetur magis magisque Bartholomei montagnane nostri doctrina incredibilisque scientia non modo in rebus communibus et vniuersalibus vtriusque partis medicine in regimine sanitatis ve dillucidetur.verum etiam in simplicibus nominibus grecis ebraicis atque latis. Quorum virtures proprietates singulares innumerasque nature dotes mihi non modo publice legendo disceptando. sed continue ipsum pedes peditem

semper insequēdo edocuit atq; aperuit. Doctor ē verus simplicium sua incredibili ⁊ innata quadā cognitione ipsorum discretiua vnicus erat. qui cū de eorum aliquo sermonem quouismodo ⁊ vbilibet faciebat. ceteri omnes scilentio ducti gratis acquiescebant. ⁊ visa experientia confirmabat. Nequeo pre temporis angustia quantum deceret extollere admirandum illud consiliorum opus īauditum atque ab eo me interdum scribente cū vniuersi studii tota caterua scolastica cōpositū cōpilatum in regimine sanitatis in propriis vnicuiq; membro passionibus ac morbis particularibus in curandis febribus in digerendis materiis in dearticulandis egritudinibus in pronosticādis bonis malisq; futuris. Quorum difficultas quantuz subtilis ardua atq; cognitu difficillima sit vetustissimi suis in codicibus ostendunt principes. Nonne magister alfabeti medicine qđ est anathomia vulgo dicebatur profecto. Nam quotiens in casibus arduis siue colegialiter siue in palestra aut ex tempore his occulis ⁊ auribus hausi. vna tamen cum turba plurima scolastica. hūc patrem nostrum studiosissimum ac memoriosissimuz vltra q̄ȝ satis dici possit conuenientem cum Anthonio cirmisoni viro quidem grauissimi sensus ⁊ sani iuditii. qui etate sua inter equiualentes indicationes alternatim sibi aduersantes electionis libra fuit. De quo plana erat sententia qȝ pro suis gratis conformibusque instrumentis verus opifex et nature adiutor fuit. ac etiam cum solertissimo Ugone Bentio Senense accutissimo quippe. Ipū tamen pater hic noster eorū dicta lōgis ſmōibus ⁊ copiosissimis auctoritatibus vallata curiose stati ad vnguem et suo ordine resumeret respondēdo confutando casumq; egritudinum ⁊ complicatorum accidentiū in terminis stabiliret cuz causis quibuslibet signisq; propriis discretiuis. inferretq; pronosticuz ex his vnđcūq; assumendum. poneretq; tandem intētiones curatiuas suo ordine cum instrumentis ꝓportionalibus. Que proprie propria sepius suis propositis accomodabat. hinc inde collecta ex codicibus ill' medicine veterum principum. quorum sepulta fere erat apud superstites memoria. Ipse autem tanquam ex sono resurgere faciebat. Secū enim continuo erant vigiles vt Plinius Paulus Theodoricus Priscianus Cornelius celsus. ⁊ q̄dā volumina non vulgata Galieni ⁊ aliorum plurium qȝ illi astantes collegē ꝗ etiam de principatu medicine tūc temporis altercabantur ⁊ contendebant. Hoc patre nostro Bartholomeo viso ⁊ audito tanq̄ȝ stupidi defferebant facile credebant sibi plurimum honoris veri theorici textualis ⁊ conformis practici cōmittentes. Adhuc noui plures huius seculi qui ipsum sepius sic ⁊ tempore prōpte compositeq; allegantem colluerunt. Quam ptē non reasumā arbitratus ē cōfiteri se habuisse prīcipium eius ⁊ elementa a diuo preceptore suo dignissimo. ⁊ luminari maximo facultatis nostre. viro quidem omnium electissimorum optimo Marsilio patauo đ sancta Sophia cuius perennis fama quam prior etas ⁊ memoria famat. Sic ī mētibus Iacobi forliuiensis sui prius emuli. postea vero đuotissimi filii cēsor fuit qȝ nō eius sinceri animi ītegritas q̄ȝ bonarum litterarum splendor ac doctrina inferior fuerit. Prætereaz ne cirugie scientiam cuius scientie ⁊ artis hic Bartholomeus montagnana noster pace omnium dixerim antiquissimorum omnium veterum inuentorum atque prīcipum solus verus atq; fidelis operator ac interpres sua tempestate fuit. Quid p immortales deos in curandis egritudinibus dignius. quid ī apostematibus incidendis aptius. quid ī extrahendis ossibus comodius. quid in applicandis vnicuique morbo remediis vtilius. ꝓfecto nemo. Solus enī intot preclarissimorū hominum corona huius cirugie scientie atq; artis merito locum primum nuncupabat. quam partem a teneris annis primo professus est. Ultīo vero quid in compositis ꝓ animantium vita tuenda non fecit. nonne antidotarium in tot annis congestum compilatumq; testimonium nobis prebet. Cuius vtilitas non tantuz latinis sed etiaz barbaris p maxīa extitit. Quare gratulor gaudeoq; de tanti talisq; dignissimi viri meritissima fama vt ea que ab ipso summo studio in legendo maxima solertia in disputando. fidissime in docendo pissime in praticando. misericorditer ac diligentistime in consulendo singulis diebus tanto tēpore assidue viua voce audiuimus Nūc me superstite merito pro presentium abundantissima atq; copiosissima doctrina et vtilitate maxima ac posterum eťna memoria si non in totum saltim aliqua in parte non modo in lucem deducta sed sculpta prōpta atq; insignita perpetuo maneant. Uale.

Bartholomei montagnane medici preclarissimi medicinale opus excellentissimū. đ oibus egritudinibus comunibus ⁊ propriis ī quinque partes distrubutum feliciter incipit.

Pars prima de conseruatione sanitatis.
Pars secunda de egritudinibuus propriis vnicuiq; membro a capite vsque ad pedes.
Pars tertia de egritudinibus toti comunibus.
Pars quarta de balneis.
Pars 5ª de regulis componendi dosandi ⁊ administrandi medicinas vna cū antidotario.

Pars tertia de passoibus coibus nulli meb° a ppri atis et p° de eis que no sut febres cotines cosilia

FINIS.

Tractatus aureus de conseruanda sanitate corporū quoꝝ caput ⁊ stomachus per augmentum hūiditatis declināt a medio cōtinēs capitl'a vii.

Capitulum primum premittit fundamentū regiminis sanitatis mēbroꝝ illorum et totius corporis.

SUo precipuo domino generosissimo atqȝ reuerēdissimo ī xp̄o patri dn̄o Petro donato sūmi pōtificis prothonotario condignissimo Bartholomeus de mōtagnana phisicorum minimus salutem ⁊ eiusdem conseruationis canones dirigit. Cupiens canones cōseruandi sanitatem atqȝ euitandi nocumenta itinerandi vel commorandi domino prescripto diligenti cōsideratione dirigere premitto necessarium esse. ad cuiuslibet membri conseruationem intendere. verum magis ad ea que sibi in genere mēbrorum magis lapsa videntur. Cuȝ igitur ipsius caput et stomachus ab equali declinent ad intensam humiditatem satis. ea propter esse conscribendum regimen. et si aliorum mēbrorū cōseruationem intendat. erit tamen excessus horuȝ duorum membroꝝ proprie correctiuuȝ. Huius autem fundamentum stabiliendum circa sex illa sine quorum applicatione corpus humanum nec esse nec persistere potest. que res non naturales a medicis numero sex nuncupantur. Et sūt aer. Cibus et potus. Exercitiū ⁊ quies. Inanitio ⁊ repletio. Somnus et vigilia. Et anime accidentia. Neqȝ etiam itineranti vobis hoc regimen solummodo veꝝ etiam persistenti ipsum diligenti affectione tenendum. Ipsum autem in septeȝ secui partes hanc. s. primam que consulendi fundamentū est venata. Secundum capitulum ponit causam conseruandi sanitatem per regimen aeris. Tertiuȝ p rḡien cibi ⁊ potus. Quartū per regimē motus et quietis. Quintuȝ per regimen inanitionis et repletionis. Sextum per regimen somni ⁊ vigilie. Septimum per regimen accidentium anime. His enim attentis facile sanitatem gubernare poteritis.

Capitulum secundum de conseruatione sanitatis per electionem ⁊ rectificationem aeris.

Quia secundum Gallienuȝ terapeutice nono. Aerem velimus siue nolimus vnicuiqȝ concedimus igitur merito ab ipso incohandum. Eligatur igitur aer ciuitatis vel loci vel camere yemali tempore ad caliditatem notabiliter vergens. reliquis autem temporibus in calore sit equalis. Quouis autem tempore anni semper ad notabileȝ siccitatem declinare debet. Euitētur igitur camere vel loca antiquis muris condita testudinales etiam cooperturas habentia mucore et reumate plena aquis etiam propinqua et sole ⁊ stellis ⁊ aeris serenitate priuata. vasta etiam habitacula vento et occidentali aspectui aquilonari exposita reprobētur. habeant autem camere orientalem aspectū ⁊ meridionalem. licet non totaliter meridionali exponi debeant. Et quia vestes aliter et aliter aerem modificantes ⁊ occurrere prohibentes aeri connectuntur. Ideo prius generosi capitis vestri tecture sint ex biretis vel infulis scarletinis colore kermes diligenter intincte aut sibi similes. Laudo etiam permaxime yemali tēpore biretum fulciri debere variorum dorsibus. Neque etiam in sola capitis tectura leui persistendum quinimmo ī consumptione humiditatis que continue perauget vigilandum. est enī in ipso marcoris capitis caniciei ⁊ reliquoꝝ cōsimiliū causa. Sit igitur capitis cooperimenta sibi decenter applicata et ipsum nullatenus costringentia. Neqȝ etiam relique vestes collum ⁊ pectus strigere debēt stomacho autem et ventri vestes decentius ac q̄si constringendo copulate seruentur. in vestibus etiam ventris crocus lignum aloes ⁊ ambra seruentur. Est eniȝ odor hoꝝ cerebro. vigorem addens Muscum autem vobis multa sui euaporatione non laudo. Itineranti autem vobis diligentius ī nocte muniatur caput vt simplici scarletino bireto superponatur aliud prefato modo suffultum In die vero caput biuarico capello equitando tegatur. qui sui amplitudine non solum caput sed collum ⁊ humeros abundanter operiat. Aliter ei de nocumento nuce ⁊ filiorum suorum propter humiditatis et frigiditatis excessum timeretur. Manuum etiam optimam conseruatiouem optima tectura procurare oportet. Memoria etiam non excidat deffensioneȝ attendere pedum. ipsos caligulis omni sero permutatis vel exiccatis vel ex filtro factis ambū e. Et quia iter agentes oportet frequenter loca fetida aeris nebulosa pestifera vel caliginosa transire. Ideo ad horum preseruationem omnium iuuat pomum hoc odorare frequēter. ℞ laudani electi. ʒ. iii. ligni aloes. ʒ. i. ambre. ℈. ß. gallie muscate storacis calamite ana. ʒ. i. ß. fiat pomum cum aqua ros. muscata. Et si huic descriptioni addatur camphore. ʒ. i. melius esset in prohibendo pestiferi aeris impressioneȝ Loco etiam pomi huius conueniret odor maiorane serpilli rorismarini saluie et similiuȝ. Stātes autem habentes aerem male qualitatis ipsuȝ corrigere possūt. ℞ storacis calamite laudāi ana ℥. ß. thuris gumosi. ℥. i. ligni aloes. ℈. i. fiat pl'uis ex quo medium coclear ignitis superaspergatur prunis. talis enim fumus maliciam aeris reprimit. Optimum etiam est accendere ignem magnum in camera cū lignis iuniperi lauri cupressi vel similium. rectificat enim ignis talem aerem ⁊ regalia mēbra confortat. et hec persepe necessaria sunt iter agentibus ⁊ pestifera loca pertranseuntibus ⁊ colentibus. vel ea in quibus de pestilentie dubitatur euentu. Ut constantie ciuitas ī qua consilium pro sacre sancte cristiane fidei. quaȝ deus influat vnione āno gratie xp̄i millesimo cccc^o 5° celebratur vbi me iudice haud paꝝ de pestilētie casu versus finem dominii germanorum ⁊ d' incepe dubitatur. Similiter quoque et prefate suffumigationes vtiles existunt transeuntibus ⁊ habitantibus hospitia vel immunda loca. aut ea in quibus preolpitati fuerunt pestifera ⁊ immunda loca colentes.

Capitulum tertium de conseruatione sanitatis per electionem ⁊ rectificationem cibi ⁊ potus.

Ciborum autem ⁊ potus regimen exequendo aliquos sicut et in sequentibus capitulis premittaȝ canones. Primus nunq̄ comedendum est nisi fames naturalis insurgat. ⁊ cū affuerit illico comedendum. quoniam tollerare famem stomachum putridis replet humoribus vt 3^a primi 7° capitulo. Secundus stante intensa fame non est come-

dendum usq; ad saturitatē. immo cibus accipiat famis reliquiis adhuc ī stomacho manētibus. Tertius canō nō ē comedendū. nisi dū p̄ceptū fuerit primum cibum a stomacho ad intestina descendisse et in hoc limitatio temporis habeatur ut inter primum et secundum cibum hore intercedant octo saltem. Quartus non est comedendum dum in stomacho sentitur fastidiū ⁊ proprie cū fuerit fastidium ex grossis nutrientibus. quoniā cum fastidium provenerit ex grossis nutriētibus facit hereditare dolores iuncturarum renum et disniam podagram duriciem splenis ⁊ epatis ⁊ morbos melancolicos et flegmaticos 3ª primi. Quintus subtiles cibi semper preassumātur grossis. qui autem sint infra videbitur. Sextus canō mensura cibi talis existat ne stomachū gravitet et potus etiam ne in stomacho fluctuet. deterior est comestio que stomachi gravitatem facit. sicut deterior potus est qui temperamentum egredit et in stomacho natat ubi supra. Septimus percepta stomachi debilitate partiatur cibus respectu soliti. ita q̄ portio que in vice una accipi solitus est ī duas partiatur. sic enim melius digerit. In cibis igitur in pane exordium capiam et merito cum sit fere totius cibationis fundamentū ut Galienus alimentorū primo. Evitetur igitur panis omnis factus ex frumēto male messis aut in pestifera regione collecto. Corrumpunt enim mortalitates vegetabilia et plantas et corrumpuntur aīalia eis vescentia. Evitetur etiam paīs non bene coctus humidus et fermenti et salis parum recipiens. sit igitur panis de puriori parte farine quam similā vocant factus. communi modicum salitior et eo fermenti amplius recipiēs nō per coctionem denigratus. sed candidus manens et partibus combustis si contingit vel crustosis abiectis trium vel quattuor ad plus dierum etatem habens. Laudo etiam vobis biscoctum panē cum granis feniculi ex eo aliquid ante cibum sumendo. nisi ventris constipatio prohiberet. De carnibus autem videndum ē. Primo quorū animalium carnes competant. Secundo que de numero partium animalium laudabiliores existāt. Tertio quis cognitionis vel preparatōnis modus. In animalibus primo iterum de domesticis. 2º de silvestribus dicendum. Adhuc ex domesticis. primo de quadrupedibus. secundo d̄ volatilibus transeundum. Ex animalibus autē quadrupedibus conveniunt carnes vituli lactentis nativitati non valde propinqui per duos menses ab ea distantis. et annum unum non valde transeūtes. Conveniunt etiā capretine suo tempore per xx. dies a sua nativitate distantes. Castratine etiam iuvenes et non macre conveniunt. Porcinarum autem carnium usus elongetur. nisi partiū macrarum. ut longie et humerorum recentium suo tempore et assate potius q̄ elixe probantur. Agnine etiā carnes ei non conveniunt. vaporosum enim et flegmaticum dant sanguinem. Si tamē aliquando placeant eligatur agnus a nativitate distans et cum suo grege exercitando degens. nutriti autem in stabulis agni et farinam lini pingues teneli studio comedentes evitantur. Ex quadrupedibus silvestribus eligātur carnes capreoline leporine et aprine cervine etiā sumi possūt. Relique autem quia non sunt in usu sciratulorū et similiū reptilium carnes dimittantur. De volatilibus autem domesticis conveniunt pulli non tamen parvi qui solum si habeantur iunioribus absenibus assati q̄ elixi meliores. Laudātur galline capones pavones iuvenes et columbini saltē per xx dies a nativitate et nondum perfecte pennati. Horum tamen omniū solide ⁊ antique carnes dimittantur. Anates autē si fuerint iuvenes non valde pingues laudantur. raro tamen usu et rarius anseres. Anates autem asse meliores erūt. Anseres vero elixe. De volatilibus vero silvestribus. Laudantur starne perdices fasiani grues et parve aves in dumetis et nemoribus degentes ⁊ turdi meruli finchi carduelli muscardelli betucii philomene ficedule alaude caude tremule t̄tures et relique similes. Quales vero difficilis sunt digestionis ⁊ nauseatīe stomachi. Passeres aut irundines pice et reliquorum nō usualium carnes dimittantur. Animalium vero volatilium ī aqua degentium vobis in usu non existant. Et si quandoq; accipiantur. fiant cum aliquo saporum īfra scriptorum condimenta. Laudo etiam columbos silvestres iuniores tamē ex eis. Conveniunt etiam vobis in usu accipere salitarum carnium aliquid elixarum in cibis que macre sint quia stomachum confortant. De partibus autem animaliū premittendum primo q̄ oiū aīaliū quorum nutrimentum grossum frigidum et viscosū oppillativum et vaporosum est carnes dimittātur. Secūdus canon animalium omnium anteriora calidiora sunt et digestioni leviora. posteriora vero econtra. Tertius si caput stomachum collum aliegrossi et viscosi nutrimēti partes assumere libet intentione remittendi calorem. aut excitandi appetitum melius est predicta aceto premacerata fuisse. A capite igitur iniciens inquā cuiuscunq; cerebri complexionem frigidam esse et humidā et esse mali et viscosi nutrimenti generativum. Ideo cum speciebus et sale bene condiri debet. raro tamen tāgatis. remollit enī stomachū. tarde digerit. appetitum deicit. Laudabilius tamē ceteris est cerebrum edi et vituli et pullorum et in summa omnium natatilium volatilium cerebrū et maxime montanorum quadrupedum cerebro laudabilius extat. Capitis autē partes alie dimittantur preter oculum. mamille autem sicce complexionis existunt. Et si iuvenis fuerint animalis collaudantur. Medulla licet calida sit et humida devitetur. stomachum enim conturbat et mollificat et appetitum delet. Pulmo accidentali cōplexione frigidum est et humidum quia flegmaticus. Complexione vero radicali calidus est et siccus ⁊ nō est malus. Cor licet calide complexionis et sicce sit quia tamen difficilis digestionis nisi fuerit iuvenis et mollis animalis nō valde frequētet. Epar calidum est et humidum tarde digeritur sanguinē prebē grossum: et ī venis tarde penetrat. De volatilibus tamen melius est epar galline et anatis. De quadrupedibus epar edi porci et vituli. Splen frigide complexionis est et sicce mali nutrimēti tard̄ digestionis. melius tamē ī eodē genere est splen porci. Laudatur enī stomacho sua stipticitate conferre. Renes in caliditate non multum elevantur sed in siccitate valde. Ideo q2 nutrimentum paucum exibent et grossū. meliores tamen renum sunt porcini et edini et non multi

vsus. Ventres vere sunt complexionis frigide et sicce nutrimentum paucum ⁊ grossũ dantes. Laudabiliores vero sunt ventres auium q̃ quadrupedum. comedantur tamen cum aromatibus. Galline autem stomachus ⁊ maxime eius interior pellicula stomacho confert si bene digeratur. Cauda calida est. et coleram generat. et laudatur. quia in fastidium reddit stomacho non sit ĩ multo vsu maxime si fuerit valde pinguis. Pedes vero licet viscosum dent nutrimentum: non tamen valde vituperantur eorum tamẽ nutrimẽtum ẽ paucarum superfluitatum. sunt etiam boni chimi ⁊ sui ventrem leniunt nutrimento. Cauendum tamen ne comedantur cum diu in aceto macerati fuerit Testiculi calidi sunt ⁊ humidi laudabile nutrimẽtum exibent. q̃toq3 iuniorum animalium eo meliores sunt. Ex quadrupedibus autem meliores sunt vitulorum et yrcorum. De volatilibus pauonum pullorum et fasianorum perdicum vel similium. Et elixi etiam meliores q̃ alio preparationis modo. Ale animalium omnium iuuenum laudabiles sunt. Caro autem rubea ⁊ sine pinguedine vt musculi et pulpe animalium laudabilis est. generat enim bonum sanguinem paucaruz superfluitatum. et melius nutrit q̃ pingues animalium partes. Pinguedinis namq3 nutrimentum vaporosum est et vnctuosum et multarum superfluitatum. Caro autem sibi commixtam habens pinguedinem virgulatam vocatã satis est laudabilis. nisi salita fuerit ⁊ rãcida. Cutis vero nutrimentum frigidum est et siccum viscosum et oppillatiuum ideo dimittatur. ¶ De preparationis autem modo nunc dicendum premittendo canones. Primus q̃ omnium animalium habentium grossa et macra corpora carnes meliores sũt elixe q̃ assate et ĩ saporibus macerate q̃ sine. Secundus q̃ carnes virtutem acquirunt eorum quibus coquuntur et preparantur, et si cum fabis et faseolis et in summa cum leguminibus omnibus ventose et grosse fiunt. Si vero cuz ouis riso herbis et foliis calidis odoriferis econuerso. Tertius q̃ assatorum superficies indurata non comedat Quartus canon summopere cauendum est: stando vel itinerando maxime comedere carnes assatas. que post coctionem calide suffocate fuerint. vt inde eleuatus vapor super eas reflectatur. parua eniz venẽositate participant vt 6ª quarti colligẽdum. Caro animalis laudabilis elixatione sufficienter cocta pre aliis vobis est eligenda. immittãtes autem comunem consuetudinem concedimus in mane magis elixum. in sero vero assatum. est enim difficilius digeri. quare in sero laudabilius cum melior in nocte digestio celebretur. Caro vero super prunis cocta difficil' digestionis existit ita q̃ nunquam bene tota digeritur et sola comedi debet nullo eã precedente vel subsequẽte cibo et post eam parum bibatur. si tamen bene digeratur multum nutriens corpus robustum reddit Caro vero cum pinguedine frixa fastidium ⁊ nauseam generat. et grauior est q̃ cocta super prunas. Frixa vero cuz oleo more sarracenorum vel diligentium oleum melior et lenior esse dicitur Caro vero in furno cocta ceteris est laudabilior et multum bene nutrit. non tamen ex ea magna sit repletio. Caro autem ĩ veru assata laudabilis est. sed iam nunc dicta minus. Caro omnis confnata et salsa vt farciminum landutulorum ⁊ aliorum non valde pinguium est laudabilis. exiccat enim et consumit superfluitates. Caro vero cocta cum laganellis et pastilibus cibis aliis cuz frumento cum boldonaciis et similibus grossis mala est. Carnes autem cum aceto condite saltẽ estate laudantur. similiter cum agresta succo arancior um limonibus. zuccaro tamen his omnibus rectificatis. vigorant enim preparationes tales stomachum et epar. Hieme autem istis addant' aromata. Carnes vero cũ gelatina succida soffritis camellino ⁊ similibus permaxime vtiles. Carnes etiam cuz ouis caseo et aromatibus laudabiliter preparate sunt vtiles. similiter cum plantis ⁊ foliis odoriferis de quibus infra. ¶ Quia vero fidelibus legem colentibus non semper in carnibus licentia donatur. vt in quadragesima. ideo post carnes ad pisces sermo pertranseat. Primus canon in piscibus. omnes quicunque sunt molliorũ carniũ vt tince cefali et similes quanto maioris corporis tanto meliores. In habentibus solidas carnes econtra. vtrobique eniz excessus etate. Secundus omnes pisces actualiter calidi comedant' Tertius est ex nullo piscium genere fiat repletio ita q̃ minus ex eis sumi d3 q̃ ex carnibus. Quartus canon non multum insistatur vsui piscium Quintus tempore quo necessitas exibet eorũ vsũ comedantur cum aromatibus aniso feniculo ⁊ saporibus infra dicendis. Eligantur igitur ex eis fluuiales fontales aut lacunales non stantium aq̃rum immo currentium. Conueniunt etiam maritimi solide carnes vt orate varioli marsiones sterliones rumbi menule sturiones et sibi similes quos diu consuetudo probauit. Similiter ex aliis torrentine carpiones lucii capedani et sibi pares Omnes autem lacunales et lutosis et stantibus aquis cõmorantes ⁊ maritimi etiaz molles ⁊ ample carnis euitentur vt regine tince anguille ⁊ scardulle. In salitis autem eligãtur sturiones carpiones lucii et regine. accefalis vero et murenis salsis non vtendum est. Cancros vero fluuiales raro tamen et ex eis modica assũptione laudo. Cãcri vero maritimi paruuli laudabiles sunt. Oua vero quouismodo conueniunt. meliora tamẽ sũt in aqua cocta sale et aromatibus condita et agresta suo tempore. Frixis. autem raro vtendũ ouis et si placeant preparentur cum petrosellino feniculo menta et similibus. Sint q3 oua. galline nõ anseris vel alia. Lactis vero vsum omnino vobis reprobo. et similiter lactiniorũ3 vt colostre casei recentis vel mollis. Caseum vero inter nouuz et antiquum medium laudo. sitq3 solidus non viscosus et salsedine magis q̃ dulcedine participans Leguminum autem vt fabarum vsus faseoloruz cicerum alborum euitetur. Ciceribus autez rubeis feniculo aut petrosellino conditis vti potestis Similiter rizo pannico, et farre. frumento autez cocto et dorella nequaquam. De oleribus autem laudo feniculum petrosel' serpillum saluiam mẽtam rosmarinum cerefolium bletam boraginez maioranam et reliquas calidas plãtas. Caulibus etiam rationali iudicio ĩ brodio pingui cocti vti potestis. cucurbite vero angurie et cucumeres reprobentur. Melone autem vti potestis sed non cuz cibo quoque vt mos ẽ hodie plurimũ. et melius ẽ comedere ipsũ solũ l3 ⁊ cõsuetudo cõtradicat

post cibum secundum Auicene preceptum. Melo autem est tarde digestionis nisi quando comeditur cum eo quod est interius. et eius humor est melior. oportet preterea vt post cibum sequatur alium. Qui autem concesserunt ipsum ante cibum non querunt ex eo nutrimentum multum et timent longam eius in stomacho moram. si detur post cibum propter quod putrefactionem ex ipso fieri suspicantur. Olera autem frigida vt lactuca endiuia portulaca bletones cresciones que in fontibus crescunt attriplices et similia vobis non conueniunt. magni tamen estus tempore in ferculo vel salatitio cum aceto vel agresta accipi possunt. et melius erit ei commiscere calida vt mentam petrosellinum saluiam. De radicibus autem laudabilis est baucia. i. pastinaca secundum omnem preparationis modum. Alleum autem cepe porrum et bulbus. licet ex parte complexionis calide conuenirent. Hec tamen omnia quia inflatiua stomacho motiua et mali sunt humoris generatiua dimittantur. Rape autem ac napi. quia frigide sunt et humide non conuenirent. quia tamen prouocatiue sunt et superfluitates aquosas a corpore educunt laudantur cum pinguibus carnibus in igne cocte cum sale et feniculo comeste. Composte autem non valde acetose sufficienter melle et bonis speciebus condite sunt vtiles. Rafanellus autem que comeditur quandoque vobis concedi potest. maxime post cibum. et licet inflatiua sit tamen eius iuuamentum est multiplex. quia aperit subtiliat resoluit et exiccat. sit tamen eius vsus non multus. quia oculis nocet. Locuste autem valde laudantur. calide enim sunt aperitiue resolutiue et boni humoris generatiue. De ferculis autem laudatur pannata xpianorum cibus brodium laudabilium carnium ius cicerum et caulium et bletarum folia et radices petrosellini ferculo condite cum granis et oleribus omnibus supra concessis. Sparagi quoque et bruscandoli suis temporibus conueniunt conditi secundum consuetudinem. In fructibus autem primus canon est quod fructus omnes humidi et aquosi viscosi euitandi sunt. nihil enim ita vaporosum sicut fructus 3a tertii capitulo de egritudinibus stomachi. Secundus generaliter omnes fructus recentes deteriores sunt siccis. Tertius fructus lenitiui vetris super aliis ab eis omnibus premittantur. constipatiui econtra. Quartus fructus post cibum sumpti plurimum meliores sunt cocti quam crudi. Poma igitur euitentur et maximus eorum vsus. meliora tamen sunt cocta et zuccaro consparsa. meliorat enim ipsa zuccarum et descendere facit. eligatur igitur ex eis apiola dactilica calimana galiola. et in summa citrina vel rubea boni odoris et dulcedine participantia magis. Similiter pira vt ea que sancti Nicolai cognominantur. et reliqua dulcia non valde solida et sint post cibum cocta aniso condita conspersa. Cibum enim in stomacho vniunt et melius digestioni preparant et caput a vapore securant. Reliqua vero terrea pira calculosas partes in substantia habentia dimittantur. similiter suo tempore laudantur muscata pira iuniola glaciola et similia. Persica vero quia frigida et humida et aquosa renuenda forent. verum quia sunt eustomaca et diuretica eligantur ex eis citrina permaturationem non valde mollia. et secundum Auicene preceptum deberent ante cibum accipi. post ipsum enim propter eorum humiditatem multam prona sunt corruptioni: ad quam et reliquum inclinant cibum. verum circa hoc standum est consuetudini et quantitati assumptionis eorum. par enim ex eis non tanta minatur pericula. et quia cibus etiam alius preacceptus laudabilis eorum nocumenta castigat. Pruna quoque quia frigida et humida non placerent. gratia tamen mundificationis stomachi et ventris et estus tempore laudantur quinque vel sex et sint citrina magna recentia et bene matura et ante cibum capiantur suo cortice denudata sicca non nisi medicine gratia conuenirent. Ficubus autem vti potestis et meliores sunt albe citrine et magne recentes et bene mature et comedantur ante cibum. Eis enim inest lenificatio vltima can. 2° proprio capitulo. propter quod post eas conceditur aqua vt lenificationem augeant. meliores tamen vobis existunt sicce. aperiunt enim opillationes epatis et splenis. et ventrem mutant. verum quia habent partem acutam epati nociuam. laudauerunt sapientes vt cum amigdalis dulcibus comedantur. Corrigitur enim per ista acuta colere rubee generatiua et eas etiam ante cibum sumere melius. Dactili autem quia calidi conuenirent vobis. at quia sanguinem generant grossum oppillatiuum. ideo non multus sit eorum vsus. Pincarum etiam grana calida sunt et bona essent. verum non laudo. sunt enim de rebus stomacho nimia vnctuositate nocentibus 3° 13a ca° de iuuantibus et nocentibus stomacho. Fistici autem autem calidi sunt et sicci conferunt stomacho et epati valent appetitui et nauseam prohibent et post cibum capiantur. Amigdale vero dulces licet temperate ponantur cum zuccaro comedantur. tunc enim lenius nutrimentum exibent. Laudo tamen magis iuscula ex eis facta ytalicorum modo. Auelane calide et sicce sunt tarde digestionis vomitum excitant caput grauant ideo dimittantur. Torrefacte vero et zuccaro condite epati conferre dicuntur 3° 14a de his que epati conferunt. laudauit autem eas peritissimus Ipocras quia in cerebro augmentum faciunt. Citrorum vsus hic non habet et dimittantur quia valde frigida. nisi vasti estus tempore. tunc enim pulpa in centro existens caloris est potenter remissiua et frigida et sicca. Eorum vero cortex calidus et humidus valde cordialis et capitalis. semen autem calidum et siccum et sunt a natura dotem habentes corrigendi pestiferum aerem eius a natura occulta castigando malitiam. Melle vero ipsa confecta quandoque tangi possunt et secundum Auicene preceptum quando ante ipsa nihil nec postea comeditur. Cerasis autem non vtendum. frigida enim et humida sunt putrefactioni valde parata. quod ostenditur quia tertia fere die in eis per semitam putrefactionis vermes increscunt. Eligantur autem ex eis remittendi feruoris alba vel rubicunda solida compacta et pauce humiditatis recentis ab arbore lecta et post cibum licet pauca capiantur. Crisomilla frigida sunt et humida febribus homines inclinantia quia humores velocis putrefactionis generantia ante cibum etiam accipiantur. et postea vini magnifici potus addatur. Comestio anisi conditi rectificat ea. castanee vero frigide sunt et sicce permaxime ventose et difficillime digestionis et nimirum

qr species glandium sunt. et sunt ex his etiã que
non digeruntur. quare dimittantur. q̃ si ipsas ca
pere contingat comedatur etiã post eas anisum. Iu
iubas iterum vobis euitari debere enuncio. frigi
de enim sunt in primo gradu ĩ humiditate ⁊ sic
citate ambigue. de quibus Galienus inquit: Non
reperi iuiubas in conseruanda sanitate ⁊ egritu
dine remouenda aliquid operantes. Sed difficil'
digestionis ⁊ pauci nutrimenti. Mora vero si be
ne matura fuerint ad caliditatem declinant. ⁊ an
te cibum sumpta ventrem leniunt. Non perfecte
vero matura stipticitatem habent. ideo fluxũ hu
morum ad stomachum prohibent. ⁊ post cibum
conueniunt. Granata trium sunt specierum dul
cia q̃ frigida sũt ⁊ hũida. Acetosa que frigida ⁊ sic
ca. Musa. i. medii saporis inter primam comple
xionem mediam obtinentia. Dulcia sibi aliquid
habere videntur. non est tamen eorum vsus vtil'
Acetosa vero gratia preseruationis a putredine
magis q̃ cibatiouis via probantur. Muza vero
vtrisqz horum extremorum virtutibus appro
bantur. Et si granata omnia sint vrine prouoca
tiua. magis tamen acetosa fore talia comprobari
tur. mirabilem habent etiam proprietatem cor
ruptioni cibi in stomacho. vt Auerois 5° colliget
qđ sane intelligi debet de corruptione a calore
prouenibili. Citonia frigida sunt ⁊ sicca que ante
cibum quouismodo preparationis assumpta ven
trem stringunt. Post cibum vero comprimendo
laxant. omnes igitur eorum species tam dulcium
q̃ acrium conuenire videntur. stomachuz confor
tant appetitum excitant ⁊ vrinam prouocãt. Nu
ces autem quia calide sunt ⁊ sicce ex hoc conueni
re deberent. sed quia stomacho graues digestioni
difficiles vomitiue sunt ⁊ capiti ⁊ pectori nociue
ideo dimittantur. Corrigitur tamen earum ma
licia eas permiscendo ficubus. Impediunt autem
sermonem. ⁊ quia lingue paralesim faciunt dete
stantur. Mespila vero ⁊ sorbe frigide sunt com
plexionis ⁊ sicce. et ante cibum ventrem stringũt
digestioni sunt difficiles. sed quia excitant appeti
tum. ideo quandoqz post cibum tangi possũt. Vue
autem pensiles ⁊ albe magis nigris accipi possũt
⁊ post cibũ nisi ventris costipatio propositũ mu
taret. Et si renuz aut vesice nocumenta percipe
rentur dimittantur. nam vua omnis nocet reni
bus ⁊ vesice canone 2°. Relique vero terre nascen
tia vt fungi boleta ⁊ spongiola quia venenosa sũt
⁊ apostemata terre dicuntur. ideo fugiantur. Int'
ipsa tamen species quedã tartufole nominate mi
norem habent maliciam. licet ⁊ ab ea non euacuẽ
tur. De saporibus autem vti potestis. sinapismo
ad acutum magis q̃ ad dulce vergente. conueniẽ
tior tamen est comestio cuz grossis q̃ leuibus car
nibus. Aleatam etiam quandoqz laudo. sit tamen
precoctum alleum ⁊ cum granis feniculi pipere ⁊
sale condiatur. Salsa etiam vtendum cum foliis
feniculi petrosellini menta ⁊ gariofil' facta et cuz
maiorana ⁊ serpillo. Sapor etiaz amigdalarum
quez camelinuz uocant laudatur vobis. Et iteruz
ex amigdalis zuccaro fisticis agresta ⁊ croco fit sa
por bonus. Adhuc ex mica panis agresta croco
passulis ⁊ vitellis oui fit sapor bonus carnibus as
pergendus. Et condimentum factuz cuz aceto zuc
caro passulis pipere croco collo pedibus stomacho
⁊ epate gallinarum est laudabilis. Et in summa

Sapores omnes q̃bus dulcia subdominãtur ace
tosis cum pipere zinzibere ⁊ galanga ⁊ reliquis
aromaticis collaudantur. De conditis vero com
petunt oliue. calefaciendo enim exiccant aperiunt
ventrem leniunt os stomachi virile faciũt. Napi
etiam conditi cum bonis speciebus vt supra lau
dantur. Cepe vero conditi et cibi melliti omnes
non bene laudantur. quia ventositates adaugent
Cappares aũt secundum comunez preparationez
collaudantur. Salsamenti autez genus omne col
laudo. preter anguillas et nisi repugnet aliquid
vt scabies prurritus calor epatis ⁊ similia. zucca
ratos autem cibos accipere etiam bonum. Sapa
etiam et condimentis ex eo factis vti potestis. Vi
num vero vel granatorum succus non concedan
tur vobis. ventosum enim est frigidum ⁊ stipticũ
Oleum oliuarum dulce ⁊ non annosum vobis eli
gatur. Species autem quibus vobis ĩ cibis vti cõ
fert. sunt omnes calide ⁊ sicce. vt sal cinamomuz
gariofil' galanga zinziber macis cardamomum
feniculus anisum petrosellinuz crocus lignuz alo
es piper trium generuz. s. album longuz ⁊ nigrũ
ciminum carni leuistici origanum serpillum mẽ
ta ⁊ etiam vsualia aromatica fortia in hyeme. dul
cia vero in estate. Ego autem pro casu vestro has
ordino pro hyeme species. ℞ cinamomi piperis
albi ⁊ nigri ana. ʒ. i. zinziberis electi granorum
paradisi croci gariofilorũ ana. ʒ. ß. foliorũ ori
gani calamenti ana. ℈. ii. fiat puluis cibis aspergẽ
dus. Pro estate vero hec couenĩũt. ℞ piperis al.
ʒ. i. ß. cinamomi. ℥. ß. coriandri per quattuor di
es in aceto infusi, deinde exiccati. ℥. iii. fiat puluis
subtilissimus. Confectiones autem ĩ estate lauda
biles et cibales magis sũt iste. Pinachea sauonea
i. marzapan. Pistachea amigdale condite que sũt
calide non valde. Frigide vero solum magni estus
tempore capiende sunt. citrum condituz. zuccarũ
poma arantia tota confecta citonia et manus xpĩ
cuz perlis ⁊ reliquis melius est coriandrũ cõfectũ
Medicinales autez magis ĩ estate conuenientes
sũt he. Cõfectio diarodõ valẽs epati ⁊ stomacho
super calefactis ⁊ cõfectio tria sandalorum. Cõfec
tiones autez cibales magis in hyeme conueniẽtes
sũt baucie condite iringi conditi tragea maior ⁊
ciprensis. Medicinales autez pro hyeme magis
sũt zinziber cõditum qđ viride dicitur cinamo
mum ⁊ anisũ cõfecta. ⁊ sũt cordiales ⁊ stomacha
les. diacinamomum. ⁊ ell'rm de gẽmis. letificans
Almansoris. aromaticum rosatum descriptione
Gabrielis. Laudo quoqz maxime mirobalanos
Kebulos cõditos ⁊ accipiatur ex eis vnus per qn
qz horas ante cibũ sine potu ⁊ mirabiliter cõfert
stomacho epati ⁊ capiti. exiccat enĩ flegma digesti
uam cõfortat cerebrum vigorat et memoriam
acuit. Cõfectio adhec omnia per me pluries exper
ta nobilis valde. ℞ galange cassie lignee calami
aromatici croci ciperi spice nardi gariofilorum
cinamomi costi cardamomi carpobalsami pipis
al. ni. ⁊ lon: assari zinziberis se. mirti ana. ʒ. i. ma
sticis. ʒ. v. fiat cõfectio solida ⁊ ponatur. ℥. i. speci
erum istarum pro lib. i. zuccari dissoluti cum aq̃
mente. et fiat in rotulis trium. ʒ. ⁊ accipiatur ex
eis vna per horas quattuor ante cibuz sine potu
Confectio alia ad ea que dicta sunt similiter con
ferens. et pro estate magis et accipienda vt alia
℞ zuccari al. manne ana. ℥. i. succi liquiricie dra

gagāti ſe.poꝛtulace ſandaloꝛum citrinoꝛum gu
mi aꝛabici ana.ʒ.ſ.amidi.ʒ.ii.ſpodii.roſarū ana
ʒ.iii.ſe.cucumeris angurie cucurbite ana.ʒ.ii.ma
ſticis ligni aloes ana.ʒ.ſ.croci cardamomi ana.℈
i.fiat confectio ſolida cum lib.i.ſ.zuccari albi di
ſſoluti cum aqua roſata.¶ Pꝛo regimine autem
potuſ canō pꝛimus. Potus cuiuſcunqʒ vini et ma
xime fumoſi euitetur ieiuno ſtomacho.immo pꝛi
us cibi notabilis ꝙtitas pꝛemittatur. Secunduſ
ſi ī pꝛandio vel cena excercitii cauſa aut ſitis pluſ
de vino ſumatur ꝙ̄ conſueuerit cibus notabiliter
minuatur. Tertius potus vini fumoſi poſt come
ſtionem fructuum humidoꝛum inconueniens eſt
ſaltem ſi mľta fructuum quantitas pꝛeaſſumpta
fuerit.tūc enim vinum eoꝛum aquoſitatem in ve
nis penetrare facit et ſanguinem putrefactioni
pꝛeparat. Quartus canoñ dum ex fructibus mo
dicum comeditur.vinum optimum poſt eos bibe
re magis conuenit.coꝛrigit enim et rectificat eo
ꝛum malitiam. Quintus bibentibus vinum lim
phatum conuenientius eſt anteꝙ̄ bibatur per du
as hoꝛas limphare ꝙ̄ in menſa. Sextus ꝙ ſi in
vini potu malitia artificii vel quantitate caput le
deretur comedantur poſt ipſum ſex vel octo gꝛa
na mirti. Et ſi pꝛopter hoc caput non alleuiaretᷓ
pꝛouocetur vomitus cum his que in 5° capitulo
videbuntur. Septimus ſi poſt cibum valida ſitis
infeſtet vinum dimittere melius eſt. Bibatur au
tem zuccari roſati.ʒ.i.cum ciato vno aque cocte
in hyeme autem ſit zuccarum album cum pꝛedic
ta aqua.vinum autem vobis pꝛeceteris eligendū
ſit albuʒ vel coloꝛe rubicundum in ſubſtantia ſub
tile clarum aromaticum ſtipticitate magiſ ꝙ̄ dul
cedine participans.dulcia enim qꝛ epatis opilla
tiua ventoſa et vapoꝛoſa ſunt.⁊ qꝛ impinguant
non laudatur vobis.Fumoſa vero ⁊ eſtuoſa vina
dimittenda ſunt. Gꝛatia tamen exiccationis hu
miditatum ⁊ conſumptionis ventoſitatuʒ laudo
parum vini vinoſi ante cibum ſumpti vt ſclauo
nici gꝛeci vel maluatici.licet in vobis ſemper ſuſ
pectam habeam maluaſiam.pꝛopter gipſum cuʒ
quo artificiatur quod ē ſtomacho capiti valde no
ciuum ⁊ cetera. Aqua vero qua vtimini cū vino ⁊
reliquis ſit liberi fontis celo et aeri detecta non
ſtans immo fluens odoꝛe vel fetoꝛe oꝛꝛibilibus
denudata.in qua etiam athoma coꝛpuſcula non
natēt.⁊ ſi nō talis habeatur. tunc eius decoctio
malitiam coꝛrigit ⁊ caſtigat.pꝛopter qđ ad cau
tellam itineranti cuiqʒ melius eſt aquā qua veſci
tur pꝛecoctam fuiſſe ⁊ poſt eius reſidentiaʒ depꝛ̄
ſſo panno collatam. Aqua vero qua fercula condi
untur a ſuo fonte vel puteo per duaſ hoꝛas pꝛiuſ
hauriri debent ī vaſe ligneo quieſcere permitta
tur. Poſt hoc leuiter accipiatur ne ſuperfluitas q̄
iam fundum petierit ſue iterum ſubſtantie euer
tendo cōmiſceatur ⁊ capituli tertii finis.

¶ Capitulum quartuʒ de regimine ſanitatis per
electioneʒ motus ⁊ quietis.

Pꝛo regimine vero per motum ⁊ quietem dicen
dum.pꝛimo quietem vel otiū maxime vobis ini
mica foꝛe.conuenit tamen poſt cibi aſſumptioneʒ
quieſcere per hoꝛas tres magis ꝙ̄ excercitari ſal
tem excertitio foꝛti.Excercitium auteʒ maxime
vobis collaudandum eſt.Excutit enim omniuʒ fe
re digeſtionum ſuperfluitates caloꝛem naturaleʒ
roboꝛat.virtutes omnes reficit et coꝛpus agile
⁊ robuſtum reddit.vnde 2° de regimine ſanitatiſ
2° capitulo. Excercitium eſt motus vehemens in
tantū vt alteret in maius vel minus velotius vľ
ſpiſſius. Adipiſcuntur enim ex excercitio ea que
dicta nunc.et quia ſolidantur membꝛa. pꝛopter
qđ laboꝛibus impaſſibilia ſine nocumento reddū
tur.augmētatur caloꝛ naturalis melioꝛatur mu
tatio que digeſtionum omnium perfectionem pꝛ̄
ſupponit. aperiuntur coꝛpoꝛiſ poꝛi.depurantur
qʒ fumoſis euapoꝛationibus ſpiritus qui omniū
ſunt inſtrumenta virtutum. Species autē exteri
oꝛum excercitioꝛū et ſi multe ſint laudabilioꝛes
tamen vobis exiſtunt.vt excercitium equeſtre ac
peditando aliquantulum per ſolem feſtine pꝛoce
dere.aut aliquo veloci curſu currere ludere aut la
pidem vel ferreum aut ligneum iaculuʒ agitare
aut ludo pile quem hodie tolli et manda vocant
inter alios ⁊ vobis idoneos ſolatioſe ludere. Eſt
enim hec ercercitii ſpecies.in qua partes omnes
ſufficienter et equali fere motu et nō ſuperfluo fa
tigantur. Caput enī inferiora ⁊ intermedie par
tes omnes ſi diligenter attenditis; de hac excer
citii ſpecie conſiderans vtilitatem Galľ libꝝ edi
dit quendam de excercitio parue ſpere.i.pile inti
tulatum. Gꝛatia etiaʒ excercitii capitđ eius frica
tiones ⁊ pectinationem laudo. Pedum autem et
aliarum partium fricationes ⁊ ablutiones que lo
ca excercitii tenent collaudātur. Circa tamen ta
lia iuuenilis etaſ vigili ſtudio ⁊ occupatōnibuſ ar
duis aliis nō diſtracta moꝛbis.qꝛ hec laſſiuiam
potius oſtendunt nō multum inſtare debet. Ma
ne quoqʒ altis verbis moderato tamen ſermone
loqui.vt lectionem vel pſalmos eleuata voce can
tare bonum eſt excercitium.has autem omnium
excercitioꝝ ſpecies fieri conuenit pꝛima iam ⁊ ſe
cunda digeſtione completis.⁊ eſt tantum excerci
tandum tempoꝛe ꝙ totuʒ coꝛpus notabiliter ca
leat etiam vſqʒ ad alicuius laſſitudinis ſenſatio-
nem qua percepta illico ab excercitio deſiſtenduʒ
Et ſi in excercitii tempoꝛe ſudaꝛe vos contingi
ſſet pānis iam humefactis abiectis mēbꝛis qʒ ſu
fficienter exiccatis alios induere pannos pꝛocure
tis omnino.

¶ Capitulum quintuʒ de regimine ſanitatis per
electionem inantionis et repletionis.

Quarta res nō naturalis ī oꝛdine ſupꝛa pꝛemi
ſſa fuit inanitio ⁊ repletio. De qua pꝛimus canon
repletio omnis vitanda.⁊ maxime ciboꝛum hu-
midoꝛum ⁊ vapoꝛoſoꝝ valde actu ⁊ potentia. de
quibus tertio capitulo viſum eſt. Secundus ex ci
bo nō tantum ad repletionem perueniatur vt pe
nitus ſatur fiat.immo comedendum eſt reliquiis
appetitus adhuc in ſtomacho manentibus vt eti
am ſupꝛa. Tertius cibus amplioꝛ eſſe debet ī pꝛā
dio ꝙ̄ in cena cum alioꝛum paritate. Quartus ca
non in ſanitate veſtra melius eſt ad latus inaniti
onis aliqualis.i. abſtinentie ꝙ̄ repletionis decli
nare. Obſeruetur igitur ī cibis oꝛdo talis.ꝙ poſt
ꝙ̄ mane ſurrexeritis intendatis mundificationi
ventris et vꝛine. Deinde ad narium demucatio-
nem et excreationem ſputi. Poſt hec ſi hoꝛa cibi
aſſumptioni conſueta perceperitis ī ſtomacho vel
in capite gꝛauitatem a pꝛandio abſtinendum eſt
Si autem non pꝛemiſſo vt ſupꝛa mille fere pa
ſſuum per ſalam excercitio pꝛandenduʒ ē. Si au
tem poſt cibi aſſumptionē gꝛauitas ⁊ nauſea pe

ripiatur in stomacho. aut propter cibi mlťā assūp tionem. vel propter cibi qualitatem malaz illico provocandus est vomitus. ille enim sublimis est medicia. vnde Auicena 4ª primi capitulo i3°. Et vomitus quidem euacuat flegma ⁊ coleram ⁊ mūdificat stomachum. et remouet grauitatem que accidit capiti. clarificat visum. ⁊ aufert fastidium. et confert lassitudini. et est medicamentum malitie coloris. et securat ab euentu egritudinum cronicarum. quinimmo curat eas cum acciderint. Adhuc iterum nulla in stomacho percepta grauitate quandoqz conueniens est vomitum facere. ipso enim precipit Ipocras vtenduz ēe singulo mēse duobus continuis diebus vt in secūda die educatur qđ per vomitum in prima die agitatum ⁊ non eductum fuit. Laudo autem nisi aliud repugnet. q singulo saltem vere vomitum procuretis. Si ergo vomere temptaretis. aut ad illud necessitas induceret premittendum prius sūt huiusmodi canones. Primus q si vomitus sine medicinarum administratione fieri potest. melius est q̄ ipsum cum medicinis inuitare. Secundus q si cuz medicinis fiat a leuioribus inchoandū de quibus statim. Tertius q tempus vomitui conuenientius est estas. deinde ver. Quartus si expediat aliis vomere temporibus anni eligatur hora diei calidior. Quintus q nunquaz fiat vomitus stante ventris constipatione. sed primo venter leniatur. vt infra dicetur. Sextus si libet vomitum procurare. capiantur in prandio cibi et multi et diuersi in substantia vt grossi et subtiles in odore quia ⁊ fetidi et leuis aromaticitatis ī sapore. quia dulces acres acetosi salsi insipidi. vnctuosi similiter et oleaginei et calidi et frigidi simul vt carnes et pisces: ex tanta enim ciborū diuersitate stomachus fastiditus vomitui paratior fit. Septimus canon tempore prouocandi vomitum. cibus non bene masticari debet. Octauus tempore vomendi moueatur et excercitetur corpus motu magnifico satis. motus eniz magis facit vomere 4ª primi capitulo ii°. Nonus canon hora vomendi ligentur oculi ne recipiant fumos et humores. Decimus canō post voītū lauet' facies tota aqª. ro. Undecimus canon post vomitum est leuiter comedendum. qr stomachus ex illo motu et euacuatione debilior factus est. Duodecimus electiores cibi post vomitum sunt leuis digestionis et assati meliores q̄ elxi. Adhuc si post vomitum sentiatur ī stomacho mordicatio superponatur lana oleo camomillino calido infuso. Amplius si post vomitum superueniret singultus. bibatur sepe aqua calida. Et si non confert prouocetur sternutatio cum insufflatione pulueris piperis in naribus et fortius hoc non valente est administratio pulueris eleborі albi naribus insufflati vel cum penna impositi. Modi autem vel instrumenta vomendi sunt. vt post predictorum ciborum assumptionem per horam digitus imponatur ori vsque ad lingue radicem et ibi titillatio cum ipso fiat et prouocabitur. Uđ si non intermittatur penna anseris lōga bene inferius aut ipsa tingatur oleo comuni simplici aut oleo et aceto commixtis. aut sumat ciatus vnus aque ⁊ quarta pars aceti fortis ⁊ mixti totum tepidum bibatur. Exoluunt enim tepida omnia rebur ventris. i. stomachi ii°. terapentice. huiusmodi vomendi med. leues sunt et securi

Si autez per os vomitus non prouocaretur fiat cum hac mihi experta medicina sepe. ℞ succi radicum liliorum alborum. ℥. i. pulueris salis gemme pondus granorum sex ordei. bibatur totum tepidum cum aqua. Aliud. ℞ succi corticis radicum sambuci. ℥. i. misceatur cum ciato medio aq̄ et totum tepiduz bibatur. Hec vomitiua primis aliqualiter sunt fortiora. licet etiam secure fieri possunt. Plurima autez mihi experta fortiora dimitto. Ad intentionem iterum minorandi plenitudinem vtendū his clisteribus. Clistere pro estate. ℞ malue mercurialis foliorum violarum ana M. i. foliorum blete. M. ʃ. coquantur in fiala vna aque vsque ad consūptionem medietatis. Deinde colentur et exprimantur ⁊ ex hac colatura accipiantur tres ciati ī quibus misceatur olei comunis ciatus vnus medius in vere et tantundem violacei in estate salis coclear vnum cassie fistule zuccari rubei ana. ℥. i. ⁊ fiat clistere in mane. Et si grauitatem capitis sentiret adiungatur predictis yere pigre. ℥. i. Si autem intestinis ventositatum copia sentiretur cuius signuz rugitus et gurgulatio in eisdem tunc predicte decoctioni addantur anisi cimini feniculi ana. ℥. i. et fiat vt supra. Clistere pro hyeme. ℞ foliorum blete. M. ii. furfuris malue ana. M. i. coquantur vt supra. et colature ad lat' hec mixtio. ℞ yere pigre benedicte cassie fistule zuccari rubei ana. ℥. ʃ. olei de camomilla ⁊ de aneto ana. ℥. i. ʃ. salis coclear vnum fiat ī sero si frigus intensuz fuerit. Et adhuc si ventositates apparant melius est loco olei comunis ponere tātundem olei de ruta et loco salis ponere salis gēme. ℥. i. et fiat vt dictum ē. Laudo etiam pro euacuatione leuissima vt vtamini saltem a mense nouembris inclusiue vsque ad mensem iunii exclusiue capere pillulam alefanginaz descriptione Mesue ante cenam per horam vnam et ī ebdomada semel. verum si capitis instaret grauitas. laudo magis eius assumptionem per horas duas post cenam: aut sumatur pillula. i. assaiareth descriptione Auicene prima tertii hora iam nunc dicta mundificant enim pillule tales stomachuz caput et instrumenta sensuum. Neque aliquid anxietatis includunt. De inanitione quoqz supra dixi. q stante sanitate ad latus inanitionis mediocriter declinare conuenientius est vobis q̄ repletione in euacuando tamen sicut et in replendo euitent excessus in extremis. superfluitas enī et defectus ad easdē ducūt causas secūdo ° tegni Galienus

Capitulum sextum de regimine sanitatis per somnum et vigiliam.

Moderantes vigiliam et somnū premittamus canones. Primus q sicut mediocris somnus. s. non prolixus et non profundus virtutes fortes efficit. ita econtra contrarius. quia cerebrum humectat ⁊ totū corpus et reumatismos facit. Secundus q dormitio diurna vitanda est. nisi repugnet vigilie prolixitas in nocte preterita. In die enim dormire malum ad malas preparans egritudines. generat enim morbos humectantes et reumatismos. corrumpit colorez. grauat splenē laxat neruos et efficit pigritiam tertia primi ca° nono. Melior autem somnus est nocturnus. ipse enī virtutes fortificat. nisi superfluat. Tertius canon non est dormienduz post cibum. nisi post saltem per duas horas. Quartus cauēdum est dor

mire meb⁹ aliquo remanēte discooperto. Quītus canon non est dormiendū resupine. preparat ei corpus ad difficiles egritudines maxime neruorum quia superfluitates ad posteriora declinare facit. Sextus naturalis somnus in estate nō trāseat octo horas inter nocturnum et diurnum. et non excedat diurnus horam. ī hyeme sufficit dormire horis nouem. Sit igitur ordo talis. vigilate adminus per duas horas post cibum. deinde vos lecto exponatis prius super latere dextro vbi per primum somnum est dormiendū. postea super sinistro post qđ iterum et super dextro reuoluendo reuertendum. In omni quoque dormitione caput sufficienter eleuatum seruetur. Dormirē autem super ventre digestionem vigorat sed oculis nocet. Amplius non est dormiendum stomacho vacuo. In vigiliis autem reliquum temporis expendat. et ab excessu ī eis fugiendū. superflue namque vigilare valde debilitat ⁊ spiritus resoluit. Post autem excitationem a somno intendendum est expulsioni superfluitatū. vt capitulo pr̄cedenti visū post q̄ omnia sit occupatio sermonibus rerum animam delectantium et conuersatione prudentium. aut locutione vel narratione hystoriarum et nouorum delectabilium. et eorum que spiritus dilatant leui et moderato motu. vnde ad subtiliora speculari procedendū.

Capitulum septimum de regimine sanitatis per electionem accidentium anime.

Ultimum autem propositorum expediens. iam nunc ad anime mensurandum accidentia transeundum. Dicendū ergo talia fore vt leticiam tristiciam iram solicitudinem angustiam melancoliam et similia. Et quia ī omnibus his passionibus motus fiunt in spiritibus inordinati. aut subito de centro corporis ad circunferentiam. aut econtra quibus violenter et importune motis accidit et in virtutibus magna mutatio cum spiritus ipsarum sint instrumenta. talia omnia euitari debent. Primus igitur canon. accidentia omnia in quibus subitus et fortis fit motus de cētro ad extra summopere fugiantur. nam in breui tempore vt frequenter extinctioni spirituum preparant regalia membra. hec autem sūt leticia maxima que gaudium pintensū a medicis nūcupatur vehemens risus ira et angustia fortissime. Similiter econtra ea in quibus fit motus maximus de circunferentia ad centrum euitari debent. Excessus tamen istorum equalitate minus malum est q̄ ī aliis. postponatur igitur omnia ista vt Galieno placuit. Exterminat̄ ⁊ mutant hec omnia corpus ab ea que secundum naturam consistentia tertio tegni. Denuo vero quia aput hec accidētia coitus annecti solet. ideo eius excessum inquam tanq̄ venenum pestiferum fugiendum. ita etiam q̄ natura ad ipsum studiose nullatenus innitetur. immo econtra. Extenuat enim et exanimat corpus superfluus eius vsus. Incitante igitur vos natura ad coitum et non aliter fiat in septimana bis vel semel. licet minus in estate. Et sit in mane prima iam et secunda digestione completis. s. stomachi et epatis et fiat suauiter non cum impetu. et post ipsum modicum dormiendum. Neque eadē die excercitandum valde. Nec mirandum ex his que de coitu dixi. Eius enim excessus vltimos medull̄ īmitit aculeos. vt accedente senio incurabiles et effeminantes passiones quibus mors preeligenda foret adducat. est igitur ab eius sicut et alterius cuiuscunque supradictorum excessu fugiendū. Et expulsis his freno sobrietatis et reliquis anime accidentibus intellectis libra recte pensatis felicem iocundam et sospitem vitam agetis. quā vobis annuat cunctipotens ille Deus qui cuncta regit alieno minime motu vl̄ r̄gie vect⁹ Auicen.

Consilium de regimine trāsfretantium et cura accidentium eis contingentium.

Ad reuerendissimum in xp̄o patrē et dominum dominum Abbatē camarascensem de prouincia anglie. consilium pro trāsfretando in terram sanctam yerosolomitā ad sepulcrum saluatoris nostri domini Ihū xpi.

Uir deuotissime atque benignissime pr̄ accidētia que trāsfretantibus accidere possunt plurima sunt numero. Primum quidem est fortis nausea conturbatio stomachi et immoderatus vomitus Secundum est fluxus venti is vt plurimum diaricus. Tertiū est dolor capitis ex agitatione materierum adueniens vt in pluribus. Quartum ē valida sitis. Quintum est vigilia immoderata. Sextum est debilitas virtutum omnium predicta accidentia necessario cōcomittans. Septimū est abhominatio ciborum omnium aut appetitus ablatio vel corruptio. Octauum et vltimum est macrefactio vel immoderata extenuatio. Et primū quidem accidens siue contingat propter agitationem in humoribus prouenientibus ab inundationibus et fluctibus aquarū. siue proueniat ab accidente animi qđ est timor magnus omnino difficile est et magni nocumenti indigens cita et cōueniēti procuratione. Prouideat itaq̄ primo huic accidenti anteq̄ eueniat accipiendo post cibū coriandri conditi cum bono zuccaro coclear. aut et meliis accipiantur post cibum frustra duo vel tria diacitonitem sine speciebus. Ego vero multis gallicis qui visitauerunt terram sanctam solui facere confici confectionem hanc. ℞ cōserue citoniorum absque speciebus lib. ʒ. masticis. ℥. i. granorum mirti ameos coriandri preparati pulurizatorum ana. ℈. ii. incorporentur simul cum miua citoniorum et fiat confectio solida et est multum efficax. Cuius vsus preseruat ab euentu accidentium predictorum immo curat cum iam euenerit Cum vero accidentia predicta īualuerint ad subueniendum cito primo ligentur brachia ⁊ genua super iuncturas per quattuor digitos ligatur̄ dolorem aliqualiter facientibus. et si contulerint bonū ē. et si non contulerint tunc bonū est q̄ ponat̄ ventosa magna ī medio stomachi absq̄ scarificatione. Secundo fiat ei suppositorium si non fuerit fluxus complicatus cum molle aut cum candela de pinguedine inuoluta cum modico puluere colloquin. aut supponatur radix blete spica alei ī voluta cum modico puluere scamonee. et si non fuerint sedata accidentia infundantur subito pedes in aquam frigidam. post hoc autem inungat̄ stomachus hoc vnguento. ℞ olei de mastice olei de mirto ana. ℥. ʒ. olei de citoniis. ℥. i. ambre musci ana. ℈. i. laudaī purissimi gallie musī ligni aloes ana. ℥. i. resine electe. ℥. i. rosē coriādri pr̄paratī

spodii ciperi squinanti ana.ʒ.ς.gar mente ana.ʒ ii.cere quantum sufficit fiat vnguentum bene glutinosum et applicetur stomacho pluries in die. Et si fortius desideraretur fiat cerotuz tale. ℞ resine ʒ.vi.piscis naualis.ʒ.ς.laudani gallie mus:ana.ʒ ii.colofonie.ʒ.i.ς.acatie ipoquistidos thuris sadarace ana.ʒ.i.cere quantum sufficit fiat cerotuz stomachale et est elegans medicina. Sexto iterum si non quieta fuerint accidẽtia accipiat.℥.i.syru. ꝺ berberis aut ꝺ ribes aut ꝺ granatis.aut oxizacaram aut sirupi de menta aut miuam citonioꝝ aut sy.de succo fructuum cum aqua decoctionis coriandri preparati aut granorum mirti aut masticis aut granorum ribes aut cum berberis et similibus. Cuius aque portio sit dupla aut tripla ad sirupos predictos ꝺ quibus omni mane et pluries in die accipere potest. Et comedat cibaria facilis digestionis vt pullos carnes vituloꝝ castratorum iuuenum edorum columborum omnes cõditi cum aceto et melius cum succo arantiorum aut agresta vel vino granatorum. Confectiones vo ĩ casu isto cõueniẽtes sũt coriãdꝝ pr̄paratũ auellane assate citoĩa cõdita pira cõdita mirobalanos kebul.conditos. Hec sunt quibus stõacho prouideri põt. ❡ Pro regimie vo secũdi accidẽti scʒ fluxus vẽtris conferunt oĩa predicta stomachalia. Itẽ cõfert hoc clistere. ℞ granoꝝ mirti cupulaꝝ glãdiũ acatie ypoquistidos thuris ciperi sãdarace balaustie ana.M.i.coquantur omnia in libris octo aq̃ vsque ad consumptionem medietatis et exprimatur fortiter et de hac colatura. ℞ lib.i.mine citoniorum sy.de mirto ana.℥.ς.electuarii de thure ℥.i.olei citoniorum olei de mirto ana.℥.i.ς. dissoluantur omnia simul et fiat clistere. Pro isto etiã confert inungere nentrem inferiorẽ cũ hoc vnguẽto. ℞ olei ros.olei de mirto ana.℥.i.trocis. de spodio de bolo ar.de balaustiis ana.ʒ ii.cere q. sufficit fiat vnguentũ molle qð bulliat in.℥.iii.succi plantaginis vsqʒ ad cõsũptionẽ succi. Pro ista intentione cõfert sepe apponere ventri vẽtosaz magnam inter vmbilicũ ꝛ pectinẽ sine scarificatione. Suffumigiũ bonũ ad fluxum vẽtris. ℞ corticũ granatorũ balaustiaꝝ colofonie ana.ʒ.i.thuris storacis calamite gallie mus.acatie granorum mirti coriandri preparati ypoquistidos ana.℥.ς boli ar.san.dra.ana.℥.i.ς.fiat puluis subtilis ex quo proiecto super carbones ignitos suffumigetur fiteri ꝛ partes inferiores. Confert etiaz ad hᵒ hic potus. ℞ electuarii de thure.ʒ.iii. mine citoniorum.℥.ς aque decoctionis coriandri preparati.℥.ii.ꝛ detur in potu in aurora tepidũ. Sedat autẽ dolor capitis accipiẽdo de sy.predictis qui etantibus agitationẽ materieꝝ. Item cũ diuersionibus antepositi. Et iterũ potus bonus ad illud. ℞ sy.ꝺ papauere.℥.i. oxizacare.ʒ.iii.aq̃ decoc.coriandri preparati.℥.ii.det in potu post cenam p duas horas. ❡ Linimentũ bonũ ad dolorem capitis. ℞.oli.de nenufare olei ros ana.℥.i.ς.se.lactuce papaueris albi ana.ʒ.i.ς.anisi feniculi ana ℈.i.ros sicc memite ana.ʒ.i.ς.thuris acatie ypoquistidos ana.℈.i.cere quantũ sufficit fiat vnguentũ molle qð bulliat in.℥.ii.emulsionis papaueris vsque ad cõsũptionem eius ꝛ est medicina cõueniẽs ❡ Curatur ꝛ quartum accidens scʒ siti cum sy. superius posito in sedando fluxum ꝛ agitationẽ stomachi. Appropriatus potus bonus ad illud ẽ. ℞ sy.ꝺ nenufare.℥.ς.sy.acetositatis citri.℥.i.aque decoc.maluaꝝ aut sublimationis eaꝝ vel aque ordei duplum ꝛ bibatur de hoc sepe ĩ potu. Melior autem ẽ hic. ℞ sy.de limonibus.℥.ii.aque fontis cũ est valida sitis tantundem. Communior autẽ ꝛ melior est iulep violaꝝ aut rosaꝝ simul aut diuisim accipiendo.℥.ii.cum equali pondere aque ordei. ❡ Ad hanc intentionem vʒ retinere ĩ os sacculos paruos rotũdos.fiat ex predictis mucillago cui addantur pulueres isti. ℞ seminũ lactuce papaueris al.succi liquiricie se: scariole et acetose ana.ʒ.ς.conficiantur simul ꝛ impleãtur ex eis sacculi qui semper teneantur in iulep ros ꝛ vnus eorum ĩ os teneat permutando ipsũ sepe. ❡ Curatur autem aliud accidens scʒ instantia vigiliarũ primo cũ sy.iam predicto de papauere. Item cũ linimento super fronte suprascripto. Itẽ cũ potu isto accepto ĩ sero per duas horas post cibũ. ℞ sy.violaꝝ sy.ꝺ nenufare sy.ꝺ papauere ana.℥.ς. aq̃ decoc.papaueris al.℥.iii.ꝛ accipiatur ꝛ cet. Confert ad illud abluere pedes in sero cũ hac decoc. ℞ floꝝ nenufaris violaꝝ lactucaꝝ solatri foliorũ vitis ꝛ salicis floꝝ camomill ana.M.i. coquant omnia ĩ aqua ex qua mediocriter calida abluant pedes vsqʒ ad coxas ꝛ manus ꝛ brachia per horã ante cenam. Confert etiaʒ ad hanc intẽtionẽ odorare sepe poma mandragore et flores violarum aque nenufaris extremorum vitis ꝛ folioꝝ salicis ꝛ similia frigida ꝛ humida. Pro curatione sexti accidentis scʒ debilitatis virtutis conferunt brodia pulloꝝ cõuenientis decoc.cũ aqua buglos et modico vini aromatici dulcis ꝛ suauis sepe bibita. Iteʒ aqua sublimationis caponũ vel gallinaꝝ Item electuarii regis ex quo in mane ante cibuʒ assumat coclear vnum ꝛ in die pluries. Iteʒ optia est confectio de iacincto descriptione A. ςᵒ cano. sũma prima. Itẽ cõfectio diamargaritõ descriptione Nicolai in Antidotario. Et hee omnes cõferunt maxime quando debilitas conuenit cũ signis frigidatis. Quando vero debilitas complicatur caliditati conferunt primo conditũ de rosis ꝺ floribus buglos aut boraginis aut ꝺ violis quã sepe in potu accipiat cũ aqua sublimationis pulli aut aqua buglos.aut aqua recenti ꝛ modico vini maluatici vel alterius dulcis aromatici ꝛ suauis Confert etiaz ad intentioneʒ istam sepe odorare pomum hoc. ℞ violaꝝ rosaꝝ.floꝝ nenufaris sandal.al.boli ar.ana.ʒ.i. camphore.℈.i.se. basiliconis g̃.kermes gaꝝ se.acetos coriandri preparati ana.ʒ.ς.macis.ʒ.i.ς.puluerizentur omnia cũ aqua ros muscata ꝛ.ʒ ς laudani purissimi fiat poma que sepe odorata potenter viuificãt virtutẽ vitalem ꝛ animalẽ ꝛ in euacuationibus ꝛ in accidentibus aliis. Similiter etiã ad hãc intentionẽ accipere pulueris descrip.predicte.ʒ.ii.aque buglos aque ros ana.℥.i.ς.musci ambre ana.g̃.i. camphore.g̃.iii.aceti vini maluatici ana.℥.i. pistent omnia in mortario ꝛ ex eo sepe madefiat stomachus facies ꝛ nares ꝛ vole manus ꝛ pulsus brachioꝝ cauille ꝛ plante pedum.ꝛ est vtile valde ꝛ cet. Penultimũ vero accidens quod est ablatio appetitus ꝛ abhominatio ciboꝝ omniũ si bene cõsideretur facile remoueri põtest cũ his que sedãt cõtbationẽ ꝛ vomitum super his factis cũ succis arãtiorum vino citonioꝝ.ꝛ aqua rosata muscata. vino maluatico.ꝛ modico aceti.bonus enĩ odor excitat

appetitiuam stomachi et propriae cum fuerit in nutritiuis iiiª. tertii colligend. ¶ Linimentum bonum ad illud est hoc. ℞ mice panis assate et in fuse per quattuor horas in vino citoniorum et aceto ana. ℥. ii. postea teratur in mortario vltima con tritione et recipe cum istis. ℞ resine dissolute cum vino maluatico. ℥. i. sumac granorum mirti ameos coria ndri preparati ana. ʒ. i. ʃ. macis garioflorum ana. ʒ. ʃ. incorporentur simul in mortario vsque ad bonam glutinositatem et stomacho superponatur. ¶ Pro cura vltimi accidetis scilicet macrefactionis et resolutionis obseruentur omnia que dicta sunt in regimine vi. accidentium scilicet debilitatis omnium. ¶ Composita vero duo nunc elegantia scribenda sunt. primum est hoc. ℞ albumina ouorum recentium numero decem zuccari albi lib. i. aque buglos. ℥. iii. conquassentur simul omnia in caceola diligenter. deinde super cineribus calidis absque flamma cum spatula agitando coagulentur et in fine super aspergatur modicum vini citoniorum. ¶ Aliud compositum ad hoc. ℞ pulpe pulli pinguis et iuuenis bene cocti lib. ʃ. specierum electuarii regis. ʒ. i. ʃ. troc. de violis. ʒ. ʃ. amili. ʒ. ʃ. zuccari al. ʒ. i. granorum pinearum infusorum in aqua calida per tres horas. ℥. iiii. incorporentur simul et fiat electuarium. De quo omni fere tempore accipere potest coclear vnum bibendo post illud vinum album dulce et suaue commixtum equali quantitate aque fontis electi et cetera.

¶ Consilium de preseruatione corporum debilium in aere subtili.

Quoniam aer ciuitatis florentie multa sui subtilitate facile penetrando in corpora alterat ea si fuerit in diebus frigiditatis vel caloris occurrens corporibus facile alterabilibus. aut ratione raritatis eorum. aut ratione debilitatis totius corporis que disponit corpora ad valde facile alterari vel ratione debilitatis quarundam determinatarum partium corporis. Et quia vir egregius dominus Baptista aliguamine valde paratus est ledi secundum totum corpus propter debilitatem que est in eo etiam propter texture raritatem. Et tertio iterum propterea quia caput eius et pectus frequenter laborant lapsu frigido ex materia superiori ad ipsum pectus catarrizante. Etiam stomachus eius naturaliter est debilis. Ideo oportet eidem aliquod preseruatiuum regimen secundum rationem preparari. Videtur itaque mihi quod vir iste vtatur quattuor infrascriptis remediis quorum vsus sit a principio mensis marcii per totum mensem septembris. deinde aliis quinque remediis vtatur a principio mensis octobris per totum mensem februarii. Primum itaque remedium quo vti potest secundum primum ordinem iam dictum est hoc. ℞ aloes infusi in succo endiuie per quinque dies. ℥. i. masticis thuris corallorum amborum cubebarum ana. ℈. ʃ. exiccetur aloes cum succo illo in sole vel sub tegula Deinde superaddantur puluere predicti cum. ℥ i. reubarbari electi et fiant pillule ex omni. ʒ. vi. de quibus in septimana ter parum ante cenam accipere potest vnam. Et si caput eius notabiliter graue percipitur accipiat aliam per duas horas post cenam vt dictum est multotiens. Secundum vero remedium est confectio ista de qua sepe accipiat saltem in septimana quater parum ante cenam vel ante prandium rotulam vnam ponderis. ʒ. iii. Cuius descriptio est hec. ℞ specierum electuarii de ligno aloes specierum diambre ana. ℈. ii. liquiritie anisi violarum ana. ℈. i. zuccari albi libram. ʃ. fiat confectio cum aqua mente in rotulis iam dictis. Tertium vero remedium principale est hic puluis de quo saltem in septimana bis hora dormitionis super aspergat commissure sagittali capitis quantitatem granorum ordei quinque. ℞ ligni aloes. ʒ. i. gariofilorum. ʒ. ʃ. sandarace rosarum ana. ℈. ii. violarum ℈. i. fiat. puluis subtilis. Quartum vero instrumentum est istud compositum de quo aliquando accipiat tribus vel quattuor diebus continuis cuius descriptio est hec. ℞ aque mente aque absinthii aque cicoree. ana. ℥. i. ʃ misce. ¶ Primum vero remediorum quibus vti debet a mense octobris vsque per totum mensem februarii sunt pillule iste de quibus accipere potest sicut de predictis dictum est. ℞ specierum yere absque aloe. ʒ. i. aloes infusi in succo vel in aqua maiorane per. viii. dies. ℥. ii. ʃ. salis indi grana. vi reubarbari electi. ʒ. i. ʃ. reformentur pillule cum succo de sticados ex omni. ʒ. vii. Secundum vero remedium principale est vt descriptioni pulueris capitalis supra positi addantur folia ameos amomi ana ℈. v. ambre ℈. ii. et fiat puluis cuius vsus sit vt de predicto dictum est. Tertium vero speciale remedium est electuarium. hoc de quo accipiat omni tempore dicto saltem tribus vicibus in septimana in aurora et tardetur post ipsum cibus horis quinque aut saltem quattuor. ℞ specierum plirisarcoticon. ʒ. iii. specierum diatrionpipercon. ʒ. ii. capillorum veneris liquiritie violarum lambrusce foliorum nenufaris. ʒ. i. seminis endiuie acetose scariole ana. ʒ. ii. sy. conseruationis zinziberis libram. i. penidiarum. ℥. i. ʃ. fiat electuarium. Quartum vero speciale remedium est puluis iste qui ligatus in sindone frequenter odoretur. ℞ ligni aloes. ʒ. ii. galie muscate. ʒ. i. storacis calamite been albi et rubei zedoarie cubebarum. ℈. ii. corallorum rubeorum sandalorum alborum coriandri preparati rosarum lambrusce ana. ʒ. i. ʃ. seminis basiliconis macis ana. ʒ. iii. fiat puluis vel ex eo cum electo laudano fiat pomum. Quintum vero speciale remedium quo vti debet est vt sepe in diebus hiemis faciat gargarisma ex hac mixtione bis vel ter in septimana per vnam horam ante cenam cuius descriptio est hec. ℞ aque sublimationis maiorane ℥. iii. sy. de calamento. ℥. i. oximellis squillitici. ℥. ʃ. misce totum et calidum in os gargarizando teneatur et sufficit quantitas ista pro duobus aut tribus diebus. De regimine autem per cibos et potus obseruando per applicationem sex rerum non naturalium teneat ordinem quem alias sermone meo declaraui sibi et in scripturam redegi. Ad laudem dei amen.

Bartholomei mōtagnanā viri pꝛeclarissimi. De egꝛitudinibꝰ cuique membꝛo appꝛopꝛiatis a capite vsque ad pedes consilia feliciter incipiunt Et pꝛio quidem de soda a ma͞tia calida qui doloꝛ capitis appellatur. per essentiam quidem partim capiti appropriatus. partim vero p colligantiam a stomacho dependens.

Vir humanissimus et eximius legū doctoꝛ dominus Antonius Bertoldus dilectissimus gener meus molestatur dispositione que apud arabes soda apud gꝛecos iam cephalea dicitur et ē doloꝛ capitis caput totum compꝛehendens ipsum satis intensus tempoꝛe quo periodicat. nam est affligens ipsū non semper sed quodam determinato tempoꝛe vt inferius apparebit. quare peryodicus. i. reuersiuus dicitur talis doloꝛ. Est autem talis doloꝛ partim per essentiā appꝛopꝛiatus capiti. partim vero per colligantiam a stomacho dependens. Et pꝛimum quidem declaratur pꝛopter fixionem doloꝛis licet nō multum intēsi a quo non euacuatur in magna parte sue vite et occupationum eius. Secundum vero declaratur eo ꝙ iste doloꝛ reuoluitur de intenso ad remissum secundum varietatem dispositionis stomachi. Et mirabile quidem dictu nouū genus accidentis est hoc. Nam cum vir iste ieiunat sicut sepissime sua deuotione consueuit illa die parum aut nihil molestatur a doloꝛe. sed die sequenti cū cibat̄ siue parum aut multum vel mediocrit̄ quoqꝫ cibo accepto quacūqꝫ qualitate participet doloꝛem tante intensionis incurrit ꝙ ipsum vix tollerare potest. Et ad soluendū hoc pꝛoblema quare. iste doloꝛ intenditur die sequente ieiunium ⁊ non eadem die opoꝛtet parumper p̄hisice cōtemplari. Supponatur igitur pꝛimo quia iste vir a generatōe sanguineus est. Supponendū secundo ꝙ maxime epar eius sanguineum est. Pꝛemittendum tertio ꝙ sāguis huius viri notabiliter gꝛossus est. qđ ex multis declarari potest. pꝛimo quia compꝛessis venis eius tumescētibus sanguis eius pigꝛa cursibilitate mouetur in eis. 2° pꝛobatur qꝛ pꝛopter amplam humiditatem stomachi multa flegmata mucillaginosa per viam indigestiōis generant̄. humiditas enī membꝛi maioꝛ ꝙ debꝫ reddit et cet. Adhuc idem pꝛobatur tertio quia sanguis eius ingꝛossatur a flegmate defluente a cerebꝛo eius. Et 4° iterum qꝛ pꝛopter notabilēꝫ caliditatem epatis magna pars vnctuositatis et aeritatis et calide partis sanguīs resoluitur. ergo reliquūꝫ remanet spissius. Et 5° iterum pꝛobatur qꝛ pꝛopter caliditatem renum et amplitudinem viarum vꝛinalium magna pars aquositatis educitur per vias vꝛine. ergo reliqua massa sanguinis remanet spissa. Pꝛemittendūꝫ ergo ꝙ ī epate huius viri vel in chisti fellis eius colera que reperit̄ etiam notabilit̄ cressa est. qđ facile pꝛobari potest per sex rationes quibus pꝛobata est gꝛossitudo in sanguine et maxime per tertiam rationem. s. per commixtionem gꝛossi flegmatis cum ipsa colera Ad talem enim commixtionēꝫ generatur colera nota et famosa vitellina dicta que et sine dubio gꝛossioꝛ est ꝙ rubea et citrina colera. Pꝛemittendum vltimo ꝙ omne epar in quo vitellina colera multiplicatur valde paratum est ad oppillationes ⁊ frequētes. Istis pꝛemissis soluatur pꝛoblema pꝛimum dicendo ꝙ tempoꝛe ieiunii sanguis et colerica materia facile ingꝛossatur. s. que est inuēta ī epate. magis ꝙ quando homo non ieiunat. sed ad talem ingꝛossationem sequitur oppillatio ī cōcauo et gibbo epatis. ꝗ pꝛohibitio transitus consuete quantitatis colere per vias vꝛine et per vias ventris. ꝗ colera ista retenta retrocedit et multiplicatur per canale a chisti fellis ad pꝛofundūꝫ stomachi. et per clausionem gibbose partis epatis ī ferioꝛis materia colerica multiplicatur in vena chili ascendente. ergo poterit ad caput cum maioꝛi quantitate et potestate sua ascendere. pꝛobatur cōsequentia hec quia materia multiplicata in stomacho ad ipsum delata facile potest euapoꝛando doloꝛes efficere et intensos in capite. et multiplicata. per concauum chilis ascendentis coꝛpoꝛalit̄ poterit fluere ad caput per venas a chili ascendente ramificatas ⁊ caput interius īgꝛedientes. Pꝛime autem rationis maioꝛ substentatur ex suppositione quarta cum suis pꝛobationibus. minoꝛ vero pꝛobatur ex suppositione quīta. ergo sequitur veritas consequentie. s. ꝙ ꝓpt̄ talē oppillationem doloꝛ capitis intenditur in hoc viro. Contra qꝛ data illa responsione sequitur ꝙ in die ieiunii nō minus debet dolere caput ꝙ in die sequenti. pꝛobatur consequentia quia in die ieiunii nō minoꝛ potest accidere opillatio ꝙ ī die sequente ieiuniū sed ad talem oppillationem sequebatur euapoꝛatio vel delatio colere ad caput vt concessum est. ꝗ etiam in die ieiunii hic vir debet magnifice dolere caput. consequens autem repugnat experientie huic viro nunquam manifeste dolet caput in die ieiunii. et in die sequente ipsum foꝛtissimo doloꝛ̄ molestatur. Ad hoc motiuum respondendum est negando illā consequentiam. Pꝛimo quidem ad consequentiam dicendum est ꝙ dato ꝙ in die ieiunii intendatur caliditas in stomacho et in epate et etiam multum resoluatur de aqueo aereo ⁊ vnctuoso sanguinis et colere. et adhuc dato ꝙ sanguis et colora ingꝛossētur magis ꝙ tempoꝛe cibationis. non vꝫ. tamen consequentia. caliditas resolutiua est intensioꝛ materia attracta inventa ē notabilis gꝛossitudinis et quātitatis. ergo ab eis maioꝛ fiet opillatio. Illa consequentia fallit non enim fit opillatio membꝛoꝛum pꝛecipue a materia vt multa vt gꝛossa ⁊ adhuc in viis posita. sed oppillatio pꝛincipaliter fit pꝛopter impotentiāꝫ virtutis materiam a viis expurgare non potentis cum enim foꝛtioꝛ sit virtus tempoꝛe ieiunii ad pꝛohibendum oppillationes quia non est aggꝛauata simul a cibo ⁊ materia humoꝛali sequitur ꝙ ipsa pꝛohibebit oppillationes. die autem sequente ieiuniū iaꝫ a duplici causa gꝛauatur virtus videlicet a materia in stomacho inventa attracta ⁊ ingꝛossata. ⁊ a cibo qui de nouo acceptus est. ergo ipsa virtus tunc minoꝛem habebit pꝛopoꝛtionēꝫ ad resistendum fiendis ⁊ inceptis oppillationibus ꝙ quando non erat aggꝛauata cibo vt in tempoꝛ̄

ieiunii. Et ex fundamento considerati satis pulchre solutio ad problema secundum. s. quare hic vir magis dolet caput in die sequente ieiunium quam in eadem. Ad 2m principaliter quod sequella illa nihil poterit concludere nam talis sequela non probat hunc dolorem capitis supervenire nisi in virtute consequentie sed destructa consequentia destruitur et sequela. quoniam ad destructionem consequentis sequitur destructio antecedentis ut in sermonibus loycis apparere potest. Et ex hoc fundamento iterum sequitur tertio quod hic vir nunquam fere a levi dolore evacuatur. probatur conclusio quia tota habitudo eius et epar notabiliter sunt calida. ex prima et secunda suppositionibus. et in eo invenitur colera multa evaporativa ex suppositione quarta. et in eo invenitur presentia oppillationum aliquarum in concavo aut in gibbo epatis ex suppositione 5a. ergo sequitur quod colera potest evaporando ad caput illum dolorem efficere. Et ex dato fundamento iterum sequitur 4o quod dolor in aliis temporibus diversis a die sequente ieiunium est parvus et levis probatur correlarium. quia dato quod in his temporibus adhuc multa colera feratur et evaporet ad caput tamen non potest in eo grandem efficere dolorem. propterea quia virtus non gravata cibo fortior est ad resistendum impressioni materierum et rectificationi earum. fortis enim virtus omnia contempnit et substinet. imbecillis et debilis ab omnibus conti istatur xio therapentice. etiam forti virtuti nihil resistere potest in expellendis 7a afforismorum comento. 55o. Adhuc ex prefato fundamento sequitur quintum correlarium quod talis egritudo in hoc viro est partim per essentiam dispositio capitis. partim per colligantiam stomachi chistis fellis et epatis. Et sequitur penultimo inventio cause materialis huius egritudinis est enim ipsa colera vitellina ut patuit supra 5a et 4a suppositionibus. Et sequitur ultimo quod hec dispositio in hoc viro non leviter est verenda est enim egritudo duorum membrorum principalium. s. cerebri et epatis et duorum notabilium membrorum quorum unum servit toti servitute preparatoria et latoria ut stomachus qui. s. transmutat cibum in chilum et defert ipsum ad epar per meseraicas venas. Et est dispositio alterius membri servientis epati et toti virtute latoria inquantum trahit coleram ab epate purificando sanguinem ab ea. et defert partem eius ad intestina in vigorando solutionem et ad fundum stomachi vigorando digestivam. Ex quibus tandem ultimate concluditur quod oportet hunc virum solertem esse et assiduum in sui curatione et felicitabitur opus eius. Igitur regimen huius viri in duo capitula partiendum est.

Capitulum secundum de regimine per dietam

Et primum quidem capitulum sex continebit particulas secundum numerum sex rerum non naturalium que convenienter administrari oportet. Et prima particula erit de regimine per convenientem applicationem aeris et sic de aliis. Quantum autem ad primam particulam premittendum est quod oportet eligi aerem civitatis loci vel camere inclinatum ad infrigidationem et humectationem gratia conservandi naturalem dispositionem que calida est notabiliter ut supra probatum est. etiam quia remissa caliditas remittit intensam caliditatem igitur et cetera. Regimen vi. rerum non naturalium queratur in illo consilio quod incipit Nemens mea.

Capitulum tertium de regimine per medicinalia.

Pro regimine vero cephalee huius viri xiiii. mihi occurrunt instrumenta observari debere necessaria. Et primum quidem est ut si contingeret propter varietatem occupationum secularium hunc virum esse remotum a presentia medicorum saltem per duos annos statim in fine mensis. februarii aut in principio marcii faciat sibi fieri purgationem universalem per hunc modum. Primo quidem distanter a preassumpta cena per novem horas in aurora accipiat istas pillulas. ℞ pillularum aurearum et cochiarum ana. ℈. ii. reformentur pillule cum succo rosarum et dormiat post eas et cetera. Die vero immediate sequenti per horam unam et mediam post ortum solis flobothometur sibi basilica sub cubito dextri brachii inventa per quam educantur sanguinis. ℥. v. Tertia vero die immediate sequente hora pillularum precedentium accipiat hunc potum. ℞ aquarum cicoree scariole et eupatorii ana. ℥. i. misce et calide accipiantur continuando eas per sex vel septem dies usque quo in fundo urinalis apparebit ypostasis alba continuata equalis diafana et figure piramidalis. Aliter non dimittatur potus nisi apparente aqua cum maiori parte conditionum predictarum. Cum ergo ita fuerit tunc iterum purgetur cum istis pillulis. ℞ pillularum cochiarum. ʒ. i. pillularum aurearum. ℈. i. formentur pillule vii. cum succo rosarum et accipiantur ut predicte observatis et cetera. Secundum vero principale remedium ab hoc viro observandum est hoc. ℞ aloes abluti. ℥. ß. pul pe collognitide. ʒ. ß. bdelii mollis et subalbidi. ℈. i. formentur pillule cum succo rosarum de quibus omni tertia die accipiatur una tempore quo assumit digestivum predictum. preter quod non accipiat ipsam die immediate precedente purgationem ultimo factam. Et nota quod istis pillulis etiam uti poterit per totam vitam suam accipiendo de eis unam vel duas immediate ante cenam secundum maiorem et minorem ventris stipticitatem. Et si contingeret ventrem eius non esse multum stipticum et maiorem in capite percipi gravitatem tunc accipiat de istis pillulis unam vel duas post cenam per horam cum dimidia et spero quod multum felicitabitur cura per eas. Tertium instrumentum principale quod est necessarium est quod iste vir iterum in mense septembris aut in principio octobris purgetur per hunc modum. Primo namque uno mane in aurora in hora purgationis veris accipiat hoc. ℞ cassie nuper de canna preparate cum aqua cicoree. ʒ. vii. reubarbari electi. ℈. ii. spice nardi. grana. v. salis gemme. g. i. misce et totum accipiatur cum medio ciato aque decoctionis calide seminum quindecim melonum contritorum. Die vero immediate sequenti hora preassignata accipiat hunc potum. ℞ sirupi rosarum sirupi de endivia ana. ʒ. vi. aque absinthii et cicoree ana. ℥. i. ß. et ipsum accipiat hora predicta calidum totiens quod in urina videatur ypostasis circumstantiis supradictis mensurata. Tunc ergo die immediate sequenti purgetur cum hoc. ℞ pillularum aurearum. ʒ. i. pillularum cochiarum. ℈. i. formentur pillule vii. vel. viii. cum

sucço ros et accipiatur hora ꝛ conditionibus obser uandis que supra dicta sunt ꝛ cet. Et attende q̄ i purgatione autumnali non feci mentionem de flobothomia. aut quia fortassis vernalis flobotho mia excusauit ab ista. aut quia estiuo tempore non ita multiplicatur sanguis. sed materie acute far maco educende conuenientius sunt prescripto. at quia autumnus inimicatur sanguini secundum cōtrarietatem 9ͦnis eius si tamen in hoc tempore perciperentur signa repletionis et exuberantie sanguinis circa superiores partes tūc laudarem q̄ ita in autumno post minoratiuum preassigna tum die immediate sequenti applicaretur flobo thomia cephalice in parte superiori cubiti inuen te aut inter pollicem ꝛ indicē per quā educerent sanguinis. ℥. iiii. ad plus. Amplior enī sanguinis quantitas educi potest a basilica ꝛ nigra venis q̄ a cephalica vt notum est intelligenti causas. Et nota q̄ in istis purgationibus veris et autumni substentatur principium eradicationis suarum egritudinum ꝛ preseruationis corporis a nocu mentis epatis ꝛ stomachi ꝛ adhuc conseruationis sanitatis huius viri. Quartum principale instru mentum est vt inter assignatas purgationes hic vir vtatur hoc electuario accipiendo de eo omni septimana ter vel saltem bis quantitatem. ℥. ß. de glutiendo ipsum mane ante prandium per horas iiii. Cuius descriptio est hec. ℞ seminum quattu or comunium frigidorum ana. ʒ. ii. seminum en diuie acetose scariole ana. ʒ. i. adianti politrici ce trac capillorum ve. bedeguar ana. ℈. ii. spodii ra sure eboris ana. ℈. iiii. ros sandalorum amborū corallorum amborum ana. ʒ. ß. croci. ℈. i. cinamo mi electi liquiricie ana. ℈. v. macis. ℈. iiii. phistico rum mundatorum. ℥. ii. zuccari secunde coctionis ℥. iiii. oximellis compositi. ℥. iii. infundantur per diem naturalem phistici in aquam scariole. dein de coquantur zuccarum simul et oximel in quibus incorporentur phistici vltimata contritione con triti et tandem vehementi contritione et longa addāt alie species ꝛ fiat electuariū i suadū i vase vitreato stricti orificii. hoc enim medicamen mag num iuuamentum facit in vigorando digesti uam stomachi et epatis et aperit oppillationes eo rum diuertendo motum colere ad superiora ꝛ pr̄ cipitando ipsam cū flegmatibus per vias vrine et ventris. et tu considera ex virtute ponentium Quintum principale instrumentum ē hoc. ℞ cō serue citoniorum zuccarine. ℥. ii. spodii et corallo rum ru. in athomales resolutiones reductorum ana. ℈. ii. iacincti smaragdi saphiri ana. ℈. ß. semi nis acetose pulueris sumach ana. ℈. ii. zuccari can di. ℥. i. dissoluatur zuccarum cum sirupo de mēta et vltimate conterendo incorporetur diacitonitē cum aliis speciebus. fiant ergo formule in rotulis ʒ. iii. vel. iiii. de quibus accipiat semper i fine pran dii et cene vnam bibendo vel abstinendo post ip sam suo libito. Sextum vero instrumentum pri cipale est hoc. ℞ florum nenufar. ʒ. ii. rosarū vi olarum seminis endiuie acetose et portulace ana ʒ. i. macis. ʒ. i. ß. camphore. ℈. i. ligni aloes. ℈. ii. terantur omnia subtilissime per se. deinde ligent in sindone retorta bene tensa ꝛ sepe odoretur hic puluis. confortat enim cerebrum ab eo repellen do impressiones colericas et aliorum calidorum humidorū. Et si desideraret rem hanc solidiorē

efficere tunc accipiantur resine electe et laudani purissimi ana. ℥. v. et dissoluta inuicem vel per se incorporentur cum aqua ros muscata et modico aceti cum predictis speciebus et fiat pomum qd odoretur vt prius. Septimum principale instru mentum ē hoc. ℞ aque decoctionis foliorum ble te violarum mercurialis et furfuris ana simul coctorū lib. i. zuccari. ru. cassiefistule benedicte pe re simplicis ana. ʒ. ii. olei violarum. ℥. iiii. in die bus caloris. et olei oliuarum. ℥. iiii. in diebus fri goris salis comunis. ℥. ß. misce totum simul et fi at ex eo clistere per horam vnam cū dimidia an te cenam. Et nota q̄ huius clisteris vsus debet fie ri post purgationem veris per totum mēsem ma dii omni septimana semel et post purgationem autumni per totum mensem octobris iterū om ni septimana semel. Octauum instrumentum est vt post purgationem veris vsque ad autumnum omni mense bis diebus intermediis assumptioni clisteris per vnam vel duas horas ante cenam ab luat pedes a planta vsque ad inguina cū aqua ca lida huius decoctionis. ℞ foliorum salicis vitis violarum ros camomille et foliorum populi ana M. i. coquantur i aqua quousque fiat bene viridis Post purgationem vero autumni saltem in men se semel predictam faciat ablutionem cum aqua decoctionis foliorū lauri maiorane saluie rosma rini et similium calidorum. Nonum vero instru mentum est hoc. ℞ macis. ʒ. i. ß. sandarace. ℈. ii. ligni aloes spodii ana. ℈. i. masticis. ʒ. ß. pulueriz̄ tur omnia per se. deinde commisceantur et calua rie capitis cum setula diligent pectinata in sero cum vadit ad lectum cum hoc puluere ad quanti tatem quinque granorum frumenti aspergatur inter capillos saltem i septimana bis cum setula deponendo primum puluerem quādo vult pone re secundum. Decimū vero instrumentum est hͦ q̄ iste vir sepe ante prandium vel cenam saltem bis i septimana comedat vnam radicem petrosel lini recentis longitudine digiti medii cum dimi dio minutissim emasticando eam et hͦ saltē per mediam horam ante prandium et cenam. Unde cimum instrumentum principale est vt iste vir se pe ante prandium vel cenam saltem bis in septi mana assuescat masticare quantitatem grani cice ris rubei de electo agarico nihil deglutiendo de eo. et est mirabile ingenium in attrahendo fle gma aquosum mucillaginosum vitreum et salsū et superfluitates etiam colericas a capite erradi cando cephaleas antiquas si non timet eius ama ritudo nihil deglutiendo de eo vel ꝺ humiditate inventa in ore. et adhuc si deglutiretur non esset eius nocumentum de quo curandum. Duodecimū instrumentum est hoc vt diebus intermediis pul uerizationi capitis assuescat hora intrandi lectū deglutire vnum vel duo grana masticis electe et clare. confortat enim stomachum reprimit fumo sitates et aperit vrine vias. Terciumdecimum in strumentum principale est hoc vt iste vir quantū potest caueat a decubitu resupino. et saltem in sep timana semel vel bis totam spinam inungi faci at ex oleo nardino ꝛ citoniorum equaliter mixtis leniter calidis et superponat pannum siccū nō valde calidum. Ultimum vero instrumētum pri cipale est hoc. ℞ oximellis squillitici. ℥. i. aque ma iorane aque. lauri ana. ℥. i. ß. misce et ex hoc actu

calido saltem omni mense ter colluat os suum et gargarisma etiam cum eo faciat. et proprie qn do perciperet sibillum vel tinitum i auribus gra uitatem in palato et oppillationem in superiori parte nasi. tollentur hec omnia facile per ablutio nem et gargarisma auxilio illius qui sanat ⁊ cet. Ad laudem dei amen.

¶ Consilium de soda colerica per comunitatē epatis

Honorabilis vir Anthonius de sancto Johane laborat dolore ca pitis a materia colerica per mo dum euaporationis ad caput de lata et proprie per colligantiā epatis et renum ad ipsum caput: que materia cole rica proprie vitellina est. ⁊ non facit hunc dolorē solum in capite suo per modum euaporationis. sꝫ per modum substantialis delationis eius ad ca put p chilim ascendentem a gibbo epatis. qr epar eius notabiliter calidum est. Ideo hic dolor diuē nus est. et cum etiam secundum complexionem suam vergat in adustum nō est mirabile si dolor capitis eius cum acuitate notabili ledit eum. Pro regimine igitur ipsius lꝫ multa dicenda et declaranda essent. septem tamen modis videtur mihi sibi consulendum esse. ¶ Primus modus ē vt in cibariis suis euitet calida et sicca et accuta euaporabilia oppillantia caput et vētosabilia i ip so velut sunt vnctuosa brodialia salsa omnia mul te salsedinis et acuta. velut allium cepe porrum sinapis oliue condite raphanus et similia istis. Et effugiat vsum vinorū valde potentium et adhere at vsui vini magis ad debilitatem ꝙ ad fumosi tatem tendenti. ¶ Secundus vero modus est. vta tur istis facientibus lubricum ventrem suum. et distrahentibus materias ne rapiant ad caput. ℞ aloes abluti cuꝫ succo endiuie. ℥.i. reubarbari elec ti reupontici ana. ʒ.iii. diagridii. ℈.i. violarum spi ce masticis rosarū sē. endiuie ana. ʒ. viii. salis indi ℈.ſ. cum succo ros. fiant pillule de omni. ʒ. vi.

¶ Tertius modus est vt iste vir in tempore calo ris saltem tribus vicibus in septimana lauet se ab inguinibus vsque ad pedes. cum aqua decocti onis violarum solatri rosarum foliorum salicis in vna situla aque ponendo de predictis herbis plenas manus et bene coquendo. et sit hora ablu tionis vna ante cenam ⁊ sit aqua calida. Quartus modus est vt iste vir assuescat frequenter facere si bi fricationes cum panno aspero incipiendo a pri cipio spatularum apud collum trahendo inferius vsque ad finem natiū. ¶ Quintus modus est vt ip se assuescat sepe pectinare caput suum cum setula fet ricare ipsum cum pannis mane ieiuno stoma cho. ¶ Sextus vero modus est. vt ipse saltem bis in septimana quando vadit ad lectum. ponat sup anteriori parte capitis sui a summitate eius vsq ad frontem de hoc puluere quantitateꝫ quattuor granorum frumenti spargendo ipsum inter ca pillos per latitudinem quattuor digitorū a dex tro in sinistrum. Cuius descriptio. ℞ macis. ʒ.i. ſ. gariofilorum. ʒ.i. rosarum florum nenufaris ana. ℈. ii. ligni aloes. ʒ.ſ. fiat puluis. ¶ Ultimus vero modus est vt ipse procuret aperire sibi emo roides fricando ipsas cum recentibus foliis fici aut consolide ma. vel medie. Et si non posset pro uocare emoroidas saltem in mense marcii et sep tembris duobus annis successiuis. faciat sibi ap poni ventosas super natibus cum bona scarifica tione. Attendat autem ꝙ supradictis pillulis vti potest semel in mense accipiendo vii. ex eis i auro ra dormiendo parum post eas. ⁊ tardando cibuꝫ horis saltem sex. quibus pillulis etiam vti pōt accipiendo de eis ter in septimana vnam quando qꝫ immediate ante cenaꝫ. quandoqꝫ vero per du as horas post cenam ⁊ cetera Amen.

¶ Consilium de mala complexione cerebri ca. et. sic. De motu cordis a stomacho q ꝓprie saltus ē nominatus. De mala complexione ca. ⁊ sic. i toto a corde comunicata.

Triplex est dispositio qua hic iuue nis vrbis vicentine honorabilis ciuis laborat. Et prima quidem est mala complexio cerebri ipsius ad caliditatem inclinata ⁊ siccita tem. licet maior sit ad caliditatem ꝙ ad siccitatē lapsus in eo. quam tamen caliditatem accidentalē credo magis esse prouenientem a caliditate cordis que in eo multiplicata ē vt paulo post dicetur. ꝓp ter quam communicantur cerebro a corde vapores igniti male qualitatis ⁊ modi substātie inflammā tes cerebrum. quod facile deduci potest ex continu atione corruptionis in somno. eo quia somniatur terribilia somnia ⁊ furiosa velut rixas ⁊ contume lias ipsuꝫ impetuose excitantia ⁊ magnifice time re facientia. Apparet etiam hoc probari posse ex parte totius corporis in quo color apparet melā colie aduste significatiuus. ¶ Tertio iterum hoc d duci potest per maciem et extenuationem corpo ris totius ⁊ maxime faciei. Quarto per oculorum cōcauitatem solito maiorem que consecuta est cō sumptionem pinguedinis ⁊ humorum quorum pꝛ sentia eminēs redditur oculus ⁊ magnus. ¶ Se cunda dispositio est motus cordis preternaturalis qui non est iectigatiuus. eo quia ille est motus no tabilis paruus. Neque est motus tremulus propter eandem causam. ⁊ etiaꝫ quia tremulus motus om nino frequens ē. sed. iste cordis motus ē ꝓprie sal tus nominatus. eo qr iste motus vicissibili reuolu tione sua notabiliter magnus est. propter qđ elō gatur a iectigatione. ⁊ cuꝫ sua magnitudine nota bilem habet raritatē propter quaꝫ secedit a tremu lo motu. Est autē hic motus specie nominatus ꝓ prie caffacan eo qr est motus cordis per colligan tiaꝫ oris stomachi ad ipsum vt colligendū est xiᵒ tertii capitulo de tremore cordis ⁊ partiꝫ iꝫᵃ ter tii capitulo de egritudinibus stomachi. ¶ Et ex hoc fundamēto correlarie concluditur tertia dis positio que in hoc viro apparet que est mala com plexio ca. ⁊. sic. in toto dominans principaliter a predicto lapsu cordis proueniens. Unde non est mirabile cōcludere ꝙ hic vir existat debilis i ope rationibus omnium virtutum eo quia egritudo in eo est vtis toti ⁊ est ap. ꝓpriata cordi tanꝙ pri mo principio omniū virtutum et operationū. Et ex hoc fundamento concluditur secundo hanc dis positionem esse leuam et verendam. ¶ Et sequit tertio ad ipsius remotionē intendēdum esse ꝙci tius est possibile. alit enī videt esse parata hec dis positio ad transmutationem ipsius i ethicam aut

saltē i marasmuz. Et hec quidez est huius viri dispositio taliter coplicata suis causis ꝛ signis aperte manifesta. ¶ Pro huius itaqꝫ dispositionis curatione canonica ꝛ si sermone prolixo opus esset Duo tamen principalia huic curationi sufficiētia expedire percurram. ¶ Primū est aliqualiter discurrere per regimen rerum non naturalium. Secundum ē quinque vtilium medicinalium administrationez ponere. Itaque ꝑ expeditione primi euitet hic vir mansionem in ciuitate loco vel camera fri. et hu. antiquorum edificiorum vel habentem testudinales reuolutiones vel propinquā cursibus aquarum. Similiter hic iuuenis euitet omne excercitium forte ꝛ proprie post cibum factum. Effugiat materiam omnem clamādi vociferandi vel rixandi vł vehement' ire tristitie aut furiositatis. Item effugiat multam ciborum assūptionem in quacunque sui cibatione. immo conueniētius est ei partius accipere cibum ꝙ completa saturitate cibare se. Et ita de potu dicendum est Item effugiat omnem materiam notabilter vigilandi. immo vigilia omnis est valde verenda. ita ꝙ declinari ab equali per augmentum dormiendi est ei conuenientius ꝙ per multitudinem vigilandi. In cibis vero ita se discrete regat vt euitet cibos grossos opillatiuos viscosos et difficilis digestionis. Sit itaque eius cibus panis recens vnius vel duorum dierum purissimus et candidissimus. et carnes eius sint velut pullorum agnine edine vituline ꝛ capriolorum iuuenum. reliquas autem dimittat. piscium paruorum recentium visum et cancrorum fluuialium laudo ei. Lacticinia cibaria ex lacte caprino vel de vitulo iuuene accepto. Caseus recens sine sale est ei optimus et melior eo ē ei recocta. Colastra vero que est lac cōgelatum non est ita conueniens ei. ¶ Fercula ex beta spinachiis maluis lactucis portulacis crisolocanna cucur. et similibus suis temporibus sunt conuenientia. Ptisana ordeacea ꝛ cicer rubeuz cōtritum et panicum cum lacte est sibi conueniens Salsa autem cibaria notabilis salsedinis ec aceto sitatis dimittantur. Cerasa suo tempore sunt ei conuenientia. Auellane amigdale et pira muscata et mellones dulces et similia talia collaudanda sunt ei. vino vtatur albo subtili nō valde fumoso ad mediocrem dulcedinem inclinato qđ semper sit limphanđ cum quarta vel tertia sui parte aq̄ buglos vel boraginis. hec de cibis et potibus. De rebus vero medicinalibus primū ē ꝙ vsqꝫ duos vel tres dies in aurora accipiat hoc minoratiuum cum. ℥. iii. aque lactis calefacte et tardet post ipsū cibū horis vi. ꝛ post quītam predictarum horarum accipiat ciatum aque ordei calide et sexta sequenti hora prandeat. Cuius descriptio. ℞ cassiefistule de sua canna extracte cū aqua buglos ʒ. x. reubarbari electi. ℈. iiii. squinanti zedoarie ana. ℈. v. salis gemme. ℈. i. misce. ¶ Secundū medicinale instrumentum est hic sy. quē incipiat assumere die immediate sequenti post minoratiuum et continuet ipsum. x. diebus continuis in aurora calidū accipiendo. Cuius descriptio. ℞ sy. de corticibus citri sy. de bizantiis sy. de endiuia ana. ℥. ʃ. aque buglos. ℥. i. ʃ. aque cicoree aq̄ capill'. ve. ana ℥. i. misce. ¶ Tertium instrumemtum medicinale sunt pillule iste đ quibus tempore quo assumit digestiuum accipere debet vnam omni alterno sero parum ante cenam gratia diuersionis materieꝝ dummodo ipsam non accipiatī sero immediate precedente noctem assumptionis sequētis purgationis. De qbꝰ etī pill'is accipe post'it post purgationem omni quarto vel quinto sero vnam immediate ante cenam propter consumptionē residui materierum. Est autem descriptio talis. ℞ succi endiuie succi buglos succi fumi t're ana. ℥. i. ʃ. reubarbari electi. ʒ. i. ʃ aloes epatici. ℥. ii. agarici thimi epithimi ana. ʒ. i. lapis armeni lapis lazuli preparati ana ℈. iiii. spicenardi capitum ros ru. se. citri foliorum auri ana. ℈. i. puluerizentur omnia ꝛ infundantur in predictis succis et conquassentur diligenter et exponantur soli vsque ad consumptionem succorum et ita ter fiat renouatio et exiccatio. et de hac materia fiant pillule pro omni. ʒ. vii. et accipiantur vt supra. ¶ Quartum pricipale instrumentum est solutiuuz hoc qđ accipiat xi[a] immediate die sequenti assumptionem sy. i aurora eodem modo et conditionibus obseruatis que de precedente minoratiuo scripta fuerunt supra Et ē eius descriptio talis. ℞ trifere persice. ℥. ʃ. reubarbari electi. ʒ. ʃ. cassiefistule extracte cum aq̄ cicoree. ʒ. vi. squinanti ros spodii ana. ℈. ii. fiat oīz mixtio conueniens et accipiatur vt supra. ¶ Ultimū remedium et speciale est vt facta purgatiōe iam predicta hic vir de electuario infra scripto accipiat omni mane hora sy. ʒ. iiii. deglutiēdo ipsum et bibat post ipsum. ℥. i. aque buglos cum coclearı vno maluasie vel alterius vini boni aromatici. Cuius descriptio. ℞ limature auri et foliorū eius ana. ℈. i. ossis de corde cerui dorονici iacincti smaragdi saphiri ana. ʒ. ʃ. coral. ru. ʒ. ii. semis basiliconis gario. ʒ. iii. florum boraginis buglos mellis ros violarum ana. ʒ. i. pul. interiorum vel exteriorum corticum fisticorum. ʒ. i. ʃ. corticū citri. ʒ. i. mirobalanoꝝ indoꝝ. ʒ. x. kebulorum. ʒ. v. specierum letificantis Almans ʒ. i. ʃ. granorum phisticorum. ℥. iii. zuccari candi ℥. iiii. cinamomi folii gariofilorū macis bheen al. et ru. ana. ℈. i terantur igitur mineralia et omnia alia per se. et infundantur phistici per duos dies naturales in ℥. iiii. succi buglos et. ℥. ii. vini al. dulcis et aromatici. deinde extrahantur et vltimata contritione terantur et coquatur zuccarum candi cum lib. i. zuccari taberzet cum aqua buglos. Cuz igitur per coctionem receperint mediocritatem spissitudinis tunc apponantur aliarum rerum species diligenter commixti et conterantur longa contritione vsque ad debitam electuarii formam. Hoc enī compositum si bene consideretur in se aggregat principatum omnium medicinarum cordialium et capitalium. Sit igitur eius vsꝰ secūdū formaz et modum prenarratum. Et istis actī scribat dispositionem sui status. et prouidebitur vlterius de localibus et aliis oportunis ḃm ꝙ melius conuenire videbitur.

2 ¶ Consilum de dolore capitis a materia flegmatica mixta cum colera. partiꝫ per essentiam in capite. partim vero per colligantiam a stomacho. De nausea stomachali cum diminutione appetitus. et coꝝ ne ciborum et potuum. De lipothomia cum motu tremulo cordis. De ventris stipticitate magna.

Coniunctissimus adoloscēs Uber
tinus de marino filiali mihi zelo
coniunctus quadruplici laborat
dispositione in quocunque veren
da. maxime autem ī adolescentia
vbi virtus in vigore suo potētissime florere solet
Primum itaque horum accidentium est dolor ca
pitis vel cephalea periodice molestās ipsū. Scdꝫ
est nausea stomachalis cuꝫ diminuto appetitu ⁊ le
sione diminutionis et corruptionis ciboruꝫ ⁊ po
tuum ī eo immo quandoque perducitur ad vomi
tum intensiue et extensiue magnum. Tertium ve
ro accidēs ē lipothomica dispō vl' defectus animosi
tatis et virtutis cuꝫ tremulo motu cordis. Quar
tum vero principale est ventris stipticitas valde
magna. Et horum quidem accidentium cause in
vestigande sunt. videtur enī rationale omnia ista
accidentia radicem habere et dependentiaꝫ a ma
la complexione stomachi. Est enī stomachi sui ma
la complexio materialis flegmatica mucillagino
sa et aquosa dependens a materia. cui etiam prop
ter viarum latitudinem inter stomachum ⁊ epar
eius qđ est valde magnum ⁊ colere multe genera
tiuum commiscetur huius colere quantitas nota
bilis cuꝫ predictis flegmatibus. quare laborat sto
machus mala complexione frigida ⁊ humida fleg
matica dominante et mala complexione colerica
subdominante. multiplicatur autem in stomacho
eius flegma duplex predictum per viam in dige
stionis prouenientis a predicta mala complexio
ne quā nō dubito a generatione cōtractam. eo qꝫ
genitrix eius que fuit mihi cōsors dilectissima la
borauit a consimili dispositione stomachi ex qua
tandem defecit. Non igitur mirabile videtur si
hec materia semper in stomacho suo inventa nau
seam facit et inclinationem ad vomitum. etiam
si diminuit appetitum remolliendo stomachum
Et tertio iterum si diminuit digestionem mino
rando calidum innatum stomachi. Et quarto
si corrumpit digestionem propter colericam ma
teriā tali flegmati cōmixtam cuius est efficere no
cumentum corruptionis. propter qđ cibaria ī aq°
sitates vt in pluribus conuertuntur. quandoque
vero in ventositates. non raro in materias ac
cutas dolores pungitiuos et extensiuos efficien
tes in stomacho tante intensionis ꝙ oportet pret'
naturaliter moueri stomachum ad vomituꝫ cuius
cunqꝫ rei que reperitur in stomacho. Ad hec auteꝫ
accidentia stomachi notabiliter intendenda non
parum iuuat stipticitas ventris ipsius inferioris
que potest contigere primo propter multe colere
augumentum in stomacho propter latitudinem
pori fellei a canalli chistis fellis ascendentis ad
fundum stomachi propter quā etiam vie amplitu
dinem infelices ab Auicena nuncupati sunt qui
talem dispositionem patiuntur. Cum ergo mate
teria colerica distrahitur ab intestinis que sui pre
sentia expulsiuam eorum stimulabat ita ꝙ p eius
diuersionem ab intestinis ad superiora debilita
tur expulsiua intestinorum vigoratur retentiua
ipsorum. Potest etiaꝫ secundo hec ventris stiptici
tas in hoc viro contingere propter debilitatem ī
testinorum acquisitam in eis propter colligan-
tiam ipsoruꝫ a stomacho patiente. Potest iterū 3°
stipticitas in hoc viro contingere propter humi
ditatis priuationem ac minorationem que solet
reperiri in glandosis carnibus mesenterei gratia
finis propter glandosas carnes ibidem multipli
catas aquositate repletas a qua irrorantur intesti
na vt lubriciora forent. Cum ergo talis aquosi
tas non abundauerit in carnibus glandosis pre
dictis eo qꝫ per frequentatos vomitus educitur se
quitur necessario sequi stipticitatem in intesti-
nis. cuius enim presentia tanquam agentis posi
tiui aliquis effectus induci solet. eius remotione
eiusdem effectus euentus prohibetur. Et sic appa
ret stipticitas ventris huius adoloscentis cāri mľ
tipliciter. At vero iterum non est difficile vide-
re causas defectus aīositatis vel lipothomice dis
positionis que non est aliud formaliter ꝙ vitalis
virtutis casus. quis enim dubitat ꝙ propter ma
lam complexionem immo propter malaꝫ compo
sitionem. vꝫ oppillationem ipsius stomachi non
ledatur cor. potest eniꝫ per compassionem absolu
tam simplex nocumentum stomachi comunicari
cordi ⁊ ab ipso stomacho iterum materia flegma
tica commixta cum colerica substancialr ascende
re potest ad cor et ab ipso stomacho preternatu
raliter incitato propelli ad ipsum cor. et ꝙ iterū
vapor aut ventositas ab his membris delegari
cordi et tunc complebitur in eo excellentia nocu
menti. s. per duplicem colligantiā absolutā ex dis
cursu primo et non absolutam ex discursu 2° cor
di comunicatam. Et quia. hec dispositio in hoc vi
ro cronica est cum durauerit mensibus et annis
non est mirabile concedere ī corde suo contractā
esse dispositionem male complexionis frigide et
humide fracte a colerica materia predicta. ergo
iterum in corde eius assignabitur nocumentum
eius per essentiam sꝫ nullum fere videtur nocumē
tum maius ꝙ id qđ est per essentiam et per omnē
modum colligantie simul. ergo in hoc viro non ē
mirabile accidentia pr̄dicta esse intensiue magna
et extensiue quidem quia multo tempore durauе
runt. Rursus iteruꝫ facile est uidere causas cepha
lee huius adoloscentis. Efficiens enim vel produc
tiua causa vel species male complexiones in cere
bro huius viri et panniculis eius per colligantiaꝫ
a stomacho dependens vtrunqꝫ. s absolutam ⁊ nō
absolutam vt proprie de corde demonstratum ē
Et iam quidem oportet concedere in cerebro acq
sitam esse speciem male complexionis fixe frigiđ
et humide que generat malam complexionem fi
entem secutam ad permutantem et doloris effec
tiuaꝫ ita ꝙ duplici mala complexione laborat ce
rebrum. prima per dependentiam eius a stoma
cho. 2ª per essentiam acquisitam in eo temporis
diuturnitate. Causa vero efficiens materialis hu
ius cephalee est materia flegmatica dominanter
et colerica subdominanter et proportionale ei vt
aquositas et ventositas in cerebro multiplicate.
Causa vero propter quā hic dolor non ē assiduus
est qꝫ materia non est in panniculis cerebri et ve
nis et arteriis eius contenta sed in inferioribus
effusa et comunicata. Ex quo apparet facile solui
posse quare hic dolor periodice reuoluit' aliquādo
oī sero ⁊ ꝓprie hora motus flegтis cuius ē intrin
sece singula die periodicare. quādoqꝫ vero hic do
lor t'tiana circľatōe reuertitur. ⁊ hoc ꝓpter domi
nium colere potestatiuum quidem et non quanti
tatiuum vt superius declaratum est. Non raro ve
ro cephalee periodice molestant ipsum de quarto

i quartum et hoc quoniam predictis materiebus flegmatice et colerice permiscentur aliquando potestatiuum melancolice materiei. que dato quod non sit efficiens causa et materialis predictorum accidentium tamen propter vehementem agitationem in lipothomia in nausea subuersione et magnifico vomitu stomachi communicatam ipsi spleni effundi potest ad stomachum aliqua materia melancolica que commiscebitur predictis potestate. igitur cuius totum mouebitur ad affligendum de quarto in quartum sicut de flegmate et de colera iam fieri demonstratum est. Ex hac igitur contemplatione theorica inferuntur plura correlaria. Primum quod radicalis causa egritudinis huius viri et principalis est mala dispositio stomachi ipsius. Secundum correlarium quod efficiens causa horum accidentium est mala complexio stomachi composita ex frigida dominante et calida subdominante. Tertium correlarium quod non euacuatur stomachus ab egritudine compositionali. scilicet ab oppillatione tunicarum stomachi et propter intrinsece magis. Quartum correlarium quod si hec egritudo procederet de compositionali egritudine facile permutari posset in compositam videlicet in apostema de quo non raro in hoc adolescente dubitaui. Quintum correlarium quod materialis causa harum dispositionum est materia mixta ex flegmatica materia aquosa et mucillaginosa dominantibus et colera ab epate effusa predictis commixta subdominanter. Sextum correlarium quod nausea diminutio appetitus et digestionis principaliter prouenirent a materiebus illis frigidis. Septimum correlarium est quod corruptio digestionis in eo principaliter prouenit a materia colerica in stomacho multiplicata a canalli chistis fellis effundente ipsam ad fundum eius. Octauum correlarium quod stipticitas ventris huius viri auget et extendit nocumenta predicta. Nonum correlarium quod stipticitas talis ventris huius viri prouenit ex distractione colerice materiei ab intestinis ad ipsum stomachum. prouenit 2° a debilitate virtutis expulsiue intestinorum acquisita per colligantiam ipsorum ad stomachum. Prouenit 3° hec stipticitas per minorationem aquositatis in glandosis carnibus cuius presentia irrorata intestina lubriciora redduntur et econtra. Decimum correlarium quod nocumenta cordis in eo proueniunt a mala complexione a stomacho communicata cordi per colligantiam absolutam et non absolutam. Undecimum correlarium est quod iterum in corde acquisita est species male complexionis frigide et humide dominantis propter quod hic adolescens est factus pusillanimus et est facta conuersio coloris de rubicunditate ad squalitatem. Duodecimum correlarium est quod nocumenta cordis in eo proueniunt a mala complexione a stomacho communicata cordi per colligantiam absolutam et non absolutam. Tertiumdecimum correlarium est quod causa materialis horum accidentium est materia vel proportionale materiebus flegmaticis dominantibus et colere subdominanti. Decimumquartum correlarium est quod casus virtutis aut lipothomica dispositio huius viri prouenit a magno nocumento percepto in partibus cordis propter cuius fugam mouetur cor motu contractiuo ad quod sequitur multorum spirituum qui solent inueniri in sinistro ventriculo eius expulsio aut fortassis aliqualis et magnis resolutio. sicut ergo multorum vitalium spirituum presentia potens est cor ad operationes eius. ita eorum euanescentia resolutione aut suffocatione debilitatur necessario. et sunt sermones principis. xi° tertii capitulo de sincopi in diffinitione eius. Decimumquintum est quod cephalea huius viri est mala et verenda satis. quoniam est in cerebro dispositio per essentiam et partim per colligantiam. Decimumsextum correlarium est quod si hec cephalea perseueraret dubitabile est quod non ledat organum auditus visus aut olfatus lesione diminutionis aut corruptionis propter dilatationem et multiplicationem materierum vel ventositatum in organis predictorum sensuum. Ex quibus omnibus decimumseptimum concluditur quod magna sagacitas et solercia debet esse huic viro ad procurandum de sanitate sua recuperanda.

Regimen per sex res non naturales est in illo consilio magno quod incipit. Uir in signis eximius vtriusque legis doctor dominus Anthonius de pargamo.

Consilium de regimine per medicinalia.

Cura autem dispositionum huius viri multipliciter variandum est secundum varietatem egritudinum et accidentium supradictorum. Itaque primo ponam regimen male dispositionis stomachi complexionalis 2° vero ponam modum curationis opilationum stomachi et aliorum membrorum que consequuntur has dispositiones. 3° ponam aliqua instrumenta rectificantia malam dispositionem cordis et confortatiua eius. 4° vero ordine non nulla ponam remedia stipticitati ventris conferentia. 5° ponam ea que conueniunt ad dispositionem renum ad predicta consecutam. 6° loco ponam instrumenta conferentia cephalee supradicte. Ex quibus tandem apparebit complementum regiminis dispositionum huius viri per sex capitula distincta. Itaque pro rectificatione male dispositionis stomachi necessarium videtur mihi quod iste adolescens purgetur saltem per duos annos in vere et autumno. Pro veris purgatione hunc obseruet modum. versus finem enim februarii a. v. die lunaris vsque ad. xx. eius vno mane in aurora accipiat hunc potum. ℞ aque mellisse et absinthii ana. ℥. i. yere simplicis Sali. ʒ. vii. zuccari albi. ʒ. vi. calefiant aque et commisceantur cum electuario. et totum calidum per vnam horam vel duas ante diem bibatur et post ipsum immediate per horam dormiat et tardet prandium. v horis et cetera in quarum fine accipiat ciatum vnum aque zuccarate calide aut ciatum brodii macri pulli per quod brodium iterum tardet prandium per vnam horam. Die vero immediate sequenti accipiat hoc digestiuum. ℞ oximellis compositi. mellis rosarum co. ana. ʒ. v. aque eupatorii absinthii et cicoree ana. ℥. i. misce et totum calidum accipiatur diebus octo continuis post quod tardetur prandium horis ad minus quattuor. Nono vero die immediate sequenti purgetur cum hoc. ℞ pillularum de yera composita pillularum aurearum ana. ʒ. ʃ. reformentur pillule. vi. vel. vii. cum melle rosarum et accipiatur hora et conditionibus omnibus obseruandis vt supra. Propter purgationem autem in autumno celebrandam modus obseruatur talis. ℞ pillularum cochiarum. ʒ. ʃ. reformentur pillule. vi. vel vii cum electuario rosarum et accipiantur omnia in eis obseruando et cetera. Die vero immediate sequenti

accipiat h° digestiuũ.viii.l.x.diebus icipiẽdo a xx.
die septembris cuius descriptio ẽ hec.℞ sy.dina
rii vel de bisanciis.℥.i.sy.rosˀ.℥.ʃ.aque violarum
scariole ⁊ absinthii ana.℥.i misce ⁊ calidũ accipi
atˀ tardãdo cibũ horis ⁊ cetˀ.℃ũ ergo acceperit ip
sum diebus tot ꝙ appareat vrina i substantia et
cetˀ.tũc die imediate sequẽti accipiat hũc potũ.℞
aque decoctõnis mẽte ⁊ nucis muscate sil̕.℥.iii.elec
tuarii de epithimo .ʒ.ii.ʃ. electuarii rosˀ ʒ.i.ʃ.
vtrũqꝫ equalis ponderis.cõmisceatˀ gᵒ cũ predicta
aqua actu calida eligẽdo horã ⁊ alias regulas iam
obſuatas i solutiuis precedẽtibus.¶ Secũdũ ve
ro pricipale remediũ ꝓ rectificãda mala cõplexi
one stomachi ẽ hᵒ.℞ aloes epatici electi.℥.iii.ma
sticis spice nardi macis rosˀ seminũ endiuie aceto
se ⁊ scariole ana.℈.i.salis indi.ʒ.i.ʃ. pulueriꝫenˀ
oĩa per se.deinde cõmisceanˀ ⁊ infundãˀ in succo
mẽte ⁊ exiccẽˀ sub radiis solis.deinde iterũ reno
uetur succus duabus vicibus ⁊ exiccetˀ. de hac gᵒ
materia fiant pillule de quibus iste vir oĩ fine.v.
vl̕ sex dieꝝ vnã accipiat per mediã horã ante ce
nam quãdo in stomacho eius perceperit nauseam
⁊ angustiã.aut predictã pillulã accipiat per duas
horas post cenã quando magis molestabitˀ a dolo
re capitis.Et iterũ attendat ꝙ in diebus i quibus
accipit sirupos ante dictos si vẽter eius non esset
bene fluxibilis d istis pill̕is põt accipere vnã par
uaꝫ paꝝ ante cenã imo eaꝝ vsus i magna parte
vite sue erit sufficiẽs rectificare stomachũ caput ⁊
oĩa mẽbᵃ predicta que lesa sũt.¶ Tertiũ pricipa
te instrumẽtũ ẽ vt iste adolescẽs omni septimana
saltẽ semel i aurora deglutiat coclear vnũ xilobal
sami cõditi.Est enĩ vigoratiuũ dispositionis stõa
chi carminat ventositates ⁊ digestionẽ procurat
⁊ capiti ⁊ cordi magnum affert iuuamentum.¶
Quartũ pricipale instrumẽtum ẽ vt iste iuuenis
longis diebus i fine suarũ cibationũ comedat.℥.
ʃ.solide confectionis facte de corticibus ⁊ carne
citri ⁊ ẽ sublime remediũ ad oĩa predicta.¶ Quĩ
tuꝫ instrumẽtũ pricipale ẽ hoc.℞ cinamomi elec
ti.℥.i.aloes spice nardi macis ana.℈.i.pl̕ueris mẽ
te folii ⁊ leucopiperis ana.ʒ.ʃ. pulueriꝫentur oĩa
per se.deinde cõmisceanˀ ⁊ istis aromatibus vta
tur in omnibus fere condimentis suis.¶ Sextuꝫ
remedium principale ẽ vt aliquando antẽ prãdi
um saltem per duas horas comedat duo grana car
pobalsami bene masticata et deglutita.¶ Septiꝫ
principale remedium est hoc.℞ laudani electi.ʒ.
ii.resine clare et munde.℥.i.folii xiloaloes ameos
calami aromatici cardamomi maioris ana.℈.i.
mente.ʒ.ii.dissoluatur resina cum sufficienti quã
titate cere albe simul cum laudano et coquantur
vsque ad bonam glutinositatem.Ex hac quidem
materia fiat extensio super panno de grana figu
re scutalis magne amplitudinis ita vt comprehẽ
dat medietatem ipocundriorum et applicetur a
pomo granato vsque ad vmbilicum et ibi p mul
tum tempus portetur renouando ipsum si opor
tuerit et proprie cum a calore naturali fuerit dis
solutum.¶ Ultimum speciale remediũ est vt iste
adolescens faciat sibi fieri pulmatiolum de fusta
neo et impleat pluma vulturis aut saltem minu
tissima pluma anseris et ipsum amplexatum ma
gna parte noctis super stomacho ipocundriis ⁊ to
to ventre retineat bene calidum.⁊ propter hoc rẽ
tificabitur dispositio stomachi sui.

¶ Secundum capitulũ de cura opillatõis stõachi
Opillationes in stomacho solucrunt accidere co
artatorie vt in pluribus a materia genita in eo
per viam indigestionis.et quandoqꝫ aliunde pro
pulsa ad ipsuꝫ vt a capite pectore epate splene ve
runtamen vt in pluribus oppillationes succedũt
male complexioni debilitati virtutem digestiuaꝫ
vnde superfluitates i fundo stomachi et i ore eius
inferiori existentes etiam tunice eius i interiori
inuiscate inferius orificium frequentˀ claudũt.Et
si contingat eas esse subtiles imbibunˀ in tunica
stomachi per se .et si flegmatice fuerunt cõmixte
cum colera acquirunt penetrationem a subtilita
te ipsius.Ex quo fundamento apparet ꝙ intentio
in earum cura est q̃druplex.pᵃ est euacuatio mio
ratiua earum.2ᵃ est digestio ipsaruꝫ.3ᵃ est eradi
catiua eductio ipsarum.4ᵃ est consumptio et ex
iccatio eius cum medicinis confortãtibus stoma
chuꝫ.¶ De rebus vero comunibus ⁊ magni iuua
menti ad omnem materiam predictam esset hic
potus.℞ yere siplicis.℥.ʃ.reubarbari electi aga
rici ana.g.xv.spice ꝫinꝫiberˀ ana.g.ii. salis gẽme
g.i.misce et totum in potu accipiatur cum.℥.ii.
aque decoctionis assari calide.Similiter ad hanc
intentioneꝫ vtiles essent he pillule.℞ pillularuꝫ
de yera maiori pillularuꝫ de agarico ana.℈.i.bo
ni põderis fiant pillule vi.cuꝫ electuario rosˀ et ac
cipianˀ cũ cõditionibus obseruandis.⁊ cetera.¶
Secunda intentio completˀ per administrationẽ
huius sy.℞ sy compositi acetosi sy.de calamento
ana.℥.ʃ.aque feniculi et assari ana.℥.i.ʃ. misce ⁊
totum accipiatur calidum obseruando vt de aliis
sirupis. Completur autem intentio tertia eradi
candi materiam cum hac infusione.℞ aque eupa
torii aque assari ana.℥.i.ʃ.agarici electi.ʒ.i.ʃ.reu
barbari.℈.ii.ꝫinꝫiberˀ.℈.ʃ. spice nardi g.v. salis
gemme .g.ii.ꝫuccari albi.℥ ʃ. pulueriꝫentur om
nia et infundantur in aquis predictis calida per
naturalem diem.deinde calefiant et colentur cuꝫ
expressione vehementi quorum colatura bibatur
in aurora memorando regulas. Si quis autem
desideraret habere solutiuum delicabilius accipe
re potest.ʒ.iiii.ʃ de electuario indo aut.ʒ.iii. elec
tuarii d datilis vel dia finicionis. quod idẽ ẽ cum
vino calefacto obseruando.Quarta vero intentio
compleri potest per ea que pretacta fuerunt in pr̃
dicto capitulo. et proprie per administrationem
duarum confectionum et ceroti ibidẽ descripti et
electuarii de xiloaloes que pro hac intentione op
tima esset. Ueruntamen tria ponam instrumẽta
debilitatis et lassitudinis stomachi remotiua et
materierum in eo existentiuꝫ consumptiua.Quo
rum primum est.℞ olei de mastice.℥.i. olei nar
dini et absinthii ana.℥.ʃ.spice calami aromatici
xilobalsami xiloaloes ameos ana.ʒ.ʃ.mente.ʒ.i.
ʃ.xiperi rosˀ spodii ana.℥.i.conquassentur omnia
puluerizata in mortario diu et de hoc linimento
saltem per.xv.dies ante prandium et cenam ca
lefacto stomachus inungatur et superponatur stu
pa canapina diligentˀ calefacta.Secundum vero
remedium est hoc.℞ electuarii diacalamẽti.ʒ.ii.
aque assari et aque mente ana.℥.i.misce et accipia
tur in aurora calefactum hoc totum.v.vel.vi.die
bus. Tertium vero remedium speciale est vt i au
rora quibusdam diebus vt.x.vel.xii.continuis d
glutiat.g.iii.masticis clare et electe. hec quidem

remedia facere poterit quādo perciperet' maiorē esse lesionē ī stomacho ꝙ ī capite. licet etiam ipā eadē vtilia forent quādo simul stomachus ⁊ caput egra et debilitata perciperet.

¶ Capitulum tertiū de regimīe nocumēti cordis

Nocumētū cordis in hoc comēdatissimo adolescēte nō ē ei egritudo per essentiā sed per colligatiā eius ad caput. Cū ergo ipē percipit vehemētez caliditatē totius corporis per resolutionē que associat sibi motus quasi sincopales ⁊ deffectus quasi animositatis tūc primū remediorū ē frequētare assūptionē xilobalsami conditi duobus capitulis precedentibus pretactis. Secūdū pricipale istrumentū ē vt tribus vel quattuor mane ī aurora bibat. ʒ. i. electe tiriace Andromaci etatis ad minus xii. annorꝝ cū. ℥. ß. aque rosꝫ muscate tepide. Tertiuz instrumētū principale ē vt sepe accipiat de cōfectione diamusci dulcis ꝗtitatem vnius nucis muscate bibendo post ipsā. ℥. i. aque sublimatōnis foliorꝝ basiliconis gariofilati. Quartū remediū ē vt q̄si semper portet appensuz collo suo frustrum smaragdi electi āt saltē radicē. i. corallorꝝ ru. electorꝝ. Quintū principale remediū est hoc. ℞. rosꝫ ru. que nonduz expanse fuerunt. ʒ. i. ß. lambrusce florꝝ salicis ana. ʒ. i. ben albi et ru. floruz basiliconis et seminis eius ded. olibani maiorane ana ʒ. i. mellisse. ʒ. i. ß. cāphore. ℈. i. ambre electe. ℈. ß. musci grana. ii. pulverizent' omnia per se deinde ligentur in sindone retorta de grana et sepe odoretur. Si autē iterum per hoc non alleuiaret' cordis debilitas ⁊ lipothomia que mihi valde suspecta sunt tūc iterū eidem ꝓuideatur cū hoc epithimate. ℞ aque mellis lib. i. aque rosꝫ muscate violarꝫ florꝫ salicis ⁊ lambrusce ana lib. ß. spodii rosꝫ sandalorum amborꝫ ossis de corde cerui foliorꝫ ⁊ seminis basiliconis ana. ℈. ii. musci g̃. ii. ambre g̃. v. vini maluatici metredam vnam species omnes aliquādiu buliant cū aquis et vino per quartam partem hore in quibus infundantur quadratum frustruz panni de grana et calidum mediocriter applicetur cordi omni hora quater vel quinquies. Et si in predictum liquorez iterum infunderet' frustruz spongie mollis et sepe odoraret' etiā grandi iuuamento cōferet. Adhuc iterum si cordis nocumenta predicta non tam facile et celeriter alleuiaret' quantū oporteret tunc accipiat' ℥. ii. specierum epithimatis immediate ante scripti ⁊ cōmisceātur cū. ℥. ii. farine ordei ⁊. ʒ. i. croci ⁊ bulliant cū sufficiēti quantitate vini ātiqui aromatici vsqꝫ ad cōuenientē spissitudinez. deinde ī mortario conterātur cū. iiii. foliis auri et. ʒ. i. pulueris margaritaꝝ nō viciatarū ⁊ de hac materia extendatur super panno de grana predicto et calidum applicet' super mamilla sinistra. mirabil'r enim omnez resolutionem et lipothomicam dispositionem cordis per ipsū alleuiari vidi ī spacio minori octaue partis hore.

¶ Capitulū quartū de regie abscidēte stipticitatē ventris.

Cause stipticitatis vētris ī h° viro ī p° huius operis capitl'o dclarate sūt. ⁊ lꝫ stipticitas ī ipō ml'tiplicit' ⁊ ml'tis r̄mediis abscidi possit. iiii. tamē meliora ⁊ securiora istrumēta describā. ¶ Primum itaqꝫ ipsorꝫ ē h° clistere. ℞ radicū altee, ⁊ liliorum alborꝫ ana. ɱ. i. maluaꝝ blete mercurialis ana. ɱ. i. ß. semīz feniculi petroselini carui ana. ɱ. vnius tertiaꝫ pertē buliāt ī lib. v. aque vsqꝫ cōsūptionē medietatis ⁊ de colatura cū expressione ipārū accipiat lib. i. ol'i oliuaꝝ. ℥. iii. salis communis. ʒ. ß. zuccari. ru. cassie fistule ana. ʒ. iii. misce ⁊ totum accipiat' per horā ante cenā. Secūdū vero remediū ē ꝙ accipere pōt per mediā horā ante cenam frustrū vnū cassie fistule longitudis digiti indicis extra cānā cōfractā sugendo medullā eius. ¶ Tertiū vero pricipale remediū ē ꝙ accipiat. ℈. i. lene preparate descriptione mea īmediate ante cenaz cuz medio scutellino brodii carnium vel vini electi calefactorꝫ. ¶ Quartuz vero principale remediuz ē ꝙ parꝫ ante cenā deglutiat. ʒ. iii. electuarii de epithimo descriptione mea. ¶ Quintum et vltimuz et melius cībus aliis ē vt ante cenā īmediate deglutiat de electuario de psilio quātitatē. ʒ. ii. vel trium aut quattuor secunduz stipticitatem maiorē āt miorē. remeorādo tamē ī hoc ca° ꝙ nō minus vtile esset vti pillulis supra cōpositis ī ca° de purgationibus veris et autūni secundum modum ibi datum.

¶ Capitulum quintuz de preseruatione ab oppillatione apo^a te lapide excoriatōe vesice vl' renū

In hoc ß° ca° parumper contēplanduz ē ne adolescēs iste incurrat opillationē apostema lapidez vel excoriationē vesice uel renuz. nam pleriqꝫ eueniunt dolores eidē ī renibus distēsi ⁊ etiā per spine partes īferiores qui nō sūt ī lumbis exterioribus sed ī partibus interioribus predictis. Et hoc quidez verificat' per signuz sumptuz ab exeunte mutato qđ est vrina. Nam plerūqꝫ post dolores stomachi ⁊ ventris inferioris superuenit ei mictus vrine in quātitate discreta idez frequēt' q secunduz modernos suria nominat' vel distillatio vrine. Etiam in ꝗtitate cōtinua qꝛ ml'taz singula vice emittit vrinaz que iterum cōturbata ē flegmate mucillaginibus trumbis harenis ⁊ petaloidibus cōmixta ꝗmultis. et hoc quidem perseuerando ꝑuenire non pōt ab altera parte ꝙ a renibus ⁊ vrinalibus viis. ⁊ sunt Auicene sermones xviii^a tertii colligendi ca° de egritudinibus renum. dum inquit. Et cū aliquis habꝫ dispositōꝫ ꝑpt' quā ad mīgenduz surgit ml'tociēs ⁊ ml'tuz. tunc scias ꝙ renibus eius ē egritudo. pꝫ autē itelligēti ꝙ materia saltez grossa facile posset opillationes efficere ī viis vrinalibus ⁊ ipsa eadem ml'tiplicata ī eis et retēta leuit' apostemare poterit predictas partes Et si ibidem materia putreret absque apostemate valde facile posset ꝑpter accuitatez suaz predictas excoriare partes ⁊ vlcera in eis efficere. Cum autē materia tal' nō ml'tuz grossa ē ⁊ a calore excoquit' ī harnas cōuertit' maxīe quādo ipā nō diu retinet' in renibus ante colatoriūz panniculuz eorum. vbi econtra quando retinet' ⁊ grosso flegmati cōmiscet'. ⁊ maiori coctione adhuritur ī lapides cōuertit' ⁊ si contingat illos dolorē efficere ī panniculo collatorio non raro ꝑpt' vehementez ipulsionē a vir tute factā non soluz debilitabit poros colatorii veruntamē etiā frāgitur ⁊ scindit' ab eis ītantuz ꝙ renes ⁊ vritides ⁊ nō raro vesicam ad mala vlcera perducit frequētius īcurabilia ꝗ sanabl'ia. Propt' ꝙ āte ꝗ hic moralissimus adolescēs ꝑducat' ad hec accidētia vii. remediis eidē ꝓuidere decreui. ¶ Quorꝫ primuz pricipale ē vt cuz iste ꝑceperit dolores ī spina ⁊ ī yliis tunc statiz accipiet hunc potuz. ℞ cassie nuper extracte de cana cū

aqua milei solis.ʒ.vii.reubarbari electi.℈.i.spice nardi .g̃.v.sal' gẽme.g̃.i.misce ⁊ totuȝ accipiat' in potu cũ.℥.ii.aq̃ ꝺcoctõis duoꝝ sebestẽ calefacte et obfuet oĩa ĩ solutis oĩbꝫ oꝛdĩata. ¶ Scd̃ȝ pꝛĩcipale remediũ ẽ h°. ℞ aq̃ sparagi.℥.ii.aq̃ apii sy.ꝺ sebestẽ ana.℥.i.misce ⁊ calidũȝ accipiat' sicut supꝛa dictũ ẽ ꝺ aliis sirupis obfuãdo. ¶ Tertiũ pꝛĩcipale remediũ ẽ vt cũ accepit hũc potũ p vnã septĩanaȝ tũc die ĩmediate sequẽti euacuet' mat'iei residuũ cũ.ʒ.iii.ell'rii indi ꝺscriptõe Mesue ĩ Antidotario cũ.℥.ii.aq̃ apii. ¶ Quartũ speciale remediũ ẽ vt iste vir sẽp recipiat ante pꝛãdiũ ⁊ cenam coclear vnũ huius tragee ꝺglutite. ℞ scĩm ẽdiuie acetose scariole calamẽti politrici ca.ve.ana.ʒ.ß. g̃noꝝ milei solis.ʒ.iiii.orobi.ʒ.i.ß.zuccari triplũ põꝺris oĩȝ pl'uerizẽt' oĩa p se.deĩde cũ zuccaro cõmisceãt'. ¶ Quĩtũ pꝛĩcipale remediũ ẽ h°. ℞ olei nardini.℥.ii.ol'i amigdalaꝝ amaraꝝ.℥.i.ol'i ꝺ sisamo.℥.i.ß.butiri nõ saliti.℥.i croci spice nardi ana.℈.ii.cere albe q̃tũ sufficit fiat vnguẽtũ molle de q° ptes yliꝛꝝ oẽs ⁊ spine a furcula spatulaꝝ inferius bene calefacto ĩvngat' mane ⁊ sero ãte cibũ ⁊ supligẽt' cũ lana mollificata ¶ Sextũ vero pꝛĩcipale remediũ ẽ h°. ℞ capil'.ve.ʒ.i.spice nardi seminis apii feniculi ⁊ petrosellini ana.℈.ii.anisi liquiricie milei solis ana.℈.iiii.cere albe q̃tũ sufficit ⁊ fiat vnguẽtũ molle ⁊ ĩ fine coctõis cõspgat' cũ aceto squillitico ¶ Ultimũ vero remediũ ẽ vt iste vir frequẽt' assuescat bibere ciatũ ß. aq̃ decoctõis rubee tĩctoꝝ recẽt' calefacte cũ.℥.ß.penidiaꝝ per duas hoꝛas ante cenã.qbus vero ex tali potu cõtĩgit nausea soleo dare ad comedẽdũ radicẽ vnã p̃dicte plante recẽtis lõgitudine digiti medii pꝛescripta hoꝛa ad comedẽdũ ante cenã.⁊ foꝛte ꝙ in opillationibus renũ medicinã huic pareȝ ĩvenies sȝ nisi cũ magna diffic'tate melioꝛẽ nõ repies. Licet pl'ima ĩmo fere remedia oĩa q̃ ĩ qnqȝ antecedẽtibus capl'is posita sũt tam ex pte purgationũ vl'iuȝ q̃ ex parte digerẽtiũ ⁊ diuertẽtiũ ⁊ eoꝝ q̃ confoꝛtãt mẽbᵃ possẽt cõferre ĩ h° capit'o nihilhominus hic ponã octo ĩstrumẽta q̃ multũ appꝛꝛiata erũt ⁊ cõferẽtia cephalee id ẽ magno doloꝛi capitꝭ huius adolescẽtis.⁊ cũ h° post vl'ia pꝛedicta leuius ⁊ cũ mĩoꝛi occupatõe appꝛĩari pot'unt. Et pꝛimũ qdẽ ẽ vt oĩ septimana bis aut saltẽ sel' ante cenaȝ p cõpletã hoꝛã abluat sibi extrema ĩferioꝛa ab inguinibus vsqȝ ad pedes cũ hac ꝺcoctõne cal'a a supioꝛibus ad ĩferioꝛa trahẽdo cũ fricatõne cõueniẽti. ℞ folioꝝ lauri calamẽti mentastri edere ⁊ eupatoꝛii ana.M.i.ros'.M.iiii.⁊ ĩcidãt' ⁊ ccq̃nt' cũ iiii.scitulis aq̃ vsqȝ ad cõsũptiouẽ medietat' ꝺ qua fiat vt dictũ ẽ. ¶ Secũdũ pꝛĩcipale remediũ ẽ ꝙ diebus ĩt'mediis ĩt' ablutõeȝ pꝛĩaȝ ⁊ secũdã assuescat sibi fieri fricatõeȝ pꝛedictis extremis a supioꝛibus ad ĩferioꝛa trahẽdo vt dictũ ẽ.⁊ si nõ habet tẽpus occupãdũ ĩ fricatõnibus q̃ ĩdigerẽt tempoꝛe hoꝛe saltẽ medie tũc loco eaꝝ faciat sibi fieri ligaturas super clauic'a pedũ p duos digitos bene cõstriñgẽdo cũ coꝛdina vl' striga. Alt'a aũt vice faciat eas fieri sup genu p duos digitos.⁊ melius esset vt aliquãdo applicaret duas vẽtosas ĩ carnosa pte tibiaꝝ domestica vl' ĩtrinseca quas ibi teneret saltẽ p mediaȝ hoꝛã absqȝ aliq̃ scarificatõe. Et alt'a vice applicaret illas vẽtosas ĩ domestica pte coxarũ ĩ loco ligature. Et 3ᵃ vice iteꝝ applicaret eas ĩ ĩferioꝛi parte natuȝ et ita reuoluendo ꝓcederet applicãdo vẽtosas ꝺ tibiis ad coxas ⁊ ꝺ cis ad nates reuoluẽdo ꝓcedere ⁊ hec qdẽ ĩstrumenta melioꝛa foꝛẽt quã ablutões ⁊ ligat'e pꝛedicte. Et si pꝛedictas vẽtosas sel' aut bis ĩ anno ĩ vere ⁊ ĩ autũno applicaret post purgationẽ ĩ illo tẽpoꝛe factã cuȝ scarificatione oĩo ẽẽt ei sue curatõis ĩstrumẽtuȝ eligibilius. ¶ Tertiũ pꝛĩcipale remediũ ẽ vt iste vir ĩ septĩana semel aut bis masticet electi agarici q̃titatẽ vnius g̃ni fabe expuẽdo totũ qꝺ attraheret' a capite ⁊ nihil ꝺglutiendo ꝺ illo. Et si t'rẽt' ex amaritudine agarici tũc loco illius masticet radicem vnã calami aromatici aut duo vel.iii.g̃.carpõbalsami vel totiꝺ g̃na cubebaꝝ saltẽ p quartã ptẽ hoꝛe. ¶ Quartũ ĩstrumẽtũ pꝛincipale ẽ h°. ℞ ligni aloes.ʒ.i.ß.floꝝ edere sticados spice nardi ana.ʒ.i.macis maioꝛane ana.ʒ.ii assari oꝛigani ana.℈.ii.lãbꝛusce.ʒ.i.ß.puluerizẽt' oĩa p se.ꝺinde cõmisceãt' ⁊ ligẽt' ĩ sindone retoꝛta ꝺ g̃na ⁊ sepe odoꝛetur. ¶ Septĩȝ pꝛĩcipale remediũ ẽ vt cũ iste vir q̃rit ablutionẽ capitis tũc faciat ipãȝ cuȝ aqua cineris ĩ qua pꝛius ꝺcoquãt' assari pãnis poꝛcini ligni aloes ⁊ extremitatum edere ana.M.i.maioꝛane.M.ii.⁊ faciat ablutionẽ cũ sapone ĩ cuius.℥.i.ĩcoꝛpoꝛẽt'.ʒ.ß.pulueris yreos. ¶ Sextũ pꝛĩcipale remediũ ẽ hoc. ℞ gariofiloꝝ ligni aloes ana.ʒ.i.ros' lãbꝛusce sãdaloꝝ alboꝝ ana.ʒ.ß.puluerizẽt' oĩa p se.deinde cõmisceãt' ⁊ de h° puluere ĩ tempoꝛe veris ⁊ aũtũni post descriptas purgationes vtat' sup aspgẽdo pti anterioꝛi capitis a sũmitate eius vsq̃ ad frõtẽ exclusiue p medietatẽ capitis p quattuoꝛ digitos ita vt amplectat' locũ cõmissure sagittal' ⁊ coꝛonalis cõtinuãdo hũc modũ puluerizãdi saltem p vnũ mẽsẽ ita tamẽ ꝙ sẽper pectinãdo deponat pꝛimũ puluerẽ quãdo vult apponere scd̃m. et foꝛte ꝙ hoc ĩstrumẽtũ melius esset ei q̃ ablutio capitis.lȝ etiã ipã nõ sit repꝛobãda. ¶ Septimum pꝛĩcipale remediũ ẽ h°. ℞ yerc. Hali.℥.ii.salis indi.℥.i.ß.fiat electuariũ de.℥.i.ß.ponat' in lib.i.ꝺ coctionis maluaꝝ blete mercurialis et violarum in diebus caloꝛis quibus addantur assari maioꝛane sticados ana.M.ß.in diebus frigoꝛis.et hec tota materia mixta post purgationes veris et autũni accipiat clisteria quattuoꝛ in quattuoꝛ septimanis applicanda. ¶ Ultimum vero instrumentum est vt si per hec particularia remedia non invenit manifestum iuuamentum in erradicatione sue cephalee tunc omni tempoꝛe anni vti potest pillulis supꝛascriptis accipiendo de eis vnaȝ vel duas post cenam p duas hoꝛas. Et si quereret habere remedium particularius appꝛopꝛiatũ tũc vtatur istis pillulis. ℞ pillularum assaiaret descriptione Auicene pꝛima tertii capitulo de canonibus curationis capitis.ʒ.i.ß.pillularum de sarcocola descriptione Auicene quinto canonis summa pꝛima tractatu ꝺ pillulis.ʒ.i. incoꝛpoꝛentur simul et fiant pillule de omni.ʒ.vi.de quibus iste commendabilis vir accipere potest vnam bis in septimana per duas hoꝛas post cenaȝ. eradicabũt enim materiam sue cephalee que mixta est ex colera et flegmate repꝛimendo et pꝛohibendo communicationẽ vapoꝛum ad cerebꝛum qꝺ sibi sua misericoꝛdia concedere dignetur altissimus per infinita secula benedictus ad laudem dei Amen.

¶ Consilium de soda a materia colerica citrina ꝓ ueniente partim per colligantiaȝ ab epate. ⁊ par tim p essentiam nocumenti ipsius cerebri.

Hic nobilis adolescens veronensis egrotat soda idest doloꝛe capitis magno qui apud grecos cephalea nominatur ⁊ ē doloꝛ medietatis anterioris capitꝭ ptingēs usqȝ ad frontem. ¶ Pꝛouenit autem doloꝛ iste ptim per colligantiam ab epate ad caput. partim per essē tiale nocumentum cerebꝛi in quo inualuit mala complexio calida cū dominio coleꝛe citrine facte ex mixtione flegmatis aquei cū colera rubea que materia siue in cerebꝛo eius generetur per viaȝ mixtiōis colere delegate ab epate ad caput. ⁊ fle gmatis aquei in venis panniculoꝛum cerebꝛi habūdantis. Siue hec materia plus in epate ge neretur ex cōmixtione duaruȝ materierum pꝛe dictarum ad īuicem. nō tollit̄ ex hoc tamen quin egritudo sit per colligantiaȝ ⁊ per essentiaȝ de nominanda. quod etiam appet demōstrari posse quoniaȝ qñ ē discrasia epatꝭ ꝓpter cibos uel alias causas notabiliter intenditur doloꝛ in capite. ⁊ econuerso dum bene disponitur epar manifeste remittetur doloꝛ capitis. ꝓpter quod apparet ꝙ cura huius dispositionis dependet ex rectifica tione epatꝭ ⁊ mundificatione cerebꝛi et confoꝛta tione coꝛum amboꝛum simul ¶ Signa autem vlterioꝛa hanc dispositionem notificantia nō est necessarium hic adducere quoniam res est per se nota si diligenter perquirantur signa a tactu ca pitis ⁊ epatis accepta. ⁊ a pulsu magno. ueloci. et frequenti. etiam in tempoꝛibus percepto. Et ad huc a vigilia. siti. amaritudine oꝛis. ⁊ sputo. aliꝙ do ad salsedinem licet leueȝ. aliquando ad ama ritudinem tendentem ⁊ sic de aliis. pꝛopter qd̄ regendus est iste vir regimine conuenienti vt in sequentibus nunc apparebit. ¶ Euitet ergo stati onem in locis calidis ⁊ vehementer siccis. sed aer eius declinet ad leuem caliditatē ⁊ euentatus ex istat ⁊ elongatus a cursibus aquaruȝ ⁊ conualliū ⁊ a locis rheumaticis terraneis ⁊ antiquoꝝ edi ficioꝛuȝ. ⁊ caput eius in nocte saltem leui cooper tura tueatur ¶ Et caueat a statione aquilonaris venti. pꝛopterea quia recludit poꝛos ⁊ material in cerebꝛo confirmat ¶ Fugiat etiam hic vir ci baria rebus acutis condita. velut rhafanuȝ. cepe alleum ⁊ consimilia. ⁊ dimittat omnia que humo ꝛes coꝛpoꝛis exacuunt ⁊ inflamant. velut crocus piper ⁊ reliqua aromatica calida. Et caueat ab vsu rerum sua multa euapoꝛatione replentium cerebꝛum. velut sūt legumīa. lac. brodia pinguia ⁊ fructuum multitudo. ⁊ dimittat etiam viscosa ⁊ oppillantia epar ⁊ venas pꝛopter que intendi tur caliditas in membꝛis ꝓpter ꝓhibitam euen tationem. Salsa etiam cibaria multum nō sunt ei cōuenientia. In reliquis habeat licentiam suo modo. dimittat etiam quantum potest excercitia ⁊ foꝛtes motus tam animales ꝙ coꝛpoꝛales ⁊ ꝓ prie super cibo. imo cōuenientius est ei quiescere saltem usqȝ quo erit sanitati restitutus quod cito erit ei. ¶ In modo autem sue cibationis moꝛose comedat. ⁊ non impetuose deglutiat cibos ⁊ po tus absqȝ congrua masticatione. Et quia coleri cus est non confert ei abstinentia longa ne infla metur epar. sed cōuenientius est ei ter comedere in die inter cenam ⁊ pꝛandiuȝ aliquid accipien do circa hoꝛam vigesimam ꝙ abstineṙ superflue aut ꝙ bis stomachum multo cibo replere ⁊ potu. ¶ In doꝛmiendo tempus expendat condecēs ne ꝓpter multas vigilias v̄tus debilitetur ⁊ cere bꝛū eius ad exiccationeȝ perducat̄ que sit cā at tractionis materierum ab interioꝛibus mēbꝛis ad se ipsum. ꝓpter qd̄ tēpoꝛibus condecentibus laudo sibi doꝛmitionem p octo hoꝛas in nat̄ali die fiendaȝ magis ꝙ paucioꝛi tempoꝛe laboꝛet doꝛmire. ¶ De passionibus v̄o anime. quoniam iste vir complexione colericus est et habet mate rias humorales facile acetosabiles. Ideo euitet anime accidētia quibus velox ⁊ vehemēs motus ponitur in spiritibus ⁊ humoꝛibus. ut sūt ira. fu roꝛ. iracundia. velocitas ⁊ foꝛtitudo conturbati sermonis. Et in sūma omniū hoꝛum accidētium euitet intemperiem. ꝓpter q̄ coꝛ ⁊ pectus uehe menter inflamentur ⁊ perducant̄ ad anhelitum magnum velocem ⁊ frequentem. ꝓpter qd̄ coꝛꝛe larie concluditur. Iste vir parcus existat ī assum ptione potus vini saltē fumosi ⁊ valde potentis. ⁊ adhuc temperiē in multitudine ponat ⁊ frequen tia coeundi. hec enim foꝛtasse peꝛducerent ipsuȝ ad antiquam sodam vel cephaleam incurabileȝ. ⁊ maloꝛū accidentiū pꝛoductiuam. ¶ Regimen itaqȝ medicinale huius cephalee completur per octo remedia cōgruis tempoꝛibus administran da vt nunc scribitur. ¶ Pꝛimuȝ itaqȝ hoꝛum est ꝙ iste vir aduenięte medietate septembris pur getur per hunc modum. Recipe syrupi rosati. ℥. i. syrupi cōpositi acetosi. ℥. ß. aque acetose aque cicoree ⁊ absinthii. añ. ℥. i. misce. Item recipe pil lularum cochiaꝝ ⁊ de reubarbaro añ. ʒ. ß. boni ponderis cum elcūario roſ. foꝛment̄ pillule. vii. et accipiantur vno mane in auroꝛa doꝛmiendo post eas per hoꝛam vnam ⁊ post quīqȝ hoꝛas ab assumptione eaꝝ bibat cyathum vnū aque oꝛdei zuccarate calide postea pꝛādeat p hoꝛam vnam post istam aquam. ¶ Post illud minoꝛatiuū acci piat digestiuum supꝛascriptum eadem hoꝛa cali dum septem diebus continuis. ⁊ post ipsuȝ tardet cibum hoꝛis quattuoꝛ. Assumpto ergo digestiuo octaua sequenti die purgetur p hunc modum. ℞ cassie nuper pꝛeparate cum aqua endiuie. ʒ. vii. reubar. electi. ʒ. i. spice nardi g̃. v. salis gemme g̃. v. aque lactꝭ. ℥. iiii. misce. ⁊ paꝝ calidum accipia tur obseruando post ipsū conditiones que scripte sūt post pillulas pꝛecedentes. ¶ Scd̄m v̄o prin cipale remedium est ꝙ aduenięte vere circa finē febꝛuarii. i. pꝛincipium marcii purgetur p hunc modum. ℞. electuarii rosarum. ʒ. i. elr̄ii indi. ʒ. iii. vtrūqȝ auari ponderis misce ⁊ bibatur cum tertia pte ciathi vini albi aromatici ⁊ calefacti. ⁊ post hoc obseruent̄ conditiones q̄ superius dicte sūt obseruari debere post pill'as. die v̄o sequenti accipiat hoc digestiuuȝ hoꝛa ⁊ modo dicto de di gestiuo autūni. ℞. mellis rosati syrupi compositi acetoſ. syrupi de absinthio. añ. ℥. ß. aque betonice ℥. i. ß. aq̄ cicoꝛee. ℥. ii. misce. ¶ Post istud vero di gestiuum mane īmediate sequenti purgetur cum istis pillulis. ℞ pillularum de yera maioꝛi. ℈. ii. pill'arum cochiarum. ℈. i. fiant pillule. vii. cū syr° composito aceto. ⁊ accipiant̄ obſuādo coditiōes ī aliis pill'is narratas. ¶ Tertiū vero pꝛicipale

remedium est hic. ℞ aloes epatici electi.ʒ.iii.reu barbari elcī ⁊ agarici ana.ʒ.i.dyagridii.℈.ʃ.ma sticis rosarum se.acetose endiuie ⁊ cicoree.ʒʒ.spi ce ana.℈.ʃ.sal' indi.℈.i.pulueri͡zentur omnia per se.deinde cōmisceātur ⁊ infundantur in.℥.iii. suc ci endiuie ⁊.℥.i.succi maiorane ⁊ cōmisceantur et ponantur sub radiis solis usqꝫquo exiccentur.din de iterum superaddantur succi ⁊ permittantur exiccari vt dictum est tribus vicibus renouando de hac igitur materia fiant pilulle ꝺ omni.ʒ.vi. vel.vii.de quibus tempore quo assumit digestiā ⁊ aliis temporibus omnibus in septimana bis vl' ter accipere potest vnam parum ante cenā ⁊ faꝫ per duas horas post cenam continuando eas secū dum ꝙ viderit necessitatē maiorem vel minoreꝫ cum capitis alleuiatione aut grauitate eius. Et non dubito ꝙ hee pillule sunt potentes ad eradi candum dolorem suum ⁊ preseruandum ipsuꝫ ab incursu in ipsuꝫ.⁊ sunt solemnes ad mundificādū stomachū epar ⁊ caput eius mundificatione tēpa ta. ¶ Quartum principale instrumentuꝫ est hoc ℞ trociscorū de violis ⁊ de spodio.ana.ʒ.i.trocis corum diarodon.℈.ii.zuccari al.librā.ʃ.cum aq̄ cicoree fiat confectio in rotulis magnis de qua p totum mensem iulii accipiat.℥.ʃ.ante prandium ⁊ tantundem ante cenam imediate. Et si nō time ret expensam laudarem ꝙ vteretur ea per totuꝫ mensem septembris saltem quater vel ter in septi mana accipiendo de ea quantitatem predictā ho ris iam scriptis. ¶ Quintum principale remedi um est hoc. ℞ spodii coralorum ru.labrulce cori ādri p̄pati ana.ʒ.ʃ.macis.℈.i.ʃ.rosaꝝ.℈.ii. ga riof.ʒ.i.⁊ pulueri͡zentur omnia per se.deinde cō misceantur.⁊ de hoc puluere saltem bis in septia na quando vadit ad lectum pulueri͡zetur ꝓra ca pitis eius imediate per latitudinem quattuor di gitorum a superiori parte frontis vsqꝫ ad sūmita tem capitis. ¶ Sextum principale remedium ē hoc. ℞ succi morsus galline habentis flores rube os.℥.i.succi radicis blete.℥.ʃ.aq̄ mellis.℥.iii. mi sceantur ⁊ calefiant.⁊ impleto ore aqua fr̄ia leui tractu trahitiat per vtranqꝫ dextram ⁊ sinistrā valde suauiter sel' in septimana ante prandiuꝫ p duas horas per totum menseꝫ septembris. ¶ Se ptimū principale remedium est hoc.ꝙ postq̄ iste vir fuerit purgatus vere ⁊ autūno vt predictum est. Si remaneret grauitas in capite fronte et circa oculos.tunc in naribus eius ante prandiuꝫ per duas horas bis in septiana inter diel caput- purgii supraſcripti insuffletur in nares eius cuꝫ vna penna de hoc puluere ad quantitatem vnius ḡni frumenti.ꝓuocabit enim sternutationē dila tando ⁊ mundificando meatus cerebri. ℞ pulpe nigelle.ʒ.i.floruꝫ rorismarini.℈.i.pulueris bellē bori al.℈.ʃ.subtiliter pulueri͡zentur ⁊ cōmiscean tur. ¶ Octauum ⁊ vltimū vo principale remedi um est hoc. ℞ conserue rosaruꝫ.℥.ii.cōserue bora ginis ⁊ violarū ana.℥.i.se.acetose cicoree endiuie ⁊ scariole ana.ʒ.i.violarum florū nenufaris ana .ʒ.i.ʃ.coriandri prepati.℈.iii.vini ḡnatorū.℥.i. .ʃ.zuccari.al.℥.iii.fiat elrūꝫ. Cuius vsus ē cocle ar.i.vel medium diebus ⁊ horis quibus hic vir si tit amaricatum habet os ⁊ sentit cal'itatē ypocū driorum et stomachi ⁊ pulsationē ⁊ saltum in tpi bus de eo pōt sumere ter vl' quater in die ad libi tum suum bibendo post ipsum cyathum aq̄ ordei

bene zuccarate si desyderat bibere. ¶ Et his ī me diis ita diligenter obseruatꝫ non dubito q2 sāita tem ꝓspere obtinebit ⁊ confirmabitur in eo quaꝫ sibi misericorditer concedat altissimus per infini ta benedictus ad laudes eius perpetuas.

¶ Consilium de mala cōplexione ca.⁊ sicc.fixa ī cer bro que fuit a primitiua causa producta.s.a vehe menti tristitia anime.

Consyderanti diligenter appere pōt ꝙ egritudines quibꝫ molesta tur ser Joannes de mediolano ē uismus ml'tuꝫ verende ⁊ moleste sūt siue ipsas plures egritudines cōplicatas inuicē concesserim.siue vnicam dicam etiam esse egritudinē que associat sibi aliā ab ea dependentē.nihil enī defectus in theoria medicie neqꝫ in ope apparebit quecūqꝫ istaꝝ duarum via rum teneatur.quelibet eīm dispōuꝫ ꝺ quibus pau lo post dicetur pp vehementiam lesionis eaꝝ p se aduocat curationē ita vt remota vna.non tamē apta est remoueri altera cū non simpliciter depē deat ab ea. ¶ Est autē prima huius viri disposi tio mala cōpl'o fixa in cerebro eius que fuit a pri mitia cā producta.s.a vehementi tristitia aīe q̄ consecuta est mortē filie eius.siue agitur pp vehe mentē resolutionē spūum substātie cerebri ⁊ ma terieꝝ laudabilium in eo que fuerūt cōsecuta oīa aut ꝓpter vehementē euacuationē in effusione la crymaꝝ contingentē.aut ꝓpter imoderatissimuꝫ motū in spiritibus ⁊ humoribus cerbri acquisita fuit in capite eius inflāmatio in materiebus et a cuitas in eis.que virtutē expulsiuam cerebri irri tauerunt ad materiā expellendā. Unde ex hoc fū damento deduci pōt cerebrū eius egrotare ml'a complexione frigida ⁊ priuatiua denominanda tali.eo q2 consecuta est resolutionē euacuatiuā spi rituū ⁊ materieꝝ laudabiliū vt iā deductum est Et q2 in humoribus ⁊ spiritibus tam in substātia cerebri q̄ pa nniculis in venis ⁊ arteriis eius in ventis remansit motus inflāmatiuus nō est mira bile si iteꝝ inuenitur alia species male complexi onis calide denominanda.ad qꝺ videtur iuuare innata cerebri cōpl'o quā a generatiōe credo fuis se cal'am.vt in altera egritudine in ipso p me cu rata iā veꝝ inueni. ¶ Ad primā autē egritudieꝫ inueniendā plura motiua persuadere videtur. Pri mū quidem est sūptum a primitiua causa que fu it passio in anima valde fortis que perduxit uiꝝ hunc ad paucificationē innati caloris. ¶ Scdm motiuum est vehemens pseuerantia in vigiliis q̄ etiā final'r infriant. ¶ Tertiū vo est grauitas ca pitis ipsius. ¶ Quartū est substātie materiei que descendit quā oīo oꝫ esse substantialē.argumento sumpto a velocitate descensus eius. ¶ Quintū est q2 caput ⁊ adiacentes ptes tangenti non repita tur cū caliditate īmo cū percepta frītate ⁊ sic de aliis. aut vo material istas flegmaticas ⁊ fluxibi les caliditate pticipare plura argumenta conclu dunt. ¶ Et primū quidē est ꝙ iste vir consueuit ciuilibus occupationibus agere capite discoopto semp reuerentia consuete honestatis. Ex casu aūt filie sue oportuit ipsū capite coopto excercitari ⁊ maxīe cū magna caputeoꝝ vana gl'ia sic hodie moris est. ¶ 2° vo ꝺducitur hoc ex velocitate ma terieꝝ ⁊ resolutionis eaꝝ. Cū eniꝫ ꝺscendunt ma terie p venas post aures latāles colli ⁊ arterias

eius per musculos cordas ꝛ neruos a cerebro ꝓ dientes cito imprimunt sensationē tristē. quod arguit potentiā materieꝝ in penetrando ꝛ imprimendo. Quō enim materia frigida ꝛ grossa possꝫ tancito dolorē ingentē efficere. ¶ Tertiū motiuum est velox remotio doloris ꝛ absentia postꝙ euenit. nꝫ enim materia frigida vel grossa ꝙtuꝫ cunqꝫ multa tancito descendere posset nꝫ post eius descensū ita cito absolueretur a mēbro ꝛ cessaret dolor. At ꝟo iteꝝ non leniter ꝺducūt acuitatē materie duo motiua penultima. s. ꝙ iam materia que descendit excoriauit linguā eius ꝛ fecit scissurā labioꝝ magnā exiccauit guttur ꝛ partes oris que omnia a materieꝝ acuitate ꝛ caliditate ꝓuenire concedendū ē apud eos qui aliquid veritatis gustauerūt ex phia ꝛ medicina. Apparebit autē iteꝝ horū veritas ex instrumētis curatōis .q̄ scribā inferius a quibus nō dubito ipsū sanari sine mag̃ anxietate. ꝛ hec de dispositione pria dcā sufficiant. ¶ 2ª vero huius viri dispō est circa stomachū conuersa iuxta opinionē patientis est frigiditas imoderata stomachi. qđ minīe credendū ē. imo stomachus eius egrotat mala cōplexiōe calida ꝛ sicca positiue ꝓueniente a materia calida ꝛ acuta qđ ostendunt motia ꝙpluriª. ¶ Primū qr ꝙ distpantie egritudinales iuuentur a contrariis aliis pibus. hoc tamē non semp est veꝝ pp accidentia cōsequentia egritudīs. Scribitur enim ꝙ cum iste vir deglutit aliqđ actu frigidū siue aqua sit siue vinū vehementissīe leditur. ꝛ videtur ei ꝑpter hoc concludere lapsū friūꝫ oris stomachi sed in veritate in stomacho inuenitur lapsus calidus iā dcūs qui intenditur ex assumptione reruꝫ fridaꝝ sibi contrariaꝝ. siue contigat qr mala cōplō calida ꝛ sicca in ore stomachi vigoratur ī stomacho p antiparistasim. siue accidat hoc qr in orē stomachi inuenitur materia subtilis ꝛ acuta q̄ vehementius ꝓfundatur a frītate quā refugit. siue iteꝝ contingat illud qr materia acuta in ore stomachi existens ibi fecit excoriationē ꝙdam cuius nocumētū auget res frida ꝑpterea qr ōe frigidū corpus nocet vlceribus ꝛ omni solōi continuitatis 5ª afforismoꝝ fm̄ōe illo Vlceribꝫ fridū mordax ꝛcetis. Hanc autē excoriationē inesse ori stomachi psuadent accidentia in eo inuenta que etis psuadēt lapsū ꝛ casū materialem eius. Et primū est sitis. secundū amaritudo oris. tertiū est punctio in ore stomachi pcepta. quartū est excoriatio lingue. quītum est scissura labioruꝫ ꝛ plura alia motiua adducerē nisi longitudinē timerē. ¶ Ex quibus ōnibus primū corrolariuꝫ āuectit ꝙ possibile ē tenere vnā fuisse egritudinē in viro isto. s. malā cōplexionē calidam in cerebro eius inuentā a quo materia descensus habuit ad stomachū ꝛ ad alias ptes ꝛ sic egritudo stomachi fuisset per colligantiā eius ad caput ꝛcetis. ¶ Seqtur 2º ꝙ egritudo huius viri est cōplicata ex egritudine cerebri ꝛ stomachi. ꝙtūcunqꝫ enim ī principio stomachi egritudo eius fuit ad caput. tamē fcā est in stomacho fixa non remouibilis oīo remotione egritudis cerebri. ¶ Seqtur 3º ꝙ hec egritudo rōnabiliter ē per colligantiam ꝛ per essentiam vtriusqꝫ horuꝫ mēbroꝝ simꝲ. ꝓbatur 3º qr si egritudo stomachi fuerit per colligantiaꝫ ad cerebrū ꝛ stōachus nō mīus ledere pōt cerebrum ꝙ ledi ab eo. ergo etiam egritudo cerebri pendebit ab egritudine stomachi. ¶ Utrum autē he due egritudines in hiis duobus mēbris inueniantur ꝛ non in aliis credēdū est ꝙ non. Raro enim stomachi egritudines perseuerant aliqͣto tpe qn ledant epar ꝛ lesū epar nocet stomacho vt pōt colligi 2º tegni. ꝛ 3º cāi. 13ª ꝛ 14ª. tertii ꝛ tu consydera. Ex qbus sequit̄ vltīate in cura haꝝ dispōuꝫ huius viri necessariū esse attendere ad epar ꝛ stomachū. ꝛ nunc sequitur. ¶ Iam autē discurrendū est per administrationē rgimīs reꝝ non naturaliū huic viro cōuenientiuꝫ consequent̄ autē medicinaliū. ¶ Euitet igit̄ vir iste mansionē in loco ꝛ camera vehementis calītatis īmo aer in eo sit ad caliditatē mediocriter declinās ꝛ ad leuē siccitatē imo fere non sensibilē neqꝫ multum intense calefaciat ꝛ caput teneat mediocriter erectum. ¶ 2º principaliter ꝙto magis potest tristitiam ab aīā sua excludat. ꝑpter quid. n. oꝫ occupare animā circa paᵒnē rei amisse cum rcuperatio est impossibilis. Est enim addere stimulum stimulo quod est incurrer̄ vitiū officiperdi. ita ꝙ memoriam suam voluntatē ꝛ aīam oīo conformet voluntati altissimi. Iuditia enim dei abissus mlťa. Fortasse enim vir iste tristitiaꝫ maiorem valde recepisset ex lōga vita filie sue q̄ ab humanis piculis fere infinitis non erat tuta ꝛ maxime in hoc tempore nr̄e infelicis etatis subiecte tribulationibus insidiaꝝ odii belli ꝛ alioꝝ discriminū. Equo itaqꝫ aīo tollerandū est qđ ꝛ ꝓuisum ꝛ factū euenit. ¶ Aliter enim periculū sue vite grāde valde preparat sibi vir iste ex forti passiōe aīme. Tales enim passiones exterminat et mutant corpus ab ea que est fm naturā cōsistentia 3º tegni. ¶ Similiter ꝛ 3º in ciboꝝ assūptione ex parte ꝙtitatis mensuram habeat vt ter aut quat̄ paulatīe cibetur in die naturali magis ꝙ semel aut bis. stomachus enim ꝑpter sui debilitatē nō multam tolleraret cibi assumptionē. nā ꝓrsus spargere cum debilitate virtutis est securius prima q̄rti caº deᵉ cibatōe febricitantiū ꝑpt̄ qđ etiā nō multum temporis inter vnam cibationē ꝛ aliam interueniat ne nocumētum inferatur ex inanitōne nimia. oportet enim vt nꝫ in vno die venas ī aniri pmittas ꝑpterea qr deterior est fertilitas in tempore sterilitatis ꝙ sterilitas in tēpore fertilitatis. 3ª primi capitulo de regimine per cibū ¶ Quarto principalit̄ vir iste sūmope occupari ꝺbet in dormiendo ꝓlixe. primo vt cesset motus anime a tristitia. ita vt quiescat corpus ꝛ organa ꝛ instrumenta. 2º vt intercipiatur fluxus qr somnus fluxus omnes preter ea que p sudorem. scđa primi capitulo de his que ꝓueniunt ex somno sꝫ multitudo sudoris esset ei conueniens diuertēdo lapsum gº ꝛcetis. ¶ Sed vltimū remediū inueīat sibi ꝛ consulo ꝙ in omni cibario ponat emulsiōis seminis papaueris al. scutellam vnam vel mediam ad minus. Itē gr̄a huius instantibus vigiliis per horam post acceptionē cene accipiat hanc mixturam tepidam. ℞ emulsionis sēiū papaūis al. fcē cum aqua violarum. ℥. iii. siru. neunufaris. ℥. i. aut loco sirupi neunufaris apponatur. ℥. i. ß. sirupi de papauere al. ꝛ erit melius sōnifeꝝ dare secundū lꝫ minus extinctiuū. primū tamen magis ē extinctiuū ꝛ mīus sōnifeꝝ. ¶ Et si desydoraret somnū inducere absqꝫ re pot abili conferente ex descensu eius vt iam descripsi tunc salubre remediū est vt hora prescripta deglutiat. ʒ. i. dia-

papaueris descriptione Nicolai ꝛ erit ei iuuamē tū excellēs. ¶ 5° vo principaliter conformiter loquendo predictis abstinere dz a motu corporis vl' exercitio fere omni. Si eni maior fit i corpe humāo agitaº pp aie excercitia q̄to maior fit i corpore agitatio ꝑpter motū corpis ꝛ partiū eius qre loco excercitii salubre remediū erit omni mane p tres horas ante prandium exhibere fricatōnes a gcibus vsz ad pedes. 2ºrio ab inguinibz vsqz ad pedes. 3º a spatulis vsz ad nates semper trahendo inferius vsz quo mēbra caleant ꝛ rubeant ꝛ est consiliū bonū in alleuiando caput distrahendo materias. ¶ 6º vero principaliter in qualitate ciborū agendū est ita vt cibaria eius leuia sit tā ex pte quantitatis vt in 4º capitulo dcūm ē q̄ ex parte qlitatis. qr digōni valde facilia ꝛ boni chimi generatiua contrarietatē habētia ad lapsus predictos vt in sequētibus exēplarit' vidri potest in aqua decoctōis vel emulsionis sēium. primo semium portulace. scdo sēium q̄ttuor cōium friorum. tertio sēium lactuce. qrto ꝛ vltio sēiuz papaueris albi. primū enim ꝛ duo vltia sufficientia st' ad sanandū ipsū. ꝛ fiant hec iuscula cū brodio pullorꝝ ꝛ caponū mediocriter pinguiū ꝛ cū emulsiōibus predictis aut cū mica panis macerata in ill' emulsionibus aut cū vitello oui eodē mō prepata ꝛ magnū secretū inueniet si fecerit sibi iusculū cū predcis emulsionibus ꝛ pulpa perdicum vel pulpa pullaꝝ iuuenum diligenter decoctis. ꝛ si bene consyderas hec omnia conferunt lapsui cāe materialis ꝛ accidentibus consequentibus. Deglutiat et͛ vitellum oui in aq̄ nenufaris vel papaueris albi longo tpe infusū qd remedium cū predictis emulsionibus erit sibi vtilissimū. Et simili' iuscl'z ō farina ordei cū se. papaueris. adhuc etiā fercl'a facta cum brodio decoctionis bletaꝝ ꝛ spinachiarum sūt ei laudabilia. ꝛ aq̄ carnis accepta ex pulpis fasianoꝝ pdicum vltimate contrit͛ ꝛ violent' exp̄ssis. adhuc et͛ ꝛ vitellus oui cū mica pāis macerata vt dictum est ꝛ cocta in aqua lactis cuiuscunqz visualis laudabilis erit. Nō multum amplius in cibis me extendo quoniā spero q̄ cū his dictis facile sanationē acquiret. ¶ De potu autē eius dōm nunc q̄ potus eius sit aqua cocta cū zuccaro multo absz ordeo cum aliq̄tis gnis papaueris secundū hunc modū. Accipe aque veri fontis libras .x. zuccari secunde coctionis lib. ii. gnoꝝ papavis al. ℥. i. buliant prius in simul aqua ꝛ papauer vsz ad consumptionez tertie ptis deinde superaddat' zuccaꝝ ꝛ iteꝝ supebuliant in vase lapideo cuz cocleari diligenter dispumādo vsz quo cadat quarta ps tribus remanētibus ipsius. hoc pmittatur i fridari ꝛ coletur totum per pānū bis spissum et bibat hunc potum simplicē ꝛ extra ipsā etiā. Et si desyderaret aliqd extinctiuum magis tunc. ℞ huius potus ptes qnqz siru. vel iuleb nenufaris p tē. vi. ꝛ bibat' simul. Si autē ꝑpter consuetudiez aut ꝑpter etatē non posset oio dimittere vinum aut qr ex predci potus assūptione debilitatē v'tut͛ incurret tunc eligat vinum colore albū subā dyafanum odore suaue sapore vo dulce nōbiliter vt sunt vina de feleto del montello ꝛ misceat predcā vina cum altera medietate suprascripti potus et felicitabitur eius cura. ꝛ hec de regimie sex rerū non naturalium sufficiant ꝛcet͛. ¶ Iā vo de regimie ex pte instrumentoꝝ medicinalium per transire necessariū ē. Itaqz ponantur instrumēta medicinalia quoꝝ septē applicabo capiti ꝛ qnqz stomacho. Itaqz si cōstat vtus huius viri principiū curationis eius ꝛ securus modus opationis esset vt fieret flōia vene cephalice per quā educerētur sanguinis. ℥. iii. aut paꝝ plus tollerante virtute Scdz vo remediū est vt post factam flōiaz de cuius applicatione non dz esse tior ex parte etatis si tollerat eā virtus. ꝛ si non tolleraret virtus adhuc flōia post flōiam procedam cū applicatione hoꝝ clisterioꝝ. ꝛ iteꝝ si non fieret flōia oī die p horam vnam post ortum solis vnuz applicetur sibi clisterre hoc mō factum. ℞ decoctionis malue blete mercurialis libram. i. ꝛ fiat hec decoctio tā diu q̄ aqua virid is fiat. ℞ hiere simplicis. ℥. ʃ. hiere ruffini. ʒ. ii. cassie zuccari rubei ana. ʒ. iii. olei viol'. ℥. iii. butyri. ℥. ʃ. salis cōis. ʒ. iii. misce et totum accipiatur in vna vice saltem tribus diebz Et illos tres dies sufficiat illi accipere omni die solum medietatem predicte q̄titatis. ¶ Tertium remedium ē vt, pra anterioris partis capitis eius omni sero inter capillos eius de hoc puluere spargatur ad q̄titatem sex gnorum semper cum pectine deponendo puluerē primū quando ponit scdūz. ¶ Quartum spāle remediū est vt teneat sē per hunc puluerē ligatum in sidone de gna retorta in manu sua ꝛ odoret ipsum. ¶ Quintū speciale remedium est per spatium vnius septiane omi mane per duas horas ante cibum faciat hoc gargarissima. ℞ aque maiorane aque ireos ꝛ arthanite ana. ℥. i. hiere ruffini. ʒ. ii. zuccari al. ℥. ʃ. calefiant oīa solum vsqz ad liq̄factionē. deinde ex hº impleatur os ꝛ diu teneatur post fiat cum eo gargarisma. ¶ Sextum principale remediuz ē hoc ℞ ol'i de croco ꝛ de camemilla ana. ℥. i. ʃ. olei de myrto ꝛ de mastice ana. ℥. ii. gallaꝝ cupressi spodii roſaꝝ ꝛ granorum myrti ana. ℥. ʃ. coriandri prepati ꝛ subtiliter puluerizati. ℥. ii. farine volatilis molendini q̄tū sufficit fiat linimentuz bene viscosum. de hoc igr actu cal'o extenso super pāno extendatur super spatulis ꝛ super partibus omnibus per quas dolor extendatur. ¶ Septimū et vltimū remedium est hoc. ℞ linimenti imediate scripti. ℥. ii. olei de myrto ꝛ de croco ana. ℥. i. musci abre ana. ʒ. ii. pulueris arthanite vel ciclamis. ℥. i. ʃ. terantur sil' in mortario subtilissime deinde cum hoc vnguēto omnes partes capitis omni sero diligenter inungantur excepta parte cōmissure anterioris super q̄ puluis suprascriptus apponebatur. ¶ Modus vo ꝑuidendi dispositioni bus stomachi sui consistit in his remediis. Priuz est hoc. ℞. sirupi iuiubini. ℥. i. aque farfarelle. ℥ ii aque mente. ℥. i. ꝛ si abhominaret' syrupus. ℞ aq̄ farfare ꝛ mente ana. ℥. i. ʃ. vini cydonioꝝ. ℥. i. misce ꝛ detur ei in potu actu tepidū per dual horas ante diem ꝛ ꝓderit ei solēniter continuando ipsū saltem. 8. vel. x. diebus. ¶ Scdm vo spāle rmedium est hoc. ℞ conserue violaꝝ. ℥. iii. conserue buglosse. ℥. i. ʃ. trocifcoꝝ stelle. ʒ. ʃ. trocifcoꝝ de violis. ʒ. i. ʃ. vini granatoꝝ muzornm ꝛ dulciuz ana. ℥. i. zuccari al. ℥. ii. fiat electuarium de quo semp p horaz cū dimidia ante prandium ꝛ cenā ꝛ imediate post prandium ꝛ cenā deglutiat q̄titatē vnius nucis maioris. ¶ Tertiū vo spāle remediū ē hº. ℞ aq̄ pōtulace ꝛ lactuce. ana. ℥. i. dragagāti gūi arabici ana. ʒ. ii. pulpe sebesten. ℥. i. ʃ. zuccari

al.℥.i.pẽidiaꝝ.℥.ii.incorpent' omnia ſimul vltia
ta contritione ⁊ fiat loch de quo cõtinue in ore te
neat ad q̃titatẽ vnius fabe ita vt pmittat deſcen
dere paulatiẽ ad inferiora. ¶ Quartũ ſpeciale r̃
medium eſt hoc. ℞ olei de nenufare ⁊ cytoniorũ
ana.℥.ſ.olei de menta vl' origano.℥.i.galiemuſ.
.ʒ.i.ſ.violaꝝ floꝝ nenufaris ſe.cuſcute ana.ʒ.i.ſ
roſarum ſpodii mẽte maſticis coralorũ ru.gario
filoꝝ ana.℈.iiii.cere al.q̃tum ſufficit.fiat vnguẽ
tum molle de quo quadrupliciter in die naturali
actu cal'o liat' ſtomachus ab ore eius vſq; ad vm-
bilicũ ⁊ ſupponatur ei pannus duplicatus calid'
⁊ ſuffũigatus cum puluere galliemuſ. ¶ Quintũ
⁊ vltimũ remedium eſt hoc. ℞ mãne elcẽ.℥.i aq̃
lactis caprini .℥.v.diſſoluatur mãna ĩ aqua lact'
calefacta.deinde colet' ⁊ bibatur totũ bene cal'm
hoc enĩ erit vtile valde multum poſt aſſũptionez
ſupraſcripti digeſtiui p q̃ttuor vel qnq; dies acce
pti vbi appareant ſigna digõnis ⁊ materieꝝ mo
bilium.lz ego credam q' non erit opus euacuan-
di materias altera ſpẽ euacuatõiſ q̃ per cliſteria
ſupius deſcripta. Ipſa eniz per ſe electiue attra-
hendo ⁊ diuertendo materias conuenient' euacu
ant a capite ⁊ ſtomacho mũdificando. Si tamen
preter hec omnia tardaret aduẽtus ſanitatis re
ſcribatur de ſtatu ſuo ⁊ puidebr̃ de remediis for
tioribus ſi erit opus ad laudẽ dei. Amen.

¶ Conſilium de corruptione in oparationibus imagi
natiue ⁊ cogitatiue potentie puenientibus ab in
moderata cal'itate ⁊ ſiccitate ipſius cereb'.

Superflua vigilia huius nobilis
viri puenit ab ĩmoderata ſicci-
tate organi primi ſenſitiui.⁊ eſt
ventriculus anterior cerebri.qui
lz reſpectu medii generis a gene
ratione declinet ad cal'itatem ⁊ ſiccitatem.qr hic
vir colericus fuit ⁊ eſt tamen poſitiua ſiccitas in
uenta in cerebro eius toto ⁊ maxĩe in anteriori
pte multiplicatur ibidem a vaporibus col'iciſ po
ſitiue ⁊ per ſe exiccantibus.⁊ qr hi vapores ſimul
cũ aliis ab vniuerſa mẽbroꝝ ĩferioꝝ cõgerie mlt'
tiplicantur et' in cerebro inducunt in ipſo priua
tiuã ſiccitatẽ p viaz reſolõis. Adde pretera pre-
dictis q' epar eius quod eſt notabiliter calidum
non euacuat' ab adurẽdo materias colericas pp
quã aduſtionẽ tranſmutatur in mel'icas. Et iſte ẽ
vnus de illis qui per decidentiã ĩ etate p augma
ſtica tranſmutant' in melãcholicitatẽ. Iuxta illd'
ſcd'i tegni decidẽte v'o calida ⁊ ſicca craſi. Et hoc
totum demõſtrari põt ex pluribus ſignis. ¶ Prĩo
qr tactu percipit' caliditas ⁊ cũ acuitate notabi
li.2° qr hĩtudine macer eſt ⁊ extenuatus.3° ex ve
locitate ⁊ freq̃ntia pulſus eius in quo nõ ſeruatur
magnitudo ppter debilitatẽ v'tutis eius.4° quia
color eius eſt rubicundus cum claritate.5° ex in
moderata ſiti .6° ex ventris conſtipatione ⁊ ſic d'
aliis. Und' non eſt mirabile ſi vir iſte aliqualiter
in operationibus imaginatiue potẽtie ⁊ cogitati
ue corruptionẽ hẽt.quoniã hec omnia que dcã ſũt
minantur ſibi non leue piculum corruptionis o-
perationũ interiorum ſenſuũ. Unde oz iſtum vi-
rum eſſe ſolicitum ⁊ bene attentũ in curõe ſui ali
ter non bene termĩabit res eius. ¶ Occurrũt g°
mihi decẽ ſibi conſcribenda. Et primũ quidẽ ho-
rum eſt vt abſtineat a cibis ſalſis.2° ab acutis vt
arõtibus omnibus preter q̃ a croco ⁊ ab aneto
que ſunt due medicine cum ſua caliditate ſõnum
inducentes. Item abſtineat ab aceto. Itẽ abſtieat
a rebus valde pinguibus ⁊ pprie cõmixtis cũ pr̃
dictis mediocriter .brodialia non ſunt vitupera
da preter iſta.aliis cibis vtatur ad libitũ. Uinũ
vero eius album ſubtile dulce non vald' fũoſũ. Et
ſi non eſſet bene dulce dulcoret' cũ zuccaro aut cũ
aq̃ decoctionis radicũ ligritie mũdataꝝ. Si val
de fumoſum tunc frangatur cum aqua boni fõtis
aut cum aqua ciſterne q̃ melior eſt. ¶ Scd'z ĩſtru
mentum eſt q' iſte vir procuret hr̃e ventrem eiuſ
mundũ ⁊ pprie cum vſu elcũarii de ſebeſten ſ'm
hunc modũ. ℞ elcũari de ſebeſten librã.ſ. elcũa
rii de pſilio.℥.iii.incorporentur ſimul longa con
tritione.de hoc accipiat ſemper ante prandiũ et
cenam q̃titatem vnius nucis muſcate aut ſaltem
de eo accipiat paꝝ ante cenã q̃titatẽ predictam
duplicatã. ¶ Tertiũ inſtrumentum eſt q' iſte vir
oĩ ſero cum vadit ad lcũm ſuper tota caluarie ca
pitis ſui ponat q̃titatem.vi.g̃noꝝ frumenti d' h°
puluere. ℞ florum nenufaris.ʒ.i.ſ.ſe.lactuce ſca
riole croci corticũ papaueris ana.ʒ.ſ.fiat oĩum
per ſe puluis deinde cõmiſceatur. ¶ Quartum in
ſtrumentum eſt q' iſte vir omni ſero cũ vadit ad
lectum totã ſpinã invngi faciat ex hoc linimẽto
minus calido q̃ tepido. ℞ olei de ſeibus lactuce
olei viol' ⁊ de ſiſamo ana.℥.ſ.olei de nenufar̃.℥.
.i.trociſcorum de viol'.ʒ.i.ſ.cere al.q̃tuz ſufficit
fiat vnguentum molle ⁊ poſtea buliat in lib.ſ.e
mulſionis papaueris al.vſq; ad conſũptionem illi
us. ¶ Quintum principale remedium eſt hoc. ℞
corticũ mandragore ſe.ſcariole lactuce ⁊ portula
ce ana.ʒ.ſ.florum nenufaris corticuz papaueris
ana.ʒ.iii.fiat omniũ per ſe puluis deinde cõmi-
ſceatur ⁊ conſpergatur ⁊ inbibat' cum ſucco folio
rum papaueris al.deinde exiccetur ſub radiis ſo
lis renouando ſuccum ⁊ exiccando ipſuz.hic ergo
puluis ligetur in ſindone de grana retorto ⁊ ſẽp
aut q̃multum olfaciat ipſum patiens. ¶ Sextũ
principale remedium eſt hoc. ℞ foliorum malua
rum violarum ſcariole ⁊ lactuce ana manipulos
.ii. mandragor̃ foliorum nenufaris ⁊ papaueris
ana manipl'os.iiii. buliant hec omuia in decem
ſitulis aque vſq; ad conſũptionẽ tertie partis ⁊ cũ
iſta decoctione tepida omni ſero per horam ante
cenã abluantur extreme partes inferiores a pe-
dibus vſq; ad inguina ⁊ a natibus vſq; ad humeroſ
⁊ facies tota ⁊ collum. ¶ Septimũ remediuz eſt
hoc. ℞ ſe.aueti croci florum liliorum al. violarũ
ana.ʒ.i.ſ.florum nenufaris lactuce ana.ʒ.i.pul-
ueris foliorum mandragore.ʒ.ii. puluerizentur
omnia per ſe ⁊ cum ſucco foliorum papaueriſ fiãt
pillule de omni.ʒ.vii.vel.viii.de quibus iſte vir
omni ſero vel nocte quando dormire non poterit
deglutiat duas vel tres continuando eas. ¶ Oc
tauuz remedium eſt hoc. ℞ loch de papauere.℥.i
pulueris florum narciſci pulueris florum liliorũ
citrinoꝝ qui naſcuntur ĩ valibus ana.ʒ.ii.⁊ ſi nõ
reperiuntur predictorum flores tunc accipiãt fo
lia ipſorum loco florum papaneris albi.℥.ii.pi-
nearum mundatarum.℥.iii.pomorum mandra-
gore nũero.i.ſiue maturum aut inmaturum ſiue
recens ſiue ſiccum habeatur amili.℥.i.ſe. lactuce
⁊ florum nenufaris ana.℥.ſ.macis capill' vene.
ana.ʒ.v.ligni aloeſ.ʒ.i.mell' viol' lib.i.zuccari al.
.℥.iii.fiat electuariũ de quo patiens iſte accipiat

ante cibum coclear medium ⁊ tantundē post ip
sum imediate. frangit eīm caliditatē epatis ⁊ co
lere ⁊ phibet adustionē ⁊ euapationē acutā ad ca
put. facit buēctationē conuenientē. ⁊ ingrossatōez
in vaporibus ⁊ cerebro. ¶ Nonū remediū est vt
hic vir attendat ⁊ procuret sibi aperire emoroi-
das fricando eas frequēter cū felle tauri vel ga-
zelli. aut cuz panno aspero bisello vel de terlisio.
Et si puocate fuerit emoroides pmittat eas flue
re mediocriter. nullum eīm remediū eo felicius ī
ueīri posset. Si āt supuenerit ipāz hemorosagia
tūc cōstrīgat̄ eplrando eas cū stupis ifusis ī ace
to ⁊ exprīsis vel madefactis ī albūie oui cōqssato
cum puluer̄ turis masticis san. dra. boliar. ⁊ coral
lorum ru. ⁊ ematitis ana. ¶ Ultimū speciale re-
medium est vt si in hoc viro non possent emoroi
des apiri per ingenia predicta tunc temptetur a
ptio tibiarum in locis a quibus aquositas ⁊ viru
lentia emanare solebat. ⁊ hoc quidē fieri pōt sup
ponēdo emplastrum factum de foliis apii ranini
quod in ripis fluminū reperitur bene conterēdo
⁊ super cruribus applicetur tādiu vt fiat ibi ex
iccatio. Cū videris tibiarum aptionē intendatur
earum mundificationi cū hoc vnguento. ℞ vn-
guenti basiliconis ⁊ apostolorum ana. ℥. i. lithar
giri sarcocole sandarace ana. ℈. ii. incorporentur
simul ⁊ bis vel ter medicetur mēbrum patiēs cū
eo. Et sic tādem nō ē dubitabile q̄ res eius t'iabi
tur ad bonū. siue ad salutem si continuētur hec r̄
media qd̄ nō spero ipsū eē facturū sicut soluit ad
laudē dei. Amen.

¶ Consilium de dispositione mala capitis fri. ⁊ hu.
materiali ipsius ⁊c.

Uenerabilis in christo pr̄ ⁊ sacre
theologie doctor magr̄ Hierony
mus de ordine scī augustini labo
rat duplici dispōe oīo verēda ml'
tū. Est eīm pria mala cōpl'io fria
⁊ humida materialis a multo flegmate aquoso et
mucilaginoso pueniens. siue istud flegma in capi
te eius multiplicatū fuerit a mala cōplexione pr̄
cedēte quod ratōnabilius est. siue flegmata ista a
liunde ad caput ppulsa generauerit ibidē malaz
cōplexionē frigidā ⁊ humidā ppter multā morā
predictorū flegmatū in capite suo. Et qlitercun
qz concedatur necesse est q̄ cum egritudo eius lō
ga fuerit q̄ ambe cāe iste reperiantur ibi. quarū
vna est effectus alterius ⁊ ecº. ita q̄ r ecipzoce se ī
uicem efficiunt ⁊ augmentant. pp qd̄ non est mira
bile si vir iste hyeme nup preterita passus est tor
turā oris. ppter enim fleg aquosum infusū ī mu-
sculis ⁊ neruis suspendentibus ⁊ substētātibus ossa
maxillarum ad ossa tporū fuit fcā mollificatio. ⁊
cū ps materiei in altera contraria parte grossa
mota fuit in predictis musculis ⁊ neruis etiā gena
rum ⁊ faciei pars ista contracta fuit. ⁊ fortassis q̄
tunc laborauit duplici egritudine. s. spasmosa ī v
na parte. ⁊ palitica in alia parte qd̄ tamen nō cr̄
do. quoniā egritudo ista non ita facile curata fuis
set nisi cura ipsius egritudinis fuerit cā subtil' p
uidentia sapientū doctorū qui pertractauerūt ip
suz. Uerisimilius autē est argumēto sūpto ab etate
⁊ complexione eius q̄ materia ista flegmatica fu
erit grossa ⁊ effusa ad musculos ⁊ neruos faciei ge
naruz ⁊ tēporuz ī eisdez imbibita ⁊ cōtraxerit pr̄
dictas partes ſm longitudinē abreuiando. ⁊ ſm
latudinē extendēdo. ita q̄ spasmus acciderit q fo
maliter non est aliud q̄ actualis cōtractio ptium
mobilium versus principiū suum cū impotentia
dilatationis vel expanditionis predictaꝝ ptiuz
d' spasmo in fieri intell'ndo tantū harum descrip
tionē. ¶ Unde hec tortura fuit egritudo solū spas
mosa. ita q̄ per contractionē partiū vbi erat spas
mus in altera parte contraria de necessitate con
tingit tractus ⁊ extensio ad inferius pp qd̄ pars ī
sta apparet magis mollificata ⁊ magis egra. ⁊ ta
men non est. Cuius apparentie mollificationis ef
fitiens cā fuit attractio torti vt lr̄aliter colligit̄
2ª tertii capitulo de tortura subtiliter intell'n
do contra opiniōez Alexandri pipathetici quē A
uicena ibidem allegat. si bene intelligitur. ¶ Pro
pter quod ex predictis non valde angustiosū est ī
telligere cās euentus ſe male dispōis huius viri
q̄ est sonitus in auribus representans ei auditū
aque descendentis et impetuose fluētis. aut collisi
onē ventoꝝ reuerberatorum ad parietes monti
um vel siluarū ⁊c. ¶ Est gº dispō huius 2ª ve-
renda multum. est enim corruptio in opatione se
sus auditus. nullo eiz obiecto vel cā in medio ex-
teriori existente talis sonitus effectiua pcipit̄ ex
terius sonatiuū esse. qd̄ non sonat qd̄ est forāle in
corruptione operationis auditiue potentie. Est
aūt huius dispō imediata cā mala cōplexio in to
to cerebro ⁊ meriga auditiua. Causa vō materia
lis vel eidē pportionata est vapor vel ventositas
grossa in meriga predcā. ⁊ neruis venientibus a
5º pari neruorum ad ipsam. Auditus enim fun
dat̄ ī 5º pi neruoꝝ sic gustus fundat̄ in 4º vt pri
ma primi colligendū est in capitulo de anathōia
neruoꝝ 14º a medulari substantia cerebri orien
tium. Cum ergo contingit q̄ vapor iste mollis est
⁊ fluens representatur sonitus consil'is impetuo
so occursu aquaꝝ. Cū autē contingit ventositatē
istā grossiorem eē. ⁊ vehementer ad predcā orga
na collisā eē tunc accidit sonitus agitatione vēto
rum consimilis. Ex quibus omibus correlarie cō
cluditur q̄ hec dispō huic viro minat̄ ingētia pe
ricula. Ml'tiplicata enim materia istorum vapo
rum ⁊ ventositatū ⁊ cā existens in venis ⁊ rimosi
tatibꝫ cerbri mīat̄ sibi appl'iaz si fecerit opilatōz
cōpletā ⁊ epilepsiā si fecit icōpletā. ml'tiplicata vō
ista matia ī orgāis pri sēsiti. futuꝝ subeth pnūci
at ei. In posteriori vō pte ml'tiplicata ista matia
litargicam ptendit ei suspectionē sicut si materi
a aquosa fuerit ⁊ subtilis ⁊ a posteriori parte cer̄
bri defluēs per nuchā suspicandā palesim ptēdit
ei. Et cū fixa fuerit materia ista in organis audi
tus cōpletam ibi efficiens opilōz necessario pnū
ciat ei surditatē fortasse icurabilem. ⁊ pprie quā
do fuerit confirmata. vt colligendum est 4ª ter
tii in proprio capitulo lr̄aliter. ¶ Pro regimie
autem curatiuo predictarum dispōuz multo qdē
⁊ acurato sermone intendendū esset. Et primo q
dem oporteret dirigere regimen distictum ⁊ cō
uenienter elcūz circa omnes sex res non natura
les vl'r ⁊ particulariter consyderandas. ¶ 2º no
ta q̄ idez modus de electione instrumētoꝝ ⁊ intē
tionum curatiuaꝝ extendendus esset. verum qr
viz iste religiosus est ⁊ officio diuino instāter ob
ligatus. ⁊ adhuc etiā qr dispō eius ad melius prom
pta est. imo fere ad perfectā curationē ex pte tor
ture oris lz remanserit sibi nocumentum corru-

ptionis in operationibus auditus vt declaratum
est. Ideo videtur mihi vt nunc sufficerẽ satis dscri
berẽ regimen eius in octo particulas diuisum vt
nunc sequitur ¶ Primo quidem vir iste effugiat
vsũ ciborum omniũ caliditate ⁊ hũiditate sua ni-
miũ euaporãtiorum. Exẽplũ horum ẽ alleũ. cepe. bulbus
leguĩa oĩa ⁊ ꝑprie elixa ⁊ pinguia. oĩa brodiali
a ⁊ sic de aliis. Item effugiat vsum rerum acutarum
nimia sua euaporatione ꝓmouẽtiũ materias ad
caput ⁊ facientiũ eas a capite colligi. velut ẽ ra
phãus. sinapismus ⁊ alia. Euitet etiã cibaria oĩa fri
da actu ⁊ potentia vt bletã. spinachiã. portulacam
lactucã. endiuiã. seĩa coĩa. ⁊ cõsiĩa. Effugiat etiã
uiscosa ⁊ opillatiua sua euapatione capitis g̃ua
tiua. velut lac. ⁊ lacticinia cibaria. ⁊ pisces ⁊ pro
prie elixos. ⁊ pastilia oĩa. ⁊ similia digõni diffici
lima. ⁊ materierum flegmaticarum ⁊ friarum generati
ua. vt antique carnes omnes. panis azimus aut
non bene coctus. ⁊ similia. ¶ Scdm vero pricipa
le in eo obseruandũ est vt caueat q̃tum põt a mł
titudine potus. ⁊ ꝑprie vini dulcis grossi ⁊ conť
bati. imo rcẽ loquendo bonum esset ei vt oĩo vinum
dimitteret saltem per totã hyemẽ futurã ⁊ vterẽ
tur aqua mellis infrascripta. Si autem argumẽ
tum aliquod inclinet ipsũ ad potum vini. velut e
tas. consuetudo. ⁊ debilitas stomachi: ⁊ non bona
tollerantia aque mellis. tunc saltem eligat vinum
colore subrubeum. aut albũ dulcedine oĩo priua-
tum ⁊ cõmixtum cũ medietate sue dicte aque mellˀ
facte fm hũc modũ. Rx aque fontis vel flumis elcł
aut saltem aque cisterne que melior est ꝑpter sub
tilitatem lib. xv. florũ rorismarini. ʒ. ii. buliãt siłˀ
lento igne vsqzquo aqua ista odore florum conueniẽ
ter participabit. tunc ergo addatˀ predictis mellˀ
electi lib. i. ʒ. mediocriter coq̃do ⁊ continue cum
cocleari dispumando vsqzquo cadat 3ª pars dua
bus remanentibus. ⁊ tunc coletur p pannum spisˀ
sum bis aut saltem semel ⁊ reponatur in vasis vi
treis bene mundis ⁊ vtatur ea. ¶ Tertiũ vo pri
cipale remedium est. vt vtatur medicinis per ter
tiam operationem earum mundificatis. ⁊ conforta
tĩs organi auditus. que etiã pronũ ⁊ expurgatum
conseruent spiritum animalem. qui est instrumen
tum auditionis. tamen iste medicine debent esse
calefactiue subtiliatiue uehemẽter. uelociter pene
tratiue abstersiue ⁊ exiccatiue viarũ predictarum
De numero autem horum simplicium sunt sicut
assarum cinamomũ lignum aloes. amomũ. ameosˀ
sticados. pulegium. calamentum. amaracum ⁊ de
drolibanum. ¶ De compositis electis ad istud sunt
sotira descripta 5° canonis suma prima. Et cõfe
ctio al ke kẽgi magna tiriaca metridatum ⁊ in
ter reliq̃ electuaria est electuariũ Esdra intitula
tum descriptum a Nicolao in antidotario eius. ⁊
similium predictorum usus etiam debet accipien
do ex eisˀ omni septĩana semel vł bis. ʒ. i. cũ. ℥. i. aq̃
saluie ułˀ rorismarini calefacte p duasˀ horas post
cenam. hoc enim electuariũ ⁊ aliud sotira dictum
gentes q̃plurimas ab antiqua surditate sanant
p lõgũ vsum eius. licet hoc aduersetur sententie A
uicẽ. 4ª tertiiˀ in capitulo proprio. vbi dix. q̃ an
tiq̃ta surditas non recipit curationẽ. Etiam ego
intelligo lr̃am illam. s. non nisi cũ magna difficul
tate ⁊ temporis ꝓlixitate. Experimentũ enim ẽ
contradictorium lr̃e Auicene ut patet in fratre
Thoma anglico in conuentu heremitarum sancti

Augustini de Padua. q sanatus est de surditate
xii. annorum. ¶ Quartum principale remedium
ẽ q̃ iste vir sepe assuescat supponere aurem lesam
aut ambas. si nõbiliter lese sunt super tablˀa de li
gno cupressi uehementer calefacta in sero quãdo
vadit ad lectum. sed si vellet remedium elegan
tius hoc esse. tunc isti tabule calefacte supponat
bonam q̃titatem pulueris foliorum origani. hoc
enim est remedium sublime preceteris. ⁊ ẽ illd qd
illustres uiri nominauerunt fãtenegi ignoratum
a q̃pluribus ⁊ fere ab omnibus. ¶ Quintum pri
cipale remedium ⁊ ꝑprie sonitus predictos ĩ au
ribus representatos ex fractione vł collisione me
dii intranei est ut applicet auribus suis mãe ab
aurora usq3 distanter a prandio per horam vnã
ter vel quater saculum infrascriptum ⁊ eundem
supponere per duas horas ante cenam. Cuius de
scriptio est hec. Rx. assari calamenti pulegii stica
dos ana manipulos. iii. spice nardi ⁊ romãe florum
rorismarini foliorũ basiliconis. ana manipulum
vnum. ʒ. ligni aloes. ʒ. ii. macis. ℥. i. origani. ℥. ii.
puluerizentur omnia per se subtiliter ⁊ fiant sac
culi q̃titatis vo pedalis ⁊ calefiant super tabula
in 4° remedio scripta ⁊ supponat toti medietati
dextere vł sinistre capitis aut utriusq3 si ambe au
res egrotabunt. ¶ Sextum remedium principa
le est q̃ iste vir assuescat mane ante prandium ⁊
ante cenam etiam infundere auribus eius aut al
teri tantũ unam vel duas gutas de oleo infrascri
pto. obsuatis tamẽ regulis medicandi aures que
sunt infrascripte. Prima q̃ nullũ medicamẽ au
ri impõatur nisi vniũsali corporis euõne premis
sa ⁊ particulari capitis. 2ª regula nunq̃ auri im
ponatur aliquid nisi venter conuenienter a feci
bus expurgatus fuerit. 3ª regula ut auri nihil ĩ
ponatur nisi premissa mundificatione ⁊ abstersi
one foraminis auditus. ⁊ ꝑprie in profundo eius
cõfractuoso ⁊ tortuoso multum. 4ª regula ut nihil
auri imponatur actualibus qualitatibus uehemẽ
ter apitiuum. quare liquor auri imponendus om
nis debet esse non uehementer calidus actu
nec frigidus. ⁊ sequitur ex hoc q̃ d3 esse actu tepi
dus. licet liquor omnis possit esse vehementer ex
iccatiuus. ⁊ sunt sermones. x. tractatuum. ⁊ secũdo
terapentice. Organum enim auditus vehementˀ
passibile est tenuitate raritate ⁊ subtilitate sui ⁊
vehementˀ siccum est naturalitate siccitate con-
seruanda per plura ut deducit ibi Galienus. ¶
5ª regula q̃ medicamen quod imponitur auri
non sit multe quantitatis. pp enim impletionem
foraminis auditus ꝓhibetur expulsio sũositatum
ab intus ad extra. adhuc receptio specierum audi
bilium ab extra ad intus. ¶ Descriptio autem pre
dicti olei talis est. Rx olei nardini facti secundum
artem ⁊ non per infusionem. ℥. iii. olei de origano
. ℥. v. pulpe colloquintide subtiliter puluerizate
. ʒ. x. origani ligni aloes. ana. ʒ. iiii. omnia in uase
uitreato diligenter commixta buliant lento igne
usq3 ad consumptionem tertie partis. deinde cum
expressione condecẽti colentur bis per pannum
spissum ⁊ reponantur in vase vitreo exposito ra
diis solis. hoc enim medicamen est sublime val-
de. In eius enim laudibus conuenerunt omnes il
lustres viri. q̃ ipsa est de melioribus medicin
is ad omnes egritudines frigidas materiales vł
in materiales organorum auditus. ¶ Septimũ

pꝛincipale remediū ē.ꝙ iste vir assuescat accipe oī mēse semel.ʒ.ii.maioꝝ pillˀaꝝ de sarcocola in aurora.ꝛ tardet prandiū horis ad minus sex cū conditōnibus sepe ī assūptione farmacoꝝ obſuandis.qs dimitto longitudiēꝫ effugiens.legantˀ aūt pillˀe iste a Mesue.ō cōsolatōne mediciaꝝ caº de sarcocola. Si aūt vir iste haberet ventrem non bene fluxibibē ꝛ materie ꝑpter illud inclinarēt ad caput.tūc pōt vti pillˀis alcfaginis descriptis a Mesue ī ātidotario descriptōne.8ª capitˀlo pº Stomachū ei caput ꝛ istrumēta sensuū mūdificāt vt ibi scribit Mesue.et oēs alii concordes cū eo de qbus tamē pcepta ḡuitate stomachi accipiat.i vˀl.ii.paꝝ ante cenā.Cū istāte vo capitˀl ḡuitate accipiat eas p duas horas post cenaꝫ. ¶Ultimum remedium est ꝙ iste vir assuescat superaspergere ꝑrā capitis per totū spatiū extensionis cōmissure sagittalis in sero quādo vadit ad lectū cū infrascripto puluere q̄titatē sex granoꝝ frumenti bis vel ter in septimana.Cuius descriptio est.℞ florū roris marini.sticados.maiorāe ana.ʒ.i.gariofilorū.ʒ.iii.aspsio eiꝫ gariofiloꝝ sup ꝑra capitˀl oēꝫ malam cōplexionē friam materialē vel īmaterialē emendat vt scripsit Auēzoar in suo theisir.liº ꝛ capitulo primis.puluerizentˀ autē omnes medicine per se ꝛ subtiliter deinde conq̄ssentur in mortario.Laus deo.

¶Consiliū de mala cōplexione cerˀbri frigida ꝛ humida ꝛ cetˀ.

D In mentis acuitate ꝑfunda.si studii cōtēplatione sublimi cōplōis in humani corporis discrimie vˀl langore sūma cū affectione cōtēplandū ē.maxie tamen illis opōtunū hoc esse videtur qui sunt langores leui ꝛ periculosi adhuc ꝛ nūero plures Et iterū quādo accidunt illis quos videmus nobis dilectione benigna cōiūctos.ꝛ eē ō nūero viroꝝ hōestissioꝝ ꝛ moralium quorū pauci reperiuntur hac nr̄a etate. ꝑpterea gº nobilis ꝛ moralissimus vir ser Marcus de cuius quadruplici ꝛ ingenti valitudie laborat cui non solum affitior.sed tantū ei cōpatiō q̄tum amicus amico cōcedere pōt.Jō itaqꝫ magna mee mentis honerositate calamū assūpsi propter dolorē amici.sed ex altero vehementi auiditate contēplatione aggressus sū vt eideꝫ subueniā fideliter ꝛ oportūe. Laborat hic vir pº mala cōplōe fri.et hu.cerebri sui que magis in eo reperitur tpe q̄ a generatione contracta.Credo eiꝫ cerˀbrū eius respectu tpati cerebri a generatione declinauisse ad siccitatem vel ad valde rēissam humiditatem ꝛ aliqualem caliditatem. plasma enī partium capitis. venarū ipsius multitudie ꝛ magnitudine.viarū apertione.faciei colore rubicūdo satis.imo velocitas in operationibus interiorū sensuum ꝛ mobilis perfectio in eis ad actōnes actualis caliditas in omnibus partibus capitˀl tactu pcepta.ꝛ capilloꝝ soliditas.ꝛ grossitudo. hec .x.signa caliditatē capitis arguunt magis q̄ oppositum. Sed humanoruꝫ actuum occupationes ad magna negotia ꝛ plurima expedienda ꝑpter necessitatē operationū sensuum interioꝝ ꝛ exteriorū etˀl sunt cāe permutationis cōplōuꝫ radicaliū calidaꝝ ad fridas ꝑpter vehemētem resolutōem in spiritibus ꝛ humoribus ꝛ substantia cerˀbri ad

uenientem ex eis.ad que etˀl cōcurrere pōt regiēꝫ ex parte sex reꝝ non naturaliū pmutans ad hūiditatē ꝛ frigiditatē. ¶In sūma igitˀ siue cōtigat ꝑpter dispōeꝫ cerebri per essentiā frigidā ꝛ hūidam materieꝝ frigidaꝝ multiplicatiuā.siue etiā magnificetur hec ꝑpter colligantiā inferiorū ptium ꝛ ꝑprie stomachi ꝛ epatis.de quibus dicetˀ paulo post.Vitas est ꝙ huic nobili viro accidūt opillationes in meatibus ꝛ ventribus cerebri.non ꝑpter quas clauduntur vie euētationis cerebri. partiū nasi.palati.poroꝝ.ꝛ aurium eius.vnō nō pōt cōuenienter anhelitum cōplere.ꝛ maxie ispirationē ꝛ respirationē per partes nasi ꝛ palati. Et ex hoc fundamento intelligere pōt hic vir cāsˀ pˀrium accidentuum que superueniunt ei.prio apparet ei ꝙ claudatˀ pars nasi supior ita ꝙ nō bene attrahat aerē nec perinde aliqd a caliditate euacuetˀ.Materia eiꝫ predcā oppillans loca cerebri apud carunculas eius est cā huius accidentis Seqtur 2º ꝙ hic vir cogitur vehementer insufflare per nasū pꝫ qr natura conatur mouere aerem spiritum vaporē ꝛ ventositatē vt reuerberet materiā oppillantē.ꝛ spargant ipsā.Unū eiꝫ ō iuuamentis ventositatum est vt reuerberent in facieꝫ secū spargendo eas pª primi fiālˀ capitˀlo colligēdū.Sequitur 3º ꝙ hic vir percipit quādoqꝫ magnā grauitatē in capite.pꝫ ꝑpter materiā īfusaꝫ in panniculis facietem in eis dolorē extensiuū ḡuatiuū.Sequitur 4º ꝙ hic vir quādoqꝫ perciperˀ oꝫ in aere aparitionē vapoꝝ lineaꝝ ꝛ figuraruꝫ per aerē volitantiū.Sequitur 5º ꝙ hic vir quandoqꝫ percipit lacrymas descendentes ad oculos. pꝫ quoniā materiei pars subtilior ꝛ aquosior fertur ad anteriorē partē capitis. Sequitur 6º ꝙ iste vir quādoqꝫ percipit punctionē in naso cū coriza.vel descensū matrriei acutaꝝ ad ipsū.pꝫ ꝑpter diuersitatē materieꝝ q̄ꝝ alique partes acute pelluntur per eandē partē. Sequitˀ 7º ꝙ iste vir quandoqꝫ percipit pondus ꝛ ḡuitatem in concauo palati.pꝫ ꝑpter descensū materiei ad colatorium.Sequitur 8º.ꝙ hic vir percipit tumorē ꝛ punctionē in glandosis partibus ꝛ fine casillaꝝ ꝛ partibus vuule. Seqtur 9º.ꝙ quādoqꝫ hic vir percipit descensū ꝛ dolorē in musculis colli posterioris partis eius ꝛ gule.Sequitur 10.ꝛ vltimo ꝙ hic vir non raro incurrit difficultatē anhelitusˀ ex parte pectoris.ꝛ non solum ex parte inspiratōnis ꝛ respirationis p partes nasi ꝛ colatorii de qbus dcūm est.Ex quibus omnibus vltimate cōcluditur ꝙ hic vir non leuibus periculis est paratusˀ que hic scribere non curo.sed magis eius vtilitatē intendens aūt ad remedia ptransibo. ¶Cū gº hic nobilis vir perceperit aliquod de nocumentisˀ iam pretactis stati ei prouidendū est fm infrascriptū modū.decē instrumēta eidē ordinādo vt nūc sequitur. Si igitur apparet in ipso vehementia accidentiū predcōꝝ ꝛ subito ꝛ īpetuose euenietiū tunc oꝫ de necessitate concludere materiā eē multā. A pria ergo die principii motus eius ventre existēte mediocriter laxo fiat eidē floia de cephalica vena brachii contrarie parti ad quā materia descendit. ¶Si autē venter esset stipticus tunc ante floiaꝫ administretur hoc clistere fꝫ hunc modū.℞ aque decoctionis malue.blete.mercurialis ꝛ furfuris librā.i.olei violaruꝫ.ʒ.iii.cassie fistule zuccari rubei et salis cōis ana.ʒ.ſ.misce totū et

fiat clistere saltē per tres horas ante flöiaʒ. Post q̄ ergo fcā fuerit flöia tunc stati applicetur scōm remediū qd est hoc. ℞ decoctionis maluaꝝ. blete mercurialis ⁊ furfuris lib. i. cū expressione coruʒ diligenter fcā. zuccari rubei. cassie fistule. hiere si plicis ⁊ benedicte ana. ʒ. iii. olei de sisamo ⁊ viol. ana. ℥. i. ʃ. misce ⁊ totum accipiatur in aurora. et hoc etiā clistere precedere dʒ flöiaʒ cui succedere consueuit stipticitas ventris vel ꝑpter euacuatō nē materieꝝ ab ea. vel ꝑpter distractionē ipsarū de centro ad circūferentiā. ¶ Tertiū vō rmediū speciale ⁊ memorandū est vt subiungant diuersi ones que lʒ multis instrumentis ⁊ viis admīstrari possint. sex tamē diuertendi instrumēta in hoc vi ro securiora ⁊ meliora videntur vltra flöiaʒ ⁊ cli stere pretactū que etiā duo euacuando diuertūt. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est aptio emoroydarū. quarū euentū in hoc viro sparē esse optimū instrumētū curatiōis omniū suaꝝ egritudinū. Aperiri autē possūt emoroides multis instrumentis. de quorū nūero primū ⁊ leuissimū est fomentatio vel enca tisma factum sepe in aquā fluuialē bene calidā. ¶ Scdm ⁊ fortius illo est vt fiat decoctio eius cum radicibus fenicli. ¶ Tertiū ⁊ adhuc fortius est vt fiat decoctio ex radicibus lilioꝝ al. ⁊ ē notabile r medium ⁊ sublime. ¶ Quartū remediū est decoc tio radic. ireos recentiū. ¶ Quītū adhuc meli us est decoctio radicū ciclamis recētiū. ¶ Sextū ⁊ principatū hʒ super alia. est decoctio radicuʒ el lebori al. ¶ Septimū est fricatio emoroidaꝝ cuʒ panno aspero vt foliis fici aut foliis consolid̄ ma. Octauum vō est eaꝝ confricatio cū oī felle ⁊ pro prie cuʒ taurino. ¶ Nonū vō est emoroidaꝝ fri catio ⁊ leuis excoriatio cum vngue. ¶ Decimū vō est applicatio sāguissugaꝝ super eis. ¶ Vndeciuʒ est ventosarum applicatio sup siteri. ¶ Duodeciuʒ ⁊ vltimū est sectio earum cū acuto flōmo post tuē scentiam earum in aliq̄ primaꝝ decoctionū q̄ po site sunt. ¶ Cum ergo eger perceperit pondus et grauitatē in alchati ⁊ ylliis appebit tēsio ⁊ pōdus qd magnū percipiet. i fiteri tūor ⁊ excrescentia. predictarum venarū pruritus. in eo loco tunc sta ti applicet aliqd de predcis instrumētis ⁊ pmit tatur exire sanguis cū altero duorū modorū co gnoscendi sufficientiā euacuationis. quoꝝ primus est cum perseuerantia alleuiationis ⁊ roboris vir tutis. Secundus q̄ euacuata fuerit materia. nigra mlica simplex aut cōmixta. Tertius q̄ fiat pmu tatio exitus a sanguine predcō ad sanguinē rubi cundū leuiter purpureū ⁊ calidū. cuius euacuatō nis debilitas subsequat. Si ergo tunc constringe tur a virtute regulante semp cū materierū fluc tuatione cū sui potentia tunc bonum est. Sinaūt tunc transeat operator ad constringendā emoro sagiā ipsarum cum aliquo triū instrumētoꝝ cōue nientiū. ¶ Quoꝝ primū est hoc. ℞ miclete. ʒ. ii. aque decoctionis sūach vel scia mirti vel se. plan taginis. ℥. ii. misce detur in potu tepidū stati cum fuerit opportunū. tamen conuenientius operabit quando stomachus ⁊ venter erunt mūda. Est au tē miclete electuarium multorum iuuamentoruʒ colligendū a Nicolao in antidotario a zarpellan tibus medicis nominatum michileta. ¶ Scdʒ ve ro instrumentum est vt in potu detur. ʒ. ii. pillu larum de bdellio q̄ descripte sūt a Rasi. 9º Almā soris i ꝑprio capitlo. ¶ Tertiū vero pricipale di

uiuū maſ ieꝝ ē applica° vētosarū. nūc carnosis p tibus tibiarum ⁊ crurium. nunc vero natibus. ali quando vero spatulis applicatarū ƀm q̄ emergit intentio superioribus inferioribus ⁊ inter medi is ptibus q̄ applicantur. aliquādo cuʒ euacuatōe insensibili. verū sine scarificatione. aliquādo vero eo° cum scarificatione. ¶ Quartum vero pricipa le diuersiuum materierum est distractio earū ad cutaneā partē cum fricationibus aut vesicationi bus de quibus ꝑlixe satis in altera materia sū lo cutus in magno tractatu compilato ad xii. acci dentia ad spectabilē militē florentinum noie Iu lianum de bāsatis ¶ Quintuʒ vō diuersiuū ē ma terieꝝ distractiuum per vrinales vias ⁊ est secu rius ⁊ felicissimus modus diuertendi materias q̄ compleri potest qnqꝫ instrumentis. Quorū priuʒ est vt exhibeantur patienti. ℥. v. aque litospmatis cum zuccaro calefacte in aurora. Scdm° ⁊ fortius illo est vt in potu dentur. ℥. iii. succi fenicli sic est. Tertium vero est vt in potu detur. ℥. ii. succi apii vt supra. ¶ Quartum vō compositūʒ ⁊ adhuc me lius est vt in potu denter. ℥. v. aque sublimationis corticū interiorum auclanarum. ¶ Quintuʒ vō compositum elegantius oī altero est vt in potu de tur. ʒ. i. horum trociscorum. ℞ granorum orobi lentisci. ʒ. i. ʃ. spice nardi. rubee tinctoruʒ. se. apii ⁊ scordeon. siseleos fu. ⁊ meu. puluerizentur ⁊ fiāt troc. cum succo vel aqua fu. ⁊ est valeriana. ¶ Qui tum uero diuersiuum de autenticis est vt in potu detur. ℥. ʃ. elcūarii Iustini cuʒ. ℥. ii. aque apii. est enim honestum laudes conferre illustribus qui ꝑ nobis insudauerunt assidue contēplando in quoꝝ inuentis oʒ adhibere grates. ¶ Vltimū ⁊ melius diuersiuum materierum per vias vrine est vt in potu detur. ℥. ʃ. electuarii de seminibus dscripti ab Auicena 5° canōe sūma pri° ⁊ a Mesue i antido tario distinctione prima ꝑprio capitulo. ¶ Vlti mū principale diuersiuum materieꝝ est per vias ventris. ⁊ lʒ non nlla eorum que dcā sunt ⁊ inferi us dcā diuertere possint materias precipitando eas per ventrem. Ego tamē scio q̄ instrumentuʒ optimū est dare in potu. ℥. iiii. cal'e aque decoctio nis lizonotis ⁊ est in rei veritate planta i magno vsu medicorum fere continue applicata. lʒ multi ignorent de ea complexionē ⁊ locum etiā vbi de ea scribitur. Ego āt adeq̄tum de ea capitulum inue ni a Ral'o ab Oribasio ⁊ a Diascoride. Quartū āt instrumentum complere dʒ intentionē q̄rtā q̄ est rectificatio regīs ex parte sex rerum non natu ralium. ꝑ qua intentione ⁊ eius instrumentis vl'r ⁊ particulariter ponendis fiat rcursus ad vltiuʒ capl'ʒ huius tractatus. In ipso nāqꝫ ponetur doc trina conueniens regimīs omnium dispositionuʒ huius viri per singulas res non naturales. Qui tum vero instrumentum principale complet intē tionē quintā vʒ digōnis materierum. Cum enim materie fuerint euacuate vl'r vt supra p flöiaʒ a ctum est. etiā cum fuerit per intentionē scdam eua cuata materia comunis intestioꝝ ⁊ aliqualit' ap propriata vt patuit per clisteria iā posita. Cūqꝫ etiā fuerit fcā materierum diuersio p regiones sex vt apparet in ordine 3°. ⁊ tactus fuit modus rgi mis p res non naturales vt aūt inmediate appa ruit ¶ Iā oʒ subiungere quintā intentionē digōis materierum. ⁊ q̄r in premisso capitulo iā dductū est materias dominantes i capite etiā flegticas eē

a dn̄o. lȝ eisdē aliqd de materia col'ica sit cōmix
tū. Ideo describā hic digestiua que mihi conueni
entiora videntur ad materias. Leue igitur di
gestiuū potest esse p̄mū hoc. ℞ aque saluie. aque
lauri. ana. ℥. i. ʃ. aque violaꝝ. ℥. i. p̄te eiꝫ due aq̄
sunt digestiua capitalia calida. lȝ de saluia non ī
ueniā mirabilia que dicuntur a doctoribus mo-
dernis. Auicēa eni de ea 2° cāone non facit aliqd
capitulū. lȝ scribat duo capitula de saluia oris.
Sȝ ō ea legi pōt a Diascorid ꝛ a Serapiōe i ca°
de elilisfago. ¶ Scd̄s vo digestiuū ꝛ fortius illo
est hoc. ℞ aque rorismarini. aque maiorāe ana. ℥
. ii. aque violaꝝ. ℥. i. ꝛ erit valde melius p° ¶ Ter
tiū digestiuū ꝛ adhuc melius illo est hoc. ℞ sir. ō
calamento. ℥. i. mellis rosati cocti. ℥. ʃ. aque isopi
. ℥. ii. aque mēthe. ℥. i. misce. ¶ Quartū digestiuū
iterum elegantius est hoc. ℞ sir. de sticados. ℥. i.
aque endiuie. ℥. i. ʃ. aque betonice. ℥. ii. misce. ¶
Quintum digestiuū sublimius oī alio poterit eē
hoc. ℞ sirupi de calamēto. sirupi de isopo ana. ʒ.
vi. aque scariole. ℥. i. ʃ. aque rute. ℥. ii. misce. Etiā
digerer̄ possunt materias elcūaria quedā. veluti
est metridatum cuius. ʒ. i. in potu data cū. ℥. i. aq̄
betonice per tres horas post cenā magnuȝ affert
iuuamētū. ¶ Scd̄s vo remediuȝ est elcūariuȝ di
ambra descriptum ab Auicēa 5° cāone sūma p̄i
ma. vel a Mesue in antidotario distinctione p̄i
ma qd exhibeatur vt precedens. ¶ Tertiū vero i
terum remedium non minus elegans aliis ē elec
tuariū diamusci dul. descriptuȝ vbi supra. ꝛ eodē
modo in potu datū. Hec enim electuaria etiam
si darentur mane in aurora sublimius iuuamen
tum afferunt vt cottidiana experientia compre
hendere potui ¶ Cum ergo hec oīa diligenter ad
ministrata fuerint ꝛ appuerit remissio egritudinis
ꝛ accidentiū eius. ꝛ vrina substātia mediocritate
fuerint vicina. In cuius fundo apparuerit sedimē
album coniūctum ꝛ eq̄le in substātia satis. tunc oꝫ
subsequi intentionem sextam euacuādo. Primuȝ
remediū. ℞. electuarii indi. ʒ. ii. agarici elci. ℈.
. i. boni pōderis. ʒʒ. ℈. ʃ. aque decoctionis ameos
ani. vel feniculi. ℥. iii. totū calidum detur in potu
Secundū remediuȝ eradicatiuuȝ ꝛ melius est h°
℞ hieralogodion. ℥. ʃ. ꝛ det̄ in potu cū. ℥. ii. aque
betonice. est eīm solutiuū equale satis de meliori
bus ꝛ securioribus que fuerint vsitata ab antiq̄s
Si autē volueris solutiuū equale in potentia tūc
det̄ in potu. ℥. i. hiere. Hal'i cū aqua rute vel lau
ri calefact. Hec oīa electuaria cū magno suo iuua
mento etiā sūt abhominabilia ꝓpter ipsoꝝ ama
ritudinē. Ideo modus euacuandi cū abhominatō
ne leuior ē cū pill'is q̄ꝝ dscriptio ē hec. ℞ pill'a
rū de hiera simplici Hal'i. ℈. iiii. ꝛ exhibeatur in
aurora cū iā cibus a stomacho descenderit. Alie
pillule fortiores istis sunt hec. ℞ pillulaꝝ de sar
cocola. pillulaꝝ de agarico ana. ʒ. ʃ. fiant. vii.
Iteꝝ ꝛ 3° pillule fortiores istis sunt hee. ℞ pillu
larū cochiarū. ʒ. ʃ. pillulaꝝ de sarcocola inuenta
rū in capitulo de ea. ℈. i. formētur pillule. vi. cum
elcūario rof. si intentio est ad coll'aȝ aliq̄taȝ aut
cum electuario indo si intentio verteretur ad fle
gma magis. ꝛ si fiat intentio ad materiam parū
p ad hu. pticipantē. tunc ℞ pillularū cochiaꝝ. ℈.
. i. pillularū aureaꝝ. ʒ. ʃ. forment̄ pillule. vi. vel.
vii. ꝛ exhibeantur hora predcā. ꝛ dormiat p ho-
rā cū dimidia post eas ꝛ non amplius ꝛ tardetur

cibus qnq̄ hōis. tunc ergo accipiat cyathū vnū
aque zuccarate cal'e post quā per horam accipiat
prandiū. neq̄ sup his euacuātibus fiat exercitiū
aliqd. ¶ Iam vo sequitur instrumentū septimum
qd complet intentionē consumendi residuū mate
rieꝝ. igitur reliq̄s possunt prima istrumēta cō
sumere. ꝛ de equalibus melioribus est vt iste viz
p. xv. dies accipiat xilobalsami conditi coclear. i.
ꝛ tardet comedere per q̄ttuor horas. Secunduȝ
remedium est vt comedat mirobalanū. i. kebulū
conditum faciendo post ipsū vt dcm̄ est ¶ Tertiū
vo ꝛ fortius illo est vt masticet ꝛ deglutiat radi-
cē vnā elegantē. ʒʒ. conditi. Quartum vero ꝛ no-
bilius predictis est hoc. ℞ speꝝ diambr̄ ꝛ diamu
sci dul. ana. ℥. ʃ. speꝝ electuarii ō ligno aloes. ʒ. ii
zuccari al. ℥. iiii. coquat̄ zuccarum cū aqua maio
rane ꝛ cū speciebus illis fiat electuariū de quo hu
ic nobili viro per duas horas cū vadit ad lectuȝ
accipiat q̄titatē medie nucis mus. in aurora vo
de ipso accipiat q̄titatē vnius nucis mus. degluti
endo ipsum omni mane per. xv. dies. et ab inde
omni quarta die in aurora a principio mensis
octobris vsque ad finem mensis februarii. et in
hoc stat fundamentum sanitatis eius. ¶ Iā vero
sequitur 8a intentio q̄ est confortādi caput huius
viri. licet pl'ima imo fere oīa que in precedēti ca
pitulo sunt posita sint ad huius intentionē conuēi
entissima. Tria tamē placuit mihi istrumēta con
scriber̄ que cōplexionis ꝛ substātie cerebri vehemē
ter sunt rcificatiua. quoꝝ primū est hoc. ℞ pulue
ris floꝝ rorismarini. ʒ. iii. folii. ligni aloes. ʒʒ. a-
na. ʒ. ʃ. gariofiloꝝ. ℈. ʃ. radicū liq̄ritie munde. ʒ.
. i. ʃ. zuccari al. ℥. iiii. ꝛ cū aq̄ rorismarini fiat cō
fectio in rotulis. ii. ʒ. de quibus semp comedat. i. i
fine cibationis oīs. ¶ Scd̄m remediū est hoc. ℞
assari. pulegii. origani. sticados ana. ʒ. ʃ. folii ligī
aloes ana. ℈. ii. macis. ʒ. i. ʃ. violaꝝ specieꝝ nenu
faris ana. ʒ. ʃ. coraloꝝ al. ℈. ii. puluerizent̄ oīa p
se. deinde comisceantur ad inuicē. ꝛ de hoc puluer̄
oī sero cū vadit ad lectum. saltē oī septiana p totā
hyemē puluerizetur pe anterior capitis fm incel
sum cōmissure sagittalis p trēs vel q̄ttuor digitos
lōgitudis vlȝ ad sūmitatē capit. ¶ Tertiuȝ reme
diū ad hāc intētōeȝ ē h°. ℞ maiorāe folii floꝝ ro
rismari. assari ana. ʒ. i. fiat oīuȝ p se puluis ꝛ liget̄
in sindone de grana ꝛ odoret̄ sepe. ¶ Iā vero seq̄
tur nona intentio que est rcificatio mēbroꝝ man
dantium. ꝛ q2 in hoc viro mēbra mandantia vt
certissie video sunt tria. videlicet renes. epar. et
stomachus. Ideo ꝓ rcificatione renum fiat recur
sus ad ea que scribentur in capitulo 4° subseq̄ti
vbi erit sermo de dispositionibus renum ¶ Se
cūdū vero mēbrū mandans est stomachus eius ꝓ
cuius rcificatione lege ea que scribuntur inferius
capitulo 3° ad istud. ¶ Tertiū vero mēbrū man
dās est epar. quod sui caliditate euapādo vl' trās
mittendo colerā notabl'r alt'at cerebrum eius ¶
Pro cuius rcificatione pl'ima tangentur in regi
mīe p res non naturales. et supraposita fuerunt
duo instrumenta nobilissia vȝ xiloaloes conditū
ꝛ mirobalani kebl'i. Ego tamen scio q̄ cū pcipit
cal'itas in epate cū m'ta euapatione col'ica ab eo
fcā. tunc sanū rmediū ē comeder̄ ante cibū sex vl'
octo auelanas torrefcās cū nō apparuerit lapsus
ad calidū valō intēsus. Et si apparuerit ille. tūc
secretum magnum est comedere a. x. vsq3. xx. grana

ribes aut loco illoꝝ grana granatoꝝ.xx.acrium comminutis ⁊ masticatis diligenter eorum arill ⁊ deglutitis. ¶ Nunc vero sequitur intentio x^a q̄ est corectio accidentium.sunt autē accidentia q̄ consueuerunt hunc virū molestare principaliter quattuor ab eadem radice euenientia. ¶ Et pri mum qdem horum est obturatio ⁊ ↄstrictio rize vel partium nasi radicalium. ¶ Scd̄m vero ē ma terierū rheumatismus ad ptes colli faucū amig dolarum ⁊ palati. ¶ Tertium vero accidens ē catharrus ad pectus desluens. ¶ Quartū vero ē disnia vel orthomia.que oīa quattuor accidentia ab eadem radicali cā sūt ꝓuenientia vʒ a materi a flegmatica in partibus cerebri vt in prīo ca^o diffuse ⁊ aperte demonstratum est. ¶ Cum g^o ma teria defluxerit ad rizam opillando eā.tunc pre missis minoratiuis euonibus ⁊ diuersiuis ubi ma teria fuerit multa statim applicetur nigella tor refacta ī sindoe ligata que sepissime odoret.āt lo co illius applicet pulvis maiorane ⁊ sepe modicū supaspersus ⁊ siccatus.aut 3° loco illius applicet pulvis ligni aloes.folii assari cum q̄nis feniculi torrefactis. aut cum aqua calida sublimationis maiorane per nares trahiciatur leuiter. ¶ Pro accidente vero 2° apparet ꝙ huic viro admini stretur gargarisma tepidum remisse secūdū hūc modum .℞.aq̄ ordei.℥.iii.rob mucū.℥.i.misce ⁊ fiat ex eo gargarismus. Et leuius illo est vt gar garismus fiat cum aqua ordei ⁊ electuario d̄ mo ris. Collo vero ⁊ partibus gule euapa^o fiat cum aqua decoctionis camōille ⁊ 3^a parte rosaruʒ pā nis lenibus vel spongiis ibibitis in eis ⁊ circūpli catis. ¶ Pro 3° vero accidente intendatur mūdi ficationi pectoris cum excreantibus leuibus.velt est in ore tenere loch istud.℞.loch diapenidion loch de papauere ana.℥.ʃ.incorporentur simul ⁊ teneatur in ore quasi semp velut loch. ¶ Secūdū remedium est vt mane ⁊ sero huic viro det hic potus.℞ penidiarum.℥.ʃ.loch de pino .ʒ.ii.aq̄ ordei.℥.ii.ʃ totum hoc in potu tepidum exhibea tur. ¶ Pro remotione vltimi accidentis qd̄ sus pectius est prouidendum est ⁊ contemplandum subtilius. Omne eniʒ nocumentum anhelitus leui ter perducere posset hunc virum ad empima aut ad apostema partim pectoris ⁊ finaliter ad pti- sim. Est enim disnia nocumentum in anhelitu cō tingens in inspiratione ⁊ respiratione simul. Or thomia vero est tante malitie nocumentum ꝙ co git hominem rectum stare si debet anhelitus opa complere.⁊ quodlibet horū prouenit ut plurimū a mala complexione materiali a multo flegmate mucillaginoso ⁊ vitreo replentibus canulas pul mōis. Unde vʒ aeris q̄titas necessaria conueni- enter non attrahitur.neq̄ fumositates ⁊ vapores in pectore congregati conuenienter expelluntur propter quod crescit caliditas ī corde ⁊ ī toto pe ctore que est causa putrefactionis materierum in eo ⁊ tractus ipsarum ad apostemanduʒ. Quāt cū iste vir pcepit nocumentum in anhelitu.dolorem in pectore.⁊ in partibus posterioribus spatularū perseuerantem tussim.⁊ multitudinem sputi .aut saltem incitationem ad illud tunc statim accipi- at hoc minoratiuuʒ.℞ medulle cassie fistul ⁊ mu cillaginis sebestē quorum utrumq̄ sit preparatū cū aqua ordei ana.℥.ʃ. reubarbari electi.ʒ.ʃ. agarici tertiam partē.℈.spice nardi.q̄.v.℥.q̄.ii.

misce totum ⁊ bibatur cū medio cyatho aque or dei calide ⁊ bene zuccarate ⁊ post illud tardetur cibus per horas sex aut quinq̄. ¶ Secūdum vo principale. remedium est hoc.℞ ficuum pin- guiuʒ numero.x.violaꝝ liquiricie rase capill.ve. anisi ⁊ se.feniculi ana manipulum.ʃ.q̄. sebestē nu mero.v.ysopi manipulum.i.passularum nigrarū .ʒ.vi.buliant omnia in lib.x.aque vsq̄ ad cōsump tionem medietatis de qua in potu detur apud so nuʒ cyathus vnus.⁊ in aurora cyathus secūdus.et ante cenam per horam cū dimidia tātūdē .⁊ si d̄ ea biberit aliq̄d plies in die bonū esset ei. Dige- rit eniʒ materias dillatando pectus prouocādo sputum ⁊ diuertendo materiam ad inferiora. Tertiū r̄mediū ē h^o.℞ loch d̄ papave.℥.ʃ.loch d̄ pio .℥.i.icorporēt sil ī mortario.⁊ de isto patiēs quasi semper in ore suo tenens permittat ipsum lubricando descendere ad inferiora. ¶ Quartuʒ vero speciale remediuʒ ē h^o℞ olei de silāo.⁊ ami gdalarum dul. ana.℥.i. croci.℈.i.violarum enul farfare ireos fen.anisi ana.℈.i.cere al.q̄tū suffi- cit.fiat vnguentum molle.quo quatter in die iun gatur pectus vt in aurora parū ante prandium ⁊ hora.xx.⁊ hora introitus in lectum preponen do magnum frustrum lane pectinate vel coti vel stupe molissime diligenter ligando cum binda. Quintum vero remedium est hoc.℞ diapenidi- onis descriptione Nicolai rotulam vnam.⁊ de ea semp teneat in ore suo alternatim permutando sicut de superiori loco dictum est. ¶ Ultimum vo remedium quantum ad hoc memoretur in ciba riis eius semper accipere aliquid croci ⁊ d̄ enula cocta comedere aut de brodio eius bibere.⁊ per hec īstrumēta si bene perpendis potest simul com pleri cura omnium specierum disnie ⁊ materierū que catharrizādo descenderunt ad pectus euacuā do per sputum faciliter. Et ex oibus istis appa- ret cura conueniens ⁊ completa nocumentorum capitis ⁊ pectoris huius nobilis viri. ¶ Jam vo vr̄ instare tempus declarandi secundam dispositi tionem huius ingeniolissimi viri. Est autem ipsa mala coplexio frigida ⁊ humida stomachi per q̄ debilitata est digestiua comunis in eo.s.ipsorum ciborum ⁊ potuum.⁊ non solum ipsa.sed etiaʒ ꝓ prie eius digestio que est nutrimenti in propriā substantiam sui conuersio. propter que multipli- cantur in eo superfluitates comunis digestionis que sunt flegmata per indigestionem genita.⁊ aquose superfluitates.⁊ ex mala conuersione san- guinis ī ꝓpriam substantiam stomachi nascuntur opillationes in tunicis eius .dolores extensiui .⁊ quandoque pūgitiui ⁊ mordicatiui ex corruptio- ne predictarum materierum aduenientes. Et cre do ꝙ ista mala stomachi dispositio fuit primaria causa egritudinū eius ī alterando ⁊ nocendo ca piti ⁊ pectori de quibus dictum est in cap^o prece denti.que etiā stomachi dispositio nulla est causa ef fectiua ⁊ conseruatiua omnium nocumentoruʒ hu ius viri. ¶ Cum ergo iste vir percipiat in stoma cho suo frigiditatem lenitiue pōdus tensionem ī eo multi saliualis aquositatis aut mucilaginose.⁊ pulsus in eo inueniatur paruus tardus ⁊ rarus . et vrina substantia ⁊ colore aquositate vicina.tūc statim deduci potest stomachi lapsū esse a flegma tica humiditate ꝓuenienteʒ. Si autē ab hoc vi- ro percipit sitis. amaritudo.aut siccitas in ore

caliditas ꝛ inflamatio in stomacho. lingue siccitas puncio ꝛ mordicatio in regione stomachi. pulsus velocitas. aut freq̄ntia. vrine tinctura a citrangulari vſq ad igneã. tunc concedendũ est stõachi lapsũ esse calidũ. ¶ In pᵒ ergo casu septẽ instrumenta eidẽ ꝓuidendũ est. In 2ᵒ vo sex mihi videnť sufficere posse medicamĩa. ¶ Primũ principale remediũ ꝛ cõueniens in premisso lapsu prĩo stomachi ẽ clistere descriptũ in precedenti caᵒ q̄d mane aut sero hora maioris alleuiationis exhibeať ad leificandũ ventrẽ. ꝛ diuertẽdũ materias a stomacho
Secũm remediũ est hoc minoratiuũ. ℞ aque eupatorii. aque absinthii ana. ℥. i. ß. agarici electi. ʒ. ii turbit al. leuis et gumosi. ʒ. ß. ℨ. ℈. i. diagridii g̃. i. infundantur oĩa in predcĩs aquis calefcĩs per diẽ naturalẽ. deinde calefiant ꝛ colẽtur cũ expressione vehementi ꝛ colature addantur cassie fistul. ʒ. iiii. ꝛ totũ bibatur calidũ obseruando regulas q̄ in precedenti capitulo scripte sunt in aliis solutis
Tertiũ vero remediũ est vt iste vir ĩ cibis suis accipiat semp radicẽ feniculi vel petrosel. et cõedat fercula ex eis fcã. ꝛ brodiũ cauliũ ꝛ ciceꝝ al. ꝛ ru. ꝛ panicũ in bono brodio. ꝛ cappares. ꝛ carotas ĩ suis tpĩbus ꝛ limones in brodio. ꝛ ficus siccas ãte cibũ ꝛ auellanas modicũ torrefcãs post cibũ ꝛ semina fenicl'i ꝛ anisi. ꝛ nigelle. ꝛ mẽtã ꝑpillũ. ysopũ saluiã. rozemariũ ꝛ cõsil'ia vegetabilia calida. ꝛ carnes pulloꝝ colũbelloꝝ. castrati ꝛ vituli. Et vinũ bibat albũ vel rubeũ bone potẽtie abſq aq̃. Et effugiat bletã. spinachiã. portulacã. cucurbitã. lactucã. endiuiã ꝛ oĩa frigida. et dimittat pisces eliros. salitis autẽ vti põt mediocriter. ¶ Quartũ remediũ est hoc. ℞ sirupi cõpositi acetosi. ℥. i. sirupi de eupatorio. ℥. ß. aque ysopi ꝛ eupatorii ana. ℥. i. ß. misce et calidũ accipiatur in aurora tardãdo cibũ horis ad minus q̄tuor. ¶ Quintũ est vt iste vir postq̄ accepit digestiuũ adeo q̄ appuit rectificatio stomachi vrĩa in colore ꝛ substãtia mediocritati vicina cũ ypostasi alba coniuncta equali ꝛ ĩ fundo sedente. tũc stati purgetur cũ istis pillulis. ℞ pillulaꝝ de agarico descriptione Mesue in antidotario. ʒ. ß. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. ß. fiat pillule sex cũ electuario ro. et exhibeantur obseruando regulas scriptas in aliis solutis. ¶ Sextũ remediũ est hoc. ℞ specieꝝ diacĩamõĩ descriptione Mes. ʒ. i. spẽꝝ diacalamẽti. ʒ. ß. zuccari al. ℥. iii. fiat confectio cũ aq̃ absinthii in rotulis. ii. ʒ. de q̄ sẽper rotula vna ante oẽ cibariũ comedatur. ¶
Septimũ remediũ est hoc. ℞ olei de menta olei de origano ꝛ de croco ana. ℥. ß. ℨ. cinamõĩ folii origani ana. ℈. i. ligni aloes. galiemus ana. ʒ. ß. cere albe q̄tũ sufficit fiat vnguentũ cũ resĩa bene tenax. ꝛ extendatur super panno de grana et sẽper stomacho applicitũ teneatur. et hec de prima stomachi frigida dispositione sufficiant. ¶ In 2ª dispõe stomachi calida parũ ante notificata primũ adiutoriũ ẽ hoc. ℞ cassie nup preparate cũ aq̃ cicoree. ʒ. vi. reubarbari electi. ℈. ii. aut. ʒ. i. spice nardi salis gẽme. g̃. i. misce ꝛ totũ in potu accipiatur cũ medio cyatho aque calide zuccarate decoctiõis se. comuniũ. ¶ Secũ vo remediũ est vt ad inferius materia diuertatur cũ hoc clistere. ℞ decoctõnis malue. blete. ꝛ mercurialis lib. i. cassie fistul. hiere simplicis ꝛ zuccari ru. ana. ℥. ß. salis gẽme. ʒ. i. olei violaꝝ. ℥. iii. misce. ꝛ ex tota ista materia fiat vnũ clistere mane vel sero hora maioris alleuiationis. quod continuetur oĩ die saltẽ ꝑ septimanã vnã. ¶ Tertiũ remediũ est hoc. ℞ sir. de endiuia. ℥. i. sirupi siplicis acetosi. ℥. ß. aque cucurbite et endiuie ana. ℥. i. ß. misce ꝛ hoc digestiuũ accipiat v. vel. vi. vicibus cũ conditionibus obseruandis q̄ dcẽ sunt in lapsu frigido stomachi preordinato.
Quartũ remediũ est hoc. ℞ pillulaꝝ de reubarbaro. ℈. ii. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. i. auari põderis fõmentur pillule. vi vel. vii. cũ suco ros. ꝛ exhibeantur obseruatis conditionibus dcĩs in aliis solutis
Quintũ remediũ est hoc. ℞ trociscoꝝ diamoron ʒ. i. specieꝝ triasandaloꝝ absq̃ cãphora. ʒ. i. ß. zuccari al. ℥. iii. cũ aqua angurie ꝛ fiat confectio ĩ rotulis. ii. ʒ. de qua semper ante cibũ accipiat rotulã vnã ꝛ aliã post cibũ. ¶ Sextũ remediũ est hoc ℞ olei de mastice ꝛ de mirto ana. ℥. ß. olei citõioꝝ. ℥. i. coralloꝝ amboꝝ. rosaꝝ. spodii. sandaloꝝ galiemuscate ana. ʒ. ß. cere al. q̄tũ sufficit. ꝛ cũ sufficienti resina fiat vnguentũ mediocriter viscosũ de quo stomachus quatter totus inungatur ꝛ supponatur pannus triplicatus calidus. ꝛ cũ thur̃ suffumigetur. Uigorat enĩ stomachũ ꝓhibẽdo fluxũ materieꝝ ad ipsũ. ꝛ exiccat materias in eo contẽtas remittẽdo eꝫ caliditatẽ ꝛ acuitatẽ ipsaꝝ. ¶
Tertia vero egritudo prefati viri crudelior in renibus eiusdẽ. cuius lꝫ possint assignari q̄plurime cãe particulares. vna tamen generalis ꝛ vl'is cã omniũ accidentiũ eiusdẽ est mala cõplectio eius que notabiliter calida est. lꝫ humiditate accidẽtali eꝫ coniungantur. Et modus eius est vt q2 ꝓpter multã caliditatẽ attractio fit fortis a circũstantibus partibus ad ipsos renes. ꝛ ꝓprie materieꝝ que inueniuntur in illis mẽbris. ¶ Adhuc ꝛ 2ᵒ ꝓpter debilitatẽ que consecuta est malã complexionẽ suoꝝ renũ generantur enĩ materie flegtice per indigestionẽ ꝛ acumulantur ĩ rẽibus. Et tu adde istis q̄ si fuerit in renibus acquisita debilitas ab exterioribus cãis. vt multitudine coitus ꝛ freq̄ti decubitu super spina et vehementi strictã illioꝝ a vestibus l' strictura fcã a lũbalibus ꝑtibus. tunc plures associate cãe debilitatis plurimũ materieꝝ essent generatiue ꝛ congregatiue.
Qualitercũq; igr̃ contingat siue vna siue pl'es inueniantur cause debilitatis. oꝫ de necessitate cõcedere q̄ materie ille diu permanentes in renibus a caliditate magna amplius cocte conuertuntur in substantiã durã. Et siquidẽ in angustiis partibus illa contineatur ab aquositate vrinali lauãte ꝛ abstergente ducantur ad extra. tunc pꝫ q̄ erit arenaꝝ generatio. Si ãt ampliori tpe remaneãt ꝛ vehementius excoquantur cũ hoc q̄ non euacuãtur a viscositate ꝛ flegmatibus eꝫ viscosis cõmisceatur genitis per viã indigestionis in renibus. pꝫ q̄ oĩo in renibus in loco ante colationẽ generabũtur lapides. Mite enĩ arñe inuiscate ꝛ superflue cocte sunt materie lapidibus. quoꝝ efficiens causa est caliditas egressa a tpamento 18ª tertii caᵒ de causis generationis lapidũ in renibus. ¶ Et istis sermonibus sequunť correlaria pl'a. ¶ Primũ q̄ renes istius viri semper sunt egri egritudine cõplexionali. Sequitur 2ᵒ q̄ etiã egrotant egritudine cõponali. pꝫ q2 opillationẽ habẽt. Sequiť 3ᵒ q̄ egritudo cõponalis eoꝝ est in via. Sequiť 4ᵒ q̄ egritudo componalis iteꝝ est in numero. ꝓbatur q2 est lapis in renibus. Sequitur 5ᵒ q̄ patus est iste vir ꝑmutari facile de egritudine cõponali

ad compositā3.ꝓbatur conclusio q2 materia cpul lans valde facile transire posset ad aposteandu3. Sequitur 6° q quasi seper in renibus huius viri inuenitur dolor grauatiuus.p3 ꝓpter materiez retentionē que pōderose sunt. Seqtur 7° q dolores in eo non raro inueniuntur extensiui.p3 ꝓpē materiā replentē ꞇ extendentē mēbra. Sequit 8° q dolores in isto viro cū hoc q sunt fixi et nō raro fiunt mobiles de loco ad locū.p3 ꝓpter materiez conuersionē in uentositates ꞇ īpulsionē ea zū a virtute fcā3. Sequitur 9° cā aduentus dolozis extensiui.ꞇ in renibus magis qui est talis. Cū eni retinentur lapides ꞇ arene grosse extēdētes ipsū colatoriū faciunt dolores extēsiuos ꞇ magnos quoz et causa est fortis conatus virtutis ad eoz expulsionē. Quō eni imaginari pōt q lapides notabiliter grossi descendere possint ad poros vritides nisi vehementi īpulsione virtut frāgatur pāniculus colatorius ꞇ perducit ad vlcera valde raro curabilia.aut expellitur lapis per colatoriū eo q2 īpulsione fcā a virtute cū grauitate materiez a ventositatibus ampliantur pori colatorii p quoz amplitudinē descendunt lapides a rene ꞇ trūbi ꞇ petala. Et ex hoc fundamento itez sequitur q non est mirabile si mictus sanguinis sequitur eductionē lapidis a renibus. Erupto eni3 pāniculo erūpuntur vene ꞇ artie in eodē cōtexte Et vltio ex hoc deducitur vificatio multoz appare. Cū eni fracto collatorio descendit lapis ad vesicā.apparet in latere spine dolor cordosus.ac si esset corda tensa inferius distracta.ꞇ hoc est q2 lapis descendit per poros vriti.qui sūt canales valde angusti.ꞇ quando dolor apparet stans in supiori parte natis ꝓpe spinā.illic eni terminānt poroz vritidoz extreme partes inferiores.pp qd etiā non raro contingit materias ī vesicā ꝓpulsas a superioribus detineri.ꞇ opillare collum vesice simul cū humoribus.lapillis.arenis.ꞇ lapillorū fractionibus.ex quibus in collo vesice putrescentibus non raro excoriatur vesica.quare aspiciēdu3 est q̄tis ꞇ quot periculis subiecta sint corpora egrotantia doloribus renū ꝓuenientibus a lapill' ꞇ arenis. In quoz curā ꝓueniendū est cū īstrumētis cōuenientibus ꞇ velocis iuuamenti. Hoz igr̄ cura conuenienter fieri pōt sex intentionibus administrandis circa taliter egrotantes. Et prima quidē intentio est materiez minoratiua euacuatio. Secunda vero erit distractio ipsaz ad alias partes. Tertia materiez adequatio. 4ª est particularis ipsaz eradicatio. 5ª est rcificatio regimīs Sexta est cōpleta viaz vrine mundificatio cū rectificatione cōpōnis eaz. Igr̄ primā intentōe3 cōplere possunt fere oīa instrumenta euacuatia.q in duobus precedētibus capitulis posita sūt. Uerū scientifice magis loq̄do o3 instrumēta non solum materiebus educendis esse appropriata.s3 o3 eadē ad precedentia mēbra ꝓprietatē hr̄e per opationē a virtute 3ª medicinaz ꝓuenientē.a patiēte eni particul'i.sēper o3 principiū curatiōis assumer. 4ª primi capitulo p° colligendū. Propt' qd tria hic describā remedia materiez a renibus leniēdo euacuatiua. Quoz primū est hoc. ℞ mucillaginis muchete extracte cū aqua sublimatōis altee cassie preparate cū aqua capill'.ve.misce ꞇ totū in potu accipiatur cū medio cyatho aque tepide decoctionis mercurialis. Scd3 spāle remedīū est hoc. ℞ benedcē simplicis.ʒ.ß. que leuiter mundificat renes ꞇ vesicā cassie nup extracte d̄ cāna cu3 aqua paritarie.ʒ.vi.ꞇ totum accipiat' in potu cū.ʒ.iii.aque farfare vel agrimonie. Tertium remediū est hoc. ℞ agarici elci hermodactiloz ꞇ reubarbari ana.℈.ii.spice nardi.g̃.v.ʒʒ.℈.ß.infundantur oīa diligenter puluerizata in tribus.ʒ.aque capill' ven.p diē naturalē.tunc ergo ī aurora calefiant ꞇ colentur cū expressione forti. ꞇ colatura illa detur in potu hora ꞇ conditionib9 omnibus obseruandis in farmacando que in ca° p° particulariter ꞇ cōplete scripta sunt. 2ª vo principalis intentio cōpleri pōt per instrumēta diuertendi q̄pl'ima que tacta sunt in p° ca°.et tu reddi ad illud.q̄ttuor tamē principalia meorie r̄ducendo ibidē tacta. Primū ē diuersio cū clisteri ibi posita. Secundū est distractio cū medicina solutiua īmediate ante hoc capl'3 descripta. Tertium est ꝓuocatio vl' aptio emoroidaz cuius ibi dē plura potes legere instrumenta. Quartū ē distractio materiez a renibus ad supiora p vomitum.vt in eodē ca° legere potes.ꞇ est de melioribus ꞇ securioribus a renibus diuertendi materias.ꞇ tu lege 4ª primi capitulo de iuuamentis q̄ affert vomitus. Et vo nunc tertia intentio administrari o3.que est materie adequatio. Cū eni in renibus materie spē diuerse congregent' ꞇ declinent ad eos ꞇ ī eis generentur per viā indigōis o3 digerentia materias multas respicere velut ī hoc. ℞ aque cicoree ad calidas materias.aq̄ eupatorii ad frigidas.aque iris ad grossas ꞇ ad viscosas ana.ʒ.i.ß.misce ꞇ cū modico zuccari al. Scdm vo r̄mediū est hoc. ℞ aque capillo.ven.ʒ.iii.aque genestre.ʒ.i.ß.misce. Tertiū remediū melius illo est hoc. ℞ sirupi cōpositi acetosi.ʒ.i.aque lupuloz.ʒ.ii.aque fu.ʒ.i.misce. ℞ oxiellis cōpositi.ʒ.i.ꞇ ad materias difficilis eradicationis sirupi eupatorii.ʒ ß aque apii.ʒ.iii.misce. Quartum digestiuum ad materias vltiate resistentie ē hoc. ℞ oxiellis squillitici.ʒ.i.oxiellis de keisi3.ʒ.ß.aque pitarie ꞇ milii sol' ana.ʒ.i.ß.misce. Pl'a potuissem describere digestiua.sed hec bene possēt sufficere ad omnē digerendā materiam si bene inspiciantur eoz virtutes. Quarta vero intētio que est materierum eradicatiue euacuatio p plurima predictorum in antecedentibus capitulis. ꞇ etiam per ea que in hoc capitulo de lenitīe euacuantibus scripta sunt cōpleri pōt.si dosis eoz aliqualiter augeatur. Ad materias aute3 plurias magnum iuuamentum affert dare in potu.ʒ.ß.electuarii de psilio cum.ʒ.ii.aque dcoctionis mercurialis calefacte. Scdm remedium ꞇ fortius illo est dare in potu.ʒ.iii.electuarii indi dscriptō ne Mesue in antidotario. Tertiū vo ē ad materias resistentie fortioris dare in potu.ʒ.i.pillularum fetidarum. Quartum vero non ita potens conferens materiebus diuersis ꞇ diuerse cōruptionis est hoc. ℞ electuarii de epithimo.ʒ.ii.electuarii elescof.ʒ.i.ß.cassie paulo ante de medulla extracte cum aqua capill'.ve.ʒ.iii.misce det' in potu cum aqua lupulorum.aut cum aqua paritaric calida memorando canones in qualibet purgatione positos. Quinta vero intentio premissa est rcificatio regīs ꞇ circa ipsa3 non extendēdo sermonē.q2 finali ca° huius tractatus hec mat'ia amplissime pertractabitur illuc. ideo recurre

nisi qꝛ oportet rememorare ꝙ vsus aq̄ lactis imo ⁊ lactis ouini ⁊ ciboꝝ cum eo conditoꝛum habet magnam intentionem ⁊ ꝓprietatem ad cōfortādum renes debilitatos.lacti enim ouino nll'a medicina compaꝛ est in debilitate renum 18ª tertii caº 3º.veꝝ qꝛ renum egritudines pluꝛimū fiunt ab opillationibus aut complicantuꝛ cum eis. Jō securius est in vsu lactis comiscere aquam capill' ve.aut alion.et est sparagus. Jn discrasia calida velut aquam violaꝝ nenufaris ⁊ scariole. Jn discrasia vero fria apponere aquam eupatorii fu.⁊ meu. Jn friori vero apponere aquam apii.milii solis ireos polii montani.⁊ saxifragie ¶ Jaꝫ aūt nunc videtur hora administꝛandi medicinal' que cōplete mundificēt renes ⁊ vrinales vias omnes ⁊ erit hec mundificatō completa ꝓhibitiā regeneꝛationis noue materie in eisdem. Ego itaqꝫ hāc intentionem soleo complere tribus solemnibus ⁊ appropꝛiatis medicinis. Prima est p electuariū litont'pon.2ª est electuarium Justinuꝫ.3ª est electuarium ducis que omnia tria descripta repiunt' a Nicolao in antidotario.saltem duo prima vt in pluribus. Primū aūt electuariū aperit. lauat ⁊ abstergit r̄nes.educit arenas ⁊ frangit lapillos ꝓpter quod litont'pon noīatuꝫ est.a tripos quod est contritio vel pcussio ⁊ litos quod est lapis. ¶ Secundū vō Justinū nominatum quia a Justino imperatore compositum istis egritudibus cui romana scola composuit hoc compositūꝫ. ⁊ similiter tertium electuariūꝫ ducis.ducis siculoꝝ compositum fuit.ex spetiebus ergo alicuius istoꝝ cū zuccº fiat confectio cūꝫ aqua capill' ve.milii.solis aut saxifragie aque.de qua semp ante cibum omneꝫ patiens comedat rotulam.i.duaꝝ.ʒ.aut ex eorum speciebus cū oximelle composito fiat electuariūꝫ ꝙ si velis efficere fortius fiat cum tribus ℥.medulle fisticoꝝ ⁊ cum oximelle composito aut cū oximelle squillitico.si ipsūꝫ poª fere vltimate efficere volueris. Ego autem expientia certe scio ꝙ si nefretici ⁊ circa vesicam dolentes vtantur tiriaca andromachi postꝙ transiuit decimum sue etatis annum curabuntur ⁊ securabūtur ab euentu ⁊ recidiua egritudinum renuꝫ. Tiriaca eniꝫ talis confert doloꝛibus ⁊ egritudinibus renū a pluris causis ꝓuenientibus vt 5º canone sūma pº caº ꝺ sub limitate tyriace legere poteris. Confectio etꝗ alkekengi magna descripta eodē loco pꝛeallegato non decidat a memoꝛia tua. Quācūqꝫ āt istorū delegeris exhibe ipsius in auroꝛa.ʒ.i.vel.i.cū.ʃ. dādo in potu cū meº cyatho aq̄ ciceꝝ rubeoꝝ.his .n.mōis gētē ꝗpl'imā curaui.⁊ p̄fuaui a p̄dcis Ultio vō r̄addē istis ꝙ oleū scūꝫ ex oppoponaco molli resina ⁊ pice sublimatꝗ exterius inunctum calidū mirabile iuuamentū efficit in renū discrasiis frigidis.sicut oleū de nenufare ⁊ de floꝛibus cucurbite confert in calidis.⁊ tu cōsydera. hec de tertia egritudine qua vir iste molestatur sufficer' possunt. ¶ Quarta vero egritudo huius viri iterū vertens ad securā in hoc viro est multiplicitas doloꝛis exterioꝛ in diuersis partibus coꝛpis huius viri. Quandoqꝫ enī apparent doloꝛes ī spatulis huius viri ⁊ ascendentes vsꝫ ad collū eius.quorū quidē causa pōt esse mala cōplexio partiū pectoꝛis ⁊ capitis vehementi cōmutatione cōmūicata pꝛedictis partibus.etiā materia per viā defluxus aut paulatie congestionis ibidē multiplicata

doloꝛes istos efficere pōt alterando subito vel opillando in quoꝝ cognitionē tactus ꝑuenire pōt Et hoꝝ qdeꝫ doloꝝ qui plurimū fiunt a materia flegmatica cōmixta sanguini. Cura fit per ea q̄ tacta fuerunt in pº caº huius tractatus. ¶ De localibus āt appꝛopꝛiatil' ad istos doloꝛes est hoc. ℞ olei de violis citris.℥.i.ʃ.olei de costo.℥.i.spodii.rosaꝝ.sandaloꝝ amboꝝ ana.ʒ.i.amili.℥.i.ʃ. croci.℈.ʃ.vitellos oui nūero.ii.puluerizētur medicine subtiliter ⁊ incoꝛporentur cū aliis lōga cōtritione in moꝛtario eneo cū suo pistello. ¶ Secundū vero locale conueniens ad istos doloꝛes.⁊ ꝓpꝛie quando participant caliditate a sanguine vl' a coleꝛa dominantibus erit hoc. ℞ mucillaginis psilii.amili.ana.℥.i.ʃ.croci.℈.i.rosaꝝ se.plātaginis acetose ⁊ scariole ana.ʒ.ʃ.vitelli ouoruꝫ nº.ii.fiat linimentū in moꝛtario vt supꝛa ⁊ applicet' tepidū actu cū fricatione leui.sicut pꝛecedēs applicat' cal'ꝫ actu ⁊ cū fricatione magna.⁊ cōferuut hec localia doloribus etiā totius spine ⁊ renū. ¶ Consil'r etꝗ a pꝛedcis cāis non raro eueniūt doloꝛes in ypocundriis.⁊ in toto ventre anterioꝛi. Et si fuerit cōplicati cū stipticitate vētris tūc remoueatur stipticitas cū clisteri ⁊ medicinis solutiuis.quoꝝ multa fuerunt tacta.pº 2º ⁊ 3º capitulis antecedentibus. Et si nꝫ remoueantur p illa.tunc triplici instrumento ei ꝓuidendū est. Et pꝛimū est vt dolentibus partibus.⁊ etꝗ situaliter contrariis sepe applicentur ventose magnoꝝ oꝛificioꝝ absqꝫ aliq̄ scarificatione. Et si non conuenienter abscindantur doloꝛes per eas.tunc fiat hº euapatiuū siccū. ℞ furfuris grossi scutellas q̄ttuoꝛ magnas.milii non confracti scutellas.ii. cimi ℥.ii.camomille.M.vi.calefiant oīa supeꝛ cineribus calidis in fūdo caldariole sicce pꝛeter camomillā que dꝫ poni versus finē.tunc ponantur in sacculis magnis ⁊ actu bene calidi sepe applicentur toti ventri. ¶ Cū autē doloꝛes tales iteꝝ r̄moti nō fuerint per pꝛedicta.tunc fiat hec fomētatio hūida.que non solet mihi deficere in iuuamento. ℞ arthemisie.matricarie ⁊ rute recentiū ana.M.ii edere arboꝛee uel muralis.M.ii.camomille.M. vi.coꝛticū papaueris nūero.x.radicuꝫ peucedāi. M.iii.incidentia incidant' ⁊ reliq̄ contundantur ⁊ buliant in tribus situl' aque lēto igne vsꝫ ad cōsūptionē tertie partis. Jnfundātur ergo in hanc decoctionē calidā magne spōgie que inter duo in cisoꝛia magna expꝛesse ⁊ actu calidis toti ventri applicentur ⁊ sepe pmutentur vsꝫ ad cōpletā doloꝛis sedationē ⁊ felicitatē eius cure auxilio piissimi saluatoꝛis ⁊ misericoꝛdia sua huic viro subuenire dignet'.ad laudes eius imoꝛtales. Amen.

¶ Consilium de mala cōplexione cerebꝛi frigida et humida cū multitudine flegmatice materiei mucilaginose et partim aquose.

Adolescens quidā ꝺ ciuitate vicētina famosa satis dispositione q̄daꝫ multum verenda ⁊ sociata pluribus accidentibus non minus tiorosis molestatur. Est autē dispō eius mala cōplexio cerebꝛi frigida ⁊ humida cum multitudine flegmatice materiei mucillagiose et ptiꝫ aquose que in capite eius multiplicata est ꝓpter ml'tā euaporationē a stōacho eius capiti co

municatam cum iuuamento multe euaporati-
onis ab epate et ab aliis membris inferioribꝫ
ꝓueniente. alia vero ps materiei in cerebro ⁊ su
is concauitatibus genita est ꝓpter debilitatē di
gestiue eius. Que quidē ābe materie ī capite mł
tiplicate cause sunt pluriū accidentiū non minus
molestantiū ipsū ꝙ faciat principalis egritudo.
que ꝓprie soda vel dolor capitis ḡuis ⁊ ātiquus
denominari solet ab auctoribus vel cephalea.
Primū igr̄ accidens est ipse dolor capitis iā dic
tus ab illa mala cōplexione ꝓueniens. ¶ Scōm
accidens est nocumentū in operationibus al'iuꝫ v̄
tutū sicut conturbatio in sōno ꝓueniens. ¶ Terti
uꝫ est nocumentū in sermonis ꝓlatione contigēs
Quartū ē rheumatismus quandoqꝫ ad pectus. a
liquando ad fauces ⁊ ad rizā non raro ꝓueniens
Quintū est dolor grauatiuus ⁊ extensiuus in spa
tulis ⁊ brachiis sepe ꝓueniens. ⁊ aliquando ī mu
sculis pectoris apparens. ¶ Sextū est nocumētū
in anhelitu eius diminutionis ⁊ corruptionis ad
ueniens. ¶ Septimū vero est genuū. ⁊ vl'r fere ō
niū iuncturaꝝ debilitas in motu ꝓgressiuo ⁊ sub
stentatione corporis apparens. ¶ Octauū v̄o est
mala dispō stomachi quā ꝓ nunc credo esse magis
accidens a nocumento capitis ꝓueniens ꝙ nocu
mentū capitis ab eo ꝓueniret. licet fortassis no-
cumentū capitis prius a nocumento stomachi īci
piendo ꝓuenerit. Egritudines enī per colligāti-
aꝫ euenientes freq̄nter sunt causa vt vna eueniat et
intendatur ab altera ⁊ econtra. quare 2ª primi
doctrīa prima 8° ca°. ⁊ est cū societas ꝓuenit ad
casū queadmodū cū cerebrum egrotat associatur
ei stomachus. debilitatur enī tunc digō ⁊ mādat
ipsi stomacho vapores malos ⁊ nutrimētū nō di
gerit. ⁊ auget ipsius cerebri egritudinē. ⁊ sic ex
hac egritudine ꝓueniunt patientes ad debilita-
tē ⁊ circuitionē. Et alia lr̄a hꝫ. ⁊ sic hec societas id
est colligantia cadit in iuditiū ꝑmanentie ⁊ circu
itionis. ⁊ est lr̄a clarior. Siue igitur nocumentū
cerebri a stomacho quandoqꝫ ꝓueniat ⁊ intenda
tur. siue econtra contingat. tamen non videtur ī
hoc acceptandā esse controuersiam. cū amboꝝ mē
broꝝ predcōꝝ nocumentū fixionis euidenter ap
pareat ab eadē causa materiali ⁊ efficiente ꝓueī
re. ita vt non diuersificetur curationis modus. ne
qꝫ ratione humoris. nꝫ instrumenti nisi paruꝫ vt
apparebit. Reliqua etiā accidentia non nulla ap
parent in hoc adolescente vt debilitas renū q̄ ꝓ
uenit per colligantiā a cerebro que est medius col
ligantie per tertiū. Renes enī colligantur cereb°
ꝓpterea q2 colligātiā hn̄t cū epate. ⁊ epar colligā
tiā habet cū cerebro. ⁊ ita cerebrū renibus colli-
gat' ꝓpt' epar vt 2ª primi ca° d' cōplendis dispō
nibus apparet in 6°° colligantie ibidē legendum
Aliud autē accidens est ventris rugitus vel gur
gulatio. ⁊ quādoqꝫ stipticitas. ⁊ aliquādo emoroi
daꝝ aliq̄ntulū tumescentia que oīa ab eadē radi-
ce tanq̄ cā efficiente ꝓueniunt vt consyderāti sat
facile apparere pōt. Et ne ea que dcā sunt gratis
⁊ voluntarie scribi videantur eoꝝ aliqua rationi
bus ⁊ auctoritatibꝫ vigorare bonū est. Quod aūt
primū accidens soda vel cefalea nominari dꝫ ma
nifestū est ex cōi auctoꝝ ⁊ doctoꝝ concordia. ⁊ col
ligi pōt pª tertii tractatu 2° capitulo prīo. Quod
autē ꝓueniat a mala cōplexione totius capitis ꝓ
bat fixio nocumenti grauitatis ⁊ offensionis ī ca-
pite apparentiū. Quod vero materialis cā sit fle
gma apparet ex accidentibus que sequuntur ad i
psū. et q2 egritudines cronice. Egritudo enī hu-
ius cū tempus prolongatū est. est frigida ꝫ oēm
essentiā. i. tā frigida essentialiter ꝙ materialiter
pª tertii tractatu 2° vltīo capitulo colligendū. A
lioꝝ autē accidentiū cās parūper reddere vtile
videtur. Materia enī flegmatica congesta in cer
bro. siue fuerit in ipso aliunde recepta. siue per vi
aꝫ debilitatis digestiue ipsius multiplicata p' ve
nas ⁊ arterias per neruos cordas ⁊ poros a cere
bro ꝓpulsa vel descendens elementaliter. vt sua
grauitate vel fluxibilitate recepta in muscul' spa
tulaꝝ ⁊ pectoris. ibidē dolores extensionis soluē
do continuū aliqualiter facit. Vltimo generat in
ipso malā cōplexionē frigidā que est illoꝝ dolorū
cā 2ª. Altera vero materiei pars in cerebro r̄tē
ta quibusdā acutis vaporibus vel humoribus cō
mixta spūs inficiens est causa nocumēti in opera
tionibus interioꝝ virtutū eminentis. ⁊ est etiā cā
conturbationis ⁊ corruptionis in sōno prouenīē
tis. Qualē enī impressionē receperunt spūs talē r̄
presentant organis sensuū interioꝝ. quare nō est
difficile videre si quandoqꝫ in dormiēdo murmu
rat homo. conqueritur ⁊ alias corruptas operati
ones interioꝝ sensuū habet. ⁊ exterioꝝ vt sepe so
nitū ⁊ sibilū in auribus hr̄e videatur ⁊ corruptō
nē in sensu visus. vt imaginationes ⁊ similia habe
re videatur. Ex quo fundamento clare videri po
test. ꝙ si materia ista dominans aquosa eēt ⁊ sub
tilis facile videtur ꝙ iste patus esset palisiꝫ incidō
re. hec enī materia si multiplicaretur in posterio
ribus ptibus cerebri facile deferri posset per cō
cauitatē spōdiliū ⁊ in nuchā recipi ⁊ palisiꝫ effice
re. eo q2 nucha a pte posteriori cerebri oritur et
ei seruit latorie vt pª tertii 2° capitulo. Nucha e
niꝫ est vicarius cerebri incursu dorsi ibi colligē
dū. Et ex hoꝝ omniū fundamento leuiter deduci
pōt cā alioꝝ omniū accidentiū que q2 parua sūt
omittantur. cum ad sapientes sermo iste diri-
gatur. Ex quibus omnibus vltimo huius dispōis
timor ⁊ grauitas apparere possunt. Est eniꝫ vir
iste paratus egritudinibus repentine ⁊ male ter
minationis sicut sq̄nātiis si materia in partibus
gule detineretur. aut suffocationis subite si mł'ta
materia ⁊ cito ad pectus efflueret. aut dolori iū
cturaꝝ ꝫ ꝙ materia ad diuersas partes efflue-
ret. ⁊ ita doloris genuū. quod est vnū de aliis ac
cidentibus causa facile apparere pōt. Que oīa cō
syderanti dimitto. pp quod regimen eius ꝓcura
tiuū solicite multū ⁊ sine mora obseruari dꝫ. qd
in duos tractatus diuidendū esse cōsyderaui. Et
primus erit de regimīe eius per sex res non na-
turales. Scōus vero de curatione dispositionis
ipsius per medicinale regimen. vt inferius vide-
ri potest.

¶ Primus itaqꝫ tractatus sex capitula continebit
.s. ꝺm numerū sex reꝝ non naturaliū facile pcur
rendū. In primo igitur capitulo mensura aeris
regionis ⁊ loci eligi dꝫ. Sit igitur loci vel came
re eius aer ad siccitatē ⁊ caliditatē actualiter in
clinatus. magis tamen per siccitatē excedere de
bet ꝙ per caliditatē. ne per ipsū perueniat ad in
flamationē argumento sūpto ab etate que consi-
stentia est. etiā q2 naturalis eius cōplexio ad cali
ditatē infallibiliter inclinare videtur. si et' non

posset haberi aer ita notabiliter ad siccitatē indi
natus suppleri dʒ cū electione ab arte prouenien
te vt inhabitet camerā edificio parietibus constru
ctā. vel stuffā siccā in se habentē. aut 3° cū magno
igne. aut q̄rto cū suffumigationibus specierꝝ siccā
tium aer exiccationis inclinetur. vt comburendo
ligna iunipi abietis lauri ꝛ similiū. aut cū pulue
re hoc carbonibus ignitis sepe asperso cameram
suffūigando. ℞ laudāi storacis calamite ana. ʒ. ß
ligni aloes. sandarace. mirre. gallie muscate ana.
ʒ. ii. alite muscate. ʒ. iii. fiat puluis. ¶ Si vsus fiez
hyemis ꝛ autūni frangatur cū altera medietate
pulueris gallarum cipressi aut nucis muscate
Ad hāc complexionē conferunt combustio stora
cis calamenti pulegii origani mētastri ꝛ similiuʒ
quorū siccitas cum aromaticitate sua lapsus cere
bri conuenienter est rcificatiua. Et iterū predic
tarꝝ medicinarꝝ puluis ī sindone colligatus ꝛ sepe
odoratus magne vtilitatis erit. Et si adhuc ex
predictis formentur poma que in manibus sepe
odorentur vtillimum erit. Rursus bonum est ta
lia conuenienter limitari. Caput igit̄ bene muni
atur birreto notabiliter et multum calido sufful
to pellibus vulpinis aut saltem de dossibus vari
orꝝ vel de pellibus agnorꝝ nigris ꝛ similium. Et
vestes dorso ꝛ ventre adiacentes predictis pelli
bus muniri debent. ꝑpter quod etiam iuncture
ab humiditate prouideri debēt ꝛ calciamētis no
tabiliter calefatientibus. Et ex his facile cōsyde
ranti apparere potest q̄ euitari debet ags decur
rentibus ꝑpinqua ꝛ ventis septentrionalibus ex
posita. Similiter ꝛ mansio terrena ꝛ antiqs edifi
tiis murorꝝ constructa. hec de aere ꝛ sibi anexis.

¶ Capitulum de motu ꝛ quiete.

Si non instat huic adolescēti paroxismus dolo-
ruʒ aut aliorꝝ accidētium prohibentium motum
corporis. nl̄lo mō ē sibi laudāda quies. est eniʒ cā
fixionis ꝛ pmanentie materierum in iuncturis ꝛ
capite ꝛ reflectionis vaporꝝ ex quorꝝ cōmixtione
cum spūbus laxitudinis species aduenire posset
in iuncturis ꝛ toto vt colligitur 2ª primi capitu
lo de his que ꝑueniūt ex motu ꝛ quiete. Exerci
tiuʒ itaqꝫ vniuersale. vt motus progressiuus equi
tatio mediocris ꝛ sibi similes multum vtiles sūt
ei. qꝛ iuncturas confortant excutiendo materias
laxitudinis ꝛ doloris et omniū accidentiū supra
noiatorꝝ. De pticularibus auteʒ exercitiis optia
sunt ei frequens capitis fricatio abstertio vel pe
ctinatio. similiter ꝛ materierū a capite abstractō
per denuntiationē eleuationē vocie calidorꝝ pā
norꝝ applicationē ꝛ freq̄teʒ externutationem re-
gulariter administrata post vl'es euacuationes
ꝛ paucā repletionē capitis lesatā. que per absētiaʒ
doloris capitis cognosci pōt. Igitur mane ꝛ sero
stomacho non grauato cibis prouocetur sternuta
tio cū puluere hoc naribus insufflato vel attracto
Cuius quātitas non transcendat quantitatē gra
ni frumēti. ꝛ fiat leuiter eius attractio vel isuffla
tio. Est autē pulueris hec descriptō. ℞ costi pipis
albi sta phisagrie arthanite piretri ana. ℈. ß. elle
bori al. ℈. i. ptes. ii. pulueriʒenter ꝛ fiat vt dcūm
est. Excercitiū etī speciale iuncturarꝝ ad defenden
dū eas a fixione materierꝝ in eis est fricatio leuis
earꝝ ꝛ ꝑprie facta cū his q̄ calefaciendo resoluen
do ꝛ exiccando mediocriter materias a iūcturis
excutiunt sicut frequens aspersio earꝝ cū aqua sal

sa maritima vel artificialiter tali. ꝛ cū fricatiōe
earꝝ facta cū oleo ꝛ sale contrito. quare breuiarii
4° ca° de preseruatiōe iūcturarꝝ a doloribꝫ. Et
ex eis que custodiunt hominē ne accidat ei poda
gra est embrocatio cū aqua salsa. quando fundit̄
super duos pedes semper ꝛ sal tritū quando agre
gatur cū oleo. ꝛ fiat ex eis emplastrū in pedibus
vel super fricatio. hec de motu ꝛ quiete ꝛ annexis

¶ Capitulū tertiū de mēsura sōni ꝛ vigilie

Pro mensura itaqꝫ horum premittendū. q̄ con
uenientior hora dormiendi est nox q̄ dies. lʒ pro
pter contingentias non paucas. dormitio etī̄ di-
urna interdici nō debeat. vt cū contingeret laxi
tudinē successisse motibus corporis. ꝛ aīalibus sō
tibus. quar̄ 2ª primi ca° vt ō. Naturalis eiʒ dor
mitio est ꝛ ƺ cursū nature fcā que noctē non effu
git ꝛ diem non impedit. Ubi autē adolescens iste
non multū ex laxitudine debilitatus esset. ꝛ ma-
gnā in spiritibus animalibus resolutionē non ha
beret. quorꝝ restaurationis gr̄a ptiʒ inuentus est
somnus. non conuenit ei aliquo mō diurnus som
nus. Quare secunda primi doctrina secunda sū-
ma quita ca° 13°. In die dormire malū ē ꝛ ad ma
las preparans egritudines. generat enī egritudīes
hūectātes ꝛ rheumatismos. corrūpit colorē. ꝛ in
flat splenē. laxat neruos ꝛ efficit pigritiā. Ex qbꝫ
concludi pōt. q̄ ꝛ si sōnus gr̄a digestionis ꝛ r̄stau
rationis al'ium spirituū huic iuueni conueniēs es
set. tutius tamen est ei a tpata dormitione reced̄
re parūp. per remediū vigiliarꝝ q̄ ecōtra. Itaqꝫ
dormiendū est ei capite notabiliter eleuato. t'lis
enī preparatio materias ad caput euaporare mi
nus inclinat. eo qꝛ non fit tanta mēbrorꝝ vtriusqꝫ
ventris inferioris inuicē copula. Dio autē cuita
re debet dormitionē resupinā. quoniā materias
ad posteriora vt ad nuchā ꝛ neruos declinare fa
cit vt secunda primi allegato capitulo colligēduʒ
Et si oīa eque bene in opere sicut in vbo liberari
possent. prius quidē super dextro. deinde super si
nistro latere dormiendū esset. ꝛ tertio iterꝝ super
dextro latere accubitus fieri debet. Talis enī dō
miendi modus organa digestionis oīa conueniē
ter rectificat aliter vigorat. Nʒ attendendū ē q̄
frequenter a multis dicitur q̄ dormiendū sit sup
lecto pleno coto aut similibus ei. tales enī phanta
sie. nʒ a posteriori. nʒ a priori veritatē habēt. E
go enī tales sibi dimitto phātasias ꝛ lectū ex plu
ma molli eligo. qꝛ vtilius.

¶ Capl'ʒ q̄rtū de regie accidentiū aīe.

Nisi aliqualiter ꝑmoueret me argumētū ab eta
te sūptū ꝑnunciarē audacter conuenire debēr̄ hu
ic iuueni oēs aīe passiones per quas fortis ꝛ subtil
velox fieret in humoribus ꝛ spūbus motus. Quar̄
aliquando iracundiā incidere bonū esset. Simili
ter etiā ꝛ fortē ꝛ longā meditationē circa delcā-
bilia ꝛ tristantia. vt frequenter conuersari in lo-
cis vbi historie delectabiles proferantur. ad risū
notabiliter inclinantes. aut rerꝝ tristantiū memo
ria adducantur. Ex quibus omnibus facto in spi
ritibus ꝛ humoribus notabili motu ꝛ vaporꝝ vel
ventositatū cōsumptio. ꝛ humorum digō ꝛ excul
sio melius fieret. qr tamen hoc facilius dici q̄ ad
ministrari secur ius est. raro iraʒ ꝛ similes passiōes
aīe vehementer agitantes incidere ꝛ maxime in
perseuerādo in eis. Extermiāt enī hec oīa. ꝛ mu
tant corpus ab ea que est ƺ naturā cōsistentia. 3°

tegni. Et q2 apud illustres physicos vt i pluribus sub accidentibus aie coitus collocari solet. propt' vehemēte aie affixione ad appetitū eius sepe. aut propter delectatione ingente que in eo contingit Ideoq; de ipso paulisper agendū.nz igitur mlto tiens appeti dz coitus.nz etiā eius ludo frequenter insistendū est. Nihil enim est q corpus extermiet magis ꝛ exanimet q coitus.ꝛ nihil etiā est quod hischias.i.ancharꝫ dolores ꝛ icurabiles egritudi nes hūano corpori inradicet q coitus multus vt clare colligi pōt vigesia tertii capitl'o d nocumen tis coitus. Raro igitur ab hoc iuuene coeundūz ē ꝛ proprie vsz quo non plene curatus fuerit. ¶ Ad officiū igitur coitus nemo accedere dz.nisi prius incitatione ab appetitu naturali inclinante debi te facta.nz naturaliter promoueri dz ab obiecto extrinsecus frequenter occurrente.fiatqz pria iā digestione cōpleta.ꝛ secunda etiā qd videt' esse tē pus auroze in diebus hyemis.ꝛ ab hora decima vsz ad.xii.in tēpore estatis. Sicqz vt pretactuz ē ad coitū inuitante appetitiua virtute trāsiri pōt semel aut bis in septimana ad plurimū expedien do actū eius absq; magna concussione.sz motu su aui corporis delitiā eius vltiate exequendo. post quē actū eius dormitioni acubandū ē.ꝛ ab exer citio abstinēdū saltē forti.ꝛ per interuallū hor' ad minus corpus cibariis facilis ꝛ boni nutrimenti cū mensura rationis assūpti restaurari dz.

¶ Capitulum de regie p ianitōez ꝛ rpletōez.

Iuuenis iste repletionē omnē euitare dz eo q2 ca loris naturalis suffocatiua est. De hūorali āt re pletione nihil ad presens.q2 in regimie medicia li de eo aliquid agetur. Solū autē hic intelligit' de repletiōe ꝑpter cibos ꝛ potus eueniente. Pro qua alique regule breuiter transeantur. ¶ Pria est q nunq cibū aut potū accipiat stante fastidio aut abhomiatōe stomachi.tūc eiz nz cū delcatōe as sumētur nec bene digerentur. ¶ 2ª regula nunq accipiendus est cibus stante vētris stipticitate sal tē magna vel retentione aliaꝝ superfluitatū. ¶ Tertia regl'a q nūq assumet cibū nisi fames aut appetitus ad ipsū inuitauerit. ¶ 4ª regula est q nunq assumantur cibaria ex pluribus ꝛ diuersis cibis ꝛ potibus fcā. ¶ Quita regula q leuiora ci baria aliis premitti debēt de quibus inferius. ¶ Sexta regula q non dz in cibatione longū tēpus expendere ne diuersitas digestionis in nutriente acquiratur. ¶ Septia regula q cibus ois anteq deglutiatur conuenienter premasticari dz. ¶ O ctaua regula q nunq ciboꝝ ꝛ potuū tāta qtitas accipiatur.vt ex ea grauetur stomachus.deteriō eniz cibatio est que in stomacho grauitatē efficit. sicut deterior potus est qui in stomacho fluctuat Vltima regula q euitentur cibi qlitates malas ratione intensionis gradus habentes vel veneno sa qualitate participantes.sicut fungi oēs ꝛ sil'ia. Itaq; cū contigerit aliqua de caīs factam eē re pletionē ad ipsā euacuandā subito festinandū est. Si eiz ciboꝝ corruptoꝝ in stōacho signa apparu erint ex odore vel fetore ipsoꝝ eructuatione diu' sa.aut alio signo cognoscibili saltē cibus ille vomi tu educi dz.ꝛ laudo etiā vomitū non solū grā eua cuandi corrupta cibaria.sed etiā grā minorandi ꝛ eradicandi materias egritudinuz que naturalit' longe sunt. De egritudinibus enī dignioribus vt in eis fiat vomitus sunt cronice.vt yropisis epi

lēia.melancolia.lepra.podagra ꝛ sciatica 4ª pri mi caº de vomitu.ꝛ 2ª tertii.ꝛ 22ª eiusdē Nz eti az istātia est conueniens.q2 vir iste non appareat habitudine ꝛ cōplexione colericus.quoniā regule ille intelliguntur de operatione regulari. Instan te autē necessitate vomitus ꝑuocari dz.semꝑ non existente magna distractione ad oppositū et ma xime in iuuene isto.cuius collū pectus ꝛ stomachꝫ in suo plasmate videntur fortia satis. De melior i bus autē instrumentis ad ꝑuocandū vomituz est hoc ꝛ leue. Rx aque decoctionis granoꝝ vel carno sitatis raphani.℥.iii.sirupi simplicis acetosi.℥.i. S.exhibeatur totū tepidū.ꝛ si non vomuerit post illud p vnaz horā intromittatur digitus vsq; ad radicē lingue.aut penna inuncta oleo.ꝛ fiat ibi dē titulatio ꝛ euomet. Si autē vomitiuū fortius facere volueris decoctioni granoꝝ raphāi quādo fiat addantur grana duo ellebori nigri.ꝛ fiat vt dictū est. Si autē repletionis in ventre inferiori signa apparuerint euacuādū est cū clisteri. Cuius dscriptio. Rx decoctiōis folioꝝ blete malue ꝛ mer curialis lib.i.olei oliuaꝝ.℥.iiii.salis cōis.ʒ.iii.be nedcē.ʒ.iii.zuccari cassie fistull'.ana.ʒ.vi. In tēpo re autē hyemis predcō clisteri addantur hier' pi gre.ʒ.vi.aut hieralogodion tantūdē.ꝛ melius est ꝑpter impedimentū qd quandoq; contingit ei in ꝑlatione sermonis.ꝛ pōt etiā multiplicari dosis benedcē a meº septēbris vsz ad principiū aprilis ꝛ loco olei cōis predcī clisteris in tpe estatis pōt poni oleū violaꝝ. ¶ Quantū vero ad inanitionē euitet omnē inanitionē superfluentē ꝑpter debi litatē virtutis que necessario sequitur oēz euacua tionē fortē.hec de inanitione ꝛ repletione.

¶ Capitulum de regie p cibū ꝛ potū.

De cibis autē ꝛ potibus nunc vltimo dicenduz ē. Sit igitur panis eius plus fermenti habens ꝛ sa lis q cōis panis ꝛ conuenienter coctus.ꝛ si tpe ve ris vteretur pāe ordeaceo aut de spelta fcō meli or esset ei propter maiorē exiccationē. Euitet āt oīo panē azimū.aut non bene coctū.similiter etiā effugiat cibaria oīa de pasta ut laganas vel d fa rina frumenti fcā.nisi prius fuerit in furno bene cocta.farina autē ordei non est ei vitupabilis nz iulcula ptisana de ea facta. ¶ Carnibus autē vta tur que non habeant superfluā humiditatē actua lez vel potentialē.sed magis ad exiccationē incli nētur.vt sunt carnes lepoꝝ gazelli ꝛ apri ꝛ oīum auiū siluriuz in aqua non degentiū vt sunt colūbi ꝛ proprie silures.turtures fasiani perdices ꝛ si miles. De quadrupedibus vt sūt carnes vituli la ctentis etiā annualis carnes edine. Rarius autē assumantur carnes agnine et castratine. Carniū vero salitaꝝ non valde pinguiz vsus valde conue niens est ei.siue fuerint elixe vel aliter cocte. In sūma igitur vt in pluribus adhereat carnibꝫ pul loꝝ et colūboꝝ ꝛ maxime q2 digestio in eo videt' esse fortis.et si non esset ita non laudaret' ei vsus carniū colūboꝝ.sunt enī tarde digestionis ꝛ lōge more in stomacho 13ª tertii.sz silures colūbi imo et omnes carnes tales sint meliores domesticis q re 3º Almāsoris caº 32º Silures carnes meliores existunt.et sanguis ex eis genitus paucas hꝫ sup fluitates.caro etiā magne auis que hꝫ dentes i suo palato que solet inueniri sepe in mōtibus uicenti nis est sibi vtilis et indigene auē illā vocāt ploēz Pisciū autē vsus nullo mō conueniens est ei.ꝛ me

liores forent saliti q̄ recentes. ⁊ frixi q̄ elixi. Raro igit̄ eis vti debet. Et si q̄ndoq̄ accipiat ex eis sint sicut lutii. marsiones torrētine ⁊ siles. anguillas autem tenchas ⁊ cancros dimittat aliis. ¶ Lactis aūt vsus omnino reprobabilis ē q̄litercū q̄ accipiat. ¶ Caseus vō ūius āni mediocrit̄ salitꝫ solidus ⁊ p incisionem fragibilis sibi concedi pōt ⁊ cet. ¶ De oleribus autem euitentur omnia fria ⁊ huiā potētia. vt blete spinachie portulaca endiª cucumeres cucurbita ⁊ pepones saltem mlti vsus Olera vero minuta vt saluia rosmarinus et petrosilinum feniculus apium buglossa serpillū ysopus mēta caules. omnia sibi conuenientia sunt De radicibus autem vti potest aliquādo raphano ⁊ cepe sub cineribus cocto oleo melle ⁊ sale cōdito et bulbo. Alleū vero ⁊ poꝝ ⁊ si ratiōe caliditatis conuenire viderētur. dimitti tamen dꝫ propter mltitudinem ventositatis ꝓueniētis ex eis. alleū enim sisam fcit 4°. de regimine acu. ¶ Rape aūt ⁊ napi omnimodo preparationis sibi vtiles sunt Similiter pastinace siluestres et domestice. et in summa radices omnes caliditatem ⁊ siccitatem habentes notabilem absq̄ ventositate eoꝝ. ¶ De fructibus autem euitentur omnes horarii vt sūt cerasa quoꝝ vsus ꝑpter supfluā huīditatē eoꝝ non placet. nisi raro ⁊ gratia mollitionis ventris accipiantur. Apud autē italos quedam species cerasoꝝ inueiūntur que acetosa sunt amaralia nominata ⁊ aliqua inueiūntur solida dura q̄ vtraq̄ frequentius ei concedi dꝫ. eo q2 minus huiā sunt immo aliqua siccitate participantia. ꝑpter eādē etiam causam non plꝫ mihi frequens vsus psicoꝝ iuiubaꝝ pomoꝝ apiū ⁊ similiū. Fructus vero oēs notabili dulcedine participantes ⁊ solidi substantia prosunt ei. vt sūt ficus ⁊ vue bene mature. poma ⁊ pira notabiliter dulcia. auelane amigdale dulces. etiā nuces sibi conueniunt. Castanee vō oīno dimittantur. lꝫ enī castaneas in nutriendo q̄ipares frumento scripsit Gal' 2° alimentoꝝ capitulo 36°. quod quidē intelligi dꝫ cās cōperādo ad alios siluēs fructus. q2 tamen eaꝝ nutrimentū ventosū est cōpactū grossū ⁊ viscosū dimittatur eaꝝ vsus. ¶ Grana vō pineaꝝ licet cōi auctoꝝ sētentia neruis videantur hr̄e iuuamentū. tamē q2 parua caliditate sua ⁊ vnctuositate multa remollitiua stomacho nocent vt 13ª tertii colligitur ca° de nocentibus stomacho. Iō dimittantur. et in tātū scripsit Auicena 2° canone. qui voluit ipsa infūdi debere in aqua calida. ⁊ condiri cuꝫ melle ad hoīes frigide cōplexionis. cū zuccaro vero ad calidos. ¶ Fistici autē q2 ponunt̄ calidi ⁊ sicci in 2° 22° continentis ca° 53° auctoritate Bimasii. cōuenientes sunt ei. eo q2 aperiunt meatus ventris et expurgant canales pulmonis 8° de simplici medicina. ¶ Dattili vero non videntur esse conueīentes eo q2 ventrē constringunt ⁊ punctionem in ore stomachi inferunt. ⁊ dolorē in capite faciunt et opillationes in epate et splene 23° continentis 2° capitulo de palma. lꝫ etiā calidi ponātur in primo De secunda vero qualitate passiua eoꝝ fuit discōdia apud sapientes vt pꝫ in agregatore capitl'o 65° noīat eos inter medicīas calidas ⁊ siccas. Auicena vero de eis paꝝ scripsit vt pꝫ capitulo de palma scd̄o canone. vbi dicit q̄ preteriit sermo d̄ eis capitulo de dattilis. lꝫ ī multis volumibus nequā q̄ inuenerī capitulū de dattilis. nꝫ d̄ feni ki

a. nꝫ de rotab. ⁊ sunt termini quibus cognoscūtur qualitercūq̄ tamē sit. siue in siccitate paꝝ ⁊ notabiliter eleuentur non conueniunt ei ꝑpter ea que dc̄a sunt. ¶ Mora vero celsi vel parui ⁊ crisomilla non placent ꝑpter humiditatē eoꝝ. ¶ Granata vero dulcia aliquando sibi conuenire possunt. pontica vero ⁊ muza nō sit ei in vsu. nisi grā lēitionis ventris ⁊ extinctionis caloris aut sedatiōis sitis. ¶ De saporibus autē vti pōt aceto preterq̄ tpe poximi. ipsū enī nocet neruis primo capitulo secunda tertii. Agresta autē mediocriter salsa melior est ei. Meliores autē sunt ei limones pp caliditatē a sglla acq̄sitā. Sucas etiā citranguloꝝ sibi conuenire possunt. ¶ De conditis autē vtatur zinzibere condito a principio mēsis octobris vsꝫ in finē. sil'r accipiendo de eo radicē vnā bis in septiana. ⁊ tardetur post ipsū cibus saltē q̄ttuor horis. ¶ Citonia vō condita aut q̄lia sunt non placent. eo q2 debilitant iuncturas. vt pꝫ secundo canone. q2 trī stomacho notabiliter conueniunt. pōt ex eis aliquando accipere post cibuꝫ. ⁊ proprie in mane. ¶ Cortices etiam citrangulorum ⁊ citri conditi. ⁊ secacul conditū oīa sibi vtilia sūt. accipere autē bis in septiana mirobalanū vnuꝫ kebulū conditū esset sibi vtilissimū. oliue etiā condite cappares ⁊ rape ⁊ napi optīe sunt ei. ¶ De grāis autē dicendū primo q̄ oīs legūinū vsus abhorrēdus est. splenes enī incurrunt debilitates neruorū pp comestionē leguminum. vt secunda afforꝫ comēto 17°. De legūibus autē quibus vesci pōt. sūt cicera rubea. ⁊ ꝑprie ius eoꝝ coctuꝫ cū radicibꝫ apitiuis. tale enī neruis ⁊ iuncturis laudatur. eo q2 materias ab eis distrahit. vt tertio canone capitulo de cura palis. ⁊ non oberet comedi in principio nꝫ in fine cibationis sed in medio vt scd̄o canone capitulo de cicere. ¶ Panici etiā vsus mihi placet. ipsū enī ꝑpter suā siccitatē paꝝ ⁊ bene nutrit. ⁊ ꝑpter suā lenitatē vrinā ꝓuocat lꝫ frigidū ⁊ siccū sit in scd̄o. vigesimo primo continentis capit'o cētesio nono. ⁊ colligi pōt scd̄o canone ca° de geguēis. ¶ Risū autē conueniens est ei q2 calidū siccū in prio. vigesio prio continentis capitulo centesio vigesio sexto. et q2 etiā conuenienter nutrit ⁊ exiccat non tamen cōmendatur cum stipticitate eo q2 aliquā stipticitatē habꝫ 8° de simplici medicina capitulo suo. Lentes autē saltē abiecta pria decoctione aliquando comedi possunt pp exiccicationē quā habent. Si vero assumantur cū pria decoctione magis apitiue sunt. caꝝ tamē vsus nō multus sit. ¶ Fabe vero fasioli ⁊ cicera alba dittātur. eo q2 caput ⁊ neruos ledunt ⁊ iuncturas debilitant. hec de cibis dicta sufficiant ⁊cet. ¶ De potu autē paulisper agendū. premittēdū prio q̄ vini vsus abscindēdus est. ⁊ proprie tpe instātie doloris capitis ⁊ iūcturaꝝ i quo tpe cōueniēs est ei vsus ydromellis facti ex xvi. partibꝫ aque. ⁊ xvii. mellis. Cuius decoctio fit vsꝫ ad consūptionē tertie partis. Et si pp nocumentū stomachi noceret a melle bibat aquā zuccari cui admisceatur sexta ps suci vl' vini granatoꝝ suis tpibus. Reliquo āt tpe bibere pōt vinū. et argumento sūpto a nocumento capitis ⁊ stomachi conueniētius esset ei vinū albū. eo q2 digestibilius ⁊ mentē. i. caput minꝰ pcutit. 2° d̄ regimīe acutoꝝ. veꝝ propter maiorē apertionē eius per quā materias adiuncturas inclinat non detur eidē. quare vinū eligendū ē subā

non valde subtile colore cere solū sapor̄ mediocre aut ad aliqualē ponticitatē inclinatū. ⁊ ad remissā dulcedinē. habens ⁊ odorē delectabilē. qđ quidē si non fuerit vehementer vinosū bibatur simplex Si aūt fuerit potens valde frangatur cū aq̄ frida in diebus caloris ⁊ cruda. Cocta vero in diebus frigoris. hec de cibis ⁊ potibus ⁊ cet.

¶Tractatus scđus p medicinalia.

Expedito itaq̄ prio r̄gimie huius adolescēt p mēsura re₄ non naturaliū ad regimen medicinaliū transeundū est. Et erit hic tractatus in tot capitula ptiendus quot sunt intentiones in regimine ha₄ dispōnū necessarie. Prima intentio erit materie₄ euacuatio minoratiua. Scđa erit diuersio ea₄. Tertia vero materie₄ digestiua narrabit Quarta vero materias eradicandas euacuabit Quinta erit accidentiū correctio. Sexta vero ⁊ vltima erit mēbro₄ recipientiū confortatiua et mandantiū rectificatiua.

¶Capl'z p flōiaz ⁊ euacuatōez minoratiuā.

In huius capituli materia pa₄ oportet extendere sermonē. eo q2 eximii doctores. qui paulo ante hanc dispōez mag° rōis scrutinio ꝓcurauerūt palā est ea a quibus vl'r incipiendū est optie ꝓcurauisse. Ue₄ q2 hominū dispōes non sunt fixe ⁊ permanentes. imo maxie mobiles. ⁊ freq̄ter contigit renouare repl'ones. aliqua circa intentionez hanc grā pulchritudinis opusculi leuiter percurrātur Apparentib3 igitur signis vl'is plectorie flōmet hic iuuenis de vena nigra dextri brachii educendo sanguinis. ℥. iiii. vel. v. ad plus. Et si viderent signa lapsū epatis ostendētia flōmet eius brachii basilica sub cubitu inuenta. aut ramus eius salua tella noiatus inter auricularē et ānularē digitos apparens. ⁊ extrahatur sanguis vt dcū3 est. Appentibus autē signis plectorie non necessitantis ad flōiaz euacuanda erit materia cū farmaco electiē educente materias qua₄ dominiū apprehenderet. ⁊ q2 v̄isimile est ⁊ deducibile de his que posita fuerunt in capitl'o prio huius opusculi domiari materias flegmaticas notabiliter. colere vero paruz ⁊ multo minus apparere signis. Ideo euacuetur hec materia cū hoc appropriato farmaco. ℞ pillula₄ de hiera gal'. ʒ. i. agarici elcī. ℈. i. ꝭꝭ. g̃. iiii. reformentur pillule. vii. vel. ix. cū electuario suci rosa₄. ⁊ exhibeantur in aurora. ⁊ dormiat post eas per horā vnā. ⁊ hora quinta post assūptionem ea₄ bibatur cyathus aque cocte cū zuccaro. ⁊ tardetur cibus p horā vnā. ¶Melius autē minoratiuū materie₄ ista₄ esset hoc. ℞ pulueris hermodactilo₄ agarici elcō₄ ana. ʒ. i. turbith elcī. ʒ. ß. ꝭꝭ. dauci. cinamomi elcī ana. ℈. ß. salis indi. g̃. ii. aque folliculo₄ vel lupulo₄ ⁊ capill'. ve. ana. ℥. ii. fiat omniū horū infusio per diē naturalē. deinde calefiat totū ⁊ coletur ⁊ exprimatur. ⁊ detur in potu. ⁊ obseruentur oīa que de precedentibus pillulis scripta sunt. Ego vō inter reliqua minoratiua magis laudarē apertionē emoroida₄. eo quia iā3 consueuit habere eas. Etiā q2 earū euātio magnū affert iuuamentū oibus cronicis egritudinibus. vt p3 17ª tertii. Ideo cū oportunitate tpis aperiantur fricando eas cū foliis ficus. aut cū pāno aspero. aut fricando eas cū radice arthanite r̄center. aut radice ireos. vel cū pauco puluere euforbii. aut flōan° eas. aut sanguissugas eis applicando. q2 magis tumētes apparebunt. ⁊ erit modus facilis satis. Et solet ea₄ euacuatio vna vel duabus septianis durare. deinde per se restringūtur vt in pluribus. Hāc etiā intentionē complet seo in longiori tpe abstinentia a quantitate ciboru3. q2 ipsa exiccat corpora 7ª affo₄ af₄°. 59°. Sil'r administratio clisterio₄ ⁊ vomitus que supra scripta sunt. ¶Pillule bone ad minorandu3 materias si accipiatur ex eis oī die vel saltē ꝑtia die vna ante cenā. ℞ aloes succotrini. ℥. i. agarici hermodactilorū turbith electo₄ ana. ℥. ß. masticis. ꝭꝭ. spice cinamomi electi ana. g̃. v. fundantur oīa puluerizata in. ℥. iiii. suci folio₄ ireos. ⁊ exponantur soli vt exiccentur. deinde iterū supaddatur succus. ⁊ ita ter renouetur. ⁊ fiant ex eis pillule ex omni. ʒ. vi. que exhibeantur vt supra.

¶Capl'z de mō diuertendi materias.

Apparet ex premissis in precedenti ca° esse difficile imaginari posse q̄ aliq̄ sint instrumenta materias euacuantia minoratiue qn eas diuertant Itaq̄ ps huius intentionis in precedenti ca° sub inclusa videt et maxie vbi de emoroidibus actū est. Si autē diuersioni fortiori magis esset opus instante necessitate flōmet saphena dextri pedis super cauicula illius posita. ⁊ extrahat ex ea minꝰ de sanguine q̄ de aliis dcū3 est. eo q2 flōia vena₄ inferioru3 magis debilitat q̄ superiorū. 4ª pri capitulo 20. Similiter etiā conferunt ventose cū scarificatione natibus apposite aut spatulis fm exigētiā diuersiōis distātioris aut ppinquioris. que fieri d3 p plus q̄ p vnā diametru3. ⁊ minus q̄ p duas vt 4ª pri ca° prio colligendū. Frq̄ns etiā ⁊ fortis extremo₄ fricatio. ⁊ eo₄ ligature dolorose materias a superioribus ad inferiora. ⁊ a centro ad circūferentiā conuenienter mouēt. Amplius ⁊ 4° medicine rubificantes ⁊ desiccantes extremis mēbris apposite. conuenienter materias diuertere possunt. sicut appositio emplastri cū fermēto ⁊ aceto ⁊ corporibus cantarida₄ fci vt sup carnosis ptibus tibia₄ ⁊ coxa₄. aut super natibus vel spatulis applicari d3 f3 q̄ videret opus distrahēdi ab vna pte magis q̄ ab alia. ⁊ hoc remaneat ī coniectura exercitati viri. Domesticū aūt diuersiuu3 pōt esse hoc. Recipiantur recentia folia flammule vel apii ranini. ⁊ diligenter conterantur et apponantur vt supra.

¶Capl'z de regimie per digerētia ⁊cet.

De digerentibus autē cōia sunt sicut zeleniabin ⁊ oximel vtrūq̄ ⁊ syrupus de sticados ⁊ de calamento ⁊ cōpositus acetosus zuccarinus. De domesticis autē cōpositis est hoc. ℞ aque mellisse q̄ aduersatur flegmati. ℥. v. Et fortius illo est. ℞ aque mellisse. ℥. ii. aque iris. ℥. iii. misce. Et ite₄ fortius illo est hoc. ℞ aque sicidis. aque iris ana. ℥. ii. ß. Et ite₄ fortius illo est syrupus de sticados. sir. de absinthio ana. ʒ. vi. aque mellise. aque absinthii ana. ℥. ii. misce. Et si ꝓpter etate3 timeret ex istis caliditas epatis. frangantur digestiua predcā ex comixtione aque cicoree vel endiuie ad epar et splene. ⁊ aque lupulo₄ ⁊ similiū ad renes ⁊ sic3 de aliis. Digestiuu3 bonū ad materias flegmaticas. qđ est stomachale cerebrale. iūcturis ⁊ oibus mēbris conueniens. de quo magnā inueni vtilitate3 ⁊ p me cōpositu3. ℞ mellisse pulegii saluie flo₄ rorismari betōice ana. ℳ. ii. herbe palilis peucedani ameos asari sticados eupatorii ana. ℳ. i. galāge nucis muscate grano₄ padisi bacharū lauri

granorū peonie ana. M.i.s.infundantur omnia in lib.viii.aque per duos dies.deinde coquāt̄ lento igne vsq3 ad consumptionē medietatis.postea colentur ꝛ fortiter exprimantur.ꝛ colature addat̄ zuccari lib.i.s.aceti squillitici.ʒ.iiii.deinde leuiter buliant.in qua decoctione buliant spēs iste in sindone ligate.℞ ambre musci ana.ʒ.iii.amomi granorū paradisi radicum peonie.acori.calamenti galange ana.℈.s.ꝛ omnia subtiliter puluerizent̄ ꝛ fiat ex eis sirupus longus de quo assumat̄.ʒ.v. in aurora et sit calidus.ꝛ tardetur post eius assumptionem cibus quattuor horis.Si autem velis ipsū facere complete decoctiōis accipiant̄ ex eis ʒ.ii.cum tribus.ʒ. aque maiorane aut betonice vel mellisse vel saluie.hec de intentione 3ª.

¶Capl'z de euacuatōe eradicatiua materiez

Eradicant materias omnia minoratiua superius tacta si dosis illorū augeatur in sexquialtera magis q̄ sit scriptum aut ꝑm tenorem virtutis comprehensum ab eo qui fuerit doctrina ꝛ expientia doctus.¶De euacuantibus autem materias flegmaticas securis ꝛ conueīentibus sūt pillule de sarcocola descriptione Mes. maiori ꝛ minori.q̄rū dosis sit a.℈.ii vsq3 ad.iiii.sed medium tenere q̄ complete euacuare tutius est.Itez pillule d̄ hiera descriptione Auicē.5° canonis.¶Pillule bone et secure ad hanc intentionem sūt hec.℞ arthanite hermodactiloꝝ agarici electi ana.℈.s.turbit.℈. vnius partes .ii.ʒʒ.anisi dauci ameos.ana.ʒ.ii formentur pillule cum succo maiorane ꝛ exibeāt ꝛ sunt vna dosis ꝛ mediocris satis.¶Eradicatiuum vero liquidum ꝛ conueīens poterit esse h° ℞ hiere simplicis .ʒ.s.agarici electi .℈.i.ʒʒ.ʒ.iii. totum hoc detur in potu cum aq̄ decoctionis macis aut sublimationis saluie vel maiorane. In oībus āt solutis istis obseruent̄ canones q̄ supraposti fuerunt in primo ca° de minoratiuis.Solutiua vero fortiora hinc inde plurima ab auctoribus eligere potes.sed non sunt hec secura

¶Capitulum de accidentium correctione

Hec itaque accidentia correctione indigentia ꝑlima sunt.Quoꝝ primū est soda.Scd̄z conturbatio in sōno.Tertiū est impedimentū ꝓferendi sermonē expedite.Quartū est dolor ꝛ grauitas ī stomacho non raro apparens.Quintū est dolor spatulaꝝ.Sextū vrine retentio.Septimū est emoroidaꝝ restrictō.Octauū ꝛ vltimū iuncturaꝝ ferē omniū manifesta debilitas

¶Capl'z de cura doloris capitis.

Primū itaq3.s.dolor capitis extensiuus ꝛ grauatiuus toti capiti cōis.ꝛ maxīe posteriori parti q̄ ab arabicis sodos.a grecis vero cephalea noīatus est.ꝛ ꝑz q̄ in altera parte magis nocet q̄ in aliis monopagia noīari pōt.Si totū caput īuadit .galea ab antiquis dictus est .oēs inq̄ hee spēs doloris per ea que posita sunt in q̄ttuor capitulis antecedētibus curari possunt.naz ꝛ minoratiue euacuatones digestiones ꝛ eradicatiue euacuationes materiez conuenientes sunt imo necessarie.¶De particl'ibus autē exiccātibus materias ad caput ꝛ dentes ꝛ soluētibus eas sunt pillule assagaret d̄scriptione Auicene pª tertii ca° vltio ꝛ ꝓprie si eis addatur tertia pars agarici ꝛ fiet ex eis pillula.i.magna que exhibeatur p duas horas post cenā.¶De exiccantibus vero nō resolutis sunt sic tiriaca Hermetꝭ et metridatuz.ꝛ aurea alexādrina.ex quibus exhiberi pōt.ʒ.i.p duas horas vel tres post cenā cū modico aque maiorane.Ego vo libentius exhibeo talia p.vii.horas post assūptionē cibi.¶Locale bonū ad dolorē capitis ātiquū.ꝛ leue est hoc.℞ rute recentis .M.iiii.solatri r̄cētis.M.i.s.croci.ʒ.i.salis cois.ʒ.s.farine ordei.ʒ i.cū albūie vnius oui.ꝛ applicetur calidū dolentibus caput vel toti capiti.Et fortius illo ē hoc.℞ radicū brionie recentiū lib.i.absinthii calamēti origani recentiū ana.M.i.farine ordei.ʒ.ii. croci.ʒ.i.scamonee.ʒ.i.s.olei lilioꝝ al.ʒ.iii.fiat ēplastrū oībus minutissime contritis.ꝛ calidū applicetur vt supra.

¶Capl'z de cura conturbationis sōni.

Corrigatur autē accidens ꝑm.s.conturbatio ī sōno cū electuariis suprapositis.ꝛ proprie cū tiriaca Hermetis.Et si appareret agitationes in somno magne.melior est aurea alexandrina exhibita cū decoctione granoꝝ papaueris. Ego autē tales conturbationes sepe remoui dando in potu.ʒ.ii.sirupi de papauere cū.ʒ.iii.aque distillationis floꝝ camomille.aq̄ etꝭ distillationis recentiū florū croci mirabilis est.si dentur ex ea tepida.ʒ.iiii.eunti dormitū.Et digne quidē.q2 crocus est de medicinis calidis somnū prouocantibus.vt pz 2° canone capitulo de croco.

¶Capl'z de cura īpedimenti ꝓferēdi ꝑmōez.

Tertiuz vero accidens.s. impedimentū ꝓferendi sermonē corrigitur exhibendo bis in septimana.ʒ.i.s.ieralogodion cū aqua decoctionis rosismarini.Itē cum oris collutione sepe f̄cā.ꝛ ex coctiōe ista.℞ pulpe collogntide.ʒ.i.herbe bistorte q̄ vocatur sula.ʒ.ii.ʒʒ.elci galange coste granoꝝ padisi ana.ʒ.s.Coquantur oīa in lib.iii.aque vsq3 ad consūptionē medietatis.deinde colentur ꝛ fortit̄ exprimantur.deinde addatur oximellis squilliticī lib.s.ꝛ itez aliq̄diu buliat. Ex ista igitur decoctione calida sepe retineatur in os.ꝛ fiat ex ea collu° ꝛ non fallit.

¶Capl'z de cura doloris stomachi.

Quartuz vero accidēs quod erat dolor stomachi extensiuus vel grauatiuus cū nocumento digestīe eiusdē etiaz notabiliter corrigitur per ea que in quattuor īmediate precedentibus capl'is pcita sūt De expertis autē ad illud est hoc.℞ pulueris gariofiloꝝ.℈.ii.aque decoctionis origani.ʒ.iii. zuccari al.ʒ.i.detur calidū in potu in aurora et tardetur cibus quattuor horis.ꝛ solet sedare stomachi dolores ꝛ singultū a frigido ꝓuenientes. Decoctio etiā assari ꝛ calamenti vtilissime sunt. Et quidā laudant sucū recentē camomille.si ex eo calido.ʒ.ii.dentur in potu.¶De his antē que laudauit Auicena est puluis ameos.ꝛ proprie datus cū aqua mente calida.¶De localibus autē exptis ad illud est vt inungatur stomachus cuz calido oleo de enereiden.deinde emplastretur cū emplastro ad dolorē frigidū stōachi d̄scripto a Rasi nono Almanꝭ capitulo de dolore stomachi versus finē.Si autē instaret vehemens in stomacho dolor pp euitare apostema eius periculuz maius necesse est quandoq3 transire ad oppiata.d̄tur itaq3 patienti.ʒ.i.nouelle tiriace cū modico vini dulcis precalefacti. Et si non habes illā d̄ꝭ.ʒ.s.filonii bene fermētati ꝑz canones cū eodē vīo vt dcūz ē.

¶Capl'z de cura doloꝝ iunctnraꝝ.

Dolor vero spatulaꝝ qui fuit quintum accidens

supra tactuz cuz his que de diuersionibus vento-
sis rubificantibus et vesicantibus dcā sūt facile cu
rari possunt. Et si vehementius instaret inungan
tur sepe spatule vnguento arogon calido descri
ptione Nicolai in antidotario. et fortius illo est
vnguentuz martiaton ibi positus. ¶ Locale bonū
et equale magis est hoc. ℞ olei de croco olei vulpi
ni. pinguedinis dabaon et est tassus ana partes e
quales calefiant et fiat ex eis vnctio. Ego autē scio
a posteriori experientia ductus qꝫ oleuz de pire-
tro et oleum de euforbio omnes antiquos dolores
spatularum potenter curant.

¶ Capl'z de cura retentionis vrine.

Accidēs vero sextū qꝫ me iudice difficilius ē. fuit
suria. i. vrine denegatio. Et ipsius quidē discreta
multum et festina ꝓcuratione indiget. qꝫ quidē ac
cidens plurimis et diuersis indigeret instrumētis
sꝫ diuersitatē cāꝝ a quibus ꝓuenit. Videtur ta-
men in adolescēte isto a duplici ꝓuenire cā. Pri
ma est multitudo materieꝝ flegmaticaꝝ obturā
tiuz colluz vesice adherentia et viscositate sua. et fō
te etiā contingit a materiebus eiusdeꝫ oppillari
vias transitus aquositatis ab emulgentibus ad rē
nes. aut a renibus ad vritides vl' ab eis ad vesicā
Et scđa cā pōt esse ꝓhibitio transitus debite quā
titatis aliuz spirituū per quos dilatari et cōstri
gi dꝫ vesice collū. que oīa adeo difficilia sūt qꝫ nō
subiacēt rcē cognitioni nisi cū coniectura magna
vt pꝫ 2ª primi doctrina pª 8º caº. Si igit' hoc
accidens ab hac vel ab illa cā ꝓueniat ꝓcuretur
cū his duobus. ℞ decoctionis granoꝝ milii solis
ʒ. iii. specieꝝ litontripon descriptione Nicolai. ʒ.
i. detur totū calidū in potu. Aliud et fortius illo
est hoc. ℞ radicis rubee tinctoꝝ spice nardi ana
℈. ii. detur totū calidū in potu cū. ʒ. iiii. aq' distil-
lationis capill' ve.

¶ Capl'z de cura constrictionis emoroidaꝝ.

Accidens vero septimū. s. emoroidaꝝ constrictio
cōpletur ex his que supra scripta fuerunt capitl'o
de euacuantibus minoratiue. et tu lege ibi.

¶ Capl'z de cura debilitatis iuncturaꝝ.

Octauū vo accidens. s. mēbroꝝ iūcturaliū debili
tas vniuersalis corrigitur ex his que supra par-
tiꝫ ex cibis in primo tractatu habita sunt. partiꝫ
ex euacuantibus et diuertētibus q̄ scripta fuerūt
Et pro cōplemento hoꝝ videtur mihi salubre fo
re qꝫ anno isto vere et autūno exponat se balneis
naturalibus. premissis euacuationibus et cū consi
lio sapientū. ¶ Ultime vero intentionis finis ac
quirit' p ea que in qnqꝫ aliis intentionibus tacta
fuerunt. vnuz superaddendo tantū. qꝫ vsus confe
ctionis de acoro mirabilis est ad rectificandum
mēbra mandantia. et ad fortificandū recipientia
ad laudem dei. Amen.

¶ Consilium de mala complexione cerebri frigi
da et humida accidentaliter cum mala com-
plexione totius calida et sicca naturalr̄. deqꝫ eius
cāis signis et cura vtriusqꝫ. Capl'z primū de cau
sis et signis.

Si diligenter consideretur dispō
venerabilis pr̄is et serui dei fra-
tris Thome bononiēsis de ordie
et sacra religione pr̄dicatoꝝ vid'
bitur qꝫ duo sunt principalia pūc
ta in eo considerāda. Quoꝝ primū est vl'is eius

cōplō. que indubitanter declinat ad calidū et sic
cuꝫ p se et notabiliter. Scđꝫ vero punctū est mala
cerebri eius dispō ad frigiditatē et humiditatem
accidentaliter conuersa. Et primū quidē ex mł
tis deduci posset. Sꝫ sufficit argumentū sūptuz a
tactu caliditatē in toto percipiente. Scđo ex g-
cilitate habitudinis. Tertio ex conuersione colo-
ris eius ad citrinū cuꝫ aliq̄li opacitate cōmixtū
pp adustiōeꝫ alicuius ptis colerice mat'ei. Quartū
signū est caliditas a patiente percepta que cogit
ipsū vti longo tpe vino granatoꝝ et reliquis infri
gidantibus. Quintū argumentū est vrinaꝝ intē
sa citrinitas perseuerans. Sextū est velocitas et
frequentia pulsus eius. Septimū est passibilitas
eius a calore. Facile eni ex applicatiōe aeris et a
lioꝝ calidoꝝ inflamatur iste vir. et lꝫ frequenter
ledatur ex applicatione frigidoꝝ ad ipsū hoc con
tingit pp raritatē substantie eius magis q̄ ꝓpt'
frigiditatē cōplexionalē. Et qđ confirmat totuꝫ ē
qꝫ ex applicatione potus dulcis et alioꝝ calidorū
statiꝫ inflamatur iste vir. ¶ 2ª vero ꝓincipalis
dispositio eius est mala cōplexio cerebri sui fria
et humida. quā credo magis eē accidentalē q̄ na-
turalē. siue permutatio cerebri ꝓuenerit ex ma-
lo regimine non bene coopiendi caput. et exponen
di ipsū ad extrinsecus infrigidantia. siue contige
rit ꝓpter vehementiā et longitudinē studii ad qđ
sequitur resolutio substantialis cerebri spirituum
et huoꝝ laudabiliū. siue huiōi conuersio cerbri fa
cta sit ꝓpter longā et ꝓfundā dormitionē replen
tē caput. Aut 4º huiōi mala cōplexio frigida et
humida in cerebro acquiri potuit ꝓpter vehemē
tes vigilias. que lꝫ primo occursu calefaciant et
exiccent. finaliter tamen pp longitudinē vigilia
rū fit resolutio substantialis in cerebro ad quā se
quitur multiplicatio materieꝝ frigidaꝝ per viā
indigestiōis. Etiā vigilie calefaciendo possunt eē
causa attractionis materieꝝ ad caput. Silr etiā
assūptio ciboꝝ et potuū multoꝝ frigidoꝝ et humi
doꝝ. et coitus super repletione et capitis detectio.
et rara eius ablu° et hūctatio absꝫ exiccatiōe. Qua
cunqꝫ igitur haꝝ vel consimiliū causaꝝ data fa-
cile pcipi pōt totum caput eius et maxie cerebruꝫ
humidum esse humiditate infusiua que est aquosa
et mucillaginosa in omnibus partibus cerebri in
fusa. et maxime in anteriori. Et nisi esset eleuatio
vapoꝝ colericoꝝ ab inferiori regione ad caput.
que est causa resoluendi partē predictaꝝ materie
rum āt aliqualiter rectificandi eas in mō substā
tie. et faciendo eas penetrare ꝓfundatas magis q̄
per se penetrarent. necessariū esset qꝫ iste vir cōti
nue pleueraret et affligeretur magna effusione et
fluxu materieꝝ a capite per rizam p palatum p
aures et oculos. ¶ Ex hoc igit' fundamento consy
deranti elici possunt correlaria plura. ¶ Primū
qꝫ hic vir non euacuatur a nocumento operatōuꝫ
imaginatiue potentie interioris. pꝫ propterea qr
aliquando habuit corruptionē in sono terribileꝫ.
ꝓpter quā clamando timere faciebat astantes et
socios excitationibus valde corruptis. et adhuc a
liquando corrumpuntur operationes etiam nūc
imaginatiue potentie pp nocumentum comunica
tum per neruos scđi et tertii paris dscendētes ad
maxillas. et ad gigiuas. siue huiusmodi nocumētū
fiat in gigiuis p colligantiam absolutā. vel p sim
plicem condolentiam. siue accidat hoc per colligā

tiã non absolutam vt aliquid vaporeum vel hũo rale feratur ad gingiuas inferius. pȝ qꝛ mirãda speciei nocumenti percipitur a sensitiua potentia gingiuarum et duorum dentiũ anteriorum in si nistra parte superiori. et videtur eos esse diuisos raros in quorum medio imaginatiua potentia ĩ sui operatione corrupta percipit rem fixã oblõ gam in medio duorum dentium predictorũ stã tem et fixam quasi esset neruus in medio illorum dentium positus. Uide ergo ꝙ subtiliter et subli miter oportet virum sapientem contemplari cãs mirabilium effectuum in corpore hominis appa rentium. Quod vero ledatur iterum lesione cor ruptõis opatione imaginatiue potentie. iterũ a posteriori manifeste demonstrari potest per cor ruptam operationẽ sensus visus comprehensam p imaginationes et diuisiones oculorum. Siue eiȝ defendit opinio pictagoricorum que ponebat fi eri extramittendo hoc facile tollerari põt. Spi ritus enim visibiles cum vaporibus secum cõmi xtis extra pulsi ab oculo. recipiuntur in medium imprimentes in ipsum idola vel similitudines ma teriarum ex quibus sunt geniti vapores qui sunt cõmixti spiritibus visibilibus. Si vero vapor fu erit eleuatus a colera subtili acuta ⁊ leui mouebi tur talis spiritus motu recto sursũ. et apparebit linea vel punctus colorata colore citriuo que pa rum durabit. et resoluetur. et succedente alio va pore cum spiritu perseuerabit huius dispõ longo tpe corrupte diiudicante imaginatiua potentia corpora taliter colorata et mota esse in aere. que nec ꝙ̃ ꝑ erunt. Ex quo fundamento contemplat pi tus in scia quare quandoq̃ apparebit in imagina tionibus corpora extra ferri motu circulari ascẽ sus vel descensus vel ad latera. et quare quando qȝ ista corpora apparent biangularia. triangula ria. citrina alba. subrubea et sic de aliis. ❡ Scdõ correlarium est ꝙ hic vir est paratus ad freneti cas dispositiones. per frenesim intelligendo corru ptionẽ factam in operationibus imaginatiue aut cogitatiue potentiarum. aut per frenesim intelli gendo verum apostema panicloꝛum cerebri ❡ Tertium correlarium est ꝙ hic vir ẽ patus ad vi giliam compositam cum somno corrupto. pȝ qꝛ ĩ eo inuenitur augmentum flegmatis facientis dõ mitionem prolixam et profundam opillando et mixtum materiei colerice facientis vigiliam ca lefaciendo et resoluendo. quare erit dispositio cõ posita ex dormitione vigilatiua ⁊ vigilatiõe dor mitiua. ❡ Quartum correlarium est ꝙ tales di spositiones minantur huic viro cecitatẽ facile vẽ turam. pȝ qꝛ aqua descendens multiplicata ĩ ocl'o facile congelari poterit. ita vt fiat ex ea pãnus ce citatis inductiuus. ❡ Quintum correlarium est ꝙ hic vir non euacuatur a suspitione corruptiõis operationum auditiue potentie. vȝ a sibillo. tini tu et similibus. pȝ ꝑpter malam complexionẽ p̃ dictam cum suis vaporibus corruptiuam organi auditus et spirituum eius. ❡ Sextum correlari um est ꝙ hic vir paratus est ad nocumenta corru ptionis olfatus et ablationis eius. Primũ pȝ per presentiã vaporum colericorum qui habent cor rũpere organum olfatus et eorũ spiritus ita vt fetidum percipiatur aromaticum ⁊ econuerso. ❡ Septimũ correlarium est ꝙ huic viro ĩminet pi culum repentine suffocationis. pȝ qꝛ materia mł

tiplicata in cerebro ⁊ ventriculis eius facile pote terit descendere ad torcular vel lacũaȝ cerebri ⁊ infundi in rethe mirabili super strato ossi petro so quod est basis teste hominis. Hec in sũma vi detur esse dispositio huius viri ex tãtis periculis agregata propter que concluditur virum istũ op tere esse valde diligentem in regimine suo fm ꝙ in posterum declarabitur.

❡ Capitulum secundum de intẽtionibus habendis in cura harꝫ malarꝫ dispõuȝ.

Itaqȝ ex premissis apparet ꝙ regimen huius vi ri dȝ administrari circa tria in ipso principalit corrigenda. Primũ est circa nocumenta in cere bro presentia et futura fieri a materia in ven triculis eius congregata lesiua operationum ite riorum eius. ❡ Scdm principale est circa no cumenta corruptionis operationum visiue poten tie. ❡ Tertium regimen dȝ attendere ad egritu dines colericas. ⁊ etiam ad augmentum nocumẽ torum cerebri ⁊ visus pp magnam euaporationẽ ab epate ad caput comunicatam. Ex quorum fun damento apparet ꝙ istud regimẽ debet esse com plexum ex his que calefaciendo exiccando resoluẽ do ⁊ subtiliando corrigant lapsũ stomachi ⁊ cer bri in quibus augmentatur flegmatica materia. ⁊ etiam ipsum oportet esse cõmixtum ex regimĩe infrigidante ⁊ humectante ⁊ corrigente lapsũ epa tis ⁊ colericam materiam in eo inuentam. Et qꝛ longe maior est lapsus frigidus ⁊ humidus mate rialiter ⁊ effectiue in cerebro ⁊ stomacho ꝙ sit la psus calidus in epate. Jõ oȝ omnia istrumẽta mo derare fȝ iuris modũ. ⁊ hic ostenditur sapiẽtia pi ti viri qui omnia instrumenta medicialia admi nistrare debet ex his que sunt calida ⁊ sicca in pri ma mansione tertii gradus. ⁊ ex his que sunt fri gida ⁊ humida in prima ⁊ secunda mansione scdũ di gradus. vt omnia talia deducantur ad mediũ qꝛ ad scdam mansionẽ scdi gradus. Et colligũtur hi sermones 3° tegni. c. illo. Si decẽ quidẽȝ nũe ris. ⁊ comento illius partis ab haly rhodoã ⁊ plus ꝙ comentatore. ⁊ adhuc 4ª primi caº 2°. Curati onis malarum cõplexionũ. ⁊. c. illo. Amplius si sa natiua complexio. hec tamen sunt mihi difficilia. dato ꝙ illa credã esse leuissima viro magne vtili tatis ⁊ celeberrimo doctori domĩo Bernardo d̃ garzonibus. qui valde facile omnia cõplere potu it. cum iã omnia hesperia studia sua profundissiã scientia decorauerit ⁊cet.

❡ Capitulum de regimine aeris somni ⁊ reliquarum rerum non naturalium.

At nunc vero paulisper discurrendo dicamus ꝙ aer climatis regionis ciuitatis ⁊ camere quã ha bitat iste vir decliet ad caliditatẽ ⁊ siccitatẽ. q̃lis ⁊ quanta est caliditas ⁊ siccitas que inuenitur in prima parte estatis cõpata ad vltimã partẽ ve ris. et quanta est caliditas que inuenitur in stuua sicca remisse calefca. cõpata ad eandẽ intẽse calefactam. Et qꝛ in venire talẽ aerẽ non est vbi qȝ locorꝫ bene possibile artificialiter preparetur accendendo in camerã ignẽ non valde magnũ. et fumigando locũ habitationis cũ thure aut colofo nia vel ligno aloes. quorꝫ alterꝫ ꝓiciatur sup car bones ignitos. ⁊ cõburantur in loco ligna abietis iuniperi pomorꝫ lauri ⁊ consimiliũ. ⁊ teneat vir iste vestes stomacho decenter applicatas pãnum magnũ de grana super stomachũ portando. aut

plumaceolū de pelle vulturis. aut cerotū factum de. ʒ. i. reline cū ana. ʒ. i. masticis ⁊ gariofiloꝝ. Et caput suū quantū est possibile teneat munitū infu lis calidis de grana vel altero de lana duplicato vel de pellibus agninis bene artificialiter factis Et consyderet etiā bene munire pedes suos reb⁹ bene calefacientibus. ¶ Pro altera vero re non nat'ali. hic vir gescat ab oī exercitio post cibū tā corporali q̄ spirituali al'i ex parte proficiēde cō tēplationis in studio. ⁊ hoc saltē p. 4. horas. lꝫ ex cercitiū orādi psalmodias scōes legendi ⁊ leuiter vociferandi non noceret ei. ab aliis autē exerci tiis omnibus quiescat.

¶ Tertio iste vir euitet dōmitionē post cibū subito fcāꝫ. cuꝫ eni pp reciprocationē caloris in sōno fi at augmentū in eo. tunc fūi ⁊ vapores grossi ⁊ ru des a cibo eleuantur qui replent caput repletiōe non bene corrigibili. elapsis igr̄ duabus horis ab assūptione cibi dormiat capite suo bene cooperto notabiliter eleuato. recūbendo super dextro late re prius. deinde reuoluendo se ad latus sinistruꝫ ⁊ tandē sup spinā. Et examīatis diligenter omni bus circūstantiis non esset inconueniens ipsū fre q̄ter dormir̄ resupine magis q̄ incuruari super latere dextro. vt euitetur caliditatꝭ augmentū in epate. ⁊ colerice materiei. A dormitione autē su per facie ⁊ pector̄ oīo fugiat velut ab igne ne ma terie inclinentur ad oculos. Mensura autē somni huic viro est satis conueniens a sex vſꝫ ad octo ho ras. conuenientius tamen est ei dormire. viii. ho ris q̄ precise sex. vt melior fiat in cerebro digō ⁊ materieꝝ ⁊ vapoꝝ rectificatio conuenientior. ali a vero tpīs pte vigilandū est ꝑpter consūptioneꝫ ⁊ distractionē q̄ sequit̄. ad vigilias.

¶ Quarto vero principaliter. Iste vir euitet anīe accidentia contristatiua. vt angustiā melīaꝫ tri stitiaꝫ ⁊ meditationes prauas ⁊ horribiliū histo riā lectiones repręsentantes martiria siue mōtes ⁊ sīl'ia. Sīl'r etiā omnes impetuosas aīe passiōes p quas fortis ⁊ festinus ponitur motus in spiriti bus ⁊ hūoribus euitande sunt. velut ira fortis et furor magnus ad vindictaꝫ magnus appetitus. per hec enī oīa debilitatur cerebrū ⁊ materieruꝫ digestio prohibetur. ⁊ augmētū caliditatis ī eis acquiritur ⁊ ceť.

¶ Iam vero quinto loco hic vir effugiat malum regimen penes repletionē ciboꝝ ⁊ potuū. Primo nāqꝫ nunq̄ cibū accipiat nisi verus ad ipsū acci- piendū inducat appetitus. 2° nunq̄ accipiat cibū nisi precedentē assūptum cognouerit a stomacho expulsū. quod p eius alleuiationē percipiet. 3° ve ro nullū accipiat cibū vel potū subito vel ingluui ose deglutitū. Quarto oīs cibus calidus actu me lior erit ei q̄ frigidus vt eius actualis caliditas ⁊ potentialis cōtēpet frigiditatē potus qui comu niter accipitur frigidus. 5° non accipiat cibos po tentia sapore ⁊ substantia multū diuersos. 6° non accipiat ciboꝝ spē colore ⁊ substantia diuersoruꝫ multiplicitatē. 7° non deglutiat cibū nisi optima masticatione precedente. 8° in comedendo nō ex pendat tpīs multiplicitatē qđ solet esse proprīuꝫ sacerdotibus qui multū tpīs expendunt in comes sationibus. nꝫ etiā velociter deglutiat q2 illud est ꝑpriuꝫ falconibus ⁊ gulosis. Et idē de potibus di cendū est. In sūma igitur ciboꝝ ⁊ potuū mensura dꝫ esse tanta vt per ea non pcipiatur in stomacho

grauitas tensio ⁊ fluctuatio. Colliguntur hi c̄mo nes 3ª primi capitulo de regimine hominuꝫ per cibum et potum.

¶ Pro vltima vero re non naturali. s. per cibū ⁊ po tū in eligendo debitā q̄titatē in cibis ⁊ potib⁹ et qualitatē oꝫ premittere. q̄ q2 materia egritudi nū huius viri videtur esse etherogenea in specie ⁊ in substantia. Dico autē in spē. q2 dato q̄ maiō pars eius existat flegmatica ⁊ mucillaginosa ⁊ a quosa. tamen ei cōmiscetur aliquid materiei cole rice habentis gradū adustionis a caliditate nota bili epatis huius viri. ꝑpter qđ oꝫ oīa cibaria ꝑ ticipare caliditatē non valde intensā. In siccitate tamen possent esse magis eleuata. Exemplū hoꝝ esset velut panis bene coctus. ⁊ quantitatē fermē ti ⁊ salis habens plusq̄ panis comunis. pp que oīa cibaria de farina ⁊ de pasta euitanda sunt ab eo. Carnes antique difficilis digestionis ⁊ grossi nu- trimenti dimittantur. et adhereat carnibus de pullis de perdicibus ⁊ fasianis merulis ⁊ turdis ⁊ auibus minutis. ⁊ caproli lepores etiā sunt ei vtiles. Carnes pulline ⁊ colūbine placent mihi et francolini ⁊ starne. ¶ Pisces vero oēs fere dimit tendi sunt maxīe in vsu multo ⁊ tinche ⁊ anguille cancri ⁊ molles ⁊ viscoli pisces oēs ⁊ āntiqui dimit tantur. ⁊ meliores ei forēt saliti pisces ⁊ frixi ma gis q̄ elixi. Propter que sīl'r oīo dimittere debet lactucas spinachias bletas portulacas ⁊ crisolica nā cucumerē ⁊ cucurbitā ⁊ citrullū. Melonib⁹ āt mediocriter vti nō vitupero. Omniū āt legūiꝫ ⁊ sus ⁊ proprie elixoꝝ displicet mihi. lꝫ assūptio le guminū cū bonis carnibus cū saluia ⁊ roremario nō mihi displiceat. Herbaꝝ vero calidaꝝ ⁊ ꝑpri e oculistaꝝ vsus mihi plꝫ. vt sunt feniculus origa nū serpillus bethonica menta ysopus ⁊ consimilia Caules vero oīo dimittantur ⁊ caputii q2 obtene brant visū. ¶ Lactis autē ⁊ lacticinioꝝ vsus oīo fugiatur. Butirū etiā p cōdimento ciboꝝ non mi hi placet quoniā oculos ⁊ spiritus multa vaporo sitate replet. sed melius est oleū oliuaꝝ ⁊ de ami gdalis dulcibus. Itē oleū de nucibus non mihi di spliceret. Sisaminū vero non mihi placet ꝑpter magnā vnctuositatē ⁊ hūiditatē eius. Caseo autē vti pōt saltē habēte etatē plusq̄ sex mensiū. Mol lis autē caseus ⁊ colustra ⁊ recota dimittenda sūt Fructus autē conuenientes sunt ficus recentes et sicce ante cibū comeste ⁊ vue albe bene mature re centes ⁊ exiccate ⁊ amigdale ⁊ fistici ⁊ poma gra nata dulcia ⁊ mediocris saporis tpe suo non vitu perabo. Et amigdale recentes ⁊ sicce mihi placēt ⁊ castanee cocte post cibū non sunt vituperande ⁊ vti quandoqꝫ piris dulcibus coctis post cibū cum aniso ⁊ feniculo bonū ē ei. ⁊ carobe ⁊ pastinace re centes ⁊ condite mihi placent. et oliue condite. I terū sunt ei laudabiles ꝫinꝫiber conditū ⁊ miro- balani indi ⁊ kebuli conditi sunt sibi vtiles. ¶ De peregrinis vero speciebus conueniunt ei vt pi per vtrūqꝫ crocus galanga ciminū macis ꝫiꝫiber ⁊ consil'ia siue sint simplicia siue condita cū ꝫucca ro vl' melle. ¶ Uinū vero coctū habeat in paruo vsu. ⁊ acetū rarius. sed agresta ⁊ vinū granatorū ⁊ arantioꝝ sucus placent. ¶ De potu autē dicēdū est q̄ eligat vinū remissū in potentia albū vl' sub rubeū claꝝ ⁊ saporē habens quē diligat gustus et stomachus eius. ⁊ si esset in locis in quibus vīa nō reperiuntur nisi valde potētia ⁊ fūosa. tūc laudo

ꝙ cōmisceat cū aqua eufragie aut saltem coquat aquā cum floribus eufragie ⁊ bene colatam misceat cū vino p tertiā vel qrtā partē ꝭz ꝙ ei videbitur oportunū ꝑpter fumositatē vini. Mensura vero potus ⁊ cibi tanta sit vt ex ea non percipiatur in stomacho grauitas nꝫ tensio fluctuatio nꝫ gurgulatio multa. Hec sūt in summa que videntur mihi huic viro oportuna pro regimine ⁊ ex parte eius obseruando in rebus non naturalibus ⁊c.

¶ Capl'ꝫ de regimine p medicinas.

Veniamus ad quartā partē ꝑ regimie itēꝝ purgetur in tpe huius hyemis per hunc modū. Primo quidē circa horā .xi. a principio huius mensis. s. decēbris p totū mēsē ianuarii accipiat istas pill'as. ℞ pill'aꝝ de hiera cōposita. ʒ. ii. pill'aꝝ de sarcocola. ʒ. i. pillulaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ß. formētur pillule. vii. cū electuario ros. ⁊ accipiantur in aurora dormiēdo post eas imediate p horā cū dimidia ⁊ nō amplius. Deinde sedeat et expectet euacuationeꝫ vsqꝫ ad quinqꝫ horas. ⁊ tunc accipiat cyathū vnū aque cocte cū granis feniculi bene zuccarate ⁊ calide. ⁊ post illā tardet comestionē ad minus per horā vnā. ¶ Die vero sequenti hora prescripta accipiat hunc potū calidū. ⁊ post ipsum comedere tardet etiā per. iiii. horas post quē potū exercitetur ⁊ dormiat vt plꝫ sibi. Huius āt potus descriptio ē hec. ℞ aque arthanite. ʒ. ii. aque feniculi. ʒ. i. aque eufragie. ʒ. i. ß. misce. Et si desyderaret hre potuꝫ maioris impressionis capiat istuꝫ. ℞ sirupi cōpositi acetosi. ℥. i. sirupi rosaꝝ. ℥. ß. aque nenufaris. ℥ i. ß. aque celidonie. ℥. ii. misce. Totiens igitur assumenda sunt huiusmōi digestiua vt appareat vria colore ⁊ subā satis mediocriter reducta. ⁊ sit ī ea sedimen in fundo sedens albū coniunctum ⁊ equale. ⁊ tunc purgetur cū hoc. ℞ ieralogodion. ʒ. vi. aque feniculi ⁊ eufragie ana. ʒ. i. zuccari scḋe decoctionis. ʒ. vi. misce ⁊ totū accipiatur vt supra obseruatis canonibus qui dci sunt post minoratiuꝫ pr̄ assumptum. ¶ Cum ergo fuerit purgatus p hunc modum tūc vtatur istis tribus remediis vsqꝫ ad medietatem mensis februarii. Quoꝝ primum ē hoc. ℞. succi feniculi depurati p residentiam. ʒ. i. succi folioꝝ ꝑpentarie quam vocant yaron. ʒ. ß. et est illa cuius folia assimilantur figure sagitte barbulate de qua materia ista fuus dei-saltē quatter in die in aurora ante prandium p horam ⁊ ante cenā bis cū vadit ad lectuꝫ liniat oculos suos interius ⁊ exterius ⁊ erit ei presidium singulare. ¶ Secundum remedium est hoc. ℞. aloes epatici ʒ. ii. puluerizentur subtiliter ⁊ cum succo ros. formētur pillule ex omni. ʒ. vi. ⁊ a quarta die purgationis deinceps cum 4° sero recipiat vnam cum vadit ad lectum. ¶ Tertium remedium ē hoc. ℞ ligni aloes. ʒ. i. ß. folii. ʒ. i. macis. ʒ. ii. violaꝝ floꝝ endiuie ⁊ acetose. ana. ʒ. i. ß. puluerisentur omnia per se. Deinde comisceantur bene conquassan°. Deinde de h° puluere hic vir vsqꝫ ad finē martii cū vadit ad lectum pulverizet et anteriorem partē capitis per medium eius per quattuor digitos superaspgendo q̄titatem sex gnoꝝ ordei ⁊ cum apponet secundum tunc cum setula confricando deponet primuꝫ. Et hec quidem instrumēta videnť satis conueientia vsqꝫ ad medietateꝫ mensis martii vel finem eius. ¶ Cum autem aduenerit medietas mensis martii tunc iste vir omni mane in aurora cum conditionibus euacuandi superis tac-tis accipiat. iiii. ʒ. hiere simplicis galiēi cum. ii. ʒ. aque maiorane calefacte ⁊ obfnct post ipsuꝫ sicut de aliis euacuantibus dcūꝫ est. ¶ Tertium vero speciale remedium ē hoc. ℞. peucedani arthaite vtriusꝫ aristotolo. bachaꝝ lauri ana. ℳ. i. bulia nt in bona q̄titate aque vsque ad consumptioneꝫ medietatis ⁊ cum hac aqua calida p horam ante cenaꝫ abluat omni die pedes suos a genibus vsqꝫ ad plantas. ¶ Tertium remedium est vt memor sit apponere capiti puluerces vt in ca° precedenti dictum est solum omni 4ª die semel. ¶ Tertium remedium principale est vt cum accipit istuꝫ puluerē super caput semp accipiat vnā de pillulis ante scriptis. ¶ Quartuꝫ remediū est hoc. ℞ costi staphisagrie piperis albi calāi aromatici ⁊ cubebaꝝ ana. ʒ. i. liquiritie mundate ⁊ minuti incise. ʒ. i. piretri bene triti. ʒ. ii. ß. buliant in. vi. lib. aq̄ vsꝫ ad consūptionē medietatis. ⁊ ex hac aqua calefcā accipiatur cyathus cum. ʒ. i. zuccari duaꝝ coctionum. ⁊ tunc patiens accipiat de ea in ore suo bis bene lauando ipsū. ⁊ 3ª vice gargarizet. ⁊ sic reuoluat opatioūe a collutione ad gargarismū. ⁊ econuerso vsꝫ ad consūptionē dci cyathi. et ita faciat p horā et dimidiā ante cenā solū mediū cyathuꝫ illius decoctionis consumendo vsꝫ ad cōplementū totius decoctionis. et hec sufficiant ei cōtinuata vsꝫ ad principiū geminoꝝ vel medietatē maii. ¶ Cuꝫ autē aduenerit estatis principiū vtať quinqꝫ remediis infrascriptis. Primū. ℞ aque berbene aque eufragie ana. ʒ. i. aque feniculi. ʒ. ii. misce ⁊ accipiatur in aurora mediocriter calefcē post quaꝝ sūptionē īmediate deglutiat pillulaꝫ vnā factā de aloe abluto. a. vi. p. ʒ. cū suco ros. Erit eni modus digerendi materias ⁊ attrahendi eas a superioribus ad inferiora medio tractu diuersionis ⁊c. ¶ Scḋꝫ remediuꝫ est hoc. ℞ succi arthanite. ʒ. ii. aque mellis. ʒ. iii. calefiat totū ⁊ ē eo actu tepido vel mediocriter calido circa horā xi. oī die semel a fine maii p totū mensē fiat tractus leuiter p nares ter ex vnaquaqꝫ ipsaꝝ in spacio vnius hore. Et attēdat ꝙ quādo attrahit hac aquā habeat sēp os plenū aqua tepida et zuccarata. vt melior fiat illius caputpurgii ingressus aliter nihil faceret. ¶ Tertiū remediū est vt cū aduenerit principiuꝫ mensis iulii oī singulo vel ter no mane deglutiat coclear vnū xilobalsai cōditi. Et si ꝑpter necessitatē celebrandi non posset recipere illud in mane recipiat ipsuꝫ in sero per tres horas ante cenā. ¶ Quartuꝫ remediuꝫ est. ℞ fellis gazelli vel capreoli fellis saboth piscis. et est lucius fluuialis ana. ʒ. ii. fellis caprini. ʒ. ii. ß. aque mellis libram. ß. eufragie ligni aloes ana. ʒ. i. ß. puluerizentur omnia puluerizanda et misceantur bene ad inuicem in ampulla bene grossa. et circundetur ipsa argilla bene ēplastrata ad grossitudinē vnius digiti. deinde ponať in furno post extractionē panis. et ibi dimittať tota nocte deinde extrahatur ab āpulla argilla illa. ⁊ reseruetur colliriuꝫ in sua āpulla bene obturatuꝫ. De isto eni post finē mensis iulii incipiat mane ante cibuꝫ ponere in oculis cuilibet oculo vnā guttam decumbendo sup spinā in antro obscuro. ⁊ hoc colliriuꝫ erit sibi sēp vtile oī ꝓcessu vite sue. ⁊ est remediuꝫ magne vtilitatis. ¶ Quintuꝫ remedium est hoc. ℞ granoꝝ feniculi aisi carui leuistici ana ʒ. ß. se. gallitrici vel floꝝ eius. ʒ. ii. aloes prepati.

ʒ.i.ſalis gēme.ʒ.ſ.cū ſuco rapaꝝ viridiū fiant pillule de quibus hic vir a principio menſis augu ſti vʒ ad mediū octobris accipiat vnā paꝝ ante cenā ⁊ aliā tertio ſero poſt ipſā p duas hōas poſt cenā.⁊ ita reuoluendo ꝓcedat ab illa que ante il lā quā poſt cenā accepit vʒ ad mediū octobris ⁊ cet. ¶ Cū ergo iā aduenerit medietas octobris. tunc incipiat vti tribus remediis infraſcriptis cō tinuando ea vʒ ad mediū nouēbris.⁊ tunc incipi at vti remediis diurnis.que poſita ſunt in ſuperi ori caº regis medicinalis. ¶ Primū autē inſtru mentoꝝ eſt hoc.℞ reſine electe bene attrite.ʒ.ii. amcos amomi ligni aloes ana.ʒ.ſ.ābre.℈.vi.mu ſci.℈.ii.macis.ʒ.i.ſ.violaꝝ floꝝ nenufaris ana. ℈.ii.diſſoluatur reſina cū ſuco roſaꝝ ⁊ cū ſufficien ti quantitate cere fiat cerotum bene tenax de quo extendatur ſuper panno de grana latitudinis me diocris ſpāſe.⁊ applicetur raſis pillis ſup anteri ori pte medii capitis.et ibi continue adhereat.⁊ ſi deponeretur creſcētibus pillis reiteret̄ raſura et apponatur ſcdʒ cerotum. ¶ Scdʒ vero reme- diū eſt hoc.℞ oppoponacis ſerapini ana.ʒ.i.ſ. reſine.ʒ.iii.euforbii.ʒ.i.calami cōbuſti auripig- menti ana.ʒ.ii.incorporent̄ ſimul cum aqua ſalis armoniaci.et fiat cerotum longitudinis ſubmiſ- ſis et applicet̄ poſteriori pti que dr̄ alteraten.et eſt locus vbi coniungitur finis colli cum pricipio ſpatulaꝝ.adhereat ergo cerotum illud tanto tpe vt ptē excoriet ita vt educat̄ virulentia ab ipſa. et tunc curetur cum vnguento apl'oꝝ p ſpatium duoꝝ vel trium menſium. ¶ Tertium remediū eſt hoc vt.ſ.hoc tpe iſte vir oī ſeptimana ter vł ſal tē bis maſticando deglutiat vnū mirobalanū cō ditū.⁊ ſic reuoluendo curā per tēpora anni ſpero ꝙ mīa clementiſſimi ieſu ducetur ad ſanitatē. et preſeruabitur ab euentu predcōꝝ accidentiū ad que paratus eſt.Et hec ad laudē oīpotentis ſuffi- cere poſſunt ad recuperandā ſanitatē quā ſibi in ptiri dignetur miſericors deus qui eſt benedcūs in ſecula ſeculoꝝ.Amen.

¶ Conſilium de plenitudine capitis ex multa mate ria flegmatica ex qua paratus eſt incurrere dolo res iuncturaꝝ precipue ⁊ alios dolores.

Ste nobilis alamanus egrotat plenitudine capitis a multa ma- teria flegmatica deſcendente ad partes inferiores que recipitur i muſculis ſpatulaꝝ ⁊ quādoqʒ mł tiplicata tranſit vʒ ad lumbos renales.⁊ recipit̄ etiā in renibus.⁊ eſt cā doloris extenſiui ⁊ graua tiui in predictis partibus. Et quādoqʒ hec mate ria multiplicata ⁊ in renibus retenta a calor̄ po tenti epatis ⁊ renū conuertitur in multas arenas ex quibus ſatis preparatus eſt ad generationē lapidis in renibus.⁊ ꝓpter ſi erit homo mł'to coi tu vtens ⁊ multitudine vini albi ⁊ valde fumoſi ⁊ multitudine aromatū ⁊ forti equitatione ſup eqs laborioſe incedentibus. Ex quibus etiā omnibus facile eſt videre qualiter iſte eſt prepatus ad do lores iuncturaꝝ.⁊ iā apparet in eo principiū ſu- ſpectionis taliū doloꝝ in eo. qꝛ iā pluribus ante diebus paſſus eſt dolores in coxis vʒ ad genua. Pro regimine igr̄ eius euitet viſus ciboꝝ mł'toꝝ ⁊ ꝓpter pinguiū ⁊ lacticinioꝝ paſtiliū leguminū ⁊ reliquoꝝ ventoſoꝝ vt cepe allei raphani enule poroꝝ ⁊ ſimiliū.Euitet etiā vina fumoſa vt tac- tū eſt ⁊ coitū ⁊ forte exercitiū ⁊ ꝓpter poſt cibū Procuret purgare ſe a tpe preſenti p totū hunc menſē.aut ſaltē vʒ ad medietatē maii cū hoc mīo ratiuo.℞ electuarii indi.ʒ.iii.agarici electi.ʒ.ſ. ſalis gēme.℈.ii.ʒʒ.℈.vi.accipiatur totū calidum cū aqua mellis in aurora.⁊ tardetur cibus eius p ſex horas.accipiendo tamen poſt quintā horā v- nā ſcutellā brodii macri cū.ʒ.ſ.zuccari al. Acce pto minoratiuo accipiat hoc digeſtiuū qd̄ contīu et ſex vel ſeptē vicibus vtendo toto hoc tpe regie laudabili ciboꝝ ⁊ potuū.℞ ſirupi de eupatorio. ſirupi de calamento oximellis cōpoſiti ana.ʒ.ſ. aque bethonice aque abſinthii ⁊ ſaluie ana.ʒ.i.mi ſce accipiatur calidū ⁊ poſt ipſū tardtur cibus qt tuor horis. ¶ Accepto digeſtiuo mane in aurora accipiat hoc ſolutiuū.℞ pillulaꝝ de ſarcocola.℈. ii.pillulaꝝ de reubarbaro.ʒ.ſ.boni ponderis re formentur pillule.vii.cū electuario ſuci roſ. Si autē diebus quibus aſſūit digeſtiuū venter eēt ſti pticus accipiat oī ſero vnā de pillulis iſtis.℞ a- loes abluti cū modico aque maiorane calide.ʒ.ſ maſticis cubebaꝝ ireos ana.℈.iii.ſalis indi.℈.v. reformentur pillule cū ſuco roſ.ex oī.ʒ.vi.⁊ acci piatur ex eis oī ſero inmediate āte cenā. ¶ Poſt ꝙ vero fuerit purgatus diligenter oī mane cum ſurget a lecto lauet ſe ab inguinibus vʒ ad plan- tas pedis cū forti lixiuio in quo cocte fuerint nu ces cipreſſi vlqʒ ad.xl.⁊ ſit calidū.Et iteꝝ tēpore quo ſe abluit accipiat ſemper ante prādiū ⁊ cenā per mediā horā rotulā vnā iſtius confectiōis.℞ ſpēꝝ electuarii de acoro.ʒ.ii.ſpecieꝝ pliriſarcho ticon.ʒ.i.zuccari al.lib.ſ.cū aqua maiorane fiat confectio in rotulis medie.ʒ. ¶ Cōpletis autē iſtis ſi remanebit ſanus bonū eſt.ſi autē non expōat ſe ad balnea que inueniuntur in dioceſi ciuitatis pa due in quibus balneet ſe bis in ortu ſolis.⁊ in 23ª hora.⁊ non ſtet in balneo infuſus amplius quā p mediā horā.Et caueat ſibi a potu oī dū eſt in bal neo.⁊ poſt illud p horas duas.⁊ etiam a coitu ⁊ a ludo mulieꝝ.

¶ Conſiliū de mala cōplexione cerbri frigida ⁊ hūi da cū multa materia flegmatica aquoſa ⁊ mucil laginoſa multotiens.Aliquādo autē ſalſa ⁊ aceto ſa que quandoqʒ deſcendens ad pectus inducit tuſ ſiʒ cū raſcatione ⁊ mala cōplexione calida ⁊ ſicca ipſius epatis.Ex quibus ꝓuenit in toto capite do lor grauatiuus ⁊ freq̄nter multaꝝ ventoſitatū et vapoꝝ in eodē motus ⁊ cōgregatio. Capl'ʒ priū

Iſpoſitio huius nobił ragulei pri cipalis eſt mala cōplexio cerebri frigida ⁊ humida cū multa mate ria flegmatica aquoſa ⁊ mucilla- ginoſa vt in pluribus.Raro autē ſalſa ⁊ acetoſa.Ex quibus ꝓuēit in toto capite do lor aggrauatiuus ⁊ freq̄nter multaꝝ ventoſitatū ⁊ vapoꝝ in eodē motus ⁊ congregatio.Unde non raro materie predicte catharrizantes ad pectus multiplicant in eo ſputū cū multa raſcatione fre q̄ntius ⁊ raro cum tuſſi.i qº qdē ſputo qnqʒ acrdo repreſentatur.qꝛ pp multā eius q̄titatem ⁊ frigi ditatē ſapor talis acquiritur. ¶ Cauſa vero ꝓpt̄ quā in eo freq̄ntius ſalſedo ꝙ acredo repitur ē ꝓ pter materiā colericā in epate ſuo qd̄ a generoē

valde calidū est multiplicatā que colerica materia potuit capiti comunicari p modū euaporatōnis. aut q2 sil' per venas cū sanguine in ,pp2ia substantia ad caput delata est. pp quā cām etiā i eius oculis citrinitas continua sp apparet. ⁊ totius faciei colo2 ad citrinū vgit. ⁊ in o2gano auditus eius quandoq3 tinitus p2esentia non abscedit. Vnd ⁊ facile videri pōt. pp qd ante oculos eius delusiones apparent interio2ꝝ 3° ⁊ 3ª tertii tractatu 4° imaginationes appellāte. ¶ Ex quoꝝ iteꝝ fundamento aperte deduci pōt cuiusdā difficultatis anhelitus interpollata exacerba° que ad spēz asmatis q̄dā ad quā patus est ex p2edcāꝝ materieꝝ fluxu deduci pōt. vt colligitur. 10ª tertii tractatu 2° ca° de asmate. Hec enī egritudo quādoq3 reuoluitur p periodos in exo2dio capituli illius legēdū. Leuiter igitur pōt concludi insup frequens oppillatio in eius epate adueniēs cū tensione aliquanta ⁊ dolo2e non leui molestās ipsū. Qualiter eiꝫ materie ab epate ad caput delegari possunt. taliter ⁊ facilius flegma a cereb2o ad epar facile effundi posse non videtur difficile. ¶ Colligitur igitur i sūma lapsū istū cōplicatū esse ex mala cōplexione frigida ⁊ humida materiali ipsius cereb2i. mala cōplexione calida ⁊ sicca epatis. que ambe deteriorē lapsū efficiūt inter alios vt 5ª tertii ca° d̄ causis catarri in lrā colligitur. Sūt autē lapsus isti variis accidentibus superius tactis concomitati vt grauitati ventositatibus capitis. Tinitui auris ⁊ imaginationibus oculoꝝ multitudī sputi excr̄atiui ⁊ rascatii. tensionibus ⁊ opillationibus epatis ⁊ dolo2ibus eius que oīa valde facile signis ,p p2iis monstrari possunt. que q2 in enarratiōe cārū virtualiter includuntur dimittantur ad p2esens. ¶ Colligendū igitur ex p2edictis q̄ dispositio talis difficulter ⁊ cū magno labor̄ curari pōt Et indiget regimine p res non naturales ⁊ medicinales mlt̄ū sciētifice mensuratas. Quod appareꝫ q2 ea que caput calefaciendo ⁊ exiccando cōferēt omnia fere talia epatis discrasiam predictam deteriorem efficerent

¶ Capitulum secundū de regīe p dietaꝫ.

Regatur igitur primo ciuitate regione camera vel loco habitationis aerem habentibus paꝝper ad caldum et siccum inclinatuꝫ ⁊ non excellenter Quare fugiat locum ventosum humidū subterrāneum antiqua ⁊ testudinalia edifitia habentem ⁊ ,ppe aquas ⁊ flumina ⁊ reliqua hūectatōe mlta nocentem. Similiter euitet caputeos ⁊ vestes mlto sudore infusas caput pectus ⁊ corpus ad opillationes preparantes. ¶ Dimittat etiam cibos vaporosos vt sunt pinguedines omnes legumina et aquosa cibaria omnia vt fructus recētes. vt cerasa ⁊ fabas. Effugiat etiā fria cibaria valde vt lac ⁊ sibi similia. Item ⁊ viscosa omnia cibaria vt pisces cutes ventres neruosas ⁊ viscosas al'ium ptes. Dimittat etia acuta cibaria valde vt alleum cepebulbum raffanum sinapismum. ⁊ genera omnium sallamentoꝝ. In reliquis autem cibariis preter hec genera regatur suo modo. ¶ De vino autem vtat̄ vino nō valde acuto vel fumoso oppaco grosso vel viscoso. vinum autem eius sit colore albuꝫ vel gauꝫ cerasolcum dictū substātia subtile nllo° grossum ⁊ sit diafanum ⁊ non turbidum. In sapore aliquantam dulcedinem non tamē excellenter sed mediocriter eleuatum. aut sit mediocriter

ponticum ⁊ bruscum. lꝫ non ita mihi placeat hoc secundum sicut primum Omne autem tale arōaticitatem habeat notabilem. ¶ Aqua vero eius sit ex bono fōte vel fluuio accepta diafana substātia subtilis vnctuositatis ⁊ limositatis ptem oēꝫ excludens. aut ex puteo electam mineram habente. aut de cisterna accepta. Ab aqua salcedo omīs excludatur q̄lis solet h2i salsedo i cisternis citatis venetiaꝝ vt in pluribus. ¶ Exercitio aūt vtendum est a nobili isto mane in recentiori diei pte ⁊ hoc i diebus caloris vt a principio aprilis vsq3 ad medium octobris. Reliquo vero tempore exercitari magis conueniret in sero ⁊ ante cenam Melius autem excercitium est passim mediocri frequentia ambulare aut equis supersedere q̄ nauibus vehi ⁊ curribus. ¶ Multā autē ciboꝝ inanitionē euitare dꝫ ⁊ maxīe in diebus calo2is pp debilitatē ⁊ inflamationē ad que paratus est argumento accepto a distēperie epatis sup2ascripta lꝫ ad abstinentiā inclinare magis q̄ ad ciboꝝ q̄titatē multā sibi conuenientius videret̄ ,ppt malā cōplexionē frigidā ⁊ humidā sup2ascriptā. In sūma igitur ab abstinentia discedat saltē frequēti Vtatur autē ciboꝝ q̄titate cōuenienti qua stomachus non grauetur. nꝫ in eo potus fluctuare percipiatur. Ex quibus vires co2po2is restauratas pseuerare percipiat. Et si quandoq3 a mediocri ciboꝝ ⁊ potuū q̄titate sccedendū contingeret ,pbabiliter defendi pōt qō minus malū est ad mensurā auctā ascendere argumento sūpto ab etate q2 consistens est vt a digestiua stomachi que conuenienter se hꝫ. ⁊ a tpamēto epatis superius assignato In sōno autē sicut ⁊ in ciboꝝ mensura non minus sapienter ager̄ dꝫ. Sōnus enī lōgus parūp equali āplio2 videtur conuenire magis q̄ b2euio2. viuificat enī aīalēꝫ virtutē. lapsuꝫ cereb2i co2rigit materias frigidas digestioni disponit. digestiōes p2imā ⁊ scdāꝫ melius pfici facit. nꝫ ex eo augmētū flegmaticū in cereb2o ⁊ reūatismuꝫ ad pectus timenda sunt ⁊ non āplio2. capite conuenienter eleuato ⁊ tecto. super dextro latere p2ius. deinde super sinistro do2miendo. Resupinas autē dōmiendi figuras ⁊ alias p2eter istas euitet ,ppt cām notā. ¶ Accidentiuꝫ autē aīe tristantiuꝫ timer̄ facientiū ⁊ occupationes mel'icas ip2imentiū euitꝫ occursū. ⁊ maxīe oēꝫ ,ppter quē ⁊ a sōno ⁊ excerciti o ⁊ ho2a conuenienti assūptionis cibi sepet̄. aliter non sibi leuis periculi onus incūbet.

¶ Capitulū tertiuꝫ de r̄gie p medicinalia.

De regimine vō mediciali sollicitus esse dꝫ ex scq̄ tibus. Igitur die decia quinta huius mens̄ mane duabus ho2is ante diē accipiat hoc mino2atiuuꝫ cū medio cyatho aque calide cū zuccaro cocte cōmixtū. post cuius assūptionē imediate do2miat p ho2ā vnā. deinde vigilet ho2is quattuo2 post q̄s bibat cyathū magnū aque o2dei cocte cū zuccaro post quā p ho2ā accipiat p2andiū. ¶ Est autē mino2atiuū tale. ℞ manne electe. ℥. i. ʒ. reupontici electi. ʒ. i. salis gēme. ℥. i. squinanti anisi ana. ℥. ii. aque cico2ee aque eupato2ii ana. ℥. i. ʒ. remaneāt infusa per diē naturalē. deinde colentur ⁊ conuenienter exp2imantur ⁊ bibatur totū vt sup2a. ¶ Post mino2atiuū p̄dictū accipiat hoc digestiuū quousq3 videbit in v2ina nubē albā in fundo ⁊ sedentē coniuntaꝫ ⁊ transparentē. ⁊ accipiat hōa p̄dicta calidū ⁊ post eius assūptionē tardet cibū q̄t

tuor horis ad minus. ℞ sirupi de ēdiuia. ℥. i. liqz de sticados. ℥. ʃ. aque cicoree pp epar. aque absinthii ꝓpt̃ stōachū. aque mellisse ꝓpt̃ cerebrū ana ℥. i. misce. Post illud autē digestiuū eradicet materia cū hoc solutiuo. ℞ pillulaꝝ de hiera ma. pillulaꝝ de reubarbaro ana. ℈. i. pillulaꝝ d̄ sarcocolla. ℈. ʃ. reformentur sex cū modico cassie. ⁊ accipiantur hora ⁊ conditionibus vt de minoratiuo stomachi dcūz est obseruari. Fcā eradicatione mat̃ieꝝ transeat ad confortationē p̄dcōꝝ mēbroꝝ cum hoc electuario cōplicante virtutes cerebrales stomachales pectorales ⁊ epaticas. ℞ floꝝ anthos. M. ii. ipiconis saluie bethonice sticados pulegii isopi liquiritie cinamōi electi ana. ʒ. i. ʃ. rosaꝝ violaꝝ spodii florū eupatorii ana. ʒ. i. ʃ. se. ēdiuie scariole cuscute ana. ℈. i. capill̃. ven. prassii aristo. ro. fu. meu. ana. ℈. ʃ. granoꝝ fisticoꝝ per diē naturalē infusoꝝ in aqua maiorane. ℥. iiii. zuccari al. ℥. iii. mellis roſ. colati lib. ʃ. fiat electuariū de quo oī mane in aurora accipiatur vꝫ ad q̄titatē ℥. ʃ. ⁊ in hoc stat fundamentū curationis oiūz dispositionū p̄dictaꝝ. Adhuc etiā si post p̄dictaꝫ purgationē stipticitas vētris inualesceret. aut gr̄a cōplete abscisionis reliquiaꝝ materieꝝ. vtat̃ istis pillulis ex quibus accipiat quandoqꝫ vnā vꝫ ad duas bis in septimana ⁊ parū ante cenā. aut accipiat ex eis bis in mense in aurora quinqꝫ. vt d̄ minoratiuo ⁊ eradicatiuo dcūz est ⁊ sunt iste. ℞ aloes epatici electi. ʒ. vi. infundantur in. ℥. v. aque cicoree cū istis speciebus. ℞ masticis reupontici agarici. ℥ℨ. spice nardi ana. ʒ. ʃ. diagridii. g̃. v. exponatur soli vꝫ ad consūptionē aque. deinde iteꝝ remoueatur. ⁊ sic fiat ter. ⁊ formentur ex eis pillule ex oī. ʒ. vi. ❡ Ad hanc etiā intentionē confert talis confectionis vsus. ex qua p totā istā estatē vti pōt accipiendo rotulā vnā imediate ante prādiū ⁊ cenā. ℞ trociscoꝝ de viol̃ descriptione Mesue ī antidotario electuarii de xiloaloes descriptiōe Auicene 5° canone sūma pª ana. ʒ. i. speꝝ diarodon vsualis. ʒ. ʃ. zuccari al. lib. ʃ. fiat confectio solida in rotulis pnis. Confert insup freq̄ns vsus ablutōnis pedū cū aqua decoctionis viol̃. roſ. folioꝝ salicis ⁊ nenufaris ⁊ camōille in estate qbus addātur folia saluie lauri ⁊ rorismarini in hyeme ⁊ fiat ablutio sp ante cenaꝫ. Utile etiam multū est sepe caput fricare ⁊ freq̄ter pectiare. Ablutiōe autē capitis non vtatur freq̄ter ſꝫ sufficit bis in mēse caput abluere. facta sēp illico ipsius exucatione conuenienti. ❡ Confectio bona ad attrahendū catharros a capite ⁊ faciēdū expuere ⁊ excreaȓ materias viscositate ⁊ frigiditate in colatorio gutture ⁊ isofago inuiscatas. ℞ penidiaꝝ. ℥. iii. prassii isopi oppoponacis aristolo. ro. ana. ʒ. ʃ. ireos. se. vrtice ana. ℈. i. liquiritie āisi capill̃. ve. ana. ʒ. vi ⁊ croci piperis al. ⁊ lon. ana. ℈. ii. zuccari al. ℥. iiii. aque sublimationis prassii q̄tū sufficit. ⁊ fiat confectio solida in rotulis pnis. Hec sunt que iudiᵒ meo vtiliora fieri possunt in casu consilii. Amen.

❡ Consiliuꝫ de monopagia periodica a colera vitellia. De ablatiōe olfatus. De scothōia. De corruptione digestiue. De dolore renū. De epate calido ⁊ sicco. De constrictione fluxus emoroidalis. De motu termulo cordis ⁊ de omnibus causis ⁊ curis.

Nec mens mea otiosa forsasse vt crēdo delitiis vilesceret. Ne quoque fructuosa mihi ⁊ consueta cōteplatio in scibilibus ⁊ operabilibus sapientie medicinalis ab hōesta. exercitatione desisteret. Reꝫ mihi nuper ardua cōteplatione dignā humane speciei pendula fragilitas condonauit. Est enī nobilis quidā ziliolus de vrsinis ⁊ cōmendatissimus adolescens variis dispositionibus et anxiose satis affligitur. ex aliquibus quoꝝ neuter decidentie ⁊ tertii significati d̄ nominari pōt. non nullis vero egritudinibus laborans dici pōt. Est enī vir iste laborat soda pyodice affligente ipsū aliquando post. xx. dies. aliqn̄ vero freq̄ntius. Et est cū hoc dolor iste capitis ī anteriori parte eius vꝫ ad oculū eueniens ⁊ perdurans non raro. xv. vel. xx. diebus qui non solū etiaꝫ sensu tactus intrinsecus. sed in exteriori parte etiam percipitur. ❡ Scd̄a vero principalis dispositio ipsius est egritudo simplex sēper in eo existens. ⁊ est apta permanere pp fixionē suā. nisi aliter eidē diuina ꝓuidentia. aut medicinale beneficiū subueniat. que quidē est odoratus ablatio per quā a cuiuscūqꝫ odorabilis perceptione priuatus est. ❡ Tertiū vero principale accidens est dispositio scothomica. que etiā coniuncta est imaginationibus que non aliud īportant q̄ corruptā eē opationē visiue potentie. ita vt eidē appeat in aeȓ exterius percipere sensata vel formas vel colores q neq̄q̄ in aere reperiuntur. velut sunt nebule azurino ⁊ rubeo colore colorate. a quibus cū contigit ipsū remanet eidē in toto capite dolor. ❡ Quartū vero accidens est cōplicata dispositio stomachi ex diminutione ⁊ corruptione opationis digestiue ipsius. Scribit eñ q̄ dimiūte digerit. ⁊ sentit ī stomacho suo ardorē qui non aliud īportat q̄ corruptionē digestionis p quā obiectū. q2 cibus ī quod debet opari digestiua potentia permutatuꝫ ē ad inflamationē vel adustionē. ❡ Quintū vero accidens est dolor in renibus interpollate affligens ipsū ⁊ non assidue. ❡ Sextū vero accidens eius est epatis ipsius a ꝓprio tpamento pmutatio ad caliditatē ⁊ siccitatē notabiliter intensas. p quā etiaꝫ notabiliter solet ⁊ pluries colerice febricitare ❡ Septimū vero accidens ī eo est fortis ⁊ fixus fluxus emoroidaꝝ constrictio. que tamen in eo non raro fluere solebant ⁊ multū. ❡ Octauū vero accidens est motus tremulus cordis ꝓpter quē vir iste freq̄ter conducitur non solū ad defectū aiositatis sed lipothōiā. ⁊ etiā ad verā sincopiꝫ. ❡ Hec ī sūma est huius viri dispositio aggr̄gata. in qua si contēplatur quispiā subtiliter meditari dꝫ. appet q̄ difficile satis erit inuenire modū saluandi euētū hoꝝ accidentiū an ab vna ⁊ eadē cā ꝓueniant an a pluribus ⁊ diuersis. Et in dubio non minus videtur esse difficile curationis instrumenta cōuenientia repire. ꝓpter quod circa ea videtur mihi contēplandū esse vt nunc sequitur.

❡ Sectio scd̄a narrat cās illoꝝ accidentiū ⁊ declarat ea per signa conuenientia ⁊ continet octo capitula ſꝫ numeꝝ accidentiū p̄dcōꝝ.

❡ Capl̃m primū de cā monopagie piodice. Primū capitulū inuestigat causas primi accidētis. s. doloris capitis huius viri. quoniā nemo intromittere dꝫ manū suā ad medicinā nisi doceatur ī primis vt scripsit Gal̃s 2° creticoruꝫ 3° caº. Ideo

antequam enuntiem aliquid de modo curationis harum dispositionum. oportet ut in primis doctus sim de essentia ipsarum. Est itaque dolor huius viri. quia essentiale nocumentum cerebri ipsius et per colligantiam ipsius capitis ad cor et stomachum et epar principaliter. quod quidem facile intelligi potest. quoniam in capite huius viri per viam indigestionis multiplicata sunt flegmata accidentaliter grossa magis quam naturaliter. quoniam vir iste habet epar et renes notabiliter calidos. Vapor ergo a sanguine et colera a predictis membris eleuatus occurrens flegmatice materiei in cerebro inuente per modum resolutionis reddit flegma grossius quam naturaliter existat. Et quoniam vir iste habet ex naturali compositione cerebri vias angustas ut ex sensu visus comprehendi potest. Et etiam hoc apparet eo quia per comunes vias effusionum nihil euacuatur. aut parum de eo quod in cerebro habundat ideo materia hec flegmatica commixta colere valde facile membrum. vel vias cerebri naturaliter strictas opillare potest cum non deficiat ex parte membri vel viarum. vel ex parte materiei. Hec igitur materia in cerebro multiplicata et in panniculis eius dolores facit ut plurimum extensiuos et grauatiuos ex parte dominii flegmatis et pungitiuos ex parte mixtionis colere. ¶ Unde ex his concluditur quod hec est soda proueniens a materia flegmatica grossa et colerica inuicem commixtis. Et sequitur ex illo quod hic dolor est a colera vitellina proueniens. Et sequitur 3° quod hic est dolor anterioris partis capitis. Et sequitur 4° quod hic dolor debet denominari monopagia unius partis. Et sequitur 5° quod hic dolor non est emigraneus denominandus. quoniam licet iste dolor sit unius medietatis anterioris. scilicet distincte a posteriori. non tamen est emigranea. eo quia emigranea importat dolorem unius medietatis capitis. scilicet distincte a sinistra vel econuerso ut scripsit Cornelius celsus primo practice capitulo de emigranea. Et sequitur ultimo quod hic dolor est piodicus nominandus eo quia reuoluitur reuolutione afflictionis per numerum dierum inter unam pyodum et alteram interpositarum.

At vero iterum ex predictis declaranda sunt tria Primum quidem est quare dolor iste magis anteriorem partem occupat quam aliam capitis. Dicendum itaque quod causa est duplex. Una quidem assignanda est ut hic dolor eueniat partim per colligantiam stomachi aut mirach. Hec enim duo membra talem dolorem faciunt in anteriori parte. ut prima tertii tractatu 2° ca° 7° dum inquit. Sed ad illud. id est soda quandoque significatur ex parte doloris. que cum fit cum coitate stomachi plerumque incipit in anteriori parte capitis et infra parum. et que. scilicet soda fit causa mirach declinat ad anteriora valde. ¶ Et ex hoc fundamento soluere potes facile quare dolor iste occupat omnem partem frontis usque ad medietatem coissure sagitalis dum dixit Auicena ad anteriora valde. id est ad totam anteriorem partem declinat talis dolor Possunt autem predicte partes. scilicet stomachus et mirach comunicare magis anterioribus partibus capitis quam aliis propter plura. ¶ Primum est quod si talis soda fieret per colligantiam non absolutam ab anterioribus partibus ad anteriorem aliis paribus facilius potest eleuari vapor vel materia ad anteriorem partem capitis quam ad alias propter rectitudinem aspectus. ¶ Et secundum motiuum est quia vapor vel materia maiorem propinquitatem et rectitudinem habet ad anteriorem partem dum eleuatur a stomacho vel mirach. quam ad posteriorem vel aliam partem capitis. probatur quia venarum et arteriarum per quas a mirach et a stomacho transire potest ad caput velut vapor vel materia maior est rectitudo ad anteriorem quam ad alias partes capitis igitur etcetera. consequentia patet et antecedens arguitur eo quia a superiori parte chilis ascendentis ramificantur vene que immerguntur in panniculos cerebri interiores et exteriores. ¶ Tertia ratio est quia cum hoc quod hec membra sunt rectiora et propinquiora ad caput. vene tamen predicte et arterie iterum latiores et apertiores existunt. ¶ Et 4ª ratio est euidens eo quia cum stomachus sit substantia prednio neruosus comunicat in natura cum substantia panniculorum cerebri. immo in se maiorem sensationem habet quantum ad os suum quam habeant panniculi ipsius cerebri. ¶ Et. 5ª. ratio est quia aliis paribus quodlibet vere leue nocumentum illatum ori stomachi ledere potest caput vel panniculos cerebri magis quam nocumentum existens in renibus epate et splene potentius. ¶ Ultima ratio et ad huc euidentior est propter colligantiam stomachi ad ipsum caput et maxime ad panniculos cerebri etiam maiorem alicuius membrorum inferiorum ad ipsum cerebrum. eo quia os stomachi colligatur panniculis cerebri et cerebro per neruum reuersiuum inuoluentem os stomachi circumquaque ramificatum sexto pari neruorum a medulla cerebri seruientium ut patet prima primi doctrina. 5ª. summa 3ª et ca° 2°

Per has itaque rationes aut ipsarum plures apparet quod rationale est per colligantiam stomachi et mirach ad ipsum cerebrum nocumentum in predictis existens facile posse comunicari anteriori parti magis quam posteriori. ¶ Et si argueretur contra hoc quia saltem non videtur teneri posse dolorem in anteriori parte capitis prouenire saltem per nocumentum mirach. cum mirach ipsum non habeat tantam colligantiam ad cerebrum et panniculos quam stomachus. ¶ Huic motiuo dicendum est quod licet ipsum mirach non habeat ad cerebrum colligantiam tantam quantam habet stomachus ad ipsum. non tamen ita immediate. tamen nocumentum ipsius mirach facile comunicatur stomacho. et exinde facile peruenit ad cerebrum

Secundum vero principale declarandum in materia hac est quare dolor iste pyodicus est. videtur enim quod debet esse manliuus. eo quia in cerebro inuenitur mala complexio accidentalis frida et humida a multitudine flegmatum contracta quia fixa est in cerebro. igitur continue ab eadem peruenit dolor. Item materia commixta ex flegmate et colera semper reperitur ibidem ut dictum est. et panniculi sunt membra sensibilia. et materia est conuenienter applicata. ergo semper ibi debet esse dolor. patet consequentia ex altiori scientia. eo quia ibi est agens passo disposito sufficienter applicatum cum temporis circumstantia igitur etcetera. ¶ Amplius materia illa in panniculis est quantitatiue et preternaturaliter aucta ergo saltem in panniculis cerebri debet agens facere extensiuum dolorem. consequens repugnat formali rationi doloris pyodici et experientie igitur etcetera. ¶ Pro solutione horum motiuorum verificandus est primo modus quo dolores pyodici in cerebro fiant. deinde soluende sunt rationes predicte et tales consimiles. Ex illo fundamento supponendum itaque primo. quod pyodi accidunt in egritudinibus dupliciter ut proposito presenti spectat. Primo quidem ratione specifice proprietatis inuente in humoribus. et hanc intellexit Auicena prima quarti tractatu 4° ca° de febribus apo

flematū dū inquit. ꝙ vnicuiqȝ hūori inest pyodus que sibi conuenit. ¶ Supponendū 2° ꝙ iterꝫ pyodicatio a materiebus ꝓuenire repit᷑ ꝓpt᷑ q̄titatē auctā materierꝫ. vel diutā ꝛ pp modū substātie earꝫ grossitudinē vel subtilitatē. fluxibilitatē. vel viscositatē. Et sunt ꝑmones Hal'i. scd̄o de drīis febriū penultio capitulo. Et intellexit hanc sentētiaȝ princeps pria quarti tractatu allegato capitulo de febre sextana dū inquit ꝙ mel'ia generat q̄rtanā. non ꝓpterea ꝙ ipsa est mel'ia. imo ꝓp̄ea ꝙ est pauca grossa. Uide qd̄ vult Auicena pyodū q̄rtanariorꝫ non solū sequi specificā ꝓprietatē mel'ie imo etiā q̄titatē paucā ꝛ grossitudinē eius. ꝛ per hoc conat᷑ ꝓbare aliquā materiā posse facer̄ sextanā ꝛ septenā febres. Si eniȝ materia determiate q̄titatis ꝛ grossitudinis facere pōt poxiūȝ q̄rtanariū quid repugnet ꝙ materia minoris quantitatis ꝛ minoris grossitudinis q̄ p̄dcā possit facere porismū tardius euenientē. sed pria facit poxismū quartanariū ꝓpt᷑ aliquantā actiuitatē ex pte quantitatis ꝛ modo subē ipsius ergo scd̄a faciet porismū tardius euenientē. pȝ consequentia qꝛ sic ex augmentata ꝓportione actiuitatis cū aliis pibus ꝓuenit velocitas effectus. ¶ Istis positis ponuntur conclusiones r̄sponsiue ad quesitū. Et prima conclusio est ꝙ dolor capitis huius viri quandoqȝ est pyodicus pyodo ꝓprie dcā que consequit᷑ specificā ꝓprietatē hūoris. ꝓbatur conclusio quia talis dolor consequitur tanq̄ cām agentē coleraȝ vitellinā. ergo dȝ peryodicar̄ pyodo de tertio in tertiū reuoluta. sed talis est ordinata aliis paribus igr̄ ꝛ cet. ¶ Scd̄a conclusio ꝙ contingit hūc dolorē in hoc viro esse continuū. ꝓbat᷑ conclusio. qꝛ sic a colera vitellina extra vasa mota vl' extraneata fit dolor tertianarius. ita ab eadē in ꝟenis contenta mota vel alterata ꝓuenit dolor continuus. consequentia pȝ eo qꝛ materia in venis contēta. aut sui multitudine aut maiori sua caliditate vel acuitate. aut qꝛ panniculus cerebri ꝓpinquior est pōt continue in eis subitā alterationē inducere magis q̄ cū materia fuerit extra venas posita. ¶ Ex hac conclusione potes soluere duo ꝓblemata. Primū est quare hic dolor quandoqȝ solū intenditur de tertio in tertiū. ꝛ iā apparet eius causa ex predictis. ¶ Scd̄ȝ ꝓblema quare hic dolor lȝ sit peryodicus quandoqȝ durat tribus vel quinqȝ diebus ꝛ non pluribus. causa enī accipitur ex parte obedientie materiei ad digestionē ꝛ r̄solutionē. ꝛ ex parte subtilitatis ꝛ paucitatis. ¶ Et sequitur ex hoc solo ꝓblematis tertii quare quandoqȝ hic dolor durat peryodice tamen reuolutus xv. vel. xx. diebus. hoc enī accipitur ex parte multitudinis grossitudinis ipsius materiei. ꝛ in obedientie eius ad virtuteȝ. Et solui pōt iterꝫ q̄rtuȝ ꝓblema. quare quandoqȝ hic dolor apparet pungitiuus inflamatiuus ꝛ pruritiuus. totū eiȝ h° ꝓuenit ex parte caliditatis intense materiei ꝛ ex pte subtilitatis eius. Et ex rationibus aduersis soluitur quintuȝ problema quare hic dolor quandoqȝ est grauatiuus ꝛ extensiuus. Primū enī solū sequitur ad magnā ꝓportionē flegmatis supra colerā. Scd̄ȝ vō sequitur ad ventositates ex tl'i materia genitas. ¶ Et sequit᷑ vlterius declarari posse ꝓblema sextū. quare hic dolor omī die affligit egrū. sic enī ex dnio potestatiuo colerice materiei sup flegmate pyodice ꝓueniebat tertionario. Ita ex potestatiuo dnio flegmatis supra colerā pyodice ꝓuenit cotidianarius. conseq̄tia pȝ. qꝛ non minus specifica ꝓprietas flegmatis facit pyodū cotidianā q̄ coler̄ tertianā. ¶ Soluer̄ vō ꝓblema de continuitate doloris apparet facile ex predictis Iaȝ iterꝫ apparet necessariū esse soluere difficultatē tertiā. que est quare hic dolor quandoqȝ. xv. qn̄que. viii. quandoque pluribus diebus durat. ꝛ quādoqȝ accelerat magis euentus eius q̄nqȝ vo tardatur. ¶ Dicendū igr̄ prio ꝙ cā minoris ꝛ maioris ꝓlixitatis eius pōt esse multiplex. Pria qꝛ virtus aliquando inuenitur potentior sup mat'ia in vna pyodo q̄ in altera. eo qꝛ ipsa non fuit debilitata ab excessu ꝛ regimie sex rerꝫ non naturaliū vel aliorꝫ plurimū contingentiū. Scd̄a vō cā pauce durationis est materiei paucitas ꝛ subtilitas. ꝛ econtra vero maioris durationis. ¶ Tertia vero causa pōt esse pororꝫ et viarꝫ expulsiōis maior aptitudo vna vice q̄ altera. ¶ 4ª causa eē potest ꝓpinquitas materiei ad vias expulsionis pp quā sequitur velocitas expulsionis eius ad extra. ꝛ mortalis resolutio sicut ad materiei sitū. opposi tū seq̄ egritudis elōgatio. Propt᷑ has itaqȝ cās apparet ꝙ vbi materia fuerit pauca ꝛ valde g°ssa. tunc pyodū faciet euenientē de septio in septimū. de octauo in octauū. ꝛ sic de aliis. Et econtra variata faciet pyodū velotioris euentus. Apparet etiā 2°. ꝙ vbi materia fuerit grossa ꝛ m'lta m'to tpe durabit peryodus ꝛ econtra. ꝛ sic de aliis correlariis que per te concludenda dimitto intelligendū esse. ¶ Et ex oībus istis inuicē collcīs diligens consyderator eligere poterit signa specierū huius sode distincta. quandocūqȝ enī in vitellina colera inuenitur quantitas ꝛ acuitas eius valde potens sup fl'ate. tunc dolor iste pcipitur cū inflamatione faciei pulsatione venarꝫ capitis inflamatione ipsius punctione. ꝛ mordicatione eius cū vigiliis siti amaritudine oris appetitu ad iracundiā ꝛ rixā. conturbatione in sono velocitate mobilitatis in opationibus. ꝛ sic de aliis. Cū autē contingit flegma multū colere cōmisceri. tunc faciūt opposita signa. Primū grauitas ꝛ pōderositas capitis. Scd̄ȝ soni ꝓfunditas vel ꝓlixitas. Tertiuȝ corporꝫ aqueorꝫ in dormitione apitio. Quartum oris salsedo vel insipiditas. Quintū viscose materie in palato inuentē. Sextū faciei paliditas aliquali subcitrinitate r̄fracta ꝛ pulsus non magna velocitas vl' frequentia vel magnitudo. sicut econtra dominante colera cū aliis paribus de cāis cōtentiuis pulsuuȝ ꝛ cet.

¶ Capitulūȝ secundū sectionis secunde de causis ablationis odoratus huius vir

Licet nocumentū huius viri in olfatu cōpletū sit qꝛ ablatus est. huiusmōi tamē olfatiue potētie q̄nqȝ diminuuntur quandoqȝ corrūpuntur sicut ꝛ oīuȝ aliarꝫ virtutū operationibus triplex nocumentū iā dcūȝ accidere pōt. ¶ Pro conueniētiori itaqȝ harꝫ intellectu premittendū ꝙ mēbrorꝫ que olfatus operationē cōplent. aliqua dcā sūt attrahētia. aliqua vero defendentia. altera recipiētia vl' colligentia. reliqua vero perficientia. Primū itaqȝ ipsorꝫ est lacertus sparsus per substantiā panniculi interioris partis nasi velantis qui. quidē mouetur per aialē spiritū delatū sibi ab anteriori pte cerebri p panniculos cooperientes ipsū. Et hic quidem lacertus iuuat ad olfatum attrahen° aer

em ab extra ad interiora nasi qui aer necessarius
est ad deferendum species odorabilis vel fetidi
vel vapores ab eodem eleuatos quoniam sic aere
tanq̃ medio nihil contingit olfieri. Et hic etiam
lacertus est ille p quem fit aeris et vapoꝝ inspira
tio ab extra et eoꝝdem ad extra ab intus expira
tio. ¶ Secundum vero membrum olfatus pfecti
ssimum est os concauum cum inferiori cartilagie
nasi p que duo defert aer vel fumus ad cerebrum
Tertium vero membrum colligens illum aerem
vel fumum detinens vel conseruans ipsum sunt car
tilagines nasi superiores nominate zize multipli
cibus foraminibus concauate in quibus aer vel
fumus receptus conseruatur in quo aere obiecti
odorabilis species recipiuntur absque necessitate
alicuius vaporis a corpore odorabili vel fetido
eleuati. Et hoc s3 opinionem que tenet q ad hoc q
odoratus perficiatur non est necessarium ab obie
cto odorabili eleuari fumum medii organi et po
tentie olfatiue inmutatiuum. Licet opinio plurium
sit illam euapationem esse necessariam et maxie
illoꝝ q dicunt q odor ẽ fũalis euapatio. i. q odo
ratio fit p fũalem euapationem. Et colliguntur
hee speculationes 2° de anima et 4° de accidenti
⁊ morbo et 5ª tertii ca° prio. Qualitas vero odo
ratus iam dicta est in ca° virtutum sed odoratus
fit in aere. i. p aerem delatum ad cerebrum cum
passione ipsius. s. aeris a speciebus odorabilis in
aerem impressis. Aut supple odoratus fit propter
vaporem qui resoluit et qui eleuatur a corpore
odorabili. Uide q has duas opiniones in suo ser
mone intellexit Auicena determinans has duas
questiones q̃tum ad ppositum pertinet. Inqt q
medicus recipiat q odoratus est aut perficitur ĩ
radice. s. in principio sensuum inmediate quod ẽ
cerebrum ppter conuersionem aliquam. i. impre
ssionem in aere factam siue a speciebus siue a va
pore a corpore odorabili eleuato sm vias dela
tionis. s. ipsius aeris ad carũculas mamillares in
mutantis eas et potentiam olfatiuam que fũdat
in eis. ¶ Quartum vero membrum olfatus per
fectiuum sunt duo additamẽta sil'ia papillis mail
larum que nominantur ab auctoribus caruncule
mamillares que in rei veritate sunt de subã cere
bri in quibus mediantibus poris eaꝝ recipitur
aer cui conmixtus est vapor ab odorabili corpe
eleuatus. aut quia aer a speciebus odorabilis alte
ratus est absq3 necessitate alicuius vaporis i eodẽ
aere conmixti. Hic igit aer recipitur in poris ha
rum carunculaꝝ transiens per foramen pannicl'i
cooperientis illas carunculas quem oportuit ẽe
perforatum ppter hanc causam Et iteꝝ propter
aliam causam que est vt superfluitates in duobus
anterioribus ventriculis cerebri congregate val
de facilius a cerebro ppulse ad extra expelli pos
sent. Cum atractione igr huius aeris inmutantis
organa pdicta. s. carunculas et spũs al'eꝝ a cereb
ro ad eas prouenientem inmutatur potentia olfa
tiua ibidem radicata taliter q exit in actum senti
endi sensatione. s. olfatiua nominata. Et potes oẽs
istos smones colligere pulcherrime. 5ª tertii pre
allegato capitulo cuius lr̃am in alio tractatu de
hac materia per me pticulariter expositam consy
deranti nunc dimitto. ¶ Et ex hoꝝ fundamento
plura potes soluer pblẽata Primum ppter quid
infriati aut opilati predictas vias neq3 odorat

odorabilia neq3 percipiunt fetida aut diminute
hoc faciunt Sicut enim parua existẽte opillatiõe
paꝝ odorãt ⁊ dĩnute. Ita cõpleta existẽte opillatõe
nullo° odorare possunt. ¶ Secundum problẽma
est q̃re quidam hoĩnum praue odorant. Alii vero
non ita praue odorant. Huidis enim et repletis
in anteriori parte cerebri malus est odoratus vt
patet de colericis comparatis ad flegmaticos et
de mel'icis ad sanguineos. licet enim sanguineo pp
augmentum humiditatis deberet esse impfectio
olfatus. In ml'ico vero perfectio eius ppter ma
iorem expurgationem et exiccationem organo
rum olfatus que ĩ eis est. tamen q2 virtus fortior
est in sanguineo q̃ in ml'ico ipsa cum maiori aug
mento humiditatis perfectius odorat q̃ virtus
mel'icoꝝ que debilis est cum minori q̃titate huĩ
tatis coꝝ ¶ Et ex collatis in h° ca° diligẽt elicit
q nocumentũ in odoratu contingere põt ex par
te sex nocumentoꝝ diuersas ptes concernentium
Quorũ primũ est ex parte virtutis. Scd3 est ex
pte instrumenti. Tertiũ est organi principalis p
fitientis olfatũ. Quartum est ex pte mẽbri suscipi
entis ⁊ colligentis aerẽ imixtũ vel informatũ spe
ciebus vel vaporibus ab odorabili corpore ele
uatis. Quintũ est propter nocumẽtũ inuentũ in
mẽbro attractiuo aeris. Sextũ ⁊ vltimũ est ex p
te mẽbroꝝ vel viaꝝ p quas predictus aer defert
ad organũ olfatus. Et primũ quidẽ hoꝝ declara
tur quoniã cũ virtus totius mẽbri debilis fuerit
tunc mẽbra non possunt opationes pducere q̃ ne
cessarie sunt ad bene esse indiuidui. Unde ⁊ p h°
in senibus ⁊ in debilibus a generatione ⁊ resolu
tis in longis egritudinibus. ⁊ in fortibus euacua
tionibus odoratus vt in pluribus aufert. aut sal
tẽ vt in pluribus diminuitur. ¶ Scd3 nocumen
tũ ex pte instrumenti. s. spũs al'is qui defertur a
cerebro ad carunculas maillares declaratur. quo
niã potentia olfatia non exit in operationẽ suam
aut ppter penuriã spiritus predicti. que continge
re põt ppter opillationes cadentes ĩ pari neruo
rũ qui oriuntur ab anteriori parte cerebri. Si
igr in principio eoꝝ ortus a cerbro. aut in medi
o eoꝝ. aut in altera extrema pte ipsoꝝ termiata
in substantiã carunculaꝝ contingit opillatio. tũc
aut erit cõpleta. ⁊ negabitur oĩo transitus spũum
predictorũ. ⁊ accideret inde ablatio olfatus sicut
credo in hoc viro contingere. Si autẽ opillatio se
micõpleta fuerit. tunc accidet diminutio in opa
tione sensus olfatus. vt p3 intelligenti. Contingit
etiã quandoq3 penuria vel paucitas spiritũ pro
pter fortes euacuationes a capite distrahentes.
Sil'r etiã quandoq3 contingit nocumentũ ĩ olfatu
ex parte qualitatis spiritus vel distẽperiei in cõ
plexione sua. ⁊ non põt esse instrumentũ opatiõum
conueniens q2 non bene mobilis. nec penetrabilis
in substantiã carunculaꝝ ppter frigiditatẽ suam.
eo q2 sine calore. s. actuali vl' potentionali sentiri
non contingit. 3° de aĩa colligendũ. Sil'r etiã si con
tigit spiritũ in sui cõplexione valde discrasiatum
esse in calore. tunc dato q expellat a cerbro cũ d
bita sui q̃titate. tamen non poterit esse conuenies
instrumentũ potentie olfatiue. aut q2 in via tran
situs eius a cerebro ad carunculas iã receptus pri
us insensibiliter exalabit q̃ recipiat a carũncl'is
tpamentũ quo pducatur olfatiua opatio. Et iteꝝ
sil'r contingit nocumentũ in olfatu ppter permu

tatione spiritus in substantia.vt q2 nimiū grossus
⁊ vaporibus turbulentis cōmixtus non poterit d
bite mundificari a foris carunculaꝝ.ita vt fiat i
strumentū olfatui conueniens.Et etiā poterit hoc cō
tingere ꝓpter permutationē spūs ad magnā sub
tilitatē ⁊ euaporationē.¶Ex quibus nocumētis
in olfatu apparet ꝙ contingeꝛ pōt ex pte īstrumē
ti valde pauci subtilis ⁊ transpirabilis.sicut econ
tra quando contigit spiritu3 esse grossū ⁊ frigidis
vaporibus cōmixtū.¶Utꝝ autē opatio olfatiua
noceri possit per augmentū q̄titatiuū cū debita
ipsius cōplexione ⁊ modo substantie.qd est que nō
indiget discussione.s3 credo ego ꝙ stante tpamen
to spiritus in qualitatibus primis ⁊ fis. et si q̄ti
tatiue augeatur spiritus.non pōt tamen operati
o olfatiua per ipsius augmentū ledi aliqua lesiōis
specie l3 aliqui crediderint oppositū esse veru3.¶
Tertiū vero de premissis declarandū est ꝙ ꝓpter
nocumentū contingens in principali organo ol-
fatus iꝑficitur operatio ipsius. De hoc autē hu
iusmodi operationis olfatiue organo.varie sunt i
vente opiniones. Quidā enī crediderunt tale or
ganū esse duos ventriculos anteriores cerbri po
nentes additamenta mamillaria cerebri non esse
principale organū olfatus.s3 solū rceptiuū aeris
vel specieꝝ obiectoꝝ.eo q2 aut ille caruncule ma
millares sunt de subā cerebri.aut non.si dicitur
primū habeꝛ intentū.eo q2 illa additamenta sūt
partes cerebri que comunicant cū eo noie ⁊ diffi
nitione. ergo erunt productiue operationis cere
bri cū sint cerebri partes. Si vo dicatur ꝙ tales
non sunt de substantia cerebri.tunc appet necessa
rio collocare eas sub denominatione alicuius mē
broꝝ simpliciū aut cōpositoꝝ.Et non poterit assi
gnari hoc nisi ꝙ sint de essentia medulle.Et tunc
necessario probabitur ꝙ erūt de eadē medullari
substantia que in cerebro est.⁊ tunc stabit veritas
discursus precedentis.⁊ hec operatio olfatiua ap
propriabitur cerebro vt prius deductū est. Si
autē dicatur ꝙ reponende sunt sub denominatio
ne alioꝝ mēbroꝝ simpliciū.tunc hoc videtur im
possibile.quoniā caruncule maillares non sunt ca
ro.nō neruus.nō os.nec cartilago gᵒ ⁊ cetera. Et pa
ri ratione non poterit dici ꝙ sit mēbrū cōpositū
q2 nec brachiū nec pes nec cor nec epar.⁊ sic d ali
is igr ⁊ cetera. Relinquitur igr fz hanc opinione3 ꝙ
principale organū olfatus est cerebrū quod erat
deducendū.Et pōt aliqualiter trahi ex sententia
Auicene quinta tertii caᵒ preallegato dū inquit.
ꝙ odoratus est in radice.i.in cerbro qd est orga
nu3 manifestatiuu3 sensuu3 omniu3.¶Altera au
tē opinio ponit ꝙ principale organu3 olfatus sūt
carūcule maillares.eo q2 q̄cito aer cu3 speciebus
odorabilis vel vaporibus eius dfertur ad eas tā
cito et instantanee fit sensatio. sed non tācito ⁊ in
stantanee videtur aerē talē deferri posse ad cere
brū.ergo non poterit fieri tā subita vel instanta
nea odorabilis obiecti sensatio.consequens aute3
repugnat experientie.Igr relinquitur ꝙ i carun
culis fundatur vis vel potētia olfatus. Et claꝛ te
tigit hanc opinionē in quinta tertii pᵒ caᵒ vbi in
quit.Et anothoᵃ instrumētū quo fit odorat9 sup
ple cōprehendit anothoᵃ nasi q2 nasus icludit ca
runculas in sui anothoīa.⁊ subiungit.Illud quidē
.i.instrumentū odoratus sunt duo additamenta
mamillaria que sunt in anteriori cerebro.⁊ extē

duntur.i.extra ꝓminent a duobus ventriculis ā
terioribus cerebri. ¶Tertia vero opinio posuit
ꝙ principale organū olfatus est cerebrū siꝛ cū pr
dictis carunculis mamillaribus.Credidit hec o-
pinio in carunculis maillaribus precise non pos
se ꝓduci opationē olfatiuā absq3 aliis ptibus du
oꝝ ventriculoꝝ anterioꝝ cerebri.¶Et clare ex
pressit hanc opinionē Auicena preallegato capi
tulo quinta tertii vbi inqt. Et ex duabus extrmi
tatibus eius recipiunt cerebrū.⁊ duo additamen
ta.i.maillaria nata ex eo.i.cerebro odorē.i.spēm
odoris cū attractione aeris.¶Ego autē credo ꝙ
in ptibus maillaribus iā predictis radicalit fun
detur opatio olfatiua.ꝓpterea q2 velociter potē
tia ipsaꝝ exit in actū olfandi cū debitis circūstan
tiis ad opandū requisitis.Iteꝝ olfatus est poten
tia exterior sensitiua.s3 oēs alie potentie sensitie
exteriores habent mēbrū adequatū in quo fundā
tur igr ⁊ ista d3 habere.Itē q2 sicut in determīa
tis quibusdā aliis ptibus cerebri essentialibus fū
dantur diuerse virtutes diuersaꝝ opationū ꝓdu
ctiue. Ita non inconuenit in carunculis que sunt
essentiales ptes cerebri fundari potentiā olfatiua3
sed pria ps antecedentis est vā.eo q2 in anterio-
ri ventriculo sensus cois ⁊ fantasia in medio ve-
ro ventriculo cerebri virtus imaginatiuā ⁊ cogi
tatiuā locantur.In posteriori vero medratia igr
⁊ in ptibus maillaribus siꝛi ratione poterit olfa
tiua potentia collocari.Amplius ex sola caruncu
laꝝ lesione cōplexionali cōpositionali ⁊ vnitatis
abs3 aliqua ptiū cerebri lesione leditur opatio ol
fatiua.⁊ non econuerso.i.ꝙ per lesionē partiū ali
aꝝ cerebri necessario ledatur opatio olfatia. igr
in carunculis maillaribus principaliter potētia
olfatiua collocatur qd erat deducendū. Et nota ꝙ
motiua pria satis persuadendo ꝓbant.Hoc vero vl
timū motiuū videt et a priori ⁊ a posteriori ꝓ
bare satis si bene consyderas.¶Et ex hoꝝ oīu3 sen
tentia concluditur si leditur opatio olfatiua lesio
ne appropriata mēbro ipsius ꝓductiuo ꝙ talis
lesio consequi pōt oē3 specie3 male cōplexionis in
moderate.pōt ei3 nimia caliditas frigiditas sicci
tas ⁊ hūiditas inmaterialis esse causa diminuen
di corrūpendi ⁊ auferendi opationes olfatiue po
tentie.Quoniā ois imoderata discrasia deicit ac
tu3 ꝓprie virtutis afforismoꝝ 2ᵃ comēto.In mō
bis minus periclitātur. Et adhuc fortius ois spe
cies male cōplexionis hoc nocumentū efficere pōt
vt intelligenti appet.⁊ iteꝝ ꝙ olfatiue potentie
opatō ledatur per spēs male cōpositionis accidēt
superficiei in figura ⁊ in poris eius organi.velut
cū accidunt opillationes claꝝ est videꝛ etiā egritu
dines cōposite iteꝝ vt apostemata in naso vel ca
runculis euenientia vt emoroides polipus cācer
noceant olfatui vnusquisq3 expientia concedit.Et i
teꝝ ꝙ solutio continuitatis casus pcussio attritio
excoriatio a fortibus caputpurgiis facta olfatui
noceant ab oibus vniuersaliter concessū est. ¶Iā
autē ex premissis facile consyderanti patere pōt
quō nocumentū in opatione olfatiua contigeꝛ pos
sit ex parte mēbri concurrentis ad hanc operati
onē per modū suscipiendi ⁊ colligēdi aerē iā ispi
ratū que foramīa etia3 multū angusta sunt.⁊ fuit
multitudinis hoꝝ foraminū causa vt aer iā inspi
ratus in multas diuideꝛtur ptes. Si ei3 multu3
vnitus aer deferretur ad carūculas ad panicl'os

et cerebrum tunc nobilr lederet ipsum,ppr sui frigiditatē āt subituʒ impetum.fuit uero angustorū horum foraminū causa.ut ibidem aer in angustis partibꝫ detiertur.ita ut aliqualiter remitteretur ī fritate sua et subtiliaretur si grossus fuerit aut saltem paulatim auferertur et attraheretur ad cerebruʒ. Patet autem q si foramina illa pauca et ampla fuissent et aer unitus magis uelocius ad cerebrum perueniret et nō ita conuenienter restauraretur.hec uidentur esse multiplcitatis horum foraminum et stricture ipsoruʒ cause necessarie ad hoc ppositum facientes.lʒ alie ipsorum foraminuʒ possint assignari cause ex parte superfluitatū que in eis detinentur.ut non continue oris et nasi operationes impediant distillando ad ea ¶ Unde ex omniū horuʒ fundamēto apparet q lapsus cōplexionales frigidi diminuunt et auferūt operationem olfatiuam . ut patet in infrigidatis cerebruʒ anterius. Et fortius hii lapsus hanc operationem impediunt cuʒ fuerint materiales. Similiter etiā lapsus compōnales ut predictorum foraminum coangustaº a generatione uel a tempor̄ pueniens et ipsorum exasperatio et tanquam receptaculum repletio et apostemata et soluta continuitas eorum in olfatu nocumentum diminutionis ablationis aut corruptionis efficere possit ¶ Et ex horꝫ omnium sermonum consyderatōe insimul apparet q nocumentum in olfatu contingere possit ex sex causis superius enarratis. Pria quidem ex debilitate virtutis impotentis ad pductionem operationis olfatiue ut pʒ in debilitatis lōgis et fortibus egritudinibus ¶ Secunda vero ex parte instrumenti qꝛ spiritus in quantitate et qualitate variatur ¶ Tertia vō ex parte nocumēti principalis organi qd est cerebrum aut carunculē mamillares uel vtrūqʒ sil'. ¶ Quarta ex parte aduenientis accidentis in osse radicis nasi riza nominati. ¶ Quita ex parte membri attractiōis aeris qd est lacertus predictus. Sexta et vltia ex parte viaruʒ que deferre debent aereʒ iam attractuʒ.ut qꝛ solute clause uel exaspate sunt. ¶ Et ex istis vltimo concluditur.q ad perfectā curatiōeʒ huius dispositionis necesse est cognoscere parteʒ ul' partes ex quarum nocumento contingat lesio in operatione olfatus.quarꝫ recitificatio in vera curatione est necessaria.

Capitulū tertiū sectionis scōe de causis imaginationū vel corrupte visionis.

Iaʒ vero ex predictis videtur esse acceptuʒ fūdamentū verificationis harꝫ dispositionū.s.imaginationū.eo qꝛ in cerebro huius viri et toto capite eius ppter debilitatē generantur et congr̄gantur vapores multi.qui cōmiscentur spiritui aīali et deferuntur ad organū visionis quod est cristalloidꝰ et fʒ q contingit hos vapores turbulentos esse vel opacos vel colorē habentes subcitrinū vel subrubeū. Ita contingit potentiaʒ visiuā corrupte iudicare de speciebus obiectorꝫ visibiliū. Ita q quādo qʒ visiua iudicat vel apprehendit colores illos q cōmiscentur spiritibus obiectorꝫ exteriorꝫ esse exterius.dato q in aere nullus talis color existat q̄ is representatur organo et potentie visiue a predictis vaporibus qui cōmixti sunt spiritui visibili et colorati talibus coloribus. Et ex istis scōario concluditur q sil'i modo potētia visiua corrupte iudicat vel pcipit quandoqʒ corpa in aere exteri9 moueri circulariter vl' lateraliter vel fʒ ascēsū et descensū vel pforata vel ī modū retbis fʒ q contingit vapores predictos spiritui visibili conmixtos in spiritu predicto efficere motū rotationis vel alterꝫ de predictis.et fʒ q contingit ipsos vapores variis sitibus situari qui cōmixti sūt spiritui iā predicto. Propt̄ quod appet q volēti canonice curare operationes predictas necesse ē huius nocumenti causas pductiuas conuenienter cognoscere.et horꝫ sententiā colligere potes 3ª tertii tractatu 4º caº ptiʒ de imaginationibus dū ingt Imaginationes sunt colores qui sentiuntur coraʒ visu.et siquidē longo tpe tales vapores in cerebro pmaneant tanto tpe vel p viā infrigidationis cōuertantur in aquā que defluens ad organū visionis ipediat receptionē specierꝫ ab obiectis.tūc pʒ q patus est eger de imaginationibus transire ad aquā que est catarata.i.defluxus denoīatur.et tande de aqua ad pannū ad cuius confirmationē seqtur cecitas. Et hos sermones intellexit Auicena prcallegato tractatu de aqua dū inquit. descensus aque est egritudo opillatiua stans .

Capitulū quartū sectionis secūde declaratiuuʒ causarꝫ diminutōis digōis a stomacho.

Licet cause diminuentes digestionē et corrūpētes illā plīme possint esse.sed ego tamen eas tangam causas que videntur mihi ad ppositū magis conuenientes. Una igr̄ causarꝫ nocumenti diminutionis digestionis in stomacho huius viri est ml'titudo hūiditatis ptiʒ a capite ptiʒ ab epate comunicate stomacho que etiā sui frigiditate diminuit calorē naturalē stomachi. ¶ Scōa vero cā ē paucitas caloris comunicati stomacho a mēbris circūstantibus quorꝫ iuuamento pficit' stoachi digō. Sūt.n.musculi vētris lōgitudiales et latitudiales pauce carnositatis.et mirach eti est exile vel tenue pauce piguedinis.et epar eius lʒ sit ad caliditatē et siccitatē lapsū.tamen qꝛ in eo multe agregātur humiditates p modū indigestionis ab hoc lapsu pueniēntis que attinent nature flegmatis. Idō ppt̄ hec oīa stomachus diminute digerit ¶ De causis vero p essentiale nocumentū stomachi digestionē diminuentibus. Prima et color est mala cōplexio frigida et humida ipsius stomachi cū multitudine humiditatū iā dcārꝫ ¶ Scōa vō est ml'titudo vētositatū que in eius stomacho generantur.que sūt causa diminute digestionis inquietando et spargēdo cibū qui dʒ in stomacho vnitus et congregatus pmanere si dʒ conuenienter digeri. ¶ De cāis vō accidentaliter diminuentibus digestionē sunt ml'titudo potus et cibi. Tertia vero est frequens ciborū assūptio vt indigestū superueniat indigesto. Quarta cā est motus per excercitiū forte post cibi assūptionē. Quinta cā est frequens et multus coitus. Sexta cā est frequēs euacuatio p ventreʒ p fluxū sanguinis et per euacuationes artificiales . Septia cā esse pōt paucitas dormiendi et ml'titudo vigilandi siue vigiliarꝫ. Octaua cā assignari pōt ex pte ciborꝫ difficilis digestionis de quibus oībus in posterꝫ videbitur. Inter quas omēs cās quinqʒ principaliter in hoc viro diminutaʒ digestionē mihi videntur affluere.s.vna est essentialis que est diminuta caliditas stomachi. Scōa ex pte pauce coicationis caloris stoachi a circūstātibꝫ mēbris. Tertia vero cā et quarta paulo āte dcē et sexta eti videntur in hoc viro digestionis efficere

nocumentū iā predictū. ¶At vero iterū cā corruptionis digestionis in eo mihi videtur esse multitudo delegationis colerice materiei a kisti fellis ad stomachuʒ ipsius. eo qꝛ in hoc viro non dubito esse amplitudinē canalis ramificati a kisti fellis p quē portatur materia colerica ad funduʒ stomachi. quod persuaderi pōt ex multis. Primo pꝑter multitudinē materiei colerice ī stomacho eius quandoqʒ percepte. Scdo pꝑter velocitateʒ incursus ardoris ī stomacho. Si enī materia eēt pauca ⁊ transiret p angustā viaʒ non ita cito ⁊ eq̄ magnū efficeret nocumentū. Iteʒ 3° qꝛ alie vie sanis ample cōprehenduntur in eo ⁊ ꝓpꝛie sup ventre. ¶Scda vo cā corruptionis digestionis ī stomacho ipsius pōt esse mala cōplexio calida epatis ipsius stomacho coīcata adhuc sine materia colerica. Sic enī vt in pluribus opationū diminutio ⁊ ablatio ꝓueniunt a fritate. ita ⁊ ipsaꝝ corruptio ꝓuenit a caliditate. vt pꝛia tertii ⁊ 2° tegni colligendū. ¶Tertia etiā cā corruptionis digestiue stomachi ⁊ ardoris in eo pōt esse materia salsa a capite defluens ad stomachū sicut in eo quādoqʒ cōtingit. ¶Quarta vero cā esse potest ex parte ciborꝝ pluriū qui in quorūdā boīuʒ stomachis cōrūpi consueuerunt. vt pʒ d ouis ⁊ sīibus. Et ad hāc cāʒ corruptionis concurrerē possunt plīme de cāis que assignate sunt in dimīutione digestionis ⁊ tu consydera illas. Unde necesse est debentē curare talia accidentia ꝯʒ canones cognoscere cās illorū productiuas.

¶Capitulū quintū sectionis secunde de causis dolorꝝ renū.

Contingit autē in renibus huius viri nobilis dolores ab interiori cā ꝑpter opillationes in renibus factas. ⁊ marie in principio porꝝ vritidorū. vnde qꝛ ab eis aquositas humoralis non euacuatur conuenienter ⁊ ꝙcito oportet. imo retinetur circa partes renū simlr cū materiebus que cū ea consueuerunt euacuari. accidit in eis dolor ꝑpter subitā alteratione ꝓuenientē a materiebus frigidis vel calidis. Aut eueniunt in his dolores ꝑpterea qꝛ materie ibidē retente ventosanī et faciunt solutionē continuitatis per modū extensionis. Aut iterū 3° dolor ī renibus ipsiuʒ euenire pōt qꝛ materie flegmatice aut mixte cū colera ⁊ flegmate ꝑpt opillationes in renibus longo tēpore conseruatas excoquantur a forti caliditate. Unde ex eis generantur harene vel lapilli qui r̄tenti in colatorio panniculo renū cause sunt doloris vehementis. ¶Natura enī tēptat emittere harenulas vel lapillos illos. ⁊ non est ei possibile nisi propter vehementē extensionē vel delationem porꝝ colatorii que non possunt fieri absʒ vehementi dolore. Unde in viro isto sepe eueniunt dolores a mala cōplexione frigida vel calida a solutione continuitatis iā predcē. ¶Cognoscunt aūt dolores a mala cōplexione frigida p vrinaꝝ albedinē ⁊ colorē aquosū eaꝝ. Et cognoscūtur opillationes per ipsaꝝ tenuitatē vel subtilitatē quoniā vrine opillationū sunt tenues clare. Et cognoscuntur harenaꝝ ⁊ lapilloꝝ diuersitates. quoniaʒ harene rubee ad oppacitatē tendentes fiūt ex sanguine adusto flati cōmixto. ⁊ rubee clare vel citrine fiunt ex colerica materia flegmatibus conmixta sicut albe fiunt ex flegmate vehementi coctione in renibus putrefacto. Et ex signis que in eo cōprehendi. dolores renū eius sunt ab opillationibus ⁊ ab harenulis a mala complexione calida ꝓuenientes.

¶Capitulū sextū sectionis secunde declaratiuʒ complexionis calide ⁊ sicce epatis ipsius.

Complexionem epatis huius viri dclinare ad siccitatē ⁊ caliditatē multa motiua declarant. Et pꝛio quidē caliditatē eius declarat tactus. eo qꝛ tangendo totū corpus ⁊ ꝓpꝛie ypocūdriū dextꝝ percipitur ibidē manifesta caliditas. Scdo vero declarat illud signū ab opationibus sūptuʒ. eo qꝛ totuʒ corpus calefit caliditate sanguinis ⁊ spiritus naturalis ab epate toti coīcata. Appet enī in eo vestigiū caliditatis intense ꝓuenientis ab epate magis ꝙ a corde. quoniā nʒ aiositas vel audacia non furor nʒ pulsus magnus velox ⁊ freq̄ns notabiliter. Non est piloꝝ multitudo sup pectore nʒ alia signa cordis calefacientia verificantur in eo. Igr̄ caliditas augmentū in hoc viro in totum corpus ꝓuenit magis ab epate ꝙ a cord. Amplius coloris rubicunditas vrine tinctura notablr̄ superfluitas indigestionis attestantur calori aucto epatis eius. ¶Siccitatē vo epatis declarāt paucitas carnis. ⁊ venaꝝ amplitudo non multa. ⁊ sitis ⁊ oris amaritudo. ⁊ vrine tenues acute ⁊ tincte. ⁊ vlr̄ totius corporis habitudo gracilis vel macra. Preterea naturalē vero siccitateʒ ⁊ caliditatē arguit freq̄ns euentus egritudinū colicaꝝ ⁊ vigiliaruʒ instantia nisi oppositū cōtingat pp euapationē multā a stomacho delatā capiti ꝑpt flegmata in eo congregata per viā idigestionis. Et plura alia signa huic ꝓposito conuenientius adducere posseʒ. nisi timerē lōgitudinē. Nʒ etiā obficit qꝛ in hoc viro freq̄nter multe humiditates in epate ipsius congregentur. Nā propter lapsū calidū ⁊ siccū notabiliter intensū per viā debilitatis epatis chilus in multas partes aq̄as cōuertitur. Nō enī contēplanti exteriora difficile videntur concedere in eodē mēbro duos lapsus contrarios vl̄ vnū ⁊ eundē lapsū duoꝝ vel pluriū contrarioꝝ effectuum productiuuʒ. A caliditate enī ⁊ siccitate ipsius per se ꝓuenit macies. ⁊ extenuatio ⁊ priuatio humiditatis. ⁊ ab eo per accidens debilitādo digestiuaʒ prouenire pōt humiditatis augmētuʒ sicut in viro isto de facto contingit. Epar enī eius est lapsū ad caliditatē ⁊ siccitatē positiuaʒ ⁊ natalē ⁊ supra ostensū est. Et ad humiditatē multā infusiuā per viā indigestionis est ē permutatū.

¶Capitulū septimū sectionis se inuestigans causas retentionis fluxus emoroidalis.

Sicut ex his que ore eius ⁊ astantiū sibi familiariuʒ accepi. Iā alias vir iste solitus est hr̄e apertionē emoroidaꝝ pyodicaʒ. ita ꝙ quandoqʒ euacuatio per eas pdurabat a spacio. xx. dieꝝ vsqʒ ad vnū mensē. A tpe vero. 5. vel. 6. annoꝝ citra iā est facta retentio eaꝝ. ⁊ non dubito ꝙ magna cā grauitatis capitis ⁊ alioꝝ accidentiū est ipsaꝝ retentio. Sicut enī p eaꝝ apertionē educitur sanguis vel alie materie cū eo conmixte que possunt grauare caput debilitando stomachū epar ⁊ oīa alia mēbra duʒ retinentʳ. et pōt corpus securari ab euentu predictoꝝ accidentiū. imo et de fcō curari ab eis si iaʒ euenerint. ita nō dubito eaꝝ r̄tētōeʒ in hoc viro maximā cāʒ fuisse p̄dictoꝝ accidētiū siue qꝛ massa sanguinea retenta per modū alterationis calefaciendo vel infrigidando granauerit

epar renes ꝛ stomachū. Siue materie predicte r̄tente cōprimendo mēbra nocuerint. siue materie predicte retente per modū euaporationis fecerit soda ventosā vel vaporosā. ꝛ tremorē cordis ꝛ alia iam predicta nocumenta potuit in eo fieri retentio emoroidarum multis ex causis. Et prima quidē cā pōt esse debilitas virtutis expulsiue. Scōa vo cā ex pte lapsus potest esse frigiditas ꝛ siccitas contractiua vel clausiua venarum. Tertia vero causa pōt eē paucitas sanguis eius ꝛ grossities cum remissa ipsius humiditate. Quarta cā potest esse diuersio ipsius sāguinis ad superiores ptes pp dolorez. Quinta ꝛ vltima cā potest esse clausiua extremitatū quandoqꝫ venarum que desemiate reperiuntur in inferiori pte itestini rcī siue sit clausio a frigiditate ꝛ siccitate. vel a rebus stipticantibus. vel ab euentu apostematū in intestino iam dcō. Unde ,ppter hanc clausionē necesse est materias supiori bus ptibus nocumentū efficere vt iā dictum est.

¶ Capitulū octauū ꝛ vltimū sectionis secūde explicās cās trēmōis cordis huius adolescētis ꝛ cet.

Consyderanti diligenter ex predictis facile videbitur inuenire cās motus tremuli cordis. Potest enim mala cōplexio humida ꝛ remisse calida cordis ipsius esse cā tremoris. s. ipsius. siue p viā debilitatis virtutis motiue cordis hoc efficiat. siue qr multa humiditas reddit cor inconstans ꝛ fluidū. siue propter debilitatē caloris mltus vapō vel ventositas in corde generetur. sicut in isto iuuene credo contingere. cū credā cor eius fri. ꝛ hu. magis qꝫ alia cōplexione cōplexionatū. ¶ Pōt iterum secunda causa huius tremuli motus assignari ex pte colligantie mēbrorum que in eo lapsa sunt vt stomachi epatis ꝛ renū ipsius. lꝫ visilius sit qꝫ nocumentū hoc cōdi venerit ,ppter retentionē sāguinis qui solitus est euacuare per emoroidales vias. ꝛ erit colligantia p tertiū denoīanda. quoniā vene habent ad cor colligantiā mediante epate a quo oriuntur. Qualitercūqꝫ enim contingat rōnabilius est concedere hunc tremulū motū cordis per nocumentū essentiale cordis. ꝛ etiā per colligātiam qꝫ per alterum ipsorum tantū. ¶ Et ex istis oībus concluditur qꝫ non leui sollicitudine oꝫ attēdi huic tremulo motu cordis. cū a multiplici cā ,pueniat Et iterum qr est egritudo vel accidens valde tremendū. quoniā ille qui hꝫ tremorez cordis sibi cōtinuū cauere oꝫ ne subita intercipiatur morte. 3ª primi caº de his que ,pnosticantur egritudines.

Et hec sufficiant ,p verificatione predictorū accidentiū octo. que molestant hunc nobilē virum ꝛ cet.

¶ Sectio tertia de regimine horum accidentiū continens duos articulos. Primū articulū ponit regimen per conuenientē administrationē sex rerum non naturaliū. Secundū vero articulū p administrationē intentionū ꝛ instrumentorum medicialiū Primū articulum continet sex capitula fm nūerum sex rerum non naturaliū.

¶ Capitulum primū de regimīe aeris ꝛ ei ānexis

Capitulū primū ponit regimē eius per aerem ꝛ annexa. Si diligenter consyderetur lapsus epatis huius viri ꝛ renū ipsius ꝛ etiā dolor capitis, pueniens a colera vitellina. vt primo caº secunde sectionis visū est. Appet qꝫ aer ꝛ oīum aliarum rerum non naturaliū applicatio fieri deberet cū infrigidatiōe ꝛ hūectatione eorum. qd etiā confirmatꝰ ex etate eius qr adolescens est. ꝛ ex hitudīe eius qr satis macer huiusmodi autē macredo caliditatē ꝛ siccitatē arguit magis qꝫ frigiditatē ꝛ humiditatē. verum qr in eo inuenitur stomachi frigiditas ꝛ humiditas et motus tremulus cordis a frigiditate ꝛ hūiditate ,pueniens. Inuenitur ꝛ 3º in ipso multarum hūiditatū augmentū quod consecutū est remissionē caloris innati. que successit retentioni euacuationis cōsuete vt supra visū est penultio caº sectionis secunde. Ideo ,ppter hac fram cōsyderationē oporteret administrari res non naturales in caliditate ꝛ siccitate eleuatas. In eo vero qr tales augerent lapsū epatis ꝛ renū ꝛ dolorez capitis. ꝛ ex altera frida ꝛ humida augerent lapsū stomachi ꝛ cordis. Ido necessariū est mediū tenere. ita vt administrētur calefacientia ꝛ exiccantia primi gradus et remisse dosis. Talia enī r̄spectu caliditatis ꝛ siccitatis epatis ꝛ renū que intensa est p paulatiam administrationē erunt remissiua lapsus illorum mēbrorum. ꝛ erūt contraria lapsui stomachi ꝛ cordis. quare videntꝰ ei conuenientia. Igitur aer loci vel habitationis eligatur ad leuē caliditatē eleuatus. et notabilitꝰ siccior qꝫ calidior. minime autē frigidus ꝛ humidus Domus itaqꝫ eius habeat aspectū orientalē. ꝛ sit camera tabulis condecenter munita a flatu venti ꝛ a cursibus aquarum vel a ,ppinquitate fontiū elōgata. Et si non esset in ea aer naturaliter talꝰ. tūc sepe in ea accendatur ignis cū lignis oliuarum lauri iuniperi abietis ꝛ silium. Et aer ipsius sepe suffumigetur cū sandaraca colofonia thure ligno aloes. aut cū storace calamita ,pprie. vel cū hoc cōposito. Rx pulueris mente storacis calamite ligni aloes ana. ʒ. ii. thuris colofonie laudāi ana. ʒ. iii. fiat puluis grossus de quo aspergantur carbones igniti. ꝛ suffumigetur locus saltē tribus vicibꝫ in septimana. cū quo puluere etiā suffumigentur sinule ꝛ bireta quas in capite tenet. Et attendat qꝫ caput eius conuenienter defendatꝰ a frigore cum biretis de grana suffultis pellibus agnorum ꝛ variorum ꝛ aliorum aīaliū notabiliter inferentiū calorē ꝛ augmentantium ipsū in capite.

¶ Capitulū fm pticule prie lectionis tertie de administratione sōni et vigilie.

Dormitio in viro isto non oꝫ esse breuis. imo longior qꝫ consueuerit anteqꝫ egrotaret predictis dispositionibus. eo qr per talē vigorabitur digestio tā cibi qꝫ humorum in stomacho et in capite pp meliorē applicationē digerentis ad digestibile q̄ fit in sōno. quoniā ipse est causa reditus ꝛ congregationis spirituum ad interius. Mensura igr̄ dormiendi non sit in eo minor qꝫ septē horarum. ꝛ esset ei melius declinare ad octo horas qꝫ ad sex. Si aūt contingeret qꝫ in eo accideret vigilia pp lationez materierum ꝛ vaporum calidorum vt supra visū ē. tūc ,puideatur eidē cū altero istorum triū remediorum Primū qꝫ in cibis eius quandoqꝫ coquantur grana papaueris albi. ꝛ silꝰ cū cibo comedantur. Secundū vero est. vt quandoqꝫ comedat lactucas elixas cū aliis cibis. Tertium est qꝫ ante cenā p vnā horā faciat ablutionē pedū ꝛ cruriū, vsꝫ ad inguina et manuum ꝛ brachiorum ꝛ faciei cū calida aqua huius decoctionis. Rx florum salicis vel florum violarum rosarū nenufaris ꝛ foliorū lactuce ꝛ solatri ana. M ii. assari. M. i. camoille. M. ii. coquantur oīa in situla vna aque vsꝫ ad consūptione tertie ptis. Si autē in eo quandoqꝫ supfluerit sōnus. tunc ,puide

atur ei triplici remedio. Pꝛimuꝫ ꝙ fiant sibi fri
cationes a spatulis vſꝫ ad nates ꝛ pedes ꝛ bꝛachi
a vſꝫ ad manus cū pannis calidis cutē rubifican
tibus ad inferioꝛa trahendo. Scdꝫ est vt abluat
caput eius cuꝫ lixiuio satis acuto. ꝛ cum sapōe al
bo. ꝛ diligenter exiccetur. Tertiū remedium ē vt
accipiat in mane. ʒ. i. tyriace antique cum. ℥. i. aq̄
rorismarini calefcē. ꝛ tardetur cibus hoꝛis quiqꝫ
doꝛmiat itaqꝫ elapsa hoꝛa cuꝫ dimidia post cibū
capite notabiliter eleuato sup dextro latere pꝛia
doꝛmitione. deinde reuoluat se ad sinistram ptē
doꝛmitione scđa.

De motu et quiete.

Nisi esset tremulus motus huius viri videret ꝙ
excercitiuꝫ paulo foꝛtius mediocri huic viro con
ueniens esset. argumento sūpto a nocumento capi
tis stomachi epatis renuꝫ ꝛ alioꝛum omniuꝫ acci
dentiuꝫ materiali cā ipsoꝛuꝫ. eo ꝙ per excercitiū
tale qualis esset motus pꝛogressiuus. ꝛ equitatio
super gradario equo esset sibi conueniens. quoniā
p talia excercitia consumeretur. aut saltē miorar
tur materia illoꝝ accidentiū. ꝛ diuerteret ad vi
as expulsionis velut ad poꝛos ad viaꝫ vꝛine vel
ventris aut sputa ꝛ similiuꝫ. Veꝝ qꝛ propter mo
tuꝫ vel excercitiuꝫ materie ponuntur in fluxu. et
mote communiter fluunt vel expelluntur ad debili
a mēbꝛa. Ideo dubitanduꝫ est. ne propter motuꝫ
vel excercitiuꝫ materie p modū fluxus vł euapo
ꝛationis tremoꝛeꝫ coꝛdis adaugeant. quod qdeꝫ
facile pōt expiri hic adolescens in se ipso. eo quia
post excercitiuꝫ foꝛte augmentatur ille trmoꝛ cō
dis. ꝛ fit lesiuus magis. Ita ꝙ diligenter attēdat
ꝙ ab omni excercitio foꝛti oīo abstineat. ꝛ ꝓpꝛie
ab equitando equuꝫ inconuenientis incessus. ꝛ ve
hementer agitati. Itē caueat ab omni excercitio
ꝛ pꝛopꝛie post comestionē facto. sicut enī mot9 an
te comestionē est sanguinis cōseruatiuus. ita post
comestionē egꝛitudinuꝫ īuenitur generatiuus 4°
Almanſ 2° ca°. In sūma igr̄ conuenientius est hu
ic viro ad plimū getar ꝛ raro ꝛ paꝝ excercitari.

De inanitione et repletione.

Quoniaꝫ accidentia octo predicta oīa ꝓueniunt
ex plenitudīe totius coꝛpoꝛis ꝛ mēbꝛoꝝ que lesa
sunt. Ideo appet repletionē oēꝫ euitandā esse. et
quoniaꝫ materiales repletiones augētur in cōpo
re pꝛopter multam ciboꝛum et potuum assum-
ptionem. ꝛ inoꝛdinatū modū vsus eoꝝ. Ideo vir
iste a ciboꝝ ꝛ potuū repletione oīo sibi cauere dꝫ
Quātūcūqꝫ. n. cibi existāt cibales. tamē mltitudo
eoꝝ dupliciter nocere pōt. aut enī augent materi
as q̄titatiue. vel qꝛ pꝛopter eoꝝ multitudinē ca
loꝛ naturalis p modū fere suffocationis miuit et
augentur materie per viaꝫ indigestionis genite.
Igr̄ in cibis ꝛ potibus sint regule tales obseruan
de. Pꝛia ꝙ nunq̄ comedat nisi veꝛū ꝛ naturaleꝫ
appetitū euenisse pcepit. Scđa regła ꝙ q̄cito ta
lis appetitus euenerit cibari dꝫ. Tertia ꝙ ī ciba
tione leuioꝛa pꝛeponantur grossioꝛibus. quoꝛuꝫ
notitia vltīo ca° huius articuli hrī poterit. Quar
ta regula ꝙ mensura ciboꝛuꝫ ꝛ potuuꝫ conueniēs
sit p quā oīs grauitas tensio ꝛ fluctuatio a stoma
cho excludant. Quinta regula ꝙ nunq̄ accipiat
cibū nꝫ potū. nisi cū senſit pꝛeassūptuꝫ cibū a stōa
cho descendisse. Sexta regula ꝙ nunq̄ cibet cum
pꝛesentia abhominationis fastidii acredinis vel
nausee que in stomacho pcipiantur. Cū autē neu
trū istoꝝ adfuerit illico cibari debet.

De passionibus anime.

Passionū aīe contristantiū ꝛ mentē ꝛ coꝛpus an-
gustiare facientiū oīs applicatio euitari dꝫ. quō
aꝫ spiritus aut suffocatus detinetur et coartatur
in istis. aut per continuū ꝛ repentinū motū resol
uitur ꝛ consumitur. aut qꝛ motu spirituū magno
inoꝛdinato ad diuersas drias positionis matīe
nunc de itus ad extra. aliquando vero ecōtra di
strahuntur. quare sepe ꝛ magna coꝛruptione coꝛ
rūpuntur. Silr et passiones aīe per quas in mo
tu vehementioꝛi ponuntur spiritus ꝛ humoꝛales
materie euitari debēt. velut ira vehemens fuꝛoꝛ
ꝛ consilia accidentia. ꝓpter cās allegatas. ꝛ ma-
xīe qꝛ ꝓpter tales vehemens fit motus in spiriti
bus ꝛ humoꝛibus. Unde augmentatur necessario
motus tremulus pꝛeexistens ꝛ fixus. Si enī ira
cundia magna in hoīe sano nullū habente coꝛdis
motuꝫ pꝛeternaturalē. talia enī euenire possunt
vt sensus ostendit. quāto foꝛtius talia contingere
possunt in his que iaꝫ lesi sunt ꝛ egrotantes. quar
oīa euitanda sunt ꝓpter vehementē coꝛpoꝛis a-
gitationē quā efficiūt. Ipsa enī exterminat ꝛ mu
tant coꝛpus ab ea q̄ est ſꝫ nataꝫ ꝯsistētia 3° tegni

De cibo et potu.

Confoꝛmiter pꝛedictis sermonē faciendo de rgi
mine huius viri p ad ministrationē ciboꝝ ꝛ potu
uꝫ. Appet ꝙ regimen eius p cibos pꝛopꝛie ciba-
les dictos conuenienter fieri deberet. Tales eniꝫ
cibi inq̄tū operantur pꝛecipue a materia nō au
gerent lapsum totius nec partis alicuius. Veruꝫ
qꝛ raro ꝛ pauci tales inueniuntur cibi ꝛ potus. q°
niā nutrientia quibus hūanus actus vescitur plu
rimū sunt opantia a qualitate ꝛ a materia simul
Ideo de taliū ciboꝝ applicatione dicendū. ꝙ oēs
tales cibi ꝛ potus huic viro sunt conuenientes q
sunt a materia operantes. ꝛ habent qualitates re
missas vt caliditatē frigiditatē humiditatē ꝛ sic
citatē. ꝛ ꝙ inter reliquos conuenientioꝛes erūt el
oēs qui non transcendunt qualitates pꝛimi gra-
dus aut pꝛime māsiōis scđi gradus. Et si cibi ta
les raro inueniantur aut pauci. tunc oꝫ alteꝝ con
frangere cū altero. vt frigidū cū calido. sicut lac
tucā conmisceremus coq̄do ꝛ infundendo pulue-
rizando cū carnibus pulloꝝ colūboꝝ vel siliuꝫ. ꝛ
cinamomū vel aliud aroma cōmiscere cū acribus
vel acetosis cibariis. ꝛ sic de aliis. In discurrendo
autē facile p species pꝛedictoꝝ eligat ab eo pāis
de vera simila vel polline farine factus parū fer
menti recipiens plus q̄ coīs panis ꝛ paꝝ sal etiā
Et sit bene coctus non azimus ꝛ adustus. nec fcūs
ex frumento ex locis malis collecto etate sua duo
rū dieꝝ vel triuꝫ ad plus terminū non transcen
dens. De carnibus autē de quadrupedibus vi
tuli lactentis ꝛ capꝛeti iuuenis et castrati iuuen
culi bene pinguis. ꝛ aliquando iuuenū poꝛcelloꝛū
domesticoꝝ carnes. et pꝛopꝛie ptes eoꝝ non val
de pingues. quoniā inter alias nutribilissime sūt.
xi° tapentice ca° p°. Carnes et agnine. ꝛ ꝓpꝛie cū
fuerint d aīali bene nutrito non transcendēte an
nū etiā laudabiles sunt ei. Neqꝫ timeatur de hūi
ditate eoꝝ. quoniā ea sunt boni nutrimenti et ve
locis digestionis. De quadrupedibus vo siluribus
laudabiles sunt carnes capꝛioloꝝ. ipsi eniꝫ inter
siluẽes carnes melioꝛes existunt. ꝛ sanguis ex eis
genitus paucas hꝫ supfluitates 5°. Almanſ 32° ca°

Caro eniꝫ lepoꝛis conuenire pōt ꝓpter augmētū
ſiccitatis que aduerſatur mltiplicationi flegmatꝭ
ꝛ ꝓpꝛie qn̄ conditur.cū cinamō croco ꝛ ſil'ibꝫ.ꝛ
conditur etiā conuenienter cū pinguedine remo
uente pꝛepatonē eius ad generationē ſanguinis
mel'ici.Caro autē iuuenis poꝛci ſiluſ'ris conueni-
ens eſt ei.quoniā augmentū humiditatis eius re
frangitur ab exercitio vehementi quo venat' ci
bū ſuuꝫ.qui plurimū eſt ex glandibus nucibus et
radicū oleꝝ caliditate pticipantiū.Etiā eidē con
uenire poſſunt ceruoꝝ carnes ꝓpter elongatiōeꝫ
eaꝝ ab exceſſu humiditatis.ꝛ ꝓpꝛie cū fuerint.a
nimaliū iuuenū quoꝝ carnes facilis digeſtiōis ex
iſtunt ꝓpter augmentū humiditatis inuente in e
tate pueritie vel patria coꝝ.Carnes etiā cunicl'oꝝ
ꝛ ꝓpꝛie non nutritoꝝ in carceribus.ſed in rurі-
bus degentiū eidē conuenire poſſunt.¶ De carni
bus autē volatiliū.ꝛ ꝓpꝛie domeſticoꝝ. laudabi
les ſunt pulli non multum pui.imo bene adulti et
capones.etiā ꝛ galline ꝓpꝛie.Caro nāqꝫ gallina
rū eſt omi alia carne melioꝛ 24° continentis ca°
97°.laudabiles etiā ſunt vobis carnes colūboꝛuꝫ
iuuenū īpletas pennas habentiuꝫ. Pulli enī colū
boꝝ dantur in cibo illius cuius coꝛpus euacuatū
eſt ſanguine aut infrigidatū ex longo moꝛbo 24°
continentis pꝛeallegato ca°.¶ Carnes etiam iuue
nū pauonū vtiles ſunt cū bene digeruntur.Anſ'ū
vero ꝛ anatū vſus non ſit vobis niſi valde raro.
Caro enī anatū hꝫ ſupfluitates.ꝛ faſtidiū multuꝫ
facit 3° Almāſ' capitulo 29°.Carnibus vō ſiluſ'iū
al'iuꝫ volatiliuꝫ vt pdicū faſiāoꝝ coturnicis ꝛ frā
colini.Sil'r ꝛ carnes minutaꝝ auiū in dumetꝭ de
gentiū vt ficedule meruli turdi cardelli ꝛ ſibi ſil'i
uꝫ.Uolatiliū vero ſiluſ'iuꝫ.ꝛ ꝓpꝛie quando nutri
untur in ſtagnis et paludibus.non ſit vobis vſus.
De plantis vero vtiles ſunt vobis oēs plante cali
de decoquendo cibaria cuꝫ eis ꝛ condiendo.ꝛ pꝛo
pꝛie cū ex eis paꝝ accipitur.vt ſunt feniculū pet°
ſel' apiū menta ſaluia roſmarinū ſerpillū ꝛ ſil'ia.ꝛ
ꝓpꝛie quando coquuntur cū friīs vt refrangant ꝛ
refrangant ab eis.velut ſunt ſpinachia bleta lac
tuca endiuia cucurbita ꝛ ſibi ſil'es.¶ De granis
vero vtile eſt vobis oꝛdeū ꝛ condimenta ex eo fcā
ꝛ riſū cū multo lacte amigdalaꝝ factuꝫ.ꝛ far etiā
aꝫ ſil'r pꝛepatuꝫ.ꝛ cicer ru.ꝛ al.ꝛ pannicū etiā cum
lacte amigdal' pꝛepatū vel aīaliū. Nobilia vō fa
be faſeole ꝛ doꝛelle dimittantur. De radicibꝫ vō
laudantur vobis ſpagi locuſte rapuncioli et napi
ꝛ baucie ꝛ karote.Rapis etiā vti poteſtis ꝛ pꝛo
pꝛie in igne coctis vel cū bꝛodiis pīguibus. Alie
autē radices.velut alleuꝫ cepe poꝝ ꝛ bulbus di-
mittantur.Raffano etiā non vtamini niſi raro.La
ctis vero ꝛ ꝓpꝛie coagulati vſus non ē vobis lau
dabilis ꝓpter caput ꝛ ſtomachū pꝛīcipaliter. Ci
baria vero cū eo cocta ꝛ pꝛepata non ſunt vitupe
randa. Poteſtis autē vti caſeo non multuꝫ molli
nec tenero.ſed aliqualiter frangibili.Butiꝝ etiā
in vr̄o vſu non placet mihi. Oleū vero recens oli
uaꝝ in cibariis oībus coueniens eſt vobis.lꝫ p ali
q̄tū tpūs vſ ad duos vel trēs annos. In vſu vero
magis placeret mihi oleū amigdalaꝝ dul. Aro
matū vero vſus vt.ʒʒ.pipis cinamōi gariof.galā
ge ꝛ ſimiliū multuꝫ calidoꝝ non eſt conueniēs. lꝫ
croci vſus in oī cibario vobis conueniēs.ꝛ ſimilit'
macis qd̄ tpatuꝫ eſt capitale coꝛdiale ꝛ ſtomacha
le.¶ De lallaticiis vero laudantur vobis cappa-
res.Itē extremitates lupuloꝝ ꝛ cicoꝛea bugloſſa
endiuia ſcariola creſſones fontales ꝛ locuſte vt ſu
pꝛa dictū eſt. Poꝛtulaca vero ꝛ lactuca nō cōedā
tur ſiplicia niſi cōmixta cū herbis calidis ſupꝛa
tactis.Lactuca enī cū hoc ꝙ multa ſui frigiditate
ſtupefacit.etiā opillat ꝛ viſui nocet.multus enim
vſus eius obtenebꝛat viſū vt 2° canone in ꝓpꝛio
capitulo.alii laudant vſū eius qꝛ tpata. Et ruta
etiā qꝛ coꝛrūpit ſanguinē.iō dimittenda eſt. Et
ſil'r poꝛtulaca qꝛ eſt difficilis digeſtionis. ¶ De
ſuccis vero quibus condiuntur ſapoꝛes. laudabil'
eſt ſuccus arantioꝝ ꝛ limonū non valde ſalitoꝛuꝫ
granatoꝝ ꝛ agreſta non multi ſalis.ꝛ acetū medi
ocris acuitatis.Et vinū coctū ꝛ ꝓpꝛie cū apitiuꝭ
refrangentibus ipſū ab aptitudine opillatōīſ quā
hꝫ.Succus vero citri non eſt vobis vtilis niſi tē
poꝛe magni eſtus.¶ De conditis vero placent mi
hi pinee.napi conditi ꝛ oliue non multū ſalite .et
citꝝ conditū ꝛ cucurbite ꝛ mirobalāi kebuli ꝛ xi
lobalſamus conditū.ʒiʒibere vero condito non v
tamini freq̄ter.ꝛ paꝝ aſſumendū eſt de eo. Om
nia autē condita non placent mihi.niſi poſt cibuꝫ
ꝛ in pauca q̄titate. karote autē ꝛ napi conditi ꝛ
pira condita poſt cibū oīo laudabilia ſunt. ¶ De
confectionibus vero placent mihi pinee confecte
amigdale.ſed pineaꝝ vſus dꝫ eſſe vt infundātur
in aquā calidā vbi ſtent p vnā diē naturalē reno
uādo eā bis.Piſtici autē conditi magni ſunt iuua
menti adꝛoēs fere diſpoſitiones veſtras.Et coꝛiā
drū poſt cibū etiā conueniret vobis.Auelane vero
condite ꝛ ꝓpꝛie cū fuerint depillate ꝛ bene toꝛr̄
facte mirabilis laudis exiſtunt vobis.eo qꝛ conue
niunt cerebꝛo in tantū vt augmentū efficiant in
eo.ꝛ ſunt ſtomachales ꝛ mirabilis laudis digniſi
cantur ad epar.Cinamomū etiā cū ʒuccaro confe
ctuꝫ.vt cucurbita confecta ꝛ citrū.ꝛ ꝓpꝛie cū ʒuc
caro albo laudabilia ſunt vobis. Confectio vō de
oleo amigdal' dul.cū ʒuccaro ꝛ amilo fcā quā mī
ti italici vocant marʒapan non eſt vobis laudabi
lis.eo qꝛ remollit ꝛ nauſeat ſtomachū.lꝫ reſtaura
tionē efficiat coꝛpoꝛibus extenuatis.¶ De confec
tionibus vero que intentioni medici nāli ſubſerui
unt magis q̄ cibali erit īferius ſmo. vbi cuiuſcū
qꝫ pꝛedictoꝝ accidentiū pticulare regimen coſcri
betur.hec de cibis ita ſufficiant.¶ Potus auteꝫ e
ius exiſtat vinū albū vel claꝝ colore cereſoleū no
minatū vt nullo mō nigꝝ valde.ſubā vero ſit te
nue a fumoſitatibus limoſis ꝛ terreis ptibus dēu
datū odoꝛe ſuaue ꝛ bene aromaticū.ſed ſapoꝛ nō
valdē ſed leuiter dulce aut ad leuē pōticitatē īclīa
tū.Poſtea vero ſatis fumoſū magis q̄ aquoſū.Et
ſi tale hrī non poterit bibatur puꝝ ꝛ nullo modo
aque cōmixtū.Si autē inueniret vinū fumoſū et
ab his conditionibus elongatuꝫ. tunc frangatur
cū aqua laudabili ciſterne.aut ſaltē cū aqua pute
ali vel fluuiali pꝛecoctis ꝛ deſiccatis.Et ſi cū pꝛe
dicta aqua tpe hyemis coquer̄t q̄titas duoꝝ gno
ruꝫ frumenti laudabile foꝛet cū pꝛedictis aqs co
quere.ℨ.ſ.de ſeminibus cicoꝛee in qualibꝫ fiala.
Mellis vero vſus vel ʒuccari in decoctionibꝫ aq
rū potabiliū non eſt mihi dilectus multū.lꝫ ʒucca
rū in cibariis laudabile ſit non ī multo tamē vſu
mel autē nequaq̄ mihi placet in eis.Hec in ſūma
de lectione 2ª ſufficiant.

¶ Pars 2ª lectionis tertie de cura accidentiū ſupe
rius poſitoꝝ.que diuiditur in octo capitula ſcꝫ

numerꝫ illoꝝ octo accidentiū.

¶ Capitulū pꝛimū de cura sode periodice hunc virꝫ molestante.

Quoniā igitur pꝛimū accidēs erat soda pyodica affligens ipsū a colera vitellina pꝛoueniens. Jdō cano curationis ipsius sicut ⁊ alioꝝ accidentiū sigulariter est ponēdus. Itaq; cū acciderit doloꝛ ille cū venaꝝ tēpoꝝ ⁊ faciei extensione. ⁊ plēitudine cum rubicunditate coloꝛis ad citrinitatē inclinati. cum pulsatione ⁊ aliq̄ta punctiōe ⁊ caliditate receptis in capite. ⁊ pulsus magnus ⁊ velox apparuerit. ⁊ vꝛina grossa in tinctura notabiliter eleuata fuerit statim flōmetur eiusdē cephalica dextri lateris in manu ⁊ educantur sanguinis. ℥. iii. vel q̄ttuoꝛ premissa tamen ventris lenitione cōgrua naturaliter aut artificialiter adminstrata. ¶ Secundū vero remediū est vt post flōiam die inmediate seq̄nti venter eius soluatur cū hoc medicāine. ℞ cassie nup de cāna extracte cum aqua lupuloꝝ. ℥. i. reubarbari agarici electoꝝ ana. ʒ. i. spice nardi. ℈℈. ana. g. iiii. salis gēme. g. i. accipiatur cum ℥. ii. aque lupuloꝝ calefcē. ⁊ tardet cibus p hoꝛas sex pꝛemittendo assumptionē bꝛodii pulli macri oꝛis cū zuccaro calefci post hoꝛas q̄ttuoꝛ. ¶ Tertiū instrumentum est vt mane inmediate seq̄nti accipiatur hoc digestiuū calidum. ⁊ tardet cibū post ipsum saltē p hoꝛas tres. ℞ sirupi de nenufare sirupi de endiuia ana. ʒ. vi. aque saluie aque bethonice ana. ℥. i. aque cuscute boni pōderis. ℥. i. misce. et continuet ipsum diebus. x. ¶ Quartum vero singulare remedium est vt frons et tēpoꝛa eius in sero et mane diligenter liniantur hoc linimento exptissio. ℞ terre sigillate. ʒ. viii. tucie p̄parate. ʒ. ii. acatie. ʒ. vi. puluerís coꝛticis papaueris. ʒ. v. sumac ℥. i. scamonee croci ana. ℈. iiii. vitellos ouoꝝ numero. iii. et aque rosaꝝ. ℥. i. pulnerizentur hec oīa p se et longa contritione inspissando ipsa cū puluerāmili ad sufficientiā. ¶ Quintū remedium est singulare vt in sero quando vadit ad lectum puluerizetur caput eius p incessiuā cōmissure sagittalis vsq; ad sumitatē capitis cū hoc puluere īter capillos piecto ad q̄ntitatē q̄ttuoꝛ granoꝝ oꝛdei. ℞ pulueris floꝝ camoille. ʒ. i. ſ. croci. ℈. ſ. ligni al. ℈. ii. coꝛticis mandragoꝛe. g. v. se. plantaginis sumac acatie ana. ℈. ii. ⁊ cōmisceantur. ¶ Sextum remediū est q; sēp ante cibationē accipiat clisterē banc foꝛmā. ℞ aque decoctionis viol. maluaꝝ sicle lib. i. olei viol. ℥. iii. electuarii de psilio. ℥. i. salis gēme. ʒ. i. misce ⁊ accipiat semel in die hoꝛa leuioꝛis alleuiationis. ¶ Septimū remediū iterū est q; sēp ante cibationē oēs fiat extremitatū fricatio trahendo vsq; iferius. Cū eni cibas habētē doloꝛē capitis frica ei extrēa pꝛima tertii tractatu pꝛimo in fi. ¶ Octauū remediū ē vt postq; accepit digestiuū iteꝝ reuertatur ad accipiendū solutiū supꝛadictum minorando vel subduplando cassiā cū aliis conditionibus ibidē tactis.

¶ Capitulum scđm de cura ablationis odoꝛatus

In cura autē scđi accidentis. s. ablatione olfatus contēplandum est. Si eni nocumentum hoc pueneꝛit a debilitate virtutis aīalis in cerebꝛo q̄ cōtracta fuerit a pꝛincipiis gn̄atōis vel post illa. ⁊ fuerit hoc nocumentum fixum coniunctum paucitati spirituū aīalium. aut indispositioni eoꝝ pp cruditatē et grossitudinē eoꝝ. ¶ Et ad huc etiam q; hec duo coniuncta fuerint cū nocumento partis oꝛganice fuientis ad opeꝛationē que est cerebꝛū ⁊ caruncule mamillares. pꝫ si hec nocumenta confirmata fuerint non recipient curationē. et si recipe possent illud fieri non posset nisi cum magna difficultate et pꝛolixitate tēpoꝛis. Quomō enim possunt saluari operationum integritates et reduci. quando simul nocumentum concernit virtutē oꝛgana et instrumenta. Et foꝛte q; hoc ē qđ a sapientibus scribitur q; odoꝛatus ablatio confirmata non recipit curā. confirmatō autē nulla pōt esse foꝛtioꝛ q̄ ex pte nocumenti virtutis instrumenti ⁊ oꝛgani pueniētis cum tpis pꝛolixitate. pꝛopter quod intentio in cura talis ablatiōis olfatus esse dꝫ pꝛio ad vigoꝛandū virtutē. 2° ad restaurandū spūs ⁊ cerebꝛ qđ est oꝛganicū pꝛincipii huius operationis. ¶ Et pꝛimū qdē cōpletur cū cibis velocis digestionis ⁊ boni nutrimenti appꝛopꝛiatis capiti velut sunt aqua carnis vitelli ouoꝝ cerebella ⁊ testiculi galloꝝ ⁊ vinū albū subtile mediocris fumositatis. ⁊ carnes pullorū colūboꝝ ⁊ carnes pulloꝝ ⁊ caro perdicū et fasianoꝝ. et lac lactentis vituli et oua soꝛbilia ⁊ ppꝛie cū vino albo subtili cocta et conquassata. Cibaria oīa cocta cū andacocha saluia maioꝛana bethonica ⁊ rof marino. et cerebꝛ lepoꝛis qđ hꝫ in hoc pꝛopꝛietatē. et auellane comeste que in cerebꝛo augmentū faciunt ⁊ oīa silia istis. ¶ Ea vero que ventriculos cerebꝛi et poꝛos caruncularū maillariū ⁊ venas ⁊ arterias eaꝝ expurgatas dtinent sunt pꝛedicta oīa. Et de medicinalibꝫ magis sūt ambꝛa rosmarinus cinamomū gariof. lignū aloes ⁊ nigella que duo odoꝛata oēs opillationes cerebꝛi aperiunt ⁊ ruta et et pꝛopꝛie sicca et camedreos et camepitheos calamentū ⁊ oꝛiganū. Et sternutatio fcā cū inspiratione ligni aloes pipis al. et stafisagrie. ¶ De numero pꝛedcōꝛum est gargarisma factū cū hac decoctione aperientē opillationes cerebꝛi oēs. ℞ radicū scoꝛdeō castoꝛei serapini ana. ʒ. ſ. costi dul. stafisagrie ligni al. piretri oꝛigāi. ana. ℈. ii. coꝛticis agarici. ʒ. ii. liquiritie anisi peucedani colloquintide ana. ℈. ii salis indi. g. i. coquantur oīa mediocriter contusa in lib. ii. aque vsq; ad consumptionē tertie partis. deinde colentur et foꝛtiter expꝛimantur. Cū g° hac colatura calefacta fiat oī mane in mediis tertiis gargarisma quattuoꝛ vicibus. et iteꝝ āte cenā p hoꝛā vnā continuando ipsū per integrā septimanā. ¶ Descriptio odoꝛamenti bona ad illō est. ℞ nigelle toꝛrefcē. pꝛius tamen in aceto infuse. ℥. i. castoꝛei nucis muscate ana. ʒ. i. ſ. been al. ⁊ ru. galange pipis al. oꝛigani calamenti ana. ℈. ii. costi serapini rute se. basiliconis ana. ℥. i. puluerizentur oīa per se et ligentur in sindone retōta et sepe odoꝛentur. Et conferunt hec oīa nocumento odoꝛatus a mala cōplexione frigida materiali cū opillationibus vel sine eis eueniente. ¶

Si autē i odoꝛatu cōtigeret nocumētū ex pte viaꝝ per quas fit attractio et delatio specieꝝ odorabiliū vel aeris habentis impotentia speciē odorabilē. tunc necesse est q; aut in pꝛedictis ptibꝫ sit opillatio aut apostema aut caro addita aut crusta aut vlcus aut excoꝛiatio. Si autē in odoꝛatu nocumentū contingat pp̄ter opillationē. tūc aut erit hec opillatio a natura contracta. aut aduentitia. Si autē esset pꝛio mō inuenta sicut cōtigit in multis melicis aut multū frigidis coꝛpoꝛibꝫ

tunc ipsius curatio perfici pōt cū3 his que paulo ante dcā sunt aperientia opillationes cerebri. Et itez fieri pōt huius opillatiōis cā aut a fritate para vel sil' cū materia pueniētis. tunc curatio fieri dz cū istis qnqz instrumentis. quoz primuz est descriptio huius sirupi. ℞ pulegii cardamōi ma. et mi. granoz padisi bethonice isopi sticados gumi arabici ana. M. i. floz nenufaris et violaz ana. M. ss. maiorane floz rorismarini acori peucedani calāi aromatici ana. M. i. ss. se. peonie ex corticatoz ligni al' ana. ʒ. vi. galāge cinamōi nucis muscate ana. ℈. ii. ambre musci ana. g. ii. hec oīa buliant in lib. x. aque in quibus steterint infusa per dies duos. et coquantur vsz ad medietatem deinde cū vehementi expssione colētur. huic ita qz colature addantur aceti squillitici. ℥. iiii. mellis dispūanti et zuccari al. ana lib. ss. in sil' lento igne coquantur vsz ad conuenientē inspissationē aromatizando eadē cū musci et ambre ana. g. i. de hº ita qz sirupo decē diebus continuis ī aurora exhibeantur. ℥. ii. cū aque rorismarini et saluie ana. ℥. i. ss. calefactis. et tardetur post ipsū cibus saltē hōis quattuor. Undecimo vero seqnti die mane soluatr venter cū hoc cōposito. ℞ pillulaz cochiaz. ℈. i. pillulaz stōaticharz al'kidi. ℈. ii. ss. fformentr pillule. viii. cū aqua maiorane vel rorismarini. et sr valdē sollēnes qr pill'e stōathice al'kidi cū sua euacuatione sensus oēs et eoz organa confortant.

Scdz remediū singulare cui nullū inueni par in apiendo opillationes cerebri anterioris. et colatorii eius est hoc. ℞ nigelle tribus diebus in aceto acutissimo infuse et exiccate. ʒ. ii. agarici elci ligni al'. castorei oppoponacis ana. ℈. iiii. laudani purissimi. ʒ. ii. puluerizentur oīa et infundantr i. ℥ iii. succi maiorane. aut saltē aque sublimationis eius. ita qz sub radiis solis vel ad ignē exiccentur. Ex hac igr massa accipiatur. ʒ. i. et misceatur cū. ℥ iii. aque sublimationis maiorane. et ore prius impleto aq̄ trahiciatr leuitr per nares. hec mixtio ter vel quatter per singulā noctē cū vicissitudine et interpollatione aliqnta fcā. videbis eni mirabile dz ipso. ¶ Quartū instrumentū est vt sero et mane aliquando nares liniantur cū hoc linimento. ℞ olei phōz. ℥. ss. ambre. g. ii. conterantur sil' et cū pēna liniantur nares de hoc tepido. ¶ Quintuz cōpositū quod continuatū non est minoris efficatie est hoc. ℞ radicis brionie ligni al' granoz paradili ana. ʒ. i. maiorane gariof. ana. ʒ. ii. castori sictioris. ℈. i. musci ambre ana. g. i. ss. puluerizentur oīa per se et misceantur. Et de hoc cōposito intr capillos a fine capilloz vsz ad sumitatē capitis conspergatur qntitas. iiii. granoz ordei per incessuz sagittalis cōmissure p quattuor digitos oī ho qn vadit ad lectū cū pectine deponendo primū puluerē quando vult ponere fz. ¶ Et nota qz p hec instrumenta iā paulo ante tacta facile curari pōt oīs cerebri opillatio tā a tpē qz a natura contracta. Unde ex istis instrumentis appz sufficientr euacuari posse nocumentū olfatus pueniens a debilitate virtutis cerebri. 2º ex defectu spiritus aīalis qui esse debet eius instrumentū. 3º ex dfectu lacerti ad attrahendū aerē ordinati. et fuerunt trs de cāis nocumenti olfatus posite supra sectione scda capitulo 2º in fine. ¶ Cuz autē contigerit qz nocumentū in odoratu accidat pp apostema in concauo viaz existens. tunc necesse ē qz illud apostea sit pfundū et ppe rizā magis sensū visus effugiēs aut sit inferius in via manifestiori et sensu visu discernibile. et quocūqz contingat illud apostēa. erit illud qz coiter moz noiant aut polipū aut cancrū vel emoroides nasi. ¶ Si autē hoc apostema existat polipus vel emoroides et extrinsecus appens tunc cura eoz facilior est ppter multa. Primo qz natura taliū apostematū vt ī pluribus est sāguis aq°sitati flegmatice cōmixtus. lz quādoqz fiat ex flegmate sallo sanguini cōmixto. tales autē matrie sunt obedientes ad curā magis qz mel'ice vel acute. Itē qr hec apostemata non sunt ita pfunditus mēbro inmersa. vt 3º tegni. quare facilius et conuenientius possunt eisdē applicari localia remedia. Quarto itez qr opatio māualis ad caput ea conuenientius puenire pōt. Et quinto adhuc qr tr'ia apostemata sunt elongata magis a superioribus ptibus rize venaz et arteriaz circa quas cū localibus et cū opatione manuali pcedi non pōt sine magno labore et timore. ¶ Itaqz cū talia apostemata medico occurrerent cū repletione corporis totius notabili. flōmetur balilica lateris oppositi nari patienti. aut saltē vena nigª vel media. si fuerit repletio maior. si autē non tanta fuerit repletio sufficit flōmare cephalicā aduersi lat'is extrahendo sanguinis. ℥. iiii. vel. v. fm coniecturam viri in scīa et ope periti. ¶ Facta vero flōia sequēti die digerat materiā cū hoc composito. ℞ oxizachare sirupi nenufarini ana. ʒ. vi. aque aceto se et feniculi ana. ℥. i. ss. misce et exhibeatur in aurora. vt de aliis dictū est. ¶ Sūpto autē sirupo octo vel decē diebus euacuetur cū hoc medicamine. ℞ succi rof. ℥. i. cassie cū aqua violaz nup extracte. ℥. i. ss. totū hoc cū. ℥. ii. aque ordei paz calide sumatur. et fiat post ipsū obseruatio eoz que de aliis euacuantibus scripta sunt. Postqz autē euacuatus fuerit tunc pcedatur ad curā cū tribus localibus que per me vtilia repta fuerunt prea liis. ¶ Quoz primū est linimentū hoc de quo totus nasus exterius et partes adiacentes et ptes intermedie frontis p quas extenditur vena rcā. in eo inter mediū vtriusqz supcilii. cuius descriptō ē ℞ succi vermicularis succi plātaginis et burse pastoris ana. ℥. i. albuiaz duoz ouoz cāphore subtilissime trite. ℈. iiii. tucie prepate acacie sumach ana. ʒ. i. coralloz cōbustoz karabe ana. ℈. ii. amili. ℥. i. ss. terantur oīa sil' vltimata contritiōe ī mōtario plumbeo cū suo pistello. et ter vel quatter in die renouetur eius applicatio. ¶ Scdz instrumētū est vt sepe saltē in die quatter per nares traiciatur succus folioz virge pastoris. et ē cardus maior vocatus a quibusdā sēper sitiens. Et si timet' audacē infrigidationē eius. tunc eidē conmisceatur 3ª vel 4ª ps saluie vel bethonice. ¶ Tertium cōpositū est hoz apostematū conuenienter exiccatiuuz cū quo magnū decus in pluribus acquisiui. ℞ tucie prepate et ppzie cū vria īfātis ānoz. ii. ceruse. ʒ. ii. ss. plumbi vsti. ʒ. iii. litargiri spumificati ℥. i. camphore. ʒ. i. ss. succi spiue. ℥. v. terantur hec oīa saltē tribus diebus lōgo tpe in mortario plūbeo cū suo pistello. et exponantur soli. cūqz exiccata fuerint bis vel ter renouetur succus. ex quo medicamine ter vel quatter in die liniantur apostemata predcā. Et hoc medicamen est tante nobilitatis qz cū eo multitudinē hominū habentiū cancrū et polipū vlcerata blandiendo pduxi vsqz ad

finē vite corruptiones freq̄ter ꝑpentes ꝓhiben⁹ ⁊ remittendo. Et tu consydera virtutē simpliciū ex sententiis illustrium virorum acceptā ⁊ vide his veritatē. ¶ 4° iterū predicis superaddendū ē q̄ si predcā apostemata mollia fuerint ⁊ non obedirent curationi p predicta instrumenta. sapientes scripserunt curam opatione manuali tripliciter fieri debere. ¶ Et primus quidē modus est cum acutis forficib3 superadditā illā carnositatē a naribus incidendo. deinde post eius incisionē residuum consumendo cū vnguento viridi quod sic cōpoitur. ℞ mellis. ℨ. ii. aceti. ℨ. i. ʒ. sarcocole armoniaci ana. ℨ. i. buliant oīa lento igne super carbōibus ignitis absq̄ flama vs3 ad conuenientis glutinositatis acquisitionē. Et de hoc liniatur tenta et ponatur in naso ⁊ est efficax linimentū ꝑm descriptionē Ras. 4° Almanꝭ 7° ca°. ¶ Scd̄us vo modus operationis manualis est. vt predcis iā non valentibus cauterizentur apostemata illa cū cauterio ignito plane figure p canulā ereā circūferentialiter madefcā3 aqua rosꝭ inmisso vs3 ad cōsumptionē illoꝝ apostematū. ⁊ pluries reiterato deinde locus inungatur cū recenti butiro vs3 ad casū escare. Postea curetur cū equali permixtiōe vnguenti basiliconis ⁊ de cerusa vel cū vnguento ſcto āte operationem manuum. ¶ Tertius moūs deponendi predicta apostemata est per viā sectōnis. ⁊ modus est talis vt accipiatur seta ꝺ cauda equina. cuius vna extremitas in naso p foramen eius in os trahatur ⁊ extra dentes. ⁊ alia eius extremitas extra nasū sit tendens. Tale ergo filum sursū ⁊ deorsū contrarias extremitates trahēdo latera predicti apostematis amplectatur. ⁊ ista continuetur operatio vs3 quo per filū apostēa radicitus complete secetur. Cū ergo sectū fuerit restrigatur saguis cū hoc puluere. ℞ mirre sarcocole boli ar. san. dra. ana. ʒ. i. tucie prepate. ʒ. i. ʒ puluerizentur super loco vel inuoluatur in ipsu3 tenta cū albuīe oui ⁊ impōuatur. Cū ergo restrictus fuerit sanguis curetur cū vnguento ante manuales opationes iā descripto. ¶ At vero iteru3 si predictis locis sclirroticū fuerit apostema vl' sephiroticū vt iā transiuerit mensurā sex mensium nunq̄ vidi illius perfectā operationē. sed melius est blandiendo cū ipso procedere. Et de meliori bus instrumētis ad illud cu3 rectificatōe regimis ⁊ digestiuis ⁊ euacuatiuis mel'ie est vt sepe fiat oris collutio cū oleo amigdal' dul. simplici vel cōposito cū aqua viol' vel nenufaꝝ ana. de quo etiā sepe per nasū interius trahiciatur vs3 ad rizam ita vt etiā per os descendat. ¶ Cū autē contigerit in predictis locis cancrosū apostema. tunc siue fuerit vlceratū siue non. nunq̄ ipsius curationē vidi. neq3 ab aliquo sapientū inueni. sed omniū sapientū comunitas comuniter concorditer concedit q̄ in cura ipsius paliando ⁊ blandiendo pcedatur cū flōmiis melagogis. i. euacuatiuis mel'ie ⁊ digestiuis appropriatis. que hic ꝓpter breuitatē omitto. ⁊ tu require in aliis consiliis que de hac materia non raro compilaui. ¶ Appet insup ex fundamento predictoꝝ q̄ nocumentū ablationis odoratus ꝓueniens pp excoriationē vel vulnera vel vlcera predictaꝝ partiū nasi eodē fūdamento curari pōt. quoniā premissis euacuationibus pretactis interius in naso preponatꝭ vnguētū quod ante manualē operationē scriptū fuit. qd oīa talia vlcera cū rectificatione regimīs illius in breui tēpore curabit ⁊ cet. ¶ Nunc autē tria singularia remedia ad nocumentū odoratus de scribā vt nunc sequitur. ¶ Primū itaq̄ de exptis mihi sepe est caputpurgiū hoc quod virtute sui aperit dilatat vias odoratus. abstergit ⁊ educit materias in eis contentas. resoluit ⁊ consūit eas ⁊ confortat organa omnia olfatus ⁊ proprie cōtinuatum ter vel quatter in septimana actu calidu3 sex vicibus vicissim iniectū ieiuno stomacho cuius descriptio ē. ℞ succi cucumeris asini. ℨ. iiii. salꝭ armonia. subtiliter puluerizati. ℨ. ʒ. misceantꝭ ⁊ ponantur in ampulla ⁊ infundatur aqua vs3 ad medium ampulle. De hac igiꝭ aqua sepe trahiciatur in nares mō dicto. ¶ Scd̄3 vero ē succus origani ⁊ pulegii anteq̄ exponantur ad solē ⁊ ad q̄cūq3. ℨ. eoꝝ addantur musci. g. ii. ⁊ fiat vt de alio dictum est. ¶ Tertiū compositū est h°. ℞ pulegii origani calamenti ana. ʒ. i. granoꝝ padisi. ʒ. iii. fiat puluis ⁊ ligetur in panno ⁊ sepissime odoretꝭ Et si bene consyderas iā apparet sufficienter esse positā curā omniū specieꝝ nocumenti olfatus q̄ puenire possunt ex sex cāis. s. ex parte debilitatis vtutis olfatiue aut cerebri aut carunculaꝝ mamillariū aut vtriusq3 simul. aut instrumenti quod est spiritus. aut ex parte nocumenti in osse rize contingentis. aut 5° ex parte lacerti attrahentis aere3 vel species odorabiliū. vel 6° ⁊ vltimo ex pte viaꝝ ad hoc deseruientiū. ⁊ sic apparet sufficienter ⁊ laboriose satis assignatum fuisse modū curatōis scd̄i accidentis quod erat ablatio odoratus vt supra visum est.

¶ Tertiū capitulū principale sectionis scd̄e ꝺ cura scothomie ⁊ imaginationum.

Sicut videri pōt ex his que leguntur 3ª tertii in capitulo de imaginationibus. et ex his que intelligi possunt ex prima tertii tractatu 5° ca° de vtigine. Omnes hee dispositiones vs3 scothomia vtigo ⁊ imaginationes siue delusiones comunicāt in hoc q̄ sunt nocumenta corruptionis sensus visus. differt tamen parūp vertigo a duobus p̄dictis. q̄ dato q̄ in vertigine assignetur nocumētu3 corruptionis visus. tamen in eo etiā est nocumētu3 motiue potentie. q2 apparēt in eo corpora gescentia circulariter moueri. ⁊ est in ea nocumentū diminutionis substentatiue vel retentiue potentie. q2 apparet homī quandoq3 q̄ cadat. ⁊ per hoc sufficienter apparet dr̄ia inter vertiginē ex vna pte scothomiā ⁊ imaginationes ex alia pte. tamen a sapientibus potest colligi dr̄ia etiā essentialis inter predicta. eo q2 cā nocumenti in vertigine ponitur in cerebro. q2 motus in spiritibus in vētriculis aut in rimositatibus cerebri contentis rotatiuus assignatur. ¶ Cā vero nocumenti scothōie ponitur in spiritibus contentis in neruis obticis Causa vero essentialis imaginationū ponitꝭ ī cristalloide ⁊ in organis actione cerebri. q2 tamen hec dr̄ia ex parte locoꝝ assignata leuis ⁊ parua non est magna dr̄ia curationis intentionibus ⁊ īstrumentis medicinalibus ab auctoribus assignata. ⁊ maxime q2 oīa predicta accidentia conueniunt in genere cāe efficientis. s. materie humoralis flegmatice vel vapoꝝ vel ventositatū eiu3. ¶ Ideo circo non video ꝓlixe multū occupandū eē a multiplicatione instrumentoꝝ curationis eaꝝ. nisi q2 quinq3 singularia remedia ponā per me freq̄ter

experta. ¶ Quorum primum est electuarium sotira nominatum. ¶ Secundum vero est electuarium de ambra maius dando ex hoc vel illo. ʒ. vi. in mane hora sirupo prorum per mensem continuum premissis sufficienter euacuationibus. ¶ Tertium vero remedium et michi magis visitatum est confectio hermetis de scripta ab Auicenna 22ª tertii ca° de cautela a doloribus iunctarum cuius modus et dosis sit vt dictum est de predictis. ¶ Quartum remedium est vt omni fine. x. dierum accipiatur. ʒ. i. infrascriptarum pillularum et tardetur post eas cibus horis sex obseruando regulas in assumptione farmacorum ordinatas. quorum descriptio est hec. ℞ pillularum de sarcocola pillularum fetidarum ana. ʒ. i. artanite. ℈. ß. fiant pillule cum succo foliorum brionie de quibus detur. ʒ. i. ¶ Quintum remedium tempore visus predictorum medicaminum est vt assuescat saltem tribus vicibus in septimana ponere in oculo cuilibet guttas duas huius collirii ℞ succi rosarum. ℥. i. succi arthanite et est porcinus panis. ʒ. ii. fellis piscis saboth et est lutius fluuialis ʒ. iii. succi violarum. ʒ. vi. ponantur in ampulla et exponatur soli saltem per dies xv. deinde sit ex eo visus vt dictum est et cetera.

¶ Capitulum quartum de cura nocumenti digestionis

Iam pro nocumento huius. x. tanguntur. quorum quolibet ad diminutam et ablatam digestionem confert immo ad corruptam notabiliter iuuat. ¶ Primum memorabile est quod longus visus sirupi de absinthio solemniter iuuat et proprie secundum hunc modum. ℞ sirupi de absinthio. ℥. i. aque decoctionis granorum paradisi cimini. ℥. ii. misce. ¶ Secundum instrumentum simplex est frequenter deglutire duo vel tria grana carpobalsami ieiuno stomacho. ¶ Tertium est communis visus zinziberis viridis saltem ter in septimana assumpti. ¶ Quartum instrumentum est vt sepe fiat iunctio stomachi cum oleo de menta facta cum mastice gariofilorum et mace. ¶ Quintum instrumentum est frequens visus electuarii de ligno aloes descripti ab Auicenna 5° canonis summa prima Rubrica illa electuarium de xiloaloe. ¶ Sextum remedium est frequens calefactio stomachi et euapa° eiusdem facta cum cimino et granis orobi menta et lambrusca equalibus partibus calefactis in caldariola sicca et positis in sacculo.

¶ Septimum vero est defendere stomachum cum hoc ceroto portato super ipso. ℞ resine elect. ʒ. i. ß. masticis. ʒ. i. gar. ℈. ii. dissoluatur resina cum bono aceto et fiat cerotum scutale super panno de grana. ¶ Octauum remedium et cum signis etiam frigiditatis et ventositatis est vt post cibum cum modico aromatici vini bibatur ℈ i. pulueris ameos de quo dixit Auicenna quod erat mirabile et est verum. ¶ Nonum remedium est visus confectionis diacitonite cum aromaticis speciebus que colliguntur a Mesue in antidotario et ab Auicenna 5° canone. ¶ Decima et vltima medicina infallibilis iuuamenti est electuarium alkekengi descriptione Auicene 5° canone. et accipiatur ex eo omni alterno mane in aurora. ʒ. i. et tardetur cibus saltem horis quinque. nullum enim stomachum quasi complexione debilitatum esse vidi ex visu eius non fuisse sanatum.

¶ Capitulum quintum de cura dolorum renum huius viri.

Iam vero superius apparuit dolores in renibus huius viri consequi opillationes ventositatum congregationes in eisdem esse. ¶ Pro canone igitur curationis eorum premittendum primo quod abstinendum est a frequentia et maxime instantia frequentium dolorum. 2° quod euitetur summopere stipticitas ventris. cui si euenerit prouideatur cum enemate superius tacto. aut cum pillulis positis in ca° de olfatu. 3° quod euitetur frequens equitatio. et proprie super equo sinistre gradationis. 4° quod summopere euitetur decubitus super spina tam vigilando quam dormiendo et cetera. ¶ Deinde predictis doloribus subueniendum est cum tribus remediis. ¶ Quorum primum est quod tempore doloris accipiantur olei nardini. ℥. v. paritarie recentis vltiate contrite lib. i. coquantur ambo simul in sartagine super carbonibus ignitis absque flama. et in fine apponatur croci ℥. i. et extensis super panno calidis actu fiat emplastrum super renes. sedabit enim dolorem fere in instanti. ¶ Secundum remedium est descriptio huius tragee de qua tam tempore paroxismi doloris quam gratia preseruandi. accipiatur coclear vnum ante omnem cibum. aperit enim opillationes soluit ventositates prouocat vrinam mundificando materias. ℞ granorum milii solis. ℥. i. granorum pinearum. ℥. ii. se. portulace lactuce endiuie scariole ana. ℥. ß. granorum papaueris al. ℥. i. ß. zuccari al. duplum pondus omnium terenda terantur. et incidenda incidantur et commisceantur ad inuicem.

¶ Tertium remedium et infallibile est quod sepe patiens saltem in septimana ter accipiat. ʒ. i. electe tiriace andromaci cum. ℥. i. ß. aque sublimationis milii solis. et est nobile medicamen. scripsit enim Auicenna 5° canone quod tiriaca andromaci confert doloribus renum ex pluribus causis et cetera.

¶ Capitulum sextum de cura male complexionis epatis huius viri.

Si bene et diligenter considerentur instrumenta et intentiones curatiue in precedentibus capitulis posita intelligi poterit quod plura illorum maliciam complexionis epatis huius viri superius positam et declaratam curare poterunt. Sit vero nunc memoranda sunt octo instrumenta que per se a natura comuni distemperiem epatis corrigere possunt. ¶ Memorandum igitur primo quod omnes endiuie species competunt nocumento epatis siue earum pulueres decoctiones sublimationes et sirupi et confectiones exhibeantur. ¶ Secundum speciale est limaciarum visus. et sunt codie que inueniuntur in rubis quarum carnes elixe comedantur. et proprie secum decoctis radicibus scariole taraxacon. ¶ Tertium vero simplex est vt saltem in septimana ter hic vir accipiat. ʒ. i. pulueris epatis lupi abluti cum aqua endiuie et in furno exiccati. et accipiatur cum. ℥. ii. aque endiuie. et hec quidem tria assumi debent tempore apparitionis discolorationis faciei et extenuationis eiusdem. et enim in instanti dolores et tensionem in epate sedant. et colliguntur hec tria a principe 16ª tertii ca° de iuuantibus et nocentibus epati. ¶ Quartum vero famosum compositum et approbatum ab omnibus fere est electuarium dialacca maius cum zuccaro reductum in forma solida. de quo semper ante cibum rotulam. ʒ. ii. ʒ. et proprie factam cum aqua cicoree accipiat. ¶ Quintum compositum est visus pillularum stomathicarum alkindi descriptarum ab Auicenna 5° canone summa pª tractatu 9°. ¶ Sextum medicamen est confectio de xiloaloes superius nominata frequenter. ¶ Septimum instrumentum est visus sufuf obede cuius pulueris detur in septimana bis vel ter. ʒ. i. cum. ℥. ii. aque eupatorii cuius laudes et descriptiones collegi 5° canone summa prima tractatu 4°. ¶ Octauum et vltimum expertum est electuarium positum ab Auicenna quinto canone summa prima Rubrica illa confectio kimia medici que facit ad maliciam complexionis et apostema epatis et soleo vti ea dando de ea ante cibum rotulam. ʒ. ii.

Capitulū septimū de cura ꝛ instrumentis ape riendi emoroidas constrictas.

Quoniā alias vir iste emoroidales venas fluētes ꝛ apertas hr̄e solitꝫ ē non est dubitabile ex retentione cursus eaꝝ pl'a de nocumentis supra positis euenisse. aut saltē augmentata fuisse. Restrictio eni cursus eaꝝ est cā pl'iuꝫ nocumentoꝝ quare iꝫ tertii ca° 3°. Scias ꝙ in sanguine qui currit ab emoroidalibus ꝛ ex ano est securitas ab herpestiomeno ꝛ mania ꝛ mel'ia. epl'ia mel'ica ꝛ herisipila ꝛ ex aliis que sunt sicut miliū ꝛ cancro ꝛ excoriatione ꝛ scabie ꝛ lepra ꝛ pleuresi ꝛ pipleumonia ꝛ freneli. ꝛ quando retinetur sanguis ex eis cōsuetꝫ timet' aliq̄ haꝝ egritudinuꝫ suple predictaꝝ. ꝛ timetur etiā ydropisis pp illud qđ accidit i epate ď apostemate malo ꝛ duro. ꝛ corruptōne male complexionis. ꝛ timetur ptisis ꝛ dolores pulmonis p pt' expulsionē sanguinis mali ad ipsū. Cuꝫ g° vir iste aliquod accidentiū iā inciderit ꝙcitius ē possibile insistendū est aptioni venaꝝ emoroidaliuꝫ que septē infrascriptis ingeniis ꝛ instrumentis aperiri possunt a leuioribus inchoādo. Primū ita qꝫ est vt eger sepe cū digito vel cū candela titilatione faciat in circūferentia intrinseca intestini. Scd'ꝫ vero parūp fortius illo est vt confricet loca predcā cū foliis fici. Tertiuꝫ adhuc fortius aliis est vt confricet eas cū cepe squille circū incisio. Quartū ē ꝙ si predcā non apirent fiat pluriū illoꝝ decoctio ꝛ in aquaꝫ calidā sedeat deinde loco existente bene calido actu fiat cōfricatō eaꝝ cum aliquo de predictis. Ultimuꝫ vero est qđ si ex predictis igeniis tales vene apiri nō possūt quod tamen apud me nunꝙ contingit. tunc fiat intestini cōpressio ad extra. ꝛ cū flōmo apiatur ūa vel due de predcis venis q̄ grossiores fuerint.

Capitulū vltimū de cura tremoris cordis viruꝫ hunc molestantis.

Regimen tremoris cordis in hoc loco ī duas diuisi intentiones. Prima quidē est respiciens tpus paroxismi ꝛ augmenti tremoris illius qui tunc maxie debilitat. 2ª vero est regere ipsū tpe quo non ita freq̄ter molestatur. Pro expeditione vero prie quinqꝫ ponā ingenia. p complemento secūdi ponā tria instrumenta. Primū itaqꝫ instrumētū prie intentionis est vt cū medicus occurrit egro molestato a resolōe nimia consequēte velocē ꝛ fortē motū spirituū ꝛ humoꝝ de circūferētia ad ipsū cor statiꝫ sollicitus esse dꝫ de augmento resolutionis illius phibendo. quoniā si perseueraret valde facile posset egꝝ ad cōpletā extinctionē p ducere iuxta sētentiā ypo. afforꝫ scd'a sermōe illo Qui exsoluuntur freq̄ter ꝛ fortiter sine manifesta cā repente moriuntur. Itaqꝫ primū instrumētū est vt stati facies ꝛ extreme partes irrorētur cū hac mixtione actu frigida. ℞ aque ros. ℥. iiii. aque mente. ℥. ii. ros spodii sādaloꝝ al. ꝛ ru. ana. ℈. ii. musci ambre orientalis ana. g. ii. aceti. ℥. ii. vini maluatici. ℈. iiii. predcāꝝ spēꝝ puluerēs p se contriti cū liquoribus vehementi contritione cōquassentur in mortario. hec eni irrora° virtuteꝫ vitalē resolutā tā in febribus ꝙ in aliis dispositionibus reseruare solet. ꝛ colligitur ex sermonibꝫ scd'a primi in fine capituli illius in arena sepelir'. Scd'ꝫ instrumentū ad hoc est istud. ℞ vini arōatici aq̄ buglosse ana. ℥. i. specieruꝫ diamusci dul. ℈ i. misce ꝛ detur in potu calidū. Tertiū istrumētū est hoc. ℞ folioꝝ basiliconis siccoꝝ rosaꝝ violarū spodii ossis de corde cerui ana. ʒ. i. cāphor. ℈. ii. musci ambre elcōꝝ ana. g. iiii. sandaloꝝ amborū coralloꝝ amboꝝ ana. ʒ. i. puluerizentur p se ꝛ misceantur ꝛ ligentur in sindone de grana ꝛ odoret ipsū eger q̄i continue. Quartū instrumētū est hoc. ℞ diamusci dul. spēꝝ electuarii de gēmis spēꝝ letificantis Almans ana. ʒ. i. vini aromatici maluatici. ℥. iiii. aque buglosse aque acetose cicoree ꝛ viol' ana. ℥. i. fragmentoꝝ iacincti smaragdi ꝛ saphiri ana. ℈. ß. margaritaꝝ. ℈. ii. conquassentur oīa in mortario. deinde leuiter calefiāt et intingatur in eis pannus qui applicetur sup mamilla sinistra freq̄ter. releuabit enī ꝛ restaurabit virtutē in breui tpe. Quintū remediū ꝛ fortius aliis si freq̄taretur tremor ꝛ resolutio virtutis est puluis iste de quo det' in potu. ʒ. ß. cū aqua rosaꝝ buglosse ꝛ vini maluatici oīuꝫ triū ana. ℥. i cuius descriptio ē hec. ℞ coralloꝝ ru. iacīcti smaragdi saphiri ana. g. v. limature subtilissime auri g. iii. margaritaꝝ. ʒ. ß. dentur in potu sup aspgendo p̄dcis aceti albi coclear. i. ꝛ nota remedia talia. Pro scd'a vero intentione. s. preseruandi in tpe minoris molestie qꝛ vir iste non euacuatꝫ ab aliquali motu trēulo cordis. Ideo non est desistēdū ab applicatione remedioꝝ preseruantiū. De modo ergo eoꝝ primū est mēorandū ꝙ in oī cibario suo sp ponatur aliquid croci ꝙtū est granū vnū frumenti. ꝛ in eius cibariis buliant sēp folia buglosse recentis ꝛ comedat ea. aut saltē puluerē ipsius exiccatū ponat in cibis. Est enī preceptum Auicene xi. tertii de curatione tremoris cordis dū ingt. Sup buglossā vero sis audax ꝛ non timeas malitiā eius ꝛ vtere ea in oī quod in potu tribuis ꝛ in cibo das. Scd'ꝫ vero remediū est elcūariū hoc de quo saltē ter in septiana accipiat coclear vnū in aurora ꝛ tardet cibū saltē horis quattuor ꝛ si cogeret' bibere post ipsū bibat. ℥. ß. vini arōatici cū aliquali ꝙtitate aque ros mixte ad inuicē. Est autē huius electuarii descriptio. ℞ spēꝝ letificantis Almans spēꝝ diamusci dul. ꝛ spēꝝ elcūarii de gēmis ana. ʒ. vi. sandaloꝝ ꝛ coralloꝝ amboꝝ ana. ʒ. i. spodii ossis de corde cerui ana. ℈. ii. viol' ros ana. ʒ. ß. sirupi ros sirupi acetositatꝫ citri sirupi simplicis acetosi ana. ℥. v. zuccari al. ℥. iii. coquantur sirupi cū zuccaro vsꝫ ad spissitudieꝫ ꝛ post infrigidationē pōant' spēs. Tertiū remediū est sacculus iste quē sp consutū portet ꝛ īnouꝫ ipsū reuoluendo sēp de latere in latus. Et melius esset vt haberentur sacculi duo qui alternati īnouarentur. ℞ se. basiliconis floꝝ buglosse boragis origani capitis ros corall' ꝛ sandal' amboꝝ ana. ʒ. ß. iacincti smaragdi saphiri ana. g. v. cāphor. ℈ i. lābrusce. ʒ. ii. macis. ʒ. i. ß. terantur oīa sil' ꝛ fiat sacculus in sindone de grana retorta. Et spero ꝙ remedia hec beneficio sūmi ꝛ dulcissimi saluatōis curabunt ipsuꝫ ab instantia predcōꝝ accidentiuꝫ ꝛ preseruabunt ipsū a transitu in dispositionē deteriorē quod totū sibi mīa sua concedat oīpotens altissimus ad laudē eius sēpiternā. Amen.

De lapsu frigido ꝛ humido cerebri propter queꝫ sequitur nocumentū in operationibus virtutum cognitiuarum imaginatiuarum ꝛ mēoralium.

Flebilis humane nature cōpago multis q3 lapsibus pro͞ptissia rē mihi magna speculatione dignissimā nup obtulit. Vir enī qdā de his qui nr̄o latio floren tissimi existunt. Spectabilis miles legūq3 peritia ⁊ phie mediocriter eruditus. alio vero nomie ꝑ nunc occultandus ē. videt̄ plurimis accidentibus ⁊ difficilibus molestari. ¶ Pzio in operationibus virtutū cognitiuaꝝ vel meozaliū. quoniā ipse tar dius apprehendit ea que per opationē apprehen siuā celeriter apprehendere solebat. Sil'r et̄ non est bene dispositus in opationibus imaginatie po tentie cōponendo ⁊ diuidendo. ⁊ adhuc fortius q° niā meozabilia non conuenienter nec diu retiet. Scd̄o et̄ vir iste sōno profūdo molestatur a quo non nisi difficulter excitat̄. etiā in dozmiendo sō niis corruptas fantasias r̄pzesentantibus agitat̄. Et adhuc ⁊ l3 raro cū timoze excitatur a sōno. 3° principaliter in visu eius nocumentū pcipit di minutionis notabile. ita q̄ non nisi cū magna dif ficultate legere pōt. ¶ 4° principaliter in oculis suis multitudo repzesentat̄ aquositat̄ ita q̄ quasi sp madefacti sunt. Ex quo percipitur lapsus cere bri ad hūiditatē. ⁊ quoniā retenta est multe aquo sitatis pzesentia quā facere solebat. ¶ 5° pzicipa liter vir iste molestatur debilitate digestiue stoa chi. ¶ 6° vir iste quasi priuatus est opatione olfa tiua. obiecta enī odozabilia aromatica vel fetida fere non pcipit. ¶ 7° vir iste in operationib3 mo tus ꝑgressiui manifestā percipit lesionē ⁊ lapsitu dinē in tantū q̄ genua eius non videntur hr̄e po tentiā substentandi conuenienter corpozis mollē 8° insup vir iste molestatur fluxu emozoidali bis vel ter in mense. ¶ 9° adhuc vir iste percipit pul sationē in pte sinistra cozdis sub mamilla quā di cit esse tremozē cozdis cū aliquali grauedie ī an helitu. ¶ 10. ingenti molestatur accidente quod ē multe frigiditatis sensatio in toto genitali mēb° ⁊ maxie in bursa eius ita q̄ ad venereū actū val de raro ⁊ difficulter incitatur. ⁊ ipsū non nisi cu3 magna difficultate cōplere pōt. Quedā alia itez in eo accidentia apparent que tamē a radice isto rū accidentiū pzedcōꝝ depēdēt. Hec in sūma vi detur esse dispositio huius viri pzedcis. x. accidē tibus cōplicata. que oīa sui abscisionē velociter fiē dam intelligenti facile manifestant.

¶ Capitulu3 secundu3 de inuestigatione causaꝝ ⁊ diuersitatū pzedictoꝝ accidentiū ⁊ cet̄.

De inuestigatione causaꝝ egritudinū ⁊ accidentiū o3 autē parūp contēplari theozice in causis pze dictoꝝ accidentiū anteq̄ curationis instr̄a expzi mantur. In opationibus enī prius quidē cozpoꝝ dispositio. ⁊ accidentiū cognitio hr̄i o3. deinde et salubziū causaꝝ inuentio. p° tegni. quomodo eni3 instrumenta curationis ⁊ pzeseruationis eligi et cognosci possunt sine pzecognitione causaꝝ egri tudinū ⁊ accidentiū eaꝝ. Oportet autē fundamē tū hic accipere. q̄ omniū pzedcōꝝ accidentiū ūa ⁊ sufficiens cā est mala cōplexio frīda ⁊ humida ī toto cozpoze huius viri multū aucta. Hoc aūt ex pl'ibus signis deduci pōt. Pzio quidē ab inheren tibus' subē q2 p tactū in quacunq3 pte eius molli ties repzesentatur ⁊ fritas etiā. l3 sit remissioz q̄ humiditas. Lapsus enī huius viri ad humiditatē magis est q̄ ad frigiditatē incliatus. quod appa ret ex vehementi omniū ptiu3 cozpozis mollitie ⁊ remissa in eis rubedine carnositatis augmento cū magna ipsius mollitie ex pluribus aliis nunc resecandis. ¶ Iteꝝ pzedictus lapsus demonstra ri pōt p signa sūpta ab opationibus. Pzio quidē virtutis pulsatilis q2 pulsus est mollis ⁊ tardus. l3 enī humiditas hr̄et arterias reddere molles. multitudo tamen eius indisponit ad motum vt p3 in palesi'. Etiā est puus ꝑpter remissā calidita tē ⁊ auctā hūiditatē. ⁊ propter hoc non est velox sed ad freq̄tiā inclinatus. Cū enī virtus sue neces sitati p magnitudinē ⁊ velocitatē non sufficienter satisfaciat suplet cū aliquali freq̄tia. Apparet eti a3 hoc percipi posse per nocumentū anhelitus hu ius viri. qd̄ in veritate est anhelitus constrictio Multa enī humiditas cōpzimendo mēbra anhe litus est cā anhelitus constricti ita q̄ videat̄ pa cienti eū dillatare organa anhelitus cōpzimend hanc dilatationē impedire. ¶ Et ex hoc fundamē to iteꝝ declarari pōt cā alterius accidentis. s. mo tus tremuli cozdis. virtus enī recōpensans neces sitati cozdis non pōt facere diastolē magnā ꝑpt̄ ipsius debilitatē ⁊ in obedientiā. quare hūitas au gmentata laxitudinē faciet in ptibus mobilibus cozdis. q̄re accidit motus tremulus cozdis. quoti ens enī virtus mouet coz ad diastolādū m'ta hu miditas. ⁊ eius vapoz impediendo motū lapsitu dine ⁊ debilitate quā3 facit est cā motus tremuli cozdis. ⁊ est accidens valde verendū. ⁊ ꝑpzie si p seueraret. Unde qui h3 motū cozdis tremulū con tinuu3 caueat ne subita intercipiat̄ mozte 3ª pzi ca° de signis pzonosticantibus egritudines. ¶ Et adhuc ⁊ 5° mala cōplexio frīda ⁊ humida cozpōis declarari pōt ex multo ⁊ ꝑlixo somno qui reduci tur ad operationes aīales. Et iteꝝ hoc appet ex nocumento mozaliū virtutu3 contingente in hoc viro. cū difficultate enī apprehendit ⁊ imaginat̄ ⁊ meozat vt supra declaratū est. Insup talis ma la cōplexio ab operatione appetitiue stomachi co gnosci pōt. quoniā appetitus est a multa humidi tate sopitus. siue ꝑpter opillationē a materia ta li cadente in neruo reuersiuo oris stomachi p quē descendere o3 aīalis spiritus a 6° pari neruoꝝ ce rebzi appetitus excitatiuus. ¶ Sil'r et̄ ex dimi nuta stomachi digestione excessus frigiditatis et humiditatis deduci pōt. tarde enī ⁊ non nisi lon go tpe digerit ⁊ fluctuant in eo cibaria ita q̄ eo rū digestio in ventositates pmutatur. Pzet̄ea p̄r dcā mala cōplexio demr̄atur facile ex notitia et operatione generatiue potentie que in eo dici potest nocumentum. s. diminutionis quia paꝝ ap petit ⁊ minus pōt in operatione venerea. Etiam potentia transmutatiua sanguinis in spia in opa tione sua corrupta est. Etiā debilitata ē expulsiua valoꝝ seminaliū. q2 semen effundere non pōt nisi cū tpe longo ⁊ cū laboze magno. ⁊ hec oīa ozdinā tur operationibus vegetatiue potentie. ¶ Et rur sus iteꝝ augmentū frigiditatis ⁊ humiditat̄ pul chre demr̄atur ex magno nocumento in motiua potentia huius viri apparente. siue motu ꝑgres siuo q̄tū ad totū cozpus. siue ptiali mēbrozū vt capitis quod non bene sustineri pōt brachioꝝ et pedū quoꝝ motus ad oēs drias pōnis est in vi ro hoc valde difficil'. ¶ Et videt̄ hāc dispositioe3 in hoc viro non solum esse a tpe contractam sed a principio generationis maculatā. Refert enim genitoze cū in tali pte etatis esset in qua ipse nūc

constitutus est nervoꝝ frigiditate ⁊ hūiditate cū magna debilitate fuisse molestatū. ¶ Et adhuc ītensā frigiditatē in mēbris genitalibus valde magnifice fuisse passuꝫ. propter quod huius viri egritudo hereditaria denoīari potest. ⁊ est peiō ꝙ si esset a tpe precipue contracta aliis paribus.
Adde iteꝝ ꝙ longa ⁊ frequēs evacuatio emoroidaꝝ hunc viꝝ perduxit ad consilēꝫ dispositioneꝫ magnifice augmentandā. Omnis eni evacuatio intensive magna a longo tēpe durans pducet ad lapsitudinē ⁊ debilitatē mēbroꝝ motus ⁊ destructionē innati caloris ⁊ augmentū frītatis propt̄ quā diminuunt̄ ⁊ corrūpuntur operationes mēbroꝝ vt 14ª tertii caº de asclite. ¶ Ex quoꝝ omīuꝫ fundamento iā manifeste apparet ꝙ huius viri dispositio est mala complexio frida ⁊ hūida totius corporis materialis que cū invadit magis in capite stomacho ⁊ mēbris genitalibus eius vt iā deductū est. ¶ Appet 2º ꝙ egri dispositio cum suis accidentibus est valde verenda. Et sequr 3º ꝙ ad eius curam citissime properandū est. Et sequitur 4º ꝙ cura accidentiū predictoꝝ vana eēt ⁊ pauce vtilitatis sine permutatione eius ad subtractionē frītatis ⁊ huītatis materialis de q̄ dictuꝫ est. Sequitur 5º ꝙ cura huius viri fundari dꝫ sup debito regimine mensurato multū acurate ⁊ discrete p res non naturales ⁊ medicinales vt nunc sequitur ⁊ cet.

Particula 2ª huius tractatus d̄ couēiēti regimine huius viri per res non naturales. Cuius primū capitulum erit de habitatione et loco sibi convenientibus.

Quoniā huius viri dispositio vt apparuit in pr̄cedenti caº est lapsus ad fridū ⁊ humidū notabiliter intensus. Ideo indiget regie reductio ad dispositionē meliorē quod per contraria fieri dꝫ. ergo locus vbi habitare dꝫ eligendus est ad caliditatē ⁊ siccitatē declivis. sed hoc regimen huic viro non nisi cū magna difficultate erigi potest. quoniā ipse ꝑpter magnas italie discolias oratoris dignitate vel officio diversas vrbes ⁊ loca necessario cogitur perambulare. qequid tamē cōtingat eligat sibi habitaculū a vento ⁊ cursibus aquaꝝ elongatū. Et caveat morā contrahere in habitaculis antiquoꝝ edificioꝝ ⁊ ꝑprie pulverulenta hūiditate corruptoꝝ ⁊ frigiditate magna ꝑpter quod eligat locū satis convenienter ornatū ⁊ munitū in quo et ignis accēdatur nō ex carbonibus sed ex lignis abietis quercus lauri pomoꝝ iunipi ⁊ consimiliū. In quo etiā sepe suffumigatio cū pulvere storacis calaīte sup aspso prunis ignitis aut cū laudāo thure ligno aloes sandaraca colofōia resina bene dura vel cū trocisciis istis. ℞ gallie mus. laudani elei ana. ℥. i. ſ. storacis calaīte. ℥. vi. ligni al. ℥. i. baccaꝝ lauri. ℥. iiii. pulueris folioꝝ cupressi. ℥. v. pulverizentur oīa per se ⁊ incorporentur cū succo folioꝝ lauri. ⁊ fiāt trocisci ponderis. ℥. iii. quos poterit secū portare suffumigando ex eis camerā vestes caputeos ⁊ bireta. Silr̄ etiā q̄tū ad annexa stet vestibus in nocte convenienter tectus. imo ⁊ adhuc ī estate caput eius pellibus suffultis ⁊ dossibus varioꝝ aut pellibus vulpinis convenienter tegatur. Freq̄ter pomū istud die noctuq; in manibus odorando tēat ℞ croci. ℥. ſ. maiorane rorismarini sticados folii ana. ℥. i. ſ. ambre orientalis. ℈. ſ. musci. ℥. ſ. stoacis calamite laudani ana. ℥. ſ. dissolvant̄ hec duo in vino aromatico et fiat pomum vt dictum est

¶ Capitulū sm̄ de regie eius p exercitium.

Exercitiū equestre ⁊ melius pedestre sibi convenientissimū esset. quoniā ipsū est calefactiuū ⁊ materieꝝ consūptiuū insensibiliter ⁊ sensibilit̄. veꝝ ꝙ corpora plena materia fria ⁊ hūia multa nō sine suspectione exercitari possunt. nisi preevacuētur quoniā ex motu materie in fluxu ponerentur ad mēbra vt ad caput stomachū genitalia ⁊ nervos Idcirco exercitiū qd̄ nunc ei admīstrandū ē dꝫ esse leve. gradario etiā suaviter ābulare aut passibus lentis per vnā horā incedere. Et melius esset loco exercitii vt administrarentur sibi fricationes ad extremas partes incipiendo a genibus vsq; ad pedes. Et ab inguinibus vsq; ad os. 3º a spatul̄ vsq; ad nates cū fricatitōe couēiēti vsq; qº mānifeste rubeāt. Et p intervallū hore post illud pectinetur caput eius a sursū in deorsū ⁊ econtra. et a dextro in sinistꝝ. demū cū pannis mediocrit̄ calidis confortari lꝫ suaviter ⁊ non violenter. Laudo autē ego hoc tpe magis quieteꝫ ꝙ exercitiuꝫ vsq; quo evacuabitur vt in 3ª particula scribetur.

¶ Caplꝫ tertiū de regie eius p sōnū ⁊ vigiliā

Propter iuvamentū quod acquiritur ex longitudine vigiliaꝝ que corpus exiccant ⁊ calefaciunt magis ꝙ infrigident pp motū corporis qui est ī eis. quoniaꝫ sicut sōnus quieti attinet. ita vigilia motui vt appet scd̄a primi caº de his que ꝓveniunt ex sōno ⁊ vigilia. Ideo huic viro convenit inclinari magis ad augmentū vigilandi ꝙ ad somnū ꝓlixū ⁊ eius perseverantiā. ꝓpter illud laudo ꝙ vir iste non transeat in nocte sex horaꝝ spatiū aut septē ad plus. Et melius est vt ipse nullo modo in die dormiat nisi grā recuperandi sōnū quē contingit perditū esse in nocte ꝓpter occupationes mundanas ⁊ cet. ¶ De mō vero dormiendi ponuntur aliqui canones. Primus canon est ꝙ nunꝙ exponat se ad dormitōeꝫ post cibū nisi trāsierit ad minus hora vna cū dimidia. Secūdus canon ꝙ incipiat prius dormire super dextº latere. deinde revoluat se sup sinistro in scd̄a dōmitione. lꝫ minoreꝫ morā contrahere dꝫ sup sinistº ꝙ super dextro ꝓpter treōreꝫ cordis q ex t̄lī de cubitu intenderetur. ¶ Tertius canon est ꝙ dormiat capite convenienter elevato ⁊ nullo mō declivi. ¶ Quartus canon ꝙ oīo caveat a decubitu resupino. talis eni prepat ad malas egritudines .s. spasmū epilīaꝫ palisiꝫ ⁊ nocumentū anhelitus ⁊ maxie in hoībꝫ preparatis ad hoc in frītate ⁊ hūitate. et multā materiā replentē nervos habentibus sicut est in hoc viro. ¶ Quintus canon est ꝙ fugiat dormitionē super ventre. lꝫ videat̄ aliq̄tuluꝫ iuvare ad digestionē stomachi. inclinat tamē materias ad ventrē ⁊ mediū cerebri ⁊ cōseq̄nter ad oculos. Unde facile icurret rheumatismos cecitatē aut debilitatē visus ad quā notabiliter est preparatus. propterea qꝛ nocumentū visus in eo est notabiliter auctū ⁊ lesū lesione diminutionis et corruptionis vt in prio caº declaratū est. ¶ Sextus canon est ꝙ iste vir in dormiendo q̄tuꝫ pōt evitet agitationes revolutivas de latere in latus ⁊ ꝑprie ꝓpter sōni interruptionē. In modo autē qcescendi se habeat sꝫ figurā iacendi aut sedēdi secundū debitos modos superius tactos.

¶ Capitulū quartū de accidentibus anie.

Modicus excessus in aliquali iracundia ꝛ pseue-
rare aliꝙtulū in passionibus anime vocē exaltan
tibus esset huic viro valde conueniens. tales enī
motus resolutionis ꝛ consūptionis disponunt hūo
res frios ꝛ huīos dūmodo non supfluant. Inducē
tia leticiā sibi conueniunt vt sonus organoꝝ ꝛ tu
baꝝ ꝛ oratoꝝ. fugiat passiones generantes angu
stiā ꝛ tristitiā anime. quoniā exterminant corp⁹
a naturali consistentia vt 3° tegni.

¶ Capitulū qntū de inanitione ꝛ repletione.

In hac re non naturali mediū tenerī dꝫ ita ꝙ ad
nullū extremoꝝ inclinetur. lꝫ in pce comedendo ꝛ
ptius bibendo sit ei data licentia āplior ꝙ replē
do. In modo ergo comestionis obseruētur hec do
cumenta. Primū ꝙ nunꝙ accipiat cibū nisi cū na
turali appetitu incitante ipsū ad hoc. Comedere
enī sine conuenienti appetitu disponit stomachū
ad abhoīationē que est ciboꝝ corruptionis cā
Scdꝫ documentū est ꝙ comedendo optia masti
catione deglutiat ꝛ potū paulatine. qui contrari
uꝫ facit odit vitā suā 2ª primi. ¶ Tertiū documē
tuꝫ est ꝙ non multā morā contrahat in assūptiōe
ciboꝝ ne primū cibū sūptū digerat āteꝙ vltimū
recipiat. ꝛ ita corrūpat tot⁹. ¶ Quartū documē
tū est ꝙ non accipiat cibaria plura ꝛ diuersoꝝ sa
poꝝ in vno prandio nec acetosa cū dulcibus. ¶
Quintū documentū est ꝙ vitet cibaria in substan
tia multū depsa cū cibis subtilibus cū grossis vi-
scosis ꝛ fluxibilibus. ¶ Sextū documentuꝫ est vt
euitet cibaria grauia cū leuibus. stiptica multum
cuꝫ leuibus ꝛ vētosabilibus. faciat ꝙ leuia nō su
pnatent sed preponant̄. ¶ Septimū documentū
est ꝙ discedat a mensa cū aliquali appetitu lꝫ non
cū stōacho fluctuāte pp nimiū potū seu cibū ꝛ cet.

¶ Capitulū sextū de elcōe ciboꝝ ꝛ potuūꝫ.

Iam vero videtur instare tēpus ordinandi regi
men huius viri ex pte ciboꝝ ꝛ potuūꝫ. Et quādo
qꝫ huic viro fienda est subtractio materieꝝ friaꝝ
ꝛ huiaꝝ vt patuit superius in 4° ca° precedenti.
Ideo dicendū p° ꝙ hic vir non est regendus regi
mine ciboꝝ precise cibaliū. Tales enī cibi q sūt
cpantes solū a materia non conuenient̄ calefacē
rent ꝛ exiccarent ꝙtuꝫ oporteret. Unde ipsi sp sē
comiscendi medicinis cibalibus ad calidū ꝛ siccuꝫ
notabiliter inclinatis. licet eius corpus nō indige
at regimine precise preseruatiuo vel reductiuo
soluꝫ sed curatiuo ,pprie quod p cōtraria fieri dꝫ
Ita ꝙ panis huius viri esse dꝫ ex frumento debi
te messis factus ꝛ plus fermenti ꝛ salis recipere d
bet ꝙ comunis panis. ꝛ sit vnius vel duoꝝ dierū
ad plus conuenienter coctus absꝫ adustione ipsius
,ppter ꝙ panis azimus humidus ꝛ non bene coc-
t⁹ euitari dꝫ. Et idō si vir iste sepe vteret̄ pane
biscocto ꝛ ,pprie artificiato cū granis feniculi vl
anisi aut similiū. laudandus esset. ꝛ grā huius oīa
condimenta pastilia qualitercūqꝫ cocta ꝛ preparata
dimittere dꝫ. ¶ De carnibus autē dicendū prio
ꝙ conueniens esset ei comedere carnes de volati
libus domesticis vt carnes pulloꝝ omniū quacun
qꝫ preparatione coctas ꝛ ,pprie ꝛ freꝙtius assatas
ꝙ elixas. Tales enī carnes vt si substātifice nutri
unt magis cū bene digeruntur. qualitatiue tamē
minus humectando alterant ꝛ proprie quādo co
quuntur cuꝫ diureticis calidis ꝛ siccis vt feniculo
petrosel' ꝑpillo cinamomo mace ꝛ aliis. Conueni-
unt enī ei inter cetera carnes colūboꝝ pulloꝝ in
cōplete pennatoꝝ. dūmodo paꝝp post eoꝝ mortē
conseruent̄. Tales enī caliditate eoꝝ ꝛ siccitate ce
rebro neruis ꝛ oī lapsui frigido materiali ꝛ ima
teriali conueniunt ei. pulli etiā colūboꝝ dant̄ in
cibo illi cuius corpus euacuatū fuit a sanguie aut
infriatuꝫ ex longa egritudine 24° continenti ca°
69°. Unde lꝫ omniū colūboꝝ carnes conueniant
maxīe tamē siluriū de quib⁹ apō simplicistas du
plex erit opio. Quidam enī credunt p tales itel
ligi debere magnos colūbos in ruribus habitan
tes magna voce murmurantes ꝛ plurimū arbo
ribus nidificantes qui noīantur palūbi in medi
cina ,pprie. Alii enī dicunt per istos intelligi de
bere colūbos ꝙtitate sui corporis minores doē
sticis ꝛ predcis in volatu suo leuissimos qui rube
os habent pedes ꝛ raro pariunt in turribus ꝛ ru
ribus habitantes. ꝛ hec via teneri dꝫ qr melior ꝛ
verior. Carnes vero anatuꝫ non placent mihi. iō
dimittant̄. generant enī supfluitates melīcas et
fastidiuꝫ stomachi 3° Almanl ca° x°. Silr carnes
ansēꝫ siluriuꝫ ꝛ domesticoꝝ euitari debēt. sūt enī
difficilis digestionis ꝛ humorē generant satis hu
midū ꝛ grossū. ¶ De siluribus vero volatilibus.
laudant̄ carnes fasianoꝝ ꝛ pdicū ,ppter laudabi
litatē repletionis coꝝ. ꝛ qr generāt sanguinē ad
exiccandū proptuꝫ ꝛ ,ppter cordialitatē que iuēi
tur in eis. ꝛ ,ppter eandē cām omniū auiū carnes
siluriuꝫ que cibū suuꝫ queritant ꝛ venantur cū vo
latu ꝛ labore magno laudabiles existunt. Tēs.n.
ex numero a sapientibus ponunt̄ carduelle philo
mene alaude ꝛ passeres et aliqua vero pret̄ istas
dimittant̄. Conueniūt etiā cotnices ꝙ multuꝫ ha
bundāt apud siculos ꝛ francolini. quoꝝ copia ē a
pud tridentinos ꝛ starne que multuꝫ habundant
in diocesi aglegēsi. siue p starnā aīal spē distinctū
a perdice intelligas siue pdicē. vtraqꝫ coꝝ eiusdē
cōplōis scribitur. ꝛ ideo tales vtiles sunt huic vi
ro. quoniā caro pdicis auget sanguinē valde ꝛ cō
ueniens est si ea vtatur conualescens cuius corpus
fuit infriatuꝫ ꝛ sanguine diminutū 23° continenti
ca° preallegato. Et eadē ratione laudantur fasia
ni vt dictuꝫ est. quoniā caro eoꝝ est melior carne
pulloꝝ 2° canōe ca° de duragi. Caro vero volati
lis quā lōbardi dicunt quatulā. greci aūt vertigi
nē dicunt ꝛ ianuuenses vocant squiscalā raro acci
pi dꝫ. quoniā generat sanguinē humidū ꝛ vētosa
bilē ꝛ sua pinguedine facientē lapsitudinē in ner
uis ꝛ nauseā in stomacho. ꝛ ideo vsus eius sit pau
cus ꝛ cū aromatibus condita. ¶ De carnibus qua
drupedū laudantur capretine ,ppter inclinatio
nē cōplexionis coꝝ ad leuē frītatē cū augmento
siccitatis. bone etiā sunt vitulie. Carnes vō castra
ti ꝛ proprie valde pinguis ꝛ iuxta valles nutriti
dimitti debent. lꝫ enī Auerois 5° collꝫ. carnes ca
stratoꝝ videatur preferre carnibus vituloꝝ. Di
cendū est ꝙ intellexit de his que oriuntur in clia
te vel regione magne caliditatis ꝛ siccitatis q̄lis
est rgio hispāoꝝ. vnī oriūdus fuit. erat enī cordu
bensis vt in scripturis inuenio. Silr etiā intelle
xit de castratis qui nutriunt̄ plantis calidis ꝛ ex
iccantibus vt mellioloto andachocha thimulo tri
folio ꝛ silībus. ,ppter quod ꝛ carnes castratoꝝ in
montibus vicentinis nutritoꝝ ꝛ in consilībꝫ ,ppt
caliditatē ꝛ siccitatē a nutrimento acqsitā ita col
laudari debēt sicut carnes plātis fridis ꝛ huidis
nutritas reprobare conueniens est. ¶ Caro vero

agni ppter excedentez humiditatē eius nō hēat in vsu nisi raro ⁊ cum spēbus aromaticis calefaci entibus ⁊ exiccantibus condita. Et adhuc conuenientior est ei assata q̄ elixa. Caro vero domestica porci recens oīo dimittatur. generat enī molliciē in neruis ⁊ cerebro ⁊ iuncturis. ¶ De quadrupedibus siluestribus possunt ei conuenire carnes silu̅ris porci. raro tamen ⁊ in pauco vsu ⁊ meliores erunt ei carnose ptes in pinguedine minorate et proprie condite cū aromatibus ⁊ plantis calidis ⁊ siccis. ¶ Caro vero capreoli est ei valde laudabilis bonitate sui nutrimenti leuis a superfluitatibus expurgati. ipse enim inter silu̅res carnes meliores existunt. ⁊ sanguis ex ea generatus paucas h3 superfluitates 3° Almanß ca° 9°. Caro vō leporis iterum conueniēs est ei rōe pauce humiditatis ⁊ mlte siccitatis que inuenitur in nutrimento eius l3 ratione remisse caliditatis non videret aduersari frigiditati supaucte. Inuenio tamen si artifici aliter preparetur cū pipe croco zinziber ⁊ silibz erit valde conueniens. tunc enī per ambas q̄litates aduersabitur gn̄ationi flegmatis. Carnes vō ceruorum quorum magna copia est apud romanos ⁊ i vsu habetur ibi non est multū disconueniens ⁊ ppie cū aromatibus condite. Caro vero cuniculi omnino reprobanda est. Alie vero carnes siluestres non sint multū in vsu preter vrsorum quorum vsuz abscindite a vobis propter grossitudinē ⁊ viscositatē ⁊ remissam caliditatē sanguinis geniti ex eis. In summa igr̄ omniū animaliū carnes a medio in spē sua multū elongate p augmentū frītatis ⁊ humiditatis meliores erunt ei salite ⁊ assate q̄ elixe. ¶ Quia vero propter sacre legis reuerentiaz non sp licet comedere carnes. Dicendū prio generaliter q̄ omniū piscium vsus reprobandus est ⁊ proprie in quantitate multa. Et melius est vti salitis piscibus q̄ recentibus. ⁊ in oleo frixis vel assatis q̄ in aqua elixis. Sint tamen pisces minus inconuenientes eligendi. s. illi quorum cōplo caliditati ⁊ siccitati vicinior est ⁊ eorum subā duricici. De quorum numero elegantiores sunt carpiōes in coitatu veronensi brixiensi abundantes. 2° etiā sunt torrentine fluuiales vel principio maris vicine sicut in extremitatibus attalie ⁊ padi mare attingentibus. Silr etiā pisces alii varioli noīati de quorum numero est sperelolis semilunarē figurā in squamis eius habens. Etiā conueniūt ei more dcō lucii in aquis non limosis inuenti. Et aliquando q vocantur capedani. sturiones ⁊ temali boni sunt ⁊ orade. De maritimis sunt rūbi meno le sardelle ⁊ alii omnes solidarum carniū inuenti ⁊ in mare nutriti a limositatibus ⁊ ciuitatibus elōgati. Cōchilia ⁊ ostrache quarum pp lasciuiā magis q̄ propter vtilitatē ⁊ iuuamentū nr̄is tpibus cibatio libet non placent nec vobis vtiles sunt. Talia enī animalia genita sunt ex limositatibz ⁊ fecalibus partibus in fundo maris ⁊ ripis inuenta magis per modū putrefactionis q̄ ppagatione seminis de quibus alias ßmonē plixū feci ratiōibus ⁊ auctoritatibus reprobantibus al'ia tl'ia vt p3 in cōsilio scripto ad anglicū abbatē camaricēsez. Propt̄ quod anguille tinche ⁊ oēs pisces mollium carniū ⁊ magnorum corporum non sunt accipiendi. Unde et cancri abhorreātur in vobis fluuiales et marini silr quos masanctos vocāt. ¶ Lac vero ⁊ lacticinia oīa consilr euitentur. vsus enim eorum sensibus interioribus nocitiuus est et amētie generatiuus et augmentū molliciei et dispositōnis palilis augmentatiuus vt colligitur 2° canōe in pprio ca° vbi dixit. Lac enī ppter declinationē eius ad frigus aliquod nocet flegmaticis quōiaz eorum caliditas non cōuertit ipsū ad sanguinem sicut oz. Et ī aureola oculi. dicit q̄ lac facit euenire tenebrositatē visus ad caliginē. ppter qd etiaz caseus mollis ⁊ recens euitari dz. Silr ⁊ butiri vsus oīo est ei inconueniens ppter magnā mollitiez ⁊ relaxationē stomachi ⁊ neruorum. Est tamē calidū ⁊ humidū in prio. humiditas tamen eius est amplior caliditate ipsius. Unde ppter hoc cōuenientior est ei vsus olei oliuarum bene maturarum. Est enī calidū in prio ⁊ humidū in fine eius. propter quod et conuenientius esset vobis oleū d nucibus solēniter approbatū ad dispositiones neruorum. Et oleū de amigdalis dul. et adhuc conuenientius esset oleū de phisticis. phistici enī calidi sē vt infra patebit de fructibus. Silr etiā et mellis vsus conueniens est in cibariis ⁊ cetera. Mel enī potenter aduersatur flegmati vt colligitur 2° canone 16° de regie sanitatis. vnde et mellita cibaria conuenientiora sunt q̄ zuccarata. zuccarum l3 enī in passiuis tpamentū obtineat. ad caliditatē tamen parūp inclinatur. ppter quod non est sufficiens vsus sed gr̄a lassiuie cū aromatibus calidis. Ea vero quibus condiuntur cibaria que attrahētia sunt. l3 in multo vsu non conueniunt. minus tamen nociua sunt vobis q̄ acetosa. Acetū enī potēter nocet neruis vt p3 2° canone 2ª tertii ca° p° Et dicit de eo Serapio auctor̄ gal' q̄ valde noc3 neruis vt expientia docet. Et si bene consyderas acetū q̄to magis acre et minus acutū tanto minus nocumentū erit vobis. ¶ Oua insup laudanda sunt non valde dura quocunq3 mō coctio preparetur preter q̄ frixa. ¶ De aromatibus vero quibus fercula condiunt̄ conueniūt vobis calida ⁊ sicca. Talia enī capiti cordi ⁊ stomacho sunt vtilia. Omnia enī aromata diligunt̄ a mēbris principalibus vt 4ª pri et iiª tertii colligēdū. ¶ Iaz vero de leguibus parum agendū est. Premittēdū prio q̄ omniū taliū vsus abstinendus est a vobis ppter eorum ventosabilitatē et ventosationē que r̄plent neruos euaporatione eorum ad caput ppri̅e velut pisa fabe faseoli ⁊ cicera alba. Unde elenes .i. greci incurrerunt nocumenta iuncturarū ppt̄ comestionē multaz eorū. Si qua tamen conuenire posst̄ sunt cicera rubea que calida sē et sicca et conuenienter apitiua et precipitatiua materierum flegmaticarū p vias vrine non tamen sint in mlto vsu. eo q2 inflatiua sunt ⁊ non debent accipi in principio nec in fine cibi sed in medio solū 2° canone pprio capitulo. Laudo vobis pannicii vsuz l3 enī sit frigidū ⁊ siccuz q2 tamen parū nutrit. ⁊ ppter sui leuitatē et siccitatē conueniens est. et vrinā puocat xi continentis ca° 99°. Silr etiā conueniens est vobis risuz. est enī ca. in prio et sic. in scdo 2i continentis capitulo 26 conuenienter nutrit ⁊ exiccat. ⁊ conforciat etiā q2 h3 aliquā stipticitatē 8° d simplici medicina primo capitulo. Alia autē legumina non placent mihi propter allegatas cās. ¶ De oleribus autē dicendū primo q̄ nullū est conueniens vobis frigide cōpl'odis ⁊ humide. nec habens humiditatē multā facile ebulibilē et putribilē. q̄lia sē spiachia bleta portulaca

lactuca cucurbita ꝛ endiuia crissões ꝛ cõsil'ia 22°
continentis. Qꝺ si aliquod istoꝝ oleꝝ contigit ac
cipere frangatur cũ calidis ꝛ siccis vt menta ser
pillo feniculo petrosel' ꝛ aliis. Aut saltē ista ante
pꝛedictoꝝ assũptionē accipiantur. Dicendũ 3° ꝙ
olera conuenientia vobis cũ hoc ꝙ sint calida et
sicca debent esse apitiua mediocriter vt materias
consumāt ꝛ pꝛecipitent p vias vꝛie. De quoꝝ nũe
ro ē saluia sepe laudata 3° canone ab Auicēa. licꝫ
spāle capitulũ non fecerit in 2° canone. Diascoꝛi-
des vero ca° de lilisfago videtur ascribere opatio
nes a cal'itate ꝛ siccitate eius ꝑuenientes. lꝫ eam
non graduet sicut nꝫ aliquod alioꝝ simpliciũ nisi
valde raro. Ioannes vero fap. in agregatoꝛ sim
pliciũ ca° 49° enumerat ipsā inter medicinas ca
lidas ꝛ siccas in 2° ꝛ dicit ꝙ est calida caliditate
manifesta ꝛ paꝝ stiptica. De hac plāta multi mo
dernoꝝ ampla dicunt in egritudinibus qꝺ tamē
non ita auctenticũ inuenio ab illustribus antiqs.
Laudo et vobis feniculi vsũ non tamen ī magna
ꝗtitate. est enī calidus in 3° ꝛ siccus in p° 8° de si
plici medicina. tamen pꝛopter eius iuuamentum
ad nocumenta visus que grandia sunt in vobis e
tiā qꝛ calefaciendo diuertit materias a remotis
ptibus p vias vꝛine educendo conuenit recens in
ꝗtitate maioꝛi. siccus vero in minori. Silr et ꝛ
2ª spēs apii petroselinũ noiata conuenit vobis. ē
enī calidũ ꝛ siccũ in 3° 8° de simplici medicina. lꝫ
aliqui ponant ipsũ in tertio gradu caliditatis et
in scꝺo siccitatis. qcquid tamen sit est conueniens
ꝑuocando. caput confoꝛtando ꝛ stōachũ vt a plu
ribus colligit. lꝫ Rufus dixerit ꝙ nocet stōacho
attrahendo ad ipsũ materias acutas aliũde. Sꝫ
si bene consyderetur intentio eius fuit de apio vt
est pꝛia spēs. ambo enī ponũtur eiusdē speciei vtꝫ
scꝺo canone pꝛio capitulo ꝛ octauo ꝺ simplici me
dicina pꝛeallegato loco ꝛ 21° continentis capit'o
63° ꝛ a Serapione simplici 64°. Aliter autē ad
Rufũ dici põt negando conseꝗtiā suā. non enī ē
argumentatio bona petrosel' trahit materias a-
cutas aliunde ad stomachũ. ergo nocet ei. Cũ hoc
enī ꝙ attrahit eas abstergendo ꝛ apiēdo cito edu
cit eas. ita ꝙ in eo non contrahant moꝛā tantam
vt possint ledere. Mente vero cuiuscũqꝫ spēi vsũ
laudo vobis. siue igr̄ p ipsā intelligatur spēs eius
cuius foliũ paꝝp rotunditati attinet ꝛ stipes est
subrubeus ꝛ paꝝ plus semipedali a terra eleuat'
et eius odoꝛ est suauis ꝛ amenus. ꝛ talis ponit' ca
lide ꝛ sicce cōplexionis in 2° canone ꝛ lege ibideꝫ
qꝺ confoꝛtat stomachũ calefaciendo ipsũ ꝛ sedat
singultũ ꝛ digerit ꝛ ꝓhibet vomitũ flegmaticũ
Et si per mentā intelligatur alia spēs sisimbꝛiũ
noiata que apud venetos menta reputatur. etiā
hec planta conueniens est vobis. quoniā eius cali
ditas ꝛ siccitas pueniunt vsꝫ ad tertiũ gradũ. Si
uc autē p mentē intelligatur tercia spēs eius que
ballamita vocatur etiā conuenit. est enī in astātia
caliditatis ꝛ siccitatis sicut scꝺa. ꝛ est capiti ꝛ ner
uis conuenientissima. qꝺ eius aromaticitas ame
na declarat. pp quod ꝛ mentastꝝ qꝺ est eius spēs
agrestis et consil'r laudandũ est vobis. Nemē ite
rũ qꝺ Auicena 2° canone ꝑpillũ nominat ꝛ dia-
scoꝛides herpillũ vocat conuenit vobis. Auicena
põit ipsũ calidũ ꝛ siccũ ī scꝺo ꝛ dic ipsũ aroaticita
te in suo stomacho ꝛ capiti conueniens esse ꝛ ꝑuo
cat vꝛinā. lꝫ Serapio enumeret ipsũ inter medi
cinas calidas in tertõ adhuc ꝛ sagetalmariā quā
rosmarinũ Serapio noiat laudanda est vobis ꝑ
pter caliditatē ꝛ siccitatē eius in tertio gradu. et
conuēit stomacho c capiti neruis ꝛ oculis. Amara
cos et quē maioꝛanā vocant ꝑpter virtutē eius
attenuatiuā ꝛ dissolutiuā a caliditate ꝛ siccitate
tertii gradus ꝑuenientē octauo de simplici me-
dicina conuenit valde. ꝛ eo foꝛtius quoniā aperit
opillationes cerebꝛi ꝛ colatoꝛii. ꝛ conuenit dolo-
ꝛibus capitis a flegmate ꝛ ventositatibus ꝑueni
entibus vt scꝺo canone suo capitulo colligendum
mēbꝛoꝝ capitis. Ozimũ etiam conuenit. sed illud
magis quod aromaticitatē hꝫ similem gariofilis
ꝛ magna folia extensa ꝛ minus etiā quod aroma
ticitatē amenā hꝫ similē gariofil' conueniens ē ei
calidũ ꝛ siccũ in secundo vt Io. Serapio de bege
resen. ꝑpter quod dicendũ est ꝙ lꝫ multa sint ole
ra preter ista que vsui hominũ in cibis consueta
sunt vt oꝛiganũ calamentũ daucus ꝛ similia. oīa
tamen aromatica quoꝝ aroma emanat a calidi-
tate ꝛ siccitate ꝛ non a fritate ꝛ siccitate velut in
cāphoꝛa laudantur vobis in vsu. De aliis autē o
leribus cũ iā exclusim ea nihil ad pꝛesens nisi ꝺ
rebus quaꝝ comunis est vsus. pꝛio de caulibus.
Pꝛima enī appentia videntur cōuenire vobis qꝛ
calidi sunt in pꝛio ꝛ sicci in secundo maturant lēi
unt. s. ventrē exiccant ꝛ pꝛouocant secundo canōe
capitulo ꝑpꝛio. licꝫ 21° continentis capitulo 641
scribatur auctoꝛitate Galieni ꝛ Bimasii sanguis
generatus ex caulibꝫ est oꝛribilis ꝛ mali odoꝛis
quare melius est ab eis recedere. Boꝛago etiā lꝫ
sit in vsu multũ mihi tamen non placet ꝑpt' ven
tositatē suā p quā nocet digestioni ingetando ci-
bũ in stomacho etiā qꝛ non hꝫ tantũ caliditat' ꝙ
tũ vobis opoꝛtunũ esset. Ponit' enī tpata qꝛ ē spe
cies buglosse vt colligendum est secundo canone
pꝛio capitulo. cũ spāle capitulũ de ea non hēatur
ibidē. Medicine autē tpate ad lapsũ fridũ ꝛ hũi
dũ notabiliter intensũ non habent sufficientē ac-
tiuitatē. quoniā a ꝑpoꝛtione minoꝛis inequalita
tis non ꝑuenit actio sufficiens. Cerefoliũ etiā qꝺ
est in vsu non puo qꝺ calidũ est in pꝛincipio secũ
di ꝛ siccũ in eo conueniens est vobis subtiliatiuũ
diureticũ ꝛ confoꝛtatiuũ. Qꝛ vo antiquoꝝ con
suetudo erat numerare inter olera citrullos cucu
meres angurias ꝛ pepones. dicendũ est de eis pa
rũp. Et pꝛio quidē angurie cucumeres citrulli p
ui oīo a vobis euitandi sunt. Et lꝫ sit coīs vsus v
tendi cucurbitis. Veꝝ vsus eius apud vos oīo eui
tari dꝫ. quoniā generat hũoꝛes fridos hũidos et
crudos ꝛ male subē vt appet secundo alimentoꝝ
capitulo tertio. tamen hꝫ ꝙ ibi tangitur põt arti
ficialiter ita cōponi ꝙ ipsa inclinetur ad genera
tionē laudabilis hũoꝛis. pp quod consuetudo fer
coīs artificialiter faciendi ipsā cũ modico croco
ꝛ caseo vobis esset laudabilis. Cũ agr̄sta vero nō
Similiter ꝛ poꝛtulaca spinachia ꝛ bleta ꝛ criso
locāna oīa dimittantur. De melonibus vero dicē
dũ ꝙ pari ratione dimitti debent qꝛ sunt fridi ꝛ
hũidi qꝛ tamen eo minus frī sunt ꝗto maioꝛi dl'
cedine pticipant ꝛ sui subā soliditati attinentes.
Ideo magis vtiles videntur esse ꝛ ex eis comede
re potestis ꝛ ꝑpꝛie ante cibũ ꝛ bibendo post eos
laudabile vinũ in ꝗtitate conuenienti ablꝫ aqua
vt colligitur secundo alimentoꝝ capitulo quinto
Insup iteꝝ dicēdũ parũp ꝙ omnes fructus actu

⁊ potentia friꝫ humidi dimittendi ſunt.ꝓpter quod ceraſa non placent mihi. Dulcia autē lꝫ etiā ſint lenitiua ventris tamen ſunt nocitiua ſtomacho.acria vero lꝫ ſtomacho videātur vtilia ⁊ aliqualiter inciſiua.non tamen ſunt vobiſ laudanda qꝛ ventrē retinent vt Diaſco. In ſūma tamen aliquādo poteſtis accipe de illis que ſunt ſubē cōpacte ⁊ groſſe.ſapoꝛis medii inter dulcē ⁊ acreꝫ que vocantur maraſche. Perſica etiā ꝓpter fritatē eoꝛum in pꝛimo ⁊ humiditatem in ſecundo non ſunt conuenientia.licet enim ſtomacho ſint bona ⁊ appetitus incitatiua vt ſecūdo canōe.tamē non ſit eoꝝ vſus multus.⁊ eligantᷣ cōpacta dura aromatica ⁊ citrini coloꝛis ⁊ ſapoꝛis ad dulcedinē eleuati ab oſſibus non ſepabilia niſi p inciſionem Et eadē ratione de pomis dicēdū eſt ꝙ eligantᷣ que aromatica ſunt coloꝛe rubea ⁊ citrina ſubſtātia ſolida ſapoꝛe dulcedine notaliter ꝑticipātia ⁊ raro vtatur.ꝓpterqđ ⁊ pira minus diſconuenire videntur ꝓpter ſiccitatē eoꝝ que aduerſatur huītati.ſunt enī frīa in pꝛimo ⁊ ſicca in ſecundo 21° continentis ca° 9°. Ex eis tamen eligatur vt de pomis dcūꝫ eſt. De ficubus parūp conſyderandū.ſunt enī ſicce ex eis ca.in p° ſicce in pꝛincipio ſecundi.humide vero ex eis non tantā caliditatē ⁊ ſiccitatē habent.ſed magis nutriunt ꝙ̄ ſicce.lꝫ non ita conueniant ſtomacho vt ſicce qcquid tamen ſit conuenientioꝛes ſunt vobis inter alios fructus.ſunt enī melioꝛes aliis fructibus in terris ⁊ regionibus in quibus eſſe conſueuerunt tertia pꝛimi ca° de regīe ꝑ cibū ⁊ potū.ſunt enī ſtōacho ſpleni renibus ⁊ epati vtiles apiendo abſtergendo ⁊ mundificando.in eis eniꝫ eſt lenificatio vltīa ⁊ nutricatio maioꝛ ꝙ̄ in aliis fructibus ſecundo canone ꝓpꝛio ca°. Paſſule vero ſtōacho ⁊ pectoꝛi appꝛobantur ⁊ enumerantur a ſapiētibus inter ea que ſunt calida ad calitatē dclinantia. In ſūma igitᷣ ex eis melioꝛes ſunt vobis ille q̄ habent arillos ⁊ quando comeduntur debent vltiate maſticari.talis enī pars arilloſa terrea eſt ⁊ ſicca frangit eaꝝ vnctuoſitateꝫ ⁊ humiditateꝫ ſupfluā ꝓpter quā ſunt nociue laſſibus humidis Nuces autē numerantur inter edulia ⁊ medicīas calidas ⁊ ſiccas ꝓpterea vobis conueniunt. veꝝ qꝛ ꝓpter vnctuoſitatē multā eaꝝ nauſeant ſtōachū ⁊ grauant caput ⁊ pectus .ideo non cōueniūt Caſtaneaꝝ autē vſus lꝫ ratione ſiccitatis videretur vtilis.eaꝝ tamen nutrimentū qꝛ eſt groſſum ⁊ ſunt difficilis tranſmutatiōis ⁊ eaꝝ humiditas eſt in groſſas ventoſitates conuertibilis non placent.⁊ adhuc qꝛ ſunt nutrimentū bꝛutoꝝ.tractatur enī de eis in ca° de glande vt colligitur 2° canone. Criſomilla vero que non nulli anteſica et falſe vocant.quoniā anteperſica ſunt ꝑua que matureſcunt in menſe iulii non conueniunt vobis qꝛ fride ⁊ huīe cōplexionis ſunt in 2°.generant eniꝫ febꝛes malas velocitate putrefactionis eoꝝ.⁊ pcipitur a ſapientibus ꝙ ſi aliquando comedantᷣ accipiatur cū eis anetū vel ſemen eius.ꝓpter eādē eđ cauſā non laudo vobis iuiubas.lꝫ frīe ſint in p° ⁊ ꝑpate in paſſiuis.vt dicit de eis Hal non reperi iuiubas nec in conſeruando ſanitatē ⁊ ī remouendo egritudinē aliqđ conferentes.ſed repi eas difficilis digeſtiōis ⁊ pauci nutrimēti ⁊ malas ſtomacho.⁊ in eaꝝ graduatione eſt diſcoꝛdia magna inter auctoꝛes quā hic diſputare non curo. Moꝛa autē bene matura ⁊ dulcia declinant ad caliditatē ⁊ humiditatē.qꝛ tamē ſtomacho nocent dimittantur.illa tamen que de eis non ſunt matura ponuntur frīe ⁊ ſicce cōplexionis.⁊ đ eis aliquando comedere poteſtis qꝛ confoꝛtant ſtōachū.ante cibū tamen ſumantur. Dattili bene maturi vniuerſa hominū concoꝛdia ponuntᷣ calidi ī p°.in paſſiuis tamen de eis diſcoꝛdant ſapientes fere omnes. Serapio enī in agregatoꝛe enūerat eos inter medicinas calidas ⁊ ſiccas in p° gradu Auicena vero ſecundo canone ca° de palma paꝝ de eis dicit.ſ.ꝙ pꝛeteriit ſermo de eis.ſed in pluribus volumībꝫ non inuenio de eis capitulū.neqꝫ ſub Rica dattili nꝫ de feni kia neqꝫ de rotab.23° continentis capitulo de palma ſic ſcribitur.dattili maturi calidi ſunt in ſecundo humidi in pꝛimo. Auctoꝛitate Simaſii octauo de ſiplici medicina legitur ꝙ cū hoc ꝙ abundanter nutriunt vētrē ſtipticant ⁊ inferunt doloꝛē pungitiuuꝫ ſtōacho ⁊ opillationes epati ⁊ ſpleni quare dimittātᷣ De pineis iteꝝ dicendū ꝙ in paſſiuis grana eaꝝ ꝑpata ſunt paꝝ ad caliditatē declinantia.ideo nō multū curandū eſt de eis. Si tamen accipere placeret aut in cōuiuiis eſſꝫ neceſſariū.tunc melioꝛs ſunt cū infunduntur per noctē in aqua calida et ſic remouetur ab eis acuitas acrimonia ⁊ moꝛdicatio ⁊ efficientur optīe ad nutriēdū ⁊ ꝓpꝛie magis condite cū melle ⁊ caleſcē cū zuccaro. De phiſticis dicendū.ponuntur enī calidi in fine ſecūdi ⁊ eſt in eis humiditas non limitata. Raſ 22 cōtinētis ſimplici ſꝫ auctoꝛitate Archigeis ⁊ Simaſii ponuntur calide ⁊ ſicce in 2 ¶ In ſūma igitᷣ laudo vobis eos.apiunt enī meatus nutrimenti et opillationes epatis expurgando ipſū ⁊ canaleſ pulmonis octauo de ſimplici medicina. Jā de granatis dicendū.triū ſpēꝝ inueniuntur ꝓpter qđ non raro et paꝝ coꝝ cōplexio diuerſificatᷣ.dultia ſūt frīa et humida.acria vero frīa et ſicca in ſecūdo et muza tenent mediū.dulcia enī ⁊ bene matura comedere poteſtis.conueniunt ſtomacho ꝑ ſtipticitatē ſubtilē. ¶ Quoniā vero paꝝ differūt ſpēs alimentoꝝ inter ſe ſūpte ex carnibus ꝓpter ꝑtes aīaliuꝫ. Ideo dicendū eſt de eis parūp. Et pꝛimo ꝙ omniū animaliū mēbꝛa vel partes ſua potētiali vel actuali huītate nimiuꝫ molles et laſſitudinis mēbꝛoꝝ poſitiue euitande ſunt.de quoꝝ nūero ſunt cerebꝛū medulle partes medullares ⁊ pīguedines omnes.multipliciter enī ledunt aut mltᷣa euapoꝛatione implente cerebꝛū.et nimia eoꝝ mollitie ledendo ſtomachū ⁊ neruos. ¶ Scđo et ꝙ omnes partes animaliū viſcoſitatē habētes notabilē dimittende ſunt.velut cutis mēbꝛana vel partes cutanee et neruoſe et ligamentales. ¶ Pꝛemittendo tertio ꝙ omnes partes que ſubſtātia eoꝝ difficilis tranſmutationis et groſſi nutrimenti ponuntur dimitti debent. Sicut caro coꝛdis epatis ſplenis renū ⁊ fere omniū inteſtinoꝛū ꝓpter quod inferendū eſt ꝙ ſole et laudabilioꝛeſ aīaliū partes exiſtūt carnes muſculoſe nō multuꝫ pingues ſubē ſolide mediocri coloꝛe rubee de odoꝛe ſuaues.et de iuuenibꝫ aīalibus accepte poſt occiſionē aīaliū nō diutius ꝙ̄ per diem vnuꝫ vel duos cōſeruate. Hec in ſūma de regimīe cibatōis ſufficere poſſūt. ¶ Jam autē vt cōueniens videatᷣ hoꝛa dicendum eſt de potu ſecūduꝫ cōueniētiam. Pꝛemittēdo pꝛimo ꝙ vina fumoſa ſua vinoſitate

⁊ subtilia in subā actuali vel potentionali q2 nimiuʒ penetratiua euitari debent. licʒ conueniant stomacho rectificando digōeʒ eius. tamen q2 multuʒ replent caput ⁊ neruos maius esset nocumentū coꝝ ꝙ iuuamentū. pꝛepant eni aductū non solū palisis sed etiā appoplexie ⁊ tenebꝛositatis visus q̄ re dimittenda sunt. Amplius cū aliis que rectificant oꝛgana digestionis ⁊ generationis nō minus puideri pōt vobis ꝙ vino. plurimi enī medicinales potus sunt vobis vtilioꝛes vino vt statiʒ dicetur. Si tamē nō placeret dimittere vinum argumento sūpto a consuetudine bibendi vel incurrendi nocumenta ex potu aque cuiuscūqʒ. aut ppt' lasciuiā que est argumentū accusādi fere omnes homines ppter blanditiē magis ꝙ ppter veritatē Jō cōdescendēdo dicendū ꝙ vinū cōueniētius esse dʒ odoꝛe suaue subā diafanū coloꝛe rubeū ⁊ vinositate sua mediocre declinatū magis ad puā caliditatē ꝙ multā. Qō si tale vinū nō inueiretur pꝛedictis circūstātiis condicionatū permiscendū est cū aqua fontis accepta liberi aeris ⁊ decursus celo ⁊ aeri exsposita a lacunis ⁊ limosis ptibus denudata in qua nō inueiatur multitudo ranaꝝ vl' sāguissugaꝝ vel plante fetoꝛeʒ habētes. velut aggi nenufar lēticula tribulus ⁊ silia. Et si talis aqua pꝛecoqueretur ⁊ ppꝛie quādo scaturit a montibʒ ⁊ decurrit per riuulos lapidosos valde melioꝛ esset. ppter quod vltimo cōcludendū ꝙ aqua cisterne melioꝛ esset vobis ꝙ altera aqua. Dico autem cōsilio salubꝛioꝛi vtens ꝙ melius esset vobis spatio integri anni vti mellicrato simplici aut cōposito. quod non nulli veteꝝ laudant. tal's enī potus sua conueniente caliditate ⁊ siccitate potēti. etiā q2 diureticus est. ⁊ iteꝝ q2 mundificatiuus est capitis neruoꝝ ⁊ instrōꝝ sensus. ⁊ adhuc q2 satis conueniens est nutritiuus. Ideo oīo eligendus est vobis. Cū igr' queris habere sirupuʒ describatur p hunc modū. ℞ aque supꝛascripte lib. xxv. mellis citrini odoꝛiferi cū sua dulcedine habentis aliqd acuitatis lib. ii. coquātur sil' in lapideo vase vsʒ ad cōsūptionē tertie ptis spumificando successiue ⁊ continue abiciēdo. deinde coletur bis p staminū spissuʒ. ⁊ cū infriatū fuerit reponatur in vasis lapideis. ⁊ vtēdū est eo ad libitū. ⁊ poterit conseruari p menseʒ. Cū autē desyderaueris efficere ipsū cōpositū. tunc quidē accipiēda est descriptio qualit' recipitur in receptariis. sed cōpositio eius fundari debet super vtutibus medicinaꝝ habētiū contrarietatē ad lapsuʒ. ideo dʒ esse calide ⁊ sicce. ⁊ habētiuʒ elcōeʒ ad cerebrū p virtutē tertiaʒ. quales sūt galāga nux muscata macis peonia ⁊ silia. Et iterū eoꝝ que habent calefacere ⁊ confoꝛtare stomachū velut macis gariofil' mastix pip al. ⁊ similia. Et iteꝝ recipe dʒ hic potus virtutē medicinaruʒ p tertiā opationē respicientiū neruos. velut achorus grana peonie cardamomū vtrūqʒ. Recipi debēt medicine confoꝛtantes mēbꝛa generatiōis velut daucus petroselinū crocus ambꝛa muscus arthemisia mrīcaria scia baucie ⁊ cōsil'ia. ppter qō eligendū esset vobis hoc cōpositū magr'ale qō oēs pꝛedcās āplectitur virtutes ⁊ opationes. cuius descriptio est hec. ℞ ambꝛe oꝛientalis. ℈. ʃ. musci. g. vi. ʒʒ. de mecha nucis muscate galāge costi al. pipis al. ana. ʒ. ʃ. ciamomi subtilis ⁊ acuti. ʒ. i. ʃ. cubebaꝝ granoꝝ peonie se. baucie liquiritie ana. ʒ. ii. masticis. ℈. ʃ. gariofil'. ℈. i. aque laudate lib. xl. mellis pꝛedci. ʒ. xl v. coquantur vsʒ ad consumtione tertie ptis dispumatione fcā conuenienter. ⁊ eedē spēs ligari debent in pāno raro ⁊ pꝛius in aqua modicū coqui anteꝙ ponatur mel. ⁊ post reseruetur vt dcūʒ est.

¶ Particula tertia huius tractatus de regimie accidentiū huius viri que contiēt capitula. vii.

Capitulū pꝛimū de regimie vniuersali per euacuationes vl'es appꝛopꝛiatas fʒ tpa āni.

Capl'ʒ fm de elcōe medicinaꝝ coꝛrigētiuʒ lapsū fridū ⁊ hūiduʒ materialeʒ cerebꝛi.

Capitulūʒ tertiū de medicinis conuenientibʒ nocumento diminutionis ⁊ coꝛruptionis visus.

Capitulū quartuʒ ꝺ medicinis curatis lapsus fridi ⁊ humidi stomachi ⁊ rectificatiuis eius.

Capituluʒ quintū de medicinis pꝛeseruatis a paralisi ⁊ confoꝛtatiuis neruoꝝ.

Capituluʒ sextuʒ de medicinis rectificantibʒ mēbꝛa gn̄atōis ⁊ disponentibʒ ea ad venereū actū.

Capituluʒ septimū de medicinis ⁊ instrumētis coꝛrectis quorundā accidentiuʒ que in hoc viro perseuerant ⁊ curationē ad se vocant.

¶ Capituluʒ pꝛimū de purgatione in vere ⁊ cetera

Itaqʒ p declaratōe capituli pꝛi pꝛemittende sūt medicie necessarie ad purgationes regulares que fieri debēt in vere iuxta sententiā sūmi ypo. 6ª afoꝛismoꝝ aflo° 2° ibi. Quibuscūqʒ farmatia aut flōia necessaria est hos in ve farmacare aut flōare conuenit. Et ex hoc fundamēto apparet ꝙ euacuationes in autūno celebꝛate ⁊ si vtiles existāt non tamē sunt ita regulares sicut ille que in ve fiunt. Igr' a pꝛincipio mensis marcii vsʒ ad ad mediuʒ apꝛilis conueniens est vt iste vir purget' bis .s. oi. xxª die p' hunc modū. Nā māe in auroꝛa accipiat hanc infusionē cal'aʒ post quā doꝛmiat per vnā hoꝛā cōpletā. ⁊ non doꝛmiat super ipsaʒ nisi spatio pꝛie hoꝛe. ⁊ tardʒ cibū suū vsʒ ad hoꝛas sex ⁊ 5ª pꝛecedente hoꝛā sextā accipiat cyathuʒ vnū aque cocte cū ʒuccaro ⁊ calefcē. Est eni īfusionis ꝺscriptio talis. ℞ turbith elcī pulueris hermodactiloꝝ ana. ʒ. i. agarici albi leuis frāgibilis ⁊ non nodosi. ʒ. ii. ʒʒ. cinamōi anisi dauci spice ana. ℈. ʃ salis gēme. g. ii. aque mellis. ʒ. iiii. calefiat aq ⁊ infundantur in ea pulueres cū. ʒ. i. penidiaꝝ. ⁊ ita conseruetur per diē naturalē. hoꝛa vero supius tacta calefiant oīa sil' ⁊ diligenter colent' ⁊ expꝛimantur. ⁊ bibat de colatura illa calida obseruatis conditionibus iā paulo ante dcīs. Cuʒ ergo fuerit hac minoꝛatiua euacuatione mundificatꝰ sequenti imediate die in māe accipiat hunc sirupū calidū supꝛascripta hoꝛa. cuius descriptio est hec. ℞ sirupi de sticados. ʒ. i. sirupi acetosi cōpositi. ʒ ʃ. aque bethonice saluie ⁊ eupatoꝛii ana. ʒ. i. misce ⁊ totū accipiatur calidū. ⁊ tardetur cibus post ipsū hoꝛis ad minus quattuoꝛ. ¶ Cū ergo sūpserit hoc digestiuū sex vel septē diebus aut totiens ꝙ in vꝛina eius appeat medioꝛitas in subā ⁊ in coloꝛe citrinitas ⁊ ypostasis in fundo vasis alba coniuncta ⁊ equalis. tunc māe imediate sequenti purget' cū istis pillulis. ℞ pillulaꝝ fetidaꝝ. ʒ. ʃ. ⁊ ꝺ sarcocola descriptione Mesue. ʒ. ʃ. foꝛmētur pillule. vii. cū succo rof ⁊ accipiatur in auroꝛa qbʒ acceptis post eas obsuētur regule que in minoꝛatiuo dcē sunt. ¶ Cū autē transiuerit spatium. 16. aut 20 dieꝝ. iteꝝ purgetur cū hac 2ª purgatiōe que virtualiter a pꝛedicta differre dʒ aliꝙtum.

Prio qr non debet esse secunda purgatio in gradu ⁊ potentia sua eque fortis ⁊ calefaciens vt prima. qr tūc virtus erit parꝝ eleuata propter subtractionē ptis materiei. Itē qr caliditas continētis tunc est maior ⁊ potentior ad mobilitandum materias. Etiā qr vie euacuationis sunt patiores ꝑpter q̄ ꝑ minoratiuo recipiat hoc. ℞ elcūarii indi. ʒ. ii. agarici elcī. ℈. ß. medulle cartami. ℈. ß. ʒʒ. anisi cinamōi ana. g. iiii. misce ⁊ accipiat hoc totū cū. ℥. ii. aque sublimationis radicis acori calefcē. ⁊ tardetur cibus vt de minoratiuo dcū est. Et nota q̄ agaricus ⁊ cartamus vehementer conferunt in dispositionibus neruoꝝ. Collige hoc 2ª tertii caº pº in fine. ¶ Post illud vero minoratiuū mane īmediate sequenti accipiat hoc digestiuū. ℞ sirupi de eupatorio. ℥. i. mellis ro. co. ℥. ß aque absinthii feniculi ⁊ cicoree ana. ℥. i. misce et accipiatur vt ad opationē bone digestionis sicut supraſcriptū est in primo sirupo. ¶ Cū ergo cepit hoc digestiuū mane seq̄nti euacuetur cū hoc medicamīe. ℞ agarici elcī. ʒ. ß. medulle cartami ℈. i. cassie fistule sirupi viol' ana. ℥. ß. zinziberis. g. iii. accipiat cū cyatho medio aque ordei calefacte ⁊ fiat post hoc sicut scriptū fuit post minoratiuū primū. ¶ De purgatione vero in principio autūni fienda sic ꝓcedat. In fine nāq̄ mensis septēbris vel in principio octobris vno mane ī aurora accipiat hoc minoratiuū. ℞ tiriace Hermetis descriptione Auicene 22 tertii. ʒ. i. electuarii indi. ʒ. iii. ß. aque ordei zuccarate ⁊ cal'e. ℥. iii misce totū in sil' ⁊ accipiatur obseruatis conditōnibus in minoratiuo dcīs. ¶ Post hoc autē digeratur materia sex vel octo diebus cū hoc sirupo. ℞ sirupi de bisantiis mellis ro. co. sirupi d̄ eupatorio ana. ℥. ß. aque mellisse lupuloꝝ ⁊ cicoree ana. ℥. i. totū calidū accipiatur vt supra de aliis dictū est. Et si bene cōprehendes hoc digestiuū cōueniens est ad materias frias ⁊ calidas. ⁊ aliqualiter ad materias adustas quas est rationale fuisse reseruatas ⁊ genitas in consistentia estatis et exercitiis fortibus ⁊ sil'ibus. Accepto itaq̄ digestiuo accipiatur hoc solutiuū. ℞ benedcē simplicis. ʒ. iii. cassie fistul'. ʒ. iiii. elcūarii succi roſ' elcūarii indi ana. ʒ. i. totū accipiatur cū cyatho medio aque ordei zuccarate calide conditionibus oībus obseruandis que in aliis solutiuis dcē sunt. Et nota q̄ hoc solutiuū educit elcīue materiā calidam a iuncturis virtute elcūarii succi roſ'. ⁊ materiā friā ab eisdē. ⁊ a remotis locis virtute elcūarii īdi. ⁊ materias flegmaticas ⁊ aquosas a stomacho ⁊ neruis virtute agarici. ⁊ educit etiā materias colericas flegmaticas ⁊ ptim adustas a stomacho epate ⁊ venis virtute cassie fistule. ¶ Predcīs aūt superaddendū est q̄ si tpe istaꝝ purgationū quādo accipit digestiua venter non esset bene fluxibilis intus mittatur aliqd̄ clistere in aurora cōpositū hoc modo. ℞ folioꝝ blete malue mercurialis ana M. ii. polipodii cartami ana. M. i. ß. furfuris bene cribellati. M. ii. coquantur oīa in lib. iiii. aque vsq̄ ad consūptionē duaꝝ ptiū. ⁊ de hac colat'a bene expressa accipiatur lib. i. benedcē cassie fistule zuccari rubei ana. ℥. ß. olei oliuaꝝ. ℥. iiii. salis comunis. ℥. ß. misce ⁊ totū mediocriter calidū accipiat'. ⁊ quiescat post eius assūptionē ⁊ calidos pānos sup ventrē freq̄ntate. Qd̄ si vir iste aut aliter abbominaretur clisterioꝝ assūptionē sicut mos ē pluriū ⁊ maxime dominoꝝ alamanoꝝ. tūc omī die aut saltē tertia die paꝝ ante cenā accipiat vnā de istis pillulis. Et placēt mihi magis ꝑpter aspectū quē habent ad stomachū neruos caput et genitalia mēbra. quaꝝ descriptio est hec. ℞ cinamōi. ʒʒ. masticis nucis muscate radicis peonie ana. ʒ. ß salis indi. ʒ. i. ß. radicis feniculi. ℈. ii. agarici elcī. ʒ. iii. hermodactiloꝝ turbith ana. ʒ. i. ß. croci liquiritie ana. ℈. ß. aloes epatici elcī. ʒ. v. pl'uerizentur oīa p se ⁊ infundātur in. ℥. v. succi maiorane ⁊. ℥. iii. succi saluie ⁊. ℥. iiii. succi cicoree et diligenter cōmisceantur ⁊ ponantur sub radiis solis vsq̄ ad cōsūptionē succoꝝ. deinde iteꝝ renouētur succi ⁊ exiccentur. ⁊ ita 3º fiat vt dcū est. vidi bis enī opationē diuinā in euacuando materias predcās a predcīs locis ⁊ confortando ea ⁊ cet.

¶ Capitulū secundū de cura lapsus cerebri frigidi et humidi materialis.

Cū vir iste fuerit euacuatus vt supra dictū est, ꝓcedendū est ad consūptionē materieꝝ flegmaticarū que in cerebro eius principaliter abundant. Et pº quidē cū medicinis simplicibus. Et de leuioribus simplicibus est spica nardi d̄ qua soleo dare in sero quando eger vadit ad lectū pillulas duas fcās cū pl'uere eius ⁊ modico tiriace Hermetis p duas horas post cenā. est enī potissima ad predicta vt scripsit filius Serapionis in suo caº dū ingt. Spica nardi exiccat humiditates in capite agregatas confortat cerebꝝ ⁊ ꝓhibet rheumatismos. ¶ Scd̄m simplex predcīs appropriatū est ambra ⁊ ꝓprie ptibꝫ patiētibus apostemata. d̄ ea enī accipio. g. iii. ⁊ cū. ℥. ii. sirupi de calamento cōmixtā exhibeo in aurora cū. ℥. iii. aque maiorane calefcē. Ambra enī assūpta confortat cerebꝝ ⁊ corroborat ipsū ⁊ sensus omnes ⁊ cor etiā ⁊ proprie ī senibus ⁊ frīs cōplexione. ¶ Tertiū simplex est caputpurgiū fcūm cū musco p hunc modū. ℞ pulueris musci. g. ii. aque maiorane. ℥. ii. calefiant ābe simul. ⁊ in mediis tertiis aut p horā ante cenam ore prius repleto ydromelle tepido plēa palma manus de predcā mixtione leuiter calida trahiciatur p nasū leui tractu p vtranq̄ narē bis in spatio medie hore. Est enī remediū valde efficax. Quartū simplex valde conueniens est comedere sex vel octo auelanas torrefcās post cibū. scribit enī de eis 2º canonis in pº caº q̄ augmentū efficiunt in cerebro. ¶ De compositis autē medicinis mirabiliter confortatiuis cerebri ⁊ exiccatiuis humiditatū abundantiū in eo ⁊ de conferentibꝫ neruis est electuariū ab Auicena descriptū qnto canone sūma pria. ⁊ denominatur sotira magna .i. saluatrix. Ego enī mirabiles effectus cognoui de ea exhibendo de ipsa. ℈. ii. cū. ℥. i. ß. aque sublimationis folioꝝ herbe rorismarini exhibendo in aurora modo predcō. ¶ Scd̄m compositū ad easdē intentiones ⁊ eodē modo exhibitū est electuariū ibidem descriptum selite ab Auicena nominatum quod tamē ab Haliabate xº practice capitulo 6º nominatur selphe. ⁊ mirabiliter approbat ipsū. ¶ Tertium compositum est xiloballamū conditum. ⁊ sunt virgule ⁊ arbores ballami recētes accepte ⁊ condite cū sirupo zuccarino ⁊ modico musci que in mane accepte ⁊ bene masticate et deglutite mirabiliter cerebro ⁊ neruis conferūt vt elici pōt ab auctoribus caº de ligno ballami ⁊ ballāo. ¶ Quartū compositū vsuale st' mirobalāi

kebuli conditi quoꝝ vsus in sero ⁊ in auroꝛa est bonus.lꝫ difficile sit inuenire ipsos elcos.quoniaꝫ oīa fere medicamina ab arboꝛibus paganis aspoꝛtata coꝛrupta sunt ⁊ sophisticata. ¶ Ego autē expientia certa scio ꝙ iunctio oīuꝫ spondiliuꝫ a pꝛincipio colli vsꝫ ad fiteri fcā cū infrascripto oleo calido potenter confert locis laxatis neruosis ⁊ paliticis. Cuius descriptio est hec. ℞ olei de costo olei lilioꝝ alboꝝ ana.℥.ii.ambꝛe oꝛientalis.ʒ.ß.terantur subtiliter in moꝛtario.deinde incoꝛpoꝛentur ⁊ ponantur in ampulla stricti oꝛifitii bene obturata saltē.xx.diebus teneantur sub radiis solis.calefcō coclear vno ex eo ⁊ fcā inunctione. videbis rē tibi valde gratā.

¶ Capitulū tertiuꝫ de cura nocumenti diminutionis ⁊ coꝛruptionis visus.

Quoniā autē in visu huius viri diminutionis et coꝛruptionis notabile nocumentū consequtū ē ad malā cōplexionē friaꝫ ⁊ huiꝰ stomachi ⁊ cerebꝛi huius viri. Jdeo in hoc caº leuius transeundū est ⁊ succinte magis. Dia medicamīa que ceꝛbꝛo neruis ⁊ stōacho scripta sī ⁊ dicent̄ visui eius nōbile iuuamentū afferunt. Materia eniꝫ flegmatica ⁊ vapoꝛ eius spiritui visibili ⁊ neruis opticis ⁊ humoꝛibus oculi cōmixta ⁊ imersa nocumentū pꝛedictuꝫ in visu efficiūt vt supꝛa in pº caº deductū est.ꝑpter quod hic quattuoꝛ solū ponā istrumēta duo quidē ꝓhibitiua lapsus ⁊ duo pꝛohibitia nocumenti eius. ¶ Pꝛimū itaqꝫ de pꝛohibitiuis ē vsꝰ pillularꝫ in pº caº tertie pticule scriptaꝝ quas dū volueris efficere efficatioꝛes.cōmiscere debes cuꝫ tertia sui pte pillularꝫ lucis descriptione Mesue in antidotario. Et accipiatur ex eis vna per duas hoꝛas post cenā ⁊ ꝑpꝛie quando ex.ʒ.i.sex pillule fcē fuerunt. ¶ Secundū instrumentū est pectinatio leuis capitis p duas hoꝛas post cenā.postꝙ supaspergatur toti medietati anterioꝛi capitis ℈.ß.pulueris gariofil. Jn hoc enī medicamīe magnū iuuamentum posuit Auenzoar pº theisir capitulo pꝛio. ¶ Tertiū instrumentum de abscindētibus nocumentum diminutionis ⁊ coꝛruptiōis visus est vt sepe oculi lauentur cū aqua cineris capitali ⁊ medietate sui aque maioꝛane. ¶ Quartuꝫ instrumentum ⁊ elegantius illo est. ℞ balsami eleci.ʒ.ß.aque maioꝛane.℥.ii.misce ⁊ pone in ampoꝛa obturati oꝛifitii.⁊ exponatur radiis solis saltē p octo dies.de hoc ergo liniatur oculi intus ⁊ extra ⁊ est notabile medicamen.

¶ Capitulum quartum de medicinis curatis lapsus frigidi ⁊ humidi stōachi ⁊ rcificatis eius

Conueniens est nunc eligere instrā curationis lapsus fri ⁊ humidi stomachi que ⁊ consumendo materias in eo inuentas ipsū confoꝛtare possint. De numero igr̄ illoꝝ est succus absinthii assumēdo de eo.℥.i.cum aque mente ⁊ mellisse ana.℥.i.ß.⁊ continuetur saltē decē diebus. ¶ Scd̄ꝫ conferens stomacho etiā euacuando materiā est hiera siplex Galieni accipiendo de ea.℥.i.cū.℥.ii.aque calamenti ⁊ est valde efficax obseruando post eā conditiones supius tactas in solutiuis. ¶ Tertiuꝫ valde conueniens stomacho calefaciendo ipsū consumendo superfluitates carmīat etiā ventositates.⁊ est semē carui.de quo facio patientes in mane masticare.ʒ.i vel.ß.p hoꝛas tres ante cibuꝫ. Est enī bonū stōacho calefacit ⁊ coꝛoboꝛat ⁊ facit digeri cibū ⁊ nutrit in confectionibus medicinaꝝ facientiuꝫ dicē

dere cibuꝫ vt Serapio in agregatoꝛe scripsit in ꝑpꝛio caº. ¶ Quartū est mastix de quo saltē ter ī septimana scio deglutire.℈.ii.vel.iii.est enī medicina stomathica epar ⁊ ventrē defectos coꝛobōat ⁊ ad inflationes eoꝝ iuuat absꝫ molestia vt scripsit Diascoꝛides,ꝑpꝛie caº. Ad hāc etiā itētionē cōfert electuariuꝫ diacinimū ⁊ ꝑpꝛie descriptum a Nicolao in antidotario accipiendo ꝺ ipso ante cibuꝫ rotulā vnā.ʒ.vnius ⁊ medie. ¶ De nobilioꝛibus autē medicaminibus ad vigoꝛanduꝫ stomachum ⁊ consumenduꝫ materias duo sunt mihi expta cōposita. ¶ Pꝛimū est electuariū de ambꝛa descriptione Mesue in antidotario destinctione pꝛia descriptione 20ª.⁊ est medicina sublimis cerbꝛ confoꝛtans ⁊ coꝛ stomacuꝫ ⁊ oīa mēbꝛa nutricationis.digestionē ꝑcurat ⁊ rtentē ea letificat.cōuenit senibꝫ ⁊ friis natura ⁊ mulieribus ⁊ ad egritudines mr̄icis.dosis eius est vt scribitur ibi ʒ.iii.in auroꝛa cū.℥.ii.aque mente grā stomachi cum aqua mellisse,ꝑpter coꝛ.cū aqua absinthii ꝑp epar aut oīuꝫ aut plꝰiuꝫ sil̄ cū intendit ad oīa sil̄ aut ad plura coꝝ. ¶ Secunduꝫ cōpositūꝫ exptuꝫ est electuariū de aromatibus dscriptuꝫ etiā a Mesue ibidē distinctione pª ⁊ caº pº.⁊ debēt dari ex eo .ʒ.ii.cum vīo odoꝛifero in auroꝛa calefcō.aut cum aquis stati dcis. Hic etiā adduco duo medicinalia simplicia ⁊ ptiꝫ etiā cibalia. ¶ Pꝛimū sūt carice.i.ficus sicce.vꝫ Diascoꝛidē stomacho sunt vtiles accepte āte cibuꝫ. ¶ Secunduꝫ sunt fistici post cibū accepti q etiā stōacho cōuenietes existunt aucroꝛitate Diascoꝛidis. ¶ Plura etiā medicinalia pꝛeter dcā inueniuntur confoꝛtātia stomachum Et pꝛimuꝫ quidē est cerotum istud quod sup stōachum continue poꝛtetur. ℞ laudāi elci.ʒ.ii.reliē.ʒ.vi.galie muscate stoꝛacis calāite ligni aloes ana.ʒ.ß.mente absinthii ana.℈.i.masticis.ʒ.ß.dissoluantur gumme cum modico aceti vini citonioruꝫ.⁊ fiat massa bene glutinosa ⁊ ꝓiciatur super panno de grana ꝭm figurā scutalē cuꝫ extensione conuenienti ⁊ sup ipsuꝫ puluerizetur puluis gariofil̄ aspsione leui. ¶ Si quis autē delyderaret habere medicinā leuioꝛis applicationis ⁊ facilioꝛis pmutationis cōponat sibi hunc sacculuꝫ in sindōe de grana retoꝛta ⁊ poꝛtet ipsum super stomacho maioꝛis tpis pte. Cuius dscriptio est hec. ℞ ameos carui sileris montani cimini ana.M.ß.mente oꝛigani absinthii ana.M.ii.ligni al̄ folii ana.ʒ.ii.rosaꝝ spodii masticis ana.ʒ.ß.puluerizent̄ oīa p se.deinde misceantur ⁊ mittantur in sacculo lōgitudinaliter ⁊ latitudinaliter. ¶ Adhuc ego expientia certa scio ꝙ si stomachus inungatur mane ⁊ sero cum supꝛadcō oleo de balsamo actu calido ⁊ poꝛtetur sup eo pannus calefcūs suffumigatus cum puluere galie muscate in bꝛeui tempoꝛe vigoꝛat stomachuꝫ debilitatuꝫ. Scio etiā ꝙ poꝛtare continue plumaceoluꝫ magnuꝫ super stomacho plenuꝫ pluma vulturis mirabiliter vigoꝛat stōachuꝫ ⁊ rcificat ipsum.

¶ Capitulum quintuꝫ de medicinis pꝛeseruātis a paralisi ⁊ confoꝛtatiuis neruoꝝ.

Jn hoc capitulo diligenter contēplanduꝫ est.opoꝛtet enī medicinas que hominē paratū ad eneruationē vel paꝛalisiꝫ pꝛeseruare habent. Etiā si iaꝫ egrotet possent curare.meoꝛando pº ꝙ oꝫ pꝛeintelligere ea que dcā sunt in regimine per cibos ⁊ potus ita vt ea que ibi concessa sunt accipiantur

diminutionis et coꝛruptionis visus.

de medicinis pꝛeseruatiuis a paralisi

reliqua vero ꝓhibita dimittantur. ¶ Premittēdū 2° ꝙ talia instr̄a que dicentur felicius operant᷑ post euacuationes in vere ⁊ ī autūno celebratas. De numero ergo harū medicinarū alique sunt interius assumende. non nulle v̾o exterius applicāde. De his vero q̄ applicande sunt interius nō nl̄le earū sūt cibales ⁊ mediciāles. sicut dr̄ de cereb° leporis ⁊ de andachocha ⁊ pl̄ibus aliis in 2ª tertii sicut de carne colūborū ⁊ ꝓprie silurium. comestio enī eorū confert relaxationi neruorū mēbrorū omniū ⁊ tremori totius ⁊ cōdis ⁊ trahētibus post se crura ⁊ pedes ⁊ mēbris priuatis sensu ⁊ motu ⁊ intersectioni loq̄le p° ¶ Theisir p° ca°. Non nulle vero harū sunt medicinales penitus. de quarū numero cois est acorus conditus accipiendo d̄ eo in mane radicē vnā vel duas. Scd̄z est sotira magna de qua dcū̄z est supra. Tertiū ē tiriaca Hermetis etiā ibi tacta. Quartū spāle est confectio anacardia descriptione Auicene 5° canōe sūma pª ⁊ dosis eius est ab vno. ℈. vs̄z ad. ʒ. i. Quītū ⁊ spāle de soluentibus est cōpositio pillularū almarascenī que describuntur ab Auicena tertia tertii et pillule fetide ⁊ pillule de sarcocola mundificant neruos ⁊ cerebrū ⁊ materias frīas attrahunt ab eis aquosas ⁊ grossas. ¶ Ego autē exptus sū sepe elcūariū hoc faciendo hoīnē vti ex eo p integrum anū accipientē. ʒ. ii. in aurora cū. ℥. ii. aque sublimationis andachoche ⁊ tardetur post ipsū cibus horis quattuor. Homines plures relaxatione iacere coactos vidi restitutos esse ad ꝓgressiuū motum ⁊ ad alias opationes vigorose satis. Cuius descriptio est hec. ℞ florū rorismarini florū saluie ⁊ maiorane ana. ʒ. iii. se. rute herbe palisis radicis acori ana. ʒ. v. cinamōi elci. ʒ. ii. galāge. ʒʒ. trium pipuz nucis muscate ana. ʒ. i. ß. croci. ʒ. ß. sticados arabici. ℈. iiii. radicis peōie. ℈. v. musci. g̃. iii ambre. ℈. ß. pulueris cerebri leporis cōbusti. ℥. ß balsami elci. ʒ. i. ß. mellis dispumati lib. ii. zuccari lib. i. coquant᷑ sil̄ zuccarū ⁊ mel vs̄z ad conueniētē inspissationē. ⁊ cū incepit infrīari imponantur pulueres aliarū medicinarū p se puluerizatarū q̄ tamē conuenienter conquassaudo īcorporent᷑ diu ⁊ vlui reseruentur in vase vitreo bene obturato.

De his autē medicinis que exterius applicande sunt paliticis ⁊ patis. coi omniū auctorū fama sūt aque balneorū naturaliū non tamen omniū sed eligende sunt sulfuree ꝓprie ⁊ ciericie ⁊ etiā aspaltine. Aluminose vero pp stipticitatē ⁊ attramentine consil̄r ⁊ ferree aque ⁊ que scaturiūt p riul̄os calibeos dimittende sunt. ¶ Cū ergo desideriū fuerit intrandi balnea eligantur sulfuree aq̄ aeri celo ⁊ astris conuenienter discoopte ⁊ a paludibz ⁊ vallibus fetidis elongate que recipiuntur in alueū arenosū vel lapidosū naturaliter vel artificialiter fcū̄z. Et ventre conuenienter mundificato a cibo ⁊ potu vacuo. In ortu solis fiat introitus ī balneū. ⁊ conueniens erit fricatio cū luto inuento ī aquis balneorū a principio nuche vs̄z ad finē spine. ⁊ contrahatur mora in balneo vs̄z ad tollerātiā que excludat debilitatē. tunc ergo corpore diligenter coopto fiat exitus a balneo ⁊ introitus ī lectum vs̄z quo reducatur calor ad pristinā tēperiē. ⁊ tunc accipiatur cibus ī moďrata q̄titate diminutus magis q̄ cōplete sacietatis. Postq̄ autē transiuerint hore septē. ⁊ in die iterū fiat in balneū introitus cū fricatione predcā ⁊ introitus in lectuz et alia vt iā dcā sunt. Cū ergo ingreditur lectum tota spina eius a fine vs̄z ad principiū nuche leuiter confricando inungatur cū oleo de ambra cal̄o vel cū oleo de andachocha aut oleo phīlosophorū. Cū ergo taliter ptransiuerint duo dies accipiat aquā sup capite suo cadentē a vase eleuato a capite p quattuor pedes quod vas impleatur aqua balnei virginea vel a p° fonte scatiente abs̄z contactu hominū vel aliorū. Canula ergo sit grossitudinis digitalis a laterali pte exterius apud fundū posita aperiatur ⁊ cadat sup prora capitis fronte eius ⁊ aliis ptibus circūquaq̄z corōatis panno lineo satis grosso. deinde voluat se a ꝓra ad dextrā ⁊ a dextra ad sinistrā ⁊ de sinistra ad posteriorē vsq̄ quo pcipiet caliditatē aque ī ꝓfundo cerebri conuenienter puenisse. ⁊ poterit etiā corpus cū conuenientia tollerandi infusum stare vs̄z ad spatulas vel medietatē corporis. Post h° autē cū iā balneū acceperit super capite aliis quinq̄z vel sex diebus laudo ⁊ horis conuenientibz dimissa balneatione oī ingrediatur stufā ꝓpe balneū fcām vt coīter fit. ⁊ cum eadē aqua balnei et non cū dulci in qua permaneat hora vna tā māe q̄ sero. Hec in sūma est balneandi forma conueīentior que obſuari pōt. ¶ Postq̄ ergo a balneo discesserit necessarium est vt quibusdā diebus itē dat ad subtractionē materierū que dissolute sūt ⁊ de his que trahunt materiā a cerebro ⁊ ꝓprie est caputpurgium hoc. ℞ pulueris nigelle que p q̄ttuor dies infusa steterit in aceto. ʒ. i. aque maiōane. ℥. iiii. misceantur sil̄ ⁊ calefiant ⁊ trahiciatur per nasum fm modū superius dcūm. ¶ De his vero que materiā abscindunt a nucha neruis ⁊ musculis est oleum de piretro de quo calefacto fiat inunctio. ipsum enī torpidos ⁊ paraliticos iuuat 6° de simplici medicina p° ca° ¶ Etiā conueniens est oleū de castoreo ⁊ oleum de croco. Itē conueīens exiccatiuū ⁊ confortatiuū est hoc. ℞ olei amigdal̄ dul. ʒ. iii. sandarace baccaruz lauri pipis nigri costi ana. ʒ. i. ß. terantur diu in mortario. deinde calefiant ⁊ applicentur vt dictum est. Plura alia describere potuissē que dimittunt᷑. quoniam ista meliora ⁊ elegantiora sunt.

¶ Capitulum sextum de medicinis rectificātibz mēbra generationis.

Priusq̄ explicentur instr̄a curationis actus venerei oz inquirere cāa horū nocumentorū. nz enī sermo eorū rationabiliter adimpleri pōt sine istis. ꝓpter quod premittendū primo ꝙ cause ꝓpt̄ q̄s contingit hominē ledi in actu coitus due pricipaliter existunt cause. Prima icludit causas primitiuas vel extrinsecas corpori applicabiles. Scūda vero causa huic opposita a sapientibus partit᷑ in octo modos causarū efficientium hoc. Quarū pª assignatur ꝓpter principale nocumentū ī virga ipsa. Scd̄a vero assignatur ex parte defectus in mēbis spermaticis. Tertia in mēbris principalibus. Quarta in mēbris que sequunt᷑ principalia Quinta ex parte nocumenti aduenientis mēbris que sunt intermedia inter mēbra principalia et mēbra coitus. Sexta propter nocumentum proprium in mēbris que sunt vicina mēbris coitus Septima ex parte paucitatis ventositatum ī toto corpore inuente. ¶ Pro declaratiōe itaq̄z prime cause exterioris. Dicendum primo ꝙ quecunq̄z causa primitiua data que applicetur corpori

aſſiduc finaliter ꝑducit ad ꝑmutationē coꝛpis ad
lapſū cōplexionalē vel cōpoſitionalē. 2° q2 non ſꝑ
cauſe ita ꝑmutant coꝛpus. imo remanent tenētes
ſe ex parte aīe aut ex ꝑte agentium que coꝛpi ap
plicata alterant ipſum. imo impediunt ab opera
tionibus naturalibus. ⁊ de numero eoꝝ dicuntur
venefice incantationes maleficia faſcinationes et
conſilia. velut pluries inuentū eſt viros ⁊ mulierſ
ab operatione coitus eſſe pꝛiuatoſ in tantū ꝙ ſpe
culationes ⁊ phiſica inſtrā nihil valuerunt in cu-
ratione eoꝝ. ſed opoꝛtuit applicari non nulla in
ſtrumenta ab occulta ꝓpꝛietate ꝑmutantia coꝛ
pus vt ſepe cōtigit me vidiſſe audiuiſſe ⁊ curauiſ
ſe. ⁊ ſunt tres cauſe conceſſe a ſapientibus de qbuſ
paulo poſt dicetur. Alique etiā de numero haruꝫ
cāꝝ tenent ſe ex parte aīe vel ꝓpter anguſtiā vl
triſtitiā que ꝓhibet homīes ab actu venereo. Cō
tingit etiā defectus iſte quandoqꝫ ex parte timoꝛiſ
in quo fit velox ⁊ foꝛtis retractio ſpūuꝫ a mēbꝛis
in quibus elaboꝛari dꝫ ſemē. Tertio iteꝝ ex par
te verecundie in aīaꝫ impꝛeſſe ſicut contingit ali
queꝫ verecundari a contactu mulieris vt puſil-
lanimibus contingit hominibus. 4° iteꝝ contin-
git hoſ ex parte impꝛeſſionis in aīaꝫ recepte ꝓpt
abhominationē que quandoqꝫ repitur in actibus
coeundi. frequenter eñ aliquis videns aut audiēs
inhoneſtū modū ſodomitice coeūdi aut moꝛ bꝛu
toꝝ abhominationē recipit in aīa ob quā non ſo-
lum coitus dimittitur ſed fꝛeqūter illo pꝛiuatur
⁊ pōt colligi de ſnīa 20ª tertii. 5° iteꝝ hoc contin
git ex parte impꝛeſſionis in aīa facte per amoꝛē
caſtitatis ex lege vel ex religione ſeu deuotōe pꝛ
optata vt contingit ſcīs viris in lege dei militan
tibus ⁊ in heremo deo ſeruientibus ꝓpter deuoti
onē non ſolū caſtos ſed quandoqꝫ lꝫ raro virgineſ
ꝑmanere in tota vita ſua. 6° iteꝝ hoc contingere
pōt ꝓpter nocumentum in anima reminiſcitīa fa
ctum ꝓpter longā diſſionē coitus. freqūter eñ mē
bꝛa generationis pꝛopter longā abſtinentiā a co
itu in tantū debilitantur ꝙ anima nō meoꝛat nꝫ
ſollicita eſt de generatione ſeīs. ſicut contigit mu
lieri que oblactauit pueꝝ ⁊ dimittit ipſū incurre
re nocumentū ꝓhibitionis lactis. Et oēs hi ſmo
nes pulcherrime colligūtur 20ª tertii ⁊ valdē ſub
tiliter ca° de diminutione coitus dū ingt. Et de
eis que debilitant coitum ⁊ virtutē eius ſunt res
meditatiue qūtum ad actum imaginatiue poten
tie. vel ſicut oꝛribilitas coeundi. aut verecundia
eius qūtum ad actum cogitatiue virtutis. aut āte
ceſſio intellectus ad coꝛ. i. actualis opatio intelli
gendi que intelligentia. imo oīs operatio interiō
⁊ exterioꝛ ponitur in coꝛde ab Arꝫ vt pꝫ p° de ſē
ſu ⁊ ſenſato. quā etiā operationē in parte hac ſecuta
eſt Auicena 20 tertii ca° p° in fine vbi dicit. Et a
pud me pꝛincipiū eius. ſ. operationis eſt ex coꝛdē
Et ſubiungit ꝙ oēs tales impꝛeſſiones ī aīa debi
litāt a coitu. i. diminuunt. imo faciunt deficere vl
abſcindunt. ⁊ ꝓpꝛie quando ſine aduertentia vl a
caſu contingit hominē incurrere has impreſſiōes
in aīa. ſicut ſi aliquis inopinate videret aliquē in
honeſte vel ſodomitice coire. Et ſenſit hoc ſubtilit
Auicena dū inquit. Et ꝓpꝛie cū illud aliqua hōa
caſu accidit ſupple decurrere. tunc quotiens euēit
iteratio aſſimilatur illud in mente. i. reiteratur
impꝛeſſio in aīa ꝑ ſpecies in oꝛgano meoꝛie reſ-
uatas. tales ſpēs velut fantaſmata mouent aīam
intellectiuā ad hoꝛrēdū ⁊ fugiēdū coitū. Et iteꝝ
ſubdit. Et fit cā in illo. ſ. nocumento diminutioniſ
vel ablationis coitus dimiſſio. i. abſtinētia ⁊ ꝙ a
nima obliuiſcitur eius. ꝓpter quod ſubſequitꝛ con
ſtrictio. i. pꝛiuatio mēbꝛoꝝ coitus ab eo. Et iteꝝ
ſubdit qūtuꝫ ad vltimā cāꝫ ꝙ paucitas pꝛepatōiſ
nature in generatione ſpermatis ſicut accidit in
deuotis ⁊ religionis eſt cā vt non generetur ſemē
nec moueantur mēbꝛa in generatione illius. imo
nꝫ ad appetitum. ſicut natura non eſt ſollicita in
generando lac in mamilla remouendo filiū a lacte
Uide quantū ſpeculationis oꝫ hr̄e in intelligēdo
pꝛimitiuas cās que diminuere aut auferre poſſēt
coitū. Reliquas autē cās pꝛimitiuas que nocumē
tū hoc efficere poſſunt non curaui extendere hic.
quoniā oēs eodē modo curationis fere abſcidi po
terunt. ¶ De cāis autē coꝛpoꝛalibus pꝛīo oꝛdīe
dicendis poterit eſſe nocumentū eſſentiale in vir
ga contingens. ⁊ ipſū pōt eſſe lapſus cōplexional
⁊ cōpoſitionalis. ⁊ de natura cōi lapſus cōplexiōa
lis pōt eſſe caliditas ⁊ ſiccitas. frītas ⁊ ſiccitaſ. Ca
liditas ⁊ humiditas. frītas ⁊ humiditas materia
les in ipſa virga inuente. Nec tamen volo negar
ꝙ lapſus cōplexionales ſimplices ⁊ materiales in
eo accidere poſſunt. ſed q2 ibi raro contingunt et
etiā q2 curantur curatione cōpoſitoꝝ vel materi
aliū lapſuū in quos facile permutantur. Jdō de eis
pꝛincipaliter tractatum ē. Quomodo aūt cogno
ſcantur lapſus calidi ⁊ ſicci facile eſt videre ex ca
liditate ſenſus tangentis repꝛeſentata ⁊ etiā ꝑ egꝝ
percepta ex ruboꝛe virilis mēbꝛi extenſione vēa
rū ⁊ arteriaꝝ partis. et iuuamento percepto ex
applicatione frīaꝝ reꝝ ⁊ ſic de aliis. Frītas vero
⁊ humiditas virilis mēbꝛi ꝑcipitꝛ ex actuali fri-
giditate ipſius. venaꝝ anguſtia. ⁊ paruitate mē-
bꝛi. mollitie ⁊ ipſius ponderoſitate. ⁊ ipſū iuuari
a calidis ⁊ noceri a frigidis. ſbl'i tarda ⁊ difficili
ſeīs emiſſione per canalē ſuū ⁊ ſic de aliis. ¶ Si-
gna lapſuum calidoꝝ ⁊ humidoꝝ cognoſcuntꝛ per
ſigna contraria his que nunc dcā ſunt. ⁊ ita ſigna
lapſuum frigidoꝝ ⁊ ſiccoꝝ per ſigna oppoſita la
pſibus calidis ⁊ humidis. ¶ Pōt iteꝝ in virili mē
bꝛo inueniri lapſus cōpoſitiōalis ſimplex vt opil
latio venaꝝ eſſentialiū illius mēbꝛi. aut opillatō
cū paralitica diſpoſitione cōpleta. ſicut quando cōti
git apillari venas tranſitus ſpiritus aīalis ſenſi
bilis ⁊ motiui intantū ꝙ nl'lo mō erigitꝛ nec mo
ueri pōt. Et ſi fiat clauſio viaꝝ per quas fit tran
ſitus ſpiritus ſenſibilis tantū. tunc mēbꝝ mouetꝛ
⁊ non ſentit vt aliquando vidi. ⁊ econuerſo. ſi fiat
clauſio viaꝝ ꝑ quas in virga recipitur ſpūs moti
uus tunc ſentit ⁊ non mouetur. ⁊ iſtud ſepe contin
git in multis in quibus mēbꝝ ſentit obiecta tāgi
bilia omnia ſibi applicata. non tamen mouetur
ad aliquā drīaꝫ poſitionis nec erigitur. Undē vo
nerui ramificentur quibus in virgā defertꝛ aīal
ſpiritus ſenſibilis ⁊ motiuus. pꝫ ꝙ veniant a ſpō
dilibus caude vt colligitur ſecunda tertii p° ca°
pꝛope finē. Lacerti vero ꝑ quos virga mouetꝛ qt
tuoꝛ ſunt. duo quidē in ipſa laterales in dextra ⁊
ſiniſtra parte inueniuntur. qui cū deſcendunt ſūt
cā dillatationis coꝛpoꝛis virge et apertionis ca
nalis per quē facile ſemen cū vꝛina effunditur ex
tra. Alii vero duo lacerti a femoꝛe exeunt ⁊ ſm
tranſuerſū per virgā incedunt. quoꝝ contractio
cū eſt verſus ſuperioꝛa virgā erigunt ſm illā ꝑtē

⁊ econuerso. Et ex hoc correlarie concludere potes quedã correlaria apparentia. Primũ est quare in quibusdã hominibus virga contrahitur vs ossum. ⁊ in aliis vero versus mirach. in quibusdã versus dextrũ, in quibusdam versus sinistrũ. Cum enim contingit contractionẽ fieri in musculis vnius partis. tunc mẽbꝝ inclinatur versus. illaꝫ ⁊ econuerso. Scdm correlarium quarẽ in quibusdã hominibus virga reperitur tetenosa. Hoc enĩ cõtingit pp spasmũ in vtraqꝫ partiũ musculoꝝ. Cũ enim fuerit tanta potentia materieꝝ ad contrahendũ versus supra sicut versus infra. ⁊ tãta vis in materia fuerit ad contrahendũ ad dextrũ sic ad sinistrũ necesse erit mẽbrũ remanere rectum ⁊ extensũ. ⁊ hec est spẽs spasmi tetanus nominata 2ª tertii caº de spasmo qui dr̃t a priapismo vel a satiriasi ꝫ alios. lꝫ enĩ ĩ oĩ priapismo sit ĩmoderata mẽbri distensio. in illa tamen non est spasmus necessario sicut nꝫ in spasmo inuenitur multitudo ventositatis que est effectiua vel materialis priapismi cã. Amplius euenire põt nocumentũ cõpositionale virge consequens apostema cuiuscũqꝫ generis ⁊ spẽi quoꝝ qolibet impedire põt. imo priuare a venereo actu. vnde hec oĩa mẽorare oportet. Siľr etiã solutio conti nuitatis ĩ ligamẽtalibꝫ partibus neruosis arterialibus ⁊ venalibus genitalis mẽbri poterit esse cã impediendi. imo auferendi venereũ actum. siue solutio continuitatis fuerit vulnus siue vlcus longũ latum profundũ, biãgulare triangulare ⁊ sic de aliis. At vero iterum 2ª cã nocumenti actus venerei contigere põt ex pte mẽbroꝝ spermaticoꝝ ꝑpinquoꝝ vel essentialiter concurrentiũ. Sunt autẽ hec mẽbra duo essentialiter. s. recipientia ⁊ generantia sperma de qbꝰ est discordia nõ pua iter philosophos ⁊ medicos illustres. Arꝫ naqꝫ 4º d ptibꝰ aĩaliũ crẽdidit sperma generari in vasis inuolutis mediãte caliditate spũs gingnitiui prouenientis ex aggregatione spũs vitalis aĩalis ⁊ naturalis. ita ꝙ puriõ pꝫ sanguinis elaborati in vena chilis ⁊ in aliis sibi ꝑpinquis ꝑ vasa spermatica defertur ad oscuꝫ ⁊ recipitur in illis vasis inuolutis vbi mediante influxu cordis sanguis illa ps in vasis inuolutis vltimo elaborata spermatis formã recipere poterit. ⁊ ꝙ testiculi ad generationẽ spmatis effectiue non concurrũt nisi coadiuuatiue ad effusioneꝫ spermatis in mr̃icẽ. pondera enĩ testiculoꝝ ipsoꝝ distensa ⁊ apta magis redduntur talia vasa vt ꝑ ea liberius semen effundatur in mr̃icẽ. Illustrissimi vero medicoꝝ plurimi vt Galienus ĩ libello de spmate noue trãslationis ⁊ Haliebas collega eius fidelissimus ⁊ Haly rodoã sup 2º tegni posuerunt in testiculis tẽpamentũ fcũꝫ a gingnitio spũ ex cõmixtione spũum. s. vitalis aĩalis ⁊ naturalis. Dixerũt ergo ꝙ materia sanguinea pura iã pretacta recipitur in vasis inuolutis. ⁊ ibi detinetur cũ ergo fit copula viri cũ muliere materia talis expellitur ⁊ trahitur ad testiculos ⁊ ibidẽ mediãte tpamento agregato ex predcis conuertitur in veꝝ spma. Et hec veritas autentica est a principe 20ª tertii prio caº in exordio dũ inquit. Sublimis deus creauit duos testiculos sic sciuisti ꝙ inter mẽbra principalia in quibus generatur sperma ex humiditate delata ad eos de venis superioribus vel in venis. s. suis que est quasi superfluitas cibi in corpore toto. ⁊ est sanguis magis dige

stus ⁊ magis subtilis. Ex quo fundamento appet ꝙ siue teneatur Arꝫ opinio aut alia secunda nocumentũ in coitu cõtingere põt pp lapsũ cõplexiõale ⁊ cõpositionalẽ ⁊ vnitatis inuentũ tã in vasis ĩuolutis ꝙ in substantia testiculoꝝ ⁊ panniculo vestiente eos. Quid autẽ intelligendũ sit ꝑ vasa iuoluta. pꝫ ꝙ ipsa sunt extreme partes vasoꝝ spermaticoꝝ. de quibus paꝝ post dicetur. Tertia causa nocumenti de corporalibus iteꝝ assignatur ex ꝑte nocumenti in mẽbris principalibus inuenti. ꝑpter quod intelligendũ est ꝙ lꝫ ꝫ Arꝫ spma materialiter non decidatur a principalibꝫ mẽbris oĩbus. tamen qꝛ a corde principaliter ⁊ a cerebro ⁊ ab epẽ delegantur spũs. ex quoꝝ cõmixtõe gignitiuus spũs fit. ideo ꝫ ptem virtualẽ sperma dcidit ab oĩ mẽbro principali. Uirtualẽ autẽ ꝑtẽ intelligo virtutẽ impressã in testiculis vel vasis inuolutis a spũ gingnitiuo ꝑducto ꝙ est istrm aĩe ad dandũ virtutẽ predcis mẽbris in generatione seĩs necessariã. lꝫ Hipo. Gal' ⁊ Halie. collega eius posuerint sperma materialiter decidi a cerebro ⁊ delegari per venas que sunt post aures ad vasa seĩaria. qđ ꝑbabat quoniã sectio illaꝝ duaꝝ venaꝝ ꝓhibet generationẽ ⁊ perducit ad sterilitatẽ. que opiniones tantorũ viroꝝ lꝫ discoliã habeãt cõtradictoriã. conatus tamẽ fuit Auicena talẽ discoliã consiliare caute in his sermonibꝫ dũ inquit. imo oꝫ vt sit ei. s. spmati ⁊ cũ mẽbro principali fons. ⁊ vt sit ex mẽbris aliis de sudatio etiã ad istas radices. ¶ Quicqd tamen de predicta opinione sibi tenere plꝫ concedendũ est tã a cordẽ ꝙ a cerebro vel epate influxũ necessario omniuꝫ triũ mẽbroꝝ principaliũ concurrere ad generationẽ seĩs ad coitũ ⁊ ad fecunditatẽ. ⁊ sunt sermones collecti 20ª tertii pº caº ꝑpe finẽ dũ ingt. Et scias ꝙ virge accidit virtus erectionis ⁊ ventositatis a corde. ⁊ aduenit virtus sensuũ ex cerebro ⁊ nucha. ⁊ aduenit ei virtus sanguinis equalis et subtilis ⁊ desyderiũ naturale ex epate. Et ex hoc fundamento facile põt intelligi ꝙ oꝫ prolificũ semen ad generandũ ⁊ ad coitũ necessariũ esse sanitatis mẽbroꝝ principaliũ. Et sequtur etiã ꝙ si mẽbra principalia sunt diſpata aut non sana non erit possibile verũ semen ⁊ ꝓlificũ generari. Seqtur 3º ꝙ cã multaꝝ egritudinũ que a pricipio generationis contrahunt valde facile assignari potest ex nocumento ⁊ egritudinibus principalium mẽbroꝝ. Sequitur 4º ꝙ non est mirabile ꝙ hic vir est impotens ad coitũ ⁊ generationẽ. In omĩ eniꝫ principali mẽbro ipsius deputato ad conseruationẽ indiuidui inuenitur lapsus frigidus ⁊ humidus materialis. Sequitur quinto ꝙ non ẽ mirabile ꝙ cõplexio mẽbroꝝ generationis huius viri transmutata est ad lapsũ frigidũ ⁊ hũidũ. difficile enĩ est imaginari ⁊ difficilimũ iuẽiri mẽbra generationis eucrata aut sana cum discrasia egritudinũ mẽbroꝝ principaliũ. tpamentũ enĩ mẽbrorũ generationis dependet a tpamento principaliũ mẽbroꝝ ⁊ non econuerso. ¶ Quarta cã principalis ꝑpter quã contingit nocumentum in coitu ⁊ generatione etiã assignabatur superius ex pte nocumenti mẽbroꝝ que sequuntur pricipalia mẽbra. ⁊ hoc intelligere multũ necessariũ est. cũ spũs ⁊ virtus sensibilis deferatur a cerebro ad mẽbra generationis necesse est assignari vias ꝑ quas ille spiritus deferatur. Cum ergo delatus spiritus ⁊

virtutis sensibilis ⁊ motiue sit neruus vel nucha
aut alia mēbra ꝓportiōalia istis vt cor.p3 q ex
nocumento taliū mēbrorū deseruientiū cerebro ī
uirtute latoria necesse erit variare tpamentū sen
sus in mēbris genitalibus multipliciter. Primo q
dē si erit lapsus fridus in mēbris predictis quan
tūcūq3 cerebrū effundat spiritum aīalē sensibilē ⁊
motiuum in q̄to ⁊ quali conuenientē ꝓpter frita
te3 illorū mēbrorū ꝓhibebit' delatio illorū spiritu
um ad organa generatiouis. Primo q2 fritas est
īmobilitare. Caliditatis vero mobilitare. 2° quia
fritas illorū mēbrorū remittit caliditatē spirituū
per quā constat tpamentū eorū. 3° q2 fritatis ē co
artare poros p vias ⁊ transitus eorū spirituū. 4°
iterū q2 fritas ingrossat subāz spiritus aīalis qui
subtilior est aliis. ꝓpterea q2 transit per subtilio
res vias. 5° ⁊ vltimo fritas aduersatur potentie
vtutis. Propter has itaq3 cās vide q̄ta tēperies
cōplexionalis ⁊ cōpositionalis necessaria est ī mē
bris que seruiunt cerebro virtute delatoria. Si
autē iterū contingat cū distpamento mēbrorū sīr
seruientium cerebro. et esse distemperatum cere
brum lapsu frido ⁊ humido materiali. tunc neces
se est concedere magnu3 nocumentū in mēbris ge
nerationis ⁊ coitus quantu3 ad sensationē necessa
riā ⁊ ad venereu3 actu3 qui inuenitur in mēbris
generationis ꝓpter dependentiā eorū a cerebro
vt dictu3 est. ¶ Et ex hoc manifeste appz quare ī
viro isto inuenitur debilitas sensus in mēbris co
itus. hoc contingit ꝓpter inmoderatū lapsu3 fri
gidū ⁊ humidū materialē in cerebro eius magni
ficatū. Et pari ratione dicendū est hoc nocumētū
in membris generationis et coitus in hoc viro
dependere scōm magnā distēpantiam nuche ner
uorū renū ⁊ aliorū a nucha orientiū per quos aīa
lis spiritus sensibilis ⁊ motiuus ad mēbra gene-
rationis delegari d3. Silr et contēplari o3 per
alia mēbra que sequuntur principalia intelligerē
posse stomachu3 epar splenē artariā adorti ascen
dentē chilis ⁊ descendentē. Si eī nocumentu3 con
tingat in stomacho diminutionis corruptiōis aut
ablationis operationu3 que ꝓprie sunt sibi attri
bute. s. appetitiue ⁊ digestiue primi alimenti quo
modo poterit generari sanguis laudabilis ex cu
ius puriori parte generatur semen. ¶ Ex nocu-
mentis eī stōachi ⁊ proprie priuationis yslimbrī
eius acquiruntur egritudines numero plures et
male. imo oēs fere. ꝓpterea q2 nocumentū dige-
stionis materē ⁊ fundamentū fere omniu3 egritu
dinū corporis 13ª tertii ca° de nocumento digesti
onis. Et ex hoc fundamento facile est intelligere
quomodo nocumentu3 epatis sit cā nocumenti co
itus. Et iterū si potentia splenis non° conueniēter
mundificet ⁊ depuret melīa3 a sanguine. tunc p3
q sanguis non erit conueniens generationi sper-
matis. q2 sanguis est fridior ⁊ grossior q̄ o3 siue
fuerit spumosus. aut q2 non erit virtuti transmu
tatiue ꝓportionatus vt ex eo sequestretur pars
purior subtilitate aeritate calītate ⁊ vnctuosita-
te eius. ¶ Adhuc et 4° habens nocumenta cōple
xionalia vel cōpositionalia vel in natura cōi rnū
non pōt conuenienter generare sperma n3 tantū
calītatis influere mēbris generationis ⁊ coitus
q̄tu3 oporteret. Desyderiū eī naturale. s. coeundi
quandoq3 eī ꝓuenit in mēbris generationis cā r
nū 20 tertii ca° p° in fine. Ex hoc fundamento vo

lo eē manifestū q pp nocumēta cōplexionalia vel
natē cōis existentia in vena adorti descendente.
et silr in vena chili non paruu3 sed excellens et
magnu3 nocumentu3 accidit in mēbris generati
onis ⁊ cordis. ¶ Quinta cā principalis nocumē
ti coitus assignabatur ex parte nocumenti īuentī
in mēbris q̄ sīt intermedia inter principalia mē
bra generationis. Sūt autē mēbra hec que serui
unt mēbris coitus seruitute latoria ꝓprie ista q̄
spermatica vasa nuncupantur. que duplicia sunt
. s. dextru3 ⁊ sinistru3. Dextrū vero vas oritur ab
emulgenti vena ⁊ descendit inferius vi3 ad oseu3
vellatū extrēis inferioribus partibus sifac. quorū
vellamentū a sapientibus didimus noīatū ē. Et
hoc quidē spermaticu3 vas a sapientibus positu3
est deferre materiā generationis spermatis. s. sā
guinis iam depurati in vena chili ⁊ aliis ramifi
catis ab ea a quarum concauitate continuatione
earū ad inuicē sanguis ille delegatur ad emulgen
tē venā. ¶ Cū ergo ab illa oriatur vas predictū
sequitur q conuenienter deferre poterit materiā
talē que prius recipitur in inuolutis valis in ole
o inuentis in quibus Arī posuit talē materiā ī sp
ma conuerti. l3 Hypo. ⁊ Gal' ⁊ collegē ipsorū posu
erint sperma illud vltimā suā pfectionē acquirerī
in testiculis vt supra. ¶ Scōs vero spermaticu3
vas est sinistrū quod oritur a ramo arterie ador
ti descendentis. ⁊ hoc quidē tale a sapientibus po
nitur ad mēbra generationis deferre obiectum
quod tenet locū forālitatis magis ⁊ ē spiritus vi
talis ex cuius tpamento in mēbris coitus ⁊ gene
rationis. defertur virtus forālitatis spermatis in
mēbra generationis spermatis. Utrū autē per h°
vas spermaticū ad mēbra generationis deferatī
precipue spiritus vitalis aut silr cū ipso sanguine
arteriali. est qō q pauci sapientu3 agressi sunt et
raro de ea inuenitur bene determinatu3. Credo
tamen ego q sicut per dextrū vas spermaticū de
fertur sanguis ⁊ spiritus naturalis ad mēbra ge
nerationis. ita per vas sinistrū spermaticu3 defer
tur spiritus vitalis ⁊ sanguis arterialis. Dico 2°
non esse necessariu3 sanguinē arterialē ad mēbra
esse delatu3 ita materialiter transmutari in sper
ma sicut sanguis venalis transmutatur in ipsum
quoniā transfertur in vas dextrū. l3 et ꝓbabiliter
teneri posset hoc. s. q sanguis arterialis posset eē
materia spermatis. In sūma ergo ex hoc funda-
mento pulchre intelligi pōt quomō ex distēperie
vasorū spermaticorū accidat nocumentu3 in coitu
⁊ generatione. ¶ Sexta cā principalis nocumen
ti coitus assignabatur ex parte nocumenti inuen
ti in mebris vicinis mēbris coitus. Mēbra autē
talia plura spē distinca intelligi possunt. Quorū
primu3 sunt spondiles caude. Scōs est fiteri vel
circulus ani. Tertiu3 est musculosa vel carnosa pl
fiteri circu3 apposita. Quartu3 est vene emoroi
dales in extremitate intestini rcī imbibite. Quī
tu3 etiā est attractio conquassatio vel dislocatio ī
spondilibus predcīs. magnu3 eī inde nocumentū
nuche comunicari pōt ⁊ cōsequenter coitui eo qz
a spondilibus alkatim ⁊ caude ramificantur ar
terie spiritu3 aīale3 ⁊ sensibile3 portantes ad pre
dictas partes ⁊ mēbra generationis vt pōt legi
prima primi doctrina quinta sūma quarta fina
li ca°. Adhuc etiā si contingat apostema in circu
lo ani ⁊ partibus adiacentibus ⁊ ꝓpter cōplōes

scā ʒ in vasis spmaticis pōt fieri impedimentū in coitu. Dolor etiā magnus in circulo ani ⁊ emoroidalibus ptibus magnū nocumentuʒ efficere pōt i coitu psternendo virtutē ⁊ facit fluere materias ad predcā loca. Silr ⁊ inmoderata euacuatio e moroidalis idē efficere pōt. ppterea q2 musculorū q sūt mouentes circuluʒ ani continuitas ē magna cū musculis virge. vt pōt videri prima primi doctrina quinta sūma tertia caº 25º ⁊ 26º.

Ultia vero cā nocumenti coitus posita fuit quantitas ventositatuʒ in toto corpore ⁊ i mēbris coitus. Cuʒ enim in actu coitus necessaria sit erectō p efficienteʒ cām calitatis que sufficienter possit dillatare ⁊ ampliare ptes virge subātiales et in breui tpe mouer cām materialeʒ aut sibi pportō natam q. s. ē sanguis arterialis ⁊ venalis spirituum animaliuʒ naturaliuʒ ⁊ vitalium multitudo ⁊ ventositas notabilis quantitatis. Cuʒ ergo qḋ libet istoꝝ a naturali calitate mēbris predictis influxa a corde valde facile moueri rarefieri et dillatari possit. pʒ q necessarie sunt concauitates in quibus talia corpora recipi contineri rarfieri ⁊ dillatari possint. tales sunt pōrose ptes vge ipsius ampla concauitas venaꝝ ⁊ arteriaꝝ mltitudo in quibus cū talis recipitur ventositas ⁊ spiritus eoꝝ rarefcione fit virge tensio. Mltitudo ergo ventositatū in magna pte ambitus corpōis inuenta in ptibus etiā que sunt ppinque mēbris coitus est cā coitus ⁊ consequēter generationis. Et e conuerso defectus ventositatū in ptibus remotis ⁊ ppinquis mēbris generationis est cā defectus i coitu ⁊ generatione. Et oēs isti sermōes pulcherrime colligi possunt 20 tertii caº pº dū inqt. Uirga eī est mēbꝝ instrāle generatum ex mēbris ligamentosis venosis ⁊ carnosis. Et principiū originis eius est corpus ortū ex carne pectis ligamentali. ⁊ est plime concauitatis late qūis sit generatuʒ in pluribus dispositionibus cooptū. ⁊ iō cū ipsū impletur vētositate fit erectio. Et īfra in eadē fen caº de diminutione coitus inquit. Et scias q erectionis cā est ventositas pcedens a spermate aut non a spermate sed suple a toto corpor ⁊ ptibus ppinquis iā declaratis. In hoc autē tractatu non curaui ostendere quō in coitu ⁊ generatione nocumenta contingant pper egritudines vesice ⁊ colli eius. Hec eī in alio loco p me bñ iaʒ declarata fuerunt. Et pʒ etiā q si nocumentū accidere pōt in mēbris generationis p colligantiā ad remota mēbra maīfestū erit q pper nocumēta essentialia vesice magnifice ledi possūt mēbra coitus. quoniā vesica est eis colligata non solū colligantia situs vel ppinquitatis. sed colligantia p ueniente a ligamentalibus neruosis ⁊ musculosis ptibus. vtʒ intelligenti per ea que scripta sūt. Ex quoꝝ omniū fundamento iā appet quantā oʒ hre speculationē in declarando ⁊ explicando nocumēta coitus ⁊ generationis. que oīa in predcā pticula declarata sūt. Et ppterea nihil speculabile haberi pōt quod non sit in predcis contentū aut ad ea rducibile ⁊ tūc ē finis pticule huius tractatus

¶ Capitulum de rectificatione coitus.

Oportet inquā discurrere p regimen ad rcificationē coitus diminuti. Pro cuius declaratiōe prmittendū pº q cū lapsus sit fridus ⁊ humidus materialis vt in prima pticula huius declaratū est necesse est vt intendatur ad ipsius regimen per e uacuantia materiā digerentia ipsā. ⁊ rcificantia mēbra generationis reducentia ipsa ad tpamentū satis cōueniens. Premittendo 2º q tā canōes ⁊ instrata euacuandi materiā q̄ digerendi ipsā patēt supra in caº vbi descripte fuerunt euacuatōes tpe veris ⁊ autūni conuenientes. Premittendum 3º q regule ⁊ instrā rcificationis male cōplexōis mēbroꝝ generationis possunt accipi ex his q̄ nūc dicentur imediate. Premittendū 4º q aliqua sūt que euitari debent a quocunqʒ habente diminutionē coitus siue pcedat a calitate siue a frītate siue ab aliqua de numero septē cāꝝ diminutōis coitus que in hoc caº seriose declarata fuerunt. ¶ Et primū quidē hoꝝ est q habentes diminutionem coitus dimittant multā rpletionē stomachi ⁊ nauseatiuā sacietatē que puenit ab ea ad hoc q stōachus reddatur alleuiatus ⁊ ad conuenientius digerendū. ¶ Scdʒ principale est potus aque friḋ est eī res nocibilior eis 20 tertii caº de cura diminutionis coitus. Tertiū principale est q euitenē oīa nutrimenta vehementis calitatis ⁊ siccitatis talia eī pducunt vehementer resoluendo corpus ad vehementē siccitatē sanguinis bene cocti q debe ret esse materia spmatis. ⁊ resoluūt ⁊ exiccant spūs ⁊ ventositates que debebant concurrer ad erectionē. Talia āt sunt sic ruta maiorana ruta siluris marmacor ⁊ est gallitricū vel saluia domestica ciminū semen agni casti ⁊ silīa. ¶ Quartum principale est q euitentur infriantia vehementis exiccationis q2 congelant spūs ⁊ materiā spmatis ⁊ claudunt vias transitus eoꝝ. ⁊ ppriе quando sē exiccatina. tunc eī contrariantur duobus principiis vite ⁊ augmenti coitus qui vigoratur p calidū ⁊ humidū. Talia autē sunt sicut lentes xilocarate ⁊ sunt carubie sumac miliū solatruʒ ⁊ silīa. Quinto euitentur acetosa quoniā sunt fria ⁊ plurimū exiccatiua ppter cās dcās. ¶ 6º iteꝝ dimittātur stiptica oīa. aut q2 talia sunt vehement calida vtʒ in atramento aut vehementer fria vtʒ i galla q̄rcu cupreiso ⁊ balaustia. aut q2 sunt vehementer exiccatiua vtʒ in sandaracha. aut q2 hñt stipticitatē valde potentē resolutioni coniunctaʒ vtʒ in calidis ⁊ siccis in fine tertii gradus substātia terreis ⁊ solidis. ¶ 7º euitentur etiā oīa stupefacientia instrā siue sint fria ⁊ sicca sicut opiū camphora iusquiamus ⁊ mandragora siue sint fria et humida sicut nenufar psiliū ⁊ lactuca. ⁊ ppt hāc cām papauer lʒ sit de stupefacientibus q2 tamen leuiter hoc facit non phibetur eius applicatio. 2º iteꝝ q2 in eo est pinguedo quedā ventosabilis que iuuat ad erectionē. Unde 20 tertii preallegato caº. lʒ in sēie papaueris sit paꝝ stupefactionis. tamen eius pinguedo ⁊ quod ipsū cōmouet ventositatē succurrit eī. s. coitui diminuto ⁊ addit super ipsum. ¶ 8º euitetur multus diureticoꝝ vsus siue q2 diuertunt materias a mēbris coitus siue q a cuunt ⁊ exiccant eas ⁊ spūs. vel q2 debilitāt organa delationis spmatis. ¶ 9º euitari dʒ coitus cū muliere egra siue egritudo sit cōplexional calida neduʒ resoluendo ⁊ exiccando debilitat. siue egritudo fuerit fria ⁊ debilitet congelando. siue egritudo fuerit cōpositionalis vt fortis opillatio et apostema in mrice vel collo eius que debilitant vgā resistentia sui. aut q2 fuerit egritudo cōpositōnal vt excoriatio mricis ⁊ ptiū eius. aut ragadie i. fissure vlcerose in ea. aut alia vlcera que virile

mēbꝝ inficere possunt. Et ꝓpter hanc cāz tꝫl ho mines euitare debent copulā cū vetulis. freqꝫs ei contactus eaꝝ debilitat virile mēbꝝ. Silr ꝓpt idē fundamentū effugiant isti tactū puellaꝝ que nundū puenerunt ad etatis cōplementū. angustia ei viaꝝ in talibus debilitatur mēbꝝ eius qui cōa tur ⁊ studet sepe deuirginare eas. Unde et coire cū muliere q̄ nondū venit ad etatē pfcāz. ⁊ adhuc est virgo deducit ad debilitatē mēbri virilis vt iā dcūz est. Adhuc et habentes diminutionē coitꝰ euitare debent aspectuz eoꝝ qui inmunde ⁊ inho neste aut contra legē coeunt aut coire soliti sꝫ. im mo etiā effugere debent eos qui sermocinanť ⁊ q scribunt de inhonesto ⁊ vitupato coeūdi mō oīuz ei taliū impressiones fcē in aīa mouent abhomīa tionē coitus in tantū q̧ quandoqꝫ ex impressioni bus talibus in aīa receptis multi destiterunt coi re ⁊ fuerunt mēbra coitus tādiu ab eius exerci tio priuata q̧ nunq̄ aut non nisi cū magna diffi- cultate deinceps coire potuerunt. Hec oīa in sum ma euitari debent ab eo qui habet diminutionez coitus a quacunqꝫ cā contingat ipsū prouenire.

Premittendū 5° q̧ instrā quibus vigorantur ho mines in coitu diminutionē habentes sunt diuer sa. aut ei sunt cibi cibales aut cibi mediciales aut medicine aut 4° sunt instrā a specifica ꝓprietate hoc efficientia. Et de numero istoꝝ instroꝝ melio ra ⁊ magis eligenda sunt ea que tenent se ex pte ciboꝝ cibaliū si p ea cura cōpleri poterit. talia et conueniunt multipliciter. Primo qr vigorant vtu tē que non consistit ⁊ conseruatur nisi in nutrimē to bono. 2° qr tales cibi reponunt ptē materialez .s. sanguinē laudabilē qui est materia spermatis. 3° qr ex eis generatur amplior ⁊ melior spirituū q̄titas. 4° qr nō tollitur ab eis multitudo vento sitatis que est erectionis mēbri cā sufficiens vt su pra declaratū est. Talia g° instrā sunt que penitꝰ in humanū corpus opantur a materia nullū gra dū qualitatis prie vel scđe manifestū reponentia Panis laudabilis ⁊ vinū subtile dulce cōueniens potentie. Et carnes laudabiles vt pulloꝝ fasiano rū pdicū ⁊ caro vituli lactentis capreti annualis agni ⁊ teneri castrati ⁊ vitelli ouoꝝ. Et reliq̄ que superius declarata sunt in regīe p cibos ⁊ potus. Scđi vō generis instrā sunt sic illa que multā p- tez sanguinis ⁊ nutrimenti reponunt cū pauca ta men alteratione p qualitates prias ab eis fcā sic esset panis ordeaceus ⁊ aliqualiter ⁊ vinū pōticū acre acutū vel notabiliter fumosū. ⁊ carnes lepoꝝ ⁊ cuniculoꝝ columboꝝ ⁊ siliuz quoꝝ est alteratio cū fritate vt lepōie. cū hūiditate multa vt agnus ⁊ cuniculus. cū caliditate magna vt pulli colūbo- ruz ⁊ sic de aliis. De numero vero eoꝝ instru- mentoꝝ que sunt in 3° generē ⁊ magis alterant q̄ nutriunt magna diuersitas a sapientibus inscri- ptis repitur. quoꝝ alique sunt medulle alique cor tices alique succi alique gūme alique radices aliq̄ aq̄ alique sunt fructus alique sunt olera ⁊ aliq̄ sūt aīaliuz partes. Que vero in p° loco posita sūť au gmentant coituz multis de cāis. aut qr sunt vēto sitatuz materialiter generatiua vt semen napi lu pinus eruca baucia semen melonis ⁊ siliа. 2° effi ciunt hoc qr apitiua mēbroꝝ spermatis dilatati ua vt sparagus semen rafani rtice apii petrosel aut 3° iuuant qr dissoluunt materiā ⁊ sperma in viis igrossatuz ⁊ cogelatū vt grana alkerua ca rui ⁊ piper longuz. vel 4° iuuant ad illud actua li vel potenciali lenificatione eaꝝ ꝓpter quā ma terias ⁊ vias fluxibilitati patas efficiunt vt semē lini fenugrecū grana azelini ⁊ consilia. Hec igiť in sūma contēplanda sunt vt vnūq̄dqꝫ ipsoruz ad suā cām contrariā remouendā conuenienter ap- proximetur. ⁊ sic de omnibus aliis seq̄tibus itel ligendū est. De granis vero est granū ben a sapiē tibus approbatuz. calidū ei est ⁊ humidū in 2° vt pꝫ in agregatore Serap. in ꝓprio ca° scribendo ben p simplex e ⁊ non per duplex. grana et azeli ni vł ḡna canapis ⁊ cicer ⁊ fabe ac faseoli sunt hu ius generis. Cortices vero quibus vtimur sunt si cut macis. In oī fere dispositione ꝓpter tēperiez suā tenet ei locū corticis sicut cortex in recenti a uellana. ⁊ cinamomū in dispositione fria ⁊ hūia q̄ lis est vřa ⁊ sic de aliis. Que vero tenent locū fru ctuuz ⁊ granoꝝ sunt sicut phistici ⁊ grana pini et grana viridia. ⁊ sunt scia albotin ⁊ amigdale dľ. ⁊ tribuli marini ⁊ consimilia vt lingua auis ⁊ est semen fraxini ⁊ relique medulle istis ꝓportiona les. Gūme vero vel succi sūt sicut assa fetida ī di spositione fria ⁊ hūia. dragagantū ⁊ gūmi arabi- cū in dispositione calida ⁊ sicca ⁊ sic de aliis. Ra dices ad hanc dispositionē vtiles sunt ille princi paliter que cū sua caliditate materialiter sunt et ventosabiles sicut est testiculus vulpis. i. satirion cū spēbꝫ suis ⁊ ꝓprie radix eius que mollis ē. Il la ei que sicca est sp est diminutiua ī coitu ⁊ coituí aduersatur. Recens vero est vehementis potētie ad faciendūz erectionē. ⁊ de melioribus istoꝝ est secacul ⁊ est yrigus duaꝝ spēꝝ potens valde ad e rctionē virge ⁊ napi ⁊ baucie domestice ⁊ cepe as satuz ⁊ radix cardi ma. ⁊ piretꝝ recene. ⁊ oēs spēs hermodactiloꝝ recentiuz sunt ad oīa predcā con uenientes. De aquis vero ⁊ ꝓprie medicinalibus laudantur aque ferree. ⁊ hoc intelligendū est vbi contingat nocumentuz in coitu venire ꝓpter la- psuz humiduz. tales ei aque bibite vł exterius ap plicate potenter exiccando ad hanc intentionem iuuant. Aqua autē sublimationis baucie domesti ce radicis yrigi ⁊ omniuz spēꝝ satirionis in cibo ⁊ potu posite mirabiliter iuuant. Fructus iuuan tes ad hanc dispositionē fꝫ ptē tacti sunt supius. Sed amigdale phistici pinee auellane ⁊ consilia sed inter reliquos ficus recentes vtiles existūt. et dattili bene mati nisi aduersetur opillatio ⁊ vue recentes ⁊ ꝓprie albe et dulces conueniunt. Ole ra vero conuenientia sūt sicut eruca feniculus her ba baucia daucus sisamus fenugrecuz fcēs ⁊ her ba tribuli marini vel fontalis. Deinde iteꝝ inue niuntur instrā coituz vigorantia que sumunť ex aīalibus. ⁊ de his quedā que exterius ministranť et corpori appenduntur velut scribitur a Rasi q dicit q̧ fel vrsi alligatuz femori hoīs facit ipsum coire. Dr̄ et q̧ cauda lacerti ab hoīe portata fa cit coire potenter et nodus spine stinci spine hoīs alligatus reddit ipsū vigorosuz ad coeundū. Ki ranides autē subdit q̧ lapis inuentus in dextro laterunculo stici appensus collo excitať coitū. Si militer extremitas testiculi vulpis appensa facit tensionē vehementē. Et scribitur mirabile q̧ a fi de digno habui q̧ si inungantur aures yrci cuz o leo spermatizabit potenter. si ergo colligatur sp ma illud et ex eo inungatur virga hoīs tensionē facit inexpugnabilē a muliere quaqꝫ. Auicēa vō

20ª tertii duo mirabilia scripsit ad hanc intentionē eorum. s. que currunt cursu proprietatis i augmētando coitū. Et primum est vt accipiatur vga thauri et exiccetur in tegula calefcā. deinde pulverizetur et huius pulveris q̄titas ponatur sup oua sorbilia et est res vivificati iuvamenti et proprie quādo quis vtitur eo freq̄nter. Secūdum vero mirabile ē q accipiatur coagulū camelli masculi iuvēculi et dissoluatur de eo q̄titas ciceris cū duabus tertiis aque vel. ℥. viii. et bibat duodecies ante voluntatem coeundi que quidē duo videntur cū sua proprietate convenientius iuvare coitū q̄ ista q̄ exterius administrātur. Verum de numero ptiū aīaliū iste convenientius iuvare videntur que operantes a materia in humano corpore sanguinē multū vnctuosū ventosabilē generātia sunt. velut pisces parui aspratiles noīati qui habent squamas solidas vt carpiones lucii torrentine varioli et consiles et oua recentia galline perdices et colūbi et cerebra pullorum pinguiū anatis arietis gallinarum et silium et genera lactis supius noīata et laudata et oua sorbilia freq̄tata et proprie cū sale stinci aut cū pulvere carniū eius exiccatarum. In his quidē oībus est potentia magna excitandi et vigorandi coitum.

De cōpositis tria sunt mihi expta et sublimiora inter cetera alia que nunc scribo. Primū est istud. ℞ dactilorum pinguiū numero xxv. fenugreci. ℥. ii coquantur in lib vi. aque vsque ad ipsorum dissolutiōem deinde extrahantur ossa a dactilis et terantur siml' vltiate cū fenugreco et lib. ß. mellis dispumati et bene cocti fiat electuariū. in cuius fine apponere soleo. ℥. i. pulveris radicis satirionis. De hoc ergo electuario exhibere soleo. ℥. ß. p duas horas ante cenā et tantūdē ex eo p duas horas post cenā cum cyatho medio vini al. dul. et est medicina efficax et cōplete securitatis. Secūdum est confectio de medullis descripta ab Avicena 20ª tertii vbi īquit. Et de medicinis bonis est confectio de medull' et colligatur ibi. ℞ amigdalarum dul. auellanarum excorticatarum granorum phisticorum et naregil qd apud vonenses vocatur futrasinū nucleorum pinee granorū al kekil granorum azelini granorum viridium ana. ℥. ß. neheremich pipis lon ʒʒ ana. ʒ. ii. terantur omnia vltimata cōtritione et cum lib. ß. pēidiarum dissolutarum et coctarum cū vino al. dul. fiat electuarium. de isto ergo electuario ante prandium et ante cenā comedatur ad q̄titatē oui vnius. et est in eo iuvamētum efficax et sine piculo. Tertiū medicamē et coitive descriptionis exptū et bene securum est electuarium dialatirion qd s3 meliorē descriptionē invētum est positū a Nicolao in antidotario suo q̄ i alus locis. cuius vsus eē d3 sicut primi precedētis De numero istorum triū hec sunt que meliora et securiora repiri potui inter cetera.

Capitulū vltimū de memoria quorūdā medicāinū ad diversa mēbra lesa et accntia cōferentium.

Licet ex his que supra tacta sunt in pticula 3ª caº pº de regimine huius viri per evacuationes ī verē et autūno fiendas. et ex eis que vr' visa sunt in gnq3 capitulis precedentibus possit hr̄i ingenium providendi accidētibus. x. que in pº caº huius opis posita molestare solent virum istū. tamen in hoc caº fiet memoria quorundā instrorum simpliciū et cōpositorū que laudata sunt a sapientibus conferre ad diversa accidentia que in hoc viro appent. Et prium quidē instrm est vt accipiatur. ʒ. i. ambre elcē et ligni alº 4ª ps. ʒ. vnius de quibus per se diligenter tritis cū vino aromatico formentur pillule p oē ʒ. viii. de quibus oī sero p duas horas ante cibum deglutiantur due. Est eī in eis iuvamentum magnū p me exptum ad confortandū cerebrum et vigorandum sensus omnes et ad acuendū virtutes eorum. Cōpositum vero electuarium ad hoc est. electuarium de ambra descriptione Mes in antidotario distinctione pª de quo accipiat in aurora. ʒ i. ß. cū. ℥. i. aque maiorane calefcē et tardetur cibus post ad minus horis quattuor.

De molestia in profunditate somni.

Remedium principale correctivum accidentis qd est molestia in profundo sōno est hoc. ℞ castorei electi. ʒ. i. staphisagrie costi ana. ʒ. ß. aceti. ʒ. i. ß. cucumeris asinini. ʒ. ii. terantur sil' minutissima cōtritione. Et de isto actu cal'o inungat totū caput in sero quando vadit ad lectum. Secūdm remedium appropriatum ad hoc est vt māe ante prādium et ante cenā p horā. i. ß. et post cenā fiat fricatio sub lingua eius cū modico metridato ātiqº hoc eī distrahendo matīas a capite a sōno pfūdo excitat et securat et proprie si eius vsus freq̄ns existit

De cursu lacrimarum.

Tertio accidenti. s. cursui lacrimarum expta habeo hec duo remedia. Primū est hoc. ℞ mirre. ʒ. ß. lapidis ematitl. ʒ. i. succi tenerrimarum ptium rubi et extremitatū plante ros ana. ℥. i. misceantur siml' in ampulla et clauso orifitio eius buliant in caldari o aque bulientis vsque consūptionē medietatis. deīde coletur et ponatur gutta vna actu fria saltē q̄t tuor vicibus in die in oculis. Secūdm remediū est vt frons et tpa eius sepe liniantur aut saltem in sero et leviter fricentur cū succo rosato.

De nocumento olfatus.

Quartū accidens cui providendū est. Est nocumentum olfatus cui conscribo duo appropriata remedia. Primū. ℞ succi maiorane. ℥. i. ß. ambre elcē ʒ. i. arthanite. ʒ. ß. terantur sil' in mortario subtilissime et ponantur in ampulla stricti orifitii et exponatur soli. et de isto succo actu tepido mane āte prandium sepe attrahatur per nares. apit eī potenter vias olfatus et vigorat ipsum. Secūdm remedium est vt freq̄nter olfaciat pulverē maiorāe cum quarta pte pulveris de origano.

De debilitate in motu progressivo.

Quintū accidens. s. debilitas in motu progressivo fundamentum accipit curationis ex his que scripta sūt supra caº 3º huius tractatus et caº 2º et 5º. s3 hic apponit hoc remedium leve et multe vtilitatl et est vt eger sepe lavet crura sua cū lixivio decoctionis baccarum lauri et granorum peōie excōticatorum

De fluxu emoroidali.

Sextum accidens erat multitudo fluxus emoroidalis cui principaliter est providendum. eo q2 in stātia eius pducit ad augmentū omium predcōrum nocumentorum. ppterea q2 resoluit et educit sanguinē laudabilē et spūs q sūt instrā vtutū oium. Huic ergo accidenti provideatur tribus īfrascriptis remediis. Primū est hoc. ℞ ossiū mirobal' indorū cōbustorum. ʒ. iiii. scorie ferri prepate. ʒ. ii. lapidis ematitl. ʒ. i. ß. gipsi. ʒ. ii. terantur sil' in mōtario vltimata contritione cū succo plantaginis. et de hoc sepe liniatur circulus ani exterius et interius. Secūdum instrm si predictum non valet. tunc emplastretur totū fiteri cū hoc vnguento. ℞ succi

extremitatum rosarum ℥.ii. albuminum duorum ouorum pulueris gipsi ℥.iii. terantur simul in mortario et fiat emplastrum vt dictum est. ¶ Tertium remedium est vt si predicta duo non valent. tunc per octo dies continuos accipiat omni mane in aurora quinque pillulas de bdellio descriptas 9° Almansoris et post eas tardetur cibus horis ad minus quinque. Et si venter eius fierit stipticus valde prouideatur ei cum aqua decoctionis mercurialis cui commisceatur ℥.i. olei recentis amigdalarum dulcium.

¶ De pulsu cordis.

Septimum accidens emendari potest cum hoc experto remedio quod est tale. Recipe lapidis smaragdi electi karabe ana. ʒ. ß. se. basiliconis iacinti ana. ʒ. i. fiant pillule de quibus deglutiat quinque tempore quo pulsus cordis vehementer molestat eum.

¶ De frigiditate membri genitalis.

Ego autem scio quod octauum accidens quod est frigiditas membri genitalis curatum fuit in viro decrepito cum frequenti linitione illius membri cum succo foliorum origani. Reliquis vero accidentibus vigentibus in hoc viro omnio et complete satis prouideri potest per ea que scripta sunt particulariter in sex capitulis tertie partis que omnia in salutem huius spectabilissimi militis et celeberrimi doctoris dirigat altissimus ad laudes eius perpetuas Amen.

¶ Consilium de soda a materia frigida et humida. De conturbatione in somno. De corruptione in sensibus interioribus. De diminutione et corruptione auditus. De materia rheumatizante a capite ad diuersas corporis partes. et de debilitate quasi in omnibus articulis. Et continet summam et duos tractatus. Summa de causis omnium suprascriptorum accidentium

Maxima clementia et amplissima pietas venerande memorie excelsa benignitas et generosa vetustissimorum illustrissimorum patrum progenies. Serenissimi ac illustrissimi principis domini ducis Ledouici comitis palatini renensis grauiaque et numero plura accidentia que in ipsius illustrissima dominatione videntur me compulere quantum ex ingenio colligere potui vt regimen debite commensuratum in non naturalibus et medicinalibus sibi conscribam quo diuina interueniente gratia tantis et tot alleuiari possit accidentibus. Uidentur ei numero sex accidentia principaliter ipsum molestantia. Primum est dolor capitis. Secundum est conturbatio vel corruptio in somno. Tertium est corruptio in sensibus interioribus. Quartum est nocumentum diminutionis et corruptionis in sensu auditus vel eius operationibus. Quintum est defluxus flegmaticus a capite. quandoque faucibus. quandoque rize. quandoque pectori rheumatizans. Sextum est debilitas fere in articulis omnibus maxime tamen in inferioribus articulis ab anchis vsque ad pedes. Si qua autem accidentia alia his inueniuntur complicata vt puta raucitas. appetitus diminutio. digestiue debilitas et ventositatum in omnibus visceribus magna quantitas. Omnia hec ab eadem videntur pendere radice et eisdem ingeniis curari posse. Horum autem accidentium omnium et si particulares cause aliqualiter diuerse assignari possent. ab vna tamen generali omnium ipsorum effectiua causa prouenire videtur vt a mala complexione cerebri frigida et humida que siue a principiis generationis siue a tempore talis existat

valde facile pluribus ex signis declarari potest. Primo quidem tactu in partibus capitis et annexis frigiditas cum mollitie notabiliter percipiuntur. Secundo vero ex his que a capite deciduntur superfluitatibus. Est enim materierum flegmaticarum que aquose et mucose sunt et quandoque grossiores continuus a suo capite fere defluxus. Adhuc etiam ex colore faciei et capillorum et ipsorum tenuitate paucitate et reliquis hoc videri potest. Amplius ex operationibus animalium virtutum et naturalium. Item ex paucitate carnis et cutis raritate et subtilitate cranei maxime in caluaria hoc liquere potest. Adhuc etiam ex naseatiuo sermone vel voce. Item ex capitis grauitate ventositatibus et pluribus aliis. Ex quorum genere signorum assumptis probari posset rationibus. Erit igitur illa mala complexio egritudinis et omnium illorum accidentium predictorum effectiua causa. Nam ex debilitate in cerebro ipsius vel ex mala complexione sine materia quod non credo aut raro contingere poterit dolor in toto capite proueniens aut ex mala complexione cum materia frigida et humida vel sibi proporcionatis ventositatibus et vaporibus in medulla cerebri et in vtrisque panniculis et neruis a cerebro orientibus credo caput eius diuersis dolere partibus. Cum enim in aliquo septem parium neruorum a cerebro orientium materia vel vapor infunditur dolor in fundo cerebri notabiliter percipitur. Cum autem a medulla cerebri ad eius conuexum et vtrumque panniculum cerebri materia vel vapor impellitur dolor in concauo cranei magnus percipitur. Et si versus commissuram coronalem impellitur vel sagittalem monopagiam facit. Si vero in magna panniculorum aut omnium eorum extensione materia propellatur dolorem capitis omnium a sapientibus nominatum facit. Si vero per suspensoria panniculorum interiorum cerebri in miringam conuexum cranei vellantem ad exterius materia propellatur dolorem in cute capitis et exterius vellanti panniculo vlem vel particularem facit. quem manus sensu tactus demonstrando sentit. Ex quibus liquide declarari potest quare dolor in capite huius serenissimi principis quandoque profunditus quandoque exterius quandoque partibus intermediis percipiatur. Materia enim ad omnes delata partes talem efficit dolorem quem veteres soda vocant. Hec igitur mala complexio conturbationis in somno euenientis effectiua causa assignari debet. Fumositates enim tempore somni interius conclusse ex collisione caloris notabiliter ignite spiritibus commiscentur et talem in organis sensuum impressionem faciunt qualem in se ydolum habuerunt. Presentata igitur potentie sensitiue alicui sensatione tristi virtus motum ipsas partibus mobilibus cerebri ipsum a somno excutit quandoque clamosum quandoque velut a bello et rixa fugientem quandoque stupidum et impressionibus fere melancolicis agitatum. Adhuc autem non parum conferre possunt impressiones melancolice aut alia ab accidentia tristia a causis primitiis originem habentia vt amissione census affinium amicorum vel filiorum que omnia per serenissimum principem moderari debere cum humilitate et patientia consulo. Exterminant enim hec et mutant corpus ab ea que secundum naturam consistentia 3° tegni. Ex his igitur elici potest causa secundi accidentis .s. corruptionis in somno. et item tertii .s. corruptionis in sensibus interioribus. Ex quibus etiam diligens consyderator facile deducere posset quare et qualiter nocumentum quandoque contingat in operationibus sensus communis aut fantasie quandoque imaginatiue quandoque

qz cogitatiue ꝛ aliquãdo meõratiue potẽtie. Un qz alioꝝ sensuũ interioꝝ opationes ordinãtur ad cogitatiuã velut ad finẽ ex corruptione i opa tione cogitatiue potentie accidens vel egritudo delipientia noĩata. Ex eius vero diminutione stl ticia. ex eius ablatione dementia facile sequi pos set vt 3° de accidenti ꝛ morbo 2° caplo colligi po test. Uerende quidẽ ꝛ oĩo effugiende dispositiões hee quãlibet sapientẽ ad eaꝝ remotionẽ pmouer debent. Accidentis vero 4° loco supra tacti faci le cãe patere possunt. Mala eĩ cõplexio fria ꝛ hu mida aut fria tantũ aut huĩa tantũ facile in di- sponere possunt organũ auditus ad debite opan dũ. cũ ipsa fuerit possidens pte anteriorẽ cerebri in duobus eius lateribus ꝛ ĩ loco origis gnti pis neruoꝝ in quo ponitur principiũ auditiue potẽ tie vt pª primi doctrina 5ª sũma 3ª ꝛ caº 2° col ligendũ. vnde ibidẽ auditus in quinto. s. pari ner uoꝝ ꝛ paꝝ supra. Cui quidẽ origo est a duobz ce rebri lateribus. Siue igr ab hac mala cõplexio ne indisponantur nerui gnti paris vel organum auditus ex pte qualitatũ primaꝝ vt qz nimium humectentur calefiant infrigidentur ꝛ exiccẽtur silr ex parte qualitatũ scdaꝝ vt qz indurentur ꝛ exasperantur ꝛ aliter indisponantur. siue ppt pau citatẽ spũs sensitiui ad organũ auditus transire debentis siue pptet indispositionẽ eius. pp cõple xionẽ autẽ aliã efficientẽ cãz hec contingeret faci le in opationibus auditiue potentie nocumento- rũ spẽs diuerse demonstrari possunt. Cũ ppt sicci tatẽ priuatiuã vel positiuã organũ auditus red datur magis sonoꝝ debito pceptiuuz leuiter tini tus ꝛ sibilos ad hec sequi deduci põt. Cũ a mala cõplexione fria vel ab huĩtate vel spirituuz defec tu obtusũ redditur organũ in sensu auditus dimi nationẽ euenire oz. Cũ autẽ hec oĩa aut hoꝝ plu ra multum augmentari contingunt ablationis auditus cãe facilime comprehenduntur. Mis eĩz ĩmoderata discrasia dicit actũ pprie virtutis Am phorismoꝝ 2ª. Post hec insup quinti accidentis si ue ipsũ talẽ siue egritudinẽ noĩare velis qz curã ad se vocat sicut ꝛ de aliis ĩtelligi põt nõ nisi ma gno labore assignari possunt cãe. Si eĩ mala cõ plexio fria ꝛ huĩa anterioris ptis cerebri in di- gestiuã sui debilitando pcedat leuiter rheumatis a sapientibus coriza noĩati deducetur cã. Si ve ro hec mala cõplexio anteriorẽ in sui fine ꝛ medi am ptẽ cerebri possiderit catarrũ efficiet brancũ noĩatũ. si ceciderit in fauces tusses vero asmata et varias difficultates anhelitus in pectus deciden do generabit. Sit autẽ maxie suspicandũ ne mate rie ad posteriorẽ partẽ cerebri ppulse ibidẽ cu- mulentur ꝛ ad nuchã deferantur ꝛ palisis ꝛ siliũ egritudinũ generationẽ efficientes cãe fiant. aut ibidẽ stantes ad obliuionẽ aut forte ad litargiaz disponant. Posterior eĩ cerebri ventriculus mea tũ non hz singularẽ sed anterior oculos ꝛ naris vt io tertii 2° caº colligendũ. Sexti autẽ accidentis ex premisso fundamẽto leuiter cãe elici possunt. Põt eĩ predcã mala cõplexio fritatẽ ꝛ huĩtatẽ co municare nuche. vnde ĩ virtute substentatiua mo tiua ꝛ aliter opatiua neruoꝝ oĩuz ab ipso orienti um debilitas generabitur. qualẽ eĩ a cerebro iflu xum recipit talẽ oĩbus mẽbris sensus inferiorĩbz delegat. Est eĩ nucha vicarius cerebri incursu do si prima tertii 2° caº. Siue igr discrasietur siue

opilletur a mala cõplexione cerebri facile ĩ oĩbz mẽbris ad que p ipsũ sensus delegatur ꝛ motꝰ no cumentũ contingere põt in predcis. Ex quibus oĩ bus clare deduci põt debilitatẽ omniuz pedũ ma gnoꝝ que in serenissimo principe ꝛ illustrissio do mino in ciuitate venetiaꝝ apuit originẽ huisse a mala cerebri cõplexione predcã. Qd eĩ a poste- riori apparere põt. Nã ex calefacientibus leuit ꝛ exiccantibus calidis capitalibus conferentibus pulueribus sirupis ꝛ clisteribus iuuamentũ hũit manifestũ. ¶ Hec sunt accidentia ꝛ egritudines q in serenissimo prefato principe longa mihi inue stigatione appuerunt ꝛ cõtẽplatione. quibus cuz hoꝝ qĩlibz ꝛ difficillimũ sciri ꝛ valde circa ipsuz opari difficilius existat. Quõiã puideri põt leuiꝰ ꝛ securius ex claro fmone ordinandi duxi horuz regimẽ in duos partiendũ tractatus. Prius erit de regimine eius p administrationẽ sex reꝝ non naturaliũ. Scdus vero medicinalis opatõis mo dũ ꝛ ordinẽ instroꝝ pnunciabit apte. ¶ Primus igr tractatus in sex distinguitur capitula ꝛ ced.

¶ Capitulũ primũ de regimine seruando p ad- ministrationẽ aeris ꝛ sibi annexoꝝ.

Quoniã igr corporibus paꝝ ab eucrasia ppria lapsis aerẽ ꝛ silia paꝝ distantia in cõplexionibz administrari oz. Et iste lapsus ad frigiditatem ꝛ humiditatẽ notabiliter deductus est. oz aerẽ non omnino in qualitatibz similẽ. sed in eis oposite q lificatũ administrare. Ilr enim corpora ad dep ditã sanitatẽ reduci possunt. maxime autẽ aerem moderari oz. Si enim in egritudinibz pedũ ab- stinentiã obseruamus a contrariis vt pº Theisir tractatu octauo capitulo 24° colligendũ qto ma gis in dispositione prefati principis tot acciden tibus ꝛ variis cõplicata. Eligatur itaqz aer ad caliditatẽ ꝛ siccitatẽ notabiliter inclinatus natu raliter. silr domus locus ꝛ camera in quibus ha bitat. Et si non fuerit aer in qualitatibus ita na turaliter dispositus artificialiter disponatur ma gno igne in camera accenso aut stufa sicca vel ali is ingeniis mundificato aere. Aerẽ enĩz stufe hũi de actu ꝛ potentia omnino dimittatur. Amplius eĩ aerẽ diuersas figuraꝝ impressiones habentez vt motus circulares in aere cõprehensos euitet. Silr etiã aerẽ nebulosũ caliginosũ magna vento rũ turbine variatũ fugiat. tales enĩz in aere im- pressiones vertiginis magne qua alias molestatꝰ fuit possunt esse cãe faciliter. Adhuc etiã aer igne calefiat accenso in arboribus bonos odores emit tentibus vt iuniperi lauri abietis tamarisci ꝛ si- bi silium. Si autẽ ligna talia non sunt presentia odorẽ in aere camere ex suffumigationibus in ea factis impoñamus. Suffumigiũ bonũ in estate qñ pptet aeris frigiditatẽ vel aliã cãz oz in aerẽ ca mere cõmorari. ℞ storacis calamite. ʒ. i. gallie muscate. ʒ. ß. cãphore. ʒ. ii. puluerizentur ꝛ fiant trocisci cũ aqua rosata pondere. ʒ. ii. ꝛ exiccentur in vmbra. ꝛ cum opus fuerit puluis eoꝝ carboni bus ignitis ꝛ a fumo priuatis aspergatur. ex quo diligeater camera vel stufa suffumigetur. Suffu migiũ bonũ in autũno. ℞ storacis liquide. ʒ. ß. sã daloꝝ al. spodii ana. ʒ. i. thuris storacis calamite ana. ʒ. v. fiant trocisci cũ aqua mellis ꝛ fiat ex eis suffumigatio vt supra cũ vino maluatico vel sibi sili ꝛ administretur vt supra. Suffumigiũ bonũ in vere. ℞ violaꝝ floꝝ borragis cãphore ana. ʒ. i.

ligni aloes.ʒ.i.ſ.laudani ſtoracis ana.ʒ.ii. fiant
trocisci cū aqua violaꝝ ⁊ admiſtrētur vt ſupra.
Quia eī aer non paꝝ camere vel alterius habita
bilis loci varietatē recipit ex varietate aſpectus
ad diuerſas mūdi plagas. Ideo eligatur locus a
ſpectum habens orientalē aut meridionalē parū
vero occidentalē. Sitqꝫ locus a defluxibus aqua
rū fluuioꝝ paludū ⁊ aquaꝝ notabiliter elongatꝰ
nꝫ habeat ſtufa vel camera teſtudineas reuolutio
nes ex muro conſtructas. neqꝫ ex lapidibus anti-
quiſſimo magr̄o laboratis edificiis. Et q2 aeris
applicatio ad corpus humanū ꝓpter veſtes mul
tis mōis variari pōt. Iō veſtes ſub determinatio
ne aeris reponi ſolent. Pzīo quidē inſigne caput
ſereniſſimi principis cū decentibus coopturis op
time muniri dꝫ. eo q2 eſt aīe rōnalis domus. pri
mo theorice. ⁊ q2 debile ⁊ q2 predcōꝝ accidentiū
omniū videtur eſſe principiū effectiuū vt antece
denti caº deductū eſt. In eſtate igr̄ in nocte inſul'
⁊ biretis ex dorſibus varioꝝ pellibus bene ſufful
tis cuſtodiatur. Et ſint inſule habentes appendi-
tia vſꝫ ad al'keel. i. locū vbi collū cū ſpatulis cōiū
gitur. In vere autē muniantur inſule ex pellibus
martiꝝ. In hyeme vero ex pellibus agnoꝝ lano-
ſitate bene pinguibus. ¶ Et ſi equitare contigerit
prefatuꝫ principē inſule ſint ex pellibus vulpiuꝫ
bene munite vt capello de lana bene coopto. ¶ In
autumno vero eligantur pelles remiſſius calefa-
cientes vt de mediocribus agnis martiribus ⁊ a
liis. Nꝫ placet q' infra pelles tales portetur inſu
la de panno de grana facta. ſed melius eſt pelles
illas cuti capitis īmediate applicari. Qualitercū
qꝫ tamen contingat inſule oēs d̄bent ſepe pmuta
ri ⁊ calefieri vt deſiccet' vnctuoſitas eis adherēs.
Sil'r etiā relique ptes corporis conuenientius ve-
ſtibus notabiliter calidis ſuis tpibus muniri de-
bent fcīs ex panno tincto ex 'kelmes. i. grana vt
decet principē ⁊ aromatizatis in ſua capſa cum
muſco ⁊ ambra ligno aloes. aut r̄ponantur in ca
pſis pulueres deſcriptionis pannoꝝ pomoꝝ q̄ ſu
ple cōpoſui que in hoc caº infra plegantur. Par-
tes autē inferiores vt crura tpe hyemali caligis
ex pelle vulpina fcīs bene muniantur aut ex pelle
leporina. Eſt eī neruoꝝ confortatiua vt Auēzoar
pº theyſir. nꝫ plꝫ vt ſotulares portent' ita ſtringē
tes cauillas ⁊ pedes vt venetiis vidi. Sil'r nꝫ cali
ge tanta applicatione ſtringentes portari debēt
Hec eī ꝓhibent ſanguinē ⁊ ſpiritus ad predicta
mēbra ī determinata q̄titate diffundi. Q2 vero
ſꝫ determinatos corpoꝝ celeſtiū ⁊ planetaꝝ īflu
xus ⁊ coniunctiones nr̄is tpibus peſtilentie ml'te
multiplicantur ſiue ꝓpter hoc ſiue q2 ſūmus opi
fex hominū contagioſas labes vltione puniat ct'i
Ideo aliqd de preſeruatione ab impreſſione epi
dimia narēus. Eſſet autē opus bene contēplanti
ponere canōes preſeruandi ab epidimia eſtiua di
ſtinctos ab epidimia vernali hyemali ⁊ autūnali
vt alias ſermonē cōpletū ſatis in hac materia cō
ſcripſi. ¶ Quicqd āt ex coibus contra peſtilentiaꝫ
oēꝫ valentibus ex ſentētiis illuſtriū auctoꝝ habe
ri pōt eſt vt ad multū in vſu eoꝝ que nunc ſcribā
redactū. Euitetur igr̄ numeroſa repletio ſanguis
⁊ alioꝝ huōꝝ. Nā ſūma preſeruationis ⁊ curatio
nis ab epidimia ē exiccatio corpoꝝ pª q̄rti trac
tatu 4º ⁊ 4º Amanſ 25º caº colligendū. Corpo
ra igr̄ robuſta craſſa ⁊ ſanguinea notabiliter re

pleta conuenienter euacuari debent p flōiā vene
nigre. i. coīs vel ſaluatelle. Si vero aliis fuerint
repleta humoribus diuerſis cōuenientius farma
tiis purgentur. Comune tamen farmacū quo ī q
buſdā peſtilentiis vſus ſuꝫ in coītate gentiū quod
euacuat ſupfluitates colere flegmatis ⁊ mel'ie ad
uſtas ⁊ ſanguinē clarificat ⁊ cor ⁊ pricipalia con
fortat ē hoc. ℞ ſucci fumi terre boraginis vel bu
gloſſe vini aromatici albi ſubtilis ana.℥. iii. reu
barbari elcī.ʒ.iiii.agarici.ʒ.ii.aloes ſuccotrini e
lecti.℥.ii.cāphore boli ar.margaritarum ligni a
loes ſmaragdi iacincti omniū ana.ʒ.i.ſe.citri.ʒ.
ſ.ʒʒ.ſpice nardi maſticis croci nitri ana.℈.ii.pl'
uerizentur oīa ⁊ infundantur in predcīs ⁊ exiccē
tur ſoli ⁊ ſic fiat ter. deinde fiant magdaleones ⁊
reſeruentur. Cū autē opus fuerit. ℞ predcē cōpo
ſitionis.ʒ.i.diagridii.g̃.i. ⁊ formentur pillule et
exhibeantur in mane ⁊ tardetur cibus ad minuſ
quinqꝫ horis premittendo hauſtū aque ordei ca
lide cū zuccaro p' horā vnā āte prandiū. In ciba
riis vero vertatur vſus ad acetoſa ⁊ acria ad car
nes laudabiles non valde pingues ad plurimū al
ſatas. Vſus etiā boraginis bugloſſe ſerpilli mēte
ſaluie ⁊ alioꝝ aromaticoꝝ oleꝝ conueniens ē. Vi
nū etꝗ vtendū albo aromatico ſubtili claro aliqua
liter pontico miniē dulci. Et optimuꝫ eſt vt con
ſueui facere vinū liphari ex aqua ſubliationis bu
gloſſe boraginis vel acetoſelle que ꝓprietatē ha
bent in hoc. Spālia vero medicinalia quoꝝ vſus
ab illuſtribus auctoribus approbat' ſunt pillule
ex aloe mirra ⁊ croco que ponuntur prima quar
ti ⁊ fuerūt pillule Ruffi. Ex quaꝝ vſu dixit Ruf
fus. Mio corpora a peſtilentia preſeruari vt 17º
cōti entꝗ 3º caº colligendū. Sil'r etꝗ metridati vſꝰ
conueniens eſt accipiendo oī mane in aurora.℈.i
vel.ʒ.ſ.cū modico vini ſubtilis ⁊ tardetur cibus
quinqꝫ horis. Adhuc etꝗ ⁊ tiriaca aſſumēdo ex ea
hora eadē oī mane.ʒ.i.vel.ſ.cū vino eodē optīa
eſt. Qui eī vtitur ea ſecurus erit ab egritudinibꝫ
peſtilentie in 5º canone tractatu pº ⁊ pº caº colli
gendū. De ſimplicibus vero valēt puluis marga
ritaꝝ dando ex eis in potu ⁊ in cibis q̄cunqꝫ die
ſimpliciter. ſil'r lignū aloes. Itē ſemē ozimi gari
ofil'. ſimiliter ſemen citri q2 contrariatur venēo
omni vt ſexta quarti tractatu 3º caº 2º colligēdū
Pōt autē omniuꝫ hoꝝ ſimpliciū ſingula die exhi
beri.ʒ.i.vel.ſ.cū vino aromatico ſubtili. Varien
tur autē doſes ſꝫ etates cōplexiones ⁊ virtutes ⁊
alia libito tuo. Lutum etꝗ armenū dando ex eo oī
die.℈.i.cū vino preſcripto optimum eſt auxiliuꝫ
6º de ſimplici medicina ⁊ 17º continentis allega
to caº ⁊ canone 2º prīo capitulo. Unde Serapio
ſimplici 36 quando datur ex eo in potu cum vīo
ſubtiliſſimo mediocriter līphato confert febribꝫ
peſtilentialibus valde. Et qui aſſueſcit potui eius
tpe peſtilentiali preſeruatur a nocumento peſti
lentie. Conferunt etiā ſuffumigationes fcē in cāe
ra cū aromatibus ſimplicibus vt thure ſtōace ca
lamita laudano colofonia mirra ⁊ ligno aloes.
Suffumigium vero. ℞ colofonie vſnen ⁊ eſt lanu
go in corticibus vetuſtiſſimaꝝ arboꝝ īuēta mir
re ſtoracis calamite ana.ʒ.i.cāphore muſci ana.
℈.ii.colofonie laudani ana.℥.ſ.puluerizentur et
fiāt trociſci pōdere.℥.ſ.cū vino predcō ⁊ exiccent'
⁊ cū opus fuerit vnus eoꝝ puluerizet' ⁊ carbōibꝫ
ignitis apponatur. Confert etiam odorare ſepe

aromatica simplicia vt ozimū rutā mentā cāpho
rā ābzā muscū ⁊ similia. Et cōpositū in forma
pomoꝝ transmissum vīre serenitati cuius dscriptio
est talis. ℞ storacis calamite grāoꝝ lauri sanda
ra ce gariofil' croci squinanti. ʒʒ. ana. ʒ. ß. ligni a
loes cāphore nucis muscate r̄sine pini macis ana
ʒ. ß. laudāi. ʒ. iiii. seis basiliconis. ʒ. ii. musci. ʒ. ii.
ß. ābre. ʒ. ß. pulueriʒentur ⁊ fiāt poma cum vino
maluatico vel cum succo basiliconis vel cuʒ aqua
rosata ꝺ damasco apoꝛtata vel hierosolomitana
⁊ sepe odorentur. Ex eoꝝ puluere suffumigia fiāt
vt dictuʒ est. Principaliter autē a coitu ⁊ maxie
ab vsu eius in aere pestilentiali fugiēdū est. q2 ina
tum calore debilitat superfluitatē vltimi alimenti
⁊ spūs euacuando. Similit' etiā ⁊ excercitium fo
te euitandum est. ꝑpterea q2 anhelitus magnitu
tudinē ⁊ freq̄ntiaʒ facit per quē multus ⁊ sepe aer
inspiratur infectus. Similiter etiā ⁊ pisces euitā
di sunt qui non conceduntur nisi cum fuerint assa
ti super carbones vt quarto Almanß allegato ca
pitulo colligendum. Et vniuersaliter oīa cibaria
ad velocē corruptionē prona habitantibus ī aere
epidimio euitari debent. Hec de aere.

Capitulū scꝺʒ de regula ⁊ mensa ī cibis ⁊ po
tibus obseruandis.

Ciboꝝ conuenientiaʒ omniū in regimine dispositionū
pꝛefati serēissimi pꝛincipis eliger̄ oʒ aliq̄s
pꝛemittendo regulas obseruatione dignas. Pri
ma nunq̄ comedendū nisi vera ⁊ vl'is fames assu
erit. pʒ q2 si sic assumantur cibi sine naturali ap
petitu aut significat cibū pꝛeassūptuʒ non dige
stū. aut stomachū plenū esse humoꝛibus matura-
tione indigentibus. Scꝺa regula non tardet' co
mestio dū verus appetitus aduenerit. pʒ q2 tolle
rare famē stomachū putridis replet humoꝛibus
Tertia nullū cibarium actu vel potentia fridum
sit vobis in multo vsu. pʒ indicatoē sūpta ab hu
miditate ⁊ notabili debilitate stomachi vr̄i. 4ª
dū appetitus fuerit intensus nunq̄ est vſʒ ad satu
ritatē cōpletā comedendū. pʒ q2 stomachus non ē
tante potentie ad digerendū q̄te frequēter ē ad
appetendū. Quinta regula nunq̄ comedendū est
nisi pcipiatur pꝛeassūptum cibū a stomacho ad ī
testina descendisse. ⁊ in hoc consyderetur tēpus q̄
titatis ⁊ qualitatis pꝛeassumpti cibi. Secuꝝ au
tē est vt inter vnū ⁊ alteꝝ cibum interueniāt ho
re octo vel ad minus septē. Sexta regula nunq̄
comedendū est donec sentitur in stomacho fastidi
um. quoniā generat moꝛbos mel'icos ⁊ flegmati
cos. Septia subtilia cibaria grossis sep pꝛemitti
debent que inferius appebunt. Octaua mensura
quantitat' in cibis et potibus talis et tanta sit vt
ex eis non grauetur stomachus. Deterioꝛ eī co-
mestio est que stomachi grauitatē facit. sicut dete
rioꝛ potus est qui tpamentuʒ egreditur ⁊ in stōa
cho natat. Nona quousqʒ ex assumptis cibis ⁊ po
tibus sentitur in stomacho grauitas a cibo absti
nendū est donec sequitur leuitas. pʒ q2 adiunger̄
tur debilitas debilitati. Decia dū pcipitur in sto
macho debilitas a comestione abstinendū est m'
ta. et si multus fuerit necessarius cibus. pʒ vt p̄
cedens. Undecia stante necessitate cibationis cuʒ
debilitate stomachi cibus ⁊ potus in plures sūt p
tiendi ptes. spargere enī. i. diuidere cibum ī ptes
plures cū debilitate caloꝛis optimū est. Duodeci
mū stante debilitate stomachi cū necessitate cibā

di cibus ⁊ potus debent esse medicinales ita vt su
is qualitatibus conuenienter debilitati stomachi
⁊ sue cāe. Hec oīa legi possunt tertia pꝛimi de re
gimine eius qꝺ comeditur ⁊ 4° Almanß ca° q̄rto
⁊ p° pꝛactice 20 ⁊ 12° capitulis ⁊ 21° continentis
p° ca°. Eligatur igr̄ panis de frumento bene mū
do conuenienti messe collecto. sitqʒ solēniter ela-
boꝛatus ⁊ determinata fermenti q̄titate spumi
ficatus mediocriter coctus non assatus. coloꝛe cā
didus ponder' leuis. subā non cōpactus mediocri
ter salitus duoꝝ vel triū dieꝝ etatē non transcē
dens. Et si quandoqʒ accipetur panis leuiter opi
rus. i. furfuraceus conueniens esset. talis eī non ē
multi nutrimenti ⁊ viscosi. ⁊ est facilis descensus
21° continentis 21 capitulo. De carnibus auteʒ
videndū est. Pꝛio quoꝝ aīalium carnes conueni
unt. Scꝺo quoꝝ mēbroꝝ. Tertio qs pꝛepationis
modus vel coctionis. In pꝛio autē de domesticis
Scꝺo de siluāibus carnibus transeūdū. Genera
liter autē euitentur carnes oēs difficil' digestiōis
grossi ⁊ viscosi nutrimenti ⁊ multū supflui vt bo-
uine vaccine ouine anserine ⁊ aq̄tice fere oēs ⁊ aī
maliuʒ ptes viscositatē habentes vt capita collū
⁊ cutis. Ex aīalibus autē domesticis quadrupedi
bus conuenientes sunt carnes vituline non m'tū
natiuitati ꝑpinque. sed a diebus quinq̄ginta vſqʒ
ad centū limitate. Sil'r carnes edine non transe
untes dies quadraginta. Conueniunt etiā agno-
rū ⁊ castratoꝝ carnes suis tēpoꝛibus. Carnes vo
poꝛcine salite macre tamen aliquando conueniūt
De siluāibus autē conueniunt ⁊ bone sunt capꝛio
line. ipē eī inter siluāes carnes melioꝛes existunt.
⁊ sanguis ex eis genitus paucas hʒ superfluitates
vt tertio Almanß 32 capitulo. Caro etiā lepoꝛis
laudatur q2 vtraqʒ qualitate aduersatur frītati
⁊ huītati capitis. ponitur eī calida ⁊ sicca canone
scꝺo capitulo de carnibus. Caro autē vꝛsi cunicu
li ⁊ ericii ⁊ simil es dimittantur. De volatilibus
autē domesticis conueniunt pulli non valde par-
ui capones ⁊ galline. Caro nāqʒ gallinaꝝ oī alia
carne est melioꝛ vigesio quarto continentis capi
tulo 669°. Eligantur etiā carnes starne ⁊ cotur
nicis que inter reliquas volatiliū siluāiuʒ carnes
ponuntur laudabilioꝛes tertio Almanß capitulo
quadragesio tertio. laudantur etiā carnes iuuēcu
loꝝ colūboꝝ cōplete pennatoꝝ volare incipiētiū
Pulli etiā colūboꝝ dantur in cibo illius cuius cō
pus euacuatum est de sanguine ⁊ infrīatuʒ est ex
longo moꝛbo vigesio quarto continentis vbi su-
pꝛa. Caro autē anatum non plʒ q2 multas habet
supfluitates ⁊ fastidiū multum generat tertio Al
manß 39 capitulo. Sil'r caro anseris ꝑpter diffi
cultatē digestionis eius dimittatur. De volatili-
bus autē siluāibus magis laudātur pnices q2 ad
caliditatē ⁊ siccitatē declinant ⁊ conueniunt con
ualescenti cuius coꝛpus fuit infrīatum ⁊ sanguis
diminutus vigesimo quarto continentis allegato
capitulo in fine. Optimi etiā sūt fasiani. eoꝝ eniʒ
caro est melioꝛ carne pulloꝝ scꝺo canone capit'lo
de durach. Aues etiā minute in siluis vel dumet'
degentes bone sunt vt turdi meruli finci carduel
li philomene ficedule alaude caude tremule ⁊ qū
qʒ passeres. oēs eī nutrimentū supfluitatibus ex-
purgatum ⁊ exiccatum reddunt. Caro vero arti
ginis vel quatule videtur esse conuenies cū sit r̄su
ptia ad caliditatē ⁊ siccitatē inclinēt vt colligit'

¶ De ingenio ſanitatis capitulo ante penultimo.

Reliq̄ue vero aues vt pice picus yrundies ⁊ ſtur nelli dimittantur. ¶ Qꝛ vero ꝓpter ſacre legis reuerentiā non lꝫ ſēper comedere carnes. Ideo ꝺ̄ piſcibus pꝛemittendū ꝙ continuus eoꝝ vſus nō ē vobis conueniens. ſi quo vero mō conuenire poſſēt eligantur piſces ſubā mediocriter ſolida hūitate ſupflua ⁊ viſcoſitate pꝛiuati vt ſunt toꝛrentie aurati piſces vel varioli marſiones petrini themali lucii ſtelliones capedani carpiones oꝛate rūbi menule ⁊ ſibi ſil'es. Melioꝛ autē eoꝝ pꝛepatio ē vt coquantur cū oleo oliuaꝝ cū petroſelinomelle folio menta aniſo feniculo ⁊ ſil'ibus. ¶ Anguille veꝛo tince regine cephali graues ⁊ oēs groſſaruꝫ ⁊ molliū carnium dimittantur. ⁊ iſtoꝝ ſalitoꝛuꝫ vſus eſt melioꝛ ꝙ̄ recentiū. Cancꝛoꝝ et vſus non eſt valde conueniens niſi coquātur in vino aut lixiuio aut in aqua mediocriter ſalita cū menta petroſelino ⁊ reliquis arōaticis cal'is ⁊ ſiccis. ¶ Deinceps autē que aīaliū ptes conueniunt tranſeundū eſt. Pꝛemittendū p° ꝙ oīuꝫ mēbꝛoꝝ carnes frigidū groſſum viſcoſū ⁊ opillatiuū nutrimentū exhibētes dimittantur. 2° ꝙ ſi tales aīaliū ptes qñqꝫ placēt melius eſt conditas eſſe cuꝫ ſapoꝛe aliquo inciſiuo ſubtiliatiuo aromatibus ⁊ aceto cōpoſito ꝙ̄ ſimpliciter acceptas eſſe. Tertia regula ꝙ omīum aīaliū anteriora calidioꝛa ſūt ⁊ digeſtiōi melioꝛa. poſterioꝛa vero econtra. Colligitur hoc in dietis vl'ibus ⁊ alimentoꝝ 3° p° ca°. Cerebꝝ igitᷣ aīaliū non ſit vobis in vſu multo quoniaꝫ ſtōachi nocitiuū fridi groſſi ⁊ viſcoſi nutrimenti generatiuū 3° alimētoꝝ 7° ca°. Melius tamē eſt ſiluſtriū aīaliū cerebꝝ ꝙ̄ dōeſticoꝝ ⁊ maxīe cerbꝝ lepoꝛis qḋ maxīe ⁊ mirabiliter laudatur ad neruos. ¶ Et adhuc volatiliū cerebꝝ eſt ſupfluū minus ꝙ̄ peditantiū ⁊. vnūqḋqꝫ taliū melius eſt cū aromaticis conditum ꝙ̄ ſimpliciter acceptū. ¶ Medulle v̇o ūiuerſaliter qꝛ ſtomachū pturbant ⁊ mollificant et appetituꝫ tolluut. difficulter etiā digeri poſſunt ꝓpter vnctuoſitatē que ipſas leuigare facit male ſunt. Minus tamen mala eſt medulla ſpinalis ꝙ̄ alioꝝ oſſium. oēs tamen cū calidis aſſumi debēt. melius tamen eſt eas dimittere. Uber friūꝫ ponitur ⁊ ſiccū quo tamen quandoqꝫ vti poteſtis vt caliditate continentis accepto ex aīali pīgui lac habente ⁊ cū aromatibus condito. ¶ Pulmo fridus ē ⁊ humidus ⁊ non boni nutrimenti iō dimittatur Coꝛ autē calidū eſt ⁊ ſiccū difficil' digeſtiōis pauci ⁊ groſſi nutrimenti iō dimittendū. Epar lꝫ calidū ⁊ humidū ſit tarde tamen digeritur iō non plꝫ. Melius tamen inter alia eſt epar galline et anatis poꝛcelli ⁊ edi. Splen fridus eſt ⁊ ſicco mali nutrimenti ⁊ groſſi ⁊ tarde digeſtionis. Melioꝛ tamen inter eos ponitur ſplen poꝛci. Dr̄ ei cōferre ſtomacho ponticitate ⁊ ſtipticitate ſuis. ¶ Renes autē in cal'itate lꝫ equales exiſtant. in ſiccitate tamen excedunt ⁊ nutrimentū exhibent paucū ⁊ groſſum ⁊ ſunt difficilis digeſtionis. Melioꝛes tn̄ ſt' poꝛci et edini ex quibus poteſtis accipere lꝫ non multo vſu. Stomachus ⁊ inteſtina aīaliū fridē cōplexionis ⁊ ſicce ſunt. Ideo pauci nutrimenti flegmatici ⁊ groſſi. Si autē accipiantur arōatibus condiri debent. Uentres tamē auiū magis laudantur ꝙ̄ quadrupeduꝫ. Uentres autē galloꝝ ⁊ gallinaꝝ ſi bene digerantur ſtōacho conferunt maxīe interioꝛ pellicula ſtōachi in vino arōatico pluries abluta ⁊ in furno exiccata ⁊ puluerizata magnū ſtōacho pꝛebet iuuamentū. Aīaliū cauda calida ponitur ⁊ colerā generare ⁊ in ſtōacho faſtidiuꝫ facere ideo dimittatur. Aīaliuꝫ pedes nō multū a ſapientibus vitupantur qꝛ nutrimentū exhibent paucaꝝ ſupfluitatū ⁊ humoꝛ ex eis gētus eſt laudabilis ⁊ ſunt boni ⁊ non multi nutrimenti licet viſcoſi. ideo eis vti poteſtis ſimpliciter ⁊ quandoqꝫ in aceto maceratis. Teſticuli aīaliuꝫ calidi ſunt ⁊ humidi. ꝙ̄tuꝫ vero aīalia groſſioꝛa ſunt ⁊ maioꝛa tantuꝫ eoꝝ teſticuli digeſtioni difficilioꝛes exiſtunt. pl'imi tamen nutrimenti ſi bene digerantur. Et melioꝛ teſticulus eſt iuueniſ aīalis. Et inter teſticulos volatiliuꝫ melioꝛes ſūt galloꝝ pdicū ⁊ faſianoꝝ. Quadrupeduꝫ vero aīaliuꝫ teſticuli melioꝛes ſunt vt agnoꝝ vituloꝝ ⁊ edoꝝ annualiū. melioꝛes tamē teſticuli ſunt elixi qꝛ nutrimentuꝫ pꝛebent laudabilius ꝙ̄ alio pꝛepationis modo. Omniuꝫ vero aīaliuꝫ alle ⁊ notabili excertitio excercitate ptes ⁊ debituꝫ influxū habentes ſanguinis ab epate ⁊ ſpirituuꝫ a coꝛde laudabilioꝛes inter alias ptes exiſtunt. Caro igr̄ muſculoſa rubea oībꝫ aliis melioꝛ exiſtit ⁊ ꝓpꝛie cuꝫ non fuerit multa pinguedine confuſa nec ab ea denudata. Pingues autē excellēter carnes nutrimentuꝫ humiduꝫ exhibent ⁊ multaꝝ ſupfluitatuꝫ. Unde caro virgulis pinguibus ſub dominantibus ⁊ carnoſis pꝛedominantibus confuſa nutrimentuꝫ exhibet equale ſatis ⁊ conueniens. Caro vero oſſibus ⁊ mēbꝛis ſpermaticis ꝓpinqua groſſuꝫ ⁊ viſcoſuꝫ nutrimentuꝫ exhibet lꝫ ſapoꝛoſum magis. Hec de aīaliuꝫ ptibus ſuccincte tacta ¶ De modo vero coctionis ⁊ pꝛepationis paꝝp dicenduꝫ. pꝛemittendo pꝛio quattuoꝛ. Pꝛimū ꝙ oīuꝫ aīalium habentiuꝫ coꝛpa groſſa ſolida macra carnes elixe melioꝛes ſunt ꝙ̄ aliter pꝛepate. 2° ꝙ volatiliuꝫ auiuꝫ pinguiū carnes aſſate ſunt melioꝛes ꝙ̄ elixe. macꝛoꝝ autē econtra. Tertium ꝙ carnes oēs cuꝫ cibis groſſis viſcoſis frīs ⁊ coꝛruptibilibus cocte oīo euitari debent. Exēpluꝫ. pꝛimi vt carnes cocte cuꝫ coꝛpe leguminuꝫ vt fabe rizi ⁊ ſil'iuꝫ. Exēpluꝫ ſecundi vt carnes cocte cum neruis cutibus ⁊ paſtilibus. Exēpluꝫ tertii vt carnes cocte cuꝫ lentibus ⁊ condimentuꝫ de pōis vitupabile quo vtuntur alemani ⁊ ſil'iuꝫ frioꝝ. Exempluꝫ quarti cibi oēs cuꝫ lacte pꝛepati cū dulcibus ⁊ acetoſis vel acribus ⁊ ponticis rebus. Quātuꝫ ꝙ ſupficies aſſatoꝝ ciboꝝ cū fuerit toꝛrefacti onc candēs nullo modo comedatur. Quintū ꝙ nl'lo modo comedantur carnes aſſate poſtꝙ̄ fuerint in vaſe p modū ſuffocationis conſeruare. tunc enī reponuntur in ſpē venēoſoꝝ vt 6ᵃ quarti colligēdū. Inter reliquas igr̄ carniuꝫ pꝛepationis elixa ſufficienter cocta pꝛealiis eligi debent. Caro aūt in veru aſſata conueniēs eſt ſi bene digeratur qꝛ tamen tarde digeritur non dꝫ ex ea fieri repletō Caro vero cuꝫ pinguedīe frixa faſtidiuꝫ generat ſtōachuꝫ nauſeat caput grauat ⁊ neruos emollit ⁊ digeſtioni grauioꝛ eſt ꝙ̄ aſſata ſup pꝛunas. Caro autē ſup pꝛunas aſſata ſi bene digeritur multuꝫ nutrit ⁊ coꝛpus robuſtū reddit. qꝛ tamē a ſapientibus adeo difficilis digeſtionis eſſe ponitur ꝙ nunꝙ̄ tota digeritur. ideo ſine aliis aſſumi cibariis dꝫ vt ſtōachus potentioꝛ reddatur ad bn̄ digerendū ipſā. Carnes vero in foꝛnace vel furno aſſate vel ſup craticulas pꝛepate lꝫ digeſtioni

graues existant.tamen q2 nutrimentu3 dant soli
du3 non vaporosu3 l3 paucu3 si bene digerantur
laudabiles sunt.Carnes vero conseruate in mori
olis cu3 feniculo 7 aliis spẽbus condite farcimina
vel lanductuli noiate bonũ laudabile exiccatiuu3
prebent nutrimentu3.Relique vero carnes cum
canabit.i.caulibus capuciis noiatis 7 reliquis ci
bariis 7 laganellis de pasta silurĩbus 7 ruriculis
condimentis dimittantur.Carnes vero in aceto
condite almosos in arabico 7 gellatina in ytalico
ydiomate noiate conuenientes sunt.coleras eni3
reprimunt epar confortant appetitum incitant
7 bonum nutrimentum exhibent conuenienter ac
cepte.Subcida vero vel salsa noiata sapor aceto
gariofilis amigdalis pipere 7 petroselino cõposi
tus conueniens est.Caro etiã cu3 ouis spẽbus mica
panis et caseo cõdita conueniens est.si case9 nõ fu
erit excedens in quo alamanorum vsus peccare
solet .et maxime dum fuerit pinguior caseus .q
via nutrimenti detestabilior est sed delectabili-
or.Carnes aute3 comixte cum condimẽto ex alle
o nucibus et mica panis confecto. quandoqz lau-
dari possũt.si grauitas capitis aut ventositatum
molestia non ꝓhibeant.Alleum enim sisani.i.ven
tositatẽ facit 4° regiminis acutoru3.¶ De ouis
paulo dicendũ breuius.Oua enim licet ad equa-
litatem tendant in partibus tamen eorum deter-
minatas habent operationes.¶Vitellus namque
in caliditate temperatus est.nutrimentum facit
permutationis conuenientis qualitatis delectabi
le et multum affert ¶ Albumen vero frim est dif
ficilis digestionis nutrimentum exhibet viscosum
et sanguis ex eo genitus non est bonus 3° Alman
soris ca° 89° .Oua vo inter reliqua meliora sũt
ex animalibus gallinarum et fasianorum.deinde
anatum peiora vero sunt anserum.Et secundum
etiam preparationis modũ diuersificantur.sor-
bilia enim a tremulositate remota minus nutri
unt et ventrem magis lubricant. et aspitatẽ vo
cis in canna pulmonis leniunt.Tremula vero.s.p
coctionem aliqualiter inspissata magis vt in ma-
nu tenentis in cortice suo confecta tremere videã
tur meliora sunt aliis.Dura vero p coctione3 fa
cta ad digerendũ sunt difficilia et nutrimentum
exhibent grossum et tarde penetratiuum.Adhuc
cum fuerint in aqua durificata et fortius cum fu
erint cum cineribus cocta. Omniu3 autem pessia
sunt frixa .pessimũ ei generant alimentum. Eli-
gatur igitur tremula et sorbilia.relique aute3 eo
rum preparationes dimittantur .lege de his a
limentorum 3° ca° 21°. ¶ De lacte vero paulisp
dicendum.nullius enim lactis vsus vobis conueni
ens est.quoniam ꝓpter declinationem suam ad
frigus aliquod nocet flegmaticis .quoniam cali-
ditas eorum non conuertit ipsum ad sanguinem
bonum et vniuersaliter īconueniens ẽ ei q indi
get regimine subtiliatiuo.Amplius non est con-
ueniens habentibus sodam vertiginem et tinitũ
et capita debilia.vt can.2° ꝓprio ca° colligendũ
et 3° alimentorum 14° ca°.Si autem quandoque
lactis placeat vsus eligatur caprinum lac a fe-
mina iuuene per quattuor saltem menses a suo p
tu distante et menses xvi.a suo partu non transeũ
te.Et sit ex capra rubea velut ex sanguinea lapsũ
sue speciei corrigente in monticulosis pascuis
aut saxeis non paludosis nutricata. neque sit lac

a tempore sue mulsionis nõbiliter elongatum.et
coctum magis q̃ crudum eligi debet.Similiter
et caseus debet etate non multum grauis nec in
iuentute mollis et viscosus multum sed in partes
leuiter separabilis non multa viscositate et com-
pacitate resistentes.Forte autem eligibilior esset
caseus quem Galienus 3° alimentorum ca° 16° no
minat oxigalaeticum .i.ex lacte acetoso factum
Baticicus autem caseus est qui de lacte bufularũ
fit.quo romani diuites in suis deliciis vtuntur
lege ibidem vt supra .Butiri vero vsus vobis nõ
est conueniens.ꝓpter multam eius humiditatem
et q2 stomachum debilitat et qui vtitur eo in co
mestione flegmaticas patietur egritudines . Re
mollit etiam neruos et caput euapatione replet
Recocta autem post caseum accepta potestis
vti.quia ad equalitatem tendit. Colostra autem
q2 tarde digestionis et grossi nutrimenti nõ mlt
tum habeatur in vsu nisi cum zinzibere feniculo
petroselino aniso et multa zuccari quantitate sup
aspergatur.Caseus vero.ad salsedinem aliqualit
licet non excellenter eleuatus conuenire potest.
Olei vero oliuarum vsus bene maturarum con
ueniens est .licet calidum sit in principio primi
et humidum in primo.forte autem cõuenientius
est oleum de nucibus quia calidum est in 2° et hu
midum in principio .licet caput aliqualiter gra
uet quare primum eligatur. Mel autem vobis
comedendum esse uidetur quia calidum est et sic-
cum in 2° et nihil videtur flegmaticis eo conue
niẽtius .vt 6° de regimine sanitatis colligendu3
Si tãen dominiũ coler peipet i stomacho siti ma
gna amaritudine oris aut aliis causis dominan
tibus eius remoueatur vsus.ydromel vero ex eo
factum et ꝓprie cum decoctione specierum capi
talium et stomachalium inter reliqua mihi sume
placeret .Potest autem ydromellis descriptio v
tilis tripliciter assignari.℞ mellis al.vel citrini
mediocriter spissi boni odoris et non valde anti
q lib.s.anisos.ʒ.s.flor rorismarini galãge assa
ri sticados paleis ana.ʒ.i.s.zinziberis ciamomi
electi ana.ʒ.iii.granorum padisi.ʒ.i.aque fontis
lib.v.coquatur vsqz ad cõsumptionem tertie ptis
semper despumando.deinde coletur per colatori
um spissum vna vice et vtatur eo.zuccari etiam v
sus quouis modo conueniens est .quia calidum in
fine primi aut equale in passiuis vel siccum in eo
secundum quosdam et confert stomacho et abster
git flegma.2° can.ꝓprio ca° colligendum. ¶ De
condimentis autem et saporibus conueniunt oia
composita ex speciebus aromaticis vt piper vtrũ
que cinamomum grossum et subtile crocus nux
muscata gariofili zinziber cardamomum vtrum
que galanga carui cinamomum feniculum pe
troselinum ameos menta origanum calamentu3
7 similia. Hee igitur species cum aceto cum agre
sta cum zuccaro melle amigdalis dulcibus nucib9
fisticis passulis 7 auellanis et mica panis i diuisos sa
pores a perito coquo condiantur¶Sapa etiam
cum talibus saporibus conueniens ẽ similiter suc
cus aranciorum et limonũ .De conditis autem
prio placet zinziber conditũ ex quo bis vel ter i
septimana radicẽ vnam accipere potestis et con
fert capiti et stomacho et renibus .Et conuenien
tior est eius vsus a medietate autũni vsqz ad me
dietatẽ veris .Conueniunt etia3 mirobalani cõditi

estate magis et secacul ꝛ pulpa exterior citri conditi in altera parte veris ꝛ autumni. ¶ Nuces etiā condite optime sunt capiti et stomacho convenientes. ¶ Oliue etiam condite placent ꝛ napi cō diti. ¶ Cappares etiam ꝛ lupuli conditi conueniē tes sunt secundum exigentiam et tempus. ¶ Nūc autē ad legumina transeundum est. non tamen de eis smo ꝓlongandus est. cū non sit apud principes imo vero apud germanos eorum vsus. gratia tamē dictorum operis premittendū. ꝙ leguminū omniū genera ventosa et inflatiua sunt. Ideo di mittantur ad plurimū. 2° ꝙ inter reliqua faseoli fabe et cicera alba caput et neruos ledunt et iun cturas debilitant. ideo dimittantur. ¶ Cicere tamen rubeo et eius brodio qñdoqꝫ vti potestis. qꝛ ca. est et sic. in principio secundi conuenienter nu tritiuum aperitiuum et lauatiuum et materias diuertit ad vrine vias ꝛ non comedatur in prin cipio neque in fine cibi. sed in medio eius can. 2° ꝓprio capitulo colligendum. Et melius est si coqn tur cū radicibus feniculi petroselini dauci i tēpe hyemis. aut cum predictis ꝛ radicibus endiuie ꝛ cicoree ꝛ similib in tempore estatis. Panici eti am vsus placet mihi licet enim frigidum sit in p°io siccum in 2° 21° continentis ca° 199°. ipsum tamen ꝓp suā siccitatem parū et bene nutrit. et ꝓpter su ā lenitatē vrinā ꝓuocat ibidem. ¶ Risū autē calid est in p°io siccum in 2° 21° continentis ca. 126° licet enim habeat aliquā stipticitatem. 8° de simpli ci medicina in ꝓprio ca° non conueniret stante ventris constipatione. qꝛ tamen conuenienter nu trit et exiccat. ideo placet. ¶ Papauere autem albo ꝛ nigro cum vtrūqꝫ sit stupefactiuum sensuum ꝛ or ganorum ipsorū ꝛ spiritibus maxie contrarietur nullo modo est vtendū. imo neqꝫ olei ipsius et ali orum mucilaginosorū seminum. vt lini fenugreci sisami dorelle et similium. Lentes autem abiecta pria decoctione frigide ꝛ sicce cōplexionis ponū tur. ideo euitari debent. Cum prima vero decoc tione quandoqꝫ ex eis accipere potestis. ¶ De ole ribus vero premittendum p°io ꝙ olerū siluestriū non bene cognitorū vsus omnino fugiendus est. et debet esse apud principes hec cautella cū sepe con tingat eos diuersa perquirere climata cū exerci tibus et similibus. ¶ Secundo ꝙ multus et con tinuus vsus olerum frigidorū et hūidorū euitari debet. Tertio ꝙ partes omnes olerū antiquorum in paludosis et vmbrosis locis orientium et in ca uernis mōtium dimitti debent. Quarto ꝙ omniū olerū calidorū et siccorū et aromaticorū vsus con ueniens est. Saluie igitur bolus conueniens est vobis de qua licet apud modernos magna sit sit opinio iuuamēti eius ad cerebrum et ad ner uos. non tamē ab auctorib auctenticatum aut parum de ea sciptum est. qꝛ tamē ca. est et sic. vt Sap. simplici 149° dū dicit ꝙ est calida caliditate manifesta ꝛ parū stiptica. Et Dyascorides scrip sit capitulo de elilisfago. ideo placet eius vsus. Auicena vero 2° can. ꝛ Rasis 5° continentis vs que ad vigesimū quartū inclusiue nihil d ea scrip serunt. Feniculus autē calidus in 3° siccus in p°io laudatur vobis. qꝛ confert capiti et visui et mate rias ad vrine vias diuertit ꝛ aquositates a stoma cho deducit et ventositates. ideo placet. Petroseli num vero calidū est ꝛ siccum in 2° 8° de simplici medicina in suo capitulo. licet Auicena ponat ip sū ca. in p°io. sic. in 2°. ꝓpter tamē suā ꝓuocatio nem exiccationem et qꝛ stomacho ꝛ capiti confert conueniēs est vobis. Et licet Ruffus de eo scripsit ꝙ nocet stomacho attrahendo materias ad ipsum aliunde. non ꝓprie de petroselino sed de apio in tellexit. si bene consyderetur lr̄a secundi can. ca pitulo 2° de apio. ¶ Nam petroselinum est species apii. ꝛ de eo simul fit mentio cū capitulo de apio vt 2° canonis ꝛ 8° de simplici medicina. allegatis locis ꝛ in aggregatore Serap. capitulo 274° et 23° continentis capitulo 649°. Mente vero ꝛ omnis speciei eius vsus conuenientissimus est vo bis. qꝛ stomachum cor ꝛ caput ꝛ viscera fere oīa cō fortat. ꝛ est calida ꝛ sicca in secundo. 23° continen tis 732 ꝛ secundo canonis ꝓprio capitulo. Ser pillū etiā qꝛ calidum ꝛ siccū in secundo vt secundo canonis capitulo de nemen. licet in aggregatore numeretur inter medicinas calidas ꝛ siccas in 3° qꝛ tamē sua aromaticitate ꝛ ꝓuocatiōe cordi pe ctori ꝛ stomacho ꝛ capiti conueniens est valde pla cet. Laudo etiam vobis rorē marinū. qꝛ calidum et siccum in tertio vt agregator capitulo de lage ralmarien et quia capiti et cordi pectori et stōa cho conueniens et ad confortandum neruos mag nam habet ꝓprietatem. Maiorana etiam vobis vtillima est calida enim est et sicca in tercio et ha bet virtutem attenuatiuā dissolutiuam vt 8° de simplici medicina suo ca° colligendum. aperit enim opillationes cerebri ꝛ confert doloribus capitis a flegmaticis ventositate venientibus. vt secundo canonis in aerola mēbrorum capitis colligendū sepe igitur ipsam cibis in miscendo ipsos moderā do puluerē eius sagittali conmissure supponendo vestes ex ea arōtizando omnino vti debetis. ¶ Ozimū etiā gariofil solēniter laudo. qꝛ capitale cordiale et calidū est ꝛ siccum in secundo vt in a gregatore capitulo de berengemisch frequens tn̄ eius vsus non bene placet. qꝛ comestio nocet visui vt 3ª tertii tractatu 5° capitulo de nocentibus vi sui. Anetū autem qꝛ calidū ē i gradu 2° longo aut in 3° breui. ꝛ siccum in 2° in principio aut in p°io in fine eius vt sexto de simplici medicina. quia ta mē maturatiuum est hūorū frigidorū sedatiuum et carminatiuum i hoc placeret. nisi qꝛ assiduatio comestionis eius nocet visui nocet etiam stomacho imo semē eius vomere facit vt secundo cāonis suo capitulo colligendum. Blete vero compositarū sūt uirtutum ille namqꝫ que coloris aliqualiter exi stunt opaci maculis rubeis colorate ad caliditatē ꝛ siccitatem declinant. Albe vero ad frigiditatem ꝛ hūiditatē. qꝛ tamē in oībus est aqueitas cum qd̄ nitrositate ꝛ lenitiue sunt ꝛ apitiue oppillationum epatis bene cocte placēt ꝛ ꝓprie cum petroselino. Caules qꝛ calidi sunt in p°io sicci i secundo ut qꝛ maturant et leniunt desiccant ꝛ ꝓuocant conuen re videnť. licet 23° continentis capitulo 651° au ctoritate Galieni ꝛ Simalii scribatur ꝙ sanguis ex eo genitus est malus et orribilis odoris. Cer foliū etiam qꝛ stomachale aperitiuum ꝛ subtiliati uum est placet. ¶ Boragine etiam vti potestis. quia tēperata ponitur est enim spēs buglosse. de ipsa tn̄ parū autenticum habetur et singulari capitulo ab auctoribus traditum. lactucā aūt et endiuiā spin achiā et portulacā cressones strinchiones tribulū epaticā et reliquas frigidas et hūanas plantas in fontibus vallibus vel stagnis cōmorari solētes

a continuo vsu vestro plõgare debetis. Raro itaq; ex eis accipiendu3 est vt tpe caumatis lactucã ꝛ portulacam aut gratia subueniendi appetitui senationes et cressiones. aut gratia confortandi epar vt endiuia3 et cicoream aut alterius intentionis medicinalis gratia accipi possunt. Securius tamen est eas menta feniculo et petroselio cõmiscere q̃ simplices accipere. Hec de oleribus

Post hec autem quia non parum dietandi vsus cõsuetudinis in cibis accepit vtẽdi radicibus ex plãtis acceptis parum de eis iuditio rationali q̃ cõueniat discernendum est. Raffanum igr̃ omnib3 fere communius in eduliis de domestico intelligendo calidum est in primo humidum in 2° iõ pp h° et quia aperitiuum dissolutiuum et flegmatis p vrinam eductiuũ ẽ melius ẽ ipsu3 comedere post cibum contra commune3 vsum. et folia valde meliora sunt q̃ radix. Bulbus autem cepe paruũ scalonia nominatu3 apud ytalicos quia stomacho conueniens est et facit digeri cibum conueniens est tamen in paruo vsu quia nocet oculis. Alleum vero licet calidum sit et siccum in tertio nõ ẽ vobis laudandus. et licet contrarietur flegmati et maxime quia grauat caput visum debilitat et caput et neruos fũositatibus implet dimitto fetore3 eius principibus non conuenientem vel cõpetentẽ Est aũt cepe calidu3 in 3° quod licet habeat hũiditate3 superflua3. tamen quia incisiuu3 aperitiuũ ꝛ subtiliatiuu3 est conuenire potest. Melius tamẽ est ipsum coctu3 et conditu3 cu3 melle aut 3uccaro et aceto q̃ simplex accipi. Similiter et porrũ licet sit calidum ꝛ siccũ in tertio. quia tamẽ caput grauat et facit videri mala sõnia et neruos fumositatibus implendo relaxat et visui nocet dimittatur. si tamen libeat ex eo quandoq; comedere accipiatur cu3 melle. Rape iterum quia superflua3 hũiditatẽ habent et difficil' digestionis sunt non laudantur. Democritus damnauit eas tãq̃ corpori nociuas et inflamationũ in stomacho excitatiuas predicauit. q̃uis Dyocles ꝛ Dionisius oppositum sentiant. Si tamen condite forẽt cu3 aceto melle ꝛ speciebus consuetis non videntur reprobabiles esse. Carotis autẽ quia calide sunt ĩ primo aperitiue ꝛ conuenientes stomacho et precipitantes flegma vti potestis. Baucia aute3. i. pastinaca. quia calida est ꝛ exiccatiua siue per se siue per accidens diuertica et mundificatiua conueniens est. Napi etia3 idẽ iudicium videntur hr̃e quod de rapis dictu3 est. ꝛ ppter tamen eorũ hũiditatem superfluam non est multũ eis vtendum quare frequens cibus eorum et modus preparationis in brodio cauliu3 apud alamanos consuetus. licet sit minus malus non tamen laudatur. De his autẽ partibus plantarum vt extremitatibus superioribus spagi vniuersaliter a Galieno noĩati secundo alimentorũ capitulo LX°. vti potestis siue fuerĩt spagi vel sparagi. i. extremitates a plantis aromaticis calidis aperitiuis a stomacho epate et neruis materieꝝ flegmaticarũ attractiuis vt spagi lupulorũ et spagi ppꝛie accepti qui ponuntur tẽperati ab aggregatore capitulo d' balion. Similiter cappares conditi quia calidi sunt ꝛ sicci in secundo diuretici et abstergunt flegma conuenientes sunt. Hec vero ex quibus simul cum radicibus folia comedunt' sunt sicut losile. i. raponcioli. quia calidi aperitiui ꝛ bene nutriti sunt. ideo placent. De fructibus vero generaliter premittendum q̃ fructus omnes quia vaporosi ventosi ꝛ hũidi ꝛ corruptibiles vt in pluribus dimittendi sunt. Secũdo q̃ fructus omnes hũidi deteriores sunt q̃ ipsi sicci. 3° q̃ fructus lenitiui ventris premittendi sunt aliis cibis. constipatiui vero econtra. 4° vt plurimũ fructus qui comeduntur post cibum cocti meliores sũt q̃ crudi. Ab horariis igitur fructibus incipiendo cerasa quanto magis dulcia tanto videntur nutritiua magis. nimia tamen mollificatione ꝛ relaxatione stomacho nocent. Acria vero cerasa amarilia uocata apd̃ ytalicos. l3 sit icisiua aliq̃lit' ꝛ aliq̃liter apitiua et stomacho aliqualiter vtilia quia tamen ventre3 constipant. Ideo neque pria neq; secunda in vsu placent. Persica vero frigida sunt in primo ꝛ humida in secundo dimittenda sunt quia tamen stomacho videntur conuenientia ꝛ appetitu3 excitantia. Ideo eis vti potestis et meliu' est ea ante q̃ post cibum assumere. De pomis autẽ dicendũ q̃ poma quando bene matura fuerĩt ꝛ solida ad caliditatem declinare videntur. Acria vero vel pontica. quia ad frigiditatem inclinata sunt neruis conuenire non possunt. ideo dimittantur. Assiduatio eni3 comestionis eoꝝ facit euenire dolorẽ neruoru3 2° can. pprio capitulo. Similiter ꝛ pira. quia frigida sunt in primo ꝛ sicca in secundo. licet frigida sint ppter terrestrem partẽ. ppter aqueam vero ad equalitatem inclinantur ꝛ ppꝛie dulcia. vt 8° de siplici medicina. ideo eis coctis cum aniso feniculo ꝛ 3uccaro vti potestis. ꝛ iteru3 meliora sunt elixa q̃ cruda. Adhuc etiã ꝛ auellana. licet ex parte qualitatum priaꝝ conueniens videatur. quia calida est ꝛ sicca in prĩo gradu non tamen sit multus et frequens eius vsus quia euertit stomachu3 ꝛ est tard' digestionis. Torrefacta igitur in prunis et comesta non multu3 vituperabilis est. Existimauit enĩ ypocras q̃ ipsa facit augmentu3 in cerebro. Sũt vero amigdale que in calore equalitati vicine sũt quia ꝛ boni nutrimenti et aperiunt et abstergũt conuenientes sunt. si bene digerantur. melius est eas coctas vel crudas cum 3uccaro comedere ne grauent stomachu3 et impediant. Sunt aũt fici sicce calide in primo sicce in principio secundi. ꝛ ideo albe et citrine bone mature ex eis collaudãtur. quia conferunt stomacho aperiunt oppillationes epatis renum et splenis. et est in eis lenificatio vltima et nutricatio maior q̃ in aliis fructibus vt secundo can. colligendum ideo placent. Humide vero. i. ꝛ recentes ficus magis nutritiue sunt q̃ sicce. licet stomacho non sint ita conuenientes. possunt tamen accipi. sed caueatur assumptio fumosi vini post eas. ppter aptitudine3 corruptionis earum. Passule etiam placent quia epati stomacho pectori laudantur. ꝛ sunt boni nutrimenti quocumque sumantur modo. ꝛ licet numerentur inter equalia. videntur tamen ad caliditatẽ et siccitatem aliqualiter inclinare. quare placent. Amplius nuces. licet numerentur inter fructus calidos et siccos. tamen quia sunt stomacho graues ad digerendum vomitiue pectori et capiti nociue dimittende sunt. et eo marĩe q2 impedimentum sermonis et lingue paresi faciũt. Castanee iterum frigide sũt ꝛ sicce in primo g̃du et sua pauca dulcedine parum nutriunt co-

medi possunt vel cum zuccaro .et maxime quia
eorum nutrimētū.dū bene digerunt satis cōgru
um est ⁊ omnia mēbra confortant secundū Auice
ne sniaz licet in nutriendo Galienus ipsam quasi
pares frumento dixerit alimentoꝝ secundo ca-
pitulo 36°.quod tamen intelligendū ē compa ran
do eas ad alios silvestres fructus.qr tamen eaꝝ
nutrimentum grossum est ventosuz cōpactum et
viscosuz.ideo dimittantur. Crisomilla insup que
sunt persicoꝝ species frigide sunt et humide in 2°
quia tamen sunt velocis corruptionis non habeā
tur in vsu.si tamen quandoque accipiatur sit ante
cibum et postea comedatur anisū cōdituz et bi
batur vinum bonū. Grana vero pini tēperata
sunt in passiuis declinantia ad paruaz caliditatē
⁊ ideo multum sua ūctuositate remollitiua et sto
macho nociua vt in 13ª tertii capitulo de no-
centibus stamacho.quare dimittantur nisi insun
dantur in aqua calida et sint condita cuz melle
ad homines frigide cōplexionis.cum zuccaro ve
re albo ad homines calidos can.secundo suo capi
tulo colligendū. Fistici vero calidi sunt in fine se-
cundi ⁊ habentes hūiditatē non graduatam.sunt
g° convenientes quia aperiunt meatus nutrimen
ti.expurgant canales epatis et pulmonis.8° de si
plici medicina. Et adhuc magis.quia 22° continē
tis capitulo 53° auctoritate Bimasii pōuntur ca
lidi et sicci in secūdo. Dattili vero bene maturi
et dulces calidi sunt in prio .licet de secunda qua
litate eoꝝ sit discolia inter sapientes. Naz aggre-
gator capitulo 65° nominat eos inter medici-
nas calidas ⁊ siccas in prio. Auicena vero capitu
lo de palma dicit parum ⁊ q preteriit de dattil
fmo.licet in libro meo non inueniam ab eo capi
tulum neq de dactilis neq de feni'k ia neque de
rotab.sed 23° Halaui capitulo de palma auctori
tate Bimasii dactili maturi recentes calidi po-
nuntur in secundo humidi i prio. quia vero cum
hoc q abundāter nutriunt ventrez constringunt
et inferunt punctionez in ore stomachi et dolorē
in capite faciunt et opillationes in epate et sple-
ne nunq accipiantur nisi raro et post cibuz. Iuiu
be autem frigide sunt in prio temperate in hum
iditate ⁊ siccitate.⁊ quia male sūt stomacho pauci
nutrimenti vt Galienus scripsit de eis q non in
uenit eas vtiles in conseruanda sanitate neq egri
tudine remouenda. ideo dimittantur. Mora vo
celsi quia calida sunt et hūida cū sunt bene matu
ra quandoq accipi possunt ante cibuz ad confor
tatiōez quā in stomacho faciunt.non sit tamē fre
quens eoꝝ vsus ppter humiditatez preparantē
eas ad corruptionez facilē. De granatis vero di
cendū q dulcia que ponuntur frigida et hūida in
prio et stomacho conuenientia accipi possunt.
Acria vero frigida et sicca non placēt nisi eoruz
succus in ferculis cū aliis condiatur. Muza ve-
ro.i.medii saporis conuenire possunt in plrimis
cibis. Pruna vero frigida sunt et humida .⁊ ido
quandoq vti potestis eis bene maturis gratia le
niendi stomachuz et incidendi et aliqualiter pro
uocandi et sint citrina vel rubea a suo cortice de
purata. Citonia vero licet frigide complexionis
et sicce ponantur .tamen conuenire possunt post
cibuz accepta. Cocta vero cuz zuccaro vel cū mel
le condita.non tamen in magno vsu . multitudo
enim cōestionis eoꝝ ledit iuncturas vt secundo

can.colligenduz.ante cibū vero accipi non debēt
nisi gratia confortandi ventrem et remouendi
lenitatez vel stōchi lubricitatez. Hec de cibis pau
ca sufficiant. Post hec autez de potibus congru
is dicenduz est. Premittendo prio q vinuz vo
bis conuenientius debet esse colore albū substan
tia clarum et dyafanuz potentia subtiliatiuuz ex
siccatiuuz et aperitiuum. sapore vero aliqualit
dulce non multuz et aromaticuz. Vinuz vero odo
re abominabile grossuz turbiduz non bene defeca
tuz omnino euitari debet. Vini vero operatio nō
paruā diuersitatem accipit a loco vnde ortū ha
buit. Melius est vinum ex montibus vel planis
acceptuz a paludosis ⁊ vmbrosis locis elongatuz
Et si dū cōponitur vinuz cū aromaticitate calidi
tate ⁊ siccitate ⁊ apertione valentibus artificia
retur bonum essz. Fiat igitur vinuz cuius vsus in
estate meo iudicio conueniens erit. ℞ musti lib.
centuz florū rorismarini floꝝ saluie ana lib.5.se.
feniculi.ʒ.iii.passularuz nigraruz lib.i.se.acetose
se.cicoree ana lib.5.mellis electi lib.v.ponantur
omnia ad buliendū suo modo. Pro hyeme vero
placeret mihi vinuz hoc modo confectuz. ℞ floꝝ
sticados florū rorismarini florū saluie ana lib.i.
galange zinziberis granoruz padisi ana.ʒ.5.pas
sularum lib.5.fiat vt supra. Iterum ydromel hui
usmodi descriptionis i yeme conueniens ē. ℞ spēs
nūc ultio descriptas aque fontis electe lib. ducē
tas mellis electi lib.25.coquantur simul lento ig
ne vsq ad consumptionez octaue partis.deinde p
filtruz bene spissuz collentur. Posset etiam hic po
tus in estate esse conueniens duplicato pondere
aque reliquis remanentibus. quomodocuq tamē
siue his potibus vel vino vti libet in eo aliqui
cañ obseruēt. Prio q si ppter estum vel exerci
tia inualescat sitis et multa potus quantitas ne
cessaria sit .tunc parum de cibo assumendum est
Secundus cañ.q si vinuz limphari oporteat fi
at p quattuor horas anteq bibatur. Tertio q i
estate limphetur cum aqua decoctionis anisi et fe
niculi vel cinamomi in hyeme. In estate vero cuz
aqua simpliciter cocta vel decoctionis passularuz
vel seminuz cicoree. Quartus q non dz bibi vinū
post cenam vel prandium cuz iam transiuerit 4ª
pars hore aut media hora ad plus . quare non ē
laudandus vsus eoꝝ qui apud sōnum bibunt. tal
enim potus digestionem stomachi impedit spiri
tus rudibus permiscet vaporibus caput etiam
ventriculos cerbri et oēs neruos vaporib ⁊ sup
fluitatibus implet et laxitudinem i articulis et
dolores iuncturarū hereditare facit. Quītus
canō . Euitetis bibere vinum ieiuno stomacho.ē
enim de rebus maxime nociuis ad neruos et ad
iuncturas .et iterum non accipiatur vinum nisi
prius de cibo aliquid notabiliter sit assumptum
Trahitur eniz faciliter ad remotas partes ante
q digeratur bene et in neruis accetat et ad plu
ra nocumenta pducit. Sextus canon.q potus
vini non est conueniens post comestionem fruc
tuuz recentium et hūidoruz .facit enim eoruz a
quositatem in venas labi .quia penetrator est bo
nus. Septius canō.q si ex tempore caput le
deretur ex assumptione vini.bonum est post cibū
comedere quattuor vel sex grana mirti .maxīe e
nim conferunt ad phibendum nocumenta talia
Octauus canon.q si adhuc notabile nocumētū

ex assumpto vino perciperetur et perseuerans post ipsum illico ꝓuocandus est vomitus. vt sequē ti capitulo colligendū. De aqua vero simplici regulas non pono . quia ipsas non laudo vobis. Hec de potu dicta sufficiant.

¶ Capitulū de mensa repletionis et inanitiōis.

Quoniam itaque diligenter inmoderatam plenitudinē ciboꝝ et potuuꝫ . imo ⁊ omniuꝫ alioruꝫ humorum euitari oportet . Est enim hoc principiuꝫ omniuꝫ egritudinuꝫ materialium ¶ Euitetur g° repletio ex cibis omnib9 et maxie malas q̄litates habentibus . de quibus satis visuꝫ est. imo optimuꝫ est comedenti reliquias famis velut thesaurum conseruare sibi. tunc enim potentior est stomachi calor ad bene digerendnm . ex saturitate vero vel repletione suffocatus detinetur. In comedendo igitur sepe potuꝫ accipere et paꝝ melius est q̄ȝ raro et multum bibere . Amplius cuꝫ ventris constipatione ⁊ vniuersaliter cuiuscumque solite euacuationis retentione non est comedenduꝫ imo prius mane corpus a comunibus superfluitatibus ventris et vrine sputo et nariuꝫ mūdificationibus ⁊ leui excercicio euacuari debet. ¶ Post hec autem comedenduꝫ ita vt nulla ex potu et cibo grauitas vel fluctuatio in stomacho percipiatur vt supra tactum est. Si auteꝫ grauitateꝫ in stomacho ex cibis et potibus vel nauseam vel aliam doloris speciē euenisse contingeret . illico vomitus ꝓuocandus est . maxime eniꝫ confert egritudinibus cronicis . vt quarta primi capitulo de vomitu. Et egritudines que sunt digniores vt in eis fiat vomitus sunt cronice vt ydropisis ep̄lia melancolia lepra podagra sciatica. ideꝫ etiam scribitur secunda tertii. Amplius etiam laudaretur vobis vomitus q̄ȝtumcūque magnaꝫ aut nullaꝫ pciperetis in stomacho grauitateꝫ. quoniam cōplexio vestra est de illis q̄ non sūt suspecte ad vomitū . Unde quarta primi capitulo de iuuamēto vomitus. Et ille qnidem cui maius iuuamentum affert vomitus . est cuius cōplexio prima est colerica ⁊ est macer . Si aūt liberet ꝓuocare vomitum modus est vt accipiatur frustrum coti et supponatur oculis et ligetur adherenter cū vitta post autē digito in ore posito et titilatione facta cū eo in radice lingue vel cum pena oleo prius vncta vel sine oleo ꝓuocetur vomitus. Melius enim est taliter quam cum medicinis vomituꝫ ꝓuocare . Sunt autē canones in hoc obseruandi Primus q̄ȝ conuenientius est vomere in fine veris vel estate q̄ȝ aliis temporibus . Secundus q̄ȝ nunq̄ȝ fiat vomitus stante cōstipatione ventris. imo sep ante leniatur venter. Tertio q̄ȝ si fuerit necessarium cū medicinis ꝓuocare vomitum sunt leuiores premittende. Quartus q̄ȝ si vomitum ꝓuocare oportet in hyeme eligatur hora sexta diei vel calidior . Quintus canō. q̄ȝ ante vomitū repleatur stomachus cibis multis in substantia odore et sapore diuersis et grossis subtilibus ventosis vnctuosis dulcibus acetosis et acerbis . talibus enim fastiditus stomachus ad vomitum facilius inclinatur ¶ Cū igitur taliter fastiditus ē stomachus excercitari debet corpus . tunc eniꝫ facilius euomet . Motus enim magis facit euomere et quies minus. quarta primi capitulo de vomitu. ¶ Sextus canon. q̄ȝ post vomitum lauetur facies cū aqua rosacea ¶ Septius q̄ȝ post vomitum non fiat repletio ex cibis neque ex potibus et maxime euitanda est aqua frigida. ¶ Octauus canon q̄ȝ post vomitum quiescendum est per duas horas ante q̄ȝ cibus accipiatur ¶ Nonus canon q̄ȝ post vomituꝫ comedantur assata leuis digestionis vt sunt perdices aues minute et similia Decimus canon. q̄ȝ si post vomituꝫ remanserit in stomacho mordicatio : comedantur fercula pinguia . portetur lana infusa in oleo calido. ¶ Ultimus canon. q̄ȝ si post vomitum remanserit singultus bibatur aqua calida sepe et paulatim et prouocetur sternutatio cum tractu pulueris pipe ris p nares. ¶ De medicinis vero vomitiuis securior est hec et famosior vsitata. ℞ sirupi aceto si simplicis. ℥. ii. aque fontis. ℥. iii. zuccari albi. ℥. i detur hoc totuꝫ in potu tepidū non calidū. exsoluūt enim omnia tepida robur ventris . i. stomachi xi° terapētice. ¶ Similiter accipi potest aceti . ℥. i. aque. ℥. ii. ʃ. zuccari . ℥. ʃ. et tepide bibatur . Si auteꝫ cuꝫ istis leuibus non ꝓuocaretur vomitus accipiatur hec mihi sepe experta medecina ℞ecipe succi radicum liliorum alborum olei comunis. ana. ℥. ʃ. salis gēme. ʒ. vi. aque fontis . ℥. i. bibatur tepidū. vł sumatur succi corticuꝫ radicis sambuci. ℥. i. ʃ. et tepidum bibatur . ¶ Uomitiua vero cum eleboro fienda ⁊ reliquis fortioribus omnia euitari debent. Si autem contingeret repletionem ex sanguine vł aliis humorib9 factaꝫ. ꝓuidendū est vt in secundo tractatu videbitur. Ad repletiones vero ex fecibus mucosis superfluitatibus et aquositatibus in stomacho et intestinis et viciniis partibus tollēdas laudo prius ad hec conuenientia clisteria ¶ Clistēr bonū in estate fiendū . ℞ folioꝝ violarum . M. ii. folioꝝ blete ⁊ mercurial ana. M. i. zuccari rubei. ℥. i. ʃ. salis comunis . ʒ. iii. olei. viola . ℥. ii. olei de camomilla. ℥. i. misce cum lib. i. decoctionis predictoꝝ foliorū. Aliud temperatū magis. ℞ brodii pulli lib. i. zuccari rubei. ℥. ii. vitellum vnum oui salis comunis. ʒ. ii. misce et fiat vt supra. ¶ Clistere bonū ꝓ autūno . ℞ foliorum blete. M. ii. violaꝝ mercurialis ana. M. i. zuccari rubei. ℥. i. benedicte simplicis. ʒ. ii. salis comunis. ʒ. iiii. olei oliuaꝝ . ℥. ii. fiat clistere. Aliud conueniens magis cum adsunt ventositates et eodem tēpore. ℞ folioruꝫ camomille . M. i. ʃ. folioruꝫ blete foliorū malue ana. M. i. ʃ. olei de baccis lauri. ℥. i. olei violarū zuccari rubei ana. ℥. i. ʃ. salis gēme. ʒ. i. cum lib. i. predicte decoctionis fiat clistere. Clistere bonum ꝓ hyeme. ℞ foliorum malue et blete et foliorū camomille ana. M. i. granorum anisi et feniculi ana . M. ʃ. olei de sisamo et amigdalarum dulcium ana. ℥. i. ʃ. salis gēme. ʒ. i. ʃ. misce ¶ Clistere secundum ꝓ eodem tempore cum adsunt ventositates et grauitas capitis. ℞ anisi feniculi ameos se. aneti ana. M. i. brodii pulli vel capponis vel galli antiqui quod melius est lib. i. salis nitri . ʒ. ii. olei oliuarum. ℥. ii. olei de aneto. ℥. ii. fiat clistere. Clistere bonum ꝓ tempore veris. ℞ brodii pulli lib. i. olei de camomilla olei lilioruꝫ alboꝝ ana. ℥. i. ʃ. zuccari rubei. ℥. i. vitellos ouorum duos butiri. ℥. i. salis comunis. ʒ. i. fiat vt supra. Aliud simile huic sed minus calidum. ℞ olei de sisamo olei amigdalarum dulcis ana. ℥. ii. vitellos oui nūero. ii. butiri. ℥. i. ʃ. croci. ʒ. i. ʃ. brodii pulli vel decoctionis maluarum vel violarum . lib. i.

fiat vt supra. ¶ Conferunt etiam ad minorandas materias et repletiones mēbrorū nutricationis et capitis etiam et aliarum partium electuaria q̄pl'ria ab auctoribus hinc inde tradita. vt electuarium de ligno aloes descriptione Auicene quinto canonis suma pria. Item electuarium de piperibus acceptum a Galieno in secret' ad omentetum descriptione secunda. p Albucase religioso vidi ibi magnas laudes eius. et est mihi domestica medicina. Item cōfectio dyamusci descriptiōe Auicene quinto canonis suma pria. vl' Mesue in ātidotario distictione pria. Item cōfectio aromatici ro. descriptioue Gabrielis a Mesue ibidem Item descriptio tragee serenitati vr̄e transmisse que talis. ℞ ligni aloes. ʒ. ii. liquiritie et succi eius anisi ana. ʒ. i. ß. violarum rosarū sandalorum amborū ana. ʒ. ii. macis galange nucis muscate folii ameos granorū padili ana. ʒ. ß. cinamomi electi. ʒ. ii. se. basiliconis. ʒ. i. ß. margaritarum contritarū sicut alcohol. ʒ. i. ß. foliorū auri numero. x. zuccari albissimi duplum pondus omnium. de hac accipi potest semper ante cibum. ʒ. i. ß. et post cibū. ʒ. i. Ad hanc etiam intentionem confert electuarium serenitati vr̄e transmissum. cuius descriptio ē tal' et accipiatur ex eo coclear medium per duas horas ante diem omni septimana ter et dormiat super eo. ℞ florū sgnanti spice ameos galange cinamomi cimini ana. ʒ. ii. ß. masticis feniculi anisi piperis nigri et longi calamenti ana. ʒ. v. folii ciperi croci assari cassie lignee se. apii gariofilorum cardamomi maioris et minoris cubebarum nucis muscate macis carpobalsami xilobalsami piretri ana. ʒ. i. ß. mellis dispumati quantum sufficit fiat electuarium ita q̄ pro lib. i. mell' ponantur specierum. ʒ. ii. ß. Itē ad eandem intentionem confert elegans mea confectio transmissa serenitati vr̄e. Cuius descriptio est talis. ℞ galange cassie lignee calami aromatici ciperi croci spice nardi gariofilorum cardamomi maioris croci costi dulcis cinamomi carpobalsami ameos assari amomi se. mirti cinami triū piperū ana. ʒ. i. masticis. ʒ. ii. piretri se. rute ana. ʒ. ß. florū ypericonis florū saluie et roris marini ana. ʒ. i. ß. zuccari al. quantum sufficit cū aqua betonice fiat confectio solida ī rotulis magnis. Conferunt enim hee descriptiones tres iuuamento magno omnibus egritudinibus de materia frigida consumendo eas et digerendo carminat ventositates capitis pectoris stomachi et omniū mēbrorū nutricationis digestionem pcurant cibum penetrare faciunt. spiritus clarificant neruos confortant et oppillationes aperiunt et examināt. descriptiones earū ex theorica medicine deduci pn̄t. ¶ Solent aūt regibus ducibus et magnis prelatis ad hec et similia cōposita adiungi mineralia. vt. Iacinctus et Smaragdus Saphirus limatura auri et similia que qualiter et quantum sint necessaria nō vitupero. nec talia multe necessitatis esse credo. ¶ Ad minorādas etiam repletiones plurima reperiunt' instrumenta materias exiccantia ab illustribus auctoribus hinc inde colecta. vt pillule de yera siplici descripte a Galieno septio terapeutice xi° capitulo. Ex quibus in septimana potest accipi. ʒ. ß. parum ante cenam aut. ʒ. i. ß. semel vel bis in mense in aurora tardando cibū per sex horas premittendo per vnā horam ante prandium absorbium ex vno

cyatho aque ordei cū. ℥. i. zuccari rub. calidum exceptum. His aūt pillul' modernores nō nulli addunt agaricum subtriplum eius. aut subq̄druplum cum eis cōponendo. vt ℞ pillularum de yera simplici. ʒ. i. agarici electi. ℈. i. secundū primū modū aut grana. xv. iuxta secundum zinziberis grana. v reformentur cum melle ros' et accipiantur vt prius Conferunt etiam ad hanc intentionem pillule alefāgīe descriptione Mesue. Ego vero serenitati vr̄e transmisi pillulas in hunc modū descriptas que caput neruos et omnium sensuum organa et mēbra nutritiua emundando confortant nec magna custodia indigent. ℞ aloes epatici electi. ℥. ii. agarici electi. ℥. ß. salis gēme. ʒ. ii. infundantur in succo maiorane. vt ab eo bene sint cooperta et expōātur soli vel conseruentur in loco calido bene vsq; ad consumptionem succi tertia vice factam. post hoc. ℞ ameos florum roris marini sticados assari nucis muscate galange ana. ℈. ß. nitri ℈. vi. masticis croci ana. ℈. viii. formentur pillule cum aqua maiorane. et de eis possunt accipi vna vl' due vel tres ante cibum et post cenam per duas horas ad libitum. Ad hanc etiam intentionem confert puluis iste de quo accipi potest. ℈. i. aut. ℈. ß. parum ante cenam. ℞ turbit electi. ʒ. ii. polipedii. ʒ. i. ß. foliculorum sene. ʒ. ii. ß. zinziberis ameos cinamomi feniculi ana. ℈. i. anisi. liquiricie ana. ʒ. ß. tartari. ʒ. i. ß. fiat puluis subtilis. Ad minorandum vero partiales repletiones capitis conferunt pillule assagaret ab Auicena descripte pria tertii capitulo de canonibus curationis capitis. et accipi possunt due vl' tres ex eis p duas horas post cenā. ¶ Inanitionem vero inmoderatam ex longa cibi abstinentia similiter a vobis euitandā consulo. ¶ Unde longa ieiunia aut fortia valde vt pane et aqua celebrata. et si pp̄ter reuerentiam legis et deuotionē approbari debeant. ipsa tamen loquendo phisice omnia uobis reprobari debent. perducerēt enim vos ad debilitatem non facile recupabilem quare dimittantur. Similiter inanitiones p oia loca inmoderate factas euitare oportet vt p nares per vomitum p vrinam per sudationem p ventrem et per emoroydas et similia loca. Hec d' repletione et inanitione dicta sufficiāt.

¶ Capitulū quartum de cōuenienti mensura ad ministrandi exercitium et quietem.

Quia in preseruatione a dispositionibus supra scriptis et earum euacuatiōe completa exercitiū non modicū videtur afferre iuuamentum. Ideo paulisp dicendum est. ¶ Premittēdo prio q̄ stante notabili dolore capitis aut iuncturarum exercitium equitandi aut peditandi non est conueniens. Patet quia ponere materias in fluxu ad maiora nocumenta inducit q̄ vtilitatem afferat. ¶ Secundo q̄ stante notabili plenitudine corporis ab exercitio iterum abstinendum est. imo quiescēdū patet vt supra. ¶ Tertio q̄ mensura exercitii tanta debet esse vt hominem perducat' ad lassitudinem exclusiue. ¶ Quarto q̄ cum contingeret propter exercitium lassitudo abstinendū ē ab eo iuxta illud famosū. In omni motione corporis accid' Quinto q̄ consueta exercitia conuenientia sunt et minus nocumentum adducunt cū maiori etiam facilitate tolleranda. imo et apud debilem. iuxta illud famosū sermonē ypo. Assueti assuetos ferūt labores. ¶ Sexto q̄ secundum diuersitatem par

tius diuersificantur exercitia. Uniuersale autem exercitium omni alio melius est ieiuno corpore longo tempore mediocriter peditare aut gradarius equus equitare aut fricationem toti corpori applicare incipiendo a pedibus usque ad genua et a genibus usque ad radices coxarum a manibus usque ad humeros cum sicco panno aut manibus inferius trahendo et mediocriter mēbra cōprimendo. usque quo notabiliter rubedine participent. tales enim fricationes materias conuenienter a superiori ad inferiora et a pfundo corporis ad exteriora deducunt. De particularibus autē exercitiis transeundum. mane expulsis communibus superfluitatibus urina sputo et fecibus fieri possunt predicte fricationes. post ipsas autem caput pannis calidis mediocriter fricari oportet ut pectine pectinari si nō sentitur in eo dolor capitis. stante enim dolore capitis eius fricationes non conueniunt sed prime conuēiētiores sunt. In tali enim capitis pectinatione non debet multū caput discooptū detineri in quo non paruum errat serenitas vr̄a ut venetiis vidi. imo frequenti pannorū coopertura muniri debet. Et adhuc tempore caliditatis. cum enim in nocte caput fuerit cōuenienter ifulis bene calefactum ex eius discoopertura a matutinali vel nocturna frigiditate facile pcutitur. quare ad nocumenta multa perducit. Post autē exercitium conueniens oculis est applicari mediocrē legēdo lr̄ā. rmota nō valdē obiecta inspicere a flama ignis oculos elōgare et reliqua similium facere. Uoces aliqualiter alte subleuādo ymnos deo et psalmos cantādo pectus exercitant. Iuncture aūt exercitio sibi conuenienti fatigentur ut non supfluit. quoniā exercitium superfluum excitat podagrā et dolorē iuncturarum 22ª tertii. Neqz igr̄ laudandum est ut calige multum coxas et crura et iuncturas stringant ut est multorū alamanorum usus. Similiter etiā iuncturas genuū et pedū vl̄ ancharum longo tempore ī curuatas detinere nocet. phibet enim hoc inati caloris sanguinis et spūs debitam quantitatem ad iuncturas influere. quare cōplexio eorum debilitatur et ad dolores et ad reliqua nocumēta preparat. Unō licet deuotis frequenter consuetudo sit longo tempore flexis genibus orare quod apō theologos a pbandū est. In scolis tamen phisicorum non videtur a pbandum. imo omnino sugiendū. Forte enim verus theologus non a pbaret ea que p salute anime detremētum corporis inducunt si euitari possunt. et tu consydera. Loco autē exercitii iuncturarum conferunt fricatiōes prescripte. Item et embrocationes et fricationes cū aqua et sale aut cū oleo sali comixto super iuncturas facte. quare breuiarii quarto Serapio scripsit. Et ex eis que custodiunt hominem ne accidat ei podagra est embroca cū aqua salsa. quando funditur super duos pedes semper. Et sal iterū quando aggregatur cum oleo et fit ex eo emplastrum in pedibus vel super fricatio. Quiete aūt vtendū est maxime sup cibum et tempore lassitudinis vel debilitatis vel necessitatis dormiendi et reliquorum Hec de motu sufficiat

Capitulum quintū de conuenienti mensura sōni et vigilie.

Pro quibus premittendū prīo. q conuenientior hora dormiendi est nox q̄ dies. Naturalis enim dormitio et secundū cursū nature facta est que noctem non effugit et diem non impedit. Secundo q non est dormiendum inmediate post cibi assumptionem. imo distaut ab eo saltē per spacium duaru horarum vel vnius. 3º. q nullo modo dormiendum est discooperto existente. Quarto q q̄tum fieri potest euitari debet sōnus diurnus. In die enim dormire malum et ad malas preparans egritudines. generat enim egritudines hūectantes et reumatismos. corrumpit colorē et generat splenem laxat neruos et efficit pigritiā tertia primi doctrina secunda sūma prima capitulo nono. Quinto q eleuato capite dormiendū est. tal' enim situs caput minus ad repletionem vapor disponit. Sexto q non est resupine dormiendum. Quoniam materias ad posteriora vt ad nucham et ad neruos declinare facit. Septimo q naturalis somnus mensuram horarū vii. viii. vel. viiii. non transeat. Octauo q dormitio super ventrem digestionem roborat. sed oculis nocet. Sit ergo canō talis. quia assumpta cena vel prandio occupetur tempus in lectionibus sanctorum patrū narrationibus ystoriarum per tractationibus negociorum comunium ducatus vr̄i usque ad spatium duarum horarum. deinde subito exuto corpore lecto disponamini. Non enim laudo vt discalciando pedes. discooperiendo caput detegendo pectus et corpus reliquium itroitum lecti tardetis vt venetiis vidi. Talis enim modus corpus vestrum ad malas egritudines preparat subito. Igitur vt pretactum est lectum ingrediebetis. caput altum conuenienter decumbēdo tenere prius sup dextro latere primū sōnum occupare. Deinde super sinistro vos met reuoluere debetis. Post hec autem sup dextero retrocedendū est. si opus fuerit. Talis enim dormitio organa digestionis ad bene digerendum optime disponit. Neque sit stratus ex rebus actu vel potentia fris artificiatus. imo de molli pluma vl̄ bene carpinato cocto constructus linteolis serici vel mollibus secundū principatum vestrum decenter ornatus. musco ambra ligno aloes gariofilorum galanga nuce muscata foliis lauri mellisse mente rute decenter aromatizatus. que omnia aut ipsorum plura in loco conseruationis linteaminum et reliquorum pannorum reponi debent. et maxime puluis vel materia pomorum descriptorum supra capitulo de mensura aeris. Uigilie autem que et si ppter exiccationem quā inducunt essent pficue quia tamen multum resolnendo spiritus et humores laudabiles multum deconuenire videntur euitande sunt. Cum igitur. viii. vel. viiii horarum spacium in die naturali conuenienter dormiendo expensum fuerit reliquo tempore vigilandū laudabilius a pbat.

Capitulum sextum de continenti mensura accidentium anime.

Uellem igitur tam dulcius moderari posse animi passiones vestre q̄ diligentius optare. Quis enim est qui phisica idustria qui ornato sermone qui acuratissima dilectione accidentia animi principum metiri posset. nunc enim et frequenter eis tristicia et frequentius q̄ dulcia q̄ delectabilia ex nouis huius fragilis mundi casibus ēarrata et ptractata porriguntur. at quia q̄tum potui phisicorum industria diligenter ispicere ex passionibus

animi quandoque motus fiunt repentini in humoribus et spiritibus de centro ad circumferentiam vt iam in forti risu vel gaudio tales euitari debent. Secundo quod motus etiam oppositi repentine facti vt in timore forti verecundia et similes euitari debent 3° quod accidentia anime tantum metiri oportet cum scrutinio rationis vt eorum excellentia motus iam dictos prohibere possit. ¶ Neque igitur consiliantes non secretarii neque familiares historias aut noua magne tristitie inductiua principibus debent explicare. nec cum percipient eos mediocriter in intelligenda dispositos contenta mente excercitatos experientia et doctrina rerum mundanarum attractos et eruditos. et maxime cum contigerit eos esse egritudinibus doloribus et similibus corpus affligentibus impeditos. Et licet pluries illustrium sententia de coitu sermonem faciat quandoque super capitulo de excercitio propter agitationem corporis et motum. quo excercitantur humana corpora cum sua miseria delitiam illam affectantia. Similiter et alii sub capitulo inanitionis ipsum reposuerunt propter euacuationem laudabilis materie in coytu necessariam. Mihi autem placuit sub accidentibus anime colocare propter affectionem. et propter delitiam magnam que sequitur ad ipsum. Neque igitur multus affectandus est coytus. imo neque cocundum est. Effeminat enim superfluus visus coytus et exanimat corpus. et nihil est quod magis Ischias. i. ancharum dolores et incurabiles egritudines humano corpori irradicet. Nunquam igitur ad coytum accedendum nisi cum incitatione a natura intrinsecus absque exteriori inuitatione prouocatur corpus. Tunc enim si fuerit prima digestio completa cum secunda quod videtur esse tempus aurore in diebus hyemis et hore none vel decime in diebus estatis. ad ipsum iam irritante natura exequendum transiri potest bis in ebdomoda aut ter ad plus eius actum expediendo non magna concussione in ipsum elaborando sed suaui motu corporis eius delitiam acquirendo. et post eius tempus in dormitione occupandum est. et post illud ab excercitio saltem forti abstinere oportet. Et cibis conuenientibus cum mensura rationis acceptis oportet nutriri corpus. Hec de tractatu primo. ¶

Declarato igitur regie penes sex res non naturales pro correctione male complexionis frigide et humide cerebri et accidentium sequentium ad ipsam quod obseruandum est per illustrissimum prefatum principem tanquam principium curationis illorum accidentium. Jam restat ponere canones curationis illorum accidentium. Et cum iam in prohemiali capitulo precedentis tractatus deductum fuerit omnium predictorum accidentium causam principaliter esse malam complexionem frigidam et humidam cerebri. Videtur curatiuum regimen principaliter ad ipsum dirigendum esse. post hec autem si qua haberi possunt remedia accidentibus prefati appropriata illa ordinate scribenda sunt et qualiter obseruari debeant particulariter declarandum est. ¶ Partietur igitur regimen in duo capitula vt in sequentibus nunc legendum.

¶ Tractatus secundi capitulum primum de regimine male complexionis frigide et humide cerebri.

Itaque in regimine male complexionis cerebri prefate. per quod conuenienter curari possit ab ea prefatus serenissimus princeps et ab accidentibus ipsum consequentibus. sex videntur principales intentiones obseruari debere. Prima intentio est euacuatio minoratiua materierum flegmaticarum in cerebro abundantium. et in nutritiuis membris congestarum. Secunda est digestio predictarum materierum. Quarta est membrorum mandantium rectificatio. Quinta est cerebri tanquam suscipientis membri confortatio. Sexta et vltima est materierum in cerebro fixarum et in aliis membris exiccatio. ¶ Prima igitur intentio completur per hec instrumenta materias a capite neruis pectore et membris nutritiuis educentia. ¶ Possunt autem esse instrumenta hec medicine fortes debiles. aut debiles fortes nuncupate. Prima igitur medicina fortis debilis erit attrahens materiam viscosam grossam et multe resistentie in cerebro existentem de coibus visualibus. vt ℞ pillularum de yera simplici gariči agarici electi ana. ℈. i. ʒʒ. ǵ. v. reformentur pillule vi. cum succo maiorane et exibeatur. In ipsis autem accipiendis et quocumque alio farmaco tales regule obseruari debent. ¶ Prima quod accipiantur in aurora a preassumpta cena distanter nouem horis aut saltem octo. Secunda quod sup eas dormiat per mediam horam. super farmaco vero forti completa hora dormiendum est. 3ª quod excercitium post horam predictam debet esse leue et non per leue rane vt leuis ambulatio. Quarta vt applicentur panni frequenter mediocriter calidi super toto ventre inferiori. Quinta quod non sunt fiende fricationes alique saltem fortes. Sexta quod post quinque horas ab assumptione predictarum accipiatur ℥. vi. aque ordei calide cum. ℥. ʃ. zuccari in estate. in hyeme vero tot. ℥. brodii pulli macri cum predicto zuccaro. Septima quod post assumptum brodium vel aquam non accipiatur cibus nisi transeat vna hora. ¶ Secundum vero minoratiuum comune potest esse hoc. ℞ agarici electi. ʒ. ii. aque saluie. ℥. i. ʃ. aque maiorane vel lauri. ℥. i. zinziberis. ℈. i. infundatur agaricus in predicta aqua per diem naturalem. deinde in aurora calefiat totum et coletur et exprimatur et colatura illa detur calida in potu vt supra scriptum est. ¶ 3ª vero medicina fortis debilis de mihi expertis est vt detur in potu. ℈. i. aut. ʒ. ʃ. pillularum de sarcocolla maiorum descriptione. Mesue. Si autem velis facere medicinam debilem fortem et appropriatam ad educendum flegma liquidum et mucilaginosum poteris describere taliter. ℞ sticados ysopi ana. ʒ. ʃ. puluerís hermodactillorum. ℈. iiii. masticis ʒʒ florum roris marini ana. ǵ. vi. agari. ℈. ii. turbith. ℈. i. aque saluie aque ysopi ana. ℥. i. ʃ. Puluereς omnes in fundantur simpliciter in aqua. hermodactilus vero agaricus et turbit ligenter in sindone et infundantur in ea per diem naturalem post hec autem calefiant colentur et exprimantur et cum. ℥. i. mellis rosati colati hec aqua in potu exibeatur. Secunda vero medicina huic consimilis poterit esse talis. ℞ yere simplicis. ℥. ʃ. agarici electi. ℈. i. ʒʒ. ǵ. iiii. aque saluie betonice maiorane vel lauri. ℥. i. exibeatur vt supra. Ad hanc etiam intentionem faciunt omnes diuersiones materierum a capite vt lotiones pedum cum aqua decoctionis maiorane saluie mellisse pullegii sticados calamenti foliorum lauri origani anthos et similium. similiter et ligature extremis partibus applicate vt super cauillis genibus manibus cubitis et adiutoriis ad huc etiam fricationes

super eisdem. Item etiam spatularum fricationes
cum furfuribus puluere sticados maiorane pule
gii ⁊ similium. Item ventositates sine scarificatiō
ne super spatulis facte ⁊ similia ingenia gratia
breuitatꝭ omissa. ¶ Hec de ītētione pria leuit᷑ tacta
¶ Sequitur intentio secūda digerēdi materias
Sequenti vero die post premissuʒ euacuatiuum
digeratur materia assumendo omī mãe īfrascrip
ta vel ipsorum aliquod hora nona post cibum et
dormiendo post ea horis duabus ⁊ tardādo cibū
horis quattuor saltem euitando forte exercitiū
vt currendi equitandi clamandi rixandi et irascē
di. et quinta conditio est in digestiuis obseruanda
vt totiens assumātur vt appeat rectificatio vrina
rum in colore substantia cum nube alba equali cō
iuncta in fūdo sedente. ¶ Hoꝝ igit᷑ digestiuoruʒ
primum potest esse tale descriptione coītatis. ℞
sirupi de sticados. ʒ. i. ß. aque saluie betonice ana.
ʒ. i. aque mellisse. ʒ. i. ß. misce et calidum exibeat᷑
in potu. ¶ Secunduʒ vero ⁊ incisiuū ⁊ subtiliatiuʒ
magis esse poterit hoc. ℞ oximellis cōpositi. ʒ. i.
sirupi de sticados. ʒ. ß. aquaruʒ vt supra. ¶ Terti
um vero poterit esse hoc subtiliatiuū magis abster
siuuʒ ⁊ materieruʒ difficilis eradicatōis extirpa
tiuuʒ. ℞ oximellis squillitici. ʒ. i. sirupi de ysopo
ʒ. ß. aque lauri. ʒ. i. aque maiorane. ʒ. i. misce.
¶ Quartum ⁊ melius est hoc materieruʒ flegma
ticaruʒ ⁊ viscosarum ⁊ grossaruʒ ⁊ ventositatum
in capite rectificatiuum. ℞ sirupi de calamento
ʒ. i. oximellis squillitici. ʒ. ß. aque decoctionis ma
cis. ʒ. iii. misce. Melius auteʒ preter hec omnia
⁊ magis expertuʒ est digestiuuʒ hoc compositōnis
mee. ℞ florum rorismarini floꝝ saluie mellisse
pulegii betonice ana. M. ii. herbe paralesis peuce
dani ameos assari sticados eupatorii ana. M. i.
gallāge nucis muscate granorū paradisi baccaꝝ
lauri granorum peonie ana. M. i. ß. Infundātur
omnia in libr̃. viii aque p duos dies deinde coq̄n
tur lento igne vsque ad consumptioneʒ medietatꝭ
deinde colentur cum forti expressione ⁊ colature
superaddatur zuccari lb. i. aceti squillitici. ʒ. iiii.
⁊ leui ebullitione coquantur. ⁊ in hac decoctione
bulliant hee species in sindone rare ligate. ℞ am
bre musci ana g̃. iii. amomi granoruʒ padisi radi
cuʒ peonie acori calamenti galange. ana. ℈. ß.
omnia subtiliter puluerizentur. ⁊ mixta cū pre
dictis fiat sirupus longus de quo assumantur. ʒ.
. v. vt supra. placebit enim inter cetera rectificat
enim cerebruʒ digerit materias in eo abundan-
tes. soluit ventositates confortat organa sensuuʒ
omnium interiorū ⁊ exteriorum. ⁊ principaliter
cum ipso sepe auditus nocumenta remoui. ¶ Hec
de intentione secunda. ¶ Tertiaʒ aūt intentioneʒ
complent eradicantia materias iam digestas. de
quoꝝ numero elegantiores sunt pillule de sarco
colla iam pretacte. dando ex eis. a. ʒ. ß. vsque ad
. ℈. ii. et non transcendens dosim quia fortes sunt
Item pillule de yera composita descriptione Aui
cene 5° cananis. Bonum etiaʒ solutiuuʒ et secuꝝ
inueni hoc. ℞ pulueris arthāite hermodactiloꝝ
agarici ana. ℈. ß. turbit. ℈. i. partes. ii. zinziberis
anisi macis dauci ameos ana. g̃. ii. formentur pil
lule cum succo maiorane vel saluie. ⁊ totum exi-
beatur in potu. ¶ Aliud vero eradicatiuum bo
num secuꝝ et liquidum poterit esse hoc. ℞ yere si
plicis. ʒ. ß. agarici electi. ℈. i. zinziberis. g̃. iii. mis

te et dentur in potu cum decoctione macis cala
menti vł alterius capitalis. Fortiora āt scribere
non curaui cuʒ multa sint. sed non ita secura ¶
Quartā intentionem complent omnia instrumen
ta rectificantia cor. qđ frequenter in serenissimo
principe leditur ventositate iectigationem in ip
so faciente. similiter rectificantia stomachum hūi
dū multarū ventositatuʒ et tarde digestionis in
prefato principe existentꝭ. ¶ Amplius etiam con-
fortantia epar in quo facile corrumpitur ¶ kilus
ex indigestione in ipso ꝓpter frigiditatem et ali
quando ꝓpter caliditateʒ adustiuam in eo a for
tibus exercitiis et passionibus predictis mēbris
poterunt esse plura. vt troci. de camphora descri
pti nono Almansoris cum aqua cicoree ad cali-
ditatē epatis vł acetose ad caliditatem stomachi
et cordis vel cum aqua absinthii ad frigiditatem
omnium predictorū. Item electuariū dyamuscuʒ
in nono Almanß ad causaʒ frigidā cū aqua de-
coctionis ligni aloes aut similiū. Itē electuariuʒ
de ligno aloes in precedenti tractatu ⁊ tertio ca
pitulo descriptuʒ. Item sirupus iste mirabilis iu
uamenti ad dispositiones pectoris stomachi epa
tis pulmonis splenis et consimiliuʒ. ℞ cepe squil
le minutim incise lib. i. se. feniculi anisi petroseli-
ni piretri ysopi seminis ozimi gariofił. costi assa
ri ana. ʒ. ß. se. apii pipis cimini ana. ʒ. vi. dauci a
meos leuistici rauseni cordumeni ana. ʒ. ii. folio
rū ozimi gariofił. ʒ. vi. aceti lib. ii. ß. mellis lib
. ii. sape. lib. ii. ß. Terant᷑ omnes medicine et infun
dantur in aceto predicto per dies tres coquant᷑
cum predicto aceto vsq; ad consumptioneʒ medie
tatis. ⁊ tunc sup effundatur sapa vsqʒ ad consūp
tionem medietatis. deinde colentur et fortiter ex
primantur. et cū fuerit infrigidatum totū sup
addatur mel. deinde coquatur vsq; ad spissitudīeʒ
De hoc igit᷑ recipiantur in potu. ʒ. ii. ß. cum tri
bus. ʒ. aque buglosse. ¶ Rectificantia vō lapsum
caliduꝫ mēbroꝝ predictorum esse possunt. sic tro
cisci de camphora descriptione Mesue ⁊ Auice-
ne 5° canonis. Iteʒ trocis. de violis descriptione
Nicolai. Itē sirupus ros. sirupus acetositatis ci-
ri. sirupus de berberis sirupus de ribes. Item cō
posituʒ bonū. ℞ violarum rosaꝝ se. endiuie lactu
ce sandalorum alboꝝ et rubeoꝝ spodii sumach ber
beris se. acetose scariole. ossis de corde cerui ana
. ʒ. ß. aque buglosse. aque cicoree. aque mente ana
lib. ii. croci anthos macis se. basiliconis ana. ʒ. ß.
Infundantur omnia per tres dies. deinde coquā
tur vsq; ad consumptionem duarum partiū pre
dictaꝝ aquaꝝ. post hec aūt colentur et fortiter
exprimantur et colature addantur vini granato
rum sirupi acetositatis citri ana lib. ß. zuccari al
bi lib. ii. ß. deinde coquantur et aromatizentur
cuʒ puluere. ʒ. i. spodii. et. ℈. ß. camphore et dent᷑
ex eo in potu. ʒ. ii. cum. ʒ. ii. aque buglosse. Ad hāc
etiam intentionem conferunt saccellationes vncti
ones linitiones embroce emplastra epithimata et
reliqua similia de quibus non curaui ꝓ fastidiuʒ
applicationis eaꝝ. et quia ex pretactis facile cō
poni possunt et considera. ¶ Quinta vero inten
tio supra premissa cōpleri potest per ea que tac
ta sunt in intentione precedenti ¶ Item et meli
us per omnia que tacta sunt super tractatu pri
mo ca° 3° de electuariis confectionibus trageis
puluribus et reliquis ibi videndum. ¶ Ad quā

etiã intentionẽ magnifice confert vnũs tyriace maioris metridati. Domestica autẽ magis sunt electuarium dyanthos et letificans ¶ Almansoris ⁊ multa talium que scribere non vidi opus. cuz sufficiant ea que supra tacta sunt. ¶ Ultimam intentionez complẽt omnia faciliter superius tacta 3° capitulo° primi tractatus. Itẽ gargarismata collutiões caputpurgia sternutatoria ablutiones et pulueres capiti supaspsi. Gargarisma bonuz post premissas euacuationes poterit esse tale. ℞ aque decoctionis maiorane. ⁊ ℥℥. ℥. iii. oximellis squillitici. ℥. i. ʃ. misce et ex ipso cal'o fiat gargarisma. Secundum poterit esse ex decoctione rute sticados pulegii calamenti betonice ⁊ arthanite. Tertium et melius enim predicto est hoc. ℞ radicum arthanite ysopi calamenti folii ameos pulegii sticados ana. ʒ. ʃ. piretri. ʒ. i. yreos. ℈. iiii. aque fontis lib. iii. mellis dispumati lib. i. coquantur omnia simul et° de hoc cal'o ieiuno stomacho in mane et vespe fiat gargarisma. ex hoc etiaz potest fieri collu° absq; excercitio gargaleonis. Masticatorium comune potest esse masticare cerã frustrũ ligni corii glutinis et masticis. Meliora autem masticatoria. licet non ita delectabilia sũt vt masticatio yreos arthanite corticis agarici galange granorum padisi et plurima talium. ¶ Caputpurgium aũt optimũ ex aqua maiorane calida cum zuccaro in ea dissoluto attracta per nares mane et vespere ore prius pleno aqua zuccarata. Itẽ attractio aq̃ mellis cuz subtriplo succi radicis blete. Itẽ attractio aque mellis cũ modico piperis ⁊ puluere' agarici similiter facta. ¶ Sternutatoria v̑o comunia sũt insuflatio pulueris piperis vel attractio eius per canulã vsq; ad rizam facta. vel ĩsuflatio pulueris elebori vl' pulueris se. vrtice aut granorum paradisi vel euapatio facta super aceto calido in quo cocta fuerunt staphisagria. ℥℥. galãga grana padisi et similia. ita q̧ vapor per nares attrahatur. ¶ De ablutionibus vero bona est ablutio cũ lixiuio facto ex aqua decoctionis maiorane rute sticados ysopi pulegii calamenti ameos baccaꝝ lauri et similiũ. Itẽ ablutio aliquando facta cum vino aromatico subtili. Item ablutio in diebus frigoris ante facta cum aqua vitis calida Ego v̑o infunderẽ soleo cinerem in aqua yris calida. et ex ea facio lauari caput cum sapone albo ĩ quo paꝝ musci et ambre fuit incorporatum. Pulueres vero capiti superaspgendi fieri possunt ex omnibus supradictis. Melius aũt quod fieri põt est superaspsio pulueris gariofiloꝝ super cõmissura sagittali. vt scripsit Auenzoar in ꝓhemio teysir. Item puluis iste. ℞ pulueris maiorane. ℥. ʃ. sticados betonice floꝝ roris marini galange ana. ʒ. ʃ. sandarace'. ʒ. ii. superaspergantur capiti vt supra

¶ Secundum capitulum scdi tractatus erit describens remedia singularia simplicia et composita remouentia accidentia sex. quoꝝ de articulata expressio facta fuit in ꝓhemio huius operis. De quoꝝ numero primũ fuit dolor capitis. duo ponantur singularia medicamina per me sepius experta. Quoꝝ primũ est. ℞ aloes epatici. ℥. i. infundatur in tribus. ℥. succi cauliuz. et exponatur soli. vsq; ad consumptionem succi. ⁊ ita fiat bis. deinde ex eo fiant pillule ex vna. ʒ. vi. de quibus accipiantur vna vel due per duas horas post cenam et mirabili iuuamento conferunt vt expiri potest. Secundum est locale exterius applicandũ hoc. s. ℞ foliorum rute recentis. M. iiii. foliorũ artemisie. M. i. ʃ. foliorum solatri. M. i. foliorum betonice. M. iii. croci. ʒ. i. sal' comestibilis. ℥. ʃ. terãtur omnia simul cum albumine oui reducantur in emplastrum ex quo frons et tempora ⁊ prora capitis liniantur et remouentur dolores omnes a causa frigida facti iuuamento solẽni. ¶ Secundũ vero accidẽs malam complexionem calidaz et humidaz cerebri consequens erat conturbatio in somno corrupta pne amplius scriptura non extenditur. De his g° que expta a sapientibus ꝓnũciata sunt ẽ adamantem lapidem ãnullo ligatuz vl' colo aut alteri parti suspensum habere et sub capite dormiendo tenere. aut aliter quõlibet ꝓpe se gestare. Compositum bonum ad hanc intentionem exptũ est hoc. ℞ mirobalanoꝝ kebulorum ⁊ indorum ana lib. i. folliculoꝝ sene lib. ʃ infundantur in aqua violarum ⁊ buglosse ana lib. iii. p quĩque dies. deinde coquantur cum predicta aqua vsq; ad consumptionem medietatis. Post hec aũt predictis apponantur species iste. ℞ ambre electe. ℈. i. granoꝝ peonie et padisi amomi ameos cubebarũ florũ roris marini ana. M. i. granorum papaueris albi. ℥. i. violarum siccarum. ℥. i. croci se. aneti assari cassie lignee ana. ʒ. i. Buliãt hec oĩa cum predictis vsq; ad consumptionem medietatis remanentis. deinde cum lib. i. ʃ. zuccari albi et fiat sirupus plene coctionis. de quo per duas horas post cenam accipiantur. ℥. ii. cũ. ℥. ii. aque decoctionis macis zuccarate. ¶ Tertium aũt accidens. s. corruptio in sensibus interioribus remoueri põt cum his que posita sunt in primo tractatu capitulo tertio et in secundo tractatu. vbi de confortantibus cerebrũ et de exiccantibus materias in ipso visum est. Ego aũt experientia certa scio. q̧ masticatio hoꝝ trociscoꝝ facta stomacho ieiuno omnium sensuum interiorum operationem sollẽniter rectificat. ℞ agarici electi. ℥. ʃ. musci ambre ana ℈. ʃ. cubebarum ligni aloes ana. ℈. i. infundanẽ omnia in aqua sublimationis radicis yris vsque ad exiccationem aque. deinde formentur trocisci et exicentur in sole et fiat vt supra. Ad hanc intentionem valet anacardina confectio. de qua omni septimana bis accipiatur in mane. ʒ. ʃ. cuz modico vini maluatici calidi et quiescat post quattuor horis. Valet etiam ad hanc dyamuscus dyambra confectio de iacinto sotira et similia ab auctoribus hinc inde colecta. ¶ Quartum vero accidẽs erat nocumentum diminutionis aut corruptionis in organo auditus eueniens. cuius quidez correctio duobus cõpleri potest instrumentis. Primũ ẽ. ℞ olei amigdalarũ amaraꝝ. ℥. iiii. succi raffani qui comeditur. ℥. vi. pulueris musci electi. ʒ. ʃ. Buliant omnia simul in fiala bene obturata suspensa in aqua buliente vsque ad euanescentiaz succi et remanente oleo instilleñ in quãlibet aurem gutte due hora eundi ad lectum. ⁊ est medicia potens. Secundum compositum est hoc. ℞ foliorũ edere recentis et muralis. M. ii. cepe quod comeditur lib. ʃ. coquantur in ydromelle sufficienter. deinde terantur vltimate in mortario et de hoc calo bis vel ter in septimana post premissas euacuationes et purgationes emplastrentur aures fora mis tamẽ prius cũ sidone coopto. aut fiat auriuz

euaporatio cum aqua decoctionis .ʒ.ſ.euforbii
et quattuor.ʒ.maiorane ¶ Quintum vero acci
dens vt defluxus materierum a capite et ad pec
tus remouentur per diuertentia que superius in
hoc tractatu in prima intentione sunt tacta .et se
cunda similiter per confortantia et exiccantia.¶
Compositum bonuꝫ ad illud. ℞ laudani purissi
mi.ʒ.i.nigelle.ʒ.i.ſ.ambre musci ana grana.iii.
torrefiant omnia sup patella ferrea et ligentur ī
sindone et sepe odorentur.¶ Secundū ad illud et
conueniens est.℞ turis.ʒ.ſ sandarace.ʒ.ſ.macis
.ʒ.i.puluerizentur omnia subtiliter de puluerꝰ hoc
super aspgatur prora capitis hora dormitionis
et optime confert .Tertium ad illud est composi-
tum hoc.℞ sandarace.ʒ.ſ.turis gūmosi masticis
rasurꝰ eboris amomi florū rorisꝰ marini cubebarū
baccaꝝ lauri ana.ʒ.i.aluminis crudi vitrioli ana
.℈.i.saponis solidi .ʒ.ii.ſ.fiant trocisci ponderis
.ʒ.ii.cū quibus et lixiuio calido fiat capitis ablu
tio in septimana semel ⁊ omnes catarrizantes
materias et flegmata in capite stantia consumunt.
Sextum vero accidens.s.debilitas in articulis fe
re omnibus et maxime inferioribus remouetur
per regimen suprascriptum per euacutiones con
fortatiōes et exiccatiōes. Et sumope prouidendum
est vt post euacuationes serenitas vr̄a exponat se
balneis sulfureis in quibus moram saltem.viii.di
erum vel .x. contrahat corpus omni die ab an-
chis vsqꝫ ad plantas pedū in tales aquas infundē
do et cum eorum luto articulos omnes diligen-
ter confricando. Rarius vero totum corpus in e
is infundendo .quod tamen omni die tertia fieri
potest. Et sic in iuncturis fortitudo diuina gr̄a cō
cedenda acquiretur et soliditas. Hec sunt serenis
sime princeps que de regimine vr̄o et canone cu-
rationis dispositionum premissarū cum solerti cō
syderatione ex illustrium auctorum sententiis et
experientia quottidiana accipere potui .Que om
nia in salutem vr̄aꝫ ille sūmus et clementissimus
saluator dirigat.q cuncta nutu suo gubernat amē.

¶ Consilium de dolorꝰ grauatiuo capitꝭ per essentiā
a materia frigida et humida cum debilitate vi-
sus sibillo in auribus.et reumate ad nares īterdū
pectus descendente cum tussi. dolore extensiuo
stomachi et cum dolore cōpressiuo ventris inferi
oris.

Nec laudabile mansuetum et ge-
nerosum excercitiuꝫ otiose quietis
argumentis molestari possit.et
ne etiam ego ferree mentis et ab
omni mansuetudine elongate acu
leis detestari possim decreui potius voluibus sa
pientium in contemplationibus phisicis laoribꝫ
ingentibus tempus expendere.q̄ꝫ q mihi quiete
blādiēs ab opere tante nobilitatis et vtilitatis d̄
sistam. Quid enim viro preclaro sublimius quid
ve comodius indigentibus et quid fructuosuꝫ ma
gis q̄ꝫ languentibus opem afferre congruam .et
maxime his qui valitudinibus ingentibus lōgo
tempore afflicti sunt .et ꝓprie magis illis qui cō
templationi in operibus diuini cultus sūma cum
affectione intenti sunt. Ea pp si cui pia atqꝫ man-
sueta affectione condolendum est.⁊ non minus aux
liandum maxime reor id tribuendum esse viro
huic imo vni de cultoribus sacre sancte fidei feruē
tissimo animo laboranti.d.domino episcopo fri
sigiensi .Est enim huius viri uiuendi modus tan
ta mansuetudine tātūque deuota caritate et mo
ruꝫ venustate ornatissimus .q nedum ego sed q
libet animi q̄ꝫtumcumqꝫ durissimi cōpos moueri
debere.¶ Ego itaque vt necessitatibus huius viri
opere fructuosa magis q̄ꝫ sermonum ornatu com
placere possim. Prio enunciabo valitudines et e
arum accidentia.quibus ipse molestatur a capite
initium faciens.deinde ad alia descendendo mē-
bra insup aliquid phisice contemplationis aditiā
quo valitudines eius varietates et earum cause
cognosci possint. Tandem istis adicientur auxilia
secundum oportunitatem .Primū itaque mēbro
ruꝫ omniuꝫ est caput in quo grauatiuum perci-
pit dolorem et maxime tēpore declinationis eius
.i. incuruationis ¶ Secundum vero mēbrorū ca
pitis est organum visus.quod est totus oculus vel
ambo oculi.⁊ dicit q visus eius est tepidus et in
terdum apparent ei res mote. Tertiuꝫ mēbrum
de partibus capitis sunt aures in quibus dicit ꝑ
cipere sibilum velud aque currentis.⁊ in eis etiā
titillationes ꝑcipit et sonus in eis presentatꝰ.ac
si aliquid in eis moueretur.¶ Et cum accidit sibi
lus fit cum destitutione virium corporis. Quar
tuꝫ est nasus per quē dicit reuma defluere quan
doque ad pectus .quandoque ad stomachum et ꝑ
tim ad dorsuꝫ.¶ Subiungit etiaꝫ q per nasum ei
us descendit flegma pspicuum .et cuꝫ per ipsū be
ne purgatur caput descendenti flegmate grosso ⁊
non bene pspicuo .bene stat. Quintum de mēbris
lesis est pectus in quo dicit supvenire tussim assū
pto zuccaro per quaꝫ tussiꝫ paꝝ aut nihil educitꝰ
illud vō quod educitur per eam tenax est et cla
rum .et dicit q in iacendo.anhelitus eius graui
or fit .et similiter in motu ꝓgressiuo. Sextuꝫ de
mēbris lesis est stomachus in quo repletionis tē
pore extensionis sequitur dolor .et similiter ī pe
ctore vel sub eo et cum ille dolor intenditur ac
cidit in toto corpore virium debilitas. Subiun
git etiam q tempore uacuitatis stomachi nausea
percipitur.que tamen assumpto cibo paꝝ conua
lescit in quo tēpore eructuationes et graues non
raro euenire solent. Ultimuꝫ mēbroruꝫ est ventꝰ
.s.inferior in quo dicit apparere nocumentuꝫ ac
si viscera constringerentur.¶ Hec in sūma est viri
huius dispositio variis et grauibus valitudinibus
et accidentibus non leuioribus complicata ⁊cet.
Sup istis itaque accidentibus contēplandum est
subtiliter fundamentuꝫ vt recti simus consilii ad
predictas dispositiones et accidentia .Accipiam
itaque mihi tria fundamenta quoꝝ verificatione
omnia predicta accidentia demrꝰ abuntur eueni
re. Primuꝫ itaque hoꝝ est.q complexio huius vi
ri vniuersalis declinat a medio per augmentum
frigiditatis et humiditatis ⁊cet. Secunduꝫ q ce
rebri complexio etiaꝫ notabiliter est frigida ⁊ hu
mida. licet amplius hūiditatis existat ī eo q̄ꝫ fri
giditatis .Tertium est q stomachus eius notabi
liter frigidus est et humidus.¶ Pria aūt ꝯ° pro
bāda sic multis motiuis declarari potest. ¶ Pri
muꝫ q corpus hoc tactu representatur frigiduꝫ
et hūiduꝫ .Secundum motiuuꝫ est quia substātia
mēbrorum eius ad mollitiem declinat notabileꝫ
sed mollities maior equali arguit frigiditatis au
gmentum . et est illius causa et econuerso etiam

frigiditas intensa est causa augmenti humidita tis. vt prima primi capitulo de complexionibus colligitur passo illo frigiditas maior q̃ debet reddit corpus frigidius q̃ oportet. Hec sūt signa a substantialiter inherentibus accepta. ¶ Tertium principale motiuū est sūptū ab operatiōe virtutis vitalis. vt pulsus eius declinat ad paruitatem tarditatem et raritatem respectu etatis eius. et similiter anhelitus. Sed hec oīa ꝓueniūt ab augmento frigiditatis vt colligendū est 10a ⁊ vndecima tertii suis locis. ⁊ secundo tegni capitulo illo. Infrigidori vero corde ⁊cet. Accipitur etiā hoc ex operationibus animalis virtutis motiue. motus enim ꝓgressiuus ⁊ omnis alis mēbrorū declinat ad tarditatem et ad debilitatem in excercitiis et in ꝑseuerantia in eis. Similiter etiam hoc deducitur ex operationibus virtutis naturalis vel vegetatiue. pp enim augmentū frigiditatis ⁊ humiditatis in toto. hic vir extēuatus et ad macedinem declinans reꝑitur ¶ Cum g° ex operationibus triū mēbrorꝫ principalium. s. cordis a quo pulsatilis originatur virtus et cerebri a quo animalis motiua dependet et epatis quod est principiū vegetatiue potentie. hoc d̄ducatur ex signis sūptis ab operationibus eorꝫ que sunt euidentiora aliis generibus signorum. vt secūda primi de signis complexionum patet manifeste esse per substantialia signa operationum eius. q̧ eius complexio vniuersalis frigida et humida.

Tertium printipale motiuū est sūptū a casibus Color enim omniū mēbrorꝫ huius viri ad albedinem declinat. amplius idē inuenitur in coloribus capillorꝫ declinantibus ad albedinē leui citrinitate refractā. et iterum capillorꝫ paucitate ⁊ eorꝫ etiā lēitie ⁊ planitie. Amplius hoc declarari potest ex effusionibns matericꝫ a capite et exitus materiei aquose et mucilaginose per palatum ⁊ ꝑ nasum et per emissionem vrinarum. quarum color est infra citrinum. ⁊ omnis talis color frigiditatis augmentum declarat secunda primi capitulo de signis vrinarum sūptis a coloribus. Et iterꝫ eius vrine tenues et aquose sunt. similiter superfluitates ventris vel stomachi sunt sputamina multa aquosa et mucilaginosa. et ventris etiam inferioris superfluitates existunt molles et discolorate ⁊ omnia talia signa sumuntur a casibus sicuti intelligenti patet. Cū g° non sint alia genera signorū q̃ ea que sumūtur a substantialiter inherentibus ab operationibus et casibus et per ea deductum sit huius viri complxionum vniuersalem ad frigiditatem et humiditatem declinare. vt ex singulis inducendo declaratum est. Patet prie conclusionis veritas q̧ cōplexio huius viri tota declinat ab equali per augmentū frigiditatis et humiditatis. que quidem conclusio vigorari potest per ea que sumūtur ab extrinsecus alterautibns. ¶ Hic enim vir ab occursu rerꝫ frigiditatem et humiditatem imprimētiuū notabiliter leditur. sicut iuuamentū recipit a calidis et siccis conuenienter applicatis. ¶ Secunda vero principalis conclusio paribus argumētis d̄duci potest. s. q̧ cerebri huius viri complexio frigida ē et humida. tangenti enim tibi omnes capitis partes representatur frigiditas vel saltem remissa caliditas cum humiditate ⁊ mollitie. ⁊ in operationibus sensuum interiorū non est iste vir valde promptus ad apprehendendū imaginandum cogitandum et rememorandū imo magis declinat ad tarditatem ī eis et etiā ē longi soni multe etiam effusiones a cerebro fiunt magis q̃ pauce. Et capillorum substantia et color et planities hoc declarare possunt. et non diligere applicationē infrigidantium et hūectantium suo capiti sic lesiōe nōbili. et ledi catarrosis defluxibus et in oculis humiditatis augmentū ⁊ ī palpebris inuiscatio mucosa. ⁊ vniuersaliter ledi a frigidis et iuuari a calidis. Hec omnia augmentum frigiditatis et humiditatis declarant ī cerebro huius viri. Et tu quidem consyderando ex predictis deducere potes dominari humiditatem super frigiditate magis q̃ econtra.

¶ Tertia vero principalis conclusio etiam intelligi potest et ex predictis verificari. s. q̧ complexio stomachi huius viri frigida est ⁊ humida. ꝓpter q̧ licet in hoc viro saluetur vt in pluribus appetitus bonitas. non tamen in eo eque bene saluatᷣ digestionis comunis vel ꝓprie ꝑfectio. non enim eque bene digerit et transmutat cibum ī chilum sicut appetit ipsum. neq̧ etiam sanguinem in ꝓpriā substantiam transmutat q̃tum esset ei oportunū. ꝓpterea quia stomachus frigidus appeter̄ bonus. digerere vero non eque aliis secūdo tegni ⁊ 13a tertii cap° de nocumento digestionis legi pōt Mollities etiam et remissa caliditas super stomachi regione percepta et paucitas carnositatis ibidem et pillulorum nuditas et gurgulationis aut rugitus ꝑseuerantia in stomacho cum eructuationibus. hec omnia augmentū frigiditatis et humiditatis in eo declarant. ⁊ tarditas digestionis vel longa mora ciborum in stomacho plane demonstrant stomachi huius viri complexionem frigidam esse et humidam. Ex quibus omnibus apparet fundamentum predictorū trium conclusionū satis aperte declaratū esse. Et quia loquor ad sapientes non curaui hic ꝑticulari s̄mone q̃tum potuissē has materias extendere longitudinē euitans. Ex hoc itaq̧ fundamento verificari possunt omnia accidentia in hoc viro apparentia que premissa fuerunt. Primo enim non ē mirabile si vir iste grauitatem habet in capite suo. Nā grauitas capitis non est aliud q̃ grauatiuus dolor eiusdem. sed talis ꝓuenire potest a mala complexione. s. a frigiditate cerebri huius viri ꝓpterea quia frigiditas et alie q̄litates sunt obiecta sensus tactus. vt patet secundo de anima ⁊ secūda primi capitulo de causis dolorū. quare frigiditas intensa in cerebro huius viri potest efficere dolorem grauatiuum. sicut enim frigiditas et alie qualitates prime sensu tactus ꝑcipi possunt ita et durities et lenitas grauitas et leuitas ꝑcipi possunt et ꝓprie quando tales sapsus presentātur cum mēbris grauitatis effectiuis. sicut cum flegmate diuersarꝫ specierum quale et quantum dominatur in cerebro huius viri quantū ad ꝑtes sensibiles eius in pāniculis neruis et similibus.

Unde ex hoc fundamento plura colligi possunt correlaria. Primū q̧ hic dolor in hoc viro māsiuus est et quasi semper affligens. ꝓbatᷣ quia cū hic dolor sit effectus pendens a mala complexiōe subito ꝑmutante et a multitudine materierum que ventosate extendunt et corpulentia sua cum pondere grauitant ⁊ cause huius doloris ī cerebro semꝑ assistant et dolor predictus ab eis depēdeat

in fieri et conseruari sequitur quod nunquam erit reperire hunc virum nisi cum nocumento predicti doloris. consequentia tenet propterea quod in effectibus a suis causis dependentibus remanentibus causis eorum necesse est effectum continue remanere. ¶ Secundum correlarium est quod hic dolor intenditur et remittitur. patet quia secundum quod intenditur frigiditas cerebri aut remittitur cum motu materierum predictarum aut quiete earum. ita necesse est accidens hoc intendi et remitti. ¶ Tertium correlarium soluit apparentiam que est in eo. videlicet quod tempore inclinationis capitis grauatur magis a dolore quam quando non inclinatur caput ¶ Huius accidentis causa multiplex est. quia quando inclinatur caput. i. ad inferiora curuatur. tunc mouentur materie motu recto deorsum magis quam prius mouerentur. sed materie magis nocent mobilitate quam quiescentes. vt patet secundo interiorum igitur etc. ¶ Secunda causa est quia in tali motu materie pluribus partibus communicantur quam quiescentes ergo sequitur quod dolor in tali incuruatione maior fiet saltem extensiue. ¶ Tertia causa est quia materie in tali motu magis profunditus inmerguntur membris sentire paratis. ergo dolor in tali motu intensior percipietur. ¶ Quarta causa est quia in tali motu materierum pars ventosatur que magis preparata est ventosationi sed in tali motu extenduntur paniculi et alia membra sensibilia magis quam quando quiescebant. ¶ Cum ergo extensio preter naturam sit species solutionis continuitatis que est secunda causa principalis doloris. bene sequitur quod dolor talis intenditur tempore incuruationis capitis quod erat deducendum ¶ Cum ergo in capite huius viri inueniantur due cause principales omnium dolorum effectiue. videlicet mala complexio fiens vel diuisa et solo communi inuitatis. non erit mirabile si iste vir semper grauatur caput suum grauitate etiam multiplicata tempore incuruationis. quod fuit primum accidens in capite huius viri existens et superius premissum. ¶ Secundum vero nocumentum huius viri est in operatione visiue potentie. Cupiens ergo intelligere causas huius poterit facile intelligere quod mala complexio cerebri frigida et humida de necessitate comunicatur oculis qui sunt membra genita ex superfluitate materie generationis cerebri. Sunt etiam cerebro propinqua situaliter vt sensus ostendit in anothomia. et tertio sunt ei propinqua per colligantiam essentialem. videlicet neruorum duorum cruciatorum qui exeunt a prora anterioris ventriculi et sunt de materia eius. Et quarto iterum quia sunt nerui satis grossi magne immo maioris concauitatis quam reperiantur in toto corpore Et quinto adhuc continuitatem habent cum cerebro per paniculos inuoluentes neruos opticos et per venas et arterias que ramificantur a venis et arteriis paniculorum cerebri. ¶ Quid igitur mirabile apparet si principale membrum quod est cerebrum notabiliter leditur a mala complexione dicta. quod etiam oculi qui sunt debilia membra et tanta propinquitate et colligantia propinquata cerebro ledi debeant ex qua debilitate accidit nocumentum tepiditatis. i. debilitatis visionis in ipso visu. Amplius et secundo confirmatur. quoniam cum in cerebro abundet flegmatica materia aquosa que facile descendere potest per concauitatem predictorum membrorum et arteriarum et venarum non est mirabile si oculi eius madefacti molles vt in pluribus et aliquando lacrimantes efficiuntur. Et rursus iterum arguitur quia talis aquositas et mucilaginosa materia vias transitus spiritus animalis ad oculum valde facile oppillare possunt. sed per negationem transitus debite quantitatis animalis spiritus accidit in visu tepiditas predicta quare etc. ¶ Et iterum quinto arguitur sic quia talis materia spiritui visibili per modum euapationis conmixta conturbat ipsum. Cum ergo animalis spiritus ingrossatus et conturbatus a virtute cristalloidis rectificari non potest. sequitur quod obiecta visibilia quorum species in cristalloide recepte sunt percipientur sub modo tepiditatis et debilitatis vel diminutionis visionis. ¶ Potest autem hec tepiditas vel debilitas visionis a te imaginari diuersimode. Primo vt obiecta visibilia non videantur a tanta distantia quanta prius solebant. Licet enim obiecta visibilia per medium extrinsecum. quod est aer exterior et per medium intraneum quod est aer etiam limitatus multiplicent species suas vsque ad organum visionis quod est cristalloides. tamen quia species ille ab organo non conuenienter dearticulantur propter debilitatem et propter defectum ex parte spiritus visibilis contingentem qui iam conturbatus est. patet quod oportebit obiecta visibilia non apprehendi nisi de propinquo. quod erat deducendum ¶ Et hanc tepiditatem intelligere potes ex parte varietatis obiectorum visibilium. vt quia ipsa non apprehendantur tante extensionis quante sunt. neque eorum colores determinati et distincti percipiantur a potentia visiua. neque etiam taliter situata secundum eleuationem et depressionem obiectorum qualiter situata sunt et sic de aliis. Et hoc totum est exprimere tepiditatem. i. debilitatem visionis ex parte distantie consuete ex parte quantitatis ex parte colorum et situationum et figurarum et integeritatis et diminutionis eorum que sunt differentie visioni attribute. vt speculandum est tertia tertii capitulo de debilitate visus et tertio de accidenti et morbo in capitulo de nocumento sensus visus et pluries alibi ¶ Et sic apparet formale tepiditatis visus et apparet que sint cause efficientes huius. quia complexionales vt frigiditas et humiditas cerebri preter naturales et complexiones cause quod videlicet oppillationes predicte et materiales cause quia subiectiue. scilicet cruciatio neruorum opticorum in qua fit visio secundum opinionem quandam aut cristalloides et spiritus animales iam visibiles facti si tenetur positio quod cristalloydes et spiritus illi formaliter sint animati. aliter autem tenendo non essent subiectum denominationis talis egritudinis. propterea quia subiectum denominationis cuiuslibet dispositionis sane neutre vel egre precise est membrum et spiritus copulatiue. Si autem teneret spiritum esse animatum tunc concederetur opinio prima. scilicet quod spiritus esset subiectum denominationis huius nocumenti visionis. propterea quia esset corporis humani uiuens particula cui accidere potest sanitas egritudo aut neutralitas et aliis partibus non. propterea quia sanitatem et egritudinem impossibile est accidere carentibus vita primo de sensu et sensato prope principium. ¶ Quod vero subiungitur secundo quod cum tali tepiditate apparent res mote etiam indiget speculatore

non leui siue teneatur appritio rerum que mouen tur in exterioribus siue i interioribus ꝛ vtrumq; horum concedi debet apud speculatores. Tenendo enim visionem fieri intus suscipiendo vt cōtra pi tagoricos pulchre ꝓbauit Ar. primo de sensu ꝛ sē sato non est difficile concedere etiam species ob iectorum visibiliuȝ q̄ mobilitantur extra multi plicare species suas per medium vsque ad cri staloidem. ¶ Et adhuc subtilius dicendo imagi nandum est. ꝙ licet obiecta que prius mouebant euanuerint vel remota sint tamen species ab eis decise prius in medium reseruate per ipsum de ferri possunt ad organum visionis predictum. Et si potentia visiua pcipiat obiectorum motus visi bilium tantos et tales et a tanta distantia et situ atione quanta de facto sunt non erit aliud q̄ assi gnare pfectionem visionis. Si aūt obiectoruȝ mo tus pcipiantur sub maiori velocitate tarditate distantia et situatione q̄ de facto sit. patet ꝙ hoc erit assignare nocumentum in operatione poten tie visiue. Si aūt contingat i cerebro generari ꝛ in oculo multiplicari vapores et ventositates que conmisceantur spiritui visibili. tunc patet ꝙ vapo res ab intus in medium exterius ꝓpulsi et spūs et cum eis in aerem sigillabunt idolum sue simili tudinis. Cum g° aer transmutatus erit ab eis p multiplicationeȝ iterū specierum a predictis per mediuȝ deferetur ad cristaloydem. Cū g° potētia non exeat in actum nisi secundum ꝙ inmutabit ab obiectis et instrumentis qui sunt spūs. patet ꝙ potentia visiua dilludetur et decipietur in appre hensione obiectorum apparentium exterius que tamen de facto non sunt ibi. et hoc est formale no cumentum visionis qđ corruptio nominatur. ¶ Quare non inmerito hec dispositio a quibusdam antiquorum delusio visionis nominata est. Colli ge igitur q̄ pulchre potes intelligere nocumentuȝ tepiditatis visionis ex apparitione reruȝ que mo uentur aut mote fuerunt. quod tamen totū mi nime conuenienter cape potes nisi peritus in na turali scientia. et in speculabilibus theorice medi cine. et tu superadde istis vt libet ꝛcet sequitur.

Tertium nocumentum in superioribus premissuȝ quo molestatur hic prelatus. videlicet sibillus et reliqua nocumenta aurium absq; anxietate mlta intelligi potest cum suis causis. Multitudo enim vaporum et ventositatum que generant et cōgre gantur in cerebro ꝓpter ipsius debilitateȝ a ma la complexione frigida et humida eius ꝓueniēteȝ est causa nocumentorum tante varietatis in auri bus euenientium. ¶ Quis enim habet dubitare ꝙ mala cōplexio frigida et humida auribus a cere bro comunicata est causa ventosationis materie ruȝ in ipsa aure que cum fuerint eleuate a materi a terrestreitate aut acuitate participante reuer berate ad organum auditus quod est tenuissimul pāniculus superextensus ossi auris mirifice ꝛ tor tuose compositus sonituȝ in eo causant cum collisi one etiam medii intranei ipsarum auriuȝ. ꝓpter quod correlarie concluditur ¶ Primo quod a ta li materia terrestri et acuta causatur sōitus sibil lus ꝓprie dictus. ¶ Secundum correlarium ꝙ si vapor ille participans fuerit natura aquea ac tu et potentia reuerberatur ad organum predic tum in eo causabit sonitum simileȝ aeris fractioni facto a decursu aquarū. et si talis vapor cum pre dicta ventositate acuta conmisceatur. tūc causabit sonitū compositū ex sibillo et sonitu aquarum de currentiū vł collisaꝝ a littore maris vel fluuio ruȝ. Si aūt vapor ille grossitudine participaue rit in substantia sui et vehemēti impulsione fran gat aerem intraneum et reuerberet in pāniculuȝ auditus. causabit in eo sonitum consimileȝ colisiōi ventorum in aere aut reuerberationū eorum ad parietes montiuȝ siluaꝝ vel edificioruȝ. ¶ Ex quibus 4° concluditur veritas apparentie q̄ est ꝙ quibusdā hominū representantur in aurib; simul sonitus sibilli decursus aquarū et fractiōes ventorū. Patet correlariū. quia tales oportet pci pi sonitus ꝛ effectus quales reperiuntur in multi plicitate et potentia causarum efficientium. sed cō tingit causas efficientes esse cōmixtas ex ventosi tate terrestri vel acuta ꝛ ex vapore aqueo et gros so simul agitatis et agitantibus medium intrane um aurium et miringā auditus. quare correlari um verum. ¶ Et tandem igitur concluditur ꝙ in auribus egrotantium. et ꝓprie huius viri per cipitur quandoque motus aque decurrenti. et hoc totum verū est quando aquositas aliqua subtilis multiplicatur in venis et arteriis organi audit; et partium ꝓpinquarum. que aquositas decurrēs et agitata motum fluxibilitatis representat i or gano auditus. ita ꝙ hominibus apparet in eorū auribus aquositas defluere et per eas. que iteruȝ aquositas si a concauo venarum et arteriaruȝ et poris pāniculi auditus effundatur ad foramen vel concauitatem auriū non raro distillabit ad extra. et erit aquositatis defluxus ab auribus. Et ex hoc fundamento apparet itelligi posse cau sam titilationis antemisse. ¶ Cum enim aliquid ventositatis tenuis vel vaporis includitur et de tinetur in poris miringe auditus aut in venis vł arteriis. tunc cum in talibus ventositatibus insit naturaliter mobilitas et aptitudo ad exitum et ad eleuari sursum vt vie vł pori sunt clausi se quitur. ꝙ talis motus ad partes laterales et non sursum vel deorsum representabit parti bus sensibilibus similitudinem motus ad predic tas differentias pesiticnis. sed hoc est formale titilationis. igitur in auribus huius viri quando que apparent titilationes et rationabiliter ¶ Quod vō vltimo scribitur ꝙ superuenit destitu tio virium corporis cum accidit sibillus. non est credendum. ꝙ sibillus per se possit esse causa tāte debilitatis in viribus corporis euenientis. sed intelligi debet. ꝙ cum mouetur materia vel va por sibilum faciens per agitationem ipsius reso lutio fit in spiritibus et substantia cerebri ad quā sequitur debilitas in virtute substentatiua mē brorum. ita ꝙ appparcat patienti caput et mē bra cadere et detineri non posse. ¶ Similiter et accidere potest in virtute vitali ¶ ꝓpterea quia patiente cerebro nocetur etiam cor et cōsequēter vitalis virtus q̄ radicatur in eo. Et ista est causa destitutionis. i. magne debilitatis virtutis vital et substentatiue et motiue totius corporis vt pre missū est. Hec in suma est verificatio tertii nocu menti apparentis in hoc venerādo prelato. ¶ Oportet autem iterum reddere causas nocumē ti apparentis in quarto membro nocito quod est nasus ¶ . Cum ergo materie aquose et mucil laginose fuerit in cerebro congeste pp debilitatē

incitata virtus a nocumento materierū que mo te sunt spargit eas ⁊ expellit p vias expulsionis. ¶ Cum ergo nasus sit via et meatus expulsionis sup fluitatum cerebri expellitur inde flegma aquosū qd̄ est pspicuum.i.clarū reuma velut scribit .ps autem huius materiei fertur per medium ventri culū cerebri ad collatoriū qd̄ est foramen ossis basillaris in medio superioris pallati inuentum illuc ergo ꝓpulsa materia violēter impulsa p spu tum extra deducitur .nō nulla vo pars huius ma teriei ab ore descendens p tracheā arteriam in mersa pulmoni tusses efficere potest disniam asma ⁊ ortomiā ⁊ alias species difficultatis anhelitus Et si contingeret materiam acuitate pticipare vel salcedine non esset mirabile isti viro incumbe re piculum transitus ī ptisim aut ēpima ⁊ ꝓprie si materia grossior esset ad concauitatē pectoris ꝓpulsa vel defluens. Si autem materierum pars fertur ad stomachum vt sepissime contingit.tunc non est mirabile.si ab eadē materia remollōe su a cadit appetit⁹.ipse enim sic vigorat' sicco ita dbi litatur humido. Quod vero ab eadē materia di- gestionis accidat impedimentum ꝓbatione non ī diget ꝑpter ipsius frigiditatem que contrariat' calori vel calido a quo fit omnis digestio que est perfectio a ꝓprio et naturali calore methaurorū quarto. Pars aūt materierum a cerebro ꝓpulsa per venas et arterias descendent aut p poros carniformiū mēbrorū vel p neruos descendentes ab eo si retineretur in viis intermediis et in loco colatorii minatur huic viro appoplīaꝫ. Si autē ꝓpinquus pelleretur ad posteriora minatur ei a postema ī vuula et in amigdalis euenientia. et si paulo magis descenderet materia et detinere' in musculis gule piculum esset euentus quinantie sinantie aut squinantie ¶ Harū g° materierum aliqua particula si contingent' expelleretur p in- teriores cerebri ptes ad nucham minatur huic viro euentum palsis complete et ꝓprie cum ma teria' aquosa foret vel multa. Si g° materia illa a cerebro pelleretur per exteriores partes ī spa tularum musculis et spina recepta.patet ꝙ in eis efficiet dolores extensiuos aut compressiuos vel a liarum specierū secundum diuersitatē illarum materieꝝ in specie sua et in modo substantie ¶ Et si contingeret huius viri virtutem expulsiuaꝫ po tentiorē esse.tunc huic viro iminet piculum euē tus dolorū iuncturarū variarum specierum do- loris spine ancharum genuū aut pedum secundū diuersū raptuꝫ materieꝝ ad illas partes. ¶ Et ex fundamento intelligenti apparet valde facile pos se reddi causas ꝑpter quas cū euacuat' flegma p nasum grossum aut subtile iste vir melius se habꝫ patet quia sicut retentio huius flegmatis est causa incitationis virtutis ad expellendū ipsum per va rias regiones predictas.ita eūatio illius flegma tis per nasū est causa aleuiationis et securationis huius viri ab euentu predictorum accidentium et egritudinū.et tu consydera quia hoc est demō strabile a priori et aposteriori ⁊ sic apparet veri ficatio nocumentorum quarti mēbri supi us pre missi ¶ Superius positum fuit quintū mēbrum in hoc viro lesum fuisse pectus et iam in preceden tibus inmediate duobus capitulis apparuit quo modo materia diuersos raptus habens secundū partem expellebatur ad pectus et quas quales et

quantas facere poterat egritudīes.vt varias spe cies nocumenti anhelitus apostemata in pectore empimia et sic de aliis. Ex quibus facile intelligi potest quare assumpto zuccaro incitetur tussis. Hoc enim non potest esse ꝑpter aliud nisi qꝛ zuc- carū conmixtū materiebus quibus obuiat lenien do et abstergendo mobilitat eas siue fuerint infu se substantie pulmonis et canne eius siue fuerint ī viscate superficiebus concauis eorum. ¶ Cuꝫ ergo materie effunduntur ad concauitatem predictoꝝ mēbrorū necesse est virtutem moueri ad expellē duꝫ eas.ad hoc vt possit conuenienter euētatio fie ri pulmonis et cordis.stante enim presentia pre dictarū mat'ierū in trachea arteria et in caulis pulmonis nō posset ingredi ꝙtitas aeris sufficiēs ad refrigerandum . quare intenderetur calidi tas in toto pectore. Et iterū stantibus materie bus ī concauitatibus predictis non conuenienter expelli possent fumus capinosus et aer iam factus inutilis a pulmone sed per receptionē taliū fūo rum itenderetur. ¶ Amplius ⁊ tertio superexcres cēte caliditate nō nat'ali cresceret ꝑpor° colliqtōis et resolutionis aliarum materierū in pectore. i gitur fieret repletio maior ꝙ prius esset.sed si a liquanta repletio incitabat virtutem ad expulsio nem materierū replentium .g° repletio magna magis incitabit et sic apparet manifesta causa ꝙ re zuccarum assūptū incitat tussim. ¶ Contra qꝛ zuccarum tollit et sedat tussim famositate omniū auctoꝝ. Iterum temperatum existens aut tempa mento ꝓpinquū remittit caliditatē factam ī pec tore . Et tertio iterum quia lenien° tollit siccita tem pectoris. Et adhuc quarto quia ipsum abster gēdo vias anhelitus liberiores efficit .et p hec om nia videtur sedare tussim et non incitare.ergo cō cluditur contradictoriū eius quod dicebatur.s. ꝙ zuccarū incitat tussiꝫ. ¶ Ad hec omnino dicēd est prio quia zuccarū p occursū eius ad materias leniendo et abstergendo et effundendo materias in concauitatem necessario est causa tussis. Cuꝫ au tem materie predicte per tussim expulse fuerint statim cessat tussis.zuccarum g° dissoluendo et le- niendo materias est causa tussis modo predicto . Accidentaliter ergo sedat tussim in ꝙtū est cau- sa vt moueatur virtus ad expulsionē materieꝝ quibus expulsis cessat tussis. Ad motiua ergo faci le respondetur. Auctores g° voluerunt zuccarum sedare tussim preparatiue.quia preparat vel di- gerit materias vt prōpte sint ad expulsionē eaꝝ cum iam preparate sunt. ¶ Ex quibus facile in telligitur quare expelluntur materie substantia diuerse vt aquose aut mucillaginose ex quarum eductione aleuiatur pectus et anhelitus. Similit' apparet causa quare quandoqꝫ p tussim nihil aut parum educitur de materia . Illud enim contin git quia materia aut est imbibita aut est inuisca ta multum parietibus intrinsecis pulmonis. qd̄ apparet.quia illud quod educitur est tenax et vis cosum si fuerit indigestum incitat virtutem stetho matice ad sui expulsionem.si autem fuerit aliqua liter digestum acquisiuit tenacitatem.quia fuit d ductum ex aquositate ad grossitudinem substātie Materierum enim aquosarum digestio est ipsaꝝ aliquantulum ingrossatio. ¶ Quod vero scribit' quandoque in anhelitum nocumentum contingere in ꝓgressiuo motu est facile videre .motus enim

ꝓgressiuus aut calefaciendo aut spargendo vel di
uidendo materias facit eas ꝓfundari magis i cõ
cauitatibus pulmonis et mēbrorum anhelitus.
Cum g° in quiete corporis ⁊ anime materie non i
ta ꝓfundentur aut aspgantur ad plurimas angu
stas partes anhelitus. sequitur necessario aleuia
tio i anhelitu tam inspirando q̄ exspirādo. ⁊ sic ē
declaratum nocumentū quinti mēbri cū eius cau
sis varietatibus et signis quod fuerat sibi supra
premissū. ¶ Contemplanti sup predictis appere
potest verificatio nocumentorum stomachi. quis
enim dubitare debet ꝓpter malam complexionē
cerebri magnifice ledi posse stomachum et ecōvso
Nullū enim mēbrorum nostri corpis fere tantā hēt
colligantiam cum cerebro q̄tam habet stomach9
Esto enim q stomachus sit de natura neruosa. Ce
rebrum vero de medullari. non tamē tollitur ex
hoc quin stomachus magnifice colligetur cere
bro ꝓpter substantiam pānicularem pie et dure
matris. Secūdo iterū talis colligātia demōstrat
quoniam a 6° pari neruorum descēdit neruus ad os
stomachi eidē circūuolutus. ⁊ iterū reascendens
ad ipsum cerebrum. ꝓpter quod neruus reuersi
uus nominatus est. Unde enim tanq̄ a principio
descendebat ad os stomachi ab ipso ore stomachi
ascendendo reuersiuus nominatus. Et ex hoc app
et error illorum q credunt istos esse duos neruos
Est enim solus vnus neruus cuius partes omnes
continue sunt. sed continua sunt quorum extrema
sunt vnum. 6° phicorum g° ⁊cet. Propter hanc causam
infertur q non raro leditur stomachus a cerebro
per compassionem absolutam et econvso cerebrum
a stomacho. Tanta enim vtriusq3 horum mēbrorum
colligantia per predictum neruum q sensatiōe tri
sti ente in cerebro dolet nauseatur et euomit sto
machus. vt patet in cephaleis et percussionibus
capitis et econuerso vt apparet in singultu vomi
tu et doloribus oris stomachi. Nullo ergo corpeo
vel vaporeo delato a cerebro ad stomachum. nec
a stomacho ad ipsū cerebrū patiente tamen ipsorum
altero vel vtroque nocumentum est dictum p col
ligantiam absolutam prima tertii tractatu secun
do et p° capitulo quare ⁊cet. ¶ Et si tu concedis
vtrumq3 horū mēbrorum posse ledi alternatim
per colligantiam iam predictam. tunc qua opinio
ne vti potes ad negandum hec duo mēbra alter
natim noceri posse per colligantiā non absolutam
Uaria g° hec vel illa. aut vapor vel ventositas
ab vno horum mēbrorū ad alterū delegata et e
conv̄so potentior est ad nocendum q̄ simplex con
dolētia aut discrasia. ꝓpterea quia materia a'li
bi ꝓportionata nocent q̄litatib9 eorum actualib9
aut potentialibus simplicibus vel compositis cali
dis vel frigidis. et sic de aliis alterando subito
aut nocent materie suis q̄titatibus et modo sub
stantie comprimēdo conculcando grauando et
sic de aliis. sed hoc est formale compassionis vl' cō
dolentie non absolute vt prima tertii preallega
to capitulo vbi supra. Species igitur male com
plexionis material' vel inmaterial' quecūque fue
rit preternaturalis ori stomachi applicata magis
nocebit. ita q appetitus comunis vel diminuitur
aut corrumpitur aut aufferetur. ⁊ si fuerit inuenta
in ꝓfundo stomachi talis mala complexio nocebit
digestiue comuni et ꝓprie ipsius. et si tam in fun
do q̄ in ore stomachi reperiatur mala complexio
vtraque harum operationū nocebitur ita q quan
doque diminuit appetitus in tantū q saturatur
vno vl' duobus bolis. aut corrumpitur appeti
tus adeo q non appetit nisi extranea et valde cō
traria. q̄ etiā non sunt cibaria vl' potabilia. ¶ Et
quandoque in tantum inuenitur hec discrasia in
tensa q omnino eger priuatur omni appetitu. et
hec ꝓprie contingunt quando stomachus mollifi
catus lenitus et humectatus efficitur a multo a
quoso et mucilaginoso flegmate. Similiter etiam
contingit vt diminuatur operatio digestiue potē
tie taliter q non transmutet cibum nisi valde di
minute aut corrumpatur operatio eius taliter q
cibaria et potabilia transmutet i ventositates fū
osos vapores et aquosos. aut quandoque in tantū
augetur virtus digestiue nocumentum q nulla
tenus transmutatur ipse cibus a stomacho. etiam
si notabili tempore detineretur in eo. et accidit
dispositio lienterica nominata a sapientibus. ¶
Si ergo contingat hec nocumenta reperiri cum
inuentione frigiditatis in ore et fundo stomachi
et omnibus partibus eius cū multitudine sputa
minis salivalis cum nausea abhominatione et fas
tidio. significant hec omnia malā complexionem
frigidam et humidam flegmaticam. Si vero sto
machi regio tactu percipiatur calida cum siti cū
amaritudine oris incendio et amaritudine eius
et lingue rubedine cum scissione et inflamatio
ne. patet hec omnia ꝓuenire a lapsu colerico in
stomacho multiplicato. Si autem frigiditas in
stomacho percipitur cum tensione aliquanta du
ritie oris acredie paucitate sputi āt nulla emissio
ne eius cum ventositatibus et gurgulationibus
fortibus. Hec omnia lapsus melici erunt signa ꝓ
pria. Lenities autē stomachi cum caliditate in eo
multitudine salivalis humiditatis et dulcis et ac
tu calide. venarū stomachi tensione significāt do
miniū materiei sanguinee. Ex quibus hic patiēs
multa correlaria elicere potest. ¶ Primū est pp
quid quandoque dolores repente in stomacho e
ueniūt pūgitiui ⁊ mordicatiuiem quia fiunt a lap
su colerico. ¶ Secundum ꝓpter quid in hoc vi
ro multum et sepe perseuerat sitis. hec enim ab e
adem radice ꝓueniunt. ¶ Tertium ꝓpter quid
repente quandoque in hoc viro fit nausea et subū
sio in stomacho cum siti et amaritudine et cau
mate magno partibus costarum et oris stomachi
pcepto. Hec enim omnia ꝓueniunt a raptu mate
rierum colericarum ad superiora. ¶ Quartum
correlarium ꝓpter quid talia accidentia quādo
que hunc virum molestant semper indesinenter. ¶
Quintum correlariū ꝓpter quid quandoque acci
dit interpollatio in istis accidentibus et q aliquā
do affligunt et aliquando non. Hoc enim contin
git quoniam materie effuse sunt et natantes i sto
macho. Non enim tunc applicantur tunicis stoma
chi cum potentia sui nocumenti. Sicut econuerso
contingit verificari de imbibitis materiebus q̄
cum semper sint applicate passo parato pati. semp
est earum nocumentum ipsum inseperabile. Colli
gi possunt hec omnia et alia q̄plura que preter
mitto decia tercia tertii primi capitulo de egri
tudinibus stomachi. et partim capitulo de mōis
significationis egritudinis ipsius. ꝓpter quod vl
timate concluditur q non est mirabile si huic vi
ro aliquando superuenit destitutio viriū corpis

ideo ꝑpter nocumentum stomachi vehementer
colligati cerebro cordi et epati vehementer nocē
tur omnium mēbrorum principaliū operationes vi
talis et animalis motiua sensitiua et naturalis ve
getatiua. que sunt fere omnes corporis humani v
tutes a plurimis sapientū lipothomie et quando-
que vero sincopes nominate. et ꝑprie cum fue-
rint a ꝑpriate cordi. Taceo hic de casu alterius
virtutis videlicet generatiue nominate. Multis
enim hominum habentibus longam stomachi de-
bilitatem inuentum est hanc virtutē seminis ge-
neratiuam ita debilitari ꝙ priuati sunt coytu et
consequenter generatione. et hec possunt colligi 21ª
tertii capitulo de sterilitate. et tu lege ibi. Ex q
bus apparent cause nocumentorū stomachi com-
plexionalis huius viri. Timui autē hic extendere
smonem de lapsibus complexionalibus simplicib
vt oppilationibus extensionibus et consumptioni
bus stomachi que vocantur marasmodee et conse
quenter de egritudinibus cōpositis eius que ap
temose sunt. et tu superadde istis si tibi libet.
Iam vero tempus est inuestigare et reddere cau
sas nocumenti tertii mēbri et est venter inferior
in quo vir ille percipit motum ac si viscera cōtra
herentur qui motus ꝑuenire potest ꝑpter multā
stipticitatem ventris ꝑpter quā feces in colon ⁊
intestino recto multiplicantur et congregantur
que ꝑpter extensionem et grauitatem in illis in
testinis factam sunt causa contractionis aliorum
intestinorum versus ea. Secunda causa huius po
test esse multitudo ventositatum que congregate
sunt in illis intestinis. Propter gº vehementiam
doloris consequentis ad illarum ventositatum ex
tensionem sequitur tractus spirituum ⁊ humorum
versus illas partes et de circumferentia ad ꝑfun
dum corporis. ita vt percipiantur intestina illa
contrahi et comprimi. Tertia causa huius con-
tractionis posset esse apostema in aliquo illorum
intestinorū. ꝑpter qđ fieret contractio aliorum ad
apostematum locū. Quarta causa potest esse ve
hemēs et tortuosus motus a ventositatibus imer
sus in ilion intestinū. Cum ergo illud intestinum
pluribus reuolutionibus in ventre inferiori re-
uoluatur ad omnes dras positionis vt sensu in a
nothomia discernitur gº ventositates in eo vehe
menter impulse ad omnes predictas partes faciūt
tristem sensationem in diuersis partibus. Ita ꝙ
cum impellitur ventositas a dextro in sinistrum
ꝑcipit sensus tactus quasi motum intestinorum de
dextro in sinistrum latus et econuerso et de sur-
sū in deorsum et de ante et retro et econuerso.
Et quinta causa huius contractiui motus intesti
norum potest esse et sic est de facto mala complo
fiens calida vel frigida a stomacho communicata
intestinis inferioribus. quomodo enim non. cum
intestina sint omnino de essentia stomachi et eiū
continua. vt 16ª tertii primo capitulo colligendū
est. Plures causas ad verificationē huius acciden
tis adducere potuissem. sed iste sufficiant tanꝙ po
tiores. de quarum numero penultima et ꝑostrēa
non solum hanc veritatem ꝑsuadent. sed etiam de
monstrant. et tu consydera. Hec ī suma est huius
venerandi prelati ex variis accidentibus compli
cata dispositio. quorum inuestigatio et verifica
tio non cum paruo labore inuenta est et inueniri
potest et qui intelligit diiudicet. Cum gº hec
dispositiones hoc viro ꝙ maxime sint timo
rose oportet eisdem ingeniis auxiliatricis sapiē
tie medicine ꝑuideri. Pretermisso itaqꝫ regi. vi
rerum nō naturaliū qđ ad caliditatē et siccitatē nobi
liter eleuatam declinare debet huius viri egritu
dinibus ac suis accidentibus subuenire temptabo
cū quindecim instrumentis vel adiutoriis medici
nalibus conuenientibus. Quantum vero ad se
cundum oportet ī cura suarum egritudinū facer
euacuationes ī vere et in autūno a ꝑpriatas ꝙ e
runt preseruatiue eius a predictis. sic enim pro
cedendum est in cronicis egritudinibus. que fm
plurimum reuoluuntur reuolutione veris et autū
ni vt claudit in initiis ypocratis et Gal. afforismorum
6ª sermone illo. Quibuscumqꝫ flōia aut farmati
a conuenit. hos vere flomare et farmacare con
uenit. Nam comentator ibi dicit se multa corpo
ra preseruasse ab euentu talium egritudinum e
uacuādo ea in fine yemis āt principio veris et si
militer de autūno. Appinquante igitur medi
etate mensis februarii hic vir vno mane in au
rora accipiat hanc infusionem calidam. ℞ aque
eupatorii et absinthii ana. ℥. i. ʃ. aque cicoree. ℥. i.
agarici electi. ʒ. i. ʃ. hermodactil' reubarbari ana
. ℈. ii. zinziberis. ℈. ʃ. spice nardi grana sex salis
gēme ℥. i. zuccari albi. ℥. i. ʃ. penidiarum. ℥. ʃ. ca
lefiant aque et dissoluantur cum eis zuccarum et
penidie et remaneant ita per totam noctem. ī au
rora vero calefiant et exprimantur et colatura
illa actu calida tota bibatur et post ipsam dormi
at per horam vnā aut per horā. i. ʃ. et quiescat
vsque ad horam quintam sepe applicando pānos
calidos toti ventri. Cum ergo transiuerint ho
re quinqꝫ bibat scutellam vnam brodii pulli macri
⁊ post ipsum ꝑ transita hora prandeat. Mane vº
inmediate sequenti accipiatur hoc digestiuū. ℞ si
rupi đ calamēto. ℥. i. oximellis cōpositi. ℥. ʃ. aque
betonice aque mellisse ana. ℥. i. ʃ. calefiat totum ⁊
accipiatur per nouem horas post cenam tartan
do cibū horis ad minus quattuor. continuet gº ip
sum vsque ad septem dies aut totiēs vt videat v
rinas colore ⁊ substantia rectificatas et habentes
ypostasim vel sedimen in fundo album equale cō
iunctum et pyramidum. Tunc gº purgetur cū istis
pillulis. ℞ pillularum de sarcocolla denomina
tione inuenta a Mesue in capitulo de ea. pillula
rum de yera composita vel maiori ana. ʒ. ʃ. for
mentur pillule. vi. cum yeralogodion et exibeant
in aurora ꝑuatis conditionibus omnibus in mi
noratiuo precedenti descriptis. Secundum
vero principale instrumentum tale est. ꝙ fiat ei
euacuatio autūnalis. Adueniente igitur medieta
te vel fine mēsis augusti euacuetur cū istis pil
lulis. ℞ pillularum cochiarum. ℈. i. pillularum đ
agarico comuni descriptione. ℈. ii. boni ponderis
formentur pillule. vii. cum electuario rosato ⁊ ac
cipiantur hora et conditionibus in minoratiuo v
nali descriptis. Mane vero sequenti. ℞ sirupi cō
positi acetosi. ℥. i. sirupi de endiuia. ℥. ʃ. aque fūi
terre aque cicoree et saluie ana. ℥. i. misce. Et si
velis digestiuum leuius et delectabilius. ℞ aque
absinthii et fumiterre ana. ℥. i. aque eupatorii. ℥. ii
. ʃ. misce et accipiatur hora et diebus omnibus
obseruatis descriptis ī digestiuo veris. Cum gº
viderit rectificationem vrinarum in substantia
colore et contentis. tunc sequenti die euacuetur

cũ hoc potu. ℞ yeralogodion. ʒ. iii. electuari hamech. ʒ. ii. ſ. misce et totum accipiatur cum aqua feniculi calida et zuccarata. Et diligentibus euacuationem cuꝫ pillulis tunc. ℞ pillularum aurearum pillularum de sarcocolla ana. ʒ. ſ. incorporẽtur cum succo rosaꝝ et accipiãtur limitando modũ cum his que dicta sunt de euacuatione veris. Non timeat aliquis exhibere yeralogodion quia ẽ farmacũ laudabile et securum in tantum ꝙ illustres antiqui nullo fere farmaco utebãtur nisi ipõ vt legere potes quinto can. sũma prima in descriptione. Neque molestare me debet aliquis. quia ĩ digestiuo et euacuatiuo autumni posuerim medicinas colere et aduste materie eductiuas. ¶ Tales enim materie multiplicari solent in autũno ꝓpt́ reliquias impressionis estatis. ¶ Tertium instrumentum medicinale est hoc. ℞ aloes epatici electi lib. ſ. agarici electi candidi et leuissimi et a nodositatibus mundi. ℥. iii. hermodactilorum. ℥. i. turbit al. plani cãnulosi et mundati. ʒ. ſ. masticis. ʒ. i. ſ. zinziberis. ʒ. ii. sticados ysopi absinthii eupatorii scolopendrie ana. ℈. i. salis indi. ʒ. iii. succi cicoree. succi scariole et rosarum ana lib. ſ. puluerizentur omnia ꝑ se. deinde infundantur in predictis succis mediocriter calidis diligenter agitãdo et exponantur radiis solis vsq; ad succorum consumptionem sepe agitando. deinde iterum bis renouent́ succi predicti. Cum g° materia illa fuerit indurata ex ea fiant pillule cum opus fuerit de omni. ʒ. vii. de quibus omni tertia vel quarta die vnam accipiat paꝝ ante cenam secunduꝫ maiorem et minorem fluxibilitatẽ. et hoc tempore quo assumit digestiua predicta si venter non esset bene fluxibilis. ¶ Eisdem etiam pillulis vtendum est ab eo in omni tempore anni et vite sue accipiendo vnam omni quinta vl' sexta die parũ ante cenam et ꝓprie cũ ꝑceperit stomachum eius grauatum abhominationẽ habentem et ventositatibus plenum. Capite dolente g° vl' grauato reumatisante accipiat ex eis vnam per duas horas post cenam. Ego enim credo magnam parteꝫ recuperantie sanitatis eius sustentari in illis pillulis. Nam si bene considyeras virtutem simpliciuꝫ ex quibus componuntur videbis ꝙ distraheñ possum materias a capite pectore stomacho et epate et a toto predicta mẽbra confortando et ventositates resoluendo et teneat eas secretas. ¶ Quartum vero principale remedium est a quo non discedat vt celebratis iaꝫ euacuationibus predictis statim in mane deglutiat coclear vnum xilobalsami conditi et tardꝫ cibum suum ad minus horis tribus. Credo enim hoc esse potentissimum instrumentum confortandi caput pectus stomachuꝫ que principaliter in hoc viro lesa sunt et continue per mensem vnum. ¶ Quintum principale remediuꝫ est. ℞ specierum dyambre. ʒ. ii speciez electuarii de xiloaloes descripti ſ° canone suma prima. ʒ. v specierum dyacimini descriptione Nicolai in antidotario. ʒ. ii. zuccari secunde coctionis lib. ſ. granorum phisticoꝝ mundatoꝝ. ℥. iiii. infundantur phistici minutim incisi per duos dies naturales ĩ lib vna aque mente. deinde extrahantur et vltiate conterantur et coquantur cum zuccaro et lib. semis mellis rosati cum foliis conditi. Affundantur autem postea ad mortarium et incorporẽt́ secum alie species et fiat electuarium de quo comedat ⁊ deglutiat quantitatem duaꝝ. ʒ. per duas horas ante cenam et tantundem ꝑ duas horas post cenam et est optimum rectificatiuuꝫ omniuꝫ suoꝝ mẽbroꝝ. ¶ Sextum medicinale instrumentum est. ℞ specieꝝ electuarii dyanthos. ʒ. ii. specierum dyacinamomi. ʒ. i. zuccari albi lib. i. granoꝝ phisticoꝝ vt supra infusoꝝ lib mediam coquatur zuccarum cum aqua mente et fiat confectio ĩ frustulis velut pineata. De hac g° confectiõe hic prelatus venerandus sẽper post omnem cibum comedat vnum vl' duo frustra bibendo post ipsum vinum non valde fumosum. ¶ Septimũ medicinale instrumentum est hoc. ℞ ambre oriental'. ʒ. i. ligni aloes. ʒ. ii. musci. ℥. i. quia timeo fumositateꝫ eius storacis calamite spodii sandarace gariofilorum ana. ℈. ii. mellisse betonice ameos ana. ʒ. ſ. floꝝ rorismarii. ʒ. ii. zuccari albi lib. i. coquat́ zuccarum cum aqua mente et fiat confectio. Cum g° iste vir fuerit vsus confectione inmediate ante scripta per quattuordeciꝫ dies. tũc dimissa illa ꝓmutet se ad accipiendum de ista hora eadem. deinde iteꝝ de ista reuoluat se ad aliam sic continuando ꝓ maiori pte sui regiminis. ¶ Octauum medicinale instrumentum est. ℞ laudani electi aromatici et bene mollis excludentis sensibilem arenositatem. ℥. ſ. storacis calamite. ʒ. ii. ambre orientalis. ℈. i. sandarace. ʒ. i. gallaꝝ cupressi masticis coralloꝝ amboꝝ spodii ana. ℈. ii. resine electe. ʒ. vi. dissoluantur simul laudanum et resina ĩ vino antiquo et coquantur vsq; ad viscositatem bonam. omnibus g° simul incorporat| fiat cerotum latitudinis quattuor digitoꝝ ⁊ lõgitudinis tante vt coopiat principium commissure et finem eius vsq; ad laudam inclusiue. Depositis g° capilis cum nouacula hoc cerotum extensũ super pãno tincture kesmes locis predictis semper affixum conseruetur. antiqua enim reumata et cataros in pl'rimis hominum iam consumpsi. ¶ Nonuꝫ instrumentuꝫ est. vt cũ contigerit materias per motuꝫ defluxus reumatizare ad mẽbra iaꝫ preassignata factis euacuationibus per duas horas post cenaꝫ. hic dominus et pater venerandus deglutiat duas de sequentibus pillulis. ℞ coriandri preparati granoꝝ mirti cupularũ glandiũ spodii ana. ℈. i. gallaꝝ cupressi coralloꝝ amboꝝ ana. ℈. ſ. masticis. ʒ. i. ſ. cũ miua citonioꝝ formentur pillule de omni. ʒ. vi. de quibus deglutiantur due. intercipiunt eniꝫ et exiccant reuma frigiduꝫ excellenter confortando cerebrum. ¶ Decimum instrumentuꝫ est. cũ adhuc materierum fluxus a capite et sputamina multiplicata fuerint a stomacho vltra consumptiones et diuersiones quas faciunt pillule confectiões et electuaria suprascripta diuertatur materia. Primo quidem confricationibus vtrique magno pedi ante cibum per duas horas applicatis et similiter manibus magis cũ pãno aspo calido trahendo inferius vsq; quo rubeant partes. Et si vir iste non esset delicatus valdẽ conuenientissime diureterentur materie per applicationem ventosarum absq; sectione sup carnosis domesticis partibus tibiarum coxarum et sup inferioribus partibus natium et spatularuꝫ. ¶ Tertiuꝫ aũt instrumentum diuertendi optimum est vt in hoc viro vere et autumno aut salteꝫ sel' in anno ꝓuocarentur ⁊ appirẽt́ ei emoroydales vene. Non enim solum per eas defenditur corpo

ab egritudinibus melancolicis vel adbustis .& etiam a flegmaticis tam distinctis ex parte saporis q̄ modi substantie vt clauditur in sniis Galieni 5° afforismorum comento illius Emorroydas sanari antiquas.et legitur pulcre xvii tertii de iuuamentis seqntibus emorosologiam emorroydalem. ¶ Undecimū instrumentum est. ℞ ded2olibani maiorane ligni aloes folii mellisse ana.ʒ.i.macis ʒ.ii.puluerizentur omnia et ligentur in sindone arōtica ⁊ sepe odorentur.et est bonum rectificatiuū cerebri et viarum anhelitus. Iuuamenta enim mellisse collige secundo can.vbi voluit q̄ ipsa confert omnibus egritudinibus flegmaticis cerebri ⁊cetera. ¶ Duodecimū instrumentum est .℞ specierum electuarii de ligno aloes.ʒ.i.florum buglosse mellisse foliorum basiliconis iacincti smaragdi ossis d̄ corde cerui been al.et rub. croci ana.℈ ii.macis.ʒ.i. .ß. margaritarum virginearum.ʒ.ii.puluerizentur omnia per se subtilissime .deinde commisceant et conseruantur in sindone retorta arōtica saculo'ente quadrangulari et apendientur super mamilla sinistra cum capite vno super medio toracis applicato et altero versus latus transuersaliter. Terdecimū medicinale instrumentum est hoc.vt cum iste vir pcepit materias in pectore fixas que non conuenienter et cito expelluntur cum tussi tunc accipiat de hoc ellectuario.quod sepe in ore suo teneat cum lingua reuoluendo per os absque masticatione quantitatem grani fabe·et permittat distilando id quod colliquabitur in ore.hoc enim leniendo mēbra pectoris equando materias et prepando eas eductioni per sputum confert etiam aleuiando anhelitum.Cuius descriptio .℞ granorum pinearum.℥.ß. granorum sebesten numero .xx.passularum nigrarum .ʒ.vi.liquiritie rase.ʒ. .i.ß.capilli veneris.ʒ.ii.ysopi .ʒ.i.granorum fisticorum .℥.ii.infundantur grana et sebesten in aquaʒ decoctionis liquiritie per diem et noctem . deinde coquantur cum ea vsq; ad consumptionem aq̄ tunc ergo abiectis ossibus sebesten vltimate conterantur in mortario et incorporentur cum.℥.iii. penidiarum.℥.iiii.zuccari secūde coctionis et fiat electuarium vltimate conterendo. Huic enim viro necessarium esset h̄re secum de hoc electuario semper .ppter enim mutationem diuersarum qualitatum aerearum et .ppter varietatem ciborum et potuuʒ et exercitiorum mouentur et fluctuant materie que frequenter in pulmone et pectore r̄cepte pariunt accidentia valde difficilia a quibus huius electuarii vsus feliciter preseruabit ipsū. Quartūdecimū instrumentum est.℞ resine electe.℥.i.ß.laudani.ʒ.ii.ligni aloes gallie muscate ana.ʒ.i.mente balsamite gariofilate ana.ʒ.ß.macis gariofilorum ana.ʒ.i.cimini ameos carui ana.℈.i.storacis calamite.ʒ.ii.dissoluatur ⁊ coquatur gūmi cū vetusto vino potenti et cum sufficienti quantitate cere fiat cerotum bene tenax quod extensum super panno de grana sperico et bene magno.ita vt apprehendat regionem a granato vsque ad vmbilicum et medietatem ypocundriorum potentur rectificat stomachum epar et intestina ¶ Ultimum vero instrumentū est vt si in hoc viro quandoque presentarentur vrine albe subtiles velut aqua aut serum.tunc dubitandū est de euentu doloris in renibus eius de quibus non habeo suspitōeʒ leueʒ.tunc g° fiat linimen a principio spatularum per totam spinam vsq; in finem cū hoc vnguento actu calido ter vel quatter i die supponendo pannum lineum duplicatum calidum.Unguenti compositio est hec.℞ olei de violis citrinis.℥.ii.olei liliorum al.℥.i.spodii.ʒ.i.seminis ēdiuie scariole ana.℈.ii.spice nardi.ʒ.i. violarum florum nenufaris florum eupatorii ana.℈.ii.cere albe quantum sufficit. fiat vnguentum mediocris mollitiei in cuius fine ponantur camphore gra. .v.hoc enim vnguentum defendit renes ab agitatione materierum resoluendo materias et sedando dolorem.quod totum et omnis sanitatis eius complementum concedat ei altissime mi'icordie saluator cunctipotens dominus noster Ihesus cristus ad laudes eius inmortales amen.

¶ Consilium de dolore capitis a materia flegmatica per colligantiam mēbrorum inferiorū complicato cuʒ debilitate stomachi cordis et totius corporis renum lassitudine dolorosa et matricis nocumento .

Pro nobili vero ⁊ generosa dn̄a consorte prefati spectabilis viri p:uidendum vtile vidi cum.v.remediis quibus accidentia quinq; a quibus molestatur conuenienter releuari possūt ¶ Primū itaque est capitis dolor inordinato pio do affligens ipsam . ¶ Secundum vero est stomachi debilitas i digerendo cibuʒ per quaʒ magna cibi quātitas in uentositates permutatur et flegmata. ¶ Tertium vero est cordis et totius corporis debilitas. ¶ Quartū est renū et totius spine lassitudo dolorosa. ¶ Quitum vero et ultimū est mala dispositio matricis eius .pueniēs a multitudine materierum que congeruntur in ea. ¶ Et primū quidem accidens cōtingit in capite .p colligantiam eius ad stomachum et secūdario ad matriceʒ a quibus partibus materia et vapor multus communicatur cerebro et pāniculis eius. vnde in toto capite grauatiuus et extensiuus accidit dolor. ¶ Et huic quideʒ accidenti .puideri et .puidendū omnino credo cū istis tribus remediis.Quorum primū est hoc.℞ electuarii indi.ʒ. .iii.benedicte simplicis.ʒ.iii.ß.aque sublimatōis matricarie vel arthemisie.℥.ii.ß.misceatur totum et calidū in potu detur in aurora.et tardetur cibus horis quinque ad minus . ¶ Secunduʒ vero instrumentū est sacculus iste quē calidū sepe teneat stomacho suo applicatuʒ.℞ rute camedreos camepitheos mēte absinthii ana.M.ii. agarici cimini macis ana.℥.i.gallie muscate.℥.ß. puluerizentur omnia per se et fiat sacculus magnus amplectens stomachū totuʒ et parteʒ ypocundriorū Tertiuʒ vero instrumentū est q̄ vtatur pillulis istis de quibus accipiat omni quarto sero āt 6°vnā inmediate ante cenam quarum descriptio .℞ pillularuʒ alefangiaruʒ.ʒ.i .ß.agarici coloquintide ana.ʒ.ß.salis indi.g̃.v.reformentur pillule cum miua citoniorum aromatizata.⁊cetera. ¶ Accidenti vero secundo principali.s.stomachi debilitati iaʒ bene sufficienter .puisum est per remedia supra scripta.quibus nihil aliud mihi videtur addendū nisi q̄ assuescat sepe in mane accipere rotulaʒ vnā huius confectionis.℞ specierum electuarii de ligno aloes.ʒ.i.ß.specierum electuarii de seminibꝫ .ʒ.ii.

zuccari al.℥.iiii.cũ aqua absinthii fiat confectio i
rotulis.ʒ.iii.et vtatur vt dictũ est. ¶ Tertiũ vo
accidens fuit cordis debilitas et totius corporis
pueniẽtes per compassionem non absolutam
cordi ipsius ad stomachum renes et matricem.
Et huic quidem accidenti puidendum est per re
media duo .quorũ primum.℞ doronici been al
bi et rub. ossis de corde cerui ana.ʒ.ii.seminis ba
siliconis.ʒ.i.ß.iacincti smaragdi saphiri.℈.i. ma
cis foliorum basiliconis ana.℥.ß.ligni aloes gari
ofilorum cinamomi ana.℈.ii.margaritarum el-
lectarum.ʒ.iii.puluerizentur omnia per se et con
suatur in sindone retorta et fiat sacculus am
plitudinis semissis et portetur sub mamilla sini-
stra continue adherens. ¶ Secundum vero istru
mentũ huic pposito fuiẽs ẽ electuariũ hoc.℞ spẽ
rũ electuarii d ligno aloes.ʒ.ii.specierũ electuarii
cordial' descript a Ras 9° Almans capitulo de
egritudinibus cordis.ʒ.vi.pulueris saphiri iacin
ci et smaragdi ana.℈.ß.margaritarũ.ʒ.ii. sirupi
de calamento .℥.v.zuccari albi .℥.iiii. coquantur
simul zuccarũ ⁊ sirupus vsq ad bonam glutinosi
tatem.deinde ponantur species et totum diligẽt
incorporetur cum.x. foliis auri et accipiatur ex
eo mane ante prandium per horas quattuor.℥.
.ß.deglutiendo ipsum et bibat post ipsam.℥.i.ele
cti maluatici vini ⁊c. ¶ Renum vero dispositio
ni confert hoc vnguentum de quo sepe spina eius
tota a furcula spatularum vsq ad caudam inun-
gatur calido mediocriter confricando vsque ad
finem spine et supponatur pãnus calefactus et suf
fumigatus cum puluere storacis calamite. Et est
eius descriptio.℞ olei de viol' citrinis.℥.iiii.mus
ci ambre ana.g̃.ii.rosarum spodii seminis plan-
taginis ana.ʒ.i.spice nardi costi xilobalsami et
carpobalsami ana.℈.i. cere quantũ sufficit ⁊ fiat
vnguentum mediocris glutinositatis cum modi-
co resine electe et applicetur vt d. ¶ Dispositioni
vero matricis eius que pueniẽt ab oppillatione
venarum emoroidalium a mẽbris grossis et vis
cosis in eadem multiplicatis puidendum est du
plici instrumento.Quorũ primũ est .℞ feni mẽte
assari cassie lignee aristologie rotunde calamenti
origani ameos ana.ʒ.ß.spice nardi.℥.i. mirre.ʒ.
.vi.bulliant omnia in situlis duabus aque vsque
ad consumptionem tertie partis.Et huic decoctio
ni actu calide infundatur lapis albus rotundus i
fluuiis inuentus calidus .ex fumo illius suffumi-
getur hec domina tali situatione vt matricem in
gredi possit. ¶ Secundum vero speciale remediũ
huic domine oportunum est hoc.℞.rubee tincto-
rum siseleos enule assari pulegii origani ana.ʒ.
.ß.seminis apii et petroselini anisi ana.℈.ii. spice
nardi.ʒ.ii.croci.ʒ.i.musci.℈.i.aloes isus per quat
tuor dies in succo matricarie vl' arthemisie.℥.ii.
coquatur aloes lento igne vsque ad consumptionẽ
predicte aque et incorporentur cum eo species su
prascripte per se puluerizate et fiant pillule de
omni.ʒ.vi.Accipiantur g° ex eis omni mense bis
.℈.iiii.in aurora et tardetur post eas cibus per
horas.vi. Et his obseruatis felicitatẽ sue termi
nationis habebit ad laudem dei omnipotent.

¶ Consilium de soda flegmatica pueniente p essẽ
ciale nocumentum in cerebro ⁊ p colligantiã sto
machi ad caput cum applicatione diuersorũ acci
dentiũ.s.multitudine lacrimarũ difficultate masti
cationis ⁊ nocumento dentiũ ⁊ aliis nocumentis
tristis sensationis i partibus exterioribus ⁊ inte
rioribus capitis accidentibus.Et continet sectões
tres. ¶ Sectio prima est capitulũ vnũ vificãs
essentiam dispositionis ⁊ ostendens necessitatẽ se
quelle accidentium ad ipsam ⁊ varietatis ipsorũ

Diligenter examinatis omnibus q̃
p informationẽ ex smõe ⁊ scriptu
ra cõprehẽsa sũt dispositio gene-
rosi viri domini Andree bernar
do est soda p essentiam nocumenti
in cerebro ⁊ panniculis interiori
bus et exteriori panniculo etiã comunicata.que
quidem non ita pprie est p essentiam quinetiam
per colligantiã stomachi ad caput magnifice itẽ
datur ⁊ foueatur ⁊ q2 stomachus euaporat mlti
tudinem fumorum ad caput vt paulo post vide-
bitur. ¶ Est autem materialis causa huius sode
flegmatica materia locis predictis infusa cũ pre
sentia multorũ fumorum qui fumi licet secundũ
ptem aliquam eleuentur a materia in capite con
tenta secundum tamen maiorem ptem euaporãt
a flegmatibus in stomaco contentis quorum qui
dem vaporũ pars maior tamen spirat isensibilr
p poros cranei ⁊ comissuram sagitalem pp calidi
tatem naturalem resoluentem ⁊ expellentẽ ipõs
et ppter raritatem cranei in loco bregmatis et
hanc expulsionem iuuantem .Que quidẽ omnia
facile videri possunt si diligenter ad scripta et in
formata inspiciatur. Dispositio enim ista minus
nocet tempore quietis et iuuatur ab ea .et nocet
ab exercitio.eo quia motus corporis vapationẽ
ad inferius ad caput excitat. materias etiam in
capite cõtentas euapar facit. Cũ g° icipit exerci
tium incipit nocumentum augeri adeo q caput
coopertum detineri subtiliter nocet ei .imo necesse
ẽ ipiũ discooperiri vt melius transpirare possit qd
euapat. ¶ Quod vero materia in capite continea
tur denotat nocumenti plurerantia. Et q etiam
p colligantiam se habeat hec dipositio a stoma-
cho ad caput appet eo quia tempore quo stoma-
chus non bene digerit et quando ventositates in
eo et intestinis congregantur.tunc primo efficit
hic morbus. Adhuc etiam quia post assumptionẽ
cibi alleuiatur.licet in principio aliqualiter inflã
etur caput que tamẽ inflamatio cito remouetur.
Quod autem materia huius morbi flegmatica
existat apparet ex priuatione sensationis litis ⁊ a
maritudine oris vel dulcedinis aliorum saporũ
calidas materias significantium.Et iterum fleg
ma salsũ frequenter spuit.cuius quidem salsedo
puenit ex fumo a materia colerica eleuato vel a
mixtione modice quantitatis colere cum predi-
cto flegmate.Adhuc etiam q materia flegmati-
ca sit appet ex frigiditate grauitate et reumate
ad oculos dentes et maxillam sinistram pceptas
Quod etiam iuuamentum pcipiat hic nobilis ex
mora in aere frigido et tempore anni frigido fa
cile declarari potest.licet enim morbus iste mate
rialiter sit frigidus.cum actuali tamen calidita
te sociatur.que puenit a multitudine vaporum
qui generantur in cerebro.et qui etiam effundũt
ab inferioribus partibus ad cerebrũ. ¶ Cum g°
vapores tales existunt actualiter calidi percipit

patiens inflamationem et caliditatem augmenta
tas. cum vero vapores illi resoluti sunt. cessat pre
dicte caliditatis sensatio et remanet effectus a
materia flegmatica proueniens cogens et incitãs
ipsum ad tecturam capitis cum caputeo vel bire
to. ¶ Ex quibus facile deduci potest quare iuuat
ipse ex mediocriter calefacientibus caput et noce
tur a vehementer inflamantibus et calefacienti-
bus. ¶ Mediocris enim caliditas a virtute diri
gitur melius ad materierum digestionem et expul
sionem. Fortior vero caliditas nocet magis va-
porum quantitatem augendo quam consumendo. ¶ Ex q
bus iterum facile concludi potest dispositionem
istam esse complicatam ex malitia complexionis
frigide et calide vnius potentialiter et alterius
vero accidentaliter. ¶ Tertio concludi potest qua
re nocetur a cibis et potibus calidis. ¶ Quarto
quia legumina nocent eo quia ventosa. ¶ Quinto
intelligi potest quare ex motu capitis ad diuer-
sas differentias positionis nocetur. eo quia ex tali
motu agitantur materie et euapant magis. ¶ Sex
to quare calet frons. quia fumi illi sunt huius ef-
fectus causa. ¶ Et septimo videri potest quare nõ
sudat caput. eo quia vapores illi primo insensibi
liter transpirant quam in aquositatem sudorales con
uertantur. ¶ Ex quorum etiam fũdamento facile in
telligi potest fricationem capitis esse iuuatiuam
et pectinationem. Similiter etiã intelligi potest
quod vapor materialiter ad hanc egritudinem con
ficiendam concurrat p presentiam iectigationis
in superficie cutis cõprehense. ¶ Et vltimo facile
intelligi potest iuuamentum sequi ex potu pillula
rum de mirobalanis. educunt enim materiam mi
noratiue et sua stipticitate vaporationem prohibẽt
Accidentium autẽ que sibi eueniunt reddere cau
sam non est difficile. cum enim materia multi
plicatur in capite comunicatur in profundum eius
a frigiditate continentis pte superioris eius ex
pulsa ad oculum lacrimas accidere contingit.
Cum vero non nulla eius pars pellitur ad maxil
lam prohibetur masticatio conueniens. ¶ Ex par-
te vero materiei que confert ad dentes nocumen
ta in eis contingere est necesse. ¶ Palam igitur ĩ
plicando dispositionem videri potest. quod dispositio
huius nobilis est soda. i. lesio vel offensio in mẽbris
capitis. vt in cerebro in panicul' interioribus et ĩ
exteriori et cuti' capitis et est egritudo per essen
tiam magis in predictis partibus. licet non leui
ter per colligantiam stomachi ad caput talis dis
positio foueatur et inteudatur vt supra premissũ
ẽ. Et ex hoc vltimo colligẽd est. quod cura vnius dis
positionis compleri debet ex conuenienti regimi
ne per sex res non naturales et per conuenientem
medicinarum exhibitionem vt deinceps sequit'

¶ Sectio secunda ponit' regimen huius dispo
sitionis p' conuenientem administrationem sex re
rum non naturalium. et continet capitula sex.

¶ Capitulũ primũ de regimine huius dispositio-
nis p aerem.

Igitur humectatio eius conuersatio et mora esse
debz ĩ climate regione ciuitate loco et camera ad
caliditatem mediocrem. imo et parumper a me-
diocri caliditate ad intensam eleuatis. Siccitas
vero in omnibus his debet esse caliditate intensi
or. propter quod conuersatio in stuphis siccis et si-
milibus. Loca humida loca terranea humida fri
gida et ventosa summopere euitando. iuxta quorũ
regimen etiam caput. et proprie post euacuationẽ
conuenienter calidũ conseruari debet tecturas ei
us habendo suffultas pellibus et dossibus variorum
aut de pellibus agninis et similibus.

¶ Capitulum secundum de regie ipsius per mo
tum et quietem.

De motu autem dicendum. quod motus vt nunc et
excercitia non sunt eidem conuenientia et proprie
quia assumit nocumentum ex eis. g° quiescere meli
us est ei donec materie eius egritudinis conueni
enter digerantur et euacuentur. tunc enim excer
citium sibi conuenientissimum esset ad excitandũ
caliditatem inatam. et prohibendum materierum
multiplicationem et ad consumendum et diuertẽ
dũ vapores qui cottidie ad caput effundũtur.

¶ Capitulum tertium de regimine ipsius p som
nũ et vigiliam.

Dormitio mediocris in quantitate conueniens ẽ ei
cum ipsa vigoret virtutem animalẽ et spiritus ei
dem fuientes. et faciat ad bonam digestionem ma
terierum que in capite reperiuntur et in mẽbris
inferioribus. Longa autem dormitio vt excedens
mensuram septem vel sex horarum non videtur
mihi eidem esse conueniens nisi ad oppositum p
moueret me consuetudo quam etiam corrigere
vellem interpollatis subtractionibus dormitõis
longe. Longa enim dormitio materias in ca
pite multiplicat propter attractionem earum ad
ipsum que fit ex reuocatione et vnione caloris tẽ
pore dormitionis. Reliquo autem tempore preẽ
mensuram dictam vigilare melius est ei. ¶ Debet
autem dormitio eius semper fieri capite notabi
liter eleuato et inchoari super dextro latere prio
a quo fiat permutatio ad sinistram post somnum
primũ. et ab eo iterum super dextrum latus reuo
lutio fiat. ¶ Resupinus autem decubitus omnino
non conuenit. decubitus autem super ventre ante
riori factus conueniens esset ei. et proprie quando
stomachi lesionem in appetendo digerendo et vẽ
tositates multiplicãdo percipit.

¶ Capitulum quartum de regimine huius sode
p cibos et potus.

Ciborum et potuum quantũcumque laudabilium quanto
magis contrariorum multã quantitatem omnino
euitare debet. palam est quod naturalem caliditatẽ
stomachi suffocando minorant et extingunt. Mẽ
sura igitur ciborum et potuum canonica est que
efficit non in stomacho grauitatem vel extensionẽ
fastidium nauseam abbominationem vel similia
sicut potus mensura conueniens est que in stoma
cho non natat fluctuat vel est causa rugituum. 3°
primi de regimine per cibum et potum. ¶ Neque
etiam tempore quo verus et non mendosus ĩ sur
git appetitus a cibi assumptione desistendum est.
Tollerare enim famem stomachum putridis re
plet humoribus vbi sup 2a. siue sit eo quia tempe
famis intensior facta caliditas humores aliunde
nociuos attrahat aut illos qui ĩ stomacho ĩueniũ
tur extraneet et corrumpat.

¶ Capitulum quintum de regimine eius per ac
cidentia anime.

Anime etiam accidentia sapienter moderari o
portet. licet enim aduentu melie vel incursu in
ipsam aut in iram vel indignationem cõprehẽdat

aliquando iuuamentum sequi vt retulit. hoc tamē fieri non videtur fore rationale nisi q2 tempore harū passionum ebulitione quadam in humoribꝰ facta fiat vaporum consumptio vel diminutio vel ꝓhibitio ascensionis eorū ad caput. maius tamē nocumentū ex talibus passionibus rationabilit̄ sequi decet pp ebulitionē ad quam sequitur euaporatio ⁊ extraneatio humorū ꝙ pp consumptionē ipsorum. In summa igit̄ si qua sunt anime accidētia p que fiat spūū motus de circunferētia ad cētrum que non valde repente ⁊ fortiter possunt fieri: talia iuuamentum afferunt vt predictū est sed longe melius est niti vel instare anime passionibꝰ letificantibus consolantibus ⁊ aliter animā letantibus ꝙ oppositis.

¶ Capitulum sextū de regimine qualitatū ciborū ⁊ potuū ⁊ quo° et qlit̄ sunt administrandi

Post hec autem in administratione ciborum ⁊ potuū amplius speculandū est qui: quales qualiter ⁊ quando conueniunt. si diligenter inspiciat̄ fundamentū in capitulo primo stabilitum videbit̄ consideranti ꝙ oēs cibos ⁊ potus esse mediocriter calidos amplius autem exiccatiuos apritiuos materierū ad inferiora deriuatiuos. Similiter etiā p operationem vel virtutes tertiam vel quartā stomachum ⁊ caput respicere debent tales cibi et potus omnes. Igitur vtatur pane purissimo conuenienter cocto ⁊ habente fermenti q̄titatē ampliorem ꝙ communis panis. ¶ Et si quidem quandoq; precepta fortitudine stomachi acciperetur panis oppirus. i. parum fur furaceus cōueniēs esset. ¶ Panem autem azimum antiquum humidum exustū aut non bene coctum omnino vitet. Carnibus autem vtatur pulinis vitellinis castratinis iuuenibus et non antiquis et mediocriter pinguibus Utatur etiam carnibus siluestrium aīium. vt leporum apri et similium. omnium enim animaliū carnes suū uictum longo labore venantium siue de peditantibus aut volatilibus sint. omnino cōueniunt. ¶ De his vero que elegantiora sunt aliis. sunt sicut carnes gazelli. i. caprioli vel domestici capreti. Ex volatilibus carnes fazianorum p dicum merulorum et minutarum auium aliarū quas consuetudo hr̄e victui condonauit humano. ⁊ ꝓprie carnes columborū puorū domesticorum vl̄ siluestrium qui meliores sunt. Piscium et omniū animalium in aqua degentium euitandus est vsus indicando a materiali causa egritudinis etiam a posteriori. quia nocumentum percipit ex vsu eorū Si tamen quandoque oportunum esset vti eis cōplacentia nobiliū aut ex precepto legis nr̄e. sit piscium vel similium vsus assatorum magis ꝙ elixorum. qui cum aliquibus aromatibus mediocrit̄ cōdiantur cum seminibus vel foliis vel pluribus plantarum stomachalium vl̄ capitalium vt mente feniculi petroselini maiorane betonice saluie vl̄ similium. Sint autem pisces omnes solidarū carnium et non mollium. neq; sint antiqui vel etate pua degentes. sed mediocres inter primam et secundam etates dictas. De melioribus autem sūt torrentine orade menule rombi de maritimis Lucii aut ⁊ sibi similes ↄ̄ fluuiis vel lacunis ¶ Olera autem inconuenientia eidem sunt omnia frigida et humida vt lactuca endiuia spinachia portulaca citruli cucumeres cucurbite. et peponum vsus et omnium aliorum fructuum materialiter et effectiue sanguinem aquosum generantium vitari debet. Licet enim iuuamentum aliqd̄ pcipiat ex talium olerū vel fructuū vsu. eo quia ventrem eius emolliunt et lubricant ¶ Fortius tamen nocent ei materias frigidas multiplicādo et vapores multos effundendo ad caput ⁊ ꝓprie in fructibus hoc attendi debet. Nihil enim eque vaporosum est sicut fructus 5ª tertii capitulo ↄ̄ catarro colligendum. De oleribus autem illa que conueniunt sunt sicut tacte dū de piscibus esset sermo et alie etiā similes ⁊cet. ¶ Rape vel borago q̄ multum ventose sunt. non sunt ei conuenientia. ¶ Caulibus autem aliquando vti potest. et aliis ferculis herbas recipientibus. Legumina etiā oīa dimittere debet. ꝓpter eorum vapationem. licet brodiis eorū aliquando vti possit. ¶ De his autem meliora sunt sicut cicera rubea confracta rizum far et pannicum et similia. Etiam pastiles cibos euitare oportet. et maxīe recentes. Uti vero minutellis et similibus cibis pastilibus solerti industria cū fermento laboratis et exiccatis saltem vti potest quales sunt hii qui a regione siculorum ad nos apportantur. Reliqui aūt dimittantur. ¶ De saporibus autem vti potestis aceto et agresta et suco arantiorum raro tamen. limonū aūt succus et substantia mihi placent magis ꝓpter exiccationem et aptionē quam habēt. Placet etiā mihi et ꝓprie post mundificationē sinapismi mediocris vsus. Oliue etiam mihi placent. Rape aūt condite etiam conuenientes sunt et maxime argumento sumpto a condimento earū Cortex autem arancii etiam conuenit. Cucurbita vero confecta etiam dimittenda est. Cibaria lacticinia oīa omnino fugiat. Caseus vero mediocriter exiccatꝰ et mediocriter atiquus conueniens est ei ⁊ ꝓprie post cibum etiā in condiment̄ assūptus. et si declinauerit ad aliqlem salsedinem melior erit ꝙ si fuerit dulcis vel salsedine priuatus. De confectionibus sunt sicut confectio de phisticis siue pineis. eo quia grana pini nocent stomacho tertia tertii capitulo de iuuantibus et nocentibus eidem. ¶ Etiā auellane condite placent mihi et confectio ↄ̄ aniso et cinamomo et cū. ℥. et galanga et tragea grossa et imperialis conueniunt ei ¶ Coriandri vero confecti vsus non placet ꝓpter frigiditatem eius et ꝓpter nocumentū quod infert stupefaciēdo nisi bene corrigatur. et difficile est ipsū bene corrigi ab apothecariis. Xilobalsamū vero conditū. ℥ et similia mihi bene placent. et ꝓprie mirobalanorū vsū in mane laudarē accipiendo vnum tamen dando cibū post ipsū p quq; horas. ¶ De potu aūt aque vsus multus euitari debet. ⁊ si consuetudo longa duceret ad oppositum melius esset aquam esse precoctam et paulatine ꝙ titatem eius minorari. Neque enim aliquis conuenit ei potus qui infrigidando et humectando rugitus et ventositates generando noceat stomacho Igitur potus eius sit vinum colore album vel aureum siue cerasoleū non valde nigrum substantia subtile potentia mediocriter sapor leuiter dulce non ponticum vel acre. ¶ Quantitas aūt aque commiscende sibi sit quarta aut tertia pars scdm regimen a discreta cognitione ꝓueniens ⁊cet.

¶ Sectio tertia de regimine huius sode p medicinalia continēs capitulū vnū in quo diuersa ponūt̄

instrumenta medicinalia pro cura huius dispositio nis necessaria

De regimine vero eorum que per medicinas fieri oportet videtur mihi sic procedendum esse. Primo quod omni vere et autumno convenienter purgetur evacuatione universali. caput tamen et stomachum magis respiciente. Et modus purgationis vernalis talis esse debet. Mense aprilis vel martii hora a sexta diei usque ad vigesimam terciam novi lunaris accipiat hoc minoratiuum. ℞ agarici electi.ʒ.ii.ss.℈.i.aque saluie aque mente ana.℥.ii. reubarbari electi.ʒ.ß.spice nardi.ʒ.vi. infundantur omnia simul per unam diem naturalem. deinde calefiat in aurora et convenienter exprimatur et coletur et colatura illa incorporetur cum.ʒ.vi.yere Ioali descripte 7° terapeutice capitulo de cura plenitudinis malis stomachi. et tardet cibum post assumptionem huius per sex horas premittendo post quintam horam assumptionem unius cyathi macri de pullo cum zuccaro calefacti tempore hyemis autem debilitatis percepte. Tempore vero estatis et fortitudinis stomachi loco eius accipiatur aqua ordei cum zuccaro tantundem et similiter tardetur cibus quinque horis. Continuetur ipsum octo diebus continuis. Item tempore quo assumit digestiuum si esset stipticus venter accipiat parum ante cenam unam pillulam alefanginam descriptione Mesue aut loco eius accipiat clistere hoc. ℞ decoctionis malue blete et mercurialis lib.i.ß.olei communis.℥.iiii.salis.℥.ß.zuccari rubei cassie fistule ana.ʒ.v.yere simplicis.ʒ.ii. Et si vellet uti hoc clisteri tempore caloris loco olei ponendum est olei violarum.℥.iiii.et loco yere.℥.ß.electuarii de psilio vel alterius sibi similis. Acceptandi itaque digestiui descriptio est talis. ℞ mellis rosati.℥.i.sirupi de calamento.℥.ß.aque absinthii.℥.i.ß.aque betonice saluie ana .℥.i.misce et calidum totum accipiatur. Sumpto itaque digestiuo inmediate predicto euacuetur materia cum istis pillulis. ℞ pillularum de yera maiori.℈.ii.pillularum cochiarum.℈.i.reformentur pillule.vi.cum aqua vel sirupo de ysopo et detur in aurora obseruando post eas omnia que in assumptione minoratiui supra scripti obseruari debere suprascripta sunt. Euacuatio vero tempore autumni fienda poterit esse talis. ℞ sirupi acetosi compositi.℥.i.sirupi de sticados .℥.ß.aque violarum betonice absinthii ana.℥.i. misce et accipiatur calidum et obseruetur post ipsum ea que super alio sirupo scripta sunt obseruari debere. Verum si tempore autumni perciperet plenitudinem stomachi capitis aut utriusque simul vel totum. bonum esset ante digestiuum predictum premittere minoratiuum tale. ℞ electuarii dyafiniconis.ʒ.i.electuarii indi.ʒ.ß.accipiat cum aqua saluie calefacta obseruatis his que tacta sunt in alio. Et si velis minoratiuum leuius accipere. Accipe.℈.ii. pillularum de yera composita cum.℈.ß.pillularum aurearum. Accepto itaque digestiuo predicto accipiat hoc primus eradicatiuum materierum. ℞ pillularum de yera composita.℈.ii auari ponderis reformentur pillule cum sirupo de sticados. et post eas obseruentur omnia que in primo minoratiuo scripta sunt. ¶ Celebratis itaque his euacuationibus temporaneis. procedat cum his Et primo utatur confectione hac accipiendo de ipsa.℥.ß.parum ante cenam in septimana. ℞ specierum dyamusci dulcis specierum dyambre ana.ʒ.i.specierum triasandalorum.℈ i.zuccari albi.℥.v.fiat confectio solida cum aqua mente. Item utatur hoc puluere ex quo bis saltem in septimana pulverizet locum bregmatis quando vadit ad lectum ponendo de eo quantum essent quattuor grana frumenti. ℞ ligni aloes.ʒ.i.ambre grana. v.storacis calamite sandarace rosarum laudani ana.ʒ.ß. florum roris marini.℈.ii.fiat puluis subtilis. Item sepe odoret hunc puluerem quem in sindone ligatum habeat. ℞ granorum kermes et sunt grana tinctorum .ʒ.i.ß.maiorane sicce rosarum ana.ʒ.ii.ligni aloes folii storacis calamite ana.ʒ.ß.fiat puluis subtilis ¶ Item si abluit caput quod debet esse raro .fiat lixiuium eius ex aqua in qua prius bulita fuerint ista ante positionem cineris. ℞ assari calami aromatici ligni aloes maiorane ana.ʒ.ß. et semper fiat eius ablutio cum sapone aromatico et exiccetur condecenter caput eius . ¶ Item ad confortationem capitis et stomachi utatur sepe electuario de ligno aloes descripto ab Auicena 5° canone summa prima et accipiat ex eo in aurora.ʒ. .ß. absque potu et cibo per tres horas. ¶ Et ad hanc intentionem etiam optimus esset usus.ʒ.i. optimi metridati et confectionis de tribus piperibus. Mirabilis autem descriptio et multum laudata ponitur in libello ad Omontheum et est confectio de tribus piperibus descriptione tertia quam vide ibi. Fricationes etiam et ligature inferiorum partium et brachiorum stricture interiecte frequenter conueniunt. Similiter et ablutiones extremitatum inferiorum facte cum frondibus saluie betonice roris marini calamenti pulegii et similium conuenientes sunt. Adhuc etiam si aliquando caputpurgium fecerit trahendo aquam maiorane in qua prius decoctum fuerit aliquid de ligno aloes calefactam per nares eius hora vesperarum esset ei utile. Fomentatio bona pro maxilla et auribus suis fienda tempore quo reuma descendit ad partes illas est. ℞ calamenti pulegii sticados arabici betonice ysopi seminis aneti ameos ana.M.i cimini.M.ii.camomille.M.iii.conquassentur omnia et calefiant in tegula leui igne et impleantur sacculi eius et superiaceat ipsis. ¶ Compositum bonum pro reumate ad oculos et lacrimas eorum ℞ sief de olibano.ʒ.ii.ligni aloes ros.ana.℈.i.aque celidonie aque berbene rute ana.℥.ß.fiat colirium de quo in oculum eius utrumque ponatur gutta una vel due ter vel quatter in die. ¶ Pro reumate vero ad dentes eius fluente fiat hec decoctio que reuma prohibebit et collectum resoluit et dentes confirmat. ℞ corticis radicis capparorum corticis radicum mori balaustiarum ana.ʒ.ii.ss. calami aromatici peucedani piretri ana.ʒ.i.se.iusquiami al.corticis mandragore ana.℈.i. florum roris marini.℈.iiii.coquantur omnia in vino mediocri rubeo stiptico usque ad consumptionem medietatis Et de hac decoctione calida sepe in ore teneatur et collutio ex eo fiat et erit ei iuuamentum sublime ad predicta. Hec sunt que mihi in dispositione huius generosi viri meliora visa fuerunt que omnipotens altissimus ad sanitatem eius feliciter dirigat amen rectus.

¶ Consilium de soda a materia frigida et humida complicata cum grauitate et tensione in

musculis colli et spatularum cum lassitudine
et impotentia earum ad motum .dolore renum
priuatiõe fecũditatꝭ et difficultatꝭ anhelitus.

Spectabilis vir quidem de mili-
tari et celeberima ꝓgenie nobi-
liũ de Sabrognano de patria ag
lagensi dominus Urbanus mult
diuersis et grauibus molestatur
egritudinibus et accidentibus quorum quidem. ¶
Primum est capitis grauitas vel grauatiuus do
lor totius capitis et maxime posterioris partis
Secundum vero accidens est grauitas et tensio
in musculis colli et spatularum et omnium adia
centium partium. ¶ Tertium vero est lassitudo q̄
dam vel ĩpotentia ad motum omnium partium
spatularum et spine vsq; ad finem eius intantum
ꝙ cum conatur excercitari peditando post q̄ se-
dens fuit notabili tempore.est ei difficille multũ
erigere se ipsum et flecti ad differentias positiõis
in motu ꝓgressiuo necessarias. ¶ Quartum ve-
ro accidens est renuꝫ extensiuus dolor et graua
tiuus qui quandoque comunicatur etiam vsque
ad anchas. ¶ Quintum vero nocumentum
est ineptitudo ad esse fecundum etiaꝫ cum mulie
re ꝓlifica, nedum ꝙ cum sterili ¶ Sextum vero
accidens et vltimum est difficultas anhelitus qua
si semper aliquante molestans ipsum dato ꝙ non
raro habeat intentiones periodicas quibus ma
gis ingenter molestatur . et ꝓprie in ambulando
scalas vel montes ascendendo ⁊ sic de aliis. ¶
Et licet istis accidentibus non nulla alia sint com
plicata accidentia velut multitudo sputaminis de
bilitas digestionis multitudo ventositatum con-
gregatarum in stomacho et toto ventre inferiori
Hec tamen tria et alia accidentia eundem modũ
habent theorie cognitionis et curatiõis eoruꝫ cũ
dependeant fere omnia ab vna primaria et radi
cali causa.vt inferius demonstrabit᷑. Hec in sum
ma videtur esse huius generosi viri dispositio con
gregata et coppulata accidentibus iam predictꝭ
Ut aũt predicte dispositionis aliquid scientifice
haberi possit .premittendum primo ꝙ cerebruꝫ
huius viri declinatur a medio generali et speciffi
co idest cerebro per augmentum humiditatꝭ excel
lenter et frigiditatis quam credo in eo accidenta
liter acquisitam esse ¶ Et primũ quidem horum
ex multis declarari potest signis demonstratiuis
Et primũ quidem est mollities vel lenitas cutis
capitis colli et omnium partium faciei. ¶ Se-
cundum vero est ex superfluitate humiditatum
que generantur in cerebro eius ꝓpter frigidita
tem acquisitam etiam ex multarum humiditatũ
dominio et presentia.ꝓpterea quia ista duo inui
ceꝫ reciproce se adunant ¶ Frigiditas enim mai-
or q̄ꝫ debet reddit ipsũ humidius q̄ꝫ oportet.sicut
econuerso humiditas maior q̄ꝫ debet reddit cor-
pus frigidius q̄ꝫ oportet ij^a tcii ca^o de complexio
nibus . Apparet autem humiditatum augmentũ
ex abundanti expulsione earum per sputum p
nares et per oculos ita vt etiam valde facile ad
lacrimaudum promtus existat. ¶ Tertium signũ
principale deducitur augmentum humiditatum
ꝓpter ipsum valde facile pati et permutari a ca
liginoso et pluuioso aere.ꝓpter facilitatem trans
mutationis a genere ꝓportionali. ¶ Et quarto
hoc ꝓbari potest ex ꝓfunditate et longitudine sõ
ni et inclinatione ad ipsum. ¶ Et quinto iterum
ex inuentione et fractione ventositatum in capi
te suo que multiplicantur inter concauuꝫ cranei
et conuexum dure matris .sicut etiam inter am
bos pãniculos et inter concauitatem eorum ⁊ con
uexaꝫ cerebri partem .ita ꝙ etiam per venas et
artarias dissemĩatas ĩ cerebro et per rimositatꝭ
eius multiplicantur ventositates vsq; ad organũ
auditus et causant in eo corruptionem operatio
nũ et somnitum tĩnitum sibilum et sibi similia
Et sexto et vltimo dominium multarum humidi
tatum in inferiori parte capitis et lacuna et co
latorio que non facile possunt esse cause oppilati
onis aut clausionis colatorii.ꝓpter quod non le
ue incumbit sibi periculũ apoplexie et aliarum
dispositionuꝫ sibi ꝓximarum. Plura alia potuissẽ
adducere signa augmentum humiditatum in
suo cerebro demonstrantia. sed ista sufficiunt si
bene ꝑpendis .quoniam aliqua ipsorum sumpta
sunt a substantialiter inherentibus alia ab opera
tionibus .et non nulla a casibus ¶ Quod vero ĩ
viro isto natura cerebri complexio fuerit cali
da ex pluribus deduci potest signis. P^o qr bene
carnosum est caput facies et omnes partes eius
Secũdo quia bene colorate sũt partes.Tertio qr
effusiones cum sua humiditate calide sunt actu.
Quarto quia valde facile sudant partes capitis
Quinto quia etiam tactu calide ꝑcipiuntur.licet
remisse. Sexto ex mobilitate in opinionibus et
operationibus interiorum sensuum.vnde ex istis
ꝓbaretur augmentum caliditatis in cerebro
Uerum quia superius dixi et iterum affirmo
complexionẽ cerebri eius frigidam esse saltem p
mutatiue ꝓpter augmentum humiditatum in
eo. Ideo facile possunt solui motiua iam dicta. ¶
Dicendo ad primũ .ꝙ licet sit in eo carnositas
non tamen est vera carnositas . sed a sangnĩe mlꝭ
to flegmati cõmixta genita. ¶ Et ad secundum
neganduꝫ est ꝙ color eius sit verus et viuax.ĩmo
mixtus ex eo et subalbido . ¶ Et ad tertium di
cendum est.ꝙ caliditas representata per humidi
tates est valde remissa et agregata ex caliditate
innata ⁊ aduentitia a multis vaporibus ad ca
put eleuatis ĩposita. Et si sudat non est quia mate
ria sit calida.sed quia subtilis et aquosa cui pa-
rum colere cõmixtum est. ¶ Et ad quintum iam
dictum est ꝙ remissa caliditas potius argu-
it frigiditatem q̄ꝫ caliditatem ꝓpter tertiaꝫ mẽ
suram caloris inuentam ¶ Et ad sextum dicit᷑
ꝙ mobilitas in opinionibus et operationibus sen
suuꝫ interiorum ꝓuenit a multitudine humidita
tis organorum et spirituuꝫ et multarum ventosi
tatũ presentia. Quare ex omnibus congregando
videtur securius esse dicendũ ꝙ cerebrum huius
viri declinat ad frigiditatem et humiditateꝫ mlꝭ
tum intensam respectu sue frigiditatis. Et si iuue
nilis intellectus subtiliari vellet posset dicere
ꝙ cerebrum eius esset frigidum frigiditate acci
dentali iam declarata et caliditate naturali. De
humiditatis autem augmento eius nullus habet
dubitare Et ex horum fundamento facile salua
ri possunt omnia accidentia que in hoc viro appa
rent. Et primo quidem grauitas capitis ꝓuenit
a multa humiditate grauitãte. Etiam quia frigi
ditas debilitando caloreꝫ innatum et ꝑmutãdo

complexionem et substantiam spirituum est causa ut grauitet caput eius magis quam leue fiat. Et iterum facile est videri causam grauitatis idest grauatiui doloris partium colli spatularum et adiacentium. Materia enim frigida et humida inmersa musculis panniculis et ligamentis est causa illius accidentis. Tertii vero accidentis causa est debilitas in omnibus orientibus neruis a spondilibus colli usque ad infimas spine ipsius partes ¶ Materie enim cum hoc quod infrigidando subito alterant etiam humiditate sua laxant musculos et neruos a nuca orientes per quod non sunt organa conuenientia virtuti ad motiones fiendas secundum oportunitatem. Rursus iterum non est difficile intelligere causam nocumenti in reni bus eius ¶ Sunt enim renes eius multo flegmate pleni quod quandoque causa esse debet difficultatis mictus propter frigiditatem ipsius et ventositatem. Et iterum mala complexio frigida cum flegmate illo est causa doloris extensiui et grauatiui in eis propter caliditatem que dominatur ratione decursus etatiui non dubito quod in renibus eius genite sunt arenule multe. imo et lapilli ¶ Caliditas enim vincens agens in materiam illam frigiditate et viscositate sua aptam indurari valde facile terminat ipsam ad lapideitatem. ut colligendum est ex 18ª tertii capitulo de generatione lapidis in exordio eius. et hoc potest esse accidens aliud consecutiuum ad dispositionem vel nocumentum quartum superius pretactum. Preter hec autem intellige quod si materia illa diu figeretur in renibus dolores extensiuos faceret et iam fecit in eis. Et si materia illa a venis et arteriis effusa colligeretur in cannosa parte renum et porositatibus eorum valde facile apostema generaret in eis. hiis enim modis apostemata generantur ut colligendum est tertio tegni parapho illo. piculum est effundi in medias regiones. ¶ Si autem materie tales a putredinali caliditate euerterentur tunc valde facile cum hoc quod generarent febres permixtas in renibus et in poris vrinalibus excoriationem vesice efficere possent. Vide ex istis quot et quam arduis periculis humanum genus expositum est At vero iterum circa sextum accidens principale non leuius speculandum est. Est enim de secretis nature indiuiduum non esse fecundum. oportet enim fecunditatem consequi debitam dispositionem complexionalem et compositionalem membrorum que generant instrumenta et materias generationis. post autem quod instrumentum generationis principale effectiuum est spiritus gignitiuus aggregatus ex animali vitali et naturali spiritibus. Oportet igitur hec membra esse debite disposita scilicet quod cerebrum et epar si debent generare spiritum vitalem animalem et naturalem ex quorum omnium commixtione fit spiritus gignitiuus nominatus siue huius generatio fiat per occursum et commixtionem utriusque trium ad invicem siue fiat per alterationem ipsorum in simul siue fiat per conuenientem commixtionem et transmutationem substantialem utriusque illorum trium per quam corrumpantur et transmutentur in alterum sicut in qualibet vera commixtione necessarium est fieri. Corrumpuntur enim omnia que commiscentur supple vera commixtione primo de generatione in fine. et tu considera quia iste est punctus eximie speculationis. Concesso enim isto oportet dari quartum spiritum in corpore humano perfecto. et non orbato generationis et productionis sui similis. enti apto tamen non esset valde difficile tenenti tres esse spiritus necessarios ad indiuidui humani constitutionem. quartum uero spiritum esse ad speciei conseruationem. et primi quidem tres vitalis animalis et naturalis spiritus nominati sunt. quartus vero gignitiuus nuncupatur. Utrum autem hic gignitiuus spiritus generetur in corde sicut spiritus vitalis generatur in eo quem peripatetici tenent esse quodammodo materiam animalis et naturalis aliter tamen et aliter modificatorum in cerebro et epate ut simul concederent Aristotiles et philosophantes medici non est hic magna cura. Omnes concorditer concedunt quod ad hoc ut spiritus fiat instrumentum conueniens anime sensitiue et motiue necesse est ipsum recipere primam perfectionem in cerebro et ita dicunt de naturali spiritu quod ipse recipit ultimam perfectionem in epate. Et ita concederent quod gignitiuus spiritus ultimam recipit perfectionem in vasis inuolutis secundum Aristotilem et in testiculis secundum medicos licet originaliter habuerit principium sue productionis in quolibet membro principali. et hoc quidem colligitur expresse a principe xxº tertii caº de causis spermatis cum dixit quod oportet ut ei scilicet spermati et gignitiuo spiritui insit ex omni principali membro fons et origo. Propter quod ex hac materia videtur consequi correlaria plurima. ¶ Primum quod fatui amentes stolidi et melancolici raro generant et hoc propter distemperiem in ipsis egritudinibus necessario inventam in cerebro. Secundum correlarium quod iracundi furibundi tristes et angustiam habentes magnam raro generant. propterea quia iste egritudines arguunt magnam distemperiem cordis. propter quod etiam causam frequenter resoluti lipothomici et sincopisantes non bene generant immo raro nisi in muliere viragine Tertium correlarium est quod ydropici timpanitici leucoflegmatici et asclitici numquam generant et si generant corrupte efficiunt. Propter quod ultimate concluditur quod quicunque intendit ad generationem et fecundus esse vitam suam regulare debet in accidentibus anime. et operationibus virtutum vitalium et naturalium medium tenere quam magis est possibile. et hec quidem tam in viro quam in muliere est necessarie veritatis conclusio. At vero quantumcunque conceditur gignitiuum spiritum in quanto et in quali perfectum reperiri nisi seminalis materia conuenientiam haberet ad generationem numquam fieret conuenienter generatio. Uariantur enim effectus in spera actiuorum et passiuorum multum excellenter propter indispositionem aut dispositionem materierum in quibus agunt agentia. quantumcunque enim celestia corpora et impressiones aeree que generant hominem perse bene disposita reperirentur si sanguis mestruus esset nimium aquosus fluxibilis non debite retentiuus impressionis in ipsum facte aut non esset illius impressionis receptiuus propter frigiditatem ipsius grossitudinem aut viscositatem. nequaquam esset ad membrorum fetus generationem dispositus. Et si superueniret ei sperma aquosum frigidum pauci spiritus nequaquam posset fieri generationis receptiuum. sicut enim fermentum nimium aquosum antiquatum grossum et semicorruptum farine et aque mixtis ad inuicem suppositum non bene fermentat eam et econuerso quando semini viri miscetur sperma mulieris si habet

sperma prolificum negatum ab arꝫ aut ꝑmiscet ei sanguis menstruus nimiū frigidus ⁊ extinguit semen viri aut exsoluit ipsum aut nimiū humidꝰ ⁊ facit ipsū fluxibile ⁊ incōstans. nequaq̄ poterit vera ⁊ ꝯueniens inueniri prolificatio. Ex quibꝰ omnibꝰ tanquā ex fundamēto intelligi pōt causa ꝓhibitionis generationis ī hoc viro. Cum enim amplissima inueniatur humiditas in cerebro et aliis principalibus vt predictum est. non appꝫ mirabile si hic non est bene fecundus quātūcunq̄ eius consors ⁊ vxor bene sana existeret. qd ergo affirmandum esset si vxor eius etiam in predictꝫ distēperata existeret. Ex quibus omnibus collige q̄ꝫtum est difficile intelligere causas sterilitatis ī viro ⁊ muliere. Collige 2° q̄ꝫtum est difficile red ducere ad fecunditatem virꝫ ⁊ mulierem steriles Collige 3° ꝯtra ciaryelliōes medicos ꝙ nō ē data vna medicina īpregnationis ⁊ fecūditatꝫ effectiua causa sicut dicitur mangdragora a quibusdam. illud affirmatur ⁊ ridiculosum credit̃ de nepita ꝙ scripsit Macer capitulo de callamēto dū ingt fertur ꝙ castas impregnat odore suo. ¶ Ultimate concluditur verificatio quīti accidētis videlicet huius viri ineptitudo ad generationem. Iam vō apparet satis facile ⁊ intelligi posse causas sexti accidētis videlicet difficultatis anhelitus Mꝫ'te nāque materie flegmatice a capite ad pectꝰ eiꝰ effuse cānulas pulmonis ⁊ vias eius angustas ꝯ pilauerūt ⁊ totum pulmonē debilitauerūt a cōue nienti dilatatione ⁊ sistole ipsius. ꝓpter qd cū nō recipiatur debita quātitas aeris euētare debētꝫ crescit caliditas que facit ad necessitatem magni ficandi aut velocitandi motum pulmonis. ⁊ iam fumositates ⁊ materie recepte incitant virtutem ⁊ cogunt ipsam ad magnificandū aut velocitādū ⁊ frequētandum sistolem Cum ergo istorū cause ꝑseuerant tunc necesse est nocere anhelitū magni tudine velocitate frequētia tarditate ⁊ raritate ⁊ paruitate sm ꝙ cause harꝫ differētiarꝫ ꝓductiē dominātur ⁊ subdomināt̃ aut aliter variantur. Et hoc totum nō est aliud q̄ꝫ esse nocumentū in anhelitu ita vt quādoq̄ nō possint bene dilatari pulmo ⁊ pectus quādo facta est caliditas intensa in corde debilitas virtutis ⁊ inobedientia orga norꝫ anhelitus ꝓpter multitudinē materierum. ⁊ distēperiem earꝫ. Unde quādoque in hoc viro anhelitus est paruus velox ⁊ frequens quādoque vero magis tardus ⁊ rarus ꝓpter debilitatem virtutis inobedientiā organorꝫ ⁊ frigiditatē ma terierꝫ. Et quādoque parꝫ aut nil molestans quan doque vero multum. Et hoc ē illud qd intellexit princeps decima tertii capitulo de asmate dum īquit ꝙ hec egritudo quādoque reuoluit̃ ꝑ paro- xismos. Et iterꝫ ex hoc appꝫ facile ītelligi posse ꝓpter quid iste vir grauetur magis quando post quietem longam incipit ambulare. et quando ꝑ scalas vel montes ascendendo ꝓgreditur. tūc enī in motu dilatant̃ ⁊ extendūtur materie ⁊ magis infundunt̃ in mēbris vnde magis canales ⁊ vias replendo pulmonis sunt cause nocumēti maioris in anhelitu ¶ Et eadē ratione cū infundāt̃ mate rie ī musculis ⁊ mēbris volūtariis ⁊ aīalis motꝰ magis nocent ⁊ sic appꝫ quomodo est leue q̄rere ꝯsiliū circa accidentia ⁊ egritudines diuersas. Difficillimū āt ē declarare ⁊ soluere eas. quoniā soluere vinculum nō ē ignorātis elencorꝫ primo.

Ex oīum igitur horꝫ fundamēto colligit̃ ꝙ causa oīum accidentiū ⁊ nocumētorꝫ huius viri ē mala complexio frigida ⁊ humida cerebri ⁊ cordis et genitalium mēbrorꝫ ipsius. Cōcluditur secundo ꝙ materialis causa huius est flegma mucilla- ginosum ⁊ aquosum quibus commiscetur aliquid serositatis colere licet parꝫ. Sequit̃ tertio ꝙ an tecedēs cā harꝫ dispositionum est cōtēta in venis pāniculorꝫ cerebri pectoris ⁊ genitalium. Seqt̃ quarto ꝙ ꝯiuncta causa est īmersa poris cerebri pulmonis ⁊ mēbrorꝫ anhelitus ⁊ generationis. Sequit̃ quinto ꝙ nō videt̃ aliqd mēbrū in hoc viro remansisse ꝯuenienter se habens magis quā ꝑar argumento sumpto ab opōnibus comunibꝰ attributis ei scilicet ꝯuenient̃ attrahendi alimētū primū scilicet chilum ī quatuor humores primos retinendi ꝯuertendi ipsum ⁊ virtutem habēs ex pellendi vel depurandi humores quatuor a sup- fluitatibus ⁊ delegandi ipsos ad loca nutricatōis apponendo vniendo ⁊ assimilando. Et quoniam hec accidentia predicta vident̃ esse suspecta ⁊ ti- morosa multum apparet in hoc viro necessariū esse regimen festine ⁊ solicite ꝓcuratōnis eius qd nūc sequendo declarabit̃ particulariter.

¶ Regimen sex rerꝫ non naturalium continetur in illo consilio quod incipit vir egregius ⁊ in iure canonico licentiatus.

¶ Capitulum de regimine ꝑ medicinalia.

¶ Explanato itaq̄ regimine huius viri per res nō naturales medicinale regimen eidem declarādū ē. Propt̃ cuius fundamentū premittēdū primo. ꝙ licet accidentia nouem molestēt hūc generosū virꝫ. principalis tamen egritudo est mala cōplex io frigida ⁊ humida totius corporis ⁊ maxime cerebri ipsius. que siue fuerit a generatione talis siue a tēpore nō ē modo discutiēdū cū appareat in viro isto multitudo materierꝫ frigidarū que sunt aquose ⁊ mucillaginose immo etiā sm ꝑtē sunt flegmata vitrea que nullo modo generari et multiplicari possunt; vera generatione in epate suo aut equiuoca generatiōe in cerebro stomacho ⁊ in aliis locis nisi complexio naturalis aut acci dentalis declinaret a medio ꝑ augmentū frigi- ditatis ⁊ humiditatis. Cum igitur hec omnia in hoc viro nobili sunt manifesta vt in primo prin cipali capitulo demōstratum ē. Oportet regimē omniū instrumētorꝫ medicinaliū substentari sup hoc fundamento. propter quod in applicatione medicinarꝫ q̄ aduersari debēt male complexioni ⁊ materialibus causis predictis septem vidētur mihi necessarie intentiones curatiue penes quas diuersificāt regimen omniū instrumētorꝫ medi- cinaliū. Et prima intentio erit minoratiua ma terierꝫ euacuatio. Scda uero erit illarꝫ diuersio Tertia erit ipsarꝫ rectificatio ⁊ digestio. Et q̄rta erit regiminis ī qualitatibus primis ⁊ secundis quorūdam simplicium medicinarꝫ conferentium ad predicta accidentia electio. Quinta vero erit eradicatiua predictarꝫ materierꝫ euacuatio. Et sexta enunciabit plurima instrumēta correctiua male complexionis frigide ⁊ humide huius viri Septima vero sollicitabit completā ꝯsumptiōē materierꝫ predictarꝫ. Octaua vō ⁊ vltima ponet

q̄dā istrumēta cordi cerebro stomacho ⁊ renibꝰ
ꝯuenientia in qua etiā nō nulla simplicia ⁊ com
posita medicaīa ꝺm sniam illustrium auctorum
ꝯscribentiū que viꝝ ⁊ mulierem de sterilitate re
ducunt ad fecunditatem ⁊ tandem erit opusculi
finis. ¶ Pro intentione prima executioni man-
dāda premittendū. ꝙ oportet instrumēta mino
ratiua materias hr̄e virtutē attrahēdi flegma-
ticas materias predictas a capite stomacho a
pectore ⁊ renibus ⁊ a musculis ⁊ iuncturalibus .
ptibus. cū iste nobilis non leuiter sit preparatꝰ
ad nocumenta iuncturam . Cum itaqꝫ vno mane
ī aurora fuerit distās a cena preassumpta p nouē
horas accipiat has pillulas ℞ pillulaꝝ cochiarū
pillulaꝝ de sarcecolla descriptione Mesue in caº
suo ana. ʒ. ß. incorporent̄ cuꝫ yera simplici ⁊ fiāt
pillule. vii. ⁊ assumantur omnes. post q̄rū assum-
ptionem q̄nta hora accipiat ciatum vnuꝫ plenū
aqua ordei zuccarata. et post per vnam horam
accipiat prandium ¶ Neque super eam dormiat
nisi valde paꝝ quia debiles sunt. Si autem non
diligeret accipere pilulas. tunc accipiat hāc me-
dicinam. ℞ mellis rosati. ℥. i. ß. agarici electi. ʒ.
i. pulueris hermodactiloꝝ. ℈. i. zinziberis violaꝝ
cinamomi ana ḡna quattuor salis gēme ḡnū unū
zucari. ℥. ß. incorporentur oīa simul ⁊ accipiatur
totuꝫ. Et si adhuc propter amaritudinē abhomi
naretur hanc medicinā accipiat hanc tertiam ℞
ellectuarii indi. ʒ. i. ß benedicte. ℥. ß. hermo dacti
loꝝ. ℈. i. zinziberis macis ana grana tria misce ⁊
accipiatur cū medio ciato vini albi subtilis et a
romatici. Et q̄liscūqꝫ de numero haꝝ mediciarū
accipiatur post eam obseruande sunt conditiones
que scripte sunt ī assumptiōe pillulaꝝ supra scri
ptaꝝ obseruari debere . Et hec de minoratiua e
uacuatione sufficiāt. ¶ Scđa vero intētio est ma
terieꝝ diuersio ꝓ qua premittendū primo. ꝙ si
iste vir in etate adolescētie vel pueritie soluit ha
bere fluxum emoroydaꝝ nulla melior posset in
ueniri species diuersionis q̄ꝫ aperire eas vł fricā
do ipsas cum felle tauri aut cum foliis fici recen
tibus vł siccis vł tertio cū foliis ꝯsolide maioris
et quarto cum pāno bisello bene aspero. aut q̄nto
pūgendo eas cum setis porcinis vel cū flebotho-
mo. aut vltimo superponēdo paruam ventosam
circulo ani . Et qualitercūqꝫ aperiātur ꝑmittat̄
exire sanguis vsque ad debilitatem virtutis ex
clusiue. Si aūt ut frequēter ꝯtingit fluxus sāguis
supflueret tunc superponat̄ hoc medicamen ℞ a
catie lapidis ematitis gūmi arabici dragaganti
fuliginis inuenti ante faciem furni ana. ʒ. ii. pul-
uerisent̄ omnia subtilissime ⁊ ꝯquassentur cum al
bumine oui cum quo cotū vel stupa de lino prius
ī aceto nigro infusa ⁊ bene expressa madefiat de
inde cum eo emplastret̄ fiteri. Et si iteruꝫ pseue
raret earuꝫ emorosagia tūc exhibeant̄ ei pillule
de bdelio descriptione Rasis nono Almansoris
capitulo de emoroydibus ragadiis ⁊ fistulis in
ano ꝺ quibus patiens semp ante prandiū et cenā
p duashoras accipiat tres. ⁊ in aurora accipiat
ꝺ eis. vii. vł octo ⁊ felicitabit̄ eiꝰ cura. ¶ Scđs
modus diuertendi materias est cuꝫ ꝓuocātibus
vrinam. de quorū numero tria sunt instrumenta
secura ⁊ elegantiora. Quoꝝ primum est hoc ℞
aque milii solis. ℥. v. ⁊ bibantur ī aurora calide .
Et si volueris fortiꝰ illo Accipe aque apii rubee

tinctoꝝ ⁊ su ana. ℥. i. ß. Accipiatur totū vt supra
Et si iterū uolueris medicamen fortius tunc ℞
rubee tinctorum spice nardi granorum orobi su
⁊ meu. seminis apii anisi feniculi ana. ʒ. i. pulueri
zentur omnia per se deinde cōmisceant̄ ⁊ cū suco
apii fiant ex eis pillule de quibus in aurora acci
piantur. ℈. iiii. aut. ʒ. i. ß. Et de eis ēt accipiātur
ante prandium ⁊ cenam per horā cum dimidia
quatuor vel q̄nqꝫ. Et sunt vtiles ⁊ magne ꝓuoca
tionis ⁊ secure. Et credo ego ꝙ post diuersionem
per emorroydas nulla esset species diuersionis
melior ⁊ securior q̄ꝫ vrine ꝓuocatio. Si quis āt
diligeret magis materierū diuersionē p ventris
ꝓuocationē tūc posset fieri hoc clistere ℞ folioꝝ
malue mercurialꝭ ⁊ blete ana. ℳ. i. folioꝝ altee.
ℳ. ii. semīs lini. ℳ. i. ß. furfuris. ℳ. ii. coq̄nt̄ oīa
ī quatuor situlis aque vsque ad cōsumptionē me-
dietatis. Et de tali colatura cū expressione bona
accipiatur lib. i. olei de sisamo olei lilioꝝ alborū
⁊ de aneto ana. ℥. i. ß. salis coīs ℥. ß. benedicte. ʒ.
vi. zucari rubei cassie fistule ana. ℥. ß. misce oīa ⁊
cū eis mediocrit̄ calidis fiat clistere. Conueniēt̄ ēt
per ventreꝫ diuerterent materias hee pillule ℞
aloes epatici ponderosi ⁊ bene pinguis. ℥. ii. ma
sticis seminis apii feniculi ⁊ aneti ana. ℈. ii. dya-
gridii . ʒ . ß. macis cinamomi ana . ℈. i . salis
indi. ℈. ii. infundant̄ oīa subtiliter puluerizata
in lib. ß. suci lupuloꝝ ⁊ ponantur sub radiis solis
⁊ exiccentur. postea auteꝫ bis renouetur succus ⁊
exiccentur. ⁊ de materia remanente fiant pillule
de omni. ʒ. vi. de quibus accipiantur ante cenam
due vł tres. Aperiunt enim uentrem ꝯuenienter
⁊ mediocriter educēdo materias fecales ⁊ alias
in venis ꝓpinquis inuentas ¶ Possunt ēt quarto
diuerti materie p fricatiōes admīstratas a pedi
bꝫ vsqꝫ ad genua et ab illis vsq̄ ad īguina de q̄bꝫ
vsqꝫ ad nates ⁊ ꝺ natibꝫ vsqꝫ ad spatulas ⁊ ꝺ ma
nibꝫ vsq̄ ad hūeros īuoluēdo fiat fricatō cū pāno
aspero semper ad inferiora trahendo vsque quo
fricate partes efficiātur rubee ⁊ bene calide actu
Quinto iterum diuerti possunt materie per ap
plicationem vētosarum absque scarificatione que
apponātur domesticis partibus caī nosis tibiaꝝ
⁊ coxarum aut ponantur super nates aut tertio
super spatulas intelligendo ipsas semp applicari
debere absqꝫ scarificatiōe. Et sigs desideraꝛꝫ ma
terieꝝ euacuatōnē cū euacuatiōe maīfesta nullū
eēt īꝯueniēs admīstrare flebotomiā ī hora electa
de vena nigra purpurea vel comuni in brachio
dextro vel sinistro ī curuatura eius aut de vena
basilica ibideꝫ apud cubitum inferius inuenta p
quam extraherentur quatuor vel quinque. ℥. san
guinis. In viro enim isto multiplicatur sanguis
notabiliter ꝓpter bonam dispositionem epatis. ⁊
hec de intentione diuersionis materieꝝ ꝯuenient̄
sufficere videntur ¶ Tertia vero intentio pre
missa laborabat ad materierū digestioneꝫ q̄ cuꝫ
infrascriptis instrumētis compleri pōt . quoꝝ ¶
Primum est hoc ℞ aque capillorum veneris aq̄
milii solis aque ysopi ana. ℥. i. ß. misce ⁊ calide as
sumantur in aurora post que tardetur cibus ho
ris q̄tuor. Capillus enim veneris respicit pectus
cor ⁊ vias vrinales. qui licet temperatꝰ existat.
tamē est tante ꝓuocationis ꝙ de eo scribit Auer
rois q̄nto colliget ꝙ erat prouocatiuus in tertio
gradu Milcus solis aūt respicit epar stomachū

splenē ꝛ vias vrinales digerendo materias ī eis ysopus est de melioribus medicinis capitalibus pectoralibus stomachalibꝫ epaticis ꝛ spleneticis ꝛ aduersatur flegmati cōuenient̄ in digerendo ꝛ distrahendo ipsum a membris illis. ¶ Secundū vō digestiuū delectabilius illo eēt hoc ℞ sirupi de ysopo.℥.i.sirupi cōpositi acetosi.℥.ß.aq̄ fenicl'i absinthii ꝛ apii ana.℥.i.misce ꝛ totum calidū ex bibeatur ¶ Tertiū digestiuū cōueniens ē hoc ℞ specierū diacinamomi specierū ellectuarii d̄ ligno aloes ꝛ dyamusci dulcis ana.ʒ.i. zuccari secunde coctionis quia calidius est tabarzeth.℥.v. cum aqua betonice fiat confectio in rotulis duarum .ʒ.de q̄bus semper vna inmediate ante cibū et altera post ipsum.ꝛ tertia in aurora accipiatur. Tales enim cōfectiones licet non sint liquiditate sua adeo facile penetrātes ad remotas partes.nō minori tamē virtute digerere possunt materias ꝑpter moram quam trahūt ea que cito penetrāt Et fortassis ista fuit causa ꝑpter quam illustres viri veteres materias digerebant cū ꝯfectiōibus ellectuariis trociscis ꝛ pulueribꝰ. quos pulueres arabici veteres nomināt viur ꝛ greci āt noīant eos susuf. Nos uero ytali medici nominamus eos trageas. Et iterum quartum digestiuum est hoc ℞ trociscorum de spica descriptione Rasis nono Almansoris trociscoꝝ de eupatorio descriptione Auicē.q̄nto canonis ana.ʒ.i. cum succo absinthii formentur trocisci ꝛ exiccentur in vmbra d̄ q̄bꝰ cum exiccati fuerint det̄.ʒ.i.in potu post vltimā cōtritionem eorum cum.℥.ii.aque maiorane vel betonice. Et si patiens timeret abhominationem vel amaritudinem tunc ex eis pulueriзatis formenī pillule quinqꝫ vel sex ꝛ accipiant̄ in aurora Ego autē ex eis exhibere soleo pillulas tres per horā vnam ante prandium ꝛ totidē ante cenā ꝛ q̄nque ex eis offero ī aurora ꝛ ita conuenient̄ ꝛ sine nocumento digero materias febriū ꝛ omiū egritudinū. Siл'iter ēt digeri possunt materie ꝯuenienter p administratiōnē electuarioꝝ molliū sicut erat antiquoꝝ ꝯsuetudo.ꝑpter q̄d optima essent electuariū dyambra nomiatū diamuscum dulce diacinamomū aromaticum rosatū descriptione Gabrielis diacalamentum diayris ꝛ ellectuarium de gemmis ꝛ ellectuarium de ligno aloes descriptum ab Auicē.q̄nto canonis summa prima.hec enim omnia ꝯuenientia sunt ad digerendum materias flegmaticas ꝛ frigidas alias imersas ī ꝓfunditate membroꝝ quorūcūque ꝛ aromaticitate sua vigorant membra illa ꝛ a multiplicatione supfluitatū defendunt ea. Soleo āt ego in aurora ex eis exhibere.℥.ß.simpliciter de gluctitam aut saltem cū aqua calamēti betonice vel saluie calefacta potatam. Neque timeo d̄ eis exhibere quātitatē castanee vnius inmediate vl' parum ante prandium ꝛ cenam. Et video omīa ꝓspere ꝛ ꝯueient̄ mihi succedere. Altissimi tamē ꝓuidentiam magis q̄ industria mea.ꝛ hec de intentiōe digestionis ꝛ instrumētis eius talia sint. ¶ Quarta intentio laborabat ad inueniendum aliqua medicamina accidentibus huius viri conuenientia capitis grauitati ꝛ opilatiōibꝫ cerebri ꝛ spatulaꝝ ꝛ pectoris repleccōi cōuenientia sunt hec omnia instrumenta ¶ Primū ē xiloballsamum conditum de quo coclear' vnū in aurora degluti endo comedat. Et etiam aliquid de eo accipi pōt inmediate post cibū. Siл'iter etiā huic itentioni conferūt cubebe.iii.vel.quatuor ī mane masticate expuendo supfluitates dissolutas per eas. Et radix etiam gentiane masticata optima est si non timet̄ eius amaritudo ꝛ nux muscata diu in ore retenta magnifice confert capiti ꝛ omnibus oppilationibus cerebri. Et ꝯfectio de acoro pꝰ cibū comesta vsque ad mediam.℥. Et calamētū recens in principio prandii ꝛ cene comestum cum ysopo ꝛ sine illo ē valde ꝯueniens. Spatularū āt tēsioni ꝛ grauitati ꝯfert fomentatio facta cum foliis betonice calamēti lauri rosmarini ꝛ siл'iū calidorū ꝛ inunctio ipsarum cum oleo yrino calefacto vel cum oleo de violis citrinis. Aut cum oleo de andacocha quod adhuc melius est vel cum oleo d̄ piperibus ꝛ de croco. Hec omnia aut ipsoꝝ aliq̄ vel simpliciter aliquod ex eis accipiendo solēnit̄ ꝯferunt.ꝛ madefacere pannos d̄ lino in aq̄ vini et bene expressos calefactos apponere spatulis tollit oēm earum lapsitudinem .siue p eā intelligat̄ nocumentū in sensu vel in motu inuentum. At vero si huius viri pectus constipatum ꝑcipiatur q̄d apparebit per aliquā speciem disnie idest nocumenti anhelitus eidem ꝓuidendum est in sero apud somnū deglutiendo.ʒ.i. ellectuarii de calamento descriptione Nicolai in antidodario. Et si rauca ꝑcipiet̄ vox eius eadem hora deglutiat̄ ellectuarii dyaris.ʒ.i.d̄scripta vbi supra aut saltē bibatur dissoluta cū modico vini albi dulcis pre calefacti. Dilatāt enī hec talia pectus aperiēdo oppilationes eius dissoluendo materias ꝛ prouocando sputum. At vero si motus tremulꝰ cordis adesset tunc accipiat̄ pulueris zedoarie.ʒ.i. ꝛ dissoluatur cum aqua decoctionis croci ꝛ fiat ex ea linimentum super mamilla sinistra.zedoaria enī ꝯfert tremori cordis vehementer valde ꝛ ꝓprie a frigore uel frigiditate facto. Si aūt stomachꝰ eius nausearetur ꝛ abhomiationem haberet tunc conferunt eidem pillule supraascripte in itentione diuersionis ꝛ ellectuariū de xiloballsamo supra statim positum.ꝛ optimū instrumētum est ad hāc intentionem inunctio ex oleo nardino cū puluerē ameos facta in qua ēt infundatur cotum vel lana ꝛ stomacho actu calida supponantur. Si autem ꝑciperentur in epate oppilatio p tensionē ibidē representatam.tunc cōueniens instrumentum de localibus ad extra ē eupatoriū recēs calefactū fomētādo ipsū epar sub ypocūdrio dextro. Aut detur.ʒ.vna trociscoꝝ de spica cum.℥.i. aque absinthii precalefactis aut saltem eidem exhibeat̄ in aurora ellectuarii de ligno aloes.ʒ.i.ß.cum.℥.ii.aque yris aut capilloꝝ veneris calefactis ¶ Dolori vero renū eius si supueniret ꝓuidēdū ē fomētādo eos cū paritaria recenti calefacta.aut cū furfuribus ꝛ milio. Et melius illis est fomētū factum cum ꝑpillo recenti calefacto ꝛ renibꝰ applicato ꝛ ē de expertis meis. Et scio etiā ego q̄ tales dolores ꝯuenienter aufert offerre.℥.q̄tuor aque capillorū veneris calefacte cum medio.ꝫ. croci cū in aurora exhibentur. Et expientia certificatus sū q̄ exhibere.ʒ.i.tyriace Andromaci cum.℥.i.ß.aque eupatorii ē valde ꝯueniens .ipsa enī ꝯfert doloribus renum ex pluribus causis aduenientibus ꝛ pluribus etiam modis iuuamenti in quinto canonis summa prima de laudibus tyriace colligēdū. Hec ī sūma videt̄ mihi sufficere

pro intentione quarta eligendi medicinas non
nullas ɔuenientes accidentibus q̄ pluribus mo-
lestantibus hunc viꝝ neque existimandum est. ꝙ
hec omnia vel eorum plura simul ɔfundi debeāt.
Sed sapienter intelligendum est. Nequaquā enī
esset possibile tot ⁊ tanta medicamina cōfusa ad
ministrare. Cum neque virtus pati posset eorum
operationē nec illa ɔuenienter actuare posset ¶
Pro quinta vero intentione principali aperiēda
describatur primo hoc compositum ℞ agarici
electi. ʒ. i. hermodactiloꝝ. ℈. ii. turbit albi leuis ⁊
gūmosi. ʒ. ʃ. zinziberis. ℈. i. salis gēme grana. iiii.
diagridii grana duo puluerizētur hec omīa per
se ⁊ misceantur in. ℥. iii. aque eupatorii per diem
naturalem. post hec calefiāt ⁊ cōmisceātur ⁊ fiat
eoꝝ colatura cū expressione forti ⁊ illi colature
addatur zucari. ℥. ʃ. ⁊ totum hoc calidū bibatur
obseruando post illud regulas in primo minora
tiuo descriptas. Si vero eger abominaretʳ hanc
infusionem tunc exhibeantur ei pillule iste ℞ pil
lulaꝝ fetidarum pillulaꝝ de agarico ⁊ hermo-
dactilis ana. ℈. i. fiant pillule. vii. vl' octo cū succo
rosarum ⁊ exhibeantur omnes. Tertiū eradica-
tiuum potest esse puluis iste ℞ turbit electi pul
ueris hermodactiloꝝ ana. ʒ. ʃ. diagridii granuꝫ
vnum zinziberis anisi ameos liquiritie ana ḡna
quinqꝫ pulurizentur omīa per se ⁊ cōmisceātur.
Et totus hic puluis bibatur cum. ℥. ii. aque eupa
torii zuccarate ⁊ calefacte obseruando post hoc
modos in aliis euacuantibus obseruandos et de
scriptos. Si autem eger desideraret accipere e
lectuaria tūc ɔueniēs erit electuariū indū electu
ariū de dactilis ⁊ ē diafinicon noīatū electuariū
elescof descriptione Mesue ī antidotario. Et plu
ra alia que hic ꝑpter breuitatem pertranseo cū
predicta bene sufficiāt. ¶ Pro sexta vͦ intētiōe
expediēda premittēdū. Prio ꝙ plurima illoꝝ q̄
scripta sunt in intentione prima de minorātib9
in intentione 3ª ꝰ digerētib9 ī ītētiōe 4ª de ɔfe-
rentibus ad accidentia diuersa ad hāc intētionē
adaptari possunt. Quis enim dubitat ꝙ mino-
ratiua digestiua correctiua accidentium ⁊ eradi
catina medicamina sufficientʳ corrigere possunt
malam cōplexionem frigidam ⁊ humidam hui9
viri. veꝝ adhuc inueniuntʳ plurima a sapiētibus
laudata. Primū est vs9 tyriace Andromaci ꝑpṫ
multas causas ⁊ ꝑprie quia ipsa ɔfortat calorem
innatum quinto canonis vbi supra ¶ Secundum
vero est vsus metridati. Tertiū ē vsus electuarii
diantos. Quartum ē sotira magnuꝫ idest electu
arium nominatū sotira idest saluatrix. Et qntuꝫ
est electuarium alchechēgi magnum. Et sextum
est electuarium dialacca. Et septimū ē electuariū
dyacurcuma noīatum. Et octauū est electuariuꝫ
diambra noīatū quoꝝ omniū accipiatʳ a. ʒ. i. vsqꝫ
ad duas deglutiendo ipsum aut dissoluendo ⁊ bi
bendo cum aqua calida distillationis maiorane
vel rosmarini ꝑpter cerebrum. Et buglosse vel
mellisse ꝑpter cor. Et ysopi vel prassii ꝑpṫ pect9
⁊ absinthii ⁊ mente ꝑpter stomachū ⁊ eupatorii
⁊ apii ꝑpter epar ⁊ tamarisci vel scolopendrie
propter splenem ⁊ fu meu ⁊ capillorum veneris
ꝑpter renes que omīa aut ipsoruꝫ aliqua tepida
aut parum calida exhibeantur cuꝫ aliquo de pre
dictis electuariis in aurora vel per tres horas
ante cibum Hec enim sufficienter cōplexioneꝫ ho

minū a temperamēto suo elongatā a frigiditate
reddducere possunt ɔuenienter ad temperiem con
suetam. Et tu ɔsidera predictoꝝ virtutes prīas
secūdas tertias quartas ⁊ inuenies hoꝝ veritatē
⁊ hec de intentione sexta. ¶ Pro septima vero in
tentiōe principali iam apparet manifestū esse ꝙ
omnia instrumenta que posita sunt in intentione
sexta precedente ɔsumere possunt ⁊ exiccare ma-
terias in predictis mēbris remanentes. Uerum
tamen scitum ē ꝙ galanga est de medicinis cōsu
mentibus materias frigidas in cerebro abūdan
tes. ⁊ grana tria cubebaꝝ degluctita hora dor-
mitionis multū etiaꝫ ɔferunt ad hoc ¶ Et flores
rosmarini comesti post cibuꝫ mirabiliṫ ad hoc cō
ferunt. ⁊ odor maiorane sicce ⁊ recentis etiam ē
valde vtilis ⁊ supaspergere parti anteriori capi
tis sero ⁊ mane aliquid de puluere gariofilorum
est potens medicina ad ɔsumptionē supfluitatum
frigidaꝝ capitis sicut placuit Auenzoar primo
theysir capitulo primo. Ego vero non minus iu
uamentū inueni in puluerizatione predicte ptis
cuꝫ puluere de electo ligno aloe facta. Prassii āt
ysopi enule ⁊ calamenti vsus in cibis consumunt
materias frigidas in pectore habentes. Cordis
autem supfluitates exiccat ⁊ educit succus enule
mellisse saluie maiorane macis croci ⁊ zedoarie
puluis vͦ camedreos mētastri storacis calamite
⁊ serpilli mundant stomachuꝫ a superfluitatibus
frigidis. splenem vero expurgant adiantū cortex
capparoruꝫ tamariscus scolopendria ⁊ sil'ia. epar
auteꝫ munidificāt ⁊ in eo materias exiccant ca-
lamus aromaticus opoballsamuꝫ carpoballsamuꝫ
⁊ xiloballsamuꝫ ⁊ fu meu ⁊ aristologia longa ⁊ ro
tunda. Renibus vero cōferunt grana milei solis
degluctita semen apii rubea tinctorū radix liqui
ritie camepitheos dāpneta ⁊ vcuen ꝑprie ⁊ ē ma
tricaria de qua in dispositionibus renum vide
laudes secūdo canonis capitulo de vcuen. Si enī
hec simplicia cōndiuntur cum cibis ⁊ ex aliqbus
fiant decoctiones sirupi Julep trocisci ɔfectiones
⁊ tragee ⁊ dentur ad comedendū vel ad bibēduꝫ
non est dubitandum tales posse ꝑducere opōnes
rectificantes predicta membra ɔsumentes mate
rias in eis abundantes ⁊ tu ɔsidera hec esse vera
per quaternas virtutes in medicinis inuētas vt
supra tactum est ⁊ hec de intentione septima be
ne sufficere possunt.

¶ Consilium ad Emigraneam cum cephalea.

DIspositio huius nobil' ⁊ laudatissime
domie vxoris celeberrimi baptiste
de valle marana si diligentʳ īspiciṫ
absque dubio est emigranea. quod
facile deduci potest ex accidentib9
multum acurate notatis subtili9 atqꝫ ꝑfundius
inuestigatis per clarissimos doctores Petrum
Salmonenseꝫ ⁊ Baptistam vicentinū. qui huius
dispositionis veritatem acurate multum rimati
sunt. Et principalis egritudo ī ea mala cōplexio
frigida ⁊ humida substātie cerebri immo totius
capitis cum materia flegmatica pāniculis intrin
secis īmersa ⁊ sui multitudine per cōmissuras ad
extra ꝑpulsa. tanta eniꝫ ⁊ tot accidentia nō bene
saluari possunt vt precise fiant a mala cōplexiōe
cerebri ⁊ pāniculoꝝ intrinsecorum. ꝑpter quoꝝ

colligantiã exteriorẽ pãniculus patiatur ẽt quia egritudo longa fuit lapsusq; magnꝰ irrõnabilit̃ coĩcata mala cõplexio partibus exterioribꝫ fuit ⁊ potuit esse causa generatiõis materiez flegmaticaꝝ per viam indigestionis exterioꝝ cõgestaꝝ possibile etiam est plurimũ materiei effusam esse abintus ⁊ extra. licet nõ videat̃ necessariũ ꝓpter ineptitudinẽ transitus materiei p vias angustas cum sit ipsa grossa ⁊ viscosa ⁊ torpidi motus. Ad huc egritudines etiam p colligantiam cum perseuerant transeunt in eas que p essentiã noĩantur quare dolor perceptus in musculis mãdibularũ ⁊ pãniculis partiũ faciei ⁊ in tẽporibꝫ ⁊ ꝓfundis partibus a mala cõplexione predicta cũ ꝓfundata ventositate in eis indubie accidit. Est autẽ in superficie cutis faciei stupor ꝓpter opilationem cadentem in 2° ⁊ 4° pari neruorũ orientiũ a cerebro. ꝓpter quod sensus in istis viget partibus. Stupor autẽ in brachio apparens nõ precise nocumentuꝫ in cerebro factũ arguit. sed ẽt coĩcatuꝫ p° 2° ⁊ 3° paribus neruoꝝ a tribus p̃is spondilibus venientium. ex quo facile deduci potest causa difficultatis motus brachii ⁊ manus ⁊ tremoris eius aliquãdo ⁊ nõnũꝗ̃ nocumenti eius ĩ capiẽdo ⁊ retinendo prouenientis. At vero salts in oculo principaliter a nocumento panniculoꝝ ⁊ cerebri ɔtingit. Deinde per cõcauos neruos facile uẽtositas ad oculum pellitur. licet ex motibus non naturalibus cerebro ⁊ eius panniculis aduenieñtibꝫ saltus in oculo absque aliquo vaporeo corporeo contingere possit. Et insup hoꝝ videt̃ accidentiũ dispositio fixa sinistre pt̃ magis ꝗ̃ dextre. Et ita p hũc terminũ emigranea ꝓprius impoꝛtatũ vt in diuisionibus 4° capitulo colligendum. ⁊ in viatico absolute ca° 2° legi põt. mirabile qd videt̃ quare in opõnibus sensuũ exterioꝝ nocumentum diminutionis corruptiõis vel ablatiõis quãdoq; vniuersalit̃ cõtingit. In sensu quidẽ visus opõnis diminutio vł corruptio ꝑturbationẽ importare videtur. In sensu auditus corruptio per tynnitũ ⁊ fragorem intellecta. Adhuc et somnꝰ ꝓfundus non videtur per se consequi dispositionem hanc. cuꝫ ad ipsã nõ fiat necessario nocumẽtũ ĩ organo primi sensitiui aut rethe miraculoso. Adhuc etiã quare nocumẽtum vtrique oculo conuenit ⁊ auri cuꝫ distincte sunt abĩnicẽ dextra ⁊ sinistra pars capitis per lineam secantem cerebrum in duas medietates cũ ventriculis eius ꝑtientem prima tertii capitulo 2° ĩterioꝝ 3° capitulo 8°. det̃mĩat ẽt alterutrãq; partẽ corporis dexterã ⁊ sinistrã diametꝝ que ꝑm longitudinẽ extendit̃ que inter ossium lineam que mediũ cerebꝝ diuidit ordinata est. ad quã vtiq̃ne ꝑuenit distinctio ĩteriorũ duoꝝ ventriculoꝝ cerebri ꝓpter qđ fortasse dispositionẽ hanc nõ purã emigraneaꝫ credo. sed ex emigranea ⁊ cephalea cõpositã. terreri enĩ a strepitu ⁊ actibus fere omibus ⁊ a luminositate fere quacũq;. ⁊ ab his dolorem excitari tenebras et solitudinẽ diligere relupinatõnẽ ⁊ taciturnitatẽ et sĩlia accidentia omnia que patit̃ hec generosa domĩa ꝓprie vident̃ potius sub capitulo cefalee collocari ꝗ̃ emigranee appropriari. Reliqua vo eidẽ ꝓpria sũt. Hãc igit̃ dispositionẽ ex kautari ⁊ ex emigranea cõpositã credo. vt de his legi põt 3ª primi tractatu 2° penultimo ⁊ vltio capitul̃ ⁊ interioruꝫ tertio capitulo. Nec obstat ꝗ̃ ouum

dicatur quia cõprehẽdat caput totũ. qa de cõprehensione aptitudine ⁊ non actu intelligitur vt se ipsuꝫ Auicẽ. declarat. Hec pauca scripsi clarissimi doctores vt vobiscum aliquid theorice agerem. Et quia nos ipsi sublimius vestro ingenio istam dispositiõnẽ inuestigando cognouistis neq; in his mirandum. cum dispositiões valde raro ita simplices videantur vt per auctores capitulant̃. Et quia dispositio hec valde uerenda videt̃ qa longa ⁊ fortis est. ⁊ principali membro ꝓpria ⁊ accidẽtia multa ⁊ suspecta sibi cõplicat. ⁊ lapsui natali ɔtraria. Ideo in regimine ipsius accelerare magis ꝗ̃ amplius theorice indulgere decreui ¶ Et si regimen ipsius in duo capitula ꝑtienduꝫ sit scꝫ non naturalium primo deinde medicinaliuꝫ ad ministrationẽ cõgruã primi ordis expedienduꝫ decurram. cum sapientibus nõ sit opus extendere capitula. Cum itaq; dispositio ista sit mala complexio frigida cum materia flegmatica in toto capite neruis ⁊ pluribus adiacentibus partibus coĩcata ⁊ coĩcari apta. Ideo aeris cibi ⁊ potus exercicii ⁊ aliarum regimen inclinare debet ad moderate calefaciendum ⁊ audacius exiccandum in termĩs tamẽ instrumẽtoꝝ nõ transeuntiũ secũdũ siccitatis gradum ⁊ caliditatis primum. Itaque aer cibus ⁊ potus artificialiter preparet̃. Adhuc ẽt cũ ĩ hac dispositione multum inueniat̃ ex vaporibus fieri nocumentum. In omnibus talibus exterminandis ⁊ carminandis virtus ĩmisceatur moderato vsu. Et ex his que non sunt in gradu eleuata multum. hec enim talia grauant caput multum siue calida sint siue frigida. ꝓpterea qr apperiunt viam vaporum ad cerebruꝫ 3ª primi tractatu 2° capitulo septimo ¶ His itaq; ɔmensuratis ad medicinaliuꝫ regimen accedẽdũ duxi. Cum itaq; in particula patiente ⁊ in dispositiõe ipsius vtraq; materiali tamẽ ɔueniamꝰ vt alias in simili dispositione ⁊ nobili quadam ordinaui domina vtinensi erit ĩ. 8. intentiones diuisuꝫ. ¶ Prima ẽ materieꝝ ad cõtrarium diuersio. ¶ 2ª est ipsaꝝ minoratiua euacuatio ¶ Tertia earuꝫ digestio. ¶ Quarta eradicatiua euacuatio. ¶ 5ª accidentiũ correctio. ¶ Sexta residui materieꝝ ɔsumptio. ¶ Septima ẽ mãdantiũ particularuꝫ rectificatõ si q̃ sunt. ¶ Octaua capitis ⁊ neruorũ cõfortatio. Prima intentio fulcitur p diuertẽtia absque manifesta euacuatione. vel cum his que euacuando distrahunt. Primũ genus completur per fricationes extremoꝝ ante cibũ factas iuxta illud tertii tractatu primo ca° vltimo ¶ Cũque cibas patientes egritudines capitis materiales frica extrema. ⁊ incipiatur ab inferioribus cum mediocri fricatione ascendendo que tanto leuior esse debet q̃nto capiti vicinior. Scđm ẽ ĩ ieiunio facta. Tertiũ ẽ sola fricatio pedum ¶ Quartũ est effusio aque calide super eis. Hec enĩ assidue facta frequenter resoluit soda prima tertii tractatu scđo ca° x°. Quintum est pannoꝝ calidoꝝ super extrema positio. Sextum et fortius est ligatura extremoꝝ cum strictura. Septimum ẽ ventosaꝝ absque scarificatione positio super domestica pte carnositatis tybiarũ crurium ⁊ spatulaꝝ. hec enĩ omnia maximũ afferunt iuuamentũ caput q̃uati a materia. immo plura eorum ɔferunt dolori in materiali ⁊ in oĩ soda cui non coniungit̃ reuma Et si eoꝝ aliqua in reumatica soda vtilia forent

Que vero cum euacuatione manifesta diuertunt sequenti intentione ponetur ¶ Scda vero principalis intentio remouendi materias completur pluribus instrumentis: Primu est vt consentiente virtute cum habitudine conuenienti. fiat ei flebotomia.nec error ex ea. & si non appareant signa dominii sanguis manifesta. quonia quandoque humores occultant. Scdo quia alleuiat plenitudine Tertio quia diuertit si conuenienter fiat. Quarto quia est euacuatio cois humores etia a sanguine distinctos euacuans aut euacuationi disponens. Unde tertio pratice vltio capitulo. ¶ Et si alii et dominent humores.tame ab ea incipimus quonia flebotomia est euacuatio cois humoru. Sit aute i hac flebotomia consideratio.quonia si suspicamur aliquid de membris inferioribus sua discrasia i nocumento coicato adhibendo vel alterando materias in capite.fiat apertio vene illud membru aspicientis.& no dz esse flebotomia multa sz leuis quantitatis.in qua etiam inspiciatur consuetudo euacuationis consuete iuxta quale & quantum .na si soluerit suis temporibus debite menstruari. & accidit varietas in tempore & in quantitate euacuationis.flebotometur ppe tempus consuete menstruationis de saphena sinistra.℥.iiii.sanguinis educendo fm iudicium clarissimor doctorum aut plus aut minus.Similit si epar aliquid coicet in causa. & iter si splen aperiatur saluatela dextra aut sinistra.Si autem nullum inferior mebror coicet.flebotometur de cephalica aduerse partis: vt maior fit in sanguine motus & in humoribus distractio. etiaz quia debilitas partis sinistre innitat ad illud.Si autem euitet flebotomia. aut sapientibus non placet quibus credere debeo. tunc ad alia deueniatur diuersionis instrumeta.puocetur igitur menstrua si iuuamentuz speratur ex illis.& ne magna fiat alteratio. cuz medicinis leuioribus fiat nastale ex radice ciclamis recetis vel yreos vel peucedai. ¶ Aut fiat ex foliis mercurialis cuz musco croco & mirra ana grana.iiii. & interponatur post mediam noctem. forte aute flebotomia excusabitur ab istis ¶ Tertium instrumentum est puocatio emoroidar facta cum fricatione folior ficus aut panno bisello aut seta tamisii aut alia re aspera.aut cu vngue scalpedo aut cornua vel ventosas apponendo super fiteri absque scarificatoe ¶ Quartuz instrumentum e cu scarificatoe positio super domestica parte carnosa tibiarum vel crurium aut super nates vel spatulas hac vel illa parte uel partibus secundu iudicium doctorum pfatoz ¶ Quintum istrumentum est clisterior administratio & partes capitales euacuantium que sunt.ios. sed talium inbibemus vsum ℞ coloquintide ciclamis ana.ʒ.i. blete saluie sticados ana.M.ʃ. malue violarum ana.M.ii.Ex hac decoctione ℞ lib.i.hiere galieni.℥.ʃ.hieralogodium .ʒ.ii.benedicte.ʒ.iii.olei yrini.℥.ii.olei lilior al.℥.ii.salis cois.℥.ʃ. misce & fiat clistere ¶ Sextum instrumentum est per euacuatia ebibita vt pillule de hiera maiori.simplex enim hiera hic non conuenit .Soleo autez hic facere cum.℈.ii.pillular de fcocolla maiori aut cum pillulis lucis & de hiera dando ana.℈.i.Aut cum infusione hac ℞ aque betonice.℥.iiii.agarici electi.ʒ.iiii.nitri grana.iii.℥.℈.i.infusa maneat per tres dies.deinde coletur & cu.℥.ʃ. penidiar colatura tribuatur cu obseruatione in farmaciis conuenienti ¶ Digestio materier fiat cu iulep aliquo vel syrupo caput & orta ab eo & sta respicientibus ut sy. de ysopo de calamento de sticados cu aq saluie rosmarini maiorane betonice & similibus ¶ Speciale tamen in hoc est syrupus iste ℞ foliorum edere lauri betonice rosmarini ruthe ana.M.i.origani ysopi pulegii calamenti assari ana.M.ii.acori sticados artetice ypiconis palisis ana.M.iii. macis saturegie yreos ana.ʒ.i.squille.ʒ.ʃ.granor peome cubebar ameos siseleos ammomi ana.ʒ.i. Infundantur hec omnia per dies quatuor in lib.x. aque. & deinde coquat vsque ad medium. postea fortiter exprimantur & colature addatur pulueris succ.lib.ii. aceti sqllitici.℥.ʃ.coquantur & aromatizent cuz galanga & fiat syrupus longus ex quo dentur.℥.ii. Si vo fiat plene decoctionis dentur ex eo.℥.ii. cu aqua yris saluie betonice. Digerunt etia materia hac cofectiones magne ut dyamuscus dyambra dyaolibanu dyacinamomu dyamacis & similes. Ad hoc etiam non parum iuuat quies ab excellentia motuu corporeorum aialium.conueniens dormitio etiam hora & quatitate couenientibus & letari et bonam habere de salute spem & deo placabilez ee & non naturaliu omiuz rer admistratio cogrua. ¶ Quarta premissa intentio fuerat eradicatio euacuans materiam ancedente que copletur per medias per tertias & quartas virtutes hic facientes. par vero & raro sperando q educat materiam coiunctam nisi in longo & forti vsu.sed hoc couenientius educeret in intentione sexta ¶ De numero autez ciuz instrumetor sut pillule iam dicte.& infusio iam dicta.que vbi prius erat debiles couertantur in fortes & econuerso additione dosis penes uirtutes cum leuitate conueniunt.et maxie pillul d fcocolla preciose sut hec.ut videt finaliter. Si.at plurima & ex parte & antedictis medicinis ut yeralogoduz qua multas cronicas extirpaui dolores capitis & yera phaneligoris & bulicus ex quinto caois tractatu 2° & do eas cum decoctione seinum peonie. ¶ Infusio solutiua domestica satis ℞ artanite.ʒ.i. acori peonie nucis muscate heyl.ana.℈.i.agarici.ʒ.i.ʃ.pulpe colongtide.ʒ.i.diagridii granu.i.subtiliter omnia bene trita infundantur in.ʒ.ii. aq mulse per diem naturalez.deinde calefiant & colentur & exprimat & additis succar al.ʒ.x.totum calidu exhibeat i potu leuis est & conuenies. Pillule et allefangine conueniunt aucta dosi & reliqua similia. ¶ Accidentiu aute hanc dispositione coitatiu correcto p admistratione prescriptar acquirit. ver quia frequeter debilitas partium naturalis uel accidetalis e ca fixonis & augmenti accidetiu. bonu vnicuique suo conuenienti puidere auxilio. decoctio maiorane camomille cuz nuce muscata cu spongia optima & doloribus musculor lacertor & panniculorum faciei & temporu ¶ Nocumetu autem visionis corrigitur per comestione eufragie in omni cibo & potu. madefacere etia oculuz omni mane cum aqua cineris est vtile valde. et similiter cum vrina ppria.aqua uero decoctois colongtide auditum roborat actualit auribus calida instillata & superponere sacculum heyl et peonie factum cum maiorana.vigorat autem interiores sensus tyriaca maior parum cum ea

deglutiendo. ¶ Confectio etiam anacardina āt
plirisarcoticon optima sunt ¶ Auferunt etiaʒ
grauedinem capitis somni ꝓfunditatem doloris
fixionem lotiones odoramēta saccelli ⁊ plurima ī
tribus sequentibus intentionibus tacta. Tinnitū
autem aurium conuenienter tollit succus electu
arii nigri mane ⁊ sero calidus in eisdem instilla-
tus. ¶ Saltum uero oculi conuenienter amouet
madefactō bis in die facta cum lixiuio infusiōis
ligni aloes ⁊ camphore ī subduplo. ¶ Difficultati
amplius mot⁹ brachii ⁊ manus subuenit īunctio
facta super spondilibus quatuor primis colli cuʒ
oleo de lauro de rutta vel de cinamomo. Mihi
autem expertum est oleum spice per sublimatōeʒ
factum. Instantie vero doloꝝ multum subuenit
exhibere in sero distanter a cena satis. ℈. i. auree
alexandrine aut sotire magne aut tyriace. nec
timeatur in istis. ⁊ lixiuium factum ex decoctiōe
peonie brionie antiquos capitis dolores aufert.
ablutione cum hac facta. ¶ Ego antem in forti ⁊
longo dolore capitis vltimam inueni linitionem
factam ex dialtea ad quamlibet. ℥. eius incorpo-
rando duo grana musci subtilissime triti ⁊ceti.

¶ Sexta vero intentio premissa residui ꝯmate
rierum consumptio quam multiplicibus ad im
plebimus instrumentis. Primum est flebotomia
vene frontis q̄ in casu isto predicto mihi placeret
consentiente virtute. Secundum est flebotomia
vene sinistre partis post aures cum euacuare et
distrahere intendimus. Tertium est sectio venaꝝ
temporum sinistre partis que omnem antiquam
sodam eradicat. Quartum est positio ventosarū
super loco coniūctionū colli cum capite ⁊ cum sca
rificatiōe. Quintū ē gargarisma ex hac decoctōe
factum mane ⁊ sero per mediam horam ℞ arta
nite coloquintide agarici ana. ʒ. i. staphisagrie pi
retri costi yris piperis al. ana. ʒ. ß. galāge gario
filoꝝ. ℥℥. ana. ʒ. ß. macis. ʒ. i. coquant᷑ in lib. x. aq̄
vsque ad consumptionē medietatis. deinde expri
mēdo colentur ⁊ colature addatur mellis mūdi
lib. i. aceti squillitici. ℥. ß. ⁊ coquantur vsque ad
medietatem ¶ De hac aqua accipiatur pars vna
aque decoctionis passularū ⁊ maiorane ptes. iii
⁊ fiat gargarisma. ad hoc ēt cōfert gargarisma.
factuʒ ex metridato cum aqua predicta. Sextū
ē collutio ex decoctōe. yris cuʒ melle sepe facta et
calida. Septimum est masticatio sepe facta cum
mastice aut piretro ⁊. ℥℥. lil᷑. aut cum galanga et
heyl. Octauum est caputpurgiū cum modico mu
mie ⁊ aque maiorane calidum. aut cum succo ar
tanite. aut cum succo blete ⁊ aque maiorane. sed
primum melius est. ¶ Nonum est linitio super
nasum ⁊ tempora in sero facta cum tiriaca vel
metridato. Decimū est vsus electurioꝝ magnoꝝ
ut tyriace ⁊ metridati. Ego vero experientiam
magnam habeo in confectione anacardina scd̄e
descriptionis Auicē. quinto cano. secunda etiā ibi
posita optima est ¶ De simplicibus ad exiccādū
materias capitis optima est pillula vna facta ex
ligno aloes per duas horas post cenam accepta
⁊ incorporetur cum succo maiorane. ¶ Penultia
intentio erat rectificatio membroꝝ mandantiū
si que sunt. difficile tamen in cronicis egritudini
bus reperiri aliquod mēbroꝝ quin ī causa morbi
vel in augmento accidentium non coīcet ¶ Igitur
quodcūq; fuerit mēbꝝ lesuʒ malicia cōplexionis
naturalis regatur sibi appropriato regimine di
gerentiuʒ ⁊ euacuantiuʒ vt pluribus locis ab au
ctoribus colligenduʒ. Post mundificatiōeʒ atten
dat᷑ ꝯfortationi vt pulmoni ⁊ pectori cū enula ⁊
ysopo ⁊ croco cū dyaisopo dyacalamēto dyairis
facta ameos absinthio amomo mace ⁊ menta cū
diacināomo diamace ¶ Spleni ēt cū scolopēdria
tamarisco cortice capparoꝝ dyamace dyacurcūa
¶ Epati cuʒ spodio endiuia cipero squanto. cuʒ dy
rodon dyalacca confectione de seminibus cuʒ aq̄
radicis ⁊ emorusia ¶ Cordi vero cū iacincto sma
ragdo osse de corde cerui margaritis ⁊ croco cū
letificante diamusco trociscis de croco electuario
dyambre confectione de iacincto. Matrici cum
arthemisia. matricaria betonica. cuʒ trifara ma
gna theodoricon anacardina confectiōe d̄ semib⁹
benedicta. electuario de gallia muscata ⁊ sil᷑ibus
¶ Renibus aut lumbis aut spine subuenimus cū
spica dauco comestione renuʒ aīaliuʒ lacte ouino
⁊ reliquis cum nuce condita dyamace confectiōe
de seminibus benedicta iustino ⁊ similibus cum
oleo scorpionum nardino ⁊ similibus. ¶ Ultima
itaque intentio erat confortare caput. s. ipsius
ptis uirtutes. Et licet hec ītentio ex supradictis
ꝯuenētius adipleat᷑. aliq̄ tamen vtilia pretacta ī
intentione sexta hic apponere mihi vtile visum
est. confortat itaque caput ⁊ virtutes eius semen
mellisse capiti supaspersum comestū ⁊ bibitum. et
spica nardi confortat cerebꝝ ⁊ ꝓhibet reumatis-
mos secundo ca. Xiloaloes vt dicit Auicen. etiā
cerebꝝ ⁊ sensus confortat ut supra ¶ Similiter
ambra confert cerebro ⁊ sensibus. Castoreuʒ etiā
in sero deglutituʒ quantū est granum ciceris est
mirabile īn casu isto. Cinamomū etiā in cibis est
huic dispositioni valde vtile. mundat enī cerebꝝ
attrahendo superfluitates ex eo ⁊ ponitur ī me-
dicinis aureis Auicen. Auellana torrefacta et co
mesta post cibum caput confortat. De rebus autē
ad extra approximatis bonum confortatiuuʒ est
suffumigiū factuʒ ex laudano ligno aloes storace
sicca ⁊ ex decoctione camomill᷑ que specialis est ī
hoc cū sepe caput super eius fumo inclinatur. Ex ī
mie etiā cōfert capiti suppuluerizatō ex puluere
gariofiloꝝ cōmissure coronali ⁊ sagitali facta. ¶
Sacculi etiā ex speciebus dyamusci dyambre et
dyaxiloaloes mirabiliter caput confortāt. Odo
riferꝝ bonuʒ ad illud ℞ origani folii ameos ana
℈. i. ligni aloes. ʒ. i. ß. storacis calamite masticis
ciperi ana. ʒ. ß. ambre. ℈. ß. fiat pomū cuʒ. ℥. i. boni
laudani vel ligentur in panno de syndone. Lotio
bona capitis confortatiua ℞ ex lixiuio facto cuʒ
camo. ⁊ foliis edere arboree. Aut ex lixiuio cuʒ
sapone. Trocisci boni cum quibus illiniat᷑ caput
⁊ postea exiccetur valde cōfortat ℞ masticis sto
racis calamite granoꝝ catapucie piretri gypsi
ana. ʒ. ß. eufor. ℈. i. spice gariofiloꝝ laudani floꝝ
rosmari cubebaꝝ ana. ℈. ii. ⁊ fac trociscos cū suco
maiorane ponderis. ʒ. ii. ⁊ ex eis vnus accipiat᷑.
Omnipotens autē saluator hec dirigat ī salutē
anime ⁊ corporis huius domine.

De mala complexiõe frigida ꝛ humida materiali cerebri ꝛ de opilatiõne ipsius coartatoria cõplicata cum vertigine cum debilitate virtutis motiue ꝛ substẽtatiue Scothomia impotentia ad motus exteriores dolore cruris ꝛ pustularum periodica apparitione in tibiis ꝛ manibus.

¶ Capitulum primum continet sermonem vniuersalem de predictis narratiuum.

Hodoricus de coloreto vir notabilis diuersis accidentibus laborat igẽt siue ipse egritudines aut accidẽtia nomiare volumus. Primũ itaque horum est mala complexio frigida et humida materialis cerebri illius. siue ipsam a generatione aut a tempore cõtractam ĩtelligere velimus. Secunda vero ipsius dispositio est cerebri sui mala cõpositio.s. in uia cadens vel ĩ poris ꝛ est oppillatio coartatoria vel impletoria ꝓueniens a multitudide mucillaginosi flegmatis in predictis locis. Tertium autẽ principale accidẽs est vertiginosa dispositio alternatis vicibus eidẽ eueniens. Quartum vero principale nocumẽtum est debilitas in contentiua vel retentiua v̄tute que etiam includit in se speciem corruptionis in operatione motiua ꝛ substẽtatiua. ita ꝙ ei apeat quandoque inclinari ad cadere.licet non cadat. quãdoque tamen euenit nocumentum ablatõnis ĩ operatione substentatiue potentie. ita vt nedum inclinetur timendo cadere.sed defacto cadit. Et est locus iste pũctus altissime speculationis vt videbitur. Quintũ accidens principale ẽ scotomia dispositio. per quam ei apparet quãdoqꝫ volãtes muscas ꝛ similia aĩalia in medium percipere volantia vel mobilitata variis differentiis. q̄ tamẽ nequaꝙ̄ inueniunt̃ in medio. Sextum nocumẽtũ principale est impotentia ad motus interiores ĩ brachiis eius fortius ꝛ in omnibus cruribus minus eueniens. Septimũ principale accidens est dolor extensiuus ꝛ cõtractiuus in sinistro crure eueniens magis tamen in musculis tibie apparẽs Octaua vero dispositio principalis est periodica pustularum cũ rubore ꝛ infectione cutis tibiarũ ꝛ manuum apparens deterĩnato tamen tempore anni ꝛ non omni.quoniã hoc ei accidit precipue ĩ vere ꝛ in autũno. Hec ĩ summa ẽ ipsius dispositio ex tã variis nocumẽtis cõplicata difficilibus.nõ nulla tñ alia accidentia freq̄ter ĩ mẽbris aliis appent.ut aliq̄n leuis tussis cum facili anhelitus ꝯstrictiõe.ꝛ quãdoqꝫ stomachi discrasia cũ dbilitate digestie.ꝛ non raro lũborum ꝛ ĩnũ dolores extẽsui.ad quos quãdoque leuiter conseqt̃ difficultas vrinãdi. Sed hec vltima quatuor accidentia et quia leuia sunt ꝛ quia ab eadem radice pendentia in fieri ꝛ in ꝯseruari a qua pendẽt premissa octo accidentia.ideo nõ sunt multũ mentẽ molestãtia egrotantis neque medicantis.

¶ Capitulum secundum principale declarans et verificans predictarum dispositionum per earum causas ꝛ signa.

Quoniã impossibile uidetur alicuius dispositiõis rationalem ostendere curam sine ipsius distincta cognitione.q̄ haberi debet primo ex causis dispositionis cuiuscũqꝫ ꝓductiuis. Et secundo iterum ex signis vniu̾salibꝫ ꝛ particularibꝫ demõstratis cuiuslibet egritudinis. Et tertio iterum ex accidentibus coĩbus ꝛ ꝓpriis vnamquãqꝫ egritudinem cõcomitantibus. ex quibus egritudines omnes specificantur ¶ Ideo in premissis dispositionibus declarandis parumper ẽ theorice cõtemplandũ Et rationibus ꝛ auctoritatibus differendum. eo quia iniustum est vni prealiis credere demonstratione alimentorum primo.ꝛ capitulo p°. Prima igit̃ huius viri dispositio erat mala dispositõ frigida ꝛ humida cerebri.que aut est a generatõne talis aut a tempore.quoniam hec diffinitio cuiuscũque egritudinis essentiam euacuat. Videtur autem ꝙ cerebrum eius a generatione non sit discrasiatum ĩ frigore ꝛ humiditate ¶ Primo quidem ex signis a casibus hoc declarari potest.facies enim huius viri ꝛ tota cutis capitis ipsius manifesta rubedĩe coloratur. Secũdo capitis capilli ꝛ plurimi sunt ꝛ satis grossi. licet ad mollitiẽ tendentes ꝛ sunt manifesta rubedine colorati. Tertio vero cutis eius ex parte essentialiter inherentium tactu percipitur calida notabiliter ꝛ leuis. iterum effusiones que ab opõne digestiue potentie emittunt̃ mediocriter sunt digeste ĩ substantia satis adequate ĩ colore suo albedine manifesta participantes. Et vt in pluribus actu calide. licet multa in actu expulsionis percipiant̃ accidentia ex quibus hoc facile declarari potest.ex parte tamen opationum aĩalis potentie sensitiue sensibus exterioribus aperte ostenditur. Et ꝙ obiectorum tangibiliũ oĩum impressiones ꝛ facile ꝛ cõuenienter percipiunt̃ ꝛ distĩgũtur ꝛ reseruant̃. similiter in sensu visus naturaliter fuit bene dispositus in cõprehẽdẽdo obiecta omnia vsque ad distantiam magnam in suo colore vt alba et rubea in sui quantitate. vt magna v̄l parua in sui figura vt lõga v̄l sperica in eorũ situ vt inferius v̄l superius situata ĩ eorum substãtia vel partium continuitate vel sepatiõe vt solida vel perforata in eorum se habendi modo vt mobilia vel quieta ꝛ sic de aliis. q̄ oĩa arguunt bonitatem ꝛ pfectionẽ visiue potentie. Adhuc etiam ꝛ gustatiua potentia exit ĩ actum cõuenienter percipiẽdi dulce amarum ponticũ ꝛ acumẽ ꝛ sic de aliis ꝛ distinguendi inter illa. Et iterum olfatiua potentia obiectum omne debiliter aut potenter sub modo delitie vel tristicie ĩprimens ꝯprehẽdit ꝛ percipit.ꝛ inter illa distinguit. Similiter etiã exteriores motus diuersos sonandi modos sibi associantes sub specie acuitatis vt tinnitus sub specie g̃uitatis vt tonitruũ magnũ ꝛ sic de aliis cõuenienter percipit. Igit̃ apparet. ꝙ in opõnibus exteriorum sensuum ꝛ cito ꝛ ꝯuenient̃ cerebrum ipsius est bene dispositum ¶ Amplius iterum dispositio caliditatis in cerebro huiꝰ viri assumi potest ex parte opationũ interiorum sensuum.sensus enim coĩs operatio velox ẽ ꝛ ueniẽs in discernendo vel distinguendo operationes exteriorum sensuum. Similit̃ etiã fantasia que ponit̃ in postrema interiori parte anterioris vẽtriculi cerebri ꝛ facile species a sensu coĩ sibi delatas recipit ꝛ modificat. ꝛ iterum imaginatiua potentia velociter exit in actu cõprehendendi componẽdi ꝛ diuidendi ¶ Similiter etiam altioris potẽtie que cogitatiua est operatio ꝛ festina est.ꝛ ꝯueniẽs in eligendo ꝛ ꝓsequẽdo hoc in euitãdo ꝛ fugiẽdo aliud. Similiter ꝛ facit memoratiua potentia et detinet species eidem delatas. ꝛ ꝙ̄ primum est

est necessarium reminisci de preteritis .tam cito rememorat omniū que iam per speces in cellula sua reseruata fuerunt. Hec autē omia videtur at testari iudicio caliditatis ⁊ hūiditatis ī cerebro suo. vt secundo tegni ꝓcessu multo ⁊ secūdo complexionum ⁊ prima tertii tractatu prio colligi potest ī radicibus theorie medicine que oīa satis nota sunt. Ex quibus oībus videtur cerebꝝ huiꝰ viri nullatenus debere poni frigide complexiōi naturalis sicut supra premissum fuit. Neque enī est alius modus demonstrandi alicuius membri cōplexionem naturalem ꝙ̄ siliitudō super ipsam ex signis ab opationibus a substantialiter inherentibus assumptis ⁊ a calibus. ⁊ tu iam vidisti omnia hec ꝙ̄re ⁊cetꝭ. ¶ Nunc autē oportet sumerē principium aliud declarandi lapsuꝫ cerebri huiꝰ viri ad frigiditatē ⁊ hūiditatē mālis. Pro cuius declaratione premittēdū primo. ꝙ omnes cause primitie infrigidantes ⁊ humectantes cuꝫ sua excellentia applicare membro cuꝫ diuturnitate applicationis eaꝝ ⁊ dispositione membri ad pati ab eis de necessitate inducēt infrigidationē ⁊ humectationem. sed cerebro huius viri potuit applicari vehemēs humiditas ab aere vel aqua cuꝫ frigiditate agens in ipsum ¶ Silit̄ ⁊ multitudo ciboꝝ talium ⁊ potuum. ⁊ medicinaꝝ infrigidantiū ⁊ humectantiuꝫ fortis et diuturna applicatō Et passionum animaliuꝫ multitudo. ⁊ impressio fortis. ut tristitia vehemens cogitatio ⁊ timor magnus. ⁊ iteꝝ longitudo ⁊ pleuerantia in dormiendo. ut ē consuetudo nobiliū. quoniā superfluus somnus infrigidat ⁊ humectat. sicut vigilie multe calefaciunt ⁊ exiccant. ut secūda primi capitulo de his que ꝓueniunt ex somno ⁊ vigilia. Ampliꝰ iterum excessus in altera re non naturali scꝫ in multa repletione. quoniā qui ingluuiose comedūt ⁊ cibū sine ꝯuenienti masticatiōe deglutiūt ⁊ potū voracissime hauriunt . omnino calorem naturalē stomachi debilitando pducunt ad augmentum generationis humiditatū flegmaticaꝝ. q̄ postea in kilo remanētes cause sunt generationis aq̄lis sanguinis qui postea in cerebro frigiditatis ⁊ humiditatis augmentum generat. Et iteꝝ facilius ⁊ citius materie frigide ⁊ humide in stomacho genite per modum euapationis delate ad caput ⁊ ibidē retente propter frigiditatem cerebri ingrossantur ⁊ in aqua conuertunt̄ que per totum cerebrum sparsa ⁊ coīcata malam cōplexionem frigidam ⁊ humidam efficiunt in eo pariter etiā excessus in superfluitate motus ⁊ exercitii per viaꝫ resolutionis est cā vt in cerebro acquiratur mala cōplexio frigida ⁊ humida materialis. ¶ Pro qꝰꝝ enim presentia mēbꝝ aliquod essentialiter est calidum ⁊ humidum. per eoꝝ remotionē efficitur frigidum ⁊ siccum. sed per presentiam spirituuꝫ multoꝝ ⁊ sanguis in cerebro ipsuꝫ reddit̄ calidū ergo ꝓpter remotionē ipsoꝝ ipsuꝫ efficit̄ frigidū Sed superfluū exercitiū ipsum ē cā consumptionis spirituū in ipso cerebro p modum resolutionis spirituuꝫ ⁊ humoꝝ ⁊ innati caloris igitur ⁊cetꝭ. Siliter etiam ad hoc capituluꝫ adde. ꝙ una de causis cerebꝝ notabiliter infrigidātibus ē multitudo coitus ⁊ superfluitas in eo ¶ Coytus enim multiplicatus perducit ad infrigidationē totius corporis ad debilitatem innati caloris ad mortificationem virtutis ad debilitatem sensuum ad epilensiam occultam ad caluitiē ⁊ debilitatē iuncturaꝝ que omnia ꝓueniunt a frigiditate et humiditate cerebri materialibus. vt 20ª tertii tractatu primo capitulo de nocumento ex coitu colligitur. quare oportet ꝙ plurime haꝝ causaꝝ poterunt in hoc viro augmentuꝫ frigiditatis efficere. ⁊ ipse debet esse ꝯsiderator circa istas cās. ⁊ ĩuenient ueritatē ī eis ex preterito regie suo de ducēdā. Ex qbꝰ oībus satis leuit̄ ꝯcludit̄ ꝙ mala cōplexio frigida ⁊ humida materialis in isto accidentalis est. ⁊ a tempore ꝓpter inconueniens regimen ex parte predictoꝝ ⁊ male obseruatuꝫ Et ex hoc vltio apparet declaratio prime dispositionis eius. s. ꝙ iste vir egrotat mala cōplexiōe frigida ⁊ humida cerebri ⁊ accidentaliter in eo acquisita. Ex quoꝝ etiam fundamento ꝯsiderans intelligere poterit. ꝙ hec mala complexio ē fixa magis ꝙ̄ fiens. qḋ arguit longitudo ipsius. licet etiā ī eo possit assignari aliqua species male cōplexionis fientis per colligantiam ī fieri ⁊ in cōseruari dependēs a mēbris inferioribus vt stomacho epate vł aliis. vt ī posteꝝ uideri poterit Hec in summa ē prime dispositionis ipsius apta declaratio ⁊cetꝭ.

¶ Capitulum tertium declaratiuum male cōpositionis cerebri ipsius.

Nunc autē declarandū est in hoc capitulo tertio nocumentum cerebri huius viri ꝓueniēs ex compositione non naturali sui cerebri. ¶ Est aūt mala cōpositio eius oppillatio coartatoria quidē ꝓueniens a multitudine materieꝝ coartantiuꝫ vias cerebri. per quas intelligo arterias ⁊ venas ī pāniculis eius ⁊ medullari substantia disseminatas in quibus ⁊ circa ꝙ̄s mucillaginosa materia multiplicata p indigestionē coartationē fecit . ad quā sequitur materieꝝ intentio ⁊ augmentatio que ē aggrauatiua. Unde caput eius dolore grauatio molestatur magis aut minus scd̄m augmentum ꝙ̄titatis extendēdo eas. ⁊ quia ēt int̄ pāniculos cerebri ⁊ in substantia eoꝝ detinent̄. ideo scd̄am speciem doloris efficere possunt extensiuū noīati Et si ꝯtingat huic materiei admixtiouem fieri materiei acute aut salse. tunc cum predictis doloribus cōplicari possunt dolores pungitiui ⁊ mordicatiui ⁊ scd̄m speciē materiei q̄ cōmiscet̄ flegmati mucillaginoso. Et iteꝝ si magna pars huius materiei continetur in cōcauitate artariaꝝ ad ipsā sequitur pulsatiuus dolor ⁊ sic d̄ aliis f̄m materieꝝ diuersitatem. Ex qꝰ fundamēto valde facile intelligi potest quare uir iste quandoque percipit cum grauitate capitis extensionē ac si magnificaretur caput eius. aut punctionem ac si pūgerent̄ pāniculi cum spina uel acu. ⁊ pulsationē magnaꝫ in tēporibus et in toto capite. Et iterum ex hoc fundamento concluditur. ꝙ si materia ista non soluꝫ ī venis ⁊ artariis aut poroīs cerebri ptibꝰ ꝯtinetur. sed etiam ī originibus neruoꝝ de septeꝫ paribus qui oriuntur a cerebro. tunc necessario contingent nocumenta diminutōnis ī opatiōibꝰ illoꝝ membroꝝ. si oppillatio illa semicompleta fuerit. aut nocumenta ablatōnis opationum in predictis membris. si oppilatio completa fuerit Ex quo fundamento iteꝝ subtiliꝰ et pulcre ꝑticularius deduci possunt nocumenta opationum sensus tactus. si enī semicōpleta fuerit oppilatio in neruis qui expanduntur per cuteꝫ capitis. tūc

nocumētum diminutionis in sensu tactus sentit̄ ī tota cute capitis exterius. Et iste est ille stupor q in cute capitis percipitur. Et si cōtingat iterū q̄ hec oppilatio accidat in neruis dispersis p cutim totius corporis tunc in toto percipietur stupor. sicut patet in tota spina ipsius ¶ Si autem huic materiei cōmisceatur aliquid ventositatis vl' vaporis petentis exitum ad extra. tunc patet q̄ cū stupore uel diminuta sensatione ī cute ipsius p-cipietur motus icctigatōis ¶ Et iste vere est ille motus vel sensatio preter naturā quā hic vir formicationem nomīat in sua spina pleuerantē Non curo hic extendere que ꝛ qualia nocumenta contingant ī opationibus alioꝝ sensuū. quia hoc facile intelligi potest ex hoc fundamēto ꝛ maxīe a viro perito in noticia originis septē pariū neruoꝝ a cerebro orientiū. ꝛ tu p te considera. quia talia nō sunt multum de ꝓposito isto. ꝛ a me sepe in aliis cōsiliis declarata fuerūt. Hec de accidēte secundo premisso superius pertranseat.

¶ Capitulum quartū manifestatiuū vertiginis huius viri.

Uidetur iteꝝ necessarium esse declarari modum euentus vertiginis in hoc viro ¶ Est aūt vertigo ista p quā homini habenti eā apparet ut mediū ꝛ res altiores super ipsum existentes voluantur in girū ita vt appareat ego cerebrū ipsius reuolui adeo vt se a casu continere non possit immo aliquando cadit. Prouenit autē hec dispositio a multitudine vaporū vel ventositatum que in anteriori parte cerebri commiscentur spūi animali ꝛ reuolutione giratiua mouent spiritum. Ex cuius motu potentie sensitiue sensu tactus apparet q̄ cerebrum ꝛ omnes ptes capitis rotatim moueantur. Neq; enim aliter potentia sensitiua sentire potest q̄̄ sibi offertur ab obiecto vel speciebus eius tale autē obiectum est vapor vel vētositas circularit̄ mota q̄ spirituū eadē specie motu mouē circulariter ex quo mouentur in spiritu taliter motu facto ꝛ imitantur organa motus . vnde potentia etiam sensitiua inmutatur. ex motu enī obiectorum mouentur instrumenta quoꝝ motu mouētur organa ex quibus inmutantur potentie. Unde licet obiectum ꝛ ipsius inmutatio sit interius potentia tamen sensitiua indicat motum in exterioribus. Et ideo apparet q̄ in hoc est corruptio in sensu tactus pcipientis moueri exterius quod nequaquam mouetur. Unde ex hoc fundamento apparet q̄ vertigo est dispositio precipue sensui tactus appropriata. Apparet 2° q̄ potest esse talis dispositio interiori sensui etiam appropriata s. imaginationi. Si enim hoc nocumentum et sua causa commiscentur anteriori pti ventriculi ipsius cerebri secundi tunc patet q̄ nocumentū accidet imaginationi vt iam dictum est. Et sequitur ex hoc fundamēto iteꝝ q̄ declarari potest q̄ vertigo est nocumentum corruptionis eueniens visiue potentie. Si enim vertiginosus intuitiue inspiciat medium pp motū a ventositatibus factum ī spiritibus vt declaratum est pcipiet visiua potentia corpora in medium posita circularitet moueri eo q2 spiritus visibilis tali motu prealteratus qui refert̄ ad cristaloidem representauit in eo motum circularem. Errans ergo potentia visiua pcipiet moueri in exterioribus corpora que qescūt vt iam predictum est. Quarto iterum ex hoc fundamento apte colligitur q̄ hec dispositio seua et verenda est. eo q2 vt in pluribus nocumentum eius in visiua potentia tactiua ꝛ imaginatiua collatatur. Et adhuc hoc ex hoc sermōe apꝫ q̄ hec dispositio cum pseuerat potest enuntiare epilensiam aut appopl'iaꝫ multiplicata materia ipsius ita vt non solum euaporando noceat sed incomplete aut complete oppillando ventriculos cerebri vt itelligenti apparet. Preter hec etiam considerandū est q̄ hec dispositio a primitiuis causis non raro ꝓcedit sicut apparet in pueris aut in aliis super suum caput giratiue inuolutis. Et sicut apparet etiam homini qui distrahitur a sono circulari et sicut contingit etiaꝫ q̄ homo se ipsuꝫ giratiue reuoluit in tantuꝫ q̄ cū a motu tali cessat ad terraꝫ cadit. Et sicut apparet in cerebro hominis reseruari motuꝫ discurrentiuꝫ aquaꝝ que ī siluis aut in montibus apparuerunt vt nauiganti contigit Spetiea enim ab obiectis decise ꝛ recepte ꝛ reseruate in organis sensuuꝫ repzesentāt ī eis imagines consimiles que si longo tpe impresse detineantur faciunt apparere accidentia consimilia. Et similiter hec dispositio contingere potest pp aspectum corporuꝫ que rotatim mouentur sicut in rota fabri ꝛ molendini pcipi potest. Et hec oīa pulcerrīe sensit princeps prima tertii tractatu 5° duꝫ inquit. Et hec quideꝫ vertigo quandoq; accidit homini propter quod reuoluit seipsum. s. inferiores ptes eleuando ꝛ caput deponendo giratie pp quem motuꝫ reuoluuntur spiritus ꝛ vapores in ipso. s. cerebro sicut reuoluitur vas plenum aqua post quā circūductū fuerit ꝛ ab impellēte dimissū vas enim mouetur dimissa supple impulsione. Et quando reuoluūtur spiritus. s. a vaporibus sibi cōmixtis imaginatur homo q̄ res voluantur. s. exterius. Et propt̄ hoc superius dixi q̄ nocumentum istud etiam contingit imaginatiue potentie Et subdit de ratione huius rei demōstratiua dicens. Nam equale. i. simile est siue diuersificetur ꝓportio partiuꝫ spiritus ad partes mundi. i. ad corpora que in medio inveūtur vel ad partes mūdi. i. ad partes ipsum spiritū continentes. Ex parte spiritus. s. moti circulariter siue diuersificetur illud. i. nocumentum illud contingat ex parte mūdi. i. ex parte corporum que exterius ī medio mouent'ur cum pro quando fuerit sēsibilitas per eas. s. partes mūdi. i. res in medio positas facta fuerit sensibilitas. i. impressio. Et sunt supple tales reuolutiones que sunt propter oppositionē nam cum ꝓ quando sentiens mouetur supple cuꝫ spiritus sensibilis mouetur ꝛ mouet organa ꝛ potentiam pmutantur opposita. i. a potentia sensitiua percipitur obiecta pmutari sicut cuꝫ ꝓ quando sensatum mouetur. i. quando obiectum imprimit ī instrumenta ꝛ organa mouendo potentias et subdit. Et hec quideꝫ vertigo quādoq; fit propter considerationem ad res que reuoluūtur. s. continuatam ꝛ fixam ita vt infigatur. i. imprimatur forma illa sensati in anima. i. species ab obiecto infixa instrumento ꝛ organo moueat potentiam vt iam dictum est. Hec littera magne speculationis in summa plus non laborat ostendere q̄̄ q̄ a speciebus obiectoꝝ exterius in mundo giratiꝫ reuolutoꝝ in spiritibus ꝛ in organis potest īprimi ꝛ remanere īpressio vertiginis effectiua causa sufficiens sicut si contigat giratiuū motū ī spiritibꝫ

ab interioribus ventositatibus et vaporibus factum permutare organa potentias vt predictum est. Quare iterum subiungit princeps. Et propter hoc dicitur quod omnes operationes sensibiles pendent ex instrumentis corporeis compatientibus. quorum primum et dignius est spiritus sensibilis. et remanet in ipso ab omni sensato forma. i. species ipsius post eius scilicet obiecti separationem cum pro quando sensatum. i. obiectum fuerit forte. i. potens ad imprimendum. Omne enim sensatum non efficit in instrumento sensibili nisi formam. i. speciem vel actionem que est sibi similis deinde conformatur forma illa in anima propter quod conformatur etiam dispositio propter species in organo reseruatas et retentas et euanescit. i. dato quod remoueatur obiectum vel eius impressio in quantitate. i. cum vehementia vel dispositione recepti onis instrumenti. s. spiritus et fortitudine sensati s. obiecti vehementer imprimentis. Hec quidem sunt puncta sublimis speculationis. propter quod subiungit huius vero. s. speculationis expositio continetur in scientia naturali. Uide quantum subtiliter contemplando oportet ad intelligendum dispositiones humani corporis esse medicum speculantem. Ex hoc sermone notabiliter apparet quod licet hec dispositio in hoc viro a primatiua causa fieri potuerit. ipsa tamen adhuc post sue cause efficientis remotionem reseruata et fixa remansit. Fuit autem ipsius causa vehemens et subitus motus in spiritibus animalibus et in cerebro facto a subito et vehementissimo motu propter quod ad terram prostratus notabili tempore permansit. et maxime verificatur hoc quoniam excellentie sensibilium corrumpunt sensus 2° de anima.

Capitulum quintum de debilitate retentiue potentie facta in musculis et membris mollem corporis sustentantibus.

Si diligenter consideretur precedentis capituli sententia apparebit satis leuiter deduci posse debilitas substentatiue potentie. Cum enim in cerebro quod est organicum principium motus et quietis effectiuum in spiritibus et organis motuum imponendo quietem impletum fuerit multitudine vaporum et ventositatum que etiam musculis et neruis totius corporis infunduntur. Si contingat ab illis ventositatibus motum fieri giratiuum vel inclinatum ad dextram tunc potentia sensitiua periculi casus perceptiua conatur erigere et figurare corpus ad differentiam positionis oppositam. Et si quidem potentia vel actiuitas ventositatum perseueret et continuando resistat ita vt vincat substentatiue potentie actiuitatem tunc patet quod virtute victa necesse est egrum cadere. Et si quidem virtutis actiuitas vel resistentia tanta fuerit vt casum prohibeat saltem ex actiuitate vel perseuerantia motus facti a ventositatibus fit inclinatio corporis vt moueatur ad differentiam ad quam inclinat ventositas. Et ex primo sequitur casus et est ablatio operationis substentatiue potentie et ex 2° sequitur diminutionem operationis illius. Si autem contingat quod motus in spiritibus factus a ventositatibus non sit valde excellens neque manifeste inclinatiuus corporis ad aliquam differentiam positionis sed per modum impressionis eius nocumentum percipiat sensitiua potentia ac si inclinaretur ad casum tunc nocumentum istud corruptionis denominari debet. per potentiam enim sensitiuam percipitur qualiter non est et quale ei non offeratur sed hoc est esse corruptionem in operationibus sensitiue potentie siue ipsa fuerit imaginatiua vel tactiua igitur etcetera. Et ex hoc fundamento apparet quod hec dispositio iterum verenda est cum patet quod valde facile producere potest ad epilensiam propter quod prima tertii tractatu 5° ca° de epilensia inquit princeps. Aut fuple fit epilensia propter ventum grossum retentum in transitibus spiritibus secundum quod visum est philosopho magno Aristotili Et vidit ipsam esse vnam causarum epilensie quare leuiter de hoc viro timendum est ne talem incidat egritudinem infelicissimam

Capitulum sextum verificatiuum scothomie in hoc viro apparentis.

Scothomiam appellauerunt antiqui nocumentum corruptionis in operatione visiue potentie proueniens ex multitudine vaporum qui spiritui visibili commiscentur. sicut enim hii vapores spiritui commixti et rotatim moti in anteriori cerebro propter neruos opticos vertiginem faciunt ita et hii vapores spiritui visibili commixti in concauitate neruorum opticorum et interpolatim moti aut propter paucitatem aut propter subtilitatem eorum in organo visionis imprimunt speciem consimilem motui muscarum volitantium vel pulicum. Potentia itaque visiua propter impressionem interius factam videtur apprehendere obiecta exterius mota que nequaquam ibi sunt nec mouentur vnde merito hec nominatur corruptio in operatione imaginatiue potentie. Hec de accidente 5°.

Capitulum septimum demonstratiuum causarum nocumenti vel impotentie motus brachiorum et crurium

Si nos recte contemplando huius nocumenti causas assignare velimus necesse est concedere quod hoc nocumentum proueniat aut ex parte debilitatis virtutis motiue predictarum partium aut ex parte instrumentorum qui sunt spiritus animales. aut ex parte organorum que sunt nerui vel sibi proportionales partes. vel musculorum qui sunt voluntarii motus instrumenta. aut saltem contigit hoc ex parte omnium predictorum. Non quidem rationale videtur hoc deduci posse ex parte debilitatis virtutis. eo quia vir iste in etate consistentie positus est complexione a generatione sanguineus neque alique fortes cause debilitatis virtutis ipsi applicate fuerunt velut resoluentes ex multo exercitio potu medicinarum calefatientium euacuantium et sui acuitate spiritus et laudabiles humiditates consumentium. neque aliqua euacuatio ab interiori causa proueniens vt sudor fluxus sanguinis emorroydes diaria et consimiles Et pari ratione non videtur asserendum esse nocumentum istud contingere ex parte paucitatis spirituum per consumptionem ipsorum subsequentis. Uidetur igitur quod causa debilitatis substentandi mollem corporis contingat et ex parte oppillationis cadentis in neruis octaui paris de hiis qui nascuntur a cerebro. similiter ex parte opillationis euenientis in neruis septime spondilis colli et prime et secunde de spondilibus dorsi a quorum ramulis ad brachia et spatulas conuectis pertransit sensibilis spiritus et motiuus. Facta igitur aliquanta oppillatione in originibus predictorum neruorum a cerebro et a nuca venientium necesse est potentiam actiuam propter necessitatem instrumentorum motus debiliter operari. Et si contingat propter oppillationem talem diminute pertransire

spiritum taz sensibilez q̄ motiuū tunc necesse erit assignare diminutaz paralesim quandam. Et si vlterius oppillatio magnificaretur ⁊ completa fieret sequeretur completa paralesis pticularis i brachiis aut pedibus. Et si opillatio talis fieret in altera medietate nuce tunc iam fieret vniuersalis palesis vnius medietatis corporis vt 2ª tertii capitulo de paralesi intelligendum est ⁊cet.

Capitulum octauū de assignatione cause doloris in sinistro crure huius viri.

Licet dolor in crure huius viri apparens fieri possit a mala complextione frigida partis illius tamen rationabilius est concedere ipsū fieri a spetie solutionis continuitatis extensiua que ꝓuenit pp multitudinem materierum que in musculis immerse sunt extensionem i ipsis facientes. Unde erit accidens simul a mala complexione frigida et solutione continuitatis eueniens. Et si materia ista q̄titate ⁊ actiuitate sua mltiplicaret̄ ita vt nocumentum imponeret nuce et cerebro tunc patet q̄ vir iste spasmuz incurrere posset. Et si materia illa ad iuncturas mltiplicata descenderet tunc infundendo ligamenta iuncturarum valde leuiter in eis efficerent dolores multum molestantes.

Capitulum vltimuz de assignatione defedationis cutis i cruribus ⁊ manibus eius euenientis

Nocumentum defedationis cutis quod manibus huius viri tempore veris et in pedibus ipsius in fine autumni accidere solet cuz pruritu predictarum partium omnino contingit a materia salsa flegmate aquoso multo in venis eius reperto conmixta. piodice autem in tempore veris materiā istam virtus ad extra ꝓpellit sui fortitudine ad cuius expulsionē adiuuat viaruz aptio que in tpe veris facta est a caliditate in continēte vigorata que etiā adiuuat ad attractionem harum materierum de centro ad circunferentiam. Causa vero pp quam tempore vehementis frigiditatis iterū hee materie multiplicantur est. qr cum partes alique subtiliores et acutiores materierum cōtinue a virtute expellantur de cētro ad extra frigiditate continentis oppillante poros tales in ptibus subcutaneis detinentur et ingrossantur. itaq̄ neq̄ insensibiliter neq̄ sensibiliter expelli possent ad ex in subcutanea. Igitur ptr retente pruritū dolorē ⁊ rubore͂ efficiunt secundum essentiam ipsarum. Ex quo apparet q̄ talis dispositio in extremis apparens est per modum crisis facta que nequaq̄ cohiberi debet vt inferius apparebit. Ex quibus oībus tandem vltimo apparet accidentiuz predictorum viri declaratio ex suis causis signis et diuersitatibus assignata. reliqua vero accidentia subiūcta leuiter ex fundamento declarationis predictorū haberi potest et tu considera. Et ex fundamēto omnium predictoruz consideranti apparet q̄ ad predictarum dispositionuz regimen prefuatiuū ne augeantur et curatiuū festinanter accedenduz est sicut mox sequitur

Capitulum decimum de modo inuētionis regiminis obfuandi circa predictas dispositiones.

Est igitur regimen huius viri partiendum in duo. Primuz quidem in electionem administrationis rerum non naturaliuz fm debitaz eorum conuenientiaz. Secunduz vero in electionē intentionuz et instrumentoruz medicinaliuz ⁊ modi administrationis earū vt nunc apparet consequendo

Primuz itaq̄ horum duorū ptiū in sex capitula secunduz numeruz sex rerum non naturaliuz. Primuz autem horuz capituluz est de electione aeris et loci habitationis sibi conuenientium. Eligatur itaq̄ aer et omniuz aliarū reruz mensura ita vt sint caliditatis et siccitatis inductiue. veruztamē amplius debent esse exiccatie q̄ calefactiue. Lapsus eniz huius viri licet sit ad frigiditatem et huiditatem tamen est intensiue maior ad humiditatem q̄ ad frigiditatem. quod manifestissie apparet ex signis in 2° principali ca° prime partis superius positis. Et ideo q̄tum theorice dici potest aer et relique res non naturales debent admīstrari ita q̄ inducant mensuraz primi gradus caliditatis. p talem eniz mensuraz naturalis complexio que calida est conseruabitur et per frequentez admīstrationez taliuz corrigitur et delebitur frigiditas iam inducta. Et consimiliter oportet q̄ res non naturales ita mensurētur vt in corpus inducant siccitatem secundi gradus aut paulo minorē illa vt frequens earū applicatio corrigat lapsū ad humidū qui trāscendit graduz secundū ⁊ fortassis complete attingit ad finem tertii qḋ apparet ex conuersione corporis eius ad vehementez humiditatem lesiuaz operationuz motiue potentie. qḋ nō accidit nisi pp remolitionez multā organorū motus et pp oppillationē viarū per quas motiui spiritus ad mēbra penetrare debent in q̄ntitate eis ⁊ q̄litate conuenictibus. hec tamen longe facilius sermone ꝓferuntur q̄ opere cōpleantur et idigēt viro in scientia et operatione canonica non mediocriter erudito. Et clauduntur hi s̄mones in sententia tertii tegni ibi. Si vero regere ⁊ permutare volueris iterū in altero loco et quidem et cet. Et iteruz inferius magis curatō vero vnū habet modū. Et substentātur etiā i s̄monibus Auicēne 4ª primi ca° 2° illo. quoniaz si sanatura cōplexio et pluries alibi. Itaq̄ eligatur ab eo locus habitationis eius vniuersalis et particularis vt camere eius habens aspectuz orientalem vel meridionalē Et sit a terra eleuatus notabiliter elōgatus etiā a decursibus aquaruz valliū vel stagnorū non habens edificia vel parietes antiquitate semi putridos et corruptos s3 tabulis de abiete vel larice conuenienter suffulta. Et si non poterit inueniri naturaliter talis artificialiter fiat hoc accendendo ignes magnos et frequenter in camera qui relinquent vestigiū et potentiaz caliditatis cum calefactione et exiccatione confortatiua neruorū vel ut esset ignis factus ex iunipero abiete larice lauro quercu pomis auelanis et similibus aut saltem suffumigetur eius camera frequent̄ s̄no thuris laudani storacis calamite colofonie mirre ligni aloes resine sicce cedrie ⁊ similiū. Compositum bonum ad illud. ℞ storacis calamite ligni aloes ana. ʒ. i. laudani thuris sandarace ana. ʒ. ii. colofonie. ʒ. i. cum terbentina formentur magdaleones ⁊ exiccētur ⁊ cum opus fuerit puluerizetur ex eis vnus et carbonibus superaspergatur igneis. De his autem que annexa sunt vtatur vestibus suffultis pellibus agninis vel vulpinis ⁊ caput eius tecturis bene calefacientibus muniatur. etiam a frigore sūmope custodiat̄ ⁊ ꝓprie i nocte. Et adhuc attēdat q̄ iter reliq̄ sibi necessaria optimū esset vt maiori parte sui temporis habitaculum cōtraheret in stupha sicca diligenter ⁊ sepe suffuigata vt

predictum est. ¶ Pars 2ª secunde ptis de regimi
ne huius per exercitiuꝫ ⁊ quieteꝫ. Quies longa hu
ic viro omnino euitanda est ne per ipsaꝫ fiat aug
mentuꝫ in materiebus que euaporando capiti et
remoliendo iuncturis ⁊ neruis magnifice nocerēt
Sicut enī exercitiū et ꝓprie post euacuatōes vni
uersales iam sibi applicatas conueniens est ad cō
sumendum superfluitates que per digestionē secū
dam ⁊ tertiam multiplicari solēt. ita dimissio illis
est causa augmenti superfluitatuꝫ illaruꝫ. non qui
dem quia otiuꝫ ⁊ quies positiue humectent sed qr
ad eorum longaꝫ applicationeeꝫ ꝓhibetur resolu
tio ⁊ consumptio eorum que consumi debent per
exercitiuꝫ. quare 2ª primi doctrina 2ª ⁊ sūma pª
caº 12º inquit Auicena. Quies semper est infrigi
dans pp priuationem viuificationis caloris ⁊ ꝓp
ter cōstrictionem que est suffocans ⁊ humectat pp
resolutioneꝫ supfluitatuꝫ. In hº tamē attendat q̄
exercitium omnino quo exercitari debet excludat
omneꝫ potentiam humectandi sicut esset exercitiū
piscandi ⁊ circa aquas negotiandi vel nauigandi
Sed vtatur exercitio equitandi per montes ascē
dendo ⁊ descendendo sepe peditādi vsqꝫ qº corpus
eius perducatur ad augmentuꝫ rubicundi coloꝝ
⁊ caliditatis perducentis ad anhelitū magnū ali
qualiter velocem ⁊ spissū. ¶ Tertia pars secunde
partis d̄ administratione somni ⁊ vigilie conueni
entiuꝫ huic viro conformiter loquendo premissis
longus somnus ab hoc viro fugiendus est ⁊ adhe
rendum est excessui vigiliaruꝫ magis quaꝫ sōni si
oportuerit illud efficere. Sicut enī per otiū sup
fluitates multiplicāt̄ ita ⁊ per somnū longū. Et
sicut per exercitii conuenientis mēsurā naturalis
calor vigoratur ⁊ superfluitates consumūt̄ ita et
per vigilias. ⁊ in hoc videntur hec ī sūma habere
conuenientiam quare 2ª primi sūma pª 13º caº sō
mus quieti vehemēter simil'is existit supple effecti
ue. ⁊ vigilie valde sunt motui sil'es. Mēsura itaqꝫ
naturalis sōni est vt vir iste dormiat salteꝫ horis
adminus septem vsqꝫ ad octo quolibet tpe. licet
dormiendi mensura amplior cōueniat ei ī hieme
q̄ ī estate ⁊ in vere quam in autūno. tunc enim p
tantam dormiēdi mensuraꝫ naturalis calor vi
goratur et eius operationes fortificantur. eo qr
non tanta fit caloris exalatio in somno q̄ in vigi
lia. Mensura uero vigilandi amplior esse po-
test q̄ dormiendi ꝓpterea quia licet aliqd̄ per
resolutionem nocumentū acquireretur in vigilā
do iuuamentum tamen maius esset consumendo
superfluitatem q̄ in resoluendo naturalem calorē
paucificando. ¶ Quarta pars secunde partis de
conuenienti electione repletionis ⁊ inanitionis
In hac pte nō intendo aliquid dicere de repletiōe
materieꝝ humoraliuꝫ neqꝫ de euacuatōe earum
quoniaꝫ illud pertinet ad regimen medicinaliuꝫ
magis q̄ non naturalium reꝝ. sed de repletione
per cibos et potus hic pertractanduꝫ est. Ut igit̄
vir iste omnino fugiat stomachuꝫ eius replere ci
bis et potibus imo remanente operatione appeti
tiue potentie naturaliter se habente adhuc minus
cibi ⁊ potus assumere debet q̄ omnino eideꝫ come
dendo vel bibendo plene satisfacere. quare tertia
primi. Conseruator sanitatis cum desiderio vel
appetitu tantū comedere vel bibere debet vt reli
quie famis vel sitis adhuc in stomacho remaneāt
Cuiuscunqꝫ igitur cibi et potus assūpti mensura
talis existat vt omneꝫ grauitatem et fluctuatio
nem a stomacho excludat. tunc enim conuenienti
us cibis et potibus applicatur stomachus calefaci
endo rarefaciendo resoluendo ⁊ disgregando et
vniendo vel conmiscēdo cibi ⁊ potus ptes grossas
cum subtilibus calidas cuꝫ frigidis molles cū hu
midis vt ptisanaria massa que chilus est equalior et
cōueniētior generet̄. ex qua velut materia quat
tuor primi humores in sua spetie conueniētes ge
nerentur ⁊ a superfluitatibus conuenienter sepe
rentur ⁊ illas superfluitates potens existēs calor
ad loca suarum expulsionum conuenient̄ inclinet
⁊ ab eis a corpore conuenient̄ extraducat qd̄ to
tum conuenienter videtur effici posse si nō assūat̄
mensura cibi ⁊ potus amplior q̄ oꝫ. Et tu conside
ra q̄ sermones isti a posteriori verificari debent
⁊ proprie per effectus post cibationem consecutos
⁊cet. ¶ Pars 5ª secunde partis de electōe passi
onum animalium. Omnes motus et alterationes
in humanum corpus inducte a passionibus aīaliū
p q̄s innatus calor suffocetur euitari debent. Et
ꝓprie ille que īducunt ad extinctionē innati calo
ris celeriter. velut timor et similit̄ omnes passio
nes anime que lente et paulatim perducunt ad ex
tinctionem innati caloris euitande sunt. sicut est
tristitia vehemens quare 2ª primi vbi supra caº
15º. Et motus quidem ad exteriora aut fit subito
sicut fit cum est ira suple magna. aut fit leuiter ⁊
paulatim sicut contingit cuꝫ adest tristitia. ⁊ suffo
catio quidem et resolutio predicte nunq̄ secunt̄
nisi illud qd̄ subito euenit. diminutio vero et pti
sis. i. consumptio nature nunq̄ secunt̄ nisi id qd̄ le
uiter et paulatim et non subito. s. fit. et propter
hoc tertio tegni scribitur. q̄ passiones aīales mł
tum exterminantes innatum calorem resoluendo
vel suffocando exterminant et mutant corpus ab
ea que est secundū naturaꝫ consistentia. Letari āt
⁊ bene sperare de salute sua summo oīpotente con
tribuente multuꝫ adiuuat ad ipsam recupandaꝫ
testimoīo sūmi Hypocratis affo rismoꝝ secūda ser
mone illo. In omni egritudine confortari mente
¶ Pars 6ª secunde ptis d̄ admiīstratione ciboꝝ
et potuum in qualitatibus conueīentium. Ex hiis
que in capitulo de aere dicta fuerunt apparet q̄
cibi conueniētes huic viro magis debeant esse cibi
medicinales aut medicine cibales q̄ cibi absolute
quia virtus in ipso non est adeo debilitata vt op
teat intendere precise ad restaurationem cū cibis
cibalibus. sed oꝫ ꝓcedere in ipso cum cibis q ope
rantes a materia nutrientes relinquant graduꝫ
remisse caliditatis et notabilis siccitatis. qd̄ neq̄q̄
in cibalibus cibis inueītur cum sint precise a ma
teria operantes. sed hoc est bene reperibile in ci
bis medicinalibus aut in medicinis cibalibus noī
natis de quibus inposterum apparebit. Eligatur
igitur panis qui de fermenno et sale paꝝper ali
qd magis habeat q̄ comunis panis. et si esset mo
dicum vel leuiter furfuraceus esset sibi conuenien
tior q̄ panis de pura simila. quoniam esset maio
ris exiccationis effectiuus. Sit etiam cōuenient̄
coctus non adustus vel torrefactus. Panis autem
azimus non bene coctus. et farinacei vel pastiles
cib. omnino dimittantur. De carnibus autem eli
gantur omnes leuis digestionis et boni nutrimē
ti et virtualiter exiccationem accipiant cum ap
tione viarum vrine sibi datā ex decoctōe fenicli

petroselⁱ saluie rorisⁱ marinⁱ serpilⁱ ꝛ similium in eis facta de quibus conuenientes sunt. De volatilibus domesticis. carnes pullorꝫ gallarꝫ fasianorꝫ ꝛ meliores sunt carnes columborꝫ ꝛ ꝑpꝛie i turribus degentium quibus etiam meliores sunt siluestrium columborũ ões. Anserulorum autem ꝛ anserum carnes ꝛ vniuersaliter omniũ auiũ carnes in aquis degentium non sunt laudande. De siluestribus autem conueniunt ei fere omnes carnes volatilium vsui humano consuetorum velut perdicum fasianorum auium minutarum ꝛ consimiliũ. De domesticis vero quadrupedibus laudabiles sunt ei carnes vitulorum vsqꝫ ad vnum annum vel duos. Et castratine etiam bone sunt ꝛ meliores illis iter omnes sunt carnes capretine ꝛ carnes agnine et ꝑpꝛie assate et cũ exiccatiuis saporibus condite sunt ei conuenientes. Carnes vero porcorum domesticorũ ꝛ ꝑpꝛie valde pingues non comedantᷣ nisi valde raro et paruo vsu. Carnes autem quadrupedum siluestrium sicut gazelli leporis et apri sunt sibi vtiles. omniũ enim talium animaliũ carnes cũ sua conuenienti nutricatione soliduꝫ et exiccatiuũ exibent nutrimẽtũ De carnibus autem salitis datur eis licentia amplissima siue fuerint assate vel elixe. Piscium aũt vsus recentium omniũ dimittatur immo raro valde accipiantur. Et non nisi conditi fuerint pipere cinamomo mace aniso petroselⁱ et similibus Sallitorum autem pisciũ vsus laudabilis est quocunqꝫ preparationis modo ꝑpter accidentalem nutricationem et nutrimenti pauci exibitõꝫ. Similiter lactis et lacticiniorũ ciborum vsus omnino fugiendus est ꝑpter amplissimã infrigidatõnem et humectationem quaꝫ efficiunt in toto corpore et remolitioneꝫ in neruis etiaꝫ qꝛ lac nocet grauatis caput vertiginosis et scotomicis vt patꝫ 2° canone in ꝑpꝛio capitulo. ꝑpter qđ similiᷣ dicendum ꝙ caseus recens et mollis omnino dimittendus est. salito auteꝫ caseo et ꝑpꝛie solido frangibili vti potest. Olei auteꝫ vsus oliuarum vlⁱ mitum conueniens est. et similiter oleum de amigdalis dulcibus expressũ. Butiri autem vsus nõ mihi placet ꝑpter nauseam stomachi et remolitõnẽ quam facit in neruis et in toto corpore. Oua vero omni modo preparationis cõueniũt ei preter ꝙ frixione cocta quoniam talia ꝑpter nimiã eius porationem suam vertigini nocent et laborantibus egritudinibus oculorũ. Mellis vero ꝛ mellitorũ ciborum vsus omnino sibi vtilis est ꝑpter caliditatem et exiccationem suam per quam confert corporibus amplissime humectatis. zuccari etiam vsus eidem laudabilis existit. De aromatibus vero et ꝑpꝛie calidis omnino dicendum ipsa esse conuenientia velut piper ziziber cinamomũ galanga macis nux muscata ciminum grana paradili et consimilia. De oleribus vero euitet oĩa que infrigidantia et humectantia sunt et iuncturas et neruos remollientia velut sunt portulaca bleta spinachia lactuca endiuia et consimilia. Et de orariis fructibꝰ effugiat cerasa recentes auelanas pira mollia cucumeres cucurbitam anguriã et consimiles. peponibus autẽ aliquãdo vti põt ꝑpter apertionem suam et nutrimentũ qđ minus ẽ laudabile in eis ꝙ in predictis. De fructibus vero dimittat pira et poma mollia et multa aquositate participantia vt persica ꝛ iuiubas et granata dulcia multo vsu. Reliqua vero fere omnia tam olera ꝙ fructus videntur esse eidem conuenientia prter ista. ꝑpter qđ menta sisimbrium saluia rosmarinus feniculum petrolⁱ serpillum ruta tarcon et cõsimilia placent. Et de fructibus ficus et amigdale recentes vel sicci et granata musa eidẽ conuenientia sunt. De radicibus autem laudãtur eiᵘ baucie cicoree raphanus bulbus rape et ꝑpꝛie napi siue elixi siue in prunis cocti fm cõsuetudĩeꝫ Alleũ non placet ꝑpter grauitatẽ quam ĩ capite facit. Cepis autem quandoqꝫ vti potest et ꝑpꝛie conditis cum melle et speciebus. Sparagi autem et cappares iterum sunt sibi conueniẽtes suis temporibus et fm consuetum assumendi moduꝫ. De partibus autem animaliũ euitenᷣ pinguedines medulla et cauda similiter et ventres nisi ĩ raro vsu. Cerebrum etiam vitandum est nisi rarissĩe ꝛ cum multis aromatibus conditum. sed cerebruꝫ leporis cum ꝑprietate quam habet ad caput et neruos ẽ sibi valde laudabile. Similiter splen et renes et neruose valde animaliũ partes non placent. Epar autem et musculose partes penitus eligẽde sũt. Aceti vero vsus ꝑpter nocumentum qđ efficit in neruis non placet mihi. sed loco eius vtẽdum est agresta et ꝑpꝛie salita et succe arantiorꝫ et ꝑpꝛie limonum addito sale. Vinum auteꝫ granatorum in pauco vsu est habendum. Hec in sũa de cibis obseruari debent. ¶ Potus auteꝫ eius ẽ debet vinum rubicunduꝫ diafanum terreis partibus et uaporosis bene priuatum aromaticum sapore laudabili non ualde dulce sed ponticitate quadam aut leui dulcedine participans. Et si quidem saltem a principio mensis octobris usque ad finem februarii cõmisceatur eidem ydromel tenue erit eidem ualde conueniens. Fumosa autem uina omnino euitet et ꝑpꝛie ieiuno stomacho ãt in principio cibationis ne penetratione multa ãt ueloci intrent in neruis. melius autem esset ei ut frangerentur aliqualiteꝛ uina cum aqua precocta si non placeret ei ydromel. Sꝫ omnino credere debet ꝙ potꝰ ydromellⁱ excellentior esset ei ꝙ uinum et ꝑpꝛie facti fm hunc modum. ℞ aque electissimi fontis lib. xxv. mellis electi lib. i. ʒ. cinamomi macis gariofilⁱ granorũ paradisi cimini anisi ana. ʒ ʒ. fiat omnium per se subtilis puluis ꝛ ligetur in sindone rara fiat ergo decoctio usque ad consumptionem tertie partis dispumando sẽper. Et bulliant cum eo predicte species deinde collentur per pannum spissum uel sacculum. Sit ergo eideꝫ potus huius compositus simplex aut saltẽ fiat eius cõmixtio cũ reliquis potibus secundũ tertiam uel quartaꝫ parteꝫ. Hoc in sũma ẽ regimen huius uiri per sex res non naturales.

¶ Particl'a 3ᵃ et capitl'ꝫ priũ de electione instrumẽtorũ medicinaliũ.

Iam quidem vr restare predictarum dispositionum assignare regimen per instrumennta medicinalia. ¶ Erit igitur in hac materia per noueꝫ capitula seu partes ꝑcedenduꝫ. In primo naqꝫ ponentur instrumenta euacuandi uiruꝫ istũ indeterminatis partibus anni s. uere et autũno ꝯueniẽtia. In 2° vero ca° ponẽᷣ ista iꝛ malã ꝯplo onẽ cerebri fri. hu. naᵗalẽ corrigẽtia uirtutẽ eiꝰ ꝛ sensus ꝛ motꝰ oẽs cõfortãtia. In 3° uero capitl'o quinque ponentur instrumenta opillationes oĩꝫ

partium cerebri et neruorum remouentia et mat'ias frigidas a predictis mēbris educētia. In 4° vero capitulo conabor eligere medicamīa expta vertiginosis a flegmatica materia laborantibus siplicia vel cōposita. In 5° vero capitulo eligam medicamina non nulla relaxatis et mollificatis conuenientia simplicia vl cōposita que ad parale sis a sapientibus sunt approbata et cottidiana experientia verificata. Sexto vero loco tria singularia cōposita describam que ad stomachos colericos electiora sunt vt apparebit. In 7° vero capitulo debilitati motiue virtutis et brachiorum et extremorum opponam cum x. singularibus et cōpositis expertis medicaminibus. In 8° autem ca° quinque ponentur medicamīa ad dolores crurium a sapientibus hinc inde collecta. In nono vero et vltio capitulo ponentur can. et instrumenta curationis defedationis cutis vel impetiginose dispositionis in cruribus et in manibus peryodice euenientiū et hic terminabitur huius operis finis.

¶ Pro expeditione vero primi capituli vir iste adueniente fine mensis februarii vno mane accipiat istas pillulas. ℞ pillularum de sarcocola maiori descriptōe Mesue in antidotario. ℈. ii. pillularum aurearum. ℈. i. boni ponderis fiant pillule. vii cū yera Gali. Et post assumptionem earum dormiat per horam vnam aut vnam cum dimidia. Deide surgat paucis et lentis passibus raro ambulando p transeat vsque ad horam quintam tūc ergo accipiat ciatum vnum aque ordei zuccarate calefacte et per horam istam accipiat prandium suum. Sequenti vero mane inmediate accipiat hoc digestiuū calidum et continuet ipsum viii. vicibus. ℞ sirupi de calamento cōpositi sirupi de sticados ana. ʒ. ſ. aq̄ saluie aque rosmarini ana. ʒ. i. aque absinthii. ʒ. i. ſ misce. Nona vero die sequēti accipiat hoc erradicatiuum. ℞ pillularum fetidarum. ℈. ii. pillularum cochiarum. ʒ. ſ. reformentur pillule viii cum sirupo de sticados et capiantur hora et conditionibus de precedēti minoratiuo dictis obseruandis. Attendendo etiam quod si diebus quibus assumunt digestiuum venter eius non esset bene fluxibilis tunc omni sero ante cenam paruum potest accipere vnam de ifrascriptis pillulis. ℞ pillularum alefāgiarū descriptione Mesue. ℈. ii fiant vi. Adueniente autē fine mensis septembris vir iste purgetur per hūc modum. ℞ electuarii diacastorei descriptione Nicolai. ʒ. ii. iere Galliei. ʒ. vi. accipiatur cum. ʒ. ii. aq̄ saluie hora et conditionibus obseruandis que de minoratiuo tempore veris dicta sunt. Sequenti vero mane accipiat hoc digestiuum calidum qd̄ continuet viii diebus. ℞ sirupi cōpositi acetosi. ʒ. i. sirupi de eupatorio. ʒ. ſ. aque feniculi. ʒ. ii. aque cicoree. ʒ. i. ſ. misce et accipiatur fm quod de predicto digestiuo in vere scriptum est. Sumpto vero digestiuo mane inmediate sequenti euacuetur cū hoc. ℞ pillularum cochiarum pillularum de sarcocola ana. ʒ. ſ. reformentur pillule vii cum iera simplici et obseruentur post eas hora et canones de aliis solutiuis dictis. Et memor sit iterum quod si tempore quo assumit digestiuum venter eius esset stipticus prouideatur eidem cum pillulis superius positis et eodem modo assumendis accti.

¶ Capitulum de regimine male complexionis cerebri frigide et hūide per istrumēta medicīalia

Materia huius capituli ponenda sūt viii simplicia et quattuor composita que sua caliditatē et siccitate malam complexionem predictam corrigūt et pprie per operatione et virtutem tertiam in cerebro efficiunt. Hec sunt. Primum quidem est xiloaloes qd̄ est ca. et sic. in 4° fm Auicenā licet alii dixerunt audatius ipsum esse calidum et siccum in 3°. Est autem xiloaloes radix arboris que recens ab eo colligitur et sepelitur in terra vsque quo cortex exterior putrefiat et ab eo excorietur et tunc obseruatur ita vt exiccetur et licet habeat plures species fm diuersitatem locorum a quibus colligitur melius tamen est xiloaloes indum qd̄ ponderosum est vario colore coloratum subcitrino refracto ab opaco qd̄ proiectum ad aquam statim submergitur in profundum. Cuius vsus aput me est faciēdo pillulas ex puluere ipsius cū aq̄ maiorane de quibus tres transglutiatur hora introitus lecti aut saltem ex puluere ipsius suffumigetur caput ipsius et infule que portāt. Secundum vero simplex est spica neriden vel nardus nominata a loco vbi colligitur et est calida i primo et sicca in 2° aperitiua et resolutiua et prohibet reūatismos et confortat cerebrum vt 2° can. suo ca° colligendum. Tertium simplex principale correctiuū lapsus predicti et pprie expurgando caput et pprie attrahendo ab eo materias est staphisagria et est semē plante nominatum vua lupina calidum et siccum in 3°. cuius semen si masticetur attrahit a cerebro materias per colatorium et nares. Quartum simplex est sticados planta quidem calida in primo sicca in 2° que resoluit et subtiliat amaritudīe sua et aperit opillationes egritudinum frigidarum in neruis. quare optet vt assidue vtatur eo qui debiles habet neruos et qui ex frigiditate in ipso patitur vt 2° can. p° ca° colligendum in areola iuncturarum. Quintum siplex est ruta et intelligo de domestica que calida est et sicca in 2° dum fuerit recens et calida et sicca in 3° si fuerit exiccata et est incisiua resolutiua carminatiua valde et mundificatiua venarum et cōfert paralisi torture sciatice et doloribus iuncturarum bibita et modo emplastri supposita et cum melle contrita. Sextum simplex est acorus et est planta gladiolus nominata cuius radice vtimur calida quidem est et sicca in 2° vsque ad medium eius aperitiua incisiua ventositatis et inflationū resolutiua neruorum et iuncturarum confortatiua que tante excellentie ab auctoribus ponitur quod radidice eius electuario de ipsa exiccata facto cōfidūt auctores de correctione cuiuscumque male dispositionis frigide neruorum et iuncturarum et pprie si frequens fuerit eius vsus. Septimum simplex ē ambra de qua non leues fabule in medicina dicūtur. quidam enim dicunt quod ipsa est spuma maris calore solis et astrorum terminata. et indurata. nō nulli vo dixerunt quod est sperma ceti et est piscis maior quam unquam natura pduxerit. Effūditur ergo ab anima li illo semen suum qd̄ in aqua congelatum tandē caliditate continentis induratur. Alii autem dixerunt quod ambra est stercus animalis marini. Verior tamen sniā que ab illustribus de ca reperitur est quod ambra est humiditas grossa pinguis et viscosa a fontibus in mari existentibus emissa que tandem caliditate continentis et caliditate salcedinis maris congelatur. Hec ergo a vētis vndas maris agitantibus pcellitur ad ripas quam icole

colligunt substantia quidem densa quasi velut te ra. colore vero gipsea odore vero aromatica delectabilis sapore vero aliquantulum acuta perceptibilis calida tamen quidem et sicca in 2° habet calorem subtilem quo cerebrum confortat et sensus omnes interiores vel exteriores. Et proprie quando ex ea cum aqua auricule muris decocta frequens facta fuerit collutio oris aut in pillulas redacta hora somni deglutiendo ex eis duas vel tres et est medicina illa de qua auctores diuersa composita scripserunt caput vigorantia ut in posterum videbitur. Octauum simplex est castoreum quod in rei veritate non est aliud quam testiculi bissali marini vel gazelli marini. quod quidem calidum est in fine tertii usque ad principium quarti et siccum in 2° quod quidem confert mirabiliter neruos calefaciendo et confert tremori et spasmo hu. et alcusem humido et stupori et paralisi et confert obliuioni et litargie et est subtiliatiuum et fortius omni alia re que calefacit et exiccat. Lege 2° can. in areolis de natura et de iiicturis et de membris capitis et videbis eius laudes quare de eo taliter egrotantes sepe consulo deglutiri pillulam .i. hora dormitionis et est mirabilis iuuamenti. ¶ De compositis autem quattuor inueniuntur inter reliqua probatissime laudata Quorum primum est electuarium diabre descriptum ab Auicenna 5° can. summa prima. Aut velis accipere illud quod Mesue scribit in antidotario distinctione prima. Secundum vero compositum est electuarium de musco dulce et quod valet ut predicta. Tertium vero est electuarium indum. Quartum principale est electuarium mitridatum. Cuius usus esse debet post euacuationes ter in septimana accipiendo ex eo aur. i aut. ʒ. i. s. cum ℥. ii. aque rosmarini calefacte. Aliorum vero precedentium medicaminum usus est faciendo ex eis cum zuccaro solidas confectiones aut electuaria cum melle dispumato et assumi possunt ex eis. ʒ. ii. aut. ʒ. iii in aurora. Et per duas horas ante cenam et aput dormitionem Et omnia electuaria mirabile iuuamentum in cerebro sigillant et tu considera.

¶ Capitulum tertium de regimine male complexionis vel opillationis cerebri per medicamina ipsum exopillantia.

Mala vero cerebri compositio vel opillatio ut in 3° capitulo principali visum fuit remoueri poterit per ea que exopillant cerebrum et vias predictas attrahendo materias ab eis que tamen securius administratur premissis euacuationibus vniuersalibus de quibus in primo capitulo huius tertii principalis visum est. Ponentur etiam pro huius capituli complememto tria simplicia que aperiunt predictas opillationes. Et primum quod est bonum et securum est masticatio agarici in mane facta quod potens est in attrahendo materias flegmaticas et melancolicas a capite et proprie si pluribus diebus fiat. Secundum vero principale simplex est caputpurgium factum ex succo artanite et altera equali portione ydromellis qui attrahitur leuiter per vtramque narem alternatim temporis inter pollationem aliquanta facta ore etiam prius existente pleno aqua calida. Tertium vero principale est gargarisma factum cum aqua calida decoctionis maiorane que similiter aperit ut dictum est. Primum vero et proprie de compositis est electuarium quod selite denominat Auicena 5° can. summa prima. Alias vero 5° practice 6° ca° vocat ipsum selfe. Secundum vero compositum est electuarium sotira nominatum quod exponitur saluatrix et merito quia sanat ab omnibus fere egritudinibus cerebri materialibus frigidis. Cuius electuarium sicut precedens usus esse debet in sero hora introitus lecti accipiatur ex eo. ʒ. i. deglutita cum. ℥. ii. aque sublimationis maiorane calefacta. Et similiter de eisdem accipi debet mane in aurora ut dictum est. Et sunt tam excellentis virtutis quod eorum usus sanat omnes predicti cerebri dispositiones tam materiales complexionales quam opillatiuas. Hec de ca° 3°.

¶ Capitulum quartum de instrumentis curationis vertiginis

In hoc ca° intendo ponere nouem medicamina appropriata ad vertiginem materialem et proprie frigidam et ventosam vel vaporosam. Premittendo primo quosdam can. obseruari dignos. quorum primus est quod euacuationibus vniuersalibus premissis non pretermittatur quin fiat flebotomia venarum post aures. ipsa enim est optima in curatione omnium specierum vertiginis materialis prima tertii tractatu 5° ca° p°. Secundus can. quod frequens appositio ventosarum super summitatem capitis absque scarificatione optima est in cura predicte vertiginis et proprie quando est ventosa magis vel vaporosa. Tertius can. quod in diuturna vertigine summum remedium est applicatio cauterii potentialis super loco coniunctionis commissure sagittalis cum coronali Per tale enim cauterium longo tempore vigilans materias consumunt omnes in cerebro fixas et de nouo adducentes materias permittit fieri fixas et vapores et ventositates exalare facit notabiliter ¶ His premissis ponuntur quinque simplicia. Primum est lignum balsami conditum mirabile est in hac dispositione si de eo sepe accipiat eger coclear medium deglutiendo ipsum in mane et sero et tardando cibum horis ad minus tribus. Secundum simplex ad eandem intentionem usus mirobalanorum kebulorum cum optima masticatione deglutitorum ut melius euaporent ad caput et horis predictis assumi debent. ¶ Tertium simplex est frequens odoratio seminum anisi calefactorum et euaporatio facta cum eis calefactis in tegula circumapplicata capiti in sacculis in predicta vertigine mirabiliter confert. Euaporatio enim eius et odor ipsius naribus attractus sedat sodam et vertiginem .s. frigidas. Est enim calidum et siccum in tertio gradu testimonio Galli et Diascoridis. Quartum simplex est quod in talibus speciebus vertiginis confert usus corianidri post cibum assumpti cum zuccaro conditi. et proprie cum fuerit preparatum et infusum in aceto decoctionis maiorane. Scripsit enim de ea Auicena 2° can. in areola membrorum capitis quod confert vertigini facte a vapore flegmatico vel colerico et epilensie facte ex hoc. et eius proprietas est prohibere vapores ad caput. Quintum simplex est caputpurgium factum ex succo cucumeris asinini. Ego enim soleo ipsum administrare cum aqua mellita decoctionis maiorane que omnia mixta inuicem attrahantur per nares ore prius pleno aqua ut supra et proprie describendo sic. ℞ cucumeris asinini. ℥. i. idromellis facti cum aqua decoctionis maiorane. ℥. ii. misce et attrahatur ut prius Sextum medicamen et primum de compositis est confectio anacardina de qua ʒ. i. pluribus continuat

diebus assumatur i auroza cum.ℨ.i.ſ.aque subli mationis maiozane et tardetur post eam cibus hozis quattuoz. Septimum remedium et est se cundum de compositis est yeza hermetis et pzo pzie que ponitur ab Auicena 22ª tertii in capitu lo de cura sciatice ſm hunc modum. ℞ camedze os gētiane ana.ℨ.viiii aristologie ro.ℨ.ii.se.rute lib.i.terātur omnia per se et cribellentur et cum x.lib.mellis dispumati et conuenienter cocti fiat electuarium. Hoc enim electuarium multū iuuit operationes meas in omnibus dispositōibus fri gidis stomachi et cerebzi et neruozuꝫ quando ex eo cum cocleari deglutito.ʒ.ii.in mane do post ea tardetur cibus hozis quattuor. Tertium medi camen de compositis est electuarium de ambza magnuꝫ cuius vsus omnem malaꝫ cerebzi disposi tioneꝫ frigidaꝫ et oppillatiuaꝫ abscindit. Et si ꝓ pzie ex eo cuꝫ ad lectuꝫ vadit det.ʒ.i.deglutiēdo assūpta. et tantundeꝫ ex ea in mane omni alter na vel tertia die. Et nota ꝙ i compositione ipsius soleo quandoqꝫ subduplare dosiꝫ iusquiami ꝛ opii inuentaꝫ in compositione sua.timeo eniꝫ illoꝝ stu pefactioneꝫ audaceꝫ et ꝓpzie in hominibus cere bzuꝫ a generatione vel tempoze debile habētib9 Adhuc etiam attende ꝙ ꝓpter penuriaꝫ olei de balsamo fui contentus i descriptōe illa loco mag ne dosis balsami accipere.ʒ.i. balsami cum.iii.ʒ. terbentine.sic eniꝫ a sapientibus pc̄ipitur in per mutationibus medicinaꝝ obseruadū esse. Amplis memozandū est ꝙ electuariuꝫ istud et reliq̄ anti dota magnꝝ descriptionuꝫ nō debent exiberi nec in vsu haberi nisi post ipsoꝝ fermentationem. Et hoc est ꝙ voluerunt intelligere sapientes pleriqꝫ de consimilibus medicinis scribentes non detur nisi post sex menses ꝛcet.

Capitulum quintuꝫ de electione instrumentoꝝ couenietiū mollificatis ꝛ paliticis mēbzis ꝛcet.

Multa hinc inde a sapientibus iueniunt scripta medicamina que relaxata et mollificata mēbza cozpozis restaurare dicūt. Ego soluꝫmodo tāgā remedia mihi quottidiana experientia vtilia et vera esse compzobata. Et pzimuꝫ quideꝫ ex his ē ꝙ frequens invnctio mēbzoꝝ eneruatoꝝ ꝛ confri catoꝝ cuꝫ calefacto oleo de piretzo facto ſm artē collectā a Mesue in antidotario i capitulo de ole is mēbza illa foztificat et sanat a relaxatione et adhuc notabiliter fixa. Et colligitur ex sententia Gallieni 8° de simplici medicina in ꝓprio ca° dū inquit ꝙ oleuꝫ de piretro tozpidos et paraliticos iuuat.et per tozpidos tu intellige stupozeꝫ habē tea.eo ꝙ stupoz et torpoz nomina sinonima sunt. Secunduꝫ vero cōposituꝫ est. ℞ piperis costi san darace baccaꝝ lauri ana.ʒ.i.olei amigdalaꝝ dul ciuꝫ.ℨ.iiii coquantur in simul vsqꝫ ad consūptio neꝫ medietatis et de hoc calido invngatur spina tota. Tertiuꝫ cōposituꝫ et adhuc efficatius illis est hoc. ℞ vnguenti marciatonis descriptione Nico lai.ℨ.iii.olei de croco.ℨ.i.ſ. de cinamomo facti ſꝫ arteꝫ.ℨ.i.dissoluantur et incozpozent in simul et ex eo fiat invnctio totius spine et mēbzoꝝ re laxatozuꝫ. Quartuꝫ cōposituꝫ est de expertis me is et longo tempoze continuet sattem diebus xv assūptio.ʒ.i mitridati electi cuꝫ.ℨ.i.aque rosmari ni. Hoc eiꝫ elxrium releuauit multos iaꝫ paraliti catos vt patuit in honozabili viro Burgesio no tario qui adhuc viuens est. Quintuꝫ instrumentū et pzimuꝫ de simplicibus est ꝙ aque termaꝝ hoi nes relaxatos ad sanitateꝫ reducit et ꝓpzie post euacuationeꝫ et post administrationē conueniētē per sex res non naturales. Intellige tamē per aq̄ termaꝝ aquā naturaliuꝫ balneoꝝ actu et poten tia calidoꝝ que sūt aq̄ sulfuree enee cinericie cal cie attramentine et consimiles et mixte ex eis.

Secunduꝫ de simplicibus medicinale etiaꝫ cibale simul est frequens comestio colūboꝝ siluestrium Confoztat eniꝫ relaxationē mēbzoꝝ ꝛ tremozi to tius cozpozis et trahentibus post se crura et pe des et habentibus pziuationeꝫ sensus et motus et īterseccioneꝫ loquele.scripsit Auenzoar theysir li° et ca° pzimis. Tertiuꝫ simplex est ꝙ patientes se pe accipiant.ʒ.ſ.pulueris se abrotani.ℨ.ii.ydzo mell calefacti in simul in auroza et tardet cibum iii.hozis. Et est de expertis in agregatoze capi tulo de abzotano. Quartuꝫ simplex est ꝙ patien tes sepe faciant caputpurgiuꝫ ex nigela que stete rit infusa per duas hozas insuffletur in naribus mundificat enim cerebzum et ꝓhibet raptuꝫ ma terierum ad neruos.

Capitulum sextum de instrumentis appzopzi atis ad scothomiam.

Ex his que i tribus pzecedētibus capitulis scrip ta sunt apparere potest ꝙ omnia remedia in ipsis posita q̄ a capite materias euacuant et exiccant eas et consumunt ventositates et vapozes in cere bzo inuentas vtilia sint in cura cuiusqꝫ scothomie Tria tamen composita ponentur hic que experta sunt et iuuamento mirabili appzobata. Pzimuꝫ ē yera Archigenis et ꝓpzie illa que scribitur ab Auicena 5° can.sūma pzima et tractatu 2° et ca° 2°. Ipsa eiꝫ cōfert ad vertigieꝫ ad epilēsiā ꝛ ad icep tionem egritudinum visus omnium. Et ꝓpzie si ex eo omni septimana exibeantur auꝫ.iii. vel.ʒ iii.ſ.cum decoctione granozum feniculi facta.

Secundum vero compositum et sublimius pzimo est theodozicon.i.medicamen adeo datum collec tum ibidem descriptione nona et datum ſm eun dem moduꝫ. Tertium composituꝫ est hoc locale. ℞ liquozis qui emanat ab epate hyrci dum assat in veru.ℨ.i.tutie pzeparate.ʒ.i.licii sarcocole nu trite in aqua ana.℈.i.misceantur inuicem et tene antur sub radiis solis et de hoc collirio vna gut ta in quolibet oculo quattuoz vel sex vicibus ac tu frigido imponatur. Et quiescat eger super spia decumbens in aere tenebzoso et oculis clausis sal tem per octauam partem hoze.

Capitulum septimū de instrumentis aꝓpziatis ad debilitatem pedum et bzachioꝝ.

Non minus videtur vtile in hoc copitulo conscri bere medicamina quedaꝫ que vtilia sunt ad debi litatem i bzachiis et pedibus magnis remanēteꝫ Pzeter plurima auteꝫ et vtilia et ꝓpzie ea que scripta sunt hoc capitulo pzecedenti scribant hic quattuoz simplicia ꝛ tria composita que vtilia sūt ad debilitatem pzedictam. Et pziꝫ quideꝫ de ex pertis meis est ꝙ accipiatur succus bucuen in quē infundantur panni aut lamina de spongiis ꝛ est melius et calidus actu conuenienti adherentia circunligetur pzedictis membzis. Est enim hec planta calida in 3° et sicca in 2°. Et si bene perle geris est illa planta quam ytalicoꝝ non nulli noi nant matricariam. Alii vero mozellam et non nulli matricalem dicūt de qua lege hystoziam cū

mulierc arabica habitam a pricipe illo visitato re medicinarum simplicium Simone ianuense. Secundū vero simplex ad hoc utile ē vt sepe mēbra predicta lauentur et conuenienter fricentur cum calida aqua cineris bene accuta quam italici lixiuium vocant. Tertiū vo simplex et pricipiū iter ista est vt ex oleo antiquo oliuarum sepe mēbra confricentur actu calido et quanto vetustius erit tanto melius. Quartum vero simplex est iterum de experientia mihi vt patientes sepe deglutiant pillulā vnā factam ex castoreo pingui et proprie hora introitus lecti faciēdo ex vna.ʒ.castorei pillulas vii. Quītū vero adhuc conferens et primū de compositis est vt mēbra debilitata sepe embrocentur ex hac decoctione. ℞ radicum artetice brionie peucedanī bistorte filipendule gentiane sticados ana. M.iii.coquantur in magna quantitate lixiuii capitalis in quo calido totū corpus aut saltem brachia et pedes sepe infundentur aut ex eo superfuso embrocentur. Secundum vero cōpositum est vt mēbra sepe liniātur et confricentur ex hoc composito. ℞ castorei ʒ.ii.gallarum cupressi lib.ſ.terentur simul vltimata contritione cum lib.xx.vltime aque capitelli et cum eo sepe confricēt mēbra vt dictū ē. Tertiū vero compositum conuenienter exiccatiuū et confortatiuū neruorum est hoc. ℞ succi mētastri lib.ii sticados camedreos centauree minorum ana.ʒ.i.ſ. pulueris peonie et hermodatillorum ana.ʒ.iii.terātur ī mortario longa contritione et ex eo actu cali do sepe fricentur.

Capitulum octauum de instrumentis conferentibus ad dolores crurium.

In hoc capitulo non intendo ad dolores crurium prout hoc completo termino includunt dolores ī iūcturis coxarum vl pedū sed intēdo hic ad dolores in carnosis vel musculosis partibus crurium vel tibiarum euenientes qui proueniunt a mala complexione fiente in partibus predictis que potest ibi cōseruari propter presentiam materiei que in venis maioribus et minoribus predictarum partium in merse et coartate remanent. Et possunt hee materie spetie caliditatis extranee alterari sine putredine et cum putredine et erunt doloris causa effectiua in predictis locis alterando. Et si erunt quantitatis notabiliter aucte tunc patet quod extendendo facient spetiem solute continuitatis et sic erūt due cause doloris vehementer alterando et continuū soluendo. Ex quibus apparet quod oportet intēdere ad alterationem et corruptionem illius male cōplexionis et consumptionē materiei ibidem imersarum. propter qđ hic ponētur tria instrumēta curationis. Primum itaque istorum est vt si materia appareret notabilis quantitatis et supercutanee magis post premissas euacuationes in domesticis vl posterioribus partibus carnositatis tibiarum vel coxarum apponantur ventose cum scarificatione per tres septimanas pro qualibet ipsarum semel in hora augmenti luminis lune.taliter enim poni debent ventose 4ª primi caº 21º. Secundum vero instrumentum vt si apparuerint signa caliditatis ī mēbro tunc emplasteret ipsum cum hoc composito. ℞ succi vermiculares maiorum et minorum ana lib.ſ. et ipsa quidem ē semperuiua duplex.farine ordei ʒ.ii.farine fabarum.ʒ.iii.albūia ouorum duorum gallarum cupressi gallarum perforatarum ana.ʒ.ii. mēte recēt vel portulace loco ipsius.ʒ.ii i.spodii rosarum gūmi arabici dragaganti torrefactorum ypoquistidos ana.ʒ.i.ſ.fiat emplastrum super omnibus calidis vsque ad bonam spissitudinem supra agitando cum spatula iterum vehementi contritione conteratur ī mortario. De eo igitur emplſtet mēbrum bis ī die et est efficax multum. Tertium vero compositū adhuc vtile et proprie cum signis frigiditatis ē hoc. ℞ ablcī thii eupatorii ana. M.iiii.rute recēt . M.ii. camomille melliloti ana.ʒ.i.ſ. farine ordei.ʒ.iii. vitellos oui numero.ii.croci.ʒ.i.fiat omnium emplastrū cum decoctione plantarum minutissime contritionis et ex eo emplastret mēbrum.

Capitulum vltimum de remotione defedationis cutis in manibus et pedibus huius viri prodice euenientis.

Premittendum primo pro intellectu huius capituli quod si hec cutis infectiua dispositio prouenerit per modum crisis nullomō cohibenda ē imo mādantia mēbra vigoranda et vie preparande ad expulsionem talium materierum. Cum autem contigerit mēbra premūdificata fuisse tunc procedatur ad resolutionem et consūptionem talium materierum. Et quia materie tales non euacuantur acuitate per modum salsedinis aut per modum adustiōis vel per modum permixtionis colericarum materierum cum aquosa materia ideo remedia localia debent esse composita et ex his que refrangunt acuitatem resoluunt et consumūt materias cum tali acuitate associatas. Pro quibus duo ponentur composita. Primum est hoc et proprie administrandum cum signis caliditatis intense. ℞ succi foliorum enule vel radicis eius ʒ. iiii.succi ros.ʒ.vi.amili.ʒ. iiii.vitellos oui numero.ii.plumbi vsti.ʒ.iii.cerusse litargiri spūificati ana.ʒ.i .thuris sarcocole ana.ʒ.i.olei onfancini.ʒ.ii.terantur omnia simul ī mortario plūbeo subtilissima contritione et fiat linimentum quo totum mēbrum diligenter circunte gatur. Secundum cōpositum et proprie cū signis frigiditatis ē hoc. ℞ olei đ granis frumēti olei đ iūipo ana.ʒ.ii.thuris đ sarcocola sādarace serapini ana ʒ.i.ſ.plūbi vsti.ʒ.iiii.albumina ouorum duorum croci ℈.i.terantur omnia simul in mortario prius bene pista vsqueque acquirant conuenientē glutinositatem.tunc ergo ex eo liniatur mēbrum tepido vel calido actu et sanabitur interueniente omnipotentis misericordia amplissima. Et hec sunt que in summa et curatione dispositione huius viri nobilis colligere potui. Omnia autem ea clementia salua toris in vtilitatem eius erigere dignetur ad laudem eius sempiternam amen.

Consilium de mala complexione frigida et humida cerebri patiētū bapore a stōacho.

Dispositio lr̄atissimi adolescentis Anthonii de risi de Janua est mala cōplexio frigida et humida cerebri sui non a gneratione sed a tempore contracta .quoniam argumento sūpto a rubicūditate facici notabili carnositate venarum amplitudine et earum repletione videtur naturalem cōplexionem cerebri eius ad caliditatem naturalit inclinatam Fuit autem in eo multiplicata materia flgmatica per modum euaporationis a stomacho eius qui satis humidus est Vapores igit illi ī cerebro successiue ml'tiplicati

conuersi fuerunt in fl'a mucillaginosum satis ꝛ ab hoc flegmate generata fuit in cerebro accidental' complo frigida et humida que preternal' est.licet eius naturalis dispositio totius et cerebri calida et humida fuerit a generatione. Multuȝ auteȝ ad hanc dispositioneȝ acquirendaȝ adiuuit calidi tas epatis eius notabiliter intensa que multipli cat coleraȝ et ipsa eadeȝ colera vaporibus predic tis et flegmati commixta reddit maioris actiuita tis quaȝ per se forent. quoniaȝ materia colerica fl'a reddit q̄nfluxibile magis et subtiliat et pe netrare facit ipsuȝ in rimositates et profundas p tes cerebri in quas per se penetrare non posset Quousq̄ȝ igitur hoc fl'a remanebit mucilaginosū hec dispositio transibit secunduȝ hunc moduȝ. Si auteȝ flegmati tali supadderet' multitudo aquosi flegmatis cui commisceretur colerica materia de facili generaretur in eo flegma salsuȝ q̄d esset i eo suspectuȝ magis ne decidendo inferius pecto ꝛ sto machuȝ aut alia mēbra excoriando vel vlceran do lederet. ¶ Quod auteȝ i hoc viro tale flegma mucilaginosuȝ abundet. ex multis deducitur. P° ab exeūtib; quoniam materia q̄ a palato decidit' et naso viscosa est notabilit'. ¶ Et iteꝝ vrine eius co'ore su; ad paliditateȝ tendunt cuȝ leui citrini tate a predicta colera ꝑueniente. Et adhuc con tentuȝ in vrinis eius apparens in fundo residet velut mucilaginosuȝ in pluribus vl' quasi semper Similiter hoc videri potest quia pulsus eius ad lenitateȝ tendit q̄d est signuȝ humidi lapsus com pl'onalis totuȝ etiaȝ corpus cutis capitis et adia centiuȝ ptiuȝ tactu percipitur mollis. Et plura alia signa his adiungere potuisseȝ sicut de longi tudine et ꝓfunditate somni de frigiditate capi tis et sic de aliis. Unde ex his omnibus recolligē do consideranti apparere potest. q̄ hec disposi tio satis est difficilis eo quia ipsa est lapsus ad cō trarium compl'oni etati regioni tempori anni ꝛ sic de aliis. Unde ad ipsius curationeȝ accelerand' est per hunc moduȝ discurrendo per regimen reꝝ non naturaliuȝ. et 3° tangetur regimen per medi cinalia sibi conueniens.

¶ Capitulū secunduȝ de dieta.

Pro expediendo igitur primuȝ premittēduȝ p° q̄ omniuȝ reꝝ non naturaliuȝ inclinatio fieri de bet ad calida et sicca eo quia talia aduersantur duabus qualitatibus flegmatis quibus nocet ei nec ꝓpter siccitatem et caliditateȝ multiplicari et inflamari potest colerica materia quoniā lap sus ab ea ꝑueniens est naturalis qui conseruatiōe indiget per sua similia. Eligatur igitur aer cali dus et siccus notabilis gradus sicut ymaginamur aereȝ effec iue calidū et siccuȝ vsq̄ȝ ad fineȝ secun di gradus. Similiter etiaȝ ideȝ et de cibis intel ligi debet. Cibaria eniȝ eius sunt effectiue calida et sicca in 2° ꝓpter q̄d euitari debent frigida et humida notabiliter vt lac pisces bleta spinachia portulaca atriplex viole malua cucumeres cucur bita anguria melones salteȝ i multo vsu. Et vinū eligi debet ab eo mediocre ad leuem ponticitatē tendens nequaq̄ vero dulce. Et omnino euitetur ab eo potus aque et quocunq̄ȝ modo assumptionis Et adhuc 3° effugiat quantum potest dormitionē longam et ꝓfundaȝ imo melius est ei breuibus et iterruptis dormitionibus agere q̄ longis et pro fundis insistere. Similiter et 4° otiuȝ prolixum euitare debet imo exercitiuȝ passiȝ tactuȝ proli xo tempore in ieiuno velut eēt per harenam ince dere potens et scalas diu et freq̄uēter ascendere ꝛ veloci passu incedere. De quinta vero re non nat' ali in accipiendo cibuȝ ita procedat q̄ semp in q̄ titate eius parcus existat ita vt a mensa recedat cuȝ aliquali appetitu conseruato magis quaȝ cuȝ completa saturitate procedendo. Et ꝓpter h° eti am omnia anime accidentia timorosuȝ solicitum et angustiosum efficientia ipsum euitare debet. Hec de regimine per res non naturales.

¶ Capitulū tertium de cura per medicialia

Ut autem regimen eius p medicialia cōgruum assignetur decem remediis eidem prouidendum eē decreui. Quoꝝ primuȝ est vsus istaꝝ pillulaꝝ de quibus omni mense bis accipiat.ȝ.i.in aurora et non dormiat super eas vltra horam.i. et post quintam horaȝ ab assumptione eaꝝ bibat ciatuȝ vnuȝ aque ordei calide cum zuccaro et post per horam.i. prandeat. Quaꝝ descriptio. ℞ pillula rū aureaꝝ pillulaꝝ cochiaꝝ et ʒ sarcocola ana.℈ i. reformentur pillule vii. cum ell'riosucci rof. Se cundum remedium est vt diebus intermediis ter vel quater accipiat hoc clistere gratia diuersionis a capite. ℞ decoctionis facte ex furfuribus bleta malua sticados ꝛ artamita lib.i. olei violaꝝ et de aneto ana.ʒ.ii. salis gēme.℈.iiii. yere simplicis.ʒ.ſ diacastorei.ȝ.iii. zuccari.ʒ.i. misce totum et fiat clistere mane per horam post ortuȝ solis. Tertiuȝ vero principale instrumentuȝ est vt semper ante q̄ assumat pillulas supradscript' hora eadem acci piat de istis aquis ter vel quater ante eas. ℞ aq̄ betonice aque ypericonis et maiorane ana.ʒ.i.ſ. calefiant cum modico zuccari. Et post eas tardet' cibus horis quattuor ꝛcet'. Quartum instrumen tum est vt iste vir in sero quando vadit ad lectuȝ super commissura sagittali spargat ʒ.v. huius pul ueris inter capill'. ℞ bethonice pulegii origani calamenti sticados puluerisatoꝝ ana.℈.i. macis ligni aloes ana.℈.i ſ. maiorane gariofiloꝝ ana. ℈.ii. fiat omnium per se puluis et commisceatur

¶ Quintū instrumentuȝ ē vt vir iste saltem bis i septimana quando vadit ad lectum accipiat.ȝ.i. huius electuarii. ℞ specieꝝ diatriūpipereon spe cieꝝ pliris arcoticō ana.ȝ.i. metridati.ȝ.iiii.si.ō sticados.ʒ.i. cum modico zuccari fiat electuariuȝ et bibat ipsum cum.ʒ.i. aque maiorane. ¶ Sex tum vero instrumentum est vt diebus interme diis quibus assumit predictum electuarium bis i vngat sibi interiora nasi cum modico electuarii diacastorei descriptione Nicolai ꝛcet'. ¶ Septim instrumentuȝ est vt ipse portet in manu puluerē istum in sindone ligatum quem frequentissime odo ret cuius descriptio. ℞ gariofiloꝝ ligni aloes ana.ȝ.i. macis maiorane ana.ȝ.ii folii rute stica dos nucis muscate ana.℈.iiii. ambre musci ana ʒ iii. puluerizentur omnia per se et commisceantur.

¶ Octauū instrumentum est vt ipse saltem in sep timana semel in mediis tertiis caput suum lauet cum hac decoctione. ℞ radicis arthanite serpen tarie et peonie ana.ȝ.ii. folioꝝ edere lapidee ma iorane bethonice rosmarini.ana. M.ii. coquant' i situlis duabus aque vsq̄ȝ ad consumptionem ter tie partis deinde super adiungatur cineris cribel lati scutella vna vehementer agitando deinde co letur diligenter. Et postq̄ caput fuerit ablutum

diligenter exiccetur. ¶ Nonum instrumētum est ut assuescat facere saltē in septimana bis gargarisma cum.℥.i.oximellis squillitici ⁊.℥.ii.aque maiorane diligenter calefacte. ¶ Decimum ⁊ ultimū instrumentū est ut saltē in septimana semel apponi sibi faciat uentosas super carnosis partibus spatularū lateraliter ⁊ teneat eas saltem ꝑ horā.s.sine scarrificatiōe. Si autē contigeret ꝙ loca uētosata denigrarentur notabiliter bonum esset ei per totū mensē septembris semel facere eas scarificari ab octaua die lunari vsque ad.xiii.quoniam illud est tempus augumenti luminis lune in quo uentose apponi debēt quarta primi capitulo.xxi. Hec sunt que mihi meliora uisa fuerunt in hac dispositione.

¶ Consilium de mala complexione cerebri frīa et hūia complicata cum mala cōplexione splenis cū nocumento memorie et debilitate stomachi.

Licet vnicuiq languentiū sūma cū affectione et caritatiua multū sit piissimū ꝓuidere.reor tamē ego his precipue ingenti caritate ꝓuidendum esse qui non solum deo altissimo se dedicauerunt sed etiam toti mundo maximam conferunt vtilitatem et ꝓprie hominibꝫ quorꝫ animas dirigendo ad complacendū altissio et bene agere et beatificari faciunt. Id circo viro mansuetissimo et de pia religione sancti Francisci fratri Georgio mihi nunc decretum est subuenire quodā langores sacris medicine subsidiis subleuādo.quorꝫ primū est mala complexio frigida et humida cerebri huic ꝓpter ꝙ cucurrunt ī eo flegmata mucilaginosa et aquosa in operationibus eum multum infestantia. Et primo quidem hic vir habet defluxū materierꝫ nunc quidē ad palatū ꝓpt qd frequentissime leditur et ad spuendum incitat̄ q̄ materia cuius sua mala complexione est causa vt magis multiplicet̄ tempore sermocionandi q̄ gescendi ab opere vocali.cum enī in exprimēdo sermones per vocem laboret anima.eo quia vox est sonus aeris inspirati et collisi ad artariam vocalem cum imaginatione significandi aliquid vel aliqua 2° de anima.idcirco in tali motu defluunt materie plures q̄ i quiescēdo ab eo. Et sequitur secūdo ex hoc fundamanto posse intelligi causā ꝓpter q̄ hic vir frequenti efficitur raucꝰ. Et sequit̄ tertio posse solui ꝓblema quare quādoq sunt dolores et inflationes in partibus faucalibus. Et sequitur q̄rto inueniri causam quare quādoq grauat̄ in anhelitu. Et sequitur vltimo reddi causam quare q̄ndoq molestatur a tussi. Et vero iterum quia hic vir a generatione epaticus est et ad caliditatem collericam lapsum est eius ep qd ex multis argumētis deduci potest vt ex faciei eius citrinitate ⁊ caliditate actuali percepta in ypocūdrio dextro. Idcirco est facile intelligere causam ꝓpter ꝙ sputum huiꝰ viri quandoq̄ salsum est.quoniam mixtio materiei calide terrestris et pauce cum multa aquosa materia est causa salsedinis vt patet pria primi capitulo de generatione hūorꝫ parapho silo. Omnis vero salsuginis causa.et colligitur etiam a philosopho 2° metheaurorꝫ vbi est sermo de salsedine aquarꝫ. Et ex hoc fundamento secundo deducitur periculositas huius viri ⁊ preparatio eiꝰ ad egritudines pectorales valde verēdas.quis enim dubitat ꝙ si materie salse effunderentur ad pulmonem ibidem permanentes excoriare possēt et preparare ad ptisim. Et si fluxu se vero ad concauū pectoris perducere possēt ad empima. Post hoc autem iterum subiungendum est ꝙ hic vir preparatus est ad splenticas egritudines.est enim in eo splen notabilit̄ magnus et magnam q̄titatem mlie in se detinens licet ad magnitudiem mēbri sequatur potentia illius vt in pluribus.ꝓpterea quia in multitudie materie plus est de multitudine forme q̄ econtra ⁊ ꝓpterea splen ipsius magnam q̄titatē melācolie ab epate trahit.non tamen tantum de ea digerit ⁊ expellit q̄tū attrahit. Ideo apparet huius viri color fuscus in facie et ambitu totius intelligendo ꝑ colorem fuscum illum qui cōsurgit ex nigro dominante et albo subdominante. Et ex hoc fundamēto plura possent deduci correlaria plurium accidētiū in hoc viro manifestatiua. Primum est q̄re hic vir in studio et contemplationibus suis non raro mobilis est.hoc enim est ꝓpter spūm ipsius factum quasi siluestrem ad opera sensuum interiorꝫ vꝫ sensus comunis fantasie et imaginatiue potentiarū ꝓpter quas homo moralis et rationalis dicitur xi.ꝓblematum vbi querit philosophus ꝓpter qd sapientissimum et prudentissimū est animaliū homo. Sequitur 2° ex hoc fundamento solui ꝓblēa ꝓpter qd in hoc viro est memorie debilitas dato ꝙ organum memoratiue potentie qd est cerebri ventriculus posterior existat siccū mediocrit̄ et humorea etiam illam partem nutrientes sint sad eucrati in q̄to et in quali.non tamen sequitur actus memoratiue potentie dbere esse bonos.quoniam iperficiuntur ex nocumento facto i istrumento qd est spiritus animalis illi organo et istrumēto necessarius. Sequitur tertio ex hoc fundamento iam dicto ꝙ hic paratus est ad opillatiōes dolores et tensionei in splene suo.ꝓbatur quia materie in eo multiplicate talia accidētia facere possūt et multiplicare. Sequitur 5° ꝙ si natura huic ꝓuidisset de apertione venarꝫ emoroidalium ipse longeuus sanus et in omnibus operationibus perficeretur egregie. Qd vero adhuc in hoc est nocumentum in operationibus stomachi in appetēdo et digerendo satis est facile deducere ex multitudine materierꝫ que defluūt a capite ad stomachū et ꝓpter malam complexionem frigidam et siccam a splene suo ad stōachum cōmunicatam. Omnis enī immoderata discrasia ledit actum ꝓprie virtutis.i.operationis afforismorꝫ 2ª circa illum afforismum. In morbis minus piclitantur egrotātes.neq etiam omnis frigiditas et siccitas ē causa pficiendi appetitum imo frequent̄ corrūpendi et auferendi et tu considera. Hec igitur in sūma est huius serui dei complicata dispositio ita ad cōpendium declarata quoniam eius dispositiones ⁊ accidentia minantur ei terminationem angustiosam vt iam ꝓbatum est.id circo eisdem ꝓuidendum esse decreui. Et p° quidem male complexioni cerebri sui ꝓuidebitur per vii.remedia. Secūdo vero male dispositioni splenis ꝓuidebitur per vi.oportuna remedia. Tertio vero ꝓuigoratiōe memorie scribentur tria a sapientibus aꝓpriata Quarto vero debilitati stomachi scribentur duo sollemnia medicamina.

¶ Capitulum secundum de cura ꝑ dictam.

Quartum autez ad expeditionem omnium istoꝝ opoꝛtet discurrere generaliter per rectificatõnes sex reꝝ non naturaliu3 . Igitur argumento sūpto lapsu vtriusq3 membꝛi qui frigidus est et humidus opoꝛtet vti calefacientibus et exiccantibus. q̄ re tam ex parte aeris q̄ aliaꝝ reꝝ non naturaliū vtendu3 est eis. Pꝛimo quidem aere3 eligendo et cameꝛe et loci habitationis calidū et siccu3 sit r etia3 in cibis dicendu3 est. Et si quide3 haberi nō posset cibaria calida et sicca naturaliter artificialiter coꝛrigenda sūt coquendo cum eis feniculū petrosellinu3 anisum bethonica3 saluia3 ysopu3. āt salte3 eis cōmiscendo puluere3 piperis et ꝓprie albi qd confert stomacho cerebꝛo spleni et materiebus peccantibus in eis. Similiter intelligendū est de aliis rebus non naturalibus vt quia exercitiu3 eius debet esse mediocriter calefactiuu3: velut descensus et ascensus montiu3 gradatus et leuis. ⁊ vti quandoq3 aliqua re caliditatis excitatiua sicut subtilizari in studio reꝝ pꝛofunde speculationis erit ei vtile ꝓ passionibus anime. quoniā anima in tali exercitio fatigat non solu3 spiritus sed etia3 mēbꝛa calefaciendo et exiccando. Amplius opoꝛtet potu3 istius esse calidum et siccum velut est vinu3 subtile claru3 aromaticu3 bene potens. grossu3 aut conturbatu3 insipidu3 fumosu3 acerbu3 et ponticu3 omnino dimittantur. Si autem hic vir a pꝛincipio mensis decēbꝛis per totu3 fie3 ianuarii vteretur ydromelle facto ex xv. lib aque et vna lib mellis decoctis cu3. ʒ. ii cinamomi subtilis esset ei vtile valde ad omnes dispositiones eius. Et si permutaretur multu3 in operationib ex potu huius ydꝛomellis simplicis salte3 ipsum permiscendu3 est cu3 vino cu3 alt'a medietate sui. Et hec sufficiant circa regimen reꝝ non naturalium

Capitulu3 tertiu3 de cura per medicinalia.

De medicinalibus conuenientibus capiti. Pꝛimū ē vt saltē a medietate vl' fine mensis octobꝛis vsq̄ ad pꝛincipiu3 febꝛuarii caput eius teneat bene calidu3 infulis et coopertur is bene munitu3 et' si to operturas capitis haberet ex pāno de grana sup renouato aut abluto multu3 vtile foꝛet sibi. Deinde postq̄ conuenienter purgatus est pꝛimu3 remedioꝝ est q̄ omni sero aut saltem alterno sero pulueri3etur pars anterioꝛ capitis eius per directū sagittalis cōmissure vsq3 ad zenit capitis cū hoc puluere. ℞ macis. ʒ. ß. folii. ʒ. i. ligni aloes. ʒ. ii. maioꝛane floꝝ roris marini ana. ʒ. ii. ß. pulueri3entur omnia per se deinde cō misceantur. Secundu3 vero speciale remediu3 ad cerebꝛu3 ē hoc ℞ pillulaꝝ de sarcocola que inueniuntur in capitulo eius a Mesue. ʒ. i. pillulaꝝ assaiaret descriptione Auicene pꝛia tertii tractatu pꝛio finali ca° ʒ. ii. foꝛmentur pillule ex omni. ʒ. vi. cu3 elrio rosaꝝ de quibus omni fine vi. dieꝝ deglutiat vna3 quando vadit ad lectum ita vt sit tempus vnius hoꝛe cum dimidia post cena3 eius. tales pillule caput mundificant opillationes aperiunt et leui quadam stipticitate confoꝛtant cerebꝛu3 exiccando humiditates flegmaticas et distrahendo eas. Tertiu3 vero speciale instrumentum est hoc. ℞ specierum plirisarcoticon. ʒ. i. ß. specieꝝ diatrionpipereon. ʒ. i. ß. 3uccari albi lib. ß. cum aqua maratri fiat confectio ī rotulis magnis de qua hic vir signato tempoꝛe semp in hieme accipiat ante pꝛandiu3 rotulam vnam. ʒ. ii. et ante cenam tantundem . patet ei3 in ea maxima virtus confoꝛtandi cerebꝛum ꝓpter plirisarcoticon qd interpꝛetat' plurium iuuamentoꝝ. Quartum vero speciale remediū est hoc. ℞ tiriace Andꝛomaci trāscendentis etatem. x. annoꝝ metridati consimiliter anisi ʒ ii. specieꝝ confectionis anacardine descripte s° canonis sūma pꝛia. ʒ. i. fiat el'ri um cum sirupo de calamento de quo iste vir omni fine xv dieꝝ ꝑ hoꝛas. v. post cenam accipiat. ʒ. i. cum ciato medio ydꝛomell' descripti in regimine reꝝ non naturalium et totum sit calidum. Ego enim in confoꝛtatione cerebꝛi nō inueni medicinam huic parem et simili' in reparatione sensuum interioꝝ ⁊ non est mirabile si considerabis virtutem eoꝝ ex quibus componitur. Quintum speciale remediū ē h° ℞ oximellis squillitici sizupi de calamanto ana. ℥ i. ß. sticados galange ysopi ana. ℈. i. yreos piretri ana. ℈. ß. pulueri3entur et cōmisceantur adinuice3 et de cōposito accipiat' quarta pars ciati et misceatur cum ydꝛomelle ante scripto et de ipso actu calido fiat gargarisma omni die per hoꝛam cum dimidia ante cenā per totam septimana3 vnā in illo mense. videbis eni3 in eo magnu3 iuuamentū in attꝛahendo materias a capite et confortando ipsu3. Sextum speciale remediū est hoc. ℞ ligni aloes. ʒ. i. ß. macis. ʒ. iii. folii. ʒ. ii. capilloꝝ veneꝝ coꝛticum citri ana. ʒ. i. ß. pl'ueri3entur omnia subtiliter deinde cōmisceatur et ligetur in sindone retoꝛta et teneat hic seruus dei in manu frequenter olfaciendo. Ultimum est vt iste vir a pꝛincipio mēsis febꝛuarii vsq3 peꝛ totū mensē maii vtatur pillulis alefaginis. i. de spetiebus odoꝛiferis descriptis a Mesue in antidotario descriptione pꝛima de pillulis vtendo eis quandoq3 vna vel ii. āte cibum accipiendo et ꝓpꝛie quando stomachum eius gꝛauatum sentit. post cibum vero per hoꝛas. ii accipiat vnā vel duas et ꝓpꝛie quando caput eius sentit grauatum magis. tāta eni ī istis pillulis est potentia q̄ mundificant caput stomachū et omnia instrumenta sensuū vt scripsit Mesue de ipsis et tu lege ibi. Gratia ꝓuidēdi dispotioni secunde pꝛincipali huiꝰ pꝛemittendū q̄ multotiens egꝛotat splen egritudinibus cōplexionalibus et non minus vel rarius egritudinibus officialibus . dato q̄ hec sententia secundum partē sit aduersa medicis de secta Archistrati q volueruut mēbꝛa nō dici infirma nisi ꝓpt' vl'nera aut grossities vel apostemata euenieutia in eis qd gōtanq̄ alienum a veritate supponendu3 est . multitudo enim materiei melancolice congregate in splene potest mala3 complexione3 frigidam ⁊ sica3 in eo generare imo in epate et mēbꝛis aliis ad que colligantiam habet. quoniā agentia applicata passis cum debita circunstantia tempoꝛis et dispositione passoꝝ agunt in eis secundum naturalem potentiam ipsoꝝ sed materia melancolica ē agens infrigidans et exiccans qd applicatū passo quia spleni cum sufficiēti q̄titate tempoꝛis agit ī ipsu3 habi ad frigiditatē et siccitatem pꝛeter naturam. Et ex hoc fundamento a3 facile deduci posse quomō stomachus epar cerebꝛum et coꝛ p colligautiam splenis ad ea noceri possūt . quoꝝ pꝛi3 a3 in appetitu canino m'lico . secundum patet in fluxibus epaticis m'licis . tertium vero a3 in egritudine m'lica facta in cerebꝛo per colligantiam

splenis ad ipsum. Et quartum apparet in tremori bus cordis et mulicis passionibus i eo factis a sple ne cum contigat ut in pluribus nocumentum spleis ꝑuenire a mala complexione materiali melenco lica patet ꝙ in hoc viro oportet magnam habere procurationem ad splenem eius et possunt hi sermo nes colligi i5ª tertii de egritudinibus splenis et pulcrius interiorum 5° ca° 9° Modus autem ꝑ uidendi dispositionibus splenis huius viri talis ē Primū omni mense semel in aurora iste accipiat ʒ.v. electuarii diasene descriptione Nicolai in an tidotario suo cum ℥.ii. vel .iii. aque buglosse ca lefacte et zuccarate et tardet post assumptionem eius comestionem saltem per horas. v. Secundum speciale remedium est hoc. ℞ capillorum veneris se minis acetose et plantaginis ana. ʒ. ſ. florum borragi nis buglosse scolopendrie tamarisci corticum capa rorum ana. ʒ. i. zuccari secunde decoctionis. ℥. v cum aqua tamarisci vel scolopēdrie fiat confectio i ro tulis. ʒ. iii. de q̄ semper āte prandium parum accipi at rotulam vnam continuando ipsam a pricipio mē sis per totum mensem februarii. Tertium remedium est hoc. ℞ armoniaci pinguis et mollis. ʒ. i. tama risci scolopendrie seminis agni casti ana. ℈. ſ. cū sirupo composito acetoso fiant pillule de omni. ʒ. vi. de quibus post purgationem predictam per dies viii. continuos accipiat omni sero vnam parum ante cenam. Intelligo autem purgationem prescriptam factam cum electuario diasene. Quartum est hoc. ℞ aque tamarisci scolopendrie et cicoree ana. ℥. i. ſ aceti squillitici. ʒ ii. zuccari albi. ℥. ſ. misce totum et accipiatur in aurora post assumptionem pillula rū imediate prescriptarum de armoniaco continu ando hunc potum diebus ad minus x. Non enim est mirabile ꝙ hic potus cum pillulis immediate p̄scriptis sint duo remedia efficacissia ad curatio nem forte cuiuscūq; male dispositionis splenis.
Quintum vero est hoc. ℞ armoniaci mollioris et bene pinguis. ℥. i. bdelii mollis et subalbidi. ʒ. ii se minis agni casti corticum caparorum tamarisci sco lopendrie ana. ʒ. ſ. seminis plantaginis. ʒ. i. cū su fficienti quantitate cere fiat cerotum super panno lineo et cōspergatur aceto squillitico et sit figure semilunaris qd spatio vi. mensium ad minus portet applicatum regioni splenis in ipocundrio sinistro oportebit enim vt splen eius magnifice conforte tur. Ultimū est vt iste vir saltē omni septimana se mel per quattuor horas ante prandium comedat vnum mirobalanum indū conditū et est potēs re mediū in omni splenis egritudie materiali. Pro reparatione vero memorie qd fuit vltimum intē tum premittendū est primo ꝙ electuarium de ti riaca et de metridato ante scriptum in regimine dispositionū cerebri valde vtillimū est. Secundū vero speciale remedium est vt iste vir vtatur elec tuario descripto ab Auicena. v. canonis sūma pri ma. et vocat confectionem phōrum cuius vsus esse dz post cenam per tres horas accipiendo de eo q̄ titatē. ʒ. i. cum modico vini aromatici bene poten tis. Tertiū vero est vt iste vir vtatur hoc remedio mihi experto. ℞ smaragdi electi. ʒ. i. ligni aloes ʒ. i. ſ. limature subtilissime auri. ℈. i. florum rorisma rini. ʒ. i. ſ. cum succo assari formentur pillule ex omni. ʒ. v. de quibus iste vir saltē quinq; vicibus omni mēse accipiat vnā quando vadit ad lectum per horas. ii. post cenam. Si consideras virtutem si plicium ex quibus cōponuntur quorum omnium ope rationes et virtues sint in salutem dispositionum huius viri. Propter debilitatem autē stomachi sui premittendū est ꝙ omnia fere remedia que ca piti huius sunt conferentia etiā erunt stomacho iuuatiua. ꝑpterea quia nocumenta stomachi hui viri secundum maiorem partē dependent a cere bro per colligantiam. quoniā cerebrum eius mul titudine materierum que abundat in eo cōmunicat stomacho per viam defluxus. Et ideo preter ea q̄ tacta sunt duo obseruanda sunt singularia re media stomachum vigorantia. Primū itaq; ipso rum est vt multis vicibus hic vir post cibū deglu tiat. ii. vel. tria grana masticis aut saltem thuris gummosi electi Secundum vero remedium spe ciale est vt quandoq; hic vir postq̄ celebrauit per horam deglutiat coclear vnum xilobalsami con diti et est potens medicina in rectificando stoma chū et caput huius viri ad laudem dei omnipotē tis Amen.

Consilium de mala complexione frigida et hu cerebri de tussi cū excreatione et debilitate di gestiue et appetitiue de rugitu gurgulatione ⁊ ex tensione splenis.

Pro altero suo dei domino Mar co veneto de predicti ordinis ꝓ fessore sūmope intendend est in administratione remediorum quo niam dispositio eius in armonia pluriū mēbrorum videt esse peruersa. Caput ei eius tam in cōplexione q̄ in cōpositione est fri. et hu. lapſ vero in viis et apertum in poris ita vt facile labatur ab excessu cuiuscumq; qualitatis. al terantis siue calefaciendo siue infrigidando siue humectando. Amplius caput eius effundens materiam multam ad pectus ipsius implet pulmo nem eius incitando ad tussim et excreationē fre quentem ⁊ non raro pars illius flegmatis in uen tositates conuersa pectus eius inflat et in coarta tionem sepe deducit. At vero iterum non nulla il larum materierum pars a capite in stomachū precipi tata appetitiuam aufert in eo frequenter et dimi nuit frequentius aut digestiuam eius impediendo perducit ipsum ad lassitutinem quandam post ci bum acceptum vt appareat ei se non posse bene mouere et si appetere ꝑpter qd et harum ventosi tatum pars multa per venas intermedias spleni cōmunicata rugitum gurgulationes et extensiōz in ipso facit. vnde a debita operatione anhelitus vociferandi et cantandi ipeditur. Propter hec igitur omnia iam manifestū est ꝙ oportet omni bus istis sublimi ingenio prouidere et ordinatim applicando remedia xii. permutatim et successiue sicut nunc sequitur quorum tria capiti principaliter applicabuntur. quinq; vero describentur appro priata pectori de quo maxime dubitand. tria ve ro stōaco et vnum spleni applicanda erūt vt nūc sequitur. Primum itaq; de his q̄ capiti eius con ueniunt est electuarium hoc de quo omni mane in aurora accipiat quantitatem mēdie nucis deglu tiendo ipsum et tātūdem accipiat in sero quan do vadit ad lectum omni die bis continuando ip sum per totum mensem aprilis. Post illud autem sufficiet ei accipere de eo quatter in septimana bis

in mane et bis in sero alternatim permutando ipsuz de mane et sero cuius descriptio. ℞ spetiez plirisarcoticon spetiez electuarii diatrionpipere on ana. ℥. ʃ. violaz floz nenufaris rosꝫ ana. ʒ. i. corallo ambo ana. ℈. ʃ. mellis rosꝫ. ℥. vi. zuccari ℥. quinqꝫ coquantur simul mel ꝛ zuccaꝝ ꝛ fiat electuariuz. ¶ Secunduz instrumentuz pro capite ē vt vtatur pillulis istis de quibus saltez bis in septimana in sero quādo vadit ad lectū omni 4ª die accipiat vnaz quaꝝ descriptio. ℞ pillulaꝝ assaieret. ʒ. i. pillulaꝝ alefanginaꝝ descriptione Mesꝫ ʒ. ii. fiant pillule pro omni. ʒ. vii. cuz sirupo de calamento. Tertiuz instrumentum pro capite est ꝙ p totuz mensem maii portet super capite suo per directuz cōmissure sagittalis et est locus vbi apparet linea sequens capillos in dextram et sinistraz parteꝫ que vocatur semita. ℞ ambre. ℈. ʃ. musci g. v. ligni aloes storacis calamite laudani electi ana. ʒ. i. macis. ʒ. i. spodii corал. ru. ana. ℈. ʃ. pulverizentur omnia p se ꝛ post cōmisceāt. ¶ Quartuz instrumentuz in ordine et primuz de his que conueniunt pectori eius est ꝙ post medietatez mēsis aprilis fiat ei purgatio scḋz hūc modū. ℞ pillulaꝝ de agarico. ℈. ii. pillulaꝝ ꝺ sarcocola. ℈. i. reformentur pillule vii. cū electuario indo et accipiat eas in aurora et non dormiat post eas nisi per vnam horam cum. ʃ. et post ea stet ieiunus horis quinqꝫ deinde accipiat ciatū. i. aque ordei calidū bene zuccarate et post ipsaz tardet prandiuz per horaz vnaz. Secunduz remediuz est vt postꝗ fuerit minoratiue euacuatus accipiat hoc digestiuū in aurora calidꝰ qꝺ continuet viii. diebꝫ ℞ si. de prassio de ysopo mellꝫ rosꝫ colati ana. ℥. ʃ aque mellisꝫ. ℥. i. aque farfare. ℥. ii. misce. ¶ Tertiū instrumentū est ꝙ die sequenti viiii. scꝫ post assūptionez digestiui accipiat hoc electuariuz. ℞ electuarii indi. ʒ. iiii. dissoluatur cuz ciato. ʃ. vini al. dulcis calidi et bibatur in aurora post qꝺ obseruētur sollemnitates scripte supra post pillulas obseruande. Et attendat ꝙ si diebus quibus accipiat siueꝛ eius non esset bene fluxibilis tūc omni 3ª die paꝝ ante cenā accipiat vnā de pillulis suprascriptis p dispositione capitis. Quartuz instrumentū est istud postꝗ fuerit euacuatus tunc vtatur hoc electuario de quo omni sero quando vadit ad lectuz per dies. x. accipiat. ʒ. i. cum modico aque isopi calide cuius descriptio. ℞ loch de pino descriptione Mesue. ℥. i. electuarii diairis. ℥. i. ʃ. incorporentur simul cum modico sy. de liquiricia. ¶ Quintū instrumentum pectori appriatuz est vt postꝗ iste vsus fuerit electuario predicco tunc teneat in ore suo mane et circa vesperas et quando vadit ad lectuz modicuz de isto loch ꝛ permittat ipsum dissolui a calore naturali cuis descriptō. ℞ loch de squilla. ℥. ʃ. loch. de pino. ℥. i. electuarii diairis. ʒ. iii. incorporentur simul cum modico sy. ꝺ prassio ꝛ. ℥. i. penidiaꝝ. ¶ Sextum instrumētuz in ordine et primū de appriatis stomacho est hꝰ ℞ spetiez electuarii de gēmis descrip. Auicene 5ᵒ canon. sūma prima. ʒ. ii. spetiez plirisarcoticon ʒ. i. zuccari secunde decoctionis lib. ʃ. cuz aq̄ mellisse fiat confectō in rotulis magnis de qua per totuz mensez maii accipiat frustuluz. ʒ. ii ante prandiuz et ante cenaz. ¶ Sextum instrumentuz et secundum de conuenientibus stomacho est hoc. ℞ cinamomi electi. ℥. i. zedoarie granoꝝ paradisi galange ana. ℈. ii. anisi se. rute siseleos leuistici ana ʒ. ʃ. fiat puluis de quo semper aliquid ponat in cibis eius. ¶ Octauuz instrumentuz de appriatis stomacho eiꝰ ē cerotuz cōe quod semper debet habere applicatuz stomacho suo et pprie cum percipit rugitus gurgulationes et inclinationes ad vomitum et humiditatē in stomacho natantez cuiꝰ descriptio. ℞ resie electe. ʒ. vi. laudani. ʒ. i. gariofiloꝝ nucis muscate galāge ana. ʒ. ʃ ligni alꝫ. gallie muscate ana. ʒ. i. dissoluantur gūe cuz modico aceti montani et infundantur species et fiat cerotū super pannū de grana secundum figuram scutalē ¶ Ultimū instrumentum ꝛ pprie spleni eius appriatum est cerotum hoc quod fiat figure semilunaris et applicetur sub ypocundrio sinistro cuius longitudo attingat vsqꝫ ad totum ilion inclusiue et latitudo vsqꝫ ad vmbilicum cuius descriptio. ℞ se. agni casti tamarisci scolopendrie se. plantaginis cicorce et cuscute ana. ʒ. ʃ. armoniaci mollꝫ ʒ v. bdellii mollꝫ et subalbidi ʒ. ii. ʃ. se. rute. ℈. ii. cere al. ʒ. i. ʃ. dissoluantꝛ gūe cum aceto fortissimo et coquantur simul cum cera et cum ceperint infrigidari superaddantur species et effuudantur super corio secundum figuraz suprascriptam. ¶ Hec est sūma omniū instrumentorū q̄ pro suis dispositionibus eligere potui. Attēdat autem ꝙ si perceperit aliquando stomachum molestari magis q̄ caput tunc incipiat vti remediis stomacho appriatis. et econuerso de capite dicendum est. et similiꝛ si nocumenta pectoris maiora esse perciperet vtatur remediis q̄ ordinata sunt p pectore et econuerso sp ex fundamento scientifici habitus intelligendo ꝙ quando in eodez corrrelarie plures egritudines et accidentia complicantur incipiendum est curare illam q̄ suspectior est et molestior sine cuius curatione altera curari non potest.

¶ Cōsiliū de frigiditate cerebri et difficultate anhelitus debilitate digestiue stomachi cum paucitate mēstruoꝝ.

Iohannes de venetiis vir comendabilis filiam habet que grauibꝫ accidentibus et numero pluribus molesta est iamdiu. ¶ Primū quidez est cerebri dispositio frigida pter quam per viam indigestionis in ipso generatur materia flegmatica aquosa multa q̄ adeo intense frigiditatꝫ existit ꝙ cum decidit per cōlatoriuz in os quandoqꝫ sensui tactus representātꝛ velut glacies. Et hec quidez materia raro decidit p viam nasi nisi postꝗ beneficio medicinarū vie rise aperte fuerunt. Et huic quidem dispositioni iā premissis vniuersalibus digestionibus et euacuationibus tria sollemnia adhibui medicaīa q̄ magnifice contulerunt rectificando digestiuā et phibendo tante materiei generationem et exiccādo eam. ¶ Quoꝝ primum est puluis iste de quo omni sero a principio capilloꝝ vsqꝫ ad summitatem per incessum cōmissure sagittalis per quattuor digitos lattitudinaliter per capillos spargi debet vsqꝫ ad quantitatez vi. granoꝝ ordei cuius descriptio. ℞ folii indi cubebaꝝ storacis calamite baccarum lauri ana. ʒ. i. ligni aloes gaꝝ ana. ℈. iiii. fiat omniū per se puluis et postea misceantur. ¶ Secundum principale remedium est hoc compositū

de q° actu calido ipleatur manus ⁊ iaꝫ prius ore suo pleno aqua leuiter ipse trahiciat per narem dexteram. Deinde per sinistram aliquanto temporis interuallo facto et ita per omnem narem tribus vicibus trahiciat demutando materiam q̄ de capite descēdit et h° faciat saltē quattuor vicibus in septimana per duas horas post exitum a lecto. Cuiꝫ descriptio. ℞ aque sublimationis radicis ireos aque maiorane ana. ℨ. i. aque mellis. ℨ i. ʃ. misce. ¶ Tertium principale instrumentum ē hoc electuarium cuius vsus debet esse saltem duabus vicibus in septimana per. ii. vl'. iii. horas post cenam de eo accipiendo. ℨ. i. cum 4ª parte ciati vini al. calefacti cuius descriptio. ℞ auree alexādrine metridati ana. ℨ. ʃ. sirupi de calamento. ʒ. iiii. ligni aloes. ℈. i. incorporentur simul. Secundum principale accidens huius iuuencule est anhelitus difficultas que ꝓprie asma denominari debet et ei conuenit hoc accidens ex opillatione pulmonis facta a predicta aquositate q̄ distillat a capite suo et maxime dormiendo. q̄ aquositas etiaꝫ in corpore posuit spēm male complexionis frigidꝰ et humide ad quaꝫ sequitur viaꝝ anhelitus coangustatio. et huic quideꝫ dispositioni duplici ꝓuidenduꝫ est remedio. quoꝝ primū est. ℞ loch de pino. ℨ. ʃ. loch de squilla. ʒ. ii. incorporētur simul et de hoc mane et sero quantitateꝫ vnius grani fabe in ore suo teneat ita vt distillando per cannaꝫ pl' monis recipiatur in concauitate pectoris. Secūdum remediuꝫ est cum molestatur hoc accidente vt tribus vel quattuor mane in aurora accipiat hunc sirupuꝫ calidꝰ actu. ℞ sirupi de prassio. ℨ. i. aque vngule caballine aque ysopi ana. ℨ. i. ʃ. misce et post eum tardetur cibus saltem horis quattuor. ¶ Tertium principale accidēs est stomachi debilitas in digerendo q̄ conuenit ei a mala complexione frigida et humida materiali stomachi spē consimili dispositionibus capitis et pectoris iaꝫ predictis. ꝓpter quas etiam dispositiones omnes hec mulier marasmodea facta est adeo vt a pluribus dubitatum fuerit ipsaꝫ laborare ethica prie speciei. cuius tamen nō apparuerūt signa. Et huic quideꝫ dispositioni duplici ꝓuisum est instrumento et mirificum inuentuꝫ. ¶ Primum itaqꝫ instrumentum est administratio huius electuarii de q° in aurora accipere debet quantitatem nucis muscate deglutiendo ipsum et tardet cibum post horis quattuor cuius descriptio. ℞ musci. ℈. i. spice inde caf. lig. folii lacce ablute reuseni ana. ʒ. ii. sirupi ameos seminis apii masticis ana. ʒ. iiii. gentiane. ʒ. ii. cinaōi piperis aristo. ro. ana. ʒ. iii. ligni aloes gaꝝ. ana. ʒ. i. ʃ. terantur omnia per se ⁊ diligenter cribrentur et fiat electuarium cum melle dispumato cuius quantitas sit lib. iii. Soleo ego huius electuarii medietatem conficere ꝓpter euitare expensam et est mirabilis operatōnis ad oīa predicta si considerentur simplicium virtutes et ex descriptionibus Auicene ʃ° can. sūma prima descriptione secunda confectionis de musco Lege ibi. ¶ Secunduꝫ remediū ad stomachi dispositionem est hoc cerotum quod super pāno de grana factum bene tenax super stomacho suo q̄si ꝑ susten tet. cuiuꝫ descriptio. ℞ laudani resine electorum ana. ℨ. ʃ. mirre masticis ligni aloes folii gaꝝ. ameos absinthii cubebaꝝ mente ana. ʒ. i. nucis muscate. ʒ. i. ʃ. se. rute cimini piperis al. ana. ℈. i. storacis calamite. ʒ. vi piscis naualis cocte cum vino fumoso et aromatico. ℨ. i. colofonie. ʒ. i. ʃ. cere quantū sufficit fiat cerotum scutale magnuꝫ et stomacho applicetur cum piramide eius super pomo ḡnato posita. Quartum accidens principale in hac domina inuentum est motus tremulus cordis qui valde verendus est in ea et maxime q2 continuus est. quoniam ille qui tremorem habet cordis sibi assiduū caueat ne subita intercipiat' morte tertia primi capitulo de his q̄ ꝓnosticant egritudines et huic quidem dispositioni duo conferunt sollemnia remedia. ¶ Primuꝫ quideꝫ est confectio de musco iam immediate ante scripta. ¶ Secundum remedium est sacculus huiusmodi. cuius descriptio. ℞ speticꝝ electuarii d' ligno aloes descriptōis Auicene ʃ° can. sūma pria rubrica illa. Electuaꝝ de ligno al'. ℨ. ʃ. speciecꝝ electuarii de gēmis ʒ. iii. se. ozimi gario. ʒ. iii foliorꝝ ros' corallorꝝ ru. ana. ʒ. i. misce et in sindone de ḡna retorta fiat sacculus quantitatis semissis et ꝑ super corde eius appensus teneatur. Vltima vero dispositio seu accidens huius iuuencule est paucitas menstruoꝝ que indubitant' ꝓuenit ex paucitate sui in ea inuenti cum hec mulier iam marasmodea est vt supra p̄missū est. Et potest etiam ꝓuenire ꝓpter debilitatem expulsiue potentie cum grossitudine sanguinis ⁊ aliaꝝ materiecꝝ sibi cōmixtaꝝ. Et huic quidem dispositioni ꝓuidendū est duplici instrumēto Primuꝫ est semicupiū hoc in quo sedeat sepe infusa vsqꝫ ad vmblicum et sit calidū ℞ mricarie. ℳ. iiii. arthamisie. ℳ. ii. se. rutbe recentꝫ. ℳ i. coquntur in aqua diu ⁊ fiat ex eo vt dictum ē. ¶ Secūdum instrumentum est vt si huic mulieri cōtingat menstruoꝝ retentio fortis accipiat ipsa ꝓpinqua eruptioni tribus diebus in aurora. iii. vel. quique d' istis pillulis infrascriptis Pillule bone. ℞ opponacis pinguioris. ℨ. i. ʃ. serapini mollis. ʒ. i. casssie ligne e croci ru. tinctoꝝ ana. ʒ. i. ʃ. cuꝫ succo rute reformentur pillule ex omni. ʒ. vii. et admīstrātur vt supra dictum est. Abstineat autem hec mulier ab omī cibo opillatiuo viscoso frido ⁊ grosso quoꝝ exemplum est lac ⁊ cibi oēs lacticinii pastilles et partes neruose et panniculose aīaliū et legumina elixa et paīs azimus vel male coctus āt combustus pira citonia mepila et talia sil'ia. Effugiat potum vini nigri grossi conturbati stiptici et pontici vel brusci ⁊ aque frigide potum sumo ipere fugiat. Hec sunt meliora q̄ accipi possūt ex sententiis illustrium virorum hinc inde collectis

¶ Consilium de mala complexione frigida et humida cerebri stomachi epatis et renum cum motu cordis. Incipit capitulū.

Vir nobilis Magnolus de mōte sācto de marchia anconitana ꝓuincia celeberrima variis ⁊ multis accidētibꝫ ⁊ egritudinibus ifestat' Et primum quidem hoꝝ est discrasia cerebri sui ad humiditateꝫ notabiliter eleuati ⁊ ad frigiditatem. estimandum tamen est cerebrum eius a generatione respectu medie speciei fuisse calidū magis q̄ꝫ frigidum. ¶ Secundum autem in eo est mala complexio frigida ꝓpt' multitudinem vapoꝝ flegmaticoꝝ ab inferiori corpe ⁊ ꝓprie a stomacho eleuatoꝝ. Mō autē augmētū

humiditatis existat in eo ex multis declarari potest similiter et frigiditatis remisse. Primo quidem quod tangenti representatur cutis capitis et partes eius adiecte remisse caliditatis et notabilis molliciei. Secundo vero quia ex parte visus color eius vergit ad aliqualem paliditatem immiste valde rubedini confractam. Tertio ex operationibus naturalium virtutum cerebri hoc apparet quia diminute digerit et superfluitates pigritanter expellit. Quarto ex operationibus sensuum exteriorum eo quia visiua eius quibusdam imaginationibus quandoque corrupte operatur et iterum in sensu tactus quandoque diminute percipit obiectorum impressiones. ¶ Tertio quantum ex hoc quia olfatus eius diminutus est clausione viarum per quas vapor ab odorabilibus vel fetidis eleuatis obiectis ad cerebrum vel ad caruncula mamillares deferri debet et adhuc quia in sensu gustus in operatione cadit diminutio, propterea quia panniculus in superficie lingue contentus multis humiditatibus infusus et liois superfluitatibus est vellatus. Insuper etiam in sensu auditus quandoque in eo apparet corruptio in operationibus et diminutio. percipit enim non raro diminute sonos et strepitus in aere existentes et quandoque eius apparet sonitus et motus ventositatum velut agitantium aquam quod est in sensu auditus corruptio nominatum. ¶ Quinto principaliter cerebri ipsius lapsus ad amplissimam humiditatem et ad remississimam frigiditatem intelligi potest signis sumptis ab operationibus virtutum cognitiuarum interiorum quas philosophi moralles apellat. Est enim in operationibus sensus comunis imaginatiue potentie et fantasie et cogitationis quandoque nocumentum diminutionis. quandoque corruptionis vt inductiue ex singulis facile deducere possem. sensus enim comunis diminute apprehendit. et similiter fantasie species a sensu comuni delatas non conuenienter detinet et moderatur propter quod imaginatio eius diminuta est in componendo et diuidendo quare potencia cogitatiua non conuenienter eligit ex sensatis. Unde non mirum est si in operatione memoratiue nocumentum assignatur. Species enim obiectorum non conuenienter in organo memoratiue recipiuntur nec retinentur. Horum autem omnium causa est multitudo flegmatum in cerebro eius que cum hoc quod infundunt organa vel ventriculos cerebri etiam distemperant instrumentum scilicet spiritum animalem ipsum permutando in complexione ad frigiditatem et humiditatem et in modo substantie ipsum grossum et non bene mobilem et penetrabilem reddendo quando et quare oportet. vnde et potentie interiores propter indispositionem instrumentorum quibus operantur et organorum in quibus locantur nequaquam conuenienter operari possunt. Et clare colligi possunt horum sermonum sntie prima primi doctrina. 6ª ca° de virtutibus animalibus comprendentibus et tertio de accidenti et morbo et vbicunque 3° colliget. et virtualiter trahunt originem ex his que a philosopho et cometatore eius scripta sunt in 3° de anima. ¶ Sexto principaliter lapsus ad humiditatem et frigiditatem in cerebro cognosci potest per signum sumptum a iuuantibus eo quia per applicationem calidorum et siccorum iuuatur et iterum a nocentibus quia cerebrum eius per occursum ad infrigidantia et humectantia magnifice leditur. ¶ Lapsus enim non naturales iuuantur a contrariis. Naturales vero notabiliter eleuati facile nocentur a similibus eo quia conuersio in genere proportionali facilior est 2ª primi ca° de signis complexionum. Septimo principaliter iterum hoc etiam apparere potest per signa sumpta ab exeuntibus. si enim contingit cerebrum eius moueri aut naturaliter aut sinthomatice ad expellendum aliquid per congruas regiones materia que expellitur ab eo per palatum per nares per oculos substantia et colore est flegmatica aquosa et mucillaginosa et alba. Iterum hoc apparere potest eo quia impedimentum aliquod in lingua ipsius assignatur idebite mouendo ipsam et sermocinando. ¶ Neque enim aer ab ea conuenienter frangi potest ad voces dearticulandas, propterea quia virtus pigritata est ab augmento humiditatis. et musculi lingue infusi sunt ab eadem ita quod non possunt conuenienter moueri quando et quare oportet. Et confirmatur hoc signum cum multa sit lenitas seu lenitio in substantia lingue per tactum percepta et cum albedine et mucillaginositate ibidem apparente. ¶ Nono iterum predicta cerebri dispositio intelligi potest per signum sumptum qui inter animales operationes enumerari solet, propterea quia virtus animalis motiua retrahit spiritus et innatum calorem de circunferentia ad centrum. et etiam quia virtutum sensitiuarum exteriorum et interiorum operationes detinentur et ligantur in somno secundum plurimum earum. Est enim in hoc viro somnus plixus et profundus a quo non facile exitari potest. et significat augmentum humiditatum propter quod vapores ab eisdem eleuati sunt multi et profunditas ipsius significat grossitudinem materierum effundentium vaporas grossos qui non nisi longo tempore a virtute resolui possunt. At vero vltimo mala complexio humida materialis a multo flegmate pendens deduci potest ex lassitudine totius motiue virtutis et impotentia non solum ad incipiendum sed etiam ad continuandum motus progressiuos et alios inchoatos. similiter etiam et in musculis colli et spatularum presentantur in eo dolores extensiui ex multa materia ab eisdem infusa prouenientes. Et ex his facile probari potest eius cerebri mala complexio iam predicta que videtur esse causa magis suarum dispositionum. et clarius apparebit inferius. ¶ Secunda dipositio principalis huius viri est mala complexio stomachi ipsius frigida et humida propter quam flegma multum per viam idigestionis in eo congregatur. licet enim vt plurimum in fundo stomachi reperiatur flegma vt 13ª tertii ca° de egritudinibus stomachi apparet. In hoc tamen viro. Amplius de flegmate generatur propter predictum lapsum quod in comunitate hominum reperiatur. hec tamen flegmata sunt magis non naturalia inquantum non sunt vere dicta flegmata. Nullum enim est verum flegma denominandum nisi illud quod 2ª digestione generatur in epate. Alia vero flegmata equiuoce talia dicta sunt. Ex hoc autem flegmate contingit intendi predictam malam complexionem et confirmari in stomacho et ipsam eandem esse generationis ipsius causam. Unde effectus est sue cause augmentatiuus et econuerso. ¶ Hec autem sui stomachi mala complexio a me creditur esse radicalis causa omnium malarum dispositionum aliorum membrorum de quibus paulo post dicetur. Hanc igitur malam complexionem significat debilitas appetitus et digestiue ipsius propter augmentum humiditatum predictarum.

Secundo vero ſignificat ipſā perſeuerans ſtoma
chi lenities ad tactuʒ perceptibilis. Tertio ſignifi
cat ipſaʒ facilitas leſionis ab aſſūptione humectā
tiuʒ. Quarto demōſtrat eandeʒ iuuamentuʒ con
ſequēs ex aſſūptione cuiuſcunqʒ rei calefacientis ⁊
exiccantis ſatis notabiliter. Quinto cognoſcitur
ipſa per inuentioneʒ rugitus gurgulatōis vł' frac
tionis ventoſitatuʒ in ſtomacho. Sexto ſignificat
ipſam multitudo ructus. Septimo ſignificat ſali
ualis humidititatis multitudo que tamen in eo
non multum perſeuerat ꝓpterea quia caliditas
epatis minoꝛat humiditatē et exiccat eam. Octa
uo ſignificat ipſa ventris lenities aut ſaltem pꝛi
uatio ſtipticitatis. ſuperfluitates enim pꝛime di
geſtionis multa humiditate cōmixte lenitionis
ventris et pꝛiuationis ſtipticitatis ſunt cauſe. reli
q̄ ſigna dimitto aliis quia hec melioꝛa ſūt. ¶ Ter
tia. diſpoſitio huius viri eſt motus preter naturaʒ
coꝛdis qui non poteſt eſſe iectigatio ipſius ꝓpter
ſui magnitudinem q̄ repugnat iectigationi. ¶ Nec
eſt hic motus tremulus quia non eſt paruus neqʒ
multum ſpiſſus. neqʒ eſt eſt hic motus ſaltuoſus ab
auctoꝛibus nominatus. quoniaʒ iſte eſt minoꝛ illo
neqʒ habet augmentum diaſtolis magnuʒ notabi
liter interpollatum ſuccedenti vel pꝛecedentibus
quieti autiſtoli. Eſt igituꝛ hic motus coꝛdis noīa
tus ſtomachalis quem Auicena xi[a] tertii ca° pꝛo
pꝛio caſacan noīauit. poteſt autem in hoc viro hic
tremoꝛ pꝛouenire ꝓpter malaʒ cōplexionem ſto
machi per colligantiaʒ abſolutaʒ nihil coꝛpoꝛeuʒ
coꝛdi comunicantis ſed continuatio huius motus
pꝛeternaturalis facit me euidentius credere ꝙ
pꝛouenit a ſtomacho p colligantiam non abſolutā
Egꝛitudines eniʒ mēbꝛoꝝ per colligantiam dic
te abſolutaʒ et ſi quandoqʒ fiant raro tamen per
ſeuerant quin tranſeant in colligantiam non abſo
lutaʒ vt colligi poteſt 2[a] pꝛimi ca° de complendis
diſpoſitionibus. Et arguitur ratione pariter quo
niā omnis egꝛitudo per colligantiam abſolutam
dicta debilitat naturalē complexioneʒ mēbꝛi ī q°
ipſa eſt. Amplius et foꝛtius videt' debilitare nat'
aleʒ cōplexioneʒ mēbꝛi a quo ipſa comunicat' al-
teꝛi ſed ad debilitateʒ mēbꝛi comunicantis ſequi
tur generatio materieꝝ per viaʒ indigeſtionis ⁊
mł'tiplicationis in eo. Igitur ab illo membꝛo hec
materia vel eius vapoꝛ ad coꝛ delegari pōt ſed
illa eſt ratio foꝛmalis colligantie non abſolute p[a]
tertii tractatu 2° capitulo p° colligendum. Igitur
intenta concluſio vera ſcʒ ꝙ egꝛitudines q̄ per col
ligantiam abſolutam ꝓueniunt in aliquo mēbꝛo
raro perſeuerant quin tranſeant in egꝛitudines p
colligantiam non abſolutam qꝺ fuit concluſio de
mōſtranda. ¶ Non eſt auteʒ hec coꝛdis diſpoſitio le
uiter conſideranda ꝓpter plura. pꝛimo quia no-
cumentum coꝛdis omnibus aliis mēbꝛis coꝛpoꝝ
cōmunicat. Secundo quia ſpiritus vitalis qui eſt
generale inſtꝛumentuʒ omniuʒ operationuʒ pau
cificatur et in complexione et modo ſubſtantie ſil
ueſtris efficitur. Tertio quia hic motus ⁊ ꝓpꝛie cū
perſeuerat a peritioꝛibus medicis ſuſpectus eſt ha
bitus et ꝓpꝛie cum eſt tremulus. ¶ Ille qui habet
tremoꝛeʒ coꝛdis aſſiduū caueat ne ſubita interci
piatur moꝛte 3[a] pꝛimi de ſignis ꝓnoſticantibus
egꝛitudines. Quarto iteruʒ qꝛ motus pꝛet'nat'aʒ
coꝛdis frequenter ſolet aſſociare ſibi lippotomiā
aut ſincopiʒ ſed omnis caſus pluriuʒ virtutuʒ āt

maioꝛis partis eaꝝ eſt valde verendus igitur cō
cluſio vera. ¶ Quarta pꝛincipalis diſpoſitio eius
eſt mala cōplexio ca. et humida epatis. licet eniʒ
ego credaʒ ꝙ diſpoſitio epatis eius a generatiōe
contracta fuerit ca. et ſic. tamen ipoſteꝝ cōuerſa
eſt in humiditatē materialeʒ notabiliter. Potuit
auteʒ hoc contingere in hoc viro pluribus ex cau
ſis. pꝛimo ex pꝛimitiuis eo qꝛ hic vir habuit con
tuſioneʒ notabileʒ ſuper finibus pectoꝛis et ipocū
dꝛiis ſed ad ipſaʒ ꝓpter debilitateʒ per viam in
digeſtionis multiplicata fuerunt flegmata que na
turalem cōplexioneʒ euerterunt ad humidaʒ. ¶
Secundo vero huius permutationis cauſa potuit
eſſe mala complexio fri. et hu. ſtomachi pꝛedicta
q̄ per colligantiaʒ abſolutaʒ vel non abſolutaʒ vel
per vtrāqʒ ſimul permutauit cōplexioneʒ epatis
Tertia cauſa eſſe potuit vſus reruʒ infrigidantiū
et humectantium longus. Quarta cauſa de remo
tis tamen eſſe potuit mł'titudo deſcenſus materiei
flegmatice a capite ipſius quod receptum in ſtōa
cho permixtuʒ fuit chilo reddendo ipſum fri. ⁊ hu
Epar ergo cum non potuerit rectificare diminu
tam digeſtionem ſtomachi permutatuʒ fuit ab il
la et ī humiditatem conuerſum. Quinta cauſa po
tuit eſſe perſeuerantia oppillationuʒ in epate hu
ius a materiebus iam pꝛedictis. humoꝛales eniʒ
materie citius et foꝛtius permutant mēbꝛoꝝ cō
plexiones quando in eis fixe permanent ſed opil
lationes ſunt cauſa fixionis materieꝝ in epate ſuo
Et ſi bene cōſideras hec quattuoꝛ cauſe inuicem
connexe huius rei veritateʒ manifeſte aperiunt.
Poteſt autem aliquis in huius lapſus cognitioneʒ
deuenire per multa. ¶ Pꝛimo quia tangens ipo
cundꝛiuʒ vt plurimū percipit in eo frigiditateʒ
aut remiſſam caliditatem cum manifeſta molli-
cie. Secundo quia in eo habundat ſanguis multū
aquoſus. Tertio quia coloꝛ in coꝛpoꝛe pꝛoueniēs
ab aquoſo ſanguine cuʒ remiſſa rubedine ad pali-
ditateʒ tendit vel remiſſam citrinitateʒ. Quar
to quia totuʒ coꝛpus molle et laxum eſt. Quinto
quia in eo apparet multitudo vꝛine vt plurimuʒ
crude et aquoſe aut ſaltem leui tinctura tincte et ī
uenitur in ea nubes pendula in medio et ſupꝛemo
vaſis diuulſa ad coloꝛem aque vſqʒ tendens. Sex
to quia ſuperfluitates inteſtinales mucoſe et aquo
ſe vt plurimuʒ expelluntur. Septimo ipocundꝛi
um dexteꝝ pilis eſt denudatuʒ ꝓpter augmentū
humiditatis. Octauo quia coleꝛe rubee paucitas
in ea repitur et paſſiones et accidentia eius. No-
no et vltimo quia in toto fere coꝛpoꝛe apparet
diſpoſitio quaſi cacſia. hec autem aſſignari nō po
teſt pꝛopꝛie dicta ſine nocumento epati plurimū
contingente ab augmento humiditatis in epate
Et ex omnibus iſtis inuicem congꝛegatis et pꝛo
pꝛie ex virtute vltimi ſigni concludit' ꝙ vir iſte
facile paratus eſt ad idꝛopem aſclitem niſi diſcre
te pꝛouideatur vt infꝛa tangetur. hec de epatis
ipſius diſpoſitione. ¶ Quinta diſpoſitio principa
lis eſt mala complexio in renibus eius q̄ eſt fri. et
humida ſiue ipſa fueꝛit per eſſentiam in renibus
incipiens ſiue ipſa fuerit per colligantiam ſecun-
dum partem ab epate et a ſtomacho eiſdem com
municata. Et veriſimilius eſt ꝙ hec diſpoſitio in
renibus eius ſit magis accidentalis et tempoꝛa
nea q̄ꝫ naturalis et iterum per colligantiaʒ deno
minanda talis q̄ꝫ per eſſentiam qualitercuuqʒ cuʒ

contigerit videtur quod hec dispositio frigida sit et humida in renibus perseuerans. quod per multa decla rari potest. primo per signum sumptum ab operatio nibus virtutis naturalis digestiue eo quia propter digestiua ipsorum multas superfluitates congregat in renibus propter debilitatem. que superfluitates cognoscuntur quia in aquositate vrinali sedimen apparet et nubes grossa quandoque capillaris non ra ro crinoydalis vel herbina et aliquando furfurea sed hec contenta significant renum debilitatem 16ª tertii caº 3º. Item vrina mingitur vt plurimum multa in quantitate continua et discreta vt preal legato loco colligendum. Et ille qui mingit vrinam propter quam multotiens ad mingendum surgit in renibus eius est egritudo. Et similiter qui habet vrinam in qua est sedimen carnosum capillosum et her binum. 2º illud declarari potest ex substantia vri narum que vt in pluribus aquosa est et perseuerat fre quenter in ea remissa tinctura palearum vel subcitri na. omnes autem gradus colorum qui sunt infra ci trinum significant frigiditatis augmentum 2ª pri mi capitulo de signis colorum vrine. ¶ Contra quia vrine huius viri non raro ostendunt tincturam no tabiliter eleuatam ita vt quandoque intense citri ne ruffe aut subruffe videantur. sed omnes hi colo res caliditatis augmentum significant 2ª primi vbi supra. ¶ Item vrine ille frequentius sunt grosse nubem grossam in medio vasis pendentem et co lore citrino coloratam. sed multitudo nubis arguit potentiam caliditatis seperantis et grossitudo arguit materiam calidam et proprie complicatam cum colore citrnio igitur in renibus eius caliditatis dominium significatur et non frigiditatis. ¶ Ter tio ad idem in renibis eius apparet generari non raro multitudo arenarum vt ab effectu in vrina consi picitur sed ipse significant caliditatis aug mentum 16ª tertii capitulo de lapide renum. causa enim vincens in generatione lapidis et harenarum est caliditas egressa ab equalitate Et per easdem rationes et consimiles pariter probari posset quod in epate eius vincit caliditas et non frigiditas cuius oppositum apparuit posse colligi ex precedenti caº Ad hec omnia respondetur. ¶ Et primo ad vltimum dici tur quod ex signis in precedenti caº tactis omnibus vel ipsorum aliquo non bene concluditur in epate huius viri dominari frigiditatem imo principalis conclusio inuestigata in precedenti caº fuit quod epar eius erat lapsum ad calidum et hu. verum caliditas in eo est ita notabiliter ab humiditate ipsius superata quod apparent manifesta omnia humiditatis epatis sig na occulte vero caliditatis respectu illius signa p cip. iunt. Licet enim in aliquo corpore caliditas vincat frigiditatem ipsa tamen remissa respectu humitatis est causa generationis et multiplicatio nis plurium flegmatum. Hec igitur flegmata calidi tatis naturalis actus sua humiditate opprimunt in tantum quod non apparent manifeste caliditatis impr ssiones. propter quod ad motiua predicta facile solui potest. ¶ Et primo ad primum dicendum quod non sp ex tinctura vrinarum necesse est arguere caliditatem epa tis aut renum. contingit enim materias que sunt tincture vrinarum efficientetes cause aliunde decidi et ad vrinam effundi licet in membris vrinalibus nullum caliditatis augmentum percipiatur. Ad for mam igitur argumenti cum dicebatur quod vrine huius viri sunt notabiliter tincte conceditur illud

et similiter conceditur quod tinctura illa significat aug mentum caliditatis in eo loco vbi ipsa ostendit princi pium effectiuum et materiale. sed negatur consequen tia quoniam neque in maiori neque in minori conclu ditur distemperamentum essentiale in epate nec in renibus esse. sed est quia colerica materia multa quan doque detinetur in chisti fellis et in venis epatis et renum circunstantibus propter aliquas oppillatio nes. cum ergo aperiuntur ille effunditur materia colerica ad vias vrinalas et tingit aquositatem. Et simile est de hac materia accidentaliter tingen te vrinas sicut accidit in creticis transmutationi bus completis vel incompletis. Et similiter ad mo tiuum secundum soluendum est. quia dato quod multitudo et grossities vrinarum cum tinctura attestatur calidita ti non tamen concludunt caliditatem illam invalu isse in renibus neque in epate. ¶ Ad tertium autem licet videatur difficilius dicitur quod harenarum et la pidis generatio fiunt a caliditate egressa tempe ramentum vt pulcre arguebatur. non tamen conclu ditur in renibus esse auctam caliditatem harenarum et lapis generatiuam. Contigit enim ad ipsarum generationem fortius concurrere caliditatem circunstantium mem brorum et caliditatem accidentaliter in renibus geni tam quam caliditatis propriam ipsorum renum. Exemplum primi sicut multotiens ab epate a sanguine in arte ria orithi descendente et in vena chili frequenter in tensa caliditas in renibus producitur. Exemplum se cundi sicut cum perseuerant oppillationes et mul tiplicantur circa renes intenditur caliditas et mul tiplicatur in eis. Ad formam igitur argumenti a re nibus expelluntur lapilli et harene qui generantur a caliditate egressa temperamentum ergo illa cali ditas est necessaria a renibus. patet quod 9ª fallit ex predictis. ¶ Secundo principaliter hec renum dis positio potest probari ex nocumento in operatio ne coitus contingente. debilitatur enim propter frigiditatem et humiditatem in renibus venereus actus ita quod quandoque non solum diminuitur sed eti am aufert quare 18ª tertii caº precalligato de egri tudinibus renum inquit princeps. Et comitatur quidem debilitatem renum qualitercunque defectus in coitu. Est autem subtiliter contemcorandum pp quid renum debilitas sit causa defectus coitus. Di cendum itaque quod actus venereus a virtute genitiua perficitur multipliciter. Primo ex parte conueni entie materie seminalis in quanto et in quali debite disposite. Secundo ex debita dispositione organorum in q bus vltimate perficitur semen. 3º ex debita dispo sitione spirituum qui necessarii sunt ad illius ma teriei generationem. quarto ex debita dispositione viarum per quas effunditur materia seminis. qui to ex debita dispositione membrorum in quibus semia lis materia generatur. Exemplum primi sicut ma teria seminalis mediocris quantitatis et conue nienter complexionata effusa ad testiculos recipit ab eis temperamentum quo ad delectationem et generationis aptitudtiem recipit. neque enim aliq materia per canale tertium in membro virili sp maticum nominatum effusa delectationem in coi tu et fecunditatem efficere potest nisi temperamen tum predictum a testiculis accipiat. propter quod cor relarie concluditur quod multotiens exit aliqua sp matica materia aut sibi consimilis a membro gei tali sine aliqua penitus delectatione vt patet in multis gomoreis. Et hoc est proprie huius viri

dispositio qui habuit longo tempore spermatice materiei eductionem multum vt in pluribus absq3 aliqua delectatione aut cu3 eade3 remisse valde Exemplu3 secundi multiplice3 habet dubitationē secundum multiplicitate3 mēbrorum. quidā eni3 posuerunt spermatica3 materia3 generari in vena chili 7 sibi ppinquis temperamēto epatis et renū ad illius generatione3 concurrentibus vt colligēdum est 28ª tertii caº de causis spermatis et aliqualiter 21ª tertii caº primo. Et eandem matiā per predictas venas effundi per vasa spermatica quorum alte4 quia dextru3 oritur ab emulgentibus sinistrū vero ab arteria orithi. Hec igit materia per predicta vasa effunditur ad testiculos. Alii autem voluerunt hanc seminalem materia3 generari in vasis inuolutis circa testiculos a quorum temperamento san. effusus dealbatur et in sperma conuertitur 7 est opinio imposita Aristotili 9º aialium caº de spermate. Nō nulli aute3 voluerūt materiam illam precise in testiculis generari vt ia3 visum est. Et si bene consideras facile iter istas apparēt dissonas opiniones consiliari potest. Sperma enim completiue generatur in testiculis. Materia vero illius aliqualiter remota temperamētu3 recipit in vasis inuolutis. Materiā vero rēotam magis necesse est pdisponi a membris superioribus in quibus digestiua virtus potentior est. s. in epate et in renibus. Patet autem q impossibile est sperma verum generari nisi organa vel mēbra predicta sint debite complexionata et organizata in cōplexione et vnitate eorum. Tertiu3 prdictorum ite4 necessariu3 est. nisi enim debita quantitas spirituū vitalium animaliu3 et natāliu3 cōcurreret et. eorum cōplexionale temperamentū quo posset talis materia generari. Exemplu3 quarti ē vt si bene vasa spermatica et vie iam predicte p quas seminalis materia effunditur et recipit nō essēt bene disposite nequaq posset sperma generari. Exemplu3 quīti ia3 apparuit declaratione habuisse in declarando mēbra ad generationem spmatis necessario concurrentia Ex his omnibus diligenter consideratis apparere potest causa pp quid hic vir a copula venerei actus est priuatus.

Tertio principaliter hic renum debilitas apparere pōt ex debilitate motus pgressiui 7 sustētatione totius corporis super cruribus. renu3 eni debilitas multotiens perducit ad egritudines iūcturarum. et hoc quidem est satis rationale. quoniam supfluitates ab epate ad renes valde facile delegari possunt per venā renibus ab epate aduenientem vt 18ª tertii capitulo primo prope fine3. Similiter etiam a renibus ad iuncturas inferiores valde facile declinare possunt materie fluxibilitate et grauitate earum et ite4 per ramu3 vene chilis descendentis in duas partes ramificate et descendentis per coxas et adhuc etiam pter colligantiam situale3 ad nuchā et ad sex pia neruorum descēdentium ad alchatin qui oriuntur a nucha valde leuiter materie a renibus ad predicta mēbra delegari possunt. Unde et habentes debilitatem ī renibus in motu progressiuo sunt lesi. Et plurimu3 aliquam speciem doloris iuncturarum inferiorum incidunt plura alia signa debilitatis renu3 demōstratiua q adducere potuissē. sed hec cu3 his que superius dicta sunt de nocumentis in vrina contingētibus sufficere possunt. Et ex omnibus in hoc capitulo 7 in precedentibus declaratis sūmatim colligi potest huius viri dispositio ita q cōplexio eius ex omnibus agregata particulis declinat ad frigiditatem et humiditatem. magis tamen ad humiditate3 q ad frigiditatem. temperamētū eni3 naturale epatis non sufficienter pōt contraoperari frigiditati stomachi capitis et aliorum. et cum humiditate intensa stat augmentum succedere frigiditati vt prima primi capitulo de complexionibus humiditas eni3 maior q debet reddit corpus frigidius q oportet. Secundo ex predictis correlarie concluditur q op3 huic viro conuenienter et celeriter prouidere eo quia respectu cōplexionis eius a generatione contracte 7 respectu etatis hic lapsus ē sibi ad contrariū et omnis talis vt ī pluribus est verendus 7 male termīationis iuxta sermonem sūmi veteris afforismorum 2ª. In morbis minus periclitant egrotantes.

Capitulum pri3 de cura per dietam.

Regie3 autē eius ī duas ptes diuidit. Er pria qdē rectificauit rerum non naturaliu3 administratiō3 2ª vero medicinaliu3 exibitō3. Prima autem harum sectionum sex continebit breuia capitula.

Quorum primū de loci habitabilis electione. Eligatur igitur clima regio ciuitas domus vel camera ad caliditate3 et siccitate3. tendentia magis tamen ad siccitatem q ad caliditate3. 7 sit locus eius partial orientali et meridionali aere detectus a ventis humidis borealibus et occidentalibus elōgatus et a decursibus aquarum vel vallium rēotus in quo frequenter ignis accendatur ex lignis lauri abietis pomorum iuniperi pini 7 frondibus herbarum consimilit calidarum. In quo etiam sepe suffumigium fiat ex colofonia storace calamite resina pini sādaraca thure laudano 7 cōsimilibus. Et gratia annexorum aeri vestes eius sint bene calefacientes et mēbris adherentes conuenientis strictureque. Et in yeme ex cōueientibus pellibus diploidē muniat et caput eius bireto agninis pellibus suffulto ī yeme et leuioribus in estate regendum est. s. caput

Capitulū scdm de rgimie per repletionem et inanitionem Incipit.

Quoniam huius viri dispositio a multa repletione dependet. Ideo ciborum quantitate3 mediocrem accipere debet. melius est ei a dieta comūi media eque distanti declinare ad latus subtilitatis q econuerso. quare ciborum et potuum quantitatem accipiat nec appetitum excludēte3 immo decens est ei a mensa surgere reliquiis famis et sitis in stomacho remanentibus vt cum decentius amplectente stomacho cibos et potus digestio perficiatur et laudabilior. Si autem ite4 contigisset ciborum repletionē fuisse acceptā ad eorum eductionē priusq corrumpantur pperandū est vomitu aut subductione per inferius. Et primum quidem boru3 perficit imponendo digitum aut penam oleo inunctā vsq ad principium meri titillando. et si non vomeret per hec faciliter tūc accipiatur ciatus aque decoctionis radicis raphani et eidē addantur. ℥. ii. aceti et totum hoc bibatur tepidum postq plenus fuerit stomachus cibis in subtilitate 7 grossitie dulcedie et amaritudine acredine et acuitate variatis Si autem per hec conuenienter euomuerit bonū est. si autem nō fiat ei clistere conueniētis attractionis ad inferiora. Rx decoctionis quattuor plātarum malue. s. mercurialis blete et violaru3 lib. i. olei

violaꝝ. ℥.iiii.salis communis.ʒ.vi.benedicte vere Salici ana .ʒ.iii.zuccari ru.cassie fistule ana.ℨ.s. misce et totum hoc accipiatur hora conuenietiori vt apparebit.

¶ Capitulum tertiuz de regimine per quietem et exercitium Incipit.

Exercitiuz exiens a mediocri huic viro conueniēs esset ꝑpter necessitatē consumptionis supfluitatū que in ipso abundant.veruz qꝛ in ipso lassitudo notabilis apparet ideo exercitiuz ꝑpter hoc non videtur esse conueniens .Leuiter ergo incedendo aut gradarium equū equitando stomacho existente a cibis vacuo exercitetur aut mōtē distantiā aliq̄tā ascendendo vel descendēdo ita vt cadat in eo actu alit̄ et in mēbris calor auctus percipiat̄.Si aūt ex hoc tali exercitio lassitudinē incurrat desistat ab eo sermone veteris.In omni motione corporis ꝯcet.Et loco exercitii fricationibus corporis vtatur a genibus vsqꝫ ad pedes .deinde ab inguibus vsqꝫ ad eos et aspatulis vsqꝫ ad nates et ab humeris vsqꝫ ad manus inferius trahendo cuꝫ fricationibus rubedinem aliquā in mēbris īducentibus hora quideꝫ q̄ iaꝫ prima completa est digestio et venter a superfluitate mūdificatus fuerit.Reliq° autē tempore conuenientius ē ei quiescere q̄ exercitari eo quia motus materieꝝ digestioneꝫ impedit 22ª tertii capitulo de doloribus iuncturaꝝ.

¶ Capitulꝫ quartuꝫ de regimine per somnuꝫ et vigiliam.

Ex his que in precedentibus declarata sunt patꝫ huic viro necessariuꝫ esse recedere magis ab equali parumper per augmentuꝫ dormiendi q̄ vigilandi vt melior in eo fiat digestio vtriusqꝫ materiei et insensibilis eaꝝ expressio.ꝛ licet in ipso mlt̄aꝝ materieꝝ augmentum existat q̄ exiccatione ī digēt et per vigiliam exiccarentur magis. tamē quia per ipsaꝫ maior fiet in hoc viro laudabiliꝫ materieꝝ resolutio q̄ oportet.Ideo ꝑpter h° amplior somnus ei conuenit q̄ breuis. Somnus itaqꝫ vel dormitio competit ei distanteꝫ a cibo ꝑ horam .i.vel duas super dextro prius deinde sup sinistro latere figura corporis mediocriter erecta. A de cubitu super spina omnino caueat īmo conuenientius esset ei super ventre q̄ super spina dormire.caueat dormire ī camera antiq̄ cōstructionis habente testudinales reuolutiones ī quam etiam radius lune nullomō pertingat.nocent eniꝫ vehement̄ capiti eius et reumatismuꝫ faciendo sanguineum vel alteꝝ 2ª tertii tractatu primo.

¶ Capitulum quintuꝫ de accidentibus aīe

Passiones animales et maxime contristantes omnino euitari debent.fortassis enim et ita credo ī h° viro tristicia magna fuit causa corruptionis sanguinis et aliaꝝ materieꝝ in eo.Aut per viam cōgelationis que successit suffocationi innati caloris et in membris acentratis aut per viam adustiōis materieꝝ illaꝝ.licet primā causaꝫ a posteriori. videri verificatam magis quoniam iste vir expulit materiaꝫ mlīcaꝫ san.cōmixtaꝫ cum signis frigiditatem testificantibus magis q̄ caliditateꝫ. Fuit eniꝫ illa materia nigra ꝛ obscura peitus absq̄ aliq̄ luciditate. 2° fuit secunduꝫ partes omnes compacta multum.3° vero fuit associata fetori horribili 4° non habuit secuꝫ cōmixtas spumosas partes aliquas neqꝫ colore citrino coloratas.et omnia ista signa extinctionis caliditatis demōstratiua sunt sicut istis opposita caliditatis augmentuꝫ significant seu ostendunt.Igitur omne accidens anime per qđ moueantur materie et spiritus ab extra ab intus erunt causa predicte suffocationis innati caloris sicut furor iracundia esset causa inflammationis et adustionis eaꝝ ꝑpter veloceꝫ ꝛ et forteꝫ motuꝫ in spiritibus et humoribus contingentem iracundis et similibus .Et forte si bene cōsideras innati caloris diminutio q̄ per moduꝫ suffocatōnis cōtigit potuit esse vna d̄ causis q̄ fecit hūc viruꝫ ad venereos actus impotenteꝫ.Et q̄ causa cōpleretur satis numerus causaꝝ diminutionum in coitu efficientiuꝫ. Itaqꝫ necessarium est huic viro has passiones a se ipso soluat ꝛ illaris et iocundus existat vt confortata anima potentior sit ad saluteꝫ inducendaꝫ bene regendo materias et mēbra corporis.

¶ Capituluꝫ sextum de electioūe ciboꝝ et potuuꝫ conuenientium Incipit vt sequitur.

Nunc auteꝫ in hoc capitulo paulisper subtilius ꝑcedendum est.Uidetur enim difficile satis posse eligi cibaria suis qualitatibus et ꝓprie medicinalibus vnicuiqꝫ mēbro lapso conuenientia ꝑpter cōtrarietatem lapsuum in diuersis mēbris eius.In primo principali ca° inuestigataꝫ.At vero vt rationali iudicio modus dietandi in cibis eligatur premittendum est prīo q̄ cibaria penitus cibaria dicta saltem alicuius q̄titatis nō essent huic viro conuenientia eo quia augmentum efficerent ī materiebus et iteruꝫ quia non conuenient aduersarētur lapsibus predictis. Cibi enim tales et potus penitus a materia operant̄ ꝛ non a qualitate.¶ Premitēdū 2° q̄ tales cibi debent esse aut medicinales āt mediciālibus cōmixti si cibales fuerint.Premittendum tertio q̄ tales cibi debēt esse leuit̄ calidi non transcendentes primuꝫ gradum aut primaꝫ mansionem secundi quia lapsus ad frigidum in hoc viro est paꝝ intensus.¶ Premittenduꝫ q̄rto q̄ tales cibi debēt esse in siccitate notabilit̄ eleuati vt in secundo gradu et adhuc in prima mansione tertii. Probatur quia lapsus ad humidum in hoc viro est amplior ī duplo maior ꝛ amplius q̄ ad frigidum quare ꝯcet.¶ His premissis fiat huic viro panis modicum subtilis furfuris habēs de fermento et sale magis recipiens q̄ communis panis et si comederet aliq̄to tempore panem ex farina spelte factum esset ei vtile magis aut saltē in quacunqꝫ cibatione semper comedat ante cibuꝫ et post tortellos decem et est bis coctus panis.sit autem bene coctus panis etatem habens duoꝝ āt trium dieꝝ ad plus.De carnibus autem eligant̄ capreti bene adulti quoꝝ carnes exiccatiue sunt magis q̄ eoꝝ quoꝝ etas menseꝫ non transcendet sint etiaꝫ vituli adulti ꝛ carnes gazelli ꝛ siluestris porci et leporis et cerui.Agni aut castrati et domestici porci dimittantur .De volatilibus autem vtatur omnibus domesticis et siluestribus preter q̄ in aquis degentibus.Unde pulli perdices fasiani cot̄nices ꝛ minute aues cōueniētes sūt.De melioribus autem quibus vti potest sunt columbi iuuenculi.eoꝝ vero carnes conueniūt ei cuius corpꝫ infrigidituꝫ est et sanguis est paucus.Unde ex continentis ca° 66 9°.Pulli columborum dant ī cibo illi cuius corpus euacuatum fuit de sanguie aut infrigidatum ex longo morbo. Similiter et capriolinę carnes.De quadrupedibus optime sūt

ei ipse enī i ter silvestres carnes meliores existūt ⁊ sanguis ex eo genitus paucas habet superfluitates Almansoris 3° ca° 32°. Carnes vero animaliū multe humiditatis velut sunt agni castrati et recentis porci de quadrupedibus. et anates ⁊ anceres et ortigiones. i. quale de volatilibus non conveniunt nisi coquantur cum plantis et exiccativis non multe caliditatis velut salvia ipicon aut cum aromatibus notabilis exiccationis de quibus tamen pauca quantitas apponatur ne ꝓpter caliditatē ledant. ꝓpter qđ gratia huius salite carnes huic viro sunt convenientes et similiter carnes in mortariolis condite et in ventribus conservate. De plantis conveniunt ei salvia menta ruta serpillū ꝓprie maiorana feni. petro. daucus. i. baucia silvestris et domestica. Caules etiā conveniūt ei et i sūma omne vegetabile cuius caliditas non est excedens multū et siccitas est notabilis laudādū est ei. ꝓpter qđ lactuca portulaca bleta spinachia viola malva cucur. cucu. et citruli ⁊ anguria omnino dimittant̄. nisi. in pauca valde q̄titate et raro vsu. De fructibus vero orariis vt cerasa ditantur et auelane recentes. Ficus vero folatione vel fabationeset amigdale recentes et pira ad notabilē dulcedinē inclinata et pepones bene dulces conveniūt ei. De siccis fructibus conveniunt ei ficus sicce phistici xilocharate. i. karobe auellane castanee elixe et ꝓprie ꝓpt̄ renes ⁊ amigdale sicce consimiles et vve recentes bene etiam mature etiam vtiles sunt ei nisi quia non sit vsus eoꝝ frequens et multe q̄titatꝭ. De radicibus conveniunt ei rape et napi ꝓprie eo quia mundificant renes et excitant coitū. Et cepe etiam et ꝓprie coctum convenit ei ⁊ ꝓprie bulbus cū cōfortatōne stōi q̄ efficit. Alleū vero et poꝝ dimittant̄. karotis autem cuiuscunq̄ spetiei vti potest et quovis preparationis modo. Sparagus et lupulus ⁊ cappares cum mundificatione et exiccatione sua etiam sunt laudabiles. ¶ De conditis placent mihi olive et baucie et napi conditi et ꝓprie secacul. i. iringus conditus ꝓpter renes. et citonia cōdita iteꝝ post cibū sūt ei bona. De peregrinis cōditis conveniūt ei inter reliqua. extremitates balsami cōditi. ⁊ dicitur confectio xilobalsamū conditum ꝫ etiā conditum qđ viride dicitur hec duo sunt in quibus magna sue curationis vis consistit. kebulos etiā conditos laudo. Et erit omnium istorum canon administrationis in regimine medicinali declarādus. De his vero quibus causa delectationis cibi condiuntur placet vsus aceti acutissimi et agreste convenienter salse et limonū etiam vsus cum aptione incisione et exiccatione sua conveniens est ¶ Citrāgulorꝝ vero et granatoꝝ acrium vsus non ē ei conveniens. succus autem musoꝝ et dulciū granatoꝝ omnimodo administrationis placet. Oleū olivaꝝ bene maturaꝝ non multū placet eo quia humidum est in fine primi. inq̄tū vero calidum est in principio primi conveniret sed si erit in suo arrtificio convenienter salitum conveniret ei Antiri vsus omnino dimittat̄ ꝓpter ampliorē esse in eo humiditatē q̄ in oleo olivaꝝ. Si autē hic vir vellet vti oleo convenienti non eligat oleū preter factum de nucibus. Ipsū enī cū exiccatione calefactione et apertione suis stomacho epati ⁊ omnibus vrinalibus viis convenientius est q̄ predicta. Oleum etiā amigdalaꝝ dulciū et de fisticis summe conveniunt ei. Oleum de pineis et de sisamo omnino dimittant̄. Mel vero et condita omnia cibaria laudabilia sunt. cum enim calidum sit et siccum in secundo et potent̄ adverset̄ flati vbicūq̄ reperiatur consumendo ipsum et precipitādo per ventrem et per vrinam non evacuatur ab evacuatione convenienti et ꝓprie in vigorando ⁊ mundificando. ꝓpt̄ qđ oportebit q̄ vir iste vtat̄ non raro idromelle cuius descriptio ⁊ modus vsꝰ eius in sequenti capitulo declarabit̄. De potu aūt eius convenit ei vinum substantia purū vel diafanum colore album vel citrinum odore suave potētia sua mediocrem fumositatem habens qđ tamē si fumosum fuerit aqua confrangendum erit secundum tertiam vel quartam partē eius cōmixta q̄ mensurari poterit secundū discretionem patientis et vini fumositatem. et sit aqua ab electo fonte collecta qui sit celo et aeri discoopertus a vallibus et limosis superfluitatibus et corruptibilibus plantis in eo natꝭ denudatus. in quo neq̄ ranaꝝ neque sanguisugaꝝ vel pisciū multitudo reperiatur. ¶ Eligibilior autē aqua eiꝰ esset aqua cisterne q̄ cū velocitate sue penetratōnis ⁊ substantie tenuitate penetrabilior est et ꝓprie si cum zuccaro cōmisceatur et coquatur. zuccarum enī et ꝓprie tertie đ coctionis taberzet nominatum a medicis conveīt ei cum eo quidem nutrit calefaciendo et exiccādo Est enim calidum in fine primi et siccum in eo et confert stomacho abstergēdo ab eo fl'a ⁊ a mēbris nutricationis.

¶ Capitulum tertium de regimine haꝝ dispositōnum per instrumenta medicinalia.

In electione autem medicinaꝝ dispositionibus huius viri convenientium premittenđ primo q̄ difficile est eligere instrumenta omnibus dispositionibus simul convenientia ꝓpter varietatē ipsaꝝ qđ enim esset conferens dispositioni renum et epati eius non videretur vtile ad dispositiones stōachi capitis et nervoꝝ ipsius Ideo securius est intēdere ad rectificationem alicuius de numero haꝝ dispositionum et maxie ei q̄ suspectior est. deinde permutatis transire ad regimen aliaꝝ fm q̄ magis videtur infestare necessitas. ¶ Premittendū est secundo q̄ regimen huius viri per medicinalia permutandum est secundum revolutionem partium anni. Haꝝ autem dispositionū quedā magis infestare solent i vere q̄ i estate ⁊ sic đ aliis. Ideo premittendū est tertio q̄ respectu eius in principio veris fiat eductione materieꝝ a quibus hec dispositiones fieri et augeri solent vt nunc sequit̄ vlic đ aliis tēporibus. Itaq̄ in principio mensis marcii circa sextū vsq̄ ad. x. diem lunarem eius administretur huic viro hoc primum minoratiuū. ℞ agarici electi hermodactilorū ana. ʒ. i. ʃ. zinziberis anisi violarū ana. ℈. ʃ. salis indi g̃. iii aque eupatorii aque violaꝝ ana. ℥. ii. aque absinthii. ℥. i. ʃ penidiarum. ʒ. vi. infundantur species pulverizate in predictis aquis per vnam diē naturalem. deinde calefiant omnia et bene misceantur et colentur collature illi admisceatur electuarii indi. ʒ. i. ʃ. et totum calidum in potu exibeat̄ et post ipsum dormiat per horā vnam ⁊ translactis horis. v. accipiat ciatum vnum aque calide ordei cum zuccaro et post iteꝝ tardet cibum per horam vnā. ¶ Accepto igitur hoc minoratiuo die immediate sequenti accipiat hoc secūdū remediū

℞ sirupi compositi acetosi.℥.ß.sirupi de eupato-
rio.℥.i.aque mente aque absinthii ana.℥.i. aque
cicoree.℥.i.ß.misce et accipiat ipsuꝫ vsquequo ap
pareat in eius vrina ipostasis alba equalis cōiūc
ta et in fundo sedens. ¶ Tertiū instrumentum est
vt die immediate sequēti purgetur cuꝫ hoc medi
caīe. ℞ iere Galieni ℥.ß.cassie fistule paulo ante
de canna extracte cum aqua eupatorii.℥.i. agari
ci electi.℈.i.zinziberis g̃.iii.misce et obseruētur
post ipsum hora et conditiones omnes q̄ de mino
ratiuo superius posite sunt. ¶ Quartuꝫ instrumē
tuꝫ est vt postq̄ iste vir prescripto modo purḡtus
fuerit ītendatur ad mundificationem capitis eius
cuꝫ hoc gargarismate. ℞ corticuꝫ agarici cologn.
ana .ʒ.ß.costi piretri staphisagrie zinziberis cina
momi ana.ʒ.i.puluerizentur omnia et bulliant in
lib.in aque vsqꝫ ad consūptionem medietatis. De
hac igitur cotione colata accipiatur lib.ß.et sup
addatur eidē oximellis squillitici. ℥.i.ß. electua
rii diairis descriptione Nicolai.ʒ.iii misce et cuꝫ
hoc actu calido postq̄ paulisper fuerit in ore retē
tuꝫ fiat gargarisma mane ⁊ sero per horā.i.ß.an
te cibuꝫ diebus sex vel octo continuis. ¶ Quintuꝫ
instrumentum est vt post illud gargarisma.gra-
tia confortandi caput et cerebrum vtatur omni
bus istis instrumentis simplicibus ⁊ cōpositis. ¶
Quoꝝ primuꝫ est spica inda q̄ super bregmate pul
uerizata confortat cerebrum. Unde ī aggregato
re Jo.ſap.in suo capitulo. Spica inda exiccat hu.
in capite congregatos confortat cerebruꝫ et ꝓhi
bet reumatismos Item ad hanc intentionem con
fert excellenter ambra puluerizata super bregma
te Unde ibi supra capitulo de ambra .ambra sup
posita capiti confortat cerebruꝫ et corroborat ip
suꝫ et sensus eius et cor. Iteꝫ ad eandeꝫ intentionē
confert auellanaꝝ comestio.ipse enim augmentuꝫ
efficiunt in cerebro 2° can.auctoritate ypo.ca° de
auellana. ¶ Sextū instrumentū est vir iste postq̄
vsus fuerit predictis per aliquos dies per vnam
completaꝫ septimanaꝫ omni mane ore eius pleno
aqua trahiciat per .nares eius de hac mixtione.
℞ aque sublimationis maiorane.℥.iii.musci elec
ti grana.v.tepefiat totum et administretur vt su
pra. Ego eniꝫ tota etate mea nulluꝫ īueni remedi
um melius celerius et efficatius cerebri et neruo
rum confortatiuū. ¶ Septiꝫ īstrumētum est vir
iste assuescat sepe cōedere xiloballsāuꝫ cōditū nō so
phisticatuꝫ qđ fit ex recētibus virgulis ligni bal
sami cuꝫ zuccaro conditum et accipiatur in mane
cōpleta iam prima digestione coclear.i. ex eo et
tardetᷣ cibus saltem horis quattuor. ¶ Octauū
instrumentum qđ cōmunicat iuuamentuꝫ magnū
omnibus fere dispositionibus eius est vsus sotire
magne posite ab. Auicena 5° can .sūma prima q̄
sotira.i.saluatrix interpretatur licet Aliabas 4°
practice ca° vi° h electuariū nomīauerit selfe. Et
accipiatur ex eo.ʒ.i.ß.in aurora cum aqua maio
rane gratia cerebri.et cuꝫ aq̄ rosmarini ꝓpᷣ ner
uos et cuꝫ aqua abscinthii vel mente ꝓpter stōa
chuꝫ. Nonum remediuꝫ est et magis inferioribus
conferens mēbris stomacho pectori et epati eius
et cuꝫ apparuerit in predictis vel ipsoruꝫ aliquo
nocumentuꝫ manifestum incipiat sibi ꝓuideri et
primo lippothomiis ⁊ debilitatibus cordis et de
fectui animositatis cum hoc digestiuo. ℞ aque sub
limationis mellisse et buglosse ana.℥.ii.ß. De cor
ticibus citri. ℥.i.sy .de bisantiis.℥. ß. detur .hoc
actu calidum in aurora per viii vel.x.dies cōtinu
os . ¶ Decimuꝫ instrumentum est vt hic vir acci
piat hoc euacuatiuū die immediate sequēti. ℞ sub
limationis folioꝝ basiliconis aque radicis enule
ana.℥.i.ß .reubarbari agarici electoꝝ ana.ʒ.i.ß.
zinziberis spice nardi.ana.℈.ß.salis gēme g̃.iii.ī
fundantur omnia per diem naturaleꝫ ī predictis
aquis deinde calefiant et colentur et exprimanᷣ
⁊ colature addātur.ʒ.ii.electuarii ad mel̄iaꝫ soluti
ui descriptione Auicene 2° de viribus cordis ca
pitulo penultimo et obseruetur post istud totum
qđ post alia . solutiua scriptum est. Et attende q̄
prescriptum digestiuuꝫ īmediate et hoc solutiuuꝫ
cōmunicant intentiones suas materiebus aut lap
sibus calidis et frigidis. Unde si tua intentio ī cli
naretur magis ad aduersandū colere q̄ flāti tūc
multiplicetur dosis reubarbari.⁊ ecōuerso ad fri
gidaꝫ intendēdo causam addatᷣ in dosi agarici se
cundum cōiecturaꝫ tuam . Undecim instrumētuꝫ
speciale et vltimuꝫ est hoc cōpositum. ℞ aque mel
lif.℥.ii.pulueris zedoarie.ʒ.i. vini aromatici.ʒ.
ii. misce et quattuor vel.v.diebus calidū exibeatᷣ
in potu et fuit de expertis vetustissimi auctoris
Alkafis .scripsit enim in libro simplicium.zedoa
ria confortat cor letificat ipsum et valet sincopi
mel̄ie et tremori cordis et multuꝫ corroborat ip
sū ⁊ epar. Ego vero doctrina Dyascoridis et expe
rientia ab eo habita scio si quibusdam diebus om
ni mane in potu dentur g̃.iiii.electi musci cuꝫ.℥.
ii. aque sublimationis folioꝝ aut floꝝ croci mira
bl̄r releuat sincopizatos et resolutos omnes a qua
cunqꝫ causa contigerit ipsos defecisse siue calida
siue frigida. Unde Dias.in suo ca° muscus potatꝰ
confortat cor et omnia mēbra interiora siue sup
poītus. Unde est dans vigorem omnibus mēbris
vel solatiuꝫ vt habet alia littera fortitudineꝫ eius
augendo. ¶ Duodecimum instrumentuꝫ de his q̄
cordi cerebro et omnibus principalibus vtilita
teꝫ affert est electuariuꝫ de gemmis descriptuꝫ a
Mesue ī Antidotario suo distinctione prima ca°
tertio.⁊ fuit de medicinis Ga. collectis ab eo ī li°
x.tractatuū de quo exibeantur omni mane.ʒ.iii.
et si volueris ipsum cerebro appropriare magis
detur cum.℥.ii.aque subliātionis betonice vel sal
uie ī frigida causa.in calida cum aqua rof vel vi
olaꝝ.et cum intendis ad lapsum frigidum cordis
cum eo detur cum aqua enule vl' mellif.ad calidū
cordis lapsū detᷣ cuꝫ aq̄ acetose vel floꝝ salicis vl'
buglof q̄ tēperata est.et respectu lapsus calidi in
frigidatiua est eo quia remissum additum itenso
remittit ipsuꝫ vt ex principiis theorie deductum
est.similitᷣ etiam si hoc electuario volueris vti ad
stomachum calefactum detur cum aqua lambru-
sce vel decoctione eius vel cicoree vel floꝝ salicis
et ad frigiditatem eius cum aqua absinthii men
te vel betonice. Et quando volueris cum eo vigo
rare epar calefactum detur cuꝫ aqua endiuie epa
tice vel cicoree sicut ad ipsum infrigidatū cōfert
aqua eupatorii ypericonis ⁊ similiuꝫ. ¶ Tertium
decinum instrumentum est rectificans stomachū
in q° ꝓpter amplam humiditateꝫ eius per viam
indigestionis materie frigide generantᷣ et con-
gregatur cuius descriptio. ℞ pulueris carui.ʒ.ß
masticis .℈.ß.detur in potu cum.℥.i.aque decoc
tōis granif piperis lon. Est enim instrumentum

magne efficatie qd in q̃plurimis hominum et in me ipso vidi vt ex cōponētib; vidēri pōt. ¶Unde diascorides ca° de mastice. ¶Mastix customatica est epar et ventrem defectos corroborat et i actōes eorum iuuat absq̃ molestia. De carui vero i aggregatore ſapionis ita scripsit. Carui bonum est stomacho calefacit et corroborat ipsuz ꝛ facit digeri cibuz et intrat in confectionibus medicinaꝝ faciētibus descendere cibum Piperis longi vsus ad stomachuz infrigidatuz in cibis eius est optimus. ¶Decimiquartuz istrumētū est ad stomachuz calefactuz experimentuz hoc. ℞ pul. lambrusce. ʒ. i. def i potu cuʒ. ℥. i. ſ. aque acetoꝛ actu frigide. Ego etiaz experientia certa scio q̃ si. ʒ. ii. rosate nouelle descriptione Nicolai dentur in potu cuʒ. ℥. iii. aque acetose mirabilit̄ cōfert. ¶Decizquintuz instrumētuz est et ꝑprie de his que stomacho cordi cereb° et epati mirabile afferunt iuuamentuz vt vir iste frequenti vsu accipiat in aurora coclear vnuz fisticoꝝ conditoꝝ secunduz moduz de eis ab auctoribus inuentum. Ego vero sine multa anxietate soleo exibere mūdificatos cuz subdupla quantitate zuccari albi. ¶Decizsextū instrumentuz ꝛ ꝑprie d his que appropriantur epati in quo multuz oporteт ponere attentionez eo quia forma huius viri sine dubio corrupta est. siue p formaz colorem aut habitudinez intelligere volumus. ē eniz color eius ex citrino et albo compositus. forma eius est cacetica vt videnti apparere potest. vnde talia et proprie si perseuerarent venturaz idropez huic viro ꝑnūciant. Cuz igitur ad epar eius calefactum intendens administret̄ ei hoc digestiuuz quod continuet per plures dies. ℞ aque epatice aque cuscute ana. ʒ. i. ſ. sirupi de bizanciis sirupi de eupatorio ana. ʒ. vi misce ꝛ totuz detur in potu paꝝ calidum ¶Decizseptiz instrumentum est educens materias calidas et corruptas ab epate. ℞ trifere persice descriptione Mesue in Antidotario. ʒ. ii. reubarbari electi. ʒ. i. squinanti ℈. vi. detur in potu cum medio ciato aque lactis caprini et fiant post ipsū omnia que de primo minoratiuo sunt scripta. Octauuz instrumentuz ē vt intendatur ad epatis confortationez post ipsius euacuationez cum hoc composito. ℞ se. cuscute cicoree scariole spodii ana. ʒ. i. electuarii dialacce descriptione Auicene 5° can. ℥. ii. vini ḡnatoꝝ. ℥. i. ſ. zuccari candi. ℥. ii. fiat electuariuz de quo omni mane in aurora accipiat. ʒ. v cuz aqua cicoree et confert valde ꝛ tardetur cibus post ipsuz horis quattuor Et si volueris epar cuz his que a ꝑprietate conferunt rectificare cōgruēda ei in potu quibusdam diebus. ʒ. ſ. epatis lupi exiccati cuʒ. ℥. i. aque cicoree in materia calida. cū aqua eupatorii i materia frigida. Epar enī adip enumeratur inter res epar confortantes a ꝑprietate sua q̃ sunt tres descripte 14ª tertii ca° de cōfortantibus epar in fine. et sunt omnes speties en diuie. Caro limatiaꝝ et sūt eodē q̃ reperiunt̄ in dumetis. ꝛ epar adip. lege ibi. ¶Decizнonū instrumentum ad frigiduz lapsum epatis intende cum hoc digestiuo. ℞ aque eupatorii aq̃ absinthii ana ℥. i. ſ. sy. diarodon descriptione Mesue in Antidotario. ℥. i. sy. de eupatorio. ℥. ſ. misce et detur in potu pluribus diebus cum aparitione ipostasis supra limitate. ¶Uigesimū instrumentuz et ꝑprie mundificatiuum materieꝝ frigidarum ab epate est hoc. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. agarici electi. ℈. ii zinziberis. ℈. vi. sy. de eupatorio. ʒ. i. detur totum in potu cum decoc. exteriorum corticum fisticorū cuz conditionibus in solutis obseruandis vt supra Et si volueris administrare pillulas tunc. ℞ pillularum aggregatiaruz descriptione maiori. ʒ. i. pillularum de reubarbaro. ℈. i. cum succo endiuie reformentur pillule viii. et dentur i potu ¶Uigesiz primū. instrumentum et post predicta rectificatiuuz epatis est hoc. ℞ electuarii diacurcume descriptione Auicenne 5° can. ℥. iii. florum eupatorii. ʒ. i. ſ. spicenardi squinanti xilobalsami cameō ana. ℈ ii sy. de eupato. zuccari albi ana ℥. ii. fiat electuariū de quo omni mane assumat. ʒ. ii. i aurora ꝛ tardet post ipsum cibum horis quattuor. Si autem in h° viro appareret reuersatio i neruis vel i iuncturis sicut satis in eo suspicor et apparere poterit per ipedimenta in motu progressiuo contingentia tunc vtatur his remediis simplicibus a sapientibus collaudatis. Quorum primum est et cet. ¶Uigesim secūdū est frequens vsus comestionis pullorum columborum Auenzoar enim mirabilia dixit de eis ita q̃ comestio pullorum columborum et proprie siluestrium cōfert relaxationibus menbrorū omnium et tremori totius corporis et trahētib; post se crura ꝛ pedes. ꝛ priuationi sensus et motus et intersectioni loquelle. Item gratia huius a predicto auctore collaudantur aque termarum. i. balneorum naturalium et proprie sulphureorum Unde et huic viro his diebus libenter balneū cōcessissem nisi multitudo humiditatum i eo de quarum putrefactione dubitaui et menbrorum principalium debilitas obstitisset. quare cum per regimen predictum sufficienter rectificatus erit i medio antumni summo iuuamento credo balneum sibi colaturū. ¶Uigesiztercium instrumentum est experimentum nobile mundificans cerebrum et a neruis materias infusas attrahēs. Cuius descriptio. ℞ pul. nigelle que per quattuor dies naturales infusa steterit in aceto acuto. ʒ. i. succi rad sicle ℥. i. ydromellis ℥. iii. misce et tepefiat et de eo fiat caputpurgiuz sicut de alio superius scriptum ē debere fieri. ¶Uigesizq̃rtū decimum et proprie de compositis est vsus continuus electuarii de achoro aut saltem conditum de achoro et est radix eius humida vel tenera cum melle condita. vt p varia volumina hinc inde colligi potest. quorum alterū vel quodlibet accipiatur in aurora vsq; ad quātitatem. ℥. ſ. tardando postea cibuz horis quattuor ¶Uigesimqntum instrumentum est vt qui habēt lassitudinem in neruis et iuncturis assuescant i vngere spinam suam frequenter ex oleo de piretro actu calido. quare 8° de simplici medicina. oleū de piretro torpidos et paraliticos iuuat. ¶Uigesim sextum īstrumētū principale ꝛ reliqua qnqз sequētia sunt de appropriatis ad dispositiones renum huius viri et hoc quid confert ad gomoream que multum molestauit ipsum intantum q̃ perduxit ipsum ad ipotentiā venerei actus. vnde assuescat in aurora accipere. ʒ. i. pulueris florum nenufaris cum. ℥. ii. vini nigri stiptici. Ego vero maius iuuamentum expertus sū i radice nenufaris q̃ in flore eius. ꝛ tu elige sicut tibi plз. ¶Uigesizseptiz instrumentum ē hoc. ℞ se. portulace ꝛ lactuce ana ʒ. ſ. succi extremitatum cane humide. i. recentis ℥. ii. misce et tepidū i potu det̄ i aurora tardādo cibum horis quattuor et dormiat post ipsum ad

bitu3. Et hec duo licet a pprietate conferant in omni gomorrea excellentius tamen iuuant i calida. ¶ Uigesimuzoctauũ instrumentuz ꝛ pprie ad gomorreaz frigidam est hoc ℞ seminis agni casti ℈.ii. aque mente.ʒ.ii. detur in potu totũ vt supra dictuz est. ¶ Uigesimũnonuz instrumẽtuz ꝛ pprie ad cuiuscunqz speciei gomorreaz conferens est hoc ℞ se.roẜ coriandri preparati masticis acacie sumach granoꝝ mirti cupulaꝝ glandiuz spodii de canna ana.ʒ.i.ẜ.seminũ rute et agni casti torrefactoꝝ et conspersoꝝ cuz aceto mente macis piretri ana.℈.ii.corallo ꝝ ru.ʒ.iii.miue citoniorũ zuccari ana.℥.iii.fiat electuariũ et accipiatur ex eo. xxx.diebus omni die in aurora.ʒ.ẜ.cuz aqua sublimationis gallaꝝ cipressi vel decoctionis eaꝝ.ʒ. ii.et tardetur cibus post ad minus horis quattuor ¶ Trigesimum instrumentum est de his q̃ appropriata sunt viris effemiatis qui coire non possunt et ad virge erectionẽ impotentes sũt. ℞ radĩ iringi mũdificatorũ conuenienẽ lib.i.se.porri baucie domestice et siluestris se.cepe ana.ʒ.iii.radicuz satirionis recentiuz.℥.viii.macis behen al.et ru.radicis liquir̃ mũd ana.℥.ẜ.caudaꝝ stincoꝝ.℥.ii.cerebroꝝ passeꝝ assatoꝝ.℥.i.ẜ.zuccari al. lib.ẜ.coquantur radices omnes in lib viii.aque fontis vsq̃ ad consumptionẽ medietatꝭ eius lento igne factaz deinde superaddatur lib.i vini dulcis tribiani de monte sancto.coquantur igitur omnia i simul minutim incisa vsqzq° diligenẽ conteri possunt tunc addatẽ ei zuccaꝝ dissolutuz et coctuz cũ aqua eruce deĩde addatẽ species subtilissĩe puluerizate.hoc enĩ electuariuz mirabiliter confert ad coituz rectificando renes et omnia mẽbra ad seminis generationez conuenientia. ¶ Trigesimũprimũ istrumẽtuz est hoc et breuius et maxime efficatie ad hoc vt omni mane tres vitelli ouoꝝ coquantur lento igne cuz lib.ẜ.vini dulcissimi prescripti.in fine ãt coctionis addantur penidiarũ.ʒ.vi.pulueris satirionis.ʒ.i.macis.℈.ẜ.misce et hoc totum bibatur in aurora et dormiat post ad libitum.est eniz coitui bonũ cuz quo gentes multas ad venereuz actũ impotentes sepe deduxi. ¶ Trigesimuzsecundũ instrumentũ et vltimũ sunt pillule quedaz quaꝝ vsus confert cerebro cordi epati et mẽbris generatiõis et vrinalibus mundificando flãta et matẽias omnes mixtas et expellendo ventositates ab eis ꝛ aperiunt etiaz opillationes eoꝝ quaꝝ descriptio. ℞ succi absinthii.℥.iiii.succi endiuie succi roẜ ana ℥.iii. ẜ.aloes epatici electi lib.ẜ .agarici al.leuis sine nodis .ʒ.iii. hermodactiloꝝ cartami ana.℥.i. masticis.ʒ.i.ẜ.ʒʒ.dauci anisi cimini ana.ʒ.i. se. basiliconis spicenardi xilobalsa.se.apii ana.ʒ.ẜ.salis indi.℥.ẜ.omnia per se et in diebus canicularibus infundantur in predictis succis et exponantur soli sepe agitando vsqz ad consũptionẽ succoꝝ et sic fiat ter permutando succos.cum ergo tota massa exiccata fuerit pluerizetẽ ꝛ ex ea fiant pillule p oĩ ʒ.vi. vel.vii.ꝛ d eis paꝝ accipiatẽ vl due ãte cenã. ꝛ põt etiã ex eis oĩ medietate mẽs accipi.ʒ.i.vsqz ad.℈.iiii.et obseruando ea q̃ de minoratiuo superius sunt dicta.et si bene consideras materiam cõpositionis eaꝝ videbis in eis includi iuuamenta multiplicia ad has vel alias dispositiones plurias ad laudes dei omnipotentis.

¶ Consilium de mala complexione fri.et hu.cerebri

Dispositio nobilis viri Guidonis ẽ mala cõplexio frigida et humida cerebri a materia flegmatica aq̃sa ꝛ viscosa q̃ cũ mlẽtiplicatẽ i capitẽ suo necesse est vt descendat p aliq̃ viam expulsionum materieꝝ.aliter immineret ei periculuz aut suffocationis aut alterius male dispositionis cerebri.et cuz materia talis in cerebro et in venis eius multiplicata est incitat virtutem ad sui expulsionem et virtus incitata trãsfert materiam per locum non valde suspectum quãdo descendit ad palatum et ad os. Inq̃tum vero secundum partem translata est ad pectus materia maiorem dubitationem ostendit.si enim permansiua fieret ibidem fortassis viruz istum perduceret ad empima aut ad aliam pectoris dispositionez non leuiter verendam. Quod autem scribitur de causis huius dispositionis effectiuis.s.dormitione cuz vestibus non est necessarium credere sed longa vigilia aut interruptio somni aut mlẽta ciboꝝ assũptio plus in cena q̃ in prandio vt communiẽ fit. aut fortes motus et veloces post cibum et ventris constipatio seu stipticitas et dormire in locis humiđ i mlẽtitudie frondium et caput in dormiendo decliue te nere et non bene coopertum sunt cause fortiores ad intendenduz dispositiones similes ei q̃ patitur. Prima itaqz intentio est caput rectificarẽ ne materias illas ita succedendo multiplicet. Secunda intentio est materias diuertere. Tertia est pectus mundum et apertum tenax efficere. ¶ Prima autem intentio completur abscindendo vel diminuendo cibum in sero de quantitate consueta Itaqz paꝝ comedat et omnia fercula et brodialia euitet et vina valde fumosa effugiat et non dormiat post cenam nisi transeat hora.i.ẜ. et caput eius in dormiendo sit bene coopertum pannis et nullomõ decliue imo eleuatuz dormiendo teneat Euitet dormitionez in vmbris et frondibus arborum et pprie in locis ad q̃ radius lune peruenire possit.et caueat a cibis acutis et salsis vt cepe alleo raphano et similibus.euitet lac et omnia cibaria lacticinia et vinuz qđ bibit in sero in cena oĩo limphatum sit. ¶ Pro cõplemento vero secunde intentionis multa necessaria sũt instrumẽta huic magnifico viro ¶ Et primuz quidem hoꝝ est vt maẽ hora electa.s.per vnam horam postẽ ortũ solis flobotometur de cephalica vena dextre manus inter pollicem et indicem posita et educatur sanguis.℥.iiii vel.v.ventre eius existente fluxibili.et hec est curationis eius primum principiuz omnino pre aliis eligendum et premittenduz .euacuat enim materiam et diuertit et subtrahendo ipsam cerebrum fortius efficit. ¶ Secundum instrumentuz est vt mane sequenti flomiam in aurora accipiat vi.de istis pillulis post quaꝝ assumptionez non dormiat nisi per horam vnaz imediate et tardet cibum horis vi.et eo mane cibus in q̃titate sit aliqualiẽ minoris q̃titatis q̃ soluerit quaꝝ descriptio. ℞ pillulaꝝ aureaꝝ.ʒ.i.aloes abluti .ʒ.ii.ireos artanite sandarace ana ℈.vi agarici colloquitiđ ana.ʒ ẜ.storacis calamite.℈.i.formẽtur pillule ex omni ʒ.ix .cum miua citonioꝝ. ¶ Tertium instrumentum est vt post diem euacuationis imediate dicte omni mane abluat os suum et gargarizet cuz hoc gargarismate. ℞ aque decoc.anisi ciatum.i.mellẽ

rof co.ʒ.i.ʒ.misce et tepidū accipiat in os et cū eo fiat gargarisma. ¶ Quartū instrumentū pri cipale est vt vir iste semp in manu sua teneat hūc pulverem in sindone ligatum. ℞ pul. imediate in frascripti .ʒ.ʒ.nigelle torrefacte.ʒ.vi.misce simił et odoretur ¶ Quintū instrumentū ꝙ omni se ro quando ponit se ad lectū pulverizet totā ptē anteriorē capitis imponendo q̄titatē vi. granoꝝ frumenti de predicto pulvere et continuet hoc ad minus xv. diebus et cum ponit secundū pulverē abstergat primū cū pectine vł alit̄ cuius descrip tio est hec. ℞ specierū capitaliū.ʒ.i.spodii coral. ru.masticis ana.ǧ.vi.sandarace laudani sicci ana ʒ.i. pulverizentur omnia per se deinde misce. ¶ Sextum instrumentū et salubre est ꝙ saltē omī 3ª nocte quando ponit se ad dormiendū degluti at duo grana masticis electi q̄titat̄ granoꝝ cice rū. ¶ Septimū et vltimū istrumentum huius ī tentionis est ꝙ semper post omnē cibū comedat tria vel quattuor frusta huius confectionis. ℞ di acitoniten cum mastice lib.ʒ. ¶ Ultima vero in tentio satis facile complebit̄ observando ea q̄ in duobus precedentibus capitulis sunt dicta tamen ne in hac intentione fiat transitus absq̧ remediis duo sunt ei observanda remedia. Primū est vt sepe in ore suo quandocunq̧ placet ei teneat ð hac confectione non masticando ipsā sed permittendo ipsam dissolutam inferius descendere. dilatabit eī anhelitum aperiendo et liniendo vias et habilitā do materias ad exitū. ℞ diapenidionis rotulā vnā in lib.ʒ. ¶ Secundum instrumentū princi pale est ꝙ ipse in memoria habeat accipere omnī 4° vel 5° sero quando vadit ad dormiendū vnā de script̄ pillulis. in his enī modis fundat̄ inten tio sue curationis et reductionis sanitat̄ felicit̄. qð ei concedat altissimus qui omnia sanare et benedi cere potest Ad laudes eius perpetuas Amen.

¶ Consilium de frigiditate et humiditate cerebri et remissa caliditate stomachi continens tria capi tula. ¶ Capitulū primū de investigatione dispoti tionis huius viri.

Barlinus ð Norinberga vir comē dabilis et prudens neutrali dispo sitione laborat in duobus mēbris s. capite et stomacho suis. Est autē hec neutralitas decidentie per q̄ȝ facile paratus est labi ad egritudinalē dispositio nē. cerebrū enī eius licet credā a generatione fuisse calið et humidū tamen vt ex signis appa ret ad presens frigidū ēst aut remissa valde cali ditate calidū excellenti autem humiditate humi dū. Qð autē vestigia caliditatis in eo remanserit ostendunt caliditas tactu in capit̄ pte pcepta ca pilloꝝ crispitudo aliquanta et nigredo eoꝝ et co lor cutis et faciei ad rubicunditatē notabilit̄ ele vatus et alia signa q̄ dimittunt̄. Multam autem eius humiditatē ostendunt primo lenities totius capitis magna multitudo effusionis materierū a capite facilitas mobilitat̄ ī operationibus sensuū iterioꝝ ⁊ similia. Qð autē caput eius non sit egꝝ vere denoiandū ostēdit primo levitas nocumenti preternaturalis ⁊ paucitas eiusdem. Qð autē le sio sit preternaturalis apparet ꝑpter multitudi nem ventositatū et vehementiā perseverationis eaꝝ per oculos nares et per palatum et aliqua ca pitis gravitas q̄ quandoq̧ satis notabilit̄ impedi unt eum et cogunt ipsū laborare in vehementia expulsionis predictaꝝ superfluitatū q̄ tamen nō sunt nocumenta egritudinalia. Si enim ꝑpt̄ cu iuscunq̧ nocumenti in corpore evenientis corpus egrum denoīari debꝫ periculum esset sempiterne passionis arripere dogma nullo corpore habē te optimas operationes corporis vniversas 2° teg ni. Pari etiam ratione deduci potest dispositionē stomachi ipsius laborare neutralitate decidentie et primo quidē argumento sūpto ab operatione eius ꝓpria. s. appetitiva. appetitus enī eius nota bilit̄ est remissus. similit̄ etiā ab operatione coī q̄ est digestio ciboꝝ qui non bene neq̧ perfecte ꝑ mutant̄ imo per viam diminute digestionis mat̄ ie flegmatice equivoce dicte de flegmate generan tur in eo Ex quo etiā apparet ꝙ rationale est ip sum esse lesū in altera eius ꝓpria operatione q̄ ē forma chili debita et conveniens introductio. cū enī cibus non est perfecte subtiliatus calefactus cōminutus et coliq̄tus non pōt esse materia convenī entis forme chili receptiā. et cum digestio 2ª q̄ est epatis non possit convenient̄ corrigere nocumen tum digestionis prime. s. stomachi relinquitur ꝙ in vniverso eius corpore multa generabitur hu̅ ditas que pret̄naturalit̄ innatum calorem a sua operatione diminuit licet insensibiliter et nō val de manifeste. Ex quibus apparet ꝙ iste vir para tus est facile labi in egritudinem ab excessu humi ditat̄ innatum calorem in suis operationibus im pedient̄ ꝓpter qð solicitus sit ī sui regimīe convenī ent̄ observando ei administrato.

¶ Capitulum secundū de regimine haꝝ dispositi onū per convenientem applicationem vi. rerū non naturalium.

Regatur itaq̧ vir iste ꝑ convenientē mēsurā vi. reꝝ non naturaliū ita vt q̄tū potest evitet equi tare vel exercitari tempore pluvie et morā mł tā. contrahere in locis antiquoꝝ edificiorū que ꝓpinqua sint fontibus et decursibus aquarum. Et comodiꝰ q̄ potest effugiat cōmorari sub flatu vēti septentrionalis et cuiuscunq̧ valde frigidi. ⁊ vesti bus convenienter defendentibus ipsum in applica tione frigiditatis et humiditatis se muniat et cō servet et caput suum convenientibus infulis et bi retis bene calidis coopertum teneat et ꝓprie in nocte et omnino caveat ipsum madefactū habere post ablutionem vt aput plurimos germanie inco las consuetum est. et male. quia exeunt a stupha et cum capite humido per civitatem discurrunt aut alia loca. In cibis vero et potibus similiter ꝓce dat vt evitet cibos omnes actu et potentia valde humidos imo omnino sit eoꝝ assūptio parva ⁊ val de rara velut sūt mucilaginose carnes antiq̧ valð et difficilis digestionis et pisciū multitudo saltē elixatoꝝ. frixis autem vti poeest quandoq̧ et pro prie aspersis cum granis feniculi vel anisi. Cācrꝝ autem anguillis et tenchis vti non debet. Silr̄ evitet lac ⁊ lacticinia cibaria omnia ⁊ cibos pastil les vt laganas et sibi similes. Effugiat etiā plā taꝝ frigidaꝝ vsū vt sunt lactuce portulace spina chia attriplex endivia nisi agresti que cicorea di citur. Bleta autem quandoq̧ vti potest et ꝓprie cum feniculo. petro. et iteꝝ cucur. comedere potest in brodio coctas carnium et caseo salito confectas

Peponibus autē aliquando vti potest. Cucumeres
autez et angurias nullomō tangat. Aceto autem
et agresta salita et limonibus vti potest. Legumiꝫ
autez vsuz apud se non habeat nisi ciceꝝ rubeoruꝫ
reliqua vero non placent. Butiruz etiaz dimitterē
debet. licet sit contra comunez fere vsuz germano
ruz. sed melius ei est oleuz oliuaꝝ aut oleuz de nu
cibus Carnibus autez salitis et caseo salito aliq̄n
do vti potest. Poma vero et pira cerasa crisomil
la persica et similia valde humida putribilia faci
le euitet nisi fuerint cuz zuccaro croco cinamomo
et aliis speciebus condita. Radice autem raphani
vti potest et ꝓprie post cibuz. Cepas autez ⁊ por
ros et alleuz et similia effugiat. Preter autez has
res q̄ sibi ꝓhibite sunt vt in hoc capitulo apparet
vti potest quibuscunqꝫ aliis carnibus plantis semi
nibus speciebus et radicibus saz virtualit̄ tactis
Uino autez vtatur claro bene fumoso et aromati
co albo aut saltez rosei coloris et non valde nigro
vel opaco cui si oportuerit aquaz adiungere ꝓpt̄
consuetudinez vel aliā causaz omnino sit pauca et
de bono fonte vel cisterna collecta. ¶ Circa tertiā
autem rez non naturalem caueat multoꝝ ciboruꝫ
et potuuz assumere quantitatez cuz eniz calor in-
natus a materieꝝ multitudine noceatur in actio
nibus suis non est dubium ꝙ multitudo ciboꝝ est
causa disponendi ad maiorem ipsius caloris natu
ralis suffocationez. itaqꝫ nunq̄ comedat neqꝫ bi-
bat vsqꝫ ad amplaz vel completaz saturitatez a ci
bis et potibus. sed potius a mensa surgat con
seruatis adhuc ī stomacho vestigiis appetitus ad
cibum et potuz aliq̄ntis. ¶ Pro quarta vero re nō
naturali vt perfectiori digestione cibi et potus et
materie flegmatice in ipso augmentate digeran
tur conuenit ei dormitio consueta aliqualit̄ ampli
or vt si consueuerat dormire horis vii. int̄ diem
et noctez conuenit ei dormitio viii. horaruz. neqꝫ
ad dormienduz ingrediatur nisi post cibuz tran
siuerit hora vna aut vna cū dimidia. ⁊ caueat dor
mitionez resupinam q̄ntuz potest et incipiat dor
mire prius ī dextro later̄ pro primo somno ⁊ re
uolutione in sinistro ꝓ dormitione secunda ⁊ dor
miat capite notabilit̄ eleuato. curuatio eniz capitꝭ
fluxuz materieꝝ inclinat ad ipsum. reliq̄ autez tē
pore vigilanduz est. ¶ Circa quintaz rē non natu
ralē conueniens est sibi excercitiuz non soluz medi
ocre sed amplius notabilit̄ ipso siue sit ipsuz excer
citiū equestre siue pedestre qd̄ tamē iuxta possibi-
le fieri non debet post cibuz immediate neqꝫ cum
magno conatu et ꝓprie equitando. qd̄ tamen ē cō
tra comunez almanoꝝ modū q ꝓmpti ⁊ festinantes
sunt ad ꝓperam equitationem. per excercitium ei
talit̄ celebratuz calor naturalis augetur et pote
tior fit ad materias digerendas et superfluitates
excutiendas et consumēdas. ¶ De vltima vero re
non naturali. s. de accidentibus anime. dicendum
est ꝙ omnia animi accidentia q̄ in spiritibus ⁊ hu
moribus notabilez efficiunt motuz conuenientia
sunt ei velut cantandi modus mediocri vocifera
tione tamen et orandi vel psalmizandi cuz vocis
eleuatione notabili et passiones anime vehementi
imaginatione cogitatione et cōtemplatione mouē
tes spiritum ⁊ innatum calorem. Adhuc etiaz ali
que passiones vt mediocris ira non tamen valde
perseuerans ei conuenire potest. In motu eniz spi
rituū ⁊ humoꝝ qui primo occursu fit d̄ circunferē
cia ad centrum et ī secūdo de centro ad circunfe
rentiam habilitantur materie ad resolutionez et
consumptionez. Et virtutes naturales expulsiue
maiorem habent potentiam ad humorales super
fluitates expellendas sensibilit̄ vel insensibiliter.
A superfluo autē coitu qui inter passiones anime
enumerari solet ꝓpter appetitiuz imaginationez
et delectationem q̄ in ipso necessarie sunt sibi om
nino cauere debet ne materieꝝ decursus augumē
tetur ad renes. cum etiam ad dispositōes renales
paratus existat velut ad generationem lapidis et
opillationē in eis sicut facile videri potest et cog
nosci per contenta que in eius vrinis frequentant
velut sunt trumbi petala crinoides harena ⁊ simi
lia.

Capitulum tertium de regimine medicinaliuz per ipsum obseruando per 12. medicamina conuenientia.

Quoniam dispositio ista vt in primo ca° apparet
complicata est ex neutrali lapsu diuersoꝝ mēbro-
ruz. s. capitis stomachi pectoris et renum ideo ꝓ
regimine tali videt̄ mihi sibi xii. īstrumentis me
dicinalibus esse ꝓuidendū. Quoꝝ primū est vt sol
uere saltem vsqꝫ ad annos tres purget̄ secundum
ordinem infra scriptum. Et purgetur etiam in
autumno semel. Scio enim ꝙ cū istis purgationi
bus et cum obseruatione eorum q̄ de rebus nō na
turalibus sunt dicta superius vir iste ad bonaz sa
nitatez sollemnit̄ reductus erit. Itaqꝫ ꝓ purgatione
veris a medietate mensis marcii incipiendo a q̄n
ta die lunaris illius vsqꝫ ad quintam lunarem et
vsqꝫ ad medietatez mensis aprilis purgetur s̄c̄dꝫ
hunc modum. accipiat ī aurora pillulas istas post
quas dormiat hora vna et tardet cibum suuz ho
ris. v. et tunc accipiat ciatum vnū aque calide coc
te cum zuccaro et ordeo et post illam aq̄ꝫ adhuc
per horam vnaz tardet accipere cibuz. Pillule āt
sunt iste. ℞ pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. i. pillulaꝝ aggre
gatiuaꝝ. ℈. i. et tertiam alterius reformentur pille
v. vel sex cum oximelle composito. post istas autez
pillulas accipiat hoc digestiuuz qd̄ continuet saltē
viii. diebus. ℞ sy. acetosi compositi mellis ros̄ sy.
de sticados ana. ℥. ſ. aque saluie absinthii cicoree
ana. ℥. i. ſ. misce. Sūpto digestiuo accipiat hoc me
dicamē. ℞ electuarii indi. ʒ. iii. electuarii succi ros̄
ʒ. i. ſ. et accipiatur cum ciato. ſ vini albi bene fu
mosi calidi et post ipsum obseruet̄ totum qd̄ dictū
est post minoratiuuz obseruandum. ¶ Secunduz
vero principale instrumentū est descriptio purga
tionis in autumno sufficientꝭ. Itaqꝫ ex decima die
mensis septembris vsqꝫ ad finem illius mēsis vno
mane in aurora accipiat istas pillulas. ℞ pillula
rum cochiaꝝ pillulaꝝ de reubarbaro ana. ℈. ii. re
formentur pillule viii. cum electuario succi ros̄ et
accipiantur et post ipsas obseruētur ea q̄ post pre
scriptas purgationes veris dicta sunt obseruari
debere. Post istud minoratiuuz incipiat assumer̄
hoc digestiuuz qd̄ continuet. 8. diebus et tardet ci
bum suum post ipsius assūptionem horis saltē. iiii
℞ sy. diarodon sy. compositi acetosi sy. de eupato
rio ana. ℥. ſ. aque cicoree. ℥. ii. aque absinthii sal
uie ana. ℥. i. misce ¶ Post istud vero digestiuum
sequenti immediate die accipiat hoc erradicati-
uum. ℞ pilluaꝝ de iera cōposita vel maiori pil
lulaꝝ aureaꝝ cochiaꝝ ana. ℈. i. boni ponderis re
formentur pillule viii vel vii. cū electuario succi

ros et accipiantur cum conditionibus et modis positis in precedentibus purgationibus. ¶ Tertium vero principale instrumentū est descriptio harū pillularū de quibus vir iste accipere potest omni die vel alterna die vnam parū ante cenā temporibus quibus assumit digestiua predicta. Si vero venter eius fuerit stipticus aut non bene fluxibilis et istis pillulis etiā toto tempore sui regiminis vti potest post purgationes accipiendo de eis vnam semel vel bis in septimana secundū maiorem vel minorē fluxibilitatē sui ventris. et est descriptio talis. ℞ aloes electi agarici ana. ʒ. i. ß et īfūdant̄ in. ℥. ii. succi endiuie cū masticis et ʒʒ ana. ℈. ß. et reformentur pillule ex omni. ʒ. vi. de hac massa postq̄ fuerit exiccatus succus a sole. ¶ Quartū instrumentum principale est electuariū hoc quo vti debet iste vir accipiendo de eo omni mane per xv dies continuos post purgationes et est in eo intentio mundificandi stomachum pecto et caput a superfluitatibus et carminat et consumit ventositates in eis congregatas. ¶ ℞ speciez electuarii diatrionpipereon. ℥. ß. speciez electuarii de gēmis. ℥. ß. speciez electuarii de ligno aloes et aromatici ros descriptione Gabrielis ana. ʒ. vi. mellis ro. co. lib. ß. aceti squillitici. ℥. i. zuccari secunde decoctionis. ℥. iiii. coquantur simul zuccarū et mel vsque ad conuenientē glutinositatē et cum infrigidari ceperit dent̄ species et fiat electuariū bene contritū et quantitas q̄ debet sumi est. ʒ. iii. ¶ Quintum vero instrumentū principale est puluis iste de quo per. xv dies omni sero aspergere dē super capite suo coronalis cōmissure vsq; ad finē sagittalis quantitatis v. vel sex granorū ordei. ℞ ligni aloes. ʒ. i. macis. ʒ. i. ß. sandarace garū ana. ʒ. ii. cubebarū storacis calamite ana. ℈. ii. puluerizentur omnia per se deinde inuicē cōmisceant̄. postq̄ autē per xv. dies vsus fuerit predicto puluere et predicto electuario eis ambobus vti potest saltē duabus vicibus ī septiana horis et modis predictis ¶ Sextū instrumentū principale ē vt postq̄ hic vir fuerit purgatus et acceperit electuarium tūc omni mane faciat gargarisma cū hoc. ℞ oximellis squillitici. ℥. ii. aque decoc. rad̄ ireos. ℥. iiii. calefiat totū et impleatur os et cū fuerit in os parū fiat cū eo gargarisma omni mane et sero ante cenam saltē vicibus sex. Postq̄ autē predictū gargarisma fecerit per septimā vnā tunc omni mane per duas horas ante prandiū masticet vnam de istis pillulis. ℞ dragaganti gū̄ arabici ana. ʒ. i. ß. amili. ʒ. ii. piretri staphisagrie costi aristologie lon. liquiricie ana. ʒ. i. puluerizent̄ omnia dein de incorporent̄ cū aqua in qua dissoluta fuerit. ʒ. i. armoniaci. ¶ Septimū instrumentū principale est vt postq̄ iterū gargarizauerit per septianā vnam omni sero per duas horas ante cenā faciat caputpurgiū cū hac medicina. ℞ succi radicis blete. ℥. ii. macis. ʒ. ß. pulueris ireos. ℈. ß. aque mellis. ℥. iiii. et pleno prius ore ex aqua frigida accepto hoc medicaīe in vola manus leui attractione attrahat̄ per narē dextrā primo et modico tēporis interpollatione facta iterū fiat eius attractio per sinistram narē et iterum procedat reuoluendo ab vna ad reliquā per quamlibet narē tribus vicibus. ¶ Octauū vero instrumentū principale est vt postq̄ vir iste has sollemnitates in medicando obseruauerit tunc vno mane in hora electa faciat sibi fieri flebotomiā de basilica dextre partis in domestica parte brachii aput cubitū ī uenta et extrahantur san. ℥. iii. aut. v. ¶ Nonum instrumentū est vt vir iste pp dispositionem suorū renū pp quam videtur mihi paratus esse ad euētum lapid̄ in eo saltem omni mense quattuor vicibus in aurora accipiat. ʒ. i. huius pulueris cum. ℥. iii. aque calefacte decoc. radicis stafisagrie et post illū puluerē tardet cibum suum horis quattuor ℞ vitri combusti. ʒ. ß. lapidis spongie lapis iudaici radicis stafisagrie ana. ℈. i. puluerizentur omnia per se postea cōmisceant̄. ¶ Decimū instrumētum est vt vir iste pp dispositionē renum iterum vtatur hac confectione de q̄ sepe ante cibum accipiat. ℥. ß. bis. vel ter in septimana secundum cōmoditatem quam habet. ℞ speciez Justini speciez litōtripon ana. ʒ. ii. zuccari secunde decoc. ℥. iiii. cū aq̄ saxifragie fiat confectio in rotulis. ʒ. ß. ¶ Ultimū instrumentū est vt vir iste temptet iuxta possibile aperire venas emoroidales in ano existētes circulum ani interius fricando sepe cum panno aspero vel foliis consolide maioris vel corticibus radicis serpentarie aut cum felle thauri. si enim aperirentur emoroidales vene nullū in eo inveniri posset s̄z mei iudiciū remedium magis preseruatiuū ipsius a decidendo in egritudines predictas et ad conseruandum immo ad reducendum ipsū ad sanitatem meliorē. Sunt itaq; hec instrumēta efficatiora q̄ reperire potui pro regimine huius viri per res non naturales et medicinales ī nomine eius qui omnem remouet langorē. Amen.

¶ Consilium de mala. cōplexione cerebri fri. et hu. materiali a flegmate salso et de ardore.

Amuel hebreus de reuorēdo duplicem egritudinē habet molestā satis et suspectam. Prima est mala cōplexio cerebri sui frigida et humida materialis pp quam in ipso congeruntur superfluitates flegmatice q̄ plurime que vt in pluribus acquirunt salsediuem in capite suo. siue illud contingat ppterea quia ille materie opillantes partes venarū et arteriarum capitis phibent debitam euentationē pp quā super excrescente calore excoquūt̄ ille materie āt secundum partem putrefiunt adeo q̄ salse efficiūt̄ siue iterū materie ille salsedinem acquirāt pp mixtionē materiei colerice cum eisdem et non dubito q̄ ambe iste cause salsedinem efficiunt in flegtibus inuentis in capite. hoc igitur flegma salsum retinetur in nocte et non euacuatur pp q̄ somnus est causa phibitiua euacuationis materiez omnium preter eas que fiunt per sudorem. cum g° in aurora vel versus mane expergefit tunc materie tales incitant virtutem ad expulsionem sui. quare fit in eo multiplicatio sputi salsi. concedendum etiam est īmo non solum vertisil'e q̄ pars aliqua harū materiez cadit in pectus pp q̄ incitat̄ in eo tussis et excreationis multitudo. et aliqua etiam pars horū flegmatum non raro descendit ad stomachum et corrumpit in eo digestionem multas etiam ventositates in eo generando qd̄ apparet ex multitudine ructuum et rugitus in stomacho eius perseuerantium. Et circa curam huius dispositionis debē esse valde sollicitus quoniam praua est vt apparē

ex dictis. Secunda vero principalis egritudo eius
est ardor in vrina qui licet possit a multis ꝓueni
re causis materialis tamen illius causa est flegma
salsum salsedine acquisita in epate ex cōmixtione
multi flegmatis aquosi cuꝫ colera rubea que mul
ta in eo generat̃ quoniā est homo epatis notabili
ter calidi. Ad hanc etiam salsedineꝫ augmentādā
concurrere potest flegma salsuꝫ in stomacho multi
plicatuꝫ per descensuꝫ ipsius vt supra dictū est qd̄
flegma cibis cōmixtū ⁊ kilo ex eis generato red
dit ipsum dispositū vt humoralis massa que ex eo
generatur in epate salsa efficiatur. Ex quo funda-
mento colligende sunt tres cause salsedinis flegma
tis. prima est efficiens .s. cal'itas epatis. 2ª materi
alis vt flegmata predicta. 3ª formalis proueniēs
ex ambaꝝ applicatione adinuiceꝫ acquisitione mo
di substātie ⁊ saporis ī predicto flegmate. Quali
tercunq; igit̃ contingat vrinalis aquositas que es
sentialit̃ salsa est moiorem acquirit salsedinem ab
hoc flegmate. Qualit̃cūq; enim virtus seperatiua
emulgentiuꝫ venaꝝ et sequestratiua panniculi co
latorii renuꝫ sit potens ad colandum aquositateꝫ
vrinaleꝫ a materiebus sibi ante cōmixtis non ta-
men ipsa est potēs ad colandū mūdificādū candeꝫ
aquositateꝫ a qualitatibus vrinalibus impressis ī
candeꝫ aquositateꝫ a flegmate iaꝫ predicto. h' igit̃
flegma per poros vritides ad vesicam delatum
ꝓpter acuitateꝫ suaꝫ in collo vesice posuit. speciem
male cōplexionis que est īmediata causa doloris
mordicatiui in vrinando apparēt ⁊ ipsa etiā ma
teria efficit solutioneꝫ continuitatis in superficie
colli vesice intrinseca que est causa īmedieta dolo-
ris iam predicti. Cuꝫ ergo vrina iam essentialit̃
et accidentalit̃ sit acuta mordicat collum vesice. et
fortius eo quia ipsum est passibile magis pp soluti
oneꝫ continuitatis in eo ipso ab illa vrina factam
Qd̄ auteꝫ in eo talis existat solutio continnitatis
in collo vesice superficialis tamen et nunduꝫ pro
fundata aꝫ ex grauedine in inferiori parte femo
ris et in loco inter radicem testiculoꝝ et fiteri in
termedio. cum acuitate quadaꝫ et punctione ibidē
Secundo apparet hoc ex vrina frequenter micta
q̃cito eniꝫ ipsa offertur collo vesice iam leso tam
cito mouetur vesica ad expulsioneꝫ eius tanq̃ ob
iecti tristātis ⁊ ita expellit. Sed hec est ratio for
malis frequētis mictus nominati dissuria. 3° iteꝝ
apparet hoc ex ardore in actu vrinandi et post ip
sum reseruato. paꝝper. 4° iteꝝ apparet hoc ex fur
fureis resolutionibus et minutis corticibus multis
in vrina apparentibus qui ꝓueniunt a collo vesi-
ce excoriato testimonio ipocratis amphoꝝ 4ª illo
s̃mone Quibuscunq; in vrinis furfuree resolutio
nes apparent his vesica scabit. Et lege comētato
rem ibi. et ex hoc fundamento apparet q̃ iste vir
molestat̃ duabus prauis egritudinibus que nō sūt
curabiles nisi magna difficultate et sollicitudie vt
nunc sequitur. Ab aere igitur incipiendo ciuitatis
habitationis et camere aer calidus ⁊ siccus conueī
ens est loca omnia t'lia ei cōueniētia. ꝓpter qd̄ nec
laudo ei habitaculuꝫ neq; moraꝫ in stupha secun-
dum consuetudinem rouerentiuꝫ et ꝓprie in qua
dormiunt comedunt et bibunt. in talibus eniꝫ stu
phis aer vaporosus et plurimū semi fetidus ⁊ cor
ruptus r̃peritur et non bene euentatus vel euēta
bilis. talis igitur aer suo capiti valde nociuus est
Caput etiam suū birretis et caputeis bene tectū

conseruare debet et preconseruare et ꝓprie in noc
te cum birretis bene calefacientibus vt de pellibꝫ
vulpinis agninis et similibus. Lotionem etiam ca
pitis dimittere debet aut saltem raro facere ipsā
et ꝓprie cuꝫ lixiuio bene acuto et celerit̃ exiccare
ipsum. frequens autem pectinatio capitis et frica
tio cum pannis calefactis et suffumigatis thure ⁊
storace calamita est sibi valde conueniens. De cibis
autem primo euitet omnia acuta naturalit̃ vł ar
tificialit̃ vt sepe alleum porrū sinapismuꝫ rapha
num oliuas valde salitas erucam tarconeꝫ ⁊ rutā
et similia. Similiter euitet omuia salsa et condita
ex eis vt notuꝫ est in dispositione sua. 3° euitet bro
dialia valde pinguia nisi cum oleo condita. 4° eui
tet cibaria fumosa et vaporosa multuꝫ velut legu
mina et condimenta mellita. 5° effugiat omnia ci
baria que m'lta sua humiditate aquea ⁊ viscosa ca
put grauant et replent velut lac ⁊ omnia cibaria
cum eo condita et fructus molles et humidos et
ꝓprie non lenitiuos vt cerasa auellane pira mus
cata cucumer anguria cucurbita et similia illis.
Sexto dimittat cibaria oīa grossitudie substātie
opillatiua inviscatīa et materieꝝ notabilit̃ ingro
ssatiua vt sunt pastiles cibi omnes frumentuꝫ coc
tum fabe confracte neruose ligamentales ⁊ panni
culares partes animalium et ꝓprie antiquoꝝ et
pisces consimiles vt cancri tīche anguille ⁊ similes
Luceos vero themalos capedanos carpiones recē
tes bene laudo sibi ⁊ etiam omnes tales leuissime
salitos vt sunt carpiones prime frixionis in oleo
absq; sale multo. piper autem vtriusq; generis ȝ
ziber cinamomū galangam nuceꝫ muscataꝫ mana
gariofil' et consimilia aromata in paruo viu ⁊ q̃n
titate in cibariis apposita laudo et adhuc magis
leuistici semen ⁊ omnia similia pret̃ apium qd̄ cui
tare debet vt ignem ne disponat ipsum ad epilen
siam vel appopl'iā ad que fortasse paratus existit
Oleum vero oliuaꝝ electum bonum est ei Butiꝝ
vero et recentem caseum omnino dimittat. ⁊ si qs
caseus est ei laudabilis est anni etatem habens fra
gibilis aromaticus et mediocriter salsus cuius ta
men q̃titas sit pauca. Acetuꝫ aut agrestaꝫ succum
arantiorū aut limonū collaudo sibi ⁊ granata dl'
cia et musa hec omnia ter vel quater in septima
na accepta aut ipsoꝝ aliqd̄ Vinuꝫ anteꝫ huic viro
conueniens esse debet albuꝫ vel weresoleuꝫ vel gau
ruꝫ substantia subtile et bene claꝝ aromaticum et
mediocris fumositatis Vina vero rubea grossa val
de fumosa et omnia dulcia euitare debet Aque ve
ro vsuꝫ dimittat et ꝓprie eius que reperit̃ in ro
ueredo omnis eniꝫ talis scaturit a montibus mul
ta calce et gipseis lapidibꝫ plenis vt sensus ostēdit
et ideo nocent capiti stomacho epati et renibus in
frigidando oppillando inviscando materias ī eis
et alias malas qualitates dimittendo ꝓpter qd̄ ī
similibus locis sūme laudo vsuꝫ aque cibalis et po
tabilis per arenam bene distillate. ⁊ est ebreorum
ferrarientium et plurium hominum consuetudo
vbi oportet. Laudo īsuper huic viro vt mane ante
cibum excercitetur motu calefaciente ipsum et ad
leuem sudationem perducente vt passim ambulā
do colles montium ascendendo aut equitando per
miliaria duo. reliquo autem tempore quiescat eti
am diligent' attendat in cibationibus suis vt nū
q̃ comedat neq; bibat nisi naturali vtriusq; appe
titu inducente ipsum neq; in cibando se complete

saturet neqꝫ in potando imo a mensa discedat ap
petitu ad cibos et potus adhuc aliqualit' reserua
to magis q̄ complete victo. Hoc iteruꝫ attendat
ne post assumpta cibaria immediate dormiat sed
postea expectet spatiuꝫ duaꝝ horaꝝ aut saltem
vnius et tunc dormiat in die non amplius q̄ per
horam et semper capite eius notabiliter eleuato
et effugiat dormitioneꝫ resupinaꝫ nocturnā vel di
urnaꝫ. De passionibus auteꝫ anime effugiat iracū
diaꝫ furorem et motus consimiles materias ī flu
xu ꝛ vaporatōe ponētes. hec ꝯ rebus nō nat'alibus
Cura autem predictarum dispositionum concor
diam habere potest in medicinalibus instrumen
tis q̄ ambe conueniunt in formalitate sua. sūt enī
complexionis frigide ꝛ humide capitis et renum
Conueniunt etiam in causa materiali quia in
vtrisqꝫ multiplicatur flegmatica materia salsa.
Si ergo ī instrumentis medicinalibus conuenire
possunt intentiones curatiue in calefaciendo exic
cando incidenda subtiliando et aliqualiter remit
tendo caliditateꝫ accidentalē a flegmate positā a ca
liditate extranea vl' a materia colerica videtur
q̄ talia omnia confracta esse debent ab infrigidā
tibus et humectantibus sicut esset cōmiscere siru-
puꝫ de endiuia cuꝫ aqua absinthii isopi et similiū
et ꝓprie quando talia vtraqꝫ particulaꝫ pacien
teꝫ respiciunt per operationeꝫ ꝓuenienteꝫ a virtu
te 3ª medicinaꝝ sicut in cōposito dicto Aqua eniꝫ
isopi aspicit caput aqua absinthii stomachuꝫ siru-
pus de endiuia et aqua fenicili epar et renes. et est
in eo confractio ex infrigidante et humectante cū
calefaciente et exiccante vt notuꝫ est. quare regieꝫ
istaꝝ dispositionuꝫ in duo capitula partiri decre
ui. Primo quideꝫ tangendo ea que mihi vtiliora
visa sunt ad dispositionem capitis secundo ea que
ad dispositionem renum principalius conue
niant licet vtrunqꝫ sit cōplicanduꝫ cuꝫ attentione
ad alteꝝ et econuerso ¶ Primo itaqꝫ ꝓ dispositi
one sui capitis septeꝫ pono remedia. quorū primū
est q̄ imedietate mesis februarii presentis ani hic
vir in mediis tertiis a 4ª die lunaris vsqꝫ ad vi
gelimaꝫ secundaꝫ facit sibi fieri flebotomiaꝫ de ba
silica dextri brachii sub cubito posita per quā edu
cantur sanguinis. ℥. v. q2 satis plectoricꝰ est. ¶ Se
cunduꝫ est vt die imediate sequenti accipiat hoc
euacuans minoratiuuꝫ. ℞ pillulaꝝ de yera maio
ri pillulaꝝ cochiaꝝ ana. ʒ. ſ. salis gemme diagri
dii ana. g̅. i. cuꝫ succo ciclaminis fiant pillule vii.
quas accipiat per horas noueꝫ post cenā ꝛ ꝑost eas
dormiat hora vna et post quintaꝫ horaꝫ accipiat
ciatuꝫ vnuꝫ aque ordei calefacte et zuccarate post
q̄ꝫ comedat per horaꝫ vnā. ¶ Tertiuꝫ est vt mane
imediate sequenti accipiat hoc digestiuuꝫ calidum
in aurora qđ continuet per dies viii. et tardet ci
buꝫ quattuor horis post ipsuꝫ. ℞ sirupi compositi
acetosi. ℥. i. sirupi de sticados. ʒ. vi. aque milii solis
aque cicoree et mellisse ana. ℥. i. ſ. misce. ¶ Quar
tuꝫ instrumētuꝫ ē vt nona die imediate sequēti ac
cipiat hoc erradicatiuuꝫ post assūptioneꝫ digestiui
℞ pillulaꝝ de sarcocola et cochiaꝝ ana. ℈. ii. cum
sirupo violato et accipiat eas hora et modis om
nibus obseruatis in minoratiuo supraścripto. ¶
Quintum est vt postq̄ꝫ purgatus fuerit vir iste ī
septimana ter quando vadit ad lectum super tota
caluarie sui capitis aspergat huius pulueris q̄ti-
tateꝫ sex granoꝝ frumenti inter capillos cuꝫ pecti
ne mundificando primuꝫ puluerē cū ponere vult
secunduꝫ. ℞ corallorūꝫ ru. spodii rosꝫ ana. ʒ. i. folii
ligni aloes gaꝝ ana. ℈. ii. macis. ʒ. ii. sandarace. ʒ.
iii. pulueris betonice. ʒ. ii. puluerizentur omnia ꝑ
se et misceant. ¶ Sextuꝫ est vt iste vir post pur-
gationeꝫ per xv. dies omni mane ꝛ sero per horā
ante cibuꝫ faciat hoc gargarisma ℞ aque decocti
onis vel sublimationis radicuꝫ ciclaminis ciatum
vnuꝫ oximellis compositi. ʒ. ii. piretri. ℈. i. stafisa
grie costi ana. ℈. ſ. misce totuꝫ. et calefiat et gar-
garizetur. 2. vicibus per horā vnā. ¶ Ultimuꝫ ē
q̄ iste vir per totuꝫ mēseꝫ maii omni 4ª die acci
piat vnā de infra scriptis pillulis a prima incipi
endo post duas horas post cenā. secundā vero acci
piat per mediaꝫ horā ante cenā et ita reuoluat se
de vna ad aliā. ℞ pillulaꝝ alefanginarum Mesue
pillulaꝝ assageret ana. ʒ. iii. pulueris colloquinti
de malaxate cum oleo amigdalaꝝ dulciuꝫ. ʒ. i. ſ.
pulueris artanite agarici ana. ʒ. i. cum succo vio
laꝝ fiant pillule ex omni. ʒ. vi. et consulo iterum
q̄ quolibet mēse bis accipiat ex eis. ℈. iiii. ꝑ totū
menseꝫ maii obseruando post eas que ī solutis sup
rioribus dicta sunt. Pro ardore vero in vrinādo
eueniente prouidere debet quinqꝫ remediis infra
scriptis. Primuꝫ est hoc. ℞ olei onfancini vel cru
di. ℥. iiii. olei nardi. ℥. ii. granorum al'kekengi cū
predicto oleo vltimate contritorum numero xx
ponatur omnia in ampulla cuius orificium argil
la vel pasta sit bene obturatum et suspendatur in
aq̄m bullienteꝫ bene submersa vsqꝫ ad medietatis
olei consūptioneꝫ. tunc ergo remoueatur et ex eo
omni die semel a furcula spatulaꝝ vsqꝫ ad caudā
calida tota spina vnguatur quando vadit ad lec
tū. Secūdū vo īstrumētū ē hº. ℞ aq̄ paritarie aq̄
milii solis ana. ℥. i. aq̄ portulace. ℥. ii. calefiāt cum
zuccaro et vtatur eis saltē ī septimana ter in au
rora accipiēdo sicut ꝯ sirupo supraścripto dictū ē
Tertium est hoc. ℞ zuccari al. lib. ſ. se. lactuce por
tulace ana. ℥. i. granoruꝫ papaueris al. ℥. i. ſ. gra
norum pinearum minutim incisorum. ℥. ii. fiat ex
istis tragea de qua accipiat ante prādium et cenā
imediate coclear vnum per tres menses aut salteꝫ
omni die semel. Quartū instrumētuꝫ est hoc. ℞ g̅
norum sebesten numero xl. radicū liquiricie mun
datarum. ʒ. i. ſ. radicum iringi et doronici ana. ʒ
i. lauentur prius sebesten cum aq̄ calida deide bul
liat in lib. v. aque cum aliis rebus minutim inci
sis ad consumptionem medietatis. de hac ergo ꝯ
coctione quatter ī septimana bibat ipse ciatū vnū
tepidum per horam et mediam ante cenam. Ul
timum est hoc. ℞ foliorum cupressi corticum int'
mediorum castanearuꝫ ana. ʒ. i. pulueris liquirici
e. ʒ. i. ſ. se. lactuce portulace endiuie et acetose ana
℈. i. corticuꝫ papaueris al. ℈. ii. pulueris iusqami
mādragore ana. ℈. ſ. puluerizentur omnia per se
et misceantur et cum superuenerit magni ardoris
instantia omni nocte accipiat. ʒ. i. huius pulueris
cum. ℥. ii. decoctionis immediate scripte et calefac
te. est enim mirabilis ad hanc intentionem et pro
prie apud non effrenitantes in coitu. In quo iste
homo valde auarus esse debet ꝛcet.

¶ Consilium de dolore capitis circa parteꝫ dextrā
ꝓtenso cum coniunctione doloris manus par
tis eiusdem.

Onceperam ⁊ nõ minus necessariũ fuisset in accidentibus huius dñe ca lamum erigere ⁊ accurate multum eo quia accidentia que patitur satis valida sũt. Primum et enim accidens quod est dolor circa dextram partem capitis pro tensus et musculos colli et spatularum vsq₃ ad ad iutorium oportet materiã multam a capite de riuatam ad illas partes. Et quoniam multiplicaẗ dolor in manu eius illius partis adhuc maioris dubitationis existit propter ea quia coniungitur cũ stupore manus illius partis etiam impediẽte mo tum ad constrictionem manus. Sꝫ eo minus du bitandum est eo quia deficiẽte dolore remouetur etiã stupor illius partis. sed i hoc cõtrarietas ha benda est non leuis ¶ Quia fixio doloris in lo co adiutorii suspicatur euentum apãtis i eo. et ad huc oportet materiam in cerebro que successiue funditur ad inferiora propter quod apparet i re gimine suo attendendũ esse simul cerebro ⁊ partibꝫ lesis ⁊ dolẽtibus predictis cuꝫ quattuor. ¶ Primũ est vt abstineat a cibis calidis et vaporosis multũ vt sunt brodia pinguia aromata vinum albũ po tens et fumosum et dulce et salsa cibaria et acuta vt alleũ eruca raphanus et similia et cibi pastiles et lacticinii et pisces elixi et consimilia. ¶ Secũdũ est vt procuret omĩ die habere benefitium vẽtris saltem bis cũ clistere habente yerã simplicem be nedictam et zucca. ru. Aut saltem cum istis pilluꝭ que michi placent magis de quibus accipiat omni tertio sero. ʒ. i. vnam per duas horas post cenam. ℞ specieruꝫ completaꝝ yere simplicis. ʒ. i. aloes ablu ti. ʒ. ii. pulpe coloquĩtidꝰ. ℈. i. bdellii mollis ⁊ subal bidi. ℈. ʃ. formentur pillule de omni. ʒ. vi. cum suc co maiorane vel saluie ¶ Tertium est ꝙ hec domi na omni die post prandium et cenam in fine acci piat frustrum vnum huius confectionis. ℞ speti erũ aromatici rosaꝝ. ʒ. i. masticis. ℈. i. coriandꝰ pre parati. ʒ. ʃ. zuccari albi. ℥. iiii. cũ aqua acetoꝭ fiat confectio in rotulis. ℥. ʃ. ¶ Quartum remedium ẽ vt incipiat inungere collum spatulas et totũ bra chium cum hoc vnguento mediocriter fricando et post superponat pellem agninã calefactam ⁊ bene applicatam. ℞ olei dꝰ costo de piperibus et de cro co ana. ℥. ʃ. sandarace. ʒ. ii. masticis. ℈. ii. boli ar. sã guis dra. acatie ypoquistidꝰ ana. ʒ. ii. cere albe. q. s. fiat vnguentum mediocris tenacitatis et cetꝫ.

¶ Capitulũ pro contractione digitoꝝ manus

¶ Primum remediuꝫ. ℞ medulle cruriũ bouꝫ ℥. i pinguedinis tassi butiri recentis pinguedinis a natis ana. ℥. ii. croci. ʒ. i. mucillaginis fenugreci se besten et sisaĩ ana. ℥. ii olei lilioꝝ celestiuꝫ olei de croco olei violaruꝫ citrinarum ana. ℥. ii. ʃ. cere al. q. s. fiat vnguentum molle ¶ Secundum remedꝰ est. ℞ radicum altee lib. ʃ. radꝰ saponarie maior. lib. i. fenugreci granorum sizami ana. ℥. ii. coquan tur in quattuor situlis aque vsq₃ ad consumptionẽ quarte partis. ¶ Tertium remedium est. ℞ ysopi humide. ℥. iii ¶ Quartum remedium est. ℞ armo niaci bdellii dissolutoꝝ cuꝫ aceto forti ana. ℥. i. ʃ. emplastri de mucillaginibus. ℥. iiii. amurce olei recentis. ℥. v. cere albe. q. s. fiat vnguentum molle ¶ Quintum remedium est. ℞ pul. de polip.. ʒ. i. ⁊ diuidatur in. xxiiii. partes equales. ¶ Modus procedendi in suprascriptis est iste. Primo p octo dies continuos fatiat ablutõem cum aqua calida pedum et manuum scripta in secundo capitulo deinde menbris bene exiccatis fiat inunctio eoꝝ cum vnguento tepido descripto in tertio capitulo Transactis vero octo diebus dimittat vnctionem prescriptam et aliis octo diebus sequentibus inũ gat predicta membra cum vnguento scripto i pri mo capitulo et teneat membra cooperta cum lana molli seu succida calefacta. ¶ Deinde transactis a liis octo diebus dimittat secundum vnguentum ⁊ inungaẗ mẽbra omnia cum vnguento scripto in quarto capitulo. Et completis istis vltimis octo diebus reuertatur istũ ad ablutioneꝫ mẽbrorum cum aqua predicta et vnctionem post ipsam et sic transeat de illis octo ad vngendum cum secunda vnctione et aliis octo diebus cum tertia. Et ita cõ tinuet iuxta posse per totum istum annum ¶ Ulti mum vero oi fine. vi. dierum parum ante cenam accipiat partem vnam de puluere scripto in vltio capitulo Et ita continuet per totuꝫ ꝓcessum sue cu re et cetꝫ

¶ Consilium de dolore capitis a materia flegmatica mixta cum colera. dominante tamen materia fleg matica

Nobilis vir Jacobus de roma mole statur dolore capitꝭ a materia flã tica cuꝫ colera commixta dominãte tamen materia flegmatica super colerica. ita tamen ꝙ non denomina tur colera vitelliã. Hec autem materia facit egri tudinem in cerebro ipius per essentiã et partim p colligantiaꝫ stomachi ad caput. i stoãcho eni eius multiplicãtur flãta muscillaginosa que euaporat ad caput eius et iterum eadem materia cõmiscet cum chilo aut refrangit ipsum in qualitatibus suis vnde sanguis redditur a flegmate notabiliter al teratus. Materia igitur hec aliquando euaporaꝭ capiti fertur ad organa auditus et ibidem facit so nitus extraneos. qnq₃ vero panniculis cerebri im mersa dolores efficit extensiuos i eis. ⁊ si talis vapor spiritu visibili cõmisceatur. quandoq₃ facit ei illu siones ⁊ imaginationes in visu. Amplius si contin gat has materias inferius per arterias venas et neruos deferri motus non raro saltuosos extẽsiuos et contrac. in cruribus facit apparere. vnde oꝫ ꝙ i istis dispositionibꝫ prouideatur cum his que pro hibent flegmatis ⁊ illius multiplicationem i stoã cho et capite cum cibis ⁊ euacuationibus oportu nis. vt nunc sequitur. ¶ Primum itaq₃ hic vir e uitet omnes cibos et potus actu ⁊ potentia flegma ticos velut est panis azimus piscis cãcri antiqui ⁊ carnes molles bleta spiãchia ⁊ cetꝫ que non accipiã tur nisi in raro vsu. Dimittat etiam vsum lactis et lacticinioꝝ ciborum et pastilium et multũ vsũ fructuum frigidoꝝ et proprie in quibus non est potentia mundificationis velut in ceralis dulcibꝫ Auellanas molles pira muscata poma mollia et a lios fructus similiter actu et potentia humidos e uitare debet saltem ad annum vnum. Omnino eti am dimittat multe aque frigide potum simplicis vel vio conmixte. bibat vinum rubeum vel album non valde grossum clarum aromaticum vinosita te participans et nõ acuitate. nec sit valde bruscũ aut valde ponticum. Ultra predicta accipiat ciba ri a omnia ad libitum suum. ¶ De medicinalibus autem quattuor sibi conuenientia cõscribo. ¶ Pri

est q̄ ipse accipiet vnā de īfrascriptis pillulis ōi
fine vi. dierū imediate ante cenā et vnā aliam ac
cipiat per horam. i. vel. ii. post cenā et ita in cura
tione sua vtat̄ intentione reuolutionis ab illa que
sumitur ante cenā ad illā q̄ sumit̄ post cenā et
econuerso. talit̄ enī stomachū suū mundificabit
et caput. et nouā materierū generationē effugi
at. Sūt autē pillule iste. ℞ agarici electi. ℈. i. tur
bith pul. pulpe colloquintide ana ḡ. viii. ʒʒ. electi
℈. i. aloes preparati. ʒ. ʃ. salis nitri ḡ. viii. formen
tur pillule cū succo ros̄ pro omni. ʒ. vi. ¶ Secun
dū instrumentū pricipale est hoc q̄ vtat̄ hac. cō
fectione de qua accipiat imediate ante prandium
rotulā vnā. et similit̄ ante cenā excepta die qua
accipitur pillula ante cenam et bibat post ipsam
modicū vini electi vsq; ad tertiā partē ciati. et
faciet hoc vsq; ad medietatē mensis Iunii. Cuius
dscriptō. ℞ spetierū elrii d̄ ligno aloes spetierū dia
bre ana. ʒ. i. zuccari secunde decoc. ʒ. v. et cum aqua
mellisse fiat confectio in rotulis. ʒ. ii. ¶ Tertium
principale instrumentū est q̄ ter in septimana p
duas horas ante prādiū masticet vnā de infra-
scriptis pill̄ per quartā partē horē. ℞ dragagā
ti gumoli et electi. ʒ. ʃ. piretrti costi dulcis staphi
sagrie ʒʒ electi ana. ʒ. ʃ. dissoluantur cū modico
aceti et ꝓpē dissolutionē eius incorporetur cum
pulueribus et fiant pillule ad modū auelane et
seruentur in pixide sicca cū modico puluere nucis
muscate. ¶ Quartū principale instrumentū ē q̄
vir iste accipiat purgationē infrascriptā a decio
die mensis septēbris vsq; ad xx eius et similiter in
mense aprilis futuro secundū hunc modū. ℞ pil
lularū cochiarū pillularū aurearū ana. ʒ. ʃ. reformē
tur pillule vii. cū sirupo de sticados ⁊ accipiat eas
in aurora et dormiat per horā post assūptionem
earū et tardetur cibus post per horas vi. post aūt
istud minoratiuū sequenti die accipiat hᵒ digestiuū
℞ sy. acetosi cōpositi. ʒ. ʃ. sy. de sticados. ʒ i. aquarū
acetos̄ mellis̄ et violarū ana. ʒ. i. misce sumendo ip
sū calidū in aurora vii. diebus cōtinuis qđ si tē
pore assūptōnis huius digestiui venter eius nō eēt
lubricus tunc omni alterna die accipiat vnā de
pillulis suprascriptis in primo capitulo. ¶ Octa-
ua vero sequenti die imediate accipiat has pillu
las. ℞ pillularū de sarcocola cochiarū de yera com
posita ana. ℈. i. reformentur pillule vii cū succo ro
sarū et accipiantur hora dicta de minoratiuo ⁊ ob
seruentur conditiones que circa ipsū dicte sūt. Et
similiter cū eisdē medicinis purgetur in vere ni
si quia in sy. suprascripto adiungatur. ʒ. i. aque vio
larū et loco pillularū de yera cōposita ponatur. ℈. i
pillularū fetidarū In aliis autē obseruet omnia q̄
scripta sunt Amen.

¶ Consiliū de mala cōplexione frigida et humida
cerēbri pulmonis et pectoris a flegmate mucilagi
noso et vitreo ad quā sequūtur accidentia suspecta
difficultas anhelitus tussis fortis ⁊ descensus mate
riei ad caput.

Ferenda multū est dispositio nobi
lis viri hieronymi de ponte ꝓpte
rea quia ipsa ē dipositio mēbrorū
pluriū nobiliū partiū corporis
humani. est enī mala cōplexio fri
gida ⁊ humida cerebri essencialiter proueniens a
multitudine mucillaginosi flegmatis cui etiā nō
dubito cōmixtā esse partē vitrei flegmatis ꝓpt̄
vehementē frigiditatē in exterioribus et interi
oribus partibus cerebri perceptā imo etiā ī ꝓ
fundo. est etiā hec dispositio egritudo pectoris ip
sius quia spaciositas eius a multo flegmate predic
to repleta est. magna etiā pars illorū flegmatum
imersa est pulmoni et diafragmati suis qđ decla
ratur ex vehementia difficultatis anhelitus et ex
tussi cū ex puitione multa vt in pluribus diffic̄l
ter facta. ꝓpter quod impossibile est nocumētū no
tabile non esse comunicatū cordi. similiter etiam
stomacho et epati eius. Unde nō ē mirabile si iste
vir ex forti et vniuersali debilitate factus ē debi
lis. ex quibus apparet dispositionē ipsā genere eē
vnā quia lapsū cōplexionalē frigidū et humidū
a flegmate mucilaginoso dominante et vitreo sub
dominante depēdētē. Apparet secundo que sit lo
ca patientia quia cerebrū pulmo diafragma et
pectus totū. Apparet tertio que sit accidentia sus
pecta vt difficultas anhelitus tussis fortis descen
sus materiei ad pectus et ex istis facile et vltima
te deducitur causa mollificationis vel elongatiōis
vuule ꝓpter ipsā repleri a flegmatica materia
mollificante ipsā vnde vltimate cōcludit̄ q̄ opor
tet ipsū esse diligenter sollicitū ad procurationē
sui ne materia pectori immersa vertatur in saniē
ꝓpter quā fiet empicus et de empimate transeat
ad ptisī ad quā satis est paratus ꝓpter maciem
pectoris et reliqua signa gr̄a breuitatis obmissa
Pro regimine itaq; dispositionis huius comenda
tissimi viri attendat primo q̄ vtatur iusculis fac
tis ex farina ordei cū altera medietate farine a
mili cū brodio galline vel caponis. vtatur etiam
ouis recentibus et pipionibus ⁊ panatellis et iuscu
lis factis in predicto brodio et ꝓprie alterato cū
foliis violarū malue blete spinachie et atriplicis. ⁊
vtatur carnibus predictis et capretinis etiā. ⁊ vi
nū bibat albū sapore dulce cū altera medietate
cōmixtū aque decoctionis quattuor seminū comu
niū frigidorū aut saltē cū aqua decoctionis liq
ricie rase minutī incise. aut tertio cū aqua decoc
tionis passularū enucleatarū. et in omni cibario suo
sēper ponat quantitatē duorū granorū frumenti
de croco. est enī optimus in hac dispositione et est
de sūma medicinarū conferētiū nocumento anhe
litus xᵃ tertii apparens. conuenit etiā sibi quādo
q̄ accipere parū eius ī aq̄ lactis infusi Carnes ca-
pretine ⁊ gazelline essent sibi vtiles ⁊ melius esset
ei vt cibū acciperet paulatine deglutiendo et in
quantitate pauca quattuor vicibus in die comede
re magis q̄ duabus spargere idest partiri cibū cū
debilitate virtutis prorsus melius ē prima quar
ti capitulo d̄ cibatione febricitantiū. Euitet etiā
neruosas et cutaneas partes et pisces et pastilles ci
bos et fructus omnes preter ficus quarū tres aut
quattuor comedere potest ante cibū semp. Caueat
etiam dormitionem vl̄ⁱ morā contrahere in loco
frigido et humido maxime ꝓpinquo aquis et ex
polito flatui venti septemtrionalis et turbidi et
vaporosi. Caueat etiā ab omni excercitio vsq; ad
octo dies vel decem et maxime post cibū intātū
q̄ excercitium animale etiā euitare debet vt stu
dii prolixitatem et ꝓfundarū rerū speculationē
imo iracundiam et tristitiam et omnes anime pa
ssiones euitare debet. Euitet dormitionē imediate

post cibuz imo elongetur ab eo per horam vnam saltez. et dormiat capite mediocriter eleuato sup dextro latere. minime vero super spinaz iacenduz propterea quia grauat anhelituz secunda primi colligenduz. et hec de regimine huius viri rez nō naturaliuz succincte pertranseant.

¶ Pro regie vo p medicinalia lz mlta ⁊ diuersa medicamina necessaria forent ad curaz huius dispositionis et accidentia eius. tamen quia in cura egritudiz et accidentium varioz eisdem complicatoruz oportet attendere his que sunt suspectiora sine quoruz cura talia feliciter curari non possunt. Idcirco sex ponaz remedia omnino necessaria in cura huius dispositionis. neqz eniz omnia instrumenta que in suaz dispositionū curatōe pricipio vsqz ad finē forēt necessaria ita describi possunt vtiliter propter varietatem egritudinuz et intercidentiaz varioruz et multoz accidentiuz que emergunt. si qua autem preter hec sex medicamina erūt auxilia oportebit ea administrari secundum transmutationem que apparebit in hoc viro ex administratione sex instrumentoz pretactoz. et totuz hoc complebitur secūdum q per calamuz fiet noticia de predictis hoz instrumentoz. ¶ Primuz est hoc. ℞ radicuz altee seminis lini fenugreci ana. M. i. blete malue ana. M. ii. coquantur omnia in lib. v. aque vsqz ad consumptionez medietatis deinde. ℞ huius expresse decoctionis libram vnaz olei violaz et de sizamo ana. ℥. i. ʃ. zuccari rubei cassie benedicte ana. ℥. ʃ. salis gemme granum vnuz misce totum et clisterizetur omni sero per horam vnaz ante cenā. ¶ Secunduz instrumentuz est hoc. ℞ manne electe. ℥. ii. electuarii de psilio. ℥. ii. infundantur in. ℥. iiii. aq lactis caprini per noctem vnaz. in aurora vero calefiant colentur et exprimantur et eisdem addantur aque decoctionis granoz sebesten. ℥. ii. et totuz paz calidius tepido assumatur. et tardetur cibus horis ad minus quinqz. ¶ Tertium instrumentum est hoc. ℞ diapenidionis rotulam vnaz et si haberi non poterit loco eius accipiat penidiaruz. ℥. i. ʃ. dissoluāt i lib. ʃ. aque ordei calide in quaz infundātur xxv. vel xxx. grana sebesten prius lota. cum ergo turgescēt teneat semper ex eis granum vnuz in ore leuiter comprimendo ipsum vt descēdat ex eo micillago leniendo mēbra anhelitus materiaz disponet ad expuitionem et facilitabit anhelitus ¶ Quartum instrumentum est hoc. ℞ aque sublimationis radicum altee aque angurie ana. ℥. i. ʃ. sirupi de liquiricia sirupi violati ana. ℥. v. misce et totum in aurora accipiatur omni mane et tardetur post ipsum assūptio cibi per horas ad minus tres ¶ Quintum instrumentuz est hoc. ℞ aloes preparati. ʒ. i. croci liquiricie isopi vngule caballine ana ℈. ʃ. colloquintide bdellii mollis et subalbidi ana ℈. i. salis indi grana quinqz cū sirupo de isopo formentur pillule ex omni. ʒ. vii de quibus omni sero accipiat vnam per duas horas post cenam. ¶ Ultimuz instrumentuz est hoc. ℞ corallor rubeoruz spodii rosaz ana. ʒ. ʃ. sandarace. ʒ. ii. folii. ℈. ʃ. ligni aloes. ℈. i. macis. ℈. iiii. fiat omnium per se puluis deinde commisceantur. de hoc ergo puluere oī sero tota prora capitis caluarice nominata plus rizetur semper per primū puluerem cuz pectine ō ponendo quando secundum vult apponere. Accipe igitur zelanti karitate mi Hieronyme hec predicta auxilia sollemniora. Cuuqz horuz vsum per. iiii dies continuaueris accipe calamuz et ne sis piger in scribendo statum tuum. tantum eni tibi karitatis ostendam quantuz scio ab optimo amico te credere posse ad laudem dei Amen.

¶ Consilium de soda melancolica contenta i ambobus panniculis cerebri.

Iste adoloscens egrotat soda melancolica que est dolor capitis proueniens a materia mlica que contenta in ambobus panniculis cerebri sua mala complexione et grauitate dolorem in eis facit extensiuum et grauatiuum. cuius tamen maior pars i anteriori ventriculo continetur q in posteriori. ¶ Et signa quidē huius sunt dolor grauatiuus compressiuus et magis quidem in sinistra q in dextra parte fixus. lz quandoqz augeatur in dextra magis ꝑpter caliditatem que influitur sibi ab epate. siue sit caliditas simplex siue a vapore colerico ꝑueniens. eo quia complo eius a generatione videt esse colerica ad adustionem tendens que reddit materiam melicā acutioris actiuitatis per accideus q esset per se sola. Scdz signū sumi pōt a cōploe totius q ad melicam per adustionem genitam inclinat. ¶ Tertium sumi potest a dispositione splenis. quoniam proptē exercitiuz plezqz materia melica agitata vel ventosata dolorem facit in splene eius. ¶ Et quartuz signum est descensus sputi acris vel pontici a capite descendētis. ¶ Et quintum signū sumi potest ab habitudine q ad siccitaratem videtur esse inclinata et non quidem ꝑueniente a simplici siccitate vl a materia colerica. igit a melica. ¶ Sextū signuz est durities pulsus sine velocitate ⁊ frequētia ⁊ absqz spasmo et a postemate duro in aliquo membro igitur videt esse a siccitate melica. ¶ Septimum signum potest esse aparitio sommioz magis tristantium q delectantium. et plura alia signa subiungere potuissem que significarent presentiam matericz in capite. sed ista sufficiaut. ¶ Ex his clare cōcludi potest q iste iuuenculus paratus est egritudinibus melie. Si eniz melia multiplicaret aut trāsiret de panniculis eius ad ventriculos et medullā cerebri ita vt permutaret comploez eius et spirituum temperamentum tunc necessario incurreret meliam que est permutatio extimationum et cogitationum a cursu naturali ad corruptionem ⁊ malitiam ꝑpter comploez melicam facientē hlucidrē spirituz cerebri interius et facientem ipsum timidum ꝑpter tenebras ipsius. Et ex hoc concluditur vltimate q necessarium est ei subuenire celeriter ¶ Regatur igitur hic adolescens hoc regimie. primo quidem euitet mansiones et loca valde frigida et excellenter calida et sicca et conetur contrahere moram in aere ad caliditatē inclinato et humiditatem. ¶ Et euitet excercitia et labores superfluos saltem vsqzquo curatus erit. quiescat inqntū potest. et summopere conet euitare iracundiam furorem et tristiciam et cogitationes malas et in loco tenebroso comorari solus. ¶ Et caueat a mlta qntitate ciboz replentium. licet tamen credam sibi melius esse aliquātulum magis declinare ad qntitatem ciboz q ad multam subtractionem ipsorum ⁊ potuum. Timeo enim q augmentum siccitatis in ipso perducet ipsum ad aliquam melancolie

adhuc etiaʒ ꝓpter hanc causaʒ effugiat multitudi
nē vigiliaꝝ imo opoꝛtet ipsū paꝝ amplius doꝛmi
re ꝙ cōsueuerit ad hoc vt ī eo melioꝛ fiat digestio
et coꝛpus humectationē conuenienteʒ accipiat. ¶
In cibis auteʒ ita se regat vt omne genus acetoso
ruʒ et acriuʒ ciboꝝ quātuʒ potest effugiat. vniuersa
liter eniʒ vsus aceti nocet melicis secundo regimis
acutoꝛuʒ. Euitet etiaʒ cibos valde calefacientes vt
sunt aromata et vinuʒ valde potens ⁊ vegetabilia
calida sicut rutaʒ rosmarinuʒ petroselinū saturegi
aʒ mentaʒ calamentuʒ et similia. Effugiat etiam
vapoꝛosa multuʒ et ꝓpꝛie calida velut alleuʒ po
ruʒ cepe bulbuʒ et raphanuʒ. ¶ Dimittat etiaʒ fa
cientia ventositateʒ velut legumina et ꝓpꝛie fa-
bas faseolos lentes caules et similia. effugiat etiaʒ
inuiscantia et ingꝛossantia materias velut cibos
pastilles cutes ⁊ animaliuʒ partes neruosas. ¶ Et
iteꝝ caueat ab vsu omniuʒ reruʒ acuentiuʒ humo
res velut salsa sinapismuʒ et consimilia. ¶ Vtatꝛ
igitur pane recenti bene fermentato non multuʒ
cocto nꝫ cōbusto ⁊ carnibus bene pinguibus facilis
digestionis et boni nutrimenti. ¶ Et vtatꝛ carni-
bus pinguiuʒ pulloꝝ castrati agni et edi et recen
tis poꝛcelli. et vtatꝛ bꝛodiis medie pīguedīs. Ma
cras vero antiquas et gꝛossas carnes dimittat. Et
comedat de piscibus fontilibus habentibus carnes
non valde molles nec fettdas elixis vl ī dulci oleo
oliuaꝝ assatis. et placent etiaʒ cancri non multe ta
men consuetudinis. et placent cibaria ex lacte coc-
to pꝛeparata si non percipitur ex eis gꝛauitas ca
pitis. Et caseus mollis mediocris pinguedinis
placet mihi. ¶ De ferculis vero placent blete spi
nachia poꝛtulaca a triplex et boꝛago et buglossa
cuʒ quibus ponuntꝛ spargi pauca folia petroselꝛ et
saluie feniculi et similiuʒ ediliuʒ. ⁊ placēt mihi om
nia cibaria condita cuʒ sapa et succo pomoꝝ dulci
uʒ ⁊ zuccaro ¶ Et d fructibus cōceduntꝛ ei cerasa
auellane et ꝓpꝛie recentes amigdale pira musca-
ta et poma et ficus recentes et vue tamē dulces ⁊
pepones et cucumeres et iuiube et fructus omnes
quoꝝ caliditas aut frigiditas est pauca cū augmē
to humiditatis aut ꝓpꝛietatis ad cerebꝛuʒ velut
amigdale et auellane. ¶ De conditis vero vti po-
test zuccaro violaceo sed conuenientius est ei condi
tuʒ cuʒ buglossa et boꝛagine equaliter mixtis de q
bus accipiat coclear in mediis terciis aut in vel-
peris. ¶ Vino vero vtatur dulci aut sibi vicino ⁊
sit albuʒ. ipsuʒ eniʒ menteʒ. i. cerebꝛuʒ minus per
cutit secundo regiminis acutoꝝ textu et cōmento
pꝛimis. et si quideʒ tale vinū esset mediocris fumo
sitatis puꝝ bibatꝛ. Si autē vinuʒ esset valde po-
tens sicut solent esse vina bꝛixientia tunc frangerꝛ
debet eius potentiaʒ cuʒ bona aqua fontis secundo
discretionis mensuꝛaʒ. et hoc de regimine non na
turaliuʒ. ¶ De his vero que per medicinales ad
ministrationes necessaria sunt ei. Pꝛimuʒ quidem
et pꝛincipalius ē vt duʒ fuerit domi quietus a 4ª
die instantis mensis vsqꝫ ad 20 fiat sibi fleboto-
mia de cephalica dextre partis inter polliceʒ ⁊ in
diceʒ positaʒ. et extrahantꝛ sanguinis. ℥. iii. vsqꝫ ad
quattuoꝛ. Et facta flebotomia licet per insignē doc
toꝛeʒ magistruʒ baptistaʒ fuerit conuenienter pur
gatus. tamen ꝓpter vehementeʒ agitationeʒ in hu
moꝛibus factā a balneis etiaʒ quia vꝛine eius subā
et contenta notabilitꝛ arguunt repletioneʒ. et ter
tio quia pulsus affirmat ipsaʒ. et 4° iteruʒ quia nō

habuit alleuiatioeeʒ ex pꝛecedentibus sensibilibus
euacuationibus. Ideo videtur omnino mihi opoꝛ
tunuʒ vt post flebotomiaʒ accipiat hoc digestiuū i
auroꝛa caliduʒ et continuet ipsuʒ x vel xii diebus
℞ aque buglosse. ℥. iii. aque mellisse. ℥. ii. et est val
de leue. ¶ Et si volueris digestiuuʒ potentius vel
efficatius illo. ℞ sirupi de epithimo. ℥. i. sirupi vi
olati recēt. ℥. ß. aque buglosse ⁊ capillꝛ veneris ana
℥. i. ß. misce. Et si desiderares cuʒ digestiuo matꝛiā
educere acuitatis aliquid habenteʒ vel adustionis
℞ sirupi de thimo et de fumo terꝛe ana. ℥. i. aque
violaꝝ et nenufaris ana. ℥. i. ß. misce. Si auteʒ di
ebus intermediis quibus degestiuuʒ assumitꝛ ven
ter eius esset stipticus accipiat vnaʒ de istis pillu
lis. ℞ aloes electi per tres dies infusi in succo bo
ꝛaginis. ℥. ß. masticis violaꝝ epithimi foliculoꝛuʒ
sene salis indi ana. ℈. ß. foꝛmentur pillule cuʒ suc
co boꝛaginis ex omni. ʒ. vi. ex quibus accipiat vnā
omni alterna die paꝝ ante cenaʒ. ¶ Accepto igitꝛ
digestiuo purgetur cuʒ altero eoꝝ. ℞ pillulaꝝ in
daꝝ pillulaꝝ de lapide laʒuli ana. ʒ. ß. reffoꝛmentꝛ
pillule vi. cuʒ sirupo violaꝝ et accipiatur in auro
ꝛa doꝛmiendo post eas per vnaʒ hoꝛaʒ et tardan
do post cibuʒ sex hoꝛis post quaꝝ quintaʒ accipiat
vnuʒ ciatuʒ aque oꝛdei calide zuccarate et in alte
ra hoꝛa comedat post purgationeʒ. itaqꝫ sequenti
die tercia fiat sibi appositio ventosarū in spatulis
cuʒ scarificatione mediocri. ¶ Adhuc etiaʒ omni
sero abluantur pedes eius vsqꝫ ad inguina cuʒ hac
decoctione. ℞ folioꝝ violaꝝ nenufaris salicis et so
latri ana. M. ii. floꝝ camomille. M. i. coquantur ī
sufficienti quantitate aque et abluantur cum aqua
calida pꝛedicta extremalia. Itaqꝫ si per hoc caput
eius a doloꝛibus curatuʒ aut notabilitꝛ alleuiatuʒ
erit tunc vtatur hac cōmixtione de qua accipiat
omni mane hoꝛa qua sumebat sirupuʒ coclear vnū
tardando post ipsaʒ cibum per tres hoꝛas. ℞ conser
ue violaꝝ buglosse et boꝛaginis ana. ℥. i. incoꝛpo
ꝛentur cuʒ melle ros. ¶ Et si velis ipsum coꝛdiali
us ⁊ cerebꝛale magis tūc adde sibi specieꝝ diamu
sci dulcis et diambꝛe ana. ʒ. i. et conuenit etiam si
bi hoc electuarium si non fuerit curatus ex pꝛimis
instrumentis. ¶ Post hec iteꝝ si insteterit doloꝛ
tunc fiat ei hoc gargarisma. ℞ oximellis squilliti
ci. ℥. ii. electuarii diairis et diacalamenti ana. ʒ. ß
incoꝛporentur simul et accipiantur ex eo. ʒ. iiii. et
misceantur cum aqua decoctionis radicum blete ⁊
cum hoc bene calido omni mane et sero. fiat gar
garisma per duas hoꝛas ante cenam. ¶ Confert
etiam ei tempoꝛe doloꝛis capitis ablutio talis. ℞
folliculoꝝ sene. M. ii. floꝝ nenufaris violarum bu
glosse ana. M. i folioꝝ maioꝛane. M. ß. coquantur
conuenienter in aqua et addito ei cinere fiat lixi
uium ex quo caput eius conuenienter abluatur oī
alterna die. ¶ Adhuc etiam confert ei caputpur
gium hoc. ℞ aque maioꝛane. ℥. ii aque sublimatio
nis radicum blete. ℥. iii. zuccari albi. ℥. ß. dissoluā
tur simul et ꝓiciatur ex eo calido leuiter p vtrā
qꝫ nareʒ omni sero per hoꝛam ante cenam quat
tuoꝛ vel quinqꝫ vicibus cum aliqꝫta tempoꝛis intꝛ
pollatione et pꝛius os impleatꝛ aqua ne p palatuʒ
descendat in os. ¶ Si autem per hec omnia com
plete adhuc non esset curatus laudo ꝙ bis in septi
mana per duas hoꝛas post cenaʒ accipiat. ℈. ii. au
ree alexandrine cum. ℥. i. vini dulcis calidi aut in
auroꝛa accipiat vt pꝛedictum est. ʒ. i. tiriace recēt.

cuȝ vino iaȝ predicto. Scio etiaȝ q si natura vel ars prouideret ei de apertione emoroidarum omi no curaretur. Hec sunt que in dispositione ista meliora colligere potui et cet.

¶ Consiliuȝ de soda a materia melancolica.

Affluentia bonitas cuȝ copia bonorum morum ⁊ honestissime vite. Ser. Franciscus bōdei deduxerūt me ad eri gienduȝ quinq remedia pro sua honestissima consorte vel vxore necessaria. pro mala dispositione capitis eius que ē soda melancolica ab eadem materia cerebri panniculis imersa que licet inchoatiue fuerit dispositio i cerebro per colligantiam a splene huic honestissie domine. tamen propter diuturnitatē temporis nō ita nunc se habet per colligantiam quinetiaȝ insit cerebro per essentiaȝ. Itaqȝ prouideat sibi per hunc moduȝ. ¶ Primo quidem abstineat ab vsu carnium antiquarum et proprie plaudestrinȝ. ⁊ dimittat omnia legumina et proprie lentes. et dimittat vsuȝ multi salis et salitorum ciborum. siue fuerint carnes vel caseus. et inter reliqua. dimittat lentes caules cepe aleuȝ poruȝ et multi raphani vsum et aque frigidē simplicis potum. et vtatur vino albo subtili dulci et claro et nullomodo brusco vel pontico. ¶ Secundū vero principale remediuȝ est hoc. ℞ epithimi cretensis. ʒ. i. pollipodii foliculorū sene thimi agarici ana. ʒ. ʃ. ʒʒ. cinamomi macis violarum ana. ℈. iiii. salis indi. ℈. viii. cuȝ succo apii formentur pillule ex omni. ʒ. vii. de quibus hec domina omni fine xv. dieruȝ per horam ante diem accipiat vi. ⁊ tardet cibum accipere quinqȝ horis de quibus etiam pillulis omni 4ª die accipiat. i. i sero quādo vadit ad lectum. ¶ Tertium principale remedium est hoc. ℞ conserue buglosse. ℥. iii. conserue ros ⁊ violaruȝ ana. ℥. i. iacinti smaragdi doronici ossis de corde cerui ana. ʒ. ʃ. margaritarum. ʒ. iii. zuccari al. ʒ. iii fiat electuariuȝ in cuius fine ponantur folia auri numero octo. de hoc itaqȝ electuario hec humilis domina omni mane aut saltem alterno mane per tres horas ante prandium degluciat q̄titateȝ vnius nucis muscate. ¶ Quartuȝ remediuȝ principale est hoc. ℞ specierum letificātis Almanś. ʒ. ʃ. iacinti smaragdi saphiri margaritarum ana. ʒ. ʃ. zuccari al. lib. ʃ. fiat confectio i rotulis. ʒ. ii. de q̄ hec domina semper in fine cibi comedat frustra duo aut saltem vnuȝ. ¶ Quintum et vltimum remedium est hoc. ℞ violarum florum buglosse et boraginis folii ligni aloes ana. ʒ. ʃ. ros spodii sandarace macis ana ʒ. i. fiat omnium per se puluis ex quo fiat sacculus capitalis in sindone retorta. hec domina hunc sacculum semper portet super capite suo quando molestatur vehementi dolore et sic beneficio miserationis diuine sanitatem consequetur quem sibi sua largitate concedat altissimus Amen.

¶ Consiliuȝ de soda a materia melancolica.

Soda huius viri proprie debet denominari cephalea secundum sententiam veterum. eo quia est dolor cronicus fortis et mansiuus et totum caput comprehēdens intantuȝ q non solum huius materia morbi continetur in cerebro et pānniculis eius imo et multiplicata per venas interiorum partium predictarum p cōmissuras effunditur secundum partem ad paniculuȝ cranei exterius inuoluenteȝ. Est auteȝ huius morbi materia sanguis melīcus cui multum flegmatis admiscet et q apparet ex colore mixto ex albo et fusco plūbeo nominato. Apparet 2° ex magna capitis grauitate. Apparet 3° ex diutūnitate eius et fixione. Apparet 4° ex dolore qui non solum interius sȝ etiā exterius cuteȝ capitis tangendo percipitur et est maior vsus doloris pars in sinistra parte fixa apparens. qd contingit per colligantiaȝ splenis ad illam partem melīcum sanguineȝ effundentis vel concomitātis. aut salteȝ quia specieȝ male cōplexionis augmentat in cerebro per comunitateȝ principaliter non absolutaȝ. licet etiā probabiliter defēdi posset ipsuȝ spleneȝ nocumentuȝ in eadeȝ parte capitis augmentare p cōpassionem absolutaȝ. sed hoc raro contingit salteȝ in cronicis egritudinibus Ex istis facile concludi potest q hec egritudo difficilis ē ⁊ parata vt ex ea apostema i capite generetur. et sequitur secundo q oportet ad ipsius curationem festinantius accedere vt nūc sequitur. ¶ Abstineat itaqȝ vir iste a cibis infrigidantibus oppillantibus et materiaȝ in capite viscosam multiplicantibus vt sunt cibi pastilles casei multitudo et lactis crudi vsus et legumina et salite carnes et animaliū neruose ⁊ panniculares partes et vinum rubeuȝ et vinum grossum et acrium omniuȝ vsuȝ euitet. aceto autem securius vti potest. ¶ Et caueat a motu et excercitiis superfluis et proprie post cibum. Et somnus prolixus conuenientior est ei q vigilia. caueat tamen subitam post cibum dormitionem. et caueat se replere cibis multe q̄titatis imo parce comedere est sibi vtile magis q vsqȝ ad saturitatem et nullum cibum deglutiat nisi optiā masticatione contritum. et effugiat stationem sub radiis solis morari tamē in aere calido absqȝ flāma solis vel ignis pertingente ipsum est sibi valde conueniens. Et effugiat ventris stipticitatem imo fluxibilis fiat per ea que inferius ponunť. Et euitet tristiciam iracundiaȝ ⁊ reliquas animi passiones hūorum inflāmatiuas et colliquatiuas. ¶ De regimine vero medicinali octo videntur mihi instrumēta necessaria. Quorum primuȝ vt circa septimum dieȝ mensis madii fiat huic viro flebotomia de saluatella sinistre partis inter ānularem et auricularem digitos posita. et extrahantur saguinis. ℥. iiii ad plus. ¶ Secundum vero instrumentum est vt post istaȝ flebotomiaȝ accipiat hoc minoratiuum cum ciato vno aque calide decoctionis boraginis in aurora et cibum suum tardet salteȝ horis sex cuius descriptio est hec. ℞ electuarii de psilio electuarii diasene ana. ʒ. iii. boni ponderis misce et totum accipiat vt dictum est. ¶ Tertium instrumentū est vt post minoratiuū predictuȝ sequenti die hora prescripta accipiat hoc digestiuum et continuet ipsum diebus octo hora predicta accipiendo calidum cuius descriptio est hec. ℞ sirupi compositi acetosi. ℥. i. sirupi de epithimo. ℥. ʃ. aque buglosse mellisse et betonice ana. ℥. i. misce. ¶ Quartum instrumentuȝ est vt post digestiuum nona sequenti die in hora prescripta accipiat hoc eradicatiuum. ℞ pillularum indarum pillularum de lapide lazuli ana. ℈. i. pillularum de sarcocola. ℈. i. boni pōderis reformentur pillule vi. cum electuario ros

et accipiatur hora qua primum minorattuū ac ceptum est et post ipsas obseruentur conditiones ibidem scripte omnes. ¶ Quintum instrumentū ē vt accepto eradicatiuo per tres dies postea huic viro fiat flebotomia de cephalica dextre partis ⁊ extrahantur sanguinis.ʒ.iii. vel quattuor ⁊.ʃ. ¶ Sextum instrumentum est vt tempore quo assūit digestiuum et etiam postꝙ fuerit purgatus vtatᷣ istis pillulis de quibus accipiat omni quarto vel quinto sero vnam parꝝ ante cenaȝ et alia vice secū dam per duas horas post cenam et ita reuoluen do ꝓcedat ad vsum eaꝝ ab ea que est ante cenam ad eaȝ que est post cenaȝ et continuet eas toto tem pore vsqȝ ad medietatē iunii deiceps vero vsqȝ ad principiuȝ septēbris rarius vtatᷣ eis et tunc pote rit eis vti toto tēpore āni secunduȝ primuȝ ordi neȝ descriptuȝ cuius descriptio est hec. ℞ aloes pī parati.℥.ʃ.elebori nigri.ǯ.viii.thimi epithimi sa lis indi ana.℈.i. diagridii.ǯ.ii formētᷣ pillᷓe de om ni.ʒ.vii.cuȝ succo rosᷓ. ¶ Septimuȝ instrumētum est vt postꝙ fuerit purgatus sequēti die i sero quā do vadit ad lectuȝ omni die totuȝ caput suuȝ pri us abrasuȝ ab auribus superius liniatur hoc lini mento. ℞ radicuȝ brionie assari sticados betonice calamenti pulegii ana.℥.i.amili.℥.i.ʃ.croci.ʒ.i.ʃ macis.ʒ.iii.galāge nucis muscate gariofiloꝝ ana ʒ.i.ʃ.sandarace.℥.i.salis comunis subtilissime tri ti.ʒ.v.succi solatri q̄ꝛtuȝ sufficit fiat linimentum et administretᷣ vt prius. ¶ Octauuȝ vero et vltimū instrumentuȝ est vt tempore quo vtitᷣ predicto li nimento omni septimana ter.s.post duos dies intᷣ poll atos inter vtrūqȝ masticet vnaȝ de infrascrip tis pillulis i māe nihil deglutiēdo ex eis neqȝ d̄ eo qꝺ dissoluitur ab eis imo exterius expuendo qua ruȝ descriptio est hec. ℞ masticis .ʒ.i.ʃ .piretri.ʒ. iii.dragaganti gūi arabici glutinis pisciuȝ ana.ʒ. ii.ʃ.macis galāge zedoarie ligricie anili ana.℈.ii. dissoluantur gūe et gluteȝ cuȝ aceto et cuȝ infrigi dari ceperint formentur pillule grosse sicut auel lana quaꝝ vsus sit vt prius dictū ē. His actis si sa nus fuerit laudetur deus altissimus.si autem non scribat de statu suo et ꝓuidebitur sibi ad laudem dei Amen.

¶ Tractatus de lesionibus sensuuȝ interioꝝ

¶ Consilium de nocumento diminutionis et cor ruptionis imaginatiue potentie ⁊ cogitatiue quod proprie disipientia dicitur.

Optareȝ vt fortuna sā mihi addu xisset acceptabiīeȝ et dilectaȝ q̄ꝛtū arduaȝ et difficilis cōsiderationis materiaȝ mihi nuper adduxit. Et eniȝ ex mihi zelatissimis amicis q daȝ adolescens variis paulo ante molestatus ē ac cidentibus vir quideȝ cōplexione a generatōne ca lidus secunduȝ epar.frigidi tamen cordis et humi di et cerebri consimilitᷣ quibus nisi fieret ab epate contraoperantia priuatius fieret in eo i vniuer sis mēbris male cōplexionis frigide et huīde aug mentū notabile. Hic vir etiam spleneȝ habet mag nuȝ satis et debileȝ in virtute sua non conuenientᷣ attractiuuȝ et mundificatiuuȝ melancolie que de legatᷣ cuȝ sanguine per vniuersuȝ corpus permuta bit ipsuȝ ad melᷓicitateȝ.et si tanta fuisset in epate suo potentia adustionis sanguinis et colere conuer

teretur iste vir in cōplexioneȝ melᷓicaȝ in etatem ꝑ augmasticaȝ per decidenciaȝ acquisitaȝ. Quicquid tamen sit multitudo melᷓie habundantis in venis ꝑpter causaȝ predictaȝ et etiaȝ ipsius melᷓie pars notabilis cordi comunicata per comunitateȝ abso lutaȝ vel per simpliceȝ alterationē.similitᷣ ⁊ ad ce rebruȝ multiplicata accidentaleȝ fecit permutati onē complexionis cordis ⁊ cerebri ⁊ spūuȝ vitaliū et animaliuȝ in cerebro vnde permutate sunt ope rationes ⁊ cerebri ad accidentia melᷓie. ¶ Horuȝ auteȝ ꝑmonuȝ declarare veritateȝ non esset diffici le si non timeretᷣ ꝓlixitas sermonis.potest eniȝ ca liditas epatis deduci ex sensatione caliditatis in ypocundrio dextro percepta.similitᷣ etiaȝ ex mag nitudine ypocūdrii illius et ex venaꝝ amplitudi ne notabili.et 4° ex tinctura notabili vrinis ap parente.cordis vero frigiditas deducetur remissi one caliditatis circa maillaȝ sinistrā percepte. Itē inclinatione pulsus ad paruitateȝ tarditateȝ.⁊ ra ritateȝ adhuc etiaȝ quia pectus totuȝ satis est nu duȝ pilis. ¶ Et ex eodeȝ fūdamento deducetᷣ etiā cerebri cōplexio per signa substantialia a casibus ⁊ ab operatōnibus sūpta q̄ hic dimitto. Qꝺ vero ac cidentaliter permutata sit cōplexio huius viri ad accidentia melᷓie ex multis apparet. Primo quidē quia operationes imaginatiue et cogitatiue potē tie lese sunt lesione diminutionis et corruptionis cuȝ eniȝ imaginatiua potentia conuerti debet ad aliquod imaginabile diminute apprehendit speci es illius a fantasia sibi delatas et laborat in actu diuidendi et cōponendi notabilitᷣ qꝺ non est aliud q̄ nocumentuȝ diminutionis in operatione imagi natiue potentie iaȝ factuȝ. Cunqȝ imaginatur inci dias rixas contumelias et offensas nunꝙ tamen si bi factas et persistit circa illud tunc assignandum est nocumentuȝ corruptionis esse in operatione ip sius imaginatiue. Cunqȝ cogitatiua potentia non elicit nisi diminute ex sensatis tunc patet ꝙ ē nocu mentuȝ in operatione cogitatiue potentie diminu tionis nominatuȝ.cuȝ auteȝ dicit et in iudicium exit non qualitᷣ quando q̄ꝛtuȝ et vbi deberet patet ꝙ illud est nocumentuȝ corruptionis in operatio ne cogitatiue potentie.et si contingat simul assig nari nocumentuȝ in operationibus duaꝝ potenti aꝝ predictaꝝ tunc patet ꝙ illud est verenduȝ ma xime et ꝓprie quando corrupte sunt operationes istaꝝ duaꝝ potentiaꝝ. Cum eniȝ homo cuȝ hoc ꝙ corrupte imaginatur corrupte etiā iudiciū affert patet operationes eaꝝ potentiaꝝ brutoꝝ opera tiones esse consimiles.sicut enim homo per conuei entē operationeȝ istaꝝ duaꝝ virtutuȝ est pruden tissimuȝ animaliuȝ nominibus et ratione degens Ita econuerso per corruptionem ipsaꝝ virtutum reponedus ē iter alᷓia bruta.pp qꝺ plurimi illustri um virorum talem dispositioneȝ et merito deno minauerunt disipientiaȝ tercio de accidēti ⁊ mor bo secundo ca° colligendum. Aliqui autem taleȝ di minutionem nominauerunt stoliditatem et pria tertii tractatu quarto colligendum est.hec autem dispositiones frequenter contingunt a causis acci dentibus q̄ corporales nominate sūt ¶ Et modus imaginandi euentum haꝝ est talis supponendo p° ꝙ potentie interiores non exeunt ad actum nisi cū debita dispositione organoꝝ in quibus assignatur imaginatiua ergo et cogitatiua potētie nō possūt conuenienter operari nisi per debitam dispositōȝ

complexionalez et cōpositionalez medii ventricu li qui est sedes eaꝝ vt prima primi doctrina sex ta cap° 5° de virtutibus animalibus cōprehendē tibus litteraliter colligendū; nec easdez operatio nes sine illius vētriculi tēperamēto debito possūt conuenienter efficere primo sexti naturaliū; capi tulo proprio. Premittendū 2° ꝙ potentie supra dicte adhuc non possunt operationez conuenienter efficere cuz tēpore organoꝝ nisi cuz debita quanti tate et qualitate instrumentoꝝ qui sunt spūs al'es medioc'r' subtiles diaphani clari ⁊ debita qualita te calidi et humidi siue spūs tales non sint essentia liter distincti a vitali spiritu a corde delato ad ce rebruz sed soluz accidentaliter distincti caliditate et subtilitate aut aliquali dearticulatione limita ti vt tenent peripatetici siue illi spiritus animales a cerebro cum suo temperamento geniti sint ex tenui et temperato vapore sanguinis in cerebro inuēti vt m'lti galienste tenent Qualitercunq; ta men contingat imaginemur spiritui predicto cō misceri fumuz eleuatū a multa melancolia que ha bundat in isto viro. Et patet ꝙ necessariuz est spi rituz reddi siluestrez. i. inconueniens īstrumen tuz ad opera predicta. et eo fortius quando a me lancolia non soluz in spiritu vez etiaz ī cerebro cō p'ro melancolica acquisita est. Hoc igitur concesso patet ꝙ spiritus permutabitur ad frigiditatez et siccitatez. ꝓprie contrariaz cōplexioni sue et iam efficietur turbidus oppacus contra conueniētiam eius in modo substantie et claritate. qualit' ergo p mutatus erit spiritus tali permutatione ¶ per mutabit ⁊ organa s; potētie nō possūt opari nisi se cundū; ꝙ īmutātur ab organis ⁊ instrumentis ex suppositione prima et secunda ergo si spiritus et organa iaz sunt corrupta vt declaratuz ē patet ꝙ necessariuz est corruptas esse operationes ambaꝝ potentiaꝝ. ¶ Et ex hoc fundamento deducuntur correlaria plura. Primuz ꝙ si imaginatio et cogi tatio corruptas faciunt operationes absq; saltu ri xa furore ⁊ demoniacis operationibus talis dispo sitio ꝓprie melācolia denomīari debet. Et ꝓueit a mala cōplexione melancolica naturali materia li vel inmateriali. si antez fuerit cuz rixa iniuri is saltu et sic de aliis talis dispositio ꝓprie denoīa tur mania cuz suis sequacibus. s. demoniaca lupina et canina. et ꝓueniunt hee a mala cōplexione melā colica in cerebro acquisita a melancolia genita ex adustione colere. ¶ At vero si tales corruptiones in predictis operationibus contingant cū risu mā suetudine et mulcebritate omnino fiunt ex melan colia genita ex adustione sanguinis que minus ma la ē ceteris iuxta illud afforismoꝝ Disip ētia qō cuz risu facta et cet'. Et si contingat has dispositio nes consequi impr' ssionez a melācolica materia geī ta ex adustione tales quidez species omnibus aliis deteriores existunt et tales omnes operationes p ducunt maniacas et demoniacas vt trahitur ex sē tentia principis prima tercii tractatu 4° capitulo de melancolia parafo. illo. Et quibusdaz medicorū visuz est ꝙ melancolia generatur a demonio. Et ea dem sententia colligitur capitulo de mania in ex ordio duz inquit. Expositio manie est demoniuz lu pinum. canina vero est species eius. Et possūt hi s̄ mones magno fundamento colligi ab Auicena vt supra. Et dicitur melācolia mutatio extimationū et cogitationū a cursu naturali ad corruptionem

et cet' vide ibi quia pulcher sermo est et profund; ¶ Ex hoc fundamento itez diligens cōsiderator poterit intelligere causas et formalitatez omniū nocumentoꝝ sensuum interioꝝ que per xii. t'ios ī portata colliguntur in variis voluminibus sapien tum. Quoꝝ primus est permixtio vel lesio sensus. Secundus est disipientia. Tercius est stolliditas. Quartus est amentia. Quintus est infantilis dis positio. Sextus est crasileos. Septimus est frenes vl' karabitus. Octauus est melancolia. Nonus est zibare. Decimus est mania. Undecimus est cuthu buth. Duodecimus est ilisibi. Et si non timerez ser monis ꝓlixitatez aperirez quid importatur omni bus istis termīs diffinitōne mat'iali. Hec autē col ligi possunt ex predictis quia omnia quasi declara ta sunt. ¶ De nocumentis vero memoratiue potē tie nihil ad presens ꝓposito meo pertinet. sed de nocumentis contingentibus in operationibus ali oꝝ duoꝝ sensuū interioꝝ videlicet sensus cōmunis et fantasie. non intromitto me ad presens in mate ria talis speculationis. relinquerunt eniz hoc om nes auctores medicine. nihil tamen de eis sermoci nantes qō mirabile est. Non leuiter autem potuit auctoribus hoc contigere quia viderunt hos duos sensus et eoꝝ operationes ordinatas esse ad subli miores potentias et perfectiores. s. imaginatiuaz et cogitatiuam et tu considera. Et sicut iaz paulo ante declaraui diminutas ac corruptas operatio nes imaginatiue et cogitatiue potentie continger' posse a causa corporali ita facile deducerem ipsas fieri posse a causis primitiuis vel exterioribus. p° ex parte anime se tenentibus. anima eni' est aliud a corpore ergo est primitiua causa secunda primi doctrina secunda et primo capitulo. Tante enim impr'ssionis sunt passiones anime in corpus ꝙ ext' minant et permutant ipsuz ab ea que est secunduz naturaz consistentia tercio tegni tractatu primo colligenduz. ¶ Quis etiam dubitat ꝙ fortis tior et occursus festinus ad tenebrositatem magnam corpus ext'iant et permutant. similit' etiam ꝙ cibi et potus melancolicas impressiones efficiant ꝓp ter vsum coꝝ longuz permutantē corpora ad me lancolicam complexionez vt dictum est. ¶ Ex qui bus omnibus vltimo colligitur quid speculandum est de hac egritudine. est eniz nocumentuz diminu tionis et corruptionis in operationibus imagina tiue potentie. 2° principaliter ex isto infertur cog nitio causaꝝ interioꝝ et exterioꝝ istaꝝ dispositio num. Sequitur tertio pol'itas inuentionis signo rum signantiuz has dispositiones. Sequitur 4° ꝙ necessarium est huic viro festinanter prouidere ꝙ magis est possibile ne nocumentum illud communi cet parti posteriori cerebri ita vt fiat insipicus. Et sic ad regimen eius distinguendū nunc transeo ¶ Regimen itaque dispositionum huius viri per applicationem reꝝ non naturalium mensuret hoc modo. quia inclinetur ad leuiter calefaciendum et paꝝ humectandū. neq; ꝓpter hoc molestari debeo cum superius dixerim epar huius viri declinare a medio generis per augmentum caliditatis. nam illa caliditas aut reperitur tante intensionis in tra t'ios sue sanitatis et tunc indiget conseruatōne Si autem notabiliter sit lapsa et parata vlteri us labi tunc indigeret reductione et hoc per con traria fiendum esset sed medicina pauce caliditatis lapsui intēso applicata remittit ipsū tenendo viaz

philosoph ātiuȝ quaȝ credo veriorē ꝙ remissū ap plicatum intenso remittit ipsum. igitur si lapsus esset ad calidum in tertio ḡdu medicina calida in primo reduceret ipsum ad mediuȝ igitur eēt conueniens. Itaq; omnium regimen ex parte reꝝ non naturalium inclinetur ad leue calefaciendū et multū humectandum. talia eni sufficienter cor rigent complexionem melancolicam huius viri ❡ Eligat itaq; panē ḋ puriori pte farie que dici tur simila bene coctuȝ et fermentatuȝ qui non trā scēdat etateȝ triū dieꝝ aut duoꝝ. Caueat etiaȝ ab omni cibo pastili velut de farina facto. ❡ Carni- bus autem utatur laudabilibus etate et nullo° vetustis que sint bene pingues. pinguedo eniȝ ē in strumentuȝ conuenientis curationis harū dispositionuȝ i° intentio sapientuȝ fere nō laborat ad aliud ꝙ ad ipingandū talia corpora. igitur carnes vituline lactentiuȝ agnoꝝ castratoꝝ animaliuȝ et pulli galline capones erunt ei valde vtiles. Et de siluestribus conueniunt sibi anates etiam domesti ce et caro capretine et apriculi trium vel quattu or mēsiuȝ et gazelli bene pinguis. et insīma om- nes carnes domestice vel siluestres animalium iu uenuȝ et bene pinguiuȝ laudantur ei. ❡ De oleri- bus auteȝ conuenientia sūt ei spinachia bleta por tulaca endiuia crisolocanna. Et de fructibus opti me sunt ei amigdale et auellane recentes cerasa be ne dulcia et pepones et cucurbite et angurie dul ces et ficcus recentes et vue et pira et poma bene dulcia recentia vel sicca sunt ei conuenientia. Ole uȝ etiaȝ oliuaꝝ et amigdalaꝝ dul. et de sisamo in diebus reuerencie legis sunt conuenientia sibi. Si militer etiam butiruȝ sed in pauco vsu habendū est ꝓpter aptitudinē sue iflāmationis. ❡ De sapo ribus vero caueat ab aceto inq̄tuȝ potest aut si ad ministretur frāgatur cuȝ multa aqua et zuccaro sȝ melior ē ei agresta etiā dīcorata cū zuccaro ⁊ ci trangul i etiaȝ laudantur sibi raro tamen limoēs accipiendi sunt nisi multo zuccaro dulcorati Mel lis auteȝ vsuȝ non laudo sed si aliquo dulci sapori zanda sunt fercula eius non eligat supra sapaȝ et est vinuȝ coctuȝ et q̄to dulcius erit tanto melius ❡ De seminibus vero quibus condiuntur ex speci ebus conueniens macis et cortex citri et capill' ve neris hec omnia temperata sunt. feniculuȝ autem petrosellinuȝ ciminuȝ et talia in se calida nō po nantur in cibis nisi raro et in pauca q̄titate et ꝓ prie quando accipiuntur refracta cum seminibus frigidis sicut lactuce endiuie acetose scariole et cō similibus. ❡ Salsa vero cibaria siue de carnibus siue de condimentis intelligatur dimittenda sunt omnia quoniaȝ efficiunt augmentuȝ materie mel̄i ce et disponunt sanguineȝ et coleraȝ ad adustionē qḋ non posset ei deterius vt supra declaratum est ❡ De potu auteȝ huius dicenduȝ ꝙ eligatur vinū albuȝ colore substantia tenue et bene diaphanuȝ et sapore dulce qḋ magis esse potest velut est vinuȝ ḋ thiennis et consimilia sibi. tale eniȝ vinuȝ menteȝ .i. cerebruȝ minus percutit ꝙ reliqua vina. conueni entius autem erit ei si confrangat ipsum cuȝ aqua electi fontis clara et ab omni fetore purgata ita ꝙ in alueo non inueniatur multitudo ranaꝝ lima tiaꝝ sanguissugaꝝ et viparuȝ neq; habeat alueus multitudineȝ plantaꝝ fetidaꝝ ⁊ putribiliuȝ velut sunt ogi vel gladiolus et similia. cum hac ergo aq̄ frangatur fumositas vini vtrunq; partiendo per

medietateȝ et erit ei securius et ꝓprie in diebus caloris aut salteȝ vnaȝ parteȝ vini duabus parti bus aque cōmiscendo cuȝ intenditur ad virtutem magis duȝ debilis esset ꝓpter aliquam euacuatio neȝ aut ꝓpter vigilias multas que sunt accidentia inseperabilia istis egritudinibus. si autē alit' effre nitaretur in potu ꝙ vt dictū est tunc posset perdu cere ad alienationeȝ multiplicataȝ per modum re pletionis capitis a fumositatibus vini et sic incur reret dispositionem supratactaȝ que crasileos nūcu patur et non est aliud ꝙ ebrietas vt scripsit comen tator 4ª affori ssmoꝝ comento illius ḟmonis. Si inebriatus aliquis et cet. ❡ De ingeniis tamen ꝓ hibendi nocumentuȝ cōsecutuꝝ i cerebro ex haustu vini ꝓpter moderamen ipsius ex parte q̄titatis bonuȝ ē vt frangatur cuȝ aqua cisterne. minus eni noceret vinuȝ fontalis aque pauca quantitate cō mixtuȝ eo quia faceret ipsum penetrare et ad infe riora descendere subtilitate et ꝓuocatione suis. ta lis eni aq̄ duplice ȝ habuit expurgatorē sufficientē et subtiliatoreȝ. Quoꝝ primus fuit vehemens agi tatio et collisio eius a ventis confrangentibus et exprimentibus ab ea superfluitates. Secundus mundator eius est transitus eius per rimas terre vehementer cōpresse et crepate velut est argilla ⁊ arena secunduȝ modum cōgruuȝ conficiendi cister nas. ❡ At vero iteꝝ semen coriādri preparati se men caulis semen acetose portulace et nenufaris infusa et in musco bullita disponunt vinum ad nō faciendum ebrietateȝ. et dicitur etiā de lapide ga gate et de lapide calaminari et de margaritis re centibus. i. virgineis non maculatis ꝙ omnia hec aut ipsoꝝ plura infusa in vino non permittunt ip sum ebrietateȝ inducere. et plura alia dicto huic ꝓ posito conuenientia ꝓlixitatem effugiens. Si autē stomachi appetitus et inclinatio ad bibēduȝ aquaȝ ꝓmptius reperiretur laudabile quidem foret et ꝓprium quando biberetur aqua cisterne cum mul to zuccaro tabarzet et albo cōmixto aut saltem cū zuccaro candi aut cuȝ decoctione radicū liquiricie mūdataꝝ. Et si ī ſ ie estatis vt a medietate augusti vsq; ad medietateȝ septembris biberet aquaȝ sub limationis buglosse zuccaro cōmixtam vt dictuȝ est non esset instrumentuȝ sue curationi conuenien tius. inquit eniȝ princeps 2ª tertii ca° de canoni bus curatōnis cordis. Super buglossā vero sis au dax et non timeas administrare eam in omni re imo et in cibo et potu. et hec de prima re non natu rali sufficere possunt et cet. ❡ De modo vero excer citandi non videtur mihi huic viro fore vtile ex cercitium peditandi equitandi vel nauigandi. si tamen ante cibum leui excercitio pergendo moue retur per plateam domuȝ vel salam aut lēto passu ascenderet templuȝ sancte marie de monte saltem in septimana ter placeret mihi. Loco autē excer citii vniuersalis fiat excercitium particulare leui ter pectinando caput aut eleuata voce mediocrit' cantādi aut excercitiuȝ in psalmodeis orationibꝫ aut excercitium imponendi anime cum armonicis instrumentis. talia quidem omnia sūme conferunt melancolicis omnibus. viri enim pauci non multū languentes non rarius curati fuerunt per excerci tium anime ꝙ per excercitium corporis vt scrip sit. Galienus in libello de excercitio ad epigenem ꝓpe principium. In sūma igitur quiescere corpus a motibus ⁊ animam excercitari in predictis sibi

valde vtile. ¶ At vero iste nobilis adolescens i mō sue cibationis auertat primo q nunq assumat ci buz nisi cuz verus appetitus insurrexerit .si autem mendosus et vorax appetitus apparuerit ei sicut soluit. credenduz eniz est quando viz iste cuz appe titus voracitate tanta et tantuz comedat illū non fuisse sibi verꝝ appetituz sed nō naturalē aut forta ssis preternaturaz. ꝓueniebat eniz in eo a multitu dine materiei melancolice que effundebatur a sple ne ad os stōchi per venaz magnaz a splene ramifi cataz et ori stomachi circumuolutaz. Et si talis ap petitus in eo multiplicaretur et perseueraret om nino perduceret ipsū ad appetitū caninuz qđ auer tat deus ab eo. Cū ergo apparuerit talis appetit⁹ summum remediuz est vt bibat brodialia pinguia cuz tertia parte vini dulcis et nigri vt trahitur ex sermonibus comentatoris cōmēto illius sermo nis Potus indigentiā soluit parapho illo. Omniū velociter et multuz nutrientiuz est vinuz lege ibi dez. Et de expertis ad hoc ē vt bibat in mane. ℥. i. ʒ olei recentis amigdalaꝝ dul .cuz altera medie tate vini dulcis iaz dicti . ¶ Secundus canon in hoc capitulo cū superuenerit ei appetitus natural' illico dādus est cibus ⁊ nō differēdus. tollerare enī famen stomachū putridis replet humoribus. ¶ Tertius canon hic adolescens nulluz cibuz vel potū accipiat ingluuiose et repentine sed moderate de glutiendo et tarde. ¶ Quartus canō in mēsa vna non accipiat multitudinez ferculoꝝ substantia sa- pore ac virtute varioꝝ īmo sit contentus ferculis duobus . vel tribus ad plus. ¶ Quintus canō nl' luz cibuz deglutiat sine masticatione optima. qui eniz odit vitaz suaz cibuz deglutiat sine illa. ¶ Ul timus canon est mēsura cibi huius viri debet esse tanta vt in stomacho non percipiatur tensio gra uitas et dolor. et potus mēsura debet esse tanta vt non fluctuet in stomacho a sursuz ī deorsū ⁊ a dex tro in sinistruz regurgitando. colliguntur hi ſmo nes tertia primi ca° de regimine cibi et potus et 25° continentis ca° p° . ¶ Post hec mensuret iste vir dormitionez suaz ita vt longiori tēpore dor miat q in sanitate sua facere solebat. sic eniz vigo- rabitur virtus digestiua stomachi et epatis eius que plurimuz corrūpitur in hac egritudine forti ficabitur et virtus animalis cerebri et digestiua ipsius rectificando materias in iuuatiuo et nociti uo et ꝓhibebitur animaliuz spūuz resolutio quoꝝ est magna necessitas in egritudine ista in qua sil- uestres efficiuntur ad operationes vt in preceden ti capitulo dictuz est. ¶ Modus autez talis dor mitionis talis est q post assumptionez cibi per ho raz cuz dimidia dormire incipiat pannis medio criter coopertus capite eius eleuato satis notabili ter super dextro primuz latere quiescendo deinde reuolutio fiat ad sinistruz et tandez iterꝝ ad dex- truz. talis eniz dormitionis figura laudatissima ē 2ª primi ca° de his que ꝓueniunt ex somno ⁊ vigi lia et prima tertii tractatu 4° tangitur ca° de cu ra vigiliaꝝ et sahara et 13ª tertii tractatu 2° .ca° de cura nocumenti digestionis. decubituz autez re supinū omnino fugiat velut ignem ꝓpterea que tā guntur secunda primi preallegato capitulo verb finez parafo illo. resupino vero dormire maluz et ad malas preparat egritudines. ¶ Pro regimie vero ad sextaz rem non naturalez. s. per accidētia anime iaz satis declaratum est in precedenti ca°

q omnia aīe accidentia per que velox et vehemēs ponatur motus in spiritibus et humoribus euitan da sunt. et in illo capitulo vbi iaz de exercitio dis putatum est apparet q omnia anime accidētia su auitatez delectationez et mulcebritatez in anima ponentia sunt huic viro applicanda ꝓpter causas notas. Hoc ī sūma ē regimē huius viri per sex res non naturales debite mensurandas. vide itaq q magno labore et speculanti sit optimum medico mensurare instrumenta conueniētia ad lapsus cor poris humani cōprhēde potes ex premissis. ¶ Ut autem regimen medicinale conuenient administre tur huic generoso adolescēti premittenduz primo q hec egritudo frequent' reuoluitur periodice vt colligitur prima tertii capitulo de melācolia vb finez. ¶ Premittenduz secundo q supposito regie conuenienti si iste egritudines periodicant earuz periodus frequentius in vere et versus finez au tumni solet euenire q aliis temporibus. ¶ Pria pars verificatur eo quia cuz materie tempore ie mis grosse sint minus mobiles et in ꝓfundis par tibus corporis immerse remansissent adueniente caliditate veris materie disgregantur colliquan tur et per poros et vias exteriores que iam sunt raro a caliditate continentis et aperte conuenien tius effunditur cordi et cerebro .quare accidunt hee dispositiones in eo ⁊ sūt sermones comētatoꝝ afforismoꝝ tertia comento illius can. Uere quidē manie melancolie et cet. ¶ Et secunda pars huius suppositionis arguitur quandoq in estate precedē te autūnuz materie melancolice sunt generate et multiplicate per viam adustionis cum superuenit autumnus per complexionem eius assimilari complexioni materie mouentur materie ta les. quoniam simile additum simili facit ipsuz fure re auctoritate. Diocris afforismoꝝ 2ª comēto. In morbis minus periclitantur et cet. ¶ Tercia sup positio q omnes tales egritudines cronice sunt. ōes eniz egritudines de frigida materia sunt cronice sed iste sunt tales. ergo 9° vera. patet cōsquētia cū maiori et minor est comentatoris 2ª afforismorū comēto illi⁹ Senes iuuenibus pleꝝq minus egro tant. ¶ Quarta suppositio q materie talium egri tudinum non sunt digestibiles vt in pluribus vni ca digestione sed plurificata. 9° patet pp fortez re sistentiam materieꝝ frigiditate compacitate et etherogeneitate eaꝝ. ¶ Quinta suppositio q sicut talium egritudinuz materie sunt vnica digestio- ne digestibiles. ita neq vna euacuatione cōuenient' euacuabiles sed plurificata. ¶ Sexta suppositio q nunq debet relinqui cura istaꝝ egritudinū quousq appareat eaꝝ materias sufficienter eradicatas esse. ꝓbatur cōclusio quia ex opposito veritatis ei⁹ posset frequēter talis egritudo periodicare motu 4ª rio pp dispositōz intrinsecam talium materie rum ad talem motuz. ¶ Istis positis elici post mo dus curationis et regiminis huius viri per inten tiones et instrumenta medicinalia. ¶ Prima eniz intentio debet esse ad complete eradicandum ma terias predictas ex suppositione 6ª sed tales ma terie nō possūt cōueiēt' ⁊ cōplete euacuari nisi p ite ratas euacuationes ex suppositione 5ª sed frequē tata euacuatio haꝝ materieꝝ non conuenienter fit nisi per reiteratas digestiones ex suppositione 4ª eo q tales materie sunt fortis resistentie et facientes egritudines longas ex suppositione tercia

¶ Igitur ex premissis prima intentio est ponere
regimen ultimate abscisionis materiez.2a intētio
erit describere digestiua reiteranda frequenter.⁊
tertia erit aperire instrumēta conuenientia taliū
materiez eradicatiua.4a intentio erit i cōfortan
do virtutem totius corporis.5a erit describere q̄
daz instrumenta cordi appropriata.ultima intē
tio erit tangere quedaz experta ad rectificanduz
et confortanduz cerebruz et tandē erit huius trac
tatus finis.¶ Prima intentio cōpletur tribus in
strumentis. quorum primum euacuat materias
absq̧ agitatione forti diuertēdo eas per vias uri
ne et vētris cuius descriptō.℞ epithimi polipodii
sene centauree mi.ana.ʒ.i.lapidis armeni prepa
rati.ʒ.i.ß.elebori nigri.ʒ.ß.diagridii.℈.ß. miro
bal' indoz.ʒ.iii.violaz floz nenufaris buglosse et
mellisse cinami electi macis se.basiliconis been al:
ana.ʒ.ß.puluerizentur omnia per se et incorporē
tur cum.℥.ii.pastillaz nigraz ultimate contrita
ruz cuz sirupo conseruationis mirobal' indoz.et si
haberi non poterit loco illius ponatur sirupus de
corticibus citri et cuz.℥.ii.zuccari al.hoc eniz elec
tuariuz ē secretuz magnuz in euacuando materias
melancolicas taz ipostasiuas q̄ ex adustione geni
tas.et dosis eius sūt.ʒ.v.per nouē horas post asūp
taz cenaz. bibatur cuz.℥.iii.aque lactis caprini et
tardetur cibus horis ad minus sex non dormiat
post ipsuz nisi per horaz.aqua eniz lactis et ꝓprie
a qua extractus ē caseus ⁊ butirū inest virtus mū
dificandi abluendi et aduersandi materiebus me
lancolicis imo post mūdificationes cibi lacticinei
in sua dispositione valde conuenientes erunt et ca
seus mollis leuiter salitus etiaz ei conueniens.¶
Secundū vero instrumentuz est vt euacuētur ma
terie cuz istis pillulis si eger ab hominaret pota-
bile farmacuz.quaz descriptio est hec.℞ mirobal'
indoz et emblicoz ana.ʒ.i.folliculoz sene polipo-
dii ana.ʒ.i.lapidis lazuli et armeni preparato
ruz ana.℈.iiii.croci violaz et nenufaris et se.ace
tose ana.℈.ß.salis indi.ʒ.i.formentur pillule cum
succo rof et de eis mollibus exibeantur.℈.iiii. ob
seruatis conditionibus in precedenti farmaco po-
sitis.¶ Tertiuz instrumentuz et optimū iter alia
est vt sollicitudo sit circa istum viz in aperiendo
sibi emoroides.splenecticis et melancolicis emo-
roides innate bone afforismoz 6a.Modus autez
aperiendi eas multiplex est.et primo faciendo
eas cuz foliis consolide ma.aut ficus cuz panno bi
sello bene aspero. et si ista non sufficerent tunc
fricentur cuz felle thauri imo fel omne conueniens
ē.⁊ si per hec nō obedirent apertioni tunc fiat en
katisma.i.sessio in calida aqua decoctionis radicū
filipendule artbanite et sanguīarie.est autem hec
planta a terra eleuata per brachia fere duo cuius
stipes nodosus est et folia omnino foliis persici si
milima sunt.quia dempliora ad obscuritatem ten
dentia et maculis nigris trāsuersaliter maculata
ꝓducens flores minutissimos ex refractione coloz
rubei et albi coloratos.hec itaq̧ plāta fricata emo
roides aperit et instrumenta et sanguinez etiaz a
naribus educit.Cuz ergo diu sederit eger ī tali d̄
coctione si non aperirentur vene tunc voluntarie
cōprimat intestinuz ad extra ⁊ flobotometur vna
vl' due ex eis vlnere valde paruo.Quidā admīstrāt
super intestinuz ventolaz ignitam notabilit' ȝ mi
hi non placet pp vehementiaz doloris quez semper

inducit ¶ Secundaz vero intentionez complent
instrumenta quinq̧ quoz tria sunt simplicia et
duo cōposita.¶ Primuz ergo simplex digestiuum ē
vt eger pluribus diebus in aurora assumat.℥.iii.
succi buglosse.tempore enī ⁊ ꝓprietate suis multū
aduersatur melancolie vnicuiq̧.¶ Secundum vo
digestiuuz simplex est vt exibeantur.℥.ii.succi lup
puloz depurati.in eo eniz non depurati inuenit'
virtus solutionis lenitiue.cum autez per residenti
am depuratur non ita manifeste lenit.quia morā
non contrahit penetrando.¶ Tertium digestiuuz
simplex est vt infirmo omni die ī aurora et in me
diis tertiis et ante cenam per duas horas exibea
tur coclear vnuz corticuz citri conditoz et inueni
es ipsū efficatius omni alio.¶ Quartū ⁊ pricipale
de cōpositis est sirupus de corticibus citri factus
de quo exibeātur.℥.ii.cum.℥.iii. aque vngulle ca
balline secundum italicos et ipsam in aggrega
tore Serapio denominat farfaram vide ibi. ¶
Ultimuz digestiuuz est hoc.℞ aque sublimationis
floz croci cuz foliis et fructu a que boraginis ana
℥.i.ß.sirupi de thimo et de epithimo et de cortici
bus citri ana.℥.ß.misce et totum tepidum aut pa
ꝝ calidum exhibeatur in aurora tot diebus quous
q̧ appareat vrinam in substantia mediocritatem
tenere et in colore rectificatam esse.et ī fūdo eius
īmersa videbitur ipostasis alba coniuncta equaliū
partiuz diafana et figure piramidalis .tunc.ergo
apparebit secundam intentionem sufficienter esse
completam.nullo eniz argumento euidentiori de
ducere potes a posteriori perfectionez digestionis
q̄ cum predicto.¶ Tunc ergo patet q̧ tempus est
transeundi ad tertiam intentionē reiterandi eua
cuationem vt nunc sequit'.Soleo autez ego gratia
huius exibere patienti.℈.ii.pulueris lapidis lazu
li.℈.ß.lapis armeī p̄paratoz cū.℥.ii.aq̄ buglo.
et.℥.ß.vini albi subtilis aromatici et bene dulcis
lapis eniz lazuli ⁊ lapis armenus exhiberi possunt
cum securitate sicut eleborus albus et niger cum
cautella et timore prima tertii ca° de canonibus
curationis capitis.¶ Secundū vero et mihi do
mesticum est h°.℞ electuarii de epithimo descrip
tione mea facti in altero tractatu de melancolia
ʒ.v.aque lupulorum.℥.iii.exibeatur in potu in au
rora.¶ Tertium instrumentum est mirabile com
positum descriptum ab Auicena capitulo de vi
ribus cordis finali capitulo et est electuarium so
lutiuuz ad melancoliam cuius dosis sūt.ʒ.v.cuz.℥
ii.aque sublimationis floz violaz purpurearum
Si quis autē diligēter farmacum nobile et exper
tissimum inter alia facere desideraret.℞ decoctio
nem de epithimo descriptam a Rasi nono Al
mansoris capitulo de melancolia de qua exhibere
potes ab.℥.ii.vsq̧ ad.iii.de eleboro nigro nunq̄
dedit nisi vsque ad.℈.ß.Iam vero restat transi
re ad quartam intentionem.s.confortandi virtutē
totius corporis que ꝓprie vitalis et aialis intel
ligi debet.Pluribus itaq̧ instrumentis confortan
tur totius corporis virtutes.¶ Primo quidez p
conuenientem electionem nutrientiumin q̄titate
et qualitate debite mensuratorum.et hec quidem
perficitur partim per capitulum precedens in q°
fuit facta determinatio ciboz et potuum sibi con
uenientium.quare aput illa nihil fere addendum
est nisi q̧ describatur electuarium q̄dam virtutū
confortatiuum modis predictis q̄d est tale.℞

carnium perdicum sufficienter coctarum lib. i been al. flor. boraginis et buglosse zedoarie ana. ʒ. i. croci ℈. i. macis capill. veneris ana. ℈. ii. iacincti smaragdi saphiri ossis de corde cervi ana. ℈. ß. limature minutissime auri. ʒ. ß. foliorum auri numero. iii. margaritarum non viciatarum. ʒ. i. granorum pinearum recentium. ℥. iii. grana pini et carnes predicte per unum diem naturalem permaneant infuse in. ℥. iiii. vini dulcis albi et subtilis et in. ℥. ii. vini citoniorum. omnia autem ultimate terantur per se et cum libra. i. zuccari al. cocta cum infusione predictorum fiat electuarium ultimate contritionis et detur de eo propter diluculum coclear unum bibendo post illud. ℥. ii. aque buglosse et de eo medietas detur ante prandium et cenam. est enim de utilimis mihi expertis in vigorando virtutes. ¶ Secundo vero principaliter confortantur virtutes corporis abscindendo causas debilitatis earum de quarum numero est excessus et effrenitatio in coitu. est enim tante potentie ad debilitandum virtutes hominis et dissoluendum compagies membrorum et ponendum malam complexionem in omni principali membro. nihil fere huic corpori deterius est quam ipse coitus et proprie melancolica dispositione laborantibus propter quod determinat epicurus ipsum omnuno sanitati hominis et longitudini vite esse nocitiuum ut legitur tertio tegni capitulo illo Venereorum vero speundum epicurum nullus est salubris usus. Amplius demostratur hoc ratione palam quodcunque enim corpori humano exhibitum propter quod evacuetur ultimi alimenti utilis superfluitas est compaginis humani corporis destructiuum. Sed coitus est illud ergo conclusio vera. patet consequentia cum maiori. per cuius presentiam constat humani corporis compago et armonia per remotiunm illius destruitur et minor colligitur 20ª tertii Coitus enim non est aliud. quam copula viri cum muliere per quam educitur sperma quod est superfluitas ultimi alimenti utilis. si ergo talis superfluitas educitur per coitum quantumcunque moderate et moraliter regulatum tunc que opinio negare potest quod per effrenitatum coitum non dissolvatur humanum corpus. Amplius omne illud vires humani corporis destruit et dissoluit per quod evacuantur principia vite que sunt calidum et humidum in concreto si per coitum evacuantur sperma et spiritus quorum utrumque est calidum et humidum igitur et cet. ¶ Age igitur in signis adolescens in hoc actu cum moderamine morali agendo semel in ebdomada. Si enim propter aliud huic verecundo actui non est complacendum saltem ab eo discedendum est propter pusillanimitatem et infamiam que acquiritur in eo. quid enim vilius et detestabilius morali viro imponi potest quam se ipsum subiectum faciat muliercule per lassiuiam et delectationem in momento temporis evanescentem. At vero item tertio membrorum et totius corporis debilitantur vires propter multam frequentem et laboriosam agitationem in spiritibus et humoribus. Cum ergo propter instantiam vigiliarum propter corruptas operationes imaginatiue potentie et propter localem motum corporis hinc inde discurrentis agitentur spiritus et humores et consuetudo motus materierum est quod ipse inclinantur magis moveri et de facto moventur ad membra debilia quam ad fortiora. Et in hac egritudine duo principalia membra videlicet cerebrum et cor magnifice sint lesa ergo erunt receptiua materierum. illa consequentia tenet ex sententia principis prima primi ca° de membris in fine. membra autem fortia superfluitates eorum expellunt ad debilia. et propterea inuentus est tertius modus confortandi membra faciendo ipsa non esse receptiua superfluitatum predictarum. et totum hoc completur cum stipticis ut colligitur tertio tegni auctentico sermone. repellunt enim a se superfluitates suple vasa confortata stipticis farmatiis. Igitur in confortatione cordis quattuor tangunt experta medicamina. duo inquam singularia et duo composita. ¶ De singularibus ergo est zedoaria potens farmacum in confortando cor. et proprie si fiat ex ea linimentum cum aqua sublimationis ozimi gariofilati super regionem cordis. Famatum etiam est per omnes illustres quod pulvis feluzabaragi in potu datus cum vino electo predicto mirabili iuuamento subleuat deperditam virtutem cordis. est autem feluzabaragi smaragdus viridis electissima. ¶ De compositis autem ad vigorandum cor. primum et lectissimum est electuarium letificans descriptione Rasis nono Almansoris ca° de melancolia de quo exhiberi debent. ʒ. iii. vel quattuor cum aqua sublimationis mellisse et buglosse. sed secretum maius est dare ipsum in potu cum aqua sublimationis corticis citri. ¶ Secundum compositum est descriptio electuarii mirabilis posita a consiliatore differentia. ¶ Quod quantum approbat ipsum lege ibidem et hoc fuit electuarium quod descripsit gentilis in consiliis suis et dicit quod accepit ab uno socio fideli est autem dosis eius quantitas. ʒ. iiii. in aurora cum predictis liquoribus. et hec de intentione quarta et 5ª simul. ¶ Pro complemento ultime intentionis premittendum primo quod instrumenta quamplura que posita sunt in secundo capitulo per regimen sex rerum non naturalium ad hanc intentionem adduci possunt plurima etiam immo fere omnia instrumenta in mediate ante posita in quarta et quinta intentionibus huic proposito sunt convenientia. Raro enim inuenies aliquam medicinam cordialem que non sit cerebralis in eodem genere cordialitatis. Quecunque enim medicamina frigida et sicca sunt cordialia contrariando lapsui calido et humido cordis. eadem sunt cerebralia et contraria et humido lapsui cerebri et sic de aliis. Etiam quecunque inueniuntur cordialia per operationem provenientem a tertia et quarta virtutibus medicinarum eadem sunt cerebralia propter illud. si enim aliqua datur medicina per proprietatem cordis vigoratiua ut coralus iacictus smaragdus margarita been album et rubeum ozimum gariofilatum et cortex et semen citri et lignum aloes ponantur confortatiua cordis per proprietatem specificam ipsorum non repugnat immo ita de facto est quod talia per eandem proprietatem cerebro sunt conferentia ut muscus et ambra mellissa et sic de similibus per olfatum inspirata cerebrum simul confortant et cor. ¶ Preter predicta autem de famosis est electuarium diamuscum dulce electuarium diambra descriptione Mesue in antidotario et electuarium dianthos descriptione Nicolai in eodem et electuarium de xiloaloes et electuarium philosophorum que ambo descripta sunt 5° can. summa et tractatu primis. ¶ Scio autem ego quod si in potu dentur. ℈ ii. subtilissimi pulveris de electo ligni aloes cum ℥. ii. aque auricule muris virtutem cerebri resolutam melancolicis impressionibus miro iuuamento restaurat et ad veram sanitatem perducit quem si

bi donare dignetur solum. ille omnium opifex qui cuncta sanat ꝛ benedicit ad laudes eius ī mortales Amen.

¶ Consiliuȝ de apostemate vlcerato in sūmitate capitis a materia mista ex sanguine ꝛ melācolia.

Ex his que mihi per nuntiuȝ istum narrata fuerunt de dispositione generosi adolescentis. spectabilis domini potestatis vicētini filii apparet ꝙ egritudo ista non leuiter est verenda. est eniȝ apostema vlcerosuȝ in sūma sui capitis parte. qđ enim sit apostema patet quia est eminentia magna in predicto loco. vlcerationē autē illius demōstrat solutio cōtinuitatis iā vetusta cū continua virulente materiei effusione et multa At vero ipsius tremoreȝ ostendit partis duritiel cuȝ similitudie veruce qđ nullomō alteri cause appropriari potest ꝙ materiei melancolice cuȝ sanguine dōminiuȝ habenti. omne autē tale apostema et maxime vlceri coniunctuȝ paratuȝ est vt facile permutetur in cancrū. neq iteꝝ tollitur rei huius timor eo quia in apostemate et aliquandoq appareat mollicies. contingit eniȝ illud quandoq ꝓpē retentioneȝ virulēte humiditatis ꝓuenientem ex debilitate virtutis digestiue et expulsiue partis. Cuȝ ergo fortificatur virtus et expellitur ab vlcerata parte materia virulēta tunc remouetur mollicies et remanet apostematis substantia solida et compacta. et hoc ē formale ipsius egritudo leuiter constituenda. Ex premissis apparet quis debet esse huius egritudinis curationis modus. oportet. enī patienteȝ hunc euitare cibos grossi sāguinis ꝛ melancolici generatiuos velut est omniuȝ leguminū vsus multus et panis non bene coctus ꝛ carnes antique et caseus antiquus. euitare etiam debet res accutas velut sunt salsa omnia nuces cepe raphanus alleuȝ et similia similiter effugere debet omnia cibaria multū calida velut species omnes brodislia pinguia et reliqua corruptibilis velut erucam. et effugiat fumosa et potentia vina nisi cum magna aque quantitate. ¶ De regimine autem medicinali tria ꝓ nunc videntur mihi sibi applicanda eē Quoꝝ primuȝ est ꝙ omni tertio sero per duas horas post cenaȝ accipiat vnaȝ de infrascriptis pillulis quaꝝ descriptio ē hec. ℞ lapidis armeni p̄parati .ʒ.ʃ. epithimi.℈.i. aloes preparati.ʒ.i.ʃ. reformentur pillule de omni.ʒ.vi. cuȝ succo rosaꝝ ¶ Secunduȝ vero principale remediuȝ est vt super loco patiente omni die ter apponatur de hoc vnguento. leuiter tangendo parteȝ non exprimendo cuȝ violentia imo cuȝ coto vel subtilissimo pāno abstergatur ab eo virulenta tota materia et superponatur vnguentuȝ cuȝ filis subtilissimis. ꝛ est eius descriptio talis. ℞ mellis lib.ʃ. floris eris.ʒ.ʃ. vitriol i combusti.℈.ii. aceti.℥.ii. thucie preparate.℥ i. litargiri.ʒ.iiii. terre sigillate .℥.i. coquantur simul leui igne mel et acetuȝ vsq ad conuenientem glutinositateȝ deinde permittatur in mortario in frigidari et tunc superponātur alie medicine puluerizate et longa contritione incorporentur in mortario et apponatur vt iam dictuȝ est ¶ Tertiuȝ remediuȝ conueniens ē et circa locū apostemosuȝ incipiendo apud radiceȝ eius fiat iunctio p quinq digitos circunquaq cum hoc vnguento. ℞ boli armeni .℥.ii. sanguinis draconis terre sigillate ana . ℥.ʃ. sandaracce turis ipoquistidos gallaꝝ cupressi ana.ʒ.i.ʃ. amili.℥.i. albumina duoꝝ ouoruȝ et fiat omniuȝ simul longa et subtilissima contritio donec habuerit viscositateȝ bonaȝ. de hoc ergo fiat omni die ter linimentuȝ vt dictum est. Oportet igitur per quosdaȝ dies egritudineȝ istaȝ diligenter precurari vt prescriptuȝ est et terminabit ad fineȝ laudabileȝ. tunc iaȝ habebitur intentum Si autē aliter ꝓcedere videretur tunc consulo ꝙ tunc et nunc aduocet eximius doctor petrus sulmonensis qui huius egritudinis signa et accidētia secunduȝ habituȝ phisicuȝ ꝛ scientificū cognita conscribat tūc eniȝ aliter ei prouideretur ꝙ iaȝ factū sit ꝛ sepe dispositionē videat ꝛ ꝓfundissima scientia sua extimet ipsuȝ et ꝓcuret vt si non fuisset a nuntio isto ignaro scientie bene informatus poterit p̄fatus doctor.

¶ Consilium ad corruptionem sensuum interiorum

Desiderānti mihi quietē habere ab exercitio et maxie circa res difficillimas nunc fortuna obtulit mihi speculandi in scibilibus medicie materiaȝ arduaȝ et non minus difficillimaȝ. ¶ Uir eniȝ quidā nobilis dilectione religionis captus et sacro sancte fidei cultū zelātissie anhelans incidit ī nocumēta corporis in sensibus interioribus . Est eniȝ in eo nocumentuȝ in operationibus fantasie. neqȝ enim per eā app̄hendit reruȝ vel obiectoꝝ species nisi sub modo corruptiōis qđ eniȝ sibi offertur ab astantibus gratia placādi ipsuȝ et quietandi in operationibus interioꝝ sensuuȝ et exterioꝝ sub forma contrarietatꝭ recipit aut doli vel fraudis qđ non est aliud ꝙ fantasie operationes esse corruptas. ꝛ sicut corrupte recipiūtur ī eo species obiectoꝝ ita. corrupte deferuntur ab vltima parte anterioris ventriculi cerebri in que locatur fantasia ad primaȝ parteȝ secundi vētriculi cerebri in quo locatur imaginatiua potentia. Species ergo tales corrupte et delate et recepte in organuȝ imagiuatiue immutant ipsuȝ q̄liter est eis impotentia et ꝓprie quia iaȝ debilitatum est organuȝ illud a causis infra videndis .et si species ille possunt immutare organum tunc necesse est concedere ꝙ imutantur instrumenta que sunt spiritus animales. Cum ergo talitˀ se habeant potentie ad operationes educendas qualiter se habent organa et instrumenta ipsaꝝ potentiaꝝ. ꝛ illa duo iam corrupta sunt vt dictuȝ est. Igitur necessarium est ipsius imaginatiue potentie imagiationes ꝓduci corruptas. cum igitur altioris potētie silicet cogi tatiue non ꝓducantur operationes ab anima nisi mediante organo suo qđ est secunda pars ventriculi medii et mediantibus instrumentꝭ suis que sunt spiritus animales in quibus iam facta est alteratio seu permutatio vel corruptio necesse est cogitatiue potentie operationes secunduȝ formas corruptoꝝ ꝓduci .et hec omnia possunt colligi in exēplis a Bal datis . Quidā eni erat q omnes ipsuȝ visitantes corrupte reprehendebat et inimicos ei esse ꝓnunciabat et iubebat expelli .operatio eni fantasie in ipso corrupta erat ꝛ corrupte apprehendens. operatio tamen cogitatiue integra erat quia p̄cipiebat expellēdos esse eos vt inimicos

Alter autez fuit custodiens vasa domini sui vitrea
et stans ad fenestraz vocabat trāseuntes an vellēt
illa vasa habere et ꝓiciebat ea ad terraz et fran
gebantur.corrupta eniz erat in eo operatio ima-
ginatiue potentie quia non imaginabatur illa va
sa vitrea esse frāgibilia.Alter autē discolus a dog
mate patris fugiebat pater autem insequeba
tur ipsum.ipse autez retrocedēs verberabat patrē
pater autez acriter reprehendebat euz et ipse re-
uoluens se ad patrez veniaz peciit ab eo. operatio
eniz fantasie ⁊ imaginatiue corrupte erāt quia nō
cōprehendebat ipsuz esse patrem sed post ea a pa
tre monitus cognouit errorē suuz.vnde apparet ꝙ
integra erat operatio cogitatiue potentie et mul
ta exemplaria istis similia adducere potuissē. Si
mile accidit huic viro in quo lesa est operatio fāta
sie et imaginatiue potentie.imaginatur enim deo
nes assistere ei querentes martiriuz eius et lesionē
Unde timore illo concitus verba timoris ꝓfert
⁊ multuz cedule astantibus et in se ipso corruptos
sermones frequentissime ꝓfert et timoris magni
similitudines exprimit et quādoq; corrupte elicit
standuz et eunduz esse ad loca a quibus fugienduz
ē ⁊ econuerso. vnde ex his concluditur ꝙ dispositō
huius viri est valde verenda. Si enim huic viro
succederet nocumentuz in operationibus memora
tiue potentie secunduz diminutionez tunc fortassis
ingrederetur capitl'z caliditatis ⁊ amētie aut dis
positionis infantilis cuz iaz igressus sit nocumētū
corruptionis triuz virtutuz iterioꝝ.s.fātasie ima
ginatiue et cogitatiue potētiaꝝ. Itaq; collocāda
est eius dispositio sub capitulo de ꝑmixtione lesus
prima tertii tractatu 4° et sub ca° de stoliditate
et amentia post capituluz illud in quibus vt ex pr̄
dictis apparet subtilissime contemplanduz esset si
bene subtiliter et accurate consideret̄ ea que scrip
ta sunt ibi et 3° de acci.et mor.in capitulis appro
priatis et tu lege ibidem. ¶ Horum autem nocu
mentoꝝ licet cause assignentur ꝙ̄plures a sapien
tibus ī plurimo tamen contingentie caliditas ⁊ sic
citas imoderate aut in cerebro sunt potētiores
prealiis .aut quia immoderata caliditas ⁊ siccitas
cerebro est dispositio disproportionalis vt ab om
nibus conceditur. ¶ Aut quia intensa caliditas
nimiuz mobiles reddit spiritus animales vel qr
ipsa multuz resoluendo spiritus consumit secunduz
partem magnam atque ipsos efficiendo subtiles
exalationi disponit. aut quia eadem vētriculus
cerebri nimiuz exiccando idisponit ad operatōnes
aut fortasse quia vehemens caliditas disponit si
bi vehementem siccitatem ad quam sequitur vehe
mens siccitas ad quam secuntur oppillationes per
partiuz cerebri cōcidentiaz siue velis eas attenua
torias siue coartatorias dicere opillationes. Aut
quia distemperies talis humiduz substantificuz cō
sumit et humidum nutrimentale contentum in ar
teriis et venis ebulire facit vel quia lapsus ille spi
ritus et humores cerebri conuertit ī vapores cor
ruptos vel nimiuz aliunde attrahit vapores ad ce
rebrum que omnia alterando mediuz et alterādo
et permutando spiritus et organa necessario im
mutant potentias ī operationibꝫ suis sed corruptō
in operatōnibus vt plurimū fit a caliditate et sic
citate sicut ablatio et diminutio a frigiditate et
humiditate prima tertii ca° de signis sumptis ab
operationibus moralium virtutum cuius princi
piuz has operationes ingreditur lesio. Speciales
cause haꝝ lapsuum sunt sicut imoderatuz exerci
tium vehementer consumptiuuz siue fuerit corpo
rale siue animale longa et subtili et acuta contem
platione. Fortes etiam euacuationes corpora ex
terminantes et vsus ciboꝝ calidoꝝ et siccoꝝ actu
et potentia ⁊ frequens assumptio aromatū calido
rum et siccoꝝ et immodarata vigilia ꝓpriē ⁊ cō
morari in aere calido et sicco vehemēter ⁊ freqns
balneatio in aquis termāticis velut sulphureis et
attramentis. et retentio euacuationuz solitaruz
sicut menstruoꝝ in muliere et emoroidaꝝ ī viro
ex quibus accidit ebulitio vel corruptio in hu
moribus .et frequens comestio fungoꝝ et aliaruz
vegetabilium medicinarum sicut dicitur de ius
gamo ⁊ bengi.hec enī omnia possūt eē cause acqui
rendi speciez male complexionis ca.et sicce ī cere
bro exterminantis organa ec spiritus et īmutātī
operationes potentiaꝝ organoꝝ interioꝝ vt iaz
dictum est .quare de eis omnibus ab astātibus cō
siderandum an alique vel plures de numero pre
dictaꝝ causaꝝ in hoc viro applicate fuerint ex q
bus apparebit fundamentum inuentionis egritu
dinum eius. ¶ Causas aūt ex parte aliaꝝ qualita
tum hic pretermitto tanꝙ̄ nō multum proprias
egritudini huius viri et timendo magis longitu
dinem sermonis ꝙ̄ inquisitionis veritatis Si igi
tur vir iste in facie et habitudie tota extenuatus
est.et oculi concaui.et 3° sitiens ē. et 4° amaritu
dinem habet oris.et 5° lingam adustam vel deni
gratam.et sexto color eius conuersus est ad oppa
citatem.et 7° asperitate et soliditate participant
mēbra sua. 8° multum vigilans ē. 9° inquietus et
agitatus .10° rixa saltu et agitationibus corporis
molestatus .11° frequenter et multuz abunde log
tur et corrupte .12° euomit co.ru.vel viridem vl
opacitate participantem .13° appetit potus et ci
bos frigidos et humidos velut aquam .14° vētris
eius stipticus est et supª que a vētre suo educun
tur solida sunt et adusta. 15° pulsus eius ē velox
et frequens ad magnitudinem tendens. 16° vria
eius ē ī tinctura notabiliter eleuata velut crocea
aut ignea ad oppacitatem aliquantam tendens
velut color rose nuperrime expanse tunc nō rema
net aliqua dubitatio quin isti morbi ꝓuenerint a
caliditate et siccitate temperamentum notabilit̄
excedente et materiali magis ꝙ̄ immateriali. ¶
Quibus iam comprehensis applicent̄ instrumen
ta curationis vi.intensionibus complenda. ¶
Prima itaq; est euacuatio vniuersalis ita ꝙ huic
viro statiz flobotometur cephalica dextre manus
inter pollicem et indicem posita et extrahantur
san.℥.iiii.vel.v.secundum ꝙ presentabitur pulsus
magnus vl' paruus et fiat hoc mane ꝓpe ortum
solis ventre iam mūdificato et stomacho eua
cuato a cibis ⁊ vocatur hec hora electa 4ª primi
capitulo de flobotomia. Si autē apparerent sig
na repletionis vniuersalis tunc securius esset fle
botomare nigram.et si dispositio per colliganti
am dependeret a splene vel epate tūc flebotome
tur in primo saluatella sinistra. In 2° saluatella
dextra que inueniunt̄ in dorso manus iter digi
tum medium et ānularem Item ꝓ hac intentio
ne soluatur venter eius sequenti mane immedia
te cum hoc potu. Rx aque lactis caprini .℥.iii. mā
ne.℥.i.dissoluantur et colent̄ et colature addāt̄

epithimi cretensis.ʒ.i.diagridii ℈.i.misceatur omnia et totuȝ accipiatur actu calidꝫ et tardetur post cibus horis ad minus sex. ¶ Tertiuȝ instrumentū in hac intentione est vt attendatur lenificationi ventris cum clisteri comuni i quo apponātur.ʒ.i.s. cassie fistule. aut saltē vir iste accipiat ante cenaȝ pillulaȝ vnaȝ factaȝ de.℈.s.aloes abluti cuȝ duobus granis lapis laȝuli preparati. ¶ Secūda vero intentio principalis est regiminis ex parte vi. reꝝ non naturaliuȝ rectificatio. vnde fiet in aere hu.et fri.et vtatur lactuca portulaca spiachia bleta cucu.cucur.et similibus.et non bibat vinuȝ nisi albuȝ et dulce et multa aqua permixtuȝ .et euitet cibos omnes mellitos et multo ȝuccaro conditos. et ponatur in compedibus elōgando ab ipso lapides fustes gladios ꝛ omnia cū quibus ledere possit seipsuȝ aut alios .frequenter eniȝ interficiunt se ꝛ astantes aut acriter percutiunt et vulnerant. ppt qd semper assistant eis viri honesti morales ꝛ mansueti corrigentes et distrahentes eos a corruptis operationibus intantuȝ ꝙ oportet egrotātes istis dispositionibus frequent a lapis ꝛ verberibus molestari et percuti ita vt redeat ad ipsas ratio et pprie cuȝ virtus fuerit fortis et eoꝝ cerebra non fuerit apostemata vt pa tertii capitulo d cura per mixtionis sensus .Sitr iter vir iste abstinere debet a motibus corporeis ita vt nō occurrat ei aliquis verbis timorosis et sibi ingratis molestās ipsum Et de his cibariis que virtutem sustētare possūt conuenientius est vt bibat aquaȝ carnis que distillabitur ab assaturis animaliuȝ iuuenuȝ et pinguium.et similiter bona est ei aqua sublimationis pulli. Aqua vero consumptionis carniuȝ quaȝ vniuersa gens venetoꝝ nominat consumanuȝ non placet mihi et pprie quando cuȝ ea dissoluuntur medulle et neruose partes sed si pura caro excoriaret ab ossibus et minutiȝ incisa coqueretur in fiala vsque ad consumptioneȝ et dissolutioneȝ carniuȝ tunc illa melior eēt. Et modus vsus eius ē vt de ea ponatur medius ciatus i omni ferculo aut bibat de ea cuȝ vno vitello oui secuȝ dissoluto et.ʒ.i. aque lactuce aut papaueris.aut bibat ipsaȝ cuȝ modico vini dulcis et aqua violaꝝ.aut misceat aqua illa cuȝ medietate aque nenufaris ꝛ quantitate dupla brodii galline pulli vel caponis.aut teratur ipsa cum cerebellis pulloꝝ aut testiculis eoꝝ et detur i potu cuȝ brodio et modico vini dulcis in quibus oibus seper ponatur aliquid de minutissimo puluere folioꝝ auri aut limature eius tenuissime aut cū pluere margaritaꝝ quas artificiuȝ aliquod non maculauerit sed nouelle et purissime fuerint. ¶ Intētio vero tertia est digestio materieꝝ pro qua ponuntur remedia tria omnibus elegantiora. Quoꝝ vnuȝ est hoc. ℞ sirupi de corticibus citri.ʒ.i. succi citoniorum vl vini eoꝝ.ʒ.s.aque buglosse ʒ.iii. detur in potu. ¶ Secunduȝ et leuius est vt oi māe bibat.ʒ.v. aque buglosse imo de ea semper ponat in omni potu et cibo suo. ¶ Tertiuȝ est hoc. ℞ sy. de bizanciis sirupi de cortiticibus citri ana.ʒ. vi aque floꝝ violaꝝ et nenufaris ana.ʒ.i.s. misce et ꝗlibet hoꝝ detur in potu in aurora actu frigiduȝ his diebus. ¶ Quarta intentio est accidentiuȝ correctō et de numero accidentiuȝ comunius et magis verenduȝ est instantia vigiliaꝝ cui multiplicit puidenduȝ est . Et primo quideȝ vt omi mane cōstante virtute fiat ei ablutio capitis cum

hac decoc. ℞ violaꝝ cortitū papaueris se.lactucaruȝ floꝝ nenufaris se.malue et altee rad.mandragore omniū ana.M.i.camo. M.s.se .basiliconis. M.i.partes .ii.coquantur omnia i duabus situlis aque vsq ad cōsūptioneȝ tertie partis et d hac aq actu tepida embrocetur caput ante cibuȝ per vnā horaȝ. ¶ Secunduȝ vero remediuȝ ad hoc ē vt semper odoret pulvereȝ istuȝ. ℞ corticuȝ papaueris al ʒ.ii.violaꝝ nenufaris se.portul.lactucaruȝ et scariole ana.ʒ.i.s.corticuȝ mandragore vel plueris pomoꝝ eius.℈.ii.ligni aloes.ʒ.s.croci se.aneti ana.℈.v pulueriȝentur omnia per se et ligētur in sindone et odorentur. ¶ Tertiuȝ est vt in cibis eius coquatur aliqd de papauere al. ¶ Quartuȝ est ꝙ semper cuȝ cibariis oibus aut ante bulliant folia lactuce et comedat ea. ¶ Quintū est vt madefiat pannus in linimento infra scripto et circunligentur tēpora actu tepido. ℞ se.lactuce nenufaris et papaueris al.ana.ʒ.s.terantur vltimate cuȝ aqua nenufaris ita ꝙ vertantur in eā.deīd addātur eis amili.ʒ.ii.lactis iumente.ʒ.iii.et in mixtione hac imergatur pannus vt dictuȝ est. ¶ Sextuȝ est vt iteruȝ omni die ante cibuȝ omnem abluantur manus et pedes eius cuȝ decoctione sensata cuȝ qua caput ēbrocanduȝ est. ¶ Septimuȝ ꝛ vltimuȝ instrumentuȝ est vt constante virtute pr dictis non valentibus detur ei post prandiuȝ ꝛ cenaȝ per mediaȝ horaȝ.ʒ.s.antiqui philonii cuȝ.ʒ.s. aque sublimationis camoil.per remotioneȝ eni huius accidentis restaurratur virtus naturalis ꝛ vitalis et non soluȝ animalis cuius resolutionis restauratōnē efficit sōnus vt colligitur prima tertii tractatu quarto caº 21º primo. ¶ Quinta vero intentio est materieꝝ diuersio que conuenient fieri potest cuȝ euacuationibus iaȝ premissis diligenter adhibitis.et iteruȝ de melioribus modis ē vt huic viro puocentur emoroides et pprie cuȝ fricatione facta cuȝ foliis fi.fellis thauri aut cuȝ modico euforbii aut cuȝ leui flobotomia illaꝝ venaꝝ aut apponendo illis locis sanguisugas electas secūduȝ sententias sapientuȝ.et tertio diuertendi modus est fortis fricatio domestice partis cruriuȝ.et quartus est attractio sanguinis ad varicales venas cuȝ forti attractione facta cuȝ vētosis igni tis absq carificatione. Melācolicis eniȝ et maniacis varices innate bonuȝ afforismoꝝ septimana Huic etiam intentioni subseruire potest frequens ventosatio cum scarificatione facta super domestica parte tibiaꝝ super natibus et spatulis. ¶ Sexta ꝛ vltima intentō est vt vigoretur virtus vital et animalis .q ue licet vigorari posset per instrumenta tacta in intentione secunda.tamen scribent tria sollennia remedia ad restaurandum virtutē predictas. Quoꝝ primuȝ est electuariuȝ īfrascriptum de quo sepe indie detur coclear vnum et medium patienti ad deglutienduȝ. Cuius descriptio ℞ conserue violaꝝ conserue buglo et boraginis ana.ʒ.ii fragmentorum saphiri iacincti smaragdi ana.ʒ.i.doronici .ossis de corde cerui spodii ȝedoarie ana.℈.i. musci electi ābre ana.℈ iiii.cinamomi garifiloꝝ ana.℈.v.sy.ifusionis mirobalanoꝝ kebl'o.ʒ.ii.ȝuccari albi.ʒ.iii.margaritaꝝ purissimaꝝ.ʒ.ii.incorporent omnia simul et confrangantur in eis folia auri numero .x.spero eni ꝙ ex hoc habebitur iuuamentum . ¶ Secūdum vero est vt eidē omni mane in aurora exibeatur

ʒ.i.ʒ.letificātis descripti a Rasi capitulo de melā colia et tantundē detur ei circa mediaʒ noctem cuʒ aq̄ floꝝ nenufaris lactuce vel papaueris. Scio aūt ego experientia notissima q̄ patienti exibere i die pluries.ʒ.i. de diamusco dulci in molli substantia facto secunduʒ sententias autoꝝ et ꝑpꝛie cuʒ.ʒ.ʒ. aque rosaꝝ muscate et cuʒ.ʒ.ʒ. vini dulcis clari et bene aromatici animaleʒ vitaleʒ et naturaleʒ vir tutes viuificat q̄d sibi concedere dignet̃ altissimus qui per infinita secula viuit Amen.

¶ Consiliuʒ de mala dispositione capitis complicata ex vertigine strepitu vel fragoꝛe in auribus.

Accidentia que apparuerunt in nobili viro Ser. Cristophoꝛo de muzano omnino arguunt difficultateʒ cause a qua ꝑuenerunt et ē causa illa dispositio cōplicata ex v̄tigie ⁊ strepitu vł fragoꝛe i auribus q̄ ābo in sp̄e sua sūt egꝛitudines vł accidētia difficilia ⁊ ꝓlixe curatio nis et semper difficilis. eo maxime q2 apparuerūt in viro foꝛtis virtutis et bone complexionis quia calide ⁊ humide secunduʒ vniuersaʒ habitudinem mēbꝛoꝝ. veꝛtamen quia in ipso inuenit excessus humiditatis super caliditate non multuʒ eleuatus et ꝑpꝛie in capite eius in quo videtur dominium colꝛice materie argumento supꝛa a tinctura vꝛinaruʒ eleuata et flegmatice materiei que iudicatur ex multitudine sputaminis et ex aliis gꝛatia bꝛeuitatis obmissis. Ideo ex omnibus colligēdo apparet q̄ necessariuʒ est q̄festinanter est possibile incipere curationeʒ eius et inceptaʒ sedulo continuare circa sex instrumenta attendendo vt nūc sequit̃ aliter res in gentia pericula minatur eideʒ vt pª tertii tractatu ʒ° caª. de veꝛtigine et 4ª tertii capitulo de sonitu et sibillo et pluries alibi colligenduʒ. ¶ Pꝛimuʒ itaq̄ instrumentuʒ est vt ipse effugiat vsuʒ omniuʒ euapoꝛabiliuʒ implentiuʒ cerebꝛuʒ multitudine fumositatuʒ limositatum et huīditatum oppillatiuaruʒ. 2° effugiat vsuʒ acutoꝝ oīuʒ vt alei cepe raphani et eruce ꝑpꝛie. 3° dimittat omnia acuta. acuitate salsedinis. 4° euitet vina fumosa acuta et eligat vinuʒ albuʒ subtile non fumosuʒ dulce et aromaticuʒ refractuʒ tamen saltē quarta parte aque ab electo fonte accepte. 5° effugiat vsuʒ coitus salteʒ frequentis ideo nullus est ei conueniens. 6° attenuet dietaʒ suaʒ vsq̄ ad aliquot dies salteʒ absīcidendo quartaʒ parteʒ eius q̄d acciperet vel consueuit accipere. ¶ Secundum instrumentuʒ est hoc. ℞ pillulaꝝ cochiaꝝ.ʒ.ii. pillulaꝝ de sarcocola.ʒ.ʒ. foꝛmentur pillule.vii. cum electuario rosaꝝ et recipiatur in auroꝛa non multū doꝛmiendo post eas et tardet comedere vsq̄ ad sextaʒ hoꝛam duʒ tamen in q̄nta hoꝛa acceperit ciatuʒ vnuʒ aque zuccarate calide. ¶ Tertium instrumentuʒ est vt mane tēpestiue mediocribus passibus exercitetur eundo et redeundo vsq̄ ad poꝛtaʒ sancti Bartholomei deinde reuersus faciat sibi fieri flobotomiam de cephalica super manu posita īter polliceʒ et indicem dextre manus per quā educat̃ sanguinis.ʒ. ad minus quinq̄. ¶ Quartum instrumentuʒ est hoc. ℞ sirupi de calamento qui optimꝰ est ad ventositates sirupi de bizantiis ad materiaʒ mixtam ex colꝛa et flegmate sirupi compositi acetosi ana.ʒ.ʒ. aque betoice pꝛopter caput aque eicoꝛee ꝑpt̃ epar eius aque capilloꝝ veneris ꝑpt̃ ꝓuocationem ana.ʒ.ʒ misce et omni mane in auroꝛa accipiatur calidum totiens vt videatur vrinam esse remissam in coloꝛe rectificatam in substātia cuʒ ipostasi alba coniuncta equali ⁊ in fundo residente omnibus aut pluribus haꝝ circunstantiaꝝ acceptis. ¶ Cum ergo talia apparuerint statiʒ subueniatur ei cum instrumento 5° q̄d est hoc. ℞ ierallogodiuꝝ.ʒ.v. ierē Gallieni.ʒ.v.ʒ. misce et totum calidum in auroꝛa accipiatur cum duabus.ʒ. aque saluie calefacte et obseruentur post illud regule posite in altero solutiuo. Nō miretur aliquis de dosi huius solutiui ipsa enim est equalis quoniam iere Gallieni dosis transcendit.ʒ.xii. et ieralogodion dosis attigit ad auꝝ iii. et iiii. nec aliquis credat ieralogodion esse farmacuʒ foꝛte imo est debile satis et omniuʒ antiquoꝝ testimonio ꝓbatissimuʒ in tantum q̄ veteres nullo° alio farmaco vtebantur pꝛet̃ istud. et non dubito q̄ si vir iste omni septiana semel vteretur hoc farmaco sanaretur perfecte absq̄ alio ¶ Sextuʒ et vltimum instrumentum ē hoc. ℞ costi piretri staphisagꝛie ligni aloes ʒʒ. mucis muscate ana.ʒ.i. radicum arthanite et oꝛagūtee ana.ʒ.i.ʒ. incidantur minutiʒ et coquantur in vi. lib. aque vsq̄ ad medietatem deinde omni mane ex hoc materia colecta accipiantur.ʒ.v. oximellis squillitici sirupi de calamento ana.ʒ.i. totuʒ calefiat et ex eo impleatur os et fiat cum eo gargarisma saltem omni mane decies in spatio vnius hoꝛe. et si iterum per vnam hoꝛam cum dimidia ante cenam similiter faceret esset ei conuenientius Hec itaq̄ sunt mihi visa melioꝛa que fieri possent in dispositionibus pꝛemissis de quibus non leuiť hesitandum est et maxime quia egꝛitudo contraria est virtuti cōplexioni et etati vt speculanti patere potest. Hec ad laudem dei Amē.

¶ Consilium de vertigine. de motu tremulo coꝛdis de mala complexione stomachi frigida et sicca. de multiplicatione materiei melancolice in splene. et de marasmadea totius coꝛpoꝛis.

Spectabilis et generosus vir dominus Ambꝛosius contareno pluribus molestatus fuit egꝛitudinibus et pꝛima quidē eaꝝ fuit vertigo ꝑpter quam percipiebat obiecta visibilia moueri motu circulari cū intuitiue aspiciebat aerem extra et sequebatur illud capitis tāta debilitas vt vix tollerare posset multaꝝ gentium conuersationem et aspectum ¶ Secunda vero pꝛincipalis dispositio ipsius fuit motus tremulus coꝛdis qui erat causa magne debilitatis velut sincopalis in eo. ¶ Tertia vero pꝛincipalis egꝛitudo eius erat mala complexio stomachi frigida et sicca ꝑpteꝛ quam coꝛrumpebatur digestio ciboꝛum et potuum in eo cum conuersione ipsoꝛum ad substantiam melancolicam ad quam non paꝝ iuuabat mala complexio calida a renibus eius comunicata stomacho. ¶ Quarta vero dispositio pꝛincipalis erat multiplicatio materiei melancolice in splene eius que consecuta est retentionem emoꝛoidalis fluxus quem solebat habeꝛe ingentem vnde et ꝑpter multiplicationem materiei melancolice in splene suo non raro effundebat̃ ab eo ma

teria melancolica ad os stomachi que tãtum in eo intendebatur q finaliter erat in dispositione trã situs ad appetitū caninū. ¶ Quinta vero dispositio est vniuersalis totius corporis arefactio vel cõsūptio a mala complexiõne frigida et sicca in toto corpore eius multiplicata .ppt qð non est mirabile si vir iste debilis erat ĩ operationibus motiuis sẽsitiuis taz ĩ iteriori q exteriori sensu vt iã declaratū est quando notabiliter debilitata erat operatio nutritiue potentie. igitur necessario concluditur q si hee dispositiones in eo perseuerassēt dubiū erat extinctionis eius in breui tempore future. ¶ Licet igitur hee fuerint dispositiones preternaturã huius viri generosi non omnes tamen in eo remãserūt. plurime namq ipsarum longo labore et ingenti exercitio fuerūt ab eo remote. vertiginosa enim dispositio qua laborabat curata est et motus etiaz tremulus cordis secundū magnã partez abscisus est. Adhuc motus materiei melancolice in ore stomachi curatus est. fames etiaz que ĩ ipso intendebatur abscisa est fere tota. et mala cõplexio calida renū .ppter quaz laborabat in pollutiõe secundū magnaz partez curata ẽ. Solū igitur videtur mihi tria remansisse nocumenta in eo .pcuratione indigentia. Quorum primū est mala cõplexio stomachi frigida et sicca notabiliter tamen minorata respectu precedentis. Secundū vero ẽ extenuatio vel macrefactio. Tertiū est debilitas que in renibus remansit .ppter quam adhuc laborat in pollutione. licet raro valde. ¶ Cū igitur hee dispositiones tres remanserint in eo eis attendēdū est secundū q nunc subsequitur. primo quidez percurrendo regimen ab ipso obseruandū ex parte sex rerū non naturaliū. Secundo vero quorundam medicinaliū ponet̃ memoria que ĩ' pollate administrari debet.

¶ Capitulū secundū de dieta.

Primo itaq q̃tū est possibile abstineat ab exercitio corporis et .ppe post cibū nisi transiuerit hore quattuor ad minus. tunc si oportet ipsum exercitari faciat q̃suauius põt et maxime sedendo ꝛ non ambulãdo neq recte stãdo. Similiter caueat a mansione vel quiete sub flatu venti et .ppe orientalis vel occidentalis. nec morã contrahatĩ cameris terraneis sed notabiliter ab aqua eleuatis et pectus suū et stomachū diligenter cooperta cõ fuet cū disploide suffulta pellibus agninis bene calidis et frigiditatez pedū ꝛ extremitatū q̃to magis potest euitet et in cibatione sua expẽdat tẽpus notabile bene masticando cibū et non velociter deglutiendo et stomacho cõplaceat accipiendo mẽsurã cibi tamen vt ex ea nõ repleatur stomachus et tensus fiat. neq fluctuet in eo potus et regurgitet. et .pcuret quantū potest. dormire prolixe. et a vigilia caueat quantū potest. primo si in die naturali dormiret decem horis melius esset q vigilare preter illas. imo excessus in dormiendo longe melior erit. Effugiat etiaz quantū potest immoderatas animi agitationes velut iraz tristiciaz ꝛ angustiaz. ¶ In cibis vero summa sit vt vtatur laudabilibus quanto et quali vt pane recenti vnius diei et carnibus de vitulo et castrato bene pinguibus ꝛ pullis colūbinis mollibus pullis caponū et galliarū ꝛ fasianorum et perdicū bene pinguiū. ꝛ animaliū quadrupedū partes frequenter comedat vel pectorales et mamillares et consimiles bene pingues ꝛ nõ neruosas neq cutaneas ex quorum brodiis faciat fercula velut cicera rubea et iuscula de ordeo de amilo et de amigdalis et bletis etiaz. et spinachiis quãdoq vti potest licet raro Fercula etiã de rapis et naponibus placẽt mihi et panatella cū ouis facta ex pane suprascripto vtilis est ei. et oua etiaz omni modo preparationis mihi placent fercula vero pastilia ꝛ de legumibus omnia dimittantur. risū etiaz cū pingui brodio et amigdalarū lacte coctū placet mihi. et fercula etiam facta cū oleo oliuarum electo bona sunt. aceti vsus dimittatur ab eo. sed granatorum dulciū ꝛ medii saporis succus bonus ẽ. ꝛ agresta non multū salita ꝛ fercula omnia cū sapa vel vino cocto condita bona sũt et gratia salatitii vti potest karotis et locustis q̃ rampuntioli dicuntur. et oliuis etiaz conditis vti potest in septimana ter. et rape condite sunt etiaz ei bone. vinū autez sit albū clarum conueniet̃ aromaticū ꝛ dulce quod purū bibat si non fuerit valde potens aut saltez cõmixtū cū quarta vel tertia parte aque cisterne. Preparationes etiã carniū predictarum elixe vel assate placent. licet assatis frequentius adherere debet. risū etiaz et omnia cibaria cū lacte animaliū condita ꝛ bene cocta sũt ei vtilia. a salsedine autez quantū potest effugere debet. Hoc in sūma est regimen ab ipso obseruandum et inter reliqua attendere debet q per totū mensez futurū non exerceatur in coitu pluries q̃ in septimana semel. deinceps autẽ poterit abundantius expendere.

¶ Capitulū tertiū de cura p medicinalia.

De regimine ex parte medicinaliū videtur mihi ab eo obseruari debere. ¶ Primū est q non desistat ab applicatione sui remedii stomachalis. Secundū est q itez vtatur suo cordiali .per totū futurū mẽsez. ¶ Tertiū est q a spatulis inferius omni die mane ꝛ sero fatiat inunctõnẽ super tota spina cū isto vnguento quod secū portat. ¶ Quartū est q frequẽter vtatur saltez in septimana ter facere ablutionez suorum pedū cū aqua decoctionis foliorum nenufaris et violarum. ¶ Quītū est q vtatur confectione sua de xilobalsamo sicut facere solebat si careret illa loco ipsius accipiat ter in septimana ante prandiū per duas horas radicem vnaz ℥ cõditi nominati viridis a vulgo. ¶ Sextū est vt omni tertio sero parum ante cenaz accipiat coclear medium electuarii qð secū portat post cuius assūptionez immediate cenet. ¶ Septimum et vltimū est q assuescat vti confectione ista de q̃ semper post prandiū et cenam accipiat frustrum vnū cuius descriptio est hec. ℞ granorum phisticorum lib. ß. violarum masticis seminis endiuie scariole et acetose ana. ʒ. i. seminū communiū frigidorum. ʒ. i. granorum papaueris albi. ʒ. ß. infundantur fistici minutim incisi in aquam buglosse per diem naturalem deinde vltimate terant̃ simul cum seminibus communibus et papauere predictis et coquãtur in lib. i. ß. zuccari albi electi et aque buglosse. ʒ iii. cum ergo ceperit ingrossari et tepefieri tūc addantur relique species et fiat confectio in frustulis velut pineata et erit ei valde vtilis per que instrumenta non dubito plenam obtinere sanitatem dummodo aduisatum me faciat omni septia sel' de re ad laudem dei Amen.

¶ Consiliū de oppillationibus cerebri ad quas secu tur sensuum exteriorum corruptō materierum in pectore collectio. dolore in collo spatulis cum humiditate multa stomachi humiditate epatisque caliditate notabili et varicosa dispositōe Capitulum primum.

Reuerendus in xpō pater dominus petrus de monte sacro sacte ecclie prothonotarius collector cōdignissimus pluribus dispositionibus ī diuersis mēbris molestatur que licz ipsum in rei veritate nō reddant manifeste aut notabiliter egrum nunciant tamen ei fortassis nocumenta non leuia prouentura vt ex eorum discursu haberi potest. ¶ Laborat enim oppillationibus cerebri que vicissim augmentāt nocumentum diuersum in operationibus capiti appriatis et communibus. ¶ Secundo iterum quadam pectoris dispositōne molestat' p q̄z nō raro puēit ad matieriū ī pectore collectionē q̄ si pseuerarent indubitant' ipsum ad empima pducerent aut ad oppillationes vel apostemata eiusdem. ¶ Iterum et tertio non raro molestatur doloribus quibusdam in collo eius spatulis dorso et per partem adiutoriorum extensis. ¶ Et quarto iterum cōplicationem habet caliditatē epatis notabilis ad multam humiditatem stomachi eius que humiditas si a predicta epatis caliditate notabili non conuelleret' corrigeretur frequenter ipsū ad varias pducerent egritudines. ¶ Quito iterum molestat' quadā sua varicali dispositione licet nunc melius q̄ tempore preterito se habebat. Hec in sūma est eius dispositio talit' congregata.

¶ Capitulum secundum verificatio primi accidētis. Quod autem primū nocumētū ī eius capite existat licet ex multis demōstrari possit his tamen valde facile motiuis aperiri potest quoniam in operationibus sensuum exteriorum aliquale nocumentum appr̄hendit. ita vt in visu eius quandoque vehementi ītuitu aerem aspicientis quarundam figurarum et linearum ī aere apparentium et non existētiū forme percipiantur. hec quidem corruptio in sensu visus noīnatur. vel mutatio a cursu naturali vt imaginet' homo q nou inuenitur exterius prima tertii 6° ca° litteraliter colligēd. Amplius etiam hoc declaratur ex nocumento diminutionis in operetionibus auditus. contingit enim q cum augmentātur oppillationes etiam circa quintum par neruorum orientium a cerebro fieri nocumentum diminutionis auditiue potentie. similiter etiam quandoque in eo odorabilium species non conuenienter recipiuntur in caruncul is cerebri in quibus ponitur olfatiua potentia. vnde olfatus diminutionem notabiliter percipit. sicut sane operationes sensuum significant cerebri salutem. ita sensuum operationes lese significant lesionem in cerebro prima tertii ca° quinto. Fortius autem cerebri nocumentum demōstraretur si notabilit' lesio perueniret in operationibus auditus et gustus. ¶ Reliqui autem sensus quando suis ledūtur sensatis significant nocumentum in ipsis caliditatē et siccitatis non prouenientium ad hoc vt virtutem psternāt. Auditus etiam et gustus secundum plurimum significant q ista complexio est in cerebro. prima tertii capitulo 6° et 9° de acci. et mor. Harum autem specierum debilitatis ī cerebro significata sunt q omnino corruptio in operationibus sensuum tam exteriorum q̄ interiorum significat caliditatis augmentum. diminutio autem et ablatio in operationibus eorum significat frigiditatis augmētū. Sermo enī vniuersalis ī significationibus operationū est q ipsarum diminutio et destructio fiunt pter frigus et grossitudinem spiritus et humiditatem et non fiunt ex caliditate nisi magnificetur et perueniat ad hoc vt deiciat virtutem. permutatio autem. i. corruptio operationum et que motui operantur fiunt ex caliitate et fiunt ex siccitate vt prima tertii quito capitulo litteraliter scripsit princeps. Et ex hoc fundamento diligens contemplator intelligere poterit quales sint lapsus in homine puenientes demōstrandi ex speciebus lesionum que adueniunt ī operationibus sensus interiorum et exteriorum. Et 2° iterum ex hoc fundamento deducitur modus cognoscendi nocumentum ī determinata capitis parte pueniens. cum enim in operationibus sensus visus puenit nocumentum diminutionis significatur lapsus anterioris partis cerebri a frigiditate et humiditate et spirituum visibilium grossitudine. ¶ Cuius quidem nocumenti curatio pēdet ex pluribus instrumētis. Quorum primum est vt cum illud nocumentum perseuerat euacuetur caput cum istis pillulis. ℞ pillularum d' iera composita pillularum de sarcocola ana. ℈. i. formentur pillule quinque et accipiātur in aurora et tardetur prandium quinque horis accipiendo in hora quarta ciatum brodii pulli calidi cum zuccaro tempore debilitatis aut frigoris aeris. In diebus vero caloris accipiatur aq̄ ordei vt dictum est. ¶ Secundum vero instrumētum est vt eo tempore fricationes fiant a spatulis vsque ad nates retrahendo mane et sero per horam ante cibum. ¶ Tertium vero ē vt digerat' materia cum hoc. ℞ aque saluie et betonice ana. ℥. i. aque feniculi. ℥. ii. ʃ. misce et accipiantur quinque vel sex vicibus. ¶ Quartum vt eradicetur materia cum p̄dictis pillulis superaddendo eis. ℈. i. ʃ. ambarum predictarum pillularum ana. ʒ. iiii. et accipiatur. ʒ. i. cōpleta ex eis. ¶ Quintum instrumentum est vt super comissura capitis eius post purgationem omni sero spargatur de hoc puluere q̄titas quinque granorum ordei. ℞ ligni aloes. ℈. i. gariofilorum galange ana. ℈. ʃ. macis. ℈. ii. fiat puluis subtilis. ¶ Sextū est vt oculis imponatur sepe aliquid d' aqua ista. ℞ aque ros. ℥. ʃ. aque feniculi eufragie ana. ℥. i. tutie preparate. ℈. i. salis gemme. ʒ. v. misce et sepe cum hoc abluantur occuli. et si velis aquam leuiorem ista accipias lixiuii. ℥. i. et ponantur in ea. ʒ. vi. sal gemme et fiat vt dictum ē. Caueatur autem tempore huius nocumenti a comestione multe salsedis a raphano cepe aleo et aliis acutis a lacte pastilibus et rebus viscosis a coitu et vehementi motu et ppriē post cibum. quare nocumentum hoc iterum a gentibus esset nalde verendum. et euitet aquam frigidam et vina valde fumosa. melior itaque potus esset vinum album subtile boni saporis mediocris vinositatis exceptum purum. si autem vinū esset valde fumosum frangatur cum aqua decoctionis florum eufragie. et hec de nocumento visui contingēte velut vtiliora sufficiant.

¶ Capitulum tertium de repletione pectoris ex materiebus ad ipsum a capite catarrizantibus

At vero nocumentum q pectori huius venerandi patris contingit est quia materie multe a capite ipsius effunduntur et per se etiam defluunt per arterias et venas interiores et profūdiores. adhuc

etiam non raro cadit a capite materia per fora-
men colatorii qd est i concauo palati. et hec quidē
materia recepta in spaciositate pectoris tensionē
𝔱 grauitatē facit i mediastio paieſo pectoris. vnde i
medio toracis vsque ad posteriorē partem spodi
liuꝫ extensiuus dolor et grauatiuus percipitur i
partibus illis. et si contingat materiā istā diffū
di in diafragā non euacuabitur a nocumento anhe
litus et tussi humida et ꝓprie cū fuerit materia
flegmatica. si autē fuerit materia colica non eua
cuabitur a simili inflamatione et pungitiuo dolo
re in pectore perceptis. et erit vt in pluribus
tussis sicca. eo q materia sui subtilitate membris
pectoris impressa non faciliter per sputum educi
pōt nisi prenimia sui multitudine virtutē ad ex
pulsionē vehementer incitaret sicut patet in pleu
resi in cuius principio materia euacuatur licet oi
no indigesta. ex quibus facile apparet q oportet
medicū esse intentū circa pacientē ad festinam
harū materierū eductionē vt in pectore morantes
apostema aut vlcus efficerent in eo. cuius cura fiet
vt nunc sequitur. ¶ Itaqꝫ ꝓcuratōne huius dispo
sitionis omnes hee intentiones et instrumenta ne
cessaria sunt. Et prima quidē intentio est per abs
cisionē materierū a capite ad pectus catarrizanti
um. abscinduntur aūt materie iste per instrumēta
euacuantia diuertentia digerentia et consumentia
superfluitates cerebri que omnia in precedenti ca
pitulo videri possunt. ¶ Secundo principaliter
abscinduntur materie per gargarisma istud. ℞
loch de papauere. ʒ. i. masticis torrefacti. ℈. i. aque
decoctionis capitū rosarū ciatū vnū misce et to-
tū tepidū gargarizetur omni mane per duas ho
ras ante prandiū et similiter ante cenā. et si ve
lis gargarisma fortius predicto adde pdict rob
nucū. ʒ i. pulueris sandarace. ℈. i. et erit efficacissi
mū. ¶ Tertio itēꝝ absciduntur materie a capi
te catarrizantes per assūptionē istarū pillularū ℞
mirre storacis calamite croci ana. ℈. i. opii. ℈. vni
us partes duas cū sirupo rosꝭ fiant pillule. de qui
bus tres aut quinqꝫ accipiantur per duas horas
post cenā et mirabiliter conferunt in abscindēdo
catarros. nec de opio in eis dubitandū est. quonīā
modicū est et bene correctū. ¶ Materie iā ad
pectus effuse educuntur cū hoc medicamine. ℞ oli
bani. ʒ. iiii. mirre. ʒ. ii. vini cocti. ℥. iii. mellis. ℥. ii.
coquantur simul mel et sapa vsqꝫ ad spissitudinē
deinde addantur pulueres predictorū subtilissimi
et fiat loch de quo teneatur in os multo tem
pore et de ipso etiā degluciatur sepe q̄titas vni
us grani fabe. ¶ Aliud medicamen et leuius isto
est. ℞ succi caulis. ℥. iii. mellis. ℥. iii. coquantur si
mul vsqꝫ ad spissitudinē et fiat de eo vt dictū est
in precedenti. 𝔱 sunt medicine ambe securissime et
vtiles ex sermone Auicene io° tertii ca° de medici
nis pectoris. ¶ Ad hanc etiā intentionē multū
confert loch de pino descriptione Mesue i antido
tario et loch de squilla. et ꝓprie cū matia grossa
fuerit inuiscata in mēbris poctoris ꝓfundata. ¶
Confert etiā ad hanc intentionē acceptio ficuū
siccarū ante cibū comestio enule et crocus semper
in cibis acceptus et vinū albū dul. et subtile cum
aqua leuis decoctionis florū isopi. et abstinere a re
bus pastilibus piscibus et leguminibus elixis a re
bus valde salsis et grossis et vino pontico et aceto
so vel brusco et ab aq frigida 𝔱 rebus omnibus stip

ticitatē habentibus Et hec de nocumēto pectoris

¶ Capitulum quartū de regimine dolorū spatu
larū et colli.

Ut autem accidens tertiū faciliter remoueri po
ssit qd erat spatularū colli et partiū adiacentium
dolor. ¶ Premittendū primo q varius est curan
di modus ex varietate causarū que dolorem effici
unt 𝔱 qr dolor i hac parte eueniens vt i pluribus
fit a solutione continuitatis que extensiua dicitur
et non seperatiua partiū. Ideo huic dolori ꝓui
dendum est cū instrumentis que huic aduersātur
qualia sunt mollificantia et lenitiua cum tempera
mento caliditatis aut parū ab eo distantia que ma
teriam conuenienter absqꝫ superfluitate resoluere
possent. et talia omnia instrumenta sunt complexi
onis mutatiua et materierū resolutiua per que cō
pletur curatio per duas species doloris. s. Per stu
pefatiētia neqq̄ consulo i hoc viro intromittendū
ēe quoniam talia false sūt dolorē sedātia 𝔱 nō ve
re eo quia sensum a mēbro auferunt et non causā
doloris effectiuam. Et sunt sermones principis
quarta primi penultimo capitulo dū inquit ¶ Et
ad sūmū id qd dolores sedat est aut illud qd com
plexionem mutat aut qd resoluit materiā aut stu
pefacit. et stupefaciens quidem remouet dolorem
quoniam destruit sensum mēbri. Modus igitur se
dandi dolores ex multis canonibus dependet et
instrumentis. ¶ Et primū quidem est vt si fuerit
doloris instantia grandis prius incipiendū est a
sedatione eius q̄ ab euacuantibus et diuertentibus
iuxta illud quarta primi primo ca° Cumqꝫ ad di
uersum trahere volueris mēbri a quo ꝓtrahis do
lorem prius seda. Est autem instrumentū bonum
ad sedandū dolorem vt mēbrū fomentetur cum
spongia infusa in aqua decoctionis horū. ℞ camoil
le melliloti ana. 𝔐. iiii. se. aneti. 𝔐. ii. et si velis ip
sū lenitiuū facere magis huic decoctioni adde se.
lini. 𝔐. iiii. si autē velis ipsū magis resolutiuū
et subtiliatiuū facere adde ei se. apii amigdalarū
amararū ana. 𝔐. iii. ¶ Cū ergo mēbrū fuerit
quinqꝫ vicibus fomentatū cum spongia ab hac de
coctione diligenter expressa exiccetur deinde in
vngatur hoc linimento. ℞ olei amigdalarū dul.
olei de sisamo ana. ℥. ʃ. olei de camomilla. ℥. i. con
quassentur simul cū vno vitello oui et liniatur ex
eis mēbrū ¶ Aliud vnguētū conueniētius ē hoc
℞ olei de camomilla olei de aneto ana. ℥. i. olei li
liorū al. ʒ. vi. pinguedinis anatis. ℥. ʃ. croci. ℈. ʃ. ce
re al. q̄tum sufficit fiat vnguentum molle. et hec
quidem remedia dolorem sedant mutando com
plexionem et resoluendo materiam. Si autē ꝓpt
magni doloris instantiam oporteret transire ad
stupefatiētia nullo modo administrēt ea neqꝫ val
de pura sed predicto vltimo vnguento addenda
esset. ʒ. ʃ. opii et tunc esset efficax et sine aliquo pe
riculo vel nocumento.

¶ Capitulum quintum de regimine caliditatis
epatis et humiditatis stomachi et primo stoa
chi.

¶ Pro intentione vero remouendi quartū accidēs
oportet subtilius contemplari ex eo q ipsum com
plicatum est ex humiditate superflua stomachi et
lapsu epatis ad caliditatem intensam non solum
respectu stomachi sed comparatione ad medium
generis. Neque enim hic disputandum est an stōa
chus eius respectu medii generis sit humor q̄ epar

respectu illius sit calidioꝛ. satis eniȝ facile conside-
ranti apparet hoꝝ declaratio. eo ꝙ bonitas colo-
ris faciei et totius coꝛpoꝛis habitudinis dispositō
mediocritateȝ transcendēs mēbꝛoꝝ a generatōne
plasmatio grandis venaꝝ magnitudo et extensio
et sanguinis multitudo significat epar nō ē̄e mag
nifice lapsuȝ ad caliditateȝ quoniaȝ ad ipsaȝ seque
retur macrefactio ⁊ sanguinis paucificatio per vi
aȝ exiccationis a resolutione ꝓuenient quaȝ facit
caloꝛ. Tarditas igitur digestionis stomachi molli
cies ad tactuȝ percepta multitudo salivalis humita
tis ventositates in stomacho a multitudine super
fluitatuȝ pꝛime digestionis et reliqua signa pꝛa
vioꝛa istis que nunc ꝓpter bꝛevitatem abscindo
significant augmentuȝ humiditatis in epate ma-
gis ꝙ̄ ex signis supꝛascriptis deduci possit in epa
te lapsus ad caloꝛeȝ. Nec iteꝝ speculatio ista im
pedit medicuȝ a recta curatione eo quia ī contra
opeꝛantiis istoꝝ membꝛoꝝ maxima habetur vti
litas et non īperfectio. videtur eniȝ stomachi ope
ratiōes perfici et melioꝛari a caliditate epatis p̄
dicta magis ꝙ̄ impediri. Ut tamen vtriqȝ illo
ꝛum convenientibus instrumentis ꝓvideri possit
pꝛemittendum pꝛimo ꝙ causa lapsus cōplexionaꝛ
ad humiditateȝ existat opoꝛtet necessario aut ꝙ
materia in stomacho contenta sit in tunicis eius ī
bibita aut superficiei concave ipsius adherens aut
in eius concavitateȝ effusa et natans. Nec aliter
imaginari possumus materiaȝ in stomacho se ha-
bere vt colligenduȝ est litteraliter 13ª tertii capi
tulo de egꝛitudinibus stomachi. ¶ Cuȝ igitur con
tingerit materiam effusaȝ esse ad regioneȝ stoma
chi inferioꝛeȝ pectoꝛe tunc statiȝ minoꝛatiue eva
cuāda est cuȝ hoc medicamine. ℞ aque decoctionis
se. ameos. ℥. i. ʃ. iere simplicis. ʒ. x. misce totuȝ cali
duȝ et exibeatur in potu. Si auteȝ contingeret te
indigere evacuatione foꝛtioꝛi eo qꝛ materia ma
ioꝛis esset r̄sistentie tunc educenda ē cum electua
rio isto. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. ʃ. benedicte sim
plicis. ʒ. ii. misce et detur in potu cuȝ aqua decocti
onis macis calefacta. Et si velis adhuc solutivum
melioꝛis expeditionis. ℞ pillulaꝝ de iera compo
sita. ʒ. i. ꝛefoꝛmentur pillule. vii. et accipiantur vt
supꝛa capitulo de evacuantibus a capite dictuȝ est
Et si iteꝝ ꝓpter hoc minoꝛativuȝ non totaliṫ edu
cereṫ materia quin opoꝛteret ipsaȝ adhuc eradica
ri tūc digeratur cuȝ hᵒ secundo instrumēto. ℞ mel
lis rosati colati. ℥. i. sirupi de absinthio. ℥. ʃ. aque
eupatoꝛii absinthii et cicoꝛee ana. ℥. i. misce et ca
lidum detur in potu in auroꝛa ⁊ tardetur pꝛādiū
hoꝛis quattuoꝛ. Si autem velles digestivuȝ levis
illo tunc accipiatur istud. ℞ aque absinthii aque
betonice et cicoꝛee ana. ℥. i. misce. Cuȝ auteȝ mate
riam ē̄e digestaȝ apparuerit tunc eradicetur cum
ʒ. i. pillulaꝝ stōaticaꝝ descriptione Avicenne 5º
can. sūma pꝛima tractatu 9º lege eas ibi. Aut sol
vatur venter cum his pillulis. ℞ pillulaꝝ de sar
cocola pillulaꝝ de iera composita ana. ℈. ii. ꝛefoꝛ
mentur pillule. vii. et fiat ex eis vt dictuȝ est. ¶
Postq̄ auteȝ materia iam eradicata fuerit tunc
attendatur ad stomachi confoꝛtationem et ꝓ
pꝛie cuȝ confectione ista. ℞ specieꝝ electuarii de
ligno aloes descriptione Avicenne 5º can. sūma pꝛi
ma tractatu 3º specieꝝ aromatici rosᷓ secundū Ga
bꝛielem ex Mesue in ātidorario distinctione pꝛi
ma ana. ʒ. ii. zuccari albi lib. ʃ. cum aqua absītbii

fiat confectio in rotulis. ʒ. v. et vna ex eis accipiaṫ
per hoꝛam vnaȝ ante pꝛandiuȝ sine potu alicuius
liquoꝛis. ¶ Ad hanc intentioneȝ confert linimen
tuȝ stomacho superpositum confectum per hunc
modum. ℞ olei nardini. ℥. iiii. cere albe. ℥. i. ʃ. alo
es masticis ana. ʒ. i. ʃ. incoꝛpoꝛentur simul et in fi
ne sue decoctionis conspergantur cuȝ agrēsta. hoc ei
medicamen superfluae stomachi humiditates exic
cat et ipsum deffendit a receptionibus materieꝝ
et fuit de compositionibus Gallieni in libꝛo decē
tractatuum auctoꝛizatuȝ ab Avicena 13ª tertii ca
pitulo ō cura debilitatis stomachi. Lege ibi quia
domestice satis r̄ctificauit descriptōnē illaȝ. ¶ Re
gimen r̄ctificativuȝ epatis. ¶ Pꝛo dispositione ve
ro epatis que declinat ad caloꝛem licet cum eo sa
nitas ei coveniens existat. opoꝛtet pꝛio pꝛemitteṝ
ꝙ res convenientes epati sunt sicut amara omnia
et ciā aperitiva cum aliq̄ta stipticitate sicut mir-
ra absintiuȝ eupatoꝛiū in dispositionibus frigi-
dis ipsius. cicoꝛea elitropia ciperus et citoniuȝ et
similia. aut debent esse medicine aromatice sicut
squinantū cinamoniuȝ et consimiles. aut debēt ē̄e
abstersive et mundificative cum aromaticitate si-
cut crocus et consimiles. aut debent esse medicine
velocis penetrationis ⁊ mundificationis aromati
citatem habentes velut vinū odoꝛiferuȝ aut passu
le cuȝ arillis ficus et similia. et quando in vna et
eadeȝ re aggꝛegantur ꝓpꝛietates iste tunc illa cō
veniētioꝛ est et ꝓpꝛie si non fuerit recipiēs putre
factioneȝ facile velut avellana toꝛrefacta atarara
con et endivia campestris et oꝛtulana. Et de rebꝫ
etiaȝ eideȝ maxime conferentibus ꝓpter aromati
citateȝ suaȝ et stipticitateȝ cuȝ penetratione cōfoꝛ
tatione et mundificatione viaꝝ sunt vt scribiṫ 13ª
tertii caº de rebus convenientibus epati. ¶ De re
bus vero compositis conferentibus epati calido cō
servantibus ipsum in sanitate sua et ꝓhibentibus
lapsum eius intendi sunt sicut electuariuȝ hoc. ℞
specieꝝ diarodō descriptione Nicolai in antidota
rio. ℥. ʃ. se. acetose cicoꝛee sādaloꝝ al. et. ru. ana. ʒ.
i. sirupi de endivia. ℥. iii. fiat ex omnibus electuari
um cuȝ. ℥. iiii. zuccari albi de quo accipiat omni
mane quando a lapsu molestatur aut saltem omni
septimana bis vel ter coclear vnum quando lapsus
non ita molestat. ¶ Secunduȝ vero instrumentuȝ
huic conveniens est electuarium de scoꝛia ferri de
quo loco pꝛedicti electuarii accipere potest frequē
ter. ʒ. iii. in auroꝛa vt pꝛedictum est. ¶ Domesticū
remedium est vsus istius confectionis. ℞ specieruȝ
diarodon. ʒ. i. ʃ. spodii subtilissime triti. ʒ. i. se. en
divie. ℈. ii. se. acetose et scariole ana. ℈. i. zuccari al.
℥. iii. fiat confectio in rotulis. ℥. ʃ. cum aqua cico-
ꝛee et ex ea semper ante omnem cibum accipiaṫ
rotula vna. ¶ Ultimū vero instrumentum epatis
calidi conservativum et vigoꝛativuȝ est vnguētuȝ
hoc. ℞ olei de absinthio. ℥. ʃ. olei de mastice. ℥. i.
rosaꝝ sandaloꝝ amboꝝ spodii masticis se. cicoꝛee
ana ʒ. ʃ. mirre floꝝ squinanti vel extremitatuȝ
eius cassie lignee ana. ℈. ii. cere q̄tum sufficit fiat
vnguentum molle ex quo vngatur ipocundrium
dextrum ad vmbilico ⁊ oꝛe stomachi trāsversaliṫ
vsqȝ ad spinam mane quando surgit a lecto et sup
ponatur pannus bene siccus pꝛius bene suffumiga
tus cum laudano caꝛbonibus ignitis aspersis ⁊ hec
de cura quarti accidentis complicati vt supꝛa dic
tum est sufficiant.

¶ Capitulū sextū de cura dispositionis varicose

Ultimū vero accidens huius venerandi patris est principiū varicose dispositionis. de cuius quidē regimine licet alias fecerim tractatū conuenientē. Nūc autē de nouo placet mihi duo experta conscribere medicamina. vbi contigeret varices illas augmentari et maiores fieri. Quorum primū ē emplastrū istud de quo tota pars domestica cruris et tibie mane et sero emplastrāda est cuius descriptō est hec. ℞ farine lupinorum lib. i stercoris caprarum exiccati lib. iii. aceti nigri non valde acuti in quo extinctū fuerit calibis frustrum igniti quinq3 vicibus quātū sufficit ex ipso aduenientem formam emplastri et liniatur ex eo mēbrū vt predictū ē ¶ Secundū vero instrumentū est embrocatio ī frascripta de qua mane et sero mediocriter calida cū spongia a principio inguinis vsq3 ad cauillam pedis fiat embrocatio. ⁊ est eius descriptio talis. ℞ gallarum cupressi gallarum perforatarum ana lib. ß. scorie ferri macerate per octo dies in aceto partem. i. dragaganti gūmi arabici torrefactorum ana. ℥. i. ß. bulliant hec omnia in aqua pluuiali longa bullitione deinde ex ea fiat vt dictū est. ¶ Post hec aūt scribenda sunt remedia quattuor quibus videtur ipsū vti debere per transitū sui itineris. et iterū hec talia remedia quouis tempore erunt ei vtilia ¶ Et primū quidē est harum pillularum vsus ex quibus accipere pōt omni 3ª vel 4ª die vnā parum ante cenā. et si contingeret ipsū permeare regiones epidimiis infectas bonū est vt ex eis omni die accipiat vnā mane in ortu solis aut saltē i sero ante cenā. Est autē earum descriptō talis. ℞ mastic is. ʒ. i. croci mirre ana. ʒ. ß. se. citri. ℈. ii. iacincti smaragdi corallorum rubeorum ana. ℈. ß. infundantur omnia in. ℥. iiii. succi endiuie et diligenter agitent' deinde exiccentur ad solē ⁊ iterum fiat succi renouatio cū eius exiccatione vsq3 ad quattuor vices. de materia igitur illa fiant pillule que dentur vt dictū est. ¶ Secundū vero istrumētū ē vsus huius cōfectōis d' q̄ sēp āte cibū accipiat' rotula vna aut saltē in sero ante cenam. ℞ specierum electuarii de ligno aloes. ʒ. i. specierum diacinamomi trociscorum d' rof' descriptione maiori ana. ℈. i. zuccari albi. ℥. v. fiat confettio cū aqua absinthii in rotulis. ʒ. iiii. ¶ Tertiū instrumentū est vt si contingeret ipsum molestari dolore capitis grādi accipiat harum pillularum vnā per duas horas post cibū quarum descriptio est hec. ℞ specierum de iera simplici. ʒ. i. pillularum aurearum. ʒ. ß. reformentur pillule. x. ex omni. ʒ. vi. cū succo rof' et fiat ex eis vt dictū est. ¶ Quartū vero instrumentū est harum specierum vsus de quibus accipiat in cibis suis et ferculis q̄titatē idoneam ad libitū. quarum descriptio est hec. ℞ cinamoi electi. ℥. i. florum nenufaris rof' lambrusce ana. ʒ. ß. croci ʒ. i. ß. spodii. ʒ. ii. fiat puluis omniū per se subtilissimus. Hec ī sūma sunt que mihi vtiliora visa sūt et omnipotens deus in salutē eius perfecte dirigat iuxta optata ad laudē dei Amen.

¶ Consiliū de epilensia aut dispositione ad epilensiam reducibili a materia flegmatica mucilaginosa mista colere rubee flegmate iuncte.

Nuper mihi dispositio seuissima oblata est. est enim seruus dei quidā de ordine heremitarum sancti Augustini laborans inordinata periodo casuū virtutis eius secundū modū infrascriptū. nā aliquando existens in sermone cū aliquo sibi coniuncto socio quidā modus defectus virtutū omniū accidat ei ita vt non solū in operationibus sensuū exteriorum sed etiam interiorū sensuū nocumento. nedū diminutionis imo ablationis molestissime vexat' Similiter etiā hoc accidit ei non solū sermocinanti sed etiam oranti. et quandoq3 sacratissimā missā q̄tūcūq3 suauissime celebranti. et cum hac quidem dispositione multis iam mensibus vexatus taliter pertransiuit et ced. nunc aūt denuo res ipsa p mutationem ad deteriorem conuersa ē tribus modis. primo quia dispositio ista valde frequentius inuadit ipsū q̄ solebat. 2° quia ipsa est intensiue maior effecta eo quia vehementior lesio operationibꝫ virtutum interiorum omniū nunc apparet magis q̄ solebat. et iterum q2 nocumentum hoc extensiue maius factū est. i. quia contentia potentia mēbrorum oīū et maxime cerebri adeo debilitata est q̄d non solū leditur in operationibus interiorum et exteriorum sensuū et motus etiā imo violentia dispositionis illius ad terrā cauere coartatur. Hec quidē in sūma est huius viri collecta dispositio circa quā oportet contemplari diligenter in eius exquisita cognitione si consilium eidem sapienter ordinari debet vt nunc sequitur.

¶ Capitulū de inuestigatione essentie huius morbi

Licet itaq3 plures egritudines a sapientibus posite cognoscantur a quibus operationes sensuum et motuum auferuntur sicut patet de apoplesia cōgelatione litargi a subeth forti prefocatione matricis sincopi grandi et epilensia saltem in statu eius videtur. tamen mihi hanc dispositionem nunc reduci non posse nisi ad epilenticos paroxismos. Subethico enim non accidit priuatio sensuum et motuum nisi precedente somno ꝓlixo nec etiam hoc accidit ei nisi cum magna cerebri permutatione complexionali et cōpositionali precedentibus ī lōgo tamen tempore. Epilentico autem ꝓpriū ē auferri operationem sensuum et motuū in breui tempore intantum q3 fere cognitio ipsius q̄tum ad principium et augmentum particularis occulta est valde etiam viris ꝓfunde et longo tempore in medicina peritissimis. Apopletico autem accidūt priuationes sensus et motus fere instantanee et nullo precedente signo euentus eius patienti cognitio. nisi fuerit signum illud q̄d scribitur ab Auicena prima tertii et est q3 appopleticus clamat. cū enim materia que facit appoplesiam sit multa q̄d apparet quia complete oppillat ventriculos cerebri etiam cum ipsa valde subito moueatur. Ideo ꝓpter vehementem et velocem motum eius omnes ventriculi cerebri et neruorum origines subito claudunt' et distendunt'. vnde necessariū est ad distentionem talem et tantam sequi dolorem magnum ꝓpter quem appopl'icus clamat. Amplius appopl'ia non est egritudo paroxismalis sicut epilensia. omnino enim ipsa vel interficit dum fortis fuerit vel in paralisim conuertitur si fuerit debilis sed epilensia vt plurimum est multis paroxismis reuolubilis. et iterum sanabilis est. et tertio quia paroxismus eius raro pertransit quinq3 vel. vi. horas quare non potest credi talem dispoitionem appoplesiam dicendam esse et q̄tūcunq3 minorem. Nec3 etiam in hoc viro aliqua signa fuerūt enūciatia

apostema posterioris ventriculi cerebri litargicū nominatum. nec enim lente febrit et continue. nec quod in operationibus memorative potentie lesus permanet ante poxismum suum vel post solutionem eius ab eo. Adhuc etiam non videtur ipsum congelatum esse dicendum quoniam mala complexio cerebri et nervorum frigida et sicca ut in pluribus. aut frigida et humida materialis non habuit signa pronūtiantia eius eventum. Adhuc etiam cum iste incurrit poxismum suum diversis figuris et situationibus totius corporis et membrorum permutatur. hoc autem est impossibile verificari de congelatione. congelati enim oculos apertos tenent et fixa remanet totius corporis et membrorum figura eo modo quo reperiebatur cum principium congelationis incepit. Quare oportet necessario dicere hanc dispositionē epilensiam esse nominandam vel ad illā esse reducendam. Et si bene consideras ex hoc fundamento solui possunt ardue difficultates. et differentia inter litargiam et congelationem appopleliam et subeth ex una parte et epilensiam ex alia parte. Et sunt sermones colligendi pulcre tertio de accidenti et morbo ex tertio interiorum ca° de nocumentis contingentibus operationibus virtutum sensuum interiorum et exteriorum et motuum ipsorum. Et de his etiam lege nono theorice et quarto colliget et sunt sermones principis prima tertii tractatu 5° capitulis de epilensia et appoplelia et differentia inter eas et tu lege ibi quia pulcrum est. At vero iterum quia altera dispositio reperitur per quam sensuum predictorum operationes auferuntur et maxime cum fortis est et confirmata ut patet in statu eius et est sincopis fortis nominata et dicta sincopis a sin quod est simul vel instantanee eveniens et cope quod est defectus ideo magnam videtur habere vicinitatem sincopis fortis ad dispositionem huius viri. Ideo parumper contemplando an hec dispositio sit dicenda sincopis an appopletia. si enim in sincopi destruuntur. i. auferuntur operationes motive virtutis et sensibilis propter debilitatem cordis supple non potentis expandere spiritum sensibilem et motivum ad membra. necesse est a membris auferri operationes sensus et motus. potentie namque tales non movent organa productiva talium operationum nisi enim presentia instrumentorum talium que sunt spiritus sensibiles et motivi. Adhuc etiam spiritu vitali pauco existente avara est virtus. cordis ad delegandum ipsum ad exteriora immo detinet ipsum in ventriculis cordis gratia conservationis ipsius. Amplius et dato quod virtus cordis fortis existeret et vitalis spiritus in eo multus reperiretur si superveniret causa oppillationis coartationis vel precocationis spiritus in corde quomodo posset spiritus talis ad exteriora delegari quia incarceratus esset. Unde videre potes tres causas propter quas privantur membra operationibus sensus et motus. Cum enim aufertur spiritus vitalis transitus ad mēbra statim ipsa privantur operationibus illis sive contingat hoc quia animalis spiritus resoluitur a membris et evaporat sublato influxu cordis. sive accidat hoc quia spiritus animalis sensibilis et motivus adhuc remanens in membris absoluitur a temperamento suo quod est per dependentiam se habens ab influxu cordis. sive contingat hoc quia spiritus animalis ibidem inventus corrumpatur aut a complexione sua vel modo substantie permutetur a complexione diversa partium membrorū plurium. quorum aliqua frigide sunt complexionis et sicce ut spermatica reliqua vero frigide complexionis et humide ut pinguedines et sic de aliis. Et tu considera quod alter fere modus assignari non potest phisice subiti casus operationum virtutū sensus et motus ad que ut in pluribus cum perseverant subsequitur mors ut scripsit magnus ypo. afforismorum 2ª sermone illo. Qui exoluuntur frequenter et fortiter sine manifesta causa repente commoriuntur. et substentantur etiam sermones isti ex sententia comentatoris ibidem. pulcrius autem collige talia xiª tertii capitulo de sincopi in exordio dum dicit Sincopim esse casum vel destructionem plurium virtutum motive et sensibilis propter debilitatem cordis aut congregationem spiritus ad ipsum factam propter aliquam causam moventem spiritum ad intra aut propter causam prefocantem ipsum spiritum interius. Ita quod non invenit respiraculum. i. eventationem sufficientem. aut propter parvitatem et subtilitatem spiritus vitalis qui reseruatur in corde propter ipsum non esse sufficiens pro membris exterioribus lege ibi et videbis. propter quod ex sententia sermonum presentium diligens consideratori concedere posset quod dispositio hui dei huius esset complicata ex casu virtutis proveniente in poximo epilentico et ex casu virtutis succedente motui sincopali iam predicto. Et propterea hoc ultimum concedendum esset si precesserunt eventum sincopis cause sufficienter productive. et iterum si accidentia solita comitari sincopales motus concomitentur hanc dispositionem velut esset pulsus pui tas tarditas et raritas in principio sincopis plurimum apparens et anhelitus nocumenta istis consimilia. Secundum est pulsus velox et fortis profundatio et anhelitus apparens ablatio. Tertium est pulsus diversitas ordinem non servans et ita de anhelitu dicendum. Quartum est omnium exteriorum membrorū infrigidationis eventus velox Quintum coloris faciei et totius corporis ablato et conversio in colorem mortuorum colori simillimum. Sextum est pulsus cordis in principio eventus lipothomie magnus. Septimum est tremulus motus eius. Octavum est plurimum interiorum sensuum operationum ablatio et similiter exteriorum et propterea in confirmatione sincopis. Cum enim hec accidentia principium casus in lipothomia huius viri presentata fuerint cum aliis accidentibus epilenticum motum pronunciantibus necesse est concedere hanc dispositionem complicatam esse ex casu virtutis sincopali et epilentico quoniam accidentia inseperabilia sincopis omnia vel ipsorum plura necessario absoluuntur et distinguntur ab accidentibus que motus epilenticos concomitari solent et econuerso. Unde ex hoc fundamento ad hanc dispositionem maxime periculosam debere concedi et maxime si complicata est ut iam dictum est supra verum quia ex relatis non apparent mihi signa presentia esse totidem et ita fortia que significent sincopales motus cordis sicut apparent signa motus epilentici ideo potius affirmo hanc dispositionē sub capitulo de epilensia collocandam esse quam sub materia de sincopi reponēdā. Similiter etiam si quod de nocumento cordis concludi potest rationabiliter est ipsum nocumentum tale in corde reperiri per colligantiam cordis cum cerebro quam econuerso.

Superest autez iaz nunc materialez causaz huius dispositionis investigare quaz credo esse materiā flegmaticaz mucillaginosaz dominantē que tamē activa multuz redditur mobilis et impressiva p cōmixtionez alicuius colere rubee que in tale flegma ebulitionez facit velocez et multuz absqꝫ putrefactione tamen flegmatis illius.non eniz videtur rationale motuz tantuz et tante velocitatis et nocumenti posse attribui flegmati simplici ꝓpter frigiditatē viscositatez et grossitudinez eius.Et si iteruz illi flegmati cōmixtus esset sanguis deberent in corpore huius viri esse presentia signa motus eius et multitudinis eius ostensiva velut venaruz extensio coloris rubedo corporis torpor et gravitas ad motus exteriores et ad operationes interioꝝ sensuuz et similia que non videntur in hoc viro presentia .Et si iteruz hoc flegma activius redderetur per cōmixtionez materiei melancolice cuz sanguine mirabile videretur qꝫ in operationibus interioꝝ sensuuz non appareret corruptio vel diminutio que vsqꝫ nunc non apparuerunt.¶Propt̄ qđ repetendo concluditur qꝫ materia huius egritudinis effectiva causa que flegmatica est mucillaginosa et aliqualiter aquosa calefit dissoluitur ⁊ rarefit et mobilitatur vt facile possit ingredi ventriculos cerebri incomplete oppillando ipsos vt patet ex dispositione ipsius prima tertii tractatu .5.ͦ vbi inquit qꝫ Epilensia est egritudo ꝓhibens animata a sensu et motu et erectione non integre.i. complete et illud ꝓpter oppillationem contingentez .i.incompletaz in ventriculis cerebri.¶Unde ex omnibus inuicez collectis manifeste deducitur qꝫ dispositio huius viri adeo verenda est qꝫ vel ipsa incurabilis est aut si curabilis non nisi a viro in scientia et opere q̄plurimuz excercitato vt nunc sequitur.¶Itaqꝫ regimē huius viri accelerando xv. instrumentis medicinalibus complenduz esse deduxi. Post ista autem leue fiat capitulum vbi sue cincta memoria per res non naturales pertractabit

¶Capituluz primuz de regimine per medicinalia continens 15 instrumenta

Primuz itaqꝫ ð predictis instrumentis ē vt cū viro isto appareant manifesta vniuersalis repletiōis signa anteq̄ pertranseat medietas futuri mensis aprilis fiat ei flobotomia de basilica brachii dextri sub cubito posita hora electa colligenda quarta primi caͦ 20.et educantur per ipsaz sanguinis ℥.iiii.vel.v.Secunduz vero instrumentum est vt die immediate seq̄ti euacuetur minoratiue materia predicta cum infusione tali.℞ agarici electi.ʒ.i.ʃ.pulpe colloquintide .ʒ.i. reubarbar electi ℈.iiii.spice sal' gēme ana.ℨ.iii.℥ dauci anisi ana ℨ.iiii.infundantur hec omnia per se diligenter pl'uerizata in.℥.iiii.idromellis calidi per diez naturalez.deinde in aurora calefiant et collentur cum expressione notabili et tota colatura accipiat in potu bene calida dormiendo ⁊ post ipsaz per horā tantuz deinde permaneat in camera bene calida pannis calidis ventrez calefaciendo et leui et raro motu progressiuo excercitetur et cuz transiuerint hore quinqꝫ bibat aque ordei calefacte ciatuz vnū cuz zuccaro et post vnaz horaz prandeat. Tertiuz instrumentuz est vt die ī mediate sequenti incipiat accipere hoc digestiuuz qđ calcuz continuet diebꝫ ad minus.x.in aurora et post ipsuz tardet cibum horis ad minus quattuor.℞ oximellis squillitici sirupi de sticados et de calamento ana .ʒ.ʃ. aque buglos' vel mellisse.℥.i.aque sublimationis rad' peonie aut saltiz decoctionis eius.℥.ii.misce et totū accipiatur.Quartuz remediuz est vt nona die immediate post assūptionez digestiui eradicetur materia cuz istis pillulis.℞ pillularuz de sarcocolla ma.℈.ii.ʃ.pillulaꝝ aureaꝝ.℈.i.reformentur pillule vii.vel viii.cum sirupo acetoso composito ⁊ accipiantur in aurora et post eas seruentur conditiones omnes de supra scripto minoratiuo dicto.Attende autez hic qꝫ pillule de sarcocola maiores nō intelliguntur a quibusdaz in medicina sciolis et vt verius dicaz paruz excercitatꝫ.Si enim aliquando scripserim pillulas de sarcocola maiores auctoritate Mesue non iniuste et sine scientia dictuz est.Lege enim ab ipso de consolatione medicinarū sectione secunda in suo loco vbi merito pillule tales maiores nuncupari possunt.et quia in sua descriptione recipiunt medicinas elegantioris operationis ⁊ iuuamenti dicit eniz Mesue illas esse mirabiles ad decez iuuamenta que ibidez ab eo colligere potes .educunt enim materiam crudam grossā et difficilis eradicationis et a remotis locis et fuerunt composite a quodā famoso sene.Minores āt pillule de sarcocola legantur a te in antidotario descriptione.xͣ.que sunt multuz leuiores ad omīa predicta.ꝓprer qđ non oportet calumniari de re incognita .Sedētes et intuentes ad pauca respicientes de facili enunciant primo de generatione ⁊ corruptione.¶Quintum instrumentū est vt postq̄ hic vir fuerit particulari euacuatione inanitus per dies quinqꝫ post ipsam iterum fiat sibi flobotomia de cephalica dextri lateris et ꝓprie super cubito eiusdez in superiori parte vel ꝓprie siluestrem ⁊ educantur per eam sanguinis.℥.circa quattuor. Ueꝝ vt ad itelligentes alloquar si apparet materiam que mouetur ad caput et que continet̄ circa regionez cordis tunc conuenientius esset fieri flobotomiam de saluatella sinistri cubiti sub cubito sicut enim basilice dextre flobotomia euacuat repletionem materialem ita et sinistra euacuat repletionem vaporosam xͣ tertii caͦ de canonibus curationis cordis.¶Sextum vero instrumentū est vt si vir iste diebus quibus assumit digestiua ⁊ etiam post euacuationes ventrem haberet stipticum intendat facere ipsum fluxibilem et ꝓprie cum pillulis infrascriptis de quibus accipiat omni tertio sero aut saltem omni alterno sero vnam parum ante cenam quaꝝ descriptio est.℞ pillularum alefanginarum descriptione Mesue.℥ i.pulpe colloquintide ana.ʒ.ʃ.agarici electi.℈.ii. salis indi granoꝝ peonie ligni aloes siseleos ana ℈.i.pl'ueris ossis cranei humani.℈.ʃ.fiant pillule cum succo vel aqua maiorane de omni .ʒ.vii.et sit earum vsus saltem per annum integrum accipiendo de eis omni septimana bis vel ter vt dictum ē ¶Septimum vero instrumentuz et ꝓprie de distrahentibus materiam ad viliora membra et p̄seruantibus ab euentu paxismi est hoc.℞ granorum et radicum peonie ana.M.ii. uisci quercini qđ a quibusdam lignum crucis nominatur.M.iii. granorum paradisi ligni aloes storacis calamite ana ʒ.ii.Conterantur omnia subtiliter et coquantur in lib.c.aque vsqꝫ ad cōsumptionem tertie partis et

tur decoctione tali omni sero per horaz ante ce
naz ablluant extrema inferiora et superiora et ma
nus et facies eius. Octauuz instrumentum est vt
iste vir omni mane et sero saltez p horaz ante cibuz fa
ciat sibi hoc gargarisma. ℞ ierclus et est serpenta
ria.ʒ.ii ieralogodion .ʒ.i.aque decoctonis peonie
℥.iii.calefiant omnia et fiat gargarisma saltem in
decem vicibus consumendo horam vnaz . Nonum
instrumentuz est concedendo reuerentiam illustri
bus auctoribus vt fiat cãnula argentea in qua sus
pendantur radices peonie et aliqui dicunt q̄ ponã
tur semina eius. Alii vero videntur intelligere de
peonia masculo.ego autem ad euitandas omnes
discolias soleo facere ligare in cãnulam argenteã
radices peonie non facient semina et facientis ea
cuz seminibus et patet q̄ peonia que non est faciẽs
semina ẽ masculus. Mirabilia enim scripsit Galli
enus de peonia et maxime experimentaliter cum
dixit q̄ volens experiri iuuamentuz eius suspen-
dit eam collo pacient et nunq̄ euenit ei paroxismus
cum autez deposuit eam ab eo reuersus est parox-
mus .et ego iteruz depono me hanc experientiam
occulo meo sepe vidisse. Princeps vero secũdo can
hoc idem affirmans laudat etiam mirabiliter co-
rallum rubeuz collo suspensuz. Similiter et lauda
tur lapis smaragdus et plurima taliuz que ppter
breuitatem omitto. Decimuz vero instrumentum
est vt vir iste semper in sindone retorta ligatum
portet hunc puluerem sepissime odorando ipsuz
℞ pulueris rute et pprie montane .℥.ss. silcleos
ʒ.ii.storacis calamite.ʒ.i.ss.radicum peonie.ʒ.iii.
puluerizentur omnia per se et commisceantur et fi
at vt dictum est ex eis. Undecimuz instrumentuz
est electuarium hoc cuius experientiam apud deũ
testor millies me vidisse sanauisse homines ab epi
lensia.et si non vis mihi credere:quere seruuz dei ĩ
loco beate magdalene in padoa socium domini ar
changeli.paroxismus enim epilenticus inuadebat eũ
quandoqz decies in die ppter qđ minabatur ei mor
tem iuxta sermonez principis prima tertii trac
tatu s° vbi dicit. Cum frequentant paroxismi epilen
sie tunc scias q̄ ipsa interficit. Est autez huius elec
tuarii descriptõ talis. ℞ piretri sticados costi ana
ʒ.x.agarici .ʒ.v.carui semis aneti asse fetide aris
tol' ro.ana.ʒ.ii.ss.succi sqlle mellis electi ana lib.i.
et .℥.ii. Coquãtur sil' squilla et mel lento igne vsq̄
ad bonam viscositatem .deinde superadditis spe
ciebus fiat electuarium cuius dosis sit omni mane
ʒ.iii.et tardetur post ipsum cibus horis ad minus
quattuor. Duodecimum instrumentuz est vt iste
vir saltem tribus vicibus in septimana cuz vadit
ad lectum inungat sibi nares interius cum modi
co de hoc vnguẽto leuiter confricãdo eas ita q̄ q̄n
titas eius non sit maior vno grano milii. ℞ fellis
tauri.ʒ.ii.amili.ʒ.ss.nigelle.℈.ss.maiorane.g̃.vi.
elebori al.g̃.v.euforbii.g̃.iii.terantur simul vltĩa
ta contritione et fiat vnguentum molle . Decimuz
tertium instrumentum est electuarium hoc de q°
vir iste omni die in aurora quando sumit digesti
uuz deglutiat post ipsum quantitatem vnius nucis
muscate .quando vero assumit electuarium aliud
tunc dimittat istud sed de isto assumat per horaz
vnam et dimidiam ante cenam et prandium quã
titatem vnius nucis muscate. Cuius talis ẽ descrip
tio. ℞ granorz fisticorz mundatorz.℥.iii .doronici
ossis de corde cerui florum boraginis et buglosse

violarz ros' ana.ʒ.ii.been al.et ru.ana.ʒ.i.ss.basili
conis corallorz ru.ana.ʒ.ii.ss.iacincti et smaragdi
et saphiri ana.℈.i.folii ligni aloes granorz para-
disi ana.℈.ii.florz nenufaris rasure eboris ana.℈.
iiii.foliorz auri numero.v.musci ambre ana.g̃.v.
mellis rosati et sirupi de corticibus citri ana.℥.v.
zuccari al.℥.iii.fiat electuarium quod post ea bul
liat in.℥.iiii.succi buglosse vel boraginis vsq̄ ad cõ
sumptionem ipsius. Decimũquartuz remediuz ẽ h°
℞ speciez electuarii de gemmis speciez letifican
tis Almans' ana.ʒ.ii.macis.ʒ.i.origani folii ligni
aloes storacis calamite ana.ʒ.ss.puluerizentur om
nia per se deinde misceantur et consuantur in sac
culo facto de sindone retorta et portetur sacculus
super mamilla sinistra et sudor exiccetur sepe. ¶
Ultimuz vero instrumentum ẽ vt iste vir post vni
uersales euacuationes saltem in septimana semel p
totum mensem iulii in aurora assumat. ʒ.i. opti-
mi metridati cum.℥.ii.aque melisse et permaneat
in lecto post ipsum dormiens horis ad minus.iiii.
et quando accipit hoc vltimuz illo mane dimittat
omnium aliarz medicinarz assũptionem .continuet
itaq̄ modum istum permutãdo se de vno remedio
ad aliud secundum ordinem presignatum et obti
nebit sanitatem cuz auxilio saluatoris. ¶ Pro re
gimine vero per res non naturales obseruãdo eui
tet ciuitatem et locum frigidum et humidum ven
tosum apud valles et decursus aquarz positum et
caueat a cibis frigidis et humidis viscosis et opilla
tiuis velut pastilles cibi lac pisces cucurbitam lactu
cam bletam spinachiaz portulacaz cucumeres. Et
caueat ab vsu carniuz et brodialiuz valde pingui
um.et effugiat acuta et acria cibaria velut sunt ce
pe aleum porrum bulbus raphanus.et effugiat eti
am fumosa et euaporãtia cibaria velut caules eru
caz legumina elixa res multuz salitas et aromatũ
ĩmoderatuz vsuz. De potu vero effugiat aque frigi
de vsuz et cuiuscunqz vini al. siue nigri potentis
vsuz et valde dulcis et proprie grossi et turbidi. vta
tur autem vino substantia subtili colore ru. vel sub
rubeo minime nigro vel obscuro sapore leuiter põ
tico cum aqua buglosse aliqualiter confracto vel
saltez cum aqua leuis decoctionis granorz peonie.
Caueat etiam sibi a multa ciborz assũptione ĩ mẽ
sa vna et a ueloci ciborum deglutione sine mastica
tione congrua et assumptione ciborz frequẽti et nũ
q̄ comedat nisi stomachum senserit preassũpto ci
bo bene alleuiatum.etiam excercitiũ nõ ẽ ei cõuei
ens qđcunq̄ fuerit et pprie ante mundificationez
corporis reiterataz ĩmo quiescere ẽ ei omnino ne
cessarium.effugiat etiam omnino dormitonez om
nem plixam et maxime post cibum ĩmediate factã
et a dormitione diurna etiam sibi caueat ita q̄
mensura dormitõnis eius non transeat spaciuz ho
rarz vii.aut.viii.ad plus et proprie cum senserit
se debilitatum . Accidentia vero anime omnia sũt
ei euitanda et proprie ea quorz applicatione vehe
mens et velox in humoribus et spiritibus ponitur
agitatio.materie enim mote inclinantur ad motũ
ad partes debiliores . Hec sunt que de predicta
dispositione verenda mihi taliter collecta sunt do
minus aũt omnipotens dirigat ad salutem eius
Amen.

Consiliũ pro epilentico

Regimen obseruanduz in his qui molestantur poxismo epilentico ē duplex ante poxismuz.s.et in poxismo primuz completur variis instrumentis primo cum clisteri acuto. ℞ radicum arthanite electuarii nigri centauree mioris hermodactillorum recentium ana.ʒ.i. cartami bene contriti.℥.ſ.coquantur in lib. aque tribus cuius colature.℞ lib.i. ieralogodion.ʒ.i. olei de euforbio.ʒ.x.salis idi.ʒ.i.ſ.fiat clistere potenter distrahens materiam que moueri debet. 2° coxarum interioribus carnositatibus applicentur ventose magni orificii bene ignite in inferioribus partibus natum.3° ℞ dianacardini.ʒ.i.electuarii diacastorei.ʒ.i.ſ.dissoluantur cum aqua maiorane calida et de ipsa ante poxismũ abluatur os et trahiciatur per nares ter vel quater.sepe enim diuertendo materias inclinat extra corpus ⁊ euadunt a poxismo. Regimen obseruanduz cuz iaz incipit poxismus xv instrumentis completur prio cum ligaturis fortibus.2° cuz fricationibus tempore ligaturarum.3° remotis ventoꝝ predictis super locis ventosaꝝ fiat fricatio cum diacastoreo ⁊ auripigmēto.4° cuz coliriis lōgioribus digito medio et inuoluantur sale gēma subtilissime pulueri zato cōmixto. 5° si non poterit retineri collirium vt sepe contingit violent et cet vel cum candela cō similis grossiciei intincta in diacastoreo titilletur anus diu.6° quantitas magna rute circunponatur 7°.℞ succi artaīte vel ciclaminis que vere sūt idez se.rute coaguli leporis ana.ʒ.ii. conquassentur in mortario ī forma electuarii et de ipso in nasuz insuffletur cum penna vulturꝫ vidi ex hoc miracula.8° auribus eius strepitus horribiles omnis generis.9° aperto ore.vi liniatur palatum anacardino.x° eleuato corpore ⁊ erecto capite apertis palpebꝫ subito offerantur luminaria magna. xi°. ℞ folioꝝ maiorane floruz rorismarini ana.℥.ſ. ligni aloes.℥.i.hoꝝ puluis per se factus diligenter conquassentur in mortario eneo cuz.℥.iii.vini aromatici et in fine incorporentur omnia cuz.℥.farine ordei et.℥.ii.farine amili hoc emplastruz extēdatur super panno de grana et raso capite applicetur bene calidus pro re capitis incipiendo a capill frontis vsque ad postremum commissure coronalis et sagittal circunquaqꝫ per tres digitos mirabili eniz confortatione solet releuare de poxismo.xii°.℞ olei rutini de castoreo et de piperibus ana.℥.i.costi dulcis piretri ℥℥ albi galange et se.rute ana.ʒ.i.ſ.fiat linimentum in mortario de quo omnes spatularum partes copiose liniatur lactu calido.13° de potentioribus si per predicta non releuetur tunc accipe cordulam de corio arietis ⁊ cuz ea mediocriter stricta ligetur bursa testiculoꝝ apud radices ifalibile ē. 14°.℞ electuarii albi.ʒ.i castorei licciozis artanite folii origani ligni aloes ana.℈.i.fiat puluis insufflandus in nares potenter agit.15°.℞ foliorum et se.basiliconis origani florum rorismarini maiorane ana.℥.ſ.iacincti smaragdi saphiri ossis de corde cerui ana.ʒ.ſ.zedoarie.ʒ.i.ſ.croci.℈.ii.farine amili farine puriosis frumenti.℥.ii.cum aqua rosata mulcata hec omnia leui coctione coquantur et de hoc medicamie actu calido pectoris medietas sinistra et retro et diligenter emplastretur cum constet in hac egritudie magnifice lesum esse cor cui hoc medicamen appositū cōfert.

Consiliuz de epilensia.

Paulo ante ad me venit dispositio in puero vno etatꝫ annorum.v.que quidē dispositio ad tria capitula reduci potest. Et primũ quidē ē ꝙ hec dispositio magister pueroꝝ vocari potest. Secunduz est quia dici potest ꝙ est vna species epilensie sincopalis. Tertiuz est ꝙ ipsa est species epilensie que proprio nomine analēpsia nominari debet. Et primo quidē declarari oportet cũ aliis vt disputatiue discernat ad ꝙ de numero harum dispositionum reduci debet illa de qua nunc tractandū ē.Est igitur circa hunc complexum terminuz mater puerorum hinc inde ab auctoribus discolia reperta.quidem eniz p matrez puerorum penes noticiam termī intelligunt dispositionem istam que est species epilēsie eueniens pueris ꝑpter qd et ipse infantilis morbus nominatus est vt patet ab ypo.6° epidimiaruz capitulo 5° dū inquit. Epilēsia est proprie morbus puerorum et proprie nominatus morbus infantilis et mater puerorum.et idem fere litteraliter colligitur primo continentꝫ capitulo primo quare idē Rasis p̄allegato capitulo sic inquit Inueni in quodam li° ꝙ morbus qui appellatur mater puerouz est spasmus et cetꝫ.et eadem est eiusdem sententia in libello de egritudinibus puerorum capitulo 8° dum i rubrica inquit de alia egritudine que dicitur mater puerorum hec egritudo accidit pueris in prima eorum etate frequenter. Et hāc sententiam etiam colligere possũs 7° breuiarii capitl'o 8 duz inquit Epilēsia ē sacra que accidit pueris et infantibus.vide hunc sermonez in descriptione que nominat Rebilgeni et est confectio persica vnde prima tertii tractatu 5° ca° de causis epilēsie et illa que apd quosdam proprio nomine dicitur mater pueroruz interficit multum.ex quorum omniũ sermone concorditer apparet ꝙ hic terminus mater puerorũ vel morbus infantilis importat speciem epilēsie accidentez pueris non multuz a natiuitate distantibus. In eo vere ꝙ importat per terminũ magna est discolia inter sapientes.quidam enim videntur itell'ere per matrem puerouz spasmuz prouenientem a materia calida adusta et sicca facientez fe.acutā cuz qua inuenitur vrina alba ⁊ ꝙ ex hac egritudine liberentur pueri ꝑpter multam humiditatem existentez in eoꝝ neruis.si enim hec dispositio accidat pueris quorum etas est annus septimus est eis morbus difficilis et non liberantur et sunt sermones Raſ primo continentis capitulo 5° auctoritate Georgii.et iterum in eodem capitulo Inquit enim Rasis explicādo hanc dispositionē clarius Inueni in quodam libro ꝙ morbus qui appellatur mater puerorum est spasmus superueniēs ex siccitate ⁊ nō liberantur ex eo.nisi pueri et patiens ipsum plorat multũ ⁊ erit cum hoc morbo fe. acuta et siccitas cutis et nigredo lingue.horuz aūt sermonum contradictoriuz fere ibidem reperitur a Rasi allegate ypo.i li° de morbo dei quem nō dō vidi dum inquit ꝙ hic morbus accidit ex humiditate madefaciente cerebꝝ et manifestatur per pecudes. Cum enim accidit eis hic morbus si aperi

retur eorum cerebrum inueniretur humiditate multa plenum. clarius autem precallegato capitulo quinti continentis collige preteriti sermonis cõfirmationem auctoritate ypo. in libro epidimiarum supraſcripto in capitulo 5° dum inquit Hic morbus vt pluries accidit pueris ex humiditate tantum et nõ omnino ex colera et quando hic morbus ē difficilis sup. penes intentionem et accidẽtia multi pueri moriuntur ex eo. Et tãgit mortis cãm subiungẽdo dicens ex eo quia eorum vene sunt arte et non possunt recipe multum flegma currens. Cum enim in cerebris puerorum multiplicatur flegmatica materia et a virtute impellente vel conante transmutare materiam a cerebro per venas non potest materia talis et tanta ĩ venis recipi ꝓpter ãgustiam compositionalem earum quare accumulata remanet in cerebro et suffocat innatum calorem. Vide q̃tum apparentis contradictionis accipi potest ex auctoribus preallegatis. Ut autem hec apparẽs contradictio non remaneat ambiguitatem faciens collige ex sermonibus predictis ꝙ duplex est spẽs epilensie nominate matez puerorum vel morbus infantilis. Una quidem species est que ē spasmus ex inanitione ꝓueniens a materia calida et sicca et adusta consumẽte humidum substantificum neruorum cerebri ꝓpter quam contrahũtur versus prĩcipium suum et hec quidem coniungitur cum fe. acuta quia materia ca. est et in mẽbro principali inuẽta et accidunt in ea vigilie propter siccitatẽ et plãctus multos ꝓpter nocumentum in cerebro perceptum sensu tactus. et lacrimarum multitudo aduenit eis ꝓpter eliquationem humiditatum inuentarum in cerebro. Accidit siccitas et nigredo lingue ab adustione forti et hec est illa species mala superius allegata auctoritate Georgii p quã spasmantur maxille puerorum ita vt dilatari et claudi non possunt et fame cruciati moriuntur vt occulus meus vidit pluries q̃ quingentis vicibus. et non est mirabile si morbus iste cum est intensus vt plurimum est mortalis. eo quia est morbus valde disꝓportionalis etati puerili que huissima est inter alias. ¶ Alia vero est species epilensie dicta morbus infãtilis que ꝓuenit a materia fri. et hu. implente vẽtriculos cerebri semicomplete et oppillante transitus spirituum sensibilium et motiuorum ad organa sensus et motus ꝓpter qđ fit contractio horum versus principium et hec est illa quam affirmauit ypo. in libello de morbo dei et 6° epidimiarum preallegatis capitulis. Et affirmat hãc speciem princeps prima tertii tractatu 5° ca° preallegato dum ingt Epilẽsia uero plurimum accidit infantibus propter humiditates eorum et plerumq; apparet in eis q̃primũ nascũť et quãdoq; post pubertatẽ eorũ ¶ Tertia iterum inuenitur epilensie species que dicitur morbus infantilis prouenniens ex corruptione lact; in stomacho ꝓpter quam per colligantiam eius ad cerebrum siue ꝓpter simplicem cõdolescẽtiã siue ꝓpter compassionem non absolutam contingat contrahuntur nerui ad principium et cerebrũ versus centrum ipsius ita ꝙ accidit spasmus. Et hanc quidẽ talem speciem confirmat Rasis ĩ libro de egritudinibus puerorum preallegato capitulo dum inquit hec egritudo accidit pueris in prima etate frequenter. et signum huius est ploratus multus timor in somno vigilia augetur calor et ab ore eorum egreditur calor fetidus. et causa huius est acceptõ lactis plusq̃ digerere possunt quare corrumpitur et facit spasmum iam predictũ. Ex quibus in vnam redigendo sũmam patet ꝙ morbus infantilis est triplex. Primus est spasmus de inanitione prouciens vt iam dictum est. ¶ Secundus est spasmus de repletione iam declaratus. ¶ Tertius est spasmus ꝑ colligantiam capitis ad stomachum ꝓueniens ex corruptione lactis in eo. et hec quidem species magis proprie analempsia nominari debet vt inferius declararãdum est. ¶ Secundum principale est ꝙ morbus infantilis denominatur epilensia sincopalis per quam quidẽ non potest aliud intelligi nisi aut ꝙ est species epilensie vna que coniungitur cum sincopi que tamen non est accidens illius epilẽsie. aut quia est vna species epilensie a cuius causa efficiente simul ꝓueniunt epilensia et sincopis. aut tertio ꝙ reperibilis est vna species sincopis ad q̃m sequitur epilensia. et sentit hoc princeps preallegato capitulo dum inquit. Et est quidem epilensie modus compositus cum sincopi quem forcitan medicĩ extrahunt de capitulo epilensie. verũ in ipso est et est species eius. Modus autem quo saluari potest ꝙ sit quedam epilensia cui coniungitur sincopis non tamen ꝓueniens ab ea est vt si existit epilensia per essẽtiam nocumẽti cerebri ipsius aut per colligantiam ad aliquod membrum et materia illa que mota facit epilensiam prius tempore moueatur ad cor facere sincopim poterit. patet hoc ꝙ hic erit complicatio sincopis cum epilensia. quorum tamen nullum erit alterius causa. 2° vero facile intelligi potest ꝙ homini soleat accidere epilensia ĩ cuius agitatione magna ãteqũ confirmetur contigit materias iuxta cor stantes ꝓpinquas vł elõgatas ad cor moueri. neq; tamen ista erit accidẽs epilensie immo contingit ꝓpter debilitatem cordis aut ꝓpter preparationem materierũ ad motũ ad ipsum cor. ¶ Secundus vero modus intelligẽdi epilensiam sincopalem est facilis imaginanti ꝙ materie in aliquo membro mote secundum partem eleuenť ad cerebrum et ad cor et faciant nocumenta adeo intensa ꝙ ex primo fiat epilensia ex 2° sincopis et patet ex hoc ꝙ simul et semel hee due egritudines vel accidentia fieri possunt aut ꝙ epilensia p̃cedat sicopim sicut quãdo prius et fortius mat͂ia mouetur ad cerebrum q̃ ad stomachum aut econtra. ¶ Tertius modus intelligendi sincopis cõplicationem cum epilensia est ꝙ fiat sincopis per nocumentum essentiale cordis vel per colligantiam ad aliud membrum tunc ꝓpter nocumentum cordis ipsius ledi potest cerebrum ita vt fiat in eo epilensia et erit ipsa accidens ad sincopim sequens vt intelligenti apparet. Et apparet ꝙ hee species epilensie et sincopis valde facile saluari possunt multis modis. licet frequentior modus earum eueniendi sit per colligantiam stomachi ad cerebrum ex presentia vermium in stomacho repertorum. et ꝓprie magis quando corrupti sunt. aut frequenter valde euenit hec dispositio ꝓpter materierum corruptionem in matrice et aliis locis. Unde prima tertii vbi supra. Ex hᵒ autẽ capitľo ẽ epilensia que accidit ꝓpť vermes aut ascarides. et infra paruum aut ꝓpter dispositionem matricis. et vltra hoc nominatur prefocatio matricis. et est vt mulieri accidit quando eius menstrua retinentur non in hora sua aut constringantur cum retinentur ab ea ꝓpť dissionem balnei conuertitur id in matricem suam

ad calitatem venenosam. et adsunt ei motus et vaporationes aut cum periodis aut sine periodis. cum periodis quidem tertianariis sed retenta materia vera colericitatis participet et sic de aliis. ¶ Pro declaratione vero eius quod tertio principaliter premissum est dicendum quod triplex invenitur huius dispositionis denominatio. prima quidem dicitur epilensia. 2a analempsia. 3a cathalensia appellatur. Est autem epilensia secundum veritatem illa proprie que fit per nocumentum essentiale in cerebro quod provenit in pluribus a mala complexione frigida et humida cum multitudine materiei flegmatice incomplete opilantis ventriculos cerebri et origines nervorum ab eo orientium. licet etiam ipsa quandoque fieri possit a multitudine san. in cerebro contenti modo predicto. Et etiam 3o fieri possit a vento vel vapore grosso causato in viis transitus spiritus ut visum est magno philosopho Aristotili ut prima tertii capitulo de epilensia scripsit Avicena. ¶ Quarta vero species eius potest fieri a materia melancolica in locis predictis contenta faciente opillationem eo modo quo de aliis dictum est. Iste quidem sunt quatuor famose species epilensie per essentiam ex nocumento cerebri provenientis. et omnes tales merito denominantur epilensia dicte ab epi quod est supra et lesis quod est lesio quasi superioris partis lesio que est cerebrum inter alias partes hoc nocumento laborans ¶ Secunda species est analempsia nominata quam sapientes dicunt provenire propter malam complexionem aut materiam in stomacho retentam quod nocumentum eius cerebro communicatur et efficit hunc spasmum qui dictus est ¶ Tertia species eius nominata est cathalensia que provenit ex nocumento cerebri in eo recepto per colligantiam totius corporis ad ipsum cerebrum aut determinatas partes ad ipsum sicut mirach matricis splenis epatis et sic de aliis. Et modus quidem intelligendi unamquamque speciem spasmi aut de inanitione vel de repletione facientis epilensiam velut est quilibet spasmus ex defectu materie. vel eius habundantia proveniens. vel spasmus nulli materiei proporcionatus velut est a veneno inficiente aerem interius inspirato. velut a potu alicuius medicine spasmum efficientis sicut species ellꝛii. vel a medicis venenosis sicut napello iusquiamo et similibus. vel a venenis sic absolute dictis sicut accidit ex punctura ab animali venenoso facta et sic de aliis. quandocumque enim harum efficientium causarum applicata tunc nocumentum cerebro impressum a potentia sensitiva eius perceptum movet expulsivam virtutem ad fugam illius nocumenti. contrahitur igitur cerebrum in se ipsum cuius etiam contractione nervi contrahuntur versus ipsum. et si quidem iterum materia vel fumus grossus dilatat cerebrum et nervos tunc convenit elongatio et dilatatio nervorum a cerebro et cum iterum materia claudit vias ita ut contractio superveniat tunc succedit dilatationi nova contractio et econverso. ¶ Et hec est causa assignandi fortem agitationem in pedibus et brachiis factam et torsionem mandibularum oculorum colli capitis et aliarum partium que omnia tamdiu perdurant quamdiu epilensia est spasmus in fieri. cum autem ipsa iam transiverit finem augmenti et perducta fuerit ad statum tunc ipsa est spasmus in facto esse et tunc membra omnia privantur motu non integre. i. complete. aut privantur sensu non integre. i. non complete cum in aliqua particula corporis remaneat quandoque sensus tactus. aut membra omnia privantur erectione non quidem integre. i. totaliter sicut patet in epilensia revolubili per plures paroxismos a quibus eger erigitur et elevatur. et potest etiam totum corpus privari completa erectione ut patet in epilensia mortali quando eger deficit in ultimo paroxismo. Et pulcre omnes isti sermones clauduntur in diffinitione eius data a principe preallegato capitulo dum inquit. Epilensia est egritudo sup. organalis quia mala complexio plurimum frigida vel compositionalis quia oppillatia prohibens membra animata sup. que sunt instrumentum sensus et motus eo quia ista ledantur lesione diminutionis aut corruptionis a principio inclusive usque per totum augmentum eius. et prohibens etiam membra sup. ab erectione sup. cum est in statu non integre. i. non complete quin possit eger iterum relevari. et illud quidem totum contingit propter oppillationem contingentem scilicet in ventriculis cerebri et in panniculis eius et in originibus nervorum orientium ab eo. Et legi potest hoc totum infra parum dum inquit. Et cum fuerit humor opillans aut scilicet ventus grossus tunc cerebrum cum hoc etiam contrahitur ut expellat illud quod impedit. sicut accidit stomacho ex singultu nausea. et sicut accidit ex tremore cum per quando est contractus et compressio principium scilicet effectivum in expulsione membrorum eius que ipsa expellunt sup. materiei vel nocumentum. et cum cerebrum contrahitur motus eius diversificatur et sequitur contractio nervorum in facie et in aliis et diversificantur motus ipsorum. et hoc quidem totum intelligi potest tam de epilensia per essentiam quam per colligantiam facta ¶ Ex quibus omnibus pulcre intellectis possunt comprehendi signa epilensie in fieri et in facto esse. et iterum ex istis potest reddi ratio quare accidit in epilentico spuma in os eius. propter enim clausionem partium eius colatorii incompletam a materia flegmatica factam incitata virtute ad ipsius expulsionem forti agitatione in materiam illam facta commiscetur cum ipsa aer vel vapor vel ventus aut spiritus. et cum materia sit notabiliter viscola inclusum tenet aerem vel vaporem et necessario efficitur ampula et multe ampulle invicem invilcate faciunt spumam quare. ¶ Et ex his omnibus ultima concluditur difficultas huius dispositionis eo quia si compleretur oppillatio tunc ex epilensia fieret transitus in appopleliam que magis periculosa est et si multiplicarentur materie quantitate et activitate ita ut frequentarent paroxismi ipsius esset mortalis iuxta sermonem A. dicentis. Et quando continuantur paroxismi epilensie tunc ipsa interficit. Ex quibus omnibus iam concluditur festina necessitas curandi hanc dispositionem ut nunc sequitur ¶ Itaque pro regimine huius tremende dispositionis premittendum primo quod oportet regimen ordinari secundum contrarietatem ad causam ipsius morbi quod etiam habet proprietatem rectificandi particulas lesas. Cum igitur morbus ipse qui est mala complexio fri. et hu. stomachi et cerebri licet amplius sit humida quam frigida utraque convenientiam habet cum materiali que est flegmaticus humor in stomacho multiplicatus et per colligantiam eius ad cerebrum delatus patet quod omne regimen eius conveniens debet esse ad calitatem et siccitatem inclinatum magis tamen ad siccitatem quam ad caliditatem. Et cum membra hic egrotantia sit stomachus et cerebrum quod magis per colligantiam ipsius ad stomachum leditur quam per proprium nocumentum

ab ipso cerebro patet quod omnia medicialia instrumenta stomachum et epar respicere debent tam per operationem eorum provenientem a 3ª virtute medicinarum quod quarta .quare prius discurrendum est per regimen ex parte rerum non naturalium.2º medicinalium ut nunc sequitur.

¶ Capitulum secundum de cura per dietam.

Teneatur igitur hic puer in camera bene calida vento vaporibus et nebulis et humiditate denudata.cuius aer siccus sit potentia magni ignis in camera facti.et sepe suffumigetur cum ligno aloes storace calamita et colofonia .et similiter pellibus vel pinis aut de dorsis variorum stomachum cooperientibus aut saltem super stomacho suo teneatur quadruplicatum pannum in optima grana intinctum qui stomachum suum in laterales partes diligenter amplectantur qui pannus sepe calefiat et suffumigetur cum pulvere gariophilorum ligni aloes et galliemusc. De modo vero excercitandi ipsum bonum est quod mane ante assumptionem cibi motu progressivo excercitetur saltem per horam .i.et caveat a regentibus ipsum ut non permittant ipsum equitare vel navigare vel in curru vehi saltem usque ad spacium unius anni quousque fuerit sanitati plene restitutus. Si autem propter aliquam contingentiam non posset ambulare ut dictum est tunc sepe fiat eidem fricationes a radicibus coxarum usque ad plantas pedum ascendendo etiam usque ad nates eius intantum quod per fricationem membra ipsius rubea fiant.reliquo autem tempore sedeat et quiescat et saltem ab omni motu prohibeatur post cibum.euitet etiam omne excercitium per quod caput eius incurvatum detineatur .et si propter excercitium calefieret puer iste ut sudaret et ex 2º sudore humidus fieret pannus quem super stomacho portat tunc semper calefiat ille pannus et exiccetur et superponatur stomacho .et melius esset quod haberentur duo panni tales ita quod de uno fieret permutatio ad alium et econtra.oportet etiam ut huic puero adhibeatur regimen conveniens ex parte quantitatis ciborum et potuum ita quod non permittatur comedere usque ad plenam saturitatem immo blandiciis agendum est ut a mensa recedat cum voluntate amplius comedendi quam cum plena saturitate stomachi sui.Et similiter etiam potus eius in quantitate pauca assumatur et sepe magis quam multum ex eo et raro. ¶ De modo dormiendi non permittatur hic puer dormire nisi postquam transiverit hora .i.s.ab assumpto cibo et dormiat capite bene elevato super dextro aut sinistro latere decumbendo.Caveat omnino dormire super faciem suam immo convenientius esset ei dormire super spinam quam econtra.Mensura vero dormitionis eius non transcendat spatium horarum vii.et melius esset quod dormiret tempore minori horarum vii. quam amplius easdem excedere.In summa itaque melius esset ei declinare ad excessum in vigilia quam in longitudine somni quoniam somnus materiam eliquat et infundit in organa sensuum et eas a toto corpore ad caput effumare facit cum fuerit prolixus . ¶ Pro sexta re non naturali scilicet pro accidentibus anime dicendum quod ei convenientior est levis ira et conturbatio animi quam fortis tristicia et timor propterea quia in ira levi excitatur et intenditur calor ad quod sequitur materierum resolutio et aptitudo ad insensibilem et sensibilem evaporationem ¶ Passiones vero anime tristantes propter quas caloris naturalis retractio de centro ad circumferentiam magis sunt suffocative innati caloris deinde sequitur materierum incrudatio et augmentatio. ¶ De modo vero regendi eum penes cibos et potus paulisper magis oportet dilatare sermonem premittendo primo generaliter quod omnia cibaria frigida et humida actu et potentia eidem sunt valde nociva propter causam superius tactam. ¶ Secundo quod omnia pinguia et unctuosa cibaria et corruptibilia velut lac omnino sunt evitanda. ¶ Tertio quod omnia vaporosa cibaria et ventosa ab eodem elongari debent velut legumina omnia et proprie elixa et maxime substantia eorum omnes fructus recentes et humidi. ¶ Quarto quod omnia cibaria difficilis digestionis evitari debent ab eo velut sunt carnes grosse panis azimus vinum grossum et conturbatum et similia.et causa est quia hec dispositio est mater puerorum analempsia dicta proveniens a colligantia stomachi ad caput ut superius deductum est .Itaque particulariter descendendo evitet carnes omnes nimium humidas humiditate connaturali velut sunt anatuli anceruli et omnes in aquis viventes et genite carnes.et etiam carnes humidas humiditate etativa velut sunt nativitati propinque multum et etiam decrepitorum animalium carnes evitari debent in quorum utrisque existit superflua humiditas per indigestionem congregata. ¶ Secundo etiam evitari debent omnium animalium partes.consimiliter humide velut butirum lac et pinguedines omnes.vaporosa etiam omnia multum effugere debet velut legumina fructus recentes iura pinguia et proprie pinguedine rancida vel antiqua.nocent etiam sibi acria cibaria omnia.acetosa vero aliquando ut ter in septimana accepta et proprie confracta cum calidis sicut mace nucemuscata cinamomum galanga et pauco pipere sunt ei iuvativa.Ex oleribus effugiat caules principaliter et bletas spinachias lactucas endiviam portulacam cucu.cucur cerasa et maxime valde mollia.solidis vero cerasis et peponibus uti potest. Plante eidem convenientes a quibus cibaria sua non debent elongari sunt menta serpillum origanum isopus maiorana betonica thimus anetum petro.feniculum ruta et universaliter plante omnes ca.et sic.stomachum et caput apte confortare et eas aperire.Aromatica ei convenientia quibus cibaria sua condiri possunt sunt macis nux musc. cinamomum ℥ galanga piper album grana paradisi gariophili proprie antofali et consimilia. ¶ Fructus vero qui possunt eidem convenire sunt amigdale et avellane que augmentum in cerebro efficiunt et confortant ipsum et proprie torrefacte post cibum sumpte.De rebus cum quibus condiuntur fercula plus mihi oleum olivarum antiquum magis quam recens et conveniret etiam ei melius oleum amigdalarum dulcium et pinguedo porci mediocris quantitatis. alie vero pinguedines dimittantur. De modis preparationis ciborum evitet cibaria omnia multe humiditatis et evaporationis et proprie sicut frixa que sunt caput valde ledentia propter quod assata et proprie in sero meliora sunt ei quam elixa. effugiat omnino cibaria omnia que cocta et preparata sint in vasis ereis immo talia preparentur in vasis lapideis et non in aliis. ¶ De conditis vero optimus est sinapismi usus et olive condite et rape condite et napi conditi et citonii post cibum et pira condita et diacitoniten sine speciebus optima sunt ei. Panis vero eius sit bene fermentatus et parum salis ha

bene amplius tamen q̃ communis panis.et multuȝ
placeret mihi q̃ panis quo vtitur seu vti debȝ ẽet
factus cuȝ aqua sublimationis radicuȝ peonie recẽ
tis.cibaria mellita aliquando sibi concedi possunt
licet zuccarũ sit ei melius q̃ mel argumento sũpto
a materia et ab etate simul. Potus quo vti debet
sit vinum albuȝ subtile et trãsparens non valde fu
mosuȝ.aut sit vinuȝ coloris granatini vel rubicũ
di non spissuȝ neq̃ grossuȝ.et multũ placet mihi q̃
vinuȝ illud cõmisceatur semper cũ tertia parte aq̃
sublimationis peonie aut saltem aque decoc.pul.co.
ru.Laudarem etiã magis q̃ egrotãs iste a fine mẽ
sis februarii vsque per totuȝ mensem aprilis vte
retur hoc idromelle quod nunc sequitur de quo ac
cipiat parũ aut saltem cuȝ quartapte vini secuȝ cõ
mixti.est autem illius descriptio talis. ℞ radicum
peonie minutim incise.ℨ.ß.corallorũ ru.grosso mõ
contritorum.ʒ.ii.buliant in lib.iiii aque fontis ãt
fluuii bene clare et ab omni fetore mundate vsque
ad consũptionem tertie partis.deinde eiȝ supaddã
tur mellis electi.ℨ.xii.et coquantur insimul lento
igne cuȝ dispũatione continua vsque ad consumpti
onem tertie partis.deinde coletur per pannum be
ne spissum et vtatur eo vt dictum est.

¶ Capitulum tertium de cura per medicinalia.

De his vero que mihi oportuna videntur.de re-
gimine medicinali xviii.apparẽt mihi obseruan-
da remedia. ¶ Primum itaq̃ horum ẽ vt puer iste
per totum mensem maii omni tertia die paruȝ an
te cenam accipiat de pillulis infrascriptis. ¶ Se
cundum remedium est vt gratia lubricationis vẽ
tris qualibet septimana saltem tribus vicibus im
mediate ante cenam accipiat vnaȝ de istis secũdis
pill'is.et si cõtigeret q̃ vẽter eiȝ ẽet magis strictus
posset de eis accipere frequentius vt oĩ die aut sal
tem omni alterna die. Si autem venter eius nimi
um fluxibilis redderetur tunc eas dimittat aut ra
ro de eis accipiat.quaruȝ descriptio. ℞ aque ma-
iorane aque sublimationis peonie aque mẽte ana
ℨ.ii.aloes epatici electi.ℨ.iii.azari peonie sticados
folii maiorane ana.℈.ß.ligni aloes.ʒ.ß.macis.ǵ.
xii. salis indi.℈.ß.diagridii.ǵ.xv.infundãtur oĩa
per se puluerizata in predictis aquis per vnaȝ di
em naturalem.deinde exiccentur sub tegula medi
ocris caliditatis sepe agitando et cõmiscendo.p9ª
iteruȝ renouetur infusio predictaꝝ aquaruȝ et ite
ruȝ exiccetur et sic fiat quattuor vicibus. De illa
itaq̃ materia.fiãt pillule de omni.ʒ.iiii.et assumã
tur vt supra. Et nota q̃ quãdo hee pillule fe exibẽ
tur ei tunc pillulas primas assumere debet per du
as horas post cenam. ¶ Tertium remedium est pul-
uis iste de quo super cõmissura sagittali a princi
pio frontis vsq̃ ad summitatem capitis omni sero q̃n
do vadit ad lectum ponatur quantitas.ǵ.iiii.vel
v.frumenti.et quando secunda vice superponitur
tunc fiat ei prius pectinatio bona vt deponat' pul
uis primo superpositus cuius descriptio. ℞ ligni
aloes.ʒ.i.storacis calaite galliemus.ana.ʒ.ß.folii
℈.i.maiorane betonice peonie ana.ʒ.ii.ambre elec
te.℈.i.puluerizentur omnia per se ⁊ vtatur eis vt
dictum est. ¶ Quartum remedium est odoriferum
hoc qḋ quasi semper portet ligatum in pila de sin
done retorta de grana cuius descriptio. ℞ rute.ʒ
ii.macis.ʒ.iiii.folii.foliorum basiliconis origani
ameos mente ana.ʒ.ß.pul.omnia per se deĩde mis
ceantur. ¶ Quintum remedium est vt semper in ci
bariis eius buliant quattuor vel.v.grana peonie
ab exteriori cortice purgata. ¶ Sextũ remedium
est vt ĩ vino quod datur ei ĩ potu semper infuse te
neantur radices peonie.s.in libris quindecim
vini ponentur peonie minutim incise.ℨ.i. ¶ Sep
timum remedium est vt collo eius teneatur appensa
radix vna peonie cum frustro vno coralli ru.electi
¶ Octauum remedium est vt saltem ter in septima
na quando vadit ad lectum invnguãtur sibi intrin
sece partes nasi cũ grano vno huius vnguenti. ℞
oppoponacis.ǵ.v. staphisagrie costi peonie folii
artaite ana.℈.i.fellis tauri.ʒ.i.ß.succi maiorane
vel foliorum lauri vel betonice.ʒ.ii.incorporenẽ
simul ĩ mortario minutissima contriti one et fiat
ex eo vt dictum est. Nonum remedium speciale est vt
ingenium fiat circa ipsum ita vt omni mane masti-
cet a tribus vsq̃ ad.vi.de seminibus sileleos. ¶ De
cimum remedium etiam vltimum est vt saltem trib9
vicibus ĩ septimana ãte prandium per tres horas
fricetur palatũ eius cũ hoc electuario. ℞ metrida
ti electi.ℨ.ß.liquiricie anisi polip.ana.℈.ß.grano
rum peonie piretri castorei ana.℈.i.incorporenẽ
simul in mortario vltimata contritione cũ sirupo
de calamento et cum grano ciceris ru.fiat fricatio
vt dictum est. ¶ Undecimum remedium est gar
garisma hoc de quo per tres horas ante prandiũ
omni quarta die gargarizet calide.cuius descrip-
tio. ℞ artanite piperis al.rute peonie piretri cos
ti ana.ʒ.i.staphisagrie acori ireos peucedani ana
ʒ.i.ß.coquantur omnia in lib.ii.aque vsque ad con
sũptionem medietatis.deinde colentur et colature
superaddatur oximellis squillitici.ℨ.ii.coquantur
vsque ad consũptionem tertie partis.de hac igitur
decoc.accipiantur.ℨ.iiii.aceti squillitici.ℨ.ß.calefi
at totum et fiat ex eo gargarisma hora predicta.
¶ Duodecimum remedium est vt iterum bis in
septimana masticet vnam de istis pillulis. ℞ dra-
gaganti gumi arabici ana.ʒ.i.infundantur in.ℨ.
i.aque lauri.deinde remoueatur ab eis aqua et in
corporentur cũ his speciebus. ℞ staphisagrie costi
dulcis ana.ʒ.ß.piretri.ʒ.ß.sileleos se.rute assari ǵ
norum paradisi ana.ʒ.ß.incorporentur simul et fi
ant pillule pro omni.ʒ.iii.et masticetur vna ꝓ sin
gula vice semper expuendo totũ qḋ eliquatur a ca
pite per masticationem illam. ¶ Decimumtertium re
medium est vt isti patienti duabus vicibus in septi
mana ante cenam per horã vnam fiat ablutio pedũ
cum hac decoc. ℞ se.sileleos ipericonis rute sicce ar
thanite baccarum lauri ana.M.i.rad peonie.M.
ii.coquantur in situla vna aque magna vsque ad
consumptionẽ medietatis.de illa ergo aqua calida
fiat ablutio pedum vt dictum est. ¶ Decimumquar
tum remedium est vt puer iste continue super mam
la sinistra ipsius portet sacculum huius descriptio
nis. ℞ doronici foliorum basiliconis florum bora
ginis et buglosse ana.ʒ.ii.iacincti smaragdi gra-
nati ossis de corde cerui ana.ʒ.ß.folioꝝ auri nu
mero sex margaritarum.ʒ.iiii.ros' gaꝝ cinamomi
ligni aloes coral.ru.⁊ al.ana.ʒ.ß.macis.ʒ.i.ß.pul.
omnia per se et fiat sacculus quadratus vel rotun
dus sicut hostia et ponatur super mamilla sinistra
consutus vel appensus. ¶ Decimũquintum remedi
um est vt hic pa.super stomacho suo portet semper
istum sacculum. ℞ origani mente absinthii folii
betonice ameos ana.M.i.ß.galange granorum pa
radisi cinamomi sileleos seminis rute ciami apii

ana.ʒ.iiii.macis.℥.i.ſ.fiat omnium puluis per se
et conseruetur in sacculo quantitatis spāle bene de
presso de quo fiat vt dictum est. ¶ Decimūsextum
remediuʒ est vt isti puero detur sepe ante cenaʒ hu
iusmoi pulueris quātitatē granoruʒ quinqꝫ ordei vel
frumenti cum.℥.ſ.aque mente vel sublimationis
radicis graminis.℞ se.atriplicis cimi torrefacti
se.sancti ana.ʒ.i.musci.g̃.v. fiat oīm puluis per se
et vtatur vt dictuʒ est. ¶ Decimuʒseptimū reme-
diuʒ est vsus huius confectionis de qua accipere po
test ante cibuʒ et post cibum vsque ad q̃titatē.℥.ſ.
℞ granoruʒ phisticorum minutiʒ incisorum.℥.iii
zuccari al.lib.ſ.ciamoī electi.ʒ.i.se.atriplicis.ʒ.iii
musci.g̃.vi.infundantur phistici per diem natura
lem in aqua decoc.rad̄ peonie.deinde conterantur
vltimata.contritione et coquatur zuccaruʒ predic
tum cuʒ aqua mente et fiat confectio sicut pineata
et exibeatur vt dictum est. ¶ Decimuʒoctauuʒ re-
medium est vt puer iste vsque ad duos annos pur
getur sēper in principio veris ⁊ in fine estatis secū
duʒ moduʒ infrascriptuʒ qui talis est. In vere itaqꝫ
in mane vno' ex septimana die lunaris vsque ad
vigesimaʒsecūdā eius accipiat has pillulas gratia
euacuationis minoratiue.℞ pillulaꝝ de iera com
posita.ʒ.ſ.reformentur pillule.iii.cum succo vł aq̄
maiorane et accipiat eas et post ipsas tardet cibū
horis quinqꝫ .quinta autem hora accipiat scutellā
ſ.brodii macis calidi cum zuccaro. Sequenti ve-
ro mane incipiat hoc digestiuum assumere et con
tinuet ipsum octo diebus.℞ aque iris aque maio
rane aque sublimationis rad̄ peonie ana.ʒ.vi.mis
ce et cum modico zuccari detur in potu et tardet
cibum horis saltem tribus. ¶ Assūpto digestiuo se
quenti mane accipiat pillulas istas.℞ pillularum
cochiaruʒ pillulaꝝ de sarcocola ana.℈.ſ. reformē
tur pillule.iii.cū aqua maiorane ⁊ dentur sicut de
primis dictum est et obseruetur de his sicut de il-
lis. Euacuatio vero conueniens ei in fine mēsis sep
tembris sit ista.℞ pillularum de sarcocola pillula
rum aurearuʒ ana.℈.ſ.reformentur pillule.iii.cū
electē diacastoꝝ vel indo et denter sibi gratia mio
rationis . Sequenti die accipiat hoc aliud digestiʒ
et continuet ipsum aliquibus mane.℞ aque cuscu
te aque betonice ana.℥.i.aque peonie.℥.ſ.misce et
accipiat eas calidas cū zuccaro. Sequēti die accipi
at.℈.i.pillularum cochiarum de quibus fiāt.iii.cū
sirupo violarum et post eas tardetur cibus et fiāt
omnia que de priis dicta sunt. ¶ Post hoc āt atten
dat ꝙ patiens iste elongetur ab omnibus īfrascrip
tis. Primo ab excercitio vel cursu super cibo.2° a
statione vel mansione in aere vaporoso et nebulo-
so.3° ab aspcū inundationis aque saltem a vento no
tabiliter agitato.4° ab aspectu ab alto ad decimū
locum.5° ab aspiciendo radium solis et corpora
valde luminosa sicut specula vel alia ad q̄ fiat ra
diorum solis reflexio fortis.6° euitatur ab incur
su odoris rerū appropriietate agitantium materi
as in cerebro sicut apparet miirre galbani casto
rei assefetide et similium.7° effugiat sumopere ne
comedat epar ircinum . Et in sūma melius est ip
sum abstinere a comestione cuiuslibet epatis. 8° ve
ro inter cetera edulia euitet carnes lentes fabas ⁊
fasiolos . 9° et vltimo caueatur ne puer aliquod fa
ciat excercitium reuolutionis corporis ipsius et ca
pitis sui . Hec sunt vtiliora in sūma que hinc inde
diuersis voluminibus reducere potui.

¶ Consiliuʒ de debilitate cerebri et pectoris nō quī
dem per essentiam in mēbris predictis sed per de
pendentiaʒ ad matriceʒ .

Accidentiuʒ que generosam et egre
giaʒ heraʒ istam molestant redde
re causas satis mihi videtur facile
ex his que presenti anno de sua dis
positione multis applicata nocumē
tis scripta fuerunt .sunt enim hec accidentia siue
capiti siue pectori contingentia non quidē per essē
tiaʒ in mēbris predictis euenientia sed per depen
dentiaʒ se habent ad matriceʒ per colligantiaʒ ip
sius ad predicta mēbra imo ad quaʒplurimas ferē
humani corporis particulas. Siue igitᷣ hec accidē
tia saluentur per compassionē absolutam vł simpli
ceʒ alerationeʒ a matrice communicataʒ predictis
mēbris siue per aliquod vaporeū vel materiale a
matrice ad illa mēbra comuīcatū qd̄ fuerit āt sper
ma in matrice corruptum vel in venis adiacenti
bus ei vel fuerit in menstruo sanguine qd̄ in omni
vera et naturali impregnatione retinetur corrup
tio superadueniens propter quaʒ transmutetur ī
materiaʒ malaʒ qualitatuʒ primaruʒ maliᵃ vel
secūdaruʒ. et quia sanguis mestruis in quasdaʒ ve
nenosas partes conuersus fuerit totum hoc satis fa
cile probari potest esse cām horuʒ accidentiuʒ suffi
cienter inductiuam neque tamen hic molestari vo
lo vt ego credam hanc dispositionem simpliciᷣ re
periri in matrice quin per eius etiam nocumentū
species male complecttionis propter diuturnitatē
et fortitudinem accidentium acquisita sit in stoma
cho in corde et in capite et fortassis etiā in epate
eius accidere potuit corruptio in eius substantia
aut sanguine ipsius qd̄ apparere potest et demons
trari ex permutatione coloris eius ad squalidum
humidum citriuum vel subuiridem et etiā ex per
mutatione habitudinis eius et proprie si fuerit
epatis complexio ad frigiduʒ et siccuʒ corrupta.
¶ Aut etiaʒ hoc videri potest ex tumore et in fla
tione faciei vel conuersione habitudinis ad caʒeti
caʒ similitudineʒ qualis euenit ī epaticis ita noīa
tis de quibus speculandum est 14.tertii in capitu
lo de egritudinibus epatis interioꝝ 4° ⁊ hoc sigil
latis capitulis et 5° de accidenti et morbo capl'is
secundo et tertio in antiqua translatione secunduʒ
quotatōeʒ meā. At vero iterū neque credo malaʒ
complexioneʒ vel compositionem in epate stoma
cho corde vel capite quibuscunque horum qualiᷣ
cunqꝫ contingat esse magnam intensiue quia cum
accidentia in hac estate fuerint extensiue et inten
siue maiora quaʒ presentia si lapsus in predictis
membris fuisset notabiliter intensus non possem
ego credere ꝙ hec domina impregnāta fuisset.et
si ad huc conceptionem et impregnationē īcidisset
non fuisset felicitatē fetus propter dispositionem
malaʒ aut in matrice preinuentam aut aggrega
tam ex mala complexione predictorum membro
rum et matricis ipsius .ex quibus omnibus ī vnā
sententiam cōgregatis apparet ꝙ modus regimīs
huius nobilissime domine pendet ex curatione et
rect ficatione ad membra superiora necessaria et
ad matricem principaliter inclinando secundum
ꝙ inferius mihi regulariter videtur per xxv .in
strumenta procedendum esse quorum primum est
vt nunc scribitur ¶ Est itaqꝫ ipsū ordine coueiēti

primuz administrandu3 clistere hoc i hora electa qndo nudu paroxismali affligitur et esset ab hora i. vsque ad xxi. aut in mane in principio diei eligenda. veruz constante virtute non timere ego predictu3. administrare clistere cuz. instantia accidentiu paroxismi subduplicando tame vel aliter minorando eius actiuitate3. et describitur per hunc modu3 ℞ grādoru3 sisami fenugreci radicu3 altee minutiz incise seminis lini ana. M. i. ʒ. camomille melliloti se. aneti feni. ana. M. i. ʒ. seminis malue et altee ana. M. ii. coquantur oia i lib. aque iii vsq3 ad consumptione3 medietatis et colentur cum expressione forti. et huius liquoris accipiatur lib. i. olei violaru3 citrinaru olei de sisamo ana. ℥. ii. croci. ʒ ʒ. salis comunis. ʒ. i. ʒ. zuccari rubei. ℥. ii. et fiat clistere. Et si quis cu clisteri desideraret conuenientius attrahere ventositates predicte decoctioni addantur cimini carui ameos ana. M. i. Facto vero predicto clisteri nocte sequente vel tertia preter illa soluatur hec domina cuz hoc securo medicamine in quo est intentio in mundificando intestina a pectore et a matrice diuertere cuius descriptio. ℞ aque buglosse aque capillor veneris ana. ℥. ii. reubarbari electi. ʒ. ii. manne electe. ℥. i. ʒ. croci dorónici floru3 buglosse seminis aneti et cimini. ana. ʒ ʒ salis gēme grana. iii. penidiaru3. ℥. i. ʒ. squinanti grana. v. fiat omnium horum infusio que ita remaneat per die3 vna3 naturale3 et in aurora sequentis diei calefiat totu3 cu expressione conuenienti coletur et addatur ei. ℥. i. zuccari albi et calidu3 bibatur. Et si contingeret qꝫ no voluisset accipere clistere predictu3 ante hanc medicina3 salte3 ante qꝫ accipiat ea fiat sibi suppositoria de mlle duo vl vnu3 vsque quo fecu3 collectio fuerit educta. neque tamen ex oblatione huius medicie vel clisteris hesitandu3 est eo quia pregnans propter duas dispositiones principales. ¶ Et prima quia ipsa est in mensibus pregnationis in quibus data est euacuandi licentia p ipocrate3 libro afforismor. Prg nātē purgare si conuenit. Et secundo iteru3 quia dato qꝫ adhuc esset pregnans in aliis temporibꝫ hec tame ind sūt vereda propterea quia sūt medicine debiles et non violente et sententie auctorum no excludunt debiles imo fortes medicinas. Post qꝫ vero domina preuacuata fuerit qd omino necessariu3 esse videtur tunc procedatur circa ipsa3 faciendo diuersiones leues que materias a matrice superioribus partibus comunicatas diuertere possunt leui tame tractu propter periculu embrionis. ¶ Et instrumentu3 tertiu3 conueniens vt fiat leuis cruriu3 fricatio a genu inferius attrahendo versus pedes vsqequo aliqualiter mebra eius i grossentur et rubefiant. et debet hec fricatio fieri cu3 pannis mediocris asperitatis actu calidis et cetera ¶ Quartu3 vero instrumentu3 superaddēdu3 ē si mulier non fuerit per precedentia alleuiata est qꝫ super cauillis pedu3 eius per mēsura3 qtuor digitoru3 fiant ligature cu3 institis latitudis duoru3 digitoru3 que mediocrē faciāt compressione3 et frequenter vsqequo appareat qd dictu3 est per fricationes fieri. ¶ Quintu3 instrumentu3 est vbi predicta non conferant qꝫ fiat applicatio ventosaru3 super carnos partibus interioribus tibiaru3 et frequenter sine scarificatione vsqequo aliquid de iuuamento per earu3 applicatione3 subseq videatur. predictas aute3 ventosas et ligaturas nequaqꝫ intelligo applicari debere coxis secundu3 qꝫ fieri consueuit ne propter fortem agitationem in fetu et in humoribus matricis fiat de aborsu suspitō. ¶ Sextu3 vero instrumentu3 iteru3 conueniens ad diuertendu3 vbi predicta non beue contulerint est diuersio que magis confert accidentibus cordis et capitis. et est qꝫ in adiutoriis apud principiu3 spatularu3 inferius fiant ligature cu3 strictura ad leue3 dolore3 producentes. ¶ Septimu3 vero ad hanc intentione3 est ventosar sine scarificatione applicatio in carnosis partibus lateralibus colli supra ossa spatularu3 inuentis. ¶ Octauu3 vero ingeniu3 et sublimis operationis ē vt prohibeatur matricis superascensus et ventositat u3 ad superiora eleuatio cu3 medicinis interpositis int stomachu3 et matrice3 in quibus sit virtus frangndi ventositates et repellendi easde3 cu3 virtute carminationis et stipticitatis que omnia fūdentur in medicinis remisse caliditatis habentibus aliqualiter fetore leui fastidiu3 et abhominatione3 imponere matrici velut est descriptio cerotī huius. ℞ sumac gallaru3 cuprīssi masticis acatie seminis plantaginis ana. ʒ. i. cimini modicum torrefacti carui feniculi ana. ʒ. i. ʒ. seminis petro. ʒ. i. coriandri preparati. ʒ. ii. resine clare. ℥. i. galbani ʒ. v. dissoluantur gumi cu3 aceto citonioru et mūdificentur a superfluitatibus per colatura3 dei de cu3 infrigidari ceperint apponantur species pr dicte et fiant cerota duo sperica quoru3 vnu superponatur vmbilico et ibidē reseruetur et aliquando permutetur de ipso ad alteru3 secundu3 oportunitate3. ¶ Nonu3 vero instrumentu3 est vt si supra dicta mulier nollet predictu3 acceptare cerotum fiat hoc linimentu3 ab vmbilico superius per omne3 regione3 stomachi et ipocūdrioru3. ℞ olei de keiri citrina. ℥. ii. olei de mirto. ℥. ii. laudani electi. ʒ. ii. storacis calamite. ʒ. iii. squinanti ciperi calami aromatici spodii ana. ʒ. ʒ. coriandri preparati. ʒ. ii. cere quantu3 sufficit fiat vnguentu3 molle et calidum applicetur vbi predictu est. ¶ Decimu vero instrumentu3 et magne necessitatis est vt si cō prehendatur in stomacho eius corruptam esse materiā cibalem et humoralem que multum inclinetur ad superius stomachi qd cognoscitur ex nausea et appetitu ad vomitu3 tunc educatur materia illa cum leui et consueto vomitiuo hoc. ℞ sy. simplicis acetosi. ℥. i. ʒ. aq putealis grosse et viscose. ℥. iii fiat hoc totum tepidum et detur in potu et si post ipsius assumptione per hora3 vna3 vel duas non euomuerit imponatur ori digitus aut pēna cum quibus titillatio fiat in principio isophagi et materia educatur. Si autem cōtingeret qꝫ corpulēta materia ad stomachu3 non ascenderet imo inferiꝰ perciperetur tunc temptetur eius subductio cum hoc leui lenitiuo et abstersiuo. ℞ aque decoctio. tamarindorum. ℥. iii. geleniabin. ℥. ii. misce et da totum in potu calidu hꝰ liniendo inscidēdo et abstergendo stomachum conuenieter mūdificare pōt ¶ Undecimu3 vero remediu3 est vt si causa nocumenti illatiua in stomacho percipiebatur esse multitudo vētositatum qd cognoscitur extensione stomachi cum gurgulatione et rugitu et multitudie eructuationum tunc subueniatur ei cu3 electuario descripto ab Auicenna ꝛi. tertii caꝰ de appetitu pregnantis in fine secundum hunc modu. ℞ cimī infusi in aceto per triduum deinde exiccati et tor

refacti ozigani olibani omnium ana.℥.i. castozei ʒ.ii.geleniabin lib.i.fiat electuariuz de quo in ma ne ante cibuz et ante cenaz in sero dentur.ʒ.ii. vel iii.cuz aqua decoc.gaꝝ et indubitanter iuuamen tuz excellens percipietur. ¶ Decimuz secunduz ve ro remediuz ⁊ magne necessitatis propter sincopī ⁊ pulsuz cozdis eius est epithima istud quod calidū cuz panno de grana applicetur sub mamilla sinis tra ipsius ante prandiuz quattuoz vicibus et post prandium per vnam horam vsque ad hozam ce ne saltez viii.vicibus et erit in eo iuuamentum re primendi fūositates ⁊ nauseas ad pectus.cuius ē hec descriptio.℞ aque acetose aque cicozee et mellisse ana.℥.i.dozonici.ʒ.i.ß.ossis d̄ cozde cerui fragmē tozum iacincti smaragdi et saphiri ana.℈.i. mar garitarum.ʒ.i.foliozuz auri cuz predictis contri toꝝ numero vi.macis gariofiloꝝ ligni aloes ana. ʒ.i.croci.ʒ.ß.aceti.℥.i.vini maluatici vel alterius bene fumosi et antiqui.℥.iii.misce totum et inuicē bulliat quibusdā ebulitōnibus et fiat ex eo vt iam dictuz est. ¶ Decimuztertiuz vero remediuz est vt si generosa domina hec non vellet epithima et ite rum dato q̄ ipsum applicaretur hozis iam pre dictis itermedio vero tempoze super regione coz dis eius continuo teneat hunc sacculuz collo alliga tum cuius descriptio.℞ specieruz electuarii de gē mis .ʒ.ii.specieruz electuarii de ligno aloes .ʒ.i.ia cinti smaragdi et saphiri ana.℈.i.ossis de cozde cerui.ʒ.ii.omnia per se subtiliter puluerizentur ⁊ conseruantur in sacculo de sindone de grana quanti tatis semissis et applicetur vt predictum est. ¶ De cimuzquartum vero instrumentum conueniens ad mundificandum stomachum et prohibendum ascē sum fumositatum a matrice et ab ipso ad coz et ad caput est mundificatiuum stomachi ei administrā dum secundum hunc modū.℞ mellis rosati colati ℥.ii.ligni aloes puluerizati .℈.i.detur hoc totum in potu cum.℥.ii.aque acetose vel buglosse et est fe re de remediis Auicene descriptis 21. tertii capi tulo de vniuersali regimine pregnantis. ¶ Deci muzquintū vero instrumentuz ē q̄ domina hec sp ante cibuz accipiat rotulam vnam vnius confecti onis per hozam ante.℞ specierum electuarii de margaritis descriptione Auicene caº statim allega to.ʒ.ii.zuccari albi lib.ß.aque mente quantuz suffi cit ad coquendum zuccarum et fiat confectio in ro tulis. ¶ Decimuzsextum vero instrumentuz ad in tentionem omnium predictozum et rectificatiōez stomachi consumptionem materierum est vsus tiri ace Andzomaci cum tertia sui parte de electua rio de seminibus quozum ambozuz cōmixtozum accipiatur.ʒ.ß.aut.℈.i.in mane aliquando cum.℥. ii.aque granozum decoctionis mirti et inueni in eo iuuamentuz notabile vt apparere potest ex vir tute componentium. ¶ Decimuzseptimuz vero in strumentuz est vt hec domina continue post cibum omnez accipiat frustruz vnuz diacitoniten facti se cunduz istuz moduz.℞ pulpe citoniozum conserua te lib.ß.dozonici masticis macis ana.℈.i. gariofi loꝝ ligni aloes ana.℈.ß.fiat confectio in rotulis.℥ ß. ¶ Decimuzoctauuz vero instrumentum est vt sē per in manu sua teneat puluerem istuz in sindone ligatuz quez sepissime odozet.℞ coziandzi nō pre parati.ʒ.iii.castozei.ʒ.i.seminis nasturtii seminis eruce ana.℈.i.laudani.ʒ.ß.fiat omniū puluis de quo fiat vt supra .Decimūnonū vero instrumentū

est q̄ domina ista super caput eius teneat sacculū istuz a principio capilloꝝ vsque ad cenit capitis super extensū.℞ ambze grana vi.musci grana.ii. mellisse seminis basiliconis ligni aloes maiozane assari sticados ana.ʒ.ß.gariofiloꝝ.ʒ.i.ß. rosarum ʒ.ii.fiat puluis subtilis omniū per se et cōseruantur ī sacculo de sidone d̄ grana facto habēte latitudiez q̄t tuoz digitozum . ¶ Uigesimū vero instrumentuz est vt locus matricis eius a spondilibus renum vs q̄ ad finē spine sepe inungatur hoc linimento. ℞ olei de violis citrinis olei de mixto ana.ʒ.i.ß.tro ciscoꝝ de rosis.ʒ i sandarace galliemusi squinanti ci peri ana.ʒ.ß.pulueꝝ mellisse.℈.ii.cere quantū suffi cit ffat vnguentū molle et liniatur locus ille cū ip so calido. ¶ Uigesimūprimū vero instrumentū est vt domina ista sepe masticet folia mente subrubee in stipite suo aut saltem mente aquatice in ripis fluuiozum inuente que a quamplurimis sapienti bus ballamita nominata est. ¶ Uigesimūsecunduz instrumētū ē vt aliquando saltē in die semel iī co xas eius retineat frustrum coti magnū calefactuz et suffumigatum cum puluere gallicmuscate pro iecte sup carbonibus ignitis. ¶ Uigesimuztertiuz instrumentum est vt genitilia eius vl̄ inguina ali quando ivngatur cū calido oleo ita composito. ℞ olei de mastice et de mirto ana.℥.ß.galiemuscate ʒ.i.terantur simul vltimata contritione et ex cali do ipso fiat linimētuz vt predictū ē. ¶ Uigesimū quartū vero instrumentū est vt mulieri isti omni mane ante prandiū fiat pedū infusio et crurū ablu tio vsque ad medietatē tibie cū aqua calida huius decoctōnis.℞ rosaꝝ granoꝝ mirti coziādri p̄pa rati ana.M.i.ß.mellisse recentis vel sicce.M.ii. coquantur omnia et fiat ex eo vt predictū est. ¶ Uigesimūquītuz instrumentū est vt hora paroxis mi cū apparent ei accidentia priuationis sensus ⁊ motus super capite eius effundatur oleuz calefac tū de maiozana aut oleuz nardinū aut oleū lilioꝝ albozū et cōmissura sagittali vsque ad locum con iunctionis colli cū spatulis vt securetur a transitu ī subeth vel appoplesiā vl̄ alterā dispositionez ma laz. ¶ Ultimū vero superaddenduz omnibus pre- dictis est q̄ in regimine ex parte cibozuz et potus hec generosa domina inq̄tuz potest euitet omnia vina multū fumosa calida et aromatica.ipsū enim euitare docuit auicena 21.tertii caº de curatōne p̄ focationis et gratia huius affirmauit Ipocras vi nuz nigrū esse in his casibus conueniens et non al bum ad hoc vt aliqualiter confoztet matricem et cotilidones et sit capiti ⁊ supiozibus minus effuma tiuuz. et omne tale conueniret ei et proprie cuz aq̄ extinctionis calibis.similiter etiam euitare debet carnes et cibaria grossa difficilis digestiōis ⁊ effu giat etiaz iuxa omnia pinguia valde et vnctuosa et aromatum effumantium capiti ⁊ excitantiuz vē tositates visum. Reliqua autem istis superaddenda et hozum omnium canonicam applicationem reli quo peritissimo phīco suo qui tanquam sapientissi mus hozum omnium regimen et maiozum guber nare posset. ¶ Et his ita regulariter applicitis al tissimus omnipotens huius generose domine sani tatem restituet et iam a periculosis accidentibus p̄ seruabit qđ sui misericozdia digneur facere q̄ cūc- ta bene facit et regulat amen.

¶ Pro vxore supzascripti domini Galasii de piis

post consilium factuz transmissa fuerunt remedia ista septimo ianuarii pro conseruando partuz et felicitando eaz ne periclitetur. ℞ specieruz diamargaritonis.ʒ.ß.specieruz electuarii de ligno aloes ℥.ii.zuccari rof antiqui.ʒ.ii.conserue citonioꝝ.ʒ.iii foliozuz auri numero vi.margaritaꝝ.℥.i.fiat electuariuz cuz sirupo de corticibus citri. ℞ specieruz rosate nouelle.℥.i.ß.trocis.de rof.℥.ii.zuccari albi ℥.v.fiat confectio in rotulis.℥.iii. ℞ aloes abluti ℥.i.ß.galliemuscate.℈.ß.masticis corallozuz thuꝛ ana.ʒ.vi.fiant pillule cuz zucco rosaruz et deaurentur. ℞ puluer gallaꝝ.℥.ii.masticis corallorꝝ rubeoruz acatie ipoquistidos ana.℥.i.ß. succi rof aque plantaginis ana.ʒ.ß.amili.℥.iii.croci.℈.ß.fiat linimentuz in mortario.

¶ Consiliuz de melancolia.

Baptista vincentinus adolescens de honoranda familia cripie condolenduz est.laborat egritudine que proprie melancolia dici debet.eo quia est corruptio in operationibus virtutis imaginatiue et cogitatiue.imaginatur enim corrupte se esse prelatuz et seruum dei deuotissimuz et catolice legislatorez magnuz cuz neque habeat dispositionez ad hoc neque ingeniuz neque excercitium ad talia potentem promouere ipsum. Neque etiaz soluz corrupta est in eo imaginatio vt dictuz.sed cogitatiue potentie operationes in eo corrupte producuntur.ex falsis eniz imaginatis species talium imaginationuz corrupte deferuntur ad organuz cogitatiue et permutant ipsius complexionez et spirituz etiam qui esse debet instrumentuz operationis ipsius cogitatiue.vnde ex permutatione organi et instrumenti cogitatiue potentie oportet ipsaz cogitatiuaz corrupte exire in operationes eligendi et eliciendi. Igitur potentia talis elicit et exit in actuz orandi predicandi et de lege dei sermocinandi qđ totuz in eo apparet esse secunduz speciez corruptionis in operationibus ambaruz virtutuz predictaruz scilz imaginatiue et cogitatiue.vnde deterior est hec species quam fuerit illa quaz narrat Galienus de i° qui corrupte imaginabatur tubicenes esse in camera sua et iubebat expelli eas. imaginabatur eniz qđ non erat. ferebat tamen iudiciuz qđ afferre debebat.eo quod pulsationes instrumentoruz expelli debent a cameris in quibus sunt homines talez lesionez cerebri habentes.est autez hec melancolie species proueniens a materia melancolica fecali°eo quod excludit omnez rixaz furiaz vel querimoniam que sunt accidentia inseperabilia manie et suaruz specierum scz canine lupine et demoniace.de quibus tribus non ad propositum ingredi debeo quia adolescens hic istis non molestatuz egritudinibus .neque eniz vnquam aliquis demoniacus aut maniacus dicitur nisi cum egrotat per melancoliaz per adustionez genitaz .quare prima tertii ca° 4° ca° de melancolia. Cumque melancolia componitur cuz saltu et rixa et sintillis permucatur nominatur mania.et neque dicitur melancolia aliqua species nisi illa cuius euentus est a colera nigra non adusta.hec antez melancolie species partim procedit per essentiaz male complexionis fri. et sic.in cerebro multiplicate partiz per speciez male complexionis fri.et sic.multiplicate in corde propter dominiuz melancolice materie multiplicate in splene que ab eo non conuenienter digeritur resoluitur vel expellitur ad membra ad que naturaliter expelli solet. Similiter etiaz epar eius notabiliter debilitatuz est in expellendo melancoliam et depurando ipsam a sanguine. Et splen ipse iteruz debilitatus est in attrahendo melancoliaz ab epate quare per vniuersuz corpus et ad ipsuz cor melancolica materia multiplicatur que inficit ipsum cor permutando complexionez eius et spirituz ipsuz faciendo siluestrez.i.ineptuz ad operationes conuenientes.cuz igitur ipse vitalis spiritus hac mala complexione complexionatus delegatur ad cerebruz necesse est permutari complexionez cerebri ad melancolicaz dispositionez et siluestrez.licet eniz in eo sit fixa mala complexio fri.et sic.vt prędictuz est.patet tamen magnaz partez huius dispositionis pendere a nocumento epatis et splenis et proprie in depurando sanguinez vt prima tertii ca° preallegato.et vniuersaliter quid colera nigra multiplicatur et generatur quandoque causa membri operantis nutrimentuz qđ est epar cuz debilitatur ab expulsione superfluitatis melancolice. i.quandoque multiplicatur melancolia causa membri quod est euacuatiuuz colere nigre et est splen.quandoque debilitatur in duabus rebus quaꝝ vna est attractio fecis sang.et cineritatis eius ab epate.et altera est expulsio superfluitatum que ad ipsuz ex eo trahitur ad locuz qui est ei preparatus. ¶ Et ex hoc fundamento intelligenti apparere potest hanc dispositionez esse grauem satis et verendam quoniam ipsa sequitur nocumentuz epatis splenis cordis et cerebri vt declaratum est. Qđ autez dispositio ipsius dependeat a materia melancolia fecali ex membris apparere potest. ¶ Primo ex permutatione coloris ad liuiditatez quasi plumbeam. ¶ Secundo ex habitudinis extenuatione quam euersa est in marasmum vel consumptionez totius corporis. ¶ Tertio ex fixione imaginationuz et estimationuz corruptarum in quibus continue laborat delusiue orando predicando et sic de aliis. ¶ Quarto ex ventris stipticitate. ¶ Quinto ex superfluitatum prime digestionis transmutatione ad colorem liuidum vel oppacum. ¶ Sexto ex somni paucitate qui tamen profundus est in tempore in quo dormit. ¶ Septimo quia vrine eius limpide vel aquose cum remissa albedine cum aliquali liuiditate apparent et tenues et clare cum contento crinoidali vel cineritio ad liuiditatem tendente ¶ Octauo ex diminuta ipsius digestione quacunque hoc videri potest. ¶ Nono ex timoris instantia et fixione. ¶ Decimo et vltimo ex luctu eius in quo frequenter laborat. Non dico de pulsu quia notum est omnibus quod est paruus tardus et rarus cum duricie et siccitate representatus.Unde ex omnibus coadunatis ad inuicem deducitur hanc dispositionem esse verendam satis et ad ipsius curationem transeundum.

¶ Capitulum secundum de cura predictaz.

Regimen itaque huius iuuenculi per res non naturales succincte transibo.quoniam eidem et astantibus satis diffuse per tractaui illud. Itaque omnino omnium rerum non naturalium operationes ab eis calefaciendo et humectando peruenire debent vt fiat ad lapsum contrarietas.quoniam ipse est frigidus et siccus .habitet igitur in loco et in camera mediocris caliditatis et humiditatis et panis eis sit purissimus nullo modo furfureus non habens

etateʒ niſi vnius aut duorū dieꝝ ad plus. omnes etiaʒ carnes quibus vtitur ſint multū pingues vt pulline agnine. vitullie capriolie ⁊ ſibi ſimiles. Et vtatur ſepe lacticiniis cibis et proprie de recocta et caſeo recenti abſque ſale. Et de herbis comedat bletaʒ ſpinachiaʒ maluaʒ criſolocannaʒ cucur. ceraſa mellones amigdalas et auellanas recentes et pira dulcia et reliqua iſtis ſimilia. Salſa vero cibaria et acria ⁊ acetoſa omnino euitētur et cibos paſtilles opillatiuos viſcoſos ⁊ difficilis digeſtiōis omnino euitet. vino vtatur albo ſubtili aromatico claro et dulci cōmixto ſemper cuʒ tertia vł 4ª parte ſui aque buglos. et melius eſſet eideʒ cibuʒ in quatuor vicibus in die partiri ꝙ vnaʒ cibi menſuraʒ in duabus vicibus exiberi omnino enim ſpargere cū debilitate virtutis ē ei melius. ¶ Caueat a ventris ſtipticitate imo prouideatur ei cuʒ inſtrumentis infra dicendis. et extendatur mora eius in ſomni prolixitate et nullo modo in vigilia. omnino āt in eo procedatur ad diuertenduʒ eius corruptas imaginationes inducendo eideʒ omneʒ moduʒ conſolationis et leticie. ita ꝙ conuerſētur aput ipſum cantātes et diuerſis muſicalibus inſtrumentis continue laborantes. et narrentur ei hiſtorie delectabiles et proprie de his que negotia mulieꝝ concernunt. omnino auteʒ euitetur acceſſus monachoruʒ et gabadeoꝝ ad euʒ et proprie eoruʒ qui pannos induunt nigros et retorto capite triſtantes et lugētes. Hec de regimine reruʒ non naturaliuʒ breuiť expedita ſufficiant.

¶ Capituluʒ tertiuʒ de cura per medicīalia.

Huic auteʒ penes reꝝ medicinaliuʒ adminiſtrationeʒ xii inſtrumentis mihi viſuʒ eſt prouideri debere. Quoꝝ primū ē huic puero fiat hec euacuatō quaʒ facere intendebaʒ ſi tempus expectaſſet. ℞ aque lactis caprini. ℥. iiii. epithimi. ʒ. ii. polipodii folioꝝ ſene ana. ʒ. ii. ſalis indi diagridii ana. ğ. iii. penidiaruʒ. ℥. i. infundantur omnia in. ℥. iiii. predicte aque per dieʒ naturaleʒ. deinde colentur et exprimantur et predicte colature ſuperaddatť electuarii diaſene deſcriptione Nicolai. ʒ. iii. et totum calefactuʒ in aurora bibatur et poſt dormiat per horaʒ vnaʒ et poſt quintaʒ horaʒ accipiat aque bugloſ. ℥. iiii. cuʒ. ℥. i. zuccari calefactas. ⁊ poſt per horaʒ vnaʒ accipiat prandiuʒ. ¶ Sūpto minoratiō adminiſtretur ſibi hoc ſecundū inſtrumentuʒ. ℞ violaꝝ ſy. de thimo ana. ʒ. vi. aque bugloſ. ℥. ii. aque melliſ. ℥. i. miſce et accipiat ipſuʒ diebus. x. cōtinuis can. et hora in precedenti minoratiuo deſcripta. ¶ Tertiuʒ inſtrumentuʒ eſt hoc ꝙ ſi diebus quibus aſſumit digeſtiuuʒ venter eius eſſet ſtipticus vtatur iſtis pillulis de quibus omni ſero accipiat vnaʒ vel duas immediate ante cenaʒ continuando i. vel. ii. ſecunduʒ ꝙ conuenientius operabuntur quorum deſcriptio. ℞ epithimi polipo. agarici ana. ʒ. ß. ſalis indi. ğ. vi. lapis. armeni lapis lazuli preparatoꝝ ana. ℈. i. aloes preparati cuʒ ſucco endiuie. ʒ ii. formentur pillule pro omni. ʒ. vii. cuʒ ſucco roſaꝝ. ¶ Quartuʒ inſtrumentuʒ eſt ꝙ poſt digeſtiui aſſumptioneʒ euacuetur cum medicina parū fortiori vel audatiori ꝙ fuit precedens ſicut cū tali. ℞ pillularuʒ indarū. ʒ. ß. lapis armeni. ℈. i. diagridii ğ. ii. ſalis indi. ğ. i. fiant pillule cuʒ ſucco roſ et exibeantur hora ⁊ conditionibus in primo medicaīe deſcripti. ¶ Quītum inſtrumentuʒ ꝙ ſequentibus x. diebus poſt minoratiuuʒ accipiat hoc digeſtiuuʒ predicto parum fortius. ℞ ſirupi de epithimo. ℥. i. ſirupi de corticibus citri. ℥. ß. aque melliſſe bugloſſe ana. ℥ i. ß. miſce et accipiatur vt in precedēti digeſtiuo dictum eſt. ¶ Sextum inſtrumentum eſt vt poſt ſecundum digeſtiuum euacuetur cū hoc medicaīe. ℞ electuarii ſolutiui ad melancoliā deſcriptione Auicene in ſecundo de viribus cordis. ʒ. v. lapis armeni. ʒ. ß. accipiatur calidum vt ſupra de euacuatiuo dictū ē. ¶ Septimum īſtrumētum eſt vt poſtꝙ iſte vir fuerit ſecundo euacuatus vtatur hoc electuario de quo omni mane in aurora accipiat ad quantitateʒ nucis deglutiendo ipſuʒ ⁊ tardet cibum poſt ad minus tribus horis. ⁊ ſoleo etiā ex ipſo exibere quantitatem auellane immediate ante prandium et ante cenam vt in cibis eius ſigilletur vis confortandi cor et cerebrum ⁊ purificandi ſanguinem et defendendi ſpiritum ab impreſſionibus qualitatum melancolicaꝝ. cuius deſcriptio ℞ floꝝ boraginis et bugloſ ſe. acetoſ ſcariol endi violarū adianthi politrici capilł ve. ana. ʒ. ii. granorum phiſticorum infuſorum in ſucco bugloſ per duos dies naturales. ℥. iiii. pinearum ſimiliť preparatarum. ℥. iii. cortic. mirobalanoꝝ indorum. ℥ i. iacīti ſmaragdi ſaphiri ana. ʒ. i. oſſis de corde cerui doronici zedoarie ana. ʒ. ii. ß. lapis armeni lap. lazuli preparatorum ana. ℈. ii. zuccari ſecunde decoc. lib. i. ß. foliorum auri numero. x. margaritaꝝ electarum. ʒ. i. ß. coquatur zuccarū lento igne cum lib. i. ſucci pomorum apiorum vel alioruʒ dulciſſimoꝝ vſqꝫ ad ſucci ipſius conſumptionem. deinde cum ceperint tepefieri ſuperaddantur alie ſpecies minutiſſime puluerizate per ſe et in fine ponanť ğ. ii. muſci et. ğ. iiii. ambre et fiat electuarium. hoc enim electuarium eſt efficaciſſimum. diligenť eius deſcriptio examineť. ¶ Octauum inſtrumentum et principale eſt deſcriptio huius emplaſtri de quo ſēp ſup mamilla ſiniſtra portet petiam vnam quadrāgulatam latitudinis ſpanſe et ſit calefactum ⁊ ſufficienť ſuperligatū. cuius deſcriptio. ℞ capilł. ve floꝝ boraginis bugloſ et acetoſ recentium aut ſiccorum ana M. v. roſ recentium nundū apertarum complete lib. ß. farine ordei. ℥. iii. terbentine clariſſime. ℥. ii. been al. et ru. ana. ℥. i. doronici oſſis de corde cerui florum roſmarini violaꝝ ana. ʒ. ii. ß. croci. ℈. ii. ſucci boragininis lib. ß. coquātur ſimul ſuccus cum terbentina et farina ordei. deinde aliiſ ſuperadditis diligenter incorporentur et fiat emplaſtrum et applicetur vt dictum eſt. ¶ Nonum inſtrumentum eſt vſus pulueris quem fere cōtinue olfaciat. ℞ macis. ℥. ß. gaꝝ cinamomi electi ſe. baſiliconis ligni aloes ana. ʒ. ii. muſci ambre ana. ğ. i. ß. fiat puluis et ligetur in ſindone de grana retorta et continue odoret ipſum. ¶ Decimum inſtrumentum eſt vt poſtꝙ tenuerit ſuper corde ſuo emplaſtrum immediate dictum tunc faciat iſtud epithima per alios xii. dies continuos infundendo in ipſo pannum de grana duplicatum in mane ante prandium tribus vicibus et per horam poſt prandium vſque ad cenam ſaltem quinqꝫ vicibus et iterum poſt cenam apud ſōnum aliis duabus vicibus et ſic iſte pannus tepidus aut pauce caliditatis cuius deſcriptio. ℞ aque bugloſ melliſ ana lib. i. aque roſmarini maiorane ana. lib. ß. muſci ambre ana. ğ. ii. been al. et ru. ſe. baſiliconis coral. ru. ana ʒ. ii. iacinti ſmaragdi ſaphiri ana. ğ. iii. vini maluatici vel alterius vini aromatici ciatum vnum

misceantur omnia et lenibus bulitionibus buliant deinde cum levi panno superponantur vt dictum est ¶ Decimum instrumentum est pulvis hic de quo vir iste omni sero quando vadit ad lectum aspergat a principio capilli vsque ad summitatem capitis per medium ipsius latitudinis quattuor digitorum ponendo de eo ad quantitatem granorum vi. ordei cuius descriptio. ℞ macis corticum citri ana.ʒ.i.ligni aloes ʒ.i.ß.storacis calamite florum rorismarini sticados betonice pulegii ana.℈.i.pulerizentur omnia subtiliter et diligenter omnia ponderata misceantur ¶ Ultimum instrumentum est vnguentum hoc de quo stomachus et omnia ipocundria imo vsque ad inguina invngatur ipso calefacto et superponatur pannus calefactus et duplicatus prius et suffumigatus cum pulvere ligni aloes carbonibus ignitis superaspersis cuius descriptio. ℞ olei de mastice olei de menta ana.℥.i.ß.olei de ruta olei de croco ana.ʒ.vi. gar.ʒ.i.se.leuistici carui sileleos et rute ana.℈.ii. granorum paradisi.ʒ.ß.cere al.quantum sufficit fiat vnguentum mediocris tenacitatis et fiat vt dictum est Hec sunt que mihi vtiliora et magis necessaria in hac dispositione apparuerunt.

¶ Consililium de paleси.

Licet in hac dispositione paralitica sermo prolixus necessarius esset vtilitatem afferens huic domino quia tamen operam dare non possum secundum quod esset necessarium. Ideo quantum comodius potero ea que mihi vtiliora videbuntur enunciabo quattuor particularibus capitulis enunciando ¶ Capitulum primum de regimine paralesis per administrationem debitam cibi et potus.

Quorum primum est hoc quod hic dominus vtatur cibis virtualiter calefactiuis et exiccatiuis abscindendo omnia infrigidatiua et humectatiua cibaria .panis ergo eius plus sit fermenti et salis habens quam comunis panis. Et carnibus vtatur perdicum fasianorum turturum et auium minutarum. Carnes vero castrati et vituli non sunt ita comuenientes ei nisi cocte cum rozemarino serpillo menta salvia et similibus. Carnes vero porcine salite sunt sibi vtiles.recentis vero porcelli caro non comedatur nisi cum predictis herbis et raro etiam. Nullus piscis vsus est ei conueniens nisi preparatus cum predictis herbis.piscibus tamen salitis vti potest Lac et lacticinia cibaria omnia dimittantur et fructus omnes etiam preter ficus et amigdolas et auellanas et phisticos.omnes autem alios fructus omnino dimittat. Caseus non conuenit nisi salsus et antiquus. Caules blete rape spinachie dimittantur et omnia legumina preter cicera rubea.que comedere debet cum menta serpillo isopo ruta petroseli et feniculo. Butiri vsus omnino dimittatur.sed oleum oliuarum proprie antiquum est sibi valde vtile. omia aromatica calida sunt sibi vtilia.vt ℥ cinamomum galanga crocus et similia. ¶ Uinum dimittat omnino quantum potest.si autem propter etatem aut consuetudinem hoc fieri non potest.eligat vinum rubeum antiquum quod tamen semper limphatum bibat cum tertia aut quarta parte aque rosmarini. Et si abhorreretur ex mixtione tali saltem semper ante prandium et cenam bibat ciatum vnum de decoctione aut aqua rosmarini. Si autem propter consuetudinem nollet aut non posset bibere vinum rubeum et inclinaretur ad album.tunc eligat vinum album pauciferum limphatum.cum aqua decoctionis duorum granorum paradisi positorum in vna fiala consumptione facta quarte partis tribus remanentibus. ¶ In qualibet cibatione caueat a potu et cibo replentibus stomachum cum extensione grauatiua et pondere.vtatur quiete et exercitium corporale dimittens.

¶ Capitulum secundum de regimine per medicinalia De regimine vero medicinali in secundo capitulo describam que videntur mihi necessaria. Pro euacuationibus eius primo itaque hic dominus omni mane bibat ℥.v.de aqua rosmarini calida in aurora per.v.dies et tardet cibum ad minus horas quattuor.sexta die sequenti euacuetur cum.℥.iiii.ieralogodion acepti cum.℥.ii.aque eupatorii calefacte.et tardet prandere per sex horas.aut ad minus per quinque.licet enim pillule fetide huic viro et egritudini conuenientiores essent. ℞ agarici electi.℈.ii.asse fetide.℈ ß.ʒʒ.g.xii.diagridii.g.ß.fiant pillule cum succo apii et omnes exibeantur in potu. ¶ Postquam ergo semel purgatus fuerit tunc iterum reuertatur ad accipiendum hoc digestiuum continuatum per dies octo hora suprascripta.cuius descriptio. ℞ aque distillationis eupatorii ireos et abrotani ana.℥.i.ß.et calide accipiantur cum modico zuccaro. quantum enim hec tria sint neruorum mundificatina legatur a Serapione Auicena et ab omnibus aliis. Cum ergo digesta fuerit materia his diebus iterum euacuetur cum aliqua predictarum medicinarum et ita fiat in sua cura reuolutio de digestiuo ad euacuans et econtra.tales ei egritudines per se aliter erradicari non possunt phisico beneficio. Si autem diebus quibus accipit digestiua intermediis venter eius non esset bene fluxibilis tunc omni sero accipiat vnam de infrascriptis pillulis parum ante cenam. ℞ pillularum de speciebus que dicuntur alefangine.ʒ.i.pulpe colloquintide et agarici ana ℈.ß.salis indi.g.v.formentur pillule cum succo apii de omni.ʒ.xi.et accipiantur vt dictum est.

¶ Capitulum tertium de quibusdam medicinis.

Tertium capitulum exprimit quasdam medicinas materierum consumptiuas.et sunt quattuor. Quarum prima est quod hic dominus accipiat omni tertio mane per duas horas ante diem.ʒ.ß.confectionis anacardine cum.℥.i.ß.aque rute calefacte et tardet comedere ad minus per quattuor horas.. ¶ Secundum speciale et melius est vt hora predicta idem dominus accipiat tres de istis pillulis ℞ castorei et asse fetide ana.℈.ß.ligni aloes electi.℈.i.formentur pillule de omni.ʒ.ix.cum electuario metridato. ¶ Tertium speciale remedium est hoc. ℞ metridati vetustioris quam haberi potest.ʒ.i.et bibatur hora predicta cum.℥.i.ß. aque saluie calefacte. Et si aqua illa esset de saluia siluestri longe melior esset. Hec enim medicamina omnia ab omnibus illustrioribus approbata sunt. ¶ Ego autem experientia certa scio quod si eger assuescat omni mane accipere.℥.iii.de aqua rosmarini cum tribus granis pulueris piretri mirabili iuuamento ei conferet

¶ Capitulum quartum de instrumentis localibus

Quartum vero et vltimum capitulum describit quedam instrumenta localia. Primum itaque est quod si eger balneetur aut membra sepe infunderet vel embrocet in aquis termarum securant hominem a priuatione sensus et motus sed omnis paralisis est pri

natio sensus et motus igitur et cet. ¶ Secundum localem est hoc. ℞ pulueris piretri. ℥. i. buliat cum lib. i. olei oliuaruʒ vsque ad consumptionē tertie partis. Et de oleo isto calefacto mēbra omnia lesa quater aut salteʒ ter in die naturali vngantur magnifice cōfert. ⁊ scribitur hoc a Serapione capitulo de piretro auctenticatuʒ a Galieno 8° de simplici medicina lege ibi. ¶ Tertiuʒ remediuʒ est vt mēbra invngantur ex oleo cucumeris asinini calefacto.

¶ Quartū remediuʒ est vt mēbra egra liniantur et fricentur cuʒ vernice liquida et est presidiuʒ singulare. scripsit. eniʒ Serapio q͡ confert fluxibilitati neruosoruʒ mēbroruʒ ꝓuenienti a repl'one frigide et humide materie. ¶ In istis tamen istrumētis ordo teneatur q͡ ante applicationeʒ ipsorū mēbra euaporentur cuʒ vapore fumosi vini proiecti ad lapideʒ molareʒ bene calefactuʒ ita q͡ fumus ille recipiatur super mēbris omnibus lesis. cuʒ ergo membra diligenter fuerint cum pannis exiccata tunc invngantur ex aliquo predictoruʒ linimentoruʒ calidorū permutando semper vnum linimentuʒ post aliud. nā ex cōtinuata applicatione vnius medicine super mēbro non sequitur impressio exoptata. ꝑpter qđ quarta primi precipit Auicena in medicatione non esse standuʒ in vna medicina immo permutanduʒ ab vna ad alteraʒ non tamē virtute differenteʒ. ¶ Cuʒ ergo mēbra fuerint decenter linita tunc statin cooperiantur cuʒ pelle vulpina bene calefacta. Et si haberi posset pellis dabaon tunc longe melior esset ad laudeʒ dei Amen.

¶ Pro eodem de paralesi. ℞ radicum peonie hermodactillo ruʒ artanite rute ana. ℳ. i. coquantur in duabus situlis aque marine vsque ad consumptioneʒ tertie partis. ¶ Iteʒ. ℞ olei de castoreo. ℥. i. ʃ. olei de euforbio. ℥. i. aristol' ro. artanite ab rotani sticados et andacoche ana. ʒ. ʃ. ligni aloes ʒ. i. musci. ℈. ii. cere albe q͡tuʒ sufficit fiat vnguentū mediocris molliciei. ¶ Iteʒ ℞ olei nardini. ℥. iiii piperis albi camepitheos camedreos cētaureē minoris ana. ʒ. ii. croci. ʒ. ʃ. cere albe q͡tū sufficit fiat vnguentuʒ molle. ¶ Suprascripta tria remedia applicata continuentur per. x. dies hoc modo. primo omni mane ante cibuʒ infundantur spongie magne in supradictaʒ decoctioneʒ bene calidam. et applicētur oībus ptib' stupidis et dolentibus et vniuersaliter omnibus iuncturis lesis quater renouādo ipsas mēbris bene applicatas. ¶ Iteʒ de secundo vnguento diligenter invngantur predicte partes. ¶ Iteʒ tertio de tertio vnguento extendatur super pannis et ponatur calidum super omnibus mēbris p̄dictis et sēp hoc post applicationeʒ spongiarum mane et sero per duas horas ante cibum continuando per. x. dies iaʒ predictos. ¶ Cū ergo continuauerit deceʒ diebus predicta remedia. tūc reuoluat se ad sequentia p alios deceʒ dies. ¶ Primo quideʒ accipiatur frustruʒ lapidis molaris feramentoruʒ et calefiat in igne et tunc illi lapidi super effundatur fiala vna vel lib. i. ʃ. vini albi subtilis et antiqui et bene potentis paulatim super illo lapide stillati mēbro semper diligenter. cooperto cuʒ sclauina quando ita suffumigatur. ¶ Cuʒ ergo ita suffumigatus fuerit exicca bene mēbrū per decimaʒ parteʒ hore. post illud invngatur cuʒ hoc oleo diligenter calido post cuius vnctioneʒ mēbra involuantur et ligentur cuʒ stupa canabina bene calida. Est autē linimētū tale. ℞ olei de euforbio ℥. iiii. olei de ruta. ℥. i. castorei piretri triuʒ piperꝫ ana. ʒ. i. viol'. ʒ. i. ʃ. conquassentur simul in mortario et applicetur vt dictum est. x. diebus. et post illud reuoluat se ad altera remedia per alios deceʒ dies. et de his ad ista remedia reuoluendo se ⁊ ecōuerso vsq͡ ad medietatem mensis madii. et spero q͡ habebit conualescentiaʒ egregiaʒ. ¶ Ut autem supra dicta remedia salubrius cōferat vtatur hic dominus confectione sequenti de qua semper post cibum accipiat frustrum vnuʒ. ℞ specierum diacori. ʒ. i. xiloballami liquiricie anisi ana. ʒ. ʃ. zuccari al. lib. ʃ. cuʒ aqua peonie vel acori fiat confectō in rotulis. ʒ. ʃ.

¶ Consilium de tortura oris et faciei cum paralesi totius dextre partis.

Egritudo huius viri multuʒ verenda est. quoniaʒ ipsa non est simplex egritudo. imo est composita ex genere egritudinuʒ male complexionis et male compositionis. Est eni mala cōplexio frigida et humida in partibus omnibus cerebri sui et in parte cerebri posteriori a q̄ oriunt' nerui motus et ad plurimuʒ ⁊ in parte anteriori cerebri a qua oriūt' nerui sēsus qui existūt ibi a predominio. licʒ in eadeʒ anteriori parte etiā inueniantur vili neruoruʒ motus. sicut in parte posteriori multi inueniuntur vili neruorū sensus. licet imixti cū aliis. ¶ Est ergo hec egritudo fortis quoniam est paralesis que est compositionalis egritudo ꝓueniens ex oppillatione neruozum orientiuʒ a nucha et secunduʒ parteʒ ipsius nuche. Est enim verenda egritudo ꝓpterea quia ipsa cōplicatur cuʒ spasmo musculorum faciei mouentiuʒ vel mouere debentiuʒ mandibulas in quorum origine musculoruʒ et neruoruʒ immersa est materia dilatans eos secunduʒ latuʒ et abbreuians secundū longuʒ. vnde facta est tortura que ē morbus officialis. i. mēbroꝝ officio motus vel seruicio motus inuentoꝝ corrūpens vel permutans faciem humanaʒ a formositate sua per quaʒ mandibule contrahuntur sursuʒ versus principiuʒ. s. cerebruʒ et rēouetur per eaʒ bonitas obuiationis duoruʒ labiorū s. in parte contracta. ¶ Cum enim labiuʒ superius cōtrabitur. et inferius contrabitur versus latera accidit ex illo q͡ amboruʒ labioruʒ superficies non bene appodiantur adinuiceʒ. itaq͡ in extremitate illorum labiorum apparet quasi foramen inter ea ita vt eorum lingua ab aspicientibus videri possit Et sequitur etiaʒ ex hoc q͡ eger exsufflare non potest ab intus ad extra. Et sequitur q͡ iteruʒ pomū maxille partis contracte tuberosuʒ sit. Et sequitur sexto q͡ facies discolorátur propter priuationem transitus spirituum et sanguinis ad superficieʒ genarum. Et sequitur septimo q͡ supercilium inferius concidit versus pomum maxille. superius auteʒ labium eleuatur versus tempus lesum. Inferius eē labium declinat et concidit cum a virtute non cōuenienter sustentetur. non quia moueatur motu recto deorsum. quia immobile est. supercilium aūt superius eleuatur quia contrabitur a spasmo temporalium partiuʒ. ꝑpter q͡ sequitur octauo q͡ habentes torturam habent oculum torte partis q̄si semiapertum. Et sequitur nono q͡ habentibus tor

turam remouentur ruge que soluerunt apparere in fronte. ¶ Ex quibus omnibus speculator colliger potest q tortura est morbus cõplexionalis et offi cialis per quã corrumpitur.i.permutatur huma na facies a formositate sua.et contrahuntur labia superius versus latera .et phibetur bonitas obuia tionis duorum labiorem simul ita q exsufflare nõ possunt patientes neque expuere per illã partem et sensus visus percipitur eorum lingua detecta ꝛ po mum maxille tuborosum fit et supercilium īferius cõ c dit et superius eleuatur et remouentur.aut debi liter apparent ruge frontis et temporum. ¶ Est autem huius viri paralesis egritudo complexionalis. quia a mala cõplexione.cerebri frigida ꝛ humida pueniens et compositionalis quia a multa matīa in cerebro multiplicata contingit.ꝛ nisi virtus ce rebri fuisset fortis ad percutiendum et expellendū materiam fuisset necessarium q hic vir fuisset factus appopleticus maiori appoplesia.Expulsio enī ma terierum ad anteriorem partem cerebri et posterio rem eius arguit fortitudinem virtutis.et multitudi nem materierum.pauca enim materia non potuisset duo replere loca et virtus debil ipsam expellere nõ potuisset. ¶ Est autem ex hoc hec paralesis verenda dupliciter.primo quia egritudo fortioris partis quia dextre.secundo quia est vniuersalis quia toti us dextre partis ablatio sensus licet nõ motus. Hoc igitur in summa est fundamentum intelligendi for male harū egritudinū causas et signa earum.pp qd ad curam q̄citius est possibile festinandum ē. In cipiendo a cura torture que morbus est deterior. etiam qr homines aspectu reddit orribiles.Et ter tio quia vt in pluribus plene curabilis est cum non fuerit confirmata.hominum eī multos persepe ab hac tortura cõplete sanaui.hoc autem valde rarius euenit in paralesi. ¶ Propter qd hic primo incipi am ponere regimen dicendo q iste vir bonam habet psperitatem sue sanitati acquirende eo quia nõ bi bit vinum.ppter qd in potu suo vtatur aqua mell per hunc modum facta. ℞ aque fluuialis lib.xxv. florum rorismarini.ℨ.ß.buliant simul per mediam horam.deinde superaddantur mell lib.ii.et coquā tur lento igne vsque ad consumptionem tertie par tis cum cocleari ligneo sp abiciendo spūam. tunc g reseruet in valis vitreis colatum et bibat de hoc ad libitum et non aliud. ¶ Carnes eius sunt vitulline caprioline p maiori parte et capretine si inueniū tur et leporine plurimum assate in veru vel super graticula cum rosmarino saluia origano et calamē to menta pulegio saturegia et serpillo his duobus pprie in omni cibario positis.et comedat in fercu lis cicera rubea far et risum caules et rapas recen tes cum foliis suis et oua quouismodo preparatiōis ¶ Lac autem caseum et omnia sua condimenta ꝛ pas tilia et neruos et cutes animalium effugiat tanq̄m ignem et fructus omnes.et in summa regimen eius sit attenuatiuum.i.pauce quantitatis. ¶ Quiescat autem et non exercitetur et dormiat non valde p lixe eius capite semper eleuato in aere vel camera bene calidis et proprie in camera vbi ligna abieti orni iuniperi et similium plantarum calidarum incē dant. ¶ Caput muniatur bireto facto de pellibus vulpinis omnino aut saltem de agninis .ꝛ hec de re gimine penes generalia et cet.

¶ Regimen autem circa medicialia ī hac prima septi mana consistit in decem instrumentis consequenti bus. ¶ Primum ē q apparente vrina bene colora ta fiat ei flobotomia d vena saluatella ī manu dex tra inuenta inter anularem et auricularem digitos per quam educantur sanguinis.ℨ.iii. ¶ Secundum instrumentum est hoc.℞ pillularum cochiarum pillu larum de sarcocola et de hermodactil ma.ana.℈.i. diagridii.g.ii.formentur pillule.vii.cum succo ru te et accipiantur per duas horas ante diem et dor miat modicum post eas et tardet comedere vsque sex horas. ¶ Tertium instrumentum est q caput eis totum rasum aut tonsum cum pannis calidis bene fri cetur leuiter tamen vsquequo parum rubeat cutis mane et sero. ¶ Quartum instrumentum est hoc ℞ succi artanite et est panis porcinus scutellam.ß.sti cados pulegii calamenti isopi ana.ℨ.ii.violarum.ℨ iiii.incorporentur omnia in mortario vltimata contritione simul cum succo de quo totū caput abū de liniatur post fricationem dictam. ¶ Quintum instrumentum est q iste vir semper in manu sua ha beat rutam recentem odorando ipsam.et si de ipsa in cibariis et per se comederet valde optimum esset ei. ¶ Sextum instrumētum est vt iste patiens sem per in ore suo teneat mediam nucem muscatam vel quartam partem. ¶ Septimum instrumentum est hoc ℞ oleii de costo.ℨ.i.ß.olei de euforbio.ℨ.ß.calamē ti se.rute sticados pulegii ligni aloes ana.℈.i.ß.o lei de castoreo.ℨ.i.cere albe quantum sufficit fiat vnguentum molle aspergendo ipsum cum aceto sql litico.d quo quatter in die naturali totum collum eis a principio occipitis vsque ad finem actu calido ī ungatur . ¶ Octauum instrumentum est hoc.℞ ar tanite recent.ℨ.ß.maiorane.ℨ.vii.ligni aloes.ℨ.i. ß.buliant omnia in vna fiala aque vsque ad cōsūp tionē medietatis.hic itaq patiens impleat os su um aqua mellis aut zuccari tepida.deīde impleat manum suam decoctione predicta actu calida et le uiter trahiciat de ea ter per narem dextram ꝛ toti ens per sinistram et hunc modum medicandi faciat tribus vicibus in die vz apud ortum solis in meri die et per horam ante cenam.et pendet hic mag num fundamentum sue curationis. ¶ Nonum īstru mentum est vt iste vir saltem in die semel ante pra dium vel cenam subiciat sibi suppositorium vnum factum de radice panis porcini recentis ad quanti tatem vnius glādis. ¶ Decimum et vltimum reme dium est vt hic patiens omni sero per duas horas ante cenā vel per.iii.deglutiat duo grana mirre bene pinguis ꝛ citrine et sic procedendo simul ha bet ingenia et instrumenta curationis tam parale sis q̄ torture si peritus in medicina bene perpen dat.translacta autem septimana vna oportet scire de statu suo et tunc puideretur ei de oportunis quoniā tales egritudines magnitudine sui aduo cāt medicum semper assistentem eis et tu cōsidera

¶ Consilium de tortura oris et vniuersali paralesi dextri lateris et cura per 12 modos.

Egritudo huius viri p se cognita ē ideo non oportet multum subtilia do pcedere in theoria .verumta men in ea accelerare remedia con uenientia q̄magis est possibile .quo niam egritudo valde seua est.Est enim composita ex spasmo et paralesi et est pars spasmus particu laris in musculis faciei et mandibularum propt

que iaʒ ſuperueñit ei tortura oris ⁊ eſt vniuerſal' pa ralef dextri lateris. Tortura ei oris magis ē ī ſi niſtra parte ꝑpter qđ cõcludit' vniuerſalif magnā parteʒ capitis fuiſſe repletaʒ cuʒ ab ipſo capite ma teria ſecunduʒ parteʒ propulſa fuerit ad dextram ſecunduʒ vero aliaʒ parteʒ ad ſiniſtram. Eſt etiam egritudo hec difficilis cuʒ ipſa ſignificet materiaʒ in cerebro multaʒ congeſtaʒ eo quia ipſa per mođ defluxus tempore quaſi iſtātaneo propulſa fuit ad predictas partes propter qđ non oportet hic blan diri. ſed oportet conari attrahere materiaʒ et eua cuare per diuerſas partes. ſi ei moraretur dubita bile eſſet ꝙ multum de materia multiplicaref ad parteʒ tortam et paraliticam. non enī ē rationale credere totaʒ materiaʒ a cerebro ad predictas ꝑ tes fuiſſe tranſlataʒ immo riliquias multas ipſa ruʒ materieꝝ adhuc ī cerebro remanſiſſe ex quaꝝ preſentia dubitabile eſſet de permutatione ad epi lenſiaʒ aut appopleſiaʒ que ſuperuenire poſſent pp qđ feſtinanter prouideatur ei ſecunduʒ xii. modos ¶ Primus igitur modus curationis comunicans paraleſi et torture ſuſtentatur ī regimine per res nõ naturales. Et p° quidē vtatur brodiis cicerum ⁊ farre et brodio cauliū cū petro. ſe. ⁊ ſeīe aneti. āt aliq° iſtoꝝ coctoꝝ ī brodio gallīe vl' caponis āt pdi cū. āt faſianoꝝ ſi potens eſt. quibus etiaʒ carnibuſ vti poteſt et proprie aſſatis et etiaʒ elixis. Ex qui bus etiaʒ fiant iuſcula cuʒ farre vel ciceribus con fractis. et conferunt etiaʒ ſibi vitelli oui in predic to brodio cocti et aliud nõ comedat ſalteʒ per pri maʒ ſeptimanaʒ. In potu vero omino abſtineat a vino ⁊ vtatur aqua cocta per iſtū moduʒ. ℞ florū roriſmarini. ʒ. i. ſ. mell' electi lib. i. aque fõtis lib. xv coquantur omnia lento igne in vaſe lapideo be ne diſpumando. flores tamen ligentur in pāno ra ro donec buliant cuʒ aliis. ¶ Secundus modus ē vt in ſequenti nocte in aurora dentur ſibi pillule iſte ſuper quas paruʒ dormiat īmediate et tardet cibuʒ horis ſex et per mediaʒ horaʒ ante accipiē do ſcutellaʒ vnaʒ macri brodii carniuʒ ſupraſcrip taꝝ. cuius deſcriptio eſt. ℞ pillulaꝝ de ſarcocola ℈. ii. pillularuʒ fetidaꝝ. ℈. i. formentur pillule ſex cuʒ iera Gal'i. conuenientius enīʒ operabunf mag ne exiſtentes ꝙ parue. ¶ Tertius modus regimīs eſt vt die immediate ſequenti in aurora accipiat hūc potū quē continuet diebus ad minus vi. ℞ ſy. de ſticados. ℥. i. aque betonice roſmarini ana. ℥. ii. totum hoc caliduʒ accipiatur in aurora et tardef cibus horis quattuor. ¶ Quartus modus ē vt die immediate ſequenti accipiat iſtas pillulas. ℞ pil lularuʒ fetidaꝝ. ʒ. i. boni ponderis fiant vii. cum electuario indo et obſeruentur poſt eas omnia que dicta ſunt de primis. ¶ Quintus modus eſt vt di ebus intermediis quibus ſumit ſirupuʒ tactuʒ omī die paruʒ ante cenaʒ pꝛ't vltimaʒ dieʒ qua accipit ſirupuʒ accipiat pillulaʒ vnam de pillulis iſtis. ℞ aloes abluti. ʒ. i. agarici ſerapini colloquintide ana ℈. i. fiant pillule de omni. ʒ. vii. cuʒ iera pigra. ¶ Sextus modus eſt vt iſte vir ſemper in ore ſuo te neat mediaʒ nuceʒ muſcataʒ et teneat ibi quaſi ſem per. ¶ Septimus modus eſt vt ſuper capite ſuo a principio frontis per medietatem capitis per quinqꝫ digitos vſque ad principiuʒ ſpatularuʒ pl' uerizentur omnes iſte partes cuʒ iſto puluere ī bo na quantitate leuiter confricando. ℞ ſticadas pu legii calamenti betonice ana. ʒ. i. ſ. piretri coſti ſta phiſagrie ana. ʒ. i. pulueris maiorane. ℥. ſ. fiat' om niuʒ per ſe puluis et poſtea cõmiſceantur. ¶ Octa uus modus eſt vt tota ſpina ipſius a principio ſpa tularuʒ vſque ad fineʒ ipſius tribus vicibus in die naturali invngatur cū oleo de coſto calido bene cõ fricando et toti ſpine ſuperaſpergatur puluis ſu praſcriptus. ¶ Nonus modus eſt vt tota parſ ſiniſ tra capitis et tēpus illius partis omni mane et ſe ro ēplaſtretur cuʒ hoc medicamine rationali cale facto. ℞ betonice recentis lib. ſ. ſticados arabici. ℥ ii. calamenti mentaſtiri pulegii origani ana. ℥. i. fa rine orobi. ℥. i. ſ. farie fabaꝝ. ℥. ii. croci. ʒ. ſ. coqn tur herbe omnes recentes in bono lixiuio. deinde ī corporentur cuʒ aliis et cuʒ iſtis oleis. ℞ olei de caſtoreo olei de piperibus et de ruta ana. ℥. ii. ¶ Decimus eſt vt iſte vir ſēper in manu ſua teneat magnaʒ ꝗtitateʒ rute et olfaciat eā. ¶ Undecimuſ vero modus eſt vt ipſe ſēper ante cibuʒ per vnā ho raʒ accipiat rotulā vnā huius confectionis et poſt ipſā bibat ciatuʒ vnuʒ ſui potus dicti ī primo mõ regiminis cuius deſcriptio eſt hec. ℞ ſpecieruʒ pli riſarcoticon triūpipereon ana. ʒ. i. zuccari ſecunde decoctionis. ℥. v. cū aq̄ roſmarini fiat confectio in rotulis. ʒ. iii. ¶ Duodecimus eſt vt poſt ſecun daʒ purgationeʒ ſupraſcriptā iſte vir omni mane hora ſirupoꝝ accipiat. ℥. ſ. electuarii de acoro ⁊. bi bat poſt ipſuʒ ciatuʒ vnuʒ mediuʒ ſui potus calidi. Hec ſunt remedia ſublimiora que in hac egritu dine fieri poſſunt ſalteʒ pro pria ſeptimana et ſecū da. poterit tamem pati ī proceſ et ſcribere de ſtatu ſuo ſi fuerit oportunuʒ fortaſſe ſibi ꝑuideref vbe rius. ad laudeʒ dei Amen.

¶ Conſiliuʒ de tortura oris.

In viro iſto oportet de neceſſitate concedere fuiſſe multū de materie bus contentis in cerebro ꝗtum ad poſteriorē parteʒ. vnde motiui ner ui ⁊ ſexti paris ⁊ ſeptimi p rāce ab eis ꝑueniētes effūdunt animaleʒ ſpirituʒ qui dʒ ēe inſtrumentuʒ motus mandibularuʒ. et quia agita' in materiebus in cerebro facta nõ fuit fortis in mā dibulis neqꝫ in muſculis eaꝝ. nec materia illuc ꝑ pulſa fuit vnita nec tante potentie vt faceret tor turam forteʒ Ideo oʒ đ neceſſitate cõcedere virtu tem innitentem contra materias eſſe fortem et materiam paucam. et expulſione inſenſibili ⁊ ſenſibili per os et palatū fuiſſe euacuatam et a pro fundis cerebri partibus fuiſſe inclinatam ad exte riora. quare hec diuerſio ſecurabit virum iſtum a forti tortura ſpaſmoſa et fortaſſe etiam a tortura paralitica. Et quia non eſt rationale materias in uentas in principali membro frigido oppillabili et debili velut cerebrum ita conuenienter et tota lif euacuatas fuiſſe ideo exiſtimabile eſt ꝙ partes que remāſerūt iterum poſſent facere vnā recidiuā paraleſis et torture aut epilenſie et appopleſie ſi contingeret materias multiplicari ī cerebro diu permanere. vnde ꝑpter hoc apparet mihi huic vi ro ꝗcitius eſt poſſibile ſubuenire debere ſecūdum triplicem modum ſcriptum. ¶ Primum ꝙ abſcin dat a ſe vinum ſaltem per menſem futurum a quo vino ſecedat ſeu omnino dimittat ipſum et bibat de idromelle ſecunduʒ hunc modum. ℞. aque fon tis lib. xv. pulueris foliorum roſmarini. ʒ. ii. mell'.

electi.lib.i.bulliant simul paulatina decoctone vsqz ad consumptionem quarte partis deinde coletur et vtatur illo. ¶ Secundo principaliter mane ante diez per horam assumat has pillulas.minoratiuas distrahentes materias a capite.℞ pillularum de sarcocola descriptione Mesue in de consolatione.ʒ.ß. pillularum cochiarum.℈.i.formentur pillule sex cum electuario indo et post eas tardet cibuz per horas sex.¶ Tertio principaliter itendat digestioni materiei cū hoc.℞ aque iris betonice ana.℥.i.ß.aque florum rosmarini.℥.i.misce et calidu3 in potu recipiatur totuz per quinque horas ante prandium p dies ad minus octo.¶ Quarto principaliter in tempore quo assumit hoc digestiuuz si venter eius non esset fluxibilis parū ante cenam accipiat vnam de istis pillulis.℞ agarici hermodactilorū ana.℈.ß. ℥ electi salis indi ana.g.v .pillularum de speciebus ʒ.ß.formentur pillule de omni.ʒ.vi.cuz sirupo de sticados.¶ Quinto principaliter post assūptionez digestiui soluatur venter cuz hoc.℞ ieralogodion ʒ.ii.electuarii de psilio.ʒ.ii.ß.misce et assumatur totuz cuz aqua sua idromellis.¶ Sexto principalit masticet sepe per horaz ante cibuz omnez fustrum vnuz nucismul.expuendo qd attrahitur.¶ Septio principaliter pulverizetur tota caluaries capitis eius cuz hoc puluere.℞ sticados betonice artanite ligni aloes gaz ana.℈.ii.macis.ʒ.i.fiat omniū per se puluis subtilis et pectinando abstergat primus cuz ponitur secundus.¶ Octauo principaliter vtatur hac confectione de qua semper ante cibuz accipiat rotulaz vnaz.℞ specieruz electuarii de ligno aloes specieruz diambre amborum descriptione Mesue in antidotario ana.ʒ.i.zuccari albi lib.ß.cū aq betonice fiat confectio in rotulis trium.ʒ.¶ Nono principaliter memoret sepe ante cibuz suuz facere ablutionē peduz suorum vsque ad inguina cum aqua decoctionis foliorum edere bene calida.¶ Ultimo vero effugiat omniuz pisciuz recentiuz vluz.nocent ei cerebro et neruis 2° can.in areola mēbrorum capitz meliores sunt ei pisces saliti ꝙ recentes.Et caueat a leguminibus et proprie elixis a cibis pastilibus et lacticiniis omnibus et proprie ab omnibus vniuersaliter actu frigidis ad laudez dei Amen.

¶ Consiliuz de tortura oris.

Ultra alia remedia alias ordinata pro hac adolescentula occurrūt mihi sex alia remedia pro dispositiōe sua administranda que curabūt ipsam cōplete ab illa pauca tortura oris que sibi remansit.et preseruabūt ipsam ne trāseat et permutetur ad peius.Sed tamen prius premittenduz ꝙ abstineat a cibis valde vnctuosis etia porosis multuz vt cepe alleo eruca rafano et similibus et ab illis que ventositatibus replent caput et vaporibus absque acuitate vt sunt legumia omia vt lac et omnes partes lactis preter ꝙ recocta que est sibi vtilis et caseus mollis et recens et caules blete spinachie et omnes fructus valde humidi corruptibiles velut cerasa crissomilla cucumeres angurie dimittantur.et ad vltimuz omne cibariū ad qd accipiendū necessaria sit masticatio fortis et lōga dimittendus est.Potus vero eius sit vinuz rubeuz bene claruz non valde potens et adhuc refractū cuz medietate aque de cisterna.omnino autez caueat a vino sibi valde fumoso qd non debet tangere.

De remediis autez medicinalibus.primuz est ꝙ ol tertio sero per horam ante cenā abluantur pedes tibie co e manus.brachia colluz facies et gula cuz hac decoctione.℞ foliorum lauri.M.ii.foliorum iuniperi.M.iii.coquantur in magna quantitate aque vsquequo fiat bene aromatica et cuz ipsa calida lauentur partes predicte.¶ Secunduz remediuz ē hoc ꝙ omni sero quando vadit ad lectuz ponat colluz et spatulas suas super tabula de ligno cupressi bene calefacta et super vestita panno subtilissimo et teneat colluz suuz et spatulas super ea vsque quo tepefiat et tunc vngatur cuz hoc linimento.℞ olei d costo olei yrini ana.℥.ß.olei d lisāo.℥.i.olei de sticados peonie rute abrotani ana.℥.i.conquassentur simul in mortario et accepta quantitate conueniēti de hoc calefacto diligenter vngatur colluz et spatule et superponatur pannus siccus leuiter calefactus super quo decūbere debet.¶ Tertiuz vero speciale remediuz est ꝙ post predictā vnctionez super parte anteriore capitis a superiori parte frontis per quattuor digitos longitudinaliter vsqz ad sūmitatez capitis spargatur de hoc puluere quantitas quattuor.g.ordei inter capillos et si non curaret interponere puluerez capillis tunc fiat sacculus de sindone d grana retorto qui sit lōgitudinis vnius semissis et latitudinis quattuor digitorū in qᵃ ponatur.℥.i.huius pulueris.Puluis autez iste ē ℞ granoruz peonie.ʒ.ii.macis.ʒ.iii.gariofilorum ligni aloes maiorane florum rosmarini ana.ʒ.i.fiat omniuz puluis per se.deinde cōmisceantur.¶ Quartum vero remediuz speciale est hoc.℞ auree alexandrine saltez et tacis annoruz quinque mitridati ana.℥.ß.peonie maiorane nucismuscate seminuz rute ana ℈.i.incorporentur diligenter deinde post puluerizationez supradictaz vel post sacculuz deglutiat d hoc electuario quantitatez vnius fabe.¶ Quintuz remediuz speciale est vt omni mane ante prandiū et cenaz etiaz per duas horas impleat os suuz de aqua decocta cuz zuccaro.deide i manu sua accipiat d decoctōe ifrascripta calefacta et trahiciat d ipsa leuiter per nasuz suuz saltez quattuor vicibus per quālibet narem et ita continuet diebus ad minus octo.Decoctio vero quā trahere debet per nares ē ista.℞ folii ligni aloes sticados arabici radicuz cucumeris asinini ana.ʒ.i.maiorane.ʒ.ii .zuccari secunde decoctionis.℥.i.ß.coquantur omnia i libris vi.aque vsque ad consumptionez duaruz partiuz lēto igne.deinde colentur et reseruetur collatura i vase vitreo expolito radiis solis et cum opus fuerit de predicta coctione accipiatur ciatuz.i.et calefiat et per nares trahiciatur vt dictuz est. ¶ Sextuz remediuz principale est ꝙ ista adolescentula sēper post prandiuz et cenaz accipiat fustruz vnum infrascripte confectionis. ℞ specierum diamusci dulcis specieruz diambre ana.ʒ.i.zuccari secunde decoctionis.℥.v.et cuz aqua maiorane fiat confectio in rotulis.ʒ.i.ß.¶ Ultimo vero hbet adolescentula vti debet infrascriptis pillulis.℞ pillularuz alefāginaruz descriptz Mesue in suo antidotario.ʒ.i.ß. bdellii mollis pulpe colloquintide ana.℈.ß.fiat pillule cuz sirupo de sticados de omni.ʒ.i.et circunaurētur.Descriptō aliarum pillularum est hec.℞ aloes abluti.ʒ.i.agarici electi.℈.i.℥ ligni aloes ana.g.iii. fiant pillule cuz succo ros de omni.ʒ.x.Sit autem haruz pillularum vsus isto modo quia de pillulis

aureatis accipiat vnā per duas horas post cenam quādo fecerit fomentuꝫ cū tabula cupressi ꝛ vncēnē post ipsaꝫ et pulucrizationeꝫ super caput et cuꝫ ac ceperit electuariuꝫ supraſcriptuꝫ tunc illo sero non accipiat pillulaꝫ sed illaꝫ accipiat duobus diebus sequentibus et quando accipit illā pillulaꝫ dimit‑ tat electuariuꝫ iaꝫ predictuꝫ. ¶ Quarto vero sequē ti sero per mediaꝫ horaꝫ ante cenaꝫ accipiat vnaꝫ de aliis pillulis ita reuoluendo de ista quam acci pit ante cenaꝫ ad istam quam accipit post cenaꝫ cō tinuando modū ita ꝙ quando acceperit electuari um dimittat pillulas et econtra et erit perducens ad sanitateꝫ.

¶ Consilium de īpotentia motus progressiui que ne ꝙ paralesis vere dici potest.

Nobilis vir Ludouicus de garzoni bus laborat dispositione que est im potentia ad motuꝫ progressiuuꝫ ꝙ neque paralesis vere dici potest. om nis vera paralesis aufert sensum et motuꝫ ꝛ maxime cuꝫ ipsa fuerit vniuersalis.i.al teraꝫ medietateꝫ corporis dextram aut sinistram inuadens. Neque etiaꝫ hec dispositio potest dici pa ralesis in sensu cuꝫ experientia sit ī oppositū eo qꝛ vir iste in sensu tactus medietatis dextre que pa‑ ralitica fuit vt dicit̄ sēsuꝫ habet conuenienteꝫ omni um obiectoꝝ tactus perceptiuuꝫ. Similiter neque dici potest paralesis in motu eo quia mēbra mouē tur vt sensus ostendit. oportet igitur de necessitate concedere ꝙ hec dispositō ē īpotentia ad progressi uum motuꝫ extensiuuꝫ et contractiuum que est acci dens paralesiꝫ consequens. potest autem huius acci dentis verificatio haberi vt remanserit aliqua op pillatio in neruis orientibus a spondilibus cordis vel colli per quos sensibilis spiritus et motiuus ad brachia deferri sollebat. similiter etiam potuit re manere aliqua oppillatio ī neruis oriētibus a spō dilibus renuꝫ alchatin et caude per quas spiritus motiui deferri debēt ad pedes magnos. Secunda causa potest esse debilitas que remansit in neruis sensus et motus totius dextre partis. propria eniꝫ debilitas illaruꝫ partiuꝫ absque aliqua oppillatio ne cadente in nucha et in neruis ab ea orientibus potest esse causa debilitatis et impotentie ad motū progressiuuꝫ vel aliuꝫ. Credo autem ego ꝙ vtraqꝫ istarum causarū in hoc viro concurrat ad impedi enduꝫ motuꝫ brachii et progessiuuꝫ etiā aliqñ cō firmari potest satis ꝓpter longitudineꝫ egritudi‑ nis. quoniam a sex annis citra molestatur hac egri tudine. secundo etiaꝫ hoc confirmari potest a poste riori quia remedia que fuerunt eidem applicata a principio colli vsque ab caudam notabiliter ꝓfue runt ei vnde in motu brachii dextri et progressi uo secunduꝫ pedeꝫ totum manifestaꝫ habuit alleui ationeꝫ ꝓpter qđ bene speranduꝫ est ꝙ si ꝓcesserit in cura sua conuenienter et discrete notabilem ha bebit conualescentiaꝫ vt nūc sequit̄. ¶ Modus ita ꝙ regiminis eius pendet ex debita electione reꝝ non naturaliū p°. 2° ex debita administratione in strumentoꝝ medicinaliuꝫ. Pro declaratione itaqꝫ primi primo eligatur aer sibi conueniens. ¶ Re‑ gimen vero medicinale huic viro conueniens xii. remediis mihi complenduꝫ est. Quoꝝ primum est vt iste vir purgetur omni vere a principio mensis marcii vsque ad medietateꝫ eius et a xx. die septē bris vsque ad principium octobris per hunc modū Primū itaqꝫ remediuꝫ est hoc minoratiuuꝫ qđ in mense marcii recipiat in aurora cū.ℨ.iii. aquē mel lis calefacte et tardet cibum suum post assumptio nem ipsius per horas sex accipiens in quinta hora ciatum vnuꝫ aque ordei zuccarate calide ꝛ post vi. horas prādeat. ℞ electuarii indi.ʒ.ii. agarici elec ti.ʒ.ſ. reupontici.℈.i.ꝫꝫ spice nardi ana.ǧ.v. salis gemme.ǧ.i. misce cum aqua predicta. et fiat vt dic tum est. Secūdū remedium est vt sumpto minora tiuo iam dicto accipiat in aurora hoc digestiuum calidum et continuet tota vna septimana ipsum et tardet cibuꝫ quattuor horis. ℞ sirupi de calamen to sirupi de sticados oximellis compositi ana.ℨ.ſ. aque acori bethonice et ireos ana.ℨ.i. misce. Ter‑ tium instrumentum est ꝙ digestiuum prescriptuꝫ octaua sequenti die in mane purgetur cum istis pil lulis. ℞ pillularum de sarcocola pillularum fetida rum ana.ʒ.ſ. reformentur pillule vii. cuꝫ melle ro sato et accipiantur vt dictum est. Quartum reme dium est vt ī fine septembris accipiat hoc minora tiuum et post ipsū obseruet conditiones vt de prio minoratiuo iam scriptum est. ℞ pillularum de agarico pillularuꝫ de hermodactilis ana.ʒ.ſ. boni ponderis reformentur pillule vii. cum electuario succi rosarum. Quintum instrumentum est vt post assumptionem prescripti minoratiui accipiat hoc digestiuum qđ continuet septimana vna hora et modis obseruandis ī sirupo prescripto in purgati one veris. ℞ aque betonice aq̄ saluie aque yue ana ℨ.i.ſ. sirupi de eupatorio.ℨ.i. misce. Sextum īstru mentum est vt postꝙ acceperit digestiuum predic tum octaua sequenti die in mane purgetur cum is tis pillulis. ℞ pillularum de hermodactilis.℈.ii. pillularum fetidarum.℈.i. reformētur pillule. vii. cum succo rosarum et accipiantur hora et conditio nibus scriptis et obseruandis ī purgationibus. ¶ Septimum principale instrumentuꝫ est vt tempo re quo assumit digestiuum semper tota spina eius inungatur bis in die.s. in mane quando surgit et sero quādo vadit ad lectū cū hoc vnguēto icipiēdo a principio colli vsque ad finem spine leuiter cōfri cando. ℞ olei irini et de costo ana.ʒ.i. olei de pipe ribus.ℨ.ſ. misce. Octauum remedium principale est vt tempore quo assumit digestiua pr̄dicta si vē ter eius foret stipticus vtatur hoc puluere de quo omni tertio sero parum ante cenam accipiat.℈.i. cum medio ciato brodii vel aque ordei zuccarate cuius descriptio ē hec. ℞ turbith electi.ʒ.i. hermo dactillorum.℈.ii. polipodii.ʒ.ſ. folliculorum sene ʒ.ii. cinamomi electi macis zinziberis viola rum gariofilorum ana.℈.i. tartari.℈.ii. salis indi ʒ.i. puluerizentur omnia per se demum commisce antur diligenter. Nonum instrumentum ē vt post ꝙ iste vir purgatus fuerit vtatur confectione dia cori aut electuario de acoro de quo omni mane p quattuor horas ante cibum accipiat coclear vnum deglutiendo ipsum. sicut padue facere solebat. Deci mum instrumentum est vt post predictas purgati ones saltē ter ī septimana accipiat omni sero cum vadit ad lectum.ℨ.i. huius mixtionis. ℞ specieruꝫ diambre specierum plirisarcotici ana.ℨ.ſ. oximel lis compositi.ℨ.iii. sirupi de calamento.ℨ.iiii. zuc cari albi.ℨ.iii. coquatur zuccarum cum sirupis et cum inspissatum fuerit superaddat̄ species pr̄dicte

conturbata dozmitio et cōmotio a sōno cogens ip suz mittere materiaz melancolicaz cum tussi rasca tione excreatione violentis expellendo materiam salsam multam et vehementis viscositatis et cet. ¶ Que quidez dispositio si diligenter a viro in sciē tia excercitato consideretur apparebit esse et cog nitu et operatione difficillima. Pzimo quidem est dispositio etati et complōni dispꝓpoztionata satis Secundo quia arguit duozuz mēbrozuz pzincipa liuz vt cerebzi cozdis notabile nocumentum .licet etiaz epar nocituz sit excellenter qd arguit disposi tio quasi marasmodea quam incurrit. Et tertio ite ruz quia hec dispositio immo dispositiones sotiata sunt accidentibus que non sunt verenda minus ꝙ dispositio que fuit illoꝝ causa.cuz ego credaz hozū accidentiuz ꝙplurima fixa esse et amplius a cau sa nō depēdere . Quarto iteꝝ hec dispositio seua eo quia inuenitur ī viro pziuilegiis pzeparantibus ad ptisiz insignito.est eniz vir longe stature habi tudinis macerzime cerebzuz habens humiduz et vias ad ipsuz notabiliter latas vel apertas vt sūt nares et alie.stricturā habet in risa tēpora satis nu trimento pziuata colluz longum et gzacile cōposi tionez pectozis adeo longaz ꝙ finis costarū eius ꝗ si pzincipiuz ancharuz attingit. Etiaꝫ pectus eius a diametro ab ante ad post notabiliter angustum et carne pziuatuz humeros excarnatos et eleua- tos habens cuz vētris stipticitate notabili ⁊ crurīū gzacilitate et excarnatione habens.et continuum habet materieruz salsaꝝ a capite defluxum ergo ad ptisiz paratus est.consequentia necessaria est in telligenti terminos. Adhuc etiā 5° hec dispositio difficilis est eo quia pzolixitate sui videtur esse sub iecto infixa velut consuetudinaria facta.tales aūt non faciliter remouentur quare et cet. ¶ Pzopt hec itaꝫ omnia si conuenienter curatiuuz regimē administrari debet opoztet inuestigari plura. Et pzimuz quidez est que sit egzitudo pzincipalis oī um aliaruz effectiua causa.2° que sit egzitudinis vel egzitudinum species.3° qd sit mēbzum cui digni us et pzincipalius intendi debet .4° a qua disposi tione incipiendum sit exigere curationem eo qz plures sunt inuicē cōplicate vt ex pzedictis appaz Videtur autez mihi omnino asserenduz esse ꝙ pzi ma omniuz dispositionuz eius que fuit aliaruz effec tiua causa sit mala complō frigida et humida cuz multa materia flegmatica ī pectoze fixa ⁊ ꝓpzie in parte posteriozi pectozis magis ꝙ anteriozi naz in venis disseminatis per pleuretidez panni- culuz etiaz in vena chili descendente. Adhuc etiaz tertio in spaciositate pectozis continet multa ma teria flegmatica cuius partez patebit esse mucilla ginosaz partez vero vitreaz que ambe esse possunt veri humozes in epate geniti.⁊ possūt esse flegma ta etiaz hic equiuoce dicta talia per viā īdigestio nis in pectoze congenita.omnis enim humozalis materia alibi ꝙ in epate genita equiuoce dicitur de sua specie vt patet 2° colliget capitulo de iuua mentis flegmatis. Neqꝫ extimare possuz ꝙ matia hec contineri possit in digitis et in manibus supra tactis.quoniaz in eis tumozez faceret. Adhuc etiā si talis materia inueniretur ibidez mirabile vide retur ꝙ tanta et in tam bzeui tēpoze possit in ce- rebzo efficere nocumenta que supza tacta sunt. Et tertio quia etiaz cuz digiti manus colligantiaz ha beant ad spondilles colli et dozsi vt patet interio

zuz capitulo penultimo.si materis hec cōtineretur in digitis et manibus qre nō appareret nocumen tuz manifestum in spondilibus colli et dozsi quan do talis materia periodice moueretur. Rationale eniz est vnaz partez alteri colligatam citius ab eo pati et condoleze ꝙ aliam partez nō ita immedi ate colligataz.sed neruoꝝ deferentiuz spirituz sen sibilez et motiuuz ad digitos pzedictos manuum colligantia immediata est ad spondiles colli magis ꝙ ad caput igitur ī talibus spondilibus nocumen tuz pzius et maius apparere debet.consequens āt repugnat experientie in viro isto .igitur et funda mentuz ex quo sequitur. Opztet igitur hāc egzitu dinez intelligi taliter quia cuz mouetur materia in locis venaruz pectozis contenta per colliganti am absolutaz compatiunt digiti manus ad pectus et non econtra.s.ꝙ pectus compatiatur digitis vel manibus tanꝙ illaz continentibus.pzius enim tē poze mouetur materia et nocet pectozi .2ᵃrio ve ro nocumentuz in digitis manus tanꝙ in paztibꝫ obediozibus apparet. Cū igitur nocumentum per seuerauerit tēpoze aliquanto in manibus et in pec toze postea per colligantiaz absolutaz vel non ab solutaz leditur caput speciebus lesionis supzatact ¶ Contra quia materia que mouetur in pectoze pzi us nocumentuz dolozis saltem extensiui efficere dz in pectoze ꝙ in manibus.partes eniz ille non sunt minozis sensationis et materia continetur in eis ⁊ non in manibus.igitur nocumentuz in eis et doloz pzius apparere debet.consequentia tenet eo quia agens rationabilius pzius agit in pzopinquā paz tez ꝙ in remotaz. ¶ Huic motiuo respondenduz ē negando consequentiaz illaz.licet eī matia nocumē ti illatiua sit partibus pectozis pzopinquioz ne- cessario contenta in eis. et partes ille non sint mio zis sensationis vt bene arguebatur quia cetera nō sunt paria ex parte foztitudinis virtutis. Ideo in manibus vel digitis tanꝙ in mēbzis debilibus no cumentuz apparebit excellentius ꝙ in mēbzis foz tibus. Recolligendo igitur ex pzedicto fundamen to valde facile saluari possunt omnia accidentia su pzatacta p° sensuum iteriozuz. ꝓpter distemperi em comunicataz ozganis sensuum exteriozum et interiozuz.et etiaz pp permutationez temperamē ti spirituum qui sunt instrumenta pzedictarum operationum fiet in operationibus necessario nocu mentuz. virtus enim adhuc foztis non potest con uenienter operari stante distemperie in ozganis ⁊ instrumentis immo foztius quando contingit in vtrisqꝫ distemperamentum. Modus autem sal uandi dolozem capitis est ꝓpter subitam permu tationem temperamenti capitis aut ꝓpter disten tionem panniculozum cerebzi que est species solu te continuitatis. Doloz eniz omnis necessario ꝓue nit aut a subita alteratione aut a solutione conti- nuitatis secundo tegni. Nocumentum ablationis visionis ꝓuenire potest aut ꝓpter foztem distzac tionem spirituum a cristaloide ꝓpter qd cristalloi des ꝙtumcunqꝫ in omni natura bene temperata non potest operari ꝓpter carentiam instrumenti Adhuc etiam facile defendi potest ꝙ vapoz mul tus a materia in pectoze contenta eleuatus dela- tus ad pzincipium ozriginis neruozum opticozuz ibidem opillationem completam efficere potest eo quia gzossus et viscosus est.sed hᵒ dato subito amit teret visio igitur et cet. Et pari fundamēto facile

defendi potest nocumentuz diminutionis co2rup tionis et ablationis veniens in operationibus taz olfatiue ꝙ gustatiue potentie. Quod vero nocumẽ tuz accidat co22uptionis in operationibus sensuũ interioꝝ ita vt alienando co2rupte sermocinetur imaginetur et co2ruptuz iudiciuz ex sensatis elici at facile iteruz ex p2edicto fundamẽto deduci po test. Idez etiaz concedenduz est ð nocumẽtis dimi nutionis et ablationis in operationibus interioꝝ sensus ꝑuenientibus. Quoꝝ etiam nocumentuz sẽ suuz omniuz non est credendũ ita fieri p2ecise per colligantiaz iaz assignataz quin etiaz nocumentuz male compl'onis in cereb2o acquisituz fuerit. Hoc quidez facile p2obari potest ꝑpter fixionem nocu menti in capite qð necessa2iuz est assignari p2opt continuũ defluxuz materieruz a capite catarrizan tiuz ad pectus. Et etiaz quia talia nocumenta per euacuationes et abstinentiaz non remanent. pluri muz eniz nocumenti ipsius.s.cereb2i qð purgatio ne ꝛ compl'onis cõmensuratione non remouetur ẽ ex cereb2o. Ex quibus omnibus facile intelligi po test que sit eg2itudo p2esens istius viri. Est ei ma la compl'o frigida et humida materialis inuales- cens in pecto2e et in capite. Patet etiaz ex his cõ plicatio dispositionuz haruz inuicez.ipse eniz se ip- sas recip2oce intendunt. Materie eniz que euapo 2ant a pecto2e ad caput implendo et alterãdo no cent cereb2o et cereb2uz sui frigiditate nõ bene di gerit materias illas.imo in eodẽ multiplicate des cendunt ad pectus et pecto2is eg2itudines augmẽ tant. Et sensit hec p2īceps 5ª tertii capitulo de ca tarro duz inquit. Cereb2uz eniz frigidum non di gerit illud qð peruenit ad ipsuz ex nutrimento et non resoluitur qð ad ipsum ascendit ex vapo2ibus conuertuntur ergo superfluitates nutrimenti ꝛ cõ uertuntur vapo2es sicut conuertitur in alembico id qð ascendit ad ipsuz ex cucurbira. Pater iteruz tertio ex p2edictis qð sit mẽb2um vel mẽb2a qui bus p2incipaliter in regimine intendẽduz ẽ.sũt ei pectus et cereb2um. Et iterum ex p2edictis facile videri potest que et qualis sit materia huius eg2i tudinis. Est eniz flegma mucillaginosuz secundum magnaz partez qð eius viscositas decl arat.ẽ etiã aquosuz secunduz notabilez partez qð eius fluxibi litas ostendit.et est flegma hoc notabiliter sallum salsedine in eo acquisita per cõmixtionez pauce co le2e cuz multo flegmate aquoso. Nec molestari de bes si flegma illud vt nunc g2ossuz valde ꝛ viscosũ appareat.quoniaz pars aquosa eius notabiliter cõ sũpta est diuturnitate actionis calo2is naturalis ĩ ipsaz. Ex his finaliter includitur quartuz sup2a in vestigari p2omissuz.s.a qua eg2itudine et mẽb2o ĩ cipienduz sit in cura.naz canonice p2ocedendo in cipienduz est simul ꝓcurare cereb2uz ne materias continue ad pectus effundat.et cuz hoc etiaz pecto 2i attendendum est erradicando materiam que in ipso continetur et fixa est.qð dolo2 ostendit con tinuus. Et g2atia quidem huius intelligendum ꝙ materia hec continetur in partibus sup2atactis ꝛ in panniculo mediastino diuidente pectus in duas partes dextraz ꝛ sinistraz.que iaz apostematis p2i cipiuz in eo fecit.dolo2 eniz perseuerans in medio to2acis sicut tactus ostendit ipsuz arguit materiã ibidez apostemantez cõtineri vt sumitur xª tertii tractatu 4º capitulo de p2īcipiis speculationis sci entie apostematuz pa2tiuz pecto2is p2eter co2.

Ultimo vero ex p2edictis facile saluari potest om niũ alioꝝ accidẽtiũ euẽtus.s. vniuersalis debilitatis totius co2po2is consũptionis et extenuationis il lius.leditur eniz potenter vitalis virtus ꝛ natura lis quare memb2a conuenienti nutrimento ð pau perata ma2asmodeaz dispositionez incidunt. Ex eodem fundamento facile reddi potest causa vehe mentis stiptititatis ventris.materie eniz que i2ro 2ando intestina fluxiua reddere solent exuccate ꝛ consumpte sunt et virtus expulsiua debilitata est etiaz quare ꝛ cet. Hec sũt que ð dispositione huius viri mltipliciter complicata theo2ice p2emitti op tebat.vnde ad regimen illius transeunduz est

Capituluz p2imuz de aere.

Regimen itaqꝫ huius dispositionis partienduz est in debitaz cõmensurationez rerum non naturaliũ secundo vero ĩ debitaz mensuraz rerum medicina liuz conuenienter applicandarum. P2imuz autem partitur in sex capitula secundum numeruz reruz non naturaliuz. P2o expeditione ergo aeris et sibi annexo2um euitet aerem frigidum et humidũ euitet etiaz ipsum frigiduz et siccum.et adhuc etiã euitet aerem in caliditate et siccitate notabiliter eleuatuz.et idez ð regione climate ciuitate ꝛ ca mera dicendum est. Sit igitur locus habitationis eius o2ientali et meridionali plage detectus medi ocris caliditatis et siccitatis.excellentias enim q̄li tatum virtus debilis non pateret et camera eius a terra eleuata neque sit antiqua habens edifficia neque testudinales reuolutiones lapidum a decur sibus aquarum a flatu venti et nebulosi aeris secu ra. Et si locus naturaliter talis haberi non possit artificialiter p2eparetur tabulis et edifficiis ali is etiaz in quo fiat ignis sepe ex abiete lauro et iu nipero ꝛ similibus odo2iferis plãtis. Sepe etiam suffumigetur cum puluere laudani colofonie tu ris sandarace et consimilibus.et ꝓprie etiam ĩ hie me si potens ẽ. De ãnexis vero aeri sit vestibus cõ decenter munitus et ꝓp2ie cuz suffultis pellibus agninis in diebus frigo2is ita vt omnino caueat sibi a frigo2e pedum pecto2is et capitis qð conue nienter debet esse munitum birretis suffultis p2e dictis pellibus aut dossis vario2um vel consimili uz. Laudo etiam ad hanc intentionez vt vestes eis suffumigentur aut conseruentur in capsa vbi nota bilis quantitas xiloales recondita fuerit ex eo q2 cereb2i et pecto2is est maxime confo2tatiuuz.hec de aere

Capitulum secundum de motu et quiete.

De eo autem qð pertinet ad excercitium et quietẽ dicenduz p2imo ꝙ huic viro quies magis q̄ excer citium est necessaria.eo quia virtus eius satis debi lis est.etiam quia co2pus eius notabiliter reple tum est.p2opter qð excercitium et motus omnis saltem fo2tis magis eidem nocet materias ĩ flu xu ponendo q̄ easdem resoluendo.si autem eidem aliqð videatur esse conueniens excercitium erit si cut leuis deambulatio vel equitatio super g2ada rio equo facta ante cibum. De natura enim motus est ꝙ quando ante comestionem fit calo2em accres cere facit inatuz q̄ob2ez et cibus calo2ez inuenit accensum.i.aliqualiter auctum et co2pus tamẽ.i. ꝑpter illð excercitium g2ossitutinem.i.potentiaz ad resistendum et tollerabilitatem.s.ad patiendũ et vires acquirit suple ad agendum. Post cibuz ãt o io quiescere debet sicut ei motus ãte comestionem

cuz iaz tepescit. Undecimuz instrumentuz est vt di ebus istis interpollatis aliquando bis i septimana in aurora bibat cuz aqua saluie calefacta. ℨ. i. cōfec tionis hermetis postq̄ tardet cibū horis ad mīm quattuor. Duodecimuz vero remediuz ē vt i septia na vicibus saltē quattuor collutionē oris sui faciat cuz. ℨ. iiii. aque mellis et. ℨ. i. ʒ. confectionis anacar dine inuicez mixtis et calefactis. hoc enim erit sibi singulare remediuz ad ipedimentuz sermonis sicut ad impedimentuz motus digitoꝝ in scribendo no citoruz singulare remediuz erit frequens ablutio facta cuz libris. x. aque cineris et libra. ʒ. sulfuris viui decoctis vsque ad consumptionez tertie partis spero eniz per hoc tale remediuz manus eius ad laudabilez dispositionez reduci debere sicut et to tuz corpus cuz aliis remediis supraſcriptis ad bo naz conualescentiaz restitui debere qđ totum altissi mus misericordia sui concedere dignetur ad lau des perpetuas Amen.

¶ Consiliuz de tremore capitis et brachioruz ex suc cessione ad cefaleaz frigidaz.

Tremor quo molestatur iste nobilis vir est morbus difficilis valde et miatur ei periculuz ingens adven tus egritudinuz neruoruz vt pa ralesis et fortassis spasmꝰ ꝛ egritu dinuz cerebro appropriatarū vt epilēa et fortassꝭ appoplesia. Cuz eniz iste tremor secūduz partez sit egritudo capitis similiter etiam sit egritudo dex tri brachii oportet q̄ materia que facit hunc trēo rez facile potest esse causa epilēie aut appoplesie. mlꝭ tiplicata eniz ipsa in multis partibus cerebri pꝛ aliquez de causis mlꝭtiplicationis eius facile potest complete vel incōplete opillare omnes ventricu los cerebri et iaz fuit iste vir epilēticus aut appo plicus. Et causa quidā multiplicationis eius facile intelligenti apparet velut est superfluitas in potu et proprie vini fumoſꝭ dulcis et vinositatez haben tis velut etiaz esset immoderatus coitus et excerci tiuz super cibatione factuz et cōmorari in aere fri gido et exercitari exercitiis per que oportet ca put incuruatuz tenere et vestibus colluz valde stri gentibus vestiri et sic de aliis. ꝑpter eniz hec omia multiplicaretur materia que si fluxibilis et aquosa perseueraret molestando virtutez ad expulsionem sui ad originez nuche delata vniuersaliter paralesi in aliqua medietatuz totius corporis oppillando efficeret. At vero iteruz si materiaz istaz continge ret et adhuc quantitate non multiplicatam siue in modꝰ substantie grossiorez fieri incitante virtutez ad illius expulsionē per neruos propulsa extēdēdo eos secunduz latitudinez facile potest esse causa con tractiui motus neruoꝝ et lacertorum versus cere bruz icurreret spasmuz. Amplius iterum oportet con cedere hanc egritudinez necessario esse verendꝰ ex nocumento cerebri et neruorum qđ apparet ex tremore ambaruz partiuz. Adhuc iteruz et quar to oportet hanc egritudinez esse suspectam quoniā ipsa est facta successione ad cephaleaz frigidam que non fuit canonice curata ꝑpter qđ concluditur in cerebro non solum remansisse reliquias materiei huius egritudinis sed etiaz debilitatem cerebri q̄ est causa continua generationis haruz materieruz per viaz indigestionis. Cuz ergo malīa huius egri

tudinis inueniatur p̄cīse i venis et neruis ꝛ causa generationis ipsius continue fixa permaneat neces se est concedere egritudinez ipsaꝝ ingentis periculi esse necessitatiuā nisi aliſꝭ p̄uideatꝭ ei. Veruz quia res ista longa etiā accurata multū inquisitione in digeret et iaz non instat tēporis cōmoditas i par ticulariter describendo regimen quod esset conueni ens ex parte reꝝ non naturaliuz et medicinalium Ideo non nulla puncta regiminis eius ex parte re giminis non naturalium et medicinalium suc cincte percurram reseruans intentionem ad sup plendum sª si in posterum fuerit nec ꝯsariū. Igitur vir iste non abstinere debet ab vsu ciborum ꝛ eo ruz que sunt f. et h. vt pisces omnes et proprie elixi cancer etꝭanguilꝭ. Et longe meliores ei sunt pisces saliti q̄ recentes. e t euitet spinachias bletas cucu. portula. et similia et caueat summopere a rebus grossitudine et viscositate sua opillatiuis vt sūt pal tille panis azimi non bene coctus effugiat etiaz le guminuz omniuz substantiam. sed brodio cicerum ru. et alboruz farro riso amigdalato vti potest. et panis ei melior est modicum furfuraceus salis et fermenti modicuz habens q̄ communis panis. come datꝭ carnes tempore suo vitulinas capretinas ꝛ mi nus frequenter capretinas. et caro salita non pin guis est ei vtilis fructus recentes omnes vitare de bet. limonibus autez et aranciis ꝛ citro condito cū speciebus vti potest. lac vero ꝛ lacticinios cibos nul lo modo tangat nec caseuz dulcez sed caseus salitus cretensꝭ omnino melior est ei. feniculuz vero et pe. mentaz et rosmarinuz saluiā serpilluz omnia talia et eorum radices in multo vsu habeat pastinachis karote cappares ꝛ consimilia bene placent. De po tu autez eius dicenduz omnino ipsuz debere dimit tere vinū si ē dilector sanitatis eius. ꝑpter qđ pla ceret mihi sūme vt vteretur isto potu videlicet q̄ accipiat de aqua bone cisterne lib. 25. floruz roris marini siccoꝝ. ℨ. i. buliat aqua cuz his floribus vsꝗ q̄ ad consumptionez tertie partis eius. deīde sup addantur ei melꝭ citrini electi lib. ii. et iterum in simul bulliant successiue bene dispumando cum co leari vsquequo quarta pars consūatur demuz co letur per stramen bene spissuz et reseruetur hec de coctio i vasis mundis vitreis bene cooperta. de hac autem aqua bibat ad libituz suuz loco vini. si aūt ꝑpter aliquaz causam recipere non valet saltē misꝭ ceatur ei tertia pars vel quarta pars vini rubei clari non valde grossi neque fumosi. ¶ De regimi ne vero medicinali incipiendo curam rationabi liter decez videntur mihi ab eo obseruari debere Primum ē q̄ ab hac die presenti 5ª marcii vsque ad duodeciaz eius vno mane vētre eius vacuo fiat flobotomia de basilita dextri brachii sub cubito āt ramo siue saluatella eius in manu inuenta inter di gitum ānularem et auricularem et educantur san. ℨ. iiii. vel. v. et non miretur aliquis. Flobotomia eni ista indicationem accipit a repletione corporis et proprie epatis a materia flegmatica et colerica subdominante qđ appꝫ ex pulsu eius magno veloci et frequenti et colore corporis verso ad citrinita tem et tictura vrine ad igneitatem cum grossitu dine inclinataz. Colerica igitur materia illud flegꝭ dissoluens et subtilians facit ipsum velocius et ma gis penetrare in principia neruorum et addere i nocumentum huius egritudinis magnifice. ¶ Se cundum instrumētum ē q̄ facta flobotomia sequenti

mane soluatur venter eius cum istis pillulis. ℞ pillularum cochiarum de sarcocola descriptione Mesue ana. ʒ. ß. formentur pillule vii. cum succo ros et tardet cibum post horis sex premittendo quinta hora potum ciati vnius aque calide zuccarate. ¶ Tertium quod in die immediate sequenti post solutionem dictam accipiat continue hunc potum quem continuet ad minus per mensem. ℞ aque distillationis andachoche betonice rorismarini ana. ℥. i. sirupi de sticados oximell' simplicis ana. ʒ. vi. misce et calidum in aurora accipiat et tardet cibum horis quattuor ¶ Quartum est vt omni fine xii. dierum purget cum his pillulis post assumptionem digestiui precedentis. ℞ pillularum fetidarum. ℈. ii. pillularum cochiarum. ℈. i. formentur pillule. vi et accipiantur hora predicta et conditionibus obseruatis que in aliis pillulis scripta sunt. ¶ Quintum principale est vt vir iste omni sero cum vadit ad lectum accipiat coclear vnum radicum acori conditi et bibat post ipsum ciatum medium aque andachoche calefacte et zuccarate. ¶ Sextum instrumentum est vt iste omni sero hora statim dicta et omni mane antequam surgat a lecto applicet pannos calefactos ab origine nuche per totas spatulas vsque ad finem costarum et cum senserit penetrasse in membra tunc inungat ea ex oleo de andachocha bene calido diligenter confricando. habet enim in cura huius egritudinis proprietatem mirabilem vt secunda tertii capitulo de cura tremoris colligitur. ¶ Septimum est vt iste vir omnino procuret vti frequenter puluere cerebri leporis combusti cuius. ʒ. ß. ante omnem cibum per horam vnam semper accipiat cum ydromelle suo aut cum aqua andachoche vel matricarie. ¶ Octauum instrumentum est vt iste vir tempore assumptionis digestiui et tempore intercedente inter purgationes saltem omni tertio die parum ante cenam accipiat. i. vel. ii. de istis pillulis que subducendo ventrem trahunt aliquid de materia antecedente huius egritudinis. ℞ aloes electi infusi et confusati per decem dies in aqua maiorane. ℥. ii. agarici electi. ℥. ß. colloquintide. ℈. ß ʒʒ electi. ʒ. ß. formentur pillule de omni. ʒ. vi. cum aqua rorismarini. ¶ Nonum instrumentum est vt postquam iste vir bis purgatus fuerit assuescat omni die ante cenam per horas. ii. facere sibi apponi ventosas super spatulis versus nucham que sint vehementer ignite absque scara et permutentur diuersis locis ascendendo et descendendo. ¶ Decimum est vt iste vir omni sero cum vadit ad lectum faciat sibi puluerizari totam posteriorem partem capitis a summitate eius versus collum cum puluere isto prius tamen cum digitis leuiter madefaciendo cutim abrasam cum aqua vitis. Est autem descriptio pulueris hec. ℞ artetice herbe paraleß ligni aloes ireos pul. hermodactillorum sticados origani calamenti ana. ʒ. i. folii. granorum paradisi foliorum rute ana ℈. i. puluerizentur omnia per se deinde commisceantur. Hec in summa sunt remedia meliora que sibi fieri possunt que omnia in sui vtilitate et sanitate summus saluator dirigere dignetur ad laudem eius sempiternam Amen.

¶ Consilium de stupore digiti minoris dextre et sinistre manus cum aliqua contractione eorum versus domesticam partem manus.

Iam paulo ante dispositio quedam et sciri difficilis et quo ad opus difficilima ad manus meas peruenit. Adolescens enim quidam spincta nuncupatus honorabilis ciuis Vicentinus ab anno citra his accidentibus vel't aculeis spinis molestatus est. Primo quidem in digito minori dextre manus vt in pluribus. licet etiam in eodem digito sinistre manus imo et in omnibus manibus stuporem habuit cum aliquali predictorum digitorum contractione versus domesticum manus plus tamen in dextra quam in sinistra manu. Cui cum talia accidebant tantum nocumentum fere instantanei doloris capiti eius accidebat vt sensuum exteriorum operatione fere quam plurimum priuabatur. Et enim auditiua potentia olfatiua gustatiua et visiua operationibus suis priuantur omnino. In sensu etiam tactus adeo magnifice ledebatur quod nisi forti concussione et distentione partium agitatus esset insensationem obiectorum tactus debitam exire non poterat. Adde quoque quod in operationibus etiam sensuum interiorum nocumentum notabile contingebat ita quod neque sensus communis fantasia imaginatiua et cogitatiua potentia sibi debite seruiebant ad opera sua in quibus etiam virtutibus inferioribus operando corrupte ledebatur ita quod murmurando extraneos sermones proferebat et se ipsum neque astantes bene cognoscebat. Perseuerabat autem dispositio hec in eo tempore longiori quam duarum horarum affligendo ipsum. Cum autem postea inualesceret virtus in materiam vel causam huius lesionis de qua postea inuestigatio procedet remanebat eidem seda grauis que merito a iunioribus galeata passio nuncupatur eo quia totum caput ingenter molestabat per vnam diem naturalem. Et cum hac quidem exacerbatiua dispositione permansit fere anni circulo completo molestatus. cui quidem dispositioni virtutis debilitas vniuersalis in operationibus vite progressiui motus supra venit. et etiam nocumentum nutritiue potentie tantum incidit quod extenuari et notabilius macrescere cepit vbi in membrorum habitudine mediocritatem carnositatis transcendere solebat. Post hoc autem circa principium aprilis presentis anni 1433. incepit ab eius capite catarrus defluere materia salsa que semper eidem superabundat per quinque vel vi. horas post assumptum cibum. et huius quidem materiei pars multa catarrizauit ad pectus et ibidem in medio toracis eius adeo est collecta quod dolorem in mediastino panniculo satis grandem continuum et inseperabilem efficit. cuius etiam materiei particula non nulla cordi delata est et in eodem tremulum motum efficit adhuc perseuerantem siue ita sit quod vapor propter materiei illius nocumentum in corde fecerit siue ipsum cor per compassionem absolutam pectori condolendo noceatur inde est quod a tremulo motu cor eius non deseritur propter eandem causam. etiam in pulsu eius diuersitas apparet vnius diastolis que maior est quam altera post quattuor vel quinque pulsationes et eadem diastoles que alijs comparata minor est. etiam notabiliter frequentior est. et ita etiam dyastoles cordis cum consideratione bona tactu percepta diuersitatem seruant inter magnitudinem et paruitatem velocitatem tarditatem. Hec in summa videtur huius viri dispositio aggregata cui etiam predicta accidentia consequuta sunt vt insomnietas. i. dormiendi difficultas

sanitatis est cõseruator ita post comestionem egri‑
tudinuꝫ inuenit generatiuus quarto Almansorii
primo capitulo litteraliter colligenduꝫ. Si autem
necessitate vrgente cogeretur exercitari forti ex
ercitio post cibuꝫ aut alio tempore bonũ ẽ vt pec
tus eius fascia bene adherenti circunligetur et taꝫ
diu teneat illaꝫ q̄diu exercitatus fuerit. Simili
ter et caput eius instita leuis adherentia circunli
getur ne propter exercitium materie in eo vehe
menter agitentur ne etiaꝫ caput ad receptionẽ va
poruꝫ et materieruꝫ aliunde venientiuꝫ prepareẗ
Si autem quereret supfluitatuꝫ q̄rte digestionis cõ
sũptionem. loco exercitii potest fricari conuenien
ter mane vel sero per duas vel vnaꝫ horaꝫ ante ci
bationem. et mundificatis comunibus superfluitati
bus incipiat fricari a genibus vsque ad pedes īfra
trahendo. deĩde descendat fricatio ab inguibus vs
q̄ ab pedes. Deinde 3° iteruꝫ a principiis natũ vs
q̄ ad pedes infra trahendo. Fricatõnes autem par
tiuꝫ pectoris ante ꝛ post suspectas habeo. saltẽ nũc
stante plenitudine predictaruꝫ partium. acquireẗ
eniꝫ ex eis plus nocumenti q̄ iuuamenti propter
agitationeꝫ materieruꝫ in eis membris factã. Si
militer etiaꝫ et fricationeꝫ omnẽ circa caput. factã
vel fiendaꝫ detestor ꝓpter eandẽ causã. quare pec
tinare caput et pannis fricare. adhuc q̄tũcunq̄ le
uiter non est laudabile quia per leuem pectina tio
neꝫ vel fricationeꝫ capitis agitarentur materie ꝛ
non consumerentur cuius oppositũ per motus in
tenditur. laudo tamen exercitiuꝫ hoc siue quieteꝫ
nominare velis. qđ est anhelitus retentio ꝓpẗ quẽ
ex aucto calore melior fit materieruꝫ consumptio
et adequatio. In summa ergo ex p̄dictis apparet
q̄ quiescere melius est q̄ exercitari siue exercitiũ
vniuersale siue particulare intelligatur de exerci
tio et quiete dicta.

Capitulum tertium de somno et vigilia.

De modo autem vigilandi et dormiendi premittẽ
dum q̄ caueat sibi adolescens iste vigilare multuꝫ
eo quia debilis est et resolutus satis et per vigilias
amplius consumeretur ꝛ debilitaretur. vigilie eti
am ꝓhibent debitaꝫ materieruꝫ digestioneꝫ et co
leraꝫ rubeaꝫ furere faciunt. de q̄ ml'tuꝫ timendum
est in eo. eo quia esset causa augmenti salsedinis in
materia febricitandi acute qđ omnino in eo valđ
timorosuꝫ esset. quare 4° Almãsoris capitulo ter
tio ita scribitur. vigilie multe caloreꝫ incendunt ꝛ
formaꝫ corrumpunt corpusq̄ desiccant atq̄ cole
raꝫ rubeaꝫ in ipso augmentant qđ precipue operã
tur cum corpora sũt macra. oportet itaque vt
anima vigilare non cogatur cuꝫ dissoluta et stupi
da fuerit. Ex quibus facile inteligi potest q̄ huic vi
ro somni mensura satis ampla concedi debet. itaq̄ꝫ
eidem melius est a temperata dormitione recedeř
per augmentuꝫ dormiendi q̄ vigilare equaliter
vt solitus ẽ aut plus solito. Itaque dormiat per ho
raꝫ post assumptã cenaꝫ prius super dextro deinđ
super sinistro latere decumbendo capite notabiliẗ
eleuato. omnino dormitionem effugiat resupi
naꝫ. Dormitio vero facta super vẽtreꝫ etiaꝫ viteẗ
licet minus mala sit ei q̄ resupina contraria sibi.
Diurnus vero sõnus per vnaꝫ horaꝫ factus salteꝫ
in temporibus longioruꝫ dieruꝫ aliqualiter est si
bi vtilis. cuꝫ vero noctes longiores fiunt diurnus
somnus euitandus est nisi necessitas aliqua noctur
naꝫ dormitioneꝫ interrumpat. ꝓpter quaꝫ supleř
oportet cuꝫ dormitione diurna. omnino autem ca
ueat sibi dormire reuolutionibus pluribus vt agi
tationibus de dextro in sinistruꝫ aut econtra sepe
factis. tales eniꝫ sunt causa corruptionis cibi in sto
macho et in ventre toto et faciunt augeri superflu
itates. et ꝓhibent materias debite digeri et ad lo
ca naturaliuꝫ expulsionuꝫ deriuari. Hec autẽ huic
viro sunt ingenia conuenientia valde et de somno
dicta sufficiant.

Capitulum quartum de accidentibus anime.

Accidẽtia anime omnia que velocis ꝛ fortis mo
tus in spiritibus et humoribus in pectore conten
tis essent effectiua fortassis prima consideratione
videtur ei conuenire sicut ira velox et furor. et in
sũma accidentia omnia per que fieret caloris et spi
rituum reuocatio de circunferentia ad ꝓfundum
corporis. verum quia in motibus talibus magis
dubitabile est q̄ materie predicte putrescant ma‑
gis q̄ resoluantur et digerantur. Ideo hec acciden
tia fortium et velocium motuũ euitanda sũt. Que
eniꝫ animi accidentia tristari faciunt omnibus sa
nis nocumentum efficiunt exceptis his qui carnis
minoratiõe indigent. Cum ergo hoc corpus nõ sit
sanuꝫ nec carnis minoratione indigeat. immo sit
extenuatus vehementius q̄ oporteat non conueni
unt ei accidentia animi tristari faciẽtia. neque for
tes motus efficientia. Accidentia ergo animi gau‑
dere facientia conueniunt sibi eo quia robur tri‑
buunt et nunc vires excitant et ea in suis rationi‑
bus adiuuant 4° Almansoris 9° ca°. Etiaꝫ conuer
sari cuꝫ viris venerandis et dilectis vbi historie ꝛ
sermones delectantes in mediuꝫ aduocantur omni
no ipsuꝫ eligenduꝫ est. De coitu autem qui et ꝓp
ter delectationeꝫ et concupiscentiaꝫ ad anime pa
ssiones reduci solet. dicendum q̄ omnino euitare đ
bet. eo quia per ipsuꝫ euacuatur materia laudabi
lis cuius consumptione non indiget ipse propter
extenuationem. etiam secundo ꝓpter laboriosum
motum qui in tali opere necessarius est. ex quo seq̄
retur agitatio fortis in spiritibus et humoribus
Et tertio forte quia talis extensio in coitu necessa
ria preparat ad apertionem venarum in pectore
vel sputum sanguinis ex conpressione vel resudatio
ne contingẽtis. nequaq̄ igitur danda est opera coi
tui immo fortassis scientifice loquendo non conuei
ret actus eius semel in mense expeditus. Hec
de accidentibus anime dicta sufficiant.

Capitulum quintuꝫ đ inanitione et repletiõe

De quinta autem re non naturali que est repletio
et inanitio pertranseundum est leuius. nam de
repletione et inanitione respiciente materias hũo
rales dicetur inferius in regimine medicinali. De
illa ãt repletione que ciborũ ꝛ potuum mensuram
respicit dicendum q̄ omnino talem repletionẽ eui
tare debet ꝓpter plura. primo quidem quia debil'
est eius digestiua. 2° quia talem sequitur diafrag
matis compressio et consequenter materierum in
pectore conculcatio et nocumentum in anhelitu. et
tertio quia preter hec omnia augmentantur ma‑
terie humorales. ꝛ licet eidem sit necessaria restau
ratio non tamen conuenit ei alimentorum re‑
pletio. immo si quandoq̄ꝫ contingeret repletionem
fuisse factam ad euacuationem ipsius subito festinã
dum est. Et primus modus et securior esset cum
administratione tenuissime diete aut saltem cum
illa que est. sibi vicina. Secundus autem modu

esset vomitus et proprie quando replens materia reperiretur in stomacho. verum suspectum habeo vomitum eo quia propter agitationem fortem que in ipso necessaria est corruptioni disponentur materie et membra etiam pectoris preparent ad descentionem et forte ad eruptionem. Et tertio etiam quia stomachus replet caput quod in viro isto est valde repletum Et quarto etiam quia debilitat stomachum. habet etiam hic vir conditiones vomitum negantes. quia pectus habet strictum a diametro que est ab ante ad post etiam nocumentum habet in anhelitu et aptus est ad spuendum sanguinem propter multam materiam in pectore contentam. et collum habet longum et gracile. neque etiam vomitui assuetus est. Sed iste sunt conditiones propter quas evitari debet vomitus ut 4ª primi 2° capitulo eligi potest. igitur vir iste vomitum evitare debet. Si ergo in stomacho eius inveniretur materia cibalis aut altera convenientius erit ei divertere ipsam ad inferiora cum clisteribus de quibus in regimine medicinalium dicetur. aut ad illam repletionem minorandam procedetur cum pretacta attenuata dieta et fricationibus. Similiter etiam adolescens iste abstinentiam ciborum et potuum multam evitare debet ex parte quantitatis. sufficit enim sibi abstinentiam facere ex parte qualitatis ut in sequenti capitulo videbitur. Et credo quod si minoraret ciborum quantitatem ita quod partem tertiam subtraheret cibi et potus quibus utebatur cum sanus erat esset hec electiva et canonica dietatio sibi conveniens. Hec de de 5ª.

Capitulum sextum de cibis et potibus.

De cibis autem et potibus parum diffusior sermo videtur esse necessarius. Itaque cibus in qualitatibus sibi conveniens debet esse calidus et siccus et subtiliativus aperitivus materierum consumptivus abstersivus et mundificativus. tales enim virtutes et operationes earum necessarie sunt ut adversentur lapsui qui frigidus est et humidus. Similiter et contrarientur materiebus que grosse sunt per subtiliationem. Tertio ut vie reddantur aperte que opillate sunt a materia viscosa. Et quarto minorande sunt materie quod per consumptiva efficitur. Et quinto a parte cui infixe sunt vel adherentes sunt abiciende quod convenienter per abstersiva perficitur. Et 6° etiam quia oportet canales et vias in quibus retinentur superfluitates ab eis evacuari. Hec quidem efficitur per virtutem aperitivam incisivam et abstersivam et expulsivam in cibis existentes. Ex quibus apparet quod cibus huius adolescentis et potus magis medicinalis quam cibalis debet esse propter has intentiones immediate predictas. Et quia etiam ipse notabiliter debilitatus et extenuatus est videtur quod in cibis restauratio magis quam medicinalis intentio sit necessaria. Ex quibus ulterius sequitur difficillimum esse administrare eidem debitam regulam cibationis nisi proveniat hec ab accurata multum et solerti prudentia tam ex scientia quam ex parte medicine educta levius enim verba cantantur quam operationes manifestentur. Verum ut mihi et legentibus complaceam videtur quod principalis intentio in principio sue cure in cibis esse debet magis ad qualitates medicinales comparata quam ad restaurandi necessitatem. Neque enim ipse adhuc est ita debilis. nec ita extenuatus quod restaurandi intentio in cibis vincere debeat qualitates pretactas. Itaque cibus eius sit panis bene coctus fermentatus de pura farina non quidem simila dicta sed parum furfuris virtutem habens. Carnes vero eius sint sicut lactentis vituli et agni et capreti et iuvenis porcelli et castrati iuvenis leporis gazelli et similium. De volatilibus vero sint carnes pullorum iuvenum. antiquas enim gallinarum carnes aliqualiter suspectas habeo. eo quia excitant prefocationem nisi fuerint acetose ut legitur secundo can. capitulo de carnibus. Placent etiam mihi carnes columborum parvorum domesticorum et silvestrium. Et de silvestribus fasiani perdices turtures iuvenes et aves minute degentes in rubis et caro iuvenis pavonis et paronis qui est animal habens dentes in palato inventum in montibus vicentinis et non in alia civitate marchie taruixine. Et in summa omnium animalium carnes que non sunt valde antique dure viscose difficilis digestionis et mali nutrimenti placent mihi. De preparationibus autem carnium elixe placent mihi magis quam assate. neque etiam vituperande sunt assate si fuerint molles per cocturam et animalium iuvenum ut pinguium non quidem pinguedine porci salita. sed colatura eius aut recenti adipe vituli aut castrati perguttate. Frixiores vero carnium non mihi placent propter nauseam et unctuositatem quam efficiunt. De saporibus autem placet mihi succus granatorum dulcium et musorum non quidem acrium propter stipticitatem eorum et frigiditatem. Similiter dulcis citranguli succus. lionem vero acetum acutum et agrestam salsam et valde ponticam detestor et continuum usum istorum trium Si autem fieret agresta ex uvis manifeste maturentibus et absque sale non esset improbanda. Sape autem usus omnino sibi conveniens est quocunque preparationis modo. Adde quoque quod cum talium ciborum preparationibus semper immisceatur aliquid de radicibus vel seminibus plantarum subtiliantium aperitivarum et mundificantium sicut sunt feniculus et petrosilinum sparagus bruscus ducus et horum semina vel similium eis propter causas superius dictas. De conditis autem non placent mihi olive neque cappares saliti. Napi autem et rape condite et nuces et iringi et paria eis placent mihi. cum mihi non sint acuta et acetosa multum. De ferculis autem placent mihi caules et rape et omnia olera levis caliditatis Bleta vero portulaca cucurbita spinachia et omnia similia frigida nullo modo placent mihi simplicia. nisi fuerint refracta cum calidis sicut salvia menta serpillo rosmarino et aliis predictis. De fructibus vero placent mihi amigdale avellane ficus recentes et sicce uve bene dulces et mora etiam comedere potest bene mata et poma dulcia apia dactilica vel similia et passule cuiuscunque maneriei existant Fructibus autem frigidis et humidis sicut persicis cerasis piris et melonibus uti potest et valde raro. Reliqui autem fructus ut putribiles humidi et stiptici omnes dimittantur ut sunt cucumeres citrulli mella citonia sorbe mespile et similia. prunis autem dulcibus et bene maturis uti potest et proprie a cortice mundatis propter acetositatem frigiditatem et siccitatem que est in eis. Lacte autem cocto vel crudo uti non debet nunc sed in posterum bene sibi conveniet. Caseo autem recenti levis salsedinis uti potest satis abunde. Oleum autem non placet mihi et proprie antiquum et mixti salis. licet recenti oleo olivarum maturarum aliquando uti possit. Usus autem butiri non saliti sibi convenientior est et si potest ic

cetera in omni fere cibario vtatur oleo recenti ex amigdalis dulcibus excorticatis omni ebdomada facto. De leguminibus autem placent mihi optime cicera rubea quocumque modo visus et etiam alba et cibus omnis de ordeo factus vel de spelta vel de dozela. Far vero faseoli lentes et risum non placent mihi propter ventositatem frigiditatem et siccitatem eorum. pannici autem visus placet mihi si fuerit tamen cum pingui brodio bene coctus. Nobilia autem et pisa et his similia non videntur mihi vtilia. De piscibus autem placent fluuiales non multe viscositatis sicut lucii torrentine capedani squali et marliones et alii consimiles bene conditi. tince autem et anguille non placent mihi nisi visu valde rarissimo. Cancris aliquando vti potest et proprie bene coctis eo quia sunt difficilis digestionis. De speciebus autem vtatur croco in omni fere cibario suo mediocri visu. pipere autem saltem frequenter et multe quantitatis non vtatur nunc sed postquam fuerit euacuatus visus eius erit sibi conueniens eo quia confert capiti et pectori aduersando materiebus supradictis et eas per vias vrine precipitando. Cinamomo autem maiori et minori vti potest. similiter et nuce muscata et cortice eius qui macis appellatur. galanga autem zinzibere et rebus acutioribus non vtatur nisi raro et in pauco visu. Hec de cibis dicta sufficiant. Cibandi autem hora relinquitur consuetudini aut saltem hore in qua hic vir percipit se magis alleuiatum. aut sapientum doctorum consilio vtatur circa hec. De potu autem eius vtatur vino albo vel subrubeo colore granatino simili potentia mediocri magis tamen ad virile vinum quam debile inclinatum. Sapore vero dulce et suaue mediocriter propter iuuentutem. Odore vero aromaticum et delectabile substantia clarum et diafanum fumositatibus et grossis partibus expurgatum. et bibatur omnino simplex absque aque commixtione. verum si vinum fuerit in potentia nimium audax secundum consuetudinem sue vrbis opulentissime frangatur ipsum cum aqua clara subtili et electa turbiditate et prauitate odoris denudata que sit simplex aut saltem cum x. vel xv. granis feniculi bene cocta et post infrigidationem eius bene colata et hoc proprie in hieme. Si etiam a principio mensis octobris vsque per totum mensem februarii vteretur idromelle facto ex xx. partibus aque et vna parte electi mellis vsque ad consumptionem quinte partis. quatuor remanentibus valde vtile sibi foret et efficacissimum remedium in cura sua et proprie si in prescripta quantitate coqueretur. ʒ. ß. electi cinamomi minutim incisi. Hec sunt que de cibis et potibus mihi meliora visa sunt et sufficere videntur de hac re non naturali

Capitulum de cura per medicinalia continens octo intentiones.

Regimen autem dispositionis huius adolescentis per medicinalia complendum oportet partiri in octo intentiones. Et prima quidem est materierum huius morbi euacuatio minoratiua. 2a est ipsarum diuersio. 3a est earum digestio. 4a est materierum erradicatiua euacuatio. 5a est materierum in pectore contentarum velox et prompta consumptio. 6a est capitis rectificatio. 7a est pectoris confortatio. 8a et vltima accidentium correctio. Prima igitur intentio completur per euacuationem minoratiuam. primo per flobotomiam factam. et dato quod simul capiti intendendum sit et pectori principaliter tamen propter instantiam doloris flobotomia fieri debet que a pectore euacuet. et hec quidem est flobotomia basilice quam euacuat directius et immediatius ab omni parte pectoris vt patet secundo regiminis acutorum textu commenti. x. et ibidem a Galieno pulcherrime declarante hoc et extrahantur sanguinis. ℥. v. in hora electa. Est autem electa hora quando flobotomia fit paruum post ortum solis et completamentum expulsionis super fluitatum communium vt quarta primi capitulo secundo legendum. Si quis autem vellet per flobotomiam immediatius a capite et propinquis partibus educere flobotomare posset cephalicam que euacuat a predictis partibus vt patet 4a primi allegato loco mihi tamen magis placet basilica dextre partis iam dicta quam cephalica eo quia per ipsam facilius a capite potest euacuari materia propter fluxibilitatem et grauitatem sui quam per cephalicam euacuari possit materia in pectore contenta. Contra quia flobotomia basilice euacuat illud quod est a parte lumis ventris inferius. igitur per ipsam non habetur in pectore notabile iuuamentum. Huic respondetur dupliciter primo quia licet flobotomia basilice euacuat a parte lumis vt dictum est per talem euacuationem potest sufficienter descendere sanguis a pectore et hoc sufficit medico vt a parte patiente diuertatur materia ibidem contenta. Dicendum secundo quod flobotomia basilice euacuat directius a pectore quam a lumie sicut ex ypo. et Gali. dictum est supra. Textus autem Auicene videtur pro ista parte facere magis eo quia si flobotomia basilice euacuat a partibus lumis tamquam inferiori parte fortius et facilius euacuare debet a suis perioribus partibus. facilius enim est materias descendere quam ascendere. Facta igitur floboromia predicta cum his que necessario fieri debent ante ipsam. s. lenitione ventris sequenti mane materia euacuetur cum cum hoc minoratiuo. ℞ agarici electi. ʒ. i. ß. reu. ʒ. i. ℈. ii. spice nardi tertiam partem. ℈. i. pulueris sticados. ʒ. ß. infundantur omnia in. ℥. iii. aque saluie et. ℥. i. aque isopi et cassie fistule et zuccari ana. ʒ. vi. et ita per vnam diem naturalem remaneant et in sequenti mane fortiter calefiant et fortiter exprimantur et colatura illa in potu accipiatur et post ipsam dormiat eger per vnam horam. deinde vigilet et ieiunus permaneat vsque ad quintam horam. et tunc bibat ciatum vnum aque ordei calefacte et zuccarate et post illud per vnam horam prandium accipiat. Sequenti vero die in mane iterum gratia minorationis accipiat hoc clistere. ℞ foliorum blete malue mercurialis et isopi ana M. i. furfuris bene cribellati. M. i. ß. coquantur omnia vsque ad consumptionem medietatis. et de hac colatura accipiatur lib. i. zuccari ru. benedicte simplicis ana. ℥. i. olei liliorum et de aneto. ℥. i. ß. salis gemme. ℈. iiii. fiat clistere. Et si timeres eius caliditatem loco predictorum oleorum ponantur. ℥. iii. olei violarum purpurearum et proprie in diebus caloris Hec de intentione prima. Pro secunda vero intentione scilicet diuertendi materias apparet quod omnia que in precedenti intentione posita sunt cum hoc quod euacuant minorando materias etiam diuertunt eas. Diuertentia autem reliqua vltra hec videntur esse conuenientia excludendo vomitum qui mihi non placet vt supra visum est capitulo 6o Securiora autem diuertentia esse possunt primo per fricationes de quibus supra visum est capitulo tertio. secundo per prouocantia vrinam mihi meliora videntur eo quia materia pectoris frequentius

retteat per vias vrine q̃ per ventrem vt patet io^a tertii de clisteribus pleuresis. Igitur repeto q̃ bonuz est vt semper in cibis suis coquantur radices feniculi petrosel' in diebus frigoris. In diebus vero caloris secum ponantur radices endiuie vl' cicoree citrine. Pro hac etiaz intentione laudo vt sepe accipiat sirupuz istū. ℞ radicū fe. petro. sparagi brusci dauci et apii ana omniū. M. i. granorū milii sol' capill' vene. ana. M. i. ʃ. se. endiuie cuscute acetose et cicoree ana. M. ʃ. seminuz comuniuz frigidoruz omniū quatuor ana. ʒ. ii. fu et meu ana. ʒ. iii. coq̃ntur omnia in lib. viii. aque vsque ad consūptionem medietatis. deinde colentur et colature addatur zuccari al. lib. i. vl' pulueris eius lib. i. ʃ. et erit melius et fiat sirupus plene decoctionis et clarificati de quo detur in potu in aurora. ℥. ii. cuz. ʒ. iii. fen. et est bonuz diureticuz. Et diuersionez cū ventosis in hoc casu non multuz diligo. eo quia tales magis partez subtilez sanguinis distrahunt q̃ grossam et magis attrahūt a cute q̃ a profūdis partibus. Et materie huius egritudinis sunt grosse et profunde vt supra visuz est igitur et cet. Laudo etiaz magis in casu isto diuersionez per emoroidas si natura sibi concessisset illas. Si autem defficiunt ex opere nature supplenduz cuz arte prouocando eas pungēdo loca fiteri exterius vel cōpressio cum setis porcinis vel fricando eas cuz bisello panno vel de sartia vel cuz setatio vel cuz foliis ficus aut consolide ma. aut ad vltimuz cuz felle tauri vel cū aliis acutis ita vt sanguis inde educatur cuius euacuatio continuare dimittatur et vsque ad euentuz debilitatis virtutis exclusiue. ¶ Digerunt autez materias predictas digerētia mīta vt sirupi iuleb decoctiones et electuaria et sublimationes. de quorum numero primuz et leuissimū est hoc. ℞ aque farfare ℥. iiii. aque saluie. ℥. i. misce cuz. ʒ. ʃ. zuccari et calidu bibatur in aurora tardando cibum horis quatuor. Secundum digestiuum et fortius illo est hoc ℞ aque betonice aque capillorū ve. ana. ℥. ii. sirupi de sticados oximellis sīplicis ana ʒ. vi. bulliāt omnia simul cuz modico zuccari et clarificentur et dētur in potu vt prius. Tertium digestiuum et fortius istis est sirupus iste. ℞ sirupi de ysopo. ℥. ʃ. sirupi de calamento. ℥. i. aque prassii. ℥. i. ʃ. aque farfare. ℥. ii. misce. et detur in potu vt prius. Quartum digestiuuz et melius omnibus potest esse hec decoctio. ℞ betonice saluie rorismarini maiorane edere ana. M. ʃ. ysopi prassii feniculi ana. M. i. piperis al. liquiricie anisi capillorum ve. ana. M. i. partes duas coquantur omnia in lib. v. aque vsque ad consūptionez medietatis de quaꝝ colatura in potu detur. ℥. vi. Digerunt etiā materias tales electuaria mīta sicut electuariū diamuscū diabra diatricpipercon diairis diaprassium et similia. Ego etiam ad has intentiones vtor mixtione tali. ℞ electuarii diairis diacalamenti ana. ℥. ʃ. specierum diambre. ʒ. ii. trociscoꝝ de viol'. ʒ. i. sirupi violati ꝛ penidiaruz ana. ℥. i. fiat electuariuz de quo in medio ē tiis et per duas horas ante cenaz et post cenaz detur coclear mediū vel. ʒ. iii. et est medicina sollenis Et si vellis hāc mixtionez efficere delectabilez magis fiat ex illis speciebus confectio solida in. v. ℥. pl' ueris zuccari et isopi rorismarini vl' maiorane aq̃ dētur ex ea horis p̄dictis a. ʒ. iii vsque ad. v. Hec de intentione tertia. ¶ Ad erradicanduz materias post eoꝝ digestionem. licet multa inueniantur medicamīa sīplicia et cōposita per auctores. solum tamen illa scribam que mihi securiora et vtiliora cō pbaui experientia cotidiana. Primum quidem est pillule iste. ℞ pillularuz de sarcocola ex maiori descriptione Mesue in antidotario distictione io^a ℈. ii. pillularuz cochiaruz descriptione Rasis 9° Almanſ capitulo primo. ℈. i. incorporentur simul. cū sirupo de isopo et fiant. vi. vel. vii. et accipiantur in aurora. Erradicatiuuz vero leuius isto est hoc. ℞ pillularuz de agarico. ℈. iiii. renouētur pillule. viii cuz sirupo. de sticados et dentur omnes. Tertiū erradicatiuuz poterit esse hoc. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. agarici electi. ℈. i. ʒʒ. g̃. v. incorporentur cuz sirupo. et dentur in potu cuz aqua decoctionis liquiricie ꝛ maiorane. Quartū erradicatiuū poterit ee infusio superius scripta in intentione minorationis ꝛ proprie si augmentetur eius dosis vniuersalis et particularis. Omnes autez he medicine limitari debent secunduz tenorez virtutis egrotantis memorando q̃ semper melius est euacuationes iteratas frequentare in omnibus morbis et ꝓprie in cronicis q̃ in vnica euacuatione ad moderationez ducere. Iteruz post istas medicinas assūptas obseruentur omnia que superius scripta sunt obseruari debere post assūptionez minorantiū erradicatiue minoratiue vt melius eaꝝ euacuatio feliciteẗ et tu vide ibi. Hec de intentione quarta sufficiant. ¶ Licet a capite huius materia continue ad pectus effundatẗ maior tamen debet esse intentio ad materiā i pectore congestaz q̃ ad illam que continue effunditur eo quia materia ibi stans facile putrere posset et ad ptisiz perducere sicut superius est ostensum. quaꝓpter ad eius eductionez q̃citius est possibile properanduz est. Hec autem materia non intelligitur esse omnis materia in pectore inuenta. sed soluz illa que ē coniuncta causa doloris apostemosi. satis eñ per intentiones euacuationuz diuersionuz ꝛ digestionuz que supra posita sunt ad materiaz antecedentem videtur esse intentuz. Quapropter solum hic intendo educere coniunctaz materiā. et licet sirupi et predicta excreantia hāc secundaz partez educere possunt conuenientius tamen cū hiis que nō ponūtur materia predicta educi potest. ¶ Primuz quidez est descriptio huius loch. ℞ loch de squilla. ℥. i. de papauere. ℥. ʃ. misceantur cum modico oximellis compositi et incorporentur simul et de hac medicina sepe teneat in os non masticando ipsam immo conducendo per os adeo vt dissoluta transeat per meri et cannaz pulmonis vsque ad pectus. Ad hanc etiā intentionez seruiūt omnia electuaria recipientia enulam isopum liquiritiam crocum piper ireos prassium grana feniculi aristolog. ā ro. oppoponacuz ficus passulas et capill' ven. et similia. Descriptio bona electuarii faciendi ad intentionez istā est hec. ℞ granoꝝ pinearum amigdalarum dulcium mundataꝝ ana. ℥. i. g̃nozum phisticorum. ℥. ii. radicum ireos recentiū minutissime incisarum. ʒ. ʃ. capill'. ve. ʒ. iii. liquiricie anisi ana. ʒ. vi. croci. ʒ. i. ʃ piperis isopi prassii ana. ʒ. ʃ. radicum enule. ʒ. v. ficuum pinguium et dactillorum ana numero. vi. passularum. ℥. ii. zuccari secunde coctionis lib. i. pl' monis vulpis preparati secundum artem sapelib. ʃ. coquatur simul zuccarum cum sapa vsq; ad conuenientem spissitudinem ꝛ additis reliquis cō tritione longissima fiat electuarium de quo mane hora siruporum in medio tertiis ꝛ per horaz āte

cenã et quando vadit ad lectuz accipiat circiter.ʒ.
ii.visus enim huius electuarii deglutiti eradicat
omnes materias que in pectore contineri solent et
ꝑprie grossas et viscosas.Et si quis timeret eius
caliditatez que tamen non est valde intensa potest
refrangere ipsuz cuz tertia vel quarta parte zucca
violacei.Memorandu3 etiam pro cõplemento hu
ius intentionis ꝙ decoctio superius scripta capitu
lo de intentione diuersionuz est equalis huic electu
ario. Etiaz sit memor in omni cibatione sua sẽper
ponere de croco quantitatez vnius vel duoruz gra
noruz frumenti. Hec de intentione 5ª. ¶Rectifi-
cantia vero caput multa esse possunt hinc inde col
lecta.tria tamẽ pricipalit̃ scribaz que mihi vtilio
ra videntur.Et primuz est odoriferũ hoc cuius pl̃
uis sepe in sindone de grana ligatus odoratur.℞
ligni aloes.ʒ.i.macis.ʒ.ii.ambre.϶.i.vel.ſ.propt̃
expensaz floꝝ rosmarini maiorane sticados nigel
le ana.϶.ii.puluerizentur omnia p se et fiat vt dic
tuz est.Secundũ vero capitis confortatiuũ est garg
garisma hᵒ.℞ nucis muscate galãge ligni aloes cu
bebaruz ireos piretri ana.϶.i.maiorane betonice
floꝝ rosmarini ana.ʒ.i.ſ.rosaruz violaruz ana.ʒ.
i.bulliant omnia in lib.ii.aque vsque ad consũptio
nez medietatis et de hac aqua calida cum puluere
zuccari sepe teneat̃ i ore aut fiat ex ea gargarisma
calida facta.aut fiat ex ea caputpurgiuz aliquid ꝺ
ipsa leuiter trahendo per nares ieiuno stomacho
Tertium principale est puluis iste ꝺ quo omni sero
quando vadit dormituz.i.ad lectuz supponatur ca
piti a principio sincipitis vsque ad sũmitatez capi
tis quantitas granoruz.iiii.frumenti ⁊ spargatur
intus capillos.Descriptio huius pulueris ẽ hec.℞
cubebaruz nucis muscate piperis lon.betonice stica
dos ana.ʒ.ſ.ligni aloes rof ana.ʒ.i.macis maio-
rane sandal̃ al.ana.ʒ.ii.fiat omniuz per se puluis
Sequenti vero sero cũ debet reapponi puluis cũ
pectine mundificetur cutis a puluere predicto et a
superfluitatibus cutaneis. Hec de intentione sexta.
¶Pro septima vero intẽtione tria scribaz reme-
dia pectoris confortatiua. Et primuz quidẽ est sac
culus cordialis talis.℞ bheen al.⁊ ru.zedoarie do
ronici ligni aloes ossis de corde cerui croci ana.ʒ.
i.floruz boraginis buglosse anthos rosaruz violaꝝ
ana.ʒ.ſ.fragmentoruz iacincti saphiri smaragdi
ana.϶.ſ.margaritaꝝ ana.ʒ.i.macis se.basiliconis
gariofilati ana.ʒ.ii. fiat sacculus in sindone de g̃
na quadratus aut longus qui semper portetur sup
mamilla sinistra substentatus.Secundũ vero speci
ale est cerotuz hoc.℞ ẽplastri ꝺ mucillaginibus.℥.
ii.croci.ʒ.ſ.ligni aloes spice nardi floruz isopi ra-
dicuz enule ana.ʒ.ſ.oppoponacis resine electe ana
ʒ.i.ſ.dissoluantur gũme cũ vino aromatico.et in
corporentur cuz emplastris et additis speciebus fi
ant cerota duo super panno de grana longitudinis
maioris expansa et latitudinis digitoꝝ quinque.
quoruz vnuz portetur sẽper in directo thoracis a
furcula pectoris superioris vsque ad pomuz gra-
natuz. Aliud vero in parte posteriori opposita si-
militer situetur.Tertiuz vero remediuz cordis cõ
fortatiuuz est descriptio electuarii positi in nono
Almansoꝝ capitulo de tremore cordis qꝺ incipit
Electuariuz diamuscuz.vide ibi qꝺ cuz zuccaro al.
factuz in forma solida exibere soleo vsque ad quan-
titatẽ.ʒ.i.ante et post cibũ sẽper aut maxime. Hec
de intentione septima.¶Pro octaua vero inten
tione quinque videntur mihi accidentia indigen-
tia correctione.Primuz ẽ opillatio colatorii.Se
cunduz est clausio viaruz nasi in loco rize.Tertium
est difficultas anhelitus.Quartuz est debilitas di
gestiue.Quintuz est ventris stipticitas.Ad oppil-
lationez colatorii.Primuz quidem accidens corri
git intentio quantitatis vnius grani frumenti de
antiq̃ tiriaca in ore facta.Secunduz vero est exp
tuz masticatio croci integri. Tertiuz vero et forti
us illis quantuz ad operationez est retentio aq̃ ma
iorane calefacte in ore patientis.¶Ad oppillatio
nẽ nariuz.Secunduz vero accidẽs remouetur tra
hiciendo per nasuz decoctionez suprapositaz in caᵒ
de confortantibus caput.Secunduz est vt sepe per
nasum trahiciatur aque maiorane et aque iris cale
factarum per nares patientis leui traiectione.Ter
tiuz est odoratio sepe facta ex.℥.i.nigelle non tor
refacte cũ.ʒ.ii.laudani purissimi.¶Ad grauitatẽ
anhelitus. Tertiuz vero accidẽs remouetur ex visu
electuarii pectoralis supra descripti in capitulo i
mediate precedenti.Ego autez scio ꝙ si quis accipi
at mediuz granuz musci cuz.϶.i. pulueris croci et
bibatur cuz medio ciato vini al.aromatici et cale
facti difficultatez anhelitus potenter abscindit a q̃
cunque causa prouenerit nisi a caumate vehementi
ssime. ¶Ad debilitatem digestiue.Quartuz vero
accidens qꝺ ẽ debilitas digestiue rectificari potest
cuz electuario de musco ex nono Almanſ allegato
capitulo imediate precedenti.Ego autez scio ꝙ si
diuturno tempore inungatur stomachus ex hᵒ vn
guento potenter omne nocumentuz frigiditatis tã
a debilitate virtutis ꝙ̃ a raritate texture ⁊ frigidi
tate et humiditate conuenienter subleuat.℞ olei ꝺ
mastice olei de croco olei de pice ana.℥.i. laudani
purissimi mirre electe ana.ʒ.i.ſ.macis mente ab
sinthii ciperi ana ʒ.ii.gariofiloꝝ.ʒ.ii.ſ.rosaꝝ spo
dii masticis ana.ʒ.i.ſ.cere q̃tuz sufficit fiat vnguẽ
tuz bene viscosum et applicetur vt supra.¶Ad sti
pationem ventris. Quintum vero et vltimũ acci
dens.i.stipticitas ventris remoueri potest cuz istis
duobus instrumentis.Et primuz est hic puluis. ℞
polipodii.ʒ.ii.foliculorum sene.ʒ.i.ſ.ameos tarta
ri anisi liquiricie cinamomi macis ana.ʒ.ſ.salis in
di.϶.ii.fiat puluis subtilis.ꝺ qᵒ accipiatur imedia
te ante cenam cuz modico brodii vel vini calidoꝝ
Secundum vero principale est hoc.℞ penidiaruz
zuccari ru.ana.℥.i.ſ. pulueris hermodactilorum
folliculoꝝ sene ana.ʒ.iiii.mucillaginis psilii.℥.iiii
cinamomi anisi ana.ʒ.i.macis nucis muscate gario
filoꝝ ana.϶.i.coquantur simul penidie cũ zuccaro
et mucillagine psilii leui decoctione.deinde cuz eis
incorporentur species alie et fiat electuariuz conue
nientis conglutinositatis de quo ante cenam imme
diate omni alterna die accipiatur a.ʒ.iii.vsque ad
v.secundum maiorem et minorez stipticitatem cõ
tinuando et interpollando ipsuz. Hec sunt que cum
laude omnipotentis meliora mihi apparuerũt in
dispositionibus huius viri eligenda.Summus aũt
omnipotens saluator omnia ipsa dirigat in finem
optate salutis Amen.

¶Tractatus tertius de occulis.

Consilium de debilitate visus cum imaginationi
bus complicata a mala complexione cerebri frigi
da et humida mat̃iali pẽdente cuz mala stomachi
et epatis dispositione et specie hernie compelita ex

ruptura et vētosa cōtinēs duas sectōnes Sectionis prime capitlʒ primuʒ inuestigat causas ⁊ signa

Q Uidaʒ curialis vnus ex amicis nostris mihi dilectissimus triplici dispositōne grauatur. Cuius etiā particulaʒ aīus meus non parū moleste gerit. Et prima quideʒ est debilitas visus imagiationibus cōplicata. 2ª vero ē mala dispositio stomachi ipsius per quam digestiua nocetur nocumento diminutionis et corruptionis. q̄n doq̧ etiaʒ epati suo comunicata. Tertia vero ē hernie species non leuis sed grauiora ⁊ futura accidentia pronuncians ei. Et prima quideʒ dispositio dicta est mala cōplexio sui cerebri frigida et sicca materialis dominanter. licet etiaʒ sit refracta ab humiditate flegmatis. Cerebri autē dispositio talis cognoscitur ex grauitate capitis eius et frigiditate in partibus eius percepta cuʒ exiccatione et pauca carnositate eaꝝ et modica etiaʒ effusione per aures nares et reliquas vias euacuationis. et fortiora fierent hec omnia accidētia nisi quia flegma cū tali materia in uenis cōmistuʒ sua humiditate refrāgendo cōtemperat accidētia predicta. siue illud flegma propter debilitateʒ digestionis ī capite generetur. siue illud sit veruʒ flegma in epate genitū aut non veruʒ in stomacho congregatum que capiti effumando vel fluendo comunicentur. Et qualitercunque concedatur ꝓpter frigiditatem in cerebro eius inualescenteʒ etiaʒ ꝓpter angustiaʒ viaꝝ eius minoratur et refrangitur spiritus animalis in cerebro et ꝓhibetur transire in quantitate debita ꝑ neruos opticos ad organa visionis quia apparet ī eo nocumentuʒ diminutionis visiue operationis. et est species mala quaʒ zohar nominauit debilitateʒ visus ex penuria visibilis spiritus ꝓuenienteʒ. Ad huc etiaʒ quia calor innatus cerebri talis debilis est flegmata in eo in multos conuertuntur vapores Quoruʒ etiaʒ vaporuʒ particula nō nulla ab inferioribus mēbris cerebro comunicatur ꝓpter qđ vapor iste spiritui visibili cōmixtus cuʒ talis spiritus defertur ad cristaloideʒ repr̄sentat in ipsum species colorū motus ⁊ figurarū sibi ꝓportōnaliū vnđ r̄cept̄ spēb; visibiliū ī cristalloiđ iā talit̄ ꝑmutata potentia visiua percipit et indicat in mediuʒ exterius figuras formas colores et motus esse q̄ ne q̄ ꝗ uaʒ sunt. ꝓpter qđ ab illustribʒ ātiquis dispositio talis nominata fuit delusio visus intantum ꝙ patiens quandoq̧ cum manu tēptat capere muscas vel culices quas in aere credebat esse. deludit̄ ergo quia nihil venatur. Et hec dispositio iteruʒ solet nominari imaginatio vt tertia tertii tractatu quarto duʒ inquit Auicena Imaginationes sunt colores qui sentiuntur coraʒ visu. Ex quo colligit̄ ꝙ si hec dispositio perseuerabit et augebitur minatur sibi pannuʒ. Vapores eniʒ flegmatici in capite multiplicati tandē cōuertunt̄ ī aq̄m ⁊ aqua illa defluens ad occuluʒ ibi congelata conuertitur in pannum vt legendum est preallegato capitulo ab Auicena capitulo de aqua dum inquit. Descensus aq̄ est egritudo opillatiua et cet̄. Sed aqua congelata conuertitur in pannuʒ et facit cecitatem. quare hec dispositio minatur ei ablationeʒ visus. Hec de dispositione huius viri pª. ¶ At vero iteruʒ inuestigari oportet secunde dispositionis essentiaʒ varietates et accidentia eius. Est eniʒ ipsa stomachi sui mala complexio frigida et humida cū mat̄ia flegmatica mucillaginosa et aquosa que generantur in ipso per viaʒ indigestionis a predicta frigiditate ꝓuenienti. et est ei egritudo per essentiaʒ que etiaʒ epati suo per colligantiaʒ comunicata est. quoniaʒ non est possibile aut salteʒ difficilimuʒ cal̄itateʒ epatis complete posse corrigere frigiditateʒ stomachi et maxime cuʒ fuerit diuturna ⁊ mansiua. ꝓpt̄ hanc igitur causaʒ epar eius debilitatuʒ sanguinē generat in eo remissius caliduʒ et aquosum magis q̄ꝫ fecisset a generatione sua a qua epar eius videt̄ contraxisse caliditateʒ satis auctaʒ respectu medii generis. Propter has igit̄ duas dispositiones malas epatis et stomachi non est mirabile si multiplicantur in intestinis eius flegmata mucillaginosa et aquosa que in vapores multos conuersa ventreʒ eius non raro extensuʒ rugitu et gurgulationibus plenuʒ efficiunt. Hec de dispositione secunda et de accidentibus eaʒ consequentibus. ¶ Tertia vero huius dispositio est hernia in inguine sinistro que cuʒ bene considerat̄ non est relaxatio vel dilatatio p̄cise sed est ruptura vera in parte sifach superposita foramini ossis femoris. Cuʒ igitur in ventre huius viri generentur ⁊ congregentur vētositates q̄ plurime que partibus inferioribus ꝓpulse secundum parteʒ magnaʒ recipiuntur in didimuʒ non est mirabile si tales ventositates per didimuʒ descendentes per foramen iam dictum recipiantur in osceum et faciant in eo tumorem et extensionem cū dolore quādoqʒ. vnde apparet ꝙ hec ē spēs hernie composita ex ruptura et ex ventosa sicut iā declaratuʒ est propter qđ merito hic vir in sui gubernatione solicitus esse debet. ne pars didimi in concauitate ossei tumorosa facta tandem conuertatur in apostema quod periculosum esset. Ex quibus omnibus intelligentibus apparet ꝙ quelibet harū dispositionum in hoc viro non leuiter est suspecta et ꝓprie ī etate sua. vnde aliqđ đ regimīe suo qđ melius est et ab eo obseruanduʒ sibi conscribere dec̄iaui per modum qui nunc sequitur

¶ Capitulum secundum de cura per dietam.

Quoniam autem egritudines huius viri tres principales differunt inuicem ratione patientium locorum. etiam tertia differt ab aliis specie quia ipsa est solutio continuitatis siphac in parte inguinis cooperiente intestina videretur aliarum egritudinum curationes debere esse diuersas. qđ quidem cōceditur secunduʒ partem. veruntamen q2 omnes ille dispositiones conueniunt inuicem in causa materiali et sibi ꝓportionata quia vtriusque illarum materialis causa est flegmatica materia et vapores vel ventositates ab ea eleuati. ideo in canone curationis videntur habere conuenientiam satis tam penes regimen rerum non naturalium q̄ꝫ medicinalium. Si quid autem diuersitat̄ in curatione haberi sit necessarium. videbitur infra in regimine hernie sue. Dicendum itaq̧ ꝙ regimen huius viri per debitā mensurā sex rerum non naturaliū fundari debet ita ꝙ omnes res non naturales debent ēe calefactiue exiccatiue aperitiue et consūptiue ventositatum. Eligatur itaq̧ ab eo locus habitationis notabilis caliditatis et siccitatis. Et sit camera in qua possit fieri ignis elongata ab aere aquilonari et ab oī humiditate sup̄flua. ¶ Caput suum tecturis conuenienti pelle suffult̄ tueatur. Et venter etiā eius et pectus diploide bene calida

custodiatur. De cibis vero effugiat primo lacticinia omnia. Item cibos pastiles saltem elixatione factos. Tertio dimittat cibaria omnia ventositatum excitatia velut sunt legumina omnia cepe aleum porrum bulbus rafanum et similia. Quarto dimittat fructus omnes frigidos et crudos. Quinto dimittat valde pinguia cibaria quacunque pinguedine condita preter oleum olivarum quod non est sibi improbandum. Butirum vero adeps porci et similia non placent mihi. Similiter etiam euitet spinachiam bletam cucurbitam portulacam anguriam cucumeres citrulos et similia. Aceto autem cum aliis condito agresta succo limonum et arantiorum uti potest. Et caseo etiam uti potest dulci et salito non multum tamen molli et viscoso. Piperis autem croci. ℥℥ cinamomi usus est sibi utilis. vinum autem eligat substantia tenue et bene potens sapore mediocri inter dulce et acre. dulcia autem quia multum ventosa et oppillatiua sunt ei disconuenientia sicut et acria et acerba frigiditate et oppillatione sua sunt ei reprobanda. Aquam autem omnio dimittat etiam in estate. Superflui motus huic viro non conueniunt et maxime post cibum quoniam agitatione sua materias ponunt in fluxu ad debilia membra. Somnus longus huic viro conueniens est propter vigorare digestionem que a mala complexione stomachi frigida et humida debilitatur. Si tamen caput eius reumatibus et catarris molestaretur. vigilare sibi conuenientius esset quam prolixe dormire. Cum autem vir iste suum cibum accipit ab ingluuiola comestione se abstineat ita ut cum aliquali appetitu surgat a mensa magis quam a saturitate completa. Et caueat deglutire cibum nisi bene solenniter prius masticauerit ipsum. Et ita potum suum accipiat parum et sepe magis quam multum et raro bibendo. Passiones aie et iterum tristantes melancolice aflictiones angustiose et furor vel iracundia ab eo euitari debent propter extermiationem magnam et motum quem ponunt in humoribus. Hec de regimine non naturalium.

Sectio Secunda.

Modus autem curationis predictarum trium dispositionum partietur in tria capitula. Capitulum primum erit rectificatiuum dispositionum stomachi eius. Secundum capitulum nocumenta sui capitis remouere procurabit. Tertium capitulum ponet instrumenta ad herniam suam appropriata. Quoniam igitur dispositio sui stomachi est mala complexio frigida et humida cum presentia multi flegmatis mucillaginosi et aquosi in eo tam per viam indigestionis congregati quam transmissionis eorum ab epate oportet prius hoc precognoscere. Igitur leuis caliditas aut frigiditas in regione stomachi percepta sensu tactus gurgulatio et ventositas in eo perseuerans lenities pectus eius tarditas et debilitas digestionis superfluitatum ventris mollities et lenitas eructuationes: accide vel isipide multitudo sputaminis absque tussi palam significare possunt stomachi frigiditatem et humiditatem. Pro quarum dispositionum regimine laudo quod iste vir saltem per tres annos omni mense martii et septembris purgetur secundum quod inferius conscribam sibi. facta vero purgatione vtatur istis quinque remediis infrascriptis.

Capitulum primum sectionis secunde rectificatiuum dispositionis stomachi.

Primum est hoc. ℞ pillularum alefanginarum vel de speciebus in Antidotario Mesue distinctione prima ʒ.ii. specierum diacalamenti descriptione Nicolai. ℈ ʃ. salis indi. ℈. iiii. cum sirupo composito acetoso fiant pillule de. ʒ. vi. de quibus iste vir per totum mensem aprilis omni quinta die accipiat unam per octauam partem hore ante cenam. Secundum instrumentum est hoc ℞ specierum electuarii de ligno aloes specierum diambre ana. ʒ. v. specierum dicalamenti. ʒ. iii. granorum fisticorum. ℥. iii. zuccari al. ℥. iiii. mellis rosati. ℥. v. ligni aloes electi. ʒ. i. infundantur fistici in bono vino montano calefacto per tres dies. deinde ultima te terantur et incorporentur cum melle et zuccaro bene coctis usque ad viscositatem terendo in mortario. deinde additis speciebus fiat electuarium et accipiat de eo postquam fuerit purgatus ter in septimana in aurora quantitatem medie nucis et post ipsum tardet cibum per horas quattuor. Tertium remedium est ut iste vir diebus intermediis electuario saltem bis in septiana degluttiat hora predicta iii. ℈. masticis. Quartum remedium est hoc. ℞ laudani electi gallie muscate storacis calamite ana. ʒ. ii. resine electe ℥. ʃ. gar. ℈. ii. dissoluatur gummi cum vino fumoso et fiat cerotum unum figure scutalis quod semper aut in pluribus portet super stomacho suo. Quintum vero speciale remedium est. ℞ cinamomi electi. ℥. i. trium piperum ana. ʒ. iii. galange ligni aloes granorum paradisi ℥℥ ana. ʒ. ii. pulverizentur omnia et misceantur. de hoc puluere vtatur semper in cibariis suis ad quantitatem que repleret corticem auellane et hec remedia etiam iuuamentum non leue comunicabunt capiti.

Capitulum secundum sectionis secunde rectificatiuum nocumentorum capitis.

Pro dispositione vero capitis eius et nocumenti corruptionis et diminutionis visus oportet ei administrare remedia sex. Primum est hoc. ℞ foliorum rosmarini calamenti origani pulegii ana. ʒ. i. ligni aloes. ʒ. ii. maiorane macis ana. ʒ. ii. ambre musci ana. ℈. ii. fiat omnium per se puluis et commisceatur et ligetur in lindone de grana retorta et odoretur sepissime. Secundum est hoc. ℞ gar. ʒ. ii. ligni aloes betonice sandarace spodii storacis calamite ana ʒ. ʃ. fiat puluis de quo sepe aspergatur super prora sui capitis a fine capillorum usque ad summitatem per quatuor digitos per medietatem capitis. Et semper cum apponitur puluis diligenter pectinetur caput. Tertium vero instrumentum est ut iste vir duabus vicibus in mense quando vadit ad lectum accipiat. ʒ. i. ʃ. confectionis diabre descriptione Mesue et teneat ipsum in os suum usque ad dissolutionem degluttiendo ea. Quartum principale est ut omni fine decem dierum duobus diebus continuis mane et sero per horam ante cibum faciat hoc gargarisma. ℞ aque decoctionis maiorane et liquiricie ciatum unum yere simplicis ʒ. ii. calefiat aqua et incorporetur cum ea yera et ex eo calido fiat gargarisma circa octo vices in spacio unius hore. Quintum speciale remedium est ut cum ipse attendit ad caput propter molestiam quam infert ei magnam. post cibum accipiat semper rotulam unam huius confectionis. ℞ specierum diambre. ʒ. i. ʃ. eufragie celidonie feniculi berbene ana ℈. i. se. rute sileleos ana. ʒ. ʃ. zuccari al. ʒ. v. cum aqua eufragie fiat confectio in rotulis. iiii. ʒ. Sextum et ultimum remedium est. ℞ aque rute celidonie et eufragie ana. ℥. ii. succi feniculi succi berbene ana. ℥. i. fellis lucii. ʒ. iii. ligni aloes subtilissime triti. ʒ. ʃ. se. rute celidonie maiorane ana. ʒ. i. ponantur omnia simul bene pulverizata cum predictis aqua et felle

in vase vitreo qđ diligenter cooperiatur et obturetur cuz pasta molli. deinde ponatur i furno post extractionē panis bñ calido. Sequenti vero die extrahatur de furno ⁊ mūdificetur a pasta ⁊ orificio bene clauso exponatur soli per .x. dies vel .xii. Post illud autez per pannuz spissuz coletur sine expressione et reponatur in vas vitreuz bene obturatuz. de hoc ergo collirio omni sero cuz vadit ad lectum ⁊ mane cuz surgit imponat guttaz vnā vnicuiq; oculo et quiescat resupinus. videbit enim vtilitatem ad nocumenta sue visionis notabilez.

¶ Capituluz tertiuz ponens instrumenta ad herniaz approprriata.

Pro dispositōe vō herniaca predicta q̄ttuor vidēt mihi necessaria remedia. cuz eniz vir iste molestaretur a descensu magne quantitatis ventositatuz implentiuz oseuz tunc statiz intendat ad earuz resolutionez cuz hoc euapatorio totaz bursaz testiculoruz notabiliter cooperientē. ℞ furfuris frumenti bene cribellati scutellas duas cimini dauci ana. ʒ. i. anisi feniculi carui siseleos ana. ℥. ß. buliant furfures in duabus fialis vini nigri bene potentis ⁊ i fine ipsius stationis earuz superaddatur farine ordei. ℥. i. ß. ⁊ demū finaliter aliaruz specieruz puluis superpōatur et fiat emplastruz qđ calidum applicetur sicut dictuz est. Secunduz remediuz est. ℞ pellis arietis que minutiz incisa et depillata in aceto nigro steterit infusa per .x. vel .xii. dies armoniaci serapini oppoponacis ana. ℥. ß. piscis naualis colofonie ana ℥. i. ß. gallaꝝ cupressi. ℥. i. thuris sandarace ipoquistidos acatie corallorū amborum spodii ana. ʒ. ii. mumie. ʒ. v. resine bene citrine. ʒ. i. ß. glutinis pisciuz et carte ana. ℥. ß. gūme dissoluantur in aceto nigro. deinde incorporentur cuz glutine et tandem cuz pelle arietina et additis aliis speciebus fiat cerotuz fortis tenacitatis. Extendatur ergo de eo super corio figure scutalis cuz parte lata ⁊ piramiđ inferius inguinibus lateraliter applicetur ⁊ super eo portetur ligatura conuenientis cōprissionis. hoc eniz remediū ē đ vltimis i hac dispositione. Tertiū vero principale remediuz est hoc. ℞ gūmi arabici dragaganti torrefactoꝝ glutinis carte ana. ʒ. i. gallarū cupressi mumie spodii seminis rosarū ana ʒ. ii. fiant pillule cuz succo plantaginis de omni. ʒ. ix. de quibus vir iste assuescat assumere saltē omni septimana bis ex eis .iii. per octo horas post cibum

¶ Quartuz vero principale remediuz ē hoc. ℞ pulueris viticelle piloselle ana. ʒ. iii. rosarum spodii mirtilloꝝ coriandri preparati et seminis plantaginis ana. ℥. i. ß. scorie ferri preparate. ʒ. iii. zuccari al. ℥. iii. mellis ro. colati lib. ß. coq̄ntur mel ⁊ zuccaruz simul vsque ad bonaz spissitudinez et additis speciebus fiat electuarium de quo vir iste a medio mensis aprilis vsque per totuz mensem septembris duabus vicibus omni septimana i aurora accipiat coclear vnuz. et post ipsū tardet cibuz quattuor horis. Hec in sūma sunt remedia meliora que ꝓ istis dispositionibus mihi apparuerunt. Altissimus dirigat omnia in salutez eius

¶ Modus purgationis in vere talis est. ℞ pillularū de yera cōposita. ℈. ii. pillularuz cochiaꝝ. ℈. i. et fiant vii cuz yera simplici. et obseruentur que debent obseruari i assūptione mediciaꝝ. Digestiuū quo vti debet dieb; vii. capiēdo ē h°. ℞ sirupi đ sticados sirupi de absinthio ana. ʒ. vi. aque absinthii betonice alamēti ana. ℥. i. misce. deinde purgetur cū hoc. ℞ electuarii indi. ʒ. iii benedicte siplicis. ʒ. ii. accipiatur cū modico vini albi potentis et calefacti cuz cōditōnibus debitis ¶ Purgatio vero faciēda i autūno a medietate septēbris vsque ad finez eius. ℞ electuarii de psilio. ʒ. iii. yere siplicis. ℥. ß. misce cuz aqua cicoree accipiatur vt supra. Digestiuuz ē hoc ℞ sirupi đ bisantiis. ℥. i. sirupi rosati. ℥. ß. aque cicoree cuscute et absinthii misce septem diebus vt supra post purgetur cū h°. ℞ electuarii đ psilio. ʒ. ß. et accipiatur cuz aqua ordei diebus quibus accipit digestiuum. si venter esset stipticus vtatur pillulis dictis supra ante cenam

¶ Consilium de nocumento diminutionis in visu.

Licet nocumentū in visu contingēs ex pluribus causis euenire possit exterioribus et interioribus. quodlibet enim nocumētū visus ē triplex videlicet diminutionis corruptionis et ablationis. Assignari potest aut propter lesionē aduenientē tunice oculi. 2° ꝓpter nocumētū aduenient humoribus. 3° in spiritu visibili. 4° in viis per quas spiritus visibilis a cerebro delegat̄ ad oculos. vltimo vero quando nocumenti causa illatiua omnibus predictis comunicatur partibus. Et hec quidē nocumenti species pessima est. q̄uodo enim potentia visiua visionē perficere potest cum spiritui visibili viis transitus eius ad oculū et toti oculo nocumentum contigerit ꝓpter qđ in fortibus contusionibus et percussionibus capitis ⁊ i trāsmutatione multarū materierū a caliditate sinthomatice deriuantiū ad occulum et impetuose non ē mirabile si subito a visione priuatur homo vt sepe contingere vidi vt patet in altero tractaculo per me cōposito ad notabilē quandam mulierē de monaco ciuitate famosa alamanie cui fere instantanee ablatus fuit visus ex defluxu materierum a capite ad occulū. ¶ Mltiplr autez ex parte tunicaruz noceri potest visus. Et primo quidem quando cōtigerit corneaz propter speciem male complexionis frigide aut calide ⁊ sicce in sui substantia reddi non peruiam vel diafanam opacam et tenebrosaz neque enim species obiectorum per medium ab ea poterūt conuenienter recipi. Similiter autē si contingat in pupilla esse clausionem species non cōuenienter deferri poterunt ab ea per araneam ad cristaloidem. Et idem etiam intelligi potest đ conturbatione et obscuritate aranee. Et nocumēta istarum trium tunicarum fortiora sunt ad ledendum vis̄ ꝗ nocumenta similia contingentia sclirotica secundina et retina. Dato etiā ꝙ nocumentuz istaꝝ trium tunicarum posterioꝝ visum imperficere possit Amplius etiam nocumentum visioni contigit ex parte distemperantie humorum occuli in quantitate et qualitate. quis enim dubitat ꝙ si paucifer̄tur grossus et turbulentus fiat humor albugineus non erit conuenienter specierum receptiuus neq; earum đlatiuus ad principale organum visiōis qđ ē cristalinus humor. Similit̄ etiā paucificatio paruis vel diminuta diafaneitas cristalloidis magnifice faciūt ad nocumentū visionis sicut magna ipsius ꝓfundatio et ad exterius eminentia cum tenebrositate ipsius semper magni nocumenti i visione ē effectiua causa. Et eodem modo de nocumētis contingentibus ex parte humoris viteri. Eius

enim turbulentia paucitas et spissitudo cause sunt no
cumenti magis in visione euenientis. Adhuc etiam
cum spiritui visibili accidit distemperies aut in quan
to aut in quali et si multitudo spiritus visibilis non
semper sit visui nocitiua tamen propter ipsius nocu
mentum in quantitate precipue potest ita imodera
te oculus calefieri vt fiat in eo humorum inspissatio
aut nimia rarefactio resolutio vel disgregatio spe
cierum obiectorum visibilium in tunicis et humori-
bus oculorum. Plurimum tamen nocumenti et frequen
tius euenientis in visione ex parte visibilis spiritus
est quia ipse paucificatur aut rarior vel spissi
or fit quam oportet aut turbilentior propter quod non
est sufficiens visionis instrumentum perfectum immo
impeditum. At vero iterum nocumentum in visu con
tingere ex parte viarum et totius organizationis
occuli iam ductum est. Qualitercunque autem occulo
nocumentum contigat vt quia diminuatur aut cor
rumpatur visio erit aut per nocumentum essentia
le partibus integrantibus occulum adueniens aut
per nocumentum accidentale vel per colligantiam
dictum aliunde proueniens vt a cerebro a neruis op
ticis pulmone stomacho et sic de aliis. Si autem
nocumentum est accidentale tunc prouenire poterit
a causis exterioribus vt ab aeris intemperantia
quia nimium grossi caliginosi frigidi exiccantis vel
resoluentis quia ledere poterit tam panniculos quam
humores distemperando et spiritus aliter aduenire
poterit ex superfluo motu vel imoderato excercitio
et proprie post cibum aut ex multa balneatione
et proprie post repletionem aut ex immoderato co
itu vel assumptione ciborum sua frigiditate calidita
te exiccatione grossitudine vel viscositate aut altera
mala qualitate de venenosorum inficientium spiritum vi
sibilem hu. et tunicas velut accidit vtentibus come
stione fungorum et aliorum ciborum medicinalium qui
habent aptitudinem conuersionis ad corruptionem
Similiter etiam accidit hominibus iracundis et se
pe scandala incurrentibus aut his qui multam mo-
ram contrahunt in aspiciendo motum corporum rotati
agitatorum de quorum numero etiam est frequens aspec
tus ex alto factus ad concauitates vallium iter mon
tes positarum. De his etiam qui excercitia faciunt per
que eorum capita consuetudine non bona aut necessi
tate operationum curuantur et curuari oportet vt
multo visu scribendi cum capite valde declini. Ea ve
ro que visui nocent de interioribus contingentia sunt
sicut male complexiones frigide et hu. materiales
vt a multo flegmate mucillaginoso vitreo et aquo
so in stomacho vel cerebro multiplicato et in mem-
bris aliis que humorales materie nocere possunt
spiritum infrigidando in grossando oppacum et obs
curum faciendo aut vias transitus eius oppillando
aut propter nocumentum quod efficiunt in tunicis vt cor
nea pupilla et humoribus predictis. sicut etiam conti
git in his qui etatiuo decursu peruenerunt ad pau
citatem spiritus visibilis et distemperantiam eius
in frigiditate et modo substantie vt quia grossus
vel conuenienti diafaneitate priuatus est spiritus
Et forte quod ista est propria causa nocumenti visionis
huius nobilis viri. Est enim vir etate grauis quia
fere septuagenarius. et etiam homo humorosus val
de quod arguit habitudo eius mediocritatem transcen
dens per augmentum. est etiam vir in cuius stomacho
et capite non parum abundat materie mucillaginose vitree
et aquose quantitas et est in eo penuria spiritus
visibilis que potest ab etatiuo decursu necessario ad
ueniens assignari. et iam in eo inuenitur numerus causa
rum promouentium ad augmentum materierum fleg
maticarum propterea quia fuit homo vtens cibariis
grossis multum vaporosis et oppillatiuis vt describi
tur. Unde ex omnibus istis in vnam veritatem re-
dactam infertur primo quod hec dispositio huius viri
est mala complexio frigida et humida materialis
stomachi cerebri et occulorum. Sequitur secundo
quod materialis causa huius speciei nocumenti visionis
est aggregata vel commixta ex flegmate mucillagi-
noso vitreo et aquoso. Sequitur tertio quod hec dispo
sitio non facit simplex nocumentum visioni sed est ag
gregatum ex specie nocumenti diminutionis et cor
ruptionis. Sequitur quarto quod hec dispositio mina
tur sibi propinquam cecitatem nisi deus subueniat ei cum
beneficitio medicinarum de quibus infra. Et se
quitur vltimo quod res curationis eius magis affert
ambiguitatem quam curationis speciem. Ne vero horum
aliqui calumpniam a mordentibus accipiant rationa
le est aliqualiter ea ratione demostrare. Multitudo
namque flegmatis deducitur a diminuta digestione
stomachi. quomodo enim stomachus perficere po-
test digestionem cum diminuta caliditate. et si calidi
tas eius diminuta est vt patet a posteriori ex inuen
tione multorum flegmatum in ipso ergo diminuta coc
tione generabitur chilus. igitur ex eo diminute coc
to generabitur flegma quod est materia sanguinis di
minute decocti. et cum digestio secunda epatis suffi
cienter corrigere non possit nocumentum in prima
digestione eueniens ergo sanguis frigidus vel re
misse calidus transmittetur ad cerebrum. et cum ce
rebrum etiam sit infrigidatum et humectatum se
quitur nedum poterit corrigere nocumentum in san
guine et flegmate inuentum imo potius augmenta
re ipsum. hoc igitur flegma sua complexione et substan
tia poterit oppillare vias transitus ingrossare et
conturbare et hu. et tunicas oculi discrasiare
in complexione et compositione. igitur facere nocumen
tum diminutionis visus. et si vapor a flegmate eleua
tus communicatur spiritui visibili imponit in ipsum
species corruptionis conturbando spiritum et mo
bilitando ipsum variis differentiis ponens ita quod ima
ginatiua potentia corrupte apprehendit corpora
exterius linealia sperica vel triangularia in ae
re moueri que nequaquam sunt. et ista est corruptio in
sensu visus eueniens vt patet tertia tertii tracta
tu quarto capitulo de imaginationibus. igitur a ma
teria vna et eadam specie secundum tamen diuer
sas mensuras duplex nocumentum in visu contin
gere poterit. s. diminutionis et corruptionis vt de
mostratum est. et quandoque materia cum aliquan
ta quantitate oppillando vel aliter discrasiando hec
nocumenta efficere potest. ergo ista eadem multa et
vehementius discrasiata poterit facere nocumentum
excellentius predictis. sed predicta nocumenta erant
diminutionis et corruptionis visus ergo nocu
mentum excellentius illis erit ablationis visus de
nominandum quod formaliter est cecitas. Quare iam
apparet sufficienter demostratas esse species nocu
menti visionis huius nobilis viri que etiam pla
nius aliqualiter demonstrabuntur predictorum no
cumentorum species tangendo signa inseparabi
lia vt nunc sequitur.

Capitulum secundum de signis.

Cum accidit nocumentum visus per essentiam a

mala cōplexione calida. Signa sūpta a substantia liter inherentibus sunt hec. primo quia tactu occu li et totuз caput percipitur calidus. 2° cuз aliquali soliditate vel dēplitate repꝛesētatur cutis. 3° ꝙ par tes pꝛedicte magis ad macredineз ꝙ̄ pinguedineз sunt inclinate. A casibus vero signa sunt quia paꝝ superfluitatis in angulis lacrimalibus occulorum apparet nisi lapsus fuerit valde magnus. Iteз ta- les superfluitates magis spisse sunt ꝙ̄ fluide. Item satis moꝛdicatiue sunt. Itē occuli tales paruз lacri mantur et adhuc pꝛuritu magno molestantur et ī coloꝛe ad citrinitatē tēdunt notabileз. Signa ve ro sūpta ab operationibus sunt quia in substantia macrefacti magis ꝙ̄ pingues appaꝛent. Item qꝛ mobiles sunt valde tales occuli. Iteз quia visionem habent acutaз sat in discernendo obiecta de longe ⁊ d̄ pꝛope nisi lapsus ultimet. Per signa vero con traria pꝛedictis potest itelligi lapsus capitis ⁊ ce rebꝛi frigidi et humidi. In lapsu vero calido et hu mido percipitur ī occulis caliditas mollities mag nitudo pinguedo eoꝛuз rubedo ipsoꝛuз et mobili tas et visus ebetudo aliqualis cuз augmento ⁊ mul titudine lacrimaruз et aliaꝛuз superfluitatuз in ā gulis occuloꝛuз abundantiuз cū inviscatione palpe bꝛaruз et aliquali gꝛauitate eleuationis et clausio nis earum. Per signa istis opposita cognosci potest lapsus frigidus et siccus cuз hoc ꝙ occuli tales cum fuerint quattuoꝛ pꝛedictis speciebus lapsuuз distē perati nocentur a similibus et iuuantur a contra riis cuз applicatione conuenienti. Si autem tales lapsus fuerint non multuз eleuati sicut distēperati distēperantia sibi naturali tunc conseruantur a sīli uз applicatione sicut nocentur appꝛoximatione contrarioꝛuз. et hec quideз cadunt sub cognitione viroꝛum in canonibus et diuturno opere peritoꝛū etiaз quia isti lapsus māsiui et fixi sūt. Si vero cō tingat nocumēta visus esse per colligantiaз ab a liis mēbꝛis pꝛouenientia tunc patet ꝙ non est ne cessariuз nocumentuз esse sēper permanens pꝛopte rea quia ipsuз deficiet aut salteз notabiliteꝛ mio rabitur cuз tēperie mēbꝛi qđ mandabat vel mino ꝛatione lapsus illius mēbꝛi notabiliter minoꝛabi tur. Exēpluз est vt si ꝑpter plenitudineз stomachi multa materia flegmatica mucillaginosa aquosa vel vitrea lederentur occuli et contingeret stoma chuз mundificari vomitu vel farmacia aut mino- rari materiaз stomachi per abstinentiaз vel dietā tenueз aut cibari homineз cibis in suis q̄litatibus contrariantibus flegmati et digerentibus ipsum necesse esset aut nocumentuз visus abesse aut salteз notabiliter minoꝛari. per quoꝝ eniз pꝛesentiaз in aliq° mēb° poit nocumentuз ⁊ cidit p eoꝝ remo tōeз vel remissiōeз necesse ē nocumētū rēoueri āt salt reitti. h° ei necessario seqͤ ex oꝛdie dpēdētie effectus a causis. Cū igitur nocumēta visionis per colligantiaз inuenta dependeant a mēbꝛis mādā tibus sequitur ꝙ illoꝛū mēbꝛoruз coꝛrectione coꝛ rigētur nocumenta pꝛedicta vt deductuз est. et hi quideз sermones veritateз continent tā de colligā tia absoluta ꝙ̄ non absoluta dictis. Cum autem iā visu nocumenta contigerint per lesioneз in aliis na tuꝝ euenienteз tunc si fuerit nocumentuз in vnita te eueniens aut erit ꝑpter solutaз continuitatē coꝛ nee in altera vel pluribus de quattuoꝛ coꝛticibus eius in cuius cura ꝓfunda speculatio necessaria est Aut etiaз ꝑpter solutaз continuitateз in vuea pan

niculo euenienteз distanter vel ī circūferentia pu pille ita ꝙ strictioꝛ fiat ꝙ̄ opoꝛtet ꝑpter solutam continuitatem contrahentem ad centrum aut la tioꝛ sit pupilla ꝙ̄ exigat dispositio naturalis eius a centro ad circunferentiaз ita ꝙ etiaз est curatio nis difficilis intantuз ꝙ Auicena scripsit ꝙ cuз est confiꝛmata non recipit curaз tertia tertii ī ꝓpꝛio capitulo suo colligend. Similiter etiam si accidat solutio continuitat in tenuissimo pāniculo aranea cristalloidi ante posita ꝙ noceatur visio non est du bitabile sed quantuз ad cognitioneз eius et curam est ita difficile ꝙ viri quicunq fuerint illustꝛes de hac cura valde modicū tractauerūt qđ credo esse ac cidisse pꝛopter rei difficultatem sub speculatione et operatione cadentem. Et si ꝑpter solutionem con tinuitatis trium panniculoꝛuз p̄dictoꝝ necesse ē noceri visionem tunc que erit opinio tua de nocu mento visui contingente cristalloidi si tenet mē bꝛum. quia pars animata coꝛpoꝛis vt plurimum philosophantum speculando concesserūt. Et qualit cunq concedatur tūc ex solutione partium eius ne cesse est noceri visioni. si enim alicuius mēbꝛi noce tur operatio ꝑpter nocumentum adueniens parti bus que non sunt oꝛgana vel instrumenta ꝓpria il lius operatōnis necesse ē cū paucitate causaꝝ excel lētiꝛ noceri opatōꝫ illā p nocumēta oꝛgaī. i. istri i llius opaatōnis argumentuз. est necessarium. Po stremo autem iteruз ex nocumento tertie nature compositionalis potest noceri visio nocumēto ī paꝛ tiuз creatura assignate vt in figura superficie vis et receptaculo siue est noceretur visio ꝑpter inde bite locari partes occuli oꝛganice vel instrumen taliter visionis perfectias sicut si in sūmo multum ponerētur cristalloides vel in ꝓfundo vel aspera vel torta fieret coꝛnea in suis partibus et tu consid ra quia speculatio est sollemnis cuius distinctam et claram doctrinaз pertransiui longitudinem effu giens. Licet ex pꝛedictoꝝ fundamento elici potest modus intelligendi talia. collige ex pꝛedictis quan tum difficile sit intelligere materiam nocumento ꝛum ī visu contingentiuз. ꝑpter qđ cum anxietate dolendo doleo et querimoniam facio de imperitis idiotarum et vulgi qui fidem adhibent viris imp itis et illitteratis mundum trufatoꝛie circuētibus qui acceperunt licentiam medicandi egꝛitudines occulorum penitus incognitas eis.

Capitulum tertium pꝛincipale de curatione dis positionum pꝛedictarum per regimē admini strandum sibi ex parte sex reꝝ non nat aliū.

Pꝛiusꝙ̄ modi curationum egꝛitudinum huius vi ri assignentur necessarium est ꝛectificare admini strationem sex rerum non naturalium non enim I strumenta medicinalia conueniēter operari possēt in eo nisi debita mensura sex rerum non naturali uз pꝛemitteret. Itaq ꝓ electione loci habitati onis eius generaliter pꝛemittendum est pꝛimo ꝙ aeris intemperies queq posset nimia frigiditate aut caliditate nebulositate vel flatu venti acuti et i petuosi in tunicis occuloꝛum ⁊ humoꝛibus et spi ritibus eoꝛū efficere permutationem soluendo cō tinuū nimium congꝛegando vel disgꝛegando aut spiritus et hu. resoluendo et congꝛegando euitari debet. ꝑpter qđ caueat habitare loco vel camera valde frigida ventosa et vbi caliditatis et humidi tatis excellentia distemperetur aer. Quare habi tet locum a terra eleuatum et distantem a fluxibꝫ

aquarum vel lacrimarum. et euitet mansionem in loco particulari ubi esset revolutio testudinalis et propter antiquorum edificiorum et lapidosorum. et sit camera eius orientali et meridionali plage exposita bene clausa et fenestris prohibentibus ingressum aeris frigidi et nebulosi fulcita. quorum etiam gratia caput eius bene coopertum teneat cooperturis pelle agnina aut vulpina aut de variis desuper duplicatis. et utile multum esset ei quandoque suffumigationem facere in camera sua. ℞ florum eufragie fen. maiorane ana. ʒ. ß. pulveris ligni aloes. ʒ. i. thuris. ʒ. vi. pulverizentur et cum opus fuerit superaspergatur cocleare unum carbonibus ignitis. et multum utile esset ei cameram suam calidam reddere accendendo in ea ignem ex lignis abietis lauri iuniperi tede et similium arborum aromaticarum. ❡ De modo vero exercitadi premittendum primo quod exercitium corporis magnum non esset ei conveniens nisi prius corpus evacuaretur secundum quod inferius ordinabitur ❡ Exercitium enim super repletionem factum magis est causa ut materie fluant ad cerebrum vel saltem per modum evaporationis augeatur in eo scilicet cerebro et oculis. leve tamen exercitium motus progressivi ieiuno stomacho factum per cameram et leviter ascendendo et descendendo per scalas esset sibi utile propter materierum diversionem ad inferiora. Animale tamen exercitium orando moraliter sermociando sermones proferendo et consimilia confert ei. Et iterum gratia exercitii particularis laudo ei levem capitis fricationem et pectinationem cum pectine vel unguibus mediocriter fricando cutem ut fumositates capitis liberius transpirare possint. post evacuationes vero predicte fricationes capitis melius convenirent et fortiores istis. ❡ De modo vero somni et vigilie premittendum quod excessive in multo vigilando et similiter dormiendo euitandus est. quia primus motus vigiliarum agitando materias augmentaret in capite et disponeret fluxum ad oculos. secundus vero auget et generat catarros et reumatismos et materias in fluxu ad oculos disponit. propter quod numquam post cibationem dormiat nisi transeant ad minus hore due et tunc dormire incipiat capite eius elevato conveniente ut dictum est bene tecto. et prius dormiat super dextro. deinde secunda revolutione revolvat se super sinistro latere. et euitet dormitionem diurnam quantum potest nisi multum vigilavisset in nocte. et caveat dormire in locis ad que radius lune in nocte pervenire posset. multa enim aeris luminositas multum disgregando spiritus et humores et trahendo eos ad loca debilia et faciendo fluere ad oculos esset sibi valde nociva. sicut econtra nimia tenebrositas et statio in ea et in aere caliginoso et permutatio de ipsa ad aerem luminosum est causa cecitatis in brevi tempore future. propter quod Dionisius Siracusanus tirannus inimicos punire volens faciebat eos diu in carceribus tenebrosis valde detineri. deinde subito permutabat eos ad aulam valde luminosam et multas habentem fenestras vitreas et fiebant ceci. ❡ De anime vero accidentibus dicendum primo quod omnes anime passiones propter quas vehemens et multus ponatur in spiritibus motus et in humoribus maxime nocive sunt. propter quod euitet iracundiam furiositatem et vehementiam risus similiter et econtra anime passiones per quas spiritus et humores multum accentrantur ut sunt tristitia vehemens imaginatio rerum et effectuum terribilium

euitari debet. talibus enim motibus in anima factis propter subitam et multam retractionem spirituum a cristalleide et a toto oculo non solum accidit diminutio immo corruptio et quandoque ablatio visionis. exterminant enim talia et mutant corpus ab ea que est secundum naturam consistentia. 3° tegni. multi etiam persepe ex longo fletu fuerunt facti ceci sicut etiam sepe contingit ex multitudine lacrimarum involuntariarum sicut actus earum per sepe colliquando et resoluendo sunt causa subite delationis materierum ad nervos obticos. propter quod in instanti homo omnino privatur visu. ❡ Iam vero de quinta re non naturali. s. inanitione et repletione parumper dicendum. propter quod premittendum primo quod hic non erit sermo de inanitione fienda post repletionem. hec enim materia inferius reservatur ad capitulum de canonibus et instrumentis evacuandi hunc virum. sed hic est sermo de modo applicationis ciborum et potuum in quantitate excedentium et diminutorum et in modo assumptionis eorum. Itaque omnino caveat iste vir a deglutitione ciborum nisi bene et convenienter masticatorum. 2° nullo modo accipiat cibum nisi pervenerit in eo appetitus conveniens. 3° cum venerit appetitus ad cibum. cibum accipiat non contrahendo moram post presentatum appetitum. aliter enim impleretur stomachus materiebus corruptis et corruptibilibus. 4° non multam prolonget moram in comedendo. ❡ Quinto vero semper cibaria levis digestionis et lubricativa premittat his que sunt duriora digestioni et lenitione privata. 6° effugiat assumptionem ciborum specie diversorum et diversis ferculis permutatorum. 7° effugiat omnem ciborum assumptionem per quam stomachus percipiatur extensus et gravitas ab eo aput umbilicum et ipocundria percipiatur. 8° caveat assumere potum tantum ut in stomacho eius efficiat rugitum et fluctuationem. propter quod melius est ei post cibationem quiescere quam ambulare vel aliter exercitari. ❡ De 6ª vero re non naturali. s. de cibo et potu sermo diffusior est necessarius. propter quod premittendum primo quod omnia que naturaliter aut artificialiter sunt acuta multum ut cepe allea porrum raphanus sinapis et bulbus euitanda sunt. Similiter effugiantur cibaria nimia sua evaporatione caput replentia ut lac nuces pinguedines et similia. 3° euitentur omnia frigiditate et humiditate sua participante viscositate notabili ut sunt pisces et precipue anguille tinche cancri et universaliter omnes limosi paludibus inventi. 4° euitentur ea que nimium calefaciendo mordent pungunt et exiccant et multum saliti vinis et carnium et piscium salitorum. que vero sunt evaporosa multum humida et ventosa ut legumina omnia et ova frixa et fructus frigidi et humidi. similiter euitari debent propter causam notam. ❡ Itaque panem eligat bene fermentatum et coctum non tamen adustum de puriori farina factum in quo sit aliquid de fermento plus quam in communi pane recens unius aut duorum dierum ad plus . et si post cibum suum acciperet et vipam parper torrefactam de pane biscocto in vino rubeo et aliqualiter brusco factam optimum esset ei . panis aut azimus aut non bene coctus dimitatur. similiter cibi omnes de pasta facti preter quam tri quod non videtur inconveniens propter exiccationem suam et privationem a superflua humiditate . ❡ De carnibus autem conveniunt ei vitulline castratine caprerie

et colūbez paruoz ⁊ maxime siluestriuȝ. carnes ve ro anserū et anatuȝ ⁊ de agno nō mltū placēt mi hi. similiter castratis non sunt multum laudabiles et ꝓpter valde pingues et antique. carnes etiā om niuȝ animaliuȝ volatiliuȝ in aquis degentiuȝ non sunt ei laudabiles nisi assate et raro aut elixe et ꝓ pter preparate cuȝ saporibus et speciebus infra di cendis. ¶ De carnibus vero quadrupeduȝ etiāȝ cō ueniunt ei vitulline et de siluestri porco rarius ta men. leporine vero carnes bene placent ⁊ ceruine apud consuetos non sunt inutiles. sicut etiaȝ omniū animaliuȝ caro siue volatiliuȝ siue peditantium q̄ multo exercitio acquirunt cibuȝ suuȝ laudibilis ē ꝓpterea ꝙ non habent mltas superfluitates. Qua vero omni modo preparationis sūt ei vtilia preť q̄ frixa. Lac vero dimittat omnino quia facit vei re tenebrositateȝ visus et caligineȝ. ¶ De legumi nibus vero placet mihi far et rizum qđ est caliduȝ in primo siccuȝ in secundo et conuenienter nutrit ⁊ exiccat. similiter etiam et panicum laudabile est ei ꝓpter siccitateȝ et apertioneȝ aliquantā. fabe vero et fasioli cicera ru. pisa et sisamus omnia dimittā tur et cetera. ¶ De oleribus effugiantur caules omni no et bleta et spinachia citruli cucurbita cucumer ⁊ portulaca et omnia talia nisi raro et in pauca q̄ titate et propter cōmixta cuȝ calidis et aperitiuis infra dicendis. ¶ Peponis vero vsuȝ non vitupero duȝ fuerit bene solidus dulcis ⁊ maturus. ¶ Plan tas vero calidas sicut feniculuȝ eufragiam celidoni aȝ petrosellinuȝ rosmarinuȝ menť species omnes ⁊ serpillum et sibi consimiles bene commendo ipsis vtendo solis aut pluribus inuiceȝ cōmixtis et etiaȝ cuȝ aliis. ¶ De fructibus vero laudo sibi recentes ficus et etiaȝ siccas et vuas suis temporibus bene maturas pensiles nominatas. amigdalis et auella nis et propter torrefactis et eisđ etiaȝ recentibus vti potest. conueniunt etiaȝ ei cerasa bene dura et solida amarilia nominata ⁊ propter nō valde ace tosa Acribus vero vti non est securuȝ nisi valde pa ruȝ. Pira vero muscata pauca post cibuȝ suis tēpo ribus acceptā et conuenienter matura possunt ei conuenire. et poma apia vel citrina dulcia et mag ni odoris potest etiaȝ accipere. et frequentius coc ta q̄ cruda et raro ⁊ nō mag q̄ntitate. Pira vero conuenientiora sunt ei aromatica bene dulcia ⁊ me liora sunt cocta q̄ cruda ¶ Nuces aut castanee sorbe mespile oīa dimittantur. Radices vero plā taruȝ quibus communis est vsus vt cepe alleuȝ porrū bulbus ⁊ raphanus dimittantur. pastinaca vero do mestica et siluestri vti potest. radix alba que rapia li species ē ⁊ ideo rapiolus nominata ei vtilis ē pp hoc quia declinat ad caliditatem et conuenienť nu trit cuȝ aliq̄li apertione quaȝ habet. ¶ De conditis vero conueniunt ei rape condite et pastinace et se cacul vel iringus etiaȝ oliue condite secundum con suetum moduȝ ꝓpter apertioneȝ et exiccationem suaȝ cuȝ virtute feni. notabiliter imposita eis sunt sibi vtiles. ¶ Species vero que conueniēť i vsu suo administrari possunt sunt sicut macis nux mus. ci namomum galanga garioſili ℥ vtrumqȝ piper semen petro. et leuistici semen anisi apii et aneti nō dimittat. et in sūma omniuȝ aromatuȝ calidorum subtiliatiuoruȝ apitiuoruȝ vsus mediocris ē ei cō ueniens. omnia eniȝ talia stomacho cordi cerebro et occulis sunt conuenientia minorando flegmata in predictis mēbris et depurando et mundificā

do ab eis ⁊ meatus cerebri et occuloruȝ purgatos efficiendo. ¶ Iaȝ vero đ saporibus Igitur i sūma acetuȝ acre valde arantia limones crudi et succus granatoruȝ et propter acriuȝ non conuenit ei sed acetum acutuȝ notabiliter et agresta cuȝ sale limo nes infusi et succus granatoruȝ muroruȝ et dulciū cuȝ sapa et sine sapa conueniens est ei. ¶ De parti bus vero animaliuȝ dicenduȝ ꝙ caput ventres pin guedo cauda et cōsimilia omnia vituperanda sunt et cerebruȝ etiaȝ occulus ꝓpter frigiditateȝ suam licet generali conuenientia mēbri ad mēbruȝ col laudandus sit occulus ⁊ propter animaliuȝ nō val de humidoz quia omne mēbruȝ videtur conforta re sibi simile alterum. ¶ De his vero qbus cibaria condiuntur pinguedines animaliuȝ abiciendo sūt et butiruȝ etiaȝ propterea quia replet caput fumo sitatibus obtenebratiuis. sed olei vsus ē ei conueni entior. et ꝓpter si fuerit factus de oliuis non valđ maturis nec multo tempore maceratis. ¶ De mo do coctionis cibaria omnia assata in vsu frequenti meliora sūt q̄ elixa licet elixa semel in die nō sint sibi reprobanda nisi valde pinguia et in vasis mlť tuȝ coopertis conseruata cū humiditate que emanat ab eis. hec de cibis et adherentibus eis. ¶ De potu vero dicenduȝ primo ꝙ vinuȝ qđ potest ei esse con ueniens debet esse substantia claȝ conuenienť aro maticum colore subrubeo non obscurum potentia sua mediocriter vinosuȝ cuius tamen vsus modera tus esse debet ⁊ non superflue. multis eniȝ modis ⁊ causis videtur ei tale vinuȝ conuenire. primo qdē quia mediocriter nutritiuuȝ est. propter qđ virtu teȝ restaurat et confuat. secundo qȝ aromaticitate sua cordi et cerebro conuenit. propterea quia om ne principale mēbruȝ diligit aromatica. 3° quia non est valde euaporatiuum recipit omīȝ minora tionē euapatōnis ab arilis ⁊ racemis vuaz 4° qȝ vapores ab eo eleuati subtiles ⁊ solūptibiles sūt đ leui. ¶ Quinto qȝ cum qualitate sua virtutē exi catiuam recipit ab arilis et racemis propter qđ conuenit ad exiccandum flegma et consumendum vapores. 6° conuenit huic viro ratione decursus etatis. licet eniȝ fuerit homo a generatione sāgui neus vt ex informatis accepi nunc vero in eo facta est conuersio ad frigiditateȝ aut saltē ad humidi tateȝ notabileȝ remissione caloris facta ꝓpter eta teȝ. caliditas eniȝ naturalis post tempus consisten tie incipit diminui prima primi capitulo đ etatibus 7ª ratio est quia tale vinum conuenit ratione opil lationum in cerebro que sunt accidens inseperabi le senibus et propter decrepitis. 8ª rō quia vinū magnam conuenientiam habet ad virtutem homi nis ratione aptitudinis facilis conuersionis eius in sanguinem et spiritum. 9ª ratione conuenientie eius cum sanguine et spirituali substantia. Est eniȝ vinum calidum et humiduȝ. licet vinū cū racemis factū minus humidum sit q̄ absque eis. 10ª et vltia ratio est sūpta a consuetudine. si enim homo consue uit vti vino difficile esse transmutare cum subito ad oppositum. Neque enim natura repentinas tol lerat transmutationes sine nocumento magno ter tio tegni. ꝓpter qđ vituperandus est medicus ille siculus cuius nomē ignoro qui improbabat assūp tionem vini in vna domina sicula habente imagi nationes. decrepita enim erat et melancolica ⁊ la borabat complexione frigida cerebri cum flegma ticis vaporibus spiritui sensibili cōmistis. neqȝ o;

terreri argumentis per eum inductis Aristotiles enim primo de sensu et sensato Mesue Auicenna et omnes viri illustres quicunque et quicunque fuerint non improbauerunt vinum in curis egritudinum oculorum nisi cum vinum contingebat esse calidum valde grossum et vaporosum cum magna repletione assumptum et in quantitate non moderata acceptum Neque rationibus credendum est quia ipsum est vaporosum vaporositas enim vini subtilis et aliqualiter fumosi non multa est nec multo tempore permanet quin transpirando exeat aut resoluatur imo notabiliter valde confert calefaciendo aperiendo confortando et mundando spirituosam substantiam hu. et panniculos occulorum propter quod melius fuisset huic viro tacuisse quam cum prauo lumine scientie approbanda redarguisse. euntes enim intuentes et ad pauca respicientes facili enunciant propter quod fiunt motiua equitantium et non bene considerantium et quieti hominis sicut de se ipso dicit. Sedendo enim et quiescendo fit anima prudens 7° phisicorum et non vacillando et vagando. ¶ Post hec autem si qua videtur aqua conueniens esset aqua cocta cum zuccaro et nullo modo cum ordeo. propterea quia communis aqua ordei inflatiua et vaporosa est. sed coqui debet cum zuccaro taberzet vsque ad dulcedinem conuenientem. et sit aqua accepta ex fonte aeri et celo detecto non a locis vmbrosis nec inter magnos montes inclusis. et propter cum aqua ab inferiori parte montium scaturit. et sit diaphana multum omni odore priuata et sapore extraneo a limositate vel a putredine plantarum imposito ei vel ab intentione et statione ranarum sanguisugarum et viperarum in ea inuentarum aut corruptione eorum vel aliorum cadauerum que aliquando in aqua corrupta malam corruptionem in ipsa imponunt. propter quod et laudabilior fieret aqua cisterne aut saltem petrosi fontis vel arenosi orientali et meridionali plage expositis. Si autem vir iste esset de illis qui prudenti regimine se gubernant propterea quia prudentia est recta ratio agibilium 6° ethicorum. Ideo laudarem ei potum infra scriptum cum quo gentem quam plurimam a tenebrositate visus ab imaginationibus a scotomia vertigine defendi et preseruaui vt patet ex virtute simplicium ex quibus componitur que talis est. ℞ eufragie sileris montani rosarum que nondum sunt expanse florum celidonie rute ana. ℥. ii. radicum fen. celidonie et berbene et rute ana. i. ß. seminis fen. florum ipericonis macis ana. ℥. ß. coquantur omnia in lib. aque. 50a vsque quo columatur tertia pars duabus remanentibus. deinde cum vehementi expressione colentur et illi collature apponantur mellis citrini mundi odoriferi et valde dulcis lib. ii. ß. et lento igne iterum coquantur conuenienter dispumando vsque quo iterum tertia parte cadente remaneant due. et in hac secunda decoctione aromatizentur cum istis speciebus ligatis in panno raro et lasso de sindone. tunc ergo coletur totum per stamen spissum et reseruetur in vasis vitreis vel vitreatis vel lapideis. et sit eius vsus in potu solius aut saltem medietatem eius cum vino miscendo. est enim diuinum medicamen. Species autem cum quibus aromatizari debet descriptio talis est. ℞ ligni aloes. ʒ. i. ß. granorum feni. et anisi ana ʒ. ii. macis. ʒ. iii. puluerum florum eufragie. ʒ. ii. ß. puluerizentur non per se deinde commisceantur in mortario conquassando et fiat eis vt dictum est.

¶ Capitulum quartum de regie tenebrositatis visus huius viri per intentiones et instrumenta medicinalia

Iam vero videtur instare tempus hora conueniens subueniendo huic viro cum medicinalibus. ¶ Unde cura huius dispositionis completur sex intentionibus. Prima est materierum in eo superfluentium euacuatio minoratiua. secunda est earum diuersio. 3a est organorum et instrumentorum visus confortatio et totius corporis. 4a est materierum digestio. 5a est earum erradicatiua euacuatio. 6a et vltima est accidentium correctio. ¶ Prima itaque intentio compleri potest quattuor instrumentis medicinalibus. primo quidem euacuare per farmacum solutiuum. 2° vero per vomitiuum. 3° per apertionem emoroidarum. 4° vero per euacuationem per vias vrine factam. et quoniam materia dispositionis huius viri dominanter flegmatica est adhuc propter etatem non curo hic aliquid de flobotomia tangere. et tamen videretur iste in virium fortitudine constans esse et colore rubeus et bene carnosus et esset solitus habere euacuationem sanguinis per nares aut per emoroidas et vrina eius esset grossa cum declinatione ad tincturam non inconueniret ei administrare flobotomiam de basilica vel de cephalica dextri brachii per quam educerentur sanguinis. ℥. iiii. vel. v. his autem non apparentibus euacuetur minoratiue per hunc modum. ℞ pillularum cochiarum pillularum de sarcocola descriptione Mesue in Antidotario ana. ʒ. ß. formentur pillule vi cum electuario indo et exhibeantur ei in aurora per horas ix. post cenam et tardetur assumptio cibi per sex horas accipiendo ciatum aque calide decoctionis zuccari per horam. i. ante prandium. ¶ Facta hac euacuatione sequenti die immediate accipiat hunc potum. ℞ aque eupatorii rosmarini et betonice ana. ℥. i. oximellis squillitici. ℥. i. mellis rosati. ℥. ß. totum calidum accipiatur in aurora et tardetur cibus horis quattuor continuando hoc digestiuum per dies octo completos. die vero nona sequenti accipiat hunc potum. ℞ electuarii indi secundum Mes. ʒ. v. accipiatur in aurora cum. ℥. ii. aque saluie aut cum tertia parte vini aromatici calefactorum et obseruetur totum in hac euacuatione quod dictum est obseruari debere pillulis immediate supradictis sptis et omnino procuret facere hanc euacuationem bis in hoc vere. scilicet semel in mense marcii et secundo in mense aprilis huius anni 1441. ¶ Similiter etiam procuret facere euacuationem in autumno bis secundum hunc modum. quia semel in principio septembris et secunda vice in mense octobris. ℞ pillularum aurearum et de yera composita ana. ʒ. ß. reformentur pillule vii. et fiat de eis sicut scriptum est de aliis. Die vero immediate sequenti accipiat hoc digestiuum calidum et continuet octo diebus ℞ sirupi de eupatorio sirupi de sticados sirupi violati ana. ʒ. ß. aque cicoree. ℥. i. ß. aque saluie. ℥. ii. mellis. ¶ Post assumptionem huius digestiui nona die immediate sequenti accipiat hoc euacuatiuum. ℞ sene simplicis. ʒ. vi. agarici electi. ℈. ii. ʒʒ. ℈. ß. misce et totum calidum in aurora bibatur obseruando cum ipso ea que dicta fuerunt de aliis solutiuis. Ad hanc etiam intentionem minorandi materias per farmacha conueniunt pillule iste. ℞ aloes epatici ℥. iiii. agarici electi. ℥. i. turbith. ʒ. ii. diagridi. ℈. i. macis. ℈. ß. ʒʒ. croci ana g. xvi. salis indi g. xii. puluerizentur omnia per se. deinde infundantur in lib. ß. aque distillationis maiorane in vase vitreo et ponatur in furno post extractionem panis ab eo totiens quod aqua exiccetur que iterum bis remouet

et exiccetur et ex massa illa fiant pillule ex omi
.ʒ.vi.de quibus omni alterna die accipiat vnam
parum ante cenam .immo si vtetur istis pillulis
toto tempore vite sue vnam accipiendo omi quar
ta die hora predicta mirabile iuuamentum per
cipiet ex eis in uidendo. ¶ Secundum vero in
strumennum minorandi materias conueniens ē
hoc vomitiuum .℞ sy.simplicis acetosi . ℥ .i. ʃ.
aq̄ fluuialis.℥.ii.bibatur tepidum post assumptō
nem prandii per vnam horam ita ꝙ in prandio
acceperit cibos multos in sapore et substantia di
uersos stomachum aggrauantes.Et si vir iste cēt
de illis qui nou facile euomunt.tunc accipiat hoc
vomitiuum quod est paululū fortius primo . ℞
oximell' squillitici.℥.i.aque decoctionis radicum
vel granorum rafani . ℥.iii. bibatur totum tepi
dum post prandium hora predicta deinde per .i.
horam post prandium imponat digitum me
dium in os suum usqȝ ad radicem lingue aut saltē
imponat pennam in predicto loco tinctam oleo
ibi titillando usqȝ quo vult prouocare vomituȝ
liget oculos suos cum globo coti.et cum instita li
gando eos et est ei remedium singulare ¶ Ter
tium vero minoratiuum vel instrumentum ē ut
iste vir procuret sibi aperire emoroidas fiteri
fricando cum foliis fici aut cum pāno bissello aut
cum cortice quercus vel cum modico fell' tauri
vsqȝ quo aperiantur.est enim in eis iuuamentum
magnum minorandi repletionem a toto .et bo
num esset ei ꝙ hanc euacuationem efficeret bis ī
anno post euacuationes veris et antumni supra-
scriptas ita ꝙ illas euacuationes et istam effice
ret duobus vel tribus annis ¶ Ultimum vero
minorationis instrumentum est per vrine pro-
uocationem.et hec quidem fiet conuenienter co-
mestione radicum dauci feni.petr° in cibis eius
Sed prouocatiuuȝ congruum est.℞ aque milii
solis.℥.v.bibatur calida.v.vel.vi .diebus in au
rora et non comedat post eaȝ nisi transeāt hore
quatuor.hec quidem omnia optima sunt ī mino
rando materias fl'icas et alias diuersas si bene
ppēdis ð virtute predicratū ¶ 2ª ītentio. diuer
tūt autē materias a capite īstrumenta quamplri
ma de quo numero aliqua in precedenti intentio
ne immo omnia que ibi dicta sunt materias a
capite diuertere possūt.De diuertentibus autem
preter illa primum potest esse clistere hoc . ℞
foliorum blete pastinace violarum ⁊ mercuria
lis ana.M.i.seis' lini feni.recētis aut seminis eius
ana.M.iii.coq̄t' ī li.x aque usqȝ ad consumptionē
medietatis ⁊ huius decoctionis accipiatur ℥.xii.
olei violarum et de sisamo ana.℥.i.ʃ .salis comu
nis .℥.ʃ.iere simplicis .℥.i.misceantur omnia si
mul ⁊ accipiatur in mane conuenienter calidum
omni tertia vel quarta die . ¶ Secundum vero
diuertens est vt fiant fricationes īcipiendo a ge
nibus vsqȝ ad pedes et ab inguinibus usqȝ ad cos
deinde a spatulis usqȝ ad nates inferius trahen
do adeo vt membra rubeant ⁊ leuiter tumeant
et hoc in mane per horam vnam et mediam ante
prandium et similiter ante cenam . Tertium
instrumentum diuersiuum est frequens appositio
ventosarum absqȝ scarificatione vna die appoli
tarum natibus.altera quarta die applicatarum
spatulis prius tamen melius esset eas applicare
carnos' partibus intrinsecis tibiarum secundo co
xarum tertio natibus quarto spatulis ita ꝙ ī lo
cis semper applicatis permaneant saltē p horā.
¶ Quartū diuersiuū eē pōt freq̄ns applicatio li
gature bene stringentis in superiori parte adiu
torii apud humeros ¶ Quintum diuersiuum
esse potest masticatio ante prandiū pluribus die
bus facta cum costo aut mastice aut staphisagria
et melior esset sine comparatione masticatio su
per frustulo agarici si non timeret amaritudinē
eius.ego enim excellēs iuuamentum in eo inueni
¶ Sextum conuenienter diuertens esse potest hoc.
℞ aque decoctionis assari.℥.iii.oximell' squillitici
℥.i.sy.decalamēto.℥.ʃ.mistis omnibus ⁊ bene ca
lefactis sepe fiat ex his colutōꝝ ¶ Septimū īstru
mentuȝ diuertendi materiaȝ est vt super spatul'
frequenter fricatio fiat cuȝ radice serpentarie cū
radicibus flamule vel pedis coruini hec enī rubi
ficantia materias conuenienter a capite distrahe
re possunt ¶ Octauuȝ vero diuersiuuȝ esse pōt
administratio medicinaruȝ vesicantiuȝ super par
tibus carnos' spatularuȝ infra colluȝ lateraliter
¶ Nonuȝ diuersiuuȝ potest esse applicatio po-
tentialis cauterii super spondilibus in loco alca
tin et est locus ubi finis colli coniungitur cuȝ prī
cipio spatularuȝ circa tertiam vel quartaȝ de
spondilibus colli usqȝ ad quintaȝ .potest auteȝ po
tentiale cauteriuȝ esse tale.℞ arsenici citrini ⁊ ē
auripigmentū calcanti cōbusti ana.ʒ.i.ʃ .argen
ti sublimati .ʒ.i .incorporentur simul bene pul
uerizata cuȝ sapone nigro et fiat ex his pillula
magna que compressa capiat spacium alee cuȝ q̄
luditur et circuntegatur coto diligenter superli
gato ⁊ ibi superposita dimittatur per spaciū du
aruȝ vel triuȝ horaruȝ usqȝ quo nigram fecerit
escaram. tunc ergo inde remoueatur et superpo
natur butirū vsqȝ quo cadat escara deinde curet'
cū vnguēto egiptiaco equalit' mixto ⁊cet'. ¶ De
nultimuȝ vero diuersiuū est vt circa principiuȝ
prime de spondilibus colli applicetur laqueus vl'
setonus eleuando cutiȝ cuȝ tenaculis perforatis
et cū stilo acuto accenso perforetur cutis per quē
imponatur corda de serico .Aliud autē diuersi
uuȝ potens est vt rubificatoriuȝ vesicatiuū l' po
tentiale cauteriuȝ apponat' super tēpora et erit
conueniens ad diuertendum et intercipiendum
transituȝ materieruȝ ad oculos.⁊ proprie quan
do alique de venis que ibi īueniuntur cauteriza
te fuerint ¶ Ultimuȝ instrumentuȝ diuertendi
est vt super bregmate capitis ⁊ est locus ubi ī no
uiter natis craneuȝ est incompletum applicetur
potentiale cauteriuȝ perueniens usqȝ ad paniculū
exclusiue ⁊ procedatur super escara sua ⁊ curatōe
eius sicut de aliis cauteriis administrandis di
ctum est ita tamen ꝙ vlcus illud non consolidet'
usqȝ ad duos menses l' tres memorādo ⁊cet' .Et
cuȝ ista diuersiua applicantur in eorum admini
stratione.obseruetur ordo a leuioribus eorum ī
cipiendo et ad intensiora transeundo sicut ordi
nate scriptum est ⁊ fiat permutatio de vno ad re
liquū ita ꝙ non pretermittatur hic modus cura
tionis quin omni septiana bis vel ter aliqđ istoꝝ
diuersiuoꝝ applicetur .est enim in his iuuamē
tū sublime .Si tamen materia ad oculos ita flu
xisset ut fecisset pānū nominatū cataracta parū
conferunt hec diuertentia et proprie cum iam
pannus confirmatus esset . hec de intentione

secunda. ¶ Tercia vero intentio confortandi ocu
los et visum multipliciter compleri potest pre-
mittendo primo q confortatio multipliciter i
telligi potest. primo naturaliter pro omni alleui
atione capitis a materiebus que ipsu3 ad oculos
grauare consueuerunt Secundo vero accipitur
confortatio pro distractione materierum a capi
te ad oculos siue fluxerint siue iterum fluant ubi
primus modus intelligi solum d materiebus que
iam fluxe sut. Tertio vero 7 proprie magis acci
pitur confortatio pro vigoratione oculorum per
quam redduntur inepti ad recipiendu materias
aliunde fluentes. 7 hec quidem intentio compleri
potest per ea que stipticitate sua membrum red
dut vnitu et copactu ita q oio sit superfluitatu rece
ptiuu imo expulsiuum iuxta illud tertio tegin
repellit a sociis vasa confortata stipitie farmaciis
Et duo quidem primi modi confortationis ocu
lorum in precedentibus intentionibus complebu
tur. Confortantur autem oculi remouendo nocen
tia multipliciter. primo quidem cum his que tu
nicas oculorum abstergendo clarificant et dyafa
nas efficiunt. secundo vero cu his que hu. oculi cla
ros efficiunt et superfluitates aqueas et vaporo
sas ab eis expurgant. tertio vero cum his que spi
ritum visibilem augumentant et conseruant et
clarum et luminosum efficiunt. quarto cum illis
q substantia eius conseruant et a nocumentoru3
impressione defendut Et primu quide horu3 co
pletur medicinis qplurimis simplicibus et com
positis. Famosa aute 7 experta simplicia sunt su
cus feniculi a residentia depuratus. secundu3 ve
ro e succus plante que nominatur cartaphilago
etia3 depuratus. tertium est succus gallitrici que
vocatur centrum galli. aut secundum aliquos sal
uia siluestris. eo quia magna3 habet conuenientia
ad ipsa3. quartu3 e succus ros etia3 depuratus q
etia3 mirabilis e. quitu3 succus celidoie. et adhuc
memite depuratus. Ite3 septimu3 est succus ver
bene et hec duo magis in lapsu calido. octauu est
succus rute et proprie in lapsu frio. nonu3 instru
mentum est abluere oculu3 frequenter cum vria
infantis. decimu3 est ablutio eius cu3 lixiuio capi
tali Et hec duo vltima licet sit leuia tamen mul
tu3 vtilia sunt. vndecimu3 est sepe aliquid iponer
oculis de felle et proprie volatiliu3 rapaciu3 sic
vulturis accipitris et similiu3 aut cu3 felle piscis
nominati saboth qui secundu quosdam est lucius
sed verius est q e piscis fluuialis variolus nomi
natus. duodecimu simplex est balsamus qui mira
biliter abstergendo subtiliat et oes tunicas oculi
diaffanas efficit De compositis aute et illustri ib3
plura posita st collíria Et primu e factu3 de suc
co feni. depurato cu3 tertia sui parte mellis electi
que coquantur ad inuicem et sepe ponatur in ocu
lis ¶ Secundu3 est collirium de fellibus et pro
prie descriptum nono Almansoris c de imagi
nationibus in quo magnu3 inueni iuuamentum
¶ Tercium est ut accipiantur succi granatorum
mu3orum. ℨ. ii. mell electi. ℨ. i. ſ. bulliant medicu
simul deinde superaddantur tucie preparate cu
aqua ros. ℈. v. et diligenter comisceantur et po
nantur in vase lapideo detecte sub radiis solis p
duos menses exposito et de hoc imponatur ocul
et est medicamen bonu3 ¶ Quartu3 medica
men copositu3 7 iteru3 bene conueniens est hoc. R
aque feni. ℨ. iii. balsami electi. ℨ. v. tucie prepara
te. ℨ. i. commisceantur simul diligenter et expona
tur radiis solis per duos menses post administre
tur oculis ex eo modicum quattuor vicibus i die
¶ Quartu3 copositu3 et bonu est colliriu3 cum fel
libus copositu3 scriptu3 ab Aui. tertia tertii tra
ctatu quarto c de cura debilitatis visus collectu
ibi medicamen de quo dicitur quod est tanti
iuuamenti vide laudes eius ibi. communicat enim
iuuamenta qplurima ta3 in abstergendo tuni
cas q mundificando hu. et spiritu3 visibile3 illu
minando 7 conseruando Ea vero medicamina q
visui conferunt vapores et superfluitates expur
gando ab humoribus qplurima posita sunt
a sapientibus. Et licet plura predictoru3 confe
rant ad hanc parte3 specialia tamen collaudan
da sunt plurima Et primu3 horu3 est colliriu3 d
anthim oio puluerizato quod melius est dicere
cohol q colliriu3 ¶ Secudu vero est vt aliquado
in oculo apponat de succo assari dpurato. ¶ Ter
tiu3 vero est aqua rosmarini sublimata cu3 flori
bus suis ¶ Quartu3 est aqua floru3 ypericonis.
¶ Quintu3 est puluis floru3 feniculi subtitissimus
oculis insufflatus ¶ Sextu3 vero et mirabile
est vt accipiatur qtitas electi ligni aloes 7 sub
limetur in alembico vitreo et de aqua illa sepe
imponatur oculo est secretum magnu3 Medica
mina vero coposita q hu. oculi diligenter expur
gant licet qplurima sint. vnum tamen spiri-
tuale reperitur et est liquor qui emanat ab epa
te capri no assato secundu3 arte3 collectu3 a Ras
nono Almans c de noctilopie lege ipsum ibi
Ego autem experientia scio q si accipiatur. ℨ. i.
aque rosmarini calida 7 dissoluatur in ea. ℈. ii.
clarissimi salis gemine 7 pluries in die de ea po
natur in oculis mirabiliter clarificat hu. oculi in
tantum q etiam mirabiliter confert ad imagi
nationes et principiu3 aque Ea vero que spiritu3
visibilem confortant et augumentant sunt sicut
cibi conuenientes quibus determinatio precessit
huius tractatus capitulo tertio pricipali. Quapiu
rima etia3 medicamina ab illustribus auctori
bus coprobata reperiuntur preter plurima pre
dictorum que etia3 in hac parte conferut Et pri
mu quidem e vt cu3 aqua feni. fiat colliu3 ex pul
uere margaritar super lapide porfirico diu con
fricando eo modo quo pictores colores eorum
conterendo coponut 7 d hoc puluere sepe oculis
imponatur Ad hanc etiam intentionem mirabi
liter confert comestio carniu3 viperarum que
preparate sint eo modo quo in tiriaca. ponutur
Et si velis habere medicamen valde conueniens
lege colliriu3 positu a Rasi nono Almas ca de de
bilitate visus. littera illa confectio alcohol q val
de acuit visu3 et administra ipsum ut ibi scribi
tur. Conseruant autem spiritualem substantia
in oculis qpluria medicamina. De melioribus
aute que reperire potui e hoc. R mirobalanor i
dorum. ℨ. ii. tutie extincte aut preparate cum
aqua sansuci. ℨ. i. suci feni. depurati. ℨ. iii. pulueri
zentur medicine sicut alcohol et conquassentur cu
succo 7 exponantur soli per duos menses deinde
imponatur oculis et est medicamen diuinum.
Scio autem et q si accipiatur sucus feni. depu
ratus et misceatur cum altera parte suci ros re
centium et tota summa fuerit qtitas. ℨ. ii. i gbs.

ponatur.ʒ.i.electi balsami ⁊ expenãtur radiis so
lis per duos menses deinde colligetur in oculum
ter vel quater in die gutta.i.parua homine iacē
te resupino per sextam partez hore intantum
conseruat spiritus et eos efficit claros et lumino
sos q restaurat visuz fere in decrepitis Ultimo
vō ð electis ē h°.℞ masticis electi pulueris eufra
gie ana .℥.i.zuchari duplum ponderis omnium
ex hac mixtione in omni cibario ponatur ⁊ ante
cibum et post acipiatur et est in eo secretum ma
gnum .¶ Quartam vero ītentionez principalez
complent digerentia que supra scripta sunt ī iten
tione prima.⁊ iterum de leuibus primuz est hoc.
℞ aque betonice absinthii rosmarini ana. ℥.i.ss.
misce et accipiatur .vi.vel.viii. diebus calidum
in aurora vt dictum est .Aliud digestiuuz et for
tius illo est hoc .℞ oximell' compositi.℥.i.ss.mi-
sce et accipiatur .vi.vel.viii.debus calidũ in au
rora ut dictum est.Aliud digtīz et fortius illo ē
hoc.℞ oximell' cõpositi.℥.i.sy.de calãento .℥. ss.
aq̄ eupatorii et betonice ana.℥.i.ss.misce. Tertiū
digtīz ⁊ melius predictis ē h°.℞ sy.ð sticados.℥.
.i.ss.aq̄ lauri ypericonis et absinthii ana. ℥.i. mi
sce ⁊ accipiatur calidũ in aurora totiens quoti-
ens in vrina videatur rectifica° in substantia me
diocri et ypostas̄ in fundo alba equalis vnita et
mediocriter dyafana.tunc ergo transeatur ad in
tentionem vnam.Completur autez intentio vna
per ea que materias conuenienter eradicare pos
sunt que supra fuerũt tacta in intentione prima
Et iteruz predictis possunt addi hec tria eradica
tiua.primuz est hoc.℞ agarici electi puluerum
hermodactillorũ ana .ʒ . ss . turbith ℈.ss .zin
ziberis. anisi ana g̃. v.salis indi g̃ .ii .dyagridii
g̃.i.ss.formentur pillule . vii.vel .viii.cuz ell'io
succi ros̄.Secundum vero euacuatiuuz potest eē
hoc.℞ pillularum fetidarum.℈.ii.pillularum co
chiaruz ℈.i.boni ponderis formentur pillule.vii.
cum succo ros̄. Tertiuz vero euacuatiuuz quod
mihi placet magis est hoc .℞ yere simplicis.℥. i.
ell'rii idi.ʒ.i.ss.misce ⁊ totuz accipiatur cuz.℥.ii.
vel .iii . aque saluie calefacte Et post ista euacua
tiua et in eoruz assumptione obseruentur omnia
que suprascripta sunt debere obseruari in mino
ratiuis in prima intentione positis .¶ Ulti-
ma vero intentio est per quaz corrigi debent ac
cidentia que dispositiones predictas concomi
tari solēt.sunt autez accidentia scilicet epatis opi
latio ⁊ stomachi tensio ⁊ rugitus in stomacho e
uenientes nocumentuz diminutionis digōis et
corruptionis eius .Quartuz nocumentuz est ma
teria a capite ad inferiora catarrizãs.¶ Quītū
est capitis dolor grauatiuus.¶ Sextum est lacri
maruz multitudo.primum autem nocumentorũ
prouenit a multitudine materierum flicaruz q̄
precipitãt a stomacho aut cõmiscentur chilo aut
etiam materie tales possunt in epate generari p
viam indigestionis et hec omnia facile remoue
ri possunt cum hoc medicaīe. ℞ radicum feni .
petro.spargi apii et brusci ana M. i.cequãt hec
radices bene mundate in aque fontis libras tres
usq ad consumptionez tertie partis deinde colē
tur et ex de coctione tali accipiantur .ʒ.v. calefa
cte cum.℥.i.zuchari ⁊ contiuuetur diebus . v.vel
.vi.⁊ est medicamē nobile.¶ Secundum vero ac
cidens prouenit a multitudine materierum fleg
maticarum que sunt multiplicate in stomacho vt
flegma aquosuz ⁊ muscillaginosum que an bo
ibidem ventosantur et quandoq hec ventosi
tas multiplicatur inter tunicas stomachi aut in
concauo eius dolores extensiuos efficiendo. ⁊ hoc
quidez nocumentuz remoueri potest cũ hoc medi
caīe.℞ ameos lignialoes galange ana.℈.i.biba
tur cuz modico vini aromatici ¶ Tertium acci
dens .s.nocumentũ dinutionis et corruptionis
cibi in stomacho remoueri potest per hec duo re
media.Primuz est comedendo per duas vel tres
horas ante cibuz .℥.ss.confectionis dyatriũ pipe
reũ descriptiōe Mes̄ ī antidotario distinctione
prima nihil bibendo post ipsã aut saltem bibēdo
modicuz vini subtilis ⁊ aromatici si fuerit oppor
tunuz¶ Secunduz remediũ ad hanc intentionez
est vt super stomacho apponatur hoc vnguentum
℞ resine albe et munde odorifere.℥ i.gallie mus
cate .ʒ .i. garioli.macis galange g̃noruz paradi
si piperis albi et longi ana.℈.i.laudaī. ʒ. ii cere
quantũ sufficit fiat vnguentuz bene tenax et appli
cetur stomacho renouando diebus pluribus .
¶ Quartum accidens .s.defluxus materierum
a capite ad pectus rectificari potest cum his duo
bus istrumentis. Primuz est ut quando vadit ad
lectum per horas duas post cenaz accipiat.℈.ii.
auree alexandrine cuz aque maiorane.℥.i.ss.cale
facte ambobus dissolutis ad inuicez . Secunduz
vero remediuz est vt super loco bregmatis omni
sero ponatur de hoc puluere quantitas sex gra
norum ordei spargendo ipsuz a cõmisura coro
nali usq ad finez sagittalis inter capillos p qua
tuor digitos lateraliter .℞ macis .ʒ.i.ss. landa
race . ʒ .iii. spodii.ʒ.i masticis floruz rosmarini
et maiorane sticados assari ana.℈.i.pulueriзent
omnia per se deinde omnia diligenter cõmiscã
tur ¶ Quintuz accidens.s.dolor grauatiuus ca
pitis remoueri pōt per statiz dicta remedia duo
Itez per euacuationes minoratiuas in intēiōe
prima et per euacuationes eradicatiuas in itē
tione quinta descriptas ¶ Itez per diuersiōes
cuz ventos̄ ⁊ aliis tactis in itentione secunda.Et
adhuc remediuz bonũ ad illud.℞ oximell' squilli
tici.℥.i.aque decoctionis piretri et staphisagire
℥.iiii.calefiant simul et bene dissoluantur.Et cuz
mixtione calida omni mane per horas duas ãte
prandiuz ⁊ omni sero per horã .i.ante cenã fiat
colutio oris ⁊ gargarisma eiciendo tamen ea
Confert etiaz hoc remedium recipe florum lau
ri saluie rorismarini sticados et assari ana .M.i.
coquantur in magna quantitate aque usq quo
bene aromatica sit aqua ⁊ in hanc aquaz bene ca
lefactam per horas duas ante prandiũ et ante
cenaz infũdantur pedes usq ad genua et brachia
vsq ad cubitos et ibi teneantur per horam unã
aut saltez mediaz.¶ Ultimuz vero accidens est
multitudo lachrimaruz que prouenit a frigidita
te ⁊ multa r̄pletione cerebri a flatibus aquosis
d nãntibus . et etiaz a debilitate contentiue. vir
tutis eius ⁊ hoc quidem accidens vehementer
aduocat ad se curam quoniaz solet esse causa tra
ctus materieruz multarum ad oculos et ad huc
etiam frequentia et multitudo lacrimaruz debi
litat cerebrum et nocet visui tertia tertii tracta
tu quarto ⁊ capitulo primo colligendum est Et
huic quidem nocumento succurere possũt ea que

paulo ante dicta sunt i hac intentione. et confert ei hoc remediu potenter. Rx lapid ematitis pul uerizati et conquassati in mortario marmoreo cu aq frida decies renouata. ʒ. ii. rof spodii coral loru ambo karabe mirobalanoru citrino ru ana. ʒ. i. succi extremitatu rubi. ʒ. iiii. conquassentur omnia simul i mortario lapideo et ob turata conseruentur. De hoc ergo coll'io sepe in die imponatur oculis et lauentur palpebre et ma defiant diligenter et hoc remediu est ei congru um in exiccando lacrimas et defendendo oculu a receptione superfluitatu. Hec i summa sut que in dispositionibus huius viri meliora et secu riora eligere potui. hec autem omnia in salute huius viri benedicat et dirigat altissimus qui cu cta sanare et benedicere potest ad laudem dei o potentis Amen.

¶ Consiliu de ablatione visionis.

Diligerem isignis doctor egri tudine huius honeste domine tam facilis esse curationis q facilis est cognitionis. Est eni visionis ablatio que creticam transmutationem materieru i capite latentiu est consecuta partim propter earu multitudine partim pro pter indiscretam et irregulare narcoticoru ap plicatione. Dum eni stante materieru i capite multitudine notabili et in toto quod facile con cluditur ex signis diligenter scriptis scilicet con ti. capitis dolor et isonietate vomitu constipatoe frenesi et sudoribus virtus materieru digoe et victoriam temptaret vbi cum leuibus diuersioi bus et digestiuis adiuuari debuisset non solu im pedita paupercula natura verum etiam a pro priis operationibus priuata maxima comotioe materiam vibrans auxilio quide diuino potius quam medicinali transmutauit materia ad vi as oculorum non solu per neruos concauos sed per venas etia et arterias disseminatas per pa niculos obticos neruos inuoluentes. colligantur eni oculi cerebro per paniculos ut tertia tertii in principio du inquit. Cu nerui et panniculi qui eis associantur licet fortius colligantur cere bro per neruos dictos q per paniculos. cum nerui sint nobiliores ominibus aliis neruis ca pitis vt iesus haly in primo capitulo 19°. colliga tur etiam cerebro mediantibus venis et arteriis in paniculis illis contextis. Cu eni ex foramie quod in osse est oculorum egrediuntur nerui. s. obtici egrediuntur que circa eos vene et arterie Tertio theorice per has equidem vias potuit ma teria pelli vsq ad extremitate neruorum et pa niculoru predictoru terminata exclusiue vsq ad humorem vitreu vtriusq oculi. Ex quo colli ligitur cecitatis huius domine causa prima. Po test iterum secundo hec materia contineri in ifi ma parte duoru ventriculorum anterioru ce rebri apud caranculas mamilares vnde oriut predicti obtici. vbi opilationem faciens erit ceci tatis causa. dato etiam q in obticis et oculis nul lum genus egritudinu per essentiam inueniat. Inter hanc autem causam cecitatis et prima l difficillimum sit per signa distinguere et fortass sapientia non comprehnsibile. aliqualr est ratio cinari possibile. Si enim esset i foraminibus ner uorum obticorum contenta materia mirabile vi detur q aliqua eius qtitas tanto tempore non fuisset cum vitreo et glaciali humore comixta. q oculum conturbauisset et tunicas et varietatem coloris induxisset secundum speciem humoris peccantis. Adhuc etiam oculu ad calorem fri gus siccitatem et humiditatem punctione mor dicatione leuitate grauitate et magnitudine vel paruitatem permutasset ¶ Et confirma tur quia quanto diutius materia in oculo per manet tanto magis i digerendo ipsu debilitat sed maior debilitas est causa multiplicationis materieru in ipso igitur debent signa cocomi tantia materias apparere. consequens repugnat experientie. quia oculi sunt mundi clari a macul et reliquis quare et cet. Amplius ut etia virtua liter tactu est si materia in concauo neruorum ipsoru multiplicaretur igitur eos extendere de beret. Cum igr sint magne sensationis igitur do lore extensiuo dolebunt rursus si extenduntur igitur intra oculos in orbitam trahunt. igit ocu li profundiores apparere debent Et si argueret contra. quia si materia opilans non stat in neruis dictis sed in medula cerebri ante originem ipso rum obticorum pari ratione debent ad ipsam sequi omnia accidentia predicta. neganda est con sequentia Et quantu ad primu inductu dicen dum q materia in cerebro stans a glaciali et vi treo humoribus e distantior. quare non est apta comisceri eis. Et ad secundum dicendum q quia distantior est ideo non coturbauit oculos. et pro pter ide non variauit oculorum colores neq etiam eos ad aliquam speciem male compl'ois permutauit. similiter dolor ibidem non percipit cum medula cerebri non sit sensitiua. Et ad vlti mum dicendum q si materia staret imbibita in substantia obticorum et neruorum secudi paris ita vt extenderet eam per latum. quia gros sa bene fieret eorum abbreuiatio et consequenter profundaretur oculi. sed quia est in medulla cere bri non est necessarium ut fiat talis profundato Neq etiam hec materia continetur in neruis se cundi paris. nec in musculis sex per quos mouet oculi Non enim in neruis secundi paris quia tuc necessario impedirentur oculi in motu suo ¶ Se cundum eni par neruorum ita solum mouet la certos oculorum sicut a primo pari sensus visus mandatur interiorum quarto capitulo 2° N et hec materia in musculis continetur oculoru vel in eorum cordis. Nam apparet necessario natu ralis situs oculorum variatio versus aliquam differentiam positionis preter naturalis vt pul chre legendu allegato statim loco Ex quibus oi bus michi colligendum videtur q si hec egritu do est materialis continetur materia in loco ia dicto. s. in ifima parte duorum ventriculorum anterioru cerebri vnde nerui oriuntur concaui vel obtici. Quod etia a posteriori deduci facile posset ¶ primo quia rationabiliter materie per nasum et palatu abundare debent Secudo q potentia olfatiua i operatione sui rationabilit debet esse impedita diminutionis corruptionis vel ablationis nocumento aliquo Pars eni ista cerebri a qua nerui duo oriuntur obtici ppiqua

est parti in qua potentia locatur olfatiua. primi nanqz paris neruorum scilicet a cerebro orietiũ principium est ex fundo duorum ventriculorum cerebri antecedentium apud duorũ additamentorum vicinitatem maillarum extremitatibus similium quibus fit odoratus prima primi doctrina quinta sũma tertia capitulo secundo Aduerte autez quia dixi si ẽ egritudo materialis posset eni mala complẽo frigida absqz materia in partibus predictis intendi adeo qꝫ obticorum vie clauderentur Et iteruz probabiliter defenderetur de mala complexione sicca pura. licet hoc sit a mẽtibus quorumdaz dissonuz. Non eniz concederent ĩ membro principali tante humiditatis q̃te est cerebrum malam cõplexionez siccam puraz adeo magnificari qꝫ sequeretur ad ipsaz obticorũ clausio stante vita. posset etiam ibidez fieri attritio et apostema. Sed hec omnia excluduntur hic p absentiam suaruz causaruz efficientiuz. Cuz enim mulierem hãc repletam esse cognoscaz lapsus in materiales excludo. dixi iterum superius qꝫ materialis causa huius morbi contineri posset in venis arteriis et pãniculis inuoluentibus obticos primuz autem non videtur. apparent enim oculoruz vene plene sanguine splendido si misceret cuz colera. sub albido si cum flegmate. obscuro si cũ mẽla. ꝟ purpureo si purior ẽẽt sanguis Amplius caliditas mollicies pũctio grauitas et cetꝫ ĩ oculis perciperentur. si autem ĩ arteriis contineret materia calida in oculis ꝛ partibus adiacentibꝫ perciperetur intensa pulsatio fortis rubedo ꝛcetꝫ Si autem in pãniculis inuoluentibus contineretur mirabile foret tanto tempore stetisse materias ibidem absqꝫ signis cõcõitãtibus eas. si autem materia in vno solo contineretur obtico et esset a qua non multũ grossa tunc facta compressione notabili super oculo patiente dillataretur pupilla sani Si vero fuerit opilatio a materia non cursibili facta sed fixa tunc q̃tumcunque compressio fieret non sequeretur dilatatio aliqua vt tertia tercii tractatu vltimo capitulo. de aq̃ Si autẽ opilatio caderet ĩ cruciatiõe neruorum predictorũ tunc subito ambo oculi visione priuarentur Et ex hoc multum admirantur medici sed non ẽ admiratio illis qui sciunt anotomiam vt zoar prio theisir tractatu octauo capitulo vigesimoquarto Mihi autem videtur qꝫ materia huius egritudis non sit in neruis predictis sed ĩ cerebri loco predicto vt satis persuasum est supra. Distinctio tamen huius vr̃ esse difficilis ꝛ fortassis sapientia non comprehendr̃ tertia tertii tractatu vltimo capitulo antepenultimo. Qualitercunqz tamen contingat cura huius rei si possibilis est eandem habet procedendi scitam sicut discordia. Hec aliqualiter difficilia ex illustriũ auctoruz sententiis aggregata theoricis placet mihi conferre vobis cum insignis doctor et q̃tum clarius colligerꝫ potui. Quibus ãte missis regimen procuratiuũ duos tractatꝰos continebit. primus rerum non naturaliuz regimen succinte transibit. quia loquor ad perituz virum. secundus vero prolixior paruz medicinaliũ scitã distictius enũciabit. primi tractatus capitula erunt sex secundum rerum non naturaliuz a medicis vocatarum nũerum. secundi vero tractatus capitula erunt septem secundum numerum septez intentionuz quibus ad curaz procedẽdum est.

¶ Capitulũ de mensura aeris ꝛ annexorum ei

Aerem igitur et omnez aliaz rez non naturalez oportet in hac dispositione maxime a cõtrariis denudatuz esse. Si eniz in egritudinibus peduz abstinentiam seruamus a contrariis q̃to magis in ista cuius sanitas tantum necessaria est primo theisir vbi supra. Dimissa igitur imperitorum deceptorum conuersatione sapientis medici consilio est adherendũ decipientiuz ribaldorũ propulsata versutia. Eligatur igitur aer ad calidũ et siccum notabiliter inclinatus naturaliter talis vel artificialiter cum igne accenso in cameris ex lignis lauri iuniperi tamarisci pomorum ꝛ similiuz. sit etiam clarus nebulis vaporibus grossis priuatus vt spiritus de centro moueat ad oculos sitqz orientalis prius deinde septemtrionalis. occidentalis vero non. australis vero nequaq̃ Aer eniz meridionalis oculorum egritudinez facit 3° Almanꝫ. 25. capitulo. Ide de ventis meridionalibus intellige. sitqꝫ domus habitationis eius ab aquis fluuiis ꝛ fontibus elongata solarata non terrestris. neqꝫ in camera habitet antiquoruz murorum testudinales tecturas habentium. neqꝫ sit camere aer tumosus puluere sepe turbatus lacunis ꝛ fetidis vaporibus ifectus. Sed in hyeme h° puluere arõaticus factus. ℞ colofonie sandarace gallꝫ. mus. ana. ʒ. ii. storacis calamite thuris ana ʒ. s. fiat puluis grossus d̃ quo ignis aspergatur et sufumigetꝫ camerea. In estate vero gallia mus. suffumigentur vt confortetur virtus et dillatenꝫ spiritus ad extra et ita de insulis eius dicenduz Calorem igitur capis excitet birretis de dorsibꝫ varioruz factis vel de pellibus martiris vel pannis in tinctura de kelmes positis ꝛ aliis que ĩ medicinarum regimine ponuntur inferius ꝛcetꝫ

¶ Capitulum secunduz de regimine per cibos ꝛ potus.

De numero autez ciboruz euitentur omnes difficilis digestionis grossi viscosi et flegmatici nutrimenti existentes. euitet igitur panem azimuz nõ bene fermentatuz et coctũ antiquũ et assuz Eligat qz panez fermenti plus qꝫ habeat comũis panis habentez Sitqꝫ a suo fermento conuenienꝫ spumificatus ad soliditatez conuenientez sine põdere per suaz decoctionez perductus obscuro candore aut oppacitate priuatus Et si fieret de farina modicum furfuracea melior esset Talis enĩ non multi nutrimenti et viscosi ẽ ꝛ ẽ facilis descẽsus. 21. continentis capitulo. 22. Sal nanqꝫ fermentuz et bona coctio remouet ab eo viscositatẽ et reddunt ipsuz digestionis faciliorĩs ¶

De carnibus autem euitentur omnes difficilis digestionis vt bouine vaccine porcine ouine caprine anserine anatine et animaliuz partes viscositatez habentes vt capita et colluz Colluz eniz ꝛ capita proprietatez habere probantur ĩ faciẽdo cecitatez vt zoar capitulo de debilitate visus Eligantur itaqz carnes gallinaruz caponuz et pullorum iuuenuz Caro nanqz gallinaruz est omni alia carne melior cõtientis. 24. ca°. 66. 9. Eligãtur etiam carnes starne et coturnicis que inter reliquas volatiliuz siluestriuz carnes ponuntur laudabiliores tertio Almanꝫ capitulo. 43. laudãtur etiã carnes perdicum que ad caliditatez declinant et siccitatez. sunt etiam valde cõuenietes

ei cuius corporis ifrigidatū ē ꝛ sāguis paucificatꝰ vigesimoquarto continentis allegato capitulo Caro etiam fasiani huic domine conueniens est cuȝ sit melior carne pullorum secundo can. capitulo dedurat Columbi etiam iuuenculi complete pennati volare incipientes laudantur vobis ꝛ proprie siluestres. propꝛietatem eniȝ ī eis posuit zoar ad debilitatem visus ex penuria spiritus visibilis et maxime si coquātur cuȝ rapis Rape eni non modicaȝ proprietatem oculis habere probātur ut zoar all'ato tractatu capitulo decimonono Caro autem anatuȝ non placet quia multas generat superfluitates et fastidiuȝ tertio. Almāꝫ capitulo trigesimonono Aues autem minute oēs et in dumetis degentes placent vt fincii filomene carduelli turdi meruli ficedule alaude caude tremule ꝛ passeres. stornelli vero irundines picus ꝛ pice non placent. De quadrupedibus vero laudatur vobis caro edi vituli lactentis ꝛ annualis agni licet raro ꝛ rarius castratine. nunq̄ꝫ vero porcine. De siluestribus bone sunt caprioline. iple ehim inter siluestres carnes meliores existunt. sāguis ex eis genitus paucas habet superfluitates tertio Almāꝫ trigesimo ſc'do capitulo Caro etiam leporis conueniens est vobis.

¶ De preparationibus vero carnium elixe cum feniculo recenti vel sicco cum rapis et proprie cum eufragis semper accipiantur Assate etiam placent. frixe vero cuȝ piguedinibus ꝛ oleo dimittātꝫ De piscibꝫ āt dimittātꝫ oēs Si q̄ tñ couēirꝫ possē ꝫ quādoq; ꝑpter reuerentiaȝ legis sūt sicut habentes substantiam mediocriter solidaȝ humiditate superflua et viscositate priuati vt sunt torrentie varioli marsiones temalli lucii et similes. sint tamen semper calidi actu et speciebus ꝛ aromatibꝫ conditi. Omnes alie piscium species dimittantur licet de salitis aliquid quandoq; et nō multo vsu accipere potestis. Lactis autem vsus omnis dimittatur. facit eniȝ euenire tenebrositatem visus et caligineȝ secundo canone in suo capitulo Similiter caseus et cascata omnia cibaria sunt mala. Oua vero recentia trementia duȝ sūt cocta igne vel aqua bona sunt vobis frixa autem ꝛ dura dimittantur. De condimentis auteȝ et saporibbus placent mihi omnia condita cuȝ aceto. agresta vo granata arantia ꝛ omniuȝ borum suci non placent. limonibus etiam vti potestis et eorum suco Species quibus condimenta preparare potestis prealiis sunt puluis feniculi eufragie maiorane ꝛ ligni aloes hec quatuor cōfortant cerebrum ꝛ spirituȝ visibileȝ acuunt et abstergunt vias Adhuc et cinamomum quod confert panno et tenebrositati secundo canone. et crocus qui abstergit visū et prohibet fluxuȝ ad ipsuȝ et ȝīȝiber quod abstergit tenebrositatom oculi omnia hec in secundo canone. ꝛ ruta qui visum acuit ibidem. De melle aūt quia calidum est et siccuȝ in secundo ꝛ quia abstergit oculuȝ canone secūdo placent omnia cōdita Adhuc oleuȝ oliuaruȝ est vobis cōmendatuȝ magis q̄ꝫ oleuȝ nucum et butirum Oleū namqȝ oliuaruȝ ꝛ bene maturaruȝ calidū est in pꝛicipio primi humiduȝ in fine eius Olea enim omnia ex oliuis bene maturatis facta confortant corpa et ex oleo antiquo fit collirium tenebrositati. nō minus igitur interius assumptuȝ confert aut saltē non nocet. Oleum auteȝ ꝺ nucibus calidum est in

secundo humiduȝ in primo et caput grauat. Butiruȝ autem calidum et humiduȝ in primo. crudū autem non placet. quia fastidiuȝ facit et superius ad os stomahi ascendit tertio Almanꝫ capitulo .95. coctuȝ iterum non laudo. qui enim in comestione vtitur eo flegmaticas patiecꝫ egritudines ibidem capitulo 96. zucarum etiaȝ quia calidum in fine primi et equale in passiuis aut paruȝ siccum placet mihi ꝛ proptrc zucharuȝ non labora tuȝ puluis zuchari nominatuȝ. tale enim calidius est ꝛ non minus potens in abstergendo et mundificando q̄ꝫ mel ꝛ tale oculo impositum abstergit eū de quo infra. In sūma uero placet mihi amplius mel. Alie āt species quibus vti potestis sꝫ macis gariofili nux mus. cardamomuȝ maius ꝛ minus galanga carui petrosel' amcos origanuȝ serpillum calamentuȝ et reliqua. De leguminibus aūt dicendum primo q̄ꝫ leguminuȝ omnium vsus euitari debet. brodiuȝ tamen cicerum rubeoruȝ qꝛ calidum est et siccuȝ in principio secundi et diuertit materias quia diureticuȝ est potestis vti eo ꝛ proprie cuȝ radicibus et semine aut herba feniculi cocto. Panicuȝ etiaȝ placet nam licet sit fri. in primo siccum in secundo vigesimoprimo continentis capitulo. 199. tamen quia ꝑpter sui leuitatem et siccitateȝ vrinam prouocat laudatꝫ vobis. Rizum autem licet sit calidum in primo siccum in secundo vigesimoprimo continentis capitulo. 126. non tamen placet quia aliqualiꝫ stipticuȝ est. 8°. de simplici medicina suo capitulo. Fabas auteȝ et fasiolos pisa lentes cicera alba oio fugiatis. De oleribus auteȝ vtamini omnibus oleribus calidis et siccis aperitiuis et facilis digestionis que materias a capite diuertant et ei appꝛꝛientur. ꝺ quoruȝ numero est saluia de q̄ multi moderni oruȝ predicant medici. licet parū de ea in passionibus capitis et oculorum ab autoribus inueniatur. fecit eniȝ de ea Dyascorides capitulum de elilisfago. ꝛ in sūma ex eo trabitur q̄ꝫ ē valde stiptica. In aggregatorꝫ vero ſapionis capitulo 149. nūcatur inter medicinas calidas ꝛ siccas in secundo. ꝛ totū dicit quod dyasco. scripsit et nihil de ea capiti aut oculis approꝛiat. Aui. vero canone secundo ꝛ Rasꝫ vigesimo primo vsqȝ ad vigesimumquartū q̄ꝫ etiā famosus est vsus feniculi. licet eniȝ sit calidus in tertio siccus in primo. 8°. de simplici medicina quia tamen maximuū iuuamentuȝ prebet visui et est diureticuȝ placet. Petrosꝫ etiaȝ competit vobis qꝛ calidum ꝛ siccuȝ in secunde. 8°. de simplici medicina Menta etiam quia calida et sicca in secūdo placet et est stomachalis. Serpillum quia calidū et siccum in secundo quia etiam capitale placet. Rosmarinuȝ calidum et siccum in tertio conuēit capiti ꝛ oculis placet. Maiorana etiā vtilis est vobis calida ē et sicca ī tertio atēuatiā dissolutiā. 8°. de simplici medicina. et quia aperit opilationes capitis et confert doloribus eius a flegmate et ventositate factis canone secundo optima est Basiliconem autem vitecꝫ. licet sit calidus ꝛ siccus in secundo tamen comestiuȝ nocet visui tertia ter tii tractatuquinto de nocentibus visui vbi dicit albederogi. Similiter euitare oportet anetum. aleum porros cepas oliuas et caules ibi uidendū Lactuca etiam tenebrat visuȝ quare dimittatur blete etiam cum sua humiditate non placent

Boragine vti poteſtis licet de eo parum ab au ctoribus habeatur. Cerefolium etiam placet q2 diureticuz. Alias autem radices vt rafanū ſcalo nias paſtinacas dimittatis. Rapis autez in cibis coctis ſemper vtamini. omnes eniȝ auctores in hoc concordant q oculis et viſui magnifice conferūt et ſimiliter condite rape meliores ſunt. Karotis autem quia calidi in primo et aperitiue ſūt vti po teſtis. Sparagi etiam ſuo tempore placent quia temperati vt ſerapio capitulo de halyon aut ad paruam caliditatem inclinantur. Cappares etiā conditi, placent q2 diuretici et abſterſiui flegma tis et calidi ꝛ ſicci in ſecundo. De fructibus vero euitentur omnes frigidi et humidi vt ceraſa. Dul cia enim ex eis ſtomacho ſunt nociua. Acria vero licet ſint inciſiua flegmatis tamen ventrem reti nent ideo neutra placent. Perſica quia frigida ī primo humida ī 2° dimittat. Pira vero quia fri gida in primo ſicca in ſecundo non placent. licet eis coctis cum puluere feniculi et aniſi quandoqȝ vti poteſtis poſt cibuȝ. Auelane etiam non pla cent quia caput grauāt propter ſuam vnctuoſita tem. ſi tamen quandoqȝ accipiuntur ſint torreſcē et cum zucharo preparate ſecunduȝ vſum. Amig dalae vero quia in calore equales quia abſtergūt aperiunt et ſunt boni nutrimenti laudo vobis. Ficus vero ſicce calide ſunt in primo ſicce in ſecū do conueniunt vobis prealijs fructibus ꝛ pro pꝛie ante cibuȝ conueniunt enim epati ſtomacho et renibus aperiendo abſtergendo et mundificā do et in eis eſt leniſicatio vltima ſecundo canone Recentes magis nutritiui ſunt. licet non ita ſto machales poteſtis tamen vti eis. Paſſule etiam placent quia boni nutrimenti ſtomacho ꝛ pectori conuenientes ꝛ epati aperiendo equaliter q2 po nuntur inter equalia. Nuces autem. licet intē res calidas ꝛ ſiccas ponantur quia tamen grauant ſtomachum in digerendo pectori ꝛ capiti nociue ſunt dimittantur. Caſtanee etiam. licet frigide et ſicce ſint quia ventoſe ꝛ groſſi nutrimenti di mittantur. Criſomilla etiam fugiantur quia fri gida et humida in ſecundo et caput implent fu moſitatibus. Pinee vero quia in paſſiuis tēpera te ad aliqualem calorem iclinantes infuſe ī aquā calidam per noctem et condite cum melle ad ī frigidatos et cuȝ zucharo ad calefactos bone ſunt Nam tollitur ab eis acuitas et acrimonia. Fiſtici vero calidi ſunt in fine ſecundi et eſt in eis calidi tas non limitata. ſunt ergo vtiles. nā aperiunt meatus nutrimenti expurgant canales epatis et pulmonis. 8°. de ſimplici medicina. Datili vero dulces calidi ſunt in primo. de ſecundis qualita tibus diſcordant auctores Serapio nāqȝ ponit eos calidos ꝛ ſiccos. Aui. vero capitulo de. palma dicit preteriit eorum ſermo. licet ī libro meo nō inueniam. 8°. vero de ſimplici medicina ſcribi tur q cum hoc q habundanter nutriunt ventreȝ ſtipticant punctionem in ore ſtomachi et dolorē capitis faciunt et opilationes in epate et ſplene dimittantur ergo. Iuiube etiam frigide ſunt in primo. quia tamen in conſeruanda ſanitate et re mouenda. egritudine dixit Hali. q non inuenit eas vtiles immo difficilis digeſtionis dimittāt Mora etiam quia ſtomacho nocent et facile cor rūpuntur non ſunt utilia. Granata vero dulcia quia frigida et humida in primo quia ſtomacho

conuenientia quandoqȝ accipi poſſunt. Acria vo frigida et ſicca in ſecundo non placent Muza vo quandoqȝ tangi poſſunt. Paſtiles etiam omnes dimittatis cibos et opilatiuos. Quia inſuper a nimaliuȝ carnes non paruȝ diuerſificant ex pte membrorū iō euitande ſunt omnes animalium partes quarum nutrimentuȝ groſſum eſt difficil digeſtionis vt cor pulmo ſtomachus renes et vē toſum et nauſeatiuuȝ vt pinguedinis et mamilla ruȝ. Cerebrum autē leporis capitale eſt. cerebrū aūt columboruȝ. viſuȝ acuit et ſenſus fortiores efficit. Item animaliuȝ anteriora calidiora ſunt et ad digerendum facilia. poſteriora vero econ tra. De melioribus autem partibus animaliū ſt carnes rubee muſculoſe pauce piguedinis nō multū extremis animaliū vicine. tales namqȝ melius omnibus exhibent nutrimentū et proprie cum fuerint ex alis coxis elixe in mane aſſate in ſero frixa vero caro omnino non placet. Caro vero omnibus alijs melior et probata magis eſt q̄ in veru et ſuper craticulis coquitur. Caro vero ſalſa in pauca quantitate pauce ſalſedinis et raro non nocet. Caro inſuper feniculo et quibuſdam aromatibus condita ī veſicis vel inteſtinis ſerua ta non nocet niſi fuerit multum ſalſa naȝ om nia cibaria ſalſa acuta vaporoſa et os ſto machi mordicantia ſunt mala vt ſupra tactū et tertia tertii vt ſupra colligenduȝ. hec de cibis Deinceps autem de potu dicenduȝ. premittenduȝ primo q vinuȝ eligatur albuȝ ſubtile claruȝ aro maticuȝ conuenienter vinoſuȝ. Melius autē eſt vt bibatur ſēper cum aqua ſublimationis ſaxifra gie vel feniculi mixtum et aſſumatur in q̄titate diſcretione gubernata. repletio enim vini ē una de cauſis efficientibus cecitatem. Ceruixia auteȝ de ordeo facta non placet quia caput dolere facit et inflat tertio Almāſ capitulo vigeſimoſexto. Que vero de vinulo fit minus mala eſt ſed non placet Potus vero vltimus eſſet talis melior ſi bi quam vinuȝ. Rx aque fontis libras. x. mell mū di librā vnaȝ feniculi. ℥. ſ. florū eufragie. ʒ. vi. ligni aloes. ʒ. ſ. coquantur mel et aqua ꝛ bene diſ pumentur deinde addantur ſpecies et bulliāt vſqȝ ad conſumptionem tertie partis et vtatur potu tali et bene erit ei ut ſpero.

¶ Capitulum tertiuȝ de motu et quiete.

Exercitiuȝ ante euacuationes infra dicendas nō eſt bonuȝ quia agitat materias et ſfumare facit ad caput. poſt ipſas autem conueniens erit omni mane media hora ſeſtine ſatis per domuȝ ambu lare Aut fiant ſepe fricationes pedibus et tibiis primo. deinde cruribus ſecundo. tertio coxis et natibus uſqȝ ad ſpatulas vt rubeſcāt partes. Se pe etiam utatur capitis pectinatione que eſt ual de iuuatiua immo omni die multoti quoniam at trahit vapores ad ſuperiora et remouet eos a p te oculi tertia tertii de cura debilitatis viſus. ge ſtat autem ad plurim et maxime aſſūpto cibo ...

¶ Capitulum quartuȝ de inanitione e repletōe Euacuationes ſortes omnes ventris menſtrualeſ emoroydales et per vomitū et fluxuȝ a naribus omnino vitentur et maxime ille que fiunt cū me dicinis laborioſe ſoluentibus et proprie ſine di geſtione premiſſa. nihil autez ipſaȝ ſic melius re ducere poterit q̄ euacuationes regulariter ad miniſtrate ꝺ gl ȝ iira. Repletionē autē ciborū eis

fugiat imo a comedendo discedat reliquiis famis adhuc in stomacho existentibus. neqꝫ vnquam accipiat cibuꝫ nisi appetitus insurgat et tunc comedat et non tardet et accipiat cibuꝫ bene masticatū et nunꝙ tantuꝫ vt ex eo grauetur stomachus. Deterior enim cibationuꝫ est que stomachi grauitateꝫ facit. sicut deterior potuuꝫ est qui in stomacho natat et fluctuat tertia primi et quarta. Almaloris quarto capitulo et quinto continentis primo capitulo. Accipiat itaqꝫ potū sepe et parū vt melius cum cibo misceatur. Abstineat etiam a ventosatione frequenti quia attrahit subtilem humoruꝫ parteꝫ et grossam firmari magis facit.

Capitulum quintum de somno et vigilia.

Superfluus somnus omnino vitandus quia humectat et flegmata proprie in capite multiplicat. Melius igitur est aliquantulum ad excessū in vigilia quam ad somnuꝫ declinare. Vigilie igitur secundum consuetudinem naturalem moderate corpus roborant virtutes animales excitant ꝛ membra calefaciunt. Somnus autē ꝑ dormitio naturalis secundum nature cursū facta ē q noctez non effugit et diem non impedit. nec dormienduꝫ imediate post cibuꝫ sed distanter ab eo per duas horas aut vnā tantuꝫ super strato molli odorifero sup quo multa spargatur ruta ꝛ melior est maiorana. sitqꝫ de pluma coto uel serico dormiendoqꝫ prius super dextro deinde super sinistro latere capite multuꝫ elleuato ei melius ē est. resupine dormire super faciem autem verti ꝛ capite inclinato ut ab igne fugiat caueatqꝫ dormire in loco ad queꝫ lune radius penetrare possit et cet.

Capituluꝫ sextum de accidentibus aīe.

Post euacuationes dicēdas superinducere aliqd iracundie vtile erit. aliquando ystorias delectabiles que dillatent spiritus et moueant materias conferret in cura. Alternatim igitur super ipsa ab ira ad gaudium et econtra permutatio fiat. Multas autem passiones et affixionem in tristiciis afferre maluꝫ esset. Deliciosam autem sensationem coitus et maxime superflui omnino fugiat. est enim de rebus cecitatem inducentibus et confirmantibus. quia animaleꝫ spiritum a cerebro extrahit. quare ipsum exanguē reddit. Raro igitur in ipsum nitendum nisi iam potenter inuitante natura. et cuꝫ iam cibus in stomacho digestus creditur. ꝛ cuꝫ virtus ad coytus complementum sine multo labore potens est et post eius executionem sentitur corpus forte et non laxatuꝫ aliter enim cecitateꝫ confirmabit. Hec de rerum non naturaliū administratione pauca sūt scripta.

Tractatus vigesimusnonus continebit capitula septem secundum intentiones septeꝫ curam diuino auxilio complentes. Sunt auteꝫ iste Euacuatio vniuersalis. Inclinatio materieruꝫ ad oppositum Digestio materierum communiuꝫ ꝛ appropietarum Euacuatio eradicatiua earuꝫ. Exiccatio partialis earum. confortatio capitis cuꝫ apertione opilationū. Rectificatio rerum mandantiū.

Capitulum primum de euacuatiōibus vniuersalibus.

Corpus huius domine vniuersaliter esse repletū ea que scripta sunt aperte demonstrant et egritudo ipsa testatur. Non enim a pauca materia potuisset iā subito fieri cecitas. licet illius causa principalis indubitanter penes conscientiaꝫ meaꝫ fuerit narcoticoruꝫ applicatio. hec enī materiaꝫ sui frigiditate i profundo corpis cohartauerunt et cōgelauerunt spiritus. quibus a tota specie contrariantur. Nullus ēt visus ē qui narcoticis uteretur quoniā incurreret corruptionem sēsuuꝫ interiorꝫ et cecitateꝫ incurreret. Ideo oportet eā diligentꝫ euacuare. Prima igitur huius capituli intento cōpletur instrumentis quatuor. Quoruꝫ primuuꝫ ē vt per dies octo omni mane accipiat clistere tale ℞ maluarum blete violarꝫ furfuruꝫ ana. M. i. camōille. M. ii. ani. fen. ana. M. ß. ex hac decoctione accipiatur libra una olei de liliis. ℥. ii. olei de absinthio. ℥. i. sal communis. ℥. ß. vitellos ouorum duorum cassiefisti benedicte iere hermetis vel logodion. et si neutra habetur accipiat iera simplex galieni omniuꝫ ana. ʒ. ii. fiat accl. Secunduꝫ est ꝙ omni sero parum ante cenaꝫ accipiat vnaꝫ ex his pillulis. ℞ aloes succotrini. ℥. ß. aque fontis. ℥. iii. agarici. ʒ. ii. zinziberꝫ. ℈. ii. dissoluantur agaricus et zinziber in mortario cuꝫ predicta aqua calida et conquassentur diu deinde exprimantur et in aqua illa infundatur aloes per triduuꝫ deinde coletur ab ea ꝛ addatur ei masticis. ℈. ß. ꝛ in mortario agitando reducatur ī pillulas ex omni. ʒ. faciendo sex. Tertiuꝫ. instrumentuꝫ est vt post illa octo clisteria hora vigesima prima die sequenti sistometur de safena sinistre partis et extrahatur de sanguine vsqꝫ ad. ʒ. iiii. ne debilitetur. quia flomia venaruꝫ iferiorꝫ magis debilitat ꝙ superiorum quarta primi vigesimo capitulo. Iteruꝫ post hanc flōaꝫ accipiat omni 3ª die hora iam dicta vnā ex predictis pillul usqꝫ ad dies octo sequēti uero die aperiat sibi ī mane saluatella dextre manus et extrahantur sanguinis. ℥. v. Quartum. tertia vero sequenti die accipiat. ℥. ß. elꝫrii indi descreptiōe Mesꝫ. ꝛ tardet cibuꝫ sex horis accipiendo cisiuꝫ aque ordei zucharate post quintaꝫ horā et si non haberetur electuariuꝫ illud accipiat has pillulas. ℞ pillularum cochiaruꝫ et de yera composita ana. ℈. i. fiant. vii. et dentur ut dictuꝫ est. Et attendat incipere has euacuationes circa medietateꝫ mensꝫ februarii quia tēpus erit ydoneuꝫ valde ad sequentia et non tardet quia periculuꝫ sibi maximuꝫ incūbit. Et partiatur istis et sequentibus euacuationibus tēpus. Itaqꝫ accipiat a coniunctiōe lunari distanter per tres saltez dies ante et post.

Capituluꝫ secunduꝫ de canone inclinandi materias ad inferius.

Materias in capite stantes ex propinquo sūmopere debet intendere medicus ad contraria deducere Et si quideꝫ fluentes fuerīt a matrice ad caput menstrua multiplicare vt dando iere simplicis. ℥. i. croci. ℈. ß. et est mihi secretuꝫ. Aut ℞ pillularuꝫ de oppoponaco. ℈. ii. musci. ℈. ß. fiant cum succo apii et tardet cibuꝫ sex horis. Si vo ab epatis gibbo et renibus fluerent cuꝫ diureticis diuertantur. vt ℞ sy. de radicibus sine aceto. ℥. i. ß. granoruꝫ milei solis. ʒ. ß. detur hec. v. vel diebus sex. Si autem stomachus mandaret mūdificetur cuꝫ iera simplici vel pillulis de ea. Si vero a concauo epatis trahatur per clistere iam scriptuꝫ. De comunibus auteꝫ diuertentibus sunt fricationes de quibus supra tractatu primo caº

tertio visuʒ est. Aut ligentur extrema primo p
pe clauiculas manuuʒ et peduʒ. secundo supra ge
nua et adiutoria Similiter et tertio apponant
domesticis coxarum parum supra genu ventose
vitree aut lapidee aut cornee ignite potenter si
ne scarificatione. De tractu autem materierū
in capite stantiuʒ infra erit canon capitulo quin
to. Has etiam diuersiones iuuant fomtē premis
se et clisteria precedenti capitulo tacta.

¶ Capituluʒ tertiuʒ intentionis digerendi ma
terias.

Jam enim precesserunt euacuationes vniuersa-
les que euacuationeʒ minoratiuaʒ materieruʒ
propriaruʒ respiciunt si bene conueniret. debēt
igitur digeri materie digestione appropriata
plectoriam primo vl'em. secundo particularē
respiciente. Digeratur igitur cum hoc mee inuen
tionis diuino lumine experto syrupo ad hec et si
milia. ℞ floruʒ sticados thimi epithimi calamen
ti pulegii origani herbe peralisis spice nerideʒ
florū buglosse boraginis radicuʒ iringi miroba.
kebulorum enule fen. eufragie ireos rute maio
rane nigelle ana. ℥. ii. seīs et radicum peonie folii
ameos cardamoī maioris florum anthos ana. ℥.
i. infundantur in aqua fontis per dies quinque
deinde extrahantur ⁊ dimittatur exire aqua p
diem mediam. ponantur itaqꝫ in alembico et cuʒ
sapiētia sublimentur. et huius sublimatōis. ℞ aq̄
li. ii. mellis electi. lib. ſ. aceti squil itici. ʒ. ii. co
quantur et cum bulit he sepecies in sindone li
gate secuʒ buliant. Et si uelis languʒ facere syru
pum ut soleo dentur. ʒ. v. vel sex in aurora cali
de. si vero cōplete coquatur dentur ex eo. ʒ. ii. cū
. ℥. ii. aque maiorane ⁊ tantundeʒ aque feniculi.
Species sunt iste. ℞ macis nucis mus. ana. ʒ. i. ſ.
galange granorum paradisi cubebarū ana. ʒ. i. ſ.
eufragie feniculi ana. ʒ. ii. ambre musci ana. g̅. v.
fiat et ced. Alia digestiua q̄ plurima accipere po
testis ex illustriuʒ auctoruʒ sententiis ut syrupi
squillitici omnes et proprie descriptione demo-
criti. Sirupus de calamēto de sticados sccania
bi de keisim et syrupus de ysopo et de lilio. Do
mesticuʒ vero et bonū digestiuum est hoc. ℞ aque
maiorane feniculi eufragie rute ana. ℥. i. ſ. misce
et caliduʒ detur ut supra.

¶ Capituluʒ quartuʒ de euacuatione appropria
ta eradicante.

Apparente digestione conuenienti ex nebula al
ba uel ypostasi in fundo sedenti iuncta equali dya
fana piramidalis figure et rectificatione coloris
et substantie urine. Illico soluatur venter cuʒ his
pillulis. ℞ pillularuʒ lucis. ℈. i. pillularuʒ d' sar
cocolla que mirabiles mihi experte sunt in simili
bus. ℈. ii. ſ. fiant. vii. uel octo cum succo feniculi
et dētur ut supra. et teneatur modus in primo ca
pitulo huius tractatus positus. Si uero aborre
ret pillulas dentur iere simplicis. ʒ. x. cum aqua
feniculi. Scribuntur etiam quinto canone sūma
prima tractatu nono pillule stomatice al'kindi q̄
multū utiles sunt. et dos earum. ʒ. i. ſ. pillule ēt
sine quibus esse nolo nicolai bone sunt. meliores
tamen sunt pillule auree eiusdē. placent autē mi
hi magis suprascripte primo.

¶ Capitulum quintuʒ de exiccatione particulari
materierum.

Facta purgatione ad particulareʒ exiccationem
deueniendum que completur instrumentis nouē
Primuʒ est gargarisma hoc ℞ piperis albi costi
stafisagrie agarici piretri ireos ana. ʒ. i. ſ. buli
ant in duabus libris aque vsqꝫ ad consumptioneʒ
tertie partis deinde ex hac colatura accipiatur
medius ciatus ⁊ tantundem ydromell' et calefiat
et fiat gargarisma mane et sero. Secunduʒ ē ma
sticatio cubebe longo tempore uel neruosi alicu-
ius corporis vel radicis ireos uel agarici quod
melius est omni alio. et fiat hora iā dicta. ¶ Ter
tium est caputpurgiuʒ factuʒ cuʒ succo ciclamis
aut cuʒ ydromelle. Si auteʒ non habetur cicla
men accipiatur succus radicis blit. ¶ Quartum
est fortis fricatio facta in fine colli cū pulpa squil
le uel cuʒ fricatione pulucrum euforbii. ¶ Quī
tuʒ est vesicatio super iam dicto loco facta cuʒ pe
de coruino uel oleandro contritis uel cum canta
ridibus contritis cum aceto et fermento ¶ Nota
non valentibus aliis post vesicationem apponat
parti posteriori corda vel setonus cum cauterio
¶ Sextum est cauteriuʒ potentiale factuʒ ibidē
cuʒ capitello uel cum cauterio tripunctali. ¶ Se
ptimuʒ est cauteriuʒ potentiale factuʒ super com
missuraruʒ coronalis et sagittalis copula vel cuʒ
cauterio circulari tali ¶ Octauū si materia vi
deretur finaliter in arteriis remansisse est arte
riotoīa ipsaruʒ. Et est ut raso capite aspiciatur ar
taria que maior est et facta super ea scissione ele
uetur cum duobus uncis parū ⁊ apud vncos lige
tur et tunc in medio incidatur et ibidem cauteri
zetur et filum extra pendens dimittatur et cure
tur locus cum basilicuʒ et similibus. Si autem
materia continetur in venis fiat applicatio san
guisugarum venis temporuʒ aut flomentur uene
anguloruʒ domesticoruʒ oculorum. Attendendū
qꝫ semper toto tempore quo patiens assumit dige
stiua et quo post purgationes fiunt ea que in hoc
nono capitulo sunt posita debet venter esse fluxi
bilis naturaliter uel artificialiter cum predict
clisteribus et pillulis. Non potui doctor insignis
particularia hec omnia multuʒ accurate percur
rere quia multis ocupationibus distrahor. et q2
loquor ad sapientem. sed legantur hec tertia ter
tii. decimotertio de ingenio sanitatis in fine. Et
i hoc capitulo stat veritas curationis quam dn̄s
prestet.

¶ Capituluʒ sextuʒ de confortantibus.

In genere conseruantiuʒ quedam respiciunt ca-
put. quedam oculos cū spiritu visiuo. Alia utrūqꝫ
simul. De primis ergo plura sunt. Primuʒ odorꝫ
omnes calidi ut macis nucis mus. galange gario
filorum folii ambre musci. Secunduʒ sunt saculi
ex his facti et super prora capitis portati aut
puluces ex his super cōmissuris iaʒ dictis aspersi
Et placuit zoar primo capitulo theisir inter ce
tera puluerizando cum gariofilis et est efficax
valde ut milies vidi ¶ Tertium est masticatio
cubebe vt supra. Quartuʒ acceptio modici metri
dati in sero cum modico aque lauri Quintum
est confectio dambra mesue fiat solida et teneat
in os multotiens Que uero oculuʒ et visiuuʒ con
fortant spiritum sunt sicut eufragia sepe come-
sta. Uidi enim homines ⁊ decrepitos fere ad ceci
tatem perductos fore integere visioni restitutos
cuʒ hoc pulnere. ℞ macis. ℥. i. eufragie. ℥. iiii. f
at puluis subtilis de quo coclear mediū sempe

ante cibū deglutiatur. Item feniculus sepe ma sticatus. Itē succus eius oculis iniectus. Itē odor maiorane frequens secretuz est magnuz. Itez col liriuz de fellibus rapaciuz animaliuz. ¶ Sextū est iniectio balsami in oculis. ¶ Septimuz est suc cus celidonie coctus cuz ydromelle et cet. ¶ Oc tauuz est puluis mirabilis iuuamenti quē habui ab uno seruo dei et ego rectificaui et sepe exper- tus sum. et spero videbitur eius in hac domina iu uamentuz. ℞ sileris mōtani cinamoī cinami ana .ʒ.iii. seminis eufragie anisi fen. ana. ʒ. ʃ. florūz antos. ʒ.i. cubebaruz macis gariofilor̄ granoruz paradisi ana. ʒ.i. omnia per se terantur postea be ne incorporentur et detur ex eo. ʒ.i.ʃ. omni māe ante prandiuz et modicuz ex eo ante cenaz. Con- fortantia vero vtrunqʒ sūt sicut viue tiriace ma gne in mane per quinque horas ante cibuz deglu tite. confectio dyamusci dulcis tiriaca diatesserō et reliqua.

¶ Capitulum quintuz rectificans membra mādā tia.

Iam aliquid de hoc tactuz ē in secundo capitulo hu ius tractatus cuz de diuertentibus fuit descriptū Ad uero cor rectificamus cū odoriferis ut citro melissa musco et saculis ex istis et ellectuariis ut degēmis et etiam de iacinto quinto canone. et le tificante Almāsoris. Epar uero cuz dyarodon in frigida. triasandal' in calida cuz spodio cicorea ꝛ similibus. Stomachū vero cū absinthialibus con fectionibus oībus dyacinamomo dyamargari ton cuz sagenea et selite et similibus. Splem ve ro cuz dyacaparis squinanti scolopendria tamari sco et similibus Matricem uero cuz trifera vtra qʒ confectione de seminibus artemisia matrica ria melissa et metridato et cet. Pulmonem vero cuz dyaisopo dyagalanga et similibus. Hec sūt i si gnis doctor que in dispositione huius mulieris occurrunt. vos autem clara sapientia vr̄a et ad detis ubi diminute scripsi et regetis et gubernabi- tis ut solertia grandis vr̄a monstrabit. Amen.

¶ Consilium de imaginationibus oculoruz siue de corruptione sensus visus a materia flegmati ca proueniente ꝑ colligantiā a toto ꝛ a stomacho precipue. Et de dolore sciatico continens tria capitula.

Capitulum primuz de caussis imaginationis.

FRater Iacobus brixiensis ordīs religio ne sancti dominici multis laborat accidentibus. que tamen sunt duo principaliter ponderanda pro uenientia tamen ab vna et eadem causa efficiente et materiali ¶ Sunt autem eius accidentia principalia hec. Primuz imagi nationes oculoruz. ¶ Secunduz vero est dolor sciaticus. proueniunt autem in huius seruo dei imaginationes a mala complexione frigida et humida totius. et principalit' capitis. ꝑpter quā in epate suo generatur sanguis flegmaticus mul tuz. ꝛ in cerebro eius propter diminutaz digestionē generatur et congregatur flegma multuz. cuius vapores spiritui visibili permixti permutant ip suz in complexione naturaliter ifriando spiritū et in substantia ingrossando ipsuz. et sui gros situdine ꝛ turbulentia reddunt spiritū visibilem opacuz. et adhuc etiaz pars aquosa flegmatis de scendit a cerebro per uiā neruoruz obticoruz et venaruz et arteriaruz ad cristalloidez et araneā panniculuz usqʒ ad pupillaz et corneaz. Et huius quidem aqua descendens si deus non iuuabit ip sū ingrossata frigiditate continentis producet ip suz ad perfectaz cecitatez. Et trahuntur hii ser- mones a sententia principis tertia tertii quar to capitulo de aqua vbi inquit. Descensus aque est egritudo opilatiua et cet. vide ibi. Cuz ergo per māet vapor ille predictus spiritui visibili pmix tus cū defert' ad cristalloidez. percipit potentia visiua impressionez eius in organo. propter qđ aspiciendo aerem extra corrupte iudicat vaporē illuz in aere impressuz. cum tamen interius le- dat organū uisionis totaliter et partialiter. Et ē modus facile intelligendi nocumentuz operatōis in potentia visiua operatione continentis. tenē do etiaz adhuc qꝫ uisio fiat itus suscipiēdo. nā species obiectoruz visibiliuz per mediuz exterius recepte in spiritu et organo visionis permutan tur ad corruptionez visionis. Et ex hoc funda- mento poterit hic vir soluere plura problemata ¶ Primuz propter quid quando et quanto ma gis dolet caput. tanto fortiores sunt imaginatō nes. patet hoc propter maiorem debilitatez in oculo tunc existentez ¶ Secundo ꝓpt' quid imaginationes fortiores efficiuntur tempore re pletionis q̄ vacuitatis. patet hoc propter debi litatez eoruz ꝛ multitudinez vaporuz ¶ Tertiū propter quid. cuz alteratur caput a frigidis in tus et extra crescunt imaginationes. patet pro pter augeri discrasiā tunc magis. et spirituosaz substantiam permutari magis ¶ Quartum ꝑ pter quid in uigilia ꝛ abstinentia minus male se habet. ¶ Quintū propter quid stiptico ente uē tre deterius se habet. patet quia tunc augetur magis euaporatio. ¶ Sextuz propter quid de terius est ei tempore yemis q̄ tempore estatis conspicere obiecta. patet quia illo tempore augeť discrasia. ¶ Septimuz propter quid ďterius suc cessiue semper de anno in annuz corrumpitur ei visio. patet propter debilitatez etatiue decursu acquisitaz. est eniz etas eius in fine consistentie. vbi calor nobiliter incipit minui prima primi capitulo de etatibus. ¶ Octauuz propter quid linee uel vapores aut alie figure representātur visioni sub specie albedinis. patet quia vapor a q̄us proueniens ab albo flegmate representat visioni similitudinez suam. ¶ Nonuz propter qđ quandoque in hac visiōe corrupta apparet for- mas et figuras illas aliquando ferri sursuz ali quando deorsum. Patet primum quoniā spiritui visibili cōmiscetur vapor ualde leuis cuius est moueri motu recto sursum. et econtrario quādo ei cōmiscetur aqua aut vapor grauis. quorum ē moueri intrinsece motu recto deorsum. Ex quibʒ concluditur qꝫ si tantum vapor mouens sursum q̄ aqua moueret deorsuz necesse foret imaginatō nes representari secundm figuram motus circu laris Ex quo fundamento vltimate soluitur ꝓ blema magnum uidelicet. quare ī hac dispositiōe percipitur quandoque in capite motus circularis absqʒ hoc qꝫ homo aspiciat aerem uel alia obie cta exteriora. multotiens eniz homini quiescenti representatur vertiginosus motus in cerebro

suo. propter quem hō iudicat q̄ oīa corpa exteri ora voluāt giratione. nullo talium corporū uisu percepto exterius. Et huius dispositio est verti go ocularis. ut potest pulchre et subtiliter cōpre hendi ab Auicenna pria tertii i 3° tractatu quito capitulo octauo in exordio Uertigo est ut habē ti eam appareat ut res mundi voluantur i gira tum enim in uentriculis cerebri uel inter ipsum et panniculos multiplicatur vapor. qui secundū fi guram loci spiritui visibili commixtus mouet ipsū rotatim. Quis habet dubitare q̄ species illius motus circularis percipiatur a potentia tactiua partium sensibilium pāniculorum et neruorum orien tium ab anteriori parte cerebri. qui sunt instru menta sensus. Et q̄ species illius motus recepta in spiritu per medium intraneum delata ad orga na potentie imaginatiue representet ei motum cir cularem. hoc idem omnino rationabile et necessari um est. quia motus est sensibile comune pluribus q̄ uno sensu perceptibilis cuius species percipiun tur a potentia tactiua et a potentia interiori sen sitiua videlicet imaginatiua. propterea quia spe cies sensate in spiritum et in medium recepte et i or gano mouent potentias que operantur secundum impressionem ab obiectis et speciebus in medio et organo factam. et sunt sermones Auicenne in pre allegato capitulo positi aperiendi per hunc mo dum. Ex hoc fundamento collige pulchre differen tiam inter scothomiam vertiginem et imaginatō nes oculorum. Prima enim dispositio prouenit propter corruptionem in operatione imaginatiē potentie interioris. alia uero non cūatur a nocu mento in sensu uisus contingente. et tu considera Et hoc quidem manifestat huic viro causam. quare caput eius non raro percipitur moueri circulari ter. Et sequtur ulterius ex hoc fundamento. q̄ hic vir contingenter dispositus est ad epiliam et ap poplexiam. Si enim vapor ille in aquam conuertere tur. et materia ex qua generatur multiplicaret intantum q̄ uentriculus cerebri oppillaretur i complete faceret epiliam. si uero complete fa ceret appopliam. que omnia colliguntur in dif finitionibus epilie et appoplie collectis prima ter tii ubi supra. Et quarto sequitur ex hoc fūdamē to. q̄ non est mirabile. si uisus huius viri ob te nebratus est. intelligendo per tenebrositatem ui sus impedimentum eius in apprehendendo obie cta visibilia non clare et distincte. neq3 usq3 ad di stantiam conuenientem. Et tandem quinto conclu ditur. q̄ perseuerantibus huiōi nocumentis. iste seruus dei cito priuabitur visione. aut quia va por ille ingrossabitur. et aqua ingrossata totalit oppillabit panniculū araneam ante positum cristal loidi. aut quia vapor ille in aquam conuersus im plebit ipsam pupillam. aut ille idem et aqua ex q̄ generatur ingrossabitur ante pupillam et conuer tetur in pannum complete cecitatis effectiuum. Et sunt sermones pricipis tertia tertii tractatu quar to capitulo de aqua. In exordio sic incipiens. De scensus aque est egritudo oppillatiua stans inter corneam quantum ad superficiem ultime corticis e ius. et inter pupillam quantum ad superficiem conuexam eius. Ex quibus omnibus in unum colle ctis apparet. q̄ iste uir indiget regiē curatiuo multum accurate eligendo et aministrando q̄citi us est ei possibile ne cadat in peius.

Capitulum secundum de cura per dietam.

Itaq; regimē huius viri utiliter administrandū deinceps diuidetur in duo capitula. quorum aliū et est secundum. in ordine discurret per administra tionem sex rerum non naturalium. Aliud uero quod est tertium in ordine declarabit regimen per me dicinalia. Pro declaratione igit primi discur rendo per cibaria et potabilia premittendum pri mo. q̄ omnes cibi tam medicinales q̄ medicine ci bales difficilis digestionis aut quia difficulter. aut non nisi in longo tempore transmutabiles a virtute seponendi sunt. patet quia cum lapsus hu ius viri in stomacho et in toto existat a frigidita te et humiditate. patet digestionem in eo debilem esse. Secundum premittendum talia omnia ci baria debent esse calida et non frigida. patet qr calida corrigent lapsum vbi frigida augerent ip sum. Tertia 9° premittenda est. q̄ talia neq; debent esse excellenter humida. p3 qr talia cōmu tabilia sūt in aquā et vaporē m'tū. Item qr talia augerent lapsum. probatur quia humiditas ma ior q̄ debet reddit. corpus frigidius q̄ oportet. Exemplum priorum est. velut carnes laudabiles vinum mediocriter bonum. Exemplum secūdorū est. uelut fructus omnes humidi potentia et actu vt sunt pira poma non bene dulcia citrulli cucu meres persica et similia. Quarta 9° talia ci baria non debent esse multum humida materialit ut lac pisces aqua multa et vinum aqueū et bro dialia multa saltim macra. Quinta 9° q̄ ta lia non debent esse humida humiditate effectiue tali nec materialiter. Exemplum sicut porrum ale um cepe bulbus raffanus. omnia enim talia ha bent humiditatem multam et euaporabilem et ha bent caliditatem potentialiter euaporantē. Se xta 9°. q̄ talia non debent esse viscosa in q̄tū est possibile. patet qr talia generarent humorē valde facile glutiabilem et uiscosum. Septima 9° q̄ talia non debent esse materialiter et esse ctiue humida et corruptibilia uelut lac et similia. patet quia essent causa corruptionis nutrimenti boni et substantie spirituose. Oc taua 9° q̄ talia edulia debent esse per operatō nem a tertia virtute prouenientem calefactiā operatiua et consumptiua subtiliatiua et ultima te visus iuuatiua. Primum patet. quia talia oculū et spiritum continentis conseruabunt. Et secun dum declaratur quia aperitiua faciunt euaporar superfluitates ab oculo. Et tertium apparet cum quarto. quia subtiliatiua et exiccatiua spiritum ingrossatum a vaporibus ad medium deducent et ab humiditate superflua expurgabunt. Nona 9° est. q̄ predicta omnia debent esse habentia operationes et uirtutes visui conferentes et ipsū confortantes. siue ipsum confortent spiritum vi sibilem sustentando et a resolutione prohibendo. ve lut corallus et margarita et lapis armenus lo tus siue spiritum clariorem efficiendo et magis diafanū velut succus rute et feniculi et eufragie Siue spirituum visibilem a mag resolutione et frequenti prohibeant. uelut succus rosarum et ber bene. quam quidam frigidam ponunt. siue talia conferant uisui abstergendo paniculos velut sci la omnia et humiditas colliquata ab epate capri no secundum doctores conuenienter assato. His quidem omnibus dilligens contemplator debet

talia cibaria diligenter coquere comiscere et preparari ut oculus reddatur uisui conueniens instrumentum Decima conclusio quia hec virtutes et operationes numquam aut ualde rarissime inueniuntur in simplici instrumento uel medicina. Ideo oportet medicum esse cognitorem medicinarum simplicium. que has operationes producere possunt. ¶ Particulariter autem quedam ipsorum pertranseundo. Panis taliter ergotantium debet esse plus fermenti et salis aliqualiter habens quam communis panis. bene coctus non antiquus sed duorum aut trium dierum ad plus ex cuius farina euitentur lagane et coctiones in aqua et placentule sine fermento. Et sint carnes eorum velut vituli lactentis castrati iuuenis pinguis capreoli capreti domestici leporis et iuuenculi apri licet raro. De uolucribus uero domesticis sunt pulli galline capones et columbelli et proprie silurces. qui magnam proprietatem habent in confortando cerebrum. perdices et fasiani meruli turdi et consimiles probate et laudate carnes uel coturnices et francolini in districtu brixiensi. et tridentino et starne et cobbugi in regione sicula. siue frixe siue elixe accipiantur he carnes. Piscium autem usus recentium et elixiorum et proprie lacunarum in aquis stantibus degentium non placet mihi saltem in frequenti usu. Maritimi autem pisces et proprie assati vel frixi cum pipere et zinzibere feniculo aniso et petrosellio et consimilibus calidis et oculistis plantis preparati uelut feniculo berbena eufragia ruta bene placent preter anetum. quem omnino uitet. quia facit oculorum caliginem. Cancri uero anguille et tince et omnes limosi pisces omnino dimittantur. Oua vero ol modo preparationis mihi placent. licet frixa non sint ita laudabilia. Lac autem et lacticinia cibaria omnia dimittenda sunt. Caseum dico dimittendum esse. nisi sit habens etatem ampliorem quam sex mensium ac aliquid salsedinis habeat. zucari uero et mellis usus omnino mihi placet. Acetum autem propter suam punctionem sit in raro usu. nisi cum ponitur cum oculistis medicinis. Sed agria uelut agresta limones et citranguli placent mihi. Granata uero et eorum succus non multum mihi placent. nisi cinamomo pipere et zucaro uehementer condiantur. Olera vero omnia et proprie actu et potentia frigida et humida dimittantur. velut endiuia bleta spinachia portulaca cucumeres cucurbite et olera et proprie caules quorum est obtenebrare uisum. Plante uero calide aperitiue subtiliatiue cerebrales et oculiste apitie sunt uelut saluia menta et dedrolibanum calamentum pulegium isopus et saturegia et similia. De radicibus uero dimittantur aleum porrum cepe bulbus ypo raffanus raro accipiatur. Rape uero et napi comedi possunt. quia magnam habent proprietatem ad oculos intantum quod semina utriusque zucaro condita notabiliter sunt uisus confortatiua. Carote autem et radicula que dicitur rampunceolus in cibariis eius uti potest. Omnium uero leguminum usus omnino ab hoc viro dimitti debet. propter ipsorum euaporationem multam qua replent caput. et propterea habent ledere iuncturas efficiendo dolorem in eis ut patet a galeno colligendum secunda afforismorum comento ubi dixit quod eleues propter comestionem leguminum incurrerunt dolores iunctuarum. si quis autem leguminis species ei concedi potest. videtur hoc rationabiliter dici posse de pannico rizo et farre condro nominato ab ypocrate. ¶ Fructus autem omnes potentia et actu frigidi et humidi dimittantur nisi paruus et rarus sit eorum usus. et proprie illi conueniunt. qui sunt dulces non ualde molles uelut poma apia dactilica et calamana musceta et gayolica poma famoso nomine in districtu teruisino inuenta. que sua dulcedine omnium fere aliorum fructuum sapores excedunt. Cerasa vero et pira muscata possunt concedi. quia paruo tempore durant nisi eorum fiat crapula magna Ficus uero recentes et amigdale placent mihi. et iterum auellane. quia in cerebro efficiunt augmentum scilicet virtuale resoluendo. et fistici etiam sunt ei conuenientes. et castanee sicce cocte post cibum comeste ei laudari possunt. Uue autem passe et proprie albe minute in italia inuente. et a romanis a expositate quas uocat Auicenna ardaniaci conuenire uidentur. Oleum vero quo cibaria condiuntur sit oleum oliuarum aut de nucibus aut amigdalis dulcibus factum ¶ Butiro autem uti potest licet non ita frequenter Species uero et semina quibus uti potest et condire cibos sunt sicut piper omne galanga gariofili nux musc. macis zinziber cinamomum utrunque grana paradisi et lignum aloes crocus ciminum et semina rute et daucus et similia. et hec uidentur satis conuenienter includere regimen conueniens ex parte ciborum. In potu uero eligatur vinum substantia subtile aromaticum clarum. hoc enim inter reliqua uina mentem et rationalem partem hominis minus percutit secundo regiminis acutorum. Et debet esse potentia mediocriter vinosum. ex quo tamen non fiat magna repletio. nec in usu eius delitia. Neque timeantur argumenta si qua sunt apparentia. quod vinum non competat in egritudinibus oculorum. hoc quidem negandum est. dummodo usus eius fuerit mediocris et sapienter reseruatus et proprie in hominibus consuetis ad ipsum complexione et etate frigidis secundum uniuersum corpus et maxime secundum caput. his enim absque dubio conferret vini usus et non noceret. Si quis autem desideraret habere potum his dispositionibus conferentem et non esset consuetus vino. immo careret eo etiam institutione legis. tunc poterit uti potu infrascripto omnibus diebus uite suo. et proprie a principio mensis octobris usque ad medium martii. Cuius descriptio est hec. ℞ florum uel seminum berbene celidonie rute et eufragie ana ℥. ii. coquantur omnia in centum libris aque fluuialis subtilis et dyafane usque ad consumptionem tertie partis. et tunc absque colatura superaddantur mellis citrini bene mundi lib. xx. et leuiter omnia buliant usque ad consumptionem alterius tertie partis. semper cum coclearí conuenienter dispumando ipsa. tunc ergo per saccum mundum et bene spissum coletur bis. et reseruetur in uase vitreo et bene opturetur. hic ergo sit potus eius simplex. Et si desideraret eger potest secum commiscere quintam uel sextam partem uini superius electi. Uidi ego multos ad magnam tenebrositatem peductos etiam in fine primi senii ab ea fuisse complete sanatos. et tu considera virtutem simplicium ex quibus conficitur hic potus et poteris inuenire veritatem. ¶ Iam enim tempus est consumendi tertium capitulum huius regiminis annunciando instrumenta medicinalia

que conuenire uidentur in quo capitulo hec seruabo. quia primo ponam in ipso ea que uidentur cōuenire in toto tempore yemis et erunt instrumēta quattuor. Secundo declarabo ea que conueniunt in uere et erunt instrumenta quinque. Tertio ponam ea que conueniunt in estate et erunt instrumenta tria. Quarto uero tangam ea q̄ uidēt conuenire in autumno et erunt instrumenta duo Ultimo uero describam tria instrumenta sciatice conuenientia et erit huius tractatus finis.

Capitulum tertiū de cura p medicinalia.

Pro satisfactiōe vo ad primā ptē huius capituli adueniente fine mensis nouembris aut principio decembris usq ad decem dies hic uir purgabit per istum modum. Primo quidem uno mane in aurora accipiat pillulas infra scriptas et post eas dormiat per unam horam cum dimidia. et ita ieiunus permaneat usq ad horas .v. et tunc accipiat scutellam vnam brodii macri de pullo cum zucaro calidi et post ipsum per horam prādeat. Sūt autem pillule iste. R pillularum de sarcocolla. ℈. ii pillularum cochiarum. ℈. i. formentur pillule. vi. cum succo rosarū. he enim pillule trahunt potenter a iuncturis et maxime ab ancha propter sarcocolam et trahunt a stomacho capite et oculis propter cochias. Die uero sequenti immediate accipiat digestiuum infrascriptum hora prescripta calidum et tardet comedere per quatuor horas post ipsum. R syrupi ɔ sticados syrupi compositi acetosi ana. ʒ. vi. aque feniculi. ℥. i. ß. aque apii et eupatorii ana. ℥. ß. auari ponderis misce et calidum accipiatur totum totiens q apparet vrina in substantia mediocriter grossa et colore aliqualiter citrino colorata habens in fundo eius ypostasim albam equalem et coniunctam que cū apparuerit euacuetur cum hoc cōposito. R benedicte simplicis. ʒ. iii. iere gal. ʒ. v. iera logodion. ʒ. ii. aut equalis pōderis. misce totum cū ciato medio aque feniculi calefacte et quattuor coclearibus vini albi subtilis. Et post assumptionem huius obseruet modum et regulas que posite sunt in minori tiuo precedēti. Secundū remedium principale ē. ut postq fuerit vir et particulariter euacuatus deinceps oīo sexto et 4 die accipiat unam de infrascriptis pillulis parum āte cenam. alīa vo sam ex eis accipiat p duas horas post cenā. Quarū ɔ scriptio. R pillularum de sarcocolla pillularum de iera composita ana. ℈. i. aloes abluti. ʒ. ii. pillularum lucis. ʒ. ß. cum succo feniculi formentur pillule de omni. ʒ. vii. Sic enim a stomacho capite et a iuncturis materias particularibus euātionibus eradicabit. Tertium instrumentum est. ut iste vir omni mane per tres horas añ cibum accipiat radicem unam ℥℥ conditi et erit utilis ad omnia predicta. Quartum principale remedium ē. ut iste vir semper in fine prādii et cene cōcedat. ℥. ß. huius confectionis. R specierum de ligno aloes descriptione Auicenne quinto cano. et summa prima. ʒ. iii. specierum diacinamomi. ʒ. i. cum aqua feniculi fiat confectio in rotulis magnis. Et hoc de regimine yemis. Adueniente autem vere vir iste prope finem mensis februarii per octo dies continuos omni mane in aurora accipiat. ℥. iiii huius decoctionis. R ℥℥. electi piperis al. ɔ. calāi arōatici ana. ʒ. i. florū eufragie maci xilo balsāi ana. ʒ. ii. hermodactilorū electorum mūdatorum nūero. iii. Terāt oīa similiter ɔ coquāt in. v. lib. aque vsq ad consumptionem duarum partium deide colentur et reseruentur in uase vitreo ɔ accipiātur ante prādium per quattuor horas. Secundum remediū est hoc. R succi rosarum. ʒ. i. aq cineris aq eufragie ana. ℥. i. misce et teneantur ī vase uitreo suspenso ad solem et per totum tēpus veris hic uir omni die per duas horas ante prādium et cenam madefaciat oculos suos. Tertium vero speciale remedium est. ut uir iste in tota latitudine ueris ante cenam per vnam horam uel duas accipiat medium coclear xilobalsami conditi. ɔ si non posset ipsum habere tunc loco illius accipiat medium coclear acori conditi. sed primum melius est. Quartum principale remedium est. R gallarū quercus masticis terre sigillate acatie ana. ʒ. i. sandarace. ℥. i. succi rosarum quantum sufficit. Terantur omnia simul in mortario ultima contritione et fiat linimentum bene uiscosum de quo hic patiens omni tertio sero cum vadit ad lectum leuiter confricando cū eo actu frigido frontem liniat et tempora. Quintum remedium principale est hoc. R macie eufragie ana. ʒ. i. ß. ligni aloes. ʒ. ii. feniculi carui ameos ana. ʒ. ß. carabe. ℈. ii. et ponitur propter exiccationem suam et prohibitionem cursus humorum. Est autē carabe idem quod cachabre. et est gūi acceptum ab arbore que dicitur populus siluester uel populus alba. Et multe incole marchie teruisine nomināt hanc arborem albarum; aliter arborem stultam. et ē magna eius copia apud eos in nemoribus et p per ualles. et est gūi colore aureum et aromaticū qd durescit uelut lapides. Ex predictis ergo oībus cum lib. iii. aque feniculi fiat decoctio vsq ad consumptionem medietatis de qua decoctione capiantur. ℥. iiii. calefacte cū zucaro ter uel quat ī septimana ante cibum per tres horas. hec de regimine ueris. Pro regimine uero estatis primum instrumentum est. q hic vir meoret accipere de pillulis antescriptis in regimine frequentando eas ut ibi scribitur. aut rarius accipiendo propt caliditatem continentis. Secundum uero principale remedium est hoc. R succi rosarum succi feniculi succi celidonie succi rute ana. ℥. iii. zucari cādi lib. ß. penidiarū. ℥. iiii. zucari al. lib. ß. gnorum feni. ligritie violarum rosarum eufragie ana. ℥. i. gnorum fisticorum. ʒ. iii. infundantur fistici in aquam eufragie tepidam per quinq dies deinde extrahantur et permittantur siccari ī umbra deinde terantur ultimate et incorporentur cum aliis. de quo hic patiens omni mane in aurora degluciat coclear unum. Et si propter reuerentiam legis et propter necessitatem uacandi cultui diuīo non posset ipsum recipere in mane. recipiat ipsū per duas horas ante cenam et sufficiat ei. Tertiū speciale remedium est hoc. R succi verbene. ℥. ii. succi rosa. ℥. i. aque feniculi facte cum decoctōne radicis liquiritie rase. ℥. ii. fellis sabot. ʒ. i. misceantur simul et ī ampulla exponantur soli. aut saltem teneantur in stufa sicca saltem per. xv. dies deinde ī subtiliori parte istius madefiat p horam ante cenā ɔ prandium semel uel bis. et est collirium ualde conueniens et securum. Cum ergo peruenerit tempus autumni memorandum Primo de pillulis antescriptis. Secundo de electuario iam descripto. Tertio de liniměto

frontis et temporuz. Et quarto de speciebus ca piti superponendis. que sunt iste. Rx ligni aloes eufragie serpilli saturegie ysopi sticados ana. ℥. i. macis. ʒ. vi. violarum. ℥. i. ʃ. pulverizent oia perle. deinde commisceantur. et de hoc pulvere omni sero per duas horas post cenam superaspergatur anteriori parti capitis quantitas unius. ℈. per comissuram sagittalez a coronali comissura. usqz ad zenit capitis secunduz latitudinez quatuor digitoruz. ita tamen qd primus pulvis cuz setula deponatur quando superponitur secundus et hoc saltem omni tertia vel quarta die. et est auxilium magnuz in dispositionibus suis. Secundum vero speciale remedium est hoc. Rx extremitatuz edere arboree seminis vel foliorum gallitrici ameos ligni aloes sticados ana. ℥. i. calamenti origani ana. ℥. i. ʃ. radicum saponarie. ʒ. i. radicuz altee. ʒ. ʃ. buliant omnia simul in duabus situlis aque usqz ad consumptionez tertie partis deinde supereffundatur cinis subtilissime cribratus. De hac igitur aqua cineris bis vel semel i septimana lavetur caput leviter confricando cu sapone albo. Exiccat enim materias et vapores attrahendo eos ad extra et vigorando cerebri substantiam et oculoru. Ultima vero pars huius capituli declarat instrumenta dolori sciatico convenientia. Quorum primum est hoc. Rx picis navalis bene cocte. ʒ. iiii. resine. ʒ. ii. armoniaci serapini oppoponacis ana. ʒ. ii. sarcocolle scordeon peonie et hermodatillorum ana. ℈. ii. coquatur oia cuz succo rosaz et cera. et fiant bene et convenient glutinosa. De hac igitur materia fiant cerota rotunda super panno de lana. quoruz unuz applicitum semper portetur super scia. et continuatum solet eradicare ab ea omnem dolorem frigiduz. Secunduz vero speciale remediuz est. qd iste vir saltez in septimana bis ponat sibi unuz collirium factuz de recenti radice ciclaminis ad quantitatem glandis si fuerit inhabitans loca in. quoruz montibus reperitur copia magna sicut Verone Brixie Vicentie Tridenti et sic de aliis. Ultimu vero remedium est. ut si per hec omnia non convenienter removeretur dolor scie. tunc clisterizetur eger in septimana ter cum. ʒ. viii. huius decoctionis calide. Rx radicis artanithe recentis minutim incise. ʒ. ii. peonie hermodactilorum sarcocolle agarici ana. ʒ. i. sal' indi. ʒ. ʃ. coquat oia in lib. v. aque usqz ad consumptionez medietatis et accipiatur ut dictuz est. Et per hec omnia misericordia et benignitate cunctipotentis dei et dulcissimi salvatoris nostri iesu cristi ducetur ad salute

Consilium ad imaginationes.

Iste nobilis vir in oculis suis egrotat dispositione multum verenda que qm secundum sententiam sapientuz nominatur imaginationes. et sunt apparentie quarumdaz figurarum que quoniam i aere apparent linee vel vili aut sicut culices vel musce volantes que tamen in aere inveniuntur nequaqz propter quod a sapientibus plurimis tales apparentie illusiones denominate sunt. eo quia patiens ab eis sepe illuditur ita ut proiciat manuz temptans capere quod credidit videre et tamen non videbat quia obiecta illa in medio non erant. contingit autem hec dispositio ab humiditate multa cerebri que convertitur in vapores qui comiscentur spiritui visibili et imprimunt in ipsuz figuras iam predictas et species colorum variorum secundum varietatem materierum incerebro superabundantiu. Et hec quide dispositio timorosa est sicut iam dictum est eo quia ipsa portendit transitum eius in aquam descendentem cum vapor i cerebro et organo visionis dominatur et perseverat ibid frigiditate cerebri ingrossatus et congelatus convertitur i aquam que a cerebro descendes per vias nervorum obticoruz aut per vias venaruz vel arteriaruz in oculo recepta recipitur int superficiem concavaz panniculi cornee et convexam uvee et proprie ante locuz perforationis eius qui nominatuz pupilla. Et iterum hec dispositio minatur cecitatez eo quia hec humiditas congelata quadoqz ita ingrossatur ut fiat quasi panniculus cum in veritate non sit panniculus sed est aqua congelata et ingrossata in figura panniculo similem conversaz ex necessitate continentis. eo quia ipsa congregatur inter duas superficies planas cornee et uvee iam predictas. Et ex hoc fundamento manifeste apparet qd hec dispositio no recte nominatur pannus nz cataracta cum non sit pannus ut predictuz est. sed dicitur superfluitas talis catarata. eo quia per defluxuz ad oculuz genita est qui nominatur catarrus. Catarrus enim in greco defluxuz importat in latio Et ex hoc ultimo concluditur qd necesse est patientem esse multum sollicituz et sapientem in intendendo ad sui curationez ut nunc sequitur. In cura at dispois ptranseundu copendiose per sex res non naturales primo quidem per convenientem mensuram ex parte aeris. unde evitare debet aerem climatis regionis civitatis vel camere. f. et humide. et totuz corpus eius vestibus bene calidis omni fere tempore tenenduz et proprie caput cum biretis pellibus vulpis vel aliis bene calidis diligentur muniri debet. et etiam flatum humectati venti nebulas et caligines defferentis evitare debet. et frequentem aspectum aquarum et proprie quas venti impetuose agitant. Penes antez hec sollicitus sit ne post cibuz exercitetur motu aliquo quantuz est possibile et proprie fortis navigationis per aquas per cursus vel per equos immo tunc omnino quiescere debet itantu qd si possibile foret etiam abstinendum esset ab exercitio scribendi usqz ad. iii. horas post assuptuz cibuz. Si autem illud non est possibile figurari debet. et melius quid esset ut scribendo se volveret super altero temporum dextro et sinistro qm ante super faciem incurvatus se inclinet. Pro certia re non naturali scilicet circa mensura cibi et potus ita se habeat qd saturitatem completam evitet quantu est possibile. immo melius est sibi a mensa surgere reliquiis appetitus adhuc i stomacho remanentibus magis qm a multitudine ipsius sepultus. Si tamen contingeter quadoqz in cibis quantitatem conveniete excedendo dlinqueret qtocicius e possibile procuret eorum a stomacho depositione accipiedo pulvere istuz. Rx tartari cartai folliculorum sene ana. ℥. i. anisi feniculi eufragie cinamomi ana lib. i. fiat pulvis d quo cum modico aque unius folliculi sene calidu l potu detur. ʒ. ʃ. aut. ℈℈. ii. Et gratia emudandi

stomachuz a superfluitate ciborū omnino euitet vomitum quoniā ipse nocet oculis ut quarta primi capitulo de nocumentis uomitus. et tertia tertii capitulo de rebus nocentibus oculis. Si autē abhorreret pul. assumptionez tunc conetur accipere clistere satis attractiuum ut factū ex decoc. comuni adiungendo eidez. ʒ. i. iere simplicis galieni aut saltem ad corrigenduz superhabundantiaz ciboruz in stomacho. et abstineat a cibo uno die naturali cōpleto. et sit ad hec solicitus. ¶ Pro quarta re non naturali scilicet pro accidentibus anime effugere debet omnia que uehemētē motū agitatiuuz et colliquationez in toto corpore et proprie in capite efficere possint. uelut esset ira vehemens et furiosus impetus et fortis anime contristatiua passio et lōgus fetor immo quilibet talis talia enim materiei effluentis motuz superaugēt maxime lesiuuz. Quinta uero res non naturalis ē somnus et vigilia. Unde omnino ab excessiua vigilia discedere debet. licet enim ad ipsaz sequatur exiccatio superfluitatuz in toto corpore. fortius tamē nocerēt vigilie nimiū debilitādo caliditatē et resoluendo animalē spirituz ꝙ exiccādo materias. Itaqꝫ accepto cibo post vnam. ſ. horam incipiet dormire capite ipsius decenter eleuato super spina decumbendo ad sinistruz se reuoluendo et caueat oīo sup facie īcurue dōmir. ⁊ spatiū dōmiēdi ī eo rōbl'r cōcedi pōt nō miu'. vi. horis ⁊ nō pl'e horis. viiii. De modo autez regiminis circa sextam rez non naturalem hinc inde discurrendo scilicet penes ciborum conuenientiā et electionem Primo quidē euitare debet panem azimuz multam humiditatem et ustiōz recipientem coctionē suam et diminutionem ab ea. et sit panis eius ꝺ purissima farina frumenti fermenti et sal' amplius habentis paruz ꝙ comunis panis. In quo etiā non nulla feniculi grana cōmisceantur duz conficitur. ⁊ melius quidem essz si puluis granorum feniculi cuz eo incorporetur. De carnibus uero accipiat omnes que boni sūt nutrimenti et leuis digestionis sicut carnes pullorum columborum qui in hoc specialem habent proprietatez secundum sententiam auenzoar. conueniunt etiaz ei carnes anatulorum non tamen in aquis degērium. De quadrupedibus bone sunt ei carnes edi lactentis vituli castrati. De siluestribus volatilibus conueniunt ei auicule minute fasiani perdices iuuēcule turtures. Item carnes leporis gazelli. i. capriolis porci et omnes in summa que sanguinez reponūt pauce humiditatis viscositate vaporositate et uentositate priuatum. De ferculis vsus raparum ē vtilis et naponuz et oua in brodiis istius spersa cuz mica panis fenicul' et petro. menta ruta saluia origanuz rosmarinum serpillum et in sūma plante ōnes calide. et sic. non uaporose. Vegetabilia itaqꝫ. f. et. h. uelut bleta spinachia borago. et ēdiuia dimitantur omnino et proprie lactuca cuius vsus obtenebrat visuz secundo canone capitulo proprio. et similiter caules sūt nocitiui nimia eorum vaporositate. De radicibus fugiat raphanum porrū aleum cepas bulbuz ⁊ similia. Lactis ēt usus ualde nocitiuus est. Caseus vro frangibil' sapore suo ad salsedinez inclinatus conuenit ei et similit' oliue. cappares napi et rape cōdite et oua omni preparationis modo preterꝙ frixa. Et vnctuosa omnia euitari debent preter ꝙ oleum olinaruz vel de nucibꝫ uel ꝺ amigdalis dulcibus. ⁊ assata omnia cibaria et elixa conueniūt. nequaꝙ āt frixa. De legūinibꝫ āt cōueniūt ei risū ordū panicuz cicera ru. lentes ī brodio pingui preparata. Alia uero legumina dimitantur. De fructibus u ero concedi possunt castanee post cibū ficus sicce post cibum auellane torrefacte amigdale phistici. Nuces uero dimittātur ei. Ante cibuz conueniunt ei passule. ⁊ proprie nigre et omnes vue sicce. piris uero et pomis raro utatur et sēp coctis post cibuz cum zucaro conditis. De saporibus conueniunt ei acetum et agresta salita et limones. vinuz uero granatoruz et citranguli dimittantur. De confectionibus optīe sunt ei auellane condite cum zucaro prius tamen torrefacte et confectio de amigdalis et de phisticis facta et et anisum dituz et tragea omnis cuz speciebus aromaticis ¶ Confectionez uero de granis pini omnino dimittere debet. Et de expertis confectōnibus sunt grana feniculi confecta sicut anisum. Et mirabile iuuamentuz inueni in confectione facta de seminibus raparuz cōditis sicut anisum De potu autem dicendum primo ꝙ vinuz ei cōueniens debet esse album colore substātia subtile. et bene dyafanum potentia sua vinosum magis ꝙ aquosum. immo nullo modo placet siplicis aque usus. Modus tñ ī potu quo se regere debet ē ut obseruet regulas quinque. Prima ut euitet omīs vini potū tempore quo ieiunus ē stomachus. Secunda regula ꝙ in cibatione sua frequenter biber̄ debet magis ꝙ raro et in quātitate multa. eo qr per talem moduz conuenientius cibi et potus commiscentur adinuicem neque contingere potest motus et fluctuatio ciboruz in stomacho p quem caput multa vaporositate repleat'. Tertia regula ꝙ cum acceperit cibuz caueat a bibitione precedente ipsum. immo aliquam cibi quantitatem prius comedat ꝙ bibere īcipiat. Quarta regula ꝙ uinum sibi conueniens melius est purum ꝙ aliqua aqua cōmixtū. Quinta regula ē ꝙ si pp consuetudinem aut reuerentiam astantiuz non possit biber̄ uinum purum melius est commiscer̄ ipsum cuz tertia parte aque per tres uel per quatuor horas anteꝙ bibatur ꝙ prope tempus potus ipsum permiscere. Si autem necessitas urgeat ad bibenduz et proprie sicut in diebus canicularibus tunc sit aqua illa ex cisterna uel laudabili fonte uel flumine accepta et cum zucaro cocta l'. cōmixta sic eēt a medietate iunii usqꝫ ad medietatem sptembris. Aliis autem temporibus ultra hec si desideraret aquaz ⁊ bibere cogeret' tūc melior esset potus aque huius decoc. ℞ macis. ʒ. i. ſ. feniculi extrēitatuz eufragie ana. ʒ. i. ſ. aq̄ cisterne lib. xxv. mellis electi lib. i. coquantur in simul omnia. puluere tamē feniculi et eufragie in subtilissimo sindone ligato lassa ligatura. Deinde coquantur inuicem sēper abiciendo spumaz mellis et coquatur usqꝫquo remācāt partes tres deinde per spissum pannuz coletur et reseruetur vsui et bibat ex eo simplici uel commixto uino ad placitum suuz. est eniz medicina que gentes multas liberauit a cecitate cui propinq̄ erant quare hec habeat ī mēoria. Hec de regimīe per res non non naturales dicta sufficiant ¶ Pro regimine autem medicinaliuz intentionuz et instrumentoruz in cura huius dispositiōis ordiate

assignāda fm̄e latis plixius assignandus esset. verū quia dispositio hec iam in statu est et fixa uel con firmata. Ideo generales intentiones. quibus intē di dicunt ad materiam antecedentem minoratie euacuando ipsam diuertendo et eradicando. hic non uidentur esse magne necessitatis. Uidetur āt mihi q̄ sufficit huic dispositioni attendere solum cum decem regulis de .xv. instrumentis medicina libus curam huius dispositionis complentibus. Prima itaq̄ regula est ut iste uir bis in āno pur get se cum respicientibus totum et principaliter caput. et eligat prime purgationis tempus a me dietate mensis martii usq̄ ad medietatem maii Secunde uero purgationis conuenientiam eligat per totum mensem septembris. ita q̄ complendo primam purgationem post quintam diem lunaris renouati usq̄ ad uigesimam eius vno mane in aurora distanter a cena per nouem horas gratia euacuationis minoratiue accipiat istas quinq̄ pil lulas. ℞ pillularum de sarcocolla. ʒ. ß. pillularū cochiarum. ℈. ß. reformentur pillule quinq̄ uel cū sy. de sticados et postq̄ acceperit eas immediate dormiat per mediam horam deīde pmittas eas euacuare per horas quinq̄. deīde accipiat cyatū aque calide cum zucaro aut totidem brodii ma cri pulli et post illud per unam horam prandiū accipiat. Accepto itaq̄ minoratiuo sequenti ma ne immediate hora designata accipiat hoc dige stiuum. ℞ aque sublimationis feniculi eufragie et rosmarini ana. ℥. i. oximellis compositi. ℥. ß. sy. de sticados. ℥. i. misce et calidum accipiat et tar detur cibus saltem horis quatuor et continuet ip sum pluribus diebus q̄diu apparuerit nubes uel ipostasis in fundo sedens coniuncta equalis et alba. Tunc igitur sequenti mane soluatur venter eius cum istis pillulis. ℞ pillularum lucis de iera cōposita de sarcocola ana. ℈. unum reformentur pillule. vii. cum sy. d' sticados et accipiantur obser uando post eas canones sicut de minoratiuo dictū est. et hec quidem purgatio erit ei conueniens p tempore veris. Pro purgatione autem conueni ente pro principio autumni attendendum q̄ nō oportet vti medicinis tam audacis caliditatis argumento sumpto a caliditate continentis que precessit et tunc adest. etiam quia flegmatica ma teria quantitate paucior est igitur erit minoris resistentie ut euētur a uirtute. Tertia ratio ē q̄r flegma in tempore illo aut est magis digestum vel ad digestionem magis preparatum et simil'r ad euacuationem. quare digestiua et euacuatiua poterunt esse leuiora uelut istud. ℞ aque saluie et feniculi ana. ʒ. ii. oximellis cōpositi. ℥. i. misce et accipiatur totiens quotiens de predicto dictum est. Minoratiuum hoc tempore conueniens erit h°. ℞ pill'arū de iera sipli. ℈. iii. pill'arū d' rubar. ℈. i. cū geleniabin formēt pill'e. vii. et dent' hora pre dicta. et obseruetur. post eas quod de aliis dictum est. Eradicatiuum hoc tempore conueniens erit h°. ℞ pillularum de iera cōposita. ℈. ii. pillularum cochiarum. ℈. i. fiant pillule. vii. ut dictus est. et attendantur de eis omnia que in superioribus Secunda regula obseruanda est ut omni mane aut saltem omni altera die per totum tempus esta tis ut masticet unum granum masticis aut saltem masticet unum frustrū nerui exiccati aut masticet saltem cubebam unam. Post purgationem uero autumni masticet quandoq̄ calami aromatici. Aliquando uero frustrū vnū nucis mus. quādoq̄ vero modicum galange. et quandoq̄ de agarico masticet quantitatem vnius grani fabe. per has omnes masticationes equidem semper spuendo totum quod diquabitur et nullo modo deglutiēdo illud. 3ª regula obsuāda ē ut initati frequētibus as pectibus speculorū et fenestrarū uitrearū notabilis dyafanitatis 4ª r'gl'a ē ut ieiuno stōac ho assuescat leuibus pectinationibus capitis et fricationibus Quinta regula est ut assuescat frequenter ante ce nam pedes suos lauare cum aqua calida decoctōs foliorum lauri saluie betonice sticados pulegii ori gani et reliquorum aromaticorū preterq̄ aneti et apii que ambo euitari debent. Sexta regula est ut temptet omni uere et autumno uenas emoroidas aperire post purgationes factas pun gendo eas cum porcinis setis aut fricando eas cū foliis rubee tinctorum aut boraginis aut consoli de maioris uel similium. Septima regula est ut grā diuersionum fumositatum et uaporis sepe as suescat siccis uentosis seu nates uentosare infra medietatē earum. Octaua regula est ut frequent' fricationem faciat a principio colli usq̄ ad finem spatularum inferius trahendo cum panno asperō actu cal'o Nona regula est ut post purgationes iam predictas in appēdiciis aurium ī parte occul ta uersus collum applicet fricationem cum flāula v'l' persicaria ut uesicationem percipiat fieri in par te illa que prius rumpatur Ita ut aqua ibidem contenta effluere possit. Ultima regula est ut stu deat euitar' omnia prouocatiua tussis sicut occur sū ad puluerē ad locū fūo plenū. aut ad flatū uē ti multum septentrionalis. Et eadem ratione pa riter euitare debet occursū eorum q̄ frequenter et multum sternutare faciunt uelut esset subitus oc cursus faciei ad splendorem solis et subita inspira tione aeris in forti qualitate acuta. uel odor pi peris granorū paradisi sinapis et similiū. ¶ Nūc autem pro complemento operis ponenda sunt. xv. medicamina secundum quottidianam operationem non solum mihi utilia imo et experta sunt visa. Primum itaq̄ horum est puluis iste. ℞ ligni alo es gariofilorum granorum paradisi ana. ʒ. ß. am bre. scropulū. i. eufragie feniculi florum celido nie capitum rosarum non expandidarum ana. ℈. i. macis. ʒ. i. fiat. puluis subtilis. de hoc itaq̄ pul uere frequenter puluerizetur caput eius a princi pio coronalis cōmissure usq̄ ad finem sagitalis p latitudinem trium digitorum et fiat quādo uadit ad lectum ponendo de eo q̄titatem. vi. granorum ordei et cum ponit secundum puluerem semper cum petia abstergat primum. Secundum reme dium est frequens odoratus pulueris maiorane in panno sindoneo ligati. Tertium remedium est frequens fumigatio pannorum siue tegmentorum capitis facta cum puluere ligni aloes super carbo nibus asperso. Quartum remedium est frequens comestio recentis feniculi eufragie et luminelle .i. cartilago. Quintum remedium nobile est h° ex cuius vsu diminutam magnifice visionē restau rari uidi et proprie quando de ipso accipitur. ℈. .i. ante cibum. ℞ eufragie. ʒ. ß. macis. ʒ. ii. fiat oī um puluis subtilis et misce. ¶ Sextum remedium est ut ante confirmationem et conuersionem eius in pannum bis in septimana accipiatur. ʒ. i. yere

archigenis in aurora cū.℥.i.aque decoc.granoꝝ feniculi calidū .⁊ tardetur post ipsam cibus salti horas quattuor Septimū remedium laudatū est frequens comestio raparū ⁊ naponū in cibis et seminis eius usus vt supra tactum est. Octauū remedium sunt pillule iste de quibus omni septimana semel accipiatur una post cenam per duas horas. ℞ specierū iere simplicis.ʒ.i.aloes infusi per tres dies in succū feniculi .℥.i.incorporentur simul et fiant pillule ex omni .ʒ.vii.de quibꝫ ter in mēse accipiatur .ʒ.ſ.i aurora seruādo cāñ superius positos de solutiuis. Nonū remedium est usus iere simplicis de qua saltim omni mense cum aqua feniculi .ʒ.xiiii. obseruando cāñ supra ut scriptum est .et non timeas illam dosim quia debilis est ualde. Decimū remediū est frequens vsus centauree minoris de qua in potu cum aqua feniculi omni septimana semel accipi potest.ʒ.ſ. vsqꝫ ad.ʒ.ii.et tardetur post eā cibus horis.vi. Undecimo loco sunt alie quattuor medicine locales quarū aliqua applicari nō debet nisi post euacuationes vl'es in anno fiendas que posite fuerit superius etiam post euacuationes particulares que fieri debent ut immediate ante scriptū est. Prima itaqꝫ medicina localis a sapientibus laudata est ut aliquotiens in oculo ponat' gutta vna pinguedinis uel liquoris qui dissoluitur seu stillatur ab epate irci assato secundum doctrinam que talis est ꝙ sani hyrci accipiatur epar recēs ⁊ postꝙ ablutum fuerit conuenienter vulneretur pluribus perforationibus ⁊ impleatur granis piperis et feniculi et eufragie foliis et ponatur in ueru ad assandum lento igne quousqꝫ conuenienter coctū sit. cum igitur coquitur substernatur eidē caceola enea ut colligatur in ipsa humiditas que distillat seu cadit ab ipso .et de hac oculus collirizetur ut est dictum. Secunda medicina localis est ut sepe in oculo ponat' lixiuiū factū cū cineribus stipitum feniculi. Tertia medicina localis ē vt cum urina pueri non poluti sepe collirizetur oculus. Quarta medicina et specialis est.ut accipiatur succus feniculi in fine mensis aprilis et ponatur in uase uitreo longo ⁊ stricti orificii et ꝑmittatur sub radiis solis quindecim diebus ut bene desiccetur .⁊ tunc accipiatur leuiter ita ꝙ a fece non conturbetur .ponatur itaqꝫ in alterū vas et ad quamcumque .ſ.lib.eius imponatur .ʒ.i. subtilissimi pulueris ligni aloes ⁊ iterū aliis.xv. diebus sub sole dimittatur. tunc igitur accipias ipsum et coletur bis per pannū spissum et reponatur in uas vitreum bene obturatū ⁊ collirizetur oculus in eo Ultimū medicamē quod expertū dicitur ab auctoribus est istud. ℞ cineris capitis yrundinis combusti.ʒ.ii.mellis electi.℥.iii.succi feniculi .℥.i.misceantur et ponantur in ampulla uitrea ⁊ claudatur orificium eius. Deinde coquatur in caldario pleno aque bulientis quousqꝫ una medietas cadat et altera remaneat.itaqꝫ collirizet' oculus in mane tempestiue et parum ante cenam et quando itur ad lectum ex eo guttam unam in oculis ponendo .ex quo et aliis mihi utiliora int' alia uisa sunt per uniuersa vollumina collectis. summi omnipotentis saluatoris clementia ad optatum perducat Amen.

Consilium de fistula in oculo.

Generosa domina Biancha malipetro egrotat egritudi.e in angulo domestico oculi sinistri que garab dicitur ab .A.tertia tertii et est fistula in lacrimali illo Cuius quidem vltimata et perfecta curatio fieri debet magis per cauterium ex auro uel ferro ul' calibe Uerumtamē qꝛ fistula illa non uidetur esse antiqua multū sicut patet ex narratione sua.ideo satis verisimile est aut ꝙ in osse non sit corruptio cuius oppositum credo esse verum.aut si qua est ibi corruptio nō est profunda imo leuis et superficialis multū.et ideo in ipsius cura videt' icipiendū esse a leuioribus prius ꝙ ad cauterium transeam. Pro cuius quidem leuis et temptatiue cure acquisitione rectificetur regimen ex parte ciborū et potuū primo.deinde purgetur caput et corpus eius. Secundo procedendum est cum localibus patienti particule applicandis que habeāt uim attrahendi materiā ex profundo et exiccandi eā et cū sua stipticitate confortandi locū ne sit receptiuus materierum in posterum. quod quidem regimen videtur mihi debere esse infrascriptum. Pro primo igit' abstineat hec domina a rebus ualde eu⁊porantibus et cibis pinguibus. lacticiniis et leguminibꝫ et fructibꝫ hūidis. Similit' abstieat a rebus acutis ut sunt cepe aleum bulbus sinapis eruca et valde salsis et uariis omnibus. Adhuc etiā abstineat ab omnibus que sua caliditate et vaporabilitate caput replere consueuerūt ut sunt aroatica omnia fumosa uina.et cito post cibū dormire.et forti exercitio et reliqua de numero talium Pro secūdo vo principaliter euacuet' corpus prius. ⁊ argumento sumpto a cōpl'oe ⁊ habitudine prius est corpus euacuandū vniuersaliter. deinde canōice procedendo transeūdū esse ad partialē capitis euacuationem.verum qꝛ talia omnia scribi facilius calamo et uerbo comendari possunt ꝙ operi ideo apparet mihi cū partialibꝫ.et repetitis euacuationibus facile supleri posse vniuersalibus euacuatiōibꝫ. Igit' prius corpus minoratie euacuetur cū his pillulis. ℞ pillularum de iera maiori siue composita.ʒ.i. reformentur pillule .vii.cum sy.de calamento uel alio eidem proportionato et exhibeantur cum septem conditionibꝫ que super omni farmaco exiberi debent.ſpai sim colligendis quarta primi capitulo tertio et decimo pratice Aliabatis et ab usu communiter operātiū. Euacuatōe minoratiua premissa digeratur materia cū hoc digestiuo et satis leui. ℞ aque betonice. ℥.iii aque rosmarini. ℥.ii. misce Dyaolibanum est medicina potens in exiccando materias et proprie capitis ⁊ neruorū. Degestiuum efficatius predicto potest esse hoc. ℞ sy.de calamento .℥.i.oximellis compositi.℥.ſ.aque decoc. macis.℥.iii.Et si timeres epatis caliditatē frangantur hec digestiua cū aliquo remittente eoꝝ caliditatem ut aqua cicoree et similibus.et accipiatur hoc digestiuū ꝑ septianā cōpletā. Et si tépore quo assumitur digestiuū esset stipticus accipiat omni sero aut alternatiue pillulā vnā allefanginam aut de aloe abluto parum ante cenam. Digestione materierum apparente euacuetur

materia cum his pillulis .℞ pillularuȝ de sarco colla .ʒ.ii.cochiarū.ʒ.i.reformentur pillule .vii. cū electuario succi rosarū ⁊ exibeantur ut supra. Factis euacuationibus iam predictis omni mane bis colirizetur oculus cum collirio immediate in frascripto duas uel tres guttas imponēdo .Post illud autem imponatur vna petia huius sequenti compositionis super angulo domestico oculi et ligetur firmiter et adherenter cum plumaceolo lacrimali angulo superposito cum debita adherētia .Descriptio colirii prenominati est hec. ℞ antimonii thuti e preparate ana. ʒ.i. sarcocolle in lacte nutrite secundum doctrinaȝ .ʒ. iii . licii san.dra .spodii draganti torrefacti scorie ferri preparate secundum artem.ʒ.iii.aque rute sola tri et celidonie ana.℥.i.ex pulueribus supraſcrip tarū rerū .fiat sief cū succo rute ⁊ exiccetur.dide cum predictis aquis fiat coliriū fricando super cote .Descriptio empl'i superponendi loco est tal' ℞ mumie boli ar.acacie san .dra.thuris ypoqui stidos masticis ana.ʒ.iii.cupularum glandiuȝ nu cis cipressi gallaruȝ perforataruȝ ana.℥.i. glutil piscium draganti gumi .ra.ana. ℥. i. dissoluatur gluten cum aceto nigro fortissimo et ceteris ad ditis fiat emplastrū solidē substantie. Hec mihi ui sa meliora pro nunc fuerunt Amen .

¶Consilium de palpebra inuersa .

Patiens igitur purgetur cuȝ his pillulis prio et tardet cibū per horas.vi.⁊ sumat mane.℞ pillularum aurearum .ʒ.ii.cochiarum .ʒ.i.fiat .vi. Sequenti uero die sumat hoc digestiuuȝ per totam una septianā ℞ sy.ro.℥.i.sy. acetosi cōpositi.℥.ʃ. aque feniculi cicoree ana.℥.i.ʃ.misce post comple mentuȝ uero digestiui summat iterato pillulas supraſcriptas immediate et postea omni quinto die consulo sibi summat unam de supraſcriptis pillulis per duas horas post cenam. Super car nositate uero palpebre inuerse fiat linimentum pluries in die cum succo appii ranini p octo dies dinde per alios octo dies madefiat locus leuiter cum aqua sal' armoniaci et semper post primuȝ succuȝ et aquam vltimaȝ superponatur carni ad dite hoc vnguentū ℞ emplastrū d mucilaginibus .℥.ii.allumiuis crudi uitrioli combusti ana.ʒ.i.dissolue emplastruȝ cum uino antiquo et incorporētur cum eo pulueres et fiat unguētuȝ bene glutiatuȝ de quo ungatur palpebra.ut dictuȝ ē . Amē.

¶Consilium ad obtalmiam acutam .

Obtalmia huius generose domie iuditio meo pendet a materia cō mista ut san.fle.salso. Neqȝ credo ipsam materiā esse cōmixtam ex co.et san.Et mouent me ad illud plura motiua .primum est longitudo huius obtalmie que prolixo tempore durauit. colerica autem obtalmia non esset tante lon gitudis propter acuitatē materiei cuius periodus p se nō trāsit decimū q2 tū diē. Scdȝ uero motiuum est uehemens pruritus cū mordicatione commixtus qui ambo sunt accidentia materiei salse sicut pungitiuus dolor est accidens colerice .Tertium uero motiuuȝ est expansio uel dilatatio huius materiei ad frontem et ad faciem.colerice autem materiei uehementius exalant et citius euanescunt q̄ fixe permaneant mēbris. Quartuȝ uero motiuuȝ est q pars huius materiei cōmūicata ē pectori et facit vlcerationes in mamillis.materie autem colerice prius euaporant q̄ in saniē cōuertātur. Et plura alia motiua ad hāc intentioneȝ si non efugerem longitudinem. Neqȝ iterum credo q huius obtalmie longitudo principaliter proueniat pp retētioneȝ menstruorum propter ipregnationem . quoniam frequenter vidi demus prolixas obtalamias in uiris et mulieribus non pregnantibus.et adhuc iterum quia cū menstrualis materia sit multiplicata propter lō gitudinem tēporis impregnationis mirabile eēt q ipsa non fecisset in oculo corruptioneȝ magnaȝ in uuea cornea uel coniunctiua aut saltem visui magnuȝ fecisset nocumentum . quoniaȝ uidemus obtalmias a quarta usqȝ ad septimam diem quan doqȝ auferre visionē. Qualitercūqȝ tamē cōtigit dispositioni prouiderē quinq; remediis ifraſcriptis . Regimen uero per euacuationes et digestiones conueniētes non dubito esse conuenienter administratuȝ sicut conuenienter fieri potuit. Scio tamen in ea que de hoc regimine necessaria fuissent non potuerunt eidem conuenienter administrari propter impregnationeȝ propter quā hec egritudo difficilior est reddita q̄ si nō fuisset pregnās.licet tamē hāc dispositionē magis credā eē per essentiam q̄ per colligantiam matricis principaliter ut supra premissum est ¶Regimen per illa quinq; remedia ita administrarem ego si essem patiens. Primū itaqȝ horum remediorȝ est puluis iste quo mane et sero pulurizetur caput eius a principio cōmissure coronalis usqȝ ad fineȝ sagitalis spargendo de eo inter capillos usqȝ ad quantitatem sex granorum ordei cum setula semper aspergendo primum positum puluerem deponendo quando poni debet secundus et est eius descriptio talis ¶℞ florum nenufaris .ʒ .i. corticuȝ cit'.ʒ.i.ʃ.uiol' ro.ana.ʒ.ii.canfor grana tria ligni aloes .ʒ.i.fiat omnium per se puluis subtilis et commisceatur . Secunduȝ uero remediuȝ speciale est linimentum hoc de quo magnū in obtalmiis et fluxibus materieruȝ ad oculos iuuamentum inueni maius q̄ in aliis fere remediis omnibus .et liniantur ex co frons et tempora bis in die actu frigido uel tepido .℞ amili .ʒ.i.ʃ. tere sigillate.ʒ vi.tucie preparate. ℥. ʃ.lisi memite.ʒ.i.ro. spodii san.ru.acatie ipoqstidos ana.ʒ.ii.gummi arabici torrefacti.℥.i.succi plā taginis succi consolide ma.ana.℥.iii.fiat unguentuȝ in mortario plumbeo longa contritione cum suo pistello et spero q ultimuȝ est. Tertium remediuȝ speciale ē remediū istud. ℞ sief albi facti ex mucillagine dragraganti. ʒ .ii.sarcocolle nutrite.ʒ.i.tucie preparate .ʒ. ʃ.succi ro . ℥.ʃ. aque violarum . ℥ . i . collirizentur omnia super cote et de hoc saltem sex uicibus in die naturali collirizetur oculus . Quartum speciale remedium huic dispositioni conueniens est epithima hoc . ℞ aque solatri aque uiolarum ana lib.ʃ.papaueris albi .℥.ii.terantur simul ultima contritione usqȝ quo papauer fere vratur in aqua deide predictis

addatur isti pulueres. ℞ Amili de ordeo.ʒ.iii. sicē memite.ʒ.ii. sandarace.ʒ.ß. conquassentur omnia simul et infundatur in ea pannus qui expressus superponat̄ oculo fronti et temporibus. Quintuꝫ uō speciale remediū et vltimuꝫ est iste puluis de quo bis in die naturali oculo imponat̄ ad quantitatem unius grani milei et per duas horas aut saltem per unam ī loco opaco teneatur ocłus clausus deīde oculo īponāt̄ gutte due collirii suprascripti ita cōtinuetur ī opatione ꝓcedēdo et non dubito sanabitur.

¶Tractatus quartus de auribus. Et pº de ulcere ī aure cum exitu uirulentie Consilium.

Hec domina habet ulcus in aure cum exitu uirulentie et cum sonitu quodam ⁊ diminutione auditus. vñ arꝫ ꝙ habet nocumentum dīnutiōis et corruptionis ī opatione sensus auditus. pp quod oportet considerare magnum in ea esse periculum transitus in completā surditatē cui sic prouideatur. ¶Primo igitur abstineat a superflua quantitate ciborū ⁊ potuum grauantium stomachum ⁊ caueat comedere cibos ꝺ pasta lac ⁊ lacticinia omnia ⁊ pisces elixos et ꝓprie tinchas ⁊ anguillas. Et legumina oīa ⁊ caules etiaꝫ dimittat ⁊ omnia fercula brodialia ī sero maxīe. Similiter effugiat uinū dl'ce albū grossum turbidū ⁊ valde fumosū. sed bibat ipsū cū aq̄ recenti cōmixtū imponēdo de ea quartā partem Et caueat fortia exercitia ⁊ labores super cibo et effugiat semper caput tenere decliue. De medicinalibus uero sex sibi sunt necessaria. Primū ē ꝙ constante uirtute ⁊ reliquis fiat sibi flobotomia super manu dextra de vena cephalica que est inter pollicem et indicē a qua extrahantur sanguis.ʒ.iiii. uł quinque. ¶Secundum vero remedium est ꝙ vno mane in aurora comedat.ʒ.v. diaturbith cū reubarbaro post ꝙ dormiat per horā ⁊ tardet comestionē post eius assumptioneꝫ per horas adminus quinque aut sex. ¶Tertium uero remedium ē ꝙ faciat sibi sacculū unū plenū ꝺ puluere radicū assari ⁊ sit latitudinis spāle vndeq̄qꝫ ⁊ calefaciat ipsū semper sup una tabula ligni ꝺ ladice aut cipresso bene calefacta ⁊ superponat aurē infirmā saltem per quartā partē hore aut per mediam horā calefaciendo ipsam. deinde quiescat per quartē partē hore. ¶Quartū principale remediū est ꝙ omni die naturali quattuor uicibus imponat ī aure sua de hoc medicamine duas uel tres guttas tepidas iacendo super aure contraria per octauā partē hore ⁊ semper mundificando aurē cum una tenta facta de panno lini subtili ¶℞ olei de pice.ʒ.i. olei de costo.ʒ.ß. olei omfacini.ʒ.i.ß. ellebori albi.℈.i. armoniaci.ʒ.i.ß. oppoponacis serapini ana.ʒ.ß. ligni aloes.℈.i. macis.℈.i. partes duas pulueriꝫentur omnia pulueriꝫanda ⁊ terantur simul in mortario ultima contritione. ¶Quintū remedium prīcipale est ꝙ post assūptionē suprascripte confectionis hec domina uno sero paruꝫ ante cenā accipiat unā de infrascriptis pillulis. secūdā uero ex eis accipiat per horā post cenā cōtinuando hūc modū accipiēdi eas de quarto ī quartū usquequo sanata erit. ℞ pillularum cochiarum.ʒ.ii. pillularū aurearū.ʒ.i. formentur pillule. vii. ex.ʒ. cuꝫ succo rosarū. ¶Sextū ⁊ ultimū remedium est ut postq̄ medicauerit aurē per.x. dies cū predcō vnguento. tunc aliis.x. diebus imponat auri quater in die naturali tres guttas de succo ciclaminis ł panis porcini tepido. deinde reuertatur de succo ad unguentū ⁊ ecōuerso semper medicando aurē ⁊ sic continuando usquequo sana erit. ad laudē dei omnipotentis amen.

¶Consilium de nocumento auditus ⁊ sonitu ī aure cū exitu hūiditatis corrupte ab ea.

Hic reuerendus in christo pater ⁊ generosus vir de nobili progenie Barbaro sicut nuper accepi egrotat nocumento auris triplici ¶Primū quidem est nocumentū diminutionis auditus. ¶Secundū est sonitus preternatura in aure perceptus. ¶Tertium uero est fluxus uel exitus humiditatis ab aure corrupte interpollatim eueniens. ⁊ hec quidem nocumenta licet non appareant excellentia sunt tamen verenda multū. minantur eni cōpletā surditatē subsecuturam ad ea ipsa quoque nocumenta predicta inuicem sunt dependentia unū a reliquo sicut nunc descēdendo apparet. Necesse eni est omnem hūitatē preternaturā uel corruptā emanantē ab aure aut esse proptē nocumentū propriū auri aut per colligantiam. si eni erit propter proprium nocumentū auris aut materia iª corrumpitur in venis ⁊ arteriis minutissimis disseminatis per panniculū vestientem os anfractuosū auris interius. Et hic quidem motus exeundi exitus humiditatis raro contingit simplex. et est humiditas valde paucissia. a paruo eni mēbro non potest multa per se emanare hūiditas et cōprehenditur hic motus per hec signa. ¶Primū est paucitas ⁊ subtilitas humiditatis exeūtis ⁊ raritas euentus eius ¶Secūdū est sensatio male cōplexionis calide cū titillatōe pulsatione ł pruritu in ea. ¶Secundus modus descensus humiditatis ab aure et frequentius eueniens est ab ulceribus ī uentis in pāniculo iā predicto que potuerūt subsequi solutionē continuitatis factā a primitiua causa ut ipina acu arista ⁊ consimilibus. aut subsecuta fuerunt ulcera ista ad apostēata colerica predicti pāniculi ⁊ hec frequēter eueniūt. Et ueniturin cognitionē horū ulcerū per hec signa. primum ꝙ precesserunt dolores et febres ad quas cōsecuta fuit subita eruptio cuꝫ eductione materie saniate uirulente fetide vel corrupte. ⁊ hec quidē materiei corrupte emanatio frequenter multo tēpore ꝑseuerat. ita ꝙ.x. uel.xv. annorū spatio vix bene curat̄ nisi a viro sciētia ⁊ expe bñ trito. ¶Perducit āt huiusmōi materiei presentia quādoqꝫ ad nocumentū diminutionis auditus. aut quia ipsa oppilat uias transitus spiritus aīalis a cerebro ad organū auditus predictū. aut quia predicte humiditates mala complexione corrumpunt cōplexionē panniculi auditiui. aut qa propter infusionē predicti panniculi a mēbris illis species sonorū non bene recipiuntur in organo uel panniculo isto. nꝫ in medio intraneo auditus ⁊ propter hoc diminute audiunt taliter patientes. potest etiā ab his ul rebus generari nocumentum corruptionis auditus. uapor eni uel fumus qui eleuatur a mēbris predictis receptus in panniculū istum repreſētat

el uarios motus secundū quantitatē subtilitatē uel grossitiē acuitatē punctionē vel mordicatōem in organo auditus factā a uaporibus illis. Ex hoc fūdamento concluditur ītellectus pluriū apparētiū si enī uapor iste acutus multus fuerit ⁊ paris pānīculi istius motus ⁊ neruorū venientiū ad ipsū a cerebro percipiet auditiua potentia motū similē pcussioni aeris armorū uel aliarū rerū ualde sonātiarū. ⁊ hic motus talis a sapientibus tinnitus appellatur. Si autē talis vapor est multus ⁊ grossus ⁊ aque nature participans fuerit ⁊ vehemēter agitatus ⁊ subito represētat auditiue potentie motū aque fluentis. Nō si predictos uapores contingit uehementi collisione reuerberari ad pannīculū non uehementer infusū representatur auditiue potentie motus consimilis collisionis ⁊ reuerberationis aeris a flatu uentī uehementer collisī ad siluas uel parietes uel ad alia. ⁊ hec omīa a viris illustribus nocumenta corruptionis auditus nominantur. tales enī motus in medio intraneos pāniculis ⁊ neruis causa representant se ipsos ēe exterius in aere inuentos uel in medio extrinseco in quo nequaq̄ sunt. Ex quibus omnibus tanquā ex fundamento concluditur q̄ hec nocumenta tam diminutionis q̄ corruptionis in auditu cōtingentia facile perducere possunt ad destructionē auditus siue propter maiorē corruptionē in materia complexionali eueniente siue propter oppilatōes uel apostemata uel alias egritudines cōpositionales vel subsequētes. siue propter magnificatā solutionē continuitatis in predictis partibus. solutio enī continuitatis mēbrorū est maxima cā debilitatis mēbrorū. ut secunda primi capitulo de cāis debilitatis mēbrorū. ⁊ primo de accidenti ⁊ morbo colligendū. siue propter talia ulcera contingat in auribus multiplicari sorditiē que prohibeat receptionē spiritus aīalis in organo auditus. que et sordities prohibeat receptionē sonorū in organo auditus declarato. aut contingat post talia ulcera remanere cicatrices magnas in organo auditus ex quibus ipsū fiat non bene sonorū. Iā autē declarare oportet q̄ nocumenta predicta auditus contingere possunt per colligātiā a medullari substātia cerebri cū pāniculis eius ut pȝ i sirsem ī carabito in litargia uel congelatōe in subet apoplexia epiª ⁊ consimilibus. etiā contingere possunt predicta nocumenta per colligantiā organorū auditus a toto ut in febribus ⁊ aliis partibus. ut pectore pulmone stomacho splene renibus matrice ⁊ sic de aliis. quorū quidē nocumentorū inuentio habet' p conuenientia signa deducentia in cognitionē nocumentorū totius aut aliarū partiū corporis. sȝ qr hec non uidentur multū ad propositū facere iam relecaui effugiēs etiā longitudinē. Si quod autē de inferioribus mēbris frequentius ē causa augēdi nocumentum in auditu illud saluatur euidentius ⁊ frequentius a stomacho prouenire q̄ ab aliis membris. In cuius quidem nocumenti cognitōem cōicati auribus ex parte stomachi peruenitur per inuentionē signorū significantiū nocumenta repletionis doloris tensionis aut alterius nocumēti stomachi. quoniā terminus discretiuus horū nocumētorū est sēsibil' lesio in operationibus mebri eueniens a quo per colligantiā leditur alterū. Sū igitur dispositio huius reuerendissimi patris domini prothonotarii barbaro reducitur ad nocumēta sȝ ordinē declarata q̄ fuerūt ulcera aut solutiones continuitatis in organo auditus existentis. In cuius quidē curationis dispositione. xii. mihi uidentur necessaria obseruari ut nunc in posterū sequitur. ¶ Primo itaque percurrēdū est regimē sex rerū nonnaturaliū abreuiate. licet multū diffuse oporteret extendere calamū si tempus adessȝ Itaque vir iste morā contrahat in ciuitate domo et camera bene calidis. ⁊ oīo effugiat flatū uentī orientalis ⁊ occidētal' magnū. ⁊ effugiat strepitus omnes ⁊ fōtes motus sonātiū corporū aerē ipetuose colidentiū. ⁊ caueat a cantu et ab approxiatōe ad cantus multū excellētes. quoniā excellens sensibile corrumpit sensū. ȝo de aīa. Et caueat ab habitatōe i locis habentibus testudinales reuolutōes imo morari ⁊ diu stare ī eis non est tutū. ⁊ caueat a strictura uestium cōprimētiū pectus ventrem ītestina ⁊ ypocondria. et omnino caput eius sit bñ munitū infulis suffultis dorsibus variorū pellibus vulpinis ⁊ agninis. ¶ In cibis vero euitet omnia mltū uaporosa. ut brodialia piguia lacticinia fructus multos bletas spinachias portulacas et alias frigidas plantas. Caules vero ⁊ rape mēta feniculum petrosel. ȝpillū ruta saluia rosmarinus ⁊ reliq̄ similes calide plante optime sūt et radices calide pastinache charote rapunzeoli ⁊ similes sunt vtiles. legumina uero dimittantur preter risuȝ ⁊ panicū ⁊ far de ordeo et cicera rubea confracta. ¶ De carnibus laudantur vituline capreoline castratine ⁊ leporine ⁊ de pullis omībus ⁊ proprie columbellis qui singularē habent proprietatem ī hoc casu. ⁊ fasiani perdices starne fracolini merulī. ⁊ sic de singulis minutis auibus. ¶ Fructus vero dimittantur omnes preter ficus ante cibum. ⁊ auellane torrefacte optime sunt etiā et proprie post cibū ⁊ amigdale ⁊ fistici et nuces etiā non sūt male. ¶ De seminibus vero feniculus anisū gna paradisi ciminū et cardamomū omnia utilia sunt ⁊ proprie flos et semen origani mirabiliter laudata sunt. Aceti autē vlus in condimentis laudandus est ⁊ succus limonū salitorū. Agresta vero et granata et citrangulī non placent. Cinamomum autē et nux mus. galanga piper crocus ȝȝ ⁊ omīa talia optima sunt. Lac vero et lacticinia omīa ac pastiles cibi oīo dimittantur. Caseo autē uti poterit non ualde frequenter et proprie fragibili ad salsedinē aliquantā declinante. Carnes vero salite macre et cū seminibus cōdite in landutulis sūt bone. Cerebrū insuper ventres cor epar renes et caude aialium dimittātur et vniuersaliter omēs neruose pāniculose et cutanee partes dimittēde sunt. ¶ Uino autē utatur albo subtili claro bene aromatico et mediocris saporis tendente tamen ad fumositatē magis q̄ ad aquositatē. Et si tēpore aliquo causa estus aut consuetudinis oporteret ipsum aque cōmisceri sit aqua cisterne aut altera aq̄ in qua diebus frigoris coquatur pauci flores origani et ī diebus caloris coquat' simpliciter aqua et cōmisceatur quarta pars eius cum tribus partibus vini aut saltē tertia cū duabȝ. ¶ De modo āt exercitandi dicendū q̄ omīo quiescat post cibum immo alio tempore neque video sibi exercitiū saltem magnū fore ei utile. Exercitium autem peditatiuum paulatī et longo tempore factum ita ut ducat corpus ad augumentū suauis caliditatis ē ei conueniens. loco tamen exercitii utat' frequnter

fricatōibus p̄mo fcīe a gēnibus usque ad pedes deīde ab iguinibus vsque ad genua ⁊ tertio a spa tulis vsque ad nates. ⁊ 4º loco ab aiutoriis vsqꝫ ad manus. Et loco etiam exercitii particularis conuenit ei frequens pectinatio capitis cum se tula uel pectis absque fricatōne pannorū. licet pā ni calidi ieiuno stomacho capiti frequēter appli cati sunt conuenientes absque fricatōe. ❡ De sono autem ita regat ꝙ postquā cibatus fuerit per ho rā unam cum dimidia dormiat capite conuenien ter tecto.ut supra dictum est.⁊ decenter eleuato nequaquā iclinato ante ul' ad latera.⁊ sit eius dor mitio pria super latere dextro prius.deinde sup sinistro facta. Et si perciperet capitis grauitatē magnam.tunc caueat dormire post cibū nisi trā sactis horis tribus.dormitio eni super repletōne cito facta caput replet et reumatismos in eo facit sed reumata mota fluunt ad mēbra debilia.sicut ad aures ⁊ similia quare ⁊ cet. ❡ Circa modū ue ro assumptōis ciborū euitet cibū aliquem accipe re nisi uero ⁊ naturali appetitu incitante ad illō corpora eni fastidiata ⁊ non pura non sunt ciban da prius ꝙ materia digeratur replens. ❡ Secū da conclusio nullū cibū accipiat nisi conuenienter diu ⁊ subtil'r masticatū.q eni odit uitā suā cibū dē glutire debet sine masticatione cegrua. ❡ Tertia conclusio cibaria multa numero ⁊ specie diuersa non sunt in unica cibatione accipienda.patet quia secundum diuersitatē odoris coloris ⁊ sapōris ci borū uariatur substantia et qualitas eorū ⁊ facili tas ⁊ difficultas digestiōnis ipsorū. ❡ Quarta cō clusio in nulla cibatione tēporis comestionis pro lixitas est fienda.hec 9º est contra prelatos.⁊ pro bat' sic.qr quādo multū temporis in comestione expēdit primus assūptus cibus aliqualiter dige ritur ⁊ cibus vltimo assumptus crudus existens cō miscetur ei.ergo incrudabit p̄mū. ❡ Quita 9º quantitas conueniens assumendi cibi est ista q̄ ex cludit tensionē grauitatē ⁊ dolorē stomachi.quā semper accipiatur cibus tante quantitatis quali n̄ grauetur stomachus. ❡ Sexta 9º ꝙ potus no ac cipiatur multus in quantitate continua ne graue tur ab eo stomachus.ergo oīs potus melior est in quantitate discreta factus. hec 9º est contra mul tos ingluuiose bibentes.⁊ probatur sic.quia meli us amplexatur stomachus ⁊ cū minori labore re cipit unā librā potus partiti in quattuor uel qui que vices ꝙ semel accepti. ❡ Septima conclusio moderata potus quantitas est omis illa que exclu dit omnē fluctuatōem rugitum uel gurgitatōem in stomacho.patet quia aliter non bene digerunt cibi et potus nisi quando bene quiescunt in stoma cho.sed rugitus ⁊ fluctuatio sunt motus in quietā tes cibos ⁊ potus in stomacho.igitur ⁊ cetera.

❡ Pro mensura igitur sexte rei non naturalis.s. accidentium aie.dicendū ꝙ omnes aie passiones l' accidentia propter que fortis ⁊ perseuerans fit in spiritibus ⁊ humoribus agitatio euitari debet.ta lia eni accidentia sunt sicut subitus ⁊ fortis timor ⁊ immoderatum gaudium ⁊ superfluus risus.ira autē vehemens iracundia propter que omnia ve hemens fit motus et euaporatio ad cerebrum et omnes partes capitis.similiter etiā p̄ passiones aie per quas a circūferentia ad centrū fortis fit mo tus in spiritibus humoribus ⁊ mēbris euitāda sunt.⁊ talia sunt sicut angustia tristitia solicitudo

cogitatio uel contemplatio profunda de rebꝫ tal stantibus. Hec eni omnes passiones extermināt et mutant corpus ab ea que est secundum naturā cō sistentia regni tertio. ❡ Secundus vero princi palis canon de duodecim supra tactis obseruandus est ꝙ diligenter fiat aduertentia si nocumentum auditus contingeret propter presentiā multi re ruminis aut superfluitatē in aure intendatur con uenienti mundificatione eius. Et primo quidē cū pannis subtilissimis diligenter ⁊ sepe reuolutis in aurē. Secundo vero cum eisdem sepe madefactis in tepidam aquam mellis cū decoctione origani factam. Tertio vero et melius cum aqua mellis ⁊ pulpe coloquintide facta. Quarto uero cū auris mūdificatorio fcā ex auro argento ere.i.aurical co.sed primum ⁊ ultimum meliora sunt aliis. Quinto sepe imponatur auri licinium factū dē pā no subtili lineo intincto in melle ⁊ succo cepe ma defacto ⁊ hoc simul cum secūdo et tertio remedio experta sunt. ❡ Tercius canon principalis obsuā dus est ꝙ si nocumentū auditus qd̄ fuerit de pre dcīs trībꝫ cōtigat propter que remāserunt i orga no auditus que sunt magne ⁊ cōfirmate hec dispo sitio penitus erit incurabilis.probatur conclusio quia per tales cicatrices organū auditus reddit non bene sonorū. Secundo quia in loco cicatriza to non potest recipi sufficiens quantitas spiritus aīalis necessarii ad operatōem auditiuā.eo quia locus cicatrizatus non est porosus.et tertio iterū quia remedia que essent necessaria ad extenuādā et subtiliandā cicatricē non possunt conuenienter applicari tali panniculo propter anfractuosā re uolutionē ipsius existentis super osse auris. Si āt cōprehenderet vir in scientia peritus quod remā sissent cicatrices tenues post consolidatoem vlcerꝫ i hoc tria sunt mihi experta remedia. ❡ Primū est ꝙ in aure premundificata a sorde infundatur media guttula electi balsami tepidi. ❡ Secundū est et expertū ut imponatur in ea succus prassii te pidus cum pauco puluere musci. ❡ Tertiū ꝙ auri iponatur oleū amigdalarꝫ amararꝫ bulitū per me dietatē.hec eni tria etiam cū testimonio auctorū sunt probatissima. ❡ Quartus canon est ꝙ cura huius dispositionis est ut iste vir omni uere et au tumno euacuetur per hunc modū.aliter processus eius non felicitabitur. Et quia nunc instat autum ni tempus euacuetur cum istis instrumentis. ℞ pil lularū aurearū et de sarcocolla ana.ʒ.ß.formēt pill'e.vi.aut.vii.cū electuario rosa.⁊ accipiantur per octo horas post cenam et nō dormiat post eas nisi per horā et post quinque horas accipiat cyatū unū aq̄ calide bene zuccarate et elapsa hora una comedat. Die imediate sequenti accipiat hoc di gestiuū. ℞ sy.de calamēto.℥.i.sy.compositi aceto si.℥.ß.aque saluie betonice et lupulorꝫ ana.℥.i.mi sce et calidū accipiatur in aurora et expectet post ipsum per quattuor horas continuando ipsū die bus octo. Nona uero die immediate sequenti pur getur cū istis pillulis. ℞ pillularū de yera compo sita pillularum cochiarum et dē sarcocolla ana.℈. i.formentur pillule septem cum electuario rosa. et accipiatur in aurora obseruatis conditionibus que dicte sunt in precedentibus. Pro purgatione autem veris ℞ agarici electi.ʒ.i.ß.turpentici.ʒ. i.ß.penidiarū zuccari ana.ʒ.vi.aque saluie et ori gani uel decoctionis eorū ana.℥.ii.ʒinziberis elci

grana octo spice nardi. ℨ. v. salis gemme. ℨ. ii. insũdantur puluerees in predictis aquis per diẽ naturalẽ. deinde calefiant ⁊ diligenter exprimantur q̃ colatura accipiatur in aurora calida obseruãdo cõditiones in predicto solutiuo autumnali dictas. Die uero sequenti hoc minoratiuũ accipiat hoc digestiuum qd̓ continuet septẽ uel octo diebus obseruando ea que scripta sunt in digestiuo autumnali ℞ sy. de bisantiis. ℥. ss. sy. cõpositi acetosi. ℥. i. aque feniculi apii ⁊ absinthii ana. ℥. i. misce hoc totum calidũ sit acceptũ. Nono uero die sequenti purget cũ hoc. ℞ electuarii indi. ʒ. i. ss. yere galieni. ʒ. vii. accipiatur cum aqua calida bene zuccarata. ⁊ si abhominaretur yera propter amaritudinẽ. tunc loco eius accipiat pillularũ d̓ yera cõposita. ℈. ii. pillularũ cochiarũ. ℈. i. formẽtur pill'e cũ electuario rosa. sex uel septẽ ⁊ accipiantur in aurora obseruatis conditionibus que de aliis pillulis dicte sunt.

¶ Quintus uero canon pricipalis est q̄ post istas euacuationes regulares iterũ utatur pillulis nũc scribendis de quibus accipiat unã parũ ante cenã omni quinta uel sexta die cũ rugitu tensione ⁊ abhominatione stomachi. Si autẽ nullũ accidentiũ horũ haberet. tunc accipiat unã d̓ istis pillulis p duas horas post cenã die sexta uel septima ut dictũ est. Sũt autẽ pillule iste. ℞ succi eupatorii succi liquiritie ana. ℈. i. salis indi. ʒ. ss. zinziberis cinamomi gariofilorũ cubebarũ florũ rosmarini nucis mus. ana. ʒ. ss. ligni aloes. ℈. i. aloes epati. electi. ℥. iiii. agarici hermodactilorũ ana. ʒ. ii. pulpe coloquintide. ʒ. i. puluerizentur omnia ⁊ infundantur in libra. ss. aque maiorane diligenter commiscẽdo ⁊ ita quater uel quinquies fiat exiccando eã. d̓ ista ergo materia fiant pillule ex omni. ʒ. vi. quarum usus fiat ut dictũ est. ⁊ poterit etiã de eis omni fine. xv. dierũ accipere. ʒ. i. in mane obseruando cõditiones que scripte sunt de aliis pillulis. In his eni pillulis est magnũ secretum mundificandi caput ⁊ omniũ sensuum instrumenta etiã confortãdo ea siue de iterioribꝫ siue de exterioribꝫ sẽsibus intelligam.

¶ Sextus canon principalis est ut administretur ei hoc aromaticũ. ℞ ligni aloes maiorane florũ rosmari seminis basilicolis ana. ʒ. i. cubebarum granorum paradisi florũ uel se. andacocbe zinziberis electi gariofilo. ana. ℈. ii. musci an bre ana. ℨ. iii. rosa. cortic. citri ana. ℈. i. origa. ʒ. iiii. puluerizentur omnia per se ⁊ ligentur in sindone de grana retorta ⁊ sepissime odorentur. hec enim aromaticum aperit oppilatões cerebri etiã profũdas. cõfortat ipsum ⁊ expugnat materias ab auribus oculis ⁊ palato.

¶ Septimus canon principalis est ut iste vir saltẽ omni septimana ter quando vadit ad lectum puluerizet totã caluariem capitis cum hoc puluere superaspargendo de ipso quantitatẽ octo granorũ frumenti semper quando ponit puluerẽ secundũ cum setula mundificando primũ hic eni puluis magnifice confortat cerebrũ cõmiluras ⁊ poros capitis aperiendo ⁊ materias consumendo. Cuius descriptõ est hec. ℞ sticados origani calamenti pulegii semĩs andacocbe aristolo. rotunde assari maiorane ana. ʒ. iii. betõice florũ ypericonis macis ana. ʒ. ii. puluerizẽtur omnia per se deinde cõmisceantur ⁊ sit eius vsus ut iam dictuꝫ ẽ.

¶ Octauus canon pricipalis ẽ ut hic vir conetur materias a capite diuertere inferius distrahẽdo nunc cum fricationibus superius tactis. nunc cum ablutionibus pedum cum decoctõne lauri maiorane saluie ⁊ similium. nunc uero administrando aptionẽ emoroidarũ de quibus si natura sibi prouidisset summũ iuuamẽtũ optineret ⁊ si emoroides non sunt naturaliter aperte. tunc quãdoque fricẽt cum foliis fici aut consolide maioris aut panno aspero uel felle tauri. Si autẽ non obediunt emoroides apertioni. tunc saltẽ materie ad inferiora diuertantur cum hoc clisteri accepto in mane per duas horas ante prandium. ℞ assari origani artanite pulegii calamenti betonice maiorane ana. ℳ. ss. foliorũ malue ⁊ mercurialis ana. ℳ. ii. sursuris grossi. ℈. iii. coquantur omnia in tribus fiat aque usque ad consumptionem medietatis. de hac igitur aqua cuꝫ conuenienti expressione colata accipiatur libra una electi diacastorei. ʒ. i. yere Ga. ʒ. ii. zuccari rubei cassie fistule ana. ℥. ss. olei lilio. ⁊ de sisamo ana. ℥. i. misce ⁊ accipiatur hoc clistere et non timeatur. quia non est uiolentũ sed summo iuuamento attrahit materias a capite ad inferiora

¶ Nonus canon est ut saltẽ semel in uere quantum ad medietatẽ eius ⁊ in medietate autumni in loco ubi finis colli coniungitur cum spatulis applicetur huic viro emplastrũ ad quantitatẽ palme manus factum cum tribus partibus flamule subtilissime trite cum quarta parte fermenti sex uel septem dierum cuꝫ modico aceti. hoc eni ẽplastrũ ibi per quattuor horas retentum cum sua rubificatione ⁊ potenti caliditate leuiter uesicantia cutis materias attrahit a capite quãtũcũque profũdas Nõ miretur aliquis quia si circa uirũ istum non fiet diligentia curatõnis expectatur in eo completa surditas ut in primo capitulo demonstratum ẽ

¶ Decimus canon iterũ pretermitti non debet, p materia a profundo auris ab extra trahenda et consumenda ⁊ in uaporeꝫ conuertenda secundum hunc modum. accipiatur eni tabula d̓ cupresso bñ polita et vehemẽter calefiat ante cenã ⁊ ante prãdium ⁊ iterũ quando uadit ad lectũ. ⁊ tunc superponat aurẽ suam cum tollerantia istius caliditatis vsque ad mediam horam auri magis sese applicãdo ipsam ut utriqꝫ permutati de una ad aliaꝫ aurem. Et si uoluerit hoc remedium efficacius facerẽ tunc ℞ florũ origani. ℥. iiii. pulpe coloquintide. ℥. i. contundantur minutim ⁊ ponantur in saccu'o q sacculus bene calidus superponatur tabule predicte ⁊ superponatur auri sacculus predictus ita ut vtriusque virtutẽ ⁊ iuuamentũ accipiat auris tam sacculi quam tabule.

¶ Undecimus canon principalis est ut auri iponatur mane in aurora ⁊ semel in nonis ⁊ tertio per mediam horam ante cenam et quarto per duas horas post cenã una gutta olei de pice sublimati diligenter tepidi politi ⁊ nõ ualde calidi premedicando aurem eo modo quo i so canone principali superius est declaratũ.

¶ Duodecimus uero et ultimus canon est ut aliquis non conuenienter ualentibus imponatur auri hoc cõpositum q̄ mirabili iuuamento confesse uidi surditati ⁊ adhuc forti ⁊ hoc remedium inuentionis mee paucis viris cõicaui i diebus meis. Cuius descriptio est hec. ℞ origani pulpe coloquintide florum spilli et maiorane ana. ʒ. i. musci electi quod tubapirium nominatur. ℈. i. ambre orientalis. ℈. i. cubebarũ laudani macis storacis calamite ana ʒ. ss. olei amigdalarum amararum olei liliorum alborum ana libram. ss. puluerizentur omnia per

se et diligenter conquassata ponantur in ampulla strictı orificii cū predictis oleis. ista igitur ampulla cum argilla uel pasta diligenter clausa diligenter suspendatur in caldario aque per vnā horam magnifice bulientis. deinde accipiatur ampulla ista ab igne et permittatur refrigerari. De hoc igitur oleo actu tepido quater ī die medicetur auris ut predictū est in undecimo precedenti canon videbis enī potentia dei mirabiliter operante in seruis suis. quod feliciter xcedat sūmus ille verax cba nazarenus qui sanat omnes langores. Ad laudes eius semper immortales. ¶ Accipe igitur reuerendissime in Christo pater mihi summa charitate cōiuncte Hermolae prothonotarii ꝺ celeberrima progenie Barbaro que tibi non leui laborꝰ composui salubria remedia ī tui subsidium ⁊ gratias age altissimo ipsuȝ pro me orando et pro venerabili in Christo patre domino prothonotario de Monte qui vires suas ad hec efficiendū totiēs ⁊ tam sedula charitate īterposuit quod manifestari illud tibi mihi esset difficillimū. Age igꝛ feliciꝰ ut spero.

¶ Consilium ad diminutionē corruptionē ⁊ ablationem secundū partem auditus cum cecitate confirmata unius oculi ⁊ nocumento diminutōnis ⁊ corruptionis in operatione uisiua alterius oculi. ⁊ ꝺ discrasia cerebri frigida ⁊ hu.

Ansuetissima hūanitas āplissimaque pietas quas multū florere uideo in reuerēdo religiōis viro domino Baselio episcopo ⁊ cet[illegible].satis angustiose mouerunt mentem meaȝ propterea quia uideo ipsum diuersis egritudinibȝ et accidētibus inconuenienter molestatum. sed et tamen venerandus pater hic terreri non debet imo animosior fieri ad expugnandū labores corporeos ⁊ aiales. sic enī generosos animos labor nutrit. ⁊ extimandum est absque dubio aliq̄ talia nocumenta in meliorē partē salutis aīme sue a summo omniuȝ conditore fuisse collata. Nūq̄ enī bella hōie nunq̄ discrimina desunt. sic propter hoc psalmigrafista Dauid psal. 31° scripsit. Multa flagella peccatoꝝ sed sperantes in domino misericordia circūdabit propter que ⁊ ego spero satis in domino rogito ⁊ exoro misericordiam suam ut aperiat mihi uiam subueniendi lāgoribus eius. Sunt autē huius venerandi patris dispositiones tres principales oīa alia accidentia comprehendentes. ¶ Et primo q̄dem est mala complexio frigida ⁊ humida materialis cerebri multorū flegmatū generatiua ⁊ congregatiua per uiam īdigestionis. ¶ Secunda pricipalis eius dispositō est nocumentū ablationis et partim diminutionis ⁊ corruptionis auditus.

¶ Tertium uero nocumentū est confirmata cecitas in vno oculo ⁊ nocumentū diminutionis ⁊ corruptionis in operatōe uisiua alterius oculi. ¶ Et primo quidem sua dispositio est principium suoꝝ accidētiū ⁊ q̄plurīū alioꝝ pricipaliū ⁊ eueniꝛ potentium. propter enī malā complexionē frigidaȝ ⁊ humidam corpori augumentantur superfluitates ī anteriori et medio uētriculo cerebri que per partē descendunt ad quītū par neruorum que fecerunt ibi oppilationē in tota substantia nerui deferentis aut deferre debentis spūm aialē ad panniculū tenuissimū cooperientē os asamac. i. petrosi et anfractuosi superficiē concauā qui secūdū rei ueritatē cū annulis eisdem commixtis a quibȝ trahit originem est organū auditus. cū igitur auditiua potentia non possit exire in operatōem suam nisi secundum q̄ mouetur ab obiecto ⁊ obiectū quantūcūque excellenter sonans exterius eius spēs sufficienter diffundit per medium extraneū quod ē aer exterior uel in concauo auris existens ¶ Et adhuc supposito q̄ species corporū sonātiū reciperentur in medium qꝺ est aer intraneus in poris predicti panniculi ⁊ neruoꝝ eius inuentus ⁊ quietus v3 cū per talia agentia potentia auditiua nō possit operari sufficienter sine instrumento partiali qꝺ est spiritus aīalis predictus partialiter ıā modificatus in aure sequitur q̄ erit īpossibile auditionē fieri. ⁊ hec est una ⁊ principalissima causa surditatꝭ huius viri. Hec autem surditas a speculatoribus diuisa ē dupliciꝰ. Aut enī a natura. i. a generatōe cōtracta aut a tempore. Si autē fuerit a natura aut prouenit ab oppilatōe materiali neruorū et panniculi predictorū. aut prouenit ab apostemate ipsorū. aut contingit propter multitudinē sordis uel saniei. aut accidit hoc propter soliditatē ossis anfractuosi que contracta est a generatione q̄ monstruose. ita q̄ os illud non fuerit concauum a uirtute generatiū productū. ⁊ si ita fuerit hec species surditatis cīo est īcurabilis. Et tales homines sunt qui surdi a natiuitate plurimū sunt stulti ut scripsit Philosophus primo de sensu. Si auteȝ oppilatio fuerit in predictis locis prohibens delationē aīalis spiritus a cerebro ad organū auditus. aut hec oppilatio non pertrāsit multū tempus ita ut cōfirmata fuerit. aut ecōuerso. si primo modo tunc erit adhuc curabilis. licet cuȝ difficultate. tales autem īfātes cognosci possunt. quia cātus vociferationes auri frequenter approximatos non percipiunt nisi parū. Et cū fuerint excellētes motus taliū aut pluriū sepe curari possunt quādo crescunt ī etate prouectiori ratōe caloris minorati ui humiditatū. ⁊ aliquando curantur beneficio sapientis viri consequentis regimen nutrientiū ad calidū et siccū ⁊ subtiliatōem humorū ⁊ diuertēt māis cū rubificantibus attrahentibus mās ad extra. ⁊ cū his que ponuntur auribus appropriatis ad aperiendū et exiccandū mediocriter de quibȝ inferius descriptiones vtiles apparebunt. Si aūt talis surditas tunc a generatione uel natiuitate contracta longū tempus habuerit minime curari poterit. arguit enī debilitatē mēbroꝝ ⁊ dispositionē fixā. ⁊ hec est sententia omniū auctorū. ut colligitur quarta quarti ⁊ tertio continentis primo capitulo in quāpluribȝ passibus ⁊ plurics alibi. Si autē surditas a tempore prouenerit non valde confirmata. ita q̄ non transierit vnius āni aut duorum spacium ⁊ tunc curari poterit. tamen tāto facilius quanto minus longa fuerit. et econuerso. tanto difficilius quāto antiquior fuerit hec surditas. Nō enī est impossibile in viro bene regulabili et a medico scientia et experiētia trito aliquā atiquam surditatē posse curari. ut patuit ī fratre Thoma anglico qui surditatē habuerat pluribus q̄ duodecim ānis ⁊ fuit perfecte curatus ⁊ adhuc ī sanitate uiget dummodo compolui hec dicta. Et si illustrium sententie in contrarium apparēant dicendū q̄ ipsi locuti fuerunt de his que secunduȝ

plurimū contingunt ⁊ non est necessarium nunq̄ credere posse contingere oppositū eius quod a sapientibus scribitur propter diuersitates climatū regionū ⁊ locoꝝ ⁊ propter diuersitates complexionū regiminis hominū ⁊ alioꝝ particularium que fere innumerabilia sunt. Et hec est illa species surditatis quā Aui. vocat tarax natiuaʒ. licet tarax possit importare etiā surditatē a tempore cōtractam contra distinctam gnaciei que importat nocumentum diminutionis operationis auditus. ꝓpter quod Aui. quarta tertii q̄ttuor declarat terminos nocumentum in auditu prouenienś importantes. s. ablationis et est tarax uel surditas natiua uel a tempore contracta. ⁊ nocumentū diminutionis quod gnatien nominatur. s. q̄ non possint soni uel uoces audiri nisi a propinquo. ⁊ adhuc qualitercūque audiantur cum difficultate ab audiēte audiuntur ita ut uoces ⁊ ꝑmones non uere ⁊ distīcte ab auditu percipiuntur. ⁊ hoc nocumentū ibidē grauedo auditus nominatur. ❡ Tertium uero nocumentum auditus est alterationis quod uocatur corruptio. propter quod audiens percipit strepitus uel sonos in aure quales ⁊ quanti non sunt ibi. propter quod merito non est alteratio in auditu ł corruptio. quia auditus in forma sua uel in essentia sua transmutatus ⁊ corruptus est. Modus āt ītelligēdi tale nocumētū ē ut q2 freq̄nt̄ a toto corpore patiente uelut in febribʒ. aut ab aliqua particulari inferiorū. uelut a matrice ī qua humores uel spermata corrupta inueniuntur ⁊ eleuantur uapores uel uentositates a renibʒ epate splene stō uel concauo pectoris ad ipsum caput. aut illi uapores uel uentositates in ipso capite propter debilitatē innati caloris aut specie male complexionis eiusdē generātur in uenis ⁊ artariis. aut in uētriculis ł meatibʒ cerebri uapores ⁊ uētositates que deferuntur per neruos quinti paris ad panniculum cooperientem os auris interius. huiusmōi ergo uapores immiscentur aeri quieto existenti in panniculo dicto ⁊ immiscentur etiam spiritui aiali alterantes spiritum ⁊ mobilitantes aerem predictum uelut inundare facientes. cū ergo in istis uaporibus fuerit facta impressio strepitus uł soni ex magna collisione uel agitatiōe in spiritibus ⁊ panniculo dicto facta a predictis uaporibus representantur potentie auditiue strepitus tales. sic aīa percipit illos strepitus uł sonos ac si exterius prouenirent. ⁊ hoc est formale corrupte auditionis dum bene consideras. ❡ Ex isto fūdamento potest apparere solutio ad plura problemata. ❡ Primū quare corrupta auditio aliquando apparet ⁊ aliquando non. potest eni quandoqʒ corrumpi auditus per colligantiā totius ad partes inferiores. non est autē necessarium inferiores partes delegare semper uapores uel uentositates ad superiora sufficienter permutantes potentiam auditiuam. Et iterum dato q̄ semper aliquis vapor uel uentositas in capite congregata inueniat̄ non omnis tamen quantitas est sufficiens ad alterandum organa auditus ⁊ instrumenta ad corruptionē. Et adhuc subtilius si in organo auditus reperiretur multitudo uaporū. non tamen illi sufficerent semper corrumpere auditū nisi ex percussione uel collisione vehementi ipsoruʒ. ❡ Et ex hoc fundamento sequitur secundo. s. alterius quesiti. s. quare in statu febrium plurīū apparet nocumētum corruptionis in auditu. patet quia tali tēpore plurimum uapor est maioris quantitatis ⁊ uelocior motus. ❡ De tertio quare quandoque nocumētum corruptionis auditus est continuum. fit eniʒ ita q̄ nocumentū est per essentiam in partibus cerebri ⁊ neruorū predictorum. ❡ Sequitur quarto quare quibusdā apparet corrupte audientibus percipere semper decursus aquarū. est eni quia uapor ille est humidus ⁊ fluxibilis aut uehementer colliduntur humiditates ad neruum ad panniculuʒ ⁊ ad ossa predicta ❡ De quinto quare q̄busdā apparet continue percipere sibilū. patet quia uapor ille est subtilis ⁊ uehementer motus. ❡ De sexto quare continue semper apparet strepitus predicti auditui representari. hoc eni contingit in habentibus corruptionē auditus prouenietē ab essētiali nocumento ipsius cerebri. que est mala complexio ipsius frigida ⁊ humida materiał. aut vehemens collisio in humoribus ⁊ spiritibus cerebri et uaporibʒ inuētis ibidem. ❡ De septimo q̄r quibusdam hominum representant̄ sonitus ī auribus armonia bubarū et aliorum instrumētorum. propter enim homines existentes in locis longo tempore ubi perseuerant tales soni ⁊ armonie contingit q̄ species sonorum imprimuntur ⁊ reseruātur in medium intraneū auris ⁊ mouētur tātū spiritus et organa ⁊ ipsa mota mouent potentiā cui uidetur percipere sonitus illos ī exteriori aere qui tamen nequaquā sunt ibi. ❡ Et ex hoc fūdamento sequitur correlarie ītelligi posse difficultatē curatōis harum corruptionuʒ auditus. Pluribus eni hominū in tota sua uita permansit sibilum sonitus aut aliter strepitus. et hi sunt viri in quorū cerebro uel organo auditus inuenitur essētialiter nocumentū aliquod de numero predictoꝝ ❡ Et apparet octauo valde facile intelligi propter quid alique species corruptionis auditus faciliter curantur. hoc eni contingit quia nocumentum in cerebro. licet sit per essentiam. est tamen paruum aut licet quia sit per colligātiā ab infrigidantibus partibus. vir tamē in scientia ⁊ opere bene doctus cām efficientem ⁊ materialem nocumenti in membris mandantibus conuenienter digerendo ⁊ euacuando facile perducit homines ad sanitatem vt mihi frequentissime uerificatum contingere uidi. ❡ Ex quibus omnibus bene cōsideratis possūt elici signa horū nocumentorum auditus. quorum tamen particularem notitiā uidebis inferius ubi erit sermo de cura harum dispositionum. ❡ Secundo vero principale nocumentum in hoc viro īuentum est mala complexio frigida et humida et cerebri et totius capitis eius cum abundātia materierum flegmaticarum que mucillaginose sunt a dominio ⁊ aquose ⁊ a dominio vitree. huius eni complexionis cerebri signa possunt facile uideri. Tactu enim partes capitis frigide et remisse calide percipiuntur. est etiaʒ substantia membrorum mollis et facile cedens compreimenti. et hoc qdeʒ appparet ex exeunte mutato. plurimas eni emittit superfluitates sputando et excreando mucillaginosas et aqueas. per uniuersas uero fere partes effusionum capitis per oculos per nares per palatum et per aures. ❡ Tertio iterum hoc cognosci potest q2 pili eius sunt molles plani et non crispi et velociter canitiem inciderunt et color in albedinem et palliditatē inclinatus et uenaꝝ paucitas

extensionis et iuuatur a calidis et nocetur a frigidis. quia discrasia est multum eleuata et sonolentus est et capitis grauitatem non leuitatem habens. adhuc etiam in operationibus virtutum sensitiuarum sensu exteriori declaratum est nocumentum diminutionis et corruptionis aut ablationis in sensu auditus et uisus et olfactus etiam notabiliter nocitus est. Similiter etiam in hac mala cerebri dispositione demonstrari potest ex nocumentis in operationibus sensuum interiorum. operatio enim fantasie imaginatiue et cogitatiue et potentie memoratiue notabiliter sunt lese quod melius est sub nube pertransire. quam amplius extendere hoc de nocumento secundo huius viri. ¶ Tertium uero speciale nocumentum est in sensu uisus quoddammodo. quod nocumentum licet possit pluribus et diuersis contingere causis. specialiter tamen reduci potest ad triplex nocumentum. scilicet diminutionis corruptionis et destructionis. quorum tamen licet plurime possint assignari cause. cuiuslibet tamen nocumentum contingere potest. aut propter lesionem in tunicis oculi. Secundo propter lesionem uel permutationem in humoribus. Tertio propter alterationem in spiritibus aut in his simul et quolibet trium predictorum nocumentorum. videlicet diminutionis corruptionis et ablationis potest esse egritudo per se oculo proueniens. Nocumenta itaque per colligantiam in uisu reperta contingere possunt. aut a complexione mala calida totius corporis. sicut patet in febribus aut propter tantam caliditatem magna fit resolutio in humoribus spiritibus et tunicis oculorum. ut sepe contingit verificari in declinatione febrium acutarum. aut idem contingere potest in febribus a multa materia pendentibus que euaporat capiti replendo vias transitus spiritus animalis a cerebro ad oculum et causa diminutionis visus et quandoque cecitatis cum fuerit multiplicata potenter et etiam predicti uapores spiritui uisibili commixti possunt esse causa corruptionis uisus. cum enim uapor ille spiritui uisibili commixtus est immutat organum immutatione sui. et si fuerit uaporositati motus uidetur potentie uisiue percipere motum exterius qui tamen reperitur ibi. eo quia uapor iste spiritui uisibili et aeri intraneo commixtus facit potentiam uisiuam errando iudicare res moueri circulariter in medio exteriori quas tamen non contingit reperiri ibi. Et ex hoc fundamento apparet quod non solum per colligantiam totius ad oculum imo propter colligantiam partialem ut a matrice renibus epate splene stomacho pectore pulmone propter euaporationem a predictis membris eleuatam et spiritui uisibili et intraneo aeri commixtam inficitur uisio. Et ex hoc fundamento iterum concluditur quod similiter a cerebro uentriculis et panniculis eius potest fieri nocumentum in uisu vt si oppilentur uie transitus spiritus animalis qui dicitur transire ad cristalloydam. ita ut nihil transeat de illo ad oculum subita fiat cecitas qualis contingit in notabili quadam domina de ciuitate Monache famosa vrbe Alamanie cui subita cecitas prouenit ex oppilatione iam dicta et tamen perfecte sanata fuit per ea que in consilio altero super hac materia a me sibi conscripta fuerunt anno domini 1422. ¶ Similiter etiam potest accidere nocumentum diminutionis in uisu ex oppilatione non completa in principio neruorum obticorum aut in medietate ipsorum aut in ultima parte ipsorum ad oculum terminata. et ideo omnes species ipsi ū nocumentorum

nimus per colligantiam a sapientibus nominate sunt. Sole enim egritudines per essentiam oculi euenientes sunt que cadunt aut in tunicis. aut in humoribus aut in spiritu uisibili qui iam est a temperamento cristalloidis mundificatus. ¶ Potest autem nocumentum in tunicis multipliciter contingere. Primo quidem ex parte coniunctiue eius nocumentum non per se et immediate necessario facit ad lesionem uisus cum neque per ipsam deferantur species uisibilium ad cristalloydem neque fit per tunicam corneam cum species per istam non recipiantur neque etiam deferantur uelut fit per pupillam et similiter etiam fit per araneam. hec enim tunica per se et immediate non facit ad uisionem perficiendam et imperficiendam. sicut nec alie tres tunice posteriores. sicut retina secundina et sclirotica. cum faciunt magis ad substentandum oculum deferendo ei nutrimentum et conseruandum cristalloydem et sic de aliis. Propter autem nocumentum in cornea contingens in aliquo de numero quattuor corticum eius potest accidere nocumentum ablationis uisus ut si totaliter obscura fiat uel oppilata. ita ut species uisibilium deferri non possent. aut contingat ut sit ita exiccata uel infrigidata ut species non possit recipere uisibilium neque deferre eas ad pupillam. patet quod homo cecus erit. Et si contingat in aliquo corticum eius fieri maculam uel punctum rubeum uel uestigium cicatricis. Similiter etiam accidit nocumentum ablationis si cadat in tota parte ante pupillam. et si fuerit aliquod tale uestigium in parte uersus angulum exteriorem. tunc obiectorum uisibilium ex parte illius oculi non percipietur pars dextra aut econtra accidet si erit cicatrix uel macula uersus angulum domesticum. sinistra enim pars obiectorum uisibilium non percipitur si ceciderit macule uel cicatrices in superiori parte cornee antepositę pupille. Ex quo fundamento etiam apparet quod si punctus macule uel cicatricis fuerit in parte centrali equidistante uel circumferentiis antepositis pupille taliter obiecta uisibilia apparebunt in medio substantie perforata. uelut punctus opacus in circulo. Et ex hoc fundamento etiam plura speculabilia correlaria multorum problematum declarantia adduci possunt. Ex quo fundamento etiam clare colligere potes nocumenta que secuntur in uisu propter turbulentiam oppilationem apostema uel aliud genus egritudinum complexionalium euenientium in pupilla que est pars vuee panniculi et cetera. Et similiter eadem nocumenta contigere possunt propter complexionales et compositionales egritudines aranee et panniculi et solutionem continuitatis eius. et tu considera quia famosa nocumenta ab auctoribus vel scripta assignantur magis ex parte defectus cornee et vuee prouenire quam ex parte aranee secundine vel sclirotice ut hinc inde legere potes. ¶ At vero iterum in visu nocumentum contingit ex parte spirituum uisibilium. voco autem spiritum visibilem spiritum animalem qui iam de cerebro delatus est ad cristalloydem qui dicitur visibilis in potentia quando nondum ad visionem deparaticulatus est propter temperamentum cristalloydes. cum enim fuerit iam mundificatus a temperamento predicto. tunc est actu instrumentum uisionis. patet autem quod predictus spiritus tam primus quam secundus potest esse paucus. et fiet nocumentum diminutionis in uisu etiam si fuerit turbulentus et grossus uaporibus commixtus. Si ergo contigat ei uapores commisceri mobiles circulariter apparebit uidenti

percipere rotulas in aere circongiratas. Et si con
tingat vaporem illum esse grossuz ⁊ ponderosum
apparebit ī aere linea descēdēs ac si esset aque gut
tula cadēs. ⁊ si acciderit vaporem illū ēe subtilē ⁊
leuē apparebit velut linea sēp ascendens. ⁊ si conti
gat vaporē illū esse paucū ⁊ valde disgregatū ap
parebit uidenti pcipere pulices muscas uel alia
aīalia per aerem uolitantia hinc inde secūdū q̄d
erit ītrinseca dispositō vaporis ad ferri sursū mo
tu recto uel deorsuz aut motu giratiuo ⁊ sic d̄ sin
gulis. Et tu considera quia hec omnia subtilia sūt
⁊ non bene intelligibilia nisi a viro scientia ⁊ ope
re doctissimo. per quoꝝ fundamenta multe varie
tates corruptionū operationū sensus visus intelli
gere poteris sine quoꝝ cognitōne non eris potens
ad conuenienter curandum eas. ita ut sit muneris
tui ⁊ non alieni. ¶ Et ultimo iterum per hoꝝ fun
damenta poteris intelligere qualiter ⁊ quot mōis
nocumentū in uisu contingat ex parte indispositi
onis triū humorum. Si enim cristallinus humor
paucus densus ⁊ turbulentus fiet aut accidet ceci
tas aut diminutio visus. ⁊ si eius partes diuerse
sint ut quedā minus dempse alie semiturbide aut
nō bn̄ cōstātes poterit varietate huius assignari
nocumentum corruptionis in uisu. Necnō etiā si
uitreus humor qui cōtinet ⁊ in se imbibit maiorē
partem cristalloydis fuit multus turbulentus et
opacus nocebitur uisio. aut quia parum de cristal
loyde detectū ab eo relinquetur. aut quia ponderē
l' friditate uel grossitie sua alterabit ⁊ indisponit
aīalem spiritum ⁊ ipsā cristalloydem ad conueni
enter uidere. ⁊ idem intelligendum est de varieta
te contingibili in humore albugineo. Cum enī cō
tingit ꝙ multus vapor inuenitur in oculo congre
gatus siue fuerit ibidem genitus propter debili-
tatē caloris ipsius. siue fuerit a cerebro siue aliun
de propulsus ad oculum oportebit ꝙ commisceatᷣ
spiritui uisibili ⁊ ꝑpter eius cōmixtionez uariis
modis corruptionis nocebitur uisus. cum eniz spi
ritus alteratur necesse est medium intraneum et
al' in cristalloyde iterum alterari. vapor enim il
le est agens applicatum medio ⁊ organo immedi
ate visionis quod est cristalloydes ⁊ remanet ibi
multo tempore sufficienter agens in predicta. er
go taliter alterabit eadem qualiter est ei in potē
tia. ¶ Cuz ergo talis vapor multipliciterᷣ posset alte
rare predicta. aut sui grossitudine spiritum aīalē
īgrossando. aut sui opacitate ipsū turbulentuz effi
ciendo uel sui frigiditate claudendo uias trāsitus
aīalis spiritus ad oculū poterit esse causa siml' no
cendi uisionē nocumento diminutionis ⁊ corrupti
onis. Diminutionis quidem quia non erit debita
quantitas instrumenti uisibilis uisionis effectiua
aut perfectiua. ¶ Corruptionis uero quia si vapor
ille satis erit leuis mobilitabit spiritū aīalem mo
tu recto ad superius. et ecōtra si vapor valde gra
uis mobilitabit ipsum motu recto deorsum. ⁊ si tā
ta erit potentia vaporis mouentis spiritū ad sur
sum quanta ad deorsuz et ita perseuerauerit mo
tus in spiritu a vapore sibi impresso necesse erit ꝙ
spiritus ⁊ medium intraneū oculi continue moue
atur motu circulari. ¶ Et ex isto fundamento col
ligenda est solutio plurium problematū que neces
sariuz est intelligere in operatione uisiua contigē
tium. Ipsā enī omnia hec facilime soluuntur ī una
suppositōe premissa que est ꝙ omnis potentia sen-

sitiua interior uel exterior exit in operatōez hāc
uel istam secūduz ꝙ obiecta mouent mediū. ⁊ me
dium alteratum alterat spiritus. ⁊ per hoc alte-
rantur organa. tunc ergo potentia operatur
secundū ꝙ sibi offertur. ergo si offertur sibi a va-
pore ul' spiritu alteratiuo motus sursum uel deor
sum ⁊ sic de singulis. taliter percipit potētia ⁊ ope
rabitur qualiter sibi oblatū est a predictis. ¶ Sol
ue ergo primū problema quare ē ꝙ a qbusdā ho
minibus medium aspicientibus apparet aliquis
vapor in aere moueri motu sursum. hoc enim est
ꝑpterea quia talis homo habet caput plenuz hūo
ribus vaporibus subtilibus colericis successiue mo
uentibus spiritum sursum. et econuerso apparz q
busdam ꝙ vapor ille semper descendat inferius
hoc est propter grauitatē ⁊ terrestreitatē ipsius.
¶ Soluitur tertium quare quibusdam apparz ꝙ
aer semper moueatur motu circulari. species eniz
talis motus ī spiritu impressa a vapore qui tantū
sui leuitate mouet sursum quantum sui grauitate
deorsum facit potentiam uisiuam corrupte perci
pere motum circularem in aere exteriori. qui ta
men non est ibi. licet tamen talis motus inueniatᷣ
in spiritu et aere intraneo. propter quod potētia
visiua idolum talis motus circularis corrupte p
cipit motum esse exterius. cum tamen non sit ibi.
Hoc autem totum teneri debet secundum sen-
tentiam Aristotelis tenentis fieri uisionem in-
tus suscipiendo. licet aliter dicendum esset se-
cundum sententiam Pythagoricorum qui dice-
bant uisionem fieri extramittendo. ut colligitur
primo de sen. ⁊ sensato. ⁊ tu considera quia hoc sub
tiliandum esset aliqualiter secundum positionem
secundam. ¶ Ex hoc iterum fundamento solui po
test aliud problema. vz quare quibusdā hominum
apparet percipere vaporem in aere mobilitatuz
coloris nigri aliquando rubei non raro citrini et
frequenter subalbidi. Species enī taliū colorum
imprimuntur in aere spiritu et vaporibus secun
dum determinatas species quattuor primorum
humorum his coloribus propriis coloratoꝝ. Et
apparet etiā ultimo ex hoc fundamento quare qui
busdam hominum apparet vapor coloribus inui
cem confusis coloratus. hoc enim contingit proptᷣ
commixtionē materierū humoralium diuersarū
specie. quapropter diuersis speciebus vapores al
terant spūm ⁊ medium intraneum oculi. ¶ Et plu
ra alia problemata istis proportionata soluere
possē si non effugerē longitudinē. ¶ Et ultimo ex
omniū horum fundamēto concluditur quot ⁊ quā
te speculatōnes medico sint necessarie ad conueni
entem curam speꝝ corruptōis uisus. Harum eniz
dispositōnum cura perfici non potest conueniēter
a medico ita ut sit sui muneris nisi ipse distīcte ⁊
diligenter cognoscat. sed euidens cognitō hoꝝ no
cumentorum necessario presupponit suarū causaz
notitiam. ergo ad perfectam curam omnino neces
sarium est causaruz ⁊ egritudinum ipsarum disti
cta cognitō. propter quod subtiliter scripsit Gal.
secundo tegni ꝙ al' primo in actōibus. i. operatio
nibus. prius quidem corruptarum caꝝ cognitio
necessaria est deinde salubrium caꝝ inuentio. vn̄
et proptor hoc necessarium primo ordinare regi
men ꝙ necessarium est in cura harum dispositōuz
ex parte sex rerum non naturaliuz. secundo uero
ex parte medicinaliū ⁊ instrumētoꝝ que cōueniūt

tis ⁊ cet. ¶ Iam autẽ instat necessitas ordinandi regimen medicinale huic viro necessarium pro cura suarum dispositionũ et preseruatõe a casu in lapsũ deteriorẽ. quod regimen in quinq; capit'a uelo ẽe diuisũ. In primo enĩ capitulo ponam aliqua istru menta per que poterit preseruari a decidentia in lapsum maiorem tam cerebri q̃ auris que adhuc audit ⁊ oculi quo adhuc uidet. non enĩ per benefi cium philosophicũ spero ipsum oculum qui iã ha bet pannũ confirmatum posse seruari nedum ad melius transire. rationale tamen est ingeniuз phi losophicũ posse facere aurez transire ad melius q̃ iam surdus effectus est. Igitur in primo capitulo describam uniuersales canones per ipsuз obseruã dos. In secundo vero capitulo ponã regimen cõue niens dispositioni caliditatis. In tertio capitulo ponam intentiones ⁊ instrumenta diminutioni ui sus conuenientia siue necessaria. ¶ In quarto capi. ponam remediuз conueniens corruptioni ⁊ dimi nutioni uisus. In quinto capitulo ponaз modum deponendi pannum iã in oculo cõfirmatũ. ¶ Pro cõplemento itaque primi capituli describã primo purgatõem necessariam sibi obseruari necessariã in tempore ueris. Secundo vero in tempore au- tumni. Tertio vero describam duo remedia conue nientia ad preseruãdum ipsum tam cerebro q̃ au ribus q̃ oculo appropriata. Itaque pro executõe primi circa finẽ mensis octobris uel principiũ no uembris in anno. 1441 uno mane in aurora acci piat hunc potũ cum. ℥. iii. aque feniculi calefacte ⁊ post ipsũ immediate dormiat per unã horã et. ʃ. ⁊ transactis quinque horis bibat cyatuз unũ aque calide cocte cum granis feniculi ⁊ bene zuccarate ⁊ post istam aquam per unã horam accipiat pran dium ⁊ isto mane stet in camera a frigore uẽto de nudata. ẽ autẽ istius potus descriptõ. ℞ yere ha. ℥. i. yeralogodiõ. ʒ. iii. misce ⁊ fiat de eis ut supra. Facta ista minoratiua euacuatõe. die immediate sequente hora predicta accipiat hoc digestiuũ ca lefactiũ post qd̃ nõ comedat nisi pertransiẽrit hore quattuor. ℞ sy. de calamẽto sy. de sticados oximel lis squillitici ana. ℥. ʃ. misce et totũ accipiatur ut supra. Accepto isto digestiuo ĩ uno die immedia te sequente purgetur cũ istis pillulis. ℞ pillularũ de sarcocolla ⁊ cochiarũ ana. ℈. i. b. p. salis indi. g̃ . iii. formentur pillule septẽ cũ sy. de sticados et ac cipiantur hora ⁊ conditionibus obseruatis q̃ dcã sunt de primo minoratiuo. ¶ Cum autez euenerit tẽpus ueris in fine mensis februarii uel circa pri cipium martii vno mane hora predicta cuз luna habuerit dies quinque uel sex a reuolutione sua ac cipiat has pillulas. ℞ pillularum fetidarum. ʒ. ʃ. cochi arum ⁊ de yera composita ana. ℈. ʃ. accipiatur ob seruatis conditionibus in primo minoratiuo dic tis. Die uero immediate sequenti accipiat hoc di gestiuum quod continuet octo diebus calidum ob seruando ea que de alio digestiuo sunt dicta. ℞ sy. de calamento sy. de ysopo oximellis compositi ana. ℥. ʃ. aque lauri saluie ⁊ bethonice ana. ℥. ʃ. mi sce. Die uero octaua immediate sequente accipiat hoc solutiuum. ℞ yere diacolo. ℥. ʃ. electuarii idi . ʒ. i. ʃ. misce accipiatur cum cyato uini calefacti ⁊ bene fumosi ⁊ obseruet ea que in aliis solutiuis ob seruari debere sũt dicta. Et si careat yera dyacolo. aut non posset ipsum assumere. tunc ℞ pillularũ fetidarum descriptione Rasis nouo Almansoris ca°

de paralisi. ʒ. i. pillularum de yera composita. ℈. i. et accipiatur ut dictum est inuicem incorporate. Post hoc autem fiat sibi hoc tertium compositum ℞ macis. gario. sticados florum rosmari. ana. ℈. ʃ. folii ligni aloes ℥̃ ana. ℈. i. pulpe coloquintide tur bith ana. ʒ. i. ʃ. radicũ hermodactilorum electorum . ʒ. ii. salis indi. ℥. ʃ. aloes epatici electi. ʒ. v. pulue rizentur omnia subtiliter ⁊ per se deinde cõquassẽ tur in mortario et infundantur in. ℥. v. aque feni culi ⁊ totidẽ de maiorana ⁊ diligenter ĩ catino ui treato ⁊ ponatur sub radiis solis sepe commiscen do usquequo exiccentur. tunc ergo infundantur se cunda uice predictis aquis calidis bene commiscẽ do ⁊ ponendo sub sole et exiccando ut dictum est ⁊ ita fiat quattuor uicibus. et d̃ hac igitur materia fiant pillule ex omni. ʒ. vi. de quibus accipere potest omni sero aut saltẽ omni alterno sero unam parum ante cenam ⁊ alteram per duas horas post cenaз toto tempore quo accepit syrupos descriptos ⁊ etiã per totum annuз poterit eis uti saltẽ in septima na. i. uel. ii. accipiendo hora predicta. ⁊ si d̃ eis ite rum acciperet. ʒ. i. omni fine. xv. dierum tardan do cibum ⁊ conditões obsuando tactas in aliis so lutiuis ualde saluberrimũ essз ei. In his eĩ pill'is est potentia mundificandi stomachũ caput ⁊ oĩa ĩ strumenta sensuum si bene consideras. ¶ Secun dum principale instrumentũ huic viro conueniẽ tissimum cũ quo aliquando surditatẽ confirmataз ⁊ frequenter grauitatẽ auditus ⁊ caliginẽ oculorum vidi sanari est hoc. ℞ specierum sotyre magne. ℥. . i. specierum opopire. ℥. ʃ. amboruз descriptione Nicolai in antidotario mellis electi cocti ⁊ despu mati librã. ʃ. granorum fisticorum mundatoruз. ℥. . iiii. ligni aloes electi. ʒ. ii. infundantur fistici per biduum in aqua feniculi ⁊ maiorane et stent bene cooperti. deinde minutissime conterantur ⁊ coq̃n tur et incorporentur cuз melle predicto ⁊ post te piditatẽ eius fiat electuariũ cum speciebus predi ctis. de hoc itaque electuario patiens quantitateз nucis muscate inter tempus assũptõnis pillularũ supra sciptarum in sero quando uadit ad lectuз assumat et bibat post ipsum. ℥. i. aque feniculi uel maiorane calefacte videbit rem gratissimam. hec itaque sufficiant pro primo capitulo.

¶ Secundum uero capitulum regiminis medici nalis explicare debet ea que male complexionis frigide et humide sunt conuenientia. et licet ea q̃ scripta sunt in precedenti capitulo oĩa sint utilia et necessaria. pro dispositõne capitis. hic tamẽ po naз ea ⁊ instrumenta describam capiti multũ con uenientia et necessaria. Primũ itaque ipsorum ẽ hoc. ℞ folii granorum paradisi pulegii origani cala menti serpilli ana. ʒ. i. ʃ. rute sicce sticados maio- rane ana. ʒ. iii. macis. ʒ. iiii. gariofilorum storacis calamite ana. ℈. ii. ambre orietalis. ℈. i. musci. ℈. . ʃ. fiat omnium per se puluis cuius medietas lige tur in sindone de grana retorta. altera uero me dietas cum vino aromatico incorporentur cũ. ℥. . i. ʃ. electi laudani et fiat pomum. utrunque enim istorum alternatim odorare debet. ⁊ erit presidi um magnum in confortando cerebrum exiccando materias et aperiendo uias eius. ¶ Secundũ re medium est hoc ℞ specierum alipte muscate. ʒ. ʃ. storacis calamite gallie muscate ana. ℥. i. laudani electi thuris gummosi ana. ℥. ʃ. puluerizentur oĩa et de hac materia sepe carbonibus accẽsis fiat sue

percipere rotulas in aere circongiratas. Et si con
tingat vaporem illum esse grossum et ponderosum
apparebit i aere linea descēdēs ac si esset aque gut
tula cadēs. et si acciderit vaporem illū ēe subtilē et
leuē apparebit velut linea sup ascendens. et si conti
gat vaporē illū esse paucū et valde disgregatū ap
parebit videnti pcipere pulices muscas vel alia
aīalia per aerem volitantia hinc inde secundū qō
erit itrinseca dispositō vaporis ad ferri sursū mo
tu recto vel deorsum aut motu giratiuo et sic de sin
gulis. Et tu considera quia hec omnia subtilia sūt
et non bene intelligibilia nisi a viro scientia et ope
re doctissimo. per quorum fundamenta multe varie
tates corruptionū operationū sensus visus intelli
gere poteris sine quorum cognitōne non eris potens
ad conuenienter curandum eas. ita ut sit muneris
tui et non alieni. ¶ Et ultimo iterum per horum fun
damenta poteris intelligere qualiter et quot mōis
nocumentū in visu contingat ex parte indispositi
onis triū humorum. Si enim cristallinus humor
paucus densus et turbulentus fiet aut accidet ceci
tas aut diminutio visus. et si eius partes diuerse
sint ut quedā minus dempse alie semiturbide aut
nō bn̄ cōstātes poterit varicatte huius assignari
nocumentum corruptionis in visu. Necnō etiā si
vitreus humor qui cōtinet et in se imbibit maiorē
partem cristalloydis fuit multus turbulentus et
opacus nocebitur visio. aut quia parum de cristal
loyde detectū ab eo relinquetur. aut quia ponderē
sīiditate vel grossitie sua alterabit et indisponit
aīalem spiritum et ipsā cristalloydem ad conueni
enter videre. et idem intelligendum est de varieta
te contingibili in humore albuginco. Cum enī cō
tingit q multus vapor inuenitur in oculo congre
gatus siue fuerit ibidem genitus propter debili-
tatē caloris ipsius. siue fuerit a cerebro siue aliun
de propulsus ad oculum oportebit q commisceat
spiritui visibili et pp̄ter eius cōmixtionem variis
modis corruptionis nocebitur visus. cum enim spi
ritus alteratur necesse est medium intraneum et
al' in cristalloyde iterum alterari. vapor enim il
le est agens applicatum medio et organo immedi
ate visionis quod est cristalloydes et remanet ibi
multo tempore sufficienter agens in predicta. er
go taliter alterabit eadem qualiter est ei in potē
tia. Cum ergo talis vapor multipliciter possit alte
rare predicta. aut sui grossitudine spiritum aīalē
ingrossando. aut sui opacitate ipsū turbulentum effi
ciendo vel sui frigiditate claudendo vias trāsitus
aīalis spiritus ad oculū poterit esse causa simul no
cendi visionē nocumento diminutionis et corrupti
onis. Diminutionis quidem quia non erit debita
quantitas instrumenti visibilis visionis effectiua
aut perfectiua. ¶ Corruptionis vero quia si vapor
ille latis erit leuis mobilitabit spiritū aīalem mo
tu recto ad superius. et ecōtra si vapor valde gra
uis mobilitabit ipsum motu recto deorsum. et si tā
ta erit potentia vaporis mouentis spiritū ad sur
sum quanta ad deorsum et ita perseuerauerit mo
tus in spiritu a vapore sibi impresso necesse erit q
spiritus et medium intraneū oculi continue moue
atur motu circulari. ¶ Et ex isto fundamento col
ligenda est solutio plurium problematū que neces
sarium est intelligere in operatione visiua contigē
sium. Ipsa enī omnia hec facilime soluuntur i una
suppositōe premissa que est q omnis potentia sen-
sitiua interior vel exterior exit in operatōem hāc
vel istam secūdum q obiecta mouent mediū. et me
dium alteratum alterat spiritus. et per hoc alte-
rantur organa. tunc ergo potentia operatur
secundū q sibi offertur. ergo si offertur sibi a va-
pore vel spiritu alteratiuo motus sursum vel deor
sum et sic de singulis. taliter percipit potētia et ope
rabitur qualiter sibi oblatū est a predictis. ¶ Sol
ue ergo primū problema quare ē q a qbusdā ho
minibus medium aspicientibus apparet aliquis
vapor in aere moueri motu sursum. hoc enim est
propterea quia talis homo habet caput plenum hūo
ribus vaporibus subtilibus colericis successiue mo
uentibus spiritum sursum. et econuerso apparet q
busdam q vapor ille semper descendat inferius
hoc est propter grauitatē et terrestreitatē ipsius.
¶ Soluitur tertium quare quibusdam apparet q
aer semper moueatur motu circulari. species enim
talis motus i spiritu impressa a vapore qui tantū
sui leuitate mouet sursum quantum sui grauitate
deorsum facit potentiam visiuam corrupte perci
pere motum circularem in aere exteriori. qui ta
men non est ibi. licet tamen talis motus inueniat
in spiritu et aere intraneo. propter quod potētia
visiua idolum talis motus circularis corrupte p
cipit motum esse exterius. cum tamen non sit ibi.
Hoc autem totum teneri debet secundum sen-
tentiam Aristotelis tenentis fieri visionem in-
tus suscipiendo. licet aliter dicendum esset se-
cundum sententiam Pythagoricorum qui dice-
bant visionem fieri extramittendo. ut colligitur
primo de sen. et sensato. et tu considera quia hoc sub
tiliandum esset aliqualiter secundum positionem
secundam. ¶ Ex hoc iterum fundamento solui po
test aliud problema. videlicet quare quibusdā hominum
apparet percipere vaporem in aere mobilitatum
coloris nigri aliquando rubei non raro citrini et
frequenter subalbidi. Species enī taliū colorum
imprimuntur in aere spiritu et vaporibus secun
dum determinatas species quattuor primorum
humorum his coloribus propriis coloratorum. Et
apparet etiā ultimo ex hoc fundamento quare qui
busdam hominum apparet vapor coloribus inui
cem confusis coloratus. hoc enim contingit propt
commixtionē materierū humoralium diuersarū
specie. quapropter diuersis speciebus vapores al
terant spūm et medium intraneum oculi. ¶ Et plu
ra alia problemata istis proportionata soluere
possē si non effugerē longitudinē. ¶ Et ultimo ex
omniū horum fundamēto concluditur quot et quā
te speculatōnes medico sint necessarie ad conueni
entem curam spērum corruptōis visus. Harum enim
dispositōnum cura perfici non potest conuenienter
a medico ita ut sit sui muneris nisi ipse distincte et
diligenter cognoscat. sed euidens cognitō horum no
cumentorum necessario presupponit suarū causarum
notitiam. ergo ad perfectam curam omnino neces
sarium est causarum et egritudinum ipsarum disti
cta cognitō. propter quod subtiliter scripsit Gal.
secundo tegni q al' primo in actoībus. i. operatio
nibus. prius quidem corruptarum cārum cognitio
necessaria est deinde salubrium cārum inuentio. vñ
et propter hoc necessarium primo ordinare regi
men q necessarium est in cura harum dispositōnum
ex parte sex rerum non naturalium. secundo vero
ex parte medicinaliū et īstrumētorum que cōueniūt

ʒ.ſ.⁊ ponatur in auribus ualde cito interficit animalia omnia. ¶ Dum autem nocetur auditus propter sanguinē in auribus congelatum. tunc accipiatur coaguli leporis. ℥. ſ. aceti. ℥. i. castorei. ℈. i. coquātur ⁊ dissoluatur in auribus gutta una de hoc tepido. Si uero auris mlta aquositate fuerit plena exiccari solet cum noua spōgia bene sicca superligata auri. Confert etiā huic dispositioni ut accipiatur namulus iunci exiccatus ⁊ imponatur una extremitas auri. altera uero extremitas accēdatur. tunc enī per eam attrahetur ⁊ consumetur aquositas. Et si contingerit ꝙ in aure ceciderit festuca puluis lapillus aut granū fabe uel ciceris ut sepe uidi. tunc ingenium sollēne ē ut auris liniatur ⁊ impleatur oleo secundum ꝙ est possibile. deinde eger ingrediatur balneū ut bene calefiat. postea exeat a balneo. deinde insuffletur in naribus eius modicum pulueris ellebori albi ⁊ claudatur os et aliqualiter nares ut fortiter sternutet. tunc enim exibit quod ī ea preternaturalr īgressū est. ¶ Quādo autē contingit reperiri aurē plenam sorditie ⁊ sanie. tunc optimum est medicamen quod scripsit Alexander. ℞ arsenici ruffi. ʒ. i. teratur diligēter cum melle. deinde fiat liciniū subtile ⁊ inuoluatur eo ⁊ imponatur auri. quoniā mūdificat eā ⁊ exiccat ulcera ⁊ saniem ⁊ non nocet ⁊ fiducialiter utēdum est eo. quoniā expertū est. ⁊ scribitur đ eo primo practice capitulo de sordibus auriū. ⁊ allegatur idem tertio continētis capitulo primo. Et si uolueris remediū efficacius isto. tunc ℞ sarcocolle sanguinis draco. sief memite thuris memirē spume maris salis armoniaci conuenienter. mundificata ergo aure accipiatur hic puluis cū melle cōmixtus et cum licinio imponatur in aure mane et sero. curat enim ulcera aurium. corrodit carnē additam et corruptā ⁊ generat sanam ⁊ sanat ipsam ⁊ sunt sermones Rasis tertio continentis primo capitulo auctoritate Aaron. hic tamen intellige ꝙ cum in descriptōe dixit Aaron conuenienter hoc est refertur ad salē armoniacum. neque enī de eo in descriptōe debet accipi tantum quantū de aliis propter uehementiam acuitatis ⁊ caliditatē eius. alr enī compositio esset inartificialis. propter qđ ubi in composito de aliis quinque medicinis accipietur ana. ʒ. i. sufficiet. ℈. i. salis armoniaci ⁊ forte quantitas minor. Denique quando nocumentū auditus prouenit propter uētositates ⁊ uapores. tūc nullū medicamē melius repit ꝙ quod scripsit Teodosius ut allegatur tertio continentis primo capitulo et est ut de castoreo electo accipiatur quantitas lēticule ⁊ minutissime conteratur cum oleo nardino. Ego aūt ad uapores et uētositatē ī auribꝫ iclusos faciētes tinnitū ⁊ sibilū ⁊ alios strepitus diuersos secundum diuersitatē ipsarū uentositatum ut probatum est nullā potui parē inuenire medicinam ei quam scripsit Rasis tertio continentis allegato capitulo. ℞ ellri albi croci nitri castorei ana. ʒ. i. aceti mell electi ana. ℥. i. buliāt sil et linito licinio pluribus uicibus auri īponatur. complectitur enī hec medicina quattuor simplicia sublimitatē laudis ⁊ operationis ultra omnes medicinas habentia ⁊ confert grauitati auditus ⁊ aliis speciebus corruptōis eius. ⁊ cognouit Auicenna hanc medicinam quarta tertii capitu. de sonitu et sibilo uersus finem. licet dimiserit ibi Aui. castoreū ꝙ forte fuit defectus exemplaris uel scriptoris. ¶ Dū aūt surditas fuerit confirmata non oīo desperandum est quin et experta debeant applicari remedia. lꝫ enī tale nocumentum scribatur ab auctoribus incurabile. ut supra demonstratū ⁊ declaratum est. nihilhominus et frequenter appparent in egritudinibus monstra uel effectus quorū euentus philosophorū industria non bene potest comprehendi discursu rationis. siue contingat hoc propter fortitudinem uirtutis. siue propter dispositionē passi. siue propter frequentē applicatōem ⁊ continuationē medicinarū que applicantur. propter quod hic describam medicamen cum quo multas gentes reduxi ad bonā auditionem que multo tempore surda remanserant. sicut inquirere potes a fratre Thoma Anglico de ordine heremitarū in ciuitate Padue q duodecī ānis passus fuerat cōpletā surditatē unius auris ⁊ iam plene curatus est cum hac sollēni medicina descripta tertio continentis preallegato capitulo auctoritate insignis uiri nomie carentis. §. i°. Absque auctore. ad ponderositatē in auribus ⁊ surditatē fortē distemperetur aloes pulpa coloquintide ⁊ euforbium subtilissime trita cū felle uaccino. deinde ex eis fiant sief ⁊ permittantur exiccari. cum ergo opus fuerit fricētur super cote ut ibidem dicitur ⁊ cum succo rafani imponātur auri. et forte ꝙ hoc est medicamē fautenegi quod deus creauit quod allegat Auicēna quarta tertii preallegato capitu. cuius usque ad hos dies nō potui plenam habere expositionē. licet multū uigilauerim ad id et tibi legenti concedo partem laboris. Hec in summa de reª nocumentorū auditus.

¶ In quarto capitulo ponēdus ē modus cure imaginationum et aque descendentis. inter que duo potest assignari differentia. quoniā imaginationes ut supra uisū est non important aliud ꝙ nocumentum corruptionis operationis uisiue proueniens a multitudine uaporum q commiscentur spiritui uisibili ⁊ representant cristalloidi similitudines eorum tam ex parte caloris ꝙ ex parte motus ipsorum. immo et propter istam causam deludit potentia uisiua. ita ꝙ et potentia imaginatiua imaginantur res esse exterius que non sunt ibi. Aqua uero importat nocumentum descensus aq̄ a cerebro uel pāniculis ad oculos que recipitur quādoque inter tunicam corneam ⁊ uueā. quandoque uero inter uueam ⁊ araneam. ⁊ si contingat ipsam secundum partem aliquam situari magis uersus angulū domesticū. ita ut obiecti uisibilis species uisibilis non recipiatur in parte ista. quia oppilata est. tunc patet ꝙ pars sinistra obiecti uisibilis nō poterit uideri si fuerit oppilatio illa ī angulo domestico. et econuerso dextra pars non poterit uideri si fuerit in angulo siluestri oppilatio. ¶ Et ita si ab aqua fluente ingrossata oppiletur pars superior obiecti uisibilis pars eminentior uideri non poterit. et similiter eiusdem inferior pars non uidebitur si oppilatio eadem in inferiori parte ipsius pupille. ⁊ si erit de diuisiōe medietatis obiecti sic oppilatio cadet ī medietate pupille. Et parisōmiter intellige ꝙ si oppilatio cadet solum in centrali parte pupille. tunc nullum percipietur obiectum nisi uelut perforatū ut superius declaratū est. In summa igitur differentia uera inter aquā et imaginationes est ꝙ ipsa aqua est morbus compositionalis ab oppilatōe proueniens. imaginationes uero nō sunt morbus compositionalis ꝑpter

quod tertia tertii ultimo capitulo ita scribitur Descēsus aque egritudo oppilatiua ꝛ humiditas est extranea stans in foramine vuee inter humorem albugineū ꝛ siphac.i.corneā.quare prohibet penetrare formas.vꝫ uisibilium ad uisuꝫ. Ex quo fundamento concluditur ꝙ sicut aqua descendens potest recipi inter tunicā corneā ꝛ vueā uel i foramine eius.ita descendere ꝛ recipi poterit inter albugineū ꝛ conuexum aranee.ꝛ sicut ipsa congelata facit pannum inter conuexū vuee ꝛ concauum corace tunice.ita poterit facere pannum inter concauum albuginei ꝛ conuexū aranee ꝛ est vnus pānus qui quandoqꝫ difficulter apparet.quia ualde profundus est ꝛ beneficio manualis operationis curari non potest sicut alter ut īfra uidebitur. Proptē quod correlarie concluditur ꝙ aqua ista non dicitur esse egritudo nisi cāliter.quia est immediata causa oppilationis ꝛ materialis cā generationis panni qui dicitur cataracta ꝛ īproprie.cum enim cataron uel cataracta importat descensū.patet ꝙ talis pānus non pōt recte dici descensus defluxus cataracticus nisi ad hunc intellectū.quia est pānus generatus ex conuersione aque in ipsum a congelante causa antepositus pupille uel i foramie eius solum.ergo hec egritudo denominatur aqua.i.ab ea defluente prouenienss que nondū congelata est propter quod etiam intelligi potest essentia alterius egritudinis quam aliqui oculiste ut Albanomosali Jesu hali ꝛ pluriū modernorū denomināt guttam serenam. Est eni egritudo proueniens ab humiditate multa aquosa ꝛ cōturbata in cerebro ꝛ panniculis eius abundante que frequenter impetuose expellitur ꝛ descendit a cerebro ī neruos obticos oppilando eos complete ꝛ facit cecitatē completam aut in oculo uno tantum si oppilauerit solum opticum neruum unum.ita ut ī illanti homo fiat cecus in vno oculo.sicut sepe contingit in fortibus percussionibus capitis ī motibꝫ creticis ī crapula ciboꝝ ꝛ potuū multū ꝛ immoderate coeuntibus.ꝛ in his qui exercitātur motibus per quos necessario inclinatur caput ad anteriora ꝛ ad inferiora.et hec quidem egritudo licet pauci intelligāt ipsam recte denominatur gutta serena. Gutta quidem quia per modū guttarū descendentium eueniens.serena uero quia per eā oculus ad extra nō apparet conturbatus neque oppilatus immo clarus ꝛ serenus.propterea quia humiditas illa non oppilat anteriores partes oculi uisu comprehensibiles.sed solum posteriores.vꝫ neruos obticos ad quos non peruenit uisus hominis exterius aspiciētis.Et nota ꝙ hic sermo aperit tibi uiaꝫ intelligēdi sententias pluriū illustriū oculistarum ꝛ respondendi ad quesitum.propter quid homini instātanea accidit cecitas.cum tamē a substantia sua colore quātitate et dyafanitate oculus nullo modo cōturbatus appareat.Unde ex horū fūdamento elicitur modus curatōis harū dispositionum.ut tibi legenti apparere potest triplici sermone sequenti Et primus ponet canon et instrumēta curatōnis gutte serene.Secundus ponet instrumenta curationis ꝛ intentiones habendas ad aquam descēdētem prius ꝙ congeletur.Tertius vero tanget modum ꝛ instrumenta curationis aque que congelari incepit.¶ Pro complemento itaque primi sermonis quattuor sunt necessarie itentōnes. Prima est materieꝝ euacuatio. Secūda ē ipsaꝝ diuersio

Tertia ē cerebri ꝛ partiū eius rectificatio Quarta est materiei ultimata consumptio.¶ Prima quidem intentio cōpletur per tria instrumenta.quorum primū est euacuatio minoratiua materierū ¶ Secunda digestio earūdeꝫ.¶ Tertia est eradicatiua earū euacuatio.¶ Primū itaque cōpletur euacuando materias antecedentes que partim in mēbris inferioribus inueniuntur ꝛ proprie in stōcum hec dispositio fuerit per colligantiam totalr aut secūdum partē.Etiaꝫ cōpletur cū his que materias aquosas attrahunt a capite cū proprietate respiciendi oculum ꝛ aquosā materiaꝫ in cerebro congestam ꝛ ad oculos fluentē.de quarū medicinarum numero tres pre omnibus aliis excellentes ab auctoribus illustribus posite sunt ubicunque legatur.Et prima est serapinū quod arabice denominatur sequenabū.propter quod pillule ex eo facte collecte quinto canone summa pria tractatu ꝺ pillulis ꝛ a Mesue distinctōe ꝺ eis sunt ualde sollemnes.ita ut ex eis detur.ʒ.i.cum aqua sublimationis vel decoctionis feniculi uel eufragie et obseruentur post ipsas canones infrascripti in purgationibus ueris ꝛ autumni.Gali.ergo sexto de simplici medicina serapinū sic descripsit ut allegat Serapio in aggregatore capitulo.286 ꝙ subtiliat ꝛ abstergit maculas que sunt ī oculo et est de melioribus medicinis aque descendenti ad oculos et tenebrositati uisus que accidit ab humoribus grossis. Dyasco.vero ita dixit ꝺ eo ipsū abstergit uestigia vlcerum oculorum ꝛ confert obscuritati uisus ꝛ aque que descendit ad oculū et prohibet eā.¶ Secundū uero medicamē appropriatū ad hāc intentionē est euforbium quod cali.est et siccū in tertio gradu aut in prima mansione quarti sicut serapinū licet hoc sit parum calidius illo.ꝛ dixit de eo Serapio simplici.336 auctoritate Dya.ꝙ quādo fit chohol cū eo habet virtutem abstergendi aquam oculi.licet eius mundificatio durat tota die.quare misceatur cum melle ꝛ conficiatur cum sief supple albo et cū cautela.propter quod ob acuitatē eius bonum est cōmiscere ipsum cum aqua uiolarum.¶ Tertia medicina calida appropriata oculis et maxime humiditatibus eorum est colograntida que inter ceteras medicinas salutiferas fere principatum obtinet in attrahendo materias flegmaticas aquosas et grossas a cerebro ꝛ neruis.propter qꝺ medicamina omnia composita solutiua ex ea facta elegantia sunt ī casu isto.Si ergo uelis conuenienter euacuare.℞ pillulaꝝ de serapino.ʒ.ii. colognitide kirat.iii. bdellii kirat.i.formēt pillule cuꝫ succo feniculi et exhibeantur ut supra ¶ Secūdū vero instrumentū principale complens hanc intētionem est hoc.℞ sy.de sticados.℥.i.aque sublimationis yris et mellisse ana.℥.ſ.misce et totū exhibeatur calidum in aurora ut supra.¶ Secunduꝫ vero digestiuum et leuius isto licet perfectius est hoc.℞ aque maiorane.℥.i.ſ. aque sublimationis assari.℥.ii.ſ.misce et hec duo cuꝫ hoc ꝙ sunt digestiua materias antecedentes etiam diuertunt eas per uias vrine.¶ Tertium uero instrumentū hāc euacuationē minoratiue complens est hoc ¶ ℞ pillularuꝫ de yera simplici.ʒ.ii.serapini pulpe colo quintide ana.ǧ.iii.bdellii.ǧ.ii.formentur pillule sex ꝛ exhibeantur ut in euacuationibus dictum est et per hoc si bene considerās minorabitur materia que in cronicis egritudinibus ñ ē minoranda

semel. immo quandoque ter uel quater propter re
sistentiã matericrũ frigidarũ ex parte huius qua
litatis multitudinis grossitudinis ⁊ viscositat[is]. hec
de intentione prima. ¶ Pro secundo vero instru
mento prime intentionis. s. diuersionis iterũ tria
alia scribentur instrumenta. Primum est admini
stratio huius clisteris. ℞ radicũ yreos recẽtis po
lipodii ana. M. ß. pulpe coloquintide tertiã partẽ
. M. i. foliorum blete se. lini furfuris ana. M. i. coquã
tur in libris quattuor aque usque ad consũptiõem
medietatis. deinde ℞ yeralogo. ℥. ß. olei de sisa-
mo. ℥. iii. salis gemme. ʒ. i. ⁊ cum. ℥. ccto predicte
decoctionis fiat clistere. ¶ Secundum uero instru
mentũ diuersiuum est frequens fricatio extremo
rum a genibus usque ad pedes ⁊ ab inguinibus usque
ad genua ⁊ a spatulis usque ad nates ⁊ a superiori
bus partibus spatularũ usque ad cubitos inferius
semper trahendo cũ fricatiõe usque ad caliditatem
auctã perducẽdo membra ⁊ ad rubedinem ¶ Ter
tium uero diuersiuum ⁊ tamen cõuenictius ẽ hoc
℞ coloquĩtide. g̃. v. agarici. g̃. x. ligritie anisi ana
. ʒ. i. zuccari. ℥. i. ß. puluerizentur omnia cum. ʒ. i. ℥℥
electi ⁊ ex hoc puluere per duas horas ante omnẽ
cibũ fiat masticatio per octauam partẽ hore. hec
de secunda intentione. ¶ Pro tertia uero princi
pali intentiõe rectificatiõis cerebri conferunt istru
mẽta multa. primũ ⁊ auctẽticũ omniũ auctorũ sñtẽ
tia ⁊ proprie Gali. in libello de comoditatibus ty-
riace est ut sepe in aurora patiens bibat. ʒ. i. elcẽ
tyriace Andromaci cum. ℥. i. aque feniculi calefacte
¶ Secũdũ uero est puluerizare caput cum descri
ptiõe superius posita. ¶ Tertium est frequens odo
ratio pulueris maiorane. ¶ Quartum est assũptiõ
duarum pillularũ que fiũt ex puluere electi ligni
aloes. ¶ Quintũ est electuarium dyambra de quo
per duas horas post cenã accipiatur. ℥. ß. ¶ Sex
tum est frequens usus mirobalani kebuli condi-
ti. ¶ Septimum est ut aliquando in mane cũ aq̃
feniculi deglutiat infirmus. ʒ. i. electe sotire descri
ptione Auicẽ. quinto canone summa prima. ẽ enim
medicina vehementis iuuamenti. ¶ Octauũ ⁊ ul
timũ est ut patiens utatur sepe post cibatiõem acci
pere. ʒ. ii. d[e] cõfectiõe diatrionpipereõ tertie descri
ptionis que posita est a Galie. in secretis ad Omo
theum ⁊ tu lege ibi. ⁊ hec sufficiant pro tertia intẽ
tione huius sermonis. ¶ Pro quarta vero intentiõe
eiusdem primi sermonis iam apparet q[uod] ea que po
sita sunt immediate ante ipsã omnia octo sunt cõ
ueniẽtia. ⁊ preterea hec uti potest hoc electuario q[uo]d
aggregabit omnes intentiones exiccandi cõplete
materias ⁊ prohibendi regeneratiõem ipsarũ con
fortando epar stomachũ cor ⁊ cerebrũ. Cuius de
scriptio ẽ hec. ℞ specierũ electuarii dyamusci dul
cis descriptiõe Mesue in antidotario specierũ ele
ctuarii de ligno aloes descriptiõe Auicẽ quinto ca
none summa prima ana. ℥. ß. granorũ phisticorum
mundatorũ. ℥. ii. zuccari al. librã. ß. coquatur zuc
carũ lẽto igne cũ. ℥. iii. sy. acetositatis citri. deinde
cũ eo et speciebus fiat electuariũ de quo egrotans
per horam unã. ß. ante prandium ⁊ ante cenam ac
cipiat. ℥. ß. et complebit intentiões dictas. s. consu
mendo materias antecedentes. ⁊ hec d[e] primo ser
mone pricipali taliter sufficiat. ¶ Pro notitia 2[us]
sermonis secundi pricipaliter sciendum est q[uod] sicut
ab illustribus colligitur aqua distinguitur distin
ctione temporanea. aliqua enim dicitur aqua ini

cians aliqua que augetur. tertia vero confirmatã
est. et idem ualet dicere q[uod] quedam aqua est i prin
cipio. quedã in augmento. quedam in statu. ⁊ per
talem sermonẽ intelligũt particulares textus ali
quorũ oculistarum q[uod] aq̃ ẽ quedã subtilis q̃dam grossa
⁊ quedã media inter istas. ⁊ dicũt q[uod] subtili philoso
phico bñficio curari potest. media uero curatur
per chirurgicale beneficium. ut in sequenti capitu
lo uidebitur ad plenũ. ¶ Tertia vero nullo bene
ficio philosophicali ⁊ manuali curari potest. ¶ Et
primus quidem sermo facile uerificari potest. cum
enim aqua incipit congregari ⁊ fluere ad ipsũ ocu
lum prius q̃ manifeste debilitet ipsum. tunc dicit
principium aque. cũ autẽ iam manifestũ fecit no-
cumentum in oculo diminutionis visus aut corru
ptionis iam ẽ in augumento. sed propter applica
tionem philosophici exercitii omnes iste due spẽs
curari possunt euacuando minoratiue diuertẽdo
materiam digerendo ⁊ eradicando. cerebrũ ⁊ mẽ
bra mandantia rectificando. igitur talis aqua in
principio ⁊ augumento existens curari potest.
¶ Secunda uero 2[us] iterum facile deduci potest ;
si enim aqua sit prope tempus transcundi in cõfir
matiõem licet sit difficile. non est tamen impossibi
le rectificando regimen sex rerum non naturalium
euacuando digerendo eradicando ⁊ apponendo
medicinas locales subtiliatiuas dissolutiuas ⁊ con
sumptiuas. ergo talis aqua in fine augumenti exi
stens ⁊ in prima parte status adhuc curari potest
per predicta. Cum autem aqua ista fuerit cõfirma
ta. i. potentia friditatis ⁊ ingrossata ⁊ cõgelata aut
resolutis partibus aereis ⁊ fluxibilibus fuerit inspis
sata talis est que non obedit philosophice operati
ni per medicinas euacuantes digerẽtes aut resol
uentes eã. ⁊ hec est species 1[a] aqua nominata. s. a se
cũda parte status usque ad finẽ eius cõfirmata que
solum beneficio manualis operationis curari põt
deponendo ipsam ut paulo post uidebitur. Tertia
vero species grossa nominata que inuenitur i fine
status diuturnitate tẽporis aut uehementia reso
lutionis uel potentia frigiditatis congelata est q̃
nunquam medicinali ingenio obedit. Nec enim adhuc inuẽ
ta sunt medicamina tante potentie que sufficiant
ipsam mollificare resoluere exiccare abstergere ⁊
consumere ipsam. neque etiam manualis operatio cum
acu põt ipsam deponere. est enim iam facta tãte re
sistentie ex parte duritiei ⁊ grossitudinis eius q[uod]
prius per acũ frangitur ⁊ seperatur in partes q̃
inferius deponi possit. Sola ergo ista manuali ope
rationi obediens est que non est ita aquosa ut pro
pter suam fluxibilitatẽ fluat refluat ⁊ reuertatur
nec ita dura est q[uod] prius frangatur q̃ per acũ col
ligatur. Si uero aliqua sunt ingenia ⁊ instrumen
ta que in inicio curare possint et augumento erũt
de numero duodecim q̃ secuntur. ⁊ non inuenies ali
am medicinam expertã atque auctẽtice appro
batam ⁊ legas ubique si legere scis. ¶ Primum er
go horum. xii. instrumẽtorum d[e] simplicibus ẽ ex
pertum quod scripsit Aliebas quinto practice ca.
47 intitulato d[e] dispositiõe aq̃ oculorum. medela
la. ⁊ ẽ ut accipiatur lapis marcharite ⁊ ponatur i
crucibulo ubi coquitur uitrũ et tamdiu permane
at ibi ut uertatur in cinerẽ. d[e] hoc ergo puluer[is] so
leo accipere. ʒ. i. et commiscer[e] cum. ℥. i. aq̃ sublima
tionis radicum rafani siluestris et est excelentis iu
uamenti. Est autem marcasita lapis pirites noiatus

⁊ est lapis quo in nocte oportet me accedere lumē ⁊ docet Aliabas iter ipsos accipi subrubeuз cuius color uertitur ad citrinū de quo magnā inueni co piam in celeberrimo monte richo prope montem Silicem. ¶ Secundū uero principale simplex in inicio aq̄ pficuū. sed ē potētius ⁊ acutius prio. ⁊ ē ut accipiatur succus ex radicibз serpentarie mino ris que yarus nominatur a Galieno sexto de simpli ci medicina. cum ergo succus iste fuerit defecatus per sui residentiam accipiatur purior pars eius aqua quater uel sex uicibus imponatur gutta una oculo. ⁊ si uelis hoc remedium facere fortius acci piatur pars fecalis residens ⁊ exiccetur sub radi-is solis. deide puluerizetur uelut athomi ⁊ fiat ex eo quater ī die cohol in oculo. ¶ Tertiuз instrumē tum simplex et adhuc fortius predictis est ut acci piatur succus rute siluestris ⁊ proprie in montibз nascentibus educatur ex ea succus ⁊ sine alia defe catōe collirizet̄ ex eo oculus. si uelis hoc iterū effi cere fortius permittatur iterū exiccari succus cū fecali parte eius ut de predicto dictū est fiat ð eo ¶ Quartū instrumētū de simplicibus ⁊ iterз pre dictis fortius est ut collirizetur ocl'us persepe cū gutta una fellis. ⁊ licet fel omne mirabili iuuamē to conferat in prohibendo euentum panni ī oculo ⁊ curando ipsuз qui iam inceperit sua vehementi subtilitate abstersione et exiccatōe ac resolutione ī sensibili materierū que fit a uehementi caliditate eo q̄ omne fel est calidū ⁊ siccuз in quarto gradu nihilhominus iterū fel ex alia ratōe dicitur ēe po tenter calidum. eo magis quando accipitur ab aīa li cuius paucitas colere per uias vrine ⁊ ventris educitur. ⁊ propterea infertur correlarie q̄ fel an cipitris perdicis ⁊ gruis elegantiora sunt aliis fel libus. talia enim aīalia non emittunt coleram per viaз uentris. qð a posteriori uerificatur. eo q2 co rū feces albe sunt ut sensus ostendit. neque etiā ta lia animalia mingūt. ita q̄ cuз aquositate urinali educatur colera. cuз ergo in talibus multa colera retineatur poterit ipsa maiori quātitate commi sceri ignee spumose ⁊ aeree parti masse sanguinee que ē materia colere. ut patet prima primi capi. de generatione humorum Nutriēs masticatione bene. ⁊ similiter correlarie concluditur q̄ omniuз quadrupedū fel est conuenientius ad hanc intenti onem qð accipitur ab aīalibus parū mingentibus ⁊ feces nigras ⁊ squibalosas educentibus. ⁊ hec est causa quare fel hyrci capre elephantis in hac ma-teria prelaudatur aliis. licet quidē non docti ī sciē tia medicine credant illud prouenire in fellibз eo rum a forma specifica. ¶ Quintū instrumētū ite rum de simplicibus est lazar cuius recens succus ī ponatur in oculo si haberi potest. sin autē dissolua tur aut ultimate teratur et oculo ter uel quater ī ponatur. ut prius dictū est. est autē lazar assa feti da nominatum. ¶ Sextū ⁊ vltimum instrumētū de simplicibus et elegantius predictis ⁊ fortius ē ut de aqua sublimatōnis salis armoniaci guttula parua quater in die oculo collirizetur. si autē hoc non profecerit labores ardenter inuenire melius quod non credo. ⁊ hec sex instrumenta meliora sūt ad principium aque q̄ ad augumentum eius :

¶ Primum instrumentum de compositis et pro prie de his que ualeant ad augumentū aque. tunc cū iā imagines que manifeste erant diminuuntur et quotidie magis obtenebratur uisus. ⁊ primū ð compositis est hoc. ℞ piperis albi. ℥. iii. balsami electi. ℈. ii. misce ⁊ guttula una ter vel quater ocu lo imponatur ⁊ non timeas mordicationē que fit ab eo. quoniā sollēniter iuuat in casu isto. ¶ Secū dum principale ad hanc intentionē est hoc. ℞ bal sami electi succi qui distillat ab epate hyrci secūdū artem assato. ut scribitur ab omnibus ⁊ maxime a Raſ nono Almansoris capitu. de noctilopa ana .ʒ. i. misce ⁊ imponatur oculo. ut prius dictum est. ¶ Tertium compositum et adhuc fortius predcis ē hoc. ℞ fellis ancipitris balsami electi ana. ℈. ii. ellebori albi piperis ana. ℈. ſ. conquassentur cum .ʒ. ii. aque rafani et ponantur ī ampulla uitrea di scooperta sub radiis solis clauso tamen suo orifi-cio. deinde post decem dies collirizetur ex eo ocu-lus ut de aliis dictum est. ¶ Quartū compositum et adhuc fortius omibus predictis est hoc. ℞ opo ponacis armonia. serapini ana. ʒ. i. fellis hyrci. ʒ. .i. ſ. balsami. ʒ. i. succi rafani siluestris per defeca tionē depurati. ʒ. i. ſ. conquassentur omnia iā per se subtilissime puluerizata in eneo mortario. dein de in ampulla uitrea discooperta et orificio obtu rata sub radiis solis per quindeciз dies. deinde ex tali liquore collirizetur oculus persepe. est eniз se cretum magnum. ¶ Quintum et penultimum de compositis conferens aque et adhuc in principio confirmationis est illud quod scribitur nono Al-mansoris capitulo de debilitate uisus. ⁊ est de me lioribus per me expertis. Cuius descriptio ē hec. ℞ tutie ablute. ʒ. xx. succi maiorane facta residen tia qua cooperiatur predicta tutia per digitalem quantitatem conquassentur inuicem et exiccentur sub sole uel sub tegula calefacta. cum igitur fuerit exiccata. ℞ istius compositi. ʒ. v. ℥з piperis nigri et longi celidonie ana. ℥. xx. salis armoniaci. ℥. ii. terantur omnia per se subtilissime. deinde īcorpo rentur inuicem cum succo recenti feniculi ⁊ fiat ex eis sief. et cum ergo fuerit opus confricetur super cothe cum aqua feniculi ⁊ sepe in die collirizetur oculus ex eo. compositio eni hec ē mirabilis ⁊ mul tum artificiose composita. ¶ Ultimum uero istru mentum et omni alio fere perfectius est colliriuз de fellibus descriptum a Raſ nono Almanso. ca° de aqua descendente. ℞. v. fellium ana. ʒ. i. ſ. cū fu erint exiccata serapini eufor bii coloquintide ana .℈. ſ. puluerizа tenuissime ⁊ cum predictis fellibз et cum dupla quātitate succi feniculi depurata cō misceātur. cum ergo fuerit opus imponatur ex eo collirio toti oculo saltē in die quater. parem enim medicinam in iuuamento poteris inuenire. sed n̄ meliorem ea. propter quod collaudat eam Rasis dicēs q̄ confert aque ī initio dilatatōni pupille n̄ videntibus ī sero ⁊ debilitati uisus lege ibi. Sūt autem quinque manerics fellium predicte et cōi illustrium virorum sententia approbate fel gru-is fel perdicis et ancipitris fel hyrci et fel sa-bot piscis quod a pluribus creditur esse uariolus piscis. Ego autem inuenio q̄ est lutius fluuialis ⁊ sic accipio ⁊ collirium ex eo compono. et si per hec quidem instrumenta non poteris curare aquam ī cipientem et tendentem ad confirmationem non credo per alia instrumēta curari posse q̄ per ope rationē manualem que in sequenti capitulo aperi tur. Igitur iaз uidetur instare tempus ponendi cano. et modum deponendi aquaз que nō fuit obe diens medicinis. scribantur inquaз prio cōditōes

premittende ante ipsius depositõeꝫ.sunt ergo a p̄i
tioribus inuente.v. ¶ Et prima quidē conditio ē
ut ante q̄ꝫ peruenias ad opus experiaris de cōfir
matione illius.aliter enim operatio tua euanesce
ret.neque enim uoluit Galienus aliquem in me-
dicina operari nisi doceatur in primis secūdo cre
ticorum septimo capitulo. ¶ Secunda conditio ē
ꝙ si pannus non fuerit bene confirmatus ⁊ nō po
tuit p resoluentia ⁊ exiccantia cōsumi.regatur cō
pus cum cibis ⁊ potibꝫ sanguinis et humoꝝ gros
sorum generatiuis.propter quod cibetur pedibus
aīaliuꝫ caseo ⁊ lacticiniis cibis legumibus ⁊ his si
milibus.⁊ potus eorum sit uinum rubeuꝫ grossuꝫ
aut ceruisia de ordeo grossa et nō bene purificata
¶ Tertia conditio ut prius tempore q̄ꝫ peruenia
tur ad actum consideretur corporis dispositio et
si inueniatur repletum ualde materiebꝫ simul cō
mixtis fiat flobotomia ð vena media aut de basi
lica extrahendo sanguinis quantitatem conueniē
tem repletõni et tollerantie uirtutis.⁊ hoc per.v.
uel decem dies ante tempus operatõis manualis
⁊ iterum postq̄ꝫ fuerit minorata repletio uniuersa
lis applicetur flobotomia ð cephalica diuerse par
tis super manu apud pollicē.deīde subsequēti die
applicet clistere mundificatiuum fecum ab intesti
nis. Si autem contingat replentem materiam n̄
esse sanguinem.sed alteram materiam sanguini n̄
commixtaꝫ.tunc fiat euacuatio approprīata secū
dum speciem materiei dominantis.ut cum medi
cina flegmatis melancolie aut colere eductiua.aut
respiciente commixtionem omnium predictarum
materierum simul aut aliquarum.tales enim eua
cuationes ex multis causis premittende sunt. ¶ Et
prima quidem est ut cum applicatur operatio ma
nualis propter dolorem non fluat materia multa
apostemans oppilans aut uehementi suo motu do
lorem in oculo efficiens. ¶ Et secunda causa est ꝙ
propter agitatõem que fit in membris solutõe cō
tinuitatis non acquiratur ī eis vehemens ebulitio
in partibus capitis ⁊ oculorum. ¶ Tertia causa ē
ne propter resolutioneꝫ cōtinuitatis ex fluxu ma
terierum ad oculuꝫ fiat noua repletio aliaꝝ ima
ginationuꝫ materialis et effectiua causa. ¶ Quar
ta conditio ante manualē operationem perquirē
da est ut eligatur tempus proportionale huic ope
rationi ꝙ uniuersa omnium sapientuꝫ concordia
ponitur esse tempus veris aut autumni. ⁊ sane itel
ligendo debet intelligi pars veris estati propinq̄
⁊ non hyemi.tali enī tempore si qua materia re-
plens fuerit hyeme generata rationale est qð iaꝫ
sit dissoluta ad exteriores partes corporis ꝓpul
sa vel attracta ad exteriora a caliditate continui
tatis.igitur non remanet tanta du° ð defluxu no
ue materiei ad oculum versus finem veris.sicut in
principio et in media parte eius. Similiter etiā
declaranda est pars autumni conuenientior que
esset medietas eius.in tali eniꝫ parte autumni ca
liditas ē facta remissa respectu prime partis eius
vnde non est apta ponere materias in fluxu tantū
quantum faceret in prima parte eius. Adhuc eti
am in hac medietate autumni poterit conuenien
ter fieri consolidatio solute partis prius q̄ꝫ super
ueniat frigiditas cōtinuitatis que notabiliter ma
ior est in fine autumni q̄ꝫ in media parte eius.
¶ Quinta conditio est ut prius q̄ꝫ fiat opera-
tio manualis consideretur oculi dispositio ne ī ip
so aut in palpebris eius neque in angulis existat
tumor dolor pruritus scabies excoriatio uel dis-
ruptio attritio uel contusio.si enim oculus appa
ret lesus aliqua uel plurium istarum dispositionū
non felicitaretur operatio manual' propter motū
materierum ad ipsum oculum. ¶ Premissis autē
his conditionibus iam declaratis iteruꝫ prius ꝙ
ad opus perueniatur manuale premittēda est co
gnitio aque obedientis ad curam.et similiter ino
bedientis. ⁊ iam apparuit ꝙ cognitio aque obedi
entis ex parte modi substantie declarata est in
precedenti capitulo. Oportet enim medicinam
esse inter grossam ⁊ subtilem aliter operatõ uana
est. ¶ Oportet secundo ipsam cognosci primo per
aspectum ut non appareat grossa ualde.cum enim
patiens aspicit aerem luminosum si non percipit
lumen neque colorem aliquem si ista est de illis q̄
non recipit curam.propterea quia ipsa significat
tantam esse grossitiem in ea ꝙ species uisibilium
per corneam non possunt deferri ad pupillam.⁊ si
militer quando eger aspicit aerē ⁊ percipit lineas
colores figuras ī aere que nō sūt.tūc significatur
ex hoc qð aqua non est cōfirmata. ¶ Tertiū signū
sumptū ex parte modi substātie est ut cum artifex
posuerit manum suam oculo clauso super pupillā
⁊ comprimendo interius superius et inferius ad
dextrā uel sinistram remanebit pannus non spar
sus neque diuisus.immo in eadeꝫ dispositõe rema
nens cognoscitur ex hoc ꝙ talis pannus est nimiū
ingrossatus nec obedit depõni.immo prius frāge
tur per pannum q̄ꝫ deponeretur. ¶ Quartum si
gnū ē ut cum sanus oculus clauditur non dilatet
pupilla neque rarificetur pannus sed in eadem di
spositione remaneat.si enim pannus non esset ita
densus erit propter multitudinē spirituū ꝙ ī egro
oculo dilataretur pupilla rarefieret et disgrega
retur aqua. ¶ Quintum signum ponitur ab expe
rimentatoribus et est ut accipiatur frustrum coti
carminati et anteponunt oculo uehementer insuf
flando in ipsum.si enim per talem insufflationem
aliqualiter spargitur ⁊ rarefiat pānus tunc ē obe
diens cure.si vero non.tunc non est obediens.sed
hoc experimentum non est verum. quia in panno
qui depositus fuit uidi hanc insufflationē fieri plu
ries ⁊ non mouebatur pannus. ¶ Sextū signum
est sumptum a colore panni ⁊ iam conueniūt sapi
entes ꝙ pannus iste uel aqua qui obedit depõni ē
quia habet albedinem aque uel aeri consimileꝫ ue
lut margaritarum.colores enim tales subiectan
tur in substantia dyafana.ergo signifnicat substan
tiam paratam cedere ⁊ deponi p conueniētem ap
plicatõeꝫ acus.cū g° aspicis pānum ⁊ uidebis colo
ratum colore gypsi aut albuginis oui per decoc
tionem indurati.patet ꝙ talis pannus nō obedit
curationi.arguit enī tales colores in substātia dē
sa ⁊ solida positos que prius frangetur q̄ꝫ inferi
us deponat'.⁊ similiter intellige quando tibi aspi
cienti apparebit pannum esse liuidum rubeuꝫ ob
scurum citrinuꝫ uiridem vel eruginosum. neuter
istorum pannorum obediens erit curationi pro
pter soliditatem duritiem uel siccitatem eorum.
propter que omnia vehementer inuiscantur ⁊ ad
herent.et tu inuenies ratõnes ex premissis decla
rantes ueritatem. ¶ Ultima conditio de propin
quioribus obseruandis apud manualem operatio
nem est ut eger sedeat super scanno ⁊ administra

ut cum ligaturis firmetur caput ⁊ pectus eius et sit facies eius in aere claro non ualde luminoso: tunc ergo operator precipiet egro ut uertat ocl'm ad aspiciendum uersus angulum domesticum uersus nasum. operator autem accipiat acum i manu sinistra si oculus patiens erit dexter. aut in dextra si oculus patiens erit sinister. sic eniʒ per contrapositionem faciei hominis ad faciem paris dextre unius opponitur dextre alterius. ⁊ econuerso sinistra. ita ꝙ sedeat minister super scanno parum altiori ꝗ͂ eger. accepto itaque acu iter pollicē ⁊ indiceʒ qui ambo substentētur cum medio digito faciat extra digitos suos eminere acum per quantitatē uncie. i. digiti. deinde intromittat acū incōiunctiuā uersus angulum siluestrem uel exteriorē et proprie in medio equidistātie eius inter angulum siluestrem uel agilopam. i. caprinum et circūferentiaʒ cornee. impellat ergo suauiter acuʒ torquendo ⁊ retorquendo uersus profundum usque poterit coniecturari se penetrauisse coniunctiuaʒ tunc ergo inclinet manum uersus angulum siluestrem uel tempus semper successiue paulatim uel suauiter impellendo ipsum uersus corneam. cum ergo peruenit extremitas acus infra corneam ut debit ipsam acum propter translucentiam cornee sicut acus videri potest sub uitro. impellat itaque acum suauiter uersus pupillā ad superiorē partē circūferentialem eius intantuʒ ꝙ pertranseat ꝗi usque ad alteram partem. tunc ergo incipiendo a superiori parte sphericitatis pupille reuoluendo acum imbibitum in panno uersus inferius torqn do deponat ipsam uersus circūferentiā inferiorē eius sub inferiori parte coniunctiue tenendo ipsū ibi aliqualiter fixum aperiat oculum egri ⁊ aspiciat pupillam. si ergo uidebit ipsam claram ⁊ dyafanam opus eius felicitatum est. si autem apparebit in aliqua parte non bene dyafana. sed obscura ⁊ opaca. tunc iterum cum acu reuoluendo laboret deponendo ipsam usquequo omnino clara ⁊ serena remaneat pupilla. tunc ergo habeat cotum i bibitum in albugine oui agitato cum pauca aqua rosa. cum medico pulueris sief de cerula et emplastret oculum ⁊ frontem. ita ut fixus bene permaneat ⁊ sic dimittat vsque ad tertiā diem. deinde bis uel ter permutet ipsum ⁊ sanatus erit. faciat aūt egrum omnino abstinere a potu uini. immo no bibat nisi aquam cum zuccaro coctam ⁊ uino granatorum decenter commixtam ⁊ abstineat a cibis fumosis grossis uaporosis et unctuosis acutis ⁊ salsis ⁊ comedat oua sorbilia in aqua diu infusa ⁊ suculum de ordeo bletas ⁊ spinachias hec ⁊ alia bibendo sine masticatione saltem vsque ad decem dies. Uide quanta est necessitas medico contemplari corpus et animam domita facere i cōtinua speculatione circa ea que necessaria sunt in curatione langorum humani corporis. propter quod nō possum desistere a cōtinua tristitia fletu magno ⁊ magna cordis ⁊ anime conturbatione cum uideaʒ te omnium aliarum contemplationum preter diuinam ⁊ naturalem merito reginam ⁊ dominaʒ sacratissimaʒ ⁊ altissimam. O medicinalis contēplatio. quis enim possit me a tanto fletu deuiare cuʒ uideam te ab idiotis rudissimis ⁊ illitteratis viris seuissimis astutiis ⁊ cautelis ⁊ deceptionibʒ dilacerari continuo. hic enim se magnum facit oculistam ⁊ caret oculis corporis et intellectus. Alter circuit ciuitates deponendo pannuʒ ⁊ cecos facit homines. alius uero secat fistulas emoroidaliuʒ partium ⁊ non cognoscit eas et martirio cruciat homines. non nulli uero lapidē a vesica deponere tentantes magnam turbam hominum annuatiʒ interficiunt. Alter vero bezel in idropicis testificatur se ⁊ bene scire operari qui tamen hec non intellexit nec cognouit. Multi denique kataratam olfacientes ⁊ non gustantes pomponiis uestibus ꝗ͂ ui incessu cautelosis ⁊ fraudulentis verbis popl'os decipiunt. quibus non aliter dicendū est ꝗ͂ ꝙ Ga. dixit ad eos secundo de accidēti ⁊ morbo ꝙ remaneant cum ignorantia sua. ⁊ si non terrētur alio motiuo terreantur imposterum cruciatu gehēne. Ego vero corpus ⁊ animaʒ tibi o sacratissima cōporis humani subleuatrix corpus ⁊ animam i laudes cuncti potentis domini a primis diebus etatis mee summa omni diligentia ⁊ maximo feruore deuoui. ut altissimarum rerum quarum tu notitiam presupponis aliquam mihi particulaʒ fructuose speculationis cōcedat altissimus ut sibiliū tuorꝫ veritatē gustare possim aliqualiter iuxta illud poeticum. Me vero primum dulces ante omnia muse. Quarum sacra fero ingenti percussus amore Accipiant uerique uias ⁊ dogmata monstrant. Ad perpetuas ⁊ imortalas laudes omnipotentis amen.

Consilium de sibilo.

Generosa domina vxor domini Symonis de porto laborat sibilo i sinistra aure eius continue sibilo. vnde apparet ꝙ est egritudo per essentiam in cerebro eius. ventositates enim uel uapores in cerebro suo multiplicate effunduntur ad concauitateʒ auris et ingrediuntur in poros panniculi cooperientis os anfractuosum auris qui pāniculus ualde nerueus est organum auditiue potentie. Hec igit̄ ventositates mouent medium intraneum quod ē aer existens in poris predicti panniculi et motu ꝟ collisione in predicto intraneo medio facta ad pāniculum sonatiuaʒ accidit sonitus representatus ergo auditiue potētie percipitur ab ea ac si ab extra ad intus delate fuissent species talis motus ꝟ collisionis. et quia ventositates subtiles existunt et potentia sicce et organum est ualde sonoruʒ ⁊ medium est aer tenuis in poris predicte miringe cōtentus. ideo representatur sonitus uel species sibili. hec etiam dispositio incrementum recipit a regione splenis in quo cum contingit aliquam adesse oppilationem ⁊ uentositatis congestam esse multitudinem que ad superiora tanquam ad propriaʒ lationem ascendit magis ꝗ͂ ad inferiora per concauitatem venarum ⁊ arteriarum recipitur in pāniculis cerebri a quibus tandem effunditur ad organum auditus. Unde ex hoc fundamento apparet ꝙ hec egritudo in ea est corruptio in operatōne sensus auditus per essentiale nocumentum in cerebro existens et per colligantiam ad splenē etiam adueniens. ¶ Abstineat igitur hec domina a vaporosis et uentosis cibariis ⁊ frigidis et hūidis uelut sunt lac pisces pastiles cibi fructuum recentium multitudo legumina et ꝓprie elixa. ¶ Spinachia bleta portulaca lactuca cucurbita ⁊ consi

milia. Et euitet aque frigide potū simplicis vł cū vino commixte. Et conueniunt ei salsa cibaria et carnes laudabiles ⁊ aromatizata vsus ⁊ petrosellinū feniculum saluia rosmarinum ⁊ serpillum proprie ⁊ vinum album ⁊ rubeum subtilis substantie mediocris saporis ⁊ conuenienter potens. De rebꝫ vero medicinalibus utatur istis quattuor instrumētis. ¶ Primum est ꝙ accipiat unam de istis pillulis ante cenam paruꝫ. ⁊ secundam accipiat per horas duas post cenam. ⁊ sic reuoluendo transeat ab vna ad reliquam. quarū descriptio. ℞ castorei. ℈. quinque pillularum de sarcocolla. ʒ. i. aloes ablut. ʒ. ii. fiant pillule cum succo calamenti ⁊ accipiant omni quarta die alternatim. ut dictum est. ¶ Secundum uero instrumentum est vt euaporatōem faciat in aurem suam hoc modo. Accipiat eniꝫ urceum nouum uitreatum ⁊ ipsum imponat. ℥. s. fecis olei oliuaruꝫ antiquioris ꝙ̄ habere potest et cooperiat ipsum emboto habente orificiuꝫ tenue ponatur ergo urceus super carbonibus ignitis usquequo ferueat amurca in eo existens. Inclinetur ergo auris super orificio emboti ⁊ circūdetur cuꝫ pannis uel coto. ita ut fumus vnitus in concauum auris recipiatur et fiat usquequo amurca euaporare desinat bis in die mane ⁊ sero ante cibuꝫ per totam unam septimanam. ¶ Tertium instrumentum est vt cum recedit a predicta euaporatōe. tūc calefiat sacculus iste sup tegula munda ⁊ ponatur auris super ipso tamdiu ut sacculus tepefiat. recedat ergo ab eo ⁊ ante orificiuꝫ auris ponatur modicum de coto in quo muscus conseruatus fuerit. ¶ Est autem sacculi descriptio. ℞ calamenti mentastri pulegii origani ⁊ rute siccorum ana. ℳ. ii. macis. ʒ. i. cimini ameos seminis leuisti. carui ana. ℳ. i. corticum papaueris albi numero. iiii. puluerizentur subtiliter ⁊ imponantur sacculo longitudinis quasi pedalis qui amplectatur totam maxillam ⁊ tempus usque ad summitatem capitis ⁊ occiput. ¶ Quartum instrumentuꝫ est puluis iste de quo omni sero cum uadit ad lectum pulueriꝫet ꝑ ram capitis a sui summitate capitis vsque ad frontem per quattuor digitos longitudinaliter. cuius descriptio. ℞ specierum pliris arcoticon specierū diamusci dulcis ana. ʒ. i. misce. Istis factis spero sana erit. Ad laudem dei omnipotentis Amen.

¶ Consiliuꝫ ad sonitū ⁊ sibilum aurium.

Postulasti doctor eximie ut tibi generalē curationis modū sonitus ⁊ tinnitus conscriberes quibus persepe te molestatum dicis. faciā equidem et per breuem tibi dabo uiā. Est igitur horum uaria curatō ex uarietate causarum. quoniam sonitus et tinnitus qui fiunt a fame ⁊ in conualescentibus curantur ꝑ restaurationem ⁊ regimen conualescentium. factus a crisi uomitu fluxu ⁊ similibus. ex istorū perfecti one curatur. i. si fiunt perfecte he euacuatōes post ipsas cessat. ⁊ si non fuerint perfecte curantur cura istorum. similiter pendens a febribus cura earꝫ curatur. pendens a supuratione curatur apostematum cura. Si fuerit a fortitudine sensationis percipiens leuissimos motus in aere uel uapore qui ē in miringa ⁊ talis non indiget cura. sed si ista itē sa sensatio insequitur lesionē organi etiam illa nō indiget cura. ut Rasis nono ⁊ Auicenna in tertio propriis capitulis. Uerūtamen Rasis dicit ꝙ si propter eius superfluitatem oportet fieri dissoluētur duo grana opii in oleo ⁊ distillentur in aurē. Et Auicenna dicit sunt quidam homines qui precipiunt utendum esse stupefacientibus. sicut oleo rosato decocto cum aceto. quasi uelint dicere ꝙ destruere sensum est noua cura uel etiam debilitare ipsum. vbi uero insequeretur paucitatē spirituum querenda est resumptio. Et si malam complexiōeꝫ sequitur remoueatur per alterantia ad oppositū appropriata. sequentem autem principia generationis malam complexionem uel raritatē texture tanquam desperatam relinquamus. nisi ꝙ aliqbꝫ confortantibus aliquando uti possumus. ¶ Tinitū factum a ventositate grossa generata in cerebro ł in meatibus eius curamus his intentionibus.

¶ Prima est administratio debiti regiminis sex reꝝ non naturalium in quo omnes cause multiplicantes ventositatem prohibeantur. Unde Ras monet cibaria minuenda ⁊ dimittendū vinum.

¶ Secunda est digestio humiditatis ex qua multiplicatur ventositas cum subtiliantibus incidentibus aperientibus ⁊ cet. ut sy. de sticados mel ro. co. ⁊ similia. ¶ Tertia est euacuatio in qua uelut minoratiuā si conuenerit ipsaꝫ fieri ante digestionem fiat materia existente multa. uel etiā minores post digestionem paulatim euacuando ⁊ digerendo donec postea eradices totū. Et hec cōpletur cū notatis ut pillulis assaieret de yera simplici ul' cōposita agarico pillulis cochiis. electuariis ut yera pigra yera ma. yeralogodion yera dyacoloquintidos ⁊ similibus. ¶ Quarta ē diuersio q̄ ptim complet cū euacuatōibꝫ suprascriptis ul' aliis silibꝫ et cū fricationibus lotōibꝫ vētosis saguisucis ꝑuocatōibus vrie ⁊ secessus fluxus emoroidalis ł mēstruorꝫ cauterizatōnibꝫ ⁊ aliis sepe supra declaratis.

¶ Quinta ē resolutio uētositatis istius ⁊ aliq̄lis ex oppilatio auris i q̄ Ras cōmēdat ol'ꝫ de seie rafani cū oleo amigda. amararꝫ ⁊ ro. i qbꝫ castoreū sit dissolutū. Itē nono Almā. laudat euaporatōeꝫ cū aq decoctōis saluci. i. maiorane sticados arabici ⁊ absithii mētastri origāi ana. ℳ. i. Et si uis bñ operari post ipsā euaporatōeꝫ distilla olea suprascripta. Auicē. vō laudat troci. exptū ex ellebori al. pt. v. nitri pt. x. dissoluat i oleis suprascript. ¶ 6ª intentio ē confortatio q̄ cōplet cū eisdē. ⁊ si plura uis lege apō actorꝫ. ¶ Ubi vō esseꝫ hic tinitus ꝑ colligātiā tūc cura ptit i regimie mādātis. i. cū cōfortatione digestōibꝫ euacuationibus ⁊ aliis. Et i regimine mēbri. i. cerebri ⁊ auris recipiēt ꝓhibēdo ne recipiat. vñ Aui. iubet cōfōtari cerebrū cū ol'o mirtino ⁊ aurem cuꝫ oleo amigdalino ⁊ similibus. ꝑ quibus intellige ꝙ si materia non sit in cerebro ł aure peccans ꝙ sis audax in repercutiendo materiam ⁊ trahendo inferius et alia faciendo ut i do lore capitis per colligantiam. Hec in summa doctor insignis generalem complent curam tinnitus ⁊ sonitus auris. Ad laudes eius immortales qui cuncta mouere iubet.

¶ Consilium de vndecim malis dispositionibus re perti in nobili viro Antonio pozo. Quaꝝ prima est Instantia sibillatonis in auribus. Secunda ē Rheumatis a capite descensus ꝛ cetera ut p ordinez habetur in principio huius consilii

Antonius pozo mediolanensis de nobili ꝓgenie pozoꝝ satus obtulit mihi pozum sapore quidez et masticatione valde orridum. digestioni autez difficillimū. Laborat eniz accidētibus ꝙ̄pluribus ꝛ egritudinibus vt mihi scribit que omnes ꝛ multū verende ꝛ nocitiue existunt simul in eodem corpore inuente. immo quelibet illarum p se diligenter consyderata scientia ꝛ opere nō mediocriter erudito diuersis corporibus magnam speculationem ad se aduocat ut diligenter capitulari possit ¶ Accipiam itaqꝫ dispositiōes eius ordinate velut ipse scribit. Et prima quidem earū est instantia sibillationis i auribus. 2ª vero est rheumatis a capite descensus. 3ª est nocumentuz diminutionis in operatione memoratiue potentie. 4ª est inuentio et sensatio in ptibus nuche. 5ª ē debilitas stomachi cum appetitu vomendi aliquando eueniente licet non semper. 6ª ē debilitas renū. 7ª est motus et tensio a ventositatibus in femore facta. 8ª est descensus humorū ad testiculū sinistrum. 9ª est tremor cordis. 10ª est imagiationū instantia. 11ª ē imoderata sitis p duas horas post cibū eueniēs ꝛ pluribus etiam aliis molestatur accidentibus ad hanc sumā reducibilibus. ¶ Cuz ergo hec oīa accidentia vel egritudines in eodem viro cōplicate sint oportet inuestigare an omnia talia accidentia ab vna radicali causa ꝓueniant. an habeat causas productiuas eorū diuersas secunduz diuersitatez membrorū quorū hec accidētia sūt passiones. ꝛ secunduz diuersitatez materieꝝ que sunt ipsorū productiue ꝛ que sunt ipsorū efficientes ꝛ materiales ¶ Per hunc igit̄ modū poterit inueniri principiū productionis cognitiōis ꝛ curationis taliū accidentiū. vnū solum sufficiēs aut plura necessaria ad cōtemplationem ꝛ curationē taliū. ¶ Videt̄ igitur apud rationabiliter speculantes ꝙ horū accidentium vel egritudinum diuersitas est ꝙ quedam sunt dispositiones p essentiam quibusdam membris. quedam vero p colligantiam. nonnulle autem simul p essentiā et per colligantiam diuersorum mēbrorum sunt dispositiones ¶ Igitur sibillum in auribus presentatū et cōtinuuz omnino prouenit et imediate a ventositate inclusa in concauitate ossis assamach et est os durū et tortuosum valde ipsarum auriuz. Potest etiam huius ventositatis pars inmersa esse in poris tenuissimi panniculi qui inuenit̄ in cōcauitate predicti ossis eam vestiēdo. Pōt iterū et 3º hec ventositas īueniri in neruis inmersa a quarto pari neruorum cerebri ramificatis per quas effunditur a cerebro animalis spiritus qui est instrumentū auditionis. Et potest etiam hec ventositas in omnibus predictis inueniri membris et simul. Qualitercūqꝫ igitur contingat hec ventositas inmixta aeri intraneo auris agitat̄ cum eo et collisionem reuerberando facit in panniculum et os ante scripta. Causatur itaqꝫ sibillū propterea quia ventositas est exalatio terrestrei tate participans. et tenuis existens reuerberata ad membra illa que sonora sunt representat potentie auditiue speciem confractiōis sub similitudine sibillandi. Cum autem ventositas omnis a calido diminuto non tamen excellenter generet. Si enim esset intensa frigiditas non fieret generatio vaporum nec ventositatis. sicut si esset excessiua caliditas digereretur aut consumaretur materia in ventositates resolubiles et vapores. Oportet igitur calidum uel calorem esse diminuta respectu temperamenti proprii patientis Hec igitur frigiditas aliqualiter intensa vel diminuta caliditas est species male complexionis frigide in cerebro habundantis et est causa efficiens predictoruz. ¶ Materialis autez causa remota est materia flegmatica terrestreitate participans acquisita in ea aut a materia aliquāta colerica aut melancolica aut flegma vitreum a quo per continuam actionem caloris resolute fuerunt partes aeree et aquee ipsius et deductum fuit ad terrestreitatē. Erit materia antecedens predcī sibilli ¶ Coniūcta vō materia l' locū eius tenens est ventositas in predictis locis inmersa representans auditiue potentie speciem sibillandi quare corrupta est auditiue potētie operatio percipit enim in aere existere sibillantis speciez a qua aer ipse euacuatur. sed hoc est formale corruptionis in operatione auditiua ut patet in speculationibus secūdi tegni capitulo illo. Nocetur autez operatio tripliciter. ¶ Formalis vō causa huius accidentis est actualis refractio et collisio ventositatum predictarum ad organa sonora ꝓpter que percipit̄ actualiter sensatō rei exterioris nequaquā existentis. ¶ Finalem autem causaz in operationibus anime attributis in omnibus assignare non est facile. Neqꝫ enim anima vnquā intendit per se et primo hunc sibillum tanquam operationem corruptam. Sed finalis causa est conatus ad expulsionem illarum ventositatum a profundis partibus cerebri vnde oritur quartū par neruorum qui sunt instrumenta auditus organice seruientia illi anime in quam conatur ad expellendum illas ventositates. Cum igit̄ nullā viam habeat anima per quam conuenienter expelli possunt ventositates ille ꝙ̄ per os assamach anfractuosum et per neruos predictos patet ꝙ ventositas illa violenter impulsa sibillum facit predictū. Sonat enim cum percutitur afforismorū 7ª sermone illo. Sternutatio fit a capite et cetera. Ex quo apparet completa declaratio primi accidentis videlꝫ sibilli auriuz. ¶ Vide ꝙ̄to labore opus est speculantibus ad inuentionē effectuuz per quattuor causas efficientem materialē formalem et finalem que imediate declarate sūt

¶ Capitulum de 2ª mala huius viri dispositione q̄ est rheumatis a capite descensus.

Ex fundamento preelecti capituli diligenter cōsyderanti facile est videre causā secundi accidentis supra premissi videlꝫ rheumatis a capite descensus Cum eniz in toto cerebro existat species male cōplexionis frigide et humide et materiei flegmatice muccillaginose et vitree multitudo que ibidē multiplicantur per viam indigestionis et euaporationis ab inferioribus partibus ad ipsum caput multiplicata predicta materia cogit vtutez

ad expellendum materiã illam ut exhoneret cerebrũ ab accidentibus ⁊ egritudinibus que ꝓpter retentionem illarum materierum essent apta cõsequi. Et quia materia fluxibilitate sua ⁊ grauitate apta est moueri inferius secũdũ maiorẽ ptem. Ideo materia illa descendens aliquando retinet in locis glandosis lateraliter apud uuuluã positis ⁊ tũescere facit illas ⁊ apostemari. Quãdoq; vero materia illa secũdũ ptem retineri potest in vuulua extẽdẽdo ⁊ mollificando ipsaz. Et nõ nll'a pars etiam huius materiei descendit ad loca sub faucibus ⁊ facit ibi tumores qui branchi nõiant. Et si materie illius aliq̃ ps descenderet interius ⁊ retineretur in musculis gule ⁊ colli facere posset apostemata sqnãtica nominata. Si aũt illius materiei pars aliquanta descenderet ad pectus faceret dispositionem que catharrus nominatur. Ex quo patet q; si iterũ huius materiei pars aliqua descenderet ad stomachum noceret eidẽ appetitũ ⁊ digestionem eius impediendo ipsum vaporibus multum molestantibus. Non curaui ponere q; hec materia faceret corizam quoniã ipsa quasi tota grossa est. Sed corize materialis cã ẽ aquosa quare ⁊ cet. Multiplicant' aũt hee materie iterũ in capite ex causis exterioribus õ quarum numero possz esse multitudo ciborum ⁊ potuuz ⁊ precise potus post vnam horam apud cenã multiplicatus. Et exercitia fortia super cibuz imediate facta. Et coytus etiam tunc multiplicatus ⁊ ingluuiose comeder̃ ⁊ cibis uti vaporosis ⁊ brodialibus pinguibus ⁊ dormitio subita post cibuz ⁊ ꝓlixitas in ea. Et risari ⁊ alterari cum sociis ⁊ agitari in passionibus anime angustiosis ⁊ furibundis ⁊ alia que essent consimilia istis. Ex quibus valde facile posset intelligi essentia rheumat' a capite descendentiũ ⁊ eoꝝ nocumenta ⁊ picula que minantur. Hec de 2° accidente.

Capitulũ de 3ª mala dispositiõe. que ẽ nocumẽti diminutiõis ĩ opatiõe meõratie potẽtie.

Iam apparet ex predictis intelligendũ esse causam nocumenti diminutionis memorie. Cum enĩ in cerebro huius viri mala complexio frigida et materie cõsimiles multiplicate sint pz q; organũ memoratiue potentie cuius est recipere ⁊ conseruare species sensibiliuz ledi potest dupliciter. aut quia nõ cõuenienter recipit species ⁊ congruã q̃ntitatem spiritus animalis necessario ad memoriã aut quia propter magnã mollificationẽ a flegmatibus factam uentriculus posterior cerebri nõ cõuenienter conseruat ⁊ thesaurizat species sensibiliuz. Humiditas eniz multa dato q; preparet ad facile recipi posse formas vel species rerũ ipsa tñ non minus facit ad non bene detinendũ eas. humidũ eñ licet formas figurales facile suscipiat ipsas tamen valde facile amittit prima primi capitulo de elementis. ꝓpter quod non est mirabile si iste adolescens diminutam habet operationem memoratiue potentie. Et hec sufficiant de accidẽte tertio.

Capitulum de 4ª mala dispositione. que est inuentio ⁊ sensatio frigiditatis ĩ ptibus nuche.

Pro declaratione vero quarti capituli ⁊ accidentis in eo comprehensi nõ expedit multũ extendere sermonẽ. Cuz iaz appareat ex posit' in precedẽti capitulo q; mala complexio frigida ⁊ humida posterioris partis cerebri. et materia flegmatica ibidem multiplicata cause sufficientes sint frigiditatis in nucha multiplicate ⁊ in neruis sponditium colli ⁊ dorsi superioris ab eo orientibus. Nucha enim est vicarius cerebri in cursu dorsi. pª tertii. 2° capitulo. Cum ergo exeat ⁊ oriatur inmediate a posteriori cerebro ⁊ generata sit ex materia post cerebri generationem remanente. oportet de necessitate concedere q; materia in posteriori cerebro multiplicata nucham infrigidat ⁊ humectat et neruos ab eo orientes. quare si materia fluidior esset ⁊ aquosior ingens eẽt piculum et suspicio in hoc viro de transitu in paralisim. Quomõ autẽ mala cõplexio frida acgrat' in nucha comunicata sibi a posteriori cerebro satis est facile videre si ipsa generetur a mat'ia flegmatica ad nucham effusa. siue a cerebro alterante ptes sibi ꝓpinquas generetur in nucha frigiditas et humiditas p successiuam alterationem vnius partis ad aliam. Et apparet ex hoc fundamento q; suspectum sit accidens quartũ ⁊ molestũ. Minatur enim huic viro stoliditatem aut amentiam aut paralisim ut planũ est ex premissis.

Capitulum de quĩta mala dispositione que ẽ debilitas stomachi cum appetitu vomendi aliquando eminente licet non semper.

Quintum autem accidens superius positũ in hoc quinto capitulo declarandum leuissime intelligit' ex his que dicta fuerunt ĩ secũdo capitulo de causis rheumatis ad iferiora descendentis. Nõ soluz enim materia a capite descendẽs ad stomachũ potest debilitare digistiuam eius et nauseaz ⁊ vomitum inducere suis alterationibus. sed sola etiam stomachi compassio absoluta ad ipsum cerebrum per simplicem alterationem. hec talia accidentia efficere potest. qd facile percipi potest eo q; quanto cerebrũ deterius se habet tanto stomachus in digestiue debilitate nausea et vomitibus agitat'. Hec õ accñte 5° dcã sufficiãt.

Capitulum de sexta mala dispositione que ẽ debilitas renum.

Renũ debilitas q̃ ẽ accidẽs sextum etiã cõtigere posset propter materiam p viam indigestionis multiplicatam in stomacho et in intestinis quibꝫ hec materia comunicaretur renibus p venas in mesentereo multiplicatas. Sz huius debilitatis assignari etiam possunt cause alie. prima est frequens et longus decubitus super spina qui facit multiplicari materias in renibus que in frigidãdo ⁊ mollificando debilitant eos. 2ª causa potest esse frequentia coytus. 3ª posset esse multa vrine retentio et indebita eius euacuatio p colatoriuz et vritides. 4ª causa potest esse opilatio in predictis renibus propter quã multiplicantur ĩ eis materie laxantes et debilitantes eos. et hec cognoscentur per frequentiam mictus ⁊ paucitatis emissionis vrine clare et tenuis ad subalbedinẽ tendẽtis. Hec sufficiãt de accidẽte 6°.

Capitulum de 7ª mala dispositione que ẽ motus et tensio a ventositatibus ĩ femore facta.

Cum ergo in precedenti inmediate capitulo declarata fuerit debilitas renum cum suis causis. Non est dubitandum ꝓpter malam complexionem et materias inuentas in ptibus inferioris ventris multiplicari vapores et ventositates et proprie cum materia grossior fuerit ut flegma uitreũ preassignatuz ĩ capitulo primo. Hec igit'

ventositates pelluntur a virtute ⁊ per concauitates intestinorum vt expellantur p inferius quarū etiam pars transpirando per poros recipitur inter superficiem conuexam intestinorum ⁊ cōcauā sifac. Ipsa igit̄ ibidē mltiplicata extēdit sifac in nexum ossi femoris quare ibidē necessario facit dolores extensiuos. Unde si hec ventositas multiplicabitur in didimo qui est oriens a sifac. et descendens per locum vasorum spermaticorum ad oxeum indubitanter in hoc adolescēte faciet aut iam fecit principiū hernie ventose. Et si amplius a ventositate distenderetur foramen sifac per quod descendunt didimus et pori⁊ vritides. aut rumperetur substantia sifac. non est dubitabile q̄ iste incurreret aut forte incepit in eo crepatūra vel hernia per quam intestina apta sunt descendere in oxeum. quare maxime necessariū ē huic adolescenti ut magnam habeat cautelam et sollicitudinem in ofendendo se ab euentu pretacti periculi et hec de 7° accidente.

Capitulum de 8ª mala dispositione que est descēsus humorum ad testiculum sinistrum.

Octauum vero accidens superius memoratū est humiditatis descensus ⁊ multiplicatio in sinistro testiculo cuius quidem accidentis iam clare apparent cause ex precedenti inmediate capitulo. Materia enī descendens p didimum ⁊ venas et arterias que portant nutrimentū ad testiculum preternaturaliter ibi multiplicata dolorem in testiculo facit grauatiuū et extensiuū. et si ei aliquid materiei calide comisceretur acute eēt predictus dolor etiā cum pruritu associatus. aut cū caliditate notabili absq̄ pruritu. sicut de sanguine si cōmisceretur cum predicta materia. Ex quibus apparet q̄ hoc accidens huic viro minatur euentum apostematis in testiculo suo quare prudenter agat ⁊ de re sua sollicitus existat.

Capitulum de 9ª mala dispositione que est tremor cordis.

Motum vero tremulum cordis qui positus fuit superius tanq̄ nonū accidens. Oportet concederē q̄ est aut dispositio cordi per essentiam aut per colligantiam a cerebro proueniens. qđ apparet rationabilius cum distemperamēto nāq̄ cordis complexionali aut compositionali tanto quātus est necessarius ut ab eo fiat tremor cordis. non video bene q̄ saluari posset fortitudo virtutis vitalis quanta perseuerat in hoc viro. Similiter etiam neq̄ saluaretur bonitas pulsus qui magnus est ⁊ mediocris inter velocem. et tardum ⁊ spissum et rarum. Neq̄ etiā saluaretur bonitas coloris audatia et animositas que adhuc notabiliter in hoc viro vigent. quare videtur mihi securius esse dicendū q̄ hic motus tremulus cordis est per colligantiam ipsius cordis ad ipsum caput. ꝓpter enim malam complexionem in cerebro inuentam cū materierū multitudine flegmaticarū discrasia fit in corde frigida et humida ⁊ vapores multi a flegmate descendēte ad pectus claudūt vias euentationis cordis multiplicate ī arteria venali ⁊ ī articulis ⁊ hostiolis cordis q̄re virtus cordis mouetur ad expellendum illos vapores et spargendum eos tanq̄ obiectum tristatiuum. Et ex fortitudine conatus ⁊ motus cordis ad expellendū ⁊ fortitudine resistentie predictorum vaporum ad resistendum nascitur motus tremulus qui si pseuerāret maxime verēdus īmo mortalis esset. Iuxta illud autenticū 3ª. primi colligendum. Qui enī habet tremorem cordis continuū caueat ne subita intercipiat̄ morte quare audiat patiens periculum huius.

Capitulum de decima mala dispositione que est imaginationum instantia.

Non est necessarium me anxiari multum in inuestigatione et declaratione decimi accidentis. s. imaginationū. Nihil enī aliud īportat̄ p eas q̄ nocumentum corruptionis in operatione visiue potentie. Diluditur enī visiua potentia taliter q̄ apparet ei percipere formas figuras ⁊ colores in medio exteriori qui nequaquam reperiuntur in eo quare potentia visiua percipit se videre qđ nō videt ⁊ ergo diluditur. Et q2 imaginat̄ imaginatiua exterius esse obiecta in medio que non sunt ideo vocantur imaginationes que sunt colores forme vel figure que percipiuntur in aer̄ cū neq̄ sint in eo. Cum ergo in cerebro huius viri multiplicata sit materia flegmatica q̄ plurima vapores ab ea eleuati cōmiscentur spiritui visibili q delatus ad cristalloydē et abinde exterius illuminans mediū sigillat in ipsum species motus illorum vaporū qui quandoq̄ mouent̄ motu circulari quandoq̄ vero motu recto ascensus ⁊ descensus et sic quandoq̄ apparet alicui videre lineas uel alias figuras ascendentes aut descentes aut circulariter motas. Et secundū q̄ contingit illos vapores eleuatos esse a materia colore valde aquea. ita apparet color consimilis in figuris predictis. Et similiter quādoq̄ percipitur in eis citrinitas a colera. rubedo a sanguine. opacitas a melancolia predictis vaporibus representantibus horū similitudines secundū species predictarū materierum. Species ergo harum formarum uel colorū impresse in mediū vel aerē suscipiuntur intus uel ex quibus potentia visiua corrupte diiudicat ut iam apparet. Unđ ex istis recolligendo concluditur q̄ si horū vaporū multitudo perseuerat in cerebro minantur aquā vel descensum aque. cum de aquea materia existant. Et hic descensus aque cataracta nominatur a cataron greco quod importat defluxū ī latino. Et si quidē contingat hanc aquā congelari vel ingrossari inter concauā superficiē cornee et conuexam pupille tunc facit egritudinē que nominatur pānus subite cecitatis effectiuus. Ex quo apparet q̄ impropríe loquitur vulgus hūc pannū noīando cataractā cū cataracta nō sit aliud q̄ aque dscēsus iam predictus.

Capitulum de vndecima mala dispositione q̄ est īmoderata sitis p duas horas post cibū eueniens ⁊ pluribꝫ aliis accidentibus ad hanc sūmam rēducibilibus.

Ultimi vero accidentis et vndecimi videlicet sitis valide que per duas horas post cibum in hoc viro multiplicatur oportet intelligere causam ⁊ exclusis acuitate et salsedine in cibis et potibus quandoq̄ existente. Dicendū q̄ causa huius accidentis est multitudo colerice materie inuente in fundo stomachi et venis eius que tempore vnionis et reuocationis caloris ad ipsum stomachū gratia digerendi cibos excitatur et inflamatur et ad os stomachi delata vel illius inflamatiua sitim efficit ita validam. Non enī efficit sitī illā

in principio comprehensionis cibi cum nondū colera illa a deo sit inflamata q̄ suffecerit resol-
uere ⁊ exiccare humiduz rozidum oris stomachi
cuius cōsūptiōe fit sitis. Et potest hoc expimēto
a posteriori demōstrari q2 si patiens iste tolle͛rat
sitim finaliter liberatur ab ea. quia colerica ma
teria digeritur aut resoluitur quare cessat sitis
que fiebat ab ea. ¶ Hec ī sūma est verificatio et
inuestigatio vndecim accidentium principalium
que hunc adolescentem ingenter molestant et pi-
cula nō minora eis sibi portendūt. Si qua aūt
preter hec vndecim eueniunt accidentia radicez
habent a predictis vndecim. quare de eis exten
dere sermonem non est oportunū. quorum qdem
accidentiū procurationem fieri oportet sic nūc
sequitur ordinate.

¶ Priusq̄ modi curationum accidentium huius vi
ri assignentur neccessarium est rectificare admi
nistrationem sex rerum non naturaliū. Non eniz
instrumenta medicinalia conuenienter operari
possent in eo nisi debita mensura sex rerum non
naturalium premitteret.

¶ Capitulum primū de aere.

¶ Itaq̄ pro electione eius loci habitatiōis eius ge
neraliter prouidendum est. Primo q̄ aeris ītem
peries quecunq̄ posset nimia frigiditate aut cali
ditate nebulositate vel flatu venti acuti et impe
tuosi in cerebro et in tunicis oculorum in humo
ribus et spiritibus eorum efficere pmutationem
soluēdo cōtinuuz nimiū congregando vel disgre
gando aut spiritus et humores resoluendo et cō
gregando euitari debet. ppter quod caueat ha-
bitare loco vl' cāera valde frigida ventosa et vbi
humiditatis et caliginis excellentia distemperet
aer: quare habitet locum a terra eleuatum et di
stantem a fluxibus aquarum vel lacunarū et eui
tet mansionem in loco particulari vbi esset reuo
lutio testidunalis et ppie antiquorum edifi
ciorum ⁊ lapideorū. et sit camera eius orientali
et meridionali plage exposita bene clausa. et fene
stris habentibus ingressum aeris frigidi et nebu
losi fulcita. quorꝫ etiam gratia caput eius teneat
bene coopertū pelle agnina aut vulpina aut de
variorum dossibus duplicatis. Et vtile multum
est ei ut quandoq3 suffumigationem faceret in ca
mera sua. ℞. florꝫ eufragie seminis maiorāe aā.
.ʒ.ß. puluerꝭ ligni aloes. ʒ. i. thuris. ʒ. vi pulue-
rizentur et cum opus fuerit supaspergat coclear
vnū carbonibus ignitis. Et multum vtile esset
cameram suam calidā reddere accendendo in ea
ignem ex lignis abietis lauri iuniperi cedri ⁊ si
milium arborꝫ aromaticarū.

¶ Capitulum secūdū de motu et qete.

¶ De modo autez excercitandi premittendum est
primo q̄ excercitiū corporis magnū non esset ei
conueniens nisi prius corpus euacuaretur secūdū
q̄ iferius ordiabitur. Excercitiū enim super re-
pletionem factum magis est causa ut ma͛ie flu
ant ad cerebrum uel saltem per modum euapo-
rationis augmentate in eo silicet cerebro et ocu
lis. licet tamē excercitium motus progressiui ie
iuno factum per cameram et leuiter ascendendo
⁊ descendendo per scalas esset sibi vtile propter
materierū diuersionem ad inferiora. Aliter tn̄
excercitiuz orando moraliter sermocinnādo ser
mones pferendo et consimilia cōfert ei. Et iterū
gratia excercitii laudo ei leuez fricationem capi
tis et pectinationem cum pectine uel vnguibus
mediocriter fricando cutem ut fumositates capi
tis liberius transpirare possint. Post euacuatio
nes vero predicte fricationes capiti conuenirent
et fortiores istis

¶ Capitulū tertiū de somno et vigilia.

¶ De numero somni et vigilie premittendū q̄ ex-
cessus in multum vigilando et dormiendo simili
ter euitandus est. q2 primus motus vigiliarum
agitando materias augeret in capite ⁊ dispone
ret fluxum ad oculos. Secundus vero auget et
generat catharros ⁊ rheumatismos ⁊ materias ī
fluxu ad oculos disponit. propter quod nūq̄ post
cibationez dormiat nisi transeant ad minus due
hore ⁊ tunc dormire incipiat capite eius eleua-
to conuenienter ut dictum est bene tecto. et prius
dormiat super latus dextrū deinde 2ª reuoluti
one reuoluat super sinistrum. et euitet dormitio
nem diuturnam quantum potest nisi multuz vi
gilauisset in nocte. Et caueat dormire ī locis ad
que radius lune in nocte peruenire posset. multa
enim aeris luminositas et statio in ea et in aere
caliginoso et permutatio de ipso ad aerem lumi
nosū est causa cecitatis in breui tempore future
ppter qd̄ Dyonisius syracusanus tyrannus īimi
cos punire uolens faciebat eos diu in carceribus
tenebrosis valdē ɔtineri deinde subito pmutabat
eos ad aulam valde luminosam ⁊ magnam habē
tem multas fenestras vitreas et fiebant ceci.

¶ Capitulum q̄rtum de acciñtibꝫ anime.

¶ De anime vero accidentibus dicendū primo q̄
oēs aīe passiones ppter quas vehemēs et ml'tus
ponatur in spiritibus motus et in humoribꝫ. pp
quod euitet iracundiam furiositatē et vehemen
tiam risus. Similiter et econtra anime passiōes
per quas spiritus et humores multuz accētrant
ut sunt tristitia vehemens imaginatio rerꝫ et ef-
fectuū terribiliū euitari debent. Talibus enī mo
tibus in anima factis propter subitaz et multaz
retractionē spirituuz a cristaloyde et a toto ocu
lo non solum accidit diminutio imo corruptio et
quandoq3 ablatio visionis et lesio in operatiōibꝫ
sensuuz interiorū et etiam nocumentuz in corde
et in operationibus eius. Exterminant enī talia
accidentia ⁊ mutant corpus ab ea que est secūdū
naturam consistentia 3° tegni. Multi etiam per
sepe ex lōgo fletu fuerunt facti ceci sicut etiā sepe
contingit ex multitudine lacrymarum in uolun
tariaruz sicut actus earum psepe colliquando et
resoluendo fuit causa subite delationis materierꝫ
ad neruos obticos pp quod in instanti homo oīo
priuatur visu.

¶ Capitulum quintū de quinta re non na
turali. s. inanitione et repletione.

¶ Iam vero de quinta re non naturali. s. inanitiōe
et replettione parumper dicendum. ppter quod
premittenduz est primo q̄ hic non erit sermo de
inanitione. hec enī medicina inferius reseruatur
ad capitulum de canonibus et instrumentis eua
cuandi hunc virum. sed hic est sermo de modo ap
plicationis ciborum et potuuz ī quantitate exce
dentiuz ⁊ diminutoruz et in modo assumptionis
eorū. Itaq̄ oīo caueat iste vir a deglutione cibo
rū nisi bene ⁊ conuenienter masticatoruz. Secūdo
nullo modo accipiat cibum nisi preuenerit in eo

appetitus conueniens. 3° cum venerit appetitus ad cibũ cibũ accipiat nõ contrahendo morã post presentatum appetitũ. aliter enim impleretur stomachus materiebus corruptis et corruptibilibus 4° non multum prolonget moram in comedẽdo 5° vero semper cibaria leuis digestionis et lubricantinꝫ premittat his que sunt duriora digestioni et lenitione priuata. 6° effugiat assumptioneꝫ ciborum specie diuersorum et diuersis ferculis permutatorum. 7° effugiat omnem ciborũ assumptionem per quam stomachus percipiatur extẽsus et grauitas ab eo apud vmbilicum et ypocũdria percipiatur. 8° caueat assumere potus tantum ut in stomacho eius efficiat rugitum et fluctuationẽ propter quod melius est ei post cibationẽ quiescere ꝙ̃ ambulare vel aliter excercitari.

¶Capitulũ sextum de cibo et potu.

¶De sexta vero re non naturali scilicet de cibo et potu sermo diffusior est necessarius. ꝓpter quem premittendum primo ꝙ̃ omnia que naturaliter aut artificialiter sunt acuta multũ ut cepe alleũ porum raphanus sinapis et bulbus euitanda sũt. Similiter effugiat cibaria nimia sua euaporatione capitis impletiua. ut lac nuces pinguedines et similia. 3° euitentur omnia frigiditate et humiditate sua participãtia viscositate notabili ut sũt pisces et ꝓprie anguille tinche canchri et vniuersaliter omnes limosis plaudibus inuenti. 4° euitentur ea que nimiũ calefaciendo mordent pungunt et exiccant ut multi saliti visus et carniuꝫ et piscium salitorum. Que vero sunt euaporosa multum fumosa et ventosa ut legumina omnia et oua frixa et fructus frigidi et hũidi similiter euitari debent ꝓpter causam notã ¶Hec enim oĩa nocẽt principalibus membris et oĩbus operationibus eorum et maxime sensuũ interiorũ et exteriorũ sicut superius declaratum est in. xi. capitulis precedentibus. Itaqꝫ panem eligat bene fermentatũ et coctum non tamen adbustũ de puriori farina factum in quo sit aliquid de fermento plus ꝙ̃ in comuni pane recens vnius aut duorum dierꝫ ad plus. Et si post cibum suũ acciperet vipam parũ pertorrefactam de pane biscocto in vino rubeo et aliqualiter brusco facto optimũ esset ei. Panis aũt azimus aut nõ bene coctus dimittatur. Et similiter cibi omnes de pasta facti preter ꝙ̃ tri quod non videtur inconueniens propter exiccationem suam et priuationem a superflua humiditate. De carnibus autem conueniunt ei vitulie castratine capretine et columborum paruorũ et maxime siluestriũ. Carnes vero anserũ et anatũ et de agno non multum placent. Similiter et carnes aĩalium volatiliũ in aquis degentiũ non sũt ei laudabiles nisi assate et raro aut elixe et ꝓprie preparate cum saporibus et speciebus infra dicendis. Similiter et castratine carnes non sunt multum laudabiles et proprie valde pingues et antique carnes. De carnibus vero quadrupeduꝫ etiam conueniũt ei vituline et de siluestri porco rarius tamen. leporine vero carnes bene placẽt et ceruine aput inconsuetos non sunt inutiles. Sicut etiam omniũ animaliũ caro siue volatilium siue peditantiũ que mͣto excercitõ acquirũt cibũ suũ laudabilis est propterea ꝙ̃ non habent multas superfluitates. Oua vero oĩ mõ preperatõis vtilia sunt ei preterꝙ̃ frixa. Lac vero dimittatur omnino propterea ꝙ facit euenire tenebrositatẽ visus et caliginem. et stupefacit sensus omnes taꝫ interiores ꝙ̃ exteriores et opilationes efficit in cerebro et in hoc viro omnino corrumperetur ꝑ augmentum colere rubee in eo. De leguminibus vero placet etiam far et risum quod est calidũ in primo et siccũ in secundo et conuenienter nutrit et exiccat. Similiter etiam et panicum laudabile est ei propter siccitatem et apertionem aliq̃tã Fabe vero et faseoli cicera rubea pisa et sisamus omnia dimittantur. De oleribus vero effugiantur caules omnino et blete et spinachia citruli cucurbite cucumeres et portulace nisi raro etiaꝫ ĩ pauca quantitate et proprie cõmixta cum calidis et aperitiuis infra dicendis. Peponũ vero visꝫ nõ vitupero dum fuerint bene solidi dulces et maturi. Plantas vero calidas sicut feniculum eufragiam celidoniaꝫ petrosilinũ rosmarinũ mẽte species omnes et serpillũ et sibi consimiles bene comendo ipsis utendo solis aut pluribus commixtis inuicem et etiam cuꝫ aliis. De fructibus vero laudo sibi recentes ficus et etiã siccas et vuas suis temporibus bene maturas pensiles nominatas amigdalas et auellanas et proprie torrefcãs et eisdem etiã recentibus uti põt. Conueniũt etiam ei cerasa bene dura et solida amarilia nominata et proprie non valde acetosa. Acribus vero vti nõ est securũ nisi valde raro. Pyra vero muscata pauca post cibum suis temporibus accepta et conuenienter matura possunt ei conuenire. Et poma apia vel citrina dulcia et magni odoris põt etiã accipere et frequentius cocta ꝙ̃ cruda et raro et non in magna quantitate. Pira vero conueniẽtiora sunt ei aromatica bene dulcia et meliora sũt cocta ꝙ̃ cruda. Nuces aũt et castanee sorbe nespilla omnino dimittantur. Radices vero plantarũ quibus comunis est usus vt cepe alleũ porrũ raphanus et bulbus. Pastinaca vero domestica et siluestri uti potest. Radix alba que rampioli spẽs ẽ et rampiolus nominata ei utilis est propter hoc quia declinat ad caliditatem et conuenienter nutrit cũ aliquali apertione quam habet. De conditis vero conueniunt ei rape condite et pastinace et secacul vel yringus. Etiam oliue condite scd̃m consuetũ modũ ꝑ apertioneꝫ et exiccationẽ suaꝫ cuꝫ uirtute feniculi notabiliter imposita eis sunt sibi utiles. Species vero que conuenienter in usu suo administrari possunt sũt sicut macis nuxmuscata cinamomũ galanga gariofoli ꝫinꝫiber utrꝫ ꝙ̃ pip semen petrosilini et leuistici. Semen aũt apii et aneti omnio dimittat. Et in sũma omniũ aromatũ calidorũ subtiliatiuorũ aperitiuorum usus mediocris est ei conueniens. omnia enĩ talia stõacho cordi cerebro et oculis sũt cõuẽientia minorando flegmata in predictis membris et depurando et mundificando ab eis et. meatus cerebri et oculorum purgatos efficiendo. Iam vero de saporibus. igitur in summa Acetum acre valde Arancii lmiones crudi et succus granatoruꝫ et ꝓprie acriũ non conueniũt ei. Sed acetum acutũ notabiliter et agresta cum sale limones infusi et sucus granatorum musorum et dulciũ cum sapa et sine sapa conueniens est ei. De partibus vero aĩalium dicendũ ꝙ̃ caput ventres pinguedo cauda et consimilia omnia vituperanda sũt. Et cerebrꝫ etiã et oculus propter frigiditatẽ et humiditatẽ

suaꝫ licet generali conuenientia mẽbri ad mem brum collaudandus sit oculus et ꝓprie aialiũ nõ valde humidorũ propter generalẽ regulaꝫ ꝙ oẽ membrũ videtur confortare sibi simile alterum De his vero cum quibus cibaria condiunť pinguedines animaliũ reiciende sunt et butirũ etiã propterea quia replent caput fumositatibus ob tenebrantibus. Sed olei vsus est ei cõuenientior et ꝓprie si fuerit oleũ de oliuis non valde matu ris nec mľto tempore maceratis. De modo ciba tionis Cibaria omnia meliora assata in usu frequenti ꝙ elixa semel in die non sunt sibi reprobã da nisi valde pinguia ⁊ in uasis multum cooptis conseruata cum humiditate que eueniat ab eis. ⁊ hec dicta sufficiant ꝺ cibis ⁊ adherentibꝫ eis. ❡ De potu vero dicendũ ꝙ vinũ quod potest esse ei conueniens debet esse substantia claꝝ conuenienť aromaticum colore subrubeũ non obscurũ poten tia sua mediocriter vinosũ cuius tamen vsus mo deratus esse debet et non superflue. Multis eniꝫ modis et causis videtur ei tale vinuꝫ conuenire. Primo quidem quia mediocriter nutritiuuꝫ est propter quod virtutem restaurat et conseruat. 2° qr aromaticitate sua cordi et cerebro conuẽit propterea quia omne principale mẽbruꝫ diligit aromatica. 3° quia non est valde euaporatiuum. Recipit enim minorationem euaporationis ab arillis et racemis vuarum. 4° quia vapores ab eo eleuati subtiles et consumptibiles sunt de leui 5° qꝛ cum caliditate sua virtutem exiccatiuã re cipit ab arillis et racemis propter quod cõuenit ad exiccandum flegma et cõsumendum vapores. 6ª ratio quia vinũ magnam cõuenientiam habꝫ ad uirtutem hominis. aut ratione aptitudinis fa cilis conuersionis eius in sanguinem et spiritum 7ª ratio est conuenientia eius cum sanguĩe ã spi rituosa substantia. Est enim vinum calidum ⁊ hu midũ licet vinuꝫ ĩ racemis factũ nimiũ humidũ sit ꝙ absq; eis Octaua ratio ẽ sumpta a consuetu dine. Si enim homo consueuit uti vino difficile esset transmutare cũ subito ad oppositũꝫ neq; na tura repentinas tollerat transmutatiões sine no cumento magno. 3° tegni.

❡ Post hec autẽ si quavidetur aqua conueniẽs erit aqua cocta cum zuccaro. et nullo modo cũ ordeo propterea quia oĩs aqua ordei inflatiua et euaporosa est. Sed coqui debet cum zuccaro tabarzet usq; ad dulcedinem conuenientem. et sit aqua accepta ex fonte aeri et celo detecto non a locis vmbrosis et inter magnos montes inclusa. et ꝓ prie cum aqua ab inferiori parte mõtiũ scaturit et dyafana multũ omni odore priuata et sapore extraneo a limositate vel a putredine plantaruꝫ impositarum ei vel ab inuentione et statiõe ra narum sanguisugaruꝫ et viperarum in ea inuen taruꝫ aut corruptione eorũ et aliorũꝫ cadauerũ que aliquando in aquis corrupta malaꝫ corruptionem in ipsa imponunt. propter quod et lauda biliter foret aqua cisterne aut saltem petrosi fon tis vel arenosi orĩẽtali et meridionali plage ex positi ❡ Si autem vir iste esset de illis qui prudenti regimine se gubernant. ꝓpterea quia pru dentia est recta ratio agibiliũ. 6° ethicoꝝ. Ideo laudarem ei potũ infrascriptũ cum quo genteꝫ ꝙ plurimam a tenebrositate visus ab imaginati onibus a scothomia et vtigine defendi et preser uaui ut patet ex virtute simpliciũ ex quibꝫ cõpo nitur que talis est. ℞ eufragie sileris montaĩ ro saruꝫ que nondum sint expanse floꝝ celidonie ru te ana. ℥. ii. radicum feniculi celidonie ⁊ berbene ana. ℥. i. ß. semen feniculi floꝝ yppiconis macis aña ℥. ß coquantur omnia in libris decem aque vsq; quo consumať tertia pars duabus remanentibus deinde cum uehementi expressione coletur ⁊ illi colature apponantur mellis citrini mundi odoriferi et valde dulcis libre due cum dimidia et lento igne iteꝝ coquatur conueniẽter dispuman do usq; quo iterum tertia parte cadente remane ant due. et in hac secunda decoctione aromatizen tur cum istis speciebus ligatis in panno raro et laxis de sindone. tunc ergo coletur p stamẽ spissũ et reseruetur ĩ uasis vitreis vel vitreatis vľ lapi deis. et sit eius usus ĩ potu solius aut saltẽ medie tatẽ eius cũ vino miscẽdo in cena et prãdio. ẽ eni diuinũ remediũ ⁊ medicamen. Specierum autẽ cum quibus aromatizari debet descriptio talis ẽ. ℞ ligni aloes electi. ℥. i. ß. granoꝝ feniculi ⁊ a nisi ana. ℥. ii. macis. ℥. iii. pulueris floꝝ eufragie. ℥. ii. ß. puluerizentur omnia per se deinde cõmis ceantur in mortario conquassando ⁊ fac ex eis ut dictum est.

❡ Modus autem necessarius pro cura omniũ acci dentium suprascriptorum videtur mihi principaliter fundari in duabus intentionibus. quaruꝫ prima est ordinare huic viro regimen purgatio nis ĩ fine hyemis ⁊ estatis ex quo possit preserua ri ab euentu illorum accidentium imo manifeste alleuiari ab illis que modo inualescunt. Primo itaq; describam purgationem in vere sibi conuẽi entem. 2° vero in autumno. ita ꝙ post medietatẽ mensis febuarii a septima die lunaris illius mẽ sis usq; ad vigesimaꝫ mane per horam post ortũ solis iaꝫ mundificatis superfluitatibus vrinalibus et fechalibus et hora nona ante post preassũ ptam cenam faciat sibi fieri flebothomiam de ve na nigra uel media dextri brachii per quã educantur sanguinis. ℥. iiii. aut. v. Die vero inmedi ate sequenti flebothomiam mundificetur cũ hoc minoratiuo. ℞ reubarbari electi agarici ana. ℈. i. ℥℥. spice nardi ana ℥. iii. salis gemme ℥. i. cassie parum ante preparate cum aqua absinthii vľ sa luie. ℥. vii. misce et totum calidum sumatur post nouem horas a preassumpta cena et post ipsam dormiat per horam tantum et tardet comedeř per sex horas post ipsius assumptioneꝫ. Die vero imediate sequẽti incipiat assumere hoc digestiuũ in aurora post quod dormiat ad libitum et tar det cibum ad minus horis quattuor. Cuius descriptio est hec. ℞ oximellis compositi. ℥. i. syr. de bisantiis. ℥. ß. aque betonice. cicoree et absinthii ana. ℥. i. ß. misce Accipiat ergo ipsum totiens ut appareat in vrinali ypostasis in fundo sedens alba coniuncta ⁊ in partibus equalis et dyafana omnibus aut pluribus harum conditionũ circum stantionata. Tunc ergo die inmediate sequenti purgetur iterũ cum istis pillulis quaꝝ descriptõ est hec. ℞ pillularũ cochiarũ. ℥. ß. pillulaꝝ aurea rum et de reubarbaro ana. ℈. i. misceantur et in corporentur pillule. viii. vel. vii. cum hiera sim plici ⁊ assũanť cum conditionibus prescriptis in minoratiuo obseruandis.

❡ Pro purgatione vero autumni celebranda post

viginti dies mensis septembris mane vno accipiatur hoc minoratiuum cuius descriptio est hec. ℞. pillularū aurearū.ʒ.ſ. pillularū d' hiera cōpositā ⁊ de reubarbaro ana.℈.i. formentur pillule vii. vel octo cū electuario rosato ⁊ sumātur hora et conditionibus obseruatis que scripte sunt in solutiuis aliis. Die vo inmediate sequenti accipiat hoc digestiuum post quod teneat modum in digestiuo vernali descriptum cuius descriptio ē hec ℞ sirupi compositi acetosi.℥.i. sirupi violati ℥.ſ. aque lupulorum ⁊ absinthii ana.℥.i.ſ. misce ⁊ calidum accipiatur hora ⁊ cōditionibus post digestiuum veris obseruandis. quod iterū totiens assumi debet quotiens vrina fuerit rectificata colore substantia et contento vel ypostasis superius demonstratis. Itaqꝫ die inmediate sequēti purgetur cum hoc electuario cuius descriptio ē hec. ℞ electuarii indi.ʒ.i.ſ. misce et totum accipiatur cum aqua decoctionis zuccari aut cū aqua feniculi aut pauco vini albi subtilis ⁊ dulcis cum quibus etiam superiora lenitiua ⁊ solutiua pariter assumi debent cū oībus cōditōibus predictis.

¶ Quorum etiam gratia attendere debet vt si tempore quo assumit digestiua tam veris q̄ autūni vent' eius nō esset bene aut mediocrit' fluxibil' tunc omni sero parū ante cenam accipiat vnam aut saltē alterna die dummodo tamen pillulā illam non accipiat die inmediate sequente purgationis assumptionem ne coniungatur duorum solutiuorum operatio in vna die. Si enim acceperit pillulam in sero precedente assumptionē purgationis in nocte. tunc cum talis pillula non operetur in nocte illa complete ꝑpter debilitatem suam et etiam ꝑpter longitudinem somni. tunc cum ipsa suam compleret operationem in die sequenti in cuius aurora iam assumpsisset solutiuū aliud patet q' duorū solutiuorū operatio coniūgeretur in vna die vt premissum est ⁊ hoc non fieret sine agitatione nociua. quod omnino euitandū est. Et attendat etiam q' istis pillulis vti poterit in magna parte vite sue cum magno iuuamento ipsarum. quarum descriptio talis est. ℞. agarici.℥.ſ. hermodactilorum. turbith omnium electorum ana.ʒ.ii. salis indi.ʒ.i.ſ. diagridii.ʒ.ſ aloes epatici electi.℥.iiii. suci lupulorū suci endiuie ⁊ saluie ana.℥.ii. puluerizentur omnia per se deinde infundantur in predictis sucis bene cōmiscendo ⁊ exponantur radiis solis sepe comiscēdo vsqꝫ ad consumptionem sucorum. Tunc ergo secunda vice renouentur suci superaddendo.ʒʒ. spice nardi cubebarum gariofilorum ben albi ⁊ rubei ana.ʒ.ſ. ⁊ iterum supponantur radiis solis vehementer cōmiscendo vsqꝫ ad consumptionem sucorum. Et sic iterum 3° renouentur suci supaddēdo predictis salis indi.ʒ.i. ⁊ supponātur radiis solis vsqꝫ ad consumptionem vt dictum ē Hee igitur pillule magnificum huic viro iuuamentū afferunt materias flegmaticas colericas ⁊ secūdum partes melancolicas distrahendo a cerebro ⁊ a pectore ⁊ a partib' cordis stomachi ⁊ epatis oppilationes ipsorum aperiendo ⁊ predicta membra confortando. vt patet ex descriptione simplicium que compositum hoc ingrediunt' Hec de p° capitulo expediente purgationes vniversales huic viro congruas ⁊ oportunas dicta sufficiant.

¶ Scd'm vero capitulum ponit regimen abscisionis tinitus ⁊ sibilli aurium eius. Pro cuius capituli introductione ⁊ aliorum sequentium premittendū est primo q' quando contingit hunc virū maxime molestari tinitu vel sibillo vel altero de decem accidentibus supra memoratis. tunc vti debet regimine in quolibet illorum capitulorum ꝑ se descripto. Si autem molestetur vno vel duobus vel tribus de numero illorum accidentium tunc in cura illorum cōmisceat regulā unius capituli cum altero. attendendo tamen semper illi accidenti principaliter a quo pre aliis molestat' magis ⁊ sic continue in suo regimine discrete ꝓcedat. ¶ Itaqꝫ pro tinitus instantia quinque videntur mihi necessarie intentiones. quarum prima est minoratiua euacuatio. 2ª vero est materierum diuersio. 3ª est ipsarum digestio. 4ª est eradicatiua materierum euacuatio. 5ª est capitis totius ⁊ organi auditus confortatio.

¶ Primam aūt itentionē cōplere poterit mioratiūm tale cuius descriptio est hec. ℞. hier' simplicis.℥.ſ. electuarii indi.ʒ.ii.ſ. misce ⁊ totum accipiat' cū medio cyatho vini actu calidi. Si autem eger abbominaretur accipere minoratiuum potabile ⁊ q2 etiam amarum est excellenter tunc accipiat istas pillulas quarum descriptio est hec. ℞ pillularum cochiarū pillularum de sarcocolla posita rum a Mesue in cap° de ea ana.ʒ.ſ. ⁊ accipiant' in aurora. Iterum tertium solutiuum poterit esse hoc. ℞. turbith hermodactilorum ana.ʒ.ſ. dyagridii gūi.i.ʒʒ.℈.ſ. penidiarum.℥.ſ. ⁊ cum sufficienti q̄titate cassie fistule cum zucaro albo fiat vnus dactilus ⁊ comedatur in aurora obseruādo post ipsum circūstantias que scripte sunt in solutiuis veris ⁊ autumni. Et nota q' tales euacuationes etiam supplere possunt pro quarta intentione eradicandi materias dummodo eis parum ꝑ adiungatur potentia solutionis ex parte dosis q̄ omnia a viro dogmate ⁊ experientia perito limitari debent.

¶ Secunda vero intentio diuersionis compleri potest per instrumenta qnqꝫ ⁊ dimittendo cristeriorum applicationem que non ita congrue peragrantibus mundum administrari possunt. Primum ⁊ saluberimum diuersiuum esset ad ministrare emoroydarum prouocationē que virum istum preseruarent ab omnibus fere accidentib' in.xi. capitulis prenominatis. Secūdū est fortis fricatio inferiorum partium a genu vsque ad pedes ⁊ a spatulis vsqꝫ ad nates vsqꝫquo membra ruborem incurrerent manifestum. Tertiū diuersiuum esset predictarum partium ligatura constringens ꝓprie facta super cauillas deinde sup genua ⁊ tandem in superiori parte coxarū apud inguina. Quartum vero diuersiuum esset freq̄ns applicatio ventosarum sup natibus ⁊ spatulis absque scarificatione aut etiam cum illa si vento latus locus manifeste juberet rubedine coloris mori ꝓpinqui sue maturationi. Quintum autē diuersiuum conueniens esset vt apparente inflatione faciei cum tumore ⁊ tensione venarum faciei ⁊ temporum predicto viro administraretur flebothomia cefacile dextre per quā sanguinis educerent'.℥.ii. vl' tres. Hec videntur diuertēdi materias instrumenta conuenientiora

¶ Tertia vero intentio completur instrumentis

istis .quorũ primum esset hoc leue ꝛ delectabile multũ. ℞ aque saluie aq̃ rorismarini ana.℥.i.aq̃ violarum et betonice ana.℥.ʃ.misce et totum accipiatur in potu. Et si fortius illo volueris habere digestiuum erit hoc. ℞ sirupi de calamento et de sticados ana.ʒ.vi.aque violarum.℥.ii.aq̃ maiorane.℥.i.misce. Adhuc autem si quis desideraret habere digestiuũ elegantius predictis tũc ℞ oximell' sqllitici.℥.i.sirupi cõpositi acetosi ℥.ʃ.aq̃ rute aq̃ origãi vl' cẽtaurẽ mioris añ.℥.i.ʃ.misce. ¶Scio etiã ego q̄ si in nocte post assumptam cenã per duas horas accipiatur media dragma auree alexandrine cum quinta pare vini albi tepidi sollemniter iuuat ad digestionem materiez̄ cronicarũ et fractiões ventositatũ ꝛ ad ꝓhibitionem generationis eaz̄ in capite. Et similiter ad idem confert electuariũ metridatũ et sotira magna quorum laudes et memoriam vide quĩto canonis sũma prima in eorum descriptionibus ¶ Pro intentione vero quarta expedienda iam apparuit memoria solutiuorum que posita fuerunt in prima intentione minorandi materias. Ego autem non dubito q̄ si acciperetur.ʒ.i.ʃ.pillularum que descripte sunt supra.post purgationem autumni mirabili iuuamento conferrent. Si ãt iterum solutiuũ fortius etiam securum quis hr̃e cuperet.tunc accipere poterit pillulas que dicũt fetide magne colligende 5° canonis sũma prima tractatu nono ꝺ descriptiõe sexta. ¶Ponunt eniȝ ibi tres descriptiones pillulaz̄ fetidaz̄ quarum prime dicuntur pillule fetide magne.secunde dicuntur maiores.tertie vero miores. Et si desiderares habere solutiuum maioris nobilitatis ad omĩa fere accidentia numerata superius.tũc dare poteris.ʒ.iiii. hieralogodion fermentate post sex menses a compositione sua cum tertia parte cyathi vini aromatici Verũ q2 multum abhominabilis est gustui et olfactui.ego in pillulas conuerto ipsam formatas cum suco rosarum faciẽdo pillulas vii.vel.viii.ex vna dragma speciez̄ eius Diuinum enĩ est medicamen vocatũ ab Auicẽna benedictũ.et merito ꝓpter suas virtutes colligẽdũ 5° canonis sũma prima tractatu 2°.descriptione tertia.

¶Pro finali vero intentione confortatur caput et per auream alexandrinam ꝛ reliqua electuaria apud ipsam posita. Et iterũ sollemniter cõfortatur caput et cerebrũ superaspergendo toti caluarie puluerem ligni aloes. Iterũ puluereȝ cubebaruȝ. Placuit autem magis auenzoar ad cõfortandum caput superaspersio pulueris gariofilorũ super prora capitis. Ego autem i operationibus meis soleo uti puluere tali. ℞ ligni aloes electi.ʒ.ii.folii cubebaz̄ gariofiloz̄ ana.ʒ.i.sãdarace rosaz̄ ana.ʒ.ii.macis.ʒ.iii.fiat omniũ p se puluis deinde cõmisceatur et super tota caluarie ponatur distanter a cena per duas horas post eam et mane in aurora etiam. Secundũ vero confortatiuũ capitis q° utor ego ẽ hoc ℞ ambre orientalis.ʒ. i.musci electi.℈.i.ligni aloes.℈.ii.pulueris maiorane.ʒ.ʃ.ben albi et rubei croci gariofilorũ .ana.℈.i.rosarũ non expandidarum labrusce spodii de canna ana.ʒ.i.puluerizentur oĩa per se deinde commisceantur et ligentur in sindone de grana retorta in similitudinem pomi.hoc ergo quasi semper in manibus teneatur et olfaciat ipsuȝ eger. Est enĩ mirabile presidiũ in cõfortando caput. Et tu considera virtutem simpliciũ ex quibus cõponitur.

¶Sequitur capitulum tertium in quo ponere oȝ regimen rheumatismi descendentis a capite ꝛ h° quidem accidens indigeret discussione sollemni pluribus ex causis. Et prima quidem est q2 tale rheuma arguit malam cõplexionẽ frigidam et humidã materialẽ in principali mẽbro quod est cerebrũ. Secũda causa est q2 arguit maťiei multitudinẽ ad inferiora descendentis. quid.n.aliꝺ ẽ rheuma nisi materiez̄ motus ꝺ mẽbro ad mẽbrũ vel de mẽbris ad mẽbra. Tertia causa est q2 si talis descensus est paulatine factus arguit dbilitatem fixam in mẽbro a quo descendit et uocať rheuma vl' stillicidiũ. Si autem est impetuose factus et cũ multe materiei descensu qui vocať defluxus tunc minatur periculũ ingens cũ enĩ materia multa descendit ad aurem ad riraȝ ad palatũ ad vuulã et amigdolas et ad gulã tunc i talibus minatur aut fortia apostemata vel opilationes aut subitam suffocationem a tali defluxu futuram ut superius in capitulo inuestigatiõis huius secundo principali inuestigatũ et probatum fuit. Et quarta causa est q2 materias multas et impetuose descendentes conuenienter regere nõ est bene possibile et a viro adhuc scientia ꝛ opere bene excercitato. Cum ergo contingit cum grauitate capitis percipi descensuȝ materiez̄ ad aliq̄ determinatã parteȝ tunc si descensus est ad viles partes et periculo et suspitione non dignas melius est vigorare virtutẽ capitis expulsiuam .vias expulsionis apertas efficere et conseruaꝛ̃. localia calida mẽbris recipientibus administrare ¶Ita q̄ ad ea sũmopere trahatur materia ꝛ multiplicetur in eis.per talia enĩ ingenia alleuiatur pricipale mẽbrũ ꝛ reliqua sibi vicina ꝛ nobilia. Nec q̄ꝫ p tractũ illũ nocumentũ acquiritur de q° sit curandũ. Melius est enĩ mẽbro vili ꝛ exteriori nocumentũ efficere q̄ꝫ materiã in principalibus ꝛ nobilibus mẽbris retinere ꝛ sunt sermones colligendi 5ª tertii capitulo ꝺ cura catharri ꝛ ptiȝ 4ª primi capitulo 25° vbi in medicatione apostematũ intantũ processit q̄ voluit sũmopere materias extrahendas esse ad ignobilia mebra cuȝ emplastris calidis cũ sanguisugis ꝛ ventosis cum scarpellatione.ꝓpter quod sũmopere errant qui tales materias retinent cũ repercussiuis. Nõ raro vidi medicorũ multos nõ bene dogmaticos errauisse. Si auteȝ materia rheumatizans descẽderet iterum ad aurẽ aut ad vuulã vel ad amigdolas vel ad musculos gule tunc si materia pauca esset statim attrahatur ad inferius ad remota et exteriora loca prio cũ cristeri aliquid acuitatis habente.ut ℞ foliorũ mercurialis malue blete et lizonotis ana mãipulũ.i.furfuris grossi manipulũ.i.ʃ.coquantur in aqua usq̄ꝫ ad dissolutionẽ ipsaz̄ de qua accipiať libra vna. olei cõis .℥.iii.salis gẽme.℈.iiii.zuccari rubei. ℥.i. hiere maioris ℥.ʃ.misce et totũ accipiatur hora electa tã mane q̄ꝫ sero. Intelligo autẽ hierã maiorẽ que ascribitur Galieno 5° canonis sũma prima tractatu 2° descriptione decima septima ibi hiera Galieni descriptiõe vniuersitatis. Attrahiť etiã materia ad inferiora et remota cuȝ his pillulis quaz̄ descriptio ẽ hec. ℞ pill'arũ aurearũ

descriptione Nicolai i antidotario pillularum cochiarū Rasis 9° Almansoris capitulo primo ana.ʒ.i.formentur pillule sex et exhibeant scđʒ modū suprapositū in purgationibus veris ⁊ au tumni. Tertio iterū attrahi et diuerti pōt mate ria cum fricationibus rubificationibus ⁊ vento sis absqʒ scarificatione et cum his que statim sub iungūtur. Si autez catarrizans materia multa esset et descendens ad predicta loca magna rati onis indagatione procedendū est.. Si eniʒ descē deret ad aurē ⁊ multa non est absqʒ periculo apo stematis oppilatiōis et surditatis celerrime. Si vero descenderet ad vuulam apostemar aut mol lificare posset eam. Et si ad colatoriuʒ palati ef- funderetur tunc in pluribus suffocationeʒ efficit subitam oppilationem efficiendo in rete mirabi li. Cum autē descendit ad amigdolas tumorē et apostemata magna efficit in eis. Eius vero de scensus ad gulā exterius non est ita suspectus. Sʒ ad partes interiores descendens et intermedias squinantes efficit nō raro acutas et plurimū ad mortem terminabiles. Iuxta sententiā antiq pa tris affozismoꝝ quarta. Quicunqʒ squinantē icur runt in vii. diebus pereant. Si vero hos effugi- ant empici fiunt. Ex descensu vero materiei a ca pite ad pectus non est euadere sine magno picl'o et ꝓprie cum materia multa fuerit et acuta que ut plurimū oppilationes et apostemata vlcerati ua in pulmone et pectore efficere solet. Igit' cum viro exercitato apparuerit eger cuʒ magna ca pitis grauitate. cū faciei extensione. et venarum temporū et faciei magnitudine. et difficultate i spirationis et respirationis per nasū . et cum ma gno dolor' auris . cū grauitate auditus cū vuule casu super meri et canna pulmonis impediente deglutitionem et inspirationē aut rubent tumes cunt et valde dolēt amigdole. Aut incurrit eger suffocationem cū nocumento motus et sensus sil'i apoplexie. vel tumescunt partes gule interius tu more vix perceptibili tactu et visu et necetur in spiratio et respiratio ⁊ deglutitionis actus. Nec non etiam exclusis istis cū apparet magnū nocu mentū in anhelitu suffocatiuū cum tussi sicca pec toris extensiuo et compressiuo doloribꝫ. Hec oīa quidem magnū ostendunt periculū et egritudīes timorosas in predictis mēbris et male termina tiōis ut in pluribus. Quibus apparentibꝫ signis Illustriuʒ auctorū sententiis quinqʒ itentionibus in cura harum dispositionū utenduʒ est . Et pria quidē est euacuatio comunis per flebothomiam statim in principio imo in prima die cum ma- gna corporis repletione flebothomando basilicā aut comunē venam extrahendo sanguinis a.iiii. .ʒ. usqʒ ad libram mediam. imo si talis rheuma tismus squinantes effecisset flebothomia fieri de bet eradicatiua cum talis egritudo non ferat in ducias. Est eniʒ hec egritudo de magnifice peri culosis in cuius cura auxiliū velocissimū necessa riū est. ut nona tertii capitulo de cura suffocatio num et apostematū gule colligendum.

In secunda vero parte illius diei administretur cristere paulo superius descriptuʒ gratia distra ctionis et euacuationis materieꝝ quod etiā cri- stere non solum nunc sed etiam ante flebothomiā premitti debet. Flebothomia enim inconuenien ter administratur cum stipticitate ventris ut le gitur quarta primi canonis capitulo vigesimo. Die vero sequenti cum virtutis constantia admi nistretur flebothomia de vena cefalica contrarie partis et educantur sanguinis.ʒ.iii. vel.iiii. Si autem appareret materiā rheumatizantem que antecedens est non conuenienter conmixtam esse sanguini tunc administrato cristeri antedicto co munis euacuatio et appropriata administrari debet. voco autem comunem qꝛ pluriuʒ materie ruʒ eductiuā. particularem vero econtra. Tunc ergo exhibeantur patienti pillule iste. ℞ pill'aꝝ cochiaruʒ pillularuʒ aurearuʒ et đ biera compo sito ana.ʒ.i. et ℥.v. formētur pillule vii. vl'. viii. cum electuario rosato et patienti offerāt' omnes ut in purgationibus superius dictum est. Si āt eger non esset assumptioni pillularuʒ familiaris tūc exhibeantur ei.v.ʒ. biere rufini. Hec eniʒ me dicina primum cognita et usitata a medicis ut 5° canonis summa prima tractatu 2° et capitl'o primo colligendum est. Aut dentur egro iii. vel iiii. vel. v. bieralogodion ut supra. Et si tu queris medicinam gustui ⁊ olfactui delectabiliorem. ℞ electuarii indi.ʒ.iii. electuarii rosati.ʒ.i.s .exhi beatur totum cum pauco vino dulci dissolutum cum conditionibus in ipso obseruandis ut supra de aliis.

Secunda vero intentio est regiminis egri recti ficatio. p° ut ponatur i habitaculo mediocris ca lid itatis. 2° ut quiescat a motu corporis et loco exercitii administrentur ei fricatiōes a pedibꝫ usqʒ ad genua a genubus usqʒ ad inguina ⁊ nates et ab eis usqʒ ad spatulas inferius trahendo usqʒ quo membra rubescant. 3° caueat a somno ꝓlixo imo vigiliis longis insistendum est circa ipsū. 4° abscindantur ab eo accidentia anime tristantia ut angustia et tristitia et ea que motum efficiunt magnum et velocem in spiritibus et humoribus vt ira furor ⁊ consimilia. 5° vero pauco cibo re- gendus est et potu. Patientes eniʒ rheumatisma ta vigilent ⁊ sitiant ⁊ famen patiantur . quoniā sunt initium cure. lege quinta tertii capitulo de cura catharri.

De cibo vero et potu dicendum primo ꝙ cuʒ iste egritudines omnes sint acute velocitate sui tran situs in eis utendum est dieta tante tenuitatis ꝙ constāte virtute nihil debes ei dare. Ad ultimas enim egritudines ultime curationes ad perfecti onem sunt potentes. lege affozismoꝝ prima ser mone 5°. propter quod si virtus non conuenieter constaret utendum est prima et secunda diebus ptisana ordei ualde aquosa que colata dicitur a sapientibus ut prio regiminis acutorum ⁊ pria quarti capitulo de cibatione febricitantium le- gere poteris.

Potus vero eius sit aqua ordei pauce decoctōis ⁊ rubedinis aut aqua simplex cocta cum modico vini granatorum conmixta . ⁊ similem dietandi modum obseruare debes usqʒ ad primam quar tam radicalem. Cum ergo pertransiuerit ipsa tunc poteris dare ptisanam aut iusculum substā tie solidioris et ita in potu eius adiūgere de zuc caro et aquam et proprie de zuccaro candi queʒ illustres viri nominant salem cōstātinopolitanū ut colligendum est prima quarti đ cura sitis in febribus. Transacta vero septima poteris dare panem lotum in brodio pulli cum extremitatibꝫ

eius cum agresta cū vino granatorū et suco ara
ciorum offerēdo. Pro multiplicitate vero ciboꝝ
et potuū et electione ipsoꝝ īgredere superius ad
regimen ex parte reꝝ non naturaliū assignatū
et per hec compleri potest intentio scđa.

¶Tertia vero intentio que est materieꝝ distractio
vel diuersio multiplicibus intentionibus et instru
mentis complenda est. Cum ergo perpēderit me
dicus materiam descendisse ad colatoriū. tūc pre
missis euacuationibus vniuersalibus et pticulari
bus et diuersionibus et ꝓprie cum ligaturis for
tibus apud asellas in superiori parte adiutorii
factis. et cum multis ventosis et vehementer ig-
nitis applicatis spatulis. similiter etiam applica
ta ventosa in loco sagittalis cōmissure vehemēt
ignita cum omnibus istis instandū est et proprie
cum vltimo quod est mihi secretū magnū cū quo
gentem plurimam curaui et a subita morte li-
beraui.

¶His igitur celebratis statim ad localia procedē
dum est. Et primū mihi consuetum et vtilissimū
est ut fricētur palatum et colatoriū cum casto-
reo dissoluto et contrito cum aceto squillitico. hoc
enim mirabili quadam virtute collatorii aperit
opillationes etiā a materia frigida valde gros
sa et viscosa factas. ¶Secundū vero instrumētū
est ut partes ille consimiliter fricētur cū tyriaca
magna cuius etas transiuerit decē annos. ¶Si
militer ⁊ 3° fricetur locus ille cum suco amaraci
cū quarta parte aceti squillitici cōmixto et ē hoc
secretum magna laude dignū. ¶Quartū vero
remediū ad hanc intentionem est hoc. ℞ oximel
lis squillitici ℥.i. suci radicū ciclaminis rcentiū
℥.ß. aque mellis ℥.iiii. calefiant hec omnia et cū
eis fiant collutio et gargarisma pluribus vicibꝰ
in hora.

¶Quarta vero intentio est materieꝝ illarum di
gestio et proprie quando egritudo offert inducias
in curatione sui. et licet per collutiōes oris ⁊ gar
garismata pretacta aliqualiter possit digeri ma
terie tamen hic proprie quattuor appropriata
digestiua describā. Quorum primum hoꝝ leue
et securū ē hoc. ℞ aq̄ saluie ℥.iii. aq̄ betonice ℥.i
.ß. misce. ¶Secūdū vero ⁊ fortius illo est hoc. ℞
aque lauri et calamenti ana ℥.ii. misce ¶Tertiū
remedium principale est hoc. ℞ oximellis cōposi
ti ℥.ß. sirupi de sticcados ℥.i. aque yris et maio-
rane ana ℥.i.ß. misce. ¶Quartū remediū et di
gestiuum fortius p̄dictis est hoc. ℞ oximellis
squillitici sirupi de ysopo et de calamēto añ ℥.ß.
aq̄ rorismarini et maiorane ana ℥.i.ß. misce et
exhibeantur hec in aurora actu calida post que
tardetur cibus horis ad minus tribus vł q̄ttuor
et exhiberi debent totiens ꝙ appareat acciden-
tium remissio et sedimen in fundo vrine sedens
albū coniunctū eq̄le et raꝝ satis.

¶Post hec autem insurgit intentio quinta que est
materierum eradicatio que perfici potest cū ad
ministratione hierarū quaꝝ superius memoria
facta fuit. Item potest fieri cum hoc potu cōgruo
⁊ securo cuius descriptō est hec. ℞ agarici turbit
electorum ana ʒ.i.ʒß.℈.ii. aque bethonice ysopi
ana ℥.i.ß. salis gemme g̃.ii. diagridii g̃.i. zucca
ri rubei ℥.i. calefiant aque et p vnā diem natu-
ralem īfundantur in eis species. In aurora vero
calefiant et diligenter exprimantur et colatura
bibatur obseruandis conditionibus dictis post
alia solutiua. ¶Secundum vero euacuans has
materias est hoc. ℞ pulpe colloquintide ʒ.ß. aga
rici turbit ana ℈.ß. diagridii g̃.i. bdelii ʒß. cina
momi ana g̃.iii. salis indi g̃.ii. cum suco rosarū
formentur pillule septem vel octo ⁊ exhibeantur
secundū ꝙ de aliis dictum est. Et si uolueris solu
tiuum leuius tunc detur ʒ.i. vel ʒ.iß. pillularum
de hiera simplici Galieni et hec sufficient ad eua
cuationem eradicatiuam materierū.

¶Iam autem sequitur capitulum quartum in quo
ponenda sunt remedia appropriata ad nocumē
ta memoratiue potentie. que sunt diminute mēo
rare eorum quorū memoria conueniens esset ne
cessaria. Et quia hoc nocumētum prouenit a ma
la complexione frigida et humida materiali po
sterioris partis cerebri. que licet faciat ad recep
tionem specierū in organo memoratiue potētie
faciliter tamen magis nocet augmentum humidi
tatis quia non conuenienter fit apprehensarum
specierū retentio. Non enī thezaurizat eas poste
rior ventriculus cerebri multum humectatus. si
cut enī in leui corpore faciliter fit impressorum
euanescētia propter quod apparet ꝙ in cura hu
ius dispositionis oportet uti rectificatione cere-
bri euacuatione materierū ab eo et distractiōe
et fortificatione ipsius ne apparatum habeat ad
facile alterari ab excellentia humiditatis. Et lꝫ
oporteret hic memoriam agere de digestiuis et
euacuatiuis. hec tamen ab hoc loco resecanda sūt
et accipienda ex precedenti capiº de cura rheu-
matismi. Solū ergo hic memorabo quinqꝫ reme
dia appropriata ad vigorationem memoratiue
potentie. Quorū primū est hoc. ℞ cubebaꝝ cala
menti masticis nucis muscate gariofilorū ana ʒ.
i. ambre orientalis ʒ.ß. musci g̃.v. formēt pil-
lule cū suco maiorane de omni ʒ.vi. d quibus pa
tiens omni sero cū vadit ad lectū deglutiat vnā
In aurora vero accipiat duas ⁊ tardet comederē
per quattuor horas. est enī secretū bonum. Ego
enī vidi litteratū virū qui usus est per vnū men
sem continuū et bonitatē memorie restaurauit
excellenter. ¶Secundū vero de autenticis ⁊ ꝓ
batis remediis est hoc. ℞ confectionis anacardi
ne ⁊ proprie dścripte nono Almansoris ʒ.i. ⁊ cū
puluere maiorāe fiant ex ea pillule cū vino aro
matico que accipiantur ut precedentes. Ego ve
ro magis inueni iuuamentū dando huius elec-
tuarii ʒ.ß. i sero apud somnū et ʒ.i. in aurora
cū ℥.i. aque sublimationis rorismarini calide.
Tertium vero speciale remediū est hoc. Recipe
sticados origani ameos amomi ana ʒ.ii. cube-
barū calamenti gariofiloꝝ ana ʒ.v. pulegii folii
floꝝ rorismarini et saluie ana ℥.i. fiant omniū
per se puluis tenuis et fiat sacculus totā partē
posteriorē capitis amplectens secundum medie
tatē eius qui semper in nocte teneatur ibidē. eri
git enim potenter et vigorat partem posteriorē
cerebri ut in pluribus gentibus non raro sum ex
pertus. ¶Quartum vero speciale remedium est
hoc. ℞ metridati electi et antiqui ℥.i. gariofilo
rum ʒ.ii. conquassentur simul ⁊ ex eo linimentū
fiat toti posteriori medietati capitis diligenter
confricando mane et sero. deinde superponatur
pannus cum thure suffumigatus et calefactus ¶
Quintum remediū. Scio etiam ego experiētia

infallibili q omni sero cum eger vadit ad lectum vnu mirobalanu kebulum conditum mirabilit confert. licet etiam non minus iuuamentu inuenerim in mirobalano indo q in kebulo condito et hec de reparatione memorie sufficiant.

¶ Quartu vero accidens huius viri erat vehementis frigiditatis istantia i ptibus nuche. quod accidens no parum augmetum facit i nocumeto memorie respectu cause efficientis ipsum. propter quod oportet etia attendere huic accidenti et sue cause Etia si huius accidetis pseuerantia fuerit arguit apparatu huius viri ad paralisim. Na si pseuerarct frigiditas que est huius accidetis effectiua ca tuc p via idigestionis cogregaretur materie in posteriori pte cerebri et coicarentur ad nucham et ipsam facile opilare possent complete faciendo paralisim. vt quilibet adhuc parum sciens itelligere pot Propter quod i correctone huius accidentis sex remediis oportunis mihi videt esse pcedendu. memorando tamen q illa remedia que in duobus capitulis precedetibus imediate scripta sut etiam i cura huius accidentis et iuuamentum afferre possut ¶ Primum itaq horum istrumetorum est vt premissis euacuationibus pretactis omi sero cum eger vadit ad lectum p xv. dies cotinuos deglutiat vna de istis pillulis. ℞ ambre electe. ʒ. i. cubebarum numero quinq formetur pillule de omni. ʒ vii. de quibus eger accipiat vt dictum est ¶ Secundum vero speciale remedium e hoc. ℞ tyriace Andromaci cuius etas existat ad minus decem annorum. ʒ. ii. dissolnat cum modico vini aromatici calefacti et exibeatur i aurora sup dormiendo saltem p duas horas ¶ Tertium speciale remediu ad hanc itentionem est hoc ℞ calamenti folii sticados origani pulegii betonice ana manipulos. iii foliorum lauri et edere ana maipulos quattuor camomille manipulos. vi. florum saluie et rorismarini ana manipulos octo. bulliat hec omnia in qnq situlis aque vsq ad consuptione tercie ptis. et i hac decoctone infundat spongia magna que diligenter expressa et actu bene calida applicet a supiori parte colli vsq ad medietatem spatularum omi mane ante cibum sex vicibus deide loco suppoat pannus ter vel quatter calefactus vsq ad conuenientem exiccatonem. omnes ptes predicte diligenter vngantur ex hoc vngueto actu bene calido. et supponatur et circuligetur pellis vulpina bene calefacta. Est aut vnguenti descriptio hec. ℞ olei de ruta olei de costo et liliorum alborum ana. ℥. i. piperis albi et nigri ana. ʒ. ß. folii rorismarini galange ana scropulum vnum croci scropulos semis. euforbii. ℈. ii. cere albe qtum sufficit fiat vnguentum molle cum modico resine et applicetur vt supra ¶ Quintum vero speciale remedium est hoc. ℞ picis naualis libram vnam galbani armoniaci serapini ana. ℥. i. sticados galange pulueris artetice artanite et pulegii ana. ʒ. i. castorei. ʒ. i. ß. cere quantum sufficit fiat cerotu amplectens collum et spatulas et ibidem applicetur et longo tempe portetur. Est enim remedium infallibiliter auferens frigiditate illam. ¶ Si quis autem potes esset et desideraret habere remedium facilis applicationis et laboris tunc faciat inungi collum et spatulas cum balsamo electo calefacto et no inueniet fortassis remedium eque potens. licet sit impense non minoris q iuuamenti.

Fuit autem accidens quintum in hoc viro nausea cum appetitu vomendi aliquando et non semper molestans hunc virum et hoc quidem accides abscindendum est. Non enim est possibile nauseatum virum caput habere bonum. ppterea quia stomachus propter magnam sui colligantiam ad caput notabiliter nocet ei augmentando accidentia et generando ea i capite. ¶ Tuc g° supposito q hec nausea non proueniat in hoc viro a multitudine assumptionis ciborum vel ab ingluuie comedendi de quibus tactum est superius. et proueniat in stomacho p essentiale nocumentum eius tunc modus curationis existit substentatus i quattuor intentionibus. Quarum prima e mudificatio stomachi 2ª est phibito generationis materierum in ipso. 3ª vero e ipsarum materierum distractio. 4ª est ipsius stomachi confortatio ¶ Pria igr itetio coplери potest p mudificantia stomachum q sut duo principaliter. Quorum primu est vt puocet vomitus cum decoctone seminu raphani tepida assumpta Et si hoc non puocaret vomitum coueienter tuc ℞ predicte decoctionis raphani. ℥. iii. sirupi simplicis acetosi. ℥. i. misce et totum tepidum detur in potu post repletionem stomachi a multitudine ciborum dulcium acrium leuis digestionis et difficilis simul assuptorum. et accipi debet h° vomitum per horas duas post cibatonem predictam ¶ Secundu vero principale mundificatiuum stomachi et distractiuum p iferius e hoc. ℞ hier simplicis. ℥. i. electuarii idi. ʒ. i. misce et totum calidum accipiatur cu medio cyatho vini albi subtilis et aromatici post quem tardetur cibus horis ad minus quinq Si qs autem effugeret assuptione hiere pter eius amaritudinem tuc accipe poterit. ℈. qttuor de pillulis ex ea factis Meliores tame sunt pille stomatiche al kindi colligende ab Auicena. 5°. canonis summa prima tractatu nono Sunt enim vtiles multum et iuuatiue accipiendo de eis. ʒ. i. ат. ℈. quattuor. et tu elige quod tibi magis gratu existit ¶ Secunda vero itentio complet p qttuor instrumeta. Quorum primum est vt omni alterna die patiens comedat vnam nucem conditam et tardet post eam cibum p horas ad minus tres ¶ Secundu speciale remedium est vt eger ante cibu semper deglutiat duo vel tria grana masticis ¶ Tertium speciale remedium est vt eger potum suum limphet cum aqua decoctionis masticis que est remedium singulare ¶ Quartum vero remedium speciale est cerotu istud. quod suo stomacho applicatum portet saltem p xv. dies in quo iuenit iuuamentum bonu. cuius descriptio est hec. ℞ resinc. ℥. i. laudani. ℥. ß. picis naualis. ℥. ii squinanti gariofilorum masticis ciperi thuris ana. ℈. i. gariofilorum cinamomi mente ana. ʒ. ß. fiat cerotum scutale cum parte piramidali sup appositum ori stomachi et cum parte ampla pertingens vsq ad vmbilicum. ¶ Adde etia huic q vsus comestionis mete in cibariis potentissime defendit stomachu a multitudine generationis materieru in eo ¶ Diuertuntur autem a stomacho materie comuni diuersione p vomitum de quo dictum est. Possut etiam diuerti deintus ad extra p applicationem ceroti statim descripti. 3°. diuerti possunt p administrationem clisteriorum supratactorum Et 4°. etia diuerterentur p administratonem huius colirii ℞. mellis bene cocti. ℥. quatuor dyagridii. ℈. i. col

loquintide.℈.ii.salis indi.ʒ.iii.ciclaminis semis rute castorei ana.ʒ.i.fiant suppositoria q̄ntitatis digiti minoris quorum vnū subiiciatur omni die bis aut saltem semel ante cibum. Ego etiam sepe soleo diuertere materias a stomacho faciendo egꝝ ante cenam semper per horam pluribꝫ diebus in fundere pedes in aquam calidam decoctionis sal uie rute rorismarini mente et origani et valde iuuat.

¶ Apparet ex predictis ꝙ stomachus etiam conue nienter confortari potest per multa de his q̄ scri pta sunt.proprie.sicut est mastix comestio nucis ⁊ mirobalanorum supradictorū et administratio ceroti iam descripti.gratia cuius etiam nō raro composui ego hūc sacculum. ℞ mente sicce electe balsamite ⁊ proprie aquatice ana manipulos.ii. origani absinthii cipperi sumac masticis ana.ʒ.i gariofilorum lambrusce nucis muscate ana.ʒ.i.ß macis.ʒ.i.puluerizentur omnia et consuant' in sacculo qui portetur super stomacho sepe ipsū ex-ucando et suffumigando cum puluere galie mu-scate superasperso carbonibus ignitis. Hec quidē de cura quinti accidentis sufficere possunt. ¶ Fuit autem accidens sextum huius viri renum de bilitas cuius quidem cause et varietates fuerunt narrate superius de quaꝝ numero euidentior ⁊ frequentis euentus in hoc adolescente assignari potest opilatio frequenter eueniens in eis a mul titudine materierum que funduntur ad eos a su perioribus mēbris etiam generātur in eis p viā indigestionis ¶ Igit' ne materie iste diu perseue rantes in eos perducant eos ad opilatiōes ⁊ apo stemata aut ad generationem arenarū et lapillo rum in eis.quinqꝫ instrumentis videtur mihi in eo necessarium esse prouidere. Quorū primū est ut semel in septimana quando percipit illam re-num debilitatē mane comedat semissū vnū cassie suggendo medullam eius a meditullio et tardet cibum ad minus horis quattuor. Est enī in eo ma gna virtus mundificandi epar renes et vias vri narū omnes.imo confert ad opilationes et apo-stemata eoꝝ ad arenas et lapillos ut clare lege re potes.xiiii[a] tertii in proprio suo capitulo ¶ Secundū vero speciale remediū est ut iste iuue nis omni die ante prandium et cenā deglutiat coclear vnū huius tragee.cuius descriptio est hec ℞ granoꝝ pineaꝝ recentiū.ʒ.i.ß.medulle fistico rum.ʒ.iii.seminis endiuie scariole acetose et lac tuce ana.ʒ.ß.anisi.ʒ.v.violaꝝ floꝝ nenufaris ca pillorū veneris adianti politrici ana.ʒ.iii.florū altee.ʒ.i.ß.puluerizētur omnia per se deinde cō misceantur cum zuccaro albo quod sit triplū pon deris omniū.mundificat enī potēter renes.tollit dolores ⁊ preseruat ab eis. ¶ Tertiū speciale re medium est ut iste vir saltem ī septimana bis oī fine quattuor dierum accipiat quattuor.ʒ.huius mixtionis. ℞ aque paritarie capillorū veneris et milii soliis ana libram.ß. aque altee librā vnā misce et calide accipiantur ī diebus frigidis. fri gide vero tempore caloris. ¶ Quartū speciale remedium est hec. ℞ olei de nenufare olei de flo ribus cucurbite.ana.ʒ.i.olei citoniorū.ʒ.ß.spice nardi.ʒ.i.ß.seminis acetose et plantaginis ana. ʒ.ß.rosarū spodii ana.℈.i.amili.ʒ.vi.vitellos oui numero duos incorporentur omnia ī mortario cum suo pistello et fiat linimentū de quo vngant' renes in die ter mane.sero et meridie. ¶ Quītū vero speciale remediū est hoc. ℞ reline electe.ʒ. ii.galbani.ʒ.iii.croci.℈.i.spice nardi.ʒ.ß.spodii coriandri preparati masticis sādarace ana.ʒ.ß. dissoluatur et coquatur resina cum aceto medio cri et prope tepiditatem.icorporentur cum eo species et fiat cerotum latitudinis semissis ⁊ tan te longitudinis ut comprehendat utrosqꝫ renes dextrum et sinistrū. Apponatur igitur hoc cero tum quando lassitudo fuerit intensiue magna et in curatione non obediuerit remediis ante scri-ptis.

¶ Supra declaratum fuit huic viro accidere agi tatiōes extensiuas in partibus femoris ⁊ i oxeo propter quod dubitabatur futuram fieri in hoc viro herniam imo fortassis incepisse ipsam. Ergo in cura istorū doloꝝ intendendum est septem re mediis infrascriptis. ¶ Primū quidem est ut cū percipit vir iste dolores in predictis ptibus sta tim fiat ei cristere secundū hunc modū. ℞ grano rū feniculi anisi cimini ana manipulum.i.seminis altee malue ana manipulos.ii.ordei.manipulum .i.ß.folioꝝ malue manipulos.iii.blete manipu-los.ii.furfuris grossi.manipulū.i.ß. buliant oīa in fialis aque quattuor usqꝫ ad consumptionem medietatis.et huius confectionis ℞ libram vnā olei de aneto et amigdalarū amaraꝝ ana.ʒ.i.ß salis gemme.℈.iiii. cassie fistule.benedicte.electu arii de baccis lauri ana.ʒ.ii.misce et totū calidū accipiatur sero ante cenam. ¶ Secundum vero speciale remedium est ut fomētentur inguinales partes et euaporentur cum hoc composito cuius descriptio est hec. ℞ furfuris grossi scutellas.iiii. milii scutellā vnam.cimini seminis aneti.fenicl'i ameos.et carui ana manipulū vnū. calefiāt oīa in fundo caldariole super cineribus calidis absqꝫ flama et ponantur in saculo magno et extendāt' super femoralibus partibus et mirach ab vmbi lico inferius ante et retro bis in mane.et totiēs in sero renouando ipsum imo pluries in die si mo lestaretur a dolore. ¶ Tertiū vero speciale reme dium est ut si per talia non conuenienter alleuia retur dolor tunc ter vel quatter ī die accipiat vnū de suppositoriis infrascriptis. ℞ semis rute artanite.cimini.carui.siseleos ana.ʒ.i.salis indi .ʒ.vi.mellis bene cocti libram.ß.fiant ex eis sup positoria bene mallaxata cum oleo de baccis lau ri et applicentur ut dictum est.

¶ Si autem adhuc dolorum instantia pseuerarct ⁊ non obediret curationi conuenienter tūc frequē ter applicetur ventosa magni orificii supra lu-men in medio et lateralibus partibus absqꝫ scari ficatiōe aliqua.ipsa enim conuenienter attrahit et consumit ventositates in omni loco congestas. ¶ Quintum vero speciale remediū ē ut si adhuc per ista non conuēienter alleuiaret' eger tūc fiat plūmaceolus in panno de lino plenus pilis lepo rinis qui applicetur ptibus inguinalibus vtriqꝫ comprimendo ibidem diligenter ligetur et ma iori parte temporis portetur.compressio eī per ipsum facta inclinat materiā ad descensū et exi-tum per viā intestinorū et alleuiantur inguina-les partes a cōpressiōe ventositatū a quibus fu-tura fieri esset hernia. Et adhuc hec expressio ꝓ dest si iam incepisset ipsa. Cum autē infirmo aut medico manifestū esset iam incepisse herniam tunc

tragea optima ad renes

si tumor apparet in iguinibus nondū; cōicatis oxeo per compressionem et premissa remedia cō uenienter alleuiari poterit. ¶ Si autem iam tu mor apparuerit in oxeo et tensio in ipso fuerit cum rubedine et dolore tunc statim patienti fiat flebothomia de saphena contrarie partis posita super cauilla per quam educantur sanguinis.℥.iiii.vel.v.deinde loco inguinū superponatur em plastrū secundū hunc modū.℞ foliorū plantagi nis recentium foliorum citoniorum et viticelle anā manipulos.iii.coriandri preparati granorum mirti acatie ana.ʒ.iii.mumie.℥.i.gallarum cupressi.℥.iii.bulliant folia in lixiuiū capitale vsqȝ ad eorū teneritatem bonam et cum eis incorporent species prescripte cum libra media farine fabarum et libra.ß.farine volatilis molendini et fiat emplastrum.quod bene strictum alligetur femoralibus partibus et iaceat tunc eger sup spina sua.⁊ omnino a motu progressiuo caueat usqȝ quo apparuerit tumoris absentia et mēbri reductio ad quantitatem naturalem. ¶ Si autem in oxeo tumor predictus apparuerit absqȝ magna tensione et rubore et in ipso oxeo gurgulatio vel rugitus comprimendo apparuerit et etiam iuentre et in inguinibus ventositatum motus et fractio percepta fuerit.tunc iam incepit hernia ventosa in cuius quidem regimine dato ꝙ superiora oīa fere remedia sint vtilia.tamen huic speciali tumori cum hoc septimo puidendum est remedio ℞ pulueris cimini et gallarū cupressi ana.℥.ii. farine fabarū librā vnā farine volatilis molen dini libram.ß.pulueris ossiū bouū combustorum mumie ana.℥.i.ß.hec omnia bulliant simul ī vase vitreato in libris vi.aceti nigri et bene acuti cū.℥.iii.gluctinis pisciū usqȝ quo fiat massa grandis viscositatis.De hac ergo materia extēdatur super panno et emplētur eo totum femur ⁊ oxeū et diligenter comprimēdo ligetur. Est enī vtile ualde ut intelligenti materiam et modū compositionis apparere potest.et hec de accidente septimo sufficere possunt.

¶ Fuit aūt octauū accidens humorum descensus ad testiculum sinistrum cuius quidem curationis modus ex his que posita sunt in capitulo inmediate precedenti haberi poterit sufficienter quando tumorem in oxeo iam accidisse contingerit Et in hoc accidente octauo intelligitur tumor testiculi quantum ad substantiam eius.ita ꝙ si tumor ille fuerit presentatus cum rubore dolore tensione ⁊ pulsatione partium illarum tunc fiat ei flebothomia de saphena contrarie partis vt iam paulo ante dictum est et administretur emplastrum illud.et omnia fiant.quorū materiam et modum administrationis collige inde. Si autem testiculi substantia tumor appareat cum duritie notabili et frigiditate ibidem percepta tunc statim fiat memoria administrandi cristere in precedēti capitulo positum omni die semel p plures dies ne materia īduretur et lapideum vel sephyroticum fiat apostema.deinde locus medicetur hoc remedio.℞ olei amigdalarum dulciū et de sisamo ana.℥.iiii.fecis olei liliorum alborum.℥.viii. pulueris cimini.ʒ.i.croci.ʒ.ß.misce hec omnia simul ⁊ calefiant et infundatur in eis magnū frustrū lane sucide et calidum diligenter applicetur oxeo et omnibus femoralibus partibus saltem q̄tter in die renouando ipsum. ¶ Dum autem medico innotuerit oxei tumorem esse cum mollitie albedine loci et frigiditate absqȝ pulsatione in loco pceptis tunc patet materiam collectam iam esse flegmaticam.in cuius regimine premittatur aliq de euacuatiōibus flegmatis antedicta.et fiat etiā memoria applicationis cristerii parū ante dēscripti. Post hoc aūt emplastretur locus ex hᵒ emplastro calido diligēter applicato et bn̄ ligato oxeo et femorabilibus partibus cuius descriptō ē hec ℞ farine ordei orobi pulueris furfuris bn̄ pistati ⁊ crbeilati añ librā.ß.sādarace.℥.i.ß.fate ligni cupressi librā.ß.farine siliginis librā.i.bulliant hec omnia in vase vitreato simul usqȝ ad bonam viscositatem et applicētur ut supra.Et si volueris ipsum efficere fortius tunc supadde predictis rosarū sanguinis draconis boli armenii spodii ana .℥.ß. et erit ad exiccandum magis efficax.

¶ Accidens vero nonū quod est tremor cordis quo molestatur iste adolescens magis est suspectū cum ipsum contingat esse in membro principalissimo omniū qđ cum prolongatur nunq̄ euacuatur gn ad mala producat accidentia et labores difficiles.cuius quidem regimen et si parti haberi possit p omnia fere r̄media que capiti applicata fuerunt. Nihilominus eidem puidendum esse determinaui quattuor remediis infrascriptis. Quorū primum est hoc. ℞ conffue rosarum et buglosse añ.℥.i.ß.croci.℈.ß.ben albi et rubei ana.ʒ.ß.gariofilorum cinamomi ana ℈.ii.granorum paradisi ℥℥.electi galange ana.℈.ß.iacincti smaragdi zaphiri ossis de corde cerui ana.℈.i.foliorum auri numero.vi. margaritarum purissimarum.ʒ.ii. puluerizentur omnia per se et cum libra.ß.zuccari fiat electuarium cum sirupo de corticibꝰ citri. De hoc igitur electuario mane in aurora accipiat eger coclear medium et in mediis tertiis et ante cenam per horam vnam et cum vadit ad lectum accipiat tantūdem bibendo post ipsum coclearia duo vini aromatici albi subtilis ⁊ dulcis. Secundum speciale remedium est hoc. ℞ croci ℈.i.macis.℥.ß.pulueris corticum citri.ʒ.ii.ligni aloes .ʒ.i.ß.ben albi et rubei foliorum basiliconis ana.℈.iiii. puluerizentur omnia per se cum granis duobus musci et.℈.ß.ambre et ligentur in sindone retorta de grana et sepe et q̄si semper olfaciat ipsum eger. ¶ Tertium remedium principale est hoc ut patiens iste aliquotiens aut saltem bis cum molestatur vehementer a motu tremulo cordis accipiat hunc potum.℞ ligni aloes .℈.i.ambre grana duo musci.g̅.i.misce et bibat ea in mediis tertiis et per horam ante cenam media vnciā aque rosate et eadem quantitate vini suprascripti. ¶ Ultimum speciale remedium est hoc.℞ foliorum basilicōis et seminū eius corticum citri florum buglosse et boraginis ana.ʒ.i.ligni aloes.ʒ.i.ß.specierum letificantis descripti nono Almansoris capitulo de melancolia.℥.ß.misceantur omnia et fiat sacculus quadrangularis in sindone de grana retorta qui semp applicatus portetur super mamilla sinistra.

¶ Sequitur autem vndecimum capitulum in quo oportet memorare remedia conferentia ad imaginationes oculorum ī hoc viro. Pro quorum gratia dicendum est ꝙ hic non intelligo imaginationes prout important diminutam aut corruptā

operationem solius imaginatiue potentie. sed in telligo per eas nocumentum corruptionis in po tentia visiua. propter quod ipsa percipit se videre quod non videtur aut quale aut quātum aut qli tercunqꝫ moueri aut in aere exterius apparere ¶ Oportet autem concedere illud prouenire ꝑpter malam complexionem in totali organo visiōis scilicet in oculo aut in proprio instrumento visio nis quod est cristalloydes accidere. Et neqꝫ illud cōuenienter intelligi potest nisi cōsideremus ma lam complexionem in toto oculo superuenisse cū presentia materierum mobilium que conmiscēt humoribus oculi a quibus nutritur. aut illoruꝫ causaꝫ esse vapores aut ventositates que imergūtur et conmiscentur spiritui visibili ponentes in eis colores et species motus circularis ascensus ⁊ descensus ut iam declaratum est in prima parte inuestigationis horꝫ accidentium. ¶ Igitur apparet ꝙ in curatione horum accidentium quinqꝫ videntꝰ intentiones necessario obseruande. Quarꝫ prima est rectificatio regiminis egri ut inclinetꝰ ad calefaciendum mediocriter et ad exiccanduꝫ potenter ut supra in regimine sex rerum non naturalū diffuse declaratum est. ¶ Secunda vero intentio est materierum euacuatio minoratiua et appropriata de q̄ supius in regimine dispositionum cerebri satis conuenienter determinatum ē ¶ Tertia vero intentio est ipsarum materierum digestio que ibidem declarata est vbi digestiua leuia fortia et mediocria scripta fuerūt. ¶ Quarta vero intentio est materierum predictarꝫ post digestionem eradicatiua euacuatō. vbi licet multa posita fuerint instrumenta conuenienter materierum a capite eradicatiua. visum est mihi hꝰ compositum magis appropriatum ad euacuationem materierum ab oculis appropriate eradicatiuum. Cuius descriptio est hec. ℞ pillularum lucis descriptione Mesue in antidotario. ʒ. ʃ pillularum de sarcocolla descriptaruꝫ a Mesue capitulo de ea et pillularꝫ cochiarum Almansoris ana. ℈. i. formentur pillule. v. vel viii. cum suco feniculi et exhibeantur obseruatis conditionibus quas in aliorum solutiuorum assumptione obseruendas esse descripsimus. ¶ Quinta vero intentio in cura imaginationum est confortatō totius capitis et principaliter organi visionis totalis quod est oculus aut cristalloydes. Et quoniā ocl'i rectificatio non perficitur nisi per applicationeꝫ medicinarū que teneant substantiam neruorum obticorum conuenienter apertam. Secūdo etiā necessaria sunt ea que spirituosam substantiā claram subtilem et a vaporibus et a superfluitatibus expurgatam conuenienter obseruent. deinde cum his que panniculorum substantiam claram et mundificataꝫ efficiant et principaliter cornee vuee et aranee. Neqꝫ etiam operatio visiue potētie conuenienter effici potest nisi per debitā quātitatē claritatē ⁊ mūdificatōnē hūoris albuginei a superfluitatibus eidem conmixtis et conmiscibilibus. Et amplius quia operatio visiua non potest perfici nisi mediante debita quantitate ⁊ qlitate humorum triū oculi ⁊ principaliter cristalloydis. Ideo placuit michi hac in parte eligere decem medicinas quarum quelibet est appropriata omnibus predictis Quecūqꝫ ergo medicina fuerit conuenientꝰ spiritus visibl'is substentatiua et clarificatiua et viarū transitus eius apertiua conuenienter et fuerit pāniculorum oculi abstersiua et lucidatiua. Amplius que fuerit humoruꝫ oculi in quantitate conuenienti conseruatiua et substantie illorum conturbate rectificatiua cōuenienter hec erit vera medicina oculista ⁊ visiōis perfectiua. Sed hec decem instrumenta inferius ponenda harum operationum conuenienter sunt effectiua. ergo sunt vere visus vel visionis rectificatiua. Ꝯña necessaria est quoniam ex sufficienti effectus causarum productōne necessarium ē effectum subsequi. et maior probatur. quia tota speculatio sapientum non aliter dixit posse perfici operationem visiuam nisi aut ex parte organorꝫ viarum panniculorum et humorum que ad visionem a natura inuenta fuerunt. ⁊ minor probari poterit ab eo qui cognoscet naturam medicaminum subsequentium. Quorū primū est vt ille q intendit rectificationi obtenebratiōis visus semper ante cibum et post ipsuꝫ accipiat coclear medium huius tragee cum qua ego multos hominū restauraui ad videndū. q notabiliter obtenebratum habebant visum. cuius descriptio est hec ¶ ℞ eufragie cum suis floribus collecte ⁊ in subtileꝫ puluerem reducte macis ana libzā. ʃ. sileris mōtani. ℥. iii. zuccari albi duplū pl'ueris omniū. fiat tragea. ¶ Secundū speciale remedium est hoc. ℞ pillularum lucis seminis rute ana. ʒ. i. cum suco rosarum formentur pillule de omni. ʒ. xiiii. d quibus patiens omni sero accipiat vnā cum vadit ad lectum. ¶ Tertiū vero speciale remediuꝫ est hoc ꝙ cum iste vir aut alter sibi similis intendit ad corruptionem vaporum et consumptionem ventositatū que habundant in oculo et conmiscentur spiritui visibili tunc superponat caluariei sui capitis omni sero īfrascripti pulueris q̄ntitatem sex granorū frumenti cuius descriptio ē talis. ℞ seminū rute seminū gallitrici eufragie pulueris berbene et plante quam ytalici quidaꝫ luminellam. alii vero carthafilaginē vocant ana ʒ. i. ligni aloes. ʒ. ii. gariofilorum. ʒ. i. ʃ. puluerizentur omnia per se. deinde conmisceantur ¶ Est autem cartafilago planta crescens a terra p spā sam vnam aut parū plus virgulas habens q̄plurimas tenuissimas foliis minutissimis et candidissimis ornata substantia mollissima pilis ī numerabilibus albis. et subtilissimis conserta. ¶ Quartuꝫ speciale remediū est hoc. ℞ laudani purissimi. ℥. ʃ. resine electe. ʒ. ii. pulueris celidonie ligni aloes ana. ʒ. i. gariofilorū. ʒ. ʃ. dissoluantur cū aceto acuto et bulliant et coquantur cuꝫ vino antiquo aromatico et fiat ex eis ceroțuꝫ qḋ applicatū conseruetur super cōmissura sagittali capitis amplectens eā a loco coniunctionis predicte conmissure cū coronali vbi ambe linee orthogonaliter idest rectitudinaliter sibi inuicē cōiunguntur cuius eniꝫ instrumēti applicatio ad illas partes calefaciendo mediocriter exiccando substantiā cerebri et spirituꝫ animalē conuenienter confortat. Est autē hic p me intellecta celidonia per plantā que a terra eleuatur p pedem cuꝫ dimidio cuꝫ multis virgulis a radicibus earꝫ eleuatis que sunt q̄plurime et florem producit citrinum ⁊ ex fractione foliorum et radicum eius emittitꝰ sucus citrinus. planta quidem calida et sicca in 2° gradu ab Auicenna 2° canonis noīata

taucum de qua dixerũt Diascorides et Auicēna
q yrundines ex suco foliorum eius in prima se-
ptimana abstergunt pullos suos qui nascunt ceci
Ex quo fundamento apparet q memithe nõ ē ce
lidonia .ut scripserunt quidam medicinam olfa
cientes et non gustantes. ¶ Quintum vero speci
ale remediũ est ut eger assuescat sepe madefacer
suos oculos et palpebras cum lotio proprio qđ
est vrina eius. Est enim hoc et spirituũ et humo
rum et panniculorum cerebri mundificatiuũ ut
a multis auctorum hinc inde colligi pôt ¶ Sex
tum principale remediuꝫ est hoc .ut si apparue-
rit per predicta non conuenienter rectificari o-
perationem visiuam quãtũ oporteret per admi
nistrationem predictorum tunc applicetur hoc
colirium. qđ licet sit in gradu qualitatiuo nõ mł
tum eleuatum non tamen est in virtute appro-
batuꝫ minus. Cuius descriptio est hec. ℞ suci fe-
niculi lixiuii capitalis ana. ℥. ii. tutie preparate
cum vrina pueri. ʒ. i. ß. misceantur simul et expo
nantur radiis solis saltem p viginti dies. de hoc
ergo colirio apponatur oculo ut dictũ est đ pre
dicto inmediate ¶ Septimũ principale remedi
um est hoc. ℞ maiorane feniculi et basilicõis re
centium ana. ʒ. ii. rute recentis. ʒ. iiii. vini mõtãi
subtilis et clari libram. ß. suci eufragie vel aque
sublimationis eiusdem. ℥. iii. bulliãt omnia simł
in caldariola magne quantitatis aque contẽptia
ita q predicta medicamĩa suspensa ĩ vase vitreo
clausi orificii coquantur usq ad consumptionem
medietatis deinde sub radiis solis exponant in-
iectis in eis dragmis duabus tutie prepate. de
inde ex liquore illo colirizentur oculi et exterius
etiam madefiant. videbis enim iuuamentũ harꝫ
imaginationum notabiliter repressiuũ. ¶ Octa
uum principale remediuꝫ est hoc ut patiens sepe
inungat tempora sua et frontem totũ cum suco
expressionis foliorum rosarum rubearum ¶
Nonum principale remedium est ut patiens se
pĩsime aspiciat et conetur aspicere parietes et
domos coloratas coloribus contrariantibus cau
sis imaginationuꝫ. Exempli gratia conetur aspi
cere colores alurgos uel azulinos in imaginati
onibus que fiũt a vapore flegmatico. colores vo
opacos in his que fiunt in imaginatiõibus a va
pore sanguinis ꝓuenientibus. Dyafanos vero ⁊
multum claros et virides in his que fiunt a ma
teria colerica. In his vero que fiunt a vaporibꝫ
melancolicis aspiciat colores claros et candidos
factos ex picturis yerseis idest de cerusa factis:
Ultimum remedium principale est hoc q eger
ieiuno stomacho et. ventre mundificato sepe icli
net faciem apertis oculis et suffumiget eam va-
pore eleuato ab aqua decoctionis celidõie eufra
gie feniculi et luminelle. Hec enim omnia multũ
cõueniunt ad correptionem imaginationũ ut su
pra argutum est.

¶ Iam vero hora videtur congrua describendi re
media sitis huius viri correptiua. Et licꝫ nõ nul
la fuerint superius posita vbi de sale constantio
politano et aliis remediis memoria fuit habita
Tamẽ presuppositis euacuatiõibus colerice ma
terici que effectiua et materialis causa est huius
accidentis ut supra declaratum est quinq ponã
instrumenta stomachum irrorantia et ꝓhibẽtia
ipsum a receptione colere et alteratione in eo fa-
ctã. ¶ Quorum primum est ut eger aliquotiẽs
in mane ter vel quatter in septimana deglutiat
℥. i. ß. vel duas aque rosate tepide in diebus fri
goris. et frigide in diebus caloris ⁊ tardet cibũ
horis duabus uel tribus ¶ Secundũ principale
remedium est ut sepe in die in ore teneat duo vł
tria grna muchete prius ablute leniter et infuse
in aquam tepidam ita ut crescant et turgescaut
in ea. ¶ Tertium speciale remedium est ut salteꝫ
patienti p duas horas ante cibũ cũ aqua decocti
onis seminum communiũ bibat. ʒ. ii. rosate nouelle
et est electuarium a Nicolao descriptum in anti
dotario suo. ¶ Quartum speciale remediũ ẽ hᵒ.
℞ sirupi de berberis. ℥. i. aque angurie. ℥. ii. misl
ce et totum in potu detur actu frigiduꝫ bis vel
ter in die et proprie in diebus caloris. ¶ Scio
autem ego et est quintũ remediuꝫ q aqua lactis
vaccini simplex in aurora assumpta usq ad. ℥.
iiii. mirabiliter prohibet euentum sitis a quacũ
q materia calida cuenientis. Intelligo autẽ ego
per istam aquam lactis illaꝫ a qua casealis ps ⁊
butirosa que includit in recocta extracte fuerũt
remanet enim tunc aqua simplici elemento aque
similima. Hec sunt accidentia huius viri ĩ quoꝝ
correptionem ingeniũ meũ et interiorum virtu
tũ actus non parũ anxietatis habuerũt. Dirigat
autem hec omnia in auxilium huius viri. Illius
omnipotentia que omnia moderatur et regulat
affluenter. In cuius laudes imortales hoc ⁊ oĩa
alia opera mea semper componere sum conatus.

¶ Consilium de sonitu vel tinitu cõtinuo in aure.
pulsu cordis. eructatione forti ⁊ continua. tumo
re vẽtris. ⁊ sõitu ĩ pte sumis. tũore pedis. ⁊ debi-
litate magna.

Viro accutissimo ⁊ clarissime sci-
entie domino Hieronymo de pa
tria foroiuliẽsi clarissimo artiũ
et medicine doctori. Magister
Bartholomeus đ Mõtagnana
salutes optat ingentes. Gaudeo celeberrime do
ctor q video te non inhertem studio. sed magna
contemplatione assiduũ ⁊ speculatorem in cogni
tione distincta egritudinum. ex cuius negligẽtia
non est possibile aliquaꝫ egritudinũ bene curari
quoniam falluntur non minus medici in curatio
nibus egritudinum q in dignotionibus earum.
Galienus pᵒ ad Glauconem caᵒ 2ᵒ. Auge itaq ⁊
adde contemplationẽ speculationi et felicitabũt
opera tua. Ex quibus enim dispositionibus ardu
is et speculabilibus augetur labor. et ex eisdem
augetur gloria et fama. velut ex dispositionibꝫ
cuiusdam nobilis et legum doctoris de celeberri
ma stirpe baldanorũ. ex celeberrima patria vti
nensi in quo remanserunt debilitas stomachi epa
tis cordis cerebri et intestinorum. exquibus ꝓ
ductus est ad accidẽtia varia. ¶ Quorꝫ primuꝫ
est sonitus vel tinnitus cõtinuus in aure. Secũ
dum est pulsus cordis. Tertium est eructuatio
fortis et continua. Quartum est ventris tumor
et tensio. Quintum est sonitus in parte suminis
similis sono timpani. Sextum est tumor pedis
Septimum est debilitas magna. quam demon
strat pulsus velocitas. frequentia. durities. longi
tudo. Similiter etiã vrina aquosa. substantia et
colore cum ypostasi vel nebula diuulsa. que oĩa

portendunt suspitionem ingentem future tympanitis aut iam incepit. Apparent autẽ hec oĩa accidentia fieri propter apertionem venarum emoroidalium ⁊ maxime in eminentiori parte lõgaonis ,ppre infimam intestini colonis. quod etiam rationabile est procedere pp conuersionez intestini necessarii in tempore assellationis. ita q̃ videatur tunc in substãtia intestini. quasi frustruz carnis .quod non põt bñ cognosci an sit emorois an condiloma. Aliud ad quod sequitur acciden s ultimum quod est vehemens dolor ĩ tempore as sellationis ,ppter reuersionem intestini predicti. Hec sunt in summa que tua clarissima considera tio enunciat de hoc viro. In quorum quidem vti lem contemplationem licet multum extendendo calamum scribere posset . Solum ea puncta pcur ram que mihi ,pposito magis pertinentia cuz vti litate videntur. ¶ Placet ergo mihi immo necessa rium est concedere ad febrẽ flegmaticam subseq̃ ĩmo assotiari debilitatem stomachi tam in appetendo q̃ in digerendo. immo hoc est ei proprium signum . quarta primi. capitulo de febre flegmatica et capitulo de signis differentiam ponentibus inter febres humorales. Et ratione declarari potest . Si enim in stomacho etiam sibi sano per viam indigestionis vt plurimum reperit̃ flegma i3ª tertii capitulo de egritudinibus stomachi et celerius adueniet ĩ eo debilitas. qñ iaz febris adest. Ex quo fundamento etiam necessarium est concedi debilitatem comunicari intestinis. Similiter sequitur necessario ,ppter perseuerans ⁊ magnum nocumentum stomachi debilitatem succeder̃ epati. Neque enim epar corrigere potest nocumentuz indigestionis stomachi. ita vt perficiat chilum in stomacho iam genitum per viam indigestionis. Quod etiã accidat nocumentum cordi a nocumento stomachi. patet per colligantiam eius. ⁊ maxime quando stomachus nocetur et ,pprie in febriente. Quod etiam nocumentum a flegmatica febre communicetur cerebro. pz quia tumor faciei fere caceticus grauitas capitis et ,pfunditas somni accidentia sunt inseparabilia febri flegmatice. sed hec non fiunt absque nocumento cerebri. Iterum pp hoc cerebri nocumẽtum et ,ppter vaporum comunicationem ab inferioribus ad superiora accidere tinitum ⁊ sonituz in auribus est necessarium. Et q̃ cum istis dispositiõibus ,pductus fuerit ad debilitatem cordis cum pulsu veloci et frequenti duro et longo. licet existimari possit. tamen non credo has predictorum membrorũ dispositiones vel accidentia esse inmediatas causas et sufficientes pulsus velocis frequentis duri et longi. Cum enim talia accidẽtia omnia deducantur procedere a diminuta digestione. que arguit remissam caliditatem. rationale est cum paruitate pulsus tarditatem et raritatem velocitatem et frequentiam. Neq3 etiaz durities sequeretur ad lapsum frigiduz ⁊ ,pprie caceticũ rationabiliter. Credo itaq3 in viro tali remansisse adhuc febrem. licet forte remissaz. aut saltem speciẽ male complexionis calide in corde suo. Unde virtus non potest necessitati satisfacer̃ cum paruitate q̃re recurrit ad velocitatez. q2 cũ paruitate diastolandi nõ tantũ attrahit de aere q̃tũ esset necessariũ ad euẽtationem. quar̃ oportz q̃ recurrat ad velocitatem. et cum in breui tẽpe

cõpleat̃ motus arterie velox. ita q̃ non sit capax et receptiuus tanti aeris quantus esset necessarius. necesse est q̃ velocitati recompensetur p freqñtiam. ¶ Hec igitur videtur mihi causa frequentie velocitatis et paruitatis pulsus. siue causa existat reliquia febris siue mala cplexio calida. At vero duritiei ipsius causa existit substantifica consumptio artariarũ. cum augmento eniz humiditatis aduentitie et qualitatiue stat siccitas positiua. q̃ potuit fuisse in mẽbris adempta a precedentib3 febribus et euacuationibus pulchre descriptis . Conatur igitur virtus mouere arterias magna extensione per longitudinem. corpus enĩ siccũ nõ est aptum eque bene eleuari et dilatari latitudinaliter sicut longitudinaliter. In suma igitur ex predictis concludo q̃ vna de dispositionib3 huiꝰ viri est mala cõplexio calida aut febris que ĩmã sit in eo ¶ Concludo 2° q̃ accidentia predicta remanserunt post febres et egritudines longas q̃s perpessus est. ¶ Concedo 3° q̃ hec accidentia intenduntur et grauiora fiunt propter nocumẽtũ quod remansit in intestino recto superius pronũciatum . in cuius quidem intestini dispositionis ĩ uestigatione non mihi videtur magna necessitas ampliandi calamum. Est enim hec dispositio altera duarũ. vel ipsa est ĩmoderata plenitudo venarũ multaz. que in ĩtestino recto sensu visus apparet in anothomiis. et sunt vene quarũ extreme partes inferiores emoroidales nominantur a sapientibus. quia sanguinis eductiue melancolici. aut iuuente ad educendũ ipsũ. Cum ergo sanguis iste frigidus et grossus existat tumere facit venas et porositates intestini quas ingredit̃. Et siquidem remaneat materia isto modo tunc erit opilatio ĩ ĩtestino isto a materia extendente ipsũ et corpora venarũ. vnde in parte ista necessario sentitur pondus et g̃uitas et plurimũ cum frigiditate associata. et cum conatur virtus educere materiam si ipsa fuerit materia grossa. aut fex addit̃ g̃uitas g̃uitati. i. dolor g̃uatiuus dolori g̃uatiuo. Incitatur enim intestinũ ad expellenduz et fugiendũ rem nocitiuaz. sed cum non possit sufficienter applicari perseuerat necessitas impulsionis virtute obtinente. expellitur ĩtestinũ ⁊ euertitur cum nocumento magno . Et q2 expulsa fuit fex post euersionem intestini et remansit eius tumor et extensio. Iõ et cuz granitate non fere minori ĩntromittitur q̃ fuit expulsuz . At vero color et substantia carnositati fere consimilis cõsequũtur presentiam melancolici sanguinis ibidez existentis. neq3 eniz ibi est frustruz carnis nisi similitudinarie. modo dicto. Si aũt materie predicte in intestino starent representãtes ipsiꝰ corpulentiaz vel substantiam. tunc si ibi esset matia calida sanguinea sentiretur grauitas pulsatõ. tẽsio magna. coloris opacitas. et venaruz extensio. et arteriarum. Si autez materia esset ex colera et sanguine mixtis predictis signis complicaret̃ punctio. mordicatio. et inflamatio. et corrosio . Si vero sanguis esset flegmati coniunctus et cõmixtus mollities in parte perciperetur cũ color̃ subalbido frigiditate percepta absq3 punctione et mordicatione. et locus quasi semper humiditate rorida madefactus pciperetur. primũ tamen apostẽata in his locis fiunt solida satis a sanguĩe cum melancolia permixto pronuementia q̃ a fle

gnate. ⁊ talia apostemata calida apta saniari cō dilomata nominata. licet mala sint ⁊ verenda. tamen suspectiora magis sunt apostemata in illis locis euenientia a sanguine melancolico acuto apto magis corrumpi q̄ saniari. ⁊ ista sunt vehementissimi timoris. apta enim sunt transire in cancrenam bestiomenum ⁊ ascha kilon. Et maxime video in hoc viro dispositiones. vel ipsarum aliquas consecutiuas. et propter si tumor iste vel apostema in intestino diu perseuerabit absq; saniatione ipsius. ¶ Post hec autem predictis superaddendū est. q̄ nedum accidētia omnia predicta apta sūt augmentari ab vltimo accidente. quod prouenit ex nocumento intestini huius quod est inmoderata emorosogia sanguinis puri ⁊ clari qui indubitanter emanat ab arteriis. proprius enim color sanguinis venarum est albedo cū opacitate grossitudine substantie ⁊ remissiori caliditate ipsius. sicut propria signa sanguinis arterialis sunt claritas eius substantie tenuis ⁊ spumositas cum intēsa claritate ipsius exeuntis. ¶ Cum ergo intestinum necessario magnifice debilitetur pp exitum sanguinis. necessario congregantur ibidem superfluitates ⁊ ipsum est paratum recipere eas. quia infimum est. ⁊ adhuc q̄ ipsum est via exitus superfluitatum. ⁊ 3° quia est via receptionis ipsarum a toto corpore pp venas emorocidales. ⁊ 4° quia membrum est multe sensibilitatis. ⁊ 5° quia materie. in ipso recepte difficulter sūt euacuabiles. quia frigide ⁊ grosse multum. Ideo non est mirabile. si substantia huius intestini remanet semp tumēs siue tumor sit opilatiuus siue apostemosus. ut verisimilius. Quod autem suprema sanguinis euacuatione debilitetur totum corpus. ostendit sēsus. ergo longe magis debilitatur cor epar ⁊ reliqua membra principalia ab exitu sanguinis arterialis q̄ venalis. Hec in summa videtur mihi sententia qua vere cognoscuntur egritudines huius viri. ¶ Ex quibus omnibus concluditur primo q̄ principalis egritudo vel accidens ad quod intendendum est in cura huius viri est fluxus sanguinis inmoderatus sine cuius curatione impossibile est virum istum vnq̄ reduci ad sanitatem. imo necessario periclitabitur. sine per resolutionem inmoderatam. siue propter sequelam timpanitis ⁊ ascitis ad predictum fluxum. Sequitur secūdo q̄ omnino oportunum est intendere ad curam tumoris vel apostemationem intestini. sine quorum curatione frustra laborabit industria physicalis. Sequitur 3° q̄ necessarium est rectificare stomachum eius ⁊ epar. principalius intendendo ei q̄ epati. Licet enim epatis dispositio periculosior sit q̄ stomachi. quia tamen ipsa dependet a mala dispositione stomachi ⁊ non econuerso. Ideo itēdēdū est prius ad stomachum q̄ ad epar. Sequitur 4° q̄ etiam cordi sumopere intendendum est ad remouendum malam complexionem facientem in ipso pulsationem fortem. Sequitur 5° q̄ rectificatione facta predictorum quattuor facile rectificabitur nocumentum cerebri ⁊ corruptio in sensu auditus. que sonitus vel tinitus est. Ex quorū omnium fundamento necessarium est concludere. q̄ vir iste attentus ⁊ solicitus esse debet in sui curatione. vt inferius continetur. ¶ Itaq; pro curatione predictarum dispositionum succinte pcurratur regimē quarundam rerum nō naturalium. Cū enim sermo meus dirigatur ad virū sapiētē ī cōtēplōe naturalium ⁊ medicinalium rerum nō ē mihi opus dillatari. Resiccando itaq; cibaria et similiter res non naturales applicentur ei cum intentione ⁊ effectu ī frigidandi ⁊ mediocriter exiccandi. Similiter etiam cum his que in parua quantitate multum de nutrimento exhibent. pp quod iuscula omnia ⁊ brodialia ex laudabilibus carnibus leuis digestionis ⁊ multi nutrimenti repositiui sint. ⁊ confrangantur cum decoctione burse pastoris in eis. sed preciosior omni medicina mundi est portulaca a q̄ cibaria sua nullomodo euitentur. imo semper in eis coquatur. Et si aqua sublimationis portulace in potu suo semper misceretur optimum esset ei conueniret etiam aqua ros. burse pastoris ⁊ cuscute. Et placerent mihi cibaria oīa. aceto agresta vel succo arātiorum condita. Et si fierent ei sapores ⁊ condimenta cum vino de ribes vel crispino delectabili facto cum zuccaro bonum opus esset. Et q̄ vtatur rizo ⁊ cicere confracto ⁊ cocto cū brodialibus ⁊ aliquibus gnis sumach aut saltem super cibis eius apponatur puluis gnorum mirti aut puluis coriandri preparati summum esset presidium in hac cura. Rememorando q̄ neque cibaria eius iterum euitentur a coctione gummi armoniaci vel draganganti in eis aut saltem vnum vel duo gna ex ipsis deglutiantur ante omne cibarium Necesse enim est vim inglutinationis ingrossationis inuiscationis sanguinis ⁊ membrorum sigillari in cibis eius ⁊ generabitur ex eis sanguis cōuenienter contrarius egritudini ⁊ laxitudini membrorum. Et virtus potentior erit ad regulandum ista latentia in cibariis medicinalia q̄ simpliciter exhibere. Et idem dico de potu suo qui debet esse vinum substantia aliqualiter attinens grossitudini sapore dulce aut sibi vicinum. odore suaue. Cū vino semper conmiscendum est aliquid medicinale. sicut aliquid portulace aut aqua florum salicis. aut aqua sublimationis crisomillorum q̄ tria in hac dispositione mirabilia efficiunt iuuamēta. Et si abhominarentur talia. tunc frangatur vinum cum aqua in qua extinguatur calibs bis vel ter. ⁊ sumopere laudarem cibarium eius coquendum esse cum tali aqua calibeata ⁊ ipsam potui eius conmiscendam esse. ¶ De mensura vero aeris apparet q̄ declinari debet ad infrigidationem ⁊ exiccationem aliquam. Similiter etiam q̄ omnino a motu corporis ⁊ anime gelceri debet. pp quod anime accidentia per que velociter ⁊ multū mouentur spiritus ⁊ humores euitari debent. Similiter etiam euitet ciborum assumptionem multam. imo longe melius est ei quatter ī die cibari cibo medicinali in quantitate pauca multum habente qualitatis ⁊ nutribilitatis q̄ in q̄titate multa raro cibum accipere. Prorsus enim spargere. i. diuidere cibum in plures cibationes cum debilitate virtutis melius 4° primi capitulo de cibatione febricitantium. Et altera causa est cum frequens ⁊ multa fiat in eo resolutio indiget frequēti cibatione. vt predictum est. q̄ licet cacetica dispositio inuitaret ad vigilias. tamen quia ipsa dependet ab inmoderata emorosagia in fieri ⁊ conseruari. Ideo somnus competit ei adhuc amplior ⁊ pluribus horis q̄ tempore sanitatis pp necessitatem melioris restaurationis ⁊ digestiōis. ⁊ hec de rebus non naturalibus succinte ita pertranse-

ani ꝛcet.

¶ Capitulum de cura harum dispositionū per medicinalia.

¶ De regimine autem dispositionum huius viri per medicinalia hunc ordinem obseruabo. ¶ Primo enim describam ea q̄ mihi videbuntur vtilio ra in causa fluxus inmoderati sanguinis ab intes tino ꝑuenientis. 2° principaliter tangam ea que videntur mihi congrua ad curam ipsius apostematis vel tumoris ꝛ doloris eius. 3° principaliter describam ea que uidentur mihi necessaria ꝑ dispositionibus stomachi eius et epatis simul. 4° principaliter describam ea q̄ pulsui cordis . et ei us male complexioni conuenientia videntur. 5° aliqua percurram remedia cerebrum confortan tia. 6° et vltimo tinitui afferam remedia q̄dam ꝛcet. ¶ Pro executione itaq̨ primi quinq̨ descri bam remedia .quorum primum ē hoc. ℞ pillula rum de bdellio descriptione Rasis 9° Almansoris .ʒ.ii. karabe spodii ematitis corallorum ru. ana .℈.ß. formentur pillule cum succo burse pastoris de oī .ʒ.vii. de quibus hic vir accipiat per horam ante prandium ꝛ ante cenam semper duas. In nocte vero per septem horas post cenam accipiat ex eis tres vel quattuor. ¶ Secundum vero ad hoc est . ℞ suāch se. plantaginis se. porri torrefa cti acatie coriandri. ana. ℈.i. karabe ematitis a na. ʒ.i. puluerizentur omnia per se subtilissime. d inde comisceantur ꝛ incorporentur cū lib. ß. zuc cari al. usque ad glutinositatē decocti cum aqua portulace ꝛ fiat confectio in rotulis triū dragma rum de quibus vna semper ante cibum accipiat. Tertium remedium est hoc. ℞ olei de mirto. o lei de mastice ana. ℥.i. trocisco rū de karabe glu tinis carte pulueris ossium dactilorum conbusto rū spodii san. dra. ematitis ana. ʒ.i. cere q̄tum sufficit . fiat vnguentum molle et ex eo actu frigi do vel tepido vngatur tota pars al katim ꝛ cir culus ani. ¶ Quartum ad hoc remedium est pul uis iste. ℞ gallarum cupressi. gallarum q̄rcus p forata rum ana. ʒ. ß. san. dra. mumie dragaganti gumi arabici torrefactorum ana. ʒ.i. pulueris gipsi ad pondus omnium puluerizentur omnia p se et diligenter conquassentur. de hoc igitur pulue re totum intestinum super puluerizet̄ qn̄ in asse lando emittitur. Est enim remedium quod nunq̄ decipit intercipiendo fluxum sanguinis inmoderatum. quod non protelaui diebus meis bis ali cui. ¶ Ultimum remedium in hoc primo princi pali ē hoc. ℞ olei de crisomillis. ℥.iii. olei de mas tice. ℥.i. olei onfancini lib. ß. acatie gumi arabici dragaganti glutinis piscium longo tempore disso lutorum ꝛ contritorum cum predictis oleis ana .℥.i. ß. infundatur in predictis oleis frustrum co ti et quasi semper super fiteri teneatur actu frigi dū vel tepidū. spero q̧ pp hoc fluxus itercipiet̄

¶ De cura apostemat[is] fiteri.

¶ Pro his v̄o q̄ oportūa sūt ꝑ 2° pricipali. s. ꝑ cura apostematis ita ꝑcedat̄ . Si ēi ꝑ applicatioēs predictorum videbitur apostema minorari et re solui. quia talia remedia abscindunt materias ali unde fluentes et non eūantur a resolutione subti li. Ideo cum ipsis aliq̄to tempore ꝑcedendum est. Si autem perciperetur ex predicte iuuamen tum leue aut fere nullum . tunc procedatur hoc instrumento triplici. ¶ Primum est hoc

℞ olei de crisomillis .℥.ii. bdelii mollis ꝛ subalbi di. ℥.i. storacis liquide. ʒ.x. butiri recentis absq̨ sale pinguedinis anatis ana. ℥.i. amili. ʒ.viii ceru se. ʒ.i. ß. puluerizentur omnia ꝛ multo tempore in mortario conterantur. ꝛ fiat linimentum ꝛ ex eo actu tepido cum euertitur intestinum diligen ter inungatur quotiens assellat ꝛ videbitur iuua mentum bonum. ¶ Secundum vero huic a ꝑpri atum est . ℞ maluarū recentium fenugreci ḡnorū sisami se. lini ana. lib. ß. bulliant omnia vsq̨ ad eo rum fere dissolutionem in aqua deinde colentur ab ea ꝛ incorporentur cū lib. ß. farine siliginis croci. ʒ.i. olei de crisomill' onfancini ꝛ amigdala rum dul. ana. ℥.i. apii corticis mandragore ana .ʒ.ß. fiat emplastrum. super quo actu calido sede at patiens cum fiteri ꝛ de eo etiam emplī̄etur fiteri ꝛ partes natum ꝛ alchatim. ꝛ est remedium excellens. Si autem per predicta non conuenien ter resolueretur apostema neque sedaretur dolor tunc fiat ē katissma tale. ℞ olei oliuarum recen tiū vnius anni. quod est magis mitigatiuū q̄ an tiquū . licet sit magis resolubile q̄ ipsum 6° de ingenio sanitatis lib. x. sape vel vini cocti. aut sal tem vini valde dulcis ꝛ ꝑprie nigri lib xxv cro ci. ʒ.i. ß. bdelli mollis ꝛ subalbidi ℥.i. bulliant om nia simul vsq̨ ad dissolutionem ꝛ sedeat post in e a infusus vsque ad ī nguina quatter in die tepe facta . aut saltē leuiter calida . ꝛ spero q̧ diuino subsidio sedabitur dolor ꝛ et eūabitur apostema.

¶ Capitulum de cura stomachi.

Ut autem subsidium afferatur stomacho quod fu it tertium principale eidem tribus instrumentis videtur mihi subueniendū esse. Primū itaq̨ ipso rum est hoc. ℞ miue citoniorum muscate et aro matizate. ℥.i mellis rosati. et proprie facti cū fo liis. ℥.i. aque eupatorii ꝛ absinthii. aā. ℥.i. ß mis ce. Et si abhominaretur sirupū. tunc ℞ aque eu patorii et absinthii ana. ℥.ii. vini citoniorū. ℥.i. misce et stante fluxu sanguinis abscindatur aqua eupatorii ꝛ loco eius apponatur aqua portulace cucute et quod uis eorum assumatur tepidū. vel leuiter calidum ī aurora. ꝛ tardetur cibus horis adminus quattuor. Cum ergo acceptū erit dige stiuum totiens quod apparet vrina in substantia attineri grossitudini in colore citrina. et subside re sibi contentum in colore album substantia eq̄ le vnitū et diafanū. tūc si erit opus euacuādi aliq̄ euacuatione non apparentibus signis euacuatio nis materierum a natura factis vel fiendis stati est euacuāda materia. summoq̨ opere dico semp abstinendū esse ab omni farmaco forti et non se cedendum a manna vel cassia cum emulsione ta marīdorum. aut saltem exhiberi debere de elec tuario de psilio cum medicina compressiua vl' cō tractiua dicta. qualis esset decoctio balaustiarum cū radicibus ꝛ volubilis minoris. ut aque predic te. ℥.ii. ß. medulle cassie fistule et pulpe tamarin dorum ana. ʒ.ii. manne. ʒ.v. misce et detur in au rora ¶ Secundū huic intentioni subseruiens est hoc. ℞ zuccari albissimi. libram. ß. pulueris cor ticis citri mēte lābrusce ana. ʒ.i. spodii gūi ara. dragagāti acatie masticis ana. ℈. ii. macis cina momi croci ana. ℈.ß. coquatur zuccarū cū aqua mente et fiat confectio de qua parum ante pran dium et ante cenam. et post ipsam inmediate ac cipiat quantitatem duarum vel triū. ʒ. Cū vero

minori anxietate dicendum q eque bene conueniret ei citri carnositas cum zuccaro solido cōdita et non sirupizata. ¶ Tertium remediū ad hoc est. ℞ laudani purissimi. ℥. ʃ. resine clare. ℥. i. storacis calamite. ʒ. vi. coralorum ru. spodii sumach granorum mirti. ana. ʒ. ʃ. macis. ʒ. i. ʃ. colofonie picis naualis. ana. ℥. i. coquantur cum tribus. ʒ. cere. et fiat cerotum scutale bene glutinosū. quod leuiter aspergatur puluere mente. et calidū applicetur stomacho. Si bene consideras hec rmedia efficatia sunt ad subueniendū stomacho epati et nocumentis eoꝝ. et tu discurre p eorum virtutes

¶ Capitulum de cura pulsus cordis.

¶ Pro 4° principali tria uidētur mihi sufficiēter pulsui cordis. et eidem male complexioni cōtrariari posse. ¶ Quorum primū est hoc. ℞ macis foliorum basiliconis florum boraginis et buglosse. ana. ʒ. i. croci ʒ. ʃ. spodii ossis d corde cerui coralorum amboꝝ rosarū. ana. ℈. ii. iacincti smaragdi et saphiri. ana. ℈. i. margaritarū. ʒ. i. pulucrizentur omnia per se subtiliter. deinde ponantur ī sacculo quadrato et applicetur cordi ut semper assistat ibi. ¶ Secundum vero remediū est hoc. ¶ Recipe aque buglosse. ℥. ii. carabe. ʒ. i. pulueris smaragdi foliorum auri conmixtorū ana. ℈. viii. vini aromatici. ℥. ʃ. conquassentur omnia. et tepidum hoc bibatur in aurora. et videbitur mirabile. ¶ Tertium remedium ad hoc quod etiaʒ cerebro cōfert est tale. ℞ ligni aloes storacis calamite zedoarie carabe ana. ʒ. i. ambre. ℈. i. musci electi. ℈. viii. rosarum contritaꝝ. ʒ. i. coralorū seminis basiliconis maioranе ana ʒ. ii. macis. ʒ. ii. puluerizentur omnia subtiliter per se. deinde simul conquassentur et ligentur in sindone retorta. et quasi semper odorentur.

¶ Capitulum de cura debilitatis cerebri

¶ Pro 5° vero principali duo remedia conscribāt debilitati cerebri subuenientia potenter. ¶ Primum itaq; horum est hoc. ℞ metridati electi. auree alexandrine ana. ℈. i. ambre orientalis. ℈. ʃ. bibatur in septimana bis per tres horas post cenam cum. ℥. i. vini antiqui subtilis aromatici. ¶ Scdm uero seruiens huic dispositiōi ē hoc. ℞ florum rorismarini assari ana. ℈. ʃ. ligni aloes. ʒ. i. ambre. ℈. ʃ. gariofilorum. ʒ. ii. fiat omniū per se subtilis puluis. deinde diligenter conmisceat. de hoc igitur puluere quando vadit ad lectum ꝑ capitis eius puluerizetur a coronali cōmissura per spacium quattuor digitorum ascendendo ad sumitatem capitis. et est remedium utile mltum in releuando cerebrū a debilitate ꝓueniēte a mala complexione frigida ⁊ humida eius et a multitudine vaporum in eo congregatorū.

¶ Capitulum de cura auditus.

¶ In subleuatione vero corruptionis auditus qd erat sextum principale accidens. duo sollemnia remedia ponam. Primū est hoc ut accipiatur tabula arboris cupressi et calefiat sollemniter ⁊ sp ante cibationem mane et sero apodietur auri et totum tempus ptis patientis. Et si ambe aures molestarentur ambabus partibus tabula ista usq quo ad tepiditateʒ perueniat apodietur. ⁊ ita fiat continuis diebus usque ad consumptionem ventositatis que sonitum efficit. Scio autem ego q sucus origani tepidus instillatus auribus pluribus vicibus in die tollit omnem sonitum a ven

tositatibus et a mala complexione frigida et humida materiali prouenientem. qui egreʒ solet īquietare ⁊ a naturali dormitione prohibere a q° tinitu et reliquis accidentibus virum istū sui misericordia tueatur altissimus per infinita benedictus in secula seculoruʒ Amen.

¶ Consilium de Sephiros non puro in naso et cura eius.

Iste nobilis ragusеus egrotat a postemate duro in superiori pte nasi ex latere sinistro apud orbitam oculi et domesticum lacrimale sinistrum. propter quod medicatione sumpta a particula patiēte oportet cōtemplari in hac dispositione ut conueniens inueniri possit curationis canon. Est igr hoc apostema frigidum naturaliter et non qdem flegmaticum. eo quia non est apostema fluxum apud ytalicos nominatum vel molle. neq; zimia quod idem importat apud arabicū sicut vndimia apud grecum. Neq; est apostema glandosum ex flegmate indurato proueniens. siue illius duritiei cā fuerit frigiditas congelans vel caliditas inspissans Igitur hoc apostema non potest reponi sub aliq° genere flegmaticorum apostematum a sufficienti diuisione in duas predictas species. Relinquit igitur necessario concedendum esse hoc apostema esse melancolicum. Et ipsū quidem non est cancer neq; nodus neq; scrofule. igitur necessario oportebit ipsum nominare durum apostema apd ytalicos vel sclirоticos apud grecos vl sephiros apd arabicos. Et capiunt hi sermones fundamentuʒ 2ª primi 5° capitulo. et 14° terapentice capitulo 5° penes finem. Et ne preassumpta videantur gtis dicta. oportet eadem demonstratione cōfirmari Qd igitur hoc apostema non sit fluxum flegmaticum apparet. eo quia in apostemate flegmatico predicto inuenitur lenities ad sensum tactus. coloris albedo a naturali partium colore parum elongata. Neq; est illud apostema eleuatuʒ a mēbro valde. propter quod a quibusdam nominatū fuit extuatio vel excitatio. i. parua membri in tumorem eleuatio et 3ª quarti tractatu 2° colligendum capitulo de zimia vel vndimia. Amplius in tali apostemate ex compressione per digitum facta remanet in mēbro fouea ¶ In apostēate aūt huius viri nullum predictorum signorū est verificabile. igitur tale apostema nullo modo dnominari potest fluxum. Similiter et hoc apostēa nullo modo dici potest glandula. eo quia glandula ē apostema ī membro collectum et notabiliter eleuatum cum duritie manifesta ut in pluribus ⁊ seperabile vel mobile in mēbro cui adheret. ʒ istius viri apostema nequaquā habet ista signa qre non erit ipsum glandula nominanduʒ. Amplius cuʒ omnia apostemata melācolica sufficiēter sub una trimēbri diuisione cōprehēdātur. quoniā eoꝝ aliqua sunt dura. alia vero cancer. et alia glādule. sub quibus reponuntur scrofule ⁊ nodi ut colligendum 2ª primi lrāliter ab Auicenna. et tale istius viri apostema nullo modo potest dici cācer Licet enim sephiros et cancer conueniāt substantialiter in materia. eo quia vtrūq; eorū sit a materia melancolica. tamen inter hec duo assignat differentia nō per se sed penes accn̄tia ïsepabilia

que profluũt ab eis. quare 2ª p̃mi p̃realegato capitulo. Neq; multum distat quin differentia in ter cancrum ꝛ duritiem existat pp accidentia in seperabilia. ꝛ non propter differentias substantiales .s. ab eorum materia acceptas. Cum igitur accidentia inseperabilia cancro sint hec. quia cancer est apostema mobile. 2° quia est addens. i. velociter augmentum accipiens. 3° quia est ledens .s. sensatione tristi. 4° quia non est destruens sensũ nisi pp longitudinez temporis corrumpat ꝛ mortificet membrum. Et 5° quia habet radices multas membro innexas que vndequaq; apparent sicut brance cancri. et etiam quia apparet in eo dolor acutus cum rubore ꝛ maxime in augmento eius. Et hec sunt eidem accidentia inseperabilia ergo tale apostema. huius viri nullomodo potest dici cancer. et clauduntur hi sermones in diffinitione cancri collecta 2ª quarti capitulo de cancro dum inquit. Cancer est apostema melancolicum a materia melancolica genitum. aut in qua combusta est materia colerica. et non a pura feculenta. Et considera. q2 hec est formalior cancri descriptio que dari possit. Et confirmatur iterũ q̃ hoc apostema non sit cancer per quinq; accidẽtia inseperabilia sephiros attributa ¶ Primũ est q̃ hoc apostema est quietum supple a mẽbro non separabile ¶ Scd̃m est quia est sedatum. i. velocitatem augmenti excludens ¶ Tertium est. q̃ ipsuz aufert sensum et proprie cum fuerit purum. ¶ Quartum est quia longo tempore in vna ꝛ eadẽ extensione sine aliqua additione eius in mẽbro pmanet. sed hec accidẽtia non sunt ꝓpria cancri signa. ergo huius viri apostema magis sephiros q̃ cancer denominandus est. ¶ At vo iterum. ne legentibus extraneũ videatur hoc apostema nõ est vere purũ sephiros nominandum. Et primo quidem quia puri sephiros color ad cineritatem vel subplumbeum colorem uergit. In hoc autem apostẽate nõ ẽ notabil' variatõ coloris ptis. Amplius in eo remansit cuiuscunq; obiecti tãgibilis sensatio siue calefaciendo aut aliter alterãdo impꝛimentis. quare iterum non erit hoc apostema purum sephiroticum nominandũ. Vnde 3ª q̃rti tractatu 2° capitulo de sephiros. Si remanz cũ eo sensus et dolor paruus. tunc nõ est illud sephiros purum. Et ex hoc fundamento concludi p̃nt duo correlaria apparentia contradictoria. Primũ est quia hoc apostema minatur suspitionẽ difficilis curationis. Secundũ est quia ipsum portẽdit spem facilis curationis. Et primũ quidez declaratur eo quia omne purum apostema quanto fuerit magis materiei apte facere corruptionez propinquum. tanto ipsũ est difficilioris curatõis sed in tali apostemate inuenitur conmixtio acute materiei cum melancolica. igitur videt' ipsuz habere inclinationẽ ad corruptionem. Et probatur minor duplici motiuo. Primũ ẽ quia quãdo q; in loco apostemato sentitur dolor aliquantaz habens acuitatem. At secundũ motiuum ẽ eo q2 lachryma que ab angulo huic apostemati ꝓpinquo emanat acuta est. ut patiens percipit. sed hec materia multum facile transit in coniunctã apostematis predicti. igitur et cet. ¶ Secundũ vero principale correlarium deducit' eo quia hoc apostema quanto purius est et materiei apte facere corruptionem minus conmixtum et paruũ extẽsiue et pauci temporis et in membro satis raro positum tanto curationi paratum est magis. sed apostema istius viri oẽs h3 p̃dictas conditiões quare facilioris videtur esse curationis. Tu autẽ inter hec contradictoria apparenter tenere debes veritatem et dicere q̃ illud apostema si non fuerit purum facilioris erit curationis aliis paribus de quantitate eius longitudine temporis et aliis similibus. Et ad argumentum quo ꝓbatur ipsum esse difficilioris curationis. eo quia pẽdet a materia corruptioni disposita. neganda est ꝯña. et dicendum quia ingeniũ curatiuũ põt administrare instrumenta conuenienter corruptibilitatem materiei rectificantia. etiam quia difficilius est duritiem aliquã a membro raro ꝛ calido abscindere q̃ acuitatem materiei reprimer̃ eo quia durities in tali loco est morbus disꝓportionalis. q̃re ꝛcet. Et colligitur minor sermone veteris et cõmentatoris affoꝝ 2ª. In morbis minus periclitant' egrotantes ꝛcet. Et ex hoc iterũ fundamento apud intelligentes concludi potest q̃ hec dispositio iterum est difficilis curatiõis q̃n tumcunq; sit durũ apostema et non puꝝ. ꝓpterea quia est parti disproportionalis. Amplius et 2° propterea quia si hoc apostema magnificaretur valde facile esset causa corruptionis ossis orbite inferioris oculi. ¶ Et 3° iterum hoc demonstrat' eo quia talia apostemata raro perseuerant quin perducant egrum ad apostema garab. i. anguli lachrymalis pp vicinitatem eorũ ad illum. ꝛ de tali apostemate quasi semper puenitur ad fistulã in lachrymali. ut patet 3ª tertii tractatu 3° de apostemate algarab q̃re ꝛ cet. ¶ Adhuc et q̃rto et fortius demonstratur huius apostematis piculositas eo quia ipsum est in osse sinistre partis cõpositionis nasi. ꝛ iuxta collateralem cartilaginez eius. De numero enim ossium. 55. componentiuz caput humanũ. duo sunt ossa naris. et superiorez humani nasi partem componentia. quoꝝ amboꝝ ossium figura est ut imagineris duos triangl'os habentes duos angulos parũ eleuatiores alteris qui duo anguli coniungantur ad vnũ punctum ꝛ alii duo inferiores anguli coniungantur ad aliũ punctum. ergo erunt quattuor anguli circa duo puncta coniuncti. et preter hos duo erunt alii anguli ab eis separati. igitur de necessitate fiet humani nasi compositio superius pirami dalis et inferius latam basim habens qua demonstrabil' est. ¶ Amplius et quinto intermediũ amborum ossium ponitur cartilago quedam tẽuis. et a quolibet laterum dextro vel sinistro ponuntur alie due cartilagines. Vnde nasi compositio integrat' ex duobus ossibus ꝛ tribus cartilaginib;. s3 q̃dlz illorum ossium et cartilaginũ raritate et tenuitate substãtie sũt satis facile corruptibilia. ergo apostema in eisdem eueniens notabilem curatõis suspitionem ostendit argumento sumpto a ptib; componentibus ut deductũ est. ¶ Et 6° iterũ arguitur dispositionis piculositas. eo quia pleuerãs apta est nocere tribus operationibus vl' iuuamẽtis que faciunt humane nares. ¶ Et primo q̃dez est. quia sunt via et locus p quem ad carunculas mamillares odorabiliũ species deferuntur. vnde homo discernit inter odorabilia aromatica et fetida. s3 ꝓpter apostema etiam in loco illo valde facile claudi possunt vie ille mirabilis ꝛ neruose

compositionis perforate humani nasi. igitur val-
de facile poterit homo nocumentū diminutionis
aut ablationis odorandi incurrere. ¶ Secunduʒ
uero nasi iuuamentum est ut in illo numerose per
forationis esse retineatur aer qui aliqualiter mo
dulatus ⁊ fractus faciat ad bonitatem prolationis
sermonis ⁊ lectionē litterarum ⁊ syllabarum ⁊ so
mationem uocis. sed stante clausione aut oppilati
one predictarum partium aer non poterit ibi de
tineri collidi aut modificari. propter quod nō cō
uenienter poterit sermo proferri. vnde experimē
to uidemus ꝙ habentes clausionem talem loquun
tur nasantes. ¶ Tertium uero speciale iuuamētū
est ipsarum narium. vt per loca illa emungantur
superfluitates in duobus uentriculis cerebri ante
rioribus abundantes. ex quarum completa retenti
one homines non raro suffocati subitam mortem
incurrunt. sed per clausionem predictarum uiarū
hec omnia facile contingere possūt. quare facile ex
fixione talis apostematis in predictis locis tria
predicta narium iuuamenta prohiberi possūt. Et
sunt sermones Principis prima primi doctrina
quinta summa prima ⁊ capi. tertio ibi. ¶ Nasi ue
ro iuuamenta ⁊ cetera. Apparent itaque hec omnia
in unam colligendo sententiam ꝙ egritudo huius
viri non tantū est difficilis quantum si extendere
tur magne periculositatis argumentum ostendat.
Et ex istis ultimo correlarie sequitur ꝙ melius ē
ei alia humana negotia parumper seponere ⁊ sue
curationi diligenter insistere ꝙ talibus periculis
contingēter accidere potentibus subiacere. ¶ Igi
tur ad huius dispositionem curandam accedens
eius regimen in duo capitula partiendum decre
ui. Primum quidem est sermonem pertransire in
sex rerum non naturalium ⁊ conuenienter appli-
cationis earum. Secundum uero in administra
tione instrumentorū medicinalium cōueniēter ap
plicabilium.

¶ Capitulum primum de regimine sex reruʒ nō naturalium. Primo de aere.

Itaque locus habitationis eius omnino sit elonga
tus a cōuallibus ⁊ locis ualde humidis ⁊ nullo mo
do habens aspectum meridionalem qualem habʒ
Ragusea ciuitas. propter quod mansionem suā cō
rigat recipiendo ⁊ faciendo aerē camere esse oriē
talem aut saltem aquilonarem. Et de annexis ae
ri euitet suffumigia camerarū ex rebʒ calidis aro
maticis facta. velut thure mirra sandaracha ⁊ simi
bus. et euitet etiam gratia huius tecturas capitis
multum calefacientes. propter quod omnio pone
re debet biretum quod nunc portat a principio apri
lis vsque per totū mensem septembris. Reliquo āt
tempore calidioribus capitis ornamentis uti pōt
effugiat etiam uestes corpus eius et ilia notabilit
stringētes. ¶ De motu ⁊ quiete. ¶ De motu uero
⁊ quiete eius omnino melius est ei quiescere ꝙ for
tibus exercitari exercitiis. Caueat tamen ab omi
exercitio quo necessarium sit caput curuatuʒ tene
re ⁊ uersus faciem inclinatum. immo erectū quan
tum est possibile debʒ esse caput eius. ⁊ si ad aliquā
positionis differentiam inclinare se debet melius
est ut ad posterius uel sinistrum latus iclinetur ꝙ
ad alia. ¶ De inanitione ⁊ repletione. ¶ De mēsu
ra uero cibi ⁊ potus accipiendi caueat ab omni fa
stidiente repletione. propterea quia eis tal' mate-
rias euaporantes multiplicat et caput replentes.
vnde materialis apostematis causa augeretur. et
in summa melius est ei saluato appetitu adhuc a
mensa recedere ꝙ ciborum quantitatē multā acci
pere. ¶ De accidentibus anime. ¶ Amplius consi
derandum est subtilius. cum enim apostema illud
ut supra demonstratū est in primo capitulo ꝓuē
iat a materia melancolica omnino solicitudies me
lancolicas tristantes ⁊ spiritum in profundo sepe
lientes euitare debet. Et iterum quia apostema ta
le non euacuatur a mixtiōe materiei paulisper ca
lide. ideo effugere debet omnia accidentia ex qui-
bus vehemens in humoribus ⁊ spiritibus agitatō
sequatur. ut de circūferentia ad centrum aut ecō
tra. velut furor ira insania iracundia ⁊ similia. et
si non alia de causa euitare debet talia saltē ꝓpt
hoc. quoniam exterminant et mutant humanū cō
pus ab ea que secundū naturam consistentia tertō
tegni. De annexis autem accidentibus anime quē
admodum solet esse coitus. ideo cautus in eo debʒ
esse. eo quia rarus debet esse eius vsus. ita ꝙ nō si
at plusꝙ semel ī septiana. ⁊ euitet eius actus ꝓprie
post cibum etiam uiolenter ⁊ impetuose factus im
mo morose ⁊ phisice multum in tali actu negotiā
dum est. ¶ De somno et uigilia. ¶ Dicēdū ꝙ som
nus ei uel dormitio amplior consueta laudabilis
est. ita ꝙ melius est ipsū una uel duabus horis am
plius consueto dormire. ꝙ in uigilando mensuraʒ
solitam excedere. Et forma dormitionis eius esse
debet eleuato capite plusquam mediocriter ⁊ resu
pine aut super dextro latere iacere. ut iam dictuʒ
est. ¶ De cibo autem eius ⁊ potu. ¶ Dicendū pri
mo ꝙ omnino euitet cibos omnes melancolici san
guinis generatiuos. velut sunt carnes grosse qbʒ
ragusei domini ut in pluribus utuntur. Legumia
omnia ⁊ proprie lētes fabe ⁊ risum. Item caulīuʒ
vsus abhominandus est ⁊ caro salita omnis ⁊ case
us bubulinus et caseus omnis antiquus siue dulcis
fuerit siue salitus ⁊ panis antiquus non bene fer-
mentatus. Et quia in materia illa aliquid est ō ca
lido ut predictum est. Ideo euitet multorū aroma
tum vsuʒ ⁊ salitos cibos uel sapores. velut sinapis
mum rafanum cepe allea ⁊ similia. In sūma itaqʒ
vtatur pane recenti duorum uel trium dierū ad
plus bene fermentato ⁊ per coctioneʒ non adusto
carnibus uitulinis edinis castratinis ⁊ pullinis pi
guibus ⁊ de annuali agno ⁊ carnibus minutarum
auium uti potest. Que uero sunt sicut carnes lepo
rum ceruorum et siluestris porci dimittende sūt.
Conueniunt etiam eidem cibi cū lacte cocto pre-
parati et colostra ⁊ recocta et caseus recens absqʒ
sale. Et ō ferculis bleta spinachia portulaca lactu
ca endiuia et similia olera frigida ⁊ humida. ¶ Et
de fructibus bona sunt ei cerasa pira dulcia auel-
lane amigdale recētes pepones cucumeres ⁊ simi
lia. Aceti uero vsus dimittatur nisi ualde raro et
loco eius utatur agresta non salita succo citrangu
lorum ⁊ huiusmodi. Butyrri etiam vsus modesta
quantitate ei conuenit ⁊ oleuʒ oliuarum dulcium
non ualde salitum. et de aliis fructibus vue dulces
⁊ ficus recētes ⁊ poma dulcia sibi conueniūt. Casta
neas autem sorba et mespila et citonia omnino di
mittat. Vinum uero quo uti debet nullo modo sit
nigrum. sed sit album subtile aromaticum medio
cris fumositatis. ⁊ si tale non possit haberi miscea
tur cum quantitatte conuenienti aque cisterne. et
caueat ab aquis suis grossis. Et conueniens eisʒ ei

in diebus caloris bibere aquam cisterne cum mul
to zuccaro commixtam. Mellis autem ⁊ similiuʒ
calidorum usus non placet mihi. hoc in summa ē
regimē ei conueniens ex parte sex rerum non na
turalium ita limitatū.

¶ Capitulum secundū p instrumēta medicinalia.

Pro regimine vero per instrumenta medicinalia
uidetur mihi ipsū debere habere instrumēta.xvi.ī
quorum administratione curatio eius rationabi
liter compleri debet. ¶ Primum quidem ē ut an
te omnia procuret si est possibile facere apertionē
venarum emorroidalium fricando eas cuʒ pāno
bisello bene aspero. aut cum radice serpentarie uľ
foliis ficus uel cum frustro cepe squillitici. aut cuʒ
foliis consolide minoris descendendo usque ad sel
thauri. In harum enim uenarum apertione maiō
erit mihi curationis fiducia q̄ȝ in altero fere istru
mento. neque eniʒ flobotomia aut ventosatio eque
conuenienter emanarent ⁊ diuerterent materias
istas. velut emoroidaruʒ fluxus ⁊ clauditur. ī sētē
tia Comentatoris comēto illius afforismi ¶ Me
lancolicis ⁊ uaricibus emoroides innate bonum.
Idem enī sermo haberi potest de prouocatis arti
ficialiter. sicut de innatis emoroidibus. ¶ Secun
dum uero instrumentū est ut adueniente fine sep-
tembris accipiat hoc euacuans minoratiuum. ℞
pillularū de lapide lazuli pillularū indarum ana
.ʒ.ſ. reformentur pillule septem cum succo rosarū
⁊ accipiat eas in aurora dormiendo post eas p ho
ram unam ⁊ post quinque horas accipiat cyatum
unum aque ordei zuccarate calide ⁊ post ipsam p
unam horam prandium suum accipiat. ¶ Tertiū
instrumentū est ut post minoratiuum predictū ac
cipiat hoc digestiuum quod continuet octo diebus
℞ mellis uiolati.℥.ſ. syrupi de epithimo.℥. vnam
aque boraginis ⁊ uiolarum ana.℥. unā.ſ. misce et
calidum accipiatur ¶ Quartum uero instru-
mentum est ut post digestiuum illud accipiat hoc
euacuans die immediate sequenti. ℞ electuarii
hamech descriptione maiori electuarii dyasene
ana.ʒ.iii. aque sublimationis uel detectionis lupu
lorum.℥.ii.ſ. misce ⁊ totum simul calefiat ⁊ acci-
piatur hora predicta ⁊ post ipsum obseruētur oīa
que post minoratiuum suprascriptum scripta sunt
obseruari debere. ¶ Quintū instrumentum est ut
post euacuationem predictam utatur istis pillulis
d' qbȝ accipiat unā uel duas bis ľ semel ī septima
na parum ante cenam. quarū descriptio. ℞ aloes
epatici.℥.ii. thimi epithimi foliculoꝝ sene ana.ʒ.i.
.ſ. reubarbari electi.ʒ.ii. diagridii.g̃.xii. infundā
tur omnia per triduum in decoctione foliculoruʒ
sene. deinde exponantur soli usque ad exiccationeʒ
eorum ⁊ ita fiat ter eorum decoctionem renouan
do semper et exiccando. huic itaque cōpositiōi ad
dantur lapidis armeni preparati.ʒ.iii. ⁊ omnia si
mul diligenter conterantur ⁊ fiant ex eis pillule
cum succo rosarum ex omni.ʒ. sex. de illis ergo ac
cipiātur due uel una. ut iam predictuʒ est. ¶ Sex
tum instrumentum est. vt vir iste sepe in os suum
mane accipiat.g̃.i. masti. ipsū dentibus conterēdo
⁊ masticando saltē per quartam parteʒ hore ⁊ ex
puendo totum illud de aquositate uel altera mate
teria que per ipsum a cerebro educitur. ¶ Septi
mum instrumentum est ut postquam purgatus fu
erit per sex dies post omni sero per horam ante ce
nam faciat sibi hoc caputpurgium. ℞ aque decoc
tionis foliorum maiorane.℥.iiii. oximellis simpli
cis sy. uiolati ana.ʒ.ii. totum calefiat simul et tunc
impleat os suum aqua fontali uel puteali et accipi
at in palma manus decoctionem predictam ⁊ tra
hiiciat ex ea leui tractu per narē dextrā. deīde p
mittat exire emungendo a naso illud quod exibit
post eam. deinde iterū ex eadem trahiiciat per si
nistram narem per interuallum temporis quo di
ceretur decies pater noster. post illud iteruʒ de ea
dem decoctione trahiiciat per dextraʒ nareʒ. ita
q̄ȝ tribus uicibus per utrāque narē trahiiciat hoc
caputpurgium omni die per integraʒ septimanā
hora predicta. secunda uero septimana sufficiat ei
solum facere caputpurgiuʒ illud omni tertia die
uel quarta continuando ipsum per totum mensem
iunii proxime futuri. ¶ Octauum uero instrumē
tum est. ut post purgatiōem suam omni tertia no
cte quando uadit ad lectum superaspergat proraʒ
sui capitis a principio frontis usque ad summita
tem capitis cum hoc puluere per medium capitis
latitudine trium digitorum. ⁊ est pars illa quam
medici uocant commissuram sagittalem de q° pul
uere omni uice ponatur quātitas quattuor ľ quiq̄ȝ
granorum ordei ⁊ immergatur in capillis suis. ⁊
cum ponit puluerem illum secunda uice cuʒ pecti
ne uel setula absteragat puluerē precedenti die sup
positum. Et hunc etiam modū continuet per totū
mensem iunii. Est autem eius descriptio. ℞ folii
.ʒ.i. ligni aloes.ʒ.ſ. violarū floruʒ nenufaris ana
.℈.i. pulueris maiorane.℈.ii. omnia per se subtili
ter puluerizentur. deinde misceantur. ¶ Nonum
instrumentum est vt vir iste assuescat saltē quater
in septimana mane per duas horas uel tres ante
prandium facere sibi fricatōem cum panno aspe
ro incipiendo a principio colli usque ad medium
spine inferius trahendo usquequo cutis eius rubi
cunda fiat. ¶ Decimuʒ instrumentū est ut vir iste
saltem in septimana bis abluat membra sua ab in
guinibus usque ad plantas pedum cum hac decoc
tione calida per horam ante cenam. ℞ assari pu
legii foliorum lauri ana. M.i. florum salicis folio
rum uiolarum ana. M.ii. fiat eorū in aqua decoc
tio usquequo uirtus herbarum sufficienter accipi
atur in aqua ⁊ fiat ex ea ut dictum est. ¶ Undeci
mum uero instrumentum debet esse locale pti pa
tienti approximandum in cuius quidem applica
tione premittendum est q̄ȝ cura apostematum du
rorū perfici debet ex intentione mollificandi ad
intentionem resoluendi composita. ita ut per spa
tium unius septimane applicentur instrumēta le
nificantia. Sequenti uero septimana tota applicē
tur resoluentia moderate. nequaquam enim mate
ria indurata posset conuenienter resolui. nisi mol
lificaretūr. immo per applicatōem pure resoluēti
um materia continue successiue magis petrificare
retur. ut sunt sermones Hali. decimoquarto tera
pentice capitulo tertio et colligitur ab Auicenna
quarta primi capitulo uigesimoquīto ⁊ 3ª primi
tractatu secundo leguntur clarius capitulo de cu
ra sefiros. ¶ Igitur canonice procedendo ad curā
applicanda sunt remedia has intentiones cōplen
tia. Et ego quidem scribam instrumentum unum
a Galieno acceptum preallegato capitulo in quo
inuenitur excellentia iuuamenti et est compositū
ex radice altee quam uocant arborificatam cū pi
guedine anseris ľ galline aut cū recēti pinguedie

pozei. Est autem altea arborificata planta quadā radicem habens satis magnam albā3 coloze sapore dulcem similimam radicibus maluauisci a qua eleuatur stipes altitudis hominis ⁊ folia eius pe-nes radicem inueniuntur eleuata. Et similiter p stipitem tota pzotensa appendiculu3 habentia lō gius q̄ᵹ una spansa grossum humoze multum ple num qui mucillaginosus est tactu et sapoze dulcis ⁊ coloze uiridis. ⁊ sunt folia eius plurima in figu ra rotunda in substātia rugosa satis ⁊ tactu aspe-ra ⁊ flores pzoducit quasi per totam stipitem suā colore rubicundos ad purpureā similitudinem in clinatos in figuza campanelle similes in cuius flo ris medio appendiculum inuenitur coloze album ⁊ molle simile titinnabulo campane. Et hec quidē est illa planta quam multi uocant maluam oztula nam. Paduane vezo mulieres uocant ipsam rosa3 maluam qua3 pzopter decozem sui flozis antepo nunt spectaculis ⁊ fenestris suis ⁊ mlˀti uocauerūt ipsam maluam alteam pzopter eleuatōem eius ī altum. vnde de ea scripsit Macer in simplicibus: dicimus alteam quasi q̄ᵹ crescat in altum. Et ,ppē eam causam Galienus allegato loco uocauit ipsa3 alteam arbozificatam. eo quia uelut arbor ī altū crescit ⁊ ramos pzoducit q̄ᵹplurimos ⁊ semia omī no seminibus maluasci similia. licet illis sint mino ra. quam quidem pzopter excellentia3 iuuamenti eius ita describere uolui. licet eius notitia nō sine laboze magno uariis uoluminibus hinc inde colli gatur. Soleo autem ego hanc medicinam ex fūda mento Galieni ita describere. ℞ radicum predcē plante libzam. i. adipis anserini adipis gallinacei ana. ℥. iiii. farie ozdei. ℥. i. ʒ. olei sabini. i. a loco pe nes Romam inuento ita nominati. ℥. ii. Et ego lo co sabini olei accipio oleum de granis sisami gen seminum nominatū. mundentur itaque ⁊ abluant radices pzedicte diligēter. deinde subtilissime cō terantur ⁊ finaliter additis pinguedinibus ⁊ fari na incozpozentur simul in fozmam bene tenacita tis. de hac igitur materia locus emplastretur pez septimanam unam. ut iam dictū est. Aliud autem compositum huic intentioni seruiens accipitur ex sezmonibus Auicenne tertia quazti tractatu secū do preallegato capitulo. Et ego soleo ipsū compo nere taliter. ℞ bdellii mollioris dissoluti cu3 mo dico aceti. ℥. i. isopi humide. ℥. ʒ. cere albe. ʒ. ii. icor pozentur omnia simul ⁊ fiant cerata conueniētia glutinositatis que quidem patienti parti applicen tur. eo modo quo Padue ceratum eidem applicui verū opozteret ceratum illud esse latius ut maio rem partē amplecteretur patientis mēbri. Et eli citur hoc compositū ex lrā Aui. ibi Et de leni ficantibus in quibus est resolutio est bdellium sicili ense ⁊ oleum antiquum ⁊ isopus humida. Uerū hoc remedium facere potes magis mollificatiuu3 ⁊ minus resolutiuum multiplicado isopū humida aut econuerso si bdellium in compositione domia bitur super oleo. Duodecimū instrumentum est ut postquā per septimanā una3 continuata fuezit mollificationis intentio perueniatur ad resoluēti um applicationē. Et de numero quidē resoluentia plurima composita a sapientibus hinc inde licet colligi possint. Ego tamen solum illa scribam que mihi auctozitas ratio ⁊ cotidiana experientia notioza fecit. ⁊ est modus quem sapientes homies tenere debēt ⁊ preceptū Galieni pzeallegato capi

tulo positū dū inquit. Regantes medicū quecū que experientia inuenta sunt ⁊ quecūque de ratiōe sola ⁊ demū cū his quecūque conferentibus utrisqȝ adinuicem. omnibus eni his recte utetur solus qui exercitatus est in hac methodo. Et primū gde3 compositum est ab Auicen. acceptū capitulo de cu ra sephiros quod ego soleo talit describere. ℞ gal bani armoniaci bdellii dissolutozū cū modico ace ti ⁊ bene colatorū ana. ℥. i. fecis olei liliozū alborū . ℥. ii. mucillaginis fenugreci mucillaginis semi. li ni ana. ℥. i. ʒ. cere albe. ℥. ʒ. buliant simul ⁊ icozpo rentur oleum ⁊ cera. deinde superaddantur gūmi dissoluta ut dictum est ⁊ simul cū mucillagine icor pozentur omia ⁊ fiant magdaleones. ⁊ si bene cō sideres hec est illa descriptio quā sapientes italici medici uocant diaquilonē cū gūmis ⁊ peru3 ab ea differens si bene aspicis uolumia sapientū. Se cundum uezo compositum ⁊ cōe satis ad hāc intē tionem est diaquilon simplex album ex quo fiat ce ratozium ut iam predictum est. Ego uezo preter predicta alias conscripsi compositū hoc in quo īue ni excellentiam iuuamenti. ℞ mucillaginis fenu-greci se. lini ⁊ granoꝝ sisami ana. ℥. i. bdellii subal bidi ⁊ mollis. ℥. ii. litargiri. ʒ. i. radicū genestre fo lioꝝ cupressi radicū ipericonis radicū scrofularie siccarū ana. ʒ. i. ʒ. cere albe. ℥. i. olei de sisamo olei vulpini ana. ℥. ii. incozpozentur omnia simul secū dū artem ⁊ fiant cerata conuenientis glutinositatis multiplicādo cezā ⁊ bdelliū si oportuerit. hoc igitur ē instzumētū magne efficacie si bene perpē dis de compositōne ipsius quod applicari deb3 ut dictum est. Decimūtertiū instrumentum est ut si contingeret q̄ᵹ materia hec resolutōni nō conue nienter obediret post resoluentiū predictozū ad-ministrationē. fometet locus cū lana succida bene pectinata infusa in oleū calidū de granis pineazū factum. ⁊ fiat eius applicatō ī die ter mane meri die ⁊ ante cenam ⁊ post illius applicatōe3 admini stretur aliquod de lenificātibus scriptis supza an-te administzatōem resoluentium applicandis.

Decimūquaztū instrumētū iterū est q̄ᵹ si dispo sitio non conueniēter obediret curationi post pre dicta euapozetur locus cum aceto ⁊ marcasita ī q̄ quidē euapozatōe est iuuamenti sublimitas ut ab omnibus auctozibus hinc inde colligitur. Et foz-ma gdē applicatōis eius est ī hunc modū ut accipi atur lapis marchasite ⁊ est lapis molaris rubei co lozis qui igniatur ⁊ habeatur in uas aliquod posi tus lapis ⁊ super ipsum effundatur acetu3 albū no tabiliter acutū. cuius uapoz recipiatur per cann lam uitream similē tube cuius una extremitas sit tante amplitudinis ut totū locū patientē compre hēdat ⁊ aliquā pazte loci sani ⁊ altera eius extze mitas sit lata ī quam recipiatur fumus qui per cō cauitatem illam pezueniat ad pticulam patien-te3 ⁊ euaporetur saltem per quaztam paztem ho ze. Si autē huius euapozationis applicatio non posset conuenienter fieri. tunc accipiatur mollˀ spō gia et infundatur ī pzedictum acetum cū decotoe pulueris marcasite factū ⁊ applicetur illa spongia actu calida super patiente pticula sex uel octo uici bus usquequo in pzofundo loci egrotātis percipi atur penetrasse caliditatē. Decimūquintū istru mentū est ut post euapozatōem cū aceto pzedicto factam semper admistretur hoc oleum. ℞ olei de granis pinea. ℥. ʒ. olei de filicis. ℥. ii. mucillagis

radicum altee.ʒ.iiii.misceantur oia ꝛ bene coquãtur ꝛ calefiant ꝛ infundatur in eis frustrum lane rotundum ꝛ calidũ applicetur patienti particule ꝛ continuetur ipsius applicatio cũ euaporatiõe predicta aceti per quinque dies. deinde transeat ad resoluentia iam predicta. ¶ Decimumsextum et ultimum instrumentum est ut percipiatur ꝙ hec duricies paulo magis interius cõiicetur fiat sepe linimentũ nariũ interius cũ hoc cõposito. ℞ olei amigdalarũ dulcium fecis olei liliorũ al. olei de sisamo ana.℥.ʃ.medulle cruriũ bouis.℥.i.ʃ.dissoluantur omnia simul ꝛ cũ.℥.ʃ.cere al.conuenienter incorporentur.hoc igitur totum cõpositum buliat in.℥.iii.mucillaginis radicũ alte vsqꝫ ad consũptionẽ predicti mucillaginis.de isto igitur tepido iterius nares cõuenienter duabꝫ uel tribꝫ uicibus inungantur.quorũ omnium administratiõe terminabit ad sanitatẽ integrã quod concedat ille qui solus langores oẽs sanare potest altissimus ex sui misericordia ꝛ omnipotentia.Ad cuius laudẽ hec omnia consimiliter cõscripta sunt Amen.

¶ Consilium pro polipo circa finẽ cure.

PRo egregia ꝛ honestissima domina domina Leona uidetur mihi taliter prouidendum esse.primo ꝙ utatur sacculo suo super capite posito secũdum modum datum. ¶ Secundo ꝙ utatur sparsione puluerisper posteriori parte capitis sicut consueuit. ¶ Tertio vtatur pillulis compositis ei quas habet secũ accipiendo ter in septimana ex eis.i.modicũ ante cenam ꝛ proprie si perceperit grauitatẽ stomachi. Si autem caput grauius esset.tunc accipiat unã uel duas ex eis per duas horas post cenã. ¶ Quarto ꝙ nari sue imponat quattuor diebus continuis bis in die de hoc puluere cum stilo inuoluto coto madefacto cum saluia.cuius pulueris descriptio est hec.℞ radicum serpentarie pulueris hermodactilorũ ana.ʒ.i.sarcocolle rubee.ʒ.ʃ.tutie preparate.℈.iiii.fiat puluis subtilis omniũ per se ꝛ post cõmisceatur. ¶ Quinto ꝙ elapsis quattuor diebus predictis madefaciet carnẽ superadditã ĩ naso cũ aqua saponis tertia bis uel ter in die ut sibi libet ꝛ cetera.Descriptio autem sacculi primi est hec.℞ caflorei piretri sticados pulegii calamenti ana.ʒ.ʃ.corallorũ ru.spodii ana.℈.i.fiat puluis omnium per se.deinde misce ꝛ ponatur in sacculo de grana retorta ꝛ applicetur posteriori parti capitis. Descriptio vero secundi sacculi est hec.℞ specierũ pliris arcoticõ folii ligni aloes amomi ana.ʒ.iii.fiat puluis omium per se.Deinde misce ꝛ ponantur in sacculo.ut supra dictum ẽ ꝛ applicetur anteriori parti capitis.Descriptiõ pulueris pro aspersione ẽ ista ℞ pulueris suprascripti pro parte superiori capitis.℥.ʃ.Descriptio autem pillularũ est hec.℞ pillularũ cochiarum.ʒ.i.aloes abluti.ʒ.ii.fiant pillule cum electuario succi rosarũ.vi.pro.ʒ.Item fuit ordinatum ei ut odoraret sepe hunc puluerẽ qui sit ligatus in sindone retorta.℞ cardamomi maioris ꝛ minoris gallie mus. nucis mus.gariofilorũ ana.ʒ.i.camphore.℈.i.musci.g̃.ii.sandarace.ʒ.i.ʃ.fiat puluis omnium per se.deinde misce et fiat ut dictum est.

¶ Tractatus quintus de naso.ꝛ primo de catarro falso.De defedatione faciei.De nocumento anhelitus. Capitulũ primũ de causis ꝛ signis.

IAm paulo ante querelã hic fecit de diuersis dispositionibus ꝛ accidentibus comendatissime prudentie ꝛ non mediocriter in iure ciuili peritus vir Baptista firmanus Et primũ quidẽ accidentium ipsius est multa materierũ flegmaticarũ que plurimũ salse sunt congregatio et earum precipitatio uel descensus ad nonnullas capitis partes ꝛ ad inferiores etiam. ¶ Secundũ uero accidens est corruptio coloris ꝛ cutis faciei infectio a materia sanguinea rubee colere cõmixta cũ aquositate flegmatis ¶ Tertium uero est nocumentũ anhelitus siue quis disnia siue alma nominare uelit. ¶ Quartũ uero accidens est diminutio uel corruptio digestionis prime.s.stomachi. ¶ Quintũ uero nocumentũ est mala complexio epatis eius ad caliditatẽ ꝛ siccitatem notabiliter inclinata.licet magis ad caliditatem ꝙ̃ ad siccitatẽ permutata sit. Quoniã autem uolenti scientifice consulere necesse est inuenire principium ꝛ effectiuam causã horũ accidentium.ideo supponendũ primo ꝙ cã congregationis materierum in capite ꝛ alteratõis earum dupliciter puenit. ¶ Primo quidẽ per nocumentũ essentiale cerebri. ¶ Secundo uero per colligantiam eius ad partes stomachi pectoris et epatis. est autẽ nocumentũ eius essentiale proueniens a mala cõplexione frigida ꝛ humida cerebri cui etiã siccitas priuatiua associatur. Et primum quidem horũ duorũ ex multis deduci potest. Et primo quidẽ ex tactu quia tangentibus caput ut in pluribus eius partibus frigiditas magis ꝙ̃ caliditas percipitur. Secundo uero quia molle percipitur ꝛ molle magis ꝙ̃ asperũ ꝛ siccũ. ¶ Secundo uero principaliter ex sensu uisus.eo quia in maiori parte capitis albedo magis ꝙ̃ alter color prefertur. Secundo uero quia uisu percipitur carnositatis mediocritas.que tamen ad mollitiem declinare percipitur per tactum. ¶ Tertio uero per alia signa. quoniam capilli ĩ viro isto plani sunt ꝛ molles. Et iterum quia iã apparet in eo caluicium intẽpestiuius ꝙ̃ rationale sit. Ipsũ autẽ ĩ viro isto pueñit. ppterea qꝛ uapor adustus qui est materia pili non reperitur ĩ parte anteriori capitis.nisi pauce quantitatis ꝛ non bñ congelabilis in poris. Adhuc etiam caluities ĩ viro isto prouenire potest ex priuatiua siccitate et accidentali ĩ cerebro.eo quia ĩ ipso inuenitur sanguis delegatus ab epate notabilis caliditatis.sed talis per uiam resolutionis consumere potest materiã uel uaporem radicis capillorum ꝛ materiei eius cõtinuatiuum.Unde caluities ĩ eo a duplici uidetur causa puenire. Primo propter augumentum humiditatis multe.secundo propter exiccationẽ priuatiuam materiei ex qua capilli generari debent.Contra quia caput huius viri est lapsum ad malã cõplexionẽ frigidã ꝛ hũidã materialem.gº ĩ capite eius debent multiplicari pili patet cõsequẽtia.quia concessis causis sufficientibus effectus productiuis produci debet effectus.sed frigiditas est potens ad congelandum uaporem qui est capillorum materia. Et multitudo materierum inuenitur ibidem.eo quia lapsus est humidus materialis ut

supponitur. igitur erit de necessitate ibi capillorum multitudo. Huic motiuo et sibi similibus respondendum est negando consequentiam ultimam. Non enim arguitur sufficienter. eo quia minor non assumitur conuenienter. licet enim in cerebro ipsius inueniatur multitudo materierum humidarum. tamen ipse non sufficienter congelantur. eo quia nimium aquose sunt. Vapor autem ex quo capilli generari debent est adustus et terreus potestatiue. ideo aptus congelari facile. vapor autem aqueus valde minime. ¶ Dicendum secundo quod licet mala complexio frigida et humida capitis sit principalis egritudo. Et adhuc si concederetur quod in capite ipsius inuenirentur vapores multi adusti et terrei dispositi ad congelationem. tamen in cerebro isto inuenitur accidentaliter causa non solum prohibitiua congelationis predictorum vaporum. immo eorum consumptiua causa. s. mala complexio calida cerebri ipsius per colligantiam epatis sibi contrariatam. Ex quibus apparet quod bene negabatur minor cum dicebatur. sed in cerebro huius viri inuenitur mala complexio frigida et humida. et adhuc sufficienter vaporum congelatiua. igitur et cetera. Negabitur consequentia illa adhuc enim ut concederetur illa consequentia oportebat in minori subiungere in cerebro tali inuenitur frigiditas et humiditas materialis per se sufficienter vaporum congelatiua. Et in eo inuenitur aliqua causa prohibitiua congelationis. s. mala complexio calida ab epate communicata cerebro que per viam resolutionis materiam capillorum continuatiuam consumit. Hunc cerebri lapsum adhuc significare potest paucitas capillorum capitis et tarditas ortus eorum. ¶ Quarto uero principaliter idem cognosci potest per augumentum humiditatum in capite. et per defluxum ipsarum per diuersas euacuationis uias. Et adhuc quinto per signa sumpta ab operationibus virtutum interiorum. nam habentes hanc cerebri complexionem faciles sunt apprehensionis et difficilis conseruationis quantum ad operationes memoratiue potentie. Non enim ita bene memorantur sicut apprehendunt et imaginantur. licet etiam in imaginationibus et in iudicio cogitatiue potentie sint facile permutabiles. Adhuc etiam ad motus et exercitia satis tardi sunt et facile lassabiles uel per exercitia delectabiles. Amplius sunt homines prolixi et profundi somni et pulsus habent ad paruitatem et tarditatem et raritatem cum mollitie declines magis quam ad differentias oppositas. et eorum vrine sunt substantia tenues et colore remisse tictu re. et sedimen habent humorosum satis. Hec quidem omnia uerificabilia sunt et a mala complexione frigida et humida prouenientia. nisi predicte male complexioni contraoperetur epar sui caliditate et humiditate. quoniam facile per has qualitates epar cerebro contraoperari potest per caliditatem et siccitatem eius. Et similiter etiam cordis complexio cerebro contraoperari potest per caliditatem et siccitatem eius. Per hec itaque omnia leuiter cognosci potest cerebrum huius viri egrotare mala complexione frigida et humida sibi per essentiam inherente et calida et sicca per accidens eidem ab epate communicatam per delationem sanguinis colerici satis. Pro intellectu uero secundi accidentis. s. corruptionis coloris et substantie pomerum maxillarum cum conuersione eius ad rubedinem intensa. Premittendum primo quod harum defedationum faciei alique in rei ueritate non sunt egritudines. sed consuetum est a sapientibus numerare eas inter egritudines. neque enim corruptio coloris aut eius permutatio est egritudo complexionalis compositionalis uel unitatis. quare et cetera. Et de numero harum dispositionum. prime sunt uelut permutatio coloris facta a statione longa sub radiis solis et occupari artibus fabrilibus uel igneis et similibus contrariis. ut frigore multo et flatu uenti frigidi contingit denigrari faciem in hominibus aut pallescere Et de numero talium sunt uestigia leuia post curationem ulcerum subsequentia. et propter quando non fuerint ualde calosa aut dura aut contractionis cutis productiua. De numero etiam harum dispositionum est sanguis mortuus et lentigines magne et parue ad quem sub cute mortuum sanguinem reduci potest huius viri dispositio ¶ Pluribus enim modis contigit sanguinem sub cute mortificari. Et primo quidem quando sanguis multus et impetuose fertur ad cutim. uelut accidit in concussione et in flobotomiis indiscrete factis et in delatione materierum male qualitatis ad membra. propter quod sanguis mortificatur ibidem. aut quia est obiectum virtuti transmutatiue ipsius inconueniens. Quare a uirtute derelictum corrumpitur ibidem. Ex cuius corruptione consequuntur colores varii ¶ Si enim sanguis fuerit colericitati commixtus relinquet in membro rubedo cum claritate quam clarificatam denominat Auicenna tertia quarti tractatu tertio capitulo de erisipila. Si uero sanguis flegmatice fuerit nature relinquitur in cute rubedo remissa qualis representatur in leui lotura carnium. Cum autem sanguini commixta fuerit melancolia apparebit in cute color qualis in moro perfecte maturationi vicino comprehendi potest. dum autem sanguis puritati uicinior est remanebit color rubeus a fuscedine quadam refractus. qualem colorem contemplator potest imaginari medium inter colorem a sanguine colerico et melancolico prouenientem. et possunt intelligi hi sermones a Galieno in libello de colera nigra capitulo tertio in ordinatione mea. Et attende quod si sanguis ille colericitati commixtus in paruam particulam colligatur dispositionem efficiet que lentigo nominatur. dum autem per amplam membri partem expanditur. nominatur pannus. ut sexta quarti tractatu secundo et sexto capitulo colligendum. et uirtualiter quinto Almansoris capitulo decimosexto in rubrica ipsius Et sunt sermones Galieni uirtualiter quinto decem tractatuum capi. quinto. Et colligi possunt etiam horum sententie quinto continentis capitulo.

Et taliter consideranti apparet quod huius viri dispositio sub corruptione coloris que non est egritudo collocari potest. At uero iterum subtilius contemplando hec dispositio ad egritudines reducenda est et maxime ad genus egritudinum compositarum et solutionis continuitatis. nam in parte cutis faciei que infecta est panno apparent non raro pustule quedam parue que corrupte aquositatem emittunt tendentem ad uirulentiam. igitur locus ille egrotat apostematibus que nominantur eminentie. i. bothor parue et non profunde ¶ Eminentie enim sunt apostemata parua. sicut apostemata sunt eminentie magne secunda primi prio capitulo prope principium. Et non potest ab apostemate emanare uirus. nisi fuerit soluta membri

continuitas. ergo i membro tali sunt eminentie q̄ sunt apostemata parua ⁊ solutio continuitatis. qd fuit principale concludendum. Ad quam uero de numero defedationum facici que a sapientibus nu merantur reducenda sit hec dispositio satis diffici le uidetur. Quidā eni tenere potest hanc dispositi onem in facie apparentem denominandam esse sa phati cum in ipsa sit coloris corruptio ⁊ pustula℞ bothoralium apparitio. Ego autem huic opinioni non adhereo. quoniam in loco isto inueniuntur ul cera crustosa. Amplius pustule ille non sunt acce- dentes fixe. immo accedentes ⁊ recedentes. lz eniz quedam de passionibus saphati inueniantur in fa cie huius viri. non tamen differentie omēs i dispo sitōe saphati denoīate i hac dispositō iueniūť. Sa phati eni nihil aliud est q̄ multitudo pustularum que fixe sunt lenes uel leues. et ē littera melior et diuise numeratione locorum. i. in pluribus mēbri locis absque contactu earum ad inuicem. deide suc cedit eis vlceratio crustosa cum permutatiōe mē bri ad rubedinem. Collige hanc sententiam sexta quarti tractatu tertio capitulo primo. Posset aūt iterum alicui apparere q̄ hec dispositio impetigo denominari posset. sed non uidetur hoc rationabi liter asserendum esse. eo quia impetigo multum i essentia ⁊ i accidentibus conuenit cum saphati. Nz enim potest hec impetigo nominari saphati. quia neque humida que nominatur serengi. neque sicca que ꝓuenit a mala humiditate corrosiua melāco lica expulsa ad cutem cum corruptione ⁊ corrosi one ipsius. neque nominari potest assaphati balki ati que deteriorum est specierū saphati. Neque eti am est saphati alnatiz. eo quia ipā sunt ulcera me lancolica apparentia in cute prouenientia a mate ria homogenea materiei uaricum. quare uidetur hanc dispositionem non posse denominari impeti ginem de genere saphati ut deductum ē. Nisi qs dicere uellet ⁊ concedere hanc esse speciem impeti giniis leuiorem que ꝓuenit ex subtiliori parte sā guinis emanante a loco in similitudinez roris cū superficiali corruptione cutis ⁊ leui. Et taliter fa cile dispositio huius viri sub capitulo ð impetigie collocari potest. ut sexta quarti tractatu tertio ca pitulo secundo principali. Ego autem verius cre do dispositionem hanc denominandam esse bothō lenia que sunt apparētia in lepore nasi ⁊ super po mo maxillarum. ⁊ proprie prouenientia a mat'ia male qualitatis eleuata a toto corpore uel ab epa te uel altero membro magnę quantitatis a quo si eleuetur uapor flegmati propinquus et passionibz eius. fient bothor in predictis partibus lenia ⁊ al ba. Si autem uapor ille a materia eleuetur cō- mixta cuz sanguine ⁊ colera. fient bothor talia co lore rubicundo colorantia magnā partem quā oc cupant. Neque enim minorem aptitudinem uidē tur habere intrinsece uapores colerici ⁊ sāguinei. q̄ uapores flegmatici. sed ex eleuatione uaporum flegmaticorum fiunt pustule tales in predictis lo cis latteo colore faciez inficientes. Igit' ex uaporū colericorum ⁊ sanguineorum eleuatione ad faciē color eisdem consimilis apparebit in ea. Et posiūt omnium horum sententie speculande sumi sexta quarti tractatu septio ⁊ capi. tertio dum inquit. Quandoque sparguntur super nasum ⁊ sup pomū maxillarum bothor albe quasi ipse sint pūcta lacci s. parue pustule punctis assimilate ⁊ a latteo colo re colorate. Et alia littera habet quasi sint puncta acus assimilate prouenientis propter materiā ui rulentam expulsam ad superficiez cutis de uapo re corporis. Unde recolligēdo ex his apparet po test q̄ huius dispositionis regimen curatiuum dz esse pustulis talibus ⁊ corruptioni coloris appro priatuz ⁊ tu considera. ¶ Ja uero nocumēti anhe litus quod fuit tertium accidens conueniens ē assi gnare causas. Et licet asmatis cause omnino sint reducende ad nocumentum organorum anhelitus Sine enim lesione eorum dispnia uel asma ul' hor thopnia fieri nō possunt. tamen hic dicendū q̄ huius asmatis cā ē mala complexio pectoris per colligā tia cōicata magis q̄ in eo existat nocumentum p essentiam. Si enim proueniret hec anhelitus dif ficultas propter nocumentum essentiale partium pectoris oporteret concedere semper aliquam mo lestiam in anhelitu intensam ⁊ remissam secunduz intentionem ⁊ remissionē egritudinis complexio nalis pectoris uel compositionalis eiusdem ut op pilationis. Adhuc etiam si nocumentum in pectoř fixuz esset non ita facile remoueretur ab eo dispnia Itaque ex his concluditur q̄ hoc nocumentū anhe litus quod credo asma denominari debere prouēi at principalius per colligantiam pectoris ad ca put ⁊ stomachum. Est enim asma egritudo pulmo nalis cum qua patiens non inuenit exculationem ab anhelitu frequenti. sicut est anhelitus quo labo rat prefocatus festinatus uel currens decima ter tii in exordio capitulo de asmate. Modus autem quo anhelitus difficultas huic viro accidit est qa cum materie in capite iam multiplicate effundan tur a uirtute ꝓpulse ad partes pectoris recipiūť i canalibus maioribz ⁊ minoribz pl'monis qbus etiam recipiuntur quandoque non per modum ex pulsionis a virtute facte. sed per intrinsecum pri cipium fluxibilitatis quod est inuentum in quocū que corpore fluxibili. Omne enim tale inclinatur labi ad inferiorem partem secundo celi ⁊ mundi. Cum ergo materia in predictis locis est recepta sui viscositate ibidez adheret. quare prohibet fie ri debitam partium pectoris euentationem et su mositatuz pectoris ad ex̄ pulsionem. Igitur neces sitatur uirtus ad magnam uelocem ⁊ frequentem pectoris diastolem per quam multus ⁊ cito et fre quenter attrahitur aer euentatus cordis arteria rum ⁊ totius corporis. Igitur necesse ē moū anhe litus esse magnum ⁊ uelocem ⁊ frequentem cōstā te uirtute cum paritate aliarum duarum causa℞ contentiuarum pulsus. Cum ergo aer attractus non bene sufficiat ad euentationem necessario cre scit proportio caliditatis. Igitur multiplicabunť in pectore fumi capinosi uel alii necessitates uirtu tē ad ipso℞ expulsiōem ⁊ fieri dz per sistolē parti um pectoris. quare erit nocumentum i attrahēdo aerem ⁊ in expellendo fumos iam predictos. Igr̄ diastoles et sistoles pectoris erunt magne ueloces ⁊ frequentes constante uirtute cuz paritate alia℞ causarum ut predictum est. Cum autem contigit virtutem debilitari remanente aliarū dua℞ ca℞ anhelitus paritate. tunc erit necessario anhelitus paruus frequens. Si autem cum debilitate uirtu tis augumentetur proportio necessitatis. tūc opō tebit de necessitate esse paruum ⁊ maxima ueloci tate uelocem. Et si adhuc maiori augumento cre scat ꝓportio erit anhelitus ultiatus fere paruus

velox et frequens. qualis est anhelitus i prefocato extinctoni fere propinquo. ¶ Et si bene cōsideras hec anhelius difficulias in hoc viro licet nō sit val de magna. minatur in posterum piculum ingens decidentie et ea intantum q in secūdis senibus con firmatur valde raro. et fortassis nunq sanatur. quare decima tertii practallega° ca°. Hec egritudo cum accidit decrepitis non fortitā maturatur ne q3 sanatur. quomodo eni3 non. cu3 ipsa etia3 iuue nibus sit difficilis vt plurimu3. Post hec aute3 ite rum dicendu3 ē q hoc nocumentum anhelitus nō sit precise per colligantiam cerebri ad pectus. sed fieri potest per colligantiam aliorum multorum mēbror et proprie per colligantiam epatis et sto machi. Cum eni in epate et stomacho multiplicant materie oppilātes aut apostemātes quātitate sua comprimunt dyafragma. cuius compressiōe com primitur p̄lmo aut aliqua membra anhelitus. q necesse est in anhelitu nocumentum accidere. ut su pra uisum est. Et possūt iterum materie tales epa tis et stomachi ab eisdem defluxe ad organa anhe litus ipsum impedire. et adhuc etiam per speciem male complexionis pectori cōicatam a membris illis potest in anhelitu nocumentu3 accidere. Et p aliq̄ coru3 que dicta sūt compreheēdi potest q hoc nocumentum anhelitus frequentius et uelocius ꝑ uenit post plenitudinem stomachi a cibis et a poti bus q tempore euacuationis ipsius. Non sum aūt ille qui negare velim hoc asma etiam posse contin gere per speciem male complexionis iam facte per essentiam in pectore. sed principaliter hec egritudo prouenit per colligantiam magis q per essentiale nocumentum pectoris. Hec de ac cidente tertio. ¶ Quartum uero accidens. s. di minutio uel corruptio digestiue stomachi. Et di minutio quidem uel debilitas digerēdi lic3 possit fieri a mala complexione fri. imateriali ¶ In viro tamen isto prouenit a mala complexione fri. et hu mida materiali. Cuius signa sunt paucitas sitis. i flatio uentris. multitudo vel abundantia saliuat humiditatis in os. multitudo eni3 sputi et saliue si gnificat malitiam complexiōis frigide et humide stomachi. i3ª tertii capi. decimoquinto. ¶ Quar tum vero signum est nausee pei seuerantia. Si eni stomacho fuerit nausea. tunc materia est uiscosa et imbibita decimatertia tertii de modis significati onum dispositionis stomachi in undecimo genere signorum. ¶ Quintum signum est velocitas descē sus cibi non bene elaborati a stomacho. cuius cau sa nota est. ¶ Sextum signum est eructuatio mul ta que consequitur debilitate3 caloris stomachi ꝓ pter quam in eo multiplicantur fumositates. ¶ Septimum signum est tensio aut grauedo i stō percepta. Potest autem dolor extēsiuus in stoma cho prouenire a multitudine uentositatum que in stomacho humido generantur et congregantur. q materie iterum sui quantitate et corpulentia dolo rem faciunt grauatiuum. dolor eni3 extensiuus si gnificat uentositatem. sicut grauatiuus repletōe3 decimatertia tertii undecimo ca. ¶ Octauum si gnum est horum accidentium multiplicatio et mo lestatio maior in nocte q in die facta. quoniā hoc est tempus motus flegmatis. Flegma nanque dña tur a tertia hora noctis vsque ad sextam. ut Ga. ad Mecenatem primo capitulo scripsit. Et hec sufficiat pro uerificatione quarti accidentis et ceti ¶

Epatis vero ipsius caliditas cognoscitur p ampli tudinem et repletionem uenarum et rubedine3 cor poris et multitudinem generatōnis colere in iuuē tute et velocitatem sitis et bonitatem appetitus et digestionis et multiplicationem carnositatis et pul sus horum est plenus et magnus. et siccitas ventris ut in pluribus et vrine tincte a magna citrinitate usque ad rubicunditatem. et hoc totum intelligi d3 ꝑuenire ab epate per se nisi multitudo flegmatis per uiam indigestionis congregati in stomacho et in corpore cōtraoperetur istis. Similiter nisi fri giditas cordis contraoperetur. Cum igitur epar eius ad caliditatem notabiliter intensam sit lap sum. non est mirabile si in sanguine totius corpo ris frequenter percipitur ebulitio absque putredi ne et quandoque putredinalis. Et iteru3 ex tali ca liditate et multitudine colere cum sanguinis ebuli tione facilitatur ascensus ad caput ex quo saluat euentus rubedinis faciei ut supra uisum est. Ex oī bus itaque in unam sententiam collectis uidetur q regimen huius viri debet esse correctiuum cali ditatis intense epatis et male complexiōis frigide et humide cerebri et stomachi. et isti sunt lapsus con trarii. Et debet etiam regimē eius esse appropri atum ad curam trium accidentium principaliter . s. corruptionis coloris faciei difficultati anhelitus et debilitatis digestionis. per quod etia3 regimen poterit rectificari corruptio digestionis. que tamē rarius contingit cum ipsa ut in pluribus fiat ab aucta caliditate. sicut debilitas digestionis fit ex augumentata frigiditate. ¶ Cuius quidem regimē partiendum est in conuenientem applicationē sex rerum non naturalium et in mensuram debitā in tentionum et instrumentorum medicinaliū ut nūc sequitur.

¶ Capitulū secūdum de cura per dietam.

Itaque diligenter considerando ea que in precedē ti particula deducta sunt oporteret aerem et alias res non naturales inclinare ad infrigidandum et humectandum argumēto sumpto a discrasia epa tis. Et oporteret ipsum eundem aerem esse calefa ctiuum et exiccatiuum indicatione sumpta a mala complexione frigida et humida stomachi cerebri Quia tamen fortius est nocumentu3 quod reperi tur in cerebro et stomacho quod apparet ex accidē tibus supra tactis. Ideo regimen ipsius aeris īcli netur ad caliditatem et siccitatem equales. quoniā ea que in primo gradu caliditatis et siccitatis ap proximantur respectu distemperantie epatis non sunt eidem nociua. eo quia lapsus tal' nō ē multū notabiliter intensus. licet enim epar sit lapsu3 ad caliditate3 notabiliter magis q ad siccitatē. tamē quia talis lapsus non est a medio notabiliter elon gatus. ideo per remissa calida et sicca respectu illi us non potest notabiliter intendi. Et per continu atas applicationes poterit conuenienter aduersa ri lapsui frigido et humido cerebri et stōachi. ideo erit conueniens regendi modus. Eligatur igitur aer eleuatus in caliditate non notabiliter alterā te. velut esset caliditas vernalis aeris et sit eius sic citas parūper intensior caliditate eius. velut esset siccitas proueniens a calore aeris in fine ueris cō parata ad siccitatem prouenientem a calore pre dicto principio ipsius veris. hec tamē facilius ser mone proferuntur magis q actu reperiri possint Cum autem contingit sicut in pluribus de facto ē

aerem in talibus qualitatibus non reperiri natu raliter se habentem inclinetur ad tales qualitates artificialiter. velut esset aerem habitationis ⁊ ca mere et domus eligere elongatum a decur[-] sibus aq̃ rum uel a nimia humiditate ex lacunis uel puteis aut edificiorum antiquitate prouenientibus. aut aer talis inclinetur ad predicta cum igne accen so in cameris habitationis facto ex lignis abietis lauri iuniperi ⁊ similium plantarum calidarum. aut sepe suffumigando cameram cum puluere thu ris masticis laudani terbentine ⁊ resine et colofo nie ⁊ similibus pulueribus. quorum tamen quanti tas ponatur pauca ut ʒ. ii. 3. vsq; ad quattuor. Si militer et uestes eius et capitis tecture suffumigē tur cum predictis. ⁊ sit etiam coopertimentum ca pitis eius ex pannis tincture kermes uel grane quod idem est. Suffumigium bonum ad illud. R storacis calamite. laudani thuris ana. ʒ. 5. ligni al. ʒ. iii. puluerizentur omnia simul ⁊ utatur eis ut dictum est. ¶ Exercitium factum tempore ieiunii pedestri motu aut equitatione gradarii equi aut descensu montium uelocius facto aut ascensu eorū dem suauius et tardius celebrato conueniens est Amplius et exercitium interiorum uirtutū cogi tatiuarum. ut speculari in lectione uel re difficilis comprehensionis et intelligentie et laborare i re miniscendo eorum que a memoria iam deciderūt est conueniens. Tales enim motōnes fieri n̄ possūt nisi per notabilem motum in spiritibus seruienti bus uirtutibus sensitiuis interioribus. Et hoc qdē adiuuat ad expurgandum cerebrum et confortā dum ipsum et consumendum et expellendum sup fluitates in ipso congestas propter diminutam di gestionem aut ad ipsu; aliunde transmissas. In sū ma itaque exercitium quodcunque fiat pducat ad sensationem caliditatis in corpore toto notabil'r intense vsque ad euentu; debilitatis exclusiue.

¶ Indicatione sumpta ab his que predicta sūt ap paret q̄ excedere ad uigilia; aliquantam huic vi ro conueniens esset. eo quia uigilie ita sunt corpo ris exiccatiue cause dum ampliores sunt. sicut pro lixus somnus est causa humectandi corpora. Et iō dormiendi mensura sit tanta ut per reuocatione; caloris ad intro factam fiat conueniens materie rum digestio ⁊ resolutio et uirtutis animalis re focillatio. Hoc autē fieri potest si dormitio sit ho ris septem a medio veris vsque ad medium septē bris aut octo ad plus. Reliqua uero parte tempo ris mensura somni sit octo horarum et medietatis alterius. reliquo autē tempore uigilandum. Et at tendat q̄ dormitio diurna euitari deb; si per no cturnam dormitionem predicte quantitatis fue rit a dormitione diurna excusatus. Na; dormire in die malum est ⁊ ad malas preparat egritudies humectantes et reumatismos et corrumpit et ge nerat splenem et laxat neruos et pigritia; efficit et debilitat desiderium et appetitum et generat apostema et febres tertia primi doctrina prima capitulo nono. Similiter etiam inquantū potest euitet dormitionem resupinam. eo quia per ipsa; phibetur superfluitatum eductio per conuenietes vias et ad spinam et nucham ⁊ neruos declinare facit materias. vnde tertia primi ubi statim ¶ Re supine vero dormire est malum ad malas prepa rans egritudines. sicut ad appoplesiam ad frene sim et incubum. quoniam superfluitates ad poste

riora declinare facit et retinentur et per suos nō incedunt canales qui sunt ab anterioribus sicut na res et palatum. Figura itaque dormiendi ⁊ decu bitus debet esse ut post cenam per horam cum di midia reuoluat se sup dextro latere capite nota biliter eleuato et cōuenienter tecto bireto de dos sibus variorum vel triplicato ex panno de grana facto. et melius esset vt ex pelle agnina caput suū bene muniretur. ¶ In quantitate vero cibationis considerando q̄ omnino caueat stomachi repletio nem a cibis et potibus grauitatem et dolorem et rugitum includentibus. morbus enim iste proue nit a repletiōe humorali magna. que stomachum debilitat. ¶ Si igitur superueniat debilitas ex ci borum quantitate coartante calorem inatum sto machi. patet q̄ augmentabuntur superfluitates p viam indigestionis ciborū et potuu;. ¶ In hac igr̄ parte regule queda; obseruāde sunt ¶ Prima ē q̄ nunq̄ accipiatur cibus nisi ad ipsum assumēdū vera et naturalis fames induxerit. patet hoc quo niam si accipitur cibus sine aliquo appetitu. tunc p; q̄ preassumptus cibus non sit bene digestus et stomachus non fuit ab eo inanitus. Si enim fuiss; bene digestus et ab eo mūdificatus. tunc succederet consumptio humidi substantifici ab ore stomachi que est causa vere famis. Cum igitur ipsa non sit presens sequitur q̄ cibus adhuc erit i stomacho nō bene digestus. sed ponere indigestu; super indige sto est causa corruptōis virtutis quare et cet. Si autem accipiatur cibus super mendoso appetitu. patet q̄ talis fit propter malam complexionē sto machi ⁊ multitudinem materierum etia; male q̄ litatis. Igitur ex superassumpto cibo crescet eius repletio et nocumentum ualde notabiliter. ¶ Se cunda regula non tardetur comestio dum uerus appetitus euenerit. pbatur quia tardare cibum i illo tēpore saltem in corpore repleto replet stōm putridis humoribus. ¶ Tertia regula cibaria ac tu frigida ⁊ etiam notabilis frigiditatis potentia lis ab isto viro non sunt accipienda. probatur hec regula argumento sumpto a lapsu ⁊ materiebus in stomacho inuentis ¶ Quarta regula stante ap petitu notabilis intensionis non debet accipi cibus vsque ad saturitatem completam. immo comedē dum est reliquiis famis aliquante adhuc in stoma cho manentibus. probatur quia appetitus est intē sior naturali ⁊ consucto si accipiatur cibus eiusdē saciatiuus. tunc talis cibatio non erit natural'. p batur quia ipsa correspondet appetitui. et appe titus est naturali intensior ut supponitur. ergo ci batio erit āplior q̄ cōueniat. ¶ Quintus cano nō ē accipiēdus cibus nisi post descēsū supfluitatū a stō probatur. quia si accipiatur cibus percepta adhuc supfluitate tali in stō ambo cōmiscebūtur ad inui cem. quare fiet nocumentum cacochimie. ¶ Sex tus canon nunquam comedendum est dum adhuc sentitur in stomacho fastidium. patet quia ex tali comestione eo tempore facta generantur durities epatis ⁊ splenis ⁊ morbi melacolici flegmatici. p pter quod bonum est q̄ inter cibum vnum ⁊ aliu; interueniat spatium octo hora; adminus ¶ Se ptimus canon subtilia cibaria ante grossa semper accipienda sunt. patet quia talia prius digerūtur ergo prius per venas meseraicas ad epar attrahē tur. Si autem prius acciperentur grossa cibaria tunc grossa subtilia corrumperent. q̄ non haberēt

conuenientem penetrationis locum. ¶ Octaua re
gula mensura cibi ⁊ potus tanta debet esse q̄ stō
grauitando ⁊ extendendo uel fluctuando non ag
grauet. deterior enī comestio ē que stomachi gra
uitatē efficit. sicut deterior potus est qui tempera
mentū egreditur ⁊ ī stomacho natat. ¶ Nona re
gula cum sentitur grauitas in stomacho aliqua lē
per a cibatōe abstinendum est donec alleuietur sto
machus ab ea. patet quia dato opposito adderet
grauitas grauitati. ¶ Decima regula stante debi
litate in stomacho cum appetitus aliquanti presē
tia cibus assumendus debet esse quantitatis pauce
et in qualitate laudabili. patet quia stante debi
litate stomachi cibus pauce quantitatis corpu-
lentia sua non grauabat ipsum ⁊ qualitate sua con
uenienter restaurabat. igitur et cet. ¶ Hec omnia
satis apparent colligi possunt tertia primi capi.
de regimine per cibum et potum ⁊ quarto Almā
soris quarto capitulo ⁊ uigesimoquinto continētis
quinto capi. vt de cibo dictum est. similiter et pre
dicte regule de potu intelligēde sūt. Similr etiā
uehemens abstinentia a cibis euitanda est ne per
ipsaȝ perueniatur ad debilitatē que multuȝ suspe
cta esset saltē cū plenitudine magna quanta in vi
ro inuenitur. ¶ Accidentia omnia anime que ali
quātū faciunt motū in spiritibus absqȝ debilitate
huic viro conuenientia sunt. sicut est lectionū ⁊ stu
dii applicatio ut supra dictum est. ⁊ etiam motus
in spiritibus ⁊ humoribus orando uel contemplā
do factūs. Relique vero passiones anime que uehe
mēti ⁊ ueloci motu spiritū de centro ad circūferē
tiā. Et similiter passiones per quas spiritus ⁊ hu
mores remanent congregati in interioribus ⁊ op
pressi a multitudine fumositatū humorum ⁊ sup
fluitatū euitari debent. velut tristitia melancolice
passiones ipressiones angustie et similia. Extermi
nant enī ⁊ mutant corpus a naturali consistentia
tertio tegni. Letari itaque iocunde agere et bene
sperare de recuperanda sanitate optimuȝ erit au
xilium. De coitu autē qui propter delectationem
⁊ affectionē enumeratur inter passiones animales
caueat ipse ab excessu eius in quantitate discreta
et in hora inconuenienti. Aliter enī dissolutōi cor
poris ⁊ corruptionis ipsius vehemens existit cau
sa. igitur ad ipsius actum nunquā peruenire debȝ
quis nisi naturali desiderio ad ipsū inuitante. Et
hora qua cibus in stomacho iam cōplete digestus
est. Et cū senserit homo se potentē ad ipsuȝ cōplen
dū post cuius etiā expeditionem ilaris factus fuit
coiens ⁊ non fessus uel debilitatus ab eo. alr autē
effugiatur et cet. ¶ Iam uero satis patet ciboruȝ
⁊ potuum electōem fieri debere secundū contrarie
tatē ad dispositiones predictas et eorū causas. ve
rum quia dispositio epatis ad caliditatē notabilr
eleuata est ⁊ siccitatē remissam que tamen magis
accidentaliter remissa est q̄ essentialiter. quia licȝ
a generatione credā epar huius viri esse calidum
et siccū. tamen apparent in eo magis signa calidi
tatis q̄ siccitatis aucte. quoniā siccitas epatis ma
gis remittitur a mlta humorositate stomachi q̄
caliditas ipsius. Adhuc etiam quia caliditas intē
sa epatis notabiliter debilitat digestiuā eius. quo
niam oīs imoderata discrasia ledit actuȝ proprie
virtutis. et ideo in epate augumentantur humidi
tates per viam indigestionis que deberent in epa
te calido ⁊ sicco minorari et prohiberi generari.

si naturalis epatis complexio non esset impedita.
Oportet igitur ut eligantur cibi medicinales in
caliditate et siccitate contrariātes lapsibus cere
bri et stomachi a quibus magis sumitur indicatō
quia difficiliores sunt. et quia difficile est cibos his
qualitatibus ita conuenienter posse administrari
cū iuuamento suo ad epar et stomachuȝ. quin ipsi
aliqualr noceāt epati calefaciēdo ipsū. ideo cōtrā
gēdi sūt ad inuiceȝ calidi cū fri. ita ut eligat epar
quod sibi cōueniens est et attrahit ipsū et seperat
natura inter calidos et frigidos ⁊ inter humidos
et siccos delegando ad lapsus frigidos calidos ad
siccos ⁊ humidos. virtus enī discretiua membrorū
in lapsibus cōtrariis seperat inter medicinas cō
positas contrariarū qualitatū delegando eas ad
mēbra secundum oportunitatem. ut patet quinto
canone sūma prima et capitu. prio ⁊ prima quar
ti. capitulo de cura emitritei. Igitur poterit for-
tius seperare inter cibos contrariarū qualitatuȝ
patet consequētia. quia maior est fortitudo uirtu
tis ad cibos medicinales et ad medicinas cibales
q̄ ad puras medicinas. Et cū hoc cibi medicinales
sunt parati facilius pati a virtute et eis minus re
sistere. igitur et cet. Eligatur itaque panis ex pte
puriori farine factus leuis salledinis bene fermē
tatus et coctus absque ustione quo vti debet a me
dietate veris vsque ad medietatē septēbris. Reli
quo vero tēpore conuenientius esset vti pane opi
ro aliqualiter. i. furfuraceo. Cibaria vero ex faria
humida facta pastilia nominata omnino dimitti
debent. De carnibus autē elegende sunt omnes q̄
ad caliditatē eleuentur. velut sunt carnes colūborū
et cōsimiliū. ⁊ si tales naturaliter haberi non pos
sint. ut in pluribus reperiuntur quia magis opan
tur a materia q̄ a qualitate. eleuari debent ad ca
liditattē accidentalē cum decoctione radicū plan
tarū et foliorū eorū et cū seminibȝ et aromaticis
velut sunt radix feniculi petrosellī et semina eorū
et macis cinamonum et pulueres eorū simplices l'
cōpositi. Itaque de domesticis quadrupedibus eli
gantur vituli lactētes aut paulo maiores eis. Itē
caro caprei que naturaliter inclinatur ad remis
sam caliditatem et siccitatē et proprie quando fu
erit etatis duorum mensium uel circa. ¶ Item car
nes iuuenum castratorum quam uidetur excel
lentius laudare Aueroys quīto colliget q̄ carnes
uituli et proprie carnes castratorum iuuentoruȝ
in regione sua quas excellenti satis laude digni
cat. Carnes autē domesticorum porcellorum oui
ne et agnine dimittantur. propter excellentē hūi
tatem earum. Similiter et ei conuenire possunt
de siluestribȝ carnes gazelli. Caro gazelli que me
lior est omni siluestri carne. ut tertio Almansoris
32° capitulo. licet placuerit Auicē. collaudari ma
gis carnes apri siluestris inter alias auctoritate
christianoruȝ. Inquit enī christiani uero dicunt ⁊
qui eos imitatur q̄ melior caro siluestris ē porci
siluestris. Et probat illud ratione cum inquit. Nā
cum hoc q̄ ē leuior carnibus siluestribus ē etiam
fortis et plurimi nutrimenti et ē velocis digestio
nis et ē melior q̄ esse potest. Ras vero in comedā
do carnes gazelli sic inquit. Ipse enim inter silue
stres carnes meliores existunt ⁊ sanguis ex eis ge
nitus paucas habet superfluitates. Carnes vero
cuniculorum que propter lasciuiā ad eas a mul
tis collaudantur dimitti debent. generant enim

sanguinem humiditate aquea satis abūdantē. De
volatilibus autem et domesticis collaudātur car
nes pullorum a sua natiuitate saltꝫ per tres mē
ses elongatorum .Cum enim fuerint de adultis
animalibus assūpte meliores sunt. quoniam p eta
tiuum decursum refrangitur humiditas a genera
tione contracta. Carnes itaqꝫ capponum et gallīa
rum optime sunt. Caro enim galinarum est omni
alia carne melior 24° cōtinentis capitulo. 669°
Post istas autꝫ carnes cobugi. i. perdicū et adu
raꝫ. i. fasiani. et alteriꝫ. i. francolinorum. Caro
autem magnarum volucrium et proprie in aquis
degentium. et animalium habentium collum lon
gum et corpora magna vituperanda sunt preterꝫ
pauones. quorum nutrimentum est ei laudabile
satis. cuꝫ inclinetur ad notabilem siccitatꝫ et ad
remissam caliditatem. Caro vero palūborum de
siluestribus simpliciter volantibus et non peditā
tibus conueniens est ei et laudabilis. Caro isuperꝫ
anatis et proprie volantis conueniens est ei. q̄re
2° can̄. prealegato ca°. Caro quidē anatis ē mul
ti nutrimenti. non tamen in bonitate sua cuꝫ car
nibus gallinarum. Neque etiam credendum est ꝺ̄
domesticis uolatilibꝫ fore meliores carnes q̄ꝫ car
nes columborum. quare vigesimoquarto continen
tis preallegato capitulo. Pulli enim columboruꝫ
cum dantur in cibo illius cuius corpus euacuatū
est de sanguine aut infrigidatum cuꝫ longo mor
bo ualde conuenientes sunt. Caro vero anseris et
iuuencule anatis dimittenda est. eo quia multas re
ponit superfluitates ⁊ fastidiuꝫ generat tertio Al
mansoris 39° capi. De siluestribus etiam uola
tilibus carnes starne que specie differunt a perdi
ce ⁊ caro coturnicis cōueniūt ei. eo qr sūt facte lau
dabiliores iter volatiliū siluestriū tertio Almāsr.
capi. 430°. Auium minutarum carnes i dumetis
nutrite ⁊ magno labore victum suuꝫ uenantes bo
ne sunt. ut meruli finci carduelli filomene alaude
ficedule caude tremule. Passeres vero stornelli
irundines et pice neque sunt in vsu neque laudabi
les. Caro vero ortiginis uel quiscule quam Ita
lici quatulam nominant etiam laudabilis est. ⁊ ne
scio propter quam causam a quibusdaꝫ modernis
uituperata sit. nisi propter multam pinguedinꝫ
eius esset. sed pari ratione omēs alie carnes nota
biliter pingues vituperande forent. Quoniam
autem propter legis reuerentiam ad cuius obserꝫ
uationē nō solū catholici. verū etiā omnes legis cul
tores intenti sunt non licet semper comedere car
nes. ideo de piscibus aliqualiter dicendū ē. Pre
mittendo q̄ꝫ omnes pisces magnorum ⁊ antiquoꝝ
corporum ⁊ viuentium in limositatibus aquaruꝫ
et in aquis fetidis stantibus ⁊ corruptis plantis
viciatis dimittendi sunt. Si qui autem uidentur
pisces conuenire eligendi sunt. velut torrētine ua
rioli marsiones sterliones themali carpiones lu
tii orade capedani rūbi et menule. et i sūma oīum
pisciū quoꝝ caro solida ē et limositate priuata ⁊
uiscositate multa cōueniēs ⁊ melior frixa q̄ꝫ elixa.
absqꝫ tamen eoꝝ pisciū inuolutōne in farina ut cō
muniter ⁊ male fit. Augetur enim uiscositas visco
sitati propter quod ⁊ laudabiliter supaspergi de
bent pisces aniso feniculo cimino cinamomo uel si
milibus. Qui vero pisces sunt velut anguille tin-
che cephali regine ⁊ consimiles dimittantur. ⁊ pa
ri ratione cancri in multo vsu dimittantur et nal

de raro accipiantur. Lactis vero vsus omnino fu
giendus est. Similiter et caseus recens pinguis ⁊
mollis valde. Et lacticinia cibaria etiam dimittā
tur. Lac enim propter declinationꝫ suam ad fri
gus aliquod nocet flegmaticis. quoniam caliditas
eorum non conuertit ipsum ad sanguinꝫ. sicut oꝫ
secundo canone capitulo de lacte. Si qua autꝫ la
ctis pars quandoque conuenire posset. est illa quaꝫ
recoctam uocant. Oua vero quia facile digestibi
lia sunt et ad equalitatꝫ tendētia laudari possūt
et proprie quando cocta sunt sub cineribus aut in
aqua que tamen effundatur ab eis. frixa uero ⁊ ali
ter in oleo cocta remolliunt stomachū et replēt ca
put grossis fumositatibus dimittātur. De legu
minibus vero rarus sit vsus et paucus. Ciceribus
autem rubeis quandoque uti potestis. licet eni ru
beum cicer sit inflatiuum. est tamen conueniēs qr
nutrit aperit et lauat. et propter euitare nocumē
tum inflationis ab eo prouenient intantum pces
sit Auicen. q̄ꝫ uoluit ipsum non debere comedi in
principio neque in fine cibi. sed i medio eius. vt se
cundo canone in proprio capitulo aperte legitur
Beuers autem. i. panicum quia frigiduꝫ i primo
et siccum in secundo ratione frigiditatis non uide
tur esse conueniens. quia ipsū parum nutrit. et pp
suam lenitatem et siccitatem. Et quia etiam pro
uocat vrinam ut vigesimoprimo continentis cap°
199° conuenire potest. Risum autem quia calidꝫ
in primo et siccum in secundo. ut patet 21° continē
tis capi. 126° utile est. conuenienter enim nutrit et
exiccat et habet aliquam stipticitatē octauo ꝺ̄ sim
plici medicina proprio capitulo. Alia vero legu-
mina ut fabe faseoli lentes cicera alba pisa tanquā
difficilia digestioni oppilatiua et uentosa dimittā
tur. Similiter etiam de oleribus eligenda sūt oīa
que calida sunt et sicca. ita tamen conueniēter mē
surata. ut in quibuscunque fuerit caliditas uelut i
petrosellino rosmarino origano serpillo et simili
bus. fiat commixtio et refractio cum his que sunt
frigida. ut atriplex bleta spinachia aut saltem cuꝫ
remisse calidis. sicut cum eupatorio menta et simi
libus. De his vero que sibi conueniunt est saluia ꝺ̄
qua licet non scripserit Auicenna secundo cano. ca
lida tamē potest teneri et sicca. ut patet a Dyasco.
capitulo de elilisfago. licet agregator Serapio
ponat eam calidam et siccam in secundo. ut patet
simplici 149. dicit eniꝫ q̄ꝫ est calida caliditate ma
nifesta et parum stiptica. Conuenit etiaꝫ ei fenicu
lus propter prouocationꝫ. et quia diuertit aquo
sitatem a stomacho. Non sit tamen eius vsus mul
tus propter inflationem quam facit. nam est cal's
in tertio et siccus in primo octauo de simplici me
dicina colligendum. Petrosellinum uero propterꝫ
caliditatem suam et siccitatem etiam vrine puo
cationi competit. Ponitur enim calidum et siccū
in stantia secundi gradus octauo de simplici me
dicina proprio capi. licet Auicenna posuerit ipsū
in primo gradu caliditatis et in secundo siccitatꝫ
quia tamen conueniens capiti et stomacho bonuꝫ
est vobis. licet Rufus dixerit q̄ꝫ ipsum nocet stō
attrahēdo ad ipsum materias acutas aliūde. Si
tamen bene cōsideretur intellexit Rufus ꝺ̄ apio
quoniam est species petrosell' aut econuerso. petro
sell' enim ponitur i capitu. de apio. ut patet secūdo
canone ca. 116 et octauo de simplici medicina pre
allegato capitulo et. 23° continētis simplici. 649.

⁊ a Serapiõe ĩ aggregatore simplici 244°. Me
ta vero in omni cibario conueniens est. Est enĩ ca
lida ⁊ sicca in secundo calefacit stomachum ⁊ cōfor
tat ipsũ ⁊ digerere facit ⁊ singultum remouet vi-
gesimotertio cōtinentis capitulo 732°. Serpillus
vero est vobis ualde conueniens. propterea qr ca
lidum est ⁊ siccum in secundo. ut patet in secundo
canone capitulo d' nemen. licet Serapio numerat
ipsum inter medicinas calidas ⁊ siccas in tertio.
Quicquid tamen sit utile ualde est ei. eo quia pro
uocat vrinas ⁊ confert capiti ⁊ stomacho calidita
te et stipticitate ⁊ aromaticitate suis. Kedroliba
num vero sic a grecis nominatum. i. rosmarinum
utile est vobis capiti et stomacho conueniens ⁊ ner
uis ⁊ est calidum ⁊ siccum in tertio gradu. ut patz
a Serapione capi. de laictal marien. Maiorana
etiaz huic viro valde vtilis est. est enim calefaciēs
et exiccans i tertio ⁊ habet vim attenuatiuam ⁊
dissolutiuam. ut octauo de simplici medicina ĩ ꝓ
prio capitulo colligitur. aperit etiam oppilatiōes
cerebri et confert doloribus capitis a flegmate et
ventositate prouenientibus. ut colligitur secundo
canone in areola membrorum capitis. Basilicon
etiam et proprie gariofilatuz in cibis commixtũ
conueniens est aromaticitate sua. et quia calidum
est et siccum in secundo. ut patet a Serapione ca°
de beregemikh. Plante vero natura et actu frigi
de ⁊ humide et fructus consimiles non conueniũt
ei. immo sit eorum rarus ⁊ paucus usus. velut sũt
lactuca endiuia spinachia atriplices cressiones se
nationes portulace. Anetum etiam conuenire vi-
detur et sui caliditate et siccitate et prouocatione
Est enim caliduz in gradu secundo longo. i. ĩ fine
eius ⁊ siccum in tertio breui. i. in prima mansione
eius. lz alia littera reperiatur que dicit q̄ ē calıuz
ĩ 2° longo aut in tertio breui. i. in fine secũdi ⁊ prĩ
cipio tertii ⁊ siccũ in secundo et principio eius. ut
sexto de simplici medicina suo capitulo legitur. qr
tamen ipsum est maturatiuum humoruz frigido
rum sedatiuum dolorum et carminatiuum uento
sitatum. ut in suo capitulo apparet secundo canonĩ
ideo conueniens est vobis. Blete vero secundũ di
uersitatem earum diuersis participant qualitatĩ
bus. Que enim earum colore subcitrino colorate
sunt cum quibusdam maculis rubeis in foliis eaꝝ
apparentibus declinant ad caliditatem et siccita
tem. Ille vero que sunt ad opacitatē tendentes ad
frigiditatē ⁊ humiditatem. Cum autem in earum
aquositate nitrositas inueniatur per quam lenitiue
sunt et solutiue et oppilationum epatis aperitiue
conuenientes sunt. et proprie quando spargentur
cum eis folia petroseli' feniculi et consimiliũ. Cau
les etiam quia calidi sunt et sicci. calidi in primo
et sicci in secundo utiles sunt uobis. et proprie qr
maturant et leniunt et exiccant et prouocant secũ
do canone in suo capitulo. licet vigesimotertio cō
tinētis capitulo 651° scribatur auctoritate Gal'.
et Bimalii. q̄ sanguis eoruz est malus et horribi
lis odoris. Cerefolium iterum uobis est ualde uti
le. quia calidum et siccum in principio secundi sto
machale epaticum subtiliatiuum et aperitiuum.
Borago autem non placet. quia planta multũ uē
tosabilis et ventosatiua. quod ostenditur propter
multitudinem eructuationum quas efficit. et licet
ponatur temperata et quia est ĩ specie buglosse q̄
temperata est de eo parum ab auctoribus scribit'
et plura de ea creduntur q̄ ratione et auctoritā
te uerificari possint. Auicenna enĩ d' ea nihil dixit
De radicibus autem quibus vescimur omnia acu
ta ut allea cepe bulbus porrum rafanus et similia
dimittantur. Et similiter rape et napi. poteslis āt
uti carotis secundum consuetum preparatiōis mo
dum. Extremitatibus autem plantarum potestis
vti ut asparagi. Cappares vero propter nitrosita
tez eoruz non sunt utiles vobis. nisi longo tēpore
macerentur in aqua auferente salsedinem. De fru
ctibus vero uituperabiles sunt vobis omnes actu
et potentia frigidi et humidi saltem intelle. nisi ra
ro et ualde pauco vsu. velut sunt cerasa persica cri
somila granata iuiube mora et consimilia. His ve
ro que declinant ad caliditatem cũ siccitate uti po
testis. velut auellane amigdale ficus fistici et consi
miles. De declinantibus vero ad frigiditatē cum
siccitate et stipticitate vsus sit ualde rarus et par
cus. velut sunt pira et poma castanee et granata.
Qui vero declinant ad humiditatē aperitiuã. ve
lut sunt passule recentes ficus conuenientes sunt. ⁊
quandoque etiam vti potestis his qui declināt ad
humiditatem cum apertione notabili. velut sunt
pepones amigdale recentes mora dulcia et bene
matura et granata dulcia et musa. De cōditis ve
ro illa sunt vobis utilia que declinant ad apertio
nem cum incisione. velut sunt compositiões oēs fa
cte cuz calidis sinapismo cinamomo ʒʒ aniso dau
co pipere croco et cimino gariofil' nuce muscata ⁊
mace cũ aceto ñ ualde acuto ⁊ agresta ⁊ succo arã
ciorum et similium et melle et zuccaro cum oleo
oliuarum laudabili. Butyrum autem non placet
propter nimiam ventositatem et quia nauseat sto
machum cum unctuositate. ¶ Uinum vero quod
in vsu suo habere debet sit colore album substãtia
tenue et dyafanum satis ad fumosum eleuatuz re
misse dulcedinis et suauis aromaticitatis. Et si lo
co vini uteremini aqua mellis facta cũ. xv. libris
aque et libra una mellis vsque ad consumptio-
nem tertie partis bene dispumando ipsam omnio
esset conuenientissima ei saltem a medietate men
sis septembris usque ad finem februarii. Si uero
propter consuetudinem aut aliam causam delide
raret lymphare vinum. tunc eligatur aqua ex fon
te celo libero in cuius aqua non inueniatur multi
tudo ranarum uel sanguisugarum uel testudinuz.
neque etiam in ea sit multitudo herbarum fetida
rum. et sit eius aqua substantia subtilis dyafana et
a fecibus expurgata et ab omni horribili fetore
denudata. Hec de mēsura reꝝ nō naturaliũ dicta
sufficiant.

¶ Capitulũ tertiũ de cura per medicinalia.

Si diligenter quis consideraret complicationez
diuersarum dispositionum que reperiuntur ĩ isto
viro. Regimē curatiuum earum oporteret subtĩ
liter et accurate distingui in plures intentiones.
quarum prima est euacuatio minoratiua materi
erum in ipso peccantium. Secũda est diuersio ma
teriérum ad vias oppositas illis ad quas effluunt
materie. Tertia uero est regiminis per res ñ na
turales conueniens administratio. Quarta est
abundantium materierum digestio. Quinta ue
ro est earum completa euacuatio. Et sexta ē mē
brorum mandantium rectificatio. Septima ue
ro est partium recipientium confortatio. ¶ Octa
ua uero et ultima est cōpleta materieꝝ cōsũptio

uel exiccatio. Uerum quia presuppono harum intentionum principales et uniuersaliores iam esse expeditas per clarissimos doctores qui subtili multum et claro ingenio et accurate pertractauerunt ipsum. Ideo hic decreui solum .xxv. remedia tangere. quorum aliqua appropriata epati. non nulla vero stomacho. alia capiti. altera vero sedationi faciei. et reliqua erunt nocumento anhelitus subuenientia. Primum itaque horum instrumentorum est. vt omni anno in principio mensis februarii purgetur secundum istum modum. accipiat enim vespere hoc electuarium gratia minorationis materierum per nouem horas post assumptam cenam cum cyato medio aque eupatorii. cuius descriptio est hec. ℞ electuarii de psilio descriptione Mesue ʒ.iii. electuarii de succo rosarum. ʒ.ii. misce. Sumpto autem syrupo per dies sex aut octo. sequenti nona die aut septima purgetur cum istis pillulis. ℞ pillularum de yera maiori pillularum cochiarum ana. ℈.i. pillularum de fumoterre. ʒ.ʃ. formentur pillule octo cum syrupo acetoso composito et dormiat post eas per horam vnam. et cum transierit hore quinque accipiat cyatum plenum aque ordei calefacte. et sexta sequenti hora prandeat. Descriptio autem syrupi est hec. ℞ syrupi compositi acetosi syrupi de absinthio et de eupatorio ana .℥.ʃ. aque absinthii aque yreos ana. ℥.i.ʃ. aque cicoree. ℥.i. misce. Secundum principale instrumentum est ut omni principio autumni a .x. diebus principii septembris incipiat purgari per hunc modum. ℞ pillularum de reubarbaro. ℈.ii. pillularum aurearum ℈.i. pillularum cochiarum. ℈.ʃ. formentur pillule octo cum succo rosarum et accipiantur obseruando post eas ea que dicta sunt post purgationem veris. Die vero immediate sequenti incipiat assumere hoc digestiuum quod continuet octo diebus. ℞ syrupi dyarodon. ℥.ʃ syrupi de eupatorio mellis rosati colati ana. ʒ.vi. aque cicoree fumiterre ana ℥.i. aque feniculi. ℥.i.ʃ. misce. Post syrupum autem purgetur cum istis pillulis quas accipiat nona sequenti die cum conditionibus in purgatione veris iam descriptis. Pillule autem sunt iste. ℞ pillularum aurearum pillularum de yera composita uel maiori ana. ℈.ii. reformentur pillule octo cum succo rosarum et etiam exhibeantur ut dictum est. Tertium vero principale instrumentum est. ut si uenter esset stipticus tempore quo assumit digestiua predicta vere et autumno. accipiat omni die aut saltem alterna die vnam pillulam de aloe et agarico ana ʒ.i.ʃ. et infundantur in. ℥.ii. succi endiuie cum mastice et zinzibere ana. ℈.ʃ. et formentur pillule de omni .ʒ.vi. de hac massa postquam ab ea exiccatus fuerit succus a sole. Quartum principale instrumentum est. vt postquam fuerit purgatus. tunc incipiat assumere omni mane per spatium .xvi. dierum .ʒ.iii. huius electuarii. Cuius intentio est consumere materiam flegmaticam in stomacho inuentam et prohibere generationem ipsius. ℞ specierum aromatici rosati secundum Gabrielem specierum electuarii de ligno aloes descriptione Auicenne quinto canone summa prima ana. ℥.ʃ. trociscorum dyarodon ʒ.ii. mellis rosati colati. ℥.iiii. coquatur lento igne uel vsque ad bonam uiscositatem. postea incorporentur cum eo species post cuius assumptionem tardetur cibus horis quattuor. Quintum vero instrumentum principale est. ut semper per horas ante cenam et prandium vir iste accipiat rotulam unam huius confectionis. post cuius assumptionem non bibat aut saltem bibat cyatum medium aque decoctionis zuccari. Est autem descriptio confectionis huius. ℞ specierum aromatici rosati. ʒ.i. specierum diarodon. ʒ.ʃ. seminis acetose seminis endiuie siluestris ana. ℈.i. zuccari albi. ℥.iiii. fiat confectio in rotulis uelut alia. Sextum principale instrumentum est. ut postquam fuerit usus predictis instrumentis per .xv. dies assumendis que habent principaliter operationem efficere ad epar et stomachum. tunc per .xv. sequentes dies incipiat accipere hec quattuor instrumenta que sequuntur. in quibus intentio principalis est ad mundificationem pectoris et organorum anhelitus. licet ipsa conferant stomacho et epati. sed non ita conuenienter. Quorum primum est hoc. ℞ aque sublimationis enule aque prassii ana. ℥.i. ʒ.ʃ. aque farfarelle. ℥.i. misce et cum. ℥.ʃ. zuccari. accipiatur hoc totum calidum actu et tardetur post ipsum horis quattuor. Septimum vero principale instrumentum est. ut omni alterna die post cenam per duas horas accipiat hunc potum. ℞ aque decoctionis passularum nigrarum. ℥.i.ʃ. electuarii diayris. ʒ.i. oximellis squillitici. ʒ.ii. misce. Octauum instrumentum principale est. ut omni mane quattuor uicibus ab ortu solis vsque ad prandium et tribus vicibus ab hora decimanona vsque ad horam cene exclusiue teneat in os. ʒ.i. loch. de brionia descripto a Mesue in antidotario distinctione quinta descriptione octaua. Nonum instrumentum principale est. ut his diebus semper in omni cibario suo ponat croci puluerizati quantitatem unius grani ordei. Decimum principale instrumentum est. ut ab hora assumptionis prandii usque ad sextam horam post illud omni die ante cenam quattuor uel quinque uicibus deglutiat modicum huius electuarii ad quantitatem medietatis auellane. ℞ specierum dyacalamenti. ʒ.i.ʃ. radicum enule liquiritie ungule caballine ana. ʒ.ʃ. yreos. ℈.i. molarum passarum ana. ℈.iiii. oximellis compositi sy. compositi acetosi ana. ℥.i.ʃ. coquatur insimul syrupi usque ad aliquantam uiscositatem. postea incorporentur cum eo species et fiat electuarium. Et debet assumi electuarium hoc per totam unam septimanam post quidecim dies secundo loco immediate dictos. et quantum accipit de hoc electuario omni die ante cenam tantumdem accipiat in mane ab hora resurrectionis sue vsque ad prandium. Cum autem curationi sue intentus fuerit spatio 40^{a} dierum per reuolutionem regiminis stomachi et epatis ad regimen epatis mundificatiuum. ut predictum est satis rationale est pectus et stomachum conuenienter procurata et rectificata fuisse. Et ideo iam uidetur instare tempus prouidendi capiti cum pluribus instrumentis. quorum primum et undecimum principale est. ut vir iste faciat sibi fieri flobotomiam cephalice in curuatura cubiti in domestica parte et superiori et extrahantur ab ea sanguinis. ℥.iii. usque ad quinque.

Duodecimum vero principale instrumentum est ut post flobotomiam illam sequenti mane in mediis tertiis fiat sibi hoc gargarisma. ℞ oximellis squillitici. ℥.ii. se. vrtice piretri cubebarum staphisagrie ana. ʒ.i. croci. ℈.ʃ. yreos. ℈.i. partes .ii. misceantur omnia simul et fiat electuarium. de isto itaque electuario accipiatur. ℥.i. aque decoctionis radicum blete. ℥.iiii. misceantur simul omnia et actu bene calida

ex eis accipiatur octaua pars et teneatur in os ali
quanto tempore. post illud autem gargarizetur ex
eo. et ita octo uicibus faciat omni mane. ¶ Decimū
tertium vero principale instrumentum est ut post
q̄ gargarizauerit per quinque dies vel sex. tūc fa
ciat sibi apponi duas ventosas cum scarificatione
inter alas humerorum. et accipiantur per eas san
guinis. ℥. ii. uel. iii. et cetera. ¶ Decimūquartum uero
instrumentum est ut post ventosas illas omni ma
ne masticet de radice piretri et ʒʒ ana quantitatē
duorum granorum frumenti et completa mastica
tione cibum suum tardet vna hora. ¶ Decimum
quintum uero instrumentum est ut post q̄ mastica
uerit diebus sex uel octo. tunc omni sero per vnam
septimanam faciat sibi hoc caputpurgium. ℞ oxi
mellis. ℥. i. aque maiorane. ℥. ſ. succi radicum blit
. ʒ. vi. misceantur omnia simul et calefiant actu. im
pleat itaque os suum aqua. deinde de hac mixtiōe
in manu retenta trahiiciat leuiter per narem dex
tram semel. et altera uice per narem sinistram p i
terpollationem temporis aliquantam. ita q̄ per
quālibet narem trahiiciat tribus uicibus. ¶ Deci
mumsextū instrumentum ut postq̄ hec perfecerit
remoueat se ab operatione omni saltem per septi
manam. verūtamen si venter eius remaneret stip
ticus. accipiat omni die vel alterna die unam de
istis pillulis. de quibus etiam consulo q̄ accipiat
omni tempore sue medicationis uel post ipsam
saltem accipiendo ex eis unam parum ante cenā.
Sunt autem pillule iste ℞ aloes epatici. ℥. ii. reu
barbari electi. ʒ. vi. agarici. ʒ. iii. turbith electi. ʒ.
. i. ſ. masticis. ℈. i. zinziberis spice nardi cimini li
gni aloes ana. ℈. sex succi maiorane succi endiuie et
absinthii ana. ℥. ii. omnia per se prius puluerizata
infundantur in predictos succos diligenter commi
scendo et exponantur radiis solis vsq; ad succi cō
sumptionem. deinde iterum superaddatur succus
et iterum exiccetur. et ita fiat tribus uicibus. d̄ hac
ergo materia fiant pillule de omni. ʒ. sex uel septē
de quibus una accipiatur ut supra bis vel ter i se
ptimana. ¶ Decimumseptimum uero principale
instrumentum est. ut postq̄ quieuerit ab operatōe
ut prius dictum est. si remanserit apparitio acci
dentis notabilis i facie et catarrizantis materiei
descensus. procuret quantū potest prouocare sibi
emoroidas cum fricatione earum cum recentibus
foliis fici aut foliis boraginis aut consolide maio
ris uel cum fricatione ex felle thauri aut panni bi
selli valde asperi. et permittat sanguinem exire ni
si immoderata fuerit euacuatio. Si autem supflu
eret emorogia. tunc emplastretur anus cum hac
mixtione. ℞ albumina triū ouorum farine uola
tilis molendini. ℥. i. draganganti gūmi arabici san
guinis dra. boli armeni thuris mirre ana. ʒ. i. con
quassentur et emplastretur ei anus ut predictum
est. ¶ Decimumoctauum uero instrumentum ē. ut
si per predicta instrumēta non possint apiri emo
roides. ut sepe contingit. tunc fiat uesicatorium in
domestica pte carnositatis tibiarū in medio earū
cū hoc. ℞ pedis recentis cornini. ℥. ii. fermēti an
tiqui. ℥. i. terantur ultimate insimul cū. ℥. i. aceti
squillitici et applicentur parti. verū ab hoc istru
mento fieri potest excusatio per emoroidarū aper
tionem. ¶ Decimumnonum uero instrumentum
ē. ut postq̄ hec oīa pfecerit per tres menses distāter
a purgatione ordinaria veris et autumni. tunc iten
dendo ad principale accidens quod est defedatio
faciei faciat sibi fieri flobotomiam de vena de nu
mero duarum maiori que reperiuntur in tempo
ribus que ut plurimum est superior. et extrahan
tur per eā sanguinis ab. ℥. ii. usque ad tres. q̄ q̄tū
panno faciei conferat flobotomia lege quarta pri
mi uigesimo capitulo. fiat autem hora electa quā
lege ibidem. et est in mane iam expulsis superflui
tatibus cōibus et digestione prima cōueniēter cele
brata. ¶ Uigesimum uero instrumentū est. ut post
predictam immediate flobotomiam omni sero li
niat totam faciem eius cum litargiro pumificato
uel albificato molliori facto cum succo foliorū ser
pentarie. Sequenti vero mane abluat faciem suā
cū aqua infusionis furfuris que fuerit precedēti
sero facta per totam noctem. ¶ Uigesimūprimū
instrumentum est. ut postq̄ hec omnia consequu
tus fuerit per spacium viginciquinque dierū. tunc
fiat eidem altera flobotomia de vena temporum
aduerse partis cum conditionibus de quantita-
te sanguinis modo ad horam predicta flobo-
tomia declaratis. ¶ Uigesimumsecundum in-
strumentum et proprie faciei elegantissimum est.
ut post flobotomiam istam sequenti sero liniat faci
em suam cum hoc linimento ad hanc dispositionem
mihi sepe experto quod teneat super faciem suam
per totam noctem. Sequēti uero mane abluat ip
sam faciem cum aqua sublimationis radicum cicla
mis. Eius autem linimēti descriptio est hec. ℞ se
mi. recentum maluauisci. ℥. i. ſ. terantur simul ul
tima contritione. deinde superaddantur eis gum
mi oliuarum dissoluti cū modico aceti acris. ʒ. sex
storacis liquide. ʒ. iii. olei de frumento facto sup
incude secundū doctrinā sapientū. ℥. i. pl'uers exic
catorum corticum medianorum ulmi. ʒ. x. teran
tur ergo omnia insimul ultimata contritione et fi
at faciei linimentum ut dictū est. ¶ Uigesimūter
tium instrumentum ad eandē intentionem faciei
est. ut postq̄ institerit linimento immediate scrip
to per decem dies. tunc omni die saltem quinque
vicibus madefaciat et lenificatione fricet faciē su
am cū succo radicū ciclaminis. ē enī magne poten
tie ad illud auctoritate Sera. siplici 243° auctori
tate Galieni. curat enī alopitias impetigines et lē
tigines et egritudines alias similes istis. Et de eo
iterū dixit auctoritate Dya. q̄ si coquatur succus
eius vsque ad spissitudinem mellis euacuat liuores
qui fiunt in corpore et mundificat faciem et aufert
bothor. ¶ Penultimum vero instrumentum ē de
scriptio huius electuarii quod confert asmati mū
dificando pectus et abstergendo etiam materias
atrachea artaria a palato. et confert etiam ad cō
sumendum superfluitates in cerebro contentas.
℞ extremitatum isopi prassii radicum enule ana
. ℥. ſ. yreos. ʒ. i. capillorū vene. ℥. i. anisi cinamomi
liquiritie rase et minutim incise ana. ʒ. vi. triū pi
perum ana. ʒ. i. passularum nigrarum ficuum pin
guium ana. ℥. ii. coquantur simul omnia in libris
octo aque vsque ad consumptionem duarum par
tium. deinde predictis superaddatur mellis. ℥. sex
zuccari albi. ℥. iii. et omnia coquantur cum predic
ta decoctione colata et expressa usque ad conueniē
tem coagulationem. Tunc ergo predictis addant
succi liquiritie seminis apii feniculi. ana. ʒ. iii. semis
urtice infusi in aqua decoctionis liquiritie p dies
naturalem. ʒ. ii. cordumeni. ʒ. i. piperis nigri et albi

ana.ʒ.ii.incorporentur omnia simul et fiat electuarium. Cum ergo instat paroxismus asmaticus semper de eo et sepe deglutiat usque ad quantitatem grani ciceris. Et de eo iterum sine deglutitione tantundem sepe teneat in ore in forma loch. aperit enim oppilationes colatorii et canales pulmonis et alleviat anhelitus difficultatem. ¶ Ultimum vero instrumentum ad nocumentum faciei proprissimum ex cuius frequenti linitione cum levissima fricatione facies mundificatur facies et redditur decora a maculis et panno et similibus defedationibus mundificata est hoc. ℞ radicum serpentarie.℥.ii. incorporentur cum aqua rosarum odorem multi habente et fiant ex eis pillule sicut avellane et exponantur soli usque ad exiccationem earum. Postea iterum terantur et ex eis superaddatur quarta pars cerusse.i.℥.ʃ. deinde incorporentur cum aqua ro. sicut prius et exiccentur sub radiis solis. Post tertiam autem exiccationem pulverizatis ipsis addatur pulveris ossis sepie piscis.ʒ.i.ʃ. Et iterum cum aqua ro. incorporentur et ad solem exiccentur. cum ergo opus fuerit dissolve ex istis trociscis.℥.ʃ. cum altera.℥.ʃ. aq. sublimationis radicum ciclaminis. et liniatur ex eis in sero et mane et in meridie facies. Efficiet ergo operationem predictam iuvante summi salvatoris benignitate et complacentia cui sint laudes infinite. Itaque hec sunt instrumenta magis electa et utiliora que mihi in hac dispositione occurrerunt.

¶ Consilium de catarro.

Ex his que mihi per scripturam allata fuerunt videtur quod catarrus isti-us viri est partim per colligantiam inferiorum membrorum ad caput et maxime stomachi. ut patet ex debilitate digestive et tarditate ipsius et ex aliis signis que scripta sunt que propter brevitatem dimittuntur. Et est etiam catarrus iste per essentiam proveniens a mala complexione frigida et humida materiali cerebri. quoniam egritudo catarralis valde difficulter inveniri potest fieri per colligantiam membrorum inferiorum ad caput. quin etiam dispositio illa essentialiter in capite inveniatur. immo non solum in fieri invenitur et dependens. immo ut in pluribus habitua tur et fixa sit et maxime quando extenditur per dies. In hac igitur dispositione quinque videntur mihi consideranda respicientia dispositionem stomachi. immo etiam epatis et totidem etiam respicientia caput ipsum. ¶ Primum quidem est quod per plures dies per duas horas ante ortum solis accipiat hunc potum bene calidum et post ipsum tardetur cibus saltem horis quattuor. ℞ aque absinthii aque bethonice et mellisse ana.℥.i.ʃ. zuccari albi.ʒ.i. misce et detur ut prius dictum est. ¶ Secundum vero remedium ad hoc est ut semper in fine sex dierum accipiat unam pillulam alefanginam parum ante cenam. et secunda vice accipiat ipsam per duas horas post cenam et sint pillule iste.i.ʒ. componendo in septem pillulas. ¶ Tertium vero remedium ad hoc est ut iste vir portet super stomacho suo semper unum sacculum quantitatis unius spanse et duorum digitorum per omnem quadraturam in quo sacculo sint consute iste species. ℞ mente absinthii origani pulegii sticados bethonice calamenti assari ana.M. i. macis.M.ii. rosarum.M.iiii. masticis gallie muscate ana.M.i.ʃ. pulverizentur omnia per se et fiat sacculus. ¶ Quartum vero speciale ut utatur hac confectione accipiendo semper ex ea ante cibum unam rotulam. ℞ specierum aromatici rosati f3 Gabrielem.ʒ.i.ʃ. specierum dyarodon.ʒ.ʃ. zuccari al.ʒ.v. cum aqua cicoree fiat confectio solida in rotulis.ʒ.ii. ¶ Quintum speciale est quod semper post cibum accipiat frustrum unum huius alterius confectionis. ℞ conserve citoniorum.℥.iii. mast.cis coriandri preparati ana.ʒ.ʃ. incorporentur simul cum modico syrupi de menta in rotulis.ʒ.ʃ. ¶ Remedia vero caput respicientia magis utilia mihi videntur ista que etiam communicant intentionem ad stomachum et alia membra. Et primum quidem est. ut semper ante omnem cibum saltem per unam horam fiat eidem fricatio a genu usque ad pedes adeo ut rubescant membra. deinde fricatio etiam fiat a natibus usque ad genua et postremo a spatulis usque ad nates inferius trahendo semper. ¶ Secundum vero instrumentum est ut saltem quater in septimana apponantur ventose sine scarificatione per unam horam ante cenam. unam apponendo super nate dextra. aliam super spatula sinistra. tertiam vero super nate sinistra. et ultimam super spatula dextra et ita fiat revolutio ab una ad reliquam. ¶ Tertium remedium est ut utatur semper odorifero isto ligato in sindone. ℞ ligni aloes.ʒ.ii. rosarum florum nenufaris ana.ʒ.iiii. maiorane sicce.ʒ.v. macis.℥.ʃ. pulverizentur et fiat ut dictum est. ¶ Quartum instrumentum est. ut omni sero quando vadit ad lectum pulverizetur caput eius per medium capitis a fine rostris usque ad summitatem capitis cum pulvere isto. ℞ gariofili macis calamenti pulegii ana.ʒ.i. mastic. ro. ana.ʒ.ii. fiat pulvis subtilis omnium de per se deinde commisceantur. ¶ Ultimum vero speciale est hoc quod saltem bis in septimana in aurora accipiat .ʒ.i. optime tiriace Andromaci antique cum.℥.i.ʃ. aque maiorane et tardetur post ipsam cibus admi nus per horas quinque. ¶ De evacuationibus vero universalibus hic nullam facio mentionem. quoniam non dubito omnes istas suis temporibus fuisse sapientissime factas. et hec ad laude dei Amen.

¶ Consilium de catarro complicato cum difficultate anhelitus. nocumento appetitive stomachi. oppilatione renum. dolore iuncturarum. et imoderato fluxu emoroidarum.

Spectabilis et generosus vir dominus Johannes gradanico variis laborat accidentibus ipsum nimium molestantibus. Quorum primum est catarrus a capite defluens secundum magnam partem eius ad pectus. licet secundum aliquam particulam etiam derivetur ad fauces et non raro aliqua eius particula declinat ad renes. notabilis etiam huius materie particula declinat ad palatum que non est quantitate maior quam sit materia que derivat ad pectus. ¶ Secundum vero accidens principale est difficultas anhelitus multum acriter ipsum peryodice infestans. ¶ Tertium vero est nocumentum in appetitiva stomachi contingens licet maius existat in digestiva quam in appetitiva. ¶ Quartum vero accidens est renum dispositio quam frequenter est oppilatio magis quam egritudo

altera. ¶ Quintum uero est iuncturarũ dolor eidem in pedibus et quandoque in genibus adueniens. ¶ Sextũ uero et ultimum accidēs est immoderatus emoroidarũ fluxus qui inter alia accidētia magis est verendus et suspicandus. Et horum quidem omniũ accidentiũ due uidentur fuisse ꝓductiue cause principales. Et prima quidē est mala complexio fri. ꝛ humida cerebri in eodem a generatione contracta que etiam non paruum incrementum habuit ab excessu i sex rebus non naturalibus non conuenienter ei applicatis. Primam autem dispositionem ex suis signis declarare satis uidetur facile. Et primo quidem quia partes capitis eius tactu percipiuntur ¶ Secundo per ipsarum mollitiem. tertio per capillorum lenitatem ꝛ uelocitatē canitiei. Quarto per colorem predictarũ partium qui subalbidus est aut uersus citrinitatem inclinatus ualde remissã. que contingit propter mixtionem uaporis colerici cum materia flegmatica et etiam propter speciem corruptionis sanguinis a mala cōplexione frigida ꝛ humida factam. ¶ Et quintum signum est venarum gracilitas et occulta apparentia. Sextum signũ est velocitas passionis ab infrigidantibus causis. Septimum signũ est longitudo somni. etiam ꝛ eius profunditas per se a tali dispositione proueniens. nisi fieret propter passiones anime tristantes aut propter accidētia corporis uelut dolor et similia. Octauum signum est multitudo effusionis materierum flegmaticarum per sputũ per palatum aures et oculos. ¶ Nonum signũ est ex parte uirtutum moralium uelut temperies in passionibus ad iram ꝛ furiã inducētibus. quoniam hec omnia remittuntur propter augumentum humiditatis ꝛ fri. in cerebro. sicut eadem intenduntur propter causas aduersas. et alia ꝙ plura signa huic proposito adduci possent tamen hec intelligenti sufficiant satis. Hec iterum mala cōplexio ab exteriori causa non parum recepit augumentum. cum enim hominem contingat diuersas mũdi plagas circuire et maxime transfretādo necesse est ipsum diuersis qualitatibus aeris applicari. Ciborum etiam diuersitatē magnã ei accidere non solum ex parte cōplexionis earum sed ex parte quãtitatis aucte uel diminute ꝛ ex parte preparationis eorum indebite ex parte hore ex parte ordinis. est enim difficile multum hōi quantũcunque comoditatē regiminis habēti ex parte politici vsus applicari cibos in qualitate quantitate hora ordine preparatione sibi conuenientes. Quare amplius valde difficile uidetur hōi transfretanti aut uarias vrbes peragrãti tale regimē applicare. Aliud autē regimen necessarium est homini quieto ꝙ exercitato. Aliud iracundo ꝙ mãsueto. Aliud uero calefacto vigilanti ꝙ infrigidato uel dormienti regimen ualde diuersum esse debet. propter quod ualde difficillimũ est hec oīa discrete moderari propter repugnantiam occupationis humane vite per diuersa misteria. Quare regimen sanitatis per sex res nō naturales cōuenienti libra mensuratum non est possibile applicari homini. nisi qui fuerit liber magna prudētia curiositate ꝛ obedientia ad medicinale regimen custodiendũ tam conseruatiuum ꝙ preseruatiuum uel aliarum discrasiarũ remotiuum. Itaque cum hic vir longa circuitione mundũ peragrauerit non dubito ꝙ tam in cibo ꝛ potu ꝙ in aere exercitio ꝛ quiete somno et uigilia euacuatione et repletione et accidentibus anime multum fecerit excessũ qui fuerit causa augēdi potius excessum in discrasia cerebri frigida ꝛ humida ꝙ corrigendi ipsũ. Quare iam due verificate sunt huius lapsus cause premisse. Hec itaque mala cōplexio cerebri frigida et humida non solum eidē uidetur appropriata. sed in summa uniuersa ipsius cōplexio resultans ex coalteratione principalium membrorum ꝛ aliorum uidetur esse frigida et humida. licet principaliter frigiditatis excessus in cerebro ꝛ stomacho eius representetur magis ꝙ i aliis membris. propter quod non est mirabile si i utroque eorum congregatur multa flegmatica materia tam generatione prima ꝙ generatione equiuoca dicta flegmatica. Et ex hoc fundamēto ualde facile deduci potest causa accidētium omniũ prenarratorum preter ꝙ vltimũ quod est emoroidalis fluxus. licet et ipsum ab illa mala complexione frigida ꝛ humida prouenire potuerit. eo quia humiditas excessiua debilitas contentiuam venarum et omnium membrorum etiam quia excessus frigiditatis concurrit ad illud. quoniã eius imoderata discrasia aufert operationē cuiuscunque virtutis. Ego tamen existimo aliam causã imoderati fluxus emoroidalis. Cum enim vir iste habuerit a generatione epar suum notabilis caliditatis in eo fuit per adustionem in tempore consistentie generata multa materia melancolica que in eius splene congregata causa fuit emoroidalis fluxus cum nō habuerit causa sui regiminis alterã ꝙ nature opus. Sunt enim emoroidee vene quinque i extremitate intestini recti a natura ordinate ad recipiendum et euacuandum sanguinē melancolicũ qui in humano corpore abundat. et in hoc officio vene tales in viro uicarie sunt uenis menstrualibus in muliere ut colligendũ ē decimaseptima tertii et uigesimaprima eiusdē. Quod etiã hic fluxus emoroidalis a predicta mala cōplexione frigida et humida augeri potuerit planũ est intelligenti Et ad hoc iterum ꝙ talis fluxus effrenitans male complexionis frigide ꝛ humide sit augumētatiua causa. apparet decimaquarta tertii capitulo de causis acciditis. omnis enim imoderata euacuatio perducit ad extinctionē innati caloris et maxime euacuatio sanguinis lege ibi. Amplius iterũ cũ predicta dispositio totius corporis multas materias augumentari faciat flegmaticas et proprie circa ep et renes abundantes. non est mirabile si mala dispositio et huius materiei multiplicatio sit cã doloris in iuncturis eiusdem. arthetici enim dolores plurimũ proueniunt a superfluitatibus digestiōis tertie non bene celebrate. ut colligendũ est vigesimasecunda tertii capitulo de causis dolorũ iuncturarum. Et iam ex predictis apparet ꝙ he membrorum dispositiones reciproce se inuicē iuuant i ꝓducendo accidentia predicta ꝛ in augumentando ea. debilitas enim innati caloris que necessario ꝓuenit ab imoderata euacuatione emoroidali ē cã ut in capite stomacho epate et renibus huius viri generentur materie frigide ꝛ humide per indigestionem. Et mala cōplexio totius fere corporis fri. et humida est causa ꝙ multiplicentur flegmatice materie que reddunt sanguinē aquosũ et ualde fluxibilē. et reddunt venarum orificia lapsa et nō cōstantia nec apta conuenienter detinere sanguinem quãdo et quãtũ oporteret. quare ad illã succedit

debilitas etiā aliis mēbris cōlcata. quare circularis est effectus a sua causa dependentis et econuerso in diuersitate dependentie effectus a sua causa. vnus eni effectus respectu vnius cause est causa alterius effectus in genere causandi. ut patet.

¶ Secundū capitulū de mō regiminis huius dispositionis.

Propt' hec itaqz necce est virū hūc magna solicitudine curam habere dispositiōis sue que tot accidētiū productiua est. Itaque licet in hac re sermo satis prolixus necessarius esset. ego tamen superflua relecabo meliora puncta cōmemorās ad que attēdere debet. Et primo quidem circa rez non naturaliū administratiōnē subcincte percurrā. Deinde vero medicinalium instrumentoz et intentionuz q sibi necessarie sūt ordinē pertractabo secūdū cōgruitatē. Itaque locus ⁊ habitatio viri istius notabiliter sit calidus. magis tamen siccus ad corrigēdum excessum humiditatis in eo inuente. propter quod habitatio vrbis Venetiaz ⁊ aliaz mari fluuiis ⁊ stagnis propinquaz ciuitatū ōio est sibi disconueniens. Euitet itaque cameras habentes introituz aeris nebulosi ventosi et aquosi. ⁊ assuescat in cameris suis accendere grandē ignē et aerē camere sepe suffumigare cū storace calamita colofonia thure sandaraca mirra ligno aloes ⁊ similibz Et assuescat caput eius tenere bene coopertū et ꝓpri(e) biretis bene calidis ⁊ pellibus agnims l' dossibus varioz aut aliis bene calidis ⁊ similiter pectus eius ⁊ stoz pānis et pellibus bene munitū obseruare debet. ⁊ si super stomacho suo et pectore ⁊ vētre toto portaret frustrū magnū duplicati l' quadruplicati panni de grana sibi ualde utilimū ēet In cibis uero eius abstineat ab ōibus sequentibus vltra quos in omnibus habet licētiā. Itaque abstineat ab ōibz frigidis ⁊ humidis cibariis. sicut spinachia bleta portulaca cucurbita lactuca endiuia et similibz. Et caueat etiā a viscosis. velut ē multitudo piscū elixoz. velut sunt tinche anguille. ⁊ etiā pastiles cibi ei disconuenientes sunt. tertio etiā abstineat ab omni acuto cibario. sicut salsedine multa a nucibus cepis alleo porro rafa. sinapisme eruca et similibus. ¶ Quarto effugiat vētola cibaria omnia capiti pectori et stomacho inimica. ut sunt lacticinii cibi legumina omnia ⁊ mellita cibaria et fructus frigidi et recentes et crudi. Quinto vero abstineat a potu aque simplicis uel cū vino commixte. Et si non posset aliud facere propter consuetudinē quin cū vino suo cōmisceret aquā eligat aq̄ mell' a principio mensis octobris per totū mensez februarii que sit facta ex lib. 40ª aque cisterne ⁊ libra vna mellis. itaque per coctionē cadat quarta pars tribus remanentibus. A principio uero mēsis maii usque ad finē septēbris vtatur aqua cocta cū zuccaro miscendo tertiā aut quartā partē aquarum predictaz cū uino et non plus. Uinum autez eius melius est album clarū odoriferuz ⁊ bene potens et nullo modo conturbatū mediocris dulcedinis aut remisse magis q̄ intense. aci(e) vel o ⁊ pontī cū vinū est ei disconueniens. ¶ Carnes vero laudabiles ei sunt carnes pulloz vituloz castrati capreti agni anatū capreoloz leporū siluestris porci et omniū siluestriū auiū preter q̄ in aquis inuentaz Salse uero carnes ⁊ in mortariolis contrite ⁊ cōseruate in pauco vsu accipiantur ab eo. licet parum ex eis assumere non sit ei ualde nociuū. Fructus uero conuenientes ei. sunt sicut auellane cera sa muscata pira melones persica ficus recentes et vue etiam quandoque sibi conueniūt. ¶ Fructus uero sicci conueniūt ei. velut amigdale fistici auella. pinee. Ficus vero propter nimiam apertionē quā habent nō sunt sibi ualde laudabiles. Et meliores sunt ei post cibū q̄ ante cibū. Passule etiā cibibuz et consimiles vue sunt sibi bone. ¶ De saporibz vero conueniunt ei limones arancii uinū granatorū et agresta non mlti salis. Acetū uero sit in pauco vsu apud ipsū et sit mediocris acredinis nullo mō acutū. Species vero conuenietes sunt cinamomū gariofil' macis nux mus. et crocus. Piper vero et zinziber et galanga et alie species acute sint pauci vsus apud ipsum et in parua quātitate accipiātur. Exercitiū uero nullo modo conueniēs ē ei tā propter agitatiōnē quā facit i humoribus et spiritibus per quā materie discurrunt ad egrotantia mēbra q̄ etiā propterea quia dispōit venas emoroidales ad apertionē ⁊ sanguinē et fluxibilitatez Exercitiū tamē nauigādi minus malū ē ei q̄ equitandi uel peditandi. In mensura vero ciboz caueat ab excessu vehemētis ieiunii. eo quia materias multas in eo iuctas disponit ad putredinem. ¶ Effugiat autē cibi et potus assumer(e) quātitate multaz q̄ perducat ad grauedinē ⁊ fluctuationē in stomacho perceptas. ¶ Mensura vero dormitionis cōueniētis ei pōt ēe longitudo octo horarū aut saltē .vii. et i dormitione sua sūmopere caueat dormire sup spina et capite decliui ul' curuato. ¶ In dormiēdo itaque caput eius teneat eleuatū et decubitum faciat super dextro later(e) prius. deinde super sinistro. In accidentibus aute anime euitet omia que vehemētē et multū motū poner(e) possunt i spiritibz et humoribus. vt furor iracundia et alia accidentia per que suffocatus detineatur spiritus et innatus calor. imo melius ē contēplatoi et meditatoni letitie et bone spei se occupar(e) magis q̄ aduci hic in sister(e). ¶ Hec ð rebus non naturalibus sufficere uidentur.

¶ Capitulum ð regimīe per instrumēta medicinalia ſm ratōale iudicium procedēdo. primo ponēda sunt remedia vnicuique illorum accidētium obuiantia.

Et primo gdē catarro cui prouidēdum mihi uidet(ur) tēpore quo peryodice molestat quinque remediis ōio necessarius. ¶ Et primuz gdē horū ē ut statim a diuersionibus incipiat per euacuatoem materiam a capite distrahentibus. Et primū gdē diuersiuum ē. ut vir iste imediate ante cenam accipiat puluerē istū cum medio cyato aque decoctonis radicum asari calefacte ⁊ zuccarate. ℞ hermodacti loruz turbith electi ana. ℥. i. partes. ii. dyagridii .ʒ. ʃ. salis gēme. ʒ. i. zuccari duplum ponderis oium. Ego enim i casu isto vereor exhibere pillulas aloeticas cuiuscunque descriptoīs existant. eo quia maius q̄ dubitem in eo est vehemētia fluxus emoroidalis. Cum igitur aloes aperiat orificia venarum. ideo verenaū ē de eo. Similiter etiā timeo ego clisteris administratoēm propter emoroidas frequenter enim ex fricatione cum canna clisteris magnificatur fluxus et dolor emoroidarū et preparatō fit ad ulcera loci illius. et si predictus puluis non conuenienter euacuar(e) uideretur. tūc loco illius exhibeatur alter puluis iste. ℞ folliculoruz sene polipodii cartami ana .ʒ. i. thimi epithimi

ana .℈.ii. anisi dauci seminis feni. spice nar. tarta
ri ana .ʒ.vi. diagridii .ʒ.iii. fiat omniū per se pul.
deinde commisceātur. Et ex hoc quidem puluere
cū .ʒ.i. uel duabus aque maiorāe accipiatur ante
cibū. ut iā dictū est. ¶ Secundū uero principale
euacuādo diuersiuum ē hoc. ℞ agarici electi .ʒ.i.
polipodii turbith castami ana .℈.ii. dyagridii .ʒ.
.ß. reformētur pillule ð omi .ʒ.vii. et exhibeātur
.iii. post cenā per duas horas. ¶ Tertiū uero istru
mētum diuersiuū catarri est gargarisma hoc. ℞
assari sticados folii maiorāe polipo. ana .ʒ.i. ame
os staphisagrie costi ana .ʒ.ß. coquāt' cū a i lib. i. aq̄
usque ad consumptionē medietatis. et deīde colen
tur et exprimātur et huius colature accipiantur
.ʒ.iiii. oximellis squillitici .ʒ.i. ⁊ totū calidū mixtuz
pluribus vicibus per duas horas ante prādium
et ante cenā gargarizetur. ¶ Quartuz uero istru
mentum ē odoriferū hoc. ℞ nigelle torrefacte lau
dani ana .ʒ.i.ß. sticados bethonice assari origani
folii ana .ʒ.i. storacis calamite ligni aloes macis
ana .ʒ.ii. rosarum .ʒ.i.ß. puluerizentur omīa per se
⁊ ligentur in sindone retorta et sepe odorētur.
¶ Quintum uero instrumētū materierum catar
rizantium abscisiuum et consumptiuum est hoc. ℞
storacis calamite laudani ana .ʒ.ß. sticados arabi
ci pulegii origani florum rosmarini ana .ʒ.i.ß. li
gni aloes .℈.ii. sandara. gario. ana .℈.iiii. fiat pul
uis de quo omni sero superaspergatur prora capi
tis vsque ad summitatē per latitudinem quattuor
digitorum. ¶ Secundū uero accidens principale
est nocumentum anhelitus quod prouēit ex deflu
xu materierum a capite ad pectus ⁊ propter vēto
sitates i ypocondriis genitas ex idigestōe prouēi
ente a debilitate caloris innati. Et huic qdem no
cumento obuiādū est cum hoc loch ð quo sepe tene
at in os suum per os conducendo. ita q̄ iferius de
scendat absque masticatōne uel deglutōne. Et ē q
dem remedium ualde efficax. Cuius descriptio. ℞
mucillaginis sebesten .ʒ.iii. penidiarū .ʒ.ii. yreos
aristologie longe floꝝ ysopi radicum enule semis
malue altee ana .ʒ.i. liquiritie .ʒ.ii.ß. anisi .ʒ.i.ß.
capillorum veneris .ʒ.iii. fenugreci .ʒ.i granoruz
sisami .ʒ.i.ß. piperis al. ⁊ nigri ana .ʒ.ß. coquātur
hec omīa in lib. aque .ii. vsque ad consumptionē du
arum partium. deinde predicte decoctioni addat'
zuccari secunde coctionis librā .ß. et coquantur si
mul vsque ad conuenientē glutinositatē. postea in
corporentur in mortario simul cū penidiis ⁊ mu
cillagine sebesten ⁊ in fine apponatur croci .ʒ.ß. et
fiat loch cuius vsus sit ut supra. ¶ Secundum ue
ro instrumentum ad anhelitus difficultatē appro
priatum est hoc. ℞ camomille .ʒ.ii. ysopi origani
ana .ʒ.i. cimini .ʒ.iii. feni. anisi ana .ʒ.i. ameos .ʒ.
.ß. puluerizentur omīa et fiat ex eis sacculus ma
gnus qui conuenienter calefiat super tabula de la
risio ligno bene calefacta et applicetur pectori et
ypocondriis ¶ Tertium instrumentum ad hanc i
tentionē est q̄ tēpore quo molestatur difficultate
anhelitus sepe in mane accipiat cyatum unum hu
ius decoctionis que mirabili iuuamento confert.
℞ radicum ungule caballine .M.i. radicum enule
.M.ii. liquiritie rase .M.i. partes .ii. incidātur mi
nutim et coquantur in libris .ii. aque vsque ad con
sumptionem medietat. deīde colētur et exprimā
tur ⁊ huius decoctōis accipiatur quātitas prescri
pta cum .ʒ.i. zuccari ⁊ .℈.ß. croci et accipiatur to-
tum calidum et tardetur post ipsum cibus ho-
ris quattuor. ¶ Tertium vero accidens principa
le est complicatum ex nocumento digestiue et ap-
petitiue stomachi. et utrunque quidem horum pro
cedit ex fluxu materierum ad stomachum et a de
bilitate eius per colligantiā eius ad caput. proue
nit etiā propter debilitatē que consequitur euacu
euationem immoderatā iā predictā. Et huic qdē
accidenti licet suprascripta conferant instrumēta
et maxime puluis suprascriptus uterque euacuan
do materiam que est huius materici effectiua
causa.. tria tamen specialia remedia uidētur mi
hi conscribenda. ¶ Quorum primum est potus
iste quez sepe saltem alternis diebus in aurora ac
cipiat calidum secundum hunc modum. ℞ aq̄ mē
te ⁊ absinthii ana .ʒ.ß. electuarii dyacalamenti .ʒ.
.i.ß. misce totum et accipiatur. ¶ Secundū uero
speciale remedium est vsus huius confectōis. ℞ fi
sticorum mundatorum a testa sua .ʒ.iiii. cinamōi
electi .ʒ.i. ameos macis galange piperis longi ana
.℈.i. pulueris anisi .ʒ.i.ß. infundantur grana fisti
corum in vinum maluaticū calidū per duas dies
naturales. deinde ultimata contritione terātur ⁊
coquantur in libra una zuccari ⁊ lib. iii. aque rosa
te muscate. postremo autē incorporentur cum eis
species et fiant frusta sicut pineata ⁊ cooperiantur
foliis auri. de hac itaque confectione semper ante
cibum et post cibum accipiatur frustrum unū usq̄
ad .ii. Et quando intendit ad stomachum cum hac
confectione dimittat alias. Tertium instrumentū
huic dispositioni proprium est descriptio huius sac
culi tante āplitudinis ut cooperiat stomachum et
utraque ypocondria. ℞ maiorane origani mente
absinthii folii florum rosmarini scolopendrie ana
.M.iii. rosarum squinanti labrusce ana .M.ii. ma
cis .ʒ.i. puluerizentur omnia per se et suantur in
sacculo cum textura conuenienti. ¶ Et calefiat sac
culus ⁊ suffumigetur cum storace calamite et ma
ne ante cibum per duas uel tres horas. et ante ce
nā per horam unam fomentetur ex eo stomachus.
deinde super stomacho portetur pannus ð grana
de quo supra in regimīe per aerem dictum est.
¶ Quartū uero speciale accidens fuit dispositio
renum que est mala cōplexio eorum calida proue
niens magis propter ebulitionē materierū in eis
dem que consequitur prohibitam trāspirationem
coꝝ ab oppilationibus in eo factis ex delapsu ma
terierum flegmaticarum ad eos. vnde ualde faci
le nocumentū ab eisdē ⁊ materia per colligātiam
vene chilis effunditur ad iuncturas. Et hec est cā
pricipal' dolor iuncturarū pyodice i eodez eueni
entium. licet huius dolorum coadiuuatiua causa
et ualde potens possit esse excessus in coitu prece-
dentibus temporibus et in presentiarum factus
Et huic quidem accidenti prouident omnia supra
scripta remedia et proprie confectio de fisticis de
scripta superius. fisticis enim inest tanta uirtus
aperiendi quod etiam harenas lapillos et trūbos
a renibus expellunt decimaoctaua tertii capitu.
de cura lapidis renum. ¶ Huic etiam dispositōni
nobile remedium est hoc ⁊ infallibile. ℞ aque sub
limationis milii solis scolopendrie et apii ana .ʒ.
.i ß. aque tamarisci .ʒ.i. misce et totum calidū cuz
.ʒ.i. zuccari in potu accipiatur in aurora quattu
or uel quinque uicibus. Et si ti meretur admistra
tio aque apii propter dolorem capitis. tūc loco

ipsius apponatur aqua petrosellí. non est tamē ve rum q aqua apii ledat caput sicut herba illius. quo niā uelocitas transitus uel penetratiōnis est causa ut nō possit capiti nocere sicut herba. Tertium vero remedium expeditū et utile est q in aurora accipiantur. ℥. v. aque sublimationis capillorū ve. licet enī capill' vene. sit medicina temperata a q pluribus posita. est tamen eius apertio in tertio gdu posita quinto colliget capitu. de medicīs ape ritiuis. Quartum vero instrumentū huic inten tioni seruiens est linimētū hoc. ℞ pulueris lapidis iudaici. ʒ. i. ʃ. lapidis spongie. ʒ. i. rubee tinctorum spice nardi orobi ana. ʒ. i. ʃ. olei oliuarū antiq. ℥. .iiii. terantur omīa subtilissime cum predicto oleo deinde buliāt cum eo vsque ad consumptōnē medí etatis. Et si quis huius olei caliditatē timeret ad dantur descriptioni predicte florum nenufaris. ʒ. ii. et mane et sero fiat ex eo linimētū a furcula spatu larum inferius vsque ad caudā. Quintū vero pri cipale accidens fuit iuncturarū dolor cui quidem nocumento iā assignate sunt cause. Et eidem ꝓ uidendū est cum istis tribus remediis. licet omia que stomacho pectori et renibus sunt assignata re media huic conferant. Horum itaque instrumētum primū est hoc. ℞ olei omfacini. ℥. iii. sandarace. ℥. .ʃ. croci rosarum ana. ʒ. ʃ. camphore subtilissime trite. ℈. ii. lact' uaccini. ℈. iii. fel' memite. ʒ. ii. terā tur omīa insimul vltimata contritione et ex eo te pido liniantur iuncture oēs dolentes et infūdanē etiā in predictū linimentū pannus ex quo tepido iuncture liniantur. Secundum vero instrumē tū doloribus iuncturarū conferens ad allemadū dolores. imo etiā quando molestissimi sunt est hoc ℞ farine ordei librā. ʃ. amili. ℥. ii. rosarum. ℥. iiii. masticis. ʒ. i. ʃ. sandarace. ʒ. ii. buliant omnia in li bra. i. vini albi planensis vsque ad consumptionem ipsius. deinde ultimata contritione terātur ī mor tario cū uitellis. ii. ouorum et hoc totum tepidum applicetur dolentibus iuncturis. Tertium uero remediū speciale est decoctio hec de qua persepe calida abluantur iuncture dolētes et diligēter exic centur. ℞ gallarum cupressi librā. ʃ. scorie ferri sub incudibus inuente librā. ʃ. rosarum cupellarum glandi um ana. ʒ. i. fenugreci. ℥. iiii. buliant omīa simul ī aqua extinctionis ferri uel calibis quantitate lib. 40ª usque ad consumptionē tertie partis. de hac igitur decoctione embrocētur iuncture dolentes et teneantur in ea infuse secundū placitū et est effi cax remedium. Apparuit superius in primo ca pitulo q ultimū accidēs quo molestatur hic gene rosus vir est imoderatus emorroidalis fluxus q sa tis verendus est a quacunque causa contingat ipsū fieri siue a debilitate virtutis retentiue aut dige stiue propter nimiā resolutionē virtuti vitali con tingentē propter resolutionē spiritus et sanguinis euacuatione. et hoc quide accidens verendū est qa minatur huic viro ydropē futurā propter debili tatē epatis ad eandē euacuatione consequentē. neqz tamen laudo huius viri fluxus subitam retentionē imo si contingeret euacuationē fieri per hunc flu xum semel aut bis in anno non supertulnīē spero q hec euacuatio eidem esset laudabilis et nullo mō cohibenda. Cum itaque contigerit propter aliquā causarum hunc fluxū totaliter constringi tunc ꝓ uocari dz signis tri precedentibus demonstrantis necessitatis euacuationis illius que signa plurima

sūt d' quorum numero primū ē grauitas totius corpo ris et mēbrorum eius. Scdm vō ē lassitudo s' ipo' ad progressiuos motus. Tertiū est grauitas vl pondus in loco sfiteri. Quartum uero est extensi uus dolor eueniens postq homo a sessione surgit. ita q apparet in coxis et in natibus dolor et pigri tia magna in motu corporis. Quintum signum vero est pruritus et feruor in circūferentia sfiteri et concauitate intestini. Sextum vero est gra uitas per spinam percepta propter repletionem vene silis descendentis. Septimū vero ē gra uitas sub ypocondrio dextro ascendens quandoqz vsque ad furculā spatularū. Octauum est anheli tus difficultas prouenies ex cōpressione dyafrag matis a materia replente facta. Nonū uero est vertiginosa aut scothomia dispositō succedens. ita q homini apparet aerē exterius reuolui circula riter. et ante oculos eius in aere percipitur musca rū uel culicū uolatus falsus et non existens. Quan do igitur hec omīa signa aut ipsorum plura apparu erint. tunc facile concludi potest q emoroidalium venarum retentio facta ē maior q oporteat. Ita qz ad apertionē procedendū est diuersis ingeniis Quorum primū est uētosa absque scarificatiōe deme stiris partibus crurium et coxarum facta et cetera. Se cundū vero est earum scarificatio si uentose nō contu lerint absque ipsa. Tertium vero est fricatio pre dictarum partium cū aspero panno facta ante ci bū et potū per horā unā. Quartū est rubificatiō predictarum partiū facta cum calamento ul' apio siluestri partibus predictis appositis calidis post eorū contritionē. Quintum est orificii ani fri catio cum felle thauri uel alio quocunque. Sex tū vero est earū confricatio cum foliis ficus siccis vel humidis uel cū foliis cōsolide maioris. Se ptimū est earum punctio cū setis porcinis. Oc tauum vero est applicatio ventosarum super extre mitate intestini. Nonum vero ē orificiorum emo roidalium venarum apertio cū flobotomo. Igitur predictarum venarum apertio facta permittatur exire sanguis a quatuor usque ad octo dies usque quo ad illius exitum magna non consequatur debi litas aut ī potentia motus corporis. Si autē cōti geret q huic euacuatōi succederet magna debilitas et per plures dies perseueraret fluxus sanguinis tunc statim restrictioni huius euacuationis proui dendū est cū infrascriptis ingeniis. Quorum pri mū est ut ligentur manus super cauillis cum corri giis bene stringentibus. Secundum vero est ut ventosa magna apponatur pluries in die sine sca rificatōne sub ypocōdrio dextro ubi est locus epa tis. Tertiū vero est ut hic vir sedeat in hāc deco ctionē tepidā bis uel quater in die. ℞ dragāti. ℥. .ʃ. gummi arabici. ℥. ii. glutinis piscium. ℥. iii. scorie ferri preparate uel si tre in aceto librā. ʃ. sumach granorum mirti corticū granatorum cupullarū glādi um ana. ℳ. iiii. contundantur omnia et buliant ī libris 50ª aque vsque ad consūptōnem tertie par tis et fiat ex eo ut dictum est. Quartū vero re medium est ut super sfiteri et circūstantibus parti bus simul per semissem unū applicetur hoc empla strū calefactū. ℞ mumie emath sang. draconis bo li armeni acatie ana. ℥. iii. gypsi pulueri zati. ℥. i. .ʃ. conquassentur omīa diligenter cum albumine oui et inundantur in predictis faldelle stuppe pri us infuse in acetum nigrū et bene expresse et cum

bona adherentia applicentur partibus. Si anteꝫ
per hec ingenia nō restringeretur fluxus emoroi
dalis. tunc omni mane in aurora patiēs accipiat
.ʒ.iii. electuarii de thure cum.℥.ii. aque decocti-
nis seminis plantaginis calefacte. ⁊ quere electu
arium illud nono Almansoris in capitulo de flu
xentris. Si autem adhuc fluxus ille non restrige
ret. tūc oī mane in aurora patiens accipiat .vi.l
octo de infrascriptis pillulis de quibus etiā soleo
semper ante cenā ⁊ prādiū per horā exhibere. iii.
uel. iiii. Et est earū descriptio ℞ ossiū dactilorum
cōbustorꝫ. ʒ. i. corallorū alborū ⁊ ru. sandarace thu
ris gummosi ypoquistidos acatie granorꝫ mirti
ana. ℈. ii. karabe ematitis ana. ʒ. i. ſ. seminis por
ri torrefacti nastur. torrefacti ana. ℈. iiii. bdellii
mollis ⁊ subalbidi. ʒ. v. terantur omnia per se. de
inde simul incorporentur in mortario cū pistello
sepius calefacto et fiant pillule de omni. ʒ. vii. qua
rū vsus existat ut iā scriptū est. et sunt non fallē co
me in casu isto qui quandoque perduxit hominꝫ
ad pulsum vermicularē a quo tamē diuina gratia
releuati fuerunt plurimi. sicut spero hunc genero
sum virū etiā liberari debere. quod sua misericor
dia concedere dignetur altissimus. ad laudē eius
sempiternā Amen.

¶ Consilium de catarro.

PRo altero vero seruo dei predic
ti ordinis fratre Johāne de cemis
prouidendum est remediis haben
tibus intentiones mundificandi
caput et pectus ⁊ stomachuꝫ a fleg
mate vitreo et mucillaginoso catā
rizante ⁊ per uiaꝫ indigestionis genito in predic
tis mēbris. pp qđ oꝫ ipsuꝫ prouidere sibi. ut caput
pectus et stomachū pannis bene coopertis custodi
at. et ab vsu lactis ciborū pastilinꝫ a multitudine
piscium ab vsu blete spinachie lactuce ⁊ aque fre
potu oīo sibi caueat. et utatur remediis tribus se
cundū hunc modū. Accipiat omni quarto sero pa
rū ante cibū uel ante collationē nocturnā quando
adest ieiunii tempus unā de istis pillulis. alteram
uero pillulā accipiat per horas duas post cenā. ℞
aloes ablut. ʒ. ii. ſ. artanite coloquintide agarici
turbith hermodactilorū ana. ℈. vi. dyagridii .℈.
.v. zinziberis gariofilorū macis ligni aloes ana. ℈.
.iii. cum yera simplici formentur pillule ex omni
ʒ. vii. de quibus fiat ut dictū est. ¶ Secunduꝫ re
mediū est ut dic intermedia inter unā ⁊ alteram
pillulā quando uadit ad lectum cuꝫ medio cyato
vini albi calefacti subtilis et dulcis accipiat huius
electuarii .ʒ. i. ſ. ℞ electua. dyacalamēti .℥. ſ. ele
ctuarii dyairis. ℥. i ambor⁊ descriptione Nicolai ī
antidotario incorporentur simul cū modico syru
pi de ysopo. ¶ Tertiū vero instrumentū est puluis
iste. de quo vir iste omni tertio sero quando uadit
ad lectū super prora capitis sui per directū sagit
talis cōmissure in latitudine quattuor digitoruꝫ
apponat quantitatē. vi. ℈. ordei spargendo ipsum
inter capillos. Cuius descriptio. ℞ folii granorꝫ
paradisi ligni aloes storacis calamite ana. ʒ. ſ. co
rallorū ru. ℈. i. macis. ʒ. i. ſ. gariofi. ʒ. ſ. fiat eiuꝫ
per se puluis ⁊ cōmisceatur.

¶ Consilium de catarro.

NOn est dubitabile apud peritos ī
theoria medicine q catarrus no
bilis viri Johannis Francisci de
trissено pendet a dispositiōe dupli
ci mēbri principalis. Et prima q
dem est dispositio cerebri per essē
tiam. secunda uero est epatis per colligātiā. Et di
spositio quidem cerebri naturalis. licet a princi-
pio fuerit calida ut ex signis deduci possꝫ ut ex ca
lore in toto capite percepto ex nigredine capillo-
rū grossitudine et aliquali crispitudine eorum ex
velocitate operationum interiorū. Similiter ex
aliis signis congregatis. tamē dispositio presēs ce
rebri ipsius uidetur magis ēe fri. ⁊ hu. denomi-
nanda q̄ calida. quod ex multis contingere potuit
ut ex frequenti applicatione ad aerē frigidū et ex
vsu infrigidante a quacunque rerū non naturaliū
proueniēte siue ex cibis siue ex potibus siue ex ml
to coitu prouenerit illud. siue contigerit permuta
tio cerebri a causis corporalibus. ut propter debi
litatē digestiue stomachi epatis uel totius iaꝫ ma
nifeste videri potest q in capite eius congerit ml
ta materia mucillagiosa et aquosa. Que et si ab īfe
rioribus mēbris ad caput tota propulsa fuisset. ip
sa tamen propter tēporis longitudinē ð necessita
te permutauit cerebrū ad frigiditatē et humidi
tatē. quoniā omnes egritudines cronice secunduꝫ
omnē dispositionē sunt frigide. ut colligitur p. ia
tertii capitulo de causa emigranee. Ex quo funda
mento apparet intelligi posse. quare egritudo isti
us viri fuit et est fortis. eo quia ipsa est lapsus ad
contrarium complexioni cerebri etati ⁊ pluribus
aliis. At vero q hec dispositio sit per essentiaꝫ ap
paret propter diuturnitatē temporis. Secundo
vero propter continuam fere effusionem mate
rierum a capite. Si enim egritudo foret precise
per colligantiā ab epate impossibile foret epar ip
sum tamdiu ⁊ tantaꝫ materiam transmittere ca
piti quanta effunditur ab eo. Et tertio iterum q
hec egritudo sit per essentiā. apparet ex dolore ca
pitis grauitate eius et ex tensione eius egritudis
ad frontem tempora ⁊ posteriores partes. oportꝫ
igitur dicere q egritudo hec secundum magnam
partem est dispositio cerebri per essentiale nocu-
mentuꝫ eius. Qđ uero hec egritudo secundū par
tem notabilem dependeat ab epate ex multis de
duci potest. primo quia maius nocumentū quod ī
capite vꝫ fixū apparet est ī tota medietate dextra
capitis eius. sed hoc ponitur ēe signū nocumēti ce
rebri per colligantiaꝫ eius ad epar. ut prima ter
tii capitulo decimoquarto. Et iterum secundo hoc
deducitur ex parte materiei que in sapore suo sal
sedinem quasi semper et aliquando amaritudineꝫ
representat. amaritudo autem non potest prouenir
nisi a colera aut uapore eius ab epate cōicato ad
cerebrum. Et tertio iterum quia salsedo ī tali ma
teria euidentius assignari pōt peruenire per mix
tiōeꝫ colere cum flegmate aquoso augumentato ī
cerebro per uiā indigestionis. Ex quorꝫ duorū cō
mixtione ad inuiceꝫ acquiritur salsedo prima pri
mi capitulo de humoribus in facto esse. Et licꝫ sal
sedo in materia acquiri possit per modum putre
factionis. quia tamen in viro isto non apparent
signa putredinalem calorem testificantia ⁊ appa
ret permansiua salsedo in materia. ideo euidenti
us deducitur ipsa prouenire ex mixtione predicā

materierū q̄ ex putrefactōe ipārū. Similiter licet flegmatica salsa materia quandoque in ore huius viri representetur cum sfatione fumose adustio nis. deduci tamen posset manifeste ꝙ talis materi erum adustio non fit in ipso cerebro. Apparēt enī multe uigilie inquietudo dormitionis corruptio vehemens sitis ⁊ oris amaritudo speciēs alienatō nis uel corruptionis in operationibus sensuum in teriorum. quorum neutrū in hoc viro apparet. iō subtilius videtur esse dicendū ꝙ in epate eius as sigueur caliditas adustiua materierū colericarū que colerica materia aliqualit̄ adusta siue substā tialiter transeat ad caput siue per modū euapora tionis cōmixta aqueso flegmati cuius multitudo reperitur in cerebro simul in eo ponit salsedinem ⁊ odorem uel saporem similem ei qui prouenit a corporibus que aduruntur. Qđ autē in epate hu ius viri uestigiū adustiue caliditatis assignari pos sit ex multis deduci pōt. Prio quidē ex colorē eius qui ad rubedineꝫ cum obscuritate eleuatus est. Secūdo ex venarum extensione. Tertio ex habitu dis ariditate. Quarto ex tactu caliditatis acute imprimentis. Quito ex cutis aliquanta solidita te. Sexto ex multitudine generationis cole re rubee. Et septimo quia in hoc uiro uidentur apparere signa decidētis complexionis eius ī adu stam quam permutationē non credo ipsū euadere posse. nisi fiat contraoperantia ex parte regimis sibi conuenienter assignandi. Ex quibus omnibus diligenter consideratis uolo mihi satisfactum esse de essentia egritudinis huius viri uarietate eius ⁊ accidentibus ipsius. Est enim egritudo eius ma la cōplexio frigida ⁊ humida materialis cerebri iam declarata. Uarietas autem eius est quia ma la cōplexio diuersa inuenitur ī cerebro suo. Prio quidem diuersa quia cōposita ex facta que est in ce rebro fixa. ⁊ fiente que dependet ab epate. ⁊ iterū diuersa quia ex diuersitate materierū proueniens ut declaratum est. Et tertio assignatur diuersitas ex parte accidentium cōitantium materiam que quandoque salsa cuꝫ adustionis vestigio quandoqꝫ sine eo reperitur. aliquando uero cū aliquali ama ritudine. aliquando sine ipsa representatur. Acci dentia vero egritudinis sūt catarrus qui quādoqꝫ et rarus ad partē rixe cōuertitur. quandoque per partes musculorū cordarū venarū ⁊ arteriarū col li et gule descendit ad spatulas. aliquando vero p palatū et venas descendit ad pectus. quod demon stratur ex nocumento anhelitus tussi et similibus. et quandoque descendit ad stomachū quod apparꝫ ex dyaria uel fluxu ventris peryodice apparente. īordinata tamē peryodo magis q̄ ordinata. Hec sunt que de dispositionibus huius viri. velut uerio ra contemplari potui. Et ex hoc fundamento faci le apparere potest ꝙ talis egritudo minatur sibi accidentia asmatis empimatis ptisis dolorū inctu rarū lesionis stomachi ⁊ plurium aliorū. vnde opō tet ꝙ hic vir ⁊ promptus ⁊ solicitus fiat ad curati onē sui aliter male se hēbit.

Capitulum secūdū de cura per dietam.

Regatur igitur iste vir ex parte sex rerū nō natura lium regimie confracto ex calefacientibus ⁊ exiccā tibus que aduersentur dispositioni cerebri. ⁊ infri gidantibus et humectātibus que dispositōem epa tis respiciant. quare si bene consideretur ea que đ cibariis alterata erūt ex predictis in primo gra du caliditatis ⁊ siccitatis erunt conuenientia lap sui cerebri. et erunt corrigentia caliditatē ⁊ sicci tatē epatis que notabiliter eleuata est. Et quia ca liditas et siccitas primi gradus cōparata ad cali ditatē et siccitatē secundi gradus erit sufficiēs re mittere ipsā. quoniam remissū remittit intensum secundum uiorē uiam. ut patet de aqua remisse calida que remittit intēse calidā. ideo tale regimē uideretur esse conueniens. Possē autē ego dicere dulcius et cū minori anxietate cibaria calida ⁊ sic ca cōmisceantur frigidis et hu. et econtra sperāns ꝙ discretiua potentia ad egritudinem calidam ⁊ siccam transmittet frigida ⁊ humida et econtra ut scribitur prima quarti de cura emitritei con tra Alexandrum. et quinto canone summa ⁊ capi tulo primus ī cōpositōe medicinarū ex contrariis. Aer itaque ipsius ad caliditatē ⁊ siccitatē parūp inclinetur ⁊ locus habitationis consimiliter et oio euitet excessum humiditatis et ingressū aquarum et maxime frigiditatē capitis et extremorūꝫ. reci pit enī maximum nocumentum ex illis. Secun do vero euitet cibaria uelociter corruptibilia. ut lac unctuosa multuꝫ et consimilia. Similiter effu giat uehementer uaporosa et acuta. ut alleuꝫ cepe et similia illis. Effugiat etiam uaporosa cibaria omīa. uelut legumina fructuum multitudinem et brodialia pīguia. Et iterū euitet cibaria magne uiscositatis. velut pastilia pisciuꝫ multitudīeꝫ car nium partes cutaneas neruosas et pāniculares et inter reliqua ab omni genere salsorum ciborū ab stineat. et in cibariis suis valde modicū salis acci piat et acuti etiam aceti vsum effugiat. et propter eādem causam etiaꝫ caueat a potu aque frigide ⁊ vsu eius cuꝫ vino. nisi fuerit diligenter precocta. ⁊ vinum eius sit album non dulce nꝫ illi uicinum. sꝫ mediocritate saporis leui stipticitate participās Et tertio principaliter a fortibus exercitiis absti neat et proprie super cibo et in sūma quiescerē uti lius est ei q̄ uehemēter exercitari. licet motus pro gressiuus mediocris sit ei conuenienter utilis. Quarto adhuc ī modo sue cibatōis euitet cibi quā titatē magnam. immo melius est ei parce comede re. q̄ in cibatione saturitatem complere. etiaꝫ ab stinentia per quā corpus inanitur in exiccādo reu mata et catarros est ualde conueniens. Quinto vero dormitionem effugiat immediate post cibū factam. ⁊ etiam diurnam inquantum potest. imo non dormiat prope cibum. nisi saltem transierit hora cōpleta et dormiat eleuato capite nullo mō resupinus. sed ad latera declinans et prius super dextro. deinde super sinistro latere. reliquo vero tempore vigilet. ita ꝙ mensura somni in die natu rali non sit amplior q̄ septē horaruꝫ. Pro altera vero re non naturali oio effugiat accidētis animi velocem et fortem motum in spiritibus et humo ribus impedimentia. sicut iracundiam furiaꝫ et cō similia. immo spem bonam in sua curatōne letan ter accipiat ī altissimo deo confidens.

Capitulū tertiū đ cura per medicinalia.

Pro regimine uero huius viri per medicinalia premittendum est ꝙ quia in hoc viro diuerse sunt egritudīes et accidentia. diuersis oportet uti intē tionibus et instrumentis curatiuis. cum quelibet illarum egritudinuꝫ et accidentium uertat ad se curatōnem necessariam. Sunt autem egritudies in hoc viro. Prima quidem est mala complexio

cerebri frigida ꝛ humida cuius accidens est descē sus materie catarrizantis ad pectus. Et secundū accidens est asma. Et tertiū est tussis fortis cū mltitudine sputi. Et quartū est corruptio uel impedimentū digestionis. Et quintū est fluxus dyaricus quandoque eueniens. Et sextū est dolor circa spatulas et collum eueniens qui quandoque extendit̄ vsque ad genu. Et secunda principalis egritudo ē mala complexio epatis calida ꝛ sicca cuius accn̄s est quandoque colerica febris superueniens. Secundū accidens est ardor in urina quandoque superueniens. Cum igitur hec accidentia sint ꝙ plura. ideo uisū est mihi unicuique illorū per se ordinate prouidere. Premittendū primo ꝙ in curatōibus variaꝝ egritudinū complicataꝝ principium assūi debet ab ea sine cuius curatione relique curari nō possūt. cum igitur dispositio cerebri uideatur esse suspectior omibus aliis oportet necessario ab eius curatione etiam incipere eique principaliter attēdere. Et quia post ipsas nocumentū in anhelitu est multū periculosius. ideo primo ponā instrumēta rectificationis cerebri. secūdo epatis. tertio pectoris. quarto ad aliorū accidentium curā pertransibo et cet. Itaque pro regimine ad cerebrū conuenienti octo istrumēta mihi necessaria uisa admistrabo. Quoꝝ primum est ut eger iste mane hora electa flobotometur de basilica dextri brachii p quaꝫ educantur sanguinis. ℥. v. ad alleuiandum epar et diuertendum materias ad caput solitas effundi.

Secundum vero instrumentum est ut sequenti die vir iste purgetur cum. ʒ. i. aut duobus. ℈. pillularꝫ cochiaꝝ. educunt eni materiā colericā ꝛ flegmaticā a capite et inferioribus. ꝛ sunt utilime oībus in quibus perseuerant catarri in estate ꝛ ī hyeme ut quinta tertii capitulo de cura catarri litteraliter colligendū. Exhibeantur itaque in aurora et dormiat eger post eas precipue per horā ꝛ quīta hora ab assumptione eaꝝ accipiat cyatum aque ordei cum pauco zuccaro calefacte ꝛ in sexta hora prandeat. Tertium instrumentū est ut vir iste postꝙ fuerit euacuatus. accipiat hoc digestiuū calidum hora predicta ꝛ continuet ipsum adminus diebus. x. Cuius descriptio ℞ sy. de endiuia mellīro. sy. de sticados ana. ℥. ſ. aque cicoree et bethonice ana. ℥. i. ſ. misce. Quartum instrumentū ē ut tēpore quo assumit hoc digestiuum saltē omni tertio sero per vnā horā uel duas post cenā accipiat unā pillulā assaieret descriptōe Auicēne pria tertii tractatu primo ꝛ finali capitulo. distrahūt eni a capite ꝛ reprimunt materias ad ipsum ascendētes. Quintum instrumētū est ut tempore digestiui predicti intendatur ad diuersionē materieꝝ et de numero eoꝝ que leuiter et secure diuertūt ē longa ꝛ fortis fricatio mēbroꝝ inferioꝝ cum pannis calidis ab inguinibus vsque ad pedes trahendo inferius et a spatulis vsqꝫ ad nates et ab humeris usque ad manus. Motus eni membrorum inferiorū est ualde iuuatiuus per catarrū propē attractionem materierū ad inferiora. Secūdū diuertens et fortius est administratio clisteris huius. ℞ foliorūꝫ blete mercurialis malue furfuris ana pugillum unū assari bethonice ana pugillum medium coquantur conuenienter. et ex hac decoctione diligenter expressa accipiatur libra. i. olei violarum et de croco ana. ℥. i. ſ. yere Gali. et zuccari ru. ana. ʒ. vi. salis coīs. ℥. ſ. accipiatur ī mane

Tertium diuertens et medium inter ista ē frequens appositio uentosarū super natibus ꝛ spatul et non scarificentur nisi in loco appositionis earū vehemens appareat sanguinis uestigiuꝫ. Quartum diuertens et utile inter cetera est prouocatio emoroidaꝝ. sed proprie conuenientior est magis post euacuationes iteratas. fricentur itaque extreme partes intestini cum foliis fici aut cōsolide maioris uel cuꝫ aliquo rugoso cortice arboris aut cū panno aspero uel earum fricatio fiat cum felle thauri calefacto cum modico salis uel pulueris arthanithe. Sextū instrumētū principale ē ut post assumptionem syrupi vir iste euacuetur cum pillulis cochiis iam predictis quibus addi potest ℈. i. pillularum de sarcocolla et obseruentur ī hac euacuatione que dicta sunt in prima. Attendēdo tamen ꝙ eger non debet esse contētus una uel duabus euacuationibus. sed debet eas reiterare totiens quotiens digestionis vestigia complete apparent. quoniam talis est regula in curatione egritudinū cronicarum obseruanda. et si uideretur viro sapienti regenti hunc egrum predicto syrupo post fieri additio syrupi de calamento aut syrupi d̄ prassio gratia capitis et sy. ro. oxizaccare et similium gratia epatis. Septimum instrumentum principale est ut vir iste post predicta assuescat oī die semel lauare caput suum cum lixiuio acuto et cum sapone. deinde bene diligenter exiccare ipsuꝫ et hoc continuare per spatiū decem dierūꝫ memorando semper in hoc tempore accipere aliquam d̄ pillulis assaieret superius tactis et tempor̄ harūꝫ ablutionum caueat exponere se aeri frigido fulciēdo caput suūꝫ cum tecturis conuenientibus. Octauum instrumentum principale est ut postꝙ oīa predicta expleta fuerit quiescat eger per quattuō uel quinque dies. Et tunc prius raso capite applicetur ei per totū hoc emplastrū. ℞ succi calamēti uel mētastri. ℈. ſ. farine fabarum et orobi ana. ℥. iii. pulueris costi macis ana. ℥. ſ. granorum sinapis. ʒ. i. pulueris stercoris columbini. ℥. ii. pulueris maiorane. ʒ. vi. buliant lento igne. liniatur ergo totum caput ex eo. quoniam rubificando uesicat ꝛ materias a profundo cerebri attrahēdo cōsumit et in cerebro confortationem notabileꝫ relinquit si bene consideras componentia. Hec de dispositione cerebri sufficere uidentur. Iam vero ad curam epatis transire oportet cui quattuor remedia mihi prouidēdum esse apparuit. Primuꝫ ita qꝫ est ut eger iste pluribus diebus accipiat. ℥. iiii. aque endiuie cum. ʒ. ſ. pulueris epatis lupi in furno exiccati et puluerizati. Secundū uero principale instrumentum est ut iste uir assuescat comedere carnes codiarum elixatas. quoniam a ꝓprietate confortant hec omnia epar decimaquarta tertii capitulo d̄ curis vniuersalibus epatis. Sūt autem codie limacie magne cum testis rubeis sup spinas et dumeta inuente. Tertium instrumentum principale est ut iste vir quasi semper ari omne cibarium per longum tempus accipiat rotulaꝫ unā confectionis dyarodon descriptōe Nicolai in antidotario que sit ponderis. ʒ. ii. Quartum instrumentuꝫ est ut sepe iste vir in diebus caloris assuescat epithimare epar suum cum panno lineo lōgitudinis spanle ꝛ latitudīs quinque digitorum īfuso in hac mixtionem actu tepidā. ℞ aque absinthii cicoree et rosarum ana libram. ſ. spodii. ʒ. i

.ʒ.croci.℈.i.rosarum sandalorum ambor℞ ana.℈.ii.camphore.g.vi.aceti coclearia quinque misce diligenter. ¶ Pro regimine uero tertii accidentis quod est asma tribus remediis mihi uisum est conueniens prouidere. Quorum primū est ut mane ⁊ apud uesperas ⁊ iterum in sero tempore introitus ad lectū vir iste sepe teneat in os suū de hoc electuario. ℞ loch de papauere loch de pino ana.ʒ.ʒ. incorporentur cū bona contritione. ¶ Secundū medicamen est ut uir iste omni quarto mane i aurora accipiat.ʒ.iii.electuarii dyaprassii descripti a Nicolao in antidotario cum.ʒ.ii.aque decoctionis radicum liquiritie mundate cū pauco croci et calefacte.mundificat eni et expurgat pectus dilatando vias anhelitus. ¶ Tertium uero remediū est ut omni sero cum uadit ad lectum faciat inungi pectus suum cum hoc linimento.℞ olei d croco olei lilior℞ albo. ana.ʒ.i.pulueris yreos croci ari stologie rotūde oppopōacis ana.℈.i. terantur oia vltimata contritione simul et ex eo calidū fiat ut dictum est. ¶ Pro regimine uero quarti accidentis.s.nocumenti digestionis conferre possunt quattuor instrumenta. ¶ Primum est vlus frequentatus mente aromatice.cuius stipes ad rubedīē tēdit i cibis acceptad. ¶ Scdm vo īstrumētū ē ut sep añ omnē cibum accipiat rotulā unā.ʒ.ii.huius cōfectionis.℞ speciērum electuarii de ligno aloes d scriptione Aui.quinto canone ⁊ summa prima.ʒ.i.specierum aromatici rosa.secundū Gabrielem.ʒ.ʒ.zuccari albi.ʒ.iiii.cum aqua absinthii fiat cōfectio in rotulis.ʒ.ii. ¶ Tertium uero instrumētū est q vir iste cum medio cyato aque decoctiōis macis calide saltē bis in septimana accipiat.℈.i.pulueris ameos. ¶ Quartum instrumentum ut sepe faciat iungi stomachū suū cū hoc unguento.℞ ol'i nardini olei de mastice ana.ʒ.i.macis mēte ameos spice assari ana.℈.i.gariofi.℈.ii.cere quantum sufficit fiat unguentū mediocris tenacitatis cuꝫ.ʒ.ʒ.resine. ¶ Ad curam uero alterius.s. quinti qđ est dolor musculor℞ colli ⁊ spatularū conferūt oia mundificantia caput ⁊ uentosarum applicatio supra posita in regimine capitis ⁊ affer t ei iuuamētum notabile hoc linimentū spatulis frequēter applicatū ⁊ collo.℞ olei omfacini.ʒ.i.olei de eufor bio.ʒ.ʒ.salis cōis torrefacti ⁊ bene triti.ʒ.ii. conquassentur simul ⁊ ex eo actu calido fiat ut dictum est. Ad regimen uero alterius accidentis quod est peryodica dyaria uidetur mihi q conuenientius est ipsam nature regimen dimittere q̄ intercipere eam nisi superfluendo debilitaret. Si autē perduceret ad hoc prouideatur ei duplici instrumento. ¶ Primum est q semper ante cibū accipiat rotulam unā huius confectionis.℞ conserue citonio rū.ʒ.iii.masticis.ʒ.i.mente macis ana.ʒ.i.cuꝫ modico vini citoniorum diligenter incorporentur in mortario et fiat confectio in rotulis.ʒ.iiii.et accipiatur una ex eis. ¶ Secundum uero instrumentū est clistere hoc.℞ coriandri preparati granor℞ mirti cupularū glandiū seminis plātaginis ⁊ acatie ana.M.i.feniculi cimini anisi ana.M.ʒ.gnor℞ granatorū exiccatorum ana.M.ii.de ear℞ decoctione accipiatur libra.i.olei rosarum.ʒ.iii.mell' rosati colati.ʒ.i.pinguedinis renuꝫ hyrci.ʒ.ii. dissoluantur omia simul et fiat clistere. Si auteꝫ superueniret huic viro febris colerica ad ipsius curationem conferunt digestiones ⁊ euacuationes superius dicte.attendendo tamen q in digerentibus et euacuantibus medicine debent eligi aduersantes colere ualde potenter.parum uero aut minus debent esse flegmati appropriate. ¶ Pro cura uero vltimi accidentis.s.ardoris vrie qui prouenit ex acuitate colerice materiei ⁊ salsi flegmatis cum illud contingent vtatur ista tragea de qua semper accipiat coclear unum ante cibū et mediuꝫ post cibū. Cuius descriptio ℞ seminū cōdiuie scariole acetose ana.ʒ.ii.seminū portu.lactuce ana.ʒ.iiii.granor℞ papaueris al.medulle pinearū minutiꝫ incise ana.ʒ.i.seminis iusquiami.ʒ.i.ʒ.puluerizentur puluerizanda ⁊ cōmisceantur cū duplo ponderis omniū de zuccaro albo ⁊ accipiatur ut dictuꝫ est. Ego eni utiliora ⁊ securiora remedia ut nunc huic viro eligere non potui. ¶ Omnipotens autē ⁊ misericors hec omnia dirigat in salutem illius. Ad laudem eius Amen.

¶ Consilium ad descensum catarri acuti.

Non leuiter considerandum est circa dispositionē huius viri commēdatissime vi bis Uincentie ciuis. est eni dispositio ipsa in capitulo acuti catarri collocanda que cum ineptitudine sue curationis magplurimum perducit ad accidentia praua inferius declaranda. Uniuscuiusque autē salsi flegmatis videntur tres principales ab auctoribus colligi species secundum triplicē causarum effectiuar℞ respectum. Est enim una de causis salsi flegmatis caliditas putrefactiua ipsius.propter quā partes eius aquose terreis vehementer cōmixte in salsedinem conuertuntur. ¶ Secunda causa est adustiua caliditas que uertit partes flegmatis in cinerē.⁊ ipse cuꝫ aquosis partibus flegmatis cōmixte salsedinē efficiunt.eo modo quo prima primi capitulo d humoribus exemplificat Auicena de cineribus cum aqua coctis facientibus salsediem in aqua fieri. ¶ Tertia causa salsi flegmatis est famosior.q a ab auctoribus vsitata magis.etiam quia frequentius in hoīe multiplicata reperit'. ⁊ est ut multis partibus aqueis insipidi flegmatis cōmisceantur colerice materie multū amare.quia aduste cōmixtione equali. Non intelligo autē ego equalitatē mixtionis pōderalis.ut.i.libra flegmatis vni libre coler' cōmisceatur.sed intelligo equalitatē actiuitatis colere i flegma ⁊ passibilitatē flegmatis ab illa. Si proportio esset equalis arithmetica nō dubito q in tali cōposito remaneret amaritudo fortis.propter maiorē actiuitatē amaritudinis in colera q̄ insipiditatis in flegmate. Et possunt colligi fmones isti prima primi capitulo preallegato ⁊ secundo naturalium uirtutum. Et ex hoc fundamento verificari potest famosa ⁊ per scolas uentilata diotriū specier℞ salsi flegmatis.quoniā aliquod fit tale per modū putrefactōis. aliquod per uiam adustionis et.aliquod per uiā.cōmixtionis. Utrum autē omnes tres predicti flegmatis salsi species in quacunque parte corporis fieri possint.dicendū est q non.sed ut in pluribus hoc flegma salsuꝫ efficitur aut in epate aut in uenis magnis aut i spaciositate mēbror℞ magne concauitatis et extensionis.velut sunt amplitudines cerebri inter cōuexuꝫ eius et concauū pie matris et inter paniculos predcos

aut inter ipsos et cranei concauitatē. similiter in
cōcauitate pectoris stomachi uesice ⁊ similiū. Cre
do autem ego ut plurimū hoc flegma fieri salsuʒ
in uenis magnis a quacunque de numero illarum
trium causarum fieri contingat ipsuʒ salsū. Et ex
hoc fundamēto cōtēplator facile poterit intellige
re cās oēs salsi flegmatis effectiuas. Si enim tales
cause primitiue fuerint. patet ꝙ aer calidus iteri
diebus canicularibus ⁊ sub radiis solis multū mo
rari et frequens vsus ablutōis capitis absque cōue
nienti exiccatione frequenter conuersari ī thermis
et in stufis in cibis ⁊ potibus crapulando excedere
⁊ multum luxuriari et proprie cū repletione age
re et uini fumosi et acuti multitudo ⁊ iuriū pigui
um cū aromatibus frequens vsus et sumere freqn
ter confectiones calefacientes cū cibis. sicut ℥ʒ con
fectio de cinamomo de nuce muscata de galanga
et similibus. ut est modus prelatorū nostris tēpo
ribus diuitū ⁊ potentū. Et consimiliter multa sto
machi repletione uti ⁊ accidentibʒ aīe furiā ⁊ ira
cundiā inducere solentibus. ⁊ vehemens. s. super ci
batione motus seu exercitium ⁊ festina et prolixa
post cibū dormitio. Hec inquā oīa oīum causaruʒ
primitiuarū que salsū flegma possunt efficere per
se uel reductiue cōplectuntur numerū. Et de istis
consideranti facile apparere potest sufficientia cau
sarū corporaliū uel antecedētiū flegmatis iā pre
dicti. Et ex istis ultimate concluditur que sit cau
sa coniuncta catarri salsi. est enī ipsa materia que
a uenarū cōcauitate effusa et in poris recepta per
uias expulsionis educitur. Ex quo iterū quarto fa
cile itelligere potes uarietatē catarrorū a uia effu
sionis acceptā. Si enī materia multiplicata ī capi
te descendat ad pectus. tūc catarri proprie deno
minationē accipiat iuxta sententiā Ueteris et Co
mentatoris afo. septima sermone illo. Catarri in
superiori uentre in saniē cōuertūtur in quattuor
diebus. Si autem materia descendat ad fauces ⁊
circa collū branci nomen sibi sortitur. Cum auteʒ
materia talis ⁊ proprie acuta descendat ad nasuʒ
prizā. tunc denominatur corriza. Et patet ex hoc
ꝙ si materia descendat ad partes colli posteriores
tumorē et dolorē efficit in eis propter quā vulgus
dicit collū esse incordatum. Et adhuc attende ꝙ
quilibet de numero catarrorū predictorū fieri pōt
per uiā defluxus. et ita ut in pluribus contingit ꝙ
materia in multa quantitate ⁊ in tempore breui
per predictas uias a capite descēdit. aut fieri pōt
per modū transitus materiei pauce aut paulatine
per predictas uias. et hec est species quā nonnulli
sapientes ⁊ vulgus etiā dicit reuma uel stillicidiū
vnde ex omnibus istis inuicē bene collectis diligēs
considerator poterit intelligere signa catarrorū.
De numero enī signorū aliqua a sapientibus dicūt
pronostica futuri catarri que sūt plura. Primū
quia patiens ante descensū materierū longo tēpore
sentit caput eius grauatū esse ut in pluribus. patʒ
a presētia multi flegmatis posse prouenire. Se
cundum signum est quia isti quando capita sua sen
tiunt leuia. hoc est propter ebulitionē colerice ma
terie uincentis flegma a q̄ eleuantur uapores sub
tiles multe mobilitatis que spiritui sēsibili cōmix
ti cerebrū et panniculos alterant alteratōe leuita
tis cū mobilitate. Et patet ꝙ hoc signū appropri
atū est potentie tactiue. Si autē spiritus ipsi tali
bus uaporibus cōmixti alterant organū imagina
tiue potentie. tunc patet ꝙ corrumpitur operatio
eius. ita ut imaginent aliqui ꝙ uolare uelint. Sē
sata enī imprimunt suas species in spiritū et orga
na. unde imutantur potentie sentientes. sed sensa
tū est uapor subtilis et ad superiora mobilis. quas
re et cetera. Et possunt hi sermones colligi secundo d
aīa circa finē. et prima tertii tractatu quinto caº
primo. Tertium signum principale est ꝙ pati
entes quandoque sentiunt caliditati uaporose subi
tā impressionē. quandoque in cerebro suo frigidi
tatē inualescentem ac si per ipsū et panniculos flu
ens aqua actu frigida moueretur ad diuersas dif
ferentias pōis. Et primū quidem sustētatur. eo
quia dum ebullit colerica materia magna percipi
tur ab ea caliditas. et qr uapor qui a tali materia
eleuatur resolubilis. iō cito euanescit illa calītas
et remanēt partes flegmatis mobilitate et fluide
in uenis hinc inde discurrentes. et quia remota fu
it causa actu notabiliter calefaciēs. ideo tunc fleg
mata habent potentiā infrigidandi quā primo nō
habebant. Et ex hoc signo colligitur uerificatō
cuiusdam apparentie. Istis enī hominibus appa
ret continua molestatio nunc tegēdi. nunc detegē
di caput. nunc sentiendi sudorem calidum. nūc fri
gidū. Quartum signum est sequens ex predcis
ꝙ quandoque caput et adiacentes partes. quando
qʒ calide. quandoqʒ actu frigide percipiūtur a tā
gente. Quintum signū est ꝙ color capitis et fa
ciei nunc declinat ad albedinem clarā. nunc ad al
bedinem palliditati cōmixtā. Sextum signum
est uarietas in dormiendo et uigilādo. quandoqʒ
enim uigilatiui sunt. quandoque enī dormitatiui.

Septimum signū est ꝙ talis dispositio pronū
tiatur in habētibus inferiora mēbra calida. supe
riora uero frigida. Octauum signū completiuʒ
est conuenientia aliorū particulariuʒ. ut quod hō
nunc utatur regimīe calefactiuo. ut exercitio ⁊ ci
bis calefaciētibus. aliquādo infrigidatiuo ut ocio
lactuca et similibus et proprie fructibus horari
is. nihil enī ita uaporosum est. uelut fructus quita
tertii capitulo quinto. Reliqua uero huius disposi
tionis signa demonstratiua dicūtur a sapientibʒ
Primum ipsorū est actualis materiei descenden
tis sensatio a patiente per aliquam predictarum

Secundū signū est punctio mordicatio uel ex
coriatio in uiis descensus notabiliter percepta.

Tertium signū est frequens sternutatio. eo quia
hec est materia humectans et multa uētositate re
plens caput calefaciendo ipsum. propter quod ici
tatur virtus expulsiua ad uehementer et cito agi
tandū materiam ut expellat ipsam. in quo motu
accidit sonitus sternutatio nuncupatus. Quar
tum signum est oris et totius palati siccitas cum
representata salsedine notabili. Quintuʒ signū
est sitis in ore percepta et cum potu non sedatur.

Sextum signum est nocumentum notabile a su
perueniente febre perceptū. Septimum signuʒ
est faciei rubicunditas sine magna uenarum extē
siōe. Octauum signum est nausica intelligendo
per eam prolationem sermonis in naso resonantē
Alia autem littera dicere solet nausitas. et est ut
quandoque multiplicata materia sʒ partē ad sto
machū descendens inclinet ipsum ad uomendum
et est nausee interpretatio. Nonum signum est
ab exeunte mutato. quia quandoque exiens ē ma
teria subtilis calida et acuta que sensu tactus et

gustus percipitur ꝛ salsa et non amara. Aliquādo uero materia est subtilis ꝛ aquosa licet salsa perci pitur. ꝛ hec sunt proprie augumenti huius dispositionis signa. Aliquando exiens est materia grossa in substantia equalis que vehementer calida pcipitur ꝛ salsa. ꝛ hoc proprie accidit in statu ī quo uehementior est in salubri catarro putrefacto et ꝛ digestio materierū. Decimū signū ē pulsus varietas in suis differentiis. est enī pulsus magnus ꝛ uelox quandoque duritiei. quandoque lenitiei attinēs secūdū uarietatē indispositionis arteriarū. aliquando a colera. aliquando a flegmate facte nō raro hic pulsus magnus uelox est et proprie ī augumento et statu. Aliquando uero paruus et uelox et frequens ut in principio et declinatione.

Undecimum signum est φ vrine istorū in colorē suo in uniuersali principio ī gradu citrinitatis notabiliter sunt eleuate. In augumento uero ꝛ statu ad igneitatē tendunt notabilē. substātia autē ipsarū grossitiei magis attinet φ̄ subtilitati. eo φ plus de flegmate reperitur φ̄ de colera. quia ipsa euaporat et non potest vrinas tenues efficere cum nō remaneat circularis aut regio in hac dispositōne .i. contentū tale in colore suo ad citrinitatē tendit notabilem cū granulis per eius corpulentiā undiqꝫ disseminatū propter vapores colericos in flegmatica materia sua uiscositate inclusos iuxta illū autēticum Egidii. In circuli serie si granula fixa tenentur in cerebro secreta latet confusio cāe In regione uero aerea vrinarū. i. in ea que per digitalē mensurā aeri vicina est plurima sunt granula in eius superficie sparsa que demōstrāt egritudinē esse actu in paroxismo. iuxta illud. Granula reumatice semper sunt necessaria cause. Et nota φ hec signa potentissima sunt. eo quia sufficiēter cōplectuntur explicite uł implicite oīa genera signorū q̄ in medicina sciri possunt quocunque uolumīe accuratissime adhoc bene plecto. Unde ex oībus predictis apparet dispositionē istā esse ualde difficilē. Ipsa enī medicos omēs quātūcunque illustrissimos in sui cōprehensione uehementer fatigauit. ut ab eorū sententiis perlegere possis. Est iterū hec dispositio ualde verenda. Ipsius enī materia in cerebro multiplicata ꝛ toto capite aut ibi fixa remanebit et successiua sui lesione et dilatatōe poterit incomplete oppilare omnes ventriculos cerebri et facere epilensiā. aut cōplete et facere apoplexiam. aut collecta in anteriori parte organica sensus cōis facit subeth. aut in posteriori parte cerebri multiplicata magis ꝛ per adustionem conuersa in melancoliam poterit facere congelatōem uel ipsa eadem adusta in aliqua parte cerebri collecta apostema in ipso poterit efficere cibare ł demoniū nominatū. Et si ista materia sine adustiōne ebuliens tamen in cerebri panniculis collecta fuerit aut in medullari substātia efficere poterit apostema carabitū nominatū prima tertii tracta. tertio aut nuncupatū sirsen nono Almansoris capitulo tertio. Si autem hanc dispositionem materia efficiens non fuerit in cerebro quieta. sed uirtutē stimulās propellatur ab ea ad aures pulsa per uētriculū medium in eis apostemata efficere poterit ad oculos uero obtalmiam aut cecitatē subitā. ad colatorium uero subito depulsa suffocatōem efficere posset. Si uero per uenas iteriores talis expellatur materia squinantes efficere posset periculosas. Si uero ad pectus facile ptisim et perisplemoniam causare poterit. Si uero ad meri concauū aut uenas deferatur ad stomachū nauseā abhominationem fastidium subuersionem et uomitū ꝛ nocumenta digestionis inducere poterit. ꝛ si per posteriorē partem cerebri propulsa fuerit ad origines nuche ibi utriusque medietatis nuche completam faciens oppilationē ad uniuersalē paralisim perducere poterit. Uide quantū verēda sit hec dispositio. propter quod ad ipsius curā festinandum est.

Capitulum secundum de cura per dietam. ꝛ primo de aere.

Oportet itaque laborantes hac dispositione regi per res non naturales omnes inclinatas ad infrigidationem notabilem cum leui humectatione: q̄ tamen non euacuetur a refractōe ipsius cum exicantibus. Et primum quidem horū probatur qr in mixtione talium materierum potestatiue dn̄atur colera que indiget infrigidante remittente caliditatē et acuitatē eius. et ipsa eadē siccitate sua partes flegmatis adustas uel ingrossatas efficit. vnde indiget humectante sibi contrario. subdominante tamen respectu infrigidātis. Similiter cū in tota mole materierum quantitate aut saltē eqlitate inueniatur flegma oportet φ cōrigatur augumentum humiditatis eius per cōmixtionē exicantium sibi contrariorum. et ista est una et principalis de causis propter quas ego cōsideraui maximā esse difficultatē catarrorū acutorū. difficile enim est administrare instrumenta ita moderate refractionis ut ipsa conferant excessui vnius ł duorum non nocendo alteri de predictis et econuerso. et tu considera φ facilius proferuntur φ̄ opere compleantur. propter quod vir iste moram cōtrahat in aere uel camera in estate frigida. in hyeme vero remisse caliditatis. cuius etiam aer in siccitate non multum eleuetur. Similiter uestes eius q̄ corpus mediocriter calefaciant. et proprie tamē caput eius sufulturis decenter calefacientibus custodiatur ne ab aere frigido et multorū uaporū eius presentia ledatur ut consueuit. Euitet mansionem terraneam ꝛ fontibus uel aquarum cursui vicinam. propter quod utile foret ei in camera nouissime tabulis suffulta commorari. in qua tamen ignis multe flamme et fortis non accendatur. ꝛ inter reliqua sūmopere studeat ne exponat se flatui uenti valde frigidi multam humiditatē spirantis in aere et proprie post flatum meridionalis uēti.

Capitulum tertium de regimine per cibos et potus.

Difficilimum est reperire aliquem cibum uel medicinam cibalem que simul aduersari possit tribꝫ supradictis. ꝛ de primo non est dubium cuꝫ ī corpore humano operetur a materia precise. Secundum etiam est difficile. eo quia in eodem cibo medicinali uel medicina cibali non inueniuntur simul infrigidatio et humectatio et exiccatō. nisi fuerint medicine contrariarum partium cuꝫ humiditate superflua actuali. ut possint inueniri in coriandro humido in radice altee ꝛ baucia et similibus. et propter hanc causaꝫ necessaria fuit speculatio medicorum ad inueniendum composita habentia omnes operationes que necessarie forent per plura simplicia in compositum redacta que ī

eodem simplici medicamine inuenire non potuerunt. ut quinto canone sūma prima capitulo secundo ⁊ decimo practice capitulo primo ⁊ septimo breuiarii capitulo quīto. Unde in proposito si brodi alia ⁊ reliqua cibaria cīa coquerentur cum radicibus petrosellini dominantibus et radicibus endiuie subdominantibus. aut saltē preparentur cuꝫ radicibus feniculi et emulsione seminū cōiuꝫ quattuor frigidorum posset haberi regularis curationis modus utriusque predictorū correctiuus. In sūma igr̄ audact̄ ī frigidātibꝫ ⁊ humec. vir iste uti potest a principio mensis maii usque ad finem septēbris. reliquo uero tempore faciat eadē refracta magis cum calefacientibus et exiccantibus uincēte tamen frigiditate in tota mole. Sit igitur panis eius parūper similagineus bene fermentatus ⁊ coctus absque tostura. De carnibus laudabilibus ⁊ piscibus conuenientibus vtatur non aromatibus aut paucis. sed bene croco rationabiliter Pastilia et condimenta mollia non conueniunt. euitet fructus specialiter recentes. Potus sit uinuꝫ subrubei coloris. dimittat fumosa. quies prolixa non mihi placet. nec forte exercitiū quia ponit spiritus ⁊ humores in motu. sed fricationes extremitatū conueniunt. caueat a multa ⁊ prolixa uigilia Securius est a mensa recedere appetitu remanente ꝙ uentre saturato. Accidentia anime uitet nimia.

Capitulum quartū de regimine per medicinalia.

Cura huius dispositionis complectur per sex intentiones. Prima itaque harū intentionū est uniuersalis euacuatio materierū. Secunda diuersio materierum. Tertia digestō. Quarta eradicatio. Quinta est particularis materierum a capite euacuatō. Sexta et ultima est capitis rectificatio. Prima itaque intētio quadruplici instrumento cōpleri potest. Primū est ꝙ hora electa fiat flobotomia de cephalica posita inter pollicē et indicem per quā sanguis educatur in quantitate. ʒ. iiii. uel. v. Secundū instrumentū est ut die sequenti post flobotomiā soluatur uenter eius his pillulis in aurora sumptis post quas dormiat per vnā horā tantū. nec comedat usque ad horas quinque. et tunc accipiat cyatū aque ordei cuꝫ zuccaro et post ipsam per horā unā prandeat. Tertium instrumentum ē ut si natura inuitaret ipsū aperiant ei emoroidas fricando extremitatē intestini intrinsecus cū foliis ficus recentibus uel siccis uel consolide maioris. aut exprimatur intestinuꝫ et fricetur cū panno aspero cortice quercus cū aceto aut cum flobotomo quousque educatur quātitas sanguinis debilitatē tamē excludens. Quartuꝫ instrumentum est ad hanc intentionē ut post flobotomiā uel euacuationē iam dictam prouocetur ei uomitus imponendo digitū vel pennā uel aliud instrumentū agitatiuū ysophagi. aut detur ei ī potu. ℥. i. sy. siplicis aceto. cū. ℥. iii. aq̄ decoctōis radic. et seminū raphani minoris comestibilis. Secūda intentio principalis multis cōpletur instrumētis primo cū fricationibus de quibus iaꝫ dictū est.

Secundo cum frequenti applicatione pannorū multe caliditatis ad extremas partes. Tertio cum applicatione rubificantiū medicinarū super intrinsecis carnosis partibus costarū et tibiarum et natibus cum intentio est distrahere ad remota aut super spatulis brachiis et collo cū intentio sit distrahere ad propinqua. Quarto fit materierum distractio per uentosarum applicationē in locis iā dictis ⁊ proprie sine scarificatione. Quinto cū apertione emoroidaꝝ iā dicta. Sexto cū diureticis vrinaꝫ prouocantibus. velut est decoctio quinque seminū maiorū calidorū. s. feniculi petrosellini brusci asparagi ⁊ apii. Septio diuertuntur materie per frequentē pedū ablutionē cuꝫ decoctiōibus calefacientibus ante cenā satis prolixo spacio applicatis. velut sunt calamentū menta straꝫ sisimbriū folia maiorane bethonice sticados pulegii assari et consimilium. Octauo fiunt diuersiones cū applicatōne uesicantiū medicinarū que applicentur extremis partibus iam predictis cū his que sunt. sicut folia flāmule persicarie maioris apii ranini et ep̄s'o cantaridarū et fricatōne facta cum radice squille. Tertia principalis intentio multis cōpletur instrumentis materiā digerētibꝫ Primū ⁊ leue ē hoc. ℞ aque ēdiuie. ℥. iii. aque epatice uel absinthii. ℥. i. ß. misce et ter detur in aurora tepidū et tardetur cibus post adminus quattuor horis. Secundū digestiuū et proprie ad materiam ualde acutā et subtilē est hoc. ℞ seminū quattuor cōiuꝫ frigidoꝝ ana. M. i. se. lactuce granorū papaueris florū nenufaris uiolaꝝ ana. M. ii. seminis endiuie scariole acetose fumiterre achāthi politrici capilloꝝ vene. ana. M. i. ß. rasure eboris. ʒ. ii. seminū portulace. ʒ. i. ß. rosaꝝ spodii ana. M. i. sandaloꝝ alboꝝ. macis ana. ʒ. ii. radicū feniculi petrosellini ana numero. ii. coquantur in libris decē aque usque ad consūptionē medietatis aque lento igne. deinde colentur cū expressione forti ⁊ colature addat̄ zuccari fe coctōis. ℥. decē vini granatoꝝ acriū librā. ß. ⁊ coquātur lēto igne ⁊ d̄ hoc syrupo clarificato ⁊ longo dētur. ℥. v. si vero plene coquātur usque ad eius viscositatē. tūc ex eo detur. ℥. ii. cū aqua nenufaris uiolaꝝ ⁊ absinthii ana. ℥. i. hoc tepidū in aurora sūptū continuetur diebus decēꝫ Attende itē tū pro hac intentione melius cōpienda ꝙ si materiei perseueraret acuitas inflāmatio pūctio ⁊ mordicatō per horas duas post cenā apoꝰ seminū detur ei. ℥. i. sy. de papauerē albū. ℥. iii. aque ordei frigide cū emulsione seminū cōium maiorū ⁊ totū hoc tepidū uel frigidū accipiatur ī potu secundū maiorē uel minorē materiei īflāmam. ⁊ hec ambo ultima sunt d̄ secretis meis ultimate operatiua. Quarta intētio pricipalis cōpletur per eradicationē materierū per euacuationē multis instrumētis cōplēdā. Primū itaque instrumentoruꝫ est ut die imediate sequēte post digestiuum euacuetur materia cum. ʒ. i. pillularū aureaꝝ. Est enim ī eis uirtus educēdi materias ex frigida ⁊ calida cā. Secundū instrumētū ⁊ melius predicto est hoc. ℞ pillularū cochiarum pillulaꝝ de yera maiori ana. ℈. ii. reformētur pillule octo cū sy. nenufarino ⁊ exhibeantur. Tertium instrumentuꝫ fortius predictis ⁊ proprie cuꝫ materia declinat ad grossitiem est hoc. ℞ pillularū d̄ sarcocolla descriptione Mesue in antidotario distin. octaua. ʒ. ß. pillularum cochiarū. ℈. ii. cum electuario succi rosarum formentur pillule octo ⁊ exhibeātur ut prius. Quartū euacuatiuum ⁊ proprie cum materia fuerit acuta multū. ℞ pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. ii. dyagridii. g. v. sticados fumiterre salis indi ana g. ii. cum succo rosarum formentur pillule. viii.

Quintum instrumentum ⁊ proprie cū eger nō

potuerit āt uoluerit accipere pillulas ē hoc. ℞ electuarii succi rosarum.ʒ.ii.ʒ.electuarii indi.ʒ.i.misce ⁊ totū accipiatur in potu cū aqua decoctionis seminū cōiū sepe dicta. Sextuʒ instrumētum ⁊ proprie quando materia tendit ad grossitiē cum aliquanta adustiōne est hoc. ℞ yeral' electuarii dyacastorei ana.ʒ.i.electuarii succi rosaꝝ.ʒ.ii.misce ⁊ totū i potu detur hora ⁊ conditionibus ut supra in minoratio. Quīta intentio principalis est de bita administratio sex rerū non naturaliū. Sextam autē intentionē cōplere possunt instrumenta omnia que materias a capite educere possunt. ⁊ nota q̄ difficile uidetur aliquā euacuationē particularē administrare capiti absque diuersione secum cōplicata. sicut discurrere potes p omnes modos ⁊ uias euacuationis a capite. Primū itaque horū esse potest fricatio capitis cum pannis calidis.

Secundū est administratio rubificantiū super locis commissuraꝝ. Tertiū esse potest uesicatio super bregmate facta. Quartū principale ē cauterii super loco cōiunctōis sagittalis cōmissure rectitudīal'r cadētis sup cōmissura sagittali applicatio ⁊ ē locus qui experiētia i quocūqʒ hoīe mirabili uerificatus est et non fallit. ita q̄ extremitate nasi posita super linea que transuet saliter inuenitur in raseta. i. in loco ubi finis brachii cōiungitur cū manu ⁊ extenso rectitudinaliter indice per medium frontis et calculata uel reuoluta eius extremitate uersus superius mirabili cōpositione diuinitus data inuētū est q̄ illa est uerus locus cōiunctionis ambaꝝ cōmissuraꝝ ad quē primus nodus digiti attingit. ibi eni applicari debent cauteria siue actualia fuerint siue potentialia. gratia igitur cōplementi operis cauterii figura circularis existat inter mediū tamen cruce interscecata cuius circuli extensio unguis pollicis quantitatē non trāscēdat. ignitū igitur cauteriū ferreū uel calibeū predicto loco applicetur usque ad cocturā ossis exclusiue. Melius tamen ⁊ securius et dulcius cauteriū est ex auro factū. ut quarta primi capitulo añ penultimo. Et uero iterū particularis a capite materierū euacuatio fieri potest cū his que in naribʒ iniciuntur. de quoꝝ numero est oleū de castoreo. oleū de lauro. Et de secretis meis est oleū de pendactilo. de quo lege doctrinā decimatertia tertii trac. quinto capitulo de canone dandi in potu oleum de ℞ezua ⁊ ē pētadactilus uel cathaputia maior. Sexto iterū particulariter euacuare potes materiā a capite per tractū matericꝝ a capite lachrymas inducendo cū fricatione oculoꝝ cū piperē castoreo uel inungendo eos cū oleo. Septio iterum euacuentur particulariter materie a capite flobotomando uenas post aures in catarro anteriori uel corriza. ⁊ uenā frōtis in materia per palatū catarrizāte ⁊ ad partes posteriores diuertente Octauo iterū fiat flobotomia uenarū temporum ad hoc. Nono per gargarismatū applicatōeʒ. uelut est hoc. ℞ seminū staphisagrie costi piperis cimini castorei ireos ana.ʒ.ʒ.anisi feniculi ligritie ana.ʒ.i.corticū agarici pulpe coloquītide ana.϶.ii.macis.ʒ.ii.coquantur in libris .ii.aque fontis usque ad cōsūptoēm medietatis. Deinde huius colature accipiantur.℥.v.oximellis squillitici.℥.i.et calidū in os accipiatur. deinde fiat eius agitatio ī inferiori parte gargaleonis. ⁊ est locus ubi simul coniunguntur extremitates laringe et faringe. i. nis aeris ⁊ cibi. Iteʒ per masticatōez sa radicis gētiane. Secundum et fortius est radix anthanite.

Tertium est radix yreos ⁊ proprie cum penidiis al's excoriat partes oris. Quintum est masticatio seminū staphisagrie. Sextū ⁊ leuius ē masticatio granorum cubebarum. Item adhuc leuius est masticatio masticis. Item caputpurgiū per nasum attractuʒ ore aqua pleno de aqua maiorane. Secundum ⁊ fortius illo est succus blete cum ydromelle. Item compositum bonum ad liniendum partes nasi interiores usque ad rizaʒ exclusiue. ℞ castorei.ʒ.i.pulueris euforbii .ʒ.v.incorporentur simul ultimata contritione. Ultimuʒ abraso capite toto cooperiatur linimento facto ex stercore columbino cum aceto ⁊ addo ego tertiaʒ partem de fermento ⁊. cet'. Ista omnia predicta materiam potenter de capite eradicāt ⁊ cōsumūt Pro cōplemēto septie intentionis hic scribā remedia que caput conuenicter confortare solēt. et maxime in tali lapsu cōposito ex contrariis qualitatibus et materiebʒ. scʒ ex colera et fl'ate. Primū itaqʒ illorum instrumentoruʒ est puluis iste. de q° vir hic ex nunc vsqʒ ad totum mensem februarii omni sero cum vadit ad lectū super commissura capitis sagitali superaspgat vsqʒ ad q̄titateʒ granorum.v.vel.vi.ordei. Cuius descriptō. ℞ macis sādarace ana.ʒ.i.ros' spodii coral .citri coriādri preparati ana.϶.ii.puluerizētur omnia per se et misceantur. Secūdum principale instrumētū est hoc electuariuʒ de quo vir iste ter in septiana hora scripta imediate deglutiat q̄titateʒ.ʒ.i.ʒ. aut salteʒ bibat ipsum cū.℥.i.aque tepide nenufa. ℞ loch de papauere.℥.i.spodii coral.al.⁊ ru.ma. sticis ana.϶.ʒ.incorporent oīa simul cū sy.ros' vsqʒ ad conuenientem spissationem. Tertium instrumentum est vsus istaꝝ pillulaꝝ de quibus diebus intermediis quibʒ accipit electuarium saltē bis ī septimana hora introitus lecti accipiat.i.vel.ii. et est in eis intentio attrahēdi materias a capite attractione leui et prohibēdi ascensum fumositatum ad caput et consumendi materias et vapores in capite aggregatos. quarum descripto. ℞ aloes preparati in succo endiuie.℥.i.miroba.citri.ʒ.ii. reuponcic.ʒ.i.salis indi.϶.ʒ.sandarace coral.ru. ana.ʒ.v.cum succo ros'. fiant pillule ex omni.ʒ.vi. Quartum instrumētum est confectio ista. Cuius vsus notabiliter confortat cerebrum et sensus interiores omnes. ℞ specierum electuarii de ambra ʒ.ii.trocis. de ros' ma. descriptionis.ʒ.i.scorie ferri preparati secūdum artem.϶.ii.cū aqua acetos' fiat cōfectio i rotulis magnis. Cuius vsus ē post omne cibarium semp ex ea accipiens rotulaʒ vnā ʒ.iii. Et si ex cadē quādo intrat lectuʒ accipiat q̄titatē grani fabe et teneat in ore vsqʒ ad sui dissolutionem optimum erit ei' auxilium ad predicta Ambra ē medicina inter alias capitis excellētissia ⁊ cōfortatiua. Ultimuʒ vero est puluis iste quē quasi semper in sindone ligatum teneat et odoret iuxta possibile sibi. ℞ ros'.ʒ.iʒ.camphore .϶.i.sādarace.ʒ.i.lambrusce.϶.ii.sandal.al.et ru.ana.϶ v.macis.ʒ.i.puluerizentur omnia per se et ligentē in sindone. aut saltem ex puluere istoruʒ cum laudano et vino aromatico fiat pomuʒ quod odoret vt dictum est et cet'.

Consiliuȝ de catarro a mala complexione frigida et humida cerebri ⁊ totius capitis.

Descensus materiei catarrizātis a capite huius nobilis domine causā oportet generationis scire effectiuaȝ ipsius anteq̄ instrumēta curationis ipsius exibeantur. Secūdo oportet i ueniere causam corruptionis vel putrefactionis ipsius. Tertio oȝ intelligi locum vbi hec materia generetur et cōgregetur et putrefiat. Premissū igitur primo pro declaratiōe istoꝝ q̄ licȝ a principio huius materiei generationis vel congregationis causa efficiens potuisset esse mala complexio īferioꝝ mēbroꝝ. ut pectoris stōi epatis renum ⁊ matricis. non tamen principaliter predictoꝝ mēbroꝝ discrasiis aduertendū est. licet iuenirentur ī eis. quia egritudines que fiunt in eis per colligantiā ipsoꝝ ad alia membra non diu perseuerant. quin fiat in mēbris appropriate. Itaque rationale est q̄ causa generatiua haꝝ materieꝝ i n capite est mala complexio sui cerebri ⁊ totius capitis frigida ⁊ humida. propter quam generantur in cerebro materie flegmatice per uiam indigestionis que non sunt uere flegmata. eo q̄ nullus humor uere ⁊ proprie dici potest talis nisi fuerit ī epate genitus tanquā in principio generationis organico. Potest iterum hec mala complexio esse causa ut sanguis qui debet esse materia nutricationis commixtus flegmati aut remisse calidus propter digestiue debilitatē in cerebro non bene regatur ⁊ conuenienter conuertatur in humiditates secundas. remanebit igitur magna ex eo superfluitas ī uenis congregata. Ex quo apparet declaratio cause efficientis ⁊ materialis. efficiens eni causa ē mala cōplexio frigida ⁊ humida cerebri ⁊ totius capitis. materialis uero est materia flegmatica aut superfluitas indigesti sanguinis. ut declaratū est. ⁊ sic patet declaratio primi quod premissū fuit.

Secundū uero principale verificanduȝ est que fuerit huius materiei causa extraneationis. Dicendum itaque q̄ cuȝ predicte superfluitates per qualibet diminutā digestionē congregantur. tunc derelicte a calore naturali qui est debilis extraneantur. Et potest ad hanc extraneationē concurrere oppilatio in uenis uel panniculoruȝ cerebri interioris et exterioris ⁊ etiam poroꝝ cranei et cutis auriū nariū ⁊ aliarū uiarum. quoniā oppilatio omnis notabilis ⁊ perseuerans est causa prohibendi euentationem in cerebro. sed prohibita euētatione eius intēditur calor ⁊ preternaturalis efficitur. igitur aget in materias predictas extraneando eas. Tertio iterum ad hanc extraneationē concurrere potest multitudo caloris aggregati ex uaporibus actu calidis ut flegmaticis uel actu ⁊ potentia calidis ut colericis ⁊ sanguineis. lumi eni ⁊ uapores sui caliditate materias predcās facile extraneare possunt. ⁊ infra apparet declaratio secundi principaliter premissi. Quis uero sit locus uel loca cōngregationis taliū materieruȝ Patet ex predictis q̄ locus in quo materie predicte uel generari uel multiplicari possunt. aut erit substantia eius. s. cerebri. aut uene per eius anfractuositates imerse ⁊ similiter artarie. aut erit in uentriculis cerebri aut in panniculis eius. aut inter pāniculos cranei ⁊ cerebri cōtenta. Primuȝ autem horū declaratur per substantiā cerebri intelligendo medullarē eius et subtilissimos uillos neruoruȝ qui oriuntur ab eo qui sunt paria septē. in quorum poris contineri potest materia. ut patet unicuique. ⁊ potest materia ibi contenta esse antecedens ⁊ coniuncta huius dispositionis. añcedēs inquā si ī uenis reperiatur hec materia absq̄ putredine eius. deinde putrefiat extra uasa. Coniuncta poterit esse hec materia si putrescat in uenis ⁊ ita putrens expellatur ad extra per uias nasi colatorii aut aurium. ut sepe contingit. At uero q̄ hec materia in uentriculis contineatur ibi putrēs intelligere non possum. quoniam cum sit substātia aut oppilaret complete. tūc necessario sequeretur appo^a aut incomplete. tunc epy^a. aut si pauca esset et tunc putreret ibi necessariū esset ledi operatōes sensuū interioꝝ. Quomodo eni saluaretur itegritas operationum imaginatiue ⁊ cogitatiue potentiarum. si in medio uentriculo ipsius cerebri inueniretur materia sui putredie extraneans organa ⁊ spiritus ibi inuentos. aut sui quantitate oppilans uel apostemans. operationes enim uirtutum proportionantur instrumētis ⁊ organis per que iste operationes perduci debent. igi̇ cum intempe rie ipsorum inconuenientes producerētur operationes quod erat deducēdum. Uidetur igitur ex istis deducendum q̄ materia huius dispositionis nullo mō cōtinetur in aliquo uentriculorū cerebri. Intelligo autem hic uentriculos concauitates manifestas in profundo cerebri inuentas in q̄bus continentur substantie quedam quasi carnole vermibus assimilate terrestribus in quibus producūtur operationes sensuum interiorum. ut patet tertii capitulo primo est colligendum. Qđ uero hec materia in uentriculis cerebri contineri possit satis facile est uidere. eo q̄ hec materia recipitur ī poris ⁊ ibidem a naturali calore derelicta putrescit. Ex quo fundamento apparet declaratio quarti premissi. s. q̄ hec materia contineri potest in diuersis locis. Nam si hec materia effundatur a panniculo pie matris uel sub cerebrū. tunc recipietur inter superficiem concauam pie matris ⁊ conuexa cerebri. ⁊ si expellitur predicta materia a pia matre uersus duram matrem. ⁊ a dura matre uersus piam matrem. tunc necessario ipē congregabitur inter duas superficies pie matris ⁊ dure matris. Si uero materia iaȝ dicta a uirtute propellatur a pia matre uersus craneum uel a craneo uersus ipsam. tunc ipsa necessario congregabitur inter superficiem concauam ⁊ conuexam dure matris et craneum. Et qualitercunque contingat talis materia in omnibus predictis locis putrere potest et a uirtute expelli uersus interiorem partem cerebri usque ad carūculas mamillares que uestiūtur panniculo cerebri in eorum inferiori parte perforato p cuius foramen defluens uł propulsa materia recipitur in colatoriū ⁊ in rizā nasi ⁊ de es per concauitateȝ nasi ad extra mittitur. Hec in summa est speculatio inueniendi situȝ materierū itra craneum inuentarum ⁊ locuȝ expulsionis earum ⁊ uiam ⁊ modū quantū ad extriorem partem cerebri. Si autem materia in media parte cerebri iueniretur magis et a uirtute ad extra propelleretur. tunc necessariuȝ esset q̄ emanaret per aures aut per palatum. ut sepe contingit materiam saniosam per aures ⁊ per palatuȝ longo tempore

emanare. Quod autẽ materia superfluens in omnibus predictis possit inueniri locis lege prīa tertii trac. primo capitulo secundo cuius textus seriem hic pertranseo. Et ex hoꝝ omniũ fundamẽtis satis clare apparet q̄ oportet huic nobilissime domine prompte ꝛ conuenienter administrari subsidia aliter enī in breui ꝛ facile perducetur ad dispositiones ꝛ accidẽtia mala. Regimen autẽ sibi administrandum nunc ita subsequitur.

Capitulum secundũ de cura huius dispositionis ꝛ regimine eius per res non naturales.

Regimen itaque eius per res non naturales particulariter hic uidetur esse superfluum. ad hec enī omnia clarissimus vir ꝛ doctor eximius Petrus sulmonensis magnifice supplebit primo abscindẽdo ab ea aerem uel habitaculũ magne caliditatis ꝛ frigiditatis eligendo aerem tã in passiuis q̄ꝫ actiuis qualitatibus mediocrẽ. tamẽ inclinetur magis ad caliditatẽ ꝛ siccitatẽ q̄ꝫ ad alias qualitates euitabit ab ea aerẽ nubilosũ uentosũ ꝛ uaporosum In cibis conueniẽt ei mediocriter calefactiui subtiliatiui aperitiui ꝛ exiccatiui. neque conueniũt ei cibaria grossa. ut legumina antique carnes ꝛ similia. neque uiscosa ut pisces ꝛ uentres partes aialiũ neque oppilatiua ut caseus ꝛ similia. neque conueniunt ei cibaria calida ꝛ proprie aromatica q̄ multum sunt capitis grauatiua. ut quinto affo. ibi. Muliebria educit ex aromaticis calefactõ. ꝛ cet. Euitet etiam cibaria multa pinguedine artificiata que multũ capitis sunt repletiua. Effugiat etiã vina fũosa ualde ꝛ acuta ꝛ utatur vino albo ꝛ subtili aromatico pauce fumositatis. Aqua autem frigida ꝛ proprie siplex non conuenit ei. cõmixta ãt uino bibi potest ꝛ proprie si uinũ fuerit ualde fumosũ. Adhuc etiã euitet multam quantitatẽ ciborũ ꝛ potuũ grauantiũ stõm ꝛ fluctuantium in eo. Quarto itẽꝫ dormiat capite aliquantuluꝫ eleuato super dextra uel sinistra parte. effugiat diurnũ somnũ si dormierit in nocte conuenienter. Exercitium autẽ esset eidem conueniẽs ante cibũ factũ passim ambulando per horã mediã in manibus aliquid ferendo uel aliquod exercitium cũ eisdẽ faciendo quod materias a capite descendere facit. sicut esset gladio aliquid incidere uel in manibus rẽ aliquã ponderosam portare. Accidẽtia aie omia que uelocẽ ꝛ uehementẽ motuꝫ in spiritibus ꝛ humoribus efficiunt sunt euitanda. ut ira furor tristitia fortis ꝛ sic de aliis.

Capitulũ tertium de regimine huius dispõnis per medicinalia.

Sex uidentur mihi intentiones in cura huius dispositionis esse sufficientes. Prima est euacuatõ minoratiua matericꝫ. Secunda est digestio earuꝫ. Tertia eradicatio ipsaꝫ. Quarta diuersio earũ. Quinta matericrum cõpleta cõsũptio. Sexta ꝛ ultima capitis confortatio. Primã itaque intentionẽ cõplent duo instrumẽta. Primũ ẽ ut si uirtus etas ꝛ 9° conueniunt. fiat eidẽ flobotomia de basilica brachii dextri. ꝛ extrahatur sanguinis. ℥. iii. uł quattuor. hec est necessaria si in cã materiali ꝛ efficiente cõicant epar ipsi capiti.

Secundum uero instrumẽtũ ẽ ut si non apparebit flobotomandi inclinatõ aliqua in aurora recipiat has pillulas. ℞ pillularũ aurearũ pillulaꝫ de yera cõposita ana. ℈. ii. uel. ʒ. ſ. ꝛ accipiat ꝛ tardet cibũ sex horis. ꝛ post accipiat aliquod lauatiuꝫ per horã ante prandiũ. Secunda uero principalis intentio cõpleri potest per instrumẽta tria Primũ ꝛ leue est hoc. ℞ aque saluie aque betonice ana. ℥. i. ſ. aque acetose. ℥. i. misce cũ modico zuccari ꝛ totũ calidũ in aurora recipiatur ꝛ tardetur post cibus saltẽ horis. iiii. Secundũ digestiuũ fortius illo. ℞ mellis ro. colati. ℥. i. sy de ysopo. ℥. ſ. aque betonice aque saluie ana. ℥ i. ſ. misce.

Tertium digestiuuꝫ fortius predictis. ℞ sy. de calamento sy. de sticados ana. ʒ. vi. aque yris aque acetose aque betonice ana. ℥. i. misce ꝛ omnia dentur ut prius. Tertia principalis intentio cõpletur per duo instrumenta. Primũ est hoc. ℞ yere Galieni. ʒ. i. agarici electi. ʒ. ſ. zuccari albi. ℥. ſ. misce ꝛ totuꝫ hoc bibatur cũ aqua saluie calefacta. Secundũ instrumentũ est ut si non posset sumere predictã medicinam propter eius amaritudinẽ. tũc capiat has pillulas. ℞ pillularum cochiaꝝ ꝛ aurearũ ana. ʒ. ſ. reformentur pillule septẽ cũ syrupo de sticados ꝛ exhibeãtur in aurora ꝛ post eas obseruentur omnes conditiones que post ipsũ minoratiuum dicte sunt. Quarta principalis intentio est matericꝫ diuersio saltẽ particularis q̃ fieri potest pluribus instrumentis. Primo diuertendo absque euacuatione sensibili ut per fricationes a pedibus usque ad spatulas administratas. Secũdo per ligaturas super genua ꝛ cauillas manuũ ꝛ pedũ factas. Tertio per uentosas cũ scarificatione appositas super spatulas ꝛ nates. Et post iterum ꝛ secũdo prĩcipaliter diuerti materia ad remotas partẽs cũ euacuatione sensibili. ut. M. prouocatio uel emoroidaꝝ administrãdo clisteria cũ yera simplici uel yerał a capite distrahentia. Et adhuc diuersiones fieri possunt sensibiliter ꝛ particulariter a capite euacuãtes. ꝛ primo quidẽ flebotomando cephalicã aut uẽtosando partes colli cũ scarificatione. aut tertio prouocando sanguineꝫ a naribus. Si hec tria aut ĩpsoꝝ alteruꝫ uidebitur oportunum cum apparitione. dñi uel mixtionis sanguinis cum aliis. Quartũ diuertens particulare est masticatio facta cum piretro zinziberre agarico mastice arthanita ꝛ similibus. Quintum de numero hoꝝ diuertentiũ est colutio facta cum aqua decoctiõis rute sticados pulegii calamenti liquiritie et ysopi cũ quoꝝ decoctõe calida sepe fiat oris colutio. Sextũ diuertẽs est gargarisma factum cũ hac decoctione. ℞ costi staphisagrie yreos arthanite rute stic̃a dos ana. M. ſ. liquiritie. M. i. incidantur et contundãtur ꝛ cum libris. ii. aque et. ℥. iiii. mellis usque ad consumptõem medietatis coquantur. de hac sex uel octo uicibus fiat gargarisma ante prandium et ante cenã. Septimũ diuertens est caputpurgiũ hoc. ℞ aque mell. ℥. iii. succi radicum blete. ℥. i. ſ. calefiat totũ ꝛ pleno prius ore aqua trahiciatur per nasum mane et sero ante prandium ꝛ ante cenã. Quinta principalis intentio completur per unum instrumẽtũ ꝛ est ut per unã septimanã continuam omni sero quando uadit ad lectuꝫ accipiat ℥. ſ. auree alexãdrine cum. ℥. i. ſ. aque maiorane calefacte et post unam septimanã sufficit ei accipere bis uel ter in septimana. Ultima intentio que est confortãdi caput per tria instrumenta completur. Quorum primum est ut omni sero quando uadit ad lectuꝫ saltem per dies decem accipiat rotulam unam uł. ʒ. ii. confectiõis dyamusci dulcis ꝛ bibat post illõ

tertiam partem cyati vini albi cum altera sui
medietate aque commixte. Secundum instrumē
tum est vt omni sero cuz vult ingredi lectū a pri°
capillorum vsqz ad sūitatem capitis per commissu
ram sagitalez per tres digitos latitudinaliter. de
hoc puluere puluerizet vsque ad q̄titatē. v. grano
rum ordei inter capillos spargendo ipsuz. ℞. ma
cis. ʒ. ii. gariofi. ʒ. i. ligni aloes. ℈. ii. omnia p se pl
uerizentur subtilissime. deinde misceantur et fiat
vt dictum est. Tertium instrumentum est odo
riferū hoc quod semp in manu teneat odorādo ip
suz. ℞ galie mu. storacis calamite cala. aromatici
ana ʒ. ſ. ligni aloes. ʒ. i. gari. nucil mu. ana. ʒ. i. ſ.
musci ambre ana. ğ. i. pulue. maio. ℥. ſ. fiat omniū
per se puluis et ligentur in sindone de grana re
torta.

Consilium de catarro salso descendēte ad pectus et ad nasum cū excoriatione et pustulis in parte exteriori.

N Obilis vir et reuerendus in christo
pater dominus prior sancti Anthonii
de viēna dispositionez capitis habet
per quaz i eo generat materia acui
tatem habens accidantalez. eo quia
materia talis est flegma subtile satis. cui colerica
materia commiscetur reddens ipsum salsum vel
accutū. et sepe contingit ꝙ hec materia decidit in
pectus eius ⁊ efficit i eo tusses ⁊ sputa acuta ⁊ sulpe
cta satis. et quandoqz materia predicta stillat per
nasum et facit ei corrizā satis mordicatiuā ⁊ quā
doqz excoriatiuam partiū interiorum nasi. Et
tertio iteruz hec materia quandoqz effūditur per
exteriores partes et recipitur in lepore nasi faciēs
ibi pustulas vl' bothor pus colore roseo colorata
⁊ acuitate sua erumpentia cutē sine sanie tamen.
eo quia materia sui subtilitate citius euaporat q̄
in saniem conuertatur. His itaque dispositionibꝫ
prouidendum esse existimaui quattuor remediis.
Primū itaque est loch īfrascriptū. Cuius usus de
bet esse in mane ⁊ per horas tres post prandium
usque ad horā cene teneat de ipso in ore suo quan
titatē grani fabe. ⁊ permittat ipsū a calore dissol
ui ⁊ in pectus per tracheaz arteriā recipi absque
masticatione aliqua. ℞ loch de pino. ℥. i. pillularū
bichichiarū descriptione Rasis nono Almansoris
capitulo de tussi. ʒ. ii. succi liquiritie. ʒ. i. oximellis
cōpositi. ℥. i. zuccari candi. ʒ. x. terantur omnia sub
tilissime in mortario ⁊ fiat electuariū bone uisco
sitatis. cuius vsus sit ut supra. Secundū reme
diū ei cōueniēs ē h°. ℞ gnorū pinearū. ℥. iiii. gnorū
fisticorū. ℥. ii. aque uiolarū aque capillorū ve. ana. ℥.
iii. grana predicta infundantur in predictis aqs
⁊ nutriantur in eis tribus diebus naturalibus. de
īde cū zuccaro albo dissoluto ⁊ cocto cū aqua capil
lorū veneris incorporentur predicta grana inte
gra uel contusa suo modo ⁊ utatur ea ante cibum
uel post suo libito. Est eni ei ualde conueniens ad
confortandū cor ⁊ mundificandū pectus ⁊ aperiē
dum oppilationes ⁊ est restauratiua mirabilis et
ideo ei conueniens est. quia macer ⁊ extenuatus ē
notabiliter. Tertium remediū sibi conueniens
est vsus harū pillularū de quibus accipi potest bis
in septimana parū ante cenā cū signis grauitatis
uel plenitudinis stōi. aut accipiat eas per duas ho
ras post cenā cū signis grauitatis ⁊ distillationis
a capite. quarū descriptio. ℞ magdaleonis pillu.
alefāginarū aloes abluti ana. ʒ. ii. reubarbari. ℈.
ii. agarici electi. ʒ. ſ. spice. ğ. v. ʒʒ. grana. iii. cum
succo rosarū fiāt pillule pro omni. ʒ. vii. Quar
tum remedium principale ⁊ proprie ad defedati
onem nasi est hoc. ℞ amili de ordeo. ʒ. ii. litargiri
spumificati. ʒ. vi. olei de uitellis ouoruz. ʒ. ſ. tutie
preparate ceruse ana. ʒ. i. ſ. incorporēt simul sub
tilissima contritione in mortario plumbeo cū suo
pistello. De hoc igitur liniantur omnes partes na
si infecte in sero abūdanter. in mane uero abluat
cum coto madefacto in aqua decoctionis seminuz
melonū non excorticatoruz ⁊ reddent partes ille
formose. Ad laudē Dei omīpotentis amen.

Tractatus sextus de ore ⁊ maxilla et prīo de un-dimia in gena partim per essentiam partim per cerebri reumatizantis colligantiam genita. contines tria capitula. Capitulū primū de ucrificati one egritudinis cāz eius ⁊ signis.

R Euma quoddā nuper virum hono
randū Prosdocimuz de Taruisio
uehementer infestat. Et eni a mē
se februarii usque ad hoc presēs
tempus ad totā genā ⁊ ad oculuz
dextrū reumatizauit materia. que omnes predic
tas partes tumescere fecit sine duritie ⁊ absqz ma
gno rubore ⁊ partiū predictarū inflāmatione. et
taliter perseuerauit mensibus tribus ut scribitur
Cui si remediū aliquod canonice exhiberi debet.
oportet ꝙ hec dispositio ad cognitionem adequa
tā perducatur cū notitia eorū quorū contemplatō
oportuna est. Oportet itaqz materiā hanc uel in
predictis partibus esse congestā propter debilita
tē ipsarū per se causā congestiōis illius. ⁊ erit egri
tudo p essētiā ī ptibus p̄dictis. aut necesse ē hāc ma
teriā ad predictas partes aliunde defluxisse. ⁊ tūc
erit egritudo partiū predictarū per colligantiaz
denominanda. nō eni inuenitur aliqua egritudo
que sub hac diuisione non cadat. Si itaque hec di
spositio est partiū predictarū per essentiam. aut ī
est ei mala cōplexio frigida ⁊ humida. ⁊ tunc locus
uisu percipitur cū pallore cū mollitie cū frigidita
te tactu percepta ⁊ cum digitus parti imprimet
remanebit in ea impressionis uestigiū. ⁊ erunt si-
gna dominii flegmatis in parte. qđ confirmatur
ex accidente quod de nouo superuenit. s. ex descēsu
aquose humiditatis per labia distillantis actualr
vnde ex omnibus istis necesse est cōcludere hoc mē
brū pati undimiā. i. apostema flegmaticum a fleg
mate dulci mucillaginoso uel aqueso proueniens.
Et ex his iteruz secundo concluditur ꝙ si materia
illa in predictis partibꝫ multiplicaretur ⁊ profū
daretur in lacertis et neruis interioribꝫ piculū es
set euentus torture oris in hoc viro. et diligēter
inspiciatur qr fortasse sūt signa principii torture
illius. Et tertio iterū concluditur ꝙ si materia
ista multipsicata descenderet ad partem capitis po
steriorem. fortasse minaretur ei paralesim. Si
vero raptuz haberet predicta materia ad inferio
res partes. minaretur ei empima aut alias egri
tudines pectorales non modicū verēdas. Si autē
predicta mēbra egrotarēt mala complexione ma
teriali calida et humida tunc signa illius essēt sig

flegmonis scilicet tumor in parte notabilis caliditas intensa cum molicie in parte percepta loci rubor et pulsatio notabilis cum partium tentione gravitate percepta. Et si predicta membra lapsu materiali calido et sicco egrotarent cum partium tumore. tunc ibi perciperetur caliditas cum punctione acuitate et pruritu magna inflamatione et pustularum colericarum appitione. At vero iterum si in predictis partibus esset materialis egritudo frigida et sicca per essentiam aut in tumore illarum partium necessario perciperetur frigiditas partium soliditas et duritiei resistentia ad tactum digiti coloris partium oppacitas vel nigredo et superfluitatum exitus a loco privatiuo. et hec sunt signa sephirotice vel sclirotice dispositionis. quorum omnium predictorum sententie colliguntur a Galieno in libello de tumoribus preternaturam. et tertio terapetice primis capitulis et tertia quarti primo et 2° tractatu in capitulis flegmonis erisipile vndimie et sephiros. et tu collige sermones inde si placet. Videtur autem mihi ex predictis omnino concludendum esse. quod aposte sub ca° de vndimia collocandum est. vt ex signis in primo loco tactis manifeste deduci potest. Contra. quia in loco tumoris percipitur aliquis rubedo. licet ipsa cum fuscedine remissa sit sanguinis dominium cum claritate vero colera ostendit. igitur tumor ille non est vndimicus conclusio tenet. eo quia apostema vndimicum excludit colorem rubeum et participat colore albo essentialiter et maior apparet sensu uisus. et minor probatur per passiones vel proprietates sanguinis et colere. quoniam primi passio est rubedo purpurea. secundi vero passio est rubedo clara. Ad huius motiui solutionem dicendum quod motiuum illud veritatem includit de signis consequentibus apostemata simplicia. sed quia raro inueniuntur apostemata singularia immo plura eorum sunt composita vt 3ª quarti p° ca° colligendum. Ideo dicendum est quod dato quod cum materia flegmatica misceatur aliqua parua quantitas sanguinis. non tollitur tamen quin illud apostema undimicum denominari debeat. quoniam a tumore quantitate et virtute predominante debet fieri denominatio. 2ª primi quinto ca° de egritudinibus compositis. quare substentatur iam premissa conclusio scilicet quod particule patientes egrotant apostemate vndimico vt dictum est. Post hec igitur parumper vberius speculandum est iuxta secundum membrum preassumpte divisionis. Si enim partes predicte egrotant egritudinibus per colligantiam. aut erit hoc per colligantiam propinquitatis partium ad inuicem aut distantie ipsarum. Et si primum tunc erit ibi egritudo per colligantiam a cerebro proueniens. et hoc videbitur rationale propter plura. primo quia in eo congregatur flegmatice materie per viam indigestionis ex conuersione vaporum flegmaticorum in eas qui eleuantur a toto corpore. Et secunda causa est quia ipsum iterum nutritur sanguine flegmatico. Et tertia causa est propter aptitudinem cursus materierum liquidarum ad inferiora. Et quarta est propterea. quia vene et vie effusionis materierum a capite ad maxillas plures sunt et ample satis. quare videtur omnino asserendum quod egritudo partium predictarum secundum magnam partem se habet per dependentiam a colligantia ipsarum ad cerebrum. Ex quibus diligens considerator in vnam sententiam redactis facile concludet egritudinem in predictis partibus esse per colligantiam simul et per essentiam. permanentia enim et fixio tumoris longi temporis arguit egritudinem partium per essentiam. Velox vero additio tumoris arguit defluxum aliunde prouenientem. igitur egritudo harum partium est simul per colligantiam et essentiam concedenda. Ex his correlarie concluditur quod hec egritudo est difficilis multum. quod satis facile patet. quia est diuturna. igitur dependes a materia frigida que difficulter curationem recipit. Omnes enim cronice egritudines a materia frigida dependent afforismorum 2ª commento illius affo. Senes iuuenibus plerumque egrotant. et est sententia principis 2ª tertii tractatu secundo ca° de emigranea. Utrum vero iterum hec egritudo contingerit an esse possit per colligantiam inferiorum partium denominanda scilicet pectoris splenis epatis et aliorum membrorum. non curo hic quoniam satis facilius materie a superioribus ad inferiora declinare possunt quam ab inferioribus ad superiora licet verificationi veritatis nihil repugnet. Ex quibus iam nunc taliter premissis vberius inuestigari poterit regularis curationis modus vt nunc sequitur

Capitulum secundum de cura huius reumatis per administrationem sex rerum non naturalium faciliter discurrendo per eas et cetera.

Cum ex precedenti capitulo manifestum sit materiam huius reumatis fluentem et effusam esse flegmaticam apparet quod regimen ipsius per administrationem sex rerum non naturalium inclinari debet ad calefaciendum et exicandum. et ad incidendum flegma illud cuius particulam aliquam non est dubium esse satis grossam. igitur locus et mansio habitationis eius debet essentialiter esse calefactiuus et exicatiuus. aut saltem artificialiter cum accensione ignis in camera et fumigatione illius cum sandaraca ligno aloes thure colofonia et similibus. has enim fumigationes in hac dispositione conferre multum vidi. Et ita dicendum de cibis quod oportet esse calidos et siccos naturaliter aut artificialiter cum decoctionibus saluie rosmarini petrosilini mente serpilli et similium calidorum. Et potus eius sit ydromel factum cum decoctione rosmarini aut andachoche vel mastičis quod parum bibat. aut si propter etatem acciperetur argumentum misceatur cum ydromelle quarta pars vini rubei clari non valde fumosi. Exercitium vero pedibus ambulando longo tempore factum suauibus passibus ieiuno stomacho conueniens est. Somno vero vtatur breui a quo melius est ipsum excitari quam in ipsum profundum esse. Stomachi etiam alleuiationem faciat cum paucitate cibi. quoniam hec tria famosa a veteribus approbata sunt. scilicet quod patientes hanc dispositionem esuriant sitiant et vigilent reumata curant. et sunt sermones Auicenne quinta tertii capi° de cura catarri vbi principium vbi inquit Euigilent sitiant et famem patiatur. quoniam sunt initium cure. De accidentibus autem anime apparet quod nullum eorum est conueniens et maxime propter quod motus vehemens in spiritibus et humoribus acquiratur.

Capitulum tertium de cura huius reumatis per medicinalia.

Et licet credam ego sine hesitatione aliqua quod iam diu ea que oportune huic dispositioni conueniebat sollenniter administrata fuerunt. vt tamen legentibus satisfaciam secundum materiam subiectam huius dispositionis regimen sex completur intentionibus curatiuis. Et prima earum est regimen per con

uenientem mensuram sex rerum non naturalium. quod succincte pertransitum est. eo quia non dubito particularibus appropriatis in eisdem rebus huic dispositioni fuisse prouisum. etiam quia generalis intentio scilicet calefaciendi et exiccandi et incidendi particulares intentiones includit aperte. Secunda vero principalis intentio est materierum euacuatio minoratiua. et licet ego non dubitem hanc intentionem etiam fuisse conuenienter administratam. verumtamen aliquid de ea tangere visum est mihi vtile. Et primo quidem premitto quod conueniens esset ei flobotomia cephalice aduerse partis. eo quia non credo totam materiam affluxisse. sed particulam eius aliquam adhuc fluere. Et si astantibus appareret quod hec dispositio augmentum reciperet a plenitudine epatis eo quia vir iste habundat sanguine colere commixto satis. Ideo magis canonicum esset prius administrare flobotomiam basilice dextre sub cubito. deinde interiectis diebus quibusdam vtillissimum esset peruenire ad cephalice flobotomiam iam pretactam. et qualitercumque fiat quantitas sanguinis extrahendi limitetur secundum sapientiam astantium a tribus vsque ad quinque ℥. secundum iuditium meliori ratione fundatum. Neque aliquis mirari debet si flobotomiam tanto opere laudem in hac dispositione. licet flegmatis dominium quantitatiuum. imo et qualitatiuum in materia huius egritudinis posuerim. eo quia materiam hanc comprehendo satis sufficienter esse sanguini commixtam. quod apparet ex leui rubore apostemosam partem concomitante. Et secunda causa que mouet ad flobotomiam est. quia vnus ex canonibus concedentibus flobotomiam in reumatibus et catarris est quando materia terminatur ad fauces ad pulmonem vel costas. vt quinta tertii pre allegato capitulo colligendum et a Mesue in appropriato capitulo de cura catarri et pluries alibi colligendum. quare omnino flobotomia in hac dispositione videtur mihi necessaria fore. Si autem hesitaret de flobotomia loco illius laudarem applicationem ventosarum in supremo spatularum cum scarificatione congrua. At iterum his premissis sequenti die post flobotomiam vel ventosas. bonum esset minorare materiam cum his pillulis. ℞ pillularum de serapino ℈. ii. pillularum maiorum de sarcocolla ℈. i. formentur pillule sex cum syrupo de calamento et exhibeantur cum conditionibus post assumptionem farmacorum obseruandis. Tertia principalis intentio est materierum a patiente particula et a transmittente diuersio que plurimis ingeniis explicari potest. Et primum quidem est prouocatio emoroidarum quas alias in hoc viro cognoui esse fluentes. que quantum conferre possunt in hac dispositione. legatur secunda tertii capitulo secundo versus finem et cetera. Secundum vero ingenium esse videtur per flobotomiam et ventosas iam pretactas. Tertium vero ingenium est fortis posteriorum partium fricatio a natibus incipiendo vsque ad spatulas ascendendo cum protractione ad inferius facta. Quartum ingenium est appositio medicaminis rubificatiui. imo et vesicatorii in suprema spatularum carnositate vt cum flammula contrita vel pede coruino aut cum cantaridibus fermento et aceto vel cum emplastro recenti planta oleandri facto bene contrita. Et non dubito quod in hoc substentatur bona pars curationis huius dispositionis. Quarta principalis intentio est materierum adequatio que pluribus completur instrumentis. Quorum primum et leue est hoc. ℞ aque betonice aque sublimationis calamenti ana ℥. ii. ß. misce. Secundum vero melius est vt patiens assumat omni mane ℥. v. aque sublimationis radicis iris digerit enim potenter materias flegmaticas et a capite distrahit eas per vrine vias educendo. Et spero quod hoc solum remedium sufficit in cura huius. Si quis autem desideraret digestiuum fortius isto tunc accipiat syrupum de calamento de sticados ana ʒ. vi. aque rosmarini ℥. iii. misce. Dedroliba num est medicina potens ad aduersandum omni flegmatice materiei adequando et consumendo eam adequat etiam frigidas materias in capite latentes vt colligendum est quinto canone summa prima. Adhuc etiam vsus sotire magne. Etiam vsus tiriace hermetis. et iterum administratio auree alexandrine ex quibus omnibus in sero apud somnum ʒ. ß. detur vsque ad ʒ. i. cum aqua decoctionis macis calefacta. Et pari ratione ad materierum flegmaticarum digestionem in capite confert multum retinere in os frustrum nucis mus. Et fortius illo est lignum aloes in ore retentum et dentibus conuenienter contritum. virtuales enim medicinarum partes facile per colatorium ad cerebri substantiam et ventriculos peruenire possunt. Amplius etiam materias in capite latentes digerere possunt sacculi aut puluerizationes a principio coronalis commissure vsque ad finem sagittalis facte. quarum descriptio est hec. ℞ macis ʒ. ii. ligni aloes ʒ. i. granorum paradisi cubebarum nucis mus. ana ʒ. i. musci ambre ana gr. i. fiat puluis de quo sex granorum ordei quantitas applicetur predicto loco prius madefacto duabus vel tribus guttis aque vitis et est potens remedium in abscindendo cursum materierum per modum consumptionis earum. Quinta principalis intentio est materierum euacuatio eradicatiua et iam quidem intentio hec compleri potest per administrationem predictarum pillularum. quarum dosis augeri potest secundum deliberationem sapientum astantium. Et si quis desideraret exhiberi farmacum eradicatiuum et magis appropriatum exhibeat ʒ. i. pillularum fetidarum descriptione Rasis nono almansoris capitulo de cura paralesis. Communicat enim huius egritudinis materia cum causa paralesis valde magnifice velut ex premissis apparuit. Adhuc etiam eradicari potest materia per frequentem administrationem vnius magne pillule date per duas horas post cenam. velut patet ex descriptione hac. ℞ pillularum assageret agarici electi ana ʒ. ß. turbith coloquintide ana ℈. ß. masticis ℥℥ anisi ana gr. iii. reformentur pillule de vna ʒ. iiii. Et exhibeatur hora predicta vna et collige hanc sententiam prima tertii tractatu primo in fine capitulo de cura dispositionis capitis. vbi voluit exhiberi debere apud somnum pillulam vnam magnam vt parum ponderis operationem efficiat sufficientem. Preter hec iterum complete possunt exiccare materias et consumere collutiones oris gargarismata et masticationes. Collutio bona ad eandem intentionem. ℞ ireos ℥℥ electi masticis piperis al. stafisagrie costi dulcis ana ʒ. ß. coquatur in lib. i. aque vsque ad consumptionem medietatis. et huius aque ℞ ℥. v. oximellis squillitici ℥. i. ß. misceantur omnia et ex eis actu calidis impleatur os et retineatur ibidem

rum inundatione corum per totum os facta ⁊ ex
eadem materia adiungendo eidem ʒ.i. agarici fieri
potest gargarisma. Scio autē ego q̄ gargarisma
factum cum ℥.iii. aque iris. ⁊ ℥.s. iere luf. potent
materias omnes in capite latentes consumere post
Et scio etiam q̄ masticatio costi aut stafisagrie il
lud efficiunt. Et de desiccatoribus que cognoui
est frequens masticatio ieiuno stomacho facta cum
granis cubebarum. magna enim inest ei virtus at
trahendi materias a capite ⁊ confortandi cerebrum
vt secundo canone proprio capitulo colligi potest
caputpurgii autem administrationem detestor. eo
quia ipsum materias inclinat ad anteriora ⁊ ad
partes particule patienti ppinquas. Ultima ve
ro intentio est rectificatio particularum mandan
tium. ⁊ quia intentio hec satis videtur esse comple
ta per ea que in quarta ⁊ quinta intentionibus cō
scripta sunt. Ideo sermonē hic finio vnicum solū
tangens remedium quod est tale. ℞ florum rori
smarini se. rute ⁊ granorum paradisi gallie mus.
ana. ʒ.i. ligni aloes. ʒ.i.s. macis. ʒ.ii. ambre mus
ci ana g̃.ii. fiat omnium per se puluis. deinde cō
misceantur ad inuicē. ⁊ ligentur in sindone retor
ta de grana. hec tanq̄ pila in manu teneatur et
sepe odoretur. Hec sunt que mihi meliora in hac
dispositione visa sunt.

Consilium de fistula in maxilla ⁊ cet.

Hec dispositio qua molestatur hic
nobilis sue cognitionis non habz
difficultatem. eo quia ipsa est fistu
la permutatione facta ex corruptio
ne consequente ad uiolentam agi
tationem maxille ⁊ conquassationem eius. propter
quam materie que illuc fluxerunt non potuerunt
gubernari conuenienter a virtute. imo putruerūt
ibi. ⁊ propter diuturnam moram quam diu con
traxerunt. etiam propter tenuitatem ⁊ virtutē sub
stantie ossis maxillarum fiunt causa corruptionis
illius. que corruptio fuit ita profundata q̄ per
uenit vsq3 ad concauitatē ossis gene vsq3 ad infe
riorem partem orbite oculi. imo vsq3 ad locū ossis
nasi qui riza nominatur. quod multis ⁊ mirabili
bus foraminibus compositum a natura vacuis fa
ctis a carnositate a neruis manifestis ⁊ glandulo
sis carnibus quasi sēp materiebus stillantibus a
capite semiplenum inuenitur. ⁊ aere exteriori at
tracto ad necessitatem euentationis cerebri ⁊ vapo
ribus a cerebro expulsis nunq̄ euacuatur. Unde
ex hoc fundamento est facile concludi cure huius
dispositionis difficultatem. propterea q̄ semp irro
ratur locus a materia a cerebro defluente flegma
tica ad cuius concauitatē non nisi cum magna dif
ficultate prouenire possunt medicine mundifica
tiue abstersiue ⁊ regeneratiue quantū oporteret
propter quod sublimiori indiget consideratione
dispositio hec vt in posterum aperietur. vbi ma
teriam conabor amplius dillucidare ⁊ extendere
congruitate tēporis concedente. Nunc autem quā
tum opportunum videtur apparet mihi huic viro
decem esse prouidendum instrumentis ad sui cura
tionem necessariis vt nunc sequitur. Et primum q
dem horum instrumentorum est vt ex parte sex re
rum non naturalium inclinetur ad calefaciendū
mediocriter ⁊ ad exiccandum potentius. propter

quod euitet omnia cibaria infrigidantia ⁊ hume
ctantia vt bletas spinachias lactucas ⁊ cet. Ciba
ria lacticinia ⁊ omnem lactis vsum. et vina fumo
sa valde caput implentia ⁊ materias humorales i
ipso dissoluentia. Et euitet multorum ciborum
assumptionē ⁊ proprie in sero ⁊ omnem fortem
motum ⁊ coitum. ⁊ proprie post cibum. Et inter r̄
liqua euitet iram tristitiam ⁊ melancolicas impres
siones. Et caueat a dormitione valde prolixa et
proprie imediate post cibum ⁊ capite dormiat cō
uenienter eleuato. ⁊ in camera calidi ⁊ sicci aeris ⁊
exposita meridiei ⁊ orientali plage. Et caueat ab
omni strictura vestium colli ⁊ capitis ⁊ pectoris.
Et ab omni exercitio capitis icuruatiuo. sicut est
quorūdam scribentium consuetudo. Secundum
vero instrumentum est vt quarta vel quīta die pre
sentis lūaris que erit die sabati aut dominica oc
taua vel nona huius mensis septembris fiat ei flo
botomia a cephalica dextre partis per quam eua
cuentur sanguinis ℥.iii. aut. iiii.s. ad plus hora
electa. que est post digestum cibum ⁊ ventris mun
dificationem per duas horas vel duas horas cum
dimidia post ortum solis. Tertium vero instrumē
tum est. vt sequenti mane imediate minoretur ma
teria cum istis pillulis. ℞ pillularum de sarcocol
la descriptione Mesue in deconsolatione suo ca
pitulo. ʒ.i. pillularum cochiarum. ℈.s. forment pil
lule. vii. cum syrupo de calamento. ⁊ administrent
per. viii. horas post post cenam obseruatis con-
ditionibus que in farmacandis obseruari debent.
Quartum vero instrumentum ē vt imediate post
minoratiuum dictum hora iam prescripta incipi
at assūere hoc digestiuū. quod continuet saltē die
bus decem. Cuius descriptio est talis. ℞ syrupi d
calamento. ℥.i. oximell' compositi. ℥.s. aque beto
nice aque rosmarini violarum ana. ℥.i. misce. ⁊ cali
dum accipiatur tardando prandium horis ad mi
nus quattuor. Quintum instrumentum ē vt post
digestiuū predictum eradicetur materia cum pil
lulis predictis. aut cum pillulis de yera maiori ⁊
fetidis ana. ʒ.s. ⁊ obseruentur ea que dicta sunt d
minoratiuo. Sextum instrumentum est. vt si iste
vir stipticus fuerit in tempore quo assumit dige
stiuū predictum omni sero imediate ante cenam
assumat vnam de istis pillulis. ℞ aloes preparati
ʒ.i. hermodactilorū pulpe coloquintide ana. ℈.s.
bdelii subalbidi g̃.vi. anisi dauci ana. g̃.ii. salis in
di g̃.iii. formentur pillule cum succo ros. de quibz
accipiatur vna omni sero vt dictum est. Septimū
instrumentum ē locale necessarium ad curam fistu
le secundum hanc descriptionem. ℞ succi mellilori
succi consolide mi. ana. ℥.s. florum orobi. ʒ.vi. ari
stol'. lon. oppopōacis sarcocolle ana. ℈.i. puluerizē
tur omnia subtiliter ⁊ cum succis predictis. ⁊ ūo
vitello oui incorporentur simul in mortario lon
ga contritione ⁊ fiat linimentum de quo stuellus ī
tingatur vel plagella ⁊ imponatur vlceri secundū
q̄ iā inceptum ē in die naturali ter. Octauum vo
instrumentum est. vt postq̄ locus fuerit cum predi
cto mundificatiuo procuratus per vnam septima
nam imponatur cum afaracha. hoc compositum ac
tu tepidum ī die bis cum magna suauitate impel
lendo ipsum vt perueniat conuenienter in conca
uitatem ipsius fistule. Cuius descriptio ē hec. ℞
aque sublimationis radicum consolide ma. aque
mellis facte cum decoctione aristologie ro. ana

ptꝫ centur̄ pulueris piloſelle caude equine ⁊ conſolide mi. oĩuȝ ſubtiliſſioꝝ ſic alchohol ana. ℈. i. iponat̄ vt ꝺi ctū ē cōtiuādo ſaltꝫ. x. ꝺiebuſ oĩ ꝺie nāli biſ l' ter. Nonū iſtr̄ȝ ē vt poſtq̄ anccedēti r̄medio ꝓceſſū fuit p ꝺies ad minus. xii. tūc ꝓcedat̄ cū hᵒ linimēto adhuc maiōis effi catie q̄ꝫ p2edcā. cuius ꝺ̄ſcripᵒ ē hec. ℞ ol'i oliuaꝝ ſi. ꝺ̄ calamētr farie o2obi. ȝ. vi. pl'ueris cōticū radicis mōt celſi pl'ueriſ caūꝺ eqne ⁊ ireos ana. ℈. ii. cōtāt̄ vltiate ſil' i mōtario ⁊ fiat linimētū cōuenictꝫ viſcoſitatꝫ. fiat igr̄ plagella l' tēta ꝺ̄ recēti radice ireos ⁊ itigat̄ i hᵒ li nimēto ⁊ ipōat̄ vlceri. ita tn̄ caute vt extrēitaſ eiuſ ſit ita gᵒſſa. vt nō poſſit o2ifitiū vlceris total'r igredi. ⁊ p mutet̄ oĩ ꝺie bil. Cū āt i cura ꝓceſſū fuerit r̄uolutōe fa cta ꝺ̄ pᵒ locali vſȝ ad penl'timū iā ꝺcūȝ. tūc adiſtret̄ hᵒ medicamē vl iate cuiuſ t ſcripᵒ ē. ℞ oppopōacis pigui o2is. ℥. i. ipoqſtidos ſādarace cōticū citri ana. ȝ. i. pl'ue rizēt̄ ſubtilit̄ ⁊ lōga ⁊ fōti cōtritōe terāt̄ ſil' cū ol'o ꝺe vitell' ouoꝝ. latet. n. i hᵒ medicaīe mirabile iuuamētū vt ppēꝺr̄ potes ex v̄tutibȝ ſiplicium ꝺiligēt̄ cōſiꝺ̄ratoꝝ Gauderē tn̄ q̄ poſtq̄ hec localia aliq̄ꝫto tēpe fuerit ap plicata notificaret̄ mihi aliqd ꝺ̄ ſtatu huius viri. vt ſi ēet opōtunū vberius ꝓuidere poſſem ⁊ cetꝫ.

Conſilium ad feto2em o2is.

Licet ml'tꝫ ex cāis ⁊ i pluribȝ mēb2is ſpē ꝺi ſtinctꝫ poſſit i o2e repr̄tari fetō. appȝ tn̄ ex his q̄ p ifōmatōeȝ cognoſcer̄ potui q̄ feto2 i o2e huius nobil' ꝺn̄e ꝓuēit p2īcipal'r ex al tero triū mēbᵒꝝ. Pᵒ qdē a cerebᵒ. 2ᵒ a vil' nariū. 3ᵒ ex colligātia ſtōchi ad ipūȝ cerebꝝ ⁊ ad os. Et p2imū q dē hoꝝ facile ꝺ̄clarari pōt eo q2 i cerebᵒ huiuſ ml'ieriſ ſupfluitꝫ col'ica ⁊ fl'ica i ptibȝ eiuſ iſtiture cōuertūt̄. Et mo² qꝺ vitati ꝓpigo2 ē qn̄ materie p2edcē i vēis pā nicl'oꝝ cereb2i aut pp oppillatōeȝ aut pp ꝺ̄bilitatē ꝺi geſtie cereb2i ex̄neat̄. q̄ ppea q2 ſtimulāt expul'iuā v̄ tutē aut q2 reſudāt a po2is ⁊ o2ifitiis p2edcāꝝ vēaꝝ aut iter cōuexū ꝺur̄ mr̄is ⁊ cōcauū crāci. aut int̄ cōue xū cereb2i ⁊ cōcauū pie mr̄iſ aut int̄ vtꝫq̄ pānicl'ū q̄ poſtea ad anr̄io2ē ptē ꝓpulſe vſȝ ad carūcl'as maılla res p locū rize expellūt̄ ad naſū. Cū igr̄ he materie ſīt putrētes vapō ab eis eleuatus p nar̄s expulſus fetorē i o2e repn̄tat aſtātibȝ. aut idē vapō ad o2ganū olfatie potētie ꝺ̄latus qꝺ ē papillar̄ cereb2i ſbā cū neruis ſē ſus ad eā veniētibȝ ipi patiēti feto2ē repn̄tat quoniā fetō ꝓlegt̄ putrefactionē iā ꝺcāȝ. Accidit tn̄ rarius vt ipſe patiēs hūc feto2ē pcipiat q̄ aſtāteſ ppea q2 pr̄dcā olfatꝫ o2gana eius ſūt ifecta. Cū igr̄ opōteat o2ganū r̄ cipiētꝫ eē ꝺ̄nudatū a nā recepti vt pȝ 2ᶜ ꝺ̄ aīa. ⁊ ōganū ei9 ē ifectū. eo q2 ipſū ē ꝺiſpoſitū ⁊ agēs ē potēs q2 va pō p2edcūs ē ei cōuēiēt̄ applicatus iō ⁊ cetꝫ. Scꝺo it̄ū p2icipal'r ꝓuēire pōt hic fetō i o2e a mā acuta a cer̄bᵒ ad naſū ꝓpulſa. q̄ lȝ adhuc nō ſit putrēs tn̄ illuc expul ſa ⁊ ꝺiu retēta ex̄neat̄ aꝺꝺ q̄ efficit vlcera q̄dā ⁊ exco 2iatōeſ i cōcauitate naſi. vn̄ ex tali mā ꝓp2ie i loco na ſi firmata pōt accidere fetō i o2e ⁊ nō ex cerebᵒ l' capi te ꝓueniēs ſȝ ab vlceribȝ ⁊ excōiatōibȝ iā p2edictꝫ. Et hāc credo verā eē cāȝ fetōiſ i o2e ipius. qꝺ apparer̄ po teſt ex predictꝫ nariū vlceribȝ. Et ex hᵒ fūdamēto pȝ q̄ oȝ hāc ml'ierē i cura huius ꝺiſpōis eē valꝺ ſollicitā eo ga vlcera naſi imo ⁊ adhuc leuia ꝓna ſtꝫ cō2uptōi ⁊ cā creātōi pp ꝺ̄bilitatē eius ⁊ mat̄ieꝝ acuitatē p2edictā Tertio iteꝝ ꝓuēir̄ poſſȝ i o2e fetō ex vlceribȝ ōis alcol la nomiatꝫ. aut ex putredie ꝺētiū l' gigiuaꝝ. ⁊ hec oīa abſcido. qa nō audio talia i hac ml'ier̄ apuiſſe lȝ fōtalſ ſit ꝺiſpōita ad hec vlcera pp ꝺ̄legatōeȝ mat̄ieꝝ cō2u

ptaꝝ a capite l' a naſo ad p2edcā loca. 4ᵒ iteꝝ ꝓuēire poſſȝ i o2e fetō pp vapo2ē ꝓuēiētē ad os expl'ſū ad ip ſū a cerebᵒ p cōcauū palati ꝺ̄ifitiū a loco q ꝺicit̄ lacūa ⁊ iteꝝ hᵒ excludo. 5ᵒ iteꝝ ꝓuēire poſſȝ fetō o2is a mā putrēte i ſtōcho aut ēt i pectōe vt pȝ i ptiſi ⁊ empiate ⁊ neutꝝ coꝝ vr̄ mihi huic ꝺiſpōi cōfōme i hac ꝺn̄a ni ſi p2imū ⁊ ſcꝺuȝ qꝺ huic ml'ieri vr̄ eē ꝓp2iū. eo q2 iā hēt i naſo q̄ſdā cō2uptiones p2edcās q̄ iteꝝ verēꝺ ſūt ſatꝫ ⁊ eo max̄ q2 fōtalſ exitādū l' eſſitādū vt ſemē i ca macl'atū fuerit a p2icipio g̃n̄atōis ꝓpt̄ea q2 gēitrix eius paſſa ē nocumēca iſtꝫ fer̄ ſil'ia. vn̄ ad huius ꝺiſpō nis cura feſtinādū ē vt ifra ſcribit̄. Ne tn̄ aliqd i hoc opuſcl'o itactū remāeat ego ſuccicte vtriuſȝ haꝝ quiqȝ ſpēꝝ fetōis i o2e rep2eſētati q̄ ꝺiſtigūt̄ ꝺiſtictōe loci ⁊ cāe mat̄ial' a qbȝ ꝓueniūt ſuccicte ponā curā vnicuiqȝ ꝺiſtictam vt nunc patet.

Capitl'ū ƀȝ ꝺ̄ cura feto2is o2is p2ouenientis a ma teria i partibus cerebri vel intra craneū generata.

Itaqȝ ſi cōtigeret i o2e fetō pp malā cōplexōeȝ ⁊ māȝ a cerebᵒ ꝺ̄ſcēꝺētē p vias naſi vt i pᵒo2die ꝺictū ē pote terit p hec ſigᵃ cōpn̄ꝺi. quoꝝ p2imū ē ꝺolō capitꝫ aut g̃uatius aut pūgitius aut extēſius ƀȝ ꝺiuerſitatē ma- terieꝝ i ipō iuētaꝝ. 2ᵒ vō cognoſci pot̄it p caliditatē i ipſo augmētatā cū abſȝ illa nō poſſit ex̄neari mat̄ia aliq̄. 3ᵒ p alterationē i opatōibȝ ſēſuū iterieꝝ factā vt aliēationē nō verā l' p cō2uptā opationē cogitatie po tētie. vl' p cō2uptōeȝ i opatōibus mēo2atie. 4ᵒ cogᵒſci pōt hᵒ p cō2uptionē tēpe ſōni apparētē. 5ᵒ p pullatōeȝ i frōte i tēpōibus ⁊ locis cōmiſſuraꝝ capitꝫ māifeſtaꝝ. 6ᵒ p actualē ꝺ̄ſcēſū mat̄ieꝝ p viā nariū. 7ᵒ p cōtinuā i cliatōeȝ exſufflatōis p eaſdē. 8ᵒ p aliq̄lē excōiatōeȝ i cōcauitate naſi iā appentē. ⁊ p alia plura ſigᵃ iſtis ad aptāda q̄ ꝺimitto. Cū itaqȝ hec apparuerit ſigᵃ ꝓce dat̄ i cura illius pᵒ iclinanᵒ r̄gimē p res nō nāles ad i fr idatōeȝ ⁊ hūectatōeȝ l' ad exiccationē ƀȝ ſpēȝ mat̄ici 2ᵒ vō attēdat̄ anq̄ mā ml'tū ex̄neet̄ ad eūatōeſ capitꝫ cū fl'cia cephalice ꝺ̄xtre ⁊ exhāt̄ ſan. ℥. iiii. l'. v. 3ᵒ vō fiāt ꝺiuerſōes cū meᵃ ſl'atꝫ ⁊ coler̄ eductia q̄ etꝫ ſit ſan. clarificatia velut ēet hᵒ. ℞ aq̄ fructuū. ℥. iii. caſſie fi. cū eaꝺ aq̄ nouit ex cāna ixcte. ℥. i. r̄ubar. elci. ȝ. ſ. agarici ℈. i. ſpice. g̃. vi. ȝȝ. g̃. iii. miſce ⁊ totū ꝺ̄t̄ i potu. Et ſi ti meres amaritudinē agarici loco ipſius pōer̄ potes tā tūꝺē hermodactiloꝝ l' turbit. Et ſi vel' ſolutiuȝ expedi tius ꝺet̄ patiēti ell'rii ꝺyaſ. ȝ. iii. cū aq̄ o2dei. Et ſi tie res ꝺominiū coler̄ accipiāt̄ ꝺyaſicōis. ȝ. ii. ell'rii ſucci roſ. ȝ. i. Et ſi vel' meᵃȝ i fōa ſolida da i potu haſ pill'as ℞ pill'aꝝ cochi. pill'aꝝ ꝺ̄ yera ma. l' 9poᵃ. ana. ℈. i. ⁊ poſt tardet̄ cibus ho2is. v. p2emittēdo lauatiuȝ ſicut b2odiū pulli i patiēte ꝺ̄bili ⁊ tēpe frigōis. aut aquā or dei cal'aȝ i fōti ⁊ tēpe calōis. Adhuc ēt mat̄ieꝝ ꝺiuer ſiōi attēdat̄ cū appōe vētoſaꝝ cū ſcari. ſup ſpatulis ⁊ ſup natibȝ ſi vel' ꝺiuerter̄ ad ꝺiſtātius. Et ſi vel' maio 2ē facer̄ ꝺiuerſōeȝ itēde ad ꝓuocādū mēſtrua. aut ſaltꝫ ad apiēdū emo2oidas fricādo ipſas cū abſtergētibȝ ⁊ acutꝫ. Et ſi ꝺ̄ſiderares ꝺiuertētia leuiōa: tūc fiāt extre moꝝ ligat̄e aut eoꝝ fricatōes cū pānis aſperis bōa e lecta ſcȝ āte cibū p hōas. ii. ⁊ ſic ꝺ̄ aliis. 4ᵃ p2icipal' in tētio i cura huius ē ꝺigeſtō mat̄ieꝝ cū ꝺigeſtio ꝺiuer ſis mat̄iebȝ aꝓp2iato velut hᵒ. ℞ ſy. ꝺ̄ bizan. ℥. i. ſy. a cetoſi cōpōiti. ℥. ſ. aq̄ cicōce aq̄ vio. aq̄ melliſſ ana. ȝ. i miſce. Si vel' ꝺigeſtiuȝ leuius. ℞ aq̄ abſin. acetoſ ⁊ ci co2ee ana. ℥. i. ſ. miſce. Si āt ꝺ̄ſiderares ꝺigeſtiuȝ fō tius ad mās fo2tꝫ reſiſtētie. ℞ oximell' ſqllitici. ℥. ſ. ſi. ꝺ̄ bizātiis. ℥. i. aq̄ abſithii cico2ee ana. ℥. i. ſ. miſce. Et q libȝ hoꝝ calidū ꝺet̄ i potu i auro2a ⁊ poſt tardet̄ ci bus p ho2as. iiii. 5ᵒ vō p2icipal'r itēꝺēꝺū eſt ad eradi

cadū materias iā pᵹdcās vt iā appꝫ ꝙ solutiā supᵹdi cta ī hac itētōe efficer̄ pōt paulisp augmētādo eaꝝ do si. Et si ɔsiderares eradicatiūꝫ daī familiariū ꝛ blāditi nū mag exhibe hoc. ℞ agarici electi.ʒ.i.ſ.reubar.ʒ.ſ aq̄ cicōe lupuloꝝ ana.℥.ii.pcī.℥.ſ.sal' gē.g.ii.fiat oīuꝫ baꝝ īfusio p ɔiē natalē.deīd colet ꝛ diligēt expᵹiat ꝛ colata illa det ī potu.ꝛ post eā obſuēt cāī q̄ī pᵹcedē tibꝫ solutis dcā sṫ. 6° pᵹicipal'r itendēdū est ad recti ficatōeꝫ capitꝭ.ꝛ appꝫ mihi ꝙ ī h° pᵹimū istr̄uꝫ cōuēiēs eēt ablutō capitꝭ cū dcoc.ista.℞ vio.flo.nēufa.se.aceto se ꝛ poz.ana.M.ſ.ro.M.ii.asfari sgnāti maioāe flo. rosma.ana.M.vniuſ ptꝭ.ii.coqn̄t oīa ī situla ūa aq̄ vſꝫ ad cōsūptōeꝫ t'tie ptꝭ.ɔide appoāt q̄titas cineris suffi ciēs ꝛ fiat lixiuiū ꝛ abluto capite ex eo stati exiccet cū pānis cal'is mediocrit fricādo ipsū. 2° ad hāc itētōeꝫ vr̄ mihi vtile caput eius a supiōi pte frōtꝭ vſꝫ ad sūita tē capitꝭ p icessū cōmissur̄ sagital' pl'uerizar̄ cū ifrascri pto puluer̄ ponen° ɔ ipō q̄titatꝭ. v.g̃.fru.inf capillos ipso sup cuti cuius ɔscrip°.℞ laudāi.ʒ.i.cōticū citri.ʒ ii.sādarace.ʒ.i.rof.vio.flo.nēufa.ana.ʒ.i.pul.folli. se ne.ʒ.ii.fiat oiūꝫ pul.p se ꝛ cōmisceat.3°ad hāc itētōeꝫ vtile vr̄ vt hec dn̄a oī sie.vi.dieꝝ ī sero p.ii. hōas post cenā accipiat.i.ɔ istꝭ pill'.℞ pill'.assageret.ʒ.i.aloes ī fusi ī succo enɔ.ʒ.i.cū sy.ɔ nēufa.refōmēt pil'.viiii.ex qbꝫ accipiat.i.vt dictū ē. 7° pᵹicipal'r itēdēdū ē ad hu ius dispositōis curā cū localibꝫ q̄ sṫ tria.q°ꝝ pᵹimū ē h°.℞ ol'i ro.℥.ii.cer̄ al.℥.ſ.dissoluāt sil' ɔīd dissoluta ifūdāt ī aquā frigidā. Cū igr̄ fuerit cōgelata colligāt ꝛ ī vase vitreato lauēt tribꝫ vicibꝫ cū aq̄ l' succo spuine ꝛ post illius ablutōeꝫ icōpēt cū his pl'ueribꝫ.℞ thucie pᵹeparate.ʒ.ii.litāgiri spūificati.ʒ.i.ſ.cozall'.ru.ʒ.i. abᵹe.g̃.ii. oīa diligēt icōpēt ꝛ ex h° vnguēto saltꝭ q̄t ī die liniāt ītius nares vſꝫ ad medietatē nasi. Scd̄ꝫ lo cale ē h°. ℞ flo.rosma.sāda.al.spodii ro.ana.ʒ.i.ſ.cā phōe.g̃.ii.abᵹe.g̃.iiii.coqn̄t oīa ī lib.ii.aq̄ vſꝫ ad cōsū ptōeꝫ tertie ptꝭ ꝛ ī medio dcoc.illius appoāt mell' rof ℥.ii.sy.ɔ nēufa.℥.i.ſ.deīde cōpleat' dcoc° ex q̄ māe et sero āte cibū fiat gargar' q̄t l' qnqꝫ vicibus. Tertiū lo cale ē caputpurgiū h°.℞ aq̄ dcoc.maiora.l' subliatōis eius.℥.iii.sy.ɔ stica.℥.i.pul.miutissi hermo.ꝛ staphisa grie ana.g̃.v.misce. Et postq̄ vnguētū pᵹedictū fuit admistratū.iiii.diebꝫ seq̄ntibꝫ fiat gargaris' pᵹdcūꝫ 7' die seq̄nti ipleto oᵹe aq̄ tepida ɔ h° caputpurgio ī vola māus retēto leuit trahiciat p nasū q̄t ī māe ꝛ q̄t ī sero p.i.narē ꝛ alterā alt'nati ꝛ cū pānis leui tractu emungatur illɔ quod de capite descendit.

Ca.t'tiū ɔ sū' curatōis fetōis ex aliis q̄t cāis ꝓuēiētꝭ

Per ea q̄ ī pᵹedcō c° pōita sṫ sufficiēt curari pōt fetor oᵹis ꝓuēiēs a mā ɔlata ad ipsū p colatōiū q̄r nō ē opus aliter curā diuersitatꝭ itētionū regulā esse ponendā.

Cap'ꝫ q̄rtꝭ ɔ cura fetōis ꝓuēiētꝭ ex cōruptōe ī ptꝭ ɔis

Fetō oᵹis ꝓueniēs ex pustul' vlceroꝝ q̄ alcola noīnāt ab auctōibꝫ vt pꝫ 6' t'tii c° ɔ dispōibꝫ oᵹis ꝛ ligue. De īde iterū pp cōruptōeꝫ gigiuaꝝ colligēɔ ibiɔ 8' t'tii ī c° ɔ vlceribꝫ eaꝝ. Et adhuc ex putredie l' cōᵹuptōe de tiū vt ibiɔ etꝭ colligēdū 7' t'tii ī ꝓp° c°. Et oīuꝫ haꝝ cura inuicē cōicare videt' ī itētōibꝫ. vii.ī 2° pᵹicipali ca° ɔclaratꝭ nisi qᵹ ad cōplemētū opis q̄dā spālia huic dispōi cōfōmia cōscribēda sṫ.quoꝝ pᵹimū ē h° cōferēs ad alcola ꝛ cōᵹuptionē oᵹis.℞ aluīs crudi.℥.ſ. gall'. cipᵹessi acatie sūach.g̃.mirti ana.M.ſ.masti.cōsolidɔ mi.ꝛ ma.ana.ʒ.i.aceti ni.℥.iiii.coq̄t oīa ī li.ii.aq̄ vſꝫ ad cōsūptōeꝫ t'tie ptꝭ.ɔide freq̄t ex eo tepido abluat os ꝛ post illius ablutōeꝫ teneat ī ore sepe ɔ rob nucū ꝛ erit cōferēs ī 3' die. Pᵹo cōᵹuptōe gigiuaꝝ it'ū cōfert dcoc.predcā ɔ q̄ sepe tepida fiat oīs ablutō.ꝛ deīd fiat

gigiuaꝝ cōfricatō cū h° pulueᵹ. ℞ spodii dᵹaga.gūi ara.tōᵹefa.sādace thurīs san.dᵹa.ana.ʒ.i.bo.ar.ʒ.iiii cāphōe.ʒ.ii.fiat pul.ꝛ applicetur vt dictū ē. Pᵹo emē dāda cōᵹuptōe dētiū si fuerit valɔ ꝓfūda melius ige niū ē vt exhaᵹ. Si āt leuis fuerit mūdificet' sepe dēs ɔīd ī eius cōcauitate imergat' stilus madēfactus ī calefa ctā aquā subliatōis sal' aᵹmo.ꝛ fiat h° totiēs quotiēs r̄ ctificauerit cōᵹuptōeꝫ ꝛ ꝓhibuerit ipsā apliari. Et si vel' accipe remediū leuius illo tūc cōfert capitellū t'tie subliatōis admistratū eo mō q° dictū ē. Iā vltio oꝫ ꝓ curar̄ regimē faciēs ad curā fetōis oᵹis ꝓuēiētꝭ a mā ī cōcauo pectōis l' ī pulmōe saiata.ꝛ hec q̄dē ī hoc ꝓpo sito pcurar̄ nō curaui.eo q̄r n̄ appuēr̄t sig' tal' dispoīi ī hac egritudie māifestissia. Sꝫ regimē huius pᵹōret ex his q̄ scribūt x' t'tii ca° ɔ cura empiatꝭ ꝛ ibidē siali c° ɔ cura ptisis ꝛ tu lege ibidē q̄m he dispōes vix bñ cu rāt nisi fuerit leues ꝛ ī etate pueriſi ꝛ vtute fōti. Sū' tñ curatōis eius pēdēt ī admistratōe dcoc.cōfectōnū ꝛ loch abstergēdo exiccādo ꝛ mūdificādo ꝛ sputū ꝓuocā do. Et ɔ sūma hoꝝ sṫ tria eſl'ria faōsa ab auctōibꝫ aꝓ bata. Et pᵹimū q̄dē ē cōfectō dyairis ɔscriptōe Ni.ī antiɔ.quā ego sepe ī auroᵹa exibeᵹ soleo cū.℥.ii.aq̄ ɔ coc.cētau.mi.ꝛ.℥.ſ.zuccari taberzet ꝛ tarōtꝭ post ipsū cibus hōis.iii. Scd̄ꝫ eſl'riū ab auctōibus apꝓbatū ē loch ɔ pino cuius ɔscriptōeꝫ melioᵹē collige a Mes ī antidorario.ꝛ facio ꝙ eger sepe ex eo teneat ī oᵹe suo ita vt a calor̄ nāli dissolutū ɔscēdat p cōcauū l' ɔsitiū fistule cibalaris ad pl'mōeꝫ aut saltꝭ distillās p cōcauū meri p modū resudatōis p poᵹos eius r̄cipiat' ī poᵹis pāniculi canne pulmōis cōplētꝭ ipsā ī post'iōi loco vbi cauerne pl'mōis t'miant ī figurā q̄i seicircl'arē. Hoc igr̄ loch p modū pᵹedictū r̄sudatōis quē zoar vocauit tra pellatōeꝫ ꝛ Gentil' cū eo tenuit. Ingredit'.n.ī cōcauū cāne pl'mōis ꝛ ibidē receptū a calor̄ nāli actuatū agit ī māe tā ī cōcauo pl'mōis imediatius q̄ ī cōcauo pectꝭ mediate tñ.ꝛ haꝝ expuitōeꝫ faciēs.vīd laudēs eius ga ɔscrip° sollēnis ē. Tertiū vo eſl'riū faōse pᵹedicatū ab auctōibꝫ ꝛ max̄ ab A.pᵹeallegato ca° ē zuccarū ro.no uelle cōpōis.ꝛ ꝓpᵹie cū ī ipso imergit' pul.pl'mōis vl' pis pᵹeparatus sꝫ artē. Et bonū etꝭ ē pᵹedictū zucca. sie pl'uere illo de q° ī cōmestōe accipi oꝫ q̄titas mag' ꝛ mirabilia facit.vt A.scripsit ɔ mulier̄ illa ptisica q̄ ꝓpᵹie ad extictōeꝫ pducta erat.ꝛ vīd istoᵹiā ibi quā ego dimisi ꝓlixitatē effugiēs. Hec ī sūma mihi appue rūt melioᵹa q̄ ī hac dispōe ab auctōibus hic īde accipe potui ꝛ tu vīd allegatōeꝫ ab eis acceptā q̄ etꝭ cottidia na expictia mihi vioᵹa efficiūt.ad laudē dei oīpotētꝭ

Consilium theoᵹicū de fetoᵹe oᵹis.

Iā q̄ diuersitas māifesta in dispōe huius gn̄ose domie cadit int' opinionē quā ego ī alt'a scripta credidi eē verā scꝫ ī illa q̄ icipit. Licet mltꝭ ex cāis ꝛ pl'ribꝫ ꝛ cetꝭ. Et iteꝝ affirmo ipsā.ꝛ int' alt'ā opinionē quā ego nē ī scriptꝭ r̄dactā accurate ꝛ seriose mltū accepi.vr̄ mihi ꝙ ipsa cadat int' duo pūcta spālia. In reliqs āt nullā video dissonātiā ī egritudie aut accidētibꝫ nꝫ ī ipsoꝝ cāis. Pᵹimus itaq̄ pūctus ē ꝙ hec opinio pōit hāc dis positōeꝫ eē naso aꝓpᵹiatā. Cāꝫ vo eius pōit eē dispōꝫ cerᵹbᵹi ꝛ materiā ab ipso ꝓpulsā q̄ abe ātecedētes cāe pouūt huius dispōis. Scd̄us vo pūctus spāl' ē ɔ loco mat'ieꝝ ātecedētiū q̄ ponit eē cerebꝝ ꝛ nō pānicl'i ei us. Circa q̄ duo pūcta oꝫ paꝝp theorice agerᵹ vt vidat' si p has appētes discolias ī curatio actu aliq̄ta pessit cadeᵹ diuersitas ipsius ipeditia. Circa cuius pᵹicipiuꝫ

dicēdū p°ꝙ nō ē dubitabile ī ptibꝫ nasi eē egritudies ī uicē cōplicatas diuersoꝝ generꝝ. quoꝝ pꝛimū ē solutō cōtinuitat̄ q̄ ē vlcus l' vlcera seu trūbus ibidē māifesta ⁊ facile dmōstratōibꝫ eliciēda. eo qꝛ īde virulētia ema nat. Amplius qr īn cadit trūbꝫ ex sr̄āte ⁊ colera cōpōi tus ⁊ ī medio eius pfōatus pp necessitatē iclusōis aeris aut vapōis ī cōcauo eius ab ipius trūbi viscositate iclu soꝝ. Scd̄ꝫ gēus egritudīs ibi exn̄t ē mala ꝯ°pt̄ illius q̄ dmōstrat̄ ex pluribꝫ. P° ex citritate ipsius mat̄iei. 2° ex viriditate ipsius q̄ ābo testāt̄ excessū cal'itat̄. 3° ex crust̄ ī pte illa successiē gēit̄ a mala cōpl'ōe cal'a ma t̄ias idurāte ⁊ ī crustas cōuertēte scꝫ pꝛiuatiē p r̄solu tōēꝫ ab illa cal'itate ꝓueiētē. 4° iteꝝ h° ostēdit̄ ex fetōe tā ī mā q̄ ī aer̄ l' fuis ex pulr̄ exn̄te. Tertiū gēus egri tudīs ē mala cōpō q̄ ē mēb° mlt'iplex itelligēda. p° ī supfitie. 2ª ī via qꝛ via exitus aeris ⁊ vapoꝝ ⁊ attra ctōis necessario opilat̄. 3° iteꝝ credo ibi eē q̄doqꝫ egri tudieꝫ cōpōitā scꝫ apā l' pustulā ī supiōi pte nasi exn̄tē aut plures successiē eē gēitā. sꝫ ꝙ successiē ⁊ paulatiē mā cōgerit̄ ī pte q̄ ē illius trūbi mal' cā. Necesse ē eni illū trūbū aut eē gēitū ī supiōibꝫ cōcauitatibꝫ nasi scꝫ ossis qd̄ riza noiat̄. ⁊ ē ꝓpꝛie locus ab arabicis kayasi appellatus. aut illius trūbi māꝫ ī ptibꝫ s̄ illas eē cōge stā ⁊ st̄ loca cerebꝛi ⁊ pānicl'oꝝ vbi st̄ carūcl'e mailla res ī pꝛin° nasi nāl'r pōite. Aut v° 3° illius trūbi gn̄a° fit ī ptibꝫ ifra kayasi l' rizā ⁊ q̄l'rcūqꝫ cōtigat ī aliq°ꝝ hoꝝ locoꝝ l' vtrisꝫ fieri illius trūbi generatōēꝫ. c pōte bit d necessitate cōcedr̄ ꝙ illius trūbi generatō fit ī po rōis pānicl'oꝝ supfitiē itriseca nasi velātiū. aut ī porōis pānicl'oꝝ cer̄bꝛi quoꝝ vtꝝqꝫ pēitus ē ipossibile pp ma gnitudieꝫ trūbi ⁊ pfōatōēꝫ eius. Aut v° 2° huius trūbi genera° fiet ī fōamibꝫ rize aut ī cōcauitate it' supfitiē cōuexā carūcl'aꝝ cer̄bꝛi ⁊ h° nō vr̄ eē possibile. Si eni fier̄t huius generatō ī fōamibꝫ rize. quō possꝫ eē hic trū bus ita magnus qꝛ locatū dꝫ adq̄ri loco sꝫ locus. qꝛ fo ꝛaīa illa st̄ valō āgusta g° nō sūt capatia trūbi tāte ex tēsōis. Si v° credr̄t trūbū illū generari ꝓpe carūcl'as vbi ē spatōsitas sat̄ apla. quō trūbus vnitus ⁊ cōgloba tus tāte q̄titat̄ expelli possꝫ. necesse. n. eēt pn̄tiā illius trūbi eē cāꝫ euētatōis cer̄bꝛi ꝓhibitiuā ⁊ ipsius a sup fluitatibꝫ fuor̄ mūdificatōis ipeditiuā. ⁊ ita opōteret malā cōpl'ōēꝫ cal'aꝫ necessario ī cereb° assignari. Si āt hic trūbꝫ credr̄t expelli a vtute vehemēti cōatu h° fa ciēte. opōterꝫ d necessitate ꝙ tūc trūbus nō vnitus sꝫ ī ptes diuisus exꝓpelleret cū trāseat p āgustas vias vt iā ostēsū ē. Et si iteꝝ huius trūbi generatō fier̄t ī loco ifra rizā. tūc opōtebit imagiari illius gn̄atōēꝫ fieri ī pōis mēbꝛoꝝ ⁊ erit necessariū cōcedr̄ ibi ēe aut cōcaui tatē vlcerosā aut ī pōis mēb°ꝝ cadr̄ solutōēꝫ cōtinuitat̄ cū tuor̄ ptiū pr̄dictaꝝ ⁊ erit ibi necessario apoꝯª. erit eni ibi solutō cōtinuitat̄ ⁊ mala cōpō q̄ ē tuoꝛ ipsius pt̄ ⁊ mala ꝯpl'o cōcedit̄ ibi eē. ⁊ cōuicit̄ pp generatōēꝫ vi rulētie ī pte iª. Et oīa hec tria st̄ iuicē ī eod̄ coiūcta g° ibi erit necessario apostēa. pꝫ ꝯª ex dscriptōe illius 2ª pꝛimi 5° ca° collig̃enª. Pꝛept̄ q̄ nūc vltio tacta si bn̄ cōsidr̄et̄ pcipiet̄ ꝙ ī pte cānola nasi ꝓpe rizā r̄māebit cōtiue aliq̄ solutō cōtinuitat̄ attractia mat̄ieꝝ q̄ nouā pustulā ibi efficiūt. cuius mā cū ī virulētiā cōuertit̄ e rūpit sbām mēbꝛi ⁊ erit r̄uolutō d vlcer̄ ad apostēa ⁊ eꝯ°. Ita ꝙ erūt ibi due egritudies. qꝛ q̄libꝫ q̄doꝫ erit alt'ius cā ⁊ nō effectus. p tūc ⁊ eꝯ°. ita ꝙ ibi repiet̄ effe ctus ꝓueniēs ab alt'a egritudie cuius ipse fuerit cā ⁊ colligi pn̄t hi s̄mōēs 2ª pꝛimi ca° p°. Dicēdū āt nūc 2° pꝛicipal'r ꝙ dispō huius generose dn̄e a me n̄ cr̄dit̄ eē p̄cise egritudo diuersoꝝ generꝝ assignata ī pr̄cedē tibꝫ sꝫ cr̄do ego eē huius dispōis cōplicatōēꝫ ex duabꝫ

egritudibꝫ. qꝛ vna ē pr̄dict̄ ptibꝫ nasi ꝓpꝛia. alt'a v° ē iteꝝ p essētiā cere° aꝓpꝛiata. ⁊ hāc pono eē malā cō pl'ōēꝫ cal'aꝫ ⁊ siccā ī cer̄b° ꝓueiētē ex san. cui sr̄a ⁊ col'a suicē cōmixte r̄piūt̄. Si. n. hec virulētia ꝓpꝛie ꝯseqr̄t ptic'larē egritudinē q̄ ē solutō cōtinuitat̄ l' pustula. tūc opōterꝫ ꝙ sp ipā emanaret a naso aut q̄i cōti° sr̄ibil'r exiret. eo qꝛ ipā generat̄ ī vlceribꝫ illius pt̄. sꝫ a q°cūꝫ vlcer̄ sp r̄sudat hūiditas vt colligr̄ 4° d ige. sa. ⁊ 2ª pꝛimi d spēbꝫ solutōis cōtinuitat̄ ⁊ 4ª q̄rti trac. 3° c° d vlceribꝫ. Amplius si hec virulētia sola generat̄ ī naso g° l' ex mā laudabili l' illaudabili. sꝫ nō pōt pōi primū eo qꝛ ī cere° pōit̄ nōbil' cal'itas ⁊ siccitas g° mā ab ipō fusa nō erit laudabil'. Nec pōt pōi s̄m qꝛ tūc haberet̄ ꝓpositū. Si hec mā ex q̄ hec virulētia generat̄ ē lau dabil' cū effūdit̄ ⁊ ē a cereb° effusa g° ibi fuit exn̄ea. g° oꝫ ī cereb° assignari spēꝫ male cōpl'ōis. ⁊ ipla q̄dē nō d pēdꝫ a discrasia alioꝝ mēbꝛoꝝ colligatoꝝ cere° g° erit eid̄ aꝓpꝛiata qd̄ erat dducēd̄. Et si dicer̄t̄ ꝙ hec cal'i tas ⁊ siccitas cer̄bꝛi nō ē lapsus pr̄t'nāꝫ. imo ē lapsus nāl' cere°. Cōtª quoniā ī cereb° assignat̄ dbilitas dige stiē ⁊ expulsiē eius. Igr̄ nō vr̄ ꝙ ipā cōseq̄t̄ nālē lapsū eius. Amplius hec cal'it̄ ⁊ siccitas cer̄bꝛi cōcedit̄ eē ī mediata cā gn̄atōis acuitat̄ ī mat̄iebꝫ. Sꝫ he mat̄ie ī cer̄b° st̄ pr̄t'nāꝫ g° cā generatōis eaꝝ erit pret'nat'aꝫ Amplius he mat̄ie st̄ generate a mala cōpl'ōe ipius ce rebꝛi ⁊ n̄ vr̄ ipās posse r̄cipe fetōēꝫ quē hn̄t ī ptibꝫ na si ꝓpꝛie g° ipsū r̄cepēr̄t aliūd̄ sꝫ nō nisi ī cere° vbi cōce dit̄ illa mala ꝯpl'o ca. ⁊ sic. Pꝛobat̄ mior qm̄ illa ma la ꝯpl'o q̄ iueīt̄ ī vlcer̄ ptiū nasi n̄ ē adō itēsa vt illas mās tācito putr̄facer̄ possꝫ ⁊ tāta putredie vt ad ipsā cōseq̄t̄ fetō nōbil' ab astātibꝫ pceptibil'. sꝫ nō sp ab eg° tāte pcipiat̄. Et cōfirmat̄ qꝛ dato ꝙ hec mala ꝯpl'o a ꝓpꝛiata naso eēt illius fetōis cā. tūc opōterꝫ illū fetōē sp eē pr̄sētē. eo qꝛ illi ꝯ cā ē cōtiua pns ⁊ mā ē dispōita cū applicatōe cāe efficiēt̄ ad ipsā ⁊ r̄pis cōueiētia igr̄ ⁊ cet̄. Et si cōcederet̄ totū ad qd̄ rō dducit scꝫ ꝙ sp re presētar̄t̄ ille fetō g° oꝫ ī naso necessario assignari vlce ra nō solū supfitialia sꝫ ꝓfūdōa. ꝯª tꝫ eo qꝛ ī supfitia li vlcer̄ nō possꝫ generari mā tāto fetōi associata. solet eni fetō tātus cōseq̄ exn̄eatōēꝫ mat̄ieꝝ quā precedit ꝓ hibita trāspira° ꝓueniēs a magnis opilatōibꝫ q̄ n̄ pos set ī superfitiali vlcer̄ sufficiēt̄ assignari. Et si bene cō sidrabit̄ dispō pcipiet̄ ꝙ ī eius cer̄b° q̄doqꝫ pcipiet̄ ca liditas itēsa. 2° ꝙ mā p colatōiū exiēs q̄doqꝫ amari tudiē pticipabit ⁊ salledie. 3° ꝙ circa ptes capit̄ ⁊ tēpōū pcipiet̄ pulsatō sꝫ itēsū tn̄ ⁊ r̄missū variata. 4° ꝙ cir ca ptes capit̄ tactu cal'e pcipiet̄. 5° ꝙ ī vigiliis q̄doqꝫ occupabit̄. 6° ꝙ a cōrupt̄ domitōibꝫ quādoqꝫ vexabit̄ ⁊ alia plura sigª cōsil'ia ist̄ pōere potuissē scꝫ q̄ sūpta eer̄it a nocumēto diminutōis aut cōruptōis l' ablatōis ī opatōibꝫ it'ioꝝ ⁊ ext'ioꝝ sesuū cōtigēte. sil'r a casibꝫ sū pta sigª pōer̄ potuissē q̄ aliis ꝯrānda dimitto. qr ex oi bꝫ ipis ī vnū r̄dact̄ sial'r itētō mea coll'r ī hanc cōclusō nē ꝙ dispō huius nobil' dn̄e ē cōplicata ex diuer̄ gene ribꝫ egritudiūꝫ p essētiā ī naso exn̄tiū ⁊ male cōpl'ōis r̄spcū ipius cerebꝛi p essētiā q̄ tn̄ r̄spcū dispōis nasi p colligātiā dnoiari pōt. Et elige vt libꝫ q°niā a post'ioi vidbr̄ ꝙ erit ipossibil' cura° dispōuꝫ nasi sie r̄ctificatō ne cer̄bꝛi q̄ ē illaꝝ ptiū cōsuatia cā. Hec d p° pꝛicipali supius pr̄misso ita sufficiāt. Propt̄ dclaratōēꝫ s̄i pꝛici pal' supius antemissi vbi vr̄ dici ꝙ mal' cā añe huius dispōis visil'ius cōtiet̄ ī cere° q̄ it' cōuexā supficiē eius ⁊ cōcauā crāei. Dicēd̄ p° ꝙ ex rōibꝫ ī oppositū adduct̄ nō cōuicit̄ qn mat̄ia ātecedēs pr̄dcā et̄ cōtieat̄ it' cer̄ bꝛ pānicl'os ⁊ crāeū. imo nꝫ et̄ negat̄ illd̄ sꝫ cr̄dat̄ vi sil'ius ꝙ mat̄ia cōtieat̄ ī cere° q̄ it' ipsū ⁊ craneū vbi

paulisp dicẽdũ qđ i hᵒ ego rõabilius ẽe existiẽ. Et pᵒ q
dẽ si mã illa cõtiẽrẽ i cerᵒ necesse ẽ q ipã cõtieaẽ i vẽ
triculꝭ põis eius ꝭ i anfractuolitatibꝫ eius aut i vẽisꝭ
artiis ipius aut i põil. 7. piũ neruoꝝ ab eo õiẽtiũ a suf
ficiẽte diõe enuãte oẽl illas ptes ex qbꝫ cerẽbꝝ rẽtegẽ. q
ãt hec mã nõ cõtieaẽ i vẽtricꝭis cerẽbri rõabile appꝫ eo
qꝛ cũ sit mlta opilãdo illos vẽtricꝭos aut eoꝝ ptẽ ne
cessario ipedirẽt opatões itioꝝ sẽsuũ q pficiũẽ i illꝭ vẽ
triculꝭ vt sẽsus 9ĩs aut fãtasie qt̃ ad vẽtricꝭũ pꝛimũ.
imagiatie aut cogitatie potẽtie qt̃ ad fꝫ 7 mẽoratie q
tũ ad ẽtiũ. lꝫ nõ aꝫ aᵒđ nocumẽtũ diuutõis ablatõis ã
cõꝛuptõis i opatõibꝫ illoꝝ sẽsuũ. Igr̃ nõ vr̃ q mã i illꝭ
vẽtriculꝭ cõtieaẽ. pbaẽ aᵒ2 qꝛ mã illa mltitudie sui no
cumẽtũ efficerꝫ ibi aut gñãdo aut opilanᵒ vẽtricꝭos fꝫ
ptẽ. 7 ita ptiale nocumẽtũ efficerꝫ i eis 7 9ᵃ pabaẽ qm̃
sic ex absẽtia maẽiei a vẽtcꝭ absoluũẽ ipi a nocumẽᵒ
ita ex pñtia maẽieꝝ i illꝭ acciđrẽ nocumẽtũ. 2ᵒ iteꝝ si
hec mã ẽ i qlitatibꝫ suis discrta cuius discrasia rẽsultat
ex mixtõe frĩce 7 colĩce maẽieꝝ gᵒsalt̃ nocerꝫ nocũẽto
pmutatõis male 9plõis. Igr̃ apparẽrẽt sig̃ nocumẽti i
opatõibꝫ pr̃dcoꝝ sẽsuũ salt̃ cõꝛuptõis aut diuutõis fꝫ
spẽꝫ altẽatõis. Amplius si hec mã mixta eẽt tpata i q
titate 7 qlitate quõ mouerꝫ expulsiaꝫ cerẽbꝛi ad sui ex
pulsõeꝫ. 4ᵒ ad iđ qᵒniã i cerᵒ assigẽ đbilitas gᵒ pueĩẽs
ab hac mã ꝭ ab alĩa cã. Si pꝛiꝫ hẽt itẽtũ scꝫ q hec mã
ẽ discreta gᵒ nõ rẽcipit altẽatõeꝫ i ptibꝫ nasi qđ erat đ
ducẽđ. Si dr̃ fꝫ scꝫ q i cerᵒ iueĩt đbilitas ab aliẽa cã p
ueĩẽs 7 ñ a discrasia huius maẽiei i eo gᵒ hec mã ẽ sup
fluitas ex cuius pñtia nõ fõtificat̃ cerẽbꝝ imo necessãio
đbilitaẽ. Cũ gᵒ đbile sit cerẽbꝝ i digestia. igr̃ necessario
i qlitatibꝫ suis erit distẽpatũ qđ erat itẽtũ. Ex qbꝫ cõr
larie cõcluditẽ q si hec mã supflua 9grẽgaẽ paulatie i
vẽtriculꝭ cerẽbri põt hãc dñaꝫ ad gñdia dispõẽr picꝭa
7 nocumenᵃ. pibꝫ et̃ aut aliis rõibꝫ vr̃ ẽe diceđ. q mã
huius egritudis nõ cõtieẽ i põis cerẽbꝛi eo qꝛ nũq eua
derꝫ hec dñã a nocumẽt̃ opilatõis sbẽ medullaris cer
bꝛi i hac ꝭ i iᵃ pte exñt̃. Et iteꝝ 3ᵒ si locaẽẽ hec mã iẽ
cerẽbri ãfractuositates q̃s voco ptes itẽmedias iẽ põtõ
ves medulle cadẽtes necessario opõterꝫ assigñri opilatõ
nes coartatõias ad q̃s seqrẽẽ nocumẽta pr̃dcã. 4ᵒ iẽũ
si locaẽẽ hec mã i vẽis 7 artiis dissemiat̃ p sbãꝫ cerẽbri
ñ põt bñ itelligi gn ibi faceẽẽ opilatõesꝭ assotiatesꝭ sibi
pbibitã trãspiratõeꝫ ad quã seqrẽẽ lapsus 9plõaꝭ i cerᵒ
pbaẽ 9ᵃ qᵒniã mã illa nõbilꝭr ẽ viscola 7 vie sti ãguste
igr̃ opilabit. 5ᵒ pꝛcipalꝭr qa si mã locaẽẽ i neruis õiẽ
tibꝫ a cerᵒ. tc ipẽ põẽrẽ i õigibꝫ eoꝝ ꝭ i põis ꝭ exĩmis p
tibꝫ ipãꝝ tẽminãtibꝫ ad õgana sẽsuũ extẽioꝝ ꝭ itioꝛũ.
Cũ gᵒ mã ibiđ põita opilaret eos opõteret necessario
assigñri nocumẽtũ aᵒđ đ pr̃dcis i opatõibꝫ ãboꝝ sẽsuũ
cuius oppositũ aꝫ. qr̃ vr̃ ex pr̃dcis colligẽdũ ẽe q hec
maẽia potius fꝫ maiõeꝫ sui ptẽ elõgaẽ a sbã cerẽbꝛi q
põaẽ i ea. Ur̃ igr̃ visiliꝭus ẽe q põaẽ iẽ cerẽbꝝ 7 craẽũ
eo qꝛ ibiđ põita nõ põt nocumẽta faceẽ i opatõibꝫ pr̃
dcoꝝ sẽsuũ qt̃a 7 qlia faceret si locaret i cereᵒ. Modus
võ qᵒ ipã expellitẽ ẽ aut qꝛ p vẽas cerẽbꝛi cõtiuatas vlꝫ
ad carũcꝭas maillares effũdiẽ i pꝛcipiũ rize ꝭ nasi exĩ
ẽs ab exĩmitatibꝫ illaꝝ vẽaꝝ ꝭ a põis ipoꝝ. Si. n. mã
ista ibiberẽ i medulla cerẽbꝛi nõ viđo gn đ necessitate
pduceret ad aliq̃ đ nocumẽt̃ pr̃dicti. Adhuc iteꝝ dicẽ
dũ q lꝫ hec maẽia pp đbilitatẽ cerẽbꝛi a mala cõplõne
ipsius quã cr̃do ẽe distẽpatiã pr̃ naẽalẽ mag̃ q naẽa
lẽ genereẽ ipã maẽia tñ p poꝛos 7 vẽas ipius cerẽbꝛi
effũdiẽ ad loca itẽmedia inẽ ipsũ 7 craẽũ vt ẽ põitũ ẽ.
Ad motiã võ scꝫ q si maẽia cõtieret iẽ pãnicꝭos tũc o
põterꝫ q faceret ibi aliq̃ spẽꝫ dolõis pũgiti grauatiꝭ
extẽsiui. negãda ẽ iᵃ 9ᵃ. No. n. qlibꝫ discrasia a maẽia
pueĩẽs ẽ sufficiẽs cã dolõis. sic iᵃ q̃ paulatie fit. oꝫ. n.
discrasiã dolõis effectiaꝫ ẽe subito alẽãte vt 2ᵃ pꝛimi
caᵒ đ cãis dolõis. Amplius maẽia põita inẽ supfitiẽ
pãnicꝭoꝝ 7 craẽi nõ põt faceẽ dolõꝛẽ pueĩẽtẽ ab ex
tẽsõe q̃ ẽ spẽs solutõis cõtinuitat̃ eo qꝛ maẽia i supfitie
bus põita nõ extẽdit fꝫ illa q̃ ẽ ibibita. 3ᵒ iteꝝ qꝛ nõ
qlibꝫ mã pãnicꝭo suppõᵃ põt gñatiuꝫ efficere dolõeꝫ
scꝫ qñ ẽ pauca aut nõbilꝭr leuis aut pauce actiuitat̃.
Ultiõ ãt cõcedit q aliq̃ maẽiei pl 7 exigua tñ põt põi
i medullari sbã cerẽbꝛi. Hec gdẽ ita solatiose collatõis
gr̃a vt maẽia cõtigerit spnendi otiũ ita leuiẽ scripsi
recrẽatõeꝫ aĩo eximii doctõis 7 rẽpr̃sẽtatõis gr̃a vꝛusꝫ
nr̃i ad iuicẽ. Ipse ãt i mẽte grata accipiat velut sr̃na
cõscripsi. In re ãt pcessus curatõis nulla cadit dissonã
tia ferẽ si bene cõsiđrẽẽ. sepe ãt diligerẽ sollaciose exer
cicii cã tãto viro maẽiã hẽre diligẽdi calamũ. Si qđ
võ vberius i istrĩs curatõis scribẽdũ remãsisset offero
me ad libitũ cũ auxilio pꝛefati doctoꝛis paratũ.

Tractatus septimus de dentibus. Et pꝛimo ad gin giuas coꝛꝛuptas consilium.

Ad gingiuas coꝛꝛuptas ita vt tõte ni-
gre foꝛent 7 dentes omnes conquassa
rentur 7 fuit i nobili viro đ Guido re
naldini. Rx gallaꝝ pꝛozataꝝ sumach
granoꝝ mirti capellaꝝ glandium se.
mirti se. plãtagĩs. ana. ʒ. i. vitrioli albi aluinis sissi ana
ʒ. i. ſ. amtofoli 7 ẽ extrẽa pe gariofili 7 se. rosarũ ana
ʒ. ii. ſ. contundantur omnia grosso modo 7 buliant i
fiala vna aque cui imponãtur 40 cime rubi ferentis
moꝛas in cessis ad bulieudum donec consumatur me
dictas aque qua colata 7 infrigidata ex ea patiẽs sibi
os sepe coluat quo facto imponat super gingiuis 7 dẽ
tibus de hoc infrascripto puluere. vidi enĩ ex hac mi
rabilem experientiam. Rx masticis sandarace acatie
ypoquistidos ana. ℈. i. tucie pꝛeparate. ʒ. i. vitrioli al
bi. ℈. iiii. fiat omniũ per se puluis 7 commisceatur.

Ad doloꝛem dentium.

Cape opium i pauca quantitate 7 manu calefactũ ita
vt molescat vt cera circũ pone denti dolenti 7 aufert
omnem doloꝛem stupefaciendo. Ad doloꝛem dentiũ
Rx camphoꝛe 7 mitte in aceto eam bulire modicum
deinde teneat eger in os valet ad cẽꝫ dent̃ doloꝛem.

Ad faciendum partem dentis putridam cadere ex qua doloꝛ aliquando causatur.

Rx sal armoniaci quantitatem quam vis 7 per alam
bicum distila 7 aquam collige 7 cum stilo coto ei inuo
luto partem dentis tange 7 cadet.

Loch facta pꝛo dentibus. Rx balaustiarum sumach g
noꝛum mirti capellarum glandium. ʒ. i. ſ. coꝛticũ ra
dicum moꝛoꝝ coꝛticum caparoꝛum ana. ʒ. iii. liquiri
tie. ʒ. ii. sandarace sarcocolle thuris ana. ʒ. i. yreos. ʒ. i
ſ. radices incidantur 7 pistetur grosso modo 7 buliat
in lib. vi. aque vsq; ad consumptionem medietatis po
stea colentur 7 expꝛimantur bene 7 addatur in dicta
colatura. ʒ. i. ſ. scoꝛie ferri 7 iteꝝ colet leui expꝛssiõe
Ad doloꝛẽ dentium. Rx piperis albi 7 longi cubebaꝝ
staphisagrie corticum moꝛoꝛum caparoꝛum coꝛticũ
mandragoꝛe ana. ʒ. i. piretri. ʒ. ii. ſ. iusquiami albi. ʒ.
ſ. contundantur subtiliter 7 fiat decoctio in vino al-
bo vsq; ad cõsũptiõeꝫ medietat̃. 7 postea teneat i oꝛe.

¶Tractatus octauus de egritudinibus mēbrorum gutturis. Cōsiliū de elongatione vuule a materia aquosa a cerebro p colatoriū ad vuulam descendente.

Spectabilis ꝛ generosus vir dn̄s Lodouicꝰ storlado frequēter etiā ꝛ nō leuiter molestat̄ mala dispositione vuule sue. ꝛ est dispositio illa extensio uel elongatio vuule que ꝓuenit a materia flegmatica satis aquosa. q̄ p colatorium a cerebro descēdens recipitur in vuulam venas eius ꝛ poros implens ꝓpter qd̄ ipsa magnificat̄. ꝛ cum materia illa sit fluxibilis ꝓpt̄ ipsius aquositatē. tūc patet ꝙ ptes vuule elongat̄ ꝛ extendūtur ab ea. ꝛ sicut accidit aliis mēbris dū paraliticant̄. ita vuule nō minꝰ extendi eni pōt. quoniā ipsa est corpus neruosum ul̄ pāniculosum extensioni dispositum satis. Cū gᵒ cōtingit ipsam elōgari vt predictū est. Tūc cū hō conatur s̄mocinari. occurrit ipsa extremitati cāne pulmonis. ꝛ prohibet aerem debite attrahi ꝛ expelli cū fumis. quaꝛ interrūpunt̄ sermones a conceptu mentis ꝓuenire debētes. Similiter ēt frequētius contingit vt eadem vuula lōgior facta in extremitate meri obuians impediat actum deglutitiōis cibi. ꝛ molestat ēt alio mō qꝛ apparet hōi hac dispositiōe molestato. ꝙ semp ī fine oris habeat bolum uel frustꝝ aliqd̄ deglutibile. vnde sp̄ conatur deglutire rem īpossibilem non deglutibilem. Et seqtur iteꝝ ad hanc dispositionem tertiū nocumētū qd̄ est. quia dū plena est vuula p modū fluxibilitatis ꝛ distillationis ipsa effundit aliq̄ parte supflue huiditat̄ quādoque p tracheā arteriam ꝛ recipitur ī pulmonē ꝛ pectus. ꝛ efficit quādoque tussim asma dolores ī pectore aut pleuresim ꝛ sil'es egritudines. ꝛ ꝓprie cum materia fuerit acuta. Adhuc etiam materia ab vuula descendēs quādoque recipit̄ in stomacho ꝛ nocet ori eiꝰ appetitum impediēdo. aut toti stomacho digestiuam eius humectando vel corrumpendo Ex qbus oibus colligitur ꝙ hec dispositio nō est leuis. immo difficilis. ꝛ nō est negligenda immo eius curationi studiose multū intendendū est. Et ex hac qdem narratione intelligi pōt que sit egritudo talis. ipsa. n. ē egritudo cōpositōnal̄ frigida ꝛ huida materialis a predicto flegmate ꝓueniēs. Et potest esse egritudo complexionalis calida. cū vuula impletur a sanguine colerico. quod tamen minus contingit. Et iteꝝ tertio pōt eē egritudo cōplexionalis composita ex calida ꝛ frigida materiebus inuicē cōmixtis. Que uero sit material̄ causa. s. que signa que ꝛ qualia accidentia ad ipsā consequat̄ iam clare patet ex predictis.

Seqt̄ aūt curōis modus qui cōprehēdit̄ ī qnꝫ itētionibus. Et prima quidem eaꝝ est regiminis rectificatio. 2ª est materieꝝ euacuatio. 3ª ē ipsaꝝ diuersio. 4ª est fluentium materieꝝ repercussio. 5ª est completa reliquiaꝝ materieꝝ cōsumptio.

Prima itaque intētio duplici partitiōe idiget ꝛ prima quidē est admīstratio regimis couenietis in tēpore paroxismi uel molestationis magne. Scd̄a uero est ipsius admīstratio extra paroxismū necessaria magis gratia preseruatiōis. Et primꝰ quidem modus regēdi in tēpore paroxismi est ꝙ in dispositione frigida ēger māsionem suauem eligat locum uel cameram notabilis caliditatis ꝛ econuerso. si huiusmodi dispositio vuule calida fuerit locū eligat frigiduꝫ. In modo vero cibatiōis vniu̇sales regule vtriq̄ dispositōi necessarie a sapientibus inueniūtur posite. Et prima est vt nullum cibum accipiat eger in quo necessariꝰ sit labor uel conatꝰ deglutiēdi magnus. Scd̄a vt euitetur masticatōnis oīs actus. Tertia ꝛ seqē ad alias ē ꝙ omīs cibus sit potabilis. Quarta ut sit actu calidus in frigida ꝛ ī calida actu frigidꝰ Quīta regula ꝙ in utraque dispositōne cōueniens dieta eius debet esse tenuis. licet in calida dispositione subtilior debet esse q̄ in frigida. Ita ꝙ iusculum ordei simplex bonus erit cibus ī calida dispositione. Ipsum uero cū ydromelle ī frigida dispositione cōueniens ē. Similit̄ ēt ꝛ iusculum farine ordei ꝛ brodiū carnium nō ualde pingue ꝛ brodiū cauliū leuis decoctionis ꝛ ius ciceruꝫ ꝛ sil'ia. ꝛ uitellus oui ꝛ iusculum ex eo factum cum pane contrito ꝛ sic de aliis. Et potus eius sit uinum paucifeꝝ ponticum uel acre ꝛ non multe quātitatis in frigida dispositōne. In calida uero melior potus est aqua ordei cū succo granatorū

Sil'iter ēt eius dormitio nō sit lōga nec continua immo frequenter int̄rupta. quoniā ꝓlixus somnꝰ generat reumatismos ut 2ª primi caᵒ de his que ꝓueniūt ex somno. Et dormitio eius sit semp nōbilit̄ cū capite eleuato nō ad posteriora. nec ad anteriora. sed ad latera inclinato. Abstineat etiā ab omni exercitio ne ponātur ī fluxu materie. sed loco exercitii utatur fricationibꝰ ut tangetur inferius. Qd̄ uero de cibis ꝛ potibus nō debet facere repletionē iam dictū est. Oēm ēt excessum ī passionibus aīalibus euitare debet. uelut irā furorem timorē ꝛ sil'ia. per que uelox ꝛ uehemēs motus spiritibus ꝛ humoribꝰ īponat̄

Hec in summa uidet̄ esse succincta memoria applicatiōis sex reꝝ non natalium q̄ licet conueniēs sit in tēpore paroxismi. nō minus ēt cōueiens ē in tēpore preseruationis. licet nō debeat eē dieta eius ita tenuis in tēpore sanitatis sicut ī tēpore actualis lesionis. Scd̄a uero pricipalis itentio cōpletur p euacuationē materieꝝ. Si itaque apparuerit in hac dispositione motus materierum calidaꝝ. aut iteꝝ si fuerit materieꝝ frigidaꝝ cū sanguine mixtio ꝯueniens nō apparente magna totius corporis plectoria. stati in istis patiētibus fiat flebotomia de cephalica dextre partis super manu. uel super cubito. ꝛ extrahant̄ sanguīs. ℥. v. ul̄. vi. sm̄ ꝙ medico presenti indicatum fuerit ex cōplexione ex etate uel tenore uirtutis. Scd̄a uero sequenti die admīstretur egro medicamen euacuans materiā mixtam ex colera ꝛ flegmate sicut est hoc. ℞. electuarii indi. ℥. ʃ. ꝛ detur ī potu cū aqua mellis calida actu. Aut dent̄ pillule iste. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla descriptiōe maiori. ʒ. ii. pillulaꝝ cochiaꝝ. ʒ. i. ꝛ utrūq̄ sit auari pōderis ꝛ fiāt pillule. vi. cuꝫ syrupo de sticados. Si āt apparerēt signa dn̄ii flegmatis cum colera. tunc det̄. ʒ. i. pillulaꝝ de agarico ꝛ sunt leues. Et si desiderares medicamen fortius tūc det̄. ʒ. i. pill'aꝝ de sarcocolla. In materia aūt magis calida dent̄ pillule cochie aut auree. ꝛ tu elige sicut tibi placꝫ Et si uir esset qui nō posset deglutire pillulas. ut sepe ꝯtingit. aut abhominaret̄ tunc electuaꝝ det̄ eidem. ꝛ hoc ē ad calidam materiā appropriatū

magis. ℞ reubar. electi. ʒ. i. ſ. spice nardi. ℈. i. dia
gridii grana. ii. succi rosarum. ʒ. vi. aque lactis. ℥
iiii. infundantur omnia in predictam aquam ca
lidam p totam noctem. in mane vero colentur et
diligenter exprimantur et exibeantur in potu ca
lida ⁊ non dormiat super ipsā nisi hora vna et
tardet prandium suum saltem horis sex premit
tendo potum aque ordei calide p horam ante ci
bum. ⁊ hec de intentione secunda. Pro tertia
vero intentione plura sunt instrumēta necessaria
Et primum quidem diversiuum ⁊ conueniens ē
vt i viro isto fiat ꝓuocatio emoroydarum ⁊ pro
prie si solitus fuit habere earum euacuationem
aut mestruoꝝ i muliere ſʒ consuetudinem ⁊ eta
tem. Secundū vero diuertens et leuissimū est
vt fiant fricationes. et primum quidem a genib⁹
vsque ad pedes deinde ab inguibus vsque ad eos
Et adhuc a spatulis vsque ad nates cum panno
satis aspero trahendo inferius vsque ad aliq̃ntam
mēbroꝝ rubificationem. Tertiū vero diuertēs
est vt ligature aliqualiter dolorose fiant in radi
cibus coxarum apud inguina et adiutorioꝝ pro
pe humeros Quartum vero diuertens est appli
catio ventosarum cum scarificatione super carno
sis partibus spatularum. Quintum diuertens et
fortius est applicatio medicinarum vesicantium
super spatulas accipiendo flamulam oleandꝝ pe
dem coruinum aut aliam plantaʒ acutaʒ bene cō
tritam et locis predictis appositam vł supligatā
ibideʒ saltem per duas horas teneātur. Domesti
cū autem vesicatorium est ex cātaridibus cuʒ fer
mento et aceto contritꝭ compositū secundū consu
etudinē. Pro quarta vero intentione cōplēda
scribam q̃ꝑpl'a remedia ab illustribus auctoribus
hinc inde collecta que cadentem vel mollificatam
vuulam subleuare consueuerunt. Quorum prim
est vt fiat rasio capitis super cōmissura sagitali et
applicetur ibidem ventosa orifitium satis habēs
amplum et oblongū et teneatur ibidem saltē per
horam vnam aut mediā ter vel quater in die re
ponendo ipsā. Secundū vero principale suble
uatiuū cadentis vuule est hoc vt si eger habuerit
longos capillos inuoluantur maibus ad minus
robusti hominis deinde eg° existente resupino po
nantur pedes vel genua super humeris ei⁹ ⁊ tra
hantur violenter capilli eius ad sursum ita vt cu
tis capitis exfolietur a craneo suo. p tale enim in
genium statim vuula mirabiliter subleuatur. Et
nimirum. hoc enim contingit p colligantiā huius
vuule a panniculis cerebri ad cutem capitis. ⁊ po
test etiam contingere pp velocem diuersionē ma
teriarum de inferius ad superiora que sequitur
dolorem in partibus illis vehementē. verū ingei
um hoc fieri non debet nisi in casu arduo magne
suffocationis aut alterius accidentis ꝓductio. Et
vidi ipsum fieri et instantanee ꝓfuisse. et trahi
tur ex sententiis Auicene nona tertii capitulo
de canone curationis prefocationū. et sequutus ē
ipsum. Damascenus in appropriatis sūma 9ª ca°
de egritudinibus faucum et gutturis in cura vuu
le lege ibidem. Vultius autem ꝓcedendo in
dispositione hac primū remedium et infallibile
est vt accipiatur rob nucū. ℥. i. ſ. aque decoctionis
granorum sumac. ℥. iii. misceautur simul et ex h°
frigido vł saltem actu tepido in dies pluries fiat
gargarisma. Et leuius illo est vt cum aqua ordei
et rob nucū fiat vt dictum est et leuissimū est cū
aqua ordei vel vino granatorum actu frigidis.
Et si quis desideraret gargarisma fortius et pro
prie ad caliditatem et in principio conueniens est
hoc. ℞ aqua ros. ℥. ii. aceti et ꝓprie nigri. ℥. i. ba
laustiarum se. ros cupullarum glandium ipoquisti
dos acatie aluminis squamosi bene torrefacti añ
℈. i. misce et ex omnibus illis fiat gargarisma.
Ego enim non curaui in administrādo gargaris
ma hoc precepto Serapionis i breuiario in suo
capitulo cuius descriptio est hec. ℞ balaustiarum
ʒ. ii. aluminis iamenī. ʒ. i. croci camphore ana. ℈. i.
aque ros. ℥. iii. misce et fiat ex eo gargarisma vt
dictum est. De medicinis autem subleuantib⁹
elongatam vuulam sunt pulueres non nulli qui
mirabiliter exiccant et subleuant eam. Et prim⁹
quidem mihi expertissimus et ifalibilis est puluis
factus ex corticibus nucum exterioribus qui exic
centur et puluerizētur et ponatur puluis ille i par
uo coclear i bene concauo ⁊ ponatur sub vuula sub
leuando et comprimendo ipsam ad superiora.
Secūdus vero et fortior est puluis aluminis
iameni combusti eomodo positus. Tertius vero
est puluis salis armoniaci combusti eodem modo
administratus. Quartum vero instrumentum
fortius ad exiccandum materiam et vniendum
vuulam et ꝓprie conueniens in fine status et in
declinatione est hoc. ℞ ros balaustiarum corti
cum granatorum ypoquistidos acatie ana. ℈. i. pi
retri. ʒ. ſ. cinamomi piperis al. ana. ℈. ſ. mirre
g̃. v. pluerizentur omnia perse deinde cōmisceāt
adinuicem. ex hoc itaque puluere in coclear i sub
leuatur vuula vt iam dictum. Et intellige q̃ hii
omnes pulueres melius operantur quando admi
nistrantur post gargarismata q̃ sine eis. licet omi
tempore conuenietes existant. ⁊ hec de intentione
quarta Completur autem vltima intentio plu
ribus instrumentis non solum quideʒ per ea que
posita sunt in quattuor intentionibus precedenti
bus que abscindunt materiam ⁊ diuertunt eam
a patiente loco ad alias partes. sed etiaʒ vlterius
per ea quibus materie relige cōsumuntur. ⁊ pro
prie cum his que confortant cerebrum et ꝓhibēt
materieꝝ generationem in eo et cum medicinis
etiam que materiam iam effusam ad loca vuule ⁊
ad ipsam consumere possunt. Primi autem gene
ris sunt medicine omnes capitales calide. ⁊ sicce
non multe caliditatis. Et si fuerit i caliditate no
tabiliter intense tunc diminuatur caꝝ dosis ⁊ fre
quentia vsus ⁊ remittantur etiam i g̃du calidita
tis p sua contraria vt nunc sequitur. De nume
ro igitur harum medicinarum est cōfectio diatri
on pipereon descripta a Gal'o in secretꝭ ad Mo
theum. ⁊ ꝓprie illa quam scripsit regi Herodi. vi
de ipsam ibi ⁊ vtere ea dando in potu ex ipsa. ʒ. i
cum aqua decoctionis masticis aut sandalorum p
duas horas post cenam. aut misceatur cum predic
ta aqua leuiter calida gargarisma ante prandiū
⁊ gargarisma ante cenam. Secunda vero me
dicina conueniens ē electuarium sotira magnum
nominatuʒ electum ab Auicenna 5° canonis sūma
prima. Tertium vero ⁊ fortius aliis est electua
riū anacardinum colligendum vbi supra. ⁊ eorū
dosis sit. ʒ. ſ. aut due partes ex ea in aurora cum
aquis predictis. aut fiat ex eis gargarisma eomō
quo dictum est. et hec electuaria nunq̃ solita sunt

me decipe in rectificanda cerebri dispositione fri gida z humida consumendo frigidas materias i eo inuentas. De compositionibus aūt usitatis a doctoribus multum utiles sunt compositiones ut confectio diamusci dul. confectio diambre. Et for tius illis est electuaꝝ metridatum. Ego autem ex perientia certa scio z ratione ualata. ꝙ si solitus pati reumata vuulam z squinanticas dispositiões z reumata gingiuarum z ranulam z alias egri tudines oris frigidas sepe faciat gargarisma cū vnciis duabus aque decoctionis granorū mir ti z. ℥. s. electuarii diapꝛassii z ꝓpꝛie descriptiōe Nicolai i antidotario quod curabitur a pꝛedictis dispositionibus z pꝛeseruabitur ab eaꝝ euentu. Et cognoui etiā expientia ꝙ si frequēt̄ assumant̄ apiū pillule due facte ex puluere cubebaꝝ cū succo ro. mirabilr̄ conferūt. Et quidā dixerūt z ꝑ secre to affirmauerūt ꝙ gargarisma frequēter factū cū miua citonioꝝ muscata cū tripla pte aque decocti onis acacie mirabilr̄ cōfert. Abscindit etiā mate rias a capite defluētes ad ptes oꝛis vsus pillulaꝝ assageret descriptione Auicēne 3° canonis capitu° de canonibus curationis capitl. z ꝓpꝛie quādo ad ad. ʒ. illaꝝ pillulaꝝ adiūgit. ʒ. i. pulueris masticis z fiant ex eis pillule cū syr° de mirto de omni. ʒ. vi ex quibus accipiat̄ vna ꝑ duas hoꝛas post cenam apud tempus doꝛmitionis. Hec sunt que in cu ra huius dispositionis melioꝛa eligere potui ex sē tentiis auctoꝝ z ex cottidiana expientia cōꝓbata Sūmus autē omnipotēs ipsa oīa dirigat i salutē eius ad laudē sempiternā. Amen

¶ Consilium de apostemate gule nominato botio Capitulū pꝛimū de inuestigatione botii ꝑ cau sas z signa.

Nobilis z generosa quedā domina marchiana mihi tumoꝛē gule sue q̄ icepit i eā a mēsib⁹ tribus circa z lȝ hic tumoꝛ puus existat z sit le uis leuitate accidentiū tamē suspi tionē aliquā poꝛtendit. eo q2 vr̄ esse apostema nō quidē flegmonicū nȝ erisipila aut sefiros neqȝ cā cer nȝ factū ex mixtione hoꝝ. sed in eo continetur aliquid aquositatis flegmatice cū aliqua ventosita te vel vapoꝛe cōmixto pꝛedictis materiebus. Et si bene considerēt̄ ꝑ signa ipsius vr̄ hoc apostema reponendū esse i denomiatione botii. pp quod vid̄ tur difficultatē sue curationis ostendere. eo q2 lo cus ille est ps coꝛpoꝛis fere foꝛmosioꝛ cui nō ita bene applicari possunt remedia cōuenientia sicut opoꝛtunū esset. tū pp difficultatē ligature que huic loco necessaria esset tum ꝓpt̄ qualitates z gradus medicinaꝝ q̄s opoꝛteret esse notabiliter calidas z siccas z i gradu notabiliter eleuatas. adhuc iteꝝ ppea q2 istud ē apostema de quo modicū auxilium ab illustribus z vetustioꝛibus auctoribus hꝛū pōt Nihil enī expꝛesse videtur tractatū de eo ab Hy. qui omniū fere scibiliū medicīe fuit grauissimus inuestigatoꝛ. Neqȝ etiā de hoc apostemate aliquid clare videtur explicitū a Galieno 14° terapentice neqȝ in libꝛo de tumoꝛibus pꝛeternaturā. nec etl in 7° decē tractatuū ubi pluria conscripsit excellē tia medicamina ad dispositiones gutturis z gule ꝓbatissima. Neqȝ iteꝝ ab eo aliquid tactū videt̄ 2° ꝓnosticoꝝ in sermonibus quibus cōmētatus ē Hypocratē circa materiā apostematis squinātie. Amplius etiā neqȝ arabes i suis sermonibus ex pꝛesse tractauerūt de materia huius apostematis vt videri potest ex Auicēna 9ª tertii ꝑ totum eius ꝓcessū z 3ª quarti tractatu 2° capitulo de apo steate flegmatico vel ml'ico. Quod vō de h° apo stemate scriptū ē ex Albucasi 2° sue cyrugie capi° 54° z paꝝ ē z solā curā eius ꝑ opatione manualē determinās. Nec hoc mirabile videt̄ nec defectuȝ antiquoꝝ ponēs. eo q2 contingit egꝛitudinū aliqs in quibusdā regionibus z climatibus ml'tiplicari z nō in aliis. Simil̄r etiā aliquo tēpoꝛe ml'tiplicā tur egꝛitudines z manifestātur que alio tempoꝛe nō vident̄ vtȝ de vena ciuili nominata meden ab Auicēna. eo q2 i ciuitate illa ml'tiplicatur z nō in aliis. Et possunt hii ſmoēs aliqual'r sustentari ex littera Auicēne pª quarti ca° de febꝛibus 5ª na z 6ª na ·ecel. Quicquid auteȝ de hoc apostemate sciri pōt ex consideratione theoꝛica ē. q2 apostēa istud fit ex materiebus ꝑ indigestionē gēitis z cō gestis i capite z catarrizatibus ad ptes gule z ibid̄ iter cutē piguedinē muscl'osas ligamētales z ner uosas ptes penetrātibus hec materia ꝑ ꝑ raritatē pꝛedictaꝝ ptiū gule soluēdo congꝛegat i tumoꝛē in cuius circūferētia vt in pluribus ex congelatōe ptiū flegmatis. aut exiccatione eaꝝ generat̄ folicu lus qui chistis apud grecos z bursa apud latinos nominatur hanc materiā in se continēs aggꝛega tā. Est autē hec materia in hoc apostemate iuenta diuersa valde ƀȝ diuersitatē materieꝝ que multi plicantur in hominibus pp diuersitatē cōpl'onis z regis eoꝝ ex pte ciboꝝ z potuū qui multiplicant flegmaticas materias aliquādo mucillaginosas aliq̄do aquosas aliq̄do vō salsas nō raro vō aceto sas. Et ad illud etiā confert vsus quaꝝdā aquaꝝ sua grossitudine z mucillaginositate hec flegmata multiplicātiū. Et concurrit etl ad huius apostēatl generationē nō paꝝ longa moꝛa z cōuersatio sub flatu aquilonaris venti. pp quod quideȝ ꝓbabilr̄ referūt hoc apostema botiū frequēter fieri apd̄ ala manos. i quoꝝ regione aquilonaris venti flatus ꝑ seuerat multus. hic igr̄ ventus ꝑ tracheā arteriaȝ inspiratus z ꝑ concauū meri z ꝑ poꝛos ingrediēs totius gule. est causa efficiens huius apostēatl mul tiplicando flegmata in illis ptibus z congelando ea z viscosioꝛa faciendo. Et iteꝝ esse potest hic ven tus causa huius inatū debilitando caloꝛē ad quod sequitur flegmatū multiplicatio ꝑ viā indigestio nis vt iā dictū ē. Et ex hoc fundamēto facile ē sol uere apparentias multas in sectiōe huius aposte matis compꝛehensas. Ego enim genitoꝛē habui maxīa mihi z veneranda sꝑ memorie reuerētia colendissimū qui manuali opatione sua secādo cu rabat hec apostemata i quibus quādoqȝ iueniebat foliculū aq̄ plenū que omnino i coloꝛe z substātia elemēto aq̄ simillima erat. ꝓpt̄ q̄d nō imerito ap pꝛobari debet ſmo quoꝝdā doctoꝝ q de hac ma teria tractātes nominauerūt hoc apostema herni am aquosaȝ gutturis. Non raꝛo vō pꝛefatus geni toꝛ meus in foliculo hoꝝ apostematū inueniebat flegma mucillaginosū simillimū ei quod emungit̄ a naso. q̄doqȝ vō repiebat i eis humiditatē mucil laginosam citrino melle similē. Et q̄doq in eis i ueniebat viscosaȝ humiditatē cineree pti cōmixtā eo modo q° mucū a naso emanētē cineri cōmixtū imaginareris. Et postrēo iteꝝ quandoqȝ i illius

folliculi.cōcauitate reperiebat parū acetositatis cum multitudine uaporum.qđ cognoscebatur.eo quia perfectionem prefati pāniculi fumus uel uapoꝛ per moduꝫ exsufflationis exibant.Ex quibus tandem diligens cōsideratoꝛ poterit intelligere descriptionem botii. Est enī apostema ī partibus gule genitum a materia flegmatica aquosa uel uapoꝛosa cineritia uel salsa in folliculo deteriato cōprehensa per uiam defluxus ab alienis ptibus transmissa.aut per modum indigestionis ī eisdē partibus generata.Et ultiate ex predictis appet que sint cause materiales botii. ⁊ que sint signa cognitionis eius generaliter.⁊ specialiter ex pre dictis elicienda.

Capitulū scđm cōtinens canones duos obſuā dos ante curatōeꝫ botii.

Pro canone uero curationis botii premittendū pº ꝙ non debet cura ipsius vilipēdi qñ fuerit in principio.Cum enī botiū cōfirmatū fuerit cuius ꝯfirmationem ex sententiis sapientū intelligere debes.eo quia iam pductū est ad statū ipsius ulꝫ ⁊ non uane intelligendum est. vt qdam fabulant de confirmatione eius.quam assignant in spacio quattuor uel sex mensium neqꝫ enī apostematuꝫ cronicoꝛum confirmatio taliter prefixa sciētifice assignari pōt. ꝙdoqꝫ enim vnius cronici apātis principiū vniuersale extendet per spaciuꝫ vnius duorum uel trium annorū.vt pꝫ de sephyros can cro ⁊ silꝭibus. Premittendū secundo ꝙ botiuꝫ est duplex unū qdeꝫ naturale.aliud vero accidē tale.Et primi qdem curationē īpossibilē dixerūt antiqui.vt pꝫ per Albuchasim 2º practice caº 54º preallegato.Et tu intellige p naturale botiuꝫ oē illud qđ prouenit merito principioꝛum gñonis que maculata fuerunt.siue uelis intelligere prin cipia gñonis matīalia tantū.siue ipsa ⁊ foꝛmalia principia simul.ꝑpter qđ apparet ꝙ tale botiuꝫ etiaꝫ apostema hereditariū nominari potest.Uñ ex istis vltimate concluditur ꝙ ad curam eius salubrius est festinare in principio ipsius ꝙ̄ expec tare augmentum statū ⁊ cōfirmatōeꝫ ipsius.

Capl'm tertiū de cura botii per dietam.

Regimen gñ.huius dispositionis primo trāscūdū est per conuenientē administrationem sex rerum nō naturalium.abstineat itaqꝫ primū egrotās ab omnibus cibis.qui materialiter sunt causa gñōis ⁊ congestōis multi flegmatis.vnde effugiat panē azimū.⁊ pauci fermenti ⁊ non bene coctū ⁊ hūidū actu uel potentia.uelut panis de siligine.Euitat etiā carnes omēs sue natiuitati ml'tū ꝑpinquas ⁊ sue lactationi si fuerint al'iuꝫ quadrapedum. et dimittat carnes mucillaginosas. neruosas. pani culosas.⁊ recentis porci.⁊ omnes valde pingues. Et effugiat etiam omniū pisciū usum.⁊ ꝑprie eli xoꝛū.Salitis aut eis ⁊ carnibꝫ vti pōt.⁊ proprie macris.effugiat etiam omne genus lacticinioꝛuꝫ. ⁊ ꝑprie colostrā.que incāta nominatur uel caput lactis.Et dimittat cibos pastiles omēs ⁊ freqñteꝫ vsum fructuum humidoꝛū ⁊ recentium.uelut sūt ceresa auellane pira cucumeres cucurbite ⁊ pepo nes molles in multo vsu.Effugiat etiam recentes herbas frigidas.⁊ humidas.sicut bleta spinachia lactuca endiuia ⁊ poꝛtulaca.Effugiat etiā agreste vsum ⁊ butiri ⁊ rerum valde pinguium.ꝑpter qđ in vsu eius oleum antiquū est conueientius ꝙ̄ re cens.qꝛ resolubilius.6º.de igenio sanitatis.aliis aūt cibariis humane uite consuetis vtatur oībus preter istos.Uinum autem quo vtatur sit album sbā subtile aromaticū recens ul' antiquū āt saltē sit roseuꝫ uel cerefoleum nominatū.⁊ si fieri pos set melius esset ipsum purū bibere ꝙ̄ aqua cōmix tum aut salteꝫ cōmisceatur aqua de bona cisterna accepta.q̄ tamē melioꝛ est si coquatur ꝙ̄ si cruda bibatur cum vino. Locus autē camere uel aer ī quo moꝛatur ad caliditatem ⁊ siccitatē sit nōbilr̄ inclinatus oꝛientalis uel meridionalis. ⁊ maxīe clarus nebulis vaporibus ⁊ caligine priuatus.

Doꝛmitio vō eius non sit valde ꝓlixa ꝑpter magnā humectationem.que sequitur ad ipsā.sed ad vigiliā mag̃ se vertere dꝫ plusꝙ̄ consueuerit.⁊ doꝛmiat capite notablr̄ eleuato sup dextra vel si stra parte decubens.⁊ iterum super spina melius est ei iacere ꝙ̄ super uentre. De modo vero sue cibationis caueat ne multitudine cibi aut potus stomachuꝫ eius impleat.īmo aliqualiter famelicā se mag̃ reddere debet ꝙ̄ cōplete saturatam.Et in sūma memoꝛia recondat ꝙ cibum omnem prius ꝙ̄ deglutiat valde solemnissime semper masticet.

De modo vero quietis eius dicēduꝫ.ꝙ quies ē sibi valde nociua ⁊ otium ōne.vel exercitiuꝫ quo caput eius incuruatum teneatur.⁊ īter cetera ab omni sutura effugere debet.melius autem esset ei mane vti exercitio longo āmbulationis ꝙ̄ quietis. ⁊ otio se exponere.Et si quideꝫ taliter exercitari non potest.saltem suppleatur cuꝫ freq̄ti fricatōe spatularū suarum incipiendo a fine colli vsqꝫ ad locū anguli inferius.notabiliter cōprimēdo.vsqꝫ quo cutis eius nōbilr̄ rubeat.Et huius etiā gr̃a. conueniunt ei lotiones ⁊ fricationes pedū a genu inferius.Similiter ⁊ capitis frequens pectinatio ⁊ fricatio capitis est eidem valde cōueniēs.freqñs aūt capitis lotio non placet mihi.Et si quideꝫ ali unde fiat administretur cuꝫ lixiuio conuenientis cineris ⁊ cum sapone conuenienter facta.⁊ caput eius exiccetur subito ne madidum remaneat.ne incurrat poroꝛū capitis opillationes ad malā di gestionem ipsam permutantes. Et gr̃a cōsequē tie sermonis memoꝛ etiā sit. ne caput eius honu stum faciat oꝛnamentis recta politia ⁊ moꝛalita te detestandis quibus hodie ytalice domine vtūt effrenitātes mag̃ pp laxiuiam oꝛnatus. ꝙ̄ ꝑpter humilem ⁊ honestum viuendi ritū cuꝫ capita sua turrigeris texturis exoꝛnent intēperatissime.pp qđ ad stillicidium ⁊ catarros multe earū pducūt. ⁊ ad egritudines incurabiles. De vltima vero re non naturali dōꝫ est.ꝙ eidem conuenit ꝙ̄doqꝫ leuiter ad iraꝫ ꝯcitari ⁊ parūper conturbari.ado vt spiritus ⁊ humoꝛes caloꝛe excitentur.⁊ expur gentur vapoꝛes superfluitatibus.⁊ consummant flegmata que sunt materialis cā huius egritudis vt supra deductum est. Tristiciā aūt ⁊ impressiōes animae adeo pturbātes vt pducant ad luctū sūope euitare dꝫ.Hec de rebus nō naturalibꝫ ita succite sint acta.

Capl'm quartū de cura botii p.7.remedia.

Pro canone vero curatōis huius dispositionis ⁊ instrumentis necessariis multa ⁊ accurate ml'tuꝫ scribenda essent.verū quia egritudo hec mihi vi detur esse in prima parte vniuersalis principii.iō curam ipsius cum septem remediis fiendam esse decreui sperans eius pfectam curationem ex his complere posse.Si autē in posteꝝ aliud apperet.

Ego curā eius p vies euacuatiões ⁊ eradicatiuas
⁊ diuersiuas cum earum digestione diffuse cōscri
bam. vt alias in hac materia accurate satis pfeci.
Sunt autē illa septem remedia hec. que nūc apte
⁊ ordinate īfra scribuntur. Quorꝫ quidēꝫ primū
est vsus huius pulueris in quo est intentio distra
hendi materias a capite ⁊ etiam a stomacho ⁊ con
fortandi cerebrum ⁊ aliqualiter consumēdi ma
teriam huius egritudinis antecedētem. q̄ ī breui
tēpore ī coniunctā trāsire parata est. Et accipiat
hic puluis in aurora cum medio ciato aq̄ mellis
calefacte. Et est ipsius descriptio. ℞ pulueris her
modactillorum ⁊ turbit electi ana. ʒ. i. zinziberis
. ℈. ii. diagridii. g̃. vi. pulueris florum esu. l. ʒ. ß.
zucchari al. ℥. i. Ego autem in eius administratōe
soleo dimittere zuccharū ⁊ dissoluere ipsū cuꝫ aq̄
mellis iam predicta ⁊ exhibeo huius pulueris a
ʒ. ß. vsqꝫ ad. ℈. ii. omni septimana sel. ⁊ aliūde in
capite qnqꝫ dierum. ⁊ erit ei valde vtile ꝯtiuare
ipsum per totum mensēꝫ iunii ꝓxime futuri ⁊c.

Secundū vero speciale remedium est vt hec
domina vtatur aqua ista. de qua saltem ī septīana
quater in aurora accipiat ciatum mediū cū zucha
ro calefacta ⁊ tardet post ipsam cibum suū horis
quattuor sicut etiā tardare debet post puluerē iā
prescriptuꝫ. Et eius descriptio. ℞ aq̄ sublimatio
nis iris aque rosmarini aq̄ cucumeris siluestris
ana libr̄. i. misce simul ⁊ accipiatur ex eis mixti
vt iam dictum est Tertium vero speciale reme
dium est. vt hec domina accipiat odoriferum hoc
qđ ligatum in pila de sindone retorta facta quasi
semper ī manibus suis teneat odoranꝰ ⁊ est eius
descriptio talis. ℞ florum rorismarini foliorūꝫ
maiorane folii ana. ʒ. ii. ligni aloes electi. ʒ. i. ß.
macis amomi laudani storacis calamite ana. ʒ. i.
ambre electe. ʒ. ß. omnia per se puluerizentur et
ligētur in pila vt iam dictum est. Quartū vō
instrumētū est puluis iste de quo omni sero quan
titatem g̃nōrum qnqꝫ frumēti ponat sup prora
capitis per medium cōmissure capitis quā sagit
talem vocant medici. Et est huius descriptio tal'
℞ cubebarum nucismuscate ligni aloes florum
rosmarini arthanite ana. ʒ. ß. sandarace. ʒ. ii. pul
uerizētur omnia per se. demum sil' incorporenť
diligenter deinde vtatur eo vt dictum est aut
saltem faciat saculum latitudinis triū digitorꝫ
describentem spacium iam dictum in qᵒ ponatur
puluis ille. qui portetur super capitis prora iam
signata. Quintuꝫ vero instrumētum est. vt sepe
domina ista assuescat gargarizare ī mediis t'tiis
aut ante cenam medium ciatum huius mixtiōis
calefacte in pluribus vicibꝫ accepte. Cuius đscrip
tio. ℞ oximell' sqllitici. ℥. i. syrupi de calamento
℥. ß. aque sublimationis radicum yreos aq̄ maio
rane ana. ℥. ii. misce ⁊ ex eo fiat vt dictum ē. ⁊ suf
ficiat ex hᵒ gargarismate quater ī septimana face
re. Sextum vero instrumentuꝫ est vt domina
ista ante cibuꝫ per horā cū dimidia. ⁊ ꝓprie ante
prandium frequētius q̄ꝫ ante cenam sel' accipiat
frustrū vnuꝫ huius confectionis. ℞ spēꝝ aroma
tici rosati descriptione Gabrielis. ʒ. i. specierꝫ di
ambre. ʒ. ii. zuchari albi libr̄. ß. cū aqua rosmari
ni fiat confectio in frustris longis sicut pineata
⁊ accipiat vnuꝫ ex eis. Ultimū vero īstrumētū
est. vt domina ista super particula paciēte portet
frustrum vnum spongie. q̄ cooperiat totum locū
patientem ⁊ aliquid de circunstantibus locis. que
spongia infusa sit in aquas infrascriptas calefac
tas ⁊ conuenienter expressa superponatur loco. ē
autem aqua hec aquaⁱⁱari vel dragontee. Itē aqua
sublimatiōis radicum arthanite. Item aq̄ radicū
cucumeris asinini. Itē aqua sublimatōis rosmari
ni omnes hee aq̄ ꝯueniētes sunt ⁊ possunt omnes
in simul cōmisceri. licet due prime aliis multum
sint elegantiores.

¶ Consilium de prefocatione a flegmate aquoso ⁊
mucillagioso ī bibito in partibus gulle gutturis
⁊ colli pendente a mala cōpl'oe frigida ⁊ humida
cerebri reumatizantis complicata cum dolore cō
posito ex renali yliaco ⁊ vmbilicali. cū nocumēto
digestionis stomachi. stipticitate ventris ⁊ emo
roydarum constrictōe continens sectiones duas
Sectio prima cōtinet capitulū. i. In quo fit īuesti
gatio caꝝ predictorū nocumentorūꝫ.

Unus de insignitis viris nostre
marchie taruisie celeberrimus
vtriusqꝫ legis doctō đ famosa
vrbe taruisina oriundus. dñs
Iohānes de spineto egritudinū
varietate laborat. que etiā q̄ꝫ plurimis accidētibꝫ
molestis associate sunt. Et iam mihi vt innotuit
per scripturam apparet has egritudines ⁊ acci
dentia ad triplicem narrationem esse reducta.
¶ In serie nāqꝫ prima narrat catarꝝ suffocatiuū
a multa ⁊ grossa materia defluens in eo a capite
vel aliunde in partes gutturis cōgregari ⁊ deti
neri contigit. vt fere ad suffocationem perducat
vel strangulationem. Et q̄ꝫ mirabile apparet pa
ciens ab hac egritudīe cōualet. ēt alleuiatus cum
cibum accipit. ⁊ eꝯᵒ amplius molestatur cū ieiuni
um celebrat licet prolixum. In serie vō secūda
sue narrationis videtur q̄ꝫ hic vir molestatur do
lore sinistri ylii ventositatum multitudine. que ī
merguntur ⁊ retinentur in ventre inferiori cum
dolore ⁊ rugitu q̄ꝫ plurimo ⁊ est cuꝫ istis associata
mag̃ vētris stipticitas. que asserit esse cā pl'imorꝝ
horum accidentium. In 3ᵃ vero narratiōe fit
querella de nocumento digestionis ⁊ stomachi pp
qđ non raro perducitur ad emissionem cibi vel
descēsum ad inferiora cum nocumento stomachi
abhominante cibariū omne ⁊ potū cuꝫ subuersiōe
nausea ⁊ tensione magnis. ⁊ est cum dispositōibꝫ
omnibus istis coniuncta emoroydarum ꝯstrictio
que olim in ipso fluere solebant. Hec ī summa
est huius preclari viri multiplicium egritudinū ⁊
accidentium cōplicatio. Pro qua querit' ꝯsiliū
recte procedendi in curatione taliuꝫ dispositōuꝫ
⁊ preseruatione a recidiua ipsarum. Cuꝫ itaqꝫ
fere in omni dispositioue non paruum onus sit
quinīmo difficile recte consulere quanto aūt mag̃
in egritudinibꝫ ⁊ accidentibus ꝯplicatis pl'imis
que suspecta sunt ⁊ timorosa. Ideo in huius rei cō
templationē speculando introeundū est. Solet
aūt materierum suffocantium cā effectiua duplex
esse. Prima que est a sapiētibus nominata mala
cōpl'o. que est egritudo per se partium cerebri āt
pectoris. Secunda vero. que est egritudo mem
brorum mandantium pectori ⁊ capiti aut ptiuꝫ
sibi subseruientiuꝫ latoria seruitute. Exemplū
primi sicut qñ contigit per propriū nocumentū
cerebri plurimuꝫ contigens a mala complexione

frigida ⁊ humida materiali eius generari p̄ viaȝ indigestionis ⁊ congregari in venis rimositatibꝫ ⁊ ventriculis eius flegmaticam materiā aquosaȝ ⁊ mucillaginosaȝ. que cerebro nocumētū īferētes complexionale videlicet infrigidando ⁊ humectā do multum cogunt virtutem cerebri ad expulsio nem ⁊ ꝓpulsionem materierum ipsaruȝ. ⁊ q2 ma͠tie predicte satis fluide sunt ⁊ graues pelluntur ad inferiora per poros venas ⁊ arterias ⁊ retente in partibus gule per multitudinem itersectionis musculorum ramorum venarū neruorum ⁊ liga mentorū. diu aggrauant ⁊ constringūt vias illas ⁊ cānā pulmonis ita vt non sufficienter dillatē ad attrahenduȝ aerem qn̄tum quādo ⁊ moderate oportet. Nec etiam ipse adeo conueniēter ⁊ opor tune constringuntur vt sufficienter expellant fūo sitates ⁊ aer ī pectore attractus iā supcalefactus vilis ⁊ inconueniens factus ad euentanduȝ Et ex hoc fundamento speculanti potest apparere so lutio ⁊ declaratio ꝑpter quid ⁊ quia suffocationis incipientis huius viri. Et sequitur ex hoc fun damento correlarie ꝙ si diu talis modus cōstric tiōis anhelitus ī hoc viro pseueraret. valde facile suffocari posset. Sequit̄ tertio ꝙ causa efficiens huius constrictionis est mala complexio fri ⁊ hu. cerebri predicta. Sequitur 4° ꝙ materialis cā est flegma aquosum ⁊ mucillaginosū mł̄tiplicatū in venis ⁊ arteriis ⁊ sanguini cōmixtum quod est efficiens causa materialis ⁊ antecedens. Seqt̄ ꝗnto ꝙ īmediata cā huius ꝯstrictionis anhelitus est materia ibibita in poris musculorū ⁊ arteria rum neruorum ⁊ panniculorum ⁊ aliarum ptiuȝ mobilium. que in gula gutture ⁊ collo reperiūtur quarum partium numerositas ⁊ diuersitas secūm partem inuenitur p^a primi doct^a 5^a de musculis ⁊ neruis orientibus a cerebro ⁊ parti colligi pōt ꝯ^a tertii cap^lo p° de anotho^a gutturis ⁊ partim io^a tertii ⁊ i3^a tertii capitulis de anatho^a trachee arterie ⁊ meri. ⁊ tu lege ibidem. Sequitur 6° ꝙ dispositio huius viri cum hoc ꝙ ē cōplexional̄ vt probatum est ēt est cōpōnalis. p° de accidēti ⁊ morbo ⁊ 2^a primi ca° de morbis cōpōnalibꝫ ⁊ tu lege ibidem. Sequitur 7° ꝙ hec egritudo est verenda nō leuiter. quoniā ab ea cadit nocumētū in duplici natura vel in duplici principio anime ad producēdū operationes necessario. vȝ ī ꝯpl̄oe ⁊ cōpōe. Et sequitur vltimo. ꝙ magnifice timē dum est ne materie ille opillantes diu retineanī̄ in gutture. hee enim valde facile ꝑducere possūt virū ad squināticas dispositiōes. Sil̄it̄ facile hūc videri potest. quomodo habeat ma͠ia coniuncta reperiri in cerebro. potest enim sta͠r in vētriculis rimositatibus ⁊ poris eius. vnde prohibeat debi tam euentatioēȝ ⁊ mundificatioēȝ cerebri. ꝑpter qd̄ accidit suffocatio incipiendo facta a cerebro ⁊ membris anhelitus coīcata. deinde hoc in sūma est fundamentum scientifice intelligenti dispōnē huius viri in p^a sui narratione cōscriptum At vero 2° narratione altera non leuius contēplādū est. dolor enim in ylio. aut erit accidens partium exteriorum vt musculorum vel lumborum spine aut cutis similiter ⁊ partiū mirach lateraliū aut erit egrtiudo membrorum interiorū. Si primo modo tūc facile cognoscetur. q2 sēsus. visus ⁊ tac tus manifestabunt ipsum. si autem dolor iste sit accidēs interiorum membrorum necesse est vt

assignetur aut in panniculo sifac supposito muscu lis aut in pāniculo pingui zirbo nominato aut in renibus. aut in substātia intestinorum vel ī arte riis ⁊ venis suppositis intestinis aut in carnibus lumbalibus lateraliter suppositis costis aut in intestino encaras nominato a grecis ab italicis āt decto mesenterio. Qd̄ aūt iste dolor in splene aut in epate vel stomacho existat vel diafragmate non apparet quonian dolor iste non est in aliquo ypocūdriorū dextro vel sinistro neqȝ in loco me͠ inmediate subtracto surcule pectoris inferiori Nullū enim aliud membrum preter renes intra mirach collocatum si sāias anothoistarū ⁊ pratiȝ anothomie cognoueris ergo erit necesse dolorē esse in aliquo predictorum membrorū vł̄ ī pāni culo sifac. ⁊ h° quidem apparet ppea. q2 dolor iste ꝓfundius sentitur mag̃ mansiuus ꝙ̃ versus exte riorem partem. Similiter ⁊ 2° non videt̄ hūs dolorē esse in zirbo pp magnam pinguedinē eius remittentem sibilitatem pāniculi eius in tantū ꝙ sectio in eo facta transuersalis in vulneribꝫ mi rach penetrantibus non percipitur. vt sibiliter cognoui. Similiter non apparet hic dolor in vm bl̄ico. ꝑpterea q2 in profundiori parte percipit̄ dolor. quē sen͠us tangentis nō percipit. Et 4° adhuc non videtur ꝙ dolor iste sit in mesenterio neqȝ in venis vel arteriis propter obtusaȝ sensa tionem carū ⁊ quia deberet pcipi ī posteriori pte magis. Et similiter si esset ī lumbis cuius opposi tum apparet. igit̄ vł̄ oīno asserendum esse ꝙ hic dolor est complicatus ex dolore renuȝ ⁊ maxime dextre partis ⁊ ex dolore intestinorū. Et primuȝ quidem apparet deduci posse. P° ex loco doloris qui est locus vbi situatur ren dexter. In cuius situ in parte posteriori vbi suspēditur ren appet dolor grauatiuus ⁊ extensiuus notabiliter. 3° hic dolor cognosci potest ex frequēti vrine distil latione. Cum enim colatorius panniculus vnde ramificantur pori vritides fuerit secūdū partem notabiliter clau͠us vel cōpressus parum de aquo sitate vrinali fertur ad vesicam. Ideo parum de ea emitti potest. Et q2 ex oppillatione ī renibus facta ⁊ in emulgentibus aquositas notabl̄r susci pit ebulitionem. Ideo quando fertur ad vesicam punctiōe sua totiens incitat ipsam ad expulsionē quotiens fertur ad ipsam. ergo erit frequētia mic tus. Et ex illo statiȝ probatum est vrinas esse pau cas. ergo mictus in hoc viro erit frequens ⁊ pau cus. Et q2 ad illius expulsionem contingit esse ve hemens conatus colli vesice. Ideo hic mictus strā guricus nominatur capiendo stranguriam ꝑ eo qd̄ importat frequentem mictum ⁊ guttatiȝ fcūȝ

At vero ⁊ 5° iteruȝ cognosci potest hūc dolorē esse renalem ex accidentibus que precesserunt. Cuȝ enim eger ante migebat vrinas notabilis ꝙ̃tita tis ⁊ grossas mediocriter arenis trūbis lapillis petaloidibus ⁊ crinoidibus resolutionibus exi stentibus in ea. etiam post migunt̄ vrine colore substātia elemento aque vicine in quibus nullum predictorum contentorū apparet aut exiguū val de. tūc est significatio completa sūpta a nocumēto in operationibus membris contingēte. qd̄ signū est efficacissimum. eo quia ti͠nus discretiuus vł̄ di stinctiuus egritudinum ⁊ accidentium ē sensibil̄ lesio in operationibus membri. s. propriis secūdo tegni. Reliq aūt signa coadiuuātia ad dispositoēȝ

dolorum renum obmittantur. quoniaʒ ista sunt solēniora. Ad hos etiā dolores renū efficiendos ꝛ augmentandos non paruʒ coadiuuat mlˀtitudo ventositatum que rationabiliter ī hoc vizo mlˀti plicantur ꝑpter augmentum humiditatis in eo siue naturaliter inuēta fuerit siue accidentaliter multiplicatur ex debilitate renuʒ in trāsmutādo materiam sui alimenti ꝑpriam. hec enī vētositas in renibus genita vel ad eos aliunde ꝑpulsa con tineri potest intra pāniculum renum ꝛ superfici em conuexam carnositatis eorum. que ibidē mlˀti plicata dolorem extensiuum in rene faciet. Et si quidem genita fuerit ex materia acuitatē habēte velut est flegmatica salsa. tunc simul fiet dolor extensiuus ꝛ pungitiuus. adeo vt appareat pāni culum renum quasi terrebello pforari vel pungi. Cuius etiam vētositatis nō nulla ps ī cōcauitate renum intra colatorium stans ibideʒ pōt efficere dolores iam predictos. Etiaʒ si aliqua eius pars poros vritides ferretur ad vesicam. tam in eis ꝙ in vesica dolores predictos efficere possʒ igentes.

Et ex hoc quidem facile deduci potest. qr dolor huius vizi quādoqʒ alleuiatur aut remouetur per clisteria carmiantia p saculos ꝛ reliq̄ euaporatia medicamina si discrete applicata fuerint. aliˀt enī carminantia non raro sunt doloris augmētatiua magˀ ꝙ sedatiua. Hic quoqʒ supaddendum est ꝙ dolores istius vizi scdm partē assignari possūt in regione circa vmbilicū. vbi mala cōplexio subi to alteratiua ꝛ vētositates ꝛ materie eaꝝ cōtineri possunt inter lacertosas partes que sunt extreme quattuor musculorum transuersaliuʒ ꝛ duorum latitudinalium. que omnes cordose ptes crucialiˀt se intersecāt ꝛ ibidem inuoluunˀt. ex quarū conne xione tali secundū parteʒ componitur vmbilicus qui est sicut vmbo ī iferiori ventre suppositus ad eius defendiculum. in quibus partibus matˀie vel ventositates retente aut subito alterando aut ex tendendo dolores in eo efficere possunt vt predic tum est. Et ex hoc fundamento solui potest quare dolores quādoqʒ firmantur ꝛ fortificantur circa regionem vmbilici. At vero iteruʒ quia dolor iste reperiri posset in itestinis est facile videre ex fundamento predictorum. Mala eniʒ complexio fri. ꝛ hu. cum materia mucillaginosa vitrea ī ven tis in intestino ylion doloreʒ vehemētissimū ylia cum in ipso efficiunt. Et quia ylion intestinum secundū magnam partem collocatur in regione infra vmbilicum ꝛ reuolutiones aliquas habet in dextra parte pauciores autem habet in sinistra. quā occupat mag pars intestini colō. Ideo ꝑpter istam causam apparet pᵒ quār dolor iste multipli catur in loco suminis. Apparet secundo q̄re q̄nqʒ molestat etiam partem dextrā ꝛ sinistrā minus. Sequitur 3ᵒ declaratio huius egritudinis quoniā si fuerit talis erit ylios nominata colica fortis. Sequitur 4ᵒ ꝙ hic dolor etiaʒ extendi potest ad intestinuʒ colon mala cōplexiōe ꝛ materiali causa inuentis ibidem. Ex quorū omniuʒ fūdamēto sequitur vltimo. ꝙ dolor istius vizi est ex dolore renali yliaco ꝛ vmbilicali compositus. vnō appet ex eo ꝙ non est mirabile si molestissimus est iste dolor ꝛ suspectus valde. Et sic apparet quod circa narrationē secūdam ꝛ q̄tum speculari oportuit. Leue enim est questiones petere. difficillimū vero soluere. quandoqʒ soluere vinculū nō ē ignorātis.

elencorum pᵒ. Oportet aūt 3ᵒ aliquid speculatōis adiungere ꝛ non leuiter in eo quod dictum est in narratione 3ᵃ. Nocumentum enim digestionis huius vizi potest esse accidens predicte male di gestionis renum intestinorum ꝛ partium de qbʒ dictum est in caᵒ imediate precedenti. ꝛ tūc appet ꝙ erit satis facilis ipsius cura duʒ stomachi nocu mētum in fieri ꝛ conseruari depēdeat a predicta mala complexōe dolorū effectiua causa. Si auteʒ iam firmata fuerit in stomacho species male com plexiōis fri. ꝛ hu. tunc oportebit ꝙ impēdatur ei cura ac si fuisset precedēs dolores illos. ꝛ tūc opor tebit considerare speciem nocumenti que ꝑuenit ab ea. Aut enim ab ea fit digestio corrupta aut diminuta aut vtraqʒ simul. Tūc ergo diminuta digestio ppendetur ꝑpterea qr corpus macresciet ꝛ non bene nutrietur a materia semidigesta. secūdo qr pars cibi nō bene digesti deponetˀ a sto macho tanq̄ eius ḡuatiua. ꝛ fiet species descensus seu fluxus lieterici. Et tertiū signum erit fasti dium abhominatio ꝛ stomachi subuersio quasi cō tinua prouenies a flegmate in stomacho mlˀtipli cato p viam indigestionis. Et 4ᵒ etiam sensu tactus percipit frigiditas ꝛ leniᵒ stomachi. Et adhuc 5ᵒ erit in stomacho ciborum nō bene dige storum localis motus nunc ad sursum ꝛ deorsuʒ ꝛ ad varias differētias positiōis cum cibū ipsum no bene amplectetur stomachus ꝛ in fūdo eius ag gregatum non detineat. Si autē ad hanc specieʒ male complexionis frigide adeo intensa sequatur lesio vt cibus corrūpatur in eo. tunc aut pcipietˀ extensio in stomacho cum fumosa eructuatione ꝛ parum fetida ꝛ erit signum corruptionis putre dinalis ciborum in stomacho. aut sentietur in ore eius acetositas pōticitas vel acredo ꝛ erit corrup tio ciborum a frigiditate facta. aut sētietur ī sto macho dolor inflamatio punctio ꝛ mordicatio ꝛ erit signum extrance caliditatis in stomacho per accidēs gn̄ate. Et iste sunt species nocumenti di gestionis. que omnes in hoc vizo accidere possunt si bene ꝛ diligenter considerabitur. Alterius autem accidētis. s. stipticitatis ventris cause assigari possunt. Et pᵒ debilitas vtutis expulsiue ꝛ itestino rum ꝑpter quā lōgo tempore feces indurantur. ꝛ proprie in itestino ylion ꝑpter lōgitudinē suaʒ vel intestino orbo vlˀ ceco pp tortuositatem suaʒ. longo ergo tempore retēte feces in itestinis tādē exiccātur ab earum humiditate ꝛ ī squiballas cō uertuntur. Aut stipticitatis ca pōt esse vehemēs exiccatio humiditatis. que cōtineri solet ī glādosis carnibus meseterii gratia lenitōis intestinorum ꝛ fecum. Et hoc qdem cognoscetur p extēuatōeʒ magnam itestinorum. igitur quādoqʒ apparebit mirach adherere spine sicut precedēs vetris stip ticitas per cōtrarium cognoscitur per multam humiditatem ꝛ mollitiem excludētes extenuatio nem. Et tertia causa huius stipticitatis assignari potest propter malam dispositionem renum que associat sibi dissuriaʒ. vel frequētiaʒ mictus. Una enim euacuatio frequenter minorat alterā distra hēdo materiam vt clauditur in sētētiis afforisti cis ꝑmone illo Urina multa facta modicū secessuʒ significat. Et credo ego istam causam ꝛ primam efficere stipticitatem ventris in hoc vizo. Ex quibus omnibus apparet. posse itelligi sigᵃ huius varie stipticitatis. Apparet 2ᵒ rationabiliter esse

concedendum hãc stipticitatẽ esse magnã causam
repletionis stomachi renum ⁊ epatis huius viri
Apparet tertio materias multas ꝓpter hãc stip
ticitatem in toto capite ⁊ pectore multiplicari
posse. Ex quibus vltimo sequitur ꝙ sicut hec
stipticitas est horum accidentiũ causa magna. ita
ventris mollicies congrua est causa minorationis
eorum. De tertio vero accidente de quo fit mẽ
tio in hac narratione tertia ẽt aliqd cõsiderandũ
⁊ concedendum est. ꝙ restrictio emoroydarꝫ. que
fluere solebant. nedum horum accidentium ĩ re-
nibus in stomacho pectore et capite venientium
potest esse causa imo potentissima valde. Cuꝫ eniꝫ
emoroydes in humano corpore inuente sint ad
euacuandum superfluitates melancolicas ⁊ gros-
sas ⁊ omnes alias in corpore abundantes oportꝫ
necessario concedere ꝙ si per earum euacuationeꝫ
congruam corpus preseruatur ab euentu pl'imarꝫ
egritudinum immo ⁊ frequenter curatur ab eis.
cum prefuerint ergo earum retentio erit cã earũ
vt dictuꝫ est. Et colliguntur hi sermões 17ª ẽtiĩ
caº 2º et a cõmẽtatꝫ 5º afforismorum cõmento ser
monis illius. Emoroydas sanare ãtiquas ⁊c. et
pluries alibi. Et iterum licet in homine nõ pre-
fuerint emoroydes vnꝙ̃ tamen colericis signifi-
cationibus multiplicationis materiarꝫ ml'icaruꝫ
⁊ pluriuꝫ aliarũ ⁊ maxime quãdo apparet ĩ fiteri
ponderositas grauis ⁊ in spina dolor extensiuus
⁊ aggrauatiuus totius corporis ponderositas et
in vtroqꝫ ypocũdrio tumor tensio ⁊ grauitas. et
splenis augmentum ⁊ acredo oris ⁊ cõsil'ia acciª
tamen vt iã apparet necessarium est cõcludere ap
tionem emoroydarum oportunam esse. Unde ex
hoc colligitur ꝙ rectũ fuit iudicium eorꝫ qui credi
derunt magnam partem egritudinis huius viri
originem contrahere ex emoroydarũ ꝯstrictiõe
predicta. ꝓpter qd vero existente instãtia reuma
tismorum ⁊ prefocationis hic vir ĩcurrat alleuia
tionem ex assumpto cibo videbitur in seqñti caº.

Hec igitur in sũma sunt speculabilia. q̃ oporte
bat enarrare in declaratione egritudinum ⁊ acci
dentium q̃ꝙ plurimorum que ab hoc viro accurate
multum narrata fuerunt. vt apparuit. Unde qꝛ
egritudines prescripte ⁊ accidẽtia q̃ꝙ plurima sũt
⁊ difficilia. in eligendo regimen sibi conueniẽs
subiungẽtur capitula duo. In quorum primo fiet
sermo de regimine sibi oportuno per res nõ na
turales 2º vero p medicinales.

Sectionis secunde. Capitulũ primũ de rebus
non naturalibus.

Pro executione igitur ⁊ cõplemẽto capl'i primi
premittendum primo ꝙ quia egritudines istius
viri vt multum pendent a mala cõplexione fri. ⁊
hu. partium predictarum. Ideo omnium rerũ nõ
naturalium regimen substentari debet super his
que applicatione ipsorum effectiue calefaciant. et
aperiant mediocriter fortius autem exiccando
subtiliando ⁊ abstergẽdo procedant. Unđ eligat
ei aer in quo camera ⁊ locus habitabilis quilibet
ad calidum ⁊ siccum notabiliter inclinetur. ĩmo
etiam in estate. Si enim cum humectãtibꝫ ĩgere
tur. facile ad paralesim ⁊ cecitateꝫ ⁊ stomachi apã
⁊ ydropẽ duceretur. Et si aer camere sue nõ esset
naturaliter talis. artificietur cum stuffa sicca aut
suffumigationibus cum carbonibus lõgo tẽpore
extra cameram ignitis. Deinde in camera positꝗ
superaspergendo aliquid ex puluere harũ medi
cinarum. vel aliquorum vt ligni aloes sandarace
laudani resine sicce colofonie thuris storacis cala
mite vel similium. Item fiant in camera ignes
magni cum lignis iuniperi lauri tamarisci ⁊ sil'i
um. Uestes eius calide sint pellibus vulpinis vel
agninis munite. ⁊ caput eius omnino bene tectuꝫ
teneatur. birretum de grana dossibus variorum
bene suffultꝗ. ⁊ attendat ꝙ super stomacho suo sẽp
portet plumaceolum pluma aut pilis leporis. vel
melius pilis variorum plenũ. quem ⁊ tota nocte
amplexatuꝫ tenere debet. Omnino itaqꝫ camera
sua sit seclusa ab aquis humiditatibus flatu venti
humidi ⁊ nebulosi.

De cibis ⁊ potibus.

Cibus ⁊ potus sibi conuenientes ĩ suis q̃litatibus
ad caliditatem ⁊ siccitatẽ debẽt notabiliter indi
nari magis tamẽ ad siccitatem nãliter vel artifi
cialiter q̃ꝙ ad caliditatem. credo enim epar eius
calidum esse notabiliter. In cibis igitur obſuẽtur
hee regule. Prima nunꝙ̃ comedẽdũ est nisi ve
ra fames acciderit. patet qꝛ si comedat̃ sine appe
titu. signum est cibuꝫ preassũptum nõ esse digestũ
quare crudum accipit̃ super crudo. Itẽ si accipiat̃
cibus cum appetitu. nõ augmentatur illius causa
scilicet repletio. nec sequitur debilitas ĩ stomacho
maior. Secunda regula est. non tardetur cõe
stio dum verus appetitus euenerit. pꝫ qꝛ tollerat̃
famen stomachum putridis replet humoribꝫ. nul
lum cibarium accipiatur frigidum actu vel potẽ
tia. probatur regula indicatione sumpta a lapsu
⁊ materia. Tertia regula dum est intensus ap
petitus nunꝙ̃ comedẽdum est vsqꝫ ad saturitateꝫ
immo reliquiis famis adhuc in stomacho remanẽ
tibus. patet qꝛ tunc augerentur lapsus ⁊ materia
eius. Quarta reª nunꝙ̃ comedatis nisi postꝙ̃
senseritis cibum a stomacho ad intestina descẽdis
se. ⁊ ĩ hoc considerandum est tempus. ita ꝙ inter
prandium ⁊ cenam cadant hore ad minus octo.

Quinta regula nunꝙ̃ comedendum est dum
sentitur in stomacho fastidiuꝫ. patet quia generat
duritiem epatis ⁊ splenis ⁊ morbos melãcolicos
⁊ flegmaticos tertia primi. Sexta regula ciba
ria subtilia pregrossis sẽper accipienda sunt. qui
subtiles ⁊ grossi sint cibi infra videbitur. Sep
tima regula mensura q̃ntitatis cibi talis existat.
que stomachum non grauet ⁊ ita de potu. dterior
.n. cõestio est q̃ stõachi grauitatẽ facit. sicut d'ior
potus est qui tẽperamentuꝫ egreditur ĩ stomacho
natat. Octaua regl'a dũ sentitur stomachi gra
uitas. abstinenduꝫ est a cibo donec seqtur leuitas
⁊ si percipitur debilitas in stomacho. non repleat̃
cibis etiã si adhuc essent necessarii. immo ptiendi
sunt vt quãtitas que vna vice causa restaurationis
⁊ appetitus videretur esse conueniens in duas vl'
tres diuidatur partes. vt virtus ipsam melius
digereꝛ valeat. hec omnia legantur tertia primi
de regimine eius quod comeditur: et 4º Almãs
4º caº ⁊ 5º cõtinẽtis primo caº. Eligatur igit̃
de frumẽto mundo bone messis panis modicum
oppirus. i. furfuraceus saltem yemali ⁊ vernali
tempore factus. Estate vero ⁊ autũno sit de pura
simila. i. polnie farine. Est enim hic panis leuior
digestiõi q̃ꝙ alius. Placet etiã mihi nisi vẽtris cõ
stipatio ꝯtradicat et sepe ãte cibũ ⁊ post vtamini
biscocto cuꝫ puluere modico anisi facto. Quiscũqꝫ

tamen panis existat. sit optime pinsatus ⁊ bene
coctus ⁊ fermētatus ⁊ cōi pane salitior modicuꝫ
bene crustatus. Uitetur tamē ex eo repletio ⁊ sit
trium dierum ad plus. antiquus autem ⁊ azimus
⁊ valde assatus euitetur. De carnibus auteꝫ p°
quorum animalium. 2° que de numero partium
tertio quis preparandi modus conuenientior exi
stat. In domesticis quadrupedibus conueniunt ei
vituli lactentes aut annuales. Item conueniunt
capreti non multum natiuitati propinqui. Item
castratine carnes conueniunt licet rarius. Carnes
aūt agnine bouine porcine ⁊ ouine fugiant᷑. licet
quandoqꝫ comedere potestis ex carnibus macris
siluestris porci. Carnes autē porcine macre sunt
vobis vtiles non semper tamē ⁊ in quātitate nō
mľta. De quadrupedibus siluestribus ꝯueniūt
vobis optime carnes caprioline. ipse enim inter
siluestres carnes meliores existunt. ⁊ sanguis ex
eis generatus paucas habet superfluitates tertio
Almāſ. 32° ca°. Caro etiam leporis vobis cōuenit
Nam si generet sanguinem melācolicū tamen qr
siccitate aduersatur multiplicationi flegmatis ⁊
hoc solum cum preparat᷑ cum piperata tunc eniꝫ
additur ei caliditas naturaliter āt non ita cōtra
riatur flegmati. qr non calida. Auicena tamē 2°
cañ ponit ipsam calidam ⁊ siccam quare ī vtraqꝫ
qualitate contrariat᷑ generationi flegmat᷑. Caro
aūt cuniculi ⁊ eritii dimittantur. De volatilibꝫ
domesticis conueniunt pulli non valde parui ca
pones galline. Caro nāqꝫ gallinarum est melior
omni alia carne 4° continentis simplici. 669°
conueniunt etiam vobis optime carnes colūborū
domesticorum siluestrium iuuenum non perfecte
pēnatorum bene cocte ⁊ post mortem aliqualiter
seruate. pulli enim colūbarum dantur in cibo illi
us cuius corpus euacuatum fuit aut sanguine aut
infrigidatum ex longo morbo ⁊ 4° continēt᷑ vbi
supra. Caro etiam pauonis iuuenis etiā cōuenire
potest. licet caro pauonis dura sit ⁊ tarde digestio
nis ⁊ 4° cōtineutis ibi. Anseres etiā ⁊ anates di
mittantur nisi raro valde ⁊ assate potius ꝙ elixe
Caro enim anatis multas superfluitates ⁊ fastidi
um multum generat 3° Amanſ ca° 39°. De sil
uestribus volatilibus eligantur carnes starne ⁊ co
turnicis. ponuutur etiam laudabiliores īter car
nes volatiliū 2° Almāſ. ca° 43°. Caro vero ꝑdicū
quia ad caliditatem ⁊ siccitatem declinat. ideo
vtilis est. auget enim sanguinem valde ⁊ ꝯueniēs
est si ea vtitur conualescens cuius fuit corpus
infrigiditatum ⁊ sanguis diminutus 23° ꝯtinēt᷑
allegato ca° in fine. Carnes etiam fasiani ad ꝑdi
cum naturam fere inclinātur. et ideo boni sunt
quorum etiā caro melior est carne pullorum 2°
cañ. Aues etiā minute in dumetis vľ nemori
bus degentes vobis vtiles sunt. vt turdi meruli
frucii. i. franguilli carduelli philomene ficedule
alaude caude tremule ⁊ passeres. omnes enī nutri
mentū exiccationi paratum exhibent. Stornelli
vero yrūdines ⁊ pice ⁊ picus non sunt ī vsu. Caro
vero quatule vel ortiginis non sit vobis in vsu.
qr remollit stomachnꝫ et nauseare facit. Quia
vero ꝓpter legis reuerentiā non licet semper co
medere carnes. Ideo de piscibus dicendū. premit
tendo p°. ꝙ nullius piscis vsus vobis conueire
videtur. Si qui tamē concedantur minus mali
sunt isti tamen accipiatur vt varioli marsiones

orade torentine sterliones temali carpiōes lucii
capedani rūbi menule ⁊ similes omnes solidaruꝫ
viscositate ⁊ humiditate mľta priuati. Meliores
tameu erunt oleo oliuarum cum petrosiľ millefo
lio ⁊ mēta frixi ꝙ elixi ⁊ salsi ꝙ eꝯtra. Anguille
vero tinche regine cephali geones ⁊ oēs grossarū
⁊ mollium carnium dimittantur. Cācri etiā flu
uiales dimittantur. marini vero cancri minus
mali forent. Lactis etiā vsus nullo modo vtiľ
est. similiter serum. Caseus recens pinguis ⁊ mol
lis dimittatur ⁊ lacticinia cibaria oīa. Lac vero
ꝓpter declinationem ad frigus aliqđ nocet fleg
maticis. quoniaꝫ caliditas eorum non conuertit
ipsum ad sanguinem sicut oportet 2° cañ. ⁊ pro
prio ca° in areola oculi. Lac facit euenire tenebro
sitatem visus ⁊ caliginem. Oua vero qr ad equa
litatem tendunt vtilia sunt maxime trementia ⁊
mollia in aqua vel super cineribus cocta. frixa vō
⁊ valde dura difficulter digeruntur. De legu
minibus vero dicendum. ꝙ non multum in vsu
habeantur. verum ciceribus ru. uti potestis. lꝫ enī
cicer sit inflatīuꝫ est tamen conuenieuter nutri
tiuū apitiūꝫ ⁊ lauatiuꝫ ⁊ non comedatur in prin°
neqꝫ in fine cibi. sed in me° 2° cañ. primo ca°. Pā
nico etiā vti potestis. licet enim sit frigidū in p°
⁊ siccum in 2°. Ipsum tamen parum nutrit ꝓpter
suam lenitatem ⁊ siccitatem. ⁊ prouocat vrinam
21° continentis simplici. 199°. Laudo etiā vobis
rizum. est enim calidum in primo siccum in secū
do 23° continentis ca°. 126. ⁊ conuenienter nutrit
⁊ exiccat ⁊ habet aliquā stipticitatem vt octauo đ
simplici medicīa proprio ca°. Alia vero legumīa
vt fabe faseoli lētes alba cicera pisa tāꝙ difficilia
digestioni ventosa ⁊ oppillatīa dimittātur. De
oleribus vero conueniunt vobis omnia calida et
sicca aromatica leuē stipticitatem habentia ⁊ ape
ritiua viaruꝫ vrine materiam diuertentia medio
criter tamen aperitiua esse debent ꝓpter renum
lassitudinem ⁊ debilitatem. eorū vero apertio lꝫ
ratione gradus fortis frequenter existat. parua
ꝙtitate minui de pōt quibus conueniens ē saluia
de qua licet non fecerit Auicena capľuꝫ ponit᷑ tñ
calida ⁊ sicca vt colligi potest ex Diascoride ca° đ
elilisfago ⁊ a Galo in lib° dianimidiorū de his ꝗ
calefaciunt in primo gradu. Et in aggregatore
Serapionis sīplici. 149°. ponitur inter medicīas
calidas ⁊ siccas in 2° gradu. ⁊ dicit ꝙ est calida
caliditate manifesta ⁊ paruꝫ stiptica. de hac plāta
moderniores pľa dicunt ad egritudines neruoꝝ
licet non inueniatur de ea aliquid fere ab auctori
bus scriptum vti tamen potestis ea. conuenit etiā
vobis vsus feniculi ꝓpter prouocationem vrine
que diuertit aquositates a stomacho. et propter
iuuamentum maguum qđ prebet. non excedatis
tamen in vsu eius ne multum inflāmet vos. Naꝫ
ē calidus in t̃tio ⁊ siccus ī p° 8° de sīplici medicīa
licet Auicena ponat ipsum ī primo gradu calidi
tatis ⁊ in 2° siccitatis. conueuiēs tamē apud plu
rimos est stomacho. Ruffus tamē scripsit ꝙ noceꝫ
stomacho attrahendo ad ipsum materias acutas
aliunde. sed intellexit de apio si bene cōsideretur
littera Auicene secundo canone ca° de apio. Naꝫ
petrosiľ est species apii ⁊ de eo fit sermo siľ cum
ca° de apio vt patet 2° canone proprio capitulo ⁊
octauo de simplici medicina allegato capľo ⁊ 23°
continentis capľo 649° ⁊ a ſap. simplici 274°.

Mente vero usus sit in cibis. est enim ca. et sic in 2° confortat stomachum et calefacit ipsum sedat singultum et digerit et prohibet vomitum flegmaticum secundo canone proprio ca°. Item 23° continentis simplici. 732°. Serpillum etiam vobis conveniens est sui caliditate et siccitate et quia provocat urinam aromaticitate etiam sua stomacho conveniens est. Et numerat ipsum Serapio inter medicinas calidas et siccas in tertio Avicena tamen dixit esse ca. et siccum in 2° ut patet ca° de nemē. Laudo vobis etiam rosmarinum. quia ca. et siccum in tertio ut Serapio ca° de sagetalimarina. et conveniens est capiti et oculis. Maiorana etiam vobis utilis. Calefacit enim et desiccat in tertio et habet vim attenuativam et dissolutivam ut 8° de simplici medicina colligitur. apit etiam oppilationes cerebri ex doloribus capitis a flegmate et a ventositate evenientibus ut secundo canone colligitur in areola capitis. Basilliconem iterum gariofilatum dico vobis convenire est enim ca. et siccum in secundo. ut Serapi. ca° de beregensif. Lactucam endiviam spinachiam cressones senationes et reliquas herbas frigidas et humidas in fontibus vel aquis aliis degentes evitare debetis. Anetum vero quia calidum est in gradu secundo longo aut in tertio brevi et sic in 2° in princ° aut in p° in fine. ut 9° de simplici medicina. quia tamen maturativum est humorum frigidorum sedativum et carminativum secundo canone. ideo convenit vobis. Blete compositarum sunt virtutum. Nam blete coloris opaci cum quibusdam maculis rubeis declinant ad caliditatem et siccitatem. albe v° ad frigiditatem et humiditatem. quia tamen in omnibus est aqueitas cum nitrositate quadam ideoque lenitive vel solutive leviter oppillationum epatis aperitive uti potestis eis et proprie cum petrosilino. Caules vero quia calidi sunt in principio sicci in secundo conveniunt vobis. Et primo quia maturant leniunt et desiccant et provocant secundo canone. licet 23° continentis ca° 631° scribatur auctoritate Galieni et Bimasii. quod sanguis eius est malus et orribilis odoris intelligitur quando sunt multum cocti. Boragine uti potestis : ponitur enim species buglosse que temperata est de boragine autem pauci scripserunt et Avicena nihil. Cerefolium etiam stomachale aperitivum et subtiliativum est ideo placet. De radicibus vero uti potestis quandoque rafano. quia calidus est in primo humidus in secundo apitivus dissolutivus et flegmatis per urinam eductivus. Melius tamen est ipsam comedere post cibum. Et folia eius meliora sunt valde quam radix. Bulbus vero est cepe parvum quod comeditur dictum scalonia non nocet stomacho et facit digeri. Ideo est vobis bonus quandoque tamen raro. Aleum autem rationabili iudi° confert vobis cum sit ca. et sic in tertio licet habeat humiditatem superfluam. tamen quia est apitivum incisivum et subtiliativum est vobis utile. Melius tamen est coctum et zucchare vel melle et aceto conditum. Cepe ca. est in tertio et habet multam superfluitatem. Ideo raro uti potestis cum aceto et oleo. Porrum iterum licet sit ca. et sic in tertio quia tamen nocet visui et stomacho ideo dimittatur. Si tamen quandoque aliquid ex eo vultis comedere comedatis cum melle. Rape autem quia superfluam humiditatem habent et difficilis digestionis existunt. Ideo non laudantur. Democritus namque dampnavit eas tamquam corpori nocivas et inflationis excitativas. licet Diocles et Dionisius oppositum sentiant. condite tamen secundum usum vobis convenire possunt. Carotis autem quia calidis aperitivis et convenienter precipitativis flegmatis uti potestis. Sparagis etiam suis temporibus utamini propter causas notas. Olive etiam placent mihi convenienter condite propter caliditatem et siccitatem et apertionem et confortationem quam acquisiverunt ex condientibus. licet per se sit difficilis digestionis. Cappares vero cum sint aperitivi resolutivi et abstersivi et flegmatis eductivi multum placent. etiam quia ca. et sic in secundo et capiti et stomacho et nervis utiles. De fructibus vero evitentur omnes frigidi et humidi. Ceresa igitur quia frigida et humida omnia evitentur. licet in eis virtus diversificetur non parum. nam dulcia stomacho sunt nociva. sed ventris lenitiva magis. acria vero stomacho sunt utilia et flegmatis incisiva et ventris constrictiva magis. ut Ras primo cap°lo auctoritate Galieni dixit. Persica vero licet sint stomacho bona et cibi appetitum excitantia. ut Avicena 2° canone. quia tamen frigida sunt in primo et humida in secundo non mihi placent. raro tamen accipi poterunt ante cibum. Iudicium in pomis quantumcumque maturis est diversum. Que enim valde dulcia sunt ad caliditatem declinant. Ideo ea quandoque potestis accipere et proprie cum fuerint bene solida. Acria vero vel pontica et universaliter omnia dimitantur. assidua° enim comestionis eorum facit evenire dolorem nervorum secundo canone. Pira autem ex partibus diversis aqueis et terreis cum sint composita diversitatem complexionis accipiunt. Nam propter terrestrem partem ad frigiditatem. propter aqueam vero ad equalitatem inclinantur ut Galienus 8° de simplici medicina. In summa igitur frigida in p° et sic. in secundo ut 23° continentis simplici 620. auctoritate Bimasii. eis autem quandoque uti potestis maxime cum fuerint. bene dulcia. et cocta in prunis cum aniso et feniculo meliora sunt quam elixa et cruda Avellana iterum licet ex parte qualitatum convenire vobis videretur. quia ca. et sic est in primo non debet vobis esse in multo usu. Nam evertit stomachum et est tarde digestionis. Si tamen acciperetis eam leviter in prunis torrefactam non multum vituperabile est. Extimavit enim ypocratis quod ipsa efficit augmentum in cerebro. Amigdale autem quia equalitati in calore sunt vicine humidiores quam calide cum sit boni nutrimenti et convenienter abstersive et apritive laudantur vobis. Ficus vero sicce ca. sunt in primo sic. in princ° secundi. meliores itaque vobis sunt aliis fructibus. et proprie albe et bene mature. sunt enim stomacho epati renibus et spleni utiles. aperiendo abstergendo et mundificando. Nam in eis lenifica° ultima et nutricatio maior est quam in aliis fructibus secundo canone. Humide vero vel recentes magis nutritive sunt quam sicce. non ita stomacho laudabiles sunt sicut sicce. que recentes non conveniunt ei nisi fuerint colecte per quattuor dies ante ad minus. et tunc possunt ei concedi post cibum. Passule vero quia stomacho epati et pectori convenientes sunt et boni nutrimenti. Ideo laudantur vobis quocumque modo sumantur et numerantur a pluribus iter ea que sunt equalia aut ad caliditatem et siccitatem parumper inclinata. Amplius nuces licet inter medicinas calide et sicce ponantur videntur vobis utiles. Verum quia sunt stomacho in digerendo graves pectori et capiti nocive. Ideo dimittantur.

Castanea vero cum sint fri.⁊ sic.in primo sui dul cedine que pauca est parum nutrit.licet Gal's in nutriēdo ipsaꝫ fere parē frumento dixerit.qꝛ tñ viscosum est eius nutrimentum ⁊ grossum.ideo dimittatur. Crisomilla que psicorum species sūt fri.⁊ hu.in secūdo quare dimittantur.generāt enī febres velocitate putrefactionis eorum.Si tamē quādoqꝫ assumātur postea comedatur anisū. Grana vero pinee.qꝛ temperata sūt ad paruā calidi tatem declinātia vobis vtilia sunt ⁊ proprie cum infunduntur in aqua calida in qua per noctem re maneant . tunc enim remouetur ab eis acuitas acrimonia vnctuositas ⁊ mordicatio.⁊ efficiūtur optima in virtute nutriendi ⁊ ꝓprie cū cōdiūtur ad infrigidatos cum melle ⁊ ad calefactos cuꝫ zu- charo albo.vt 2° canone colligit et per h° patet q° modo grana pinee nocent stomacho.vt 13ª tertii cap'lo de rebus nocentibus stomacho.intelligitur enī de non correctꝭ.De phisticis aūt scribit canon 2° ꝙ ca.sunt in fine ēt ⁊ est in eis humiditas non limitata ibi.sed 22° continentis simplici 53° auc toritate Archigenis ⁊ Bimasii ponuntur ca.⁊ sic in 2°. In sūma igitur vobis vtiles sunt.aperiūt.n. meatus nutrimēti et oppillatiōes epatꝭ expurgā° ipsum ⁊ canales pulmonis 8° de simplici medici na colligendū .Dactuli bene maturi ⁊ dulces cal'i sunt in primo ⁊ in 2ª qualitate discordant in eis sapientes.Serap.nanqꝫ enumerat eos īter medi cinas ca.⁊ sic.in primo. Auicena vero capitulo de palma parum dicit īmo dicit ꝙ preteriit ſmo de dactulis.sed in libro meo non inuenio de eis capitulū.neqꝫ de dactulis neqꝫ de rothab.sed 23° allaui.i.continentis cap'lo de palma inuenit ꝙ dactuli maturi recentes calidi sūt ī 2° hu.ī primo auctoritate Bimasii octauo vero de sīplici medi cina cum hoc ꝙ abundanter nutriunt ventrē stip ticant ⁊ inferunt punctionem in ore stomachi et dolorēꝫ capitꝭ faciunt ⁊ oppillationes in epate et splene quare relinquātur nisi raro valde et post cibum. Iuiube vero fri.sunt in primo temperate in humiditate ⁊ siccitate.⁊ dixit de eis Galienus non reperi iuiubas in cōseruanda sanitate ⁊ egri tudine remouenda aliquid operantes.sed reperit eas difficilis digestionis.⁊ pauci nutrimēti ⁊ sunt etiam male stomacho quare dimittantur .licet in eorum gradu discordia non pauca īueniat'. Mora bene matura dulcia sunt. Ideo ad caliditatem declinant ⁊ humiditatem.qꝛ stomacho tamen no cent ⁊ in eo facile corrumpuntur renuenda sunt. Illa vero que sunt non bene matura sunt fri.⁊ sic Et quandoqꝫ ex eis accipere potestis ꝓpter ꝯfor tationem quam faciunt .omnia tamen ante cibuꝫ accipiantur . Granata iterum trium sūt spērū videlicet dulcia que fri.sunt ⁊ hu.in primo acria vero fri.sunt.⁊ sic.in 2°. Et muza que mediū iudi cii accipiuntꝭ inter ea.dulcia vero vobis laudātur. ⁊ sunt stomacho cōuenientia propter id qđ est in ipsis de stipticitate.subtili acetosa vero nocent sto macho: Ideo renuantur.satis mihi de cibis dixis se videtur. De condimentis vero laudant' fer cula ex dulci ⁊ acetoso composita omnia vt zizibe re aniso feniculo petrosil' croco cinamomo nuce muscatꝭ ⁊ mace confecta .Sinapismū etiā placet mihi quia cerebrale ⁊ stomachale est. Salsa ex pe trosil' menta serpillo ⁊ aceto composita est valde vtilis.Condimentū etiam ex nucibus mica panis feniculo aleo cocto factuꝫ aleata dictum est vobis vtile.Et in sūma sapor omnis ad calidū ⁊ siccum inclinatus ꝯfectus cum zucharo vel melle est lau dandus.lꝫ mihi placeant magis condimenta mel lita ꝙ zucharata. Adhuc etiam olei oliuarum vsus est laudabilior ꝙ butiri vel olei de nucibus Oleum nāqꝫ oliuarum bene maturarū ē calidum in principio primi ⁊ hu.in primo. humidius tñ ꝙ calidū : Oleū autē nucū ca.est ī 2° hu.in primo.

Mel vero qꝛ vobis laudatum est ca.⁊ sic.est ī secundo ⁊ eius vsus omnino vobis confert . Lau darem vobis etiam conuenienter aquam mellis ⁊ proprie si coqueretur cum modico ameos.aqua enim mellis confortat stomachum.⁊ facit appete re cibum .secūdo canone.potest aūt fieri talit' . ℞ aque fōtis vel fluuii libr̄.x.ameos.ʒ.i.coquat' aqua in vase lapideo vt cadat qnta pars .postea adde mellis subalbidi libr̄.i.coquatur mel ⁊ dispumet' ⁊ colletur iterum vsqꝫ ad qntā intellige. zucha ro etiam quouismodo vti potestis. licet non ita exiccet ⁊ confortat stomachum est enim ca.in fine primi ⁊ sic.in secundo ⁊ confert stomacho ⁊ abster git.eius flegma. Species aūt quibus potestis condire cibaria sunt piper nigrū album ⁊ longuꝫ cinamomuꝫ subtile ⁊ grossuꝫ macis gariofil' nux musca .ꝶ. crocus cardamomuꝫ maius ⁊ minus galanga carui ciminum feniculus petrosil' ameos menta origanum serpillum calamentum ⁊ sil'ia.

De carnibus autem aīalium ex parte mēbrorū distinctꝭ dicēdum.ꝙ euitetis vsum oīum partium difficilis digestionis quarum nutrimentum est grossum. vt ventris cordis cutis neruoꝝ splenis et viscerū ⁊ quarum nutrimentū est nauseatiuū ⁊ mollificatiuum stomachi vt cerebri pulmonis ⁊ similium ⁊ ventosuꝫ nauseatiuum.vt pinguedis medulle mamillarum . 2° qꝛ omnium aīalium anteriora digestionis sunt leuioris ⁊ calidiora posteriora autem econtra.Meliores igit' aīaliuꝫ partes sunt carnes rubee solide sine pinguedine aut pauce pinguedini cōmixte et proprie his non multum neruosis existentibus . talis enim caro melius inter ceteras exhibet nutrimētum. Et p° cum fuerit ex alis vel coxis elixa in mane ⁊ assata in sero.frixa vero caro dimittat' omnino . Caro vero in veru ⁊ super craticulas cocta oīo vtilis ē. Similiter caro salsa in pauca quātitate vobis est vtilis.Caro conseruata condita spēbus est vobis optima medicina vt mortoli farciminum ⁊ laudu tulorum tales enim prius in mortario cū spēbus condite ⁊ exiccate laudabile vobis nutrimentum prestabunt. Deinceps autem de vino dicenduꝫ vinum vobis vtile debet esse album diafanū subti liatiuum ⁊ exiccatiuuꝫ sapore vero dulce ⁊ nullo modo ponticum vel acre.Et si ad aliqđ horꝝ incli nari deberet.melius est ipsum ad aliqualit' dulcē ꝙ acrem ⁊ ponticum saporem vicinare.Sit etiā virtute fumosum magis ꝙ aquosum. quod tamen oīo consulo cōmiscendum esse aque calibeate.⁊ est vt accipiantur aq̄ libr̄.xx.⁊ extiguat' ī ea quater vel qnquies vnum frustruꝫ ignitum calibis bene mundi ⁊ a limatura ⁊ a rubigine quātitatꝭ semis sis et iterum hec aqua coquatur.et ea vtamini . Est enim mihi magnum secretum visū ī curatōe male complexionis frigide et humide materialis stomachi . Omnino ēt placeret mihi vt dimissio vino vteremini aqua mellis superius descripta

vobis. Et si ipsam cum calibe artificiaret͂ melius
esset. Et hec de cibis et potibus dicta sufficiant.

Exercitium maxime ieiuno corpore factum
sume laudo vobis pedestre temperatum i fortitu
dine super excedens magis longitudine tēporis
Equestre etiam exercitium plꝫ super gradario et
comodo equo factum. Si aūt virtutis d̄bilitas
exercitio resisteret. fiant sepe prius fricationes
pedibus et cruribus deinde natibus et spatulis ⁊
brachiis vsqꝫ ad rubedinem mēbroꝝ. Quies aūt
motibus corporis ⁊ anime oio fiat post assumptū
cibum vsqꝫ ad cōpletā digestionem.

Inanitionem multam euitare debetis ⁊ maxīe
propter lienteriam. que vestre dispositiōi ml'tum
parata est accidere: sed si cōtigeret q2 dubitabile
est. prouideatur primo deglutiendo omni mane
grana quattuor masticis clāe. Item accipien° co-
riandꝝ confectum semper ante cibum. Itē diaci
toniten cum mastice ⁊ mace optimū est. Iterū ℞
mine citoniorum. ℥ i. ʃ. pulueris corallorū ru. ʒ.
ʃ. thuris minuti. ℈. ʃ. misce ⁊ accipiatur in mane
hoc est de expertis meis. Repletionem autem
stomachi omnino euitet͂. immo reliquie famis sp
diligantur a vobis aliquales post cibum. Cū autē
contigerit plenum esse prouideatur ei cū ieiunio
vnius diei. aut cum bisque minorando euacuant
vt infra prima curatōis ītētiōe videbit͂.

Uigilias etiam multas euitare oportꝫ. lꝫ enīꝫ
ꝑpter exiccationem que sequitur ad eas viderent͂
conuenire. tamen propter debilitatem que conse
quitur spirituum resolutionem in eis factā valđ
nocent. vigilandum est igitur in die tota aut fere
tota dormiendum. tamen in nocte semp ⁊ in die
neq̄quā nisi proter debilitatēꝫ magnam. In sōno
igitur virtutibus complacenduꝫ est. ita vt conue
nienter ciborum digestio ⁊ superfluitatū matura
tio compleatur. Naturalis igitur erit sōnus si na
tura naturaliter mota inuitat. quem fieri oportꝫ
elongatum a cibo per vnam vel duas horas sup
stratos odoriferos molles de pluma de coto vel
serico mollibus ⁊ prius super dextro demū super
sinistro latere dormiendum est. Et iterum super
dextro reuersio fieri debet. Talis enim dormitio
virtutes instrumēta ⁊ organa digestionis ad bñ
digerendum optime disponit. Euitet͂ dormitio
nem super spina. Et frequentē in lecto iactatum
hinc inde ⁊ in camera noui vel valde antiqui edi
ficii ⁊ parietum testudinalium lapideoꝝ. ⁊ subra
diorum lune contactu dormire fugiatis. sed ele
uato mediocriter capite. Super ventre etiā dor
mire potestis ex parte stomachi. sed oculis nocet.

De accidentibus anime. videdū est cōsequēt͂.

Circa accidentium anime mensuram diligenter
inspiciendum est. Omne enī accidens anime. qđ
spūs mediocriter mouet ⁊ dilatat conueniēs est.
Qđ vero spiritus trahit ⁊ ad interiora subito ꝑ
pellit vel paulatīe sepultī tenet vt timor fortis tri
sticia sollicitudo ⁊ melācolice īpressiones pessimū
est. Similiter omne qđ spūs de centro ad circun
ferentiam extra impetuose mouet. vt furibundi
motus ⁊ iracundi euitandum est. Coitus autēꝫ q2
inter hec accidentia ꝑpter delitiosaꝫ apprehēsio
nem enumerari potest. dicendū ad ipsū effrenitā-
do nunq̄ inclinari debere. immo nō nisi ad ipsuꝫ
inuitante conuenienter natura transeundum est.
Coitus enim excessiuus virtutes laxat membra
eneruat et dissipat. effeminat eniꝫ corpus et in re
parabilem solidarum partium consumptionem
infundit. Et cum hoc q̄ brutalibus actibus assimila
tur. nihil adeo stomachi debilitatem ⁊ oculorum
incurabilem cecitatem facit. sicut coitus imode-
ratus. Non igitur sapiētes laudauerunt eum nisi
naturaliter ad ipsum incitātē natura. quod raro
est ⁊ cuꝫ cibus est fere digestus. ⁊ corpus ad ipsius
executionem sine multo labore potens est. Ex cu
ius complemēto hilaris ⁊ fortis remanet coiens ⁊
nō laxus. ⁊ hec de sex rebus non naturalibꝫ dicta
sufficiant.

Cap'm secundū sectionis secūde de regimīe p
medicinalia diuisum in quattuor pticulas.

Pro regimine vero dispositionis huius viri per
intentiones ⁊ instrā medicinalia premittendum
p°. q̄ d̄scribere regimen vnū qđ oio approprīatū
sit omnibus egritudinibus ⁊ accidētibus d̄ qbus
tractatum est supra in p° ca°. Uidetur non solum
difficile. immo fortassis impossibile apud viꝝ sciā
⁊ opere non mediocriter eruditum. Quis enī con
uenienter posset administrare. instrā oibꝫ conue
nientia anodina propter dolores apitiua ꝑpter
oppilationes comminutiua vel frangitiua arena
rum ⁊ lapidum eductiua que sil' cōueniētia forēt
defluenti cataro pectori suffocationi disposito.
⁊ stomacho nauseato ⁊ vomitu molestato. q̄ simul
assumere possent vētris stipticitatem ⁊ reliq̄ amo
uere accidentia de quibus dictum est. hoc enī nō
videtur rationale nec cōueniens apud viros dog
maticos. Uerumtamen si quis diligenter aduer
tat omnium predictarum egritudinum ⁊ accidē
tium radicales causas. quas credo esse malā com
plexionem fri. ⁊ hu. cerebri ⁊ stomachi huius viri
⁊ materialēꝫ causaꝫ omnium accidentium huius
viri. que est flegma aquosū ⁊ mucillagiosū dn̄ans
⁊ vitreum subdominās. patet ex hoc fundamēto
esse possibile describere ⁊ inuenire instrumēta hu
ius male complexionis correctiua ⁊ materierum
predictarum digestiua euacuantia ⁊ diuertentia
ipsas vt infra patebit. verum propter diuersitatē
membrorum patientium et egritudinum vl' ac
cidentium diuersoruꝫ videtur mihi securius esse
⁊ familiare magis appropriare r̄gimē membris
egritudinibus ⁊ materiebus que ipsas efficiūt fm
diuersitatem applicatiōis eorum. prout hec egri
tudines ⁊ accidentia tēporanee reuoluūtur. vno
accidentium aut pluribus vel vna egritudine mo
lestantibus magis q̄ omnibus sil'. ꝑpter quod h°
tertiū capitulū q̄tripartitū efficiaꝫ. In prima
nanqꝫ parte ponam vnum cōe regimen preserua
tiuum harum egritudinum ⁊ accidentium. In
secunda vero parte ponētur canones ⁊ instrumē
ta curationis cerebri ⁊ rectificationis eius ⁊ absci
sionis materierum que catarrizando q̄i suffocant
hunc virum. In tertia vero particula erit fmo
de his que aperiunt oppillationes renuꝫ ⁊ ducunt
trumbos arenas ⁊ materias omnes in eis aggre
gatas. in qua etiam particula fit sermo de lenifi
catione ventris. In 4ª vero ⁊ vltima particula
erit memoria de rectificantibus stomachum ad
appetendum ⁊ digerendum ⁊ ad educendum ab
eo ventositates. et ad prohibendum vomitū. Ex
quorum omniuꝫ doctrina apparebit h° regimen
esse sufficiens ad defendendum hunc virū a cursu
festino mortis. Et ad prohibenduꝫ ipsū ab icursu

in egritudines cronicas ipossibiliter aut non nisi cum maxima difficultate curabiles. Ex quo tādē aperietur q negocianti est facile credere. speculāti vero ꝛ operanti difficilimuꝫ est quesita cōplere.

Particula prima aperiens modum preserua tōis ab accidentibus siue egritudinibus supra tactis in principio

Pro expeditiōe vero particule prime videtur mihi necessarium esse. hunc virum conuenienter purgari in autumno et in vere iuxta sentenciam aristotilicā. Quibuscūqꝫ flōia aut farmatia videtur esse ꝯueniens hos ī ve silr ī autūno flōare ā farmacarī ꝯueniēs est. Igitur qr nunc instat tempus autumni posq erit huius lunaris die iouis prime futura permutatio. In quarta sequenti die ī aurora vir iste mane accipiat istas pillulas. ℞ pillularum de sarcocola et cochiarum ꝛ de garico ana. ℈. i. formētur pillule. vii. cū yera Gal'i. et obſuent in eis conditiones septem. Prima q accipiantur per nouem horas post assūptam cenam. Secūda q non dormiat immediate post eas per horam aut horā cum dimidia et non plus. Tercia ē q permittat eas operari per quinque horas. Quarta q in tempore operationis eaꝝ sepe apponat pānū calidū sup toto ventre. Quīta q nō exercitetur exercitio forti. imo interpollate ambulando decem vel duodecim passibus Sexta q post horas quinque accipiat ciatum vnum aque calide zuccharate. Septima q post istam aquam expectet prandere per horam vnam. Cum ergo fuerit hoc minoratiuo conuenienter mundificatus die immediate sequenti in aurora accipiat hoc digestiuuꝫ calidum. ꝛ continuet ipsū diebus adminus octo. Cuius descriptio. ℞ syrupi cōpositi acetosi zucharini. ʒ. i. syrupi de sticados. ʒ. ss. aque irris mi lii solis ꝛ absinthii ana. ʒ. i. misce. Nona vero sequenti die imediate purgetur cum hoc cōposito. ℞ electuarii idi descriptōe Mesue. ʒ. tres agarici electi. ℈. i. bōi pōderis ℥. ʒ. v. accipiat ipsū dissolutum cum ciato medio aque calide decoctionis. 4. vel quinqꝫ folliculorum sene: ꝛ post ipsū obseruēt omnino cōditiones que scripte sunt obseruari de bere post pillulas antedictas. Secunduꝫ vero instrumentum in hoc viro preſuatiuū est hoc. ℞ aloes epatici. ʒ. iii. hermodactil' agarici. aū. ʒ. ii. ℥ ʒ. i. diagridii. ℈. ss. salis indi. ℈. i. cinamomi maiorane macis gariofil'. ana. ʒ. ss. infundantur omnia in libr̄. ss. aque maiorane per diem naturalē dein de cooperiantur sub tegula calefacta vsqꝫ ad consumptionem predicte aq. que iterum aqua remoueatur ter ꝛ exiccet. postea d massa illa fiat pill'e ex omni. ʒ. vi. de quibus omni tertio die paꝝ ante cenam accipiat vnam toto tempore quo assumit digestiuum supraſciptū. dummodo pillula illa nō sit assūpta ante diē purgationis. sed ante diē t'tiā ab illa. Et intelligatur q potest etiam vti istis pillulis toto tēpore vite sue. ꝛ accipiat ex eis omni tertio vel qnto sero vnā hora predicta. Credo enī ego in virtute harum pill'aꝝ consistere partē magnam curationis ꝛ preseruationis suaꝝ egritudinum ꝛ accidētium. Pro purgatione aūt veris contēplandū p°. q quia in hyeme mat'ie generāt ꝛ congregantur de facto frigidiores grosse mag viscose ꝛ plures. Ideo oportet vti hoc tēpore instrumentis parum audatioribus. propter quod post medietatem mēsis februarii vno mane accipiat hoc minoratiuum. ℞ medulle casie fist' prepate cum aqua petrosil'. ʒ. ss. agarici electi. ℈. ii. reubarbari. ℈. i. spice. ℥. ana. ʒ. v. salis gēme. ʒ. i. incorporentur ꝛ sumatur cum medio ciato aque calid' decoctionis petrosil'. ꝛ zucharate. Et post istud minoratiuū obſuet conditiones in purgationibus autūni prescriptas. Die vero imediate seqn̄ti accipiatur hoc digestiuum saltem p octo dies. ℞ aque iris aque ipericonis ꝛ assari ana. ʒ. i. oximell' compositi. ʒ. i. syrupi de eupatorio. ʒ. ss. misce et obseruētur in eo ea que dicta sunt de digestiuo autumni. Nona vero die imediate sequēti purgetur cum istis pillulis. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla de agarico ꝛ fetidarum ana. ℈. i cū electuario ros formentur pillule. vii. ꝛ accipiat' secundū r̄gulas positas in aliis solutiuis memorando semper. q tēpore assumptionis digestiui supraſcripti bonuꝫ est accipere aliquam d pillulis supraſcript'. Neqꝫ enim conueniēs ē digerer̄ materias hūorales cuꝫ stipticitate ventris.

Particula 2ª in qua ponuntur canones curatiui ipsius cerebri ꝛ absciſiui materierum que catarrizantes suffocant.

In secunda vero particula huius capituli ē ml'tū accurate considerandum in modo ꝛ via processus obseruandi in cura catarri. ꝛ maxime in viro isto cuius catarrus est suffocatiuus. lꝫ cuiuscūqꝫ catarri cura sit difficilis. catarri tn̄ huius viri curatio difficilior est. qr pendet a mat'ia multa in breui tēpore defluente ad inferiora fluxu suffocatiuo. q fieri non potest nisi a materia valde ml'ta. pp̄ter qd r̄gimen istud diuidam in duplex. Et primum erit appropriandum in tempore paroxismi vl' suffocationis predicte. Secundū vero erit pref uatiuum appropriandum in tēpore in quo materia non tantuꝫ impetuose fluit. imo neque fluxus pcipitur sēsibilis lesionis. Pro p° g° exequēdo premittendum primo. q cum eger pcepit totum corpus eius ponderosum ꝛ laxatum vl' impotens ad motus ext'iores. 2° cum apparuerit in eo multiplicata superfluitas dormiendi. ꝛ erit eius caput graue ꝛ vene faciei plene ꝛ tēse ꝛ grauitas ī frōte cum strictura rixe. ꝛ superioris partis nasi ꝛ sēserit in suo palato grauedinē cum magno appetitu ad expuendum. ꝛ distillat a naso eius aquositas ml'ta ꝛ iam apparet circa fauces ꝛ gulam eius extensio cum grauitate ꝛ illarum partium plenitudine: ex omnibus istis colligēdum est materiā multam flegmaticaꝫ in toto capite eius fore multiplicatā. Tunc ergo statim sapiēs procurator administret ei flobotomiam dextri brachii sup manu ex vena posita inter policē ꝛ indicē. ꝛ extrahantur sāguis ʒ. quattuor vel qnqꝫ. ꝛ si medico pito apparuerit vniuersal' corporis repletio. tunc fiat prius floīa de vena meª eiusdem brachii extrahēdo sanguis quantitatem supradictā. hec enim 2ª floīa cū hoc quod respicit vl'eꝫ plenitudinem non euacuatur a partiali distractione eius a superioribus ptibus.

Secundū vero regimen est. vt postq iā dicta flobotomia hora electa administrata fuit. tunc in sero ante cenam administretur ei hoc clistere. ℞ aque decoctionis surfuris maluarū blete ꝛ radicis iris recētis libr̄. i. electuarii diacastorei. ʒ. i. ss. casie zuchari ru. ana. ʒ. v. olei liliorū al. ꝛ de sisamo ana. ʒ. i. ss. salis coīs. ʒ. ss. misce totum ꝛ mediocrit' calidum accipiat' per horam ante cenam. Ter

cium regimē ē vt mane imediate sequēti minoret materia cum istis pillulis. ℞ pill'a℞ de yera ma. .ʒ.ii. pillularum cochiarū.ʒ.i. fiant pillule. vi. vel vii. ⁊ accipiantur omnes. qꝛ dos est leuis obfuā° conditiones in purgationibus ānualibus supra-positas. Quartum remediū est vt sero diei illius ante cenam ⁊ etiam diebus sequentibus p horam ante prandium ⁊ cenam. semp fricent ptes extreme illius viri cum faciolo aspero. icipiendo a genubus vsqꝫ ad pedes ⁊ ab iguibus vsqꝫ ad eos a cubitꝭ vsqꝫ ad manus ⁊ ab humeris vsqꝫ ad eas. Et tandem a superioribus spatulis vsqꝫ ad nates inferius trahendo semper tādiu donec cutꝭ rubere incipiat. In dolore enim aut plenitudine capitis ante omnē cibum premittenda est fricatio extremitatum prima tertii tractatu p° ca° ꝺ canonibꝫ curationis capitis in fine. Quintū remediū est vt die tertia que sequitur purgationē predictam administrētur supioribus partibus natiū huius viri ventose due habentes magna orificia cū attractiōe sollemni per duas horas ante cenā. Die vero sequenti ante cenam iteruꝫ administrentur eedem in superioribus partibus spatularum in lateribus loci q dicitur nocrati. vt quarta primi ca° 21°. ⁊ est de ventosis. Sextum remediū est hoc ꝙ vir iste adueniente die septima oī mane et sero ante cibū per horam faciat hoc gargarisma. ℞ oximellis cōpositi.ʒ.ii. aque decoctiōis radic. costi ⁊ assari.ʒ. qttuor. misce totum et ex eo calido per duas horas ante cibum faciat bis collutioneꝫ tertia vice faciat cum eo gargarismata. ita ꝙ q̄ttuor faciat gargarismata cum octo collutioībus.

Septimuꝫ remediū est vt toto tempore huius defluxus ⁊ suffocatiui motus hic vir abstineat a potu ⁊ non tangat ipsum. immo sit potus eius aq̄ zucharata cum 7ª vel octaua parte vini ḡnatorū Et euitet etiam fercula omnia. ⁊ maxime pingua preter ꝙ iusculum de ordeo factum cuꝫ 3ª parte amili. Memoret etiam dormire parum ⁊ non immediate post cibum. sed distanter ab eo p horas duas ⁊ capite eius mediocriter eleuato iuxta sententiam principis qnta tertii primo capitulo de cura catarri. Ibi euigilant ⁊ sitiant ⁊ p aciātur famen. quoniam sunt iniciū cure. Octauū remediuꝫ est. vt memoret iste vir in omni sua curatōe spargere diuersiones superius tactas cū fricatiōibus ventosationibus ⁊ clisteri preposito. aliter si curetur eger non erit hoc ex donis scie factum. sed fortune vel casus. Nonum remediū est. vt tempore omni quo predicta administrata fuerit sollicitet eger omni mane in aurora accipere hoc digestiuum. ℞ geleniabin colati.ʒ.i. syrupi de eupatorio.ʒ.ʃ. aque iris bethonice ⁊ nenufaris ana ʒ.i. misce ⁊ totum accipiatur calidum. Decimū remediū est. vt postq̄ apparuerit ma'ierū fluxuꝫ minoratum esse. ⁊ iam eger liberum hēt anhelitū ⁊ materiam expuit velociter vnitam aut ꝯiunctā vel equalem. tunc sequenti mane euacuetur cum hoc potu. ℞ yeralogodion.ʒ.iii. zuchari ru.ʒ.ʃ. mell' ros.ʒ.vi. aque decoctionis huius hermodactili bene mundati facte cum.ʒ.i.ʒʒ. ⁊ bene calefacte. Et obseruet post huius assūptionem cōditiones in aliis euacuationibus tactas. Undecimuꝫ remediū est. vt postq̄ ita euacuatus fuerit p q̄ttuor dies sequētes oī sero per tres horas post cenā accipiat h° electuariū. ℞ electuarii diairis ꝺscriptōe Nicolai.ʒ.i. yere hermetis.ʒ.ʃ. aque decoctionis liqritie tepefacte.ʒ ʃ. misce. Duodeciꝫ remediū est vt postq̄ iste vir hec omia expleuerit. tūc vtaꝛ hoc electuario. de quo omni mane ter vel q̄ter añ prandium ⁊ sero ante cenam in ore suo teneat quātitatem medie nucismus. deglutiendo ipsum ſm ꝙ dissoluitur a calore nāli. ℞ loch de pino.ʒ. i.ʃ. loch de papauer.ʒ.ʃ. de squilla.ʒ.ii. icorporēt simul multum conterendo. ⁊ vtatur eo vt supra.

Tridecimuꝫ remediū coīcans iuuamentū suum omni tempore post administratam flobotomiam est. vt omni sero per duas horas post assumptuꝫ cibum puluerizetur tota pars anterior capitꝭ per incessum sagittalis cōmissure ⁊ latitudie quattuō digittorum ex hoc puluere. ℞ storacis calamite ros spodii lambruce ana.ʒ.i. gariofilorum sandarace ana.ʒ.i. fiat omniū per se puluis ⁊ cōmisceat

Postq̄ ergo per hec instrumenta conuenienter ⁊ sufficienter fuerit facta cura catarri existentis i peroxismo preter que instrumenta nulla iuenies meliora quātūcunqꝫ omnium volumīa sapiētum plegeris. Iaꝫ instat tempꝰ declarandi materiaꝫ preseruatiuam ab incursu suffocatiuo catarri iaꝫ predicto. quod credo quinqꝫ instrumentis expleri posse. Premittendo p° ꝙ canō preseruatiuus a dispositionibus predictis oritur ex rectificatione male complexionis fri. ⁊ hu. materialis stomachi ⁊ capitis huius viri vt dictum est. Ideo oportꝫ ꝙ instrumenta omnia rectificent ⁊ reducant hanc specieꝫ male complexionis versus extremum ad caliditatem ⁊ siccitatem. quare oportet ꝙ omnia talia sint ꝯmixta ex calidis ⁊ siccis refractꝭ ab hꝭ que remittunt eorum audatiam. aut saltem talia non transeundo latitudinē caliditatis ⁊ siccitatis primi gradus effectiue. ꝑpter qꝺ primū istrumētum conueniens videtur mihi hoc electuariuꝫ. ℞ specierum diaſon pipereon descriptione Mesue specieruꝫ aromatici ros ana.ʒ.ʃ. macis.ʒ.ii. cinamomi electi.ʒ.i.ʃ. zuchari albi.ʒ.iii. syrupi ros. ʒ.v. coquantur simul zucharum ⁊ syrupus vsqꝫ ad bonam glutinositatem. demum incorporēt cum eis species in mortario longa ⁊ forti contritiōe. Et si bene considerabis hoc electuariū nō erit caliditate eleuatum vltra primuꝫ gradum duplici argumento. Et primo quidem assumpto a syrupo ros. q frigiditate sui īfrāgit cal'itatē spērū. Et ꝫ motiuuꝫ est. ꝙ remissū additum intenso remittit ipsum. sed macis qꝺ tēperatum est ⁊ zuccharꝫ. qꝺ ab equalitate recedit valde parū p caliditatē possunt remittere caliditatem specierum que est in fine scꝺi gradus. ergo electuariū istud reducetur ad primū graduꝫ caliditatis. Si autē ī eo addaꝛ siccitas aut remaneat in 2° gradu. hoc est qꝺ querītur ⁊ conueniens est. igitur tēpore neutralitatis decidētie aut conualescentie harum dispositionū hic vir accipiat ꝺ hoc electuario oī mane per vnū mēseꝫ.ʒ.ʃ. ante cibum per quattuor horas. Et de eo iterum accipere potest quando vult comedere quantitatem nucismusca. quartam ptē hore ante prandium ⁊ cenam per spacium vnius mensis. de incepꝫ aūt sufficiat ei accipere de eo bis vel ter in septimana vsque ad medietatem mensis marcii futuri. Secundū remediū est hoc. ℞ spēꝝ electuarii diābre descriptōe Mesue spēꝝ electuarii de lignoaloes descriptione Auicene. 5ª canone et sūma pª ana.ʒ.i.ʃ. violaꝝ florum nenufaris se.

acetose ⁊ se. endiuie ana. ℈. i. zuchari al. ℥. iiii. cum aqua viol' fiat confectio in rotulis magnis ⁊ accipiat de ea semper in fine cibi. ʒ. iii. ⁊ ceti. Tertium remedium est hoc ℞ laudani purissimi resine electe ana. ʒ. v. galienus. ʒ. i. corallorum spodii se. scariole ⁊ portulace ana. ℈. i. dissoluantur gumme cum aceto acri ⁊ sufficienti quantitate cere ⁊ fiat cerota scutalia super panno de grana. quorum vnum semper tota yeme futura portetur super stomacho suo.

Quartum remedium est hoc ℞ macis. ʒ. ii. corallorum ru. spodii sandal'. ambor ana. ℈. i. sandarace. ʒ. ii. florum nenufaris. ʒ. i. ʃ. gariofil'. ʒ. ʃ. fiat omnium per se puluis deinde commisceantur. de hoc ergo puluere superaspergatur prora capitis a superiori parte frontis vsque ad summitatem capitis per latitudinem quattuor digittorum ⁊ quando ponit puluerem 2ª vice abstergat primum cum pectie ⁊ faciat hoc saltem in septimana ter. Quintum remedium est hoc. vt iste vir procuret aperire venas emoroydales fricando eas frequenter cum foliis fici aut 2° cum foliis consolide ma. aut 3° cum felle tauri aut 4° cum puluere salis nitri aut cum frequenti sessione in aquam calidam decoctionis radicis serpentarie ⁊ epithimi. Si enim in hoc viro aperirentur emoroydes fieret ei singulare iuuamentum ad omnes egritudines ⁊ acc supra tacta non solum preseruando ab eis. sed etiam in curando eas. Et tu considera hec ex fundamento primi capl'i ⁊ videbis vera. ⁊ hec de 2ª parte huius capl'i icō dicta sufficiant.

Particula tertia de his que deopillant renes ⁊ ventrem stipticatum leniunt.

In tertia vero particula huius capituli duo oportet necessaria ⁊ vtilia expediri. primo describam instrumenta renibus conuenientia. secundo ventris lenitionem in hoc viro procurantia. Pro expeditione vero primi quinque sollemnia tangam medicamina pro 2° vero duo vtilia lenitiua describam. Primum ergo instrumentum eppillationum renum aperitiuum mundificatiuum eorum diminutiuum arenarum ⁊ lapillorum est hoc. ℞ cineris corticum ouorum ex quibus pullinati fuerunt. ʒ. ii. vitri combusti lapidis spongie lap. iudaici ana. ʒ. i. ʃ. se. apii petrosilini brusci ⁊ sparagi ⁊ leuistici ana. ʒ. i. anisi liquiricie ana. ʒ. iiii. sanguinis irci preparati. ʒ. v. mucillaginis mucheite libr. i. zuchari ru. ℥. ʃ. oximell' compositi. ℥. iii. fisticorum mundatorum. ℥. iiii. infundantur fistici in aquam cineris calidam per duos dies naturales deinde vltimate conterantur. postea coquantur sil' medulle ⁊ syrupus ⁊ zucharum vsque ad glutinositatem. deinde in mortario incorporentur cum phisticis vltimata contritione ⁊ aliis speciebus fiat electuarium de quo tempore quo molestatur a doloribus omni mane accipiat coclear vnum per quinque horas ante cibum. ⁊ aliis temporibus accipiat de eo omni tertio mane tantundem obseruando hunc modum per totum mensem aprilis proxime futuri. Ego enim credo non esse possibile in epate renibus ⁊ mesaraicis remanere oppillationes trumbos arenas aut lapillos que non educantur ab hoc electuario ⁊ est de secretis meis maioris laudis quod vnquam acquisiuerim extractum ex sententiis omnium sapientum ⁊ proprie principis 18ª ⁊ 19ª tertii. Secundum remedium est hoc ℞ specierum Iustini descriptarum a Nicolao in antidotario. ʒ. ii. zuchari albi. ℥. iiii. vitri combusti. ℈. ii. coquatur zucharum cum aqua militifolis ⁊ fiat confectio in rotulis. ʒ. iii. de quibus accipiat vnam ter in septimana ante cenam paruum.

Tertium singulare remedium est hoc. quod iste vir vtatur carotis coctis secundum comunem modum verumtamen condiantur cum aceto squillitico loco comunis aceti. Quartum singulare remedium est. cum iste vir percipit grauitatem in spina ⁊ in renibus statim per. x. dies omni mane vtatur hoc potu infallibiliter sanaturo ⁊ preseruaturo ipsum ℞ succi limonum recentium. ʒ. i. ʃ. aque sublimatois cretani marini. ℥. ii. misce ⁊ totum calidum accipiat in aurora ieiunando post ipsum per quattuor horas. Quintum remedium est ℞ olei irini olei de spica olei vulpini ana. ℥. i. trociscor de spica ℥. ii. cere albe quantum sufficit fiat vnguentum molle de quo calido tota spina vngatur a medietate spatularum inferius. Pro lenitione vero ventris fiat hoc electuarium. ℞ medulle cassie extracte de canna. ℥. iiii. medulle mucheite similiter preparate cum aqua saxifragie. ℥. iii. bdellii mollis ⁊ subalbidi polipodii ana. ʒ. iiii. se. altee malue macis liquiritie ana. ʒ. v. cinamomi. ʒ. i. ʃ. fiat electuarium de quo patiens cum senserit se stipticum accipere potest omni mane coclear vnum immediate ante prandium.

Secundum remedium ad hanc lenitionem est hoc ℞ zuchari ru. cassie fist ana. ℥. ii. radicum recentium polipodii vltimate contritarum. ℥. iii. coquantur modicum simul. ⁊ sic dimittantur. de hoc ergo electuario si primum videretur abhominabile accipiatur ante cibum sicut de alio dictum est.

Particula quarta de rectificantibus stomachum ad appetendum digerendum ⁊ educendum ventositates.

Pro quarta vero ⁊ vltima particula huius capl'i expedienda premittendum primo quod omnia remedia que in purgationibus supra positis descripta fuerunt. necnon illa que in regimine catarri ⁊ renum posita sunt sufficere possent ad rectificationem stomachi. verum propter complementum operis hic ponam aliqua simplicia ⁊ composita nunc appetitui nunc vero digestioni necnon et ventositatibus stomachi appropriata. Que vero conueniunt appetitui duo erunt simplicia ⁊ duo composita. pro digestione vero perficienda tria composita describam. Et pro ventositatibus stomachi duo simplicia. et vnum compositum velut vtiliora ostendam. De simplicibus ergo vigorantibus digestionem. primum est menta in qua includitur fere omnis potestas stomachalitatis. omnis enim stomachalis medicina quinque debet facere operationes. Prima quod calefaciat stomachum caliditate non multum intensa. 2ª quod habeat virtutem exiccatiuam ⁊ proprie flegmatum que plurimum abundant in stomacho iuxta tertii tractatu primo ca° de egritudinibus stomachi. Tertia quod habeat leuem stipticitatem ad tollendam lenificationem stomachi ab illis flegmatibus facta

Quarta quod habeat virtutem subtiliatiuam ⁊ dissolutiuam omnis viscose materiei abundantis in stomacho secundum plurimum. Quinta ⁊ vltima quod habeat aromaticitatem per quam contrariet fetori materierum que multociens corrumpuntur in eo propter debilitatem huius. hec omnia collige. iuxta tertii preallegato tractatu ca° de medicatione stomachi in generali. sed in menta inueniuntur omnes quinque conditiones prenominate ergo est medicina stomacho conuenientissima quare 2° canī i proprio

capitulo mēta confortat stomachū ꝛ calefacit ipsū ꝛ digerit ꝛ sedat singultū ꝛ reliqua vide ibi ꝛcet. ¶ Secundum vero simplex medicamen ad eādē intentionem est mastix. qui omnium sapientum concordia stomachum laxatum ꝛ debilitatum in appetēdo ꝛ digerendo restaurat. ꝑpter qđ inter reliquas medicinas stomachales Democritus co laudauit eā. ¶ Composita vero rectificantia stomachum sunt duo superius memorata. Et primū compositum est electuarium de aromatibus colligendum a Mesue in antidotario distinctōe pª. qđ factum in forma solida cum zucharo taberzet habeatur in vsu ante cibum per horam vnā accipiendo de ipso. vnciā. ſ. cum potu pauci vini subtilis albi ꝛ aromatici aut sine illo. ¶ Secundum vero medicamen est electuarium diaciminum et proprie compositū a Nicolao in antidotario. cuius vsus sit ante cibum ꝛ post cibum accipiendo ꝺ eo. ʒ. ii. vel. iii. ¶ De cōpositis vero vigorātibꝫ digestionem ē electuarium diambra descriptum a Mes. in antidotario descriptione pª. Et etiā ab Auicenna 5° canone sūma pª. Et melius illo licet parum fortius est confectio diatriūpipeon ꝛ ꝑprie descripta a Galieno tn secretis ad Omōtheū de scriptione 2ª. quoniam ibi ponit descriptōes tres illius electuarii. Cuius ꝛ similiter aliorū descriptiones hic non apposui effugiens ꝓlixitatē opis. Scio autē ego experientia longa: ꝙ xilobalsamū conditum ꝺ melioribus est medicinis ad vigorādum digestionem ꝛ securum ꝛ vtillimū. Et ꝑprie si comedatur ante cibum per duas horas coclear vnum de eo. Non solū enim stomacho. sed cordi cerebro ꝛ epati prebet auxilium in corrigendo lapsum eorum frigidum materialē ꝛ imaterialē. ¶ De his vero que simplicia sunt stomacho conferentia ꝛ rectificantia ipsum in appetitu ꝛ digestione. primū ꝛ supremū fere inter alia est carui. cuius comestio intantū vigorat eum siue añ cibū siue post cibū accipiatur: qđ de eo ita scripsit Serapio in aggregatore. Carui est bonū stomacho confortat ꝛ cor ipsū calefacit ꝛ facit digeri cibum ꝛ ingreditur in cōfectionibus faciētibꝫ descēdere cibum. ¶ Secundū vero simplex medicamen est zinziber tam siccum ꝙ viride cuius laudes ad digerendum ꝛ consumendū ventositates in stōacho lege 2° canone ꝛ vl'i sapientum omnium ꝯcordia. ¶ Compositum vero tā appetitui ꝙ digestioni cōferens ꝛ spargens ventositates a stomacho ē electuariū de seminibus descriptū a Mesue in antidotario descriptiōe preallegata. de q° cū zucharo solido facto accipitur. ʒ. ſ. ante cibum. ¶ Ego autē soleo componere cum syrupo cōseruatōis. zīziberis viridis ꝛ multum efficatius opatur deglutiendo mediam. ʒ. ex eo. ¶ Ultimū autem instrumētum ꝛ principaliter rectificatiuū stomachi. ne ventositates multe generentur in eo. ꝛ adhuc si iā gñate ꝛ congregate fuerit ventositates in stomacho carminatiuum consumptiuū ꝛ expulsiuū illaꝝ ventositatum est hoc cōpositū. ℞ calamēti. ʒ. ii. macis ʒ. iii. cinamomi ꝛ galange masticis thuris ameos carui ana. ℈. ii. mente origani camedreos assari ana. ʒ. i. ſ. ligni aloes electi. ʒ. i. puluerizentur oīa per se subtilit'. ꝛ cum libr. ſ. syrupi de calamento ꝛ. ʒ. iii. zuchari al. fiat electuariū de quo ante oēm cibum accipiatur coclear medium ꝛ bibatur post ipsum. ʒ. ſ. vel 6ª pars ciati vini clari aromatici ꝛ bene fumosi. ꝛ continuando ipsū ad minus per xv. felicitabitur stomachi dispositio. intantum ꝙ fortasē non est ei medicina par. ꝛ sic procedendo terminabitur dispositio. Celeberrime doctor ad statum felicem ꝛ optatum ad quē perducat vos ille oīpotēs q oīa felicitat ꝛ gubernat ad laudes eius immortales amen.

¶ Consilium de strangulatione ab oppillatione aut ab epate in partibus gule.

Licet videtur minatam cognitōem dispositionis huius adolescētule de qua nunc scribitur puenire nō sit possibile excertioribus signis quibus medicus egritudinum determinatā ꝛ distinctam cognitionem adipiscitur. ſ. ex sensu visus ꝛ ex sensu tactus. Aliquid tamē ꝛ superficialr̄ satis ī hac materia enunciari potest per sensum auditus. ex his que accepi a clarissis doctoribus diuersitatem huius dispositōis profundissime aperientibus Petro scilicet sulmonēsi ꝛ Baptista vincentino nostre etatis doctoribus clarissimis. Neqꝫ tamen per operationem sensus auditus hoc intelligi potest nisi iuuamentum cognitōis adiungatur per operatōes imaginatiue potentie. ad quas affirmādo vel negando aliquid poterit ī veritate huius dispositōis affirmari. Necesse est itaqꝫ huius tremende dispositōis vl'em ꝛ primariam omnium causam esse retentōem eius qđ euacuari cepit a natura. Si enim cum actuali euacuatōe sāguis grossi ꝛ nigri per nares ꝛ p rixā cum excreatione ēt manifesta suffocationis signa non apparebant. Et iam post retentionem ipsius subsecuta est anhelitus difficultas cū strangulatōe ꝛ dolore circa tracheam artariam ꝛ gulam. patꝫ ꝙ horum accidentium causa fuit materierū predictarum que euacuabantur reten°. Et hoc quidē veritatem continet excludendo primitiuas causas. ſ. percussionis comprehensionis stricture ptiū colli ꝛ mediciarum prefocantium assumptionem. Excludendo ēt ei nocumenta membrorum que p colligantiam hanc strangulationē efficere possēt. Itaqꝫ igitur cum iam appareat nocumenum hoc fuisse consecutum ꝑpter retentōem materierum necesse est concludere ꝙ hoc contingat. aut ꝑpter presentiam predictarum materierum oppillādo coartantium vias anhelitus siue oppillēt oppillatione coartatoria siue carnosa. Exemplum primi. vt si materie retente fuerit ī musculis gule ꝛ quātitate sua comprimāt tracheam arteriam. Exēplū secundi. vt si nimia siccitate sua essentiali vel accidentali sint cause coangustatōis viaꝝ anhelitus. Exemplum tertii vt si materierum pars aliqua retenta fuerit in epigloto aut in spaciositate trachee arterie aut in cānulis pulmonis. Potest etiā materia talis apostemanda istrumenta anhelitus comprimere. Et si quidem apostema fuerit ī exterioribus partibus gule ad ipsius cognitionē peruenire poterit sensus visus ꝛ tactus. Similiter si fuerit apostema ī partibus exterioribus colli. Si autem apostema fuerit in musculis intermediis meri ꝛ trachee arterie aut in profundis valde ꝓpinquis predictis membris ꝛ non fuerit q̄titatis valde notabilis. tunc difficulter per sensum visus haberi poterit huius cognitio. Cū dolore in ptibꝫ

profundis gule percepto ꝛ cum nocumento sensato in organo deglutitionis aut in trachea arteria. aut in vtroq3 simul. Sed proprie ducit ꝺ apāte in panniculo cāne pulmonis concatenante ānulos cartilaginosos eius incompletos versus posteriorem partem colli super quo loco inuenitur meri substentari a trachea arteria sicut eadez meri substetatur. Et credo ꝙ ista sit vera dispositio huius adolescentis. At vero iterum hec dispositio prouenire potest propter īpotentiam v̄tutis vitalis ꝛ naturalis complentis opus anhelitus. ꝛ hoc nō videtur ita rationabiliter credere ī dispositione ista cum nulla manifesta causa debilitat velocis in his virtutibus videatur assignari. Neq3 enim fortis euacuatio aliqua precessit vl' abstinentia fortis vel medicine male qualitatis assumptio. nisi foret hec dispositio squinantia pestilentialis denominanda. Iterum cā huius nocumenti anhelitus posset contingere ꝑpter nocumentum male complexionis aut male cōpositōis oppillatiue ꝛ apostemose que euenisset in lacerto vel in lacert epiglotis complētibus anhelitum ad quem lacertuz aduenīūt nerui a 4° 5° ꝛ 6° pibus neruoꝝ nuche qui oriuntur a spondilibus colli ꝑpter quorum neruorum oppillationem aut apostema aut malā complexionem accidere potest nocumentum ablationis in anhelitu quādo spiritus animales a cerebro non delegantur ad epiglotim. aut posset fieri nocumentum diminutionis quādo spirituū animalium quātitas pauca deferetur ad predicta loca. aut nocumentum corruptionis. quando animal' spiritus in sbā ꝛ in complexiōe cōruptus ꝛ modo sue delationis cum transiret moderate quantum oporteret. Et ego credo ꝙ in hac difficl'tate anhelitus vel strangulatione si qua ꝺ predict causis in hac muliere assignari potest aut erit oppillatio. aut apā in ꝑfundis musculis gule intermediis meri ꝛ cāne pulmonis aut in ligamentali panniculo canne pulmonis iam predicto. aut erit nocumentum prouenien̄s ex parte lacertorum epigloti. aut erit in omnibus predicctis membris aut in pluribus eorum factum ꝛcet. Ex quibus oībus facile intelligi potest ꝙ hec res verenda ē valde ꝛ festine mortis ꝓnunciatiua. Unde ad ipsius curationem festinandum est celerius ꝙ̄ est possibile secūdū octo instrumenta que nunc inferius continentur. Primum itaq3 predictoꝝ est. vt consentiente virtute sicut scribitur statim fiat ei flobotomia de cephalica dextre partis educendo sanguinis. ℥. iiii. vel. v. secundū tollerantiā v̄tutis ꝛ deb3 hec flobotomia premitti ꝑpter necessitatē subiti iuuamenti consecuturi ad ipsam. Secundū instrumentuz est vt facta flobotomia predicta statim administretur sibi clistere hoc. ℞ decoctiōis cōmunis libr̄. i. olei de aneto de croco ana. ℥. vnā olei de castoreo. ℥. i. ʒ. yeralogodion. ℥. i. et si non habetur yera illa accipiatur yerepigre. ℥. i. arthanite. ℈. i. diagridii. ℈. ʒ. salis cōis. ℥. ʒ. misce ꝛ apponatur hora minoris afflictionis. Tertiū instrumentum principale est vt in spatulis ꝑpe colluz lateraliter sequenti fero in die ventosationis ponantur due ventose magne ignite cū scarificatōe. Quartuz instrumētū est vt tēporibus itermediis harum euacuationum ꝛ diuersionum quasi sēper fiāt ei fricationes a genibus vsque ad pedes et ab inguīnibus vsq3 ad eos. ꝛ a spatulis vsq3 ad nates ꝛ ab humeris vsq3 ad manus cum pānis asperis inferius trahendo. aut saltem fiant ei ligature ad predictas partes dolorose. Quintum istrumētuz est vt hec mulier sepe gargarizet cum hoc gargarismate actu frigido a principio sue egritudinis vsq3 ad medium augmenti vl'is. ℞ aque decoctōis balaustiarum ꝛ sumac libr̄. ʒ. rob. nucum. ℥. ii. ꝛ si non habetur rob nucum accipiātur diamoronis. ℥. iii. Sextum instrumētum est vt instante timore fortis suffocationis radatur caput ī sūitate eius ꝛ applicetur eidem ventosa sine scarificatōe. que pluries applicetur reiteratim. Septimum instrumentum principale est. vt sepe eidem applicētur suppositoria facta cum sapone albo ꝛ longo sicut index. Octauum ꝛ vltimū instrumentuz est vt post euacuationes per flobotomiaz ꝛ ventosas predictas soluatur eius vent cum. ʒ. i. pillularum cochiarum aut cum. ℈. ii. ex eis secunduꝫ tenorē virtutis. Hec quidem instrumenta posita sūt ꝑp necessitatem subiti iuuamenti quod est necessariū in dispositione tali. que tamen regulariter ex auctoribus variis voluminibus colligi possūt. De mō autem ex parte rerum non naturaliū obseruādo dimitto clarissimis doctoribus prefatis electionē fiendam esse. Si autem res dabit inducias in posterū poterit declarari sermo in localibus ꝛ aliis particularibus ī mediis diuertētib3 ꝛ ꝯsumētib3 materiam ſm oportunitatem. Raptissime ꝑpter festinantiam missi. oportuit enim in vna hora expediri ꝛcet finis.

Consilium de apostematibus gutturis que vulgo dragoncelli vocantur.

Frequens occursus ꝛ longa mora sub aere nocturno ꝯtracta ꝛ proprie sub radiis lune ꝛ capite discooperto moram ꝯtrahere. Et 2° principaliter super sumpto cibo cito dormire ꝛ capite decuruo ꝛ corpore super spinam inclinato. Cibariis vnctuosis. ferculis in fero. Et vsus lacticiniorū ciborum ꝛ multitudo comestionis citrullorum ꝛ peponum. ꝛ vl'r motibus fortibus exercitari super cibo hec omnia cāe sūt ꝯgregationis materierum in capit ꝛ expulsionis earuz ad ptes gutturis. vnde eueniūt apostemata a vulgo noīata dragoncelli vel gauones. A sapientibus tamē in medicina nominantur apostemata squinātica. que cum cōtingit fieri in profundis partib3 gule acuta nominantur apostemata vt plurimum suspecta ꝛ male terminationis. Si autem exteriora fuerint non adeo mala ꝛ periculosa sunt. it' media vero locum prauitatis ꝛ bonitatis tenent mediū inter alia duo predicta. quicquid tamen ī hoc contingat omnia verenda ꝛ suspecta sunt vt placuit sūmo ypocrati vbi dixit Quicunq3 sqnant incurrunt in vii. diebus pereunt. Si vero hos fugiāt ēpici fiunt. Ex predictis itaq3 apparere potest ꝙ regimen talium dispositionum duplex debet esse. Et primum quidē preseruatiuū. ſm vero iaz facte dispositionis curatiuū vt nūc seqtur. Preseruant autem homines ab incursu squinant instrumenta ꝙ̄plurima. Primum est parcitas cibi et potus in cena. ſm euitare ea que predicta sunt Tertiū frequens capitis mundificatio cū assūptōe

vnius pille assaiaret p horas.ii. post cenā accepte
Quartum ē frequens capitis pectinatio et leuis
eius fricatio Quītū gargarisma ex aqua ordei
cum vino granatorum sepe factum Sextū fre
quens collutio oris cum aqua ordei et vii^a parte
rob nucis commixtorum inuicem Septimum
est frequens pedum ablutio ante cenam facta cū
aqua decoctionis foliorum edere lauri maiorane
rosmarini. Octauū frequens pedum fricatio a
genubus vsq3 ad plātas Nonum freq̄ns mastica
tio granorū masticis in mane facta vel saltē vni
us ℥ cubebe aut modici ligni aloes Decimū fre
quens et bona narium demucatio. Hec et similia
de preseruantibꝫ ab egritudiē hac sūt meliora.q̄
etiā conferre possunt quādo iam materia fluxerit
et in gula collecta fuerit Si autē contigerit
materiam in multa quantitate congestam esse in
gula tunc omnino subito prouidendum esset.
De ingeniis curatiuis ꝛ proprie quando concoīta
retur cum istis signis Primum ꝙ patiens esset
febriens Secundum ꝙ apparet ei nocumentū ī
deglutione Tercium et peius ꝙ nocetur anheli
tus Quartum pūctio dolor fortis in profundo
gule percepti Quintum absentia tumoris in ꝑ
tibus gule Sextū grauitas capitꝭ Septimū
vehemens pulsatio arteriarum gule ꝛ temporum
Octauum vehemēs rubor et inflāmatio parti
um capitis et gule Nonū scotomica dispositio
vel vertiginosa vel vtraq3 simul Decimum est
pulsus cordis veniens ex prohibitōe debite euen
tatiōis eiusdem. Cum enim hec accidencia aut eo
rum aliqua et proprie quinque prima iā scripta
apparuerunt tunc statim properandum est ad cu
rationem generalibus quinque instrumentis ab
vniuersa sapietum concordia ꝓbatissis Primū
est vt ventre iā lubrico existente statī fiat flēbōia de
cefalica partis aduerse patienti. vt si tumor vł do
lor fuerit in dextra flobotometur ī parte sinistra
vel econtra per quam extrahantur sanguinis ad
minus. ℥. v. hora electa ab Auicena descriptis 4^a
primi ca° 26° ꝯce. Secunduꝫ instrumentum est
vt statim anteq̄ impediatur deglutitio patientis
venter soluatur cū.ʒ.i. pillularum cochiarum de
scriptione Ras 9° Almāsoris ca° p° post quarū as
sumptionem tradetur cibꝫ horis ad minus sex et
parum dormiat post earum assumptionē. Tertiū
instrumentum principale est vt eadem die et pre
cedente eger pluries faciat gargarisma cū hoc. ℞
rob nucum. ℥. i. vini granatorum. ʒ. ß.. aque decoc
tionis rosarum balaustiarū ꝛ sumach lib. ß. misce
totum ꝛ ex eo actu frō gargarisma fiat et collutio
oris. Quartum principale instrumētum est re
giminis ad res non naturales aduertentia ꝓpter
qd̄ q2 principaliter a sapientibus sunt approbata
s. longitudo vigilie et tollerantia excellentis sitis
et abstinentia a cibo fere omni vt scripsit prin
ceps 9^a tercii c° de suffocationibus vbi dixit. Et
sitiant et vigilent et famen patiantur quoniam
sunt initium cure. Quintum principale instru
mentum est inclinatio vel diuersio matericrū ad
partes oppositas que quidem multis complet́ in
strumētis vt colligendum est 9^a tertii prealegato
ca°. Quorū primum est frequentatio clisteris
habentis aliquid acuitatis. Secūdū est venarū
emoroydarum apertio ī homine ad hoc consueto
Tertiū ē frequens et fortꝭ extremorū ligatura
et strictura iuxta cauillas genu et īguiā aut spatu
las et humeros Quartū est frequens applicatio.
ventosarum cum scarificatione sub alis spatularū
Et si quereret́ distractio lōgior tūc applicari pos
sunt naribus et carnosis domesticis partibus tibi
arum Quintum ē spatularum fricatio vehemēs
a superius incipiēs ad īferiora trahendo. Sextū
principale instrumentum vniuersa sapientū con
cordia approbatum est ut si per predictorū appli
catōnem materie antecedentes et coniuncte nō es
sent ita sufficienter resolute vel consumpte qn ad
huc notabiles in anhelitu et deglutitōe nocumētū
apparerꝫ tunc statim fassia magna toti gule circū
applicetur leuiter constringendo. Et tunc fiet ap
tio ambarum venarum que sunt sub lingua et ex
trahatur sanguis quantitas tanta ut ex ea percipi
atur in anhelitu et deglutitione notablis eleuatio
que quandoq3 ita velox et maīfesta subsequitur ꝙ
contingit hoīēm in eadem die sepissime liberari.
Et est preceptum Auicene prealegato ca° dum
inquit et nō pretermittatur qn in eo cadat flēbōia ā
barum venarum que sunt sub lingua. Conside-
rans enī excellens iuuamentuꝫ ex applicatōe flēboie
talis voluit ipām pretermitti non debere ꝛ meri
to. hec enim flō^a vtranq3 materiam simł euacuare
potest antecedentem et coniunctam vt pꝫ intelli
gēti sniās anothoīe ex ramificatione illarū veārū
a vena chili ascēdētꝭ vtrisq3 ramis eius cerebrum
ingredientibus et pāniclōs eius ex mixtione plu
rimaꝝ veaꝝ que imergūt́ musculis gule et guttu
ris Quorum oīum sniām lege. p^a primi ca° de
anothomia vene ventrem habentis ascendentis
et 9^a tercii pri° ca° clarius idem ꝑcipere poteris.
Hec in summa est cōpendiosa descriptio ingenii
preseruatiui et curatiui harum dispositionum.

¶ Tractatus nonus communis dispositionibꝫ pul
monis et pectoris

Consilium de mala complexione partium pector̄
materiali a flegmate colerico mucillaginoso vel
vitreo in partibus predictis inuento ad quam se
quitur orthomia cum sputo sanguinis.

OMnia nocumenta que in anhelitu
contigūnt includūtur sub isto cōple
xo termino nocumentum anhelitus
quod quidē multplex est. aliqn enim
nocetur anhelitus ī inspirando ꝛ nō
in exspirando velud accidit his q non possunt pul
monem ꝛ cānam eius ꝛ alia mēbra anhelitus adō
sufficienter dilatare. vt mlta quātitas aeris attra
hatur per quam sufficienter cor et alia membra e
uententur. ꝛ hoc contingit quando longitudinales
villi seruientꝭ attractioni distemperati sunt in cō
plōne quia infrigidati aut aliter discrasiati āt q̄
do oppillati sūt vł aposteāti vt pꝫ ī pleuresi ꝛ pi
pleonia ꝛ similibus ¶ Aliquando vero nocumen
tum contingit in anhelitu quo patiētes non pos
sunt conuenienter constringere membra pectoris
ita vt expellatur aeri vilis factus. fumositates uł
vapores in pectore contenti. et hoc est quando la
titudinales villi non conuenienter constringunt́
¶ Non raro vero ꝛ 3° contingit nocumentum in
anhelitu tam inspirando q̄ in expirando et hec ē
praua species nocumenti anhelitus quā greci dis
niā uocauerunt vt coligimus a Paulo p° practice

capitulo ꝓximo. ¶ Amplius autē aliter nocumēta in anhelitu distinguntur ⁊ collocātur sub hᵒ tīno preparatio anhelitus. que non importat aliud ꝙ̄ nocumentum quo eger non sufficienter euentare potest partes pectoris nisi preparēt se ad varias figuras corporis vel loci differētias. Contigit. n. quandoqꝫ egrum non posse conuenienter anhelar̄ nisi appodiet se super dextro latere. ⁊ est qm̄ ꝓp frigiditatem intensam aut propter oppillatiōeꝫ a materia multa frigida vel grossa aut propter apostema. in musculis costalibus ⁊ in inferioribꝫ ⁊ superioribus nesopleuris membra anhelitus cō pressa sunt. Si ergo eger super eodem iaceat latere. grauant̄ illa membra adeo ꝙ anhelitui non seruiunt conuenienter. Et quandoqꝫ suffocati moriuntur egri ex decubitu tali. Cum ergo reuoluit̄ ad latus oppositum alleuiatur anhelitus. qr̄ r̄mo uetur complexio membrorum. ¶ Ex quo apparꝫ ꝙ hec est preparatio anhelitus dextri respectu sinistri. Unde concluditur ꝙ cuꝫ alleuiatio fit ī anhelitu ex decubitu super vna parte. nocumentum ⁊ causa eius est in aduersa parte ⁊ econtra ¶ Similiter non raro contingit egrum nō conueniēt̄ anhelitum perficere. nisi totum corpus ⁊ maxime pectus ⁊ collum erigat ⁊ figura recta situetur. ⁊ hᵒ quidem contigit quando nocumentum et eius cā inueniuntur in omni parte corporis ml̄tiplicata tunc enim si corpus erigatur anhelitus alleuiat eo qr̄ nulla materia comprimere potest membra anhelitus a dextro vel sinistro anteriori vl̄ posteriori situ. Remanet ergo canna pulmonis ⁊ alia membra erecta per quorū rectitudinem aer vberius ingredi potest. ⁊ vapores ab intus ad extra conuenientius expelli. Aliis enim paribus semꝑ vberius aer ingreditur ⁊ celerius ꝑ concauitateꝫ rectam ꝙ̄ per incuruatam. Et ita etiā fumositates ⁊ aer ꝓpter eandem lineam r̄ctam vl̄ ꝯcauitatē celerius ⁊ liberius expelluntur ꝙ̄ per incuruataꝫ ⁊ hec est illa nocumenti anhelitus species ꝙ̄ greci orthomiam appellauerunt. ⁊ cadit a significato termini. orthos enim apud grecos rectum vl̄ rectitudinem importat: Hec est illa nocumenti anhelitus species. qua molestatur generosus vir Philippus de scolaribus. Hic enim anhelitum suum conuenienter expellere non potest. nisi ipse erigat se sedendo aut stando. ¶ Est autem iterum tertio considerandum ꝙ hec nocumenta anhelitus q̄cūꝫ dicta proueniunt quādoqꝫ a mala cōpl̄one ptium pectoris per essentiam in eis. quādoqꝫ vero per colligantiam aliarum partium. primo quidem capitis cum defluit ab eo materia in mēbris āhelitus recepta. 2ᵒ vero ⁊ frequenter per colligantiā stomachi cum ventositates ⁊ materie in eo multiplicate diafragma comprimunt. Et similiter de epate ⁊ splene repletꝫ dicendū est. ⁊ maxime d̄ epate cum in eo apostemata aut magne oppillatiōes accidunt. per quas grauitante epate nocumētum in anhelitu contingit propter qđ comprimit diafragma. ita vt nō ꝯueniēt̄ diastolet ⁊ sistolet. Nō curo autem hic tangere species nocumenti anhelitus prouenientiū a matrice. nec ab aliis membris mala complexione simplici materiali vel īmatīa li nocentibus pectori aut a venenositate hoc efficientibus. esset enim materia amplissima speculatione ⁊ diffusa scriptura indigens. ¶ Amplius et 4ᵒ specificantur anhelitus nocumenta ex parte causarū materialium illa efficientium. Et hec quidem materia vt in pluribus esse potest flegmatica aquosa. Et de ea xᵃ tertii fit capitulum. d̄ aq̄ in pulmone cōgregata. Aut hec materia contineri potest in venis ⁊ arteriis pulmonis ⁊ aliorꝫ membrorum anhelitus. aut ipsa eadem infūdi poterit in poris membrorum anhelitus. ⁊ erit hec causa coniuncta sicut prima antecedēs causa est talium egritudinum. ¶ Attende tamē ꝙ raro ꝯtingit talem causam coniunctam harum egritudinum esse flegma mucillaginosum vel vitreum. Cuꝫ ꝓp frigiditatem ⁊ suā viscositatem non ita facile penetrare possit membra anhelitus ꝓp densitatē compositionis ⁊ substantie eorum. vnde vt in pluribus contingit. ꝙ hec materia ad penetrandum iuuatur ab aliqua particula colerice materiei secum cōmixte. igitur colerica materia mobilitādo colliq̄ndo ⁊ subtilius reddendo flegma facit ipsū penetrare in partes angustas membrorum anhelitus in quas per se penetrare non posset. ⁊ ita ī viro isto contingit hec orthomia a materia flegmatica mucillaginosa ⁊ partim vitrea domināte ⁊ a colerica subdominante. ¶ Ex quorū fūdamēto concluduntur correlaria plura. Primū ꝙ huius viri dispositio nō ē vere asma denoīanda. si accipiat̄ eius formalis diffinitio accepta ioᵃ tertii dū inquit ꝙ Asma est egritudo cū patiēs non inuenit excusationem ab anhelitu quo laborat se stinatus aut prefocatus. sed anhelitus talium est necessario velox ⁊ frequens ⁊ magnus non necessitatus ad figuram erectionis igit̄ ⁊cetꝫ. ¶ Sequit̄ 2ᵒ. ꝙ egritudo huius viri est mala ꝯplexio malis frigida ⁊ humida partium pectoris anhelitui seruientiuꝫ seruitute latoria ⁊ preparatoria. ¶ Sequitur tertio ꝙ orthomia non est egritudo. ꝓprie sūpta. pꝫ quia non ē ꝯplōnalis ā cōpōal̄ aut vnitatis igitur ⁊cetꝫ. ¶ Sequitur 4ᵒ ꝙ orthomia ē accidens patet. quia cadit a mala complexione aut a mala compositione partium anhelitus. ¶ Seqtur 5ᵒ ꝙ materialis causa huius egritudinis est flegma colericum mucillaginosum vel vitreū predictis partibus inuentum. ¶ Sequitur 6ᵒ verificatio exitus sanguinis cum sputo sil̄. poᵃ enī colere dissoluendo sanguinem ⁊ ipsum fluxibilem et subtiliorem reddendo facit ipsum poris venarū ⁊ orificiis earum emanare. ¶ Adhuc 7ᵒ sequitur causam salsedinis in sputo representate facile verificari posse. Cum enim partibus aquosis flegꝫ ꝯmiscetur colerica materia notabiliter calida salsedo acquiritur in tota massa. vt legitur pᵃ primi capitulo de humoribus. §. illo. Omnis auteꝫ salsuginis causa. ¶ Amplius octauo sequitur verificaᵒ cognitionis loci vnde talis emanat sāguis. Emanat enim a remotis ⁊ profundis ptibus pectoris qđ demōstratur ex forti cōmixtione sanguis cū flegmate. Si enim emanaret a propinquis ptibꝫ non posset adeo profundari ⁊ cōmisceri cū flegte cuius oppositum apparet ad experientiā. Necesse itaqꝫ est concludere. ꝙ emanat ⁊ exit a partibus remotis aut saltem non a ꝓpinquis ⁊ est punctus notabilis theorie. ¶ Nono autem sequitur facile posse reddi causam moleste sitis huius viri. que ꝓuenit essētialiter ab illo flegmate ¶ Et xᵒ seqtur verificatio interpollati euentus sitis. Neqꝫ enim semper generatur ⁊ genitum inuenitur flegma salsum potens ad exiccandum humidum roridum

partium pectoris. solum enim tunc multiplicatur sitis cum multiplicatur causa eius effectiua. sed illa e flegma salsu igitur. Sequitur xi° solutio qonis. quare sitis ista no omnino tollitur ex potu. patet quia potabile non cito peruenit ad ista membra. vt possit abscindere causa consumptionis humidi roridi. aut restaurare illud ita vt abscindat sitis

Xii° sequitur q hic vir paratus est ad ptisi aut saltem ad empima. nisi miserator altissimus ei subueniat. ad ptisim quidem cum materia corru perit pulmonem sine cuius corruptione non pot intelligi ptisis in proprio significato. ad empima vero paratus 7 proprie cu materie predicte pu trescerent in spaciositate pectoris. Ultimo aut deducitur q nisi vir iste sollicite sibi puideat no protelabitur sue vite terminus valde mltu. Hec itaq mihi placuit tecu agere theorice clarissime artiu 7 medicine doctor Bartholomee arpo. Tu autem sollito tibi studio acutius meditaberis. ex variis eni auctorum fontibus hec scripta emolita reperies. Principium regiminis huius viri or thomici fundamentum assumit ex applicatione congrua sex rerum non naturalium. Et difficile quidem est tale regime conuenienter erigere pp applicatione egritudinis cum accidetibus 7 pprie cum accidente suspecto magis. quod est sputu san guinis. ipse enim aduocaret ad se administratoe omnium reru frigiditate prohibentium i vnda cionem 7 ebulitionem sanguinis 7 reru stiptican tium cohartantium vasa 7 sanguine etia ingros santium. Et hec quidem omnia nocerent princi pali dispositioni. que est mala coplexio frigida et humida in precedenti ca° demostrata. Propter qd nulla de sex rebus non naturalibus calefacies et exiccans ex vna parte conueniens esset. Silit neq infrigidantia 7 stipticantia foret queniētia. quare debet necessario dici. q talia debent esse in uicem complicata contrariaq qualitatum iducti ua. Ego autem longitudinem sermonum effugies sub extritate discurram per ea que nocitiua sunt 7 euitari debent. In reliquis aute preter ista po terit concedi licetia. Primu ergo euitare opor tet habitationem in aere magne caliditat 7 sicci tatis. sed eligatur aer in istis ambabus qlitatib moderatus naturaliter vel artificialiter qliter imaginari debes qualitates aeris vernalis pati ad yemalem 7 estiualem. Minime aute aer incli nari debet ad humiditatem pter suspitionem exitus sanguinis. similiter etia 7 vestes eius non sint pectus multum constringent. neq collum et capitis tecturam non intensiue calefacient habeat immo non trascendat caliditatem intensiue ma iorem q inducerent pelles de dossibus variorum aut agnine mediocres. Exercitio autem omni forti 7 duratiuo nullo modo exercitari d ppt ea quia tales motus materias in fluxu ponunt. que ad debilia membra plurimum defluut. Quies g° corporis totius 7 anime etia a fortibus medita tionibus tristicia 7 angustia. 7 sollicitudine circa exteriora negocia sollicitanda est. Et si diuersiois gratia aliquod esset oportunum exercitium. tunc fiat confricatio manuum vsq ad pedes. nequaqua placet mihi fricatio brachiorum nec pectoris pp suspicabilem motum sanguinis. 7 hec sufficiat de exercitio. Uigilias aute imoderatas effugiat. pp caliditate que sequitur ad eas. immo adherere

prolixitati soni est ei valde conueniens. ppterea quia in eo vigoratur digestio 7 perficitur tam in cibis 7 potibus. q etia in preparatoe materieru pectoris 7 rectificatione ipsaru. 7 omnino i dor mitione sua euitet resupniationem 7 capitis cur uationem. immo velut semisedens dormiat. Ut trachea arteria liberior reddatur in inspirando 7 expirando 7 expurgatione materierum p sputu Et si in principio dormitionis eius masticaret mediocriter radicem vnam liquiritie mundate 7 parumper torrefacte super lamina ferrea esset ei valde conueniens. In assumptione quantitatis ciborum memoret partiri cibum suum. Ita q ex ipso non extendatur stomachus nec grauitet. nec in eo fluctuet potus amplitudo pter qd guetur diafragma 7 vene pectoris compresse saguinem effundunt. qui in pectore putrescens in empima. vel ptisim conuerteretur egritudo. Itaq cibum accipiat preparatione 7 coctione suis ita diligent confectum. vt quasi semidigestus existat. neq ma sticatione forti egeat. pp qd fortassis melius esset cibum eius partiri in tres vices q solu bis ipsu accipere in die naturali. Uelut si tepore veris xi^a vel xii^a hora cibaretur xviii^a iterum aliqd acci piat ex eo. 7 postea iteru 23^a vl 24^a hora cibaret tertio 7 ita de potu dicendu. Ciborum autem qualitates 7 potuum 7 eorum preparationes eli gende nunc dicantur ita q pro horu declaratoe premittendum est q cibaria absolute dicta talia conuenientia sunt gra sustentationis virtut. cu operant a materia 7 non a qualitate manifesta. et talia sunt sicut panis siml'aceus idest de pura fa rina factus. Carnes molles 7 bene pingues et pullorum gallinarum 7 colubelli etia 7 anatuli. siluestres etiam aues ut fasiani perdices meruli turdi 7 qualie bene placent mihi. De quadrupe dibus vero vituli capreti annuales agni castrati cuniculi porcelli iuuenes domestici vl siluestres 7 lepores 7 gazelli 7 consimiles carnes sut lauda biles. Et de ferculis omnia cum ouis coposita 7 modico caseo dulci sunt ei conuenientissima et proprie pp sputum sanguinis. Et cicera rubea et alba 7 brodium fabarum cum pinguibus caribus 7 caules optimi sunt. et pastinace domestice 7 sil uestres feniculum petrosil. meta marubiu ysopus rosmarinus serpillum saluia. In suma omnium plantarum calidaru vsus in ferculis est huic viro conuenies. 7 proprie quado cum eis misceť aliqd vegetabile de his que phibent venaru relaxatoe 7 apertionem fieri. vt bursa pastoris folia citonio rum mollia 7 rubi etiam aliqualiter in brodiis cocta in filo ligata non tamen comesta. Hec omia 7 similia in cibis sigillant virtutem alicuius stip ticitatis venas confortantes. Iuscula vero de or deo de amilo 7 consimilibus simplicia dico non mihi placent. nisi eis comisceatur aliquid de cale facietibus pectoralibus vt ysopus anetu feniculu petrosil. saluia origanu 7 similia. Simil't etia lacticinei cibi dimittendi sunt 7 maxime ex lacte crudo. Cibaria vero ex lacte cocte composita con uenire possunt. 7 maxime quado eis adiungitur aliqd croci vel cinamomi nucismusca. vl macis.

Aceti autem vsus est ei dimittendus ne puo ueat tussim. que maiorem faciat operationem in venis. Similiter 7 agresta non placet. 7 minus mala esset ei agresta salsa cum zucharo comixta

q̄ simplex ⁊ sine sale. Limones autē dulcedini vicini sunt sibi vtiles ⁊ succus arantioꝛum cum zuchaꝛo factus etiā conueniens est ei. Et ex eis oībus sapoꝛes componi possūt variarum specieruꝫ secundum consuetudinem ⁊ modum diuersarum ciuitatum ⁊ locoꝛum. Olei veꝛo oliuarū vsus nō multum placet mihi ꝑꝑ incitationeꝫ quā facit ad tussim. nam melius est ei butiꝛum. Et adhuc melius est oleum amigdalarum dul. recens q̄ aliquis liquoꝛ vnctuosus qui reperiri possit. Caseo veō ouino vel vaccino aliqualiter solido vti potest. Aꝛōta veꝛo conuenientia sibi plurima dicta sūt vnum memoꝛando. q̄ cꝛocus est ei medicina conueniens inter omnia. pꝛopterea qꝛ dillatat oꝛgana anhelitus confoꝛtando coꝛ ⁊ spūalia membra omnia. ⁊ sua leui stipticitate confoꝛtat venas et vasa sanguinis ⁊ arterias ⁊ coꝛ. Similiter non obliuiscatur adherere vsui comestionis enule fꝛequentando ipsaꝫ. De fructibus autem recētibꝫ bone sunt ei auellane molles ⁊ amigdale precetiis ⁊ ficus recentes comedat audacter ⁊ piꝛa muscata ⁊ cerasa solida bene dulcia. Melones etiam ⁊ vue bene dulces sunt ei vtiles. Et granata dulcia comedat ad libituꝫ ⁊ iuiube ēt bene mature sunt ei cōuenientes: Persica etiā bene dulcia quādoqꝫ comedere potest. Preparationes veꝛo ciboꝛuꝫ melioꝛes ei. sunt caꝛnium elixarum q̄ assatarum Et si tamen assata placent in patellis cū pinguedine cocta concedi possunt. si sunt bene mollia et non viscosa ꝓpter qđ pastiles cibi omnino dimittendi sunt. Potus autem huic nobili viꝛo cōueniens debet esse vinum album vel subrubeū claꝝ aꝛomaticum ⁊ mediocriter dulce. qđ nō sit valde fumosum ⁊ ita purum bibatur. si autem potens ⁊ fumosum esset vinum. tunc misceri potest cū aq̄ de bona cisterna in diebus magni caloꝛis siplici ⁊ cruda. In diebus auteꝫ frigoꝛis debet esse cocta gratia cuius superaddenduꝫ est. q̄ si a principio mensis octobꝛis vsqꝫ per totum mensē februarii biberit idꝛomel nunc scribendum esset maximuꝫ iuuamentum ad sanitatem eius recuperandā aut saltem de ipso cōmisceret suo vino. Est aūt huius ydꝛomell' descriptio talis. ℞ mellis electi libꝛ. i. aque cisterne lib. xv. pulueris zuccari libꝛ. ß. cꝛoci ʒ. ß. cinamomi. ℈. i. buliant omnia simul in vase vitreato vsqꝫ ad consumptionem tertie partꝫ. tūc ergo ponatur in eo masticis. ʒ. i. ⁊ iterum modicū buliat. demum coletur bis per stamen bīi spissum ⁊ sit vsus eius vt iam dictum est. Hoc ī sūma ē huius viri regimen celebrandum ex parte sex rerum non naturalium. Pꝛo regimine veꝛo mēdicinali ab hoc geneꝛoso viꝛo obseruādo premittendum est. q̄ omnia medicinalia instrumenta debent participare qualitatibus ⁊ virtutibus paruꝫ contrariis. nam indicatio a materiebus ī pectore contentꝫ indigentibus expurgatione per sputum conuenientia sunt ei calida apitiua ⁊ abstersiua. Indicatio veꝛo ab exitu sanguinis ⁊ ab aliq̄ta parte colere cōmixta flegmati indigeret frigidis reꝑꝛimentibus. qꝛ tamen maioꝛ est intentio ad exiccationem tanq̄ ad rem maioꝛis vtilitatꝫ. Iō calefacientia abstergentia subtiliantia ⁊ apientia dominaꝛi debent in compositis ⁊ ita scientifice pꝛocedendo omnia remedia secūdū hunc moduꝫ disponentur. Premittendum est 2° q̄ tam ad curationem q̄ ad preseruationem huius viꝛi a

fꝛequentia ꝑeꝛoxismorum inuadentium ipsum. ingenium curationis optimū est. vt iste vir omni anno in veꝛe purgetur ⁊ in autūno vł ī purgatiōe pectoꝛi tamen appꝛopriata magis. Itaqꝫ ī purgatione veris taliter pꝛocedatur. naꝫ anteq̄ trāseat dies xiiª mensis iunii optimum erit ei auxilium vt flobotometur a basilica sinistri bꝛachii sub cubito inuenienda per quā educantur sanguinis ℥. saltem. iii. neqꝫ timendum est. q̄ habuit aliaꝫ flobotomiam. etas enim eius foꝛtitudo viꝛtutis mł titudo sanguinis in eo ⁊ species egritudinis cui complicatur exitus sanguinis ad flobotomiā inducere debent. Facta ergo flobotomia sequenti die soluatur hoc minoꝛatiuo. ℞ māne electe. ℥. i. ß: reubarbari. ℈. ii. agarici electi. ʒ. i. ß. squināti. gᷓ v. ℈. ß. sal' gemme. gᷓ. i. infundantur. hec omīa in. ℥. iii. aque ysopi cum. ℈. ii. pulueris masticis et ita autem ꝛemaneant per diem naturaleꝫ. ⁊ tunc in auꝛoꝛa calefiant colentur ⁊ violent' expꝛimāt' ⁊ colatuꝛe tali apponatur zucharum ad libitum ⁊ bibatur calidum. ⁊ doꝛmiat super eo hoꝛa vna ⁊ non amplius quiescendo. Et cum transiuerint hoꝛe qnqꝫ bibat scutellam bꝛodii macꝛi calidi cū multo zuchaꝛo. Et post illud bꝛodium per hoꝛam accipiat prandium. Die veꝛo immediate seq̄nti accipiat hoc digestiuū. ℞ aque enule. ℥. ii. ß. aque lambꝛuce. ℥. i. mell' ꝛo. ℥. ß. syꝛupi cōpositi acetosi zucharini. ℥. i. caliduꝫ saltē bibatur per dies octo. Nona veꝛo die sequenti purgetur eradicatiue cū istis pillulis. ℞ pillularum de agarico dscriptiōe Mesue in antidotario. ʒ. i. pillularum cochiarum ℈. ß. foꝛmentur pillule. vii. ⁊ accipiantur hoꝛa et modis in minoꝛatiuo iam dicto obseruatꝫ. Cuꝫ igitur hic viꝛ fuerit euacuatus. tunc quiscat ꝑ q̄tuoꝛ vel quinqꝫ dies. tunc ergo īcipiat accipeꝛe đ hoc electuario. qđ est conueniēter pectoꝛis expuꝛgatiuū. ℞ mell' despūati libꝛ. ß. radicis apii ⁊ pulegii ana. ʒ. ii. coquatur mel ⁊ dispumetur in vase vitreato. tunc ergo cum ceperit īfrigidaꝛi ponant' species. ⁊ fiat electuariuꝫ de quo paciens ī auꝛoꝛa ⁊ adhuc paruꝫ post oꝛtum solis degluciat coclear mediū. ⁊ per hoꝛam ante cenam tantundem. Et similiter tantundem accipiat quādo vadit ad lectum. ⁊ est de medicinis a Democrito descriptis.

Memoꝛet etiam hic vir post purgatiōem predictam ī omni cibatōe sua semper accipere aliq̄d de numeꝛo octo medicinarum infrascriptarum.

Pꝛima est cꝛocus. Scđa est ficus sicce. 3ª est enula. 4ª ysopus. 5ª marubium. 6ª feniculus. 7ª pulegiuꝫ. 8ª est betonica Occurrente autem medietate mensis septembris pot'it purgaꝛi per hunc modum. Si. n. clarissimo doctoꝛi prefato apparebit. poterit sibi fieri flobotomia đ basilica dextre partis. per quam salteꝫ extrahant' sanguinis. ℥. ii. ß. Sequente auteꝫ mane minoꝛet cū minoꝛatiuo veris aliqualiter diuersificato. ita q̄ reubarbarū ⁊ agaricus ponantur equalit' ⁊ hoc est ꝑ maioꝛē indicationē ad colerā habendā ī tempoꝛe autūni qđ precessit iems. Et est enim ꝛōnale multiplicari magis coleram ī estate q̄ eandem ī yme. Post minoꝛatiuum veꝛo die immediate sequenti accipiat hoc digestiuuꝫ in auꝛoꝛa caliduꝫ qđ cōtinuet dies octo. s. ℞ syꝛupi viol'. ℥. i. syrupi de ysopo. ℥. ß. aque capill'. ve. aque lambruce ⁊ ysopi ana. ℥. i. misce. Post digestiuum veꝛo nona sequēti die purget' cuꝫ h° electuario. ℞ electuaꝛii

indi.ʒ.iii.electuarii zof.ʒ.i. accipiatur in aurora cum modico vini rubei calidi obseruando post ipsum omnia que dicta sunt in aliis euacuationibꝫ. Cum ergo hic fuerit euatus quiescat per octo dies tunc ergo apponantur eidem ventose in spatulis cum scarificatõe leui. vt attrahant aliquid sanguis per quem alleuiẽtur bene a compressione ⁊ dillatatõe. Neque ex his timendum ẽ immo si pseueraret poxismorum instantia et accidentium fortitudo. laudarem ego q eligeretur alterum hoꝝ duorum instrõꝝ. Primum q apponeretur torari eius in medio peregdistantiã ab extremis caustium potentiale ƒm hunc modum. ℞ arsenici citrini ⁊ est auripigmentum.ʒ.ii. vitrioli rubei.ʒ.iiii. mell'.℥. iiii. pulverizentur ãbo. et decoq̃tur cũ pasta habẽte foramen longũ figure iuiube .tãtum ergo ibidẽ dimittatur vsqꝫ quo fecerit escarã. ad cuius casum intendatur cũ appõe recẽt assũgie et cũ ceciderit mundificetur cum vnguento appostoloꝝ. Et si volueris leuius vnguentum apponas basiliconẽ. Neqꝫ curandum est q consolidetur locus vsqꝫ ad ãnũ integrum. aut saltem vsqꝫ ad sex menses Secũdum vero remedium est appõ setonis et hoc ĩ sinistra pte costaꝝ in penultima inferiori de quinque costis mẽdosis ĩ medio costaꝝ laterali eq̃ distãter a spina et a pomo g̃nato. Nota q si iste vir non timeret in altero istoꝝ duorum instrumentorũ sustentatur mag̃ pars spei sue sanitatis. Cũ ergo iste vir fuerit euatus euatione duplici iã predicta tunc mihi occurrunt. xv. remedia p ipsũ celebranda in reliqua parte anni quoꝝ. x. administrari debent in hieme int' purgationem autũni ⁊ veris. aª vero quinque administrentur in estate int' purgationem veris et autũni. Prima vero sunt quinqꝫ que administrari debent a fine mensis octobris p totum mẽsem ianuarii. ⁊ alia quĩqꝫ a mense februarii per totum mensem aprilis Primum itaqꝫ de quinque yemalibus est hoc. ℞ succi bethõice.℥. i.ʃ.croci ʒ.i.pipis nigri epithi. ana.℈.ii.mell' ele. dispũati lib.ʃ.coquatur mel et post infriatõꝫ eius apponantur speties diu contereudo in mortario. de hoc ergo electuario patiens omni septimana accipiat ter in aurora coclear vnum deglutitũ et tardet comedere ad minus p tres horas Secundũ vero remedium ẽ hoc.. ℞ cinamõi electi.ʒ.ii.macis nucis muscate ana.ʒ.i.croci.℈.i pulueris galãge.℈.ʃ.zuccari al.lib.ʃ.cum aqua capill' ve. coquat' zuccarum et fiat confec° in rotulis.ii.ʒ. de quibꝫ semper comedat vnam ante prandium et cenam Tercium remedium est hoc. ℞ cubebarũ gariofiloꝝ nucis mus'.ana.ʒ.i.ligni aloes.ʒ.i.ʃ.sandara. ʒ iii.rosarum violarum ana.℈.ii.pulverizẽtur oĩa p se. deide cõmisceat' ⁊ de h° puluere diebꝫ intermediis assumptõi electuarii suprascipti quãdo vadit ad lectum q̃titas sex granorum ordei superaspergatur sagitali commissure cranei semp cũ pectine deponendo primum puluerem cum apponitur secũdus. Quartum remedium singulare est hoc. ℞. olei de pulegio olei de croco et pipibus ana.℥. i.olei onfacini.℥.i.ʃ.sandarace masticis ana.ʒ.i. terantur diu in mortario et de hoc linimento partes costarum anterius et posterius quando vadit ad lectum diligẽter iungatur actu calido. Quintum vero et vltimum remedium de iemalibus ẽ hoc. ℞ pulueris rosmarini.ʒ.ʃ corallorũ rubeoꝝ ℈.ʃ. misce et cũ modico zuccari bibatur in sero p duas horas post cenam. Quinque vero alia remedia que administrari debent a principio februarii vsqꝫ ad medium aprilis rõnabilit' debẽt esse a predictis dr'ia pꝑper. in continente enim eo tpẽ inuenitur caliditas intẽsior q̃re et cet'. Primũ de predictis remediis poterit esse tale ℞ diacalamenti.℥.i croci.℈.i.pulueris ligritie.ʒ.i. incorporentur simul et de hoc electuario deglutiat eger ad quantitatem nucis muscate omni septimana tribus vicibus ĩ aurora Secundũ vero remedium est vt diebus intermediis assumptioni predicti electuarii saltem bis in septimana hic vir accipiat hunc potum calidum in aurora tardando cibum horis adminus tribus. ℞ aque enule.℥.ii.aque iris.℥.i.misce et cũ zuccaro bibatur Terciũ remedium est hoc ℞ ligrit'.ʒ.i.cinamomi macis florum isopi et prassii ana.ʒ.i.ʃ.amsi.ʒ.iiii.pl'uerizentur omnia subtiliter et misceantur cũ tertia quantitate zuccari et fiat tragea de qua vir iste semper ante prandium ⁊ cenam deglutiat coclear medium Quartum remedium ẽ vt quando vadit ad lectum post cenam saltem per duas horas deglutiat huius electuarii quantitatem nucis muscate. ℞ electuarii diairis descriptione nicholai. ℥.i.capill' ven̄ croci ana.ʒ.ʃ.pulueris radic. enule ʒ.i.fiat electuarium. Ultimum vero remedium de predictis est hoc. ℞ electuarii diaprassii descriptione nicolai.℥.ii violaꝝ se.papaũis al. ana.ʒ.i. ʃ.incorpentur simul cũ modico de liquiritia et fiat electuarium de quo patiens p duas horas ante prandium deglutiat quantitatem nucis muscate. Et sunt ista decem remedia substentamentum curationis omnium egritudinum huius viri. At vero iteꝝ quinque sunt ponenda remedia quibus iste vir vti potest in toto ꝓcessu estatis. Primũ itaqꝫ de predictis est hoc .℞ mucillagĩs sebesten. ℥.iii.electuarii diaprunis siplicis.℥.ii.violarũ liquiritie medulle cartarmi ana.ʒ.ii.penidiarum.℥ iiii.fiat electuarium de quo hic patiens omni septimana semel in aurora deglutiat quantitatem medie.℥. et tardet cibũ suũ accipere horis adminus quinque. In hoc enim est magna virtus leniendi menbra anhelitus ꝓuocandi sputũ et leniendi pectus. Secũdum remedium est hoc. ℞ agarici electi.℥.ʃ aloes epatici.ʒ.vi.ʒꝫ.masticis ana.ʒ.ʃ.sal' indi.g̃.vi.viol' ligri.epithimi hermodactilorum ana.ʒ.i.ʃ.pulverizentur omnia ⁊ infundantur ĩ ℥ v.aque violaꝝ ⁊ diligenter conmisceantur et supponantur radiis solis vel tegule calefacte vsqꝫquo exiccetur aqua ter renouata. De massa ergo illa fiant pill'e ex omni.ʒ.vi.de quibꝫ vir iste bis ĩ mẽse accipe poterit.℥.i.in aurora tardãdo comedere per quinqꝫ horas ad minus. aut saltem de eis accipiat oĩ quinta vel sexta die vnam paꝝ ante cenam Et attende q ĩ istis duobus remediis consistit vis lenificandi et purgandi ventrem a superfluitatibꝫ et poterit eis vti omni tempore vite sue. Si eni hec remedia concedũtur conuenienter ĩ tempore estatis tunc nõ est dubitabile q etiam conueniunt in tempore hyemis et in aliis. Tercium remediũ est hoc ℞. consue rosaꝝ antique.℥.ii.consue ligr. croci pulueris farfare ana.℈.i.trocisçoꝝ de karabe.ʒ.ʃ.capill'. vene. ligritie croci pulueris farfare ana.℈.i ĩcorporentur simul omnia in mortario ⁊ de hac mixtiõe hic vir semper in fine prandii ⁊ cene deglutiat coclear vnum Quartũ vero remediũ

singulare ē hº. ℞ masticis. ʒ. s. macis. ʒ. i. gariofil ʒ. i. liquiritie. ʒ. ii. pulverizentur ⁊ cum zucharo al. fiat confectio cum aqua capill. ven. in rotulis magnis. De hac ergo confectione hic vir semper ante prandium ⁊ cenam comedat rotulam unam quattuor. ʒ. Ultimum vero remediū qd occurrit est. q isti viro in fine mensis augusti apponāt ventose due cum scarificatione super natibus ad distrahendum materiam a capite ⁊ a pectore per que redditur alleviata virtus. ita vt sanitatē acquirat ⁊ possideat: quā sibi cōcedat altissimus trinus ⁊ unus regnans per ifinita secula seculorū amen.

Consilium de apostemate ī partibus pectoris profundo.

Apparet ex his que recepi ore tenus mihi narratis q dispositō huius honorāde dñe omnino ē apostema in partibus pectoris profundum. qd ex mltis evidētiis demōstrari potest. Et primo dē ex his q nunc apparēt sēsu multos enim homines hoc anno legis grē. 1440 periclitari contingit. et paucos quibus hec accidit dispositio in partibus italie q plurimis liberari contingit. quātuncūqz ēt benefitio medicinali eos procurari contigerit; ppter quod hic moriendi modus sub genere epidimie collocandus est rōnabiliter. Et eo maxime qr in plerisqz locorū hanc egritudinem contagiosam esse sensus ostendit. ita q egrotante vno in eadem domo plurimos egrotare consimili morbo ⁊ piclitari compertū est. Qd non aliter apud speculantes in medicina salvari potest. nisi qr morbus iste cuidam vētositati speciei copulatus est. cum ab vno homine ad aliū transeat. Et hoc totum ēt maxime declarari pōt. ppter accidentium multitudinē ⁊ eorū vehementiam in principio huius morbi apparentem. Et iterum propter livorem ī vriua horū egrotātiū statim a prima aut secūda die huius egritudinis representatum. huius enī livoris causa nō potest assignari ex parte vehementis ebulitionis vel putredinis que in principio huius morbi apparet. hec enim accidentia propria sunt statui egritudinis ⁊ vltie parti augmenti eius. Quare cū hic effectus in manifestas causas non bene sufficiēt reduci possit. oīo oportet ipsum provenire ab occultis causis que non sunt convenientes actioni virtutis in materiam ⁊ morbi in naturam. q continere solent in principio morborum simpliciter materialium. Igitur hi morbi hoc mō ɔtigētes non simpliciter terminant terminatione egritudinibus colericis sanguineis ⁊ adustis comuniter attributa. Sed propter aliam causam non solū medico immo etiam philosopho ⁊ astrologo penitus occultam. Sed de particulari causa loquētes que est effectus immediate productiva cā cuius cognitio difficillima est. iuxta poeticū illud ī geōgicis Felix qui potuit rerū cognoscere cās. Quod me igitur profundissime doctor agitas vt tibi aliquid theoricum scribam de quiditate egritudinum talium hoc anno apparentium. satis enim ex istis rei veritas apparere potest. Cum ⁊ ego hiis in egritunibus nullum remedium salubre magis afferre potuerim q vtendo medicinis bezaarticis unicuiqz venenositati cordis vere cōtrariis. Qui vus cum oportuno tēpore pª vl 2ª die aduocatus fui vsqz modo a reverētia veritatis depono tibi q neminem in manu mea piclitari contingit de numero 40 ad quorum curam vocatus fui nisi solum vnam decrepitam. 75. ānos ab etate sua trāseuntem. Secūdo autē principaliter egritudinē ipsam esse apostema apparet ex vehementia doloris ⁊ profundum esse. quoniā tangendo exterius tactus non invenit doloris locum. 3º apparet hoc ex continua febre que est accidens ppriū apātibz membrorum principalium ⁊ propinquorum eis 4º iterum ex nocumento anhelitus a quo hec mulier non evacuatur ⁊ proprie a constrictione eius Et hoc iterum ex tussi molestāte ipsam vehementer. Et 6º adhuc ex apparitione sputi subrubei q omnia sunt pleuresis propria signa vt. 13ª tertii tractatu 4º caº 2º ⁊ pº afforismorum cōmēto 12º. ⁊ pº de crisi. Et pluries alibi colligendū est. Facit autē me non parum hesitare huius rei dispositio an sit apostema dyafragmati magis quā pleure factum vel pāniculo dividenti pectus in duas medietates propter confusionem signorum q mihi relata fuerunt. Dolorem vehementem magis pcipit mulier hec in finibus costarū mēdosarū apud ypocundria qd arguit materiam in diafragmate contentam cum difficultate spuendi non nisi post multas tusses. At vero ī medietate pectoris p fundit⁹ pceptus dolor materiam significat in mediastiuo panniculo contineri. Dicitur enim q dolor instat magnus a furcula pectoris vsque ad catenam gule rectitudinaliter profundatus. Qd vero pleuretides panniculus iterum sit apostematus manifestum est ex doloribus in lateribz pectoris parū sub mamilla pseverātibus cum punctiōe ⁊ aliis accidentibus que predicta sunt. Unde ex hac accidentium multitudine fortitudine ⁊ pseverantia facile potest apparere q hec egritudo oēs aut plures predictarum partium apostemanº occupat quare ī ipsius curationem recto iudicio pcedendo pro nunc occurrūt mihi. x. principalit observanda.

Capitulum secundū de dieta.

Primū itaqz ipsorum q est regimen eius ex pte rerum non naturalium sit infrigidativū humectativum ⁊ lenitivum non solum partium pectoris. sed etiam ventris ppter qd omnia cibaria eius preparentur cum ptisana vel aqua ordei cū seminibus quattuor maioribus frigidis cū spina chiis decoctione fenugreci mucillagine psilii seīs lini ⁊ similibus ita tamen q suorum iusculorum nullum evacuetur a croco que est de sūma medicinarum conferentiū nocumento anhelitus ɔstricti pleuresi ⁊ consimilibus. Similiter ēt recipiāt omnia cibaria eius virtutem vel decoctionē enulle propterea quia cordialis ē ⁊ pectorails multū xi. tertii de medicinis cordialibus colligendū est.

Uino vero in potu tēpore cibationis albo subtili dulci cum aqua predicta cōmixto absqz ordeo vtat nisi febris vehemētia dolor capitis aut aliud accidēs prohibuerit. Potus enim dulcis ydromel ⁊ secaniabin oportz sit vsus tuus in istis rebus 2º regiminis acutorum textu ⁊ cōmēto primis per miscere aquam ordei cum vino nulla auctoritate confirmari potest. ⁊ vana est opinio credentium illud ⁊ modus practicandi cum ea detestabilis est

Cũ non videã ratões nisi concludẽtes aptitudiẽꝫ corruptibilitatis eius a vino ⁊ corruptiõis stomachi ab ea propter ꝯuersionem eius ad acetositatem ⁊ ventositatum multitudinem quam ipsa efficit. vnde nocet stomacho vehementer vt secũdo canõ colligendũ.

Capitulũ tertiũ de cura per medicinalia.

Secundum vero principale instrumentum ẽ vt statim occurrẽs medicus huic dispositõi ꝯsẽtiẽte virtute faciat flobotomiã de basilica cõtraria pti dolenti sub cubito posita ⁊ extrahantur sãguinis ʒ.v.vel.vi.quoniam mulier a generatione sãguinea est. Si autem dolor esset in omnibus partibꝫ pectoris cõmunicatus adhuc cõpetit flobotomia de parte predicta.eo quia dextra pars oĩo fortior est sinistra ⁊ per ipsam ssomatam melius euacuat mã a basi sanguinis que est epar. Tertiũ principale ꝙ post flobotomiam illam mane immediate sequenti soluatur vent᷑ eius cuꝫ hoc potu. ℞ cassie de sua canna nouiter tracte cum aqua acetose.℥.i reubarbari electi.ʒ.i.squinãti.ǧ.v.pulueris seĩuꝫ citri.ǧ.vi.salis gẽme.ǧ.i.misce totũ detur ĩ potu cum aqua decoctionis seminũ coĩuꝫ.et postponat cibus horis ad minus qnqꝫ. Quartũ ĩstrumẽtũ est vt postꝙ̃ cibum acceperit patiens ꝑ.ii.horas euaporetur locus cuꝫ furfuribus ⁊ milleo. Si aũt dolor instaret fomentetur cum spongiis velut sit᷑ plenis calida aqua decoctionis camomille melliloti seminiũ aneti capill'.verñ.seĩuꝫ malue altee ⁊ croci ⁊cet. Quintum principale est ꝙ si iteruꝫ instaret dolor apponatur hoc emplastrũ lenitiuũ sedatiuũ dolor᷑ materiei resolutiuũ ⁊ digestiuum. ℞ radicum liliorum alborum coctarũ in sapa.li.i.seminium malue altee violarum capillorũ verñ.seminium coĩuꝫ frigidorum ana.ʒ.ii. farine lini fenugreci ana .℥.iii.croci.ʒ.i.butiri recẽtis.li.ſ. fiat emplastrũ secũdũ artem cum decoctione predictorum ⁊ calidum ponatur predictis partibus dolentibus ita tamen ꝙ leui ligatura ligetur nõ comprimente pectus ⁊ proprie diafragma. Sextum principale instrumentum est vt si postꝙ̃ trãsierit dies quarta dolor infestet acerrimus consẽciente virtute difficultate anhelitus vrina cõturbata subiugali vel liuida apparente cuꝫ vestigiis rubedinis statim flobotometur alterius ptis basilica ⁊ extrahantur sanguinis.℥.iiii.vel.v.ꝭꝫ iudiciũ sapientis. Septimum prĩcipale ĩstrumẽtũ est vt quãdo hanc egritudinem cõcomitabit᷑ vehemens pulsus ⁊ saltus cordis tunc applicetur cõdi epithĩa infrascriptuꝫ euitando semper ꝙ ab ipso ⁊ ab omni altero locali exterius apponendo euacuantur repercussiua.ipsa enim materiei digestionem impediunt nimium ingrossando ipsam . Et iterum ipsam ad profunda pectoris impellũt. Et tertio qr ipsam materiã ad principalia membra retrocedere faciunt. Et quarto quia nocumentuꝫ in anhelitu magnum efficiunt.sunt eniꝫ frigida et omnia talia sunt pectori nocitiua vt.5ª.afforis°.ꝛ ab ypocrate ⁊ ꝯmẽtatore coll᷑ ibi frĩa sicut nix vl' cristallus pectoris. Amplius iteruꝫ ⁊ talia stiptica materiam in loco apostemato congregantia dolorem augmentãt . Et iterum 6° quoniã omĩa talia sputi exitum prohibent qd̕ oĩo mortale est 13ª tertii tractatu quarto coll᷑ a principe dũ ingt ꝙ cum retinetur sputum tunc scias ꝙ iam prope mora est propter qd̕ vana est opinio modernoruꝫ practicantium qui in cura istarum egritudinum appropinquant stiptica oĩo egros interficientia. Et vtuntur grosso motiuo non bene prolato nec intellecto a Mes᷑ qui dicit ꝙ competunt ĩꝑcussiua in principio principiante de quo alias a me diffusius disputatiõe ꝑficietur. Est autem huius epithimatis descriptio ℞ aque farfare violarũ ana.li.ſ aque melisse.℥.x.croci.ʒ.i.speciera electuarii d̕ gẽmis ⁊ electuarii de ligno aloes ana.ʒ.i.vini aromatici.℥.v.buliãt simul ⁊ calidum applicetur cũ panno de grana sub mamilla sinistra. Octauuꝫ vero instrumentum est vt ꝙ tempore omni post primaꝫ flobotomiam semp exhibeatur ei h° digestiuuꝫ in aurora calidum cum aqua ordei ℞ syrupi violarũ.℥.i.sy.d̕ liquiritia.℥.ſ.misce. Nonũ instrumentum est vt propter vehementiã sitis et nocumentum in anhelitu a vehementi caliditate proueniens ⁊ grã expuitionis facilis cum aqua ordei sepe detur in potu iulep violatum actu tepidum vel frigidum ꝭm iudiciũ sapientis cũ tribꝫ partibus de aqua ordei. Decimum ⁊ vltimum instrumentum est ꝙ si vent᷑ eius non esset cõueniẽter lubricus fiat sibi clistere lenitiuum cum aqua ordei vl' decoctione herbarum lenientiuũ ⁊ infrigidantium cum zuchõ ru.cassia.fi.⁊ oleo violarũ ⁊ consimilibus vt iudicio sapientis procedenduꝫ apparuerit. Vltimo si superabundant᷑ ad premissa duo transmitto remedia in his egritudibꝫ hoc modo per me experta de quibus alternatĩ q̃si semper hec patiens in ore suo teneat sine masticatione degluttiendo qd̕ dissoluetur. leniunt enim hec duo membra spuitionis ⁊ sputuꝫ mobiliorẽ efficiũt ⁊ educunt ⁊ vias anhelitus liberiores reddunt qd̕ totuꝫ concedat altissimus q̱ omnipotẽtia sua sanat omnes langores . Ad laudem dĩ amẽ.

¶ Consilium ad pleuresim.

Dispositio huius generose domine est pleuresis quod apparet ex signis mihi recitat᷑ ⁊ script᷑ scilicet dolor existit in pectore sub costis eius.⁊ febrit febre continua cum tussi ⁊ grauitate anhelitus.⁊ iam apparet h° veꝝ esse ex his que vir in sciã ⁊ opere peritissimus opatus est circa eam. Flobotomia enim venter lenitio per superius ⁊ inferius fomentationes ⁊ linimẽta pectori applicata sunt ad curam sil'is dispositõis Et iam quidẽ ad tantũ ꝑducta est dispositio ꝙ cũ omni predictorum applicatione q̃tũcunqꝫ conuenientium dolor pectoris neqꝫ sedatus neqꝫ alleuiatus existit vt de quo curandum . Et ꝙ magis infestat est.qr dolor de parte vna pectoris multiplicatus est ad aliam. Vnde ꝓpterea h° subtilit᷑ contemplandum est.vt inueniri possit modus curationis conueniens. Oportet igitur premittere ꝙ hec pleuresis aut est ꝑmutata de vna pte pectoris ad aliam sicut frequenter contingit ĩ crisibus ꝑmutationis ⁊ icõpletis . Si enĩ pleuresis matͥa transmutari potest ad caput ⁊ ad pulmonẽ vt põt colligi xª.tertii ca° de crisibus pleuresis.tũc nihil resistit quĩ materia possit ꝑmutari de dextra ad sinistram partem pectoris ⁊ eꝯ°. Et huius ꝑmutationis habentur signa ꝑ alleuiationẽ doloris in parte in qua primo infestabat magis.⁊ ꝑ represẽtationem caliditatis remisse in vna pte et ꝙ per

decubitum ſup patiente ꝑticula minus grauatur
eger in anhelitu et in tuſſiendo q̃ꝫ prius. Eſt iterū
ſecundo in hac diſpoſitione contemplandum. ſi
hec pleureſ mltiplicata vel cōplicata fiat vl facta
ſit quod quid contingere poteſt quia materia vna
pꝛius mota fuit quia virtutem īfeſtabat magis er
go ꝓpulſa ad alteꝝ lateꝝ fecit vnam pleſi et con
tingens ē alteram partem materiei nō fuiſſe mo
tam tempoꝛe quo pꝛima materia mouebatur ꝓ
pterea quia non erat ita mobilis ex parte qualita
tum ⁊ ſubſtātie nec ita accuta ⁊ virtuti moleſtatia
Cum ergo virtus erat potens ad reſiſtendum ei
non poterat hec ſecunda materia moueri tempo
ꝛe illo quo mouebatur et mota fuit materia pꝛīa
Superueniente ergo pꝛima pleſi ſubſecuta eſt ſe
cunda pleſ. aut quia virtus debilitata nō poterat
ꝛeſiſtere tātū q̃tū pꝛimo ꝛeſiſtebat. aut quia ma
teria magis calefacta vl ſubtilioꝛ ⁊ mobilioꝛ ꝛed
dita acutioꝛ etiam eſt q̃ꝫ pꝛius eſſꝫ: mouebit ergo
ſecunda poꝛtio materiei ⁊ faciet ſecūdā pleuꝛeſiꝫ
non reſoluta prima. ſed hec eꝛit complicatio du-
plicate pleuꝛeſ vt patet intelligenti. Igitur ſatis
veriſimile eſt ꝙ hec domina egꝛotaueꝛit ⁊ adhuc
egꝛotet duplici pleureſi ſcilicet dextri ⁊ ſiniſtꝛi
lateris. Unde concluditur ꝙ iſta eſt pleuꝛeſ valde
mala. Et ſequitur 2° ꝙ non eſt mirabile ſi īmedia
a ſapienti viꝛo q̃tumcunqꝫ canonice ⁊ electiſſime
applicata non curauerunt ipſam. ſimile enim peꝛ
ſepe contingit in complicatis ⁊ compoſitis febri-
bus ꝙ non alleuiatur eger ab accidentibus. quare
foꝛet conueniens ipſum alleuiari debere ꝓpteꝛ
motum noue materiei cuius motus īpedit v̄tutē
ab operatione ſua in euacuando ſēſibiliter ⁊ īſen
biliter et in digerendo et diuertendo materias
quare ipſa virtus faceret ſi a noue materiei motu
nō impediretur ⁊ omniū hoꝝ ſmonū ſniā colligi
poteſt xª tertii ca° de principiis ſpeculationis ſcīe
apoſtematum pectoꝛis ⁊ pulmonis. ⁊ ibidē cap° de
ſignis ꝑmutationis pleuꝛeſis. Et iterū in ca° de
criſibus pleureſis. Et ad confirmandā hāc v̄itatē
multa occurrunt motiua. Primū eſt ꝙ licet iſtia
curationis conuenienter fuerint appꝛoximata nō
tamen conſecuta eſt alleuiatio accidentium neqꝫ
conſtrictionis anhelitus neqꝫ tuſſis neqꝫ doloꝛis
neqꝫ febris vt aſtantibus apparet. Secūdū moti
uum eſt qꝛ in diebus quadrature criſis nō appa
ruerunt sigª victoꝛie virtutis ad materiam. neqꝫ
enim ante primam q̃rtā apparuit ſputum ſubꝛu
beum vt mihi dicitur qđ ſignificat breuitatē egri
tudinis. Neque in pꝛima quaꝛta appaꝛuit aliqđ
ſputi ſubtilis ⁊ aliqualiter digeſti quod ſignificat
tiationē in ſeptima. Similiter neqꝫ apparuerūt
alia ſigna demonſtratiua fortitudinis virtutis ad
materiam ergo de neceſſitate concluditur ꝙ hec
egritudo erit longa ⁊ ſalubris. aut ꝙ erit mortal
ante 40. diem. aut ꝙ permutabituꝛ ad empīa
vel ꝑtiſim vt prima affoꝛiſmoꝝ textu ⁊ ꝯmētato
duodecimis colligendū ē ⁊ xª tertii de criſibꝫ pleu
ꝛeſis. Tertiū motiuū eſt qꝛ licet hec mulier ſit in
fine etatis conſiſtentie vt mihi dicitur. tamen qꝛ
longo tempoꝛe vitam vidualem honeſtiſſime ſeꝛ
uauit ⁊ longis orōnibus ⁊ abſtinentia ſuū coꝛpus
macerauit ⁊ vigilia ⁊ aſpeꝛo decubitu ſeipſā excel
lenter attriuit argumentum euidens eſt in ipſa
genitas ⁊ congregatas fuiſſe materias multas et
acutas. quare non eſt mirabile ſi vna pleuꝛeſis in

conſimili dñā alteri ſuccedere potuit. Ex quibus
omnibus vltimate concluditur difficultas bone
teriationis ⁊ curationis huius egritudinis ī qua
vt mihi videtur pꝛocedendū eſt vt ſtatim ſequitur

Licet itaqꝫ in diſpoſitione hac theoꝛice ⁊ opati
ue contemplatum ſit pꝛoceſſum per viꝝ excellentis
ingenii ⁊ pꝛofundiſſime ſcīe doctoꝛem Marcum
dotum ⁊ vſqꝫ nunc huc nihil ſperari poſſit. ſcꝛibā
tamē nunc ea que mihi in poſterū obſeruenda vi
dentur cōpꝛehēſa eſt in quinqꝫ modis curationis
infraſcriptis. Primum itaqꝫ curationis īgeniū
eſt vt ventre lenito ⁊ conſtante virtute ſtatiꝫ fiat
flobotomia de vena ſaluatella ꝑtis pacientis nunc
vltimo loco ⁊ extrahātur ſāguīs. ℥. quattuoꝛ aut. v.

Si autem poſt primam flobotomiā adhuc ap
parerent ſigna magne repletionis melius eſt flo
botomare venam partis contrarie pacientis licet
ipſa iterum prius fuiſſꝫ flobotomata. ⁊ ſi timeret
operatoꝛ flobotomiaꝫ illius tunc fiat floª de baſili
ca ſub cubito poīta a qua ramificatur ſaluatella pꝛe
dicta. huius enim baſilice flobotomia velocius et
rectioꝛi aſpectu magis euacuat q̃ꝫ ſaluatella ⁊ ad
huc tertio ſi ſigª vberioꝛis repletionis appareret
flobotomanda eſſet magis partis cōtrarie pacientis.
Et omnes iſti ſermones colligi poſſūt a principe
decima tertii tractatu 5°. can. de principiis opa
tiuis in apoſtematibus partiuꝫ pectoꝛis ⁊ pulmo
nis ⁊ 9° Almāſoꝛis ca° de pleuꝛeſi ⁊ pluꝛies ali
bi. Secundū inſtrumētū curatōis eſt vt poſtq̃ꝫ
floª predicta adminiſtrata fuerit conſentiēte viꝛ
tutis foꝛtitudine ⁊ reſiſtente magna lenitiōe ven
tris die immediate ſequēti venter leniatur cū hac
medicina. ℞ prunoꝛū ſebeſten paſſularū añ. M. i.
viol. liquiritie capill. veñ. ana. M. ſ. coquātur ī lib.
i. aque vſqꝫ ad cōſumptionem medietatis et cum
predicta decoctōe actu calida extrahatur medul
la caſſie fiſtule. De hac igitur medulla ℞. ʒ. x. reubar
bari electi. ʒ. i. ſpicenardi. g̃. v. miſce ⁊ totum cuꝫ
cyato. ſ. predicte decoc. actu calide accipiatur in
auꝛoꝛa ⁊ tardetur poſt ipſum cibus hoꝛis. v. vel
ſex. Tertium ingenium eſt vt ſi ꝓpter timoꝛeꝫ
debilitatis virtutis aut reſiſtentiam aſtantiuꝫ vl
altera de cauſa non poſſet adminiſtrari flobotoīa
ſecunda tunc applicentur vētoſe infra particulas
pacientes cum leui ſcarificatōe gr̄a euacuationis
aut diſtractionis materiei coniuncte vl ꝓpinque
ad tranſeundū in coniunctā ⁊ fieri ſcarifica° leuis
⁊ foꝛtis ſm iudicium prefati doctoꝛis ꝓfūdiſſimi
Et foꝛte ſi non reſiſteꝛet debilitas virtutis aut
altera cauſa ingeniū bonnm eſſet pꝛouocare mēſtꝝ
huic mulieri ⁊ pꝛoprie cum lixiuio impoſito collo
matricis facto cuꝫ. ʒ. ii. oppoponacis ⁊ libr. ſ. olii
albi incoꝛpoꝛatis inuicē cum modico fellis thau
ꝛi. Hoc enim eſt de ſecretis Auicene colligendis
ab eo 2iª tertii litteraliter Quartū iſtrumentū
ſcilicet ad ſedationē doloꝛis neceſſariū et illud eſt
ſecundū hanc deſcriptionē. ℞ camomil. melil. ſe.
aneti capill. veñ. ſe. altee malue vngule caballine
ana. M. ii. paſſulaꝛū nigrarum. M. iii. coꝛticū pa
paueris numeꝛo. vi. butiꝛi recentis libr. ſ. ſappe
dulcis libr. iii. aque fontis fialas. xv. buliant oīa
ſimul cum leui decoctione poſtq̃ꝫ ſappa ⁊ butiꝝ q̃
ambo ponantur ſolum in fine decoc. ⁊ tunc etiam
addatur cꝛoci integri. ʒ. i. De hac igitur materia
fomentetur locus cum molli ſpongia vel lana ſuc
cida que melioꝛ eſt que amplectantur magnā ꝑtē

pectoris non solum pacientem particulã.sed etiã sanam.⁊ post fomentationez illam supponat lana succida infusa in hoc vnguento ⁊ calida actu appli cetur.℞ pinguedinis anatis butiri recentis abo rum lotorum cum aqua ordei calida ana ℥.ii.pin guedinis galline.ʒ.vi.vitellos ouoꝝ numero.ii. croci capill'.veñ.ana.ʒ.ſ.fiat vnguentũ molle ĩ mortario.Deinde lento igne buliat in.ʒ.ii.sappe dulcissime vsqȝ ad consumptionem illius sappe.

Quintum instrumentum est vt post hec ĩtedat ad digestionem materierum ⁊ incitationi virtuti ad expuendum materiam cum his instrumenti.si enim materia in pectore contenta esset ⁊ adhuc a capite reumatizaret ad pectus fiat hec mixtio.℞ loch de papauere.℥.ſ.sy.d liquiricia mell' violati diapenidiõis ana ʒ.vi.terantur omnia sil' vltiata contritione.⁊ de hac materia semper teneat ĩ ore suo quantitatez fabe vt colliq̃ta descendat ad pec tus per cõcauũ canne pulmonis.Si autẽ ĩ mat'ia appareret aliquod signum digestiõis.tunc debet habere virtutem facientem excreare sicut estȝ tale ℞ loch de pino.℥.ſ.diapenidionis.℥.i.misce cum conuenienti quãtitate syrupi de ysopo aut de lig ricia si timetur caliditas. Et si contingeret mãȝ esse resistentie maioris.tunc conueniens esset mix tio diapenidionis cum loch de squilla eq̃lis dosi bus. Hoc etiam tempore omni mane exhibere debet sy.de ysopo ⁊ de liquiricia cũ aqua decoc.or dei passularum ⁊ liquir'.Post horum enim appro ximationem cum sapienti modo dietandi g mihi narratus est spero egritudinem istam ad viaȝ sa nitatis perduci si est sanabilis qd cõcedat omni potens altissimus q̃ effluẽti benignitate sua sanat omnes langores qui sit benedictus in secula.amẽ.

Consilium de pleuresi.

D pleuresim pro illo magistro scolarum de montagnana necessa rium est vt huic viro die xxviiii presentis.mens' detur hoc mino ratiuũ ℞ el'rii.ros'.ʒ.iii.⁊ bibat cum.℥.iiii.aque lactis caprini calidi in aurora ⁊ tardet comedere.vi.horas. Secundũ remedium est ꝙ die.xxx.ĩmediate sequenti incipiat accipere infrascriptum potuȝ quẽ continuet diebus ad mi nus.x.hora ĩmediate prescripta ℞ aque mellisse ʒ.ii.aque violarum ⁊ radicuȝ altee ana.ʒ.i.syrupi compositi acetosi.℥.ſ.syrupi iuiubini.℥.ſ.misce Tertiũ ꝙ die.xxxi.flobotometur sibi basilica dex tri brachii sub cubito posita per quam educantur sanguinis.℥.iiii. Quarto principaliter attendat ꝙ si tempore assumptionis digestiui precedentis vent' eius remaneret stipticus tunc omni alterno sero accipiat vnam pill'aȝ ſm hunc moduȝ factaȝ ℞ agarici electi.ʒ.ſ.aromatici pinguis.℈.i.aloes abluti.ʒ.i.ſ.ꝫ.g.iii.salis indi.g.ii.reformentur pillule cũ succo ros'.de oi.ʒ.vi.Quinto pricipalit' attendat ꝙ post.x.die ab assumptione digestiui purgetur ſm hunc modum ℞ cassie nup prepate cum aqua capillorum veñ.ʒ.vi.reubarbari electi ℈.ii.salis gemme.g.i.squinati.g.iii.misce ⁊ totũ assumatur cum.℥.iiii.aque lactis caprini calidum obseruando post ipsũ ea que in minoratiuo supe riori posita sunt. Ultimo vero memoret ꝙ ante cibum ⁊ post ipsum ⁊ ante purgationem ẽt ⁊ post ipsam assuescat tenere sepe in ore suo de loch de pino quãtitatem vnius grani fabe ꝙ a calore na turali dissolutum ad inferiora descendat sine de glutiõe artificiali.Ilis factis scribat mihi de suc cessu et ꝓuidebitur ei.Ad laudẽ dei amen.

Consilium de regimine conualescentis a pleu resi ne recidiuet.

Enerabilis in christo pater dñs Maffeus contareno de sacra reli gione ⁊ deuotissima monachoruȝ sancti Georgii d aliq̃ diebȝ paꝝ ante elapsis laborauit pleuresi ve ra q̃ contingit in eo ex dñio mate riei colerice licet vitelline que apostemauit pãni culum pleuretidem dextri lateris eius. Et licet a pleuresi ⁊ ab accidentibus eius dei gratia nũc sit curatus tamen quia egritudines omnes difficult' eradicantur in hyeme quin remaneat aliq̃ portiũ cula mat'ierũ que non raro minant' recidiuã .id circo ad eiusdem preseruationem quinque modis regiminis eius ipsum defendere videtur mihi ne cessarium esse sicut nunc apparet in sequentibus. Primũ itaqȝ regimen est vt ipse euitet mansiões terraneas aquis propinquas aeri septẽtrionali ⁊ occidentali obiectas vsqȝ per totum mẽsẽ aprilis futuri. Effugiat etiam vsum cibariorum iuisca tinorum ⁊ grossiorum saltem per vnum mensem qui tamen omnes cibi sũt instra sue religionis ve lut sunt pastillia omnia caseus lac ⁊ lacticinia ci baria acetum ⁊ acria omĩa ⁊ nuces ⁊ cappares et olei multitudineȝ vibi butiri vsus esset ei ꝯ̃omiõ caueat a leguibus elixis omnibus licet cicera ru bea ⁊ alba ⁊ brodium fabarum cum carnibȝ pulli nis vitullinis ⁊ columbinis sũt ei conuenientia. Non enim video securꝫ esse ꝙ vtatur regimine so cietatis eius comedẽtis cibaria predicta ⁊ multa actu frigida velut fructus vt castaneas carrubias pira poma que omnia sunt ei vituperanda.licet passule ⁊ ficus non sunt ei nociue. De ferculis võ vti potest caulibus ⁊ rapis radicibus petrosillini ⁊ iusculis de ordeo ⁊ consimilibus.vinum võ eius sit colore album.substãtia subtile sapore dulce ve lut tribianum quod haberet dulcedinẽ suaȝ natu ralem ⁊ non a vino cocto datã vt.eligatur vinum vicentinum teruisinum vel istrianum tribus pre dictis conditionibus priuilegiatum.Aque ãt vsꝰ non placet mihi.Et si propter consuetudinẽ desi deraret limphare vinum tunc accipiatur aq̃ pre cocta ad cuius fialã.i.ponatur.ʒ.i.ſ.liquiricie bene mũdate ⁊ mĩutiȝ incise.Insuper euitet motũ fere omnẽ super cibo immo quiescat vt in pluribus.si militer euitet vigilias immo dormitio longa oio est ei necessaria.ꝓpter qd nõ aspiciendo ℞ legis se cure erit ei saltem per vnum mensem vel vsque ad medium februarii abstinere a visitatione ma tutini nocturni quod tamẽ poterit diurna lectõe recuperare in comedendo cibum et valde solẽnit' deglutiat masticatum ⁊ non multum ingluuiose deglutitũ.similiter neqȝ potum.Et omnis cibi ⁊ potus mensura debet esse tãta ꝙ ad eam nõ seq̃t stomachi grauitas neqȝ tentio ⁊ non stet in huius dispositionis meditatione angustiosus quoniam ipse dei gratia perfecte sanabitur p hec ⁊ p sequẽ tia. Secundum principale est vt iste vir ꝓuret

habere beneficium ventris ꝛ ꝓprie cū instrumēto ꝛ appropriato eductiuo materierum que fuerunt antecedētes ꝛ coniuncte cāe egritudinis velut cuȝ istis pillulis ℞ aloes preparati.ℨ.ii.oppoponacis pinguis pulpe colloquintide ana.℈.i.bdellii moll' subalbidi.℈.i.partes duas diagridii salis indi aīi grana quattuor reubarbari agarici electi ana.℈.i.cum succo rosaꝝ formentur pillule de oi.ℨ.sex ď quibus accipiat omni quarto sero parū ante cenā.

Tertium principale instrumentum est hoc ℞ assari ysopi prassii sticadosl pullegii ꝛ calamīti ana ℨ.vi.sandarace.ℨ.iii.spicenardi.ℨ.ii. sāguinis dra conis acatie ana.ℨ.i.amili.ℨ.v.terātur omnia p se subtilissime. deinde incorporentur in mortario cum vino maluatico deinde reseruetur in uase vi treato stricti orificii.de ipso omni sero cum vadit ad lectuȝ posteriores coste ꝛ spatule diligenter in vngantur in loco bene calido ꝛ suauiter ꝯfricādo ꝛ cooperiatur locus vulpina pelle calefacta ꝛ circū ligetur.Quartū vt hic fidissimus seruus dei ante assumptionem.p.suprascriptaꝝ in aurora accipiat istas aquas ℞ aque farfare.ℨ.ſ.zuchari albi ꝛ calidum accipiatur totum.Ultimum vero est ꝙ iste vir oio circa.xiii.vl'.xiiii.diem lunaris mensis fe bruarii faciat sibi fieri flobotomiam de vena sal uatella posita inter ānularē et auricularē digittos manus dextre per quam educantur sanguinis.ℨ. quatuor aut qnqȝ ꝛ non dubito ꝙ per hoc tale re gimen mia sūmi saluatoris ipsum ad ꝑfectā sani tatem esse reducet.Si autē aliquid deficeret scri batur ꝛ paratus ero ad laudem dei amen.

Consilium de plenitudine pectoris ꝛ ābelitus coangustatione prouenientibus a materia fleg matica mucillaginosa secundū maiorem partē ꝛ vitrea subdominante.

Ir nobilis dominus Marinus la borat dispositione mala ꝛ verēda satis videlicȝ pectoris plenitudie ꝛ anhelitus coangustatione pro uenietibus a materia flegmatica mucillaginosa.ſm maiorem partem ꝛ vitrea sub dominante.que ambe congregate sunt in pectoē partim per colligantiam a capite ꝓpter defluxū materierum que funduntur ꝛ defluunt ad pectus ꝛ etiam aliq pars istarum materieruȝ diutnitate temporis cōmorātes ibidem conuerse sunt ī ma terias vit° colliqto similes.pectus enim eius non est tante potentie vt materias tante quātitatis sē sibiliter vel insensibiliter expellere possit.ꝛ dige rere digestione in nocitiuo couenieti.vnde.ꝑpter multitudinem ipsarum faciunt solutionē cōtinui tatis vel extensionem ꝛ malam cōplexionem que ambe excitant ad expulsionem earū materierum prius ꝙ conuenienter digerantur. Si autem materie tales precise in cerebro generētur p viā indigestionis aut ſm partē effundantur a stōacho vel ab epate non conuenienter digerentibus pp debilitatem sui'. hoc non videtur dubitabile quo niam satis rationale videtur magnam ptē harū materierum generari in epate suo pp debilitateȝ in eo consecutam a multitudine materierum que in epate suo abundant. vnde generantur pp illaȝ malam complexioneȝ flegmata ꝓprie dicta sicut in stomacho ꝛ capite eius generātur multe matie flegmatice equiuoce ꝛ non vere dicte tales. Ex quibus omnibus concluditur dispositionem huiꝰ viri esse multum verendam ꝓpter multa Pri mo quia est egritudo ꝯ toti complexioni huius viri contraria.quoniā complexio eius naturaliter est calida ꝛ egritudo frigida materialiter Secūdo iterum qr hec egritudo contrariatur naturali cō plexioni epatis ipsius quod est calidū ꝛ humiduȝ tam respectu medii in specie ꝙ respectu medii in genere. Tertio qr ipsa est contraria etati huius viri.est enim consistens. Quarto qr est ꝯtraria exercitio huius viri quod satis laboriosuȝ est. Quinto quia ipsa est pendens a maťia multa quo niam materia pauca non posset caput eius et pec tus tamcito tam vehementer replere ꝛ cohartare ꝙcito fiunt ei hec accidentia. 6° quia ipsa est egritudo ledens tria principalia mēbra.s.cerebꝝ pp plenitudinem ꝛ generationem equiuocaȝ ma terierū flegmaticaruȝ in eo vt dictum est. Etiam quia replet hec materia cor notabiliter .adhuc ēt quia ledit notabiliter epar ꝛ cum hoc stomachuȝ vt in precedenti ca° deductuȝ est. Et vlt^a ratio est quia egritudo iamdiu perseuerauit et croni ca facta est.ergo a materia frigida .consequentia colligitur 2^a afforismoꝝ cōmēto istius.Senex iu uenibus plerunqȝ minus egrotant.propter quod vltimo correlarie concluditur quod iste nobilis vir multum promptus ꝛ sollicitus esse debet ī sui procuratiōe.vt nunc in sequentibus apparebit.

Igitur pro sui regimine premittendum est.p° ꝙ iste vir precaueat sibi ab assumptione multa ci borum ꝛ potuum in quantitate continua.immo melius esset ei vnam quantitatem ciboꝝ ꝛ potuuȝ in tres vices ꝙ in vnica vl' bina cibatione accipe de eis. 2° ꝙ nullum cibuȝ deglutiat.nisi prius bn̄ fuerit masticatū. Tertio ꝙ euitet cibos frigidos ꝛ humidos uiscosos ꝛ oppillatiuos: Exemplū vt pisces pastilles cibi . multus vsus lactuce pōtulace blete spinachie ꝛ similiuȝ. 4° euitet cibaria accu ta euaporabilia ꝛ fumosa.vt sūt cepe aleū rafanꝰ que non tangat vel valde raro.ꝛ parum ex eis ac cipiendo. Quinto euitet ḡna omnium generum leguminum. Sexto effugiat omnino cibaria actu frigida ꝛ vaporosa et facile corruptibilia. vt lac coleistrā capita lactis ꝛ oīa ex lacte condita 7° effugiat fructus omnes ꝛ ꝓprie crudos.pira ēt cocta non accipiat:nisi in paruo vsu ꝛ quantitate.

De potu autem attendat.ꝙ non bibat vinum in multa quātitate semel.assūptum .sed parum ꝛ sepe bibere melius est ei.vinum autē ꝯ uenientius est ei mediocriter dulce clarum ꝛ aromaticū cum aqua cisterne confractū in estate cruda.In hyeme autē cocta melior esset ei.Uinū autem rubeū claꝝ aromaticum parum ponticum vel bruscū melius esset ei.qr non est ita euaporabile.vnde quia cum ponticitate sua contrariatur digestioni et viaruȝ cerebri ꝛ pectoris oppillatiuū ē iō dimittendum Sed eligatur vinum rubeum vel subrubeū incli natum parum ad dulcedinem vinum āt rorbolū melius est ei cum aqua confractum quia cerebruȝ minus grauat et cuȝ hoc facile per urine vias pre cipitat materias secum educendo. vinum autem aromaticum non est laudabile ei ꝛ proprie quādo habet quantitatem resine ꝛ aliaruȝ gūaꝝ.ꝑpťea qr minus calefaciēdo ꝛ coliquando materias facit eas ad caput euaporare.Aceti autem vsus cū aro

matibus et aliis condimentis conuenire potest ei. Et agresta consimiliter. Et succus arancioꝝ. et vinũ citoniorum et succus limonum etiã hec oĩa bene placent. Effugiat etiam longam morã ĩ aere frigido et humido et proprie caliginoso. Et statõẽ sub flatu venti meridionalis post flatum venti aquilonaris et eõ. De modo autem sue dormitionis attendat quod non ponat se ad dormiendum nisi transeant hore due. aut saltem vna et media. et dormiat capite satis eleuato et nullo modo sup spinã decubendo. immo prius super dextro later̃ reuoluendo se super sinistrum. Et effugiat coitũ quãtum potest. et ꝓprie super cibo factum vsq̃ ad sex horas. De accidẽtibus anime euitet furorẽ et iracundiam et tristiciam multam. et consimilia. Et hec de regimine rerum non naturalium dcã sufficiant. De regimine aũt instrumentorum medicinalium. x. videtur mihi fore obseruanda. quorũ primum est vt adueniente octaua die mẽsis nouembris de ꝑximo futuri vsq̃ ad 14. eius fiat isti viro flobotomia ð basilica brachii dextri per quam educantur sanguinis. ℥. quattuor vel. v. et non plures. Secundum vero remediũ est vt die immediate sequenti flobotomiam euacuetur cum hoc minoratiuo. ℞ pillularum aurearum et de iera mag̃ ana. ℈. ii. formentur pillule septẽ vel octo. cum electuario roš. et accipiantur per duas horas ante diem. et tardetur cibus vsq̃ ad horas sex per horam vnã ante premittendo assũptionẽ vnius scutelli brodii pulli macri. Tertium est vt die immediate sequenti pillulas accipiat hoc digestiuum in aurora calidum continuando per dies octo. ℞ syrupi de bisãtiis. syrupi de calamẽto et de liquiricia ana. ℥. ß. aquarum cicoree viol. et mellisse ana. ℥. i. misce. Quartum ĩstrumẽtũ est. vt post digestiuum istud euacuetur cum hoc era dicatiuo. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. electuarii ð psilio ʒ. iiii. vtrũq̃ auari ponderis. bibatur cũ modico vini albi calefacti in aurora seruatur de ipso conditionibus que scripte sunt de pillul' suprascript.

Quintum instrumentum est. ℞ aloes epatici electi. ʒ. iii. agarici pollipodii ana. ʒ. ii. pulpe collo quintide. ʒ. i. reubarbari electi. ʒ. iii. spicenardi. ℥℥ salis indi ana. ℈. ß. fundantur in succis rosarum endiuie ana. ℥. ii. et conseruentur in stufa cal'a sepe agitando vsq̃ quo exiccati fuerint succi. Deĩde 2ª vice super effundãtur succi maiorane. ℥. ii. et iterũ exiccentur vt prius. et 3ª vice iterum supfundant̃ eis succi scariole. ℥. ii. croci. ℈. ß. et exiccent̃ vt prius De hac ergo materia fiant pillule ex omni. ʒ. vi. quibus vtatur omni fine qnq̃ dierum accipiẽdo duas. sed primam accipiat ĩmediate ante cenam. secundã vero per duas horas post cenam. Et ita reuoluendo procedat ab vna ad aliam et poterit vti eis toto tempore vite sue in quacũq̃ regione climate contingat esse. Et si venter eius non esset bene largus tempore quo assumit syrupum supra scriptum. poterit accipere de eis omni tertio sero vnam parum ante cenam vt dictum. In istis enim pillulis latet virtus conseruandi et reducẽdi sanitatem suam mundificando caput pectus stõachum et epar eius. Sextum principale est vt iste vir assuescat sepe saltem in septimana bis vel ter accipere vnam in mane radicem ℥℥. viridis electi. post quã tardet cibum horis ad minus quattuor. Septimum est vt postq̃ fuerit purgatus p totũ mensem Marcii ad minus tribus vicibus in septimana cum vadit ad lectum accipiat coclear medium xilobalsami conditi nihil bibendo post ipsũ.

Octauũ est vt vsq̃ ad tempus in caº precẽdẽti assignatum bis in septimana totã caluariẽ capitis pulverizet cum hoc puluere. ℞ ligni aloes. ʒ. vnã macis. ʒ. ii. sticados maiorane origani ana. ℈. i. roš. spodii sandarace ana. ʒ. i. ß. fiat omnium p se subtilis puluis. deinde cõmisceantur diligenter.

Nonum est hoc. ℞ specierum aromatici roš. descriptione Gabrielis. ʒ. i. trociscorum de roš. et de spica ana. ʒ. ß. zuchari al. libr̃. ß. et cum aqua viol. fiat confectio in rotulis magnis. de qua post cibum accipiat quantitatem rotule vnius parue. et proprie in diebus in quibus non assumit ℥℥ cõditum. de quo supra dictum est. Ultimum instrumentũ est quod iste vir sepe assuescat facere sibi fieri ablutionẽ a pedibus vsq̃ ad inguia añ cenã cum aqua calida decoctionis rosarum violarum ana. M. ii. calamenti origani sticados. ana. M. i. que bulliant in multa aqua vsq̃ ad consumptionẽ tertie partis. et vtendo hoc regimine altissimi omnipotentis gratia restaurabit et confirmabit sanitatem suam ꝛc. Amen.

Consilium de multa materia flegmatica ꝯtẽta in pectore et in pulmone que partim descendebat a capite et a flegmate salso ꝛc.

Iste iuuenis in cibariis suis euitar̃ debet omnia grossi nutrimenti et ventosabilia viscosa et oppillatiua sic sunt legumina elixa panẽ azimum aut non bene fermentatũ. Carnes bouinas et vaccias pisces m'tos et ꝓprie elixos. Euitet pastilles oẽs cibos et lacticinia. Item euitet omnia acuta velut cepe rafanum aleum et fercula et cibaria omnia multũ salis habentia. Item vtatur vino albo claro bene vinoso et proprie aliquid dulcedinis habente et sũope effugiat potum vini pontici vel acris brusci et caueat a fortibus motibus et exerciciis. In regimine medecinali accipiati octo continuis diebus de his aquis. ℞ aque ireos aque ysopi et prassii ana ℥. i. aq̃ ũgule caballie. ℥. ii. zuchari. ℥. ß. prie' decoctionis. Nona sequenti die euacuetur cũ mixtione ℞ cassie nuper extracte de canna cum aq̃ vngule caballine. ℥. i. ß. reu pontici. ℈. ii. vel. ʒ. ß. spicenardi. ℈. ß. misce et assumat eam cum ciato. ß. aque vngule caballiue calefacte et post ipsã tardet cibum horas. vi. deinde quiescat quattuor vel quinq̃ diebus deinde post illud purgetur cum predicta medicina et teneat istum ordiuem per totum mensẽ marcii duabus vicibus purgando se omni mense diebus intermediis quibus nõ accipit aquas nec purgationẽ et ẽt tempore quo illas accipit omni die semel inungat sibi totum ylium sinistrum a costis incipiendo vsq̃ ad inguĩa cum ĩfrascripto vnguento bene calido et super loco portet frustrũ vnum pell' bene calefacte ℞ olei de croco et de camomilla ana. ℥. i. ß. pinguedinis anatis tassi ana ℥. ß. croci. ℈. i. pulueris piperis albi ireos et rute ana. ʒ. ß. cere albe quantum sufficit fiat vnguentũ molle. Diebus vero intermediis quibus non accipit aq̃s nec purgationem et etiã diebus qbus accipit aq̃s si vent' eius eẽt stipticus accipiat scissẽ

vnum cassie fistule. ⁊ comedat medullam eius ante cenam immediate abiciendo cortices ⁊ nodos interiores. Electuarium autē siue medicīa suprascripta si componeretur ad inuicem ꝓ pluribus vicibus melius esset q̄r recipet fermētatōēꝫ

Consilium de asmate.

Uia dispositio huius nobilis dn̄e Pollissene valde difficilis est. Jō maximam oportet esse attētōēm in regimine ipsius tam ex parte medici q̄ꝫ ex parte eius ī obſuanᵒ necessaria. Est enim asma forte proueniens ꝑtim ex mala complexione frigida ⁊ humida cerebri mittentis materiam multaꝫ pulmonī. partim ex frigiditate multa que excreuit in pulmone eius ꝑꝑ abſn̄tiā vuule sue. Nam ꝓpter hᵒ frigus ad pulmonē sine ḡdatione peruenit sicut ꝑ vuule presentiam ad ipsum gradatim perueniendo iuuatur.
Et ex hoc clare deducitur causa ꝑmutationis vocis huius domine que quādoqꝫ rauca aliquādo sonora qūqꝫ tenuis profertur. Quorum cāe facile haberi possunt cognitis iuuamentis vuule ixᵒ de iuuamentis membrorūꝫ ⁊ 9ª tertii caᵒ. pᵒ. Un̄ ex his cōcluditur forsitassis impossibilitas aut maxīa curationis difficultas si non posset vuula restaurari que spasmata est vel exiccata. Non enim ē abscisa manualiter vel apostemate aliquo corrupta vt paciens confirmat ⁊ astantes. ⁊ esset speculatio pl'chra in inueniendo eius absentie causas cū nihil ab auctoribus tactum habeatur. Cognoui etiā nocumētū in hoc asmate nō paruū fieri ⁊ augeri ꝓpter plenitudinem ēt stomachi ⁊ debilitateꝫ digestiue eius. Quare his omnibus prouidendū est prius de regimine ex parte sex rerum non nālīū aliquid precurrendo.

Capl'uꝫ ſm de cura per dietam.

Eligat igitur hec nobilis domina in cibis primo panem notabilem quātitatem fermenti habentē bene fermentatum ⁊ coctum duorū dieꝝ aut triū ad plus in quo ponatur dum fit aliquid de puluere liquiricie vt in. x. panibus ponatur vna draḡ.
Carnes comedat vt pullorum vitulloꝝ lactētium castronum agnorum capretorum leporum cuniculorum capreolorum que optime sunt ei ꝑdicum fasianorum pipionum auium paruarum anatum ⁊ similium. Alias carnes dimittat et comedat eas vt pl'iuꝫ elixas. assate etiā conueniunt sibi non valde indurate. De ferculis accipiat brodium caulium petrosil'. feniculū mētā saluiā ysopum qua semper in cibis vtatur. Spinachia raro vtatur ⁊ rarius rapa lactuca endiuia portulaca cucurbita ⁊ reliquis frigidis non vtat'. De radicibus vti potest quandoqꝫ cepis coct̄ ⁊ poris carote ēt bene placent. Scalonia etiam vtilis est Aleum autem raro tangat rafano etiā raro vtat'
De fructibus vtatur multum ficubus siccis āte prandium ⁊ cenam. vue etiam omnes sicce placēt ⁊ maxime passule nigre de romania. Amigdale bone sūt omni modo ⁊ phistici. rapis conditis ad dulcedinem trahentibus vti potest. De seībus vtatur feniculo aniso cimino sepe in cibis suis pipere ⁊ aliis calidis. De leguminibus bona sc̄ꝫ cicera rubea ⁊ alba brodium fabarum panicuꝫ dorella rizum cum lacte amigdalarum et caprarum.
Lac crudum dimittat ⁊ caseum antiquūꝫ valdē salitum recens vero caseus dulcis bonus est ei. Melle ⁊ zuccharo in cibis vtatur ⁊ sepe. De saporibus vtatur aceto ⁊ agresta cōmixtis cū cal'is vt croco pipere zinzibere nuce mus. gariofil'. ciamomo cardamomo ⁊ similibus. Usus aūt rerū acrium simplicium non cōuenit. Oleū ⁊ oliuas euitet ⁊ loco eius vtatur recenti butiro vel pīgue dine porci galline vel anatis vel anseruꝫ. Spālia in cibis ponenda sunt ysopus capill' veñ. marubiū enula crocus ficus feniculum anisum. Jstoꝝ aliqᵒ semper in cibis vtatur ⁊ maxime enula croco et ysopo. Uinum bibat album clarum odoriferuꝫ dulce ⁊ conuenienter vinosum. Uinum vō rubeū turbidum grossum ponticum acre vel bruscum fugiat. Etiam tēpore frigido vti potest aqua mell' ista ⁊ est sibi valde conueniens. accipiantur aque fontis libr̄. v. cinamomi croci ana. ʒ. ſ. ysopi. ʒ. i. bulliant vsqꝫ ad consumptionem quarte ꝑtis tūc addatur mell' boni crudi libr̄. i. ⁊ coquantur vsque ad consūptionem tertie partis ⁊ colentur ꝑ saccū spissum ⁊ hac vtatur in potu vel temperet ex ea vinum ⁊ erit valde proficua. Habitet in camera domo vel loco calidis vel siccis ⁊ euitet aerē turbidum ventosum nebulosum ⁊ humidum ⁊ si habitat ī stufa nō sit calida valde. sed mediocriter.
Non dormiat illico super cibo. sed tardet ire dormitum per duas horas aut vnam ⁊ mediam ⁊ capite dormiat eleuato bene calido birreto vel infulis ⁊ caueat dormire super spina. Caueat mltum explere se cibis vsqꝫ ad saturitatem ⁊ grauitatem stomachi. Abstinentia enim omnino sibi vtilis est si sentit se repletam vtatur pillulis infrascribendis. Exercitium ⁊ ambulatio ⁊ omīs motus corpis pedester ⁊ eq̄ster est ei. ꝯueiens oē ēt exerciciuꝫ manuale quo non teneatur caput curuū bonum est ei. omnia vero exercitia vel fricatiōes. fiant ieiuna ea ⁊ non cibata. Non debet de sua salute desperare. sed bene confidere ⁊ letari ⁊ m̄tē quietam agere. Nam tristicia multa curationem impedit ⁊ retardat.

Capitulum tertiū de cura ꝑ medicinalia.

Regimen vero eius ex parte medicinaliū q̄ttuor complecttiur intensiones. Prima est pulmonem ⁊ pectus mundificare. ⁊ munda ipsa conseruare 2ª est stomachi euacuatio ⁊ eius digestiue confortatio. 3ª est capitis rectificatio ne materias mltas cōgreget ⁊ inferius catarizet. 4ª est ad vuulaꝫ attentio. Prima ītentio completur pᵒ purgatiōe pectoris omni mense fienda cum his. ℞ aq̄ ysopi ℥. i. ſ. aque capill' vener̄. ℥. ii. syrupi de prassio. ℥. i syrupi de liquiricia. ℥. ſ. accipiat ī aurora calidū totum septeꝫ diebus. Digestiuum leuius ℞ aq̄ farfare vel vngule caballine. ℥. iii. aque ysopi. ℥. i. ſ. accipiat vt prius. Euacuatiuū bonum ℞ pillularū de agarico. ℈. ii. pillularum de sarcocolla. ℈. i. fiant octo ⁊ accipiat eas in aurora post quinque horas accipiat scutellam brodii pulli cum mlto zuccharo ⁊ per vnam horam post comedat. Aliud euacuatiuum ℞ agarici. ʒ. ii. aque decoctionis liquir̄. ℥. iii. zinziberis. ℈. i. turbit. ʒ. ſ. fiat infusio per totam noctem ⁊ accipiatur vt pill'e. Pro hac etiam intentione sepe teneat in os aliquid d' loch de pino ⁊ aliquādo de loch de squilla. Electuariuꝫ ad hanc intentionem bonū ꝑ me compositū mihi sepe expertum. ℞ ireos prassii aristologie. ro.

ysopi ana.ʒ.i.ʃ. liquir.ʒ.v.capill.ven.ʒ.iii.anisi feniculi ana.ʒ.ii.seminis cauliū medulle coti ana .℈.ii.croci.ʒ.i.ʃ.pinearū ꝛ phisticorꝫ mūdatorū per duas noctes infusorum in aqᵃ decoctionis liquir.ana.℥.ii.penidiarum.℥.iiii.pulmonis vl'pis preparati ſm artem.ʒ.i.mell'.viol'.libr.i.fiat electuarium de quo deglutiat omni mane bis vel ter medium coclear ꝛ ita ante cenam ꝛ de eo ēt ſepe teneat in os modicum ꝛ videbis iuuamentū magnum. Secunda vero intentio completur cuꝫ iſtis pᵒ vtendo ſepe ante cibum confectione diacinamomi. Itē aromatici rosati. Itē confert ēt vti in cibis puluere melliſſ. Aqua etiam ſublimationis eius optima eſt limphando vinum.confert enī egritudinibus de flegmate cerebro ꝛ ſtōacho.

Confortat etiam ſtomachum aſſumere ſepe hᵒ ℞ aque meliſſe aque abſinthii ana.℥.i.ʃ.puluerꝫ ameos.ʒ.ʃ.accipiatur cum zucharo calidū ī aurora. Aliud digeſtiuum bonum ℞ mell'.rosati.℥ i.ʃ.aque betoīce.℥.iii.accipiatur vt ſupra. Aliud digeſtiuum ſimul ꝛ mundificatiuū accipiatur.℥.iiii.aque ſublimationis radicum yreos.Euacuatiuum bonum ſunt pillule cochie de quibꝫ accipiat in aurora.℈.ii.ꝛ tardetur cibꝫ vt ſupra. Aliud bonum.℞ electuarii indi.ʒ.ii.ʃ.agarici.℈.i.ʒʒ.g vi.accipiatur cuꝫ decoctione aniſi ꝛ fiat vt ſupra. Unguentum bonum ſtomachi confortatiuū de qᵒ vngatur bis in die ℞ calamenti melliſ.betonice maſticis galāge ciperi roſ.granorū paradiſi ana ʒ.ʃ.laudani.ʒ.ii.ligni aloes.ʒ.i. galliemuſ.ʒ.i.ʃ. olei de menta de abſinthio ana.℥.i.ʃ.cere q̄ntum ſufficit fiat vnguentum molle. Saculus ad idē ℞ mente abſinthii maiorane origani meliſſe ſeminis baſilicōis ana.M.ii.macis.ʒ.iii. granoruꝫ paradiſi.ʒ.ii.puluerizentur ꝛ in ſindone de gna fiat ſaculus. Pro tertia vero intentiōe purgeē caput accipiendo aliquando vt bis in menſe has pillulas ℞ pillularum de iera ſimplici.℈.ii.agarici electi.℈.i.fiant pillule cum ſyrupo ð ſticados ꝛ modico zinziberis accipiantur ſicut ð purgatōe pectoris ſupra intentione prima. Iteꝫ oportunum eſt vt ſepe vtatur pillulis de ſpeciebus Meſ accipiendo vnam quando vadit ad lectum bis vl' ter in ſeptimana. Item vtiles ad hoc ſunt pillule aſſaiaret Auic.ꝛ ꝑprie mallaſſate cum butiro et cōfortate cum modico agarici ꝛ vtatur vt ſupra. Pillule mee mundificātes caput ꝛ pectus ð qbus vnam exhibeo vel duas poſt cenam per.ii.horas ℞ aloes epatici electi.℥.ʃ.agarici electi.ʒ.i.ʃ.infundantur per duas noctes in aqua maiorane deinde extrahantur ꝛ ℞ ſticados floruꝫ ſaluie ꝛ roſmarini ana.℈.ʃ.macis .℈.ii.diagridii.g.viii. et formentur pillule ex omni.ʒ.vii.ꝛ dentur vt ē. Ad eandem intentionem fiat puluis iſte ex quo ſuper prora capitis puluerizetur.℞ macis.ʒ.ii. gariofilorum meliſſe galange laudani pullegii ſticados ana.ʒ.ʃ.fiat puluis.Saculus bonus capiti ſuperponendus ℞ origani ſticados rute maiorane aſſari calamēti ana.ʒ.ii.galange ligni aloes ameos ana.ʒ.i. gariofilorum.ʒ.iii.roſ.ʒ.i.ʃ. ſandalorum al.℈.iiii.fiat ſaculus latitudinis q̄ttuor digittorum ꝛ longitudinis manus ꝛ pōet ſuper comiſſura capitis ꝛ ſepe exiccetur ꝛ thure ſuffumegetur. Lixiuiuꝫ quo caput abluit coq̄t ē hec cum aqua poſtea ponatur cinis ꝛ coletur.℞ aſſari galāge maiorane ſticados ana.ʒ.i.ligni aloes.ʒ.ʃ. Sapo cū qᵒ abluit caput īcorporeſ cū iſtis ℞ puluerꝫ ireos.ʒ.i.gariofilorū.ʒ.i.ʃ.macis galāge ligni aloes.ana.ʒ.ʃ.ſaponis albi.℥.ii.fiat cum aqua vitis. Pleno prius ore aqua tepida ſepe leuit ī mane traiciat per nares hoc caputpurgiū ℞ aque mell'.℥.iii.pulueris arthanite ligni aloes ana.℈.i.ſucci radicum blete.℥.i.ʃ.miſce ſimul et fiat calidum dum accipitur. Ultima vero intētio exequi poteſt cum iſtis. Primum eſt tenere ſepe in os aquā decoctionis paſſ. Secundū eſt aqua decoctiōis liquir. Tertiū eſt aqua ſublimatiōis ireos.Quartum eſt maſticatio crebra aniſi Quintū eſt maſticatio nucis m9. Sextum eſt maſticatio cubebarum. Septimū fricatio loci ſepe facta cum oleo amigdalarum dul. Itē cū oleo yrino. Nonū cum puluere origani. Decimum cum puluere rute. Undecimū fricatio cū bono balſamo ꝛ eſt melius omnibus. Duodecimum ſepe tenere in os fruſtrum ligni aloes. Hec ſūt que mihi vtiliora viſa ſunt in cura diſpoſitionuꝫ huius nobilis domine collecte variis auctorum voluminibus ꝛ in ſtudio padue. Ad laudem oīpotentis amen.

Cōſiliū de aſmate propter plenitudīeꝫ pectōis

Trenus ꝛ ſpectabilis miles de thienis de vrbe vicentina laborat plenitudine pectoris a materia flegmatica ſm partem a capite effuſa ad pectus et ſm magnam partem genita in ipſo per viam indigeſtionis que qualitercunqꝫ contingat in pectore ipſius ſm maiorem parteꝫ ipſius ſaniata eſt.vt ſi longo tempore ibidē fixa permaneret neceſſario perduceret ipſū ad ethicā aut ptiſim aut ad vtrunqꝫ ſimul. Prius tamen q̄ perducat ad diſpoſitiones iſtas facturas in eo eſt aſma aut iā efficit illō.ꝑpter.igitur has diſpoſitiones euitandas aut alleuiādas prouidendum eſt ei per hunc modum.

Capitulum ſecundum de dieta.

Primo quidem euitet habitaculum camere terrene aut loci frigidi ꝛ humidi ꝛ vētoſi.2ᵒ euitet oēs cibos groſſos viſcoſos ꝛ oppillatiuos vt legumia caſeum. Aliuꝫ partes neruoſas panniculoſas et glutinoſas. Effugiat etiā acuta omnia velut cepe rafanum aleum porrū ꝛ ſimilia his. Effugiat ēt cibos acres vel acribus compoſitos vt ſūt gnata agreſta arancium limones ꝛ ſimilia. Granatorū vero vſus dulcium ſibi valde conueniens ē.aceto autem vti poteſt ter vel quater in ſeptimana. Euitet etiam cibos viſcoſitate oppillatiuos vt anguille tinche ꝛ ſimilia. Cancros auteꝫ in vſu al'n non vitupero ſibi. Dimittat etiam omnia cibaria acuta vehementꝫ exiccationis velut ſunt ſalſa oīa Uino autem vtatur albo ſubtili aromatico dulci ꝛ nullo modo acri. Et ſi non poteſt haberi album accipiatur ſubrubeum ꝛ nullo modo nigrū. Et ſi propter fumoſitatem vini vel propter dolorem iuncturarum oportet limphare vinuꝫ.tūc limpheē cum aqua decoc. vnius radicis liquiricie q̄ntitatis digitti minuti mundificate ꝛ in fruſtra inciſe et imponatur in libr.xii.aque ꝛ coquaē vſqꝫ ad conſumptionem tertie partis. De exercitio vō non oportet in eo fieri ſermonē niſi qꝛ grā exercitii cōuenirent ſibi fricationes a ſpatulis vſqꝫ ad na

res applicate semel in die ⁊ proprie i mane anq̄ꝫ surgat a lecto. aut saltē bis in septimana applicet̄ sibi ventose duc in natibus sine scarificatione.
Contemperet omnia accidentia anime suo posse ⁊ proprie tristitiam ⁊ iracundiam inducentia qđ tamen facere non est ei leue ꝑpter accidentia mū dana homines multum atterentia. Consideret ēt in assumptione ciborum vti quantitate conueni-enti que stomachū nullo modo aggrauet. Neqꝫ ēt tantus debet esse potus ꝙ in stomacho ipsius fluc tuet.

Capitulum tertiū de medicinalibus.

Pro regimine vero medicinali quinqꝫ videntur mihi conuenientia sufficere medicamina. Quoꝝ primū est electuarium hoc de quo omni mane ac cipiat coclear vnum ⁊ per horam ante cenā cocle ar medium deglutiendo ipsum absqꝫ masticatōe aliqua. Cuius descriptio ℞ liquir. cinamōi capill. ven. ana. ʒ. i. piperis al. ⁊ nigri ysopi vngule cabal line se. fenu. ana. ʒ. ſ. passularum. ℥. ſ. pineaꝝ fisti corum amigdalarum purgatarum ana. ℥. i. iꝛe os se. vꝛtice ana. libr̄. ii. syrupi viol. ℥. ii. mell. q. s ⁊ fiat electuarium Secundum remediū ē elect̄ hoc de quo sepe in die ⁊ in nocte in ore suo tenere debet quantitatem fabe non mastican⁹ ipsum. sed permitte⁹ descendere ꝙ dissoluat̄ ab eo. Cuius de scriptio ℞ loch de pino. ℥. i. ſ. penidiarum. ℥. ſ. incorporentur simul in mortario vlt⁹ ꝯtritiōe.

Tertium remedium est vt si fastidiretur loch liquido vel molli iam predicto loco illius in ore suo teneat frustrum vnum confectionis dyapeni dionis sicut dictum est de alio. Quartū reme dium est vt omni sero quando vadit ad lectum a principio capillorum vsqꝫ ad sumitatem capitis latitudine comissure sagitalis trium digittoruꝫ ponat de hoc puluere sparse inter capillos q̄titat̄ quattuor granorum ordei. ⁊ cum reponit secun dum cum pectine deponat primū. Cuius descrip tio. ℞ sandarace. ʒ. ii. gariofil. ʒ. i. macis libr̄. ii. rof. florum nenufaris violarū corticū papaueris ana. ʒ. ſ. ligni aloes libr̄. i. fiat pl'uis omniū per se

Quintum ⁊ vltimū remediū est vt pectus eius omni sero quando vadit ad lectum ante ⁊ retro vngatur hoc vnguento ſm omneꝫ ambitū costaꝝ ℞ olei violarū ol'i amigdalarum dulcium ana. ℥. i. pinguedinis anatis butiri recentis ana. ℥. iiii. croci libr̄. ii. cere al. q. s ⁊ fiat vnguentum. Hec sūt remedia que mihi videntur meliora quorū vsus sit saltem vsqꝫ ad. xii. dies. Et si res erit bone ter minationis referantur deo grates si autē rescri batur qꝛ semper paratus ero. sed defectu nūciorū citius expedire non potui qꝛ sum extra ciuitateꝫ mansiuus. q̄re meliꝯ esset deteriatū hr̄e nūciū.

Consilium ad difficultatem anhelitus.
Capitulum primum de causis asmatis ⁊ orthomie.

Sollicitauit me iamdiu reuerēdi ssima vestra paternitas benignissi me pater vt cuiusdam difficultat̄ anhelitus quo plurimuꝫ cruciami ꝙ clariori ſmone fieri pōt ꝯsiliū curationis ostenderem. Et licet ſm illustrium auctoꝝ sententiaꝫ difficultat̄ anhe litus plurime sint species vt ego ꝓlixiori ſmone construxeram. ne tamen sententiaruꝫ prolixitas fastidium ingerat perlegenti. que proposito ma gis congruere videtur solummodo. tres anhelitꝯ species declarare decreui. que sūt Asma. Disnia ⁊ Orthomia. que sint earūqꝫ inter se differentias ⁊ cās explicare proposui. Est igitur asma pulmonis ⁊ pectoris egritudo facta ꝑpter debilitatem vel plenitudinem lacertorum latitudinaliū pectoris vnde non debite expellūtur fūi ⁊ superfluitates con gregati quare frequentatur anhelitus cum non debite mundificetur cor ⁊ euentetur ab eis p trac tum aeris inspirati. Cum plenitudine vero vl' de bilitate longitudinalium villorum trachee arthe rie ⁊ pectoris non debita quantitas aeris cor e uentare debentis attrahitur disnia nominatur. Sed cum vtroꝝqꝫ vilorum longitudinaliū ⁊ lati tudinalium defectu ꝯtingit vt non sufficiat cor e uentare ex inspirato aere atqꝫ non plene ipsum cor ⁊ pulmo a fumis mundificentur ⁊ reliquiis superfluitatum cohartantiuꝫ orthomiam medici vocauerunt. Unde asma fit propter insufficientē fumorum superfluoruꝫ expulsionem ⁊ aeris expi rationem. Disnia vero fit ꝑpter diminutā attrac tionem ⁊ inspirationem. In orthomia vtramque contingere scilicet inspirationis et exspirationis insufficientiā colligamus. Et si q̄plures illustriū antiquorum sermones equiuoce forte magis his nominibus abutendo loquantur. melior tamen significatio eoruꝫ pretacta videtur. Haꝝ insuper cause quandoqꝫ materiales quandoqꝫ imateriales esse ponuntur. Materiales sunt male ꝯplōnes cum humoribus vel sibi proportionat̄ vt vento sitatibus ⁊ aquositatibus simplicibus vl' cōmixt̄. Item harum alie antecedentes et alie coniuncte Immal̄es vero sunt male complexōes simplices vel composite siue humoruꝫ ⁊ sibi ꝑportionatoꝝ vitio. Item egritudines iste qn̄ꝫ per proprietatē insunt pulmoni ⁊ pectori. q̄doqꝫ per coitatem. Hos autem sermones distinctos taliter itelligere conuenit. Cause enim materiales antecedētes sim plices vel composite sunt humores simplices vel cōmixti in venis ⁊ arteriis magnis aut locis va cuis pectoris si fuerit egritudines ille per ꝓprie tatem. aut capitis stomachi ⁊ aliorum si fuerint hi morbi per colligantiam. Cause vō coniuncte materiales sunt predicti humores simplices vel compositi imbibiti in poris villorū lōgitudinaliū aut latitudinalium aut in vtrisqꝫ scilicet pectōis ⁊ pulmonis aut in extremitatibus arteriaruꝫ et cānulaꝝ eius si fuerit egritudo sibi ꝓpria. Si āt per coitatem. tunc stante sanitate pulmonis cōue nit panniculos pectoris cōprimi ita ut eorū pro hibeatur motus debit̄ dyastol. ⁊ sistol. sicut cōtin gere videmus in plenitudine stomachi ⁊ epat̄. In splenis quoque duricie vel apostemate ⁊ in colica squibalosa ⁊ ventosa ⁊ yliaca ⁊ colirica passionibꝫ ⁊ aliis membrorum egritudinibus pectori colli gatis. At vero iterum humores isti qn̄qꝫ in ipso congeruntur per defluxum ab aliis membris vt capite ⁊ epate. q̄doqꝫ vero in ipso inuenit̄ causa generationis eorum sicut flegmat̄ ⁊ aquositatis. Causa generationis in ipso est frigiditas q̄ pau latim rorificat vt. A. x⁹. tertii tractatu primo ca⁹ de asmate colligendū Immateriales auteꝫ cāe sūt frigiditas para pectoris pāniculos eius spasmās ⁊ motui indisponens. aut hūiditas vias ahelitus

hebetans.aut siccitas humidum pulmonis ⁊ pan
niculorum exurens partes eius in panniculorum
ↄtrahēdo motui diastol' ⁊ sistol'.ineptas reddit.
pura quoq; caliditas hoc idem agit suo tractu.et
q2 maiorem q̃ exigat in corde necessitatē ponit
euentandi.quare cum in vna diastol' aeris portio
insufficiens cor euentare nequaquā ex inspiratiōe
trahatur.cogitur virtus inspirationē inspiratōi
subiungere vt ignite necessitati sufficienter satis
facere valeat. Ex causis quoq; materialib; āte
cedētibus in plurimo euentu reperitur flegma ⁊
aquositas ⁊ ventositas in ipso congeste aut aliūd
fluentes. Deinde sanguis frequenter a capite reu
matizans vt in sōno contingit.et quia multa eius
est quantitas in pectore propter propinquitatem
epatis cordis ⁊ vene chilis que sunt in humano
corpore manifeste minere. Raro autem colera
difficultatꝭ anhelitus est causa nisi per augmentū
necessitatꝭ aut siccitatꝭ vel penetrationis pungēdo
sic faciat. Rarissime quoq; melācoliam tales egri
tudines facere videmus. cum eius parua q̃titas
in pectore inueniatur eiusq; grossitie panniculos
nisi maxima difficultate subintrat atq; calorī cor
dis ⁊ multi flegmatis ⁊ aquositatis in pulmone
residentium in suis qualitatibus refrāgat'. Adde
quoq; aliam harum egritudinum causā fore fre-
quenter paruitatem ⁊ angustiam pectoris a gene
ratione contractam q̃re non sufficiens aeris quā
titas inspirari ⁊ detineri potest vt spiritualiu; ne
cessitati subueniatur sicut xª tertii allegato loco
aperte colligitur dum inquit. Et quādoq; fit scil;
asma propter paruitatem pectoris quare nō seq̄t'
ipsum necessitas ex anhelitu. ↄtingit ēt quandoq;
anhelitus difficultas a febribus pestilencialibus ⁊
potu venenoꝝ vt vipere ⁊ similium vt 6ª quarti
tractatu tertio colligendū. Potu etiā medicinaru;
venenosarum vt ibidem apparet ex potu ceruse
gipsi opii ⁊ iusquiami ⁊ consimiliū.hec de causis.

Capitulum secundū de signis.

Recitatis compendioso sermone satis q̄ditate ⁊
causis asmatis disnie ⁊ orthomie cōuenit recte cō
sulere volentem vnanquāq; specierū difficultatis
āhelitus per sibi propria ⁊ adequata signa distin
guere.quoniam euidens cognitio morbi curabilis
speciem certam medele pollicetur.⁊ quia in actio
nibus prius corporū cognitio ex signis manifesta
esse debet.Deinde ⁊ salubrium causaru; inuentio
Galienus primo tegni.igitur erunt asmatꝭ ⁊ reli
quarum specierum difficilis anhelitus signa hec
penes ordinem causarum superius nominataꝝ.
Si igitur asma fuerit dñio sanguinis in pectore
⁊ pulmone exuberantis.erit constrictio āhelitus
perseuerans screatꝭ dulcis non multe viscositatis
nisi calore multum agente ⁊ cum aliquali sāguis
interdum cōmixtiōe ⁊ queq; signa magis aderūt
hora propria motui sanguinis vt in diluculo ⁊ p
horam vnam vel duas ante diem. Insuper ⁊ pō
derositas pectoris cum inflāmatione multitudo
sudoris circa pectus ⁊ guttur plenitudo venaru;
pectoris ⁊ rubicunditas eius.sōnus prolixus cu;
appnciis ydolorū rubeoru;.⁊ nisi virtus resoluta
fuerit.erit pulsus magnus maior tamē sistoles q̃
diastoles. Est etiam velox ⁊ frequens pp necessita
tem magnam quā imprimit suo calore sanguis.
Urina ru.vel subru.aut rufa vel subrufa grossa
in substantia turbulenta. Si vero asmatis causa
fuerit flegma erit constrictio anhelitus ḡuatiua.
maior tamen hora motus flegmatis ꝓpria scil;
ab hora 2ª noctis vsq; ad matutinu;.sōnus ꝓfun
dus ⁊ longus.stupor ⁊ hebetudo sensuum.hñdāª.
screatus insipidi aut remisse dulcedinis aquosi
mucillaginosi viscosi aut salsi ſm varietatē fleg-
matꝭ ī naturalitate aut non naturalitate ⁊ spēb;
eius distictis ⁊ ex parte saporis ⁊ modi substātie
exitque palliditas faciei ⁊ oculorum ⁊ parua aut
nulla pectoris caliditas cum mollicie.plurimūq;
tussis presentia cum screatu multo abundantiaq;
multi vaporis in pectore.capitis grauitas pigri
cia totius pulsus quoque tardus ⁊ rarus ⁊ mollis
⁊ si fuerit in arteriis contenta materia tremulo
sus. Plurimum enim pulsus habentium asma est
tremulosus xª tertii tractatu primo capitulo de
signis asmatꝭ. Urina in dñio flegmatis natural'
erit pallida mediocrit' spissa. In dñio vero aceto
si vel acris pallida cu; sbā tenui ad mediocritatē
accedentis aut alba quādoq; ⁊ glauca secundum
quātitatem ⁊ substantiam flegmatꝭ. In salso aute;
flegmate subcitrina erit cum substātia equali nō
perturbata ad mediocritatem vel ad spissitudinē
accedenti. In vitreo autem flegmate est alba me
diocriter tenuis cum ypostasi petaloyde ⁊ pertur
bata in fundo sedente. Adde tamen q̃ si presētia
febris adesset variaretur vrine color ad intensu;
⁊ substantia eius ⁊ ypostas' flegmatꝭ dissoluti com
mixtione mutarentur. Egestiones quoq; tunc per
totum spūose videntur cum palliditate ⁊ mollicie
substātie. Dum autem asmatꝭ causa fuerit colera
licet raro contingat signa erunt. intentio flāme
cum siccitate ⁊ mordicatione pectoris in dextra
tamen parte magis q̃ in sinistra cum resolutione
atq; citrinitatꝭ pectoris totius.pectus quoq; tactu
inflāmatiue caliditatis existit asperitas lingue
gutturis ⁊ palati. Hec tamen omnia mag' aderūt
hora motui colere propria scilicet a tertia hora
diei vsq; ad nona;.paucus quoq; screatus ⁊ quan
doq; citrinus immo ⁊ priuatio sputi oīo ⁊ quod
spuit cu; recipit ⁊ administratur qd̄ humectat xª
tertii allegato cap°. Estq; in sōno citrinaru; vel
ignitarum rerum vt fulguris vel scintillarū apa
ritio pulsus magnus nisi v̄tus succubuerit velox
⁊ frequens cum manifesta duricie. Urina intensa
citrina rufa vel subrufa cu; tenuitate ⁊ claritate
substantie pinguis cum aliq̄do colliquati flātis
admixtione. Permutantur etiam signa hec per
mutatione colere naturalis aut non naturalis in
quantitate substantia ⁊ aliis discretis pensanō
⁊ febris absentia vel presentia ⁊ aliis idē ip̄rime
re potētibus. Signa autē asmatis a melācolia
naturali facti vel pendentis sunt pectoris ⁊ faciei
liuiditas ⁊ albedinis oculoru; subnigredo ⁊ corū
lippitudo ⁊ grauitas sensuum pusillanimitas et
sollicitudo q̃plurima maxie cum hora motus me
lācolie propria scilicet ab hora nona diei vsq; ad
horā secundā vel tertiam noctꝭ.in anhelitu quoq;
ponderositas ⁊ constrictio maior tam ī sinistra
q̃ in dextra parte contingit.somnus paucus terri
bilium ⁊ nigrorum corpoꝝ aparitio sputu; autē
tenue ⁊ liuidum screatiōes ⁊ eructuatoes acetose
pulsus tardus debilis rarus tenuis ⁊ durus.vria
alba tenuis clara egestiones.liuide et compacte
ventositas ⁊ rugitus in pectore ⁊ toto. Est enim
quandoq; vrina liuida spissa ⁊ spumosa quādoq;.

melancolie viscose vel grosse vel aliter variate in naturalitate nō naturalitate in modo substantie quantitate ⁊ aliis. Nō tñ significatōēz predictoꝝ omniū cōplexi euidentius particulariū ꝯuenientiū consideratione supposita scilicet etatis ⁊ regionis exercitiorūz regiminis ciborum ⁊ potuum ⁊ aliorum immutare potentium. Si autem asma prouenerit a materia aliunde deflura significabit ipsum euentus subitus ⁊ mittentium membrorum debilitas aut egritudo precedens ⁊ ꝙ intenditur ⁊ remittitur secundū quātitatē materiei aliunde fluentis. Dum autem fit vicio pectoris non eque subitus. sed paulatius est eius euentus. Si vero asmatis causa fuerint febres pestilētiales aut alie aut venenorum vel medicinarum venenosarum potus significabunt ipsum antecessio illorum ex signis propriis prima quarti tract. quarto ⁊ 6ª. quarti trac. tertio sigillatī capitulis colligendō. Si vero fuerit eruptio saniei ad pectus vt in squinantī ⁊ freneticis ⁊ similibus sepe contigit saniosā materiam ad pectus effundi. significabunt illud precessio frenesꝭ squinancie aut aliorum ꝙꝝ presētia corpus affligebatur. Si vero fiat asma a vētositate significant illud lenitas pectoris ⁊ augmentuz necessitatī ex assūptione ciborū vꝭ medicinarū uel ventositates generantium ⁊ sensatio gurgulatōis rugitus ⁊ tensionis in pectore ⁊ pulmone. Com mixtorū aūt humorum signa asma facientiū ꝯtra diligentꝭ ex prefatis signis simplicium humoruz dominiū arguentibus. Signa autē malarum complexionum sine materia asma ⁊ disniā facientium sub compendio colligantur. caliditatē enim simplicem sine materia factiuaz asmatī significāt rubedo ēt leuitas pectōis ⁊ faciei. pulsus velox sonus paucus sitis mediocris. sensatio caumatis in profundo pectoris noceri ab aere ⁊ aliis calidis ⁊ iuuari a frigidis. Frigiditatis autē sine materia signa sunt frigus sensibile pectoris ⁊ adiacentiū. palliditas eius. venarū paruitas ⁊ exilitas. pulsus tardus. Urina discolorata sōnus multus. guari a frigidis. ⁊ iuuari a calidis. Humiditatis vō pure signa sūt mollicies pectoris screatus mꝭtus sensuum hebetudo. multus sōnus ⁊ ꝙ iuuamentū percipit ex administratione exiccantiuz. ⁊ nocumētū ex appropinquatione humectantium. pulsus mollis ⁊ vndosus vrina aquea ⁊ plurimum spumosa Pure vicio siccitatī signa sunt duricies aspitas: et soliditas pectoris sōniorum ⁊ superfluitatū paucitas ⁊ iuuari ab humidis ⁊ noceri ab oppositis.

Compositarum vero discrasiarum simpliciuz inmaterialium signa ex simplicium signis cogitando percurras. Hec de signis ⁊c. Narratis reuerendissime pater prolixo bene ſmone asmatis ⁊ reliquarum specierum causis ⁊ signis vt euidentius consulere possim. asmatis predictaruz speciem quam incurritī eligendam esse considero.

Mihi igitur pro fundamēto firmetur difficultas anhelitus vestri causam esse plenitudinē atqꝫ capitis debilitatem cōtingentē ꝓpter multorum fumorum ⁊ vaporuz ad ipsum eleuatorum a mēbris inferioribus scilicet epate qō indubitantur calidō in vobis affirmo. nec non a. stōacho ⁊ religs qō etiā adiuuat multitudo colere euaporare faciētis. Est eniz vt estimo complexio vestra a ḡnatiōe colerica nisi fuisset per exterius occurrentia pmutata. confert etiam ad hoc cōplexio cerebri a generatione calida. Est igitur modus iste congestionis materierum in capite. membra enim inferiora vaporant. Cerebrum quoqꝫ sui caliditate trahit. fumi igitur ⁊ vapores superiorem lationem sibi propriam petentes in capite detenti cranei cōcauitate iuuante ingrossantur cerebri frigiditate sicqꝫ in aquam conuersi pectori stillant qualꝭ ex vaporibus ab inferiori mūdo ad mediā regionē eleuatī creditꝭ nasci pluuia vt primo methaurorū ꝙ autem cerebri complexio a generatione calida fuerit signa plura testantur scilicet crispitudo capillorum ⁊ eorum citrinitas. faciesqꝫ ⁊ alba oculorū citrinata habitudo extenuata faciei ⁊ reliquoꝝ sensuum interioꝝ claritas facilitas apprehēdēdi promptitudo ad operationes. ꝓna ad irā ⁊ gaudium inclinatio. pulsus velox ⁊ frequens tēporuz ⁊ aliorūz ⁊ aliqua supratacta. Et si igitur omniū specierum asmatī predictarum regimen exponerꝭ cupiam. principalius tamē asmatī facti a materia pectori aliunde dimissa regimen declarare concipio. In duas igitur diuisiones diuidere volui. s. i. preſuatiuū r̄gimē ⁊ curatiuū Preſuatiuū quoz intelligere conuenit obseruandū tēpe quo nō molestamini. Curatiuū vero tempore peroxismi. Est enī egritudo hec de longis habentibus poxismos acutos similes peroxismis epylensie ⁊ spasmi xª. tertii allegato capº. Diuidatur iteꝝ regimen preseruatiuū in duo scilicet in regimen. vi. reruz non naturalium ⁊ medicinaliū.

Capitulū tertiū de cura ꝑ dietā.

Regatur igitur iuxta res non naturales que sunt sex. s. aer motus quies ⁊cetī. Primo eligatur aer in quo moramini clarus subtilis calidus ⁊ siccus minime frigidus ⁊ humidus non ventosus maxie autem meridionalis euitetur uentus. Hic enim multotiens est asmatis cā tertia afforismoꝝ constitutī cottidiane ⁊ 2ª primi doc. 2ª caº ō naturis tēporum ⁊ xª tertii sepius allegato caº. Et si aer talis naturaliter haberi non poterit artificialiter prepararetur calefaciendo cameram accendendo ignem in ea cum lignis iuniperi lauri cipressi ōni ⁊ similium. Aut suffumigetur cum carbonibꝫ qbꝫ aspergatur mirra laudanū ambra muscus storax calaita ⁊ olibanū simplicitez vel cōmixti. aut supaspergatꝭ prunis ex hoc cōpoito. ℞. thuris minutī ℥. i. laudani. ℥. ʃ. storacis calāite. ℥. iii. fiat puluis Aut superponatur prunis ignitis puluis trociscorum galliemusꝭ aut similium. vel cōburantur in camera herbe aromatice tales calamētū hedera nepita origanum mentastrū maiorana saluia serpillum pulegium et similia. Tēpore vero quo ad aerem exitis rectificetur aer cum isto odorando pomo. ℞ folii galange macis ana. ʒ. i. laudāi electissimi. ℥. ʃ. thuris sandarace ana. ʒ. ʃ. ābre muscī ana. ℈. ii. fiat pomū cum maluasia. Aliud pomum ℞ trocisꝭ. galliemusꝭ. ʒ. ii. camphore ossis de corde cerui larabe blacte bizācie ana. ʒ. ʃ. laudani elcī ʒ. v. musci. ʒ. ʃ. fiat pomum cuz succo vel aqua maiorane. aut cum aqua vitis vel rute. Et confert ēt odor pomi huiusmodi aeri pestilentiali ⁊ rectificat cerebrū sistendo catarruz. Euitentur insuper mansiones terranee ⁊ testitudinales ⁊ nouiꝭ constructe. sitqꝫ camera habens fenestras orientales aut septētrionales. ⁊ claro existente aere aperiātꝭ in mane fenestre ⁊ aperte dimittantur vsque ad horam prandii deinde claudantur. ⁊ sole petente

occasum iterum aperiantur ⁊ teneantur sic vsqꝫ
ad crepusculum noctis vt aer camere renouetur
⁊ rectificetur ne suffocatus maneat. Euitetur etiā
mansio super aquis stagnis ⁊ lacunis. ⁊ aer turbi
dus nebulosus ⁊ vaporosus fetidus et infectus. Et
qꝛ vestes annectuntur rectificationi aeris prohi-
bibendo occursum eius ad corpus eligantur mini
me pectus ⁊ collum stringentes cum suffulturis
agninis membris immediatis. aut vulpinis que
meliores sunt ⁊ proprietate conferunt vt 2° canō.
capº proprio colligendum. Aut fiant de vario et
dorsibus eius. aut agnellinis ⁊ similibus. Sufful
ture autem de ludria facte. aut animali in aqª de
genti vitande sunt. facte etiam de pelle lupi leo
nis cerui schirati ⁊ similiū euitande sunt. Euitēt
etiam caputei ⁊ capitis tegmenta facta ex panno
guado colore tincto. capiti enim nociuus existit.
⁊ cerebro contrariatur. sed portentur de panno
tincto in grana aut chesmes aut barctio ⁊ morel
lo puniceo ⁊ similibus guadi tinctura carentibus
Sternantur etiam frequenter in camera herbe
calide aromatice vt menta serpillum saluia rosma
rinum calamentum ⁊ supradicta. preter rutam ⁊
apium que cerebro sunt nociua vt pª tertii tract.
primo ⁊ 4° colligendū. Aut irroretur frequenter
camera vino aromatico decoc. predictarū herbaꝝ
aut aqua vitis ⁊ similibus Hec de prima re non
naturali De motu autem et quiete hic habeatur
regiminis modus. Exercitami in mane expulsis
coībus superfluitatibus ambulando passu medio
criter veloci aut ascendendo aut descēdēdo scalas
aut montem aut equitando super equo non valde
sinistro aut arcu sagitando aut ligna non velocit̄
incidēdo aut cantus musicos vel sonos mellifluos
audiendo qđ est exercitiū pectori ꝓpriū 3ª primi
doc. 2ª caº de speciebus exercitii. consimiliter ⁊ in
vesperis ante cenam hora iam complete digestio
nis facte exercitium fiat. Euitetur insuper motus
super cibo nisi temperatus. Ambulare enī suauit̄
post cibum per mediam horam digestiuā excitat
Necesse enim est vt motus qui fit post comestionē
sit leuis ⁊ suauis tertia primi doc. 2ª caº 8°. Me
lior vero exercitii qualitas est dum per ipsū adhuc
sentitur in operationibus agilitas ⁊ dum calor ꝑ
motum acquisitus sine nocumento tolleratur ⁊ dum
membra in motu ingrossātur ⁊ colorant̄ tractu
san. ⁊ spirituum equalitatis mensuram nō exceden
tium. qꝫ si ꝓpter debilitatem exercitium fieri nō
possit vt in peroxismo ꝯtingit fricationes exerci
tii vices supplere debent. ipsa enim scilicet fricaº.
pro certo est ac si esset altera pars exercitii tertia
primi doc. 2ª caº 4°. In fricatione tamen tres
conditiones obseruari debent. Prima ē ex pte
partium fricandarum. Secunda ex parte qua
litatis fricationuꝫ. Tertia ex parte eius cū quo
fricatio fieri debet. Obseruādū primū. fricentur
primo extremitates remote incipiendo a pedibꝫ
⁊ cruribus. sitqꝫ fricatio fortis satis. Deinde proce
datur ad coxas de superioribus ad inferiora tra
hendo vt fiat diuersio fumorū ⁊ materierū. deīde
fricentur nates ⁊ adiacentes partes. Deīde dorsū
⁊ spatule. Ultimo vero pectus incipiendo a ptibꝫ
inferioribus pectoris inferius trahenº. Partes vō
pectoris laterales fricent̄ trahenº versus brachia
Ultimo vero iterum fricētur extremitates remo
te predicte vt materia que prefocatōeꝫ pectoris ⁊
adiacentium faciens motui habilitata est cuꝫ fūis
ad remotiora membra trahatur. In qualitate vō
fricationis obseruanda sit regula ista. Primo enī
fiāt fricationes fortes ꝓpter materiaꝫ grossioreꝫ
⁊ multam motui fortius resistere. vnde ꝓcedenº.
leuiores fiant subtiliata iam materia motui habi
liori facta. Res vero cum quibus fricationes fieri
debent sunt sicut pānus asp melior ē cōfricatōem
faciens ꝓpter sensationeꝫ quā minus delectabilē
in membro imprimit. Aut fiant fricationes mani
bus predictis membris applicatis. Aut cū panno
molli calido. aut cum oleo camo. aut anetino aut
cōmuni. In poxismo vero si fiant fricationes hic
ordo seruetur. In principio enim poxismi fricatio
fortior fiat quia materia mag̃ resistit corpulētia
sua ⁊ quantitate. ⁊ quia in membrorum ꝓfundo
magis sepulta est. In augmento vero fricatio fiat
fortis satis. leuior tn̄ ea que dicta est mobili iam
facta materia ⁊ inualente calore digestiuā incipe
tēptante. In statu vero leuior fiat fricatio his que
dicta sunt quia multum de materia resolutum est
⁊ quia motui magis obedit ⁊ qꝛ virtus iam ī pre
cedentibus temporibus multum resoluta est. ⁊ qꝛ
ista est hora crisis 2ª quarti caº primo ⁊ qꝛ pori
apertiores existūt. vnde transpirabilis est matia
per eosdem. In declinatione vero leuiori vtēdū
est fricatione paucificata iam materia ⁊ vigorata
virtute ⁊ quia tunc salubri existenti morbo expel
litur qđ expelli debet primo de crisi ⁊ pª quarti
caº tertio. Canones autem hi fricationuꝫ mode
rantur inspecta virtute ⁊ fastidito egro ⁊ consue
tudine ⁊ honestate partium ⁊ aliis discreto inge
nio diligenter moderandis. Prit etiam fricatōes
fieri debili existente virtute cum pānis suffuigatis
musco ambra cinamomo ligno aloes galliamus. ⁊
reliquis infra tangendis. aut cum pannis infusis
in vino aromatico maluasia ribolia decoc. gario.
galange macis folii spice ⁊ consimiliū. qui inquā
panni expressi supponantur fricandis membris
⁊ cum eis fricatio fiat. aut sic adherentes mem
bro remaneant. Ita tamen ne vini cōpulentia mē
brorum poris imbibatur ipsos oppillans ⁊ mate
rierum ⁊ fumorum trāspirationem prohibens.
In sūma igitur colligendo motus ⁊ exercitiū tem
peratum calorem naturalem excitat et virtutee
viuificat. Quies vero superflua sepe ē infrigidās
propter priuationem viuificationis caloris et
propter constrictionem que est suffocans. Et hūec
tat ꝓpter defectum resolutionis superfluitatum
2ª primi doc. 2ª capº de his que prouenīunt ex
motu ⁊ quiete. Auicena tamen fricationem fieri
docet cum abrotano ⁊ vitº: Pro tertia vero re
non naturali vt sōno ⁊ vigilia fiat ista dio. quia li
mitandus est sōnus ⁊ vigilia penes horā aut quā
titatem aut qualitateꝫ aut formā decubitus. Pri
mum enim obseruandū. Non est super cibo valđ
cito dormiendū. quoniam melior sonus est ille q
fit postqꝫ cibus a superiori ventre descenderit. Nꝫ
etiam super nimia vacuitate dormiendū est qm̄
est virtutem deiciens tertia primi doc. 2ª caº ixº.
Dormiendū ergo est vt magistraliter docet̄ trās
actis saltem horis duabus post prandium aut ce
nam. Diurna quoqꝫ dormitio vitāda est. generat
enim multas egritudines ad praua nocumēta ꝓ
ductiuas. vnde 3ª primi allegato caº. In die quoꝫ
dormire malum. generat enim reumatismos et

egritudines humectantes et corrumpit calorem ⁊ generat spasmū ⁊ laxat neruos ⁊ efficit pigritiā debilitat appetitū generat apostemata ⁊ freq̄nt febres. maxime tamen hec si a sōno subito fiat excitatio. Somnū tamen nocturnū interrūpētibꝫ dormire non inconuenit in die tēpore vel hora supplētibus vices sōni nocte interrupti vt ꝯtigit deum orantibus aut aliter occupatis. q̄titas vero somni si consideretur spacio septē vel octo horarū limitanda est. hanc etiam moderando secundum dormiendi consuetudinem ⁊ ciborū quantitatē hic enim sōnus est tēperatus qui oībus melior existit. talis enim virtutem naturalē potentē efficit perficiendo operationes suas. ⁊ est virtutē aīalem quiescere faciens ⁊ in eiꝰ substātia augmentū prebens. Qđ aūt ex dispositōe sōni est superās est q̄ in ipso calor occultatur et frigiditas manifestatur 2ª primi doc. 2ª caº 13º. ⁊ 3º ⁊ 4º đ re. sa. Sōma vero decubitus melior est iacere primo sup laterē dextro contiatione primi sōni. tunc enim melius vnitur cibus in fūdo stomachi meliusq̄ āplectitꝰ ab epatis calore quod stomacho substrigitur sicut ignis lebeti. vnde ⁊ melius colliquatur. Post hº vō fiat super latere sinistro reuolutio vt melius cibi forma a cordis calore potentiori ꝑmutari valeat ⁊ vnaqueq̄ pars eius vndiq̄ a calore paciatꝰ cordis. scilicet ⁊ epatis vtriq̄ influentium. Demū vō tertio iterum fiat super dextro latere reuoluº tūc cū cibus digestus ⁊ eius succus habilius p poretenariū ad meseraicas ferri potest vbi aliqualitꝰ ꝯuerti debꝫ ⁊ inde ad epar vehi vt ex ipso hūoralꝰ massa generetur. Super ventre aūt dormire iuuat digestionē. sꝫ euitandus est eius vsus oculis enī nocet Resupine vero dormire malum ad malas preparans egritudines cerebri ⁊ neruoꝝ apoplesiā epylensiā incubum ⁊ frenesim. quoniā superfluitates ad posteriora decliare facit 3ª primi allegato caº Vigilie vero temperate ſm naturā cōsuetudinē complexionem ⁊ tempus corpus fortificant virtutes animales excitant appetitum efficiūt ⁊ superfluitates exiccant. Mensuram vero debitā tēpus consuetudinem ⁊ alia excedentes cōtrariū opantꝰ

De repletione autem ⁊ inanitione. Dicendum vt enim corpus a superfluitatibus mūdū ꝑmaneat valde studere conuenit qđ ventris solutōe vrie atq̄ sudoris prouocatione ⁊ capitis ac pedum et totius ablutione fieri potest vt quarto Almāsoris capº 6º. Generat enim retentio eorū q̄ euacuari debent egritudinem omnis generis vt cōplexōis compositionis ⁊ vnitatis ad quas euitādas hn̄da est in mane debita superfluitatum expulsio per ventrem per vrinam. ⁊ per sputum aut p sudorē si expedit. Oportet enim mensuram euacuādorū proportionari assūptꝭ similiter retinēdoꝝ mensura exeūtibus ꝓportionetur. ⁊ si debita euacuaº per ventrē naturaliter non habeatur artificialiꝰ procurari debet intentione lenitionis. Primo incipiēdo a cibariis q̄r a leuioribus ratiōabiliter prius incohari debet. q̄ si per hec non cōpleatur nature opus in expellendo iuuetur ipsa cum hoc clisteri primo. Cuius descriptio. ℞ foliorū violaꝝ mercurialis malue blitis ⁊ furfuris ana. M.i. coq̄tur in libr̄. ii. aque deinde colentur ⁊ exprimātur ⁊ de predicta colatura accipias libr̄. i. olei cōis. ʒ. ii. ʃ. aut. iii. salis cōis. ʒ. ʃ. vel. ʒ. vi. mellꝰ ros. colati. ʒ. i. vitell. oui vnius misceantur omnia simul ⁊ fiat clistere. Est enim hoc de leuibus ⁊ vtilibus cōueniens tn̄ magis tēpore estatis. tempore autem yemis predicte decoctioni addi potest oleū camomillinū anetinum liliaceū ⁊ similia ſm iā dictā quantitatē cassie fistule ⁊ yerepigre ⁊ zuchari ru. ana. ʒ. ʃ. ⁊ fiat vt supra. Potes etiam si uis ī ipso tempore estatis ⁊ autūni īponere olei violati ⁊ rosati ana vt supra. tempore autem veris quia tunc colliquantur ⁊ mouētur humores corporis poni possunt olea aliqualiter ventositatum carmīatiua quia hu. in motu eorum calore naturali ⁊ ꝯtinētꝭ frequenter ventosantur. Esset ergo cōueniēs oleū de ruta oleum laurinum oleū de spicanardi oleū de amigdalis amaris ⁊ consimilia. Mixtio etiā vnius. ʒ. benedicte simplicis conueniens est ī predicto tempore ⁊ hora. aut si maior esset vētositatꝭ aggregatio addatur predicte decoctioni. ʒ. ʃ. electuarii de baccis lauri aut electuariꝰ indi aut aliorū compositoꝝ similium. loco aūt predicte decoc. potest accipi quādoq̄ libr̄. i. brodii galline vlꝰ galli pinguis ⁊ cum predictis misceri. Aut pōt đcoq camomillꝰ. semen aneti ⁊ anisum ⁊ de predicta decoctione accipere vt supra. Aut si fortiorem vis decoctionem. ℞ se. leuistici rute carui siselcos feniculi ⁊ apii ana. M.i. cartami. M.ʃ. inest enī cartamo proprietas educendi materiam flegmaticā pectori inuiscatam. ⁊ ex predicta decoc. fac vt supra. Potes autem predicta clisteria fōtificare ⁊ eis velocitatem operationis imprimere ponendo loco salis cōis. ʒ. i. aut. ʒ. i. ʃ. salisgē. Inest enim ei ṽtus velocitandi opatiōē cuiuscunq̄ farmacie 2º can̄ capº primo. Si vero clistere abhorreret eger vt est almanorum consuetudo. Accipias loco predicti clisteris remedium vniuersitatꝭ medicorum scilicet pillulā vnā alcfangiaꝝ descriptōe Mesꝰ. per horam vnam ante cenam. ⁊ conuenit ista mag̃ dum pciperetur in stomacho grauitas. Si autem perciperetur in capite ponderositas ⁊ alteraº predicta pillula sumenda est per. ii. horas post cenā. Hec enim est hora conuenientior cum materiā a capite distrahere intendis vt prīa ꝑtii tractatu 2º capº de canonibus curationis capitis. Aut loco predicte pillule accipiatur pillꝰa vna assaieret descriptione. A. nunc allegato loco. Aut loco predictarum pillularum bibatur scutella plena de pinguiori brodio galli antiqui preparati ſm artem A. in xª tertii ⁊ pluries alibi. Et est vt post laborem ⁊ exercitium multum predictus gallus đcolletur ⁊ preparetur ⁊ ponantur in ventre eius hec ℞ cartami se. aneti ana. ʒ. ii. vel. ʒ. iii. vel. ʒ. ʃ. et coquatur. aut si loco solutionis ⁊ carminatōis predictum brodium lenitiuū facere velis ponantur folia blitis vlꝰ folia volubilis minoris in discrasia calida vel folia maluarum violarū ⁊ consimiliū in frigida. Aut loco predictorum sumantur ante cibum cappares saliti ⁊ aceto conditi. leuiꝰ enim subducunt incidendo ⁊ colliq̄ndo. sit tamen acetū quo condiuntur non valde acetosum. sed remissū in acuitate. esset enim pectori nociuū. Aut accipiatur qn̄doq̄ loco predictorum aqua decoc. ordei ʒ. iii. pulueris eufor. subtilissime triti. g̃. ii. ⁊ detꝰ. in potu calidꝰ in matutinis. Aut dentur aq̄ mellꝰ. ʒ. iii. epithimi. ʒ. i. vt supra. Aut dentur aq̄ đcoc. ficuum siccarum calamenti ⁊ rute. ʒ. iii. Aut coq̄tꝰ fenugrecū cum ficubus ⁊ melle ⁊ aqua ⁊ bibatur ex decoctione illa ciatus. ʃ. ante cibum. Tu autem

potes describere sic. ℞ ficuum siccarum albarum et magnarum numero. viii. calamenti rute ana. M. i. epithimi. M. ʃ. fenugreci. ʒ. iii coquatur in libr. i. aque usque ad consumptionem medietatis et detur in potu ex ea ut supra. quia tamen fenugrecum nobilibus et delicatis est abhominabile. melius est ut dimitatur saracenis ut fuit eorum modus. Aut loco predictorum capiatur medicina communitati ut medulla cassie fistule in diluculo cum aqua ordei vel potest sumi pulvis sene preparate. ʒ. i. vel. i. ʃ. vel. ii. Preparatur autem sena ipsa taliter. ℞ foliorum sene sine seminibus. ℥. ʃ. tartari ex vino albo et vinoso collecti. ʒ. ii. cinamomi. ʒʒ. electorum ana ʒ. ʃ. et fiat pulvis. Aut sumatur ex hoc electuario mihi longo usu experto et propria industria composito quod electuarium benedictum per me vocatum est. ℞ violarum recentium polipodii recentis ana ℥. ii. seminum communium quattuor frigidorum passularum folliculorum sene ana. ℥. i. capi. ue. endiuie borragis buglosse volubilis minoris omnium recentium si haberi possunt ana. M. i. partes. ii. et si haberi non possint recentes ponantur ex predictis. M. ʃ radi. fenu. petrosil. ana. M. i. coquantur omnia in libr. aque usque ad consumptionem duarum partium. Deinde ℞ pulpe cassie fistule piguis et bone pulpe prunorum maturorum ana. libr. i. pul. zuchari. ℥ xvi. coquatur omnia simul cum predicta decoctione usque ad formam electuarii. Deinde deponantur ab igne et incorporentur species iste ℞ cartami electi ℥. i. reubarbari boni. ℥. ii. spice. ʒ. i. zinziber. ʒ. i. ʃ. sene tartari ana. ʒ. ii. cinamomi electi. ℥. ʃ. piperis nigri galange ana. ʒ. i. fiat electuarium detur ex eo in matutinis ab. ℥. ʃ. usque ad. ℥. i. ʃ. cum vino aromatico calido vel aqua calida zucharata vel cum decoctione ysopi ficuum vel cimi. Soleo etiam ex ipso per duas horas ante cenam. dare coclear. i. ut transglutiatur. et est eius operatio nobilis et experta in subducendo materias communes in intestinis repertas. Si detur ex eo dosis remissa educit etiam materias in pectore et aliis membris retentas scilicet coleram fleg. et melancoliam simpliciter vel commixtim si augeatur eius dosis ut patere potest per simplicia ex quibus componitur. De euacuatione autem per urinam si minoretur ipsa procedendo est cum assumptione diureticorum simplicium vel compositorum. Tempore autem estatis potest accipi decoctio quattuor seminum communium frigidorum. aut decoctio aque ordei. aut decoctio mercurialis aut lebleb. i. volubilis minoris. Tempore aut yemis accipi potest decoctio seminis fenugreci valeriane spice et aliorum similium. aut aque distillationis paritarie. aut succus vel aqua decoctionis vel distillationis seminum milii solis que duo longo usu et experientia mihi secreta fuerunt. De compositis autem est Iustinum descriptione Nicolai et Litontripon et benedicta simplex descriptione eiusdem. et confectio ista descriptione. A. 18. tertii sparsim collecta. Cuius descrip. ℞ spicenardi asari fu. maratri fenu. ana. ʒ. i. dauci carui se. apii ana. ʒ. ʃ. se. milii solis ad pondus omnium pistentur subtiliter et cribelentur et fiant trocisci cum succo apii et ex eis accipiatur unus in potu in matutinis. sit autem quilibet trociscus pond. ʒ. i. aut. i. ʃ. Soleo autem frequenter retentam urinam educere faciendo semicupium. i. balneum medietati corporis applicatum scilicet a furcula spatularum inferius corpus balneo infundendo

decoc. herbarum istarum. Quarum descriptio. ℞ petrosil. macedonici apii valeriane genciane peucedani bistorte ana. M. i. dauci semen milii solis petros. eupato. ana. M. i ʃ. spice ind. et celtice ana M. ʃ. coquantur in sufficienti quantitate aq. accet.

Consilium de difficultate anhelitus.

Dolescens iste Antonius de conegliano egrotat difficultate anhelitus que proprie disnia denominari debet sive ipsa orthomiam nominare velis. nocumentum enim in eo est. in inspirando magis quam in expirando contingens et est nocumentum per essentialem egritudinem pectoris que est mala complexio frigida et humida cum flegmatica materia mucillagiosa que profunditur in panniculis pectorum in sua penetratione vigorata a quadam particula colere rubee dissoluente colliquante et faciente penetrare flegma in predictas partes in quas penetrare non posset per se propter viscositatem. Nam est etiam egritudo huius viri non parum per colligantiam capitis ad pectus a quo defluit aquosa et mucillaginosa materia flegmatica que imergitur in pulmone et in canulis eius et carnosa parte ipsius. Unde non est mirabile si nocumentum eius est magnificum et excellens licet enim medicine pectoris expurgatiue facilitatem habeant ut expellant materiam in pulmone contentam. difficile tamen est materias in panniculis pectoris imersas cum excreatiuis medicis educere et expellere propter quod appet quod non fiet nisi in notabili tempore continuando remedia. Et sequitur. ho ex fundamento quod nisi assidue utatur et sollicite remediis excreatiuis et mundificatiuis capitis ipse paratus est ad empima vel ad apostemata pectoris et ulcera partium predictarum et finaliter ad ptisim. Itaque regatur regimine quod nunc inscribitur ei partito in duo capitula sequentia. quorum primum ponit ea. a quibus omnibus sibi cauere debet. Secundum vero capitulum discurret per medecinalia sibi conuenientia.

Capitulum secundum de cura per dietam.

Pro expeditione itaque primi iste vir sibi caueat a flatu venti septemtrionalis. sed stet in locis calidis et siccis et effugiat cibaria acria et acetosa et acuta et salsa et frigida et humida et viscosa valde et ventosabilia et constrictiua pectoris ut pira etiam et pastilles cibos. caueat et fugiat usum olei communis et loco eius utatur oleo amigdalarum dulcium aut butiro recenti et sic de aliis omnibus. Pro complemento vero secundi capituli penes regimen per medicinalia hunc modum.

Capitulum tertium de cura per medicinalia.

Primo quidem omni sero quando vadit ad lectum faciat sibi inungi totam partem pectoris et costarum anterius. ut posterius cum hoc linimento pectorali calefactio saltem per octauam partem hore pectus mediocriter confricando. Et supponat pannum de lino vel subtili binda leuiter inuoluendo. Secundo vero principaliter utatur hac confectione de qua semper ante cibum distanter per duas horas accipiat unum frustrum vel duo et bibat post ipsam ciatum medium vini albi subtilis dulcis et bene aromatici. Tertium principaliter accipiat omni die 5ª scarteneum unum specierum

lenitiuarum cū medio scutellino brodii pinguis ⁊ post assumptionē earū imediate cenet. Quartū principaliter icipiat accipere de electuario maiori omni mane in aurora quantitatem vnius nucismuscate cum dimidia deglutiendo ipsum absq; potu aromatico. Si tn̄ sitis infestaret ipsū bibat post ipsum ciatum medium aque mell'. Et de hoc electuario iterū parum āte cenā accipiat q̄titatē medie nucismuscate ⁊ de eodem per horam cum dimidia post cenā deglutiat quantitatem. nucismuscate. Et continuet ipsum diebus continuis.

Quintū principale est q̄ post. x. dies predictos accipiat omni tertia die in aurora coclear vnum electuarii minorꝫ ⁊ ita faciat decem vicibus accipiendo de ipso omni tertio die vt dictū est ⁊ tardet cibum quattuor hor̄. Sextum principale ⁊ vltimum est q̄ postq̄ continuauerit electuariū minus per decem vices tunc incipiat accipe̅r elec tuarium tertium per alios decem dies tribus vicibus in die accipiendo ipsum hora ⁊ quantitate qua accipiebat electuarium maius. Hec medicaīa sunt administrata ad expurgationem materierū que iā in pectore collecte sunt ne ipse putrescerēt ibi pp̄ pericula superius tacta. Ad laudē dei amē.

Consilium de sputo sanguinis prouenientem ex ruptura vene in pectore ⁊cet.

Iacet in sputo sāguinis domini Petri de caballis nobilis ciuis veronensis plura particularia sparsim fuerint applicata r̄me dia nunc egritudinem ipsam que fuit ampla venarū pulmonis soluta continuitas cum exuberanti nimium sanguinis eductione respicientia. nunc vero accidentibus ipsā sequentibus appropriata. ea tamē precise scribam que ceteris elegantiora ⁊ īmediatius ad pacientes peruenire partes possūt. Fiat igitur sibi appropriatus hic puluis. ℞ trociscorū de carabe ⁊ de terra sigillata ana. ʒ. ß. mumie boli ar. san. draco. ana. ℈. ß. gumi arabici dragaganti torrefacti ana. ℈. i. aque portulace plātaginis ana ℥. i. misce in die accipiat hoc bis sparsim quando administrabitur eidem hoc iuleb. ℞ aque portulace plantaginis buglos ana. ℥. iiii. trocis. de terra sigill'. ⁊ de carabe ana. ʒ. i. boli ar. ʒ. ii. bulliant sil' modicum. deinde colentur ⁊ collature addantur mive citoniorū. ℥. iiii. deinde clarificetur. Continue fere tenebit in ore loch istud. ℞ diadragāti frigidi. ℥. carabe. ʒ. i. ß. cōsolide mi. poligonie ana ℈. ii. gumi arabici dragaganti torrefactorꝫ ana. ʒ. i. amili. ʒ. iii. terre sigillate. ʒ. ii. syrupi viol'. ⁊ de mirto ana quātum sufficit ad formā loch Apparente enim fixione materierum corruptarum in pectore addita fuit loch mucillago psilii ⁊ vtatur eo. Post iterum emanante sanguine pectori toti ante ⁊ post fuit applicatum hoc epithima. ℞ aque nenufaris libr̄. ß. aque acetose libr̄. i. aceti citoniorum. ℥. iii. camphore. ʒ. ß. boli ar. ʒ. i. ß. sādal'. am borum spodii ana. ℈. ii. croci. ʒ. ß. In hoc pannis lineis madefactis ⁊ expressis instante forti sāguinis eductione iuuamentum fere illico inuentum est. Post hec autem ad virtutem subleuandam et ad propriam egritudinem intendendo factum sibi fuit hoc electuarium. ℞ pulpe capponis cocti in aqua extinctionis calibis cū dragaganti ⁊ gumi arabico libr̄. ß. corallorum al. ⁊ ru. dragagāti ⁊ gumi arabici torrefactorum ana. ʒ. i. ß. boli ar. carabe terre sigill'. mumie lapidisematitis ana. ʒ. i. seminis portulace ⁊ plantaginis ana. ʒ. iii. amigdalarum dul. lotarum cum vino citoniorꝫ. ℥. iii. iniubarū sebestem similiter lotarum ana. ʒ. i. specierum electuarii regū. ʒ. ii. diadraganti frigidi ℥. iiii. zuchari al. ⁊ zuchari candi ana libr̄. iii. ß. coquatur zucharum cum aqua decoctionis pulli ⁊ ceteris additis fiat confectio solida. In cibis enī lacte semper vtatur hoc puluere. ℞ carabe dragaganti gumi arabici amili glutinis pisciū ana quātum vis ⁊ sufficit. Clisteria ⁊ suppositoria ⁊ regimina in rebus non naturalibus per astantes explicabunt. Ad laudē dei amen ⁊cet.

Consilium de ptisi breue ⁊ce.

Sputum huius generose iuuencule q2 permixtum est ex sāguine ⁊ sanie cui fetor aliquis associatur. qd̄ etiam sputum emittitur cum tussi molesta ꝯiūctū etiam defcensui fere conti° materierum a capite participantiū salsedine ⁊ acuitate. ⁊ febris etiam continuo affligens ipsam cum extenuatione totius corporis cum imoderata vigilia. ⁊ quia hec egritudo s̄m partem successit retētioni aut indebite euacuationi mēstrualium materierꝫ. ⁊ iterum q2 s̄m magnam partem. ⁊ quia egrotans est conditionata conditione quorūdam particularium preparandi ipsam ad ptisim. faciunt hec omnia me parum hesitare immo assertiue credere q̄ hec mulier iam est effecta ptisica ⁊ fōte transiuit principium ⁊ est in augmento ptisis. si vera sunt ea que mihi narrata fuerūt. Et ideo ex predictorum fundamento nedum q̄ de sanitate eius futura confidam imo indubitant' de morte eius non multum distante sperandum est magis q̄ de vita. Propter qd̄ multiplicare sermonē in describendo plurima remedia que sibi oportuna essent mihi visum est esse superfluum. Etiam quia ipsa pertractatur a doctoribus grauissimis omni diligentia oportuna gubernantibus eam. Tamē rogamine motus qnq; rememorabo r̄media. que omnibus dispositionibus ⁊ accidentibus eius sūt conuenientia. Primū ē zucharū rosaceū recēs cuius vsus vlceri tussi ⁊ febri ⁊ reliquis conueniēs est accidentibus. Secundum est loch de cācris fluuialibus diligenter preparatis. imo iuscula facta ex eis essent sibi conuenientia. Tertium est administratio lactis asini ⁊ proprie accepti ab aiali nutrito plantis appropriat. vt corrigiola bursa pastoris foliis pirorum pomorum rubi ⁊ sil'ibus. Quartū est administratio syrupi ros'. ⁊ syrupi de papauere recentium cum aqua lact aceto si ⁊ zucharo albo. Quintū est administratio dia prunorum per duas horas post cenam cum aqua distillationis passularum nigrarū bene ablutarꝫ intercipit enim fluxum. prouocat sonum. ⁊ efficit sputum facile. Ad laudē dei oīpotentis amen.

Consilium de ptisi in quadam muliere.

Dispositionem maximi terroris et pravorum accidentium. nup mihi obtulit labilis humane cõditio. Et enim nobil' et honestissima domina laborat dispositiõe preparante ipsã ad ptisim. quã difficile erit ipsã euadere. Et fortassis rõnabilius est ipsã incidisse vt paulopost declarabit' 7cet. Et enim mulier hec in etate consistentie priuilegiata conditionibus ipsam ad ptisim maxie ĩclinãtibꝫ. Cum etate enim iam predicta mulier macerrima est. macie quidem augmentum colere ꝯñte mag ꝙ siccitatem a melãcolia vel ab alia cã ꝓueniẽtẽ.

Secundo vero in facie sua color est ad squaliditatem ex citrinitate albedine et remissa rubedie cõmixtis. Tertio vero principaliter oculos hẽt concauos non quidem a generatione. sꝫ defectum nutrimenti orbitarum et sbẽ oculi ꝯñtes. 4° tẽpora depasta sunt. i. nutrimento priuata ꝓpter qđ consumpta ẽ. Quĩto cutis frontis eius tensa est cum asperitate in eius superficie pcepta. 6° collum eius longum est et gracile. 7° tota capitꝭ pars acuitate caliditatꝭ calida pcipitur nõbiliter 8° a capite eius materie defluunt acute mordicatiue et excoriatiue. cuius signum est oris siccitas cum eius aspitate frequẽs partium oris mordica° et excoriatio. que omnia attestantur iuditio materiei acute. 9° sitis immoderata. Decimo est anhelitus difficultas et constrictio. Undecimuꝫ salsedo in eius sputo percepta. Duodecimuꝫ est emissio sputi partibus sanguineis quibusdam alñ cõmixti. Tridecimũ pectoris angustia a dñis positiõis ante et retro percepta. Decimũquartũ signum omnium partium pectoris excarnata et marasmodea dispositio. Decimũqntuꝫ signuꝫ spatularum eminentia ad exteriora. Decimũ sextum signum crura eius sunt longa et gracilia.

Decimũseptimũ signum orthomie species in deficiens. Decimũoctauum signum catarrizãtꝭ dispositionis augmentum et proprie post sõnum factum. Decimũnonum signum strictura rize indeficiens. Hec et plura consimilia signa que eis adduci possent videntur ostendere dispositiõeꝫ que omnino preparat ad ptisim aut iam effecerit eam. quorum plurima colliguntur. iõ° a tertii ca° de preparatis ad ptisim. et tertio continẽtꝭ p processum magnum et partim interiorum 5° ꝭmone prolixo. Et arguit' ad illa ratiõe pariter. quoniã omnia illa signa sufficienter preparationem ad ptisim demonstrare possunt. que significant apparatum corporum ex pte habitudinis cõplexionis dominii materierum et continui defluxus earum ad partes pulmonis. que propter sui mollicie vlcerationi valde disposite sunt. sed omnia predicta signa omnino demonstrãt ista quinqꝫ ergo sequit' ꝙ demonstrant ptisim aut presentẽ aut pronunciant futuram. consequẽtia necessaria est. eo quia ad causas effectus necessario productiuas necessario sequitur effectus. et maior est nõ consideranti et minor deduci potest inducendo ex singulis ptibus eius. qđ facere non curaui breuitatem diligẽs Et si bene consideras de numero harum rationũ quedaꝫ satꝭ sufficienter ꝓbant. Et proprie qꝛ hec mulier constituta est in parte etatis preparantis ad ptisim inter alias partes. scilicet. iter 18. et 35. sue etatis annos. Et sunt ꝭmones magni ypocratꝭ afforismorum sexta. Ptisis sit maxime in annis a 18° ad trigesimũqntũ. eo quia in tali etatis pte inuenitur dominium et multitudo materierum acutarum naturaliter et accidentaliter. Et adhuc vlterius quoniaꝫ cerebri huius dñe dispositio nõ solum a tempore verum a generatiõe adeo mala contracta est. quare arguit principia generationis preparantia ad illud. Sꝫ rationabile est vbi principia generationis sunt mala. ibi necessario assignari debere debilitatem virtutis. ergo tam ex pte materierꝫ ꝙ ex parte complexionis et virtutꝭ hec mulier ad ptisim omnino disposita aut molestatur. Est autem causa materialis catarri sui acuta. quia salsa. et licet salsedinis cause tres principaliter a sapiẽtibus assignentur. prima ꝙ salsũ fieri potest flegma ꝓpter putrefactionem in ipso accensam. 2° propter adustionem eius. tertio pp permixtionem partium aquearũ plurimum cum materia colerica pauca. Ideo fortassis salsedo in hac domina assignari potest a duplici prouenisse causa. s. a putrefactione et permixtione ipsius cum colera. et possunt hi sermones colligi secũdũ parteꝫ prima primi cap° de humoribus in fine ibi. Des salsedinis cause. Qđ vero salsedo in flegmate isto acquisita sit ex putredine ipsiue. apparet pp febrẽ que nunꝙ deficit in ea. acuitatem auteꝫ eius ostendit vniuersa complexio et habitudo colerica. et epar magnifice calidum et siccum. et oris amaritudo cũ siccitate. et sitis multitudo et relique pa°nes a colera prouenientes que omnes in ea inueniũt'. Aut vero iterum continuitatem febris eius declarat presentia multitudinis materierum que congeste sunt in pectore eius. siue faciant ibi apostema siue fecerint. siue oppillando ibideꝫ sint fixe que extraneate a calore preternaturam sui multitudine et propinquitate ad cor continuam faciunt febrem exacerbantem tamen de tertio in tertiuꝫ magis et hoc est proprium signum ad intelligendũ flegꝫ istud fuisse factum acutum magis ex permixtione colere. cum flegmate ꝙ per solam putrefactioneꝫ ipsius flegmatis. Tales enim a sapientibus specificantur febres qualis est earum reuolu° pxismatica vel exacerbatiua. sed hec febris exacerbat de 3° in tertium igitur appropriãda est motui colere

Ex quo correlarie concluditur ꝙ hec domina cõtinue febrit febre pxismali de colera. Cõtra quia febris huius domine fuit et est prolixa satis sed repugnat rationi formali febrium colericarũ cuiuscunqꝫ speciei existant ipsas esse ꝓlixas. igit' febris in hac domina non potest esse continua colerica. probatur consequentia. qꝛ continua col'ica omnis breuior est qualibet interpolata colerica. aliis paribꝫ. sed interpollate colerice produs fiat in quattuordecim diebus. ergo continua colerica terminabit saltem in fine prime septimane. minor superius assumpta legitur a Galieno afforismorum 2ª comento illius 3ªna vero in septem piodis 7cetꝭ. dixit enim comentator versus fineꝫ comenti ꝙ quantum facit interpollata colerica in septem periodis. vel in quattuordecĩ diebus. tantum facit continua colerica in vna septimana quare etcet. Huic motiuo et aliis cõsimilibꝫ dicendum est. ꝙ sermones iam predicti de piodis illarum febrium verificantur de illis febribus

simplicibus.i.pendentibus a materia excludente
commixtionem sui cum altera sicut de tertianis
notis aut simplicibus distinctis cōtra compositas
et complicatas. Dico igitur q febris in hac
muliere est continua colerica.que prolixa adeo fit
in ea tantum quantum successiua materierum de
riuatio et congregatio in corpore reperitur.cum
ergo aliqua materiei portio in pectore cōgregata
est.et putrescit.illa facit vnam continuam col'icaz
vnico paroxismo plures exacerbationes habentē
sed tempore putredinis huius alia materia pau
latim defluens congregatur que postea putret.igit
faciet alteram febrem succedentem precedēti.qre
continuo febribit febribus eiusdem speciei.ppt
qd sophista diceret q hec mulier febrit pluribus
febribus continuis colericis et non vnica solum.
Posses autez si velles defendere probabilr aliquē
febrire posse vna febre continua colerica durāte
vno et duobus vel tribus mensibus dupliciter ima
ginando.p° qz assignata vna portione materiei i
vna determinata minera contingit accendi vnā
partem que faciet vnam exacerbationez continue
et propter ethereogeneitatem materiei hanc māz
non posse transire in coniunctam in septem exa-
cerbationibus et in pluribus fm maiorem et mio
rem partium materiei diuersitatem in mō sbē.

Amplius subtiliter imaginari potes.q i dter
minata minera reperietur vna quantitas colere
cuius vna pars putrēs transiuerit in cinericiū qd
non est amplius vehiculum febris et sic 2a pars et
3a pars.et de aliis. Et q interim ad predictam
mineram noua alium deueniens defluat materia
aut a mala complexione derelicta in parte vbi pu
truit prima materia attrahatur secunda materia
quarum quelibet siue defluens.siue attracta alte
rius exacerbationis sit effectiua causa.patet q hec
febris non solum mensibus et annis.sed toto tēpe
vite hominis durare poterit.Et tu considera nō
solum enim iuuenil'.sed senil' intellectus talia cō
cedere dz. Ad Gal'uz autez et ad alios auctores
dicendum.q cum assignauerunt terminū col'ice
continue esse subduplum vel minorem termino
interpollate intellexerunt de febribus cōmuniter
inventis et verificabilibus a posteriori.Cum hoc
tamen stant ea que dicta sunt vera. Mirabile
autem videtur.q hec domina pauca aut fere nul
la tussi molestatur.nisi interpollate.et leuiter satis
sed iam concessum est ipsam incidisse ptisim.aut
ad eandem preparatam esse propter continuum
decursum materierum a capite.sed stante congre
gatione materierum in pectore fixuz et continuū
erit nocumentum ergo necessarium est ipsā debe
re habere tussim quasi continuam patz ɔseqntia
qz stante presentia cause productiue effectus.et suf
ficienter.necesse est assignare effectum.Cum ergo
causa est fixa.tussis debebit esse fixa.pz cōseqntia
qz alium modum expellendi materias in pectore
congregatas vel ingenium non habet virtus.nisi
tussi eo qa tussis est motus pectoris et partiū eius
ad expellendum causam vel nocumentum i pecto
re inventum ioa tertii tractatu tertio .ppositiōe
prima. Hoc motiuum subtiliter satis videtur
infestare.Et ideo ad ipsum dicendum est ad fōaz
respondendo q stante ptisi aut altera consimili
sibi dispositione continue fixum est nocumentuz
in pectore.et neganda est illa consequentia. Ideo
premisse non sufficienter concludunt.contingit eñ
nocumentum in pectore fixum esse paucum et cāz
materialem ipsius productiuam iterum esse pau
cam.propter q non oportebit iterum fieri tussim
ad expulsionez enim illius.materie.n.pauce aut
a virtute rectificantur.aut insensibiliter expellū
tur.aut a pectore per vias inferiores diuertunt.
vt patet ioa tertii capo de crisibus pleuresis.qre
ratio illa q valde fortis apparebat nihil cōcludit

Modus autem quo saluare potes periodicam
reuolutionem leuis tussis ad magnam est q sicut
piodice vel alternatim materie maioris vl' mio-
ris quantitatis a capite effunduntur ad pectus et
conuenienter deterioris qualitatis.Ita periodice
reuoluitur tussis de intensa ad remissam et eo.

Ex quarum omnium fundamento plura pro
bleumata solui possunt. Primum pp qd est q
ptisici quādoqz quattuor qnqz vl' sex diebus nihil
tussiunt.dicendum est.q cōtingit aliqñdo i pectōe
paucaz valde reperiri materiaz.aut quia rsoluta
fuit.aut quia a pectore transpirata per alias vias
aut qz per precedētes tusses sufficient' expurgata
fuit.tunc ergo deficit et minoratur tussis.superue
niente vero noue materiei defluxu aut noua ma
teria ad pectus attracta aut ibidem congesta pp
debilitatez.oportet de necessitate nouiter subseq
tussim. Secundum pbleuma.quare est q qbus
dam ptisicis quandoqz videtur defecisse febris
soluitur ex predictis. Tertiū pbleuma.quare est
q ptisici frequenter nulla aut leuissima anhelitus
difficultate molestantur.soluitur quia qñ cānales
pulmonis et orificia eius sufficienter expurgata
fuerunt sicut frequenter fit ab electuariis et loch
in ore retentis.tunc libere aer inspirari potest et
fumi putridi vel alteri expirari.sed ex sufficienti
inspiratione et respiratione completur anhelitus
eo quia est motus ex diastole et sistole ptiū pectōis
compositus ergo zc. Quartum pbleuma.qr
ptisici quandoqz nullum dolorem grauatiuuz vel
pungitiuum i pectore sētiunt soluit qd ɔtigit pp
mūdificatōez materierum que faciebāt dolorem
pungitiuum extensiuum vel mordicatiuum. Et
iterum quia mundificatis materiebus remittitur
species male complexionis que in pectore itensa
erat.ergo in ptisicis quādoqz nullus pcipit' dolor
patet consequentia.qz ibi remittitur mala ɔpl'o.
et solutio continuitatis que sunt due precipue cāe
effectie doloris.vt colligitur 2° tegni ibi.Dolores
vero fm quecunqz locum incumbunt aut solutam
continuitatem aut subitam alterationem ondūt.
Et plura alia probleumata ex hoc fūdamento sol
ui possunt in hac materia.que propter breuitatez
dimittuntur. Est autem vlterius in hac maťia
contemplandum subtilius.q materia catarizans
a capite ad pectus quādoqz descendit per ocultas
vias et paulatine.ita q in eius cognitionem a po
steriori prouenire difficilimum est.vt si materia
descēderet a cerebro p poros aliquorū de septem
paribus neruorum orientium ab eo.aut si cadez
descenderet per poros musculoruz gule trāslata
a virtute ad illos musculos p concauitatez venaz
paruarum que ramificantur a venis panniculorū
et medullaris substātie cerebri. Tertio iterum
si contingeret eandem materiam descēdere per
venas et arterias minores.patz q cognitio vniuf
cuiusqz horum triuz modorum catarrizandi ma

teriorum ad inferiora valde difficillima est. tamē in sciētia defectus apponi possit. dicendū q adhuc in cognitionem horum trium modorum catarri ꝑuenire possumus p signa sumpta a lesione operationum que producūtur aut produci debēt a neruis iam predictis. eo quia terminus discretiuus egritudinum est sensibilis operationum lesio. 2° tegni. Igitur apparet. q si materia descendat p neruos orientes a quinto vel quarto pari neruorū necessario euenit nocumentum in operatione gustatiua vel auditiua. eo quia gustus in quarto. auditus vo in quinto pari neruorum fundatur prima primi doct^a 5^a suā et ca° tertiis. Et pilformiter dicendū q per lesionem prouenientem in operatione motiua arguimus materiam occulte descendere per posteriorem partem cerebri a qua plurimi oriūt nerui motus sicut ab anteriori parte plurimi oriuntur nerui sensus q motus prima primi ca° de membris colligenduz. Similiter etiā si 2^a spēs catarri que prouenit per occultum descēsū materierum per musculos colli et gule facilius cognosci pōt eo quia si materia descendit implen° poros. aut faciet ibi oppillationem aut tumorem aut dolorem. Et ex hoc correlarie habetur modus soluendi probleumata, ppter quid psepe hominibus et adhuc sanis supuenit tēsio et dolor in partibus gule et colli et dicunt homines se esse incordatos Solutio illius habetur ex premissis. Adhuc 13° spēs 3^a catarri premissi cognosci pōt eo quia materia per venas descendit necessario eas extētiores et rubicūdiores aut altero colore coloratas mag efficit fz spēm materierum que p predictas venas descēdunt. Si autem materia descenderit p arterias adhuc facilius cognoscit. et si materia fuerit cal'a de necessitate in pulsu arteriarū additur magnitudo aut velotitas aut freqūtia āt omnia talia Et consimiliter si materia per arterias descendēs fuerit frigida accident in pulsu drie predicte. qr ad materiam frigidam sequitur oppillatio sed ad oppillationem necessario intenditur cal'itas propter prohibitam euentationem igit et ced. Quare recolligendū est q vtraqz spēs materierū occulte cattarizantiuz ad pectus cognosci pōt. Si autē materie nō paulatine fz impetuose defluāt ad pectus tunc erit 2^a spēs catarri p defluxum nominata vbi prima spēs reumatismus vel stillicidium denominari debet. tunc patet q in istius cognitionem est facile peruenire eo quia multa materia et subito defluens se ipsam facile magnifestat. aut ppter dolorem extensiuuz grauatiuuz mordicatiuum pungitiuum frangitiuum aut alterū qui sequitur ad ipsam. aut ppter subitam alterationem vel permutationem complōis quam efficit in loco. Ex quibz omnibz apparet q in cognitionem catarri huius domine puenire possumus per signa nunc dicta et per alia .i. s. superius tacta que ipsam preparatam ad ptisiz. āt eam ab ea captam facile pnuntiare possunt. Unde ex premissis apparet q oportet festināt incedere ad regimen huius dispositionis siue inceperit siue principio sui propiqua sit regimen eius ordinando vt nūc sequitur.

Capitulum secundum de inuentione ingenii curatiui predicte dispositionis.

Quoniam autem predicta dispositio difficillima est. ideo regimen eius accurate multum inuestigādum est. primum itaqz ordinandum est regimen eius ex parte sex rerum non naturalium. qd cōueniat eidem tam in preseruando ipsam a deteriori lapsu. q in curando lapsum qui iā acciderit. 2° vo principaliter. ponendus est modus curationis itētionum et instrumentorum ei conuenientium.

Primuz aūt regimen in sex diuidetur partes secundū numerū sex rerum non naturaliū. Scdz vero regimen in octo ptietur partes secundū numerum octo intentionum que necessarie sūt i cura predictarum dispositionuz vt variis voluminibz hinc inde ad auctoribus accipi potest.

Particula prima de regimie huius dispositōis per aeris electionem et annexorum ei.

Considerando circa dispositionem pcedictam tā ex fundamento materierum efficientium ipsam que calide sunt et acute contemplando etiā ex pte febris indeficientis apparet. q regimen ex parte omnium rerum non naturalium inclinari dz ad infrigidandum et humectandum. ergo aer ciuitat loci et camere in quibus moram contrahit notabiliter sit frigidus et humidus aspectum habens septētrionalem vel partim septētrionalem et ptiz orientatem. et positus sit penes decursū aquaruz aut saltem in camera eius sepe fiat sparsio vel irroratio ex aqua frigida. aut ex aqua violarum nenufaris lactuce angurie cucumeris cucurbite portulace. si non timet expensam. aut saltem in camera ipsius sepe sternantur folia violarum nenufaris vitis quercus pomorum et plantarum frigidarum. aut 4° preparetur domus ad flatū vēti septētrional' vel orietalis ā suffumiget domus cuz trocis. de violis ā cū puluere nenufar. seuz lactuce portulace et similium. Et de annexis est vt non teneat caput eius valde coopertum pannis vel pellibus valde calidis et ponderosis. ne vigorata in capite cal'itate accidētali vel nat'ali mag fiat materierum attractio. q earum dige° vel resolu° recedat

Capitulum secundū de regimine eius p administrationem motus et quietis.

De motu aūt dicendum q motus vel exercitium nullum est ei conueniens. et ppie stante plenitudine totius capitis. Et adhuc post euacuatiōes nō bonum ipsam exercitari. eo quia in talibus corporibus materierum erradicatio total' aut ipossibil' est. aut difficilima propter debilitatem virtutis. Cum ergo motus materias ponat in fluxu et materie mote facilius transeant ad debilia q fortia mēbra. Ideo melius est ei quiescer q moueri. qes eniz efficit vt calor naturalis meliori applicatōe ad materias digerendas applicetur. quare in plurimo sui regiminis adherere debet quieti et nullo modo motui aut valde paucissimo.

Capitulum tertium de regimine eius p inanitionem et repletionem.

Si mulier etiam sūopere caueat sibi a multa ciborum assumptione in quātitate continua scilicet multum pro singula cibatione accipiendo cibum. et in quantitate discreta psepe vel pluries in die comedendo. Mensura cibi itaqz talis existat. q nullam in stomaco grauitatem vel tensionez efficiat. sicut mensura potus conueniens est. vt in stomacho non fluctuet vel superascendat. deterior enim ciborum est. si stomachi grauitatem efficiat sicut deterior potus est. qui in stomacho natat et fluctuat tertia primi ca° de regimine per cibum et potum. Similiter caueat fm assumere cibū. nisi

primus bene fuerit digestus ꝛ nunquaꝫ comedat nisi cuꝫ presentia veri ꝛ nō mēdosi appetitus. nec etiaꝫ vnquam cibum deglutiat sine masticatione congrua. qui enim odit vitam suam cibum deglutiat absqꝫ masticatione conuenienti 3ª primi vbi supra. Pariformiter etiam intendat ad expulsionem superfluitatum coiuꝫ in intestinis inuentarū vel stomacho. Si enim repletionem in stomacho perceperit ita longo tempore a cibo abstineat. vt per ipsam abstinentiaꝫ preexñs repletio digeratᷣ aut corrigitur. neqꝫ. n. in hac dispositiōe ꝯueniēs est vomitus. ꝑpterea qꝛ propter sui agitationem suspectus ad rupturam venarum in pectore pp magnam debilitatem in eo iam factam a matᷓie bus ibi retentis. Et colliguntur hi sermones 4ª. primi caº de vomitu. Si autem non sufficientez per abstinentiam corrigi possent materie supflue in stomacho retente. tunc intendatur ad eductōeꝫ earum accipiendo. ℈. i. pulueris foliculorū sene cū violis et macis ana. ʒ. iiii. aut saltem accipiendo semissū vnuꝫ cassie fistꝉ contrite cuius humiditatē lābendo deglutiat abiectis corticibus ꝛ seminibꝫ ꝛ sant remedia duo efficatia. Si vero fecales materias induratas in intestinis educi opōteret. tūc preter duo remedia iam pretacta administretur eidem hoc clistere. ℞ decoctionis maluarū blete violarum volubilis minoris ana in aqua coctarū li. i. olei violꝫ. olei de sisamo ana. ℥. i. ß. butiri. ʒ. vi. salꝫ gemme. ℈. iiii. aut salis coīs. ℥. i. zuchari rubei cassie fistꝉ. ana. ℥. ß. misce et admistretur in mane hora electa.

Capitulum quartum de electione sōni ꝛ vigilie sibi conuenientium.

Non ē leue scribere imo difficilius est administrare huic domine vel alteri consimili paciēti modū regiminis per vigiliam ꝛ sōnuꝫ. quoniam dispositio capitis indigeret regimine subtractiuo dormitionis. vt per ipsum consumerētur materie. q̄ in capite congregate sunt. et continuo generātur Et ex alio indigeret sōno ad digestionem materierum tam capitis q̄ aliarum partium. Et ideo contradicentibus vtrinqꝫ intentionibus securior modus est. vt hec mulier dormiat in die naturali horis septem aut octo cuꝫ istis regulis. Prima ꝙ non ingrediatur lectum nisi post assumptionē cibi saltem per horam vnaꝫ. Secunda vero ꝙ si potest conuenienter dormire nocturno somno euitet diurnum somnum. Tertia ꝙ dormiat capite notabiliter eleuato ac si esset semisedens. Quarta ꝙ euitet dormitionem resupinam. 5ª ꝙ caueat dormitionem cuꝫ capite decliui ꝛ mlᵗa reuolutione super latera. 6ª ꝙ omnino fugiat dormitionē super facie sua. ne ꝑpter ipsā matᷓie catarrizantes a capite inclinentur ad palatuꝫ oculos ꝛ reliquas partes. alio vero tempore preter mensuram assignatam conuenientius est ei vigilare q̄ magnum tempus in dormiendo occupare

Capitulum quintum de regimine eius per accidentia anime.

Maximum periculum est hāc mulierez occupari in accidentibus anime ꝑpter que materie īflamētur mobilitantur ꝛ acuantur. propter hec eniꝫ ad augetur ipsaruꝫ fluxus. ꝛ materie ēt multiplicātᷣ ꝑpter debilitatem que consequitur ad resolutōeꝫ ergo iracundia furor et similes anime passiones euitari debent. neqꝫ etiā occupetur in his anime passionibus que spiritus in profundo corporis co artatum detinent. vt est timor vehemens tristitia ꝛ similia. Ab ea igitᷣ bene sperandum est. ꝛ letandum. ꝛ de sue sanitatis acquisitione semper cōtemplandum.

Capitulum sextum ꝛ vltimū de electione ciborum ꝛ potuū ꝯuenientiū ei.

In hoc capitulo diligentius ꝛ sollemnius contemplandum est. Quoniā in eo sustentatur regimen curationis virtuti ꝛ medicinalibus intentionibꝫ necessarium. Itaqꝫ de numero ciborum eligatᷣ ab ea panis de simila purissima quā florem farie layci nominant. Et si panis eius componeretᷣ cuꝫ aqua sublimationis farfarelle aut consolide mi. valde optimuꝫ esset ei. sit igitur bene fermētatus leui coctione absque combustione coctus nihil aut valde parum salis recipiens ꝛ non sit antiquior etate duorum dierum. Carnes vero eidē laudabiles eligat. sicut pullorum pinguiuꝫ iuuenculi vituli castrati ꝛ agni ꝛ anatuli etiā ꝛ minute aues perdices fasiāculi lepusculi siluestres ꝛ domestici porci iuuenes conueniunt ei. Carnes vero sanguinem inflāmatiuum reponentes dimittantᷣ sicut sunt columbi domestici ꝛ siluestres passeres ꝛ āseres ꝛ aues palustres vꝉ aquatice dimittende sunt. Et montane longi ꝛ fortis exercitii. preter q̄ caro pauonis auis que inuenitur in montibus vicētinis. que conueniens esset ei. ꝛ est auis nigᷓ maior miluo rostrum fortem habens ꝛ dentes in palato laudabilis nutrimenti repositiua secundum ptes omnes. De piscibus vero conueniunt fontales omnes fluuiales. nec vituperarem altī comestionē anguillarum ꝛ tincarum ꝑpter infrigidationem ꝛ humectationem ꝛ viscositatem earum in pauca tamen quātitate. eo qꝛ cibus ethicoruꝫ ꝛ ptisicoꝝ debet esse priuilegiatus sex conditionibus. Pª est vt sit infrigidatiuus. 2ª hūectatiuus. 3ª sit facilis digestionis. 4ª vt sit sui viscositate calori resoluenti ꝛ exiccanti resistitiuus. qđ facit in eo viscositas ꝛ glutiositas. 5ª ꝙ nō euacuetᷣ a penetratione congrua. quā tamē non tollit sibi viscositas horum aliuꝫ. qꝛ non est mlᵗa. 6ª vō ꝛ vltima ꝙ tam substantifice q̄ qualitatiue sit predictarum qualitatum in membris repositiuus. et esset conueniens vt assumatur actu frigidus. aut saltem leuissime calidus. propter quod conueniūt ei marinōes temali lucii capedani ꝛ cancri fluuiales. imo cancrorum vsus secundū preparationem debitam eidem est valde conueniens. De ferculis vero conueniunt ei plante omnes. que sunt ifrigidatiue ꝛ humectatiue. immo nullum cibarium eius absqꝫ decoctione ipsarum fieri debet. q̄ sunt sicut lactuca bleta spinachia cucurbita recēs ꝛ sicca olus hyamenum que coīcant intentioneꝫ febri ꝛ aliis dispositionibus. ꝛ olus benedictū ꝛ bursa pastoris que singularem proprietatem habent in istis glutinatione infrigidatione ꝛ humectatione cum stipticitate sua. Alie vero plante calide nitrositateꝫ aut salsedinem habētes dimittantur velut caules napi. et rape amare ꝛ consimiles. De leguminibus vero vti potest rizo. et ꝑprie de cocto cum aqua in qua furfures infusi steterit per diem naturalem. accipit enim ab ea humectatōeꝫ ꝛ infrigidationem per quā corrigitur eius caliditas ꝛ virtutem mundificatiuam et abstersiuam. q̄ omnes necessarie sunt in dispositōibus predictis.

Similiter competit ei vsus cicerum alborum et nigrorum. licet enim caliditatem habeant et sicci tatem in primo gradu. Illa tamen conuenienter corrigitur per decoctionem ab aqua. et conuenit adeo excellenter pulmoni quod nihil est quod nutriat pulmonem magis quam cicera alba et in genere gnorum propter quod etiam conueniens esset ei quandoque vsus dolicorum et sunt legumina in marchia taruisina nominata pisa. Similiter etiam conuenit ei panicum ordeum et pultes ex eo facte. et cum lacte caprino vbi lapides albi fontales extincti fuerint. aut saltem in lacte asinino. quod conuenientius est preter humanum ioa tertii finali ca° colligendum.

De fructibus vero laudantur eidem auellane recentes et sicce propter cerebrum. quando si coquantur cum aqua mellis et zucharo condiantur conueniunt antique tussi. et adiuuant ad spuendum 2° canon. in areola membrorum pectoris. Et iterum vtiles sunt ei amigdale et grana pini. si stomachus non fuerit lesus. Et ceresa suis temporibus et pepones et granata dulcia et muza et iuiube et recentes ficus et alii sicce non tamen in multa quantitate. Conueniens est ei etiam caseus absque sale. antiquus vero nullo modo. et cibi cum lacte cocti quinque conueniunt ei. Butiri vero vsum aut olei oliuarum nullo modo laudo. sed loco eorum vtatur oleo de amigdalis dul. aut de nucibus. Pinguia vero cibaria omnia mihi non placent propter aptitudinem inflamationis eorum. et quia caput notabiliter replent. De succis vero et saporibus omnino fugiat aceti vsum et agreste valde acris et salite. si vtatur ea sit absque sale et zucharo conuenienter refracta. Muzorum vero granatorum et dulcium vel vinum eorum conueniunt ei. et succus citrangulorum cum multo zucharo. Limones vero qui non essent multum salsi superaspersi zucharo placerent mihi. Mellis vero vsum et mellitorum ciborum non laudo propter caliditatem ipsius. Si tamen cum pauca ipsius quantitate preparentur cibaria eius valde vtile foret. et eo quia est mundificator bonus omnium materierum in pectore et potenter defert ad cor et penetrare facit. Salsa vero cibaria omnia et naturaliter et artificialiter omnino deuitet. Et pastilles etiam cibi euitandi sunt: nisi quia bis in septimana comedere potest tri. et est cibus de pasta fermentata et exiccata. quem siculi minutelli vocant. Et cibus etiam vicentinus de pasta factus quem incole nominant ozetos bonus est ei. De aromatibus vero euitet omnia que maxime calida et multum eorum vsum nisi species dulces et acutas commisceret cum multo puluere violarum aut se. portulace endiuie lactuce aut cicoree dominantium in composito propter quod et crocus similiter refractus et frequentia eius vsus est ei laudabilis. eo quia est medicina pectori cordi confortando et mundificando conueniens. hec de cibis. De potu autem eius eligat vinum colore album substantia tenue diafanum vel transparans ab omni vaporosa et fecali parte conuenienter emundatum olfatui sua aromaticitate amenum sapore dulce nullo modo ponticum vel bruscum. quod si non fuerit fumosum valde bibatur simplex si autem valde fumosum fuerit. tunc refrangatur cum aqua leuis decoctionis liquiricie. aut cum aqua vge pastoris buglosse enule vel farfarelle aut cum aqua cisterne precocta tamen quo potu vtatur in cibis. Et si non poterit habere vinum album taliter conditionatum eligat subrubeum valde ceresoleum vel gaurum nominatum. Reliquo autem tempore extra cibos vtatur aqua ordei cum zucharo cocta clara et defecata. Et de potu eius ista pertranseant etcetera.

Capitulum tertium principale de regimine dispositionis huius per medicinalia.

Quoniam predicta dispositio complicata est ex discrasia cerebri ad caliditatem et siccitatem eleuata et ex dispositione pectoris sibi consimili. et ex etiam que est prepara° ad ptisim aut in principio eius existens. Ideo apparet quod omnia instrumenta medicinalia componi debent ex his que virtutem habent capiti pectori conuenientiam. que etiam sit refragentia febris indeficienter a qua molestatur. Itaque regimen huius dispositionis non nisi magno rationis scrutinio et diligenti studio scribi potest. Et adhuc cum maiori solertia applicari. Propter quod ipsius regimen visum est mihi colligere in octo intentiones Quarum. pa erit de modis euacuandi materias partialibus euacuationibus. 2a vero conabitur diuertere materias ad viliora loca. 3a vero regimen digestionis enunciabit. 4a vero intentio conabitur cum appropriatis rectificare malam complexionem capitis et confortare ipsum

Quinta vero intentio docebit modum mundificandi pulmonem et pectus a materiebus ibi contentis

6a vero intentio canones et instrumenta intercipiendi fluxum a capite declarabit. Septima vero intentio conabitur enunciare medicinas pectoris confortatiuas. 8a vero intentio describet instrumenta quedam contrariantia febri et restaurantia et pinguedinem acquirere facientia secundum quod a sapientibus acceptum inuenitur. Et non mireris si non insisteti in hac materia ad euacuationes eradicatiuas. quoniam scio quia illud est impossibile nisi per partiales et leues euacuationes quandoque et raro administratas vt subsequitur omnia declarando etcetera.

Itaque prima intentio multis instrumentis compleri potest. Circa quam tamen non multum insistam eo quia tales euacuationes premitti solite sunt in principio vel magis egritudinum quam in augmento earum quod credo iam incepisse. imo aliquas earum in vel statu. sicut defluxum a capite iam credo peruenisse minorant autem predictas materias. p° clisteria superius tacta in intentione regiminis de inanitione et repletione. Item medicamen hoc quod sel' in septiana exhiberi potest. ℞ cassie fistule de cana extracte cum aqua farfare capill'. ven. aut portulace. ℥. i. reubarbari electi. ℥. ʃ. squinanti. ℈. v. misce. Aliud et facilius illo est hoc. ℞ aloes abluti et preparati in succo endiuie. ℥. i. reupontici electi. ℈. i. violarum florum nenufaris ana. ℈. iii. misce et fiant ex eis pillule. de quibus accipiat aliquando duas in aurora. Tertium vero simile est hoc. ℞ pillularum assaieret. ℥. ʃ. diagridii. ℈. vi. reformentur pillule cum succo ros. de omni. ℥. vi. Et accipiatur ex eis vna bis in septimana per duas horas post cenam. et non mireris quod in tali dispositione posuerim diagridium. quoniam ipsum et scamonea etiam que est mater eius ponitur in intentionibus et instrumentis euacuandi materias calidas a capite cum attrahat eas. et etiam quia quando medicine tales pigre sunt et in operando tarde solent propter multam moram vehementius calefacere quam oportet. vnde et scamonea eis addita velocitans purgationem earum prohibet nocumentum caliditatis. et similiter diagridium et adhuc melius.

Et sunt sermones pricipis pª tertii tractatu 1 ca° allegat dum dicit. Et fortasse vsus scamonee cum aloeticis administratur ꝑpter purgationē ipsius cerebri ⁊ stomachi. si egritudo stomachi est cū cō-munitate ꝓhibet earum calefactionem superfluam suple prouenientem ꝑpter superfluitatem more ipsarum. Et excitat eas abreuiatas a ꝯplemento purgationis. eo ꝙ iuuat ad purgandū. Et voluit dicere id qđ premissum est. s. ꝙ facit eas velocius operari. ⁊ aufert ab eis caliditatem quā cerebruꝫ acquirit propter longam moram earum. ⁊ hee q dem pillule sunt solutiuum facile ⁊ securū vt pre allegato ca° colligitur ibi. Solutiua vō facilia ad purganduꝫ caput sunt assaieret. Preter has autem medicinas non nulle eti am iuuamēti non minoris a sapientibus posite sunt in dispositōibꝫ capitis cōplicatis cum febre ⁊ sine febre. que oēs securissime sunt vt colligenduꝫ est a principe pre allegato loco vbi dixit. Decoctio vō prunoruꝫ et mirobalanorum suple citrinorum et fumi t're et sirupus de fructibꝫ et sirupus violatꝯ et dcoc° ca siefistule et que sunt illis similia ēt fortia cum sca mōea et reliquis. s. medicinis educentibus coleraꝫ. s. cum reubarbar° et cetꝰ secūdum dispositionem corporis etatis et virtutis et secūdum vacuitatē ipsius a febre et secūdum essentiam. i. presētiā fe bris et secumdum dispositionem virtutis et hoꝝ similium suple particularium conuenientium. oīa suple predicta medicamina conuenientia sunt hu moribus colicis et subtilibus. sꝫ materia huius di spositionis est calida valde essentialiter et acciden taliter igitur talia medicamina sunt ei conueniē tia. neqꝫ in intentione hac de euacuatione miora tiua per floiaꝫ videtur mihi aliquid esse tangendū quoniam marasmodea dispositio corporis et vir tutis debilitas hanc eūonē mihi aufferunt. Si au tem natura quandoqꝫ sui benefitio aut ars prouo caret leuē sanguīs exitum a naribus videret mihi laudandum conuenienter bis in mense applican do ipsum leuis quantitatis aut adhuc in septima na semel. hec de intentiōe prima. Pro declara tione intentionis secunde premittendū ē primo ꝙ diuersiones a sapientibus diuerse posite quedā eniꝫ dicūtur diuersiones sine euacuatione. quedā vero diuersiones cum euacuatione. Et iterum de numero diuersionum cum euacuatione. alique di cunt diuisiōes cū euacuatōe ssibili ⁊ aliq̄ cū euōne isensibili facte. Pro itellectu tñ priē cōclusiōis si sophista cauillare vellet. dicēdū est ꝙ nulla potest esse diuersio sine euacuatione. Omnis enim diuer sio fit gratia trāsportandi materiam que fluit a parte ad quam mouetur ad aliam parteꝫ. vl' ptes igitur sequitur ꝙ a paciente particula fiunt eua-cuationes. verum qꝛ intellectus sapientum fuit p diuersionem cum euacuatione sensibili intelligeř materiei eductionem ad extra corpus p viam no bis cognitam. aut qꝛ materiam sensibiliter a cor pore abici videmus. Ideo concedendum est ꝙ ali que sūt diuersiones sine euacuatione sensibili. Ex quo apparet qd per diuersionem cuꝫ euacuatōe sē sibili intelligenduꝫ sit. Quis enim neget ōnem materiei tractum ad partem contrariā ei ad quā fluebat esse diuersionem qđ nōnulli antiqui anti spasiꝫ nominauerunt. de quarum diuersionū nu mero priaꝝ omnibus aliis prima et leuior ē per pannōrum calorum applicatōꝫ facta. Secūda vero illa eadem fit per fricationes mēbrorum fa ctas ad partes contrarias vt si materie fluebāt ad dextram. fricationes fiant versus sinistram ⁊ eꝯ° et sic de aliis Tertia vero talis diuersio cū eua cuatione insensibili fit per ligaturas partium cō trariarum vt dictum ē prius. Quarta vero fit per applicationem ventosarum sine scarificatiōe

Quinta vero fit per applicationē medicinarū rubificantium solum. per nullā enim haꝝ diuersi onum materia sensibiliter quo ad nos a cōpore e ducitur. Preter has autem alie dicuntur diuer siones cum euacuatione sensibili que pluribꝫ fiunt modis. Primus est per applicationem medici narum desiccantium super partibus. Secūdus est per appositionem ventosarum cū scarificatiōe

Tertius est per scapellationem partiū. Quar tus vero per administrationem floie contrarie pt'

Quintus per administrationem clisteriorum a superioribꝫ ad inferiora trahentiū. Sextus per applicationeꝫ collutiōuꝫ oris in casu nostro. Septimus per masticationem medicinarum vt masticis staphisagrie costi agarici piretri et simiuꝫ

Octauus per applicationem gargarismatum Nonus per applicationem sternutationum. De cimus per applicationem caputpurgioꝝ Unde cimꝯ per insufflationem medicinarum in nares

Duodecimus per applicationē cauterii potētia lis in partibus colli Decimusqrtus per applica° nem setonis vel laquei in predictis partibus. Decimusquartus ⁊ vltimus modus ē diuertendi p applicationem actualis ⁊ potentialis cauterii sup coniunctionem inferioris partis cōmissure sagit talis cum coronali. Et nota ꝙ de nūo istarum diuersionum collu° oris ⁊ masticatio gargarisma et sternutatio sunt suspecta valde in dispositione huius mulieris eo quia maioris impetu moueret materias ad pectus ꝙ̄ actualiter descendant. sed istud esset impediens operationem sue cure ⁊ pra uiorem efficiens eaꝫ. quare dimittendū est. De numero itaqꝫ horum modorum diuertendi mate rias diuersione partiali a capite laudande sūt vē tosationes super alkati rubificationes desiccatio nes et cauterria potentialia vel actualia ibidē ap plicata et iterum appositio setonis. Sꝫ nullū istorum mihi euidentius ꝙ̄ applicatio caut'ii po tentialis vel actualis in prora capitis. vbi sup me dium coronalis cōmissure orthogonaliter cadit coronalis commissura in cuius loci cognitionem ī fallibiliter prouenire potes in quocūqꝫ hoꝝ si facis ipsum ponere extremitateꝫ nasi inferior' super li nea vltima rasete manus et extendat digituꝫ me dium rectitudinaliter vsus cōmissurā laudā ⁊ vbi attingit extremitas digiti reuoluēdo primū no dū eius. ibi in quocūqꝫ hominum vel mulierum ē duarum commissurarum sibi inuicem obuiatio et estꝫ infalibille ⁊ problemma mirāde solutionis. pre ter hec autem nullum diuertendi ingeniuꝫ mihi magis iocundum esset ꝙ̄ prouocatio emoroidaꝝ in muliere ista per quam non solum a capite. veꝝ a toto cōpore distrahuntur materie et conuenien tius per ssibileꝫ euacuationem. quarū emoroyda rum fluentium iuuamentum collige. i7ª tertii ca pitulo 2° Modus vero aperiēdi eas est vt sepe fricentur cum foliis fici recentibus aut siccis vel cum felle thauri. Et tu elige modo tuo Tertia ī tentio est rectificans digōnē materieruꝫ. digerūt

aut materias instrumenta q̄plurima.verūtamē
in hac parte que magis appropriata sunt ⁊ elegā
tia dicenda sunt Primum est hoc.℞ aq̄ solat.
aque violarū ⁊ nenufaris ana.℥.i.ſ.misce. Se
cundum vero ⁊ efficatius illo est hoc.℞ syrupi de
nenufare.℥.i.aque acetose.℥.iiii.misce. Tertiuȝ
⁊ adhuc fortius istis est hoc.℞ succi acetositatis
citri.℥.i.syrupi ros.℥.ſ.aque buglosse aq̄ violarū
ana.℥.i.ſ.misce. Quartū ⁊ adhuc fortius istis.
est h°.℞ syrupi rosati vini granatorū ana.℥.i.aq̄
nenufaris.℥.ii.aque viol.℥.i.misce. Possumus
etiam digerere materiam cum hac confectione.℞
trociscoruȝ diarodon.ʒ i.ſ.trociscorum de viol.
ʒ.i.zuchari al.℥.iii.fiat confectio cum aqua ros.
Secunda confectio est hec.℞ violarū rosarum
florum nenufaris seminis portulace endiuie cuſ
cute ana.ʒ.ſ.zuchari al.℥.iiii.aq̄ violarū quantū
sufficit fiat confectio. Possunt etiam digeri ma
terie cum electuariis de quorum numero bonum
⁊ efficax est hoc.℞ cōserue ros.recentis.℥.iiii.con
serue violarum.℥.ii.syrupi acetositatis citri.℥.ii
ſ.penidiarum.℥.i.ſ.rosaꝝ violarum florū nenu
faris ana.ʒ.i.ſ.fiat electuarium cum conuenienti
quantitate syrupi violati si expedit ⁊cet. De t°
ciscis vero digerentibus sūt trocisci diarrie trocis
ci de berberis ⁊ de ribes. et trocisci diacorallio q
omnes intentionem habent ⁊ iuuamentuȝ ad pec
tus ⁊ ad caput.⁊ ex eis accipi debet.ʒ.i.vel.϶.ii.in
mane cum aliqua aqua capitali ⁊ pectorali.Et cō
tinuetur horum digestiuorum vsus quorūcunqȝ
contingat tanto tempore vt appareat rectificatō
in substantia ⁊ colore vrine ⁊ ypostasis subsedens
alba coniuncta ⁊ equalis.que quotienscunqȝ appa
ruerit aduocat ad se aliquam euacuationem fieri
debere.que tamen leuis esse debet.tam ex pte gra
dus.q̄ ex parte operationis.vt superius dictuȝ est
neqȝ pertranseundum est a medicinis supra intē
tionem minorandi descriptis ad fortiores.nisi
cum hoc q̄ quecunqȝ medicina exhibeatur ei ipsa
sit fortis debilis aut econuerso ⁊ non aliter. hec de
intentione tertia. 4ª intentio est rectificandi
caput ⁊ confortandi ipsum.Iam vero apparet.q̄
premissis mūdificationibus ⁊ diuersiōibȝ pretactis
oportet intendere ad rectificationem male dispo
sitionis que inuenitur in capite ⁊ ad confortatōeȝ
ipsius.Et licet caput cōfortetur p administratōeȝ
trium intentionum predictarum. quoniā euacua
tia diuertentia ⁊ digerentia rectificant ipsum et
confortant.nil minus a sapientibus alia īueniunt
ingenia.per que cerebrum rectificatur ⁊ ꝯfortat.
que sub vna dione bimembri continentur. Et
primum est per applicationem eorum q̄ corrigūt
lapsum per contrarietatem applicationis eoruȝ.

Secūdū vero est per administrationem eoruȝ
que caput minutum laxatum resolutum ⁊ mollifi
catum corrigunt.que cum hoc q̄ sunt frigida et
humida lapsus cerebri cōtrariantia.nō euacuant
a leui stipticitate cerebruȝ vnientia ⁊ ipsum a flu
xu materierum defendentia. Et ipsoꝝ quidem
aliqua sunt simplicia non nulla vero cōposita.Et
de numero simplicium. primum ⁊ conueniētius
est semen ros. vel rosa ipsa nūdum perfecte dila
tata vel expāsa.pulueris cuius detur.ʒ.i.aut.ʒ.ſ.
frequētata magis in sero cum vadit ad lectū cum
℥.i.aque solatri actu frigida. Secundū vō sim
plex capitis confortatiuum est frequens comestio
auellanarum torrefactarum ⁊ proprie post cibuȝ
cum steterint infuse in agresta per diem et noctē
et vsus earum augmentum efficit cerebro. Ter
tium vero simplex est nenufar quod frigiditate
et humiditate sui corrigit omnem lapsuȝ cerebri
calidum et siccum.et proprie si aqua eius exibeat
sepe in sero apud sōnum.prouocando enim sōnuȝ
digestionem corroborat. Quartum vero siplex
est frequens comestio acetositatis citri et proprie
post cibum.Caro ei eius ē frigida ⁊ sicca frangens
colerā rubeā ēt sui stipticitate.2° canī i ꝑprio ca°.

Quintum vero simplex et omnibus efficacius
ad reūata capitis et prohibitiuum susceptōnis va
porum et macrierum omnium et propric calida
rum est q̄ in sero hora eundi dormitū pluribȝ di
ebus continuatis detur.ʒ.i.ſ.vini granatorū cū
℥.i.aque pluuial ⁊.℥.ſ.zuccari.hoc enim medicaīe
nullum efficatius iueni.Sȝ si timeo dispositōneȝ
pectoris soleo ponere loco zuccari penidias.et effi
catius operatur. De compositis vero.primum
est vt patiens sepe comedat mirobal.i. kebuluȝ
conditum et bibat post ipsum tertiam partē ciati
aque fontis vel fluuii cum modico zuccari. Secū
dū compositum est.℞ trociscoꝝ stelle.ʒ.i.violaruȝ
se.endiuie et cicoree ana grana.vi.forment pil
lule de omni.ʒ.vii. Et deglutiat ex eis vna alter
no sero quando vadit ad lectum. Tertium com
positum est hoc.℞ sandalorum al.et rube.rosaꝝ
spodii se.acetose ana.ʒ.ii.seminum cōmuniuȝ fri
gidorum.℥.i.ſ.seminum portulace ⁊ lactuce ana
ʒ.ii.confue viol ros.℥.i.ſ.penidiarum zuccari al
bi.ana.℥.i.fiat electuarium de quo in aurora acci
piat coclear medium et tātumdem per horam an
te cenam.hec enim rectificando inferiores partes
prohibent nocumentum caliditatis et siccitatis i
cerebro. Quartum compositum infriatiuuȝ hu
mectatiuum et repressiuum fluxus materierū ad
caput est compositum ex hoc.℞ confue citoniorum
℥.iii.violarum florum nenufaris seminis endiuie
lactuce portulace ana.ʒ.i.ſ.rosarum rubearum
corallorum amborum spodii ana.ʒ.i.ſ.seminum
cōmunium frigidorum.℥.i.masticis macis ana.ʒ
i.ſ.labrusce.ʒ.ii.ſ.mine citoniorum lib.ſ.zuccari
albi.℥.iii:dequoquatur zucharum cū mina vsq̄ ad
spissitudinem:deinde superaddantur spetiēs et fi
at electuarium de quo patiens mane ante cibum
accipiat per quatuor horas coclear:i.et i sero quā
do vadit ad lectum per duas horas accipiat cocle
ar medium et est efficax valde. Quintum cōpo
situm est loch de papauere de quo mulier hec qua
si semper aliquid teneat in ore suo ⁊ permittat ip
sum dissolui absqȝ masticatione et descendere inte
rius.Ego enim absqȝ anxietate perquirendi alia i
strumenta antiquos reumatismos a capite ad in
ferius cum continuatione huius sepe curaui. Pȝ
autem ex istis q̄ iam sufficienter alterari possunt
male dispositiones capitis et prohiberi catarri ⁊
reumata rectificari cerebrum.et tu considera com
positionem eorum. Quinta intētio cum instru
mentis mundificantibus pulmonem sicut in pri°
ca° visum est.non est dubitabile materias secundū
partem in pectore iam esse collectas.Et ideo ne a
plius in ipso permaneant ⁊ ibi putrefacte vlcerēt
pulmonem.aut vlcera si qua sunt augmentent.q̄
citius est possibile intendēdum est ad earum educ
tionem.Et quoniam materie in pectore contente

sunt acute propter caliditatē multam et salsediēz in eis existentem. Ideo oꝫ ꝙ triplici qualitate. et virtute participent medicine omnes. pª quidez vt infrigident ꝛ humectent. 2ª vero vt absterge° leuiter materias a pectore precipitent. 3ª vero vt quadam exiccatiōe solutionis continuitatis in partibꝫ pulmōis rectificatiua sint. De numero ergo harum medicinarum difficile est aliquā sim plicem inuenire omnibus his operationibus par ticipantem. Si autem aliquā de simplicibus sapi entes experescerunt nulla magis aprobata uidetur quam portulaca. ipsa enim in cibis ꝛ potibus sub limata pulуerizata quo q° mō uidet̃ esse ꝯueniens

Secunda vero medicina simplex ē virga pasto ris cum simili modo administrata Tertia uerō est farfara nominata et a laicis ungula cabalina dicta que temperata. ponitur ꝛ pectoris mundifi catiua et confortatiua. q̄ temperamēto suo lapsui valde calido confert remittendo ipsum. tenendo cōmuniorem viam philosophantium. ꝙ remissuꝫ additum intenso remittit ipsum. De composit̄ autem plurima ꝛ elegantia a sapientibus scripta reperiuntur. velut sunt electuaria vl' loch diacur. nominata ab Auicena io² tertii ca° de medicinis pectoralibus. Et sunt papauerata confectiones. Similiter medicie elnufare omnes. amplius elec tuaria. velut diapenidion diadragantum ad frigi ditatē tendentem. ꝛ consimilia huic ꝓposito essēt vtilia. verum qr non oportet insistere inuentioni medicinarum perfectiōes. verū oportet adherere ei que experta est. vt 5° cañ sūma pª ca° 2°. dicit̃ ꝙ experta melior est q̄ non experta. Ideo tria specialia pectoris conuenienter mundificatia hic describentur. Et primū quidem est loch de pino. 2ª descriptione Mes. in antidotario distinctiōe qnta. Et iterum loch aliud descriptū ibidem 2°. ca°. Cuius inicium loch cōferens ethicis ꝛ ꝯsūptis Et nō ꝙ vtrūqꝫ istorum duorum exhibere soleo: ita vt eger deglutiat ex eis quattuor vicibus ī die q̄titatem. ℥. iii. ʃ. mane in aurora. ꝛ post prandiū per horam ꝛ ante cenam similiter per horā ꝛ post cenam per duas horas. Ita vt post assumptionem ipsorum semper bibat ciatū medium aque ordei

Secundū vero speciale compositū est cōfectio hec. ℞ diairis facti cum zucharo. ℥. iii. iuleb viol'. ℥. iiii. diaprunis simplicis. ℥. ii. centauree ma. ℥. iiii. pulmonis vulpis preparati ſm artem. ℥. ʃ. penidiarū zuchari al. ana. ℥. i. ʃ. fiat electuariuꝫ ꝛ est conuenient̃ mundificatiuū. ꝛ caloris remissiuū reced. Tertiuꝫ compositum per me sepissime ex pertum imo ꝛ in ptisicis vsitatū est hoc. ℞ capill'. ven. foliorum farfare ana. ℥. ii. granoruꝫ pinearū ℥. iii. granorum fisticorum. ℥. i. florum boraginis buglosse violarum nenufaris ꝛ seminū portulace ana. ℥. iii. pulmonis vulpis preparati ſm arteꝫ. ℥. i. masticis. ℥. i. ʃ. corallorum ru. ꝛ al. ana. ℥. i. croci ℥. ʃ. piperis al. ℈. ii. infundantur pinee cū fisticis ī aqua rosaruꝫ per duos dies naturales ipsis tamē minutim incisis. Deinde vltimate terantur. tunc autem coquātur in mellis rosati zuchari al. peni diarum ana. ℥. iii. vſqꝫ quo ad spissitudinē ꝯuene rint. deinde cum eis incorporentur pinee ꝛ fistici posterius autem addantur aliarum specieꝝ pulue res. ꝛ fiat electuarium. in cuius fine apponantur ℥. ii. pulueris radicis liquiricie. ℥. iii. pulueris con solide mi. de hec itaqꝫ electuario accipiat vt ī pre

cedenti dictum est. ꝛ hec de intentione qnta 6ª intentio intercipiendi fluxum a quacunqꝫ pticula ad aliam suspectiorem sicut capitis ad caput. aut intercipiendi fluxum a membris aliis ad ipsum caput magnifice vtilitatis existit. p° quidem quia per ipsa duplex acquiritur iuuamentum. Pri mum est. qr membruꝫ ad qđ fluit materia minus debilitatur. quādo interpollatur fluxus q̄ si ipse sit continuus. Secundū vero qr adhuc mēbra a quibus materie fluunt minus debilitant̃ si flu xus intercipitur. q̄ sit cōtinuus. eo qr ad ꝯtinuū fluxum sequitur continuo motus ꝛ fluctua° in ma teriebus ꝛ spiritibus et membris. ergo maior re solutio. ꝛ consequēter debilitas. igitur. Et licet ingenia intercipiendi materiam non nulla tacta sint. vbi de euacuationibus ꝛ diuersionibus mate rierum actum fuit. nihilominus alia intercipiēdi materiam instrumēta ab auctoribus inuenta sūt de quoruꝫ numero. aliqua sunt opiata nominata vl' narcotica medicamina. non nulla vero sūt via rum per quas materie fluere solent constipantia. altera vero sunt ipsas materias ad oppositū tra hentia cū exiccatōe ꝛ ingrossatione, ipsaꝝ mat̃ieꝝ. Et ad hec tria ingenia deduci possunt omnia inge nia intercipiendi materierum fluxus. Primuꝫ ergo instrumētoꝝ ē narcoticum omne. qđ pl'ibus modis confert p°. qr materiam in motu existentē ingrossando vel congelādo īmobilem reddit.

Secundo vero qr membra per que fit materierū fluxus constipat sui frigiditate ingrossatōe ꝛ exic catione. 3° vero qr tristeꝫ sensationē auffert. pp qđ ab eis non tanta fit agitatio vel materierum propulsio. 4° vero ꝙ talia vt plurimū inducūt sonum. ſꝫ sōnus retinet omnes fortes euacuatōes ꝛ fluxus preter eā que per sudorem. 2ª primi ca° de his que proueniūt ex somno. igitur talia a sapi entibus conuenienter fuerunt electa pp quattuor pretacta iuuamenta. verum in eorum exhibitiōe canones quidam obseruandi sunt. Primus ca nō. ꝙ nullo modo exhibeantur narcotica. nisi cuꝫ altera alteratiua vel euacuatiua non iuuerint. Secundus cañ. ꝙ nunq̄ exhibeatur multū ꝛ debi li existente virtute. eo quia talia cōtrarian tur rei vite ioª tertii ca° de cura asmatis. Tertius cañ ꝙ nō exhibeantur cuꝫ manifesto nocumēto ꝯstric tois anhelitus propter idem. Quartus canō. ꝙ si est possibile applicentur exterius magis q̄ in terius. quoniam non prouenit eorum opera° ad principalia nisi conuenienter refracta. Quītus canō. nunq̄ exhibeantur simplicia si adhiberi pos sunt composita. rationabiliter enim talia a cōtra riis qr mag refracta ideo minus nocitia. Sex tus canō. ꝙ si exhibeātur composita saltem p inte rius nunq̄ exhibeantur nisi fermentata saltē per sex menses. Septimus canō. ꝙ coruꝫ dosis sit omnino auara ꝛ pluries reiterata magis q̄ abūđ applicata. Octauus canō. ꝙ plus administrent̃ de numero eorum ea que leuiora sunt. sicut papa uer album. ꝛ mandragora in comparatōe eorum ad iusquiamum ꝛ opium. Nonus canō. ꝙ in ad ministrādo talia composita. eligāt̃ descriptiones ab illustribus viris approptiate magis. velut phi lonium tarsense positum ab Auicena 5° canō. aut philonium persicū descriptum 9° Almanſ. ca°. de cura colice ꝛ a Mesue in atidotario descriptione sua. Decimus cañ. ꝙ securius ē dar̃ ea post cibū

q̄ stomacho ieiuno . Undecimus canō. q̄ dent in hora sōno naturali conuenienter electa. Duodecimus et vltimus canō. q̄ dentur semper cum vino calido quod est bonū correctiuū nocumētī narcoticorum. Istis premissis cano. eligant ap probata de quorū numero famosū est medicamē pille scorie colligende io^a tertii prealegato capi^o et pluries alibi. de quibꝫ post cenaꝫ exhibere soleo vnā vel duas et raro vl' nunq̄ exhibui ex eis tres sicut raro dosiꝫ eorū. ʒ. ſ. ptransire soleo. Scdꝫ vero est philoniū ex Auicena iam allegatuꝫ quod dixit ibidem securare hominem de casibus mortꝫ

Tertium cōpositum et domesticum est aurea alexandrian descriptiōe Nicolai in antidotario et plurima alia approbata cōposita velut sclite satira magna colligenda ab Auicena 5° canone sū^a et tractatu primū et appolonia psica et greca vel ligenda ab Aliabate io° pratice ca° de electuariis et antidotis magnis. hec in summa omnibus aliis expertiora existunt. Securius tamen ē vt bis vel ter in sero apud sōnum detur. ℥. ii. sirupi de papauere cum aque lactuce. ℥. ii. ⁊ est stupefactiuum domesticum non timorosum. Secundum vero instrumentum intercipiendi fluxuꝫ completur per administrationem medicinarum stipticitate sua cum frigiditate claudentium vias fluxus. de quorꝫ numero exptum vt fiat gargarisma cum puluere sandarace commiscendo ex ea. ʒ. i. cum ciato vno aq̄ ōdei et fiat collu° oris. ā gargari^a cū eo frigi° ā tepido. Scdꝫ vō ꝯpositū est h^c. ℞ trociscorꝫ de balaustiis. trociscoruꝫ de spodio et de rosis ana. ℈. i. aque plantaginis. ℥. iiii. misce. ⁊ fiat ex eo vt prius dictum est. Tertium vero et de expertis meis ē vt sepe in die et proprie post cibum collu° fiat ex hoc composito frigido vl' tepido. ℞ aque decoctionis corticum granatorum. ℥. iii. rob nucum. ℥. i. ſ. misce et fiat collu° vel gargarisma . Scio etiā ego q̄ si eger ī os suum teneat grana sumach masticando ea reumatiꝫantes fluxus conuenienter retinere solent. De trahentibus vero materias cū exiccatione priuatiua diuersa sunt instrumenta primo applicando laqueum vel setonē posterius in medio cum cauterio ignito infra cutiꝫ apposito absq̄ꝫ contactu musculorum colli. Secūdum et leuius ē applicatio sicciarum vl' ventosarum loco coniunctionis colli cum spatulis lateraliter.
Tertium vero est cōpressio cum re ponderosa ibi facta etcetꝫ De hiis vero que materiam ingrossant cum sui exiccatione retinendo sunt vesicatōnes toti cuti capitis applicate. Et primo quidē facte cum fricatione cepe squille sepe superincise.
2° vero appō flamule vl' pedis coruini contritꝫ
Tertium et fortius predictis ē appō cātaridarum cum fermento ⁊ aceto compositarum. de quo leniter liniatur cutis capitis. Quartum vero ⁊ est de medicinis Hal'i memoratis ab eo 5° de ingenio sanitatis ca° de curis vulnerum pl'mōꝫ difficilibus et est vt tota cutis liniatur cum stercore colūbino dissoluto cum modico aceti acuti isto mō. ℞ stercoris colūbi sicci. ℥. ii. granorum sinapis. ʒ. iii. pulpe squille minutissime contuse. ℥. i. terantur omnia simul vltimata contritione in mortario et glutinosa fiant cum. ℥. iii. fermenti quatuor dierꝫ de hoc enim medicamine liniatur tota cutis capitis vbi nascuntur capilli. dimittatur autem ibi vsquequo fuerit tota cutis desiccata. tunc ergo cum bene creuerint āpulle erūpantur et liniatur cutis cum oleo viol' vel cum pinguedine anatꝫ vsq̄ꝫquo bene mundificetur. hoc enim ingenium est de melioribus rectificantibus cerebrū sicut patet ex approbatione ipsius a Hal'. in preallegato loco de illa nobili romana et de illo iuuene curatis ab eo ī simili casu. Et nota q̄ si hoc remedium saltem in principio autūni reiteraretur bis vl' ter in spacio vnius mensis non esset nisi valde conueniens.
Si autem timeres acuitatem medicaminū posset confrangere eadem. aut minorem quantitatē vesicantium apponere. aut saltem minori tēpore applicare . Et si contingeret q̄ vesicationes cutiꝫ vlcerarent ꝓfundius q̄ cutiꝫ eius siue superfitiem. tunc mundificentur cum vnguento ap'orum vel alio consimili. ita vt melius sit eadem longo tempore vigilare facere q̄ ꝯsolidare . hec de intētiōe sexta. Septia itentio ē de medicinis pectus cōfortantibus licet superius de medicinis pectoralibus nō nulle enumerate fuerint ī precedentibꝫ capitulis vbi de digestiuis et mundificatiuis pectoris pertractatum est. alique tamen simplices medicine ⁊ cōposite leuiter enumerari possūt. De numero ergo earum est capill' ve. qui ponitur esse temperatus et confert pectori ⁊ pulmoni mundificando ip'os vt 2° canone in suo capitulo in arcola membrorum pectoris et in eo est stipticitas ꝓhibens cursum materierum ibidem in arcola operationes et proprietates. Secūdum simplex ē olus iamenuꝫ quod est frigidum et humidum in secūdo confert tussi sedan° eam ⁊ proprie cū oleo amigdalarum. Tertium simplex est ḡnatū dulce cuius succus et masticatio pectus mirabilter leniunt. Quartum simplex est semen batechꝫ.
Quintum est semen cucumeris vel cucurbite. que tria sunt frigida et humida pectoris lenitia mūdificatiua et male complexionis alteratiua De compositis autem ad eandem intentionem sūma medicia ē compositio zuccari viol' rof ana. Secūdum compositum bonum est hoc. ℞ medulle sebesten. ℥. ii. ol' aigdalarum dul. ℥. i. ſ. amili de ordeo. ℥. i. incorporentur simul in mortario cum. ℥ iii. penidiarum. Tertium cōpositum et melius predictis est hoc. ℞ mucillaginum citoniorum. ℥ iii. penidiarum. ℥. i. ſ. succi ḡnatorum dulc. ℥. iii. buliant simul lento igne vsq̄ꝫ ad acquisitionem alicuius viscositatis. tunc ergo predictis addantur zuccari al. ℥. iii. et buliāt vsq̄ꝫ ad acquisitioneꝫ forme electu. viscosi. Quartum et nobilius predictis est hoc. ℞ seminum cōmuniū frigidorum. ℥. i. ſ. se. portulace. ℥. i. amili de ordeo. ℥. ii. granorū pinearuꝫ. ℥. ii. ſ. zuccari albi. ℥. ii. loch de papauere. ℥. ii. ſ. boli ar. ʒ. i. fiat electuariuꝫ. Et est in eo intētio alterandi mundificandi sputum cuꝫ ꝯstrictōe sanguinis et consolidatione partiuꝫ. Qualitercūq̄ꝫ autem et quodcūq̄ꝫ horum medicaminuꝫ eligatur accipiatur ex eo ante cibum p tres horas coclear vnum et temporibus intermediis ex eis retineatur in os quantitas auellane permittēdo ipsū descendere absq̄ꝫ masticatiōe aliqua. Et nota q̄ pauce inueniuntur medicine simplices et composite pectorales infrigidantes et maxime que simul et pectori et capiti sint conuenientes. De numero tamen quarum prescripte sunt elegantiores q̄ dari possunt. Intentio octaua et vltima de electōe aliquarum medicinarum febri conuenientium et

deperditam substantiam membrorū restaurātiū Non est hesitandum. q plurime medicinaꝝ dige rentiū alterantium infrigidando pectus ꝛ caput febri sint contrariantes. Si quis tñ desyderaret complicare intentiones ad predicta omnia confe rentes febri tamen appropriatas mag admīstret alteruꝫ istorum trium. Primū ℞ syrupi viol. ℥.vnā aque sublimationis portulace. ℥.iii. misce.

Secūdum qḋ simul materiam sistit fluentē et pectori cōfert mundificando solleniter. ℞ syrupi iuiubini. ℥.i.ʃ. aque decoctionis liquiritie. ℥.iiii. misce. Tertium ꝛ valde vtile est hoc. ℞ vini grⁿatorum dul. ℥.ii. aque sublimationis viol. ℥.iii. misce ꝛcet. De numero vero medicinaꝝ restau rantium substantificū humidū deperditū sūt oēs cibi laudabiles. de quibus in 2° ca° visū ē Scḋꝫ ꝛ valde vtile ad omnia predicta est. ℞ aque lactis aceto. i. ℥.iiii. penidiaꝝ. ℥.ʃ. bibatur sepe i aurora

Tertium compositum est administra° carnium cancrorum quorum caude ꝛ pedum carnositates componantur cum zuchаro tabarzet sufficienter decocto cum aqua viol. ꝛ reducantur in formam confectionis sicut pineata ꝛ vtatur hac confectiōe semper ante cibuꝫ comedendo frustrū vnū vnius ℥. cum dimi^a. Quartum est confectio de amig dalis dulcibus ꝛ zucharo cuꝫ amilo. quā moderni vocant sauoneam vel marzapanem. cuius vsus sit vt prius dictum est. Quintum ꝛ vltimū ꝯposi tum est hoc. ℞ carnium iuuenculi capponis libr̄. i. seminū quattuor frigidoruꝫ cōmunium. ℥.i.ʃ. granorum pinearum infusarum per vnum diem naturalem in aquā viol. ℥.iii. zuchari al. libr̄ vnā seminis endiuie scariole ꝛ lactuce ana. ℥.i. amili ꝯ ordeo. ℥.iii. zucharū leui coctione coquatur cuꝫ libr̄. ʃ. aque viol. deinde incorporentur secū grⁿa pinearum cum iam infrigidatum fuerit. tunc g° ponantur ad mortarium et superaddatur caro subtilissime contusa ꝛ conterantur vltimata cōtri tione ꝛ in fine addantur species iam predicte. et fiat confectio solida in frustris. ℥.i. vel. ʃ. De hac ergo confectione assumat semper ante ꝛ post cibū frustrum vnum vel duo ꝛ in vesperis tantundem alterat enim ꝛ restaurat valde potenter h° ꝛ penl' timum iam scriptum. Et credo q in restaurando predictis ambobus non inueniatur medicīa me liorís electionis. ꝛ tu consydera. Hec igitur sūt q̄ in dispositiōe huius nobilis domine electiora scri ber̄ potui. Misericors ꝛ saluator sūmus dirigat eadem in salutem suam perfectam ad laudē eius.

Cōsiliū ꝓ suspecto ad ptisim.

Ex his que mihi per scripturā īno tuerunt maxime dubitanduꝫ ē q vir iste incidat ptisim. ꝛ eo fortius si ex parte naturalis compositiōis videtur esse isignitus priuilegiis ptisim futuram vel presentem arguentibus. que pulchre assūmi possunt ex x^a tertii ca° de prepatis ad ptisim ꝛ sunt numero hec: Primuꝫ quidem est sūptum a compositiōe capitis vt nares habeat acutas. Secūdū vt rixe sit cū strictura magna. Tertium vt habeat fronteꝫ excarnosam ꝛ silr tempora. Quartuꝫ est vt maxime ledat' stillici diis a capite defluentibus nūc per nasū vt faciāt corrizam. Nunc vero ad fauces vt faciant brācos Aliquādo vero ad pectus vt sic catarizans. Et vi ficantur hec signa proprie cum descendens mate ria fuerit acuta tam sensu tactus q̄ gustus pcepta talis vt saltem sit partium per quas descendit ex coriatiua. Quintum signum est vt collum eius sit longum ꝛ gracile. Sextum vt pectus i natu rali sua compositione sit angustum penes differen tiam positōis ab ante ad retro. aut breue sit eius spacium a fine gule vsqꝫ ad os stomachi. Sep timum est vt molestari sepe consueuerit a dolori bus pectoris siue mediastino panniculo siue pleu retide vel diafragmate contingat illos adesse: Octauum est tussis continuitas aut saltem multi tudo cum emissione sputi ꝛ proprie post illius dō mitioneꝫ. Decimuꝫ est sputi sanguinis emissio alternata vl' vicissitudinatīa. Undecimuꝫ est vt anhelitus eius ab aliqua specie nocumenti dimi nutionis vel corruptionis non euacuetur. Duo decimum est ipsius ventris immo habitudinis excarnatio. Tridecimum est crurium lōgitu do ꝛ eorum gracilitas cum excarnatione. Hec qḋ omnia potenter ostendunt hominem ad ptisim paratuꝫ esse. ꝛ proprie i^a q̄ capitis et pectoris no cumenta protendunt. Et adhuc confirmatur hic apparatus fortius proprie quando fuerit homo i etate positus a 25. vsqꝫ ad 35. Uel fm aliam lr̄aꝫ a 35. vsqꝫ ad 45. annos eo qꝛ in talibus etatibus materieruꝫ acutarum dominiū reperitur magis q̄ in aliis. Et adhuc ꝛ tertio talis prepara° ad pti sim euidentius affirmari potest ꝛ proprie cum hō fuerit secundū cōplexionem totius. Quarto ite rum quando cerebruꝫ eius fuerit a medio generis elongatum per augmentum caliditatis ꝛ siccitat̄. Quinto adhuc fortius demonstratur illud quādo homo malam cerebri dispositionem contraxerit a principiis generationis ab hereditate maculat̄ Amplius ꝛ sexto pp hoc cum homineꝫ cōtingeret esse in applicatione sex rerum non naturaliū non bene rectum. Ita q regatur cibis ꝛ potibus reple tiuis capitis ꝛ generatiuis materierū acutarum ꝛ multarum. Per hec quidem omnia phisicus cō templator demonstrare potest corpus apparatuꝫ ad ptisim. Cum ergo in viro isto plurima talium signoruꝫ haberi possint eo qꝛ mater est catarizās acutas materias ad pectus ꝛ tussi molestat' ꝛ spu to acuto et anhelitus difficultate non leuiter. et aliorum predicta plurima. igitur non leuiter he sitandum est de ptisis euentu in eo et fuit propō superius iaꝫ premissa. Et licet hic ad ptisiꝫ appa ratus sit verendus in eo. mihi tamen nō videtur esse timenduꝫ magis q iam ipsam ptisim incide rit. Et mouent me ad hoc rationes non leues. P^a est quia egritudo ista diu perseuerauit dubitabi le est de ipressione in pulmone ab ea facta. 2° qꝛ materia acuitate eius est eius effectiua. 3° quia pulmo videtur esse susceptiuus pp eius mollicieꝫ et foraminum multitudineꝫ Quarto propter cō tinuationem descensus materierum. Quinto propter continuationem tussis ꝛ sputi simul. 6° propter fixioneꝫ nocumenti in anhelitu. Per hec omnia satis hesitandum est de ptisi que iaꝫ icepit aut iam ad augmentū peruenerit. Contra qꝛ si iam esset ptisis in pricipio aut in augmēto eius continue esset nocumentū fixū igit' continue esset tussis sputi ꝛ nocumenti anhelitus permanentia. Patet ꝯñā quia ex fixione ꝛ permanētia causaꝝ

arguitur pduratio effectus. Huic motiuo dōm est q̄ stante ptisi proprie accepta que non ē aliud q̄ corporis colliquatio prouenienis ex vlceribus in pulmone semper remanebit nocumentū fixum qđ tamē q̄nq3 intēsius apparet quādo.s.amplior est materierum congestio.minus vero quādo iam materie paucificate sunt.Cū ergo contingit mās in multa quantitate descendere a capite in pectus ⁊ ibi congeri tunc necesse est subsequi maiorem et fortiorem tussī impetum gratia expulsionis materierum illarum . quibus eductis videtur tussis cessare aut leuiter percipi.Et hec est cā q̄r alt'nati afflictionibus ⁊ apparēti conualescentia reuoluūt' ptisici.Ad formaʒ igitur argumenti q2 stāte ptisi stat fixi nocumenti cā.conceditur.⁊ dicitur q̄ q̄n contingit vlcera ad pectus esse mundificata nōbiliter tunc apparet alleuiatio manifesta.licet realiter ⁊ de facto nocumentum habeant fixū ⁊ licet remissum.Et ex his omnibus volo mihi satisfactuʒ esse de sufficienti enumeratione causarum ptisis tam exparte primitiuarum causaruʒ q̄ corporalium assignanda. Et sequitur 2° ex fundamēto 1°. posse videri facile materialem causā ptisis effectiuam.Ex quo fundamento concluditur 3° declara° causarū accidentiuʒ que ptisim cōcomitāt'.Et 4° iterum ex hoc fundamento elici possunt signa p̄nosticantia futuram ptisim ⁊ demonstratia illius actualitatis. De quorum signorū numero ꝓprie ipsam demōstrantium signū euidens est freq̄ntia famosi sputi rotundi vel globosi tenacitatē hn̄tis ⁊ colorati colore citrino vel subrubeo cum iterpolata alicuius pōtiūcule sanguīs admixtōe Quito adhuc ex hoc fundamento elici potest ingeniuʒ curationis huius dispositionis vt nunc i seq̄ntibʒ apparere potest.

Secundus tractatus de regimine proportionatorum ad ptisim per res nō naturales.

Regimen itaq3 dispositionis istius sustentat' in duobus: Primo in administratione sex reꝝ nō naturalium. 2° vero principaliter i applicatōe debita rerum medicinalium ⁊ cuʒ hoc f'm ordinē qui nunc sequitur.

Capitulum primum de regimine eius p aerē. Itaq3 circa harum rerum administratioēʒ f'mone prolixo non vtar.eo quia iam diu hoc regimen cōuenienter administratum fuit per eximios phisicos ⁊ subtili aduertentia rexerunt ipsum.Sed vt ad alios etiam sermo verti possit.Eligat iste vir regionem ciuitatem ⁊ particularem locum in quo morari debet. Cuius aer ad frigiditatem eleuet' ⁊ aliqualiter ad siccitatem licet frigidior ꝯueniat ei aer q̄ siccus . Et hic euitet locum habitationis hedificiorum antiquorum ⁊ proprie habentium lapideas reuolutiōes.⁊ sit locus a decursibus aq̄rum ⁊ proprie aque salse propingtate elongatus. Et sit etiam camera eius orientali aspectu ⁊ septētrionali detectus:meridionali aūt ⁊ occidētali aspectui non sit aptus. Et camera sua sit ab impressione rerum acutarum velut a vaporibus liquoribus salsis ⁊ acetosis elongata in q̄ ēt camera nequaquā existat fumus neq3 puluerie presētia.Hec enim semper nocent habentibus pectus tali nocumento lesum.Et caueat etiam ab his que ānectūt' aeri cum nocumento velut sunt vestes gulam pectus ⁊ ventrē constringentes. Similiter ēt euitet tener' caput discoopertū ab aere frigido ledi patū q̄r caput eius teneat birreto pellibʒ agninis ā dorsibus variorum vel similiū condecenter suffulto. f'm mensuram caliditatis quā caput eius tollerar' pōt absq3 nocumento apparente.

Capitulum secundū de regimine eius p exercitium incipit vt sequitur.

De exercitio vō videt' mihi nullū quo totū cōpus moueatur sibi fore conueniens.siue exercitiuʒ equitandi siue nauigandi fuerit.vtrūq3.n.eorū nocitiuū est eo quia materias in motu magis ponit etiā q2 caliditas per motum talem intenditur in materia magis q̄ esset oportunū.Et iterū q2 p tales motus materie de inferioribus ad superiora mouentur magis.Et adhuc quarto q2 pp exercitium partes pectoris distenduntur.⁊ si contingat eas esse vlceratas pessime disponuntur magis. Si āt partes pectoris nō fuerint vlcerate adhuc ex fōti. distractione ipsarum amplius preparāt' ad nocumentum ⁊ materierum receptiouem. Si q̄s igit' motus totius corporis ei videretur esse cōueniēs ille esset motus progressiuus mane vel sero ante cibum factus passibus lente protractis ⁊ suauiter corpore a fecibus conuenienter emundato et in loco conueniētis aeris factus per quē corpus pducatur ad caliditatem aliqualiter eleuatam sine aliquo nocumento.⁊ exercitiuʒ tale nullo modo pducat ad aliquod in anhelitu nocumentum .Et q2 applicare exercitium cum talibus conditionibus nō est nisi valde difficile.Ideo loco exercitii ꝯuenientius videt' mihi ⁊ securius esse applicare quādoq3 fricationes incipientes a genu vsq3 ad pedes.⁊ ab inguibus 2ª rio vsq3 ad pedes . Deinde a natibus vsq3 ad predictas partes inferius trahendo posterius aūt ab adiutoriis vsq3 ad manus iterius mediocriter confricando. Nequaquā vō ciō conueniens est fricatio pectori administrata pp tractū ⁊ motum materierum in ipso.Capiti vero condecens est leuis pannorum mediocriter calidorum applicatio ⁊ pectinatio illius stomacho ieiuno facta.Lotio vero capitis omnino ab eo dimittatur propterea quia suspectionem portendit colliquationis attractionis ⁊ motus materierum.sed loco eius conuenientior ē pectinatio iam predicta.

Capitulum tertium de regimine eius p sōnū. Circa vero id qđ ď sōno uel dormitione ꝯueniēs est ei diligenter consyderandum.quoniam gratia digestionis materierum conueniret ei dormitio notabiliter prolixa.verum quia materie ī capite eius dominantes m'te sunt.Ideo prolixus sōnus euitandus est quoniam reumatismos generat vt legendum est 2ª primi capi° de eo qđ prouenit ex somno ⁊ vigilia.Etiam q2 materie in capite eius existentes plurimum sunt calide per longā dōmitionem nocumentum in eis intenderetur.quoniā in somno fit inten° caloris in profūdis corporis partibus propter reuolutioneʒ caloris in centrū corporis.quare dormitio eius debet esse consueta ⁊ a naturali sibi dormitione nō elongata.quoniā per talem fit conueniens reuocatio ⁊ vnio ad materias digerendas . In modo vero dormitionis prius super dextro decumbet latere. In 2ª vero dormitione super sinistro reuoluat' se capite eius conuenienter eleuato. Et oīo fugiat dormitioneʒ resupinam que nocumentum efficit in anhelitu

inclinādo materias ad ptes pulmonis. Et caueat etiam a dormitione resupina ne propter nimiaz compressionez a mole pulmonis factam super cor nocumentum incurrat in anhelitu vel sibi simili. propter etiā consimilia effugiat i vigiliis prolixitatem propter resolutionem et debilitatem ꝛ materierum indigestionem vel corruptionez que sequtur ad vigilias.

Capitulum quartum de regimine eius per administrationez inanitionis et repletionis.et cetera.

Et si vir iste indigeat regimine rerum non naturalium oim conuenientissime mensurando.fortassis tamen nulla videtur esse res non naturalis cuius excessus fortius nocere posset ꝙ penes istā. eo quia augmentuz repletionis multipliciter nocere potest. Et primo quidē multiplicādo materias huius egritudinis. aut quia materie cibales sunt materierum acutarum generatiue. aut quia propter debilitatem inati caloris superacquiritur calor ex trancus materierum exacuitiuus. aut qa propter multam euaporationem a replente materia prouenientem repletur caput. quod est valde timenduz in eo ne perducat ad ventriculorum ipsius opilationes. Etiam ne materia multa a capite decidat in pectus subito casu ita ꝙ perducat aut ad suffocationem aut ad apostema vel aliud nocumētū ingēs Igitur i mensura sue cibacionis cautus esse debet ita ꝙ nūꝙ accipiat cibum .ex cuius assumptione i stomacho grauitatez aut ten sionez sentiat. Secūdo aduertat ꝙ cibi ꝗtitas talis existat vt ipsaz stomachus tollerare possit ita ꝙ calor eius sit cibi conuenienter digestiuus saltem in tempore in quo naturaliter digerere consueuit Tertio ꝙ fugiat accipere cibum nisi postꝙ psenserit precedentem esse digestum. Et in sūma melius est a consueta cibatione recedere per subtractionem cibi ꝙ p augmentum eius. et iterum diligenter attendere oportet ꝙ si presenserit ciborum corruptionē aliquam in stomacho fuisse secutaz propter replōnez magnam tunc statim ad euacuanduz festinet eos Et modus quidem euacuationis secūdum plurios ponitur per vomitum. licz vomitus in hac dispōe non sit mihi rationabiliter apparēs eo qr ex eius aggregatione repletur caput. Amplius qr propter motū in vomendo factū hu. a capite magis ponūt influxu ad pectus ꝙ prius erant 3° qr vomitus saltem hominibus cum difficultate facientibus ipsuz preparat ad multam distentionem et aliquando ad eruptionem venarum . et membrorum pectoris. Igitur conuenientius mihi videtur talem corruptionem rectificare cum istis instrumentis. Primo cum diacitoniten cum speciebz ante cibum assumpto. Secundo dyacinamō eodem modo. Tertio cum assumptione. ℥.i.sy. de absinth. cum aqua mente vl' eupatorii. Quarto cum depositione cibi corrupti facta cum pillulis duabus vel tribus de aloe abluto ante cibūm acceptis. Aut si intenderetur ad colleram accipiat infusio reubar. in aquam absinthii ꝛ endiuie cum penidiis facta secūdum hunc modum. ℞ penidiarū ℥.i. reubar. elci.ʒ.i.ʃ. diagridi g.iiii. spicenardi. ϶.ʃ. infundant in. ℥.iii. aq absīthii. deīd colēt et exprimant ꝛ in potu detur Et si cōprehēderet medicus corruptum cibum a stomacho ad vētrez depulsum esse. tunc educat ipsum cum hoc clisteri ℞ foliorum maluarum blete et mercurialis ana M.i.ʃ. furfuris. M.i. yer simplicis cassiefistule ana ℥.ʃ. olei vio. et de aneto ana. ℥.ʃ. sal gēme.϶.iiii. misce has medicinas cum lib.i. decoct predictarū plantarum. Et si velis clist maioris caliditatis ꝛ ventositati proprium magis predicte decoctōni adde assari et anisi. M.ʃ. Et si velis cum eo ab intestis abstrahere ꝛ a renibus et ab epate diuertere cum predicta decoctōne ponantur benedicte ꝛ electuarii dyasiniconis ana.ʒ.iiii. Similiter iteruz sicut de euitanda repletione ciborum predictuz ē Ideo et de nimia inanitione intelligendum. ꝛ pro prie magis cuz immoderata inanitio virtutis debilitatem maiorem sibi associaret ꝙ repletio sibi consimilis.

Capitulum quintum de regimine eius per accidentia anime et cetera.

Quoniam ad omnia accidentia anime sequit motus incōueniens in spiritibz et hu. maior tamen i ira furore et timore maximis ꝙ fiat in angustia in tristicia et in meditatione . Mouentur enim i magno timore spiritus et humores celeriter a circūferentia ad centrum. et similiter in ira. Posterius autem ꝛ in ipsa mouentur de centro violenter ad circunferentiā. quare inflāmantur spiritus et humores non solum in pectore. verūetiā in pāniculis cerebri et toto capite propter quod augetur in lapsu et in gradum malicie in materiebus subsequentem ex predittis motibus ideo tales omnes motus abscidēdi sūt. In tristicia vero et meditationibus cum hoc ꝙ mouentur spiritus et hu. motu leui et paulatio. propter tamen accubationē eorū in profundo corporis ꝙ lōgo tēpore permanent non euacuantur corpora ab alteratione valde nociua. quare iterum et motus tales abscindendi sūt Igitur ꝗtum est possibile ab his precaueat et maxime ab inflāmantibus spiritibus et hu. Nullo eniz modo conuenienter materie humorales digeri et a virtute regi possent permanentibus impressionibus illis. quare ab egrotante hoc agendum est mētis leticia confortatiōe ꝛ spe bona curationis eius Et quoniam a pluribus sapientibus de coytu tractari soluit vbi de accidentibz anime detiant. quoniam in coytu est anime affectio ad ipsum exequēdum et complendum. et iterum propter magnam delitiam que i ipso apprehēditur. ideo ne ꝑpter coytum multum fiat in humoribus et spiritibus agitatio fort et anime distractio a debita materierum digestione a coytu secedendum est cū per ipsuz euacuetur non solū materia vtilis licz supflua sed etiam multum spiritus in eo fit cōsūptio ad quam sequitur īnati caloris debilitas que est cōuenientis humorum regiminis causa . Si igitur i coytu licentia rōnaliter concedi possit erit vt raro valde fiat ad plus in septimana semel. nūꝙ tamē nisi ad ipsum conuenienter per appetitum incitata natura ꝛ tunc digestione iam prima celebrata vel completa cum suaui agitatione in eo potest cōcedi licentia vt predictum est aliter autem non.

Capitulū sextum de regimine per cibū ꝛ potū.

Iam autem oportet regimen eius pertractare ꝑ cibos et potus. premittēd itaqz primo ꝙ cibi omnes et potus eius inclinari dbēt ad contrarietatē lapsus per infrigidationem et humectationem aut saltem per remissam eorum caliditatem. propter quod aut oportet cibos esse frigidos et humidos i primo aut in secundo gradu aut saltem esse leui

caliditate calidos .aut a prima mansione primi gradus vsqz ad secundam eius sint fri.& hu.Et primum quidē verificatur si lapsus est notabilit intensus vt preueniens ad ca.& sic.secundi gdus

Secundū vero intelligitur vt qr lapsus fuerit talis remisse tñ calida respectu lapsus i caliditate notabilr intense essent illius corruptiua.tenendo illam viam qp contrariū remissum approximatū coutrario intēso remittit illud. Si tñ eligi posset cibaria penitus a materia operantia nullū gradū qualitatiuum inducentia talia essent eligenda magis.verum quia raro aut nunqp reperitur aliquod cibale qn etiam cum hoc qp operatur a materia sit alicuius gradus qualitatiui inductiuuz: Ideo oportet premissum notabile consyderare vt dictū est. Itaqz pro regimine eius cibaria eligenda sūt aut fri.aut hu.aut leui caliditate calida cum temperamento in passiuis naturaliter talia aut artificialiter elaborata. Itaqz eligat panis d puriori parte farine factus & vocatur simila.talis enim videtur magis elōgatus a siccitate & trestreitate. Propterea quia pars terrea . que fundatur in furfuribus . & pars aquea que fundatur in parte glutinosa farine videtur esse a tali pane diminuta. Sit igitur conuenienter fermētatus bñ laboratus medioc:iter coctus duorum dierp aut trium ad plus etatem habens.propter qd panis azimus omīs vel alter humidus mltū sicut mltū aquam recipiens & multum furfuraceus d panico vel d milio factus omnis euitandus est.Et eligāt ab eo carnes cōplexione sua temperamēto vicine & parum elongate ab eo hūide humiditate substātifica humiditate aut terrestri parte commixta. Carnes nequaqp eligantur.velut antiq quorūcūqz contigat eas esse animalium. De domesticis itaqz conueniunt ei vt gallinarū & similiū spē iuuenes existentes. Similiter anatuli & anseruli iuuēculi suo tempore. De siluestribus autez conueniunt minute aues omnes vt starne pdices fasiani & consimiles.Et d quadrupedibus domesticis ꝯueniūt ei annuales agni castrati & paruuli capreti.& iuuēculorum vitulorum carnes & proprie lactentiuz & recentes & porcelli & sibi consimiles.De siluestribus vero vsuales omnes sibi conueniunt & ꝑprie iuuenculorum aīalium cuniculorum leporum gazelli siluestris porcelli iuuenes et sibi similes.alie vero dimittantur contrarie dispolitioni istī.

De piscibus vero cōueniunt sibi aspratiles nominati piscel fōtales petrosi parui viscositate priuati et nutrimenti grossitudine. quorum omniū noticia distincta ē secūdum regionum et ciuitatū fontes et flumīa et secunduz consuetudinez .etiam cancri sibi conuenire possunt et proprie cum fuerint fluuiales.ipsi eniz et reliqui piscel ex aquil salsis accepti ab eo sunt dimittendi ne intrinsece in humoribus ex eo genitī acquiratur virtus acuitatis ex salsedine que omnino capiti et pectori eius essent valde nociua. De saporibus quibus condiūtur carnes omnino euitare debet acetum et proprie acutum et acria et pontica omnia cum quibz inuenitur acuitas velut sunt limones et citrp etiaz magne acetositatis vl' succus eius non est sibi conueniens neqz agresta & proprie salita.Acria vero quibus vti potest regulariter sunt sicut succus granatorum murorum et succus cerasi pontici citoniorum et agresta sine sale et berberis et ribes succus et prunorum acrium et succus sorbe vel mespilorum et similia in quibus siccitas magna corrigit eorum que in succo reperitur. De conditis autē vti potest citonio rapa piris conditis zucharo &c. & vio.& omnibus similibus a quibus acuitas elongata sit propter qd oliue & reliqua condita acuta cum speciebus calidis sunt euitanda. De confectionibus autem conueniunt ei confectiones de pineis de amigdalis conditum.& anis & coriandr. & proprie post cibum & tragea maior & minor ꝑuam calidarum mixtionem habens.& cōfectio fcā cum zucharo & oleo amigdalarum a quibusdam nominata confectio granorum sisami etiaz ē sibi vtilis.Et est sisamus granum apud siculos zurzulena nominatum. De ferculis vero conuenientia sunt omīa ex bleta spinachia boragine.viola malua endiuia cicorea incuba & sponsa solis.scariola portulaca cucur .cum similibus. que tamen & fria & humida multum securum est parūper cōfrāgere cum calidis in decoctione sua vel cum feniculo petrosil'.& proprie cum fuerit intentio ad aperiendū & ysopo mellis & prassio cum fuerit intentio ad excreandum.& menta & sinsibro calamento & origano cum fuerit intentio ad stomachum.& foliis violarum solat nenufar & cresonum & ror recentium cum intentio fuerit ad caput. Reliqua vero vaporosa velut caules & humida viscosa velut canabis & est caul' rotundus dictus caputius apud lūbardos talia inqp euitanda sunt.De leguminibus aūt conueniunt ei panicum rizum cicera rubea & candarusium de frumento & de ordeo qd est far noīatum hodierno sermone. Et ptisana ordeacea cuz amilo & sine amilo. Reliqua vero legumina vt faba lentes fasceoli dimittantur.Ciceribus aūt albis quadrāgulatis & rotundis nominatis doriechis a Galieno primo alimentoruz que sunt pisa apd lumbardos dicta vti pōt. De fructibus autē cōueniunt ei cerasa omnia auellane amigdale recentes pepones melon magnus viridis & rotundus qui est anguria. Item poma pira bene matura et persica consimiliter suis temporibus recentia vl' exiccata.passule omnes albe parue & nigre quas Auicena 14.tii denominat aromaīati & magne passe que denominantur cibibum . Neqz inconueniens est ei vti quandoque castaneas in igne assatas et proprie post cibum. Et placent etiam mihi post cibum xilocaracte & est fructus carubia nominatus.Et citonium conuenit ei.& azarut & ē sorba & mespile & proprie post cibum.omnia hec consimilia sunt ei conuenientia.Et ficus sicce conuenientes sunt ei ante cibū accipiendo ex eis.iiii. vel quinqz. De his autem que cum cibariis admiscentur lenificantia conueniens est ei oleuz.oliuarp & oleum nucum.& melius esset ei ꝑpter caput et pectus oleuz de amigdalis & ꝑprie recens. Oleū vero de phisticis & pineis non placet mihi primū propter caliditatē intensam eius. Secūdo.vero propter nimiam reuolutionem quā facit in stōacho cui nociuum iz.tertii cap° de nocentibus stō. Butiri etiam vsus moderatus concedi potest ei licet multum impleat caput multitudine ventositationis eius. Lac vero & lacticinia cibaria omnia ab eo dimitti debent licet inter partes lactis īcocta conuenientior sit ei qp lac & colostra. Caseo vti nō debet antiq° & salito notabilit licet vsus casei mollis & recentis parum salis hñtis ei concedi po

test. vt colligendū est ab Auicenna quīta tertii cap° de cura catarri. et ē 13. tertii. Salis autē vsꝰ puus sit ei ppter causas superius assignatas. De potu autem eius consyderandum est. Uinum enim ipsius debꝫ esse pauce fumositatis īfra medietatē vinositatis electum: quoniam vina contraria sūt ei maxime capitis repletiua. et quia ponūt materi as in fluxu ppter colliquationem iterum quā fece rat vini fumositas in humoribus cerebri. Sit aūt substantia subtile tenue et dyafanuꝫ colore album sapore mediocre et aromaticitate etiā sua tale .s. qđ non est eligendū aliud si haberi potest tale. Si vero non .refrangatur vt reducatur ad medium vel remissum in potentia cū aqua clara subtili ab electo fonte collecta qui denudatus sit a mltitudi ne herbarum in eo nascentium et proprie fetidaꝝ in quo etiam non inueniatur multitudo ranaruꝫ vermium anguillarum et fetentium pisciū. Si āt ydoneo tēpore et ppie per mensem anteq̄ solet affligi reuolutione paroxismali vteretur ydromelle facto ſm descriptionem statim ponendam vt in mense Augusti et mense februarii et marcii essꝫ ei valde conueniens et proprie dimittēdo cuiuscūqꝫ vini potum et accipiendo in cibatione sua et extra cibationem potum istum. Rx aque fontis electe vt supra dictum est libras. 40. mell'. citrini mundi et electi libram vnam coriandri preparati. ℥. 5. mē te origani ana. ℥. i. ʒ ii or. florum lambruce ana. ℥ ii. coquantur omnia simul cum puluere predicta rum spetieruꝫ. et postq̄ aliq̄diu bulierint spumēt et fiat coctio vsqꝫ ad consumptionem tertie partis Ita q̄ tamen predictarum specieꝝ puluis medie tas ligetur in syndone rara et lassa. Reliqua auteꝫ medietas spergatur ad aquaꝫ deide colet' hec per colatorium bene spissum, et reseruetur in vasis bñ mundis et coopertis. Hec igitur videtur esse ī sūª regula cibationis et potuum sibi ꝯueniētiū.

Tertius tractatus de regimine p administratōeꝫ instrumentoruꝫ medicinalium continēs capitula septem ſm intentiones septem que videntur opꝰ tune tam in regimine preseruatiuo q̄ curatiuo huius dispositionis.

Prima itaqꝫ intentio erit materierū que genitē sunt anteq̄ paroxismēt. euacuatio vl'is. 2ª erit materierum diuersio. Tertia erit earūdē digestio 4ª erit euacuatio earūdem erradicatiua. 5ª erit regiminis rectificatio. 6ª erit prohibitio generationis materierum et accumulationis earū in capite. Septima et vltima erit capitis et pec toris cōfortatio ne materias que ab ea fluere solēt faciliter recipiant et iam receptas conuenient' ex purgare possint. Primaꝫ itaqꝫ intentionem cō plere videntur instrumēta quattuor primum est flobotomia Secundū est ventris solutio. Ter tium est vrine prouocatio. Quartum ē fluxus sanguinis a naribus prouocatio seu applicatio. De vomitu autem nihil dico cum habeam ipsum suspect' vt visum fuit tractatu precedenti capº de regimine huius dispositionis per inanitionem et repletionem. Primum itaqꝫ instrumētū qđ est flebotomia premittēd est et eligenduꝫ q̄ sicut egri tudo ista bis in anno pyodice affligit viruꝫ istum vt circa principium veris et autūni. Ita supponen dū est materiam huius egritudinis congeri ī toto corpore licꝫ principaliter eius molestia in capite percipiatur. Neqꝫ enim credendum est materiaꝫ tante quantitatis precise in capite eius ꝯgregari. Mirabile enim esset q̄ materia illa non faceret coalteratōeꝫ ſm qualitates primas vt calefaciēdo quoniam acuta percipitur. aut infrigidando quod apparet ex aquositate actualiter frigida que ab ore eius emittitur amplius. Iterū hec materia in capite nocumentum efficeret penes qualitates 2ªs eius aut oppillando aut dolorem grauatiuū effici endo. aut saltem tertio q2 pars eius in vaporeꝫ et ventositate cōuertitur dolores extensiuos ī capite et panniculis cerebri efficeret. Cum autem neque istorum accidentium aliquod manifeste appareat oportet de necessitate concedere q̄ licet hec mate ria paulatine sit ſm partem in capite congesta ta men tēpore sue paroximationis a toto corpore ad caput propellitur sinthomatice. Cum ergo ipsa sit in toto congregata et congesta vt probatum est et non possit alibi contineri rationabilius q̄ ī venis Ideo necessaria est euacuatio vniuersal' eius et ista p flobotomiam fit vt quarta primi caº 2º duꝫ iquit flobotomia est euacuatio vl'is que multitudinem educit. Uena auteꝫ de qua predicta flobotomia fienda est a pluribus ponitur esse saphena dicēti bus ipsam euacuare a toto. eo q2 a superiori ad in feriorem particulam materiam attrahit et educit Ego vero credo q̄ huius vene flobotomia nō deꝫ dici euacuatio vl'is ppterea q2 non potest a capite euacuare quantum oportet propter ipsā esse ab eo remotam. et a venis capitis etiam. Melius igitur est flobotomarre venam mediam que euacuat a toto propterea q2 attrahit a capite et superioribus partibus per cephalicā a qua exit vel continuatur et euacuat ab inferioribus partibus per basilicam cum ipsa sit media inter duas illas. igitur īmedia tius euacuat a superiori et ab inferiori q̄ faciat sa phena cum non mediet inter duos ramos similes neqꝫ sit earum pars. Extrahantur igitur p talem flobotomiam sanguis ℥. v. vel. vi. Limitando ta men secundū etatem complexionem habitudineꝫ et pacientis fortitudinem vl' econuerso. Et ſcā hac flobotomia si sufficiens quantitas sanguis fuerit educta excusat. Si ā non tūc in die eodem vl' seq̄ ti vel tertio ad illam fiat secundatio eiusdeꝫ ptis āteq̄ consolidetur. Et si contingeret q̄ de tali ve na flobotomia non posset fieri ā q2 multa carnosi tate cooperta esset. aut ppter cicatricem vel alias cās. et tunc meo iudicio adhuc conuenientior esset flobotomia basilice q̄ saphene que videt' euacuarꝫ a superioribus vsqꝫ ad inguia conuenientius et im mediatius q̄ saphena. et licet saphena imme diatius euacuet a magno pede vbi fuerit multi tudo repletionis. de hac non est curād. eo q2 eua cuatio a membris occultis superioribus magis habet respicere totum q̄ pedē magnus. Scdm vero instrumentum complens euacuationē vl'em erit per solutiua medicaīa. et dato q̄ non sit bene ab auctoribus apte collectū q̄ vna medicina sim plex euacuet a toto. illđ tamē conuenientius fieri potest per composita medicamīa quorum aliqua respiciunt caput aliqua pectus aliqua ventrem et aliqua partes inferiores. Aut vero dicetur medi cina vl'r euacuatiua quia ipsa respicit omnē mate riam euacuandam. vt coleram fleg. melancoliam aquositates et ventositates educendo. Et de nume

zo barum medicinarum plurime cõpoite ineniũť inter quas est electuariũ indu3 qđ superfluitates educit a toto cõpoze ⁊ pill'e aggregatie d'criptõe maiozi ⁊ pillule sibi similes. vel ille que inueniũť aggregate ex eis describendo sic. ℞ pillulaꝝ fetidarum cochiarum ana. ʒ. ʃ. formentur simul cu3 melle zoř. Uel ℞ pillularu3 aurearum. pillularũ de reubarbazo pillularũ de oppoponaco ana. ℈. i. refozmentur pillule vt prius. Aut ℞ pillularum de yera composita de rocolla. de hermodactill'. ana. ℈. i. refozmentur vt prius. Aut ℞ electuarii indi. ʒ. iii. electuarii succi roř: ʒ. i. misce. Aut ℞ benedicte iere Gali. ana. ʒ. iiii. misce. Aut ℞ el'rii elescoř descriptione Mesue. ʒ. iiii. Aut ℞ hãc insusionem omnibus partibus ⁊ membris cozpozis appzopriatam ⁊ operatione securam. ℞ agarici electi reubarbari ana. ʒ. i. mirobal'. indozũ polip. ana. ʒ. i. ʃ. aniř. viol'. dauci spice ℥ ana. ℈. ʃ. salis indi. ℥. iii. penidiaꝝ. ʒ. vi. zuchari scõe decoc. ℥. i. ʃ aque lupullorum violaru3 ana. ℥. ii. fiat oĩm ĩfusio ⁊ detur in potu. Et si velis hanc infusionẽ appzopriatam magis ad coleram nigram adde in eam post colatã3 lapidis armẽi aut lazulli prepatozũ ℈. i. vel. ʃ. tuo libito. Et si velis cõtrahere magis ipsam ad coleram ru. adde diagridii. ℥. i. Si vel' ipsam facere aspicientem flegma adiunge turbit ℈. i. vel. ʃ. modo tuo. Ego vero in lapsibus col'icis dominanter procedere soleo cum hoc ℞ succi ro. ʒ. x. pul. hermodactil'. ʒ. ʃ. lapidis armeni prepatĩ ℈. ʃ. penidiarum. ℥. i. aque lupullozum: ℥. ii. misce Et quodcũq3 hozum solutiuozum placeat exhibẽdum est in auzoza calidõ actu super quo dozmiať hoza vna. Deinde absq3 cibatione quiescat aut leuibus passibus quibusda3 moueatur. Deinde pãni non multũ calidi ventri applicẽtur ⁊ tardet cibũ post assũptionẽ. v. hozis ⁊ tunc bibat ciatum vnu3 aque ozdei calide tẽpoze calozis aut brodii macri cum zucharo calidozum tẽpoze frigozis. Et post hos potus tardet cibum per vna3 horã. Tertiũ instrumentũ complendi hanc intentionem est per diuretica que materias colericas vl' alteras diuertere ⁊ euacuare possũt per vrine vias. ⁊ multa sũt vrine prouocatiua velut fenicul' petrosil'. apium daucus grana milii solis absithiũ eupatoziũ prassium azisto^a longa ⁊ consimilia in calidis. Et ceterac adianthũ. semina quattuoz maioza frigida semen cicozee endiuie scariol' i frigidis. Et capil'. ve. ⁊ spargus in tẽperatꝭ. tamen de his in ꝓposito non facio estimationem magnam nisi conueniẽť aspiciant materiam que abundat in cozpoze ⁊ ipsam euacuare possint per vrine vias. ꝓpter quod primis predictozũ decoctis vel aliter artificiatis addi posset aliqđ de turbith hermodactilis. de agaꝝ. de serpentaria ad materiam flegmaticam. Scđis vero cõmisceri potest aliqđ de diagridio: de gentiana de reupontico de reubarbazo ad materiam colericam. Tẽperatis vero diureticis addi possunt omnes medicine cuiuscunq3 materiei eligendo euacuatiue velut polipodii. sene thimus et mirobalanus indus. sicut medicine flegmagoge ponerentur ad fleg' ⁊ coleram educendũ. Cõpositum bonũ diureticum ad omnes materias apꝓpriatum est hoc. ℞ aque cuscute capill'. ve. ⁊ granorum milii solis ana. ℥. i. ʃ. misce. Et fortius illo ẽ hoc. ℞ scolopendrie genestre ⁊ saxifragie ana. ℥. ʃ. misce. Et fortius illo iteru3 est h^o. ℞ aq eupa.

valeriãe ⁊ meu. ana. ℥. i. p'ueris cõticũ auellanaꝝ ʒ. ʃ. misce. Aliud cõpositũ ℞ specierũ benedcẽ simplicis. ʒ. ʃ. specierum lytont' pon. ℈. ii. aq capil' ve. ℥. iiii. misce. Si quis vero desyderaret vrinam prouocare conuenientius vel equalius talia posset cum cibis decoquẽdo cõmiscere. vel ea pulue rizata eisde3 supponere. Aut confectꝭ. iulep. electuaria. syzupos et decoctꝭ artificialiter preparate

Quartum instrumentũ supra premissum fuit sanguinis eductio per nares que qdem vniuersalẽ euacuationem includere potest. aut ꝓpterea quia educit materiam sanguini mistam cuius partem magnã euacuare possunt. Aut q2 talis euacuatio a superiozibus immediate educit ⁊ ab iferiozib3 ꝓpterea q2 vene ⁊ nares tiate continuitate3 hñt satis propinquã cum ramo vene chilis ascendẽtꝭ. vt patet p^a primi doc. 5^a de vena chilis ascendẽtꝭ Igitur si sanguis a naribus eductio fieret sponte vel naturaliter illa esset electiua magis. Si aute3 non. tunc prouocari debet vel põt multis igeniis Primũ est vt nasus aliq̃to tempoze constrictus teneatur. Deinde vehementi ⁊ frequenti exsufflatione per ipsum fiat motus ad extra. Secũdo vero prouocatur sanguis a naribus p sternutationem prouocatam per operationem narium ad radios solis. Aut per insufflationem pul. el'ii. al. sapini vel alterius acuti medicaminis aut p titillationem in naso factam cum setis porcinis paleis vel ramis herbarum pungitiuis. vl' cum titillatione facta cum ramis sãguinarie que est centinodia. Aut partes interiozes nasi vnguibus fricã^o aut aliter tuo modo operando. Et qualitercumq3 contingat perseuerare debet exitus sanguinis. q^o usq3 per colozem ⁊ substantiã materierũ apparuerit ipsas esse illaudabiles. Aut saltem v^squeq^o exitus fiat absq3 debilitate virtutis que fugienda ẽ. Et fiat hec prouocatio sanguinis semel vel bis in die et mane prope oztum solis quoniam illa est hoza motus sanguinis. Aut aliter fiat secundum coniecturam sapientis sua scientia h^o limitãtꝭ.

Capitulum ẽm principale de ĩstrumentꝭ diuertentib3 mat'iã aptã fluere ad pectus.

Licet omnia instrumẽta quattuoz que in precedẽti intentione monstrata sunt sufficienter possint diuertere materiam. ⁊ propzie cum iterat earu3 applicatio. Preter illa tñ aliqua diuertentia huic loco applicari possunt ⁊ sunt numero quattuoz q̃ mihi vltioza videntur. Et primũ quidẽ est materierum diuersiuu3 a toto. Scđm ẽ diuersiuũ eozum a partibus pectozis velut fricationes. Tertium vero est diuersiuũ earũ per vias sputi. Quartum vero est cazum a profũdo cerebri ad exteriozes partes diuersiuum. Primu3 itaq3 hozum completur per reiterationem ventosaru3 ⁊ applicationem nunc quiđ ad pulpas interiozes tybiarum. nunc vero coxarũ. al'n vero ad nates. ⁊ quandoq3 ad spatulas. Similiter super collo poni possunt ventose cum scarificatione. ⁊ sine scarificatione ẽm consilium sapientis. Iterum h^o cõplezi potest per ligaturas predictis partibus factas. Tertio vero per fricationes. Quarto per rubificationes. Quinto per cauteria vltimate tñ applicanda. Adhuc etiã hoc primo cõpleri potest diuertendo a toto per ꝓuocatione3 sanguis menstrui in muliere. ⁊ emozoydarum in viro scđm apparentiam necessitatis in hoza electa ad quam

vocat repletio multa aut imminētis vel presētis accidentis timor. Diuertentia vero pticularit a pectore materiam educentia sunt fricationes et ventose partibus spatularum administrate. Amplius ventose sepe sub mamillis apposite sine scarificatione vel cum ea. Et adhuc etiam flobotomia magni rami vene que supponitur toraci apparēs a fine eius vel pomo granato exclusiue usq3 ad secundā coniūctoe3 ossium thoracis. hec enī flobotomia diuertit a profundo pectoris. Diuertentia a capite et a pectore per modum expuitionis sunt electuaria omnia elnufera. i. elnam vel enulā recipientia vel electuarii dyairis. et fortius illo est dyacalamentum. Et adhuc fortius 2° est dyaprassium et equalis sunt penidie et confecti caloe marzapan dicta que a temperamento parum elongatur per qualitates actiuas et confectiones sisamie et loch sibi proporcionalia loch de pino loch de aigdalis et sibi consimilia. ēt tyriaca fermentata cu3 multo melle vel cum ydromelle cōmixta in aurora in potu data. ℥. i. ʒ. et ex ea cum duplo mellis et aqua decoc. vel sublimationis prassii yreos vl' aristologie rotunde et est mihi secretum magnū. At vero iterum loch de pino. loch de squilla. loch de luf. et loch dyapenidion. omnia hec conuenientia sunt frequenter in ore retenta. a calore enī dissoluta resudent per tracheam arteriam ad pulmonē et materias attrahunt tam a capite q̄ a pectore. Diuertunt aūt principalius a capite materias masticationes velut piret' mire piperis al. radicis gētiane. et masticatio agarici et scordeon. et arthanite proprie et est mihi secretum magnum. Et ab ābabus partibus istis potent' diuertere potest laqueus vel seton partibus colli applicatis. Et si velis magis ab inferiori diuertere q̄ superiori pone ipsu3 in loco vbi collum coniungitur superiori pti spatularum. Si vero a superiori magis pone ipsum vbi principium colli coniungitur cum fine capitis et est locus quarta primi ca° 12° a principe noiat9 nocrati vn̄ nuca a capite exit in collū descendens Forma autem applicationis illius est q̄ habeant' tenacule in extremitatibus plane et ī medio sui p forate et capiatur cum eis cutis ab'q3 musculis et extendatur ad extra et compressa teneatur et tūc habeatur radius ignitus quo vtriq3 perforet' cutis cui foramini imponatur seton de cauda equina factus. Aut pro nobilibus de serico. Aliis vero de filo lineo. ligetur ergo ibidem et q̄n3 sic dimittat' multis diebus illud permanens continua eductōe materierum fit conueniens diuersio vt iā dictu3 est. Particularia autem a profundo capitis diuertentia iam plurima sunt tacta ita q̄ non videtur aliud fere superaddendū nisi q̄ frequēs lacrimarum eductio materiam a profundo cerebri diuertit et proprie ab anteriori pte siue fiat oculos diu confricando siue eos ad aerem calid̄ velociter et frequenter applicando. siue in eis imponat' oleū aut aliquod acutum velut puluis ell'i. siue arthanite vel succus apii abrotani. aut oculi liniātur interius et exterius cum felle thauri vel altō sibi simili. Adhuc etiam a profundo capitis mat'ie diuerti possunt attrahendo eas ad auriculas vt scalpellando et rubificando pendētes ipsa℞ partes aut impenendo eis oleū de ruta frequenter. aut oleum muscelinum. vel de castoreo. aut succū prassii vel cepe aut arthanite que omnia sunt calida.

Similiter etiam diuerti potest materia cum fricationibus rubificationibus vesicationibus scalpellationibus superficiei cutis. Ego autem psepe materias plurimum ī capite pyodice cōgestas potenter diuerti ingenio. G. qđ pulchre est ab codē script' qnto de ingenio sanitatis ca° 13° in ystoria quā narrat de quadam nobili romana cui accidit sputum sanguinis ,ppter materiam catarrizantē a capite ad pectus. et vide historiam que fm hunc modum sūati3 ab eo colligitur. Uocatus enim ad ea3 in media nocte propter debilitatem vtutis que erat in ea q2 diebus antecedentibus de cibo non acceperat nisi modicum non fuit ausus fl'oar eam. sed in eade3 die administrauit sibi remedia nouem. Primum fuit q̄ clistezizauit ip'am intellige lenificatiuo clisteri propter debilitate3.

Secūdū q2 fecit fricari extremitates vt pedes et manus magnas. Tertiu3 quia fecit ligaturas in predictis locis. Quartum apposuit sup capite eius medicinam acutam rubificatoriam et ve'icatoriam factam cum stercore columbi siluestris vt infra scribetur. Quinto post vesicationē predictam intromisit eam balneo aque dulcis calide gratia diuersionis et sedationis doloris. 6° in balneo et ex̄ balneū mediocri tectura caput eius custodiuit. 7°. vero cibauit eam iuribus carniū conuenienter nut'tis. et post ipsos dedit ei fructus stipticos frigidos. Octauo in sero illius diei dedit ei tyriacam nouā g'ra prouocationis somni et restrictionis cursus materierum et exiccatōis ea℞

Nono vero in mane huius diei dedit sibi mellicratum ad intentionem mundificationis pl'monis. 2ª sequenti die iterauit in ea fricationes et ligaturas. In sero vero illius secūde diei dēdit sibi de tyriaca noua q̄titatem minorem q̄ in precedenti die. 3ª vero die dedit mellicratū ,ppter mundificare pulmonem. et in eodē die dedit ei ptisanam ordeaceā. Quarto vero sequēti die g'ra mundificationis pulmonis dedit ei tyriacā fermētatam vel antiquam cum multo melle. Et ī eade3 quarta die iterum apposuit sibi vesicatoriu3 cum cezoto de affodillis facto. 3° in eodem die administrauit sibi balneum. Quarto vero cibauit ipsam. Quinto vero die obtulit sibi fortiora mūdificatiua pulmonis sicut esset tyriace noue addere partem equalem dyairis. 2° iterum in eodē die et deinceps rexit ip'am regimine ꝯualescētiū Uide q̄ cura Ga. ꝯpleta cum istis. xx. ingeniis tota sustentatur super quattuor intentionibus principalibus. Prima est materia3 a capite aptā fluer' diuertere. qđ totum faciunt fricationes ligature vesicatoria et balnea. 2ª vero intentio fundat' ī intercipiendo fluxum. qđ fit per prouocationem sōni et ingrossatione3 materierum quā facit tyriaca noua. Tertia intentio fuit in mundificando pectus et compleuit hoc cu3 tyriaca fermentata cū melle et aliis excreātibus. Quarta intentio fuit in conseruando virtutem et viuificando ipsam et prohibendo eleuationem fumorum ad caput. et hoc compleuit. G. administrando iura regimen conualescentium et fructus stipticos. Et intellexit Ga. hoc nocumentum prouenire in pectore principaliter p colligantiam eius ad caput. licet aliqªliter crediderit nocitum esse pectus cui curationē adhibebat per sputum prouocantia. Et similem ere sententiam collige ab eo in predicto capitulo

in historia de altero iuuenculo romano qui passus
est nocumentum essentiale pectori quo conueniebat
materias preparatas efficere ipsum ptisicum ⁊ tu
considera.qꝛ modus cure eius est sublimis cura-
tionis . Ego vero scio gentem multam quam hoc
regimine ẽt crexi ⁊ in sanitateʒ perduxi.⁊ ꝓprie
cum ista dispositio fuerit incipiens ⁊ non aucta
vel confirmata.Modus vero instrumentoꝝ que
ego administraui fuit.qꝛ sepe accepi stercora co
lumborum siluestrium ⁊ ea cum lixiuio ĩ mõtario
terens ĩ linimentum formaui. Secundũ vero
qꝛ frequenter liniui caput cum succo ruthe siluẽris
que oritur super montibus paduanis. Tertium
fuit qꝛ sepe pacientis caput fricari feci cũ cepe sqlle
in mortario contrito. Quartum ꝙ sepe admi
nistraui cerotum capiti factum ex.ℨ.iiii.picis na
nalis ⁊.ℨ.i.ʃ.pul.radicis affodill'. Quintũ quia
vbi volui cum vesicatione materiam attrahere
administraui.linimentum factum ex succo flam
mule vel pedis coruini. Sextum et vltimum
⁊ leuius omnibus est qꝛ sepe feci liniri caput cum
sapone simplici nigro.cui al'n cum fortius volui
ipsum efficere cõmiscui de puluere arthanite aut
affodillorum aut de puluere foliorum pedis cõui
ni exiccati.⁊ tu elige qđ tibi placet.

Capitulũ tertium de regimine per intentioneʒ
digestionis matericꝝ incipit vt sequit'.

Iam satis ex predictis apparere potest ꝙ opõtet
medicũ intendere ad digestionem materierum.
Cum enim in viro isto materie pyodice congre
gentur ĩ capite difficile est imaginari ꝙ ita ibidẽ
contineantur ꝙ aliqua earum particula ad pectꝯ
non decidat vel in ipsum iam defluxerit . et grã
quidem huius insurgit necessitas cum digerẽtibʒ
aspicientibus caput et pectus ⁊ aliquando totum
corpus cum istis instrumentis. Primum est di
gestiuum materierum in capite ⁊ pectore leue sa
tis.℞ aque violarum aque nenufa. ana.ℨ.i.ʃ.aq̃
capill'.verĩ.ℨ.ii.misce.Duo enĩ prima principalit̃
caput respiciũt tertiũ võ pectus. Aliud digesti
uum simile huic ⁊ fortius predicto est hoc.℞ sy.
violarum.ℨ.i.syrupi de liquiricia.ℨ.ʃ.aque florũ
salicis buglos' ⁊ nenufar̃ ana.ℨ.i.misce. Tertium
digestiuuʒ ⁊ fortius predictis ad materiã fixiorẽ
est hoc.℞ sy.acetos.simplicis sy.de nenufar̃ ana
ℨ.ʃ.aque capill'.verĩ.boraginis ⁊ violarum ana.ℨ
i.misce.Quartũ digestiuum ad materias fl'aticas
vbicũqʒ locorum est hoc.℞ sy.de sticados sy.ace-
tos.compositi ana.ʒ.vi.aque betonice mellisse ana
ℨ.i.ʃ.misce. Quintũ digerens materias fl'icas
fortioris resistentie est hoc.℞ oximell' squillitici.
sy.de prassio ana.ʒ.vi.aque ysopi.ℨ.iii.misce.
Sextũ digerens materias adhuc magis cõpactas
est hoc.℞ syrupi de prassio syrupi de calamento
oximell' squillitici ana.ℨ.i.aque yris ⁊ prassii ana
ℨ.i.ʃ.misce.Et si velis digerere materiã ꝯmixtã
ex colera ⁊ flegmate aggrega hec digestiua scđa
cum primis confrangendo ea cuʒ medicinis a do
minio respicienribus coleram aut econuerso.aut
equalem vtranqʒ s'm necessitatem mixtionis ma-
terierum.Et si velis cum istis addere digerentia
materiam melancolicam respiciencia describe sic
℞ syrupi de epithimo .ℨ.i.ʃ.aque lupuloꝝ viola
rum ana.ℨ.i.ʃ.vel.ii.misce.⁊ si erit tua intentio
ad materiam adustionem habentem.℞ syrupi de
fumo terre de thimo.oximell' de reysim ana.ℨ.ʃ.

aque buglosse boraginis ⁊ nenufar̃ ana.ℨ.i.misce.
Et si velis adhuc digestiuum leuius describe sic.
℞ aque boraginis ⁊ buglosse ana.ℨ.i.ʃ.aq̃ capill'.
ve.ℨ.ii.misce.Descriptio digestiui optimi ad ma
terias specie diuersas in capite pectore ⁊ toto in
uentas est hec.℞ violarum florum boraginis bu
glosse se.endiuie cicoree.seminiũ quattuor friorũ
ꝯmuniũ ana.M.i.capill'.ve.M.ii.assari origani
pulegii calamenti sticados beroĩce ana.M.i.ʃ.fo
liculorum sene.M.i.fu.meu.ciperi squinanti car
pobal.xilobal.spicenardi ana.M.ii.corianđ prep
ati sumach granorum mirti ana.M.i.cinamomi
gariofil'.ʒʒ.behen.al.⁊ ru.ana.M.vnius tertiam
coquantur omnia in libr̃.x.aque vsqʒ ad ꝯsũptõeʒ
medietatis.Deinde colentur ⁊ fortiter exprimãt
⁊ colature illi addantur zuchari scđe decoc.libr̃.i.
mell' librã.ʃ.aceti.ℨ.quattuor adinuicem coquãt
dispumando vsquequo glutinositatem recipiant.
Deinde accipiantur huius.ℨ.ii aque cicoree aque
eupatorii ana.ℨ.i.ʃ.misce.⁊ exbibeatur actu cali
dũ in aurora distanter preassumpta cena p horas
ix.⁊ tardetur post ipsuʒ cibus horis quattuor. Si
militer etiam digerere posset aliquas materias in
capite stantes dando in mane.ʒ.i.metridati cum
ℨ.iii.aque sublimationis ypericonis calefacte. Et
si vellet digerere materias in pectore stãtes dare
posset eadem hora.ʒ.i.el'ii diaprassii.aut diayris
vel diacalamenti cum.ℨ.iii.aque decoc.passularuʒ
vel liquiricie .quomodocũqʒ autem desyderaret
digerere materias circa epar spleneʒ ⁊ inferiora
membra stantes dare posses.ʒ.i.electuarii dyala
ce aut dyacurcume cum.ℨ.iii.aque scolopendrie
eupatorii vel cicoree ⁊ hoc in membris frigidis.
In calidis autẽ materiebus digerere posset dãdo
ℨ.i.zuchari violarum in dispositionibus pectoris
aut zuchari nenufari.in dispositionibus capitis
aut zuchari ros'.in dispositionibus stomachi ⁊ epa
tis miscendo eadem cum melle violato vel rosato
vel iulep ex predictis facto aut alias mixtiones
ex istis suo libito conficere potest ⁊ sil'ibus.

Capitulum quartum quarte intentionis euacu
andi materias .]

Uidetur mihi rationabiliter huic intentioni satis
fieri posse administrando medicinas minoratiue
⁊ vniuersaliter euacuantes.de quibus sensatũ fuit
in ĩtentione p^a^.Si enim fiat ĩ aliqua materiaꝝ
hanc vel illam partem vel materias diuersas res
picientium augmentum in dosi earum valde faci
le materia peccans quecunqʒ fuerit illa conueniẽ
ter euacuari poterit.quar̃ non videtur opus alias
describere medicinas fuientes ad intentionẽ istã
nisi aliquarum que ꝓprietatem hñt ad materias
specifice distinctas in diuersis partibus inuentas
descriptiones ponere.Materiam igitur colericã
in superioribus partibus dominantem euacuare
poterit feliciter hec infusio.℞ pul.mirobalanoꝝ
citrinorum reubarbari electi reupontici ana.ʒ.i.
dyagridii.g̃.i.succi ros'.ʒ.vi. penidiarum.ℨ.i.aq̃
violarum nenufar̃ ana.ℨ.ii.fiat oĩuʒ infusio per
diem naturalem. Deinde coletur ⁊ exprimatur ⁊
colature addantur spicenardi.g̃.v.⁊ detur ĩ potu
calidũ. Flegma vero in capite ⁊ in pectore pec
cans euacuare potest hec infusio.℞ agarici electi
ʒ.i.ʃ.turbith.ʒ.i.pul.hermodactilloꝝ.℈.quatuor
anisi ʒʒ.cinamomi ana.℈.i. spicenardi.g̃.v.aque
mellisse ⁊ ysopi ana.ℨ.duas zuchari albi.ℨ.vnam

salis gemme.g.i.s.calefiant aque et infundantur in eis pulneres per vnam diem naturalem. Deinde diligenter exprimendo coletur. et colatura detur in potu vt prius dictum est. Materias vero melancolicas a capite a pectore et a toto etiā conuenienter euacuat hec infusio. Rx thimi epithimi folliculorū sene ana.ʒ.i.s.polipodii.ʒ.iii.aque buglos. et cap. ve.ana.℥.ii.cinamomi liquir anis.ana.℈.s.gar. ℥.ana.g.iiii.zuchari al.℥.i.s.sal gēme.g.i.s.calefiant aque et fiat in eis infusio per diem naturalē Deinde colentur et exprimantur et detur in potu per horas duas ante diem. et non dormiat super ea et neq3 super predictis nisi hora vna. et tardetur cibus quinq3 horis post assumptionem earum. et tūc bibatur cyatus vnus macri brodii pulli calidi et post ipsum per vnā horam accipiat prandium.

Capitulum quintum huius dispositionis p ad ministrationem cibor incipit vt sequitur.

Non videtur mihi necessarium esse vt multū tēpus expendam in hac intentione: quoniam superius satis prolixe particulariter et vniuersaliter de hac sermo pertransiuit in 2° tractatu regiminis per vi.res non naturales. quare pro complemento huius intentionis recurratur illuc. Sequitur capitulū sextum.

Capitulum sextum de regimine p administrationem instrumentor que prohibent materias huius egritudinis generari et pyodice affligēdo reuolui et incipit.

Quoniam superius in tractatu primo visum est materias hanc egritudinem efficientes secundum multum in capite generari et congeri ibidē ppter diminutam digestionem. et adhuc etiam apparuit ibi q huius egritudinis ptialis materia generatur in stomacho in epate et in pectore et in eidē congregatur. Ideo ex hoc fundamento manifeste colligitur q oportet hic narrare medicinas digestionem capitis vigorantes et materias in ipso congregatas consumentes. Et ita etiam de materiebus in infe rioribus partibus genitis et congregatis dicendū est. quare in hoc ordine primo tangam quedā instrumenta virtutē innatam capitis confortantia. et consumentia materias in eo inuentas. 2° vero ordine id tangam de his que pectus principaliter respiciunt. 3° de habentibus aspectū ad stomachum. Quarto vero ad epar fiet discursus gdā. Primum itaq3 simplicium caput calefacientiū est lignum aloes. Ipsum enim et quelibet medicina in gradu caliditatis et siccitatis eleuata conueniens ē cerebro et cortis ab eo. non quidem grā conseruationis ipsius. quoniam medicine taliter operantes dēbēt esset frigide et humide. Neq3 ēt tales medicine conferunt capiti simpliciter preseruando ipsū a futuro vel deteriori lapsu. quoniam talis actus preseruat iuus complexi debet partim per similia partim per contraria vt 3° tegni trac.p° colligendum est. sed medicine predicte operantur in cerebrū abscidendo lapsum iam in eo inuentum. Cum igitur talis lapsus sit proueniens a materia frigida dominanter reumatizante ad inferius oportet oia talia instrumenta esse ca. et sic. Et quoniam etiā lapsus cerebri materialis est notabiliter eleuatus vltra gradum fm frigiditatis et humiditatis oportet omnia instrumenta esse sibi contraria p augmentum caliditatis et siccitatis. oportet.n. medicina curatiuā tm per contrarietatem suam distare

a medicina tēperata. qntū lapsus respectu tēpamēti pprii in gradu fuerit eleuatus quarta primi ca° primo fm partem. et apertius ibidem cap° secūdo et tertio tegni vbi supra allegatum est. et hoc quid totum veritatem capit solum ab intentione et regula curationis absolute spetiei. Cum vero in curatione includitur aliqualiter preseruationis modus tunc oportet instrumenta omnia esse refracta ex his que sunt cerebro similia effectiue et secundum partem contraria vt iam dictum ē. quare cum materia huiusmodi lapsus non raro et vt plurimum quelibet sit cōmixta ex flica et accuta conuenientius est aliqualiter omnia talia refrāgere ex calidis et frigidis vt iam dictum est. propter quod ponētur hic instrumenta quedam frigida et sicca. frigida et humida capitalia et calida et sicca etiam capiti iuuatiua. et tu poteris ex eis eligere modum confractionis ex fūdamento dato. Itaq3 xiloaloes iam premissum cal. et est sic. in 2° et aromaticitatem habet cerebro conuenientem et confortat etiam sensus. Secūda vero capitalis medicina similiter ca.et.sic.in 2° aromaticitate sua cum leui stipticitate cerebrum confortat et sensus. Tertia vero medicina est sticad quod calidum est i pri° et siccū in 3°. ex cuius vsu habens egritudinem neruorum magnum inuenit iuuamentum. Quarta medicina huic consimilis est camomilla que confortat caput et omnia neruosa membra plusq altera medicina quoniam eius caliditas ē fere consimilis caliditati animaliū. Quīta medicina ē cordueni quod ca.est et sic.in 3° et magnam habet efficatiam in confortando cerebrum neruos et omnia sēsuum instrumenta. Sexta medicina de frigidis et humidis est viola que sui conuenienti aromaticitate omnem lapsum calidum et siccum cerebri emendare potest. et proprie quando contingit cerebrum a multa siccitate vehementer esse lesum. Septima medicina iterum de medicinis frigidis et humidis est nenufar quod habet frigiditatem in fine secundi et humiditatem in principio tertii et pariter confert vt de viola dictum est. Octa° medicina adhuc fri. et hu. est li kai idest epatica et proprie cum fuerit a fontibus accepta remota ab omni impressione putredinali et operatur fere pariter vt de duabus predictum est. Nona medicina capitalis frigida et sicca est rosa que conuenit frigiditate eius in primo et siccitate eius in principio secundi in qua et in qualibet eius parte est confortatio cerebri et mēbrorum neruosorum oium. Et hec quidem omnia vt p3 veritatem accipiunt in agregatore Serapionis trac.2° et capitul ppriis et in quattuor voluminibus vere trāslationis Dyas. et sexto de simplici per processum totum et 2° can propriis capitulis et tu perlege ibi. propter vero decorem operis et complementum: quoniam psepe oportet medicum attrahere materias et euacuare eas a capite proprie scribam hic simplicia que oll a veteribus apoflatismata nominabantur. et sunt flatum a capite eductiua. quorum numero omnium fere elegantius est yreos quod ca.est et sic. in fine tertii ex cuius succo mirabilem feci q pluribus hominibus operationem i attrahendo a capite secūdum modum administrationis talē. Rx succi yreos ℥.s.mellis viol.ʒ.ii.aque ordei.℥.ii.misce totum et ore prius aque pleno de hac mixtione actu calida traiciatur per narem hanc vel illam suauiter

et non repente et videtur res valde vtilis. Silr̄
etiam ad hanc intentionem confert tarcon et est
piretꝝ quod est ca. et sic. in tertio et soleo ipsū ap
plicare eo modo cōponendo vt dictū est de yreos
nisi quia ad compositionem illam superaddo cro
ci. ℈. ʃ. ad aduersād stupefactōi quā solet facere pi
retruꝫ. aut addo aliquid simile velut camo. casto
reum vinū et spicā nardi. Hec eniꝫ sunt quīqꝫ me
dicamina omniū narcoticorum audatiā refrange
re potentia vt colligenduꝫ est quarta primi caº 2º
et partim prima tertii trac. primo et caº vltimo
et aliqualiter. xiª. tertii de cañ. curationis cordis

Tertia vero medicina a capite eductiua ē aqua
sublimationis vel expressionis vcuen et est mirica
ria calida et sicca in 3º que operatur vt predicte.

Quarta medicina est aloes cuius caliditas est ī
tertio et siccitas ī primo et ē tante nobilitatꝭ ī mū
dificando caput ꝙ vsus eius acuit rationem in 2º
cañ. in adequato capitulo. Quinta medicina est
maiorana que ca. est et sic. in 3º cuius laudem tāꝙ̄
omnibus notissimam dimitto. Composita vero
totum caput humanum cerebrum ⁊ orta ab eo ⁊
sensus omnes confortantia ꝙ̄plurima ab illustri
bus olim composita perlegere potes in variis vo
luminibus. Et primū quideꝫ ab vniuersa scola
laudatissimum est medicamen philosophoruꝫ ita
intitulatum qnto cañ sūma prima. Cuius laudes
vide ad oīuꝫ sensuum interiorum recuperationeꝫ
et proprie ad memoriam vt ibidem legendum.

Secundū compositum famosum ē metridatū
cuius laudes ⁊ mod administrationis collige ibid
⁊ 7º breuiarii in descriptione sua, ⁊ in antid Me
sue distinc. prima. Tertiū cōpositū est tyriaca
de vipis ⁊ proprie descriptione Andromaci. Cu
ius laudes ⁊ operationes accurato stilo a Galieno
inuenies in libello de cōmoditatibus tyriace. ⁊ ad
huc extēsius in libello d tyriaca ad Cesarē ab eod
compilato ⁊ vide ibidem mirabilia de ea. 4ª
medicina ꝯposita ē electuariū de xiloal. dscriptōe
Auicene qnto cañ summa prima cuius ipse fuit
compositor ⁊ est valde elegans. Quinta medi-
cina composita est electuarium fere diuinū sotyra
magna nominatum 5º cañ. vbi supra. Et vide ꝙ
ꝑpter magnificam operationem eius ad cerebrū
⁊ sensus ⁊ ad neruos ⁊ ꝙ̄plurima alia nocumēta.

Sexta medicina adhuc non minoris efficacie
ꝙ̄ aliqua istaruꝫ est electuarium dyambra noīatū
Cuius virtutes ⁊ laudes collige vbi supra. 7ª
medicina est confectio vel electuarium dyamꝯcū
nominatum. Cuius laudes ⁊ operationes etiam
collige vbi supra. Octaua medicina est electua
rium pliris arcoticon ab auctoribus appellatum.
idest pluriuꝫ iuuamentoꝝ productiuū ad nocumē
ta cerebri neruorum ⁊ sensuum omniū. Nona
medicina est electuarium dyatrion pipeon nomi
natum cuius licet inueniantur ab auctoribus de
scriptiones ⁊ laudes maius tamē inueni iuuamen
tum in descriptione per Galienū facta in libello
ad Omontheū in rubrica illa. cōfectio illa dyat on
pipereon quā scripsit ad Herodem regem ⁊ tu le
ge ibi. Ultimum compositum ad predicta ele-
gantissime conferens est electuarium de aromati
bus ⁊ proprie illud qd scripsit distinctōe prima ī
capº primo. ⁊ tu lege ibideꝫ. Si quis autē cum his
electuariis desyderaret attrahere materias parti
culariter a capite ⁊ a neruis possꝫ ex eis caputpur

gia facere miscendo ea cum decoc. alicuius quinqꝫ
simplicium a capite attrahentiuꝫ que superius po
sita sunt aut sibi similium ⁊ tu elige modo. At vō
iterum oportet non nulla simplicia eligere q̄ pec
tus confortare possint ab eo abscindendo mat̄ias
ibi congestas. Primum ⁊ famosum est ysopus
ortulana que est ca. ⁊ sic. vsqꝫ ad principiū tertii.

Secunda vō iterum famosa est prassiuꝫ maru
biū ab Auicena ⁊ ab italicis nominatum. Cuius
potentia est ad aperiendum pectoris oppillatōes
omnes ⁊ mundificandum ⁊ abstergend ab eo fleg
mata ⁊ sibi similia. Tertia medicina iterum
celebri nomine dotata est elna vl' enulla que ē ca.
⁊ sic. in primo. licet in ea sit humiditas superflua.

Quarta medicina ⁊ adhuc elegantior predictꝭ
est calamentum qd sui caliditate ⁊ siccitate ⁊ nota
bili penetratione attrahere habet a profundo pec
toris materias. Quinta medicina est vrtica.
cuius caliditas ꝑuenit vsqꝫ ad principiū quarti ā
saltem ad finem tertii ⁊ potissime est in abstergē
do mat̄ias a pectore ⁊ diuertēdo eas ad inferiora
per vrine vias. Sexta medicina omni laude fa
mata est crocus qui est ca. ⁊ sic. in 2º cui nulla meª
scribitur esse par in confortādo pectus ⁊ anhelitū
Iuxta illud autenticum xª tertii. Et scias ꝙ cro
cus est de sūma medicinarum conferentiū dilata
tioni āhelitus ⁊ asmati; propter hoc qr confortat
instrumēta anhelitus ⁊ facilem efficit ipsuꝫ. 7ª
medicina est assarus baccara noīata apud italicos
cuius caliditas ⁊ siccitas est in 3º ⁊ ꝑpter sue aper
tionis elangantiam materias flegmaticas ⁊ sup
fluitates colericas diuertit a ptibus pectoris ad
vias vrine. Octaua medicina est yreos de qua
etiā superius est dictum in medicinis capitalibus
calidis. Nona vō medicina que est de calidis
⁊ humidis est lisamus que sui caliditate cū tempe
ramento sibi dato a vehementia humiditatis le
niendo digerit ⁊ educit materias a pectore xª
⁊ vltima medicina pectoralis ⁊ de tēperatis est
farfara ⁊ est planta vngula caballina nominata q̄
nuātur inter medicinas temperatas et leniendo
materias pectoris digerit ⁊ sputum et per vias
vrine educit: De medicinis vero compositꝭ ab
stergendo leniēdo ⁊ mundificādo materias a pec
tore ⁊ proprie quādo sunt multe resistentie exptū
⁊ vtile est electuarium dyaprassium ex quo cum
aqua decoctionis cicci nō triti soleo dare. ʒ. i. ʃ. in
aurora. ⁊ ex eo soleo dare post cenam p. iii. horas
ʒ. ʃ. cum modico vini dulcis albi. Secundū vero
medicamen est electuarium dyairis. Tertium est
dyacalamītū. Quartū est electuarium loch d pino
descriptum a Mesue in antid. Quītū est electua
rium hoc expertissimuꝫ ⁊ a me descriptum scdm
hāc formā. ℞ enule sicce. ℥. ʃ. yreos ysopi prasii
aristologie vtriusqꝫ ana. ʒ. i. liquiricie anisi capil'.
ve. ana. ℥. ʃ. piperis albi. croci ana. ʒ. i. ʃ. foliorum
vngule caballie. ʒ. vi. pulmonis vulpis preparati
ʒ. iii. cinamomi. ʒ. ii. ligni aloes spicenardi. ʒʒ. pi
peris nigri ana. ʒ. ʃ. penidiarū: ℥. iii. zuchari albi
mellis dispumati ana. ℥. iii. coquantur simul zuc
carum ⁊ mel ⁊ penidie vsqꝫ ad glutinositatē deid
cum tepefacta fuerint incorporentur secū predic
te species ⁊ fiet electuariū. Cuius vsus est seu esse
debet sicut de sºto. pº dictum est. Medicie vō
simplices stomaticales que appetitum et digesti
uam eius vigorare possunt ⁊ apire oppillationes

eius abstergere ꝛ exiccare materias in eo iniectas. Prima ꝛ famosa est absinthiū ꝛ ꝑprie siccum et omnes absinthiales medicine siue iulep siue cōfectiones vel electuaria fuerint. Secunda ē origanum quod ca. ꝛ sic. in fine secundi. Tertia est cynamomum conueniens oībus et proprie rectificatiuum materierum putridarum ꝛ que aptificantur ad putredinem in stomacho. Quarta est gariofili ꝛ proprie ad lenitatē ꝛ mollitiem stomachi. Quīta est spicanardi. ꝛ proprie ad oppillatōes eius. Sexta est galanga ꝛ proprie ad ventositates stomachi. Septima est calamus aroticus ad vtrunq; illarū. Octaua est cardamomū maius ꝛ minus. Et maius ſm plurimos est semē rubeū triangulatum. ꝛ ab Auicena heilbagne nominatū ꝛ ab apotecariis meliketa noīatū. ꝛ cardamomū minus est notum. Nona est squinantum ꝛ proprie ad hūorositatem eius. Xa est lignū aloes ad cūa predicta valens. ꝛ in sūma omnis medicina simplex que aromatica est ca. ꝛ sic. aperitiua ꝛ stipticitatem habens est complectens virtutē stomachalē Et ita de compositis dicendū est. Primum vero compositum omnem securitatem includēs ex parte gradus ꝛ operatiōis eius est yera simplex. G. quā descripsit 7o terapeutice ꝛ educit materias flicas dominanter colericis cōmixtas. Cuius dosis est ʒ. vi. vſq; ad. x. ꝛ proprie cum aqua hn̄te virtutem subtiliatiuam velut est aqua sublimatiōis radicis yreos. Secunda medicina composita ad eandem intentionem est yera predicta addēdo ei agaricū ꝛ erit fortior ad predicta ꝛ proprie ad eductōem flegmatis. Tertia medicina ꝯposita ad illō esse potest yera Archigenis ꝛ proprie quā Auicena 5o canō. scripsit sūma prima i rubrica illa vide ipsū ibi. 4a ꝛ conueniens est electuariam de dactilis. 5a est electuarium indum. Et etiam pillule omnes ad hanc intentionem compilate huic parti adaptande sunt. Medicine vero simplices epati cōferētes ꝛ spleni etiam sunt sicut gentiana que ca. est ꝛ sic. in tertio ꝛ apit oppillatiōes epatis ꝛ splenis. ꝛ proprie confert dolori epatis. Secunda medicina est fu. que ca. est ꝛ sic. in primo aromaticitate sua conueniens est epati eo q2 oē principale diligit aromatica. 4a primi capo primo. ꝛ aperit oppillationes eius per vrinam precipitando materias. Tertia medicina est meu. qō est ca. ꝛ sic. i 2o conueniens ad predicta ꝛ eodem modo nisi ꝙ est fortior in operando. 4a medicina ē assarus ca. ꝛ sic. in 3o aperiens oppillationes epatis ꝛ splenis et mundificat ea a materiebus flegmaticis et mixtis ꝛ solutione etiam educit ea ab eis. Quīta medicina est sauina ca. et sic. in 3o ꝛ operaꝛ sicut precedens in aperiendo oppillatiōes preter ꝙ nō est solutiua sicut precedens ꝛ est fortior i apiēdo ꝙ ipsa. 6a medicina est spica nardus que ca. est ꝛ sic. in primo. ꝛ est conueniens epati mūdifican9 ipsum. Septima medicina est rubea tinctorꝫ ca. ꝛ sic. in primo. Cuius virtus est confortare epar. et mundificare ipsum. 8a medicina est cicorea et endiuia ꝛ quelibet species eius de frigidis ꝛ humidis que omnes per tertiā operationeꝫ respiciunt epar abstergendo ꝛ mundificando ipsū ꝛ alteran9 omnem caliditatem in eo. ꝑpter qō securum est semper vti ea ad confrangendū caliditatē omniū medicinarum epaticarum. 9a medicina ē spodium qō est fri. ꝛ sic. in tertio ꝛ proprie illud qō est canna qō sui frigiditate ꝛ stipticitate ꝯfortat epar. ꝛ cōsumit materias in eo congregatas. Medicine vero cōposite que materiam ab epate precipitare possunt soluendo ꝛ per vrinaꝫ educendas ꝛ proprie que secure sunt iste. Quarū prima colligitur a Rasi in antiō diuisionū cao 19o. ꝛ descriptione 14a. ibidem. Confectio pillularū de quibus datur ydropicis omni nocte vide ipsas ibi. q2 elegantes sunt ꝛ solutione educunt materias mixtas ex colera ꝛ flegmate confortando epar. 2a medicina composita est electuarium de psilio cuius descriptio a Mesue in antiō distinctiōe 3a rubrica illa. Modus electuarii de psilio solutiōe educentis coleram. Tertia medicina cōposita educens materias ꝛ proprie mixtas ꝛ adustioneꝫ habentes est cōfectio hamech descriptione maiori collecta vbi statim rubrica illa confectio medicamīs qō scripsit hamech. 4a ꝯposita medicina ꝑprie infrigidando cōferens epati ꝛ aufferēs ab eo dolorem a caliditate factum sunt trocis. de azerech. i. de acetosa collecti a Rasi i antidotario diuisionum capo. 19o. ꝛ descriptione penulta vide ipsam ibi. Quinta medicina infrigidatiua epatis est confectio trocis. de spodio collecta a Mes. i antidotario distinctiōe 8a descriptione 14a. hec quidem omnia medicamina exhiberi possunt cum aqua cicoree vel decoc. radō eius in dispositionibꝫ calidis aut cum aqua absinthii vel eupatorii ꝛ similium in dispositionibus frigidis Medicine vero premisse superius ad dispositionem splenis ꝛ proprie simplices sūt iste. scilicet scolopēdrie. q̄ est ca. ꝛ sic. in 2o aperitiua oppillationum eius et precipitatiua materierum per ipsam. et attenuat eius grossiciem potenter Secūda medicina est tamariscus que ca. est ꝛ sic. in po omnibus dispositionibus splenis conueniens quod docuerūt atiq splenetieos omnia cibaria ꝛ potabilia debere recipi in vasis ex ea factis. Tertia vero medicina spleni conferens ex operatione tertie virtutis est armoniacuꝫ qō quidem est ca. in 3o ꝛ sic. in primo Cuius quidem. ʒ. 5. omni die data confert omni oppillationi et duriciei splenis aperiens in eo oppillationes et educens ab eo materias grossas et proprie cum bibitur cum aceto decoc. scolop. cum dupla quantitate aque. Quarta medicina est abugilisse ꝛ est lactuca asini planta quedam i qua plurimi decepti sunt assignantes plantam vnam que habet folia longa nigra et aliqualiter opaca. ꝛ non est verum. quoniaꝫ abugilisse est plāta pluris folia educens a radice sua que super terrā expāsa sunt. ꝛ sūt in colore nigra substantia aspera ꝛ spinosa ꝛ est ca. ꝛ sic. in fine primi. Cuius aq̄ decoctō potata valet ad dolorem splenis. Quinta mea est capparus et proprie cortex radicis eius. Cuius quid ē vſustante opationis est ad dispositiones splenis ꝙ confert ei magis ꝙ alia medicina ꝛ resoluit duriciem. et multum ab eo euacuat maťiaꝫ grossam et melācolicā cui succedit sanitas. 6a medicina de conferentibus spleni est alleuꝫ siluestre et est ca. et sic. ꝑueniens vſq; ad quartū qō pp vehementiam resolutionis abstertionis et aptōis eius enumeratur inter medicinas splenetieas vt colligitur 15a tertii cao de generali canō. curationis splenis. 7a medicina est terbētina cuius ḡdum non videmus coiter a Ga0 expressum. et hoc quidem contingit ꝑpter diuersitatem plantaruꝫ

a quibus liquor iste distillatur. tamē ī aggregatore Serapionis enumeratur inter medicinas ca. et sic. i 3°. Et ipsa quidē est iuuatiua spleni. et mūdificat etiam epar et ambo a superfluitatibus ī eo retētis soluendo et urinam prouocando. 8ª medicina est sumach que est fri. et sic. in 2°. quod quidē incisiōe sua cum leui apertione abstergit et educit matīas in splene inuentas aperiendo oppillationes eius.

Noua medicina de frigidis et siccis ē plantago que ascendit usque ad tertium gradū. et exiccatione et abstersione sua confert dispositionibus splenis.

Xª medicina de frigidis et humidis leniendo aperientibus est viola purpurea que materias precipitat a splene et lenit substantiam eius et proprie cum in eo acciderit duricies. Medicine vero composite spleni conferentes frigiditate sua cum aliquali apertione et abstersione plurime inuente sunt. sed famose sunt due. Et prima quidē sunt trocis. de agno casto descripti a Rasi 9° Almans. ca° de egritudinibus splenis. de quibus si det. ʒ. i cum aqua sublimationis vel decoc. lupullorū pluries in mane confert. 2ª vero est descrip° trocis. ad eandem intentionem conferentiū spleni q scribuntur a Rasi in antid° diuisionum trac. 20. descriptione 2ª vide ibidem. sunt enim utiles valde et proprie cum exhibentur cum. ℥. ii. aque cicoree et ℥. i. syrupi acetosi simplicis. Tertia medicina composita valens ad splenis dispositiones ē confectio allzelzēgi descripta ab Auicena 5° can̄ sūma prima lege ibidem. 4ª medicina ē elr3 dyacurcuma descriptum a Mesue in atidotario descriptione prima lege ibidem. Quinta et ultima medicina composita ad dictas dispositiones oportuna et proprie quādo contingit splenem egrotare a materiebus spē diuersis in eo contentis et fuerit in eo egritudies male cōplōis permixte ex calida et frigida est electuariū hoc in cuius usu maximū inueni iuuamentum. ℞ capill'. veñ. scolopen. ana ℥. ʃ. aromatici. ʒ. ii. tamarisci: ʒ: viii. se. agni casti et plantagis aristologie longe et ro. radicis eupatorii absinthii squināti ana. ʒ. i. ʃ. laudani. ʒ. i. se. portulace acetof scariol. et endī cāpestris et ortulane ana. ʒ ii. ʃ. oximell' sqlllitici lib. ʃ. flor nenufa. et violarum se. malue ana. ʒ. ii. zuchari al. ℥. viii. coquatur zucharum cum oximelle usque ad ɔueniētē spissitudinem et cum tepefacta fuerint incorporēt cum eis spēs dscripte et omnia buliant in. ℥. iiii. aque capil'. ve. usque ad ipsius aque consumptionem et exhibeantur ex eo omni mane. ʒ. iii. cum aq sublimationis vel. decoc. acetoselle et est meª experta. Hec quidem satis mediocriter sufficere videntur ad intentōem sextā supra premissam.

Cap'm septimū ɔplens intentōem septimā dispositionū capitis curandi et pectoris.

Ex his que intentione precedenti immediate et ī alia ubi de diuersionibus capitis pertractatū est. satis cōuenienter apparere potest q caput cōfortat ex predictis capiendo confortationem pro omni operatione que morbum et eius causas a membro auferre potest. Si vero capiamus confortationem pro quadam operatione a stipticitate et siccitate proueniente vl' inducta in cerebrum et pectus que videtur proprie a Galieno intelligi 3° tegni. dum inquit. Expellunt a se vasa stipticis farciis cōfortata. tunc patet q omnis medicina que cū conuenienti sui caliditate subtiliatione et exiccatione membrorum substantiam lassatā et extensā vnire potest erit hoc modo proprie confortatiua noiata. De quibus nonnulla expertissima tam capiti q pectori vel stomacho applicanda in hoc ordine inferius tanguntur. Et primum quidem horum est frequens masticatio masticis que materias a capite educens sigillat in ipso stipticitatem et siccitatem. Secunda medicina est sandaraca licet sit fortior q predicta in operatione sua. Tertia ē masticatio cubebe. Quarta et adhuc melior est masticatio nuci muscate. Quinta est masticatio corticis eius: et ē macis. Sexta est frequens odoratio pul. maioranе in panno ligate. Septima est frequens odoratio pomi s'm hunc modū dscripti. ℞ lignial'. ʒ i. ʃ. ros. spodii. carabe corallorum amborum ana. ʒ. i. florum lambrusce. ʒ. ii. laudāi electi. ℥. ʃ. violarum florum nenufar. ana. ʒ. ii. ʃ. camphore. ʒ. i. pul. omnia per se subtiliter. et dissoluto laudano cum aqua ros. muscata incorporēt secum species et fiat pomum quod in manu retētum sepissime odoretur. Octaua et ultima medicina est ut sepe prora capitis s'm processum commissure sagittalis amplitudine quattuor digittorū puluerizetur a principio frontis usque ad sumitatem capitis hoc pul. ℞ laudani sicciorís. ʒ. i. florācis ca. lignial'. ana. ʒ. i. ʃ. ros. ʒ. ii. camphor. ʒ. i. ʃ. spodii sandalorum amborum ana. ʒ. ii. ʃ. pul. omnia per se et fiat puluis subtilis qui aspergatur loco dicto et est efficax. Et ex hac iterum massa quandoque cum multiplicata dosi laudani facere potes ce: otum et ipsum predicte parti applicare. Et habetur in hoc utilitas nobilis et excellens. Pro cōfortando vō pectus secundū modum dictum iam plures fuerūt medicine simplices et composite nominate supra. quare ibidem requirantur: Sed de applicandis exterius pectori conferunt sollemniter hec tria:

Primum est linimentum hoc. ℞ olei de croco. ℥. ii. olei liliorum al. ℥. i. storacis liquide spodii ana ʒ. i. dragaganti gumi arabici ana. ʒ. i. ʃ. croci. ℈. ii conterantur simul in mortario et fiat linimentū.

Unguentum pectori conueniens mediocriter calefactiuū et materierum cōsumptiuū in eo est h° ℞ olei de camo. ℥. ii. olei de croco. ℥. i. sandalorum amborum dragaganti gumi arabici se. portulace endiuie et acetof ana. ʒ. i. ʃ. cere al. q. s. ad glutinositatem fiat vnguentū mediocris sbē et applicetur mediocriter calid. Tertium medicamē ad hanc intentionem conferens est descriptio huius epithimati. ℞ aque buglosse libr. i. ʃ. aque boraginis et cicorec ana libr. ʃ. speciérum t'a sandalorum. ʒ. i. ʃ. camphore. ℈. ʃ. ros. corall'orum amborum ana. ʒ. vnā margaritarum fragmentorum iacicti et smaragdi ana. ℈. ʃ. vini maluatici. ℥. iii. misce omnia et in mortario conquassentur bene conterendo itigat ergo in eo pannus quātitatis vnius semiss tinctu ram habens de grana et expressus applicet super mamilla sinistra ab aurora usque ad prandium exclusiue et ab vna hora post prandium quinque vel sex vicibus et est conueniens medicina. Et si velis ex eo facere applicationem sine liquore tunc ex pulueribus eius in syndone de grana cōsutis fiat sacculus spericus et partibus predictis applicet.

Ultimum vero quod apponendū est de medicinis caput pectus et stomachū vigorantibus et proprie in hominibus debilibus est cōfec° dyamargaritō quam scripsit Nicolaus in antidotario suo cuius

virtus transcēdit omnes medicinas per me hinc inde collectas preter descriptionez electuarii dyamusci. que posita est a Rasi nono Almansoris ca° de sincopi que transcendit omnes alias medicīas per me expertas sublimitate operationis ipsius. Et ita non dubito has compositiones ⁊ reliq̄ que superius scripta sunt cum opoztunitate sui tēporis applicata huic viro reddere posse sanitatem prestinam. Aut saltem ipsum a deteriori lapsu et piculis incumbere potentibus securum reddere. quod omnipotens saluator misericordia sui trahere dignetur amen.

Consilium de percussione facta in pectore cum lancea ex qua secuta fuerunt plurima ⁊ praua accidentia. ꝑpter nocumenta illata cordi epati ⁊ stomacho precipue. Sectio prima continens capitulum singulare vbi inuestigantur cause nocumentorum sequētiū ex percussione.

Si bn̄ contemplando cōsyderaui dispositionez huius generosi viri ipsa videt᷑ complicata ex pluribꝫ accidentibus. quorum quodlibet non leuis egritudo denoiari pōt. Est enim vna de dispositionibus eius mala complexio calida epatis. que accidit in sanguine dominante ⁊ in materia colerica subdominante inuentis in epate suo. Tensio eniꝫ ⁊ āplitudo venarum eiꝰ ⁊ pulsus magnitudo cū nobili velocitate ⁊ vrinarum tinctura in citrinitatē itenſam cum grossitudine substantie. hec omnia huic iudicio attestantur rōnabiliter. at ēt oppillatiōes que in eius epate inueniuntur a materiez multitudine consequentes talia iuuant accidentia. imo ⁊ iuuant᷑ ab eis reciꝓce. Est autē 2ª dispositio eius mala complexio calida ⁊ humida cordis. que satis facile potest consequi ad dispositionē epatis. et eꝰ° cordis dispositio potuit esse causa nocumēti in epate. aut vtrūqꝫ simul potuit cōtingere eidez tēporibus et causa vt paulopost declarabit᷑. Qualitercumqꝫ tamē cōtigerit veritas est. ꝙ magnitudo pulsus eius. ⁊ anhelitus magnitudo tā inspirādo ꝙ expirando significant augmentum caliditatis in corde suo ⁊ arterie sunt obedientes motui. et virtus est fortis. quia non habuit aliquā sue debilitatis effectiuam causam. ergo opoztuit de necessitate pulsum esse magnum ⁊ anhelitū. Et hº qdez a posteriori per effectus confirmatur. quoniā cor eius percipitur habere pulsum nobilit᷑ pcucientē in parte thoracis magnum satis velocē ⁊ frequentem. Tertia principalis huius viri egritudo est mala complexio stomachi magis frigiditati ꝙ caliditati attinens pp fortem resolutionem in eo. consecutam a causis tangendis statim. Similiter etiā est eius stomachi mala dispositio cōpositionalis quā voco oppillationem. Et si ipsa nō trāsiuit in egritudinem compositam vꝫ in apostema. tūc melius de eo sperandum. licet hoc non sine dubitatione existat vt postea declarabitur. Quicqd autē sit veritas est ꝙ fixa debilitas in stomacho suo est causa ꝙ per viaz indigestionis mltiplicēt᷑ materie in stomacho suo. Et adhuc etiam per viā effusionis materierum a membris aliis. quoniaꝫ membra fortia superfluitates eorum expellūt ad membra debilia vt pª primi caº de mēbris i fine. Siue contigerit ꝙ materie in stomacho multiplicate extraneātur vl᷑ corrūpunt᷑ caliditate accidētali earum trahentes materiam ab aliis mēbris Siue igitur harum causaz omnes vel aliq̄ earuꝫ in vnum conueniāt. manifestum est ꝙ qn̄ materie fuerunt in stomacho notabiliter multiplicate ⁊ extraneate. incitāt stomachi expulsiuam virtutē ad sui fugam. quare adueniunt huic viro vomitus fōtes materierum corruptarum ⁊ sensus ostendit. Sunt enim materie que vomitu expellunt᷑. qn̄qꝫ sanguinee dominat᷑. que effundūtur ad stomachū a vena magna ramificata a kili descendente. que extenditur super stomacho vt patet i3ª tertii capº pº dum inquit princeps. Et loco stomachi vehemētis gibbositatis superponitur vena magna procedens in longitudine ipsius. ⁊ mandat ei ramos plurimos. qui cuꝫ eo ligantur ⁊ diuiduntur in ramos subtiles. qui constituti sunt in ordine suo. et adherent ei. s. stomacho. similiter arteria. Nō igit᷑ mirabile est. si a stomacho multiplicaretur exitus materierum multarum. quoniaꝫ a magnis vasis magna materierum quantitas effundi potest.

At vero iterum attende varietatem specificaꝫ istarum materieruꝫ. quoniam omnes materie sil᷑ in venis continent᷑ ergo ab eisdem effundi possūt. Et iam probatum est supra ꝙ tales mat̄ie debilitate innati caloris stomachi corrumpunt᷑. ergo ⁊ corrupte expelluntur. Causa aūt q̄ pricipalior videtur fuisse malarum dispositionum stomachi fuit primitiua vꝫ fortis conquassatio et contusio facta a percussione lancee. que licet stomachum nō immediate percusserit. immo pectoris partes. tn̄ impressionem fecit maiorem in stomacho. ꝑpter eius debilitatem ⁊ minorem resistentiam quam fecit cordi ⁊ pulmoni vellatis ⁊ defensis tegmine costarum ⁊ thoracis. ꝑpter quam causam accidit de preterito ⁊ d̄ preseti. etiā anime subuersio. q̄ ē nausea iseperabilis i3ª. tertii tractatu 5° ⁊ pº caº. Sed aduentus percussionis facit subuersionē que clauditur in diffinitione nausee inseparabilis. Et ex hoc fundamento pulcherrime colligi possunt. plura vtilia correlaria. Et primū quidē est. ꝙ huic viro non raro. immo quasi semper iuenitur pusillanimitas. Secūdū correlariū. ꝙ iste vir ēt frequenter icurrit lypothomicos motus. Tertium correlariuꝫ. ꝙ frequenter in suis differētiis variatur pulsus eius a magnitudine velocitate et frequentia ad puitatem tarditatem ⁊ raritatem. Et similiter de anhelitu dicendū. Quartū correlarium verificatur. quoniam in hoc viro fere instantanee quandoqꝫ cadunt vires omnes. Hec autem omnia facile verificantur propter nocumētum cordis. Cum enim totius corporis vires in fieri esse ⁊ in cōseruari dependeant a fortitudine cordis. ergo ipso debilitato necesse est sequi oppositum. At vero iterum. ne aliquem dubitare cōtingeret. quomodo pcussio est causa tot et tātoz nocumentoruꝫ in corde. Multipliciter respōderi potest. Et primo quidem ꝙ fortis percussio fōtē facit dolorem soluendo continuitatem. Scd̄o q2 in forti percussione fortis fit motus alterationis. ⁊ talis est mala complexio. Tertio q2 i tali percussione trahuntur ⁊ expelluntur materie mlt̄e ad partes cordis. 4° q2 in tali percussione vehemens fit in spiritibus et laudabilibus humoribus cordis resolutio. In percussiōe itaqꝫ tali

non est mirabile nocitas fuisse cordis operatioes. stomacho aut huius viri contingit et magnificatum est nocumentum propter colligantiam eius ad partes pectoris. Colligantiam enim habet situalem ad ipsum cor per partem sensibiliorem eius que est os distractum cordi in sinistra parte parum ab eo distans accedit. Colligantiam habet iterum per arterias ab eo ramificatas ad stomachum communicatas. Colligantiam habet et tertio ad ipsum pectus. quoniam stomachus colligatur epati per venas per quas etiam epar colligatur cordi. Similiter et eandem colligantiam habet cor per neruos ramificatos a nucha descendentes a spondilibus dorsi et consimilem habet colligantiam panicularem cum cassula cordis et panniculis pectoralibus. Quare non est mirabile si nocito corde et partibus pectoris nocetur et stomachus. Et ex hoc fundamento igitur sequitur quintum correlarium et est quare stomachus huius viri incidit frequenter vomitum. Et sequitur sexto quod talis vomitus non seruat periodum determinatam. probatur correlarium quia talem periodum oportet inueniri qualis est materierum periodus que sibi conuenit. sed quia contingit materias esse colericas. ergo multiplicabitur vomitus per tertium. Et contingit easdem esse flegmaticas. ergo singulo die multiplicabitur vomitus. Et contingit easdem esse melancolicas. ergo reuoluetur vomitus reuolutione quartanaria. Et contingit materias esse sanguineas. ergo erit continue afflictio. Et ex hoc sequitur correlarium septimum magne speculationis. et est intelligere causas quare hic vomitus in hoc viro nullum seruat periodum determinatam. Sicut enim a dominio materierum simplicium simplices periodici motus assignari debent. ita ex confusione materierum omnium aut plurium inuicem confusi consequuntur periodici motus nullum ordinem in suis processibus obseruantes. Et hec est vera causa quare vomitus in hoc viro nullum obseruat determinatum periodicum motum. immo inordinate procedit. Et sequitur octauo quod non est difficile reddere causas nocumentorum epatis huius viri. Eedem enim cause per se vel per colligantiam. que potuerunt nocumentum efficere in corde et stomacho. sunt causa nocumentorum epatis et diuersitatis eorum. Quis enim habet dubitare. quod fortis percussio per colligantiam nocumentum fecerit in epate. quoniam cause primitiue. et proprie fortes mouent antecedentes. i. corporales primo quarti de sermone vniuersali in essimeris.

Et sequitur 9° quod quando vomitus ille est fortis magnifice debilitat stomachum. sicut quando leuis est confert ei. patet 13ª tertii tractatu 5° et primo capitulo. In administratione vomitus equalis est iuuamentum. verum assiduatio eius debilitat ipsum. et facit ipsum lacunam superfluitatum. Sequitur decimo quando stomachus huius viri debilitatus est. accidit ei nausea et subuersio quotiens cibetur. immo neque cibum detinere potest. sicut in hoc viro apparet. vt in pluribus 13ª tertii preallegato capitulo. Quotiens stomachus debilis cibatur. accidunt ei nausea et subuersio. et si fuerit debilior non poterit retinere quod receperit. immo eicit per superiora et inferiora.

Secundum correlarium est pulchrum quod vomitus equalis. i. non superfluus posset sanare eruptionem venarum et arteriarum huius viri: vt 13ª tertii preallegato capitulo. dum inquit. In administratione vomitus equalis sanatur eruptio venarum et arteriarum deseruentium sanguinem. Et sequitur 11° quod iste vir non debet esse piger in cura sui. immo festinus et solers. Cum enim in ipso egrotent duo principalia membra vt cor et epar. et membrum nobile seruiens toti seruitute preparatoria quale est stomachus quomodo possunt stomachus membrorum tante nobilitatis nocumenta talia tollerare sine periculo magno. Unde sequitur vltimo. quod ad curam eius prepandum est prompte et subtiliter regendo ipsum. vt in sequentibus continetur. vnde et regimen huius viri deinceps in duo capitula partiendum esse deduxi. Primum itaque capitulum transibit regulando regimen sex rerum non naturalium. Secundum vero capitulum processum medicinalium septem intentionibus complentibus ipsum.

Sectionis secunde. capitulum primum de regimine sex rerum non naturalium.

Pro declaratione itaque prime rei non naturalis videlicet aeris. Premittendum est primo. quod difficillimum esset regimen sex rerum non naturalium cordi stomacho et epati huius viri equaliter conuenire propter contrarietatem complexionis horum membrorum. Uerumtamen quia lapsus hi conueniunt ad inuicem notabiliter in causis materialibus. quia in vtroque eorum congregantur materie flegmatice et sanguinee simulque corrumpuntur propter debilitatem horum membrorum idcirco regimen hoc administrandum est cum mediocriter calefacientibus et potenter exiccantibus et diuertentibus has materias per vias ventris et vrine. Quare hic vir eligat locum habitationis mediocris caliditatis eleuatum a terra et distans a fluxibus aquarum omnium. licet aque maritime minus disconueniant ei quam fontales vel fluuiales. Sit autem locus habitationis eius bene munitus tabulis abietis habens aspectum orientalem et partem septentrionis et meridiei minime vo accidentis. Et recipiatur in illo ventus orientalis et secundum partem septentrionalis in principio marcii vsque ad medium octobris. deinceps autem a medio octobris vsque in finem februarii eligatur locus orientalis et meridionalis. Et de anexis aeri vestes habeat munitas vulpinis pellibus leuioribus de variis et dorsibus eorum in diebus frigoris. In diebus vero caloris sufficiant ei vestes de serico cuiuscunque speciei et de lanis mollibus. Omnino autem sollicitus existat vt pectus et stomachus eius vestibus idoneis defendantur a frigore. Et siquidem aer talis non inueniretur taliter tunc artificialiter preparetur euentando ipsum cum flatu ventorum predictorum suis temporibus. aut cum suffumigationibus istis in diebus caloris. Rx foliorum citri et citranguli rosarum sandalorum amborum ana ʒ. iii. violarum florum nenufaris ana. ʒ. ii. contundantur grosso modo et aspergantur ad carbones ignitos et suffumigetur bis vel ter camera cum eis In diebus vero frigoris suffumigetur camera cum colofonia aut cum thure minuto aut cum laudano purissimo vel alio aromatico calido de quibus magna copia inuenitur apud grecos. 2° principaliter rectificetur regimen istius ex parte motus vt omnino abstineat ab omni exercitio vsque quo plene purgatus erit. aut saltem euitet exercitium equitandi et vectigandi intantum quod etiam nauigatio est ei prohibenda. per motum enim omnem agitantur materie et prohibentur a bona digestione earum. In

summa itaque melius est ei quiescere cum maiori parte sue occupationis sedendo aut iacẽ. Itez et tertio principaliter hic vir operam det dormitioni magis ꝙ vigiliis. vt melius perficiat materierum digestio propter meliorem applicationez innati calidi non solum ad materias humorales verum etiam ad nutrimenta melius digerenda. naturales enim operationes attrahendi retinẽdi digerendi ⁊ expellendi apponendi ⁊ vniẽdi ⁊ assimilandi nutrimentum membris optie pficiũtur in dormitione nõ autẽ in vigiliis. Adde autez ꝙ vigilie distrahendo materias i pectore congregatas sunt causa precipitationis earum ad mẽbra debilia. Quicquid autem sit dormiat sup laterẽ vbi maiorez inuenit quietem. licet exclusis causis impedientibus esset ei conuenientius dormire pª dormitione super latere dextro. 2ª vero sup sinistro ⁊ iterum reuerti tertio super dextro. Per primum namqz decubitum conuenientius applicatur epar stomacho ad vigorandum digestionẽ eius. Per secundum autem decubitum melius disponitur portenarium stomachi ad delegandũ kilum ad meseraicas per portas. Per tertium vero decubitum facilius labitur kilus i meseraicas ⁊ fugitur ab eis minori cõpressione compressis a mole epatis super stomacho. Et in summa est regula dormitionis eius verior ⁊ securior ⁊cet.

Adhuc 4º vir iste regulandus ẽ ex pte accidentium anime. de quibus dicendũ ꝙ omnes anime passiones per quas in spiritibus ⁊ humoribus corporis parua põitur agitatio ⁊ minus festina eligi debet. Quis enim dubitat. ꝙ ira cuz speciebꝫ eius vt furore et iracũdia pº occursu est causa velocis ⁊ fortis motus spirituuz ⁊ sanguinis ꝺ exterioribꝫ ad interiora. ꝑpter qꝺ in pricipio discolorantur iracundi. ⁊ cum iam facta fuerit accensio in corde tunc velox ⁊ magnus fit motus de centro ad circũferentiam. ꝑpter qꝺ corpora in processu ire rubicunda ⁊ velut inflãmata percipiuntur. sed non est dubiuz materias in tali motu frequenter perduci ad corruptionem facientem febres. Amplius huius viri egritudines secundũ maximaz earum partem sunt in pectore et partibus adiacentibus cordi. ꝑpter fortem percussionem ibi habitã. ergo magnum nocumentum in eis adiungi potest i ira ⁊ in passionibus consimilibus. vt in angustia tristicia ⁊ meditatione fortibus. ꝑpter quas humores ⁊ spiritus accẽtrati ⁊ ꝓfundati retinẽtur i ꝓfũdo corporis. ꝑpter hec igit̃ iste vir effugiat tristiciã ⁊ melãcolicas agitationes ꝑpter quas pectus ⁊ totum corpus eius vehemẽter ledi potest. nã cõfortari mente optimum auxilium ad cuiuscũqz egritudinis curationem. Quinta vero res nõ nãlis respicit corporis inanitionem ⁊ plenitudinez. pp quam in hac parte non intelligo repletionem vel inanitionem ab humorali materia. de hac enim fiet sermo in caº tertio pricipali. sed hic verto me ad inanitionem multam ex pte nutrimentorum. immoderata enim ab eis abstinentia pp debilitatem que sequitur ab eis hoc corpus disponeret ad marasmodeam dispositionem. Similiter etiã et immoderata quantitas nutrimentoꝝ perduceret ipsuz ad cachochimiam. que forte in eo esset irrelevabilis. quoniam superfluitas ⁊ defectus ad easdẽ ducunt causas. Itaqz vir in sui cibatiõe hos. x. attendat canones sequentes. Quorum primus ẽ vt nunquã accipiat cibum. nisi verus appetitus i ducat ad ipsum. patet hic canõ. quoniaz nõ verus appetitus consequitur presentiam malarum qualitatum aut materierum que in stomacho multiplicate sunt ⁊ fiunt causa corruptionis assumpti alimenti. Secundus canõ est cum assumit cibũ non furiose neqz impetuose deglutiat ipsum. imo paulatine. ne velox et fortis motus meri nocumẽtum augmentet in stomacho. ꝑpter quod eueniat amplius ꝙ solebat. Tertius canõ est ꝙ nunquaz deglutiat aliquez cibũ nisi bene masticatũ vt vnicuiqz pti eius conueniens fiat applicatio stomachi ad digerendum. Quartus canõ est ꝙ in vna cibatione non accipiat fercula plura duobus vl̃ tribꝫ patet qz sicut sunt diuersa in complexiõe ⁊ modo substantie. ita diuersa ex eis generant nutrimẽta corruptioni magis ꝙ bone prepationi disposita.

Quintus canõ est ꝙ in comedendo non ꝓlõget multam moram. illud enim qꝺ prius de nutrimẽto acceptum fuisset esset aliqualiter digestũ prius ꝙ acciperetur ꝭm actu crudum. ⁊ fieret permixtio ad corruptionem disponens. Septimus canõ est ꝙ mensura cibi debet esse tãta. ꝙ nullo mõ per eam stomachus incurrat nauseam vl̃ dolorẽ aliquez. Octauus canõ est ꝙ in cibatione sua ea que mollia sunt ⁊ lubricatiua premittat grossis viscosis ⁊ glutinositatẽ habẽtibus. Nonus canõ est. ꝙ effugiat cibationem ex rebus corruptibilibꝫ sapore etiã ⁊ substantia diuersis. hec enĩ corruptioni preparata sunt. Experimẽtatores enim indi dixerunt. ꝙ non est bonum comedere dulcia cum acetosis ⁊ acutis velut lac cum raffano sinapismo ⁊ similibus. Decimus canõ est ꝙ mẽsura potus in quantitate sua tanta existat. vt nullo modo natet vl̃ fluctuet in stõacho. ⁊ regurgitet ad os eius. Colligũtur he regule omnes pulcherrime tertia primi caº de regimine per cibuz ⁊ potum. Nũc autem sublimius contẽplandum est. de mõ electionis ciborum ⁊ potuum conuenientium in qualitatibus eorum. Premittendo pº ꝙ cibaria omnia conuenientius est esse medicinalia ꝙ cibalia precise. Indicando igitur a materiebꝫ flegmaticis mltiplicatis in hoc viro p viã idigestionis i stomacho ipsius ⁊ epate ⁊ pector̃. oportet eos aperitiuos exiccatiuos subtiliatiuos ⁊ incisiuos esse. Verũ quia lapsus in qualitatibus primis videtur idinari ad caliditatem taz in epate ꝙ in corde eius. Idcirco oportet tales cibos esse reuse calefactiuos nõ trãscendentes gradum primum caliditatis. neque pp hoc timeatur argumentũ. ꝑpterea quia caliditas eorum addita caliditati cordis ⁊ epatis intendat lapsum eorum. Illud enim non est verum tenẽdo viam colorem et super experientia fundatam. vz ꝙ remissum additum intenso remittit intensuz. Itaqz remissa caliditas talium ciborum generaret sanguinem in caliditate remissum refrãgentẽ caliditatem cordis et epatis. Itaqz panis quo vtetur iste debet esse panis multa aqua conditus ⁊ mollis in furno positus ⁊ leuiter coctus qual̃ est panis venalis in plateis habens notabilẽ ꝗtitatẽ fermenti ⁊ parum sal̃. cuius etas non transeat duos dies aut tres ad plurimum. Similiter etiã si ei placet vti cibis pastilibꝫ dato ꝙ raro conueniãt ei. sint tamen facti ex simil̃a farine cum mlta aq̃ ⁊ pauco sale conditi. ⁊ tunc poterit vti aliqñ laganellis minutis ⁊ tri. ⁊ minutell̃ ⁊ tortell̃ ꝺ seni.

ꝛ sunt panis bis coctus. Ferculis autem vti pōt sicut ciceribus rubeis ꝛ albis et propter ablutionē ꝛ apertionem que est in eis. Similiter ꝛ risum est ei bonum ꝛ candarusum de ordeo ꝛ frumento. qđ apud italicos nominatur far. Lentes autē et alia legumina omnia dimittātur. sed miliū ꝛ panicū placet mihi. ꝓpterea qꝛ in vtroqꝫ eorum est ꝓuocatio. De plantis vero eligāť alri caules ꝓpter apertionem ꝛ exiccationem eorum ꝛ diuresim. q̄ est in eis. Similiter etiā folia pastinace ꝛ daucus petrosilinum feniculus anetum saluia ysopus dezolibanum menta cuꝫ suis speciebus ꝛ nepitella que est calamenti species et origanum amaracus et betonica. Et in summa omnes plante aromatice calide conueniunt ei in cibis decoq̄ndo puluerizando ꝛ aliter vtendo eis in mediocri quantitate Et si argueretur contra qꝛ horum plurima sunt calida ꝛ sicca in tertio. ergo non conueniunt ei in dicando a lapsu. negāda est illa cōseq̄ntia. quoniā talia administrantur in pauca quantitate. Et adhuc si ponerentur in quantitate multa refrāgunť a multitudine aque qua coquuntur. quare conuenientia fiunt artificialiter. vbi naturaliter videbāť d konuenire. ꝓpter que omnia euitare debet iste nobilis olera frigida ꝛ humida actu ꝛ potētia q°niam ipsa intenderent lapsum frigidum ꝛ hūidū stomachi ꝛ causas materiales in eo multiplicatas Sūt āt talia velut lactuca. endiuia. spinachia. crisolocanna portulaca cucurbita cucumeres citruli ꝛ angurie. que omnia dimitti debent. nisi cōmisceantur cum calidis ꝛ siccis refrangentibus eorum frigiditatem ꝛ humiditatem. Pariformiter ēt de fructibus frigidis idem intelligendum est. vñ ceresa pira pruna auellane recentes poma. ꝛ consimilia dimittantur. Uerum fructus in quibus inuenitur cum eorum humiditate dulcedo eleuata velut in ficubus ꝛ peponibus ꝛ granatis dulcibus ꝛ persicis ꝛ vuis recentibus ꝛ passis ꝛ maxīe quales inueniuntur in regione ciprēsi. vbi fructus et vegetabilia omnia optimam habent penpasē quā arguit eorum dulcedo magna. talia quidem omia huic viro conuenientia sunt. De his vero cibariis que accipiuntur a plantis ex eorum radicibꝫ laudaretur ei pastinaca raffanus alleum ꝛ bulbus idest scalonia ꝛ cepe zucharo aceto ꝛ oleo condite. hec enim omnia talia ꝛ sibi similia appetitū excitant. ꝛ digestionem confortant. ꝛ ventositates frāgunt ꝛ expellunt. ꝓpter qđ rape etiā ꝛ simplices ꝛ condite ꝛ ꝓprie napi bene conueniunt ei. De seminibus vero quibus homines vtuntur ī cibis conueniunt semina feniculi petrosiľ. anisi dauci carui ꝛ aneti ꝛ cimini. ꝛ de pegrinis nauigatis cōueniunt ei cardamomuꝫ maius hebilbagne dictū ab Auic. a latinis vero aromatariis melegete vł grana paradisi. ꝛ cardamomum enim minus ꝛ nigella ꝛ amomum ꝛ consimilia calida subtiliatiua exiccatiua ꝛ aptiua ꝛ ꝓpric semē ruthe in suis dispositionibus optimum. De conditis vero corter vlitatis sūmum omniū in bonitate est ℥ cōdituꝫ qđ viride dicitur a vulgo et secacul conditum qđ irigi diciť. ꝛ napi conditi ꝛ nuces propter earum exiccationem ꝛ stomachi vigorationem. De his vero quibus saporiti redduntur cibi conuenit ei acetum. ꝛ quanto acutius erit tanto melius est ei. Similiter et succus limonum. ꝛ agresta bñ salsa ꝛ vinum granatorum dul. ꝛ mnzoruꝫ. et syrupus

de limonibus vel de corticibus citri. licet eniꝫ in eis aliquid existat frigiditatis. illud. tamē remittitur ꝛ frangitur a forma decoctōis ꝛ multitudīe zuchari ꝛ ꝓprie in partibus huius viri in quibus hi syrupi ꝛ decoctiones elegantissime prepantur. De aliis vero cum quibus artificialiter prepantur cibi conueniens est ei oleum oliuarum. ꝛ oleum de nucibus laudaretur ei magis q̄ butirum. ꝛ oleuꝫ de amigdalis dul. ꝛ de fisticis inter alia melius esset ei. oleum aūt onfancū ał onfancinū cōueniēs est ei ꝓpter exiccationem fortem. Oleum autē de sisamo qđ abunde habetur in illis partibus licet ꝓpter caliditatem eius conuenire videatur ei. ꝓptamen magnam humiditateꝫ eius non placet mihi. nisi quando artificialiter cōmisceatur cū petrosilino menta ꝛ similibus aromaticis. quoniā odō bonus vehementer stomacho conueniens est. ꝛ ꝓprie cum fuerit in nutritiuis iꝫ^a^ tertii de cura vomitus. Aromata vero reliqua pegrina ꝛ aliūđ nauigata velut cinamomū vtrūqꝫ. macis galanga gariofilus ℥ balsamū ꝛ carpobalsamū. De carnibus vero conuenientibꝫ ei sunt capretine q̄rum copia magna in celeberrima sua patria abundat. ꝛ carnes vituline et castratine. Et de siluestribus caro gazelli ꝛ caro cerui ꝛ bubali iuuenis et caro etiaꝫ porcelli iuuenis siluestris ꝛ domestici ꝛ caro leporis omnes ꝛ consimiles bone sunt ei. Et de volatilibꝫ pulli gallinacei omnes ꝛ columbelli domestici ꝛ siluestres ꝛ turtures fasiani perdices et starne ꝛ francolini. omnes enim sunt laudabiles. ꝛ carnes salite omnes non valde pingues sunt ei bone. ꝛ proprie salite quibus in sua regione vescuntur. porcie siluestres ꝛ domestice. que meliores ibi q̄ alibi condiuntur sunt laudande. Pisces autē maritimi fere omēs cōmuni hominū fama ꝛ vsu approbati sunt ei vtiles. et saliti etiā pisces ei conuenire possunt quasi eque bene sicut recentes. sed meliores sūt ei recentes frixi laudabili oleo q̄ elixi. licet ipsi etiā ei conueniant. ꝛ proprie cū croco cinamomo mace zinzibere qualis est eorū vsus. ꝛ laudať apđ icolas regiōis illiꝯ vbi ꝯdita faciūt laudabilia cum sapa croco aceto zucharo ꝛ arōatibus. De partibus vero animalium vitupande sunt ei cutes ꝛ intestina omnia ꝛ cerebrum ꝛ ptes valde pingues et mucillaginose. relique vero oēs conceduntur ei partes ꝛ ꝓprie frequentius assate q̄ elixe. Nunc autem vltimo aliquid dicenduꝫ est de potu eius. vinum itaqꝫ quo in potu vti dꝫ. sit colore album olfatu bene aromaticum sapore mediocre ad dulcedinem tamen inclinatū magis q̄ ad acredinem vł ponticitatem substantia vero clarum vel dyafanum potentia vero fumosū magis q̄ aquosum. Reliqua vero vina dimittantur Et siquidem vinum tale non reperireť velut in regione illa vina fumosa valde ꝛ potē^a^ reperiūť. tunc ipsorū audatia frangatur cum aq^a^ laudabił fontis petrosi et non limosi. melior tamen esset aqua fontis mansiui q̄ aqua riuulorum p̄ reuolutionem inuentorum in regione illa. quos riuulos ibi nominant petamos. Aqua vero laudabił eisť ne preomnibus eligatur. Postremo vero mihi videretur vtilimuꝫ q̄ iste vir hoc ydromelle vteretur a medietate mensis octobris vsqꝫ p totum mensem februarii sequentis. esset enim oportunū ad vigorandū digestionem eius et digerendum materias flegmaticas. et ad precipitandum eas

per ventrem et per vrine vias et nō euacuaretur a nutricatione conuenienti. Cuius descriptio est ℞ mellis electi citrini vel albi libr̄.ii. cinamomi electi macis. zinziberis albi ana. ʒ.i. gariofil. ℈.ii. aque cisterne libr̄.xxv. buliant omnia simul lento igne expumādo ea. ⁊ coquantur usqꝫ ad ꝯsūptōeꝫ tertie partis. tunc ergo colentur ⁊ reponantur in vas vitreatum. ⁊ hoc potu vtatur simplici aut saltem cum vino commiscendo ipsum ſm tertiaꝫ aut quartam partem cum qua seruetur stomachi delecta°. Hoc in summa est regimen huius vizi ſꝫ electōeꝫ ciboꝝ ⁊ potuū cōuenietiū.

Capitulum secundum regiminis per medicinalia.

Pro regimine vero dispositionum huius vizi p medicinalia sunt. vii. in eo intentiōis necessarie. Et prima quidē earum est vniuersalis euacuatio materierum. Secūda vero est ipsarum distractio vl diuersio ad contrarias partes. Tertia est regiminis rectificatio. Quarta est ipsaruꝫ materierum conueniens digestio. Quinta aūt est ipsarum erradicatiua euacuatio. Sexta est mēbrorum magis patientium confortatio ⁊ rectificatio. 7ª ē vltimata materierum consumptio.

Primam autem intentionem cōplere debemꝯ per euacuationem vl'eꝫ per quaꝫ ego intelligo euacuationem a toto corpore. ⁊ adhuc euacuationem materierum que vniuersaliter peccant. Itaque ꝙ primū continget hunc vizum esse in sua māsione quietum vno sero clisterizetur cuꝫ clisteri facto cū zuchari rubei ⁊ cassie fistule ana. ℥.ß. ⁊ olei oliuaꝝ cyato. i. ⁊ salis cōmunis. ℥.ß. cum libr̄. i. decoctōis violarū blete ⁊ mercurialis. Sequēti vō mane apud ortum solis per horam flobotometur ei basilica dextri brachii. que inuenitur apud cubitum per quam educant sanguinis. ℥ v. ⁊ erit magnum iuuamentum principii sue curationis. Tertia vero sequenti die in aurora sūat potum hunc. ℞ medulle cassie fistule cum aqua viol. extracte. ℥.i. reubarbari electi. ʒ.i. spice nardi. g̃.vi. salis geme g̃.i. misce ⁊ totum accipiatur cum ciato medio aque lactis caprini calefacti. Cum g° assumpserit ipsum per horam vnā dormiat immediate post illud. deinde surgat ⁊ quiescat ⁊ non ambulet vsqꝫ ad. v. horas. tunc enim accipiat cyatum vnū aque ordei calide. ⁊ post ipsam per vnam horā prandeat. ⁊ hec sufficiant pro euacuatione minoratiua. Quātum enim conferat flobotomia basilice ad dispositiones pectoris collige p° regi. acutoruꝫ a Galieno comento illius sermonis. Et si passio ad furculam descēderit. Et ꝙ magnifice conferat reubarbarum ad conquassationes interiores. lege 4ª quarti tractatu 2° de flagellatis ⁊ verberatis et ab alto cadentibus. Secunda vero intentio mltis potest compleri instrumentis. Et primū est extremorum fricatio ⁊ ligatā fortis frequētate. Secundū est ventosarum magnarum sup domestica carnosa parte tibiarum ⁊ coxarum frequens appositio sine scarificatione. Tertium est frequēs appositio ventosarum super natibus cū scarificatōe.

Quartum est distractio materierum per vias ventris cum clisteri ante scripto in intentione pª cui addatur ieralogodion ⁊ yere hermetis ana. ℥.ß. Quintum est harum pillularum frequentata sūp°. ℞ agarici electi. ʒ.i. abluti aloes. ʒ.ii. ℥℥ diagridii ana. g̃.iii. fiant pillule de qi. ʒ. vi. cuꝫ succo

prassii ⁊ accipiatur vna ex eis in sero parum ante cenam. ⁊ distrahent materias a pectore iclinādo eas ad ventrem. Sextum vero diuersiuū bonū est ad vias vrine declinando materias. primū qdem in aurora accipiendo. ℥.iii. aque eupatorii calefacte. Secundū ⁊ fortius illo est. vt accipiatur aque apii ⁊ petrosilini calefacte ana. ℥.ii. Tertium ⁊ melius omni alio est hoc. ℞ syrupi cōpositi acetosi. ℥.i. aque capill. ven̄. ℥.iiii. hoc. n. potēt inclinat materias ad vrine vias. Septimū vō potens diuersiuum ⁊ facilius omni alio estꝫ apertio venarum emoroydaliū. Et si natura prouidissꝫ ei de hac euacuatione periodice non solum diuertē° sed etiā euacuan° materias ipsum feliciter curar̄ posset. Et si apte non fuerint naturaliter omnino aperiende sunt artificialiter multis instrumentis applicandis. Et primū quidem est vt freq̄nter sedeat in calidam decoctionē radicis apii ⁊ cucumeris asinini. post quā confricet emoroydas cum panno bisello aspero. Scd̄o cum foliis ꝯsolide ma. Tertio cū foliis fici. 4° cum radice arthanite recenti. 5° cum felle thauri. 6° cum succo flāmule. Et si per hec non aperirētur omnino melius est. vt postꝙ sederit in decoctione predicta. et fuerint facte tumentes tunc aperiantur cū flomo Ego enim in tali instrumento magnifice confido de curatione huius vizi. Postꝙ autē 2ª fuerit administrata intentio cum modis predictis intēdendum est ad regimē huius vizi. administratōe diete conuenietis. ⁊ qr electio diete sue pendet ex quantitate ⁊ modo cibationis. que fuerunt expedite in regimine qnte rei non natural' vꝫ replōnis ⁊ inanitionis. Et pendet etiā hoc regimen in electione qualitatum ciborum. que fuit expeditū i 6ª re non naturali. Idcirco solum hic tangā reglas x. in sua regulari cibatione seruandas preter predicta. Prima est. ꝙ nunꝙ cibetur hic nobil' vir nisi preeuacuata fuerit fecalis materia ab intestīs qd̄ si non fuerit a natura factum. fiat ab arte cuꝫ administratione clisteris ante scripti in ītentione diuersionis. 2ª regula ꝙ nec etiam cibetur nisi presenserit reliquias cibi ⁊ potus a stomaco iam esse dispositas. ⁊ si non cōtigisset hoc naturaliter fuisse factum. tunc fiat cum assūptiōe pillularum in antescripta intentione positarum. Tertia regula principalis est. ꝙ si in vizo isto apparet aliquis piodicus motus materierum. ipse nūꝙ cibet̄ nisi ab eo piodo distāter per quattuor horas ad minus. 4ª regula est. ꝙ neqꝫ etiam in secunda cibatione procedatur reliquiis caliditatis ī cōpore manifeste apparentibus. patēt iste due regule. qm̄ per applicationem ciborum cū reliquia supfluitatum in stomacho comprimitur diafragma ⁊ totū pectus nocetur. ⁊ materie humorales corrūpunt̄ aut saltem corruptioni disponunt̄. 5ª regula est ꝙ in sua cibatione obseruet suam ꝯsuetudineꝫ diu obseruatā non distanter ab ea spacio multo.

Sexta regula est ꝙ in tali cibatione subtrahenda est pars 3ª aut saltem 4ª a consueta mēsura cibi. patet qr egritudines eius sunt de repletiōe. cui succurēdum est cum inanitione sibi contraria

7ª regula est ꝙ nunquā cibetur aliq° vaporali ⁊ ventoso cibo. patet quia ex cibo ventositates generate comprimitur epar ⁊ diafragma ⁊ preparantur a nocumento anhelitus. que omīa euitanda sunt in dispositionibus eius. 8ª regula est vt

sũmopere caueat sibi a frequentata comestione ⁊
potus assumptione. patet quia nihil deterius q̄ i
digestum super indigestum ponere. sz in freq̄ntati
eduliorum assumptionibus primum non est dige
stum quando accipitur secũdum. nec secũduz q̄ndo
accipitur tertium. quare hec omnia euitanda sũt

Nona regula est vt si pp contingentias aliquas
reciperet hic potus aut cibus motus ad superiora
nauseãtes. tunc statim digito imposito in fine oris
cum agitatione infra vuulã prouocetur vomitus
ne materie stantes in stomacho corrumpantur ⁊
corrupte generent nouas egritudines. aut saltez
augeant preexistẽtes Decima et vltima est q̄ si
post assumptionem ciborum ⁊ potuum perciperet
hic vir grauedinem vel compressionem in regiõe
circa vmbl'icum superius. statim deponatur cibz
per inferiora cum hoc composito. ℞ turbith albi
canulosi et plani. ʒ. ß. ʒʒ. ℈. ß. zuccari duplum põ
dus oĩuz. bibantur cum brodio pulli vel cuz aqua
mercurialis et deponentur per inferiora cibus et
potus. et hec sufficiant pro intentione tertia ⁊ ced

At vero quia per intentiones tres antedictas
nõ possũt sufficienter abscindi egritudines huius
viri. Ideo oportet aggredi materias. Et quia ma
terie non obediunt virtuti nisi digeste et earum
digestio in iuuatiuo fieri non potest ita vt redu
cantur ad benignum. ideo oportet eas preparare
in nocitiuo. ita vt fiant obiectum expulsiue v̄tuti
conueniens. Cum autẽ he materie sint diuerse spẽ
qr flegmatice mucillaginose ⁊ aquose ⁊ fortassis
partim vitree ⁊ salse ⁊ acetose ⁊ sanguini cõmixte
cum aliquali extraneatione colere quã arguit calõ
preternaturam tactu perceptus ⁊ vrinaꝝ inclina
tio ad croceitatem remissam. idcirco oz materias
digerere cum istis instrumẽtis ⁊ced. Primum
est hoc ⁊ leue satis. ℞ aque absinthii pp stomachũ
⁊ epar. ℥. ii. aque apii et mellisse ana. ℥. i. ß. ꝓpter
pectus ⁊ flegma in eo. offeratur ante diem totum
hoc calidum per horam cum dimidia; super dor-
miendo. Secundũ ⁊ fortius illo est. q̄ in potu
assũat. ℥. iiii. vel. v. aque cucumeris asinini. Ter
tium adhuc fõtius ⁊ sublimius. accipiat. ℥. iii. aut
saltem. ii. succi prassii. ⁊ confido q̄ est secretũ istru
mentum sue sanitatis repatiuum. Quartuz de
cõmunibus est hoc. ℞ syrupi de prassio ⁊ d̄ ysopo
⁊ liquiricia ana. ℥. ß. aque mellisse ⁊ eupatorii ana
℥. i. ß. misce ⁊ hoc quidem gustui delectabilius est:
sed penultimum omni alio excellentius est. licet
amaritudinem habeat. Cum ergo assumuntur
hec digestiua continuentur tanto tempore. vt ap
pareat vrinam huius viri esse rectificatã in subã
⁊ conuersam de subtilitate quam vidi ad aliquãtã
grossiciem. ⁊ colorem eius citrinitati vicinuz esse
⁊ ĩmergatur in vrina sedimen album subsidens
equale coniunctum ⁊ perseuerans. tunc patet ma
terias esse conuenienter digestas. Hi eniz sunt ser
mones magni ypocratis. 2°. ꝓnosticorũ textu 26°.
⁊ Galieni cõmẽtatoꝝ ibidez probantis demõstra
tiue veritatem eorum. Similiter etiam quãdoqz
necessarium est per alia instrumenta digerere ma
terias velut cum iuleb aut p confectiones que sũt
instrumenta a medicis inuenta pro nobilibz deli
catis ⁊ potentibus viris. Idirco ꝓ ampliatiõe
operis describatur hoc iuleb. ℞ syrupi de ligricia
de prassio de ysopo ⁊ oximelle squilitico ana. ℥. i.
aque mellisse ysopi cucumeris asinini et absinthii
ana. ℥. iii. florum ysopi mellisse assari irigi radicis
eupatorii ana. ʒ. i. liquiricie rase ana. ʒ. ii. zuchari
al. lib. i. buliant simul lento igne ⁊ clarificentur.
⁊ aromatizentur cum. g̃. ii. musci. ⁊ de hoc detur
in potu. ℥. v. Quodcũqz igitur horũ digestiuoꝝ
accipiatur. assiduandum est distanter a presũpta
cena per horas octo ⁊ calidum actu. ⁊ post ipsum
dormiat per. ii. vl'. iii. horas. digeruntur etiã ma
terie conuenienter si in mane acciperetur. ℥. ß. ʒʒ
conditi. Item hec confectio est digestiuũ bonũ.
℞ granorum pinearum ⁊ phisticcrnm ana. ℥. ii.
infundantur per biduum bene mundata in aqua
ysopi. deinde vltimate conterantur. ⁊ cum. ii. lib.
zuchari albi coctis cũ aqua mellisse ⁊. ʒ. ii. cinamo
mi electi fiat confectio in rotulis vel frustris oblõ
gis in modo suo. De hac itaqz cõfectione ꝓ nobili
bus ⁊ diuitibus conuenienti accipiat patiens circa
ii. ℥. tardando cibum per. iii. horas. ⁊ melius ẽ vt
de ea acciperet circa. ʒ. i. semper ante oẽm cibatio
nem eius. Non enim est dubitabile per añscripta
instrumenta materias humores quãti: cũqz specie
diuersas ⁊ magne resistentie existentes posse dige
ri. vt patet ex virtutibus earum ex quibus compo
nuntur diligenter consideranti. Itaqz cũ appa
ruerit materias humorales esse conuenienter di
gestas intendatur ad eradicationem earum. Et
primum quidem instrumentum est hoc. ℞ aque
mellis. ℥. iii. agarici ⁊ reubarbari electorũ ana. ʒ.
ii. turbith. ℈. ii. medulle cartami. ʒ. i. zinziberis. ℈.
iiii. spice nardi. ℈. ii. salis gemme. ʒ. i. infundãtur
omnia puluerizata in aqua mellis calida ⁊ perma
neant ibi per totam noctem. mane vero calefiant
⁊ colentur cum expressione bona. ⁊ colatura calida
detur in potu cum. ℥. i. penidiarum ⁊. ℥. ß. zuchari
albi. Scd̃z vero ⁊ meo iudi° melius illo est. vt
accipiã tur. ʒ. vi. ieralogodion cuz vino albo dulci

Tertium ẽ hoc. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. ß. agari.
ʒ. ß. ʒʒ. g̃. viii. salis gemme. g̃. i. misce ⁊ totum in
potu detur cum. iii. ℥. aque mellis. Quartũ solu
tiuuz in pill'ata sbã est hoc: ℞ pillularũ d̄ agarico
ʒ. ß. pillulaꝝ fetidarũ. ℈. ß. pillularuz d̄ sarcocolla
ʒ. ß. cum succo prassii formentur pillule. vii. ⁊ qd̄
cũqz horum in potu detur. post ipsum obseruent
regule i primo minoratiuo suprascripte. Nũc
autem veniendum est ad intentionem sextã vide
licet ad mẽbrorũz que magis lesa cõfortationem
⁊ rectificationem. pro qua premittendũ est p°. q̄
dato q̄ membra que lesa sunt per om̃ia predicta
euacuantia digerentia ⁊ diuertentia cõfortentur.
verũtamen quedaz appropriata ad membra illa
describenda sunt gratia decoris operis ⁊ vtilitatis
maioris. Sunt aũt membra lesa in hoc viro epar
stomachus cor ⁊ dyafragma immo totuz pectus.

Itaqz pro cordis confortatione scribantur hec
tria. Primuz est h°. ℞ croci. ℈. i. bheen al. ⁊ ru. flo
rum rosmarini florum eupatorii ⁊ enule ana. ʒ.
i. ß. ossis de corde cerui iacincti smaragdi ⁊ saphiri
ana. ℈. ß. florum mellisse. ʒ. i. ß. folioꝝ basiliconis
siccorum. ʒ. ii. ß. musci ambre ana. g̃. iii. fiat saccu
lus in syndone de grana retorta quadrangularis
qui semper portetur super regione mamille sini
stre. Secundũ vero ad eandẽ intentionem est
hoc. ℞ resine clare ⁊ electe. ℥. i. ß. laudani. ʒ. ii. mu
sci ambre ana. g̃. iii. ligni aloes. ʒ. ii. camphore. ℈.
i. dissoluatur resina cum vino aromatico subtili.
⁊ coquatur cum. ʒ. i. ß. propoleos et est cera alba.

ꝛ extendatur super panno de grana spezico sicut vitrum fenestrarū. Hoc igitur compositū semper portetur sup posteriori parte cordis ex opposito antescripti sacculi. Tertium vero ad hanc intentionem speciale est hoc. ℞ specierum letificantis Almans. descripti in 9° ca° de melancolia specierum electuarii de gemmis descriptione Mesue in antidotario specierum electuarii de lig° aloes descriptione Auicene qnto canō. ꝛ sūa pª ana. ʒ. i. ʃ. specierū electuarii diaprunis simplicis. ℥. iiii. granorum pisti corum ꝛ pincarū preparatarum vt supra in intentione digestionis materierū ana. ℥. ii. zuchari al. zuchari candi ana. ℥. iiii. ʃ. syrupi acetositat citri ℥. ii. foliorum auri numero. x. fiat electuariū. de quo hic vir accipiat omni mane coclear vnū per tres horas ante prandium: ꝛ coclear medium per horam ꝛ mediā ante cenam. Et pprie conferunt hec. quando hic vir percipit se in aiositate ꝛ viriū fortitudine deficere. At vero insuper lz pulmoni ꝛ pectori eius tria conueniant prescripta remedia. tamē si contigeret virum istum pcipe dispniā vel aliam speciem nocumenti anhelitus. tunc opōtunū instrm̄ esset vt acciperet. ʒ. i. antique tyriace Andromaci cū. ii. ℥. ydromellis antescripti i regimine potus. ꝛ eodem modo conferet ei. ʒ. i. ātiq metridati. Ego autem scio ꝙ pulmonem ꝛ pectus ab omni difficultate anhelitus defendit potenter frequens retentio in ore cum loch de pino facta recti. Iam autem oportet attendere ad rectificandum stomachum cui videtur mihi necessariū esse prouideri. v. instrumentis. Et primū eorū ꝛ nobile valde est vt hic vir assuescat deglutire coclear vnum xilobalsami conditi. qđ apportantur a nauigantibus orientales partes. virtute enim delectatione ꝛ operationum equalitate nullam parem inuenio medicinam. Secundū vero instrumentum est. vt bis in septimana comedat vnum mirobalanū conditum per duas horas añ cibū.

Tertium est. vt sepe in cibis suis vtat̄ puluere rosmarini ꝛ macis equalibus partibus commixti ꝛ prius per se puluerizatis accipiendo ex eis quantitatē medii corticis nucis. Quartū est vt post cibaria sua assuescat deglutire duo vel tria gña masticis. Quintum vero speciale ad stomachū est vt iste vir in septimana saltem ter in aurora bibat. ℥. iii. aque decoctionis pulueris ligni aloes calide. ita vt. ʒ. ii. pulueris illius coquātur ad vnā librā. ꝛ. ʃ. aque fōtis vsq; ad consumptionē medietatis. quanta enim sublimitate laudetur lignum aloes ad stomachi dispositiones frigidas potes ꝑpendere 2° canō. ca° de xiloaloes. Nunc at vltio ad epatis confortationem deueniendum est. ꝛ iā memorabo tria. Quorum primū est. ꝙ omēs ēdiuie species ꝛ partes earū conferunt epati ꝛ epar adip idest lupi ꝛ proprie assatum et caro limatiarum intelligendo de his que inueniuntur in dumetis quas nominauit Galienus codias alimentorū 3° in proprio ca° lege ibi: Itaq; non raro exptus sū hanc confectionem quā epati magno iuuamento conferre cognoui. ℞ trociscorū de ros. descriptōe maiori. ʒ. i. spodii de canna subtiliter puluerizati. ℈. ii. pulueris epatis lupi combusti vl̄ magnifice exiccati. ʒ. ii. ʃ. zuchari al. libr̄. i. cum aqua cicoree coquatur zucharum. ꝛ cum aliis fiat confectio solida de qua hic nobilis saltem in septimana quater per horam. ꝛ. ʃ. ante cenam comedat duo frustra bibendo postea. ℥. i. syrupi de ribes. cum. ℥. i. ʃ. aq̄ cicoree. ꝛ hec quidem videntur bene sufficere pro intentione sexta. Iam vero oportet peruenire ad intentionem septimā. videlicet ad vltimatam consumptionem reliquie materierū. Et licet plurima predictorum seruiant ad hanc intentionem velut dieta prescripta digerentia euacuantia diuersiones et confectiones. tamen hic memorabo quattuor. Et primum quidem est qđ memorauit Galienus videlicet trocis. escilos. gratia cuius Auicena descripsit hoc compositum. ℞ zurumbet et est zedoaria gariofil. vl'nen cinamomi masticis thuris omnium ana. danich. vel. ʒ. i. opii castorei ana kirat. i. ꝛ est pondus vnius seminis karubie aloes epatici. ℈. xv. formentur pillule cum succo absinthii. de qbus patiens in aurora accipiat. iii. ante prandium saltem per tres horas. Sedāt. n. agitationes stomachi ꝛ materierum in eo ꝯsumē° superfluitatem. Secundū vero instrumentum est hoc. ℞ specierum electuarii diacurcume ꝛ dia lacce ana. ʒ. i. spodii masticis corallorum ꝛ sandalorum amborum ana. ʒ. ʃ. sandarace. ʒ. ii. fōment̄ pillule cum succo rute de omni. ʒ. vi. de qbus eger omni sero ante cenam accipiat vnam continuādo eas per spacium. xv. dierum ad minus. Tertiū vero speciale confortatiuū epatis ꝛ stomachi etiā ꝛ proprie quando fluctuat vel euomit̄ sanguis est nobile compositū qđ scripsit Auicena ca° đ uoitu sanguinis hoc modo. ℞ acatie se. rosarum terre sigillate balaustiarum apii se. iusquiami al. gumi arabici ana. ʒ. i. formentur pillule cū succo absinthii ꝛ per qnque dies continuos exhibeat̄ in potu ex eis in aurora. ʒ. ʃ. ꝛ sunt medicamen optimū ꝛ proprie quādo subduplatur pondus opii. ꝛ erit medicina securior. Ego autem experientia īfallibili scio. ꝙ si patiens assumat per spacium. xx. dierum omni mane in aurora. ℥. ii. aque distillatōis sarcocolle. ꝛ tardetur post eam cibus horis ad minus tribus consumūtur per eam materie omnes corporis superfluentes ꝛ proprie frigide. vñ alleuiatis membris acquiritur sanitas. quam huic viro concedat altissimus ad laudes eius immortales Amen.

Consilium de his que prohibent venarum. apertionem.

Axime in paratis ad illud licet hic sit sermo in omnibus cōpibus Et primo. ℞ electuarii đ sebesten de quo talis paratus ad hoc omni septimana semel deglutiat parū ante cenā a. ʒ. iii. vsq; ad. iiii. gr̄a lenitōis vētris ꝛ si venter multum stipticus esset. posset augeri dosis vsq; ad. ℥. i. vel quasi omni die vl̄ tertia die accipiendo. Secundū remedium est hoc: ℞ trocis. đ carabe. ʒ. i. lapidis ematit loti. ʒ. ii. scorie ferri frixe. ʒ. i. ʃ. boli ar. terre sigillate ana. ʒ. i amili ℥. ʃ. seminum mirti. ʒ. ii. ʃ. fiat electuariū i mortario vehementi ꝛ longa contritione de q° patiēs per magnum tempus in omni suo exercitio teneat in ore vt paulatim descendat. Tertiū r̄medium vt omni septimana semel accipiat in aurora ℥. i. zuchari ros. antiqui cum. ℥. ii. aque decoctōis granorum mirti aut distillationis eius. Quartum remedium est hoc. ℞ ypoquistidos accacie

sandarace seminum plantaginis scariole ꝛ acetose ana.ʒ.ß. seminis poꝛtulace.℥.iiii.scoꝛie ferri pre parate.ʒ.ii.pulueris seminis lini toꝛrefacti.ʒ.i. anthere balaustiarum carabe ematitis ana.ʒ.v. pinearum.℥.iiii.granoꝛum mirti.℈.ß.infundant grana pini per duos dies naturales in aqua sub limationis mirti.deinde terantur ꝛ coquantur in.℥.iiii.zuchari ꝛ reliquis succis additis fiat elec tuariū de quo iste quattuoꝛ vicibus in die natali accipiat pᵒ in auroꝛa.ʒ.ii.ꝛ tantundē in mediis tertiis.per sex veꝛo hoꝛas post prādium accipiat ex eo.ʒ.i.ꝛ tātundem per hoꝛam post cenam. Cū hoc enim electuario multi preseruantur a ruptā vene immo venas fractas consolidat. Quintū remedium est hoc. ℞ troꝛiscoꝛum de spodio cum semine acetoso. Troꝛiscoꝛum de bolo ar. ana.ʒ.i. Troꝛiscoꝛum de carabe.ʒ.ii. incoꝛpoꝛentur cum glutine piscium dissoluto cum succo roſaꝝ ꝛ fiat ex eis pillule.viiii.pꝛo.ʒ.de quibus preparatꝭ acci piat.i.omni 4ᵒ sero cum vadit doꝛmituꝫ. Ista re media fiant ꝛ continuētur tempoꝛibus suspectis ad minus per duos menses continuos cum omis operaaio tēpus requirat.

Consiliū ꝺ doloꝛe pectoꝛis a mat'ia mista ex fleg mate ꝛ colera vincente flegmate.

Iste nobilis vir laboꝛat doloꝛe pectoꝛis a materia mixta ex fleg mate ꝛ colera dominante statē q̄ oppillationes fecit ꝛ dubiuꝫ est ꝙ apare inceperit.ꝛ nisi succurrat ei non dubito ꝙ apābit.quare regatur pᵒ per hūc modum. Iste vir pꝛecauere sibi debet a statione vel moꝛa sub flatu venti septētrionalis.habitacu lo camerarum terrenarum pꝛopinquis cursibus aquarum.ꝛ habitet in locis calidis ad notabilem siccitatem declinantibus.caueat a vestibus pectus stringentibus ꝛ coopertur is capitis valde gꝛauibus immo caput suum mediocriter munitum efficiat cum birretis. In cibis veꝛo teneat istuꝫ moduꝫ videlicet ꝙ effugiat omnia cibaria acria ꝛ acetosa saltem in multo vsu. Similiter dimittat cibaria acuta vl' cum eis composita vt sunt cepe alleum ꝛ consimilia. Et similiter res acutas cum salsedine mlta.4ᵒ iterū caueat sibi a rebus frigidis ꝛ humi dis vt sunt lactuce poꝛtulace spinachia bleta ꝛ cō similia. Item dimittat viscosa valde ꝛ ventosabi lia vt sunt lac ꝛ pisces elixi. Item dimittat ea que sunt pectoꝛis constrictiua vt pira multa ꝛ ꝓpꝛie acria mespila soꝛbas granata nuces castaneas et similes. Item dimittat pastilles cibos omnes. Itē effugiat multi olei cois vsum. Sed loco eius vtat oleo amigdalaruꝫ dulcium aut butiꝛo.recēti. Itē effugiat vsum omniū leguminū ꝛ pꝛoprie elixoꝝ ꝛ vsum lactis crudi.coctum cum ouis et aliis re- bus nō vitupeꝛo. vtatur pane recenti bene fermē tato non multum combusto.ꝛ carnibus castratis vitellinis de agno de capreto de cuniculo ꝺ lepoꝛ ꝛ de carnibus pullinis de gallinis ꝛ anatibus iu- uenibus. Et magnus vsus eius debet esse in come stione columboꝛum paruoꝛum elixoꝝ ꝛ assatoꝛuꝫ ꝛ auium minutarum turdoꝛum meruloꝝ pdicuꝫ fasiani ꝛ consimilium. Antiquas aūt carnes ꝛ sali tas omnes fugiat. In aliis autem cibariis habet licentiam preterꝙ in supradictis. Potus aūt eius

vinum albnm subtile dulce magis ꝙ bruscum ꝛ ponticum bene clarum ꝛ trāsparens qꝺ trī in esta te cōmisceat cum tertia vel 4ª parte aque decoc tionis radicuꝫ liquiricie rase.ꝛ in diebus frigoꝛis vinum cōmisceat cum aqua cocta cum mellis quā titate pauca. Effugiat etiā saltem per vnum ānū exercitia foꝛtia omni tempoꝛe ꝛ ꝓprie post cibū. Et caueat exercitari aliquo exercitio incuruatiuo pectoꝛis ꝛ capitis.ꝛ caueat a vehementia ꝛ frequē tia coytus vsq3 quo erit sanitati restitutus. Item non comedat vnꝙ nisi quādo natural' appetitus affuerit .caueat comedere nisi cum optima masti catione premissa. Et iteruꝫ non repleat stomachū cum cibo neque potu tante quantitatis ꝙ sentiat grauitatem ꝛ fluctuationem in eo. Doꝛmiat autē distanter a cibo semp duas hoꝛas capite eleuato. Et caueat quantū potest ne doꝛmiat super spina. immo prius iacendo super dextꝛo latere.deinde reuoluendo se super sinistꝛo. Et iterum dimittat doꝛmitionē diurnam si bene ꝛ conuenienter doꝛ mierit in nocte ita tamē ꝙ doꝛmitio sua sit per spacium octo hoꝛarū aut septem ad minus. Ul timo quantū ad hoc dimittat sollicitudinē et tri sticiam ꝛ contemplationem circa res melācolicas ꝛ timoꝛosas ꝛ consolato animo cum bona spe lete tur ꝛ gaudeat. Ad laudem dei amen.

Consilium de sputo sanguinis.

Illa venerabilis religiosa quesiit habere noticiam sputi sanguinis quo molestatur.ꝛ hec quide dispo sitio omnino periculosa est valde. Si eniꝫ hoc sputum ab īferioꝛibꝫ pꝛouenit per modumꝰ iclinatōis ad vomendum necesse est aut ꝙ vene panniculoꝝ stomachi dilacerate vel aperte vel rupte sūt. Aut ꝙ aliunde ad stomachum effundatur sanguis. Si itaque sanguis effundetur a splene erit niger opa cus ꝛ facile congelabilis cum grauitate ī sinistꝛo ypocūdrio percepta . Si autē hic sanguis pꝛoue nerit ab epate erit rubeus obscurus cum gꝛauitate intensione ī ypocundꝛio dextꝛo perceptis et erit multus ꝛ perseuerans magis. Si autē effunditur iste sanguis a matrice ad stomachuꝫ.tūc precedēt signa retentionis menstruoꝛū qꝺ facile ꝯtingere potest in ea. eo qꝛ quadragenaria est vt mihi scri bitur.ꝛ tunc erit grauitas ꝛ tensio in īferioꝛi pte spine ꝛ lateralibus partibus ossium anchaꝝ cum rugitu vel tensione in pꝛofundis locis īfra vmbi licum ꝛ signis coangustationis anhelitus.aut iter pollato euentu specierum prefocatōis m'icalium At veꝛo iterum si sanguis iste emittatur a pecto re ꝛ effūdatur a concauitate eius necesse est primū sanguinem esse coagulatū ꝛ nigrum ꝛ īterpolate expuitionis emissum.ꝛ cum tussi molesta ꝛ longa precedente emissionem predicti sputi. Si autem effundatur hic sanguis a panniculis pectoꝛis erit paucus cum molesta tussi rubedine ad claritatem tendente cum foꝛti mixtione cum altera sputali matrria cum doloꝛe in partibus pectoꝛis pcepto Si autem effunditur hic sanguis a pulmone ne cesse est ipsum esse multum rubeum clarum ꝛ spu mosum cum molesta tussi emiss.ꝛ pꝛoprie quādo pꝛoueit ab eruptione magnarum venarū pulmo nis. Ubi si vene erupte parue fuerit sanguis erit

paucus ꝛ cum predictis accidentibus emissus. Si autem educeretur ab arteriis. tunc sanguis ille multus esset rubeus vehemēti rubedine spumosus actu mixtum calidus cum pulsu cordis ꝛ īsepabilis se. emissus. Cum vero educitur sanguis p sputum a regione animatorum membrorum tunc si exit paucus leui rubedine coloratus per modū excreationis a capite attractus prouenit a panniculꝰ cerebri a mala complexione frigida per moď compressionis facient ipsum effundi. Aut a mala complexione humida predictarum partiū debilitāte contentiuam venarum per modum mollificatōis ꝛ accidit plurimū in nocte grauante caput mꝰtuꝫ dormientibus ꝛ capite inclinato in dormiendo tenentibus. Ex quibus omnibus concludit ꝙ qualitercūqꝫ ꝛ vndecūqꝫ predictis modis expuit iste sanguis omnino suspecta est eius terminatio magnum periculum superuenturum pronunciat ei. Hec sunt que considerari oportet i dispositionibus huius domine.

Consilium de sputo sāguinis emisso a pectore cuꝫ tussi et rascatione.

[E]gritudo huius generose domine sicut potest colligi ex his que mihi per scripturaꝫ plene satis oblata fuerunt est multiplicibus et variis egritudinibꝫ vel accidentibus cōplicata q̄ tamen ꝛ si propter earum magnitudīeꝫ particularem aduocarent ad se curationem. vidētur tamen ab vna egritudine velut radice omiuꝫ aliarum principium curationis assumere. Est aūt dispositio hec sputum sanguinis emissum a pectore cum tussi et rascatione. Huius quideꝫ licet plīme possint assignari cause ab auctoribus ānūciate et varietates eius. videt̄ tamen mihi omnino asserendum esse ꝙ sputum sanguinis istius domine ē propter rupturam paruaruꝫ venarum ī substātia pulmonis ipsius. Apparet autem hanc rem multꝭ argumentis posse probari. primo quia hoc sputū non videtur in ea prouenire propter resudatōeꝫ sanguinis a poris et orificiis venaruꝫ. primo qꝛ qr sanguis qui ita spuitur necessario ē subtilis subtilitate col'ica aut aquositate eius. Primum āt non videtur ita rōnale propter etateꝫ quia decrepita est mulier licet non foret impossibile in muliere decrepita sanguinem etiam valde colericum reperiri. omnes egritudines omnibus etatibꝫ cōplexionibus regionibus ꝛ temporibus āni accidere possunt. lꝫ quedā hn quedā maxime fiunt ꝛ acuuntur afforismorum 3ª. Etiam non videtur hūc sanguinem rōnabiliter esse subtilem subtilitate aquosa propter etatem ꝛ propter viscositatem in aquositate sanguinis decrepitorum inuentā. sed etas reddit sanguineꝫ frigidū. igitur non bñ mobilem. ꝛ viscositas eius prohibet penetrationem. igitur ꝛ resudationem. Adhuc etiam non videtur hoc sputum sanguinis exire a ruptura magnaruꝫ venarum propter plura motiua. Primū si exiret ab eruptione magnarum venarum. tunc emitteretur in maiori quantitate. Secunduꝫ quia emitteretur frequentius. Tertiuꝫ qr maior essꝫ anhelitus constrictio. Quartū qr tussis esset fortior. Quintū quia magna caliditas in pectore perciperetur. Sextū qr fōtis in pectore pciperetur ebulitio. Septimuꝫ qr pondus notabile perciperetur in parte collectōnis sanguinis effusi. Cum igitur talia accidentia fortia non appareāt videtur rationabilius esse concludendum hoc sputum sanguinis prouenire a venaruꝫ ruptura paruarum in pulmone existentium quod multꝭ declarari potest argumētis. primo quia a paruis venis parum effunditur de materia ꝛ consequenter ipā non multum constringit anhelitum. Secundo non vehementem efficit tussim. Tertio non magna percipitur caliditas et ebulitio in loco collectōnis Quarto nō multus neque frequenter emittitur sanguis. Et cum non cuētur patiens a caliditate ebulitione et aliquali grauitate in pectore pceptis significatur ꝙ materia nō valde multa nō cito nec frequenter in loco congregatur. ergo rara et pauca fit per sputum sanguinis emissio et cū leui tussi. At vero dolor agrauatiuus et parti extensiuus in fine costarum sub eis perceptus significat materiaꝫ ad dyafragma declinasse q̄ ibi grauitans et in vapores et ventositates conuersa cū subita etiam alteratione facta ī parte illa a mala cōplexione calida in sāguine effuso acquisita dolorem efficit in dyafragmate. qui iterum valde verēdus est ꝑpterea quia ibi perseuerans attraheret apostema quod in hac etate et tanta debilitate perniciosuꝫ est. Reliqua accidentia que ex defluxu materiarum a capite accidunt. et in stomacho etiaꝫ pcipiuntur et in ventre inferiori et febris et consimilia ab hac radice et fundamento dependent. si quis instructus diligenter cōsideret. Attento igit̄ hoc fundamento vt ad instanter rogitata descēdā septem mihi visuꝫ ē huic generose domine prouidendum esse remediis. Et primum quidē horū est presuponendo debitum regimen per celeberrimos doctores administratū ꝙ hec mulier vtatur hoc digestiuo omni mane ī aurora accepto. ℞ aq̄ plantaginis. ℥. ii. aque ros. ℥. i. mive citonioruꝫ. ℥. i. misce et tepidū accipiatur pluribꝫ diebus. Secūdum est hoc. ℞ margaritarum perforataruꝫ coral' ru. ematitꝭ se. portulace glutis pi ciꝭ vel carte ana. ʒ. i. trocis. de karabe. ʒ. i. ʃ. cuꝫ melle viollaꝶ fiant pillule ex omni. ʒ. viiii. de quibus hec domia accipiat tres per duas horas. post assumptionem potus predicti Tertium instrumentum ē. ℞ zucchari ros. antiq. ℥. ii. loch de pino. ℥. i. corallo. ru. subtilissime tritorum. ʒ. i. ʃ. foliorum auri numero . iii. cum sirupi modico de berberis. fiat electuariū de quo ista domina post cibum suum deglutiat q̄titatē nucismuscate et de ipso frequenter teneat in ore suo sine masticatione permittendo descendere. Quartum instrumentū est hº. ℞ ēplastri de mucillaginibus. ℥. i. sāguinis draconis acatie coral. ru. se. portulace añ. ʒ. ʃ. dragagāti dissoluti cum vino subtili albo ℥ i. mucilaginis sebesten. ℥. ii. fiat linimentum tenue quod extenď. sup panno leniter superponatur costis dolentibus de quibus supra. Quintum instrumentuꝫ est hoc. ℞ storacis calamite ligni aloes gariofilorum ana. ʒ. ʃ. sādarace corallorum rubeorum spodii ros ana. ʒ. i fiat puluis subtilis qui super pulueriʒetur capiti a principio capillorum incipiendo vsqꝫ ad summitatem ipsius per amplitudinem quattuor digitorum inter capillos. melius tamen esset ꝙ abrasis capillis superponeretur cuti. Sextuꝫ instrumētum est. ℞ spodii rosaꝶ carabe sandarace coral.

rubeorum acacie ana.ʒ.ß.dragagãti dissoluti cũ syrupo de mirto.ʒ.i.ß.coquantur simul ⁊ fiãt pillule de quibus hec domina accipiat.ii.vel.iii.per duas horas post cenam. Septimuʒ instrumẽtũ est vt vtat̃ electuario de sebesten de quo accipiat saltem.vi.vel.vii.ʒ.in aurora cuʒ decoc.passulaꝝ vel liquir.⁊ tardet comedere post ipsum per qnqʒ horas. Hoc enim electuarium alleuiabit fe.liniẽ° vẽtrẽ ⁊ mollificando pectus ⁊cet.

Consilium ad fracturam vene in pectore ɔiũctã cum febre et marasmodea etiam dispositione.

Ria igitur procuranda sunt ⁊ cõtemplanda ĩ hac dispõe. Primuʒ est sputum sanguinis. Scdm est febris continua. Tertiũ est consumptõ siue marasmus vniuersal' qbus prouidere volenti primũ qd occurrit ẽ attẽdere ad excreatũ sãguinis. Secũdũ remittere calitateʒ febrilẽ. Tertiũ restaurare corpus cum cibis nutritiuis. Igit̃ ĩ ß.remediis huic viro cõsyd raui prouidenduʒ esse de nuõ.quoꝝ septẽ erunt ad excreatum sanguĩs compescendũ admistrãda qnqʒ ad febrilem dispositionẽ remouendam. ⁊ ʒ^a^ ad aliqualeʒ vigorationẽ virtutis ⁊ restauratõeʒ membrorum que iaiata sũt. Igitur pro primo premittendũ est ꝙ quattuor modis retinet̃ sanguis a venis vl' arteriis effusus p° per distractõeʒ eius ad oppositũ. 2° p motuʒ ipsius sanguinis in membro codẽ vel ad propinq^a^: 3° p electõeʒ ciborum ⁊ potuum. 4° per applicationẽ medicinaliũ cõuenietiũ fluxum sanguinis sedantiuʒ hec collige 5° de ingenio santatis 6^a^ ca°. In primo itaque horum non multum insudabo quia scio sibi factã p illustres medicos qui eum visitauerũt nam perseuerante sanguinis excreatione virtute forti flobotomet̃ basilicha dext'i brachii sub cubito et exeãt.ʒ.ad minus due sãguĩs quoniã rupt̃a est ĩ pte sinistra Secũdus võ distrahẽdi modus qz sanguis huius viri est colericus qd colligit̃ ex signis ostẽdẽtibus vt siccitate palati amaritudine oris presentia ḡnuloꝝ in circulari regione vrine ⁊ aliis his apparẽtibus sanguis a naribus ꝓuocet̃ cũ setis porcinis vel cũ retorta cartula pgamena ⁊ si hec non prestat iuuamẽtũ apiatur cephalicha inter policẽ ⁊ indicẽ dextre manus educẽdo ʒ.ii sanguinis ut mag̃ a remotis fiat distractio Tercius distrahẽdi modus ẽ p applicationẽ pãnorum calidoꝝ ⁊ positionẽ vẽtosaꝝ sine scarificatiõe sup nates inferiores spine ptes Quartus diuertẽdi modus esset ut apparẽte fuscedine in sanguine cuʒ grossitudine intẽdat̃ aptioni emoroydaꝝ cũ fricationibus earũ cũ pãno bissello aut foliis ficus aut felle thauri p hec omnia alternatim facta iuuamẽtum sentiet Pro declaratiõe võ scdi dico ꝙ fricatio circa loca pectoris siue sit opposita siue non sed ꝓpinqua satis mouent materias antecedẽtes si pectoris locis ꝓpinq̃s vñ sanguis emanat duʒ modo talis fricatio nõ fiat vehemẽs nisi cũ rebus potẽtia aut saltẽ calidis actu.ĩ talibus enĩ nõ cõpetũt calida.pue ⁊ enĩ vẽtose leuit̃ ignite freq̃ntate sup musculosis ptibus pectoris ant̃iorbus ⁊ posterioribus vtiles sũt. Et medicĩe rubificãtes ut calamẽtũ apiũ siluestre adhuc et leuiter vesicãtes conueniũt vt infusio coti in lacte ficuũ vl' in suco apii ranini quoꝝ aliqd põt remouere sanguinẽ in mẽbro a quo fluxurus ẽ existẽtẽ. Taceo hic nõ nullas ligaturas qs sepe feci cũ cordulis trahendo cutim a costis ⁊ suspẽdẽdo ipsã cũ circũnodatis cõdis. qd ĩstrumẽtũ fere ĩstantanee vidi conferre sil' cũ ligatura adiutorioꝝ ⁊ in radice osei facta que omnia sũt sapientũ instrumẽta Circa tertiũ vero cibaria ⁊ potus debẽt his pticipare q̃litatibus. p^a^ ꝙ sit infrigidatia primi vl' scdi gradus. 2^a^ ꝙ sint ĩgrossatiua. 3ª iuiscatiua. 4ª cõglutinatiua lege hoc 5° d ingenio sanitat̃ ⁊ io^a^ tercii Et cũ fere ĩ nullo simplici cibo ⁊ potu hec inveniãtur oportet cõfrãgere ea taliter aut coquendo ĩ eis dragagantũ aut gumi arabicũ aut modicũ carte pgamẽni aut pultẽ ex brodialibus faciendo ex amilo et faria volatilis molendini aut zizi aut faria cõdri .i.farris aut saltẽ iã coct̃ fercul' sup̃fũdere aliqd de puluere eoꝝ aut frequentare iuscula ex lacte caprino decocta ĩ quo prius frustum calibis.vl' lapidis fluuialis albi extictũ fuerit.aut saltẽ diu coq̃ndo ipsũ aut pedes vituloꝝ ⁊ arietũ pulloꝝ ⁊ caponũ in cibis eoꝝ coquẽdo vehemẽti dissolutiõe aut aliquid de glutine carte vel piscis dissoluẽdo cum cibariis ⁊ intãtũ ꝓcedo ego ꝙ facio frequẽter distillari pedes ⁊ neruosas ptes aĩaliũ cutẽ parum ante excoriatam ⁊ nõ raro cõfũdo in cibis frustrũ anguille vl' tinche ⁊ visceꝝ pisciũ. ⁊ hec omnia faciũt iuuamẽtũ.quoniã fũdatur in testimonio antiquoꝝ ⁊ discursu ratõnali ⁊ cottidiana expiẽtia.ꝓpter qd etiã potui infũdi debet aliquid d glutine pisciũ aut puluere eius vt acqrat glutinationẽ.⁊ nõ dubito ego ꝙ si accipet̃ lib.i. mell' albi ⁊ ĩ xv lib.aq̃.ĩ qbus bis extincta fuissʒ lib.i calibis bene candentis et misceret̃ huic dcoctioni dragaganti gũmi arabici ana.ʒ.i.ß.cũ.ʒ.i.croci ⁊ coq̃ret̃ totũ vsque ad tertiam ptem duabus remanẽtibus hic potus huic viro essʒ maximũ iuuamentũ simplex acceptus aut saltẽ cũ altera medietate vini subrubei mediocris dulcedinis pticipãtis ⁊ hec de cibo ⁊ potu Ex quo fũdamẽto apparet ꝙ q̃rtum particulare premissũ iam virtualiter inclusũ est in h° tertio .Lucidius tamẽ aliqd scribẽdo dico ꝙ brodialia caponũ fasianoꝝ pdicũ ⁊ vitulinarum carniũ pulloꝝ ⁊ gallinarum omnia vniuersaliter loquẽdo coqui debẽt in aqua extinctiõis calibis sine qua difficulter sanabit̃ .Ut tamẽ restauratiõi medicamẽ aliquod cõpositũ adhibeatur ℞ carnium torture ĩ aq̃ calibis iam d coctaꝝ vsque ad dissolutionẽ carniũ de alis fasianorũ caponũ pdicũ aut frãcholinoꝝ coctaꝝ ĩ predicta aq̃ lib.ß.amili de ordeo.ʒ.i.dragãti gũmi arabici ligricie rase ana ʒ.i.ß.seiuʒ q̃tuor coĩuʒ froꝝ añ.ʒ.ii.se lactuce al. ⁊ scariole doronici ⁊ yringi ana.ʒ.ii.ʒuca.candi.ʒ .iii .floꝝ vel folioꝝ macianorum ₚcocolle longo tempore nu trite in aqua calibis.ana.ʒ.i.vitellorum ouorũ numero.x.qui decoquãt̃ in aquam calibis iam predictam.teratur ergo vitelli vltimate cũ modico aque carnis sublimate et cum eis incorporentur carnes deinde et reliqua alia cum aqua ro.mꝯcata ⁊ ex hac mixtura fiat electuariũ de quo p.ii.horas ante diem et p horã ante prãdium et ʒ°iterũ p horã ante cenã comedat̃ cocleare vnum bibendo post ipsũ vini electi parum vt supra.cũ h° electuario plurimos sanaui et componentia declarant ⁊ hoc de 4° remedio Quintũ autẽ instrumẽtũ est admistratio localiũ igitur ℞

gallaꝝ pforataꝝ gallarum quercus ſumach acacie
ana.ʒ.ſ.gnorū mirti ſemis plantaginis et pōtu
lace an.ʒ.iii.dragāti et gūmi arabici tōrefacto
rum glutinis piſciū ꝛ carte ana.ʒ.v.farine ordei
ʒ.i.ſ.amili et farine volatilis molendini ana.ʒ.i
croci.ʒ.i.buliant hi pulueres ī vinum rubeum me
diocris ſtipticitatis deinde icorporētur in morta
rio omnia et fiat linimētū uel ēplaſtrū groſſuʒ de
que omnes ptes coſtaruʒ liniāt mamilla ſiniſtra
dimiſſa in latitudine circa ſemiſſem et fiat hoc in
die naturali bis. et ſi tale medicamē adheret et
inuiſcatur cuti nullatenuſ deponat ſed eidē aliud
ſupponat   Sextū vero ſpēale inſtrumētū ē hoc
℞ aquarum acetoſe melliſſe ana.libř.ſ.aquarum
cicoree roſ.muſcate ana.ʒ.viii.trociſ.de roſ.tro
ciſ.de ſpodio ana.℈.ii.ben albi ꝛ rubei doronici
oſſis de corde cerui pulueris margaritarū ana.℈
i.croci.℈.ſ.vini maluatici ciatum.ſ.miſce ꝛ buli
ant omnia modicum in quibus infundat pānus
de grana quadrāgularis ꝛ ponatur ſup mamilla
ſiniſtra actu tepiduſ ꝛ nullo° calidus ꝛ alť ſibi con
ſimiľ a pte poſteriori ex oppoſito rectitudinaliter
apponať ꝛ frequenteť horuʒ applicatō omni hora
ter aut ad minus bis.   Septimū ſpāle rmediū
eſt hoc.℞ ſeminū plantaginis ſumach acatie ana
ʒ.i.margaritaruʒ mundiſſimaꝝ coral. ru.carabe
ematitis ſan.dra.ana.ʒ.ii.boli armeni.ʒ.vi.dra
ganti gūmi arabici thuris gummi ana.ʒ.iii.pul-
uerizentur omnia per ſe ſubtiliter ꝛ de h° pluere
aſſumatur.℈.i.cum.ʒ.i.ſ.aque portulace in die
quater vʒ hora aſſumptionis ſyrupi īfraſcribēdī
ante vľ poſt ipſum. 2ª vice aſſumatur in mediis
tertiis.3ª vice aſſumatur ante cenam per horam
vnaʒ.4ª vice p duas horas poſt cenam hic eſt ille
puluis qui me felicitauit in curando gentē plīmā
in conſimili diſpoſitione.   Octauuʒ remedium
ē.℞ dragāti frigidi.ʒ.ii.ematitis loti carabe glu
tinis carte coral.ru.margaritarum ana.ʒ.i.icor
porentur ſimul in mortario cum loch de papaue
re ꝛ fiat loch de q° vir iſte quaſi ſemper teneat in
ore ſuo quātitateʒ grani fabe eſt enī meum ſuffra
gium ſpeciale latens.Nunc auteʒ 2° principaliter
attendendum eſt febri cum quattuor remediis.
primū itaqʒ ipſorum eſt hoc.℞ ſeminū et radicū
plantaginis antere granorum mirti ſpodii cētau
ree minoris radicum conſolide vtriuſque trium
ſpecierum ana.℈.i.ſeminiuʒ quattuor coiuʒ frigi
dorum ſe.acetoſe ſe.endiuie ſe.ſcariole ana.ʒ.i.ſ.
ſem portulace.ʒ.ſ.acatie ſumach ana.ʒ.iii.labru
ſce ſpodii coral.amborum ꝛ ſandaloruʒ āborum
ana.ʒ.i.puluerizentur omnia groſſo mō ꝛ īfūdāť
ī aquaʒ decoctionis portulace per biduum deide
ſuperaddantur ei ſucci granatorū murorum ſucci
citoniorum ana libř.i.aque lambruſce aque roſ.
ana librā.ſ.ꝛ omnia inuicem buliant lento igne
vſqʒ ad conſumptionem medietatis deinde colēť
vehementi expreſſione ꝛ colature ſuperaddatur
vini citoniorum iam penpaſi ꝛ agreſte ſine ſale
ana.ʒ.viii.ꝛ in ſimul buliant cum libř.ſ.zuchari
vſqʒ ad bonaʒ glutinoſitatem ſyrupizatōis.de hoc
ergo ſyrupo omni mane ī aurora accipiat.ʒ.ii.cū
ʒ.ſ.aque ſublimationis portulace ꝛ tardet cibuʒ
aſſumere per tres horas.poſtq̄ ergo cibatus fue-
rit accipiat iterum doſim pulueris ſupraſcripti.
in precedenti ca°.poſt cuius aſſumptioneʒ iterum
cibetur ꝛ iterum a cibatione redeat ad puluereʒ

accipiendum ꝛ e9° de ipſo a cibatione.ꝛ erit re
gularis modus regiminis eius tam ex pte ciboꝝ
q̄ medicinarum.ꝛ ſi conſyderas in h° ſyrupo iclu
ditur virtus frangendi caliditatem febrileʒ ꝛ ma
teriam eius equand.ꝛ aſpectum habet ad exitum
ſanguinis.   Secundum vero ſpeciale remediuʒ
eſt hoc.℞ conſerue roſ.antique.ʒ.ii.conſerue bo
raginis.ʒ.i.trociſ.de ſpodio.ʒ.i.coral.amborum
ꝛ ſandalorum amborum acatie ꝛ ſumach ana.℈.
ii.pulueris margaritarum.ʒ.ii.fiat electuarium
cum modico ſyrupi de mirto de quo hic vir accipi
at ſemper ante cibum ꝛ poſt cibum oēʒ q̄titateʒ
nuciſ muſcate deglutiendo ipſum.   Tertiuʒ ſpe
ciale remedium eſt hoc.℞ mucillaginis ſebeſten
mucillaginis ſeminis citoioꝝ bene groſſi vtuſqʒ
ana.ʒ.ii.manne electe.ʒ.i.ſ.olei amigdalarum
dulcium.ʒ.ii.inſpiſſentur cum zucharo albo in
mortario vltimata contritione ꝛ de hac mixtiōe
ſaltem omni tertio die aſſumat quantitatē medie
vntie ꝛ conſyderet effectum lenitiōis ventris aut
alterius accidentis conſequentis ad ipſum ꝛ ſcđm
ipſum minoret aut augmentet quantitatē vſque
q° alleuiatiōem percipiet ex aſſumptione eius.
Quartum ſpeciale remediuʒ eſt h°.℞ loch de pa
pauere.ʒ.ii.maſti.carabe coral.ru.ana.ǧ.iii.miſ
ce ꝛ totum h° per horam cum dimidia poſt cenaʒ
bibatur cuʒ.ʒ.i.ſ.aq̄ pōtulace.Ego enī nō dubito
huic diſpoſitioni complicari ꝛ ad eam ſequi catar
rizantem a capite materiam.aut fortaſſe verius ē
cōcedere q̄ catarizans a capite materia incohati
ue fuit cauſa egritudinū huius viri ꝛ h° de 2° ca°
attendendū ad febrem ꝛ annexa   Iā vero tertio
reſtat aliquid tangere de cibalibus cōuenientibuſ
ꝓpter qđ premitto p° q̄ ī omni cibario ſuo buliāt
folia pōtulace ꝛ aliqñ folia lactuce ꝛ qñʒ folia ğna
toꝝ.Et ō mihi ſecretū expťū eſt cōcederē ſercľa cocta
cū foliſ ꝯſolide minoris.ꝛ ad illud etiam adiūge
folia burſe paſtoris ꝛ pedes aīalium ꝛ cor eť ꝛ pul
monem ipſoꝝ a comeſtione quoꝝ nullatenus ſece
dendum eſt. memorando etiā vſum elľii reſtau
ratiui anteſcripti qđ eſt diuina medicīa. Primū
enim inſtrumentorum reſtaurantium eſt.vt acci
piatur lactis adogo ꝛ eſt q̄ paſtores vocant caput
et lactis.accipe igiť partes tres ğnorum pini p
triduum infuſorum in ſapā partes quattuor olei
recentis amigdalarum dulcium.ʒ.ii.cōquaſſenť
omnia in mortario longo tempore actu frigida
vſqʒ ad conuenientem ſpiſſitudinem ꝛ de hac mā
ſemper in principio cuiuſque cibi aſſumat vnum
bonum coclear bibendo poſt ipſum ydromelľ ſupi
us dicti.   Secundum reſtauratiuum delectabile
ꝛ vtile eſt hoc.℞ aque ſublimationis caudaꝝ can
crorum fluuialium.ʒ.ii.aque ſublimatiōis carni
um caponis qui per octo dies nutritus fuerit ex
paſſulis factis de farina ordei cum puluere ſolio
rum cōſolide minoris partī.i.accipiať hec miſtio
frequenter per vnam vel duas horas ante cibum
ꝛ eſt reſtauratiuum bonum.   Tertiuʒ ꝛ vltimū
reſtauratiuū eſt aqua ſublimationis teſticuloruʒ
capretorum vel caſtratorum aut vituloꝝ iuuenū
per alēbicum facta de qua in omni cibario ꝛ potu
ſuo accipiat. Et hec ſunt que pro nunc meliora
tibi celeriter mando.ſaluator omnium te ſaluet
et regat.

Tractatus decimus de dispositōibus cordis. et pᵒ Consiliū de mala ꝯᵒne cordis ⁊ partiū ei adiacētium pendente a colera citrina ad quā seqt̄ it̄duz subitus casus virtutū omniū sine manifesta causa durans per spacium hore vnius vel medie.

Sectiōis prime Capitulū primū ꝺ essentia egritudinis ⁊ eius causis.

Consueuit semper volubil' fortuna offerre mihi dispositiones difficilis ⁊ ardue cōtemplationis. ꝺ quibus non minus verendum est ꝙ innitendum sit in cognitione causarū ipsarum egritudinum priorum ⁊ posteriorū. Quis enī est qui non debeat vereri. ꝙ offeratur sibi vir etatis cōsistētie cōplōne sāguineus magis ꝙ melancolicus ⁊ colericus ꝙ flegmaticus homo satis boni regiminis. non solitus excedere valde frenitāt in regimine sex rerum nō naturalium. ⁊ maxime non ī potu neqꝫ ī lasciuiis fortis et robustus apparens in operationibus motiuis exterioribus ⁊ perfectionem habens virtutū naturalium. ⁊ earum que pertinent anime cognitiē que vocantur morales virtutes et satis amplam videtur habere perfectionē in eis. Euenit autē ei aliquādo subitus virtutū omniū casus sine manifesta causa non timoris non terroris ⁊ tristicie causis deiectus ⁊ rectus regimine iam predicto. a quo accidente iam predicto captus tēpore sat extenso ꝓstratus remanet per spaciuꝫ vnius aut medie hore. ⁊ queritur consilium ꝓpter qd horū accidentiuꝫ. ⁊ canon ⁊ modus regiminis curatiui huius viri ⁊ preseruatiui ab euētu hoꝝ accidētiū. In qua quidem materia speculari oportet nō medicum. Pōt enim omnium virtutū casus ī homine euensens appropriari epilentico. aut appopletico motui vel cataro subito ꝺfluenti ad locum rethe mirabilis nominatum lacuna. vel ad partes superiores nasi. In quibus contenta mat̄ia prohibet cerebri euentationeꝫ ⁊ eius a superfluis fumositatibus mundificationem. Adhuc qnto huius virtutis casus prouenit a casu materierum in pulmone subito prefocantium. 6ᵒ vl' ꝓuenire posset a passionibus cordis a multa materia ī eo inuenta prefocantibus ipsum ⁊ facientibꝫ accidere lipothomiam. aut casum virtutum maioreꝫ illa aut motum proprie dictum sincopalē. Ex quibus omnibus accidētibus debilitātibus per se aut per colligantiam cor aut cerebrum. ā vtrūqꝫ simul. potest homo incurrere casum virtutuꝫ omnium iam predictum. Taceo ꝙ non raro ēt dolores ingentes aliquarum partium ⁊ ꝓprie multe sensibilitatis. et rerum valde fetidarum occursꝯ possunt esse cause subite ⁊ fortis debilitat omniū virtutum. vt pulcherrime colligitur 2ᵃ primi caᵒ de causis debilitatis membrorum. He in sūma videntur esse cause propter quas homini ꝯtingit incidere subito omniuꝫ virtutum defectum. extra quas non inueniuntur alie cause scripte a sapientibus. que nō sint iste aut ad eas reducibiles si bñ considerabis. Ut autē predicti accidentis. ⁊ cārum eius aliquis fructus colligi possit ex auctoruꝫ floribus premittendū primo. ꝙ in hoc viro non apparent signa motus epilentici. neque in ipso apparet magna capitis plenitudo. neqꝫ dolor grauatiuus. nec extensiuus. nec fortis sōni profunditas nec sub ligua eius existentes vene virides appēt. que solent esse signa pronostica futuri motus epilētici. At vero huic viro acciderunt motus vertiginosi antecedētes casum eius. neqꝫ ante casū ad terram habuit fortem pedum agitationem ⁊ contractionem. propter quā ab antiquis pedicon nominata fuit hec egritudo. non habuit etiam capit conquassationem vel agitationem fortem. nec oculorum contorsionem. neqꝫ spasmosam mandibularum contractionem. neqꝫ spumauit ī tempor accidentis eius. Igitur hic vir non est epilēticus: consequentia est necessarie veritatis. apud illos. q intelligunt signa demonstratiua epilensie. Qꝺ autēꝫ hic casus virtutis non proueniat 2ᵒ a motu appopletico. probatur facile. qꝛ cuꝫ iste passus fuerit sepe hoc accidens. aut illa fuit appoplesia fort aut debilis. Si prima igitur necessario fuissꝫ mōtuus. Si 2ᵃ igit̄ fuisset factus paliticus. Prima consequentia ex his duabus ex sentētiis ypocratis colligitur. Secunda vero colligitur a Galieno cōmeto illius sermōis ypocrat soluere appopl'iaꝫ fortem impossibile debilem vero non facile. quar̄ neqꝫ hic v̄tutis casus erit appopleticus noīandus.

Qꝺ autē iterum illius causa non fuerit ꝺfluxus materierum multaruꝫ subitus ad lacunā cerebri que est in parte inferiori ipsius vbi sustentatur cerebri. aut os baxillare super cuius foramīe superficietenus locatur reticula filis tenuissimis ⁊ solidis contexta mirabili artificio nature fabricata. ꝓpter qꝺ rethe mirabile nominatur. vbi ponitur gratia substentādi ⁊ detinendi siquidem defluxū materierū que a cerebro colliquate ⁊ dissolute colliguntur in loco illo nominato specu. vt exponit Gerardus cremonensis translator Auicene pⁱa tertii secūdo caᵒ. nisi enim reticula illa illi foramini anteponeretur deflueret semper materia iā predicta ad inferiora ad os immediate ipediens hominem a sermonis continuatōe. ⁊ dehonestās ipsum ꝓpter multitudinem expuitionis. Et si immediate magis descenderet per tracheam ad pulmonem. posset esse causa disnie vel alterius nocumenti anhelitus ptisis ēpimatis ⁊ aliorum. Adde insuper ꝙ spūs vitalis transmissus a corde p arterias recipitur in tenuissimis arteriis huius miraculosi rethis. ⁊ ibidem vera digestione ā quadā expurgatione mundificatione. aut subtiliatione eius transmittit̄ ille spiritus ad cerebrum ⁊ trāsmutatur a forma cerebri cum suo temperamēto. ⁊ efficitur al'is. Cum ergo hic spiritus vitalis in predicto rethe recipi non possit. qꝺ est qñ repletū fuerit a materia multa ad ipsum ꝺfluente. seqtur necessario ꝙ cerebrum transibit ad non esse. nec enim in ipso conseruatur vita. nisi per continuuꝫ influxum virtutis sibi delate a corde per vitaleꝫ spiritum. sed cuius presentia vita in aliquo conseruatur. illius sublatione remouetur. Uide ergo ꝙ facile est intelligere casum virtutis prouenientem ex oppillatione ⁊ clausione huius retis mirabilis. Et tu adde ꝙ vitalis spiritus subtractione facta. statim cadit fortitudo cerebri ab euentatione ⁊ debita transpiratione fumorum vilium. quorum ad bñ esse vite necessaria est mundificatio. Qꝺ aūt 4ᵒ principaliter virtus cadere possit ⁊ auferri operationes motus ⁊ sensus propter subitum defluxum materierum a capite ī ꝯcauitate pl'monis oppillādo meatus ītroitus aeris ⁊ egressiōes

fumorum . etiam concedi potest.licet rarius hoc
eueniat. Cum ergo non apparuerit in viro isto si
gnum festini fluxus materierum a vētriculo ante
riori ⁊ medio cerebri ad palatum.ita vt ꝯprehen
datur ibidem pondus tensio ⁊ grauitas in ꝯcauo
palati. Et vt plenius inueniatur panniculus ī me
dio palati positus ante foramen colatorii.patet
ꝙ ex his signis cognoscitur materiā nō ↄfluxisse
ad locum retis mirabilis.ēt si materia ↄfluxisset
multa ⁊ subito in concauū pulmonis.fuissʒ necesse
anhelitum coangustatum esse inspirādo vel expi-
rando vel in vtrisque. Etiā pondus vel grauitas
in cōcauo pectoris ⁊ plenitudo faciei p ꝯuersionē
ipsius ad nigredinem ⁊ venarū tensio magna in
gula ⁊ in tota facie apparuisset. Cum ergo hec q̄
sunt euidētia signa subite prefocationis nō appa
ruerint.sequitur ꝙ defectus virtutis huius non
fuit ex materia catarrizante ad loca predicta.
Qđ iteruʒ hic casus virtutis prouenerit a stoma
cho epate splene vel renibus non est rōnale.neqʒ
a sapientibus inuentum. Neqʒ enī mala ꝯplexio
materialis vel īmālis calida vel frigida nō oppil
latio vel apostema in predictis membris possunt
esse cā tanti ⁊ tam festini defectus virtutis.quare
relinquitur ꝙ oportet inuenire aliarū partium
nocumentum esse causam huius festini casus vir
tutis q̄ predictorum membrorū. Propter cu
ius declarationem premittendus est sermo ypo
cratis. Qui exsoluuntur frequenter ⁊ fortiter sine
manifesta causa repente ꝯmoriuntur. Cum enim
accidat cordi species male complexionis frigide.
humide materialis.mat̄ia illa cōprimit ⁊ agguat
substantiā cordis.vt non sit facile mobilis motu
dilatationis ⁊ cōstrictionis.siue illa mat̄ia ꝯtīeat
in cassula cordis inter superficiem conuexam cor
dis ⁊ concauam cassule.siue illa materia mltipli
cata fuerit in venis et arteriis cordis magnis et
minutis in poris ⁊ ventriculis. Si enī cor cōpri
mitur iterum ⁊ non conuenienter diastolet.tunc
non attrahetur aeris quantitas sufficiens quando
⁊ qualiter oporteret.sed tunc non refrigerato de
bite corde acquiritur caliditas intensa ad quam
sequitur resolutio spirituum ⁊ vaporū laudabiliū
qui debēt transmutari in spirituʒ vitalem.sed ex
hoc cadunt statim operationes cordis ⁊ aliorum
membrorum . Igitur hec est illa exsolutio vł dis
solutio . que solet prouenire a causa non manife
sta suple sensibus exterioribus . Etiam fit subito
vel repēte ⁊ est illa resolutio fortis ad quā sequit̄
mors subita . Et ex hoc fundamento apparet p°.
quare aliqui statim moriuntur in sincopim perue
nientes. Apparet ēt secundo quare aliqui habent
sincopiʒ.qn̄.n.cohartatio cordis.⁊ resolutio seq̄ns
ad illam fuerit breuior . tunc ad ipsam sequitur
sincopis leuior.que lipothoīa dicetur vł sincopis
reparabilis ꝯced. Et si adhuc cohartaº fuerit bre
uior.tunc accidet altera species sincopis leuioris.
que denominatur casus virtutis.a quo etiā conti
git euader̄. Et sequitur tertio ex hoc fūdamēto
quare apparet in tali lapsu a multa humiditate
f..cto motus tremulus cordis. Cum enim mat̄ia
comprimat partes cordis multitudine ⁊ frītate
sui.tunc propter angustiam anhelitus conat̄ vir
tus magnifice ad dilatandū.⁊ materia cōprimit
modo predicto.⁊ virtus eꝯ°.quare acquiritur sal
tus in cōde. Et ab illustribus viris noīat̄ saltuosa

cardiaca.vt 2° breuiarii finali caº in exordio col
ligendum. Et cum contingit motum illum cōdis
breuiorem esse ⁊ frequentiorem.tunc denominat̄
hec dispositio cardiaca tremens uel tremula Et si
adhuc motus illius cordis fuerit debił valde bre
uior ⁊ leuior fiet.tunc nominabitur motus iecti
gatiuus cordis. Post hec aūt ītellige ꝙ si mala
cōplexio materialis predicta fuerit hūida cū dn̄io
colerice materiei.tunc ꝓpter fortem resolutioneʒ
in corde virtus magno conatu nititur ad fugam
illius cor dilatando.vt aerem corruptiuuʒ illius
male caliditatis attrahat.⁊ iam materia cōtinue
sui caliditate acuta ipsum ledit ⁊ resoluit.ad quā
resolutionem tenuis pars materieꝝ cum virtute
vel substantia colere per venas ⁊ arterias fertur
ad partes pectoris gule ⁊ totius capitis cuʒ vehe
menti ⁊ acuto sudore in partibus predictis.⁊ hec
est illa seuissima ⁊ verenda cardiaca.quā illustres
viri nominauerunt cardiacam.in qua plurimos
hominum vidi ego statim mori.non solū quādo
fit ex dispositione cordis per essentiam in eo.sed
quādoqʒ iterum proueniens per colligantiam sto
machi epatis ⁊ aliarum partium.in quibʒ ꝯtinet̄
colerica acuta materia ⁊ male qualitatis p colligā
tiam absolutam vel non absolutā cordi coīcata.
Et hoc est formale modi moriendi in plerisqʒ fe
bribus pestilentialibus ⁊ apostematibus earuʒ in
venenatis ⁊ in mulieribʒ laborantibʒ prefocatōe
matricali menstruosa vel spermatica . Et ꝓprie
quādo has materias contingit esse transmutatas
ad venenositatem. Et ne cōtingat medentibus ab
iniuriosis moriendi posse imponi causam .collige
hos sermones qnto de accidenti ⁊ morbo profū
dissimo capº.⁊ 5° interioruʒ 2° ca°.⁊ iiª tertii caº
de tremore cordis .⁊ 9° theorice in locis appro
priatis ab aliabate collige. Ex quibus omnibus
diligenter exaīatis collige cōrelaria quedaʒ. Pri
mum ꝙ hic casus virtutis huius viri non ꝓuenit
ab epilē ia.ex discursu in hac materia facto.neqʒ
accidit ab appoplesia vt 2° loco demonstratuʒ est.
Neqʒ iteruʒ prouenit hic casus virtutis ex ↄfluxu
materierum ad lacunam.vel ad rethe mirabile.
neqʒ ad guttur vł ad pectus . vt in tertio loco ap
paruit. Neqʒ etiam hoc nocumentum cōsecutum
est ex colligantia totius corporis ad cor.excludēº
febres pestilentiales ⁊ consimiles .neqʒ per colli
gantiaʒ stomachi epatis splenis ⁊ matricis.vt iā
inductiue in singulis declaratum est excludendo
etiā primitiuas causas vt timoris ⁊ cōsimilium.
⁊ per colligantiam aliorum membrorum ad cor
non potest fieri adeo subita tam fortis ⁊ freq̄uēs
resolutio in corde.nec vidētur assignari posse alie
cause taʒ velocis ⁊ fortis casus virtutis. Relinqt̄
ergo necessarium esse hanc dispositionem esse ap
propriatam cordi.hec vltima cōsequētia cōtinet
veritatem ex sufficienti enumeratione mēbrorū
ad quoruʒ nocumentū potest sequi subitus virtu
tis casus ⁊ mors. Et ex omnium sermonū con
gregatione conclude penultimo.ꝙ egritudo hu
ius est mala cordis complexio ⁊ partium adiacē
tium cordi proueniens a materia cōmixta ex co
lera tenui cum multa aquositate flegmatica. Se
quitur vltimo ꝙ hec materia est.que a sapiētibʒ
nominatur colera citrina.que est 2ª species coler̄
famose et note maioris fame nominate. Post
hec autem superadde ꝙ licet egritudo huius viri

sit in corde per essentiam principaliter. tamē ipsa non leuiter excitatur. sed peior fit per colligātiā renum ad ipsum cor. que potest comprehēdi imediata colligātia per quam renes per arterias colligantur cordi ꝛ mediata colligantia vꝫ in tertio dicta per quā renes colligantur cordi per venas que immediate colligantur epati. sed hec est colligantia in tertio nominata. vt patet 3ª primi caº. de complendis dispositionibus mala igit materia malicia ꝓpria qꝛ acuta multum aut malicia accidentali. ꝓpterea ꝙ multo tēpore retenta ꝛ circa eos putruit ꝛ corruptionem in eis accidere fecit effumans cordi vel ad ipsum translata per venas ꝛ arterias efficit in eo nocumenta predicta. Ex quo sermone completo finaliter eligitur modus regiminis huius viri. consistit enī primo ī iterōe rectificandi malas dispositiones cordis ꝛ abscindendi materias predictas ab eo. consistit secūdo in rectificatione partium renum. ne materiam retineant in eis predictorum nocumentorū effectiuam causā. Ex quibus tandem vltimate ꝯclude quāto studio ꝛ labore oportet exercitare volētem intelligere speculabilia medicine.

Sectionis prime capitulū secūdū de regimīe sex rerū nō naturaliū.

Ut autē regimen cōueniens huic viro administretur oportet omnes res non naturales esse alteratiuas effectiue ad infrigidādū. aliq̄to magis tamen ad exiccandum. licet enim materialis causa egritudinum huius viri sit colera citrina. tamen qꝛ ad generationē concurrit maior pars flegmatis aquosi ꝙ colere. Ideo infrigidantia primi gradus aut vsqꝫ ad secundā māsionē scdi sufficient. que tamē oportet esse sicciora magis vt in fine scdi ꝛ principio tertii gradus. Similiter etiam conferunt ei temperata que sufficienter reiterata remittere possēt acuitatem colere iam predicte. Eligatur igitur aer ꝛ locus habitationis tēperate in qualitatibus omnibus. preter ꝙ declinet ad siccitatē eleuatam. vnde fugiat mansiones propinquas vallibus aut cursibus aquarum fontalium. Caueat etiā a lōga statione in domibus terrancis. quarum edificia sint constructa reuolutionibus circularibus vel testitudinalibꝫ. Et caueat a flatu vēti septētrionalis ꝛ partium sibi propinquarum. sed aspectus loci eius habitationis existat meridionalis ꝛ partiuꝫ orientaliū et occidentalium eidē propinquarum. Et caueat a frigore pedum ꝛ capitis. imo teneat caput suum bene coopertum pannis duplicatis et proprie in nocte. quare conueniēs ei est deponere capillos ꝛ deponere birreta in nr̄a etate trufatōia sed adhereat caputeo mediocri magis ꝛ bn̄ calo.

Pro alia re non naturali exercitium peditādi ascendendi ꝛ descendendi montes ꝛ venandi ꝛ equitandi motu parum fortiori ꝙ mediocri ꝛ gradarium equuꝫ equitare sepe non tamen lōgo tēpore est sibi necessarium. ꝛ vti quiete tēpore cibationis Et si propter aliquā de causis contingeret ipsum non posse taliter exercitari. tunc loco illius ꝯtinuet frequenter fricationeꝫ ab inguinibus vsqꝫ ad pedes ꝛ ablutionem predictarū ptiū ante cenam p duas horas factam cum lixiuio vel cum aqua maris vel cum aqua decoctionis calamenti ruthe mentastri pulegii in diebus hyemis. que tamē refrangātur in estate cuꝫ foliis rubi burse pastoris plātaginis violarum salicis ꝛ vitis. Reliquo autē tempore quiescat non tamen sedendo super lapides nec decumbēdo super spina. In 3º vero re nō naturali scilicet somno ꝛ vigilia se ita habeat: ꝙ ei dormire per spacium satis longum est conueniens ꝓpter necessitatem digestionis ciborum et materierum predictarum. Caueat tamen dormire subito post cibuꝫ. immo neqꝫ sub flatu vēti. sed expectet transitum vnius hore aut duaruꝫ post cibum. Et caueat dormire sub radiis lune. neqꝫ respicere. immo est necessarium est prius super dextro. deinde sinistro decubitum facere. ꝛ magis super ventre ꝙ super spina. Et caueat a decliuitate capitis sui ꝛ sūo pore memoret ꝙ tempore dormitiōis vestes eius nullo modo constringant spinam. neqꝫ pectus adeo. vt perducatur ad dispniam ꝛ crescat ei motus tremulus cordis per modum superius declaratum.

Pertranseundo vero quartā rem nō naturalē. qꝛ iste vir est modicum leuis ad iracūdiam. Ideo illam euitare debꝫ. ꝓpterea qꝛ est passio membri ꝙ suspectius egrotat in eo ꝛ ē cor. etiaꝫ qꝛ iste vir habet venas notabiliter plenas aquositatis. que faciliter ebulitionem recipere potest ab angustia. ira furore ꝛ iracundia. que omnia sunt accidētia inter reliquas passiones anime eideꝫ suspectiora.

De penultima re non naturali scilicet de repletione ꝛ inanitione premittendū primo. ꝙ hic nō intenditur ad ista duo prout respiciūt materias humorales quātitate aucta vel diminuta. sed solū intēditur hic ad repletionem ex parte potuum et ciborum. in quibus dubito ꝙ iste vir frequentius errorem faciat ꝙ ab eo fugiat. propter quod ponende sunt alique regule de conuenintia cibi ꝛ potus per quas exaltetur se ipsuꝫ ꝛ corrigat ꝛ regat.

Quarum prima est. ꝙ neqꝫ suasionibus sociorum vel aliorum cibum ꝛ potum accipiat. nisi ad ipsa duo verus ꝛ naturalis incitauerit appetitus ꝛ nō mendosus. pp qđ cum fastidio qualitercūqꝫ in stomacho percepto nullum accipiat potum. neqꝫ cibū sicut est consuetudo apud plurimos de sua patria inuitantes socios qui dicunt faciamus saltum Iohannē. Secunda regula. ꝙ nulluꝫ accipiat cibū qui ante deglutionē non fuerit bene masticatus. qui enim odit vitam suam cibum deglutiat sine masticatione conuenienti. hoc eniꝫ plurimos hominū frequentius interficit gula ꝙ ensis 3ª primi capº de regimine per cibum ꝛ potum. Tertia regula ꝙ cibaria omnia vitet artificialiter preparata in vasis ereis. que participant venenositate aduersante cordi 6ª quarti colligendū. Quarta regula. ꝙ nullum cibum tante q̄ntitatis accipiat. ꝙ per ipsum percipiatur in stomacho pondus vel tensio. neqꝫ per multum potum fluctuatio. 5ª regula ꝙ non assuescat in vna cibatione plura ꝛ diuersa fercula simul accipere cōtra consuetudinē sue patrie. immo sufficiunt ei cibaria duo diuersarū specierum sed q̄to magis cibaria coīcant in specie tāto eidē erunt conuenientia magis 6ª regula ꝙ non frequentet comedere cibaria aptitudinem intrīsecaꝫ habentia ad sui corruptionem velut est in vna mensa comedere lac cum ficubus ꝛ aceto salsis et acutis vt sinapismo raffano cepe ꝛ cōsimilibus. in quo non pauci delinquunt. Ultima regula de potu est. ꝙ sine multum faciat. siue non dꝫ potus quātitatem multaꝫ in vna vice accipere. imo mēsuram potus in plures partes diuidere. hec de 5ª re nō naturali. De vltima vero re nō naturali

scilicet de speciali ordine cibationū premittēdū primo quod regimen ex parte instrumentorum absolute cibaliū non posset esse sufficiens ad cura dispositō num huius nobilis viri . propterea quia talia omnia operantur in corpus precise a materia. et esset aug mentatiua lapsus materialiter. aut saltem non essent sufficienter reductiua vel preseruatiua. que duo oportet fieri per contrarietatē ad lapsum tanquam illius cor ruptiua. quare cibaria omnia sua refrangēda sūt cum oleribus et rebus in quibus imposterum fiet mentio. Eligatur igitur panis habens parū de fermento et sale parum plus quam communis panis. et sit de pura simila bene coctus absque textura et bñ fermentatus et non azimus. Cibi vero de farina aut de pasta facti vt lagana et similia omia dimittantur. Et si panis eius aliquādo fuerit cum modico pulueris feniculi factus laudandus esset.

Carnes vero eligende sunt vitulline capretine castratine. Et de siluestribus leporine gazelline De volatilibus vero galline pulline capones. Auium minutarū perdicum fasianorum turdorum et consimilium sunt sibi vtiles. Carnes vero porci domestici vel siluestris assate sunt bone ei. Elixe aūt magis tamen macre quam pingues valde. De plantis vero conueniunt blete spinachie portula ce lactuce endiuia et cucurbita suis temporibus. quorum tamen omnia aut ipsorum quodlibet refrā genda sunt cum feniculo petrosillino. mēta saluia rosmarino et similibus plantis calidis. Et iter reliqua non omittat vt in omni cibario vtat mel lissa aut buglossa et scabiosa. que a Rasi 21° continēti vocatur herba militis. Et vtatur etiam summopere thimo de quo magnam copiam inueniet ī montibus patrie sue. et est planta radices plures habēs cuius ramuli multi cum foliis minutis super terrā sper gunt similibus foliis ysopi vel rosmarini. sunt ei viridia folia non ita magna sicut predictorū mol lia et delectabilem odorem flagrantia cū rūpūtur et est plante stipes a terra eleuatus mensura minori quam cubitali in sumitate cuius reperiuntur flores ad citrinum declinantes suauissimi odoris. cuius virtus pª est calefacere et exiccare in fine secundi gradus. et 2ª virtus est aperire dilatare omnes partes pectoris et proprie cordis. reddere ipsum pa ratum quātum ad debitam diastolem et sistolem. et tertia virtus eius fumositates omnes melicas. et flegmaticas et materias tales a corde distrahere et sensibiliter et insensibiliter euacuare. propter quod confert melācolicis tristibus cardiace saltuose tre mulose et diaforetice. Et sum ego certus quod huius modi plāte solius vsus perducet istū virū ad sanita tem completam. Similiter confert ei vsus ozimi gariofilati et foliorum calendule et foliorū tarchō moderate tamen recēs. Caules autem et plantas melācolie generatiuas et excitatiuas euitare debet. velut coriandrū et alia sibi paria. De leguibus in summa euitare debet omnia et maxime ipsorū corpora. et proprie lentes. a quibus velut ab igne fugiat. Si tamen quādoque accipere vellet cicera rubea et alba et proprie cum semine feniculi vel pe trosili. non sunt ei deneganda. propter quod vsus far ris. neque ordei placet. Rizum vero cōi preparatiōe cum emulsione amigdalarum factū est sibi bonum et pultes facti cum simila de frumento. pānicū aūt et milium dimittat. nisi cum lacte preparet capri no vel iumento. De radicibus vero conueniunt

et remisse calide aut ad temperamentum declinate velut sunt rampunzioli nominati locuste vel radi cule. Similiter etiam carote sunt ei vtiles et pasti nace siluestres baucie nominate. Cepe vero alleū et bulbus et raffanus dimittantur. De fructibus vero conueniunt ei et amigdale et ficus recentes et sicce persica bñ matura et vue dulces et pruna bñ matura et valde dulcia et poma apia et muzeta soli du dulcia et aromatica. Et pira etiam dulcia et mus cata suo tempore et granata dulcia vel muza et si militer cerasa. Fructus vō acres vel acerosi vel stip tici vt pira solida citonia granata sorbe mespila et consimiles omnes dimittantur. De arōtibus vero conueniunt ei macis et capill. veñ: que ambo temperata sunt et sparagus cum eis et cinamomū in paruo vsu et crocus et feniculus et anisum Uti vero pipere trium generū zinzibere galāga nuce mus. et similibus in parua quantitate et moderato vsu etiam est ei conueniens. et proprie si talia con frangantur cum temperatis iam predictis. et con ficiantur cum eis cibaria. De his vero cū quibus condiuntur cibaria plerūque laudatur zucharum et sa pa. Mel vero in paruo et moderato vsu accipiēdū est. nisi cum frigidis temperatū proprie cū agres ta vel succo granatorum muzorum et plantis fris supra noiatis. Acetum vero nominatum acutum sit ei in paruo vsu. Succus āt arantiorum et limo num laudabilis est cum zucharo refractus. Olei vero vsus bonus est ei de oliuis vel amigdal. Butirū vero non placet mihi. licet sit cōtra foro iulienses. Pinguedo vero anatis galline et porci colata est sibi bona. De conditis vero cōcedant rape et oliue et baucie condite et secacul conditum et est yringus planta quedam cuius radices nodose sunt exterius rubee interius albe sapore dulces: Cuius stipes parum magis pedali eleuatur a terra producēs folia viridia subalbida acuta velut spi na. et facit florem stelle celesti omnino similimum. Igitur huius plante radices condite sunt ei valde conuenientes. immo et recentes crude comeste aut elixe et sub cineribus cocte cum sapa oleo et aceto. sale condite. velut carote sunt ei valde vtiles. Et napi etiam conditi sunt ei laudādi. De ptibus vero alium fugiat cerebrum caudam et vētres eorum et pulmones. Epata vero et proprie alium pinguiū volitantium vel peditantium sunt ei conuenietia. preter quam eorum que in aqua degunt. propter quod pisces magnorum corporum et antiqui viscosi vel limosi vt tinche anguille cancri et similia. limo et stercoribus viuentes aut in fundo aquarum euitādi sunt. Pisces vero viuentes in fluuiis et fontibus diocesis eius velut marsiōes temali capedani lucii merule et consimiles a cōmuni fama approbati ru beas carnes habentes velut torentine aut albas. velut varioli vel omnes solide substantie carnea vt rōbi et consimiles concedantur ei. siue elixi fue rit siue assati. Et placet mihi piscis qui meruit sibi nomem regina. propter magnitudinem eius. et quia carnes habet satis digestioni promptas et a limo sitatibus bene purgatas et nutrimentum exhibet non valde viscosum ergo exhibeatur ei. De po tu autem eius eligatur vinum colore album subā tenue bene diafanum sapore ad dulcedinē iclina tum non autē valde ponticum vel acerbum po* sua satis eleuatum. et si nimium fumosum esset cū corrigēte refragat. quod melius erit si nō idigebit.

Si autem ꝓpter eius fumositatē opoꝛteret ipsū alterari: tunc confrangatur cum aqua decocta de electo puteo arenoso vel fontibus celo ⁊ aeri disco opertis. que sit in frequenti vsu hominū diafana nullo abominabili sapore vel fetore participans. ⁊ in cuius alueo non inueniatur multitudo ranarū anguillarum aut sanguisugarum. Tali itaqꝫ aqua que cocta sit adeo vt cadat eius quinta pars quattuoꝛ remanentibus vinum eius limphetur. Et si cum hac aqua coqueretur zucharū taberzet bonū esset ei ⁊ pꝛoprie magis in tēpoꝛe hyemis. Si autem perciperet in stomacho nauseam molliciem vel laxitudinem. tunc optimum esset vt predictā calibeatam efficeret. Ita ꝙ in duabus situlis eius bis extingueret frustrū calibis ignitum absqꝫ rubigīe aliqua. Diebus autē veris a medietate februarii vsqꝫ ad medietatem mensis martii in quo tēpore tales egritudines solite sunt inualescere. Laudarē ego vt ab omni vino abstineret saltem per vnum mensē. ⁊ biberet claretum per hunc modū factū. Rx aque electe vt prius situlas quattuoꝛ zeodarie ℥.i. liquiritie rase ⁊ bene mollis. ℥.ß. macis capill. vene. ana. ʒ iiii. coquātur vsqꝫ ad consumptionem quarte partis lento igne. tunc ergo addantur eis zuchari scōe coctionis libr. iiii. ⁊ iterum coquātur vsqꝫ ad consumptionē quarte partis. Post hͦ totū coletur per pannum spissum ⁊ bene mundū duabꝫ vicibus ⁊ ponatur in vasis vitreis vel lapideis vitreatis. ⁊ reseruetur vsui. De hͦ ergo bibat ī potu solo per. 40. dies aut saltem per mensem vnum. Hoc in sūma est regimen huius viri per mēsuraꝫ sex rerum non naturalium sibi eligendum.

Sectio secunda continens duo ca.

Regimen ipsius medicinale per intentiones ⁊ instrumenta diuidendū ē in duo capitula. Et primum quidem narrabit modum obseruandū ab hoc principio decembris vsqꝫ ad finē ianuarii futuri. 1444. Secundū vero capitulū tanget curam canonici pꝛocessus s̄m intentiones ⁊ instrumenta necessaria. si eidem fuerint opoꝛtuna q̄do scribet mihi. Spero tamē ꝙ per ea que in primo caͦ nunc scribentur feliciter curatus erit. Pro cuius primi capituli expeditione decē remedia eidem sunt applicanda. s̄m modum qui nunc sequitur. Quoꝛum pꝛimum est. Rx granoꝛum fisticorū electoꝛum. ℥ ii. granoꝛum pinearum electarum ℥.i. capill. ve. macis coꝛticis citri ana. ʒ i. floꝛum buglosse. ʒ. iiii. cinamomi electi. ʒ. i. gariofil. nucis musc. galange ana. ℈. ß. anisi liquiricie ana. ʒ. ß. iacincti smaragdi saphiri ossis de coꝛde cerui ana. ℈. i. margaritarum electarum. ʒ. ii. folioꝛum auri numeꝛo. viii. syrupi acetositatis citri ⁊ de limonibꝫ ℥. ii. zuchari al. ℥ iii. ß. coquatur zucharum cū aqͣ mellisse in qua prius bulierint violarum rosaꝝ ⁊ floꝛum nenufaris ⁊ lambrusce ana. ʒ. ii. in libr. ii. vsqꝫ ad consumptionē medietatis. Cum ergo ī tali aqua coctum fuerit zucharū cum syrupis vsqꝫ bonam viscositatē superaddantur ei species oēs per se puluerizate subtiliter ⁊ fiat electuariū de quo hic vir accipiat omni mane ī auroꝛa coclear vnum. ⁊ tardet cibum ad minus quattuoꝛ. ⁊ etiā partem coclearis accipiat in seꝛo. quādo vadit ad lectum. ⁊ ita continuet ipsum vsqꝫ ad medietatē mensis februarii. In hoc enim substētatur complementū sue curationis a tremulo motu coꝛdis.

Secundū vero pꝛincipale remedium est hoc. Rx aloes abluti. ℥. ß. ossis de coꝛde cerui iacincti smaragdi ana. g̃. v. salis indi. ℈. ß. lapidis lazuli ⁊ armeni pꝛeparatoꝛum ana. ℈. ß. reubarbari electi ʒ. ß. diagridii. g̃. v. foꝛmentur pillule de omni. ʒ. vi. de quibus accipiat vnam omni quarto vel q̄nto seꝛo parum ante cenam. Et si venter eius non remaneret conuenienter fluxibilis. tunc accipiat duas de eis. aut saltem accipiat vnam omni 3ͦ die. vsqꝫ ad tempus pꝛeassignatum. Tertium remedium est. Rx macis capill. ve. coꝛticum citri floꝛū buglosse ana. ʒ ii. ligni aloes. ℈. ii. oꝛigani diamomi folioꝛum vel seminis basiliconis mellisse ana ʒ. i. been al. ⁊ ru. croci sandali de canna coꝛallorū amboꝛum ana. ʒ. ii. folioꝛum auri numeꝛo quattuoꝛ ambꝛe oꝛientalis. ℈. i. musci. g̃. iii. fiat eoꝛum per se puluis. ⁊ fiat ex eis sacculus coꝛdialis i sindone de grana retoꝛta quē semper poꝛtet supeꝛ mamilla sinistra extensum. et si haberet duos ex eis ita vt permutaret vnum omni sine octo dierum. et de illo transiret ad alium permutatim melius esset. Quartum remedium est hoc. Rx electuarii de lepoꝛe combusto libr. ß. vitri cōbusti lapidis spongie lapidis lincis ⁊ iudaici ana. ʒ. ß. seminū saxifragie ⁊ milii solis ⁊ sparagi ⁊ floꝛū altee ana. ʒ. i. ß. oximellis squilitici. ℥. ii. penidiarū ℥. i. ß. fiat electuarium. de quo vir iste diebus īter mediis quibus nō accipiat pillulas suprascriptas accipiat coclear. ß. per hoꝛam ante prandium et tantundem ante cenam. ⁊ hoc est secundū singulare remedium ad sanitatem recuperandam sibi esse car. Quintū remedium est. Rx radicis saxifragie se. apii. radicis pentafilōis ana. ʒ. i. serapini opoponacis aristol. ro. ana. ʒ. i. ß. olei de scorpionibus ℥ i olei nardini ℥ ii. olei de piperibus. ℥. vnā floꝛum altee. ʒ. iii. cere quantum sufficit fiat vnguētum mediocris viscositatis. de hoc itaqꝫ ūguento saltem tribus vicibus in septimana inungat totā spinam a medietate spatularum inferius ⁊ supponat pannum bene calidum suffumigatum cū puluere oppoponacis ⁊ ligni aloes. ⁊ ē etiā hoc d̄ specialibus ad sanitatem illam requisitis. Sextum remedium est hoc. Rx aque saxifragie sparagi brusci ⁊ apii ana libr. ß. aque cretani marini libr. ii. misce. ⁊ de istis aquis aliquādo ponat in ferculo ⁊ potu suo. Et si aliquando de his biberet ciatū medium ante cenaꝫ cum aliquo zuchaꝛo esset sibi valde vtilimū. reperiret āt plantam cretani marini in ciuitate venetiis. ⁊ est planta super litus maris inuenta cuius quidem radix groſſa est parumper minus groſſitudine brachii s̄m eius etatem subā quidem pinguis mollis cuꝫ notabili vnctuositate coloꝛe in superficie eius viridis ad albedinem refractam ⁊ citrinitatem declinans alba in centꝛo cum sapoꝛe dulci participans salso pauper acuto. a qua eleuatur stipes superficiei terre sparsus nodosus longus groſſus ⁊ pinguis. cuius folia in figura similia sūt foliis camelcōte nigre dēpsiora tamen ⁊ pinguia valde. in cuius folioꝛū extremitatibus armata est hec planta acutis spinis valdē solidis. hec quidem est de plantis mirabilioꝛibus ad aperiendas oppillatiōes omnes. ⁊ ꝓprie renū educens ab eis trumbos petalla mucos arenas ⁊ lapides. cum qua coꝛpoꝛa multa liberaui ⁊ preseruaui a nefresi. Et vide diascoꝛidē et alios de ipsa memoꝛiam facientes. Septimum remedium est hoc. Rx speciesum diambre descriptōe Mesue

In antidotario distinctione pª .3.i.macis corticu3 citri ligni aloes spodii de canna sandarace ana.3. ʒ.fiat omniu3 per se puluis. In cuius fine ponan tur ambre.℥ .xv.de hoc ergo puluere salte3 in sep timana bis vel ter aspergat proram capitis a co- ronali cōmissura per incessum sagitalis vsque ad finum eius per latitudine3 quattuor digitorum ꝛ est efficax ei ad apperiendas oppillatiōes anterio ris cerebri.ꝛ ad euaporandas ꝛ distrahēdas māo que persepe reumatizant ad lacunam in inferiori parte cerebri suppositam. Octauum remediu3 conferens ad omnes fere dispositiones eius est hº. Rx seiu3 quattuor cōiu3 frigidorum minutissime incisorum ana.℥ ʒ.seminis endiuie scariole ꝛ ace tose cetrac adiati polit'ci capill'.venē.3.ii liquiricie rase.℥ ʒ.anisi dulcis.3.i.se. spagi vitri combusti lapidis iudaici ana.3.i.ʒ.pulueri3entur omia sub tiliter ꝛ cōmisceantur cum tripla q̄titate 3uchari albi.de hac ergo tragea iste vir accipiat in brodio frequenter coclear.i.deglutitum immediate ante cibum.est iterum de melioribus sibi necessariis.

Nonu3 vero remediu3 est.ꝙ iste vir imedietate mensis ianuarii a 5º die lunaris illius mēs' vsq3 ad qntū eius faciat sibi fieri flobothomiā d' basili ca sinistri brachii sub cubito inuenta.hoc eni3 pri cipaliter aduersatur repletioni vaporose.vt scri- bitur xiª tertii caº de canonibus curatōis cordis. etiam euacuat materiam sanguineam ꝛ alias eiō cōmittas.per ipsam igitur extrahantur sanguis ℥.iiii.vel.v.hora electa ꝛ ventre prius lenito.

Decimū vō ꝛ vltimū remediū ē.vt iste vir studio sus existat in aptione venarum emoroydaliū.per has enim sufficienter poterit diuerti et euacuari materia omniū suarum egritudinum.ꝛ proprie cum fuerint mediocriter fluentes.potest āt multi modis vel instrumētis aperire eas.ꝛ primo qdem frequenter sedendo in aquam calidam decoctiōis radicum apii petrosilini ꝛ epithimi.ꝛced. 2º vº. post illud fricando eas cum panno bisello vel de lino mediocriter aspero. 3º vero fricando eas cum asperiori parte foliorum fici. 4º cu3 foliis consolide ma. 5º cum foliis plante sanguinarie quam multi poligoniā vocant. 6º fricando eas cum felle thauri. 7º super eas ponet' vētosam magni orificii totum circulum ani includentem ꝛ euertentem ad extra. Cū istis itaq3 ingeniis vel cum ipsorum altero cum apte fuerit emoroy des permittantur fluere.ita tamē ꝙ nō pducatur ad debilitatem qua3 cognoscere poterit p capitis debilitatem grauitatem scothomiā aut vertiginē Similiter tamē per difficultatem anhelitus. Et tertio per totius vl'cm debilitatem. Et 4º per im potentiam ad motum progressiuū. Et 5º p sitim ꝛ stipticitatem ventris.Cum gº hec accidentia vł ipsorum aliqua apparuerint statim pcuret restri gere eas.emplastrando siteri cum albumine oui conquassando cum puluere mumie terre sigillate boli ar.ꝛ san.ora. Et sic felicitabitur eius cura ad sanitate3 quā sibi reddere ꝛ conseruare dignetur summus omnium saluator sui pietate ad laudes suas perpetuas amen.

Consilium ad malam dispositionem fri.ꝛ hu cor dis cum vniuersali corporis debilitate ꝛ extenua tione.debilitate stomachi discrasia renu3 et epatis ca.ꝛ sic.ipoª ad motus progressiuos.

Dispositio honorabil' viri Leonar di de Tridento est mł'tiplex ꝛ mł' tis egritudinibus ꝛ accidentibus complicata. Prima est mala com plexio cordis fri.et humida licet amplior ī ea appareat hūiditas ꝙ̄ frigiditas. Ad hanc enim sequitur vniuersalis cōporis debilitas paruitas tarditas ꝛ raritas pulsus cum lenicie no tabili ita vt qn̄q3 pluribus diebus in neutro bra- chiorum pulsus inueniri possit.in maiori vō cuē tus valde paruus reperi ur ꝛ perseuerat.l3 nunc tante paruitatis non existat sicut soluit. Est etia3 ad hanc consecuta corporis consumptio vel exte nuatio. Mala enim cōplexio cordis tam calida ꝙ̄ frigida est causa consumptionis ꝛ ethice cōporis. proprie cum est fortis vel longa xiª tertii caº 4º.

Ad hanc etiam consecuta est magna in stōcho debilitas in appetendo ꝑpter multā humiditatē in ore stomachi factam que appetitui mł'tū aduer satur.ꝛ qr humiditas hec materialis est pp ipsa3 sto9 sepe dyariā flegmaticā ꝛ ꝛ lienteriā incurrit

2ª principalis dispositio ē mala cōplexio renū ca.ꝛ sic.q̄ siue naturalis siue accidentalis ex mł'to coitu stipticitate ventris longo decubitu sup spina vel propter vnguenta calida quibus super spina vsus est acciderit.etiam epati coīcata est siue ab epate ad renes mł'tiplicata non multum adopari repugnat ī proposito. 3ª principalis dispositio est vniuersalis omnium membrorum motus dbi litas ꝛ maxime anchar um genuum ꝛ pedum.pp quā progressiuus motus ꝛ sustentatio mollis cor poris impeditur l3 talia quedā aliq̄do appareant accidentia.hec tamen sunt principalia ꝛ aliorum cause quibus remotis alia facile cur abūt'. Ponet igitur succincte modus regiminis ex parte reru3 non naturalium.2º medicinaliū ordo vtiliorum percuretur.

Capitulum primum de cura per dietam.

Camera in qua habitet debet esse aeris calidi no tabiliter in qua tamen siccitas sit notabilior ꝛ ha beat aspectū orientalē ab aqua vento limosis sup fluitatibus humiditate edificiorum vel murorū3 priuata.in qua sepe fiat ignis ex lignis lauri iuni peri abieti laricis rosmarini cipressi ꝛ similibus. Sepe etiam suffumigetur cum pice greca cortici bus abietis laudano ꝛ ligno aloes super igne ꝯsp sis. Mane ante prandium ꝛ parum ante cenam conetur ꝛ experiatur exercitari eundo p camera3 cum baculo securatus.vel brachiis alienis apodia tus ꝛ faciat hoc quantū sine nocumento tollerare potest. Post cibum vero ꝛ alio toto tempore quies cat..Et si exercitari non potest vt dictū est mane ante prandiū faciat fricari anchas genua ꝛ pedes cum pannis leuiter calidis per tertiā parte3 hore ꝛ postea fricentur cum subtilissimo puluere ligni cipressi cū modico vini cōmixti calido.deiō ligēt ꝛ suis caligis vulpinis calcientur. Dormiat uō su bito sed per duas saltem horas post cenam capite bene cooperto ꝛ eleuato.prius super dextro.dide super sinistro latere reuolutus. Decubitum vero sup spina velut ab igne fugiat. Potest āt dormire

vii. vel. viii. horarum. Alio vero tempore toto vigilet diurnam vero dormitionem omnino fugiat saltē per totum mensem marcii nisi ꝓpter aliqđ accn̄s sōnum nocturnum interrupisset. Nō sit angustio sus ⁊ desperatus de īpossibilitate curationis eius. Neqȝ in aliis accidentibus animā multū tristāti bus inuolutus permaneat. sed bene ⁊ audacter ī-potentia saluatoris iesu christi confidet ⁊ ꝓperet qui sua remedia vigorabit in posterū. A coytu et q̄tum est possibile dicere vel scribere caueat vsqȝ quo perfecte virtutum integritati vł fortitudinī restitutus erit per ipsū enim in ethicā ⁊ periculū irremediabile perduceretur valde cito. Ciborum assumptionem multā omnino fugiat. cum enim sepe ꝓpter stomachi debilitatem aquisitam a lap su cordis quantumcūqȝ se bene regat in cibis ad huc sepe vomitum incurrat quāto magis si stōm superfluis oneraret cibis. Accipiat igitur potuuȝ ⁊ ciborum tantam quantitatem vt ad stomachi grauitatem exclusiue ducatur. Melior .n. cibatio num est que non efficit stōchi grauitatem ⁊ exten sionem. sicut melior potuum qui in stōcho sūt fluc tuat ⁊ natat tertia primi. Euacuationes aūt mul tas ⁊ frequentes effugiat q2 cōpaginem sui corpo ris debilem cito finirent. Inanitionem autem ex multa abstinentia a cibis ⁊ potibus fugiat. Cōpus enim eius aridū in siccitatē cēsu marcetur incura bilem. Bis igitur in die naturali comedat scđm ꝙ sibi datus est ordo. Si autem ꝓpter đbilitatē subuentione indigeret. accipiat mane in aurora ⁊ per horam ante cenam ciatuȝ vnum brodii pul li vel caponis cum zucharo calidum. vtatur pane recenti duorum dierum bene pinsato frumento cocto non assato ex puriori parte fāīne facto. Uta tur carnibus vitellinis agninis capretinis castrati porci domestici et siluestris teneribus non valde pinguibus elixis ⁊ assatꝭ non valde coctꝭ. caponum pullorum pdicum fasianorū turdoꝝ columborūȝ paruorum starnorum francolinorū lepoꝝ cunicu lorum gazellorum. i. caprcolorū. alias dimittat. Utatur piscibus fontalibus paruis lucis temalis ⁊ similibȝ Carnes salitas ⁊ pisces fugiat. Utatur ouis recentibus omni modo preparationis nisi frixis. Uti potest non multū sepe caseo recēti nō valde visco°o. ⁊ lactis vsus precocti placet. vtatur oleo bono citius q̄ butiro. licet q̄n̄qȝ accipe possit butirū. sed non frixum. Abstineat a lactucis spia chiis endiᵃ portul. cucur. bleta. Utatur caulibus libus carotis menta petro. borragine quantum potest feniculo ⁊ aliis hēr bis calidis. Utaᷣ multuȝ iuscuło ordei panico ciceribus rubeis ⁊ aliquando albis. Caueat ab vsu pomorum piroꝝ ⁊ vł̄r eiuȝ fructuum frigidorum ⁊ humidorū ⁊ crudorum. De piris autem coctis quandoque datur licentia. De fructibȝ siccis placent amigdale in cibis ⁊ phi stici ⁊ pinee licet in frequenti vsu non placerēt q2 nocēt stomacho. Auellanas assatas aliq̄do accipe potest. Castanee fugiantur. Passule placent omni modo. ⁊ vue nostrorū mōtiū sicce. Mel nullo mō placet. sed zucharo vtatur ad libitum. Aceti vsus quādoqȝ vtilis est. Succus granatorum arātioꝝ ⁊ agreste placet. ⁊ inter cetera limonibus vtatur sepe vt mūdificēt renes eius. pipere ⁊ aliis specie bus calidis vtatur cum temperamēto ne multum inflāmarent ⁊ exiccarēt ipsuȝ. Similiter ab aniso ⁊ cimino caueat. Rape condite conuenienter sūme placent. Oliue etiaȝ si non sint multum salite sūt bone sibi. De confectionibus vti potest confectiōe de amigdalis de pineis de phisticis ⁊ de auellanis Similiter citro confecto cum zucharo ⁊ corticibȝ arantiorum. de aliis non valđ curat. A pastillibȝ cibis caueat omnino ⁊ valde salsis. Potus eius sit vinum album clarum. subtile odoriferū boni sapo ris ad dulce leuiter inclinatum nullo modo brus cum vel ponticum vel acre. Nec debet esse nigruȝ obscurum grossum aut turbidum. Et si hȝ vinum valde fumosum limphetur cum aqua decoc. milii solis. Tēpore vero calo cū aq̄ sola precocta.

Capitulum tertium de cura p medicinalia.

In regimine vero medicinalium intendatᷣ semp confortationi cordis cū cibis ⁊ potibus quare vta tur aliqua q̄titate aque buglosse. Hec fuit aqua q̄ ipsum quasi mortuum suscitauit ex qua in vino ci bis ⁊ omnibus ipsuȝ vti faciebaȝ. Ponatᷣ ergo ex ea vel eius radice semper aliquid in cibis. et aqua sublimationis eius ponatur in potu. vel loco eius accipiatur borago vel de vno ad aliud pmutatio fiat. Secundū est ꝙ in ferculo ponatur de pul uere ligni al. quantuȝ est granuȝ ciceris ru. Ter tium est puluis smaragdi simplicitᷣ acceptus. Quartum est vsus enule in cibis. Quintum est vsus margaritarum in cis. Sextuȝ est vsus cō fectionis istius quā mitto đ qua vti potestis sēper ante cibum ⁊ post vt placet. Septimū ē portare anulum cum rubino electo. Octauuȝ ē portare corallum ad collum ⁊ vti eo in cibis. Nonū est comestio cordium animalium. Decimum ē odo rare muscum frequenter ⁊ crocum et basiliconeȝ. Confortatur etiam cor portando sacculum de sin done de grana. in quo conseruentur iste species quas portatꝭ. Item accipiendo aliq̄do vnam de istis pillulis quas ptatꝭ q̄n venter esset stipticus; 2° vero prouidendū renibus eius qui ex mlta caliditate adurendo hu. congregant ī se ipsis mł titudinem harenularum grossarum ⁊ materieruȝ multarum ex quaruȝ longa statione in eis ⁊ coica tione in eis facta per neruos orientes a spōdilibȝ renum ⁊ alcatin tanta facta est debilitas ī āchis genubus ⁊ pedibus. quantum partes ille in suo motu ⁊ sensu vigeant per spiritus sensibiles sibi delatos per neruos a predictis locis a nucha ori entes legatur pᵃ primi doc. 5ᵃ ⁊ primo Almanſ.

Pis igitur prouidendū deduxi primo cū hac vnctione quaȝ ptatꝭ ex qua a media spina inferius renes ⁊ tota spina vnguātur vsqȝ ad fitezi semel in die leuiter calida. Secundū ad eanđ inten tionem pro renibus est vt vtamini isto electuario quod solemniter mundificat renes ⁊ vesicam. et educit trumbos lutum ⁊ saniem. de quo accipiatꝭ omni die quantum est nux mus. p quatuor horas ante prandium. Et si tedet vos accipere ex eo oi die. accipiatis in septimana quater ex eo coclear pro vice. Tertium ad eandē intentionem ē vt omni sero per horas duas ante cenam accipiatis coclear međ hoꝝ seminū confectoruȝ masticando sicut coriandꝝ ⁊ deglutiendo ea. Quartum est recordami comedere sepe de lacte ouis cum aliis cibariis cocto. Attendendū insuper stomacho ma gna diligentia. Appetitum itaqȝ ⁊ digestionē ei9 conseruat confectio cordialis sepius nominata in confortatione cordis. Secundū est vsus mente cocte ⁊ crude etiam in cibis. Tertiuȝ ē đglutire

frequenter vnum granum masticis ante cibum vigorat enim digestiuam. Si vero accipiat post cibum confortat appetitum magis. Quartum est accipere aliquādo ciatum. ʒ. aque decoc. lignial. bene zucharate. Quintum est vti sup cibariis suis more aromatum puluere subtilissimo ameos.

Sextum est portare super stomacho puluaceolū factum de pillis leporis cum sua lana tota vel de pluma vulturis factum. Septimum est vnctio ista ex qua stomachus mane ꝛ sero ante cibū ūguatur. ꝛ superponatur ei pannus suffumigatus thure ℞ olei de menta de pulegio ana. ℥. i. olei de masticis de mirto ana. ℥. ʒ. galliemusc. storacis calamite lignial. laudāi ana. ʒ. i. ambre. ℈. iiii. cere q. s. fiat vnguentum leue. Octauum est cerotum istud ℞ resine clare. ℥. i. laudani storacis liquid ana. ʒ. iiii. ligni aloes ameos absinthii ana. ʒ. ʒ. foliorū ꝛ seminū basiliconis cardamomi maioris ana. ℈. ii. cere. q. s. fiat cerotū super panno de grana bene guti. osum in forma scuti ꝛ semper assistat stōcho. Balnea ꝛ lotiones totius corporis ꝛ capitis pro nūc non placent. Hec sunt que mihi vtiliora visa sunt pro dispositionibus vestris. Si aūt receptis supradictarū medicinarum indigebitis scribetis ꝛ mittam. Non enim eas curaui scribere qꝛ medicinas habebatis. Deus autem omnipotens ꝛ saluator Jesus christus hec oīa cito deducat.

Consilium ad motum cordis.

Gritudines cronice materialiter licet fixe remaneant in plurimis tamen istarum immo fere oībus videtur esse hoc accidēs īseparabile ꝙ reuoluuntur ad magis affligendum in vere ꝛ autūno vt clauditur in fīna ypo et ꝯmētatoris ʒª afforismorum ſmone illo. Uere quidē manie melācolie epilēsie apoplēsie ꝛcetē. Propter quod non est mirabile si motus pulsus cōdis ꝛ ꝗndoqꝫ tremulus motus eius in honorādo viro Simōe de rodigio infestat ipsum magis in vere ꝛ autūno ꝗ tēporibus aliis. Pro cuius quidem regimine licet alias consilium sibi erexerim satis conueniens ī quo premitto regimen ex parte sex rerum non naturalium ab eo obseruari debere. tamē preter illud quattuor remediis ī pītiarum videtur mihi ei prouidendū esse: Primū itaqꝫ istorum est vt ꝗ̄citius est possibile fiat huic viro flobothomia de basilica dextre partis posita sub cubito mane vētre lubricato ꝛ cibo iā a stomacho deposito et prope ortum solis per horam. i. ʒ. per quā extrahatur. ℥ iiii. vel. v. sanguis. Secūdū instrumentū est vt die immediate seqñti hic vir accipiat hunc potum. ℞ syrupi de corticibus citri reubarbari electi agarici ana. ℈. ii. succi ros. ʒ. vi. ʒʒ. spice ana. ℈. vi. sal gēme. ℈. ii. zuchari albi q. s. Accipiatur mane cum. ʒ. ciato aque decoc. florum boraginis calefacte ꝛ post ꝗ̄ acceperit tardet cibum suum horis ad minus. iiii. Tertium instrumentum est vt post ꝗ̄ fuerit euacuatus cū predicta medicina tunc omni mane accipiat. ʒ. iii. in frascripti electuarii ꝛ d' eod accipiat. ʒ. i. ʒ. p horā vnam ante cenam. ꝛ tantundem accipiat de eo in sero quando vadit ad lectum deglutiendo ipsum ꝛ si nō posset bene deglutiri ꝓpter abhominatōeꝫ stomachi tunc bibat ipsum cum. ʒ. ciato aq. bugl. calefacte. Cuius d'scriptio. ℞ dyamusci dulcis specierum electuarii de gemmis ana. ℈. iiii. ℈. phisticorum. ℥. ii. doronici se. basiliconis been al. ꝛ ru. croci ana. ℈. i. florū rosmarini. ʒ. iii. zuchari al. ℥. iiii. sy. de cōticibus citri. ℥. iii. infundāt' phistici in bonam maluasiam calefactam per dies. iii. deinde vltimate terātur ꝛ incorporentur cū syrupo ꝛ zucharo inuicem bene coctis ꝛ additis speciebꝫ fiat electuarium. Quartum instrumentum est vt quādo accipit electuarium predictū imo fere omni alio tempore accipiat de istis pillulis omni quarto sero vnaꝫ parum ante cenam. quarum descriptio. ℞ aloes. preparati. ʒ. ii. reubarbari electi ʒ. i. agarici. ℈. iiii. been al. ꝛ ru. croci macis sal' idi ana. ℈. iii. cum succo buglo'ꝫ fiāt pillule pro omni ʒ. vi Jstis quattuor remediis iam expeditis scribat de statu suo prouidebitur enim sibi successiue de applicatione remediorum ꝫ oportunitatē.

Consilium ad motū tremulū cordis cū discrasia fri. ꝛ hu. pectoris stomachi capitꝫ ꝛ dolorem in genu et caulla.

Jr honorandus ꝛ moralissimus Hugutio de lonico laborat tribꝫ dispositionibus quibus alias labore ingenti satis remedia adhibui que diuina spirāte gratia secura uerunt ipsuꝫ ab ingenti periculo. Erat eniꝫ ī toto pectore ꝛ corde eius mala complexio fri. ꝛ hūida tremulum motuꝫ cordis in eo efficiens. cuius materialis causa erat flegma mucillaginosum ꝛ aqᵒsum tante quantitatis ꝙ non raro perducebat ipsum ad disniam piodicaꝫ que sibi mortem subita minabatur per modum suffocationis. ab illa mā prouenienti prohibendo inspirationem ꝛ respirationem congruas. ꝛ licet hec dispositio inesset ei ī pectore per essentiam principaliter. secundum magnam tamen partem dependebat a capite materiam flegmaticam predictam ꝛ aliquādo salsaꝫ ad pectus effundente. cuius etiaꝫ materiei nō nulla pars descendebat ad stomachuꝫ nocumentū in digestiua notabiliter efficiens et stomachum suuꝫ multis ventositatibus replens. At vero nunc licꝫ dispositio capitis ꝛ pectoris notabiliter alleuiate sunt. remansit tamen predicte discrasie pars non modica in capite ꝛ stomacho eius. ꝓpter qd bene ficio virtutis ꝛ medicinarū auxilio nā mariā diriuauit ad inferiores partes scilicꝫ ad genu et cauillam pedis dextri. quādoqꝫ dolorem cum tūore efficit in cauilla eiusdem pedis que cum bene consyderantur minantur ei euentum doloris iuncturarum scilicet genu ꝛ cauille ꝛ tumoreꝫ ꝓtendūt coīcatione doloris ēt ad anchas ꝛ superiores iuncturas quibus omnibus eideꝫ prouidendū est. vii. remediis infrascriptē. Primum itaqꝫ ipsoꝝ est vt post minoratiuum per me sibi exhibitū padue cum erat in domo sua accipiat hoc digestiuum et continuet octo diebus. ℞ aque mellisse yreos et cupatorii ana. ℥. i. ʒ. misce ꝛ calidū accipiat' cum modico zuchari. Secundū remediū ē vt die ix immediate sequenti purgetur cum hoc electuario ℞ electuarii idi. ℥. i. electuarii succi ros. ʒ. ʒ. ꝛ accipiatur cum ciato. ʒ. vini montani cali. Tertium instrumentum est vt diebus quibus accipit digestiuū suprascriptū si vēter eius nō foret bene

largus adhuc etiam omni tempore vtatur pillulis istis accipiendo omni fine .vi. dierum vnā parum ante cenam. et de eis frequentius accipere potest si venter eius esset magis stipticus. quarū descriptō ℞ pillularū de sarcocolla descriptione Mesue in libro de consolatione medicinarum. ʒ.i. pillularū alefanginarū. ʒ.ii. cum succo rof. formentur pill. pro omni. ʒ.vii. quibus vtatur vt dictum est.
Quartum remedium vt vir iste omni septiana semel in aurora accipiat. ʒ.i. huius electuarii cum ℥.ciato huius vini albi montani calefacti post euacuationem cuius descriptio. ℞ tiriace hermetis ℥ ℥. metridati electi. ʒ.iii. incorporentur sil' diu cote rendo. Quintum instrumentū ē vt vir iste portet super stomacho suo sacculum istum quem quasi semper applicatum ibi habeat et proprie quando sentit stomachum infrigidatum nauseatum et vētositatibus plenum. cuius descriptō ē ℞ origani calamenti absinthii mente solii ana. M.i.℥. came dreos camepi. asari maiorane. ire [illegible] rosmarini ana. M.ii. macis. ℥.℥. galliemusc. ʒ.ii. puluerizētur omnia per se et misceantur et fiat sacculus i panno lineo magne densitatis. Sextum instrumentū est vt vir iste sepe accipiat saltem in die semel qn̄ vadit ad mensam post omnes predictas medicinas coclear. i. huius tragee. ℞ florum borragie buglos et rosmarini ana. ʒ.ii. been al. et ru. cortici doronici ligni aloes ana. ʒ.ii. liquiricie. ʒ.ii. se. basiliconis ʒ.ii. iacincti smaragdi saphiri ana. ℈.℥. zuchari al. triplū pōderis oīum et fiat tragea. Ultimū instrumentum est q faciat sibi fieri inunctionē īfrascriptam omni sero cum vadit ad lectum ex ea calida confricando genu et cauillam fm amplitudinem magnam ℞ olei onfacini olei rof. ana. ℥.ii. sandarace. ʒ.i.℥. salis torrefacti. ʒ.iii. rof. ciperi. ana. ʒ. ℥. terantur omnia simul minutissime et reseruetur i vase vitreo et calefiat vna pticula eius de q̄ fiat inunctio. cui superponatur stupa canapiā bene calefacta et densa cum decenti ligatura. Hec sunt q̄ mihi pro nunc vtiliora videntur ad sui sanitatem

Consilium de tremore cordis. de vertigine de debilitate digestiue stomachi.

Licet accidentia que remanserunt huic viro sei uo dei fratri Marco de ordine sancti Georgii de alega sint numero plura. tamen principalia sūt quibus adhibēda est cura completa. Primum quidem est motus tremulus cordis cōtinuus remissior tn̄ q̄ esse solueri t. Secundū accidens est capitis dispositio a materia flegmatica in eo contenta que vētosata et inter panniculos cerebri contenta vertiginosos motus cum aliquibus doloribus extensiuis in eo efficit. Tertium accidens est diminuta digestio in stomacho que prouenit a materia flegmatica i eo congesta et etiam fm partem a capite defluente. Et ex istis bene consyderatis colligi potest q̄ nō est mirabile si aliquando in hoc viro apparet lassitudo vel debilitas. Item multi⁹ sputi et aliq̄do rugitus in stomacho et in ventre. Quarto si q̄doque in eo apparēt scothomie et ventositates in auribꝫ. Omnia enim hec accidentia a predictis tribꝫ īmo a quolibet illorum per se prouenire possunt. quare necessariū est ei festinanter intendere ad eorum remotionem vt nunc sequitur. Attento igitur regie per res non naturales ɔuenienti scilicet q̄ hic vir euitet lacticineos pastilles cibos humidos et vētosos et q̄ in quacunq; cibatione pce magis q̄ vsque ad saturitatem comedat. et bibat vinum album vel rubeum mediocris fumositatis absq; aqua aut cum pauca aqua cōmixtum et caueat a superfluo motu et proprie post cibum et a longa et subita dormitōe post ipsum. Cum regimīe medicinali se regat cum qnq; remediis infrascriptis. Primum itaq; illorū est vt vtatur istis pillulis de quibus accipiat qnq; omni fine. xv. dierum vsq; ad medietatem mēsis Junii. tempore autem intermedio accipiat vnam ter in septimana parum ante cenam et ita post medietatem Junii continuet assumptionem eam ter in septimana vnā accipiendo vt dictum est. Deīn incipiat vti eis omni fine. xv. dierum incipiendo a principio septembris vsq; ad futurum ver inclusiue nisi fuerit īmoderata frigiditas cum niue et glatie vehementissimis. ℞ magdaleonis alefanginarum ℥.℥. lignial. spice nar. polii mōtani ana. ℥. v. zedoarie. ℈.℥. formentur pillule cum succo rof. pro ei ʒ. vi. Secundum remedium est vt vir iste vtatur hac confectiōe ex ipsa semper ante cibum accipiēs rotulam vnam. ℞ specierum dyamusci dulcis. ʒ. i. doronici ossis de corde ceruī se. basiliconis iacincti smaragdi ana. ℈.℥. zuchari al. ℥. v. cum aqua buglosse fiat confectio in rotulis. ʒ. iii. et cooperiatur foliis auri. Tertium remedium est electuarium hoc de q° hic seruus dei omni tertio mane i aurora per quattuor horas ante cibū accipiat ad quātitatem. ʒ. iii. deglutiendo ipsum. cuius descriptio ℞ trocis. de musco trocis. de croco descriptoꝝ a Mes. in antid. ana. ʒ. i. iacinti. ℈.℥. margaritarū ʒ. i. sy. de corticibꝫ cit. ℥. iiii. zu. cādi. ℥. iiii. coquātur simul sy. et zucharū et additis specieb; fiat electuarium. Quartum remedium est vt vir iste super corde suo continue portet istum sacculum aliq̄do tamen calefaciendo et exiccando ipsum. ℞ specierū electe de ligno al. specierum dyamusci specierum electe de iacinto omnia descripte Auicene 5° can. ana. ʒ. iii. fiat sacculus in syndone retorta ē orangulatus. Ultimum remediū est vt diebus intermediis in aurora persepe accipiat mixtionē istarum aquarum. ℞ aque buglosse aque mellisse ana ℥. i.℥. aque rorisma. ℥.℥. misce et calefiat et cū pauco zucharo bibat. Hec ad laudē dei.

Consilium ad motum tremulū cordis et difficultaté anhelitus cū mala cōplexione splenis et oppillatione epatis cum tensione et oppillatione canalis fellis descendentis ad intestina cū yctericia et mala cōplexiōe calida renum.

Dispositio huius venerabilis pris domini. N. de professione sancti Georgii alecie est difficilis. eo q2 ipsa minatur egritudinem aut lōgo tempore duraturā aut saltem verende tiatiōis. Est enim mala cōplexio diuersa diuersitate partim membrorum pl'ium que ab ea egrotant. partim vero q2 in quibusdam eorum est mala complexio frīa. in quibusdam aūt eorum est siccna et facta. Et licet hic sermo plurius necessarius esset tamen punctualiter discurrendo illud qd est huic rei necessarium non oꝫ premittere. Egrotat

enim in eo coꝛ cuius signū est motus ei⁹ t̄mulus
⁊ quādoqꝫ saltuosus eo magis verendus q2 pseue
rans est. Ille eni ī quo pseuerat tremulus motus
coꝛdis caueat ne subita arripiatur moꝛte. ⁊ licet
motus saltuosus vel pulsatiuus coꝛdis minoꝛis
malicie existat q̄ motus tremulus: neuter tamen
illoꝛuꝫ non euacuatur a suspitione ⁊ pꝛoprie cū ē
magnus vt patet ii^a tertii cap° de cura tremoꝛis
coꝛdis At vō iteruꝫ ostēdit hoc anhelitus eius dif
ficultas ⁊ diuersitas in pulsu percepta ex puitate
velocitate ⁊ frequētia que quando ipsū īterrūpūt
paruitate tarditate ⁊ raritate earum. Et ēt mala
cōplexio in splene huius viꝛi non precise simplex
immo complicata cum egꝛitudine complexionali
eius que facile mōstratur ex notabili tensione sub
ypocūdrio sinistꝛo que partiꝫ ab humoꝛali mat̄ia
⁊ partim a ventositatibus illic inclusis pꝛouenit.
In qua regione cum fit compressio pcipitur nocu
mentum ex doloꝛe aut tensiōe aut cōpressione ibidē
apparente. At veꝛo iterum hoc idem apparet ex
vrine contentis que non euacuant̄ a gꝛossitudine
opacitate ⁊ feculentia melācolica. Adhuc iteruꝫ ⁊
4° cōsimilis egꝛitudo cōplexiōalis ⁊ ꝯpositional̄
in eius epate pcipitur. primo ꝓpteꝛ tensionē eius
que arguit oppillationem et pꝛopꝛie in concauo
epatis ad quā manus tactu puenire potest. Ca
dit etiam nonnulla oppillatio in canali fell̄ descē
dente ad intestina ꝓpter quaꝫ causā feces eius vt
in pluribus remisse sūt tinct̄e. Unde ⁊ ꝓpter eādē
causā materia colerica regurgitante de concauo
epatis in gibbo. ⁊ recepta in chilli venaꝫ ascendē
tem sui subtilitate caliditate ⁊ leuitate fertur ad
faciē ⁊ ad oculos insepabilem in eis citrinitatem
ostendens. vnde ꝓpter hanc malam cōplexionem
⁊ cōpositionē epatis dubitabile est de nocumento
in virtute transmutatiua ipsius futura fieri. Et
siquidem hec mala complexio calida notabiliteꝛ
intenderetur minatur eidē suspitionē tympanit̄
⁊ asclicis. Si enim caliditas non naturalis mlt̄ū
exuberaret fieret transmutatio magne ptis chilli
in ventositates que esset materialis cā tympanit̄
Et similit̄ ex supflua iteruꝫ excoctione chilli fieri
posset in aquositates conuersio ꝓpter dbilitatem
transmutatiue potentie epatis ab īmoderata cali
ditate positiue facta cui succederet frigiditas pꝛi
uatiua. Et eodem modo si lapsus frigidus epatis
inualesceret ꝓpter diminutā digestionem ipsius
fieri chilli transmutatio in aquositatem que non
minus eiꝫ materialis causa asclitis q̄ ventositas
tympanit̄. Et colligūtur hi s̄mones 14^a. tertii ca°
de cura asclitis. Amplius iterum q̄ in renibꝫ ei⁹
assignetur egritudo facile conuincitur. Primo
ꝓpteꝛ vꝛine tincturam que multum perseuerat.
2° pp sedimen in ea apparens quod aꝛenosum
est et quantitat̄ multe iteruꝫ trumbosū ē trumbis
eius vergentibus ad coloꝛem rubeum cū opacita
te. Et sunt hec significata dispositionum renuꝫ vt
patet 4^a affoꝛismoꝛum ibi. Si sanguis ⁊ trūbos
migunt ⁊cet̄. Et iterum parū distanter ibi. Qui-
bus cūqꝫ in vis arenose substant supfluitates ⁊cet̄
Et sunt sermones comētatoꝛis in allegat̄ ꝯmēt̄.
Et hec omnia pulchre lege 18. teꝛtii ca° de causis
generationis lapi. in renibus ⁊ in fine illius sen.
ca° de mictu puris ⁊ sanguis. Unde diligenter cō
syderanti non dꝫ apparere mirabile si hec egritu
do suspitionem pꝛotēdit non leuem vt supra pre

missum est. Qđ veꝛo hec species male cōplexionis
diuerse sit ex fiente ⁊ facta cōposita facile ex mlt̄is
rationibus deduci posset. sed malam cōplexioneꝫ
factam satis pꝛobat tempoꝛis longitudo. Fiētem
veꝛo pꝛoprie demonstrat varietas afflictiōis eius
ex intensa ⁊ remissa diuersis hoꝛis apparēte. q̄ ēt
confirmat varietas accidentium que nūc intensio
ꝛa nunc ꝛemissiora apparent cōsiderāti diligēter
His itaqꝫ premissis regimen eius ex pte reruꝫ
non naturalium paulisper discurrenduꝫ ē prius.
Deinde ⁊ medicinalium regimen conscribendū est.
Pꝛo primi itaqꝫ expeditione. Hic venerabilis pr̄
euitare debꝫ mansionem ⁊ locum multe caliditat̄
⁊ humiditatis multe. Siccitas enim aeris aliq̄nta
conueniens est ei. vnde effugiat doꝛmitionem in
cella terrea multum humida ⁊ vapoꝛibus aqueis
refecta. Caueat etiam a strictura vestium sup pec
toꝛe ypocūdrio ⁊ super renibus facta. Caueat etiā
ab omni exercitio vel motu immoderato ⁊ ꝓprie
sup cibo facto. ⁊ oēꝫ mōꝫ exercitādi q° solēt caput
⁊ pectus incuruari effugiendum est ab eo. Et in sū
ma q̄ntuꝫ potest quiescere melius est ei. vsqꝫ q° erit
plene mundificatus. quoniam motus materias in
fluxu ponit vt patet affoꝛismoꝛum 5^a. Quoniam
autem motus coꝛpoꝛa pturbat declarat. nauiga°
⁊cet̄. Et q2 iterum in ipso virtus digestiua taꝫ sto
machi q̄ epatis nocumento diminutōis digerēdi
lesa est ideo caueat multa quantitate ciboꝛum et
potuum replere stomachuꝫ. Non enim sēper q̄ntū
per appetitum exposcit tantū accipiendum est et
ꝓpꝛie quādo īuenitur plenitudo magis cachochi
mica. i. mala q̄ euchimica. i. bona immo cōuenien
tius est ei a mensa recedere adhuc cum fame r̄ma
nente q̄ saturem fieri. iuxta illud canonicuꝫ t̄tia
pꝛimi. Quoniam a mensa discedendū ē reliquiis
famis adhuc in stomacho remanentibus. Idē etiā
de potu dicendū est. quoniam conuenientius ē ei
parum potus q̄ multum assumere. ⁊ erit laudabi
lis potus mensura limitanda taliter vt stōachuꝫ
replendo non extēdat ⁊ in eo fluctuet. ⁊ a dextꝛa
in sinistram aut ad aliaꝫ drāꝫ positionis regurgi
tando rugitum faciat. Post hec etiam dormiendi
mensura cogitanda est. licet enim naturalis com
plexio eius inclinat ipsum ad longam doꝛmitōeꝫ
quia coꝛpus eius vniuersaliter ⁊ ꝓprie caput hūi
dum est. tam humiditate substantifica q̄ infusiua
Nihilominus a mensura consuete doꝛmitiōis pa
rumpeꝛ recedendū est aliq̄ntulum minus dōmiē°
q̄ solebat: ⁊ in summa melius est ei a cōsueta dis
positione recedere parum magis per augmentuꝫ
in vigilia q̄ in dōmitione pꝛolixa. Sicut. n. vigi
lia consueta longioꝛ coꝛpus exiccat Ita dōmitō
consueta prolixioꝛ coꝛpus humectat. sed h° cōpus
lapsum est ad augmentum humiditatū multaruꝫ
Igituꝛ curandū est per exiccantia ⁊ non per hūec
tantia. In situ autem doꝛmitiōis euitet dcubituꝫ
ꝛesupinum ne materie congregentur in renibus
eo q2 talis decubitus multuꝫ est causa generatōis
lapidis ī renibus ⁊ augmentationis. sed in eo nō
raro generati sunt ⁊ iterum generantur lapides
quare taleꝫ decubituꝫ euitare debet. Amplius ite
rum non est concedendū decubitus super sinistꝛo
lateꝛe ꝓpter nocumentum cōdis supra assignatū
ne materie illuc desluendo congregentur ibidem
et esset timoꝛ non leuis. Et quia iterum vt supra
deductum est ⁊ pꝛobatum nocumentum nō leue

in epate ipsius assignatur. pari ratione decũbere non deberet super dextro latere. Ex quo apparet q̄ non est leue consiliũ ĩ medicina facere homini egrotanti tanta membrorum varietate. Non enim vir iste iacere potest super spina vt ex primo discursu probatum est. Neq3 super sinistro latere vt ex 2° ordine deductum est. Neq3 sup dextro vt parum ante probatum est. quomodo igit̄ quiescer̄ debet. Non enim conueniens est ei longo tẽpore fieri potest dormitio super faciem ⁊ ventrẽ. Igit̄ difficile videtur in tanta cõtradictionũ varietate posse conuenienter veritatem elicere. Et sunt ser mones q ⁊ eorum similes nõ raro faciũt medicũ anxiari ⁊ sudar̄ non leuiter. dicendũ itaq3 ad hãc ꝯtradictionem p° q̄ conuenientius est huic viro decumbere super parte super cuius decubitu mi- nus inuenit nocumentum aut nullum. Dicẽdũ 2° q̄ conuenientius est ei decumbere super parte que minori egritudine leditur ⁊ egrotat. Et hec indubitanter si bene comprehendit̄ est epar eius. Ex quo apparet q̄ ei conuenientius est iacere sup dextro latere q̄ super aliis. Et hic me nõ extendo amplius. licet esset locus speculationis ingentis.

Amplius iterum vir iste regat se regimĩe acci dentium anime omnino sollicitudinem tristitia3 iracundiam ⁊ furorem postponendo. quonia3 hec exterminant ⁊ mutant corpus ab ea que est ĩcõm nã3 consistentia tertio tegni. quare spei optime adherere debet. omne3 sue salutis viam altissimo cõmendare. Ultimo vero licet de re alia nõ na turali fiendus esset sermo prolixus eligendo ea q̄ conueniendo cordi nõ noceant epati. ⁊ ea q̄ epati forent vtilia non essent renibus nociua. ⁊ ẽuerso nihilominus longitudini pcens discurra3 per ea que mihi concessione diuina meliora visa sit. Eui- tet itaq3 cibaria omnia viscositate3 habẽtia mlt̃a ⁊ in substantia grossa. velut sunt pisces oẽs pastil- les cibi. Legumina omnia ⁊ proprie elixa ⁊ rixu3 inter alia ⁊ castaneas ⁊ xilocaratas ⁊ cibibũ. Auel lane vero ⁊ passule ⁊ ficus sicce ⁊ amigdale dulces ⁊ phistici. ⁊ vue montane sicce ⁊ poma aromatica ⁊ citranguli ⁊ limones conceduntur ei. Similiter ⁊ de oleribus vtiles sunt ei omnes magis ad frigi ditatem ⁊ humiditatem inclinate q̄ ad cal'itate3 ꝑpter qd̃ dedrolibanũ saluiam mentam s'pillum rutam ⁊ similes plantas omnino effugere debet. Bleta vero ⁊ spinachia lactuca põrulaca endiuia domestica ⁊ cicorea vel sponsa solis et relique frie ⁊ humide plante valde vtiles sunt ei ⁊ crude ⁊ coc te ⁊ omni preparationis modo preter q̄ p frixio nem. vnde etiam ⁊ oua frixa euitare debet. l3 apd̃ religionẽ sue professionis in maximo vsu habeat̄.

De plantis aute3 quibus in vere vescunt̄ hõies ⁊ proprie religiosi vtiles sunt ei sicut spagi ⁊ ext̄ mitates lupullorum ⁊ radices locuste ⁊ rapũculi ⁊ sibi similes. Si autem ex necessitate reuerẽtie legis ⁊ ĩpulsione professionis oporteret accipere pisces de fluuialibus eligantur sicut lucii torẽtie squali ⁊ sibi similes. de maritis vero conueniunt ei sicut rumbi orade menule aquatice. ⁊ ĩ summa omnes pisces paruorũ corporum euacuati a gros situdine ⁊ viscositate vt paulo ante tactum est. De aromatibus vero euit3 piper 33. ⁊ omnia aroma tica calida preter cinamomum ⁊ crocu3 q ambo bus membris vtilis est. et leuitate sua caliditate aromaticitate ⁊ stipticitate. De his vero quibus condiuntur suopere vtatur aceto in omni cibatõe sua. Similiter ⁊ agresta non multe salsedinis. Et limones iterum conueniẽtes sunt ei. Et omibus melior est ei succus citranguli. Item vsus olei et proprie dulcis ⁊ aromatici vtilis ẽ ei. ⁊ si haberi posset oleum de nucibus in hoc casu ess3 ei elegan tius. Cum autẽ in professione sua multũ habeatur in vsu caseus non video bñ motiuum persuadens mihi vsum eius. q̄tum autem rõnali iudi° deduci potest cum sentẽtiis veterum vti potest caseo etat vnius anni ab omni putredine mundificato q ad salsedinem magis q̄ ad dulcedinem inclinetur. ⁊ sit frangibilis omni viscositate denudatus. talem inq̄ laudare possem ⁊ non alium. De potu autem eius eligat vinum colore album subã tenue odor̄ aromaticum dulcedine priuatum. sed inclinet̄ ad ponticitatem aliquantam. ⁊ siquidẽ fuerit nõbilit̄ fumosum frangatur cum 3ª parte aque de bona ci sterna. Si autem poss3 hẽri purum non valdẽ fũo sum eligibilius ess3. Hec in summa de cibis ⁊ poti bus ⁊ p consequens de regimine per .vi. res no na turales s̄m q̄ ex professione sua obs'uanda scril̄ d3. Ubi autẽ propter instantiam dbilitatq vtutis coactus esset hic patiẽs assumere carnes ẽt ꝑpter ampliationem operis laudabile foret ei vti carni bus pullorum vtriusq3 sexus. Item carnes anatu lorum iuuenum pdicum fasianorum auicularum paruarum laudabilis castrati capreti ⁊ vituli. ⁊ eli quas autẽ carnes dimittat. Et laudabilius est ei assumere tales elixas q̄ assatas conditas cu3 succo arantiorum ⁊ similium supradictorũ. Regimen vero ipsius p medicinalia p multa instrumenta compleri d3. quorum omnium primũ est vt circa mediu3 huius mensis faciat sibi fieri flobothomi am d basilica dextri brachii posita sub cubito per quã extrahãtur sanguis. ℥. v. ⁊ fit per horam pro pinquam ortui solis vnam. Secundũ vero in strumentum est vt facta flobothomia iã predicta die immediate sequẽti soluatur vent̄ eius cũ hac medicina quã assumat in aurora ⁊ dormiat post ipsam per vnam horam immediate ⁊ hora q̄nta ab assumptione eius bibat ciatum vnum aq̄ ẽdei zucharate calide. ⁊ post ipsam per horam vnã prã deat. ⁊ est eius dscriptio talis. ℞ cassie nup extrac te de canna cum aqua cicoree. ℥. i. reubarbari elec ti. ℈. ii. sal'gẽme. g̃. ii. spice nardi. g̃. v. misce ⁊ totũ assumatur cum. ℥. ii. aque decoc. pauci tamarindi

Tertium instrumentum est vt die immediate sequenti post assumptione3 predictam accipiat h° digestiuu3 ⁊ continuet ipsum vsq3 quo videat vri nam in colore ⁊ subã equalẽ habentem sedimen ĩ fundo rar̄ vel dyafanũ couiunctum equale leue ⁊ album. ⁊ illius digestiui dscriptio ẽ talis. ℞ syru pi d bizanciis. ℥. i. syrupi d eupatorio. ℥. ſ. aq̄ cico re aq̄ scolopẽd ⁊ acetos̄ ana. ℥. i. misce ⁊ totum fia tur calidum in aurora. Quartum ĩstrumẽtum est euacuatiuũ hoc. qd̃ recipiat die ĩmediate seq̄ti post digestiuum. ⁊ est eius descriptio talis. ℞. p. d reubarbaro. ℈. ii. pillularum cochiarum. ℈. i. refo mentur pillule. viii. cum electuario succi ros̄. ⁊ ac cipiantur in aurora ⁊ omnia post ipsius acceptio nem obseruentur que dicta sunt in assumptione minoratiui suprascripti post flobotomiã. Quĩ tum vero instrumentum vt tempore q° assumit̄ digestiuum predictum omni tertio sero imediate ante cenam assumat vnam de istis pillulis q̄bus

etiam vt potest post purgationem omnez in toto tempore sui regiminis assumendo de eis vnā vel ii. omni sero vel alterno sero secundū maiorez vel minorem ventris stipticitatez que apparebit. Est aūt earum descriptio talis. ℞ aloes epatici. ℥. ii. reubarbari electi. ʒ. ii. agarici. ʒ. ii. salis indi. ʒ. ʃ. masticis croci absinthii scolopend ana. ℈. ʃ. infundantur omnia in succo endiuie p duos dies deinde exiccentur ad solem vel ad ignem leuem. et ita renouentur earum infusiones tribus vicibus. d illa ergo massa reformētur pillule. vii. pro. ʒ. Sextum instrumentum est. vt post euacuationem imediate precedētez procuret apparere venas emoroy. fricando fiteri eius cum foliis ficus vel consolide maioris aut cuz aspero panno vel pungendo eas cum setis porcinis et esset ei iuuamentū elegans i euacuādo eradicatiue omnē materiā egritudinū suaꝝ. Septimū instrumētū ē. vt si nō possz fieri prouocatio emoroyd. modis iam dictis q̄ excusaret ab aliis. tunc apponantur ei ventose in medio natum cum scaꝝ per quas extrahantur san. ℥. iii. vel quattuor. Octauum instrumentum est. vt tota spina post purgationem secūdā omni die bis vngatur mane et sero cum hoc vnguento. ℞ amili ℥. i. ʃ. t're sigillate. ʒ. ii. camphore. ʒ. i. croci. ǧ. iiii. o. rof. ℥. iii. omnia simul in mortario terantur et fiat linimentum Nonum instrumentū est vt circa regionem epatis in ypocūdrio dextro mane et sero faciat sibi inunctionez talem. ℞ olei de mastice. ℥. ii. sādaloꝝ al. spodii rof. croci ana. ℈. i. trocis. de spodio cum semine acetos. ʒ. i. ʃ. cere al. modicum et fiat vnguentum molle et in fine incorporationis eius aspgatur cum modico aceti albi.
Decimum instrumentū est vt post q̄ hec omia per dies plures administrauerit reuertatur ad faciēd aliam euacuationem. et primo quidē leuē cuz me^a tali. ℞ aque cicoree tamarisci et scolopend ana. ℥. i. mane electe. ℥. i. ʃ. succi rof. ℥. i. reubarbari electi. ʒ. i. ʃ. sal' indi. ǧ. iiii. infundantur omnia i predictis aqs deinde sequenti mane colentur et fortiter exprimantur et predicte colatur' addantur sy. violarum. ℥ i. et totuz in potu accipiatur hora predicta. Et obseruētur cau. q dicti sunt de aliis euacuationibus. Undecimum instrumentuz est vt post illud euacuatiuum iterum incipiat assumere digestiuū hoc. qd continuet. viii. diebus vt de primo dictum est. et est eius descriptio hec. ℞ sy. compositi acetosi sy. d eupatorio. de bizanciis ana. ℥. ʃ. aque scolopend. cicoree ana. ℥. i. ʃ. misce et calid accipiat vt supra. Duodecimū instrumentū est. vt post digestiuū illud accipiat mane immediate sequenti hoc solutiuū. ℞. pillularum de reubarbaro. pillularū aggregatiuarū descriptione maiori ana. ℈. ii. reformentur pillule. viii. cū succo rof. et accipiantur hora predicta obseruando post eas omnia que dicta sunt de aliis pillulis. Et iteruz memor sit q si in tempore huius digestiōis et an et post vēter eius esset stipticus vtat' pillulis supra dictis modo quo ibi dictum est. Decimūtertiū instrumentum est vt assuescat saltem omni alt'na die facere ablutionem extremoruz inferiorum a pedibus vsq3 ad inguia cum aqua decoct. foliorū saicis violarum camomille et foliorūz papaueris al vel mēte recentium per horaz ante cenam et sit. aqua hec conuenīēter calida. Decimūquartū instrumentū est vt si venter eius vel stomachus remaneret lassus tunc fiat inunctio ei cū hoc vnguēto. ℞ galliemus. ʒ. i. ʃ. masticis corallorū āborum rof. spodii gaꝝ ana. ʒ. i. resine electe. ℥. ʃ. olei citoniorum de mastice ana. ℥. i. ʃ. cere quantū sufficit fiat vnguentum bene viscosuz et applicetur vt dictum est. Decimumqntum instrumentum est vt post secundā euacuationem iam dictā vtatur hac mixtione de qua omni mane per tres horas ante cibum accipiat coclear vnum deglutiendo ipsum et est hec. ℞ conserue rof. et buglos ana. ℥. ii. oxizacare. ℥. i. ʃ. trocis. de spodio cuz semie acetos. ʒ. ii. spodii rof. sandalorum ru. ana. ʒ i. foliorum auri numero. v. fiat electuariū vltimate contritionis.
Decimumsextum instrumentuz est vt sepe post secundā euacuationem omni mane quater an prādium et totiens ante cenam epithimet cor suuz cū panno de grana quantitat semiss duplicato et infuso in liquore isto tepido vel paruz calido. Cuius descriptio. ℞ aque acetos aque mellisse ana lib. ʃ. aque buglosse lib. ii. croci. ℈. ʃ. specierum electuarii de gemmis. ʒ. i. ʃ. trocis. de camphora. ʒ. ʃ. aceti al. ℥. i. vini malnatici. ℥. iiii. misceantur omnia simul et leuiter bulliāt et fiat epithia vt dictum est.
Ultimum vero instrumentum est vt tempore quo facit epithia predictum et post illud ēt vtatur hac confectione de qua sumat parum ante cibum frustrum. i. Cuius descriptio est. ℞ granoruz pistiicorum. ℥. iiii. pinearum. ℥. ii. specierum tria sandalorum abs q3 camphora trocisorum de spodio ana. ʒ. i. foliorum auri numero. v. zuchari al. lib. ʃ. fiat confectio cum aqua absinthii et administretur vt dictum est. Hec sunt que mihi meliora visa sūt que interueniente diuina gratia eū ad sanitatem perducant. In noie ꝛcet.

Consilium de tremore cordis a mala cōplexione fri. et humida cuz asmate et vigilia superflua ablominatione cibi et arefactōe corporis.

Egritudines honorabilis viri Iohannis de sancto apponario m'te sunt et diuerse quas tamē mihi ad summam veritatis apparuit reducendas esse per hunc modū. Egrotat enim motu tremulo cordis prouenient a mala complexione fri. et humida cordis q̄ m'tiplicat vapores grossos et ventositates in tota regione cordis ad quā sequitur vniuersalis omniū virtutuz casus ꝑpter spiritus resolutionem et extinctionez que proueniunt ex suffocatione ipsoruz a multitudine materierum in predictis locis. 2^a vo principalis eius egritudo est mala complexio stomachi fri. et hu. multiplicatiua ventositatum in eo q̄ ado extendunt stomachum eius vt propter compressionem ab eo factam in dyafragmate et pulmone seqtur dispositio denominationis que est asma denominanda et ipsa quidem est egritudo pl'monis cum qua laborat patiens similiter labori quo laborat prefocatus aut festinatus aut currens vt x^a tertii ca^o de asmate in exordio colligendū. Et h^o quidem asma est primum accidens qd hanc dispōsitionem comitat. Secundū vero. accidens est marasmus et ē vniuersalis corporis consumptio et humiditat substantifice resolutio et in siccitatē euersio vt a Gal'o colligit' in libello de marasmo in prin^o quomodo eni non esset possibile vt cōpus

non consumeret eo qr tā appetitiua ꝙ digestiua nocita sunt nocumento diminutionis maximo. ⁊ iterum digestiua nocita est nocumēto corruptōis conuertit enim cibos ⁊ potus in ꝟerositates mltas vbi deberet cōuertere ipsos in chillum laudabilem quare necesse est macrescere corpus ⁊ ꝯsumi. Nō curo hic disputare que de numero duarū egritudinum scilicet cordis ⁊ stomachi fuerit prius ⁊ alterius causa. quoniā ambe ipse potuerunt esse egritudines per se dato ꝙ nulla earum dependeat ab altera. Credo autē ego ꝙ alias in hac materia cōsyderaui ꝙ egritudo stomachi fuerit egritudinis cordis causa licet ēt ecōtra contingere potuerit. scilicet tremor cordis cum sui mala dispositione fuerit nocumentorū cā efficiens stomachi. quicqd tn̄ fuerit veritas ē ꝙ he dispositiones iam facte nunc sunt per essentiam in predictis membris licet etiā per colligantiam ipsorum ab inuicem vna sit causa augmentandi nocumentum alterius aut econtra

Tertiū principale accidēs ē excessus ī vigilādo ⁊ potest prouenire ex triplici cā principalit̄. Et prima quidem est consumptio vaporum dulcium qui sunt causa efficiēs sōni oppillando vias primi sensitiui vel rethis mirabilis aut arteriarum subeticarum ex quarum oppillatione ꝯtingit somnus 2ª huius vigilie causa potest esse asmatis augmentum qđ vigilare cogit. Non enim videt̄ possibile stante vehementi motu diastoles et sistoles partium pectoris prolongari somnum. siue sit qr nocumento pectoris compatitur cerebrum siue sit qr motus pectoris est causa magni motus in toto corpore. sed stante magno motu resoluuntur vapores qui sunt causa somni vt dictum ē. 3ª causa vigilandi est ipsa egritudo cordis cū sui humidi substantifici consumptione. Cum itaqȝ ipsū ponat̄ principiū omnium sensuum ⁊ motuum īteriorum ⁊ exteriorum ꝓpter nocumentum eius impedit̄ operatio dormiendi ⁊ est responsio facilis apud tenentes viam Aristo. ⁊ sequatiū eius. Quartum accidens ad hanc dispositionem ꝯñā est abhominatio cibi per quam adeo stomachus cibum respuit ꝙ vno solo bolo satur existit. Unde oportet in assumptione cibi prolongationem facere magnam cum tamen omnia eius membra qr arida cibo indigerent multe ꝙtitatis. ⁊ hec est ratio formalis bolismi q est vehemēs appetitus omniū mēbrorū cum sacietate stomachi vt colligit̄ 13ª tertii capiª de fame vaccina. Ultimū accidens est vehemēs corporis stipticitas que consequitur ꝯsumptionē humidi qđ deberet intestinorum sbām irrorare ⁊ fluxibilem facere. ⁊ sequitur ēt immoderatā siccitatem totius corporis que impedit actum impellendi. Quia omnis immoderata discrasia deiicit actum. i. operationem proprie virtutis afforismo rum 2ª. Hec ī summa est dispositio huius viri ad veritatem reductā que adeo difficilis existit ꝙ nisi omnipotentis auxilium interueniat spem mortis magis ꝙ vite sibi minatur in proximo. Uidetur autem mihi huic dispositioni ꝙcitius est possibile prouidendū per hunc modum. Primo quidem ꝙ remoueatur ab eo ventris stipticitas. Scđo ꝙ attendatur restaurationi virtutis festinant̄. 3º ꝙ procuretur minoratio cordis tremoris. 4º ꝙ alleuietur anhelitus eius difficultas. Quinto ꝙ intendatur ad prouocationem sōni in eo. 6º ⁊ vltimo ꝙ prouideatur ne tanta multitudo ventositatis in stomacho ipsius generetur ⁊ ꝯgreget̄ Gratia primi sicut egritudines repletōis sanat euacuatio ita egritudines de in anitione sanat restauratio afforismorum 2ª. Itaqȝ omni mane apponat̄ sibi clistere hoc. ⁊ si virtus tollerare potest non est icōueniens eidem clistere etiam in sero applicare quoniam ipsum cum lenitione sua restauratiuum est. Cuius descriptio. ℞ foliorum maluarum viol. se. lini fenugreci ana. M. i. ſ. coquātur omnia ī situla vna aque cum vno capite castrati vel edi vel agni pinguium minutim inciso. Et huius brodii recipiantur. ℥. xii. olei violarum olei sisami o'li amigdalarum dulciū ana. ℥. i. medulle crurium vituli. pinguedinis anatis ⁊ galline butiri recentis ana ℥. iii. ſ. zuchari ru. ℥. i. misce ⁊ fiat clistere. Ad hanc etiam intentionem valet vt inungatur pars ventris ab vmbilico vsqȝ ad femur cum hoc linimēto. ℞ ol. amigdalarum dul. p. anatis butiri recētis ana. ℥. i. buliant omnia in simul in. ℥. iiii. succi mercurialis vsqȝ ad consumptionem ipsius et administretur vt dictum est tepidū. Gratia vō scđi teneatur modus iste in cibatōe eius. primo ꝙ nullum cibum masticalem recipiat. immo cibus eius sint vitelli oui ī aqua buglosse ⁊ mente partibȝ eqlibus cocti ⁊ deglutiant̄. Scđo vero det̄ ei aq sublimationis caponis vel galline pinguis. Ita ꝙ in sublimatione vnius pulli apponatur. M. i. mēte ⁊ tantūdem buglos. de qua sublimatione. x. vel xii. in die detur eidem cum octaua parte bone maluasie dulcis. 3º vero gr̄a cibatiōis detur sibi brodium decoc. pullorum gallinarum vel colūborum non bene complete pennatorum. Ita ꝙ de eorum carne complete dissoluatur in brodium cū. x. foliis mente ⁊ quattuor foliis buglos. ⁊ tribus. ʒ. cimi. 4º vero iterum detur sibi succus expressionis carnium predictarum que prius asse fuerūt cum predictis foliis ⁊ granis in eorum ventre positis. Quinto fiat ei iusculum de cerebellis ⁊ testicul. pullorum vel columborū in predictis brodiis cōtritorum. Sexto potest exhiberi contus. pulli decoctum cum predictis foliis. Et quocūqȝ horum ciborum sibi dato conueniens est superaspergere eidem aliquas guttas maluasie ⁊ vini citoniorum ℥. ſ. Potus vero eius sit vinum album subtile dulce ⁊ boni saporis. Et si oportuerit eidē adiungere aquam sit aq̄ decoc. gar. ⁊ in fiala vna vsque ad consumptionem quarte ptis tribianum vel zibolum. Tremori vero cordis subueniatur p hūc modum. ℞ florum recentium rorismarini. ℥. iii. florum saluie buglos. et boragis ana. ℥. i. ſ. croci ℈ i. coquantur predicti flores ī sufficiēti quātitate maluasie ⁊ contriti fiat emplastrū qđ calidū superponatur toti regioni cordis. Alleuiari autem potest anhelitus ipsius p predictum emplastrum confortando cor ⁊ facilitando organa anhelitus. Et conferunt eidem vt circa horam tertiā noctis ⁊ in aurora detur eidem hic potus. ℞ aque bugl. ℥. i. ſ. iacinti smaragdi saphiri margaritarum ossis de corde cerui doronici ana. ʒ. vi. vini maluatici coclearia duo. puluerizentur omnia per se. deide misceantur ⁊ calida vel tepida dent̄ sibi predicti horis. Prouocant ēt somnum hec īstrumenta. primum est vt partes extreme ipsius vt pedes ⁊ crura ⁊ manus ⁊ brachia ēt facies baluent̄ cū hoc. ℞ florum nenufar. foliorū violarum ⁊ papaueris al. recentium ana. M. iii. camomill. recent. M. ii.

coq̄tur sufficienti i aqua ex qua calˀa fiat vt decẽʒ ē.
Confert etiam huic intentioni vt plante pedu3 manuum frons ⁊ tempora ⁊ brachiorum pulsus inunguantur hoc linimento. ℞ se. papaueris al. ℥ ʒ. se. lactuce portul'. violarum ana. ʒ. ii. croci. ℈. i. olei nenufar' olei de seie lactuce vl' de floribʒ cucur. ana. ℥. i. cere al. q. s. fiat vnguentum molle ⁊ ipsu3 postea buliat in. ℥. iii. succi papaueris recent' vsq3 ad consumptionem ipsius. Congregationi autem ventositatum in stomacho iam aliqualiter videt' esse prouisum quia i decoctionibus oibʒ assump ta sunt velut cinamomū menta gaꝛ ⁊ crocus. At vero iteru3 medicamē vltimū est hoc. ℞ pul. enu le sicce. ℈. i. pul. cimi. ǧ. iiii. mi'ce ⁊ reiuo stoacho in potu detur cu3 modico sui vini supra d'scripti. Hec in summa est regula regiminis eius melior et securior et facilioris auxilii. supremus aūt om nipotens in sui salutē dirigat ea.

Cōsilium de tremore cordis.

Ic motus tremulus cordis huius religiosi prouenit a multitudine sanguinis colerici vaporosi et vē tosi circa partes cordis cuius va por vel ventositas cum mltiplica tur in predictis locis extendendo ⁊ comprimēdo conculcat partes cordis ⁊ sequitur hoc nocumētū in anhelitu ꝓpter necessitatem in corde auctā que cogit ipsum attrahere aere3 velociter. ⁊ mlˀte quā titatis. ⁊ q2 etiam multitudo illorum vaporu3 ⁊ ventositatum in partibus pectoris congregatur necesse est cor inniti ad expulsionem earū veloce3 ⁊ vehementem. Aliter facile vir iste icurreret dis niam asma vel orthomiam. Unde ꝓpter predic- tas causas apparet ꝙ non solum in arteriis verū etiam in corde crescit necessitas euentandi ⁊ mū dificandi ꝓpter qḋ diastole ⁊ sistole cordis ⁊ oiu3 partium seruientium anhelitui necessario fit ma gna velox ⁊ frequens. Et ex hoc fundamento in telligenti apparere potest que sit horu3 cā efficiēs q2 virtus necessitata vehementius agit. Et appet etiam que sit huius nocumenti materialis ca vl' sibi ꝓportionata q2 est vapor vel ventositas. Et sequitur etiam cognitio finalis cause et formalis facile intelligenda. Ex fundamento apparet ꝙ o3 virum istum sollicitum esse vt cito curetur ne per ducatur ad subitum virtutis casum aut salte3 ad aliquam spēm nocumenti anhelitus d' predictis.
Capitulum secundū de dieta.
Unde abstineat primo ab omni ciboru3 ⁊ potuu3 multitudine. caueat mansionem in aere frigido vaporoso ⁊ nebuloso. Et effugiat oē cibariū ven tosum sicut lac legumina mel fructus oēs ⁊ maxie humidos. euitet grossa cibaria ⁊ viscosa velut pa stillia pisces magnorum corporum panis azimus caseus antiquus castanee ⁊ similia. Effugiat etiam acuta ⁊ vaporosa simul velut cepe aleum raffanus porrum nuces ⁊ salsamenta omnia. Fugiat etia3 vsum vini grossi rubei pontici ⁊ acris. Euitet oio cuiuscunq3 aque potum nisi fuerit precocta cū qua radice liquir' bene mund'.
Capitulum tertiū de cura p medicinalia.
Pro regimine aute3 medicinali sex vident' mihi remedia pro nunc obseruanda. Primu3 quidē ipsorum est vt ventre existente mediocris fluxibi bilitatis q̄citius est possibile mane in mediis ter tiis flobotometur basilica dextri lateris sub cubi to ⁊ extrahantur san. ℥. iiii. ad educendu3 supflui tatem eius conuertibilem in vapores ⁊ vētosita tes. hec enim flobotomia omnium optima ē in al leuiando cor a repletione materiali xi^a tertii ca^o de canonibus curationis cordis. Post istam aute3 flobotomiam mane immediate sequenti soluatur venter eius cum hac infusione. ℞ aq̄ bugl'. ℥. i. ʒ. aque cicoree. ℥. ii. reubarbari electi. ʒ. i. ʒ. agarici ʒ i. succi rof. ʒ. ʒ. spice nardi. ℈. ʒ. ℥ʒ. ǧ. v. fiat oiu3 infusio per diem naturalem. Mane aūt calefiat ⁊ coletur cum expressione forti ⁊ collatura bibat' calida ⁊ tardetur post cibus horis. v. Et tūc bibat ciatum vnum aq̄ ordei zucharate calide. post quā per horam vnam prandeat. Post minoratiuum autem predictu3 mane immediate seq̄ti i aurora accipiat h^o digestiuum calefactum. ℞ syrupi d' po mis syrupi d' corticibus citri ⁊ oxizacare ana. ℥. ʒ. aq̄ buglosse mellisse ana. ℥. i. aq̄ cicoree. ℥. i. ʒ. mis ce ⁊ totum accipiatur diebus octo continuis.
Quartum remediu3 est vt si vir iste tēpore assū p tionis digestiui prescripti non haberet ventrem bene fluxibile3 tunc omi sero aut saltem oi alt'no sero accipiat ante cenam vnam de istis pillˀis. ℞ aloes abluti. ʒ. ʒ. reubarbari electi. ℈. i. salis indi ǧ. v. fiant pillule cum succo rof. ex omni. ʒ. vi.
Quintum remedium est vt post digestiuū predic tum 9° die sequenti soluatur cum preassūpto mi noratiuo ita tamē ꝙ si venter esset multū fluxibi lis subtrahatur ab ipso quarta ps ⁊ obseruet' post ipsum oia que de minoratiuo sunt dicta. Ulti mum remedium est vt post omnia predicta fiat si bi hoc epithima. ℞ aque buglos' libˀ. ʒ. aque cico ree lib. i. aque mellisse. ℥. iiii. specieru3 elˀii d' gēis speꝛ letificāt' Almāsˀ ana. ℈. i. specierū tria sadal' ʒ. i. ʒ. aceti albi. ℥. ʒ. maluatici ciatū. i. buliant sil' medicum ⁊ infūdatur in eis pānus de grana ma gnitudinis semiss' qui bene expressus superponat' mamille sinistre quinq3 vicibus ante prandiu3 et sex vicibus ante cenam ⁊ post cenam duabus vici bus apud somnum. Et ita ad laudē saluatoris op tinebit sanitatē vt spero. Si aūt non remaneret bene sanus rescribat.

Consiliu3 d' dispositione lipothomica que nō raro reuoluitur ad veram sincopim. Capl'u3 primū de inuestigatione causaru3.

Ccidens ingentis periculi ardue consyderationis quatu3 ad causas efficientes ⁊ materiales ipsius ꝓ ductiuas ⁊ quantum ad patientia membra iam nuper inualuit i re uerendum patrem dominum archipresbiteꝝ scē Marie de teledo dioces' vicentine. Et est lipotho mia que non raro reuoluitur in veram sincopim differens ab illa ex hoc q2 ipsa et intensiue ⁊ extē siue leuior est. Cum enim inuadit ipsum aliquādo leuiter nocet ⁊ cito absoluitur ab eo qḋ prouēit ex debilitate efficiētis cause ⁊ materiei paucitate sub tilitate et leuitate. et ꝓpter hoc differt a sincopi. q2 dicitur lipothomia a lipos qḋ est defectus ⁊ si copis est fortior illa. quoniam ⁊ subito inuadit ip sum ⁊ vehementius etiam nocet. ⁊ āpliōi tēpore perdurat. Cum enim inuadit ipsum sincopis ita

velociter ⁊ magno impetu nocet ei. qđ aufert ab eo operationes sensuum exteriorum. ⁊ motus etiā secundū magnam partem scilicet motuꝫ ꝓgressiuum ⁊ flexiuum membrorum ad omnes differentias positōis. preter illos qui necessarii sūt ad saluandum vitam. non eniꝫ aufertur ab eo diastoles ⁊ sistoles arteriarum neqꝫ membroruꝫ ānhelitus seruientium. aliter eniꝫ omnino deficeret. Et lege istos sermones ii^a tertii ca° de sincopi ī d'scriptōe sua. Et qr viz iste corpus est plectoricum satꝫ non leuiter timendum est de casu eius ⁊ proprie cum accidens frequentaret euentum eius ⁊ caderet in periculum pronunciatum ab ypo. affori smorum. 2^a sermone illo. qui exsoluūt frequēter ⁊cetꝫ. Pro quo etiam lege ꝯmentatorem ibi. Et ne talia gratis dicta videantur oportet subtilius contēplādo negociari in causis huius dispositionis. Est ergo cerebrum huius viri ⁊ stomachus etiam lapsus a me° generis per augmentum frigiditatꝫ ⁊ humiditatis materialis que est materia flegmatica mucillagiosa ⁊ aquosa. Pars ergo illius a capite qñꝫ fluit paulatine in concauitatibus pulmonis accipitur. ⁊ iā aliqñ semicomplete claudit eos. Cū etiā pars eius materiei a stomacho euaporat ad pectus ex vtriusqꝫ materiei vaporibus multiplicatis impletur arteria venalis. ⁊ partes pulmonis iam predicte. ꝓpter qđ cordi non sufficienter satisfacit aer inspiratus. quoniā non est quantitatꝫ sufficiēt ingredi debentꝫ vias illas aliquatum clausas. Similiter etiam cuꝫ partes pulmonis ⁊ pectoris nō sufficienter constringantur vt possit aer vilior factus. ⁊ copiosa quantitas vaporuꝫ expelli ad extra necesse est cordi superuenire dispositionem prefocationis. ꝓpter qđ forti ⁊ subita facta spirituum retractione cadunt membra ab operationibꝫ sensus ⁊ motus vt predictum est. Cum autē superueniat a cerebro materiei descensus nō paulatinus sed multus. qui defluxus a sapientibus nuncupatꝰ superoccurrens materiebus que in pectore ⁊ iuxͣ cor congregate fuerunt per paulatinum descēsū. accidit tunc virtutum defectus maior ⁊ velocior sincopalis nominatus. a sin qđ est simul. vł ī istāti ⁊ cope. qđ est defectus eueniens. Iuuantur autem hec duo accidentia. immo ⁊ causa euentus eius ēt a compressione membrorum anhelitus et pulsus proueniente a multitudine sanguinis inuēti ī venis ⁊ arteriis diafragmatis. pleure mediastini pāniculi chillis ascendentꝫ ⁊ arterie ad orti. viz eñī iste multum samguineꝫ ⁊ humores generat ī epate suo qđ notabiliter sanguificum est. Et leuitꝰ deduci potest ex multitudine carnositatis hitudinis eius totius ⁊ calore rubicundo ⁊ sic de aliis. Cum ergo vapores ⁊ materie predicte contineantur in concauitate pulmonis ⁊ partibus cordis. ⁊ multe materie in venis ⁊ arteriis ğuitate sua ꝯprimūt predicta membra. quomodo est possibile. ꝙ artie ⁊ membra anhelitus tantū aperiri possint. vt attrahant quātitatem aeris sufficientꝫ euentare caliditatem cordis. difficile enim est imaginari impleto vase receptibile posse recipi. Similiter etiā materie et vapores contente in concauitate arteriarum ⁊ venarum prohibent parietes ipsarum debite applicari versus centrū. Ita ꝙ sufficiāt expellere aerem ⁊ fumos in earum cōcauitate contentos. retinetur ergo multitudo fumorꝫ ī q̄cunqꝫ sistole que non complete fit. quare necesse est cor incurrere lipothomiam ⁊ sincopim vt dmōstratū est. Ex quibus omnibus intelligēti facile appet posse colligere causas horum accidentiū. s. mālem que est superfluitas flegmatica ⁊ fumi capinosi iaꝫ declarati. ⁊ efficiens causa que est ipsa matia ⁊ sua mala complexio. Et finalis causa. que est vehemēs conatus cordis ad attrahendum aerem pro sua euentatione sufficientem ⁊ ad expellendū fumos ꝓ sui ⁊ totius pectoris mundificatiōe conuenienti. Formalis aūt horum accidentium cā est talium materierum applicatio cum accidentibus eisdem coniunctis. Et sequitur 2° ex horum fundamento oportere hunc virū esse sollicitum ⁊ promptū ad sui prouidentiam. Signa vero huius dispositōis intelligenti apparent comprehēsa in noticia cārꝫ egritudinis iam dicta ⁊cetꝫ. Curetur hec dispositio s'm ꝙ in dictis capitulis subsequenter appet

Capitulum secunduꝫ de regimine lipothomici per res nō naturales.

Primum itaqꝫ istorum est discurrere per res nō naturales memorando que de eis euitanda sunt. ⁊ preter illa regatur vt sibi libet. Itaqꝫ euitet habitationes ⁊ hospicia frigida. ⁊ hu ⁊ ventosa valđ ⁊ caueat conuersionem in aere caliginoso. ⁊ euitet birretum humidum ⁊ pingue. ⁊ camisias multe sudationis. sed frequenter ꝑmutetur ab illis. In cibis vero euitet frigida ⁊ humida ⁊ aquosa multum. vt spinachiam bletam lactucam portulacam endiuiam ⁊ cerasa multa ⁊ auellanas ⁊ crisomilla cucumeres et angurias. quorum nullum tangat. nisi cerasa in quantitate tamen pauca ⁊ ficus recētes que optime sunt sibi. Dimittat ēt cibaria oppillatia grossa ⁊ iuscosa vt pastilles cibos pisces velut anguillas tinchas ⁊ alios magni ⁊ iuscosi cōporis. Cancros vero fontales ⁊ marsiones ⁊ consimiles comedere potest. De carnibus vō dimittat antiquas ⁊ qualescunqꝫ pingues valde. Effugiat etiam leguminuꝫ vsum vsqꝫ ad duos menses ⁊ salsa cibaria vt caseum carnes salitas ⁊ similia dimittat omnia. In reliquis vero cibis faciat mō suo. Uino vero vtatur albo claro subtili mediocris vinositatis ⁊ non dulci. sed ameno ⁊ boni saporis. Aquā autem dimittat omnino. qm̄ pectōi valde est inimica. ⁊ iuxta illud ypocratꝫ. fria sicut nix vel cristallus. In mensura vero cibationis sue caueat comedere frequēter. ⁊ in quacunqꝫ cibatōe sit adeo auarus ꝙ non complete satisfaciat appetitui suo. sꝫ recedat a mensa reliquiis famis adhuc in stomacho reseruatis magis q̄ꝫ completa saturitate. complacēdo sibi ⁊ cibos omnes deglutiat bñ masticando ⁊ non deuorando sicut mos est pl'iuꝫ clericorum. Similiter etiam euitet dormitionem super cibo velociter factam. neqꝫ etiā ꝓlixa sit dormitio eius pertransiens spacium octo horarum. ⁊ si facere potest nullo modo dormiat in die contra presbiteros multos. Conueniens auteꝫ esset ei postq̄ꝫ celebrauerit ascendere montes per spacium duarum horarum. aut passibus satis velocibus progressiuo motu exercitari. maxima enī pars superfluitatum que faciunt sibi motus lipothomicos predeclaratoꝫ est superfluitas tertie digestionis ⁊ quarte. que vt in pluribus per exercitium diuertitur ⁊ consumitur. vt colligendum est. 4° de regimine sanitatis cap° p°. ⁊ 3^a primi cap° de exercitio ⁊ iuuamento eius. At vero iterum in passionibus anime moderamentum accipiat.

Ita vt neqȝ ira neqȝ furore aut altera aīs passione affligatur. per quam vehemens ⁊ velox i spiritibȝ ⁊ humoribus efficiatur motus. Neqȝ etiam passionibus aduersis. vt tristicia ⁊ angustia affligi dȝ. que magis sepeliunt in profundo membrorum. Exterminant enim hec ⁊ mutant corpus ab ea que secundū naturā ɔsistentia tertio tegni.

Capitulum tertium de cura lipothomica per medicinalia.

Oportet itaqȝ huic dispositioni prouidere scḋm ordinem in istis. xv. instrumentis comprehensium. de quorū vno permutatꝰ fiat ad reliquum secundū q̄ nunc sequitur. Primum itaqȝ est vt q̄citius est ei possibile. accipiat i aurora pillulas istas dormiendo post eas per horam vnam. ⁊ post quinque horas accipiat ciatuȝ vnum aque lactis calefacte ⁊ post ipsam prandeat per vnam horam. ℞ pillularuȝ de reubarbaro. ʒ. i. pillularū de iera cōposita ℈. i. fiant pillule. viii. cum succo rosa. recentium.

Secundum instrumentum est hoc. ℞ aque bethonice et absinthii ana. ℥ i. ʃ. aque mellisse. ℥. ii. misce ⁊ totum calidum bibatur in aurora. vi. diebus. ⁊ tardetur cibus ad minus horis quattuor.

Tertium instrumentum est hoc. ℞ aloes epatici ℥ ii. masticis croci violarum florum buglosse. ana. ℈. ʃ. spodii rosarum ana. ℈. iii. diagridii. ℈. vii. agarici electi turbit. lapidis lazulli ana. ʒ. ʃ. infundantur omnia in succum cicoree p triduuȝ ⁊ exiccentur sub radiis solis agitando psepe. tunc ergo ex materia illa fiant pillule ex omni. ʒ. vii. de quibȝ omni sero paruȝ ante cenam accipiat vnā. Et attendat q̄ etiam istarum pillularum vsus p integrum annum sibi valde securus est ex eis accipiendo vnam omni q̄nta die hora prescripta.

Quartum instrumentum est. vt postq̄ assumpserit aquas mane immediate sequenti in aurora accipiat hoc solutiuum. ℞ agarici electi. ʒ. ʃ. pulueris hermodactill' reubarbari ana. ℈. i. diagridii salis gemme ana. ℈. ii. ʒʒ. spice nardi squinanti ani si ana. ℈. iii. incorporentur simul omnia cum. ℥. ʃ mellis ros. ⁊ bibatur totum cum medio ciato aq̄ calide decoctionis volubilis mi. que serpit super plantis. ⁊ in hoc solutiuo obseruentur ɔditiones omnes tacte superius in pº minoratiuo. Quitū instrumentum est. vt postq̄ iste vir fuerit euacuatus a 14º die presentis mensis vsqȝ ad vigesimuȝ eiusdeȝ faciat sibi flobā de basilica sinistri brachii sub cubito inuenta. per quam educantur sāguinis ℥. v. hec enim felicitabunt curam suam complete euacuando ipsum. Ipsa enim est ita vtilis ad euacuandum repletionem materialem. vt legitur iiª tertii capº de canonibus curatōis cordis. Sextum instrumentum est. vt iste vir saltem p totum mensem maii super mamilla sinistra portet vnguentum hoc super panno lineo serico extensuȝ. qḋ quasi semper adhereat ibidem. cuius dścriptio ℞ carabe zedoarie corall'. al. ⁊ ru. blacte bizantie seminis basiliconis been al. ⁊ ru. florū rorismarini ana. ʒ. i. ʃ. macis. ʒ. ii. se. acetos scariole ⁊ cicoree ana. ʒ. iiii. rosarum florum nenufaris ana. ʒ. vi. resine electe. ℥. i. ʃ. laudani. ℥. ʃ. cere al. ʒ. iii. dissoluantur simul resina ⁊ laudanum ⁊ incorporētur cum cera. ⁊ cum ceperint infrigidari. addantur species ⁊ fiat vnguentuȝ ⁊cet. Septimū instrumentum est. vt iste vir semper habeat in mensa hunc puluerem: de quo aliqd imponat in ferculis eius. ℞ cinamomi electi ℥. ʃ. croci. ʒ. i. pulueris zedoarie. ʒ. vi. puluerizentur omnia per se. ⁊ incorporentur. Est enim zedoaria singularis in hº casu de ipsa enim scripsit Auicē: q̄ confert tremori cordis vehementer valde. Octauum instrumentuȝ est hoc. ℞ olei de menta olei de origano ana. ℥. i. ʃ. corallorū. ru. masticis rosarum spodii mēte ana ʒ. ʃ. galliemusc. ʒ. i. ʃ. cere ⁊ resie ana quātū sufficit. fiat vnguentum bene glutinosum. de quo sepe habeatur super stomacho suo. Nonuȝ istrumentū est hoc. ℞ specierum electuarii de gemmis specierū electuarii de ligno aloes ana. ʒ. i. corall'. ru. spodii basiliconis ana. ℈. i. zuchari albi libr. ʃ. cum aqua mellisse fiat confectio in rotulis magnis de qua semper ante prandium ⁊ cenam accipiat frustruȝ vnum q̄titatis semihostie. Decimum instrumētum est hoc. ℞ folii ameos baccarum lauri maiorane ana ʒ. i. ligni aloes gar. ana. ʒ. i. ʃ. puluerizētur omnia per se ⁊ cōmisceantur. de quo puluere i septimana tribus vicibus quando vadit ad lectuȝ ponatur super parte tota capitꝭ quantitas quiqȝ vel vi granorum ordei. Undecimum istrumentū est hoc. ℞ epithimi polipodii thimi scolopendrie cuscute ana. ʒ. i. tartari folliculorum sene ana. ʒ. i. ʃ. macis. ℈. iiii. puluerizentur omnia per se. ⁊ cōmisceantur. de quo puluere saltem in septimana bis accipiatur quantitas continentie medii corticis nucis immediate ante cenaȝ cum modico brodii. lubricabit enim ventrem eius soluendo ventositates ⁊ mundificando cor ⁊ stomachum ab eis.

Duodecimum instrumentum est hoc. ℞ radicis piretri quantitatem grani ciceris rubei ⁊ saltem in septimana semel in mane diu masticet expuendo aquositatem que inde dissoluetur. Decimumtertiū instrumentum est. vt iste vir sepe in cibariis vtatur comedere folia buglosse ⁊ mellisse tā recentia q̄ in cibis cocta. Decimumquartuȝ instrumētū est hoc electuarium. de quo incipiat assumere omi mane tribus horis quantitatem vnius nucis deglutiendo ipsum: ⁊ incipiendo a medietate maii per totum mensem iunii. post illud auteȝ accipiat de eo saltem bis in septimana. ℞ granorum phistico rum. ℥. iii. zuchari al. libr. ʃ. syrupi ros. ℥. iiii se. basiliconis corallorum amborum ros. spodii vtriusqȝ been ana. ʒ. i. zedoarie carabe croci ana. ℈ ii. iacinti smaragdi saphiri ana. ℈. ʃ. macis cinamomi gar. ana. ʒ. i. foliorum auri numero. vi. margaritarum. ℈. iiii. infundantur phistici minutim incisi in vinum maluaticum per tres dies naturales. Deinde coq̄tur simul zucharum ⁊ syrupus. et cum eis incorporentur phistici vltimate contriti. postremo autem species incorporentur cū eis. et fiat electuarium. ⁊ vtatur eo vt dictum est. Decimūquintum instrumentuȝ est q̄ iste vir ꝓcuret prouocare sibi emoroydas. esset enim eaꝝ ꝓuocaº sibi valde vtilis ad suarum egritudinuȝ curatōeȝ ⁊ vite sue prolongationem. Fricetur itaqȝ cū panno bissello bene aspero partes siteri interius ⁊ exterius. Et si hoc non conferret fricentur cū foliis consolide ma. ⁊ si per hoc non aperirēt. fricentur cum foliis fici recentibus. Aut 4º fiat eaꝝ fricaº cum felle thauri. Aut q̄nto fiat earuȝ fricatio cum pul. euforbii cōmixto ⁊ bulito cū succo rubee tinctorum. cum qua tinguntur oua. hoc enim est fortius aliis quattuor precedentibus. Hec sūt q̄ mihi i dispositōe huius viri visa sūt vtiliora. Laus deo amē.

Tractatus.xi.de mãilla ꝛ pᵒ de dolore ĩ regionẽ sinistre mamille. Capl'm primũ de cãis doloris ꝛ signis.

Dolorẽ in regione sinistre mamille huius nobil' extñtẽ necesse ẽ ẽẽ egritudinẽ ptis cutanee pectoris ã mus culorꝝ ext'ius vellantiũ costas. Aut intermediorꝝ costis q̃ a sapiẽtibus nõiant musc'i mesopleuri. Aut 3ᵒ necesse ẽ hũc dolorẽ ẽẽ nocumẽ tũ in pleuretico pãniculo.ã mediastino pectoris. aut in diafragte. Aut 4ᵒ oꝫ ipsũ esse accidẽs pulmonis. Aut 5ᵒ erit egritudo cordis vl' cassule eiꝰ In pectore.n.nõ repiunt' alie ptic'e.qbꝫ accidere possit dolor eo ꝙ pinguedo exterior costis ã circa cor exñs.nec ẽt coste dolere pñt.ꝛ si qd de cã doloris repiri possit in art'iis ꝛ venis pectoris illud oĩo reducendũ ẽ ad dispõẽꝫ mẽbrorꝝ ãdictorꝝ.q̃ nõ cũant' a presẽtia multaꝝ venaꝝ ꝛ art'iaꝝ vt pꝫ.ã cõde pl'mõe ꝛ diafragte ꝛ pãnic'lis iã dict̃. Quĩ aũt cuiuscũqꝫ dolõis imediata cã ẽ ã sol'o cõtinui tat̃ ã subita pmutaᵒ ꝯpl'ois ptis dolent̃ necessẽ dolorẽ istũ ꝓuenire ãt a sol'õe cõtinuitat̃ alicuius p tiũ predictaꝝ.ã a predicta mala ꝯ'ne eaꝝ. Et pᵒ q̃dẽ excludẽᵒ cãs primitias si dolet aliq̃ predcãrũ ptiũ ex sol'õe cõtiuitat̃ ab intrinseca cã ꝓueniẽte necesse erit mãꝫ soluẽtẽ ꝯtinuũ aut sui ml'titudie aut sui vehemẽti ipulsiõe ã acuitate sui illd efficer' aut q2 fꝫ magnã sui ptẽꝫ cõuersa est mã ĩ vapões aut ventositates cõtinuũ soluẽtes. Si ãt cõtingat pp ml'titudinẽ mat'ieꝝ.tũc si fuerit sãguis t ñiuꝫ cognoscet' p exuberãtiã ipsius cognitã ex regimĩe augmẽtante sanguinẽ precedẽte ã presẽte.vt cibꝫ ꝛ potus otio ꝛ retentõe solite euãtõis sanguinis p nasũ p emoroydas ꝛ sil'ia. Et cognoscet' ẽt sãguis augmẽtũ p mediã carnositatẽ ã ẽ illã per venaꝝ ꝛ arteriaꝝ extẽsiõẽꝫ rubõrẽ totius' corpis ꝛ faciei p ꝗuitatẽ corpis ꝛ sõniorꝝ ostẽdẽtiũ sil'acra rerum rubeaꝝ instantiã. ꝛ alia paria signa istis q̃ p breuitatem dimitto.

Capl'm fꝫ de cura doloris a sanguĩs ml'titudĩe ꝓueniẽt̃ quqꝫ intentõẽs complectens.

Et huius q̃dẽ doloris a multitudĩe sãguis ꝓuenientl.canõ curõis pẽdet ex quqꝫ intentõibus. Pᵃ ẽ sanguis subtractio cũ flõia basilice dextre manus q̃ optĩa.est in euacuanᵒ repletõẽꝫ sãguineã.ad quã oꝫ ita festinare.vt nullũ aliud regimẽ digestionis vel alt'atõis floiaꝫ precedere dẽbeat.nisi sola ad ca sũ vtut̃ si presẽs ẽẽt cũ viuificantibus ipsã aduer tẽtia. Et sũt fmones Auic.iiᵃ f'tii caᵒ de canõibus curõis cordis vl'us principiũ. In euacuatõe q̃ pro cedit cursu floic.ita festinemus ne opõteat cã nos pmiscere cũ alio regie mũdificatio.imo vt pl'imũ ꝙ in ipsa obfuamus ẽ.ne supfluat.s.sanguis ꝛ su ple adõ vt cadat virtus.ꝛ vt viuificemus vtutem si dẽbilitet' paꝝp cũ rebꝫ viuificantibꝫ eã. Cũ ãt iã fuerit administrata floia.si nõ fuerit eger nõbilit' alleuiatus p eã.scẽti dic soleo admistrare fatõeꝫ in hora electa.q̃ vtuti ꝛ medico cõtẽplãti ꝯueniẽ tior apꝫ. 2ᵃ võ intenᵒ ĩ cura huius egritudis vl' dispõis ẽ multitudis sãguis diuersio. Et sigdẽ solitus fuerit eger p aliã regionẽ hr̃e sãguis euacua tõeꝫ.apiat' illa via nariũ vel emoroydaꝝ cũ cõue nientibus instr'is in pᵒ can.colligẽd pᵃ tertii ĩ 2ᵒ sᵃ tertii caᵒ de apiẽtibus venas nariũ ꝛ emoroydal'. Alit' iteꝝ ꝛ 2ᵒ diuersio sãguis poterit fieri cũ applicatõe vẽtosaꝝ sr̃ natibus cũ scarificatione

eaꝝ ã cũ ꝓuocatõe mẽstruoꝝ ĩ mul'ieribus. Et 4ᵒ iteꝝ diuersio materieꝝ fieri põt p sanguĩs attrac tõeꝫ ad inferiora cũ vẽto'is sine scarificatõe appo sit̃ i domestica pte cruriũ ꝛ tibiaꝝ. Et iteꝝ 5ᵒ cũ fricatõibus cũ pãnis a'pis cal'is ꝛ cũ rubificãtibus fact̃ in natibus ꝛ predictis partibus. 3ᵃ võ iteᵒ in regie doloris ꝓuenient̃ a multitudie sanguis ẽ rectificaᵒ regis ex pte.vi.reꝝ nõ nãliũ q̃ dẽbet tali ter librari.vt cal'itate sua mãl in fluxu nõ ponant aut rarefaciant. aut acuant ipsum sanguinẽ ã mã liter augmẽtant ipsũ.q̃r admistret' cibi ꝛ potus in frigidãtes ꝛ exiccãtes nãliter aut artificialit' pre parati. Velut si cibario ꝛ potui cõmisceret' succus citranguloꝝ citonioꝝ ꝗnatoꝝ ꝛ sil'iuꝫ.aut coq̃ret' in eo folia solat'.aut radix cicoree ꝛ sil'iuꝫ ã fieret eis cõdimẽtũ cũ sumach ꝛ gelatina ꝛ succida ꝛ his sil'ia.ꝛ ita pisormiter dd ẽ de admistratõe aeris ꝛ aliaꝝ reꝝ nõ nãliũ. 4ᵃ intenᵒ ẽ vt sanguis retineat' cursus cũ ingrossantibus ipsũ. Ita tñ ꝙ p illa nõ adueniat in ptibus pectoris ꝯstipaᵒ velut esset hᵒ digestiuũ. ℞ sy.ã iuiubis.℥.i.ʃ.aq̃ viol'.℥.ii.aq̃ mellisse.co q2 in medicis male ꝯpl'õis cal'e cordis nũq̃ oꝫ obfuari pure frũꝫ q̃d non sit cõue niẽter refractuꝫ cũ medicinis calidis a ꝓprietate cordialibus. Mellissa enim est a ꝓprietate cõdia lis calida vt pꝫ in 2ᵒ can.in suo caᵒ.ꝛ sũt fmones Auicene preallegato caᵒ. Cũ aũt volumus vt per mutemus cõplexionẽ calidã.nõ sumus ausi esse cõ tenti ĩfrigidatiuis.ꝛ reddit cãs quas vide pl'cher rime. Unde cõtiue subiũgit ibidẽ.quapp nõ inue niemus sapiẽtes antiquos euacuasse curã malitie cõplexionis calide cordis ꝛ eius q̃d accidit et a p mixtione medicinaꝝ frigidaꝝ cũ cordialibus calidis. Postea subiungendo soluit argumentum.et posset fieri ꝙ medicine calide in discrasia calida deberent esse nociue.ꝛ dicit ꝙ nõ.eo quia confidẽ tes sumus.ꝙ natura si fuerit fortis discernet int' infrigidatiuum ꝛ calefactiuũ. Et tu vide ibidẽ.q2 sunt sermones gloriosi. De numero aũt medi cinarum huic intentioni fuientium esset syrupus de berberis syrupus de ribes syrupus de ꝗnatis ꝛ aqua mellisse. que specialis est in hac dispositõe refrangendo cas cum calidis vt predictum est. Quinta intentio in cura huius dispositõis est ad sedandum dolorẽ in partibus iam predictis. Et si contigerit.ꝙ per quattuor intentiones iaꝫ pre dictas non iam fuerit plene sedatus dolor.ã iteꝝ si post flobotomiam ꝓpter istantiam doloris idi gemus localibus medicinis ad refrangenduꝫ do lorem.ne sit causa attractionis materierũ ad par tes illas.tunc similiter expertus sum hoc singula re remediuꝫ. ℞ olei ro.℥.iiii.cere albe.℥.ʃ.dissol uantur simul ꝛ infundantur in aquam frigidam cum ergo congelatum erit hoc totum.tunc ablua tur bis in scutella vitreata continue agitando cũ spatula cum aqua rof.muscata ꝛ in fine illius po uantur huiusmodi puluerꝭs. ℞ corallorũ amboꝝ sandalorum amborum rosaruꝫ spodii lambrusce ana.ʒ.i.croci.℈.ii.ambre.g̃.vi. Incorporentur omnia simul.ꝛ fiat ex eo linimentuꝫ pectori abũ dant̃ anterius ꝛ posterius. Secundum est posi tio huius emplastri a quo non soleo esse deceptus. ℞ vitellos ouorum numero.viii.olei rof.℥.iii. croci.ʒ:ʃ.been al.ꝛ ru.ana.ʒ.i.capitum rosarum ℥.ʃ.spodii trocliscorum de camphora ana.ʒ:i.ʃ. violaꝝ se.acetose se.ẽdiuie ana.ʒ.iii.se.basilicõis

ʒ.ii.farine ordei.ʒ.ii.fiat eplastrum i mortario. Postea coquatur cum aqua mellisse.ʒ.ii. vsque ad conuenientem inspissationem. Tertium capitulum speciale de cura doloris pectoris prouenientis a materia vehementer impulsa et per pectus agitata. At vero contingit persepe dolere partes pectoris.et non quidem.quia materie multe in eo congeste fuerit.sʒ quia vehementer impulse hinc inde per partes dolores efficiunt inmoderatos. Solet autem hoc contingere multis ex modis.velut ex fortibus vociferationibus.aut propter magnum timorem.aut propter vehementem iracundiaʒ.aut propter contusionem et attritionem ab extra provenientibus et similibus et omnium horum signa ex presentia causarum primitiuarum consideranti debent esse nota Et huius quidem curationis canon pendet ab abscisione predictarum. Si tamen ab illis primitis causis tanta fuit impressio facta. vt post earum remotionem remaneat accidens.tunc illius cura pendet ex statim sequentibus. Igitur quandoqʒ vehemens materierum impulsio fit a virtute laborante cretice ad materierum pmutationeʒ velut contingere potest i transmutatione sgnatie ad pectus et translatione materierum a toto capite ad ipsum.Cum autem hec apparuerint.tunc canon curationis rationabiliter intelligi potest per euacuationes vniuersales et particulares p floiam et ventosas. Et si contingit peccantes materias esse a sanguine diuersas et eidem non sufficient commixtas.tunc factis aliquibus diuersionibus iam predictis si peccans materia fuerit mixta ex colera et flegmate vt sepius contingit diuertatur cum hoc sufficienti clisteri. ℞ decoctionis maluarum violarum et mercurialis recentium ana.ʒ.ii.electuarii de psilio.ʒ.i.olei violarum olei de nenufare ana.ʒ.i.ʃ salis geme.ʒ.i.ʃ.diagridii.g.ii.misce et totuʒ hoc accipiatur hora electa. Credo autem ego melius esse vt hec materia euacuetur per farmacuʒ in potu assumptum .et melius est inter alia hoc. ℞ medulle cassiamfi.ʒ.ii.agarici electi.ʒ.i.ʃ.reubarbari ℈.iiii.reupontici.℈.ii.spicenardi sgnati.ǥǥ.violarum ana.℈.ʃ. infundantur hec omnia i.ʒ.iiii.aque decoctionis passularum et expressa dentur in potu et tardetur cibus saltem horis sex. Et si velis expeditiorem facere euacuationem pacienti detur electuarii idi.ʒ.iiii.aut electuarii. diasinicoñ.ʒ.ii cum vino aromatico subtili et albo et cetera. Et attende quod ad sedandum laboriosam agitationem materierum solenniter faciunt vnguentum et emplastrum in precedenti capitulo scripta. De medicinis autem ad hanc intentionem optime facientibus est emplastrum a Rasi descriptuʒ in diuisionibus Almansoris descriptione 32ª recepta illa Emplastrum assosati.lege ibidem. quia optimum est et proprie quando fit copletum cum foliis cantis et adipe.

Capitulum quartum de cura doloris a materierum acuitate prouenientis.

Amplius insuper dolores in pectore euenientes non raro contingunt propter materierum acuitatem et qualitercumqʒ contingat.siue materia fuerit naliter acuta vt colerica.sic fuerit accidentaliter vt adusta putrens salsa.aut ventosa facta facile per signa cognosci potest. Primo quia dolor colequens ipsa necessario erit aut pungitiuus corrosiuus pruritiuus inflamatiuus.et proprie si fuerit colica siue flegtica salsa materia. Si quidem erit materia acuta facta propter putredinem et adustionem necessario cognoscetur per causas putredinis aut adustionis effectiuas.que prefuerint vel adsunt. Ac huius quidem dispositionis curationis canon pendet ex his que in 2° ca° dicta fuerunt de euacuationibus p floiaʒ fiendis. At vero iterum huic dispositioni superflua vel audax floia virtute consentiente optimum esset auxilium.vt pʒ pª afforismorum comento 22° quoniam in forti dolore et acutissio apate nulla est melior medicina quam floia imo vsqʒ ad sincopim. Ad hanc etiam intentionem complendam faciunt hec tria singularia remedia. Quorum primum est hoc. ℞ camomille.ʒ.ii. viol.ʒ.iii.se.endiuie lactuce portulace cicoree et acetose.ana.ʒ ʃ.capill.ve.ana.ʒ i.ʃ.corticum papaueris numero.iiii.coquatur hec omnia in lib.iiii. aque vsqʒ ad consumptionem quarte partis.et in fine decoctionis addantur croci integri.ʒ.i.ʃ.et infundantur in predictis spongia actu calida et actu calida applicetur parti dolenti et instantanee vidi. sedari dolorem. Secundum vero speciale remedium huic dispositioni conferens est emplastrum hoc. ℞ rosarum.ʒ.ii.sumach coriandri.preparati grano rum mirti ana.ʒ.ʃ.seiuʒ coiuʒ frigidorum.ʒ.iii. spodii corallorum sandalorum amborum ana.ʒ.vi.farine ordei.ʒ.iii.doronici been albi.ossis de corde cerui ana.ʒ.iii.croci.ʒ.ʃ.fiat emplastrum ex decoctione predictorum.quod postea buliat in libra.ʃ. aque capill.ve.vsqʒ ad consumptionem medietatis et calidum applicetur omni parti dolenti. Tertiuʒ remediuʒ speciale huic dispositioni conferens est eua porationum hoc. ℞ capill.ve.foliorum vel se.basiliconis mellisse buglosse ana.M.iiii.camomille.M. viii.rosarum.coriandri preparati ana.M.iii.puluerizentur omnia subtiliter et misceantur cum libra.iii.furfuris bene cribelati.ita vt species non comburentur et cum magnis sacculis applicetur omnibus dolentibus partibus et etiam lateralibus. Ultimo quantum ad hanc particulam confert loch istud. ℞ loch de papauere ʒ.ii.croci.g.v.capill.ve.zedoarie pulueris enulle ana.ʒ.i.pistentur hec omnia et incorporentur cum iulep viol.et de hoc fere semper teneat in os suuʒ. Credo ego quod si materia non fuerit iam actu vehementer apostemans quod omnino dolor iste sedabitur per localia que vsqʒ nunc scripta sunt.

Capitulum quintum de cura doloris a materia ventosa in partibus pectoris genita.

Deniqʒ iterum vt supra tactum est frequenter contingit dolere pectus propter ventositates in partibus eius genitas et congregatas a quibus raro contingit aliquam materialem egritudinem pectoris euacuari. Et si contingat hoc huic dispositioni plura vidi conferre remedia vel instrumenta. Quorum primum est vt cum aqua decoctionis croci detur in potu.ʒ.i.tiriace recentis a p° vsqʒ ad tertium annum facte. In ea.n.est intentio sedandi agitationes prouenientes ab extensione per eas facta.et hoc per virtutem opii cuius est sedare omnem materiam et ab ea prouenientem agitationem. Et est iterum tiriaca dolorum a ventositate prouenientem proprie curatiua eo quia materiam consumendo eradicat ex qua ventositates generari solent. Secundum ingenium ad hoc valens est longa anhelitus retentio:quoniaʒ per eam intenditur et vnitur in pectore calor. Tertium vero et singulare presidium est sternutationis prouocatio.que adeo potens est in frangendis ventositatibus.quod fere in instanti ipsa est doloruʒ ab eis prouenientium sedatiua. Quartum remedium est

prouocatio leuis tussicule artificialiť facte iperio voluntatis aut degluciendo aliqd aceti. aut aptum os inclinando sup vapore calidi aceti. Quintū instrumentū est freqńs cal'oꝝ pannoꝝ applicatio ad pectus. ⁊ ꝑprie cū suffumigatione eoꝝ cū laudano facta.. Sextū instrumentū est applicatio euapoꝛatōis facte cū cimatura pāni de grana actualiter calefacta. ⁊ sacculus de ea fiat cum tertia parte cimini secum calefacti. Septimū instrumentū est applica° ventosaꝝ ad posterioꝛes ptes spatulaꝝ ⁊ musculoꝝ doꝛsaliū. Ultimū vō instrumētū est ēplastrū h°. ℞ cimini modicū calefcī librꝰ. ß. fermenti. v. dieꝝ ad minus. ʒ. iiii. vitellos ouoꝝ numero. iiii. olei d̄ baccis lauri. ʒ. iii. puluerꝭ granoꝝ oꝛdei. ʒ. i. ß. pulueris enule sicce. ʒ. iii. fiat oīuꝫ hoꝛū emplastrū cū decoctōe cimini predicti qđ postea vltimate cōterať. hoc. n. ēplastrū oēs doloꝛes a ventositate ꝓuenientes sedare vidi. ita ꝙ ēt in iūcturis ad laudē dei oīpotētis amē.

Consiliū de cancro in mamilla.

Ir iste egrotat apāte noīato cancro. qđ nūduꝫ peruenit ad vlcerationeꝫ sꝫ pp velocitatē augmenti eius. que est ꝓprietas tali apostēati. vt colligendū est 3ª q̄rti i ꝓprio ca° talis cancer ꝓpinquus est tēpori eruptōis. ⁊ si erumperetur valde dubitanduꝫ est de corruptōe magna futura fieri per ipsum. eo ꝙ tale apostema magnum est. ⁊ in membro apto putrefieri scilicet mamilla ⁊ materia ipsius est multa ⁊ notabiliter acuta. velut sensus tactus vnicuiqꝫ tangenti testificari potest. In cura itaqꝫ istius dispositionis videtur mihi ad tria principaliter attendendum esse. Et primū quideꝫ est coꝛpoꝛis mundificatio a melācolia colerica saltem tribus vicibus in mense facta cum administratione regiminis ꝯuenientis in cibis ⁊ potibus. cum his que habēt infrigidare remisse ⁊ humectare potenter abstinēdo ab acutis ⁊ salsis calidis īflāmatiuis vnctuosis et corrupti bilibus. maxime aptis generare colerā ⁊ mel'iam in tali coꝛpoꝛe. Instrumentū aūt quo melancolia in eodem cōuenienter euacuari potest est tale. ℞ epithimi ʒ. ii. polipodii thimi foliculoꝝ sene ana ʒ. i. semiꝫ cōiuꝫ frigidoꝛum violarū ana. ʒ. i. ß. cinamomi dauci ana. ℈. i. coquātur omnia hec in ʒ. vi. aque lupulloꝛū lento igne vsqꝫ ad consumptioneꝫ duarū partium. Deinde colenť. ⁊ fortiť exprimāť ⁊ colature tali addantur aque lactis caprini. ʒ. iii. ⁊ totum tepiduꝫ bibatur in auroꝛa. ⁊ tardet post ipsum cibus hoꝛis sex. Secūdū vero principale ad qđ est intendendum est vt super loco apāto apponatur emplastrū tale. ℞ farine fenugreci farine oꝛdei ana. ʒ. ii. folioꝛum maluaꝛum. ℳ. iii. semperuiue. ℳ. viii. herbeꝭ vermicularis. ℳ. iiii. olei rosati confricatōis plūbi librꝰ. ß. coq̄ť herbe ī aqua lactis. ⁊ vltimate terantur ⁊ incoꝛpoꝛentur cum predictis medicinis. ⁊ totum illud emplastrū postea buliat in librꝰ. ß. aque solatri vsqꝫ ad cōsūptionem predicte aque: locus itaqꝫ patiens prius ī vnguatur cū oleo rosato cōfricato cū plūbo. deīde superemplastretur hoc emplastro. Oleū aūt rosatum tale fit h° modo vt habeatur moꝛtariū plumbeum ⁊ pistellum tale. ⁊ ponatur in eo olei rosati librꝰ. i. ⁊ oleū predictū confricetur tribus aut. iiii. hoꝛis cum tali pistello. hoc enim emplastrū habet remittere feruoꝛem materiei. sedare doloꝛes a tali materia ꝓuenientes. ⁊ remittere augmētatōeꝫ apātis. ⁊ est cā vt ꝓhibeatur magna putrefactio futura fieri in tali apāte ⁊ coꝛrosio in eo. aut saltē remittať. Tertium vero principale quod est obseruandū. est vt si contingat. ꝙ illud apā erumpatur. aut coꝛrodat partes. tunc ei medicandum est cum duobus instrumentis. Quoꝛum vnū sup vlcerato loco alterum vero in circunferentia ipsius apponendum est Primū itaqꝫ ipsoꝛum est tale: ℞ amili de oꝛdeo. ʒ. iiii. olei violaꝛum olei de nenufare olei rosꝭ. predicti ana. ʒ. iii. albumia ouoꝛum numero quattuoꝛ. tucie preparate. ʒ. ii. lapidis ematitis decies abluti cum aqua nenufarꝭ ⁊ confricati cum pistello plūbeo. ʒ. i. terantur ergo diu sil' albūia ouoꝛum cum oleis. deīde supponať amilum multa contritione ipsum incoꝛpoꝛando cum eis. Finaliter vero addatur tutia ⁊ ematites vsqꝫ ad eoꝛum incoꝛpoꝛationē optimam. ⁊ d̄ hoc vnguento medicetur locus cū tenuissimis filis de panno lineo tali vnguento imbibitis. Secūdū vero instrumētū est tale. ℞ olei rosꝭ. confricati cū plūbi. ʒ. iii. succi solatri. ʒ. iiii. amili. ʒ. ii. boli ar. ʒ. iii. terre sigillate. ʒ. iiii. terantur omnia simul ī moꝛtario plūbeo. subtilissima contritōe ⁊ cū bene incoꝛpoꝛata fuerint. liniatur ex eis loci circūferētia tali viro conuenientis. ad laudem dei omnipotentis amen.

Consilium de extenuatōe mamillaꝝ ⁊ omniū alioꝛum membroꝛum aceti.

On est ihonestū medico vt freqūter inclinet igenia ⁊ opatōes eius no solū reducerꝭ ad finē sanitatis. q̄nimo et bñ viuēdū vita politica ⁊ morali. oē ingeniū ⁊ ōpatōeꝫ suā trāferat ad bonū finē. quo peccata possit euitari i ꝯuenictia. ꝑ p qđ si q̄ dei iuerauerit tūoꝛeꝫ magnū mālaꝝ ⁊ pedū ⁊ caccticā speꝫ paleare vł rēouere. q̄ nō raro cōtingit postꝙ mulier fuit cōrupta ⁊ pregnans. siue vō ptu ā ab oꝛtu fuerit eūata. his tꝫ dꝫ ꝓuidere remedius. q̄ predictis dispōibus ꝯueniet subueniūt. Primū itaqꝫ ē h°. ℞ polipodii sarcocolle ru. alumis roce crudi ana. ʒ. i. ladarace. ʒ. i. ß. cū succo folioꝝ ꝯsoli de mi. fiat pille d̄ qbꝫ q̄cūqꝫ d̄ yd̄rauerit oī hoꝛa in auroꝛa accipiat. v. ⁊ tardet cibū hoꝛꝭ ad minus iiii. In sācocola. n. ⁊ polipodio icst vtus attenuādi oēꝫ cāuolitatē pret nālꝭ additā cōpi hūano. inmō ꝙ extenuat vāꝫ piguedieꝫ vt pōt legi 7ª q̄rti ⁊ pl'ies alibi. Scōꝫ vō pricipale igeniū ē. vt quecuqꝫ fuerit ī h° ca°. ī oī cibario suo vtať pl'uerꝭ carabe. ⁊ si infūderet pl'uerē talē ī vino q° vtiť ī potu. lōge velocius extenuaret ppea. q2 vinū valđ facile dducit vtutē cuiuscūqꝫ medicial' istrī ad remotas ptes. Tertiū vō pricipale instrm̄ ē h°. ℞. galaꝝ cupressi gallaꝝ q̄rcus. ⁊ ꝑprie pfoꝛataꝝ ana lib. i. alluis roce scorie ferri prepate cū aceto ana lib. ß. buliāt hec oīa in magꝭ q̄ntitate aq̄ gallaꝝ q̄ vtūť coꝛiarii de hac igiť aq̄ semi cal'a lauenť pedes ⁊ manus et facies freq̄ter. ⁊ fomētenť cū ea mālle cū spōgus in ipsā infusis: q̄ iteꝝ applicēť sup vulua ⁊ ptibus pudibūdis. extenuāt. n. ⁊ exiccant pets illas adeo potēť. ꝙ faciūt mł'ierē magnifice corruptā appere vginē. ita vt diludāť ex h° ēt q sīt bñ i₂ piētes. Et tu ꝯsiđra. q2 oīa hec vadūt sub ꝯsiđratōe phisica.

Tractatus.xii.de dispositionibus meri et stomachi de nocumento deglutionis partiꝫ per essentiam partiꝫ per colligantiam cerebri reumatizantis ad meri.

Dispositio spectabilis ꝛ generosi viri domini Pauli Pascaligo celeberrimi capitanei civitatis Veronensis si bene consyderatur reducitur ad tria principaliter. Et primuꝫ est accidens quod est nocumentū deglutionis. Secundū est catarrizans materia a capite ad inferiores partes. Tertiuꝫ ē febris indeficiēs valde intensa revolubilis aliquādo de tertio i titium. Et primuꝫ quidē horum licet fuerit accidēs materie catarrizantis. tamen fortasse est factum egritudo quod apparet. quia in principio meri ꝛ in superiori parte eius concava invenitur dolor mordicativus et inflammativus fixus ibi qui spetiaꝫ intenditur tempore deglutionis cuiuscunqꝫ rei. et non ē rationabile tale nocumentuꝫ esse omnino per colligantiā capitis ad illas partes. imo aut propter excoriatiōes aut vlcera aut apostēata corruptiva in superficie concava ipsius meri. propter que etiam verisimile est meri substantiā esse apostematā propter fluxū materierū ad ipsū qui provenit ex dolore. quoniā omīs dolor acuit reuma tertio tegni. Et si non sunt ibi apostemata non dubito ibi esse aliam egritudinē compositionaleꝫ. s. oppilationes in eo prohibentes fieri debitaꝫ applicationē deglutitorii ad deglutibile. Qd vero in predicto membro existant vlcera excoriativa vl' ragadiosa. apparet qꝛ materia q̄ defluit a capite acuta fuit acuitate salsedinis ꝛ mlte caliditatis. Et qꝛ materia ista adhuc multū immo quasi continue fluit a cerebro ad meri. nō est mirabile si localia remedia que administrantur meri nō convenienter curant. quantū enim per ista localia remittitur ꝛ minoratur materia. tantuꝫ fortasse ꝛ plus defluit. materia etiam ista non est minoris caliditatis ꝛ acuitatis. quod apparet eo quia i sūmitate capitis ꝛ profūdis eius partibus pcipit g̃vitatē ꝛ caliditatē notabilē vt oretenus accepi
Hoc igitur accidens multipliciter est valde verēdum. Primo quia poterit esse causa arefactionis corporis defectu convenientis quātitatis nutriētium. Secundo qꝛ materie defluentes ad stomachū cum sint acute poterunt vlcerare aut excoriare ipsum vel apostemare. et cibo assumpto cōmixte poterunt esse causa corruptionis eius. Et tertio propter hoc iterū accidens verendū est. quoniam ei difficulter administrari possunt remedia. que assistentia lesis particulis possunt ipsas curare cōvenienter. Unde ex istis credo pricipiū curatiōis ōis accipiendū esse in rectificatione huius dispositionis meri l' dispōnū Scōa vero dispositio iaꝫ pretacta est materia catarrizans a capite ad inferiora. de cuius specie non est dubitatio cum ipsa sit acuta materia generata ex mixtōe tenuis flegmatis cum colerica materia. Nolo negare ad acuitatē eius etiam concurrere caliditatē putredinalem. licet in hoc fortasse non leviter sit hesitandū Si enim hec materia putrefacta fuisset in partibus inferioribus. aut de facto putreret totaliter aut putredo esset vel fuisset in toto vel in partibꝫ Si primū necessariū fuissꝫ hāc putredinē precellisse continuā febrē ex colera ꝛ flegmate provenientem. ꝛ tunc precessissꝫ tertiana nota continua materia putrescente in venis. ꝛ si putruisset in locis distinctis tunc precessisset emitritea febris aut cōplicata ex aliis speciebus humoraliuꝫ febriuꝫ ad quod probandū non habeo testimoniū nisi ex his que accepi scriptura vel verbo. Si autem materia ista adhuc putruisset aut in locis distinctis putreret. aut in locis renū splēis epatis stomachi vel partium pectoris in quorū noticiam facile fuisset pervenire. ꝛ adhuc defacto esset facile per inventionē nocumentoꝝ contingentiū in propriis operationibus predictorū membroꝝ ꝛ in comunibus operatiōibus eorū. s. in aliquibus predictorum mēbrorū sunt operationes toti comunicantes cum manifesta sua causa vel nocumento. vt est de renibus mundantibus epar ꝛ totum ab aquositate. ꝛ de epate quattuor primorū organica.
Secundo de stomacho ratiōe chillificationis ꝛ đ pulmone ratione anhelitus. Si enim in his membris putruisset materia aut đ facto putreret necessarium esset inveniri remedia per inventioneꝫ nocumentoꝝ predictoꝝ. quoniā terminus horum discretivus est sensibil' lesio i opatōibꝫ scdo tegni. Si aūt materie predicte putrerēt vl' putruissent in capite. tunc aut locus putredinis esset in venis arteriis panniculoꝝ cerebri. et tunc putredinem talem cōcomitaretur dolor acutus inflāmativus pūgitivus aut mordicativus. ꝛ iterū febris continua. Si autē putredo et materia fuissent in rimositatibus aut venis et arteriis medularis substantie cerebri. tunc dolor febris vigilie inquietudo ꝛ reliqua similia accidentia necessario consecqrentur. Non igitur apparet materiaꝫ talē acutaꝫ esse propter putredinē principaliter. sed propter mixtionē colerice materiei cuꝫ flegmatica. licꝫ nō velim negare materiā illaꝫ recipere augmentuꝫ acuitatis a caliditate putredinali in epate ꝛ ptibus adiacentibus ei. que tamen non est multe intētiōis. sicut etiaꝫ accepi ex scriptura. Qualitercunqꝫ igitur concedatur hec materia s'm magnaꝫ sui parteꝫ minerā habet remotā circa epar. propinqua autē ipsius minera est in venis panniculoruꝫ cerebri et arteriis ipsorū et substantia cerebri que etiaꝫ materia ibi augmētuꝫ quantitativū assumit ex continua generatione ipsorū in ipso capite proveniente per viaꝫ indigestionis. Sicut enim ad caput elevantur vapores aquosi et mucillaginosi flegmatis. ita ad ipsuꝫ elevantur vapores colerici. Sed vapores ab iferioribus delegati in capite congregati convertuntur in materiā specie consimileꝫ eis. Igitur et vapores colerici similiter ingrossati convertuntur in materiaꝫ sibi proportionabileꝫ. sed ex mixtione ambarum duarū materieruꝫ predictaruꝫ generatur flegma salsuꝫ. Et tu adde quoniā in nulla fere dispositione cerebrū unq̄ a presentia multi flegmatis ꝛ vaporuꝫ colericorū privatū est quod apparet ex varietate ceruminis auris. Igitur valde facile deduci potest minera huius materiei prppinqua iaꝫ predicta. Modo aūt quo hec materia tale fecit nocumentū i meri potest esse. quia cū materie iste multiplicate descendunt aut propelluntur ad lacunā cerebri in loco ossis basillaris. tunc partim p venas. partim vero per modū stillicidii transeūtes per rhete mirabile recipiuntur in concavū palati

ꝛ deinde per panniculū iſtum videntur inferius per loca vuule.ꝛ iſta eſt vera cauſa quare primū nocumentū in hoc viro preſentatū fuit in vuula eius in tantū ꝙ elongata mollificata vel apoſtemata fuit.Cum igitur materie iſte predictas partes repleuerint ꝛ intrinſece ſint fluxibiles ratiōe aquoſitatis ꝛ mobilitatis colerice.ꝛ ſic recepte fuerint in meri.ꝛ quia ſunt acute notabiliter vt deductum eſt.non eſt mirabile ſi fecerunt predicta accidentia.Et ſi vir iſte fuiſſet perpeſſus febrem notabiliter acutā cum arefactione corporis vt audio ꝛ cum nocumento deglutionis iam preſente tunc res eſſet periculoſiſſima ſatis quia cecidiſſet in ſermonē ſūmi Hypoc. vbi dixit. Quibuſcūqꝫ ī febribus collū extorquetur vt vix dglutire poſſit tumore non exiſtente in collo mortale.Hic igit̄ ē ſumma eorū que mihi conſyderanda videntur de catarrizante materia a cerebro ſine cuius rectificatione non erit poſſibile ꝙ iſte vir ſanet̄ ūꝗ̄
Tertia vero diſpoſitio eſt febris circa quam non extendam me niſi ꝙ vereor ꝙ mihi ſcribitur ꝙ febris eſt notabiliter itenſa reuolubilis de tertio ī tertium ꝛ indeficiens.propter quod dubitabile ē ipſam eſſe vnā emetriteū continuā indeficientē ex continua flegmatica et īterpollata colerica ꝙ̄ res eſſet multū ſeua cū ipſa ɔtinue faceret augmentū in cauſa materiali catarri vt in ſecūdo capitulo deductū eſt.et vtraqꝫ continue concurrat ad maiorē debilitatē cerebri efficiendā et cerebrum cū predicta materia ꝛ febre nouū augmentū ſue reſolutionis ꝛ conſumptionis continue facerent in nocumento deglutionis.ꝛ eſſet res tāte cōplicationis ad inuicē ꝙ oporteret ſimul vtqꝫ horum trium attendere in curatione ſubtiliter. quod difficulter cadit ſub imaginatione. nedum curatione caōnica.ꝛ hoc propter ɔtrarietatē lapſus cōplōnalis qui ē febris . ꝛ compōnalis ꝛ excoriationis meri et cōplexionalis lapſus cerebri.ꝑpter que omnia de his que curationi ſubſeruiunt intentionibus et inſtrumentis ſuccincte percurrā
Primū itaqꝫ eorū cui principaliter attendendū eſt videtur eſſe nocumentū deglutionis.non enim curari poteſt febris ꝛ cerebri diſpoſitio conueniēter per digerentia aut aliter alterantia vel euacuantia niſi per eos aſſumerentur.ꝛ quō pōt nocumentū deglutionis perfecte abſcindi noua ɔtinue ɔfluēte materia.non videtur ſine magna anxietate enuntiandū eſſe.propter quod viam capiendo que mihi ſecurior videtur ponam primo ꝙ modus intendendi ad nocumentū deglutionis debet eſſe cum his que leniendo vel mollificando ipſum meri faciunt aptū fluxibilitate ſua. fortaſſe enim exiccantia abſtergentia et ſtiptica que eſſent rcta iſtrumēta curationis ſtante fluxu materie ꝛ febre efficerent ipſum cōſtipatū magis.Dico ſecundo ꝙ verum principiū curationis dependet ex lubricatiōe catarrizantis materiei Dico tertio ꝙ ſi qua recta curatio cum inſtrumentis adminiſtrari debet ad febrē iſtam.eſt cum his que frangunt ꝛ rectificant nutrientia eius. Propt̄ primi itaqꝫ complementū octo deſcribā ſingularia remedia que lenire poſſunt meri alteris diſpoſitionibus nō nocentia. Primū eſt vt accipiantur grana mecheite ꝛ vulnerantur cum acu in.v.vel.vi.latera. Deinde īfundantur in aqua leuis decoctionis liquiritie per vnam noctē.tunc ergo patiens ſemper habeat granū vnum in ore ſuo.Secundum vero remediū eſt vt accipiantur grana citonioꝝ ꝛ infundantur in ſucco granatorū dul.in cortice exiſtētium.ꝛ de his granis ſimiliter in ore ſuo teneat
Tertiū principale remediū eſt.vt accipiantur folia lactucarū recentiū ꝛ per mediū diē infuſa in aquam ſublimationis vel decoctionis radicum altee.Quartum principale ē.vt iniube diu macerate in aquam portulace per ſublimationē factam teneantur in ore alternatim permutando de vno ad reliquū.adherendo tamen ei de quo magis ꝑcipit iuuamentum Quintū principale eſt vt ſepe teneat in os ſuum mucillaginem factam ex granis pſillii cum aqua ciſterne..ꝛ caueat artifex ne ita longo tempore macerata teneat in aquā predictam tepidā.vt a medullari eius parte effundatur actualiter eadē ſubſtantia aut ſaltem virtus. tunc enim excoriaret amplius- Sextū principale ꝛ optimū ē vt alternatim teneat in os ſuum parum tepidā recoctā factam ex lacte vaccino bene pingui. Septimū principale ē. vt ſepe ꝑ nares eius attrahat hunc liquorē . ℞ mucillaginis fenugreci ꝛ pſillii ana.ʒ.ſ.mucillaginis citonioꝝ ʒ.i.miſceantur omnia cum.ʒ.i.aque maiorane et cum altera aque nenufaris et remiſſe tepidū trahiciatur per nares.ore prius pleno aqua mellis tepida Ultimū remediū ad hoc ē iſtud. ℞ medulle cruriū bouis.iſopi humide pinguedinis taſſi ꝛ anatis ana.ʒ.ſ.mucillaginis fenugreci ſe.lini ana.ʒ.ſ.croci.℈.i.olei de nenufare.ʒ.ii.cere albe quantū ſufficit.fiat vnguentū molle quod poſt lauetur bis in aqua nenufaris.De hoc igitur vnguēto quatter in die tota gula ꝛ collū actu tepido diligenter inungatur ꝛ ſuperponatur magna quantitas lane ſuccide Pro ſecundo vero principali accidente tollendo.ſ.catarro licet ſermo diffuſus foret neceſſarius.hic tamen mihi breuitatē imponam dicendi.ſatis enim immo complete ſum excuſatus a ſufficientia tot ꝛ tantorū doctorū ꝗ ad regimen huius viri conuenerunt.etiā quia huic egritudini non eſt blandiendū. vt conſueuit medicorum plurimorū vſus.qui cum aqua ordei caſſia fiſtu.ꝛ reliquis nō pertinentibus ad curas vt in pluribus perducunt egritudines ad impoſſibilitatem curationis martirizando egros Primo itaqꝫ premitto mihi ꝙ omnia inſtrumenta ſtatī apponendo limitari debent tenore virtutis ad hoc ſufficienter.itaqꝫ ꝙ ſeptē inſtrumenta deſcribam.que mihi aut ipſorum plura omnino neceſſaria ſunt in cura huius accidentis. Et primū ꝗdē omniū horū eſt.vt intendatur diuerſioni materierum a capite ad inferiora fluentiū . Nec enim tales materie vnica poſſunt euacuatione eradicari aut quia repugnant materie propter earum ī ꝑeparationē. aut quia farmaca conuenientia non poſſunt adminiſtrari propter difficultatē deglutionis Primū itaqꝫ horum eſt vt diuertantur materie per cliſteria parūper acuta facta.ʒ. vna electuarii dyacaſtorei deſcriptione Nicolai. et leuius iſto erit.ʒ.ſ.hyere compoſite.et adhuc leuior erit benedicta cum puluere centauree et corticū agarici dolatī ſm ſapientiā prefatoꝝ doctoꝝ talia enim non ſcribā quia credā eis ſuperaddere aliquid.ſed vt ſatiſfaciā honori meo Secundū vero principale diuerſiuum quod eſſet mihi omnibus aliis gratius eſt.vt huic vero aperiantur

emorroides. Tertium vero est vt frequentaret appositio ventosarum conuenienter ignitarū supinatibus ⁊ spatulis. Quartū est vt applicentur rubrificantia distrahentia ⁊ attrahentia materiam super partibus pulsuū brachiorum. Quintū ē si talia non sufficiunt ꝙ administrentur rubrificantia ⁊ exiccantia loco alchatin facta ex flamula vel pede cornino ꝯtusis aut ex cantaridibus ⁊ fermento ⁊ aceto emplastratꝫ. aut saltem cum sapone nigro ⁊ squilla contritꝫ in simul in predicto loco positis. Sextum ē vt istis non valentibus conuenienter fiat rubificatio capitis cum stercore columbino ⁊ proprie columbarum siluestriū incorporata cum modico aceti ⁊ modico pulueris anacardi secundū hunc modū. Rx fermenti sex vel octo dierū ℥.iii. stercoris colūbini.℥.i.ʒ. pulueris anacardi ʒ.ʒ. terantur subtilissime ⁊ incorporentur cū modico aceti valde acuti Uetere itaqꝫ prius cum clistero mundificato ⁊ non existente plenitudine cibi ⁊ potus in stomacho capite diligenter raso māe in ortu solis totum caput eius liniatur predicto linimento ⁊ superponatur pannus siccus. ⁊ dimittatur ibidē per tres horas donec sensus tactus tolleret. remoto linimento non procedatur aliter vsqꝫ ad sero. Si autē non tolleraret tunc madefiat caput cum tepida aqua mellis ⁊ deponatur linimentum nihil aliud superponendo ei. Et si vehemētia doloris inflāmati vigeret. tūc madefiat caput cū linimento ex oleo de sisamo facto. Et si vehemētia caliditatis expeteret frigida. tunc fiat istud cum oleo florum cucurbite aut nenufarinis. Tante enī potentie ē instrumentū hoc in diuertendo catarros omnes ⁊ retinendo eorum fluxū ad inferiora ꝙ ausus est scribere Galienus vi. de ingenio sanitatis ꝙ non est medicina melior in curando vlcera pulmonis preueniētia ex descensu acutarum materierum catarrizantiū ad pulmonē vt colligendum ē ab eo ī exemplari de nobili quem in simili dispositione curauit. Si igitur hoc remediū conferre potest vlceribus pulmonis tunc non repugnat quin conferat vlceribus meri. vel excoriatōibus eius abscidēdo materiā q̄ ꝯtinue fluit Cōtra q2 hoc ingeniū curationis non videtur ꝯueniens. ipsum enī attrahit materias de inferioribus partibus ad superiores. sed materia ista transibit per ventriculos ⁊ profundas partes cerebri. ergo hic modus curationis est erroneus. patet consequentia quia ī omni diuersione obseruari debet ne materia trāseat super principali mēbro. vt quarta primi capitulo primo colligendū. Similiter etiam non dꝫ transire materia de parte membri principal' vilioris ad nobiliorē. sed ventriculi ⁊ profunde partes cerebri sunt partes multū nobilissime comparate ad extremas partes eius. ergo ad illas non debet fieri tractus materiei cum diuersione. patꝫ hec vltima consequentia quoniā ex hoc sequerētur grandiora nocumenta. ⁊ minor vltime ab omnibus concederetur. Quis enim dubitat ventricl'os esse partes nobiliores q̄ circumferentiales partes eius. maior prime rationis arguitur. q2 non vīdetur modus quo materia ab inferioribus partibus cerebri trahi possit ad superiora nisi per media illius. ⁊ minor prime rationis eodē fundamento facile probari pōt. Huic motiuo ⁊ aliis consiliis respondendū ē ꝙ quādo materie mouēt a farmaco electiue trahēte sal aut saltē ratiōe caliditatis intense aut vtriusqꝫ attrahentiū simul hee materie sunt antecedentes catarri que continentur ī venis ⁊ in arteriis disseminate per panniculos cerebri ⁊ in medullari substantia ipsius. Cum ergo iste vene habeant continuitatē cum venis transeūtibus per partes panniculares ⁊ ligamentales inter commissuras cranei. quarum venarū extreme partes terminentur in cutem capitis ⁊ ad poros eius. non ē mirabile si fit diuersio. Et adhuc etiā non repugnat materiā in panniculis cerebri trahi per porros ad extra vt dictū est. Ad formā igitur argumenti dicendum ad maiorem negando ipsam. immo talis curationis ingeniū omnino est conueniens. Et ad minorē prime rationis negatꝫ etiam ipsa assignando transitū modi natune modo predicto. quare motiuum istud ⁊ omnia sibi paria nihil concludunt. Et si instaret iterum q2 capiatur materia coniuncta catarri que ē actu fluēs contenta in colatorio ⁊ locis rethe mirabilis. tūc patet ꝙ tale ingeniū curationis non poterit diuertere ipsam igitꝫ non ē conueniēs Huic replicationi respondendū est dupliciter. Primo q2 dato ꝙ tl'e īgeniū nō totaliter conferat per se materie fluenti. tamen potest conferre inquantū abscindit fluxum antecedentiū materierum. ⁊ virtus redditꝫ potentior superfluente materia resoluendo digerendo ⁊ aliter regēdo ipsam q̄ si non fuisset facta diuersio materierū antecedētium. Dicendum secundo ꝙ non ē impossibile ꝙ materia que reperitꝫ in viis actu fluens etiam attrahatur iterū ad venas. forti enim virtuti nihil resistere potest in expellendis vii. afforum. commēto. lix. Uirtus igitur rēddita potentior super actu fluente materia proptꝫ diuersionē ātecedētiū materierū poterit materiā que exiuit venas iterū repellere iter venas. ⁊ ita fiet earum attractio ad oppositum. Septimū ⁊ vltimū ē quod fortasse ē leuius q̄ precedens vt fiat actuale cauteriū super loco coniunctionis sagittalis ⁊ coronalis comissurarum. vbi terminat extremitas medii digiti mensurata cū extrema parte nasi supposito maiori ruge rasete manus. Scribere autem cauteriū ⁊ ista particularia superfluū est quia loquor ad sapientes. Pro tertio vero principali dispositione. videlicet pro febre iā predicta duo memorabo consueta digerentia Primum ē sirupus compositus acetosus de. v. radicibus cum tertia sui parte sirupi de eupatorio. Secundū ē sirupus de bisantiis cum aqua apii et eupatorii. quibus subtrahendū ⁊ addendum est prout celeberrimorum doctorum prenominatorum peritia determinabit ⁊cetꝫ. ad laudē dei Amen.

Consilium de nocumento stomachi a mala complextione frigida ⁊ humida cū materia mucillaginosa. ⁊ sm̄ aliquam partem vitrea ⁊ nocumento cerebri a simili materiali complexione. De pectoris nocumento ⁊ renū dolore. Cōtinet aūt capitula. v. Capitulum primū aperit causas primi accidētis et eius curam

Ocumenta viri colēdissimi domini Henrici dignissimi cancellarii illustrissimi domini ducis ⁊ principis Henrici Bauariensis ⁊c. Summarie continentur in distēperie quattuor membrorū Primū ē stoachus

eius. Secundum pectus. Tertiū ē caput. Quartū ē egritudo ī rēbus eius notabilis. Pria itaqꝫ dis positio est distemperies stomachi ad frigiditatem ꝛ hūiditatē cū multitudīe materierū flegmatica rū q̄ mucillaginose ꝛ aquose sunt a dōinio. vitree vero subdominantes. Hec autem cognosci possunt p multitudinem sputaminis ꝛ salivalis humiditat aquose ꝛ mucillaginose p lenitionem stomachi per lubricitatem quandoqꝫ supuenientem per obtusio nē appetitus. Cui dispositioni qn̄ ipsi perseuerat sup alias infra dicendas prouideatur ei cū asūpti one confectionis de tribus piperibus quaꝫ scripsit Galienus ad Omotheū descriptione tertia de qua accipiat per duas vel tres horas ante cibum. ℥. i. ꝛ bibat post ipsam quartā partem cyathi vini sub tilis aromatici et fumosi. Secūdo huic disposi tioni prouideatur vngendo totum stomachum ex hoc vnguento. ℞ olei de mastice. ℥. ii. olei de mir to. ℥. i. olei de costo. ℥. i. ʒ. piperis al. ꝛ lon. g̃noꝛuꝫ paradisi ciperi storacis calamite ana. ʒ. i. resine electe. ℥. i. gariofiloꝝ mente masticis cinamomi ana. ℈. ii. gallie muscate. ʒ. i. ʒ. cere quantuꝫ sufficit fiat vnguetum bene viscosuꝫ de quo magna petia ponatur super toto stomacho calefacta ꝛ portet eā ibi semper. Tertium remediuꝫ ad hanc intenti onem est ꝙ iste vir assumat in aurora radicē vnā fm mensuram digiti minoris de ℥ viridi electo ꝛ bono non bibendo nec comedendo post ipsū sal tem per horas tres. Quartum remedium ē vt iste vir saltem omni septimana bis deglutiat. ʒ. i tiriace Andromaci boe et electe cuꝫ. ℥. i. aque mē te aromatice que gariofilata dicitur calefacta. Quintum remedium est vt iste saltem omni fine sex dierum recordetur accipere modicum ante ce nam pillulam vnam de speciebus descriptōe Mes. in antidotario.

Capitulum secunduꝫ de causis male cōplexionis cerebri frigide ꝛ hūide et eius cura.

Secunda vero principalis egritudo huius viri ē mala complexio cerebri frigida et humida depē dens a multa materia flegmatica que iterum est causa augmenti ipsius male complexionis i cere bro non minus ꝙ ista mala complexio sit genera tiua istorum flegmatum ꝛ congregatiua ipsorum in capite per viam indigestionis. Et hec quidem mala coplexio potuit esse causa prima ꝛ origīalis nocumenti stomachi. licet credam ego ꝙ mala dis positio stomachi maior fuerit causa et primaria nocumenti capitis ꝙ econuerso. Color enim faciei ad albedinem inclinatus crispitudo ꝛ tinctura ca pilloꝝ bonitas ingenii et opationum virtutum sensitiuarum interiorum inclinant me ad creden dum ꝙ nocumenta que in cerebro apparēt magis p colligantiam ꝙ per essentiam existant in ea. In cura itaqꝫ huius dispositionis et si omnia re media malam dispositionem stomachi rectifican tia declarata in precedenti capitulo etiam capiti conferre possent. tamen pro capitis dispositione tria solemnia ponam adiutoria. Quorum primū est hoc. ℞ macis. ℥. i. gariofiloꝝ folii cubebaꝝ gra norum paradisi ana. ʒ. i. ambre orientalis. ℈. iiii. ligni aloes. ʒ. i. camphore. ℈. ʒ. rosarum. ʒ. i. pulue rizentur omnia per se deinde ligentur in pano de grana rotorto et sepe odoretur. Secundum re medium est hoc. ℞ specierum diambre ꝛ de amso dulci ana. ʒ. i. ligni aloes. ℈. i. commisceantur i sim et de hoc puluere saltem in septimana ter supasp gatur tota prora capitis a principio capillorum vsqꝫ ad summitatem capitis per medium anteri oris partis capitis p quattuor digitos p latitudīeꝫ et cum ponitur secundus puluis cuꝫ pectine de po natur primus. Ultimum remedium est hoc. ℞ specieꝝ diambre et diamusci dul. descriptōe Aui cene 5° canonis summa pria aut saltē Mesue ī an tidotario distinctione prima ana. ʒ. i. ʒ. ligni alo es folii maiorane sicce pulegii betonice ana. ℈. ii. zuccari al. ℥. ii. siropi confue ℥ viridis lb. ʒ. fiat electuariuꝫ de quo egrotans omni sero cuꝫ vadit ad lectū per spatiū vnius mensis per duas horas post cenaꝫ deglutiat. ʒ. i. ʒ. ꝛ erit remediū excellen ter conferens capiti suo.

Capituluꝫ tertiuꝫ de causis nocumenti in pe ctore ꝛ cura eiusdeꝫ.

Mēbrū autē tertiū quod in hoc viro lesuꝫ ē. ē pe ctus eius. quod quidē magis habet nocumētū per colligātiā ad caput ꝛ ad stomachū ꝙ per propri eꝫ ipsius essentiā. Magnitudo eniꝫ pulsus cū eqli tate satis conuenienti frequentie ꝛ velocitatis sig nat potentiā virtutis ꝛ necessitatē non multū au ctaꝫ neqꝫ diminutā. Et quia non apparet i eo ma nifesta plenitudo neqꝫ coartatio. ideo satis ratio nale ē concludi spasiositatem pectoris pulmoneꝫ ꝛ cor a nocumento materieꝝ non esse multū lesa. neqꝫ etiā apparet paruitas aut dimissio in pulsu que signat debilitatē virtutis pulsatilis cordis. et pari ratione cū non appareat magnū nocumentū in velocitate frequētia diuersitate ꝛ paruitate an helitus. ideo apparet pectus ꝛ pulmonē a multi tudine materieꝝ non esse valde oppressa. ꝛ ppriē quando nocumētū si qđ apparet in pectore non ē perseuerans. Propter hoc itaqꝫ concludenduꝫ est. ꝙ multitudo sputi cuꝫ excreatione vel rascatione emissi cuꝫ strictura vel grauitate anhelitus cuꝫ ru gitu ꝛ motu in concauo pectoris perceptis signāt materias a capite ad pectus defluxisse magis ꝙ ꝙ in pectore genite sint propter essentiale nocumē tuꝫ cordis pulmonis ꝛ diafragmatis. quod confir matur. quia nocumenta talia magis eueniunt et frequentant in eo in sero ꝛ post tempus dormitio nis ꝙ in aliis tēporibus. Itaqꝫ cū apparuerit a multitudine sputi aggrauatus prouideatur sibi hoc triplici remedio Primū est vt per duas ho ras post cenā. ꝛ per horaꝫ ante cenaꝫ ꝛ in aurora accipiat cyathū vnuꝫ huiusmodi decoctiōis calefa cte que materias digeret mundificabit ꝛ diuertet a pectore. ℞ radicū vngule caballine ꝛ enule ana M. i. ireos. ʒ. i. capill' ve. passulaꝝ liquiritie rase. ana. M. i. ʒ. ficuuꝫ pinguiuꝫ numero octo inciden da incidentur ꝛ coquantur in lib. viii. aque vsqꝫ ad consumptionē medietatis. sed croci ponatur i fine decoctionis tantū. ʒ. i. ʒ. deinde coletur ꝛ bi batur vt supra Secūdū remediū pectori ap.p priatuꝫ ē hoc. ℞ penidiaꝝ. ℥. i. ʒ. loc de pino. ℥. ii coquatur simul lento igne cuꝫ. ℥. iii. predicte deco ctionis vsqꝫ ad bonā spissitudinē. ꝛ de hoc sepe te neat patiens in ore suo quantitateꝫ vnius grani fabe permittendo ipsuꝫ dissolui ꝛ ad pectus descē dere sine masticatione aliqua. Tertiuꝫ speciale remediū ē hoc. vt si vir iste nobilis propter hec duo remedia nō alleuiaretur a tussi. imo īgetarꝫ ipsum. tunc accipiat hunc potum. post quem non dormiat nisi vna hora tantū inmediate post ipsū

Et tardet cibū ad minus hoꝛis sex. Cui⁹ deſcriptio ē hec. ℞ mucillaginis ſebeſten.℥.ii. caſſie nup pꝛeparate cū aqua capilloꝝ ve.ʒ.viii. agarici electi.℈.i.ʒß.grana.vi.incoꝛpoꝛentur omnia ⁊ bibatur totū cuȝ.℥.ii.decotionis in hoc capitulo deſcripte.hoc eniȝ conuenienter mundificat pectus ⁊ lenit tuſſim ⁊ ipſaȝ quietā reddit.

Capituluȝ quartū de nocumento renū ⁊ cauſis eius

Quartuȝ membꝛuȝ patiens ī hoc viro ſunt renes eius in quibus inuenitur diſtēperies ad caliditateȝ notabiliter intenſaȝ ⁊ ſiccitatē que remiſſa eſt reſpectu caliditatis.niſi eniȝ eſſet multitudo hūiditatis epatis ⁊ adhuc multitudo humiditatis a materia flegmatica augmentate in ſanguine ꝓpter multiplicationē illoꝛuȝ flegmatuȝ in ſtōacho per viaȝ indigeſtionis factā tunc intenderetur in renibus ſiccitas non minoꝛ caliditate. Pꝛopter hāc igit̄ caliditatē renū materie flegmatice excoquuntur in eis ⁊ conuertuntur in harenas ⁊ lapillos et ſunt cauſa euent⁹ doloꝛis et augmenti ipſoꝛuȝ in renibus. Quoꝛuȝ qdē doloꝝ duplex aſſignatur cauſa.Una quidē ē mala cōplexio calida ipſoꝛum renū vehementer et ſubito permutans et alterans eos. Scd̄a vero cauſa ē extenſio mlt̄a facta in eis ab harenis et lapillis.pꝛopter quod nō ē mirabile ſi doloꝛes illi ſunt valdē foꝛtes.qui hn̄t vtranq̄ duaruȝ cauſaruȝ efficientiū doloꝛes videlicet malā cōplexiōȝ calidā ſubito alteranteȝ ⁊ ſolutionē ipſius continuitatis pꝛedictā. Unde opoꝛtet ꝙ iſte vir ſit ſollicitus in rectificatiōe renuȝ in apertione et mundificatione viaruȝ ſuaꝝ ne ita frequenter in eis harene et lapilli multo tēpoꝛe permaneant.Et in mundificatione etiam materieruȝ mucillaginoſaruȝ que multiplicātur in eis.

Capitulum quintum de cura nocumenti reni.

Pꝛo quoꝛuȝ cōplemento quinq̄ ſibi conſcribo medicamina.quoꝛuȝ pꝛimū eſt.℞ aque eupatoꝛii.℥ ii.aque capilloꝝ ve.et ſaxifragie ana.℥.i.ß.bibāt̄ calide cum ſucco omni ſeptimana tribus diebus continuis in auroꝛa. Deinde accipe hoc ſecundū remediū.℞ caſſie pꝛeparate cuȝ aqua ſaxifragie ℥.i.ß.⁊ bibatur in aurora ⁊ tardet comedere per quinq̄ hoꝛas poſt ipſam. Tertiū remedium eſt hoc.℞ phiſticoꝛū mundatoꝛū.℥.iiii.aniſi feniculi ſe.paſtinace domeſtice ⁊ ſilueſtris granoꝛuȝ milii ſolis ana.℈.ii.infundantur phiſtici in aqua capil. ven.p diē naturalē.deinde contundant̄ minutiſſime ⁊ coquantur cum ſufficienti quantitate zuccari al.⁊ cum ſpeciebus fiat confectio in fruſtris.ʒ.ß. de qua accipiat ſemper fruſtruȝ vnum ante cibuȝ per ſpatiū vnius menſis. Eſt enim optima in mūdificando renes a lapillis ab harenis ⁊t a materiebus mucillaginoſis.quoniā phiſticis ineſt virtus qua comminuitur lapis qui eſt in renibus iſ.tertii colligendū. Quartū vero remediū cum iſtātia doloꝛis maxia ē hoc.℞ pillulaꝝ de hyera ma.pillularuȝ de benedicta ana.ʒ.ß.trociſcoꝝ ſtelle deſcriptione Auicē.v.can.℈.ß.foꝛmētur pillule.vii. cum ſirupo acetoſo cōpoſito.⁊ accipiantur p duas hoꝛas ante diē.⁊ tardetur cibi aſſumptio p qnq̄ hoꝛas poſt eas. Quintuȝ ⁊ vltimū remediuȝ eſt hoc.℞ ſpice nardi dauci carpobalſami ſe. apii et petroſili ana.ʒ.i.ß.acetoſe cicoꝛee ſcariole et cuſcute ana.ʒ.vna.granoruȝ milii ſolis.ʒ.quattuoꝛ capilloꝛū ven. radicū ſaxifragie ana.ʒ.ii.mellis roſati ſirupi compoſiti acetoſi ana lib.ß.lapidis ſpōgie lapidis iudaici ⁊ vitri combūſti ana.ʒ.ii.zuccari albi lib.ß.fiat electuariū de quo patiens diebus aliis poſt aſſumptionē aquarū ſupꝛaſcriptaꝝ in auroꝛa accipiat coclear vnum ⁊ tardet comedere quattuoꝛ hoꝛis. In hoc enim ſtat fundamentū curationis omniū fere diſpoſitionū ſuarum Poſt hec autem iſte vir abſtineat ab omnibus cibariis frigidis groſſitudine ⁊ viſcoſitate ſua oppilatiuis ⁊ ventoſis.velut ſunt fercula paſtilia neruoſe ⁊ cutanee animaliū partes. Piſces viſcoſi ⁊ ī lacunis vel paluſtribus viuentes. Grana leguminū riſum lac ⁊ fercula lacticinia et caſeum molleȝ ⁊ viſcoſuȝ ⁊ frequentē vſuȝ feniculi aniſi ⁊ petroſili ⁊ ōniū diureticoꝛū euitet.Euitet potū vini groſſi conturbati ſiue fuerit nigrū ſiue albū.et caueat a potu ceruiſie de oꝛdeo ſalteȝ dulcis multum.et ſummopere euitet aque frigide potuȝ. Similiter effugiat vſū rꝝ valdē ſalſaꝝ ūctuoſaꝝ. ⁊ caueat ēt a comeſtione fructuuȝ frigiditate ⁊ ſiccitate ⁊ ſtipticitate ſua opillantiū ⁊ ingroſſantiuȝ humoꝛes. vt ſunt pira citonia granata acria meſpila ſoꝛbe et ſimilia.pꝛeter hoc aūt vtatur cibis ⁊ potib⁹ aliis libito ſuo.Et caueat etiam a coitu frequenta to ⁊ pꝛopꝛie ſuper cibis ⁊ a longa doꝛmitione ſuper ſpina ⁊ felicitabitur vita ſua auxilio diuīe potentie.cui ſemper ſic referentur gratie immoꝛtales.Amen.

De mala diſpoſitione ſtomachi frigida ⁊ humida complicata cuȝ oppilatione epatis et mala complexione calida ⁊ ſicca renum ⁊ doloꝛ̄ capitis

Pꝛima ꝑticula continet capitula quattuoꝛ.

Capitulū pꝛimū de cauſis male complexionis frigide ⁊ humide ſtomachi.

Obilis vir dominus Nicolaus ď canali ī ciuitate Paduana pꝛouiſoꝛ caſtrenſis quadruplici diſpoſitione laboꝛat ſiue has diſpoſitōnes egritudines aut accidētia nominare velis. Et pꝛima quidē eſt lapſus in ſtomacho eius frigidus a multitudine materiei flegmatice dependens. Cuius etiam ſtomachi frigiditas materias flegmaticas mucillaginoſas ⁊ aq̄as eſt generatiua. Et ipſa etiam materia pꝛedicta multa in ſtomacho congregata eſt cauſa augmentandi malā complexionē frigidā ⁊ humidā in ſtomacho pꝛedictā pꝛopter diuturnitatē moꝛe ipſi⁹ materiei flegmatice in ipſo ſtomacho. vnd̄ vtraq̄ iſtarū duarū ē recipꝛoce alterius augmentatiua pꝛopter quod valde facile intelligi poteſt diuerſitas accidentiū que in hoc viro frequenter eueniūt frequenter enim rugitus eructuationes ⁊ inflationē in ſtomacho percipit pꝛopter parteȝ iſtarum materierū in ventoſitates conuerti.que ſi ſubtiles ſunt ⁊ ſuperioꝛa petunt eructuando emittuntur. Si autē groſſi verſus fundū ſtomachi ⁊ poꝛtanariū ei⁹ ad iteſtina pꝛopelluntur.ibidem faciendo doloꝛes toꝛtuoſos.Si autē tales ventoſitates mlt̄e ſint et mediocres inter groſſas ⁊ ſubtiles.tunc in tota ſtomachi ſpacioſitate retente ipſum ſtomachuȝ inflant et extendunt cū magnis doloꝛibus. quandoq̄ diafragmati ⁊ ypocundriis et toti pectoꝛi comunicantur.Ex hoc fundamento pōt etiā

intelligi pōt q̄re qn̄qꝫ iste vir diminute digerit. et grauatur eius stomachus ita vt frequenter deponatur cibus prius ꝙ bene digestus. Et iterum qn̄qꝫ t'tiū sequitur accidens quod ē corruptio digestionis que cōprehēditur a sapore acuto l' mordicatiuo in ore perceptis. ꝓp quod eructuationes quandoqꝫ emittit acres aut acetosas aut acutas cū magna mordicatōe ꝑcepta ī toto stōacho eius

Capitulum secundum de causis opillationum epatis

Secunda vero principalis dispositio huius viri est egritudo compositōalis epatis ipsius quod non raro immo frequenter opillat'. Et licet epar eius naturaliter sit calidum ⁊ humiduꝫ et mēbra calida ad opillationes perse sunt indisposita. quia caliditatꝭ est dillatare sicut frigiditatꝭ est coāgustare 2° tegni. tamen in epate ipsius opillationes accidunt frequenter altero duorum modorum aut quia flegmata multa ī stomacho eius congregata vt patuit in capitulo precedenti dissoluta vel col colligata aut mobilitata a rebus calidis in cibis acceptis et in potibus faciunt materias istas effūdi ad epar in cuius concauitate ꝓp āgustas vias eius faciunt opillationes predictas. Et scd̄a istaꝝ oppillationum causa potest esse quia materie iste flegmatice frequenter commiscentur chilo reddentes ipsum frigidum grossum et viscosum oppillatiuum ipsius epatis. digestio enim diminuta ipsius stomachi raro et non bene corrigitur a digestione epatis vt colligendum 13ª tertii. Ex quo apparet solutio plurium que in eo apparent. frequēter enim in ypocundrio dextro sentitur grauitas et tensio. frequenter etiam in eo apparet nocumentum diminutionis in vrina. Et hoc est quando oppillatio cadit in gibbo epatis. sicut frequenter in eo accidit fluxus albus quem illustres viri chilosū appellant. et hoc est quando accidit oppillatio in concauo epatis. Cum enim concauū epatis opillatur necessario clauduntur vie venarum porte. sed ipsis clausis nō potest recipi chilus in epate. cuꝫ g° pellitur et defertur chilus a mesaicis ad epar necesse ē ipsuꝫ retropelli ad intestīa et ad h° accidit fluxus chilosus. Hec sunt accidētia comunia ad oppillationes que iterum si perdurant vel in con concauo vel gibbo epatis necesse est vt finaliter ꝑducant ad febres putridas. ꝓp oppillationes eniꝫ retinentur ī epate materie que deberēt expelli ꝑ gibbuꝫ ad emulgentes ⁊ ad r̄nes que etiā materie deberent recipi in kisti fellis. sed ad retentionem talium materierum ꝓhibetur debita euētatio ad prohibitionem euentationis intēditur calidtas ī epate et ad intensiuam caliditatem ipsius sequit' aut simplex ebulitio in sanguīe ⁊ fit sinocha sine putredine cū effumatione ad ipsum cor. aut fit ebulitio cum putrefactiōe cordi effumante ⁊ erit tunc putrida febris. Ex quibus omnibus iste vir intelligere potest quare ipse frequenter egrotat febre colerica pura ⁊ impura ⁊ aliarū specierum

Capitulū tertiū de causis male complexionis calide ⁊ sicce renū.

Tertia ⁊ principalis dispositio huius viri est lapsus renū ad caliduꝫ et siccū cum quo lapsu frequēter applicantur oppillationes ⁊ dolores in eis. et iste oppilatiōes plurimū fiunt a materia flegmatica descendēte ad renes a stomacho vel ab epate que faciunt oppilationes non solum in panniculo colatorii renum sed etiā in carnositate eorum. et cognoscitur hoc per dolorē infra ypocundriū parum per perceptuꝫ. et cōmunicatū parti posteriori spine infra costas. Iterum quandoqꝫ in renibus fiunt oppilationes a multitudine arenularū ī viscataꝝ ante panniculuꝫ collatoriuꝫ a flegmatica materia de sursum descendente. Et apparent tūc vrine valde tenues trumbis petaloidibus ⁊ arenis priuate ⁊ diminuitur etiaꝫ vrina et quādoqꝫ acuta emittitur. Et apparet hoc etiaꝫ a pasteriori. quoniā succedente vrina grossa ⁊ arenosa post tenuē ⁊ aquosam alleuiantur dolores qui prius erant. Et adde predictis ꝙ isti dolores non raro fiunt a lapillis genitis in concauo renū ante panniculuꝫ colatoriū propter arenulas ibidem īuiscatas a flegmate predicto. cum a multa caliditate naturali et accidentali renū excoquitur materia predicta et conuertitur in lapides. propter quod 18. tertii scribit' ꝙ causa supple efficiēs in gn̄atione lapidis ē caliditas egressa a naturali temperamēto. s. per viam intensionis. Materialis vero causa ē flegma et arenule iam predicte Et nota ꝙ iste vir multū ē paratus ad generationē lapidis in renibus. Ille enim cui plurimū generatur lapis in renibus ē qui pinguis est ⁊ humidus. 18. tertii preallegato capitulo Iterum in renibꝫ non raro accidit dolor a ventositatibus ibidem etiaꝫ generatis ⁊ propulsis aliunde. Et distīguitur iste dolor a predictis propter ipsum esse mobilem et non fixum neqꝫ quietū in parte vna. Cuius oppositum apparet de dolore prouenientе a malis cōplexionibus materialibus ⁊ īmaterialibus fientibus ⁊ a doloribꝫ ꝓuenientibus ab arenulis et lapillis. Isti enim dolores dato ꝙ quandoqꝫ mobilitentur ipsi tamen permanent ī parte magis predictis.

Capitulum quartum de causis soda.

Quarta principalis dispositio huius viri est soda. i. dolor capitis. qui quandoqꝫ ē per essentiam capiti appropriatus. quandoqꝫ vero per colligātiam ē partibus inferioribus. s. stomacho epate ⁊ renibus predictis. In hoc tamen viro iste dolor simul per essentiā ⁊ per colligantiā ē. Est aūt hic dolor proueniens a mala complexione cerebri eius excellenter humida materialiter ⁊ remisse frigida. qui quidem dolor quandoqꝫ grauatiuus ē. ⁊ proprie quando materia ē flegmatica vel melācolica. quādoqꝫ vero ē absqꝫ grauitate. ⁊ ꝓprie quando pendet a vaporibus ⁊ vētositatibus. quorum non est per se grauitatē efficere. Et ē qn̄qꝫ iteꝝ hic dolor inflāmatiuus pruritiuus ⁊ mordicatiuus. ⁊ proprie quando pendet a materia subtili calida essentialiter vel accidentaliter. Et iste dolor plurimū est eueniens in hoc viro. quandoqꝫ etiam dolor capitis eius prouenit a materiebus inmersis in panniculꝭ cerebri ipsius. ⁊ tunc apparet dolor extensiuus maiorē partem cerebri ambiens circulariter. qui ab antiquis illustribus galeata passio nuncupata est. Et cum contingit ipsuꝫ esse intensiue magnuꝫ ⁊ extensiue. quia pluribus ꝑtibus cerebri eueniens et multo tempore ꝑdurans. cephalea vel cephalargia nominatus est. vt legendum est primo continentis primo et secundo capitulis. et nono Almansoꝝ primo capitulo ⁊ ab Oribasio prio practice ⁊ a q̄ꝑluribus aliis.

Et ex hoc fundamento valde facile intelligi pōt diuersitas doloris capitis eius. Sicut enim inflāmatiuus pruritiuus pungitiuus ⁊ mordicatiuus fiunt a materia calida. ita grauatiuus compressiuus et contusiuus fiunt a materia frigida. et extēsiuus et pulsatiuus a ventositatibus vel a vaporibus plurimū inmersis in panniculis cerebri. Et ex hoc fundamento iterum apparet qualiter declināte etate huiusmodi vir paratus ē ad subet. aliquādo ad congelationē litargiā epilensiam vel apoplexiam. a quibus omnibus tueatur ipsum altissimus misericordia sua. Et ex his omnibus postremo concluditur ꝙ necesse est hunc virum esse solertem ⁊ uigilantē in regimine suo vt in posterū appebit

Capitulū secundū prime particule de regimie p sex res nō naturales

Quoniā autem horum accidentiū plurimum apparet prouenire a mala complexione frigida et hu. materiali ⁊ principaliter cerebri ⁊ stomachi. ⁊ in epate etiam ⁊ in renibus eius superexcrescit materia flegmatica ꝙ plurima per colligantiam ipsorum ad stomachū. Idcirco videtur omne regimen huius viri ex parte sex rerum non naturalium conuenienter posse erigi vnicuiqꝫ horꝫ mēbrorum conferēs. Quodcunqꝫ enim instrumentū erit rectificatiuū dispositionis stomachi ⁊ cerebri. illud erit etiam conueniens epati ⁊ renibus prohibendo materiam in eis cōgregari ⁊ delegari a stomacho ad epar ⁊ renes. quare itaqꝫ regimen debꝫ fundari in applicatione omniū instrumentorum que leuiter calefacient ⁊ potenter exiccēt. Qualis enim est lapsus ⁊ quanta ē ipsius distantia a proprio temperamento. talia ⁊ tanta debent esse instrumenta istius lapsus correctiua. sed lapsus ē frigidus non valde intensus. igitur instrumenta debēt eē calefactiua i suo gradu non transcendentia secundū gradū. Et iterum lapsus est excellēter humidus ⁊ exiccātia debēt esse multū eleuata. Oīa ergo que calefaciunt ab vltima mansione primi gradus vsqꝫ ad vltimā secundi gradus erūt ei ita conuenientia. sicut exiccantia in tertio gradu hūiditatis multe erunt correctiua. ita ꝙ aer eius debet esse calefactiuus leuiter ⁊ notabiliter exiccatiuus. Ita ꝙ locus vel camera eius sit tabulis decēter munitus ab aquis ⁊ ab omni humiditate elongatus. ⁊ accendatur in eo ignis sepe. non tamen valde magnus. Et vtatur vestibus calefactiuis conuenienter exiccatiuis. Et similiter vtatur tecturis capitis factis ex panno de grana de dorsibus variorum ⁊ similibus. In cibis vero eius abstineat ab omni re infrigidante ⁊ humectante vt a multo vsu aque fride lactuce vsu blete spinachie portulace cucurbite citrulorum. Et effugiat etiam lac ⁊ lacticinia cibaria omnia. Similiter effugiat vsum leguminū multa euaporatione rplētium caput ⁊ stomachū ventositatibus ⁊ vaporibus. ⁊ non curet comedere pisces vel cancros nisi valde raro ⁊ in pauca quantitate. Similiter euitet quantitatē fructuū humidorum vt cerasorum ⁊ auellanarū humidorū pirorū persicorum ⁊ crisomillorum. Caueat comedere fungos ⁊ spongiolas ⁊ cerebrum ⁊ medullas ⁊ partes animaliū pingues raro ⁊ in pauco vsu accipiat. Utatur autem in cibis suis conuenienti quantitate salis ⁊ aromatum vt cinamomo ⁊ similibus. Et vtatur carnibꝫ salitis simplicibus vel conditis vt sunt landutuli ⁊ similes. Et vtatur assatis ⁊ propter leuiū carniū ⁊ elixis licet rarius. Et preter hec que tacta sunt potest vti omni alio genere ciborū ad libitum suum. Uino autem vtatur albo vel rubeo mediocris potentie claro ⁊ aromatico absqꝫ aqua aut saltem valde parum ponatur de ea in vino. Post cibum autem suum non dormiat nisi transeat ūa hora vel vna cum dimidia. ⁊ tunc dormiat capite condecenter eleuato. prius super dextro latere. ⁊ inde super sinistro se reuoluat. Minime autē dormiat sup facie. Et non multum etiā iaceat sup spinam neqꝫ super renibus. In cibis autem accipiendis hec obseruet. Primo nunꝙ comedat nisi verus superuenerit appetitus. Secundo ꝙ nullum cibum accipiat nisi bene prius masticatū. Tertio ꝙ non curat accipere cibaria valde plura numero in vna mensa. Quarto ꝙ non vtatur cibariis specie diuersis. sicut esset vsus carniū pisciū rerū dulciū acriū cū aromatibus conditorū. ⁊ sic de aliis in vna mensa acceptis. Quinto ꝙ non prolōgat moram duarū horarū in comedendo. vt quidam deliciosi faciunt. sed expendatur media hora aut saltē vna. Sexto caueat excercitari violēter super cibū immo vtilius esset ei quiescere per tres horas aut quattuor. sed ieiuno stomacho exercitari valde conueniens est ei. vt equitare pedibus ambulare circuendo ciuitatē vel alium locum. in tantum ꝙ caliditas eius paruū excercitata perducat ipsum ad leuē sudorē. alio autem tempore quiescat. Ultimo vero quantū potest effugiat iram furorem vel iracundiā. ⁊ animi sollicitudines magne tristicie iductiuas. ⁊ deliciose vtatur animi accidentibus. semper memorando ꝙ a coitu abstineat post cibum nisi transeant hore septē ad minus Hec sūt que de regimine rrum non naturaliū

Secunda vero pars principalis huius tractatus aperiet regimen medicinale accidentibus huius viri conueniens. Et iam apparet ex primo capitulo precedentis particule. ꝙ oportet instrumenta medicinalia esse calida non valde notabiliter. et āplius exiccatia. Et qꝛ oīū fere predictorꝫ accidētium primaria causa ē stomachi debilitas proueniens ex mala complexione stomachi frigidi et hu. multi flegmatis aquosi ⁊ mucillaginosi multiplicatiua. ideo primo ponā tria remedia istius dispositionis stomachi rectificatiua. Et quia hec stomachi mala dispositio multiplicando predictas materias est causa magna vt fiant in epate accidentia predicta. ideo pro rectificatione epatis ponētur duo remedia epati specialiter appropriata. Etiam quia predicta nocumenta stomachi ⁊ epatis sunt magna causa oppilationis renū ⁊ fixiōis materierum viscosarum in eis. ideo in tertio capitulo scribentur quattuor remedia simul epati ⁊ renibꝫ comunia. ⁊ quia adhuc multa materia euaporās capiti replens ipsum efficit in eis dolores predictos. Id circo quattuor specialia remedia ad dolores capitis eius describā appropriata

Particule secunde capitulum primū continēs tria remedia rectificatiua stomachi

Itaqꝫ pro complemento huius particule secunde: Primo necessariū est ꝙ iste vir saltem per tres vel quattuor annos purgetur in vere ⁊ in autumno vt nūc sequitur. Post medietatē mēsis 9° octobris de hoc anno xxi. purgetur sm hunc modū. Rx ele

electuarii idi.ʒ.iii.benedicte ſimplicis.ʒ.ii.ß.bōi ponderis bibatur in aurora cū medio cyatho aq̄ ſublimationis vel decoctionis radic.petroſill' calefacte ⁊ dormiat poſt aſſumptionē eius p vnam horam cum dimidia et non plus. Et nō comedat neq̄ȝ bibat niſi poſt quinq̄ȝ horas.tunc ergo bibat ſcutellā vnaꝫ predicte aque petroſill'. cuꝫ zuccaro calefacto. et poſt ipſaꝫ per vnam horaꝫ accipiat prandiū ſuuꝫ. Die vero ſequenti inmediate hora preſcripta accipiat hoc digeſtiuuꝫ calidum qd̄ cōtinuet diebus ad minus ſeptem. ℞ mellis roſ. ℥.ß.ſirupi acetoſi compoſiti.℥.i.aque abſcinthii ⁊ betonice ana.℥.i.aque cicoree.℥.i.ß.miſce et totū ſit vna potio.Die vero octauo ſequenti purgetur cum hac medicīa.℞ ireos.ʒ.vi. electuarii de dactil'.ʒ.ii.ß.accipiat' hec medecina in aurora cū medio cyatho vini al.calefacti et obſeruēt' poſt ipſā ea que dicta ſunt in predicto minoratiuo obſuanda. Pro purgatione autem ventris in fine mēſis februarii procedatur p iſtum modū. ℞.electuarii diafiniconis.ʒ.ii.ß.agarici electi.℈.i.ſpꝫ.g̃.vi ſalis gemme.g̃.ii.bibatur totum hoc cum medio cyatho aq̄ betonice vel feniculi et obſeruēt' ea que in minoratiuo autunni dicta ſunt. Sequēti vo mane accipiat hoc digeſtiuum.℞ oximellis ſqlliticī.℥.ß. ſirupi cōpoſiti acetoſi.℥.i. aque abſinthii feniculi et eupatorii ana.℥.ß.miſce et calidum accipiatur et obſuentur ea que de digeſtiuo autūni dicta ſunt. 8° vo ſequenti die purgetur cuꝫ hac medicina.℞ caſſie de canna extracte cuꝫ aqua feniculi.℥.i.reubarba.agarici electorū ana.℈.i. ſpicē.ſpꝫ.electi ana.g̃.v.ſalis gemme.g̃.i.miſce ⁊ accipiatur hec medicina cum.℥.ii.aque eupatorii calefacte ⁊ obſuentur ea que inferioribus dicta ſunt ſolutiuis. Secundum vo principale remedium ſtomacho immo epati et renibus et capiti eſt hoc. ℞ ſpecierum diatrion pipercon et diambre ana. ℥.ß.ſpecieruꝫ diarodon abbīs.ʒ.ii. granorū fiſticorum.℥.ii.macis.℈.i.gariofi.ʒ.ß.mell' roſ.℥.iiii. zuccari alb.℥.v.coquatur zuccaruꝫ cum melle roſ vſq̄ȝ ad ſpiſſitudinē ⁊ additis fiſticis per vnaꝫ noctem infuſis in aquā abſinthii calefactā ⁊ minutiſſime ɔtritꝫ et aliis ſpēbꝫ fiat elcūariū.de q° patiēs poſt purgationē veris accipiat omni mane per q̄tuor horas ante cibum ad quantitatē vnius nuciſ muſcate deglutiendo ipſum cum cocleari.⁊ tantūdem accipiat de eo per duas horas poſt cenaꝫ.
Et conſimiliter accipiat de eo poſt purgationem autumni bis vel ter in ſeptimana horis predictꝫ vſq̄ȝ ad menſem februarii..Ego enim non dubito hoc eſſe remediū ad ſananduꝫ ipſum. Tertium vero inſtrunentū principale ad diſpoſitionē ſtōachi eſt hoc.℞.turbit al.electi.ʒ.i.pulueris hermodattilorum.℈.iiii.folliculorū ſene.ʒ.ii.cinamomi.ʒ iii.macis.ʒ.ii.tartari.℥.i.fiat puluis per ſe ſubtil' deinde conmiſceantur omnia ſimul.⁊ de hoc puluere accipiat.ʒ.ß.bis in ſeptimana ſalteꝫ inmediate ante cenaꝫ cum medio ſcutellino brodii carnium aut vini vel aque cuꝫ zuccaro cocte calefactorum Et poteſt vti ipſo in omnibus diebus vite ſue ⁊ tēpore quo aſſumit ſirupos ad hoc vt venter remāeat fluxibilis conuenienter vſq̄ȝ quo percipiat ſe fore ſanū.educet enim flegmata ⁊ omnes ſuperfluitates humorales ⁊ fecales a ſtomacho ⁊ inteſtinis

Capituluꝫ ſecundū de remediis appropriatis epati.

Licet inſtrumenta medicinalia in precedenti capitulo poſita magnam conuenientiam habeāt ad diſpoſitiōes epatis huius viri.nihilominus q2 per longam moraꝫ ſuperfluitatū in epate ſuo frequenter accidit ipſa putrere in epate ⁊ perducere ad febres ſuperius tactas Ideo hic duo deſcribaꝫ ſingularia remedia epati ⁊ febribus inde prouēientibus conuenientia. Quorū primū eſt hoc ℞.ſirupi de endiª.℥.i.ſirupi đ eupatorio.℥.ß.aque cicoree.℥.ii.aque feniculi.℥.i.miſce ⁊ accipiatur pluribus diebus vſq̄ȝ quo vrine reuertētur in tinctura ſua.Et ſi volueris hoc digeſtiuū facere extictiuum magis.tūc loco ſirupi de eupatorio ponatur tantundē de ſirupo de acetoſitate citri ⁊ erit nobilis operationis ⁊cetꝫ. Secundum remedium. ſpeciale eſt hoc. ℞ reubar.electi.℈.ii.agarici. ℈ i. electuarii diaprunis ſimplicíſ.℥.i.bibatur cuꝫ.℥ ii.aq̄ eupatorii ⁊ tardet' cibus eius.⁊ alie obſeruētur ɔditiones que in ſolutiuis predictꝫ ſunt ſcripte

Capitulum tertiū deſcribit remedia renibus appropriata.

Apparuit ex primo capitulo q̄ hic vir non raro īcurrit dolores renuꝫ a materia ibidē fixa extēdēte ⁊ ſubito alterāte. ⁊ q̄ mala complexio radicalis calida eorum eſt cauſa conuerſionis materierum in arenulas ⁊ lapillos. ⁊ propter hec quattuor ɔſcribuntur ei Quorum primū ē adminiſtranduꝫ quando iſte vir percipiat grauitatē in ſpina.tenſiones ⁊ ventoſitates in inteſtinis rugientes ⁊ frequentiaꝫ vrinandi cuꝫ paucitate eius ⁊ aliqua pūctione.tunc eniꝫ ſtatiꝫ accipiat hoc digeſtiuuꝫ. ℞ aque decoctionis vel ſublimationis radicū vrtice ℥.ii.benedicte.ʒ.iii caſſie nuper extracte de cāna cū aqua milii ſolis vel ſaxifragie.℥.ß.miſce ⁊ caliduꝫ totū accipiatur hora ⁊ regulis obſeruandis omnibus que in ſolutiuis dicta ſunt ſuperioribus

Secundū principale r̄mediuꝫ ē hoc. ℞ granoruꝫ pinearuꝫ.℥.i.ß.ſe.endiuie acetoſe bruſci ⁊ ſpagi ana.ʒ.i.ß.ſe. milii ſolis minutiſſime contritorū.ʒ.vi.ſe.lactuce portulace ana.ʒ.ii.ß.fiat puluiſ per ſe omniū ſubtilis.in cuius fine ponantur vitri combuſti.ʒ.vi.deinde cōmiſceantur cū dupla quantite zuccari albi pulueriȝati. Cū ergo pcipit grauitatē vel tenſioneꝫ in partibus renū ⁊ illiorum ⁊ punctionē in vrina et frequentiā eius.tunc vtat' hac tragea ſemper de ipſa ɔglutido coclear vnuꝫ ante oēꝫ cibū. Tertiuꝫ r̄mediū ad hāc intentiōꝫ eſt hoc.℞ lapidis ſpongie et iudaici vitri cōbuſti ana.ʒ.i.ſe.apii petroſill' dauci ana.℈.iiii.radicis ſaxifragie.ʒ.iii.ſucci liquiritie.ʒ.i.ß.forment' pillule cuꝫ ſucco apii de omni.ʒ.vi.et de iſtis accipiātur ī aurora.v.poſt quas bibat.℥.ii.aque ſaxifragie.et de eiſdē bonuꝫ erit accipere duas per totaꝫ ſeptimanā inmediate āte prandiū et cenaꝫ. Aperiūt enim oppilationes epatis et renuꝫ educendo lapillos trūbos et arenas conuenienter. Quartuꝫ vero remediū eſt hoc.vt vtatur confectione đ fiſticis per.xv.dies quando ſentit accidentia predicta accipiendo de ea duo fruſtra ſemper in principio prandii et cene et cetꝫ.

Quartuꝫ capituluꝫ de regimine capitis huius viri tempore inſtantie doloris eius

Cuꝫ ergo hic vir pcipit dolorē capitiſ cū grauitate ſua et ſomnolentia multa ⁊ pigritia totiꝫ corporis et venarum groſſitie et tenſione et rubicūditate partiū capitis tēdēte ad aliq̄lē obſcuritatē

tunc statim hora electa fiat flomia de cephalica apud policē iuenta per quā educantur sanguis ℥.iiii.vel.v. Et attendat q̄ si dolēt dextra pars magis q̄ sinistra. tunc melius est flomare sinistrā et econuerso dolente magis sinistra q̄ dextra flo metur dextra. Secundū vero instrumentum principale est. q̄ mane sequenti post flomiā pur getur cū ista medicina. ℞ electuarii ros.℥.i.ʒ.e lectuarii indi.ʒ.ii.boni ponderis. misce cū medio cyatho aq̄ zuccarate ⁊ calid̄ ⁊ accipiant̄ ⁊ obfuet̄ post ipsā r̄gule in aliis solutiuis frequenter tacte et cet̄ Tertiū verro principale remedium ē q̄ post euacuationē īmediate dictā per quinq̄ dies īstante adhuc dolore capitis applicentur sibi ven tose ī loco alchatin lateraliter ad spondiles in car nosis ptibus spatularū. Est aūt alcheel locus vbi finis colli ꝯiūgit̄ cū p̄ri° spatular̄. Ultimū v̄ īstrumētū sedatiuū doloris capit̄ actualiter existē tis et preseruatiuū ab euentu eius est hoc. ℞ reu bar. electi.ʒ.i. masticis spice nardi añ.℈.i. diagri dii grana quinq̄. salis īdi grana.vi. polipodii fol liculorum sene tartari ana.ʒ.ii. fiat omnium per se puluis. de quo iste vir ī septimana bis cum fine quīq̄ dierum parum ante cenam accipiat.℈. vnū cū modico brodii aut aque zuccarate aut vini. e- ducet enim superfluitates fecales et mucosas cole ricas et melancolicas distrahendo eas a capite. Et nō miretur aliquis si huic viro non descripsi pillulas aliquas. ipse enim nequaq̄ potest assume re eas. De ablutione vero capitis ipsius melius esset ipsam dimittere. ⁊ vti frequenti pectinatiōe ⁊ fricatione mediocribus. Si autē nō vult dimit tere lotionē tunc faciat lixiuiū cū decoctiōe ma- iorane ⁊ abluat cū eo caput cū sapone albo. ⁊ exic cando ipsum inmediate post ablutionē. Hec sunt remedia optima pro curatione dispositionū istius nobilis viri. Gloriosus aūt altissimus pietate sua dirigat eas in salutē ipsius Amen.

Cons̄ de mala complexiōe stōachi fri. ⁊ hu. a lon go tempore ⁊ etiam a generatione contracta.

Dispositio huius nobilis viri domi ni Leonardi de Nurinberga est mala complexio frigida ⁊ humi- da stomachi a longo temppre cō tracta in ipso sicut ex mihi narra tis apparet. Ego vero ex signis sumptis a substan tialiter inherentibus ab actione lesa vel ab opera tionibus quod idem est et ab exeuntibus consyde raui. non solum a tempore illam malam cōpl̄onē verū etiam in ipso a generatione contractā. Po tuit autem hanc malā compl̄onē intendere ⁊ de- teriorē facere excessus in aliqua de sex rebus non naturalibus. aut nimia ciborū ⁊ potuū non suo tē pore ⁊ ordine frequens assumptio. Similiter eti am īmoderata excercitia post cibi assumptionē cō sueta. adhuc etiam īmoderate ⁊ fortes repletiōes ventris constipationē consequentes. Iterum ⁊ for tes euacuationes per solutiua farmaca facte. aut per frequētatas fl̄emias ⁊ ventosationes. Simili ter etiam et īmoderatus coitus. in quo iuniores sepe ⁊ multum imperite peccare solent. De rebus autem maxime debilitantibus membra ē coitus q̄ ⁊ licet virtutes omnes corporis cōpaginē dissipā do deicit. stōacho tn̄ cer̄b° ⁊ reliquis exanguibus mēbris p̄maxie nociuꝰ existit. Ad hāc etiā debīli tatē vigorandā nō parū superaddūt passiōēs ani me. vt tristicia cogitatio dolorosa. āgustia mentis ira furibūda. cordis effectuosa commotio. ⁊ sibi si miles aīe cōmotiones. Exterminant eniꝫ hec acci dentia ⁊ mutant corpus ab ea que s̄m naturā ꝯsi stentia tertio Tegni in principio colligendū. Intendens igitur talis dispositionis consiliuꝫ salu bre dirigere primitus dico. q̄ harū reruꝫ nō na turaliuꝫ īmoderatā applicationē per sui contra- rietatē corrigendā sanitatis conseruator vel r̄cu perator diligenter attendat. Neq̄ eniꝫ huic dis- positioni actuꝫ conseruatiuū omnino existimo suf ficere. cuꝫ vt apparet dispositio ab equalitate mł̄ tum excesserit. quare non omnino similibus. sed p̄ tim contrariis ⁊ eisdem ad naturalē dispositionē reduci debet.

Capitulū secundū de cura male cōplexionis fri gide ⁊ gumide stomachi per dietam

Euitet igitur patiēs iste ītemperiē aeris frigidi ⁊ humidi ventosi caliginosi ⁊ nebulosi. similiter ⁊ stationē ī domibus ⁊ cameris terraneis fri. ⁊ hu. ⁊ testudinali edificio munitis septentrionali etiā flatui multū apertis. maxime autē locus dormiti onis sue aspectū habeat orietalē ⁊ meridiōalē. quē eurus ⁊ auster frequētius visitent. mīme v̄o bore as ⁊ fauonius. Uestibus autē optime calidis in yeme ⁊ magis calidis in estate q̄ recentibus vtat̄ que pectori toti vētri maxime vero stomacho op timā faciant adherentiā. Laudo auteꝫ q̄ sup sto- macho maxime quolibet tempore portet pellem vnaꝫ vulturis. ⁊ cum sua penna super cute stoma chi nuda extendat Similiter etiā confert frustrū panni de pilo gazelli biuario nominato. quo no- stris temporibus italici galeros portare consueue runt. Soleo etiā stomachis frigidis ⁊ humidis et vētosis applicari facere sacculū ex medietate plu me anseris. ⁊ alia medietate pilorum leporis et panno lineo constructū. queꝫ frequenter iubeo ca- lefieri ⁊ thuris suffumigari euaporationibus. ⁊ ta li stomachū coopertura muniri. Est enim in dispo sitionibus illius maxime iuuatiuus. in quo credo principiū dispositionis curationis huius nobilis principaliter existere. Circa somnuꝫ autē ⁊ vi giliam sic procedere debet. Cū enim stomachus e ius in digestiua magnifice debilitatꝰ existat in q° etiam multe generantur vnctuositates que dolo- res extensiuos fortissimos in eo facere solent. vir tutē non solum eius sed cordis ⁊ cerebri maxime prosternentes. vt apparet ex lipothōia ⁊ virtut̄ motiue impotentia tempore doloris stomachi cō sequentibus. Ea propter in somno notabile tēpus expendere debet. cū in eo virtus digestiua magis q̄ in vigilia confortetur. Efficit enim somnus ope rationes omnes naturales fortiores. secunda pri mi capitulo de his que proueniunt ex somno ⁊ vi gilia. Incipiat igitur dormire post cibū vna ho- ra translacta tempore estatis. duabus vero in hie me. sitq̄ mensura somni non minus octo horarum tempus includens. dormiat super dextro prius latere. deinde super sinistro. deinde super ventre inclinatus. Omnino autē supine dormire fugiat. semperq̄ in dormiendo sit omni tempore pannis bene coopertus. ⁊ maxime super stomacho sit co opertus coopertura alicuius supradscriptoruꝫ sac culorū bene munitus. vigilias autē excessiue cor-

pus exiccātes effugiat. nisi forte robustior efficeret
cessante iā morbo. quiescat autem omni tpe post ci
bum maxime super ipso. exercitetur autem leuiter
ambulando gradarium equū equitando naues nō
velocissimi transitus nauigando sermões ⁊ istorias
delectabiles conferendo nullus enī excessiuus mo
tus aut exercitium totius corporis aut alicuius
partiū videtur sibi esse ꝯueniēs velut lucida corpa
longo tempore ⁊ frequenter inspicere maxime dū
fuerint solariis radiis repercussa. similiter etiam
nimia vociferatio. frequens stomachi ⁊ ypocundri
orum fricatio eidem disconueniēt. Repletionē
vero totius corporis aut alicui⁹ partis excessiuā
⁊ maxime stomachi euitare debet. Ex predictis
apparere potest aliarum etiam partium preter
stomachum multa repletio nō paruā debilitatē
stomacho conferre potest. Ipse enī propter alioꝝ
membroꝝ nocumenta frequentius et magnifice
compatitur. Colligatur enim stōchus capiti cordi
pectori epati spleni renibus vesice ⁊ matrici vt i
telligenti compositionem humaī corporis ex ano
thomia apparere potest. quare nimiū si aliarum
partium plenitudine contristatur. In cibatione
igr̄ sua euitet q̄titatem stomachum grauātem ⁊ silr̄
potum. deterior enim cibatio est que stomachi g̃-
uitatē facit. sicut deterior potus est qui ī stōacho
fluctuat tercia primi ca° de regimine per cibum
et potum. Similiter etiam tempore ieiunii ꝓli
xi magnam ciborum q̄titatem effugiat. Cum aūt
se fore repletum perceperit statim ad euacuandū
intendat. melior autem modoꝝ euacuationum est
primo administratio clisteris huius. ℞ decoctio
nis folioꝝ blete maluaꝝ mercurial' et furfuris lb
i. olei de aneto. ℥. ii. olei de ruta. ℥. ß. salis gemme
ʒ. i. electuarii de baccis lauri. ʒ. ii. benedicte yere
simplicis ana. ʒ. iii. cassie fistule. ʒ. vi. accipiat in
mane tēpestiue ⁊ venter optime muniat a frigore
⁊ erit vtile ī hyeme. In tēpore vero estatis addā
tur predicte decoctioni folioꝝ violaꝝ. M. ii. olei
vio. ℥. ii. olei de ruta. ʒ. vi ⁊ fiat vt supra. Loco aūt
clisteris quia solet esse alamanis ingratum ꝓ cōi
euacuatōe accipiat hanc potōnē. ℞ yere Galieni
descriptione eiusdem 7° terapē. ʒ. x. benedicte sim
plicis. ʒ. ii. accipiat in aurora cū medio cyatho vi
ni calidi et tardet cibum sex horis post eius assū
ptionē premittendo parum brodii pulli galline
cum zuccaro calidi per horam ante prandiū. Si
autē abhorreret hoc farmacū pp eius amaritudi
nem accipiat. ʒ. i. vel. ℈. iiii. pillulaꝝ quas mea ex
perientia vltima in simili dispositione inueni. ℞
aloes boni epatici. ℥. iii agarici electi. ℥. i. salis gē
me. ʒ. i. infundantur omnia in succo rute p octo di
es deinde cooperiantur tegula bene calida vsque
ad succi ꝯsumptionē. Post hec autē predictis hee
spēs addantur. ℞ aloes vel ligni aloes. ʒ. ß. croci
℈. i. spice nardi squinanti ana. ℈. ß. reubarb boni elc̄i
℈. ii. fiant pillule ex quibus accipiatur vt supra Di
ligenter autem attendat q̄ pillule iste post euacu
ationem pfecte saluabunt ipsum accipiendo ex eis
vnam vel duas bis vel ter in septimana p horam
vnam vel mediam ante cenam. De accidentib⁹
autem anime fugiat omnia animā contristantia ⁊
inordinate distrahentia spūs tenebrosos et incō
uenientes opationibus naturalibus vitalibus et
animalibus facientia velut sunt cogitatio sollicitu
do d̄ re tristi aut dolorosa d̄ re perdita irrecupa
biliter amissa Circa morbū etiā eius assiue mul
tū fugiat meditari. Iocundus autē ⁊ letus stude
at esse ⁊ delectabilibus insistere. deliciosaꝫ aūt sen
satiōe ⁊ maxime ad quā grandis sequitur spiri
tuū resolutio omnino euitare debet. velut eam
que coitus est. Est enī non solū stomachi sed toti⁹
corporis cōpaginis dissipatiuus vt ex premissis
apparuit. Omnino igitur intēperiē eius effugiat
⁊ maxime super cibo. distrahit enī spiritus ad di
gestionis opatione requisitos De cibis autē eti
aꝫ ⁊ eorū vsu non minus cōtēplandū ē. Euitet igi
tur oēs cibos difficilis digestionis. velut panē azi
mū non bene coctū. Carnes bouinas ⁊ porcinas
⁊ caprinas. ⁊ animaliū siluestriū magni corpori
Similiter ⁊ lentes risū ⁊ legumina omnia saltē
elixa non contusa. Adhuc etiā fructus velut pira
castāeas dattilos. similiter etiā ⁊ granata ⁊ reli
qua taꝫ fructus q̄ reliqua semina difficile trāsmu
tabilia. Effugiat etiā omnia ventosa facilis cor-
ruptiōis velut lac lacticinia omnia caseū mollē ⁊
recentē. erucā boraginē ⁊ lactucā persica criso-
milla. ⁊ in summa omnia frigida ⁊ humida dimit
tat. Dimittat etiā viscosa cibaria omnia. vt sunt
pisces omnes in aqua decocti. dimittat cutes ven
tres collū ⁊ pedes panniculosas ⁊ neruosas partes
animaliū omniū. Sit igitur panis eius triū aut
quattuor dierū ad plus optime fermentatus ⁊ cō
uenienter coctus. qui si fuerit torrefactus stiptice
partes abiciant' De carnibus autē cōueniūt pul
line colūbine perdicū fasianorū auiū minutarū
⁊ siluestriū. vt capretine capreoline annuales ag
ni vituline leporine ⁊ consimiles. De piscibus
autē boni sunt varioli torrentine rumbi lucii. et
consimiles facilis digestionis ⁊ pauce viscositatis
De leguminibus autē placent cicera rubea Iu-
cula de ordeo pannico farre et similibus De ole
ribus vero boni sunt caules petrosill' saluia ros
marinus feniculus et quandoq̄ bleta petrosillino
admixta. De fructibus vero conueniunt ficus
sicce ante cibū. recentes autē rarius sumi debent
vtiles sunt sibi amigdale et quādoq̄ dattili ⁊ fi-
stici. pinee vero passule etiā sibi optime conueni
unt. Reliqui autē fructus frigidi et humidi tēpo
ribus magni caloris assumi possunt raro tamen.
De saporibus tamē placent acetose maxime cum
petrosill' menta maiorana. et reliquis calidis ole
ribus condita. agresta etiā salita quandoq̄ vti
pōt. et similiter limōibus. arātia aūt et vinū g̃na
torū non placent. Oua vero omni modo placent
licet frixa minus conuenientia sint. Potus aūt
eius sit vinū albū subtile aromaticū conuenienter
vinosū nulla aqua cōmixtū. Si autē magis fu-
mosū occurrerēt vinū cū aqua decoctionis pauci
cinamomi limphari debet.

Cap. tertiū de cura male cōplexionis stomachi
frigide et humide p medicinas diuisū in tria.

Regimen autē medicinale huius dispositionis in
tria partiendū ē. Primo quidē in materie facie
tex morbū eradicationem. Secundo in acciden-
tiū correctionē. Tertio in stomachi confortatiō
ne materias de nouo regeneret et ventositates
accumulet. Similiter confortandū ē epar eius et
cerebrū. cum vtrunq̄ horū mēbrorū videatur eē
aliqualiter lesum. Pro executione vero primi
laudo q̄ fiat euacuatio in pricipio sequentis men
sis cum his instrumentis. Primo quidē vno mōe

accipiat ℈.iiii.suprascriptarū pillularū cum mo
dio ibi tactis gratia minoratiue euacuatiōis Se
quenti vero mane accipiat.ʒ.v.sirupi huius quez
continuet octo diebus. ℞ origani calamenti pu-
legii ameos assari eupatorii sticados betonice a
na.M.i.ligni aloes cassie lignee reupōtici grano
ruz paradisi cardamomi minoris cubebaruz ana
ʒ.i.se.rute siseleos ana.ʒ.iii.masticis xiloballami
ana.ʒ.i.ʃ.cinamomi electi.ʒ.iii. contundātur oīa
et īfundantur ī lib.xii.aque fontis per dies vii. d
inde coquantur vsq; ad consumptionē duarū par
tiuz.deinde colentur et vehementer exprimātur
Cui colature addātur tempe hyemis lb.ii.mellis
tempore vero estatis lb.ii.zuccari deinde iterum
coquantur bene spumando vsq; ad consumptionem
medietatis et remāeat sirupus. Si autē velis ipsum
obseruare sicuti soleo ponātur in predicta colatura
lib.ii.ʃ.zuccari ꝛ coquantur vsq; ad spissitudinez
fm artez sirupizandi.Cū autez plene coctū fuerit
facio sirupū hunc et exhibeo ex eo. ʒ.ii.cuz.ʒ.iii.a
que decoctionis ligni aloes.ꝛ est magnifice opera
tionis ad frigiditatē et humiditatem et ventosi-
tatem ꝛ rugitus stomachi confortat digestiuam
Similiter cor ꝛ caput vt itelligēti apparere pōt
Si autez non posset talis sirupi confectio fieri ac
cipiatur hec descriptio facilior.℞ sirupi de cala-
mento.ʒ.i.geleniabin.ʒ.ʃ.aque decoctionis ligni
aloes.ʒ.iii.misce ꝛ detur vt supra in aurora cali
dū per horas quinq; ante prandiū. Facta vero
materiep digestione q̄ cognoscit̄ ex mediocritate
coloris ꝛ substantie vrine cōiunctione eq̄litate le
uitate ypostasis ī fundo sedentis purgetur.cū hoc
℞ electuarii indi descriptione Mes.ʒ.v. dentur
in aurora vt supra dictuz ē cū.ʒ.ii.decoctionis aq̄
ligni aloes.Si vero abhominaret̄ medicinā liqui
dam accipiat istas pillulas.℞ pillularū indaruz
descriptione Mes.℈.i.pillularū aurearū descrip
tione Nicolai.ʒ.i.fiat pillule.viii.vel.viiii. ꝛ acci
piantur in aurora abstinendo a cibo vt supra.hee
enim pillule doloribus stomachi ꝛ colicis sunt val
de proficue.paroxismus enim colice vincitur pil-
lulis aureis ℊa tertii colligendū Accidentia ve
ro que correctione indigent sunt dolor stomachi
ypocundriorū ꝛ totius ventris inferioris lipotho
mia vel sincopis īpotentia ad motus corporeos ꝛ
vertigo vel scothomia subsequens. Pro dolore
igitur stomachi nausea ꝛ abhominatione ipsius
fiat hᵒ vnguētū.℞ olei de mastice de mēta de pu
legio ana.ʒ.ʃ.olei de croco.ʒ.i. galie muscate sto
racis liquide reupontici cinamōi ana.ʒ.ʃ. pulue
ris betonice.ʒ.ii.cere quantū sufficit.fiat vnguen
tū molle.Loco enī huius vnguenti confert empla
strū de melliloto cum sapa dissolutū super panno
extensuz ꝛ calidū stomacho applicatū teneat vt ex
perientia cottidiana me docuit Tertiū remedi
um est hoc emplastrū ℞ absinthii betonice origa
ni recentiū ana.M.iiii.rute recentis.M.ii.buliāt
in sapa notabili tempore.deinde conterantur et
ex eis calidis stomachus emplastretur Pro do
lore vero ypocundriorū cōfert clistere suprascrip
tuz.Secundo euaporatio fcā cū furfuribus bene
calefactis ꝛ cū sacculo ypocundriis applicato.Ter
tio cōfert euaporatio ex sex partibus milii ꝛ sep-
tima parte salis ambobus in sartagine bene cale
factis ꝛ cum sacculo applicatis. Quarto cōfert
valde apponere vesicas oleo oliuarum calido re-
impletas. Quinto confert magnifice ventosas si
ne scarificatione ūbilico ꝛ ypocundriis frequēter
apponere.que etiā conferunt ad totius vētris do
lores ꝛcet̄.Sincopis vero ꝛ ceteri virtutis casus
remouentur primo ponendo hoc epithima cordi
℞ aque mellisse aque ypericonis ana.ʒ.iiii. aque
buglosse.lib.i.vini maluatici.ʒ.iii.specierū electu
arii de gemmis.specierū aromatici rof descripti
one Gabrielis ligni aloes ana.ʒ.ʃ.misce.Confert
etiā ad hoc sacculus iste.℞ specierū letificant̄ Al
mans.ʒ.i.specierū electuarii de gemmis.ʒ.ii.fiat
sacculus in sindone bene muscato ꝛ si non habetur
fiat in alio sindone ꝛ addatur musci.℈.ʃ.ꝛ appo-
nat̄ cordi. De exptis autē meis est hoc.℞.pulue
ris gariofiloꝝ.℈.ʃ.corallorū rubeoruz electoruz
pulueris.ʒ.i.detur in potu in estate adueniēte ca
su virtutis cū modico vini calidi aromatici Im
potentia vero ad motus corporis remouetur cor
dis rectificando substantiā vt apparuit. Secūdo
cerebri vires confortando qḋ fit primo cū abster
sionibus extremorū ꝛ irrorationibus faciei fact̄
cuz aqua rosacea muscata ꝛ vinoaromatico ꝛ mo
dico ambre cōmixto cum modico macis secum ad
mixti.Tertio vero cum diuersionibus factis cum
leuibus fricationibus extremorū.ꝛ palmorum ca
lidorū appositione frequenter facta circa pedes ꝛ
reliqua extrema.Quarto vero cum odorationibꝫ
frequentibus vel conuenientibus.quarū descriptō
ē talis ꝛ experta non raro.℞ macis galange cor
ticū citri.ana.ʒ.ʃ.foliorum ozimi siccoruz.ʒ.vnaz
musci ambre ana.℈.ʃ. croci.℈.vnius partes du-
as fiat puluis ꝛ ligetur in sindone ꝛ sepe odoret̄.

Eisdem instrumentis remoueri potest vertigo
ꝛ scothomia conuenienter.similiter etiaz quiete et
somno conuenientibus cum cordialibus ꝛ cerebra
libus medicinis artificiose compositis .ꝛ potuū
dulcium non valde fumosoruz ꝛ delectabiliuz fre
quenti exhibitione vtatur Circa confortationē
vero stomachi licet plurima scribere possim exp-
ta.tamen magis vtiliora tradere volui. sunt au
tem tria.Quoruz primum est electuariuz hoc.℞
spērum eleūarii xilo aloes spēruz eleūarii de iacin
cto amborum descriptione Auic.vᵒ canone ana.ʒ
iii.spēruz aromatici ro.descriptiōe Gabrielis.ʒ
vi.pulueris pellicularuz stomachi gallinaruz.ʒ.i.
sirupi de corticibus citri sirupi de menta ana.ʒ.v
foliorū auri numero.vi.zuccari albi.ʒ.iiii. fiat e
lectuariū de quo omni mane per horas quattuor
ante cibum assumatur coclear vnū.quante eniz no
bilitatis ꝛ iuuamenti existat hoc electuarium in
telligenti vires simpliciū ex quibus cōponitur pa
tere potest. Secundū vero stomachi cōfortati
uuz ē cerotū tale.℞.resine pini clarissime.ʒ.i.ʃ.
laudani purissimi.ʒ.iii. ambre orientalis.ʒ.ʃ.
storacis calamite ligni aloes nucis mus. ana.ʒ.ʃ.
mirre aloes ana.ʒ.i.fiat cerotum pauca cere com
mixtione.ꝛ extendatur super pāno d̄ grana ꝛ sto
macho superponatur. Tertium vero remediuz
est vt super stomacho ꝛ ypocundriis portetur pel
lis vulturis.aut loco eius si haberi non potest vul
pina pellis aut frustruz panni de grana maxime
estiuo tempore super stomacho ꝛ toto ventre por
tatum.omnino enim ad hec cōferunt pelles supra
scripte. De expertis autē Galieni fuit super sto
macho portare coralluz rubeū electissimuū Ras
autē ꝛ alii illustres viri collaudauerūt smaragdū

auro circumligatum in manu portari debere. Eligatur qd vis alterum magis gtum libito pg rentis. omnia enim vtilia sunt. Hec sunt q de dispositione huius nobilis viri scribeda deduxi attedat autem q iterum mense aprilis purgetur vt supra et confert magnifice non solum bis sed ter vel quater in anno prescriptas facere purgatone sic enim sue sanitati restituetur quam sibi codonare dignetur altissimus iesus cristus amen

Consilium ad malam complexionem stomachi frigidam materiale principaliter. Secundo ad malam frigidam et humudam materialem cerebri tusses et difficultatem anhelitus. Tercio ad hernia

Capitulum primum de mala complectione stomachi frigida et humida et eius cura

Iste vir laborat triplici dispositione quarum quelibet convenienti procuratione indiget. Est igitur prima dispositio mala complexio stomachi frigida materialis mixti flegmatis aquosi et mucillaginosi generatiua et aggregatiua qd flegma non raro stomacho suo oppilationes efficit que cognosci possunt tensione grauitate et nausea que non est aliud q appetitus quidam quasi ad vomitum incitatiuus. Hic etiam flegma in stomacho suo ad vapores conuersum et ventositates inflatus tensionem rugitum et ructus in eo generat que sunt causa debilitandi digestiuam eius infrigidando leniendo et laxando. etiam quia cibaria et potus in stomacho mobilitata et agitata efficiunt vnde non bene amplexantur a stomacho etiam non bene digerentur. Cum ergo iste vir percipit accidentia predicta aut plura ipsorum provideat sibi aliquo istorum octo remediorum. Quorum primum est. Rx masticis gariofilorum cubebarum nucis muscate ana. ʒ. i. resine electe. ℥. i. gallie muscate. ʒ. i. ß. dissoluantur simul cum modico aceti acuti et fiat ei cerotum scutale figure sup panno de grana qd applicatum ponatur p spatium vnius mensis. Secundum vero principale remedium e q iste vir in cibariis accipiat sepe mentam coctam aut pulverizatam super ferculis appositam. Tertium vero remedium est q saltem i septimana bis accipiat radicem vnam zinziberis viridis electi post quam tardet prandium p. tres horas. Quartum remedium est q saltem in septimana ter hic vir comedat tres vel quattuor bolos d raphano infusos in aceto. Quintum vero principale remedium est vt principio prandii et cene semper accipiat rotulam vnam huius confectionis. Rx specierum aromatici rosati descriptione Gabrielis specierum electuarii de ligno aloes descriptione Auicenne 5° cano. fu^a p^a cuius rubrica est r^z de ligno aloes nostrum a mborum ana. ʒ. i. zuccari albi. ℥. iiii. et cum aqua calamenti fiat confectio solida in rotulis. ℥. ß. et hec confectio consumit flegmata et aperit oppillationes et carminat ventositates. Sextum speciale remedium e vt hic vir saltem bis in septimana accipiat hunc potum. Rx aquarum calamenti aqua distillationis radicum enule ana. ℥. i. ß. misce et calida bibantur in hieme minus vero calida i estate et i aliis temporibus et tardetur cibus tribus horis ad minus. Septimum speciale remedium est vt iste vir quandoq post cibum p vnam horam deglutiat grana. ii. thuris gumosi. sicut cicer et frangit ventositates per superius et per inferius educendo eas. Octauum et vltimum remedium est vt iste vir assuescat a principio mensis nouebris vsq ad medium marcii accipere coclear vnum xilobalsami masticando deglutiendo ipsum. et tardet cibus horis ad minus quattuor.

Capitulum de mala coplexione cerebri frigidi et humidi et de cura eiusdem.

Secunda vo dispositio huius viri e iterum mala coplexio cerebri sui fri. et hu. cum materia flegmatica mucillagiosa dominanter et vitrea subdominanter et hec quidem materia diuturnitate sue more in tantum discrasiat cerebrum eius q vltra egritudine coplexionale etiam fecit in eo copositionales egritudines. videlicet oppilationes in anteriori parte cerebri. Unde si mala coplexio ista intenderetur et multiplicaret materias predictas magna suspitione induceret transitus in epilensiam et appoplexia. etia eo maxime. qr hec dispositio no solum est ei per essentiam. imo etiam per colligantia pendens a mala dispositione stomachi declarata i precedenti capitulo. Cum aute adhuc in eo vigeat virtus satis irritata otra materia depellit ipsam ad nares et ad palatu ad que loca etiam predicte materie sui fluxibilitate et grauitate descendere inclinantur. Et hee materie non solu etiam in palato retinentur et ore. sed etiam cede materie ad pectus descendunt facientes tusses difficultate anhelitus et pectoris grauitate. Et hec sunt accidentia multu vehementer ledentia predicatores et alios deditos exercitio legendi clamandi et vociferadi. propter que omnia videtur mihi istis dispositioibus cerebri quinq remediis esse prouidedu. et antemittendo etia remedia omnia fere que in precedenti capitulo scripta fuerunt magnifice conferut huic sui capitis dispositioni. Primum ergo instrumentu est vt cum perceperit harum materieru defluxum statim memoret abstinere a cibo et potu et a somno prolixo. Sitiant enim vigilent et famelicant qui curant reumata quinta tercii capitulo d cura catarri. Quo antemisso statim hic vir mane in aurora accipiat istas pillulas. Rx. pillularu de sarcocolla descriptione Mes in capitulo de ca. ℈. ii. formentur cu electuario de indo et accipiantur in aurora abstinendo a cibo per sex horas. et p mediam horam ante bibendo dimidia scutella brodii pulli calefacti cum zuccaro. et per media hora post prandeat. Secundu speciale remedium est hoc. Rx acetosi copositi mellis rosati collati sirupi de prassio ana. ℥. ß. aque decoctionis ficuu passularu et liquiricie. ℥. iii. misce et totu calidu accipiatur i aurora per quattuor horas ante cibu salte p vna septimanam. die vero. viii. sequenti accipiat hoc tertium instrumentu solutiuum. Rx electuarii indi ʒ. iii. electuarii de psilio. ʒ. i. ß. misce et calidum accipiatur hora et conditionibus obseruandis sicut i precedentibus solutiuis dictum est. Quartum instrumentum est hoc. Rx violarum sebesten passularu nigrarum ana. ℥. i. liquiritie capillorum ve. macis croci ana. ʒ. i. piperis albi et nigri ℥℥ cinamomi ana. ʒ. ß. dattilorum pinguiu numero septem granorum phisticorum. ℥. i. ß. folii ameos seminis rute ana. ℈. i. dattili et phistici minutim incisi infundantur in sapam calefactam per duos dies naturales deinde coquantur simul vsq ad bonam dissolutionem

post hoc vltimate terantur ⁊ incorporentur cum lib.ʒ.mellis dispumati ⁊ bene cocti. deide diu cō terendo incorporentur secū penidiaruȝ.ʒ.i.ʒ.cū speciebus supraſcriptis ⁊ fiat electuariū; hoc eniȝ vt experientia docebit mirabilis est iuuamēti ad expurgandū totū pectus ⁊ ad mundificandū canales pulmonis.⁊ tracheā arteriaȝ colatorium ⁊ omnia mēbra vocalia.Cum quo plurimos dei ser uos assidue predicantes defendi a p̄dictis reumatibus ⁊ impedimentis vocis. De pte ḡ aliqua supradictarū specierū huius electuarii fiat confectio in rotulis cum zuccaro ⁊ penidiis. de qua qua uis hora teneat̄ in ore quātitas fabe more lohoc Est autem lohoch medicina que in ore retenta calore naturali dissoluta lambendo ⁊ leniendo descendit ad inferiora sine masticatione aliqua.

Septimuȝ vero principale remediū est hoc.℞ foliī ligni aloes sticados pulegii calamenti ana.ʒ.i macis.ʒ.ii.violarū florum nenufaris ros corallorum amboruȝ ana.ʒ.ʒ.puluerizentur omnia per se deinde cōmisceantur.⁊ triplex ex hoc puluere fiat administratio.Et prīa est ꝙ ex hͦ puluere accipiatur.ʒ.i.⁊ ligetur in sindone bene retorta de ḡna ⁊ sepe odoretur.Secunda est vt ex ipso a principio octobris per totum menseȝ februarii sup tota caluarie capitis puluerizetur quantitas sex ḡnoꝝ ordei in omni septimana ter in sero cū vadit ad lectum.Tertius vero modus administrandi dictum puluerē est fortior. ℞ resine electe.ʒ.ii.ʒ. laudani purissimi.ʒ.i.ʒ.dissoluantur gumme cuȝ modico aceti acuti ⁊ fiat cerotū latitudinis triuȝ digitorū super panno de grana.⁊ lōgitudinis cooperientis a summitate capitis vsq̧ ad principium frontis quod post rasuram capillorū applicetur caluarie.Est autem caluaries anterior ps capitis qua homines calui efficiuntur.

Capitulū tertiuȝ de hernia ⁊ cura eius.

Ultīa huius viri dispositio fuit hernia valdꝫ magna.que non solū fuit lassitudo vel dilatatio siphac sed fuit ipsius ruptura magna. pp quaȝ non soluȝ zirbus sed etiam intestina descendebant in oxeū vt ilion quod est illi loco ꝓpinquuȝ Et iā q̄dē qꝛ multo tempore laborau̅i circa istam egritudineȝ in tantum ꝙ ipsam vidi ꝓpe ad ꝯpletā sanitatem fuisse termiataȝ. idcirco hac in materia non multum extendo sermoneȝ.nisi triplici hoc memorando remedio prouidenduȝ esse. Quorū primū est hoc.℞.pulueris hermodactiloꝝ.ʒ.i. folliculorum sene.ʒ.iiii.tartari de vino albo fumoso ⁊ antiquo ʒ.iii.macis.ʒ.iiii.cinamomi liquiritie salis indi ana.ʒ.ii fiat omniū per se puluis deinde cōmisceantur.⁊ vtendū est hoc puluere quando vir iste p̄ciperet ventrē plenū nimis ⁊ ventositatibus accipiendo ex ipso omni fine sex dierum.ʒ.i.parū ante cenam cum medio scutellino brodii pinguis

Secundū vero remediū.℞ thuris masticis gallarum perforatarnȝ mumie coralloruȝ amborum spodii acatie ana.ʒ.i. scorie ferri preparate.ʒ.iii. aromatici rapini bdellii dissolutoꝝ cum aceto an̄ ʒ.ʒ.glutinis pisciū.ʒ.i.ʒ.cere quantuȝ sufficit.⁊ fiat vnguentū viscosuȝ de quo inguīa ⁊ oxeum inungātur ter in die.superponendo magnū frustrum stupe cōpresse bene superligate.Tertium vero et vltimuȝ instrumentū est hoc. ℞ specierū precedētis vnguenti .ʒ.ii. glutinis cartīl.ʒ.i.ʒ.resine antique.ʒ.ii.pellis arietine bene cocte ⁊ pistate prius infuse in aceto per quattuor dies.ʒ.ii. terantur omnia diligenter simul ⁊ incorporentur ⁊ fiat cerotum.Et hoc est illud diuinū r̄mediū per me cōpositū vocatū de pelle arietina.s.depilata.Cuȝ ergo hic vir perceperit aliqueȝ descensuȝ ad inguīa tunc faciat ex predicto ceroto scutalē figuraȝ super corio quod portetur super inguine cum ligatura habente plumaceoluȝ diligentis compressionis.Ultimo vero abstineat hic vir a lacte legumīnibus saltez elixis a pastilibus cibis ab alleo ⁊ cepe ⁊ a fructibus crudis omībus ⁊ a vino paucifero ⁊ aque ⁊ immoderatis motibus.⁊ propꝛie sup cibuȝ .)et felicitabitur eius cura annuēte illo summo oīuȝ opifice qui pietate sua oīa prosperat gubernat ⁊ regit

Cons̄ de cura quattuor accidentiuȝ.quorū primuȝ est mala cōplexio frigida ⁊ humida stōachi. Secunduȝ est multa capitis humiditas. Tertiuȝ est frequens oppilatio epatis ⁊ splenis.Quartum ē permutatio epatis ad frigiditatē. Capituluȝ primuȝ de cura primi accidentis

Ste honorabilis iuuenis studens in iure ciuili laborat quattuor accidentibus multū minantibus sibi nocumentū futurū.licet modo de facto non multū notabiliter affligatur. Primū accidens est nocumentuȝ stōachi eius a frigiditate prouenieēs ⁊ humiditate.pp quod īpeditur notabiliter digestiua eius.⁊ generantur ⁊ congregantur ī eo vētositates multe stomacho ⁊ intestinis multū nocitiue.Cuȝ ergo percipit talia accidentia vtatur istis tribus r̄mediis Primū ꝙ vno mane accipiat hunc potuȝ. ℞ electuarii indi.ʒ.ii.electuarii dyaxcene.ʒ.iii.misceantur cū.ʒ.ii.aque mente calefacte.⁊ tardet cibuȝ suum horis ad minus quinq̧. Secunduȝ remediuȝ est vt portȝ super stōacho suo hoc cerotū. ℞ resine.ʒ.i.laudani.ʒ.ii. masticis .ʒ.ʒ. gariofilorum ʒ.i.cuȝ sufficienti quantitate cere fiat cerotū stōachale. Tertiuȝ remediū ē.vt semper ante cibuȝ accipiat rotulā vnā huius confectionis.℞ specieꝝ electuarii de ligno aloes.ʒ.i. specieruȝ dyacimini ʒ.iiii.zuccari scōe decoctionis cū aqua mente fiat confectio in rotulis trium.ʒ.

Capitulū secunduȝ de cura secundi accidentis.

Secundū accidens eius est humiditas multa capitis.propter quā īplentur ventriculi eius notabiliter ⁊ corrūpuntur operationes sensuuȝ interiouȝ.Tali accidenti subueniat cuȝ tribus r̄mediis Primū est ꝙ omni tertio sero quando vadit ad lectū accipiat vnaȝ pillʼaȝ ꝺ hyera siplici Scđꝫ remediū est ꝙ sero inter medio eadē hora accipiat.ʒ.iii.electuarii dyambre facti cum melle rosato. Tertiū remediū est ꝙ super prora capitis puluerizet omni sero.ʒ.ʒ.pulueris gariofilorū a superiori parte frontis vsq̧ ad summitatē capitis per latitudinē quattuor digitorū.

Capitulū tertium de cura tertii accidentis

Tertiū accidens principale est frequēs oppilatio splenis ⁊ epatis eiꝰ cū multitudine ventositatū q̄ congregantur in eo ex materia flegmatica ⁊ melancolica mixtis.Cum ergo molestatur istis accidentibus per quinq̧ dies continuos in aurora accipiat hunc potū.℞ electuarii dyacalamēti.ʒ.i.ʒ

pulueris armoniaci. ϶.ii.aque scolopendrie.℥.ii. calefiat totum simul ⁊ tardet cibus horis ad minus quinq;. Secūdum remedium est vt ptes subcostales lateris sinistri omni sero quādo vadit ad lectum et mane quando surgit vngant cum hꝰ ūgtō calido ℞ olei de cappibus olei de yreos ana ℥.i.tamarisci scolopendrie seminis agni casti seis rute armoniaci ana.ʒ.ſ.cere quantū sufficit fiat vnguentū molle. Et postq̄ fuerit inunctus super ponat vnum pannū infusum in aceto bene tamen expressum et calidum.

Capitulū quartū de cura quarti accidentis

Quartū accidens est permutatio complexionis e patis ad frigiditatē ⁊ humiditatē propter quam iste vir est effectus macer ⁊ discoloratus ad albedinē. vbi solebat esse pinguis ⁊ colore rubeus.pp quod vtatur istis duobus remediis. Primū ē q̄ saltem per duos menses in sero accipiat quattuor vel quinq; summitates marubii cū modico aceti ante cenam Secundū q̄ omni sero post cenā accipiat vnā rotulā huius confectionis. ℞ specierum dyarodon.ʒ.i.specierū electuarii de ligno aloes.ʒ.ii.zuccari albi lib.ſ.⁊ fiat confectio cum aqua absinthii. Abstineat etiam a multitudine pisciū.a cibis pastilibus ⁊ lacticiniis a leguminibus.a caseo molli a bletis spinachia.⁊ ab omni cibo actu ⁊ potentia frigido. Et bibat vinum bonum odoriferū ⁊ potens. Caueat omnino ab usu aque quantum potest.ad laudē dei oīpotent Amē

Cōsilium de debilitate appetitus prouenient ex debilitate splenis non potentis attrahere melancoliā ab epate ⁊ purificare sanguinē ab ea.

Debilitas appetitus in generoso ⁊ armipotenti viro domino Gētili de Lionesa omnino prouenit ex debilitate splenis non potentis attrahere melāiam ab epate ⁊ purificare sanguinē ab ea. Sicut enim debita quātitas melāie effusa ad os stomachi per venam ascēdentē ad ipsum est causa conuenientis appetitus. ita ecōuerso penuria eius a stomacho est causa debilitatis appetitus.at vero digestio diminuta in eo facile intelligi potest. Materia enim melancolica multiplicata in fundo stomachi ⁊ mala complexio eius frigida ⁊ sicca contrariatur debite digestioni que perficitur per calidū ⁊ humidū.etiā per hanc malam complexionē intēditur debilitas in splene ⁊ in stomacho.que ē causa generationis ⁊ congregationis flegmatū in ea.que flegmata ꝓpter frigiditatem eoꝝ diminuunt ⁊ corrumpunt digestionē stomachi.immo ⁊ aliorū membrorum Ex quibus omnibus colliguntur correlaria plura Primum q̄ multiplicatio melāie in stomacho nō semper est causa intendendi appetitū in eo.s.nisi abundet in ore stomachi. Secundū correlariū q̄ cum appetitu diminuto stomachi proueniente ex subtractione melāie ab ore stomachi.fiat diminutā esse digestiuā eius.patet propter frigiditatem ab ea multiplicatā. Tertium correlariū q̄ cum tali diminuto appetitu cōplicatur corruptio digestiue stomachi.patet quia digestio non raro etiam corrumpitur a friditate.licet vt in pluribus corruptio eius fiat a caliditate. Quartū correlariū.q̄ in tali dispositione multiplicatur ventositas ⁊ cōgregatur in splene. Quintū correlarium q̄ facile cognoscitur causa ⁊ materia rugitus in ypocundrio sinistro euenientis. Sextū correlariū q̄ fractio gurgulationis ⁊ rugitus in splene ⁊ partibus circumstantibus prouenit ex fracione ventositatis ibidē multiplicate. Septimū correlariū q̄ fractio ventositatis et remissio eius p cōpressionē cum manu factā est cura mendosa talis dispositionis.patet quia per talē compressionē nō remouetur mala cōplexio neq; digeritur vel euacuatur conuenienter materia ex qua generat ventositas illa. Octauū correlariū q̄ curatio talis dispositionis fieri debet per digestionē ⁊ euacuationē materierū predictarū ⁊ rectificationē male cōplexionis predictarū partiū vt nunc sequit. Concesso itaq; regimine conuenienti.s.vt abstineatur ab aere frigido ⁊ vētoso ⁊ statiōe prope cursus aquarū.⁊ elongetur a rebus ventosabilibꝫ vt lacte caseo molli. Et a leguminibus ⁊ vino dulci. ⁊ omni condimento dulcorato cum zuccaro l' melle.⁊ pomis piris et castaneis. quibus omnibus a se elongatis. Vtatur vino rubeo aliqualiter pōtico et bene fumoso. Et vtatur omni die capparibꝫ cū aceto et oleo conditis ante cibū.⁊ comedat etiam oliuas conditas. Et vtatur etiam gelatina cū croco ⁊ pipere condita et agresta etiā prius bulita cum puluere nasturcii. His generalibus obseruatis prouidendū ē ei cū septē medicinalibus instrumentis infrascriptis Primū itaq; ipsorū ē vt minoretur materia vno mane cum hoc ℞ electuarii dialene descriptione Nicolai.ʒ.ii.electuarii de epithimo descriptione mea.misce et dissoluatur cū.℥.iii.aque scolopendrie calefacte ⁊ bibatur totū.et tardetur comestio saltē per horas sex. Secundū instrumentū medicinale ē.vt die inmediate sequenti in aurora accipiat hoc digestiuū calidū.post quod tardet comedere per quattuor horas. ℞ sirupi de epithimio.℥.i. oximellis squillitici.℥.ſ.aque tamarisci.℥.ii. aque rute.℥.i. misce. Tertiū instrumentū medicinale est hoc. ℞ aloes abluti in aqua tamarisci.℥.i. lapidis lazuli et lapidis armeni preparatorū ana.ʒ.i.cum succo rute.fiant pillule ex omni.ʒ.vii.de quibus oī sero parū ante cenā accipiat vnā.preterq̄ sero īmediate precedente assumptionē farmaci nunc sequentis. Quartum remediū medicinale est.vt postq̄ acceperit septē diebus continuis ante scriptū inmediate digestiuū.tunc octauo mane inmediate sequente accipiat.ix.vel.x de pillulis imediate scriptis. et post eas dormiat per horam cum dimidia.dīde surgat et quiescat.et post quinq; horas bibat scutellam brodii pulli absq; zuccaro ⁊ post ipsā p horā cōedat Quītū vo r̄mediū ē.vt post euacuatiōē iam dictā omni die parum ante prādiū et cenā rotulā vnā huiꝰ ꝯfectiōis accipiat. ℞ trocisco.d̄ cappibꝫ.ʒ.i.trocisco.diarodō et d̄ agnocasto ana.ʒ.ſ.zuccari scdē decoctiōis lib.ſ.cū aq̄ apii fiat ꝯfectio in rotulis triū.ʒ.quibus vtatur vt dictū ē. Sextū remadiū est. ℞ mentastri salis sardini ana.ʒ.iii.foliorū rute.ʒ.vii. armoniaci pinguis.ʒ.x.coquatur armōiacū cū vino antiquo bene potenti.et cum eo species incorporētur. et fiat cerotū semilunare super panno albo de lana quod applicetur et conseruetur super ypocundrio sinistro. Ultimū vero speciale remediū est hoc.℞ armoniaci bene pinguis.℥.ſ.seminis rute

ʒ.ii.seminis nasturcii.ʒ.i.cũ succo rute.ʒ.ii.formẽ
tur pillule de õi.ʒ.x.de q̃bus post purgatões oẽs
per quattuor dies omni mane vel alterno mane
accipiat vnã in aurora.⁊ sunt secretũ magnum ĩ
curatione sua. Memorandũ etiaʒ ꝙ si post oẽs
purgationes generales venter eius remanserit
stipticus.tunc accipiat omni tertio vel quarto se
ro paruʒ ante cenam vnaʒ de pillulis descriptis ĩ
tertio instrumento post assumptionẽ digestiui.Et
non dubito ꝙ dispositio sua terminabitur ad salu
tẽ quam sibi misericorditer tribuat altissimus p ĩ
finita secula seculoꝝ Amen.

Consiliũ de diminutione aut corruptione dige
stiõis stomachi a colera citrina ⁊ vitellina in eo
multiplicata Complicata cum dolore renũ ⁊ ven
tris inferioris cum stiptitate vẽtris ⁊ hernia osea
li in quattuor capitula distinctuʒ Capitulũ pri
mum de causis harũ egritudinuʒ siue accidentiũ.

Enerosus quidã vir colendissima
fama conspicuus ⁊ iuris vtriusq̧
doctor acutissimus nec non sacre
maiestatis regie Ciprensis fide-
lissimus orator virũ obtulit mi
hi quendaʒ sibi sincera dilectione coniunctũ . pro
quo summis precibus mecũ egit vt eidem consiliũ
afferreʒ super quibusdã dispositionibus eius.Ego
autem quia vir iste antiqua mihi caritate non le
uiter cõiunctus ẽ.Etiã quia humanũ est subuenire
languentibus illius dispositiones quantum potui
multuʒ accurate consyderaui.non minus tamen ẽ
difficile in eaꝝ peruenisse cognitionẽ q̃ eisdeʒ con
grue subuenire.Sunt autem prefati amici eius
dispositiones cõplicate q̃ plurime. Et prima q
dem est stomachi mala dispositio. propter quam
diminuitur eius digestio ⁊ non raro corrũpitur
a mala cõplexione colerica a duplici colera maio
ris fame vitellina ⁊ citrina nominata . propter
enim epar huius viri magnũ esse ⁊ magnifice ca
lidũ.⁊ vias habentes latas apertas.s.porũ felle
um transeuntẽ ad chistim fellis.⁊ portanariũ sto
machi paꝝ distantẽ ab eo. quandoq̧ in superiori
parte.quandoq̧ in inferiori.vt in diuersis ano-
thomizatis hominibus intellexerunt qui viderũt
Multa fortis materia colerica rubea ad funduʒ
stomachi ⁊ ĩ ipsuʒ effusa ɔmiscetur flegmati. a quo
fundus stomachi non euacuatur.vt.xiii.tertii ca°
de egritudinibus stomachi colligitur. ⁊ capitulo
de modis significationuʒ earundẽ. Si ergo fleg-
ma illud grossum fuerit.generatur vitellina noia
ta.Si vero aquosuʒ citrina.ex ipsoꝝ cõmixtione
generatur colera.Hec ergo in stomacho multipli
cata p afflictionẽ punctionis ⁊ mordicationis stõa
chi digestionẽ diminuit aut corrumpit.ꝭm multã
quantitatẽ ⁊ nimiã caliditatẽ eius.propter quod
non est graue videre dolores cum mala cõplexio
ne subito permutata.aut pungitiuos aut mordi-
catiuos ⁊ extensiuos ab eadẽ colera prouenire.
Si auteʒ materia multe fuerit quantitatis ⁊ no
tabilis corruptionis stomachum violenter com
pellet ad emittendum per superius ⁊ etiam infe
rius cuʒ magno dolore pulsu cordis motibus sin
copalibus ⁊ aliis que concomitantur hanc disposi
tionẽ que propria colerica nominatur egritudo.
per quaʒ materie diuerse ⁊ corrupte precipitati
uo motu fluctuãndo prerumpunt per superius et
inferius. Et sequitur ex hoc fundamento ꝙ non ẽ
graue videre causas doloris extensiui pungitiui
⁊ inflãmatiui ⁊ multitudinis ventositatũ.que om
nia in inferioribus intestinis in hoc viro generã
tur.Hec igitur est huius viri prima dispositio
Secunda vero eius dispositio est doloꝝ renuʒ in
stantia non leuis.⁊ proprie quando accidit coleri
ca passio predicta.per quaʒ etiã in renibus mala
cõplexio genita est calida.propter quaʒ attrahun
tur materie flegmatice a circũstantibus partibus
ad ipsos.⁊ retente ibidẽ diu excoquuntur a cali-
ditate ipsoꝝ ⁊ permutantur in arenulas et lapil
los paruos.Unde suspicandũ est ꝙ in etate p aug
mastica aut in fine consistentie in hoc viro generẽ
tur lapilli qui non leuiter molestarent ipsum si ac
ciderent Tertia vo di° pricipal' huius viri ẽ vẽ
tris stipticas magna.⁊ hec quidem rationabilit' ĩ
eo esse debet per tres causas principales. Quaꝝ
prima est debilitas expulsiue ipsoꝝ intestinoruʒ
que successit doloribus predictis ⁊ colerice passio
ni.Secunda vero est multitudo flegmatis mucil
laginosi ⁊ vitrei congregati in intestinis ⁊ congẽi
ti propter debilitatẽ ipsoꝝ.Tertia vero causa pp
clausionẽ viaꝝ statiʒ declarandaʒ. Quarta vero
principalis dispositio huius viri est hernia que o
scalis est nominanda.magna eniʒ in sifac eius iue
nitur ruptura ⁊ apertio per quaʒ didimus desceẽ
dit ĩ oseũ frequẽt multa vẽtositate plẽus ⁊ aq̃ sita
te ĩ tãtũ.ꝙ adeo dilatat oseũ.i.bursam testiculoꝝ
contentiuam. ꝙ transit ad magnitudinẽ quasi e
lephanticã.que ruptura iteruʒ tante amplitudi-
nis existit.ꝙ per ipsam aliqua particula non solũ
zirbi sed etiã intestinoꝝ gratiliũ descendit in oseũ
Unde ex hoc fundamento apparet egritudinẽ istã
esse valde verendã propter multa. Primo qr ip
sa est solutio continuitatis valde magna.Secũdo
quia ipsa ẽ sperica.Tertio quia ẽ egritudo in pan
niculo.propter que tria quandoq̧ incurabilis est
⁊ vt in pluribus quandoq̧ curabilis sʒ non nisi cũ
maxima difficultate.quia et per viruʒ scientia et
opere doctissimuʒ ⁊ proprie cuʒ recens fuerit.Et
quarta ratio arguens grauitatẽ huius egritudi
nis est.quia ẽ egritudo cõpositionalis pluriuʒ mẽ
broꝝ.Est enim egritudo situs vel loci.quia nõ be
ne locantur hec mẽbra.s. didimus.qui descendit ĩ
ferius magis q̃ ad intestina ⁊ vasa inuoluta eoꝝ.
Similiter est egritudo zirbi ⁊ intestinorũ.Et in
situ cũ iam descenderit in oseum.Et quinta ratio
ẽ quia ista egritudo ẽ antiqua.Et sexta quia ipsa
ẽ lapsus ad contrariũ.Est enim in viro etatis cõ
sistentie calide cõplexionis ⁊ bone cõpositionis.qr
mẽbra sunt magne extensionis et bone habitudi
nis.quia bona carnositate bene carnosus est . In
talibus deberet esse resistentia fortis ad egritudi
nes tales. Cũ ergo iã egrotet eis.oportet de ne-
cessitate concedere causam effectiuaʒ esse fortẽ in
tensiue et extensiue.quia multo tempore et pluri
bus partibus comunicatã.Et ex hoꝝ fundamẽto
valde facile concluditur.ꝙ iste vir paratus ẽ ad
ingentia pericula.Si enim humorose materie in
oseum fluxe multo tempore perseuerarent et con
gregarentur liquide ⁊ fluxibiles existentes. valdẽ
facile possent illa membra apostemari.Et iteruʒ
si materie tales laudabili sanguini cõmiscerẽtur
in testiculis diu morantes.efficerent ibi augmẽtũ

carnositatis equiuoce ꝛ noiaretur hernia carnosa Et ex hoc fundamento collige pulcherrime hanc talē herniā esse omniū pꝛedictaꝝ egꝛitudinū effi cientē causam. Cuꝫ enim ylion intestini pars aliq ceciderit in osceuꝫ. fecalis pars in ipso inuenta plu rimū fluxibilis ꝛ liquida existens. ppterea quia paruū fuit tempus ex quo fuit a stomacho delata In intestino enim duodeno nullaꝫ fere aut valde paruaꝫ moꝛaꝫ contrahit superfluitas a stomacho descendens pꝛopter tres causas. Pꝛima pꝛopter rectitudinē eius. Secunda pꝛopter bꝛeuitatem e ius. cuius extēsio non transit vltra. xii. digitos a quo duodenū nominata fuit. Tertia pꝛopter eius amplitudinē. ꝛ in intestino ieiuno nunꝙ inueitur fex pꝛopter acuitatē colere quam recipit a chisti fellis. que incitat expulsiuaꝫ ad continue operādū pꝛopter quam etiam hoc intestinū ieiunū ꝛ vacu um semper apparet. vt in xiiii. copoꝛibus humāis anothomice sectis oculus meus testificatus est.
Cuꝫ ergo in duobus pꝛedictis intestinis superflui tas a stomacho descendens non contrahat moꝛaꝫ vt demonstratū est. ergo in ipsuꝫ descendens fluxi bilis erit notabiliter. Et quia pars eius descēdit in osceum vt supꝛa ostensuꝫ est. pars cum ipso ī osceo recepta diu stans a caloꝛe excocta ꝛ resoluta exic catur ꝛ indurantur. Cum ergo vertatur in squi balas non raro extensas maioꝛes ꝙ sit ruptura per quam descendit in intestinū ylion. non videt rationale nisi cum maxima difficultate ꝛ valdꝫ ra ro ꝙ feces tales superascendere possint. angustio ra ente ruptura ꝙ sit earū extensio. etiam eis tāꝙ gꝛaui coꝛpoꝛi repugnat ascendere. pp qđ valdꝫ fa cile ē ītellige vt ī plꝛibꝫ ad mortē tiare. tū pꝛopt doloꝛē. tum etiāꝫ quia relique superfluitates a su perioꝛibus intestinis retente ibidē putrescunt. et epati ꝛ coꝛdi nocendo. et putridā fuliginē comu- nicando perducunt ad moꝛtē. Et non dubito ego ꝙ sit pꝛimaria essentialis et effectiua causa male dispositionis stomachi eius vomitus tussis doloꝝ intestinoꝛuꝫ renū. ꝛ male dispositionis omnium a lioꝝ membꝛoꝛuꝫ. Quare ex his conclude ꝙ fallū tur medici qui in dispositionibus huius viri solici ti fuerunt ad curationē colerice passionis doloꝛū intestinoꝝ ꝛ alioꝛum dimittentes causaꝫ. Falluntr enim medici non minus in curationibus egꝛitu- dinū ꝙ in cognitionibus caꝝ 2° creticoꝝ 7° capi tulo. Et pꝛimo ad Glauconē 2° capitulo. Tandeꝫ vltimate deducitur ex hoc fundamento ꝙ opoꝛtꝫ hunc virum curiosuꝫ ꝛ multū esse solicituꝫ in regi mine suaruꝫ dispositionū. aliter enim infelicitabi tur eius vita aut abꝛeuiabitur. a quibꝫ diuia mi sericoꝛdia tueatur eū. De regimine vite.

Capituluꝫ secundū de regimine sex rerum non naturaliuꝫ.

Regatur igitur regimē eius in hunc modū. Pꝛi mo quidē locus vniuersalis ꝛ habitationis eius p ticularis existat regio ciuitas vel camera notabi lis caliditatis ꝛ siccitatis. Et si non esset aer talis naturaliter. pꝛeparetur artificialiter cū termis siccis saltem artificiatis cū icensione lignoꝛū abie tis cupꝛessi iuniperi lauri teꝛebinti et similium. Et caueat omnino habitationes locoꝝ humidoꝛū actu ꝛ potentia. vt stagnoꝝ lacunaꝛū valliuꝫ. ꝛ eo rum que sunt pꝛope decursus fontales. Et sit aspe ctus eius oꝛientalis vel meridionalis. Et caueat ab occursu ad aerē conturbatū caliginosuꝫ Et mu niatur vestibus bene calefacientibus ꝛ maxime stomachū caput et pedes. Caueat ne vesice eius lasse sint. ꝛ stomacho ꝛ intestinis non bene adherē tes. Similiter etiā omnino caueat a motu foꝛti super cibatione. ꝛ pꝛopꝛie ab equitando ꝛ descen dendo per scalas ꝛ montes. ꝛ faciendo exercitia pꝛecipitātia materierū ad latera ꝛ ad inferioꝛes partes. quia motus non soluꝫ mēbꝛa exagitat. sed etiā humoꝛales materias in fluxu disponit. omni no enim quiescere necessaiū est. ꝛ altero exercitio non moueri nisi quo ad motum nauigandi. Vi gilare multū huic viro non est conueniens. pꝛopt debilitatē que sequitur ad illud. argumento tamē accepto a multitudinē flegmatū indigētiū resolu tione pꝛopter ventositates que consumerentur p vigilias viderentur conuenire. sed quia in vigiliis spiritus ꝛ humoꝛes mouentur magis ꝙ quiescant ideo augmentū vigiliaruꝫ ipꝛobandū est. ꝛ adhe rendū ē magis longitudini somni amplius ꝙ con sueuerit. cum melius in eo perficiantur actus pꝛi me ꝛ secunde digestionis ꝙ in vigilando. Doꝛmi re autē conuenit ei super dextro latere longius ꝛ super sinistro minus. sed si non timet nocumentuꝫ oculoꝛum aut catarrizantis materiei ad nasuꝫ dꝫ cubitus super ventre esset ei melioꝛ ꝙ super sini- stra parte. De accidentibus vero anime nihil melius ē ei. ꝙ bene se habere mente ꝛ effugere im pꝛessiones melancolicas. vt irā furiam ꝛ similes passiones. ex quibus motus vehemens iponitur spi ritibus et humoꝛibus. similiter ꝛ angustia menti euitanda ē. que semper associat sibi angustiāꝫ. i. in quietudinē coꝛpoꝛis De quinta vero re non na turali. Pꝛimo euitet magnam stomachi repleti onem. ipsa enim debilitando innatū caloꝛē ē cau sa generationis et congꝛegationis ventositatum que efficiunt ꝛ augent herniā ꝛ coliricaꝫ pꝛedcās Similiter repletio multa gꝛauitando materias ꝛ intestina cōpꝛimit ad inferioꝛa. Secundo inte stina ꝛ materias que descenderunt ad osceuꝫ gꝛaui tate sua coartatas detinet in eo. Quarto etiam ad istas sequitur augmentū solutionis continuita tis in panniculo sifac. Et quinto sequitur ad foꝛtē repletionē magna extēsio ꝛ distractio zirbi ꝛ pꝛe patio eius ad eruptionē. Mensura itaqꝫ cibi eius dꝫ esse tanta. vt stomachū non extendat ꝛ gꝛaui tet et vino non supernatet et fluctuat. Similiter etiam nullū cibū ac potuꝫ accipere debet. nisi cog nouerit stomachū esse ianitū a pꝛeassumpto cibo et potu. ad hoc vt stomachus liberioꝛ sit ad am- plexandū nouaꝫ cibationē. Nam si pꝛesentibus ad huc reliquiis pꝛeassumptoꝝ ciboꝛum et potuū in stomacho assumeretur nouus cibus, posset fieri cō pꝛessio dyafragmatis. ad quam sequeretur difficul tas anhelitus et tussis. que sunt cause augmentati ue hernie et alioꝝ accidentiū. Nullū etiam cibuꝫ accipere debꝫ nisi diligenter pꝛemasticatū. Neqꝫ etiam accipiat delectationē in multitudine ciba rioꝛū numero genere et specie diuersoꝝ. Exēpluꝫ pꝛimi sunt sicut quinqꝫ vel sex fercula. Exempluꝫ secundi sicut vnctuosa acetosa acria dulcia pisces carnes et similia. Exemplū tertii sicut accipe car nes vitulinas castrati et capꝛeti agni lepoꝛis. pp hec etiam attendat in comestione sua non multuꝫ pꝛolongare tempus. vt pꝛelati et iudei facere so lent. qui quinqꝫ vel quattuoꝛ hoꝛis in mensa stāt. tunc enim perducitur ad inconueniens permiscē

di digestū cum idigesto. quis eni dubitat q cibus assumptus in prima hora digestus erit respectu il lius qui assumeretur in tertia hora. Et hec de qui ta re non naturali dicta sufficiant. Circa sextā rem non naturalez contemplandū particularius premitto primo q cibaria que assumūtur debēt esse faciliter a stōacho transmutabilia. vt oua car nes laudabiles fercula ⁊ brodialia mediocriter pinguia. Secundo debent esse ab omni viscosita te priuata nisi in tempore in quo intenditur ad consolidationē rupture herniace. Tertio debēt eē cibi eius exiccatiui notabiliter. Quarto debēt eē penetratiui propter necessitatē trāsitꝰ virtualita tis eoꝝ ad remotas partes. Quinto debent esse multi nutrimenti in pauca quātitate exhibiti. ta liter enim ne membra nec eoꝝ virtutes grauarē tur. Panis igitur sit d pura farina bene fermē tatus coctus duorum dierum aut triuz ad plus. Et cibi farinacei ⁊ pastiles omnes dimittantur ni si vt infra dicetur De carnibus vero dimittan tur carnes antique animaliū omniū siue domesti corū ⁊ siluestriū. ⁊ proprie in aquis ⁊ vallibus de gentiuz. Euitet carnes salitas ⁊ etiam assatas oēs ⁊ proprie quando suffocate remanserunt in vasis maxime autē eneis. a quoꝝ vsu tanq̄ a veneno fu giendū est. Laudabiles igitur carnes sunt ei de vi tulo de capreto. ⁊ de iuuene porcello recentes do mestice vel siluestres Et de gazello etiam de lepo re ⁊ ceruo. Carnes vero de cuniculo dimittantur ⁊ de agno saltem in vsu multo. Pisces vero lau dantur ei approbati fm regiones suas. vt fluui ales capedani lucii torrentini ⁊ varioli temali et consimiles. De maritimis vero rumbi orade me nule cephali bene grossi ⁊ pingues ⁊ recentes tri lie lauringe ⁊ consimiles. et proprie magis oleo frixi q̄ elixi et calidi actu comesti minime vero frigidi. Et placet etiam condimentū eoꝝ cum a- gresta ⁊ sapa zuccaro et aromaticis speciebus. De fructibus autem euitet frigida ⁊ humida oīa vt bletaz ⁊ spinachiam crisolocanā portulacā en- diuiā lactucā spuiuaz solatꝝ. ⁊ omnes herbas fon tales. vt senationes ⁊ cressones. Caules vero non vituperantur ei. neq̄ aliqua condimenta facta cū plantis calidis ⁊ aromaticis. vt melissa ysopo mē ta sisimbrio serpillo saluia roremarino tai con pu legio calamento ⁊ consimilibus. De radicibus vero in fercul' laudantur ei baucie siluestres ⁊ do mestice napi et rarius rape proprie communi bro dio bene cocte carote ⁊ consimiles. Alleuz vero ce pe ⁊ porrū non placent mihi. aliquando tamē vti potest bulbo. carminat eniz ventositates digerere facit ⁊ aperit. Raffanus etiaz sibi collaudari pōt bis vl' ter in septimana De seminibus vero pla cent feniculus petrosil anetū carui cardamomuz domesticū ⁊ siluestre ⁊ semen rute proprie ad oēz suam dispositionē quouismodo viue. Et semē plā taginis in cibariis eius comestū habet iuuamēta singularia in dispositionibus suis. ⁊ de aromatibꝫ placent vtrunq̄ cinamomum galanga ℥ʒ cubeba nux muscata ⁊ flos eius macis dictus ozimum gariofilatum ⁊ melanopiper leucopiper. i. al- bum macropiper ⁊ consimiles species calide ⁊ sic ce non multuz aduersantes flegmati ⁊ ventositati bus ⁊ habentes aspectū ad principalia mēbra. De pinguedibus vero quibus condiuntur fercu la. laudatur pinguedo porci recens ⁊ salita anat ⁊ galline butiri et olei oliuaꝝ. ⁊ vtilissimū esset ei oleum de nucibus et amigdalaꝝ dulciū. pīguedo castrati et vituli conueniunt ei. Similiter et ace tuz non est ei vituperandū et ꝓprie conditūz cum calidis aromatibus. agresta condita succus citrā guloꝝ succus granatoꝝ et succus limonuz omnia conueniunt ei sicut de aceto dictū est. Lac vero et colostra et omnes lacticinei cibi euitētur ab eo. licet lac in cibariis preparatū coctione non sit si- bi inutile. Caseus vero recens et mollis dimittat nisi vt infra dicetur. sed caseus omnis in salsedine eleuatus et proprie cretensis est sibi conueniens. Fructus vero et proprie multū humidi actu ⁊ po tentia dimittātur. velud cerasa pira muscata pe pones cucumeres anguria cucurbita et sibi simi- les nisi raro et in pauca quantitate. Pira vero so lidiora et poma apia dactilica vl' alterius speciei rubea vel citrina solida et bene dulcia omnia con ueniūt. neq̄ ḡnatoꝝ dulciū ⁊ muroꝝ vsꝰ nocet. psi cis etiā bene solidis tempore suo vti potest ⁊ mes pilis et sorbis. et vniuersaliter omni fructu solido et bene maturo velut citonia et proprie cocta Potus autem huius viri esse debet vinū rubeum vel subrubeū non valde grossuz non conturbatuz neq̄ multū dulce sed sapore mediocre substantia claruz et bene aromaticū absq̄ necessitate cōmix tionis aque cum eo. aut tempore caloris cōmiscea tur aqua extinctionis calibis fm tertiā et quartā partez aque prout ad illud deducet maior l' mi nor vini fumositas. Hoc in summa est huius viri regimē p res nō n̄ales cōuenienter admistratū

Capl'z tertiū de regie p medicinalia

Tertiuz autem capitulū de regimine eius penes medicinalia quadripartitū erit. In prima eniz p te ponetur canon et modus preseruandi ab euētu colirice passionis ⁊ curationis illius cū iaz accide rit In secunda vero parte ponetur regimen ⁊ mo dus curationis doloꝝ renū et ventris inferioris In tertia vero parte ponuntur instrumenta ven tris lubricatiua euentus stipticitatis prohibitia In vltima vero parte ostendetur modus curatio nis hernie osealis. siue contingat ipsaz esse intesti nalē zirbalē ⁊ didimalez vl' vtranq̄ simul fm tri plicē curationis modū. Ad declarationē vero primi accidentis vel egritudinis que colirica paº est gratia preseruationis decez occurrunt instru menta conuenienter obseruanda a decez causis fre quenter col'ice passionis effectiuis Quarū prima est mala complexio stomachi frigida et humida materialis ab aquoso et mucillaginoso flegmate fm plurimū. et a vitreo rarius proueniens. que mala complexio etiaz est alioꝝ flegmatū genera tiua et augmentatiua causa. Secunda vero causa colirice passionis est oppilatio tunicaꝝ stomachi Tertia vero est inuiscatio illaruz materieꝝ in cō caua superficie stomachi. Quarta est illarū mate rierū multitudo in fundo stomachi que prohibent digestionē debitā fieri. Quīta vō causa materieꝝ predictarum ē mltitudo i orificio portanarii pti aliter obturātū ipsūz. ne materie superflue cibales l' humorales conuenienter descendere possint. Sex ta causa est materieꝝ corruptarū presentia i sto macho incitantiū ipsum ad euomendū. si fuerint in superiori parte stomachi materie tales inuen te. Septima vero causa est multitudo ventosita- tum. que congregantur et detinentur i stomacho.

Octaua vero causa ē inordinatus ⁊ fortis motus super cibatiōe factus. Nona vero causa est coitus frequentia ⁊ multitudo ⁊ proprie super cibo. Decima vero ⁊ vltima causa est dimissio conseruationis potentie stomachi cuȝ pauca coopertura pannorū. vel propter exponere ipsuȝ īfrigidantibus exterius occurrentibus. Si bene consyderas ad istas decem causas colirice passiōis adduci possēt omnes alie ex diuersis voluminibus colecte. Cuȝ autem consyderauerit diligenter attendat ⁊ videbit ꝙ effectui qui prouenit ex tribus vltimis causis valde facile poterit administrari regimen

Et primo cuȝ calefacientibus stomachū rectificare ipsuȝ cū plumaceolis calefactis appositis cū cerotis calefacientibus factis cū oleo de mastice de spica ⁊ de cinamomo cū linimentis factis ex oleis consimilibus. ⁊ cum cautela ab occursu aeris. ⁊ reruȝ actu ⁊ potentia īfrigidātiū. ⁊ cū dimissiōe coitus. ⁊ cum quiete post cibationē omnino celebrat.

Nocumento vero quod sequitur causas primas. iteruȝ prouideri potest multipliciter. Primo mūdificando stomachū ⁊ confortando simul exhibendo ī aurora. ℥.i. hyere Gali. cū. ℥.ii. vel tribus aque mente. misce totū. Iteȝ exhibendo. ʒ.iiii. electuarii indi omnino calefacti aut tribuendo. ʒ.ß. pillularȝ alefanginarū ana. ℈.iiii. pillularȝ de hyera simplici ⁊ qualitercunqȝ fiat post ista solutiua tardetur cibus horis ad minus sex. Secundo principaliter stomacho prouideri potest cū vsu aromatici rosati descriptione Gabrielis. d' quo dētur due vel tres. ℥. ante cibū ⁊ post cibuȝ. Similiter cuȝ diacimino qd' melius istis ē electuariuȝ d' ligno aloes descriptione Auicenne. v. can. summa prima. Iteȝ confectio diambre ⁊ diamusci dulcis ⁊ alie sibi consimiles. Et bonū ⁊ facile remediū est vt eger aliqbus diebus accipiat. ʒ.iiii. grossi pulueris ligni aloes Itē pulueris masticis ⁊ mente aā. ℈.i. bibat aliqbꝫ diebꝫ p horā āte cena cū dimidio ciato aq̄ betōice. Itē optimū r̄mediū ē deglutitio gariofil'. quattuor vel quinqȝ masticatoruȝ ante cenaȝ. Item ad hanc intentionē conferre potest puluis tiriace ma. vel Andromaci. dado ex eo. ʒ.i. in aurora cuȝ. ℥.ii. aque mente ⁊ est de sublimioribus. Hec igitur omnia in summa cum diligenti regimine vt superius dictuȝ est. possunt conueniēter preseruare hominē ab aduentu colirice passionis. abscindendo effectū prouenibilē decē causarū que superius nominate sunt

Cum auteȝ contigerit homineȝ iam incidisse coliricā. tunc primus canon curationis est conari deponere materiā fluctuātem in stomacho ⁊ in intestinis. ⁊ attrahere ipsā ad iferiora. Ad primū cōferunt instrumenta multa. Primū est hoc. ℞ aque decoctionis ordei cuȝ cortice cuȝ pauco zuccaro sepe ⁊ multū de ea in potu exhibendo. Iteȝ aq̄ decoctionis mercurialis cum pauca aqua mente data sepe. Iteȝ aqua decoctionis foliorū volubilis minor. Quartū ē aqua decoctionis folliculorȝ sene. Quintū ⁊ melius est aqua decoctionis pauce masticis cū succo de quinqȝ radicibus assari. Sextuȝ est hyere simplicis cuȝ predictis aquis. Septimuȝ est exhibitio decoctionis foliorȝ origani ⁊ isopi simul dando ex aliquo istorȝ. ℥.iii. calefactoruȝ cū. ℥.ß. zuccari rubei. hec enim omnia deponendo materias per viaȝ mundificationis ablutiōis abstersionis ⁊ incisionis abreuiant accidentia coliri ce ⁊ eius durationē Gratia eniȝ diuertēdo materias fluctuantes in stomacho ⁊ in intestinis vehementis doloris conuenit primo fl'oia saphene dextri pedis vel sinistri. Et ꝫ intensionē maioris doloris fiat fl'omia de dextra ⁊ econuerso de sinistra saphena. cōuenit etiā fricatio vel ligatura circa inguina vel genua vel pedū cauillas facta ab vna parte incipiendo ⁊ ad alias transeundo si oportunū fuerit. Et iterȝ gratia diuersionis cōpetit appositio ventosarȝ in carnosis ⁊ domesticis partibus tibiarū ⁊ coxarū facta ⁊ reiterata ⁊ reiteratio frequenter etiā sup natibus. Quito ēt has materias diuertere pn̄t aptiōes emoroidarȝ siue fuerint naturaliter tales aut artificialiter prouocate cuȝ fricatione cū foliis fici vel cōsolide maioris vel cum panno bisello. aut cum earȝ fricatione ex felle tauri facta. Amplius et sexto tales materias conuenienter diuertere potest hoc clistere sero et mane ante cibū administratū. ℞ foliorȝ blete malue ma. violarū folliculorū sene epithimi cretēsis ana. M.i. coquantur in quattuor lib. aque vsqȝ ad consumptionē medietatis epithimo et sene ī fine decoctionis positis. De hac igitur decoctione cuȝ expressione congrua accipiatur lib.i. mell' rosati. ℥.i. zuccari rubei hyere simplicis ⁊ cassie ana ℥.i. salis gemme. ℈.iiii. misce totū et in vnica vice accipiatur. Si autem cum predictis mundificantibus et diuertentibus iaȝ positis egritudo extendatur. sicut dolor stomachi singultus rugitus et eructuatio fortis et ventositatū multitudo cuȝ pulsu cordis siti magna et istantia vigiliaruȝ ardua tunc oibus qnqȝ remediis prouidenduȝ erit. Quoruȝ primū est hoc digestiuū. ℞ sirupi de mēta sirupi de calamento et de absincthio ana. ℥.ß. aqua betonice assari vel origāi ana. ℥.i.ß. misce ⁊ calidū totū accipiat. post quē tardet cibꝰ vsqȝ ad quattuor horas. Secundū remediuȝ mirabile est hoc. ℞ specierū diacalamenti descriptione Nicoli in antidotario specierȝ diacinamomi ⁊ diambre ana. ʒ.ß. zuccari albi. ℥.iiii. et cum aqua mente fiat confectio ī rotulis duarȝ. ʒ. de q̄ sp accipiat ʒ.ii. ante cibum et post cibū. Tertiū remediuȝ est hoc. ℞ doronici. ʒ.ii. foliorū basiliconis labrusci ossis de corde cerui spice nardi ana. ʒ.i. macis ʒ.ii. corticū citri. ʒ.i. croci. ℈.i.ß. ligni aloes. ℈.iiii camphore. ʒ.ß. rosarū. ʒ.i.ß. musci ambre ana g̃. ii. iacinti smaradi saphiri ana. ℈.i. margaritaruȝ ʒ.i.ß. foliorū auri numero quinqȝ. pulueriȝentur omnia per se. deinde cōmisceatur et ex eis fiat sacculus quadrangularis ī sindone de grana r̄torta qui collo appensus semper portetur super sinistra mamilla podiatus Et si aliquid appeteret vt fiat epithima humidū. tunc ex predictis speciebus accipiat. ʒ.iiii. et misceantur cuȝ istis aquis videlicȝ buglosse rosate muscate et acetose ana lib.i. aceti albi coclearia quattuor vini maluatici. ℥.iiii. omnibus istis cōmixtis tepidis in tempore frigido et frigidis actu in tempore caloris et infundat' pannus de grana et diligenter expressus applicetur mamille sinistre qualibet hora ter vel quat' tempore necessitatis. Et ex hoc fundamento intelligenti diligenter apparere potest modus preseruatōis ab euētu malarȝ dispositionū stomachi huius viri et curationis earum cum iaȝ euenerint. et ad quem pertinet hoc diligenter attendat.

Pro rectificatione vero nocumentorū renum in

hac secunda parte huius capituli premittendum primo q̄ dolores in renibus in spina ⁊ in lumbis ⁊ in illiis in hoc viro fieri possunt a mala cōplexione eoꝝ vel ab oppillationibus. Et si quidē fuerit prima tunc aut illa cōplexio aut erit calida materialis aut frigida. Et si fuerit calida. aut a sanguinis multitudine depēdens. Uel a materia secū cōmixta sufficienter. Tunc si apparuerit vniuersal' corporis repletio fiat flebotomia de vena nigra contraria reni dolenti. Et si fuerint ambo dolentes. tunc fiat flebotomia de vena dextri brachii. per quaʒ educātur sanguinis. ʒ. iiii. vel. v. ante ꝙ flebotomiam Si vēter nō fuerit bene solutus premittatur hoc clistere. ℞ violaꝝ mercurialis capellris foliorūʒ nenufaris vermicularis ⁊ portulace ana. M. i. coquantur in lib. v. aque vsq₃ ad medietatē. ⁊ de colatura illa sufficiēter expressa accipiatur lib. i. zuccari ru. cassie fistul' ana. ʒ. i. salis cōmunis. ʒ. ſ. vitelli oui numero. ii. misce ⁊ totū h° clisterizet'. Sequenti vero die gratia lenitionis ⁊ mundificationis renū offerantur patienti. ʒ. ii. cassie nuper de canna extracte cum aqua viol' ⁊ nenufaris. ⁊ tardet' post eā cib⁹ horis ad min⁹ quinq₃ Post ista vero tria remedia applicandū est quartū. ℞. olei violaꝝ olei nenufaris. ana. ʒ. i. ſ. olei de sisamo. ʒ. i. croci se. endiuie acetose scariole ana. ʒ. i. amili ʒ. ii. vitellū oui vnū. conquassat' oīa simul cum suo pistello in mortario ⁊ fiat linimentū de quo renes et illia in die naturali ter' vel quatter diligenter inungantur. Et attende q̄ si predicta egritudo prolongaretur. tunc nullū remediuʒ efficatius inuenire potui ꝙ omni mane ī aurora bibere ʒ. v. lactis ouini tepidi. lacti enim ouino nulla medicina compar est in debilitate renū suple a causa calida facta 18ª tertii capitulo tertio. Cum autem euenerint dolores ī renibus a colerica materia. quod raro contingit. hec oīa r̄media supra scripta inmediate conferre possunt. dūmodo clistere illud fiat magis extinctiuum. ⁊ ꝓpter cū aqua portulace. Item linimētum predictum optimum erit. ⁊ proprie etiā quando post eius cōpositionē bulietit cum tribus. ʒ. succi semperuiue vsq₃ ad cōsumptionē illius succi. Item cassia suprascripta ēt vtilis erit ⁊ proprie data cū aqua portulace vel plātaginis. Et quinto iteꝝ habeat' in memoria decoctio vel emulsio vel cōmixtio quattuor seminū comuniū frigidoꝝ. s. melonis cucurbite cucumeris ⁊ angurie ana. ʒ. ſ. se. endiuie portulace acetose ⁊ scariole ana. ʒ. iii. granoꝝ papaueris albi. ʒ i. ſ. penidiaꝝ. ʒ. i. zuccari albi duplū ponderis oīum comisceantur simul ⁊ fiat tragea. Sextum vero pricipale ⁊ mirabile instrumentū est vt fiat clistere cuʒ lib. i. olei nenufarini simplicis mediocriter calidi. Ultimū remediū est vt sepe abluantur pedes vsq₃ ad inguina cū aqua decoctionis floꝝ vel folioꝝ nenufaris paruʒ calidiori ꝙ tepida. Si autem dolores renū proueniunt a mala cōplexione frigida. tunc summum remediū est euacuare corpus cum clisteri facto ex brodio pulli cū. ʒ. i. benedicte. ʒ. i. salis gemme ⁊ quattuor. ʒ. olei amigdalaꝝ amararū. qđ totū ante cenaʒ imponatur vel prandiū vt libet. Sequenti vero mane purgetur cū hoc minoratiuo. ℞ benedicte simplicis. ʒ. ſ. electuarii indi. ʒ. i. aque apii. ʒ. ii. misce ⁊ totū calidū accipiatur. ⁊ tardetur cibus horis ad min⁹ quinq₃ Tertio pricipalit' accipiatur. ʒ. i. ſ. specierū electuarii de scibus trociscoꝝ de spica. ʒ i. granoruʒ fisticoꝝ. ʒ. iii. zuccari albi. ʒ. iiii. infūdantur fistici minutiʒ incisi per diem naturalē in calidā aquam milii solis ⁊ cum eadē aqua coquat' zuccarū. ⁊ ī reliquis addic' fiat cōfectio in morsellis. vt pineata de qua patiēs semp accipiat vnū l' duos ante cibū Quartū speciale remediū est vt spina ⁊ renes huius viri ter in die naturali inungantur ex vnguento arogon descriptiōe Nicolai ī antidotario. ⁊ supponatur lana pectinata diligēter circumligata Ultimū instrumentū est vt cū instantia illoꝝ doloꝝ huic viro omni mane in aurora exhibeatur. ʒ. i. tiriace Andromaci dissoluta cum. ʒ. ii. aque apii. ⁊ est singulare remediū. tiriaca enim confert in doloribus renū ⁊ ex pluribus causis prouenientibus. v. can. summa prima capitulo de virtutibus ⁊ laudib⁹ tiriace. Et a Galiēo in libello de comoditatibus eius colligenduʒ. Et ex istis instrumentis si bene attendis facile remoueri possunt dolores renū a mala cōpositione vel oppillatione ipsoꝝ prouenietes. comunicant predicta instrumenta iuuamenta in vtrisq₃. vt ex eorū componentibus intelligi pōt Hec ī summa est regimen doloꝝ tam in renibus ꝙ in spina ꝙ ī lumbis et in intestinis venientiū Post hec autē ponendū est regimē stipticitatis ventris remotiuuʒ. pro quo sufficienter conferre potest clistere lenitiuū descriptū ī doloribus renū a sanguie l' colera prouenietibus. Secundo huic capitulo seruit exhibere potionē de cassia vt ibidē apparuit. Tertio confert ad illud comedere ante cibū sex vl' octo ficus calefactas. Item comedere. ʒ. i. passularuʒ nigꝝ ante cibuʒ. Et quarto multū vtile ē comedere quinq₃ vel sex pruna recentia ante cibum ⁊ si non habeantur nisi sicca. tunc per noctem infūdantur in aquā violaꝝ ⁊ comedantur ante cibum Ego auteʒ experientia certa scio. q̄ omnis stipticitas ventris amoueatur accipiendo ante cibum coclear vnū huius electuarii. ℞ prunoruʒ damascenorū sebesten ana numero nonaginta passularū enucleataruʒ. ʒ. ii. granorum psillii lib. ſ. polipodii recentis. ʒ. iiii. folliculorum sene violarū seminū comuniuʒ suprascriptoruʒ ana. ʒ. i. infundant' pruna sebesten ⁊ psillium in lib. iiii. aque vsq₃ quo mucillago conuenienter extrahatur ab eis. securius tamen est psillium per se infundi ⁊ parum macerari. ne ps centralis ei⁹ que acuta est effundatur ad aquaʒ. De hac igitur mucillagie viscosa lib. iii accipiantur ⁊ coquantur cum lib. ſ. penidiarum vsq₃ ad spissitudinē. deinde predictis addant' species vltimate conterēdo omnia simul ī mortario ⁊ fiat electuarium ⁊ est maxime vtilitatis. Et si velis ipsum fortius efficere duplicentur polipodium ⁊ sene. non tamen propter hoc fiet acutius aut minus bonū. Hec đ regimine stipticitatis ventris bene sufficere possunt ⁊cet'.

Capitulum quartum de curatione ad herniaʒ approprìata ⁊cet'.

Iam autem instat tempus expediendi quartū capitulum de curatione ad herniā appropriata Pro qua premittenduʒ primo. q̄ huic dispositioni summa intentione attendendum est pre ceteris dispositionibus aliis cum ipsaʒ comprehendā esse causam colirice passionis. doloris in toto ventre ⁊ in renibus ⁊ stipticitatis iam predicte ⁊ vniuersaliter cuiuscunq₃ debilitatis huic viro euenient'

Cum enim intestinuꝫ ilion ziribus ſm partem ad oſeum deſcendens ſimul cum didimo relaxato. vt in pꝛimo capitulo maniſeſte ſatis apparuit. non ē poſſibile ꝙ complete curari poſſint alie diſpoſitiones remanente hernia quoniaꝫ ipſa eſt cauſa illorum. Et licet quandoqꝫ alleuientur pꝛedicte egꝛitudines ⁊ accidentia. remanente tamen cauſa continue releuationis eaꝝ. neceſſe eſt illa accidentia ⁊ egꝛitudines recidiuare ⁊ multiplicare vt eſſet circularis fere tranſitus eaꝝ de alleuiatione ad īꝉenſionē ⁊ econuerſo. Quare cōcluditur ꝙ opoꝛteꝫ vt attendatur ad curaꝫ huius hernie ſolerti conſyderatiōe ⁊ procuratione. aliter hic vir erit dogma perpetue egꝛitudinis. Eſt autē a ſapiētibus inuentus triplex curationis modus. Et pꝛimus quidem eſt per manualē ſectionē. Secundus vero p applicationē cauterioꝝ. Tertius per cōpꝛeſſioneꝫ partiuꝫ adeo factā vt poſtꝙ fuerint inteſtina ad naturalē ſituꝫ rͤducta amplius deſcendere nō poſſint cōpꝛeſſione pꝛohibente deſcenſum eoꝛum.

Et pꝛimus quidē modus eſt vt rectificetur regimen patientis cum dieta attenuante mediocriter calefaciente ⁊ exiccante coꝛpoꝛe euacuato ⁊ inteſtinis mundificatis a fecibus cuꝫ applicatione cliſteris lenitiui in tempoꝛe veris aut in pꝛima medietate autumni fiat operatio. Tempoꝛe autem eſtiuo ⁊ hyemis non eſt ita conueniens nec ſecurus ſectionis modus. neqꝫ cauterioꝝ applicatio. Itaqꝫ tunc pꝛo complemento operis ſi quis optaret curari per hunc modū. Situato coꝛpoꝛe reſupino per menſam cuꝫ natibus ⁊ cū ſcruicali ſuperelcuatis. operatoꝛ cōpꝛimat ventreꝫ verſus vmbilicuꝫ detinendo ipſum cū leui cōpꝛeſſione cum faſſia. ⁊ tunc extendat cutem inguinis in parte ſuperioꝛi parūper ad os femoꝛis verſus latus ante ⁊ non ꝓpe pꝛedictū os. tunc ergo cū raſoꝛio acutiſſimo cutim ſcindat. defendendo inter pinguedinē vſqꝫ quo apparuerit ei ſuſpenſoꝛium in quo ſimul connexa ſūt didimus vene ⁊ arterie ⁊ vaſa ſpmatica. Excoriando ergo ſeparet hoc ſuſpenſoꝛiū a panniculis ⁊ partibus circūſtantiis. Tunc ergo ſub illo ſuſpenſoꝛio ponat vncinū ferreuꝫ vel argenteū ⁊ ſuſpendat ipſum ad ſuperioꝛa. deinde liget ſuperioꝛem partē ligatura condecenti excluder do magnitudinē doloꝛis. ⁊ per diſtantiaꝫ vnius digiti ab hac ligatura infra vncinū pꝛedictū aliam faciat ligaturam. quibus ſectiſ tranſuer ſaliter ſecet ſuſpenſoꝛium illud. ⁊ tunc ſuperioꝛeꝫ partē pꝛime ligature calenti ferro cauteriꝫet. qua cauteriꝫata ſm vnū operandi modū reliquā partē inferioꝛē ſuperius trahat. extirpando ipſam a burſa teſticuloꝝ ſimul cuꝫ teſticulo. Ex quo apparet ꝙ hic modus curationis eſt valdē hoꝛribilꝭ ⁊ ſuſpectus. tuꝫ pꝛoptꝭ ſectionē tum pꝛopter cauteriū. Et tertio quia pꝛiuatur patiens ab vno quarto pꝛincipaliū mēbꝛoꝛū ad conſeruationē ſpeciei deputato. quibus factis mediocriter impleto vulnere cum albumine oui ⁊ oleo roſ cum puluere boli ar. maſticis ſanguis dꝛaconis ⁊ gallaꝝ cupꝛeſſi agitatis inuicē filo ligature extra pendente medicetur locus. Quidaꝫ etiam poſtꝙ ſecuerunt ſuſpenſoꝛiū pꝛedictum dimittunt vtranqꝫ partē non extrahentes in inferioꝛē partē didimi neqꝫ teſticuli. Et hic quidē curādi modus videtur mihi melioꝛ. ⁊ pꝛopꝛie cum inferioꝛ pars ligamenti illius poterit conſeruari. ⁊ a putrefactione defendi. Poſtꝙ ergo per duos vel per tres dies egꝛo reſupio iacente et ventre eius cuꝫ ſuppoſitoꝛiis lenito. ita ꝙ nullo modo erigat ſe neqꝫ moueat quantū eſt poſſibile. applicentur digeſtiua mundificatiua conglutinatiua quale eſt terbentina lota tribus vicibus cum aqua calida plātaginis. ad cuius. ℥. iiii. cōmiſceantur maſticis thuris boli ar. ſanguinis dꝛaconis ⁊ gallarum cupꝛeſſi partes eq̄les. hoc ergo applicetur loco pꝛedicto. ⁊ cum eo fiat conueniens conglutinatio diuina condonante miſericoꝛdia. Secundus vero modus curationis huius diſpoſitionis cum cauterio ponitur dupliciter. Pꝛimo quideꝫ cuꝫ actuali calido cauterio applicato in loco pꝛedicto īguinis. cū quo perueniatur vſqꝫ ad ſuſpenſoꝛiū deſcēdēs. ⁊ ibidē cauteriꝫet vſqꝫ ad os excluſiue. poſtea auteꝫ pꝛocedatur cum defenſiuis pꝛedictis ⁊ ſtrenatis ſanguinis in pꝛincipio. Subſequenter autē applicentur mundificatiua ⁊ conglutinatiua pꝛedicta. Et hic qdē curādi modus vꝭ mihi multuꝫ hoꝛribilis ⁊ non bene ſecurus. Pꝛimo pꝛopter timoꝛē ⁊ extermiationē infirmi. Secundo quia difficile eſt imaginari ꝙ ad curā talē non ſequatur doloꝛis vehementia ad ſpaſmū pꝛoductiua vꝭ ad apoſtema malū. Tertio quia operatoꝛes non ſemper ſunt periti in cognitione partiū coꝛpoꝛis ꝑ anothomiā. pꝛopter quod ita bene poſſint applicari cauteria. vt per ea non pꝛeiatur ad tactum venaꝝ ⁊ arteriarū que ibi reperiuntur. Etiaꝫ quarto pꝛopterea quia egꝛi non ita bene ſubſtineāt applicationē cauterii quin moueant ſe ad varias differentias poſitionis fugiendo triſticiā ignis. Et pꝛopter hoc contingit cirugicos errare per accidens ex eoꝛū defectu. Alter vero modus curationis huius ſpeciei traditus eſt per applicationem cauterii potētialiſ quale eſt hoc ℞ arſenici citrini et eſt auripigmentū calcanti combuſti calciſ viue floꝛis eris ana. ℥. ii. argenti ſublimati. ℥. iiii. pulueris amili. ℥. i. ſ. opii. ℥. i. incoꝛpoꝛētur ergo ſiſ cū aqua pꝛima ſaponis. et fiant foꝛmule ſimiles ſeminibus angurie. quaruꝫ vna ponatur in loco inguinis ſuperius aſſignato et ibidē dimittatꝭ vſqꝫ quo fecerit eſcarā. Cum ergo ceciderit eſcara pꝛopter appoſitionē butiri vel axungie. et fuerit conuenienter operatio pꝛofundata habetur intentū. Si vero non iterum reponatur cauteriuꝫ pꝛedictum vſqꝫ quo fuerit pꝛofundatio pertinens ad os excluſiue. Quarto ſi fieri poſſet ita vt cauterium applicaretur lateribus didimi deſcendentis melius et minus laboꝛioſum eſſet. licet aliqui ſint qui cauteriꝫent etiam quartā didimi vſqꝫ ad pꝛofundum. Alii vero ſolum medietatē eius. alii vero ꝑtes laterales vt pꝛedictū eſt. Poſterius auteꝫ cuꝫ ceciderit eſcara. applicentur mundificatiua notabiliter exiccatiua ſanguinis conuerſionē facientia in carnē duram et calloſam cōpꝛimentē didimuꝫ ſi remanſerit. aut claudentē et obturantē vias inguinis. ita vt amplius ventoſitas neqꝫ aquoſitas neqꝫ humoꝛ alius deſcendere poſſit ad iferius ꝑꝑ viarū clauſionē. Et qdē hec cura licet ſit cū doloꝛe et anxietate facta. tamen eſt melioꝛ et ſecurioꝛ ꝙ ſectionis modus et cauterii actualis. et tu elige.

Tertius autem modus curationis hernie eſt per compꝛeſſionem et ſtricturā factus. Et hic quideꝫ modus curandi perfecte non ſemper eſt poſſibilis et pꝛopꝛie quando apertura nimium lata eſſet ⁊ antiqua. ſicut in hoc viro perpendi. Veꝝ ſententie

auctoꝝ verificantur vt in pluribus. Nec est im
possibile aliquam herniam et magne rupture cu
rari posse. ⁊ proprie cum reperitur in viro mo-
rali ⁊ discreto ad obedientiā medici abscindente
sibi motū per notabile tempus tam in ambulan
do ꝙ in equitando. sicut virum istum vidi mani
feste conualere ex predictis. Hic autē huius dis
positionis curationis modus duplex est. ſm ꝙ ip
saȝ inuenitur dupliciter variatā esse. aut enim di
dimus intestinū ⁊ zirbus iā descenderunt in oseū
⁊ magnifico tumore. extensio ibi facta est cū duri
tie. aut intestina predicta nunduȝ descenderunt.
aut valde paꝝ. Cū autē descenderūt aut paꝝ tūc
aut faciliter reintroduci possunt per compressiōȝ
manus ⁊ transpositionē corporis in simul. ita vt i
ferius corporis sit superius. aut vero nequaꝙ in
troduci possunt. et proprie propter resistentiam
ex parte duriciei que prohibet flectionē intestino
rum. aut quia intestina iam dicta multa sunt ven
tositate ⁊ humiditate plena. aut quarto quia iam
in intestino ylion quod descendit ad oseuȝ recepta
est aliqua pars fecis. que licet prius fuerit mollis
diuturnitate more ibidē contracte conuersa est in
squibalas. ⁊ eius pars humidior ventosata est. ne
quaꝙ igit̄ itroduci pōt itestinū. propter qđ hᵒ cū
acciderit plurimū ē difficilis termiatōis ⁊ magni
periculi. vt in primo capitulo demonstratum est.
Iam in isto viro consimile vidi ꝙ timoris ingen
tis ⁊ suspitionis materiā mihi dedit. Uerūtamē
cum hoc acciderit non est omnino desperandū sed
viriliter agendū premittendo mollificatiua.

Et primū quidē est vt constanti virtute patienti
fiat encatisma ex aqua decoctionis fenugreci gra
noꝝ sisami ⁊ seminis lini ana lib. ii. bdellii moll' ⁊
subalbidi. ℥. iii. camomille ⁊ melliloti ana libr̄. ſ.
sedeat eger in ipsa vsꝙ ad vmbilicū infusus. ⁊ cuȝ
amplius ibi moram contrahere non poterit. tnuc
inguinales partes ⁊ totum oseum diligenter iun
gantur ex oleo de sisamo ⁊ de emigdalis dulcibus
ana calidis. ⁊ hoc fiat ter vel quatter ſm tolleran
tiaȝ virtutis. Si autem per hoc semicupiuȝ nō
bene reintromitterētur intestina. tunc fomentent̄
ſm istū modū. ℞ seminis malue ⁊ altee ana. ℥. ii.
bdellii mollis. ℥. i. camomille melliloti fenugreci
seminis lini granorū sisami ana lib. ſ. radicuȝ al
tee minutim incisaꝝ lib. i. coquantur omnia i sex
titulis aque vsꝙ ad medietatē. infundantur ergo
in illā aquaȝ spongie magne ⁊ applicentur toti se
mori ⁊ oleo vsꝙ ad mollificationē obedientē itro
missioni. Si autē iteꝝ non obediret tunc inun
gatur diligenter cum predictis oleis ⁊ superpōa
tur hoc emplastꝝ. ℞ radicū altee pastinace lilioꝝ
alborū ana lib. i. farine fenugreci ⁊ seminis lini a
na lib. ſ. vitellos oui numero sex bdellii mollis et
subalbidi. ℥. i. ſ. butiri ⁊ axungie recētiū ana lib.
ſ. croci. ℈. i. ex omnibus istis diligenter contusis
fiat emplastꝝ ⁊ calidū superpōatur ita vt āplecta
tur totum oseuȝ diligenter circūligatuȝ. Hec fue
runt instrumenta per que intestina reitromissa fu
erunt. Cum ergo iam intestina ad locū suuȝ na
turalē fuerint reducta tunc statim surgit intentio
obseruandi ea in vētre suo naturali conglutinādi
et claudendi locū ꝙ magis est possibile. ⁊ hec quiꝙ
instrumentis conuenienter fieri potest. Et pri-
muȝ istoꝝ est vt gratia mollificationis ventris et
expulsionis superfluitatum hic vir accipiat omni

octaua die. ℈. ii. huius pulueris. ℞ medulle carta
mi hermodactiloꝝ electorū ana. ʒ. i. polipodii sic
ci. ʒ. i. ſ. epithimi cretens̄. ʒ. ii. folliculoꝝ sene. ʒ. vi
simini dauci liquiricie seminis rute ana. ℈. i. salis
indi. ʒ. i. omnia puluerizent̄ per se deide cōqssent̄
⁊ cōmisceantur ⁊ accipiatur ante cenā cū brodio
carniū nl' modico boni uini albi subrubei ⁊ clari.

Secundū remediū principale est hoc. ℞ aloes
preparati. ʒ. i. ſ. pillularum alesanginarū. ʒ. i. ſ.
incorporent̄ simul cum succo ros. ⁊ fiant pillule
de omni. ʒ. vi. de quibus omni die quarta inter-
media predictis accipiat vnam parū ante cenaȝ
⁊ cum istis alternatiȝ permutando procedat per
totum menseȝ aprilis. 1444. Tertiū singulare
remediū est vt super loco inguinis portet̄ vnū de
istis cerotis omni decimaquinta die pmutanduȝ
⁊ si deficerent ea que portat. tunc fiat eius cōpo
sitio per hūc modū. ℞ sanguinis draconis acatie
thuris masticis sandarace ypoquistidos boli ar.
ana. ʒ. iiii. serapini oppoponacis bdellii galbani
ana. ℥. ſ. gallarū cupressi. ℥. ii. glutinis pisciū lib.
ſ. fiat ergo ſm hūc modū accipiatur pellis arie
tis depillata. ⁊ per quinꝙ dies infūdat̄ in acetuȝ
bene acutum. tunc enim minutim incidatur ⁊ co
quatur in eodem aceto. ⁊ cū dupla parte aque plu
uialis decoctionis gallarum cupressi. Cūꝙ pellis
illa decocta fuerit vsꝙ ad sui dissolutionem. tunc
ergo a decoctione accepta vltimate conteratur in
mortario. deinde eideȝ superaddant̄ gūme disso
lute cum aceto acuto ⁊ incorporate cum lib. ſ. po
puleonis. i. cere albe. Posterius autē populeonis
incorporentur species longa ⁊ fortissima contriti
one. ⁊ fiant magdaleones malaxati cū aceto pre
dicto. cū ergo necessitas aderit extendatur super
aluta scutali conuenienti grossitudine ⁊ applicet̄
inguini. fortassis eniȝ medicina compar isti in bo
nitate repiri pōt. meliorē aūt ista inuentā adhuc
non vidi. ⁊ a quadraginta annis citra cotidiana
experientia innotuit mihi. Quartū remediuȝ
singulare est hoc. ℞ gallaꝝ cupressi pulueris viti
celle ana. ʒ. ſ. resine clare ⁊ bene pinguis quantuȝ
sufficit pillule cū succo plātaginis septineruii ⁊ dē
tur ex eis omni tertia die in aurora a tribus vsꝙ
ad quinꝙ. ⁊ debet istis vti vsꝙ quo erit sanus.

Quintū singulare ⁊ vltimū remediū est hoc. vt ōi
septimana diebus itercidētibus assumptioni pre
dictaꝝ pillulaꝝ degluttiat in aurora coclear vnū
huius electuarii. ℞ acacie arilloruȝ granatorū a
cetosorū arillarū vuarū sumac granorū mirti se
minis plantaginis cupularuȝ glandiū ana. ʒ. ii. lā
bruce. ʒ. vi. boli ar. masticis ypoquistidos ⁊ thuris
minuti ana. ʒ. i. liquiricie. ʒ. ii. ſ. miue citoniorum
sirupi de mirto ana. ℥. iiii. zuccari albi lib. ſ. coqt̄
zuccarū cū sirupis ⁊ cuȝ lib. ſ. aque sublimationis
gallarū cupressi vsꝙ ad debitaȝ glutinationē. tūc
ergo effūdatur ad mortariū ⁊ cū speciebus vltia
ta contritione incorporentur ad inuicē ⁊ r̄seruēt
in vase lapideo vitreato stricti orificii. Accipe
igitur mi zelatissime Ugo vir insignis et amplis-
sima scientia doctissime regie maiestatis Cipren
sis ⁊ dignissimus consul et orator facundissimus
hoc opusculū cum ingenti labore vt percipere po
teris emolitū hausi sententiis omnium fere illu-
strissimoꝝ doctorū huius sciētie professorum. cui
si accurate operam dederis in regendo te vt tibi
seriose conscribitur sanitatē tuā r̄cuperabis. ⁊ illa

recuperata possidebis. Et vita tua non pař lõge
nior fiet qđ tibi sua misericordia cõcedere digne
tur ille omniũ opifex. qui cuncta viuificat conser
uat ⁊ benedicit; ad laudes eius inmortales Amẽ

Cõsiliũ ad debilitatẽ stomachi a mala cõplexi
one frigida ⁊ humida ipsius. ⁊ ad malã cerebri fri
gidã ⁊ humidaꝫ cõplexionẽ materialẽ.

Ir egregius ⁊ in iure canonico li
centiatus approbatissimus domi
nus Johannes de Liuõia disposici
ones habet tres quibus principa
liter intendendũ est. Prima ẽ de
bilitas stomachi proueniens a mala cõplexiõe fri
gida ⁊ humida cũ presentia multi flegmatis infu
si in tunicas eius et in fundo eius natantis vel
contẽti. ⁊ hec quidẽ considerãti faciliter patere
possunt. eo qz digestiua eius notabiliter đbilitata
ẽ. ⁊ appetitiua etiam ex negatione sitis ⁊ multitu
dine saliualis humiditatis ⁊ ventositatis quãtita
te notabili in stomacho ipsius cõmorantiũ. et vlti
mo quia ex potus aut cibarii frigidi ⁊ humidi as
sumptione discrasia eius notabiliter intenditur. ⁊
pluribus aliis. signis que gratia breuitatis obmit
tuntur Secunda vero principalis dispositio ip
sius est mala cõplexio cerebri frigida ⁊ humida
materialis. propter quaꝫ debilitatẽ cerebri nota
biliter habet. que etiaꝫ in posterũ intensior fieri
parata est. quod licet pluribus ex signis demon
strari possit. ex duobus tamen nocumentis princi
palibus que in ortis a cerebro acciderunt suffici
ent manifestare eam. quorũ quidẽ nocumentoruꝫ
primũ est in organo auditus manifestũ. quod est
diminutio ⁊ corruptio in operatiõe auditiua no
tabiliter magnificata. Propter cuius quidẽ nocu
menti plenuꝫ intellectuꝫ premittendũ. ꝙ nocumẽ
ta auditionis sunt tria. s. ablatio eius que destru-
ctio nominatur aut diminutõ propter quã auditus
non subtiliter perscrutatur neqꝫ audiat nisi ex lõ
ginquo. aut est nocumẽtũ auditus corruptio quod
est vt sit vice eius vt audiat quod audire non põt
sicut est illud quod accidit in aure ex sonitu tynni
tu sibilo quarta tertii capitulo tertio. de quibus
nocumẽtis duo pricipaliter hic vir egregius patiť
scꝫ nocumentũ diminutionis ⁊ corruptiõis in sen
su auditus. Ex quibus facile cõcluditur ꝙ ad ťtiã
speciẽ nocumẽti leuiť patus est. sicut eniꝫ ex aqua
⁊ imaginationibus ex quibus accidit corruptio ĩ
sensu visus facile peruenitur ad ablationẽ eius ita
ex diminutione ⁊ corruptione in operationibus
in sensu auditus prouenit nocumentũ ablationis
eius. Quodlibet aũt nocumentoř predictoř duo
rum. aut ẽst radicale aut accidentale. Et radicale
quidẽ est surditas aut tarax aut guacre inter que
tria ab autoribus differentia colligi potest. surdi
tas nanqꝫ est ablatio auditionis proueniẽs ex pri
uatione foraminis ossis auditus a generatiõe qđ
os est ostracosuꝫ amfractuosum receptibile aeris
in ipso sonatiui. Ex quo facile concludi potest solu
tio probleumatis vulgaris et ab autoribus colle
cti et experiẽtia certificati. s. propter quid surdi
tas a generatiõe incurabilis est. Cũ enim a prin
cipio generationis virtus defecerit in plasmando
foramẽ in os predictuꝫ. nullum ingenium artis na
ture defectuꝫ supplere poterit vt remoueat surdi
tatem aut alia duo nocumenta predicta. Tarax
vo ⁊ guacre important nocumẽtũ diminutionis
aut corruptionis in auditu eueniens a causis di
uersis a priuatione foraminis iam predicti. Est
tamen inter hec duo differentia. quia tarax ipor
tat nocumentũ diminutionis auditus ⁊ non abla
tionis in proprio significato. guacre vero impor
tat nocumentũ corruptionis auditus aut ablatio
nis prouenienſ ex negatione transitus spiritus
animalis a cerebro a quinto pari neruorum ab
eo orientium peruenire debentis ad neruum vel
panniculũ expansuꝫ in superficie concaua ossis au
ditus iam predicti. licet improprie accipiẽdo ter
minos. s. tarax ⁊ guacre quandoqꝫ eadẽ intelligeř
videantur autores. per tarax quandoqꝫ nocumẽ
tuꝫ ablationis. per guacre vero nocumentũ abla
tionis aut diminutionẽ auditus. Hec omnia qua
litercunqꝫ lege quarta tertii primo capitulo ⁊ 3°
capitulo eiusdẽ clarius duꝫ iquit. scias ꝙ nocumẽ
ta auditus aut sunt ab origine ⁊ est surditas aut
tarax aut guacre natiua. aut supple nocumentuꝫ
auditus est accidentale a tempore ⁊ intentio qui
dẽ surditatis est preter intentiõnẽ tarax. Surdi
tas namqꝫ est vt pars intrĩseca alarnar. i. ossis au
ditus concreta sit surda in qua non existit conca
uitas ĩtrinsecus quã prediximus. scꝫ primo huius
que. s. concauitas ossis est cõprehendens. i. recipiẽs
⁊ continens aereꝫ quietũ. i. in ipsam inmersuꝫ ⁊ iã
conuenientẽ factum. qui scꝫ aer audit idest audire
facit voces sua vndositate. i. motu sicut vuea oculi
est cõprehendens species scꝫ obiectoř visibiliuꝫ. p
quaꝫ deferuntur ad cristallinã. Tarax vero ⁊ gua
cre sunt vt nõ per has sensus scꝫ auditus cõsequať
priuationẽ ꝑm diminutionẽ aut corruptionẽ. Et
subdit ⁊ non elongatur quin guacre sit sicut đstru
ctio idest ablatio auditus comunicans soliditati.
scꝫ ossis. ita ꝙ non sit illic in osse concauitas. sed
supple guacre etiam accidit quia neruus nõ affert
virtutẽ sensus licet sit ibi concauitas. ⁊ tarax est
sicut diminutio absqꝫ destructione. i. iportat dimi
nutionẽ ⁊ non ablationẽ auditus vel auditõis aut
conueniant. s. hec ambo in significatione ꝑm cõuer
sionẽ. s. ꝙ illoř quodlibet iportare potest nocumẽ
tum diminutionis aut ablationis in operatione
auditus. lege hec omnia ibi quia pulchra sunt. et
colligi etiam possunt hoř aliqua quarto de acci-
denti et morbo. capitulo 2° de causis accidentiuꝫ
auditus.

Capitulũ secundũ de inuestigatione causarum
ꝓpriař corruptionis ⁊ diminutionis auditus

Hec autem duo nocumenta in auditu huius egre
gii viri existentia aut fuerunt in eo a generatiõe
contracta ⁊ non habent curationẽ cõpletam. aut
sunt a tempore contracta. et tunc aut non sunt no
tabiliter confirmata aut cronica aut econtra Si
primo modo tunc existunt curationis faciliores.
vt scribitur quarta ťtii vbi supra et 2° breuiarii
12° capitulo et pluries alibi. Iteruꝫ tam dim nu
tio ꝙ corruptio in auditu existens. aut est per col
ligantiam aut per essentiam facta. Si per colli-
gantiam. aut per colligantiaꝫ totius ad caput. vt
frequenter contingit nocumentũ diminutiõis aut
corruptionis auditus a mala complexione frigi
da et humida a toto capiti comũicata aut calida
et sicca. vt contingit in febribus materias vel vẽ
tositates comunicãtes ad aures. Aut sicut ťtio

contingit in fluxibus ventris emoroidalibus aut vomitibus aut fluxu sanguinis a naribus aut aliis euacuatiõibus naturalibus aut artificialibus ꝛ si milibus per te ꝯsyderandis. aut contingunt nocu menta predicta per colligantiã mẽbroꝝ proxio rum vt cerebri sicut contingit in vertigine mĩa ꝛ similibus. aut propter nocumẽta euenientia ner uis venientibus a vͦ pari neruoꝝ cerebri deferẽ tibus spiritũ animalẽ ad organũ auditus. qui est panniculus supra declaratus. ꝛ hec quidẽ ex ner- uis venientia nocumenta fieri possunt propter so lutionẽ continuitatis in predictis neruis factam in fortibus percussionibus ꝛ conquassiõibus capi tis. ꝛ hee etiam species nullũ habẽt curationis ĩge niũ. Aut potest prouenire ꝑpter oppilationẽ co artatoriam in predictis neruis factã a materia humorali. quacunqꝫ aut aquosa vel ventosa. ꝛ sunt species ille quaꝝ curationes diuersis voluminibꝫ facile ab autoribus legi possunt. Aut ꝑuẽire prĩt predicta nocumenta ꝑpter oppillationẽ carnosã aut a veruca aut apostemate duro factam. que ite rum difficillime sunt curationis. aut apostemate molli flegmatico sanguineo vel colerico. que tria leuioris curationis existũt. Aut ꝯtingere possunt hec nocumenta propter oppilationẽ attenuatori aꝫ. sicut contingit in ethica vtraqꝫ. s. febrili ꝛ seni li. ꝛ in colericis febribus ꝛ marasmodeis disposi- tiõibus. ꝛ vtraqꝫ harꝫ specieꝝ valde difficil' cura tionis existit. ꝛ raro perficitur nisi a sapiẽtissimo ꝛ exercicato viro. ꝛ tu ꝯsydera hec quia difficilia sunt. Adhuc ꝛ secundo predicta nocumẽta auditus existentia in operatiõe eius prouenire possunt ab oibus spẽbus male cõplexionis simplicis cõposite materialis ꝛ imaterialis. ꝛ quelibet harum speci es curari potest nisi valde cronica et confirmata fuerit. vt supra tactũ est ꝛ scribitur quarta tertii capitulo tertio Tertio hec nocumenta predicta contingere possunt propter oppilationeꝫ euenien teꝫ in foramine ossis petrosi. ꝛ est os basillare a qͦ incipit os amfractuosũ supra declaratũ. ꝛ huius q dem foraminis oppilatio ꝛ causa eius difficultas ꝛ facilitas curõis eaꝝ eodẽ mõ ĩtelligant' sicut de oppilatione predicti nerui imediate dictum est.

Nocumenta vero per essentiam euenientia in ope ratione auditus sunt que fiunt aut in pãniculo su perficiei ossis expanso vt iam declaratũ est. aut cõ tingũt in osse assamach iaꝫ predicti. aut cõtingũt in foramine per quod sonorum species in organũ recipi debeant. Et siquideꝫ contingunt nocumẽta predicta ex parte panniculi iam predicti. tunc il lud fit aut propter solutionẽ continuitatis totalẽ prohibenteꝫ receptionẽ specieꝝ obiectoꝝ ꝛ spiritꝫ animalis sensibilis. ꝛ hec est quarta species que nl' lo modo curationẽ habet. Aut prouenit iteruꝫ pp magnã ꝛ solidam cicatricẽ que remansit post vlce ra panniculi predicti. ꝛ hec iterũ spẽs nullo modo curari potest dum fuerit cicatrix grossa ꝛ fixa. q̃ conuenienter remoueri non potest. propter diffi- cultatẽ applicationis medicinaꝝ que ipsam leniẽ do abstergẽdo aut subtiliando curari debent. Si militer etiam si contingunt nocumenta auditus per essentiam in aliis organis vt in osse iam pre dicto difficulter curari possunt. cuꝫ fuerint fortia ꝛ confirmata. ꝛ maxime propter iꝑossibilitatẽ ap plicationis medicinaꝝ conuenientiuꝫ vt tactuꝫ ẽ. Hec in summa sunt nostre sententie veritatẽ nocu

mentoꝝ auditus que sunt diminutio aut ablatio operationis eius declarantia. De reliquo auteꝫ nocumento auditui contingenti nomĩato corrup tio operationũ. s. dͦ tinnitu sonitu ꝛ sibilo pauca di cenda sunt. Premittendo primo qꝫ vtrunqꝫ illoꝝ est nocumentũ corruptiõis auditui euenicẽs. ꝑpea quia audienti videtur percipere voces ꝛ sonitus ĩ aere exterius existentes. a quibus tamen euacuat' aer. qui motus cum in aere percipiatur ꝛ non ex- trinseco vt supponitur necessariũ erit qꝫ talis mo tus sit a re intrinseca que est vapor effusus in con cauitate ossis iaꝫ predicti. vt quarta tertii capitu lo de sonitu ꝛ sibilo colligendũ. Fit autem corrup tio in operatione auditus propterea quia siue va por vel ventositas in amfractuositate ossis iam predicti contenta ꝛ spiritui qui est instrumentum sensationis cõmixta detineatur mota ꝛ agitata similem organo sensationis speciem sentiendi re- presentat qualis est motus ꝛ inundationis eius q fiunt in spiritu ꝛ in organis predictis. Propter quod ex his concludi posset causa varietatis diuer sarum specieꝝ corruptionis in operatione audi- tus euenientiuꝫ. Aliis enim videtur percipere voces sibilantium timpanizantium tubas et alia istrumenta musicalia armonizantiũ. Aliis enĩ vi detur percipere sonitus decurrẽtis aque conquassi onis arborꝫ a vento collisarũ. Aliis auteꝫ plurie preter has species diuersitates percipere videt' ꝛ tu discurre per eas quarum omniũ varietatum cause ex predicto fundamẽto colligi possunt. Hec eniꝫ in spiritu sensibili qui est instrumẽtũ auditio nis. inundatio aut est occulta. i. a causa non mani festa producta ꝛ fixa que difficilis est curationis Aut eniꝫ tale nocumentũ continue ĩ fieri a sua cã dependet. ideo si fuerit causa eius incognita diffi culter curari poterit. consequentia tenet eo quia effectus continue a causa dependens absolui non potest a subiecto sine remotioie cause facientis ip sum. Aut vero tale nocumentũ totaliter est in eẽ productum igitur est fixum. igitur difficilis cura tionis. consequentia tenet considerant aliquid in theoria. Aut vero cause taliũ nocumentorum cor ruptionis sunt manifeste ꝛ cognoscuntur per inuẽ tionẽ eius quod mouet vaporem inundantem su pra motioneꝫ ꝛ inundationẽ recepti. Potest autẽ quodlibet horuꝫ nocumentoꝝ fieri a multiplicita te causaruꝫ. Et prima est acutas ꝛ fortitudo sen sationis prouenit ex parte organorum ꝛ subti litate spiritus sensibilis per que patiunt' organa a quacũqꝫ leuissima causa. Secundo prouenire possunt nocumenta hec a debilitate virtutis que facile patitur a quocunqꝫ agente quantumcunqꝫ leuiter fere imprimente. aut propter species ma le complexionis frigide calide hũide vel sicce sim plicis vel composite. que vt plurimũ accidit mate rialis vel ĩmaterialis. et iste quidem sunt cause ĩ trinsece. quibus etiaꝫ persuaderi possunt alie cau se materialibus reducende vt ventositas vapor et aquositas. Contingunt hec nocumenta pẽ sepe per colligantiam totius ad caput vt in statibus posiimoꝝ in casibus febrium sepe contingit. Item per colligantiam ad caput et organũ auditus. si cut in motibus materierũ a farmaco agitatarũ Similiter etiaꝫ in forti fame hoc sepe contingit . Reliqua vero exempla et aliaruꝫ egritudinum toti coĩcatarũ. vt in aliis mẽbris pticularibus

intelligi possunt ex istis tanq̄ exemplaris positis que dimittuntur gratia breuitatis. Hec etiaʒ nocumenta ⁊ caruʒ species codeʒ modo intelligi possunt. ⁊ ab eisdem prouenire causis a quibus declaratū est prouenire surditatē tarax ⁊ guacre sicut in presenti capitulo visum est. Ex quibus omnibꝫ facile inferri potest difficultas curationū horum accidentiuʒ quod etiā experimento probari pōt. Raro enim percipitur aliquē conuenienter curari ⁊ perfecte quin nocumentis istis ledatur. ⁊ tu ꝑcipies si considerabis. Tertiū vero nocumentum quo molestatur predictus dominus est nocumētū corruptionis visionis licet valde leuissimū eo q2 nō perseuerat. etiaʒ quia per colligantiaʒ a mala dispositione stomachi dependet. quod quidē nocumentū corruptionis est imaginationes leues prouenientes a vapore a stomacho ⁊ inferioribus ꝑtibus eleuato. qui cōmiscentur spiritui visibili. ex q̄ ꝯmixtione sequitur illusio in operatione vis ita vt imaginetur videre in mediū obiecta ⁊ figuras a quibus mediuʒ denudatū est. sicut pulices ⁊ muscas volantes ante faciem apparentes. quarū captioneʒ venatur manus sine effectu capiendi aliqd ⁊ etiam in opere videndi est nocumentū diminutionis in eo. quia obiecta visus non potest in quacunqꝫ distantia consueta percipere. nec figuris nec sitibus quantitatibus. aut aliis differentiis visiōis obiectoꝝ qualia debetis percipere. Quorū omnium cause ex predictoꝝ nocumentoꝝ ī primo et ī 2° capitulis colligi possunt. quod gratia breuitatis omittitur

Capitulū tertiū de cura per dietam.

Ad regimē eius ꝑ res nō naturales ⁊ medicinales transeundū quod est tale. Regatur igitur aere climatis ciuitatis domus vel camere ad caliditateʒ naturaliter inclinato. ita q̄ habitatio eius sit remota a terra propinquitate aquarum vallium testudinū. ⁊ si talis haberi non possit fiat artificialiter talis cum igne multo. aut suffumigationibus rerum calidarum. vt thuris laudani mirre storacis calāite siluestriū aromaticoꝝ in camera carbonibus ignitis superaspersoꝝ. Idem dico de vestibus ⁊ tegmentis omnibus tam capiti q̄ stōacho conuenientibus. Similiter etiam cibus et potus omnis ad caliditatē ⁊ siccitatē vergere debet vt vtatur pane de simula purissima bene fermentato ⁊ cocto. Utatur etiaʒ carnibus artificialiter conditis cum cinamomo pipere croco ℥ ⁊ similibus. Et sint laudabiles carnes. vt pulloꝝ fasianorum ⁊ consimiliuʒ in aquis nullo modo degentiū Et sint carnes vituli lactētis ⁊ ānuales et carnes castratine gazelli ⁊ leporis ⁊ apri ⁊ similium. Pisces autem non sint in vsu eius. sed raro comedat eos nisi frixos ⁊ similiter cancros. Euitet lac etiaʒ ⁊ lactinia cibaria omnia ⁊ caseuʒ mollem ⁊ viscosuʒ ⁊ butiri vsuʒ dimittere debet. Legumina etiaʒ omnia preter legumina rubea euitāda sunt Potest autē panico farre riso ⁊ similibus vti. Fructus autē humidi ⁊ recentes cerasa pruna ⁊ auellane molles ficus pepones et consimilies alii raro comedantur. Omnes eniʒ fructus sicci cōseruati sunt meliores ei q̄ recentes. nil eniʒ ita vaporosuʒ sicut fructꝫ vt colligitur ūdecia tertii ⁊ plurics alibi. Sapores aūt aceto ꝯditi boni sunt. nō tamen in multo vsu. Agresta ⁊ succus arantioruʒ bona sunt. De oleribus autē bona sunt ei omnia calida ⁊ sicca. vt saluia rosmarinus ⁊ serpillū mēta mellissa origanū ⁊ aliquādo caules. napi ⁊ rape optimi sunt ei raffanus aut cepe aleuʒ bulbus raro comedantur et porrū. Confetiones auteʒ de amigdalis de auellanis phisticis aniso ℥ cinamomo omnes placent. et coriandrū conditū cum dyacitonitē cuʒ speciebus et absqꝫ illis bonū est. Confectio vero de pineis omnino dimittenda est Grana eniʒ pini nocent stomacho. iʒ[a] tertii. Uinū vero conueniens ei esse debet albū subtile aromaticū sapore et substantia bonū. Aqua vero et vsus eius omnino dimittatur. Similiter etiam fugiēda est ceruisia. quia vētosa est et caput īplet. ydromel autē bene confectum conueniens est ei. dūmodo non generentur in eo ventositates. Excercitiū v̄o conueniens est ei pedestre et equestre factuʒ tamē suauiter et proprie post cibū. Ieiuno vero stomacho fortius excercitari potest. Multa vero ꝗes et otiū non placet mihi imo dimitti debent Dormire vero debent conuenienter in die naturali spaciū. vii. vł viii. horaꝝ ad celebrandā digestione conuenientius. licet hec dormitio nocturna sit ei conuenientior q̄ diurna. Si autē dormire debeat in die propter carentiaʒ quantitatis conuenientis nocturni somni. aut propter consuetudinē dormiat distanter a cibo per horam vnā et mediā vel circa. et omnino dormitio eius debet esse capite condecenter eleuato. et de cubitu eius facto prius super dextro postea super sinistro latere. De passionibus autē anime tristantibus et terrefacientibus omnino debet esse remotus eo quia debilitatē in virtute resolutionē in spiritu agitationē et vaporationē in humoribus corporis efficiunt. propter que nocumenta tam auditus q̄ visus ꝺterioꝛa fieri p̄nt. De reliq̄ v̄o re nō naturali. s. quantitate repletionis dicenduʒ q̄ omnino non comedat nisi fames naturalis approximata sit manifesta. Cū autē superuenerit fames accipiēdus est cibus. ne materie a quibus stomachus eius non euacuatur in ipso corrumpantur. Secundo attendat ne quantitatē cibi ⁊ potus egredientuʒ naturalē mensurā accipiat. deterior eniʒ cibus ē. qui stomachi grauitatē efficit. sicut deterior potꝫ est qui in stomacho natat et fluctuat. ita q̄ melius est ei a mensa surgere cū aliquali reliquia appetitus. q̄ cū aliquali completa saturitate. Cum autē contigerit ex causa qualiscunqꝫ fuerit cibi et potus quantitatē multā fuisse assumptā. intendatur omnino euacuationi eius. et melior modus ē per subsequentē abstinentiā longā corrigere repletionem q̄ vti remediis aliis. Neqꝫ enim euacuatio per vomitū ē ei conueniens. eo quia stomachus et caput debilia sunt. quoꝝ debilitas intēditur a vomitu Euacuatio etiā per clisteria non multū grata ē vltramontanis. Quia vero optima ē et securior aliis. ego vero consulo q̄ hic vtatur ea et maxime clisteri tali. ℞ aque decoctionis folioruʒ violarū mercurialis blete volubilis omnium ana M. i. furfuris a faria bene mundi. M. i. ordei. M i. ſ. coquantur omnia in lib. vi. aque vsqꝫ ad consumptionē medietatis. et fortiter exprimantur ⁊ colentur. de qua colatura ℞. ℈. i. hyere simplicis Gal'. ℥. i. zuccari rubei cassie ⁊ benedicte ana. ʒ. iii olei violaꝝ. ℥. iiii. salis comunis. ʒ. v. et fiat clistēr Si autē velit ipsum calidius facere vt hyemali tempore loco olei violaꝝ ponatur olei de aneto

et olei lilioꝝ al. ana. ℥. ii. et addantur decoctioni camomille seminis aneti ana. ℳ. ſ. et erit optimũ. Si autẽ omnino abhorreret clistere vtatur pillulis alefanginis descriptione Mesue. ex quibus accipiatur frequenter ab vna vsqꝫ ad tres ƒꝫ maiorẽ et minorẽ stipticitatẽ ventris parũ ante cenam. aut ex eis accipi possunt in aurora quinqꝫ bis in mense. placent autẽ mihi in casu suo pillule hyere simplicis excellenter.

Capitulũ quartũ continens descriptiones que bis in anno fieri debent purgationũ.

Regimen vero per medicinales res appropriatas omnibus predictis dispositionibus ⁊ conueniens ad totius corporis mundificationẽ esse debet in duo capitula partiẽdũ. Primũ est descriptio quarundã purgationũ quᵉ bis in ãno fieri debẽt scꝫ in mense aprilis vel maii. ⁊ a medietate septẽbris vsqꝫ ad medietatẽ octobris. per tales autem purgationes mundificabuntur superfluitates ĩ toto corpore congeste. et in stomacho ⁊ capite ⁊ organis sensuũ partialiter inuente. Minoratiuum igitur bonũ premittendũ est hoc. ℞ pillularũ de agarico. ℈. ſ. pillulaꝝ de reubar. ℈. i. fiant pillule vii. cum hyera simplici. Secundũ minoratiuũ leuius predicto. ℞ cassie de canna extracte cũ aqua ℥. i. agarici electi. ℈. i. ꝫꝫ. grana. iii. accipiatur cũ aqua feniculi calida. Tertiũ minoratiuũ fortius predicto est. hᵒ ℞ pillulaꝝ de hyera cõposita. ʒ. i. reformentᷣ pillule septẽ cũ hyera simplici. et quelibet harũ medicinarũ accipi debet in aurora. et post ipsas dormiatᷣ per vnã horã. ⁊ tardetᷣ cibus horis quinqꝫ. ⁊ tũc accipiatur ciphus brodii pulli macri cum zuccaro ⁊ bibatur. post quẽ potuꝫ tardetur cibus per vnam horã. Digestiuũ vero cõueniens predicto tempore ⁊ leue est hoc. ℞ aque absinthii aque feniculi ana. ℥. i. ſ. aque raffani. ℥. i. zuccari albi. ℥. i. accipiat totã calidaꝫ in aurora. Digestiuũ fortius predicto est hoc. ℞ aque maiorane feniculi ana. ℥. ii. sy. de calamento. ℥. i. misce. Iteꝫ digestiuũ fortius predictis ẽ hoc. ℞ oximelᷣ squillitici. ℥. i. sy. de sticados. ℥. ſ. aque betonice feniculi ana. ℥. i. radicũ yreos. ℥. ii. misce ⁊ accipiatᷣ actu calidũ. Premissa digestione euacuetur materia eradicatiue cuꝫ hoc. ℞ hyere simplicis descriptiõe Gal. 4ᵒ. tera. ℥. i. electuarii dyacastorei descriptione Nicolai. ℥. i. misce et totũ accipiatᷣ calidũ cũ aqua decoctiõis galange. Cũ hᵒ enĩ medicamine gentẽ multã ab imaginationibus ⁊ tinnitu sibilo ⁊ diminutione auditus ad bonã dispositionẽ sepe reduxi. ℞ pillulaꝝ aurearũ. ℈. i. pillularũ de sarcocolla descriptione maiori eaꝝ. ℈. ii. fiant pillule. vii. cũ syrupo de sticados. Si vero fortius eradicatiuũ querit. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla pillulaꝝ cochiarum ana. ʒ. ſ. vel. ℈. ii. formentur pillule cũ sirupo de sticados. ⁊ accipiantur omnes hora que in minoratiuis assignata est. ⁊ obseruentur post eas conditiones ibi tacte ꝛcetᷓ. Minoratiua cõuenientia in autumno precedẽte hyemẽ leuiora debent esse predictis. eo quia plurimum virtus est debilitata magis tunc ꝙ in fine hyẽis propter resolutionẽ ⁊ consumptionẽ ⁊ alios excessus in estate factos in regimine rerũ non naturalium. ⁊ ideo minoratiuũ conueniens esset hoc. ℞ aque cicoree aque violaꝝ ana. ℥. i. cassie preparate cum aqua lupuloꝝ. ℥. i. ſ. misce. Aliud minoratiuũ conuenientius predicto ⁊ pro nobilibus est hoc. ℞ aque endiuie aque lupuloꝝ aque violaruꝫ ana. ℥. i. manne electe. ℥. ii. reubar. electi. ℈. ii. spice nardi. ℈. v. infundantur simul per vnũ dieꝫ naturalẽ. deinde exprimatur ⁊ colatura calida bibatur. Et si querimus minoratiuũ fortius paulo et non minus conueniens. accipiatur. ℥. ſ. electuarii de psillio cum aqua decoctionis hermodactilorũ ⁊ macis. Hec enim medicamina educũt materias flegmaticas ⁊ colericas ⁊ aliquantuluꝫ adustas a toto ⁊ a capite vt patet ex virtute simpliciuꝫ. Digestiuũ vero pro his temporibus conueniens potest esse hoc. ℞ mellis rosᷣ colati. ℥. i. sirupi rosᷣ ℥. ſ. aque feniculi absinthii ⁊ cicoree ana. ℥. i. misce

Aliud digestiuũ fortius predicto ad materias acutiores ẽ hoc. ℞ sirupi violati. ℥. i. sirupi nenufarini. ℥. ſ. aque violarũ aqꝫ acetose ana. ℥. i. ſ. misce. Aliud digestiuũ communius materiebus fere omnibus. ℞ sirupi compositi acetosi. ℥. i. sirupi dyarodon. ℥. ſ. aque lupuloꝝ. ℥. i. aque betonice mellisse ana. ℥. i. ſ. misce. Euacuatiões vero eradicatiue hoc tempore cõuenientissime esse possunt ex predictis minoratiuis facte vigorando doses. Aliud eradicatiuũ bonũ ad hanc intentionem est hoc. ℞. electuarii dyafiniconis. ʒ. i. ſ. electuarii de psillio. ʒ. ii. misce.. Secundum euacuatiuum fortius dicto est hoc. ℞ pillulaꝝ de hyera composita. ℈. ii. pillularũ cochiaꝝ. ℈. ſ. fiant pillule sex ⁊ dentur vt supra. Tertiuꝫ euacuatiuũ fortius predictis ad multas materias valẽs ⁊ diuersas ẽ hᵒ. ℞ pillularũ aurearũ. ℈. i. fiãt. vii. cum hyera simplici ⁊ dentur omnĩ vt supra de minoratiuis scriptũ est.

Capitulũ quintum de medicinis habẽtibus comune iuuamẽtũ ad nocumẽta stomachi visus ⁊ auditus.

Pro secundo vero capitulo sunt medicine scribende quarũ iuuamentũ est comune ad nocumẽta stomachi visus ⁊ auditus. Et primo quidẽ scribẽtur composita concernentia materias inuentas in capite ⁊ stomacho ⁊ organis sensuuꝫ ⁊ prohibentia generationẽ ipsaꝝ ⁊ confortantia virtutes et organa sensuuꝫ. De quoꝝ numero primũ est hoc. ℞ electuarii metridati de quo in mane hora supra scripta accipiatur. ʒ. i. vel. ʒ. i. ſ. cum. ℥. i. aque maiorane betonice saluie vel lauri. Secundũ est hyera Hermetis que accipiatur vt supra. Tertiũ ẽ tyriaca Andromachi que accipiatur cũ aqua feniculi aut aqua lauri vel yreos. Quartũ est electuarium dyambra. Quintũ est dyamuscus dulcis. Sextuꝫ est confectio anacardina de qua omni temporᷣ accipi potest semel in septima. ʒ. i. in aurora cũ decoctione macis preterqꝫ in diebus caloris. et hec quidẽ medicina multũ efficax ẽ si fuerit bñ cõposita. Cõpositũ aũt bonum quo vti soleo ego in similibus dispositionibus ⁊ inuenio iuuamentũ maximũ est hoc. ℞. cubebaꝝ folii amcos amomi galange ʒinʒiberis electi gariofilorũ ana. ʒ. i. macis. ℥. ſ. ligni aloes nucis muscate ʒedoarie anisi cinamomi granorũ paradisi ana. ʒ. i. ſ. rosaruꝫ violaruꝫ florũ nenufaris seminũ endiuie scariole ana. ʒ. i. florũ buglosse. ʒ. iii. florũ roris marini granoꝝ feniculi granorũ fisticorũ infusoruꝫ in aqua calidam per diem naturalẽ. ℥. iii. sirupi de calamẽto ℥. iiii. oximellis squillitici. ℥. ii. sirupi rosati. ℈. ſ. ambre musci ana. ℈. ſ. fiat electuariũ cũ. ℈. ſ. zuccari albi. quod quidem post complementum eius

bulliat in succis saluie betonice feniculi ana.℈.ʃ. vsq ad cōsumptionē succoꝝ ⁊ reseruetur vlui acci piēdo ex eo omni mane ⁊ sero a.ʒ.tribus vsq ad septez.nullā eniz inueni medicinā parē sibi ad cō fortationez stomachi ⁊ organoꝝ sensus ꝛcet. Ad hanc etiam intentionē mirabiliter conferunt mi robalani kebuli conditi.ex quibus frequenter ac cipiatur per tres horas post cenā ⁊ in aurora eti am.Et iterū ad hanc intentionē confert ℥ȝ condi tū.ex quo ī aurora accipiatur radix vna.Ego vō sepe in nocumentis visus ⁊ auditus cōdiri feci cū zuccaro seminū raparū.ʒ.ii.se.rafāi.ʒ.i.eo modo quo conditur coriandrū.⁊ faciebā egrotantes vti illis post prandiū ⁊ cenā. Quantū enim semīa ra paꝝ conferunt in acuendo ⁊ confortando visum.⁊ semina ⁊ quelibet pars rafani in confortando au ditū.omniū voluminū medicine lnīas leger̄ potes Non est etiam mirabile aut īpossibile iueniri me dicinas simplices ⁊ cōpositas simul conferentes g̃ uitati auditus ventositatibus tinnitui eius ⁊ sibi lo imo etiaz visui conferentes.⁊ legere potes hec quarta tertii in capitulo de cura nocumentoꝝ au ditus vbi plura scribuntur talia. ⁊ habet̄ littere series ita.⁊ dicamus sicut a capite iterātes verbū ꝙ ex medicinis illis omnibus que facta sunt ex g̃ uitate auditus ⁊ dolore eius ⁊ ventositate ipsius ⁊ sonitu ⁊ tinnitu cuius causa est materia frigida ⁊ frigus post purgationē capitis sunt vt distillet̄ in aurē baurach.i.sal nitrum cuz aceto ⁊ melle di cendo sic.℞ mellis.ʒ.i.aceti.ʒ.ii.salis.ʒ.i.buliant omnia simul vsq ad consumptionē quarte partis ⁊ fiat ex eo sicut dictum est. Secundū remediū est fel ouinū cuz oleo ⁊ melle.aut cuz oleo amigda laꝝ amaraꝝ iuncta aure ⁊ calidū Tertiū vō ē aqua.i.succus porri ⁊ est per me expertū sepe. Quartū est aqua.i.succus cepe cum melle ana. Quintū vero est p̄dictū cum lacte mulieris di stillando in aurē duas guttas ex eo cuz pice disso luta simul mane ⁊ vespere. Sextū est elleborus albus ⁊ niger cum oleis conuenientibus ⁊ cuz olō de lilio Septimū est aqua anisi absinthii ⁊ cor ticū rafani.⁊ itelligo ⁊ operor ita per aquā succū Octauuz vero ab occulta proprietate conueniens est oleū decoctionis serpentis Nonū vero est o- leum lauri sepe per me expertū Decimū vero ē ingeniū factum de castoreo ⁊ euforbio cum oleo vt sepe feci. Undecimū vero est oleum de balsa mo quod est mirabile nisi esset adeo preciosum Duodecimū vero ⁊ vltimum est oleum de napta cum quo gentes plurimas a predictis accidenti bus sepe defendi. Est autē oleum de napta oleum de petris factuz.i.oleuz petroleū.In littera vero sequenti iteꝝ ex Auic.quattuor laudantur solem nia medicamina.Quorum primū est.℞ glutinis alimbat ⁊ ē terbentina.ʒ.i.oleum d̄ keyri ⁊ est d̄ viola citria.ʒ.ii.oleū āigdalaꝝ ama. ana.ʒ.ʃ. co quantur omnia simul ⁊ distilletur ex eo in aurez mane ⁊ sero. Secundū vero remedium est mel storacis ⁊ est lubzie.i.storax liquida cum oleo de keiri auribus inīecta calida quoniā sepe vtiliter expertus sum. Tertiuz est aqua.i.succus colocqūi tide Quartuz est succus dragontee.scȝ auri inie ctus calidus.Hec enim cōplectūt̄ sublimitatē vir tutis omniū medicinaꝝ que in aliquibus medicie voluminibus inueniri possunt. nec quere plura p elegantiā dignitatis et maxime laudis Auicene super alia medicine volumina ꝛcet. Specialia vō ad imaginationes medicamina conferentia sunt electuaria cōposita suprascripta.Et maxime ele- ctuariuz ex illa mea descriptione ꝯpositū.Localia vero īponēda cuz magͣ tamē cautela q̄ a me nūꝙ̄ libenter īponuntur nisi in casu necessitatis magne leuiora sunt ista.Primo succus feniculi expressus et depuratus expositus soli cuz modico puluris ligni aloes est bonus.Fortius illo est succus ille ex quo accipiatur.ʒ.i.salis gēme.ʒ.i.et permittatur dissolui cuz succo illo et collirizet̄ ex eo gutta vna in oculuz bis vel ter in die. Tertium est vt accipi atur fecalis pars a succo feniculi depurata et ex- iccata ⁊ dissoluatur.ʒ.i.ex ea in.ʒ.i.aque eufragie et iueni ex ea iuuamētū sublime ꝛcet. Comūia vō localia omniū auctoꝝ medicine sententiis appro bata sunt fella omniū et sunt proprie volatilium de rapina degentiuz vt colliriū fellis accipitris fasiani perdicis et alioꝝ non sarcofagorū volan tium peditantiū. Colliriuz bonū et leue est hoc ℞ fellis saboth et est piscis lucius nominatus.ʒ.ii salis gēme.℈.ʃ. dissoluatur sal gēma in predicto felle et īponatur oculo.Hoc enim est medicamen elegans et leue satis. Hec sunt illa que mee iudi- cio rationali cum experimentali meliora et secu riora predictis dispositionibus conferentia tradi ta sunt a sapientibus.vt in voluminibus coruz le gi potest ꝛcet.

Consiliū de modo rectificandi appetitiuam et digestiuaz virtutes stomachi ⁊ cordis substantiaz et renes.

Audeo leticia non modica cū sen tiaz ex te frater optie domini.C. strenui conualescentiam exopta taz.de qua tamē nunꝙ̄ dubitaui nec adhuc dubito quin semper ad melius dispositio sua permutari debeat vsq ad sa nitatē cōpletā.propter quod apud illa que āmo- do non leui scrutinio fuerunt applicata. Quinq̄ p̄dictis quinq̄ accidentiuz correctiuis videtur mi hi deinceps insistendū esse. Et primū quidē est ꝙ melioretur appetitus eius ⁊ digestiua. cui proui deo cum hoc ceroto sapientibus approbato ꝙ sup stomacho suo semper applicatū conseruari debeat Descriptio ceroti.℞ r̄sine clare electe.ʒ.i.ʃ.ligni aloes gallie muscate macis mente folii cipezi ma sticis ana.℈.i.cere quantū sufficit fiat cerotū bene tenax Et secundū principale est ꝙ iterū vigore tur substantia cordis eius hoc medicamine cuius petiaz figura nebule zuccarate rotundā factā sem per super mamilla sinistra portare debeat omni tamen fine quattuor dierū naturaliū renouandā ℞ ligni aloes been albi ⁊ rubei ossis de corde cer ui iacincti smaragdi folioꝝ auri ana.ʒ.ʃ. marga ritaꝝ.ʒ.i.folii gariofiloruz galange ana g̃.v.lau dani purissimi.ʒ.i.ʃ.croci.℈.ʃ.resine clare.ʒ.iii. ʃ.cere quantū sufficit fiat cerotū bene tenax. Tertiū principale est ꝙ propter multitudinē spu ti super caput suuz portet semper hoc cerotū a co ronali cōmissura per totaz sagittalem protensuz per latitudinē quinq̄ digitoꝝ vsq ad summitatē capitis gratia cuius etiam sputi per duas horas post cena omni cero accipiat vnā rotulā confectio nis que infra describitur continuando eā p̄ spaciū

decez dierũ. Primũ remediũ pro capite. R storacis calamite spodii sandaracæ ꝛ galie muscate zedoarie ana.ʒ.ß.sadaloꝝ amboꝝ coralloꝝ amboꝛuz se.por.rosaꝝ lambrusce ana.℈.ß. resine.ʒ. v.oppoponacis.ʒ.i.dissoluantur gũme cum aceto albo acuto fiat cerotũ amplectens cõmissuras iaz scriptas Secundũ vero remediũ capitale iteꝝ humiditatũ catarraliũ consumptiuũ est hoc. R electuarii metridati.℥.ß.sandarace boli ar. mastícis rosaꝝ lambrusce coralloꝝ ana.ʒ.ß.zuccari al. lib.ß.fiat confectio in rotulis magnis que cooperiantur foliis auri.de qua confectione assumendũ est post cibuz per quantitatẽ ß.℥. Quartum principale pro renibus eius prouideatur cuz hoc salubri vnguẽto quod applicet renibus suis a medio spatulaꝝ vsqȝ ad finẽ spine per totã latitudinem ꝛ longitudinẽ eius. R olei nenufarini olei violaꝝ olei de semine lactuce ana.℥.i.boli ar.sandarace rosaꝝ seminis portulace floꝝ nenufaris ana ʒ.ß.camphore.℈.i.cere al.quantũ sufficit fiat vnguentũ molle ꝛ ei applicetur vt supra. Ultimo habeatur in memoria fluxibilitas ventris ꝛ si nõ fuerit naturaliter se habens artificialiter fiat cũ pillulis alias habitis aut cũ electuario suo ad libitum. Istis applicitis p dies aliquos fiat mihi noticia de statu eius vt sedulo ꝓuidere possim ꝛ conuenienter his que emergent.

Consilium aliud iterum ꝓcedẽ ad rectificãdũ digestiuã frigidã eius ꝛ ad īducendũ appetitũ

Recipe vini citonioꝝ ꝛ aceti albi acuti ana lib.ß. aque electe lib.ii. zuccari albi.lib.i. dissoluat̃ prio zuccarũ cuz aqua ebulitione leui deinde superfundatur acetũ ꝛ iterum modicũ coquatur.Tertio vero superponatur vinũ citonioꝝ ꝛ coquantur inuicẽ lento igne bene dispumando vsqȝ quo fiat conuenientis spissitudinis.Cuz ergo coquit̃ aromatizetur cũ infrascriptis speciebus in sindone rara ligatis.R mente sicce.ʒ ii.ligni aloes masticis gariofiloꝝ ana.℈.i.macis ʒ.ii.pulucrizentur ꝛ fiat vt dictũ est. De hoc igit̃ potu accipiatur.℥.i.ß.cũ.℥.ii.ß.aque decoctionis masticis ꝛ sit bene calidũ per nouẽ horas post cenã assumptũ.ꝛ tardetur post ipsuz cibus horis ad minus tribus.Fiat antẽ aqua masticis hoc modo. R masticis clare ꝛ electe.ʒ.i.ß.aque veri fontis fialã vnaz.coquantur simul lento igne vsqȝ ad consumptionẽ tertie partis duabus remanentibus Secundum principale remediuz est hoc. R laudani purissimi.ʒ.ii.resine munde ꝛ bene clare.℥.i ß.ligni aloes.ʒ.i ß.galie muscate.ʒ.ß.rosaꝝ spodii sandaloꝝ amboꝝ granoꝝ mirti gariofilorũ ana ℈.i.camphore g̃na quinqȝ cere albe quantum sufficit.fiat vnguentũ bene tenax.d quo petia magna scut alis figure ab ore stomachi vsqȝ ad vmbilicuz versus laterales partes per duos digitos applicetur.ꝛ semper ibi affixa permaneat.et si quandoqȝ a calore naturali resoluta caderet. tunc r̃ficiatur alia ꝛ apponatur Tertiũ instrumentũ principale est hoc. R cinamomi electi.℥.ß. granoꝝ mirti ℈.i.pulueris pelliculaꝛuz stomachi gallinarũ preparatarũ.ʒ.iii.fiat omniũ per se puluis subtilis. cuius asperitatẽ non percipiat sensus tactus.i cuius fine ponatur pulueris electi smaragdi.ʒ.i. de hoc igitur puluere in omni suo cibario cõmisceat̃ Et si quandoqȝ ꝛ ꝓprie post reiectionẽ flegmatis de ipso biberet.ʒ.i.cuz tertia parte ciati bone romanie non habentis excellentẽ saporẽ resine summũ esset ei auxiliũ Quartũ instrumentum non minus elegans predictis est hoc. R margaritarũ electarũ.ʒ.i.ß.folii cinamomi electi floruz rorismarini ana.ʒ.ii.masticis.ʒ.ß.carpoballsami xiloballsami añ.℈.i.anisi liquiricie ana.ʒ.i.zuccari al. lib.i. pulueris pelliculaꝝ ãtescriptarũ.ʒ.ii.cũ aq mẽte. fiat confectio ĩ frustris velut pineata.d hac igitur confectiõe accipiat semper in principio mẽse frustrũ vnũ vel duo. Quinto principalit̃ memoret vti post omnẽ cibũ ĩmediate confectione d citoniis diu ordinata sibi.de qua semper accipiat vnum vel duo frustra s̃m conuenientẽ tollerantiam sui stomachi. Ultimo vero memoret eliger̃ vinũ subrubeũ vel parũ niguz clarum aromaticum ꝛ bene potens cuius sapor participet dulcedine cuz põticitate. Et basis cibarioruz eius sundetur in carnibus caprettinis gazelinis leporinis vel vitulinis elixis vel assatis. Neqȝ obliuiõi mãdet mittere ad accipiendũ grana crespini. quorũ inueniet copiã si in roueretũ tridenti ꝛ in ciuitatẽ Ueronensem mittet.

De dispositione apostemosa stomachi pendente a flegmate cum colera mixto eo tamen vincente. cõplicata cuz aliis quinqȝ egritudinibus.sez fluxu ventris. Cacesia Dolore ꝛ mala cõplexiõe calida renuz.Mala cõplexiõe cerebri frigida ꝛ humida ꝛ vniuersali corporis dbilitas.Quaꝝ cause ꝛ cur̃ separatiz sex capitulis pertractantur Capitulũ primũ de apostẽate stomachi flegmatico nõ puro

Bartolomeus d Uerona vir comẽdabilis sex difficilibus egritudinibus molestatur. quaruz quelibet regimine indiget conuenienti et solicito Et prima quidẽ egritudo eius est apostemosa dispositio stomachi.quẽ sensus tactus per digitos duos cõprehendit infra os stomachi extensionẽ ꝛ duritiẽ habens mediocrem.ꝛ ex cõpressione ipse patiens ꝛ etiã absqȝ cõpressiõe notabiliter dolet. Similiter etiam operationes ipsius stomachi.s.appetitiua ꝛ digestiua comunes notabiliter lese sunt. et etiam propria digestiua ipsius stomachi notabiliter lesa est.ita ꝙ nutrimẽtũ in propriã substantiã eius non transfertur conuenienter.Unde continue debilitatur ꝛ r̃soluitur substantialiter.adhuc etiam propter debilitatem ipsius est frequenter hic vir in continuo sputamiẽ ꝛ superfluiiates multe in eo congregate per viaz indigestionis frequenter sunt causa descensus chili ꝛ diminute digestionis ipsius Cura huius egritudinis principaliter dependet ex cura apostematis ipsius. Si amplius duraret hoc appstema indurarctur ꝛ esset difficilioris cure valde. propter quod subsequenda curationẽ his que adhibita sũt per me cuz ipse fuerit stomatus ꝛ euacuatus euacuationibus appropriatis educentibus materiaz mixtaz ex flegmate dominante ꝛ colera subdominante satis mihi videtur sufficere vt subueniaz ei cum sex remediis. Et primũ quidẽ hoꝝ est.vt iste vir omni mane accipiat hunc potũ quem continuet per vnũ mensem. R aque absintii ꝛ mente et

mellisse ana.ʒ.i.aque radicis altee.ʒ.i.ſ.misce et cū zuccaro calidū ſumat ī auroꝛa Sc̄dʒ r̄mediū eſt vt cū acceperit ipſum quinqʒ vel ſex vicibus. tunc ſexta die ſequenti vel ſeptima accipiat hoc euacuatiuuʒ leue quod educit materiā pꝛedictam ⁊ pꝛopꝛie īmerſaʒ in tunicis ſtomachi. ℞ hyere ſiplicis.ʒ.i.aque altee.ʒ.ii. miſce ⁊ tardetur cibus ⁊ potus hoꝛis ſex.⁊ hec quidē duo inſtrumenta rectificant malā cōplexionē ſtomachi frigidi ⁊ humidi materialeʒ que dependet a flegmate dominante ſuper colerica materia inuenta ī ſtomacho eius. Tertiū remediū eſt vt ſemper ſup ſtomacho ſuo poꝛtet hoc emplaſtꝝ. ℞ emplaſtri de mucillaginibus ſimplicis.ʒ.ii.emplaſtri de meliloto ſm̄ Meſue.ʒ.iii.ſalis indi.ʒ.ii.ſtoꝛacis liquide.ʒ ii.bdellii mollis ⁊ ſubalbidi.ʒ.i.mente abſcinthii cimini cardamomi maioꝛis ana.ʒ.i.ſ.diſſoluant̄ omnia cū aceto ⁊ incoꝛpoꝛentur ⁊ calidum ſtomacho applicetur. Scio enim ꝙ hoc emplaſtrū magnā partē tumoꝛis ⁊ duriciei ⁊ doloꝛis curauit.et ſi continuetur in totū ſanabitur. Quartū remediū eſt hoc.℞ pillulaꝝ de ſpeciebus ſm̄ Meſ.ʒ. ii.bdellii mollis ⁊ ſubalbidi.ʒ.i.armoniaci.℈.ii. ī coꝛpoꝛentur omnia ſimul cū modico vini aromatici.fiant pillule de omni.ʒ.vii.de quibus accipeꝛ poteſt vna poſt euacuationē iam dictaʒ omni tertio vel quarto ſero paꝝ ante cenaʒ tēpoꝛe quo nō moleſtatur a fluxu ventris.de quo videbitur in ſequenti ſecunda parte pꝛincipali. Quintū remediū eſt vt iſte vir ſemper ante cibū vtatur confectione de fiſticis quā ego cōpoſui.que recipiat cuʒ aqua mente ⁊ non cū aqua violata.Ego enim tali confectiōe cū aq̄ hac vltima.i.aqua violaꝝ vel endiuie facta vtoꝛ ſolū in febꝛibus. Sextū remediū ē hoc.℞ gallie muſcate ſtoꝛacis calamite maſticis thuris ana.ʒ.i.cardamomi ma.cimini ſimplicis macis an̄.ʒ.ſ.cū ſucco abſcinthii foꝛmēt̄ pillule.de quibus iſte vir ſemper in fine cibationis vtatur duabus vel tribus.ipſe enim iuuant ad bonā digeſtiuā efficiendā ⁊ conſumptioneʒ materieruʒ pꝛedictaꝝ.ſic pꝛedicta confectio ante cibationē accepta.cū hoc ꝙ digeſtiuā confoꝛtat materias etiā per inferioꝛa diuertit. Et hec d̄ egꝛitudine pꝛima dicta ſufficiant

Capitulū ſecundum de cauſis fluxus ventris et eius cuꝛa

Secunda vero pꝛincipalis egꝛitudo huius viri ē fluxus ventris.qui quandoqʒ chiloſus eſt.quādoqʒ lientericus aliqualiter. licet eniʒ digeſtiua ſtomachi non ſit nocita nocumento ablationis.eſt tamē leſa leſione diminutionis.ita ꝙ chilus diminte digeſtus pꝛopter debilitatē retētiue ſtomachi a mlta materia mucillaginoſa illatā detineri non poteſt.imo lubꝛicando deſcendit.⁊ hoc eſt etiā cā deſcenſus cibi a ſtomacho pꝛius ꝙ̄ digeſti. vnde lienteria efficitur non raro.etiaʒ pꝛopter pꝛedictaʒ malā digeſtionē a ſtomacho inteſtinis communicataʒ accidit fluxus dyarius ex coꝛrupto chilo.ſiue ipſe pꝛius in ſtomacho coꝛruptus fuerit anteꝙ̄ ad inteſtina deſcēdat.ſiue ipſe chilus poſtꝙ̄ ad iteſtina deſcendit ibidē coꝛrumpitur. Et ex hoc fundamento deducitur cauſa fluxus quandoqʒ chiloſi quandoqʒ lienterici quandoqʒ vtriuſqʒ ſimul. et cognoſcitur etiam ex hoc fundamento diuerſitas coloꝛis fetoꝛis ⁊ varietas ſubſtantie eius quod emittitur.Apparet eniʒ quādoqʒ in materia color ſubalbidus quandoqʒ fuſcus vel leuiter niger.quādoqʒ ſubcitrinus.quandoqʒ vero fetoꝛ leuis acredine repꝛeſentatus.quandoqʒ vero fetoꝛ cū acuitate ⁊ materia etiaʒ quandoqʒ eſt liquidioꝛ quandoqʒ gꝛoſſioꝛ. Et hoc totū cōtingit pꝛopter lōgitudinē moꝛe ciboꝝ in ſtomacho.aut paruitatem ipſius in eo.aut pꝛopter varietatē ciboꝝ ī ſubſtātia ⁊ in virtute medicinaliū.aut pꝛopter varietatē actiōis caloꝛis ſtomachi magis ⁊ melius coquētis.aut quandoqʒ pꝛopter maioꝛē attractionē colere ad ſtomachum.pꝛopter quaʒ coꝛrūpitur ſubſtantia ciboꝛum et chili. vnde ſequitur varietas in coloꝛe ⁊ odoꝛe ⁊ ſubſtantia pꝛedictis. Et ex hoc fundamento ſatiſ pulcre intelligi poteſt diuerſitas tertii fluxus quē patitur iſte vir qui diaricus vel humoꝛalis exiſtit. Ita vt quandoqʒ materia emittitur palida nigꝛa vel ſubalbida ſubcitrina ⁊ leui viriditate quandoqʒ viridis ⁊ in ſubſtantia pauce aquoſitatis.ſed mediocris inter liqdam ⁊ gꝛoſſam.que omnia valde facile intelligi poſſunt cōtingere pꝛopter malā complexionē ⁊ cōpoſitionē ſtomachi iaʒ pꝛedictaʒ.que communicat̄ ī teſtinis epati ⁊ ſpleni.ita ꝙ materie per modū attractionis ad inteſtina pꝛopter ipſoꝝ debilitateʒ vel pꝛopter oꝛdinē naturalē qui eſt ꝙ mēbꝛa foꝛtia expellunt ſuperfluitates ad debilia.ita ꝙ congꝛegatur materia in inteſtinis.que poſt virtuteʒ incitat expulſiuā ad eiuſ expulſionē.⁊ accidit fluxus quē aliqui extimauerūt fluxū epaticuʒ ſed nō ē ita.Similiter enim potuiſſet iſte fluxus denōiari ſpleneticus ⁊ aliunde pꝛoueniens.Eſt ergo hec egꝛitudo in inteſtinis fixa.licet ſm̄ ſui magnaʒ pteʒ dependeat a diſpoſitione ſtomachi pꝛedicta. Cuius quidē cuꝛa octo inſtrumentis infraſcriptis felicitari poteſt. Et pꝛimū quidē boꝛū eſt cliſtere hoc quod omni die in mane accipiatur.℞ bꝛodii pinguiſ carniū caſtrati.ʒ.viii.vel ſcutellā vnā aque decocte oꝛdei.et floꝝ gꝛanatoꝝ ana.iiii.ʒ. mielete.ʒ.i.cimini aſſati mente thuris ſpodii ſandarace an̄.℈.ſ.olei ōfacini.ʒ.ii.⁊.ſ. miſce fiat cliſteꝛ.Secunndū vō inſtrumētū ē hoc ℞ thuris ſpodii .ſandarace coꝛiandri pꝛeparati ſumac gꝛanorum mirti ana.ʒ.i.ſ.pinguedinis irci.ʒ.ii.olei onfancini.ʒ.iii.gallaꝝ perfoꝛataꝝ ⁊ coꝛticū rubꝛi interioꝝ caſtaneaꝝ ana.ʒ.ii.reſine.ʒ.ſ. cere albe ʒ.i.fiat vnguentū mediocris viſcoſitatis. de quo actu calido totus venter ab ūbilico iſerius ⁊ ilia ter vel quatter in die inungatur. Tertiū inſtrumentuʒ eſt hoc. ℞ thuris maſticis galie muſcate ſtoꝛacis ana.ʒ.ii.colofonie.ʒ.i. pulueriʒentur oīa gꝛoſſo modo.⁊ cū hoc puluere ſuffumigentur panni qui ſepe ſuppenatur omnibus locis quibus applicatur inunctio Quartū inſtrumentū ē vt applicetur ventoſa magni oꝛificii ſepe in loco lumis abſqʒ ſcarificatione.Urget eniʒ fluxū imoderatuʒ ſedat doloꝛes efficaciter. Quintū inſtrumentū ē hoc.℞ ſumach gꝛanoꝝ mirti coꝛiandri pꝛepa rati ſe.plante arilloꝛū vuarū ana.M.iiii.glandium contritaꝝ gallarū cupꝛeſſi balauſtiarū acacie ⁊ coꝛticū gꝛanatoꝛū ana.ʒ.ſ.cimini ameos carui feniculi ⁊ aniſi ana. M.i.coꝛticuʒ papaueris nūero.x.coquantur omnia pꝛius puluerizata in tribus citulis aque duabus partibus remantibus.in fine decoctionis ſuperaddas aceti nigꝛi ciatum vnū.⁊ in hac materia actu calida infundatur ſpōgia magna totū ventrē abiens decenter cōpꝛeſſa

que pluries in die applicetur. Sextū instrumētum est hoc. ℞ suprascripte fomentationis lib. i. mellice vel surgi scutellas quattuor coquātur oīa simul in vino rubeo vel stiptico. et ex his speciebus ipleantur sacculi magni quadrati qui semper in predicto vino infusi teneantur ⁊ bene expressi actu bene calidi applicentur post assellationē. mirabili enim iuuamento conferunt ad omnem diarī am imo ad dissinteriā Septimū istrumētū ē hoc ℞ thuris masticis torrefactorꝝ ana. ʒ. ſ. trocīscorū stelle. ℈. ii. icorporentur simul cū succo mente ⁊ fiant pillule. de qbus accipiat duas vel tres aut quattuor per tres horas post cenā. conferunt enim magnifice ad multitudinē assellationis ⁊ frequentiam eius sedando dolores ⁊ confortando mēbra Octauū istrumentū ē hoc. ℞ thuris masticis mirre sandarace torrefactorꝝ ana. ʒ. i. licii croci ana ℈. iiii. opii. ℈. i. terantur omnia subtilissime ⁊ cum mina citoniorū ⁊ sufficienti quātitate laudani dissoluti cū aceto fiant suppositoria parua cum filo eius appenso. Cū ergo affuerit necessitas frequētis assellationis ⁊ magni doloris iponatur vnum ex eis in ano ⁊ permittatur per horam ⁊ post extrahatur. Et hec d̄ egritudine secunda dicta sufficiāt

Capitulum tertiū de causis cacchie ⁊ cura eius

Tertia egritudo pricipal' huiꝯ viri ē q̄si cacetica dispositio ipsiꝯ. apparꝫ enī facies eius tumēs aliq̄liter et aliquando venter eius. ita ꝙ digiti compressione vestigiū concauitatis ostendit. ⁊ huius quidē causa faciliter intelligitur ex predictis. Necessariū enim est ꝙ epar eius debilitatū sit propt̄ duas predictas egritudines. imo etiam proprium nutritiuū mēbrorꝝ particulariū licet eis apponatur. non tamen vere eis vnitur ⁊ assimilatur ꝑꝑ debilitatē ipsorꝝ per dependentiā ab epate ⁊ etiā a stomacho ⁊ ab intestinis. Est igitur ipsius mala cōplexio frigida ⁊ humida notabiliter intensa. et si perseuerabit minat' sibi futurā ydropē ascitē ꝟ yposarcā. que epatis dispositio licet principaliter adiuceret ad se curā. tamen ſm magnam partē dependebat cura eius a rectificatione stomachi ⁊ intestinorꝝ iam predicta. Pro cuius tamen particulari cura quattuor instrumenta conscribā que mihi videntur vtiliter sufficere. Et primū quidem horꝝ est hoc. ℞ aque absinthii. ℥. iii. sirupi d̄ eupatorio. ℥. i. bibatur in mane per plures dies ⁊ erit simul conferens epati ⁊ stomacho vltra predicta ī dispositione stomachi posita. Secundū vero instrumētū est hoc. ℞ specierꝝ diacinamomi ⁊ arōatici rof' amborꝝ descriptione Mes' ana. ʒ. i. spodii specierꝝ diarodon descriptione Nicolai ana. ʒ. ſ. zuccari albi lib. ſ. cū aqua eupatorii. fiat confec° ī rotulis triū vel duarꝝ. ʒ. d̄ quibus eger semper accipiat vnam ante cibū ⁊ alteram post cibū imediate. Tertiū instrumentū ē hoc. ℞ specierꝝ dialacce ⁊ diacurcume ana. ʒ. v. mellis rof' sirupi d̄ eupatorio ana. ℥. i. zuccari albi quantū sufficit. fiat electuariū de quo patiens omni tertio mane quo accipit sirupum predictū deglutiat quantitatē nucis muscate. Quartū ⁊ vltimū instrumentū ē hoc ℞ squinanti florꝝ eupatorii ⁊ absinthii ana. ʒ. i. ſ cere albe quantū sufficit. fiat vnguentū molle d̄ q° omni die ter totū ypocundriū dextrū et ptes posteriores ei opposite actu calide diligenter inūgātur. Et si ponatur pannus actu calidus ⁊ suffumigatus suffumigio in fluxu ventris descriptus ⁊c.

Capitulū de dolore renali ⁊ mala' cōplexione calida eorū ⁊ cura vtriusqꝫ.

Quarta pricipalis egritudo huius viri ē in renibus eius que duplex ē. Et prima est dolor ipsorū qui frequenter prouenit in eis a materiebus hūoralibus. que propter viscositatē earꝫ retinentur ī concauitate viis ⁊ poris ipsorꝝ. ⁊ ibidē faciunt dolores propter malā cōplexionē calidam acquisitam in eis ex longa statione earꝫ in ipsis renibus. aut faciunt dolores magnos propter malam cōplexionem frigidam ipsarꝫ materierū excellenter ⁊ velociter alterantiū renes. Etiam predicte materie possunt ibidē dolorē efficere propter distractionē renū vel distensionē que ē species solutionis continuitatis eorꝫ. Secunda vero egritudo in renibus ē mala cōplexio calida partim naturalis eorum. partim vero accidentalis. que acquisita ē ibidem propter prohibitam euentationē ad quam sequitur intensio caliditatis excoquētis materias flegmaticas iuētas ī eis rēibus coctiōe tali ꝙ ī eis renibus generantur lapilli quando materia grossa fuerit ⁊ magnifice viscosa. Et si materia fuerit parumper minus humida ⁊ minus viscosa ad siccitatē parumper inclinata cum parua mora quam contraxit in renibus. tunc generantur in eis arenule multe. que possunt esse causa doloris in eis. ⁊ ipse etiam in renibus generate possunt esse causa strangurie ⁊ ipotentie vrinandi frequenter ⁊ sepe distillando vrinam. etiam in pauca quantitate emittendo ipsam. vbi si arene fierent in quantitate multa clausa totaliter via exitꝰ ipsius accidit dissuria que ē prohibitio exitus vrine. Etiam si cōtigat virtutē esse potentem in expellendo. et collatorius panniculus renū non fuerit valde spissus. tunc accidet emitti vrinam cū lapillorꝝ multitudine. ⁊ propꝛie quando non fuerint valde grossi. Hec igitur est dispositio renū huius viri grauis ad tollerandū ⁊ difficilis ad curandum. ⁊ proprie quando lapis magnificatus fuerit. In cuius cura complicando simul remedia male cōplexionis ipsorꝝ renū ⁊ male cōpositionis eorū procuratiua octo ponam remedia que erunt vtriqꝫ harꝫ egritudinū appropriata. De quorū numero primum est confectio de fisticis tacta supra ī capitulo regiminis stomachi. ipsa enim lauat mundificat et abstergit materias a renibus rumpendo ⁊ educēdo arēas ⁊ lapillos ab eis Iuxta illd̄ is. tertii fisticis enim inest virtus qua cōminuitur lapis qui est in renibus. Secundū remediū est hoc. ℞ succi alkekengi. ℥. ii. succi apii. ℥. i. detur in mane in aurora totum calidū cū multo zuccaro. Tertium remediū et bene mundificatiuū ē hoc. ℞ specierū electuarii de seminibus descriptione Auicēne. v. can. summa prima. ℥. i. seminis apii carpobalsami siseleos orobi rubee citoniorꝝ se. sparagi acetose et scariole ana. ℥. i. ſ. seminū quattuor comuniū frigidorꝝ. ℥. i. ſ. medulle fisticorꝝ. ℥. ii. radicis saxifragie seminis milii solis ⁊ vitri cōbusti ana. ℥. ſ. sirupi de eupatorio. lib. ſ. mellis rof'. ℥. iiii. ifundātur fistici mundati in aqua rubee tinctorꝝ per duos dies naturales. deinde conterantur ⁊ cum eis que dicta sunt ⁊ lib. ſ. zuccari fiat electuarium de quo postqꝫ cōpleuerit aquas suprascriptas p vnum mensem continuū in aurora accipiat coclear vnum ⁊ tardet cibū horis ad minus quattuor Quartū remediū est hoc. ℞ seminis milii solis radicum

pedis lapidis spongie egiptiaci añ.ʒ.i.pſ ueril cica daꝝ cōbustaꝝ.℈.ii.specierū electuarii descripti.v can.quod intitulatur de ligno aloes.ʒ.ii.zuccari al cocti cū sirupo cōposito acetoso.lib.ſ.⁊ cū pulueri bus predictis fiat confectio in rotulis.℥.ſ.de qui bus omni mane ante prandiū per duas horas ac cipiat rotulaꝫ vnā Quītū r̄mediū est vt iste vir sepe vtatur in ferculis ⁊ potu suo aliquid de aqua sparagi ⁊ saxifragie equaliter cōmixtis Sextū remediū est vt cuꝫ vadit ad mensam degluciat q̄t tuor vel quinq̄ grana edere in vere ⁊ autumno ī quibus floret ⁊ grana facit Septimū remediū est vt ipse sepe inungat renes suos cū vnctione ista ℞ olei yrini ⁊ nardini ana.℥.i.ſ.succi radicū spa ragi aristologie lon.spice nardi floꝝ eupatorii se minis petrosil' apii ⁊ sparagi ana.ʒ.i.cere albe q̄ tuꝫ sufficit.fiat vnguentū molle quod post buliat ī ℥.iii.succi apii vsq̄ ad consumptionē ipsius.et de isto vnguento actu calido inungantur renes et ābo ylia ter in die naturali ⁊ superponatur lana succi da bene pectinata ⁊ decenter calida. Octauum remediū est vt si instaret dolor magnus in parti bus renuꝫ ⁊ etiaꝫ in loco siteri ⁊ colli vesice.ad q̄ duo loca materie frequenter declinant ⁊ dolores magnos efficiunt.tunc fiat fomentatio cū magnis spongiis suppositis renibus aut super quibus nu dus eger sedeat cuꝫ siteri. Cuius decoctionis de scrip°ē hec. ℞ fenugreci granoꝝ silami se.malue ⁊ altee ana lib.ſ.cimini.℥.i.ſ.seminis apii feni culi ana.seminum comuniū frigidoꝝ ana.M.iii. passulaꝝ.℥.ii.rubee tinctoꝝ viridis lib.ſ.corticū papaueris numero.v.camomille mellisse ana.M. viii.buliant ⁊ in mastello vno aque vsq̄ ad ꝯsump tionē tertie partis.in qua īfundatur eger vsq̄ ad spatulas ⁊ sedabit illico dolores. aut saltem locis predictis applicentur spongie vt dictū est. Hec e nim octo remedia solemniter conferunt omnibus doloribus ⁊ oppilationibus renū a quacunq̄ fere causa contingant ⁊ educunt lapidem et arenas so lemniter.

Capitulū quintuꝫ de mala cōplexione cerebri frigida ⁊ humida materiali ⁊ eius cura.

Quinta egritudo huius viri est mala dispositio cerebri ⁊ omniū fere partiū capitis eius proueni ens a causa frigida ⁊ humida materiali ipsius. propter quā multe materie flegmatice aquose et mucillaginose generantur ⁊ congregantur in ca pite.siue ista dispositio cerebro sit appropriata si ue ipsa sit per colligantiā partialiter dependens ab inferioribus mēbris aut vtroq̄ modo se habēt sicut ē rationale xceder̄ egritudinibus ⁊ quasi pse uerantibus sicut est verisimile.Et hec mala com plexio etiā frequenter est causa eleuationis mate rieruꝫ colericaruꝫ ad caput.que aquoso flegmati cōmixte acquirunt salsedinē. propter quod ex his facile intelligitur multitudo sputaminis aquosi quandoq̄ salsi quandoq̄ insipidi in eo perseuerā tis. In cuius quidē dispositionis cura videtur manifeste cōferre posse omnia remedia stomacho ⁊ epati iā preparata ⁊ descripta.Ego vero ad cō plementū eoꝝ que necessario videntur in rectifi catione cerebri sui quattuor adiungaꝫ singularia remedia.Quorū primū est hoc.℞ macis corticū citri ana.ʒ.i.ſ.ligni aloes storacis calamite galā ge nucismus.cubebaꝝ granorū paradisi ana.℈.i. coralloꝝ ru.lambrusce rosaꝝ ana.ʒ.ſ.ambre mus

ci ana g̃na.iii.gariofiloꝝ.ʒ.ii. puluerizentur om nia per se.deinde cōmisceantur ⁊ de hoc puluere puluerizetur anterior pars capitis tota caluaries nominata omni sero quando vadit ad lectū a me dietate septembris vsq̄ ad medietatē martii fu turi.1442. Secundū vero remediū est hoc. ℞ metridati electi sotire magne descripte ab Auicē na quinto canonis.℥.i. ambre musci ligni aloes croci ana grana.v.incorporentur sil' cuꝫ modico sirupi de sticados et fiat electuarium et de hoc e lectuario omni sine quinq̄ dieruꝫ accipiat.ʒ.i. cū modico vini aromatici tepidi Tertium remedi um est hoc.℞ specieꝝ diamusci dulcis ⁊ plirisar. ana.ʒ.i.maiorane.ʒ.ſ. origani.ʒ.ii.macis ad pō dus omniū fiat puluis qui ligetur in sindone re torta ⁊ sepe odoramentū fiat ex ea. Quartum remediū est hoc.℞ saponis albi.℥.i.laudani stora cis calamite ligni aloes mirre pulueris artanite sticados ⁊ baccaꝝ lauri ana.ʒ.ſ.ambre musci añ ʒ.ſ.puluerizentur omnia ⁊ cū aqua rosaꝝ musca ta fiat pomū de quo lauando caput cū lixiuio fri cetur ipsum diligenter Et hec de quinta egritudi ne eius.

Capitulum vltimuꝫ de causis debilitatis v̄lis corporis ⁊ cura eiusdem.

Sexta egritudo principalis eius etiam verenda satis est vniuersalis debilitas corporis et proueni ens proprie a debilitate cordis propter malam complexionē in eo acquisitam per colligantiam stomachi epatis capitis et aliaꝝ partiū predicta rum cum eo.Unde ad ipsam sequuntur accidētia lipotomica que nominantur a q̄pluribus casus v̄ tutis et proprie paulatiue eueniens.Si eniꝫ festi nus et fortis esset virtutis casus.tunc conuertere tur cum formali descriptione sincopis accepta iā terapē.v.capitulo.vbi dicitur q̄ sincopis ē acuta cōcisio virtutis supple vitalis qua totū corpus re gitur.etiaꝫ caderet hoc totū in speculatione expo sitionis diffinitionis sincopis accepte 2° tertii 2° tractatu capitulo de sincopi.vbi dicitur Sīcopis est destructio pluriū virtutū vel maioris partis virtutis motiue et sensibilis propter debilitatem cordis et aggregationē spiritus totius ad ipsam propter causaꝫ mouentē cuꝫ ad interiora.aut pp causam prefocantē ipsum interius.quare non īue nit respiraculū.aut propter suam paruitatē ⁊ sub tilitatē suaꝫ.quare non superfluit super illuꝫ qui reperitur in minera. et qualitercunq̄ contingat necesse est hanc cordis dispositionē rectificari. ali ter periculū minatur maximū. In cuius qui dem dispositionis cura vel rectificatione premit to multuꝫ conferre posse omnia instrumenta q̄ sto machū et epar eius rectificant et caput.et ꝓprie illud quod descriptū est de puluere et electuario tactis. Preter hec aūt quattuor singularia dscri bam medicamina. Quorū primū est cortex ci tri confectus.de quo patiens omni die ante cibuꝫ quando percipit has lipothomias degluciat fru strū vnū.Et ad hoc excellēt' valꝫ caro citri cū zuc caro confecta ante cibū et post cibū frequentata. Secundū remediū est hoc.℞ specierū diambre ⁊ electuarii d̄ ligni aloes añ.ʒ.ii.zedoarie.ʒ.vi.mis ceantur in simul ⁊ de hoc puluere fiat sacculus fe re quantitatis semissis de sindone retorta qui sem per cordi super sinistra mamilla applicatus por tetur. Tertiū remedium est vt fiat confectio ex

capitulo de egritudinibus cordis. de qua per du as horas ante prandiũ et cenam accipiat. ʒ. ß. bibẽdo post ipsã modicũ vini maluatici electi ꝛ gelcẽ do super eam   Quartũ remediũ est hoc. Rx margaritarũ electarũ. ʒ. i. zedoarie. ℈. ii. musci ambre ʒ. i. pulverizentur omnia per se et cõmisceantur ꝛ quando actualiter existit lipothomicus aut sincopalis motus ex hoc pulvere detur. ʒ. ß. cum. ℥. i. vini predicti et. ℥. ß. aque carnis facte p sublimatiõẽ boni pulli et removet hominẽ a sincopi et periculosis accidentibus iam pretactis. a quibus omnipotens deus misericordia sua ipsum tueatur ad laudes eius perpetuas Amen.

De apostemate stomachi gẽito ex mlia per adustionẽ sanguinis ꝛ colere vitelline producta que est causa hoꝝ infrascriptoꝝ quattuor accidentiuꝫ scꝫ pulsus cordis qui proprie saltus denominari debet. constrictio anhelitus. tussis interpollata. febris inseperabilis.

Vir insignis Baptista ãconitanus diversis ꝛ numero pluribus laborat egritudinibus. quaꝝ plura accidentia rationabilius ꝙ egritudines denominari debent. videntur eniꝫ alique ipsaꝝ ab vna principali egritudie tanꝙ a sua radice dependentes. vt paulo post demonstrabitur ꝛ sunt numero tales.   Prima quidem est apostema stomachi. quod meo iudicio cronicuꝫ est ꝛ permutatione magis ꝙ incipienendo factũ.   Secunda vero dispositio cordis. qui proprie saltus denominari debet.   Tertiũ vero est nocumentũ in anhelitu ipsius. quod ꝛ licet in capitulo de asmate collocandũ sit. proprie tamen ãhelitus constrictio appellari debet.   Quartũ vero nocumentũ est fortis tussis interpollate molestãs ipsuꝫ cum difficultate expuitionis.   Quintuꝫ vero est febris inseperabilis. de cuius proprietate ẽ consequi apostema intrinsecoꝝ mẽbroruꝫ ꝛ maxie nobiliũ vt colligitur quarta primi capiº. 25. ibi Occultoꝝ auteꝫ apostematuꝫ febre ꝛcet. Et qꝛ su predictũ ẽ plurimas haꝝ dispositionũ esse accidẽtia ad alterã earũ communia. videtur rationale declarari debere: Iniustũ est eniꝫ vni pre aliis credere sine demõstratione alimentoꝝ primo. Ideo dicendũ ꝙ principalis egritudo que omniuꝫ aliarum est causa debet poni apostema stomachi predictũ. Est enim apostema tale notabilis extensionis ꝛ duriciei sicut sensus tactus ostendit tangenti ꝛ pacientis regionẽ stomachi palpanti parũ infra os ipsius versus medietatẽ ꝛ fundũ stomachi perquirendo. et quia dolor comitatur apostema non solũ tempore cõpressionis sed etiaꝫ absqꝫ cõpressione. Ideo facile concludi potest ꝙ apostema tale est in fine augmenti ponendũ in quo materia fm partẽ extraneatur. quod etiam probat febris incensio maior nunc ꝙ prius. Nã circa generationẽ sanici dolores ꝛ febres accidũt magis ꝙ facta sanie. afforismoꝝ 2ª. Et rationale iteruꝫ est hoc apostema duꝝ a materia melancolica genita ex adustione colere vitelline ꝛ sanguinis in simul fuisse factũ permutando magis ꝙ incipiendo. Raro. n. apostema durũ stomacho accidit incipiens vt patet in divisiõibus Almans. capitulo. vi. sicut raro accidit stomacho apostẽa durũ ab apostemate flegmatico cui accidit vt induretur. iiª tertii tractatu quarto capitulo tertio in principio Neqꝫ etiaꝫ hic apparent signa per que dici posset hoc apostẽa esse a melancolia naturali factũ Neqꝫ eniꝫ in loco illo est tanta durities quanta solet concomitari apostemata a melancolia naturali facta. Intensio etiam febris pungitiuus dolor caliditas ꝛ pulsatio tactu percepta videntur hoc probare rationabiliter. quare relinquitur hoc apostema factũ esse a materia melancolica ex adustiõe sãguis ꝛ colere facta. qđ etiam declarat eversio coloris ĩ citrinitatẽ fulcedini cõmixtaꝫ. ꝛ maliciei habitudo omnis ꝛ pulsatio fortis in parte. Et hec de investigatione apostematis ꝛ reductione eius ad speciem suaꝫ ita pertranseant ꝛ cetera. Itaqꝫ insuper ꝙ pulsus ꝛ saltus cordis predictus sit accidens huius apostematis ex pluribus declarari potest. Primo per colligantiã propinquitatis. partis enĩ apostemose in stomacho ad basim cordis est magna propinquitas Item per colligantiã ad tˀtiũ ꝛcet. hº đclarari potest. Colligatur eniꝫ stomacho cordi mediante diafragmate arteriis venis ꝛ ligamentis vtrunqꝫ coꝝ inuicẽ annectentibus. quare cor per cõpassionẽ absolutã ꝛ non absolutaꝫ a stomacho cõpati potest. Cum igitur ab hoc apostemate mala cõplexio calida materialis ꝛ vaporosa comunicetur cordi. necesse est ĩ corde augmentari necessitatẽ notabiliter: Oportet igitur virtute existente forti ꝛ organis obediẽtibus assignatˀ fieri diastolẽ cordis magnã. per quaꝫ piramidalis pars cordis fortẽ faciat pulsationẽ circa mediũ toracis. sꝫ illa est ratio formalis saltus cordis quare ꝛcetˀ Ex quo apparet ꝙ si crescente aut remanente augmento necessitatis pari in corde sicut prius debilitetur virtus cũ instrumentoꝝ obediẽtia. necesse erit diastolẽ ꝛ sistolẽ cordis fieri velociores ꝛ frequentiores ꝛ assignabitur tunc motus tremulus cordis quod erit declarandũ.   Amplius et tertio sensibiliter arguitur sic. Si per compressionẽ diafragmatis ab apostemate stomachi factaꝫ põt cõprimi substantia cordis ꝛ vˀtus cordis molestata laborabat ad oppositũ. necesse erit assignarˀ vehementẽ motũ in corde factuꝫ ad tollendam predictã cõpressionẽ. sed hoc fieri non poterit nisi p elongationẽ partiũ cordis a centro ad circũferentiaꝫ. sed per talẽ elongationẽ necessario accidet in torace saltaº fortis ꝛ talis erit saltus predictus ergo ꝛcetˀ. Et sensit hecˀomnia princeps iiª. tertii capitulo de tremore cordis. vbi per colligantiaꝫ diafragmatis ꝛ stomachi assignat ipsam dũ dixit Aut suple fit tremor cordis cũ cõitate panniculi sui scꝫ cassule cordis. ita vt accidat in ea apostema durũ aut molle sicut accidit simio ꝛ gallo Cassula autẽ cordis colligatur diafragmati aut cuꝫ cõitate stomachi. quoniã in ipso est humor vitreus aut mordicativus colericus aut corrumpitur in eo cibus. aut cũ cõitate omniũ membroꝝ que dolẽt vehementer. Et quandoqꝫ multiplicatur cum cõitate stomachi propter humorem qui est ĩ eo. aut bo tor in ore eius ꝛ infra paruꝫ. ꝛ quandoqꝫ accidit propter tremorẽ in ore stomachi ꝛ continuatur illđ. ꝛ ẽ similior rˀs tremori cordiali. et hec đ tremore cordis sufficiant   Recolligenti igitur predicta apparet manifeste ꝙ talis saltus cordis est accidens. Si enim prius ꝙ fieret apostema neqꝫ ꝙ molestabat viꝝ huc. ꝛ cũ presentia huius apostẽatˀ

nunc perseueret. exclusis etiam aliis causis huius saltus effectiuis per colligantiā vel per essentiam ipsius cordis. oportebit de necessitate talē saltum cordis eē predicti apostematis accn̄s quod erat principaliter declarandū. Nocumentū vero in anhelitu quod viꝝ istum molestat ingenter. licet posset collocari sub capitulo asmatis. quod ē egritudo pulmonis cum qua patiens non inuenit excusationē ab anhelitu frequenti. sicut est anhelitus quo laborat prefocatus ⁊ festinans. conuenientius tamen hec anhelitus difficultas sub capitulo ꝺ cōstrictione anhelitus collocari debet. eo qꝛ anhelitus hic conuenienter cōpleri non potest. ꝯm exigētiaꝫ diastolis diafragmatis quod continue cōprimitur ab apostemate stomachi sibi colligati eo qꝛ superior pars stomachi que substernitur diafragmati apostemata ē. Et apostema eius notabiliter magnū ⁊ sufficiēter cōprimere potest diafragma ipsuꝫ tēpore quo dillatari deberet vt constrictuꝫ remaneat ⁊ cōpressuꝫ ab apostemate talis anhelitus necessario constrictus nominatur. vt colligendum est. x. tertii tractatu primo capitulo de ꝯmone vl'i malicie anhelitus. Et clarius sequente capitulo illo dum inquit Auicenna Constrictio anhelitus est vt non inueniat aer in quo fit' excercitatio cuꝫ anhelitu meatū in parte sui motus. nisi strictū in quo non penetrat. s. aer nisi paulatiꝫ. Et vide īferius quia licet assignare hanc constrictionē ālhelitus fieri posse ex apostemate inferioꝝ mēbroꝝ. de stomacho etiaꝫ non fuit oblitus. Quod aūt hec anhelitus constrictio sit accidens huius apostematis ꝺducitur Primo ante istud apostema nō erat nocumentū anhelitus aut valde paruū quandoqꝫ erat. Secundo quia tale nocumentū anhelitus intenditur ⁊ remittitur ꝯm intensionē ⁊ remissionē talis apostematis ⁊ accidentiū eius. Et tertio etiam quia propter pondus apostematis consequens grauitatē materieꝝ apostemantiū percipitur anhelitus constrictio. ac si diafragma descenderꝫ ad inferius. Et quarto iterū hoc ostendit. quoniaꝫ ex perseuerantia tussis magnifice ītenditur dolor ī loco apostemoso. ex cuius intensione iteꝝ magnifice nocetur anhelitus. quare ex his omnibus satis apparer̄ potest tale nocumētū anhelitus esse huiꝯ apostematis accidens Uider̄ autē tertii accidētis suprascripti. s. tussis fortis causaꝫ nō ē difficile eo quia diafragma ipsuꝫ a tali apostemate cōpressum notabiliter dolet. aut propter solutiōnē continuitatis que est distensio fortis in ipso facta a cōprimente materia. aut propter malā cōplexionē sequentē ad illud. Ex quoꝝ amborū nocumento sequitur tussis a virtute facta propter fugaꝫ nocumenti predicti. Est enim tussis ex motibus quibꝯ natura expellit nocumentū a mēbro aliquo. ⁊ hoc mēbrū in tussi ē pulmo. et mēbra que ei concomitantur ⁊ continuantur. vt patet ii^a. tertii tractatu tertio in exordio Quod vero hec tussis ponēda sit accidens talis apostematis. declarari potest ex rationibus paꝝ ante tactis. quibus ostensum ē constrictionē anhelitus esse huius apostematis accidēs. Febris que viꝝ istuꝫ molestat inseparabilis ⁊ continua ē ⁊ humoralis. Neqꝫ eniꝫ aliquibus rationibus ostendi potest ipsaꝫ esse effimerā aut ethicā si diligenter examinentur collectiōes signoruꝫ per que cognoscuntur effimera ⁊ ethica Relinquitur igitur ꝙ talis febris ē hūoralis ⁊ non paroxismat singulo die neqꝫ per tertiū neqꝫ p quartuꝫ erit igitur inseparabilis. Neqꝫ etiaꝫ aliquo euidēti sig° vl' signis ꝺduci pōt ipsaꝫ eē aliquādo sāguineā. Neqꝫ enim ē equaliter stans neqꝫ declinans. nec continue vniformiter augmentatur. igit' non ē sanguinea a sufficienti diuisione. Adhuc etiā tal' febris non ē latica nec continue facta putredine flegmatis aquosi mucillaginosi nec vitrei. Nec huius febris materia ē flegma acetosum acre vel salsuꝫ vel insipidū in venis putrens. igitur non erit aliq̄ de flegmaticis continuis a sufficienti diuisione. Adhuc etiā febris non ē continua de melancolia naturali vel non naturali. eo quia non reuoluitur exacerbando per quartū. ⁊ illa ē proprietas febriū melancolicaꝝ continuataꝝ igitur ⁊cet.
Amplius pari ratione deduci pōt. ꝙ talis febris non ē simplex colerica continua. neqꝫ enim fit a colera rubea neqꝫ a colera vitellina vel citrina putrentibus in venis igitur non ē continua colerica Etiaꝫ quia ipsa non reuoluitur exacerbando per tertium. Relinquitur igitur ꝙ hec febris nō pōt dici de numero aliquaꝝ continuataꝝ simpliciuꝫ vt patet consyderanti hunc decursuꝫ. Oportꝫ igitur necessario concedere ꝙ hec febris ē vna continua proueniens a materia mixta ex materia melancolica genita ex adustione sanguinis ⁊ colere. propter quod facile videri potest. quare confusa ⁊ indistincta accidentiū reuolutio cōcomitetur hāc febrē. Quod autē febris hec sit huiꝯ apāt̄ accidēs ita clare liquet ex discursu iam facto. ꝙ non ē opꝯ amplius illud ratione deducere. Hec itaqꝫ sūt que de egritudine ⁊ accidentibus huius viri theorice contēplando videntur. Ex quoꝝ contēplatione facile videri pōt. quātū res ista difficil' existat ⁊cet. Est enim egritudo cōplicata cum accidentibus multū verendis. eo quia talia in se ipsis multum intensa sunt Et iteꝝ quia sunt accidentia partiꝫ mēbri quod optinet principatū inter alia ptī vero mēbroꝝ magnifice dignitatis ut diafragmatis ⁊ stomachi. Et tertio iterum quia accidentia sunt affixa. eo quia egritudo cronica ē. Et vltimo ex his omnibus apparere potest difficultas curationis eius. que diuidenda ē in duos tractatus Et prius erit ꝺ huius egritudinis ⁊ suoꝝ accidētium regimine per conuenienteꝫ mensurā sex rerū non naturaliū. Secundus vero de regimine eius per administrationē instrumentoꝝ medicinaliuꝫ

Tractatus primus de regimine horum accidētium per dietam

Mensura aeris itaqꝫ in suis qualitatibus conuenientis non solū eligenda sed etiam in quantitate oportet ipsum metiri. non igitur iste vir cōmorari debet in domo vel in camera vbi aer multo occursu vel veloci ⁊ liberi sit ingressus ad ipsum. talis enim aeris applicatio non solū saltus cordis de quo supradictū est nociuus esset. sed ēt ōnibus aliis predictis dispositionibus nominatis. aer. n. qui ita liber ē nocet ei. qui oris stomachi atqꝫ cordis quasi compl'onē habet Almanꝸ tertio capitulo ⁊ quinto. Est autē eligendus aer ad leuē caliditatē inclinatus ⁊ magis ad humiditatē q̄ ad siccitatem inclinatus. Tales enim qualitatas videntur omni sue dispositioni conuenientes. Neqꝫ etiā aer iste paꝝ calidus existens poterit augmentare necessitatē in corde. ⁊ saltem eius remissa caliditas non videtur potēs ad illud. Amplius ex tali

sere maius iuuamentū acquireret ad dispositio
nes alias q̄ cordi nocumentū fieret ex eo. Uitet
etiā mansionē in locis antiquorum edificiorum terra
neis prope cursū aquarum stantibus. ⁊ fugiat came
ras testudinales reuolutiones habentes. In qbus
etiam inueniatur consuetudo flatus septentriona
lis venti ac meridionalis. qui plus omnibus venti
egritudinē inferr̄ paratus ē. Et q̄ maxime si in
estate flauerit ⁊ in fine veris tertio Almans. pre
allegato capitulo. Uentus igitur orientalis ⁊ do
mus ei exposita preceteris eligēda sunt. De an
nexis vero ei vt sunt tegmenta corporis debet cō
uenienter vestibus muniri. Et caueat summopere
ne aliqua vestis eius pectus stōachū ⁊ ypocundria
constringendo cōprimat propter causam notā ꝯc.

De motu ⁊ quiete.

Motus progressiuus ⁊ vniuersaliter excercitiū
omne quo totū corpus moueatur saltē conuenien
ter omnino inconuenientes sunt ei. imo si possibi
le foret quiescere sedendo vel iacendo omnino ei
dem necessariū esset. vt materie tam in stomacho
q̄ in pectore contente conuenientius digeri possēt
q2 excercitiū acquirerē iuuamentū isensibilis eua
cuationis materierum ⁊ diuersionis earum. Et iam
non bene fieri potest excercitium sine nocumento
distractionis spirituū ⁊ materierum. Ideo loco eius
fricationes alique administrari possunt incipien
do a genibus vsq̄ ad pedes inferius trahendo cū
panno sicco mediocriter fricando vsq̄ quo aliqua
liter incipiat rubere cutis. deīde perueniatur ad
inguina vsq̄ ad genua similiter infra trahendo.
Et tertio a natibus vsq̄ ad inguina et vertebra
fricatio fiat vt dictū est perducens ad rubedinē
cutis. et hoc fieri potest in sero per horam vnam
ante cenā. Et similiter sequenti mane fricatio fie
ri potest Et bonū erit predictis fricationibus vti
a principio humerorum vsq̄ ad manus. forti autē
existente virtute. non disconueniret leuis motus
progressiuus predictis horis factus aut aliquis
similis quo manus paulisper moueretur in scribē
do vel aliter aliqd incidendo. aut honera mani-
bus portando ad distractionē materierum ꝯc.

De inanitione ⁊ repletione.

Omnē repletionē tam ciborum q̄ potuū euitandā
esse a viro isto manifestū est. eo q2 augertur pect.
⁊ quia stomachus conuenienter digerer̄ nō potest
cibū ⁊ potū adhuc pauce quantitatis. quare cōuē
entius foret ei partiri cibū in tres cibationes vel
quattuor q̄ in duas. tunc enī rationabiliter con
uenientius digererētur. Si autē propter aliquā
causam contigeret repletionē ex cibo vel potu fa
ctā esse. necessariū est ad ipsius euacuationē pro-
cedere q̄ citius est possibile. Et si r̄pletio talis da
ret īducias melius esset corrigere ipsam cū absti
nentia longa q̄ cū aliqua euacuatione. Et si non
posset abstinentia corrigi. conuenienter admini-
strentur euacuantia per inferius repletionē illā
subducētia. Et bonū instrumentū esset hoc. ℞ mel
lis ros. colati. ℥. i. aque decoctionis foliculorum sene
℥. iiii. detur in potu quacunq̄ hora libet. aut ī po
tu detur. ℥. i. hyere simplicis Gal. cū decoctione
predicta Et si timeretur febris detur. ℥. i. ß. aut
aliquid minus medulle cassie fistule cum aqua ēdi
uie vel solatri. Est enī medicamen Auicenne ter
tia quarti capitulo 2° ⁊ in fine. Materiā autē
replentē vomitu educere in hoc casu multū veren
dū est. eo quia os stomachi ⁊ partes eidē vicine i
viro isto egrote sunt. stante enī egritudine in ali
qua via. ⁊ si sit naturaliter deputata ad euacuan
dū materias aliquas. non est fiendus tractus per
ipsā sed diuersio ad oppositū. Materie enī a cō
cauo epatis euacuande non sunt per ventrē dissin
tericon. imo p vias vrine 4ª primi capitulo pri
mo. tamen intestinorum ad concauitatē epatis ē via
propinquior ⁊ rectior ad euacuationē q̄ viarum
vrine ad ipsā. s. concauitatē epatis.

De somno ⁊ vigilia.

Uigiliā in quantū potest hic vir euitare debet pp
debilitatē que sequitur ad ipsam ex resolutione ēt
ex diuersione vel propter diuersionē caloris ina
ti a centro ad circūferentiales partes. Et tertio
quia in vigilia materie ponuntur in fluxu. hoc au
tem totum est nociuū predictis egritudinibus. q̄
re necessariū est magnā partē temporis occupari
ab eo in dormiendo ⁊ non in vigilando. Et iterū
si ex applicatione somni ⁊ vigiliarum nocētiū pa
ria acquirerentur nocumenta. minus tamen lede
retur eger iste ex nocumento somni q̄ vigiliarū
Figura enim dormitionis eius existat cū īstātia
doloris super parte vbi melius iacendo quiescit.
licet enim obseruando canonē conuenientius forē
ei prius super dextro q̄ sinistro latere iacere. In
stantia tamen doloris obseruationē huius regule
prohibet. sicut enim in omni motiōe corporis cū
dolere quis cepit. saltē quiescere statim remediū
est. affori smorum 2ª. Ita ⁊ in omni corporis accuba
tione cum quis dolore molestatur ab eo disceden
dum est.

De accidentibus anime.

Omnia enim anime accidentia per que fortis et
velox fit in humoribus ⁊ spiritibus motus a cir-
cūferentia ad centrū sicut ī magno timore ⁊ sibi
sil'ibus et a centro ad circūferentiā sicut in magª
iracundia ⁊ gaudio etiā cui gaudio ēt cui tanta
sunt. eo quia impediunt digestionē ⁊ sunt causa d̄
prauationis ⁊ corruptionis materierum. quare mł
tum vtile est ei non esse sollicitū circa tristiciam ⁊
fortē meditationem ⁊ timorosam de egritudine
sua ⁊ sibi similibus. In omni enī egritudine con
fortari mente bonū. contrariū vero malū ꝯc.

De cibo ⁊ potu

Cibi omnes ⁊ potus quibus vti debet eger iste in
qualitatibus primis. sunt calidi ⁊ humidi refra-
cti aliquibus leuiter infrigidātibus Secūdo sint
digestionis facilis. Tertio sint boni nutrimenti.
Quarto sint leuis penetratiōis. Hec autē omnia
necessaria sunt in cibis propter debilitatē dige-
stiue et necessitatē restaurandi humores rectifi
candi plectoriā que adest. etiam propter oppilla
tiones que in eo reperiuntur coartatorias ⁊ atte
nuatorias Panis ergo quo vti debet sit de simila
purissima a furfuribus bene mundatus conuenie
ter coctus parū salis habens ⁊ plus fermenti reci
piens q̄ comunis panis Carnes vero quibus v
titur sint sicut vituline agnine castrati iuuenis et
capreti Carnes vero d̄ quadrupedibus grossiores
non sunt vtiles. Cōueniunt etiā ei carnes pullorum
caponū ⁊ gallinarū ⁊ anatū iuuencularū perdicū
⁊ fasianorum ⁊ auiū paruarū cōmorantiū in dume
tis. Carnes vero columborum domesticorū aut sil-
uestriū sunt sicut gazelli vel caprioli. Ipse enī in
ter siluestres carnes meliores existunt et sanguis

ex eis genitus paucas habet superfluitates tertio
Almans capitulo 32°. Animalium vero in aquis
degentiũ vel in nemoribus aut montibus quorũ
carnes ad melancolie naturã inclinantur omnes
vituperande sunt Et in summa quãto carnes sunt
teneriores ⁊ notabiliter pingues tanto ei lauda
biliores existunt ¶ De ferculis vero quia difficile
est inuẽire vegetabilia calida ⁊ humida nisi raro
ideo oportet talia fercula ad has qualitates incli
nari. quod facile fieri potest cũ laudabilibus car
nibus predictis ⁊ pinguedine porci leuiter salita
aut castrati vituli annualis agni ⁊ siluestrium ¶
In diebus vero obseruandis ex lege cristicolarũ
rectificentur cibi cũ recentibus oleis de sisamo l'
amigdalis dulcib9. vel de granis fisticorũ et d' oli
uis bene maturis. ⁊ proprie quando olea nõ sunt
artificiata cum sale. Etiã vti põt piscibus lauda
bilibus fluuialibus ⁊ maritimis. dũmodo nõ sint
antiqui magnorũ corporũ ⁊ carniũ viscosarũ. De
laudabilibus itaq3 sunt varioli rũbi menule mar
siones torrentine orade sterliones temali carpio
nes lucii capedani ⁊ similes. Cancris autẽ raro v
tatur. Ciborũ vero lacticiniorũ vsus. ⁊ proprie si
lac coctũ fuerit conuenit ei. et caseus recens ⁊ mol
lis pauci salis. antiquus vero ⁊ salitus omnino di
mittatur. ¶ De leguminibus ⁊ granis vti potest
cibis de ordeo pannico ciceribus albis ⁊ rubeis
artificiatis ¶ Rizo etiam cũ amigdalis prepara
to vti potest. conuenienter enim nutrit ⁊ exiccat.
quia cacidũ est ⁊ siccũ in secundo gradu 2i° conti
nentis capitulo 126. cuius tamen siccitas corri-
gitur conuenienter cum succo amigdal'. Etiã alia
stipticitas que in eo est vt apparet octauo de sim
plici medicina capitulo proprio refrangetur et
corrigetur ab amigdalis vt dictũ est. ¶ De oleri
bus vero conueniẽtia sunt ei sicut bleta spinachia
portulaca borago brodiũ cauliũ ⁊ similes plante
conuenienter lenitiue ⁊ aperitiue ⁊ mundificatie
De minutis vero ⁊ aromaticis plantis cõueniunt
ei sicut saluia que ponitur calida ⁊ sicca in primo
vt Hali. in libello dinamidiorũ. i. de virtutib9 plã
tarũ capitulo de his que calefaciunt ĩ primo gra
du. licet non multũ aperte de siccitate exprimat
Hall'. Cõueniunt etiã feniculus petrosil' menta ⁊
similia. moderato tñ vsu in cibis accepta. propt'
eorũ caliditatẽ ⁊ siccitatẽ ¶ Fructus vo ⁊ proprie
arantii omnes frigidi ⁊ humidi vẽtosabiles ⁊ ml'
te stipticitatis dimittendi sunt vt cerasa poma pi
ra dactili castanee mespila ⁊ granata acria et ci
tonia. potest autẽ vti amigdalis recentibus ficub9
auellanis granat' dulcib9 passulis ⁊ peponib9 be
ne maturis. Hec enim omnia sua leui caliditate ⁊
humiditate conuenientibus bonũ exhibent nutri
mẽtũ Inter fructus potest etiã vti fisticis amigda
lis siccis. Nequaq̃ autẽ tangat pineas. grana enĩ
pinearũ nocent stomacho 13ª tertii capitulo de iu
uantibus ⁊ nocentibus stomacho. ¶ De radicibus
autẽ dimittat omnes que ventose sunt excellenter
⁊ calide ⁊ acuitate participant. vt aleũ porrũ ce
pe bulbi. napi autẽ ĩ suis tẽporibus conueniunt ei
in cibis conditis ¶ Rape autẽ dimittende sunt. eo
quia superfluaz habent humiditatẽ ⁊ difficilis di
gestionis existunt. Democritus nanq3 tertio pra-
ctice dannauit eas tanq̃ corpori nociuas ⁊ inflã
mationis stomachi excitatiuas. licet Diocres et
Dionisius oppositũ sentiunt. vt scripsit Diascorid'

in proprio capitulo Carote autẽ placent mihi. eo
quia calide sunt ⁊ aperitiue mediocriter ⁊ preci-
pitant a stomacho flegma. ¶ De conditis vti pote
stis oliuis corticibus arantiorũ rapis ⁊ napis mo
derato vsu. De aliis autẽ que sumuntur ex parti
bus animaliũ. laudandũ est ei mel moderato vsu
Imo eius ydromel confortat stomachũ et facit ap
petere cibũ. vt 2° can. capitulo de melle. Laudan
tur etiam ei oua preterq̃ frixa. Et butirũ recens
vel leuiter salitũ. zuccarũ autẽ tabarzet ⁊ secunde
coctionis placet mihi. Oleũ etiam recens oliuarũ
dulciũ ⁊ similia laudantur. ¶ De saporibus autẽ
euitet acetũ saltẽ simplex ⁊ acutũ. Euitet etiã suc
cum granatorũ et proprie acriũ. murorum ⁊ dul
cium succus omnino conueniens est ei. Succus au
tem citoniorũ et arantiorũ et limonũ bonus est ei
moderato vsu. ¶ De potu autẽ ipsius eligat vinũ
substantia tenue colore album vel citrinũ sanctũ
a Halieno nomĩatũ in libello de vinis sapore dul
ce non multũ excellenter odore suaue et vinosita
te remissum aut mediocre. quod si tale fuerit sim
plex accipiatur. aut si fuerit potentius frangatur
cũ aqua bene decocta. Si autẽ instarent signa et
accidentia caliditatis intense. vti potest ydromel
le facto ex. xx. partibus aque et vna mellis dcocte
vsq3 ad cõsumptionẽ quarte partis. aquã vero fri
gidaz fugiat tanq̃ ignẽ et reliquos potus infri-
gidantes et incrudãtes materias Sufficiat hic d'
cibis et potibus sermo succinctus

¶ De regimine medicinali.

Secundus tractatus partiendus est in tot capitu
la quot sunt itentiones necessarie in cura predicta
rum dispositionũ. Prima itaq3 intentio erat ma
teriez cõiũ eũa° que nõ sunt per se cause predicto
rum. Secunda intentio est materiez approprĩa
tarũ et communiũ simul minoratiua euacuatio.
Tertia intentio est diuersio materiez fluentium
Quarta est ipsarũ digestio conueniens. Quinta ẽ
materierũ eradicatio. Sexta est apostematis cu
ratio regularis Septima et vltima est accidenti
um emergentium vel intercidentium et aliorũ
cõplicatorũ correctio. ¶ Primã itaq3 intentionẽ
complent instrumenta que stomachũ et intestina
et vrinales vias mũdificãt a supfluitatibus comu
niter inuentis in eis. Superfluitates ergo cibi in
stomacho multiplicatas et inuentas debilitate di
gestiue mundificat comestio sparagorũ lupulorũ
caulium et blete. et confert ad illud optima deco
ctio ficuũ siccarũ ante cibũ accipiẽdo ex ea calida
circa. ℥. v. Superfluitates vero ⁊ in ĩferiori ven
tre contentas mundificat hoc clistere conuenient'
℞ ficuũ pinguium numero sex. radicũ altee. M.
i. foliorum malue et blete ana. M. ii. furfuris be-
ne cribellate. M. i. ß. coquantur hec omnia in suffi
ciente quantitate aque vsq3 ad consumptionẽ t'tie
partis. et huius decoctionis bene expresse accipi
at lib. i. olei d' sisamo et olei violarũ ana. ℥. i. ß. zuc
cari rubei. ℥. ii. salis comunis. ʒ. iii. misce et totũ
imponatur. diebus autẽ frigoris loco zuccari po
natur mel. Superfluitaes vero congregatas in
viis vrinalibus educunt sparagus et lupulus vt
dictũ est. et hoc est mundificatiuũ appropriatũ
de quo per tres horas ante cibum calido bibant
℥. iiii. vel. v. ℞ granorũ milii solis cõtritorũ. ʒ. ii.
liquiritie mundificate. ʒ. iii. anisi. ʒ. i. coquantur ĩ
lib. i. aque vsq3 ad consumptionẽ tertie partis. et

exhibeatur ex eã vt dictũ eſt.

¶ Secundũ capitulũ de euacuatione minoratiũ appropriatarum materierum.

Ex predictis in capitulo primo manifeſtũ eſt ꝙ euacuantia materias minoratiue debent reſpicerẽ melancoliã genitã ex aduſtione ſanguinis ⁊ colerẽ cui etiam cõmiſcentur fleg̃ta a quibus rariſſime euacuatur. Et ad hanc intentionẽ ſufficere poteſt aqua fructuũ deſcriptione Meſue in antidotario Itẽ electuariũ d̃ pſillio ibidẽ collectum diſtictiõe pria ⁊ ẽ efficaciſſimũ ſi detẽ ex eo.ʒ.iiii.cũ.℥.iii.aq̃ lactis caprini. ¶ Deſcriptio mundificatiui boni conferentis ad illud eſt hec. ℞ aque lactis caprini ʒ.iiii.fumiterre polipodii foliculorum ſene epithimi ana.ʒ.ſ.reubar.electi agarici ana.℈.iiii.ſalis idĩ g̃.iii.penidiarum.℥.i.ſ.omnia infundantur in predicta lactis aqua calefacta per diem naturalẽ.deinde calefiant ⁊ conuenienter exprimantur ⁊ colẽtur ⁊ colature addantur electuarii dyaprunis.ʒ.vi.⁊ totũ calidũ bibatur in aurora. ⁊ poſt illud ĩmediate dormiat per horã:deinde quieſcat ⁊ tardet cibũ ſex horis. Et poſt quintã horã accipiat.℥ v.aque zuccari calefacte.⁊ poſt ipſam per vnã hŏram comedat.

¶ Capitulum tertium de diuerſione materierum fluentium.

Hanc intentionẽ cõplent ventoſationes abſq; ſcarificatione natibus applicate. Itẽ ſi apparẽt ſigª motus ſanguinis ⁊ cõmixtionis eius. fiat in aurora vel parũ poſt fl'omia de baſilica ſiniſtre manuſ poſita inter ãnularẽ ⁊ auricularẽ digitos ⁊ extrahantur ſanguinis.℥.ii.aut ad plus due cum dimidia. Timeo enim in eo ſanguinis eductionẽ ampliorẽ eo quia macer ⁊ extenuatus colericus eſt vir faſtidiũ ⁊ abhominationẽ habens. ⁊ tales timentẽ flomari 4ª primi capitulo 26°. Credo autẽ ego nullã poſſe aſſignari minoratiue euacuationis ⁊ appropriate viam conuenientiorẽ ꝙ̃ eſſet emoroidarum prouocatio.talis enim conuenienter educeret materiam huic egritudini adequatã. Etiã abſtractio eſſet conueniens ⁊ ſecura. quare ſi beneficio v̾tutis faceret omnino eligenda eſt. Si autem huic euacuationi natura non prouideret per ſe. artificialiter ipſam prouocare debemus.fricando extremitatẽ inteſtini per cõpreſſionẽ aliqualiter extra propulſi cum foliis ficus aut foliis bardane vel alterius plante aſperitatẽ habentis aut cum tela tamiſii aut eas leuiter pungendo cum ſetis porcinis ⁊ permittatur exire ſanguis vſq; ad egri tollerãtiam conuenientẽ Apparet ex his que in precedẽti capitulo dicta ſunt magnã partem diuerſionis materierum comuniũ fluentiũ. ſatis enim per cliſteria per fl'omiã ⁊ emoroidarum apertionem videtẽ antecedentes materias poſſe diuerti. Et cum predictis iterum cõpletur hec intentio per ventoſas pretactas. ¶ Diuertuntur etiã materie per fricationes de quibus ſupra dictũ ẽ. vbi de excercitio ſermo factus fuit. Ea etiam que diuertunt per vias vrine pretacta in fine capituli precedentis huic loco apponenda ſunt. preter illa autẽ iterum diuertere poteſt materias extremorum infuſio ⁊ ablutio cũ decoctionibus medicinarum ſua caliditate materias attrahentiũ ⁊ diſſoluentiũ ⁊ ĩ fumos cõuertentiũ.de quorum numero elegantiores ſunt puleiũ mentaſtrũ calamentũ aſſarum origanũ ſticados iſopus peucedanũ yreos arthetica biſtorta et ſimilia.in quarum decoctionẽ calidã infundantur ⁊ abluantur extrema ¶ Materias vero coniunctaſ in loco apoſtemoſo contentas diuertunt ſufficientẽ medicine a profundo educentes materias calefaciendo rubificando ⁊ veſicando. Quicunq; igitur cupit a profundo apoſtematis materiã abſtraherẽ abſq; loci ſcarificatione confricet locũ cum recenti calamento. menta ſtro baucia ſiluestri recenti et ſimilium. ¶ Diuertentia igitur materiam cum attractione et veſicatione ſunt ſicut fricatio cum recentibus foliis flãmule ⁊ eſt pes coruinus. aut cum ſilueſtri perſicaria ⁊ acuta ⁊ cũ apio ranino ⁊ ſibi ſimilibus. ¶ Comune autẽ diuerſiuum ⁊ veſicatiuũ eſt hoc. ℞ corporum cantaridarum ſine capitibus ⁊ alis.ʒ.i.fermenti antiqui.℥.i.incorporẽtur in mortario vltimata contritione cum aceto acuto ⁊ ponantur ſuper loca vbi dimittantur per horam vnã.deinde remoueantur ⁊ ſuperponatur butirũ recens aut aſſungia ſine ſale.vel totũ infuſum in oleo violarum frigido. Et hec de tertia intentione dicta ſufficiant.

¶ Capitulum quartũ de digeſtione

Materierum autẽ digeſtio pendet ſm diuerſitatem earum.eſt enim aliqua materia antecedens apoſtẽatis ⁊ aliorum apoſtematum que in venis continetur loco pacienti ſatis propinquis et elongantis etiã. Altera vero eſt materia coniuncta in loco apoſtemoſo contenta. Et non dubito ꝙ aliqua particula eius eſt diafragmati et mẽbris pectoris infuſa Leue autem digeſtiuum materiei prime conueniẽs eſſe poterit.ſicut aqua betonice que multũ ſtomachalis eſt.et aqua abſcithii famoſa apud omnes.⁊ aqua melliſſe que aduerſantur flegmati et omnibus egritudinibus ſimilibus. et partĩ melancolie et aqua herbe militis et eſt ſcabioſa. vt patet 2i°. continentis.et aqua cuſcute ſcolopendrie tamariſci fumiterre que aduerſantur materiebuſ aduſtis Et ſirupi ſicut de thimo de epithimo oximel de ſkeiſim.i.leuiſtico oximel iulicũ deſcriptione Alexãdri primo practice. Et digeſtiuũ hoc ad hanc ĩtentionẽ valde ſufficiens eſt. ℞ melliſſe florum boraginis et bugloſſe cuſcute et endiuie kalendule cicorce radicũ quinq; frigidarũ ſeminũ comunium quattuor frigidorum ana.M.ii. bdellii moll' et ſubalbidi.ʒ.i.armoniaci electi.ʒ.i.ſ.cinamomi galãge ſpice macis ana.℈.i. infundantur omnia p duos dies naturales in lib.xii.aque.deinde coquantur cum eadẽ vſq; ad conſumptionẽ medietatis ⁊ colentur et violenter exprimantur.et huic expreſſioni addantẽ ſucci pomorum apiorũ lib.i.ſucci fumiterre ſucci mente ſucci ballamite ana lib.ſ. pulueris zuccari albi lib.i.ſ.in eſtate tantumdem vero mellis in hyeme.et coquantur omnia ſimul lento igne.⁊ dũ coquuntur aromatizentur cũ hoc puluere. ℞ ſandalorũ amborũ ſpodii roſ ana.ʒ.ſ. violarum.ʒ.i.ſ.ambre g̃.ii.ligentur in ſindone rara et buliant ſimul dũ coquitur ſirupus . deinde clarificetur et fiat pars eius ſirupus longus.parſ vero cõplete decoctionis De primo ergo exhibeantẽ ℥.v.calefacto. De ſecundo vero exhibeantur.℥.ii. cũ.℥.iii. aque eupatorii et cuſcute et cicoree vel tamariſci.et totiens exhibeatur vt appareat accidentium remiſſio.et vrina in colore et ſubſtantia mediocritati vicina cũ ypoſtaſi alba coniuncta eq̃li diafana et in fundo ſedente. ¶ Materias autẽ coniunctaſ durorum et cronicorũ apoſtẽatũ digererẽ

conuenienter emplastrꝝ diaquilon emplaustrū de granis lauri emplastruz diafinicon descriptione Melue in antidotario distinctione xi^a. et emplastruz laudabile quod scripsit Auicenna 13^a tertii tractatu tertio capitulo d̄ cura apostematū durorum. ⁊ est valde consimile emplastro de melliloto ⁊ eius descriptio est hec. ℞ melliloti fenugreci camomille baccaꝝ lauri altee absintbii omniū ana partē. i. armoniaci thuris ana partes. ii. vnius ptis. coquantur omnia in aqua decoctionis ficuum pinguiū que sint lib. iiii. vini albi aromatici dulcis. lib. i. mellis lib. ʃ. omnia simul coquantur vsqꝫ ad spissitudinē aliquantā. deinde addatur puluis aliaꝝ medicinaꝝ. ⁊ diligēt coq̄t̄ fiat ēplastrū. vngatur itaqꝫ stomachus ⁊ circūstantes partes cum oleo de sisamo calido in quo resoluatur parū bdellii. deinde supponatur emplastꝝ predictū calidū et superligetur diligenter. et hec de intentione quarta.

Capitulū quintū de intentione quinta

Intentio vero quinta difficulter cōpleri potest in viro isto saltem cuz medicinis aliqualiter audacibus eo quia extenuatus est valde ⁊ debilis ⁊ ventrē habet pauca carnositate velatuz in quo timendū est de applicatione farmacoꝝ vt clauditur in sententia veteris afforismoꝝ 2^a. In omnibus morbis ea que circa vmbilicū ⁊ pectinē ꝯcet. Cuz autē fuerit in viro isto sufficienter digesta materia. vt apparuit capitulo succedenti euacuari potest cum ʒ. ʃ. pillulaꝝ d̄ fumo terre que satis leues sunt Itē dari potest hec medicia ℞ electuarii dialenc. ʒ. iii thimi epithimi polipodii ań. ʒ. ʃ. anisi dauci cinamomi ana grana. iii. aque lactis caprini. ℥. iii. ex bibeatur calidum Ego vero in similibus casibꝫ ad materias adustas ⁊ grossas exhibeo electuarii de psillio. ʒ. iii. electuarii dialcene. ʒ. ii. detur totū cuz aqua lactis Et hāc medicinā dedi eidē i ciuitate Paduana ⁊ habuit iuuamentū efficax ex eo. Si quis autē exhiberi vellet pillulas de lapide lazuli aut de lapide armeno. consyderaret circa eas minorare dosiz propter predictas causas. Et hec de intentione quinta dicta sufficiant

Capitulū sextuz de intentione sexta.

Melior curatio q̄ fieri potest huic apostēati est. vt tēptetur eius resolutio. Nullatenus autē si possibile est procuretur maturatio ipsius. Raro enim ex vlceribus post eruptionē in stomacho apostematuz euenientibus felicitatur cura Igitur licet apostēata dura curari soleant per reuolutionē intentionis mollificandi ad intentionē resoluendi ⁊ ecōuerso vt patet quarta primi ca^o. 25^a ⁊ tertia quarti tractatu 2° capitulo de cura sephiros Sapiens tamen medicus poterit conuenienter in medicamine vno numero. vz emplastro vel vnguēto cōmiscere mollificatiua cū resoluentibus d̄bite cōfecta. vt patet in emplastro Auicenne descripto i itentione precedēte. Ego vero sepe cōsuetus fui tales duricies emolire ⁊ resoluere cuz hoc emplastro. ℞ emplastri de mucillaginibus psilii lib. ʃ. fecis olei de yreos. ℥. ii. fecis olei amig. dul. ℥. iii. armoniaci bdellii dissolutoꝝ cū aceto ana. ʒ vi. in corporentur omnia simul. ⁊ in fine addantur croci. ℈. iiii. ⁊ fiat forma mediocriter mollis ⁊ supponatur vt prius. Si autē contingeret per hoc non sufficienter resolui predictū apostema. sed apparerent signa maturationis illius quod cognoscitur p augmentū pulsationis ⁊ doloris omnino procedēdum est ad maturationē illius cum predictis emplastris vel alicui illoꝝ admiscendo radices altee aut lilioꝝ alborū. vitellos oui. oleū de sisamo oleum d̄ amigdalis dulcibꝫ vel ama. camomillaz mellilotū folia pastinace vel malue vel similiuz et tu consydera. Cū g^o apparent signa maturationis per habundantiā doloris aut remissionē eius ⁊ pulsationis ⁊ detumitionis apostematis vel de pressionis. precipe infirmo vt cibetur cibis aliq̄liter salsis ⁊ acutis ⁊ accipiat puluinar magnū bene plenū pluma vel penna ⁊ appodiat stomacho suo super ipso leuiter ꝯprimendo ⁊ erūpetur apostema. Cū ergo eruptū erit. curetur cura vlceruz stomachi cū mundificatibus vt ydromelle ⁊ aqua lupuloꝝ. Vel aliter cuz geleniabiz. deinde gratia incarnationis ⁊ confortationis maioris detur ei mel rosatū cuz hyera simplici Galieni ⁊ decoctione masticis vel decoctione centauree mi. que preualz ōi alteri medicie. finalit̄ vero det̄ puluis masticis ⁊ thuris cū aqua vel decoctione radicū. cuiuscunqꝫ consolide gratia sigillatiōis vlceris. Et hec de intentione sexta dicta sufficiant.

Capitulū vltimū de intentione vltima.

Vltima vero intentio supra tacta fuit accidentiū correctio. Et hec qdē cōpletur p intentiones pretactas. ⁊ per regimen apostematis. quoniaz sunt accidentia ipsius vt supra probatū fuit. Febris g^o vt consyderanti apparet facile curari poterit cuz minorantibus digerentibus ⁊ euacuantibus pretactis ⁊ diuertentibus. Nocumentū vero in anhelitu etiā per eadē procurari pōt. Itē vsus croci i cibariis suis ē de medicinis melioribus. confert eni pectori ⁊ mēbris ānelitus. vt 13^a tertii ⁊ 2° canonis colligendū est. Adhuc ēt hoc nocumētū procurat̄ retinēdo i os loch d̄ pino aut loch d̄ papauer̄ si materia ad pectꝫ cartarizarꝫ a capite aut loch de squilla si grossior ē ⁊ materia viscosior. Saltus vero cordis procurato apostemate a quo pendet alleuiabitur aut eradicabitur. gratia tamen sedatiōis ipsius aut minorationis admistret̄ hic sacculus. ℞ been albi ⁊ rubei doronici. ossis d̄ cor de cerui fragmentoꝝ iacinti smaragdi ⁊ saphiri. ana. ʒ. ʃ. margaritarū. ʒ. i. se. ozimi garioficl̄. ʒ. iii. floꝝ boraginis buglosse ⁊ mellisse ana. ʒ. ii. croci ℈. ii. ligni aloes. ʒ. i. fiat puluis subtilis ⁊ impleat̄ ex ea sacculus quadrangularis ex sindone retortus factus ⁊ applicetur cordi. Et si vel̄ ex eo emplastrū facere adde amili rof̄ ań. ℥. ʃ. aque rof̄. ℥. iiii musci ℈. iiii. ⁊ erit efficatius ⁊ melioris impressionis. et si accipiantur predictaꝝ specieruz. ʒ. vi. aq̄ rof̄ buglosse et mellisse ana lib. ʃ. vini maluatici electi. ℥. v. et buliant omnia simul leui bulitiōe et intingatur in eis pannus de grana quadragularis et tepidus vel calidus applicetur cordi. erit etiā notabil̄ ipressionis. Tussis vero quod erat accidens quartū eisdez instrumentis curari debet quibus nocumento anhelitus subueniebatur. vt supra tactū est. Et hec sunt que ad egritudines ⁊ accidentia huius viri mihi meliora et vtiliora visa sunt ad laudē omnipotentis dei Amen.

Consilium de nausea ⁊ rugitu ⁊ ventositate stomachi ⁊ de mala dispositiōe capitis frigida ⁊ humida ⁊ flegmatica ⁊ de debilitate visus.

Viro celeberrimo et profundissimo causarum phisis rimatori Hyeronymo de sancta Sophia artium doctori et cultori colendissimo pro regimine quorundam accidentium amicum suum frequenter et ardue molestantium Bartholomeus de Montagnana exiguus phisicus salutes dimittit perpetuas et que salubrius poterit vii. instrumenta illorum accidentium abscisciva conscribit ut nunc sequitur. ¶ Primum itaque horum est descriptio pillularum quorundam quibus uti poterit gratia particularis distractionis et evacuationis materierum a capite et poterit esse usus earum hoc modo. Cum enim cognouerit in stomacho suo nauseam rugitus et ventositates adesse. tunc ex eis accipiat unam immediate ante cenam. diutius enim commorabitur in stomacho sic accipiendo et meliorem in eo et in membris ibidem inuentis impressionem facere poterit. Si autem accidentia predicta fuerint a stomacho et grauitas vel tensio et ventositates in capite et in oculis stomatice dispositiones apparuerint tunc utatur eis capiendo unam parum grossiorem per horas duas post cenam. ℞ aloes epatici electi. ℥. iii. agarici candidissimi rari leuis et primo occursu organo gustus leuem dulcedinem. deinde notabilem amaritudinem imprimentis. ℥. i. hermodactilorum leuissimorum et candidorum. ʒ. ii. reubarbari aromatici rari ponderosi rubicundi ad roseitatem in colore tendentis sine nodis et equali carnositate carnosi. ʒ. x. folii ligni aloes zinziberis ana. ℈. ſ. squinanti spice ana. g. viii. sarcocolle nutrite in succo feniculi per quinque dies et exiccate. ʒ. xv. succi betonice succi saluie ana. ℥. ii. succi ros. ℥. i. omnia primo hec puluerizata et diligenter ponderata cum predictis succis misceatur et exponantur ad solem sepe commiscendo. ea sepe quousque succi consumantur. deinde iterum renouetur succi et ita tibi fiat. De hac igitur materia postquam exiccata fuerit pillule fiant ex omni. ʒ. vii. vel. v. preualebunt enim fortassis omnem medicinam in usu suo. eo quia stomachi capiti virtuti visiue et organo visionis conferunt et diuertunt flegmata a membris predictis ventositates consumendo. et cum mediocri exiccatione stipticitatem conuenientem sigillando. et omnium sensuum interiorum operationibus iuuamentum notabile afferunt. Unde predicta membra confortant eo quia repellunt a se vasa omnia stipticis confortata farmaciis tertio Tegni. ¶ Secundum vero speciale instrumentum est confectio ista de qua iste accipere potest semper ante cibum rotulam unam. ʒ. iiii. et non fiat dilatatio cibationis post ipsam. imo imediate cibetur ipsa assumpta. Est autem ipsius descriptio tal. ℞ florum rorismarini. ʒ. ii. ligni aloes subrufsi ad nigredinem tendentis acuitate et in aromaticitate et sapore habentis et ponderosi ita quod submergatur in aquam. ʒ. i. trociscorum 2ᵉ descriptione positorum a Rasi in diuisionibus Almansoris capitulo de medicinis cordis. ʒ. i. ſ. florum mellisse ℈. ii. zuccari albi lib. ſ. cum aqua betonice coquatur zuccarum et fiat confectio in rotulis. ʒ. ii. Attende autem quod in predicta descriptione trociscorum Ras. recipitur oleum de croco. Ego autem loco eius consueui ponere croci. ʒ. ſ. Olea enim unctuositate sua solent esse nauseatia et oris stomachi remollitiua. Neque iterum mireris quod hanc medicinam hauserim ex medicinis cordis. Medicine enim simplices illud compositum ingredientes que sunt numero. xiii. preter oleum de croco cum hoc quod ipse cordiales sunt etiam non minus imo excellentius cerebro stomacho et epati conueniunt. sicut citius cuique perlegenti capitulum apparere potest. scdi. et xxii. continentia et a sexto usque ad nonum 5ᵒ de simplici medicina. et 5ᵒ colliget et 2ᵒ canonis et aggregatore serapionis. que omnia propter breuitatem relinquenda esse decreui et tu discurre per ea libito tuo. ¶ Tertium principale instrumentum est electum compositum a Galieno ad Herodem regem factum in secretis ad homontheum et est confectio dyatrionpipercon Herodi regi descripta quam magnifice laudat ad omnes egritudines capitis a causa frigida prouenientes et proprie flegmatica. Et est eius usus ut in sero apud somnum deglutiatur ex ea quantitas unius aurei vel. ʒ. i. ſ. cuius descriptionem videbis ibi si queres. ¶ Quartum instrumentum principale est puluis infra scriptus de quo vir iste puluerizet caput suum a principio coronalis commissure transeundo per sagittalem per latitudinem quattuor digitorum usque ad ceruicem capitis supra aspergendo de eo inter capillos quattuor vel quinque granorum ordei quantitatem et deponat semper primum cum setula pectinando vel pecine quando vult apponere secundam. et est eius descriptio talis. ℞ ligni aloes electi cubebarum radicum peonie pulegii calamenti florum rorismarini assari sticados ana. ʒ. i. ambre musci electorum ana. ℈. ſ. eufragie feniculi rute ana. ℈. i. puluerizentur omnia per se et diligenter ponderata commisceantur et fiat ex eo ut dictum est saltem in septimana ter a principio octobris usque ad finem februarii. reliquo autem tempore rarius et minori quantitate utatur. ¶ Quintum instrumentum est caputpurgium istud cuius laudo usum a principio mensis februarii per totum mensem maii. et a medietate septembris usque ad finem octobris ter in septimana per nares leni tractu trahiciendo nunc per dextram nunc per sinistram narem actu calidam semper ore eius prius pleno tepida aqua ordei cum zuccaro cocta. et est ipsius descriptio talis. ℞ mell. electi. ℥. iiii. costi dulcis saxifragie ligni aloes ana. ʒ. ſ. coloquintide corticum agarici ana. ℈. ſ. coquantur omnia in fiala una aque usque ad consumptionem quarte partis. de hac igitur decoctione collata. ℞ ciatum medium succi radicum sicle et est bleta quartam partem ciati misce et accipiatur ut supra. Sextum principale instrumentum est masticatorium hoc quo uti poterit aliis tribus diebus in septimana diebus interiectis predictis de caput purgio. aut saltem una septimana masticatorium faciat. et altera sequenti faciat caputpurgium et incipiat a masticatorio prius si voluerit ipsum facere cum caputpurgio aut alterum ipsorum eligat libito suo. Est autem illius descriptio talis. ℞ dragaganti. ℥. ſ. masticis electi. ʒ. v. yreos. ℈. ſ. costi seminis rute sticados camedreos ana. ℈. i. piretri ℈. iiii. cimini. ℥. v. dissoluantur gumme cum aceto fortissimo et superaddantur eis glutinis cartarum ʒ. ii. deinde incorporentur cum. ʒ. iii. cere albe. et superadditis speciebus aliis fiant formule similes auellanis. et exiccentur in sole vel sub tegula calefacta. de eis autem masticetur una cum oportunum fuerit per quartam partem hore vel per mediam continue exprimendo materiam que dissoluitur ita quod nullo modo ad inferiora descendat. ¶ Ultimum vero instrumentum est odoriferum quod teneat in sindone de grana retorta ligatum et sepe odoret. et ipsum

quacunq; hora libet. Cuius descriptio ē hec. ℞ ma cis origani ameos amomi galange nucis muscate ana.ʒ.i.ligni aloes.ʒ.iii. pulucrizentur omnia p se et cōmisceantur.et si fuerit oportunū et magis libuerit ei.fiant poma cum.℥.i.electi laudani. et ʒ.iii.storacis calamite ꝛ.ʒ.i.galie muscate ꝛ icorporentur cū succo maiorane. Hoc pomū non esset minus vtile ꝙ puluis suprascriptus. Hec sunt celeberrime doctor que amico tuo tāꝙ magis vtilia eligere petui. Quorum iuuamentū ex virtutib simpliciū experiri poteris esse sublime si cūcta capitula consyderaueris Experientia vero cottidiana tibi clarius apperiet ꝛ confirmabit illud. Ego autē de nouo si opus fuerit alia conscribā scđm ꝙ dispositio postulabit. Et tu istis superadde pillulas de sarcocolla quibus vtatur saltē in mense semel ex eis.ʒ.i.accipiēdo que nuperrime reformate sint cū succo maiorane. memorando tamen ꝙ diebus vehementissimi caumatis ꝛ frigiditatꝭ ab eis abstinendū est sicut a farmaciis aliis. Summus ꝛ omnipotēs hec ad amici mei vtilitatē ita affluēter dirigat sicut eadē omni mihi possibili caritate conscripsi ad laudē eius sempiternā Amen.

¶ Consiium contra ventositates que generantur i stomacho ꝛ inferiori vētre ꝛ ad cōfortationē digestiue stomachi ꝛ epatis

Venerādus i christo pater et sacre pagie doctor dominus frat Philippus ordinis heremitaꝝ sancti Augustini vtatur hac confectione accipiendo semper de ipsa rotula īmediate añ cibū ꝛ ē i ea itenº frāgēdi vētositates queᵉ generantur in stomacho ꝛ in inferiori ventre ꝛ consumendi flegmata in eis īuenta et rectificanꝺ i stomachum et epar in digestiuis eorum. ℞ specierum diacinamomi specierum diambre ꝛ diagalange ana.ʒ.i.zuccari albi lib.ſ.fiat confectio in rotulis magnis cū aqua sublimationis calamenti vel ysopi Unguentū ad eandē intentionē quo vti debet in sero quando vadit ad lectū inungendo a scutoͦris stomachi vsq; ad femur ꝛ oīa ylia. ℞ olei de aneto olei liliorꝫ alborꝫ olei nardini ana.℥.i.trociscorꝫ de rof cinamōi galange mastitis cimini absinthii squinanti calāi aromatici ameos ana.ʒ.ſ.piperis albi granorꝫ paradisi calamenti ana.℈.i.gariofilorꝫ.℈.ii. resine laudani ana.ʒ.vi.cere quantū sufficit dissoluētur gummeᵉ i modico aceti.deinde coquantur cū oleis ꝛ cū infrigidari ceperint addantur species alie et fiat vnguentū bone tenacitatis. Pillule ad eandē intētionē. ℞ aloes abluti.ʒ.ii.specieꝝ electuarii ꝺ baccis lauri.℈.i.reformētur pillule xvii.cū electuario ꝺ succo rof ꝛ de eis accipiatur vna bis vel ter i septimana īmediate ante cenā vel collationē de sero ꝛ ꝺ eis iteꝝ semel in mēse accipiatur v.vel.vii.in aurora ꝛ tardetur cibus post ipsas horis sex. Abstineat a leguminibus elixis ab omni cibo actu frigido ꝛ pastilib et lacticiniis ab aleo cepe porris rafano ꝛ ab omnibus mellitis cibariis a potu aq ꝛ vini pauciferi deo gracias Amen.

¶ Consiliū ad dolorē circa stomachum ꝛ ventrē

Amicus meus Jo.frācifcus aliquādo molestatur doloribus circa stomachū et vētrē inualescentibus q cū consyderatur prouenit a ventositate generata in intestino ylion a materia mucillaginosa flegmatica ꝛ vitrea ibidem congregatis. Cunq; congregatur ventositas illa in intestino illo ꝛ contingit monoculū intestinū esse repletuꝫ fecibus induratis.tunc ventositas illa cū nō habeat apertā viā descensus per inferiora necessario intrinseca sui latione fertur ad superiora ꝛ propellitur ad stomachū ꝛ ibidem congregātur in eo dolores tortuosos ꝛ extēsiuos facientes.ꝛ si contigit ventositatē illaꝫ i substantia sua subtilē esse satis.tūc fracta ipsa ab impellente virtute emittitur per superiora per eructuationis modū.ꝛ tunc alleuiatur ꝛ abbreuiatur dolor. Si autē contingat virtutē esse debilē in expellendo ꝛ ventositatē multā esse ꝛ grossaꝫ ꝛ potentē ad resistendū virtuti.tūc ibidē congregata ꝛ multiplicata facit dolores longo tēpore māsiuos et fere intollerabiles. post hoc autē si ventositates in predicto intestino ylion congregatꝭ cōtingit per inferiora propelli ꝛ monoculū ꝛ colon intestina a fecibus esse munda.intestino vero inferiori pleno existente necesse est ventositates illas retrocederē ꝛ supascēdere.ꝛ tunc faciūt dolores colicos diu perseuerātes ꝛ maxime molestos.proptē quod apparet ꝙ dispositio ista est valde difficilis ita ꝙ frequenter contingit ipsam esse complicatam ex doloribus colicis ꝛ stomaticis. ¶ Ex quib correlarie sequit Primo ꝙ hic vir paratus ē ad colericā passionē. Sequitur secundo ꝙ ingens periculum minatur ei hec dispositio de apostemate predictaꝝ partiū. Sequitur tertio ꝙ necesse ē ipsum prouidere huic dispositioni ꝙ celerius ē possibile.aliter corpus eius erit semper neutrum decidentie frequenter molestatū. huic ergo prouidenduꝫ est fm ꝙ infra sequit. ¶ Regatur itaq; regie ex parte ciboꝝ aduersantiū congregationi ꝛ gñatōi flegmatis in predictis partibus abstinēdo ab omni cibario frigido ꝛ humido. vt endiuia lactuca spinachia bleta portulaca crisolocanna ꝛ huiusmodi ꝛ proprie que cum frigidi. ꝛ hu.sua ventosabilia sunt ꝛ doloꝝ i predictis mēbris generatiua. De quoꝝ numero quattuor sunt specialia dolorē i eis efficientia.vt lac melones cucur. et pira Itē abstineat ab omni cibario actu frigido. Item a cibis pastilib ꝛ a viscosis mltū sicut sūt pisces ꝛ proprie elixi et maxime ab anguillis et tinchis. Itē a cancris et similibus. Utatur autē cibis calidis et acutis.vt serpillo petro.menta dauco cerefolio saluia rozemario pastinacis karotis et con similibus.et cappares conditi et carnes salite ꝛ cascus salitus notabili salsedine participans bona sunt ei. Itē vsus aromatū conuenit ei. Et vinū album colore potentia bene fumosum substantia clarū et bene aromaticū conuenit ei et proprie non limphatū. Si autē quouis modo necessariuꝫ esset limphari vinū.tunc fiat cum aqua decoctionis cinamomi subtilis vel cū modico radicis galange aut granis paradisi et similibus ca.et siccis subtilis substantie bene penetratiuis et aromaticitate participantibus ¶ De regimie vero ex parte medicinaꝝ septē occurrunt mihi necessario sibi obſ uanda. Et primū quidē hoꝝ est. vt iste vir i cibis

huis vtatur hoc puluere saltē quattuoꝛ vicibus ī septimana. Cuius d̄scriptio. ℞ granoꝝ padisi ga lange seminis feniculi anisi ana.ʒ.i. piperis al.et lon.ana.ʒ.iiii.cinamomi electi.℥.i.ʃ. puluerizen tur et cōmisceantur. ¶ Secundum pꝛincipale est ꝙ ipse sepe post pꝛandium et cenaʒ accipiat rotu laʒ vnam huius confectionis. ℞ specieruʒ diacimi specieruʒ diacinamomi ana.ʒ.i.se.rute.℈.ii. zucca ri secunde decoctionis.℥.iiii.cuʒ aqua absīthii fiet confectio ī rotulis trium.ʒ. ¶ Tertium pꝛicipale est vt ipse faciat fieri iunctionem toti spine bis in die cū surgit de lecto ⁊ vadit ad ipsuʒ cum hac inunctione. ℞ olei de citoniis.℥.i.olei nardini.℥.i. ʃ.croci g̃.vi.seminis plantaginis seminis acetosi ⁊ scario.ana.ʒ.i.ʃ.san.al.⁊ ru.an̄.℈.i.cere al.quā tuʒ sufficit ⁊ fiat vnguentū molle. ¶ Quartū pꝛi cipale ē vt iste amicus sepe in mane accipiat istas aquas in auroꝛa tardando cibuʒ post per quattu oꝛ hoꝛas. ℞ aq̄ oꝛigani aque calamēti ⁊ rute an̄ ℥.i.aque consolide minoꝛis.℥.i.ʃ.misce. ¶ Quin tum pꝛincipale est.vt vir iste omni septiana sel' ī auroꝛa per hoꝛā ante diem nouē hoꝛis post cenā accipiat.ʒ.i.metridati cuʒ.ʒ.ii.aque betonice ⁊ ia ceat in lecto p tres vel quattuoꝛ hoꝛas.⁊ tardet cibū post ad minus hoꝛis sex. ¶ Sextū pꝛincipa le est.vt ipse vtatur infrascriptis pillulis. de qui- bus omni quinta die accipiat vnā paꝝ ante cenā quaꝝ descriptio. ℞ aloes pꝛeparati.ʒ.ii. galbani oppoponacis arōatici ana.℈.i.cimini seminis ru te cinamomi an̄ grana.iiii. fiant pillule cuʒ succo roſ.de omni.ʒ.vi ¶ Ultimū pꝛincipale est vt vir iste super vmbilico suo poꝛtet hᵒ cerotū ꝯtinue ibi assistens vsqꝫ ad natiuitatē domini. ⁊ si caderet p se faciat ipsum renouari ⁊ erit magnū auxiliū ad sanitatē suā. ℞ emplastri de mucillaginibus.ʒ.vi emplastri apostoliconis.ʒ.x.dissoluantur cū modi co aceti ⁊ fiat cerotum rotundū sicut nebula ⁊ co vtatur vt dictū est.

¶ Consiliū pꝛo saltu in fundo stomachi ⁊ coꝛdis fe.colliquatiua ⁊ pꝛiuatiua exiccatiōe neruoꝝ.

Quattuoꝛ accidētia huius viri sūt quibus pꝛouideri opoꝛtet. aliter est īpossibile ipsum sanare vnꝗ̄. Pꝛimū itaqꝫ est vehemens pulsaᵒ in fundo stomachi ipsius que indubitanter pꝛoue nit a magno apostemate vel saltē oppilatione foꝛ ti cadente in parte mesentirion fūdo stomachi op posita.cui pꝛouidendū est remedio duplici ¶ Pꝛi muʒ est vt ipse omni mane in auroꝛa accipiat.℥. iiii.ʃ.aque distillationis radicum altee calefacte cū.℥.ʃ. zuccari et tardet pꝛandiū hoꝛis.iiii. ¶ Secundū remediū est vt omni mane per dual hoꝛas ante cibū inungatur tota regio stomachi cuʒ oleo nardino calefacto.deinde superponatur hoc emplastꝝ. ℞ roſ.ru.ʒ.v.spicenardi masticis ana ʒ.iii.ciperi squinanti calami aromatici ana.ʒ.ii. violaꝝ.℥.iiii.farine fenugꝛeci.℥.ii.ʃ.floꝝ camo- mille seminis maluauisci farine oꝛdei ana.ʒ.x. fi at emplastꝝ cū lib.i.mucillaginis seminis lini et calidū superponatur renouando ipsum omni die bis diligenter superligatū. ¶ Secundū vero acci dens pꝛincipale est motus saltuosus coꝛdis. pꝛo quo pꝛocuretur cū isto epithimate. ℞ aq̄ buglosse lib.i.aque farfare ⁊ cicoꝛee ana.℥.iii.vini malua

tici ciatū.ʃ.croci.℈.i.spodii doronici ossis de coꝛ de cerui seminis basiliconis been al.⁊ ru.ana.℈.i. ligni aloes zedoarie ana.ʒ.ʃ.san.al.roſ coꝛal.al. an̄.℈.ii.misce ⁊ ī hunc liquoꝛē calefactū intingat̄ pannus de grana et bene expꝛessus tepidus pona tur super mamilla sinistra ante pꝛandiuʒ tribus vicibus ⁊ post cenā. duabus et inter pꝛandiū ⁊ ce nam sex vicibus. ¶ Tertia vero pꝛincipalis egꝛi tudo huiꝯ ē fe.coliqtiua que indubitanter ē ethi ce species pꝛima. Pꝛo qua vir iste vtatur lacte ac cipiendo de ipso omni mane.℥.iiii.cum.ʒ.ii.zucca ri albi. Et comedat sepe in cibis suis lac coctuʒ et recoctū ⁊ capiat lac absqꝫ butiro ¶ Et vtatur ī ci bis a triplice bleta spinachia poꝛtulaca ⁊ quan- doqꝫ cancris fluuialibus.et carnes iuuenū anima lium pingues cum ptisana oꝛdei vel de amilo. Et fugiat cibaria acuta et salsa ⁊ arōata omnia pꝛe ter crocū.et bibat vinū albū subtile dulce cum al tera medietate aque buglosse limphatum. Et erit cura marasmodee dispositionis eius coꝛrectiua. Quartū accidens pꝛincipale est neruoꝝ pꝛiuati ua exiccatio.pꝛopter quā contracte sunt iuncture imo fere in duritiē conuerse. intantuʒ ꝙ dubitat̄ valde de possibilitate reductiōis eaꝝ.quoniā par tes esse factas solidas et induratas consumptione humidi substantifici īpossibile est humidius fieri. seʒ hūiditate substantifica 1ᵒ Tegni. Sⁱ qd̄ tamen argumentū adhuc spei curationis manifeste tan tum in hoc viro adduci posset sustentaretur ī duo bus motiuis. Pꝛimū est quia dispositiones iste nō sunt multū fixe longitudine tempoꝛis. Secundū est ꝙ hic vir adhuc est in etate consistentie consti tutus. Unde si regatur conuenienter vt in pꝛece- denti capitulo d̄claratū.possibile foꝛtassis erit sil' cū restauratione sua neruoꝝ contractionē remo- ueri.ipso tamen euitante omnes species euacuati onis humidi substantifici et pꝛopꝛie coitum et farmacoꝛum omniū vsuʒ. Cū hoc itaqꝫ fundamen to neruis eius iam in duriciē conuersis pꝛouidea tur triplici instrumento. Pꝛimū est hoc ℞ olei re centis olei amigdalaꝝ dul.olei d̄ sisamo an̄.℥.i.p. cerui vrsi et tassi ana.℥.ʃ.pul.arthetice.ʒ.i. con- quassent simul ⁊ ex istis actu calidis inungat̄ to ta spina a pꝛincipio colli vsqꝫ ad caudam quatter in die naturali leuiter confricaudo. ¶ Secundū vero pꝛincipale est vt iuncture eius et pedes sepe lauentur cū aqua decoctionis vel bꝛodio dabaon ⁊ ē tassus et ē de remediis Auicenne 22ᵃ tertii. Tertiū vero pꝛincipale si potens est ad expensam vt sit pꝛopinquus macellatoꝛibus a quibus acci- piat pelles arietꝫ vel castrati velociter ab ali ex- coꝛiato et festinanter vestiat mēbꝛa pꝛedicta pel libus illius anteꝗ̄ ab eis euanescat caloꝛ ab illis animalibus infusus. In istis eniʒ duobus r̄mediis latet sanitatis eius remediū ad laudem dei omni potentis Amen.

¶ Consiliū pꝛeseruatiuū ab oppilationibus ⁊ a tē sione magna in stomacho

Uenerandus ī christo pater domi nus archidiaconus ecclesie maioꝛis Patauie.pꝛo regimie pꝛeser uationis ab euentu oppilationū et tensionis magne in stomacho pꝛouenientiuʒ a materia flatica mucilliginosa

vitrea et aquosa.que materie ventose in stomacho
frequenter dolores intensiuos ⁊ extensiuos ibidē
efficiunt.modū teneat infrascriptū. Primo quidē
accipiat de istis pillulis vsq; ad medietatē mensis
iunii omni quinta die vnā parum ante cenā. Et si
contingeret ipsum percipere se grauatum in toto
corpore posset ex eis accipere.vii.omni fine men
sis vnius in aurora ⁊ tardare assumptionem cibi
post sex horas. Est aūt earꝫ descriptio talis. ℞ alo
es preparati.ʒ.ſ.agarici electi.℈.ii. cartami po
lipodii coloquintide ana.℈.ſ.ʒʒ electi calamenti
ana grana.vi.salis indi ⁊ nitri.℈.ſ.cum succo ro
sarꝫ formētur pillule de omni.ʒ.vi. ⁊ conseruētur
in pixide cū puluere cinamomi Et attendat ꝙ po
test eis vti toto tempore vite sue. ¶ Secundo vo
vtatur hac confectione de qua per totum mensem
maii sēper accipiat ante prandiū per horam.i.ſ
rotulā.i.⁊ bibat post eā quartā ptē ciathi optimi
vini albi non dulcis et bene fumosi. Et est eius d
scriptio talis. ℞ specierꝫ ligni aloes specierū dya
calamenti specierꝫ diacimini ana.ʒ.i.zuccari albi
lib.ſ.cum aqua mente fiat cōfectio in rotul' mag
nis ⁊ cooperiantur cum foliis auri. Et si vteretur
confectione ista a medietate septembris vsq; ad
mediū maii semper esset ei conueniens. ¶ Tertio
vo principaliter habeat prope se electuariū hoc. d
quo ponat coclear vnū cum ciatis quattuor deco
ctionis clisteris vt sibi dixi. in quo clisteri ponat
de oleo liliorꝫ al.⁊ aneti tertia pars ciati pro quo
cunq;. Et electuariū est hoc ℞ bndcē simplicis ele
ctuarii de baccis lauri electuarii indi ana.ʒ.i.ſ.
salis gemme.ʒ.ii.cassie fistu.zuccari ru. ana.ʒ.ii.
conterantur simul vltimate in mortario ⁊ serue
tur in vase vitreo bene cooperto. ¶ Quarto prin
cipaliter attēdat ꝙ si aliquādo sentirꝫ tēsionē ⁊ g̃
uitatē i stōacho ⁊ rugitū ⁊ motū ventositatū post
cenā per vnā horā superponat stomacho peciam
vnam huius vnguenti.que habeat amplitudinem
vnius spanse ⁊ calida superligetur.cuius descrip°
℞ olei amigdalarꝫ amararꝫ olei de menta de ori
gano ana.ʒ.i.olei nardini.ʒ.i.ſ.masticis spice sq
nanti zuccari ros calami aromatici ana.ʒ.ſ.co-
rallorum amborum ana.ʒ.ii.resine electe.ʒ. iii.
laudani.ʒ.v.dissoluantur gumme cum modico ace
ti acuti ⁊ incorporentur cum.ʒ.i.cere diligēti cō
mixtione ⁊ cum fuerint tepefacta apponantur spe
cies ⁊ diligenter incorporentur cum aliis ⁊ reser
uetur in vase vitreato bene cooperto. In cibatiōe
vero sua euitet bletas spinachias lactucā endiuiā
portulacā ⁊ cucur.propter. Et i summa dimittat
omnia fercula herbarꝫ l' aliarꝫ rerum frigidarum
⁊ humidarꝫ. Si tamen quandoq; placeret accipe
d lactuca vel portulaca acetl.cōmisceat eis equa-
lem quantitatē herbarꝫ calidarū sicut saluiam ros
marinū mentā ysopum serpillū feni.petro.melius
tamen salaticiū esset locuste.i.ramponzoli suo tē
pore sparagi ⁊ cappares. Secundo etiam dimit
tat vsum ciborꝫ oppilatiuorꝫ sicut piscium cancrorū
⁊ proprie anguillarꝫ ⁊ tencharum.piscibus tamē
salitis vti potest ⁊ luceis variolis ⁊ torrentinis ⁊
aliis laudabilibus habētibus carnes solidas ⁊ pau
cam viscositatē. Euitet etiam tertio cibos pastilles
⁊ reliquos oppilatiuos ⁊ viscosos vt cutes ⁊ neruos
animaliū ⁊ cerebrum ⁊ caudam eorꝫ ⁊ ventres in
multo vsu.relinquat etiam vsum longū ⁊ magne
quantitatis cerasorꝫ ⁊ fructuū humidorꝫ et ꝓprie
dimittat pira muscata cucu.⁊ angurias. pepones
autem ⁊ ficus ⁊ vue ⁊ amigdale ⁊ auellane sunt ei
conuenientes. De saporibus autē laudatur ei a
gresta et succus limonū salitorꝫ et arantiorꝫ. Vsum
autem aceti ⁊ vini granatorꝫ dimittat aut raro
de eis accipiat. ¶ Vsus vero specierū vt ʒʒ pipis
croci cinamomi galange nucismuscate macis ⁊ cō
similiū placent. Potus autē eius sit vinum album
colore substantia subtile bene dyafanū ⁊ clarꝫ odo
re suaue sapore mediū inter dulce ⁊ ponticum qđ
sit bene potens et fumosum plusꝙ mediocriter. Et
vtatur eo puro. Et si fuerit necessariū aquam ei cō
miscere.tunc commisceatur tertia vel quarta pars
aque cocte que fuerit de cisterna vel laudabili pu
teo. Hec in summa sunt remedia et modus regis
meliora que fieri possunt pro eo ad laudem dei
omnipotentis Amen.

¶ Consiliū ad malam complexionē frigidam et
hu.stomachi cordis et cerebri ac epatis ⁊ per con
sequens totius et tremorē capitis et brachiorum
et cordis et humorositatē stomachi et corruptio
nem visus ac diminutionē et dolorem spatularum
spine crurium et coxarum.

QUinq; sunt dispositiones que ī mā
serunt in nobili viro Nicolao trū
do siue ipsas egritudines siue acci
dentia nominare velis. Videtur
tamen omnes ille ab vna radice
traxisse principiū et ab ea dependere. Est enī ma
la complexio frigida et humida cordis et cerebri
eius non parum ⁊ tiam epati comunicata. propter
quod vniuersa eius egritudo frigida et humida
necessario in toto resultat. Horum enim mēbrorū
quattuor predictorꝫ lapsus naturalis siue preter
naturalis toti facilius comunicari potest corpori
cum aliorꝫ aliorum membrorum lapsus stomachi
epatis cordis et cerebri complexionē euertere pos
sit.propter quod facile saluari possunt omnia illa
accidentia ab hac radice dependēre.propter malā
enī cōplexionē cerebri generātur in eo flegmata
mucillaginosa et aquosa.que sine sui fluxibilitate
siue dissolutione a naturali calore in eo facta pro
pelluntur ad neruos motiuos et ad nucham et in
funduntur in eis Unde propter illorꝫ flegmatum
mollificationē et ponderositatē grauatur susten-
tatiua potētia.ita ꝙ mēbra fm exigentiā dr̄e po
sitionis ab eo sustentari non possunt conuenienter
Et ad subleuandū et contraoperandū nocumen
to prouenienti ab hac mala complexione et a mul
titudine flegmatū prouenienti mouetur virtus ⁊
de facto mouet mēbrū ad differentiam positionis
oppositāq; ei ad quam mouet materia ista predi-
cta.propter quod tremor est morbus officialis.i.
mala complexio instrumentalis membrorū pro
ueniens propter defectū virtutis motiue scꝫ factum
a mala complexione vel materia predictis.et est
defectus continuandi motū lacertorꝫ compar.i.e
qualis grauitati scꝫ a materia prouenienti.simili
ter ēt cōpar virtuti.i.potentie virtutis intromit
tenti.i.actualiter moueti membra sua motiue vo
luntaria que prouenit ab appetitu virtutis mē-
bri animati mouentis membra motu conuenieti
Unde propter hec motus voluntarii permiscent
cum motibus inuoluntariis.scꝫ prouenientibus a

mala complexione vel materia predict. propter quod correlarie infertur q hec egritudo est acci dens puenies motiue virtuti sicut stupor e accris puenies vrtuti sensitiue scz sensui tactus. Et hec diffinitio est principis 2ª tertii capitulo de tremor vbi inquit. Tremor est morbus officialis eueniens propter defectu virtutis motiue a motu lacertoz secundu continuitate compar grauitati co pari intromittenti sua motione motione volunta riaz quare comiscentur motus voluntarii cuz mo tibus inuoluntariis et est nocumentu i virtute mo tiua sicut stupor est lesio in sensibili. Uide ergo q tum nocumetu est tremor capitis brachioz et alia rum partium. hoc enim significat lapsum in cere bro existente membris mobilibus comunicatum virtute motiua et quietatiuaz ledente lesione cor ruptiois. propter quod est egritudo seua valde pa rum bene intellecta et raro bene curata. Pro co plemento igit huis treoris qui notabilit alleuia tus est vt sensus ostendit tria mihi visa sunt sibi conscribenda remedia. Primum horum est vt iste vir sepe accipiat in mane .ʒ. iiii. vel . v . lac tis actu calidi et multum nuce muscata vtatur eti am in cibis suis. Secundum speciale est vt se pe vtatur inunctione a collo vsq ad fine spatula rum facta ex oleo isto. R seminis canapis florũz andacoche ana. ʒ. ii. olei onfancini. ʒ. ʃ. cinamoi e lectissimi . ʒ. vi. buliant omnia simul vsq ad consumptione medietatis. et ex eo calido inungantur loca predicta actu calido mediocriter confricando ea. Cinamomu enim habet magna propria tem in tremore vt legitur 2° canonis capitulo de eo. et oleum d semine canapis et andacoka electissima sunt in hac dispositione vt legitur ab Auicena tertio canonis fen 2ª capitulo de cura tremoris. vbi inquit. Et iunctio cu oleo canapis et d andacoka mirabilem habz proprietate et similiter emplastrum ex ea factu. i. recenti solummodo.

Tertiuz vero principale et expertum est vt eger iste semel in septimana in aurora accipiat. ʒ. ʃ. co fectiois anacardie dissoluta cuz modico aque ros marini tepefacte et tardetur post cibus horis ad minus quattuor. et eligatur anacardia confectio d scripta in nono Almansoris capitulo 2°. Est eniz nobilior alteris et non dubites de eius caliditate cum scribitur q prouocat illico sudore et inducit febre. hoc enim intelligitur in frequentia vsus eis et quantitate magna rcet. Secundu accides hu ius viri est motus tremulus cordis eius qui fuit maxima causa omniu suaz egritudinu. Cuius qui dem causa est mala complexio et materia predca eo modo verificando ipsum sicut de alioz membrorũz tremore dictum est. Et quia hec dispositio omnino remota est. propter quod totius corporis vires restaurate sunt. Ideo in hac dispositione no ponam nisi singularia remedia duo. Primu aute horu est ad tollendu egritudinez si recidiuaret et pro habendo aduentu eius vt vir iste semper por tet appensum collo suo iacente super corde suo ele ctissimu smaragdu. Habet enim proprietate mi rabile in confortando cor et stomachu etiam. licet sit coplexionis frigide et sicce. Secundum vero speciale remediu est. vt vir iste super cord suo sem per portet cerotu factum in hunc modum. ex hoc enim cereto ab eo portato motus tremulus cordis omnino remotus fuit. Cuius descriptio. R zedoa

rie karabe ossis de corde cerui been albi et rubei ana. ʒ. i. foliorum et seminis basiliconis macis do ronici ana. ʒ. i. croci. ʒ. ʃ. iacincti smaragdi et lapidis lazuli ana. ℈. ʃ. margaritaz electaz. ℈. ii. ligni aloes. ʒ. i. ʃ. musci ambre ana. ǧ. ii. resine clare dissolute cum modico aceti et bene colate. ʒ. ii. capitu ros. ʒ. i. ʃ. cere albe. ʒ. ii. fiat cerotum sericu sicut nebula quod semper super corde affixum teneatur adhuc per spaciuz medietatis ani. Tertiu prin cipale accns huius viri e humorositas et immoderata humiditas in stomacho eius genita a mala coplexione frigida et humida stomachi sui. propter eniz innati caloris sui debilitate chilus eniz multu diminute digeritur et crudus et aquosus qui postea ad stomachu attractus et expulsus gra tia sui nutrimenti multiplicatus facit in ipso sto macho humiditatis et aquositatis augmentum et mucillaginose materiei quantitate multa que ibi dem conuertitur in flegmata et postea descenden tia ad stomachu nocumentu augmentant in ipso maius q erat. propter quod efficitur in stomacho suo circularis regeneratio materiez predictaru tum propter mala complexione cerebri essentiale in eo. tum propter nocumetu augmentu per colli gantia stomachi ad ipsuz et econuerso. vt legi pot quinta tertii capitulo de catarro et tertio de par tibus animaliu capitulo de cura cerebri Et ex h° fundamento manifeste concluditur causa multitu dinis sputaminis in hoc viro. Sequitur secundo q impossibile est hunc virum absolui a sputamie illo. nisi rectificetur stomachus et cerebru. Sequi tur tertio q cura huius rei est valde difficilis. Et sequitur quarto q fortassis nunq ab hoc sputami ne curabitur et maxime dum multo vtetur coitu Propt huius iq stoachi rctificatione gnq descri ba singularia remedia Primu qde d interiori bus est hoc. R cinamomi electi masticis ana. ʒ. i. ǧ noru mirti ypoquistidos spodii coriadri prepara ti ana. ℈. iiii. fiat omniu per se puluis. deinde mis ceatur de quo semper accipiatur ante cibu. ʒ. ʃ. cu modico vini aromatici. Secundu est q semper post cena vtatur hac confectione. R trocis. de ros descriptione maiori. ʒ. i. trocis. de spodio. ℈. iiii. ci mini torrefacti. ʒ. i. ʃ. zuccari secunde decoctionis ʒ. iiii. cum aqua mente. fiat confectio in rotulis qt tuor. ʒ. Tertium est vt aliquando accipiat. s. bis in septimana. ʒ. ii. aque mente aromatice cuz. ʒ. ii aque rosmarini vt supra dictuz est. Quartum est vt exterius applicetur stomacho hoc cerotum. R laudani electi resine clare picis naualis ana. ʒ. ʃ. galliemus. ʒ. ii. gariofiloz masticis piretri cina momi spodii ana. ℈. i. cere quantu sufficit fiat cerotum bene tenax. Quintum principale et pro prie gratia mundificationis et confortatiois sto machi est hoc. R pillulaz de speciebus. ʒ. i. ʃ. ma cis galange masticis coriand preparati ana. ǧ. vi. cum succo mente formentur pillule de omni. ʒ. vii. de quibus vna omni tertia vel quarta die ac cipi potest per mediam horam ante cenam non pretermittendo reliqua remedia que iam dicta sunt. Quartum accidens principale hunc viruz molestans et vertens ad se curam est nocumentum visus quod aliquando est nocumentu diminutiois eo q obiecta visibilia vsq ad distantia consuetaz non bene percipit potentia visiua fm colores qua titates situs et figuras ipsorum. Accidit ei qnq

nocumentū corruptionis visus quoniā videtur ei percipere in medio exterius obiecta que nequaq̄ ibi sunt. propter quod nocumentū hoc corruptio visionis reducitur ad capitulū de imaginationibus ꝛ imaginationibus ipsis frequter succedit aq̄ ꝛ aque succedit pannus qui false nominatur cataracta. nisi per ipsum intelligatur pannus per defluxū genitus. His igitur dispositionibus duplici remedio prouidēdū esse decreuimus ¶ Et primū horū est vt post cenā accipiat vnā de infrascriptis pillulis. ℞ aloes epatici infusi in succi feniculi per septimanā vnā. ʒ. i. specierū hyere simplicis pillularū lucis descriptione Lucis in antidotario ana ʒ. i. ß. cum succo feniculi formentur pillule de omni. ʒ. vi. de his ergo sumatur vna per duas horas post cenā. ¶ Secundū est colirium hoc de quo singulo die oculis eius. 4. vel. v. imponatur gutta. i. ipso sedēte resupine. Cuius descriptio. ℞ succi feniculi depurati succi celidonie et eufragie ana. ʒ. ß. thucie preparate. ℈. iiii. fellis piscis sabot ꝛ est lucius vel variolus. ʒ. ß. misce ꝛ expositū soli teneat diu ¶ Quintū principale accidens molestans hūc virū est dolor spatularū et spine totius ꝛ crurium ꝛ costarū. Et huic quidē dolori non videtur mihi aliter cum preuisione prouidendū esse q̄ cū rectificatione stomachi cerebri ꝛ cordis de quibus dictum est supra. ꝛ ipsum dolorē remoueri vidi. Si tamen instaret dolor in spatulis ꝛ spina vngatur cum hac inunctione. ℞ oleū de croco de costo de liliis albis ana. ʒ. i. castorei piperis piretri ana. ʒ ß. croci. ℈. i. cere albe quantū sufficit. fiat vnguētū molle ꝛ actu calidū spatulis ꝛ toti spine applicet ter in die. Si autē dolor instaret in cruribus tūc eidem prouideatur cum ablutione actu calida ex his speciebus facta ℞ eupatorii absinthii assari saluie betonice ana. M. iii. radicum peucedani. M. iiii. contundantur ꝛ incidantur ꝛ coquantur in q̄titate magne aque vsq̄ ad consumptionē tertie ꝑtis. Itaq̄ predictorū accidentiū cura felicitabitur auxiliante deo cum applicatione predictorū instrumētorū. Caueat tamē vir iste a cibis humidis sicut bleta spinachia portu. cucur. ꝛ siliuz que nūq̄ accipiat nisi in parua quantitate ꝛ in vsu paruo. Melones autem bene dulces ꝛ maturos comedere potest licet non omni die. Ficus autem recentes cōceduntur ei ꝛ similiter vue bene mature ꝛ amigdale dulces ꝛ granata dulcia siue muza ꝛ persica licet in paruo vsu. Vitet etiam multi aceti vsum. sed loco eius comedere potest agrestā recentem et salitam et succū arantiorū ꝛ limonū conditorum vsus etiam butiri dimittendus est sed oleum oliuarum melius est ei ¶ Potus vero eius existat vinum rubeum vel subrubeū saporis mediocris nō valde ponticum vel bruscum substantia claruz bene odoriferū ꝛ non valde fumosum. ego autem tale vinū concessi argu° sumpto a debilitate stomachi ꝛ epatis nec vidi cerebro nocere vel neruis nec aliquod efficere nocumentū. Secundū tamen sententiam sapientium laudaretur ei ydromel et ꝓ prie in quo coqueretur cinamomū. Neruis enim cerebro stomacho et cordi solemniter conueniret ad laudē dei omnipotentis Amen.

¶ Consiliū de conualescēte a fe. tertiana nota cui successit vomitus fluxus ventris tensio ypocūdrii sinistri cum dolore splenis.

Febris quam passus est iste nobilis adolescens de ciuitate Brixie fuit simplex tertiana nota a colera vitellina genita ex mixtione flegmatis grossi cuz colera. ꝛ fuerūt paroxismi eius solū omni tertio die affligentes. sicut est proprium talibus febribus et erat par. lōgitudo. 16. horarum ad plus vel xviii. Accidentia vero hanc febrē cōcomitantia fuerunt tria principaliter inter alia verenda magis. Primū accidens fuit vomitus in principio paroxismi qui licet laudabilis existat. tamen verendus erat quia superfluus et virtutem debilitans. ¶ Secundū fuit diaria valde fortis ex materiebus specie distinctis oibus pręter sanguinē qui etiam nō parum timendus erat. qr incidebat in canonē veteris afforismorū 2ª. Egestiōes diuersorū colorū sponte facte malū accīd. ¶ Tertiū accidēs ꝛ fortius predcis tēsio ypocūdrii sinistri cum dolore splenis ex corruptōne materierum colericarū que aduste fiebant in fe. tales eniz materias contingebat cōmisceri melancolici fecali ꝛ attrahi ad splenē tanq̄ ad receptaculū earū. Ex quibus 9° splenis corrupta erat ꝛ adhuc est adeo q̄ verendum est de conuersione dispositionis eius in timpanitē. aut fortassis casus in melancolicā mirachiā qui ambo sunt grandis speculationis ꝛ timēdi casus. propter quod ex predictis infertur oportere regimē eius diligenti speculatione mensurādū esse. euitando administrationē ciborū omnium ꝛ potuū omniū dulciū ꝛ ventosabiliū ꝛ eoruz qui sunt apti grossitudine ꝛ viscositate sua oppilatiōes facere ꝛ inuentas confirmare. ¶ De regimine autem ex parte medicinaliū quattuor videntur mihi esse obseruanda saltē per totuz presentē mēsē. Primū est confectio de qua semper ante cenam et ante prandiū accipiat rotulam vnā. ʒ. iii. Cuius descriptio. ℞ trocis. dyarodon trocis. de cappari bus trocis. de eupato. ana. ʒ. i. pulueris zuccari. ʒ. v. fiat confectio solida cum aqua sublimationis apii Secundū principale quo vti debet est digestiuuz hoc de quo accipiat saltē omni alterna die in aurora ꝛ tardet cibū suuz saltim horis quattuor. ℞ aque sublimationis lingue ceruine. ʒ. iiii. aque farfare. ʒ. i. misce ꝛ totum sit dosis vna ꝛ calefiat. ¶ Tertium principale est usus harū pillularuz. de qbus die intermedia sc̄de assumptiōis digestiui accipiat duas aut vnam ſm intentionē congrue operationis illarū. Cuius descriptio. ℞ armoniaci mollioris ꝛ electi. ʒ. i. ß. aloes infusi in aqua cicoree per noctē. i. ʒ.. masticis. ℈. ß. croci. g̃. vi. incorporentur omnia in simul ꝛ fiant pillule ex omni ʒ. vi. et accipiantur vt supra. ¶ Quartū remediū speciale in quo valde est confidendū est vsus ceroti cuius materia extendatur super corio facto ſz figuram lunarē et applicetur ipocundrio sinistro ſm incessum costaruz inferius. Cuius reuolutio ꝑtingat infra vmbilicum vsq̄ ad os anche et fixuz semp in eodē loco remaneat. Cuius descriptio ℞ bdellii mollis et subalbidi armōiaci vt supra ana ʒ. ii.. agni casti tamarisci scolopē. corticū radicū capparorum ana. ʒ. i. seminis plantaginis aristo. ro. oppo. ciperi ana. ʒ. i. dissoluantur gumme ꝛ coquantur predicte cum aceto squillitico et fiat cerota vt supra. et si ex materia dicte compositōis optaueris facere. vnguentum molle omnia predicta preter acetum squilliticum incorporentur

cum oleo de capparibus ⁊ de citoniis ana ⁊ cum sufficienti quantitate cere reducantur ad glutino sitatē conuenientē ⁊ fiat ex eo inunctio predicti ypocundrii ter in die naturali. Si autē res vide retur prolongari ⁊ ad terminationem non bonā reuerti oporteret particulariter describi disposi tionē ⁊ accidentia que remansissent. ⁊ tunc cōpre sius consyderādo vberius prouideri posset ad lau dem dei Amen.

¶ De mala complexione frigida et humida stoma chi de catarro de imaginatione de grauedine lin gue de asmate de rugitu ⁊ eructuatione ⁊ de lassi tudine ad motū progressiuum

Vir nobilis Damianus de forojn lii dioces aquilegens diuersis egri tudinibus ⁊ accidētibus molestat ingenter. Et primū quidē eorum est mala complexio stomachi ipsi us frigida ⁊ humida. quam credo ego magis pro uenisse propter excessum regiminis sex rerum nō naturalium q̄ a principio generationis. quoniā naturalis complexio eius recedit a mediocri per augmentū caliditatis ⁊ humiditatis. magis tamē per augmētū humiditatis q̄ caliditatis. Natura lis enim complexio eius videtur esse sanguinea se cundū vniuersam habitudinē eo quia rubedo i to to representat ⁊ carnositatis augmentū habet no tabiliter ⁊ membra eius grossa sunt ⁊ solida satis ⁊ capillorum omniū manifesta est rubedo ⁊ est longi somni ⁊ multitudinē sputi ⁊ aliarum superfluitatū habet cum reliquis signis augmentū sanguinis p tendentibus. Particularis vero membrorum com plexio videtur se habere taliter. quoniā stomacho eius habundanti humiditate laborat. quod ar guit multitudo saliualis humiditatis. tardus ap petitus. paucitas sitis. ventositatū multitudo cū eructuationibus. tensione q̄plurima ⁊ gurgulati onibus in stomacho sepe perceptis. velut cum aq̄ aut aer vehemēter pulsus includitur. ¶ Complex epatis ad caliditatē notabilē declinat ⁊ humidi tatē licet intensius calidū sit epar eius q̄ humidū quod facile deducitur. eo quia vrina eius i tinctu ra notabiliter eleuatur a gradu citrinitatis intē se vsq̄ ad ruffedinē manifestam. ⁊ in ypocundrio dextro ipsius caliditatis percipitur tactu. et eius exeuntia in tinctura notabiliter sunt eleua ta ⁊ frequenter sitis cū oris amaritudine aliquā ta representatur. ⁊ est in eo pulsus magnus velox non tamen frequens per se nisi cum molestatur as mate vt infra dicetur. ⁊ representatur pulsus ve lox cum inclinatione ad remissā intensionē ⁊ du ritiem. Capitis nanq̄ naturalis complexio ad ca liditatē ⁊ humiditatē declinat intense. quod appa ret ex multis. imo ex tactu partiū eius caliditas cum mollicie representatur. Secundo quia multi tudo effusionis superfluitatū per oculos ⁊ aures ha bundat absq̄ frigiditate cū predictis superfluita tibus percepta. que tamen humiditates in sapore suo nullam vt in pluribus excellentiā saporis ha bent. licet quandoq̄ sapor salsus in predictis effu sionibus percipiatur. ⁊ propterea cum contingit e par colericam materiam notabiliter aquositati sanguinis cōmiscere. ex quibus salsedo in predicta cōmixtione percipitur. Neq̄ enim hec salsedo in

predictis prouenire potest ex putredine predicta rum materierum. Neq̄ etiā ex adustione earū vnū in eo videre signū putredinis vel adustionis suffi cit demonstratiuū videtur. Si quis bene cōsyderat quare predicta salsedo prouenit ex mixtione pau ce colere vel vaporis cum multitudine aquositatis sanguinis et flegmatis. huius sermones colligendi sunt. prima primi capitulo de humoribus in scō cause ibi. Omnis enim salsedinis causa ⁊c. Mul ta autem signa humiditatis cerebri et caliditatis eius excessiue hic adducere potuissem. sed hec vidē tur sufficere. ¶ Contra quia in capite eius multi tudo capillorum ruffoꝛum qui etiam sunt grossi ⁊ so lidi satis representatur. sed hec arguunt cerebrū calidum et siccū. eo quia multitudo capillorū ar guit multitudinē vaporum qui sunt materia ipsorum et generantur per adustionē vt patet septima q̄r ti in exordio. Capillus enim nascitur ex vapore fumoso ⁊c. ¶ Huic motiuo dicendū est q̄ licet ma terialis causa capillorum existat vapor predictus. ipsa tamen principalius eleuatur a toto corpore inferiori et recipitur in caput tanq̄ in caminum totius. et propter hoc quia cerebrū ē amplius hu midū q̄ calidū. Ideo refrangūtur predicti vapo res. propterea q̄ et si capilli sint multi quia vapor est multus. et sint rubicundi. quia vniuersa cōplex et similiter partialis cerebri complexio est calida et vapor assimilatur nature sanguinis habūdantis in eo. ideo tanta in capillis tinctura consistit. ⁊ q2 vapor ille notabiliter humidus est. ideo refragit siccitatem que soliditatis et grossitudinis capil lorum existeret causa per se. Unde et plani sunt i eo capilli. propter humiditatis augmentum sicut solidi fierent et crispi propter augmentū siccitatis. Amplius caliditatē et humiditatē cerebri argu it facilitas et promptitudo in operationibus in terioribus cerebri. eo quia vir ille bene mobilis est in operationibus et imaginationibus et mē oratiua. similiter etiam exteriorum sensuū opera tiones omnino caliditatis et hūiditatis ostendūt velut humorositas oculorum et auditiue potētie diminutio proueniens ex infusione miringe audi tiue ab humiditate multa facta. Et gustus etiam aliquanta diminutio propter predictam causam et odoratus remissio et organi tactus mollicies actualis que ex augmēto humiditatis proueniūt vt dictū est. Et ex eisdē ve signis apparere potest q̄ cordis complexio naturalis ad caliditatē ⁊ hu miditatem declinat. Non enim vir iste est iracun dus vel furibundus multū et pulsum habet mag num et velocem cum organi mollicie representa tum. et pectus eius tactu humidū et nudū pil' p cipitur. vt tangenti patere potest. Ex quibus om nibus in vnam congregationem reductis apparet q̄ complexio eius humida est et calida cum ma iori tamen humiditatis q̄ caliditatis augmen to. Ex his iterum bene cōsyderatis facile inuenire po tes causam omniū accidentiū que in ipso perseue rant. quin vt in pluribus molestatur catarris p palatum et nares expulsis. ¶ Secundū vero ac cidens est multitudo materierum flegmaticarū que multum salse sunt. ¶ Tertium accidens ē fre quens apparitio imaginationū que minantur ei corruptionē visus. ¶ Quartū accidens est lingue grauedo ad sermocinandū cum aliquali etiā do lore in radice eius apparente. ¶ Quintū accidēs

est asmatis peryodici non debilis euentus immo molesti ¶ Sextum accidens est multitudo ructuũ et rugitus in stomacho et in ventre inferiori. ¶ Septimũ accidens est descensus ventositatũ ad mẽbra genitalia que minantur eidẽ futurã herniam ¶ Octauũ accidens est membrorũ motus laxitudo vel impotentia aut debilitas ad motus exteriores vel excercicia. quorũ omniũ accidentium facile assignari possunt cause vt nunc sequitur. ¶ Mala enim cõplexio materialis excellenter humida causa est multiplicãdi fleg. i cerebro. quoniam humiditas maior q̃ oportet debet corpus reddere frigidius q̃ oportet et proprie cum fuerit excellenter aucta. Siue igitur augmẽtetur humiditates in cerebro per viam indigestionis siue etiã a residuo corporis per modũ euaporationis vel defluxus in cerebro multiplicentur cum virtute expulsiua ad sui eductionem excitetur. necesse est predictas materias aut expelli per palatũ et ecce catarrum. aut expelli per nares subtiliores humiditatũ partes. et ecce coriza satis acuta propter salsedinẽ materierũ. Uel pars harum materierũ ad organa auditus expulsa obtusum reddit auditum propter infusionẽ organi predicti Aut vero per interiores partes neruorũ et exteriores pars aliqua ad oculos propulsa faciet mollificationem oculorũ que iam notabiliter in eo inualet adeo q̃ palpebrarum extremitas ab eo cooperitur ſm magnã partem. Cũ autẽ harũ materierũ vapores spũi visibili cõmiscentur potentie visiue representat colores et motus ſm dispositiones vaporum ita vt idem quandoq̃ imaginetur varietates colorum figurarum et motuũ in aere apparentiũ. que tamen nequaq̃ in aere inueniuntur vnd' visio corrupta redditur vt clar' colligi potest tertia tertii tractatu quarto capitulo de imaginationibus dũ inquit. Imaginationes sunt colores que sentiunt quorũ visu ac si essent imixti aeri et causa in eis est statio rei non peruie inter glatialẽ et inter ea que videntur. lege ibi quia sermo subtilis est. Und' ex his facile saluari potest euentus catarrorũ et multiplicatio materierũ predictarũ et corruptiõis visus q̃ sunt tria prĩa accidẽtia sup(ra) tacta. Post hec autem contemplandũ est q̃ si materia per palatũ et vias alias deferatur ad linguã et in oculos mouentes ipsam. tunc prohibetur eius conueniẽs motus. qui necessarius est ad bene sermocinandũ. vt colligi pot. 6a tertii capitulo primo. Et si materie tales infundantur musculis et substantie lingue tunc poterunt ibidẽ dolorẽ efficere per modũ solutionis continuitatis extensiue nõĩate. aut p modum subite alterationis. Et ex hiis apparet verificatio quarti accidentis pretacti. Pari etiam ratione verificatur accidens quintũ quod est anhelitus nocumentũ prouenienns aut a descensu predictarũ materierũ ad pectus. aut quia predicte materie opillant vias transitus spiritus animalis q° moueri debent organa anhelitus. Fit autem motus pectoris partim animalis factus a spiritu motiuo a cerebro ad pectus delegato. Partim vero fit naturalis denominatus. eo modo quo motus cordis et arteriarũ naturalis denominatur a sapientibus. vt potest colligi xa tertii capitulo de anhelitu et tertio colliget capitulo de eodem. Et iterum nocumentũ in anhelitu in hoc viro per colligantiam in hoc viro euenire potest a stomacho. et credo ipsum vt in pluribus hoc modo euenire. pp materias vel ventositates in stomacho congregatas que cõprimunt diafragma inmediate et alia orgãa ãbelit(us) vario et mediate magis ¶ Sexti vero accidentis scʒ multiplicationis ructuũ et materierũ in stomacho. causa est mala complexio humida iam predicta per viam indigestionis ledẽs stomachũ et est talis humiditas subiectiua causa generationis vaporũ et ventositatũ. ex quibus a virtute p pulsi hinc mihi accidunt rugitus et tortiones in stomacho iam predicti. At vero insuper ex predicto fundamento deducuntur ventositatũ in inferiori ventre causa multiplicationis et descensus earũ ad inferiores partes violenter facti in eis ab expellente virtute et congregatio in inguinibus apud femur. Unde ex istis paratus est ad herniam .i. rupturã inguinalẽ aut iam fortassis incidit in eam. Lassitudines autem iuncturarũ et impedimẽtum in motu vel excercitio prouenit ex humiditatibus iam predictis mollificantibus et relaxantibus lacertos et cordas iuncturarũ et ligamenta per que motus in eis cõpleri debet. Ex quibus liquid' apparet que sit principalis viri huius egritudo. Est enim mala complexio frigida et humida que tamen amplius ledit ipsum per augmentum humiditatis siccitatis vt superius declaratum. que etiam mala cõplexio associat sibi octo accidentia superius declarata et verẽda satis. Propter quod vltimo concluditur q̃ oportet virum istum multũ esse sollicitũ in regimine sue dispositiõis aliter non solum periculo sed ingentibus periculis omnino est paratus.

¶ Capitulũ secundũ de regimine huius dispositionis per respectũ sex rerũ non naturalium succincto tractandũ

Uir iste omnino caueat ciuitatem et locum habitationis que sunt humida valde et aquarum decursibus propinqua vel accidentaliter humida antiquorũ edificiorũ vel testudinalibus reuolutiõibus composita. Et locus habitationis ad calidĩtatẽ et siccitatẽ notabilẽ eleuetur. excellentius tamen esse debet ad siccitatẽ q̃ ad caliditatẽ inclinatus. Et si naturaliter haberi non poterit. rectificetur ad exiccandũ cum lignis lauri cedri iuniperi abietis et consimilium. Aut suffumigetur eius camera cum thure sandaraca colofonia laudano storace ligni aloes et consimilibus. Aut cum hoc composito quod est solemne. ℞ masticis laudani aspalti thuris ligni aloes terbentine resine siccerum ana. ʒ. ß. storacis calamite. ʒ. i. pulueriʒetur omnia et de his camera eius suffumiget'. ¶ Pro regimine vero motus et quietis effugiat otiũ quãtum potest. immo pedestre excercitium ieiune stomacho factum sibi valde conueniẽs est. vt frequẽs ascensus et descensus per vias monticulosas et excercitium etiam gradario equo factũ et superatsumpto cibo non est eidem conueniens. ¶ De tertia re non naturali diligenter aspiciat q̃ r̃pletionem a cibo et potu effugiat immo nunq̃ comeder' debet ad saturitatẽ completam sed reliquiis aliquante famis vel appetitus in stomacho remanẽtibus cibetur. Et summopere caueat q̃ cibum optia masticatione conterat anteq̃ deglutiat. Nam odit vitam suam qui cibum sine optima masticatione deglutit. tertia primi capitulo de regimine sanitatis per cibum. Similiter et potũ mẽsurate

ꝛ bene partitū accipiat non semel in multa quātitate ꝛ impetuose deglutiens. sed paꝛum ꝛ partitione discreta. ita ꝙ in stomacho non desluctuet Deterioꝛ enim cibatio est que stomachi grauitatem ꝛ tensionē efficit. sicut deterioꝛ potuū est qui in stomacho fluctuat et discurrit tertia pꝛimi vbi supꝛa. ¶ Eius vero mensura doꝛmitionis debet eē vt non doꝛmiat inmediate post cibū imo transire permittat hoꝛas duas. vt cibus ꝛ potus in stomacho congꝛegati a caloꝛe naturali conuenientius elaboꝛentur. Cū enim cibus in stomacho reperitur ī motu ꝛ doꝛmit multū grossas ꝛ ꝙ plurimas ventositates in capite multiplicat. Mensura igitur somni in eo esse potest quantitas vii. vel viii. hoꝛarum. neqꝫ pꝛocuret in die doꝛmire si potest aut valde parū. ꝛ qualitercunqꝫ cōtingat semper doꝛmiat capite notabiliter eleuato. ꝛ omnino resupinam fugiat doꝛmitionē. quoniā resupine doꝛmire pꝛeparat ad apoplexiam frenesim ꝛ incubū ꝛ pꝛopꝛie in hominibus caput repletū habētibus sicut in ipso visū est. melius autē esset ei supra ventrē doꝛmire ꝙ supꝛa spinam ꝛ pꝛopꝛie in doꝛmitione secunda. Nam prima doꝛmitio ipsum magis pꝛeparat ad cursum materieꝝ ad oculos que oīo in eo euitare debet. Regimen vero per anime accidētia itelligēdū ita ꝙ oīo vitet passiones aīe per quas vehemens ꝛ velox motus ī humoꝛibus ꝛ spiritibus accidere possit. ꝛ in summa mansuetus eē debet in omnibus passionibus anime. tales enim extenuant ꝛ mutant coꝛpus ab ea que fm naturam ē consistētia tertio tegni capitulo pꝛimo colligendū. In qualitate vero ciboꝝ ꝛ potuū ita pꝛocedat. Euitet. n. cibaria oīa actu ꝛ potētia humida velut. bletas spiachiā poꝛtulacā cucur. citrul. ꝛ consimilia que accipere non debet nisi in quantitate pauca. ¶ Secundario euitet cibaria omnia ꝛ potus bene ꝛ valde ventosos velut lac ꝛ fructus omnes oꝛarios. i. parum durantes pꝛopter excessiuā eoꝝ humiditatē ꝛ quia multū euapoꝛant ad caput. nihil autē magis vaporosū ē ꝙ fructus. vt sexta tertii capitulo de catarro colligendū Similiter euitet mellita omnia cibaria ꝛ condita cū sapa. effugiat etiam vini dulcis vsū ꝛ pꝛopꝛie quando est recens ꝛ non bene defecatum. Euitet tertio pastilles cibos vt lagāa ꝛ similia. velut neruos cutes panniculos ꝛ vnctuolas animaliū partes opillationū effectiuas. ¶ Quarto etiā effugiat acuta cibaria omnia ꝛ ventosa simul velut alleum cepe raphanus eruca bulbus ꝛ salsamenta omnia ꝛ pꝛopꝛie multo vsu. licet salsa in quantitate pauca sint ei iuuatiua ¶ In reliqs autē ciboꝝ et potuum speciebus licentiā habere potest suo modo et ꝓpꝛie vtendo cū cibariis speciebus que digestiuā eius adiuuant et coꝛroboꝛant et qualitates frangunt et materias consumunt et humiditatibus conuenienter aduersantur. velut oꝛiganū ciminū anisū daucus menta serpillū saluia feni. petro. apiū sparagus cappares trium specieꝝ piper ꝫꝫ cinamomū gariofili macis nux muscata. Nullū cibarium debet esse denudatū ab aliquo eoꝝ et pꝛopꝛie macegaꝝ cinamomo pipere feni. serpillo menta et rosmario. Potus vō eius sit vinū coloꝛe albū. qd mētē. i. caput virtutū cognitiāꝝ ledēs minus pꝛecutit ꝙ alia vina. vt patet 2° regiminis acutoꝛū commento pꝛimo. ꝛ debet esse in substantia subtile. eo quia diureticū et penetrabile existit. et debet esse

odoꝛe conuenienter aromaticū. quia est mēbꝛoꝛū confoꝛtatiuū pꝛincipaliū. aromatica eniꝫ sunt cōfoꝛtatiua pꝛicipalium mēbꝛoꝝ vt pꝫ quarta pꝛimi pꝛimo capitulo. Debet etiā vinū eius esse potētia fumosū satis pꝛopter necessitatē exiccationis materierū. Aque vero vsus omnis in eo est euitandus cū augmētū humiditatis in eo superfluū existat vt pꝛecedenti capitulo visum est. Hec in summa ē regimē eius per conuenientē sex reꝝ non naturalium administrationē.

¶ Capitulū tertiū de regimine huius dispositionis ꝛ accidentiū consequentiū ipsam per administrationē instrumentoꝝ medicinalium.

Licet regimen huius viri per medicinalia multo et accurato pꝛocessu indigerꝫ satis. qꝛ tamen ea que generaliter administrari debent conuenientē adhibita fuerunt ei minoꝛando materias digerēdo eas eradicando et diuertendo. Ideo ab istis videoꝛ satis excusatus. quare describaꝫ soluꝫ purgationē quam credo ei cōuenire debere in autūno et vere futuris ¶ Secundo vero ad humiditates et ventositates capitis consumēdas et euacuādas quedā describā cōposita conuenientia. ¶ Tertio vero ad imaginationes appꝛopꝛiata describā Quarto dispositionibus lingue aliqua tangā vtilia. ¶ Quinto ad nocumentū anhelitus ipsius ꝓuidebo. Sexto nonnulla tangā stomachū rectificantia et confoꝛtantia. ¶ Septimo ventositates a ventre excludentia remedia tangā. ¶ Octauo vero ad hernias ventosas et intestinalē aliqua vtilia memoꝛabo. ¶ Nono experta quedā ad lassitudinē totius coꝛpoꝛis et iuncturaꝝ succincte ꝑ curraꝫ. itaqꝫ pꝛo pꝛima huius capituli parte a decia mensis septēbꝛis vsqꝫ ad finē eiꝰ accipiat hanc minoꝛatiuā euacuationē. ℞ pillulaꝝ cochiaꝝ ꝺ hyera composita ana. ʒ. ß. refoꝛmentur pillule vii. cū electuario de psilio et exhibeantur ꝺ mane ꝛ post eas doꝛmiat hoꝛa vna. et hoꝛa quinta post assellationes accipiat ciatū vinū aque calide decoctionis zuccari. ꝛ sexta hoꝛa sequēti cibū accipiat. Sequēti vō mane inmediate accipiat in auroꝛa digestiuū hoc calidū et ipsum continuet viii. dibus. ℞ oximellis cōpositi sy. de sticados sy. de cala. ana. ℥ ß. aque feni. betonice absinthii ana. ℥. ß. misce. Nono vero die sequēti accipiat hoc electuariū cū vino actu calido dissolutū. ℞ electuarii indi. ʒ. vi et bibatur vt supꝛa. et post ipsum fiant omnia ꝙ post minoꝛatiuū sunt scripta debere fieri. Si vero diebus quibus assumit digestiuū venter eius esset stipticus. tunc omni die paꝝ ante cenā aut saltem omni alterna die accipiat vnaꝫ de pillulis infra dicendis. Et si quis pꝛopter reliquias estiue caliditatꝭ timeret caliditatē pꝛedicti digestiui. tūc partiantur aque supꝛascripte et sit eaꝝ vna medietas ex aqua endiuie vel cicoꝛee Pꝛo purgatione vero in vere administranda accipiat minoꝛatiuū hoc. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla. ℈. ii. pillularū feti. ℈. i. refoꝛmentur pillule vii. cū sy. de calamēto et exhibeantur hoꝛa et oꝛdine in minoꝛatiuo superioꝛi obseruandis. Sequenti autē die sumat hoc digestiuū. ℞ sy. cōpositi acetosi mellis ro. sy. de calemento ana. ℥. ß. aq sublimationis yreos et eupatorii ana. ℥. i. ß. misce et fiat oꝛdine assignato et hoꝛa superius in autumnali. Et si stipticus esset diebus illis accipiat de pillulis supꝛa nominatis. Post vii. vel viii. dies assumptionis pꝛedicti

digestiui purgetur cũ istis pillulis. ℞ pillulaꝝ de
agarico de hyera cõposita ⁊ cochiaꝝ ana. ℈.i. ⁊ for
mentur pillule. vii. ⁊ accipiantur hora ⁊ modo in
superiori purgatione obseruandis ¶ Secunda ps
principalis huius capituli ponit regimen catar
ri. Et primo quidẽ preseruatiuũ in tempore iter
polationis administrandũ. Secundo vero curati
uum obseruandũ tempore quo materia defluit et
iam defluxit. ¶ Primũ quidẽ regimẽ completur
per conuenientẽ mensurã sex rerum non naturali
um de quibus dictũ est in precedenti capitulo.
Secundũ vero regimen completur multis instru
mentis. Quorũ primũ est euacuatio vniuersalis
de qua dictũ est. Secundũ est particularis a capi
te euacuatio cuꝫ istis pillulis de quibus accipi de
bet vna ter in septimana. ita ꝙ vna accipiatur in
mediate ante cenã. secunda vero per duas horas
post cenã quaꝝ descriptio est hec. ℞ aloes epatici
electi. ℥.i. agarici turbit hermo. ana. ʒ.ii. masticis
℈.i. ʒʒ spice ameos cala. ligni aloes ana g̃.vi. sal
indi. ʒ.ii. puluerizentur omnia ⁊ infundantur in
succo maiorane ⁊ cicoree ana. ℥.i. aque yris. ℥.i.ß
deinde bene conquassentur ⁊ exponantur soli vsꝗ
ad consumptionẽ succoꝝ. deinde iterum renouen
tur liquores ⁊ exiccentur. ⁊ iterum tertio renouẽ
tur. De massa autẽ illa fiant pillule pro omni. ʒ.
vi. quarum vsus sit vt dictum est. Et conferunt eti
am hee pillule in preseruando a generatione ma
teriei catarrizantis ¶ Tertiuꝫ instrumentũ absci
siuuꝫ catarri est puluis iste. De quo aspergatur ca
put a principio cõmissure laude vsꝗ ad fineꝫ sa-
gitalis. ℞ ligni aloes. ʒ.i. sandarace gari. masticis
coralloꝝ rubeoꝝ ana. ℈.i. ros laudani granoruꝫ
mirti ana. ℈.ii. puluerizentur omnia per se ⁊ cõ-
misceantur. ¶ Quartũ instrumentũ est diuersio
materieꝝ ⁊ fieri debet cum ligaturis super cauil
lis peduꝫ ⁊ super genua ⁊ apud inguina ⁊ versus
principiũ adiutorii sub humero cum ligaturis cõ
strictis vsꝗ ad aliquẽ dolorẽ producentibus. Si
militer diuertuntur materie cũ fricatiõibus pre
dictaꝝ partiũ. Tertio cũ rubificationibus earum
⁊ vesicationibus aquositatis educẽtibus. ¶ Quar
to cum ventosis natibus ⁊ spatulis administratis
Quinto cũ prouocatione emoroidaꝝ ⁊ esset felici
or diuertendi modus. ¶ Sexto cũ flẽomia cepha
lice dextre manus cũ extractione sanguinis. iii. l
iiii. ℥. Septio cũ gargarismate facto cũ. ℥.i. oxi
lis squillitici. ℥.i. aque yris. ⁊. ℥.i. aque maiorane
inuicem calefactoꝝ ¶ Quĩtũ principale instrumẽ
tum est cũ exhibitione huius potus in sero dati cũ
℥.i. aque maiorãe. ℞ diairis. ʒ.i. electuarii d thu
re. ℈.ii. misce ¶ Sextũ instrumẽtũ est vt omni q̃r
ta die per duas horas post cenã dentur patienti
ʒ.ii. auree alexandrine cum modico aque maiora
ne calefacte ¶ Septimũ istrumentũ est catarroꝝ
abscisiuũ est rectificatio r̃gis sex rerum non natu
raliũ inclinataꝝ ad exiccationẽ ⁊ de hoc quidẽ su
perius modus expeditus est ¶ Tertia pars huius
capituli iam videtur sufficienter expedita per ea
que in regimine abscisionis catarri sunt scripta ⁊
preseruationis ab eo. vt in precedentibus duabus
partibus videri potest. Ut autẽ huius capituli ps
quarta principalis conuenienter expediatur re-
currenduꝫ est ad ea que de abscisione catarri sunt
scripta ¶ Ad imaginationes etiam solemne re-
mediũ est hoc etiaꝫ expertũ. ℞ fellis piscis sabotb
idest lucii fellis piscis solaris ⁊ sturionis recentis
⁊ proprie in fluminibus inuenti ana. ℥.ß. aquaꝝ
eufragie maiorãe feniculi ⁊ celidonie ana. ℥.i. an
timonii subtilissime puluerizati. ℈.i. ligni aloes se
minis ruthe margaritaꝝ subtilissime tritarũ ana
℈.ß. vini riboli. ℥.i. omnia subtilissime pulueriza
ta misceantur cũ liquoribus ĩ vase vitreo bene ob
turato cum argilla. et postꝗ steterint ad solẽ. xx.
diebus tunc ex eis bis vel ter imponantur oculo
gutte due mane ⁊ sero ante cenam ⁊ teneat ocu-
los per octauam partem hore clausos. Pollifica
tioni autem ⁊ extẽsioni cutis palpebraꝝ confert
frequens vsus huius collirii de quo predicta cutis
sepe balneetur sine impositione in oculum. ℞ co
riandri granoꝝ lentis ⁊ mirti ros balaustiarum
ana. ʒ.i. coquantur in lib. aque vsꝗ ad consumptio
nem duarũ partiũ. huic igitur liquori collato mis
ceatur amili. ℥.i. thuris sandarace ypoquistidos
sief mẽite ana. ℥.vi. thucie preparate. ℥.i.ß. ⁊ vta
tur ea vt predictum est. ¶ Quartum accidens fu
it lingue grauitas. ⁊ huic quidem accidenti subue
niri debet his tribus remediis. Quorũ primum
est. vt post purgationes in vere ⁊ autumno factas
per quattuor dies fiat eideꝫ flẽomia vene dextre
que sub lingua reperitur et extrahatur sanguis
ab. ℥.ii. vsꝗ ad. iii. post aliã purgatõꝫ flẽomet a
sinistra vena cũ eisdẽ modis vt ĩ dextra dictũ est.
Secundum remediũ est vt post consolidationem
predictaꝝ sepe fiat scarificatio sub lingua cuꝫ me
tridato omni tertio die de mane per. xx. dies.
Tertium instrumentũ est vt sepe fiat masticatio g̃
norum cubebarũ per horã ante cenam ¶ Quĩtũ
accidens videlicet asma tempore instantie ipsius
prouideatur cum euacuationibus ⁊ diuersionibus
superius tactis. Cui etiam optimũ remediũ ẽ ad
ministrare per duas horas post cenam hunc potũ
℞ electuarii dyairis. ʒ.i. g̃.vi. filonii vi. mensiũ
℈.ß. exhibeãtur omnia mixta cum. ℥.i.ß. aque ysso
pi calefacte ¶ Secundũ remediũ est vt omni ma
ne accipiat patiens accipiens hunc potum calidũ
℞ aque sublimationis radicum enule. ℥.v. zuc-
cari albi. ℥.iß. exhibeantur in aurora ¶ Attende
autem ꝙ in preseruatione a paroxismo asmatis
singulare presidium est. vt in cibis enula decocta
croco ficubus siccis prasio ysopo et capil. ve. ¶
Pro regimine vero sexti accidentis scꝫ rugitus ⁊
ructus conferunt instrumenta quattuor. Quo-
rum primũ est puluis quem secum portet quo ter
in septimana per duas horas ante prandium as
sumat. ʒ.i. cum ciato. ß. vini aromatici mediocrit
fumosi ⁊ actu frigidi. cuius descriptio. ℞ piretri
℥.ii. costi staphizagrie seminis ruthe saxifragie a
na. ʒ.ß. liquiricie. ʒ.i. fiat puluis subtilis. ¶ Secũ
dum instrumentũ ad hoc est vsus pillularũ quas
secum portat. de quibus accipere debet paruꝫ an
te cenam. ⁊ cum complete fuerint iste accipiat de
istis que suprascripta sunt in abscisione catarri ℞
pillulaꝝ allefãgiarũ. ʒ.iiii. diagridii g̃na. vi. tur
bith electi. ʒ.ß. ʒʒ grana. vi. fiant pillule ex omni
ʒ.vi. cum succo ros. ¶ Tertium instrumentũ ẽ vt
post assumptione cibi semper comedat. ʒ.ii. aut. ʒ.
i. confectionis diacimini descriptiõe Nicolai ĩ an
tidotario. Regimẽ vero penultimi accidentis. s.
hernie future fieri. aut cuius iam principiũ ma-
nifestum est fieri debet tribus instrumentis. ¶
Primũ est per assumptioneꝫ pulueris qui rugitũ

tollit vt patet in regimine ructus precedenti immediate. ¶ Secundum instrumentum est vt continue super inguie portet cerotum vnum de his que secum portat seu habet cum ligatura conuenienti de qua informatus est. ¶ Tertium instrumentum est vt sepe vtatur assumptione.iii.vel quattuor.ʒ.aque sublimationis gallarum cipressi recentium in auroa postea tardetur cibus saltem horis.v. ¶ Cura vero vltimi accidentis scilicet lassitudinis iuncturarum perfici potest cum quinque instrumentis. Primo per regimen catarri superius. ¶ Secundo per frequentem vsum pillularum que supra scripte sunt. ¶ Tertio per administrationem diuersionum per emorroydas vt supra visum est. ¶ Quarto per frequentem ablutionem iuncturarum cum aqua extinctionis ferri actu calida ante cenam saltem.5° cum fricatione genuum cauillarum pedis et ancharum facta fricatione cum ʒ.v. olei oliuarum et ʒ.i.salis subtilissime triti ¶ Hec itaque omnia videntur sufficere posse ad curam dispositionis et accidentium predicti viri. Neque ex his mirandum est si sermonem prolixum in regimine ipsius impenderim. quoniam dispositio cum suis accidentibus adeo grandis est quod indigeret adhuc sermonibus et speculatione profundioribus Hec tamen videntur sufficere.

¶ Consilium de preseruatione a discrasia stomachi qui rare texture est et epatis ca.et sic.et pectoris extenuati facile recipientis alterationem.

Generosus vir Gabriel de candia na pro conseruatione sanitatis sue et preseruatione ab euentu egritudinum que facile ei accidere possunt scire debet quod tria membra in eo videntur lapsa. propter quorum distemperiem frequenter in eo accidunt egritudines aut saltem neutralitatis debilitates. Ipsum primum quidem horum membrorum est stomachus eius qui propter raritatem texture sue et paucitatem carnis exterioris tunice valde diminute digerit qui etiam non raro incurrit corruptionem digestionis propter effusionem colere rubee ab epate ad ipsum stomachum.vnde cibus conuertitur ad corruptionem per quam ardor sitis et corrupta eructuatio percipiuntur. ¶ Secundum vero membrum est epar quod respectu medii generalis casus est in ipso et siccum quod apparet ex consumptione vniuerse habitudinis vel macredine magna ex paucitate velaminis carnis in ipocundrio dextro et tactu in eodem percepta caliditate et multiplicatione co.rubee et vrinarum tinctura a croceitate vsque ad igneam quandoque ascendente. Unde ex applicatione causarum opillantium et infrigidantium materia in venis eius frequenter ebulit et aliquando putret propter prohibitam euentationem ab opillationibus pororum corporis venarum et epatis eius. ¶ Tertium vero membrorum predictorum est pectus eius cui ius compositio propter eius extenuationem ad quam sequitur debilitas et propterea quia facile recipit alterationem ab epate efundente sibi colere rubee multitudinem valde facile aptus est incurrere difficultatem in anhelitu inflammationem angustiam et caliditatis augmentum circa partes cordis.propter quam etiam causam multitudo colere cum sanguine simul effusa ad partes pectoris in eo iam paucis diebus fecit pleuresim veram et acutissimam propter quam et eius accidentia morti valde propinquus fuit vt vnicuique astantium manifeste apparuit. Adde itaque quod propter dispositiones horum membrorum et materias in eo congregatas non raro vir iste incurrere debet dolorem capitis.vigilias.oris amaritudinem sitis.renum dolores.vrine tincturam quasi sanguinolentam et eius acuitatem in visu perceptibilem. Hec in summa est huius viri dispositio collecta scilicet complexio colerica notabili caliditate et siccitate a temperamento elongata cum discrasia epatis stomachi et pectoris vt prescriptum est cui preuidendum apparet mihi vt nunc subsequitur. ¶ Primo itaque dicendum quod lapsus huius viri non aduocat ad se ingenium conseruatiuum sui. sed quia lapsus tante intensionis promptus est facile labi egritudinaliter. Indiget ergo regie preseruatio quod partim per similia subdominatia et partim per contraria perfici debet vt patet 3ª secundi de regimine corporum quorum complexiones non sunt bone et tertio tegni in p° ca°. Si vero regere et preseruare volueris.et vi° coll. et pluries alibi. Itaque vir iste abstinere debet a pane azimo ponderoso non bene cocto paruum frumenti habente propter quod pastilles et farinacei cibi ab eo abscindendi sunt. Similiter etiam et piscium vsus non placet mihi nisi quandoque cum aliquantulum fen.petro. saluie mente rosmarini serpilli et consimilium preparentur siue elixi siue in oleo assati fuerit. Adhuc etiam dimittat neruosas et cutaneas partes. et vtatur laudabilibus carnibus vt perdicis et aliis notabiliter bene coctis cum succo arantiorum vel lionum et proprie recentium et vino granatorum. Dimittat etiam omnium leguminum vsum et proprie quando sunt cocta in brodialibus non bene contrita et colata. Euitet etiam multorum aromatum vsum licet auarorum vsus et moderatus ei sit valde conueniens Adhuc etiam euitet multi salis et multorum ciborum excellentem vsum.brodialia etiam pinguia multum et proprie valde salita euitari debent. Lactis etiam vsum propter corruptionem eius detestor in co.l. phisica consideratione conueniret ei si bene digeretur absque corruptione eius in stomacho suo. Butiri et aceti vsus non placet mihi. Fructuum autem vsum recentium ei non detestor si congruis temporibus et moderato vsu vtatur eis et quantitate non multa eorum. Potus autem eius esse debet vinum al.aut subru.sapore mediocre dulcedine magis quam ponticitate participans.quod si fuerit in potentia mediocre purum accipiatur. Si autem fuerit fumosum valde misceatur cum tertia vel 4ª parte aque precocte tempore hiemis.in estate autem aqua simplici vti potest si fuerit clara diafana fetore et limositate priuata et si non coquatur semper.

¶ De rebus autem medicinalibus quinque videntur mihi ab eo obseruari debere. ¶ Primum est quod vir iste ad ueniente mense septembris circa medietatem eius purgetur per istum modum. ℞ cassie fistule de nouo preparate cum aqua cicoree.ʒ.i.reubar. electi.ʒ.ʒ.spice nardi g.v.accipiat ipsum cum aqua lactis caprini vel cum aqua ordei calida parum dormiendo post ipsam et tardet cibum horis ad minus quinque.sequenti die accipiat aque lactis ciatum vnum aque absinthii.ʒ.ii.misceatur totum et calidum bibatur p.vi.dies continuos. Septima vero sequenti purgetur per hunc modum. ℞ pillularum de reubarbaro pillularum de iera maiori pillularum aurearum ana.℈.i.et fiant pillule.vii cum succo

rosarum ꝛ recipiat eas hora prescripta obseruan do conditiones que obseruari debent post cassiā pre dictaꝫ. Secunduꝫ principale est vt iste vir iterū purgetur in vere futuro p istum moduꝫ. ℞ electu arii indi electuarii de psilio ana. ʒ. ii. accipiantur hora predicta cum modico vini calefacti circa. x. dies mens marcii vsq ad finem eius et obseruet conditōnes dictas in aliis solutiuis. sequenti vero die accipiat hoc digestiuū hora predicta et conti nuet ipsum vi. diebus. ℞ si. compositi acetosi mel lis ros co. ana. ℥. i. ſ. aque absinthii lupulorū ēdiuie ana. ℥. i. misce et accipiatur calidum. 7ª vero sequenti die purgetur cuꝫ hoc. ℞ pillularꝫ de aga rico pillularū cochiarū ana. ʒ. ſ. formētur pillule cum succo ros ꝛ faciat post hanc medicinaꝫ vt dic tuꝫ ē de aliis. Tertiuꝫ instrumentum medicinale ē hoc. ℞ aloes p̄parati cū succo endiuie. ℥. i. masti cis. ℈. ſ. squinanti spice assari ana. ḡ. vi. reubarba ri electi. ʒ. i. diagridii. ℈. ſ. salis nitri. ḡ. v. formē tur pillule cum succo ros de omni. ʒ. vi. de quibus quando vir iste accipiet sirupos suos accipere pōt omni tertio sero parum ante cenaꝫ ꝛ toto tēpore anni vti potest eis accipiendo vnaꝫ predicta hora omni 5ª die et ꝑprie quando venter eius non est bene lubricus. et si pcipit grauitatem in stomacho semp accipiat eaꝫ parum ante cenaꝫ vt dictuꝫ est si autem pciperet grauitatem in capite accipiat ipsaꝫ p horā vnā post cenā. In istis enim pillulis clausa est virtus preseruationis ꝛ conseruationis sal tatis eius. Quartum vero instrumētuꝫ est vt vir iste vtatur confectione infra scripta et pro prie in diebus caloris. ℞ granorū pinearū ꝛ phi sticorꝫ mundatorū ana. ℥. i. spodii coral. al. macis ana. ʒ. ſ. cinamoi sandalorum amboruꝫ ana. ℈. i se. endiuie cuscute ana. ℈. ſ. zuccari al. lb. ſ. infun dantur phistici ꝛ pinee p triduū in vino citoniorꝫ precalefacto deinde vltimate conterantur coqua tur cuꝫ zuccaro ꝛ incorporentur ꝛ fiat confectio ī formulis magnis. Et vtatur hac confectione ante cibum ꝛ post subito ꝛ ꝑprie quando eis additur pul. margaritarū. ʒ. i. Quintuꝫ instrumētuꝫ est hº ℞ doronici been al. ꝛ ru. florū borag. ꝛ buglo. corticū citri se. basiliconis ana. ʒ. ſ. iacincti sma ragdi saphiri margaritaruꝫ ana. ʒ. vi. foliorū au ri numero. ii. maiorane mellisse floruꝫ rosmarini ana. ℈. ii. croci. ʒ. ſ. fiat oīū p se puluis deinde cō misceantur ꝛ suantur in sacculo quadrāgulato de sindone retorta ꝛ portet ipsum continue super si nistra mamilla adherentem et aliquando exiccet ab humiditate sibi infusa. Hec enim instrumenta summi saluatoris interueniente gratia integre sanitati restituent hunc virum ꝛ vt apparebit me diocriter impinguabitur. Ad laudem dei omni potentis

¶ Tractatꝰ decimustertiꝰ de dispositionibꝰ epatꝭ
Consilium de debilitate epatis post diariam ꝛ dissinteriaꝫ de vlceribus i tibia ꝛ de dolore ꝛ tūo re tibiarum.

Regien quo vti debet vir in armis exptissimꝰ Sb herſonis ꝺ senis orꝫ esse bipertituꝫ ita vt respiciat debi litatem eius que remansit ei post diariam ꝛ dissinteriam que per pessus ē. similiter etiam opteret respicere debili tatem que remansit in iuncturis eius cum aliquā to dolore et aliquibus vlceribus in tibia eius licꝫ superficialibus que omnia in eius crure consecuta fuerunt vehementem frigiditatem ab aquis impr̄ ssaꝫ quibus insule steterunt tibie sue tempore sur tie subuersionis ciuitatis veronensis. Anno. 1439 mensis nouēbris quibus omnibus prouidenduꝫ est vt nunc sequitur. Et primo quidem abstineat a cibis pastilibus lacte ꝛ lacticiniis ꝛ multo vsu piscium et ꝑprie elixorum et effugiat vsum cibo rum acutorum vt sallorꝫ notabiliter aromatum sinapis eruce ficuum siccaruꝫ nucum et huiusmodi Euitet etiaꝫ cibos lenitiuos ꝛ lubrificatiuos vt sunt spinachia blete malue viole mercurialis et caulium ꝛ ꝑprie non bene coctorū. Iteꝫ euitet vsū aceti valde acuti. In potu vero vtatur vino rubeo conuenientis saporis claro mediocris saporis si ne aqua aut cum pauca aq̄ limphatum. De rebꝰ vero medicinalibus primo pp epar vtat hac con fectione de qua omni mane ante cibuꝫ accipiat rotulam vnam. ℞ spetierum diarodon spetierū tria sandalorum sine camphora amborꝫ descripti one Nicolai ana. ʒ. i. zuccarꝭ al. ℥. iiii. fiat cōfectio cum aqua cicoree in rotulis quattuor. ʒ. Secū dum instrumentum est ꝙ vtatur istis pillulis de quibus accipiat omni 5ª die vnam paruꝫ ante cenam dimittendo confectionem tunc ꝛ poterit eis vti toto presenti anno vsqꝫquo bene sentiat se fortificatum et alleuiatum. Quarū descriptio. ℞ aloes preparati cum succo endiuie. ℥. ſ. reubarba ri electi. ʒ. i. agarici. ʒ. ſ. spice nardi ḡ. v. salis idi ḡ. iiii formentur pillule cum succo ros de omni. ʒ. vi. Pro dispositione vero tibiarum primo intē dat pro consolidatione vlcerꝫ predictorꝫ cuꝫ cero to isto bis in die permutato cum modico antiqui panni carpinati cuius descriptio. ℞ epl'i tetrafar macō. ℥. ii resine glutinis pisciuꝫ ana. ℥. i. dissoluā tur simul ꝛ fiat cerotum secundū exigentiam loci patiētis. Postq̄ autem sanata fuerint vlcera si re moti fuerint dolores et timor tibiaruꝫ bonū erit si autem non tunc vtatur ablutione tibiarum cuꝫ decoctione infra scripta actu calida quam accipi at semper p horam ante prandium et ante cenaꝫ aut saltem in die semel. Cuius descriptio. ℞ galla ruꝫ cipressi numero 25 ciperi calami aromatici balaustiarꝫ ana. M. ii. scorie ferri scutellas duas bulliant in situlis. vi. aque vsq ad consumptioneꝫ medietatis ꝛ post fiat vt dictum ē aceti.

¶ Cōsiliū de oppillatione epatis a materia fleg matica p viam indigestionis genita.

Angelus de burgo sancti sepulcri armiger virilis incurrit sepe op pillationes epatis a materia fleg matica per viaꝫ indigestionis ge nita et congregata i stomacho eiꝰ et congeritur talis materia ex multitudine cibo rum et variis horis cibationis ꝑpter que calor innatus non sufficiēter digerit cibaria sed ex eis crude partes multe cum chilo cōmiscentur et sūt causa debilitandi epar et generandi materiaꝫ op pillatiuam ipsius et ad hoc concurrit multitudo materiei colerice inuente in eo que penetrare fa cit flegma predictum in partes angustas ꝑpter qō concluditur ꝙ in eo quasi semper est dominiuꝫ colere non naturalis vitellie nominate que ꝑuei

ex mixtione grossi flegmatis cum colrica materia
Cui dispositioni puidendum est quattuor modis
infrascriptis. ¶ Primus modus est vt iste vir non
conuersetur in locis humidis ⁊ ppinquis aquis et
caueat a frequēti comestione ⁊ deglutitione ciborum
male masticatorum que duo credo esse causas sue
opillationis effectiuas. Caueat etiam a dormitō
ne super terra ⁊ super spina quantum potest ⁊ a forti
bus motibus inmediate post cibum saltem vsque
ad xv dies. ℞ pillularum de yera composita de sar
cocola ana. ʒ. ß. boni ponderis fiant. vii. cum succo
ros. ℞ sirupi de calamento sirupi compositi ace
tosi ⁊ de epithimio ana. ℥. ß. aque saluie ⁊ mellisse
ana. ℥. i. ß. aque cicoree. ℥. ß. misce. ℞ electuarii in
di. ʒ. ii. ß. succi ros. ʒ. ii. misce. ¶ Secūdus modus
sui regiminis est vt ipse omni 5ª vel 6ª die acci
piat vnam de pillulis istis inmediate ante cenam
℞ aloes preparati cum succo endiuie. ʒ. ii. masti
cis. ℈. ß. croci g. iii. diagridii g. v. reupontici. ℈. i.
fiant pillule de succo ros. de omni. ʒ. vi. ¶ Tertius
modus est vt post cibum suum semp accipiat rotu
lam vnam huius confectionis. ℞ spetierum diaro
don. ʒ. ß. aromatici ros. ⁊ diacinamomi ana. ℈. ii.
zuccari secunde coctionis. ℥. iiii. fiat confectio cum
aqua absinthii in rotulis. ʒ. iii. ¶ Quartus mo
dus sui regiminis est vt a principio mensis maii
vsque medietatem septembris omni septimana se
mel aut bis bibat istas aquas in aurora frigidas
℞ aque cuscute absinthii ⁊ cicoree ana. ℥. i. ß. mis
ce et post eas tardet cibum horis quattuor ⁊ceti

¶ Consilium ad oppillationes epis ad malam cō
plexionem frigidā et humidā materialē stomachi
et de catarro salso descendente ad diuersas parti
capitis cum doloribus fortibus ibidem ⁊ de opil
lationibus epatis.

Vir quidam ex amicis nostris ⁊ be
ne dilectis multis retroactis tem
poribus laborauit mala comple
xione epatis ca. ⁊ sicca materiali
pp quam in eius epate augmenta
batur colera qualitate excessiua multum qđ appa
rebat ex citrinitate continua in coniūctia oculorum
eius et in tota facie. 2° ex siti et amaritudine oris
3° ex pulsus velocitate et frequentia. 4° per calidi
tatem intensam sensu tactus in ipocūdrio dextro
perceptam et in partibus posterioribus eius cor
respondentibus. 5° ex continua vrinarum effusiōe
subrufarum rufarū et ignearum que arguūt mul
te colere rubee cum sanguine cōmixtionem. ¶ Res
autem huius viri per tempora succedentia pmu
tata fuit ad opillationes epatis et dolores eius
siue cōtigerit hoc ppterea quia superaucto calore ī
epate pp opillationes attrahebantur flegmata a
stomacho et circūstātibus partibus ad ipsū epar
ita quod opillationes erant causa tractus materierum
ad epar per accidens. siue contigerit illud quia
pp malam complexionem ca. epatis perseuerantem
substantia epatis et spiritus eius resoluebātur pp
quam resolutionem debilitato epate generabātur
in eo flegmata p viam īdigestionis. Cum igitur hec
debilitas epatis etiam cum opillationibus ī eo mul
to tempore pseuerauerint superacquisita fuit de
bilitas digestiue comunis in stomacho pp quod cō
gregatis in eo superfluitatibus stomachus eius lō

go tēpore fuit et nunc etiam est molestatus ab ho
minatione fastidio nausea subuersione ⁊ vomitu
frequenter qui sunt motus preternaturam a ppri
ati stōacho colligēdi 13ª tertii tractatu 5° ca° p°
Unde vir iste non raro ad magnas resolutiones
dolores fortes et accidentia quamplurima mala mo
lestatus est ⁊ adhuc hodierno tēpore molestatur
Et pptez dispositionem stomachi eius p colligan
tiam capiti eius cōmunicatam multa euaporatio
ne delata ad cerebrum a colerica materia ⁊ fleg
matica mixtis acumulatū in capite eius flegma
salsum siue illud in epate primo genitum euaporā
do transmutatur ad cerebrum siue p modū cōmix
tionis in panniculis cerebri vel aliis locis flegma
illud salcedinē acquirat ad quod subsecutus ē sibi
acuti catarri descensus quādoque ad palatum faci
ens in palatum et corruptiones siccitatem mag
nam cum sapore magno perceptam. quandoque mate
ria eadem in panniculis remanens cephaleā sibi
facit fortem. Aliquando transmissis vaporibus ad
organa auditus corrumpitur operatio auditiue
potentie per soītus et sibillos. aliquādo ad oculos
delata conturbationem in eis efficit. Et non raro
ī musculis colli recepta dolores extēsiuos ibi efficit
Aliquando vero in partibus gule retenta squinā
cias efficit ei molestas. Frequenter autem ad pec
tus delata tusses magnas efficit ei et in pulmonem
inmersa perducit ipsum ad asma ex quo iam altras
fuit in discrimine mortis. vnde videtur quod vir iste
laborat dispositonibus non leuiter suspectis.

¶ Capitulum secundum de regimine per dietam
Ponam itaque regimen eius p instrumenta ap
priata secundum modum infrascriptum. apparet ex
predictis quod iste vir debet euitare applicationem
omniū instrumentorum infrigidantium et humec
tantium p que etiam opillari possunt vie stōachi
⁊ epatis. Etiam effugere debet omnia illa que ma
terialiter vel efficienter multam possint vaporati
onem capiti cōmunicare. Et ppter primum horum
effugiat habitationem loci camere fri. ⁊ hu. pp qđ
reprobanda est camera sua que exposita est aspec
tui aquilonari ⁊ sita ppe cursum fluminis indefi
cientis. Effugiat etiam cibos omnes infrigidatiuos
⁊ humectatiuos vt spinachiā bletam lactucam por
tulacam endiuiam cucur. cucu. angurias ī cibis ac
ceptas. Propter secundum euitet vsum pastilium cibo
rum cuiuscunque artificii fieri possēt. Et dimittat
pisces nisi in vsu pauco. similiter dimittat animaliū
partes sua grossitudie ⁊ viscositate mēbrorum opil
latiuas velut sunt intestina pedes cutes panniculi
⁊ reliqua similes istis. ¶ Propter tertium effugi
at omnia euaporatiua et maxime calida natura
liter ⁊ efficienter velut sunt alleum cepe porrū bul
bus et similia. Aspientia autem sine caliditate aut
cum caliditate remissa sunt ei conuenientia ve
lut acetum in prīo genere raphanus spagus cap
pares saliti in secundo genere. Similiter etiam gratia
tertii euitare debet cibos lacticinios omnes et a
leguminibus et maxime elixis et principaliter a
triplici spetie leguminum sibi cauere debet que in
ter reliqua genera pricipatū tenēt ī euaporādo vt
sunt pisa faseoli et fabe. Potus vero eius esse debet
vinum plusquam mediocriter vinosum et potens
odore suaue substantia diafanum ab omni vaporo
so et limoso corpore expurgatum sapore dulcedie
vicinum remisse tamen. ¶ Aque autem vsus ī eo

non placet mihi nisi tempore magne caliditatis
tunc enim parum aque sisterne vino miscere põt
aut saltem aque distillat᷑ p harenaꝫ secunduꝫ mo
duꝫ ferrariensium.⁊ si in illa aqua etiaꝫ per hare
nam purificata conque2entur cibaria sua salubri
us esset. Agreste autem ⁊ aceti vsus in cibariis et
limones et arantii placent mihi magis ꝙ̃ grana
torum. Cinamomũ vero piper ꝫꝫ gāꝝ galanga
anisum ciminũ feni.⁊ reliqua calida odorifera ei
sunt bene conuenientia. Butiri autem vsus nõ sit
ei nisi in valde raro vsu immo melius est ei oleuꝫ
oliuarũ Napi insuper et rape condite et oliue
condite et cappares sunt ei conuenientes.

¶ Capitulum tertium de regimine eius per medicinalia

Quoniam regimen huius viri per medicinalia
fundamentuꝫ accipere debet ab egritudinibus et
caruꝫ materiali causa et iaꝫ apparet ꝙ egritudi
nes eius sunt fri.et humide et conueniunt essentia
liter in materiali causa que est fl'ica licꝫ acciden
taliter differant ꝓpt' salsedinem inventaꝫ ĩ fleg
mate ĩ stomacho et capite eius multiplicatã. Ideo
canonice procedendo viiii remediis sibi prouidẽ
dum esse apparuit mihi. Quoꝝ quattuor erũt ca
piti applicanda ꝓ rectificatõe cerebri eius tria
vero eligentur stomacho appropriata corrigẽtia
lapsum eius consumentia et euacuantia fl'a ab eo
predictum ⁊ prohibentia generationem eius.reli
qua vero duo epati eius appropriabũt' ipsum rec
tificantia et ab euentu opillationũ in eo preseruan
tia. ¶ Primuꝫ itaqꝫ de numero quattuor prio
rum est hoc cerotum qd ferat continue super cal
uarie rotunduꝫ super panno de grana factum et
remõeat' õi mense semel. Cuius descriptio ẽ hec. ℞
resine electe.℥.i.laudañ.ʒ.ii.ligni aloes.℈.ii.folii
℈.ß.corticũ citri.℈.ii. dissoluantur gũe cũ ace
to et fiat cerotum bene viscosum. ¶ Secunduꝫ re
mediuꝫ ad caput est hoc. ℞ pillularũ aurearũ.ʒ.
i.pillularũ assageret.ʒ.ß.forment' pillule ex omĩ
ʒ.vii.cum sirupo composito acetoso de quibus vir
iste accipiat omni 3° sero vnaꝫ p duas horas post
cenam in tempore quo materia salsa multa a ca
pite catarrizat.reliquo vero tempore poterit de
eis assumere vnam hora predicta solum in fine.x
dierum. ¶ Tertium remediuꝫ est ꝙ vir iste sepe
faciat gargarisma per vnam horam ante cenam
cuꝫ aqua calida huius decoct᷑. ℞ yreos.ʒ.i. nucis
muscate.℈.ii.cubebaruꝫ numero.viii.liquir' anisi
dulcis ana.ʒ.i.ß.mellis electi coclearia quattuor
aque fluminis fialas duas.coquantur omnia vsqꝫ
ad consumptioneꝫ medietatis aque deinde colen
tur et reseruentur ĩ vase bene obturato. ¶ Quar
tuꝫ remediuꝫ est qd etiã bene cõmunicat ad dispo
sitionem stomachi cuꝫ hoc ꝙ est capitale ẽ hoc. ℞
metridati.℈.ii.aque mellisse et maiorane ana.℥.
i.misce et calefiant et assumantur in aurora per
viii horas post cenam et permaneat in lecto qui
escens bene coopertus per tres horas.

¶ Pro dispositione vero stomachi primuꝫ ẽ hoc
℞ aque absĩthii mellisse cuscute ana.℥.i.ß.misce
et vtatur istis aquis pluribus diebus in aurora
accept᷑ calidis post quas tardet prandium ad mi
nus quattuor horis. Cuꝫ ergo acceperit per viii.
vel.x.dies predictas aquas tunc vtatur hoc reme
dio mundificatiuo capitis et stomachi. ℞ turbith
electi.ʒ.i.pulueris foliorum sene.ʒ.ii.pul. hermo
dactiloꝝ.℈.ii.cimini anisi feniculi.ꝫꝫ.ana.℈.
ß.tartari.℈.v.macis.ʒ.ß.misce.de hoc puluere ac
cipiat.ʒ.i.vel.℈.ii.cum.℥.ii.aque cocte cũ zuccaro
Et si desideraret predicto vti puluere aliquo tpe
quo accipit aquas tunc de ipso accipiat.℈.i.cũ mo
dico brodii vel vini calidi parum ante cenam.
Tertium remediuꝫ ad hanc intentioneꝫ quod etiã
cõmunicat iuuamentuꝫ epati est hec confectio. ℞
granoruꝫ phisticoruꝫ.℥.ii.infundantur in aquam
eupatorii calidaꝫ per duas noctes deinde coquã
tur in lb.ß.zuccarii ⁊.℥.ii aque eupatorii vsque
ad bonaꝫ glutinositatem ⁊ cuꝫ eo incorporentur
phistici vltimate contriti cum.℥.i.electi cinamoĩ
⁊ fiat confectio in frustrum.℥.ß.quoruꝫ vnuꝫ acci
piatur semper ante cibuꝫ scꝫ ĩ mane et in sero aut
saltem semel ĩ die. Si autẽ contingeret ꝙ iste vir
sentiret punctioneꝫ ⁊ caliditateꝫ ĩ ypocũdrio dex
tro et vrine eius apparent rubee et iflãmate tũc
vtatur hac decoctõe de qua per plures dies cale
facta in aurora accipiat.℥.v.aut ciati vnius ptes
ii. ℞ radicis feniculi petro.ana numero.v. adian
thi politrici cuscute capill' ve. ana.M.ß.rasure
eboris spodii masticis ana.ʒ.ß.floꝝ eupatorii.℈.
ii.liquiricie incise minutim.ʒ.i.omnia coquantur
in duabus fialis aque vsque ad consumptioneꝫ me
dietatis ⁊ versus mediuꝫ decoctionis addat' aceti
albi.℥.ii.deinde cõpleatur decoctio que coletur ⁊
de ea accipiatur vt dictuꝫ est. ¶ Et si velis leuius
illo. ℞ aque cuscute absinthii eupatorii ana.℥.i.ß
et accipiantur vt predictum est. In diebus vero
caloris addat' predictis aquis vini granatorum
℥.ß. ¶ Secunduꝫ remediuꝫ epati aꝓpriatũ ẽ vt
totum ypocundriuꝫ dextrũ bis vel ter in die vn
gatur cum vnctione ista cui supponat' pannus de
lino parũ calefactus. ℞ olei citoniorũ.℥.i.ß. olei
nardini.℥.i.olei d' mastice.℥.ß.spodii ro. squinãti
cuscute cinamomi spice nardi ana.ʒ ß.croci g̃ v.
cere quantuꝫ sufficit fiat vngentũ nõ valde tenax
et in fine sue incorporationis aspergatur cuꝫ mo
dico aceti et applicetur loco predicto. Si autem
ꝓpter oppillationes stomachi vel epatis retentis
materiebus corruptis in predictis mẽbris super
uenient sibi dolores inmoderati sicut cõsueuerũt
tunc ꝓuideatur illis talibus cuꝫ istis quinque eua
poratiuis diuersis. ¶ Primum est in fundo lebet᷑
sup cineribus calefiant furfures a farina bene ex
purgati et positis in sacculis bene fomẽtentur lo
ca dolentia. ¶ Secunduꝫ est vt si dolor non bene
alleuiaretur tunc predictis furfuribus addatur
milium precalefactum et modicuꝫ salis secundum
hunc moduꝫ. ℞ milii bene cribellati scutellas.ii.
furfuris scutellas.iii.salis scutellam vnam et om
bus bene calefactis fiat fomentatio vt supra. ¶
Tertium est vt predictis locis superpõat' magna
ventosa absqꝫ scarificatione. ¶ Quartũ est hoc. ℞
camomille mellisse se. aneti anisi ana. M.iiii
macis. M. i. anisi feniculi se.malue et altee
ana M.i. corticis papaueris numero quattuor
coquantur omnia in situla magna aque vsque ad
consumptionem tertie partis et ex illa decoctioẽ
impleantur vesice magne q̃ permutatim applicẽt
partibus bene ligate. ¶ Quĩtuꝫ speciale ad istan
tiaꝫ doloris est hoc. ℞ furfuris scutellas duas ca
pill' ve.se.aneti leuistici ⁊ cimini ana.ʒ.ii.camõill'
mellis'.M.iii.bulliant in vino albo dulci aut saltẽ
ameno ⁊ nou pontico. Deinde pistẽtur ĩ mortario

et addat farine ordei.℥.i.ʃ.olei de camomil.℥.ii.fiat emplastrum de quo bene calido emplastrētur dolentia loca.Et est medicamen anodinū [illegible]
Ad laudem dei omnipotentis.

Consilium de calitate epatis et renum cum opillationibus in renibus ab arenulis et sequitur.

Venerandus ī xpō pater fidelissimi dei seruus et non fictus dominus Jo.de augustis de prefato ordie sepe molestatus est vehementi caliditate epatis et renum cum frequenti accessu et recessu opillationum in renibus ab harenulis multis non raro retentis ī eis a flegmate in viscante eas in viis emulgentium venarum et colatorii panniculi renum.Unde prouidendū est ei ne longo tempore harenule illic retente conuertantur in lapides pp quod licet ego alias magno opere sudauerim in preseruando ipsum a nocumētis illis.Nunc tamen.ʃ.videntur mihi partim sue memorie reducenda partim vero nuprie eligēda Primum quidem ipsorū est vt vtatur pillulis alias sibi ordinatis fm modū.s.frequentius aut rarius accipiendo eas secundum maiorem aut minorē fluxibilitatem ventris. Secundū principale ē qz vtatur confectione in alio consilio sibi descripta secundum qz ibi consueuit accipere eam. Tertium vero est qz si contingeret peruenire ad sitim intēsam cum amaritudie oris et caliditate sub dextris costis percepta incipiat accipere istas aquas ī aurora tepidas per.v.vel.6 dies continuādo eas et tardet cibum post earum assumptionē horis quattuor.℞ aque acetos cicoree anna.℥.i.ʃ.aque absinthii.℥.i.vini granatorum zuccari ana.℥.i.misce. Quartum instrumentum est vt postquam acceperit predictas aquas accipiat hoc lenitiuū cū.℥.ii. aq̄ ordei aut ciato.ʃ.aque lactis caprini calefactis ī uicem in aurora et tardet cibum horis.v.℞ cassie nuper de cānna extracte cum aqua endiuie.℥.i. reubarbari electi.℈.ii squinanti.g.i. salis gemme g.i.misce. Quintum remedium principale ē vt postqz euacuatus fuerit vt iam nunc dictū est tūc ab hora vna prandii balneet pannū in hoc epithima quod bene expressū 4 vel v vicibus superpōat ypocundrio dextro vsque ad horam vnam cōtinuam et similiter post cenam cuius descriptō.℞ aque endiuie solatri et acetos ana lib.ʃ.aque ros.℥.iiii spodii ros sandalorum trium ana.ʒ.ʃ.cicoree.℈.i.camphore g.iii.aceti coclearia quattuor conquassētur omnia simul et applicentur vt dictum est.Et ne cōtingeret defectu scripture ipsum carere recepta cōfectōnis sibi ordinate hec est.℞ specierū triasandalorum absqz camphora spodii cuscute seis acetos ana.℈.i. rasure eboris.℈.ʃ.camphore g.ii.cū aq̄ absinthii et.℥.iiii.zuccari tabarzet fiat confectio in rotulis.ʒ.iii.

Cōsilium de opillationibus in gibbo epatis et reibus

Nobilis vir dominus Nicolaus del fino laborat opillationibus ī gibbo epatis et in renibus eius alternatim et vicissitudinarie adueientibus.Et matia quidē harum opillationum est flegma grossum valde qd quidē in spē vitri magis reponi debet qz sub altera spetie flegmatis et hoc quidem multis motiuis deduci pōt Et primo quidem est pōderositas vel grauatiuus dolor in spina eius et versus dextrum ipocūdriū et magis tamen posterius frequenter eueniens cū enim grauitas magis circa partes spine percipitur tunc iam est in renibus opillatio cum autem percipitur in altero iam dicto loco tūc in gibbo epatis iam facta est opillatio opillationem enim significat grauatiuus et extensiuus dolor 2ª primi. Secundum motiuū est frigiditas cum grauitate predicta ī locis illis percepta. Tertiū motiuū a posteriori sumitur et est qz iam aperiuntur opillationes benefitio nature aut artis vnde vbi vrine ipsius erant tēues et clare iam efficiuntur grosse. Quartum motiuum est qz in tempe aptionis opillationum in vrinis eius percipitur fūdus ex quadam materia al.grossa in substantia et colore frustul saponis simillima q̄ non potest esse altera qz materia flegmatica vitrea que aut per viam congelationis exprimētis humidiorem partem vitrei flegmatis consumentem iam grossior et compacta magis facta est quam sit flegma vitreum in sua naturalitate existens.Dixi autem superius has opillationes alternatim molestare ipsū cum enim virtus epatis fortior existat qz ipōrum renum rationabile est ī renibus tales opillatiōes accidere magis qz in epate ad quod adiuuat .maior viarum strictura qz epatis. 3° iterum qz vrial aquositas flegma tale secum cōmixtum facilius precipitare facit in renibus.Si autem contingat propter materiam cibalem aliquādo epar opillari fortificata tamen virtute eius predictas opillatiōes aperit et materie predicte ab ipso epate effunduntur ad renes et tunc cessante opillatione epatis succedit opillatio in renibus vicissitudinaria vt iam dictum est.Hec in summa videtur esse dispositio ipsius in vnum collecta.Ex quibus facile videri potest qz si in viro isto perseuerarent in epate iam predicte opillationes facile paratur ad flegmaticas febres et ad extinctionem innati caloris epatis vel ad apostemata flegmatica aut ad transitū ī asclitem ex debilitate innati caloris eius peruenire aptam sil'r etiā 2° correlarie concludi potest istum virum esse paratum ad generationem lapidē in renibus et ad multas alias egritudines quas valde facile ingenium speculantis ex predictis deducere potest.Hec de dispositone eius.

Capitulum secundum de cura per dietam.

Pro canone autem preseruationis eius a predictis et curationis ab opillationibus premittendū primo qz vir iste ī cibariis eius omnia q̄ frigiditate grossitudine viscositate apta sūt facere et superaugere opillationes ī predictis locis euitare debet quare euitet panem azimū panem coctione valde conbustum viscos non bene coctum et omnem qui parum salis et fermēti habēs.Euitet carnes grossas et viscosas et animalium partes habentes qualitates consimiles de quorum numero est.venter animalium nerui cutanee partes caude et similes similiter autem effugiat vsum frequentem pisciū recentium viscositatem multam habentium vt sunt anguille cefali gori et consimiles.Effugiat etiam legumia uelut fabas faseolos cicera al.ordeum et panicum.Et de fructibus effugiat velut citonia mespila sorba et consimilia.Etiam raro vtatur lacte

caseo molli ꝛ non frangibili. ¶ Caueat ab his q̄ sua frigiditate et stiptitate p̄dictas vias cōstringūt velut est agresta et reliqua sibi similia. Uino aūt vtatur subtili albo conuenientis fumositatis aqua cisterne semper tamen precocta mediocrit' lipha to. ¶ Caueat a vehementi strictura vestium sup ylii ꝛ renibus ꝛ dormitione super spina quaꝫ omnino euitare debet eo q2 materias ad posteriora eius inclinare facit. Hoc insūma est regimen eius ex parte reruꝫ non naturalium obseruand.

¶ Capitulum tertium de cura per medicinas.

Pro r͞gimine aūt per medicinalia videt' mihi quī qꝫ principaliter obseruari debere. ¶ Primū q̄dē est vt saltēꝫ per annos tres euacuetur vniuersali euacuatione in vere et in autumpno inferius conscribenda. ¶ Secundum vero est q̄ vtatur confectione inferius descripta duplici de qua semper accipiat rotulam vnam. ʒ. duaꝝ omni die aut saltēꝫ omni alterna die parum ante cenaꝫ. Et prīa q̄dē confectōe īferius descripta vtat' a medietate mensis septembris vsqꝫ ad medietatem mensis marcii. secunda vero confectione scripta post predictam vtatur toto reliquo tempore anni vt iam dictū ē ¶ Tertium quo vti debet est vnguentum infra descriptum de quo in vngere debet a furcula spatularum vsqꝫ ad caudam omni septimana saltem ter ꝛ primo quid vngendo a medietate septembris vsqꝫ ad medium marcii altero vero toto temporis anni residuo vt predictum est. ¶ Quartum vero remediuꝫ est vsus pillularū primaꝝ īfrascriptaꝝ ꝛ a medietate septēbris vt iam p̄dictū ē. Alteris vero pillulis alio anni tempore vti debet tam ex eis q̄ ex primis vnam vl' duas accipiēdo parꝝ ante cenam bis vel ter in septimana. ¶ Quintū spetiale ab eo obseruanda sunt duo instrumēta primuꝫ quidēꝫ est. recens radix petroselini ꝛ proprie nascent' super lapidem quam comedere debꝫ crudam parꝝ ante cenam bis vl' ter in septimana Secunduꝫ est radix que comeditur falso a vulgo raphanus nominata de qua. ii. vel iii mediocria frustra prius in aceto ꝛ sale conuenienter infusa comedere debet in mediate ante omne cibarium in cena sua quattuor vicibus in septimana quocunque tempore vti velit ea et est res valde experta. ¶ Complendo itaqꝫ descriptōnes precedenti ca° tactas accipiat purgationem suam in tempore veris a decimo die mensis marcii vsqꝫ p totuꝫ mensem aprilis sed q̄to citius faciet eam tanto securius erit ꝑpt' qd icipere ipāꝫ p̄fassignato tempore melius est s'm sententiam veteris ꝛ comentatoris afforismorꝫ vi^a i° s'mone. Quibuscūqꝫ flebotomia aut farmacia confert. Lege cōmentatorē ibi ita qꝫ accipiat prius hoc minoratiuū et viarum preparatiuū quod est. ℞ agarici electi. ʒ. i. reuponti ci. ʒ. i. salgē. ꝗ. ii. vio. spice nar. ana. ℈. ß. ℥ʒ. ℈. i. p. ii. īfundantur omnia in. ℥. iii. aque sublimationis radicū apii cū. ℥. i. peuidiarum ꝛ cum steterit per vnam diem naturalem calefiat ꝛ coletur et exprimatur et colatura detur in aurora et dormiat post ipsam parꝝ et in v^a hora accipiat. ℥. v. aque ordei cum zuccaro calefactis et post per horaꝫ accipiat prādium. Sequenti vero mane i mediate accipiat hoc digestiuū qd continuet vi vel vii diebꝫ i hora p̄dicta. octaua vo die i mediate seqnti accipiat has pill'as. ℞ pill'aꝝ d reu. pill'ꝝ cochiaꝝ ana. ℈. ii. et si tieretur pillule cochie loco earū pillule accipiātur aggregatiue maiores aut pillule de yera composita secundū dosim preassignatā Digestiuū autēꝫ est hoc. ℞ sirupi de eupatorio. ℥. i. oxiell' compositi. ℥. ß. aque feniculi cicoree ana. ℥ i. ß. Et si volueris ipsum fortius efficere adde aq̄ sublimationis apii vel rubee tinctoruꝫ aut valeriane. Hec de purgatione et digestione in vere obseruāda. Tempore vero autūpni se purgare debꝫ a pricipio septembris vsqꝫ ad finem illius et accipiat prius hoc minoratiuū quod debet esse lenius q̄ predicta eo quia materie in hoc tempore non inueniuntur tante resistentie et virtus est debilior et vie magis aperte cuius descriptio. ℞ electuarii de psilio ʒ. iii agarici electi. ℈. i. ʒinʒiberis ꝗ. iiii. accipiatur hoc totum cum aqua sublimationis lupuloꝝ vel feniculi. ¶ Digestiuū in hoc tempore debet esse tale. ℞. sirupi acetosi compositi. ℥. i. ß. aque lupuloꝝ. ʒ. ii aque cicoree. ℥. i. misce et accipiatur vt prius. Medicina erradicatiua in hoc tēpore congrua est talis. ℞ electuarii indi. ʒ. iii. turbith electi. ʒ. ß. ʒinʒiberis violaꝝ ana ꝗ. v. misce ꝛ detur in potu cum aqua ordei vel vino al. subtili non valde fumoso calis. Et post ista solutiua obseruentur can. qui positi fuerunt supra in assumptiōe minoratiui in tempore veris assignati. Pro executione secundi instrumenti medicialis obseruandi in tempore veris vti debet confectione ista cuius descriptio ē hec. ℞ trociscoꝝ d aniso trociscoꝝ de lacca dscriptione mes' in antid distinctione 8^a ana. ʒ. i. ß. pulueris zuccari. ℥. iiii. fiat confectio solida cum aqua eupatorii in rotulis trium. ʒ. de q̄ accipiat vt supra in precedenti ca° visum est. ¶ Alia vero confectio in hoc tempore veris vtilis potest esse ista. ℞ spērum electuarii de seminibus descriptione mes' in antid descriptione 2^a ʒ. ii. trociscoꝝ de viol'. ʒ. i. zuccari al. ℥. iii. fiat cōfectō solida in forma iam dicta et vtatur ea sicut i precedenti dictum est. Et attende q̄ hec' confectio leuior est q̄ prima. Confectio vero q̄ vti debet i tpe omni altero iam dicto est confectio facta ex spetiebus diacurcūe maioris descriptione mes' i antid distinc. 2^a. Et si desideras habere confectionem maioris electionis aperientem opillationes omēs ītra venas et ꝑfūdas q̄ confert etiaꝫ corruptōi forme et assciti ypolarche et preseruat a stranguiria et difficultate mingendi aperiendo opillationes viarum omnium vrine et sedādo dolores earum non eligas preter dialaccā maiorem cuiꝫ laudes colligere poteris 8° can. sūma pria ꝛ aga° in 9° decē tractatuū ꝛ anted distinc secunda descriptio iam predicta et modus compositōis eius est sicut et precedentis et erit talis. ℞ spetieruꝫ dialacce maioris. ʒ. iiii. zuccari al. lib. ß. aq̄ subliatōis rad genestre aut apii vl' eupatorii ꝛ fortior omnibus est aqua subliatōis rad. meu ꝛ rubee tictoruꝫ cuꝫ quibus vel ipsoꝝ altero coqui debꝫ zuccarum in quo versus tempus coagulationis eius addantur spetics vt predictuꝫ est et reducantur in formam rotularum ponderis trium. ʒ. ꝛ accipiatur ex ea vt dictum est. ¶ Descriptio vero tertii instrumenti supius premissi scꝫ vnguenti est hec. ℞ olei de croco. ℥. i. ß. olei d sisamo. ℥. ii. se. siseleos carui apii rute et anisi ana. ʒ. i. aristologie longe eupatorii orobi ana. ʒ. ii. spice nar. ʒ. iii. cer' al. ℥. i. oppoponacis infusi in aceto subtili per dieꝫ naturalem. ℥. ifita vnguētum molle et vtatur eo

in tempore autumpni et sequenti iam preassignato Si autem hoc vnguento vtendum esset a principio veris vsque per totum mensem augusti tunc accipiantur vnguenti istius ℥.iiii.succi citoniorum cicoree succi lupulorum ana. ℥ iii aceti squillitici.℥.ß.omnia simul lento igne bulliant vsque ad consumptionem succorum et aceti. ¶ Pillule autem que superius sunt promisse obseruande sunt pro regimine preseruatiuo huius nobilis primo quidem pro tempore veris et statim obseruande sunt iste. ℞ agarici reubarbari reupontici electorum ana.ʒ.ß.aloes epici.℥.ß.spice dauci masticis anisi zinziberis ana.gr.viii infundantur omnia in succo cicoree diligenter inmersa et exponantur soli sepe agitando ea vsque quo consumatur succus et ita renouetur tribus vicibus cum igitur materia talis exsiccata fuerit tunc ex ea fiant pille ex omni.ʒ.vi.quarum vsus esse debet vt supra dictum est. ¶ Ultimum vero instrumentum superius premissum est quod erat vsus illarum radicum. Lege ibi hec in summa visa sunt vtiliora pro dispositione huius nobilis viri.

¶ Consilium de opillatione concauitatis epatis et pori felei ad intestina descendentis complicata cum mala complexione frigida et humida stomachi

Similus adolescens honorabilis ciuis vicentinus laborat dispositione duplici compositionali.s.et complexionali. Compositionalis vero eius egritudo est opillatio concauitatis epatis per quam etiam comunicatur opillatio collo canalis fellis descendere debentis ad intestina propter quam causam iste vir sepe incurrit stipticitatem ventris eo quia cum colerica materia que solet descendere ad intestina et virtutem expulsiuam eorum vigorare ad superfluitatum eductionem non transit ad intestina tunc decrescit potentia virtutis expulsiue ad expellendum ea quoniam fortitudo virtutis expulsiue intestinorum relinitat ex potentia virtutis expellentis et ex iuuamento quod recipit ipsa expulsiua virtus a presentia colere effuse ad intestia que colerica materia caliditate acuitate et amaritudine suis intestinorum expulsionem vigorat. Et ex hoc fundamento correlarie concludunt tria. ¶ Primum quod facta hac opillatione predicta feces fiunt squalide aut nulla citrinitate colorate vel exigua multum. ¶ Secundum correlarium quod iste vir in facie sua citrinitatem vt plurimum repr sentat. ¶ Tertium correlarium quod iste vir frequenter dolet caput cum instantia vigiliarum cum enim colerica materia sui citrinitate in cancauitate intestinorum recipiebatur necesse erat feces ab ea.tingi et hec est ratio primi correlarii. Etiam cum illa colerica materia non effunditur ad intestia pars illa in kisti fellis multiplicata expanditur per gibbum eius et multiplicatur in kili vena. Et ab illa per reliquas venas toti comunicatur et maxime in superioribus partibus ad quas colerica materia sui subtilitate et leuitate valde facile fertur et est ratio secundi correlarii. Et pari ratione multiplicata colera in partibus capitis facile est itelligere euentum doloris in eo et vigiliarum hec est prima ipsius dispositio in summa collecta. ¶ Secunda vero ipsius principalis dispositio est mala complexio frigida et humida stomachi ipsius propter quam generatur et multiplicantur in hoc iuuenculo flegmata per viam in digestionis in stomaco et etiam in venis eius et hec quidem materia flegmatica multum iuuat ad opillationem predictam efficiendam in collo canalis descendentis ad intestina. Unde ad hanc efficiendam opillationem duplex videtur efficiens causa concurrere. Prima est frigiditas a stomacho comunicata ipsi epati que coangustat canalem predictum. Secunda vero est materialis causa efficiens s.flegma predictum in epate illius viri multiplicatum quod sui frigiditate grossitudine et viscositate predictam efficit opillationem et quia colerica materia in sui caliditate subtilitate et colore refrangitur a flegmate sibi commixto ideo in eo apparet color non vere citrinus sed est citrinitas eius ab albedine refracta eo quia colera in isto viro abundans magis est vitellina quam pura naturalis. ¶ Et patet etiam 2° ex hoc fundamento quare dolor capitis eius est cum grauitate quod non est proprium dolori capitis a simplici colera prouenienti et plura alia ex his concludi possunt correlaria de accidentibus in hoc viro prouenientibus que ad presens dimitto Ex predictis itaque facile apparet inueniri posse regimen huic viro conueniens.oportet enim vt hic vir abstineat a frequenti vsu rerum actu frigidarum et potentia sicut a potu vini valde frigidi actu et debilis in potentia sua ab vsu rerum que grosse sunt viscose et frigide. Exemplum sicut multitudo piscium pastilles cibi et lacticinei et pedes et neruose partes animalium et panniculose et ventres et capita abstineat etiam a fructibus opillatis vt sunt citonia mespila et sorbe et ab his que sunt facile corruptibilia velut sunt crisomilla citrulli.s.cucumeres parui pira valde dulcia et cerasa. Et caueat etiam ab acutis inflamabilibus vt acetum aleum porrum et bulbum. Euitare debet et cepe omni modo prepara tionis et dimittat vsum vini in substantia valde grossi conturbati colore nigri sapore pontici vel stiptici neque etiam ei competit vinum valde dulce et proprie cum in substantia eius fuerit grossum omne enim tale opillatium est epatis vt tertio almansoris p° ca° et 2° can. ca° de vino colligendum est. ¶ Pro regimine vero medicinali ipsius quinque videntur michi instrumenta necessaria huic viro. Et primum quidem est vt hic uir a principio mensis martii per totum mensem septembris assuescat accipere semel uel bis in septimana hunc potum. ℞ aque eupatorii aque absinthii ana.℥.i.aque capill' ue. et cicoree ana.℥.i.ß.misce et absque zuccaro totum in aurora recipiatur frigidum actu cum presentia sitis et amaritudine oris calidum uero actu sine illis et post ipsum tardet cibum quattuor horis reliquo uero anni tempore assuescat accipere hunc alium potum.s.a principio octobris per totum mensem februarii eo modo quo de predicto potu dictum est. ℞ aque eupatorii feniculi ana.℥.i.ß.aque apii ℥.ii.misce et cetera. ¶ Secundum uero principale remedium huic uiro conueniens est usus istarum pillularum ex quibus accipere potest sex uel septem bis in autunno et totiens in uere in spatio unius mensis et tardet post eas cibum horis quinque parum dormiendo post earum assumptionem quarum descriptio. ℞ reupontici.℥.ß.agarici electi.℥.i. reubarbari.ʒ.ii.spice nardi.℈.i.zinziberis electi.ʒ.ß. uiolarum se.acetose cicoree ana.℈.i.salis indi.ʒ.i.ß. puluerizentur omnia per se deinde suis ponderibus misceantur

et infundantur in.℥.v.succi cicoree et misceantur ⁊ exponāt' radiis solis vsq; ad succi cōsūptōez dei de iteruz renouetur succus ille 2° et 3° consumēdo ipsum vt predictum est. de hac ergo massa formē tur pillule ex omni .ʒ.vi. et potest etiaʒ omni tem pore anni ex eis accipere parum ante cenam vnā vel duas ꝓm maiorem vel minorem stipticitatem ventris partiendo eas et sunt sublimis operatio nis in aperiendo opillationem stomachi et epatis et precipitādo materiaʒ vitellinam ab eis . et ad uersantur potenter multiplicationi flegmatis in predictis. ¶ Tertium vero principale instrumen tuʒ huic viro conueniens est huius cōfectionis vb de qua accipere potest rotulaʒ vnaʒ ante prādiū sepe et ꝓprie cuʒ sensit tensionem vel grauitateʒ in ypocundrio dextro et pondus in spina et graui tateʒ erectionis spine ⁊ vniuersaliter cum distensi ones in tota spina ⁊ in iuncturis perceperit. ℞ tro ciscoruʒ de eupatorio.ʒ.i.trocisc oruʒ de spodio cū se.acetose.ʒ.ß.se. endiuie cassie lignee spice nardi cinamoi ameos ana.℈.i.se.leuistici.℈.iiii reubar bari electi.ʒ.i.zuccari al. lib.ß.cuʒ aqua absīthii fiat confectio in rotulis.ʒ.iii.⁊ sit vsus eius vt dic tuʒ ē. At vero insuper remediuʒ quartuʒ huic vi ro conueniētissimū ⁊ oportunū ē ꝙ iste vir a pri cipio mensis februarii vsq; ad finem maii ⁊ ita a pricipio octobris vsque ad finem decembris semel in mane ante diē accipiat.ʒ.ii.electuarii dialacce descriptione Auicene 5° can. et summa prima que fuit extracta a Galieno octauo decez tractatuum et est melior omnibus aliis et tardet post eā cibū horis quinq;. ¶ Ultimum vero instrumentū huic viro vtile est vt bis vel ter in vere et totiens ī au tunno per duas horas ante diem accipiat.ʒ.i.elec tuari metridati descriptōe Mes in antidotario distinctione prima que vtilior est aliis et misceat' cum.℥ i.ß.aque eupatorii et tardet' quattuor ho ris post ipsū cibus. Hoc ī summa est regimē ei cō uenientius qđ eligere potui. ¶ Et qr honestissīa et comēdatissima eius vxor pluribus laborat dis positionibus vt de viro suo dictum est. Ideo opor tet ei aliquod regimē conueniens aꝑpriare. verū quia dispositiones ille accidentaliter differunt lcʒ spetie sint eedem eo quia vtrisq; dispositio ē ma la complexio frigida et humida materialis stoma chi et egritudo compositionalis quia opillatio cō caui epatis et chistis fellis differunt tamen quoni am vxoris dispositio est intensior dispositione vi ri sui et extensior quia lapsus ī ea ꝓlixior ē. Ideo oportet ꝙ remedia ei conuenientia parumper sit audatiora in gradu et in dosi vt nunc sequit'. ¶ Regimen vero eius ex parte ciborum et potuum debet esse consimile regimini viri sui nisi ꝙ ī ciba riis suis vtat' decoctione feniculi petrosel' leuisti ci serpili et similibus aut saltem semp in cibariis vtatur pl'uere simplicis cinamomi imo masticatō ipsius in mane et comestio facta sola est potens cu rare ipsam. Et puluis ameos et semen eius valō vtile erit ei ad curā eius Et semē feniculi agrestis sepe ieiuno stomacho comestum qđ carui dicitur ē ei conuenientissimuʒ et ꝓprie illud cuius magna copia reperitur apud ciuitatem feltrinaʒ et super mōte fumano. Similiter conueniunt ei pellule pro suo viro iam descripte sed oportet ꝙ ad earum descriptionem addat' pulpe colloquintide.ʒ.i. et oppoponacis.℈.iiii.⁊ vtat' eis vt predictū ē. Ad

huc etiam puluis iste valde bonus erit ei si vtat' eo ante cenam parum accipiendo de eo vt.℈.i.vel ʒ.ß.bis in sepimana cuʒ modico brodii vel aqua cicoree. ℞ tartari accepti ex vino albo.ʒ.ii. poli podii foliculoruʒ sene hermodactilloruʒ ana.ʒ.ii. ß.salis indi.ʒ.iii puluerizentur omnia per se deīdō cōmisceantur et sit eius dosis vt predictum est. ¶ Ultimum vero remediuʒ huic mulieri conueniēs est. ℞ laudani resine purissimorū ana.℥.ß.gallie muscate.ʒ.iii.storacis calamite. ʒ.ii. folii ameos ligni aloes mirre ana.ʒ.ß.se.absinthii ciperi ma sticis se rute ana.℈.i.olei de citoniis et de mastice ana.ʒ.vi.olei de absīthio.℥.i.ß.cere q̄tū sufficit fi at vnguentum bene tenax et de eo extendatur sup panno figure scutalis magne apponatur super sto cho suo cum ī pte piramidali applicata super po mo granato ⁊ dei gratia perfecte sanabitur Amē

¶ Consiliuʒ de cacesia a mala dispositione frigi. et hu. epatis per colligantiam matricis et īmoda to fluxu mēstruoruʒ depēdente. Capituluʒ primū de causis et signis cacesie.

Franciscus aromatarius ciuis vicē tinus vxoreʒ habet q̄ laborat dis positione praua q̄ a sapiētibus ca cesia nuncupatur Et ē totius cor poris tumor ꝓueniens a mate ria flegmatica tenui cui cōmixte sunt ventositates et vapores plurimi quorum generatio accidit a mala complexione epatis frigida et humida vt nunc apparet ex his que īfra dicentur. ¶ Est aūt hec mala complexio frigida et humida dispositio epatis non quidem per essentiam in eo sed per col ligantiam acquisita eo quia successit inmoderato mēstruoruʒ fluxui pp quē epatis cōplexio corrup ta est et innatus calor eius debilitatus adeo vt ubi chilum in sanguinem et alias materias hūo rales conuenienter transmutare deberet maiorē ipsius partem in aquosum flegma et uapores con uertit. ad generationem eniʒ flegmatis et uapor̄ concurrit innati caloris debilitas. Ad perfectio nem uero sanguinis et aliarum mat'ieruʒ necesse est concurrere iustitiale temperamentuʒ epatis ex fortitudine caloris naturalis resultans. nʒ tamen oportet hic me digne reprehendi posse si fortas sis in pricipio huius egritudinis mala complexio calida in epate uel ī toto fuerit adinuenta. q̄cūq; enim haruʒ duaruʒ data demōstrabile est cacesiā posse ad illas succedere. sicut enim mala cōplexio frigida innatum calorem epatis corrumpendo potest esse causa efficiens aquosi flegmatis et uapo rum. ita et complexio calida mala hoc efficere po test. licet nō ita frequenter. et hoc quidem facile ē uidere ex ꝓmonibus principis 14ª tertii tracta tu 4° ca° 2° vbi enumerando causas ydropisis cō plexionales sic scribit. Et complexionales supple cause sunt inflammantes et faciunt ydropisiʒ pl9 illis. s. apostēatibus cum gradatione resolutionis innati caloris aut extinctionis eius subito. In tel ligo autem per resolutionem hic illud qđ sciūt me dici. s. ꝙ calori īnato accidit resolutio paulatim ā extensio siue sit illud ex calido siue sit ex frigido sicut ex potu aque frigide in ieiuno et reliq̄ lege ibi quia sunt pulcri sermones. ¶ Et ex hoc funda mento facile deduci potest qualiter pp euātōnes

omnes que superfluunt per uiam resolutionis ina
ti caloris succedere possunt cacessia ⁊ spēs ydropi-
sis omnes. Et hec quidem fortius consequūtur ad
euacuationem sanguinis ꝙ aliorum humorum.
Nocibilior enim euacuationum est euacuatio san
guinis 14ª tertii caº statim allegato .quare 21ª
tertii tractatu 3º caº. secundo. Cum superfluit flu
xus sanguinis sequitur eum debilitas appetitus ⁊
debilitas digestionis. aut inflatio extremitatum
⁊ corporis ⁊ malitia coloris. ⁊ quādoq; perducit
ad ydropisim. Quicquid autem ab imaginatione
deduci possit non plus habet concludere. nisi ꝙ lʒ
fortassis in primis mala complexio calida dispo
sitionem que nunc presens est precedere potue-
rit. dispositio tamen actualiter presēs est cacesia
ꝓueniens a mala complexione frigida epatis suc
cessiue acquisita ut iam deductum est. Et signa il
lius sunt ista. Primū est corporis tumescentia ꝓ
ueniens a materia flegmatica ⁊ uentositatibus si
mul mixtis in substantiā mēbri immersis ut scri
bitur 2ª primi ultimo caº. Declaratio autem hu
ius est ꝙ uentus in cacesia in substantia mēbri est
admixtus. ¶ Secundum uero signum est mollici
es totius corporis. ¶ Tertiū autē est albedo illi
us que duo proueniunt a tenui flegmate redden
te mēbrorū substantiā mollē ⁊ sua albedine talit̄
mēbra colorante. ¶ Quartū signū est leuitas re
sistentie ad impressionē tangentis . sicut enim ua
por ille premēti facile cedit. ita etiā ⁊ illud aquo
sū flegma pauca resistentia resistit comprimenti.
¶ Quintū signū est remanentia concauitatis in
loco depresso. ⁊ hoc quidē accidit quia licet illd̄ fle
ma comprimenti facile cedat. remoto tamen com
primente non ita facile refluit ad locum a quo ex
pulsū fuit. ⁊ hoc quidem accidit propter ipsius ui
scositatē que est una de passionibus propriis fleg
mati. accidit tamen flegma illud quādoq; in bre
ui tēpore retrocedere per accidens. eo quia moue
tur motu uentositatis uel uaporis īpellentiū ipsū
cū sint simul in mēbro cū flemate permixti. ut iā
allegatū est. Ex quibus correlarie concludit ꝙ re
cessus flegmatis ⁊ accessus eius ad mēbrum ē tar
dus ⁊ uelox secundum maiorē ⁊ minorē cōmixti
onē flegmatis cū uaporibus. multo enīʒ existente
uapore flegmati commixto uelox fit flegmatis re
tropulsio ad mēbra ⁊ econuerso. Ex quibus etiam
correlarie 2º concluditur ꝙ si equalis fuerit com
mixtio flegmatū ⁊ uaporuʒ simul refluxus fleg
matis ad mēbra medius erit inter tarde ⁊ ueloci
ter retrocedere ¶ Sextū signuʒ est tumescentia
faciei ⁊ proprie palpebrarū ⁊ partiuʒ subsistētiuʒ
oculis. ⁊ hoc quidem prouenit propter flegma qd̄
euaporauit ad partes illas satis raras ⁊ detētuʒ
fuit in eis uiscositate sui ⁊ cet. ¶ Septimū signū
est euersio coloris corporis ad subcitrinitatē quā
dā que quidē contingere potest aut difficile ē ima
ginari flegma quod frigidum est ⁊ uiscosū a debi
li calore in uaporē conuerti quinetiam aliquid d̄
colera que sui caliditate raritate ⁊ subtilitate eua
porabilior est a debili calore in aliquam uapore
am partē transmutetur que uapori flegmatis iā
predicto cōmisceatur. sed ex cōmixtione uaporis
aquei ⁊ albi cū citrino necessario permutabit cor
poris formositas ad colorē mixtuʒ ex albedine ⁊
citrinitate igitur. ¶ Secunda uero causa huius
coloris assignari potest imaginando ꝙ aliqua ps

flegmatis a calore extraneo siue putrefaciente si
ue non notabiliter excoquatur. ita ut uapor ille
notabiliter inflāmatus colorē corporis ad citrini
tatē conuertat. eo modo quo in pluribus uigilan
tibus hoc sepe contingit . et in his qui a calore ex
traneo ad mortē perducuntur. ¶ Et hec quidē cau
sa lʒ sit subtilior ⁊ physica magis. ualde tamen fa
cile ex principiis medicine deduci potest. ¶ Octauū
signuʒ est permutatio habitudinis mēbroruʒ ad
corruptionē forme eoruʒ uel plasmati. ¶ In cacesia
eni uapor ⁊ flegma simul quandoq; sparguntur ī
totum corpus ita ut fiant sicut massa 14ª tertii
tractatu 4º capitulo secūdo. ¶ Nonuʒ signuʒ est
īpotentia ⁊ lassitudo ad exercitia ⁊ progressiuos
motus. ⁊ causa illius potest esse duplex. Et prima
quidē est multitudo flegmatis per totū corpus
augmentati quod sua frigiditate ⁊ quātitate gra
uitando mēbra reddit indisposita ad conuenien
tes motus. Secūda causa ē multa remolitio iun-
cturarum ⁊ aliorum mēbrorū motus' ut muscu-
lorū cordarū ⁊ neruorū. ¶ Decimū signū est mi-
noratio vrinarū ⁊ sudoris. ⁊ causa i primo ē trās
mutatio aquositatū a uiis urine ad extrema cor
poris. Causa uero paucitatis sudoris est indispo
sitio materiei ad exitum per uias pororū que fit
aut propter frigiditateʒ flegmatis aut propter
uiscositatē eius aut propter debilitatem uirtutis
expellentis aut ꝙ deficit illi flegmati coadiuua-
tiua causa sudoris que ē uapor colericus. aut ipsa
materia colerica subtilior que in sudore uidetur
esse necessaria. quoniā sudor est aquositas sangui
nis cui pus colericum est admixtuʒ 2º can. ꝓprio
capitulo. ¶ Undecimū signū est multiplicatio uē
tositatis ⁊ rugitus in uentre. ⁊ causa huius est no
ta ex multitudine uentositatū ⁊ uaporum qui ne
cessario inueniuntur in his corporibus tā ex par
te cause efficientis que est debilitas innati caloris
ꝙ ex parte cause materialis que est flegma satis
aqueuʒ. ¶ Duodecimū signum est tensio mirach. ⁊
hec quideʒ accidere potest a flegmate ⁊ vapore cō
tentꝫ inter superficiem conuexā intestinorū ⁊ con
cauā sifach. multiplicatis enim uaporibus ⁊ uen
tositatibus in predictis locis necesse est extendi
totū mirach ⁊ ad extra propelli. secunda uero cā
huius esse potest multiplicatio flegmatis ⁊ uapo-
ris in substantia mirach. et inter superficiē cōue-
xam sifach ⁊ concauā musculorū uentris ⁊ aliarū
partiū ex quibus aggregatur mirach. ¶ Tertiū
decimū signū est tumor testiculorum cū trāslucen
tia eorum. ⁊ causa primi est quia cum multipli
catur flegma descendit per chilim inferiorē ad te
sticulos ⁊ ibi receptū detinetur. ita ꝙ quandoque
non solum osseum ⁊ inuoluta uasa impleantur il-
lo ⁊ tūescant. immo etiam substantia testiculorum
preternaturaliter magnificatur. at uero trāslu-
centia in eis accidit. eo quia pars aquea flegma-
tis ibi contenta diafana est. ¶ Quartumdecimū
signum est difficultas consolidationis vlcerū que
in talibus corporibus accidunt. ⁊ hoc totum acci
dit propter corruptionem complexionis ⁊ cōuer
sionem eius ad frigiditatem ⁊ multiplicationem
materierum frigidarum. ¶ Quintumdecimum
signū est pruritus in osseo in inguinibus ⁊ parti-
bus intermediis coxarum ⁊ femoris ⁊ inguinum
⁊ hec quidem accidit propter lationem uaporuʒ
⁊ materierum corruptarum ad predictas ptes

⁊ uoluit hoc subtiliter Auicē. preallegato caº duꝫ inquit. Et quandoqꝫ accidit in comissuris inguinis .i. in his intermediis iā predictis aut in comissuris ⁊ inguinibus. i. in rugis que inueniuntur ī osseo ⁊ inguinibus caliditas ⁊ pruritus pp uaporeꝫ corruptum ascendentē. Sextūdecimum signū est corruptio digestionis siue per corruptionem ītelligamus diminutionē aut ablationem quorum utrunqꝫ a frigiditate fieri potest. siue per corruptionem intelligamus nocumentum in digestione transcendens mensuram humane spēi conuenientē. quod a frigiditate iam in totū multiplicata facile prouenire potest. ⁊ ex eodē fundamēto ualde facile potest saluari. Septimūdecimū quod est fortitudo appetitus in cacesia eueniens. sicut etiā in appetitu canino uideri potest. frequenter enim appetitus canini effectiua causa a sapientibus assignatur frigiditas intensa. sed contingit in cacesia frigiditatē stomachi non esse minorē immo maiorem que fecit appetitū caninuꝫ ⁊ cet. Octauumdecimū signū aggregatur ex mltis ⁊ ē qr ī cacesia īuenitur diuersitas fluxibilitatis aut stipticitatis uentris aut sincopis ⁊ uigiliarū. ita ut quandoqꝫ uenter sit fluxibilis. quādoque uero stipticus ⁊ aliquando homo sit uigilatiuus quandoque uero dormitatiuus. Et aliquando etiam eidē eueniunt sincopales motus ⁊ quandoque non habet illos. ⁊ causa quidem horuꝫ accidentium assignari potest ex uarietate motus flegmatis secunduꝫ ꝙ uirtute diuersis temporibꝫ sinthomatice ab ipsa mota materias flegmaticas ⁊ uentositates ab ipsa motas hinc inde propellit. Cum enī contingit multiplicatū esse flegma cū uaporibus in fundo stomachi et in intestinis uirtute ab eisdem incitata accidit fluxus flegmaticus. Si autem contingit flegmata illa substantie mēbrorum esse notabiliter impressa ⁊ uiscositatis ⁊ insritatis notabiliter existere. tunc materie ille detinentur in uentre ⁊ possūt etiā materie ille a naturali calore derelicte aliq̄liter extraneari a calore preternaturali qui consumendo subtiliorem ⁊ aquosioreꝫ parteꝫ flegmatis erit causa constrictionis uentris. Et ex hoc fundamento deduci potest etiam causa uigiliaruꝫ Cuꝫ enī flegma illud aliqualiter super calefactum est aut a calore excoquente ipsuꝫ nō naturalē salsedinē aliquam acquisiuit erit uigiliarum causa. Cuꝫ auteꝫ flegma contingit esse aqueuꝫ satis ⁊ uaporabile multitudine uaporuꝫ et frigiditate sua erit causa sonnolentie. Et pari ratione iterum deduci potest qualiter quandoque cacetico adueniat sincopis. Cuꝫ enī ueloci impulsione a uirtute frigida uapor aut flegmatice materie propelluntur ad cor pp opilationē in eo contingentem aut propter nocumentum a frigiditate flegmatū ⁊ extensione uaporuꝫ in corde contingens accidit in corde nocumentuꝫ resolutionis aut notabiliter extinctionis innati caloris ⁊ totum hoc formaliter est sincopis ut colligendum ē xiª tertii tractatu ⁊ caº secūdis. Si autem contingat tale nocumentuꝫ a corde remoueri tunc alleuiabitur cor a sincopi uel lipothomia ⁊ similibus. Et hec quideꝫ omnia pulchre intellexit Auicē. 14ª tertii sepe allegato caº duin inquit. Et est natura in sua retentione ⁊ resolutione secundum ordines ⁊ similiter est dispositio sincopis eius. quandoque et uigiliarum et elongationis eius ⁊ cet. Expone littera sicut iam declaratum ē. quoniā est occulta ut potes uidere.

Capitulum secundū de cura cacesie cōplectēs sexin tentiones.

Iam autem positis signis cognitiōis cacesie oporteret uenire ad canones curationis eiusdē que qdeꝫ substentatur in sex intentionibus que clare possūt intelligi ab auctoribus. Et prima quidē intentio est regiminis ipsorum rectificatio. Secunda uero est materierum uniuersalis euacuatio minoratiua ⁊ particularis etiam. Tertia uero intentio est materierū diuersio. Quarta autē est ipsarū digestio. Et quinta est ultimata materierū euacuatio. Sexta uero est mēbrorū cōfortatio cum exiccatione residui materierum. Et prima quideꝫ intentio discrete ītelligi debet ⁊ cōpleri. argumento enim sūpto a multitudine materierum flegmaticarum que congeste sunt. oporteꝫ uti regimine attenuante ex parte quātitatis ⁊ calefaciente ⁊ exiccante ex parte qualitatis. eo quia morbus pendet a repletione multa ⁊ a materia frigida ⁊ humida. uerū quia egritudo hec est cronica oportet regimen eius non esse multuꝫ tenue in principio ⁊ augumento neqꝫ tantum distans a regimine sue sanitatis ut per ipsū debilitetur uirtus ⁊ proprie cum peruenerit ad tempus status.

Et causa secunda iterū pp quā non oportet regimen multum esse tenue est debilitas uirtutis q̄ accidit propterea quia alimentū non bene digeritur pp nocumentuꝫ epatis in quo uirtus nutritiua substentatur quare ex omnibus concludendo uidetur ꝙ regimen debet esse ex his que notabiliter nutriunt ⁊ qualitate sua notabiliter materias desiccant ⁊ uirtutē confortant proprietate sua sicut est comestio carniuꝫ perdicis fasiani et auiū minutarum ⁊ uituloruꝫ lactentiuꝫ ⁊ pullorū non multū excellenter pinguium. In quibus omnibus cibariis ponatur uirtus aromatuꝫ calefacientiuꝫ et exiccantiuꝫ et confortantiū membra principalia ⁊ habentiuꝫ etiam uirtuteꝫ incisiuā et aperitiuam. Et sensit hec omnia subtiliter princeps 14ª tertii tractatu 4º caº de cura cacesie duꝫ inquit. Cibus anteꝫ habentium cacesiā sit ex his in qbus est suauitas et cōfortatio nature. sicut aduragi. i. fasiani et algobogi. i. perdicis. et sint iura eorum azabrai alia littera azabregi. i. fercula cōdita cū croco et aceto odorificata ualde cum eis que sunt sicut gariofili cinamomuꝫ et similiter almosulath .i. gelatina et misceantur etiam cum cibis ea que sunt sicut sinapis et porrū et allea et que currunt cursu eorum absque multitudine nimia. i. quantitate. Ex quibus omnibus iā apparet ꝙ panis eorum debet esse parū furfuraceus et conueniēt coctus. Et ꝙ etiam euitare debent omnia cibaria infrigidantia et humectantia opillantia et inikātia. Exemplum primorum sicut sunt lactuce endiuie spinachia bleta atriplex portulaca cucurbite cucumeres melones et anguria persica crisomila et cet. At olera uero et fructus declinantia ad caliditatem et siccitatem aut saltem ad leueꝫ frigiditatem cum apertione possunt ei conuenire et proprie in pauco usu. Unde inquit Auicē. ꝙ ex fructibus granata dulcia et de citoniis parū non nocet. Exempluꝫ uero secūdorū sicut cibi pastices omnes et uiscose et neruose animalium partes et cutes et lac et cibaria ex eo condita. Exemplum

autem aliorum est sicut piscium omnium vlue et leguminum elixorum et carnes antique et caseus antiquus et similia. Saluia vero ruta betoica menta absinthium serpillum caules pastinacha et relique tales omnes conuenientes sunt. Et de fructibus amigdale fistici auellane nuces et omnes fructus calidi et sicci cum apertione conueniunt eis. De potibus vero conueniens est ei inter omnes potus ydromell' et proprie quando cum eo coquitur mastix. Si autem pp virtutis debilitatem non posset ei negari uinum exhibeatur ei uinum album aromaticum non ualde aqueum immo mediocriter fumosum. Et potest iterum ei conuenire uinum subrubeum subtile et aromaticum. Et si in ipsa infuse steterint radices eupatorii aut spice nardi aut cinamomi. vel cassia lignea uel radix camepitheos uel urtice erit in vino tali intentio omnino conueniens et necessaria. Similiter etiam omne regimen ex parte aeris et loci habitabilis debet iclinari ad calefaciendum et exiccandum. Et similiter exercitium mediocriter calefactiuum et exiccatiuum conueniens est ei et proprie post euacuationes. Quid vero de regimine per alias res non naturales dicendum sit ex predictis apparet. Secunda vero intentio completur cum administratione medicinarum que educunt materias colericas diuersarum specierum. uelut est colera rubea uitellina et citrina. Et de appropriatis ad hoc est exhibitio yere pigre Gal'. Ipsa enim educit superfluitates predictas absque humiditatibus inatis 14ª tertii allegato capitulo. Et exhibeantur ex ea. ʒ. .x. uel. xii cum aqua absinthii uel eupatorii calefactis. Et gratia huius etiam conueniret medicina talis. ℞ electuarii diafiniconis. ʒ. ii. diagridii g. i. reubarbari electi. ℈. i. spice nardi. g. ii. exhibeatur ut prius. Et conferet etiam eis non minus exhibere pillulas istas. ℞ pillularum de reubarbaro. ℈. ii. pillularum de yera Gal'i. ʒ. ss. salis gemme grana. ii. reformentur pillule cum succo ro. et exhibeantur. Si autem contingat reperire materias uiscosiores predictis et grossiores. tunc conuenit eis exhibere. ℥. ss. electuarii indi aut. ʒ. iii. electuarii diafiniconis aut. ʒ. iii. diacoloquintidos quod melior est predictis aut dare in potu pillularum de agarico. ʒ. i. cum. ii. granis diagridii aut dare infusionem istam. ℞ agarici electi. ʒ. i. ss. polipodii .ʒ. i. diagridii. g. iiii. aque eupatorii aque absinthii ana. ℥. ii. anisi cinamomi ana. g. iii. salis gemme. g. ii. pulueris zuccari. ℥. i. fiat infusio per diem naturalem. deinde calefiat et diligenter expressa exhibeatur ut dictum est. Si autem contingeret reperiri materias cum m'lia commixtas exhibeatur medicina talis. ℞ agarici electi. ʒ. i. thimi folliculorum sene polipodii ana. ʒ. ss. elebori nigri. g. vi zinziberis. ℈. ss. anisi spice sc. feniculi dauci ana. g. .vi. Infundantur omnia in aquis buglosse et mellisse. ana. ℥. ii. deinde colentur et exprimantur et exhibeantur ut supra. Si autem medicinas maioris sublimitatis expeteres et proprie respicientes materias adustas. tunc exhibe. ʒ. iiii. ieralogodion descripte ab Auicen. v. canonis 5° summa pª tractatu secundo descriptione 3ª. Et melior illa secundum intentionem meam est yera Rufi et yera Archigenis descriptione uniuersitatis. Et optima etiam est yera Auicen. in illo tractatu colecta descriptione ultima quarum omnium doses exhibeantur cum aqua sublimationum predictis aut aliis que tibi placebunt. Minoratio vero cum flobotomia in hac dispositione fienda raro uidetur habere locum. aut propterea quia materia non permiscetur sanguini. aut pp debilitatem que iam inuenitur in epate contracta. de cuius additione magis quam de remotione timetur per flobotomiam. Possunt iterum adhuc materie minorari per clisteria que habent potentiam attrahendi materiam. sicut est clistere istud ℞ aque decoctionis maluarum radicis altee et urtice et foliorum blitis libram. i. yere simplicis et benedicte ana. ℥. ss. cassie fistul'. ʒ. vi. olei de absinthio olei liliorum ana. ℥. i. ss. salis gemme. ℈. iiii. misce et totum semel exhibeatur. Si autem desiderabis magis flegmaticam materiam et proprie grossam tunc predicto clisteri apponatur diacastorei. ʒ. iii. aut yeralogodion. ʒ. iiii. aut yera diacoloquitidos Et si persenseris adustionem in materia tunc ponatur in clisteri. ʒ. iiii. yere rufi et ab eo remoueantur benedicta et yera simplex. Et si iterum percipies in materia melancoliam esse commixtam tunc poteris prouocare emoroidas fricando eas cum foliis ficus uel felle thauri. Et si materias easdem cognoueris circa matricem esse dominantes. tunc prouoca menstrua exhibendo. ʒ. i. trociscorum de mirra cum decoctione croci integri. Reliqua autem per que euacuatio minoratiua fieri posset tanquam non ita utilia dimittantur. Tertia vero intentio que digestionem materierum efficit non minus conuenienter conspicienda est. Oportet enim digestiua qualitatibus primis aduersari materiebus calefaciendo et exiccando. et per uirtutes secundas incidere subtiliare et aperire. et per uirtutes tertias epati conferre ipsum confortando et uirtutem eius substentando. De numero quarum medicinarum multe a sapientibus scripte reperiuntur. sicut sirupus de absinthio sirupus de eupatorio sirupus de bisanthiis sirupus diarodon. oximel compositum oximel de leuistico sirupus compositus acetosus et sirupus squilliticus in materia fortis resistentie. Ex quibus potest fieri commixtio talis. ℞ sirupi de eupatorio sirupi simplicis acetosi ana. ℥. i. aque absinthii et cicoree ana. ℥. i. ss. misce et talis confert ad materiam non ualde frigidam. Si autem contingat cum materiebus inueniri admixtionem colericarum materierum exhibeatur hic sirupus. ℞ sirupi de bisantiis. ℥. i. sirupi de endiuia. ℥. ss. aque absinthii. ℥. i. aque cicoree. ℥. ii. misce Cum uero uolueris materiam aspicere maioris frigiditatis et uiscositatis et grossitiei. tunc. ℞ oximell' squilitici. ℥. i. sirupi de absinthio. ʒ. vi. aque eupatorii. ℥. .iii. misce. Et si uolueris hoc digestiuum efficere magis aperitiuum tunc ℞ secaniabim de leuistico. ℥. i. sirupi compositi acetosi. ℥. ss. aque eupatorii aque yris ana. ℥. i. ss. misce. Cum vero contigat materiebus inueniri mixtionem melancolie. tunc competit hic sirupus. ℞ sirupi de epithimo sirupi de isopo ana. ℥. i. aque mellisse capillorum veneris ana. ℥. i. ss. misce. Quod si perceperis materiebus esse mixtam melancoliam colericam tunc exhibe digestiuum tale. ℞ sirupi de fumo terre sirupi de endiuia ana. ʒ. vi. aque boraginis aque endiuie ana. ℥. i. ss. misce. Et cum uolueris digerere materiam cui esset commixta melancolia flegmatica tunc ℞ de epithimo. ℥. i. sirupi compositi acetosi. ℥. ss. aque melisse aque capill' veneris ana. ℥. i.

.ʒ.ß.misce. Et licet etiam raro cõtingat materiebꝫ cõmisceri melancoliã adustam ex naturali melan colia factam. quia tamen aliquando in iuuenibus apparet ⁊ proprie uehementer exercitatis ⁊ regimine supercalefactiuo utentibus. tunc ℞ sirupi de epithimo.ʒ.i. sirupi uiolacei.ʒ.vi. aque nenu faris aque endiuie ⁊ boraginis ana.ʒ.i. misce. hec quidē digestiua omnibus fere materiebus sũt appropriata. nisi quia si inueniretur materias esse commixtas cuꝫ sanguine. ex quo etiam aliqua particula adusta foret. tunc conueniret exhibere aq̄ fructuum que sanguinis ⁊ colere feruorem extinguit.ʒ.v. aut exhibeantur sirupi de bisantiis.ʒ.ii. cum.ʒ.ii. decoctionis prunorũ ⁊ tamarindorum. Et si quis ulterius mitiora digestiua vnicuique materierũ iam dictarũ appropriata desideraret tunc accipiat aquas sublimationũ predictis sirupis cõmixtas dimittendo sirupos illos ⁊ dando aquas illas augumentando dosim earũ vsque ad .ʒ.v. Et adde iterum sermonibus istis q̄ non solum fit materierum digestio per sirupos predictos. sed conuenientius digeretur materia si tempore administrationis eorũ aliqua de predictis plantis uel radicibus coquatur uel cõmisceatur ĩ cibis ⁊ potibus eorũ ut etiam pro parte superius tactũ est in intentione prima ⁊ tu recurre ad eã. ¶ Pro quarta uero intentiõe. s. materierũ diuersione contemplanduꝫ primo q̄ due sunt species diuersionũ principales que magis in hac dispositiõe a sapientibus collaudate sunt. Prima quidem est materierum diuersio per uomitum. Secunda uero est per administrationẽ clisteris materiam ab epate ⁊ a uenis educentiũ ⁊ inclinantiuꝫ eas ꝑ inferiores uias ⁊ aperientiũ oppillationes subtiliando ⁊ resoluendo materias. Aliquibus igitur sapientum placuit magis diuersio prima. eo quia ipsa fortius distrahit materias ab epate per superius educendo eas. maior enĩ uirtutis fortitudo requiritur ad faciendum ascendere materias sua grauitate multum resistentes. q̄ ad faciendũ ipsas descendere. Cum ergo ita diuertuntur per superius uidetur materias fortius a suo loco eradicari. Secunda ratio quia uomitus uidetur cõueniēter posse sugere materias uel extrahere eas ab epate per meseraycas que sunt in fundo stomachi. Et tertio quia uomitus uidetur esse bonus eradicator materierũ que in infimo loco posite sunt. Et 4° iterum quia per uomitum non solum materie que in stomacho ⁊ adiacentibus partibꝫ sũt posite que facile possunt transire in cõiunctas. Et traxit ista opinio fundamentuꝫ ex 14ª tertii pre allegato sepe ca° ubi inquit. Et ut utatur ante cibum uomitu est enim bonũ regimen eis. ⁊ oportet ut sit in principio rei cum rafano infuso in sirupo acetoso. Et in fine eius cum eleboro. sed eleborus non educit materias nisi uioleto tractu igitur ⁊ cet. ¶ Aliis uero magis placuit secunda diuersio per clisteria fienda ⁊ moti fuerunt rationibus pluribus. Et prima quidem est quoniam materia huius dispositionis secundũ magnaꝫ partem continetur in concauo epatis cuius ad intestina maior est propinquitas q̄ eiusdẽ ad fundũ stomachi. igitur materie in eo stantes poterunt ꝑ clisteria melius ⁊ facilius trahi q̄ per uomitum. Et secunda quidem ratio est. quia materie facilius inclinantur descensui q̄ ascensui. Et tertia est quia eductio per uentreꝫ est euacuatio minus preternaturalitatis includens q̄ uomitus. Et 4ª est quia cum clisteribus possunt melius perfici subtiliatio resolutio ⁊ consũptio materierum ⁊ apertio oppillationum cũ medicinis in eis positis q̄ ꝑ uomitũ. Et uidetur hec opinio traxisse sententiã suam ex serie preallegati capituli dum inquit. Et ĩ pluribus dispositionibus quas habent necesse ẽ ut euacues cum eis que educunt humores solutione uentris ⁊ aperiunt opillatões. ¶ Et clisteria subtiliatiua ⁊ resoluentia humiditates solutione educẽtia eas conferũt in ea ualde. propter quod tale potest describi clistere. ℞ foliorum blete mercurial' ana.ɱ.i.ß. furfuris.ɱ.i. radicis vrtice ⁊ yreos ana.ɱ.i. seminis feniculi anisi ⁊ leuistici ana.ɱ. .ii. g̃norum cartami contritorũ.ɱ.ß. coquantur omnia in libris.iiii. aque vsque ad consũptionem tertie partis. deinde ℞ huius decoctionis libraꝫ .i. yere simplicis.ʒ.i. olei uiol' ⁊ de sisamo ana.ʒ. .i.ß. sal' gemme.ʒ.i. ⁊ ponatur. Si autē uolueris ipsũ flegmati magis attractiuuꝫ loco yere ponat' benedicta. Et si adhuc uolueris ipsũ solẽnius eradicare materias appone in ipso.ʒ.iii. electuarii diacastorei ⁊ erit eligibilius. ¶ Si quis autẽ desiderarit eligere que duarum opinionum melior existat ⁊ soluere questionem illam. facile dicere potes q̄ si contingat in hac dispositione materias tales declinare magis ad stomachũ q̄ ad inferiora. quod cognoscitur per nauseã abhominatõem ⁊ subuersionẽ stomachi ⁊ per rugitum ⁊ tensioneꝫ ⁊ motum materierum in ipso. Tunc in hac dispositione conuenientior erit uomitus. Si autem pcipies materias magis ad inferiora rapere q̄ ad superiora. tunc conuenientius erit clistere predictum aut alia sibi similia. Et substentatur hec responsio super sermonibus ueteris astorissimorum prima. Que ducere oportet undecũqꝫ natura recipit ⁊ cet. ¶ Tertium quideꝫ ingenium diuertẽdi materias est cuꝫ prouocantibus vrinã. ⁊ proprie quando contigerit magis esse propinquas ĩ gibbo epatis. ⁊ facile quideꝫ hoc fieri potest coquendo in cibariis simplicia quedã sicut radix feniculi petrosill' dauci ⁊ brusci aut eorũ semina aut ante cibum exhibendo confectionem factam ex speciebꝫ electuarii de seminibus. aut dando pillulas aliq̃s factas ex trociscis de eupatorio de capparibus uel rubea tinctorum aut spica nardi. ¶ Quartũ autem ingeniũ diuertendi materiã iterũ est per ea que attrahunt materiam a fundo corporis ⁊ uniuersis partibus eius ⁊ proprie cum applicatione balnei sulfurati nõ aluminosi aut salsi cal'i actu aut salsi frigidi actu uelut in aqua maris. hec enĩ materias attrahẽdo resoluunt ⁊ cõsumũt. que si non fuerint presentia naturaliter talia. tunc artificialiter fieri possunt in dulci aqua coquẽdo alumen sulfur sal ⁊ alia similia. ¶ Quintum uero instrumentum diuertendi materiam iterum est per applicationem euaporationũ que applicent' stomacho ⁊ epati ⁊ proprie cum medicinis sua caliditate attrahentibus subtiliantibus ⁊ consumentibus materias uelut ẽet euaporatoriũ hoc. ℞ radicũ peucedani fu meu rubee tinctorum calami aromatici squinanti ciperi ana.ɱ.i.ß. cassie lignee gallie mus. storacis calamite ana.ʒ.ii. absinthii origani dauci cimini ana.ɱ.i.ß. terantur omnia ĩ simul forti contritione ⁊ calefiant in sar

tagine sicca. deinde imponantur sacculi qui actu calidi applicentur stomacho. ¶ Diversio autem cum ventosis absque scarificatione etiam convenire potest. ¶ Materias divertere per emoroidarum apertionem et appositionem ventosarum cum scarificatione. et per applicationem rubificantium medicinarum et vesicantium non videtur habere locum in hac dispositione. eo quia materie non sunt sanguinee neque eidem sufficienter commixte neque etiam sunt adeo subtiles quod per rubificantia et vesicantia convenienter educi possint. ¶ Licet plurima pro complemento intentionis quinte supra premisse. scilicet complete eradicationis materierum supra tacta fuerint tum de modo et instrumentis minorandi materiam dictum fuerit. alia tamen variis in locis ab auctoribus inventa et magis experientia comprobata ad hunc locum adducere est conveniens. Quorum primum est descriptio pillularum stomaticharum alkindi. quarum descriptionem ex Avicen. collige quinto canone summa prima et tractatu nono. Et vide ibi earum laudes et compositionem et dicit earum dosim esse aur. ii. licet nunquam dederim ex eis nisi .ʒ.i. et solemniter conferunt. ¶ Amplius eodem tractatu vide tres descriptiones successive positas ab eo. quarum prima incipit ibi pillule alie conferentes ad febrem cronicam et ad debilitatem splenis et epatis et inceptionem aque. Et iterum descriptionem sibi subiunctam cuius principium ad febrem cronicam ex humoribus commixtis et ad dolorem epatis et inceptionem aque. Et iterum collige ibi aliam immediate sequentem descriptionem cuius initium. Conferentes ad febrem cronicam accidentem ex humoribus commixtis et ad dolorem epatis et ad inceptionem ydropisis. Et omnium harum dosis per me data est a. ℈. ii. usque ad quattuor. licet descriptionem tertiam ex predictis magis conferentem videri. Si autem desideras habere composita leviora ad hanc intentionem et propria respicientia superfluitates colericas flegmaticas et melancoliam ex adustione genitam et fecalem. tunc ℞ hoc compositum ℞ mirobalanorum indorum citrinorum et kebulorum ana .ʒ.i. reupontici agarici electorum ana .℈.iiii. masticis spice nardi anisi squinanti florum eupatorii ana ℥.vi. croci ℥.iii. spodii sal' indi ana ℥.v. aque eupatorii aque capillorum veneris et aque sublimationis radicum yris ana .℥.i. zuccari rubei .ʒ.x. fiat omnium horum infusio per diem naturalem. deinde in aurora coletur et diligenter exprimatur et calida detur in potu observando post ipsam ut post omnia solutiva canones qui supra positi fuerunt in exhibitione minorativorum. ¶ Et si quis desideraret medicinam diversos humores educentem tunc poterit exhibere hoc compositum. ℞ yere Archigenis supra nominati .ʒ.ii. yere Hali .ʒ.v. aque decoctionis folliculorum sene. ℥.ii. misce. ¶ De domesticis autem solutivis et usitatis et proprie ad materiam mixtam ex flegmate et colera est exhibere. ℥. .ʒ. electuarii indi cum. ℥.ii. aque eupatorii et cetera. Et si velis respicere mixtionem notabilem colere adiunge predicto electuario .ʒ.i. electuarii succi rosarum et subtrahe de predicto .ʒ.i. Et si intendis cum hoc educere materiam melancolicam non habentem adustionem de qua curandum tunc exhibeantur .ʒ.v. de electuario dialene cum decoctione predicta. Si autem desideras materiam educere notabilis adustionis tunc exhibe .ʒ.v. vel .vi. electuarii hamec cum decoctione predicta aut .ʒ.i. pillularum de lapide lazuli vel de lapide armeno ubi fuerint adustionis vestigia notabiliter apparentia. ¶ Que vero epar et stomachum confortant cum iam notabiliter nocita sunt a mala complexione frigida et humida cum multitudine materierum frigidarum et humidarum plura sunt a sapientibus scripta. Quorum unum et laudatum est. ut exhibeatur in aurora electuarii metridati .ʒ.i. cum aqua decoctionis florum eupatorii vel spodii si magis exiccare velis. ¶ Et secundum est tiriaca Andromaci que exhibeatur ut supra. ¶ Tertium est electuarium de ambra faciendo ex speciebus eius cum zuccaro et aqua eupatori confectionem. ¶ Et quartum est confectio diacimini et proprie quando cum mala complexione fuerit ventositatum quantitas notabilis. ¶ Et quintum famosum est confectio dialacca. ¶ Sextum est confectio diacurcuma. ¶ Septimum est tiriaca hermetis quorum omnium descriptiones collige ab Avi. et exhibe ut dictum est. ¶ Et de usitatis communibus est trifera maior et trifera de scoria ferri et trifera persica et trifera sarracenica. ¶ De trociscis vero famosioribus sunt trocisci de absinthio trocisci de eupatorio trocisci de lacca trocisci de reubarbaro in dispositionibus frigidis et trocisci de rosis et berberis omnium descriptiones trocisci de spodio simplices aut cum semine acetose et trocisci de camphora secunde et tertie descriptionis legendarum ab Avicen. quinto canonis summa prima octavo tractatu. Et trocisci de spodio cum terenia bim qui omnes conferunt in dispositione calida et exhiberi debent cum aqua endivie vel cicoree vel alterius similis. ¶ De his etiam que confortant epar a specifica proprietate est comestio carnium codiarum elixatarum et caro adip. i. lupi comesta vel exiccata et in pulverem reducta ex qua fiant pillule vel confectiones vel electuaria. et sit usus eorum frequens in aurora et ante cibum. Omnes etiam endivie species a proprietate confortant epar in cibis accepte vel in potibus et proprie illa que amara est ad rubedinem declinans et est illa quam hodie cicoream nominamus. Aut etiam endivie species que dicitur armata eo quia folia habet in suis extremis et circumferentiis multum spinosa et emitit lac et producit florem qui similatur pilis leporis colore etiam pluma sua. ¶ Et de confectionibus vero famosis et usitatis in dispositione calida est confectio diarodon et confectio triasandalorum descriptione Nicolai in antidotario. Et diacitoniten Hali inventum a Serapione septimo breviarii. Et electuarium de xiloal' descriptum ab Avicen. quinto canone summa prima. Et alie multe similes que per te ab auctoribus collige et ce.

¶ Consilium de cacesia.

Egritudo nobil' viri dni Jacobi de oyoceli forliviensis est cacesia corruptio complexionis epatis et eversio ipsius ad frigiditatem et humiditatem. et sunt eius signa corruptio coloris ex albedine dominante citrinitati. unde color eius apparet sicut cadaverum color. ¶ Est etiam inflatio in toto corpore a materia flegmatica tenui in membris immersa proveniens. ¶ Tertio iterum venter eius est inflatus et multis ventositatibus plenus. ita quod

in eo quandoque apparet sicut utrital.i.dispositō similis utri uento pleno ꝛ aere. ¶ Et quarto iterum totum eius corpus graue est ꝛ proprie ī uirtute nutritiua uehemēter nocitum. ¶ Et quinto iterum extreme partes ut pedes ꝛ manus nō euacuantur ab aliquali inflatione a predicta flegmatica materia ꝛ eius uapore prouenientе. ¶ Et iteruз sexto solent hanc dispositionē quandoque cō comitari solutio uentris dyarica aut lienterica aut utraque simul que ꝓueniunt propter augumētum humiditatū que in corpore multiplicate sūt propter debilitatem uirtutis digestiue epatis pp quas etiā digestiua uirtus ꝛ retentiua intestinoꝝ debilitata est. ¶ Septimo iterum hanc dispositionē cōcomitatur longitudo in somno propter multitudinē euaporationū ad caput. ¶ Et adhuc octauo debilitas appetitus est accidens hanc dispositionē ut plurimum concomitans. ¶ Nono iteꝝ tremor cordis ad hanc dispositionē concomitatur ꝓpter malā dispositionē cordis ab epate cōicatam per colligantiā non absolutam immo uaporeaз ꝛ materialē. Et possunt hi omnes colligi sermones 14ª tertii tractatu quarto caº de cacesia ꝛ d̄ ascite ꝛ quarto breuiarii capitulo sexto ꝛ plures alibi. Et licet huius dispositionis ꝛ suorum accidentiuз plurime cause assignari possint. uelut omne genus egritudinū cōplexionaliū compositionaliū ꝛ unitatis in epate existentiuз ꝛ multitudo cibationum calorem innatuз suffocantiuз ꝛ usus ciborū sua grossitudine ꝛ uiscositate epar opillātiū ꝛ fortis motus super cibum consuetus ꝛ multus coitus ꝛ uentris fluxus immoderatus. ꝛ prolixe febres. ꝛ alie membroruз epati colligatoꝝ egritudines. nō uideo tamen euidentiorē causā que hunc uiruз ad hanc dispositionē perduxerit ꝙ immoderatus emoroidarum fluxus. ipse enī non solum ad hanc dispositionē immo ad deteriorē perducere potest corpus propter debilitatē euacuationū cōsequētē principaliter. Licet enim omnis alia immoderata euacuatio ad hanc egritudinē perducere possit magis tamen sanguinis exitus multus. Nis enī euacuatio fortis perseuerans corpora debilitat. maxie uero ista que est sanguis 14ª tertii prealle gato caº. Ex qbз oībз apparet ꝙ huius uiri dispositio per se est uerēda satis. quanto magis aūt difficilior estimari potest cum ipsa sit coniuncta pluribus predictorū accidentium ꝛ maxime tremoris cordis ꝛ preparationi ad ydropē ascitez aut ypolarcaз. Unde solicite multuз intendendum est ad totalē ipsius eradicationē ut nunc sequitur.

¶ Regimen itaque huius dispositionis pendet ex rectificatione cōplexionis epatis principaliter. Secundo uero ex remotione tremoris cordis. Tertio uero ex rectificatione habitudinis totius. Regimen tamen utriusque ipsorum sustentatū super conuenienti electione vi. reruз non naturalium ꝛ debita administratione reruз medicinaliū.

¶ Pro declaratione itaque regiminis rerum nō naturalium eligatur a viro isto ciuitas uel locus habitationis ad caliditatē ꝛ siccitatē notabiliter inclinatus. habitet itaque camerā a terra notabiliter eleuatam ꝛ elongatā a decursibus aquarū uel ualliū. ꝛ minime sit humida uetustate edificii immo satis nouiter constructa aspectū habens orientalē uel meridionalē in qua etiā frequenter notabilis accēdatur ignis ꝛ sepe in ea fiat suffumigium ex sandaraca storāce calamita laudano colofonia thure lignoal ꝛ similibus simplicibз aut commixtis. De ānexo uero aeri totū corpus ꝛ pro prie caput uestibus ꝛ infulis uel biretis de panno de grana constructis decenter muniat. Exercitiū uero conueniens est ei ꝛ proprie nunc quia fuit rectus regimine digestionis ꝛ conuenientis euacuationis materierum. Consulo igitur ꝙ mane p horā post ortum solis surgatur exercitetur pedester montē ascendendo ꝛ descendendo aut gradus scalaruз ꝙ plurimos aut pedester reuolutione ꝓlixa vsque quo corpus eius calefiat ꝛ ad sudorem mediocrē perducatur ꝛ si debilitas obstaret saltez equum gradarium uel sucrustariū per tria uel quattuor miliaria equitet. ꝛ si adhuc maior debilitas prohiberet exercitiū saltem beneficio uentris precedente fricentur eius extrema incipiendo a genubus vsque ad pedes ꝛ ab inguinibus vsque ad eos ꝛ a spatulis usque ad nates ꝛ ab humeris vsqз ad manus inferius trahendo cum fricatione vsqз ad rubedinem perducente. Reliquo autē toto tēpore quiescat. De modo uero somni ꝛ uigilie caueat a dormitione prolixa. propterea quia ipsa humectat corpora et generat reūatismos. Mensura itaque somni sibi conuenientis non excedat septez horas in nocte et unā in die et nisi debilitas repugnaret minor adhuc dormiendi mensura conueniret ei. reliquo tempore vigilandū est ut exiccentur superfluitates in eo congeste. ¶ In canone aūt assūptionis cibi et potus attentus esse debet ut nō accipiat cibum uel potuз usque ad completā saturitatē imo cibetur semper reliquiis famis adhuc in stomacho remanentibus. Similiter etiā nūꝙ cibum suum accipiat nisi conueniens appetitus incitauerit ad ipsum. neque etiā curet diuersitatem ciborum multā accipere immo uno uel duobus ferculis contentus esse debet. ¶ Caueat etiam ne cibum suum deglutiat absque masticatōe condecēti ne cibus remanēs indigestus sit materia congestionis multarū superfluitatū. Similiter etiā potū in quantitate cōtinua pauca. immo melius est ei sepe et paruз ꝙ raro et multum bibere. ¶ De passionibus uero anime euitet solicitudines et angustias tristantes et spirituз uel innatū calorem suffocantes et aīam suā dilatet in gaudio et spe sue sanitatis. Neque inconueniret ei aliquando licet raro aliquā iracundiam uel angustiam leuem incurrere. ¶ De ultima uero re scilicet cibo et potu. Dicendum primo generaliter ꝙ omne cibarium eius eligi debet ad ca. et sic naturaliter uel accidentaliter inclinatum. Particulariter uero descēdendo in cibis eligatur panis modicum furfuris habens bene coctus et fermentatus duorum aut trium dierum ad plus. Et caueat a pane azimo uel non bene fermentato parū cocto. et euitet oēs cibos pastiles uel de farina factos. De carnibus uero conueniunt ei carnes capreoline domestice et meliores sunt siluestres. uituline castratine ꝛ d̄ manzo unius anni. Item carnes animalium siluestrium ut leporis apri ceruí et similium conueniunt. Laudo etiam quandoque carnium salitarum vsum. Carnes uero pullorum gallinarum et caponum et anatulorum iterum bone sunt. Et iter reliquas meliores carnes sunt columborum et proprie siluestrium. Item minutarum auium degentium i nemoribus et dumetis carnes sūt utiles.

Carnes uero animalium in aquis uiuentium. ⁊ similiter pisces uituperandi sunt nisi fuerint sicut ca pedum uarioli torentine trilie ⁊ sibi similes. Alii uero non placent nisi parui pisces ⁊ morsiones ⁊ similes in fluuiis ⁊ petrosis locis inuenti. Cancrorum uero vsus spernendus est oio. Similiter lac ⁊ lacticinia cibaria omnia fugiantur. Caseus uero aliqualiter solidus mediocris salsedis ⁊ nō ualde mollis laudabilis est licet in multo usu non sit habēdus. Olei uero usus bonus est siue fuerit de oliua siue de nucibus siue de amigdalis dulcibus. Butyrum uero dimittatur ⁊ similiter brodialia omnia pinguedine porci multū artificiata. ¶ Oia etiā legumina dimittantur preter cicera rubea ordeum uel panicuȝ ⁊ similiter rizum fugiat. Lactuca uero ⁊ portulaca spinachia cucur. omnia dimittantur. Endiuia autē domestica ⁊ siluestri quādoque uti potest cuȝ oleo et aceto. Pepones auteȝ laudo. s. dulces ⁊ bene maturos ⁊ ante cibum acceptos. Citrullos uero et angurias dimittat. De fructibȝ aūt uti potest qūȝ piris muscatis ⁊ auellanis ⁊ amigdalis. Sed inter reliquos nullus est melior fructus q̄ ficus recentes ⁊ sicce. Pomis ēt ⁊ vuis albis bene maturis suo tempor̄ uti potest. Citonia uero ⁊ nespila ⁊ sorbas dimittat. Et similiter granata acria nisi propter magnum estuȝ. Dulcia uero et mediocria granata sūt sibi utilia. In iuiubis auteȝ nullo modo sit vsus. De plantis autē conueniunt sibi caules feniculus petro. saluia rosmarinus menta serpillum ysopus ⁊ relique plāte calide cum quibus cibi omnes condiri debent. De aromatibus placet mihi crocus piper zinziber anisum lignuȝ al' cinamomū ciminū macis galanga ⁊ nux muscata. Placent mihi cappares conditi ⁊ yringi conditi ⁊ oliue condite. et asparagi suo tempore. Aceti etiā usus ⁊ proprie cum aliis cibaris placet ⁊ quanto fuerit acutius tanto melius erit. Similiter ⁊ agresta cuȝ sale condita. Et limones etiam placent. Arancia uero ⁊ uinū granatoruȝ dimittat. ¶ De potu auteȝ eius dicendū primo q̄ omnino dimittat omnis aque vsuȝ siue simplicis siue cocte cuȝ ordeo uel similibus. ¶ Dicenduȝ secundo q̄ laudandum est sibi ydromel factuȝ ex decoctione. xxv. libraꝝ aque. ℥. i. pulueris eupatorii ⁊ libra. i. mellis que dispumentur ⁊ coquantur vsque ad consumptionē tertie partis duabus remanentibus. Uinum uero conueniens ei est album subtile claruȝ bene odoriferum nullo modo dulce. sed ab eo elongatuȝ ⁊ medium inter dulce ⁊ acre. Et si non posset haberi album accipiat cerasoleuȝ uel leuiter rubeū. Et si fuerit necessarium refrangere ipsum. ℞ cum aqua melisse. Melior enim est ei aqua cisterne prius tamen cocta apponendo de ea ad uinuȝ tertiā uel quartam partem secunduȝ discretionē rationalem ¶ De regimine uero per medicinalia sic procedā. ponaȝ enī primo remedia. viii. ad tremorē cordis appropriata. Secundo ponam quinque remedia malam complexionē epatis rectificantia. Tertio ponam tria remedia coloreȝ feduȝ corrumpentia. 4° loco subiungā tria uirtutis debilitatē respicientia. Primum igitur remediorū cordialium confortātium ipsum cum instat tremulus motus magnus est iste sy. de quo accipiat omni mane. ℥. ii. cuȝ aq̄ acetosi. ℥. iii. et est conueniens cum apparentia ul' signis caliditatis. ℞ se. endiuie scariol' cuscute se. qtuor cōiuȝ frigidoruȝ ana. ℳ. i. floꝝ borraginis ⁊ buglose dorونici se. acetosi et basilicōis ana. ℳ. i. ſ. coriandri preparati. ℳ. ii. florum nenufaris sandaloruȝ albo ⁊ ru. spodii been al. ⁊ ru. ana. ℳ. i. ſ. cinamomi ligni al' gari. ana. ʒ. i. coquant' oīa ī libris. x. aque vsque ad consumptionē medietatis et colentur cum forti expressione. deinde addat' zuccari libras. ii. ⁊ coquantur usque ad inspissationeȝ. Et si apparent signa frigiditatis cum tremore cordis tūc exhibeatur iste sy. cū. ℥. iii. aque melisse. ¶ Secundū remediuȝ cordiale est hoc ⁊ proprie conferens quando in pectore ⁊ circa cor inueniuntur uentositates multe uel uapores. ℞ syrupi de corticibus citri. ℥. ſ. syrupi de calamento. ℥. i. aque enule. ℥. iii. misce et exhibeatur hoc totum calidum pluribus mane. ¶ Tertium instrumentū conferens omni tremori cordis ⁊ proprie frigido magis est karabe de cuius puluere in potu dent' ℈. ii. cuȝ aqua melisse. Et si uelis ipsuȝ appropriare magis lapsui calido detur cū aqua acetosi. Ad idem ualet ⁊ est singulare pul. zedoarie. ¶ Quartū istrm ē hoc electuariuȝ de quo oī mane ⁊ in uesperis accipiatur quantitas medii coclearis ⁊ post ipsuȝ bibatur tertia pars ciati uini aromatici et bēne fumosi ad lapsuȝ frigidū cuȝ aqua acetosi ad lapsuȝ calidum. Cuius descriptio. ℞ speꝝ letificantis Almanso. ʒ. ii. specieruȝ electuarii de ligno al'. ʒ. i. foliorum auri numero. vi. yacinti smaragdi saphiri ossis de corde cerui. ana. ℈. i. margaritarum. ʒ. iii. conserue rosate ⁊ uiolarū ana. ℥. i. ſ. ambre nucis mus. ana. g̃. ii. fiat electuariū cum. ℥. i. ſ. zuccari candi ⁊. ℥. i. syrupi de corticibus citri ⁊ post hoc electuariuȝ buliat in libra. ſ. succi mastianorum ⁊ sunt poma siluestria parua in nemoribus inuenta. ¶ Quintum instrumentum speciale est buglosa de cuius puluere omni sero eger quādo uadit ad lectum accipiat pondus medii aurei ⁊ est pondus. ℈. ii. ⁊. g̃. iiii. quare. xi. tertii capitulo de cano. vniuersalibus curationis cordis. ¶ Et ex his quorum iuuamentum magnificatur in tremore est potare medii aurei de buglosa tempore somni noctibus continuis. Ipsa etiā recens sicca ī omni cibo ⁊ potu accepta aut eius aqua sublimata conueniens est. quar̄. xi. tertii capitulo d̄ cura tremoris cordis igt. ¶ Sup buglos. uero sis audax ⁊ non timeas malitiā eius. immo utere ea in omni quasi potu quod tribuis in cibo das. Et enī iā concurrit consuetudo ut in potu tribuatur ⁊ similit' aqua eius distillata. ¶ Sextum instrumentum speciale est unguentū hoc d̄ quo apponatur pānus rotondus latitudinis semiss'. super regiōe cordis ℞ floruȝ borraginis ⁊ buglos. ana. ℥. i. mellisse recentis uel sicce. ℥. ii. floruȝ rosarum nonduȝ complete apertarum. ℥. iii. ſ. florum salicis lambrusce foliorum basiliconis sicci uel recentis ana. ℥. i. croci. ʒ. i. been al. ⁊ ru. zedoarie karabe ana. ʒ. ii. yacinti smaragdi margaritarū zaphiri ana. ℈. i. corallorum ru. ℥. ſ. amili farine ordei ana ℥. ii. aceti. ℥. i. ſ. buliat farina ordei ⁊ amilum simul lento igne cum uino aromatico. deinde in mortario ponatur ⁊ cum inceperint tepescere superaddantur aliarum medicinarum pulueres diligenter coterendo et apponatur tepidū. ¶ Septimū instrumentū est sacculus iste qui semper portetur super corde et est facilius applicabilis q̄ unguentum primo scriptum. ℞ sperū letificātis Almās.

specierum electuarii d gemmis ꝛ d ligno al' ana .ʒ.ii.florum rosmarini rosa.nenufaris ana.ʒ.i.ʃ. pulverizentur omnia per se ꝛ commisceātur ꝛ ponantur in sacculo d sindone de grana retorta facto ꝛ applicetur. ¶ Octavum ꝛ ultimuz instrumētum est hoc. ℞ specierum electuarii in quarto remedio scripti.ʒ.ii.zuccari al.℥.iiii.cum aqua buglosse.fiat confectio in rotulis .ʒ.iii.ꝛ ex ea sēper accipiat ante cibum rotulā.ʃ.ꝛ tantūdem post cibum. ¶ Instrumenta vero que malā epatis dispositionem corrigere possunt ꝛ proprie quando lapsus est fri.ꝛ humi.sicut est in viro isto sunt hec.

¶ Et primū est sy. iste d quo accipiat.℥. ii.cuz.℥. tribus aque eupatorii calidi actu.℞ cuscute eupatorii foliorū apii absinthii florū rosmarini gario filoꝝ cinamomi ana.M.i.spodii scolop.epatice sādalorum amboruz se.cicoree ana.M.ii. coralloꝝ ru.andacoche radic.feniculi petrosellini lambru. ana.M.ʃ.coquantur omnia in libris.x.aque vsqꝫ ad consumptionē medietatis.deinde predictis addantur vini citonioruz.℥.ii.zuccari al.librā.i.ʃ. ꝛ lento igne coquātur vsque ad spissitudinē ꝛ aromatizetur cū cinamomo gar̄.ꝛ spodio de canna. ¶ Secundum instrumentuz speciale est confectio hec d qua semper eger accipiat rotulā unam ante cibum ꝛ post.℞ specierum dialacce ꝛ diacurcume ana.ʒ..i.se.taraxacon.ʒ.ii. ligni al' gar̄.croci ana.℈.ʃ.zuccari.℥.v.cum aqua eupatori fiat confectio in rotulis.ʒ.i.ʃ. ¶ Tertium instrumentum speciale est ut eger pluribus diebus accipiat.ʒ.i. aut.ʃ.de pulvere epatis lupi ī furno exiccati ꝛ ꝑprie cū.℥.i.aque eupatorii ꝛ tardet cibum suum saltem horis quattuor post. ¶ Quartuz instrumētum ex simplicibus rectificantibus epar ē ut eger assuescat comedere carnes codiarum ꝛ sunt limatie in dumetis invente que serpunt super spinas ul' rubos ꝛ proprie habentes testas parumper ad citrinitatem uel rubedinē tendentes. ¶ Quintuz instrumentū epati conveniens ꝛ proprie ad magnificandum ipsum ꝛ evacuandū ab eo materias diversas et corruptas est hoc.℞ succi eupatorii.℥ .i.ʃ.reubar̄ electi.ʒ.i.epithimi cuscute spice nardi ana.g̃.vi.salis gemme.g̃.i.exhibeatur hoc totū in potu ꝛ tardetur cibus saltē horis quinque post assumptionē ipsius. ¶ De his vero instrumentis que emoroidarū fluxum stringere possunt primū ꝛ expertum est hoc.℞ scorie ferri pulverizate ꝛ frixe in aceto rubeo.℥.i.mirobalanorū cōbustorū ossiuz dactilorū corallorū rubeorum corticū ovoruz omniū quattuor combustoruz ana.℥.i.pulve. gypsi.℥.ii.albumina ovorū numero quiqꝫ uel.vi. conquassentur omnia in simul ꝛ submergantur in ipsis stupe prius infuse in acetum extictionis calibis et bene expresse liniantur predictis medicinis et apponantur fitezi uentre prius mundificato a superfluitatibus. ¶ Secundum speciale instrumētum est descriptio pillularū d bdellio. ¶ Tertiuz instrumentū est descriptio pillularū d sandaraca que ambo duo collige i 7 tertii ca 7 de medicinis liquidis et embrocis emoroidarum. Et est modus administrandi has pillulas ut omni mane accipiat ex eis.ʒ.i.ꝛ tardet cibum suum horis ad minus quattuor. De his vero instrumentis que fedū calorem abscindere possunt iam patet ꝙ omnia predicta ad hoc capitulū serviunt ꝛ proprie illa q̄ cor et epar confortant sanguinē pacificādo ab aquositate flegmatica ꝛ ab aquositatibus colericis et aliis corruptis primum est hoc.℞ aque lactis caprini.℥.iiii.succi cuscute.℥.i.misce ꝛ accipiatur in potu diebus saltem.xv. ¶ Secundum est hoc. ℞ succi fumiterre ꝛ absinthii ana.℥.i.misce et accipiatur ut supra. ¶ Tertium instrumentū est hoc.℞ aque sublimationis radic.acori aque sublimatiōis naporū ana.℥.ii.ʃ.misce ꝛ totum accipiatur ī potu per.xv.dies.clarificat sanguinē diversim faciēdo materierum corruptarum simul cōmixtarum ꝛ est d medicinis acceptis ex 7ª quarti tractatu ꝛ capitulis secūdis. ¶ Specialia vero ī media tria debilitati uirtutis subuenientia sunt ista. ¶ Primū ℞ granorū fisticoruz libraz.ʃ.seminū cōium frigidorum.℥.i.ʃ.violarum se. endivie scariole lactuce ana.ʒ.ii.cinamomi electi.ʒ.i.ʃ. corallorū ru.spodii ana.℈.ii.margaritarum.ʒ.iii. carniuz perdicum d aliis acceptarum.℥.v.terantur simul carnes ꝛ fistici cocti in vino dulci vsque ad ultimam contritionez .deinde incorporentur cum libra.i.zuccari al.cocti cū aq̄ buglose ꝛ ī fine apponātur species ꝛ fiat confectio ī frusta.℥.i.De hac itaque confectione ī omni cibario accipiatur vsqꝫ ad ℥.ii. ¶ Secundū speciale instrumentuz est ut vir iste assuescat in cibis suis ponere aquam sublimationis perdicum uel caponum proprie distillatam cum foliis basiliconis recentis uel sicci. Tertium instrumentum vt vir iste gratia confortandi īnatū calorē saltē in septimana ter accipiat singula vice.ʒ.i.electe tiriace Andromaci ꝛ tardet post eam cibū ad minus horis.vi. Si autē ī temporibus in quibus vtitur prefatis remediis venter eius stipticus redderetur.tunc accipiat ante cibū semper coclear unū huius electuarii. ℞ medulle sebesten pulpe tamarindorum cassie fistule ana.℥. .iii.se.endivie acetose se.comuniū frigidorū oiuz ana.ʒ.i.cinamomi electi.ʒ.i.ʃ.zuccari al.cocti cuz .℥.iiii.aque sublimationis foliorum volubilis minoris librā.ʃ.incorporentur simul et fiat electuarium quo vtatur vt dictum est. Hec sunt meliora que eligere potui in dispositionibus huius viri.summus autē opifex omnia ipsa in salutem eius dirigat. Amen.

¶ Capitulum d tremore cordis ꝛ mala' complexione stomachi.

℞ vnguēti cordialis cōpleti cū resina librā.i.de hoc unguento mediocriter grosso extendat sup pāno de grana qui sit figure circularis ꝛ latitudinis semissis ꝛ ponat super mamilla sinistra in mane qn̄ surgit de lecto ꝛ sero qn̄ uadit ad lectum actu tepido.℞ pul.odoriferi.℥.i.quem ligatum habeat in panno de sindone d grana retorta ī forma pili facto quem maiori parte temporis odoret. ℞ aque buglose libram.i.aquarū cuscute et cicoree ana.℥.iiii.misce . De istis aquis mediocriter calefactis cum pauco zuccaro accipiat omni mane in aurora ciatum vnum parvum ꝛ hoc distanter per nouem horas post cenā et post ipsas tardet cibum horis.iiii.℞ confec.de fisticis cum speciebus trisandalorum.℥.iiii.de hac confectione accipiat vnum vel duo frusta omni die ante cenaz et post ante prandium.℞ pul.de polipo.pul.preparati ana.ʒ.i.et partientur in quinque partes equales de quibus sumat omni sero immediate ante cenam.℞ pill'am vnam de aloe abluto immediate ante cenam postquā consūpti sūt pulveres.

℞.electuarii de epithimo.ʒ.v.ʃ.⁊ distemperent cum vino in mane ⁊ sumat calidū. ℞ zuccari al. librā.ʃ.turbith bene mundati hermoda.ana.ʒ.i. .ʃ.pulueris anisi dulcis.ʒ.i.⁊.℈. ii.sc.rute.℈.i.coquatur zuccarum cum aqua rute ⁊ fiat confectio ī rotulis magnis ⁊ cooperiatur foliis auri de q̄ accipiat quantitatem.℈.ii.uel.℈.i.℞ anisi spice matis seminū leuistici ⁊ rute ana .ʒ.i.cimini.ʒ.ii.pulueris sene.℥.i.tartari.ʒ.ii. mellis rosa.co. libras .ʃ.zuccari perfecti.℥.ii.coquatur simul zuccarum ⁊ mel et fiat electuariū de quo accipiat omni sero ante cenam per horam uel.ʃ.ʒ.ii.uel.iii.℞ diacimini dulcis.℥.ii.⁊ accipiat de ea ante cibū ⁊ post quantitatē.ʒ.ii.⁊ eam continuet per plures septimanas.℞ confec.de fisticis simplicis librā.i.⁊ eatur ut supra.℞ electuarii de epithīo.ʒ.xviii. de quo sumat ante cenā immediate quātitatez nucis musca.℞ unguenti glutinosi.℥.ii.quod applicetur stomacho.⁊ cet℈.

¶ Tractatus decimusquartus de dispōibus splenis.

¶ Consilium ad malā dispositionē splenis ex qua propter infectū sanguinē generabantur pustule ⁊ scabies.

Vir clarissimus et eximius utriusq̧ iuris doctor dominus Sublimanus laborat dispositione splenis non sufficienter mūdificati pp melācolicuz humorē ab epate ⁊ a uenis.quarē melancolicus humor in epate ⁊ in renibus eius recipit caliditatē magnā per quam inficit sanguinez et reddit ipsum corruptum ⁊ obiectū virtuti nutritiue inconueniens q̧ dato q̄ apponatur membris resolutis non tamen vere vnitur ⁊ assimilat eis qui etiam latus ad membra inficit ea corrūpit et mortificat faciendo pustulas acutas ⁊ vlcerativas.⁊ dato q̄ ista abscindatur a membris p unctiones et ablutiones.tamen milies recidiuaret nisi perfecte complexio membrorū rectificet.

¶ Propter quod vir iste abstineat a cibis ⁊ potibus omnibꝫ acutis.ut cepe raphano alleo et similibus.⁊ a rebus valde pinguibus ualde salsis ab eruca a caulibus ⁊ similibus.et a vinis valde fumosis acutis.Et preter hec iam dicta accipiat cibum omnē libito suo.¶ Pro regimine uero medicinali vtatur istis tribus quorum descriptiones infra posite sunt.¶ Prima est descriptio pillularum de quibus saltem omni sexta die parū añ cenā accipiat vnam.⁊ sic semper continuando eam nisi fluxus uentris immoderatus acciderit.℞ aloes abluti.ʒ.ii.ʃ.lap. ar.⁊ lazuli ana.℈. .i.fiāt pillule ex omni.ʒ.vi.cum succo rosa.¶ Secundum remedium est istud electuarium de quo saltē omni mense bis in aurora accipiat .ʒ.iii.ʃ. cum medio ciato aque lactis.reliquo autē tēpore vtatur pillulis subscriptis.℞ electuarii de psilio de epithimo ana.℥.ii.electuarii rosa.℥.ʃ. misce.¶ Tertium remedium speciale est descriptio quarūdā specierum que debent in aqua coqui ut īfra apparet.de qua aqua quādo instat necessitas magni pruritus ⁊ multitudo pustularum corrumpentiū iste dominus madefaciat corpus suum totuz aut saltē partes illas que magis lese sunt a scabie.℞ radic.serpentarie enule ⁊ lapatii ana.℥.i. elli nigri.ʒ.ii.coquantur simul in.viii.fialis aque vsque ad consumptionē quarte partis ⁊ fiat vt dictū ē.

Ad idem.℞ aluminis iameni.℥.i.argēti sublīati .ʒ.ʃ.buliāt in tribus metretis aque usque ad consumptionē tertie partis ⁊ fiat ut supra.

¶ Pro scabie.Accipiat hoc electuariū in aurora cū medio ciato aque lactis calide et post dormiat p unā horā ⁊ tardet cibū assumere horis.v.⁊ post p unam horā prandeat.℞ electuarii de epithimo electuarii de succo rosa.ana.ʒ.ii.misce ⁊ sumat ut supra.¶ Secundo accipiat istas aquas in aurora ⁊ post dormiat per vnam horā et tardet cibū horis quattuor ad minus.℞ aque de fumo terre acetose et enule ana.℥.i.misce.¶ Tertio quando accipit digestiuum per aliquot dies si venter eius fuerit stipticus accipiat omni tertio die parum ante cenam pillulā vnā de aloe abluto ⁊ post comedat īmediate.¶ Quarto accipiat octaua die.ʒ.i.ꝺ pillulis istis infra scribēdis hora supraascripta ī minoratiuo ⁊ post dormiat per unam horā cum dimidia ⁊ tardet cibum horis.vi.in quaruz quinta accipiat cyatuz vnuz aque zuccarate calide.℞ pillularuz aurearū ⁊ ꝺ yera composita ana.℈.ii.lap. ar.et lazuli ana ℥.vi.fiant pillule ex omni.ʒ.vi. Quinto post euacuatōem eradicatiuā inungatur corpus totum bis in die.s.in sero quando uadit ad lectum ⁊ in mane quando surgit aut saltem in sero usque ad quattuor dies ul'.vi.cum hoc unguēto.℞ unguenti ꝺ succo enule.℥.iii.unguenti al.℥. .i.misce.¶ Ultimo uero factis omnibus supradictis remediis abluat corpus suum cum decoctione radicum ⁊ foliorū lapatii ⁊ enule tribus vicibus quā ablutionē ɔtinuet per mediā horā ⁊ cet℈. Hec sunt que succinte sentio meliora de huius viri dispositione.uelit omnipotens ut per hec sanitatem consequatur.

¶ De duritie ⁊ oppilatione splenis.

Ista venerabilis domina religiosa sicut apparet egrotat duplici egritudine principaliter.Prima est mala complexio frigida splenis ipsius notabilit̄ et aliqualiter sicca .licet non tantum sicca quantum frigida.et ad ipsam secuntur oppilationes in ipso splene prouenientes a materia mixta a flegmate ⁊ melancolia.Et quando dominat̄ materia melancolica super flegmatica tunc inuenitur tensio cum duritie et rugitu in splene suo. Si autem dominatur flegma super humore melancolico tunc inuenitur in splene eius tumefactō sine duritie ⁊ uentositatum multitudo in splene suo propter que omnia comprimitur diafragma et alia mēbra anhelitus.unde necesse est fieri tussim molestam et fortem.Et hec dispositio potest communicari capiti et leditur cerebrum per colligantiā eius ad ipsuz.Et quia domina ista mediocriter carnosa est ut scribitur rationale in ipsa colera inueniri debet qui commixta cum flegmate reddit ipsum salsum et est causa efficiens ⁊ materialis sputi predicti salsi ¶ Pro regimīe eius quinque uidentur mihi principaliter obseruanda ⁊ necessaria.¶ Primum est q̄ hec domina abstineat a cibis fri.⁊ humidis ⁊ uentosalibus sicut a leguminibus omnibus a lacte et lacticiniis cibis. a multo vsu blete spinachiaꝝ lactuce portulac.cucu.cucur.⁊ consimilium actu et patētia fri. ⁊ hu. Abstineat a vino dulci cuiuscunque coloris et con

ditionis existat ⁊ a multo vsu ciborum conditorũ cuz zuccaro ⁊ melle. licet mellita cibaria ⁊ ꝓprie quando condiuntur cum aceto ei cõueniunt ⁊ olo euitet vsum aque frigide simplicis uel cuz aliis cõ mixte. Secundum principale obseruandum in ipsa est ut hec domina in presenti mense aut saltẽ xª. die futuri mensis faciat flobothomiã de salua tella sinistre manus inuenta inter ãnularẽ digitum ⁊ auricularẽ ex qua educantur sanguis.ℨ.v. uel.iiii. Tertium principale est ut hec domina per totuz mensez iunii futuri accipiat infrascriptas aquas in aurora calefactas absque aliqua alia mixtione zuccari uel alterius rei. ℞ aque tamarisci ⁊ kolop. ana.ℨ.i.ſ. aque mellisse .ℨ.i. misce.

Quartum principale est ut cum acceperit predictas aquas per.vi. dies continuos. tunc septima immediate sequenti die prefata predicta hora accipiat.v. de infrascriptis pillulis post quas non comedat nisi transeãt hore quĩque. ℞ epithimi polipodii folliculorũ sene ana.ʒ.i. lap. lazuli preparati.℈.iiii. aloes abluti.ʒ.ii. dyagridii.g̃. iiii. agarici electi.℈.ii. formentur pillule cum succo salvie ꝺ omni.ʒ.vi. Quintum principale est ut hec dña vtatur infrascripto puluere ꝺ quo super prora capitis tota ubi homo efficitur caluus omni quarta die spargatur ad quantitatẽ.iiii. granorũ frumenti ipsum spargendo inter capillos. Et attendat insuper ꝙ omni tempore vite sue ꝺ hoc puluere potest vti cuius descriptio. ℞ rosa. spodii corallorũ alboꝝ ⁊ ru. ana.℈.i. macis.℈.iiii. garioſiloꝝ .ʒ.ſ. pulverizentur omnia subtiliter per se. deide commisceanur superaddendo ligni al' subtiliter pulverizati.℈.ii. in fine. Et memoret isuper ꝙ su prascriptis pillulis in quarto capitulo potest vti toto tempoř vite sue accipiendo ex eis vnã omni quinta die paruz ante cenã si percipiet grauitatẽ stomachi aut unam ex eis per duas horas post cenam dum percipiet grauitatẽ capitis. Et nullum dubium est ꝙ si hec domina vtetur regimine tali preseruabitur ab incursu deterioris nocumenti ⁊ sanitatẽ suam recuperabit ad melius ualde.

¶ Consilium de quibusdam accidentibus euenientibus capiti cordi ⁊ stomacho prouenientibus a debilitate ⁊ oppilatione splenis et frigiditate eius ⁊ cet.

A Ccidentia huius omnino venerabil' serui Dei domini nostri Iesu christi radicaliter proueniunt a debilitate ⁊ oppilatione splenis ipsius qui non est potens ad expellendum superfluitates in ipso congestas. remanent ergo ibi et i uentositates conuertuntur que ascendunt ad cor ⁊ capu. uehementer ledendo ea. Et ex eodem fũdamẽto pp malã complexionẽ frigidam ipsius splenis stomachus per colligantiam leditur in digestiõe sua. hec est in summa huius viri dispositio. Ita ꝓuidendum est ei cũ remediis infrascriptis. Primo vt vno mane hora electa fiat sibi flobothoĩa ꝺ saluatella posita inter annularem ⁊ auricularem digitos sinistre manus per quã extrahantur sanguinis.ℨ.iiii. uel.v. Sequenti die mineret' materia cum hac medicina. ℞ aque scolopendrie.ℨ.ii. electuarii diasene ⁊ hamech ana.ʒ.iii. calefiat totũ et accipiatur in aurora non multum dormiendo post ipsum ⁊ tardet prandium sex horis. Tertio de pluribus diebus in aurora accipiat .ℨ.v. aque scolopendrie calefacte ⁊ tardet cibum post eam per horas tres. Quarto diebus inter mediis ⁊ quasi per vnum annum vtatur pillulis ĩ frascriptis de quibus accipiat vnam uel duas ante cenam immediate. ⁊ poterit ex eis.vii. accipere omni fine.xv. dierum obseruando post eas ea que dicta sunt de electuario. quarũ descriptio est hec. ℞ aloes preparati cum succo endiuie.ℨ.i. tamarisci cortic. capparorũ scolopendrie ana.℈.ſ. armoniaci moll'.ʒ.ii. lapidis lazuli lap. armeni preparatorum ana.ʒ.iii. fiant pillule cũ succo foliorum agni casti. Quinto frequenter inungat regionez splenis sub costis sinistre partis cũ hoc linimento. ℞ olei nardini olei de capparibus ana.ℨ.i.ſ. se. agni casti scolopendrie ⁊ tamarisci armoniaci cortic. capparorum ana.ʒ.ſ. pulueris ameos.℈.ii. terantur ultimate simul ⁊ ex eo calido fiat iunctio.

Ad prohibendũ uero nocumentum in corde sequens portet semper super mamilla sinistra hunc sacculum infra interulam consutum. ℞ specierum electuarii de ligno aloes specierum letificantis Almansoris ana.ʒ.v. pulverizentur omnia ⁊ fiat sacculus quadrangulatus in sindone de grana.

Ad prohibenduz vero euaporatiõe ad caput ⁊ ad confortandum digestionem simul utatur hac confectione de qua semper post cibum accipiat rotulam vnam. ℞ masticis.ʒ.i. rosarum spodii mẽte ana.ʒ.ſ. coriandri preparati.ʒ.ii. conserue citoniorum libram.ſ. cum vino citoniorum calefacto fiat confectio ĩ rotulis.ℨ.ſ. his factis si sanus erit offerat perpetuas altissimo laudes. sinautem scribat ⁊ prouidebitur ei ꝺ aliis. Ad laudem dei omnipotentis. Amen.

¶ Consilium de duritie apostemosa splenis.

D Uritiei apostemosa splenis huius nobilissime domine causam habet ⁊ habuit sui ipsius rationabiliter productiuaz. febres enim prolixe ꝓpter continuã quasi resolutionẽ quã faciunt in spiritibus ⁊ alterationem uel corruptionem quam faciunt in materiam nutrimenti euertunt corpus ad corruptionẽ humorum ⁊ totius substantie membroruz. Unde ꝓpter modum resolutionis ducentis ad priuatiuaz siccitatẽ ⁊ per uiam exiccationis positiue que prouenit essentialiter ad febrẽ in quantum est motus siccus ⁊ credo prouenisse a materia huius febris domine quam credo fuisse colerã notam vitellinam a sapientibus nuncupatam corpus ⁊ materia eius perducte sunt ⁊ in cineratõem ⁊ acquisitõem terrestritatis propter quod nõ ẽ mirabile si splen ipsius apostemat' ⁊ induratus est. Unde et hec mulier egrotat duplici genere egritudinũ .s. complexionalium vt est frigiditas ⁊ compõali sicut ẽ duritiei aut apostema splenis. Et hi sermones facile colligi possũt prima quarti ca° de tertiana nõ pura. ⁊ ibidem ca° de quintana ⁊ sextana. ⁊ secundo de differẽtiis febriuz. ⁊. xi. terapẽtice ⁊ primo ad Glauconez. At vero hec egritudo accidenti satis tremendo complicata est. Scribitur enim ꝙ fere omni quarta aut quinta die superuenit ei fluxus sanguis a naribus copiosus valde qui proue-

nire potest a fortitudine virtutis laborantis ad euacuandum materiã antecedentẽ illius apostematis creticis permutationibus. quod si ita contingeret bene sperandum esset de terminatione eius Si autem huius sanguis euacuatio associaretur debilitati virtutis perseueranti hic fluxus sang. malam terminationẽ argueret in ea futuram.

Quacunque tamen contingat ei prouidenduz decreui quinque remediis infra scriptis Angustia enĩ temporis non concedit mihi modum subtilius ampliãdi scripturam. sed applicari possunt remedia conuenientia. Et si succedet ei bonum erit. sin autem fortassis vberius ĩ hac materia cõtemplabor si concitus ero. Primum itaque instrumentorũ istorum est potus iste quem hec dñã per vnum mensem continuum omni mane in aurora accipiat. ℥. iiii. calido existente actu. ℞ aq̃ distillationis scolopendrie tamarisci ⁊ cuscute ana librã. i. bibatur ex ea omni mane. ℥. iiii. cum. ℥. ß. aceti squillitici ut dictum est. Secundũ instrumentum est ꝙ omni sero per horam ante cenam hec domina deglutiat tres de istis pillulis. ℞ armoniaci molliores. ℥. ß. puluerũ seminũ agni casti cuscute ⁊ plantaginis ana. ℈. ß. cuz succo matrisilue fiant pillule de omni. ʒ. vii. Et si contingeret ꝙ venter huius domine non esset bene solutus. tũc recipiatur. ℥. ß. predictarum pillularuz aloes epatici per quinque dies macerati in. ℥. iii. succi matrisilue quam Dyascorides vocauit splegmonem. ℥. i. fiant pillule de omni. ʒ. vi. de quibus omni sero accipiatur vna immediate ante cenam. Tertium instrumẽtũ est vt hec mulier omni mane ante prandium immediate accipiatur rotula. i. huius confectionis. ℞. trocis. ð capparibꝫ. ʒ. i. trocis. de spica. ʒ. ß. pul. radic. liquir. ℈. ß. zuccari secunde coctionis. ℥. v. cum aqua scolopendrie fiat confectõ in rotulis. ʒ. iii. Quartuz instrumentũ est ut accipiantur aceti al. libras. xv. in quibus quinq̃ vicibus extinguatur frustum vnũ calibis ponderuz libre vnius quod sit bene candens. accipiatur igitur frusta bisselli panni amplitudinis duarum spãsaruz ⁊ infundatur in predictũ acetum ⁊ superponatur toti ypocondrio sinistro bene calefactũ ⁊ superligetur loco illi mane meridie ⁊ sero ante cibũ permutando ipsũ ⁊ fiat hoc octo diebus cõtinuis.

Ultimũ instrumentum est cerotum hoc ꝙ alteris diebus octo sequentibus immediate applicetur ypocondrio ubi ponebatur pannus ⁊ ibidem continue appositum permaneat cuius descriptio. ℞ armoniaci pinguis et electri. ℥. i. ß. dissoluendũ seminis plantaginis ⁊ agni casti scolopendrie ⁊ tamarisci ⁊ corticũ capparorũ ana. ʒ. ß. fiat cerotuz lunaris figure tante amplitudinis ⁊ paulo maioris quante extensionis est apostema uel durities splenis ⁊ ibidem permaneat octo diebus. post hoc autẽ remoueatur ⁊ fiat reuolutio ad appositiõem panni infusi in acetum ut predictũ est. Et sic circulariter fiat transitus in curatione de pãno ad cerotũ ⁊ econtra continuando hoc ⁊ suprascripta remedia. ut iã dictũ est. hoc autem ad laudẽ dei. Amen.

Tractatus decimusquintus de passionibus ventris inferioris ⁊ intestinorum.

Consilium de doloribus existentibus circa regionem vmbilici tã superius ꝙ inferius ⁊ extẽduntur etiam ad latera quibus etiam quandoque succedit vomitus satis magnus ⁊ solutio ventris nõ minor isto qui etiã dolores extenduntur vsque ad renes et spinam.

d Dolores quos patitur vir nobilis Nicolaus perundus secundum ꝙ mihi narratum est perseuerãt circa regionem vmbilici tam superius ꝙ inferius. ⁊ extenduntur etiam ad latera quibus etiam quandoque succedit vomitus satis magnus ⁊ solutio ventris non minor isto qui etiam dolores extenduntur vsque ad renes ⁊ spinam. Et licet existimari possit ꝙ isti sunt dolores renũ ꝓuenientes ab arenulis uel trumbis uel lapillis in eis indicatione sumpta ab extensione doloris per partes predictas. tamen aspiciendũ est ne hec dispositio reducenda sit ad dispositionẽ colerice passionis quam alias in ipso vidi ⁊ curaui molestissimam intensiue ⁊ extensiue quo ad tempus ⁊ membra. aut saltem hi dolores yliaci cõicari possũt cũ colica. Credo ego ꝙ hec dispositio magis ad spẽm colerice passionis deduci debeat. propter quod q̃litercunque contingat reponi egritudinez in altera predictarum denominatõum uel in pluribus earum apparet. quoniã intentio curationis satis cõicat in omnibus illis. ⁊ proprie principaliter ĩ sedando dolores quorũ intentionẽ ⁊ perdurationem iste vir nobilis multo tempore tollerare nõ posset. Pro quorum curatione premisso debito regimine per sapientissimos doctores ordinato ĩ rebus non naturalibus. videtur mihi prouidẽdũ esse ei quinque remediis infrascriptis. quorũ primũ est. ut huic viro sepe applicentur uentose sicce magnorum orificiorũ. quandoque inter umbilicũ et os stomachi in media regione illius quandoq̃ permutẽtur ad ylia. quandoque ad sumen in q̃bus inueniet iuuamẽtũ singulare. Secũdũ remedium est hoc. ℞ olei de camomilla ⁊ olei de aneto ana. ℥. iii. olei de croco. ℥. ii. farine orobi farine fabarum ana. ℥. i. ß. coquantur lento igne super cineribus calidis absque flamma ⁊ cũ ceperint inspissari addantur eis vitelli ouorum numero. x. croci. ʒ. i. trociscorũ stelle. ℈. ii. coquantur omnia inuicẽ usque ad debitã cõmixturã. Et de hac medicina totus venter eius a scuto oris stomachi usque ad ĩguina ⁊ ylia omnia emplastrẽtur actu calido. Et placent etiam mihi summe ut de eodem medicamine ẽplastrentur renes ⁊ tota spina eius. Tertium remediũ est ut fiat sibi mane ⁊ sero clistere hoc. ℞ brodii decocti galli antiqui preparati secundũ artem. ℥. iiii. olei de viol' citrinis de camomilla et de aneto ana. ℥. ii. olei vulpini. ℥. i. ß. croci. ʒ. ß. uitellos ouorũ numero. iii. sal' gemme. ʒ. i. imponantur itra ⁊ cet. Quartũ remedium est hoc. ℞ electuarii quod sibi transmitto. ʒ. iiii. ß. aque sublimationis camomille. ℥. ii. calefiat aqua et cõmisceatur predicto electuario post quod tardetur prandium per septem horas. in hoc enim electuario maximum est iuuamentũ in similibus dispositionibus in mundificando totum uentrem a materiebus corruptis carminando et expellendo ventositates omnium intraneorũ membrorũ Et si de eodem electuario acciperet bis in septimana vtilissimum esset ei. Et si nollet isto modo accipere bonum esset ꝙ omni sero per. xii. partẽ hotem hore ante cenã deglutiret de hoc electuario

quantitatem vnius nucis mus. descriptio electua-
rii est ista. ℞ cubebarum xilobalsami carpobalsā
bacca. lauri ana. ʒ i. ani. liquir. ana. ʒ. ii. se. ?nte le
uistici ⁊ feniculi ana. ʒ. i. macis. ʒ. iii. cinamomi ele
cti. ℥. ii. thimi epithi. polipo. cartami ana. ʒ. iii. sy
rupi conseruationis zinzibezis viridis. ℥. viii. sal
indi. ʒ. ii. zuccari al. ℥. ii. coquātur simul cū syrupo
reliquis superadditis fiat electuariū. Quintū
remedium est. vt iste vir omni mane post prādiū
per horam cū dimidia deglutiat vnā de istis pil
lulis quas sibi transmitto. ⁊ spero ꝙ felicitabitur
dispositio sua cum istis que nūquā scripsi ꝙ credā
aut uelim superaddere instrumentis ⁊ pruden-
tie tantorum doctorum qui procurant hunc virū
sed oportet amicis complacere ⁊ ad rogamina cō
descendere. Descriptio est hec. ℞ magdaleonis pil
lularum alefanginarū Mesue. ℥. ß. polipodii epi
thimi salis indi ana. ℈. ß. diagridii. g. ii. forment
tur pillule cum succo ro. de omni. ʒ. vi. Ad laudē
dei omnipotentis. Amen.

Consilium de immoderata stipticitate uentris ab intestinorum frigiditate dependens simul ⁊ a ꝓ hibitione transitus colere ad intestina.

dispositio que ultimate remansit ī viro nobili triuisino cognomine a vulpe nomiato. est immoderata ventris stipticitas propter quam difficulter aut quasi nunquam naturaliter habet ventris beneficium. immo etiā cū applicatōe medicinarū lenientium ⁊ soluentiū uēter eius difficulter moueri potest. Cuius quidē accidentalis causa principalis est debilitas expulsiue virtutis proueniens a mala complexione frigida ītestinorum omniū. Secunda vero huius stipticitatis causa est prohibitio transitus colerice materiei a canali fellis ad intestina. flegmatica enī materia multa per viam indigestionis multiplicata in stomacho ⁊ in venis sua viscositate oppilat viam chistis fellis per quam colerica materia ad intestinū ieiunū descendens sua acuitate stimulat expulsiuam. Efficiens vero causa huius stipticitatis ē debilitas expulsiue iā dicta. prohibitio vero transitus materiei colerice tenet locū materialis cause. Et ex hoc fundamento apparet via curatōis huius dispositōis que consistit in quattuor principalibus considerationibꝫ ⁊ instrumētis. Primū est fortificare virtutē expulsiuā. Secundum ē aperire viā transitus colerice materiei ad ipsa.
Tertium est abscindere causas oppilationis predicte. Quartum est conseruare vias illas lenificatas ⁊ apertas bene secundum ꝙ oportet. Primū itaque horum completur per debitam applicationē sex rerū nō naturalium. Itaque euitet iste moram ⁊ habitatōes in locis frigidis ⁊ siccis multum ventosis. Item dimittat omnia cibaria infrigidantia ⁊ inuiscantia ⁊ oppilantia. uelut pastiles cibi ⁊ lacticinii neruose ⁊ pelliculose animalium partes ⁊ casei omnis vsum ⁊ legumina omnia ⁊ ꝓprie elixa ⁊ multum cocta ⁊ carnes ātiquas ⁊ ualde duras ⁊ cibaria omnia salita multum. Itē dimittatur piscium omniū vsus saltem frequens. Et euitentur fructus stiptici. uelut granata citonia sorbe mespile ⁊ similia. Effugiat etiam omis vini vsum grossi uel oppilatiui. ⁊ proprie nigri ⁊ con turbati. dimittat etiā vsū panis azimi aut ualde torrefacti. preter hec āt cibaria ⁊ potus utat᷑ oibꝫ aliis ad placitū. Ad hoc etiā effugiat motus oēs ⁊ exercitia laboriosa. ⁊ proprie post cibum. ⁊ iclinetur in regimine suo ad dormiendū parumper amplius consueto. ad hoc ut digestio melius pficiatur ⁊ sequatur ad illud substantifica intestinorū humectatio amplior ꝙ̄ si nō bona fieret digestio. Similiter etiam euitet ciborum ⁊ potuū assumptionem in quantitate multa. iā enim dictum est ꝙ digestiua eius est debilis pp frigiditatē ⁊ humiditatē stomachi sui. mltitudo itaqꝫ ciborū obtundendo calorem innatū stomachi ⁊ intestinorū ēēt causa renouandi ⁊ confirmandi oppilatōes iā dictas ⁊ augumentandi frigiditatē in stomacho ⁊ ī intestinis. Accidētia uero anime parūper excitantia ⁊ acuentia calorem essent sibi conuenientia quia mobilitarent intestina ⁊ materiā in eo contētā ⁊ augumentarent expulsiuā eius. ⁊ tu scis si bene consideras. Secunda vero intentio ⁊ instrumenta curationis premisse dispositionis fundanī in administrando medicinas aperitiuas. ⁊ securius commiscendo eas cū cibis gratia cuius cōplende quinqꝫ ponam instrumēta ut nunc sequitur.
Primū ut semper in cibis suis buliant radices .ii. uel. iii. dauci aut feniculi aut petrosel. sed primuꝫ est melius apud me semper. Secunduꝫ est ut hic vir assuescat sepe modicū ante cibū masticare. x. uel. xii. grana milii sol. bonū enī est. Tertiū vero est vt iterū ante cibū sepe utatur rotula .i. ʒ. iii. confectionis de seminibus descripte a Mesue in antidotario distinctione prima. Quartū vero est. ut in aurora sepe accipiat. ℥. iiii. aque cuscute calefacte cū modico zuccari. Ego autē experientia scio ꝙ si oppilati uel apti ad oppilationes. deglutiant. ʒ. ß. uel pillulas tres factas de puluere rubee tinctorū cū succo limonū quod est secretuꝫ magnuꝫ in aperiendo oppilationes ⁊ in aperiēdo futuras fieri ⁊ cet. Quintuꝫ vero speciale ē. ut iste vir vtatur sepe linimento facto mane ⁊ sero super toto ypocondrio dextro etiā vsque ad inguia actu calido. cuius descriptio. ℞ olei nardini. ℥. i. . ß. olei de aneto. ℥. ß. salis indi rubee tinctorum orobi ⁊ eupatorii radic. asparagi ana. ʒ. i. cōmisceantur omnia simꝉ in ampulla que pendens ī aquā bulientē diligenter cooperta coquatur usque ad medietatē ⁊ fiat ut dictum est. Tertia vero intētio abscidēdi cās euētus oppilationū p duo premissa facile obtineri potest. Et vero iterū debilitatē ītestinorū ⁊ proprie expulsiue facile tollit frequens vsus clisteriorū cū oleo amigdalarū amararū factorū Itē ad istud confert frequens vsus intestinorū omniū animaliū iuuenū. Item cōfert ad istud usus brodialiū mediocriter pinguium ⁊ lenientiū compositorū cū pinguedinibus recentibus absque sale Quarto iterū ad illud confert potus. ℥. i. aut medie olei de kerua actu calidi in mane frequenter exhibiti post quē tardetur cibus horis ad minus q̄ttuor. Scio etiā ego ꝙ frequēs inunctio totius ventris superioris ⁊ inferioris cū oleo calido decoctionis radicū enule vsque ad medietatē fcō frequēter uigorat expulsiuā stomachi ⁊ intestinorū ⁊ prohibet oppilatōnem in eis effici ⁊ confirmari. ⁊ hoc signuꝫ est notandū. Pro cōplemento uero intentionis ultime scribebantur īstrumenta quinque. quorū vsus alternatim omnem

debilitatē expulsiue intestinorū auferre potest. et uentrem totum leuem efficere ac etiam leuē cōseruare. Primū est puluis iste. ℞. polip. bene mundati. ʒ. ii. liquir. ʒ. i. pulueris gratiole que est persicaria minor secundum quosdam. ʒ. i. ſ. farine silsami. ℈. ii. zinziberis. g̃. vi. macis. g̃. viii. salis idi modicū torrefacti. ʒ. i. ſ. fiat omnium per se puluis ⁊ cōmisceatur de quo frequenter ante cenaʒ uel prandium. ʒ. i. accipiatur cū media scutella brodii carniuʒ recentiū. hic puluis educit flegmata ⁊ superfluitates melancolicas ⁊ viscositates in intestinis inuentas. Secundū vero instrumentū est ut sepe patiens accipiat unā pillulaʒ factā ex aloe succotrino cuius. ʒ. ii. ifuse steterit. in. ℥. v. succi corticū radic. sambuci vsque ad consumptōem ipsius factaʒ sub radiis sol' ul' tegula calefacta. Tertiū istrumētū ē puluis iste cuius usus col'ical educit superflutates ⁊ flegmaticas carminat ventositates in concauitatibus intestinoꝝ repertas ⁊ educit ēt superfluitates melācolicas ab eis. cuius descriptō ℞ foliculorū sene electoꝝ. ℥. i. diagridii. ʒ. i. salis indi. ʒ. ii. liquir' uel succi eius. ʒ. i. anisi cimini dauci ana. ℈. ii. reupō. electi solidi. ʒ. ii. macis. ʒ. i. pl'uerizentur omnia per se ⁊ cōmisceantur ⁊ accipiat' ex eo. ʒ. i. uel. ℈. ii. cū aqua decoctionis zuccari uel brodio pingui parū ante cenam. Quartum instrumentuʒ est potus iste. ℞ aque decoctionis mercurialis facte vsque ad medietatē. ℥. v. zuccari ru. ℥. i. ſ. dissoluatur totū ⁊ bibatur āte cibū. Ultimū vero instrumetum est quod est valde vtile ⁊ securū est hoc. ℞ medulle cassie extracte cū aq̄ sublimationis mercurialis librā. ſ. electuarii de psillio diasene ana. ℥. iii. zucca. ru. ℥. ii. ſ. conquassent' simul hec omnia cū. ʒ. i. pulueris diagridii. deinde buliant in libra. ſ. aque sublimationis florū violarum lento igne usque ad ipsius aque consumptionez. de hoc igitur electuario oppilati ⁊ stiptici p sepe accipiant ab. ℥. ſ. usque ad vnam ante cibum deglutiendo ipsum. Est enim medicamen vtile ad lenificatōem ⁊ oppilatōem satis expertuʒ. Ad laudem dei omnipotentis amen.

Consilium de stipticitate ventris complicata cuʒ saltu ⁊ tremulo motu cordis cuʒ vertigine scothomia cum imaginibus ⁊ corruptione operationuʒ sensuum interiorum.

Quinque sunt egritudines uel accidētia que ingenter molestant litteratissimuʒ virū dominū Leonardū de Leramo. Quorū cuilibet prouidere nō nisi cū magna anxietate videtur ēe possibile. tū propter essentiam istorum accidentiū in suam formam bene considerātoruʒ. tuʒ etiā q̄ talia accidentia sunt passiones mēbrorū corporis principaliuʒ aut valde nobilium. Et tertio quia talia valde cronica. Et quarto iterū quia ipsoruʒ aliqua contrarietateʒ videntur habere inter se tā ex parte causarū efficientium q̄ ex parte diuersitatis lesionū prouenientiū ab eis. Est autē horuʒ accidentium primū in ordine multitudo melācolie partim naturalis m'tiplicate in mesenterio ⁊ mirach a splene eius predictis locis materiaʒ talē effūdente. Altera vero ps huius melancolie in predictis locis aduritur. siue illius adustionis cā sit ut credo oppilatio facta in predictis locis ab hac materia propter quam per prohibitam euētationē intenditur calor illius materiei adustius in pluribus absque putrefactione illius talis materiei. licet ēt nō raro cognouerim ego taleʒ materiam in eo putruisse ⁊ febres melancolicas continuas proportionales in eo efecisse. Adhuc ēt illius materiei melancolice adustiua causa coadiuuatiua siue completiua potuit esse itensa caliditas epatis ⁊ renū eius. sed quia vsque nunc non habui manifesta signa caliditatis in istis membris. ideo amplius non protendo sermonē. Et ex hac causa adustionis harū materierū in mesenterio ⁊ mirach plurium accidentium in eo apparentiuʒ pulchre reddi potest causa. Primo quia vēter eius vt in pluribʒ est excellenter stipticus. positiua enī frigiditas concurrit ad immobilitandū materiā Siccitas vero ipsius iuuat ad cōsumēdum humidum ipsoruʒ intestinorum per cuius irrorationē in eis acquiritur fluxibilitas uentris. Similiter illa siccitas exiccat humidū ipsarū fecum. vnde et expellibile quod est ipsa fex ⁊ intestina expellētia ad expellendū sunt inepta. Ad hanc etiam stipticitatē efficiendam concurrit caliditas adustiua predictarū materierum per modū sue resolutionis exiccando materiam ⁊ priuando intestina ab irroratiua materia predicta. Et fortius ⁊ pulchre quia cum materia talis secundum multaʒ sui quantitatē teneatur in mesenterio concurrit per modū sue frigiditatis naturalis constringendo ⁊ sue siccitatis consumendo humiduʒ roridum quod gratia finis a natura reconditum est in glandosis partibus mesenterii. Inde necessario consequit' stipticitas raro bene a medicis cognita ⁊ scita. Et colligitur hec sententia. xvi. tertii de signis stipticitatis. Et iterum caº de causis colice tractatu quinto ibidem contemplando. Secunduʒ vero accidens principale est multitudo rugitus ⁊ vētositatū in intestinis multiplicatarum in splene ⁊ ī stomacho etiam. hoc autē verificatur a multa melancolia ⁊ a caliditate ventosatiua ipsius. Tertium iterū accidens ē corrupta digestio prouenięs a ventositate mobilitante cibos in stomacho ⁊ a frigiditate diminuente operatōem caliditatis in cibo. Quartū vero accidens adhuc sequens est eructuatio frequenter accida ⁊ fumosa. Quintū vero quod sequitur ad ista est latio harū vētositatum ad caput eius ledentium modis tangendis ī ferius.

Secundū capituluʒ prime particule.

Pro cura itaq; huius dispositōis q̄nq; pricipalia succincte tangendo mihi obseruanda videntur. Quorum primum ē ut hic vir euitet comestioneʒ ciborū acutorum inflammantiuʒ ⁊ comburentiuʒ materias. sicut alleum cepe rafanus porrum sinapis caro salita ⁊ similia. Item dimittat cibos itrī sece melancolicos. sicut panem azimuʒ ⁊ valde cōbustum ⁊ multi salis ⁊ furfuraceum lentes fabas carnes valde salitas pisces carnes bubali ⁊ antiquorum animalium ⁊ magni corporis ⁊ multitudinem aceti et acrium ciborū omnium. Et vinuʒ rubeum grossum ⁊ nigrum acre conturbatū acre et ponticum. Secundum principale remediuʒ ad hanc intentionem ē vt vir iste utatur medicinis lenientibus et proprie colerāʒ nigrā naturalem et adustam mediocriter educentibus. sicut ē electuarium hoc. ℞ medulle cassie fi. mucillaginis

sebesten nuper extractoꝶ ana.ʒ.iiii.thimi epithi. ana.ʒ.i.lap.lazuli lap.armeni preparatorum secundũ artem.ana.ʒ.ß.salis indi.ʒ.ii.macis.ʒ.i.cimini anisi succi liquir ana.℈.iiii. zuccari ru.ʒ.iii. Coquatur zuccarum cũ aqua sublimatõis violaꝶ ⁊ incorporentur cũ ea reliqua ĩ forma electuarii. De hoc igitur omni quarta uel quinta die paruz ante cenam accipiat patiens a.ʒ.vi.usque ad.ʒ.i.ß.deglutiendo ipsum aut cũ aqua decoctionis violarũ siccarũ dissoluendo ⁊ actu calidũ bibendo.

Tertiũ remediũ est.ut si vir iste abhorreat electuarium istud accipiat de isto puluere hora iam predicta a.ʒ.ß.vsque ad.i.cũ modico brodii pulli

Quartũ remediuz ẽ.ut iste viz frequentet iunctionẽ inferioris ventris ⁊ ypocondrii sinistri cuz hoc linimento actu calido.℞ olei de croco olei de radice enule ⁊ amigdalarum amararuz ana.ʒ.ß. pulueris cimini in aceto infusi p duos dies ⁊ exiccati.ʒ.i.ß.ar istolo.ro.gẽtiane se.rute ana.℈.i.acori radic.enule.ana.ʒ.ß.uiolarũ.ʒ.i.ß.conquassentᷣ omnia diu in mortario absque alia cera.⁊ fiat ut dictum est. Quintũ remedium est electuarium istud,cuius iuuamentuz sublime repertũ est cõtra omnes impressiones melancolicas taz in corde ꝙ̃ in cerebro factas ⁊ est eius vsus ut accipiatur ex eo coclear unũ in aurora iam completa digestiõne prima.⁊ iterũ post septẽ horas ab assũptione prãdii accipiatur ex eo coclear mediuz.⁊ tardetᷣ post ipsũ cibus saltem duabus horis. Cuius descriptio ℞ floꝶ boraginis buglosse mellisse corticuz citri karabe zedoarie ana.ʒ.i.se.basiliconis.ʒ.ii.macis capillorũ veneris ana.ʒ.i.ß.cimini anisi feniculi succi liquir ana .ʒ.ii.foliorũ auri numero.vii.yacinti smaragdi zafiri corallorũ ru.ossis ð corde cerui ana.℈.ii.doronici.ʒ.ß.lapidis armeni lapidis lazuli preparatorũ ana.ʒ.i. zucca. al.librã.i.mellis infusionis aut decoctionis emblicorũ librã.ß. coquantur simul zuccarũ ⁊ mel vsque ad condecentem spissitudinẽ.⁊ postquã infrigidata fuerint sup adiungantur species omnes per se contrite contritione longa ⁊ vltima.Ultimo vero hoc electuariũ leui ebulitiõe buliat in libra.i.succi pomorũ apiorum vsque ad consumptionẽ ipsius. seruetur ergo in vase vitreo uel lapideo.Et in hoc clauditur sũma itentionis curatiue suaꝶ dispõnũ que sũt dicte ⁊ dicende.

Secunda particula ponit cãs ⁊ varietates saltus cordis ⁊ tremuli motus eius cuz signis eiusdez.⁊ cõtinet duo caᵃ. In primo hec In secundo instrumenta curatõis eius.

Secunda vero principalis dispositio huius viri ẽ debilitas cordis cũ motu tremulo ipsius ⁊ qñz saltuoso.Primũ autẽ contingit a mala complexione cõicata cordi a materia melancolica uel a vaporibus ipsius qui quandoque commixti spiritui cũ infectione etiã sanguinis cordis ⁊ partiuz etiã adiacentium facta a materia melancolica nõduz buliente uel putrente causa excitãdi cor ad expulsionẽ predictorũ uaporũ ⁊ materierũ. Quatuz ergo virtus motiua cordis partes cordis mouet ad diastolandũ .tantũ materia illa ⁊ vapores mouent ad oppositũ.perseuerante igitur motu cordis ad vna differentiã positionis a virtute facta ⁊ motu ipsius ad differentiã opposi az prouenien te a melancolia ⁊ uaporibus eius acquiritur motus tremulus.Et si contingat materia illam uehementer calefieri aut putrere.ita ut ĩ corde ponat malam complexionẽ calidã preternaturalẽ .tunc sequitur motus saltuosus pp necessitatem in corde uehementer auctã. Patet igitur ex predictis ꝙ̃ necesse ẽ cor notabiliter debilitari. vnde valde facile reddi potest causa.quare accidit esse pusillanimum ⁊ timentẽ.Patet ẽt secundo causa quare huic viro superueniunt quandoque species casus virtutis aut lipothomie.Seqtur ⁊ tertio iueniri cãs pp quas hic viz quandoque incurrit timorẽ ⁊ cõturbatõem magnã tempore somni . Et cognoscitᷣ ex hoc fundamento iterum quarto.quare huic viro accidunt non raro diaforetici sudores pectori faciei ⁊ toti capiti eius. Pro cura igitur huius dispositionis quattuor singularia obseruanda describã ut nunc sequitur. Quorũ primuz est ut iste vir tempore quo molestatur a nocumento cordis omni die in aurora ⁊ per decẽ dies accipat.℈.ii. pl'ueris zedoarie cũ.ʒ.ii.aque mellisse calefacte et proprie quando magis apparent signa frigiditatis ꝙ̃ caliditatis. Secundũ vero simplex ⁊ proprie cũ signis caliditatis est hoc.℞ spodii de canna.ʒ.ß.karabe camphore ana.ʒ.iiii.misce ⁊ accipiatur ut dicuz ẽ. Tertium vero remedium est hoc.℞ speꝶ letificantis Almãsoris.ʒ.ß.trociscoꝶ de rosis descriptione ma.trocisco rũ de spodio ⁊ ð croco ana.ʒ.ß.conserue rosa.⁊ buglosse.ʒ.i.ß.vini citonioꝶ zuccari candi ana.ʒ.i.fiat electuarium ⁊ accipiat ex eo toto tempore lesionis cordis omni mane hora predicta a.ʒ.iiii.usque ad.vi.deglutiẽdo ipsum. Quartum remediuz est sacculus iste quem semper teneat super mamilla sinistra aliqñ exiccando ipsũ ab actuali humiditate quaz recipiet a membris.cuius descriptio.℞ se.basilicõis se.endiuie acetose lambrusce.ana.ʒ.ii. karabe ossis de corde cerui doronici cãphore ana.ʒ.ß.se.acetose.ʒ.ii.florũ mellisse buglosse ⁊ capillorũ veneris ana.℈.ii.macis .ʒ.i.ß.ligni aloes.ʒ.i.pulueriʒentᷣ omnia per se ⁊ fiat sacculus quadrangularis lõgitudinis semissis de sindone de grana retorta.memorando insuper ꝙ̃ huius electuarii descriptio ĩ precedẽti caᵒ nõ minus cõfert ad hoc secundum capitulum ꝙ̃ illa q̃ hic scripta sunt.

Tertia particula ponit capitula duo.primuz ĩ uestigat cãs ⁊ varietates vertigis ⁊ scothomie cũ signis ⁊ accidẽtibus eius.secũdũ vero ponit curam eorum.

Tertia principalis dispositio huius viri scothomia ⁊ vertiginosa dispositio. Accidit autez scothomia in eo que est corrupta uisio a vaporibus melancolicis a spiritu al'i in panniculis cerebri cõmixtis ⁊ in medulla eius.nullo tamen nocumẽto adhuc in oculis inuento per essentiã.propter eniz animalẽ spiritum cerebri alteratũ in motu eius ⁊ secundũ aliquam partẽ eius etiã effectum tenebrosũ representantur potentie uisiue spẽs motus uel apparitionis muscaru uel pulicũ in aere uolantium.Cum ergo in tali spiritu circularis motus ĩ ponitur a vaporibus motis per medullã ⁊ panniculos cerebri potentie sensitiue sensus tactus.representatur motus circularis.quia motus ẽ sensibile commune sensu tactu ⁊ visus perceptibile. Et hec ẽ dispositõ quaz vertiginez vocant sapientes. visu enim sensu ⁊ tactus apparetᷣ res mundi circularis ⁊ giratiue moueri. Et hec dispositio nõ ẽ uerenda leuiter.quoniam si materia illius multi

plicaretur aut vapores illi converterentur ī materiam spē consimilem ei a qua geniti sunt. tūc faciendo oppilatōem incōpletā ad epilensiaȝ aut cōpletā ad appoplesiā terminarentur. Pro cura igitur huius dispositōis quando ipsa apparet ꝛ ꝓprie quando perseuerat et ē fortis omnio festinandum est sex modis curatōis qui nunc sequuntur. et tu vide ipsos. Primum itaque horum est ut vir iste uno mane in aurora soluatur cuȝ istis pillulis post quarū assumptōem per horā integram dormiat ꝛ post quinque horas accipiat ciatū vnū aque ordei cū zuccaro calide ꝛ sexta sequenti hora accipiat prandiū suum. ℞ pillulaꝝ fetidaruȝ pillularum de sarcocolla ꝛ cochiarum ana.℈.i.fiant pillule.vii.cū sy.rosa.ꝛ nō multū excitetur post earum assumptionē ꝛ calefaciat ventrē suuȝ cū pannis calidis freqn̄t. Secūdū instr̄ȝ est ut ī die sequenti post solutōem predictam aut salteȝ die tertio ad ipsā flobothometur ei vena post aurē sinistri lateris et educantur sanguis.℥.ii.aut.iii. hec enī flobothomia est optima in cura vertiginis cuiuscūque materialis.ut prima tertii tractatu quīto de cura uertiginis. Tertiū instrumentuȝ est ut post illā sequenti mane accipiat hoc digestiuuȝ calidū in aurora ꝛ tardet post ipsū cibū horis ad minus quattuor ꝛ cōtinuet ipsū ad minus octo diebus.cuius descriptio est.℞ sy.d̄ calamēto oximellꝰ compositi sy.de sticados ana.℥.ʃ.aque radicum yris ꝛ ypericonis ana.℥.i.ʃ.misce et accipiatur ut dictum est. Quartū instrumētū est ut post syrupū istū nona sequenti die purgetur cū istis pillulꝰ ℞ pillularū de sarcocolla pillularū de yera cōposita ana.ʒ.ʃ.boni pon.reformēt pillꝰe septē cū succo rosarū.et post eas obseruentur conditiones dicte de minoratiuo supradicto. Quintum instrumentum est ut post completam purgatōnem vir iste in sero dū vadit ad lectū per duas horas post cenam omni tertia die accipiat.ʒ.ʃ.auree alexandrine bene fermētate cuȝ.℥.i.aque saluie calefacte ꝛ est in ea operatio magni iuuamenti in simili.

Sextum instrumētum ē puluis iste de quo omni sero cū uadit ad lectū iste vir quantitatē.v.ğ. ordei pulueriȝet super proram capitis sui a fine capillorū usque ad summitatē capitis per latitudinem quattuor digitorū.Cuius descriptio.℞ ligni aloes.ʒ.i.ʃ.macis.ʒ.i.ʃ.calamēti origani folii ameos amomi ana.℈.i.rosarū corallorū ꝛ sandalorū ru.ana.ʒ.ʃ pulueriȝentur omnia per se.deinde commisceantur.

Quarta particula inquirit causas imaginationum ꝛ diuersitatis earum ꝛ ponit canones ꝛ instrumenta curationis earum.

Accidens vero quartum principale huius viri est imaginatio que est corruptio in sensu visus.ꝛ ipsa quidem sue verificationis fundamentū facile ostēdit.pars enī materierū in capite abūdantiū ꝛ uaporū qui commiscentur spiritui visibili sunt causa vt uisiua potentia percipiat in aere aperitionem coloris ꝛ figurarum q̄ nequaquam in aere reperiuntur.eo quia species obiectorum uisibilium recipiuntur in spiritum qui iam habet speciem corruptionis predictam.Ex quo apparet ꝙ si materia fluxibilis ꝛ aquosa multiplicaretur in cerebro et vapor etiam qui conuerteretur in aquositatem d̄ corruptione visionis perueniretur ad descensum aque que oppilatōem faceretꝰ in pupilla. Et si diminuta esset oppilatio fieret nocumentum diminutionis sensus visus.ubi si oppilatio completa foret.esset iam acquisitus pannus cuȝ siccitate simlꝰ.

Itaque huius dispositiōis cura ex his que ī precedenti capitulo posita sunt principiū vere curationis acciper̄ uidetur.veꝝ pro manifestiori operationis complemento ꝛ vtilitate laborātis tria hic approptiata remedia describā.Quorum primum ē descriptio pillulaꝝ de quibus eger hic accipere debet unam paruȝ ante cenam ꝛ alteraȝ p duas horas post cenam alternatim permutando eas.quarum descriptio.℞ florū eufragie ligni alꝰ folii se.celidonie siluestris rute siseleos radic.peonie ana.℈.i.maiorane salꝰ indi ana.ğ.v. aloes isuſi p.viii.diel ī succo feniculi exiccati.ʒ.i. informentur pillule ex omni.ʒ.vii. Secundum remediū ē hoc.℞ succi maiorane succi rosaꝝ ꝛ verbene ana.℥.i.succi feniculi.℥.ii.ligni alꝰ.ʒ.ii.fellis piscis sabboth ꝛ est lutius fluuialis.ʒ.i.terantur omnia silꝰ in mortario eneo saltē decies in die vna. deinde ibidem residere permittantur usque quo clarescāt cum spongia itaque bene munda recipiatur subtilior pars ꝛ coletur bis per pannum spissum.deide ponatur etiam in ampulla vitrea que sub radiis solis diu teneatur.de hoc igitur liquore ponatur vna gutta in singulo oculo saltē omni alterna die capite seu corpore diu recumbente sup spina.Istō enim ē remediū sublime ad principium imaginationū ꝛ tenebrositatē uisus ꝛ expertū est. Tertium remedium est hoc. ℞ ambre.℈.i.musci.℈.ʃ. cardamomi ma.ꝛ mi.ligni alꝰ ꝛ peonie ꝛ maiorane ana.ʒ.i.macis.ʒ.ii.fiat omnium per se subtilis puluis ꝛ ligetur in sindone retorta ꝛ odoretur sepe ꝛ multum.confortat cerebri substantiā aperiēdo oppilatōes eius ꝛ consumendo materias ꝛ vapores melancolicos ꝛ flegmaticos in ipso abundātes.

Quinta particula laborat ad inuestigandum diuersitates corruptionis operationū sensuum interiorū.ꝛ continet duo capitula.primum capitulum ponit causas horū accidentium cum signis eorū.secundū capitulū ponit curam ipsoꝝ per .xii.instrumēta medicinalia.

Quintum principale accidens huius viri ē corruptio in operationibus sensuum interiorū frequenter molestans ipsū ꝛ non leuior predictis imo grauissima.Cuius quidem cause ꝛ species licet magno ingenio ꝛ fundamento inuestigande forent secundum diuisionem specierum suarum prouenienteȝ ex multitudine sensuum interiorū.s.sensus communis fantasie imaginationis cogitationis ꝛ memoratiue.Similiter etiam oportet extendere s̄monem in speciebus lesionum uenientibus in operationibus horum sensuum.s.diminutōis corruptionis ꝛ ablatōis.Hic tamen in talibus non multuȝ curo dilatare sermonem propter plura. primo quia raro inuenies a sententiis veterū quācunque illustrium aliquid bene particulariter declaratū de nocumento operationis sensus communis ꝛ fātasie.ac etiaȝ adhuc de nocumentis aduenientibꝫ in operationibus memoratiue potentie a veteribus famosissimis a Galieno parū ꝛ bene declaratum inuenies.sicut patet tertio interiorum de nocumentis memoratiue potētie.vbi redarguit Archigenē cum famositate sua parum de lesionibus memoratiue potentie fuisse locutum ut patet in

q. illo In necessitate igitur positus cuius deperdi tam restaurare memoriã. Ideo de nocumentis i operationibus harũ trium potentiaꝶ modicum hic dilatabo calamũ. ⁊ potest hoc iterum auctori bus ⁊ mihi contigisse. quia nocumenta in operationibus sensus communis ⁊ fantasie contingẽtia clarius comprehenduntur per nocumenta imaginatiue ⁊ cogitatiue potentie. sicut enĩ fantasia recipit ⁊ detinet species a sensu communi sibi delatas. Ita ꝙ fantasia fuit imaginatiue potentie et preparando ⁊ deferendo species. Similiter ⁊ imaginatiua potentia componẽdo ⁊ diuidendo deseruit cogitatiue potentie. ita vt ipsa eliciendo iudicium afferat sequendi illud ⁊ fugiendi alteruꝫ. ita ut ipsa velut alter intellectus in homine ponatur a ꝗ̃pluribus. pp hoc igitur videtur rationale auctores cum maiori solicitudine pertractauisse nocumenta imaginationis ⁊ cogitatõis sensus cõmunis ⁊ fantasie. Contingit autem huic viro frequẽt ipsũ corrupte imaginatum fuisse. ita ꝙ aliquando imaginatus fuerit rem delectabilẽ odiosam amicalẽ inimicam ⁊ albam fuisse nigrã ⁊ letantẽ fuisse tristantem ⁊ ipsũ frequenter in somno ⁊ in vigilia timuisse rem de qua bene sperare ⁊ letari debeat. Nam ex vaporibus melancolicis naturalibꝫ contingit quandoque cor eius fuisse infectũ ⁊ spũꝫ uitalem ab eis fuisse corruptũ corruptione mobilitatis ingrossationis ⁊ conturbatõis. Et cum hic spiritus sit materia spiritus animalis in quẽ trãsmutatur a forma cerebri cum suo temperamẽto. non est mirabile si ex corrupta materia. s. ex spiritu uitali corrupto corruptus generetur effectus. s. aĩalis spiritus ex eo. Et confirmatur quia forma cerebri cũ suo temperamento debilior est ad perficiendũ animalẽ spiritum ex uitali spiritu iã corrupto ꝙ sit forma cordis cũ suo temperamento ad prohibendum corruptionẽ in spiritu uitali fieri a uaporibus ⁊ a materia melancolica. sꝫ cor non potuit prohibere corruptionẽ uitalis spiritus quod tamen est fortius. ergo neque cerebrum poterit uitalẽ spiritũ perficere. ita vt ex eo fiat animalis spiritus imaginatõis ⁊ cogitationis operationũ sufficienter productiuus. Et confirmat̃ iterum quia iam complexio cerebri huius viri notabiliter est nocita a uaporibus ⁊ ab humore melãcolico. Igitur cũ sua discrepantia spiritum uitaleꝫ etiam corruptum rectificare nõ poterit. ut ex eo fiat animalis spiritus instrumentaliter operationum imaginatiue ⁊ cogitatiue perfectiuus. Cum igitur materia animalis spiritus que est spiritus uitalis ⁊ organum quod est cerebrũ infecti sint. sequitur ꝙ necessario operatões imperfecte ⁊ corrupte producentur. Necesse est enim corrupto instrumento ⁊ organo ad operationes deputato corrumpi operatões ab eo producibiles. Cõtra quia corruptio in operationibus sensuum interiorum proceder̃ potest ex augumento caliditatis ⁊ diminutio ⁊ ablatio ex frigiditate procedũt. ut prima tertii tractatu primo. ita has omnes operatões ingreditur lesio colũna prima. sed supradictũ est vaporem inficientẽ uitalem spiritũ decisum esse a melãcolia naturali que frigida est. ergo in operationibus sensuuꝫ interiorum debet assignari diminutio ⁊ ablatio et nõ corruptio. Huic motiuo dupliciter respondendũ est. dicendũ itaqꝫ primo ꝙ ab excessu cuiuscunqꝫ qualitatis calide uł frigide aut sicce contingit ledi operationes interiorum sensuum lesione corruptionis. Uerũtamen frequentius lesio corruptõis prouenit a calor̃ uel calido ꝙ a frigore ⁊ sic intelligitur auctoritas Auicẽ. ⁊ aliorum in hac materia loquentium. ⁊ ipse exprimit illic in littera si bene aspicis. Dicendũ secundo ꝙ supra non assumebatur uapor precisus a melãcolia naturali aut ipsa eadẽ infectiua cordis ⁊ sãguinis etiam ⁊ uitalis spiritus. sed dicebatur ꝙ ipsa sub forma naturalitatis humoris melancolici aut ebuliens aut putrefacta illud efficere poterat. Et ex hoc fundamento facile deducuntur correlaria quedam aliquorum apparentium in hoc viro declaratiua. Primum est quare hic vir facile ⁊ frequenter mobilis est i opinionibus. Secundũ quare cum hic vir in studio accurate circa actũ imaginationis attendit facile permutatur d̃ recta ad corruptam imaginatõem. Tertiũ quare magis persistit in corrupte ꝙ recte imaginãdo

Quartum quare quãdoqꝫ dicit corrupte desistendũ esse a studio ⁊ aliquando male operandum eligit. Quintum quare memoratiua potentia non seruit ei conuenienter ad thesaurizanduꝫ species quibus exeat ad actum bene memorandi.

Sextum quare quandoque in caput suum percipit calidum quandoque frigidũ. Septimum quandoque caput grauatũ percipit ⁊ quandoqꝫ leuificatum. Octauum quare tinnitus ⁊ varii sonitus auditiue potentie sue representantur. Nonũ quare aliquando distensiões ⁊ grauatiuos motus percipit circa occiput ⁊ gulã eius. Decimũ ⁊ ultimũ quare frequenter vigilias immoderatas habet. Hec enim omnia facile solui possunt secundum diuersitatẽ humoris melancolici ⁊ substãtie ipsius que mutiplicatur ĩ cerebro. ⁊ aliquãdo a materia melancolica fecali decisa. aliquãdo uero materia illa inflammata uel putrens substantialiter miscetur cum sanguĩe cordis ⁊ cerebri aut uapor ipsius inflammatus miscetur spiritui vitali ⁊ animali qui est instrumentum operationũ sensuum ĩteriorum. unde varie fiunt impressiones ⁊ permutationes operationuꝫ secundũ varietatem corruptionũ in spiritibus et organis factam a materia fecali melancolica aut tali etiam preternaturali facta ut patet intelligenti. Et horũ plurima legi possunt tertio interiorũ ca° de melancolia. ⁊ tertio colliget ca° de nocumentis accidentibus ĩ operationibus sensuum interioruꝫ et pluries alibi ut nono theorice que particulariter allegate dimisi et tu recurre illuc et uidebis. Ex quibus omnibus vltimate concluditur ꝙ huic viro necessaria ẽ magna sagacitas et cautela grandis in regimine suo.

Capitulum secundum.

Pro cura igitur regulari dispositionis huius. xii. instrumentis videtur mihi eidem prouidendum esse prius tamen memorando duoꝝ. Quorum primum est ꝙ flobothomia post aures iã premissa et electuaria duo cordialia descripta superius non leue auxilium huic ca° exhibere possũt. Secundum est ꝙ omnia instrumenta medicinalia ꝗ̃ imposterum tangenda sunt includer̃ debent intentionẽ aduersandi melancolie cum omnibus qualitatibus et confortando cerebrũ et defẽdendo ipsũ ab impressionibus illius non solum per qualitates communes sed etiaꝫ per appropriatas. Primũ

itaque de instrumentis medicinalibus ē.ut postq̄ sedata fuerint accidentia iam premissa ꝛ remanserit infestatio maioꝛ in opeꝛationibus inteꝛiorū sensuum.sicut ut in pluribus fieri solituz est in eo. tunc statim hoꝛa electa.s.post oꝛtū solis per hoꝛā vnā cibo in stomacho iam predigesto ꝛ ventre ipsius iam bene mundificato flobothometur eidem saluatella sinistꝛe manus inteꝛ annulaꝛē ꝛ auricularē digitos posita.ꝛ educantur ex ea sanguis.℥.iii.uel.iiii. Secundū veꝛo instꝛumētum est ut sequenti mane administretur ei hoc minoꝛatiuum materiei melancolice paꝛtim eductiuū i auroꝛa ꝛ obseruentur post assumptionē conditiones que superius in aliis solutiuis tacte sunt.Cuius descriptio.℞ cassie nuper d̄ canna extꝛacte cū aqua lupuloꝛum.ʒ.vi.pulueris lapidis lazuli.℈.i.lapi. armeni.℈.ß.misce ꝛ detur in potu calidū cum.℥.iiii.aque lactis caprini ꝛ erit sublime. Tertiuz veꝛo instrumentum est vt vir iste accipiat hoc digestiuum quod continuet diebus saltē.xv.in auroꝛa ipsum calidum accipiendo ꝛ taꝛdetur per.iiii. horas post ipsū cibus.Cuius descriptio.℞ aque lactis caprini.℥.v.pulueris lapidis lazuli.g̃.ii.succi buglosse.℥.i.misce ꝛ accipiat ut supꝛa. Quartū instrumentum est hoc.℞ aloes abluti cuz aqua endiuie.ʒ.i.lapidis armeni epithimi polipodii ana.g̃.v anisi dauci liquiritie ana.g̃.ii.cuz succo rosa. foꝛmentur pillule ex omni.ʒ.vi.ꝛ si uenter eius tēpoꝛe assumptionis digestiui foꝛet stipticus accipiat ex eis vnam uel duas paruz ante cenam omni quarta die ꝛ etiam tempoꝛe sue sanitatis eisdem uti potest. Quintum instꝛumentū pꝛincipale ē ut postq̄ receperit digestiuum pꝛedictum diebus limitatis.tunc euacuetur materia iaz digesta hoc solutiuo.℞ pillularū de lapide lazuli pillulaꝛum de lapide armeno ana.℈.i.exhibeantur ei horis ꝛ conditionibus tactis in aliis solutiuis. Et nō mireris si post digestionē materieruz solutiuum hoc exhibeatur in parua dosi.eo quia in cronicis egritudinibus canon rationalis est sepe ꝛ paulati eꝛadicando euacuare cū medicina debili foꝛti secundum q̄ mateꝛia pluribus digestionibus frequentatis etiam digeri debet.Et colliguntur hi ſmones quaꝛta primi ca° tertio ꝛ quarto de quando ꝛ qualiter euacuare opoꝛtet ꝛ de regulis communibus solutioni ventris ꝛ vomitui. Sextum instrumentum est ut postq̄ euacuationes administꝛate fuerint huic viꝛo fiant uesicatoria in domestica ꝛ caꝛnosa paꝛte tibie ad diuertēdū ꝛ ad inferioꝛa inclinandum materiam a splene ꝛ meseterio cum hoc composito.℞ saponis nigꝛi.℥.i. pulueris anacaꝛdi ana.ʒ.iß. vitrioli viꝛidis cꝛudi.℈.ii.arsenici cimini ꝛ est auꝛipigmentum.℈.i.incoꝛpoꝛētur omnia simul et extendantur super panno latitudinis vnius palmi ꝛ applicentur calidū pꝛedictis partibus.In hoc enim sepe reperi sublime iuuamentum laborantibus a melancolia. Septimum instrumentuz est ut summo ingenio pꝛocuretur ꝛ intendatur pꝛouocationi emoꝛoidarum huic viꝛo.est enim in eis sublime iuuamentum in hoc casu sententia ypo.affori.vi. ibi Maniacis ꝛ melancolicis emoꝛoides innate bonū.Est autem multiplex ingeninm pꝛouocandi eas. Primo quidez q̄ eger impellat extꝛa fiteri. deinde fricētuꝛ emoꝛoides cum rugoso coꝛtice alicuius aꝛboris. Secundus modus et cōis est fricatio eius cum foliis fici recentibus. Tertius modus cum foliis consolide maioꝛis. Quartus modus cum forti fꝛicatione cū felle thauri aut alterius aīalis facta. Quintus cū fricatōe leui cū modico puluere eufoꝛbii. Sextus finaliter illis non ualentibus ut aperiantuꝛ leuiter cū flōmo ꝛ permittatur exire sanguis usque ad debilitatē exclusiue. Et si iterum contigerit eas ꝛetineri fiat īgressus ad earū apertionē saltē in duobus pꝛimis mensibus veris ꝛ vltimo mense autūni. Octauum ueꝛo īstꝛumentū est vt iste vir super regiōe splenis poꝛtet cerotum vnum ex hac materia factū.℞ bdellii mollis ꝛ subalbidi.ʒ.iß.galbani.ʒ.i.aꝛmoniaci electi.ʒ.ii.tamarisci scolopēdꝛie se.agni casti ꝛ plātaginis coꝛticū cappaꝛorū ana.ʒ.ß.rosarū seminis cuscute et acetose ana.ʒ.i.dissoluantur gūme cum acuto aceto ꝛ bene colentur a superfluitatibus et cū ceperint infrigidari superaddantur species et extendantur super corio figure semilunaris ꝛ portentur super regione splenis.Tali modo ad sanitatē antiquas oppilatōes ꝛ duritiē ꝛ debilitatē splenis.ut supꝛa dictū est.sepe ego reduxi. Nonum instrumentuz et non minus efficax predictis est. ut isti viro super regione splenis dum predicta iā nō ualueꝛit apponatuꝛ coꝛdula una cū ignito feꝛro amplectente spaciositatē sinistꝛi ypocondrii p̲ tres digitos et poꝛtetur ibi lōgo tēpoꝛe. Et si cōtingeꝛet in hoc viꝛo conueniēter rectificatū fuisse splenē inuento tamen nocumento in capite eius fixo notabili.tūc laudarē q̄ seton pꝛedictus magis administꝛaretuꝛ sup collo in loco distante ab exitu nuce peꝛ tꝛes digitos. Decimum instꝛumentum est hoc.℞ uiolarū floꝛū nenufaꝛis se.endiuie acetose cuscute cicoꝛee ana.ʒ.i.ß. lābruˢce.ʒ.ii.ß. macis.℈.iii.folii ligni al' gar̄ ana.℈.i.ambre musci ana.ʒ.i.partē teꝛtiam fiat puluis ꝛ ligetur in sindone retoꝛta ꝛ feꝛe cōtinuo odoꝛetur ꝛ erit ceꝛebri sui notabiliter confortatiuus. Undecimū instrumentum est ut omni seꝛo post cenam per horam vnam ꝛ mediam viz iste deglutiat duas de istis pillulis.℞ stoꝛac.calamite spodii kara.ro. corallorū al.ana.℈.i.sādarace.℈.ii.ambꝛe musci g̃.ii.fiant pillule cū succo maioꝛane ꝛ sūt efficaces multū. Ultimū ueꝛo instꝛumentū est ut iste vir assuescat assumere post cibum omni die.ʒ.ii.confectionis de ambꝛa descꝛipte a Mesue distinctōne pꝛima ꝛ fiat cū ꝛucca. albo ꝛ aqua ꝛosa. muscata. et inueniet ex hoc remediū excellens ad oēs pꝛescriptas dispositiones.cuius quidem eidem sui misericoꝛdia concedere dignetur omnipotens deus qui viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ.Amen.

Consilium de doloꝛe ventris a ventositate.

Vir commendatissime fame Bartholomeus de serico in quadam sua dispositeꝛia doloꝛem passus ē cum tumore et rugitu satis gꝛandibus ab inguine sinistꝛo usque ad medium lumis et ventꝛis et quasi usque ad regionem splenis ascendentem.Et hic quidem tumoꝛ ꝛ dolor non eꝛat i eo pꝛoueniens ab apostemate.quoniam sensu tactus cum manu compꝛimendo ventrem uersus posteriora.nullus in aliqua particula percipiebat colisiōis motus.Neque enim soliditas neque tēsio manifesta ibidem apparebant. Ab umbilico uer

sus os anche descendendo uersus inguen . sed ru-
gitus notabilis percipiebatur qui proueniebat ex
fractione ventositatis a compressione cū manu fa
cta. Quod etiam declaratur eo quia ventositatis
exitus ad exteriora percipiebatur. ⁊ tertio quia ī
tali cōpressione dolor alleuiabatur. quoniā uento
sitas que ibi congregata erat minorem extensio-
nem faciebat post sui compressionē quia frangeba
tur ꝙ ante compressionē quia vnita permanebat.
Oportet autē gratia huius dispositiōibus sex pri
cipaliter inuestigare ⁊ idagare. Primū que sit
causa efficiens. Secundū que sit illius materia
lis causa. Tertiū ubi talis ventositas congrege
tur. Quartū que accidentia posset hec dispositō
adducere. Quintum quale sit eius remediū p
res non naturales obseruandū. Sextū qs per
instrumenta medicinalia sit curationis motus.
Et prime quidē cause declaratio est ꝙ mala com
plexio frigida illius partis est causa generatōnis
ventositatis in intestinis ⁊ in venis meseraicis et
in toto mesenterio intestina suspendente ad dorsū
uel ad posteriores partes. Nam quando superflui
tates prime digestionis a stomacho deponuntur
⁊ recipiuntur in intestinis. tunc causatur natural'
colon ⁊ mirach qui debilis est non potest conueniē
ter sugere neque rectificare humiditates in ista su
perfluitate inuentas. agendo igitur debiliter ī eas
eleuat fumum uel ventositates ab illis superfluita
tibus qui continue ⁊ successiue congregantur aut ī
concauo ītestinorū uel meseraicarū aut ī venis il
larū partiū. Aut quia talis fumus vadit per po-
ros intestinorū ad concauū sifac uel zirbi. Quod
autē fieret si calor debilis ex cibo quantūcunque
equali in quantitate ⁊ in qualitate generat vento
sitates si calori debili exhiberetur cibus actu ⁊ po
tentia uentosabilis. sicut lac allium cepe ⁊ similia.
Ex quibus apparet ꝙ causa efficiens istarū disposi
tionū est debilitas innati caloris predictarū par
tium. Declaratio secundi. Ex predictis etiā ap
paret ꝙ materialis causa remota horū nocumē
torū potest esse cibus ⁊ potus qui quantūcunqꝫ eq
lis existat non potest conuenienter in chilū trans
mutari quin maior pars eius trasmutetur in uen
tositates uel vapores. Et potest iterū cibus esse cā
materialis huius nocumenti omnis qui in substan
tia valde humidus ē licet potentia sit siccus. ut al
lium cepe ⁊ similia. aut cibus omnis qui in substā
tia ⁊ potentia ⁊ non substantie valde uentosabilis
ut lac citrulli melones. ⁊ vniuersaliter omnes fru
ctus recentes actu ⁊ potentia humidi debilem cō
mistionē habentes partiū miscibilium. Propi
qua causa materialis huius egritudinis est vento
sitas in concauo intestinorū uel inter ea ⁊ mirach
retenta que extendendo dolorē facit in eis. De
claratio tertii. Iam ex predictis apparet ꝙ vēto
sitas illa que ē immediata causa materialis huius
egritudinis aut stat in concauitate venarū mese
raicarum que disseminantur per substantiā intestio
rum. ut colon ⁊ recti. ⁊ etiam in concauitate mesa
icarū que plures ⁊ maiores in mesenterio reperi
untur. tertio loco potest hec ventositas stare ī con
cauitate monoculi ⁊ recti itestini. quarto inter cō
cauū eorū ⁊ superficiē ⁊ concauū mirach. Quare
aūt hec ventositas in globū colligitur magis apud
inguē sinistrū causa ē. quia ille locus spaciosus ē et
amplior. ⁊ non tanta fit ibidem ab intestinis com
pressio. eo quia intestina declinant magis ad ante
rius ⁊ non ita appodiantur super inguina per os
femoris ⁊ proter sifac annexum ossi femoris quod
sustentat intestina superius ⁊ etiam propter mu-
sculos ventris transuersales ⁊ ligamenta eorū ad
os ancharum. Declaratio quarti. Iam facile vi
detur intelligere ad que accidentia uel egritudi
nes hec dispositio hunc virū perducere possit. ven
tositas enim in venis meseraicis multiplicata ex
tendendo istas perducere potest ad dyariam san
guineā a ruptura vel debilitate venarū mesera
icarū prouenientem. ⁊ si materia in eis contenta
cum hoc ꝙ ventosatur esset acuta multum. tūc ad
intestina delata perduceret ad dissinteriam eorū
⁊ talem credo fuisse dissenteriam quā paulo ante
passus ē hic vir. Si dispositio ventris iam predi
cta per dies ante precessit dissenteriam efficiendā
concurrit penultima causa ventris ⁊ mirach eius
offensi aut quasi casus aut compressio ab equo fcā
⁊ aliis ut et mihi testificatus ē. Tertio iterū lo
co hec uentositas inter intestīa ⁊ mirach cōprehen
sa transiens uel retenta in inferioribus apud in-
guina immergi posset in dimidiū qui est ī inferio
ri substantia sifac. ⁊ per ipsum pelli ad oseum ⁊ fa
cere ei ramicem ventosam uel herniam fixionem
in loco isto finaliter erumpit sifac ⁊ ex ruptura il
la exiens uentositas colligitur in inguine ⁊ faciet
rupturam uel herniam inguinalem. sicut si vento
sitas in aliqua anfractuosa parte prope vmbilicū
diu fixa permaneret faceret eruptionem sifac in
ista parte ⁊ ligamētorū vmbilici ⁊ ēet hernia vm
bilicalis. Similiter ⁊ quarto cadē ventositas
in aliqua intermedia parte ventris retenta ⁊ mul
tiplicata finaliter erūpe potest sifac per cuius ru
pturā intestinum ylion uel zirbi egredi possūt uer
sus mirach ⁊ erit ruptura intestinalis. Ultimo
si hec ventositas in concauitate colon congregata
molam contrahit sine transpiratōe necessario con
ducet ad colicam ventosam. ⁊ tu considera qā oia
ista demonstrabilia sunt verificanda sunt ex sexta
.xxii. tertii in capitulis apostematis. quorum me
moriā ⁊ litteram scribere non curaui ne legentes
afficiātur tedio. sicut est fere omniū modernorum
usus abhorrentium sententias ⁊ litteras peritissi
morum veterum allegari. Declaratio quinti.
Uir in scientia medicinali mediocriter eruditus
faciliter intelligere potest quis sit modus regimi
nis huius viri per administrationē sex rerum nō
naturalium. Neque enim conueniens ē ei locus ha
bitationis aeris frigidi ⁊ humidi ⁊ uentosi caligi
nosi et proprie existens circa decursus aquarum.
Et caueat etiam vehemēter a frigiditate capitis
⁊ pedum ac etiam ventris pricipaliter. Ideo lau
do ꝙ tota futura hyeme iopulam habeat usque
ad medium coxarum uel dipploidem pellibus
agninis bene suffultā. De motu vero uel exercitō
⁊ principaliter de equitandi exercitio sibi caueat
immo melius ē eidem exercitium motus progres
siui satis longi mane et sero ante vesperas facti et
proprie cum fuerit bene fortificatus. Loco autē
exercitii usque ad. xx. dies melius ē ei fricatio ab
inguibus incepta ad pedes trahendo inferius et
post illam mediocris fricatio super uentre facta ī
feriori cum raro sacculo pleno furfuribꝫ bene cri
bratis actu calidis. Dormitio conueniens ē ei
ad meliorem efficiendam digestionem ciborum

q humorum ꝛ etiam quia vigorat innatū calorē conuertendo materiam cibalē in chilum ꝛ humores conuenientes ꝛ maxime in sanguinē laudabilē cuius vapor laudabilis temperatus est materia spiritus colligitur xi.tertii ꝛ nono de iuuamētis membrorum propter quod ꝛ longa uigilia debilitando innatum calorē esset causa augumēti uē tositatū Accidentia aīe tristantia ꝛ melancolicalem complexionem etiam facientia sunt euitanda.quoniam per ea extinguitur et sepelitur spiritus ꝛ coartatur in profundo coartatione prohibente eius expulsionem ad membra que indigent illo.Quare a talibus aīe solicitudinibus recedendum est ꝛ adherendū delectationibus ꝛ bone spei passionibus aīe.Cibi autē ꝛ potus sibi disconuenientes iam tacti sunt superius vbi causa efficiēs et cā materialis uentositatis declarabatur qui omnes euitandi sunt sicut pisces lac pastiles cibos.fructus omnes fri.et hu.ꝛ maxime eorū multitudo allium cepe porrum bulbus mel ꝛ legumina omnia ꝛ proprie elixa.uinū dulce in substantia grossum.aqua frigida lactuca spinachia bleta cucur. que omnia oportet euitari.Et preter hec in omnibus aliis cibariis a quibus generetur stomachus eius ita ꝙ calor naturalis opprimatur ꝛ suffocatur propter quod per indigestionē cibus ꝛ potus in stomacho et in toto corpore in uentositates conuertuntur.

Declaratio sexti. Pro sexto aūt pricipali declarādo scilicet ꝓ regimine medicinali.x.uidentur mibi instrumenta pro cura huius dispositionis necessaria ꝛ conuenientia quorum applicatio esse debet.ut infra nunc scribetur. Primū itaque horum instrumentorum est clistere istud quod accipiat oī sexta die in mane in mediis tertiis secundū hunc modum.℞ foliorū rute absinthii betonice serpilli ana.M.ß.blete malue furfurū ana.M.i.ß.zuc.ru.ʒ.iiii.salis gēme.℈.iiii.totū misceatur diligenter ꝛ imponatur. Secundū instrumentū principale est ut intendatur diuersiōi materierū.ꝛ ex diuertentibus conuenientibus in hoc casu tria videntur mibi sufficientia.Primum diuertens materias ad inferius absque sensibili euacuatione est ut omni mane ꝛ sero ante cibū per horā fricetur inferiora a genu usque ad cauillā ab inguinibus usque ad eandem inferius trahendo forti fricatōe per quam membra rubescant.Secundū diuertēs est ut in inferiori parte natū frequenter applicentur ventose sine scarificatione. Tertiū diuertēs ꝛ omni alio melius materiā sensibiliter educēs ē ut intendatur prouocationi venarū emoroydarū fricando eas cum panno aspero uel cum foliis fici uel consolide maioris aut cum re altera aspera.

Tertium instrumentum uentositates carminās ꝛ educens ad inferiora ē suppositoriū hoc.℞ arthanite se.rute baccarū lauri castorei galange staphisagrie yreos piretri ana.ʒ.ii.salis indi .ʒ.iii. salis communis parum torrefacti ꝛ puluerizati.ℨ.ß.mellis bene cocti.ℨ.iiii.fiant suppositoria minora ꝙ̄ digitus inūctus ꝛ de eis semel in die aut bis ante cibū per horā accipiat vnum ꝛ supponat.

Quartum instrumētum principale est hoc electuariū de quo ter in septimana accipiat cocleam ß.ante cibum per.iiii.horas deglutiendo ipsum. ℞ specierū dyamusci.ℨ.ß.specierum dyacimini.ℨ.i.ß.sy.de calamēto libram ß.zuccari.ℨ.iii. granorum phisticorū.ℨ.ii.infundantur phistici in aquā lauri tribus diebus.deinde contērātur ꝛ cocto syrupo cum zuccaro fiat electuariū secūdum artem.

Quintum instrumentū conueniens ē hec confectio de qua accipiatur rotula vna per horā vnam cum dimidia ante prandium ꝛ ante cenā ꝛ bibat post ipsā parum boni vini aromatici ꝛ fumosi.℞ specierum diagalange specierum diacimini ana.ʒ. ri.zuccari al.ℨ.iiii.cum aqua laudani fiat confectō in rotulis.ʒ.ii. Sextum instrumentū sunt pillule de quibus in fine sex dierū accipiat vnā immediate ante cenā.℞ aloes per triduum infusi ī aq̄ lauri.ℨ.i.cinamomi se.rute baccarū lauri se.aneti ameos salis indi ana.℈.ß.formentur pillule cum syrupo de calamēto ex omni.ʒ.vi. Septimum īstrumentum est ut omni sero per horā ante cenam in mane cum surgit a lecto accipiantur pulueres infrascripti ꝛ calefiat in caldario super cineribus calidis absque flamma ꝛ ponantur in sacculo qui sacculus applicetur calidus super locū patientem tribꝫ uel quattuor vicibus.℞ se.aneti ameos amomi ana.M.ß.se.rute baccarum lauri galāge ana .ℨ.i.ß.furfuris bene cribellati libram.i.misceant omnia et diligenter conquassentur. Octauum īstrumentum est ut si ventositas adhuc fixa permaneret loco patienti applicetur mane per duas horas ante cibum ventosa magni orificii absque aliqua scarificatōe ꝛ ibi permaneat per spacium horē unius uel.ß. Nonum instrumentum est ut omni septimana semel in aurora accipiat.℈.ii. tiriace Andromaci bene fermentate cum.ℨ.ii.aque sublimationis foliorum lauri bene calefacti ꝛ tardet cibum post horis quinque. Ultimum instrumentum est postquam rectus erit per instrumenta supraścripta ꝑ mensē.i.ß.fiat sibi cerotū quod continue applicatum teneat super loco patiente quem amplectatur ꝛ partes circūferentiales per tres digitos.Cuius descriptio est hec.℞ resine electe.ℨ.i.oppopona.ℨ.ß.ameos carui baccarum lauri sticados ana.℈.ii.calamenti artanite ana.ℨ.i.ß. picis naualis.ℨ.ii.cere.ℨ.i.dissoluantur simul gūme cum aceto ꝛ pice ꝛ diligenter coquantur cum cera ꝛ cum inceperint tepescerē addantur species ꝛ fiat cerotum spericum uel alterius figure.Hec ī sūma sunt meliora que eligere potui.

Consilium de fluxu ventris humorali.

[E]x his que mibi oretenus prolatā fuerunt ꝛ que etiam ex signis vrinarum et aliis colligere potui videtur ꝙ fluxus huius viri complicatus ē ex debilitate epatis et stomachi propter quam epar eius ad lapsum siccum per viam inanitionis resolutionis est deductū propter cuius epatis debitatē etiā in stomacho eius notabiliter vis digestiua prostrata est adeo ut nocumentum corruptionis assumpserit.quoniam obiectum ut cibū et potum secundum magnas partes transmutat ī ventositates.Magna igitur harum ventositatum pars communicatur inferiori vētri et in magna parte mirach fixa continetur inter superficiē conuexam intestinorum et concauam sifac cooperientia illa.quare vir iste omnio videtur esse paratus ad ydropem tympanitem ad quam etiam naturalis complexio colerica cum aliquali adustione uel permutatōne melācolicū videtur reddere ipsum

promptum.ꝙ autem talis fluxus ex debilitate ꝓ ueniat uel prouenniunt epatis ⁊ stomachi declara ri potest ex multis signis ⁊ auctoritatibus.sed hic sufficit solum adducere testimoniū Auicē.xvi.ter tii capitulo de signis fluxuū oīum modoꝝ in fine dum inquit.Et sciat ꝙ i isto qui assellat i die plus ꝗ̄ i nocte accidit ei ut assellet quotiēs supralit ap petitus eius in die causa est debilitas stomachi ⁊ Et cum in nocte est plus.tunc causa est debilitas eius epatis ⁊ quod remittit aīalium uel alimentū .i.chilum ꝗ propter sui debilitatē transmutarī nō potest.Si autē adhuc cōtingeret rectificari epar ipsius ⁊ remaneret uentositatū multitudo in inte stinis.tunc hec dispositio non leuiter minatur ei ⁊ pronosticat colicā.quare allegato loco inqt Auic. Et scias ꝙ multotiens succedit assellatoēm propē hoc ꝙ ipsa extrahit subtile ⁊ dimittit spissū colica uehemens.Ex quibus diligenter intellectis appa ret esse concludendum ꝙ vir iste indiget precura tione festina ne fiat tympanicus aut incurrat co licā malā. Pro cuius qdē dispositiōis curatiōe premittendū ꝙ vir iste abstineat ab oī cibo ⁊ po- tu solutionis ⁊ lubricitatis inductiuo.Exemplum primi ut spinachia blete malue mercurialis cau- les non bene cocti ⁊ similes eis. Exēplū secundi vt vinuꝫ nouum ⁊ proprie dulce ⁊ non bene digestū. Caueat ab acutis ⁊ salsis et ab acutissimis aceto ra phano cepis alleo ⁊ similibus propter dubiuꝫ ex coriationis.Caueat etiam a cibis difficilis digesti onis.ut pane azimo ⁊ non bene cocto pastilibus et leguminibus ⁊ sibi paribus.Caueat etiam a fru- ctibus ⁊ proprie lenitiuis ⁊ solutiuis.ut ficubꝫ pru nis vuis ⁊ aliis similibus. Preter anteꝫ vtatur ci bis omnibus ⁊ proprie laudabilibus in quanto et in quali.Caueat a multo ⁊ forti exercitio ⁊ ꝓprie post cibum.Euitet coytū ⁊ proprie frequenteꝫ ve hementem uigiliam ⁊ iram magnam stomachi re pletionem a multitudine cibi ⁊ potus. Iste po sitis vtatur istis.xii.remediis que nunc scribo.

Primum est ꝙ oīa cibaria sua conficiantur et condiantur cum pinguedine renum hyrci siue sit frixa siue elixa siue assata. Secunduꝫ est ꝙ cui tet multitudinem ferculorum ⁊ proprie in nocte.

Tertium est ꝙ semper ante cibum ⁊ potum om nem accipiat aliquod de istis ut citonium assatuꝫ mespila uel sorbas quattuor uel.v. Quartū est ꝙ sepe vtatur lentibus coctis in aceto post primā elixationem earum.ita ꝙ dum coquuntur secūda coctione in duabus partibus aque ⁊ tertia parte aceti ⁊ proprie nigri. Quintum est vt vir iste omni sero ante cenā accipiat.iii.de istis pillulis. ℞ dragancti gummi arabici torrefactorū ana.ʒ. .i.sumac granoꝝ mirti cupularum glandium spo dii squinan.rosa.ciperi ana.℈.ii.reformentur pil lule cum succo consolide minoris. Sextum est ut oī mane āte prandiuꝫ accipiat vnū uel duo fru sta huius confectionis.℞ dyacitonitē sine speciebꝫ .℥.iii.coriandri preparati masticis ana.ʒ.i.cum vino citoniorum fiat confectio in rotulis.iiii.ʒ.et vtatur vt dictū est. Septimum est ut omni ma ne per.x.dies accipiat.ʒ.iii.ex hac mixtione.℞ aq̄ arnoglosse aque consolide minoris sublimatiōis gal.cipressi ana.℥.ii. misce ⁊ accipiat eas calidas cum.℥.ſ.zuccari candi. Octauum est ut i omni fine.viii.dierū post predictas aquas accipiat.℈. .ii.istarū pillularū.℞ trocis.de spodio cum semie

acetose.ʒ.ii.reubarbari cōbusti.ʒ.ſ.spodii draga ti torrefacti ana.℈.i.coaguli leporis uel capreti .ʒ.iſ.formentur pillule et accipiantur vt prius.

Nonum est ut portet super vmbilico suo vnuꝫ emplastrum huius descriptionis.℞ resine clare ⁊ electe.℥.ii.gallarum cipressi.ʒ.i.ſ.se.plantaginis acatie spodii rosa.scorie ferri preparate ana.ʒ.i. macis.℈.ii.coquatur resina cū aceto nigro ⁊ addi tis speciebus.℞ cerotum spericum amplitudinis spanse vnius ⁊ apponatur a fine ventris usque ad umbilicum ita ꝙ semper ibi adhereat. Decimū est ut quotiens assellet suffumiget ventrem p infe rius cum puluere tali.℞ colofonie gallie mus.sto racis calamite ana.℥.ſ.ligni al.ʒ.i.corallorū ru. spodii sandarace ana.℈.ii.fiat pluis ⁊ superasper gatur prunis non multe inflammationis.ita ꝙ fu mus per inferius ventrem ingrediatur. Unde cimū ē ut in cibariis suis faciat bulire radicē vnā cōsolide maioris quātitatis digiti indicis. Duo decimum est ut super stomacho suo in nocte semp teneat sacculum plenum puluere huius descriptio nis ⁊ bonum esset ꝙ istum sacculum etiam porta- ret in die.℞ granorum mirti coriandri prepa- rati origani calamenti ana. M.i. macis.℥.ſ.ma sticis gallie mus.storacis calamite corallorum ru. sandarace ana.ʒ.ii.ligni al.ʒ.i.ſ.cimini torrefa- cti.ʒ.ii.fiat sacculus ⁊ portetur ut dictum est.Hec sūt que ī hac dispositione utiliora apparuerunt.

Consilium de fluxu epatico.

Pro matre vero patris huius pueri sibi prouideatur pluribus remediis infrascriptis cum quibus tamen cuꝫ magno labore poterit perfecte cura ri a fluxu epatico quo ipsa laborat ⁊ prouenit in ea a mala complexione calida ⁊ sicca epatis eius cum furia ⁊ abundantia colere rubee ebulientis cum sanguine.propter quod non est mi rabile si ipsa febrit ⁊ proprie febre colerica conti nua quaꝫ nō dubito talē esse.si tamen continuaret remedia notabili tempore satis ē rationale ipsaꝫ posse sanari.Ipsa tamen vtente pro regimine ex parte potus et cibi ordinato pro alia muliere ꝗ habet ulcus in aure cum hoc tamen ante misso ꝙ omnia cibaria que comedit ista domina sint co- cta in aqua fontali in qua frustuꝫ calibis inflāma ti bis uel ter fuerit extinctum cum qua etiā aqua lymphare etiam debet vinū quod ipsa bibit ponē do tertiā uel quartā ptē si ꝓprie fuerit vinū bru scum uel rubeum. Sunt auteꝫ remedia hec pri mo.℞ trociscorū de spodio cum semine acetose.ʒ. .i.ſ.florum nucū sumac granorum ribes exiccato rum ana.ʒ.ii.zuccari secunde coctionis .℥.iii.fiat confectio cuꝫ aqua acetose de qua hec domina per quartam partem hore ante prandium ⁊ cenam comedat.℥.ſ.bibendo post ipsam vinum cū aqua calibis ut dictum est. Secunduꝫ remedium.℞ granorum mirti se.plantaginis coriandri prepa rati ana.ʒ.ſ.spodii gummi arabici dragaganti omnium trium torrefactorum ana.℈.ii.pulueris granorum ribes uel crispini exiccatoruꝫ.ʒ.ii.for mentur pillule cum succo foliorꝫ crispini de qbꝫ dicta domina omni mane in aurora deglutiat.v. aut.vi.⁊ tardet cibum per tres horas ad minus.

Tertium remedium principale ⁊ ultimum est

℞ olei de mastice ⁊ ꝺ mixto ana.ℨ.i.olei nardini .ℨ.ʃ.trocis.de rosis spodii torrefacti coral.alborꝫ ⁊ sandalorum amborū ana.ℨ.ʃ.cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle de quo calido bis ī die tota pars dextra ab ore stomachi usq; ad anchas diligenter inungatur ⁊ posterior etiaꝫ pars a furcula spatularum usque ad nates exclusiue et superponatur pannus duplicatus calidus ⁊ sanabitur diuina gratia.

Tractatus xvi.de dispositionibus ani.

Consilium de emoroidibus continens lectōnes duas. Sectio prima capitulum singulare de dispositionibus quibusdam sequentibus ad emoroidas ⁊ de omnibus speciebus emoroidaꝝ.

Ir egregius dominus Uincentinus de nobili progenie ꝺ scledo ex ciuitate Uincentie oriundus multis ⁊ granibus accidentibus molestatur ingēter. Quorū primuꝫ est debilitas stomachi a mala complexione frigida ⁊ humida ipsius proueniens. propter illud etiam multarū uentositatū in stomacho ⁊ in ventre inferiori cōtinua fit generatio ⁊ multiplicatio. Secundum accidens est corruptio forme ipsius que ꝓuenit a corruptione complexionis epatis frigida ⁊ humida. ex qua formositas corporis ⁊ pulchritudo coloris in palliditatē ⁊ albedinem permutate sunt. Et ex eadem causa ēt generatur in eo sanguis aquosus satis que omnia Asclitē sibi minari uidentur si perseuerabunt. Tertiū accidens est vniuersalis corporis debilitas ⁊ laxitudo quā a predictis causis prouenire facile cōsideranti uideri potest.

Quartum uero accidens est ventris stipticitas superabundans. que licet a mala complexione fri. ⁊ humida materiali vel immateriali stomachi et epatis per se prouenire non debeat. per accidens tamen pp debilitatē aduenienteꝫ expulsiue intestinorū contingit vltra solitum detineri feces ⁊ materias omnes que euacuari deberent per intestia. Omnis enī immoderata discrasia deicit actuꝫ ꝓprie ⁊ cet. Adhuc etiaꝫ predicta ventris stipticitas aliā habet causam sui ipsius ⁊ veriorē que est emoroidarū tumescentia notabilis in intestino recto intus ⁊ extra existentiū. que qualiter stipticitatis ventris effectiue sint cause paulo inferius aperietur magis. Hec etiam emoroides per ipsarum colligantiam ad stomachū ⁊ epar cause sunt ⁊ fuerunt accidentiū prescriptorꝝ primarie. licet etiaꝫ pp longitudinem egritudinis tam in stomacho ꝙ in epate mala complexio frigida ⁊ humida materialis acquisita sit. egritudines enim per colligantiam non perseuerant tempore multo quin associent egritudines per essentiaꝫ. ut ex theoria medicine facile demonstrari posset. Quare ex ōibus his congregatis in unuꝫ concludi potest. talia accidentia non bene remoueri posse et eradicari sine recta curatōe emoroidaꝝ predictarū. In curationibus enim egritudinū canonicis oportet prius unāquāque causam abscindere. deinde ad illā que facta est egritudinem peruenire tertio tegni colligendum est litteraliter. quare liqde apparet paulisper istarū emoroidarū inuestigatōnem esse premittendam. Sunt igitur emoroides bene in intestino recto immerse apud circulū āni īnuente natura ad expellendum sanguinē melancolicum ⁊ superfluitates cū ipso cōmixtas in corpore multiplicatas. ut colligi potest ex sentētia Auicē. xviiii. tertii ⁊ primo et secundo ⁊ tertio capitulis ⁊ .vi. afflo. comento. xii. ⁊ plures alibi. Species autē emoroidaꝝ multe sunt. s. verucales que in substantia ⁊ duritie ⁊ quantitate verucis. i. poris simillime sunt. ⁊ eaꝝ materialis causa est sanguis melancolicus. Alie vero nominātur vuee que vue nigre similantur in eius figura multū ⁊ pendent a materia sanguinea cum melancolia aliqualiter commixta. Tertie vero ab auctoribus morales sūt nominate. eo quia ī substantia aliqualiter comparate in colore ex rubeo et nigro apparentes ⁊ in figura moro semimaturo propinque sunt. Et est earuꝫ materialis causa sanguis melancolie dominans notabiliter. Quarta vero species sūt emoroides uesicales nominate in quaruꝫ concauitate aquositas flegmatica continetur ⁊ propter illud flegmati tanquam materiali causa proportionantur. Harū autem omnium alie ꝓfunde sunt in intestino interius existentes. ut nullo modo manifeste visui. nisi cum notabili expressione ⁊ euersiōe intestini recti. Alie uero sunt in fiteri. s. in circulo ani uel tactui ⁊ uisui oīo manifeste ⁊ quelibet earū tam exterior ꝙ interior uel media inter eas pōt esse vuealis moralis vesicalis ⁊ verucalis. licet ut in pluribus verucales ⁊ vesicales accidāt in circulo ani. sicut morales ⁊ vueales plurimū interius ⁊ rarius exterius sint euenientes. Tertia principaliter diō emoroidarū ē ꝙ earū aliq̄ sūt apostemose siplices et alie apostēose ⁊ ulcerose sū'. alie uero ī fistulas conuerse sūt. Nonnulle vero frequēter ī cancrenas estiomenū al' ka kilon conuertuntur. et non multū longe ab hac scriptura in Euganea ciuitate inuentum est in Manno ftore in quo emoroides ex cancrena ī estiomenū ⁊ finaliter ī as ka kilon conuerse fuerunt. adeo ꝙ non soluꝫ intestinum. immo nates ⁊ usque ad ossa comedebāt ⁊ magna angustia paulo post expirauit. Alia diuisio et ultima emoroidaꝝ alique sunt fluentes uel apte nominate. alie uero sūt restricte cece ⁊ surde nominate eo quia nihil emittunt. Ex quibus emoroidum diuisionibus quattuor sollēniter ītellectis facile perpendi potest ad quam speciem emoroides huius viri reduci debēt. sunt eniꝫ in eo alique morales. alique verucales. nonnulle vero vueales et pauce ⁊ rare usque nunc fuerunt uesicales. Et eaꝝ alique intus et extra sunt. Alique vero sunt apostemose alique simpliciter tales. Nonnulle vero emoroides vlcerose. neutra tamen adhuc in fistulā cōuersa est. ut uidenti tangenti ⁊ bene ītelligenti apte patere potest. Qual'r autem ex emoroidibꝫ istis tanquam primariis causis saluari possint oīa accidentia in principio numerata rationabiliter contemplando videri potest. Cum enim in viro isto sint emoroides surde nō aperte. quia nihil aut parum ualde ⁊ raro sanguinem emittentes et cōtinuo sunt tumentes. quarum tumor etiaꝫ frequenter notabiliter magnificatur. quod arguit multitudinem materiei et non euacuatur materia illa necesse est ipsam multiplicatam redundare p chilis venam ascendētem ad epar. et ibidem tali materia multiplicata necesse est extingui calorē epatis. quare generatur in eo aquosus sanguis hoc ar

gumento vtitur comentator.vi.affo.comento.xii. Si enī sanguis naturalis fit a calore naturali eo extincto necesse est sanguinē generari supple non naturalem in quanto ⁊ in quali.sed aquosū ⁊ paucum.sed idem calor epatis necessario extinguitur uel suffocatur a materia ibidem multiplicata.qr̄ et cet. Et ex hoc fundamento cum premissis facile concludi pōt iuuamentū quod corpori affertur ex apertione venarum emoroidarum nō immoderate fluentium.sed mediocriter.Consueuerunt enī ab auctoribus numerari ⁊ nominari.xvii.species egritudinū a quibus corpus humanū securatur per cursum emoroidalē.sicut ipse eedē egritudines earum plurime aut alique per emoroidarū restrictionem generari ⁊ multiplicari solent.quare xx^a.tertii secundo ca°. Ex sanguine currente ex ano est securitas ab egritudinibus istis.s.estiomeno mania ⁊ melancolia ⁊ epilensia multiplicata ⁊ erisipila et aliis que sunt sicut milium ⁊ cancro ⁊ excoriatōe ⁊ scabie ⁊ galabie.i.tinea et lepra ⁊ pleuresi ⁊ piplemonia ⁊ frenesi ⁊ infrascriptarum. Et quando retinetur sanguis ex eis consuetus timetur aliq̄ harum egritudinum ⁊ timetur etiam ydropisis ex apostemate malo ⁊ corruptione complexionis epatis ⁊ ptisis ⁊ dolore pulmonis. ⁊ cet.lege ibi.

Itaque in summa ex omnibus superioribus colligendo sententiā.videtur oīo asserendū esse q̄ regimen sanitatis recuperatiuum in hoc viro nobili pendet ex apertione emoroidarū per quas euacuatur sanguis melancolicus ⁊ corruptus per cōmixtionē flegmatis q̄ cōgregatur in ipso per uiā indigestionis prouenientis a suffocatione innati caloris.Iterū etiā regimen eius pendet ex consūpti one quarūdā emoroidarū que dolorose sunt.⁊ pp earū magnitudinē constipatōem continuam ⁊ ualidā in eo efficiunt.adeo q̄ nunquam uenter eius fluxibilitatē habet naturaliter.nisi cum medicinis interius uel exterius applicatis prouocetur ventris fluxibilitas.Propter quod prius in ordinando regimen eius ponentur ingenia aperiēdi emoroides in vno capitulo comprehensa. In secūdo vero capitulo ponentur modi ⁊ instrumenta cōsumentia ⁊ exiccantia emoroides intumescentes.

In tertio capitulo ponentur instrumenta sedādi dolorem emoroidalē. In quarto uero capi° ponentur modi et instrumenta leniendi uentrem.

Quintum vero et vltimū capitulum subiungetur in quo regimen huius viri per administratione sex rerū non naturalium succinte narrabitur ⁊ sic apparet q̄ tractatulus iste in sex terminabitur capitulis.

Capitulum primum sectionis secunde de ingeniis aperiendi emoroidas.

Pro materia itaque presentis capituli aperiēda premittendū primo q̄ si fuerint emoroides fluentes mediocriter sine dolor̄ saltē notabili ⁊ absque pruritu ⁊ apostemate magnis.nō debet medicus earū curam intromittere.immo ipsas nature taliter operanti dimittere.quare 17^a.tertii capitulo tertio.Si non fuerit dolor neque apostema nec inflatio non erit plurima tunc necessitas curatōis earū.nam curatio earum quandoque perducit ad fistulas ⁊ ad ragadias.⁊ uocatur dispositio talis disruptio venarum ani.Cum autē contingit in intestio recto ⁊ circulo ani existentes intumescere cum dolore grauatiuo plenitudine intestini magna et p

hibitione debite dilatationis eius ad officium egerendi.et accidit in spina ponderositas ⁊ ypocōdri is utriusque et in capite grauitas.⁊ i visu nocumētum uel scothomia et in sensu tactus.et simili' vi sus apparet vertiginosus.tunc tales sunt emoroides ad se vocantes medicū earum apertōi istructū.

Multa autem sunt ingenia ⁊ instrumenta qbus ab auctoribus hinc inde legendo possunt aperiri emoroides.quorum omniū sententiā in vnum colligendo quantum ingenio meo ⁊ usu longo cōprehendere potui octo modis cecas emoroides aperire solitus sum.ad quos modos licet oīa uolumina medicine perlegeris non iuenies modū pret̄ istos Aperiuntur igitur primo cū instrumentis oībus que motum inundatōis ⁊ fluctuatōis in sanguinē efficere possunt ⁊ maxime in sanguine venarū que sunt iuxta anū ut in fricationibus fortibus coxarum natiū ⁊ iuxta genitales partes. Secundo etiā aperiuntur cū ventosationibus factis in domestica parte coxarū appositis in loco inter anum et radicem genitalium membrorū ⁊ sint ventose ex uitro cornibus uel ere notabiliter ignite.delicatis autem ⁊ nobilibus apponere soleo eis non apponendo ignem in concauitate uentose.sed condecenter applicando uentose orificiū super cute ⁊ exterius cū ignita candela tamdiu calefaciendo uentose fundū q̄ applicabitur parti cōdecenter et poteris eius attractōem secundū uoluntatē tuam magis moderate et minus calefaciendo ventosam postquam fuerit applicata secundū q̄ magis ⁊ minus attrahere cupis. Tertio aperiūtur emoroides flobotomando saphenam. Ipsa enī quandoq̄ aperit eas ouiatione sui ipsius.i.in tempore actualis exitus sanguinis 17^a tertii capitulo 5° i fine. Itē flobotomia que est i posteriori parte calcanei que est sciatica confert etiam ad hoc. Adhuc etiam flobotomia uene almibit est fortior utriusque in aperiendo eas.Et crediderunt quidā talē venam esse illam que inuenitur super calcaneū que est ramus saphene.Ego autem credo talem esse venam curuature poplit de qua quarta primi capitulo secundo scribitur ita.Et ex eis est vena curuatur̄ poplitis que tantum efficit quantum et saphena in prouocatione mestruorum et doloribus ani et emoroidibus. Quarto principaliter iterū aperiuntur emoroides uene in flōmando ipsas. Et modus quidem est faciendo eas eminere et sensui visus et tactus manifestas fieri.primo quidem in iungendo egrotanti ut forti compressione exprimat fiteri ad extra ac si vehementer egerere vellet.et si hoc mō nō sufficit apponatur vētosa fiteri magni orificii conuenienter ignita.Et melius est cum igne exterius q̄ interius apposita.ne flāma ignis ledatur fiteri.ut sepe contingit et prohibet operationem tuam quam itendis.eo q̄ locus apostematur.Cum ergo siue per compressionem aut ventosam euersus fuerit ani circulus aspice ipsum et non uerecunderis aut saltem doce flēmatorem ut aspiciat et tangat venas illas que magis tumētes facte sunt.et sanguine purpureo plene et non sunt attrite uel dure.sed sesu tactus percipitur in eis fluctuatio sanguinis.Igitur flōma de numero illarum que maior erit et permitte sanguinē exir̄ usque quo color eius niger permutetur in splendidum et usque ad debilitatem uirtutis expulsiue.

Si autem vena nō apparuerit tibi notabil' una

per quam flobotomatam sperare possis sanguinē sufficienter euacuari. tūc flobotometur due ul' tres secundū q᷑ tibi decenter consideranti apparebit. Ingenium enī naturale adiuuat artem ꝛ naturā regentem. contraria vero contrariū Damascenus in afo. Cum igitur vna uel plures fuerint flōmate. si perseuerat eaꝝ apertio tot diebus quibus sufficienter corpus euacuatur non est aliter in opere procedendū. Si autem vene iam flōmate claude rentur. ut sepe solet fieri propter uiscositatē ul' pinguedinis multitudinē aut aliis ex causis: tunc sequenti die fiat flobotomie secundatio tot diebus continuata quibus euacuetur sufficienter corpus. adhuc etiam si euerso ani circulo per ingenia predicta lateret sensus tuos venaꝝ apertio. ut sepe contingit in melancolicis ꝛ in valde timidis et similibus. Tunc euerso intestino capiatur cū tenaculis pars ipsius que tibi videtur colore opaco colorata magis ꝛ parū exterius suauiter trahendo ligetur cum cordula condecenter secundū q᷑ ī aliis fieri solet. Et postq̄ per ligaturaꝫ tibi cognita fuerit vena que prius fuerat occulta ꝛ tunc flobotometur ꝛ inde de omnibus procedatur. ut supra dictum est. Quinto aperiūtur vene emoroidales pungendo cum acubꝫ aureis aut argēteis aut aliis. ꝛ solet hic modus obseruari ī mulieribus delicatis ꝛ timidis ꝛ in his in quibus sanguis valde subtilis inuenitur. Sexto aperiuntur emoroides supponendo eis aut confricando eas cum medicinis rubificatiuis acutis nō tamen excoriatiis sicut cum puluere calamenti origani plicarie apii ranini cum ciclamie ꝛ nitro ꝛ pipere. Et fortiora illis sunt fella oīum aīalium ꝛ ꝓprie rapaciuꝫ uolitantium ꝛ peditantium. licet communius fit fel thauri apud auctores. Septimo aperiunt̄ emoroides cum medicīs excoriatiuis ꝛ de cōmunibꝫ ē fricatio eaꝝ cū foliis ficus que siue asperitate sua ac siccitate siue acuitate sua lacticinea hoc efficiāt solēniter ꝛ in breui tempore aperiunt eas. Aperit enim eas fricatio cum cepe narcisi ꝛ cū flāmula ꝛ est pes coruinus. Iteꝫ pulurizatio super illis facta cum puluere cantaridarū. Item linitio eaꝝ cum lacte titimali ꝛ folioꝝ ficus uel cum aqua capitelli Octauus ꝛ vltimus modus apiendi emoroidas ē cū cauteriis. ꝛ licet ad hāc seruire possēt actualia cauteria. nō est tamen corū vsus a cōmuniter operantibus exercitatis neque ab auctoribus plurimū inuentus. Utuntur igitur in apertōne earum potentialibus cauteriis medici plrimi secundum ordinem quem apud vsuꝫ meum continuo habuerunt. Primo quidem applicando leuiora qualia sunt succus ciclamis succus plantaꝝ acutarum sapo mollis semper leniendo cum eis emoroidales partes. Item super pulurizādo eis species omnes attramenti. i. uitrioli. ut viride albū rubeum ꝛ cet. Et primo quidem crudum. Et fortius illo est utrunque combustū. Et earū fortior medicina est. sicut anacardus solus. s. pulurizatus uel cum reliquis medicinis. ut arsenico ꝓprie auripigmento ꝛ arsenicū etiam solum ꝛ sulfur et lacca 17ª tertii 5º capitulo colligenda. Reliq̄ vero cauteria fortiora non curaui scribere propter suspitionē loci ꝛ passibilitatē eius ꝛ aptitudinem eius ad corruptionem et propter ineptitudinem applicationis earuꝫ. hec enim sunt satis efficacia. immo leuiora de numero ipsarū semper applicare consueui fortiorā euitando propter predicta. Cum igitur applicatur horum cauteriorū aliqd̄ fulciatur intestini pars omnis cuꝫ linimentis fri. ꝛ siccis vel humidis actu ꝛ potentia que uiscositatem habeant ut prohibeatur penetratio ꝛ transitus cauterii ad partes laterales ꝛ stet eger eleuatis posterioribus ꝛ coxis apertis usque quo a cauterio facta fuerit escara. Cum igitur facta fuerit ipsa superponatur butyrū aut alia pinguedo mollis absque sale ꝛ acuitate omni ꝛ permisceatur cū succo solatri lactuce violaꝝ uel cū oleis predictorum usque quo ceciderit escara. Ita ut sāguis apire possit. Cum igitur exiuerit donec eius exitum consequatur alleuiatio notabilis ita procedatur. Deinde curetur locus cum medicinis mundificatiuis regeneratiuis carnis ꝛ incarnatiuis et finaliter cum consolidatiuis vsque ad perfectam sanationem. De quarum medicinaꝝ numero melior ꝑ me inuenta est ista. ℞ unguenti basiliconis maioris ℥. ii. olei de crisomilis terbentine lote cum aqua recenti tribus vicibus ana. ℥. i. cere albe. ʒ. iiii. camphore. ʒ. ii. fiat vnguentum ꝛ apponatur.

Capitulum secundum de exiccatione ꝛ consumptione emoroidarum ꝛ restrictōe immoderati cursus eaꝝ.

Uidetur igitur in hoc capitulo duo pertractāda esse. Primo quidem aperire ingenia ꝛ instrumenta exiccandi ꝛ consumendi emoroidas apostemosas. Secūdo uero exprimēdi modū ꝛ remedia īmoderatum cursum ipsarum auferentia.

Et primum quidem completur diuersis opandi modis. ut incisione ipsaꝝ emoroidaꝝ totaliter facta ꝛ modus est. ligentur apud radicem earum cum filo et totiēs dietim constringantur donec ꝑ stricturā deficiente materia nutritionis earū per se cadant. ꝛ est operandi modus securus valde aliquando per me exercitatus. licet operatio tal' fieri non possit nisi in tempore prolixo. Secūdus modus est cauterizandi eas cum actuali cauterio diuidente eas in longitudinem quod cauteriuꝫ sepe ꝛ superficialiter debet poni. post quod procuretur casus escare cum suppositōne rerum pinguiuꝫ non salitarū ꝛ totiens fiat talis applicatio cauterii ꝛ escare casus quotiens totaliter apostemosa substantia consumatur. Tertius iterum est ꝑ applicationē cauterii potentialis. de quorū numero securiora ab auttoribus inuenta sunt species oēs attramenti combusti arsenicū citrinum ꝛ siml'ia. Et hi duo ultimi modi non debent fieri nisi a viro in scientia et experientia bene trito ꝛ in egrotante moraliter obediente medico. Et de numero horum trium ingenioꝝ neutrum fieri potest. nisi cum euersione intestini de qua scriptum est in precedenti capitulo. In ficubus autē ꝛ emoroidibus extra existentibus. hi tres modi facile satis ad optatū sanitatis finem perducunt. Quarto principaliter fieri potest consumptio ꝛ casus emoroidarum cum medicinis superappositis que sūt diuersarum specierum. Alique eniꝫ sunt pulueres alique linitiones uel vnguenta. alie uero emplastra. Nonnulle uero liquores decoctiões vel suffumigationes. Alique vero suppositorū appositōes materiam partim diuertendo partim consumendo finientes. De harum medicinarum numero. alie sunt leues. alie fortiores. alie simplices. alie composite. Quedam vniuersaliter emoroidibus

appropriate. Nõnulle vero determinatis emoroidibus proprie magis. Et quedam earũ exterius ⁊ quedam interius applicande. Ordine igitur securiori secundũ consuetudinẽ meã. primo pquiram ex eis leuiores simplices. secundo compositas omnibus uniuersaliter emoroidibus. tertio vero exprimam aliquas quibusdã emoroidibus magis appropriatas. Pulueres itaque leues simplices indifferenter omnibus emoroidibus appropriati sunt sicut litium de puluere flor̃ uel radicũ cuius si detur in potum. ʒ. ſ. cũ vino stiptico pluribꝫ diebus confert ualde. ⁊ est medicina ab antiquis felu zaragi nominata. lege de hoc cañ secundo ꝑprio capitulo in areola membroꝝ expulsionis ubi dicit ꝙ confert fissuris ani ulceribus ⁊ emoroidibꝫ

Confert etiam ad hanc intentõnem puluis radicum pentafil' de quo pluribus diebus. ʒ. ſ. cum aqua frigida in estate calida in hyeme. Itẽ tãtũdem pulueris floꝝ uel extremitatũ squinanti sil'r confert. De expertis vero potabilibus confert ut sumãtur galbani sicci. ʒ. ii. cũ aqua de quo dixit Auicẽ. 17ª tertii sexto capitulo. ꝙ ipsum e mirabilis experientie ⁊ remouet emoroidas. ⁊ si detur ĩ potu tribus vicibus non redibũt. ⁊ cet'. Ad hãc eandem intentionem laudatur puluis foliorum ⁊ granorum mirti. hec de simplicibus a communi q̃litate ualentibus meliora sunt ut experientia testatur. ⁊ cõmuni auctorũ sententia probari põt.

De aliis vero que ab occulta qualitate conferr̃ dicuntur duo pulchra solemnia scripsit Auicẽ 17ª tertii preallegato capitulo sexto. Et primum ẽ ut accipiatur puluis capitis piscis saliti ⁊ pl'uis casei antiq eodẽ mõ preparati ⁊ misceãt' adiuicẽ eq̃liter. Secũdũ ẽ ut accipiat' cinis caude piscis saliti ⁊ supponatur. ⁊ intelligo ego ut talis cinis sit ꝺ ipĩa predicte caude piscis. De cõpositis võ ad emoroidas expertis cõsumẽtibꝫ eas ⁊ m'lta iuuamenta facientibus duo meliora ab auctoribus et ab experientia comprobata sunt. Primum est electuariũ de scoria ferri cuius descriptionem et meliorẽ inuenies nono Almansoris ibidem capiº 68. Secundũ est pillule de bdellio quarũ descriptio est ibidẽ capitulo 80. has duas descriptiones inter alias que ab auctoribus inueniũtur coꝝ pace salua meliores inueni inter alias. De linimentis vero post predicta commune approbatuꝫ est oleum de crisomilis ⁊ sunt fructus parui persicis aliqualit' similes coloris aurei cũ maturescũt ⁊ ideo nominantur crisomila a cris grece qđ ẽ aurũ ⁊ milõ malũ vñ crisomila quasi aurea mala. Ex quorũ nucleis tale perficitur oleuꝫ. lege ab auctoribus. Secũduꝫ fortius illo est oleuꝫ ꝺ pice.

Tertium ⁊ omnibus fortius est oleum de euforbio. Et si velis hoc ultimum uehementioris exiccationis efficere ei superadde subtriplum ponderis pulueris anacardi ⁊ mirabile inuenies. Unguentum bonũ exiccans emoroidas omnes est. ℞ mellis. ℥. iii. aceti. ℥. ii. vitrioli viridis floris eris ana. ʒ. i. tucie preparate litargiri plumbi usti ana. ʒ. i. ſ. mel ⁊ acetum lento igne buliat usque ad coagulatõem conuenientẽ ⁊ cum ceperint tepefieri effunde in mortario ⁊ superadde pulueres alios ⁊ diu agitentur ⁊ vtere eo. est enim efficacissimum.

De emplastris vero has egritudines consumentibus est hec descriptio. ℞ radicum yari a cortice mundatarũ. ℥. iiii. radicũ lilioꝝ alborũ. ℥. iii. pulueris panis porcini panis opiri. i. furfuracei ana. ℥. iii. pulueris gallarũ cupressi. ℥. iii. granorum mirti se. plantaginis thuris sandarace ana. ℥. i. farine fabarũ. ℥. iii. olei de lauro de crisomi. ana. ℥. i. ſ. croci. ʒ. ſ. fiat emplastrũ ⁊ loco prius fomentato cuꝫ spongia madefacta in vino rubeo calido ⁊ expressa supponatur hoc emplastruꝫ mediocrit' calidum. Est enim efficax eo quia repellit materiam dolorẽ sedat resoluit ⁊ exiccat. De liquidis vero medicinis quoruꝫ vsus est ad emoroides sũt balnea. quorũ aliqua sunt naturaliter talia inuenta. et aliqua artificialiter talia. De naturaliter vero talibꝫ sunt sicut sulfurea quedã aluminosa q̃ tamen meliora ad repellendum ⁊ stringendũ fluxum. licet etiam consumptiua similiter. sunt etiaꝫ ex aqua ferrea minerali. Item aque cineritie calcee minerales que ambe magis sunt consumptiue q̃ꝫ repercussiue. Et de numero mineraliuꝫ melior est aqua attramentĩa in exiccando ⁊ consumendo ⁊ partes fiteri uigorando. De his sunt aliq̃ artificialiter talia. ut aqua cineris uel lixiuium aqua decoctionis radicũ philipẽdule granorum mirti et mirre simpliciter uel coniunct' accept'. Et fortior illis est aqua decoctionis radicũ yari. Hec oia ad resoluendũ ⁊ consumendũ materias. sicut aqua decoctõis gallarũ cupressi confert ad predicta. licet magis ad repellendũ q̃ꝫ ad resoluendũ. De fortioribus vero est aqua capitelli ex q̃ fit sapo et ꝑprie illa que tertio distillatur. est enĩ leuior ĩter alias duas. Item aqua vitis. i. ex vini sublimatõe facta. Et possunt omnes hi liquores applicari faciendo encatismata. i. sessiones in eis uel applicãdo eos cum coto spongia lana uel similibus secunduꝫ peritiam exercitati viri. De his vero que ꝑtim diuertendo partim consumendo materias supposita iuuant plura solẽnia inueniuntur. Primuꝫ ⁊ leuius est suppositoriuꝫ factũ ex radice peucedani recentis. Secundũ ex radice gẽtiane Tertium ex radice yreos. Quartuꝫ ex radice yari uel serpentarie minoris quod idem est. Est enim notabilis experientia in Auicen. littera inuenta cum qua sepe consumũtur notabiliter emoroidas ut ex radice serpentarie suppositoria fiant paruꝑ oblonga ⁊ infundantur in vino per diem naturalem ⁊ imponantur ano ⁊ teneantur ibidem quãtũ est possibile lege ut supra. viº caº. Ex predictis autem fere medicinis omnibus fieri possunt suffumigia que sunt instrumẽta utilia. Et si fuerĩt emoroides attrite vel verucales dure fiant ex eis decoctiones in aquis et suffumigetur patiens cũ eisdem immergendo in predictis lapides ignitos. Et si emoroides exterius eminentes sunt facilius conferunt suffumigatões tales. Si autem interius fuerint suffumigentur cum emboto ano immisso ꝑ cuius concauitatẽ fumus interius recipiatur aut saltem comprimendo intestinum euertatur exterius. De suffumigationibus autem siccis laudatur leuior ⁊ bona est facta cum foliis mirti ꝑiectis ad carbones ignitos. Et fortior est suffumigatio facta cum stercore vaccarum sicco. ⁊ cet'.

Compositum bonũ ad suffumigandũ est hoc. ℞ anacardi. ℥. ſ. galbani. ℥. i. stercoris colũbini stercoris vaccini puluerizatorũ ana. ℥. ii. fiat puluis et superaspergatur carbonibus ignitis ut supra.

Et de suffumigationibus vero ab occulta proprietate valentibus laudatur illa que fit cum spo

lio serpent. Medicine vero composite a pprietate et a qualitatibus communibus emoroidibus appropriate sunt iste. Unguentū bonū ad emoroidas verucales duras et attritas. Rx olei amigdalarum amararū.℥.ii.vitellorū oui numero.ii. croci.℈.i.ceruse.ʒ.ii.fiat unguentū molle in mortario. Descriptio secunda efficacior prima Rx olei vulpini.℥.i.ſ.bdellii dissoluti cū modico aceti.ʒ.vi.pinguedinis renum vituli.ʒ.x.croci.℈.i.fiat unguentum molle. Descriptio tertia fortior predictis.Rx olei amigdalarū amararū olei sisami ana.℥.i.ſ.pinguedinis anatis et galline butyri recentis medulle cruriū bouis ana.℥.i.vitellos oui numero.ii.croci.ʒ.ſ.galbani dissoluti cum modico uini al.℥.i.fiat unguentum molle.Et inueni q̄ hec unguenta oīa infrascripta efficacius operātur.si conficiuntur cū pistello plumbeo in mortario plūbeo q̄ in aliis vasis.hec unguenta efficacia sunt in cura emoroidarū predictarū.quoniam indigent lenificatōe digerente materias et sedatōe doloris et medicinis duritiē et compacitatem a membro auferentibus. In ragadiis vero moralibus uel vucalibus necessarie sūt medicīe leui caliditate resolutiue ne inflamment materiā earū q̄ satis ad hoc parata ē et necessarie sūt in eis medicīe fortis exiccationis.Et si medicīe iste quandoq; cōfrāgantur cum frigidis repellentibus in toto principio uniuersali et medietate augumenti vniuersalis bonum erit.tunc enim necessaria est repulsio materiei parua resolutio et maior exiccatio eius.

Compositum bonū ad hanc intentionē est hoc. Rx foliorum solatri recentium.M.iii.rosarū foliorū plantaginis ana.M.ii.pulueris coriandri preparati cū aceto.℥.ſ.camomille mellilotι se.aneti ana.ʒ.iii.croci.℈.ſ.fiat emplastrum cū.℥.ſ.farie ordei.aut fiat ex eo unguentum cū pauco oleo ro. et tunc erit conueniens in principio et post illud.

Unguentum bonum et fortius predicto est hoc. Rx absinthii recentis foliorum apii ana.M.iii.camomille mellilotι ana.M.ii.se.aneti granorū mirti ana.M.i.yreos.ʒ.iii.radicū serpentarie.ʒ.i.olei amigdalarum amararū.℥.iii.fiat unguentum molle uel emplastrū multiplicata farina ordei respectu descriptionis precedentis. Unguentum tertium et efficacius scriptū supra descriptione illa.Rx yari et cet. Ad emoroidas vero vesicales multum cōfert linitio facta cū metridato aut tyriaca. Itē descriptio illa.Rx cerusē plūbi litargiri tucie crude ana.ʒ.i.ſ.antimonii.ʒ.ſ.olei de costo olei liliorū alborū ana.℥.i.croci.g.vi.cere quantum sufficit fiat unguentum molle.Et si maiorē exiccatōem velles fortius illo erit hoc.Rx scorie ferri frixe in aceto usque quo cōuenienter puluerizari possit.ʒ.iii.se.anacardi.℈.ſ.radicū serpentarie gentiane piretri ana g.vi.olei de crisomilis.℥.i. olei uiol purpurearū.℥.i.ſ.cere quantū sufficit.fiat vnguētum molle. Ad ragadias autē que sunt emoroides siue emoroidales fissure in circulo ani et intestino recto.regimen conueniens est ut fiat flobotomia basilice que confert omnibus speciebus emoroidarū et proprie quando adest febris.deinde emplastrentur cū uitellis ouorū et oleo de crisomilis et croco cū modico bdellii ex sententia Rasis in diuisionibus Almansoris capitulo 79. In ragadiis autem cū quibus non est febris conferunt pulueres linimenta superius tacta. Linimentum bonum ad ragadias ani et proprie quando cum eis est vehemens inflammatio et punctio.Rx olei nenufarini.℥.i.coriandri non preparati.ʒ.ii.amili.℥.i.croci.℈.ſ.fiat vnguentum molle in mortario et sedat dolores et inflammationes.Et fortius illo ē hoc Rx succi iusquia.℥.i. succi nenufar.℥.ii.cerusē.℥.i.litargiri.ʒ.iii.camphore.ʒ.i.uitellos oui numero.ii.fiat vnguentum molle in mortario. Et si velis unguentum hoc fortius facere in sedando dolores et inflammationes et punctiones adde sibi opii croci ana.℈.i.Et postq̄ totū confectum fuerit buliat in.℥.iii.succi violarū recentiū usque ad consumptōem illius.cōicant vnguenta hec cū iuuamēto ad ragadias omnibus etiā speciebus aliis emoroidarū.Neque hesitare debes ex eis quia narcotica recipiant.sunt enī refracta condecenter.neq; est narcoticorū nocumentū in aliquo membrorum corporis minus q̄ in ano.et tu considera causas. Et hec de prima particula principali capituli huius. Pro secunda uero principali huius memorandum primo sententiam positam in principio precedentis capituli q̄ cursu emoroidarum ente moderato in quanto quali et in tempore restringi non debet. Item memoriæ habeatur sententia ypo.vi^a^ affo.comento xii. Et si plures fuerint emoroides ex quarū euacuatōe conuenienti iuuamentum notabile corpori consequatur non debet totaliter curari neque constringi.quin una earum aperta remaneat propter nocumenta ibi numerata. Cum uero sanguis ab eis emanat distillādo exuberando aliter q̄ ab eo virtus non cadat. siue continuus fuerit fluxus siue interpollatus cōstante virtute.fiat flobotomia de basilica dextra uel sinistra secūdū q̄ cadit in coniectura tua supsignis stabilita.q̄ materia sit sanguis colericus uel melancolicus. Facta flobotomia sequenti nocte detur in aurora in potu.ʒ.i.ſ.trociscorū de karabe cū aqua decoctionis sumach. aut detur in potu in aurora.ʒ.i.pillularum de bdellio que scripte sunt supra cū aqua decoctionis granorum mirti aut dentur in potu.℈.ii.pulueris mumie et.℈.i.lapidis ematitis inuicem commixta cū aqua plātaginis. Super loco uero exterius superponatur albumen oui cum pilis leporis et tela aranee inuicem conquassatis.aut fiat puluis iste et conquassatus cum albumine oui superponatur natibus siteri et extremitati spine.Rx thuris mirre sarcocolle aloes ana.ʒ.i.dragagāti gummi arabici torrefactorum corallorum et ossium dactilorum amborum combustorū ana.ʒ.i.ſ.uitrioli combusti.℈.i. pulueris fuliginis inuenti ante faciem furni.℥.i.fiat ut dictum est.Et hec de capitulo secūdo dicta sufficiant et cet.

Capitulū tertium principale est instrumentum sedandi dolorem.

Contingit frequenter pp emoroidas in fiteri dolor intensus aut propter multitudinē materierū qui dolor frequenter ad maiora nocumenta pducit q̄ propria egritudo cuius ipsa est accidens. Ideo igitur oportet medicū promptum et solicitū esse in sedatiōe doloris illius ne perducat ad spasmum per colligantiam partium illarum ad nucham et cerebrum et ne etiam pp multitudinē materierum et qualitatem malam ipsarum extincto uel corrupto calore naturali perducat ad cancrenam uel estiomenū cancrū uel as ka kilos ut sepe

contigit me vidisse viros tali martirio extinctos fuisse. Igitur pro sedatõne doloris talis. licet multa eorum que tacta sunt medicamina conferrẽ possint. ut illa que in ragadiis tacta fuerunt. seri osius tamen plurima sedantiũ dolorẽ medicamina in hoc vno capitulo colligentur a leuioribus ĩ cohando semper ut mei moris est. Igitur freqñter dolorez talem sedat embrocatio uel fomẽtatõ uel sessio facta in aqua decocta cũ croco. Secundum ⁊ fortius illo est ĩ sapa facta. Tertiũ ⁊ anodinum magis est emplastratio facta cum sapa vitello oui croco camomilla ⁊ puluere aneti inuicez conquassatis. Quartũ ⁊ mirabilius predictis ẽ ut recipiãt vitelli ouoꝝ quattuor olei rosa.℥.iii. croci.ʒ.i.⁊ applicetur loco. Quintũ ⁊ fortius õibus est.℞ olei nenufarini de aneto ⁊ de camomilla ana.℥.i.croci.ʒ.i.uitellos oui numero.iii.farie ordei.℥.i.conquassentur in simul demũ buliant in .℥.ii.succi lactuce vsque ad consumptionem illius ⁊ sepe applicetur. Et si volueris hoc vltimũ sicut ⁊ oĩa precedentia doloris sedatiua velocius efficere addantur ei opii iusquiami uel mandragorẽ.ʒ. .i.uel.ʃ.secundũ coniecturam tuam. Ego autez instante necessitate magis tales dolores sepe sedaui emplastrando locũ cũ filonio tarsensi tepido õ scriptione Auicẽ 5° cañ summa prima lege ipsuz ibi. Unguentum bonum narcoticũ ad hanc itẽtionem.℞ olei de nenufare ⁊ de floribus lactuce ana.℥.i.olei de mandrago.℥.i.ʃ. croci.ʒ.i. cerule litargiri tutie preparate ana.ʒ.ʃ.amili terre sigillate ana.ʒ.ii.opi.ʒ.ʃ.vitell' ouorũ numero.iii. fiat vnguentum molle in mortario plumbeo ⁊ est efficax valde. Emplastrum bonuz ad hanc intẽtionem.℞ radicũ altee diligenter coctarũ librã .i.radicũ liliorũ alborũ.℥.iii.foliorũ maluarum ⁊ iusquiami recentium ana.ʒ.iii.camomille.℥.ii. mellilotı se.aneti ana.℥.ʃ.farine fenugreci se.lini ⁊ ordei ana.℥.i.ʃ.olei de sisamo recent.℥.iii.opii .ʒ.i.ʃ.fiat emplastrũ cum decoctione foliorum suprascriptorũ. Dolores etiam istos non raro sedaui accipiendo materiã huius emplastri.⁊ postq̃ cocta fuerit in sappã impleatur ex ea sacculus magnus ⁊ super eo calido diu sedeat patiens ⁊ ẽ medicamen nobile valde. Solent etiam dolorez illũ aliquando sedare fricationes ⁊ ligature facte ĩ adiutoriis brachii ⁊ in pedibus ⁊ ventosatões spatularum ⁊ superiorũ partium natiũ. Et flobotomia basilice que omnia tacta sunt supra. Et usus clisteriorum puluerũ quoꝝ memoria sequẽti capitulo inuenietur.

Capitulum de modis ⁊ ingeniis leniendi ventrem.

Considerandu post hoc q̃ in egritudinibus talibus tanquam accidens inseparabile semper cõplicatur uentris stipticitas ⁊ raro contingit oppositum fieri que quidem multis causis cõicari potest dispositionem illam. Aut quia pp talem egritudinem que cronica est debilitatur expulsiua uirtus intestinorũ. Aut quia materie frigide in cronicis abundãtes grossitudine sua ⁊ multitudine prohibent intestini dillatatõem debitam. Aut quia in fuso ani circulo multitudine matericrum.non potest in eo fieri dillatatio debita que ad exitũ secũ necessaria est. Aut quia propter malam complexionem calidam aut siccam consumentez humiditatem fecuz ipse etiaz conuertuntur in squibalas. Aut propter motum contractiuum talium partium uersus principium suum. Aut propter causas alias ad has reducibiles.⁊ qualitercunque contingat stipticitas talis non precipue grauat intestinum patiens.imo ⁊ toti corpori nociua est.

Pro cuius constipatõis amotione clisteriorum vsus a nonnullis auctoribus vitupezatur non qui dem per se sed per accidens. eo quia sepe contigit clisterizantem imperitum cuz impositione canule dolorem maximũ facere aut presentem augmẽtare. Igitur presupposita peritia operantis clisteria nonnulla describentur que iuuamẽtũ magnũ cõicant omnibus aut pluribus causarum stipticitatis que superius enumerate sunt. Clistere bonũ ad hoc.℞ folioꝝ mal.M.iii.folio.blete.⁊ mercurialis ana.M.ii.fiat hoꝝ decoctio ⁊ post expressionẽ accipiantur.℥.xii.eius vitelli ouorũ numero.iii.olei de sisamo recentis.℥.iiii.salis gemme .ʒ.ʃ.⁊ imponatur totũ. Fortius illo ⁊ anodinuz magis est hoc.℞ brodii pinguis carniuz castrati pulli uel vitelli librã.i.butiri recentis pinguedis anatis ana.℥.i.croci.ʒ.ʃ.olei de aneto ⁊ liliorum ana.℥.i.ʃ.salis indi.ʒ.i.misce ⁊ pone tepidũ actu. Et si volueris hoc uel primum fortiora facere adde eis zuccari ru.mell' viola.ana.℥.ii. Hec enĩ clisteria leniendo resoluendo ⁊ sedando dolorem cõuenientia sunt. Et si uolueris magis doloris esse sedatiua adde de filonio ⁊ oleo de mandragora parũ secundum coniecturam tuam. Soleo autem in his casibus lenitionẽ ventris efficere cum oleo viol' dissoluto.ʒ.i.bdellii cuz libra.i.predicti olĩ.

Etiam suppositoria facta cum pinguedine galline uel anatis uel butiro ⁊ modico pulueris scamonee exterius emplastrata conferunt supponendo calida. Sessio facta in aqua decoctionis caulium cum excorticatis seminibus pentadactili mirabiliter iuuat. Pillule bone ad hanc intentõnem.℞ bdellii al.mollis ⁊ bene pinguis aloes infusi per tres dies in lacte ouino.ʒ.ii. incorporentur simul ⁊ fiãt pillule ⁊ detur a .ʒ.ʃ.vsque ad.℈. .ʃ.ante cibũ ⁊ ualde confert. Delicatis autez et timentibus cõsueui dare.ʒ.iiii.aque lõge decoctionis maluaꝝ cum.℥.i.zuccari ru.uel mellis viol' et bene confert. Electuarium bonũ ad hanc intentionem esse post electuarium de psilio. Electuariũ de cassiafistula ⁊ sebesten ⁊ diaprunis et diacatolicon que omnia ab auctoribus hinc inde legantur ⁊ proprie quando excluduntur a scamonea aut in eis ponitur parum de ea. Non enim curaui talia scribere ne fastidium inferam audientibus. In talibus autem egritudinibus soleo vti compositione tali.℞ polipodii recentis abluti ⁊ bene minutim incisi librã.i.mirobalanoꝝ indoruz numero .vi.prunorrm sebestenn ana numero.x. seminum malue ⁊ altee ana.ʒ.iii.infundantur omnia in libras .x.aque fontis precalefacte per quattuor dies ⁊ diligenter singulo die manibus confricentur in eadem. Quinta uero die calefiant omnia simul ⁊ bene coquantur et exprimantur postea accipiatur colatura ⁊ superaddantur eidẽ mucillaginis psilii sapiẽter extracte librã.i.ʃ.zuccari ru. librã.i.pulueris scamonee in sindone ligati.ʒ.i.coquãtur omnia simul lento igne usque ad medietatem.tunc auferatur a decoctione sindon cum scamonea ⁊ superaddantur zuccari cãdi libras.ii.ʃ. ⁊ coquantur vsque ad electuarii spissitudinem et

detur ex eo coclear vnū ante cibationē. ⁊ qua vis hora. est enim delectabile medicamen suaue et se curū ⁊ ventris bene lenitiuū. De compositis aūt meis ad hāc etiam intentionē confert puluis iste. ℞ viol. ℥. ß. folliculorū sene. ℥. ii. medulle cartami polipo. tartari ana. ʒ. i. ß. cimini anisi dauci mac. ana. ʒ. ß. salis indi usque ad. ℈. i. cum modico brodii uel aque vel vini ante cibum. hec de capitulo tertio ⁊ cetera.

Capitulū quartū de regimine per dietam.

Si diligenter considerent materiales cause emoroidarū que rarissime sūt flegmatice ut in vesica libus fieri contingit. frequenter autē materie earū sunt sanguis dominans melancolie commixtus ut contingit in his que sunt morales ⁊ venales. Frequentius autem earū materie sunt melancolia dominans. ut contingit in verrucalibus ⁊ attritis rarissime autem inuentum est earū materias esse colericas naturaliter tales. licet inueniri possint materie melancolice ex adustione colerarū genite que frequentius efficiunt cancrum cancrenas estiomenum assa kilon. Uidebitur itaque taliter cōsideranti vnicuique taliū specierū ꝓprium regimen per sex res non naturales esse notabiliter et differenter. Uerū quia in hoc cōicant omnes materie emoroidarū. s. quia sunt commixte ex sāguine ⁊ melancolia theorice considerando unicum regimen eis omnibus per sex res non naturales administrari potest. Igitur omniū predictorum regimen qualitatis ⁊ effectus inclinari potest ad caliditatē leuem ⁊ siccitatē minorem per quem due predicte materie conuenienter minorari possint ⁊ conuenienter digeri. Et per hoc prohibetur augmentū generationis talium materierū in corpore patientis. Igitur eligatur aer climatis ciuitatis camere ⁊ omnis habitaculi parumper ad caliditatē eleuatus ⁊ siccitatē mediocrem. ut habitando cameras habentes aspectum orientalē meridionalē. licet etiā occidētalis aspectus non sit in hoc capitulo valde malignus. Et si non possit aer naturaliter haberi talis preparetur ad qualitates tales artificialiter. ut sint camere bene munite et igne conuenienter calefacte ⁊ proprie quando in eis terme sicce fuerint artificialiter facte. Corpora etiam talia vestibus conuenienter calefacientibus debent esse munita: ut suo tempore pellibus agninis vulpinis ⁊ similibus bene tecta capita eorum ⁊ extremis a frigore bene defēsis. ⁊ si quādo in eorum cameris fiant suffumigatōes alique aut sint modice aut non transeant medicinas que sunt primi gradus aut secūdi. ut thus lignum aloes storax calamentū ⁊ similia ut laudanum. Cibi autem ⁊ potus eorū consimiliter eligi debent in suis qualitatibus graduati. ut sunt panis recēs trium dierū ad plus. Carnes agnorum ⁊ uitulorum aīalium capretorū porcellorū iuuenū ⁊ castratine consimiliter ⁊ carnes pullorum perdicū fasianorū ⁊ columborū aliqualiter adultorū non in multo tamen vsu ⁊ auium minutarū ⁊ aīalium omniū carnes in aquis degentium siue sint de peditātibus domesticis vel siluestribus uolantibus dūmodo eorum nutrimentū non sit melācolici sanguinis augmentatiū. ut sunt carnes porcorū siluestrium antiquorū ⁊ vaccarum ⁊ similium. Idem intelligendū est de oleribus. quare dimittantur caules lentes caseus legumina ⁊ carnes salite. In sūma oīa que grossum ⁊ multū chimū sunt generatiua. Et omnia etiam que sanguinē adurunt. sicut cepe allium piper. In illo enī in cuius sanguine est acuitas emoroides necessario generantur. In habētibus vero sanguinē dulcem ⁊ carnes teneras ⁊ humidas non generantur emoroides. ut Rasis in diuisionibus 79° capitulo in talibꝫ pp alias causas emoroides generari possunt propter aīe passiōes melancolicas ⁊ similia. Uino vero utatur albo diafano subtili claro aromatico ⁊ notabiliter dulci. vina uero grossa turbida nigra pōtica uel acerba oīo dimittat. Et melius esset ei uti aqua cum zuccaro cocta ꝙ tangere vina talia. De saporibus fructibus ⁊ alimentis omnibus aliis dimittātur omnia acerba pontica ⁊ acetosa saltē in multo vsu. Lactis autē vsus recocte ⁊ colostre ⁊ recentis casei leuiter saliti conueniens est ei. De motu ⁊ quiete conuenit ei exercitiū naui factū ⁊ manibus mediocriter absque magna corporis agitatione. Equestre autem exercitium ⁊ sessionem supre dura oīo dimittat. In summa itaque quies longa conuenientior est ei ꝙ parua. Et exercitiū breue ⁊ paucū magis ꝙ longum et magnum. Sōno vti debet magis prolixo ꝙ breui ut corpus cōuenienter humectet. vigilias vero effugere debet multas ne propter siccitatem que sequitur ad eas corpus in melancolicam dispositionē inclinetur ⁊ dormiat super latere dextro magis ꝙ super sinistro. imo raro super sinistro decūbat ⁊ rarius sup spina. quoniā dormire super spina superfluitates ad posteriora declinare facit. secunda primi cap° de eo quod venit ex somno ⁊ vigilia. Ciborum etiam ⁊ potuum repletionē oīo dimittere debet ne calor naturalis eorū quantitate suffocetur. Et in sūma tantū comedere et bibere debet ut ex quātitate cibi stomachus non grauetur ⁊ anhelitus comprimatur neque ex potus quantitate fluctuatio rugitus et similia in stomacho causentur. Cuꝫ autem plenitudinē a cibis et potibus factam esse contigerit prouocetur vomitus cuꝫ. ℥. i. ß. sy. ace. et portione dupla aque q̄ ābo bibātur tepida. Et per mediā horam post imponatur digitus in os agitationē faciēdo circa guttur ut euomat uel saltem has repletiones cum clisteribus supra tactis. 5° capitulo de lenitione vētris procuret educere.

Accidentia vero anime melancolicis impressionibus assiduam tristitiā solicitudinē rerum cōtristātium oīo fugiat et omnia accidētia que fortibꝫ motibus in spiritu factis calorē accendere possint a quo materie in adustionē conuertantur. Nanqꝫ omnes tales impressiones tristes permutant corpus ab eis que est secundum naturam consistentia tertio tegni. Hec in sūma uidetur vniuersalis 2ō et particularis regendi corpora in emoroidibus laborantia. Si vero speciale regimē preseruatiuum administrari potest uidetur esse perficiendum cum predictis omnibus in quibus ipsum inclusum est etiam cum euacuationibus vniuersalibus et vere et autūno factis. corpus conuenienter mundificantibus que nunc sequuntur et cetera. De scriptio purgationis vernalis. Igitur a medietate mensis februarii usque ad medietatem martii corpora totaliter mundificari poterunt accipiendo primum minoratiuum hoc. ℞ mirobalanorū indorum numero. vi. mirobal. kebulorum numero. ii. prunorum sebesten ana numero. iiii. infūdāt

per diem naturalem in libra.℥.aque. Deinde cō fricentur cum ea ⁊ buliat vsque ad medietatem ⁊ illius colature cum debita expressiōe. ℞ ℥.iii.pul ueris folliculorū sene epithimi ana .ʒ.℥. cimi.ani si ana.ℨ.iii.salis indi.ℨ.i.misce ⁊ totum calidum in aurora in potu accipiatur.tardetur post illud cibus sex horis. In qua quinta accipiat ciatū unū aque cū zuccaro cocte ⁊ calide. In sexta sequēti hora prandeat. Sequenti mane accipiat digesti uuȝ hoc et continuet ipsū octo diebus. Et si in hoc īteruallo stipticus eēt vēter utatur sparsiȝ his que tacta sunt supra 5° capitulo de linitione ventris.

Digestiuum est hoc. ℞ sy.viol' sy.de epithimo ꝺ bisantiis ana.℥.℥.aque buglosse.℥.ii.aque cuscute ⁊ scolopendrie ana.℥.ii.misce. Sūpto digestiuo ut supra purgetur cū his pillulis. ℞ pill'arū ꝺ lapide lazuli pillularum indarum ana.℈.ii. refor mentur pillule octo cū sy.viol' accipiātur ⁊ obseruetur post eas totū ut supra ꝺ minoratio scriptū est. Minoratiuum vero in estate ⁊ autūno potest esse hoc. ℞ electuarii diaprunis epithimi folliculorū sene ana.℈.i.macis cinamomi ana.ℨ.iii. accipiatur totum cū decoctione passularū calida.

Digestiuum bonū quod accipi potest a medietate septembris vsque ad medietatē octobris est hoc ℞ sy.rosa.℥.i.sy.de epithimo.℥.℥.aque cicore.℥.ii.aque buglosse.℥.i.℥.misce. Eradicatiuū post digestiuum est hoc. ℞ catartici imperialis.ʒ.℥.lapidis armeni.ʒ.℥.accipiatur cū medio ciato decoctionis folliculorū sene ⁊ in omnibus istis tribus tam in minoratiuo ꝙ digestiuo ꝗ eradicatiuo obseruentur oīa que in purgatione veris precedētis scripta sunt. Ad laudē dei Amen.

Consilium ad fluxum emoroidarum cum dolore ibidem.⁊ ꝺ formicha miliari in intestino recto.⁊ etiā de ficu in ano.

Ex his que mihi per scripturam innotuerunt apparet dispositioneȝ huius viri complicatam ex pluribus egritudinibus ⁊ accidentibus que in siteri eius apparuerunt.⁊ primo quidē fuit fortis ⁊ perseuerans fluxus sanguinis a veis emoroidaꝝ in primis etatibus a pueritia usque ad augumentuȝ adolescentie ⁊ fuit fluxus a sāguine melancolico cōmixtione materiei aquose perseuerans.quod quidem demonstratur ex eo qa dolor in partibus illis erat satis mediocris. Et iterū quia proueniente etate eius a 18.usque ad 32. annuȝ conualuit a dolore.cuius conualescentie cā propria fuit minoratio rei frigide ⁊ aquose ꝗ p augumentum caloris etatiue acquisituȝ consūpta fuit post illius consumptionem.s.aquositatis materia transibat in siteri.⁊ hoc propter maiorē fixionem melancolice materiei in loco illo. Cum enim erat materia illa coniuncta aquositati lubricatiā magis ⁊ mollior efficiebatur. Quod etiam dolor ille in posterum remāserit fortior a materia melancolica proueniens facile demonstrari potest eo quia augumentabatur tempore expulsionis.virtute enim voluntaria expulsionē temperante necesse est intestini recti inferiorem partem dilatari ⁊ extendi.sed materia melancolica ibi retenta extēsionem illam prohibet ⁊ sua ponderositate nocet. Igitur tempore conatus superfluitatum necesse ē dolorem intendi consequentia ⁊ minor videntur habere necessariam ueritatē. Ex quibus iaȝ apparet ꝙ dispositio illius fuit duplex.⁊ prima quidem emorosagia venaꝝ emoroidaruȝ.secunda vero doloris instantia in inferiori parte intesti recti ⁊ circulo illius. Tertia vero principal' egritudo ipsius erat multitudo pustularum in intestino recto ⁊ circulo ipsius que quidē pustule oīo erāt formice miliares quod quidem ostenditur ex vehementi inflāmatione ⁊ punctione in partibꝫ percepta. Amplius ex eoruȝ albedine concludit' presentia flegmatice materiei que commixta cum colerica materia salsedineȝ acquirit a quibus facile predicta signa rectificari possunt.pūctio eni mordicatiua ⁊ inflammatio attestantur materiei colerice ⁊ albedo attestatur flegmatice materiei. Salsedo autem in materia potest esse ⁊ punctōis ⁊ pruritus causa. Et colligi potest eorum sentētia 17ª tertii capitulis secundo ⁊ nono. Et iterum septimo Almansoris ⁊ plurie albi.⁊ confirmat quia talia apostemata erunt surda nihil emittentia immo neque virus ut scribitur.sed hoc ē signū materieꝝ calidarum ⁊ acutarum.igitur ⁊ cet.

Quarta vero ipsius dispositio ut scribit' erat eminentia apostemosa extra circuluȝ ani pendēs que quidem est dispositio ab antiquis illustribus ficus nominata.quod fuit eo quia magnam conuenientiam habet cum ficu.s.immatura quantuȝ ad soliditatē eius. Iteruȝ in figura eo quia tenui appendiculo annectūtur siteri uelut ficus arbori.et quia a pyramidali parte que substentatur a siteri figura rotunda in latum figuratur uelut ficus. Est autē huius apostematis materialis causa san. melancolicus commixtus alicui flegmati facienti fluere materiam melancolicā que sui grossitie cōstans ⁊ fixa difficulter mobilis existit.sed flegma facit ipsum liquiduȝ ⁊ viscositas ipsius facit ipsaȝ esse glutinosā.quare non est mirabile si hec apostemata tali figura figurantur. Hec in summa videtur esse dispositio quadruplex huius nobilis viri .s.fluxus emoroidalis licet interpollatus doloꝝ perseuerans in eisdeȝ partibus ⁊ miliares formice in locis eisdeȝ.4ª est emorois que ficus dicitur ⁊ cet. Ex quibus omnibus cum diligenter considieratur clare videri potest ꝙ dispositio ista est multum verenda.primo quidem quia ipsa est ex pluribus egritudinibus complicata. Secundo quia argui dominiuȝ materierum genere et specie diuersarum in partibus illis dominantium.

Tertio quia iaȝ facta est diuturna ⁊ habituata.

Quarto quia paruuȝ iuuamentum ex applicatione medicinarum inuentum est. Quinto propter icōuenientiam applicationis medicinaruȝ que essent oportune ⁊ necessarie ad dispositiones fixas. Sexto ⁊ ultimo quia raro reperiuntur viri in opere manuali bene periti qui conuenient cum scientia ⁊ ratione operari deberent qualiter iste locus expeteret.unde quantum ē possibile opere ad huius curationē succurrendum est.

Capitulum secūdū de cura per dietā. ⁊ primo de cibis ⁊ potibus.

Itaque pro curatione harum dispositionuȝ recurrendum est ad regimen ex parte sex reꝝ non naturalium. Et pro conuenienti mensura ciborum ⁊ potuum ⁊ electione qualitatis eorum. Dicendum primo ꝙ difficile est mensurare et eligere

cibos ⁊ potus utrique harum dispositionum conuenientes. Nam cibi medicinales qui iuuarent ad stringendum sanguinis cursum imoderatum ut stiptici glutinosi fri. ⁊ sic. nocerent dolori ⁊ apostemati. licet sint conuenientes formice miliari iam predicte. Medium igitur oportet tenere inter excellentias qualitatum ciborum ⁊ declinare magis ad aliqualem remissam caliditatem. refractam tamen cum temperatis uel frigidis magis quam declinare ad frigiditatem ⁊ humi. aut siccitatem intensas. licet igitur cibus ⁊ potus omnes debeant esse aliqualiter calidi ad leuem exiccationem inclinati debent tamen esse conuenienter nutritiui ut fiat restauratio sanguinis in eis euacuatione deperditi. Tales erunt igitur omnes cibi cibales nominati quorum est in corpus operari humanum a materia ⁊ non ab aliqua qualitate. sunt omnes exclusi ab alterutroque quattuor graduum in medicinis assignatorum ut sunt laudabiles carnes pullorum iuuenum vituli aut castrati ⁊ agnorum iuuenculorum ⁊ omnium aliorum animalium volatilium natatilium que carnes habent odoriferas conuenienter molles viscositate ⁊ melancolicitate priuatas. Et post perdices fasiani auicule minute capreoline ⁊ porcine tam domesticorum quam siluestrium animalium. Conueniunt etiam oua calcus mollis recens ⁊ non antiquus. Item butyrum ⁊ reliquae pinguedines temperate non excellenter calide. De leguminibus uero possunt ei conuenire raro tamen usu cicera alba ⁊ rubea pisa dorella ⁊ iuscula de ordeo. Lentes autem ⁊ fabas ⁊ fasioles ⁊ panicum ⁊ milium euitare debet. Panis vero eius sit recens notabiliter fermentatus bene coctus duorum aut trium dierum etatem habens ad plus. pastilles autem omnes fugiat. De piscibus autem placent cancri maiores ⁊ minores varioli torentine lucci capedani temali ⁊ omnes alii fluuiales pisces preter tencas ⁊ anguillas. De oleribus autem conueniunt bleta spinachia borago petro. attriplex portula. cucur. ⁊ sibi similia. melancolicas autem plantas euitet ut caules ⁊ acute calidas ut ruta abrotanum apium petro. ⁊ sibi similes. effugiat etiam acrumina omnia ut cepe alleum porrum sinapim raphanum ⁊ similia. olei autem oliuarum dulcis recentis non valde saliti usus conueniens est ei. De fructibus autem placent mihi uue ⁊ ficus recentes poma dulcia amigdale passule plica ⁊ iuiube. castaneas vero ⁊ citonia ⁊ pruna non valde dulcia sorbas ⁊ mespila euitet. De saporibus autem utatur sapa agresta non ualde salita succo aranciorum ⁊ limonum recentium et vino citoniorum simplicibus uel inuicem confractis. Usus autem lactis conueniens est ⁊ proprie cocti. Colostra autem ⁊ recocta bene placent. cibis vero aromaticis uti non est sibi conueniens. neque etiam his qui commixti sunt ex aperitiuis ⁊ proprie calidis. quoniam aperiunt orificia venarum cum nocumento magno. eo quia tam imoderate aperiti sunt. Non enim est possibile ut accidat emoroides nisi apiantur orificia venarum que sunt in ieiuno ut scribitur. xi. tertii capitulo secundo auctoritate Gali. Eadem autem ratione dicendum quod non appetit ei usus vini ualde vinosi subtilis et penetratiui. tale enim vinum materias coliquando inclinaret ad partes inferiores etiam inflammando loca predicta augeret dolorem ⁊ apostemata ibidem existentia. Eligatur igitur vinum colore medium inter rubeum ⁊ nigrum odore conuenienter aromaticum substantia medium inter subtile ⁊ grossum. sapore vero suo ad mediocrem dulcedinem inclinatum magis quam ad acredinem punticitatem uel dulcedinem excellentem. Sed melius est sibi ut refrangatur cum aliquali portione aque. magis tamen ⁊ minus secundum fumositatem eius et consuetudinem patientis. Hec de regimine per cibos et potus.

De motu ⁊ exercitio.

De motu autem et exercitio dicendum quod quies conueniens est ei in maiori parte suarum occupationum eo quia potentior est virtus ad digerendum ⁊ resoluendum materias istarum egritudinum tempore quietis quam econtra. Exercitium autem ⁊ proprie equitandi aut super currus vehendi aut sessio diuturna ⁊ proprie super sedilibus duris ⁊ actu frigidis est sibi nociua. ista enim duo materias fluere faciunt ad loca. Tertium autem est causa fixionis ⁊ immutationis materierum ex predictis. Exercitium vero ⁊ nauigatione factum ⁊ motus progressiuus mediocris conuenientia sunt ei. Spatularum autem ⁊ natium brachiorum crurium et pedum fricationes sunt ei conuenientes et locum exercitii tenentes. De aere vero ciuitate loco uel camera quas incolit iam ex predictis apparet quod non oportet commorari in locis valde calidis neque frigidis. ⁊ propter hanc causam apud meridionales multiplicatur euentus emoroidarum propter caliditatis incrementum. et etiam apud septentrionales propter nimiam compressionem a frigiditate continentis in eisdem locis factam. Aer autem sibi conueniens est ad caliditatem mediocrem inclinatus et siccitatem notabiliter eleuatus. Et si non poterit taliter qualificatus inueniri naturaliter. rectificetur cum suffumigiis in camera factis ex his que potentia sua aerem exiccatum redderet sicut cum thure mastice tucia laudano ligno aloes et ambra pro ditioribus et cum igne facto ex incensione lignorum aromaticorum ut lauri iuniperi abietis pini et similibus.

De somno et uigilia.

De somno vero et uigilia etiam tangendum aliquid et aliorum imaginata paritate conuenientius est ei parumper exceder in ampliori mensura somni quam vigilie. sicut enim somnus amplior naturali et meliorem facit materierum digestionem et ciborum et virtutis animalis restaurationem. ita vigilie digestiuam notabiliter impediunt materierum et ciborum et animalium virtutum ut alias et alias resoluunt ⁊ debilitant. At licet somnus amplior debito corporis humiditates adaugeret. Curationi tamen harum dispositionum conuenientius est excessus ad humiditatem aliquantam quam ad siccitatem. Amplior enim humiditas pronas et habiliores facit materias ut in eis operentur medicine omnes quam faciat siccitatis augmentum. Est autem mensura somni conuenienter limitata a sapientibus ab horis sex usque ad septem secundum tamen diuersitatem complexionum et etatum. Sicut enim in colericis et iuuenibus minor somni mensura competeret Ita flegmaticis et senibus amplior dormiendi mensura concedatur. In figura uero dormitionis euitet omnino decubitum resupinum. eo quia materias ad posteriora declinare facit et maior pars sui decubitus fiat super dextro latere quam sinistro et super ventre magis quam spina iacendo. Plurima horum collige secunda primi capitulo de his que

proueniunt ex somno et uigilia. De inanitione at ꝛ repletione que sunt ex parte alimentorū intelligenda. euitet abstinētiā multā ꝛ ieiunia longa ꝓpter eius nocumentum. s. debilitatis ꝛ inflammationis. Neque etiam multa repletione ciboꝝ vtatᷣ propter suffocationē innati caloris ꝛ augumentū superfluitatū que duo sunt effectus immoderate mensure ciborū ꝛ potuum. Melius itaque est ei adhuc parum vigente appetitu a cibatiōe secedere q̄ vsque ad complementum se replere. Mensura itaque cibi sui conueniens est que in stomacho nullam tensionē facit ꝛ omnē grauationē excludit sic potus conueniens mensura est ut ī stomacho nō fluctuet ꝛ ad eius superiora regurgitet. qualitates vero in cibis ꝛ potibus expetende videātur supra in regimine per cibos ꝛ potus.

Sequitur de accidentibus aīe.

De vltima vero reꝝ nō naturaliū a medicis uocata. s. accidentibus aīe omnino euitare debet accidentia per que uehementes fiant in spiritibus et humoribus agitationes. tales enim passiones uelut iracundia furor promptitudo ad velocē irā ꝛ fortē īflāmādo adurēdo materias pduceret ad materieꝝ adustionē ꝛ fortasse ad permutatōē ɔ̄ formica ad cācrenā uel ask̄ilos ꝛ vehemētiā doloris efficerent. Anime vero passiones angustiose ꝛ tristantes per quas innata caliditas suffocatᷣ facile perducunt ad augumentum sanguinis melācolici ꝛ possunt esse causa conuersionis emoroidaꝝ ad acutas ꝛ sephiroticas dispositiones quarum curatio frequentius ē īpossibilis aut ualde difficilis Hec itaque ɔ̄ regimīe per sex res nō naturales succincte sint posita.

Regimen p medicinalia. ꝛ est capitulum tertium.

Regimen autem harum dispositionū per intentiones medicinales dupliciter partiendum est. ꝛ primo quidē ī vniuersale respectu eaꝝ. secundo uero in particulare ipsarum. Primum autem regimē vniuersale quattuor completur intentionibus.

Prima quidem est vniuersalis corporis euacuatio. Secunda materierū diuersio. Tertia partialis materieꝝ subtiliatio. Quarta fluxus materierū ad predicta loca interseccatio. Et prima quidem intentio completur euacuando corpus cum flobotomia ꝛ proprie de vena saphena si fuerit magna corporis repletio que cum hoc qd̄ a toto corpore euacuat mediate uel īmediate etiā materias a superioribus ad īferiora diuertit. Si autem fuerit repletio minor q̄ predicta. fiat flobotomia de basilica dextre partis in apostematibus fiteri que sunt in dextra parte eius ꝛ saluatelle eius que sunt in sinistra ꝛ proprie quelibet haꝝ colligitur i7ª tertii capitulo tertio in exordio dū inquit. Oportebit ut in hac intentione rectificetᷣ corpus ꝛ euacuetᷣ sanguis malus. ita ut flobotometur saphena ꝛ vena que est in posteriori parte calcanei. ꝛ est ista que sciatica nomīatur. de cuius situ lege quarta primi caº secūdo. Et si velis maiorē et meliorē diuersionē ꝛ euacuationē a parte patiente. flobotometur vena alinbid ꝛ est vena que reperitur ꝓpe calcaneum in domestica parte eiusdem. Raro tamen inuenies virum qui harum venarum flobotomiā exequi possit q̄ fortasse cōtigit propter īconsuetudinem aut quia raro inueniuntᷣ viri scientia ꝛ opere triti quantum oporteret.

Secunda vero flobotomiā de predictis colligitᷣ i7ª tertii capitulo quarto ubi dicitur flobotomādam esse basilicam ꝛ proprie cuꝫ retinetur sāguis qui per emoroidas fluere solebat. licet basilice flobotomia etiam melius ꝛ citius a toto corporē euacuet q̄ flobotomia saphene que videtᷣ ꝓpius euacuare a parte lumis ut quarta primi secundo iam allegato capitulo colligendum. Taceo hic flobotomiam vene nigre uel cōis cum fortassis iuuamētum eius in euacuatione materierum a toto ꝛ a patiente particula non est eque conueniēs sicut flobotomia trium venarum iā predictaꝝ. Hec autē omnia intellige vbi sanguis in toto exuberet. aut alie materie sanguini sufficienter cōmixte uideantur et ad naturā eius inclinari. quod cognoscitur colore sanguinis rubicundo claro ꝛ substantie eius subtilitate si fuerit sibi commixta materia colerica. Signis vero apostematis ut grossitudine eius turbulentia ꝛ opacitate si fuerit secum commixta melācolia. Remissa uero sui rubedīe fluxibilitate ꝛ aquositate si fuerit ei flegma commixtum. paritᷣ enim a sapientibus dicitur hu. nature sanguiē ē vitiosū. Cum autē cōtingit hu. esse sanguini cōmixtos per contactum nullo modo in talibus dispositionibus flobotomia concedenda est. esset enim causa magne periclitationis. Euacuentur igitur aliis euacuationum modis. Dominante itaque colerica materia naturali uel adusta aut vtraque simul euacuetur corpus minoratiue cuꝫ hoc farmaco. ℞ electuarii dyasene. ʒ. iii. electuarii hamech descripto a Mes. ī antido. ʒ. ii. ʃ. aque decoc. mirobalanoꝝ indorum. ℥. iii. detur hoc totū calidū in potu in aurora ꝛ super dormiat hora vna et expectet eius operationem absque cibo ꝛ potu per quinque horas. Et si velis habere euacuatiuum familiarius isto. ℞ reubarbari electi. ʒ. ʃ. electuarii de psilio. descriptiōe Mes. ī ātido. ʒ. iii. misce ꝛ totum detur in potu cum aqua cuscute vel capi. ve. Si autem fecalis materia melancolica sanguini cōmiscetur euacuetur cum hoc solutiuo multe securitatis. ℞ thimi epithimi folliculoꝝ sene mirobalanoꝝ indorum ana. ʒ. i. aut. ℈. iiii. Potes etiam hanc materiā euacuare familiarius dando in potu. ʒ. iiii. katartici imperialis cum aqua capi. ve. aut lupulorum. Si autem sanguini commisceretᷣ flegmatica materia soluatur hoc solutiuo. ℞ turbith electi agarici ana. ʒ. i. pulpe coloquint. ℈. iiii. zinziberis anisi dauci ana. g̃. viii. lapidis armeni. ʒ. ʃ. folii. g̃. vi. diagridii. g̃. v. fiāt pillule cum succo boraginis. Et detur ex eis a. ʒ. i. usque ad. ℈. q̃tuor. Et si apparerent tibi materias plures ꝛ diuersas confusa mixtione cum sanguine dominari. compone ad inuicem hec farmaca altero dominā te alteri secundum q̄ rationali iudicio medici percipietur dominiū materierum in mixtione tali. De mixtione vero materierū equali cum sanguine hic taceo. quoniā illa ē fātasiabilᷣ magis q̄ a posteriori verificabilius. Hec de intentione prima superius premissa. Pro executiōe secunde intentionis que erat materierum diuersio. siquidem a toto aut a pte ad venas emoroidales defluat materia que sit fluxus earum aut doloris aut formice ibidem existens uel ficus effectiua uel augumētatiua cā. hec quidem pluribus ingeniis diuerti potest. Primum quidē est per flobotomiā vene nigre aut basilice dextre aut sinistre partium re

spectu q̄ pcipit medicus ab epate uel a splene ma teriam ad emoroidas effluere. potest etiam i hoc casu non stante plectorᷓia fieri flobotomia vene sa phene aut aliarū de quibus in precedenti sermo precessit. sed hec diuersio harum partium non est mihi adeo grata. eo quia cū diuersione tali etiam materie ad inferiora trahuntur a superioribus ⁊ maxime cū in eis fuerit repletio notabilis. Se cundum vero ingenium diuertendi est ventosatio in spatulis ⁊ natibus facta. licet prima sit melior ex predictis. Similiter ⁊ appositio earum super carnositate domestice partis tibiarum. Tertiū ingenium est prouocatio sanguis narium ⁊ pro prie in corporibus consuetis ⁊ in his in quibꝫ sub tilis aut mobil' ad superiora materia sāguini cō misceturꝫ ⁊ fiat prouocatō cum titillatione in pro fundo nasi facta cū frustro carthe pergameni aut cum alio nerulo sicco aut cū setis porcinis uel ra mis herbe sanguinarie quam poligoniam uocant. ⁊ est in rei ueritate corrigiola. Quarto iteruꝫ diuerti potest materia in cōsuetis ⁊ in his ad quo rum stomachos repit materia prouocādo sibi uo mitum cum. ℥. duabus sy. acetosi simplicis ul' con positi ⁊. ℥. iii. aque ordei tepefactis post quaꝝ assū ptionem per horam vnam aut mediā commotio fiat i principio gutturis cum penna inuncta oleo aut frustro carte papiree retorte. Quinto iteꝝ diuerti potest materia ipsa educendo per ventrē ⁊ proprie cum inclinatur ad ipsum. Pro cuius complemento ex precedenti intentione elige far maca colere naturalis aut aduste sanguini cōmix te eductiua. ⁊ similiter lege ⁊ vide que educeř pos sunt flegma aut melancoliā que cōmiscentur sāgui ni clarificando ipsum. Taceo hic de diuersione in melia facta per. M. cum egrotans ad quem s̄mo dirigit' sit vir ⁊ non mulier. Sed si in muliere cō tingeret hec dispositio. tunc per. M. ⁊ conuenient' materia diuerti posset dando in potu. ʒ. ii. antido ti emagogi cum. ℥. ii. decoc. radicuꝫ rubee tinctoꝝ aut dando in potu. ʒ. i. pillulaꝝ que fiant ex troci scis de mirra cum aqua decoctiōis pulegii aut cas sia lig. Neque etiam hic curaui tangere textū mo dum diuersionis materiei per sudoreꝫ. eo quia ra ro tales materie per illā curari possunt propter grossitudinem uel viscositatem. aut quia materie tales multuꝫ remote sunt a viis pectoris. Si aūt contingeret has materias a virtute potenti ad su dorales vias diuerti ⁊ materie ita cōplete uel cō uenienter curarentur. tūc prouocari debet sudor eo quia medicus debet sequi opus nature natura liter operantis iuxta preceptum veteris ypocra tis affo. prima. Que ducere oportet undequaque ⁊ cet. Igitur accipiatur aque sublimationis feni culi. ℥. viii. vini aromatici ⁊ fumosi subtilis albi. ℥. i. misce ⁊ calidum detur in potu eger pānis ca lidis inuoluatur ⁊ bene cooperiatur. hec de inten tione secunda. Tertia uero intentio fuit partia lis materieꝝ subtiliatio. ⁊ hanc quidem materiaꝫ dupliciter intelligere possumus. Primo q̄dem quia materia antecedens parata de propiquo flu ere ad loca patientia. ⁊ ad hanc quidem euacuati onē non intendo cū hac intentione tertia. eo quia satis sufficienter huic materie promisuꝫ est in intē tione prima. Secūda vero partialis materia est illa que in patienti particula contenta est ⁊ cir cūstanter ad ipsam que iam a venis effusa est ⁊ in

poris dictaruꝫ partium contenta. Et ad hāc qui deꝫ materierum partem subtrahendo ab emoroi dibus a parte dolente ⁊ ab illa que egrotat milia ri formica uel ficu soleo multiplicibus attendere instrumentis. Et primum quidē illoꝝ est applicā do sanguisugas partibus iam predictis secunduꝫ canonem collectū quarta primi capitulo secundo eligendo sanguisugam non valde magnam que sit collecta in aqua non ualde fetida ⁊ careat maculis vel lineis uiridibꝫ ⁊ sit i aqua diu cōseruata i ua se vitreo vbi furfures positi fuerīt pauci. madefi at igitur locus cum aqua frigida abundāter. dei de famelica superponatur sanguisuga ⁊ facile ad herebit. Cum vero plena fuerit per se cadet. ⁊ si n̄ pcute ipsā cū uirgula lignea aut cuꝫ accēsa cādela tāge ipsā ⁊ cadet. Et si post eius casū emoroiagia magna contingeret suppone ei hoc medicamen. ℞ amili farine uolatilis molendini ana. ʒ. i. boli armeni san. dra. aloes sarcocolle thuris ana. ʒ. ß. conquassentur cum albumine oui ⁊ coto uel stupa in eis infusus locus emplastretur. Secundū ve ro ingenium subtrahendi partialē materiam est hoc per appositionē cornuum aut ventosarum ha bentium stricta capita que cū scarificatōe applicē tur partibus patientibus. Tertium ingeniū est scarificādo partes illas cuꝫ subtili rasorio aut cū flobotomo solutiones continuitat' multi numeri ibidem efficiendo. Quartuꝫ instrumentum est applicatio emplastroꝝ que sunt sua virtute mate rias a ptibus attrahēt' ⁊ consumenť sicut est em plastruꝫ hoc. ℞ armoniaci. ʒ. vi. galbani. ʒ. iii. ra dicum yreos aristologie ro. se. piretri ameos ana ʒ. i. farine orobi. ℥. ii. olei de crisomilis. ℥. iii. fiat empl'ꝫ conuenienter tenax ⁊ administretur medi ocriter calid uꝫ. Materiā etiā ptialem conuenien ter subtrahit pulue rizatio super pticularibus lo cis fcā cum puluere sādarace. ⁊ fortior illo ē pul uis fcūs ex stercore columbino. mediuꝫ uero inter illas est pulue rizatio fcā cū pulueř corticū cappa rorum. Exiccat etiā pticularē materiā illarum egritudinum suffumigatio fcā cum puluere yreos ⁊ anacardi ana cōmiscendo alia. Adhuc etiā exic cat eos encatisma fcūꝫ in aq̄ sulphurea pricipaliť deinde in ea sedeat et etiaꝫ in aluminosa. Hec de intentione tertia. Quarto intersecatur uel iter cipitur materieruꝫ fluxus ad particulas patiētes ingeniis multis. Primū est applicatio medicina ruꝫ super particulas passibiles distanter ab eis p duas uncias que medicine sunt frigide ⁊ stiptice q̄ conclusione quadam mēbroꝝ poros ⁊ vias alias constrictas reddant. ita ut materie per easdeꝫ ad loca principalia fluere non possint. de quoꝝ nume ro esse potest hoc vnguentuꝫ. ℞ boli armeni san. dra. terre sigil. sandarace ana. ʒ. iii. thuris ypoqui sti. ana. ʒ. ii. farie volatilis molēdini. ℥. i. succi plā taginis q. s. incorporentur simul in mortario plū beo usque ad conuenientem glutinositateꝫ. Se cundum instrumentū est cerotū istud. ℞ picis na ualis bene cocte. ℥. iii. colofonie. ℥. i. glutinis pisci um. ℥. i. draganti gummi arabici thuris sarcocol le ana. ʒ. i. ß. scorie ferri. ʒ. iiii. cum aceto nigro fi at cerotum bene tenax ⁊ est de medicinis fere po tentibus que inueniri possunt. Tertium instru mentum est applicatio cauteriorum actualium q̄ applicantur inter partes mandantes ⁊ recipien tes. Quartuꝫ instrumētum pōt esse applicatio

cauteriorum potentialium.sicut que fiunt cuz spe ciebus uitrioli cum melle anacardi cū auripigmē to ꝛ similibus. Quintū instrumentū est applica tio ligature in intermediis partibus adherent facte. Sextum instrumetum ē applicatio fomē tationum uel balneoꝝ exiccantium partibꝫ inter mediis applicatoꝝ.sicut cum aqua aluminosa uel ferrea naturaliter talibus aut cū decoctione in il lis facta. Ultimum instrumentuꝫ restrictiuum cursus materieꝝ interceptiuuꝫ est exhibitio trife re facte cū scoria ferri secunduꝫ intentionē Auicē. 13ª tertii in fine capituli de restrictōe emoroida rum de qua soleo dare omni mane.ʒ.ii.cum aqua decoctionis uel confricationis scorie ferri cuꝫ ea. Hec quidē sufficiant de intentione quarta. Pro regimine vero particulari harum dispositionum ꝛ proprie fluxus emoroidalis qui tn̄ interpollatus est.ut apparuit supra premittendū primo ꝙ talis fluxus cohiberi non debet nisi quando per i moderatam quantitatē eius reduceretur ad debi litatem modicam que cognoscitur calu pulsus defi cientis sub cutaneis partibus corporis. Demum de curuatione ad inferiora apparente scotboie vꝉ vertiginis defectu sicitatis aut lippothomie uel sincopis.his aūt ex aliquibus apparētibus ꝛ pro prie cū perseuerant statim oportet non solum iter cipi verūctiā omnino retineri fluxus. Si autem fluxus notabilis quantatis presentatur cum debi litate non valde notabili actualiter apparente.sꝫ cum grandi suspitione ne amplius augumentum debilitatis increscat talis fluxus intercipi debet. Et hec est differentia inter intercipiendum et re stringenduꝫ fluxum que clauditur in sententia vi rorum illustrium.Cum aūt post fluxus intercepti onem fuerit fortificata virtus oportet redire ad eius prouocationē ꝛ ita sapienter intentionē iter cipiendi fluxum reuoluere ad intentionē prouo candi ipsum ꝛ econtra.taliter eni procedendo cō seruatur virtus ꝛ materiei reliquia complete cu ratur.Quoꝝ quidē gratia primum quidem qbus ꝛ qualibus instrumentis immoderatus fluxus re stringi debeat dicenduꝫ est.Deinde que auxilia re stringendi fluxum aut interceptum prouocantia subsequent ordinate sunt tangenda. Primū q dem immoderati cursus restrictiuum simplex est hoc.s.pul.karabe.Item lapis ematit. Item pul. coral.combustoꝝ Adhuc etiam terre sigillate uel san.dra.aut boli ar.seu pilorum leporis minutim incisoruꝫ pul.stercoris asini combusti puluis folio rum basilicōis sicci que tam a proprietate magis ꝙ̄ a qualitate cōibus hoc operatur. De cōposi tis vero famosis sunt trocisci de karabe de coral: de bolo ar.de spodio ꝛ similes. Compositum bo num ad eandem intētionē est hoc.℞ pul.ossiū cru ris bouis combustorum coral.al.ꝛ ru.ossium dac tilorū ꝛ ostracorum oīuꝫ ana.ʒ.ii.atramenti viri dis.ʒ.i.ʃ.spodii karabe ematit ana.ʒ.iii. sāguis draco.acatie pul.arillorū granatoꝝ acetosorum draganti gummi arabici torrefactoꝝ ana.ʒ.ii.ʃ. puluerizentur omnia per se subtiliter ꝛ superasp gatur locus ex eis diligenter ꝛ superponatur cotū infusum in aceto ru.ꝛ expressis superligetur par ti stricte ꝛ adherent.hic quidē pul.potent strigit sanguinem undecunque manantem cū quo quideꝫ restrinxi emoroidalem fluxū qui durauerat ānis quattuor in spectabili milite domino Nicolao de senatis ciue Neapolitano .cū quo etiaꝫ puluere si mul cum farina volatilis molendini ꝛ succo plan tagis aut consolide maioris aut succo burse pasto ris soleo emplastra facere ꝛ patientibus partibus adherent circumligare. Et si uelis remedium leuius illo.℞ pul. Auicē.17ª tertii capitulo nono Cuius descriptio.℞ aloes thuris san.dra.balau stiarum sief memithe ana partes equales. Ego iterum cum volo pauperibus expensam euitando facile subuenire infallibili experientia.scio ꝙ pul. gypsi conquassatus cū albumīe oui mirabiliter re stringit sanguinē undecūque mananteꝫ ita ꝙ mē struales ꝛ emoroidales fluxus detineri vidi in tē por breuiori ꝙ̄ quarta pars hore. Si uero flu xum istum cū ebibitis non fallentibus retinere ue lis memora quod supra dictum est de trifera cuꝫ scoria ferri ꝛ troci.de karabe ꝛ ematitis. Am plius lege que scribuntur remedia in nono Almā sor is ꝛ pillulas de bdellio ꝛ pillulas factas cū mu mia ꝛ similibus.Cum quibus quidē medicinis sim plicibus ꝛ cōpositis diuerso modo procedere po tes in restringendo fluxum istum.nunc quideꝫ fo mentando.nunc vero suffumigando aliquando fa ciendo encatisimata balneationes euaporationes linimenta epithimata ꝛ reliqua talia tuo iudicio rationali applicando.Hec de intentione partiali restringendi fluxum quecunque dicta sufficiāt.

Partialis vero intentio curatiua doloris me dicum ad se vocat prudentē scientia ꝛ experiētia non mediocriter eruditum. Inuenitur enim a sa pientibus modus sedandi dolorem fieri diuersis remediis sub occulta satis doctrina traditus. Ut autem mihi facile magis satisfacere potui collegi ex sententiis auctoruꝫ intentionē sedandi dolorē sub istis intentionibus esse comprensam. Et pri ma quidem est euacuatio cum diuersione materie rū simul. Secūda vero ē refrenatio materierū ad loca predicta fluentium. Tertia est doloris sedatio cum medicinis anodis tēperate caliditat Quarta est cum resolutiuis ꝛ consumptiuis ma terierum. Quinta est cū applicatione narcoti corum.ꝛ propter hanc causam ꝛ varietatē non ē leue colligere veritatē ꝛ conuenientē compositio nem medicinarum que ab auctoribus in hoc capº collaudantur.Sed cuꝫ hac premissa distinctione facile intelligere poteris coruꝫ quod hinc inde p legitur. Prime igitur intentioni sedandi dolorē esse satis factum uideo ex his que scripta sunt su pra i generalibus duabus intentionibus euacuā di materias ꝛ diuertendi eas. Secunde vero I tentioni refrenandi eas prouisum est per intentō nem tertiam supra premissam. Tertia vero in tentio mitigandi dolorem completur administrā do ea que sunt caliditat primi gradus.ut camo mil.mellilo.ꝛ reliqui flores radices ꝛ folia plāta rum consimilium.Et de partibus aīalium sicut vi tellus oui.p.anatis galline castrati ꝛ dabaon ꝛ re liquorum similium.Et de mucillaginibꝫ sicut mu cilago se.citoniorum ꝛ se.malue ꝛ psilii in disposi tione calida ꝛ mucillago radicis altee fenugreci se.lini ꝛ similibus.Et uinum dulce ꝛ sapa ꝛ crocus qui ingreditur in sedatione doloris tertia quarti capitulo de cura flegmonis ꝛ oleū ro.ꝛ oleuꝫ uio. ꝛ de floribus cucur.nenufarinum in dispositione calida.ꝛ oleum de camomilla de mellilloto de tri folio de enula de croco in dispositione frigida et

reliqua quorum memoriā tibi dimitto prolixita tem effugiens. Et compositū hoc. ℞ pin. anatis galline ꝛ dabaon ana. ℥. ſ. olei roſa. ℥. iii. vitellos ouorum numero. v. croci. ʒ. i. farine ordei. ℥. i. ſ. incorporentur ſimul in mortario ultimata cōtri tione abſque tractu ab igne ꝛ calida applicentur parti. Hec duo ſolēnia ſunt ut inuenies. Adhuc etiam ſedatur dolor cum medicinis operantibus reſoluendo ꝛ exiccando materias ꝛ eſt medicamē mirabile in hoc deſcriptū ab Auicē. i7ª tertii caº octauo quod. ℞ ſapini bdellii ana. ʒ. ii. ſtoracis. ʒ. i. expone ſtoracis calamite olei de nucleis criſo milorum. ℥. i. ſ. olei oliuarum. ℥. ſ. diſſoluantur gumme in oleis tandē in fine ſuperaddatur. ℥. ſ. pul. caſtorei ꝛ fiat vnguentum molle quod calidū ſuperponatur partibus. Ad hanc etiā intentio onem mirabiliter confert emplaſtrū deſcriptum ab Auicē. xvii ª tertii capitulo de operatōnibus ſi teri quod quidem cum caliditate ſua conuenientē habet exiccationem ꝛ areſactionem in calido ꝛ eſt eius deſcriptio. ℞ merdaſēgi. ʒ. v. ematitis ceru ſe ana. ʒ. ii. mirre. ℥. iii. ſumach. ℥. ii. pulpe colo g n. ℥. i. olei de ſiſamo ꝛ cere. q. s. ꝛ fiat unguentū mol le. licet melius exiſtat ſi fiat ex eis emplaſtrū cū ℥. ii. farine orobi ꝛ triplicate vini. tu lege ibidē ꝛ intellige. Inſuper iterum quia propter doloris inſtantiam adeo debilitantur membra ut nō poſ ſint conuenienter actuari medicine ſedatiue dolo ris iam predicte. ideo neceſſe eſt pertranſire ad adminiſtratonē narcoticorū que ſūt ſedātia dolo rem per accidens. ꝛ non quidem quia delitiam in mēbris inducant que eſt oppoſita triſti ſenſationi per quam ꝛ proprie ſedantur dolores. Neque eti am narcotica dolorem auferunt materiā a toto uel a parte ſubtrahendo cū talia ſint frigida quo rum ē in membris conſtringere materiam ꝛ non educere ipſam ab eis. Neque etiam talia dolorem abſcindunt reſoluendo aut exiccando materiam. Sed dolorem a mēbris auferunt per accidēs. eo quia priuat ſenſationē a membriſ. Ita ꝙ neque de litioſa neque triſti ſenſatione ſentiunt membra. Sed propter inſtantiā uehementie doloris ope rator cogitur eadem adminiſtrare frequenter. li cet adminiſtratio ipſa uehementer noceat. eligibi lius enim eſt aliqualiter nocendo dolorem a mē bris auferre ꝙ propter vehementiā eius permit tere egrum reſolui aut ad ſpaſmum perduci. Cū igitur coacte oportebit te adminiſtrare narcoti ca memora has regulas in adminiſtratione eius. Prima eſt ꝙ narcotica exhibeantur compoſita nō ſimplicia immo ſuis correctoriis diligenter con fracta. que licet plura eſſe poſſunt famoſa tamen ex eis ab auctoribus inuenta ſunt quinque. ſ. camo milla crocus vinum caſtoreum ꝛ piper. Et iterū omnia aromatica calida. Secunda regula ē vt talia compoſita nunquā adminiſtrētur niſi fuerit bene fermentata. Cuius quidem regule verificati onem memora ex principiis theorice. Tertia regula ut talia narcotica actu calida applicentur ꝛ non frigida. Quarta regula eſt ꝙ eadem ad miniſtrentur in pauca quantitate ꝛ nō in magna.

Quinta regula ut permittantur diu membris applicata. Sexta regula ut eadē exterius ma gis ꝙ interius applicentur. Septima regula ē ut ſi adminiſtrentur magis homine iam cibato ꝙ ieiuno exiſtente. Octaua regula leuiora ex eis applicentur ꝙ fortiora que infra dicentur. No na regula ꝙ ipſa conueniētius eſt applicare in ſero ꝛ apud horam ſomni naturalis. dare enim narco tica in ſero ꝛ ante ſomnum ē melior horarū quoni am inducunt ſomnū. Et tu ſciuiſti ꝙ ſomnus agi tationes ſedeat. ut Meſ de conſolatione medicina rū capitulo de retentione fluxus a catartico ſup fluente. Decima regula ut parum ex eis detur magis ꝙ multū. Iſtis igitur preattētis exhibe antur ſecurius narcotica domeſtica. ſicut eſt papa uer albū quarta primi capitulo penultimo. ꝛ poſt ipſum cortices mandragore ꝛ 3º ſemen iuſquiami al. quod eſt fortius omnibus predictis. Et ultima te exhibeatur opiū quod eſt ſuccus papaueris ni gri ꝛ proprie cum cautela ꝛ timore ex predictis accipienda. Ego uero talia narcotica cōmiſceo anodinis ſuprascriptis ꝛ operatonē inuenio feli cē ex eis. ꝛ libentius adminiſtro ea cū decoctioni bus fomentando loca ꝙ emplaſtrando conuenien ter cū ēplaſtris factis ex illis. ꝛ tu elige modum qui tibi conuenientior videtur. Cura uero par tialis puſtularum multarū que circa ſiteri appa rent fieri debet ex canone curationis formice mi liaris. licet enim formica abſolute prolata impor tet apoſtema paruum in cute ambulatiua a mate ria colerica ſanguini commixta ſcdm̄ ut patet ex Auicēna ſecunda primi capitulo quinto. tamē fre quenter conuenit tales puſtulas fieri ex colera ali cui flegmati commixta. Et cum ita contingit ta les erūt puſtule ſicut granū milii colore ad albe dinē citrinitate refractā. ſicut in cortice milii ap paret ꝛ punctiones ꝛ mordicationes in membris efficiēt. eo quia flegma illud cōmixtū colere ſalſe dinē acquirit ab ea que mēbris punctionē efficit ſiſem puncture facte a formica ſtature ſaltē no tabilis. Pro quorū etiā ſententia lege tertia quar ti tractatu primo capº 5º. Igitur curetur formi ca talis. premittendo euacuationes colerice mate riei cōmixte flegmati de quibus ſupra dictum eſt ī prima itētōe vniuerſali huius diſpoſitiōiſ. Pre miſſis autem euacuationibus in principio admi ſtranda eſſent repercutiſſima primo in augumen to eadem commixta cum lenitiuis. De quibus duobus nihil ad preſens hec egritudo iam tran ſiuit ad ſtatū ꝛ ſuperficialiter vlcerat membra. Cuius quidem cura perfici debet cū exiccatiuis acuitatē habentibus. ex quibus fiat materiei reſo lutio ꝛ vltimata conſumptio. Et de numero iſtru mentorū meliorū quinque ſunt ab auctoribꝰ exi mie prelaudata. quorū primū eſt emplaſtrū fa ctū cū ruta recēti ꝛ nitro ꝛ lixiuio īcorporatis

Secundū fortius illo eſt epithima factū cum pipere ꝛ nitro cōquaſſatis cū vrina pueri. Ter tiū eſt ſuccus cucu. aſinini cū ſale. Quartum et fortius omnibus eſt fel hyrci ex quo ſepe epithime tur locus cū panno in ipſo infuſo. Quintum et ultimū eſt admiſtratio trocīſ. andaron conquaſſa torum cū vino rubeo ꝛ ſtiptico. Et ſunt flores me dicinarū quas colligit Auicē. a Galieno ꝛ ab ali is. Ego autē experientia ſcio ꝙ non fallit imitato res hec compoſitō. ℞ fellis hyrci. ℥. i. ſucci rute. ℥. iii. plumbi uſti litargiri ſpumificati ana. ℥. ii. in corporentur ſimul in mortario cū. ℥. i. amili uſꝗ quo habeant conuenientē glutinoſitatē. Infunde ergo in ipſo cotū uel pannos ꝛ paſſibili loco ſup pone quater in die ꝛ uidebis effectum bonum. Et

Si velis hoc compositū efficere fortius adde ei pul legii.ʒ.ii.⁊ placebit tibi. Iaȝ aūt in hoc vltimo ui detur esse hora conueniens ponendi curā additio nis apostemose carnose quam non dubito esse ficū ut supra deductum est. Cuius quidē curatio perfi citur cū eius abscissiōe ⁊ proprie quando magnifi cata est. Et proprius modus abscissionis eius ē ut cū rasorio deponatur uel flobotomo. verū quia ad operationem talē sepe solet succedere emorosagia fortis. soleo hic facere ipsā deponi cuȝ cauterio no uaculari ignito ⁊ est cura melior ⁊ securior. Si militer apud plurimos deponitur hec eminentia cū cauterio potentiali quod fieri potest ex puluerē anacardi auripigmento arsenico citrino ⁊ colco tar ⁊ similibus. post quorȝ administrationē atten datur mitigationi doloris cum his que posita sūt superius in intentione sua. Et attendatur similit̄ ad deponendū escarā cuȝ butiro ⁊ aliis pinguedi bus non salitis partem combustā putrefacientibȝ ⁊ cadere facientibus. Tertius vero modus de ponendi hanc superfluitatē est quē semper secutus suȝ ⁊ est ut cū filo serico stricte ligetur apud prin cipium ⁊ appendiculuȝ eius. ⁊ totiens ligatura re nouetur ut nutrimento careat ⁊ naturali spiritu ⁊ corrumpatur ⁊ cadat. post cuius casuȝ usque ad perfectam mundificationē ⁊ exiccationē admini strari facio unguentū apostolorū. ⁊ post ipsū vlti mate apponitur consolidatiuum hoc. ℞ plūbi usti gallarum cipressi litargiri spumificati ana.ʒ.i.re sine clare ⁊ electe.℥.i.olei de mastice.℥. ʒ.cere.ʒ. .vi. dissoluatur cera cum resina simul ⁊ cū tepefa cta fuerint omnia ⁊ bene colata diligenter incor porata addantur ei pulueres predicti ⁊ fiat un guentuȝ bene glutinosum ⁊ est conueniens ⁊ utile. Applicetur igitur loco vlcerato cū modico pulue re resine corrigie ⁊ permutetur secunduȝ oppor tunitatē ⁊ ut apparebit discreto cyrurgico usque ad conuenientem eius consolidationē quaȝ non so lum huic ulceri sed ⁊ omnibus aliis supra tactis egritudinibus ⁊ langoribȝ altissimus omniū con ditor sua magnifica pietate concedere dignet̄. ad laudem eius sempiternam.

Consilium ad emoroidas.

e Gregie vir magister hieronyme artium ⁊ medicine doctor. ut mihi scribitis in nobili viro ⁊ legum do ctore de celeberrima stirpe Balda norum remanserunt debilitates sto machi epatis cordis cerebri ⁊ intestinorum. ex q bus perductus est ad accidentia uaria. quorum Primuȝ est sonitus vel tinnitus continuus in aur̄. Secunduȝ est pulsus cordis. Tertiuȝ est eru ctuatio fortis ⁊ continua. Quartuȝ est tumor ventris ⁊ tensio. Quintuȝ est sonitus in parte suminis similis sono tympani. Sextum ē tu mor pedis. Septimuȝ ē debilitas magna quā demonstrat pulsus velocitas frequentia duritiē ⁊ longitudo. similiter etiā vrina aquosa substātia ⁊ colore cuȝ ypostasi uel nebula diuulsa que omia portendunt suspitionē ingentem future tympani tis. aut quod iam incepit. Apparent hec omnia ac cidentia fortiora fieri propter apertionē venarȝ emoroidalium ⁊ maxime in eminētiori parte lon gaonis prope infimā intestini colonis quod etiam est rationale procedere propter emissionē intesti ni necessariā in tempore assellationis. ita q̄ uide deatur tunc in substantia intestini quasi frustū car nis quod non potest bene cognosci an sit emoroīs an condiloma uel aliud. Ad quod sequitur accīs vltimuȝ quod est vehemens dolor in tempore as sellationis propter reuersionem intestini predicti in quorum quidem utilē contēplationeȝ licet mul ta extendendo calamuȝ conscribere posseȝ ea pun cta percurrā que mihi proposito magis pertinen tia cuȝ utilitate uidentur. Placet igitur mihi immo necessariuȝ ē concedere ad febreȝ flegmati cā subsequi immo associari debilitatē stomachi tā in appetendo q̄ in digerendo immo hoc ē ei pro priuȝ signuȝ quarti prima capitulo de febre fleg matica ⁊ capitulo de signis differentiā ponentibȝ inter febres humorales. Et ratione declarari potest Si eniȝ in stomacho etiā sibi sano per uiam indi gestionis ut plurimum reperitur flegma decima tertia tertii ⁊ cet. Et celerius aduenit in eo de bilitas quando iam febris adest. Ex quo fundamē to necessarium ē concedi debilitatē succeder̄ epa ti. neque enim epar corrigere potest nocumentuȝ indigestionis stomachi. ita ut rectificet flegma in stomacho iā genitum per viā indigestionis. q̄ eti am accidat nocumentuȝ cordi a nocumēto stoma chi patet per colligantiaȝ eius ⁊ maxime quando stomachus nocet̄ ⁊ proprie in febriente. Et q̄ ēt nocumētum a flegmatica febre communicetur ce rebro. patet quia tumor faciei caroticus grauitas capitis ⁊ profunditas somni accidentia sunt inse parabilia febri flegmatice. sed hec non fiunt absq̄ nocumento cerebri. Iterum propter hoc cerebri nocumentum ⁊ propter vaporum cōmunicatōeȝ ab inferioribus ad superiora accidere tinnituȝ et sonitum in auribus ē necessariū. Et quod cuȝ istis dispositionibus perductus fuerit ad debilitatem cordis cum pulsu ueloci ⁊ frequenti duro ⁊ longo licet existimari possit tamen non credo has mem brorum predictorum dispositiones uel accidētia esse immediatas causas ⁊ sufficientes pulsus velo cis frequentis duri ⁊ longi. Cum enim talia acci dentia omnia deducantur procedere ex diminu ta digestione que arguit remissam caliditateȝ ra tionale ē cum paruitate pulsus tarditatem ⁊ rari tatem. non autem velocitatē ⁊ frequētiā. Neqȝ ēt durities sequeretur ad lapsū frigidum ⁊ proprie caroticum rationabiliter. Credo itaqȝ in viro tali remansisse adhuc febrem. licet forte remissaȝ aut saltē speciem male complexionis calide in cor de suo. vnde uirtus non potest necessitati satisfa cere cum paruitate quare recurrit ad uelocitateȝ quia enim cum paruitate pulsus dyastolandi non tantum attrahit de aere quantum ē necessarium ad euacuatioēm. oportet q̄ recurrat ad velocita tem. Et cum in breui tempor̄ compleatur motus artarie velox. ita quod non sit capax ⁊ receptiuus tanti aeris quantus ē necessarius necesse ē q̄ velo citati recompensetur per frequentiam. Hec igi tur uidetur mihi causa frequentie velocitatis et paruitatis pulsus. siue causa existat reliquie febris siue mala complexio calida. At uero duritiei ipsius causa substantifica consumptio arteriaruȝ cum augumento enim humiditatis aduentitie et qualitatiue stat siccitas positiua que potuit fuisse in membris adepta a precedentibus febribus et

ab euacuationibꝫ pulchre descriptionis. Conatur igitur virtus mouere arterias magna extensione per longitudinem. corpus enim siccuꝫ non est aptum eque bene eleuari ⁊ dilatari latitudinaliter. In summa igitur ex predictis cōcludo ꝙ vna ex dispositionibus huius viri est mala complexio calida que remansit in eo. Concludo secundo ꝙ accidentia predicta remāserunt post febres ⁊ egritudines longas quas perpessus ē. Concludo tertio ꝙ hec accidentia intenduntur ⁊ grauiora fiūt propter nocumentum quod remansit in intestino recto superius pronuntiatum. In cuius quidem intestini dispositionis inuestigatione non mihi videtur magna necessitas ampliandi calamum. Est enim hec dispositio altera duarum necessario uel ipsa est immoderata plenitudo venaꝝ multarum que in intestino recto sēsu uisui apparēt in arnothomiis. et sunt vene quaꝝ extreme partes inferiores emoroidales nominantur a sapientibus. quia sanguis eductiue melancolici aut iuuente ad educendum ipsum. Cuꝫ ergo sanguis iste est frigidus ⁊ grossus tumefacit venas ⁊ porositates intestini quas ingreditur. ⁊ siquidem remaneat vena isto modo. tunc erit oppilatio in itestino isto a materia extendente ipsum ⁊ corpora venarum. vnde in parte necessario sentitur pondus ⁊ grauitas et plurimum cuꝫ frigiditate associata ⁊ conatur virtus educere materiam. si ipsa fuerit materia grossa aut fex additur grauitas ḡuitati. i. dolor grauatiuus dolori grauatiuo. incitatur enim intestinum ad expellendum ⁊ fugiendum rē nociuā. sed cuꝫ non possit sufficienter applicari perseuerat necessitas impulsionis virtute optinente expellitur intestinuꝫ ⁊ euertitur cum nocumento magno. Et quia expulsa fuit fex post euersioneꝫ intestini ⁊ remansit eius tumor ⁊ extensio. ideo etiā cuꝫ grauitate non fere minori reintromittitur ꝙ fuit expulsum. Et uero color ⁊ substantia carnositati fere consimil' consequuntur presentiā melancolici sanguinis ibideꝫ existentis. neque enim ibi est frustum carnis nisi similitudinarie modo dicto. Si auteꝫ materie predicte in intestino starent representantes ipsius corpulentiam uel substātiā. tunc si ibi esset materia calida sāguinea sentiretur grauitas pulsatio tensio magna rubedo coloris. Si autē materia esset ex colera ⁊ sanguine mixta predictis signis complicaretur punctio mordicatio ⁊ inflāmatio ⁊ corrosio. Si vero sanguis esset flegmati coniunctus ⁊ cōmixtus mollities in parte perciperetur cuꝫ colore subalbido frigiditate percepta absque punctione ⁊ mordicatione ⁊ locus quasi semper humiditate rorida madefactus percipere tur. plurimum tamē apostemata in his locis fiunt solida satis a sanguine cum melancolia permixto prouenientia magis ꝙ a flegmate. Et talia apostemata calida apta saniari condilomata nominata. licet mala sint ⁊ verenda. tamen suspectiora magis sunt apostemata in illis locis euenientia a sanguine melācolico acuto apto magis corrumpi ꝙ saniari. ⁊ si ista sūt uehementissimi timoris. apta enim sunt transire in cancrenā estiomenum et al'ka'kilon. ⁊ maxime uideo in hoc viro dispositiones istas uel ipsarum aliquas consecutiuas. Et ꝓprie si timor iste ut apostema in intestino diu perseuerabit absque saniatione ipsius. Post hoc aūt predictis superaddendum est ꝙ nedum accidētia omnia predicta apta sunt argumētari ab ultimo accidente quod prouenit ex nocumento intestini huius quod ē immoderata emorosagia sanguinis puri ⁊ clari qui indubitanter emanat ab arteriis. Proprius eniꝫ color sanguinis venaꝝ ē rubedo cū opacitate grossitudine substantie ⁊ remissiori caliditate ipsius. sicut propria signa sāguinis arterialis sunt claritas eius substantia tenuis ⁊ spumositas cum intensa caliditate ipsius exeuntis. Cū ergo intestinum naturaliter debile sit necessario cōgregantur ibidem superfluitates ⁊ ipsuꝫ est paratum recipere eas. quia infimum ē. ⁊ adhuc quia ipsum ē uia exitus superfluitatum. ⁊ tertio. quia est via receptionis ipsaꝝ a toto corpore propter venas emoroidales. ⁊ quarto quia mēbruꝫ ē multe sensibilitatis. ⁊ quinto quia materie in ipso recepte difficulter sunt euacuabiles quia frigide ⁊ grosse multum. ideo non est mirabile si substantia huius intestini remāet semper tumēs siue tumor sit oppilatiuus siue apostemosus ut est verisimilius. Quod autem suprema sanguinis euacuatione debilitetur totum corpus ostendit sensus. ergo longe magis debilitatur cor epar ⁊ reliqua mēbra principalia ab exitu sāguīs arterialis ꝙ venalis. Hec ē summa qua uere cognoscūtur egritudines huius viri. Ex quibꝫ omnibꝫ concluditur primo ꝙ principalis egritudo uel accidens ad quod intendēdū ē in cura huius uiri ē fluxus sanguinis immoderatus sine cuius curatione impossibile ē viruꝫ istum unquā reduci ad sanitatē immo necessario periclitabitur siue per resolutioneꝫ immoderatā siue ꝓpter sequelā timpanitis ⁊ ascitis ad predictū fluxum. Sequitur secundo ꝙ canon opportunus ē intendere ad curam tumoris uel apostemationis intestini sine quoꝝ curatione frustra laborabit industria philosophicalis. Sequitur tertio ꝙ necessarium ē rectificare stomachuꝫ eius ⁊ epar principaliter intendēdo ei ꝙ epati. licet enim epatis dispositio piculosior sit ꝙ stomachi. qa tamen ipsa dependet a mala dispositione stomachi ⁊ nō econtra idō intendenduꝫ ē ad remouendum malaꝫ complexionē facientē in ipso pulsationem forteꝫ. Sequitur quarto ꝙ rectificatōne facta predictoꝝ q̄ttuor facile rectificabitur nocumentum cerebri ⁊ corruptio in sensu auditus que ē sonitus uel tinnitus.

Ex quibus omnibus concluditur ꝙ solicitus ēe debet in sui curatione. res non naturales debent approximari sibi cum intentione ⁊ effectu infrigidandi ⁊ mediocriter exiccandi. ⁊ confrangantur omnia cibaria cuꝫ decoctione burse pastoris. sed pretiosior omni medicina mundi ē portulaca in qua semper sua cibaria coquantur. et si aqua sublimationis portulace in potu suo sēper misceretur optimum esset ei. conueniret etiā aqua rosaꝝ burse pastoris ⁊ cuscute. Et placerent mihi cibaria omnia aceto agresta uel succo aranciorum condita ⁊ ꝙ fieret ei sapores cum vino de ribes uel crespino delectabili facto cum zuccaro bonum esset opus ⁊ sic de aliis. Et vinum suum debet aliqualiter in substantia grossitudini attinere. ⁊ erit sapore dulce aut vicinum odore suaue cui semper aliquod medicinale est commiscendū. sicut aqua portulace aut aqua florum salicis aut aqua sublimationis crisomilorū que tria in hac dispositione mirabilia efficiunt iuuamenta. ⁊ si abbominarentur talia. tunc frangatur vinum cum aqua calibis cū

qua etiã possint coqui cibi eius.⁊ sic de aliis.

Capitulum de cura per medicinalia.

De regimine autem dispositionum huius viri p medicinalia hunc ordinem obseruabo. Primo enĩ scribam ea que mihi videbuntur utiliora in cura fluxus immoderati sanguinis ab intestino proue nientis. Secundo principaliter tangã ea que videntur mihi congrua ad curã ipsius apatis uł tumorũ ⁊ dolor eius. Tertio principaliter de scribam ea que mihi vidẽtur necessaria pro dispo sitione stomachi eius ⁊ epatis simul. Quarto principaliter describã ea que pulsui cordis ⁊ eius male complexioni conuenientia uidentur. Qui to aliqua percurrã remedia cerebrum confortan tia. Sexto ⁊ ultimo tinnitui afferam remedia quedã. Pro executione itaque primi quiqꝫ descri bam remedia. quorum Primum ẽ. ℞ pillularũ de bdellio descriptione Rasis nono Almanś.ʒ.ii. karabe spodii ematitis corallorũ rubeoꝝ ana.℈. ß..formentur pillule.cũ succo burse pastoris de omni.ʒ.vii.de quibus hic vir accipiat per horam ante prandium ⁊ ante cenã semper duas.in nocte vero per.7.horas post cenã accipiat ex eis.iii.uł quattuor. Secundum principale est hoc. ℞ su mach se.plantaginis se.porri torrefacti acatie co riandri ana.℈.i. karabe ematitis ana.ʒ.i.pulue rizentur omnia per se subtilissime.deinde commi sceantur ⁊ incorporentur cum libra.ß.zuccari al. usque ad glutinositatem decocti cum aqua portu lace.⁊ fiat confectio in rotulis.iii.ʒ.de quibus vna semper ante cibũ accipiatur. Tertium princi pale est hoc. ℞ olei ꝟ mixto olei de mastice ana.ʒ. .i.trociscoꝝ de karabe glutinis carthe pulueris ossiũ dactiloꝝ cõbustoꝝ spodii san.draconis ema titis ana.ʒ.i.cere quantum sufficit.fiat unguentũ molle ⁊ ex eo actu frigido uel tepido ungatur to ta pars albatin ⁊ circulus ani. Quartũ prin cipale instrumentũ ad hoc est puluis iste. ℞ gal laꝝ cupressi gallaꝝ quercus perforatarum ana.ʒ. .ß.sanguinis draconis mumie dragaganti gũmi arabici torrefactoꝝ ana.ʒ.i.pulueris gypsi ad põ dus omniũ puluerizentur omnia per se ⁊ diligẽ ter conquassentur.de hoc igitur puluere totum in testinum superpuluerizetur quando in assellando emittitur. Est enim remedium quod nunquam decepit intercipiendo fluxũ sanguinis immodera tum quod non protelaui diebus meis bis alicui.

Ultimum remedium primo principali est hoc ℞ olei de crisomilis.ʒ.iii.olei de mastice.ʒ.i.olei onfacini libram.ß.acatie gummi arabici draga ganti glutinis piscium longo tempore dissolutoꝝ ⁊ contritorũ cũ predictis oleis ana.ʒ.i.ß.infun datur cũ predictis frustũ coti ⁊ quasi semper su per fiteri teneatur actu frigidum uel tepidũ. spe ro ꝙ per hoc fluxus intercipietur. Pro his ve ro que opportuna sunt pro secũdo principali .s.p cura apostematis ita ꝓcedatur.si enim medico per applicationem predictorũ uidebitur aposte ma minorari ⁊ resolui.quia talia remedia abscin dunt materias aliunde fluentes ⁊ non euacuãtur a resolutione subtili.ideo cũ ipsis aliquanto tem pore procedendum esset.Si autẽ perciperetur ex predictis iuuamẽtum leue aut fere nullum.tunc procedatur hoc instrumento triplici. Primum est hoc. ℞ olei ꝟ crisomilis.ʒ.ii.bdellii mollis ⁊ sub albidi.ʒ.i.storacis liquide.ʒ.iiii. butiri recentis absque sale pinguedinis anatis ana.ʒ.i.amili.ʒ. .viii.ceruse.ʒ.i.ß.puluerizentur omĩa ⁊ multo tẽ pore conterantur ⁊ fiat linimentum ⁊ ex eo actu tepido cum euertitur intestinum diligenter inun gatur quotiens assellat ⁊ uidebitur iuuamentum bonũ. Secundũ uero huic appropriatum est. ℞ maluaꝝ recentium fenugreci granorũ sisami se.lini ana librã.ß.buliant omnia usque ad corũ fere dissolutionẽ.deĩde colentur ab ea ⁊ icorporẽ tur cũ libra.ß.farine siliginis croci.ʒ.i.olei de cri somilis onfacini amigdalaꝝ dulciũ ana.ʒ.i. apii corticũ mandragore ana.ʒ.ß.fiat emplastrum su per quo actu calido sedeat patiens cũ siteri ⁊ ꝟ eo etiã emplastretur siteri ⁊ partes natium ⁊ albatin.⁊ est remediũ excellens. Si autẽ per predicta non conuenienter resolueretur apostema neque se daret dolor.tũc fiat encatisma tale. ℞ ol'i oliua rum recentis vnius anni quod ẽ magis mitigati uum quãuis antiquum sit magis resolubile ꝙ ipsũ sexto de ingenio sanitatis libras.x.sape uel vini cocti aut saltẽ vini valde dulcis ⁊ proprie nigri li bras.xxv.croci.ʒ.i.ß.bdellii moll' ⁊ subalbidi.ʒ.i. buliant omnia simul usque ad dissolutionẽ ⁊ sede at post in ea infusus usque ad inguina quater ĩ die tepefacta uel saltẽ leuiter calida ⁊ spero ꝙ diuino auxilio sedabitur dolor ⁊ euacuabitur apostema.

Ut autẽ subsidium afferatur stomacho quod fu it tertium principale eidẽ tribus instrumentis uidetur mihi subueniendũ esse. Primũ itaqꝫ ip sorum est hoc. ℞ miue citonioꝝ muscate ⁊ aroma tice.ʒ.i.mellis rosati ⁊ proprie facti cum foliis.ʒ. .i.aque eupatorii ⁊ absinthii ana.ʒ.i.ß.misce.et si abhominaretur sy.tunc ℞ aque eupatorii ⁊ absin thii ana.ʒ.ii.vini citoniorum.ʒ.i.misce ⁊ stãte flu xu sãguinis abscidatur aqua eupatorii ⁊ loco eius apponatur aqua portulace uel cucurbite ⁊ quodvis coꝝ assumatur tepidum uel leuiter calidũ in au rora ⁊ tardetur cibus adminus horis quattuor. Cum ergo acceptum erit digestiuum totiens ꝙ appareat urina in substantia ⁊ cet.tunc erit opus sibi euacuandi signis euacuationis materierum a natura facte uel fiende statim est euacuãda ma teria.summopere dico semper abstinendũ esse ab omni farmaco forti ⁊ non recedendum a manna uel cassia cum emulsione tamarindoꝝ aut saltem exhiberi deberet de electuario ꝟ psilio cum medi cina compressiua dicta qualis esset decoctio balau stiaꝝ cum radicibus volubilis minoris ut aq̃ pre dicte.ʒ.ii.ß.medull' cassief.⁊ pulpe tamarin.ana .ʒ.ii.manne.ʒ.v.misce ⁊ detur in aurora. Secun dum vero huic intentioni subseruiens est hoc. ℞ zuccari albissimi libram.ß.pulueris corticum ci tri mente lambrusce ana.ʒ.i. spodii gummi ara bici dragaganti acatie masticis ana.℈.ii.macis ci namomi croci ana.℈.ß.coquatur zuccarum cum aqua mente ⁊ fiat confectio de qua parꝝ ante prã dium ⁊ ante cenã ⁊ post ipsã immediate accipiat quantitatẽ duaꝝ uel.iii.ʒ.Cũ minori autẽ neces sitate dicendum ꝙ eque bene conueniret ei citri carnolitas cum zuccaro solido condita ⁊ non syru pizata. Tertiũ principale ad hoc est. ℞ lauda ni purissimi.ʒ.ß.resine clare.ʒ.i. storacis calami te.ʒ.vi.coralloꝝ rubeorum spodii sumach granorũ mirti ana.ʒ.ß.macis.ʒ.i.ß.colofonie picis naual ana.ʒ.i.coquatur cum.iii.ʒ.cere ⁊ fiat cerotũ ita tale bene glutinosũ ꝙ leuiter aspergatur puluer

mente 7 calidum applicetur stomacho: si bene con sideras hec remedia efficacia sunt ad subueniēdū stomacho 7 epati 7 nocumētis eoꝝ. Et tu discurre per eoꝝ uirtutes. Pro quarto vero principali tria uidentur mihi sufficiēter pulsui cordis 7 eius deꝫ male complexioni contrariari posse. Quoruꝫ primum est hoc. ℞ macis florum boraginis 7 bu glosse ana. ʒ. i. croci. ʒ. ϛ. spodii ossiū de corde cer ui corallorꝫ amboꝝ rosaꝝ ana. ℈. ii. hyacinti sma ragdi saphiri ana. ℈. i. margaritaꝝ. ʒ. i. puluerizē tur omnia per se subtiliter. deinde ponantur ī sac culo quadrato 7 applicentur cordi 7 semper assi stat ibi. Secundum vero speciale remedium est hoc. ℞ aque buglosse. ℥. ii. pulueris smaragdi folioꝝ auri commixtoꝝ ana. g. iiii. vini aromati ci. ℥. ϛ. conquassentur omnia 7 tepidum hoc biba tur in aurora 7 uidebitur mirabile. Tertiū spe tiale remedium ad hoc quod etiam cerebro con fert est tale. ℞ ligni aloes storacis calamite zedo arie karabe ana. ʒ. i. ābre. ℈. i. musci electi. g. viii. rosarum constrictaruꝫ. ʒ. i. coralloꝝ ſc. basiliconis maiorane ana. ʒ. ii. macis. ʒ. iii. puluerizentur om nia subtiliter per se. deinde simul conquassentur 7 ligētur in sindone retorta 7 quasi semper odore tur. Pro quinto vero principali remedia con scribantur debilitati cerebri subuenientia ponten ter. Primum itaque eoꝝ est hoc. ℞ metridati electi auree alexandrine ana. ℈. i. ambre orienta lis. ℈. ϛ. bibatur in septimana bis per tres horas post cenam cum. ℥. i. vini antiqui subtilis 7 aroma tici. Secundum uero seruiens huic dispositioni est hoc. ℞ floꝝ rosmarini alari ana. ℈. i. ligni alo. ʒ. i. ambre. ʒ. ϛ. gariofiloꝝ. ʒ. ii. fiat omnium per se puluis subtilis. deinde diligenter commisceātur de hoc igitur puluere quando uadit ad lectū pro ra capitis eius puluerizetur a coronali commisu ra per spatium quattuor digitoꝝ ascendendo ad summitatem capitis 7 est remedium vtile multuꝫ in releuando cerebrum a debilitate prouenientē a mala cōplexione frigida 7 humida eius 7 a mul titudine vaporū in eo cōgregatoꝝ. In subleua tione vero corruptionis auditus quod erat sextū principale accidens duo solēnia remedia ponam. Primum est hoc ut accipiatur tabula arboris cupressi calefiat solemniter 7 semper ante ciba tionem mane 7 sero appodietur ei auris 7 totum tempus partis patientie. 7 si ambe aures molesta rentur ambabus partibus tabula ista usqꝫ quo ad tepiditatem perueniat appodietur. 7 ita fiat con tinuis diebus usque ad consumptiōem uentositatꝫ que sonitum efficit. Scio autem ego ꝙ succus ori gani tepidus instillatus auribus pluribus uicibus in die tollit omnem sonitum a ventositatibus 7 a mala complexiōe frigida 7 humida materiali ꝓ uenientem que solet egros inquietarē 7 a naturali dormitione prohibere. ad laudem dei. 7 cetꝫ.

Consilium ad apostema condiloma uel ficum ī circulo ani.

Egritudo domini Luce de Medio non debet vocari emoroiꝫ nisi accipi antur emoroides ualde cōiter pro omni dispositione ī ano per quā exit aut aptus est exire sanguis. sed hec egritudo ē apā in fiteri. i. in circulo ani 7 est proprie de generē cō dilomatum aut ficuum ani. Est enī apostema cue niens extra circulum fiteri magnū extra pendēs a sanguine cum flegmate admixto factū 7 est res suspicanda satis. Si enim perueniret ad saniē for tasse esset causa corrumpendi intestinū. Si auteꝫ materia a calore extraneo corrumperetur. ualde facile terminaret in cancrenā aut estiomenuꝫ. Et si corruptio intrinsecus in intestino profundaret valde facile fieret ibi fistula. Adde vero ꝙ si fleg ma sanguini cōmixtum ab extraneo calore acqui reretur salsedini valde facile posset esse cā immo dorate apertionis emoroidaꝝ propter quod seq retur emorosagia non parū timenda. Et hoc for tasse ultimū est valde rationale. quia in mēbris il lis suspicandum est esse debilitatē a generatiōe uꝫ ab hereditate contractā. que omnia adhuc veren da sunt. uel quodlibet ipsoruꝫ propter permutatō nem etatis de consistentia ad primū seniuꝫ que ne cessario accidit 7 debilitateꝫ sibi associat. ut legit prima primi capitulo de etatibus. Experientia enī notum ē. propter quod huic dispositioni uide tur mihi esse prouidendū quinqꝫ remediis ut nūc sequitur. Primū itaque instrumentū est ut iste generosus vir abstineat a cibis omnibꝫ magne ca liditatis inflammationis 7 acuitatis ut sunt cibi salsi multis aromatibus frequenter conditi. Itē raphanus eruca porrum cepe allium sinapis 7 si milia. 7 effugiat etiam uehementer frigida in grossatiua inuiscatiua cibaria. ut pisces pastilia cutes 7 neruos aīalium. Utatur vino subrubeo uꝫ albo non multum pontico. sed ad ducedinē medio criter inclinato. In aliis autē regat se ut libet.

Secūdū principale est vt viz iste faciat sibi fie ri modicam flobotomiā de saphena dextri pedis superius prope cauillā polita. per quā educatur sā guis. ℥. ad minus. iiii. ad minorationē materierū efficiendā. propterea quia dubitatur de putrefa ctione illoꝝ in loco. quia raro multe materie per sistunt in locis in quibus reperitur innati caloris debilitas quin ipse mutentur in putrefactionem. quia non possunt cōuenienter digeri resolui uel cō sūi. sed in talibus locis materie semper quasi mul tiplicantur propter situm earuꝫ 7 ordinē a natu ra politum. quare 7 cetꝫ. Tertium principale ē vt uir iste vtatꝫ scoria ferri preparata que descri bitur nono Almansoris ex qua cōficio trifetā hu ic egritudini iuuatiuā per hunc moduꝫ. ℞ scorie ferri preparate secundum doctrinam in eodem lo co repertam capitulo de confortantibus stomachū ℥. ii. carniū miroba. indorum 7 kebulorum ana ℥. i. se. porri torrefacti. ʒ. ii. cimini ani. dulcis ana ʒ. i. bdellii subrubei. ʒ. ii. ϛ. macis cinamomi ana ℈. iiii. dragāti gūmi arabici torrefctī ana. ʒ. iiii. zuccari albi libram. ϛ. mellis rosa. facti cum ℥ qt tuor. Infundantur gumme miroba. 7 bdellium ī aqua crisomiloꝝ uel succo eoꝝ per quattuor dies Deinde ultimate conterantur 7 incorporentur. de mum coquantur cum zuccaro dissoluto 7 coque to tum cum aqua rosa. muscata 7 prope infrigida tionem eorum addantur puluere 7 fiat electua rium quo utatur omni sine sex dierum accipēdo coclear unum in aurora 7 tardet post cibuꝫ horis ad minus quinque. est enim medicamen optimum ut uidebit. Quartum principale est ut uir iste utatur hoc linimento secundum hunc modum fa cto. ℞ olei onfacini. ℥. iii. bdellii mollis 7 subalbi.

.℥.ʃ.ſquame ferri preparate.ʒ.i.ameos ſe.leuiſti. cimini ana.℈.i.terantur omnia diu in mortario. Ultimum principale eſt vt utatur hoc vnguento ſecundū hunc modum facto.℞ olei de criſomilis .℥.iii.ſtoracis liqde.ʒ.ii.bdellii ſubru .ʒ.iii.vitell' ouorꝫ in igne aſſatorꝫ ⁊ in duritiem conuerſorum numero.iiii.ſcorie ferri preparate thuris ſanda race ſarcocolle nutrite ana.ʒ.i.ʃ.muſci electi gna .iiii.terantur omnia ſimul longo tempore prius tamen ſubtilis ſiue puluerizata per ſe.deinde cuꝫ ſufficiēti quātitate amili de ordeo iſpiſſent' ⁊ fiat hoc vnguēt in mortario plūbeo cum ſuo piſtello. Et modus applicationis horum localiū eſt ut ma ne meridie ⁊ cum uadit dormitū per unam ſepti manaꝫ cōpletā inungat ſibi patientē locuꝫ intus ⁊ extra cum linimento aut hoc vnguento ſcripto. deinde per duos dies abluat mēbra illa cum aq̄ tepida in qua fabri multo tempore extinxerīt fer ramenta.Poſt iſtos vero duos dies inungat om- nia predicta loca intus ⁊ extra cum unguento ul timo deſcripto ⁊ ſemper diligenter tueantur loca cū magno fruſto coti predicto linimēto diligēter vncti ⁊ ſimiliter ex hoc unguento. Sic enim cano nice procedendum eſt in materiebus ſua groſſitu dine ⁊ viſcoſitate difficulter eradicabilibus ut de mollificante ⁊ ⁊ leuiter reſoluente ⁊ exiccante ma teries tranſitus fiat de eo quod debilius eſt ad ea que fortiores ſunt potentie in leniendo reſoluēdo ⁊ exiccando.aliter enim materie aut conuertunt' in durities incurabiles.ut ſunt emoroides attri- te uel verrucales in predictis locis ſepe contingē tes uel non raro materie tales corrumpuntur et in fiſtulas ulceroſas ⁊ cancrenas permutantur.

Hi ſunt ſermones colligendi quarta primi ca° 25° de induratiōe apoſtematū durorum.⁊ tertia quarti tractatu ſecūdo capitulo de cura ʒephiros ⁊ 13ª terapeutice capitulo ꝺ̄ cura apoſtematis ſcli rotici ⁊ 13ª continentis per magnum proceſſum primo capitulo ubi dicit incipiendo.ſcliros ⁊ cet. Hec ſunt ingenia huic viro ad eius curationeꝫ ne ceſſaria que ſi cū mō applicuerit opitulante ꝺo ſa nitatem recuperabit.⁊ cet.

Conſilium pro apoſtemate ī fiteri qꝺ̄ dr̄ ficus.

Iſte iuuenis Honofrius ī circl'o fite ri habet unum apoſtema extrinſecuſ pendens de genere eorꝫ qꝺ̄ a ſapiē tibus nominat' ficus.Et i..m quideꝫ hoc apoſtema deductum eſt ad ſtatū in quo acquiſiuit fixionem cū duritie ⁊ ſoliditate eius.⁊ adhuc propter debilitatē partiſ circumſtā tis ſuperuenit ei apoſtema aliud uerſus ſiniſtrum latus quod ſatis durū eſt ⁊ verruce ſimile.eo quia factum eſt a ſanguine melācolico ualde' groſſo. Et ſi iſtud apoſtema tēdat ad corruptioneꝫ ſicut iā aliqua ſigna preſentia oſtendunt corruptōis eius inductiua ⁊ maxime in parte profunda que mul- tum corruptioni parata eſt.quia multum humi- da ⁊ in loco infimo poſita ⁊ materierꝫ fetidarꝫ re ceptiua ⁊ retentiua.propter hoc iā apparet ipſuꝫ difficulter euadere poſſe fiſtulam in iteſtino recto interiuſque penetratiuaꝫ.quare res eius non ſine magno timore iudicāda eſt. Procedatur igitur ī cura ſecūdum q̄ nunc ſequitur. Primo itaque ab ſtineat ab omnibus cibis ⁊ potibus melancolicum ſanguinem ⁊ melancoliā multiplicantibuſ ut legu mina omnia elixa ⁊ proprie fabe ⁊ lentes que tan gere non debet.Cicera vero ru.⁊ al.⁊ faſeolos ra ro comedere poteſt cum oleo tamen condita. Ca ueat tamen a multo vſu aceti caulium carnium ⁊ piſcium ſalitorꝫ.⁊ antiquorꝫ carnium etiā recētiū. Et fugiat etiā uſū cepe allei porrorꝫ ⁊ paſtiliuꝫ ci borum ⁊ proprie azimorꝫ.Potus autē eius ſit ui num album ⁊ mediocre.aut rubeum ualde clarū ſuaue ⁊ dulce.vina uero rubea groſſa conturbata pontica ⁊ acria oīo uitare debet. De rebus ue ro medicinalibus procedat iſto modo.vltimo die preſentis februarii faciat ſibi fieri flobotomiam de ſaluatella ſiniſtre manus poſita iter annularē ⁊ auricularē digitum de qua extrahantur.℥.v.ſā guinis ⁊ ab hora.xx.uſque ad.xxii.infundēdo pri us manū in aquam calidam. Sequenti die in au rora accipiat hoc electuarium cum cyato.i.aq̄ la ctis caprini aut alterius ⁊ tardet cibuꝫ horis ad minus quinque.℞ electuarii diaſene electuarii ꝺ̄ pſilio ana.ʒ.iii.miſce.Sequenti vero die icipiat ī ungere inteſtinum fiteri interius cuꝫ candela uel penna ⁊ hoc quattuor vicibus in die cum hoc oleo calido.℞ artanite artetice ſerpentarie ana.℈.i. peudaceni filipendule ana.ʒ.i.ʃ. aluminis ſamei .ʒ.i.olei de criſomilis.℥.ii.cere.q.s.fiat unguētuꝫ bene tenax cum.℥.i.reſine. Iterum quarto exten dat de hoc unguento ſolidiori immediate ſupra ſcripto ſup panno rotundo uel corio molli ad quā titatem unius groſſi formato ⁊ apponat ipſū ſup apoſtemate quod eſt in parte ſiniſtra elongatuꝫ a circulo ani.℞ emplaſtri apoſtolicōis.℥.ʃ. calcan ti combuſti thuris colofonie auripigmenti ana.℈. .i.incorporentur ſimul in mortario uſque ad ui- ſcoſitatē cum modico laudani mollis. Iteruꝫ qui to accipiat de altero unguento molliori immedi ate ſuprascripto ⁊ cum penna uel altero inſtrumē to quater in die liniat appendiculum apoſtematiſ quod eſt in circulo ⁊ totam ſubſtantiam eius.et ſi ex tali inunctione in ſecundo aut tertio die ſupue niat ſibi eſcara cum dolore ⁊ mordicatiōe.tunc inungat ipſam cum oleo amigdalarꝫ tepido pluri es in die. Ultimo uero recordetur omni quiqꝫ dierum parꝫ ante cenam aſſumere vnum ſcarturi um de puluerībus cū medio ſcutellino de brodio vel uino calefacto.⁊ cumhec omnia fecerit per to tum menſeꝫ martii aut uſque ad ſeptiꝫ eius opor teret q̄ ipſe de nouo uideretur ut cognoſceretur ſi apoſtemata permutabuntur ad ſanatiōnē aut ad reſolutioneꝫ uel conuerſionem in fiſtulam.tūc enim oporteret eidem ſublimioribus ſubuenīr re mediis.Ad laudem dei omnipotentis.

Item pro eodem.℞ electuarii de epithimo de ſebeſten ana.℥.i.miſce ⁊ totum ſumat ante cenam immediate.2° ℞ ſcorie ferri preparate.℥.ʃ.gal. cipreſſi galla.pforata.ematitis karabe ypoquiſti dos ana.ʒ.ii.olei de criſomilis .℥.iii.cere ru.q.s. ⁊ fiat unguentum molle quod poſtea baliat in.℥. .iii.ſucci citoniorum uſque ad conſumptionm ſucci ⁊ ex eo inungatur fiteri ad exiccandum ⁊ ſtringē dum emoroidas. Digeſtiuum.℞ ſyru.de corti cibuſ citri.℥.i.aque bugloſſe.℥.ii.aque acetoſe.℥.i. miſce.℞ electuarii de epithimo.ʒ.v. ſumat cuꝫ vi no in mane.℞ confectionis trīſanda.orum.ʒ.ii. ⁊ de ea ſumat ante cenam ⁊ ante prandium.

Tractatus decimusseptimus de renibus.

¶ Consilium de mala complexione frigida et humida renum a materia flegmatica cum pauca colera commixta ad inuicem immersa in uenis circumstantibus renibus et in substantia eorum.

Iste iuuenis parmensis quadruplici laborat dispositione. Prima est egritudo frigida et humida renum ipsius proueniens a multa materia flegmatica cum pauca colerica commixta ad inuicem immersa in uenis circumstantibus renibus et in substantia eorum. ¶ Secunda est egritudo complexionalis et est oppilatio fortis in predictis renibus ab eadem materia proueniens que cum longo tempore ibi permanserit putrefacta est in uenis. et hec est causa quare mingit urinam quandoque saniosam cuius etiam materie pars non nulla conuersa est in arenas et in lapillos in renibus existentes quod persuaderi uidetur ex fixione doloris ibidem existentis ac si clauus esset infixus. ¶ Tertia uero principalis dispositio eius est mala complexio in stomacho suo que ab eadem causa prouenit que non minus augumentum facit in egritudinibus predictis quam ipsorum renum faciat dispositio. Nam propter illam generantur per uiam indigestionis flegmata que multiplicata augumentant renum egritudines iam dictas. ¶ Quarta uero dispositio eius est cerebri et totius capitis plenitudo multa a materia predicta propter quam grauitatem sentit in capite et catarrizantes materie multe ad inferiora descendunt. Hec in summa est huius iuuenculi dispositio quadruplex ita congregata. Itaque pro regimine predictarum dispositionum iuuenculus iste abstineat a cibis et potibus frigidis grossis et uiscosis egritudines predictas et materiales causam earum multiplicantibus. uelut olera frigida. ut lactuca spinachia bleta que nunquam simplicia comedantur. immo semper cum feniculo petrosellino serpillo et rebus calidis condita. similiter euitet piscium multitudinem et pastilles et lacticinios cibos quibus nullo modo utatur. fugiat etiam casei multitudinem et maxime mollis et uiscosi ad quem consuetudo est lombardorum propter abundantiam eius apud eos. Effugiat etiam potum aque frigide simplicis. Et uina effugiat que sunt rubea et grossa et uiscosa et pontica uel acris. et preter hos cibos et potus in aliis licentiam habeat modo suo. Euitet etiam habitaculum frigidum et humidum terraneum et prope flumina uel aquas stantes uel decurrentes. et in summa habitet aerem et cameram bene calidam. Et uestes etiam habeat diligenter calefactiuas. Cibos etiam non igluuiose deglutiat sed bene masticatos. nec repleat se ciborum quantitate grauante stomachum. Et similiter de potu dicendum est. Exercitium etiam super cibatione non est ei conueniens. sed quies est ei laudabilis magis neque post cibationem ipse dormiat. sed interponat temporis horam ad minus unam cum dimidia. Et in accidentibus anime non sit contristatus et angustiosus et iracundus. sicut naturalis eius complexio satis demonstrat. De regimine uero medicinali septem occurrunt mihi obseruanda que simul curabunt duplicem egritudinem. scilicet malam complexionem renum et dispositionem a generatione. ¶ Primum itaque de predictis est ut antequam transeat. xxvi[a] dies presentis mensis iunii fiat ei flobotomia de uena saphena dextri pedis circa uigesimamtertiam horam per quam educantur sanguinis ℥ quattuor. ¶ Secundum speciale remedium est quod sequenti mane purgetur cum quinque ʒ electuarii de sebesten et de psilio quod secum portat assumptis cum medio ciato aque decoctionis petrosellini calide et tardet cibum horis ad minus quinque. ℞ electuarii de psilio libram ß. ¶ Tertium speciale remedium est quod omni die immediate sequenti accipiat hunc potum quem continuet. xv diebus ad minus. ℞ sy. compositi aceto si ℥ i. sy. dinari ℥ ß. aqua milei solis et apii ana ℥ i ß. misce et in aurora bibat ipsum totum calidum et non comedat nisi transeant hore tres uel quattuor. Quartum speciale remedium est hoc. ℞ aloes ab lucti ℥ ß. agarici pulpe coloquintide bdellii ana ℈ i. zinziberis ℈ ß. salis gemme grana v. fiant pillule cum succo apii de quibus post assumptionem predicti sy. accipiat octo uel nouem in aurora faciendo sicut dictum est de lenitiuo post flobotomiam accipiendo. Et nota quod si uenter eius non esset bene largus tempore quo assumit syrupum suprascriptum de pillulis predictis accipere potest unam omni sero ante cenam aut saltem omni tertio sero et eis etiam uti poterit usque ad unum annum de eis accipiendo unam omni quinta uel sexta die paruum ante cenam. ¶ Quintum speciale remedium est hoc. ℞ specierum electuarii de seminibus ʒ i ß. granorum milei solis liquiritie cinamomi zinziberis anisi feniculi ana ʒ ß. zuccari secunde coctionis ℥ iiii. cum aqua feniculi fiat confectio in rotulis ʒ iii. de qua semper ante cibum omnem accipiat rotulam unam continuando ipsam per totum mensem iulii et adhuc si bene sanus esset. ¶ Sextum speciale remedium est hoc. ℞ olei nardini ℥ i ß. olei de croco olei de piperibus ana ʒ ß. unguenti aragonis ℥ i. cere albe ʒ iii. incorporentur simul et fiat unguentum molle de quo per totum mensem iulii omni die ter calido ungatur tota spina mane et sero et in meridie et proprie sub renibus solis si eorum habebit comoditatem. ¶ Septimum remedium speciale est hoc. ℞ seminum endiuie scariole acetose uiolarum et nenufaris ana ʒ i. granorum milei solis ʒ ii. cinamomi zinziberis gariofilorum macis ana ʒ i ß. oximellis compositi libram ß. mellis rosati colati ℥ iii. zuccari al. ℥ ii. fiat electuarium de quo iuuenculus iste omni mane per quattuor horas ante cibum deglutiat coclear unum incipiendo a medietate mensis iulii et continuando ipsum usque ad medium septembris et per hec septem remedia conuenienter poterit duas prias egritudines ante premissas curare. ¶ Pro tertia uero dispositione uidelicet stomachi sui premittendum quod cum hec omnia remedia iam predicta etiam conuenientia sint stomacho suo tamen mihi duo principalia remedia uisum est conscribenda fore. ¶ Primum itaque quod est hoc. ℞ diacalamenti ʒ i ß. cum modico uini subtilis albi dulcis calefacti accipiat ipsum per tres horas post cenam omni quarta die quando uadit ad lectum continuando ipsum usque ad medium octobris. ¶ Secundum uero speciale remedium est hoc. ℞ resine clare ℥ i ß. picis naualis ʒ ii. colofonie ʒ i ß. gallie mus. gariofilorum masticis ana ʒ ß. cere albe ʒ ii. fiat cerotum rotundum amplitudinis unius spanse super panno de grana quod semper portare debet super stomacho per duos uel tres menses. Pro dispositione uero capitis eius conferunt omnia iam predicta remedia sed ad co

plementum maius tria describaꝫ que videntur mi
hi magne fore necessitatis ⁊ utilitatis. Primū
est hoc. ℞ macis.ʒ.ii.gariofiloruꝫ maiorane folii
ana.℈.i.ligni aloes.℈.iiii.fiat omniū ꝑ se puluis
de quo omni sero cum uadit ad lectum super ꝓra
capitis aspergatur quantitas medii corticis nu-
cis continuando per totuꝫ mensē octobris. Se
cundū remedium speciale est hoc. ℞ masticis.ʒ.i.
zinziberis stafisagrie costi ana.℈.ii.zuccari albi.ʒ.
.ii.dragaganti gūmi arabici glutinis carthe ana
.ʒ.ii.dissoluantur cū modico aceti ⁊ fiant pill'e si-
cut auellane de quibus omni tertio mane per du-
as horas masticet vnā ante cenā uel ante prandi
um per tertiā partem hore expuendo totuꝫ quod
dissoluetur ab ea. Tertium remediuꝫ ⁊ ultimū
est hoc ꝙ iste iuuenis omni septimana semel usque
ad mensem octobris per duas horas ante cenam
faciat sibi apponi duas vētosas sup spatulis absqꝫ
scarificatione ⁊ continuando remedia iam predi
cta interueniente clementia saluatoris non dubi
to ꝙ sanus erit ad laudes eius imortales. Amen.

Consilium de doloribus lumboꝝ renū ⁊ al'katin
ꝓueuenientibꝫ a mala complexiōe fri. ⁊ humida
cum materia flegmatica mucillaginosa ⁊ aliquali
ter' uitrea immersa in musculis lumbalibus īterio
ribus ⁊ proprie in locis renum ⁊ al'katī.

[R]Pectabilis ⁊ generosus vir dominus
Joannes egrotat doloribus prouieni
entibꝫ a mala complexione frigida
⁊ hu.cū materia flegmatica mucilla
ginosa ⁊ aliqualiter uitrea immersa
in musculis lumbalibus interioribus ⁊ proprie ī
locis renum ⁊ al'katin. Et hec quidē mala comple
xio superintenditur quandoque cuꝫ forti ⁊ ueloci
alteratione predictaꝝ partium ⁊ cuꝫ solutione cō
tinuitatis extensiua in eis de qua dubitanduꝫ est
ne oppilatio ista que a predictis materiebus fcā ē
in predictis membris ⁊ in neruis orictibus a nu
cha fiat apostemosa. quod esset satis graue ⁊ suspe
ctum propter compōem ⁊ substantiā membroruꝫ
predictoꝝ propter quod sollicite instanduꝫ est ad
curā predicte dispositionis que multo tempor̄ du
rauerit ne adhuc ꝓlixior ⁊ suspectior fiat. Ab
stineat itaqꝫ predictus vir ab usu ciborū fri. ⁊ hu.
ut a bleta spinachia lactuca endiuia cicorea etiaꝫ
a lacte ⁊ lacticiniis cibis ⁊ ab vsu multo pisciuꝫ ⁊
proprie elixorū ⁊ a pastilibus cibis a cutibus ner
uis ⁊ panniculosis partibus carniū. Et caueat eti
am a potu uini rubei grossi ⁊ a potu aque simpl'r
uel uino cōmixte. Et caueat etiā ab usu pirorum
pomorum castaneaꝝ ⁊ dactilorū ⁊ consimiliū. Et
caueat a decubitu longo super spina. Et fugiat eq
tationem ⁊ frigus ⁊ leuē coopertură partiū spine
īmo bene calidam conseruet ipsam. De rebus
medicinalibus. primo faciat sibi fieri omni tertio
die clistere infrascriptū. ℞ foliorū blete ⁊ cauliuꝫ
ana.M.i.melliloti camomille ana.M.ii.cartami
polipodii ana.M.ß. coquantur in libris .x.aque
usque ad consumptionē medietatis. deinde colet' ⁊
colature illi quattuor ciatoꝝ superaddantur īfra
scripta.s.benedicte electuarii de baccis lauri ana
.ʒ.ii.zuccari ru.cassie fistule ana.℥.ß.salis cōis.ʒ.
.v.olei de sisamo ⁊ lilioꝝ al.ana.℥.i.ß.misce et to
tum accipiatur in sero per horam ante cenam.

Receptu
de remediu

Secunduꝫ remediū est hoc. ℞ pillulaꝝ fetida
rū.℈.i.pillulaꝝ de yera cōposita.℈.ii.fiant pillul'
sex uel septē cum succo rosa. ⁊ accipiat eas in auro
ra. postq̄ cepit duo de clisteribus suprascriptis et
tardet post eas cibū horis ad minus sex. Terti
uꝫ remediū ē ut post assūptionē pillularū supra
scriptarū in aurora accipiat hoc digestiuū. ℞ oxi
mellis compositi.℥.i.syrupi ꝺ calamēto.℥.ß.aque
feniculi apii absinthii ana.℥.i.calefiat totum ⁊ ac
cipiatur sex diebus continuis. Quartum reme
dium ē ut post assūptionē predicti sy. accipiat hāc
medicinā. ℞ electuarii de baccis lauri.ʒ.i.ele-
ctuarii indi .ʒ.iii.ß.bibatur cū medio cyato uini
albi subtilis calefacti hora ⁊ modis obseruandis
qui scripti sunt in pillulis precedentibus. Qui
tum speciale remediū est hoc. ℞ olei de croco olei
de ruta ana.℥.i.unguenti aragonis.℥.iii.incorpo
rentur simul ⁊ de hoc omni mane ⁊ sero calefacto
tota spina diligenter inungat' a furcula spatulaꝝ
usque ad finē ipsius spine ⁊ supponatur pannus ca
lefactus ⁊ suffumigetur cū puluere laudani ⁊ fiat
hec inunctio post assumptionē suprascriptaruꝫ pil
lularū singula die. Cum ergo hec omnia cōple
uerit si sanatus erit continuet adhuc inunctioneꝫ
quinque uel sex diebus cū assumptione duorū uel
trium clisteriorum de predictis. Si autē nō esset
sanatus. tūc faciat duo sequētia remedia. Quorū
primum est hoc ut accipiat caldariolū unū spelte
⁊ tantundē de milio ⁊ calefiant ista duo in fundo
caldariole posita super carbonibus ⁊ ciueribꝫ igni
tis absque flamma. Et ponat hec omnia in sacculo
magno super quo decūbat cum tota spina usqꝫ ad
tepefactionē predictoꝝ seminum. tunc ergo inun
gat totā spinam a furcula spatulaꝝ īferius ex un
guento infrascripto diligenter calefacto ⁊ super
ponat pannum calidum ut predictuꝫ est. attēdat
tamen ꝙ quando facit inunctioneꝫ predictam te
neatur tegula calefacta superius. ut unguentū me
lius penetrare faciat. Unguenti autē predicti de
scriptio est hec. ℞ olei amigdalarū olei de costo ⁊
liliorū alborū ana.℥.i.olei de euforbio.℥.i.ß.pin
guedinis vrsi ⁊ taxi ana.℥.i.pinguedinis galline
.℥.iß.serapini sticados costi mirre croci ana.℈.i.
cere.q.s.fiat vnguētū mediocris spissitudis ⁊ ca
lefaciat de eo tātuꝫ quantū sufficit ꝓ una unctio
ne. Ultimum uero remedium est hoc. ℞ aloes
preparati.ʒ.ii.specieꝝ benedicte cōpletaꝝ.ʒ.i.se-
rapi. oppo. pigutū ana.℈.ß.fiāt pill'e cū succo apii
de omni.ʒ.vii.de quibus accipere potest unā omi
quarta die parum ante cenam temporibus qbus
facit remedia predicta omnia. Et si uteret' eis
adhuc per unum mensem. licet esset complete sa-
nus esset ei ualde conueniens ⁊ utile. Ad laudē sū
mi omnipotentis dei Amen.

Consilium de dolore spine in loco spondilium
renum cum perseuerantia mictus vrinarum ha
bentium trumbos ⁊ mucos flegmaticos dependē
te a mala complexione calida ⁊ sicca renum.

Capitulum primuꝫ de causis.

[S]Uper obtulit mihi casus dispositōeꝫ
que quidem dato ꝙ nunc non sit ual
de uerenda. tamen in posterum mi
natur nocumenta satis difficilia. Est
enim notabilis vir ser Franciscus ꝺ

Nordis qui molestatur dolore spine ⁊ proprie in loco spondiliũ ⁊ renũ cum quo quidē dolorē perseuerat mictus vrinarum habentiũ trumbos et mucos flegmaticos multis harenulis minutis ⁊ grossis commixtos. Et licet per continuam euacuatio onem harum superfluitatum corpus alleuiet tamen dispositio ista minatur eidē euentum lapidis ⁊ confirmatōem eius in renibus suis ⁊ fortassis lapis ille genitus est. licet ex signis non apparuerit ipsum ēe magnificatum. Omnis enī vrina arenosa significat lapidē qui consolidatur aut consolidādo procedit aut qui resoluit̄ secūda primi summa ultima ⁊ capitulo sexto. Si ergo lapis apparet cōsolidatus aut est in uia ut consolidetur iam apparet difficultas dispositionis. Si autē lapis ille resoluitur. i. cōminuitur nō tamen deficit quin magna sit habenda suspitio. eo quia iam inueniuntur in uiro isto quattuor cause. quarum alique sunt necessario concludentes aptitudinē confirmationis lapidis in renibus eius. alie vero perducentes ipsũ adhoc. Et enī uir iste licet a generatione sanguineus existat ut facile aspicienti ipsum apparere pōt. habet tamen renes cōparatōne ad mediũ generis notabiliter calidos. ⁊ iterũ in eo inuenitur multitudo flegmatis in uiis vrine abundans quod apparet ex trumbis ⁊ petaloidibus iam supratactis ergo in ipso inuenitur utraque dispositio generationis ⁊ confirmatōis noui lapidis. Et prima quidem ex parte agentis quod est calor excoquens.

Secunda uero ex parte materiei que uiscositate sua a calore excocta conuertitur in arenas. deinde in lapides. Et iterũ eadem materia arenulas iam inuentas in renibus sua uiscositate cōglutinando ad inuicē est cā generationis lapidis ut dictum est. Tertia uero causa est dispositiua et ē uiarum strictura in eo que apparet ex naturali compositione ⁊ habitudine ipsius. Et quarta iterum est dispositiua ⁊ est pinguedo respectu tēperamenti notabiliter acta. sed ille cui plurimum aduenit lapis renum est pinguis ⁊ habet uias angustas naturaliter uel accidentaliter. Igitur in viro isto inueniũtur quattuor cause ad lapidis generatōem concurrentes. s. intensa renũ caliditas multitudo rerũ flegmaticarum que satis grosse sũt uiarum angustia ⁊ pinguedo notabilis ⁊ etiam apparet ex unctuositate quadam persepe in superficie urinarũ eius emissa. Amplius ⁊ hoc satis leuiter deduci potest ex fixione doloris in locis renum. licet enim dolor ibi permanens possit esse accidēs ad presentiam lapidis arenarũ ⁊ multitudinem flegmatis in eis existentium. ipse tamen dolor non est leuis causa generationis noui lapidis aut confirmatōis inuenti in eis siue sit quia dolor debilitādo partem est causa attractionis materierum ad renes. eo quia dolor fortis ⁊ perseuerās acuit flegma 3° tegni. siue sit quia dolor debilitando uirtutem expulsiuam materias confirmari faciat in renibus. Ex quo apparet ꝙ licet dolor sit accidēs alicuius dispositionis. ipse tamen potest esse causa augumētationis eiusdem aut confirmationis. Quod autē iterũ in eo inueniatur aptitudo generationis lapidis in renibus omnia motiua iam adducta demonstrant. Et etiam aliqualis ardor. quandoque presentatus in capite membri genitalis. Cũ enim non inueniatur in eo argumentũ concludens uesice nocumenta neque epatis. et iam sit ardor predictus aliquando apparens opportunũ habēt effectum reducere in causam ipsius productiuam. sed nulla uidetur esse causa in aliquo partiali mēbro. s. in epate uel poris uritidibus neque uesica. ergo necessario prouenit a nocumento renum. consequētia tenet a sufficienti diuisione membrorum que sunt causa ardoris vrine ut colligendũ est. 18ª tertii tractatu secundo ⁊ 3° capitulo. Et confirmatur quia licet arenose ypostases prouenire possint ex adustione materierum in uenis. ut 2ª primi summa ultima ⁊ sexto ca°. ⁊ 3ª quarti tractatu 3° cap° de lepra. In hoc tamen viro apparet causa generatōis arenarũ in vis eius ex parte cāe calitatis adurentis ⁊ materiei generationis earum in uenis. Igitur omnino oportet necessario concludere hũc ardorem prouenire ab arenis expulsis a renibus que sui asperitate dolorē illum faciunt in extremitate pudibundi qđ fuit deducendũ. Et ex omnibus istis colligendo facile apparet que ⁊ qualis sit dispositio huius nobil' viri. Est enī mala complexio calida ⁊ sicca renum cũ qua propter debilitatem generantur flegmatice materie in renibus aut saltem aliunde propelluntur ad eos cum multitudine arenarum ⁊ fixione doloris in spondilibus renũ ⁊ aliquando in extremitate genitalis membri. Ex qua descriptione correlarie concluditur ꝙ in ipso iam genitus est lapis aut est in uia generationis uel confirmationis ⁊ dispositus est ad excoriatōem uesice que multitudine ⁊ magnitudine arenarum ⁊ lapis facile subsequi potest. Ex quibus tandem ultimo cōcluditur ꝙ in eo est magna necessitas festinationis ad curationē. Et propter hoc oportet rectificare regimen eius ex parte sex rerũ non naturalium. deinde explicare regimen per medicinalia declarandum.

Capitulum secundum de regimīe sex rerũ non naturalium.

Pro expeditione vero mensurationis sex rerum nō naturalium. hic ordo obseruetur. Sit habitatio eius in ciuitate uel camera habente aspectum oriētalem minime uero meridionalē. sed potius aquilonarē ꝙ occidentalem. Et locus eius sit a terra ⁊ ab aquis notabilit' elongatus ad aliqualē siccitatē ⁊ nullo modo ad humiditatē inclinatus. Et in diebus caloris sit magis ad frigiditatē ꝙ ad caliditatē declinans. In diebus uero frigoris ad caliditatem leuem eleuatus. Et de annexis aeri. caueat habere uestes notabiliter stringentes super spinam ⁊ lumbos eius. Similiter euitet omnem modum calefaciendi spinam ⁊ proprie cũ frequenti coitu qui est res inter alias nocibilior. quare utatur ipso adeo moraliter ut non expēdat materiam amplius ꝙ bis in septimana. De exercitio autem eius euitet omnes laboriosos motus ⁊ proprie equitandi equos fortes ⁊ incommodi incessus ⁊ pprie post cibum ⁊ frequentē ascensum mōtium ⁊ scalarum. Temperatum uero exercitium peditandi aut gradarium equum equitandi omnino sibi conueniēs est. Et in summa aliqualiter exercitari mediocriter melius est ei ꝙ ociosam uitam agere ⁊ cet.

Similiter etiam in accidentibus anime euitet illa que uelocem ⁊ fortem motum in humoribus ⁊ spiritibus efficere possunt. anime etiam accidentia tristitiam suffocatiuam spirituum inducentia euitanda sunt. Neque enim circa continuam meditationem circa suam dispositionem tristant' ager

debet adeo ut accidentiā aīe motuʒ in materiebus periodicū efficere possint. Etiā cōueniens est ei mensura ciboꝝ diminuta se regēr magis ꝙ augumentādo cibaria. multoꝝ enī ciboꝝ assumptio repletionem istā augumentaret ingenter. talis enim egritudo ex repletione totius ⁊ pricipaliter renū facta est. sed omnes egritudines de repletione sanat euacuatio que fit per abstinētiā. secūda affori. textu ⁊ cōmento. xxii. Mensura igitur cibationis eius sit talis. ut ex assumpto cibo nequaquā grauetur stomachus ipsius. ita ut neque fastidium abhominatōem nauseam ⁊ subuersionē incurrat ⁊ tanto magis ut non perducat ipsum ad uomitum. Et talis etiam sit potus mensura. ut fluctuatōnem in stomacho eius ⁊ rugitum nō efficiat nec in ipso natet. ⁊ sunt sermones Auicē. tertia primi ꝺ regimine per cibum ⁊ potum. De somno autem ⁊ uigilia eius dicendum ꝙ cum egritudo eius sit de repletione que idiget uictoria ipsius uirtutis ad eā propter digestionem efficiendam conueniens ei ē parumper a temperata dormitione recedere magis per augumentum dormiendi ꝙ uigilandi. lʒ enim per uigiliam acquireretur iuuamentū exiccationis. magis tamen esset nocumentum earum impediendo conuenientem digestionē eaꝝ ꝙ p uiam consumptionis a uigilia facte. In figura tamē dormitionis eius ita se habeat ꝙ omnino fugiat dormitionem super spina ⁊ dorso. quoniam resupine dormire nocet omnino ⁊ maxime talit̄ egrotantibus. eo quia superfluitates ad posteriora declinare facit. ut secunda primi capitulo de his que proueniunt ex somno ⁊ uigilia. Amplius dormiat capite eleuato prius super dextro later̄ primū somnum complendo. deinde super sinistro later̄ se voluendo ⁊ solicitet caput eius ⁊ extremas partes dormiendo conuenienter haber̄ coopertas. In cibis vero ampliori consideratione indiget. oportet enim ipsum esse solicitū circa ipsius regimen.

Primum quidem euitare debet cibaria omīa difficilis digestionis. sicut antiquum panē azimuʒ ⁊ grossum. Et carnes aīalium antiquoruʒ ⁊ olera ⁊ plantas grossum humorē generātes ⁊ bletā caules tubera ⁊ similia. Secundo effugiat cibaria omnia multam uiscositatē habentia. ut sunt pisces anguille tinche cefali ⁊ similia. ⁊ pastiles cibi ⁊ cutes ⁊ neruose aīalium partes. Tertio effugiat cibaria oppilantia. uelut sunt caseus proprie antiquus ⁊ pastiles cibi. Quarto euitet cibaria mlt̄um calida ⁊ acuta. uelut sūt salite carnes cepe allеum porrum rafanus ⁊ similia. Quinto effugiat continuum diureticorum usum. sicut sunt se. petrosellini apii ⁊ similium. Sit igitur panis eius ex pura simila factus etatem habens duorum uel trium dieꝝ ad plus. parum plus recipiens salis ⁊ fermenti ꝙ cōis panis ⁊ sit per coctionem non induratus neque torrefactus. Carnes uero laudabiles ei sūt. ut pullorū anatulaꝝ ⁊ aliquādoque columborum iuuenū fasianorū perdicum ⁊ similium uolantium preter ꝙ in aquis degentiuʒ Et de siluestribus quadrupedibus ⁊ domesticis eligat carnes capreti suis temporibus vituli lactentis ⁊ annualis agni ⁊ iuuenis castrati ⁊ gazelline que proprietatem habent in hoc. ⁊ carnes ericioꝝ que mirabiliter laudantur in hoc casu. ⁊ cuniculi ⁊ lepores ⁊ siluestres omnes porci placent mihi. De ferculis eligantur ptisana ordei ⁊ far ⁊ panicum ⁊ brodium caulium blete spinachia olus bianenum cucur. cucumis melones batecha olus benedictum ⁊ crisomila ⁊ feniculum recens ⁊ bethonica que singulariter operatur in hoc ⁊ saluia ⁊ similes plante ut polium montanuʒ ⁊ maxime scolopendria ⁊ cressones ⁊ proprie sassedinem aliquā habentes ⁊ vniuersaliter omnes plante quaruʒ caliditas non transcendit secundū gradū ⁊ apertionem habent usque ad illum eligende sūt in usu sue cibationis. De fructibus uero conueniunt ei cerasa omnium specieꝝ tam dulcedine ꝙ ponticitate participantia. ⁊ proprie medull̄ eoꝝ singularē habent proprietatē mundificandi renes ad frangendum lapidem. Et etiā eidē sunt utiles auellāe amigdale recentes ⁊ ficus recentes bene pepanse. vue uero non placent propter reuerentiā Auicē. qui secundo canone in fine capituli ꝺ vua. dixit ꝙ omnis vua nocet uesice. passule tamē eidem laudātur. ut ibidē scribitur. Uti etiam pōt pomis non multam dulcedinem habentibus. ⁊ similiter persicis bene maturis. pira dimittātur nisi fuerint bene. i. ualde dulcia. ⁊ excludatur ab eis exterior pslapidosa substantia participāl. De his vero fructibus qui in secunda mensa solent concedi laudātur grana pini ⁊ grana phisticoꝝ. eis enim inest virtus qua diminuitur lapis qui est ī renibus ꝗª tertii capitulo de cura lapidis renum. possunt etiam ibi quandoque concedi nuces propter apertioneʒ earum quam habent. Castanee vero et mespila et sorbe dimittātur. De partibus autē animaliuʒ et que sumuntur ab eis sūt omīa genera lactis cōuenientia et proprie ouini. Lacti enī ouino non ē medicina compar in debilitate renū. ꝗª terti sexto capitulo. Laudatur etiam sibi lac caprinū post predictū. et serū lactis et recocta iterum bona sūt Colostra uero omnino dimittatur nisi fuerit ex duabus speciebus predictis confecta. Butyrū aūt dimittatur aut saltē rarissimo usu accipiatur. sed melius est oleum de oliuis bene maturis. Calei vero usus omnino dimittatur. quia lapidem in renibus generat materialiter et est causa oppilatiōis uiaꝝ et inuiscationis materierū. Si auteʒ indicādo a consuetudine posset aliquando eidem cōcedi caseus eligatur ille qui est etatis vnius āni odore satis suauis non omnino salsedine priuatus nullā corruptionem putredinalem in substātia eius habens et sit substantia frangibilis. ita ut cū incidit̄ excluditur ab eo uiscositas. omnino autē usus eius ante cibum abhorreri debet. De conditis vero laudantur oliue condite et napi conditi et secacul conditum. et citonia condita post cibum assumpta. Et nuces condite in hoc casu sunt laudabiles et zuccarum boraginatum et uiolaceum et rosaceum recens et zinziber conditum. De saporibꝫ autem laudatur ei acetum et succus citrangulorū et proprie limonum in quo magna fere intentio curationis eius substentari potest. Uinum autem granatorum murorum sibi laudari debet propt̄ apertionem et prouocationem quam habet. agreste uero vsus omnino dimittatur. De aromatibus vero laudabilior est vsus cinamomi electi et anisi et piperis et non in multa tamen quantitate et zinziber et karui et semē leuistici et ameos et semē rute et crocus et similia aromatica. quoꝝ tamē exigua quantitas cibariis est apponenda.

De potu autem eius eligatur vinuʒ color̄ albū

uel subrubeum sapore mediocre non ponticū uel acre substantia tenue ⁊ diafanuꝫ odore notabilit̄ aromaticum uinositate sua non ualde aqueum. sꝫ melius est q̄ aliqualiter declinet ad aliquantam potentiam q̄ ad debilitatem. si tamen tale vinuꝫ haberi non potest. sed fumosuꝫ ut est illius patrie consuetudo. tunc frangenda est eius fumositas cū portione aque ab electo fonte accepte qui sit aeri ⁊ celo detectus plantis putridis ⁊ multitudine ranarum denudatus. ⁊ sit substantia eius diafana corpusculis ⁊ superfluitatibus expurgata. ⁊ si tal' haberi non potest cribretur per arenam. uel fiat eius coctio simpliciter uel sit aqua cisterne. ⁊ talis sit aqua coctionis ⁊ preparationis omniū ciborū eius. mensura uero eius cum uino cōmiscenda sit tertia uel quarta pars ipsius secundum mensurā discretionis moralis actus ⁊ nō appetitus.

Capitulū tertiū de cura p medicinas.

Pro regimine uero medicinaliū ita procedendū est. Modus enim regiminis eius substentatur sex intentionibus. Et prima quidem intentio ē abscindere materiam generationis lapidis ⁊ arenarum in renibus. Secūda uero est ꝓhibitio generationis lapidis a materia que iam in corpor̄ inuenitur esse congenita. Tertia uero est rectificatio uel digestio materierum talium. Quarta vero est eradicatiua ipsaꝝ eductio. Quinta uero est lapidis cōminutio fractio ⁊ eductio ⁊ renuꝫ mundificatio ab arenulis in eis inuentis. Sexta vero est sedare accidentia lapides ⁊ arenulas consequentia. In istis enim sex intentionibꝫ substentatur regimen non solum curationis harum dispositionum quando iam euenerint. sed etiā preseruationis a noua recidiuatione uel euentu huius egritudinis postquā curata fuerit. Et omnes isti sunt sermones principis 18ª tertii tractatu secundo ⁊ sexto capitulo dum inquit. Intentiones quidem quas medici in curatione lapidū intendunt sunt. s. sex. Prima est abscisio materiei eius supple postquam genita fuerit. Secunda uero est prohibitio generationis materiei cū abscisiōe cāe. s. generatiue illaꝝ materierū. Tertia uero est rectificatio. i. digestio eius. s. materiei. Quarta vero est mundificatio. i. euacuatio materiei iam genite. Quinta intentio est cōminutio ipsius. s. lapidis ⁊ fractio eius et cōpressio. i. expulsio eius ⁊ eradicatio eius ex suo suspensorio cum medicis que illud efficiunt. s. cōminutis fractiuis ⁊ cōpressiuis. Deinde eius extractio supple completa et subtiliatio in ipso. s. regimine administrandi medicinas successiue conuenientes cuꝫ ordine eius. i. cum ordinata applicatione uniuscuiusque medicine que alteram precedere debet Et illud. s. regimen ordinate precedens completur cū prouocatiuis medicinis. deinde cum comminutiuis. tertio cuꝫ fractiuis ipsius lapidis. quarto cū compressiuis. i. expulsiuis. quinto ⁊ ultimo cuꝫ extractiuis ipsius. s. totaliter. Et prima quidem intentio complet̄ per ea que materiam flegmaticam aptam conuerti in lapidem ⁊ arenulas educunt. deinde cum his que caliditatē intensam ipsoꝝ renum ad tēperamentum ducunt conuenienter. Et primū horum instrumentorū cōpletur per euacuantia materiam flegmaticā minoratiue. de quorū numero est hoc medicamen. ℞ electuarii indi. ʒ. iii. agarici electi. ℈. i. boni ponderis zinziberis. g̃. v. incorporentur simul ⁊ detur in potu cum modico uini albi subtilis ⁊ aromatici calidi. ʒ. i. ⁊ tardet̄ post illud comestio horis ad minus. v. i q̄ꝝ quarta accipiat cyatum vnum aque ordei calide cum zuccaro albo. Et si quis desideraret medicamen delectabilius illo. tunc ℞ electuarii dyasiniconis. ʒ. ii. turbit electi. ʒ. i. zinziberis. ℈. i. salis indi. g̃. i. misce ⁊ detur in potu cū aqua decoctionis g̃noꝝ milii solis dulcorata ⁊ calefacta ut prius dictum est. Secundum uero ⁊ adhuc leuius illo esse potest hoc. ℞ turbit electi. ʒ. i. ſ. hermodactiolorum ʒ. i. diagridii. g̃. vi. salis indi. g̃. ii. ziziberis. ℈. ſ. anisi dauci masticis ana. g̃. iii. penidiarū. ℥. i. pl'ueris zuccari. ℥. ſ. infundantur omnia in. ℥. iii. aque apii ⁊ milii solis uel capilloꝝ vene. ⁊ totuꝫ detur in potu cū diligenti colatura ⁊ expressione. ita q̄ sola uirtus medicine suscipiatur ⁊ non substantia ⁊ obseruentur post ipsius assumptionem ea que de primo minoratiuo dicta sunt. Et si appareret flegmaticam materiam notabiliter sanguini esse cōmixtam bonuꝫ esset predictis minoratiuis preadministrare flobotomiaꝫ. eo quia vniuersal' euacuatio particularē sēper precedere debet in operatione canonica. Si autē percipit medicus materiam inclinari ad stomachū per nauseam ⁊ signa supradicta. tunc conueniens esset vomituꝫ ꝓuocare ⁊ proprie cū hoc vōitiuo leui. ℞ aque decoctōnis granorum rafani uel carnositatis eius. ℥. iii. sy. simplicis acetosi. ℥. i. ſ. detur hoc totum tepidū ⁊ post illud per horam digitum imponat ori titillando uersus principiuꝫ meri ⁊ prouocabitur uomitus qui multa affert iuuamenta in prohibendo generationem materiei. ⁊ abscindendo materiaꝫ genitam ⁊ alleuiando renes. quare. 18ª tertii caº allegato. Et de prohibitiuis generatōis eius est uomitus post cibum ⁊ multus usus eius. Ipse eniꝫ expellit superfluitates grossas per uiam contrariam uie cuius motus est ad renes ⁊ facit latus renum uacuum et mundū. Adhuc iterum et tertio hec intentio cōpletur per administrationē clisteriorum et proprie lenientium. lenificatio enim est plurimum aleuiationem faciens. Clister̄ tamē non debet esse ualde acutuꝫ nec multa debet ex eo poni quātitas que renes comprimat et aggrauet Et propter hanc causam multis sapientuꝫ magis fuit dilectum suppositoriuꝫ q̄ clistere. eo quia suppositorium non peruenit ad grauandum intestina implendo ipsa. Et sunt sermones Auicē. loco preallegato dum inquit. Et si fuerit constrictio nature maior tunc de rectioribus rebus est extraher̄ fecem cum suppositorio aut cuꝫ clisteri nō magno quod coartet ⁊ dolorem faciat. immo suppositorium est amicabilius. vnde et in lenificatione q̄dem nature est alleuiatio plurima ⁊ sedatio doloris.

Tertium ingenium euacuandi materiam ⁊ iterum diuertendi eam esse potest admīstrando diuretica incipiendo primo a leuioribus. sicut ē vsus liquiritie seminum comunium frigidorū in dispositōe calida et vsus asparagi uel aque eius et feniculus recens et altea et flores. deinde procedēdo ad fortiora. sicut apium feniculum daucū semen milii solis leuisticuꝫ et apiū siluestre. Et ulterius transeundo ad ea que in electione fortiora sunt p tertiam operationē aut proprietatem operātia sicut capillus vene. scolopendria poliuꝫ montanū vsus phisticorum semen rafani uirga pastoris et

similia sicut cinis vitri cinis leporis ⁊ cauda tremula ⁊ sanguis hyrci preperatus ⁊ lapis spongie ⁊ iudaicus. quorū usus potest esse ex predictis faciendo decoctiones syrupū iulep confectiones trageas pillulas ⁊ ex eis exterius inungendo balnea faciēdo ⁊ similia. Hec sufficiant de primo instrumēto materiei iam inuente. Causam aūt lapidū generatiuā. s. caliditatē incensam corrigunt plura predictorum. ut semina cōia frigida ⁊ ea que temperata sunt que respectu caliditatis intense sunt infrigidatiua. velut asparagus capillus ve. ⁊ similia. Secundo frangunt caliditatē syrupi infrigidatiui incisiui ⁊ aperitiui. ut sy. simplex acetosus syrupus de acetositate citri aut de citrangulis uel syrupus de limonibus appropriatus magis qui sunt incisiui infrigidatiui ⁊ aperitiui ⁊ oximel cōpositum ⁊ fortius illo est oximel squilliticū qui omnes debent dari cū aqua scolopendrie uel aliis iā predictis. Frangunt etiam caliditatē linimenta unctiones ⁊ emplastra exterius administrata. Et cum hoc unguento ualde notabiliter operante. Rx olei nenufaris uiolarum ana. ℥. i. ʒ. sandal' al. ⁊ ru. ana ℈. i. camphore. ℈. ʒ. cere al. q. s. fiat unguētū molle quod postea buliat in libra. ʒ. succi semperuiue usque ad consumptionem illius succi. de hoc igitur unguento spina tota condecenter iungi debet ter uel quater in die naturali. ⁊ de materia precedentis unguenti possunt fieri unctiones ⁊ emplastra superaddendo super succum foliorum maluarum uiolarum uirge pastoris semperuiue solatri atriplicis ⁊ similium. Ex quibus etiam in aqua decoctis fieri possunt euaporationes ⁊ balnea fomētatiōes ⁊ epithimata. Et tu elige quod melius est et leuius apparebit iudicio tuo extimatiuo. Et de communibus etiam remittentibus caliditatem auctam est confectio triasandal' ⁊ zuccarū uiolaceum ⁊ tragea de uiolis ⁊ de berberis ⁊ reliqua similia que elige per te. ⁊ hec de intentione prima.

Iam supra apparet qualiter abscinditur materia propter prohibitionem generationis eius in corpore ex his que posita sunt in precedenti intentiōe. At uero secunda intentio differentiā habet a prima in hoc q̄ hec quidem supponit materiam in corpore nundū esse congenitam. quare laborat hec intentio ad prohibendum ne generet materia harenarū et lapidis subiectiua causa. Et etiam ut non precedat calor qui est predictarum materierum generationis causa. Et primum quidem horū duorū corrigi potest ex his que in precedenti capitulo posita fuerunt de debita mensuratione sex rerū non naturalium. non enim ad alid laborat sermo ille. nisi ut prohiberet tales materias generari rectificando cibos ⁊ potus. ex quibus generari potest flegma aptū conuerti in lapidē ⁊ arenas. Etiam per regimen aliud apparet qualiter calor qui est efficiens causa lapidū ⁊ harenarum sufficienter corrigi potest per ea que in intentione precedenti de alteratiuis digerētibus et caliditatem remittentibus scripta fuerūt. Pret hec autem plura inueniuntur. quorum usus rectificādo complexionem renū ⁊ mundificando epar ⁊ uenas ⁊ uias vrinales a sapientibus collaudata sunt. sicut est usus medicinarū aperientium ⁊ aduersantium flegmati. quarum alique sunt solutiue simplices. uelut agaricus hermodactili turbit se. croci ortē ss polipo. ⁊ odor elebori alicuius radicula aliquā

infundatur per diem naturalem in aquam. ⁊ quis bibatur parum ex ea in aurora tepefactū. De his etiam quedam sunt solutiua composita. uelut benedicta cuius virtus est ad mundificandum a flegmate renes uesicas ⁊ vrinales vias. Et sicut ē electuarium indum quod superfluitates expellit a toto corpore ⁊ a renibus. velut est yeralus et multe similes medicine hinc inde colligende. Non nulle vero harum medicinarum sunt simplices aperiendo mundificando ⁊ precipitando materias a corpore ante q̄ ex eis generetur lapis. de quarū numero sunt sicut ysopus centaurea mi. apiū siluestre ⁊ domesticum petrosellinum ⁊ betonica polium mōtanum ⁊ scolopendria et radix pentafilois ⁊ uniuersaliter omnes que ab auctoribus in hoc collaudate fuerunt. De his alique sūt composite. uelut tiriaca Andromaci metridatū. descriptione Auicē. quinto canone distinctiōe prima. Et medicamen al'ke'kengi ⁊ iustinum electuarium ducis ⁊ litontripon descriptōe Nicolai in antidotario. ex quolibet quorū dari potest. ʒ. i. cum aliqua de aquis statim dicendis. Et compositum optimum ⁊ leue laudatum ab Auicē. quod sepe exhibitum oīo preseruat corpora a generatione noue materiei ex qua generari solent lapides ⁊ harene. ⁊ est descriptio eius talis. Rx lapidis spongie scolopendrie capill' ve. se. altee ⁊ petrosell' ana. ʒ. i. misce ⁊ detur ex eo pluribus diebꝫ. ʒ. i. cum aqua sublimationis apii aut decoctione quinque radicū calidorum aut aqua tribuli aut aqua rafani. lege Auicē. ibidem. Et iterum collige ibidem compositū immediate sequens quod est agregans operationes diuersas ad intentionem predictam. Et adhuc collige inde medicamen nobilis operationis. s. illo Medicamen ultimum sedans dolorem ⁊ extrahens lapidem ē aq̄ ciceris nigri. Et scio etiam ego q̄ si fiat puluis ex partibus equalibus scolopendrie ⁊ milii solis ⁊ patiens vtatur eo mirabiliter preseruat a generatione materierum prescriptarū. hec de intentione secunda. Apparet theorice contemplanti q̄ intētio tertia. s. equatiōis materierū iā facile compleri potest ex his que in intentione predicta declarata sunt. neq̄ uidetur aliquod quasi opportunū esse. nisi q̄ scribantur quedam simplicia ⁊ composita tales materias digerere solentia. De quorum numero sunt aque sublimationis ysopi calamenti origani utriusque apii ⁊ petrosell' betonice pulegii milii solis ⁊ similium. Et de his que ego experior hoc ultimum inueni uidelicet administrare aquam sublimationis radicum altee. Et scio etiā q̄ aqua sublimationis radicum yreos potentior est predicta ut experientia quotidiana doctus sū. Et q̄ aqua sublimationis foliorum ⁊ fructuū cucume. asinini in hac dispositione confert. eo quia soluendo prouocando aperiendo ⁊ abstergēdo materias educit quibus obuiat ⁊ lapides comminuit et frangit. De compositis uero digerētibus sūt omnes syrupi quorum uniuersa scola quotidianū habet usum. sicut syrupus de ysopo syrupus de calamento syrupus compositus acetosus oximel compositum secaniabim de 'kesim. i. leuistici et omēs oximell' species et proprie squilliticum et oximel Juliani et compositum hoc quo uti soleo. Rx oximell' squilliticī. ℥. i. syrupi de ysopo. ℥. ʒ. aque scolopendrie cucumeris asinini ana. ℥. i. ʒ. et det' hoc et continuet pluribus diebꝫ. Et si uelis digestiuū

Nordis qui molestatur dolore spine et proprie in loco spondilium et renum cum quo quidem dolor perseuerat mictus vrinarum habentium trumbos et mucos flegmaticos multis harenulis minutis et grossis commixtos. Et licet per continuam euacuationem horum superfluitatum corpus alleuietur tamen dispositio ista minatur eidem euentum lapidis et confirmationem eius in renibus suis et fortassis lapis ille genitus est. licet ex signis non apparuerit ipsum esse magnificatum. Omnis enim vrina arenosa significat lapidem qui consolidatur aut consolidando procedit aut qui resoluitur secunda primi summa ultima et capitulo sexto. Si ergo lapis apparet consolidatus aut est in uia ut consolidetur iam apparet difficultas dispositionis. Si autem lapis ille resoluitur. i. comminuitur non tamen deficit quin magna sit habenda suspitio. eo quia iam inueniuntur in uiro isto quattuor cause. quarum alique sunt necessario concludentes aptitudinem confirmationis lapidis in renibus eius. alie vero perducentes ipsum adhoc. Et enim uir iste licet a generatione sanguineus existat ut facile aspicienti ipsum apparere potest. habet tamen renes comparatione ad medium generis notabiliter calidos. et iterum in eo inuenitur multitudo flegmatis in uiis vrine abundans quod apparet ex trumbis et petaloidibus iam supratactis ergo in ipso inuenitur utraque dispositio generationis et confirmationis noui lapidis. Et prima quidem ex parte agentis quod est calor excoquens.

Secunda uero ex parte materiei que uiscositate sua a calore excocta conuertitur in arenas. deinde in lapides. Et iterum eadem materia arenulas iam inuentas in renibus sua uiscositate conglutinando ad inuicem est causa generationis lapidis ut dictum est. Tertia uero causa est dispositiua et est uiarum strictura in eo que apparet ex naturali compositione et habitudine ipsius. Et quarta iterum est dispositiua et est pinguedo respectu temperamenti notabiliter acta. sed ille cui plurimum aduenit lapis renum est pinguis et habet uias angustas naturaliter uel accidentaliter. Igitur in viro isto inueniuntur quattuor cause ad lapidis generationem concurrentes. s. intensa renum caliditas multitudo rerum flegmaticarum que satis grosse sunt uiarum angustia et pinguedo notabilis et etiam apparet ex unctuositate quadam persepe in superficie urinarum eius emissa. Amplius et hoc satis leuiter deduci potest ex fixione doloris in locis renum. licet enim dolor ibi permanens possit esse accidens ad presentiam lapidis arenarum et multitudinem flegmatis in eis existentium. ipse tamen dolor non est leuis causa generationis noui lapidis aut confirmationis inuenti in eis siue sit quia dolor debilitando partem est causa attractionis materierum ad renes. eo quia dolor fortis et perseuerans acuit flegma 3° tegni. siue sit quia dolor debilitando uirtutem expulsiuam materias confirmari faciat in renibus. Ex quo apparet quod licet dolor sit accidens alicuius dispositionis. ipse tamen potest esse causa augumentationis eiusdem aut confirmationis. Quod autem iterum in eo inueniatur aptitudo generationis lapidis in renibus omnia motiua iam adducta demonstrant. Et etiam aliqualis ardor. quandoque presentatus in capite membri genitalis. Cum enim non inueniatur in eo argumentum concludens uesice nocumenta neque epatis. et iam sit ardor predictus aliquando apparens oppositinum habet effectum reducere in causam ipsius productiuam. sed nulla uidetur esse causa in aliquo partiali membro. s. in epate uel poris uritidibus neque uesica. ergo necessario prouenit a nocumento renum. consequentia tenet a sufficienti diuisione membrorum que sunt causa ardoris vrine ut colligendum est. 18ª tertii tractatu secundo et 3° capitulo. Et confirmatur quia licet arenose ypostases prouenire possint ex adustione materierum in uenis. ut 2ª primi summa ultima et sexto ca°. et 3ª quarti tractatu 3° cap° de lepra. In hoc tamen viro apparet causa generationis arenarum in viis eius ex parte cause caliditatis adurentis et materiei generationis earum in uenis. Igitur omnino oportet necessario concludere hunc ardorem prouenire ab arenis expulsis a renibus que sui asperitate dolorem illum faciunt in extremitate pudibundi quod fuit deducendum. Et ex omnibus istis colligendo facile apparet que et qualis sit dispositio huius nobilis viri. Est enim mala complexio calida et sicca renum cum qua propter debilitatem generantur flegmatice materie in renibus aut saltem aliunde propelluntur ad eos cum multitudine arenarum et fixione doloris in spondilibus renum et aliquando in extremitate genitalis membri. Ex qua descriptione correlarie concluditur quod in ipso iam genitus est lapis aut est in uia generationis uel confirmationis et dispositus est ad excoriationem uesice que multitudine et magnitudine arenarum et lapis facile subsequi potest. Ex quibus tandem ultimo concluditur quod in eo est magna necessitas festinationis ad curationem. Et propter hoc oportet rectificare regimen eius ex parte sex rerum non naturalium. deinde explicare regimen per medicinalia declarandum.

Capitulum secundum de regimine sex rerum non naturalium.

Pro expeditione vero mensurationis sex rerum non naturalium. hic ordo obseruetur. Sit habitatio eius in ciuitate uel camera habente aspectum orientalem minime uero meridionalem. sed potius aquilonarem quam occidentalem. Et locus eius sit a terra et ab aquis notabiliter elongatus ad aliqualem siccitatem et nullo modo ad humiditatem inclinatus. Et in diebus caloris sit magis ad frigiditatem quam ad caliditatem declinans. In diebus uero frigoris ad caliditatem leuem eleuatus. Et de annexis aeri. caueat habere uestes notabiliter stringentes super spinam et lumbos eius. Similiter euitet omnem modum calefaciendi spinam et proprie cum frequenti coitu qui est res inter alias nocibilior. quare utatur ipso adeo moraliter ut non expedat materiam amplius quam bis in septimana. De exercitio autem eius euitet omnes laboriosos motus et proprie equitandi equos fortes et incommodi incessus et proprie post cibum et frequentem ascensum montium et scalarum. Temperatum uero exercitium peditandi aut gradarium equum equitandi omnino sibi conueniens est. Et in summa aliqualiter exercitari mediocriter melius est ei quam ociosam uitam agere et cetera.

Similiter etiam in accidentibus anime euitet illa que uelocem et fortem motum in humoribus et spiritibus efficere possunt. anime etiam accidentia tristitiam suffocatiuam spirituum inducentia euitanda sunt. Neque enim circa continuam meditationem circa suam dispositionem tristantur eger

necesse est non solum congruis immo etiã celeribꝫ subuenire remediis. Quibus si diligenter fiat ad uertentia uidebitur ꝙ ipsi sunt dolores intrinseci renibus pricipaliter appropriati. Alii uero sũt dolores uel accidentia partium extrinsecarũ. Et primum quidem horum pluribus signis uel accidentibus declarari potest. Primum est ꝙ hi dolores subito ipsum inuadunt nulla precedẽte ipsorũ causa manifesta. Dolor enim ⁊ repente eueniẽs subitam ostendit solutionem continuitatis aut male complexionis permutationeꝫ. Cum igitur nec solnens ab extra nec malam complexionẽ subito īducens ab extra occurrant ⁊ doleant partes ille iliorum ⁊ spine quarum dolorem ⁊ sensus tactus exterius non inueniat. Igitur dolor in mẽbris erit interioribus. ⁊ ab interiori causa prouenient. consequentia secundum utranque partem necessaria est intelligenti terminos. Quoniam in antecedente excluditur omnis exterior causa ⁊ dolent partes. ergo necesse est ꝙ doleant ab interiori cã uel causis. Etiaꝫ in antecedente assumebatur iteꝝ ꝙ exteriores partes non dolent. quia tactus non ĩuenit ibi dolorem. ergo necesse est partes interiores dolere. Quod autem hic dolor in renibus existat multis motiuis demonstrari debet. Primum est ꝙ dolor subito euenit huic in partibus iliorũ intrinsecus. igitur uidetur ꝙ talis dolor sit ĩ renibus. eo quia ibi non inueniuntur partes alie ꝙ̃ renes que tam ingenti dolore dolere possit. quia siphac cooperiens renes non adeo excellenter dolere potest. Nec etiam uena chilis aut arteria adorti descendens tam ingenteꝫ dolere possunt. quoniam earũ sensatio est obtusa propter substantiaꝫ ipsarum esse ligamentalem. Amplius etiam hic dolor non est in ilion quod est tertium intestinum ꝺ gracilibus propterea quia hunc doloreꝫ non cõcomitatur frequens mictus punctio in urina ⁊ reliqua que significant nocumentum in renibus ⁊ uiis vrinalibus. Cum enim aliquis mingit urinam ꝑ quã multotiens ad mingendũ ⁊ multũ surgit. tũc in renibus est eius egritudo 18ª tertii tertio capº Subitus etiam ⁊ repentinus dolor eueniens ĩ renibus fieri potest propter subitam alterationem aut solutionem continuitatis que dolores facere possunt in colatorio panniculo renum ⁊ in altero uestiente eos.

Capitulum secundum de diuersitate horuꝫ dolorum ex parte causarũ efficientiũ. ⁊ ꝙ hi dolores renales magis ꝙ̃ lumbales uel spinales denominandi sunt.

Iam uero nunc oportet horũ dolorũ inuestigare diuersitates que quidem a materiali causa efficiẽte eorũ originem capiũt. dolor itaque in uiro isto potest consequi fortem alterationem ĩ renibꝫ eius factam a mala complexione calida in renibus ex ebulitione sanguinis circa eos. Et ĩ uena kili ⁊ arteria orti que lateraliter in renibus substernunt quod apparet eo quia pulsus huius viri per me tactus magnus erat uelox ⁊ frequens plenus cum tẽsione arterie notabili. Secundo quia vrine ipsius erant rubicundo colore colorate cuꝫ sallsedie satis grosso. Tertio quia erant acute imprimẽtes in sẽsum tactus que arguunt malam complexionẽ calidam. Et quarto quia cum acuitate comprimendo in collum uesice ⁊ extremitatẽ pudibundi. Et causa acuitatis in his duobus signis potest esse duplex quia ⁊ si talis caliditas magis a sanguinis ebulitione proueniat. ei tamen potest commisceri colera propter propinquitatẽ kistis fellis ad renes ⁊ arterias predictas. Et secũda causa potest esse ꝑ acuitatẽ vrine in se ipsa quoniam salsa est. Secunda uero causa huius doloris esse potest solutio continuitatis non uere dicta imparis solutio. sed distractio uel extensio facta in panniculis renũ a materia oppilante eos. que potest esse flegma cum uẽtositatũ multitudine ⁊ harenularum multaꝝ ⁊ lapillorum eius. Et hec est uera huius viri egritudo. s. dolor renum proueniens a materiebus humoralibus flegmaticis uiscolis ⁊ grossis cum multitudine harenularum ⁊ lapidum in eisdem. Et si quandoque contingat ꝙ hi dolores cũ punctione ⁊ acuitate misceantur iaꝫ est assignata causa ex parte alicuius acuitatis a colerica materia prouenientis. Ne autẽ gratis uideatur dictum hunc esse dolorem renum ex multis aperiri potest. Primo ex loco quoniam dolet eger in parte posteriori ubi substẽtant renes ⁊ extenditur usqꝫ ad anteriores partes. Secundo quia talẽ doloreꝫ concomitatur uarietas in vrina quantum ad appetitum. quia sepe appetit quantum ad multitudinem. quia parum mittit ⁊ quantum ad tempus. quia frequenter inclinatur ad ipsam emittendã. Similiter etiam quia dolorem istum concomitatur nausea ⁊ uomitus per colligantiam renum ad stomachum. Qꝺ uero dolores isti proueniant ⁊ augeantur a uẽtositate apparet propter velocitateꝫ cõicationis eorum ad propinquas partes. neque eniꝫ humor nꝫ harena neque lapis tamcito mouerentur. Similiter apparet ꝑ rugitum gurgulationẽ ĩ loco renũ perceptas.

Capitulum tertium ostendit hos dolores renũ prouenire a lapidibus uel harenis. ⁊ probatur per decem signa dolores lapidosos concomitãtia.

Dolores uero istos ab harenis ⁊ lapillis prouenire multa declarant signa. Primum uelocitas euentus doloris in eis. Repente enim dolor renũ eueniens lapidis renum aut uiarum vrine signuꝫ ẽ demonstratiuum interiorum sexto capitulo tertio. Secundum signum mictus vrine grosse et conturbate post mictum vrine aquee ⁊ tenuis pluribus diebus ante factum. licet quandoque in hac dispositione in principio emittatur vrina grossa. deinde tenuior fiat. ⁊ horum quidem cause cõtemplando reddi possunt. Cum enim neque lapis uel harena generari possint ex materia nisi grossa. cõtingit materiam grossam illam in renibus reperiri ⁊ nondum erit uiarum tanta facta oppilatio: quin educi possit materia talis ⁊ uirtus est fortis. Igitur expelletur materia grossa prius tempore ꝙ̃ generetur lapis uel harena ⁊ est signum bonuꝫ prohibitionis aut saltem tarditatis generatiõis lapidis in renibus. quare 18ª tertii capitulo de signis lapidis renum inquit princeps. Et generatõ eius in principio grossa ẽ magis significatiua sanitatis uirtutis ⁊ dilatationis meatuuꝫ. Causa uero propter quam in generatione lapidis prius tẽpore emittuntur vrine tenues ⁊ aquose assumitur ex parte clausionis viarum a materiali causa generationis lapidis ⁊ harenarum que est flegmatica mucillaginosa grossa. deinde angustas vias ual de facile claudere potest. Et ad hoc iuuat sixio ul·

retentio talis flegmaticis in ꝑdictiſ. que ꝑuenit a uiſcoſitate eius.Cū ergo a ꝑdictis materiebus emulgentium uenaꝛum rami ⁊ panniculus collatoꝛius renum ⁊ vꝛitides poꝛi notabilit̄ obſtruantur non poteſt inde uirtus expellere mateꝛiam niſi ualde ſubtilem ⁊ fluxibilem.unde urine minguntur tenues ⁊ aquoſe elemento aque in ſubſtantia ⁊ odoꝛe ſil'ime.Et eſt ſignum harenaꝛum ⁊ lapidis iam genitoꝛum.Collige hoꝛum ſententiam pulcheꝛꝛime 18ª tertii capitulo ꝑallegato dum inquit.Et eſt cum vrina eſt gꝛoſſa in pꝛimis .ſ.de qua iā dictū eſt.deīde incipit conuerti ad tenuitatem ⁊ cum attenuantur ꝓpter retentionē turbidi.tunc extima eius.ſ.lapidis. generationez quāuis quādoque in principio rei mingatur tenuis.Quod iteꝛum tales doloꝛes in hoc viro proueniant a lapillis uel harenis ex multis aliis.iterū ⁊ teꝛtō declaraꝛi poteſt. Primo quia vir iſte pinguis eſt ⁊ caꝛnoſitate pluſꝗ̄ mediocri abundans. Et iteꝛum conſtipationem uentris notabilem hēt vnde 18ª tertii capitulo de cauſis geneꝛationiſ lapidis in renibus. Ille nanque cui plurimum euenit lapis renum eſt pinguis ⁊ ſiccam habens naturam.Quarto iterum hoc declaꝛari poteſt ab efficiente cauſa generationis lapidis.virtus eni agēs illius eſt caliditas ab equalitate egreſſa. Quintū ueꝛo ſignum doloꝛis renum eſt demonſtꝛatiuum cui refragari non poteſt.ſ.frequens mictus vrinarum.Et cum contingit cuz inſtantia doloꝛis emitti lapillos ⁊ harenas remouetur doloꝛ. Sextum ſignum eſt ꝙ talis doloꝛ intenditur tēpoꝛe uacuitatis.Et quia hic paſſus a pluꝛibus dubitatus eſt ideo aggꝛediamuꝛ paꝛum ipſius ſententiā. Supponendum itaque primum ꝙ doloꝛ renalis fortioꝛ fit in hoꝛa uacuitatis. Secundo ꝙ colicus dolor alleuiatur in uacuitate ⁊ foꝛtioꝛ fit cum aſſūitur aliquid.Supponendum tertio ꝙ per uacuitatez intelligi debet cibi abſētia a ſtomacho. Et hec ſuppoſitio neceſſarie ueritatis eſt.eo quia colicus alleuiatur ī ea.ſ.vacuitate ſtomachi ⁊ fit foꝛtis cū aſſumitur aliquid.i.cuz cibatur eger.Unde ex his ſermonibus Auicē.collectis 16ª terti tꝛactatu 3° ca° de differētia inter dolores colicos et renales colliguntur iſte concluſiones. Prima doloꝛ colicus ⁊ ſi magnus exiſtat tempoꝛe famis ⁊ uacuitatis ſtomachi leuioꝛ fit.Secunda concluſio dolō colicus aliquante intentioniſ foꝛtioꝛ efficitur poſt aſſumptum cibū.Tertia cōcluſio doloꝛ renalis aliquante intenſionis tempoꝛe cibati ſtomachi extrīs foꝛtioꝛ fit poſt deſcenſum cibi a ſtomacho ꝗ̄ priuſ eſſet.Ex qua concluſione apparet ꝙ renalis doloꝛ poſt cibationem leuior eſt ꝗ̄ ante cibationē. Supponendum quaꝛto pꝛo ueritate iſtarum concluſionum ꝙ intelligantur alia paria taliter ꝙ poſt cibationem non generetuꝛ uel pꝛoducatur aliꝗ̄ mala qualitas in inteſtinis que fuerit reperta ī cibis. Et ſimiliter ꝙ aliqua mala qualitas non ſit repta ī cibis dum actu ſūt in ſtomacho que poſſit cōicaꝛi renibus aut inteſtino colon. Supponendū quinto ꝙ cibus cum corpulentia ſua in ſtomacho exiſtens ⁊ ab eo depoſituſ membꝛa ſibi uicina dolentia per ſui coꝛpulentiam comprimendo ⁊ aggrauādo pōt doloꝛem facere. Iſtis poſitis pꝛobatuꝛ prima concluſio tempoꝛe quo hō iaz cibatus ē.⁊ dū cibus in ſtomacho peꝛmanet.minoꝛi gꝛauitate gꝛauatur colon ī infeꝛioꝛi ⁊ ī ſiniſtꝛa paꝛte ſitus eius a ꝑdicto cibo ꝗ̄ gꝛauetur duz cibus iam deſcenderit a ſtomacho.eꝛgo ſequitur ꝙ minus dolet paꝛs inferioꝛ colon.dū cibus ē in ſtomacho.patet cōſeq̄ntia.quia minus gꝛauatur tunc.ſed ad minorē grauitatem minoꝛ ſequitur cōpreſſio.eꝛgo minoꝛ doloꝛ.hec conſequentia tenet quia talis cōpreſſio nō ē niſi doloꝛis ſpecies una.ut patet ſecunda pꝛimi capitulo de cauſis ⁊ ſpeciebus cuiuſcunque doloris Antecedens aꝛguitur quia minoꝛi compꝛeſſione comprimi poteſt colon a comprimente magis elōgato ab eo ꝗ̄ ſibi pꝛopinquo ⁊ econueꝛſo.ſed cibus in ſtomaho exiſtens magis elongatur ab inferiori paꝛte colō cuius magna paꝛs locata ē ī ſiniſtꝛa parte.igitur ex predictis patet ꝙ colicus dolor .ſ.in paꝛte inferioꝛi colon minor ē tempore cibationis ꝗ̄ depoſitionis cibi a ſtomacho.Et per rationem adueꝛſam probatur alteꝛa concluſio.ſ.ꝙ colicus dolor intenditur tempore aſſumptioniſ cibi ⁊ plenitudinis eius.Eo ꝙ tali tempore cibus exiſtens magis propinquus ē colon ꝗ̄ dū iaz a ſtomacho deſcendit.ergo ſequitur ꝙ tunc poteſt magis comprimendo dolorem in colon augumentar̄.minor pꝛobatur apud intellītes experimētale indicium ex anothomia ſumptum.quoniā colon ſupeꝛ appodiatur fundo ſtomachi. Cum ergo in fundo ſtomachi colligatur cibus ergo extendet̄ eius ſubſtantia uerſus anterius.igitur neceſſe erit colōci ſuppoſitū cōprimi īter ipſū ſtōachū ⁊ mirach.ſ3 per talem compreſſionem augumentatur doloꝛ. ergo poſt aſſumptionem cibi ⁊ preſentiā eius ī ſtomacho dolor colicuſ intenditur quod fuit ſecunda pars ſuperius premiſſa et nunc probata. Ecōuerſo autem arguendo poteſt pꝛobari ſecunda cōcluſio.quia tempoꝛe uacuitatis ſtomachi uel deſcēſus eius ab eo minor fit in colon compreſſio ꝗ̄ dum cibus eꝛat in ſtomacho.ergo minor dolor. cōſeq̄ntia tenet ut prius. ⁊ antecedenſ patet.quia cuz deſcenderit cibus a ſtomacho iam recipitur in ilion a quo non poteſt tanta ipſi colon fieri compreſſio. quanta fiebat dum cibus erat in ſtomacho.ergo n̄ poteſt colon a cibo dolere tantum poſt uacuitatez ſtomachi ab eo cibo.Et antecedens manifeſtum ē intelligenti per anothomiam ex ſenſu uiſus ſitum inteſtini gracilis.Et nota ꝙ he due concluſiones diſpariter parteſ colon intelligendo uerificantuꝛ illa enim pars colon que a dextra paꝛte incipit a fine monoculi parum aſcendendo in dextra parte traſuerſaliter fundo ſtomaci ſuperappodiatur.ergo illa pars colon aſſumpto cibo.tunc poteſt comprimi inter ſtomachum ⁊ mirach.quare tunc ītēditur doloꝛ.Ex quo apparet ꝙ aliis paribus in hoc tempore.ſ.plenitudinis ſtomachi pars inferior colon minus dolet.quia cibus ē elōgatus ab ea notabiliter.quoniā ē in fundo ſtomachi qui magiſ in dextra ꝑte ſituatur.colon ueꝛo maioꝛ ps ſituatur in ſiniſtra ut iam dictum ē.Ex hoc iterum apparet ꝙ dolor colicus.ſ.ſuperioris partis eius alleuiatur.ſ.in uacuitate ſtomachi. ſicut ipſe idez ītenditur in repletione eius. Cōtra tamen concluſionem ſecundam uidetur apparens argumentuz inſtare.eo quia dum deponitur cibus a ſtomacho recipitur in inferiori parte et in ilion.ſed iliō ps notabilis ſuperappodiatur colon.ergo cibus ī ilion receptus grauabit colon.ergo tunc intendetur dolor in colon cuius contradictorium ſupra tactum eſt. Huic motiuo reſpondendum ē concedēdo

maiorē.s.q̄ cibus a stomacho descendēs recipitur in inferiori parte.⁊ concedendum est iterū q̄ tal' cibus recipitur in ilion. Et ad maiorē cū dicitur q̄ ilion superappodiatur colon.dicitur q̄ illud verum est de quadam parte ilion inferiori.Et dicit' ulterius q̄ cum cibus iam a stomacho depositus ē recipitur in parte ilion dextra que maioris ē extensionis.secalis ergo cibi pars recipitur in illa ⁊ talis est que elōgatur notabiliter a colon.ergo tūc minus comprimendo ipsum apparet doloz leuis ⁊ tenet consequentia.eo quia agens a passo elongatum non agit aut saltem parum agit in ipsuȝ.quoniam omnis actio fit per contactū agentis ad passum primo de generatione. Et ex hoc fundamēto ualde facile probari potest tertia iaȝ premissa cōclusio.quia cum cibus post descēsuȝ ipsius a stomacho recipiatur in ilion ⁊ renes substernantur iliō igitur superfluitas cibalis comprimit eos.sed ex compressione augumentatur doloz in eis.ergo renalis doloz intenditur tempore uacuitatis stomachi a cibo.Et ex cōclusione correlarie concludi potest.quare uomitus multū confert in doloribȝ renum ⁊ maxime post cibum factus. Ideo quia p uomitum educitur materia que in intestino ilion posita grauabat renes. Ex agitatione enim per motum uomitus facta materie frequenter euacuātur per inferius.⁊ iterum diuertuntur de inferius ad superius.ergo tunc remanet alleuiatū ilion a materiebus in ipso contentis.vnde non potest dolorē grauitando in renibus intendere. Et aduerte q̄ iste conclusiones superius probate veritatē continent solum de dolore sequente compressionē a corpulentia cibi in fundo stomachi existentis factam. Uarie autem alie conclusiones ad hunc locum adduci possunt de intentione doloris colici tempor' cibationis ⁊ alleuiatione renalis doloris in hoc tempore si prouenirent doloz propter qualitates primas ⁊ secundas.Quis enim dubitaret q̄ si tēpore colici doloris prouenientis a mala complexione colon fri.⁊ hu.aut frigida ⁊ sicca materiali uel immateriali acciperetur potus aliquis non multe quantitatis actu ⁊ potentia calidus ⁊ hu.aut calidus ⁊ siccus quod conferre posset in colico dolore sedando uel minorando ipsū per uiam corruptionis male complexionis illius doloris factiue ⁊ sic de aliis conclusionibus circa quas ardue difficultates hinc inde ab auctoribus ⁊ doctoribȝ moueri possent ⁊ tu considera. Septimū uero signū significans in renibus prouenire dolorem a lapillis est fixio doloris i posteriori parte spine ac si esset clauus ibi ifixus.⁊ proprie quando hunc dolorem precessit mictus barenaꝝ multus. Octauū vero signum est q̄ dolorem renalē precedit grauatiuus doloz in dorso ⁊ difficultas urinandi.

Nonū uero signū a posteriori sūptū ē q̄ renal' doloz alleuiatur aut eius euētus ꝓhibetur ex applicatione medicinaꝝ aperitiuaꝝ frangentiuȝ et educentium barenas ⁊ lapillos.hoc autē non uerificatur in dolore renum prouemente ab apostēate uentositate grossa solutione continuitatis et similibus. Decimum uero ⁊ ultimum signum licet iam pretactum fuerit est quoniam dolorē renalem a calculo prouenientem uel barena concomitatur uehementia appetitus vrinandi.⁊ appetergo ut in quacunque mictura magnam quantitatem aquositatis emittere debeat.licet de ea parū ⁊ cum magno dolore emittat in capite uirge peppro ⁊ guttatim emittitur urina ab eo.sicut a patiente stranguriam.Hec itaque sunt signa quibus consideratoz comprehendere poterit dolorem in renibus prouenire ab barenis uel a renibus. Nolo tamen hic molestari ut ex predictis cōcludi possit q̄ non credam predictos dolores renales etiā prouenire ⁊ augeri a materiebus inuentis in renibus ⁊ partibus sibi adiacentibus.quoniam si nō esset propter aliud maxime hoc contingere pōt q̄ materie ibidem propter debilitatē renum prouenientem a doloribus generentur ⁊ multiplicentur.sed ueritas est q̄ dolores illi magis dependēt ab barenis ⁊ lapillis q̄ a materiebus humoralibȝ Et ideo ad curam predictoꝝ in subsequentibȝ dicendum est discurrendo primo regimen reruȝ nō naturalium.deinde tangendo regimen medicinalium.

¶ Diuisio secunda principalis de regimine rerū non naturalium unico capitulo comprehēsa ut infra sequitur.

Conuenit itaque huic viro regimen per sex res nō naturales inclinatum ad caliditatem ⁊ siccitateȝ per quod regimen uie aperte ⁊ mundificate conf' uentur.in quo etiam uis comminutionis lapilloꝝ ⁊ eductionis barenarū simul cum eis contineatur Locus itaque habitationis eius laudabilis ē.quare non multum insisto.sed si contingeret ipsum a domo elongari euitet cameras humidas terraneas uel testudinales ⁊ propinquas fontibus uel decursibus aquarum ⁊ expositas flatui uenti septentrionalis ⁊ occidentalis ⁊ renes suos conuenieter tectos conseruet.In cibis uero euitet omnia lacticinia pastilia cibaria carnes antiquas neruosas ligamentales ⁊ panniculares ⁊ dimittat panem azimum aut non bene coctum etiam non multum cōbustum.Similiter effugiat omnium leguminum vsum ⁊ maxime ciceꝛum.brodialia tamen eoꝝ et proprie cum decoctōe petrosellini feniculi dauci ⁊ similium sunt sibi bona . Carnium etiam salitarum immo ⁊ omnium aliorum ciborum misti salis vsus uituperandus est.quia duplici qualitate eorum preparant ad generationem barenarū ⁊ lapillorum ⁊ augumentum eorum . Similiter etiam res constipates uias reddentes barenas et reliquas materias ineptas motui euitare debet . sicut sunt pira citonia sorbe granata mespila iniube ⁊ consimiles.Effugere etiam debet eorum uētosabiliū in stomaho ⁊ in renibus ⁊ in uenis vsuȝ.uelut sunt lacticinia cibaria omnia mel fructus multum humidos corruptibiles ⁊ uaporosos . Cibi etiaȝ excellenter ualde unctuosi non sunt ei laudabiles.tamen melius est inclinare ad mediocriter vnctuosa q̄ macria.acuta etiam cibaria humores exiccantia uel incinerātia dimittenda sunt.uelut alle. cepe bulbus por. ⁊ similia.nisi i talibus acutis inueniretur uis attritionis ⁊ comminutionis lapillorum ⁊ barenaruȝ.sicut dicitur esse in rafano utroque in capparibus ⁊ consimilibus ⁊ cet'. De saporibus uero non placet mihi agresta nisi bene salita ⁊ vinum granatorum adhuc deterius est.Succus uero aranciorum citrangulorum et granatorum acetosorum sunt ei bona. Olera etiam frigida ⁊ humida saltem in multo usu dimittenda sunt.uelut lactuca bleta portula. spinachia cucurbi.cucu.nisi predicta artificialiter regreref'

cum calidis aperitiuis ut feniculo petro.et similibꝫ
uel cū calidis aromatibus.ut cū croco cinamomo
pipere cinamo zinzibere ⁊ similibꝫ moderato tñ
usu. Caules aut rape napi pastinace anisū daucus
⁊ cōsilia in cibariis eius sūt cōueniētia. Vino aūt
utatur colore albo substātia subtili ⁊ diafano odo
re aromatico sapore leuis dulcedinis fumositate
uel potentia sua potentiori ꝙ mediocre. Quod si
purum haberi potuerit melius est ꝙ commiscere
ei aliquam aquam. Si autem opus esset audaciā
vini frangere.fiat cum aqua cisterne ⁊ conuenien
tior esset ei aq̄ mellis pauci.aqua uero ordei nul
lo modo placet mihi nisi febris contrariū psuade
ret. Laudarem etiam ꝙ in principio ueris ⁊ hye
mis saltem per quindecim dies iste vir abstineret
a potu cuiuscumque uini ⁊ loco eius uteretur ydro
melle facto fm hunc modum. ℞ mellis albi ul' ci
trini electi librā.i.aque fontis libras.xxv.coqua
tur simul usque ad consumptionem quarte partis
deinde coletur per colatoriū spissum.postea iterū
addantur ei dauci macis zinziberis ana.ʒ.ß.cina
momi electi.ʒ.i.ß.⁊ coquantur iterū usque ad con
sumptionem sexte partis.⁊ iterū colentur.vtatur
ergo eo tēpore cibatiōis ⁊ quolibet altero et cet.
Dormitio autē conuenit ei mensure.vii.uel.viii.
horaꝝ.⁊ in summa conueniens est ei magis ad au
gumentum somni ꝙ ad augumentū uigiliarum.
dum tamen non dormiat resupinus. Circa exerci
tium autem sic ꝓcedat.ꝙ ieiuno stomacho conue
niens est ei exercitium pedestre satis longū usque
quo corpus eius ad mediocrem sudorem perduca
tur. Et loco etiam exercitii uti potest fricatiōe ex
tremaruꝫ partium a pedibus ascendendo usqꝫ ad
genua.demum ad inguina ⁊ nares inferius trahē
do usque quo membra rubicunda fiant. Procuret
etiam summopere ꝙ venter eius a cōibꝫ superflui
tatibus bene mundus existat.⁊ si non aliter saltē
cū puluere aut clisteri īferius scribendis. In reple
tione autem ciborum euitanda solicitus esse debꝫ
ita ꝙ nunquā cibum aut potum accipiat usque ad
completam saturitatē ⁊ grauitatē in stomacho p
ceptam. Si autem quandoque perciperet a reple
tione ciborum grauatum esse stomachum.tūc me
lius est ut procuret eductionem illius superfluita
tis cum uomitu prius ꝙ materiam illam ī stoma
cho corrumpi permittat. Vomitus eniꝫ ualde cō
ueniens est ei ad mundificandum ⁊ ad attrahēdū
materiam a renibus.quare isª tertii capitulo de
canonibus curationis lapidis renū. Multus vsus
uomitus post cibum expellit superfluitates per ui
am contrariam uie cuius motus est ad renes ⁊ fa
cit latus renum uacuū et mūdum.que oīa in hoc
viro sunt necessaria. Modus autē prouocandi uo
mitū leuissimus est ut accipiatur.ʒ.i.ß.syrupi sim
plicis acetosi aque decoctionis radicum uel semin
rafani.ʒ.iii.bibatur totum tepidū post cibatiōem
a cibis diuersis in qualitate quantitate ⁊ sapore.
deinde post horā ponatur digitus in fine oris agi
tationem faciendo ibi usque quo uomitus prouo-
cetur.tardetur igitur cibus post illud horis dua-
bus.deīde cibetur cibis leuibus ī qualitate et quā
titate. Si autem superfluitates percipiantur ī īfe
riori uentre congeste tunc euacuētur cū cōi cliste
ri aut cum his que supra tacta sunt inferius scri-
bendis. ¶ De accidentibus aūt anime mediocriter
se regat.ad leuem tamen iracundiam incederē cō
uenientius est ei ꝙ ad angustiā uel tristitiaꝫ. Hec
de rebus non naturalibus ita sufficiant.

¶ Diuisio tertia de regimine per medicinales itē
tiones ⁊ instrumēta sequitur.

De rebus vtilioribus huic uiro pro regimine me
dicinali.xv.occurrunt mihi instrumenta eidē ap
plicāda. Quorū aliqua preseruatiua erūt ne ma
terie generentur in renibus que oppilant eos ⁊ po
nant in eis speciem male complexionis preparātꝫ
ad generationē lapillorum ⁊ harenaruꝫ. Alia ue
ro erunt mundificatiua materierum ⁊ harenarū
in eis congestarum. Nonnulla uero minutiua ⁊ la
pillorum in eis inuentorum eductiua. Alia vero
erunt sedatiua doloris cum instantia paroxismi au
gumentati. Primum itaque de instrumentis pri
mi generis est ꝙ hic vir sēper in fine hyemis usqꝫ
ad tres annos futuros aut in principio veris eua
cuetur per hunc moduꝫ. ℞ cassiefi.de sua cāna nu
perrime extracte cū aqua sublimationis aque litos
spermatis.ʒ.ii.electuarii indi.ʒ.i.misce ⁊ bibatur
cum aqua ordei calida post quam tardetur cibus
quinque horis.⁊ tunc accipiatur cyatus unus aq̄
calide ordei zuccarate.⁊ post ipsam comedat per
horam vnam. ¶ Secūdū principale instrumētū
est ꝙ immediate post minoratiuuꝫ predictum ac
cipiat hoc digestiuum ⁊ continuet saltē octo diebꝫ
calidum in aurora ⁊ tardet post ipsū cibuꝫ horis
saltē quattuor. Cuius descriptio ℞ oximellis.ʒ.i.
syrupi de eupatorio.ʒ.ß.aque apii lupulorū ana
.ʒ.i.ß.misce ¶ Tertium principale instrumentū
ē ꝙ post digestiuum illud die immediate sequenti
accipiat hoc solutiuuꝫ. ℞ electuarii indi.ʒ.iii.reu
pontici.℈.ii.spice nardi.℈.ß.accipiat ipsum cum
aqua milii sol'. et obseruet conditiōes que supius
de minoratiuo scripte sunt ¶ Quartuꝫ instrumē
tum principale est ut diebus intermediis quibus
accipit digestiuum.si uenter eius stipticus esset ac
cipiat ante cenā immediate.℈.i.huius pulueris.
℞ polipodii quercini hermodactili ana.ʒ.i.folicu
lorum sene.ʒ.iii.anisi violaruꝫ liquiritie ana.℈.i.
tartari.ʒ.i.ß.fiat omnium per se puluis ⁊ utatur
eo ut dictum ē. ¶ Quintū singulare instrumētuꝫ
ē ut postquam euacuatus fuerit.saltē p vnū mēseꝫ
utatur hac confectione d' qua semper ante prandi
um parum.accipiat rotulam unā. ℞ specierū ele
ctuarii de seminibus descriptione Auicen.quinto
canone summa prima.ʒ.i.ß.granorꝫ milii solis.ʒ.
.i.dauci radicum polii montani liquiritie ana.ʒ.
.ß.cū aqua asparagorꝫ ⁊.ʒ.iiii.zuccari.fiat confe
ctio in rotulis paruis. ¶ Sextuꝫ uero medicamē
speciale ē ut gratia preseruationis a generatiōe ma
terierū conuertendaꝝ in lapillos ⁊ harenas et etī
am intentione mundificationis renū temporibus
sue neutralitatꝫ utatur hac decoctōne de q̄ ante ci
bum per tres horas assumat.ʒ.v.saltem omni al
terno die. ℞ scolopendrie tamarisci polii mōtani
cretani marini maioris radicū saxifra. ana.M.
.ß.se.maluauisci.M.i.ß.coquantur in libris.v.aq̄
usque ad consumptionē medietatis.deinde supad
dantur eis aceti squillitici.ʒ.v.⁊ iterum coquatur
usque ad consumptionē quinte partis ⁊ post cola
turam eius exhibeatur cū.ʒ.ß.penidiaꝝ.hec eniꝫ
medicamina ut dictum est non solū preseruatiua
sed curatiua sunt.quare isª tertii capitulo de cō
minuentibus lapides sic inquit. Et quandoqꝫ dā
tur in potu aque in quibus coquntur camepitheos

Modus prouocandi vomitū

⁊ polium et calamentum ⁊ silelcos ⁊ radix tribuli ⁊ fructus malue ⁊ capillorū ve. ⁊ uizga pastoris ⁊ radix tamarisci ⁊ radix eupatorii ⁊ semen altee ⁊ samurion ⁊ est apium silvestre. ut colligitur 14ª tertii capitulo de cura ascitis. ⁊ 'lagaster. i. ⁊ pulelegium ⁊ alia ex diureticis. Et cum administrātur tempore sanitatis prohibent generationē lapidis.

Septimum instrumentū principale quod non fallit in frangendo lapidem educendo ipsū ⁊ prohibendo ipsius generationē est hoc. ℞ aque decoctionis foliorum malue campestris ⁊ est altea. ℥. v. butyri. ℥. i. mellis. ℥. ʃ. calefiant omnia simul ⁊ dētur in potu. cū eductōne eni; quam facit lapillorum ꝓuocat vrinam ⁊ mollit vias ⁊ dolores sedat ⁊ ē de expertis ab Auicē. quod accepit a Galieno 10º decem tractatuum quod legere potes 18ª tertii capitulo preallegato ubi dixit. Et ex decoctionibus qbus iuuamentū confertur lapidi renū cū eorum administratio assiduatur in horis paroxismi. est ut coquantur folia malue campestris ⁊ ponantur in decoctione butyrū ⁊ mel de qua assumatur in potu res plurima. frangit enim lapidem ⁊ prouocat vrinam ⁊ lenit iter eius ⁊ extrahit cū facilitate. s. materias ⁊ lapillos. Octauum remediū principale est ⁊ iterum infallibile ut si propter fastidiū abbominaretur decoctionem utatur istis pillulis de quibus accipiat. ʒ. i. omni sine quinque dierum ℞ se. maluauisci. ʒ. i. cineris corticū ouorū a quibus exiuerunt pulli. ℥. ʃ. uitri combusti cū pice secūdū artem. ʒ. vi. lapidis spōgie lapidis iudaici ana. ʒ. i. ʃ. radicum kolopendrie. ʒ. iii. sanguinis hyrci preparati secundū artem ⁊ sit collectus in medio temporis sui exitus. ℥. i. conficiantur pillule cū succo apii ⁊ reseruentur ⁊ cetera. Nonum est q si contingat quandoque propter oppilationes retineri materias ⁊ cōmisceri sanguini in renibus ⁊ emergentibus propter quod mingantur urine nigre grosse conturbate ad rubedinem inclinate. uelut est pinguis lotura carnium recentiū. tunc exhibeatur pluribus diebus in aurora trociscus unus. ʒ. i. factus ex medicina diuretica descriptione ab Auicenna 19ª tertii capitulo de cura retentionis vrine ibi. Confectio diuretica fortis. ℞ sauine assari ⁊ ceterorum. Ex quibus componantur trocisci ponderis. ʒ. i. cū succo apii. ⁊ soleo dare unum cum cyato uno decoctionis se. altee. Et nota q descriptionem illā ingrediuntur cantarides. Ego autem abiicio eas a descriptione propterea qa ut ī pluribus excoriant vesicam ⁊ vias vrine. vnde nunquam ipsas volui exhibere alicui hominum. Decimum uero īstrumentum principale est ut adueniente medietate septembris purgetur iste uir per hunc modū ℞ electuarii indi. ʒ. ʃ. detur in potu in aurora cū ℥. iii. calide aque decoctionis mucheite. i. sebeſ̄ et est sebesten. ⁊ obseruentur post ipsam que in aliis solutiuis dicta sunt. Undecimū instrumentum est ut die immediate sequenti incipiat assumere hoc digestiuum quod continuet ipsum saltē. x. diebus ℞ oximellis squillitici. ℥. i. syrupi ꝺ eupatorio. ℥. ʃ. aque scolopendrie ⁊ milii solis ana. ℥. i. ʃ. aque saxifragie. ℥. ʃ. Duodecimum instrumentū est. post digestiuum illud immediate sequenti soluatur cum hoc medicamine. ℞ benedicte simplicis. ℥. i. electuarii succi rosarū. ʒ. i. misce ⁊ assumatur in aurora cum ℥. iii. aque apii calide actu. Decimum tertium instrumentū ē ut post purgationē per plures dies utatur hoc linimento cum quo tota spina ⁊ partes lumbales a spatulis inferius inungatur bis in die calido actu. Cuius descriptio. ℞ olei nardini. ℥. i. olei de croco vulpini citoniorum ana. ℥. ʃ. specierum litontripon. ʒ. i. ʃ. cere quantum sufficit ⁊ fiat unguentum molle in cuius fine apponatur camphore subtilissime trite. g̃. v. Decimum quartum instrumentum ē ut diebus quibus assūit purgationes immo ⁊ toto tempore anni utatur pillulis infrascriptis gratia subductionis uentris de quibus bis uel ter in septimana accipere pōt unā parum ante cenam. Quarum descriptio ℞ succi apii succi ēdiuie ana. ℥. ii. ʃ. aloes epatici electi. ʒ. iii. agarici. ℥. i. coloquintide īteriores. ℥. ʃ. hermodactilorum. ʒ. vi. masticis. ʒ. ʃ. zinziberis ani. feniculi dauci gūmi arabici ana. g̃. vi. salis indi. g̃. xv. puluerizentur omnia per se ⁊ infundantur in predictis succis bene commiscendo ⁊ exponantur soli usque ad eorum exiccationem. deinde iterū renouentur succi duabus vicibus et exiccentur ut prius. de hac ergo massa fiant pillule ex omni. ʒ. vi. ⁊ sit earum vsus ut dictum ē. Ultimum remedium principale ut post euacuationes uniuersales ueris ⁊ autūni vir iste ⁊ quilibet simili egritudie lāguens exponat se ad balnea naturalia ⁊ proprie sulphurea. hec enim cū hoc q dolores sedāt rumpūt ⁊ educunt lapides ⁊ harenas ⁊ prohibent earū generationem. ut legitur secunda primi capiº. Quidam ornate loquentum. ⁊ clarius 18ª tertii capiª de comminuentibus lapidem auctoritate Ruffi ⁊ experientia de aquis illis quas Auicē. ponit dum inquit. Et ruffus quidem dixit q plurima balneatio in thermis sulphureis frangit lapidem. Et hoc fortasse facit peruenire ad hoc supple q experientia sequēs uerificat hoc q pro quia quedā aque calide que quandoque ulcerant cutē quando ponuntur in eis medicine lapidis ⁊ submergitur in eis pannus dum sunt calide ⁊ ponitur super locum lapidis. scilicet fomentando locum ⁊ talis supple pannus resoluit ipsum. s. lapidem. Et ego iam expertus sum res huius generis. Et forte uoluit intelligere q embrocatio cum predictis aquis confert. aut melius q aque artificialiter facte sulphuree conferunt ad ea que dicta sūt. Et tu considera hec ad laudē dei omnipotētis Amen.

Consilium de doloribus renum qui proueniūt a mala complexione humida ipsorum cum presētia harenarum ⁊ lapillorum genitorum ab immoderata caliditate ipsorum renum.

Vir cōmendatissimus Thomeus estēsis molestatus doloribus renalibus qui proueniunt in eo a mala complexione humida ipsorum cum presētia harenarum ⁊ lapillorum genitorum ab immoderata caliditate ipsorum renum. Et ipse quidem ē paratus ad magnos ⁊ confirmatos lapides in renibus propter humiditatē ⁊ pinguedinem ipsius. Ille enim qui pinguis ē ⁊ humidus est cui frequentes lapides in renibus magnificantur decimaoctaua tertii capitulo de causis generationis eorum in renibus propter quod in regimine suo prudentiam habere debet ut nunc sequitur.

Primo quidem effugiat cibaria frigida grossa uiscosa ⁊ oppilatiua. velut sunt cibi pastiles le-

gumina elixa pisces ꝛ proprie tinche ꝛ anguille. Et caueat etiam ab vsu lactis et condimentorum eius ꝛ a caseo ꝛ proprie molli ꝛ pauci salis. Effugiat etiam usum neruosarum partiū animalium ligamentalium ꝛ pannicularium. ꝛ utatur pane multi fermenti ꝛ salis quantitatem habente maiorem ꝗ cōis panis. Effugiat uina multuȝ dulcia turbida grossa uiscosa ꝛ nigra ꝛ proprie que marzimina dicuntur. Et dimitat multi coitus exercitium ꝛ proprie post cibum. caueat etiā a dormitione resupina. deinde utatur remediis medicinalibus nunc sequentibus. Primo quidem omni septimana ter aut saltem bis in aurora accipiat cyatum unuȝ infrascriptarū aquaꝝ. ℞ aque milii sol' aque aspara gi ꝛ apii ana libram. ſ. aque saxifra. maioris libram. i. ſ. misce simul ꝛ accipiatur calide cum. ſ. ℥. zuccari ꝛ tardet cibum ad minus horis tribus. Secundo uero pricipaliter utatur confectione de phisticis de qua semper ante prādium ꝛ cenam accipiat frusta. ii. ſ. ℥. Inest enī huic confectioni vis ꝛ potentia prohibendi generationem lapillorum ꝛ harenarum ꝛ frangendi ꝛ educēdi ea. phisticis enim inest virtus qua cōminuit lapis qui ī renibȝ est 8ª tertii capº de cura eius.

Quarto principaliter omni fine. 8. dieꝝ uel. x. in aurora accipiat hunc potum ꝛ post ipsum tardet comedere per sex horas. ℞ cassie nouiter preparate cum aqua saxifragie. ʒ. x. succi rosaruȝ ℥. ſ. lapidis lincis lapidis iudaici ꝛ spongie ana ℈. ſ. totuȝ accipiatur simul. Ultimo vero pro nunc cū dolores actualiter molestant ipsum utat' infrascripto unguento ex quo tota spina a spatulis vsque ad caudam ꝛ omnia ilia diligenter inungātur copiose usque ad umbilicum ꝛ sumentur exclu so stō ꝛ superponantur locis frusta lane pectinate bene depresse que diligēter circumligentur cū fascia. Est auteȝ huius vnguenti descriptio talis. ℞ mucillagis mucheite se. lini ꝛ fenugreci ana. ℥. i. ſ. isopi humi. cum. ℥. i olei de sisamo ꝛ amigdalarum dulcium ana. ℥. i. olei yrini. ℥. ii. seminis apii lapidis spongie ꝛ radicū saxifragie ana. ʒ. ii. cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle ꝛ conspergatur cum aceto squillitico ꝛ reseruet' in vase uitreato bene opturato ꝛ accipiatur de eo quantū sufficit ad ungendum pro uice una. Ex hoꝝ igitur medicinalium vsu felicitabitur dispositio sua alit' paratus ingenti periculo ꝛ molestissimo morbo. hec ad laudē dei oīpotentis Amen.

Consilium de dolore renum a lapillis ꝛ ab oppilatione incipit.

Dispositio domini Io. de Bedario ē dolor renū prouenienes ab oppilatōne ex harēulis ꝛ lapillo ut plurimū facta. Et quandoque prouenit dolor ille ex oppilationibus factis a materia flegmatica que descendit a stomacho ad renes ꝛ dolor iste est ut rarius eueniens et non minus molestus. Accidentia uero cōiter suam dispositionem concomitantia sunt nausea cum vomitu. quādoque et dolor a uentositate per colligantiā a rēibus et intestinis eueniens. Tertiuȝ accidens ē dolor extensiuus ꝛ constractiuus in partibus spine et propinquis renum eueniens. multiplicatur auteȝ flegmatis generatio in stomacho suo per uiam indigestionis ꝛ huius flegmatis pars non modica a capite catarrizando congeritur in stomacho.

Ex quibus liquide apparet curatōem eius sup triplici curatione fundari. Prima est prohibitio generationis et congestionis flegmatis in stomacho suo. Secunda est huius flegmatis diuersio a viis predictis. Tertia est flegmatis ꝛ harenularum et lapilloꝝ confractio et eductio cū aperitiuis correctiuis et abstersiuis. Primam itētionem complent vsus ciboruȝ medicinalium aut medicinarum cum cibis commiscendarū ī quibus existat virtus vigorandi digestiuam consumendi flegma et precipitandi ipsuȝ per vias intestinorum de quorum numero sunt feniculi petrosel: asparagus apium serpillū sisimbriuȝ cicorea daucus pastinaca cōis. De oliuis et rapis et sibi similia in cibis assūpta Itē cinamomū utrūq aniſuȝ zinziber galanga spica eupatorium. Et de prelaudatis est confectio dyacimini aromatici rosa. et cōfectio de seminibus. Et speciale est electuarium. s. tiriace descriptione Auicē. quinto canone summa prima capitulo primo de confectionibus magnis Ad hanc etiam intentionem optime sunt pillule alefangine. Item pillule de yera composita de yera simplici descripta a Galieno septimo terapentice capitulo de cura plenitudinis tunicaruȝ stomachi. Secundam autem intentioneȝ perficiunt pillule et electuaria predicta. Iteȝ vsus oximellis compositi cum aqua calida. Item vsus zinziberis conditi et daucus cōditus et ligna balsami condita optima sunt. et vsus tyriace et diatesserō sumendo ex ea omni septimana semel. ʒ. i. cum aq decoctionis galan. uel zinziberis uel spicenardi. Mixtio bona ad illud. ℞ specierum de seminibȝ specierum de baccis lauri ana. ʒ. ii. specierū sotire maioris descriptione Auicen. quinto canone vbi supra. ʒ. iiii. oximellis cōpositi cum decoctōne leuistici. ℥. ii. ſ. fiat electuariū de quo ī aurora sumantur. ʒ. iii. cum aqua decoctionis radicum yris cuȝ melle. Completur autem intentō tertia cū aperientibus oppilationes intestinorum meseraicaꝝ concaui et gibbi epatis et renū quales in cibis sūt hi speciales. primo comedendo ante cibum parū raphani recentis infusi in oximelle simplicis per duas horas. Item conferunt ficus sicce cum gnis feniculi ante cibum. Item speciale ad omnia predicta conferens est comestio phisticoruȝ ante cibū Inest einm eis uirtus que cū lapis est in renibus expellitur 18ª tertii de cura lapidis renū. Itē speciale est comestio polii montani et betonice ut Sº de simplici medicina. Adhuc etiaȝ vsus cinamomi et spicenardi ana in cibis et reliqua sibi similia. Speciale autē ad hoc est huius electuarii vsus ℞ trociscoꝝ de eupatorio de spica nar. ana. ʒ. iii. specieꝝ confec. de seminibus. ʒ. vi. zuccari al. librā. i. fiat confectō solida cuȝ aqua eupatorii aut ca. ve. et melior est. Uel fiat ex pulueribus predictis electuarium cum. ℥. iii. oximellis compositi ꝛ erit longe melius. de quo accipiatur. ℥. ſ. in aurora cum. ℥. ii. aque capil. ve. inuicem calefactis et tardetur postea cibus horis sex. Compositū expertum educēs flegma lapillos et harenulas a renibus et uesica educens et comminuens et oppilationes aperiens. ℞ lapidis spongie iudaici et lapidis de renibus humanis ana. ℥. i. sanguinis hyrci preparati. ʒ. vi. spicenardi granoꝝ orobi eupa.

fu.meu.radicuꝫ apii aſpaꝛagi petꝛo.⁊ bꝛuſci ana
ʒ.i.betonice polii montani uitꝛi combuſti ana.ʒ.
.ii.infundantur omnia in ſucco limonū recentium
per quattuoꝛ dies.deinde cum libꝛa.ſ.oximellis
compoſiti ⁊ tantūdem zuccari fiat electuarium ꝺ
quo per decem dies omni mane aſſumat.℥.ſ.cum
aqua decoc.ḡnoꝛuꝫ phiſticoꝝ ⁊ taꝛdetur cibus ho
ris ſex. Cliſtere bonum carminans ventoſitateſ
ſedans doloꝛes inteſtinoꝝ educens ſquibalas ⁊ fle
gmata.℞ radicum yris recentis radicum blete
ana.ʒ.ii.maluarum violaꝝ mercurialis ana.M.
.i.polipo.cartami ana.M.ſ.ſe.altee ⁊ malue fe-
nugreci ana.M.ii.decoquantur in libris.v. aque
uſque ad conſumptionem medietatis ex qua libꝛa
una accipiatur olei violaꝝ olei naꝛdini olei lilio
rum al.ana.℥.i.olei de baccis lauri.ʒ.i.ſ.caſſiefi.
.℥.ſ.ſaliſ gemme.ʒ.i.zuccari ru.℥.i.miſce Un-
guentum bonum ſedatiuꝫ doloꝛum renum ⁊ ſpi
ne ⁊ confractionis remotiuum.℞ olei de keiri.℥.
.iii.olei ꝺ camo.⁊ uiolaꝝ ana.℥.i.cꝛoci.ʒ.ſ.vitel.
oui numero.ii.pinguedinis galline.ʒ.ii.cere al.q.
.s.fiat vnguētum molle ⁊ lauetur duabus viciḃſ
cum aqua ſublimationis.Hec ſūt que experimēto
cōprobata ſunt in trium predicto.

Conſilium de doloꝛe renali.

Doloꝛes quos fuit paſſa generoſa do
mina magnifici ⁊ ſpectabil̄ domini
Iacobi barbāigo poteſtatis Padue
fuerunt principaliter renales qui ꝓ
ueniunt a materia flegmatica in re
nibus eius inuiſcata ⁊ a caloꝛe intenſo conuerſa ī
lapillos harenas trumbos ⁊ petala. quod apparu
it ex loco fixionis doloꝛis ⁊ etiaꝫ a poſterioꝛi.q̄a
per ea que aperiēdo renes eduxerūt harenas trū
bos ⁊ lapillos alleuiati fuerunt doloꝛes propter
quod iterum mihi videtur ꝙ ipſa continuare de
beat hec q̄ttuoꝛ que infꝛa ſcribūtur neceſſaria ad
perfectam ſui cuꝛam. Et pꝛimum quidem hoꝝ
eſt ꝙ ipſa abſtineat a lacte ⁊ ab omnibus cibariis
lactis ⁊ paſtilibus a caſeo teneꝛo a leguminiḃ eli
xis a cutibuſ ⁊ uiſcoſis partibus carnium ⁊ a pedi
bus ⁊ a uino rubeo gꝛoſſo a dulci ⁊ a pane non bñ
cocto ⁊ piſcibus recentibus ⁊ uiſcoſis.ut ſunt an-
guille ⁊ tinche. Secundum pꝛincipale eſt hoc.
℞ aloes pꝛepa.℥.ſ.agarici reubaꝛbari electoꝝ
ana.℈.ii.ſalis indi.℈.ſ. diagridii.ḡ.ii.cum ſucco
roſa.fiant pillule de omni.ʒ.vi.⁊ accipiat de eis
unam omni tertio uel quaꝛto ſero paꝛum ante ce
nam.Et ſi omni fine.xv.dierum acciperet ꝺ eiſ.v.
uel ſex per hoꝛam ante diem eſſet ſibi valde utile
⁊ opoꝛteret tunc ipſum taꝛdare pꝛandium ſalteꝫ
per quinque hoꝛas poſt illas pillulas. Tertium
principale remedium eſt.℞ ſpecieꝛuꝫ Iuſtini ſpe
ꝛierum electuarii litontripon amboꝛuꝫ deſcripti
one Nicolai in antidotario ana.ʒ.i.zuccari ſecun
de coctionis.℥.iiii.cum aqua aſparagi fiat confe
ctio in rotulis trium.ʒ.de quibus accipiat ōi die
ante pꝛandium ⁊ ante cenam rotulam.i.aut ſaltē
.ſ.ante cibationem paꝛum. Quaꝛtum remedi
um ſpeciale eſt hoc.℞ oximellis compoſiti.℥.iiii.
mucillaginis ſebeſten facte cum aqua milii ſolis li
bram.ſ.lapidis ſpongie lapidis iudaici lapidis
lincis ana.ʒ.i.liquiritie cinamomi radicum yrigi.
ſe.paſtinace petro.apii aſparagi ⁊ bruſci ana.ʒ.i
vitri combuſti.℥.ſ.zuccari al.℥.iiii.coquatur ſy.
rupus ſimul cuꝫ zuccaꝛo ⁊ mucillago ſebeſten uſqꝫ
ad ſpiſſationem conuenientē.deinde addantur re
lique ſpecies cum.℥.ſ.pulueris cinamomi electi ⁊
fiat electuariuꝫ.de hoc electuario accipiat hec do
mina omni mane āte pꝛandium per quattuoꝛ ho
ras quantitatem unius nucis deglutiendo ipſum
In iſtis enim tribus remediis ſtat fundamētū cō
plete curationis eius ſi continuabit ea.Ad laudē
ſummi Saluatoꝛis Amen.

Conſilium ad uarias diſpoſitiones renum.

Tilia ⁊ paꝛticularia remedia quiḃ
egregius vir ⁊ ī iure peritus nō me
diocriter immo habunde magis do
minus Io. Andreas taruiſinus uti
debet totidem ſunt quot ſunt ſpecia
lia accidentia quibuſ ſepe moleſtatur ⁊ ſunt nume
ꝛo decem. Pꝛimum eſt frequens euentus oppi
lationis in renibus ſuis ⁊ uiis vꝛinalibus per q̄s
ſuperfluitates ſecunde digeſtioniſ euacuari debēt
aſ.epatis. Secundum accidens eſt doloꝛ renuꝫ
⁊ maxime ſiniſtꝛi renis qui prouenit in eo ex retē
tione harenularum multarum que geneꝛātur ibi
dem ⁊ ex ventoſitatibus ibidem genitis ex mlta
materia flegmatica mucillaginoſa habūdante ciꝛ
ca paꝛtes illas. Tertium accidens eſt ſtomachi
debilitas pꝛoueniens per colligantiaꝫ eius ad re
nes que eſt cā geneꝛationis multoꝛum flegmatuꝫ
que per viam indigeſtionis congregantur in eo.
Quaꝛtum accidens eſt aliquale impedimentū
in pꝛolatōe ſeꝛmonis eueniens a multitudine fle
gmatum que diſtillant a cerebꝛo eius quod excel
lenter humidum eſt.licet ſi bene conſideretur hec
decem accidentia inuicem dependenter colligata
ſunt.mala enim complexio ipſius ſtomachi cā ē le
dendi caput traſmittendo ſibi materiam flegma
ticam multam ⁊ vapores multos ab eo decīſos q
poſtea fꝛigiditate cerebꝛi ingꝛoſſati conuertunt
ī materiam ſpecie ſimileꝫ ei ex qua geniti fuerunt
que materie ſecundum partem defluentē a capite
recipiuntur ī muſculis ⁊ neruis radicis lingue. ſe
cundum alteram veꝛo paꝛtem deſcendunt ad ſto
machum ⁊ pectus ⁊ ſunt cā augumenti nocumēto
ꝛuꝫ ſtomachi.ita ꝙ hec membꝛa mutuo ſe alterāt
recipꝛoce ut apparet ex dictis.Adhuc etiam ma
teria illa flegmatica multiplicata ī ſtomacho cuꝫ
effunditur ad renes eſt cauſa oppilationum ī eis
eo quia plurimum cauſa eius eſt flegma mucilla-
ginoſum.⁊ adhuc etiam pꝛopter doloꝛes ī ꝛeniḃ
euenientes ex oppilationibus ſuperius dictis no
tabiliter debilitatur ſtomachus qꝺ facile ipſe idē
experitur.Cum enim inualeſcunt doloꝛes renum
nauſeatur ſtomachus ⁊ frequenter ad uomituꝫ de
ducitur. Ex quibus omnibuſ diligenter conſide
ratis apparet ꝙ iſte vir paꝛatuſ ē tribus acciden
tibus ſatis uerendis. Pꝛimum eſt impedimen
tum ſermonis ſatis difficile quod poſſet ēt ſpeciali
ter tꝛabuliꝫando aut balbutiendo. Secunduꝫ
eſt aptitudo geneꝛationis lapidis in renibus.
Tertium eſt ardoꝛ in uiis urine uel excoꝛiatō
ipſaꝛum uel utrunque ſimul que pꝛouenire poſſūt
ex flegmate ſalſo quod poteſt in eo multiplicari ſa
tis facile propter pꝛopinquitateꝫ kiſtis fellis ad
uias urine ⁊ pꝛopter caliditatem epatis ipſiuſ q̄

notabiliter itēsa ē. aut iterū cōtigere pōt ī uisis vrīe excoriatio predicta pp fortē expulsionē harenularuꝫ ⁊ puorꝝ lapilloꝝ q̄ pp aspitatē cōuexe supficiei excoriat ipsoꝝ ptes predictas cū iuuamēto ēt ad excoriationē sibi collata ab acuitate urīe que nō euacuat ab ea. Cura p dietā cuius regimē succīcte trāseūdo ē dꝫ tale. itaqꝫ fꝫ mēsurā sex reꝝ nō naturaliū cōueniēter applicādaꝝ sic procederē dꝫ. vnde euitare dꝫ oīa cibaria ⁊ potus multū calidos ⁊ siccos saltē habētes acuitatē. sicut cepe alleū porr. rapha. sina. ⁊ sallamēta oīa notabiliter eleuata. Itē effugere dꝫ cibaria omia grossitudīe ⁊ uiscositate suis oppilatia. ut neruos cutes pedes uētres ⁊ pelliculosas aīaliū ptes ⁊ pisces ēt uiscosos ⁊ magnoꝝ corporū nisi fuerīt uiscositate priuati qd tamē raro iuēitur. ut sūt torētine ⁊ soleaē pisces ⁊ sabor. i. lutius ⁊ consimiles. Silr̄ ēt effugiat legumīa oīa ⁊ ꝓprie nō cōtrita uel cōminuta. quoꝝ ēt vsus euitāda ⁊ lētes ⁊ cōsimilia. Effugiat ēt cibos aptos cōuerti ī flegma mucillagiosū. ut lacticīa cibaria oīa fructus orarii ī multo vsu. lꝫ ī dispōnibus renū cerasa nō uitupētur nꝫ pepōes nꝫ ficus humide. Euitet ēt uina ī sbā grossa ī colore cōturbata ī sapore dulcia Talia eni oīa uehemēter oppilatīa sūt. in aliis aūt rebus nō naturalibꝫ procedat ēt fꝫ hāc mensurā. ita ut oīo effugiat aerē fr̄itate ⁊ hūiditate ⁊ grossitudīe sui aptū generaē materias grossas ⁊ oppilatīas ⁊ ad oppilatōes producerē uel eas cōfirmare. Et ita ꝺ exercitio ꝺ ꝓlixitate dormiēdi de repletōe multa. de passionibꝫ aīe trīstatibꝫ procedēdū ē. Cura p medicias Regimē vero eius per mediciālia tale debet esse.

Primo prouidēdū ē accidēti qd ē dolor renū q̄ttuor spālibus remediis. Primū ē diuersio materierū p vōitū aut p secessū. de quoꝝ amboꝝ applicatōe lꝫ īter illustres auctores sit qd ⁊ nō leuis veꝝ mihi alias cōsiderāti satis facile vr̄ posse cōsiliari. Si eni dolor renū pr̄esētet cū doloribꝫ circa lumē ⁊ ptes alchati signū ē matias a vtute deriuari ad īferiora q̄ꝓ illico clistere applicādū ē. Si aūt pcipiatur nausea dolor ⁊ stōachi pturbatō succedētes doloribus renū iam signū manifestū ē materiā ad supiora īpelli. ga illico ꝓuocādus ē vōitus iuxta sētēciā Ueteris. Que ducere opꝫ undecūqꝫ oportet unde natura repit, īde p cōueniētia ducere loca. Descriptō clisterē ꝯuiētis ad itētōeꝫ primā. ℞ radic. lilio. al. folioꝝ maluc ble. uolubilis mīoris uel mercurialis ana. M. i. fiat hoꝝ decoctio. ex quoꝝ cōpressiōe uel decoc. accipiatur libra. i. benedicte sim. ʒ. vi. cassiefi. zuc. ru. ana. ℥. ſ. salis gem. ʒ. i. ſ. olei de sisamo olei ꝺ amig. dul. ana. ʒ. ſ. misce ⁊ fiat clisterē. Et si uelles ipsū fōtius facerē adde yere simplicis uel yreal̄ ul̄ electuariū de bac. lau. ʒ. vi. Uomitiuū cōe ē hoc. accipiantur. ℥. iii. aque. ℥. i. aceti uel ℥. i. ſ. sy. acetosi zuc. al. ʒ. vi. misce ⁊ totū detur ī potu tepidū. Et si uelis ipsū fortius facere sit predcā aqua deco. semīꝫ raphāi. Cū igr̄ assūpta fuerīt ⁊ īcepit nauseari stomachus ⁊ euomere nō posset īponatur pēna inuncta oleo in radice lingue usque ad concauū meri aut saltē digitus lōgior manus ⁊ fiat ī ptibus illis agitatio uel titillatio que p colligātiā pāniculi illius ad os stōi īterius uomitū ꝓuocabit. Secūdū principale remediū ē eductō materieꝝ cū meª leniēdo ⁊ pti exoluēdo eductīa que pōt ēe talis. ℞ aque apii aq̄ milii sol̄ ul̄ aque capil. ve. aut aque saxifra. ana ut sit mēꝯa. iiii. ℥. agari. electi reuba. ana. ℈. ii. medul. cartami. ʒ. i. ſ. diagri. g̃. i. ſ. fiat īfusio p diē naturalē. ꝺ inde calefiat ⁊ coletur ⁊ exprimatur ⁊ cū expressiōe illa cōmisceatur electuarii īdi aut elec. diafinicōis. ʒ. ſ. ⁊ accipiatur ī aurora ⁊ tardetur cibus post horis sex cū assūptōe alicuius absterſiui uel lauatiui ut aq̄ cū zuccaro aut brodii pulli macri. Tertiū principale īstrumētū sedatīm doloris ē hoc. ℞ g̃noꝝ milii solis. ℥. ii. g̃noꝝ sisāi ⁊ fenugreci ⁊ se. lini ana lib. ſ. pitarie recētis folioꝝ apii ⁊ petro. minorē ⁊ macedonici ana. M. v. camōil. mellilotī ana. M. vi. cortic. papaueris al. uel folioꝝ eiusdē recētis. M. iiii. radic. saxifragie artanite ⁊ bistorte ana. M. ii. īcidēda incidātur ⁊ reliq̄ cōtūdātur. ⁊ fiat decoctō ī magna quātitate aq̄ usqꝫ ad cōsūptōem tertie ptis. cū igr̄ vehemēt molestarēt dolores balneet eger cū istis ⁊ statī cessabit dolor. deinde ex ea balneū ⁊ totiēs ipsū īgrediatur quotiens piodice reuoluētur dolores. Si aūt dolores nō ita īfestarēt cōsueui ⁊ minus laboriosū est fomētare loca renum cum spōgiis īfusis ī predictam aquam ⁊ conuenienter expressis que applicētur ⁊ cōdecēter ꝯuentur sup renibus ⁊ sepe pmutetur. Cū eni ceuerit dolores exiccētur loca ⁊ iungātur cōueniēter ex isto oleo cōfricādo ⁊ coopiatur pānis calīs ⁊ ligetur cōueniēter. Cuius descriptio. ℞ olei de scorpionī fꝫ artē. ℥. i. ſ. ol̄i nardi. ol̄i uiol. citrinaꝝ ana. ℥. i. ſ. croci. ʒ. ſ. misce ⁊ calefiāt ⁊ inūgat. Quartū remediū mūdificatīm ptiū renū ⁊ eductīm harenaruꝫ a cōminutīꝫ lapis ⁊ expulsiuū qd curat ⁊ preꝯuat ab euētu doloris ⁊ ē electuariū cuius descriptio. ℞ lapidis iudai. lapis spōgie ana. ʒ. i. g̃noꝝ milii solis. ℥. ſ. radic. saxifra. fu. meu se. apii petro. ⁊ leuisti. ana. ʒ. i. ſ. pul. cicadaꝝ cōbustaꝝ. ʒ. ii. cineris lepo. cōbu. fm artē. ℥. i. vitri ꝯbusti. ℥. i. ſ. ligr̄. ℥. i. zuccari al. librā ſ. oximell̄ sqllitici. ℥. v. fiat electuariū cuius dosis ī aurora sit. ʒ. iii. cū. ℥. iii. aque milii sol̄ aspagi aut capil. ve. aut cū. ℥. ii. vere saxifra. ⁊ maiorē. hoc eni electuariuꝫ īdubitāt sublime ē ad oīa q̄ predcā sūt. ⁊ nō uidi lapidē quē nō minuerit si eius vsus fuerit p duos l̄ tres mēses. Et si uolueris ipsū fortius efficerē adde ī ipso puluerē scorpionū cōbustoꝝ. ℥. ſ. hoc gdē fm ōium illustriū auctoꝝ sētētias lꝫ p me nūq̄ꝫ datus fuerit predcūs puluis sicut sēp ī ōi opatōe mea oēꝫ medicīam suspecte uenenositatis euitaui. Pro tertio vero principali accidēti qd ē stōi debilitas iā appet ītelligēti satis general̄r ēe ꝓuisū. eo ga maxia ps nocumētoꝝ stōi ꝓuēit a colligātia renū. De his aūt spālibus adiutoriis que stōi nocumenta subleuarē possūt. sicut cōfectio diacinamōi arōaticū rosa. diābra. Electuariū ꝺ mace electuariū de aniso uel de cimino uel ꝺ ligno al̄. aut cōfectio utilis valde que ē. ℞ speꝝ dyaciamōi speꝝ diābre descriptōe Mesue ī antido. descriptōe pria speꝝ electuarii ꝺ xiloloes descripti. Aui. ſ° can̄ sūma pria rubrica pria ana. ʒ. i. zuc. secū de coctōis librā. ſ. aque saxifra. q. s. ad īspissādū zuc. fiat cōfectio solida ex q̄ sūat a. ʒ. ii. usqꝫ ad. iiii. āte cibū modicū. ⁊ hec gdē cōfectio cōicat ī iuuatiuis suis ōibus prefatis accidētibꝫ. Pro ultīo vero accidenti. s. nocumēto ꝯmōis prouideat premissꝯ euacuatōibꝫ capitis vl̄ ibus cū gargarismate fcō cū aq̄ saluie maiorane uel rosma. describēdo sic. ℞ alicuius predcāꝝ aq̄ꝝ. ℥. ii. oximel̄ sqlli. ℥. i. yeral̄. ℥. ſ. calefiāt ⁊ dissoluant sil̄ ⁊ ex hoc mane ⁊ sero āte cibū fiat garª. gargaª ēt fcūꝫ cū metridato dissoluto cū predcis aqs et cū antiq̄ tyriaca vtil̄ ē ad ista. Masticatoriū bonū ad hāc ītētōem ē factū ex radic. yris aut ex radice agrimōie aut ex radic. yreos aut piretri pret qd ē sublimius predictis. Securius aūt masticatorium pret oīa dcā ē descriptio huius. ℞ costi dulcis pipis al. ziziberis elci staphisagrie se. rute ana. ʒ. i. piretri.

.ʒ.iii.gnoꝝ paradisi.ʒ.ʃ. mastic. colliqte cũ aceto.ℨ.i.icorporet̃ sil' ꝛ fiant forme spice gnis lauri eq̃l'r similes ex qbus cũ oportuerit una masticet̃ ꝛ ẽ expertum. Hec sunt que mihi uidentur utiliora.

Consilium de ulceribus renũ ꝛ vesice.

Regimẽ quo uti dꝫ dominus iste. prio i cibis euitet oĩa salsa amara acuta ut cepe ꝛ sĩmilia. ꝛ sicut usũ aromatũ ꝛ aceto acri ualde cõdita ꝛ dulcia calida sicut mel ꝛ uinũ ualde dulce. Item fugiat vsũ multũ apietũ ꝛ maxĩe fortiũ calidoꝝ ut anisi feni. petro. apiũ raphanũ ꝛ simil'ia. Itẽ euitet mãsiões ꝛ loca magne caliditatis. Et caueat dormire diu super spina ꝛ illico sup cibo. Itẽ euitet exercitia ꝛ oẽs motus fortes ꝛ precipue post cibũ imo ẽt ãbulare fugiat quãtũ põt ꝛ eqtare. Itẽ oĩo caueat a repletõe ciboꝝ ꝛ potuũ ꝛ potius famelicus a mẽsura multoꝝ ciboꝝ fugiat. In potu uero bibat uinũ rubeũ uel al. aliq̃lit̃ bruscũ nullo mõ dulce ꝛ bibat ipsũ purũ. Aq̃ ẽt nõ ẽ cõueniẽs pp ꝓuocatõem urie quã facit ꝛ nihil ẽ huic morbo molestius q̃ frequens mictus. mediocrit̃ aũt tamẽ bibat qa abstinẽtia a potu ultima nociua ẽ ei. iter cetera obseruãda sit mẽoria euitare solutiuas medicĩas ꝛ maxĩe colerĩ ꝛ hũoꝝ adustoꝝ eductĩas. sũt enĩ cãe magnificatõis ulcerũ. nõ trãseatur igr̃ mãna cassiefi. ꝛ similia. Et si opus ẽet euacuare. accipiat̃ hec medicia sollẽnis. ℞ pruna bene matura nũero. xx. sebestẽ nũero. xxv. coq̃tur i libra. i. aq̃ usqꝫ ad ꝯsũptõeꝫ medietat̃. deĩde colẽtur ꝛ exprimatur ꝛ colature addatur olei recẽt̃ amigda. dul.ℨ.ʃ. ꝛ sumatur totũ in aurora calidũ ꝛ tardet̃ cibus horis. v. Ad ardorem tamẽ magnũ si necessitas ẽet euacuãdi vtatur semel uel bis i mẽse võitu ꝛ ꝓprie post prãdiũ p mediã horã scõ. Multi enĩ curati fuerũt ab hoc morbo p uõitũ qa diuertit ꝛ ꝓhibet trãsitũ materierũ ad loca ulcerũ. ꝓuocãtia uero uõitũ leuiora debẽt ẽe i hoc morbo q̃ i aliis. ut sepe cũ pẽna oleo de sisamo uel amig. dul. itincta i gutture titillare sut digitũ gutturi isigere aut accipiatur hic potus post prãdiũ tepidũ. ℞ aq̃ decoc. melonũ.ℨ.v. sy. siplicis ace.ℨ.ii. fiat ut dictũ ẽ. In cur̃ãdõe uero curatõis ulcerũ tres itẽtões pricipal'r attẽdẽde sũt. pria ẽ sedatio doloris mordicati. Secũda ẽ ulcerũ a sanie ꝛ a uirulẽtia mundificatio. Tertia ẽ eoꝝ icarnatio ꝛ cõsolidatio. Pro primo ꝓcedẽdũ ẽ cũ. iiii. remediis ĩfrascriptis. Secũdo uero ꝓuideatur cũ ipositis medicis. Tertio uero cũ. ʃ. ꝓuideri dꝫ i cõsilio. Quia uero dolor itẽditur ſm maiorẽ acuitatẽ materierũ ad ulcera fluẽtiũ ꝛ pp malam cõplexionẽ a materiebus ꝛ sanie i his iiectã ꝛ pp extẽsionẽ a saniei retẽtiõe sepe factã. Iõ sedatia doloꝝ debẽt ẽe anodina caliditate ꝛ acuitate leuiter pticipãtia ꝛ cũ friis ifracta. Quoꝝ primũ ẽ exterius bonũ sedatiũ apponẽdũ sup tota spina a loco renũ usqꝫ ad finẽ spine ꝛ bursã genitalẽ. ℞ folioꝝ viol' camo. mel. recẽtiũ ana. ℳ. iiii. folioꝝ papa. al. recẽtiũ. ℳ. iii. folioꝝ lact̃. ℳ. ii. croci.ʒ.ʃ. farine ordei.ℨ.ʃ. cũ decoc. se. papa. ꝛ fiat ẽplastrũ ꝛ apponatur tepidũ. Secũdũ ad idẽ exterius. ℞ farine ordei mil. ꝛ sili. ana.ℨ.iii. croci.ʒ.i. butyri recẽtis adip. anatis ana.ℨ.i. coq̃tur i lacte oẽs usque ad spissitudinẽ ꝛ fiat ẽplastrũ et ponatur sup spina ubi supra ꝛ teneatur die ac nocte.

Tertiũ sedatiuũ doloris accipiẽdũ p os est hoc. ℞ succi camo.ℨ.ii. olei amig. dul.ℨ.i. misce et accipiatur i aurora calidum. Quartũ est hoc. ℞ aque altee.ℨ.iiii. croci.϶.ʃ. se. iusqami.ǥ.viii. fiat puluis et detur simul totũ. Quitũ ẽ hoc. ℞ se. port. cucu. lactu. ana.϶.i. croci.ǥ.v. cortic. mãdragore.ʒ.ʃ. detur totum i potu cum aq̃ decoc. se. papa. uel fiat cum succo camo. recentis et dentur.϶.ii. cum aq̃ decoc. papa. et ẽ ꝺ meis exptis. Pro mũdificatõe vero ulcerũ ne magnificetur magna solicitudie ꝓuidẽdũ ẽ. Hec igr̃ medicamia sollẽnia notẽtur et ex ipso uno ad aliqd trãseatur secũdum maiorẽ necessitatẽ uel miorẽ. Primũ bonuꝫ mundificatĩm et leue ẽ hoc. ℞ aq̃ lact̃ uaccini.ℨ.iiii. misce ꝛ accipiatur i aurora calida uel tepida.

Secundũ ẽ hoc. ℞ mucillaginis se. altee.ℨ.iiii. oĩ mane calidum accipiatur addẽdo.ℨ.ii. brodii pulli.

Tertium ẽ hoc. ℞ succi folioꝝ altee.ℨ.iiii. oĩ mane calidum accipiatur. Quartũ ẽ hoc. ℞ ydromellis aque sublimationis altee ana.ℨ.ii.ʃ. detur i aurora ut supra. Quintũ deficit. Sextum ẽ hoc. ℞ aq̃ prassii.ℨ.ʃ. bdellii.϶.i. accipiatur ut supra. Septimũ est hoc. ℞ diadragã. fri.ℨ.i. se. petro. apii ana.ℨ.ʃ. icorporẽtur cũ ydromelle et accipiatur ut supra.

Octauum fortius. ℞ pulueris yreos ϶.i. detur cũ.ℨ.ʃ. aque altee. Nonum ẽ hoc. ℞ gnorum al' ke kẽgi.ʒ.i. ligritie.ʒ.ii.ʃ. capil. ve.ʒ.ii.ʃ. croci.϶.i. fiant trocisci.ʒ.ii. cum succo apii et detur ex eis.ʒ.ʃ. cũ aq̃ lactis vaccini. Decimum et ultimum mundificatiuũ ẽ hoc. ℞ se. altee ligr̃ ana.ʒ.ii. yreos orobi se. apii et pastinace ana.ʒ.ʃ. se. altee malue gnoꝝ coti capi. ve. ana.ʒ.i. fiat trocis. cum suc. camo. et dentur ex eis.ʒ.ii. cum aqua lactis caprini. Hec oĩa mundificatiua dentur p septẽ horas post cibũ et tardetur cibꝫ horis. iiii. Pro tertia uero itẽtione cõsolidatia optima sunt hec. Primum ℞ consolide minoris piloselle pilorum leporis coral. ru. ana.ʒ.i. karabe.ʒ.ʃ. fiat puluis subtilis de quo in potu detur omni mane.ʒ.i. Secũduꝫ fortius. ℞ terre sigillate boli armeni karabe ana. ʒ.i. se. rosa. ypoquistidos thuris ana.ʒ.i.ʃ. fiat puluis et detur ex eo.ʒ.i. cum.ℨ. duabus aque plantaginis. Tertium. ℞ thuris mastic. boli armeni sanguinis draconis acatie ypoquistidos sandarace centauree minoris memite ana.ʒ.ʃ. fiant pillule cum succo arnoglosse et detur ex eis.ʒ.i.

Quartum fortius. ℞ reubarbari corallorum rubeorum. ossium dactilorum omnium combustorum ana.ʒ.i. pulueris millefo.ℨ.i. fiat puluis uel pillule ꝛ detur ex eis.ʒ.ʃ. cum aq̃ calibis. Quintuꝫ. ℞ agrimonie millefo. se. arnoglosse piloꝝ lepor. vesice apri horum duorum combustoꝝ oĩum ana.ʒ.ʃ. opii scorie ferri.ʒ.ʃ. thuris olibani sadarace karabe ana.ʒ.i. liqui. dragagãti gummi ara. torrefactorum pilosel. caude equine ana.ʒ.iiii. detur de eis omni mane coclear medium. Preter hec omnia sit memor comedere omni die lac caprinum et multum vti eo. Iteꝫ utatur frequẽter granis pinearum cum zuccaro. Item dimittat coitum. Item utatur ista tragea. ℞ pinearum lotarum.ℨ.iiii. phisticorum.ℨ.ʃ. se. por.ʒ.i.ʃ. papa. al.ʒ.iii. liquir̃.ʒ.ʃ. zuccari albissimi duplum ponderis oĩuꝫ accipiat ex ea ante cenã et prãdium coclear unum. Hec sunt que mihi utiliora uidẽtur in dispositione hac.

Tractatus decimusoctauus de dispōnibus vrine et vesice.

Consilium de ardore vrine proueniente a quacunque causa.

Elles celeberrime doctor et mihi alter intima caritate frater Gerarde veronensis. vt rem mihi facilem et sciri et adoperari faciliorē attulisses. eo quia illa que tuorum amicorū passiones sunt. non leuem mihi angustiā exhibent. et digne quidem cum ego et in rebus te ita tristantibus tibi debeam esse par sicut in secūdis feliciter tecū agere debeam. Clarissimus enim doctor quem tu tibi alterum scribis dominus Antonius de scicijs legum doctor eximius videtur affligi dispositione que triplici et seuo accidenti complicata est. Primū quidem est ardor vrine Secundū vero est stranguirica dispositio Tertia vero est impotentia retinendi vrinam quam plurimi antiquorum nominauerunt dissuriam. Alii vero vrine fluxum dixerunt. Uidetur autem vt iam mihi conscriptum est considerantibus in primis quod hec dispositio in pricipio subsecuta fuerit excercitio forti cui successit mictus sanguinis puri vt scribitur. licet ego non credam. cui quidem in posterum subsecuta fuit emissio vrine nigre quā adustā crediderūt aliqui. Et his quidē ambabus per spaciū duarū horarū post. secuta fuit emissio vrine albe. aut satis in colore et in substantia laudabilis. post quam iterum ex alio excercitio subsecuta fuit vrina sanguinolēta feze eq̄liter vt prius Et iterum et quarto post quinque menses vel circa superuenit impotentia emittendi vrinam. que exire non poterat sine magno dolore. quo tamē nundum euacuato supuenit continua febris. post cuius curationem remansit plene sanus vt scribitur: et tandem in sequenti tempore propter vsum ciborum quadragesimaliū vt creditur iterum superuenit impotentia emittendi vrinam. que fuit concomitata ardore notabili in capite virge perceptō. qui quidem finaliter remansit cū emissiōe vrinarum harenosarū et peruentum est finaliter ad hoc quod vrina nō potest retineri vltra duas vel tres horas. imo neque per dimidiam horā. et propter cum egritudo reuoluitur peroxismaliter. et durat per octo vel decem dies. Et postremo iterum ad nocumenti fixionē tantam perductus est. quod neque incedendo vel quiescēdo euacuatur ab ardore in predicto loco percepto. licet quandoque intensius quandoque remissius. Hec igitur est dispositio summarie congregata ex his que mihi scripta fuerunt. que si bene consideretur non est altera quam dispositio supratacta. s. cōplicata ex ardore vrine quā quam primo et fortiori accidenti. Secundo vero ex impotentia emittendi vrinam. et est accidēs secūdū stranguiria nominatū. Et tertium est impotētia detinendi vrinam que dissuria nuncupatur vel vrine fluxus. Oportet itaque paulisper inuestigare harum dispositionū causas et accidentia secundum diuersitatē signorum etiā. per que hee dispōes particulariter innotescant. Cum igitur ardor in vrina sit dolor pungitiuus et mordicatiuus tempore emissionis vrine aut parum ante vel post in extremitate pudibūdi perceptus nōbiliter. vt in pluribus. Et quādoque fit tristis sensatio in parte femoris et in peritoneon. aut quandoque in vtrisque simul eueniēs necesse est adhuc. aut hunc ardorē esse egritudinē per essentiam illorum membrorū in quibus percipitur. aut per colligantiam in eis. Si aūt est egritudo per essentiam extremitatis pudibundi. tunc facile potest hec materia expediri. aut tunc hic ardor in pudibūdo prouenit a mala complexione pudibundi propria. aut solutione cōtinuitatis eiusdem. Si primo aut erit mala complexio calida materialis vel imaterialis. que cognoscetur per loci rubedinē cum opacitate vel claritate secundum dominium colere super sanguinem vel econuerso Et tunc cura earum facile perficietur cum alterātibus vel euacuātibus. si fuerit ad pudibundū materia aliunde proueniens. et de hac materia inferius aliqualiter discutietur. Si aūt hic ardor in pudibundo prouenerit a solutione cōtinuitatis vt vlceribus vel excoriatiōe. que in canali virge sepe proueniunt. Tunc cura huius dispositionis preeuacuato corpore si fuerit mādans materias triplici poterit intentione compleri. Et prima quidem est repulsio materierū que ad hoc mēbrum inclinari solent propter dignitatem eius. Secūda vero intētio erit mūdificatio materie emanātis a canali. Et tertia est incarnatio et consolidatio partium vlceratarum. Et prima quidē intentio cōpletur per linimenta inunctiōes emplastra femoralibus partibus et peritoneon applicanda quale est hoc mihi approbatissimum medicamen proprie in causa et materia calidis. Rx succi virge pastoris et est in rei veritate cardus maior succi plantaginis succi sinfiton et est consolida minor ana. ℥. ii. cāphore subtilissime trite. ℈. iiii. albumina ouorum numero. iii. amili. ℥. ii. cerusę facte de plūbo. ℥. i. litargiri. ℥. ß. tucie preparate cū aqua rosata. ʒ. vi. fiat vngentum molle in mortario plūbeo cum suo pistello vltima contritione. et est tāte excellentie quod sepissime omnes tres intentiones antemissas cum illo solo perfeci. s. repellendi et alterandi dum applicatur partibus genitalibus. amplius mūdificandi abstergendi et proprie dū intingitur in eo pēna et imponitur canali virge Aut dum reuoluitur in ea stuellus et in canali virge portatur. semper tamē post mictū permutatus. Dum autem finaliter volo consolidationem perficere. stuellum in predicto vngento intinctum reuoluo in puluere tucie preparate. sicut enim aloes est optima medicinarum in recentibus vlceribus virge. Ita tucia in antiquis est melior 2° tertii capitulo de cura vlcerum virge colligi pōt Hec sufficiant de cura ardoris in vrina prouenientis propter egritudinem appropriatam pudibundo. Plura alia epithimata inunctiōes enchatismata et emplastra scribere potuissem. sed non curaui. quia materia ista aliqualiter peregrina est proposito principali et tu ex aliunde collige vt tibi placet etc. Si autem dolor vel ardor iste in pudibundi capite perceptus proueniat per colligantiam ab aliis membris. tunc cōtingit propter vlcera in collo vesice existentia. vt in pluribus. licet etiam cōtingere possit propter vlcera pororum vritidorū. Et tertio iterum propter vlcera renum. Et quarto iterum propter lapidis harenas in vesica et renibus existentes. Et quinto iterum propter vlcera vel saniem ab apostemate generata. Et sexto adhuc propter saniē a pectore deriuatā ad vesicā. Et septimo propter colligātiā

totius ad vesicam. vt patet in crisibus et expulsionibus materierum scabiei lepre impetiginis ꝛ similium. Mirabile autem videtur et theorice cōtēplanti. Quare vlceribus existētibus aut sanie harenulis vel lapide in collo vesice. in eodem fere nullus aut valde obtusus percipitur dolor. in extremitate pudibundi tantus percipitur dolor vt cum maximo martirio videantur egri cruciari. ꝛ tamen nullam contingit ibidem esse egritudinē complexionalem aut compositionalē vel solutionē continuitatis. Amplius collum vesice cōponit̄ ex panniculo interius vestiente ipsum. sed talis pāniculus est sensibilis notabiliter. ꝛ materia vl' causa doloris illatiua est presens ibi. et applicata. ergo debet ibi fortis percipi dolor. consequentia tenet. quia ex sufficienti diuisione causarum efficiētiū debet assignari effectus. et cōsequens repugnat experientie q̄re ꝛc. Amplius solutio cōtinuitatis et maxime notabilis. aut excoriatio sibi similis ꝯtingētis semper est presens in collo vesice. Igitur semper debet dolorē inferre. Et tertio iterum arguitur. quia causa doloris illatiua in collo vesice existens videtur semper ꝯiūcta alteri cause iuuanti ipsam ad dolorē inferendū. Igitur cōtinue in collo vesice debet pcipi dolor. consequentia apparet satis necessaria ex predc̄is ꝛ antecedens arguitur eo quia cum mala cōplexione propria collo vesice semper inuenit̄ ꝯiuncta aquositati vrinali. que infusa aut saltem saniei si fuerit complicatio vlcerum cum mala cōplexione. igitur ꝛc. Et quarto iterum ꝛ fortius arguitur. quia saltem tempore emissionis vrine necesse est dolorem magnum ibi percipi. eo quia si debet emitti vrina oportet ꝙ collum vesice constringatur a circūferentia versus centrum. Ideo vt debite applicetur expellibili quod est vrina. sed in tali cōstrictione necesse est quasdam partes colli vesice distrahi ꝛ distendi. Ergo necessarium est ꝙ percipiat̄ dolor vel intendatur. Et hoc motiuum videtur procedere ad probandū dolorem in collo vesice egrotantis mala cōplexiōe mēbri materiali vel īmateriali aut a soluta cōtinuitate vel vtrisq́ simul necessario intendi debere tempore mictus. Et forte ꝙ hoc motiuum angustiare faceret iuniorem medicū. Materia horum argumentorum videtur petere solutionem ad plura.

Quorum primū est. an propter vlcera vel alias spēs solutiōis ꝯtinuitatis colli vesice dolor causet̄ in ea. Secundū vero est. an si in ea accidit dolor que sint partes colli vesice doloris illius perceptiue. Tertium vero est propter quid talia vlcera vl' alias species male complexionis vesice doleat extremitas pudibundi. Et quartum an si dolor est in extremitate illa sit ibi fortior q̄ ī collo vesice. Ad primum autem dicendum ꝙ si collum vesice egrotet mala complexione materiali vel īmateriali notabiliter intensa. dolor percipietur in collo vesice vt supra argutum est. Dicēdum secundo quantum ad hoc ꝙ dolor ille vt in pluribus non est multum intensus. eo quia aquositas ꝛ pinguedo quedam et ligamentales partes que inueniuntur in collo vesice reddant obtusam sensationem ipsius. Et dicendum tertio ꝙ si egrotaret vesica mala complexione multum calida ꝛ inflatiua. aut fuerit in ea fortis solutio continuitatis cum presentia saniei et virulētia nobiliter acutis. quandoq́ etiam dolor percipitur fortis. Et quādo talis dolor apparet vt in pluribus est incurabilis. Ad secundum vero quesitū dicendum. ꝙ dolet vesica propterea quia in collo eius inuenitur membrū sensitiuum. sicut est extremitas vel corda musculi inuoluentis collum vesice exterius. vt colligendum est prima primi doctrina quinta. et sūma secūda capitulo. 24° ꝛ decima nona tertii primo capitulo. Amplius in ea inuenitur neruus quantitatem habens cōmunicans vnicuiq́ laterum vesice. per quem etiam neruum sentiri potest. et hic quidem neruus aduenit ei a spondilibus caude. a quo etiam neruo sensum recipit panniculus interior colli vesice. Ad tertium vero quesitū respondetur vniuersaliter ab omnibus. ꝙ dolor qui percipitur in extremitate pudibundi non egrotantis est per colligantiam Primo quidem absolutā vt quia egrotante collo vesice speciebus male complexionis aut solute cōtinuitatis vel vtriusq́ simul per simplicē cōpassionem dolor percipiatur in extremitate pudibūdi ꝛ fortius hoc concedendū esset fieri per compassionem non absolutam. vt si vrina virulentia aut saniei aut vapor acutus ab eisdem eleuatus transmutaretur ad caput virge ꝛ hec est omniū auctorum ꝛ doctorum solutio cōmunis: Hec autem colligantia multiplex assignari potest. Et prima quidē situs vel vicinitatis de qua presentialiter non curo. Secunda vero per colligantiam harum duarum partium per tres neruos qui oriuntur a spondilibus caude. ꝛ sparguntur in musculum circundantem collum vesice ꝛ etiam deferunt̄ ad caput pudibundi. imo etiam ad siteri ꝛ ad radicē femoris ꝛ vsq́ ad matricem. Amplius etiam hec colligantia assignari potest. eo quia a cerebro venit sensus virge. Et etiam ab eodem ad vesicam spiritus sensibilis delegatur. Et primū quidem horum pulcherrime colligitur doctrina quinta ꝛ sūma tertia capitulo sexto in littera occulte ꝑlata dum inquit. Alia vero paria ꝛ impar quod ab extreo oritur alosos in musculis spargit̄ siteris ꝛ ipsius virge ꝛ in musculis vesice ꝛ matricis ꝛ in panniculis ventris ꝛ in partibus domesticis interioribus ossis femoris ꝛ in musculis qui nascuntur ex osse albomum. i. spondilibus qui sunt infra renes. Ex qua qdem auctoritate videri pōt quantum facile fiant in predictis partibus egritudines per colligantiam. Secundum vero horum expresse legit̄ 19ª tertii primo capitulo in fine. Et continuatur vnicuiq́ laterū eius neruus quātitatem habens ꝛ vene quiete ꝛ pulsatiles et multiplicati sunt nerui eius vt ipsa sentiat illud cui initit̄ ꝛ ad qđ descendit. Quod autē mediātibus musculis colligantiam habeat virile membrum cum collo vesice ꝛ femore. lege prima primi doctrina quinta sūma secunda capitulis 24° ꝛ 25°. ꝛ 19ª tertii ꝛ 20ª eiusdem primis capitulis. Et facile per hec satisfacere potes ad tertiū quesitū supra premissum. Ad quartum vero quesitum non est facile respondere. varia sapientum discordia ostendit difficultatem ipsius. Dixerunt ergo quidā condescendentes ad motiua supra scripta. ꝙ egrotante vesica speciebus solute cōtinuitatis aut male complexionis. si vtrumq́ illorum dolebit fortior erit dolor in collo vesice q̄ extremitate pudibundi. ꝛ concesserunt totum ad qđ deducunt

argumenta supezius tacta. Isti iudicio meo non bene dixezunt. eo quia expezimentū est cui acquiescimus decima teztii capitulo de cura asmatis. Foꝛte autem pezduxit eos ad hoc raritas experientie. Alii autem ad hoc dixezunt ꝙ licet dolor foꝛtior pezcipi debezet ⁊ pezcipi debeat in collo vesice quandoqꝫ. non tamē illud est vezū semper pꝛopterea quia pꝛofunditus situm est collum vesice magis ꝙ̄ extremitas pudibundi. Hec igitur opinio non videtur satisfacere. pꝛopterea quia ꝑtes sensitiue integrantes collum vesice videntur habere maioꝛem sensationem pꝛopter continuitatem pꝛopinquioꝛem ⁊ magis imediatam spirituū sensibiliū a nucha ⁊ cerebꝛo ꝙ̄ habeat cutis ad ipsa duo. Tertia aūt inuenitur ad hoc respōsio que magis acceptanda est. que quidē ponit ꝙ aliorū suppositꝰ paritate de cau. effectiuis tristis sensationis in hec duo membꝛa. foꝛtius dolebit extremitas pudibūdi ꝙ̄ collū vesice. Omne enī membꝛum quod maioꝛi delitiosa sensatione sentit excellentius altero debet foꝛtius tristi sensatione sentire ꝙ̄ alterū. sed pudibundi extremitas in homine maioꝛi delitiosa sensatione sentit ꝙ̄ altera paꝛs in eo. consequentia tenet cū maioꝛi eo q͞ʒ ex assignatione sufficienti causarū effectus rationabiliter debet concedi effectus. ⁊ minor ex pezictia colligitur in emissione seminis humani. Stat igitur hoꝛum solutio in hoc fundamēto ꝙ non est hoꝛum duoꝛum membꝛoꝛum paritas in sentiendo. imo maior inuenitur sensatio in extremo pudibundi ꝙ̄ in collo vesice. Contra quia nerui qui sunt in pudibundo veniunt a spondilibus caude ⁊ non sunt nisi nerui ligamentales. ergo non debēt esse ita excellentes sensitiui. Patet consequentia quia nullum ligamentoꝛum sentit pꝛima pꝛimi capitulo de membꝛis. et antecedēs colligit 15ª tertii pꝛimo capitulo in fine. Huic motiuo dicendū est negando consequentiā. licet enim illi nerui qui veniūt a cauda non sint tāte sensationis vt pꝛobat argumentum. tamen alii nerui adueniūt virge a cerebꝛo ⁊ a nucha ꝑpter quod est in extremitate pudibundi excellētia sensationis inuenta. patet 20ª tertii allegato statī capitulo. Et aduenit ei. s. virili mēbꝛo sensus ex cerebꝛo ⁊ nucha. Ex quibus omnibus apparet qualiter ad motiua solui potest. licet enī omnia illa pꝛobent doloꝛis causam illatiuam esse per se foꝛtioꝛem ad agendum in collo vesice. et melius eidem applicatam esse adhuc cum tempoꝛis cōuenientia. neganda tamen est consequentia eo quia est disparitas. in sensatione membꝛorū vt satis sufficienter videtur esse deductum.

Tractatus secundus de ardoꝛe vꝛine ꝑueniente per colligantiā ⁊ habet. vii. capitula.

Capitulum pꝛimum est de causis ardoꝛis vꝛine pꝛouenientis a mala complexione frigida ⁊ humida ⁊ sicca in generali.

His igitur ita paulisper theoꝛice contemplatis. veniendū est ad ponendum causas harū dispositionum que sunt tanti doloꝛis inductiue. Cum igitur ipsius cause sint due. s. mala complexio et soluta continuitas aut vtraqꝫ illarū simul ponē de pꝛimo sunt cause male cōplexionis calide frigide ⁊ sicce simplicium ⁊ compositarum materialium vel imaterialium. gratia cuius et ponētur spetierū male compositionis. s. opilationis aut egritudinis ꝯposite videlicet apostematis Cause itaqꝫ male complexionis calide et sicce sunt oēs que assumūtur ex sex generibus rerum non naturalium calefacientium ⁊ exiccantium ⁊ eoꝛū que annectuntur eis: vt obuiare et cōmoꝛari in aere in camera vel locis vehementer calefacientibus ⁊ exiccantibus. vt statio sub sole apud foꝛnaces ⁊ similia loca. Item applicatio ciboꝛum ⁊ potuum valde calefacientiū vt columboꝛum ⁊ similium ⁊ eoꝛū que condiuntur cum aromatibus calidis radicibus petrosilio feniculo cū croco pipere galanga zinzibere ⁊ similibus ⁊ edilium valde salitoꝛum vsus. Adhuc autem tertio vehemens ⁊ longū exercitium sui equitando vel aliter qualitercunqꝫ fiat per quod manifesta videat̄ accendi in coꝛpoꝛe caliditas. Et de hoc genere sunt etiā gestare vestes pellibus calefaciētibus suffultas vehementer strictas ⁊ pondeꝛosas. Et quarto iterum calefaciunt et exiccant coꝛpus retentiones euacuationum solitarum vt si alicui retineantur emoꝛoides fluere solite ⁊ sudor consuetus aut dimittat aliqua euacuatio artificialiter facta sicut dimittere pillularū ⁊ alioꝛū euacuantiū vsū vel vomitum vel secessum consuetū intercipere Ad tales enim retentiones sequitur de necessitate caliditatis intensio pꝛopter pꝛohibitam euentationem. Quinto igitur coꝛpus calefaciunt ⁊ exiccant vigilie multe ⁊ insuete. Et somnus etiā super repletionem cito factus. Et iterū sexto coꝛpus calefaciunt et exiccant anime accidentia motum velocem in spiritibus ⁊ humoꝛibus ⁊ foꝛtem efficientia vt furor ⁊ iracundia ⁊ consimilia Et de annexis istis solent calefacere coꝛpoꝛa res medicinales consuete apud vsum plurimarū gentiū vt sunt epithimata inunctiones balneatiōes coꝛpoꝛum ⁊ vsus condimentoꝛum calefacientiū vt zinziberis viridis diagalāge tragee cū spetiebus aromaticis ⁊ similium. Et intellige ex istis ꝙ talium causarū omniū applicatio ad coꝛpus pꝛimo cōcursu calefacit magis ꝙ̄ exiccet ⁊ ꝑprie cum occurrunt coꝛpoꝛibus a temperamēto pꝛopꝛio lapsis per augumentū caliditatis et humiditatis. vt in sanguineis ⁊ in his coꝛpoꝛibus que multum humida sunt. Si autē cause tales applicarentur coꝛpoꝛibus siccis tantum. aut vehemētius siccis ꝙ̄ calidis. tales quidem cause foꝛtassis celeriter exiccarent hec coꝛpoꝛa amplius ꝙ̄ calefacerēt. sicut facile hoc verificari potest in coꝛpoꝛibus melancolicis aut in aliis que magis per siccitatem lapsa sunt ꝙ̄ per alias qualitates. Et hoc totum. colligi potest per pꝛeparationē coꝛpoꝛū Et ex hoc fundamento facile intelligi possunt cāe calefacientes ⁊ exiccantes.

Capitulum de signis ardoꝛis vꝛine pꝛoueniētis a mala complexione calida ⁊ frigida humida ⁊ sicca in generali.

Signa vero lapsuum calidoꝛum colliguntur ex multis. Pꝛimo a qualitate visibili. vt q͞ʒ coꝛpoꝛis color tendit ad rubedinem cum aliquali puritate vt in sanguineis. aut ad rubedinē cū claritate vel citrinitate vt in colericis. Item habitudo ad pinguedinem inclinata vel mediocritati eius pꝛopinqua. vt in sanguineis aut in his in quoꝛū sanguine inuenit̄ naturalis flegmatis quātitas nōbil ⁊ subdominās aut erit habitudo

ad extenuationem notabiliter inclinata. & ppzie in colezicis aut in quozum sanguine melancolia inuenitur cōmixta non excellenter. et hec omnia signa sunt sumpta a casibus. Cognoscuntur etiaȝ tales lapsus per caliditatem in ozgano tactus re pzesentatam absqȝ ariditate & pzopzie in cozpo ribus sanguineis aut aliqualiter humidis. & per caliditatem ariditati coniunctam et pzopzie in colezicis & melancolicis. Et sunt signa ad verius iudicandum de excellentiis qualitatū tangibiliū vt 2° complexionum tertio capitulo colligendū.

Sumuntur etiam signa lapsuum calidozum per magnitudineȝ velocitateȝ & frequentiā pulsꝰ cum paritate contentiuarū causarum. Et siquidē lapsus iste maioz fuerit in siccitate q̄ in calidita te erit in pluribus pulsus magnus velox & rarus pzopterea quia per siccitatem redditur ozganuȝ inobediens motui: Et si cum tali lapsu cōiungat debilitas inuenietur tardus paruus & rarus. Et possunt varie haberi phantasie in diuersitatibus pulsuum in his differentiis & in aliis fm diuersi tatem complexionum habitudinuȝ etatuȝ accidē tium anime & aliorum particulariuȝ fere infini tozum que contingere possunt. Talia etiaȝ cozpo ra inueniuntur pzompta ad iracundiaȝ furoreȝ angustiam et erunt animosa omnino et audacia ad aggrediendūȝ multa fozsitan magis q̄ ad ex pediendū ea. & sunt homines vigilatiui vt in plu ribus ventrem habentes siccuȝ & paucitatē sputi quozum vzine sunt intensiozes citrinis subruffe crocee & rubee frequenter rubedine ignea. Et tu adde alia signa his ,ppoztionalia. que gratia eui tande longitudinis omitto. Hec de signis & cau sis lapsuum calidozum & siccozum. per quozum notitiaȝ si bene consideres poteris intelligere et cognoscere lapsus calidos tantum vel siccos tātū materiales & imateriales simplices et cōpositos.

Ex quozum etiam fundamento cognoscuntur signa lapsuum frigidozum & siccozum simpliciū & compositozum materialiuȝ & imaterialiuȝ per contrarietatē doctrine. verbi gratia ,ppter obui are & cōmozari in aere calido & sicco calido & hu mido calefiūt & exiccantur & humectantur cozpo ra. ita pzopter mozaȝ in aere frigido & sicco aut frigido & humido taliter disponuntur cozpoza & ita etiam in aliis generibus quinqȝ rerum non naturalium et sibi connexarum causis et signis confozmiter intelligendum est. Pro quozum ominum complemento lege Galienuȝ primo de accidēti & mozbo quinto capitulo & secūda pzimi doctrina secūda & sūma 2ª in quattuor capitulis pzimis inuicem contiguis. Et licet signa pzedcā possint sub ezuire ad notificanduȝ complexioneȝ vniuersalem totius cozpozis eius. Eis tamē vti possumus ad cognoscendum partiales lapsus mē bzozum omnium vt capitis pectozis cozdis et epatis. Et aliozum quozum lapsus contingeret calidos & siccos aut calidos & humidos aut frigi dos & siccos aut frigidos & humidos. gr̄a tn̄ ꝯple mēti opis ponēda sunt signa ardozis vzine ,pue niētis p colligantiā ab aliis mēbzis aut per essen tiaȝ ab eis.

Capitulū tertiuȝ de causis & modo euentus ar dozis vzine ,puenientis a toto principaliter & ab aliis causis.

Potest igitur quandoqȝ a capite et a pectoze siue ab eius cōcauitate siue ab eruptione apostematū ī pectoze materia deriuare ad vias vzine per cō caua venarum. Sicut enim materie a gibbo epa tis ascendunt gratia finis nutricationis partiuȝ pectozis & capitis per venam chilim et per duas venas ramificatas ab ascelari quarū rami ingre diuntur per posteriozem parteȝ in panniculos. ita omnino concedendum est easdeȝ materias in crisibus egritudinuȝ a superiozibus partibus ,p pelli ad inferiozes. & maxime fozti existenti vir tute. cui nihil resistere potest in expellēdis ita q̄ quandoqȝ saniem expellit de concauitate ossium & pectozis afozismoꝝ 7ª ꝯmento. 59°. & pzopzie cum vie parate erunt. et hee quidem materie si fuerint acute quia nimiuȝ inflāmate. aut fuerint eisdē materie colerice ꝯmixte vel aduste. aut secū adiūcte materie saniose poterūt ardoze magnū efficere in viis vzine maiozeȝ q̄ in intermediis ptibus eo quia vna materia acuta alteri acutiozi cōmixta maius poterit efficere nocumentum in partibus in quibus detinetur & cōmiscetur q̄ in partibus aliis. sed vzina saniei vel alteri acute materiei ꝯmixta maiozis acuitatis erit effectiua in eis q̄ anteq̄ cōmiscentur eis ergo ꝛcet. Et sili modo iterum deduci potest qualiter materie sa niose vel acute in crisibus permutatiuis in lepra scabie variolis et mozbill' expulse ad vzine vias ardozeȝ in eis efficere possunt. Ex quozuȝ fun damento iterum facilius est videre qualiter ma terie acute vel aduste in egritudinibus splenis epatis per emulgentes venas ad vzine vias infe riozes expulse possunt in ardoze perficere. et est sententia Auicenne 2ª pzimi capitulo de signis colozis vzinaruȝ et pzopzie nigre vbi inquit. Et illud quideȝ quod accidit fm moduȝ purgatiōis & crisis significat quod est in fine quartanaꝝ. Et cum splenis egritudines resoluuntur et doloꝛes dozsi & matricis & reliqua vide ibi. Et colligitur eadem sententia ab eodem 2ª quarti capitulo de signis permutatiōis materie ad inferioꝛa. & plu ries alibi. Unde ex pzedictis nō est difficile vide re multiplicitateȝ ardozis vzine fm diuersitatē partiū per colligantiā efficientiū ipsum. Ut igit̄ clarius huius tractatus vtilitas habeat̄ ozdiate omnium specieruȝ ardozis vzine ponenda sunt signa et canones curatiōis succincte transeūdo ne in pzolixitate sermonū tps expendat̄.

Capitulum quartum de signis ardozis vzi pzouenientis per colligantiaȝ a toto cozpoze.

Cum igitur contingit ardozem in vzina fieri ex cretica transmutatione materierum que a toto descendunt ad vzine vias & faciunt ardozē in eis acuitate sua. Per hec signa compzehendi poterit talis ardozis vzine varietas. Primo per notitiā defedationis cutis vt lepze scabiei & variolaruȝ: quarum materia frequenter terminat per fluxū ventris cum rasura prima quarti capitulo de va riolis. q̄ materia etiā nō minus bene terminare potest per vias vzine. & pzopzie mozbillozū ma teria hoc efficere pōt eo quia vtriusqȝ materia ē acuta & cozrupta notabiliter. Generatio eniȝ va riolarum est pzopter multitudinem sanguinis cozrupti. Generatio vero mozbillozū est ,ppter vehementiam malitie sanguinis cozrupti pauci Sed cuiuscunqȝ speciei lepze materia necessario

maiozis est cozruptōis q̄ variolaꝝ ⁊ mozbilloꝝ materia igit' eque bene poterit ardozē in vrina efficere. Et similiter de scabie dicendum est quo niā cuiuscunq; spetiei eius materia est acuta aut adusta. igitur delata ad vias vrine ⁊ eidem com mixta ardozem poterit efficere in eis. Amplius omnium harum egritudinum materialis causa antecedens continetur in venis. sed a virtute fa cile poterit deferri ad vias vrine. igitur ardozē in eis efficere poterit. Secundo vero cognosci tur ardor vrine per colligantiam a toto proueni ens. eo quia talis accidit in statu ⁊ tempoze vehe mentis ebulionis materie predictaruz egritudi num. Materia enim si deferatur ad vrine vias anteq̄ vehementer ebuliret ⁊ putreret non effice ret ardozem vrine. Tertio autem cognoscitur per absentiam causarum primitiuarum que vri ne ardozem efficere possent vt comestiones rerū ⁊ medicinarum acutarū. Quarto vero cognos citur per interemptionem signozum arguentiuz nocumenta in vrine viis. Quinto etiā cognos citur per absentiam apostematuz vel egritudinū in membris principalibus et aliis colligantiam habentibus ad vrine vias. Sexto vero ⁊ vlti mo cognoscitur eo q̄ talis ardor accidit subito. quia fit in crisi que est velox et vehemens motus mozbi quo infirmus ducitur ad vitam vel ad moztem.

Capitulū quintū de cura ardozis ꝓuenientis per colligantiā a toto.

Cognita igitur hac spetie ardozis canon curatio nis eius est per quattuor intentiones. Prima est materieruz diuersio. Secunda est regiminis rec tificatio. Tertia vero est sedatio acuitatis. Quar ta est defensio viarum vrine ⁊ mūdificatio a ma teria iam recepta in eis. Prima igit' intentio diuertendi materiaz multipliciter acquiri potest euacuationem illius materiei per alias vias effi ciēdo. Neq; eniz talis materia vnq̄ intercipi vel detineri debet iuxta sententiaz hipo. affoziimo zum prima 20° sermone. Ea quoruz crisis fit et facta est. Conetur igitur medicus sūmopere ma teriam acutam ⁊ subtilem ad superiora mobilez diuertere prouocando fluxum sanguinis a nari bus titilationem faciendo in principio rize cum aliquo neruulo exiccato aut cum cozdula timpa nistrarum. aut cum frustro carte pergamene. aut cum fuste alicuius plante ⁊ ꝓprie corrigiole. quā aliqui sanguinariam vocant eo quia sanguinem a naribus educit modo iaz dcō. Secūdo vero in hominibus aptis ad hoc ⁊ ꝓprie in q̄bus abū dat sanguis grossus aut materia adusta. aperian tur eorū emoroides ventosando eas cum vētosis exterius ignitis aut cum cornicolis ibidem appli catis. vel cum fricatione facta cum foliis cōsolide maioris aut cum foliis ficus. vel cum felle thauri vel cum acuto lixiuio vel flebotomando eas.

In muliere vero etatis tempore fiat apertio mē struorum cum ventosis per quattuor digitos su pra vmbilicuz positis absq; scarificatione aut cū ligaturis ibidē. aut in radicem coxarum prope inguina factis. ⁊ omnes isti modi sunt vltimi ad diuertendum. Quarto iterum diuertatur ma teria prouocando sudorem homine per septem horas ab assumptione cibi pannis conuenienter tecto. cui dentur in potu. ℥. iiii. aque feniculi aut

apii aut sparagi vel milii solis cum. ℥. ss. zuccari ⁊. ℥. i. vini albi aromatici diligēter calefactis. aut detur ei in potu. ʒ. i. electuarii oppopira cuz. ℥. ii. aque feniculi ambobus calefactis. Quinto iteꝝ diuerti potest materia per clistera attrahentia ipsam a concauitate venarum per meseraicas ad intestina sicut cum hoc clisteri. ℞ radicis yreos recētis. M. i. thimi epithimi assari fumiterre cus cute ana. M. i. ss. electuarii hamech descriptione maiori electuarii de psillio ana. ʒ. ii. cassie fistule ℥. i. olei violaruz. ʒ. iii. salis gēmc. ʒ. i. ss. fiat cliste re hora electa que est in aurora vel in ortu solis post somnuz. ⁊ completa digestione prima ⁊ secū da. Sepe autem consueui diuertere materiā cū clisteri facto ex decoctione fumiterre foliozuz la patii maioris ⁊ vrtice recentiuz addendo ex pre dictis electuariis aliquod cum zuccaro rubeo.

Diuersionem igitur cum medicinis solutiuis et bibitis laudare non possum eo quia tales precipi tare faciunt materias non soluz per ventrez īmo per vrine vias. Ego enim vsq; ad etatem meam nullam in voluminibus sapientuz medicinā legi solutiuam penitus per ventrem. quinetiam per vrine vias precipitet materiaz. Amplius omnis talis aut est solutiua dcā aut lenitiua aut cōpressi ua. Si prima cum sit laboriosa ⁊ caliditate ⁊ sic citate tertii gradus ꝯposita ⁊ sic talis vehemēter agitabit ⁊ inflāmabit. antecedēs est comētatoris prima affozismoruz comento 23°. In acutis moz bis raro ⁊ in pricipio farmatiis vti. Si aūt talis medicina erit secunda aut nō poterit sufficiēter diuertere materias quia debilis est. Et si diuerte ret detur a contradicente eaz quare non ita pre cipitabit materias p vias vrine sicut per ventrē dato q̄ maiorem aspectuz habere possit medicīa talis ad ventrez q̄ ad vrine vias. adhuc etiā mo tiua pretacta satis ꝓbare vident' ꝯcess̄. Sexto etiaz diuerti potest materia prouocando vomitū ego tamen in casu isto satis habeo ipsuz suspectū eo quia materie taliuz egritudinuz nō videntur conuenienter per talez viaz diuerti posse. Primo quia ipse sunt satis elongate a via ista eo quia cō tinent' in venis multuz remotis ab ore stomachi Secundo quia tales materie sunt multū graues eo quia vt in pluribus aduste notabiliter. Tertio etiam quia sunt graues et propter hoc resistunt ascensui qui necessarius est ī omni vomitu ꝓpter quod non esset vomitus prouocandus in casū isto gratia diuersionis nisi vbi materiā comprehen deremus efficere nauseaz abominationez fastidi uz que concomitata esset cum 4° socio. s. subuersi one. Preter subuersionez enim alius non reperi tur in stomacho motus ad educendum materias pronus nisi vomitus 13ª tertii tractatu 5° colli gendū. Hec de prima intentione pauca sufficiat.

Secūda intentio. Rectificatio aūt regiminis necessarii ad curam ardozis vrine prouenientis per colligantiam a toto cum transmutatione ma terieruz acutarum ad vrine vias sustentatur du plici fundamento. Primū est refrangere acuitatē illarum materieruz. Secundū vero est repressio malitie in viis vrinalibus īducte per qualitates actuales et virtuales in cibis medicinalibus aut medicinis cibalibus. Et primū quidem cōplet' alienando a cibo et potu quolibet omnia genera rerum acutaruz. sicut cepe aleuz porruz raffanus

sinapis salsa et similia. Amplius substentatur in eligẽdo ea que suis qualitatibus hoc efficiũt. sicut lenitiua omnia vt bleta spinachia folia fenugreci violarum ꝛ folia caulis post ablutionem primaꝫ cũ aqua calida ꝛ lactuca recẽs ꝛ proprie que parꝫ lactis habꝫ. Amplius iter cetera olea portulaca optima est ꝛ proprie recens licet etiam exiccata sit conueniens. Ipsa enim cõfert doloribus renũ ꝛ vesice ꝛ vlceribus eorum 2° canone. Et iterum preter ipsam ꝛ de expertis mihi est vt semper coquatur in omni cibario. imo infundatur in omni potu eius radix altee recentis. Iuuamentuꝫ eniꝫ mirabile ex ea comprehenditur cuiuscunqꝫ spẽi ardoris vrine. quare 2° canone in areola mẽbrorum expulsionis vrine capitulo de altea scribit ꝙ decoctio radicis eius quando bibitur confert ardori vrine ꝛ ardori itestinoꝝ etiã. Simile etiam iuuamentum ꝛ non minus percepi ex frequenti vsu mucheite retinendo ipsam in ore aut infundendo aut coquendo eam in cibis ꝛ potibus aut faciendo sirupos decoctiões trociscos vel mucillagines ex ea. Et tu lege alibi qa quasi temperata est. reprimit etiaꝫ malas qualitates in cibis immo omni modo exhibitionis et preparationis Conuenientes sunt omniuꝫ auctorum fama communi cucurbite cucumeres anguirie melões eorũ semina ꝛ grana pinearum ꝛ semen papaueris albi ꝛ mucillago psilii ꝛ grana pinearum dulcium ꝛ comestio eorum ꝛ iuiubarum. et per hec omnia ꝛ sibi similia complebis intentionem secundaꝫ ꝛ defendes etiaꝫ vrine vias. Scio etiã ego ꝙ aqua sublimationis yposẽte ꝛ ferarie multum confert in tuendo vrine vias ab excoriatione et vlcere.

Tertia intentio conuenienter acquiri potest ꝑ administrationem eorum que in precedenti dcã sunt. Si autem materiarum acuitatem ꝛ adustionẽ refrangere volumus cum medicinis. Multe quidem ꝛ laudabiles ab auctoribus scripte reperiuntur vt sirupus violatus sirupus de papauere sirupus de nenufare sirupus proprie de prunis. sirupus rosatus ꝛ de iuiubis sirupus de pomis sirupus de endiuia. Et aqua sublimationum vt angurie portulace violarum altee ꝛ lactuce ambaꝝ proprie. ꝛ hec duo composita elegantis experientie. ℞ granorum sebesten granorum alkekẽgi ana numero. xxv. granorum pini ℥. i. ß. gummi arabici dragãti absqꝫ torrefactione ana. ʒ. ii. medulle granorum cerelorum. ℥. ii. ß. medulle granorum coti. ℥. i. floruꝫ nenufaris seminis lactuce liquiritie cassie ana. ʒ. iii. seminis acetose endiuie scariole granorum papaueris albi ana. ʒ. v. anisi seminis apii feniculi spice nardi ana. ʒ. ß. foliorũ cupressi. ʒ. ii. omnia per tres dies infundantur in xii. lib. aque bene contusa. deinde cũ ea coquãtur vsqꝫ ad consumptionem tertie partis ꝛ diligẽter exprimantur ꝛ cum colata fuerit diligenter superaddantur eis zuccari secunde coctionis lib. iii. et coquantur vsqꝫ ad spissitudinem conuenientem. De isto igitur sirupo dentur. ℥. ii. cum aqua sublimatiõis lactuce papaueris recẽtis nenufaris aut angurie. Et si non extingues acuitatẽ materierũ cum ipso. laborabis in digerendo melius. Cum autem volueris melioreꝫ viaruꝫ mũdificationeꝫ simul cum audacia extinctionis efficere. da ipsuꝫ cum. ℥. iii. sublimationis alkekengi aut radicuꝫ altee vel genestre et spero ꝙ laudabitur effectus. Et si cuꝫ tali sirupo extinctiuo simul velis consolidationem efficere in viis vrine da ipsum cũ. ℥. iii. aque sublimationis simphiti minoris aut cuꝫ aqua sublimationis foliorum cupressi. Inest eniꝫ virtus ei magna ad hanc dispositioneꝫ. quare 2° canone in areola membroruꝫ expulsionis bibuntur folia eius cuꝫ vino ꝛ difficultati mingeudi cõferunt ꝛ fluxui superfluenti ad vesicã. Compositum secunduꝫ ad eandem intentioneꝫ sunt trocisci isti ℞ caude equine gallaruꝫ cupressi radicũ cõsolide mioris dragãti ana. ʒ. i. seminis citrulli seminuꝫ portulace et lactuce ana. ʒ. ii. ß. seminis papaueris albi. ʒ. v. granoruꝫ alkekengi. ʒ. i. ß. florum nenufaris. ʒ. ii. croci cinamomi ana. ℈. ß. cum succo portulace. fiant trocisci ponderis. ʒ. i. ß. ꝛ exiccent in vmbra ꝛ det ex eis vnus cuꝫ aqs predictis diuersificatis ẽm diuersitates intentionum ad quas attendis. Quarta vero intentio videtur ẽm partem attigisse finem ꝛ proprie ps illa mundificationis dicta. Et si velis mundificationem efficere potentioreꝫ. Tunc solennis medicina est vt detur in potu. ℥. ß. hiere simplicis Galieni cum aqua sublimationis folioruꝫ altee fenugreci ꝛ maluarum. Et si potentius mundificare ꝛ extinguere velis non transcendas aquam apii. Sed de exptis a me et secretũ est aqua sublimationis radicum yreos. Defenditur auteꝫ potenter vrine via quelibet ab excoriatione maiori cũ aq̃ sublimationis recentium folioruꝫ vt preallegato loco dictũ est. et cuꝫ aqua sublimatõis dragagãti ꝛ proprie cum succo granatoruꝫ recentiũ ꝛ aqua sublimationis sebesten huic intentioni valde est conueniens. De laudatis vero ab auctoribus est cauda equina omni modo preparationis. ꝛ tu elige meliora ex eis si potes. de qua etiã materia mũdificãdi vrinales vias. Nã iferius fiet sermo cũ attendet particularius mundificationi renuꝫ ꝛ vesice a materia qualibet etiaꝫ saniosa. Hec de cura ardoris in viis vrine facti per colligantiaꝫ totius corporis ad easdem vias sufficiant.

Capituluꝫ sextum de cura ardoris vrine prouenientis a capite pectore ꝛ splene.

In cura autem ardoris vrine prouenientis per colligantiam aliarum partium ad vrinales vias oportet exquisite considerare ac etiaꝫ variis procedere curationis ingeniis ꝛ instrumentis ẽm ꝙ contingit diuersa esse membra a quibus ad vrinales vias cretice materia diuertitur. Cum eniꝫ quandoqꝫ a capite aliquando etiam a pectore cõtingenter iterum a splene ꝛ frequenter etiam ab epate ꝛ frequenter adhuc a renibus acuta ꝛ saniosa materia deferatur ad vrine vias. oporteret variam aliqualiter fieri curationem ꝛ instrumẽtorum varietatem aliquantam habere ẽm diuersitatem membrorum effundentiuꝫ materias ad vias vrinales. Uerum ne prolixitate sermonis legentibus fastidium imponerem materiaꝫ hãc diuisi in ptes quattuor ẽm ꝙ vt ĩ pluribus locis frequentius ardorem vrine prouenire perpendi In quarũ partiũ prima via ponit curatõis vrĩe prouenientis propter effusionem materierum a capite pectore ꝛ a splene simul. In secunda vero ponitur modus curationis eiusdem ardoris prouenientis per effusionem materierum ab epate. In tertia vero ꝑ effusionem materierꝝ a renibus

In quarta et ultima ponentur canones curationis ardoris urine prouenientis propter proprium nocumentum uesice et sic annuente deo habebitur complementum huius tractatus. Pro curatione uero particule prime de numero horum quattuor. dicendum quod canon curationis ardoris urine proueientis ab effusione materierum a capite pectore et splene ex generalibus intentionibus compleri potest. et non est magna differentia inter curationē unius istorū ab altero nisi applicatione spetialiū instrumentorum cum quibus unum membrum principaliter respicere debemus magis quam aliud. Sunt igitur generales intentiones in cura huius ardoris urine obseruande principales quinque. Prima est procuratio membrorum in quibus principaliter materia radicatur. Secunda est materierum diuersio a uiis urinalibus ad alias uias. Tertia est acuitatis materierum repressio que defertur ad urine uias. Quarta est accidentium membrorum in quibus hec meteria generatur cōpleta remotio. Quinta et ultima est uiarum a quibus hec materia recipitur rectificatio et defensio.

Prima igitur intētio multis acquiritur curationis ingeniis. Primū est per euacuationem minoratiuam et eradicatiuā materiarū que multiplicantur in membris illis et inueniuntur ut si materiam uideremus effundi a capite que est acuta aut adusta euacueremus ipsam dando in potu. ʒ. i. pillularum aurearum aut dando in potu. ʒ. iii. electuarii de succo rosarū cū aqua ordei. Et si leuiorē medicinam affectaremus detur in potu. ℥. i. cassie fistule de canna nouiter extracte cū aqua endiuie vel angurie addendo ei. ʒ. ʃ. aut ℈. i. electi reubarbari cū g. v. spice quod totum assumatur cum. ℥. ii. aque ordei aut aque endiuie vel similibus. Si autem materias que a capite effunduntur contingeret maiorem acuitatem habere et partē digestionis perciperemus euacuari deberet materia talis cum istis pillulis. ℞ pillularum de lapide armeno. ʒ. ʃ. pillularum de fumoterre. ℈. ii. reformentur pillule quinque cum sirupo ros. aut nenufario. que libet enim talis est medicina capitalis frigida. Et si potabilem medicinam exhibere cupis exhibeatur ista. ℞ confectōnis hamech. ʒ. v. cassie fistule de canna extracte cum aqua cuscute. ʒ. vi. misce totum et in potu detur cum aliqua de aquis supradictis. Si autem materiam acutam uideremus a pectore effundi ad urinales uias minuatur hec materia cum hoc potabili farmaco. ℞ reubarbari electi. ℈. ii. agarici. ℈. ʃ. diagridii. g. iii spice nardi g. vi. salis indi g. i. penidiarum cassie fistule de canna extracte cum aqua capill. veneris aut decoctionis passullarum ana. ʒ. ʃ. totum hoc detur in potu cum aqua decoctionis liquiricie et iuiubarum.

Et si desyderas materiam acutam cum pillulis a pectore distrahere. ℞ pillularū de fūoterre. ℈. ii. pillularum de lapide armeno. ℈. i. reformentur pillule. vii. cum aqua buglosse vel violarum vel farfarelle et dentur patienti in aurora. Si iterum materias a splene ad urinales uias effundi cōtingeret. euacuet hoc leui minoratiuo et proprie cū habent acuitatem a calore ebulitionem in eis faciente vel putredinem. ℞ aque cuscute aque fumi terre ana. ℥. ii. lapidis armeni lapidis lazuli preparatorum secundum artem ana. ℈. ii. mirobalanorum indorum thimi. pulueris fumi terre ana. ʒ. i. anisi ligritie cimini dauci ana. ℈. ʃ. croci g. vi. sal' indi g. iii. zuccari albi. ℥. i. infundant omnia simul per diem naturalem. deinde colētur et exprimantur diligenter et dentur in potu ut predictum est. Ego autē expeditius melācolicas materias acuitatem habentes soluo cum electuario hamech dato cū aqua scolopendrie vel tamarisci. Et si volo medicinam non minus elegantem illa do in potu ʒ. v. electuarii solutiui ad melancoliam compositi ab Auicenna secundo de viribus cordis prope finem. et est medicina solennis. Cum istis itaque minorare potes materias a capite pectore et splene ad vias urinales transmutabiles. et cum eisdem etiam eradicare potes materias illas dosim earum augmentando secundum quod tibi videbitur oportunum.

Secundum uero principale instrumentū quo attendere debemus membris materias effundētibus ad urine vias est digestio materierum que in ipsis congregate repeřiūtur et nō minus oportet digestiuam variari secundum diuersitatem mēbrorum quam euacuatiuam de quibus dictum est. Digeritur itaque conuenienter materia acuta in capite cum sirupo rosato sirupo nenufarino sirupo violato: Adusta uero et acutior potest digeri cum sirupo de fumo terre cum sirupo de succis et aquis fructuū cum sirupo de granatis qui misceri possūt cum aquis diuersis ut rosata aqua violata aqua nenufaris aqua cuscute aqua foliorum salicis. et cum similibus frigidis et proprie capitalibus. que omnia digestiua totiens exhiberi debent quotiēs urine substantia et color rectificata fuerint et sedimen in fundo eius apparuerit album subtile equale coniunctum. Tertium instrumentum quo attenditur ad membra predicta est eradicatiua materierum euacuatio et proprie cum medicinis ante statim dictis. Quartum uero instrumentum quo procurantur particule materias effundentes ad urine vias est confortatio ipsorum que multis cōpletur instrumentis. Omne enim instrumentum a quo mediocriter ponitur in capite stipticitas confortat ipsum ne materias aliunde recipiat et vapores. quoniam repellunt a se vasa stipticis confortata farmatiis. et confortatur caput his que a proprietate hoc efficere solent. sicut omne cerebrum cuiuscūque animalis et proprie nō aquatici et cōmuniter dicitur de cerebro leporis. Similiter etiam de plantis multe inueniuntur ut macis folium lignum aloes betonica maiorana dendrolibanum saluia et similes. Et de his que sumuntur ex animalibus. ut castoreum et ambra proprie et muscus. Et de compositis in dispositione frigida sicut cōfectio anacardina diamuscus dulcis diambra diatriūpipereō pliris arcoticō. De his uero que frigida sunt caput cōfortantia supercalefactum sicut rosa flos salicis nenufaris et violarum et lambrusca et usnee et proprie arborū decrepitarum et margarite et sandali rubei. De cōpositis uero sūt sicut trocisci de rosis trocisci de spodio trocisci sandalini et omnia cōposita que sua arōticitate confortant et frigida sunt ut coriandrum et diacitoniten sine speciebus et proprie post cibū assumpta. Et superaspergere bregmati hunc puluerē in dispositione calida conueniens est ℞ sandali albi et rubei rosarum florum lambrusce ana. ℥. i. masticis sandarace ligni aloes ana ℈. ʃ. fiat puluis subtilis et per hec completur intentio prima

curationis ardoris vrine prouenientis a capite pectore et splene. Consueui alias huic particule subiungere ea que sunt pectus et splenem cōfortātia. quod quidem omisi prolixitatem fugiens: et etiam quia pectoris et splenis confortatio sustentatur in medicinis eodem modo illorum membrorum confortatiuis sicut nunc ante dictum est de his que sunt caput confortantia et tu cōsidera.

Secūda principalis intentio supra posita cū qua dixi curare ardorem vrine prouenientem a capite pectore et splene fuit materierum diuersio Et huic quidem intentioni satis credo sufficiēter esse prouisum per ea que supra de varietate diuertendi materias dicta sunt in generali curatione cuiuscunque ardoris vrine. Quorum tamen gratia dicendum est etiam quod oportet diuertentē cognoscere partes colligatas membris a quibus diuersionem facere intendit et ad quas distrahere procurat. sicut cum intendimus a capite diuertere materiā que effunditur ad alias partes oportet quod flebotomemus venam caput respicientem habentem cōmunitatem ad membra ad que expellitur materia et fiet tunc de parte cōtraria eiusdem Quare prima tertii capitulo de canonibus curationis capitis. Et si vis trahere ad partem cum euacuatione membri cōmunicātis: flebotoma venam cōmunicantem membro antecedenti cum egritudine et cadat in contrariam partem capitis. lege ibi pulcros sermones. Et idem etiam dicendū est cum volumus materiam a pectore et splene fluentem ad vrine vias diuertere ab eisdem. quare apparet necesse esse quod membrorum notitia et eorum colligātia sit medico cognita et in operationibus eorum. Quare 2ª primi doctrina tertia et decimo capitulo. Oportet vt membri operationem sciat donec ipsius noscat egritudinem ex nocumēto quod in eius consistit operatione. totū enim per anothomiam sciri potest. Scias preterea quod medico qui vult egritudines regere que in membris existunt occulte necessarium est anothomia.

Ex his iterum que superius posita fuerunt in cura huius ardoris per intentiones premissas. tertia intentio fuit remissio acuitatis materierum que feruntur ad vrinales vias. Et hec quidem intentio etiam compleri potest per ea que supra dicta sunt in intentione tertia curationis ardoris vrine in generali. Multe etiam simplices medicine ab auctoribus approbate sunt que possunt reprimere acuitates materierum vt amilum. In ipso enim est mundificatio et lenitio 2° canone in suo capitulo. Est autem conueniētius quando administratur cum aqua violata eo quia refrangit siccitatem eius et ipsa viola cum sua frigiditate et humiditate in primo gradu cōueniens est et sirupus eius quia conuenit dolori renum et prouocat vrinam. semina etiam cōmunia frigida quinque cōuenientia sunt leniendo infrigidando et siccitatē reprimendo materierum. et portulaca comesta et succus et sublimatio eius et semen eius confert. et crisolocanna etiam cum sua frigiditate et humiditate hoc efficit. Et semē malue est mirabile in hoc et papauer et solatrum al kekengi et aqua vel emulsio seminum melonis conuenientia sunt ei. quare 18ª tertii capitulo de cura vlcerum renum. Et ex his quidem que humores temperant est sumere aquam melonis romani et al kekengi. i. semina eius vel grana et papauer. s. albūm et non differt siue per melonem romanum intelligas melonem indum vel bathecam que anguria dicitur. et reprimere possunt materierum acuitatem composita quod plura vt sirupi iuiuleb. quorum memoria haberi potest in intentione tertia curationis generalis Sirupus etiam de prunis sirupus etiam de mucillagine psilii malue omnes isti per me sepissime experti sunt de quibus etiam inferius in speciali cura ardoris vrine prouenientis ab vlceribus vl arum eius descriptiones plures ad memoriam reducentur. Frangunt etiam acuitatem materierum inunctiones spine balneationes aut semicupia preium facte ex decoctionibus predictarum medicinarum. Linimentum bonum ad illud est hoc ℞ succi portulace mucillaginis psilii ana. ℥. ii. camphore. ℈. i. amili. ℥. iiii. albumen oui vnum terantur vltima contritione in mortario plumbeo cum suo pistello et inungantur in eo partes omnes a furcula spatularum vsque ad caudam. Et iterum ℞ violarum florum nenufaris maluarū extremitatum salicis foliorum virge pastoris portulace et lactuce ana. M. iii. cretāni fontalis senationum et proprie orientium in fontibus lenticule aque ana M. vi. coquantur omnia in magna quantitate aque vsque ad consumptionem tertie partis. deinde in eadem materia tepide caliditatis balneet corpus totum aut saltem fiat enchatisma vel semicupiū infundendo corpus in ipsum vsque ad furculam spatularum. et hec quidem conueniens est et proprie quando post exitum a balneo exhibentur patienti ℥. iiii. aque lactis acetosi vsque ad. v. hec quidem de intentione tertia sufficiant. Quarta vero intētio qua dicebatur supra curari debere ardorem vrine prouenientem per colligantiam ab istis partibus est remotio accidentiū que remanere solēt in istis membris. Et primum quidem in pectore remanens est nocumentum in anhelitu. Secundū vero tussis. Tertium sputi multitudo. Quartum congregatio ventositatum que in pectore conducuntur. In splene vero remanere solent eius opilatio et tēsio dolor et euersio coloris ad palliditatem et liuedinem. Et primo quidem de numero accidentium in pectore remanentium prouideri debet per hunc modum. Premissa enim ventris lenificatione que semper in tali dispositione necessaria vt scribitur decia tertii capitulo de cura asmatis vbi dixit quod ex regimine bono est assiduatio lenificationis nature que perficitur exhibendo cappares ante cibum et oua tarrata antiqua. i. oua cruda fere per coctionem non nisi parum per tepefacta et ius galli decrepiti confectum secundum artem alleuiatur anhelitus cum his cibalibus etiam eis admiscendo crocum qui est ex sūma medicinarum conferentiū malitie anhelitus et difficultati eius propterea quia confortat instrumentum et facile ipsum efficit. ibidem in fine predicti capituli litteraliter legendum. Et siquidem anhelitus nocumētum remaneat a mala complexione diuersa prout nīcs calida et frigida. cōueniens est decoctio ordei cum pauco euforbio. Et de medicinis vehemētis iuuamēti in hac egritudine frigida est epithimū sumendo decoctionem eius cum aqua et melle frequenter calida. In dispositione vero nocumenti anhelitus calida confert aqua ordei cum sirupo de iuiubis aut violato aut eodem cum sirupo de

papauere ꝛ ꝓprie cum materia fuerit a capite reumatizans. In nocumento autem anhelitus cronico ꝛ a grossa valde materia facto cõfert de glutitio duorum granoꝝ oppoponacis post cenã per duas horas. Et iterum in tali vltimum est sumere.ʒ.i.ſ.electuarii diairis descriptiõe Nicolai cum.℥.ii.idromellis calefacti inuicem.hec oĩa ad nocumentuꝫ anhelitus tamq̃ vtilia ptransieã. Tussi vero remanẽti aut que concomitat has dispositiones prouidendum est ſm varietatem specierum eius. Si enim tussim contingat fieri a frigiditate vt frequẽtiꝰ accidit ꝛ fuerit iaꝫ antiquata ꝛ fortis.ꝛ materia sui frigiditate et modo resistentie valde resistens.de expertis est medicamen de olibano scriptuꝫ ioª tertii capitulo sexto ℞ olibani ℈.iiii. mirre ℈.ii.sape ℥.iii.mellis ℥.ii. coquantur simul et sepe hoc teneatur in os vt descendat per fistulaꝫ cimbalareꝫ ad pulmonem aut transiẽs per meri per poros eius ad cannã pulmonis in eius concauitatem recipiatur.Et si volueris medicinam fortioreꝫ illa collige preallegato capitulo descriptionem que incipit.ꝛ etiã sinapis: Et si desideraueris medicinas non ita potentes collige duo composita ibidem scripta. quorum primum incipit.ꝛ ex cõmixtis declinantibus ad caliditatem lege ibidem.Si aũt tussim fieri contingeret a forti caliditate ꝛ siccitate pectoris cõfert ei hec decoctio. ℞ ordei excorticati ℳ.i.ſ.granorum sebesten numero.vi. violaruꝫ seminuꝫ altee ꝛ malue ana.ℳ.iii.capillorum veneris liquiritie ana.ℳ.i.coquãtur omnia in lib. quinqꝫ aq̃ vsqꝫ ad ꝯsumptioneꝫ tertie partis cuꝫ sirupo violato ꝛ de iuiubis.Et si cõtingat per stillicidium a capite tussim molestare. detur hec decoctio cum sirupo rosato vł de papauere.Et põt exhiberi in die frequẽter. hec de accidẽte secũdo qualitercunqꝫ sufficiant. Tertiuꝫ vero accidẽs erat sputi multitudo q̃ si ꝯtigat ꝑpter materiei multe presentiam in pectore sufficienter euacuari potest cum medicinis iam pretactis. ex quarũ vsu consumitur materia complete.quoniam abstergendo ꝛ mũdificando pectus euacuat.Si aũt sputi multitudo prouenerit ex materia que a capite reumatizat premissis euacuatiõibus ꝛ diuersiõibus a capite intercipiatur fluxus ille ꝛ ꝓprie cum decoctionibus factis ex rebus stipticis vt lẽtibus sumach ꝛ similibus.vt sexta tertii de cura multitudinis sputi colligenduꝫ est.Etiaꝫ retẽtio grani masticis aut gũmi arabici parũ torrefacti excellenter confert. et vtilitatem inuenit etiam post cenam per duas horas deglutire granũ vnũ gũmi thuris. Quarto vero accidenti.ſ.vẽtositatibus in pectore remanentibus subueniũt fricationes in pectore cum mantili aspero vt decia tertii capitulo de cura asmatis colligenduꝫ.ꝛ vẽtosare spatulas absqꝫ scarificatiõe ꝛ sacellare pectus cum sacculis carminantibus ventositatem et proprie cuꝫ hoc ℞ siseleos seminis rute leuistici ꝛ carui ana ℳ.i.seminuꝫ feniculi apii petrosilii ana.ℳ.iii.calefiant hec omnia in sartagie absqꝫ torrefactione ꝛ apponantur sacculi qui frequẽter pectori superponantur. Scio etiam q̃ huic accidenti conuenienter subuenit exhibere in aurora ꝛ apud somnũ.ʒ.i.elł'rii de baccis lauri. ꝛ ꝓprie cũ vino aromatico calefacto. Post hec aũt accidentibus que in splene remanserunt ꝓuidenduꝫ

Et primum quideꝫ accidens erat opilatio ipsius que ad curationem sui aduocat medicinas fortis operationis ex parte gradus earum ꝛ penetrationis ipsarum.ꝛ durationis operationis ipsarum Indiget ergo splen vt adiuuetur cum medicinis fortibus.quarum virtus consequetur ꝛ cuꝫ eo q̃ꝺ penetrare facit iſª tertii tractatu tertio capitło tertio. Et de medicinis huic capitulo conuenientibus et mihi non raro expertis sunt trocisci de agno casto quorum.ʒ.i. in potu detur cuꝫ decoctione corticũ capparorum omni mane quattuor vł quinqꝫ diebus. Et optimum etiam est medicamen confectum ex puluere ruthe ꝛ acoro ana ʒ.ſ ex eis cõmiscendo cum.℥.ii.sirupi squillici zuccarini.Scio etiam ego q̃ euaporatio super splene facta cum pannico non excorticato ꝛ.℥.i.seminis rute opilatiões splenis aperit ꝛ ventositates potenter carminat.Et non dubito q̃ si det̃ in potu ʒ.i.mitridati cum decoctione foliorum ruthe et tamarisci hec omnia potẽter perficit.Splenion etiam taliter a Diascorde nominata frequẽti vsu eius splenem deopilat ꝛ attenuat. lege de eo ꝛ videbis. Hec quidem omnia simul opilato spleni dolenti ꝛ durificato cõuenire possunt. quia tamẽ non raro contingit vehementer indurari splenẽ ꝛ non recipere curam a medicinis paulisper leuibus. oportet quandoqꝫ fortiores administrare medicinas. Ego auteꝫ licet multas habeaꝫ laudatas ꝛ expertas ab auctoribus acceptas.vno tñ emplastro vti soleo ꝛ cum eo curare durities splenis ventositates opilationes ꝛ dolores. ꝛ lege ipsum ex sententiis Auicenne iſª tertii capitulo de curationibus splenis vltima colũª. ꝛ describo ipsum sic ℞ stercoris ouium lib.i. armoniaci.℥. iii.recentium radicum sesire.℥.x. florum salicis ℥.iii.nitri sulphuris viui ana ʒ.i.ſ.croci.ʒ.i. coquãtur stercus ꝛ sesira cum aceto albo acuto. deinde vltima contritione conterantur et cum eis incorporetur armoniacum cuꝫ aceto predicte decoctionis dissolute ꝛ cuꝫ tepefieri ceperit.alie species superaddantur ꝛ reducantur in formã emplastri est eniꝫ nobile ꝛ efficax valde. Ultimo vero accidenti.ſ.defedationi forme hominis ꝛ conuersioni coloris in palliditatem ꝛ liuedinem subuenire possunt omnes medicine que sanguinis claritatem efficiunt ipsum a melancolica materia et fumis eius expurgãdo. Et licꝫ multa ab auctoribus hincinde collecta sepe in similibus dispositõnibus administrauerim.hic solum illa que mihi domestico vsu approbata sunt conscribere volui.

Quorum primum est decoctio facta cũ ficubꝰ ꝛ dactilis nõ bene maturis que sepe det̃ in potu in aurora ꝛ calida. Et secundũ est vt pluribus diebus continuis in aurora egrotanti dentur.℥. iiii.lactis caprini cum.℥.ii.vini albi aromatici ꝛ est efficax valde. Et de compositis mirabilis medicina est trifera minor in potu data cum decoctione ficuum. et meliores ea sunt mirobalani kebuli conditi. quoruꝫ vnus pluribus diebus cõtinuis in aurora sumatur Et vt videãtur hee medicine solemnes et non fantastice. lege 7ª quarti tractatu 2° ꝛ capitulo a quo fonte veritateꝫ harũ extraxi ex littera eius vbi inquit. Et si color alicuius conualescentiuꝫ turpis fiat. tũc si voluerit vt redeat ad colorem suum pristinum.iuuabitur cum ficubus siccis ꝛ aqua dactilorũ imaturorum

Ambe enim sunt addentes in sanguine subtili ꝛ caliditate innata. Et de eis que sunt ad illud ex perta est vt bibat diebus continuis in ieiuno vinuz ꝛ lac. Et res que operantur per mundificationem sanguinis sunt sicut trifera minor ꝛ mirobalani conditi cum administratur. ꝛ mirobalani kebuli sunt fortiores trifera. lege ibi ꝙ plurima preter hec elegantia. quia non oportet medicuz esse pigritantem. sed in librorum lectionibus cōtinuo vigilantem. Hec de cura predictorum accidentium taliter scripta pertranseant.

Capitulum septimum de cura ardoris vrine ꝓuenientis a siccitate carniū glandosaruz.

Reliquum autem iam incumbens officium est reliquarum spetierum ardoris vrine ponere sermonez. ꝛ iam remansisse videntur quinqz species famose ardoris in vrina ꝓuenientis. Quaruz prima est ꝓpter ꝯsumptionez humiditatis que a fine posita est et retēta in glandosis carnibus in mesenterron existētibus ad hoc vt sui humiditate contemperet ardorem in vrina acquisituz ab actione caloris in ipsum ꝛ mixtione colerice materiei ꝛ serositate acute partis sanguinis. ꝛ ē q̄dē ardoris vrine species mala collecta ab Auicena 19ª tertii tractatu secundo capitulo tertio dum inq̄t. Aut supple cā ardoris vrine accidit ꝓpter causaz defectus eius quod preparat ad temperādum ipsam. s. vrinaz. ꝛ est humiditas preparata in carnibus glandosis que sunt illic. Ipsa enim currit super meatum ꝛ glutinosum eum facit. et permiscetur vrine. etiam ꝛ equat eam. Cuz ergo finitur deficit loco vie vrine conglutinatio ꝛ vrine euacuatio ꝛ equatio. q̄re accidit ardor. Cognoscitur autem hec species ardoris. eo quia non est possibile hanc fieri sine magna exiccatione succedente fortibus ꝛ multis euacuationibus ꝛ causis aliis vehementer exiccantibus positiue aut priuatiue per viam resolutionis insensibilis hoc efficientibus. quas omnes causas necesse est cōmunicari extenuationem. aut totius corporis cōsumptionem notabilem. Quod quidem iterum facile probari potest per instrumenta quibus talis vrine ardor curari debet. Et omnia debent esse humectatiua substātifice nōbiliter ex cibis cibalibꝰ nōbilibus accepta. ꝛ etiam humectatiua madefactiue ꝛ qualitatiue sicut est iniectio clisteriorū ex lacte albumine oui mucillagine psilii ꝯpositoruz ꝛ alienatione omnium tenentium se ex parte sex rerum non naturalium quarum applicatiōe corpus exiccari possit substantifice et qualitatiue. Et in sūma regimen curatiuum huius dispositionis esse debet restauratiuum vel impinguatiuū Unde 19ª tertii tractatu secundo capitulo tertio Et si causa in eo. s. ardor vrine est exiccatio accidens glandule. tunc cura eius est humectatio ipsius. ꝛ dimissio eius quod exiccat ex coitu et aliis. Et de iniectionibus in hoc vsitatis est mucillago psilii ꝛ mucillago seminuz altee malue ꝛ seminū citoniorum ꝛ gūmi cerasi ꝛ albumen oui recētis ꝛ lac mulieris iniciantur in eam. Hec de ardore vrine facto a consumptione glandularuz ita pertranseant. ꝛcet.

Capitulum octauum de cura ardoris vrine ꝓuenientis ab effusione materieruz ab epate ad vias vrine.

Altera iterum ardoris vrine species est que prouenit ex descensu materierum acutaꝝ ad vesicaz ab epate expulsarum. vt patet in crisibus egritudinum acutarum epatis. Et prouenit hec frequētius propter expulsionez materieruz que in epate saniate fuerunt. siue in cauo epatis ꝛ ab eo fuerint permutate ad vrine vias. quod raro ꝯtingit propter maiorem ꝓpinquitatez eius ad itestina siue materie tales in gibbo epatis fuerint saniate ꝛ ab eo expulse ad vrine vias. Unde 14ª tertii tractatu tertio capitulo xº. de adubelati epatis ita scribitur. Aut fit supple eruptio adubelati. i. apostematis iam saniati ad partes renū ꝛ egreditur cum vrina. Et clarius idem describitur 19ª tertii tractatu secūdo ꝛ caplo antepenltimo vbi inquit. Mictus autez purus ꝛ mictus sanguinis puri quandoqz fit per eruptionem adubelati in membris superioribus vt pulmonis pectoris et epatis queadmoduz sciuisti totum in loco suo. Cū igitur hec materia non euacuetur ab acuitate et a putredine accidentaliter acquisita propter materieruz acuitatem ex quibus genitū fuit pus nō est mirabile si possit ardorem efficere in viis vrine quando detinetur in eis. imo talis materia saniosa non solum in predictis partibus ardorem efficit. sed quandoqz excoriationem et vlcera in partibus inducit predictis. Est igitur ad curā huius dispositionis prope transeunduz. Cuz eniz ipsa perseuerat efficit in epate vlcera icurabilia. Igitur cura huius videtur sustentari duplici fundamento. Primum est regimen ad vlcera epatis administrandum. Secundum autem est illud qº oportet attendi vlceribus que in viis vrine iam inducta sunt. ꝛ de hoc secundo regimine erit sermo sequentibus capitulis vbi pertractabitur ingenium curationis ardoris vrine prouenientis ab vlceribus renum vritidorum pororuz ꝛ vesice. Hic autem soluz volo ponere modum curationis vlcerum vel eruptionis materieꝝ in epate Completur autem curatio talium quinqz necessariis intentionibus: Et prima quidem est mundificatio saniei post eruptionem inuentaz in epate Secunda vero est diuersio materieruz illaruz a parte eruptionis ad aliam. Tertia vero est regiminis rctificatio. Quarta est carnis regeneratio ꝛ vlcerum incarnatio. Et quinta est partium iaz vlceratarum consolidatio. Prima quidez intentio rationabiliter precedere debet. quoniaz lōga residentia saniei in quocūqz loco vlcerato suspcā ē. ne magnificet vlcera sua acuitate quā habz ex generatione eius acquisitam. Sanies eniz est ex incensiōe humoꝝ. sicut cinis ex incensiōe lignoꝝ afforismoꝝ 2ª comento circa generationē saniei Merito igitur mundificantia saniez precedere debēt ꝛ ad ea accelerandum est. neqz tamen extimandum est ꝙ mundificantia talia vnūquodqz vlcus in epate sufficiēter curare possint. Cuz eniz prouenerit vlcus ad profundas epatis partes et ad venas incurabile est. sentētia Hipo. afforismo zum 6ª ibi Uesicaz incisaz aut epar ꝛcet. Si autem vlcus fuerit leuius predictis curā recipe potest. vt 14ª tertii tractatu tertio capº penultio Extimauit Hipo. ꝙ moritur ille cuius disrūpitᷣ epar ꝛ accidit separatio ex eo ꝛ corpori ipsius et venis. In illo autem quod est minus hoc quādoqz est spēs. Itaqz mūdificātia plurima a sapiētibus hincinde colliguntur. In quibus tamen oportet

operantes magna aduertētia ordinē cōsiderare cum mundificantibus enim oportet simul frequē ter intendere sedantibus dolorem. ⁊ quādoqȝ ma gis vni ꝙ alteri ⁊ econuerso. propter quod in ca nonibus sapientum multotiens ꝙplurima mun dificantia confuse scripta quandoqȝ legunt̄. inter que ordinem applicationis eligere oportet ope rantem ſm discretam eius considerationem. vt non applicentur fortia que possint ledere mēbra ⁊ est sententia Auicēne 4ª tertii tractatu tertio capitulo de cura adubelati epatis. Talia igitur mundificantia ꝙplura describam in eis ordinem obseruando super varietate gradus ⁊ operationum ipsarum ⁊ complicatione doloris ⁊ accidentium ipsorum. Primum itaqȝ mundificatiuum in exordio administrandum leue sit aqua mellis. q̄ fit ex tribus partibus aque et vnica mellis. et sit eius coctio vsqȝ ad consumptionem quarte partis cuius potio i aurora sint. ℥. v. tepide date. immo cōmisceri potest cum vino albo subtili quod sit po tus eius tertia pte huius aque cum ipso cōmixta Et si volueris mundificationem cum maiori leni ficatōne perficere. decoquantur in predcā mulsa violarum. M. ii. Si autem iterum magis le- nire vis ponantur in ea seminum malue. M. iii. Et si cum ea mundificatione lenitōe ⁊ infrigida tione desiderares exiccationem ⁊ abstersionē ali quantam non discedas a semine altee. hoc enim est mihi frequentissime expertum. Fortius autem mundificatiuum ⁊ iterum abstersiuum fiendum esset cum aqua sublimationis altee cum modico virtutis radicum yreos recentium eas radices in predicta coquendo. Non etiam dubito ꝙ talium plantarum omnium aque sublimationis cōueni unt et eas cum cibo cōmiscendo et aliter cum eis operando. Taceo hic aquam ordei ⁊ aquam emul sionis vel decoctionis quattuor seminū cōmuniū ⁊ aquam lactis ⁊ aquam radicum. hec enim omnia cōmunia sunt et tu elige iter ea illa de his que in gradu mundificationis abstersionis ⁊ exiccatōis fortiora sunt. vt videbitur in intentōne incarna tionis ⁊ regenarationis carnis. Secūda vero intentio est materierum diuersio ⁊ possent quidē materie saniose a concauo epatis diuerti ad gib bum. sed quia in hoc compendio est sermo de ar dore vrine prouenïēte ab acuitate saniei delate ad vrine vias. nequaꝙ ad predicta loca diuerti debet materia ⁊ proprie cum fortibus. Si enim leuia sint suspecta quāto magis fortiora. vt 4ª tertii preallegato capitulo. Et si indigueris ad iutorio ⁊ oppositione ad partem declinationis ⁊ oportuerit vt ventrem soluas ⁊ vrinam ꝓuoces cum re forti ⁊ re calida ne faciat incurrere egrū nocumentum in vesica. Conseruatio enim vesice in hac egritudine et cum erumpit pus ad ipsam per seipsum aut cum medicina diuretica necessa ria est. Stante igitur materia in concauitate epat propter rationes predictas diuerti debet ad in testina per colligantiam viciniorem eis ad ea vt quarta primi. ⁊ 4ª tertii primis capitulis colli gendum. Et de diuertentibus securioribus et electis. Primum ⁊ famosius est medulla cassie fistule cum aqua decoctionis radicum vel seminū altee eo quia leniendo ventrem soluit ⁊ materiā educit. ventris enim solutio equalis in hoc caplo valde conueniens est ita ꝙ conferat ante eruptōem

apostematum ⁊ post ipsam minorādo ⁊ educēdo materiam. Secundum vero mundificatiuum ⁊ ventris lenitiuum est administratio. ii. ℥. mucil laginis psilii cum aqua decoctionis radicū malua rum ⁊ hoc quidem est potentius ad infrigidandū ꝙ ad educendum. Tertium mundificatiuū cū sedatione doloris est dare in potu. ℥. iii. aque mel lis ⁊ ʒ. s. croci. Et si volueris mundificare ⁊ do lorem sedare cum frigidis potens medicina est aqua mellis facta cum emulsione ℥. s. granorum papaueris albi. Et si volueris leniendo iter mū dificare ⁊ dolorem sedare cum calidis ⁊ humidis dentur ℥. iiii. aque mellis frigide cum decoctiōe ℥. s. granorum recentium pinearum: Hec quidē omnia sunt flores medicinarum electarum vbi- cunqȝ perlegeris. Preter hec omnia mūdificare lenire et abstergere potes cum aqua decoctionis alubleb dando in potu ex ea. ℥. iiii. cum. ℥. i. zucca ri rubei ⁊ videbis nobile iuuamentum. Est autem alubleb ſm rei veritatem volubilis minor licet plurimi crediderint ipsam esse mercurialem. licet tamen vtraqȝ illarum conueniens est predictis. semper vnum medicinale principiū operatiuum adiungendo. ⁊ est qd in cura cuiuscunqȝ dispōnis epatis in omni medicina. imo ⁊ in cibis epatice medicine adiungende sunt frigide in calidis et calide in frigidis. Exemplum primi vt spodium ⁊ rosa. Exemplum secundi vt eupatorium absin thium sandonicum mastix ⁊ similia. Aliud aūt ingenium diuertendi materiam esse posset vomi tus. propterea quia diuertit materias antecedē tes que sunt parate transire in conimctas. vt pȝ 4ª primi capitulo 13°. Si enim ipse confert in cura vlcerum renum ⁊ vesice vt ibidem colligitur quid repugnat quin conferre possit in cura vlcer epatis. Tertium diuersiuum esse potest prouo catio sudoris. de quo tamen non vehementer cō fido ⁊ propter longitudinem viarum sudoris ad epar. Et secundo propter grossitudinem materie rum. Et tertio iterum quia oporteret ꝙ medici ne sudoratine que diuertere deberent materias tales essent fortes. ⁊ fortium prouocantium admi nistratio reprobata est ex sententia Auicenne su perius allegata quare cet. Et quarto iter ratio est quia omnia prouocatiua sudoris etiam sunt prouocatiua vrine vt a sapientum fonte colligere potui. sed prouocantia vrinam non placuerunt supra ne iungant in ardorem. ergo cet. Si aūt negaretur ꝙ ea que prouocant sudorem non pro uocent vrinam dentur ab aduersario ⁊ rñdebit̄ ei. Quartum iterū ingenium diuertendi ma terias ⁊ securum ⁊ vtile esset aperire emorroides in viro isto ⁊ menstrua in muliere de quibus ali quid lege supra in generali diuersione ⁊ in intē tione curationis. Hec quidem de intentione scda dicta sufficiant. Iam autem instat tempus expe diendi tertiam intentionem que fuit cōmensura re regimen ex parte ciborum ⁊ potuum cuius de clarationi premittendum est ꝙ aliud est regimē ex parte nutricationis quod conuenit in cura hu ius dispositōnis in tempore in quo necessaria est mundificatio. Aliud vero debet esse regimen qn̄ necessaria est incarnatio. aliud vero ⁊ diuersum quando fieri debet consolidatio. Cum enim necessa ria est mundificatio indigemus medicina que cū cibis ⁊ potibus cōmisceatur que lauādo ⁊ leuiter

abstergendo deponat superfluitates que inveniũt in poris membrorum ⁊ concauitatibus venarũ que sunt sibi propinque. quales sunt pultes ex ordeo cocte cum brodio pulli. Debemus enim intendere conuenienti nutricatõni eo quia talia vlcera licet sint in principio vniuersali eorum successerunt tamẽ eruptioni apostematũ in epate que fit in crisi ⁊ in tẽpore status vniuersalis in quorum vtroqꝫ necesse est subuenire virtuti cuꝫ cibalibus saniem mundificantibus cum lauatiuis ⁊ abstergentibus. Deinde cũ vlterius procedit augumentum saniei in vlceribus necesse est iterũ virtuti subuenire cum his que nutricatione conuenienti magis sustentant eaꝫ. eo quia notabiliter debilitatur ex parte dispositionis vlcerum tam in augumento ꝙ in principio eorũ vniuersali. licet tamen aggregatum ex debilitate remanente in tempore apostematum ⁊ apertionis eoruꝫ et vlcerum fortius ⁊ maiorem debilitatem includat in principio vniuersali ꝙ sola debilitas que concomitatur vlcera in augumento vniuersali eorum Et iste quideꝫ est punctus ardue speculationis variam dictationis administrationeꝫ includẽs sm varietatẽ debilitatis virtutis per se ab vlceribꝫ consequentis. aut ab eis et a dispositionibus precedentibus. Post hoc autem iterũ adhuc cũ cibis cibalibus maioris nutricationis procedendũ est in tempore status vlceruꝫ ꝙ in principio ⁊ augumento eorũ vniuersalibus. In sũma igit͛ regimen ex parte ciborum in principio taliũ vlcerũ curationis debet esse notabiliter nutritiuuꝫ et cũ medicinis leuis ablutionis ⁊ abstersionis cõfractuu. In augumento vero vniuersali eorũ debet esse maioris nutricationis ꝙ in principio. ⁊ confractũ cum medicinis abstersionis fortioris. Si enim in principio administrabantur ea que sunt sicut mulsa pauci mellis ⁊ pauce decoctiõis sicut decoctio passularum nigrarum cuꝫ cibis. Et sicut decoctio seminum malue ⁊ altee sparagi ⁊ similiuꝫ. In augumento administrari debẽt cum cibis ea que sunt sicut decoctio polii montani eupatorii ysopi aut ficuum siccarum ⁊ fenugreci ⁊ similium. In statu vero oportet vt intendamus virtuti cum his que sunt vehementis confortatõnis eius in quibus ponuntur. aut ante quos cibos exhibent͛ mundificantia vt pillule decoctõnes sublimationes facte cum rubea tinctorum eupatorio dauco spica peonia cẽtaurea minore ⁊ similibus. ⁊ est sententia Auicenne capitulo preallegato in parasso. Et vtatur medicinis in quibus sunt apertio subtiliatio ⁊ etiaꝫ confortatio que fit masticẽ permiscendo cum his cibariis. aut ipsum anteponendo eis. et sunt omnes sermones de cibatione allegato capitulo collecti in fine eius dum inquit Cum apostema rumpitur ⁊ mundificatur necessaria sunt ea que confortant. sicut aqua carnis ⁊ aq̃ arietine ⁊ edine ⁊ auium tenerarum ⁊ eorũ iura cum aceto. s. pauco condita sine spetiebus. s. fortibus ⁊ vitelli ouorum sorbilium ⁊ similia ⁊ parũ vini. s. albi subtilis nõ valde fumosi ⁊ aromatici vt sequitur in littera. Et vtatur odoramentis cõfortatiuis. Hec de intentione tertia subtiliter tñ consideranda ita pertranseant. Ea vero cum quibus quarta principalis intentio. s. regenerãdi carnem imo ⁊ incarnandi completur licet multa conscribi possent. soluꝫ tamen illa conscribaꝫ que mihi vtiliora videntur et euacuata a vehementi caliditate. que debẽt esse coagulantes ⁊ mertẽtes temperatuꝫ sanguinẽ in carnem. sicut esset aqua arnoglosse cuꝫ ydromelle cõmixta ⁊ folia arboris pini cum ydromelle cocta ⁊ folia cupressi. Et de elegantioribus sunt radices pẽtafilonis ⁊ centaurea minor. ex quibus cum melle fiant electuaria vel confectiones. ⁊ folia caude equine radix yreos recentis ⁊ polium montanum ⁊ sandonicũ sandaricon a Serapione nominatum capitulo de absinthio. et lac acetosum quod valde conglutinat vlcera magna vt 4ª quarti tractatu primo octauo capitulo colligenduꝫ. Res vero que sunt incarnantes sunt medicine omnes que sua glutinositate ⁊ exiccatione distantia vlcerum labia ꝯglutinant. Et de simplicibus quidem nomĩatis sunt cortices arboris pini ⁊ resina puluerizata in pillulas ⁊ electuaria confecta. ⁊ puluis abrotani assati ⁊ vermes terrestres combusti et ossa combusta ⁊ aristologia rotũda ⁊ pes alachoem ⁊ est pes coruinus et oppoponacum et reliqua colligenda 4ª primi 9º caº: De compositis vero medicina solemnis est hiera simplex Galieni descripta septimo terrap. capº de cura plenitudinis tunicarum stomachi. quam exhibere soleo cum ydromelle. et est in ea mirabilis intentio mũdificandi regenerandi incarnãdi imo ⁊ consolidandi. quod facile probaretur per virtutes eorũ que in sua descriptione recipiuntur. At vero iterum conuenienter talia vlcera mundificat ⁊ in eis carnẽ regenerat ⁊ vsqꝫ ad consolidationeꝫ perducit exhibere. ʒ. i. tiriace Andromaci cũ. ii. ʒ. aque mellis. Et ꝯfert etiam ad illud tiriaca diatesseron ⁊ metridatum ⁊ trocisci al'ke'kengi ⁊ multa alia quoruꝫ memoria inferius apparebit. Ego vero licet multa de predictis medicaminibꝫ in vsu viderĩ vtilia frequenti tamẽ et cottidiano exercitio in similibus dispositionibus vlcerum epatis et omnium urine viarum vti soleo duobus compositis acceptis a Galieno octauo. x. tractatuũ capitulo 2º que mirabiliter collaudat ⁊ approbat. Et accepit ab Andromaco in libro de cura passionũ intrinsecarum. Et primum quideꝫ compositũ sm serieꝫ littere Andromaci est confectio chiteoda ad epaticos ⁊ ad ea que in torace omnia. carnium passularum. ʒ. xxv. croci. ʒ. i. calami aromatici bdellii cinamõi ana aur̃. i. cassie lignee aur̃. ß. spice aur̃. iii. sqnanti aur̃. ii. ß. mirre terbentine ana. ʒ. iiii. limature aspalti. ʒ. ii. mellis. ʒ. xvi. vini. quantum sufficit fiat electuarium cuius exhibeatur. ʒ. i. aut ii. cum decoctiõe passularum vel aliqua de predictis. ⁊ vide ibi seriem littere Galieni ꝓbantis inductiue ex quolibet simplicium ꝙ tale compositum mirabilis est efficatie. Neqꝫ enim illius lr̃e seriem scribere volui ne audiẽtes fastidio afficiã.

Secundum vero speciale compositũ ibi a Galieno scriptum in fine preallegati capituli iterũ est nobilis iuuamẽti. Cuius littere series est talis Alia supple confectio potabilis ad epaticos splenticos nefreticos ⁊ idropicos. Iuuat etiaꝫ stomaticos ⁊ eas que a partu molestantur ⁊ eos qui ab infirmitatibus resumũtur et cacochimos et ictericos et tussiculosos et pleureticos et ad farmaca mortalia et ad morsuꝫ feraruꝫ ℞ nardi indiani ʒ. viii: costi. ʒ. ii. cassie croci ana. ʒ. i. piperis albi obulos. ii. seminum apii petrosilii yreos accori

opobalsami ana.ʒ.i.succi iari masculi.ʒ.iii. pastil
larum enucleatarum.ʒ.vi.permisce cum dulci.i.
cum sapa vel cum melle ⁊ da cum decoctionibus
eorum lege ibi. Per ea autem que nūc scripta
sunt non dubito quintā intentionem adimplere
posse.s.cum solidatiuis vlcerum iam dictorum.⁊
proprie per exhibitionem eorum que sunt sicut
abrotanum ossa adusta centaurea minor ⁊ iterū
puluis ostracorum ⁊ puluis cornu cerui vsti/spo
dium specialiter ⁊ sarcocolla nutrita in decoctiōe
thuris. Et de compositis sunt sicut hoc ℞ thu
ris corticum arboris pini gallarum cupressi et
centauree minoris ana ʒ.i.ostracorum ⁊ ossium
combustorum ana.ʒ.i.ſ. corallorum rubeorum
spodii ana.℈.ii. puluerizentur omnia per se sub
tilissime ⁊ de hoc puluere in potu det' a.ʒ.i.vsq
ad.v.in aurora ⁊ ante cenam cum aqua decoctio
nis seminum rosarum. Ego etiā in intentio
ne hac consolidandi sepissime vsus sum aqua plā
taginis ⁊ aqua sublimationis trium specierum
consolide ⁊ aqua sublimationis corticum grana
torum recentium ⁊ aqua sublimationis gallarū
cupressi ingenio meo inuenta optima est ad con
solidandum omnia vlcera intrinseca immo ⁊ ex
trinseci cuiuscunq membri ⁊ tu elige meliora.
Hec de cura nocumenti vrine prouenientis ex
raptu materierum putridarum ab epate ad vri
ne vias.que etiam iuuamentum suum cōmunica
re possunt omnibus fere vlceribus interiorū mē
brorum vt intelligi potest ex predictis.

Capitulū nonū de cura ardoris vrine ꝓueniē
tis ab vlceribus renum.

Iam autem peruenire oportet ad curā ardoris
vrine prouenientis ex effusione materierum a
renibus propter vlcera in eis existentia.Et licet
vlcera renum conuenientiā habeant in simul cū
vlceribus vesice ex parte causarum efficientium
illa ⁊ etiam ex parte curationis. Uerūtamen vt
clarius ⁊ distinctius curationis ingenium habea
tur per se capitulum faciam de curatione vlcerū
renum. deinde simul in alio capitulo sermonem
faciam de curatione vlcerum pororū vritidorꝫ
⁊ vesice simul.Ex quibus apparebit modus cura
tionis ardoris prouenientis ab illis. Sunt ergo
vlcerum renum ⁊ vesice vniuersales cause eedē
cum causis vlcerum cuiuscunq partis. que.redu
cuntur ad tria genera causarum vniuersalium.

Et prima quidem causa est eruptio adubelati
i.apostematis iam in saniem conuersi. Secūda
vero est conuersio vulneris in vlcera per genera
tionem puris in ipsum. Tertia est eruptio pustu
larum per inuentionem corrosiue materie in eis
dem inuente.lege hanc sententiam secūda primi
doctrina 2ª et sūma 2ª capitulo 17°. Preter has
tamen vniuersales vlcerum causas alie speciales
vlcerum in renibus vritidibus ⁊ vesica inueniū
tur a sapientibus assignate cause. Quarum vna
est descensus lapillorum per vias predictorum
membrorum.Cum enim vie renum vritidorū
⁊ vesice sunt notabiliter stricte ⁊ contingit lapi-
dem a virtute vehementer impelli.non est mirū
si frequenter sua asperitate excoriationem faciat
in illis.⁊ maxime quia tales lapilli plurimum in
ueniuntur angulosi ⁊ eminentias habere acutas
a quibus fit solutio continuitatis in viis per q̄s
angustiose impelluntur. Ex quo apparet ꝙ talis
lapillorū transitus nō est imediata causa vlceris
Imo vulneris precedentis ipsa vulnera. Nūdū
enim solutio continuitatis vlcus nominatur nisi
quando iam in ipsa pus vel virulentia fuerit cō
genita. Secunda vero specialis causa vlcerū
renū est inuentio materierum siue acuitate na
turali vt colerice materie siue acuitate acciden
tali sint acute vt aduste ⁊ salse. Que quidam ma
terie ⁊ licet contingat esse subtiles facile penetra
biles tamen quia transeunt per angustas vias in
eisdem retente sunt cause vulnerum primo ⁊ vl
cerum secundo vt iam dictū est. Tertia vero
specialis causa vlcerum in predictis viis est inuē
tio materierū que grosse ⁊ viscose sunt que sunt
causa solutionis continuitatis accidentalis.Cum
enim materie iam predicte sint multum fixe et
inuiscate mēbris predictis. que angusta sunt nō
possunt a membris sepearari nisi cum vehementi
conatu ⁊ impulsione virtutis ad quę sequitur so
lutio continuitatis per viam magne extensionis
Et iterum fortasse quia medicus percipiens illa
rum materierum multitudinem ⁊ fixionem intē
dens eradicationem earum procedit in pluribꝰ
cum diureticis et abstersiuis calidis et nōbiliter
acutis.quare materie aliqualiter acute fiūt a pre
dictis ⁊ vlcerant. Inter tamen vlcera predicta
frequentius eueniunt illa que fiunt a lapide et a
materiebus acutis et ab eruptione apostematis
que tamē in malitia et bonitate eorꝫ differūt ſm
magnitudinē eorū ⁊ ſm longitudinē temporis
⁊ ſm prauitatem puris ⁊ virus que generant in
eis.Nam de vlceribus ⁊ aliis solutionibus conti
nuitatis que inueniuntur in renibus illa in qui-
bus inueniunt' materie minoris malitie nō sunt
magni timoris Illa vero in quibus inueniuntur
materie acute aut alterius malitie sunt magni
timoris.propterea quia faciunt accidere dilata
tionem.s.magnam ⁊ producunt ad perditionē.
Cum enim in renibus facta est magna ⁊ profun
da solutio cōtinuitatis ⁊ ꝓprie penetrās vtrūq
latus que vocatur disruptio.omnis talis est mor
talis auctoritate Hipo. afforismorū sexta. que
allegatur ab Auicenna cuius omnes isti sunt ser
mones i8ª tertii 2° tractatu 8° capitulo.

Capitulum decimum de signis ardoris vrine
prouenientis ab aliis causis preterq̄ a lapide

Horum igitur predictorum vlcerum signa colli
gi possūt ex eius causis. Et primi generis cau
sarum vniuersaliū signa sunt vt postq̄ medicus
percipit fuisse in renibus apostema cōmunicatū
permixtio febriū cū inordinato euentu rigoris
⁊ aliorum accidentium concomitantium febres.
vt pulsatione notabili posterius in loco renū in
uenta cum dolore grauatiuo ⁊ extensiuo ⁊ pungi
tiuo ibidem perseuerantibus cū difficultate mic
tus ⁊ vrinarum acutarum eductione et cum gra
uitate totius fere corporis quantum ad motum
ꝓgressiuū.Et cū iterū ꝓpendit medicus febres
dolorem pulsationem ⁊ calorem in loco predcō
diminui. iam poterit comprehendere materiā
apostematis in saniē fuisse conuersam. cumq ꝑ
cipiet cum anxietate ⁊ angustia magna paulo añ
precedentibus fieri saniei ⁊ sanguinis mictū cū
vrina multum iam sufficienter demonstratiue
deducere poterit vlcus i renibꝫ vel aliis mēbris
esse secutum eruptionem apostematis predicti.

Hec sunt ꝯgregata signa vlcerum renū succedentiū apostematibus eruptis hincide collecā. Signa vero vlcerum predictorum membrorum que sequuntur ad vulnera taliter intelligi possunt vt si quidem fuerint vulnera facta a primitiuis causis vt cum stilo vl' alia penetrante re cognoscitur ex loco renum. Et si fuerit penetrās vulnus cognoscetur. eo quia per ipsum egredit' vrina. ⁊ sanguis qui inde deducitur est rubeus ⁊ clarus ⁊ dolor pūgitiuus in vulnere percipit' qui sequitur acuitatē a qua non euacuatur vrina: Si autem ab aliis primitiuis causis eueniunt talia vlcera vt vidi sepe contingere ⁊ paucis ante diebus ex comestione fungorum citrinorū ⁊ ex haustu cantaridarum vel similium rerum acutarum. tunc signa eorum inuestigari debent ex eorum assumptione. Si aūt lateat talium assumptio propter carentiam informationis vel ab astantibus ⁊ ab egro. tunc oportet te esse peritum in inuestigatione signorum que sequuntur ad assumptionem talium materierum male qualitatis. ex his que scribuntur 6ª quarti primo ⁊ secundo tractatibus. ⁊ tunc inuenies ibi fundamenta. Qui enim in potu cantarides accepit vehementiam ⁊ multitudinē mictus incurrit cum ingenti ardore ⁊ excoriatione viarū vrine ⁊ sanguinis eductione notabiliter. ⁊ hec est ipsarum mala proprietas in tantum ꝙ ex sola ipsarum appositione super police pedis. hec omnia accidētia maxīe vidi seq. Et habes eius testimonium paulo ante visum a Francisco braca ciue paduano cui ex appositione ipsarum super genu suo inciderunt predicta accidentia cum mictu sanguinis pluriū ꝙ quinq3 librarum ⁊cet'. Signa vero que accipe potes ex ardore vrine consequente solutionē continuitatis in viis vrinalibus factam ex comestione fungorum 6ª quarti tractatu primo sūma 2ª de medicinis acceptis ex plantis frigidis. Sunt enim ex tuberibus. quedam species male ex toto genere substantiam nostram corrumpentes. Alie vero species licet ex forma sua quam ex principiis contraxerunt non efficient hec. accidentaliter tamen substantiam nostram corrumpunt. eo quia orte fuerūt in locis prope plantas male qualitatis. aut quia contingenter in loco sue natiuitatis mortuus fuerat serpens vel animal corruptiuum a quibus oībus alimentum attractū fuit ex terra a predcis venenata. et tu ꝯsidera quantū oportet speculari medicum. Et fuit hic processus paulo ante a me obseruatus in nobili viro Matheo de cumis. cui ex comestione fungorum acciderunt strangulatio cōstrictio anhelitus infrigidatio stomachi rugitus ⁊ singultus ⁊ puncture in ventre ⁊ excoriatio cum vehementi ardore mingendi. scribuntur hec omnia ab Auicēna 6ª quarti allegato capitulo lege ibi. Ex quibus etiam velut ex fundamento percipere potest signa aliarum specierum solutionis continuitatis que sunt causa vlcerum in predictis membris. Signa vero tertii generis causarum vniuersalium solutionis continuitatis in renibus ⁊ vesica que sequuntur corruptionem in pustulis ⁊ bothor in predictis mēbris existētibus cognoscūtur eo modo quo vlcera in renibus ⁊ aliis facta propter eruptionē apostematum nisi quia omnia accidentia ibidem scripta sunt valde leuia. Quanta enim est apostematum malitia ex pte quantitatis ⁊ qualitatis materierum ipsarum tanta debent esse conformiter accidētia sed bothor materia necessario est parua. Igit' acuitas earum non potest esse intensiue valde magna si alia fuerint parua.

Capitulum vndecimū de signis ardoris vrine prouenientis a lapide in renibus ⁊ distractiōe doloris eius a colica.

Signa vero vlcerum que sequuntur solutionem continuitatis in renibus factam ex impulsione lapillorum sunt ista sequentia. que quidem significant lapidem in renibus fuisse ⁊ ab eis descēdisse Signorū autem significantium lapidē in renibus alia sunt que sumūtur ex parte loci. alia vero ex parte permutationis doloris. alia vero sumuntur ex parte accidentium stomacho ⁊ intestinis cōsequentium. reliqua vero ex parte vrinarū. Ex parte quidem loci. quoniam lapidem in renibus existentem significat fixio doloris in loco vbi situantur renes sinistro vel dextro ꝭm ꝙ contingit lapidem esse in altero renum vel in vtrisq3. ⁊ est dolor ille non valde magnus nisi contingat lapidem esse notabiliter magnum. qui dolor semper incipit ibidem ⁊ fixus permanet. In colica vero gratia consequētie doctrine ⁊ differētie signorum dolor est magnus. Et adhuc incipit in inferiori parte dextri lateris. Ibidem enim a monoculo intestino ad caput colon īcipit ⁊ ascendit per ypocūdrium dextrum super fundo stomachi. quare nō remanet fixus sicut dolor renalis. licet etiam colica quādoq3 incipiat a sinistra parte sed illud est valde raro. Signa vero lapidis in renibus accepta ex secundo genere signorum videlicet ex pmutatione doloris sunt tria. Dolor sequēs lapidē in renibus versus superiores partes magis ascēdit ⁊ raro vsq3 ad inguina pertransit. Colicus vero dolor q̄ndoq3 extēditur vsq3 ad pectinē. Amplius dolor renalis ⁊ si quandoq3 descēdat versus anteriores partes. fortior tamē est in posteriori pte renum. Colicus vero dolor econtra se habet. Amplius dolor renalis īcipit quādoq3 ī ptibus dorsi aut terminat ad eas. colicus vero nō. Signa vero que ex tertio genere sumūtur sunt ꝗa nausea abominatio subuersio fastidium et vomitus. licet deueniāt cum dolore renum a lapide. ⁊ etiā colica cōmunicent ad inuicem hii duo dolores in accidētibus istis. Iuuamētum tamen ex vomitu in dolore renum est minus ꝙ idem existat in colica. Signa vero que sumuntur ex quarto genere signorum. s. ex vrina ⁊ reliquis exeuntibus sunt. quoniam generationem lapidis in renibus precedit quādoq3 albedo vrinarum ⁊ causa in illo est dominiū flegmatis quod est causa materialis lapidis. Amplius illius causa potest esse opilatio ab eadem materia in viis facta. propter qđ aquositas sola elemento aque in colore similis egreditur. Et iterum vrine habētes lapidem renū tenues precedūt generatiōem eius propter easdem causas. Cum autem ex materia illa lapis quidam iam generatur cum fiat a calore excoquēte ⁊ assante materiam illam. necesse est ꝙ notabiliter calefiat ⁊ ebuliat. quare mingūtur vrine q̄nq3 nigre fere sicut atramētum propter fortem ebulitōem in massa sanguinea factam. Et si cōtigat sanguini misceri colericā materia multā tūc exit vrina nigredo declināns ad aliqualem citrinitatem. Si autem sanguini misceatur melancolica materia

color erit notabiliter vera nigredine opacus. nisi
vincente sanguine nõ nobiliter ab alia materia
refracto. erit vrinarum nigredo ad rubedinẽ in
clinata. Cum autem contigerit lapidem iam esse
genitũ. tunc minguntur vrine tenuissime. eo q2
clausis viis sola cribratur aquositas. In colica vo
nequaq̃ apparẽt signa nisi fuerint complicata cũ
calculo predicto. Amplius dolorem renalẽ pre
cedit mictus multe harene vt in pluribus. ⁊ iterũ
succedit talis mictus declinationi doloris renũ
huius. eo quia aut de loco cõmouetur lapillus aut
cõminuitur cũ medicinis sm partem vel sm to
tum. cedit ergo arenulis que simul cum aquosita
te educuntur. Hec vero accidentia nequaq̃ pre
cedunt neq3 concomitantur colicam. Ipsam vero
concomitatur magnus in ventre rugitus vento
sitatũ per superiora aut inferiora aut vtrinq3
precipitatio mucorum aut squibalarum eductio
clisteribus vel opere nature fcã ⁊ alleuiari a car
minantibus ventositatem ⁊ clisteribus anodinis
⁊ cum his ⁊ calefactiuis. Renalis vero dolor pre
dictus diureticis ⁊ cõminuitiuis lapidũ ⁊ expul
siuis harenularum iuuamentũ nõbiliter accipit
Et si iterũ renalis dolor quisq̃ intenditur tem
pore vacuitatis stomachi a cibo. ⁊ causa ĩ illo est
quia rudes ciborum partes ab expulsiua virtute
propulse sunt ad intestina. que recipiuntur in yli
on magne extensionis existens. Unde sua corpu
lentia ⁊ grauitate grauando renes dolorẽ in eis
augmentat. Colicus vero dolor econtra se habet
quoniam post assumptum cibum intenditur. ⁊ cã
est quia cibus in fundo stomachi congregatus ex
tendit ipsum ⁊ sumere facit versus anterius. eo
quia posterius extendi non potest resistentia spõ
dilium. Cum ergo super fundo eius intestinũ
colon superiaceat cum reuolutione sua necesse est
ipsum comprimi inter superficiem conuexã sto
machi ⁊ concauam mirach sed in tali compressio
ne necessario intenditur dolor si ipsa nobilis fue
rit. Igitur in colico dolor intẽdit post assumptũ
cibum vt erat arguendũ. Hec sunt signa presen
tie lapidis in renibus ⁊ distinguentia ipsum a co
lico vt ex sententiis illustrium auctorum accipi
conuenienter possunt. Et tu lege horum plurima
interiorum 5° 2° capit'o ⁊ 16ª tertii tractatu 3°
capitulo de differẽtia inter hec duo ptĩ 19ª ter
tii capitulo de signis lapidũ renũ et a Paulo p°
practice capitulo proprio ⁊ pluries alibi qd alle
gare dimitto fastidium euitans.

Capitulũ duodecimũ de signis excoriationis prouenientis in vrinalibus viis ex descensu lapidis per eas cũ sermone in eo de stranguria ⁊ aliis.

At vero signa descensus lapidis a renibus in ve
sicã sunt fortis cõmotio in renibus ac si res que
prius sensu tactus percipiebatur fixa ⁊ suspensa
sentiatur a loco illo separi et ad inferiora descende
re cum ingenti dolore. propterea quia est necessa
rium panniculũ colatoriũ renum in poris suis
dilatari virtute ingenti conatu lapillum impellẽ
te. Et est quãdoq3 impulsio lapilli ⁊ magni adeo
fortis vt colatorium illud dirumpatur ⁊ sequitur
ipsum mictus saguinis cum vrina. Secundũ
vero signũ est processio doloris ab inferiori pte
renum per laterales partes spondilium cũ descẽ
su versus alkatim ⁊ grauitate partium illarum
extensione forti. ⁊ causa in illo est impulsio la
pilli per vritides poros. Tertium signum est
fixio doloris in superiori parte alkatim ⁊ est lo
cus vnde inferior vritidorum pars fundi vesice
substantiam ingreditur. Cum enim lapis ibi re
cipitur oportet ipsũ aliquam contrahere morã
anteq̃ in concauum vesice recipiatur ⁊ hoc ɔtigit
propter aliquam trium causarum principalium
vel propter omnes. Et prima quidem est quia
vesice foramina angusta sunt per que non nisi cũ
difficultate transire potest lapis. Et causa scda
est quia foramina vesice non sibi ĩmediate ĩuicẽ
obuiant. imo vnum ab alio distanter superemĩet
alteri quandoq3 per duos digitos. Et 3ª causa
est quia in precedenti lapidis impulsione a reni
bus vsq3 ad vesicam exclusiue iã debilitata fuit
virtus que vehementiã impulsionis continuare
non potest eque potenter. Quartum signũ est
subsequens predictis ⁊ est quia dolor iã in reni
bus preexistens ⁊ vritidibus iam notabiliter al
leuiatus est. Cũ ergo contingit virtute continu
ante propulsione lapidis ipsum in vesice concaui
tate recipit. Iam sequitur quintum signum et
est multitudinis vrine grosse harenose nigre ⁊ ed
mucose expulsio tam in quantitate cõtinua q̃ in
discreta. ⁊ erit in ea lapillorum multitudo sic q͛
quandoq3 plures 40 lapillos expulsos vidi. Hec
omnia facile intelligere potes ⁊ eorum causas si
anothomie scientiam noueris per experientiam

Ex quorũ etiam fundamento facile deducere
potes qualiter ad lapillorum renum eductionem
sepe sequatur stranguria que est impotentia emissi
onis vrine vt patet sexto de accidenti et morbo
tractatu secundo capitulo de exeuntium causis
diuersorum vbi inquit. Urina vero exire prohi
betur dum vesica eam expellere nequit. aut dum
via per quod penetrat clauditur hec dispositio strã
guria nominatur ita q͛ quandoq3 sola imbecilli
tas virtutis ad expellendũ est causa strangurie
Aut opilatio colli vesice prohibens ipsam exire
sed ista duo facile sequi possunt ad predicta. Igitur
stranguria ad eductionem harenarum a renibus
ad vesicam facile consequetur et considera hoc se
pius euenire rationabiliter. Et ex his iterum
correlarie concludi potest causa doloris subse
quẽtis lapillos aut ĩ renibus existẽtes aut ab eisdẽ
ad vesicam propulsos. Et primum quidẽ mõ
stratur. quoniam cum a lapillis vie renum nota
biliter opilantur inde descendere non potest nisi
sola aquositas sed contingit ipsam esse acutã. eo
quia propter diuturnitatem more ipsius in reni
bus ⁊ in emulgentibus a calore fuit excocta cõue
nienter vnde acuitatem vel salsedinẽ acquisiuit
Aut acuitatem habet vllam. eo quia colerice aut
aduste materie vel salse fuerint eidem cõmixte.
sed talis vrina ad collum vesice propulsa dolorẽ
mordicatiuũ ⁊ pungitiuũ efficiens in ea est iterũ
causa doloris in extremitate pudibundi eueniẽs
quare ex presentia lapidis in renibus ⁊ harenula
rum in collo vesice existentium facile sequi potest
ardor in vrina quod erat arguendum. ⁊ ɔsidera
diligẽter quia in viro illo magna ardoris vrine
causa fuit ⁊ est lapis in renibus ⁊ harenarũ mul
titudo in eis ⁊ in vesica inuenta. ⁊ percipies hãc
esse rei veritatem cum diligenti consideratione.
Adhuc etiã considerandũ q͛ lapidei et harenule

multitudine, quantitate sua angulorum suorum varietate ⁊ longa perseueratione trāsitus p ptes renum et vesice excoriando vlcera in eis efficere possunt q̄ oīa superius suis ratiōibus videnť esse deducta conuenienter. Ex quibus iam apparet complementum causarum vlceris in renibus et vritidibus ⁊ ī vesica ⁊ adhuc in canali virge. q̄re reliquum iam superest omnium horum vlceruꝫ renuꝫ canones curationis ⁊ instrumenta conscri bere.

Capitulum decimumtertiuꝫ de cura ardoris vrine prouenientis ab vlceribus renuꝫ factis ab acutis materiebus ab exituris pustulis et ab harenis. et est sermo de cura strangurie et dissurie.

Pro cura igitur vlcerum in renibus existentiuꝫ gratia complementi operis p̄mittendū primo q̄ omnia ista vlcera cōmunicant inuicē generali curatione ipsorum. Et si qua varietas in curatio ne assignari potest est quia varia est curatio ſm varietatem temporum istarum egritudinum in se consideratorum. Secundo etiam potest esse varietas ex parte instrumentorum. que p tertiā operationē respicere debent vlcera non vt talia sed vt renuꝫ tales dispositiones. Licet eniꝫ oīuꝫ vlcerum cura perficiatur per exiccantia. per alia tamen et varia exiccantia curantur vlcera pecto ris vt cum yreos ysopo aristologia vtraque. Et vlcera renum vt cum semine alkēkengi radice liquiritie pentafilōne cauda equina ⁊ sic de aliis vlceribus. Ita q̄ intentiones in cura vlcerum re num sex videntur ab auctoribus colligi posse. Et prima quidem intentio est materiei exuberā tis minoratiua euacuatio. Secunda vero est ip sarum diuersio. Et tertia quidem est vlceruꝫ cuꝫ leuibus medicinis mūdificatio. Et hee tres intē tiones fulciri debent in tota latitudine vniuersa lis principii ⁊ prime partis augumenti eorum. Quarta vero intentio est ipsorum mundificatio cum abstersione conuenienti que obseruari debꝫ a secunda parte augumenti vniuersalis vsq̄ per totam parteꝫ status vniuersalis. Quinta ītentio est accidentium correctio que non solum in statu sed etiam in augumento vtilis est. Sexta ⁊ vltia intentio est vlcerum fortis abstersio et exiccatio cum regeneratiuis ⁊ incarnatiuis ⁊ finaliter con solidatio cum exiccatiuis sua stipticitate superfi ciem cutis consolidantibus. Et prima quideꝫ intentio licet multis instrumentis cōpleri possit solemnius tamen ⁊ famose laudatum ab auctori bus est cassia fistula. Ipsa enim est res magna in curationibus renuꝫ. nam cuꝫ ipsa ponit̃ in cliste ribus et cum his que bibuntur euacuat sine labo re ⁊ sociat sibi euacuationem. s. per vrinam aut associat sibi iuuamenta alia. s. leniendi mundifi candi ⁊ sedandi doloreꝫ 18ª tertii tractatu scd̄o capitulo de cura apostēmatū renuꝫ. Ex ipsa igit̃ exhibeatur ab ℥. i. vsq̄ ad. ii. cum aqua ordei. Et mundificatiuum iterum leue huic simile erit ex bibere in potu. ℥. i. ʃ. electuarii diaprunis simpli cis. ⁊ leuius ill' est dari. ℥. ii. mucillaginis muche ite cum aqua ordei vel decoctione prunoruꝫ. Et quartum est exhibere manne. ℥. ii. cum aqua pru norū. ⁊ fortius illis vt in fine principii poterit esse electuarium de psillio cuius exhiberi possunt ʒ. iii. vsq̄ ad. iiii. cum aqua decoctionis liquiritie

Taceo hic minoratiuam euacuationem per flebo tomiam et per vomitum fiendam. De his enim omnibus supra in generalibus intentionibus cu rationis huius causa visum est. Secunda vero intentio que est materieruꝫ diuersio ex pluribus instrumentis haberi potest in generalibus inten tionibus supra discussis. Hec autem perfici solet quattuor instrumentis plurimum a sapientibus collaudatis. Quorum primum est flebotomia Alteruꝫ est lenitio ventris. Aliud vero vomitus prouocatio. Et aliud est cum diureticis materie rum diuersio. Inter que si bene considerentur primum esse debet flebotomia ⁊ proprie que ma teriam euacuando diuertit et humores ad equa litatem perducit. Ex eis enim que equant humo res est flebotomia si est necessaria: vt 18ª tertii tractatu secundo capᵒ 4ᵒ. Post ipsaꝫ tamē debet eē ordo in administrādo lenitionē. Uniuersalior enim euacuatio est flebotomia q̄ ventris lenitio cum predictis. Tertium vero est vomitus pro uocatio et non oportet necessario semper talem ordinem obseruari debere. Licet enim a sapien tibus vt in pluribus flebotomia ⁊ ventris lenitio premittantur. videtur tamen non raro apud auc tores discordia. Materia enim magno impetu prorumpēte ad stomachum ante flebotomiaꝫ et ventris lenitioneꝫ prius esset vomitus prouocan dus ex sententia Hipo. prima afforismorum 21ᵒ Que ducere oportet. Si autē materiei rapt9 ad stomachum non apparet a predictis duobus s. flebotomia ⁊ ventris lenitione incipienduꝫ est.

De modo autem administrandi vomitum. an precedere debeat diuretica an econuerso. Eodeꝫ mō est dicēdū sicut de vomitu respcū flebotomie ⁊ lenitionis dictū est. Auicenne tamen placuit q̄ prouocantia vomituꝫ precedere debent. Et oīuꝫ hōrum sententiaꝫ pulcre legere potes 18ª tertii allegato capitulo. Et solutio subtilis et tenuis. i. parua ⁊ sine labore penitus. s. expellendi materi as absq̄ nocumento et sine solutione humorum acutorum subito vna. i. simul supple est vtilima ⁊ conueniens. quod probat. Huiusmodi enim. s. solutio iam dicta expellit a corpore solutionem subtilem cum declinatione. i. diuersione ad preꝫ que alia est a parte renum ⁊ proprie quādo talis solutio fit cum medicina non acuta neq̄ acutorū humorum vehementer agitatiua quod intellexit dum subiunxit. Et dū non administras solutiuū colere est melius vsq̄ ad necessitatem supple qꝫ digesta est. Et intellexit hoc ⁊ melius quidem est vt eques materiaꝫ ⁊ educas illam post illud vsq̄ ad necessitatem supple sufficientem euacuationis ⁊ proprie vomitus. Uomitus namq̄ melior quo vlcera renum curantur. propterea quia mundifi cat ⁊ euacuat ⁊ propter hoc q̄ attrahit humores a contrario partis renum. Et quandoq̄ est visus vomitus frequens sufficiens ad illud excusans ab alio. Deinde ponit ordinem inter ipsum ⁊ diure tica dicens. Et melius quidem est vt prouoces cū seminibus prius. deinde permuteris ad vomitū factum post cibum et cum leuibus medicinis. qd̄ intellexit dum dixit ⁊ iteruꝫ subiunxit. Et opor tet vt vomitus fiat super cibū cum eo qd̄ faciliter efficit sicut melon supple radix que vomituꝫ pro uocat ⁊ semen eius ⁊ proprie cum vino dulci. Et oportet vt non fiat comotice vhemēs cubꝫ laore

Uide quantum clare iste vir instruit operantes. Hec de intentione secunda. Tertia intentio supple mundificatiuum gradatum ordinem habere debet. In prima igitur vniuersalis principii parte premittenda sunt leuia mundificatiua. deinde gradatim a principio succedendo ad fortiora permutandum est. Et primum quidem leue est aqua ordei conuenientis decoctionis cum cortice suo facta ex xx. partibus aque et vna ordei decoctis vsque ad consumptionem quarte partis de qua in aurora dentur a quattuor ℥. vsque ad quinque. Secundum vero fortius est vt predicte aque dentur ℥. iiii. cum ℥. i. aut. ii. zuccari rubei. Tertium est vt in potu detur aqua ordei cum emulsione seminum communium et cum istis tribus pertransire potes vsque ad medietatem principii vniuersalis. In reliqua autem ipsius parte transire potes ad aquam mellis subtilem. secundo ad aquam mellis cum decoctione radicum liquiritie. Radici enim liquiritie inest exiccatio et mundificatio maturatio et glutinatio. Et tertio iterum dare potes aquam mellis cum decoctione seminum melonis cucumeris et citrulli et propter cum signis caliditatis. Et hec quidem tria proprie in secunda parte principii vniuersalis conueniunt. In prima vero parte augumenti cum audatioribus mundificatiuis procedendum est vt exhibeamus aquam mellis cum decoctione recentis radicis feniculi aut altee. Et iterum aquam decoctionis zuccari rubei cum radice sparagi et milii solis. Uel zuccari rubei cum decoctione petrosilii vsque ad apium et daucum. que tamen omnia a radice liquiritie nullatenus euacuentur. Et si cum predictis dolorem sedare intendis conferunt vehementer grana pini cum eis decocta. et croci etiam et semen aneti et camomille. Et si prouocationi intenderes audaciori commisceatur cum predictis grana fisticorum. cum sua enim apertione vnctuositatem habent conuenientem renibus vt paulo post dicetur. Cum autem vsque ad statum peruenerit dispositio procedendum est cum mundificatiuis et abstersiuis non valde tamen acutis. et propter cum vlcus non est malignum sicut est decoctio radicum et seminum altee et semen et radix alma ru et semen et radix alkekengi et aqua vue vulpis et stafisagria. In eis vero vlceribus que maligniora sunt conuenientia sunt sicut aristologia vtraque yreos acorus calamentum polium montanum deglutitio trebentine oppoponacum in pillulas conuersum et reliqua composita quorum parum infra memoria tractabitur. Ex his quidem omnibus procedere debes per totum statum. Et hii quidem omnes sunt sermones Auicenne quos legere potes allegato loco ibi. Cum scis quod in vlceribus est sordes tunc da in potu abstersiuum in quo est fortitudo prouocationis sicut est aqua mellis cum quibusdam seminibus et reliqua lege ibi per te. Attende tamen in cura vlcerum predictorum et vesice etiam quod omnes medicine que administrantur confringi et commisceri debent cum medicinis habentibus quinque operationes. Quarum prima est glutinatio. Secunda est vnctuositas. Tertia est prouocatio. Quarta consolidatio. Quinta vero est doloris sedatio. Et prima quidem necessaria est. cum enim renes nutriantur sanguine colerico satis etiam cum in eis inueniatur vrine perfectio et eius colatio de necessitate forti abstersione abstergunt a predictis. quare medicinarum operatio non conuenienter in eis fieret. quoniam abstergentia non permitterent ipsas commorari quantum oporteret in renibus. Glutinantia itaque in medicinis efficiunt aptitudinem more medicinarum in ipsis. Secundo etiam sunt necessarie medicine vnctuose sicut lacca dragagantum gummi arabicum et similes. eo quia talia defendunt membra ab impressione acuitatis medicinarum et salsedinis vrine Et tertio iterum necessarie sunt medicine diuretice ad hoc vt faciant peruenire medicinarum virtutes et substantias ad talia membra. Et quarto iterum necessarie sunt medicine sigillantes vt si qua fuerit in predictis vlceribus particula consolidationi apta conuenienter possit consolidari. Et quinto adhuc necessarie sunt medicine sedatiue doloris. Cum enim sanies acuta sit et vrina salsa et pungitiua. et plurime medicinarum in his vlceribus conuenientium non euacuentur ab aliquali acuitate que est doloris effectiua causa necesse est vt talium vlcerum medicine etiam sint sedatiue dolorum immo quandoque vsque ad narcoticas transeundum. Et sunt sermones Auicenne pulcerrime positi allegato capitulo dum inquit. Et oportet vt commisceas cum medicinis vlcerum omnibus glutinationem facientia. sicut sunt amilum et dragagantum et gumme frigide. Nam glutinatio est ex eis que possunt vlcera munita. i. secura vel defensa ab excoriatione horum supple humorum vel saniei vel medicinarum. que transeunt super ea. et supple etiam misceantur eis vnctuosa sicut lacca que facit carnem in membro. Et illud ex quo ipsum nutritur spissum et annexum preparat ad sigillandum. Et voluit intelligere vt misceantur cum medicinis ea que sanguinem attractum ad renes et ad loca vlcerum ingrossant et spissum faciunt aptum conuerti in sanguinem et aptum etiam consolidationi. Deinde subiungitur. et oportet iterum vt misceantur cum eis diuretica et medicine subtiliatiue vt faciant penetrare ad ipsa. s. vlcera medicinas rectificantes et sigillantes. licet ipse in seipsis noceant agitando quod intellexit dum dixit. et commoueantur supple vlcera ab eis. s. medicinis apritiuis et dilatatiuis Et sequitur in littera. quoniam necessarium est vt misceantur cum eis narcotica ex herbis sicut iusquiamus niger et illud propter sedationem doloris et exiccationem et repercussionem. Postquam igitur iam apparuerint sufficienter esse mundificata vlcera iam dicta tunc procedendum est cum mundificantibus miscendo ea que regenerant carnem et incarnant labia vlcerum conglutinando. que duo etiam eisdem medicaminibus compleri possunt quibus vlcera epatis curabantur vt visum est. Et tales medicine plurime sunt ab auctoribus approbate vt radix pentafilonis cauda equina centaurea minor yreos camedreos dragagantum gummi arabicum et amilum tam de frumento quam de ordeo et corallus rubeus karabe spodium thus minutum sarcocolla nutrita et plurime similes medicine.

Hec autem que sigillant et consolidant plurima sunt sicut puluis seminis plantaginis acatia vtraque consolida puluis scorie ferri preparate mumie balaustie grana mirti et similia. Et compositum huius elegantis preparationis. ℞ seminum batece. s. angurie et citrulli. i. cucumeris oblongi rotundi et cucumeris. s. longi citrini et cucurbite dulcis omnium

excorticatorum seminuz papaueris albi et nigri et gumi amigdalarum et dragaganti et amili et seminis portulace et seminis malue et seminū altee et lacce ablute et reu. seni ana omniuz. ℥. v. spodii ℥. vii. boli armeni ℥. x. granorum pini maioris et minoris excorticatorū seminū al'ke'kengi montani omniū ana. ℥. iii. succi liquiritie et zuccari tabarzeth et psilii omniuz ana. ℥. xx. terant omnes medicine preter zuccarū et psiliū. Deinde misceantur omnes simul et dentur ex hoc composito. ℥. v. cuz aqua ordei aut iuleb. Et melius est vt dentur cum lacte asine. ℥. ii. Hoc quidem medicamen si diligenter considerās virtutem simpliciuz est nobilis iuuamenti mundificando regenerando et incarnando imo et consolidādo et est ex descriptione Serapionis 4° breuiarii cap° 14° et non solet me decipere nisi vlcera fuerint valde profunda et antiquata et soleo exhibere ipsum in trageā confectiones pillulas et trociscos cum lacte asine vel cum decoctione consolide alicuius. Scio etiaz quod ad hec vlcera incarnanda et consolidanda solenniter confert deglutitio pillularū que fiunt ex equali pondere mumie et dragaganti, etiam puluis corallorum rubeorum cuz equali pondere agrimonie notabiliter incarnat et consolidat. Et pillule facte ex centaurea consolida minore et thure minuto ana etiā mirabiliter consolidant. Hec quidem de mūdificantibus regenerantibus et incarnantibus vlcera et consolidantibus ea talia pauca sufficiant per que intentio tertia quarta et sexta videntur esse satis rationabiliter adimplete. Et qui plura desideraret poterit hos sermones coniūgere cuz his que de cura vlcerum vesice sequenti capitulo tractabuntur. Iaz autē expedire oportet quintā intentionem que fuit correctio accidentiuz. et illa quidem que talibus dispositionibus succedere solent accidentia frequentioris euentus quinque sunt

Quorum primum est mingendi difficultas. Secundum vero est emissio vrine guttatiz facta quam stranguriam cōmuniter medici nominant. Tertiuz est impotentia et lassitudo ad motus progressiuos. Quartum est paucitas appetitus executionis coitus. Quintum vero et vltimum est impotentia detinendi vrinam conuenienter quā aliqui dissuriam vocant. Quibus quidem accidentibus prouidendum est secundum hunc moduz et cetera. De his ergo que vrinam prouocant et multiplicant famosiora plura longa sunt. Et primum est capillus veneris. Secunduz est sparagus, que ambo licet temperata sint vehementis tamen prouocationis existunt. Tertium est spica nardus. Quartum est orobus. Quintum est rubea tinctorū. Sextum est apiū vtrūque. Septimū est feniculus. Octauū est petrosiliuz. Nonum est milium solis quod est potentissimū inter alia. Decimū est anisuz. Undecimū est radix brusci. Duodecimū est liquiritia. Et plura alia similia istis. Et compositūz hoc quod scribitur ab Auicēna 19ᵃ tertii tractatu 2° capitulo quinto. Cuius littere series est hec confectio diuretica fortis. Rx sauine et assari amomi ameos et petrosilii seminis apii et rubee tinctorū et amigdale amare excorticate et spice omniū ana ℥. xx. seminis melonis. ℥. x. corporū cantaridaruz abscisis capitibus et alis amoniaci. ℥. iii. resoluatur amoniacum cum triplicato subtili et fiant ex eis pillule vt auellane de quibus sumantur vsque ad. ℥. iii.

Ego vero ab hoc composito amouere soleo cantarides propter acuitatem earum. licet tamen hoc compositum cum eis non sit valde verenduz. cuz pauca quantitas earum ingrediatur ipsum. Est autem triplicatum. quod ibi recipitur mustū per decoctionem factam remanente tertia parte ipsius

Secundi vero accidētis regimen diuersis ingeniis procurari potest. Si enim stranguria intelligatur esse impotentia emittendi vrinā propter clausionem colli vesice a lapillo factam dum retinetur in collo eius tunc cura eius est multiplex.

Et prima quidez est corporis euersio pedibus eleuatis. Secunda vero est vt canali virge imponatur catatre. i. stringa aut candela tenuis et impulsione cum eis facta a collo vesice propellatur lapis. Et tertia est illius lapidis eruptio vel cōminutio facta a medicinis de quibus parum infra dicetur. Si autem colli vesice clausio fieret ab humoribus ibidem retentis tunc eius cura perficitur cum diureticis imediate descriptis. Si aūt fieret vrine denegatio propter impotentiaz virtutis expulsiue tunc cura eius est per inunctiões collum vesice confortantes ex quibus femur totū et locus pitoneon diligenter inungantur. Et olea sunt sicut oleum nardinum oleum de enula oleū de pulegio de croco de piperibus. Et oleū fortis prouocatōnis est istud. Rx succi apii succi milii solis succi feniculi succi apii siluestris samureon nominati succi eupatorii omniuz ana. ℥. iii. seminū milii solis apii spagi acori brusci siseleos et croci ana. ʒ. i. olei oliuarum lib. i. omnia simul lento igne buliant vsque ab consumptionem succorum et cuz hoc oleo inungantur partes predicte in quo etiaz infundatur magnum frustum lane succide et calidum apponatur femori et partibus iaz dictis et cetera. Et possunt iterum ex predictis varia fieri medicamina vt epithimata emplastra lenitiões balnea vel semicupia et tu cōsidera et elige vt tibi placet

Si autē vrinationis impotentia contingeret propter paraliticam dispositionem in musculis colli vesice inuentam tunc factis euacuationibus digestionibus et diuersiōibus oportunis collo vesice apponantur inunctiones facte ex oleo de euforbio de costo de liliis albis vel yrino. Aut compositū hoc. Rx piretri piperis albi costi peucedani calami aromatici artetice zinziberis croci ana. ℥. ʒ. olei de croco olei de euforbio de piperibus ana ℥. i. serapini oppoponacis ana. ℥. i. dissoluantur gūmi in aceto et fiat vngentum ex quo liniantur predicte partes. Si autem per stranguriam intelligatur vrine emissio guttatim tunc cura illius iteruz cuz predictis imediate potest fieri. Et ad illud etiam confert compositū Auicenne descriptū supius in regimine distillationis. et conferūt etiā ad illud compositū hoc. Rx piretri. ℥. i. costi fu. meu se. leuistici ana. ℥. i. puleris glandiū. ℥. i. ʒ. pulueris corticū intermediorum castanearum. ℥. ii. puluerizentur per se omnia et fiant ex eis pillule electuaria vel confectōnes et dentur ex eis vsque ad. ℥. iiii. ante cenam et in aurora secundum coniecturam quia sine periculo est. Tertium accidens. lassitudo vero remanet in cruribus et pedibus propter debilitatem renum que cōmunicatur membris inferioribus siue sit species male complexionis alicuius siue debilitas eorum. Et mala quidem cōplexio que est illius causa plurimum est frigiditas et hu.

humiditas que ibi remãsit. q̃ sepe facile remoue ri solet vngendo spinã cuz oleo de costo vel lilio rum alborum vel yrino. Ego autem expertuz habeo oleum de cinamomo s̃m sniam Auicenne 2° canone in suo cap°. Scio etiaz q̃ oleuz de pice mirabiliter cõfert in remotione huius accidentis. Si vero lassitudo proueniat a renum debilitate tunc cura illius est cum comestione renuz omniũ animalium ⁊ cibis factis ex lacte caprino ⁊ asini no vel ouino. Lacti enim ouino non est medicina compar 14ª tertii cap° de cura illius. Quartũ accidens. s. paucitas appetitus coitus contingere potest. aut propter malam complexionez siccam q̃ remansit in renibus et i toto aut ꝓpter molli ficationem multam ex debilitate subsecutam. Et mala quidẽ complexio sicca paucitatis appetitus ⁊ erectionis coitus potest esse causa. aut consu mendo materiaz ex qua debet generari sperma quod est superfluitas vltimi alimenti vtilis. aut consumendo ⁊ prohibendo generationez ventosi tatis que est causa erectionis virilis membri. Et primo quidem prouideri debet cum his que nu tricationem corporis bonam efficiunt ⁊ augumẽ tuz sanguinis in corpore multiplicant vt carnes laudabiles vina dulcia testiculi ⁊ cerebella aĩaliũ ⁊ vitelli ouorum ⁊ pinguia fercula ⁊ cicerum ru. bius ⁊ similia. Secundo vero prouideri debz cum seminibus ventositatez excitantibus et non consumentibus que in cibis accipiantur vt semẽ eruce semen baucie domestice semẽ napi ⁊ porri ⁊ been albi ⁊ lingua auis ⁊ similia. Et vsus electua rii diasiniconis descriptione Nicolai in antido- tario ⁊ calefactio renum et genitalium cum oleo de croco ⁊ oleo de musco calidis applicatis pre- dictis locis ⁊ reliqua similia istis. Ultio vero accidenti iam prouisum est vbi iam regimẽ strã gurie positũ est capiendo ipsuz pro impotentia emissionis vrine cui multis simplicibus ⁊ cõposi tis paulo ante positis iam prouisum est ⁊ tu ea lege ibi.

Capitulum 14 de instrumentis lapidis ⁊ hare narum ⁊ trumborꝫ cõminutiuis.

Iam autez apparet ex premissis qualiter curari debent vlcera i renibus subsecuta ex solutione cõ tinuitatis ab harenulis ⁊ lapilis descendentibus p vrinales vias. Omnino enĩ eadẽ est vtriusqz vl cerꝫ taliũ curatio. Uerꝫ qꝛ talia vlcera adhuc cura ta de nouo recidiuare possunt si repiret̃ lapis. aut mlͭtitudo harenarꝫ i renibus ⁊ uritidibus poris. ⁊ quia ulcera illa nũduz curata nõ possunt perfecte ad sanitatez deduci remanẽte presentia lapidũ ⁊ harenarũ que in renibus ⁊ supioribus vrine viis generant̃ ⁊ inueniũtur. ponẽtur medicie utriusqz illarꝫ cõminutiue frãgitiue ⁊ eductiue. Et primo quidez simplices. deinde quedam cõposite. Et de simplicibus ponẽtur primo ille q̃ a sola specifica ꝓprietate ab auctoribus posite sũt lapides minu ere ⁊ educere. Deinde enumerabunt̃ elegantiores que a natura comuni uel qualitatibus manifestis lapillos frangere ⁊ educere possunt. adhuc etiam tangentur medicine cõperte ab illustribus aucto ribus hinc inde collecte ⁊ memoria famose ⁊ pro bate quibus etiam subiũgẽtur alie si qs in cottidi ana expientia notas fecit in similibus. varii etiã tangentur modi applicatiõis earꝫ s̃cd̃m oportuni tatem ⁊ necessitatem applicationis rerum. Et his

actis erit huius capl'i finis iam acquisitus. De simplicibus uero medicinis ob occulta ꝓprietate lapides cõminuentibus. Prima est lapis spongie cuius operatio a ꝓprietatur fractioni lapidis in ue sica. vt 2° can. simplici. 677. licet Galienus nolue rit credere iuuamentum eius in lapide uesice. sed solum in lapide renuz. vt eidez imponit Auicẽna allegato capitulo in areola membrorꝫ expulsiõis De ipso uero. 18. tertii ultimo capitulo scribitur q̃ de illis q̃ sunt ualde fortiores est unus lapiduz qui in spongia inuenitur. Scd̃m simplex iterꝫ ab occulta ꝓprietate hoc efficiens est vitrꝫ cõbustum quod eniz de eo cõbustum est confert ualde lapidi renum ⁊ uesice cum bibitur cum vino. 2° can. sim plici. 676. Modus uero adustionis eius legatur 14ª. tertii finali capl'o vbi dicitur q̃ de eo detur in potu aureũ. i. cum. xii. aureis aque calide. Mo dus autẽ cõbustionis eius ⁊ leuior scribit Azoar ⁊ est vt frustra magna uitri albi ⁊ clari igniat̃ usqz quo erubescant in fornace accensa. deinde submer gantur in picem ⁊ totiens fiat hoc quotiẽs erit fa cile ipsum in puluerez cõuerti. Tertiũ simplex est puluis cicade combuste sine alis ⁊ pedibus qui exhibeat̃ cuz aliqua aqua sicut saxifragie petrosil' ⁊ assari ⁊c. Quartuz simplex adhuc ꝓbatissimũ est auis trãguilides noĩata. que s̃cd̃m coez doctorꝫ expositionem est auis apud ytalicos noĩata cauda tremula. eo quia nunq̃ eius cauda quiescit. cuius puluis in cinerem uersus exhiberi debet secundũ doctrinam positã a Serapione. 4° breuiarii. ca°. 21°. ⁊ ab Auicẽna. 19. tertii. finali capl'o qui sequit̃ sententiã s̃apiõis fere litteraliter in hoc ⁊ in ma iori parte huius capl'i. Quintũ simplex iteruz est sanguis yrci collectus ⁊ preparatus secundum artẽ allegatis locis ⁊ pluries alibi ab auctoribus assignatã. cuius exhibitio frequens utrũqz lapidẽ frangit ⁊ educit. ⁊ ab eius generatione preseruat. Sextum iterꝫ simplex est cinis scorpionis cõ busti. Cuius etiam moduz quere ubi allegatuz est ⁊ exhibitiõis formam. Septimum simplex est lapis iudaicus cuius operatio fortis est in lapidẽ renum secundum sententiã ut s̃ collectũ est. Oc tauum simplex est puluis lumbricorꝫ cõbustorum Nonũ simplex est puluis leporis adusti. De cimũ ẽ cinis testarꝫ ouorꝫ cõbustorꝫ. Undecimũ est lapis lincis. Duodecimuz est lixiuiũ factum de cinere leporis combusti. Et plura alia etiam a ꝓprietate hoc efficientia ab auctoribus hinc inde inueniuntur sed hec sũt magis famosa ⁊ experta.

De compositis uero lapidem cõminuentibus ⁊ educentibus coĩa ab auctoribus approbata sunt sicut litontripon electuarinm cum aqua apii uel petrosilini datum. adhuc etiam electuariũ iustinũ Item electuarium ducis. que omnia colligũtur in antidotario Nicolai in descriptionibus suis. De his uero que fuerũt a Galieno expta ⁊ dixit uerũ sicut sepe cognoui. est electuarium descriptum ab eodez in libello ad Omõtheũ descriptione. 36. qd̃ cõposuit cuidam uiro romano. cui in tantum mul tiplicatus fuit lapis q̃ Galienus dixit se ipsũ per secessuz emisisse. d̃ quo miratus [illegible] nõ bene affirmat illud nisi s̃cd̃m q̃ inuenit ab Archigene scriptum in cura interiorꝫ membrorꝫ. [illegible] compositum est mirabile medicamẽ descriptuz a Democrito primo practice capl'o. 82. illo pato. Sophora. i. auxiliatrix ad calculum saxifragie pe

De simplicibus ꝓprietate lapides

de cõposite lapidẽ ⁊

Simplices

...entes lapidem

troselini elme.s.emule leuistici feniculi spagi apii cardonis ma .radicum omniũ hoꝝ aneti ramoꝝ rute cimarũ urtice grecanice.⁊ est urtica mortua assari.ana.M.i.i aqua coques ad tertias.i. ad ter tie partis consumptionez ⁊ p singulos dies ieiuni accipient calicem unum cum vino bono tẽperatũ certissimum remedium habet. Sextũ cõpositũ est medicamen mirabil' operatiõis descriptum a Rasi 9° Almãsoris ca° de cura lapidis.lege ipsũ ibi. Septimum compositum est medicamẽ des criptũ a Serapiõe 4° breuiarii 21° ca° Rubrica illa.Confectio ad lapidez in renibus ⁊ uesica ⁊ ad difficultatẽ vrine. R.granoꝝ maleph.i.mahaleph nigelle amboꝝ añ.ʒ.v.residuum lege ibi Octa- uum compositum est dscriptũ a Gal'o collecta 9° decẽ tractatuũ ⁊ all'atus a Serapiõe preallegato loco Rica illa.Medicamẽ ad lapidẽ siccũ narratũ ĩ decem tractatibus lege ibi. Nonũ medicamẽ est cõpositũ ab Auicẽ.ĩ 8ª t'cii all'ato ca° illo passo. Medicamẽ ultimũ sedãs dolorez exhens lapidẽ lege ibi .Et iterum 10.medicamen est descriptio ab eodez posita 5° cañ sũª 2ª illo cap° Dico q' oẽ qd frangit lapidem uesice non est dubium qn nõ frãgat lapidez renũ.sz non conuertit' lege ibi.Un decimum medicamẽ est el'rz hoc cuius usus oẽm lapidem renũ ⁊ vesice indubitant' frangit ⁊ expel lit imo ab eius gñone preseruat cuius descriptõ. R assari polii montani.camedreos su ⁊ meu radi cum sparagi petrosil' apii ⁊ dauci spice nardi aco ri.añ.ʒ.i.ʒ.radicis saxifragie.ʒ.ii.vitri combusti sanguinis yrci preparati lapiđ spõgie añ.℥.ʒ. ci neris leporis tocius cõbusti ĩ olla rudi.℥.ʒ.mell dispũati lib.ii.succi milii solis lib.ʒ.aceti squillitici ℥.iii.zuccari ru.lib.ʒ.mel zuccarum succus ⁊ ace tũ squilliticũ oĩa sil' lento igne coquant' usqz quo p decoctõz succus ⁊ acetũ euanescat.⁊ r'siduũ spisset. Cuz g° infrigidari icepit aliaꝝ specieꝝ puluis su peraddatur ⁊ fiat el'rz cuius .℥.ʒ. continuis die bus debet accipi ante cibum per quinqz horas in aurora ⁊ sumat' cuz.℥.ʒ. aque sublimationis apii campestris .Et fortior illa est aq̃ cretani marini ⁊ uidebis q' nõ eris ab ipso deceptus. Relique uõ medicine a natura cõi lapidem ɔminuẽtes educẽ tes.⁊ que prohibet eius generatõz . Et meliores aliis sunt radix altee ⁊ scolopẽdria ⁊ semen samu rion.i.apii campestris ⁊ se.altee ⁊ capill' ue.et uir ga pastoris ⁊ cipi ⁊ radix alasech siluestris.i. tri- buli ⁊ ciminũ siluestre ⁊ semen citruli ⁊ batece.⁊ aq̃ decoctõis agni casti ⁊ aq̃ ferarioꝝ ⁊ acetũ squlli ticũ ⁊ aq̃ decotõis sicle. Et fortius oĩbus istis est. lapis q̃ inuenitur in spongia ⁊ camepitheos ⁊ pu legiũ ceruinũ q2 cerui libenter comedunt ⁊ tẽdit ad albedinẽ ⁊ poliũ ⁊ aq̃ ciceris nigri ⁊ radix spa gi ⁊ bdelliũ de mecha ⁊ se.cipi egiptii ⁊ radix cã ne ⁊ uirga pastoris ⁊ cortices radicũ lauri ⁊ semẽ raffani ⁊ reliq sil'ia 4° breuiarii 21° ca°.Ex quibus medicinis intelligenti materiam ɔpõnis ⁊ ɔfrac tiõis medicinaꝝ iuicẽ erit facile cõponere el'ria syru. confectões iuleb troc. pill'as.⁊ easdẽ medici nas ĩ cibis ⁊ potibus miscere ⁊ occl'tare. Et ex eis iteruz balnea fomẽtatiões ⁊ semicupia componer̃ ⁊ olea ex eis componere cuz igne coquendo ul' ad solem exponendo. que in potu assumant' . aut ĩ ue sicam per canalẽ uirge cũ siriga iponãtur.⁊ reliq̃ alia applicatiõis igenia:Et istis modis lapides ɔ minuuntur expellut' ⁊ ab coꝝ generatõe preſuat'

Electuarium quod omnem lapidem renum et vesice frangit et expellit

Reliquie vero medicine ... lapidem ... minuentes

eger.⁊ a pericul' tuetur. Hec qdem de ardore vri ne ⁊ nocumentis ab harenulis ⁊ lapill' euementi bus ita pertranseant .

Capitulum 15 de causis ulcerum uesice ⁊ quan titate eorum .

Postrẽo autẽ iã superest.s.ponet' canones ⁊ mstra cur'õis ardoris urine ⁊ reliquoꝝ nocumẽtoꝝ pro uenientiuz ex ulceribus uesice ⁊ vritidorũ poroꝝ pro quorum noticia memorandũ p°.q' eedẽ pos sent esse cause ulcerũ uesice sicut ⁊ ulcerum renuz ⁊ omniuz aliaꝝ partiũ corpis.s.eruptio apostema tis trãsitus lapillorũ ul' harenaꝝ per poros eius ⁊ eoꝝ residentia ĩ collo uesice ⁊ scabies uel pustule in concauo eius existentes.⁊ frequẽs transitus re rum acutaꝝ per uias vritidoruz ⁊ uesice sunt cã eoꝝ . In eo enim cui assidue fit vrina acuta succe duut ul'nera ⁊ ulcera.s.in uritidibus ⁊ uesica 19ª t'cii.ca° de ulceribus uesice.Memoranduz etiã q' ulcera ipsius uesice mala sunt.⁊ deteriora ulceri bus renũ.⁊ proprie quãdo profunda sunt. Ille eñ cuius disrũpitur uesica moritur.nisi cadat ulcus ĩ parte carnosa auctoritate Hypo.⁊ commentato ris afloꝝ sexta Uesicam incisaz hñe ⁊ cet'.

Capitulum 16 de signis ulceruz uesice ⁊ distin guẽtibus ab ulceribus renum ⁊ uritidorum .

Sig̃ uõ significãtia solutionem continuitatis ul cerosam superficialez ul' scabiem sunt eadem cuz signis ulcerum uesice.nisi quia differũt penes ma gnitudinem ⁊ paruitatẽ.ẽt q2 vrina cum sedimĩe furfureo significat solutionez continuitatis factaz ab eruptione scabiei in corpore ipsius iuxta sentẽ tiam Hypo.4ª afloꝝ.Quibus urina pinguis fur furea mingit' ⁊ cet'. De signis g̃ ostendentibus ulcera uesice.primum est difficultas mictus . que potest esse straguria accepta pro impotentia debi te urinandi. Nam propter ulcera in collo eius ex istentia nõ potest debite uesice collũ applicari et pellibili qđ est aquositas. In tali eniz compressio ne augmentatur dolor.q2 uirtus nocumentũ fu giens non temptat nec complet contractiõez colli uesice q̃tum oportet. vnde non fit debita aquosi tatis expulsio.que mictus uominatur. sed fit quã doqz exitus aquositatis uelut gutte cadẽtes g̃ no minatur distillatio vrine ut supra dictũ ẽ. Et sz comunem doctorum sententiam nominatur gut tatim emissio.⁊ forte q' tal' emissio nõ est a uirtu te facta. sz solum ab ipsa aqua fluxibilitate ⁊ g̃ui tate suis elementaliter descẽdente. Secunduz si gnũ est ardor uel tristis sẽtio punctionis ul' mõ dicationis pcepta ĩ collo uesice.⁊ fortior in capite pudibundi ut supra 2° ca° huius operis declara tuz est.que prouenit aut a sanie aut ab aquositate uel altera materiali causa humorali. uel propter distensionem in locis ulceratis factam . Tertiũ signum est emissio sanguinis ⁊ puris simul cum vrina. ⁊ sanguinis quidem in tempore in quo fit eruptio in ipsa.aut ulcerum ampliatio uel distra ctio partium eius.puris uero exitus ẽ.quando ul cera stant ⁊ in eis multiplicatur sanies . Quartũ signum est fetor in urina existens. eo q2 sanies a calore putredinali genita est.fetor enim est signũ putrefactõis.p° ,pnosticoꝝ comẽto ulti°.licet hoc signum non sit necessarie ueritatis.põt tamen in vrina multa pauca reperiri sanies. que non esset sufficiens multam urinaz reddere fetidam. 2° iterum potest sanies in aquositate inuenta esse re

Straguria

in collo vesice

misse putredinis: que non sufficeret fetorem multum in vrina representare. ut in prin° vel i ulcerum que recedunt. Et 3° iterum contingere posset. quod aromaticitas in aquositatem impressa esset ab aliquo agente ut aniso fenic'lo et sil'ibus. Sicut enim inueniunt plura vrinam fetere facientia ut spagus et semen lini. Ita non inconuenit inueniri quedam que ipsam reddant aroticam. Et 4° iterum quia potuisset contingere per siringam iiectum fuisse uesice medicamen aliquod quod sua aroticitate saniei fetorem occultaret. et reliqua talium. Quintum signum est fortis commixtio saniei cum aquositate in principio mictus. et manifesta saniei ab aquositate seperatio. dum vrina quieuerit et infrigidata fuerit. Sextum signum est grauitas et dolor in lateralibus partibus versus anchas fixus. Et causa illius est propter nocumentum ab vlceribus coicatum suspensoriis quibus uesica substentatur ad latera. Septimum signum est dolor etiam partibus pectoris comunicatus et verificatur ex situ uesice et colligantia illius. Hec quidem omnia signa fere etiam apparere possent licet remisse multum. quando ulcera contingunt esse in poris uritidibus. nisi quia differunt in hoc. quia dolor in istis apparet posterius per spinam lateral'r distensus secundum incessum et situm vritidorum super spina. At uero ulcera uesice vt plenius cognoscantur differunt ab ulceribus renum in multis et conueniunt in quibusdam. Conueniunt itaque omnium horum membrorum ulcera in hoc quod utraque concomitatur mictus sanguinis et puris. 2° conueniunt in hoc quod utraque concomitatur dolor grauatiuus et mordicatiuus. 3° conueniunt in causis dolorum effectiuis que possent esse utrisque coes. Differunt autem etiam in multis. Et p° quidem ex parte mictus: nam ulcera renum concomitatur facilitas vrine vt in pluribus. eo quia renum officium non est ad vrinam expellendum. sed solum ad perficiendum. dixi autem ut in pluribus. quoniam frequenter propter lapillum claudentem uias collatorii panicul'i renum per quas aquositas per vritides descedit ad vesicam. non est facilitas cum ipsa in uesicam recipi non possit. Ulcera uero vesice necessario concomitatur difficultas vrine aut impotentia emittendi propter impedimentum clausionis uel impotentiam applicationis colli uesice ad ipsam expellendam aut difficultas detinendi ipsam. quando propter ulcera collum uesice mollificatur. ita ut eam detinere non possit. aut difficultas expellendi ipsam vrinam. propter quam ipsa guttatim expellitur. vt supra deductum est. quando ulcera vesice necessario concomitatur difficultas hec uel illa. 2° iterum differunt renum vlcera ab vlceribus uesice ex parte alicuius quod cum vrina emittitur. scilicet ex parte corticum. cortices qui emittuntur ab ulceribus renum sunt rubei. eo quia color eorum radicalis talis est. et substantia adhuc sunt magni quia a magno corpore et denso educuntur. Et 3° iterum sunt substantie carnose similes in colore et in substantia. Cortices uero qui emittuntur a solone concauitatis uesice sunt uelut furfuree resolutiones si scabiosa fuerit. aut uelut ut cortices maiores et grossiores predictis silicet furfuribus sunt uero tenuiores quam cortices a renibus expulsi et iterum colore sunt albi. Cortices uero qui emittuntur ab ulceribus intermediarum viarum. scilicet vritidorum sunt minores resolutionibus furfureis. et iterum magis tenues illis. Et per hoc differunt a corticibus a uesica expulsis. per que etiam differunt ab his qui a renibus expelluntur. Et etiam quia hii albi sunt. Illi vero rubei. et conueniunt omnes hii cortices ab his membris educti in hoc. quia non unquam expelluntur nisi cum vrina simul. Ideo iterum ulcera horum membrorum inuicem differunt ex parte alterius contenti in vrina inuenti et est sanguis. Sanguis enim qui a renibus educitur ad claram rubedinem inclinatus est magis. Ille uero qui exit a uesica subalbedini vicinior est. amplius multus a renibus egreditur magis quam a vesica si pares fuerint cause eductionis ipsius. ab eruptione enim apostematis in renibus plus sanguis educitur quam ab eadem in uritidibus et uesica. et ita de aliis causis dicendum est. vt de aptione orificiorum uenarum et fisuris in substantia horum membrorum accidentibus. Adhuc etiam sanguis iste qui a renibus educitur et cum vrina expellitur fortiori commixtione cum eo commixtus est quam ille qui ab vritidibus et vesica expellitur. humidum enim fluxibile terreo commixtum si debet spatium longum describere descensu suo fortiori commixtione cum eo commiscetur quam si paruum spatium confluendo describat. Sed exitus vrine viarum. scilicet canalis uirge distantia maior est a renibus quam colli vesice ad extremam partem uirge. Igitur sanguis a renibus descendens maiori commixtione cum vrina commiscetur quam a uesica descendens. Et ex hoc apparet quantum oportet medicum esse speculatorem. Mixtio enim sanguinis qui descendit ab uritidibus media est inter fortem mixtionem que fit a renibus et debilem que fit a uesica. Ex quo iterum correlarie concludit intentio plurium doctorum qui dicunt quod sanguis a uesica descendens subsidet in vrina: Qui uero a locis altioribus exit nequaquam subsidet. Adhuc etiam 4° horum membrorum ulcera differunt per aliud contentum quod est pus. eo quia illud quod a renibus descendit. non est adeo grossum sicut illud quod a uesica descendit. Amplius colore suo ad subrubeum declinatur: Et 3° quia forti commixtione vrine commiscetur ex fundamento stati adducto. Et 4° quia non est vehementem fetorem habens ut in pluribus nisi in tempore magne corruptionis ulcerum predictorum. Pus vero quod a uesica descendit grossum et flegtibus commixtum inuenitur. a quibus raro enatum uesica ipsum etiam subsidet in vrina. Et 5° iterum cum fetet maior percipitur ab eo fetor quam in eo quod a renibus educitur. Sanies uero que ab ulceribus vritidorum educitur et pauca est et non uehementer commixta. ut illa que renum et ad albedinem tendens. nec tantum aquositati subsidens. nec tanto fetore associata. quanto illa que a uesica effunditur. Amplius iterum in generali differentia differunt horum membrorum ulcera ex parte loci doloris. In ulceribus enim renum dolor percipitur posterius et apud ylia ut supra uisum est. In ulceribus etiam uesice percipitur in pectine et sub osseo. et quandoque extenditur usque ad ilia et uentrem uelut dolor laborantis in partu. Et rursus adhuc 6° differunt generaliter horum membrorum vlcera ex parte speciei doloris et intensionis eius. dolor etiam ab ulceribus renum eueniens plurimum est acutus cum punctione etiam inflammatione nobili. et licet sit notebiliter intensus. non tamen adeo sicut dolor in uesica a paritate carnum proueniens. vesica etiam est membrum neruosum cuius sensatio tristis itensiue maior est quam illa que est renum. dolent enim renes solum sensatione panniculi. cuius tamen sensatio ab eorum carnositate obtusior est quam in uesica. Septimo iterum differunt horum membrorum ulcera inuicem

per quedam accidentia concomitari solentia fm eorum diuersitatē. Ulcera enim renum vt plurimum concomitatur totius cōporis lassitudo ⁊ impotentia ad progressiuū motū ⁊ ad alia exercitia. ⁊ huiusmodi causa est. qr multis de paribus neruorum orientium a nucha quibus motus corporis tanq̄ instr̄is pficitur in nocumēto renū matia uel mala ꝯpl'o cōmunicat. que est causa īpedimēti talium instrumētoꝝ ad exeūduz in opera motus conuenientia. Talia enim accidentia si cōcomitāt vlcera vesice maxime appent in membris motus. per que inferiora membra mouētur. vt anche coxe tibie. Etiam vlcera renū cōcomitari solent dolor comunicatus mirach ⁊ parti uentris ꝓxime vlcerato reni. Et huius quidez cā assignat a viatico v° li° de egritudinibus renuz. hoc autem accidens non consequtur vlcera uesice pp ipsam non habere tantā colligantiā cum sifac cooperienti intestina. q̄ptaz habent renes ad illud. Et tciū accidens qd ad vlcera ⁊ ad alias renum egritudines sequi solet ē stupor uel dormitatio quedā cum frigiditate percepta in pede correspōte reni patienti. ⁊ dexter pes compatitur dextro reni. hoc aūt accidens a nll'o auctoruz assignatur uel apropriatur vesice. ⁊ cā in illo est propt colligātiā iā predictā. Hec sunt omnia sig. que non leui labore hinc inde per varia uolumina colligere potes. ⁊ horuz fmonum plurimū substentat super sermone Gal'i interiorum v° ⁊ 19ª tcii ca° 9° ⁊ 4° breuiarii ca° 14°. Et in diuisionibus Almās ca° de egritudinibus renum ⁊ vesice ⁊ pl'ies alibi. qd tibi perquirendū relinquo. Ne te afficiā tedio all'atōuz. qd pl'imis modernoꝝ euenit magis propt raritate exercitii in voluminibus sapientuz q̄ propter veritatem iam cognitam.

Capitulum 17 de cura ardoris vrine ꝓuenientis ab vlceribus vesice.

Iam ḡ notificatis signis vlceꝝ vesice ⁊ differētiis ipsorum ab his que sunt renuz ⁊ vritidoꝝ. transeundum est ad assignandum canones curationis ipsorū. Uidetur autē ex his sententiis sapientuz elici posse vlceꝝ horum has intentōes curatiuas premissis semper generalibus ītentionibus minorandi materiaz diuertendi eam digerendi matias antecedentes ⁊ eradicandi eas a membris. in q̄bus tanq̄ īmineris cum materia continet' potest esse causa augmenti vlceꝝ vesice ⁊ nocumenti eorum Quibus iam antemissis. prima ītentio erit predictoꝝ vlcerum mundificatio. 2ª vō erit accidentium ipsoꝝ sedatio. 3ª erit regeneratio carnis ul' sibi proportionalis cum ꝯglutinatōe ptiū. 4ª est hoꝝ consolidatio. vª est regiminis rerum nō naturaliū sibi ⁊ vlceribus renū conuenieſ commensuratio. Pro pª igitur ꝯplenda ītētōe legenda sunt illa que de mundificatōe vlceꝝ renū in precedenti ca° scripta sunt. Ea vō que ab auctoribus ⁊ cottidiana expiētia iuuari cognita sunt ad vlcera vesice mlta sunt. Et primum quidez ⁊ lene satis inter alia est aqua ordei cocta cuz ipso non excorticato. Et fortior illa est cōmixtio eius cum zuccaro rū. 3° iteruz fortior erit ipsa si siml' cum zuccaro rū coquatur cum radice liquiritie. Et adhuc fortior si coquatur cū radicibus feniculi ad lauandum ⁊ abstergendum. ⁊ cum seminibus fenugreci ad mollificandū ⁊ lubrificanduz ⁊ mundificandum ⁊ cum semine psillii uel citoniorum. ⁊ cum his predictis addendo crocum ad maturandum ⁊ sedandum dolorem. Si autem adhuc cuz ea mundificare dolorem sedare ⁊ uesicam confortare uelis. exibere potes ipsa cuz vino dulci ⁊ subtili aut cum sapa. Et si adhuc audacius absterger̄ ⁊ mundificare uelles. transeundum est ad secūdū ordinate. qd est aqua mell'. quā quidez cum aliq° predictorum coquere potes fm uarietatem intentionum. vbi magis lauare queris ⁊ mundificare ⁊ lenire in ea coquēdo aliquid de fenugreco uel d semīe lini. vbi vero infrigidare aut calorē remittere cum ea amilum semina citonioꝝ ⁊ psilium coquere. Et ubi magis dolorē sedare queris cum ea camōilam mellilotū crocū ⁊ semen altee. Cum autez magis abstergere ⁊ exiccare queris. coquenda erit cum radicibus petrosil' apii dauci ⁊ siliū. Si autē infrigidando cuz ea dolorez sedare q̄ris aliqualiter stupefaciendo coquant' in ea flores nenufaris semen lactuce papaueris albi ⁊ sil'ia cum grāis pini ul' mucillagie malue ul' decoctōe seminum uel radicuz eius. hec quidem ita gradatim ꝯsiderata successiue alterū alteri subiungendo administrari dbēt. Et poteris cōplere ītētionez mūdificandi lauandi ⁊ mediocriter abstergendi. Et si per hec uidebis tibi operationē succedere prosper. eo qr rectificatur sanies ⁊ substantia colore fetore suis. ⁊ mīoratur ēt ipsa q̄titatiue. et accidētia que prefuerunt nōbl'r remissa sunt. succede ꝯsequent cū regenerātibus ⁊ glutinantibus. d quibus paulo post dicetur aliquid amplius. Si aūt per hec leuia mundificantia non uideret' tibi successio peroptata. transeundū est ad ea que maiori potētia ⁊ mundificare ⁊ abstergere possent. Et de numero horū sunt. sicut aqua sublimationis apii samurion ⁊ est apium campestre: Et fortior istis adhuc est aqua sublimationis capill' ven. ⁊ spagi. Hec enim duo licet ex parte gradus qualitatum temperata sint. in gradu tamē aptionis eoruz potentiora sunt. Ita q̄ capillus veneris ponitur apitiuus in 3° ut v° colliget ca° suo colligendo ē. Fortiora iteꝝ expte gradus ⁊ apt onis sunt sicut per° sil' mōtanū daucus ireos rubea tinctoruz ⁊ aqua sublimationis. aristol'. lon. arthanite. hec quidez omnia ⁊ superiora tacta possent ita superius exhiberi sicut per sirigā ⁊ vesicam imponi. de quibus etiam balneatōes enchatismata linitōes. emplra ⁊ epithiāta fieri possent. et vnguētū in canale vrge cum plagella imposita uel intus per siringam iniecta. ⁊ taliter vr̄ satis rōnabilit adimpleri posse primam intentiōez. Ego autē scio q̄ vlcera talia conuenienter mūdificat usus sublimationis radicis altee. Item radicis pentafilonis. Itez radici orobi recent. Item aqua sublimationis consolide ma. Et aqua sublimationis granorum al'ke'kēgi cum radicibus eius. hec d ītētione prima. Accidentia autē que talia vlcera concomitant uel concomitari solent. sunt febris acuta satis. dolor intensus pungitiuus ⁊ mordicatiuus ⁊ quandoq3 ꝯpressiuus in collo vesice. Tertiuz est impotentia detinendi vrinam. Quartū est uigiliaruz instātia ⁊ propter dolorem ⁊ propter necessitatez eruptionis ad vrinandum sequens. Et primo quidē qd est acuta febris prouidendū est conuenientibus ingeniis. Si enim febris consequat' ad hec vlcera propter instātiā doloris. qui est causa putrefactōnis humorū. eo qr ponit eos i fluxu ⁊ agitatione.

A. qua laudabil' ad potu

Nam omnis dolor.s. nobilis exacuit reuma 3°
tegni.q̄z humores a natura conuenienter non re
guntur. Tunc intentio in cura talis febris est du
plex. Prima ē sedandi dolorem. de qua parum
post dicet. 2ª vero erit adequādi materias sʒ
eaꝝ varietatem. Si enim appcat sanguinē esse ī
notabili ebulitōe positū.refrangit illa sirupizādo
egrum cum oxizachara sir° de iuiubis de rosis vl'
siru° acetoso. Et si velis rem audaciorem istis ℞
sir.acetositatis citri.℥.i.ſ. aque ēdiuie.℥.iii.aque
lupuloꝝ.℥.i.ſ.da totū inpotu actu frigidū. Et si
velis materiam col'icam adequare:exhibere potes
syr.uiol' de berberis de ribes de prunis.aut siru.
de succis ⁊ aquis fructuū. vl' compositum hoc. ℞
sir.simplicis acetꝗ oxizachare an̄.℥.i. aque solatri
⁊ angurie.an̄.℥.i.ſ.misce. Et si queris adequare
materiam flegmaticā cum sanguine commixtam
da hoc compositū.℞ siru.de bisantiis siru.cōpo-
siti acetꝗ an̄.℥.i.aque eupatorii endiuie.an̄.℥.i.ſ.
misce. Si uideris materiam mel'icam ebulire cum
sanguine permisce siru.de bisantiis cū sir° de epi
thio.⁊ exhibe hoc vl' illud usq; ad appētiam nōbilē
digōis que percipit'. eo q̄z substātia vrine ad me
diocritatē deducta est.⁊ color eius sil'r. ⁊ inuenit'
in ea contentum laudabil'e cum conditionibus .v.
limitatꝗ.s. ꝙ sit albuz/equale/lene/in fundo sedens
⁊ diafanitati nōbl'r uicinū.qbus appētibus solue
materiā in p° cāu cum clarificātibus sanguinem.
ut ℞ medulle cassie fistꝗ.ʒ.x.aque decoctōis tama
rindoꝝ prunorum violaꝝ lupuloꝝ. ⁊ sebesten.℥.iii.
In 2° vero cāu solue uentrem cum māna vel cassia
.f.vel diapruuis simplici. In 3° vero casu solue
uentrē cum infusione agarici cum aqua fructuū
iam predicta. In 4° aūt cāū euacua cum electua
rio de psilio qd̄ educit materiam omnem sanguini
commixtam.⁊ proprie quādo fit cum polipodio ⁊
decoctōe agarici. Et attēde in quocunq; hoꝝ me
dicasum duas regl'as. pª ꝙ si videris per digtiua
humores ad suum temperamētū satis esse redu-
ctos. euita ī q̄ptum potes farmaca solutiua. Cum
iuuamento ei qd̄ faciunt euādo materias iā pre
dictas.necessario pl'imas materias inclinant ⁊ po
nunt iu fluxu ad uel'icam. q̄z in casu plurimum p
cedere soleo cū administratōe clisteriorū. 2ª re
gl'a in casu isto attendenda ē.ꝙ si euitare non po
tes hoc solutium.nō secedas a lenitiuis aut ab his
que notabil'r frangere possunt solutiua infrigidā
do leniēdo humectādo uel alias malas qualitates
ab eis abiciendo ⁊ proprie acuitatē. Taceo hic a
lias intentiones ad febres necessarias. sicut est re
ctificatio regiminis administratio diuertentium
materias hinc inde confortantiū virtutē ⁊ eorum
que rectificant horam cibatōis ⁊ mensuram aliaꝝ
rerum non naturaliū. Non enī hic est presens in
tentio ad febres principaliter intender'.nisi ut sꝗ
accidentia hoꝝ vlcerū. Si autē febris istis vlceri
bus succedēs propter dolorem esset effimera.facile
curaretur ipsa cum sedatione doloris. Dolori
autem ad talia vlcera consequēti. si fuerit pungiti
uus ⁊ mordicatiuus sicut plurimū contingit sub
ueniunt medicine que nunc ante dicte sunt in itē
tione mūdificationis q̄p plurime ibi tacte. adhuc
etiā summa medicina est vesice cū siringa impo-
nere lac ouinum vaccinū.⁊ melius infrigidantium
est asininum.ad confortandum vō humanum. quo
rum qd̄libet si uis infrigidatum redder' magis.lum

mum inuenī remedium miscendo ipsum ante cū
aquosiori parte albūīs oui recentis bene agitati.
⁊ nunq̄ hoc remediū decepit me ī usuamēto suo.
Confert etiā nōbl'r adhuc aqua decoctionis gra-
norum pinee ⁊ sebestē ante ex istis facta. Et item
ipsa eadem aqua albūīs oui sola imposita confert
solemniter. Et si velis ipsam leuitꝗ stupefaciēdo
facere sedatiam doloris.commisce eam cum eq̄li p
ti aque emulsionis seīum papaueris ⁊ lactuce sil'.
Et si non es audax ad sedandū dolorē cum infrigi
dantibus puris ⁊ leuiter stupefaciētibus.admisce
cum eis crocū aut aliquid de vitello oui. De his
vō quibus in sedando dolorē hunc sepe sum usus
est decoctio ex cōpositōe mea que sublimis iuua
mēti est cuius descriptio.℞ seīum portulace lactu
ce endiuie scariole.ana. ʒ.ii.florū nenufaris ⁊ vi
olaꝝ ana.ʒ.i.g̃noꝝ papaueris al.℥.i. g̃norum se
besten.℥.ii.se. iusqami al.ʒ.ſ.croci.ʒ.i.liquiritie
mundate.ʒ.v.granorum pineaꝝ.ʒ.x.Omnia coq̄n
tur in sex.lib.aque usq; ad consumptionem tcie p
tis.deinde colentur cum expressione leui. hec qui
dem decoctio si dent' de ea ℥.iiii.aut.v.tepide no
tabil'r dolorem sedat:Et soleo etiam ex ea cum pul
uere zuccari al.duplo ad ipsam facere tragea. Itē
confectōes pill'as ⁊ sirupos clarificatos ⁊ aliis va
riis modis procedere soleo sʒ inclinatōem egrotan
tiū. 3° vō accidenti.s.dissurie subueniendū ē cū
his que superius in cura vlceꝝ renū dicta ⁊ scrip
ta fuerunt. Tria tamē hic pono simplicia que in
accidente isto sunt mihi sepe utilia probata. Pri
mum est vt patienti det' omni mane in aurora.ʒ.
i.pulueris glandiū cum aqua decoctōis scorie fer
ri preparate. Secūdū vō est empl'rm seīum de ra
dicibus consolide medie ⁊ farina rizi īcōpatꝗ insil'
cū succo uel aq̄ sublimatōis plātaginis. Tertiū
est hoc ℞ aq̄ sublimatōis corticis granatorum re
centiū.℥.iii.pulueris corticis inter medioꝝ casta
nearū.ʒ.i.zuccari cādi.℥.ſ. det' hoc ī aurora ⁊ an
te cenā per vnam horā. Potest etiā subuēiri 4°
accidenti.s.instantie vigiliaꝝ sedādo dolorē si fu
erit eorum causa cum his que paulo ante dicta
sunt. Si vero vigiliarum instantia fuerit pp ni
miam siccitatē iam acquisitā ex frequētibus euacuatio
nibus.que arefaciūt corpora.tunc illis subuenien
dum est cum regimine humectatiuo substātifice ⁊
qualitatiue.vt paulo post dicetur.ēt cū his medi
cinalibus.que infrigidant ⁊ humectant. ⁊ cum his
digtiuis supra tactis. vt sir° violato iuuibino ne
nufario.⁊ sublimatōibus hoꝝ.s.portulace āgurie
⁊ sil'ium.et cum exhibitōe speꝝ lactis. de quibus
supradictū est.⁊ statim post erit sermo amplior.
Et cum semicupiis ⁊ extremorū balneatōibus fa
ctis cum decoctionibus uegetabiliū frīoꝝ ⁊ humi
doꝝ vt violaꝝ nenufaris malue pōtulace blete fo
liorū vitis ⁊ iuiubaꝝ ⁊ sibi sil'ium. Et si videret'
siccitatē priuatiuā vel' positiuā fuisse iā ī cerebro
confirmatā cum horū decoctōe superaddēdo cor
tices papaueris embrocent' extrema vl' balneēt' ⁊
caput ipsū.neq; ex his timendū est. ⁊ proprie cū
virtus fuerit fortis.⁊ non fuerit inuenta materia
a capite reumatizās. Cum autem contingeret vi
giliaꝝ instantiā accidere propter frequentiā mic
tus.que quandoq; tantū inualescit. q egꝝ quātū
cūq; conuenienter dormientem necessario excita
ri cogit. Tunc altero duoꝝ ingenioꝝ prouideri
potest.quorum primum est.ut habeatur plana cū

curbita parua colluz habens notabiliter grossuz : cui virili membrũ imponi debet. ꝛ habeat later aliter additaméta perforata. quibus suspẽsiora ꝯ decentia alligentur cum quibus cingat lumbar. ꝛ ita die noctuqꝫ teneat. Amplius si vigiliarũ in stantia adhuc extrema instaret. non est ingeniuz aliud phisicum a sapientibus inuentũ. nisi ꝙ ad narcotica transire opõtet. ꝛ tu de hiis quere supra ꝛ obserua canones in eoꝝ exhibitõe conscriptos. ꝛ tunc exhibe ea ꝛ felicitabit operatio. Iam satis videtur mihi sufficienter declaratum esse itentõꝫ terciã curationis vlceꝝ vesice ꝛ ardoris proueni entꝭ ab eis. per ea que superius scripta sunt in cu ra ardoris proueniẽtꝭ ab vlceribus epatis ꝛ renũ. Nec oꝫ particulariter repeterẽ illa' que ibidẽ posi ta sunt ꝛ laudata ad regenerandũ carneꝫ ꝛ incar nandum. Licet in vlceribus uesice instrumẽta non sint carnis regeneratiua ꝛ incarnatiua eo maº qº in vlceribus predictoꝝ membroꝝ operant'. quo- niam hoc membrũ neruosũ est. i quo paucitas car nis reperituꝛ. precipue circa collũ eius. Oportet igitur talia regenerantiã attrahere sanguinẽ na ture spmaticoꝝ membroꝝ i ꝯpl'one. ꝛ modo sub stantie cõuenientẽ. Et oportet eadeꝫ medicamĩa esse maiori viscositate sua predictoꝝ vlceꝝ con- glutinantia. Que vero de simplicibus elegantiõa probata sũt. sũt sicut thus gũosũ puluis yreos ra dix betafilonis cẽtaurea mioꝛ cauda equina rosa ypoquistidos sandaraca flores altee ꝛ semina eius ꝛ corallus ru. ꝛ sarcocolã nutrita ꝛ flores yperico nis ꝛ similia. De compositis vero pulueres in ueniuntur hinc inde medicine. que ad hãc itentõꝫ conuenire possunt. Et primum quidem qđ inueni vtile ad incarnandũ ꝛ sedandum doloreꝫ. ymmo ad complendum mundificationẽ ꝛ ad alteranduꝫ malam complõneꝫ. ꝛ propter cal'aꝫ est compositũ ℞ aſ. ioº ꝯtinentis ppº caº iº. Infusus discipulus de memoraiali suo. hoc est clister' ad ulcus vesice ꝛ ventri supple cuꝫ siriga initiendum. ℞ spumaꝝ .i. mucillaginum seminuꝫ comuniuꝫ. ſe. altee cito niorum psili ceruse gũi. arabici albũis ouoꝝ lactꝭ mulieris. Ego võ sic domesticaui descriptiõꝫ hãc ℞ mucillaginũ q̃ttuõ predictoꝝ an. ℥. i. aq̃ albũis oui rẽctꝭ addo ꝯq̃ssati ꝙ viscose ptes ab aq̃sĩmoue ãt'. ℥. i. ſ. lactis mulieris. ℥. ii. ceruse. ʒ. iiii. gũi. ara bici. ʒ. ii. conterant' oĩa diligenter sil' in mortario plumbeo ꝛ per siringã initiantur quater indie ul' ad minus ter. Secundum compositũꝫ iteꝝ ad hanc intentionẽ vtile est ex descriptiõe Auic. 19ª tercii caº de cura vlcerum vesice finali descriptõe ibidem medicamen aliud ℞ ſe. cucumeris melõis ꝛ cucurbite excorticatorũ an. ʒ. v. amili. ʒ. iiii. suc ci liquiritie. ʒ. viii. ſe. põtulace. ʒ. iii. ſ. amigdal'. dul cis excorticatarũ auelanaꝝ assataꝝ amboꝝ an. ʒ. iiii. granoꝝ pini. ʒ. iii. ſe. apii dauci. ſe. eruce gra norum excorticatorũ omniũ an. ʒ. i. ii. gũi. arboĩs amigdalaꝝ ſe. iusquiami al. opii oĩuꝫ añ. ʒ. iii. cice ris nigri. ʒ. x. croci. ʒ. v. fiant troc. cum rob. i. cum sapa. ꝛ sint ponderis. ʒ. ii. ꝛ bibantur cum aqua ra fani supple vbi esset urine retentio nõbl'r absqꝫ magno ardore. aut cum aqua apii. que ẽ prouoca tiua absqꝫ acuitate. aut cũ aqua ciceris nigri. quã do queritur maior abstersio. que est in eo propter nitrositatẽ suã. Et inueni etiã iuuamentum i eis initiẽdo eos in vesicam. ꝛ propter post mundifica tionem vlceris ut scribitur. Tertium compo

situm ad hanc intentionem iterum est descriptuꝫ a Serap. 4º breuiarii caº 14º Rica illa. Medica mina ad vlcera accidentia membris vrine. de qº etiam memoria supra fuit in cura vlceꝝ epatis. Quartum compositũꝫ est descriptum ab Andº maco in dispositõe renũ ꝛ vesice ut xº decẽ tracta tuũ caº pº. ℞ ſe. lini ſe. papaueris al. ꝛ citrulli dra gaganti an. ʒ. ii. amili. ʒ. iiii. agrega. trocisces. et ego eos compono cum sapa. Et quintũ iterum scribitur compositũ ibidẽ consequẽter in littera: dum dicit ad vesicam vlceratam ꝛ dissuriã. ℞. pi neas supple nucleoꝝ eius numero. xxx. dactilos numero. xv. dragaganti. ʒ. iiii. succi liquiritie. ʒ. ii. croci obulum vnum mirre obulum vnum. licet in alio volumine non inueñiatur mirra. ego tamẽ credo ꝙ conuenientior est descriptio cum ea q̃ si ne ea quoniam ipsa aduersatur putrefactioni. et incarnat vlcera omnia conuenienter componat ergo cuꝫ vino potropio ꝛ est sapa decoctionis me dietatis eius. Ultimũ vero compositum est ex descriptionibus Auicen. 5º cano. fũª pª tractatu 6º ꝛ descriptione vltima. licet non videatur mihi hec descriptio ad propositum illius tractatus ꝙ est de sirupis descriptio ergo est illa. Medicia no stra conueniens ad vlcus vesice ꝛ vie virge iiecta in foramẽ eius ℞ plumbi usti medulle ſe. melõis omniuꝫ an. ʒ. v. spodii. ʒ. ii. gũi arabici ſe. papaue ris ꝛ cornu ceruí conbusti omniũ anna. ʒ. iii. opii ʒ. i. iusquiami al. terciaꝫ. ʒ. i. mirre. ʒ. ii. terantur omnia ꝛ fiat ex eis colliriũ cum aqua endiuie secũ dum figuram colliriorũ oculi. ꝛ sunt figure sic'. q̃ ꝝ basis est grossior ꝛ piramis acutior. administre tur cum iniectorio resolutũ in lacte. aut i oleo õ g̃ nis melonis. hec medicina est. cui non inueni pa rem in mundificando abstergendo ꝛ incarnando hec de intentione tercia. Quarta võ intentio ꝯ solidantium. si bene consideras per illa que in in tentione 3 scripta sunt simplicia ꝛ composita fa cile adimpleri potest. neqꝫ opus ẽ hic exsiccationẽ facere. ꝙ ille medicine eedem numero tales que possunt incarnare ẽt consolidandi potentiam ha bent. eo qꝛ consolidatio perficit' a potentia medi cine. que sua siccitate superficiẽ carnis excoquẽdo conuertit i duritiẽ calosam. nisi qꝛ medicine pro prie consolidatiue ultra siccitatem. aliqua debent participare stipticitate. propter qđ vna ꝛ eadem meª. que secundum vnum modum applicationis est regeneratiua carnis. ſm alteram preparatõeꝫ efficitur consolidatiua. vt dragagãtũ gũi arabicũ torrefacta consolidant. simpliciter vero talia con glutinant ꝛ incarnant. ꝛ alumen crudum vlcerat ꝛ corodit, ipsum vero combustũ sigilllat ꝛ consoli dat. q̃r medicine que in precedenti intentõe posi te sunt. omnes potuerunt fieri cõsolidatiue. si eis adiungantur ea que cum sua stipticitate ꝛ siccita te superficiẽ carnis transmutant in cutem: De compositis igitur consolidantibus. licet cottidia na experientia plura inuenerĩ vtilia. solum tamẽ illa conscribam. que frequentius in usu meo cecið runt. quorum primũ scribit' io. continuitatis caº illa Rica. hi sunt troc. ad consolidandũ vlcera re num ꝛ vesice. ℞ luti armeni luti romani ꝛ est ter ra sigillata san. dra. acatie carabit ꝛ est ypoquis tidos karabe ſe. melonũ. gũi arabici amili rosaꝝ an. equales partes conficiant' troc. ut soleo cũ suc co caude equine ꝛ frequenter utendum est eis ini

ciendo vesice cum aqua predicta. quod melius erit si dentur in potu cum aqua plantaginis. et sunt de medicis infusi discipuli i libro de memoriali suo ibi. Compositum vero levius isto iterum scribit io. continentis allegato ca° li° 2° Bimasui ad ulcera quibus est ardor vehemens in vesica. Rx spume.i.mucillaginis psilii et similium seminum sup pie altee malue.ana.ʒ.ii.sief albi absque opio .ʒ.ii. iniciendum est in eam.s.vesicam per instrumentum.s. siringam mane et sero cum fuerit tepidum.quod si non fuerit sana per hoc.s.ulcera.initiendum est in eadem .s.vesicam de plumbo busto cum thure.s.equali pondere.ut sief album cum predicto mucillagine. Si vero magis sedationi doloris intendere volueris quam regulari curationi ulcerum.que fit per consolidantia predicta.tunc initiatur in vesicam medicamen quod est compositum Rasis allegato ca°. Cuius descriptio est hec. Rx iusquiami.ʒ.i.quartam.i.g.xv. opii kirath.i.se.citrullorum.ʒ.ii.se lactuce.ʒ.ʃ.se.papaueris.ʒ.i.ʃ. initiantur cum lacte in vesicam. aut dentur in potu cum aqua emulsionis papaueris.Cum hac enim medicina processit Rasis i cura vehementis ardoris in filio David. cui sedatus fuit dolor ex usu istius medicine. cum vero dimisit eam reuersus fuit dolor. et iterum accepit eam et dolor recessit. Preter hec autem composita duo utilia multum inueni.quorum descriptionem lege 5° can.sum 2a 8° tractatu de trociscis. quorum primum est ibi Rx ica illa trocisci Dissulidis conferentes ad ulcera renum et vesice et mictum sanguinis et difficultatem urine.Et secundum vero est descriptio paruum infra ibidem inuenta. Trociscus alius qui confert ad ulcera intestinorum et sputum sanguinis. vide ibi descriptiones.quoniam ambe laudate sunt.Adhuc et duas inueni descriptiones trociscorum a Sera. 7° breuiarii tractatu 19° asclepiadis ad ulcera que fiunt in instrumentis urine lege ibi.Et infra. troci. ad illum qui mingit sanguinem ex renibus et vesica. ambe enim descriptiones iste soleni iuuamento consolidant ulcera illa. Ego autem preter multa a predictis illustribus viris accepta que nobis con ferunt. tria inueni nobiliter leuia composita ad hoc solempniter iuuatiua. Quorum primum est hoc. Rx mumie subtilissime trite .ʒ.i. thuris granosi pul ueris caude equine ana. ℈.i. plumbi usti .ʒ.ʃ. fiat puluis subtilis.qui initiatur vesice cum succo plantaginis per defecationem depurato. Secundum compositum est hoc. Rx scorie ferri subtilissime pulue rizate et preparate secundum artem.ʒ.i.ʃ.ceruse ypoquisti dos dragaganti torrefacti.ana.℈.i.initiatur cum lacte caprino i quo prius extinctus fuerit calibs.

Tertium compositum est hoc. Rx litargiri spumificati.ʒ.ii. thuris minuti scocole acatie ana .℈.i. succi consolide mi.per defecationem purificati.ʒ.ii. initiantur hec in vesicam sil. Et si velis hec composita efficere magis doloris sedatiua predictis adde crocum et impone ea cum emulsione seminis papaueris al. hec de intentione 4a. Post hec autem videtur conueniens hora assignandi regimen conueniens ulceribus renum ex parte sex rerum non naturalium.Uidetur autem regimen ulcerum renum et similiter vesice et vrtidorum et consequenter ardoris ab eisdem prouenientis idem utiliter et specialiter regimen assignari debere.Et primo quidem quoniam amborum horum membrorum egritudines sunt eedem specie quia ulcera. Amplius accidentia eorum sunt eadem. quia ardoris. sed ydemptitas specifica egritudinum et accidentium identitatem curationis ad se vocat igitur et cetera.Amplius hec est sententia omnium auctorum de hac materia loquentium ut colligendum io.continentis illo ca° de cura ulcerum renum et vesice simul.Et eiusdem 2° ca° de cura ulcerum vesice. Et colligitur ab eodem in 9° et in divisionis Almans. propriis capitulis.Et in breuiario Serap.ca° 14 et i 9a tercii tractatu ca° p° de cura ulcerum vesice. Si qua autem spetialis differentia videtur assignari posse in regimine horum ulcerum ex parte rerum non naturalium.hoc videtur precipue conuenientius obseruandum esse ex parte cibi et potus. Inquantum aliqui sunt qui conuenientiam maiorem habent ad renes quam ad vesicam et econtra ut supra capitulis 8° et 13° uideri potest. In reliquis autem rebus non naturalibus et eorum mensura in utrisque eorum non est differentia.Itaque regantur egrotantes his ulceribus regimine ex parte aeris inclinati ad propinquitatem temporis versantem ad caliditatem leuem. Ita quod in locis habitationis eorum inueniatur aer vernalis et medie partis autumni.Etsiquidem aer in siccitate magis eleuatus esset quam in caliditate adhuc conuenientior esset regimen istorum.Melius enim curantur ulcera per augmentum siccitatis quam caliditatis.que potest addere in multiplicatione saniei et virulentie in ulceribus per modum attractionis materierum in eis.quia si aer talis haberi non possit propter frigiditatem continentis in suis temporibus rectificetur ipse cum accessione ignis et cautela ab ingressu flatus uenti infrigidantis et nebularum ingressu qui humectando nocet: Sicut enim augmentum frigoris ulceribus est nociuum. ut scripsit Hypo. 5a afforismorum. sic etiam humitas esset ei nociua. licet non eque potenter ipsis paribus existentibus.Et similiter si contingeret aerem in mensura sue caliditatis et siccitatis ab equali recedere rectificetur cum his que ad contrarias qualitates aerem inclinant.licet recessus aeris ab equalitate ad caliditatem et siccitatem minus nocumentum inducat ulceribus quam accessus eius ad frigiditatem et humiditatem. Et ideo etiam iudicium teneri debet de his que aeri annectuntur:ut de uestibus et tegmentis usibus corporis. et de spetialibus coopturis et ligaturis ulcerum. Non raro enim multa renum caliditas ab ingenti coopertura sequens est causa malignationis ulcerum.sicut etiam a debili conseruatione eorum a frigore uehementer ledutur.hec de aere. De motu autem et quiete dicendum primo quod otium et quies conuenientia sunt eis.Exercitium autem et motus superfluus saltem nocet illis.nullus enim est adeo nociuum renibus omnibus supple ulceratis sicut 4 breuiarii preallegato sepe cap°.licet motus mediocris non reprobetur ab Auicenna.in ulceribus renum et vesice ut preallegatis capitulis colligi potest.Et propter causam etiam eandem non est aliquid ita nociuum renibus sicut coitus.eo quia per ipsum partes ulcerum que incarnari debent et consolidari distrahuntur.membra enim que consolidari intendimus necesse est ut quiescant 4 de ingenio sanitatis a Gal'o colligendum.Amplius motus nocet. eo quia per ipsum augetur caliditas attractiua materierum expulsiua earum. Ex quibus apparet quod i cura ulcerum securius est secedere nobis magis ab equali per quietem quam per exercitium. Accidentia similiter anime ex eorum fundamento mensura tali

administrari debent vt per eaſ non ponatur vehe mens agitatio in ſpūtibus ⁊ humoribus. aut for- tis ⁊ ſubita diſtractio ſpirituum a locis vlceratis que omnia fiunt in furore ⁊ ira ⁊ leticia magnis: q̄r mediocriter in his accidentibus procedendū eſt. ⁊ egro perſuadenduꝫ ut habenas in eis menſu rate teneat. Etiā ex predictis liquide patere pōt ꝙ non oportet a conuenienti menſura cibationis ⁊ potus excedere ad q̄titatem ipſoꝝ auctam nota bil'r inclinando. quoniā repl'o ex cibis ⁊ potibus multipliciter eſſet cure vlcerum noꝛiua. aut qr de bilitaret innatum calorem ex quo fieret multipli catio ſuperfluitatum ⁊ prohibitio conuenientis incarnationis ⁊ conſolidationis. Aut qr repletio poſſet eſſe cauſa apoſtematis in vlceribus. Etiam ſi fuerit repletio ex rebus que cum hoc ꝙ nutriūt inflāmant ⁊ acuunt humores. poſſet eſſe cauſa cor ruptionis ⁊ perductionis vlceꝝ ad alchakilos ⁊ heſtiomenum. q̄r conueniens ē ab equali menſura cibationis potius recedere per q̄titatem diminu tam q̄ per auctā. aut ſaltem procedere cum ciba tione poſita ſuperius. que īdicando a virtute eri gebat cibatō: minuendo q̄titatem continuatiuā ciboꝝ ⁊ potuum ⁊ augendo q̄titatem diſcretā eo rum ⁊ qualitatem. i. nutribilitatem. ita ut parua quantitate multa q̄litas reperietur. vt d̄ aqua car nium ſupra caº de cura vlcerum renū dicebatur.

Conforit' loquendo de mēſura ſomni ⁊ vigilie dicendum eſt. Neqꝫ enim longo tempore dormi re debet. ne in vlceribus ſuperfluitates augeātur. eo qr prolixus ſomnus humectat. vt 2ª primi caº de his que proueniunt ex ſomno ⁊ vigilia colligē dum. Neqꝫ etiam debet a conuenienti dormitōe recedere menſuram eius nōbl'r diminuendo per vigilias. eo qr nimia ſiccitas īpediret conueniētē carnis regenerationem abſcindendo materiam ex qua. ⁊ prohiberet etiam nimia ſiccitas debiꝛam incarnationem ſolutas vlceꝝ partes reddendo ꝯ glutinationi indiſpoſitas. licet ſecurius ſit p aug mentum vigiliarū a conuenienti dormitione re cedere parumper magis q̄ per vigiliam auctam q̄ per dormitionē multam. Poſtremo vero re gimen in cibis ⁊ potibus ex eodem fundamento mēſurari debet. Nam indicando a virtute que iā debilitata eſt. eo qr talia vlcera plurimū ſuccedūt eruptionibus apoſtematum. propter que debilita tur virtus. ⁊ ſuccedunt vlceribus a lapillis uel ab harenulis aut a materiebus longam reſidentiam facientibus in predictis locis. propter qd̄ egritu dines tales omnes cronice ſunt. aut indicando a materia aut a partibus patientibus a quibus nō eſt facile tales materias eradicare. immo difficili mū. propter que omnia ſimul in vnum deducta v̓ tus notabiliter debilitatur. Cui intendendum eſt cum augmento cibationis in q̄titate ⁊ qualitate diſcreta ⁊ cum diminutione eiuſdem in quantita te continua vt parum ante hoc dictum eſt. ⁊ ſupª etiam ratione ⁊ auctoritate deductū 8º caº de cu ra ardoris ab epate prouenient̄. Pro menſu ra igitur ciboꝝ ⁊ potuū premittendū pº ꝙ tales egrotantes vitare debent omne acetoſū ſaltē for tis acetoſitatis ⁊ omne acutū ⁊ ſalſū ⁊ vehemētis dulcedinis. Et primū quidē qr acetoſū omne pun gitiuum eſt. etiam qr frigidum ⁊ ideo vtraqꝫ cau ſa nociuum. ſil'r acutū ⁊ ſalſū omne tale ſua mor dicatione ⁊ caliditate materiā ſanioſā aut ſolutio

nem continuitatis in vlceribus augmentare pōt. ex quo apparet ꝙ cibi omnes ⁊ potus debent eſſe ī vlceribus a cauſa cal'a ꝓueniētibus ⁊ ī corpibus cal'is ⁊ ſiccis ⁊ in omnibus vlceribus etiam in qui bus ſanioſa ſuperfluitas atteſtat' ſanguini aut co ler̄ frigiditati ⁊ hu.. vt ſpinachia bleta malua vio la portulaca proprie cucurbita batheca cucumeř ſ citrullus atriplex endiuia cum ſuis ſpetiebus ol bus preter q̄ illa q̄ lacticiniū habet. Et de fru ctibus etiam conueniunt fructus oleꝝ predictoꝝ ⁊ iuiube ⁊ poma non valde dulcia ⁊ pontica. ⁊ ſil'r pira ⁊ citonia dulcia ⁊ vue paſſe recentes ⁊ auella ne molles ⁊ ceraſa ⁊ proprie preter ea que pōtica ſunt in ſpetie ſua. Conueniunt etiaꝫ ei gn̄a lactis fere omnia vt lac aſininum ⁊ lac camelinuꝫ ⁊ oui num. quoniam lac rectificat materias vlcerum ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cum ſua retentiōe proprie ſupple viſcoſitate. ⁊ qd̄ eſt ſicut lac vaccinuꝫ ⁊ oui num agregat ad illud. i. ad operatiōes predictas . ſ. rectificandi vlcera additionē ſupple virtutis ꝯ fortationem membri cum cibatōe. i. nutricatiōe eius. veꝝ lac aſininum caprinum iuuatiuum eſt ex parte rectificationis cōplōis ⁊ ablutionis ⁊ ex parte proprietatis eſt iuuatiuum plus q̄ illa duo. ⁊ proprie qd̄ eſt acceptum ab vbere al'is nu triti in domo. Et fortaſſe eſt conueniēs ſupple lac in vlceribus in quibus ſcit' diſpō eius. ſ. in illis in quibus cognoſcitur augmentum caliditatis. quaꝫ remouere poteſt lac infrigidando. ⁊ augmentum debilitatis innati caloris. que ſequitur multitu dinem ſaniei per modum ſuffocationis eius. qd̄ totum a lacte remouet' lauando ⁊ mundificando aut virtuteꝫ confortando. Amplius etiam oībus aliis malis diſpoſitionibus vlcerū conuenire pōt lac ſolum corruptionē abſcindendo ab eis propt̄ rectificationē quā facerit in eis. ⁊ proprie cum n̄ inuenitur in ſtomacho aſſumētis ipſum colera q̄ corumpat ipſum. q̄r 2º can̄ in areola vulnerum vlcerum. lac rectificat vlcera intrīſeca ꝑpter hoc ꝙ lauat ⁊ glutinat ⁊ ꝙ mundificat. ⁊ cum non eſt in compl'oe qd̄ corumpat ipſum ⁊ ad coleram cō uertat confert habentibus vlcera. Oportet auteꝫ vt cuꝫ in potu exhibet' nō comedatur aliquid niſi poſtq̄ deſcenderit a ſtomacho. Si autē videtur ī homine tardari deſcenſū eius. tunc ī hominibus calide complexionis cū lacte ponat aliquid ſalis. vt exhibendo. ℥. iiii. ex eo admiſcent̄ ſibi ſalis tri ti. ℈. ʒ. In his vero qui ſunt frigide complexionis iii. ℥. lactis admiſceant'. ʒ. ii. mellis. Oportet etiā ipſi lacti miſceri medicinas diuerſarum operatō num. Cum enim intendimus cum eo viaꝝ oppil lationē aperire vbi a multitudine materierum ⁊ ſaniei clauderentur. tunc quattuor. ℥. lactis pona tur. ℈. i. aut. ʒ. pulueris dauci aniſi ſeis apii in cā frigida. cicoree vero capill' veñ. endiuie ⁊ ſil'iuꝫ in calida. Cuꝫ vō per ipſum delectationē maiorē querimus. miſceamus. ℥. 4. lactis. ℥. i. ſucci ḡnato rum dul. Et ſi volumus ipſū magis facere abſter ſiuum ⁊ carnis regeneratiuū. ponat' in eo q̄titas iam predicta eius qd̄ eſt ſicut ireos radix penta filonis ⁊ ſimilium ſupradictorū. Si autem volu mus ipſum reddere magis glutinatiuū confōtet' cum eo qd̄ eſt ſicut thus gumoſum dragaganꝫ gumi arabicū ſm menſurā dictam. Et ſi querere mus cum eo conſolidationē magis. addatur qd̄ ē ſicut cauda equina conſolida ma. ypoquiſtidos ⁊

eis similia.que etiam tacta fuerunt superius. plurima horum lege partim io.continentis p° ca°. ⁊ 18ª tercii ca° de cibatione habentium vlcera in renibus ⁊ 4° breuiarii preallegato sepe ca°.vnde sepe litterali fere ordine sermonem eius auxit Auicē. De fructibus vero siccis conueniunt fisti ci auelane torrefacte amigdale ⁊ grana pini proprie ⁊ castanee dulces ⁊ reliqua similia. De carnibus vero laudabiliores sunt pulli ⁊ galline pingues ⁊ anseruli parui ⁊ anatuli ⁊ perdices fasiāi ⁊ minute aues. Et de quadrupedibus carnes vituli lactēt annualis agni capreti ceruiculi lactēt Uitet autē omnes carnes naturali caliditate sanguinem acutum generantes ut columbi ⁊ accidentaliter ut salse.et cum arōtibus cōdite. Et simil'r fructus omnes acuitatem habentes a naturali cōplexione. ⁊ quadā serosa lacticinia parte vt ficcus sicce dimittantur.⁊ similiter semina acuta vt gña padisi cardamomuz ma.⁊ mi.⁊ similia ⁊ radices acute.vt rafanus cepe alleum porrum bulbus ⁊ similia omnia dimitti debent.⁊ preparatiōes ⁊ condimenta ex eis artificialiter facta. De potu vō eis conueniens ē ydromel pauci mellis ⁊ decoctionis ī complexionibus ⁊ etatibus calidis. Audatius vero mellitū esse pōt in senibus ⁊ complexione naturaliter frigidis. Alter autē potus conueniēs istis egrotantibus esse potest lac saltem in consuetis. ⁊ in his qui sunt habentes stomachū a coleris enudatum.quibus conuenientior potus esset aqua ordei cum zuccaro.⁊ potus iterū conueniens ei est vinum album colore suo substantia tenue ⁊ diafanum sapore dulcedini vicinum non vehementer ⁊ odore conueniens .fumositate vero non calidū sed ab equalitate per potentiā eius parumper recedens ne ebulitōz ⁊ putrefactionem in locis vlceratis augmentet. Si autē per vinum minorē optaremus apertionē ⁊ aliq̄ta leui sui stipticitate minorē penetrationē ⁊ sanguinis aliquantulū ingrossationem facere voluerimus cum conueniētia ⁊ absterlionē ⁊ glutinationē vlcerū eligi potest vinum colore rubicundū non valde ponticum ul' stipticū substantia clarū ⁊ diafanū fumositate sua a mediocri parumper recedens ⁊ arōticū ⁊ diafanum. Et vtatur eo in tempore cibationis eius. iuditio tamen rationis mensurando q̄titatem eius Aque autē frigide usus nulla ratione videtur eē conueniens. Neq̄ ex operationibus eius.dato eiū q̄ lauando ⁊ mundificando ⁊ penetrare faciendo videtur habere iuuamētū aliq̄tuū.excellentius tñ noceret infrigidando ⁊ humectando q̄ ī opatōes dictas efficiendo ⁊ cet.ad laudem dei amen.

Consilium de ardore vrine prouenientie ab vlceribus in collo vesice.

Ardor vrine huius pueri nequaq̄ prouenire potest ab altera causa q̄ ab vlceribus in collo vesice eius q asperitate sua excoriauerunt vesice collum. Sed credo ego euidentius q̄ ardor ipsius proueniat ex vlceribus ī conuenienter curatis que successerunt sectioni colli vesice facte propter extrahere lapidem. Digritauerunt enim medici in administratōe mundificantium ⁊ abstergentium ⁊ incarnantiū que

fuit regimen huic curationi conueniens aut inaduertenter. Quod autem ibi sint vlcera mōstrat ex mictu saniei simul cum sanguine que non proueniunt ex alio loco q̄ a collo vesice.quoniam iste puer non habet signa significantia nocumentum epatis emulgentium venarū nec renū nec pororū vritidum. Hoc etiā apparet quia diuturna fuerīt in eo vlcera per que aquositas vrinalis exibat.

Ad cuius ardorē prouidenduz est vt infra scribitur. Abstineat itaq̄ a magna ⁊ aeris frigiditate ⁊ ab omni exercitio ⁊ motu progressiuo.imo maiori parte temporis iacere debet. Et caueat a multa repletione stomachi imo abstinere notabil'r a q̄titate continua cibi est sibi conueniens. ptiri ipsum in plures vices conueniētius est ei q̄ multum in vna cibatione accipere. De cibis vō vitet omnia salsa ⁊ acuta sicut alleū cepe rafanū ⁊ similia. Item omnia cibaria vehementis aptionis vt frequentem vsū feniculi ⁊ petrosilini ⁊ reliquorū diureticorum que calida sunt multum. Item effugiat opilatiōes vt pastiles cibos ⁊ viscosos multum vt pisces ⁊ his similia. Item effugiat motus laboriosos ascendendi scalas ⁊ descendēdi ⁊ similiter caueat sibi a multo luctu. Dormitō vō longa est sibi conueniens ⁊ vtilis. Pro regimine vō eius per medicinalia sūt sibi octo remedia infrascripta.pro quorū r^a^ri applicatione premittendum p° q̄ mundificantia vlceri ītrinseco vesice conuenintia non possunt ita conuenienter administrari per os sicut administrata fuissent per vlcus anteq̄ consolidatum fuisset.quia ablutiones ⁊ iniectiones decentius administrate fuissent per orificium vlceris q̄ exibitio earum per os quoniā non proueniunt ad vesicam nisi cum earum alteratione in stomaco facta ⁊ partibus intermediis. Similiter etiam iniectionies per canalem virge cum siringa facte non nisi cum magno labore ⁊ a viro bene experto ītromitti possunt propter stricturam vie.etiam quia canales illi in virga sunt tres ⁊ difficile est conuenienter inueniri canalem vrinalem ita q̄ per siringam non proueniat nocumentum ad meatum algadi aut spmatis et et quia extremitas siringe imposita plurimum confricando nocet vlceri applicando ipsum ⁊ prohibēdo conuenientem regenerationē carnis ⁊ īcarnationem in eo propter qd̄ salubrius visum est mihi rescribere remedia sex interius administrāda ⁊ duo exterius applicanda ⁊ cet. Et primum de numero ipsorum est q̄ isti puero per spatium quadraginta dierum omni mane detur hec aqua. ℞ aque distillationis agrimōie .ʒ.i.ſ.aque caude equine.ʒ.i. Misce ⁊ calide bibantur in aurora absq̄ zuccaro ne virtus ī intermediis viis detineat eas cum dulcedine zuccari tamq̄ obiecti delcābilis. Secundum vero de predictis instrumentis ē hoc ℞ pulueris foliorum cupreili caude equine consolide minoris ⁊ piiloselle ana.ʒ.i.mumie.ʒ.ſ. cū succo cōsolide minoris fiant pill'e ex omni.ʒ.xii. d quibus ante uel post predictas aquas īmediate assumat tres. Tertium vero medicamē est hoc ℞ granorum pinearum.ʒ.ii.granorū phisticorū .ʒ.i.dragaganti gū arabici masticis ana.ʒ.i. pulueris pilloselle caude equine pulueris vesice apri ablute bis cum aceto acri non valde acuto ⁊ deliccate in furno.ʒ.iii.zuccari al'.ʒ.v. Cum aqua vir

[illegible] confectio in morsellis ʒ.ſ. d quibus

semper accipiat vnam post prandium ⁊ cenam in mediate. Quartum vō instrumentum est hoc ℞ seiuȝ lactuce ⁊ portulace an̄.ʒ.i.ʃ.seiuȝ papaueris al.ʒ.vi.pulueris folioꝝ cupressi ⁊ corticū iter medioꝝ castaneaꝝ an̄.ʒ.i.ʃ.corticum mādragor̄ .ʒ.ii.fiat puluis de quo omni die inmediate ante cenā ⁊ prandium degluciat.ʒ.ʃ. Quintuȝ istrumentū est ꝙ omni die iuuenculus iste ante cenaȝ ⁊ ante prandium per horam completaȝ accipiat duas de istis pillˀis ℞ scorie ferri subtilissime trite postea cocte in succo burse pastoris usqȝ ad consumptōeȝ eius.℥.ʃ.pulueris radicum caude eque .ʒ.ii.cum succo plantaginis fiāt pillˀe ex oī.ʒ.viii.

Sextum instrumentum de interioribus ⁊ vltimuȝ est ꝙ in cibis huius pueri semper coquat radicum cōsolide maioris recentis frustū vnuȝ mūdatuȝ longitudinis digiti indicis ⁊ cetꝫ. Septimum remediū ⁊ primuȝ de exterioribus ē vt iste puer semper ante cenam ⁊ prandiū sedeat ī aqua mediocris caliditatis in qua extinguntur feramēta in qua etiam bullita fuerunt camomilla melilotum fenugrecū ⁊ radices consolide maioris in qua contrahat moram salꝫ per mediam horam.

Octauuȝ remediū ē vt post balneū ⁊ etiā absqȝ balneo salꝫ in die bis inungantur partes pectinis ⁊ omnia loca inter fiteri ⁊ radicem testiculoꝝ cuȝ hoc vnguento ℞ olei de mirto olei ō mastice ana .℥.i.cimini torrefacti.ʒ.i.thuris sandarace acatie ypoquistidos coralloꝝ ru.ana.ʒ.ʃ. cōsolide minoris.ʒ.i.cere quantū sufficit fiat vnguentū ⁊ applicetˀ locis illis. Spero enim ex istis ꝙ clementia saluatoris piissimi subueniat ei perfectā sanitatē afferēdo sibi qđ sua misericordia cōcedere dignetur ad perpetuas eius laudes.

Cōsiliū ō ardōe vrīe ꝓueniēte ex potu cātaridaꝝ.

Adolescentulus quidam in celeberrima vrbe vicent na mihi nuper oblatus est qui molestatur ardore vrine non leuiter.cuius quidē ardoris licet multe possunt assignari cause tamen ex his que diligenter inuestigans accepi hic ardor consequutus est causam primitiuam.s. potuȝ cantaridaꝝ.ptȝ aūt ꝙ in eis est virtus faciens mingere sanguineȝ excoriatiua viarū vrine ⁊ positiua acuitatis magistre in aquositate vrinali.siue hoc faciant p operatōeȝ prouenientem a comunibus ⁊ manifestis qlitatibus.vt caliditate acuta ⁊ siccitate.siue hoc insit eis ex operatione prouenīēte a primis qualitatibus ⁊ occultis simul. Ex quibus resultat in medicinis simplicibus virtus dicta 3ª siue proueniat hoc a cātaridibus per operationem a 4ª virtute prouenientem que dicitur specª proprietas. Nȝ tamē existimandum nocumentum ardoris vrine qui nō remansit prouenire precise a qualitate derelicta a cantaridibus. Mirabile eniȝ videretur taleȝ qualitatem in instrumentis vrine tamdiu fuisse conseruatam. Sed verisimilius est dicere ꝙ hic ardor in vrina conseruatur ab excoriatione ī poris vrinidibus ⁊ in vesica acquisita. Similr̄ et reseruatˀ in materia hum. rali in qua remansit impressio caliditatis ⁊ acuitatis quā virtus alteratiua lˀ expulsiua in totū vincere non potuit. Quoniam primitiue cause non raro mouent antecedentes motu alterationis ⁊ corruptionis vt apparet pº quarti de sermone vlˀi in caīs effimeraꝝ. Ex quibus apparet ꝙ in iuuenculo isto remansit in vrina ardor ab excoriatione viarum ⁊ acuta caliditate que in renibus ⁊ viis vrinalibus fixa pmāsit. Unde ex hoc fundamento facil apparet quis debȝ eē curationis modus ⁊ que debent esse instrumenta tam ex parte sex rerum non naturalium ꝙ̄ medicinalium accipiendum de quibus nunc sequitur.

Capitulum secundum de cura per dietam.

Locum igitur ⁊ cameram vehementis caumatꝫ ⁊ vestes super renibus multuȝ strictas ⁊ plūs euitare debet. Et euitare vehementem caliditatem et maxime spine epatis ⁊ renum. ⁊ caueat a multo ō cubitu super renes ⁊ a dormitione longa sup eos. Et fugiat omnia exercitia peditandi equitandi lˀ currendi. Similiter clamorem multuȝ ⁊ rixas ⁊ iram effugiat ⁊ ventris repletionem a multo cibo factam ⁊ eius stipticitatem effugere debet. Et ō cibis effugiat acria valō vt agrestam limones granata ⁊ consilˀia. Similiter ⁊ omnia acuta salsa ⁊ vehementer dulcia cibaria euitare debet ꝓpterea quia sunt conuertibilia in coleram ⁊ acuitatis facile susceptiua. propter qđ ⁊ frequēs ꝓuocatiuoꝝ vsus ⁊ maxime fortium alienandus est velut pipfeniculū petrosilinū apiuȝ ⁊ consilˀia. vnde etiam aromatum vsus euitari debet. Potus eius sit vinum mediocre in substantia ⁊ in potentia colore album ⁊ sapore medium inter dulce ⁊ ponticum.

Capitulum tercium de cura per medicinas.

In canone vero curationis huius dispositiōis premittendum primo ꝙ omnis modus curationis cum his que superius exhibuntur temptari debet prius ꝙ̄ perueniatur ad administrationem in iectionum medicinaꝝ per siringaȝ propter cās iā tactas ⁊ ideo septem occurrunt mihi remedia que administranda sunt partim interius partim exterius. De administrandis vero per interius.

Primum est vt exhibeantur ei omni mane.ʒ.x.lactis asinini cum.℥.i.mucillaginis granorum sebesten.per hec enim frangitur malicia ōrelicta a venenositate cantaridarum ⁊ cetꝫ.

Secundum principale ē vt post illud per quinqȝ dies omni mane accipiat.℥.ii.aque mell.s decocte cum granis duobus dragaganti ⁊ ℥.i. sarcocolle ad lauandum mundificandum ⁊ abstergendū.

Tertiuȝ est ꝙ post predicta successiue omni mane administretur ei hic potus actu calidus. ℞ aq̄ lactis caprini.℥.iii.seīs papaueris albi.ʒ.ii. succi liquiritie.ʒ.i.misce ⁊ totum exhibeatur actu calidū.

Quartū pñcipale est vt cū apparuerit signa aliq̄ te mundificationis salꝫ per xv dies omni die bibat hunc potum calidum in aurora ℞ aque distillationis caude equine.℥.ii.pulueris piloselle ypoquistidos thuris ⁊ sandarace an̄.ʒ.ii.misce ⁊ exhibeatur vt dictum est.

Quintum remedium est ꝙ omni die ante prandium puer iste sumat tres de infrascriptis pillˀis ℞ corticum medianorū castanearum pulueris foliorum cupressi dragagāti ana.ʒ.i.lacce preparate .ʒ.i.ʃ.pulueris folior : barbe yrcine.ʒ.ii.seīs apii .ʒ.ii. fiant pillˀe cum succo feniculi ex oī.ʒ.viii.

Sextum instrumentū est vt si dolor s instantia permaneret omni die postˀ prandiuȝ aut cenā puer iste accipiat coclear vnum huius tragee ℞ seiū papaueris albi.℥.i.seminū portulace.lactuce ana

ʒ.ii.seminū endiuie scariole ⁊ succi liquiritie. anā ʒ.i.pulueris radicum corticum mandragore.ʒ.ſ. .ſ.croci iusquiami ana.℈.ſ.zuccari albi duplum ponderis omniū fiat tragea que sumatur vt supᵃ Ultimum vō instrumentum est vt partes inferiores spie ⁊ loca radicū testiculoꝝ ⁊ femoris omnia ter uel quater in die inungantur cum hoc vnguēto ℞ olei de mastice olei de croco ana.℥.i. piguedinis anatis.ʒ.x.vitelos ouorum nuō.ii.spodii rosarum corallorum rubeoꝝ sanguinis draconis ⁊ acatie ana.ʒ.i.corticum mandragore.℈.i.cere q̄ꝫ tum sufficit fiat vnguentū ⁊ applicetur vt dictū ē.

Cōsiliū de vlcere vesice.⁊ annexis ei.s.dissuria ⁊ dolore in partibus yliorum

Ec generosa domina egrotat vlceribus in vesica sua que non apparent profunda mltum vt ex inditio vrinarum ⁊ relatis haberī potui. Et est huic dispositioni coniūctum accidens primum qd̄ est dissuria uel distilatio vrine cuꝫ impotentia retētōis eius. Et secunduꝫ accidens est vehementia doloꝝ in partibus yliorum imo fere in toto vētre inferiori q accidunt ibi propter colligantiā ipsoruꝫ ad vesicam. Et nisi cito subueniatur ei hec dispositio minatur sibi periculū ingens male terminatiōis in breui future. Abstineat itaqꝫ hec mulier ab oībus acutis vt cepe alleo raffano ⁊ a salitis cibis ⁊ a rebus valde viscosis vt pastilibus piscibus ⁊ ab aceto acuto ⁊ leguminibus ⁊ ꝓprie ellixis. Et bibat vinum rubeū clarum mediocris fumositatis antiquum uel nouum suo libito. De medicinalibus vero ℞ granoꝝ sebesten numero.xv.iuiubarum numero.xxv.sumach granorum mirti lambrusce ana.M.i.liquiritie violarū seminis malue ⁊ altee ana.M.ſ.seminis plātaginis.M.i.ſ. caude equine.M.iii.corticū papaueris numero quattuor bulliāt omnia in libr.v.aque usqꝫ ad consumptioneꝫ medietatis ⁊ de aqua ista omni mane bibat ciatū vnum calida ⁊ tantundeꝫ per horā.i.ſ. ante cenam ⁊ ciatum medium quando vadit ad lectum ⁊ semper sit calida ℞ folioꝝ cupressi siccoꝝ .ʒ.i.corticum medianoꝝ castaneaꝝ.ʒ.i.ſ. papaueris albi.ʒ.ii.iusquiami corticū mandragore ana .℈.i.opii.℈.vnum partes duas croci.g̃.xii. semis portulace.℈.quattuor seminis lactuce.℈.ii.fiāt pille cum succo violaꝝ de omni.ʒ.viii.de quibus icp immediate ante prandium ⁊ cenam accipia .v.Et iterum alias quinqꝫ in mane quando accipit decoctionem suprascriptā ℞ seminis portulace.ʒ.i.ſ seminis lactuce seminum communium frigidorum ana.ʒ.ii.granorum pinearū minuti incisaꝝ.ʒ.iii. corticum intrancorum castaneaꝝ.℈.quattuor corticū madragore.℈.ii.penidiaꝝ.℥.i.ſ.fiat tragea de qua semper post cibū omnem accipiat coclear vnum ad laudem dei amen.

Consiliuꝫ de vlceribus ī collo vesice ⁊ in renibus.

Ste venerandus vir in christo pater sine dubio egrotat egritudine complicata ex vlceribus existentibus in collo vesice quibus etiā communicant aliqua vlcera renibus eius. Et preterea quandoqꝫ propter retentionem materierum a viscositate materiei ⁊ calore ītēso renum contingit generari harenulas in renibus eius. id est satis rationabile. quoniam loca vlcerata non euacuantur a presentia materierum viscosaruꝫ ⁊ a caliditate intensa. Qd̄ vero lapis in uesica eius existat. rationes non videntur rationablr concludere: quoniam impotentia illa emissionis vrine rationabilius prouenit a residentia ⁊ fixione materieꝝ inmersarum collo vesice ⁊ ibidem īviscataꝝ quam a lapidis presentia. licet in hoc casu etiam non sit neganda possibilitas. Sed quantum ex dispositione presenti cōsiderari potest.nō apparent in casu isto signa presentia lapidis ī collo vesice eius uel in ea.qualitercunqꝫ tamen contingat. vti potest istis quattuor remediis quorum qd̄ libet poterit esse mundificatiuum renum ⁊ vesice prohibitiuū ampliationis vlceruꝫ ⁊ sedatiuū accidentium que virum istum molestant. Primū itaqꝫ est descriptio ista ℞ sebesten numero.xv. violarum se.portulace granorum alkekengi foliorū cypressi ana.ʒ.ii.gumi arabici.ʒ.ſ.granoꝝ pinearum.℥.ſ.liquiritie.ʒ.ii.ſ.se.endiuie accetose scariol ana.ʒ.i.se.qīm frigidoꝝ.ʒ.ii.fiat hoꝝ decocᵒ in lib.iii.aque usqꝫ ad consumptioneꝫ tertie ptis de hac quidem decoctione singulo mane accipiat .℥.v.calidas ⁊ tardet cibum salt horis.iiii. Et si tempore instantie sitis aliquando de eadem acciperet bis uel ter in die cum eadem quantitate ordei bonum esset ei. Secunda medicina est pul. iste ℞ se.portulace.ʒ.ii. granorum papauer al. ʒ. iii.se.endiuie.ʒ.i.se.lactuce.℥.vi.floruꝫ nenufaꝝ ʒ.v.fiat pul.de quo accipe post mediam nocteꝫ ol nocte uel alterna nocte.ʒ.i.cum aqua decoc.granorum pineaꝝ. Tercia medicina est electuarium istud ℞ mucilaginis sebesten.℥ iii.mucilag. se. lini fenugreci ⁊ granoꝝ sisami ana.℥.ii.pinearuꝫ .℥.iiii.croci.℈.ſ. corticum maudragore.ʒ.i.granorum alkekengi numero.xx.florum nenufaris .ʒ.iiii.fiat electuarium de quo omni mane in aurora postq̄ dimiserit decoctōeꝫ predictam continuatam.x.diebus aliis.x.diebus sequentibus accipiat coclear ⁊ tardet cibum vt dictuꝫ est. Quarta medicina sunt pille iste ℞ centauree minoris .ʒ.ii.granorum alkekengi numero.x. corticum papaueris al.folioꝝ nenufaris ana.ʒ.ii.se. plantaginis acatie dragaganti gūmi arabici ana .℈.ii. medulle granorum cerasorum vel gūmi ipsoꝝ arboris.ʒ.ii.ſ.liquiritie ani.granorum pini ana.℥. ii.dissoluantur gumme cum modico succi violaꝝ incorporētur altera omnia cum eis. et fiāt pille de quibus omni mane in aurora acipiat.℈.ii.cum medio ciato aque decoc. liquiritie continuet eas .x.diebus post elʼtūm predictum.Deinde r̄uoluat ītentionē curationis de istis pillis ad decoctiōeꝫ ⁊ a decoctione ad elʼrꝫ ⁊ de elʼrio ad pills alternatiꝫ permutando. Et hec quattuor sūt que mihi securiora ⁊ vtiliora apparuerunt in pnti dispōne obseruanda. Si enim ad efficatiora ⁊ fortioris operationis deberet fieri transitus non vr̄ illd̄ bn̄ rationabile propter absentiam infirmi ⁊ carētiā signoꝝ presentem dispositionem demōstrantiuꝫ in quorum cognitione negociandum esset ex visu magis q̄ꝫ ex auditu. Hec ad laudē dei oīpotētis.

vti potest quattuor ⁊

Consiliū de strangurīa a quacūqʒ causa ꝓueniēte.

Capitulum pꝛimū de causis.

G Enerosus quidam adolescens de celeberrima pꝛogenie thel giaꝛioꝝ paulo ante ingent̄ molestatus fuit vehementi appetitu ꝛ conatu vꝛinandi. cum pauco tamen effectu. ita ꝙ non poterat emittere vꝛinā. ni i duas uel tres guttas cum maximo dolore in partibus femoꝛis ꝛ circunstantibus ei. cum quibus remāsit continue acriter molestatus a 24ᵃ hoꝛa vsqʒ ad 7 noctis diei. xv. nouembris. tunc ergo circa 7ᵃᵐ horam somno captus quieuit ꝗ̄ per horas duas. et expergefacus reperit se mīoribus doloribus molestatū. vꝛinam tamen emittere non potuit ꝙ̄ titatis maioꝛis pꝛedicta. post iterum somnū ingressus est ꝛ quieuit suauius ꝙ̄ ante. Et cum fuit a sōno expergefactus minori innentus est doloꝛe molestari. vrinam etiam abundanter emisit. Remansit tamen notabiliter cōfractus ꝛ dbilitatus. Hec fuit huius viri dispositio. que si diligenter cōsiderētur inuenietur ꝙ est dispositio a sapiētibus distillatio vꝛine nominata. quā greci stranguriā nominabant. per quā italici intelligunt impotētiaʒ vꝛinandi cum emissione vꝛine guttatim effuse.

Circa quam stranguriam contemplandum est theoꝛice speciales eius diuersitates eliciēdo ex uarietate causarum pꝛoducentium ipsam. De numero g° exteriorum causarum assignatur cē vna uehemens frigiditas a circunstante aere. ab aliis etiam rebus non naturalibus. vt cibo ꝛ potu ꝛ cō similibus que vehemeutem fecerunt pmutationē in organis vꝛine. velut in vesica tota. aut in collo eius. aut in poꝛis vꝛitidibus. vel in renibus ꝙ̄tū ad panniculum collatoꝛiū. aut in venis emulgentibus. pꝛopter hec enim omnia contingit homīeʒ ab vꝛinando pꝛiuari. aut qꝛ in vesica non recipit̄ vꝛina. aut qꝛ dato ꝙ in ipsa recepta fuerit expelli non potest. ꝓpterea. qꝛ foꝛtis frigiditas ꝓhibet debitam circūtractioneʒ muscli colli vesice de circumferentia ad centrum. ꝗ̄ vꝛina denegat̄ ppea qꝛ ad expulsionem illius necessaria est apertio colli vesice. Cum g° motiua virtus conatur dillatare contractio muscli pꝛohibet illā dillatationē. g° ibi cāt̄ doloꝛ. sed ex alio vꝛina sui multitudine ꝛ mala complexione fortassis consecuta ad ipsam incitat virtutē expulsiuā. g° perseuerat pugna expellētis ad constringens et eꝰ. Cum ergo virtus in dillatando aliq̄liter elonget superficies intrīsecas colli vesice. g° aliquid de vꝛina distillando cadet. ꝛ hoc est foꝛale strangurie. Ex hoc sequitur coꝛrelarie. ꝙ quādiu durat causa constringens ꝛ dillatationis effectus. tādiu durat egritudo. Et sequitur 2° ꝙ cū ibi sint motus pꝛeternaturales ꝛ multum violenti. necessario sequitur ibi dolor fortis. Et sequitur 3° ꝙ tales doloꝛes repꝛesētāt sub spetie moꝛdicandi ꝛ pungendi ꝛ cet. Ad retentionem enim vꝛine ꝛ eius multiplicationem acquiritur in ea acuitas ad quā ipsa vꝛina est valde parata pꝛopter amaritudineʒ ꝛ salsedinē eius. Et sequitur 4° ꝙ in tali dispositione assignabilis est duplex male cōplexionis species. Pᵃ est a frigiditate iaʒ inducta. 2ᵃ ē a caliditate in collo vesice ab ipsa vꝛia. Et sequitur 5° redditio cause. qꝛ multi hominum hac egritudine laboꝛantes facile moꝛiuntur. Spasmosi enim ꝛ cōtractiui motus lacerti vesice nocumentum comunicat̄ nuce. ꝛ de ipsa comunicatur ad cerebꝛum valde faciliter. Et ex hoc fundamento iteꝝ sequitur solō ꝗ̄ maior sine comparatione pungitiuus ꝛ mōdicatiuus doloꝛ appareat in hac egritudine in extremitate pudibundi ꝙ̄ in collo vesice. in quo tamen vesice collo existit egritudo per essentiam. ꝛ sua causa applicata magis. hoc enim totum accidit pꝛopter maiorem esse ꝓbilitatem in pudibundi panicl'o ꝙ̄ i vesice collo. Et vltimo ex hoc fundamēto sequitur posse colligi signa huius spetialis stranguríe. Erunt eꝛgo ista .s. velocitas aduentus nocumenti pꝛopter foꝛtitudinem cause infrigidantis ꝛ naturalem complexionem subito permutantis. Secundum signum erit intensio lapsus ad applicationem rerum infrigidantinm sequens. Tercium signnm erit actual̄ frigiditas a i su tactus egrotant̄ percepta. Quartum erit grauitas in alchatī peꝛceptibil̄. Et quintum assūetur ex cognitione applicationis causarum subito ꝛ potent̄ infrigidantium. Et licet mala complexio humida possit etiam hoc efficere ppea pa humiditas maiō ꝙ̄ debet reddit cōpꝰis frigidius ꝙ̄ opoꝛtet. tamen qꝛ ipsa non est tante potentie ad contrahendum collū vesice. ꝙ̄ te frigiditas est potēs. Ideo ipsa humiditas rarissime efficit hanc egritudinē. que raro tātū inualescat ꝙ deiciat actū pꝛopꝛie vtutis. ꝛ ex isto sequitur necessitas huius dispositionis vt i sequenti caᵒ deinceps apparet.

Capitulum secundum de cura strangurie in gnqʒ distinctum intentiones a causa frigida ꝛ hu.

In hac igitur dispositione canō curōnis assūit̄ ex quinqʒ intentionibus necessariis. Et pꝛima quideʒ est coꝛruptio male complōis frigide vl' alterius inducte si fuerit inmaterialis. 2ᵃ intentio est rectificatio membꝛoꝝ que iam debilitata sūt. 3ᵃ est rectificatio regiminis. Si autem egritudo fuerit materialis. qꝛ mala complexio frigida ꝛ humida tocius vesice. ꝛ pꝛincipaliter colli eius cum multa materia flegmatica fri. ꝛ. hu. tunc 4ᵃ itētio est accidētis suspecti remotio subita. ne perducat ad nocumenta supꝛadicta. Sʒ contra quoniaʒ accidens illud remoueri non potest ni i curatiōe suaꝝ causaꝝ a quibus dependet. sed cause sue n cōuenienter reguntur nisi p digōeʒ aut eūatōeʒ eaꝝ āt vtrumqʒ simul. ergo pꝛius itendi debet ad digōeʒ ꝛ eūatōeʒ ꝙ̄ ad accidentis sedationē. Ad hoc motiuum ꝛ ad oīa sibi consilia dicendum est pꝛimo leuius qꝛ cōtingit hanc egritudinem esse a mala complōe frigida inmateriali. Subtilius āt dicendum est. negando ꝯñtiam. licet enim effectus a causis dependentes non possint conuenienter remoueri sine pꝛocuratione caꝝ: vt bene argutū est tamen qꝛ foꝛtitudo accidentis vt doloꝛis vl' coꝛruptionis vesice a multa materia diu retenta fuē a fieri grandiora minatur pericula ꝙ̄ materia et mala complexio. Ideo accidentis remotiōi pꝛius intendendū est. sed foꝛtitudo accidentis negat illas. ergo pꝛius accidenti intendendum est. ꝙ̄ egritudini ꝛ cause sue. Et sunt sermones gustandi ex sententia pꝛincipis 4ᵃ primi finali caᵒ. ꝛ tu lege ibidem de complicatione moꝛboꝝ cum causis et accītibus coꝝ. 5ᵃ itētio erit materieꝝ pꝛepara°

ꝛ earum euacuatio. Primam autem intentōez complent omnia istrumenta que proprie egritudini contraria sunt. ꝛ sunt instrumenta calefacientia primi generis cibalia potabilia. velut crocus cassia lignea ameos amomū eupatorium absinthium abrothanum. hec enim omnia ad vesicam in frigidatam potentiam habent calefaciendo ꝛ ipsā confortando per operationem a 3ª vtute eorū ꝓuenientem. Similiter etiam ꝛ aque sublimatōis decoctionis predictarum rerum notabiliter cōferunt. De instrumentis vero ꝭi generis sunt ea que exterius applicāda sunt. de quorū numero primum est. vt fiat sessio cum collo vesice frequenter super tabula cupressi notabiliter calefacta: que ēt applicetur femori ꝛ sub radice testiculorū. qꝛ ibi ē situs colli vesice. Similiter sessio facta fiat cum multa quantitate croci integri notabiliter calefacti ꝛ positi in sacculo sindoneo ꝛ est de melioribus mihi exptis. Crocus enim ingreditur in sedatiōe doloris 3ª quarti caº de cura flegmonis. Similit confert vesica ex decoctione croci predictis partibus applicita nōbilr calida. Et iterum confert sēicupium factum in decoctione saluie melliloti ꝛ camomille. Non curo hic instrumenta multiplicare qꝛ iste vir iam curatus est. sed hec posita sunt. vt si ista applicentur vsqꝫ ad vnum mensem omni septimana t' vel quater vtilia forent gratia preseruationis applicita. propter qḋ linimenta emplr̄a ꝛ vnguenta ꝛ embrocationes ab hoc sermone abscindo. licet aliqua tangentur inferius magis.
Pro 2ª vero intentione apparet qḋ applicatio prędictorum corroborat vesicam totam corrūpēdo malam complexionem iam predictam. De his āt que a proprietate dicuntur confortare vesicam ē assumptio pulueris vesice danule exiccate. si ex ea detur in potu. ʒ. i. cum decoctione croci. nō minus enim hoc instrumentum videtur esse conueniens ꝙ est puluis pelliclarū intrinsecarū stomachi gallinarū stomachi cōfortatiuus. sed iste affirmat ab omnibus. vt 13ª tercii tractatu 2º caº de debilitate ꝛ nocumento stomachi colligendū est. ergo pariformiter hoc conferre debet in vesica. ꝛ lege ꝺ eo 19ª tercii caº de retentione vrine ꝛ videbis.
Jam autem ex predictis apparet pro executione tercie intentionis. qualiter regimen ex parte rerū non naturalium mensurandum est. Oportet. n. omnia instrumenta hec per contrarietatem aduersari egritudini. Et qꝛ egritudo essentialiter ē frigida. Ideo oportet instrumenta illa esse calefacti ua: vt 4ª primi caº 2º in exordio de canonibus curationis male complexionis legitur. Que enim sine materia fuerint per alterantia corriguntur. verū qꝛ tales egritudines inmateriales non diu permanent ita qu in transeant ad materiales. aut sibi associat ea. vt pª primi caº de complexionibus legendum est. frigiditas enim maior ꝙ debet reddit corpus ꝛ cetꝭ. Ideo qꝛ raro contingit imaginari bene posse virum bene contemplantem ꝙ reperiatur stranguria omnem presentiam materie ꝛ lapsum materialem excludens. Ideo in hac materia pro intentione 4ª discurram per instrumenta que cum hoc ꝙ calefaciendo lapsum inmaterialem frigidum corrigere possunt. etiā matiā aspicientia frigidam ꝛ humidam mucillaginosam aquosam vitream ꝛ salsam. nunc quidem calefaciēdo. nunc vero subtiliando. Similiter etiaꝫ incipiendo ꝛ incidendo prout materierū diuersitas i qualitatibus primis ꝛ secundis peccantium aduocat adsc instrumenta conuenientia sunt. ꝛ per hec omnia complebitur simul intentio 4ª. que vertebatur ad accidens videlꝫ ad dolorē. Et intētio 5ª que erat ad materierum preparationeꝫ ꝛ eu͂ationem. Igitur mensurari debet modus administrationis medicinarū incipiendo pº ab isto. ℞ aq̄ altee aq̄ paritarie ana. ℥. ii. ꝛ fortius illo est hoc ℞ aque rubee tinctorum aque genestre ana. ℥. ii. Et iterum ℞ aque apii. ℥. iii. aque petrosil' ꝛ est spēs eius. ℥. ii. misce Et iterum dentur aque milii solis ℥. v. Et fortius omni predicto est. vt in potu dēt ℥. v. aque capil' ve. aperiūt eniꝫ in 3º licet tēperati sint vt 5º collig' legi potest. Et quodcunqꝫ eorū exhibeatur. calidū detur cum zuccaro commixtuꝫ ꝛ in aurora per 7 uel 8º horas distanter a cibo. Et si quis desideraret hec efficere fortiora. tunc predictis adiungatur. ℥. i. oximell' compositi. Et delectabilior illo est sirupus compositus aceti. Et fortior illo est oxiel squilliticum ita tamen ꝙ tota dosis potus non transcendat. ℥. iiii. ʃ. De his vero que localia conferunt. cōmune ꝛ domesticum est semicupium factum cum aqua decoctionis feniculi appii petrosil' peucedāi aristol' vtriusqꝫ cimini carui ani. gr̄nis milii sol' eupatorii su meu ꝛ consimilibus omnibus ꝛ pluribus. hec enim solemnit' conferunt immo administrari potest semicupium quinqꝫ vel sex vicibus in die securius ꝙ̄ administraretur balneū totū capiens. Et ego scio ꝙ in fōti stranguria semicupium factum ex oleo dulciū oliuarū statim remouit dolorē ꝛ prouocauit vrinam. De localibus vero linimētum optimum ē hoc. ℞ vnguenti dialtee. ℥. ii. olei nardini. ℥. i. ʃ. misce ꝛ liniat' totus pecten radices testiculorum ꝛ inferior pars spine. Et si de tali medicamine fiat suppositorium cum lana succida qͥ continue positū in fiteri ꝛ intestino mirabiliter cōfert. Linimentum autem fortius illo est hoc ℞ vnguenti aragonis. ℥. ii. castorei. ℥. ʃ. olei de croco olei de ruta ana. ʒ. vi. fiat unguentū molle. De localibus etiam comune est. vt inungatur candela parua vl' siringa cum oleo balsami ꝛ imponatur vsqꝫ ad 9 cauum vesice. aut enim curat remouēdo pilos harenas lapillos ꝛ trumbos a collo vesice aut curare docet. si enim siringa sentiat asperitatem aut duritieꝫ. tunc est signum certum lapillorum aut harene grosse in collo vesice existium. Unde curāda est dispositio ꝛ alleuiādus dolor per trāspositoeꝫ eleuando plantas pedum versus celū. De fomētationibus aūt localibus comunes existunt ꝛ vtiles hee facte ex furfuribus spelta cimino aniso dauco eupatorio petros' calefactis ꝛ femori ꝛ omnibus partibus predictis applicatis. Secunduꝫ fomentum ad illud ꝛ optimum est vt accipiantur arthemisie matricarie ana. lib. ʃ. calide applicent' partibus predictis. q̄to iuuamento conferat matricaria ad prouocandum vrinam ꝛ ad aperiēdū sciunt qui legerunt in caº eius ꝛ audiuerunt. Sepe autem sum expertus ego. ꝙ si maḡ q̄titas herpilli. i. ꝭpilli calefacti applicetur partibus predicꝭ dolorē sedat. ꝛ vrinam prouocat. In hoc autē caº non curo tangere iuuamenta neqꝫ modum applicationis floris sapheue. Similiter nō curo extendēre sermoneꝫ in descriptione ꝛ applicatione clisteriorū. quoniaꝫ intentio mea principaliter dirigit'

ad aperiendum ⁊ sedandum dolorē.que duo non dant indutias. Materie etiam medicinarum que in fomentatiōibus ⁊ linimentis predictis po site sunt. possunt sufficere ad faciendum clisteria epithiata eplra ⁊ alia cōsimilia localia. Et p hec q dem credo satis conuenienter posse remoueri oēz stranguriam a mala complexione frigida ⁊ humi da maťiali vľ inmateriali. ⁊ omnem que pendet ab oppilatione facta a trumbis petaloidibus ha renis ⁊ lapillis. ⁊ mucosis superfluitatibus. immo hec remedia multum conferunt ad stranguriaz p uenientem ab apostemate colli vesice tam flegma tico ꝙ melancolico.

Capitulum tercium de cura strangurie a causa calida ⁊ sicca.

Si autem ex signis percipi potest strāguriā pro uenire a materia calida ⁊ sicca. quod ē valde raro tunc cum instantia doloris procedendū esset cum linimentis vnguentis emplastris semicupiis epi thimatibus ⁊ embrocis compositis ex aperiētibus ⁊ infrigidantibus de quoꝝ numero sunt sēia 4 co munia frigidoꝝ. Item semen cuscute portulace ci coree endiuie attaraxacon viole malue prunis se besten cressonibus senatōibus ⁊ aliis fontalibus plantis. De numero tamen istoꝝ est oleum nenu farinum factum ex dulci oleo oliuaꝝ absqꝫ sale da tum in potu usqꝫ ad 4.ʒ. quibusdam diebus mira biliter confert. Et scio ēt ego ꝙ emplastratio par tium genitalium facta cum lenticula aque mirabi liter confert. Et fortior illa ⁊ secura est applicatio foliorum recentium papaueris contritoꝝ. Nec ti meas stupefactionem. qꝫ domestica ē 4ª primi pe nultimo caº. Scio etiam ego ꝙ aqua lactis ouini ⁊ bouini ⁊ mandiolini usqꝫ ad.ʒ.iiii. cum modico zuccari melľ vľ vini ne coaguletur mirabiliter ꝯ fert. ventre tamen patient| facto sēper lubrico cuz leuibus ⁊ pinguibus clisteribus vel cum medulle cassie fist|.ʒ.i. in potu data cum aqua lactis predi cta. Scio autem ego experientia certa. ꝙ si pa tiens accipiat omni mane.ʒ.v. aque decoctionis ḡ norum sebesten minutim incisoꝝ. leniendo prouo cat vrinam. ⁊ dolorē sedat. ⁊ proprie si ei adiūga tur aliquid de puluere croci.

Capitulum quartum de cura strangurie a cau sa frigida ⁊ sicca.

Si autem hec egritudo proueniret a mala cōple xione materiali frigida ⁊ sicca qđ tamē adhuc mi nus contingit. tūc summa curationis ꝯsisteret ex his que dicta sunt in duobus capitulis inmediate precedentibus. vir enim sciā ⁊ opere tritus diligē ter confrangere sciret ⁊ poterit medicamina fri. ⁊ hu. cum ca. ⁊ sic. ibidem positis ⁊ ducere ea ad me dium. per qđ diligenter corriget lapsum frigidū cum calefacientibus. ⁊ siccum cum humectantibus potentia enim discretiua applicaret conuenienter singula contraria sibi compositis contrariis. et tu considera. qꝫ sermones abbreuio. At vero đ appropriatis instrumentis ad hunc lapsum est vt in potu detur sape clare ⁊ dulcissime.ʒ.i.ʃ.cuz.ʒ. .iii. ydromelľ longi ⁊ subtilis. In hoc etiam casu summū cognoui iuuamentuz in applicatōe aque sublimationis raparuz. imo ⁊ in comestione eaꝝ. Et brodia etiam pulloꝝ. in quibus dissoluantur medulle crurium castrati ⁊ porcelli iuuenis mira bili iuuamento conferunt in hac spetie strāgurie. Similiter etiam ⁊ vitelli ouoruz ⁊ testiculi agno

ruum vituloꝝ ⁊ pulloꝝ. Si quis autem vellet ex hibere aquam sublimationis medullaꝝ aliuz erit iuuamentū excellens per me testificanduz. Quidā autem gloriantur in exhibitione aque sublimatio nis humani sanguinis a corpore bene sano accep ti. sed nō curo ego de talibus neqꝫ vitupero mlťū.

Capitulum quintuz de strangurie sāguie cura.

Si autem hec egritudo proueniret a mala cōple xione ca. ⁊ hu. materiali. vꝫ sanguinea. imaginari possumus. de raro tamen contingentibus est mul tam sanguineam materiā inmoderate replerē cō pus vesice totum. ⁊ proprie partes colli eius. pro pter quod fieret oppillatio coartatoria colli vesice negans vrine emissionē. ⁊ tunc quidem apparēte notabili rubore ⁊ plenitudine ⁊ grossitudine vēa rum circa totum femur ⁊ inferiores partes pudi bundi cuz caliditate ⁊ grauitate ibi percept| ⁊ pul satione maḡ. Tunc primum instrumentorū est stā te complicatōe plenitudinis corporis cum ea fiat flōia basilice per quam educant sanguinis.ʒ.iiii. aut. v. secundū potentiam tollerantis. Et si nō ap paret tanta plenitudo. tunc sufficeret flōia saphe ne dextre. Facta vero flōia diuertatur materia ad intestina cum clisteribus compositis cum cassia fist| zuccaro ru. oleo violʼ ⁊ ellectuario de psilio cō fect|. Tertio ad hanc intentionez conueniret vē tosatio natū cum scarificatione. Et melior illa esset ventosatio facta in domestica parte coxarum ⁊ in media earum. Quarto intēdatur ad appli cationem remedioꝝ localium sedatiuoꝝ doloris. Et licet stante fluxu materierum argumento sum pto ab egritudīe conueniret repercussio. qꝫ tamen repercutiētia que deberēt esse frigida ⁊ sicca raro euacuantur a stipticitate notabili. que simul cum frigiditate notabilē efficit constrictionē ⁊ strangu rie augmentum. Ideo securius est administrarī lo calia infrigidantia ⁊ humectantia lenientia nōbi liter ⁊ sedatiua doloris. Argumentuz eiꝫ sūptum a vehementia accidentis. qđ est dolor vehemens a constrictione colli vesice fortius promouet me dici mentem ꝙ lapsus a materiali eius causa. Unī locale conueniens esset semicupiū factum ex aqua decoctionis violaꝝ maluaꝝ portulace folioꝝ ⁊ flo ruz cucurbite ⁊ nenufaris. Et fortius illo ⁊ securi us esset apud potentes facere semicupium cuz oľo nenufarino floribus cucurbite oleo violʼ ⁊ consimi libus. Et non raro consueui ego in cōsimili dispo sitione reperire iuuamentū sublimius in semicu pio lactis ouini vľ bouini vľ caprini vľ mandioli ni ꝙ in aliis. Uerum egritudo hec rarius proue nit a sanguine apostemante collū vesice ⁊ cuius q dez cura fiēda esset proprie sicut precedēt| reple tionis. nisi qꝫ in loco apostēoso oportet diutius assistere medicinas ⁊ cōtinuare super loco. propť qđ summum inueni iuuamentum in applicatione lane infuse in predictis oleis caľis aut ipsorum a liquo ⁊ sepe renouate. Similiter etiam a sāguie frequentius contingit fieri stranguriā ⁊ proprie effuso in concauū vesice vľ in collū eius ⁊ ibidē co agulato vľ cōgelato a frigiditate. licet frequētius contingat ipsum coagulari ꝙ congelari. proptea qꝫ coagulari non minus est propria passio sāgui nis ꝙ esse rubicundum. vt a Galieº in libello de colera nigra colligendū ē. Cum igitur contingit coagulatū sanguinez in collo vesice facere strangu riaz. tunc difficilis est eius cognitio sicut pluriaꝝ

egritudinum viarum vrine noticia ambigua ē. 2° te gni colligendum. potest tamen diligens contemplator aliqualiter venire in noticiam huius dispositionis. P° per noticiam habitudinis trāscēdētis medietatem carnositatis ⁊ maxime circa partes natum femoris ⁊ coxarum. 2° vero per grossitudinem venarum existentium in partibus illis.

3° per rubore͂ purpureum in eisdem. 4° per pulsationem magnam ⁊ perseverantē. 5° p gravitatem in collo vesice perceptam. 6° per caliditatem ibidem multiplicatam. Sanguis enim coagulatus valde facile supercalefit. 7° p usum ciborum valde calefacientium ⁊ dissoluentium ipsum sanguinē. 8° ꝓpter precessisse fortes agitatōes in partibus al'katim natum ⁊ consimilibus. velut contingit in casu percussione saltu ⁊ vehementi exercitio ⁊ coitu facto vl' similibus. 9° ⁊ vltio ꝙ si candela vel siringa imponatur collo vesice et extrahatur suaviter: percipietur in foraminibus siringe aliquid sanguinis adherere. quibus percepris stante repletione notabili cōporis ⁊ partium predictarū applicētur flōie vt paulo ante dcūm ē.

2° vero fiant semicupia ex predictis rebus in quibus tamen semper magna ꝗtitas apii absinthii rubee tinctorum polii montani ⁊ centauree minoris apponatur. hec enim omnia operationes ⁊ proprietates habent dissoluendi sanguinem coagulatum ⁊ proprie cimiō inest virtus talis. De localibus autem intrinsecus administrandis. summum remediū est intromittere aquam mellis calidam ⁊ valde dulcem. Iterum confert ītromissio vini subtilis albi ⁊ bene fumosi. Et 3° confert ad illud succus apii iniectus. ⁊ similiter aqua sublimatōis eius. licet debilior sit. Et si p hec omnia aut ipsorum efficatiora dissoluitur sanguis. habebitur intentum. si autem predictis addatur modicum aceti albi subtilis ⁊ acuti. Scio autem ꝙ iniectio lixivii notabl'r calidi potent' dissoluit sanguinem sive congelatus sive coagulatus extiterit. Et p hec omnia apparet satis sufficienter provisum esse ad curam cuiuscunque spēi appropriate vl' reductie. Quecunque enim strangurie species debilis reduci potest ad curam per ingenia ⁊ instrumenta in precedentibus capitulis posita. que omnia hic vir attendere debet gratia preservatōis sui ipsius. evitando huius egritudinis effectivas causas. que tacte fuerunt ⁊ aperiendo quibusdam instrumentis lenituris ⁊ aperituris supra memoratis. Et divina interveniente gratia curabitur a dispositione ista si recidivabit in illam ⁊ preservabitur a lapsu in ipsam amen.

Consilium de dissuria ⁊ stranguria simul provenientibus ab acuitate vrine ⁊ ab excoriatione cum vlceribus in collo vesice.

(h)Ic nobilis vir Baytanus laborat egritudine verenda multū ꝓpter plurima motiva. P° propter ipsius diuturnitatem cum ipsa satis prolixo tēpore perduraverit. 2° vero proptꝰ ipsius egritudinis manerie͂. quonia͂ est de his q̄ non solent bene curari. cum ipsa sit dispositō viarum vrine. est enim dissuria commixta cum stranguria. vt paulo post videbitur. 3° propter etatē huius viri q secundū ꝙ dicitur septuagenarius ē.

4° ⁊ vltimo pro nūc. q2 ipsa est egritudo continue affligens virtutem que debilis est ipsam nullā fere habet interpollationem ſm narrata mihi. Est autem dispositio ista dissuria per quam intelligitur frequens mictus. Cum enim effunditur materia a renibus per vritides ad vesicam. sive ipsa materia habet acuitatem a caliditate vl' a calida materia colerica vel adusta sibi īposita. sive a putrefactione materierum in renibus acquisita. cū tal' materia recipitur in vesicam acuitate sui dolores faciendo pungitivos incitat virtutem expulsivam vesice ad expellendum ipsam vrinam tamꝙ obiectum contristativū. etiam si collum vesice nullam haberet lesionem aliam preter illam. quāto ergo fortius leditur vesica ab vrina sibi delata. cum ipsa habeat excoriationem immo ⁊ vlcera ī collo suo que reddunt ipsam passibilem ēt ab vrina ꝙ tumcumque naturali. si non haberet aliquam malā qualitatem de predictis per quam nocere possit. Cum g° due cause de fortioribus associate sint ad faciendum frequentiā mictus. s. vrine acuitas et putredo ei commixta ⁊ vlcera ⁊ excoriationes in collo vesice. non est mirabile si frequens est mictus totiens enim ad expellendum vrinam movetur vesica. quotiens patitur ab ipsa. sed quasi semper leditur ab ea. ergo quasi semper mingitur. aut saltem mingendi appetitum habet patiens. Cum g° collū vesice magnifice lesum sit. ⁊ virtus eius debilitata. non est mirabile si impotentiam habet mingendi vir iste. ⁊ cum mag̃ angustia vrīam emittit que non est aliud ꝙ stranguria nominata dispositio. Ad hanc autem vitatē non solum colorādam sed etiam demr̃andā concurrunt motiva ex informationibus mihi conscriptis assumpta.

Quorum primum est magna voluntas vrinandi. sive per ipsam intelligatur magnus appetitus ad eiciendam vrinam ⁊ frequenter. sive frequens ēt fiat eius emissio. Secundum vero est mictus pauce quantitatis vrine. licet enim vrina adhuc multa in vesica reperiretur. mictus tamē fit paucus. propter impotentiam virtutis expulsive vesice. Quo modo enim potest vrina convenienter expelli. cum non possit convenieuter applicari organū expellens. qđ est collum vesice ad expellibile quod est vrina. Tertiū motivum est pūctio manifesta vel ardor in collo vesice. maior tamen representatus in extremitate pudibundi ꝙ alibi. ⁊ hoc propter maiorem sẽibilitatem panniculi capitis virge ꝙ colli vesice. hoc autem totum ꝓvēit propter vlcera in collo vesice existentia. que p colligantiam eius ad caput virilis membri nocumētum in eo comunicant. apparet autem huic viro iuvamentum consequi propter manualem constrictionem capitis virilis membri. si per ipsam compressionem exprimatur vrina. que mag̃ qualitatibus dolorem efficiebat in eo. sive propter compressionem talem non tantum recipiat de spū sẽibili ꝗtum esset necessarium ad sẽationem efficiendam. Potentia enim sẽitiva non exit in actum sentiēdi nisi cum debita quantitate ⁊ dispositiōe spiritus sẽibilis. Sed ille per constrictionem illam expellitur ac prohibetur recipi vt dictum est q2 ⁊ cet.

Accidit autem in viro isto in yeme nō percipi dolorē. s. magnum. Non enim credo ipsum esse sine dolore tempore mictus. sed non est ita fortis

dolor quonia materie humorales magis refracte sunt a frigiditate tempore hyemis. q estatis. Et licet caliditas tempore hyemis fortior sit in profundis partibus corporis q tempore estatis. non tamen ppter hoc acutiores redduntur materie. quoniam fortitudo caloris illa etiam est per vnionem naturalis caloris que reddit virtutem fortiorem. resistit autẽ magis fortis virtus accidentibus causis egrotare facientibus q debil' virtus. Cum etiam tempore hyemis non ita frequenter nec magna putrefactione corrpãtur materie sicut tempore estatis. Urinam autem mingit iste vir parum conturbatam. propterea q2 ipsa effunditur a locis propinquis. vnde non potest multa commisceri feculenta et saniosa pars cum aquositate i puo et breui spatio transitus. sicut commisceretur i magna et prolixiori via. Cum ergo conseruat vrina in vrinali et refrigescit. apparet in fũdo vasis velut lutum. qd non est aliud q saniosa et corrupta materia prius in vesica collecta que grauitate sui separatur ab vrina propterea aquositas subtiliatur aut minus turbida fit. dato q non credam ipsam vnq clarescere posse. Ex fundamẽto omnium predictorum sermonum. inferuntur correlaria plura. Primum q egritudo principalis huius viri est excoriatio cum vlceribus in collo vesice. Secundum q egritudo cõplexionalis eius est mala complexio in renibus vesica et omnibus membris vrinalibus calida et humida. Tertiũ q materialis causa est sanguis flegmaticus in venis renum et viis vrinalibus a putredie corrupt'.

Quartum est in renibus eius et collo vesice ẽ aliquid de harenis. propter caliditatem intensã generatis ex predicto flegmatico sanguine. Quintũ ẽ q in renibus et viis vrinalibus frequenter accidunt oppillatiões a materiebus predictis claudẽtibus celatorium renum poros vritides et vesice collum. Sextum correlariũ est. q accidẽtia huius dispositionis sunt dissuria et stranguria super sus tacte. Septimum correlariũ. q pungitiuus dolor et incensiuus in capite virge consequit' nocumentũ colli vesice. et non est nocumentum per se capitis virge. Octauum correlarium est. q iste vir debet esse in virtute motiua laxatus et debilitatus multum. Nonum correlarium et vltimũ ẽ q oportet hunc vir de se ipso prouidere et cito et bene sollicitum esse; aliter non bene succedet ei. Hec in summa est huius viri dispõ. cuius regimẽ nunc conscribetur.

Capitulum fm de cura per dietam.

Regimen itaq3 huius viri per sex res non naturales debet esse tale. P° q ipse euitet stationem in aere et camera frigidam et humidam et flatum etiã venti septentrionalis et cameram propinquã fluxibus aquarum. imo elõgetur ab eis iuxta posse. Similiter quantum potest euitet exercitia fortia. et proprie post cibum. imo quies corporis oĩno est sibi necessaria. ne propter motum materie fluant et acutiores reddantur. 3° iterum euitare debet pa°nes anime valde violentas. vt iram furorem tristiciam angustiam et motus anime consiles istis propter quos velox fortis et frequens ponatur motus in spiritibus et humoribus. 4° vero attendat dormitioni prolixe. vigilia enim propter caliditatem et siccitatẽ que consequtur ad ipsã. est sibi magnifice nocitiua. Caueat tamen ne cito dormiat post assumptum cibum. imo notabile tempus interpollari debet saltem per duas horas. et euitet dormire super spinam. et dormiat super lateribus dextro primo. deinde super sinistro. et aliquãdo super ventrem est ei dormire conueniens.

5° iterum q̃to mag potest caueat ab assumptõe multi cibi et potus. sed melius est ei partiri cibum in vices quattuor vel in duabus vicibus determinatam q̃titatem cibi et potus assumer'. Neq3 vnq comedere debet cum grauitatem stomachi vel conturbationem in eo perceperit. Caueat etiam cibum suum deglutire sine conuenienti masticatione. et cibi et potus mensura debent esse semper talis. q per eos non sentiatur in stomacho grauitas. neq3 põdus neq3 fluctuatio in eo. De qualitate vero ciborum premittendum est. q omnia cibaria g'ssa viscosa et multum frigida euitanda sunt. Similiter et viscosa. velut sunt pisces antiqui grossi nimius vsus lactuce portulace et plantarum oium grossitudinem habentium. velut solatrum cucurbita bleta. rape et consimilia. Caueat etiam a cibis difficulter digestibilibus. vt sunt panis azimus nõ bene coctus torrefactus et combustus. et pãis biscotus. et cibi pastiles omnes dimittãtur. et lac crudum et recocta et caseus antiquus omnia mala sunt. Similiter etiam euitare debet omnia acuta in cibariis assumpta. velut rafanus cepe alleum porrũ et bulbi. Etiam omnia salsa effugiat sũmoper'. siue sint carnes antique vel recentes. caseus et pisces saliti. Arõtum vsus saltẽ multus euitari debet. et semina acuitatem habentia. velut cardamomũ semẽ rute siseleos et consimilia. fugiat etiam vsum aperitiuorum ciborum. et proprie qui condiũt' cum feniculo petrosil' apio cimino carui quorum omniũ et similium radices folia et semina euitare debet. Aceti aũt vsus omnino dimittat'. agresta tamen non salita et succo granatorum cum zuccaro vti potest. Effugiat vsum carnium difficil' digõis. omnibus autẽ aliis cibariis preter predicta vti potest. Bene placent mihi panis recens candidus bene coctus et bene fermẽtatus et carnes pullorum pinguium et vituline et agnine et castratine et capreolorũ suis temporibus. Carnes etiam auiũ et quadrupedum siluestrium vt perdicis fasiani anatulorum iuuenum cuniculi leporis et porcelli domestici vl' siluestris. Pisces pet'ni et lucii capedani et trilie rumbi et orade fluuiales vel marini leuium carnium et facilis digõnis bene placent mihi. Et spinachia attriplices citrulli pepones et angurie et cerasa dulcia et auellane recentes et amigdale et poma et pira mollia et bene dulcia. et semina comunia frigida quinq3 et sparagi vsus aliñ absq3 aceto placet. et caseus recẽs et cibaria condita cum lacte cocto et oua recentia i aqua vel igne vl' butiro cocta omnia hec sunt laudabilia. Et potus eius debet esse vinum albũ subtile bene arõticum et valde dulce. Quod si potens et fumosum esset. moderet' cum aqua decoctionis radicis liquiritie recentis. et in diebus caloris cum aqua boni fõtis vel fluuii. melior tamen est aqua de cisterna q altera. Et si quandoq3 in diebus caloris biberet de aqua distillationis angurie aut ypofcte. et est cauda cabalina esset sibi valde conueniens. Laudo etiam sibi valde q a medietate aprilis per totum mensem septembris assumat' oi mense diebus octo in aurora ciatum vnum aque lactis ouini. tali enim lacti nulla medicina compar

est in debilitate et egritudinibus renum ⁊ partiū vrinaliū. ⁊ hec de cibis ⁊ potibus.

Capitulum de cura per medicinalia

Pro remediis vero rerum medicinalium .xii. sibi describam sollemnia ⁊ necessaria remedia. cum quibus iste vir acquiret conualescentiam notabilem. si nō poterit totaliter eradicari egritudo eius minus valde nocebitur a doloribus ⁊ a frequētia mingendi. Quorum primum est hoc ℞ granorum sebesten numero xv. liquiritie rase ⁊ recentis. ℥.i. seminum comunium frigidorum omnium ana.ʒ.ii. foliorum vngule caballine que farfara vocatur ab auctoribus medicine seminum altee malue violarum ana .ʒ.i. caude caballine foliorum piloselle radicis consolide ma. ⁊ mi. se. plantaginis acatie ana.ʒ.iiii. gūmi arabici dragaganti ana.ʒ.ſ. bulliant omnia ī lib. .v. aque vsque ad consumptionem medietatis. deinde colet ⁊ exprimatur ⁊ colature addātur zuccari fe coctionis.℥.iii. penidiarum.℥.ii. postea colētur ⁊ fiat sirupus cum albūie oui clarificatus. de quo omni mense accipiat .x. diebus.℥.v. tepefacto in aurora ⁊ post ipsum tardetur cibus ad minus quattor horis dormiendo post eum vt libet. Secundum remedium principale est hoc. vt .xi^a. die immediate sequenti recipiat istum potum ℞ cassie fistule de canna nuper extracte.℥.i. sir. rosarum.℥.iiii. bibatur hoc totum cum.℥.iii. aque lactis caprini in aurora ⁊ parum dormiat post ipsum ⁊ tardetur cibus eius ad minus horis quinque. Tercium remedium principale est hoc. vt iste vir semper ante cibum assūat coclear unum huius tragee. ℞ granorum pinearum recentium.℥.iii. se. plantaginis acatie foliorum pilo selle ⁊ consolide mi. ana.ʒ.ii. corticis mediani castanearum.ʒ.iiii. se. endiuie ⁊ acetose ana.℥.ſ. pul ueris corticis mandragore ⁊ piperis ana.ʒ.i. se. papaueris al.℥.ii. penidiarum.℥.i.ſ. zuccari al.℥.v puluerizentur omnia per se deinde commisceantur in hoc enim puluere latet mag pars curōis huius viri. Quartum instrumentum est hoc. ℞ mucillaginis sebesten se. lini ⁊ mucillaginis granorum sisami ana.℥.iii. cassie nuper preparate cum aqua nenufar. lib.ſ. granorum alkekegi numero .xxv. florum nenufaris corticū castanearum intermediorum ana.ʒ.iii. pulpe prunorum recentium .℥. .iii. polipodii.℥.ſ. zuccari fe coctiōis.℥.iiii. cinamomi macis ana.ʒ.ii. fiat el'rum de quo vir iste post quam fuerit purgatus vt supra dictum est accipiat omni mane.ʒ.vi. In hoc enim el'rio est potētia frangēdi acuitatem materierum prohibendi augmentum vlcerum ⁊ sedandi dolores ⁊ lenit etiam ventrem. quod est ei vtilissimum. ⁊ propter hoc electuario vti debet quando percipit se constipatum sicut scribit. Et potest vti eo etiam ante cenam immediate assumendo.℥.ſ. Quintū instrumentum ē hoc. ℞ violarum se. portulace granorum alkekengi foliorum cupressi ana.℥.ii. sebesten numero xx gumi arabici dragagāti ana.ʒ.ſ. granorum pinearum.℥. .ſ. ligritie.ʒ.ii. macis.ʒ.iii. capill'. vene. ʒ.i.ſ. zuccari fe coctionis.℥.iiii. omnia ista coquātur ī lib. .iiii. aque vsque ad consumptionem tercie partis. deinde colentur cum expressione conuenienti. ⁊ de hac decoctione semper dentur.℥.iii. imediate post assumptionē suprascripti el'rii tepefaciendo eam. Singulari enim virtute sua mundificat omnia vasa vrinalia a sanie trumbis harenis ⁊ petralis confortando ⁊ prohibendo ea a receptione materierum superfluarum. Sextum instrumentum singulare est hoc. ℞ olei de nenufare olei violarum ⁊ olei de seminibus lactuce nigre vel lapatii ana.℥.i.ſ. caude equine se. plantaginis corticis castanearum ypoquistidos masticis ana.ʒ.ſ. mucillaginis sebesten ⁊ radicis altee ana.℥.i. macis sandal. al. ⁊ ru. ana .ʒ.i.ſ. cere al. quantum sufficit fiat vnguentū molle. de quo tota estate vsque ad finem mensis septemb. inungatur spina eius a fine colli vsque ad caudam secundū longitudinem ⁊ latitudinē. Et iterum ex eo inungatur pars inferior testiculorum ⁊ femur cum actu frigido. sedat enim inflāmationes ⁊ dolores predictarum partium. Septimum instrumentum est hoc. ℞ se. portulace endiuie scariole acetose ⁊ lactuce ana.ʒ.i. sandalorum antere spodii xilobalsami corallorum al. ⁊ ru. ana.ʒ.i.ſ. cinamomi electi.ʒ.ſ. zuccari albi lib.ſ. cum aqua nenufaris fiat confectio in rotulis.ʒ.iii. de qua iste vir semper accipiat rotulam vnam in principio prandii et cene. rectificat enim digestiuam stomachi. et frangit acuitatem materierum ⁊ mundificat vias vrinales. Octauum instrumentū est hoc. ℞ pulueris sādalorum al. foliorum cupressi masticis acatie thuris ana.ʒ.i. seminū citoniorum florum altee violarū albarum ⁊ citrinarum ana.ʒ.i.ſ. pulueris yposcite et piloselle ana .℈.iiii. puluerizentur omnia per se ⁊ ex eis cum mucillagine sebesten fiant pillule. de quibus iste vir post cibum semper accipiat quattuor vel quinque ⁊ valent ad supradicta omnia. Nonum instrumentum est hoc. ℞ aque portulace aque distillationis lambrusce cum flore aque milii solis ana lib.ſ. misce. Et de istis aquis post assumptiōem suprascripte decoctionis el'rii accipiat.℥.v. per .x. dies et postea permutet se ad accipiendum decoctiōem per alios .x. dies ⁊ de illis permutet se ad pillulas alternatim de vno ad aliud transeundo per .x. dies ⁊ est regularis modus curationis eius quantum magis est possibile. accipiendo tamen quod istis temporibus etiam non dimittat vsum tragee confectionis et vnguēti suprascriptorum que oīa tēpōibus limitatis accipiāt. vt supra declaratum ē. Decimum instrumentum ē hoc. vt si maxima doloris instantia in extremitate virge molestaret eum. accipiat ciatū vnum aque sublimationis lactuce aut portulace. Et infundat virgam suā ⁊ oscum in illam aquam frigidam. Est enim remediū hoc doloris mitigatiuum non tamen vere curationis perfectiuū. Et quia vera cura perficitur per abscissionem materierū facientium egritudines. sed remediū administratum indicatum a vehementia accidentis egritudinis videlicet doloris. cui omnino intendere oportet sine cuius abscisione egritudines conuenienter curari non possunt. vt 4^a primi finali ca^o colligēdū est. Undecimum instrumentū ē hoc ℞ ceruse lote ⁊ sarcocolle nutrite in lacte ouino octo diebus omni tamē die renouando ipsum ana.ʒ.ii. plumbi vsti.ʒ.i. pulueris foliorum cupressi et pulueris ebōis ana.ʒ.ſ. croci.℈.ſ. rosarum violarum citrinarum ana .℈. .i. puluerizentur omnia per se subtilissime. deinde commisceantur cum.℥.iiii. aque lactis ouini. in qua bulierint diu grana papaueris al. et iniciātur in vesicā cum siringa semel aut bis in die āte cibū. ventre tamen ⁊ vrinalibus viis mundificatis a fecibus et superfluitatibus comuni electuario ⁊ decoctione supradictis. Dimittatur autem hoc remedium quantum est possibile ne cadat error nocendi

egro per modum impositionis siringe. Raro etiã imponitur siringa in vesica nisi a viro in sciẽtia bene trito. eo q2 in virili virga sunt tres vie vel meatus. s. spermatis vrine et alguadi. 20ª tertii pri mo caº in fine colligendum. Duodecimum et vl timum instrumentum est hoc. Rx coriandri macis cinamomi electi ciperi corticis mediani castanea rum ana. ʒ. ii. granorum papaueris al. et pincarũ ana. ʒ. ii. liquiritie ossium dactilorum ana. ʒ. ii. pl uerizentur omnia per se. deinde cõmisceantur cũ quadrupla quantitate zuccari al. et fiat tragea. Et de hac tragea accipiat iste vir coclear vnum i mediate post cibum. et proprie quando continua uerit vnum mense accipiendo electuariũ decoctõ nes pillas et purgationem cum cassia superius ta ctas. et ita cum hac curatione taz ordinate et cano nice administrata felicitabitur curatõ eius ad sua uiter viuendum. Et si non possit totaliter ab egri tudine denudari parum tamen ledetur a nocumẽ tis eius. Quod totum eidez concedere dignetur summus omniũ ille opifex et saluator dulcissimus yesus christus amen.

Consilium de dissuria cum ardore ỹ

Iste generosus vir labõat egritudie istrumẽtorũ vrine et ẽ egritudo renũ et vesice appropriata et est egritudo cõposita ex dissuria cuz ardore vrie copulata alñ tñ ardorem sentit licz non semper. Unde est dispositio verenda in quan tum ipsa est appropriata mẽbris distinctis spetie iam pretactis. etiam q2 ipsa est complicata ex du abus egritudinibus distinctis spẽ vz ex dissuria et ardore vrine. quarum dispositionũ licet a sapien tibus plurime cause assignentur. videlicet nimia viarũ vrine apertio earũqz relaxatio et mollificatõ. Tertio ipsarum excoriatio vel alteratio. 4º predictorum membrorũ oppilatio. Quinto ea rundẽ partium apã. Sexto male complexionis omnis virtutem notabilr ledentis scz expulsiuã et retẽtiuam earũ. Et iterum ex parte materierum q̃ per membra vrinalia transeunt. licet plures a sa pientibus cause assignentur velut esset sanies per vias illas pertransiens que alñ claudens incom plente vias esset causa ardoris et dissurie. Et altã causa potest esse acuitas in aquositate vrinali inuẽ ta propter vsum ciborũ excellenter salsorũ et acuto rũz. aut fuerit vrina acuta propter permixtionẽ acutorũ humidorum que inflammantur in febri bus aut aliis dispositõibus et sic de aliis causis. In dispositioẽ autẽ huius viri videt mihi causas esse magnã viarũ apertionẽ cum relaxatione ipsarũ a multa saguinis aquositate et aquositate flica et pi gui que omnes habundant in viro isto argumẽto sumpto a naturali complexione totius et mẽbrorũ vrine. Et iste proprie sunt cause sue dissurie. Cuz enim materie habundant in renibus vritidibus et vesica multiplicata ibidem cogunt virtutem ex pulsiuam ipsarũ et q2 materia ẽ multa q2 homo ẽ 9ªne actu et potentia valde humidus et ideo alie materie sic multiplicate iterũ virtutez excitãt ad sui expulsiuam. et q2 materia iterum descendit et multitudinarie expellitur et recipitur in mẽbris vrine. Ideo frequenter impellitur virtus ad freq̃ ter expellendũ et quãtitas est satis notabilis igit

apparet q̃ ista est dissuria. videlicet frequens vrie emissio cum quantitate parum minori q̃ medio cris. Fundamentũ autez assignandi cãz pũctionis et ardoris in vrinando apparentẽ ĩ hoc viro sustẽ tat super predictis. et quia aquositas vrinalis ipsi us non euacuatur ab acuitate aut ab vsu rerũ sal sarũ acquisita vel ab assumptione rerum acutarũ vt piperis raphani ceparũ et consimilium. Aut effi citur vrina eius acuta a caliditate vigorata in p tibus renum et epatis vt a multa strictura ypo9 driorũ et partium lumbalium. aut longo decubitu super predcãs partes. aut ab imodato motu pre dictarum partium velut in coitu et in fricatiõe ac quisita. Aut iterũ vrina huius viri est reddita acu ta a multitudine colerice materiei q̃ multũ habũ dant in epate eius et adiuuat ad illud amplitudo canalium et gibbi epatis per quos velut amplos multa materia colerica et in breui tẽpore a chisti fellis transit cum vrinali aquositate ipsam acutã efficiens. et iste sunt vere et appropriate cause dissu rie et punctionis vrine huius viri. Ex quibus con cluditur egritudinem istam non esse pro paruo ac cipiendam imo amplissime verendã et proprie in etate tali. iuxta sententiã summi hypo. epidimi vlº vbi inquit. Nefresim in senibus nõ vidi sana tam. Idez affor. vi. concorditer dicẽtis. Nefreticis et circa vesicã dolentes in senibus non sanantur. Regimen igitur huius dispositionis theorice con templando multum ordinari debet tam regimẽ non naturaliũ q̃ medicinaliũ intentionẽ istrumẽ torũ. oportet enim instrumenta omnia elogari ab vsu rerũ aperitiuarũ notabiliter et proprie vltra primum gradum tam ciborũ medicinaliũ q̃ me dicinarũ simplicium et compositarum. Uie enim vrinales huius viri nimiã aperte sunt naturalit et accidentaliter. Oportet 2º q̃ omnia talia cus cuentur ab administratione ciborũ et medicinarũ acutarum ne fiat additamentũ in mordicatione vrine. propter qõ apparet 3º q̃ regimen eius dz esse compositum ex frangentibus aperitiuum et acuitatem in omnibus administrandis in cura eius.

Capitulum secundum de dieta.

Unde quãtũ est ex parte ciborũ solum tangam ea ex quorum vsu nocumentũ excellens aduenit et et preter illa aliis vti potest libito suo. Euitet igitur panem vehementer coctione coctũ et habentẽ mlt tum salis et fermenti. Euitet omnia sella cibaria confracta cum acuitate vt raphano allio cepe por ris sinapismo limonibus salsis. Euitet etiam mlt tum vinum aperitiuorũ et eorum omnia que multũ aperitiua sunt vt in 2º vel 3º gradu velut sem. pe trosilinum apiũ. anisum eupato. daucus et simili um. Spago at et brusco et cicorea et baucia dome stica vti potest. Euitet etiam multũ vsu brodiũ ci cerũ ru. et proprie cuz feniculo et petrosilino c posi tum. et quando coquitur in aqua infusionis corũ. Simplex autẽ et impermutata aqua factũ brodiũ cicerũ ru. sibi coueniens est. Caueat etiã ab antiquo caseo. et ab omni salito. Et effugiat ciborũ medicia lium aperientium cũ acuitate omnẽ vsum vt sũt ficus limones saliti arancii acuti succe et consilia O. cum at recens et butirũ non salitu sibi conueni ens est. Effugiat etiam in cibis carnes antiquas valde et proprie cum salsicia conseruatas. Dimit tat vsum oliuarũ conditarũ que valde salite sũt

Et rape condite absq3 multis spetiebus ꝛ iterū3 ei conuenientes sunt. Agrestam vero salitam aut modici salis. et succum granatoꝝ muzoꝝ ꝛ arātio rum dulciū mu. tuȝ vtil a sunt ei. Acetum vero et pꝛopꝛie acutum in vsu non habeatur. De carni bus vero conueniunt ei animalium bene iuuenuȝ ꝛ pinguium ꝛ pꝛopꝛie elixe vel frixe vel assate cū mediocri coctura. et similiter pisces omnes leuis digestionis et excellenter viscositate pꝛiuati ꝛ nl lomodo salsi placent mihi. De fructibus vero vti potest granis pineaꝝ recentiū frequēter ꝛ pas sulaꝝ nigraꝝ. Et phistici etiam placent mihi. et amigdale dulces ꝛ auellane tozrefacte leuiter.
Potus autem eius sit vinum albū vel rubeuȝ me diocris potentie inclinatū tamen magis ad potē tiam ꝙ ad debilitateȝ substantia clarum vl diafa num aliosis superfluitatibus expurgatum. odoꝛe suaue. quod simplex bibatur aut aliquando cōmi xtum cum ydromelle pauce cōmixtionis. vina val de fumosa pꝛope suā apertionem ꝛ qꝛ dissoluunt materias et acuunt eas ꝛ fluere faciūt ad vias vri nales non habeantur in vsu. In cibo vero eius ha beatur mensura ex parte quantitatis que non sit tanta vt stomachum ponderosum ꝛ grauē efficiat Ex parte hoꝛe non accipiat cibum ſm nisi per. x. hoꝛas post pꝛimum. Et in comedendo cibuȝ non deglutiat sine optima masticatiōe. Et in potu mē suram habeat vt sepe bibat parum magis ꝙ mul tum et raro. In modo veꝛo doꝛmiendi eni et ꝙ tuȝ potest decubituȝ resupinum qui facit superflui tates ad posterioꝛa declinare. Et iterum multuȝ conueniens est ei post cibū quiescere magis ꝙ mo tu pꝛogressiuo vel altero exercitio vti. Et pꝛocu ret omnino ventrem suum habere bene lubricum stipticitas enim ventris in his dispositionibus ē valde verenda eo qꝛ p ipsaȝ sequitur vehemens ꝯ pꝛessio ꝛ inflāmatio viaꝝ vꝛine que pꝛoueniunt a retentione fecū taȝ in ylion ꝙ in aliis grossꝭ ite stinis. Caueat quantū potest vti frequenter ira fu roꝛe vel iracundia ꝛ reliquis anime accidentibus ex quibus in spiritibus ꝛ humoꝛibus coꝛpoꝛis ve hemens ꝛ velox motus impōitur et fluctuatio.
Hec de regimine dispositionis huius viri per res non natura es.

Capitulum tertium de cura per medicinalia.

Modus autē regendi hunc viꝝ per applicatiōeȝ instrumentoꝛum medicinaliū qui regēdus est pꝛe mittendo pꝛimo ꝙ in omnibus instrumentis me dicinalibus tam alteratiuis ꝙ euacuatiuis aperi tiuis mundificatiuis et confoꝛtatiuis viarum vri ne multum subtiliter inueniendo est. opoꝛtet eni omnia instrumenta que vias laxatas inueniunt esse ipsaꝝ confoꝛtatiua ne membꝛa illa superflui tates plurimas aliunde recipiant. Hoc autem fe. i citer fit per leuiter stiptica que confortant mem bꝛa illa vt non sit superfluitatuȝ receptiua. iuxta sermonem autenticū Gal'. 3° tegni. pꝛopellūt enī a se vasa cōfōtata stipticis faraciis. Opoꝛtet 3° talia instrumenta esse euacuata ab omni gradu a cuitatis et moꝛdicationis. aliter enim dubitabile esset de permutatione viaꝝ ad magnam excoꝛia tionem ꝛ vlcerationē eaꝝ. Ex quibus vltimate cō cluditur ꝙ omnia medicaminia debent esse com posita ex medicinis leniter aperitiuis confractis a mediocriter stipticis ꝛ ab omni moꝛdicatione e uacuatis. et tu considera hoc qꝛ leuius est scribere

ꝛ adhuc scientifice dicere ꝙ instrumenta conueni entia reperire quod apparet in sequentibus.
Pꝛo regimine haꝝ autem dispositionū per medi cinalia complendo obseruabitur modus iste quo niam regimen ipsuȝ quadrupartitū sibi oꝛdinari decreui secundū reuolutionē quattuoꝛ tēpoꝛū āni Sicut eni alias ꝛ alias dispositiones videmus in aere consistentes ꝛ diuersas secundū diuersitateȝ peregrinationis solis per diuersa signa celestia p diuersas impꝛessiones in hunc minus efficientia ita rationabile est varias dispositiones in huma nis coꝛpoꝛibus reperiri in his quattuoꝛ tempoꝛi bus anni. In vere namq3 vigoꝛata caliditate ꝯ tinentis caliditate expansa de centro ad circūferē tiam magis ꝙ erat in tēpoꝛe hyemis dissoluunt materie humoꝛales per totū coꝛpus discurrendo et acuuntur vbi in hyeme congregate ꝛ sepulte stabant in pꝛofundis partibus humani coꝛpoꝛis. Pꝛopter qđ medicina interioꝛa non opoꝛtet esse ita excellēter calida in tempoꝛe hyemis sicut ex terioꝛa in tempoꝛe eſ. Si quis enim desiderat resoluere attrahere materias humoꝛales ab hūa no coꝛpoꝛe in tempoꝛe hyemis per medicinas ex terius applicatas. opoꝛtet ꝙ ipse sint potentioꝛs valde pꝛopter clausionē poꝛoꝛū exterioꝛuȝ. Ille vero que administrantur interius in hyeme non debent esse ita excellenter calide pꝛopterea qꝛ ca liditas vigoꝛosioꝛ est in tēpoꝛe hyemis in pꝛofū dis partibus ꝙ existat in vere ꝛ estate. Et hoc ha bet veritateȝ magis in coꝛpoꝛibus bene carnoſ et robustis ꝛ non in resolutis valde ꝛ debilibus. Et sunt sermones clausi in sententia sūmi Hypo. pª affoꝛismoꝝ. Uentres hyeme calidissimi sūt uat a ꝛ cōmentū eius in eođ loco. Et sic cōsiderādo alia tria āni tēpoꝛa ſm cōsistentias naturales eoꝛum oīo opoꝛtet instrumenta medicinalia que recte applicantur esse diuersa in naturis complexioni bus ꝛ gradibus eaꝝ. Itaq3 pꝛo regimine huius viri per totum tēpus hyemis obseruando quando q3 ponaȝ instrumenta medicinalia. Et pꝛimuȝ q deȝ est elriȝ hoc ℞ mucillaginis granoꝛū muche ite. ℥. ii. cassie nuper extracte a cāna sua cum aq̄ dis solutionis gumi ceraſoꝝ. ℥. iiii. pul. thimi ꝛ folioꝝ sene ana. ʒ. i. ſ. zuccari ru. ℥. ii. coquatur zuccarum lento igne cuȝ aqua distillationis mercurial' vsq3 ad viscositatem deinde incoꝛpoꝛetur cum cassia ꝛ mucillagine posterius apponātur pulueres. ꝛ vl timate superadiungatur pul. mac. ʒ. i. ſ. Et đ hoc electuario āte cenā p quartā parte hoꝛe accipiat . ℥. i. deglutiendo ipsū absq3 potu ꝛ comedat post ipsum. ʒ. ii. passu. nigraꝝ bene mundataꝝ. vel si placet ei poterit pꝛedictum electuariuȝ eodē mo do accipere i auroꝛa ꝛ comedere per. iii. post: Est eniȝ in hoc electuario potentia leniendi ventreȝ. educendi materias flegmaticas calidas ꝛ acutas ab epē renibus et viis vꝛinalibus ꝛ remittit flā mā et acuitatem pꝛedictoꝝ ꝛ frangit moꝛdicatiō neȝ in viis vꝛinalibus et frangit frequentē mictū confoꝛtando partes. Secundū vero instrumen tum pꝛincipale quo vti potest hoc tēpoꝛe est tra gea ista ℞ semen poꝛtul endi scariole et cuscute a na. ʒ. ii. pul. folioꝝ cipꝛessi. ʒ. i. pul. mediani coꝛti cis carnositatis castanearum. ℈. iiii. granoꝛuȝ pi neaꝝ minutim incisoꝝ. ℥. ii. granoꝝ tristicoꝝ. ℥. ſ. se. papaueris ꝛ lactuce ana. ʒ. iii. seminū communi um frigidoꝝ quattuoꝛ. ℥. i. incidenda incidantur

minutim et reliqua subtiliter pulverizent et con quassentur simul deinde misceantur cum lib. ʃ. zuc cari al. ℥. ii. penidiarum diligenter conterendo. Est enim hoc medicamen valde nobile ad tollen dam mordicationem in urinando et frequentiam mictus et adiuuat ad mundificationem viarum uri nalium ut non congregent materie mordicatiue et opilatiue earum. Tertium vero instrumentum pri cipale ad hanc intentionem valens est hoc ℞ aque ferarie et e agrimonia. ℥. i. aque al'ke'kegi aque cus cute ana. ℥. ii. misce et de istis aquis accipiat semel aut bis in septimana in aurora ciatum unum te pefactis cum. ℥. ʃ. penidiarum dissolutarum in eis.

Quartum medicamen ad intentiones predictas est hoc ℞ pul. cortic. glandium interiorum. ℥. i. ʃ. ani si dulc. ʒ. ii. granorum al'ke'kegi. ℈. iiii. seminum quat tuor comunium frigidorum. ʒ. ii. terantur et cum succo recenti sen. fiant pille de omni. ʒ. viiii. de quibus patiens bis in septimana accipiat. v. vel. iii. in aurora et tardet cibum suum horis ad minus quattuor.

Quintum medicamen est hoc ℞ ol. de viol' citri nis. ℥. i. ʃ. olei ros. olei onfacini ana. ℥. i. granorum al'ke'kegi numero. vi. san. al. et ru. ani. se. apii ana. ℈. ii. m[illegible] ℥. ii. cere. al. q. s. fiat unguentum molle de quo saltem quatter in septimana inungat totam spi nam et ylia a furcula spatularum usque ad caudam. Et attedat quod in regimine suo potest facere [illegible] lutionem a tragea ad pillulas de pillulis ad aquas de aquis ad unguentum et e[illegible] reuoluendo intentionem curatiuam per hec instrumenta iam predicta et cetera.

Pro regimine vero ab hoc viro per totum tem pus veris obseruandum quattuor videtur mihi re media necessaria premittendo primo quod eadem re media que conueniunt ei in tempore hyemis. v. nu mero possunt ei conuenire etiam per totum tempus veris. minus tamen et rarius de eis accipiendo in vere quam in hieme. aut saltem rarius accipiat de eis. Salubriora tamen remedia videntur mihi hec. iiii. Quorum primum est ut iste vir in medietate tem poris veris purget se per hunc modum. ℞ medul le cassie de canna extracte cum aqua eupatorii. ℥. i. el[illegible]rii hamech. ʒ. i. ʃ. misce et per. ii. horas ante di em accipiat ipsam cum. ℥. ii. aq. apii calefacte et non dormiat post ipsum nisi parum. et tardet suum pran dium usque ad horas. vi. ab assumptione eius.

Sequenti die accipiat hoc digestiuum ℞ aq. cuscute vio. et apii ana. ℥. i. sy. de bizanc. et vio. ana. ʒ. v. mi sce et mediocriter calidum accipiatur et tardet cibum horis. iiii. et continuet ipsum diebus vii. Octa ua vero sequenti die accipiat istas pill'as ℞ pil. aurearum. ʒ. ʃ. pil. de reub'. ℈. ii. fiant pilule vii. cum medulla cassie fistule et accipiantur hora et conditio nibus post eas obseruandis que dicte fuerunt in mi noratio precedente obseruari debere. Erit enim hec purgatio licet sit leuis magnum auxilium sibi ad prohibendum materias in viis urinalibus mul tiplicari et ledere eas multitudine vel acuitate vel alia qualitate earum. Secundum instrumentum principale est hoc. ℞ se. portul'. ℥. i. semis lactuce. ℥. ii. semin quattuor communium frigidorum ol[illegible] um ana. ʒ. x. pul. florum nenufa. ʒ. ii. pul. foliorum cipres si. ʒ. iii. zucc. al. duplum ponderis omnium fiat tra gea de qua post purgationem prescriptam semper ante prandium et cenam deglutiat coclear. i. usque per to tum mensem maii. Est enim in ea inten° remitten di acuitatem materierum et precipitandi materias ab eis et prohibendi earum congregationem in ipsis cum quo auxilio diuine gratie sanaui gentes multas. Ter tium instrumentum principale est hoc ℞ olei oliua rum olei de nenufa. olei citoniorum ana. ℥. i. san. al. et ru. spodii ros. ana. ʒ. ʃ. spicenardi. ℈. i. cere al. quantum sufficit. fiat unguentum molle de quo liniantur renes et tota spina a spatul' usque ad finem. Quartum re medium principale est ut iste vir sepe utatur in to to vere hac confectione post cibum et ante libito suo accipiendo morsellum unum ℞ pinearum mundarum. ℥. iiii. zucca. al. lib. ʃ. amili de ordeo. ℥. i. ʃ. terantur pinee et per totam unam noctem infundantur in vino ci toniorum. Deinde coquantur et incorporentur cum zuccaro diligenter et in fine addatur amilum et fiat confectio in morsell' sicut pineata et accipiat ipsam ante cibum et post libito suo. Hec remedia in hoc tempore descripta remittentia sunt caliditatem et acuitatem parumper magis quam ea que scripta fuerunt in tempore hiemis. Post hec autem de regimine ob seruando ab ipso in tempore estatis. Dicendum est premittendo primo quod omnia instrumenta in hoc tempore debent esse minoris potentie in calefacien do aperiendo et mundificando quam illa que dicta sunt in hyeme et vere. et hoc id rationi et veritati consonum est. licet enim caliditas in interioribus corporis in tensior reperiatur in hyeme quam in vere. et iterum in vere magis quam in estate cum paritate causarum quia tamen caliditas in toto humano corpore tam interius quam exterius agregata ex naturali et acciden tali prouenienete ab impressione continentis inten siue maior est in estate quam in duobus precedentibus temporibus anni ut sensus ostendit. Ideo instrumen ta que corporibus administramus in estate non de bent ita intensiue calefacere corpora propterea quia ca liditas a talibus medicinis augmentata maiorem efficiet debilitatem corporibus humanis iam resolu tis magis in estate quam aliis temporibus. Et propter hoc elegi quinque remedia in hoc tempore admini stranda potentiora in remittendo caliditatem quam sit illa que in hyeme et vere sunt descripta. Quorum primum est hoc ℞ aque lichin et est planta epica ex sermone Ga. Ga° de simplici medicina. ℥. iii. ʃ. aque sub limationis labrusce recenti. ℥. i. ʃ. misce et accipiat in tota estate saltem omni septimana ter in auro ra actu frigida aut saltem tepida vel leuiter cale facta. Secundum remedium principale est hoc ℞ florum salicum et nenufa. se. acetos. cuscute et portu lace ana. ʒ. i. dauci se. apii ana. ℈. i. cum succo vio larum formentur pillule de omni. ʒ. viii. de quibus di ebus intermediis quibus non accipit aquas pre dictas eadem hora accipiat. v. aut saltem tres et tardet cibum post eas ad minus horis quattuor. Terti um remedium principale est hoc ℞ granorum papaueris al. ℥. i. florum mente se. lactuce florum altee et nenufa. ana. ʒ. ii. se. portulace. ℥. ʃ. ros. non expan sarum. ʒ. ii. zucca. al. triplum ponderis omnium fiat tragea de qua sp ante prandium et ante cenam accipiat coclear i. Quartum instrumentum principale est hoc. ℞ olei de nenufa. olei onfancini ana. ℥. ii. cere al. ℥. i. dissoluantur simul et dissoluta infundantur in aqua fri gida. cum ergo ipsa congelata fuerint agitentur cum spatula in vale vitreato usque ad effusionem aque posterius autem incorporentur cum istis speciebus ℞ amili. ʒ. iii. san. amborum spodii spicenardi ana. ℈. ii. et fiat linimentum de quo omni die bis aut saltem semel a spatulis usque ad finem tota spina

lungatur. Ultimū instrumentū est hoc ℞ ꝯfue violaꝝ ꝯfue recer ꝗ ro. ana. ℥. ii. zuccari cādi. ℥. i. ß. speciez triasan. sine campho. ʒ. i. ß. incorpo rentur simul ⁊ fiat electuarium ꝺ quo accipiat co clear. ß. in aurora cum medio ciato aque ꝺcoctōis lactuce vel sublimationis eaꝝ. Iaȝ vero nunc in stat tēpus ponendi regimen in tempore autumni Pro cuius intelligentia premittendum ꝙ omnia remedia que scripta sunt conuenire in estate iteꝝ conuenire possunt in prima parte autumni. rarius tamen ⁊ minoreȝ quantitatē accipiēdo ꝺ eis que interius assumuntur. Et causa hoꝝ sermonuȝ notissima est. multum enī communicant inuicē vt ī pluribus vltima pars estatis cuȝ prima parte autumni ⁊ e ꝯ°. propterea q2 sicut corpora in fine esta tis sunt minus calida minus rara minus sicca cū paritate causaꝝ ꝙ̄ fuerunt in prima parte estati. Ita consil'r magnaȝ conuenientiā habet ꝓm maio reȝ sui parteȝ vltima pars estatis ad primā par teȝ autumni. propter quod remedia predicta in estate magnā habebunt conuenientiā in prima p te autumni. Et adhuc iterū sicut corpora in fine autumni inueniuntur minus calida vel magis frigida ⁊ densa ⁊ minus sicca ꝙ̄ fuerunt in prima parte autumni aut parumper differenter inueni untur corpora disposita in prima parte hyemis cōparata ad vltimatā partē eius. sic pariformi'r remedia que scripta sunt in tēpore hyemis erunt conuenientia in vltima parte autumni cum aliis paribus. Illa tamē remedia sēper assumendo ra rius aut in minori quantitateꝗ̄ꝙ assuēbant ī hye me. Et tu cōsidera q2 hec remedia vera sunt oia. tamen propter meliorē modum procurandi cor pora duo describam remedia in autūno conueni entia que poterūt administrari a quocunqȝ medi co cū minori anxietate cōsideratōis theorice. Q° rum primū est hoc ℞ sy. vio. sy. de papauere ana ℥. ii. amili. ʒ. vi. aque sublimationis albuis ouorū lib. ß. granoꝝ pineaꝝ. ℥. iiii. zuccari albi lib. ß. fiat electuariū de quo accipere potest patiens oī mane in aurora coclear vnū ⁊ ē diuinuȝ medicamen et tardetur post ipsū cibus horis ad minus q̄ttuor.

Ultimū medicamen ⁊ mihi experientia cotidi ana cōprobatū ē hoc ℞ aque ferarie lib. i. aque di stillationis granatoꝝ dulciuȝ cum oībus cortici bus interioribus ⁊ exterioribus contusoꝝ lib. i. ß misce. ⁊ de his aquis per. xv. dies accipiantur. ℥. v in aurora tardando cibū post horis quattuor ad laudem dei omnipotentis amen.

Consiliū de mictu saniei proueniente a renibus principaliter ⁊ a vesica secundario.

Vir nobilis et potens Petrus ꝺ trisano celeberrime vrbis vin centine honoratissimus ciuis la borat mictu saniei. qui quidem originem principaliter habuit a renibus ⁊ nunc etiam ꝺ3 ma gnā partē deciditur ab eis. Et primuȝ quidem hoꝝ satis facile declarari potest. eo q2 p elapsa tē pora notabiles dolores in renibus suis passus est ⁊ ꝙ̄diu perseuerauerint dolores nullū habuit sa niei mictū: imo eius vrine tenues erant ⁊ clare. eoq2 materia retinebat in eis siue oppillationeȝ faciens siue apostemata. qꝺ hic non est discutiēdū cum non multū conferat ad propositū. Materia igitur retenta erat cā albedis vrinaꝝ aut q2 clau dendo vias collatorii renuȝ prohibebat exitū ma teriez grossarū eo q2 in eodem loco retenta pu trebat. vnde siue fuerit propter fortitudineȝ vir tutis expellentꝗ materiā opillantē. siue fuerit pro p'ea q2 materia iaȝ digesta parata erat ad exitū expulsa tali materia a virtute successit mictus sa niei. ad cuius euentuȝ non solū dolor renū alleui atus fuit ⁊ ē. imo oīo fere euanuit. Et hoc quidē ē signum demr̄atiuȝ ꝙ principiuȝ huius egritudis incepit a renibus. Secundū vero iterum ꝺcla ratur ꝙ mictus huius saniei secundū magnā par teȝ proueniat a renibus premittendo ꝙ non pro uenit ab epate neqȝ a splene neqȝ a toto corpore. ergo necessario prouēit vel ab vlceribus in poris vriditibus vl' in collo vesice existentibus. Qꝺ āt talis mictus non proueniat ab vlceribus hoꝝ po roꝝ vriditoꝝ satis clare videri pōt. Oporet eiȝ ꝙ sanies illa esset pauce quantitatis subtilis pau latī eueniens cuȝ dolore percepto circa laterales spondiliū partes. ⁊ representaret' cū punctione ⁊ acuitate ac si descenderet per virgā vel canalem ibi protensuȝ. quoꝝ signoꝝ nulluȝ apparet in vi ro isto. Qꝺ vero iteꝝ hic mictus saniei non penꝺ at a vesica precipue apparet primo q2 sanies ista priuatur fetore. Sanies autē a vesica exiēs non e uacuatur a fetore. Iteȝ q2 si esset hic mictus san guinis a vesica procedens ⁊ longo tempore perse uerauit. ⁊ fuit in quantitate notabili. nullo modo posset in vesica generari absqȝ vlceribus in ea ex istentibus. ita vt materia ibidē per paulantiaȝ in digestionem aut aliunde genita ad ipsam defluxa in cōcauo eius generaret'. Neqȝ ēt hic mictus pu rus procedit precise ab excoriatōe vel vlceribus in collo vesice existentibus. oporteret enim neces sario ꝙ cuȝ exitu saniei illius apparerent partes corticales aut villosevel pāniculares a corpe vesi ce seperate. Cū autē pāniculares partes ⁊ villose in tali saniei mictu non appareant. et quando in talibus vrīs apparent minuti cortices. opōtet necessario cōcedere. ꝙ in cōpe vesice ipsius in col lo facta est excoriatio superficial' ⁊ non profun da. Ex quo concludit' ꝙ dispositio hec est compli cata ex mictu saniei prouenientꝗ principaliter a renibus ⁊ a vesica ꝺario. Et ex hoc fundamento ꝯ cluduntur ꝯrrelarie duo. P° ꝙ vir iste paratus est incurrere excoriationē ⁊ vlcerationeȝ colli ve sice nisi regatur regimine conuenienti vt nūc seq tur. Pro cuius quidē recto regimine primo ab scindere debet a se vsuȝ reꝝ cibaliū omniū vel po tabiliū habētiū caliditatē ⁊ acuitatē multā. velut sunt cibi salsi acuti oēs. vt cepe poꝝ alleū raffan us ⁊ similia. vt ficus ⁊ nuces. Iteȝ euitare debet ci bariū omne amaꝝ vel amaritudinē participans propterea q2 in talibus vt in pluribus inuenitur caliditas cum acuitate. Iteȝ euitet vsū omniū op pillantiuȝ ⁊ inuiscātiū velut sūt pastiles cibi ⁊ lac ticinii. Itē effugiat omnes cibos inflatiuos vl' vē tosos vt leguia oīa ⁊ proprie elixa ⁊ fructus. Ad huc etiā euitet māsionem in aere ventoso ⁊ humi do. maxime dormitionem ī cameris habentibus aerem talem. Et effugiat dormire super spina p lixo tempore. Euitet etiā accidentia omnia velut pedestre vel equestre ⁊ proprie ab equo caueꝛ' ꝺ3. Nec multuȝ de tristicia ⁊ iracundia ⁊ huiusmodi

Noua remedia instans [illegible]

dispositionibus tenere. Imo bonā spē et leticiā mētis hēre. In aliis autem ex parte ciborum et potuū et similium faciat ut libet ei. preter quod in coitu omnino parcus esse debet et raro uti eo. Et hec de regimine rerum non naturaliū ita succincte dicta sufficiāt.

De regimine medicinali

Pro regimine vero medicinali. vii. sibi exhibeo remedia quibus uti debet. neque enim oportet hic medicinale regimen extendere cum intentōibus oportunis. eo quia tale regimen ab eximiis doctoribus eius conuenientissime fuit administratum et etiā quia egritudo ista iā transiuit ad statū ul'em in cuius temporis curatione illa septem premissa iā remedia videtur mihi sufficere ut nūc seqt.

Primum itaque horum remediorum est electuarium de sebesten per me compositū in quo implicantur intentiones leniendi ventrē mundificandi vias urine et sedandi acuitatē materierum. Et modus usus eius ē ut de ipso accipiat ante cenā. a. ʒ. iiii. usque ad. vi. deglutiendo ipsū. post quod immediate suum cibū accipiat et potest eo uti omni die vel alterna die. aut de 4° in quartū. Secundum vero instrumentū medicinale est iunctio infrascripta in qua est intentio sedandi acuitatē materierum et leniendi extensiuos dolores spine totius et lumborum et renum. et debet cum eo inungi spina tota et furcula spatularum usque ad caudā bis in die cū ipso calido leuiter fricando. Tertiū remedium est infrascriptarum pillarum usus. in quibus est intentio sedandi potentē acuitatem materierū et remouēdi dolores ulcerum et mundificandi saniē et partialiter consolidādi ulcera. Et modus usus earum ē ut stāte vehementi punctione et dolore accipiat de eis cū nocte quattuor vel quinque per horas septē vel octo post cibi assumptionem. Quartum vero remedium est puluis infrascriptus cuius usus est ut cum instaret vehementia vigiliarum et frequentia mictus propter dolorē continuū et ab ulceribus prouenientem utatur eo accipiendo de ipso. ℈. i. aut. ʒ. ʃ. cū medio ciato aque calide decoctionis granorum papaueris al. duabus horis cum dimidia post cenā.

Quintū remediū est electuarium aliud cuius intentio est mundificare leuiter abstergere saniem consolidare et dolorē sedare. Et huius quidē el'rii usus est ut ex eo accipiat per horam unā ante cibum quantitatē unius nucis mus. vel. ʒ. i. ʃ. usque. ad. ʒ. iii. deglutiendo ipsum. Sextu speciale remedium est hec confectio infrascripta qua uti debet ante cibum inmediate accipiendo frustrum unum in qua est intentio mundificādi renes et vias urine omnes et sedandi dolores. et educit etiam harenulas et lapillos qui frequenter in renibus eius inueniuntur et est confectio cum granis phisticorum cōposita. quoniā phisticis inest virtus que cōminuit lapis qui est in renibus 10° tertii. Septimū vero remediū et ultimū est usus decoctionis de sebestē que potens est et conueniens in mundificando consolidando ulcera et sedando dolores. Et frangit etiam notabiliter acuitatem materierum et usus eius est. ut de ea accipiat in aurora ab. ℥. iii. usque ad. v. tepefacta cum sentit acuitatē materierum et doloris instantiā. In summa igitur obseruet istū modum quia si ardor et punctio non fuerint valde vehementia accipiat de electuario 2° semper ante cibū ut ante dictum est. Et de decoctione ultimo loco posita accipiat in aurora. Si autē doloris instantia et vigiliarum magnitudo perseueraret. tūc utatur electuario 2° posito inunctione et pulueribus supascriptis. Ita quod secundū instantiā necessitatis attendendū. nunc ad doloris vehementiā nūc ad vigiliarum instantiā. permutando se de uno remediorum in aliud secundū quod ei cū aliis eximiis doctoribus regentibus ipsū videbit oportunū. Electuariū primū ventris lenificatiuū et mūdificatiuum est hoc ℞ mucillaginis sebesten decocte cum tribus. ʒ. zuccari rubei lib. ʃ. pulueris hermodactilorum. ʒ. i. violarum. ʒ. ii. diagridii. ℈. ʃ. ani. feni. liquiritie ana. ʒ. i. incorporent simul. Iunctio que est secundum remediū. ℞ olei de nenufare violarum ana. ℥. i. ʃ. amili. ℥. ii. se. endiuie portulace lactuce ana. ʒ. i. granorum papaueris al. liquiritie ana. ʒ. ii. fiat vnguentum in mortario cum vitello uno oui diu conterēdo. Descriptio pillarum 3° ordine supapositarū ℞ pulueris caude equine pulueris cupressi ana. ʒ. i. seis endiuie lactuce et portulace granorum papaueris al. ana. ʒ. ii. corticum mandragore. ℈. iii. croci g. vi. radicū nenufar. g. x. fiant pill'e cum mucillagine sebesten. Descriptio pulueris 4° ordine posita est hec ℞ succi liquiritie. ʒ. i. ʃ. trociscorum al'ke'kengi. ʒ. i. se. portulace lactuce florum nenufa. ana. ℈. ii. iusquiami al. liquiritie corticū mandragore. ʒ. ʃ. fiat puluis subtilis per se omnia conterendo. Descriptio el'rii superius in 5° ordine positi est hec ℞ conserue violarum. ℥. iiii. corticū mandragore. ℈. i. dragagāti. ʒ. i. pulueris caude equine. ʒ. ii. granorum papaueris al. penidiarum ana. ℥. ʃ. se. portulace lactuce et acetose ana. ʒ. vi. fiat electuarium cū succo de nenufare quantū sufficit. Descriptio vero confectiōis 6° loco posite ℞ granorum fisticorum. ℥. iiii. zuccari al. ℥. v. amili. ℥. i. infundant fistici per diē unū naturalē in aqua decoctiōis papaueris. deinde coquat zuccarū cū predicta emulsione papaueris et aliis additis fiat confectio in portoibus longis sicut pineata. Descriptio vero decoctionis sebesten superius ultimo loco posite est hec ℞ granorum sebesten. ℥. i. pinearum. ʒ. vi. succi liquiritie florum nenufar. violarum ana. ℥. ʃ. se papaueris al. ʒ. x. se. portulace caude equine et seminis lactuce ana. ʒ. iii. dragaganti gūmi arabici ana. ʒ. i. ʃ. radi. nenufar. cōsolide mi. ana. ʒ. i. granorum al'ke'kengi numero. xv. coquantur omnia in lib. xv. aque usque ad cōsumption. quarte partis. ad laudem dei amen.

Consilium de mictu saniei et puris prouenientis a renibus.

Paucis paulo ante diebus clarissis vir quidā cōmendabil' ex amicis meis cui pie condolēdū est propter varia tormenta que patitur ex valitudine nunc declaranda angustiose multum et non minus periculose laborauit et egrotat. Et cum puris aut saniei emissione per urinam in magna quantitate ingēti langore vexatur. que dispositio apud quecūque sublimis intelligentie virū non solum verenda est. sed ut in pluribus male terminationis effectiua. Quis enim credere potest partes corporis humani essentiales corrumpi sine magno periculo. quod enim sanguis et alie materie humorales vertantur in sani. non nisi ab extraneo calore vehementis intensionis fieri potest. Quo et

in venis ⁊ artiis sr simplicibus ⁊ organicis mē-
bris fieri tanta potest putrefactio absq; complexi
onis ⁊ compositionis eorum corruptōe non est intel
ligibile. Mictus itaq; saniei vel puris multi-
pliciter fieri potest. aut enī est egritudo membris
vrinalibus eueniens per essentiā aut per colligan
tiā. Et si per colligantiam aut quidē per colligā
tiam tocius vel partis vel partium. Si aūt per col
ligantiā a toto tūc erit velut cōtingit in sinocha
putredinali ⁊ in aliis continuis pportionalibus
febribus. aut eueniet pp materiam in concauita
te venarum congelatam que diu remanens nō recta
a naturali calore putrefit ⁊ vertitur in saniē. eo
modo quo contingit etiam in flegmone et aliis
apostematibus putrefactis. Putredo enī que est in
var sil'is est ei que in bubonibus. primo de drīis
febrium 2° ca°. Cum igitur hee materie in saniē cō
uerse sūt in uenis ⁊ artiis si virtus non est potēs
ad expellendū eas tunc communicate cordi ⁊ aliis
principalibus membris interficiunt. velut conti
git in putredis febribus mors consimilis ī statu
vl'i. At vero si virtus inuenitur potēs ad has ma
terias expellendas tunc aut per viā sputi aut per
viā ventris aut per viā vmbilici aut per creticam
transmutationē ad inguina vel assellas expellūt.
fm q̄ contingit eas viis expulsionū naturalium
esse propinquas. In pluribus tamē contingit ma
terias istas per vias vrine expelli. qr virtus deri
uat eas per venas ramificatas a cōcaua vena ma
gna ad renes ⁊ a renibus ad vesicam ⁊ ab eadē ad
extra. Quod autē tales materie cretice transmu
tari possint ad loca predicta. legendū est pulcher
rime interiorum 6° ca° 3° disputatiue ⁊ 19ª tertii fi
nali ca° ⁊ 9° continentis ⁊ 4° breuiarii Serapio
nis ⁊ 9° theorice ab Haliabate colligēdū. Ideo mi
ctū saniei in hoc viro non est inconueniens credere
potuisse prouenire per colligantiā totius iā pre-
dictā. Nam in primis diebus visitationis mee p
vniuersā congeriē membrorum exteriorum se contra
ctū sentiebat. Adhuc etiā talē mictū sāguinis huic
viro accidisse per colligantiā partialē mēbrorum
ad vias vrine. apparet manifeste eo qr ipse patie
batur dolores renū fere intolerabiles. licet in sini
stro mag' q̄ in dextro rene fuerint. Et a tempore
mee visitationis in xiª die a prin° sui morbi ap
paruit virtutis vehemēs conatus ad vrinandū cum
pauca quantitate ⁊ frequēti ⁊ difficili emissiōe vri
ne. tunc autē appropinquante egritudine ad 14 di
em in nocte illius precedente emisit magnam q̄ti
tatē vrine penitus saniose aliq̄li colore rubeo et
remisso colorate. dn̄ante tamē albedine excellent
super rubedine. Unde manifeste colligitur ex pre
missis q̄ iste vir passus fuit apostema in rene sini
stro ⁊ in parte concaua eius. Cuius eruptionē pre
cesserūt cōmotiones antecedentes crisim. sicut ab
xiª die vsq; ad 14 aparuisse paulo ante declaratū
est. perseuerauit autē in hoc viro mictus sanguis
per mēbra vrine non quidē primaria ⁊ effectiua.
que sunt partes epatis. q̄d epar est organicū prin
cipiū generationis vrine. Et omnium primorum
humorum. Emittitur igitur adhuc in hoc viro sa
nies hec a partibus renū que sunt membra epati
seruentia seruitute latoria. vz ad emundandū cor-
pus ab aquositate superflua. Postq̄ enim aquosi-
tas in epate sequestrata est ab aliis humoribus q
emittitur. adhuc aliqualiter depuratur in emul
gentibus venis: que iterum non habuerunt potēti
am adeo perfecte mundificandi aquositatē illam
ab vnctuositate aliquanta. Post ergo defert ad
renes q̄ etiā ipsi attrahunt tunc retinet in eis q°
vsq; attractiua ⁊ retentiua virtutes eorū sugant
pinguedinem illam. qua voluptuose nutriunt. Cū
ergo renes compleuerint hanc actionē ī aquosita
te tali tunc talis aquositas iā oīno facta superflui
tas per colatoriū panniculū fert ad vritides po
ros qui ita seruiunt renibus seruitute latoria coi
ter dicta. sicut ipsi renes seruiūt epati suitute la
toria proprie dicta vt pª primi ca° de membris
apte colligēdū ē. Recipitur ergo aquositas in vesi
cam que est membrum aquositati superflue deputa
tum ad recipiendum eā detinendū ⁊ ad expellēdū
eā oportuno tempore. vz quando talis aquositas
multitudine sui mala qualitate aut altero modo
lesionis vesice incitat ipsam ad sui ipsius expul-
sionē. Et si vrinalis aquositas virtutē incitat ad
expulsionē sui. tunc quis erit negare potens con
uenienter saniē incitare vtutē expulsiuā vesice ad
sui expulsionē cum sit acuta valde. Sanies enim
fit ex incensione hūorum queādmodū cinis ex incen
sione lignorum assorum. 2ª cōmēto illius circa genera
tionē saniei. Ex quorum omniū fundamento inferū
tur recolligendo correlaria plurā. Primum est
q̄ dispositio huius viri est mictus saniei cum fue
rit alba leuis ⁊ equalitati vicina satis. Secūdū
correlariū est q̄ in hoc viro aliū apparet mictus
puris. probat' qr quandoq; emittunt' trumbi sa
nosi nō bene colorati nec aquositati bene cōmixti.
Tertium correlariū est q̄ hec egritudo perseue
rat in eo adhuc per colligantiā totius ad vrīalia
membra. probatur qr non est rationabile materi
am saniata in uenis. velut accidit in sinocha tam
cito euacuatā esse totalit'. Quartum correlariū
q̄ hec egritudo adhuc remansit in eo per propri
etatem mag' q̄ per colligantiā. pz correlariū. qr
non est possibile vlcera que in renibus subsecuta
fuerunt eruptionem apostematis in eis tamcito
fuisse mundificata. Quintum correlarium apit
causam dolorum interpollate euenientiū in renibus
eius. Cum enī trumbi sanioli detinentur in cōca
uitate renum ante colatoriū non est mirabile si
dolores efficiunt in eo extendendo aut subito alt
ando mala complexione illius puris in renibus
multiplicati. Sextum correlariū q̄ rationale
est in hoc viro quandoq; accidere etiā impotētiā
emissionis vrine. pz propter clausionē viarum ⁊ no
cumentū ab illo pure in renibus multiplicatū.
Septimū correlariū est q̄ nō est mirabile vri
nam quandoq; in hoc viro aquosā fieri ⁊ subtilem
pz ex predictis. Octauū correlariū est q̄ hec sa
nies aquositati vehement' cōmixta emittitur pz
qr ipsa emittitur a membris altioribus ⁊ a vesi
ca remotis a quibus membris priusq̄ recipiatur
in vesica necesse est saniem cum aquositate cōmi
sceri vehement' ⁊ est signū distinctiuū mictus sa
niei a remotis ad propinquas partes interiorum
6° auctētice affirmatu a Gal'o ca° 3°. Ultimum
correlariū est q̄ vrina cum predicta sanie in hoc
viro iterum non est fetida; fetor enim est passio insc
parabilis vrine saniose cū a vesica emittitur et
non ab aliis interiorum 6° preallegato ca°. Ex qui
bus oībus apparet hanc dispositionem ī hoc viro
valde suspecta esse ne transeat ī excoriationē oīm

membro℞ vrinaliũ propter q̃d tandem deducit oportere hunc vir℞ in sui regĩe valde prudentem ⁊ solertẽ esse.

Capitulum de regimine per res nõ naturales fuit tactũ ab i lo consilio q̃d incipit nuper obtulit mihi .p.f. francisco de nordis.

Igitur intentiones ad curam mictus saniei qui ẽ accidens in viro isto ⁊ vt in pluribus prouenies ab vlceribus renum ⁊ a putredine in uenis maioribus facta ⁊ descendente ad vias vrine oportet habere plurimas intentiones que sustentant̃ sup varietate curationis assumpta vl' assumenda a tẽporibus vl'ibus curationis taliũ vlce℞. Et licet huius viri egritudo vt nunc sit in statu vniuersali. tamen propter complementũ operis ⁊ memoriã eo℞ que in precedentibus diebus applicata fuerunt. ponam primo intentiones ⁊ medicamina necessaria i cura pricipii vl'is. 2° vero augmẽti. 3° explicabo ea que conueniunt mag̃ in statu vl'i. Ultimo vero in declinatione. Quantum autez ad primũ premittendũ est q̃ vl'e principiuz isto℞um vlce℞ est breue comparando ipsum ad alia tempora. probat̃ multipliciter. primo q2 cuz hec vlcera succedunt eruptioni apostematũ. cum tunc putrefactio materie℞ mag̃ sit ⁊ materie ml'te fluctuent virtute iaz ente debili tempore febris maturationis ⁊ eruptionis apostematũ necesse est vt putredo in breui tempore augmentet̃. sed hoc dato trãsibit hec egritudo i augmẽtũ. Itẽ cũ mat̃ie ip̃e putride ratione multitudinis ⁊ praue qualitatis ea℞ continue ⁊ successiue magis debilitent v̾tutez. sequitur q̃ ex augmento debilitatis in partibus paticibus continue magis augmentabitur egritudo .p3 9ª q2 ex debilitate virtutis cõtinue diminuitur potentia eius ad resistendũ. g° crescit propor° morbi ⁊ sue cause ad agendũ. q2 premisso h° tamq̃ fundamento võ. intẽtiones que necessario sunt in vl'i prin' sunt quinq3. q̃℞ prima est accidentiũ que concomitant̃ ipsum remissio. 2ª est virtutis viuificatio cum his que cõueniunt.

3ª est membro℞ patientium fortificatio ne sit receptiua materie℞ aliũde fluentiuz. 4ª ma terie℞ diuersio. 5ª ⁊ vltia particula℞ patiẽtiũ mundificatio. Oportet enim rationabilit̃ premittere primã intentionem q2 virtus tempore putrefactionis materie℞ ⁊ febriuz oppressa fuit a doloribus a resolutione substantifica ⁊ a debilitate per viam oppillationis. igit̃ oportet resolutiõi virtutis attendere cum extinguentibus reliquiaz caliditatis que ibidem reperitur. hoc autẽ fit multipliciter. p° cuz potu aq̃ ordei cui cõmisceatur 3ª pars aq̃ scariole. 2° dando in potu aquam lactis caprini bis vel ter in die ante cibũ per horam cũ dimidia. 3° coquẽdo folia portulace recent' aut sicce in cibariis eius. 4° cum extinguentibus preter naturalez caliditatez exterius applicat'. vt madefaciendo pannũ in aquã angurie aut i aquaz scariole aut renibus applicando recentia folia nenufaris freq̃t̃ p̃mutata. Secũdũ vero accid'ns concomitans principiũ mictus saniosi est dolor q̃ prouenire potest ⁊ ita est vt in pluribus a ma a ꝯplexione calida. Et corrigitur per instrumenta i̅mediate scripta etiam si fuerit dolor pruritiuus corrosiuus ⁊ mordicatiuus. Si vero nõ fuerit dolor incensiuus licet predicta conferant. tamen de melioribus instrumentis est applicare pannos in fusos in lac ouinuz. Lacti enim ouino nulla medicina compar est in debilitate renũ. 18. tercii 4° ca° in fine. aut fiat lini mentũ cum oleo amigdal' dul. aut oleo de sisamo aut oleo deben si potens ẽ. aut applicetur panni in predictis oleis aut aliquo ip sa℞ infusi ⁊ tepidi in frangendo predicta olea cuz 3ª parte olei nenufarini vl' de floribus cucurbite.

Tertiuz autem accidens principii est lassitudo renũ. imo ⁊ totius corporis que rationabilit̃ tales egritudines concõmitantur. ⁊ hoc propter laboriosam agitationez vel fluctuationẽ materierũ in predictis partibus. Immerguntur aũt materie ⁊ infunduntur non solum in renibus sed etiam in musculis lumbalibus interioribus ⁊ exterioribus ⁊ in neruis orientibus a nuca terminãt' ad renes ⁊ ad omnia vrinalia mẽbra intantũ q̃ al'n eger vrinam detineri nõ potest. q2 huic accidenti tria soleo applicare remedia ⁊ instrumenta conuenientia. Quoruz primũ est inunctio totius spine a furcula spatula℞ inferio℞ vsq3 ad caudã cum ol'o ro. tepido. Secundũ ⁊ melius est oleũ onfancinuz q̃d nõ solet me derelinquere a iuuamento. Tertiũ est oleũ de mastice. Quartũ est oleũ de mirte. Quintũ de administrãdis interius est ante cibum deglutire granũ vnũ masticis. Sextuz ⁊ melius est deglutio vnius grani thuris propter ea q2 mastix et per vrine vias eũat ⁊ non est ita d̾ thure. Septimũ est q̃ bis i die per duas horas ante cibũ comedere debet vnam nucem conditaz ⁊ ẽ approbata 5° cañ. fũª pª ⁊ finali ca°. 4ª võ intentio que est materie℞ diuersio multipliciter completur. P° per administrationẽ cl'steris huius R aque ordei facte cum foliis maluarum lib. .i. cassie excte ⁊ bñdicte ana. 3. vi. sal'. comũis. 3. iii. applicẽtur in hora maior' alleuiationis ante cibũ.

2° võ diuertuntur materie cum fricatõe pedũ ab inguibus vsq3 ad plantas trahẽdo īferius applicata. 3° per ligat'as extrema℞ partiũ. 4° per applicationẽ ventosa℞ absq3 scarificatiõe frequenter facta super spatulis ⁊ natibus. 5° ⁊ melius diuertuntur materie per apertiõnẽ vena℞ e morroidaliũm facta cum fricatione ipsa℞ cum pãno aspero cum foliis fici aut consolide ma. aut frequenter fricando eas cum aliquo felle actu bene calido aut extremitati fiteri ventosaz siccam conuenienter ignitam applicando. Tango hic etiam diuersionem cum vomitu fiendã q2 illa conueni entior est ad distrahendũ materias a superioribus ad inferiora dominantes. Iã vero oportet complere quintaz intentiõnẽ vl'i principio conuenientem que est mundificatio via℞ renũ. Premittendo p° q̃ medicina mundificatiua est illa q̃ cum caliditate leui incisiua est aperitiua ⁊ abstersiua. Premittendũ 2° q̃ in latitudine ha℞ medicina℞ inuenitur diuersitas ex parte gradus et consequenter operationis earum. aliqua eni ẽ calida in gradu primo aliqua est in prima mansiõe ei. Ego enim no credo rectitudinez mundificantiũ medicine̅ transcendere primam mãsionez ei gradus. Et securius est dicere tales medicine limitate ponũt i tota latitudine primi gradus ⁊ trib9 mansionibus distinctis eiusdem. Premittendo 3° q̃ tales medicinas cõfrãgere oportet cum his que remittunt accidentia predicta. s. malam complexionẽ ⁊ accidentia que remanserũt. p3 q2 ꝯputatis egritudibus ⁊ accidentibus oz administrari

medicinas conuenienter eisdem contrariantes in operatione canonica vt 4ª primi finali caº et pl'i es alibi colligendum. Sunt autē medicine tales infrascripte. Et prima quidem erit de mundificatiuis exhibiti leuior omnibus aliis potus talis ℞ aque ordei que in decoctione rubedinem acquisiuit. ℥.iii. aque lactis ouini post remotionem casei et recocte. ℥.ii. exhibeatur totū parū calidū in aurora et per duas horas ante cenam. Secundū vero et non minus equale predicto est vt in potu dentur predictis horis aque distillationis capilli vene. ℥.iiii. Est enim bonum mundificatiuum viarum vrine vt legi potest in agregatore Serapionis caº de bersaguessen vbi ponitur medicina eqł. Et licet ita sit intantum de ea scripsit Aueroys 5º colliget. quod dixit ipsam esse aperitiuā in 3º. 3ª medicina iterum mundificatiua potest esse aqua sublimationis vel decoctionis pollitrici et est herba parua in longitudine folia habens semispica odoris lacunalis de medicinis diuersarum virtutū existens inuē ta in muris antiquorum edificiorum et ciuitatū. propter quod pollitricum dicta a polis grece quod est ciuitas et tricon quod est murus. Quartum simplex de mundificantibus fortius est aqua sublimationis radi. altee. Quintum et melius omī predicto est aqua sublimationis vel decoctionis matricarie vel matricalis vt bononienses dicunt et est planta reuen ab Auice. descripta 2º can. vbi lege laudes ibidem in arcola membrorum expulsionis. lauat enim ablu it abstergit et educit trumbos et saniem a predictis locis. Et hec duo vltima nōze debet iste patiens a deo quod semper apud se habeat istarum duarum plantarum distillationis aquas. Sextū medicamen et primū de compositis est vt patienti per totā vnā septimanā in aurora exhibeantur. ℥.ii. iere simplicis Hal'i descripte 7º terrapentice caº de euatione materierum replentium tunicas stomachi. detur gº in potu in aurora. ℥.i.ʒ. cum aq̄ distillationis asari. Secundū cōpositū harum viarum mundificatiuum et proprie quando pp amaritudinē patiētes abominarentur yeram ē vt in potu dent. ℥.iii. electuarii benedicte descriptione Nicolai in antidotario cum duabus. ℥. aque milii solis vt supra.
Tertium compositū et preualens omnibus aliis ē medicamen scriptum a Rasi nono Almans. caº de mictu sanguinis et puris vbi dicit. quod educit trumbos saniem et cet. Ego. autē non dubito quod si patiē ti per totam septimanā in aurora exhibeantur. ℥. iii. decoctionis malue ma. mirabiliter mundificat omnes epatis renū et vrie vias. At vero iterū intelligere potes quod si partes renum exterius emplirentur cum recentibus foliis feniculi actu cal'is potent conferunt ad mundificandum vias illas. Et fortius illo est emplastrū factū de recentibus foliis camepitheos aut elixatis cū siccū fuerit. Similiter etiam conferunt folia recenti petros. Et fortius omni alio et de secretis meis est emplastrum factum cum foliis assari eodemº applicati et cet. Nō curaui hic ponere mundificantia localia per exterius iniecta in uesica cum argalia. i. siringa quia raro felicitatur cura per hunc medicaminis modum qui etiā nihil confert renibus et aliis vrine viis e mūctioribus licet aliquid vesice conferat. vid quod cum est difficile administrari remedia rationabl'r. Et per hec intelligere potes correlarie quod sicut de numero harum medicinarum leuiores conferunt in pª parte principii. ita fortiores eis conueniunt i fine principii vl'is. et medie in media parte eiusdem. Et sic completur cura vl'is principii harum egritudinū et cet. Nunc autē oportet enunciare regimen conueniens in cura mictus saniei in tēpore augmēti vl'is. Pro quo premittendū est quod intē tiones in cura illius sunt pricipaliter tres. Et pª quidem est augmentum mundificationis materierum que in tali tempore habundant. 2ª vero ē prohibitio corruptionis in humoribus et substantia membri. 3ª est regeneratio carnis in membris si quid de ea defecisse apparebit. Et pª quidē intentio videtur esse necessaria quoniā sicut i hoc tempore saniose materie multiplicantur, ppterea quia est maior putrefactio materierum in hoc tempore quam in precedenti licet etiam i hoc tēpore materie sint mag manifeste digeste quam in precedenti si mōbus erit salubris vbi contingeret oppositū si mōbus esset mortalis. Sicut ergo materie et ipsa egritudo augmentantur in hoc tempore ita oportet hec digestiua et mundificatiua in hoc tempore potentiora esse. propter quod inferendū ē. quod licet omnia medicamina in tempore principii descripta etiam essent conuenientia augmento. oportet tamē ipsa efficere potentiora. aut ex parte gradus. ita vt si mundificantia que conueniunt in principio vl'i fuerint calida in 2ª mansione primi talia debent esse calida in vltima mansione eiusdem aut ad plurimum in prima mansione 3i gradus si fueris audatior ad eam. Unde predictis medicaminibus omnibus supra descriptis adiungendum esset aliquid de calidis in 2º gradu. vt pars sub quadrupla aut subtripla fm discretionem operantis et cet. De numero ergo talium medicinarum esse possunt pº de simplicibus eupatoriū et omnis modus administrationis eius vt syr. aut aqua distillationis vel decoctionis eius aut electuaria confectiones pulueres tragee de ipso facte. ad quam ēt intentionē conueniunt anetū fenicul9 petrosil. asarum y opus et consimilia. que quia calida sunt in 2º aut 3º gradu frangenda sunt cum brusco et spago que temperata sunt et conuenientia quoniā equale aut remissum additum intenso remittit intensum. Scribam ergo hic mundificatiua in hoc tempore sollemnia. Quorum primū ℞ sirupi compositi acetosi de duabus radicibus vt apii et feniculi. ℥.i. aq̄ spagi. ℥.i.ʒ. misce. Secundū et fortius pº e hoc ℞ sirupi cōpositi acetosi mellini de tribus radicibus vt feniculo petrosil'. et apio. ℥.i. aque lupulorū. ℥.ii.ʒ. misce et hec duo vidētur conueniētia mag a principio augmenti vsque ad medietatē eius.
Tertium compositū est hoc ℞ rubee tinctorum assari eupatorii spice cardamomi ma. se. apii fenicl'i et petrosil'. ana. ℳ.i. radicū altee. ℳ.iii. yreos. ℳ.i. seium comuniū frigidorum passularum ana ℥.i.ʒ. seminum endiue scariole lactuce portulace masticis ana. ℥.ʒ. corallorum ru. ℥.i. inscindēda inscidentur. et reliqua contundant subtiliter deinde buliāt in lib. viii. aque vsque ad consumptionē duarum partium lento igne. tunc ergo colentur et exprimantur, et colature superaddantur zuccari 3 ccoctionis. ℥ xv mellis albi. ℥.vi. et coquantur oia lento igne vsque ad inspissationē 3m partem. Reliqua vero pars remaneat decoctio longa de qua detur. ℥.v. calide i aurora de reliquo vero inspissato dent. ℥.ii. cum duabus. ℥. aque distilationis eupatorii et hoc qdē

est efficax remediū a medietate augusti vsq3 fine3 eius.imo vsq3 ad principiū status.Et si uir iste ac ciperet omni mēse quinq3 diebus successiuis opti mu3 esset per totu3 mensem martii futuri.1447 post q̄ acciperet.ʒ.i.cassie nuper de cāna extracte cū aqua eupatorii calida. Quartum mundificati uum ꝛ conueniens potest esse hoc ℞ succi feniculi recent.ʒ.i.ß.succi ireos.ʒ.iii. misceatur ꝛ accipiā tur in aurora cu3.ʒ.ii.aque mell' cal'e. Ultimū remedium ꝛ etia3 materierū digestiu3 ē hoc ℞ aq rubee tinctorꝝ aque fu ꝛ meu ana.ʒ.i.ß.ꝛ detur in potu cu3.ʒ.i.zuccari pl'ibus mane successiue ꝛ hec duo penultima mundificatiua sunt ꝺ melioribus que experientia cognoui. Prohibitio corruptiōis materierum ꝛ substantie membri que fuit inten° 2ª licet fieri possit cum his que posita sunt in vl'i principio.tamen hic ponā tria p me cognita vti lia in cottidiana operatione. Quorꝝ primū est hoc ℞ aque lactis ouini.ʒ.iii.boli ar.ʒ.ß.exhibea tur pl'ibus diebus in aurora mediocriter calidū.

Secundum remedium est hoc ℞ aque al'ke-kengi.ʒ.iii.masticis acatie ana.ʒ.i.misce ꝛ detur in potu pl'ibus diebus in aurora. Tertium vō de localibus ex̄ est hoc ℞ aque al'ke kengi aque lā brusce ana lib.i.aque eupatorii lib.ß. camphore .ʒ.i.trociscorꝝ de rosꝰ.ʒ.i.ß.trociscorꝝ de croco ʒ.ß aceti nigri coclearia tria misce totu3 sil' ꝛ infūdā tur in eo panni bene expressi actu frigidi applicē tur renibus aut saltē sint actu tepidi si lederetur a frigidis. Quoniā nō raro cōtingit propter ma terierꝝ acuitatē ꝛ putrefactione3 renū substantia3 corrumpi.ita vt caro diminuat' ꝛ abscindat' ab eis. qđ cognosci poterit q2 minguntur vrine saniose cum trumbis ad rubedinem declinantibus ꝛ pau ca quantitate sanguinis clari. Ideo sapientem me dicum oportet esse cautū vt cum asperxerit vrias tales in omnibus instrumentis medicinalibus su pradictis cōmisceat medicamīa regeneratīa car-nis que cum caliditate sua non valde intensa san guinem attrahant ad partem ꝛ attractū coagulēt ꝛ coagulatum detineant adeo q̄ potentia vegeta tiua transmutet ipsum in carnē ꝛ est ratio forāl' medicinarꝝ regenerantiu3 carnem vt colligi pōt 2° cañ sū³ pª caº 4°. De regenerantibus autem licet positus fuerit vnus sirupus in intentione pª huius augmenti.vbi ponebatur radix yreos tria tamen hic solemnia describam. Quoru3 primū est vt egro per plures dies detur aqua centauree mi.vsq3 ad.ʒ.v. Secundū vero est vt detur aq sublimationis florꝝ pomorꝝ dulcium. Tertium remedium est hoc ℞ masticis thuris florꝝ eupato rii ana.ʒ.i.melliloti.ʒ.iiii.sirupi cōpositi acetosꝰ. .ʒ.iii.penidiarꝝ.ʒ.i.ß.fiat electuarium de quo pa tiens in aurora per horam vnā ꝛ dimidiam ꝛ āte prandium ꝛ ante cenam bis tribus vicibus accipi at quantitatem.ʒ.ß.ꝛ felicitabitur operatio eius. si res non peruenerint ad corruptionē vltimatā. Iam vero oportet tāgere de hiis que sūt cōuenien tia in cura mictus saniei ꝛ proprie in tēpore sta-tus vl'is vbi aduertēdū ē q̄ si egritudo ista fuerit non salubris.imo tendens ad corruptionē incura bilē cognosci potest per quedam signa. Primū est per continuationē mictus sanguinis cu3 sanie simul.hoc enī significat corrosionē.i. ampliationē vlceris propter corruptionē substantialem ptiu3 vt substantie renum venarꝝ ꝛ arteriarꝝ corru3 a q̄ bus corruptis necessariū est exire sanguinem.

Secundum signum est vt continue augmētent' accidentia vt dolor pungitiuus granatiuus ꝛ ex-tensiuus ꝛ frequentia mictus cu3 acuitate magna.

Tertium vero est vt parum iuuamentum acqui ratur ex applicatione remediorum quantūcūq3 ca nonice facta. Cum aute3 medicus perpenderit ac cidentia talia premittere debet periculum futurꝝ ad conseruationem honoris eius intentionem ha bens q2 de pximo morituri solis pronosticis sūt relinquendi pª affor comento 7°. Si autem egri tudo portendat signa spei curationis.tūc medic9 aggredi debet curā. Premittendo p° q̄ tēpore isto magna est multitudo saniei ꝛ prauitatis eius ideo oportet instrumenta omnia potentiora esse in mundificando ꝛ carnem regenerando q̄ i aliis temporibus vsq3 ad fine3 status exclusiue. Pre mittendum 2° q̄ in hoc tempore egrum ab omni motu corporis ꝛ anime superfluo elongare debet propterea q2 motus corporis distrahit partes q̄ vnione indigent ꝛ passiones anime vehementes i agitationem ponunt humores ꝛ spiritus distra-hunt a membris patiētibus quorꝝ magna necessi tas in eis. Oportet igitur quietem adhibere q° niam quies est canon curationis vlcerum 18ª tcii ca de cura eorꝝ. Premittendū 3° q̄ in hoc tem pore optimū instrumentū est administratio uomi tus licet etiam conferat in precedentibus tempo ribus administrando ipsum cū leuibus ꝛ cu3 leni tiuis ab acuitate elongatis.velut est dare in potu .ʒ.iiii.aque tepide decoctionis seminu3 melonis aut in potu dare ciatū vnum aque decoctionis se minū eruce tepidū cum medio cocleari mell'. et hoc post cibatione3 stomachi ex cibis diuersis sub stantia sapore ꝛ aliis. Uomitus enim est melius quo curantur vlcera renum q2 mūdificat euacuat ꝛ humores trahit ad contraria.imo intantū pro cessit Auicē.preallegato caº q̄ dixit q̄ frequentia eius quandoq3 excusat operantes ab omni alio in strumento. Iterꝝ preter hoc instrumentum vtē dum est applicatione instrumentorꝝ mundificatiū in quibus cōmisceantur medicine inuiscatiue vel glutinatiue.tales enim prohibent ampliari exco riationem vel corruptionem. De quarꝝ numero vnum administrare apozima.i.decoctionē de ra dicibus.s.feniculi petrosil' sparagi brusci ꝛ apii. faciendo in hac decoctione subdominari feniclu3 petrosil'.ꝛ apiu3 dominantibus sparago ꝛ brusco que cum remissa ipsorꝝ caliditate deducēdo ea ad meliorem qualitate3.detur autē ex tali decoctōe ter in die naturali. Primo quidē dentur.ʒ.iiii per octo horas post assumptā cenā. Secūdo dē tur.ʒ.iii.per duas horas ante prandiū ꝛ totidē per duas horas ante cenā. Secundū vero instru mentū hoc tēpore conueniens ē decoctio capill'. ven.qui licet sint tēperati fortasse non minus api unt ꝛ mundificant q̄ predicta decoctio. Tertiū abstersiuū est aqua distillationis vel decoctionis arte. Quartum est aqua decoctionis eruce.

Quintū est aqua sublimationis radicum altee.

Sextum est aqua decoctionis marubii. Se ptimū ꝛ fortius est aqua decoctionis vue monta ne vel vulpine ꝛ est in rei veritate staphisagria.qđ cunq3 autem horꝝ administretur mundificabit la uabit ꝛ absterget melius cum eis decoquēdo mel q̄ sine eo. In fine vero status necessaria sunt ea q̄

maturando mundificando ꝛ conglutinando exic cent. velut est decoctio liquiritie. Inest enim exic catio mundificatio maturatio ꝛ conglutinatio ut tertii ubi supra. Adhuc iterum compositum bonum in hoc tempore et in principio declinationis est hoc ℞ se. lini dragaganti ana .ʒ.i. polipodii .ʒ.ii. mellis mundi ꝛ clari lib. s. coquantur in .iiii lib. aque cisterne usque ad consumptionem medietatis. Et de hac decoctione calida dentur. ℥.iii. vel .iiii. tribus vicibus in die superius limitatis. Et hec quidem omnia videntur sufficientia ad complementum cure status quecunque eorum administrare velis. In cura vero horum vlcerum in declinatione vel salubri premittendum est primo quod instrumenta conuenientia cum hoc. quod debent esse exiccantia ꝛ mundificantia ꝛ conglutinantia debent esse propterea quia post regenerationem carnis debent administrari incarnatiua quorum est conglutinare partes ꝛ conglutinatas conseruare post quorum conglutinationem non est opus alio instrumento quam consolidatiuo. Hoc igitur tempore tria soleo administrare instrumenta quorum primum est hoc ℞ ireos. ʒ. i. seminum fenicli petrosil. ana. ʒ. i. s. boliar. ʒ. iiii bulliat hec omnia puluerizata in lib. i. vini rubei clari aliquali leui ponticitate participantis usque ad consumptionem medietatis. De hoc ergo vino actu calido exhibeantur in potu ter in die. ℥. iii. vel .iii. horis superius enunciatis. Secundum compositum de electis ab Auicenna est hoc ℞ terre sigillate san. dra. castorei seminis melonis cucumeris et cucurbite ꝛ apii succi liquiritie lacce aristol. ro. amigdalarum papaueris albi granorum pini insgami al. omnium ana. ʒ. i. puluerizata coquantur in lib. .iiii. aque fontis usque ad medietatem de qua decoctione dentur. ℥. iiii. horis immediate ante limitatis. Uide quantum subtiliter contemplati fuere illustres viri in compositione medicinarum. Hoc. n. compositum argregatum est ex calidis in primo aut equalibus ut succo liquiritie ꝛ frigidis ꝛ siccis ꝛ glutinatiuis in fine secundi aut principio tercii ut terra sigillata san. dra. ex calidis ꝛ siccis in 4° gradu velut est castoreum ꝛ ex eisdem in 3° gradu. velut est aristol. Ex his que frigida sunt ꝛ sicca in 2° aut in 3° gradu ut se. papaueris ꝛ iusquiamo. In quorum omnium confractione resultant virtutes contrarie quales ꝛ quante necessarie sunt in cura talium egritudinum ꝛ tu speculare in eis. Ultimum remedium est hoc ℞ camedreos camepitheos ana. ʒ. vi. assari leuco piperis ana. ʒ. v. darsinis ꝛ est cinamomum exagium medium terantur subtilissime ꝛ puluerizentur ꝛ fiant trocisci de succo poligonie vel corigiole ꝛ detur ex eis omni die tribus vicibus. ʒ. s. ante dictis horis cum. ℥. ii. aque sublimationis lambrusce cale mediocriter. ꝛ est remedium cui magna fides adhibenda est. quia fuit a Paulo positum primo practice ca° 137° ubi dixit. Ego vero hoc utens alio non indigiui ꝛ est auctenticatum ab Alhabate 7° practice ca° 42°. Accipe igitur amice mi intime que tibi magno labore pro tua recuperanda sanitate consilians conscripsi. Ego enim usque ad hos dies materiam istam non tantum acurato sermone descripsi quantum nunc. Feliciter igitur hec omnia in tui salutem summus omnium ille saluator qui cuncta dirigit ꝛ disponit ad laudes eius immortales amen.

Consilium ad cacessiam ardorem vrine cum excoriatione ꝛ vlceratione vesice ꝛ

Licet in egritudinibus a sua causa pendentibus in fieri ꝛ in conseruari conferat ꝛ necessaria sit medico speculanti ꝛ curanti egritudines inuentio causarum siue primitiue sint vel fuerint antecedentes. In confirmatis tamen egritudinibus vel firmatis ad statum suum non est magna cura considerationis vel inuentionis causarum: videtur enim includere contradictionem egritudinem a sua causa fieri ꝛ conseruari ꝛ iam factam esse. Sed egritudines que firmauerint ad statum ꝛ maxime ad medium eius nullam habent causam productiuam ergo non starent. Igitur in egritudine huius viri inferius declaranda non videtur mihi necessarium esse inuestigare an fuerit a veneno vel a medicina venenosa producta. Si cum sequela egritudinum ad venena medico conferet ad cognitionem egritudinis ꝛ curationem eius hoc videretur contingere propter alterum trium effectuum aut aliorum reducibilium ad istos. quorum primus est quia venenosa medicina vel venenum in corpus relinquit vestigium qualitatum quandoque primarum ꝛ secundarum scilicet aut caliditatem aut frigiditatem humiditatem vel siccitatem simplices vel compositas aut sequentia ad istas ut apertionem immoderatam constipationem oppillationes excoriationes vlcera punctiones ꝛ similia. Secundus vero effectus est ut a veneno vel a medicina venenosa remansisset in corpus impressio qualitatum occultarum per quas venena dicta proprie interimunt substantiam nostram nunc calefaciendo nunc infrigigando. aut aliter manifeste qualificando corpus sed solum venenositas spiritui ꝛ cordi hec facit contrariando. Aut uero et 3° quia medicine venenose simul occulta qualitate ꝛ manifesta alterando corrumpunt humanum corpus ut fungi ꝛ tubera mala scorpio ꝛ iusquiamus infrigidando occidunt. Napellus vero ꝛ mezereon magnum ꝛ arsenicum calefaciendo exiccando. Lapis vero adamas fluxum excoriatiuum inducendo ꝛ sic de aliis. Catarides vero vrinales vias vlcerando. Mirabile autem videtur quod a tempore tante prolixitatis usque nunc remansisset impressio per qualitates primas aut secundas dependens a medicina venenosa per qualitates hoc efficiente quoniam medicina illa venenosa si fuisset preassumpta non potuisset in humano corpore conseruari quin passa a caliditate ipsius corporis corrupta fuisset ergo qualitates eius que sunt accidentia non potuissent conseruari in corpore sine subiecto. quoniam accidentis esse est inesse subiecto sed subiectum est corruptum igitur qualitas vel qualitates que erant eius accidentia corrupte sunt. Forte contra hanc positionem diceret aduersarius quod medicine venenose produxerunt caliditatem aut frigiditatem vel excoriationem que postea in membris impresse remanserunt conseruate usque ad hec tempora. quare videtur quod cognitio causarum que produxerunt effectus omnino necessaria est ad cognitionem ꝛ scientiam ꝛ curationem egritudinum talium. Amplius in hoc viro concedit esse fortis excoriatio ut vicus in collo vesice intrinsecus ꝛ talia prouenerunt ex potu cataridarum salis ar. ergo necessarium est cognoscere talia. Ad primum motiuum dicitur

negando illam consequētiā. Manifesta enim qualitas calida vel frigida vlcus vel excoziatio sunt effectus in membris inuenti qui licet prouenerit a medicina venenosa non prouenerunt ab ipsa inquantum venenosa sed inquantū calida vel frigida qui est effectus. cum iam sint facti vel totalit inesse producti non videntur habere cām conseruatiuā. s. q̄ fuerit eoꝝ productiua. Ad formā igitur argumenti distinguendō de maiori vt dictum est qz he medicine vt calide produxerunt effectum et non vt venenose. Et ad minorem dicitur qꝫ dispositiones tales cum sint frigide videntur in membris conseruari ab earum formalitate cum sint iā fixe. Forma igitur membroꝝ nā temperamentum ipsoꝝ concurrit ad conseruationē illaꝝ dispositionum preter naturā. imo oīo resistit eis. quare nō ē necessarium inuestigare causaꝝ primitiuaꝝ varietatē ꝛ potentiā siue fuerint venena siue medicine venenose. Et sunt sermones qui clauduntur speculationibus G. 4° de ingenio sanitatis vbi dixit Dico g° nil primitiuū significationis curationes ostendere. Sed quantū ad egritudines factas. licz prius ab agente primitiuo producte fuerint. Ex quo fundamento correlarie concluditur. qꝫ vana ē opinio credentium curare hanc egritudinem et pfici i scientia ipsius per considerationem venenorum ꝛ sibi similium. ꝛ tu considera quia hii ſmones sunt phisici ꝛ rationales. Itaqz i cura dispositionis huius viri sufficit cognoscere excoziationem illam vel vlcera prouenisse a causa ratione sue caliditatꝭ acuitatis ꝛ corosionis illius effectiua. qđ gđ euidentiori fundamento declarari potest ex ſmonibus mihi per scripturam collatis. Primo qz viz iste ē calide cōplexiōis a generatione eius.

Secundo quia ad augmentum caliditatꝭ ꝛ acuitatis in humoribus ipsius multū ꝛ potenẗ fuerit regiminis calefactiui vsus in q̄to. qz vir fuit mlte cibationis. ꝛ in quali iteꝝ qz vinis fumosis et forte cum cibis vnctuosis ꝛ aromatibus vtebatur.

Tertio iterum hoc deducitur quia solitus est pati egritudines a materia calida ꝛ acuta prouenientes scilicet celericas continuas ꝛ interpollatas. Adhuc iterum et quarto quoniam iste vir passus ē dolores in nucha ꝛ collo ꝛ in ventre. sed omnes tales frequenter consueuerunt transmutatione creticā ad vias vrinales effūdi vt ð febribus legi pōt 2a quarti ꝛ ca° de signis permutationis materierum per vias vētris ꝛ vrine. ꝛ de doloribus iūctuarum colligi potest 22a tercii. Et iterū de dispositionibus ardoris vrine legi potest 18 tercii ꝛ 19 tercii. De doloribus vero ventris et coꝝ tiatione 16 tercii p° ꝛ 5° tractatibus. quare nō est mirabile si vir iste incidit in ardorē vrine ꝛ excoziationem vesice ꝛ vlcerationem eius. Unde ex istis concluditur hec dispositio in eo facta est permutando ex aliis egritudinibus in ipsam ꝛ non incipiendo i ca Ex quo fundamento iterum vltimate concluditur qꝫ hec egritudo in sui principio leuior erat ꝛ facilius curata fuisset q̄ si incipiēdo euenisset ei. gtgđ tamen ex hoc concedi debeat sufficit cognoscere tātum qꝫ hec dispositio idiget curatione magne sollertie ꝛ q̄citius fieri potest vt nunc sequitur. Regimen itaqz ipsius pendet ex debita electione vi. reꝝ non naturalium primo. Secundo vero ex conuenienti administratione instrumentorum medicinalium. Pro declaratiōe itaqz hi capitli in eligendo reꝝum non naturalium mensuram ꝯuenientem ꝛ qualitatem multa ꝛ satis particulariter declaranda essēt sed quia confido de auctoritate sapientum virorum quorum scientia peritissie rectus fuit. Etiam quia vir iste scientificus ē ꝛ moralis. Ideo in rerum non naturalium particulari ꝛ diffusa narratione calamum non extendam. sed solum quedam particularia leuiter pertransēudo dicam. Euitet itaqz vir iste ciuitatem cameram vl habitationem locum humidū actu ꝛ potentia reumatici aeris ꝛ propinqui puteis lacubus ꝛ defluxibus aquarum. ꝛ caueat a septentrionali flatu percutiente ipsum cuius est facere strangur. am vt pꝫ 3a affoꝝ ꝛ 18 tercii ꝛ sit vestibus circa spinā ꝛ ylia ꝛ extrēmas partes conuenienter munitus. De motu vero ꝛ exercitio eius oīo euitet ipsum ne materie in fluxu ponantur ad membra vrinalia ꝛ debilitent ea. imo oīo quiescendum est ꝛ loco resolutionis superfluitatꝭ fiende per exertitium vtatur mediocribus fricationibus ab inguinibus vsqz ad pedes ꝛ ab humeris vsqz ad manus ꝛ ablutiōibus extremoꝝ cum aquis decoctionis plantaꝝ leuis resolutionis ꝛ attractiōis. Dormitio vero eius sit consueta parum longior propter necessitatem resolutionis ꝛ digestionis materieꝝ. Tertio iterū dormiente homine quieta remanēt membra ꝛ matie vnde medicinales virtutes minus distrahūtur ꝛ conuenientius in particulas patiētes operari possūt. et sit plurimū dormitionis eiꝰ decubitus sup lateribus ꝛ mīor sit decubitus super spina. neq̄q̄ autem super femur ꝛ ventre iacere debet. Pro q̄rto vero regimine per ianitiōꝫ declinare ad minorationem cibi aliquantam necessarium est ꝛ nllo mō saturari cōplete latissacere oportet. Cibus etiam nunq̄ deglutiatur nisi sollemni masticatōe precedente. Neqz vnq̄ assumatur cibus nisi precesserit conueniens appetitus ad ipsum. Si enim stomachus cibo ꝛ potu fastiditus fuerit superuenientes cibi ꝛ potus corrumpuntur in eo ꝛ non raro acuitatem ꝛ malas qualitates extraneas acquirūt per quas augmētātur materie vlceꝝ ꝛ dolor ꝛ pūctio ꝛ solutio ꝯtinuitatꝭ in vesica seu collo vesice.

Quīto vero vir iste abstineat ab ira furia ꝛ tristicia magnis ꝛ max a perseuerantia in istis ꝑpē vehementē motū aduenientem in spiritibus ꝛ humoribus propter passiones tales. De re uero vltia non naturali scilicet cibis ꝛ potibus ponenda sūt ea q̄ nullo modo tangere debet cibaria ꝛ potabilia vltra que in aliis poterit ample licentia concedi. Itaqz vir iste in cibariis suis summa attētiōe euitare debet salsa. Item acuta velut cepe alleum porꝝ raphanū sinapismū oliuas conditas ꝛ silia. Item dimittere debet nimium aperiētia ꝛ ꝑprie cum acuitate velut ficus petro. apiū ruta ꝛ silia. Item effugere debet nimium ca. ꝛ sic. velut piper zinziber galāgam cinamomū. Macis vero ꝛ nux mus. saluia rosmarius ꝛ feniculus nō sūt ei mala. Item euitare debet cibaria multe opillationis velut cibos pastiles pedes aīmaliū et vētres eorū cutaneas ꝛ neruosas animalium partes. Item effugiat caseum antiquū. recēs vero butirosus nō multi salis alī cōueīt ei. Adhuc etiam effugere dꝫ vsum rerum cōstrigētiū velut sunt sorbe nespila agresta nuces ꝛ consilia. Item euitare debet vētosa cibaria multum vt legumia ꝛ proprie elixa et multorum fructuum vsum. lac vero ꝛ proprie i cibariis

coctum butyꝝ ⁊ oleum dulce ⁊ zuccarum citrāgu li ⁊ succus granatoꝝ muzoꝝ ⁊ dulcium bene cō ueniunt. Ultimo vero euitet carnes animaliū antiquorum ⁊ difficilis digestionis ⁊ grossi nutri menti velut bouꝫ thaurorūꝫ ⁊ castratorum antiq° rum. Et consilr effugiat pisces ātiquos magni cō poris. pisces vero parui ⁊ non viscosi ⁊ leuis dige stionis approbati ſm climata regiones ⁊ ciuita- tes eligantur ab eo ⁊ non erunt ei nociui elixi vel frixi cum oleo conuenienti ⁊ maxime in diebus r̄ uerende legis a carnibus priuantibus. Potus autem eius sit vinum album colore ⁊ substātia te nue ⁊ dyafanum sapore ad dulcedinem inclinatū ⁊ non acre neqꝫ ponticum. tale enim erit toti cor pori ⁊ vlceribus conueniens ⁊ doloribus ⁊ ꝓprie si fuerit artificialiter factum dulce cuꝫ sappa qd̄ parum bibatur argumento sumpto ab etate ⁊ con suetudine ⁊ proprie si non fuerit valde fumosum ⁊ si fuerit tale frangatur cum aqua mellis pauci mellis ⁊ pauce decoctionis. aut cum aqua decoc. radic. paucaꝝ radic. centauree minoris cum zuc- caro leuiter dulcorato. et est remedium secretuꝫ.

Capitulum ſm de regimine per medicinas.

In hoc capitulo dilatandus esset sermo si harum dispositionum curatio ordinaria doctrina ⁊ accu rate describi deberet. Alias enī haꝝ egritudinuꝫ curationem descripsi ⁊ compleui per intentiones viii. Et prima est vl'is totius corporis ⁊ mate rierum omniū superfluentiū euacuatio minorati ua. Secunda est regiminis rectificatio. Ter tia materierum predictarum adequatio ⁊ digestō Quarta est ipsarum amplior ⁊ particularis e uacuatio. Quinta ipsarum materieꝝ diuersio. Sexta vlcerum et viarum vrine mundificatio Septima epatis ⁊ renum rectificatio. Octaua et vltima ē accidentium que sequuntur correctio Uerum qꝛ de intentione 2ª sermo tantus est ī p̄ cedenti capitulo ipā ad presens dimittatur. Ad huc etiam quoniā prima intentio ⁊ 3ª et 4ª ⁊ 5ª iam meo iudicio administrata sunt vt confido ex sufficientia clarissimoꝝ doctoꝝ a quibus guberna tus fuit vir iste. Etiam quia tales intentiones vt plurimum in principio et augmento vl'ibus mor boꝝ administrari debent vt consueuerūt idcirco de his non multum me occupabo. Pro applicatōe vero aliaruꝫ reꝝ trium ⁊ aliquaꝝ de predictis. x. instrumenta que maximum iuuamentuꝫ genti ꝙ plurime consil'ibus egritudinibus laboranti feli citer attulerūt vt nunc sequitur. Primuꝫ itaqꝫ ipsorum est electuariuꝫ hoc in quo est intentio fra gendi acuitatē leniendi ventrem educendi vento sitates ⁊ mundificandi vrinales et vlcerosas ptes operatione conuenienti. ℞ medulle casſ. f. medul le sebesten ⁊ prunorum oīuꝫ extractoꝝ cum aqua lupulorū ana. ʒ. iii. puluer. folliculoꝝ sene. ʒ. i. poli po. cartami granoꝝ citri ana. ʒ. ſ. macis. ℈. ii. vio laꝝ. ʒ. vi. ℥. granoꝝ nucismus. ana. ℈. i. cinamomi . ʒ. ſ. confrie violarum zucca. al. ana. ʒ. ii. fiat electu arium de quo omni 3ª vel 4ª die deglutiat coclе ar vnum immediate ante cenam. aut potest ipsuꝫ accipere cum aqua decoctionis passulaꝝ nigraruꝫ in aurora mediocriter calida tardando cibum ho ris. v. Secundum instrumētū est linimentum hoc de quo renales partes ⁊ lumbares vngantur vsqꝫ ad caudam et supponatur pannus tepidus cu ius descriptio. ℞ nenufa. succi violaꝝ recentium succi virge pastoris ana. ʒ. ii. amili. ʒ. v. sandaloꝝ ru. violaꝝ ana. ʒ. ſ. se. endiuie lactuce scariole por tulace ana. ʒ. ii. croci mac. spice na. ana. ʒ. ſ. albūia ouorum duorum terantur simul vltimata contri tione cum amilo in mortario plumbeo cuꝫ suo pi stello ⁊ aliis superadditis fiat linimentum molle.

Tertium instrumentum est mundificatiuum ꝓ tiuꝫ egrotarum sufficiēter abstergens eas ⁊ addit in regenerationeꝫ materici in partibus carnosis ⁊ leue et nobile valde est hoc. ℞ aque sublimatiōis radi. cētauree minoris lib. ſ. misce simul ⁊ d' hac materia in septimana bis accipiantur. ʒ. v. tepefa cta cum modico penidiaꝝ in aurora. Quartū instrumentum materieꝝ digestiuū magis et pre dictarum viaꝝ confortatiuum est hoc. ℞ aque sub limationis yposcete aque lupuloꝝ aq̄ al'ke kengi añ p̄t. 4. misce ⁊ accipiat ex eis. ʒ. iiii. ī aurora te piđ per completā septimanā cōtinuando. Quī tum instrumentū est linimentū hoc de quo bis ī die inungātur partes intermedie genitaliū ⁊ fite ri et est ī eo intentio sedatiua mordicationis ⁊ ꝓ hibitiua cursus materieꝝ. Cuius descriptio. ℞ vi tellos ouoꝝ numero. iii. olei ro. onfanci ana. ʒ. i. ſ. amili. ʒ. i. croci. ʒ. ſ. coriandri preparati litargiri spumificati lēis aceto? granorū mirti ana. ℈. i. te rantur omnia simul in mortario plumbeo cū suo pistello. et fiat linimentū ⁊ applicetur vt dictuꝫ ē

Sextum instrumentū est vt vir iste sepe assuef cat pedes et manus eius ante cenam abluere cum aqua decoc. folioꝝ edere camomille saluie ⁊ siliꝫ grā diuersionis materieꝝ. Septimuꝫ instru- mentum est decoctio ista cuius assumptioni opor tebit ipsum esse sollicituꝫ ⁊ solertem euitare mū dificantia per siringam iniciendō qd̄ quid cōuenit ei vt credo ꝓpt lesionem consecutam ex intromis sione siringe ex impudentia medicoruꝫ qui ipsā applicare nesciuerunt. Si eniꝫ congrue applicar̄ tur siringa cum medicinis oportunis notabile sp iuuamentū efficeret. Est autē ordo huius descri- ptionis talis. ℞ sebestē numero: xv. violaꝝ se. pō tulace granoꝝ al'ke kengi folioꝝ cipressi ana. ʒ. ii gumi arabici. ʒ. ſ. granoꝝ pinearū. ʒ. ſ. liquiritie . ʒ. ii. ſ. se. acetose endiuie scariole ana. ʒ. i. se. comu nium frigidoꝝ. ʒ. ii. fiat oium decoctio lento igne in lib. iii. aq vsqꝫ ad consumptionē tercie partis. ꝺ inde colentur cum expressione leui. De ipsa igitur accipiat. ʒ. v. in aurora ⁊ tardet cibum ad minus horis. iiii. Et si vehemens ei instaret sitis posset ī terum de ea bibere frequenter cum equali parte a que ordei. Cum ergo continuauerit hanc decoctio neꝫ tunc sequenti die immediate accipiat dosim vnam electuarii primo loco descripti et post ip sam transeat ad mundificantia ⁊ incarnantia alt' nati assumpta. Ita ꝙ ex intentione digestionis ꝓ cedat ad lenitiua. et de lenitiuis permutet se ad mundificatiua ⁊ abstersiua superius tacta ⁊ a mū dificatiuis reuoluat se ad incarnātia et consolidā tia et ita fiat reuolutio circularis ab vno ad reli- quū canonice procedendo. Necesse enī erit aliis di ligenter obseruatis laudabilem effectuꝫ subseq.

Octauū instrumentū est vt postꝙ per mensem is predictorū instrumentoꝝ reuolubilem ordinē consecutus fuerit tunc in aurora assumat. ʒ. ſ. istra scripti pulueris in quo est intentio frangendi cali ditatem auctam a motu materieꝝ et ab applica tione mundificantiū et abstergentiū consecutam

et p2op2ie cum ciato .ʒ.aque decoc.granozuʒ pi neaꝝ.Cuius descriptio.℞ folioꝝ cip2essi.ʒ.ii.flo2um altee.ʒ.ii.ʒ.se.po2tulace.ʒ.ii.granozum papaueris al.ʒ.iii.se.endiuie.ʒ.i.ʒ.se.lactuce.ʒ.vi.flo2um nenufa.ʒ.v.fiat omniū per se puluis.deinde cōmisceatur. Nonum instrumentū est electuarium hoc.℞ mucillaginis muchete.ʒ.iii. mucillagis se.lini fenugre.⁊ granoꝝ sizami ana.ʒ.ii.pēidiarum.ʒ.iiii.croci.ʒ.ʒ.co2ticum mandrago2e.ʒ.i.grano2um al'ke'kengi numero.xv.floꝝ nenufa.ʒ.iii. fiat electuarium cuꝫ lib.ʒ.zuccari dissoluti ⁊ cocti cum aqua centauree mino2is . de quo sequenti mane in auro2a assumat.ʒ.v.cum.ʒ.ii. aq̄ sublimationis burse pasto2is tepidā ⁊ tardet cibuꝫ ho2is.iiii. Decimum ⁊ vltimuꝫ instrumentum est vt 3ª sequenti die vir iste accipiat.v.de infrascriptis pill'is quaꝝ descriptio ℞ centauree mino2is.ʒ.ii.granoꝝ al'ke'kengi numero.v. co2ticum papaueris al.floꝝ nenufa.ana.ʒ.ii.se.plantaginis acatie gūi ara.d2agaganti ana.℈.ii.medulle gno2um cerasoꝝ vel gumi arbo2is ipsoꝝ ana.ʒ.iii. liquiritie anisi granoꝝ pini ana.ʒ.ii. dissoluantur gume cum succo violaꝝ ⁊ bene inco2po2entur cuꝫ aliis speciebus ⁊ fiant ex omni.ʒ.viii . Cum ergo sūpserit eas reuoluat se ad puluerem in 8° instrō scriptum ⁊ de puluere ad electuariuꝫ.⁊ de electuario ad pill'as vltimo scriptas. ⁊ ita circulariter ꝓcedat per spatium duoꝝ mensiū memo2ando sēp de lenitione cum p2imo instrumeneto fienda.quibus diligenter factis spero conualescentiam obtinebit quam concedat ille qui solus sanare ⁊ benedicere potest q̄ viuit ⁊ regnat ī secl'a secl'oꝝ amē.

Consilium de nocumentis v2ine.

Ex his q̄ mihi narrata sunt sēsu visus ⁊ tactus ⁊ signis cōp2ehēdi potui appꝫ q̄ dispositio huius viri nobilis vincentini reducitur ad tria genera nocumēti in memb2is v2ine existētia . P2imuꝫ est ardo2 in emissione v2ine eueniens . Secundū est frequēs mictus . Tertium est sanguinis cum v2ina emissio interpolationem habens.Quo2um omnium non soluꝫ ratio fo2malis.imo cause ⁊ eo2ū signa perquiri debent si diligenter consilio medicinali recto sibi subueniri debet . Jō vniuscuiusq3 ho2um singulariter ⁊ cause et signa ponenda sunt et curationis modus .

Capitulū p̄m' de causis nocumentō2ū v2ine.
Est itaq3 ardo2 in v2ina dolo2 pūgitiuus vl' acuitas in emissione v2ine p2oueniens.al'n vero ipsaꝫ p2ecedens.frequenter etiam ipsius emissionē subsequens.quo2um trium verificatio ex seq̄tibus apparebit.Fit autem ardo2 talis quandoq3 a complexionali causa.quandoq3 vero ab exiccantibus causis ⁊ inflamantibus.quandoq3 vero ⁊ 3° ex consumptione humiditatis que gratia finis continetī in glandosis carnibus ad iro2andum ⁊ humectandum memb2a vt ad expulsionē superfluitatum dispositio2a sint.eo q̄ humidita reddit ea extensibila ⁊ flexibilia mag̃.4° vero contingit in v2inando ardo2 p2opter vlcera exco2iationeꝫ vl' scabiem in vesica ⁊ in memb2is v2ine existentia.Et colligūtur hec omnia i 9ª tercii tractatu ⁊ capit'o secundis.Ex quibus clare elici potest ista distinctō q̄ omnis v2ine ardo2 p2ouenit aut p2opter nocumentum essentiale vesice. aut per colligantiam eius ad memb2a v2ine aut per colligantiaꝫ a toto cadentē.exemplū p2imi sicut omnis lapsus cōplexionalis ipsius vesice. de quo2ū tamen numero lapsus ad cal'm ⁊ siccū frequētius ardo2is in v2ina possunt esse cause q̄ ad frigidum ⁊ humidum ⁊ tu speculare . Itē et egritudines complexiōales quedam ardo2is in v2inando possunt esse cause vt rugositas asperitas superficiei concaue colli vesice.Itē egritudines in vnitat| contingētes hoc idē efficere possunt vt exco2iatio vlcera ⁊ similia ī toto co2po2e ⁊ maxime in collo vesice contingentia exemplum ſi sicut omne genus egritudinum complexionalium in mēb2is v2inalibus mediatis et īmediatis eueniens vt in po2is v2itidibus ī emulgentibus renibus ⁊ epat| ⁊ lapsus complexionalis ⁊ vnitatis iam tacti p2edictuꝫ ardo2ē efficerē possunt.et tu discurre ex his que scribuntur 18ª tercii capit'o de apostematibus ꝯ sol'oe continuitatis et vlceribus renū ⁊ reliquaꝝ viaꝝ ⁊ ex his que scribuntur in 14ª tercii in materia de fluxibus epat| ⁊ almesire vel vlceribus eius.Iteruꝫ ardo2 in v2ina p2ouenire potest ad memb2a v2ine ⁊ p2op2ie ad vesicaꝫ sicut frequenter contingit in transmutatione cretica materierū que feb2es acutas efficiebant ⁊ sicut in lep2a scabie variolis ⁊ mōbillo et sil'ibus.quo2ū omniū materie aut q2 minimū exuberant aut q2 ab incitata virtut| sinthomatice p2opelluntur contingit fieri diuersionē de circumferentia ad centrum.et tu considera hinc inde ab aucto2ibus ⁊ facile verificabit̄.Qual'r aūt salsedo ex pª causa.s.lapsu cōplexionali p2oueniens vid̄r est facile . Omnis enim v2ina ⁊ licet acuta existat ⁊ salsa a caliditate tamen ⁊ siccitate intensis mag̃ salsa et acutio2 efficitur.quare ad collū vesice notabilis sensationis existens delata ardo2em punctionē et mo2dicationem in ea efficit.Et idē dici pōt de causis existentibus positiue ⁊ p2iuatiue tā ab extra q̄ ab intra euenientibus. et tu discu2re per eas . P2o tercia vero causa dicendū q̄ si humidit| que in carnibus glandosis in mesenterio posita et al'n in collo vesice consūmantur vt ī fo2tib9 fluxibus flobothomiis et similibus causis exiccantibus sepe contingit.v2ina tunc in sui acuitate n̄ refrāgitur ⁊ co2pus vesice siccuꝫ redditū ⁊ nō irrōratum ardo2is eius nocumenta facile pe2cipiet . Et iste tres cause videntur palam in hoc viro ardo2em in v2inando fecisse.Est eniꝫ hō a gnōne caliditatem epatis et renuꝫ notabile notabil'r hīs fo2tibus etiam labo2ibus suo tempo2e occupatus fuit.rebus etiā exiccantibuꝫ ⁊ callefacientibus vt cibis salsis ⁊ acutis vsus ē. Iterū ⁊ excellenter extenuatus per vniuersū ambitū ⁊ maxime in toto vētre ⁊ mirach sicut vidi. Ex quo facile concludit̄ consumptionis p2edicte humiditatis irro2are debentis causa Quarta vero causa in eo locū non habet cum neq3 exco2iationē neq3 vlcera in v2ia li via percepi:Et ex sentētiis p2edictoꝝ aperiri potest causa quā quādoq3 dolo2 pungitiuus p2ecedit v2ine exitum.vt cū vlcera vel nocumenta existunt in collo vesice percipitur ardo2 p2ius tēpo2e in extremitat| virge tāq̄ in mēb2o excellentis sēsationis colligato per suū panniculū collo vesice. Comitatur aūt quandoq3 dolo2 pungitiuus actu

alez exitū vrine propter acutā esse vrinaz ꝛ ppꝉ asperitatem ꝛ fortem conatū virtutis constringentis vesice collum ad vrinaz emittendum. Seqtur autem dolor quando vrina facile exire potest ab sqz multo conatu virtutis ad illum propter ipressionem ab vrina imbibita in collo vesice vlcus excoriationē ꝛ scabiem habente intrinsecus. Reliqua autem quinta causa ardoris in vrinando effectiua esse potest vlcera excoriatio vel asperitas euenientia i canali virge ꝛ extremitate pudibūdi sed non sunt presentis considerationis ꝛ tu lege ō eis xx^a tercii de vlceribus virge.

Capitulum tercium de signis ardoris vrine. Ut igitur species ardoris vrine cognoscatur vniuscuiusqz eaꝝ signa ponenda sunt. Signa itaqz ardoris vrine prouenientis a causa complexionali. Primum vt complexio fuerit a generatione colerica aut sanguinea calidior tamen ꝗ humidior. Secundū est vt ꝛ licet complexio nō fuerit talis ex regimine tamen fuerit in humoribus adustio facta vt ex forti exercitio aut labore aut ex vsu ciborum aut potuū acutoꝝ vt allei cepe sinapis salsoꝝ ꝛ similiū ꝛ potuū etiam acutorum vt vini naturaliter fumosi aut habentis acuitatez accidentalem vt mixtionem ex aqua vitis vl' alioꝝ acutorum aut vinuz qḋ collectum fuerit in locis arenosis calceis ꝛ similibus. Tertiū signuz est vt sit complexio que per adustionē facta acuitatē po fuerit in humoribus. siue fuerit hec cōplexio mala toti vl'is aut partialis i epate ꝛ renibus ꝛ aliis membris in vrinalem aquositatez iprimentibus ꝛ reliqua signa omnia complexionē calidā ꝛ siccaz arguentia huic loco adaptanda sunt. Sig^a vō ardoris facti a causis exiccantibus habentur per i vestigationē causaꝝ corpus positiue exiccantium ab ex^a euenientium vel ab intra. ꝛ iterū hoc idē efficiūt omnes cause priuatiue exiccantes vt sunt euacuationes omnes fortes ꝛ perseuerantes insensibiliter vel sensibiliter corpus exiccantes. Sig^a vero ardoris prouenientis ex consumptione hūiditatis glādose cognoscuntur per inuentionē caꝝ exiccantium totum corpus ꝛ maxime mirach intestina mesenterion ꝛ lombares partes que comprehenduntur ex consumptione totius ventris velut si mirac spondilibus adherere videatur vt in hoc viro notabiliter liquet. Signa vero ardoris prouenientis ab vlceribus et scabie i viis vrinalibus existentibus hic non ponuntur cum in hoc viro vestigium eoꝝ non appareat. etiam qz alias in tractatu de cura vlcerum viarum vrine difuse satis hec signa a me pronunciata sunt. et tu lege illud exinde huic tractatui conformiter adaptādo. hec de signis.

Capitulum quartum de cura ardoris vrine p regimen reꝝ non naturalium ꝛ p° de aere.

Igitur pro regimine huius dispositionis libranda est reruz non naturalium cōueniens aministratio. Eligatur itaqz aer in omni dispositione predicta proueniente a causis predictis ad frigiduz ꝛ humidum inclinatus. licet amplius debeat esse humidus ꝗ calidus. sit etiam aer non ventosus. nam flatus ventorum septentrionalium hāc egritudinem auget. sit etiam aer nō caliginosus. ꝛ nō sit aer qual' montiū ellenatoꝝ ꝛ habitantiū in turri ꝛ locis notabiliter a terra elleuatis. De motu ꝛ quiete. Exercitiū autem ꝛ motuz fortem ꝛ laboriosum omnē euitare debet propter causā notā ꝛ maxime exercitiū equestre vel multi ambulatōis fortis ꝛ velocis. eo ꝗ nocet ardori. auget vrine fluxum debilitando contentiuam. etiā qz sanguinem fluere facit de quo inferius dictuz est ꝛ in sūma ad quietem excedentez declinare conueniens est ei. nequaꝗ vero ad exercitiū vel motū ꝛ maxime illum qui fit in coitu. De inanitione ꝛ repletione.

Omnem autem repletionē humorum iaz factā tollere debet. Simil'r ꝛ repletionē ciboꝝ ꝛ potuū sūmopere precauere. calidoꝝ vero ꝛ siccoꝝ quoniam egritudinē augēt uigorando causā ꝛ materiaz eius. frigidoꝝ vero ꝛ humidoꝝ potuum ꝛ ciboruz repletionem effugiat. eo qz innati caloris suffocationē efficiunt ꝛ materias ad putredinem disponunt. De somno ꝛ vigilia. Conformiter etiā loquendo predictus vigiliam īmoderatā euitare debet cum corpus exiccet ꝛ humorales materias acutas efficiat. Somnus autem in hoc vigiliis est contrarius et etiam qz corpus humectat ꝛ digestionē materierum conuenientem efficit. quare plixe dormire conueniens est ei vigilare vero contrarium. De accidentibus anime. Euitz etiā omnia accidentia anime que animā tristē efficiūt ꝛ accubare faciunt calorē innatū ꝛ promptiorem efficiunt ipsum ad exiccandū ꝛ acuendū materias humorales. ꝛ omnia vero accidentia anime ꝗ fortem ꝛ velocem motum in spiritibus ꝛ humoribus efficiunt euitare debet propter causas predictas.

De cibo ꝛ potu. De cibis autē ꝛ potibus dicēdū p° generaliter ꝗ euitare debet omnia excellēt calida acuta ꝛ salsa vt colligit' i 9^a tercii tractatu ꝛ capitulo Ris. In diuisionibus a Rasi cap° 57° ꝛ plu ries alibi. Igitur euitare debet panē coctione m'ta combustū ꝛ salsū notabiliter ꝛ multo fermento conditū saltē antiquū. De oleribus vero euitet oēs acutas plantas vt isopū rosmarinū nemen sisimbrū ꝛ sil'ia. De granis vero effugiat sicut ē sinapū nasturciū. ꝛ reliqua paria. De radicibus vero euitet alleū cepe bulbū porū raffanū ꝛ reliqua vehementis prouocationis vt petroselinū bauciaz silnestrem ꝛ domesticā ꝛ reliqua hoꝝ. De foliis vero euitet rutam erucam nasturciū ꝛ reliqua similia. De saporibus vero effugiat acetum acutum limones ꝛ omnes sucos multe prouocationis. vinuz citoniorum ꝛ alia similia. Utatur autē pane mediocris coctionis a furfuribus bene mundo ꝛ de pura simula facto. De carnibus vō vtat' carnibus oībus iuuenibus mollibus mediocriter pinguibus facile digestibl'ibus vt sunt carnes edoruz galinaꝝ caponum pulloꝝ vitulli recentis castratine leporie pōcine recentes et partibus eoꝝ vt eius pinguedine ꝛ assungia non valde salitis. Et lacte ꝗ omni modo preparationis est ei conueniens ꝛ maxime lac ouinuz cui in debilitate renū nihil est compar i8^a tercii capit'o de eo. De plantis vero vtatur boragine lactuca bleta spiachia ꝛ aliq̄do rapis. licz raro. Item sepe vti debet malua decoctione eius in cibis ꝛ est secretū mirabile. Item de granis vtat' ordeo al'kist vel ptisana eius et aqua ipsius ꝛ oī ipsius preparatione. Conueniunt etiam ei pānicū rizum pultes de spelta ꝛ siligine ꝛ similibus granis. De fructibus vero conueniunt ei cerasa ꝗ maxime in hoc capitulo ab omnibus auctoribus laudata sunt. Item melones citrulli cucumeres anguriie et similes fructus. ficus autem propter partes

lacticinii eorum non cõueniunt. licet Auicena 9ª
tercii finali capitulo concedere videatur eos cum
oleo cõmixtas. et tu considera. Uue vero non pla
cent nam omnis vua nocet renibus ⁊ vesice vt ha
betur 2° canonis ab Auicẽ. proprio capitl'o. Uinũ
autem sibi conueniens esse debet omne a pontici-
tate ⁊ acredine denudatum. Nam propter partes
incisiuas ⁊ acutas in tali vino existentes augetur
egritudo. Stipticũ omne vinuꝫ vero euitari debꝫ
eo qꝛ claudit vrine vias ⁊ constringendo doloreꝫ
exauget. Uinum vero albũ subtile multum acutũ
⁊ calidũ etiam disconueniens est ei. eo qꝛ nimiũ
calidum est ⁊ aperitiuuꝫ. ⁊ maxime nocet habenti
bus plenitudinem vesice. prouocantia enim confe
runt vesice vacue/nocent autem ei plene. Rasis in
diuisionibus capitulo 72°. Igitur eligatur vinuꝫ sub
stantia non valde grossum imo mediocre suaue o
dore ⁊ predictis conditionibus limitatũ. hec de rẽ
gimine reꝝ non naturaliũ.

Capitulum quintũ de regimine ardoris vrine
per medicinalia.

Cura vero ardoris vrine prouenientis a iam di
ctis causis perficitur quinqꝫ intentionibus. Pª
est materieꝝ euacuatio minoratia. Secũda est
ipsarum diuersio. Tertia est ipsarum digestio.
Quarta est eradicatia euacuatio. Quinta est
accidentiũ correctio. Euacuatio minoratiua medici
narũ. In prima igitur intentione si ardor pro
ueniat a causa cõplexionali naturali flobothomia
fiat de vena basilica sub cubito posita aut de sal
uatella que est ramus eius inter anularẽ ⁊ auricu
larem digitum posita. ⁊ fiat in mane ⁊ extrahant
sanguinis. ℥. iiii. aut. v. secundũ tenorẽ virtutis. ⁊
si flobothomia euitaretur aut non conuenire vide
retur ⁊ iteꝝ dato ꝙ fiat sequenti mane soluatur si
bi venter cum hoc minoratio. ℞ aque sublimatio
nis folioꝝ malue vel violaꝝ vel emulsiõis grano
rum papaueris. ℥. iiii. mãne vel cassie loco eius. ℥
.i. ʒ. reubarbari electi. ʒ. ii. pẽdiaꝝ. ℥. ʒ. spice nar
di. ℈. ʒ. infundantur omnia in simul per dieꝫ ⁊ no
ctem. deinde calefiant in aurora et facta conueniẽ
ti expressione bibatur colatura calida et tardetur
cibus horis vi. preaccipiendo in 5ª hora ciatũ vnũ
brodii pulli cum zuccaro abluto aut saltem gratia
minorationis accipiat. ℥. iiii. mucillaginis sebestẽ
aut. ℥. i. ʒ. cassie fistule ex sua canna labendo come
ste. aut detur ei diaprunis simplicis. ʒ. xii. cum de
coctione violaꝝ. hanc etiam intentionẽ euacuandi
minoratiue complent omnia que diuersionem fa
ciunt nunc dicenda. Diuersio materierum.

Diuertitur autem materia predicte egritudis
multiplr. Primo trahendo materiam ad infe
rius qđ vr̃ fuisse ĩtẽtio Hypocratis amphorismoꝝ
7ª ibi Dissuria flomia soluit incisa que est in talo
vena. licet comentator non audeat confiteri vita
tem afforismi. Ego vero in illo magnum iuuamẽ
tum in hoc capitl'o vidi et tu considera. Diuer
titur 2 materia fricando extrema fricationibus
mediocritatẽ transcendentibus vt pedes cuꝫ ven
tosationẽ spatulaꝝ natũ et coxarũ. Item cũ intro
itu in balneum aque dulcis. assiduatio enim intro
itus aque calide confert in plurimis dispositioni-
bus nocumentoꝝ vrine in diuisionibus 75°. hác
etiaꝫ diuertendi intentionẽ conferunt clisteria le
uia ex succo vel decoctione violaꝝ bleti spinachie
floꝝ nenufaris ⁊ cucurbitaꝝ et similiũ. Ite maxº
iuuamento confert huic egritudini diuertendo vo
mitus factus a natura vel ab arte vt 4ª primi ca
pitulo de iuuamentis que affert vomitus. p hac
etiã intentione solẽniter confert euacuatio per e
moroidas facta ⁊ similes operationes per q̃s ma
terie ad alias vias sine notabili nocumento euacu
ari possunt. ⁊ tu amplia vltra hec. Digestio ma
terierum. Digerunt ãt materias omnia que d̃
regimine rerum non naturaliuꝫ dicta sunt. ⁊ iteꝝ
hec medicinalia que nũc scribuntur. Digestiuũ bo
num. ℞ emulsionis granoꝝ papaueris. ʒ. iiii. vl'. v
penidiaꝝ. ℥. i. misce. et detur calidũ in aurora et
tardetur cibus. iii. aut. iiii. horis. Aliud bonũ. ℞
sirupi violati. ℥. i. ʒ. aque nenufaris. ℥. iii. misce.
Tertium bonũ ẽ. ℞ sy. de papauere. ℥. i. ʒ. aq flo-
rum nenufaꝝ. ℥. iii. misce. Quartum bonuꝫ est
℞ aq̃ ordei. ℥. iiii. sirupi nenufarini. ℥. i. ʒ. misce
et plures alii sirupi describi posunt similes istis ĩ
virtute. Digerunt ẽt materias et refrangunt eas
ĩ acuitate trocisci Rasis 9° Amansoris capitl'o
de ardore vrine ĩ fine ⁊ tu lege ibi eos. Digestiuũ
speciale bonũ cõmunicans iuuamentũ suũ mem-
bris omnibus principalibus ⁊ maxime viis vria
libus est hoc. ℞ aque lupuloꝝ aque altee ana. ℥. i. ʒ
sirupi iuiubini sirupi de bisantiis ana. ʒ. vi. misce
⁊ hec d̃ digestiuis. Euacuatio eradicatiua mate
rieruꝫ. Materia autẽ digesta eradicari potest
cum medicinis minoratiuis iam dictis ⁊ proprie
si dosis eaꝝ amplietur parump. Amplius euacua
tiuũ preter illa esse põt dare. ℥. ʒ. ellectuarii d̃ psi
lio. educ̃ eniꝫ sollẽniter ⁊ suauiter materias spetie
plures imo et adustas ⁊ acutas omni acuitati spe
cie ⁊ detur cum aqua decoctionis medulle ceraso
rum vsqꝫ ad. ℥. iii. Aliud eradicatiuum conuẽi
entius ad educendũ materias maioris acuitatis
⁊ adustionis ẽ hoc. ℞ aque lupuloꝝ ⁊ cuscute ana.
℥. i. ʒ. cõfectionis Hamech descriptiõe maiori. ʒ. v
mucillaginis granoꝝ psilii. ℥. ʒ. Qui autẽ ex psi-
lio mucillagineꝫ extrahit caueat sibi ne lõgo tem
pore psiliũ aque calide nimium infusũ permittat
tunc enĩ centralis pars que calida est in 4° ⁊ exce
lenter acuta ardoreꝫ ⁊ punctionẽ augeret. quar di
screte agatur in hoc. Ultia medicina solutiua ma
ioris securitatis ⁊ maioris operationis ẽ hec. ℞
aque violarum aque emulsionis papaueris albi a
na. ℥. ii. agarici ellecti. ℈. ii. reub. ellecti. ʒ. i. ʒ. pul-
pe sebesten penidiaꝝ ana. ℥. ʒ. spice nardi g̃. vi. ℥
g. ii. infundãtur omnia sil' per dies duos deinde
buliant simul quibusdã ⁊ leuibus ebulitionibus.
post hoc colet ⁊ exprimatur ⁊ detur in potu hora
⁊ conditionibus omnibus in ipso ⁊ reliquis euacu
ationibus obseruandis que legãtur supra in capi
tulo de euacuatione minoratiua. Hec autẽ medi
cina inter reliquas ad hanc itẽtionẽ sublimior p
me inuenta est ⁊ tu proba ipsã rationibus ⁊ aucto
ritate. Sedatio accidentiuꝫ. Pro complemẽ
to autẽ intentionis quinte premittẽdũ ꝙ acciden
tia sua molestia curã ad se vertentia sunt hec.

Primũ grauitas ĩ tota spina ⁊ maxime ĩ alchati.

Secundũ fortis ⁊ perseuerans inquietudo ab
ardore ⁊ frequenti mictu proueniẽs. Tertium
pũctio magª ⁊ quandoqꝫ tensiuus dolor ĩ toto fe
more ⁊ intra radicẽ testiculoꝝ. Quartũ est acu
tissimus dolor in extremitati pudibundi per colli
gantia vt supra. Quintũ est excoriatio canalis
virge. Sextũ est fortis ventris constipatio. De

excoriatione vero corporis vesice excusatus sum et q2 in viro isto adhuc nō apparuit etiā q2 alias in tractatu de vlceribus viaꝝ vrine aperte satis scripsi. Et tu tractatū illum ad complementū doctrine huic apponere debes. Primum accidēs grauitas in tota spina. Primum itaqz accidēs contingere potest per colligantiā partiū dictarū ad vesicam ꝛ vrinales vias etiam propter fluxuz materierum que augetur ꝑpter dolorē q̄ materie in intermediis viis detinentur. adhuc etiam ꝑpt vehementē lassitudinē predictarū partium ꝑpter vigiliam ꝛ angustiam aquisitam. Cui quidem accidenti possunt digerentia ꝛ euacuantia iam premissa. Et iterum hec remedia. Quorū primuz est cristere istud sublimis iuuamenti pro dolor̄ extensiuo totius spine. ℞ brodii pinguis d̄ carnibꝰ castratinis lib. i. olei de camomilla ꝛ de aneto ana ℥. i. olei vulpini. ℥. ii. croci. ʒ. i. electuarii de psilio et d̄ baccis lauri ana. ʒ. ii. salis gēme. ℈. iiii. misce.

Secundū est vnguentū hoc anodinū satis ex q° quater in die naturali tota spina vngatur. ℞ olei de keiri citria. ℥. iiii. olei de camomilla ꝛ d̄ aneto ana. ℥. i. piguedī anatis ꝛ galine ana. ʒ. vi. croci. ʒ. i. cere quantū sufficit fiat vnguentū molle et in fine cum tepefactum fuerit addatur vitelli oui. iii. et diligenter incorporentur. Confert etiaz huic accidenti summo iuuamento emplastruz de foliis paritarie ꝛ est vt accipiatur folioꝝ paritarie lib. i. ꝛ contundantur diligenter deinde ī frixorio coquātur cum oleo nardo ꝛ de camomilla et ex eo calido totus locus dolens emplastretur ꝛ est de remediis Alberti anglici. Secundum accidens fortis inquietudo. Remouetur autem accidens istud cū remediis iā dictis ꝛ maxime cuz suprascripto cristeri. amplius cum his que somnū inducūt. Sicut linimentū hoc ex quo frons tēpora partes pulsuū vole manū cauille ꝛ planta pedū inungi debent. ℞ olei violaꝝ olei de nenufare ꝛ de semīe lactuce ana. ℥. i. emulsionis papaueris. ℥. i. ſ. amili ʒ. vi. croci. ℈. i. seminis aneti. ℈. ſ. cere albe quātū sufficit fiat vnguentū molle deinde buliat lib. ſ. succi corticū exteriorū cucurbit᷑ recentis vsqz ad consumptionē succi. Aliud simile. ℞ sirupi de papauere sirupi nenufarini ana. ʒ. vi. aque violaꝝ. ℥. iii. misce. Vltimū ad hoc. ℞ electuarii diapapaueris. ʒ. vi. aque sublimationis floꝝ croci. ℥. iii. misce ꝛ dentur in sero per duas horas post cenaz iux̄ illud dare autē ea. s. sōnifera in sero ꝛ apud sōnum est melior horarum quoniā inducunt sonuz ꝛ sciuisti ꝙ somnus agitationes sedat Mesue ī ca° de hoc. Tertiuz accidens dolor in femore ꝛ radice testiculorum. Dolor autē in predictis partibus prouenire potest ex ventositatibus vel materiebus illic propulsis qui remouetur cū iaz predictis ꝛ cum istis iterum. Quorū primū ē frequens applicatio ventosaꝝ siccaꝝ super dictis locis. Secundū est euaporatio supradictaꝝ ptiū facta cum furfuribus aut panico ꝛ milio torrefactis Tertium est inbrocatio vel fomentatio applicata predictis locis cum decoctione camomille meliloti camedreos camepiteos assari centauree minoris ꝛ similiū. Quartū est cū inunctione facta cum vnguento de kairi citrina descripto ī cura predicti accidentis. Itē hoc accidens sicut et similia predicta ꝛ dicenda facile alleuiatur cuz dīv tentibus suprascriptis in intentione de hoc.

Quartum accidens punctio in castanea.

Quartum vero accidens qđ est dolor acutissimus in extremitate pudibundi ꝛ etiā in collo vesice canonice remoueri debet cum ammotione cause facientis illud. qđ quidē cōpletur per euacuantia diuertentia ꝛ reliqua iā tacta. Itē completur per sedantia acuitatis materieꝝ qđ parti in regimine r̄rum non naturaliū ꝛ digerentiū tactum est. Item ꝛ 3° completur per ea que parti anodia sunt ptim predictarum partium confortatiua partim materierum repercussiua. al'n uero complexionis membrorū adequatiua. q̄ omnia licet in predictis linimentis embrocationibus ꝛ reliquis inserta sunt. spetialiter tamen remoueri possunt cuz linitionibus ꝛ inunctionibus appropriatis. Quoꝝ priuz esse potest iniectio lactis cuiuscunqz per siringā in vesicam. Item iniectio emulsionis papaueris vel seminuz lactuce melonis citrulli ꝛ similiū. Itē iniectio olei nenufarini. Itē iniectio medulle cruriū vitulli dissolute cum oleo amigdalaꝝ dulciū talit̄ vt cursibl'es fiant. Itē iniectio albuminis oui cuz oleo violaꝝ. Itē iniectio hec vltima in sedādo dolorē ꝛ confortandū. ℞ sarcocolle octo diebus ī lacte nutrit᷑. qđ tamē lac ouinū die inōuit̄. ℥. ſ. cerusse amili plumbi vsti tucie trigesies preparat᷑ cuz aqua fontis ana. ʒ. i. floꝝ nenufaꝝ violaꝝ seminuz lactuce ana. ʒ. i. ſ. opii iusquiami albi ana. ʒ. ſ. croci. ℈. i. fiant sief cum emulsione papaueris ꝛ cum opus fuerit accipiatur ex eis tria vel quattuor et confricentur cum lacte al'is vel papaueris super cote leuissime deinde cum siringa iniciatur tepidum. Soleo etiam ex predicta descriptione recipere partem. i. olei nenufarini pt᷑. ii. cere partem quartam ꝛ ex predictis facio vnguentuz molle ex quo liniuntur tente subtiles longe ꝛ rotunde q̄ inponuntur canali virge ꝛ sedant dolores ꝛ punctionez eius ꝛ consolidant excoriationes ꝛ vlcera ī cōcauitat᷑ eius existētia ꝛ tu facile probare potes huius compositi iuuamentū ex virtutibus primis secundis tertiis ꝛ quartis simpliciū hoc compositū ingredientiū ꝛ tu discurre modo tuo.

In hac secunda parte tractatus huius videnduz ē aliqđ d̄ frequētia mictus huius viri quā philice ꝯtēplado reducere opꝫ ad aliqđ quattuor nocumentoꝝ in vrina contingentium. Quorum vnum est ardor vrine de quo iam dictū est. Secundū est retentio eius que non pertinet dispositioni huius viri. Tertium est difficultas eius. Quartum est sūma vrine. i. multitudo eius. Cuius species sunt diabetes in qua sūma. i. multitudo vrīe in quantitat᷑ continua emittitur. Secunda est distillatio eius in qua sūma. i. multitudo vrine emittitur sed in quantitat᷑ discreta. i. ī plures mictus partita. Et est hec dispositio distilatio vrine ab auctoribus nuncupata vt colliguntur hec 19ª ꝫ tii tractatu 2° capitulis 2° ꝛ 4°. Est ergo vrine distilatō frequens ipsius emissio q̄ est dispositio media inter retentionē. i. absissionē vrīe que a modernis nomiatur suria. ꝛ est ēt dispō media inter emissionē. s. natural'r ꝛ voluntarie absqz īpedimēto facta qđ ītellexit Auicē. allegato ca° dum igt. Distillatō ē dispositō iter retentōēz ꝛ missionem media. In oī eni distillatōe emittitur vrīa. licet paulatī ꝛ sepe quare non retinetur. Et q2 in distillatione concurrit causa preternaturaliter virtutē stimulans vt multitudo aut acuitas vrine l' dispō

complexionalis vel compositionalis vt spasmus ꝛ similia. Ideo et si emitatur vrina non sine nocumento ꝛ conatu virtutis emitatur. neq̄ tamē ex ea totiens ꝛ qualiter oporteret emititur vrina. imo minus ex ea mingitur ꝛ cum labore ꝛ nocumento ꝛ non sepe tenens emitti conuenienter potest quotiens ad ipsam emittendaꝫ irritatur virtus. ꝛ tu lege hec omnia allegato loco ꝛ interiorum 6° colligenda ꝛ hec dispō ē illa quaꝫ moderni dissuriā vocant. Et si dispositio ista taliter augeatur ꝙ vrie gutati ꝛ non continue emittantur cum spetieſ nocumenti in vrina contingens difficultas vrine ab Auicē. dicta vt supra allegatum est quā moderni stranguriam vocant. ꝛ tu contemplare in his q2 difficilia sunt propter apparentes discordias i sētentiis auctoꝝ repertas. quorum tamen veritas ex hac sententia aperitur. Huius autem dispositōnis cause ꝛ si multe hinc inde a uariis auctoribus colligantur. reduxit tamen princeps allegato loco eas ad quattuor causaꝝ genera. Primū genus cārū est que ab vrina sumuntur. Secūdū q̄ sumūtur a vesica. Tertiuꝫ est genus causaꝝ que sumūtur a membris vrine aliis a vesica. Quartū genus causarm sumitur a principiis. Ab vrina vō contingit distillatio aut q2 multa aut q2 acuta vl̄ salsa ꝛ sic de aliis. Multitudo enī vrine fluiditate sua labere faciens circumferentialiter corpus vesice versus colū est causa contractionis colli in se ipsum ꝛ versus supra. quare negatur vrine exitus ꝛ fieri non potest. nisi magno conatu virtutis concurente ad illud. Et hoc intellexit princeps allegato loco dum inquit. Multitudo. s. vrine grauat ꝛ comprimit lacertū ad apertionē puā. q̄uis voluntas non noceat ad illud. i. apertionē. qualiter vero vrine acuitas pungendo vl̄ mordicando fit causa frequentis mictus est facile videre ꝛ tu considera. Cause vero distilationū vrine efficientes sūpte ab ipsa vesica ꝛ a membris vrine aliis ab ipsa siml̄ assignari possunt vt species male complexiōis oēs predictis membris euenientes. Calida quidā dilatando ꝛ aperiendo vel laxando resolutione vō multa virtutem in expellendo ꝛ detinendo debilitando. Sicca vero acuendo ꝛ constringendo quarͥ incitat ꝛ ꝺm partē exituꝫ vrine debituꝫ prohibꝫ. Mala vero complexio frigida constringendo et vrinaꝫ detinendo est causa conatuſ virtutis ad expellendum. Humida vero mollificando ꝛ laxando est causa fluxibilitatis. ꝛ q2 ad ipsam sequitur virtutis debilitas in expellendo non facile et multū de vrina semel expellitur. imo difficulter ꝛ sepe. Species ēt egritudinum compositionaliū vt oppilationes atenuatorie vel coartatorie in viis cōtingentes palisis spasmus ꝛ egritudines in superficie omniū membrorum vrine uenientes distilationē vrine si bene cōsideras facile efficere possūt. Similr ꝛ apostemata ꝛ egritudines in natura communi euenientes vt patet in excoriatione ꝛ vlceribus colli vesice. Urina enī acuta naturaliter exīis cum effluit ad loca excoriata vel soluta mordicat ea. Ideo incitat virtutē expulsiuā ad fugam nocumenti quare illico mingitur ꝛ cum difficultatē. Et est ista causa quare in vlceribus colli vesice accidit frequens mictus ꝛ cum dolore semper vt sensus ostendit. Ex quibus oībus colligi potest ꝙ aliqua est distilatio vrine cum qua est difficultas in expellēdo vt illa que contingit ex spasmo vel apostemate vel opilatione coartatoria vel carnosa colli vesice aliqua est distilatio vrine cum qua non est difficultas expellendō vt illa que contingit a paralisi vl̄ lenitione multa colli vesice. Aliqua est vrine distilatio difficilis cuꝫ qua est dolor vt illa que prouenit ab vlceribus excoriatione vrina acuta ꝛ silibus. Aliqua est cum cuius difficultate non est dolor vt illa que prouenit a paralisi mollificatione ꝛ multitudine vrine absq3 forti acuitate. Et colliguntur hec omnia in fine quarti allegati capituli dum inquit. De distilatione vrine est cum qua est difficultas supple in emittendo ꝛ detinēdo ꝛ ē supple species 2ª cum qua non est ipsa. s. difficultas dicta et ꝛ. De difficultate. i. de distilatione cum difficultatē facta est supple 3ª species cū qua est dolor ꝛ est supple 4ª species cuꝫ q̄ nō est illō. s. dolor ꝛ vī supple iste. s. ꝙ plurimam distilationis vrine fit propter causas inuoluntarii exitus. 2° propter causas difficultatis. i. impotentie vel grauitatis in expellēdo 3° propter causas ardoris et tu lege ibi.

Signa frequentē mictus. Ex predictis volo apere notitiā signorū frequentis mictus que ex cognitione causaꝝ haberi possunt discurendo p eas que ēt signa ex nocumento eueniente in principalibus membris vt contingit in frenesi vel sibare in quibus quandoq3 vrina sepe detinetur. et aliī cum magna difficultate frequenter ꝛ parum ex ea emititur. Similiter haberi possunt signa ex nocumentis cordi ꝛ epati contingentibus quorū egritudines ꝛ accidentia xiª ꝛ xiiiiª tercii requirenda sunt. Adhuc etiam q2 egritudo hec per se cognita est. cuilibet enim inuestigāti ex quesitis ab infirmo facile enunciabitur frequentia mictus. Cura frequentis mictus. In cura autem dispositionis huius diligenter attendendū est. Naꝫ si frequētia mictus veniat vel distilatio ab vrina ꝛ ardorē ei9 canon curationis concidit cum cura ardoris i precedēti particula prima huius tractatus diffuse posita. Si aūt contingat a spasmo de replōe colli vesice curari debet cum his que spasmum auferāt euacuando minoratiue digerendo ꝛ eradicando materiā cum his que iā dicta sūt quibus addatur agarici turbith hermodatiloꝝ colloquintide sticados pulegii callamenti cētauree minoris ꝛ similium virtutes que materias flegmaticas digerunt ꝛ euacuāt a quibus vt in pluribus hec egritudo prouenit. Et fuit intētio Auicē. 19ª tertii tractatu 2° capitulo 6° de cura distilationis dum inquit. Hec egritudo pluriꝫ fit causa frigoris ꝛ paralesis ꝛ curatio eius plurimmu est calefatiens et exiccans sicut tiriacha metridatū yera Galiēi anacardinū triffera magª ꝛ electuarium de thure que premissis euacuationibus dari debent in aurora cū aliq̄ sublimatione vel decoctione habente aspectuꝫ ad accidens ad qō mag̃ intendis. Si enī frequens existat mictus valde debilitans dari debent medicine predicte cuꝫ decoctione sumach corticū castaneaꝝ glandium floꝝ granatoꝝ ꝛ sibi similiū. Si autem nocumētū ꝙ remouere intendis existat fortis contractio vel contritio colli vesice spasmosa vel nō dari debent omnes medicine cum his que dilatant aperiunt ꝛ leniunt siue cum aqua sublimationis radicū altee vel floꝝ eius anisi feniculi capil̄ veneris ꝛ similiū. in ter que tamen quedam laudantur simplicia vt allium ꝙ vrinam absiiaꝫ prouocat ꝛ reducit eam ad id qō necessariuꝫ est.

stranguriā

valde existens cū effluit vel solum mordicat ea

⁊ enula competens est medicina ⁊ semen vrtice ⁊ nigella que omnia ab Auicē. textualiter colligunē all egato caº. Si aūt in hac dispositione medicus sapiens vtriqꝫ eoꝝ simul intēderit remouendo. s. nimiam fluxibilitatē ⁊ nimiam constrictionē tūc cōmiscende simul medicine iaꝫ dicte secundum modum assignatū. ꝓpter qḋ vt in pluribus me dicinis ab auctoribus in hoc capitulo descriptis videbis compositas ex prouocantibus ⁊ constrigē tibus ⁊ maxime compositū ab Auicē. quod ipse ex pertum fuisse affirmat. ⁊ non est mirabile qꝛ sapiē ter multū compositū est ⁊ longa experientia p me verificatuꝫ. ℞ mirobl'oꝝ kebuloꝝ ꝺꝛefactoꝛum ʒ. iii. ben. albi ⁊ rubei ana. ʒ. i. ʒ. callamenti mirti mirreollibani macis cipi sang. draconis ana. ʒ. i. enule sicce. ʒ. ii. gariofli. ʒ. i. granoꝝ almalep. ʒ. ii. ⁊ sunt medulle cerasoꝝ. formēt' trocisci cum suc co enule ⁊ detur ex eis vnus cum aqua sublimatō nis eius omni mane per xv. dies ⁊ sit totum tepi dum ⁊ placebit effectus. Si autem queris compo sitū maioris constrictionis ⁊ pauce apertionis ī eligas aliud ꝙ̄ illud quod scripsit Rasis in diui sionibus capitulo ⁊ 3º cuius descriptio. ℞ corian dri preparati ⁊ iterum assati. ʒ. i. mirobl'aoꝝ em blicorum sticados boli armeni glandium carabe lentiū excorticatoꝝ ana. ʒ. i. fiant trocisci. ʒ. iii. ⁊ dē tur ex eis medius trociscus in mane ⁊ medius in sero cuꝫ aqua decoctionis sumach. licꝫ dosis a Ra si posita sit. ʒ. iii. sed hec est domestica magis ⁊ tu elige modo tuo. Nunc autē pro 3ª partic'la hu ius tractatus exponenda est materia mictus san guinis qui quidem aut prouenire potest a toto cō pore aut a membris supra vesicaꝫ positis aut ab ipso corpore vesice. Exemplū primi ē vt freq̄n ter contigit in crisibus egritudinū sanguinearum aut qꝛ aliqua solita fieri euacuatio a toto corpoꝛ̄ educens retinet' vt in menstruis superflue retētis euenit. aut in fluxu sanguinis vel emoroidarum aut narium eueniente ab etate vel cretice. aut qꝛ fuit in corpore abscisio aliquoꝝ membroꝝ facta. p pter quā materia solita nutrire membra illa deti netur. aut qꝛ homini cōtingit ab alto cadere com primi contundi verberari vel flagelari secunduꝫ totum corpus que omnia sanguinē mingi possunt facere. et erit per coligantiā a toto mictus sangui nis nominatus. Iteꝝ ꝙ̄doqꝫ cōtingit mīgi sangui nem cretice ad membra vrine transmutatū vt in apostematibus capitis. licet raro in apostemati bus pectoris epatis renū vel aliarum viaꝝ vrine aut in apostematibus oppilationum predictoruꝫ membrorū. et hii omnes erunt mictus sanguinis ex partiali coligantia facti qui diuersis modis de nominari debent ꝑm diuersitatem membrorum a quibus contingunt Alter est mictus sanguinis per essentiā a vesica prouueniens propter debilita tem virtutis ipsius transmutare debentis sangui nem in sui nutrimentū. aut ex debilitate conten tiue ipsius prouueniens vel fortitudine expulsiue aut ex subtilitat̄ ⁊ fluxibilitate sanguinis aut ab acuitate eius ⁊ videntur hec vltime cause in hoc viro mictum sanguinis efficere. neqꝫ enim mīgit sanguinem nisi dū notabl'r exercitatur corpus. p pter qḋ sanguis fluxibilior fit et dilatatur conca ua ⁊ orifitia venarum et ex sanguis fluctuatione tali debilitatur virtus contentiua corporis vesi ce quare post exercitium tale sanguinis mictus

in eo accidit ⁊ non aliter. Quod vero ex apertōe apostematum in corpore vesice venientiū ex vul neribus ⁊ vlceribus ⁊ aliis speciebus solutionis ꝯ tinuitatis ī ea fact̄ mīgi possit sāguis facile ē vidēr. Et ī sūma oīs mictus sāguīs aut ex ml'titudīe san guīs qḋ nō repit' ī viro isto sed mag̃ defectus eius ī eo. aut ex qualitate sanguinis qꝛ aquosus subtilis acutus ⁊ idō fluxibilis est. aut qꝛ pori vel orificia venaꝝ rara effecta sunt sicut in ipso tanꝙ̄ in exte nuato contingere potest. aut qꝛ debilitata est con tentiua venaruꝫ. aut quia fortificata est expulsiua qḋ raro contingit. hec de causis eius. Sigª mi ctus sanguinis. Signa autē mictus sanguinis attendenda sunt qꝛ non aliter curari potest. Si ergo eueniat mictus talis cretice cognoscetur per egritudines precedentes ⁊ per earum reuolutio nem creticam quadraturis dierum enumeratas vt 2ª quarti amphorismoꝝ ⁊ pronosticoꝝ secun dis colligendum. Si autē contingat mictus talis a retenta euacuatione solita aut a mutilato mēbº facile per inquisitionem taliū cognoscetur. Si vō contingat sanguinis mictus per coligantiā mem broꝝ capitis ⁊ pectoris egrotantiū cognoscetur p inuentionem egritudinū in illis ⁊ reuolutionem creticam ipsaꝝ. Nanꝙ̄ enī nisi rarissime ⁊ sintho matice ml'tū accidit mictus sanguinis ab istis mē bris nisi in quadraturis dieruꝫ per quas crises e numerantur ⁊ in statibus vl' principio declinatio nis talium egritudinū. quare computatio cretica ⁊ cognitio temporuꝫ vniuersaliū te pitū faciant ī hoc. Si aut. cōtingat mictus sanguinis ab epate vel renibus vel emulgentibus hic quidem a sapiē tibus distinguntur. aut enim mictus talis loti uus vocatur ⁊ est exitus sanguinis cum aquositat̄ commixti simillimus prime loture carniū noui ter mortuaꝝ. Et hic quidem omnino prouenit a dbilitate digestiōis epatis venaꝝ renū ⁊ emulgē tium in cuius quidē cognitionē venies per lapsū ad frigiditateꝫ debilitatē vt in pluribus digestāꝫ dictoꝝ membrorum. aut prouenit talis mictus a debilitate discretiue virtutis dictoꝝ membrorū qḋ pl'imū contingit a lapsu ad frigidū ⁊ humidū in cuius cognitionē deuenies per pulsum paruum tardum ⁊ raꝝ ⁊ vrinā aquosā albā subalbidam ⁊ subcitrinā. per tactum mebroꝝ que frā aut ꝛ̄miſſ̄ calida percipientur. per fecces moles albas vel sub albidas vl' vacinas. prouenit etiam hic mictus sā guinis quandoqꝫ a multitudine sanguinis propul si a venis cuius signa sunt qꝛ sanguis emittit' sin cerus mundus ml'tus ⁊ sine dolore colore opacus cum superfluitatibus filosis vel capillaribus colo re rubeo cum opacitat̄ coloratus. Si vero ab ar teriis eueniat sanguis erit rubicundus calidus notabil'r sincerus ⁊ mundus ab omni aquositate mundatus ⁊ spumositati actinens aliquate. Si proueniat mictus sanguinis a venis epatis absqꝫ ruptura vel ab arteriis eius signa erunt eadē que predicta sunt ⁊ similiter de emulgentibus dicēda sunt. Si uero proueniat mictus sanguinis a reni bus siue a solutione cōtinuitatis sanguis erit mi noris quantitatis ꝙ̄ qui prouenit a predictis mē bris. ⁊ est proprīuꝫ inseparabile huic commiscerī humoribus grossis ⁊ diuersis et capilaribus filis rubicunditati parumper attinentibus Si vero p ueniat a poris vritidibus sanguis erit valde pau cus nō cotinue iluēs capilaribus filis albis comi

Signa mictꝰ sa

Si mictꝰ sanguinis

xtus subtilibus 7 longis. Et in sūma a quacunq3 predictarum partium sanguis emingatur erit cū vrinali aquositate forti cōmixtione cōmixtus eo q2 quanto longiori tempore sanguis cum aquositate per angustas vias effluit tanto fortiori cōmixtione vtrunq3 cōmiscetur alteri. lege hanc sententiam 19a tertii finali capitulo. Si autē sang. mictus proueniat a vesica sanguis erit modicus per comparationē ad illū qui prouenit a venis epatis & renibus. erit vero multus per comparationē ad illu3 qui prouenit ab vritidibus poris. Et in hoc tollitur aparens cōtradictio quorundā auctoru3. Iterum sang a vesica exiens nigredini attinet propter paucitatē innati caloris vesice. est etiā coagulatus in frustula emissus. et iterum est cum iterū migitur ab vrina sequestratus 7 oīo cū tepescit vrina sequestratur ab ea 7 in fūdo sedet. De mictu vō sāguis prouenientis a virga 7 canali eius nō ē presentis considerationis. Pro cura vero mictus sanguinis premittendū q si proueniat mictus sāguinis a causis primitiuis a casu percussiōe 7 mutilato membro. Item si proueniat a repletiōe totius vel partis comunicant omnes species iste in cura eadem vt regatur eger dieta tenui 7 flobothometur eius basilica 7 ventosetur cum scarificatione secundū doctrinā superius positam. 7 diuertatur materia cum his que in intentione diuersionis posita sunt. Si autē proueniat mictus sanguinis a debilitate discretiue vel digestiue predictorum membrorum regatur dieta mediocriter calefaciēte 7 notabiliter exiccante sanguine3 ingrossante et dispōnē ipsū ad contrariū fluxibilitatis. quare dētur ei cibaria omnia 7 caro cocta cum agresta 7 similibus 9o Almansoris capitulo de mictu sanguinis 7 19a tertii finali capitulo vt supra. et in summa in omni mictu sanguinis cuius causa est calor vel caliditas detur recenter frigidus sicut i frigido calidus vt in diuisionibus Almansoris capitlo 71o in principio colligendū est. Sanguis vero mictus qui prouenit ab epate renibus emulgentibus 7 vritidibus cura colligatur 14a 18a 19a tertii. &3 partem mictus vero sanguinis qui prouenit a vesica curatur eisdem modis. In cura vero ipsius q̄tuor spetialiter sunt laudata. Primu3 est flobotomia basilice iam pretacta. Secundum est aministratio trociscorum de carabe qui cum iuuamento suo comunitatē habent ad omnem mictum sanguinis 7 proprie illi qui scribuntur 9o Almāsōis allegato capitulo. quorum descriptio est hec. ℞ karabe gūmi arboris tremulle 7 est populus ana .ʒ.v. balaustiarum ipoquistidos ana.ʒ.ii.ʃ. olibani.ʒ.ii. se. apii. opii ana.ʒ.i. conficiantur cum aqua decoctionis sumach 7 exiccentur 7 cum necesse fuerit dētur ex eis.ʒ.i.cū.ʒ.ii. predicte decoctionis mane in aurora et vespere ante cenam. Et dedi etiam ex eis sepe circha mediū noctis. Et confert ad hanc intētionē etiā exhibitio trociscorum constrictiorum secūdū Rasi3 positorum in fine precedentis capituli. Ville ēt ō bdelio si detur ex eis.ʒ.i. sanguinē fluentē potenter stringunt. Et succus burse pastoris si dentē ex eo.ʒ.iii. solenniter hoc idē efficit. Tertiu3 singulare laudatu3 in cura mictus sanguinis a vesica est emplastrare pecten 7 alchatim cum emplastro facto ex stipticis 7 frigidis ad hoc laudatis. Descriptio bona ad illud. ℞ coriandri preparati.ʒ.ii. foliorum plantag granatorum 7 rosarum recentium ana.ʒ.i mumie masti boli armeni terre sigillate sanguinis dracōis acatie ipoquistidos ana.ʒ.ii. glutis pisciū .ʒ.i. lapidis ematitis.ʒ.i.ʃ. karabe.ʒ.ʃ. farine volatilis molendini.ʒ.iiii. fiat emplastrum cum decoctiōe predictorum foliorum 7 aponatur tepidū 7 nō calidū quoniā quandoq3 infrigidata calefacere os preterq vnde sanguis manare futurus est assorismorum 5a. Ego vero ad stringendū talē fluxū facile expedio me accipiendo. iiii. albuia ouoru3 gipsi pulueri3ati.ʒ.iii. 7 conquassatis omnibus inuicem loco aplicentur stupe vel pāni aceto nigro infusi 7 inde in predicto emplastro inuoluti 7 bene ligēt.

Ultimū vero laudatū in hac dispositione est iniectio.i.ʒ. trociscorum de karabe per siringā in vesica facta cū.ʒ.ii. aq plantag. Fortius autē illo 7 de expertis meis est hoc compositū. ℞ lapidis ematitis super porfirico lapide fortissime emoliti cum succo virge pastoris.ʒ.ii. aque emulsionis papaueris albi.ʒ.i.ʃ. misce 7 totū tepidu3 per siringam i iciatur quater in die. Ad hanc etiā intentionē confert iniectio lactis in quo prius frustru3 calibis accensi tribus vicibus extinctum fuerit. Ite3 iiectio suci plantag cum puluere ematitis. Et reliqua meliora his q̄ tu ab auctoribus collige si potes. Hec sunt que in cura harum triū dispositionū mihi meliora visa sunt ad dei omnipotentis laudem et gloriam amen.

Consiluim de dissuria 7 stranguria.

[N]escio an mea mens tanta integritate considerationis vti poterit quanta necessariū est in dispositione nunc declaranda sublimiter speculandu3. dolor enī mihi maxius caritate qua obligatus sum incumbit 7 afflictiones ingentes mihi porrigit. Uideo enī alterū mihi fratrem celeberrimum doctore3 in facultate mea quē sūmoperē preter omnes homies vitam degentes mihi vere intimum 7 caritatiua dilectione coniunctum semp agnoui. grauissima quadam dispositione seuissimis accidentibus complicata heu mihi per maxie affligi. Et enī dispositio sua duobus accidentibus corpus eius martiri3ātibus seuissime complicata est disuria. s. 7 stranguria. propter que duo pusillo fere tempore euadere non potest ab vrine emissione. que 7 non solum frequens est sed eidē impotētia vrinandi molestissime associatur intantum. q a capite pudibundi per totam inferiorem parte3 vsq3 ad siteri acutissimo dolore molestatur semp parum ante in tempore mictus 7 post illū. Et hec quidem dispositio seuissima ad tantum augmētu3 deducta est. q siue iacens aut sedens ambulans & equitans fuerit. semper hoc molestissimo dolore afligitur intantum q nulla corporis figuratio vel deuolutio ad aliquā ora3 positionis quietem aliquā sibi porrigat. propter qd nō leuit considerād est ad quā particularem egritudinē hec dispositio deduci debeat. Est enī stranguria 7 dissuria 7 dolor non quidem egritudo ipsarum aliqua sed verū accidens nominanda. Et cum vnumqdq accidēs tale sequatur egritudinē velut vmbra corpus os premitus enuntiare que sit egritudo aut egritudines eius. et qualiter hec accidentia sint eis familiaria vel succedentia. Igitur dissurie cause multi

[Marginal notes: in mictu sanguinis a vesica; flobotomia basilice; Trocisci de carabe; pilule de bdelio sanguinem potenter stringunt; emplastra ad pecten et alchatim; est enī stranguria et dissuria et dolor]

differentie cause multiplices assignantur

plices a sapiētibus hinc ide assignantur. Distillat enī ab homie vrīa frequenter aut propter īpotentiam virtutꝫ retentiue colli vesice aut propter vehementiā expulsiue aut propter vigoratā esse attractiuā membroꝝ vrinaliū. Uirtus autē retentiua debilitatur a mala complexione frigida ꝛ humida aut humida tantū. Et vniuersaliter a cuiuscunqꝫ īmoderato qualitatis excessu. Omnis enim immoderata discrasia deicit actum .i. operatōeꝫ proprie virtutis .s. colli vesice. Amplius hec mala complexio frigida ꝛ humida non solum leniendo ꝛ humectādo debilitat retentiuā per se sed etiā p accidens quoniam mala complexio frigida ꝛ hūida opilando vias transitus spūuꝫ animaliū q necessarii sunt ad retentionē colli vesice est causa vt paliticetur vesice collū ad qđ sequitur vrine distilatio ꝛ inuoluntarius mictus. Cōtingit etiā freqnter retentiuā colli vesice debilitari propter nimiam resolutionē spūuꝫ ꝛ substantifici humidi ipsius vesice in retinendo vrinam propter frequentē vsum diureticoꝝ. Unde ꝛ propter frequentē vrīe emissionē debilitatur retentiua vesice eo modo qº omnium membroꝝ alioꝝ retentiua potentia dbilitatur ex euacuatione frequenti. hee sunt principales cause debilitatis retentiue. At vero iteꝝ dissuria ꝛ stranguria non raro proueniunt propter fōtitudineꝫ expulsiue. frequent enī vigoratur expulsiua vesice a mala complexione calida ꝛ sicca ꝛ calida ꝛ humida ꝛ sic de aliis speciebus male cōplexionis super inualescentibus. Per accidens auteꝫ expulsiua vesice multis ex causis debilitatur. Prima est propter dolorē in collo vesice incitāteꝫ expulsiuā eius ad fugā nocumenti. 2ª propter vlcera in collo vesice vel excoriationes aut pruritus aut scabies. 3ª causa est ex parte obiecti quod est vrina que acuitate sua virtutē expulsiuā ad freqntem emissionē ꝛ eo fortius quando ipsa accidentaliter acutior est salsedini saniei cōmixta aut acuitatꝫ participās a cibis preassumptis vt cepe alleuꝫ sinapis ꝛ similia. Etiā 4º multitudo aquositatꝫ ab epate a renibus ad vesicā expulsa incitat expulsiuā ipsius. 5º iterum humores acuti ad vesicaꝫ effusi in venarum concauitate ebullitionē aut ad bustionē ppessi sunt causa icitationis expulsiue.

6ª causa est multitudo harenaꝝ ad vesicam expulsaꝝ. 7ª causa est inuentio lapiloꝝ in vesica. Cum enī in collo vesice congregantur harene vel lapilli punctione abstersione ꝛ exasperatione quā faciunt incitant vesice colluꝫ ad expulsionē ita vt in quolibet fere instanti ad mingendū incitent. Et si semper expellātur erit formale dissurie. Si vero mictus non nisi cum magna constrictione ꝛ dolore expleri possit. pꝫ ꝙ hoc erit formale strāgurie. 8ª causa est apostema externis i collo vesice existens siue faciendo dolorē cōpressiuuꝫ siue granatiuꝫ pungitiuū pruritiuū aut mordicatiuū in collo vesice. quotiens enī freqūter potentia sensitiua tristatur ab impressione obiecti. tociens potentia expulsiua mouet ad fugam illius. Unde necesse est dissuriaꝫ ꝛ stranguriaꝫ ad talia apostemata sequi. 9ª vero causa icitationis expulsiue potest eēe nocumentū in collo vesice per colligantiā aliunde procedens sicut apostema magnum ī collo matricis in muliere ꝛ condilomata vel magna apostemata in fine itestini rcī ꝛ in loco fiteris existentia. Et ideo hec causa specialiter considerāda

est. scribitur enī ꝛ sentitur duricies notabilis ppe anuꝫ ꝛ in loco emoroidaꝝ que quidem durities ꝛ si non sit notabilis causa totalis accidentiū predictoꝝ. est tamen magna causa augmenti ipsoꝝ. Similiter iteꝝ ꝛ contingit stranguria ꝛ dissuria propter vehementē attractionē a vesica et membris vrinalibus factam. Attrahit enī vesica īmoderate propter magnā distemperiē caliditatis in ea ꝛ ppter dolores vlcera ꝛ excoriationes vel scabies in ipsa existentes. Similiter etiā grauat a vehementi attractione a renibus facta propter īmoderatā caliditatē ipsoꝝ vt patꝫ in dyabete. Cum eniꝫ renes semper in continua ꝛ forti attractione persistant propter inflāmationē eoꝝ sicut semp attrahunt semper ad vesicā effundunt. vnde et satis rationale est lapsum caliduꝫ in vesica acquiri saltꝫ p colligantiā. Ex quibus omnibus considerāti appꝫ ꝙ nulla fere imaginari potest aliqua causa dissurie aut strangurie que non sit aliqua de predictꝫ aut ad eas reducibilis. Et ex eorum fundamento iteruꝫ considerāti apparere potest specialis noticia causaꝝ strangurie. Nunc autem denuo contemplādum est ad quā specialē egritudinē dispositio vesice reduci debet. Necesse est itaqꝫ consideranti affirmare ꝙ collū vesice huius viri essentialiter egrotat. Et 2º etiam ꝙ in eo sunt egritudines p colligantiā. Primū autē multipliciter declaratur ex multis. Pº quia nocumentū concernit ppriā operationē membri .s. vesice cuius est vrinā a reliquo corpore expulsam recipere. Et ipsā ad extra emittere conuenienter. sed non emittit ipsaꝫ nisi preternaturaliter ꝛ cum nocumēto maximo. Igitꝰ egrotat in propria operatione. 9ª colꝛ 2º tegni cum toto discursu ibi. Terminus vero discretiuus est subtilis operationis lesio. 2º hoc idem declaratur quia nocumentū in vesica fixū permanet. gº est ei per essentiā pꝫ consequentia. quia non eēt bene imaginabile ꝙ membra alia continuū nocumentum in vesica efficere possent. Et 3º iterum quia cum hoc ꝙ nocumentū illud est fixū in vesica semper etiā in ea inuenitur equaliter intensū aut parum differens. gº est in ea per essentiā 9ª patꝫ quia alleuiaretur alleuiatione membri vel membroꝝ mandantiū. Et 4º fortius arguitur quia sensus tactus inuenit collum vesice patiens dolorose sed ubi est dolor illic egritudinem narrat 4ª afforismoꝝ qꝛ ꝛ cetꝫ. Et 5º iterum quia vrīa in substantia grossa est ꝛ contentū humorale grossum ꝛ multū cum sospitate alioꝝ membroꝝ circūstantium omnium preter fiteri secundū ꝙ apparꝫ ex informatis quare ꝛ cetꝫ. Et 6º ar. illud qa qn tuncūqꝫ circa fiteri eius apparent durities que cōprimendo actū mingendi impedire posset. nō tn propter dispositione illa fierent vrine in substantia ita grosse ꝛ in cotentorū multitudine et grossitudine pleuerantes. Et plura alia media ad hoc propositum adducere potuissem que non curaui. Quod autē iteꝝ vesica huius eximii doctoris egºtet per colligantiā. deducitur primo propter duritiem apud circulum ani existentem versus pudibunda a qua dolor extenditur vsqꝫ ad radicem testiculoꝝ ꝛ est locus vbi collū vesice situatur. Et 2º iteꝝ hoc deduci potest quia tempore mictus ꝯpressione in illis locis facta alleuiatur dolor. sed hoc non potest accidere nisi aut quia compressio phibet aliquid recipi in vesicam aliunde qđ recipet

Si mictus non nisi cum magna constrictione et dolore expleri possit erit formale stranguirie

nisi cōpressio fieret. Aut quia dolor extensiuus vel grauatiuus alleuiatur impulsiōe cause ipsius effectiue qꝛ ꝛ cet. Et 5° itez hoc ostenditur quia ex quocunqz fere exercitio qualitercunqz facto emittuntur vrine sanguinee grosse ꝛ conturbate. sz hoc non potest contingere ex solo nocumento vesice. q̄re necesse est concludere qꝛ hoc prouenit aliunde ꝛ hoc erit per colligantiā. Et 4° iterum hoc mōstratur quoniā vrine que tunc tpis emittuntur rubee ꝛ grosse emittuntur cum forti cōmixtione sanguinis cum aquositate vrinali. sed hoc arguit talē materiam decidi a membris remotis igitur per colligantiā. ꝯrīa est necessaria. Et b°2 arguit q° niam talis cōmixtio fortis non potuisset fieri nisi in locis a vesica remotis. propter quod prius quā vrina a locis ita remotis recipiatur in vesicam necesse est fortem fieri partium sanguinis ꝛ aliorum humoꝝ cum ipsa cōmixtionē ꝛ maxime cuz transeat per angustas vias. Et 5° iteꝝ hoc arguitur ex dispositione precedēti qz alias hic vir passus fuit renum dolores intensiue et extensiue fortes. hec sufficere videntur ad duas conclusiones iā premissas vidz qꝛ in vesica huius viri ē egritudo per essentiam ꝛ per colligantiā. nunc aūt oportet inuestigare que sint egritudinū vesice speties.

Et primo quidē dicendū qꝛ satis est dubitabile egritudinē in vesica huius viri esse in numero dicendā. s. qꝛ in ea sit lapis. qđ quidem non ita manifeste affirmo sed multa vidētur esse motiua illđ persuadentia. Primū est cōtinuus pruritus et dolor in virga ꝛ in radice eius ꝛ in parte pectinis colligata vesice. Secundū est frequens motus ꝛ contractio virge. Tertium est nocumentum siteri comunicatum. Quartū est difficultas emittēdi vrinam proueniens a duritie versus prīcipiuz colli vesice reperta Quintum est quia cum difficultate emittitur vrina nisi fiat compressio in radice virge ꝛ apud anum qua compressione facta emittitur vrinā libere. Sextū est frequens mictus ꝛ frequentia appetitus mingendi quemlz mictum consequens. cuius causa est lapis ad expellendum incitans simul cum vrina congregata est in vesica. Septimū signuz est mictus sanguinis, p ueniens propter excoriationē factam a lapide et exasperatione ab eo facta tēpore motus sui cum punctione quā facit. Octauū signuz ꝛ demonstratiuum est vt eger resumetur ꝛ eleuentur ance eius concutiatur corpus sursū ꝛ deorsū. Cū ergo in illo tempore fiat compressio super femur emittetur vrina que prius negabatur qđ māifeste significat remotionē lapidis a collo vesice qui prius opillabat. vnde vrina denegabatur. Nonuz signū iterum experimentale vt eger tempore doloꝝ et negationis vrine icuruetur super genibus suis ꝛ cōmotionem faciat in membris iferioribus ꝛ i iguinibus. Decimū signū est intromissio digiti in anum ꝛ titillatio in eo per quā alleuiatur dolor et liberius emittitur vrina. Undecimū signum et demonstratiuū vt intromittatur siringa per quā titillatio fiat in principio colli vesice intromittēs enim eā senciet crepitationē ꝛ occursum eius ad ꝯtactuz rei dure. amplius ex tali inpulsione descendit vrina que prius negabatur. Duodecimum signum frequens figuratio corporis ꝛ mēbroruz inferiorū ad diuersas positionis differentias p q̄s experimētaliter eger alleuiationē inuenit a dolorꝰ

Si enim vlcus aut mala cōplexio essent doloris ꝛ strāgurie per se causa. tunc eger ex varietate differentiarum positionis nequaq̄ inueniret alleuiationez. Et hec quidē 12ᵃ signa pulcherrima colligūtꝰ i 9ᵃ tercii ca° 5° ibi ꝛ in lapide quidē vesice est assiduatio pruritus ꝛ doloris. ꝛ tu ordinate lege sicut ordinatiz hec signa posita sunt. Sunt etiz hec velut comentatiua expositio illius. Apposui autem hec signa vt non contingat error in medicatione. Et quoniam omnia accidentia que in hoc viro inueniuntur consequi possunt ad presentiā lapidis ī vesica in cuius tamen veritatꝭ inuentione inueniatur vir solitus experiri cum tactu aperiente hec ītromittendo digitū medium in ano cum inuentōne colli vesice ꝛ palpatiōe eius. Quod vero vesica huius viri egrotet mala complexione vnicuiqz sane mentis attendum est. Et si non esset motiuum aliud sufficit ad hoc concludendū longitudo doloris frequētia mictus ꝛ aliq̄ndo ipossibl'itas ꝛ difficultas eius. Accidentia eniz talia nullo modo diu durare possunt quoniā associarēt sibi spetiem male complexionis. Hec vero mala complexio rationabilius calida quaz frigida probari potest. Et primo quidem inueniri in vesica eius malā cōplexionē calidam cum materia actu calida per accn̄s . s. per putrefactionem extraneata deducitꝰ. P° per spetiem doloris qui vt in pluribus mordicatiuus pruritiuus ꝛ inflāmatiuus est. Secundo per caliditatis augmentū in collo vesice perceptū seu tactus. Tertio quia vrina mingitur valđ calida actu. Quarto eleuata est in gradu tincture notabiliter vt in pluribus. Quīto quia sedimē qđ in fundo vasꝰ reperitur feculentū. est ꝛ tendens ad tincturam notabilē que arguit augmentum caliditatis putrefacientis aut saltꝭ ebulitionē facientꝭ.

Et sexto quia per quodlz fere exercitium accidētia augmentantur in ea quia exercitiū calefacit ptes. Et septimo per signum sumptuz a iuuantibus ꝛ nocentibus quia assumptio ciboꝝ potuuz et medicinaꝝ calidarum nocet ꝛ frigidoꝝ vero vsus econtra. Est igitur egritudo vesice ipsius mala cōplexio calida a materia flegmatica ꝛ colerica mixtis a calore in eisdem faciente salsedinem ꝛ acuitatem per modū putrefactionis ꝛ ebullitionis. An vero vesica huius viri egrotet in natura comuni videntur persuadere multa. Primū vehemens mordicatio punctio ꝛ inflāmatio non solum ī extremitate pudibundi percepta. veꝝ ēt in profūdo ꝛ principio colli vesice quod apud siteri situatur. Secundū vō signum pseuerantia doloris in q° cunqz mictu. nisi enim esset in concauo colli vesice solutio continuitatis nō posset defēdi continuitas. ꝛ vehemētia doloris ibi pcepti. mala enim cōplexio quecunqz data non posset ēē causa tanti doloris ꝛ ita acuti. Tertio iterū hoc ostēditur per precedētia. s. per longum mictum harenularū rubearum ꝛ acutarum ꝛ quandoqz lapillorum q̄ oia potuerunt faciliter in collo vesice excoriationē adducerꝰ. Et quarto iteꝝ quia feculētia in fūdo vasis appēs omnino ē materia extrāeata a calorꝰ preternaturam. igitur fuit in aliquo loco gēita. Et nō vꝛ rationale qꝛ tamdiu ꝛ tanta quantitas matꝰiei extraneate posset generari ꝛ congregari in spacio sitate colli vesice. igitur generatur ab aliquo loco vel locis in quibus est soluta cōtinuitas. Amplius si solutio continuitatis esset precise superficialis

tunc non posset esse tanti doloris 7 adeo perseue
rantis causa sufficiens. Et 6° iterum quia si ve
sica excoriationē haberet superficialē 7 scabiē nō
posset propter illa materia tante extraneationis
7 tāta generari. Ex his igitur 7 pluribus aliis ac
cidentibus que dimisi grā breuitatis videtur con
cedendum esse ꝙ in collo vesice huius viri est solu
tio continuitatis. nisi predictoꝝ accidentiū causa
sit lapis in vesica existens vt supra verisimiliter ī
telligi potest. Ex quibus omnibus inuicē congre-
gatis videtur ꝙ egritudo vesice huius viri est ma
la complexio calida cuꝫ materia ipsa extraneata.

Secundo ꝙ iteꝝ vesica eius egrotat solutione
continuitatis paulo maiori ꝙ̄ superficiali in-
terius in collo vesice existente. Tertio ꝙ egro
tat etiam a mala compositione saltē opilatione co
artatoria proueniente a duritie superius posita.
Et si iterum inueniretur in ea lapis, aut harenaꝝ
multitudo manifestum esset quod egrotaret etiaꝫ
egritudine compositionali in numero nominata.
Unde ex omnibus istis vltimate concluditur ꝙ nō
est mirabile si vir iste heu mihi molestatur ingen
tissime. quoniā leditur omni genere egritudinum
in vesica eius vt deductū est. et iterū leditur eius
vesica per colligantiā a renibus 7 epate. cum non
videatur rationale saluari posse mictū sanguinis
suprascriptum prouenire posse ab aliis membris
ꝙ̄ ab epate et renibus maxime propter fortem
commixtionem eius cum vrinali aquositate vt
deductuꝫ est. Hec tecū mi zelotissime frater Pau
le conferre volui. a quibus omnibus immortales
preces altissimo porrigo ne reperiar mendax ma
gis ꝙ̄ veridicus. 7 si non tantum sublimiter contē
platus sum ꝙ̄tum res ipsa exigeret. maximo dolo
ri indulgendum est. quē a te adeo ingentē accepi
ꝙ̄ si in proprium subiectum lesus essem. pret hec
auteꝫ accipe ea q̄ tibi salubria auxilia potui a fon
te sapientuꝫ eligere meliora vt nunc sequitur.

Capitulum ijm de cura per medicinalia.

Regimen itaqꝫ tue mihi molestissime egritudinis
xxv. remediis mensurandum esse decreui. Pri
mum itaqꝫ instrumentū est hoc ℞ sebesten nume
ro xx violaꝝ seminis portulace granoꝝ alkekē
gi foliorum cupressi papa. al. ana. ʒ. v. gūmi ara. ʒ
.ß. granoꝝ pineaꝝ. ℥. i. liquiritie. ʒ. ii. ß. seminum
endiuie acetose scariole ana. ʒ. i. seminū communiuꝫ
frigidoꝝ. ʒ. iii. fiat hoꝝ decoctio in lib. iii. aq̄ vsqꝫ
ad consumptionem tertie partis. Et d hac coctōe
calida omni mane in aurora accipiat. ℥. vi. ā saltē
.v. Et tardet cibū suum ad minus horis quattuor
et de hac eadem accipere potest bis vel ter in die
cum equali quantitate aque ordei tempore instan
tie sitis 7 doloris magni. Est enim sedatiua dolo
rum extinctiua caloris 7 sitis et facilitatiua mi-
ctus 7 experta a me sepissime. Secunduꝫ vero
speciale remedium est hoc. ℞ seminis portulace. ʒ
.ii. granorum papa. albi. ʒ. vi. seminis endiuie. ʒ. i
seminuꝫ lactuce floꝝ nenufaris ana. ʒ. vi. seminis
endiuie. ʒ. i. seminum lactuce floꝝ nenufaris ana.
ʒ. v. fiat puluis de quo per mediam noctem oī no
cte accipiat. ʒ. i. cum aqua decoctionis granorum
pinearum. Tertium vero instrumentum princi
pale est hoc. ℞ mucillaginis seminis lini fenugre
ci 7 sisami ana lib. ß. farine fenugreci. ℥. ii. farine
ordei. ℥. iii. croci. ʒ. i. vitellos oui numero. v. olei d
lactuca 7 de papauere ana. ℥. ii. fiat emplastruꝫ de
quo semper radici testiculoꝝ femori anterius et
parti inferiori spine superponatur petia vna gros
se extensionis 7 calida super loco retineatur sēper

Quartum instrumentum est vt omni mane tē
ptet superfluitates de digestiōis expellere 7 vrīas
emittere quo facto abiecto predicto emplastro sta
tim intret hoc balneū mediocris caliditatis in q°
permaneat vsqꝫ ad sedationem doloris sedens vl'
qualitercunqꝫ placet. Et si istaret doloris augmē
tum potest ipsum ter vel quater in die reiterare.
Cuius descriptio. ℞ radicū pastinace domestice.
lib. i. radicum petrosilini. ℥. iiii. seminuꝫ altee mal
ue fenugreci sisami ana lib. ß. corticuꝫ papaueris
albi numero xii. camomille melliloti ana. M. viii
seminis leuistici feniculi cimi. carui 7 ameos ana
M. i. ß. bdelii mollis 7 subalbidi. ℥. i. coquantur in
xxv. situlis aque vsqꝫ ad consumptionē tertie par
tis 7 infundantur in ea mediocriter calida totum
corpus aut saltē medietas eius. Et postꝙ̄ balneat9
fuerit superapponatur emplastrum vt dictum ē.

Quintū instrumentū est vt cum iste vir exiue-
rit a balneo statim accipiat coclear medium huius
electuarii dissoluendo ipsum cum lacte ouino te
pido ℞ mucillaginis sebesten. ℥. ii. mucillaginū se
minis lini fenugreci 7 granoꝝ sisami ana. ℥. ii. peī
diaꝝ. ℥. iii. croci. ʒ. ß. corticū mandragore. ʒ. i. gra
noꝝ alkekengi numero. xx. floꝝ nenufaris. ʒ. iiii
seminum lactuce. ʒ. ii. pulueris folioꝝ cupressi. ʒ. i
.ß. fiat electuarium vltimata contrictione. hoc .n.
electuarium potentissimum est ad stranguriam
dissuriam 7 reliqua predicta. Sextum instru-
mentuꝫ est vt post assumptionē ellectuarii predcī
per horam. i. ß. iste vir bibat. ℥. v. lactis ouini tepi
di cum. ʒ. ii. mell' dissoluti cum eo. lacti enim ouio
nulla medicina compar est in debilitate renū. 18°
tercii ca° 5°. Septimum vero instrumentuꝫ vt
iste vir ante omne cibarium suum accipiat coclear
vnum huius ellectuarii. ℞ granoꝝ pinearum que
infusa steterint in aquā calīaꝫ per diē naturalē lib.
.ß. sape albe. ℥. ii. terantur simul vltimata contri
tione 7 deglutiantur masticando. Est enim mira
bile in omni dispositione sua. quare Serapio in
aggregatore de eis dixit magna. ex pineis calide
sunt in 2° g. 7 sicce in primo que quando bibuntur
cum rob mundificant humores grossos 7 viscosos
qui sunt in renibus 7 vesica 7 conferūt saniei eoꝝ
7 lapidi calefactis cū zuccaro 7 frigefactē cū melle.

Octauum vero instrumentum est vt iste vir sē
per in potu suo ponat aliquid de aqua sublimatio
nis vel decoctionis radicum iacori citrini 7 est gla
diolus de quo dixit Dyascorides ꝙ cōfert strāgu
riosis qui cum dolore vrinam faciunt. Nonum
instrumentum est ꝙ valꝫ a q̄litate occulta. ℞ pul
ueꝝ renum ericii exiccatorū. ʒ. i. aque decoctionis
ciceꝝ nigroꝝ. ℥. i. ß. detur totum in potu medio-
criter calidum circa mediam noctem. 7 est d secre
tis Ras in libello de animalibus. Cum ergo hec
omnia administrauerit per dies. x. tunc ptrāseat
ad meliora vt nunc sequitur. Decimum instru-
mentū est ꝙ omi nocte in aurora hic doctor acci
piat. v. vel. vi. ex infrāscriptis pillulis ℞ cētauree
minoris. ʒ. ii. granorū alkekengi numero. x. cor
ticum papaueris albi floꝝ nenufaris ana. ʒ. ii. sē
nis plantaginis acacie dragaganti gūmi arabici
granorum papaueris ana. ʒ. ii. medulle granorū
ceraloꝝ vel gūmi arboris ipsoꝝ. ʒ. ii. ß. liquiritie

Capitulū de cura per medicinalia

anisi granozum pini ana.ʒ.ii.iusquiami albi.ʒ.ſ dissoluantur gūme cum succo folioꝝ violaꝝ recē tium . et cum eis incorporentur pulueres ⁊ fiant pillule ex omni .ʒ.vii . Et sit vsus vt dictū est.

Undecimū vero instrumentū est vt post assum ptionē pillularum hic vir bibat.℥.ii.aque calefcē sublimationis radicuꝫ filipendule vel decoctionis eoꝝ.hoc eniꝫ est de experimēt a me sepissime fre quentatis ⁊ a Dyascoride acceptis. Duodecimū vero instrumentū est vt tempore quo assumit ista instrumenta iste vir sedeat in decoctione foliorū vitis albe vel radicū eius mediocriter calida.con fert enī dispositiōibus consimilibus auctoritat Gal'i.6° de simplici medicina ca° proprio. De cimatercia medicina est vt istis tēporibus hic vir in brodio pīgui aut in lacte ouino coqui faciat fo lia agrimonie ⁊ mirabiliter conferūt. Decimū quartū remediū est vt hoc eodē tempore iste vir bibat cū omni potu suo aliquid de aqua sublima tionis folioꝝ yperiōis.Confert eniꝫ ad vlcera ma la 2° canonis in areola vulnerū ⁊ vlcerū. prouo cat et ibi in aureola mēbroꝝ expulsionis. De cimūquintū instrumentū est vt hoc eodē tēpor̄ qñ vir iste exit a balneo infundat frustrum lane suci de bene pectinate in hoc oleū.℞ olei violaruꝫ ele cti lib.iii.granoruꝫ sisami papaueris albi bdelii moll'⁊ subalbidi ana.℥.i.ſ.croci.ʒ.i. vitellos oui numero vi.terantur simul vltimata contritione in mortario deinde infundatur lana ⁊ calefiat di ligenter ⁊ applicetur femori radici testiculoꝝ ⁊ p ti posteriori inferiori. Decimūsextū instrumē tum est vt postꝙ iste vir hec omnia compleuerit iterū per dies.x.tunc omni mane accipiat.℥.i.ſ. sirupi de sebesten cum.℥.iii.aque decoctionis gra norū papaueꝝ in aurora.⁊ continuet hunc potuꝫ adhuc.x.diebus. Decimūseptimum instrumē tum est hoc ꝙ iste vir salt omni septimana semel accipiat.℥.ii.cassie nuper extracte de canna cū aq decoctionis seminū cerasi vt dictuꝫ est de eis. Et si acciperet ex eadem cassia vsqꝫ ad.℥.iii. fortasse melius esset ei secundum maiorē tamen ⁊ mino rem ventris fluxibilitatē. Decimūoctauū istru mentuꝫ vt ceteris non bene conferentibus tēpor̄ instantie vehement doloris iste vir sedeat in ole um calefactum corpore eius infuso in ipsū salteꝫ vsqꝫ ad vmbilicū.magnifice enim illud conferre vidi ⁊ proprie potentibus tollerare expensaꝫ.

Decimūnonū vero instrumentū est vt frequen ter accipiatur in die aliquid de aqua decoctionis corticū auellanaꝝ adherentiū concauitati corti cis ⁊ superficiei medulle.hec enī decoctio cum de ea tepida datur in potu quantitas.℥.iiii.magnifi ce confert ad omnia accidentia supradicta. Ui gesimū vero instrumentū est vt post cibarium oē iste vir semper vtatur hac tragea.℞ granoꝝ pini .℥.ii.papaueris albi.℥.i.semis portulace lactuce medulle cerasoꝝ ana.ʒ.iii.penidiaꝝ.℥.ii. zuccari albi ad pondus omniū fiat tragea. Uigesimuꝫ primū instrumentū est vt tempore vehementissi mi doloris inquietudinis ⁊ vigiliaꝝ hic vir acci piat vnum de infrascriptis trociscis cum.℥.ii.aq portulace calefacte.℞ troc.al'ke'kengi trociscoꝝ stelle amboꝝ descriptione Me᷑ in Antidotario ana.ʒ.i.seminū portulace lactuce corticū mādra goꝝ ana.ʒ.ſ.cum succo lactuce fiant trocisci pon deꝝ.ʒ.i.⁊ exiccentur in vmbra ⁊ exhibeantur vt

dictū est. dolorem enim potenter sedant ⁊ angu stiam remouent.Uigesimū secundū instrumentū est vt sepe iste vir accipiat in cibariis aliquid de puluere vesice apri exiccat.Scribitur enī a ꝙplu ribus.mirifice confert huic dispositioni ⁊ suis ac cidentibus ⁊ cet. Uigesimūtertiū instrumētuꝫ est vt huic viro aliis vltimate non bene conferen tibus cum siringa intromittatur p'uis vnius me dii trocisci de predictis minutissime cōtritus cū aqua sublimationis granoꝝ al'ke'kengi . magni enim iuuamēti experitur persepe eius applicatio fere in instanti. Uigesimūquartū instrumentū ē ꝙ aqua sublimationis folioꝝ agrimonie mira bili iuuamento per me experta est in sedando do lores mundificando vesicam ⁊ mediocriter pro uocando vrinam . Et proprie quando ex ea ac cipiunt.℥.ii cū.ʒ.ſ.pulueꝝ radicuꝫ filipendule.

Ultimū instrumētū ē vt cum fere oīa remedia ⁊ cet non profuerunt per siringam intromittat aliquid huius mixtionis.℞ aque sublimatiōis fo liorū al'ke'kengi.℥.i.ſ.olei de nenufare.℥.i.opii g̃.i.croci g̃.viii.imponatur tepidū. sedabit enim illico dolorē ⁊ ab angustia ⁊ ab accidentibus mō tem minantibus securabit.Accipe itaqꝫ mi zela tissime frater hec que tibi sūma caritate ⁊ nō mi nori tristicia ī tua dispositione elligēre potui pre cor autem sollicite multuꝫ ⁊ sepe mihi de tuo sta tu conscribes vt tecum participare possim ex his que humana fragilitas offert amicis insimul et gauder̄ ⁊ tristari debentibus secūdū ꝙ ad hec vi get honestum ⁊ morale. Altissimus autē oīpotēs hec oīa dirigat in tui saluteꝫ amen.

Consilium de vrina nigra apparente ex nocumē to renum oppilatione ipsorum et pororum vriti dorum.

[N]On est dubitandum de apitōe vrinarū nigrarū ⁊ que grosse sunt.velud apparent frequent in magnifico ⁊ armipotenti vi ro domino gētili armoꝝ capi tanco.⁊ cet.Tales enim vrine non presentantur in eo cū signis magnoꝝ et ma loꝝ accidentiū.Si enim apparerent cum mictu sanguinis cū magno dolore pungitiuo ⁊ perseue uerante cum signis excoriatione renuꝫ ⁊ colli ve sice.Et iteꝝ si tales vrine presentarentur sēper ⁊ sine interpollatione.tunc de eis esset notabiliter hesitanduꝫ.Tales ergo vrine sunt magis consequ tes potentiā virtutis in expellēdo superfluitates per illas vias.ꝙ ꝙ consequantur magnā debilita tē illaꝝ viaꝝ.Neqꝫ enī ibi apparet aliq accidens suspicandū nisi in ptibus renū posterioribus. qḋ tamē non est valde intensum.et consequitur oppil lationes eoꝝ leues.etiā in fine pororū vritidoꝝ existentes. Cuꝫ ergo propter aliquod exercitium aut propter vsum aliquoꝝ apietiū dissoluuntur ille materie.tuncstati expelluntur vrine grosse. Materie enī in oppilationibus stantes ebuliert ⁊ extraneate fuerūt ibi ⁊ receperunt nigredineꝫ a sanguine renum ⁊ chilis aquo non euacuantur predicte partes.⁊ quando contingit hominē quie scere a motu vel exercitio tunc materie predicte non fluctuant neqꝫ ebulliunt ibi.vnde non cōmi scentur predictis.ita ꝙ incitent virtutē ad sui ex

pulsionē. Ex quo fundamēto apparet φ ꝙdiu ex pellentur iste materie se melius habebit eger. ꝙ si non expellerentur. Et sequitur secundo φ si ipse quiesceret a fortibus motibus. tunc finaliter reduceretur ad sanitatē completaꝫ. Unde appa ret φ in regimine huius viri necessariū est proce dere cum mundificatiōe renum ⁊ omnium viarū vrine a predictis materiebus. Procedat ergo in eo secundū istum modum. Primo quidem φ euitet quantum potest frigiditatē aeris et maxie circha renes ⁊ pedes ⁊ maxie stationē in loco ven toso ad quem exponatur spina tota. Et caueat de cubitum ⁊ dormitionē super re dura ⁊ super spia tota. imo dormiat vt plurimū super latere dext° ⁊ raro super sinistro. ⁊ oīo quantū potest euitet ve locē ⁊ festinā ciboꝝ ⁊ potuū dglutitionē. Et sūmo pere recordetur non grauare stomachū a multo cibo in quantitate. nꝫ sepe accepto. et hoc propter debilitatem digestiue quam diu habuit. neqꝫ etiā super cibo ⁊ potu assuescat cum iracundia ⁊ furia procedere ī actibus suis. neqꝫ tantū melancoli- cus remanere propter infortunia mundi. ne tri- stitia perducat ipsuꝫ ad accidentia melancolicaꝝ impressionū. ad que est paratus. De ciboꝝ vero q̄ litate. memoret primo se oīo abstinere a rebus frigidis grossis ⁊ viscosis velud sunt cibi pastiles pisces viscosi ⁊ vallosi. vt anguille tince et cancri in multo vsu. ⁊ elixi etiam pisces raro comedēdi sunt. Sed potest vti paruis piscibus fluuialibus. variolis torentina carpionibus luciis ⁊ similibus bene laudatis. Caueat etiā ab vsu neruoꝝ cutis ⁊ ligamentaliū partium carnium. ⁊ fugiat etiā vsū ventris ⁊ stomachi animaliū. ⁊ cerebro non vtat nisi valde raro. Dimittat etiā carnes antiquas re centes ⁊ salitas ⁊ casei multi vsum. ⁊ maxime vi scositatem habentis. Sed caseus modicū salitus non est ei vitupabilis. De plātis etiā effugiat res valde frigidas ⁊ humidas ⁊ in multo vsu velut sc/ blete spinachie lactuce portulace endiuie ⁊ cresso nes. Et fugiat etiaꝫ grana ⁊ semina aperitiua ve lud cicera alba ⁊ rubea ⁊ feniculū petrosiliuū ani sum ⁊ ciminum nisi raro et paꝝ ex eis accipiēdo Olei vero ⁊ butiri vsus est sibi conueniens. Fruc tus vero stiptici velut sunt citonia granata sorbe ⁊ mespila ⁊ pira acria dimittantur omnia. Ficus vō sicce ⁊ amigdale ⁊ passule ⁊ fistici iter alia val de placent mihi ⁊ arancia ⁊ limones ⁊ agresta sa lita omnia sunt ei laudanda. Preter autē hec oīa que ei sunt prohibita. potest vti omni cibario gra no ⁊ fructu. ⁊ crocus ⁊ spetieś omnes placēt mihi moderato vsu. ⁊ menta serpillū ⁊ mellissa saluia ⁊ rosmarinus. Ista sunt ei laudanda. Potus vero ei us sit vinum album vel subrubeū. quod gaurum vel gorzetum nominatur substantia subtile odore aromaticum ⁊ sapore medium ad dulcedinē vici num eligatur ab eo. et si tempore caliditatis opō teret ei addere aquā. tunc sit aqua de cisterna aut salt aqua de bono fonte accepta ⁊ proprie cocta ī hyeme. in estate vero faciat ad libitum. Hoc in sū ma videtur esse regimen huic magnifico viro cō ueniens semper rememorādo. φ ista omnia q̄ hic sunt posita concessa accipiantur. alia vero que ne gata sunt omnino dimittantur.

Capitulū de regimine per medicinas.

De regimie vō obsuado p ipsuꝫ penes medicialia xv. occurrūt mihi medicamia cōuenictia. Priꝫ itaqꝫ est hoc electuariuꝫ. ℞ cassie nuper extracte de canna cum aqua paritarie. ℥. iii. mucillaginis sebesten ⁊ seminum citonioꝝ grosse ⁊ viscose ana ℥. i. ʒ. penidiaꝝ. ℥. ii. zuccari albi. ℥. iii. corticum itermedioꝝ castāeaꝝ. ʒ. i. ʒ. folioꝝ cupressi. ʒ. ii. se minum lactuce scariole ⁊ acetose ana. ʒ. i. ʒ. semi- num quattuor communiū frigidoꝝ ana. ʒ. ii. Coq̄n tur zuccaꝝ ⁊ penidie cum modico aque plantagīs vsqꝫ ad bonaꝫ viscositatem. deinde cum eis incor porentur reliqua ⁊ fiat electuariū. Accipiat ergo de eo omni septimana semel. ℥. ʒ. parum ante ce nam sine aliquo liquore deglutito ⁊ potest cenare īmediate post ipsū. ⁊ si inter assumptionē vnam ⁊ alteram remaneret venter stipticus. potest de eo accipere omni tertio die quantitatē vnius nucis muscate deglutitam vt prius. Secundum vō principale instrumentū est hoc. ℞ capilloꝝ vene ris seminum endiuie portulace scariole ana. ʒ. i. spodii subtilissie triti. ℈. iiii. rof clausaꝝ. ℈. ii. ra sure eboris. ℈. i. puluerizentur omnia per se. deīd commisceantur ⁊ cum triplicata quantitate zucca ri albi fiat tragea. de qua iste vir per totum men sem decembris futuri deglutiat medium coclear omni 3° die īmediate ante cenā. Tertium vero spetiale remediuꝫ est hoc. ℞ succi paritarie. ℥. iiii succi plantaginis. ℥. ii. coriandri non preparati. ℥ ʒ. seminis portulace. ʒ. vi. pulueris gallaꝝ cupres si. ʒ. ii. spice nardi cimini preparati ana. ℈. ii. vi- tellum oui numero. i. camphore gra. v. fiat vnguē tum molle in mortario absqꝫ igne. ⁊ sit vsus eius infra spatulas per totam spinam omni sero cuꝫ vadit ad lectum ⁊ proprie quando percipit vrias igneas notabiliter ⁊ actu calidas. Quartū spe tiale istrumētū ē vt iste vir vtat fisticis preparat per totum mensem decembris comedendo ex eis ante prandium ⁊ cenam ab octo vsqꝫ ad decem. Et modus preparationis eoꝝ est vt accipiat nu clea ipsoꝝ ⁊ infundantur in vino citoniorū actu frigido per duos dies. Cum ergo extracti fuerint permittantur exiccari sub vmbra per duos dies. deinde conficiantur cum zuccaro tabarzeth cocto cum aqua rosata ⁊ erit instrumentū ei valdē vtile Quintum spetiale remedium est: vt iste vir as suescat vti comestionē radicum enule lixate cum bonis carnibus. ⁊ īueniet ex ea iuuamētū magnū stomacho renibus ⁊ omni principali membro.

Sextum spetiale instrumentum est hoc. ℞ olī nardini ⁊ olei lilioꝝ alboꝝ ana. ℥. i. ʒ. capilloruꝫ veneris macis ⁊ corticum citri ana. ʒ. ʒ. rof. ʒ. i. a meos spice seminis petrosilini ana. ℈. i. croci. ℈. ʒ cere albe quantum sufficit. fiat vnguentum molle ⁊ sit eius vsus cum percipit vrinas pseuerar sub- tiles ⁊ claras cuꝫ augumētato dolore in renibus ⁊ alchatin. ⁊ ex ipso enim calido mane ⁊ sero inū gatur spina a spatulis inferius. Septimuꝫ spe tiale remedium est vt iste vir saltē bis in septima na deglutiat īmediate ante prandium tria ḡna masticis ⁊ proprie quando percipit magnaꝫ distē periem ⁊ rugitum in stomacho. Octauum spe tiale instrumentū est vt si in isto viro magnifico perseueraret nocumentū stomachi doloris zuctu ationis ⁊ prostrationis appetitus. tunc iste qbus dam mane accipiat istas aquas in aurora calidas cum zuccaro albo. ℞ aque mente. ℥. i. ʒ. aque mel lisse. ℥. ii. aque eupatorii. ℥. ʒ. misce. Et si in stoma cho perciperet grauitatē ⁊ tensionē a multitudi

ne flegmatum. tunc predictis aquis addatur. ℥.i. mellis rosati cum foliis conseruati. Nonū speciale remediū est hoc. ℞ flo℞ buglosse borraginis flo℞ enule ⁊ florum aut saltem folio℞ farfare ana ʒ.i. liquiritie bene rase. ℥.ss. anisi nouelli ⁊ dulcis ʒ.i.ss. corallorum rubeorū ⁊ albo℞ spodii masticis ana. ℈.i. macis. ℈.ii. lapidis lazuli preparati habentis venas aureas. ℈.ss. lapidis armenii. ℈.i zuccari albi lib.ss. cum aqua buglosse fiat confectio in rotulis trium dragmarum. de qua iste vir accipiat a principio mensis decembris vsq₃ ad medietatem februarii omni die semel frustrū vnū inmediate ante cenam dimittendo alias confectiones. tunc in hoc enī composito inest potentia mundificandi splenē epar ⁊ sanguinē a superfluitatibus melancolicis. neq₃ tamē habet aliqđ renibus efficere nocumentū. Decimum instrumentum est hoc. ℞ spetie℞ ellectuarii de iaccinto sperierum electuarii de ligno aloes ana. ʒ.i. ossis đ corde cerui iacinti smaragdi zaphiri corallorum albo℞ ⁊ rubeo℞ ⁊ sandalo℞ ambo℞ ana. ʒ.i. camphore. ℈.ss. foliorum auri numero. 8. fiat ex oībus istis sacculus quadrangularis ⁊ erit in eo intētio conseruare virtutē cordis ⁊ prohibere aduentum pusillanimitatis ⁊ tollit lapsitudinē vl'em cōpis.

Undecimum vero spetiale remedium est hoc. ℞ olei de mastice olei nardini ana. ℥.i.ss. rosaruz spodii sandalorum et corallorum amborum ana. ʒ.ss. croci. ℈.ss. cere albe quantum sufficit. fiat vnguentum molle. de quo epar huius patientis sepe inungatur et proprie tempore quo percipit sitim amaritudinem oris ⁊ dum venter eius est stipticus. ⁊ maxime quando perseuerat emissio vrina℞ ⁊ que sunt inflāmate rubee ⁊ cum emittūtur cum aliquali punctione. Duodecimuz vero remedium est hoc. ℞ corallo℞ rubeo℞ sanguinis draconis acatie spodii et karabe ana. ʒ.i. scorie ferri preparatꝫ. ℈.ii. vitri ꝯbusti ⁊ lapidis iudayci ana. ʒ.i.ss. puluerizentur omnia per se. deinđ fiat pill'e cuz succo feniculi. ⁊ sit earum vsus omni die in aurora accipere. v. ex eis. Hoc autem solū tempore quo perciperet ventris stipticinatem. vrinarum aliquantam irterruptionez ⁊ earum ingrossationē cum non debita potentia mingendi. ⁊ si fieret mictus stranguriosus quod est suspicabile. propter materierum diuersitatꝫ ⁊ diuersam earū ⁊ interpollatam euatuationem ⁊ retentionez.

Decimumterciū instrumentū ⁊ valde conueniens ei est hoc ꝙ ei fiat sauonea vel confectio marzapanī quod idem est cum medietate olei amigdalarum dulcium nō ama℞ ⁊ altera medietate olei de nucleis fistico℞ ponendo ad librā.ss. vnicuiq₃ illo℞ duorū oleo℞ lib.ss. de amilo de ordeo. et coquatur cum eis lento igne zuccarū tabarzeth vsq₃ ad bonam spissitudinē. Et de hac confectiōe accipiat semper duo coclearia per tres horas vl' duas ante prandium ⁊ cenam frustrū vnum. ⁊ mundificabit renes vigorando corpus. Decimum quartū vero spetiale instrumentū est. vt ipse vtatur recocta facta de lactꝫ ouium. et si de illo lacte faceret vipas simul cuz vino superius tacto bonū esset ei. ⁊ caseus etiā ouinus factus i thesino oyo celis veronensis optimus esset ei. ⁊ oua ⁊ tysana đ dei et rizuz et tri ⁊ mica panis. hec omnia cocta i predicto lacte optima esset ei. Lacti enī ouino nl'a medicina compar est in debilitate renuz is^a ē cii in propria cura eo℞. Ultimū vero istrumētuz est. vt iste dominus assuescat salti i septimana semel per horam ante cenā lauare extrema inferiora ab inguinibus vsq₃ ad pedes cū aqua decc tōis foliorū edere pomo℞ citonio℞ ⁊ vitis bene calida et erit vtile remediū ad distrahendū materias a renibus ⁊ cōfortandū eas et cetꝫ. Hec sūt magnifice armipotens vir et dilectissime compater meliora que colligere potui de sententiis sapientū ⁊ exercitatione continua. Sublimis autē deus ⁊ saluator piissimus omnia hec dirigat in salutē vestrā ea fide et dilectione qua ipsa cōposui astrictus caritate non leui. ad laudes cunctipotentis dei perpetuas amen.

Consilium de stranguria ⁊ dissuria.

[H]ec serua dei ⁊ religiosa humanissima dissuriam patitur non simplicem sed quandoq₃ periodicam stranguria itermixta. ideo cuitet vsū omniū rerū calidarū ⁊ acuta℞ et multe aperitōis sicut salsa petrosilinū feniculū anisū cerefoliū apium rafanū cepe alleū ⁊ sinapismū. vtatur autem carnibus laudabilibus ouis caseo panico ciceribꝰ rubeis confractis rizo pastilibus cibis pane biscocto caulibus valde coctis. vtatur etiā pedibus animaliū ⁊ ventribus eo℞. Et vinū eius sit rubeum ad ponticitatē tendens et sit bene fumosum ⁊ potens. post hec autem vtatur tribus remediis infrascriptis. Primū itaq₃ ipso℞ est vt omni tercia nocte accipiat sex đ infrascriptis pillulis i aurora post quas tardet cibum suū horis quinq₃. Quarū descriptio. ℞ farine glandiū. ℥.ss. lentium excorticata℞ et rizi ambo℞ torrefacto℞ ana. ʒ.i.ss. dragaganti gūmi arabici torrefacto℞ ana. ʒ.i. glutis carte. ℈.iiii. dissoluatur glutē cū aceto nigro ⁊ cū eo incorporentur spetiea alie ⁊ fiant pillule ex oi ʒ. v. ii. Et teneantur in piscide cum puluere squinati. Secūdū remediuz est vt sup spina sua portet cerotum istud continue cuius descriptio. ℞ colofoie. ℥.i.ss. resine picis naualis bene cocta℞ cum aceto rubeo ana. ℥.i. pulueris intermediorū corticum castanearum spodii ematitis karabe cuscute squinanti ana. ʒ.ss. cere quantū sufficit fiat cerotum longitudinis spanse ⁊ portetur a fine spine superius extensū. Tertium vero spetiale remedium est vt ista mulier omni tertio mane intermedio in aurora accipiat. ℥.iii. aque sublimatōis folio℞ consolide medie quam vulgus conferulam vocat et calefiat cum modico zucchari. Quibus actis spero in dei gratiam ꝙ sana erit. Sinautez scribatur et vberius prouidebitur.

Tractatus iꝰ de mēbris generationis i masc'is. Consilium de gomorea passione continens ptes tres principales. Pars prima continet capitulum vnum inuestigatiuum descriptionis et diuisionis gomoree.

[D]isspositio spectabilis ⁊ generosi viri Prosdocimi đ venetiis de raymundis est principaliter inmoderata seis effusio. quā antiqui gomorea vocāt et est nomē cōpōiti

ex gomi greco. qđ semē sportat vel spina et roys quod est germinare vel fluere. vnde gomorrea trā sumptū est ab eo quod est seminis effusio. 6° interiorum finali capitulo litteralit[er] colligendū. vnde gomorrea nihil aliud est q[uam] seminis effusio vel non voluntarius fluxus. qui continue fit sine pudendi tensione. qui propter retentiue virtutis imbecillitatem fit. vt Paulus primo practice ca° 15°. Neq[ue] enim appetitus voluntarius ad venerem ad hanc concurrit dispositionē. imo quandoq[ue] seminalis materia descendit sine voluntatis impto. [et] sessatōne aliqua non precedēte deliciosa vel tristi. vt frequenter in dormientibus apparet hac dispositiōe laborātibus. Neq[ue] iter[um] mēbri virilis robur ad seminis effusionē concurrit. imo nulla eius erectiōe precedente saniē effluit. Et iterum virtutis appetitiue robore deficiēte hec dispositio frequenter inualescit. Ex quo apparet veritas littere Pauli dum dixit. Non voluntarius fluxus. qui sine pudēdi tensione fit. q[uia] videtur q[uod] hec dispositio iterum est eueniens circa membra generationi naturalit[er] deputata vitium magnū existens. siue nimia seis profluxio sine venere [et] noct[ur]nis imaginatioibus ita perseuerans. vt interposito spatio talem hominez consumit. vt Cornelius celsus 4° practice ca° 23°. quare propter talem que huic dispositioni frequenter subsequitur. lic[et] ipsa non sit proprie acuta egritudo. Inter acutas tamen semper et int[er] temporales egritudines nunciatur. vt Teodorus Priscianus 2° practice ca° 5°. Cuius quidē dispositionis varietatem sic diligenter inuestigare debemus totiens ipsā diuersificatā cōprehēdamus quotuplex est varietas causa[rum] quibus ipsa perficitur. Uidet[ur] aūt causas istius esse principalit[er] duas aut ex parte seminalis materiei considerande p° aut ex parte membro[rum] que ad ipsam efficiendaz concurrunt. Et cause quidē primi generis ex p[ar]te seminis considerande sunt ex parte quātitatis vt multitudo eius. ex parte qualit[a]tum prima[rum] vt quia acuta est calida [et] salsa. Ex parte vero qualitatum secunda[rum] q[uia] aquosa [et] subtilis. Multitudo autē ipsius inueniri potest aut q[uia] quantitas eius congregata non expellitur dimissione coitus propter carentiam sui comparis. aut propter deuotionē religionis vel similiū. q[uia] materia illa retenta virtutem illam expulsiuā ad sui eductionē incitat. Oportet enī virtutem se habentē bene expellenda conuenienter expellere vt 6° interio[rum] preallegato ca° colligendū. At vero materiei m[u]ltitudo frequenter inuenit[ur] multiplicata ex multo vsu cibo[rum] [et] potuuz multiplicantiū semen. Et si etiaz per actuz coitus frequenter materia expellitur. n[on] minus etiā per ip[s]o[rum] usū multiplicatur. q[uia] multitudo materiei virtutem membro[rum] contentiuā grauans expulsionē ad se vocat. vnde expellitur ipsa. manatio eniz illa consequitur contentiue debilitatē interio[rum] 6° vbi supra. Tenuitas vero materierum [et] subtilitas ea[rum] est causa dispositionis huius. eo q[uia] tenue quodlibet resudet 20ª tercii ca° d[e] multiplicatione polutiōis. sicut acuitas mōdicat [et] incitat virtutem ad sui expulsionē. vt Auicē. ibidem. igitur materia est gomoree causa. aut q[uia] multa. aut q[uia] subtilis aut q[uia] acuta vt in plurimo euētus. Causa vero dispositionis huius ex parte mēbro[rum] sumpta est. aut ex parte vaso[rum] spermatis. aut ex parte renū aut ex parte principaliū meb[ro]r[um].

Ex parte quidē vaso[rum] que tripliciter diuersificāt[ur] aut enī sunt vasa delatoria vt emulgentes [et] pori spermatis. quo[rum] dexter oritur a rene dextro. Sinister vero ab arteria adorti. vt 20ª tertii p° ca° [et] 21ª. aut sunt vasa materiei seminalis conseruatia sicut est vena chilis in qua secundū veriorē viam materia seminis. que ē superfluitas vltimi alimēti vtilis reperitur. vt 20ª tercii p° ca° in sentētia colligendū. aut 3° vasa illa dicūtur expulsoria velut sunt vasa inuluta [et] via seminis tercia i[n] virga inuenta. In qua v[ero] e sunt tres. s. via vrine via spermatis [et] via alguadi 20ª tertii allegato ca° in fine. At vero si contingat hanc dispositionē fieri p[ro]pt[er] nocumentū in vasis delatoriis necesse est assignar[e] ipsum. aut propter debilitatem virtutis retentiue ipso[rum]. aut propter dīminu[tionem] roboris expulsiue eo[rum]. aut propter maiorē motū qui concurrit ad expellendum materiam. velut motus fortis spasmosus vt in epilenticis [et] sibi similibus. vt patet interio[rum] 6° preallegato ca°. Que vero fiunt vltra naturaz al[ite]r sunt. nam contientia propter defectionem fit expulsiue. inanitio vero propter continentie debilitatē. aut propter quodlibet mouens mēbra vt expellaut contenta sicut contingit vasis spmatis sperma emittere i[n] epilensia [et] aliis passionibus que sunt de genere spasmi si fortis est. Ex q[ui]bus non nulla problēata solui possent clare. vt p[ro]pter quod epilenticus emictit semen inuoluntarie [et] similia que tu considera. Hec expulsio materiei a predictis vasis nequaq[uam] fieri potest nisi ap[er]tis [et] motis. Retentio enī illius fit orificiis clausis [et] non motis sicut eius expulsio fit ipsis aptis [et] motis. interio[rum] 6° vt supra. qui sermones pariter tam ad vasa conseminatiua q[uam] ad delatiua et expulsoria adaptari possent. q[uia] in vnum colligendo. hec dispositio ex parte vaso[rum] contingit. aut q[uia] ipsa sunt nimiū aperta [et] laxata. aut q[uia] virtus eorum retentiua debilitata est. aut propter vehemētem motum concussionis eorum materia ab eis expellitur. vt predictū est. aut q[uia] vasa illa mollificata sunt [et] tu considera. Causa vero dispositionis huius assumpta ex parte renum est propter malā complexionē eo[rum] calidaz a qua contingit liq[ue]fieri humidum pingue ipso[rum] [et] substantificum. q[uia] expellitur ab eis res pluri[m]a. cum materia seminali in partibus propiquis inuenta. que virtutē d[e]struit 20ª tercii allegato ca°. aut vero contingit dispō ex parte renū. propter fort[em] commotion[em] i[n] eis factam. [et] appetitū ad coitū. [et] frequentē memoriaz actus venerei [et] eductionis eius. propter quod elongandi sunt patientes hanc dispositionē ab aspectu figurarum forosa[rum] puellarū [et] pulchrarum penitus. vt neq[ue] tangendi neq[ue] videndi eis copia tribuat[ur]. Teodorus Priscianus 2° practice 2° ca°. Et in hac quidē huius cause deductione. includit[ur] etiam declaratio cause. que tenet se ex parte ip[s]e lesionis facte in membris principalibus [et] tu considera. quoniā habenti fundamentū in theoria medicine ex his principiis hec facile aperiri possunt In sūma igitur dispositionē huius spectabil[is] viri facile in vnā veritat[em] complectendo. videt[ur] q[uod] o[mn]es predicte cause dispositionē eius non leuiter effici unt preter primā. que fuit multitudo ex parte seminis. nō enī rationabile est materiā inueniri m[u]ltam in corpore eius. quoniam egritudo cronica fuit. [et] tot [et] tantis fuit pollutionibus euacuatus.

q vsq3 ad substantifici humidi consumptionez est deductus. Non eniz est rationabile nisi quis ratio nabiliter descēdere vellet. q mat'ia successiue est eo generaretur z multiplicaretur secundū successiuū aque carnis z alioꝝ ciborum notabiliter restaurā tium frequentem vsum. At vero materia in ipso subtilitate peccat mag. quod denotat eius aquosi tas mucilaginosa paru[m]per. z acuta est non raro quod ostendit aliq' punctio in vi[ri]l percepta. etiā acuitatem percipit aliquanta ex caliditate putre dinali acquisita. quod ostendit materiei exeuntis horridus fetor. Similiter etiam hec egritu do in hoc viro spectabili inualet propter secun dam causam ex parte nocumenti in vasis con seruantibus delatoriis z eiectoriis assignatis. Et iterum tertia causa concurrit. eo q aliquotiens e mittit vrinas pingues cum seminali materia in fundo va' z sedimine humoroso sedētibus z pin guedine in vrina supernatantibus. que sine cali ditate notabili nequaq fieri potest. Similiter ēt contingit ad hanc dispositionē assignari causā qr tam. eo q vt in pluribus materiā in pollutione e mittit in somno suo imaginatione ad tactum mu lieris vel venereū actū incitante. vt sermo suus affirmauit. Ex his omnibus inferendo concludit' q hec dispositio non leuis est. sed verentia mltuz eo q ad ipsius productionē concurrunt quattuō famosa genera causarum. que superius tacta sunt

Secundo q dispositio hec multum cronica fu it quare difficulter remouibil'. Tertio q egritu do etati virtuti z complexioni satis proportioāl' existit. Quarto q habitudinē corporis sati no tabil'r extenuauit. Quinto q virtus pati ntis satis debil' est. licet in precedentibus fuerit debili or. Ex quibus omnibus clare cōcludi potest. q pa tiens iste multum debet esse attentus sollicitus z vigil in sui curatione. que quidem in duo ptitur capitula. s. in regimine ex parte sex reꝝ non natu ralium p° deinde ex parte conuenientis applica tionis rerum medicinalium z cet.

Capitulum secūdū de cura gomorree p dietam. Pro prima igitur re non naturali inclinetur reg i men eius ad aerē calidum remisse. aut ad frigidū leui frigiditate. eo q lapsus non euacuatur a cali ditate multiplicata in renibus z epate eius. vt su pra visum est. quod etiam apparet ex tictura vri narum z acuitate z fetorē ex materia percepti. Ite rum inclinatur eius aer ad siccitatez notabiliter intensiorē. q sit frigiditas eius propter consum ptionē. que necessaria est in multitudine materie rum. que superabundant. nullus enim aer excesse qualitatis est sibi conuenieus. probat' q calidus enim valde propter dissolutionem materierum. z humidus propter lassitudinē z mollificationez vasoꝝ timendi sunt. Idem etiam intelligendū ē de camera domo z loco in quibus morā contrahit

De motu z quiete. motus omnis videt' ab hoc patiente vitandus esse. ne propter ipsum materie in fluxu ponantur z calor natural' dissoluat'. et a conuenienti operatione in materias prohibeatur Omnis enim motus fortis multus paucus z qui ete cōmixtus comunicant in hoc. vt calorem effi ciant fortiorē. 3ª primi doctrina secunda ca° 13°. Sed calor fortificatus attrahēdo materias z dis soluendo noceret q z cet. In summa igitur gete vtatur omnino. z abscindat a se omne exercitiuz

nullum enim ta'e conuenit ei in fine rei 5° bre uiarii ca° 13°. Maxime autem exercitiū effugiat e quitandi. z omne illud per quod fortis est z necel saria in corpore distensio z maxime in partibus spine z cet. De somno z vigilia. somno vtatur hic nobilis in quantitate mediocris longitudinis talis enim iuuat ad digerendum materias z ma turandum quas inuenit. z eas ad sanguinis natu ram conuertit z calefacit conuenienter. z transit calor per corpus z calefacit ipsum caliditate na turali. Si autē somnus inuenerit humores acu tos colericos. z perdurauerit eius tempus calefa ciet calore extraneo. 2ª primi doct° 2ª ca° 13° nl la caliditati extraneé additio huic corpori conue niens est. cum iam in ipso inueniatur putredina lis caloris vestigiuz vt supra deductum est. Igit' somnus eius debet esse magis interceptus q lōgi tudine continuatus. Ita vt pluribus somnis satis faciat necessitati digestionis z vigorationis calo ris. q per vnam dormitionē longo tempore con tinuata. Vigilie autem nisi sint mensure excedēt videntur ei conferre propter exiccationem mate rierum z consumptionē ipsaꝝ que sequitur ad eas et cet. De accidentibus anime. accidentia vero anime. per quorum applicationē subito fiat fortis motus in spiritibus z humoribus ex predictis pa tere potest non esse sibi conuenientia. siue ex eis c tingat fieri subitum motum in predictis d circū ferentia ad centrum. sicut fit in forti timore z si milibus. siue fiat motus oppositus predicto a centro ad circunferentiā sicut fit in vehementer iracundis. siue fiat agregatus ex vtrisq3. sicut patet in principio z perdurātione eius. per tales enim motus noceretur conti ue z sūme propter debilitatem que sequitur ad resolutionē spirituū z propter inobedientiā materie ad digestionem congruam. Neq3 etiam motus animales paulatie facti z perseuerantes conueniunt ei. eo q p[ri]ssi z dinutio nature nunq sequuntur nisi illud quod paulatine fit. 2ª primi doct° 2ª ca° 12° Igitur neq3 debet ipse longo tempore z fixis imaginatiōibus affligi vel tristari. z maxime ill' que mouent' a[n]i az ad imaginationē coitus. tales enim imaginatōes vel affectiones animales imprimunt in corpus res naturales. quemadmodū accidit motus sangui nis ei. qui multum preparatus est ad ipsum cum multuz intentus fuerit ad considerandu3 res ru beas. q consimiliter consideratione ad coitū cor pus istud paratum ad seminis effusionē valde fa cile promouetur z intenditur eius dispositio. vt ipsemet suo sermone testatus est. De repletiōe z inanitione. Omnis euacuatio notabilis ab isto e grotante euitari debet. omnis talis adderet ad egritudinem istam. eo q materie per euacuatōes ponuntur in motu. Et iterum q inatus calor ex caruz frequentia debilitatur. Et si omnes euacua tiones hoc efficere possent. oporter tamen vt p hibeatur talis egrotans ab euacuatione per solu tionē nature. Euacuatio enim per solutionem at trahit ad membra seminalia materias propt' vi cinitatem. sicut ēt euacuatio per vrinam eadē ra tione nocet eis 5° breuiarii ca° 13°. Si itaq3 ppt' aliquā contingentiā aliqua foret ei necessaria eua cuatio non videt' ei conferr' posse nisi vomitus su dor aut clistere. quoꝝ quodlibet oporter esse lene vt euitet' agitatio z fluxus materieꝝ z debilitas

innati caloris et grauamine in membris seminalibus. De numero autem ipsorum vomitium leue et ydoneum esse posset istud. ℞ aque decoctionis seminis rafani. ℥.iii. sirupi simplicis acetosi. ℥.i.ß. totum hoc tepidum exhibeatur ei iam precibato cibis et potibus in qualitate et quantitate substantia et sapore diuersis vt magis fastiditus stomachus et nauseatus ab eis inclinatum ad vomitum. Et si per hec non vomeret facile imponere debet digitum in os suum titillationem faciendo in gargalione. et est caput meri. Leue vero sudatiuum tempore necessitatis esset hoc. ℞ aq. ordei. ℥.iii. vini albi subtilis fumosi aromatici. ℥.ii. zuccari albi. ℥.ii. totum hoc calidum exhibeatur in potu post mediam noctem hora qua placet. et congrue cooperiatur pannis et super dormiat. Clistere inter omnia esset hoc. ℞ aque decoctionis foliorum blete violarum solatri virge pastoris ana lib.i. zuccari ru.. ℥.i.ß. vitellum ouum vnum olei de nenufare olei ro. ana. ℥.ii. sal. comunis. ʒ.i.ß. fiat clistere. laudarem ipsum in sero magis ante cenam quam in mane assumendum esse. Post hoc autem considerandum quod caueat a multa et forti retentione eorum que euacuari deberent. siue sint feces siue vrina. siue materia seminalis multiplicata. vt contingit in fine euacuationis pollutionis. talium materierum enim omnium fortis constrictio multum noceret. Ex retentione eorum que euacuari deberent proueniunt egritudines compositionis et opillatio laxitas spasmus et similia. sed motus concussiuus in spasmo augmentat istam egritudinem vt supra visum est. et colligitur in 20ª tercii ca° p° quia et cetera. Amplius enim ex retentione euacuandorum prouenit frequenter putredo et caloris innati constrictio et ipsius ad igneitatem conuersio 2ª primi doctª 2ª ca° 19° de retentione eorum que euacuantur. Iste sunt cause huius egritudinis et augmenti eius vt supra visum est et cetera. Hec de inanitione et de repletione sufficiant. De cibis et potibus premittendum primo quod euitari debent omnia nutrientia siue sint cibi absolute. siue cibi medicinales aut medicine cibales que multum nutrientia sunt. omnia enim talia materiam augmentant. et primam causam huius egritudinis superius tactam fortiorem efficerent. subtiliter tamen intelligendo illud nisi forte totius corporis debilitas ad oppositum promoueretur. tunc enim dimissa egritudine principali de qua hic agitur ad debilitatem principaliter attendendum esset. Similiter etiam euitanda sunt omnia que in venerem inducant appetitum eius excitantia. qualia sunt vnctuosa pinguia ventosabilia et similia. propter causam assignatam. quia vtendum est eis que huic dispositioni aduersentur tam qualitatibus primis quam secundis quam a proprietate hoc operando. De numero quorum famosa vsitata ab auctoribus in dispositione calida sunt plura. vt aqua decoctionis lentium. que pollutionem abscindit. et nenufar in cibis et potibus assumptum. quod libidinem reprimit. Et coriandrum siccum omni modo acceptum siue preparatum quod melius est. siue qualitercunque exhibeatur. Et semen portulace et planta eius. que secundum plurimum abscindit coitum 2° can. proprio ca°. licet Mesuagae crediderit quod ipsa augmentat coitum. et illud videtur esse in complexione calida vt Auicen. ibi. Amplius mirabile est semen lactuce quod abscindit sperma: quando multum vtitur quis ea vt 2° can. suo loco. et summa celeritate succurrit eis qui polluuntur in dictis partibus proprio ca°. Amplius vsus oliuarum olei in cibis. vsus enim olei optimus est. quia minorat sperma 20ª tercii ca° 2° Adhuc etiam solatrum quod pollutionem abscidit 2° can. proprio ca°. quia cum istis aut cum ipsorum aliquibus semper oporteret omnia cibaria confrangenda fore. et potabilia omnia et maxime cum illis que a consuetudine non multum peregrina videntur inter que meliora semper sunt lactuca portulaca viola et reliqua alia istis similia. Conuenit etiam ei agreste aceti acris arantiorum et granatorum vsus et omnis cibariorum confractio cum eis ita quod nunquam ab aliquo ipsorum secedere debet. sicut gelatina pedibus animalium elixis in aceto maceratis. Conuenit etiam ei vsus piscium et maxime fontalium aut fluuiorum aut lacunum conuenientium vel vallium. qui sunt a fetore et reliquis abominalibus passionibus elongati. qui condiatur cum oleo. vel acetosis condici sint. Piscium vero maritimorum vsus non est laudabilis, propter causam notam. Lac vero et caseus recens aut mediocris salis est ei conueniens et aqua lactis aceto si a qua butirum extractum est. De carnibus vero conueniunt omnes animalium siluestrium et auium aquaticarum. et in summa omnium animalium carnes macre si valde pingues musculose et lacertose sunt ei conuenientes. Uino autem vtatur rubeo claro aromatico conuenienter fumositate confracto si oportunum erit cum permixtione aque decoctionis granorum coriandri seminis lactuce aut portulace vnum ex his accipiendo ad libitum. Ego vero soleo eis dare aquam decoctionis gummi arabici. et inueni in ea impressionem notabilem. Similiter in aqua decoctionis radicum nenufaris exiccati. Ea vero que velut cibalia et medicinalia appropriata sunt in hac dispositione a frigido proueniente. sunt sicut ruta et semen eius. calamentum montanum semen agni casti andachocha carui et ciminum et hec duo maxime torrefacta et menta que est nobile farmacum in ingrossando sperma et confortando vasa eius ad retinendum ipsum 20ª tercii c° 21°. De his que pure medicinalia sunt absque calidi ditate in hac dispositione calida laudata sunt sicut nenufar succus canne humide. solatrum ortulanum iusquiamus pomum vstum camphora spetiali proprietate. Que vero laudantur in hac dispositione a frigiditate proueniente iam tacta sunt. Plura igitur preter hec composita ad hanc egritudinem ab auctoribus reperiuntur eximie collaudata. Et non nulla etiam scribenda sunt. que cottidiana experientia contemplantibus apparent esse vtilia. De quorum numero vnum compositum est syrupus iste. ℞ seminum portulace lactucarum florum nenufaris ana. ℥.i. coriandri preparati radicum nenufaris radic. arundinum et radic. solatri ana. ℥.ß. camfore. ʒ.ß. iuiubarum exiccatarum numero. xv dactilorum infusorum in aceto per dies octo et minuti incisorum. ℥.ii. seminis rute calamenti montani cimini torrefacti ana. ʒ.i. bulliant hec omnia in lib. x. aque fontis vsque ad consumptionem medietatis. deinde colentur cum forti expressione. et colature addantur vini citoniorum lib.i. zuccari lib.iii. et clarificentur et aromatizentur cum puluere mente. Soleo autem ego hunc modum descriptionis facere longum. et cum facio ipsum plene decoctionis in potu exhibeo. ℥.ii. cum. ℥. iii. aque sublimationis portulace vel lactucarum et est tante nobilitatis. quod nunquam me decepit in operando. Pauperibus autem

⁊ leuiori expensa medicandis soleo exhibere hoc
℞ aque lactucaꝝ aque nenufar is ana.℥.i.ʃ.siru-
pi ro.antiqui sirupi de mirto mive citonioꝝ ana
.℥.ʃ.misce ⁊ detur vt supra. Leuius autē est süer
aquam portulace vel lactuce ⁊ tu elige libito tuo.
Si autem hos incitante aliquo euacuatio vti opꝫ
non eligo aliud ꝙ cassiaf. quam facio ex sua can
na preparari cum aqua lactucaꝝ vel portulace et
exhibeo de ea.℥.i.ʃ.ad duas ad plus. Composi
tum famosuꝫ secūdū ab auctoribus positū ē vsus
confectionis diacimi vt scribitur ab Auicē. vbi su
pra. Speciale vero compositum in hac dispositio
ne a calore prouenīēte scribur ab Auicē. 2o[a] tcii
in ca° de exiccantibus frigidis. Cuius descriptio
est hec. ℞ semen lactuce cucumeris endiuie psilii
non triti coriandri sicci nenufar. rute iusquiami
albi ana.ʒ.i.terantur omnia et fiat ex eis suffuf.i
p'ius ⁊ detur ex eo.ʒ.i. Ego vero ab hac descriptiō
ne abscindo psiliū.qꝛ non leuiter timeo de calidi
tate cētralis partis psilii.⁊ loco eius pono in hoc ꝯ
posito semen portulace.⁊ feliciter operatur absqꝫ
timore. Iteꝝ quandoqꝫ ab hac descriptione absci
do iusquiamū nisi in forti causa valde .quoniam
timeo stupefactionē. Compositum vero ad hāc
dispositionē calidam laudatū similiter scribitur
ab Auicē.ca° de exiccantibus calidis ⁊ est hec. ℞
radicū testiculi canis torrefacti canabis cāpestris
ana aur.viii.se.agni casti.aur.ii.se.caulis aquati
ci aur.i.fiat puluis ⁊ deturex eo aur.i. Compo
situm vero breuis descriptionis mihi vsitatum ⁊
expertum est hoc collcūꝫ ex breuiario Serapiōis
in ʃ° tractatu ca° iꝫ°. Cuius descriptio est talis. ℞
seminis lactuce.ʒ.iii.ʃ.sedenegi.ʒ.iii.⁊ est semen
canabis iam scriptum se.rute.ʒ.i.ʃ.fiat puluis et
detur ex eo.ʒ i.in vino rubeo aut aqua portulace
⁊ est nobilis iuuamenti. Ex hoc itaqꝫ cōposito aut
sibi similibus fieri possent electuaria confectiones
⁊ relique medicinaꝝ compositiones ⁊ exhiberi vt
supra. Ita ꝙ eis in trageam cum zuccaro candi ꝯ
positis vtor coclear vnū integrum semper ante
cenam exhibendo. Confectio bona ad intētiōeꝫ
hanc sepe mihi vsitata est hec. ℞ coriandri pre-
parati.ʒ.ii.mente.ʒ.iii.seminū lactucaꝝ portula
ce cucumeris ana.ʒ.ii.ʃ.gūmi arabici cimini am
boꝝ torrefactoꝝ ana.ʒ.i.dragaganti torrefacti.
.ʒ.i.ʃ.floꝝ nenufaris.ʒ.ii.puluerizētur omnia sub
tiliter ⁊ cum zuccaro albo ⁊ aqua portulace fiat ꝯ
fectio solida. ⁊ inuenitur ex ea notabile iuuamen
tum ⁊ qui fortiorē efficere vellet addat se.agni ca
sti ⁊ se.rute ana.ʒ.i.ʃ.⁊ erit longe efficatiō. De
scriptio vnguenti ad hanc intentionē calidam ef
ficacissimi est hec. ℞ olei ro.ātiqui.℥.ii.olei ꝺ mir
to ⁊ de citoniis ana.℥.ii.ʃ.plūbi vsti ceruse ⁊ sema
titis amboꝝ ablutoꝝ in aqua lactuce ana.℥.i.ami
li.℥.i.ʃ.floꝝ salicis florum nenufaris ana.ʒ.v.cā
phore.ʒ.ii.fiat vnguentum ī mortario plumbeo
cum suo pistello cum succo plantaginis.⁊ nullam
medicinam ab auctoribus descriptam inuenies
efficatiorem ista.⁊ tu considera.qꝛ hoc.facile de-
monstrari potest ex virtutibus componentium si
bene noscuntur. Ad hanc etiam intentionē eximi
e laudatur ab auctoribus lamīa plumbi.que por
tetur supra loco alchatim.vt scribit Galienus 9°
de simplici medicina auctoritate Hypo.⁊ Auicē.
⁊ Ras ⁊ vniuersoꝝ auctoꝝ.licet Auicē. in huius
plumbi applicatione dixerit esse considerandum

2o[a] tercii ca° de multitudine pollutionis in fine.
De hiis autē que ab occlta proprietate posita sūt
a quibusdam testantibus se fuisse hoc expertos
est vt semper portetur ānulus aureus lapide to-
patio munitus. Iteꝫ ānulus factus ex ferro quo a
liquis interemptus fuit. Et plura alia istis super
addere potuissem.sed longitudinem effugiēs hec
solum que mihi rationabili iuditio ⁊ experientis
cottidiana mea testimonio auctorum approbata
sunt scribere volui ⁊ cet.ad laudē dei amē.

Consilium de apostemate duro in radice virge.

iSte vir generosus egrotat apo-
stemate duro in radice virge sue
satis apud femur.apud quod apo
stema anterius prope castaneam
inuenitur etiam durities notabi
lis maiō ī duplo ꝙ p[a]. Et ex vtris
qꝫ dispositionibus dictis accidit in membro suo
nocumentū in erectione virge ⁊ īpedimētū ⁊ ī vo
loci ⁊ conuenienti expulsione virilis seminis tem
pore coytus magis tamen impeditur seminis vi
rilis emissio si contingeret ipsum in nocte pollu
tionem incurrerē.tunc eniꝫ accidit in eo dolor tē
pore emissionis spermatis qui non accidit tēpore
copl'e cum muliere. Harum autem duritieꝝ cē ef
ficientes potuerunt esse frequens ⁊ multum exer
citium ludendi cum muliere.⁊ etiā frequens con
strictio vel etiam tactus virge cum manu propt
que attracte fuerunt materie ad locum que diut
nitate tēpis īdurate fuerūt. Potuit ēt hāc duritiā
efficerē fortitudo virtutis expellentis materiā me
lancolicam a splene ad inferiores partes versus
emoroydas a quibus per continuitatem venaruꝫ
materie propulse fuerunt ad virgam et in locis
predictis collecte. vnde appꝫ ex predictis ꝙ du-
plex potuit esse causa materialis. Et prima quidē
flegmatica que propter diuturnitatem temp
poris quā contraxit in parte a frigore congelan
te vel calore resoluente subtilius conuersa fuit in
ml'iaꝫ.2[a] vero materialis causa potuit esse melan
colica materia a splene vel a chili propulsa ad lo
ca predicta que fecit illa apostemata melancolica
incipiendo. Quecunque tamen harum cōcedatur
esse materialis causa apparet ꝙ minatur nocu-
mentum arduum in posterum futuꝝ. Si eni ma
teria in predictis locis multiplicaretur non ē du
bitandum quod absinderet potentiam coeundi
⁊ emittendi vrinam claudendo vias vtriusqꝫ p
pter quod oportet ꝙ iste vir sibi sollicitus existat
de curatione huius dispositionis vt nūc sequitur.
Abstineat itaqꝫ a cibis omnibus ml'icuꝫ sangui
nem generantibus vt sunt carnes antiquorū aīa
lium ⁊ salsamenta omnia ⁊ caseus antiquus ⁊ du
rus ⁊ valde salitus ⁊ legumina omnia preter ci
cera rubea ⁊ lentes ⁊ caules ⁊ panis furfuraceus ⁊
cibi magne viscositatis ⁊ grossitudinis neruose a
nimalium partes piscium frequentem vsum ⁊ vi
num etiam grossum turbidum ⁊ nigrum ⁊ valde
bruscum vel acerbum. hec omnia euitare debet.
In aliis autē cibariis licentiam habet. Et motus
frequens ⁊ fortis super cibo ⁊ somnus prolixus
valde ⁊ multa ciborum repletio fastidium addu
cens ⁊ ventris stipticitas ⁊ frequens accidentium
anime euentus propter que fortis ⁊ velox motus

in spiritibus ꝛ humoribus iponatur. hec omnia i suma euitare debet. Pro regimine vero medicinali videtur mihi necessarium esse ꝙ prouideat sibi cum octo istrumetis medicinalibus. Primu est vt a 3ª die futuri lunaris vsq; ad xii faciat sibi fieri fl'oa; de saphena dextri pedis per quam extrahantur sanguinis. ℥. iiii. vel. v. premissa seper ventris lenitione sine qua non debet fieri fl'oa 4ª primi caº 20. Secundu instrumetu est vt post fl'oa; predicta mane imediate sequenti accipiat hoc minoratinu. ℞ aque buglose ꝛ capill' veneris ana. ℥. ii. agarici ellecti thimi epithimi foliculoꝝ sene ana. ʒ. ſ. diagridii ǧ. v. salis idi ǧ. iiii. ℥℥. anisi violaꝝ ana ǧ. v. infundantur omnia i predictis aquis calefactis per diem naturale. deide veheme ter calefiat ꝛ misceantur ꝛ forti expressione colet ꝛ addantur eis ellectuarium diascene. ʒ. iii. ꝛ totu calidum in aurora bibatur ꝛ tardetur post ipsu; cibus horis sex ꝛ anteꝙ prandeat. vª precedete hora accipiat ciatu plenu; aque ordei calefacte cu pauco zuccaro. Tertiu instrumentu est vt postꝙ accepit minoratiuu predictu die imediate seque ti accipiat hoc digestiuu quod cotinuet diebus. x. calidu; in aurora. ꝛ post ipsu tardetur cibus hois adminus. iiii. ℞ se. de epithio. ℥. i. oximell' coposi ti. ℥. ſ. aque capill' veneris. ℥. ii. aque fumi terre. ℥ i. ſ. misce ꝛ calidum accipiatur. Quartum istrumentum est vt diebus quibus assumit digestiuu; saltem oi tercio sero paru ante cena accipiat vnam de istis pillulis. ℞ aloes preparati cum succo endiuie. ʒ. i. lapidis lazuli lapidis armeni preparatoꝝ ana. ℈. i. diagridii. ǧ. ii. salis indi ǧ. iii. cum succo boraginis fiant pillule de omni. ʒ. vi. ꝛ vna vel due ad plus sufficient ꝛ attendat ꝙ postꝙ fuerit purgatus iteꝝ poterit vti eisde pillulis ex eis accipiendo vnam bis vel ter in septimana altnis diebus. Quintum instrumentum est vt postꝙ acceperit digestiuu predictu purgetur cu istis pillulis. ℞ pill'aꝝ de lapide lazuli. ʒ. ſ. pill'aꝝ idaꝝ ℈. ii. diagridii ǧ. i. fiant pill'e cu; syº de epithimo ꝛ accipiantur hora ꝛ coditionibus obseruandis q de minoratiuo dicte sunt. Sextum instrume tum est vt postꝙ fuerit euacuatus ad localia appropriata conuenietia transeundu est. Facta igit ablatione piloꝝ a toto femore bis in die partes omnes inguiales ꝛ femorales inungantur hoc vnguento. ℞ succi plantaginis succi virge pastoris ana. ℥. iii. boli armeni. ℥. ii. ſ. amili. ℥. ii. terre sigillate. ℥. i. ipoquistidos thuris acatie sandarace sanguinis draconis ana. ʒ. i. ſ. aceti. ℥. i. ſ. pulueri zentur omnia per se deinde forti cotritione siml' incorporentur in mortario plumbeo cum suo pistello. Septimu instrumentu est ꝙ tota virga diligenter inungatur cum oleo de sisamo calefacto quonia illud est mirabile ꝛ etiam ex predicto oleo tepefacto cum musco in mortario bene tritis iniciatur in canalem virge cum siringa quoniam primu est mirabile ꝛ secundu est vltimu xxª tcii tractatu 2º caº de cura apostematis duri ta virge ꝙ testiculoꝝ. Octauu vero remediu est empl'u; istud quod tepidu toti virge vsq; ad radice virge bis in die apponatur. ℞ furfuris a farina diliget mundati ꝛ vltimata cotritione puluerizati ꝛ cribellati lib. ſ. armoniaci dissoluti cum oximell' sqllitico mollioris ꝛ ellecti. ℥. iii. incorporetur siml' ꝛ fiat empl'; diu ipsum in mortario conterendo hoc enim est vltimu. vñ xxª tercii preall'egato caº Et iterum curatio bona ꝛ experta ad illud sumatur furfur ꝛ indesinenter teratur ꝛ cribelletur in cribro tenui ꝛ resoluatur armoniacum cu oximel' ꝛ conficiatur cu; eo ꝛ immittatur loco dum tepatu; retinet calore ꝛ reiteretur super ipsu assidue est enim conferens omni duriciei. Et infra iteru; memoriam habet huius medicaminis caº de apostemate frigido virge dum inquit. Et medicame sumptu ex furfure ꝛ armoniaco predictu in caº a posteat in testicul' est medicamen mag conuenies locis illis ꝛ est quado virga apostemat aposteate duro. Et attendat etiam vir ꝙ iste modus regiminis sibi datus per euacuationes et digerentia suprascripta conuenientius est ad euacuationem tocius corporis ꝛ mundificatione stomachi spleis ꝛ renum eius. quod veꝝ esse videbit cu predictas medicinas acceperit. Hec sunt que i dispositoe huius nobilis viri mihi electiora visa fuerunt et ipsa in salutem eius dirigantur in clementia oipotent.

Consilium de exituris inguinis. ꝛ continet tractatus duos. Tractatus primus cotinet capitulu sigulare inquirens essentiam egritudinis.

a

Mbiguu maxime videtur reducere dispositionem huius nobilis ad vera cognitione ꝛ adequatum capitulu. eo q; apostea tum ꝛ reliquarum eminentiarum cognitiones ex sensibus plurimu cognosci debent. vt visu tactu ab illustrium viroru sermonibus confitetur. Veru; quato clarius itellectus ex auditu acceptus huius dispositionis veritatem enunciare poterit rationibus ꝛ auctoritatibus conabitur enunciare. varias aut materias in apostematibus omniu partium coporis contineri ꝛ maxime in apostematibus locoru que emunctoria nominantur clare scripsit Gal's ad Glaucone 2º tractatu 14º caº Et idem in libello de tumoribus preter natura 4º caº. Ita ꝙ quadoq; in apostematibus eruptis inuenta fuerunt corpora sicut fumus vel vapor mucus gipsum lignu lapides arena pili ꝛ vngues quare nimiru si apostema huius nobilis videt esse simile carnositati vt de ipso videatur dici posse traditum esse smonez ab Auice. 3ª quarti caº de exituris in fine du inquit. Et de exituris quide est species que vocat turmusios ꝛ est exitura que cum rumpitur quod e sub ea est simile carni bouine ꝛ est exitura vasalis rotunda rubea. Ex quibus liquide patere potest dispositione huius nobilis ad illud capitulu esse rducendam. At vero non parua difficultas videt includi in his. Na; si hoc apostema videatur tactui facile cedere: fortassis eius materia erit ex sagui ne aquoso grosso flegmati admixto congenita. q; virtute ipsius epatis digestiua debili ꝛ expulsiua forti propulsa erit ad inguen ibide apostema faciens. qualiter enim epatis complexione corrupta in vniuerso corporis frequenter carnositas super augetur. vt i yposarca sru percipitur taliter i determinata particula corporis tales excrescentias fieri conuenienter concedendum esse videtur. Quod si ex tali materia hoc apostema videatur esse congenitum. reducendu videtur esse possibile

ad capitulum de moro de quo scripsit princeps 3ª quarti vltimo caº. Inter hec tamen duo vir peritus quibusdam signis discernere poterit. Nam si fuerit exitura carnosa vel vasalis rotunda. tunc plurimum talia fiunt ex permutatione apostematū calidorū. Secundo quia locus tactu calidus reperitur. Tertio quia tangenti et comprimenti videtur digitum velut in foueam cadere. Quarto quia pulsatio concomitatur ista vt in pluribus. Quinto quia in eisdem reperitur resistentia cum aliquali caliditate maxime si exitura fuerit carnosa. et etiam si fuerit rotunda vasalis carnositate plēa.

Sexto quod habentes exiturā raro euacuantur a febre. Septimo quod ex vniuersali corporis dispositione et habitudine reliquis generalibus comprendi potest. In moro vero tactus inuenit mollitiem excellentem magis 2º leuiter comprimēdo cedit. Tertio quia locus non ita calidus percipit propter flegma quod sanguini commixtum remittit ipsum. Quarto quia locus non tanta rubedine verificata collozatur. imo mag albedine rubeo admixta. Quinto quia comprimenti percipitur inundatio sicut in corpore aliqualiter visco so. Sexto quia materia mori sua viscositate vid tur in vno loco magis cōgregata persistere. Materia vero exiturarum propter calorem naturalem eius vel extraneum vt in pluribus ad aliqualem piramidalem figuram eleuatur. Post hec autem vt dubitationem omnem excludam in qua mens mea non parum inuoluitur. vt tanto viro rectius consulere possim. videtur mihi hesitandum esse. an materia huius apostematis spetiem aliquam ventositatis includat. Et primo quidem auctoritatibus preallegatis confirmari potest. si enim fuerit exitura carnosa arguit epatis nocumentum ī digestione quare principium curationis inde pendet. si fuerit exitura alba nominata. adhuc illa ē mala malitia materie. Si vero fuerit morum iterum est malignum frequenter et dolorosum. vt Auicē. scripsit vbi supra. Adhuc etiam rationibus deduci potest. In omni enim apostemate cronico malignatur materia propter longam stationem ī loco longa enim fixio materie in loco associat de necessitate partis illius debilitatem maxiam. propter quod debilitato innato calore corumpuntur materie diu stantes in locis. q̄uis prius laudabiles fuissent. Secunda ratio quia plurimū in materia apostematum cronicorum inuenitur aliqua melie spetiess. Tertia quia et licet in principio illorū apostematū non fuerit mlīa aliis humoribus cōmixta generatur tamen ibi propter caloris debilitatem. Quarta ratio quia in hoc apostemate videtur esse cōmixtum aliquid de mlīa per adustionem sāguinis. aut per adustionē colere genita. quod dēclarant etas complexio et habitudo. Est enim homo in quo sanguis abundat. quia bene carnosus et rubicundus et confirmatur quia veloces excrescentie apostematum significant abilitatem materie ad motum. Et hoc quidem aut propter caliditatem materie. vt patet in apostematibus colericis et sanguineis. aut propter malignitatem a quadam venenositate in parte relictam sicut apparet in scrofulis et reliquis similibus cum curantur. Hec igitur ratio videtur in hoc nobili maximā difficultatem parere. Cum enim vt audiui fuisset hoc apostema cum potentiali cauterio bene curatum. iterum recidiuauit. et ad illud quod prius et forte deterius. Ex quibus omnibus vt premisi maxia in mente mea viget anxietas. hesito enim in hoc apostemate inuenire malitiam venenositatis per quam oportet ipsum reducere ad spetiem apostematum melīcorū. et maxime ad principium cancri. quod male libenter dico. sed oportet consulentē omnia recto fronte conscribere. que sibi lumine scie et opere innotuerunt. Si igitur in huius apostematis circūferentia appareat multitudo venarum sanguine nigro offuscatarum ad aliquam tendente rubedinē.

Et 2º si eius principio fuerit hoc apostema rotundum paruum cum colore fusco cum caliditate sfata. Tertio si cum eo fuerit dolor et sit. 4º si velocit magnifice fuerit augmentatū. Quinto si dolor qui in ipso percipitur inflāmatiuus et mordicatiuus extiterit. Hec vidētur signa maximam includentia difficultatem. que omnia confirmari potuerunt ex sequentibus. Nā si fuerit hō calidi epatis vtens regimine melīe excitatiuo vt cibariis valde salitis carnibus grossis bouinis et vaccinis multis leguminibus et maxime fabis caseo antiquo et duro vinis fumosis aut rubeis aut grossis caulibus eruca et similibus. Si etiam in eo solita esse fuerit retenta euacuatio vt emoroidarum narium aut pulmonis. Et si hō multum in ira et negotiis melīcis sepe persistens. Hec omnium predictorum testimoniū afferre possent. in quibus diligenti examinatione conspecta videbitur consiliū curationis conueniens elici posse. quod nunc sequitur.

Tractatus secundus de cura diuisus in. 5. capitu

Expedito caº inquisitionis egritudinis huius domini ad regimen curatiuum condescendo. quod in quinque capitula diuidam. Primum .s. capitulum docebit canones curationis exiturarum inguinalium. Secundum capitulum ponit canones curationis mori. Tertium capitulum pōit canones curationis cancri. a quo benedictus deus absoluat ipsum. Quartum capitulum docebit rectificare accidentia. tam in prauis apostematibus quam in cancro euenientia. Quintum capitulum explicabit regimen per sex res non naturales.

Capitulum primum continens canones curationis exiturarum inguinaliū.

Oportet igitur vt canones istos pro sui curatiōe diligenter attendat. Primo quidem in lunari mense martii proximi futuri a septima vsque ad. 24. diem lune eligat diem sibi gratum vt faciat fieri flobothomiam de vēa basilica dextri lateris sub cubito existente et extrahat de sanguine ab. ℥. v. vsque ad. vii. transactis vero diebus. xii. faciat sibi fieri flobotomiam de saphena pedis dextri in domestica parte cruris super cauilla existente et extrahat sanguinis. ℥. v. Facta flobotomia sequenti mane soluatur venter eius cum hac enacuatione minoratiua. ℞ medulle cassie fis. nouiter a canna extracte cum aqua lactis. ℥. i. thimi epithimi electi ana. ℈. i. reubarbari agarici electorum ana. ℈. ß. ℨ spice cinamomi ana .g. ii. sal. gemme .g. i. a cibo et potu per quinque horas abstineat. et bibatur totum in aurora cum aqua lactis caprini calida. post quas quinque horas accipiat ciatū vnū

aque ordei calide. post cuius aque potum p unā horam prandeat. Sumpto minoratiuo sequenti mane incipiat assumere. ℥.ii. huius sirupi cum aq̄ buglose aut aque scabiose ana. ℥.i.ß. accipiat ipsuꝫ in aurora caliduꝫ. ⁊ non comedat neqꝫ bibat post ipsum nisi quattuor horis elapsis. ℞ floruꝫ borra ginis buglosse ipericonis valeriane thimi epithi mi ana .M.i. radic. cicoree endiuie calendule dau ci feniculi ana .M. vnius partes duas radicū bru sci. M.ii. se. comuniū frigidoꝝ granoꝝ peonie et lupuloꝝ ana. M.ß. absinthii assari eupatorii ca- medreos camepitheos ana. M.i.ß. buliant in lib. x. aque vsqꝫ ad consumptionē medietatꝭ. deinde co lentur ⁊ exprimantur. et predictis addantur ace ti albi lib.i. zuccari al. lib.i.ß. ⁊ coquantur vsqꝫ ad spissitudineꝫ sirupi. Sumpto sirupo purgetur cū hac medicina. ℞ electuarii indi descriptiōe Me sue. ʒ.ii. electuarii succi rosarum. ʒ.i.ß. cassie de cā na nouiter extracte vt supra. ʒ.vi. bibatur in auro ra ⁊ fiat custodia vt supra. Secunda regula ob seruanda est vt post purgationem accipiat oī māe coclear. i. huius mixtionis. ℞ trociscoꝝ de viol'. trociscoꝝ de ros' cum semine acetose ana. ʒ.ii. spe tierum triasandaloꝝ sine camphora. ℥.ß. conserue violarum. ℥.i.ß. conserue ros'. ⁊ buglose ana. ℥.ii. spodii subtilissime triti. ʒ.i. fiat electuariū ⁊ non comedat post ipsum nisi transeant hore tres.

Tertia regula obseruanda est vt venter eius flu xibilis existat. ⁊ siquidem natura non responderet accipiat omni 3ª die ante cenam duas de istis pil lulis. ℞ aloes epatici boni. ℥.i. reubarbari electis simi. ℥.ß. spice masticis spodii rosarum ana. ℈.i. sa lis gēme. g. viii. infundantur in aqua cicoree vel endiuie vsqꝫ ad coperturam ipsorum per quiqꝫ dies deinde ex eis fiant pillule ⁊ accipiātur vt su pra. Quarta regula obseruanda talis est. vt si qua euacuatio ab eodem solita fuisset retenta. illi co prouocetur. si enim a naribus fluere solebat sā guis fiat ipsius prouocatio titillando in nares cū extremitate penne vel alterius festuce. aut cuꝫ se tis porcinis. Si vero retente fuissent emoroides fiat earum fricatio cum lacte fici. aut cuꝫ felle tha uri. aut cum aqua infusionis piscium salitoꝝ que omnia mihi experta sunt. Quita regula est vt omnino caueat ab applicatione medicinaruꝫ acu tarum super loco apostemoso. nisi maxima prece dente deliberatione ⁊ cautella vt inferius tangetꝰ

Sexta regula est vt dum hec fiunt ī die naturali quater vngatur locus cum hac mixtura. ℞ olei de vitellis ouorum in sartagine frixi. ℥.ß. olei de si samo ⁊ de camomilla ana. ℥.ß. medulle cruris vi tulli lactentꝭ. ʒ.x. dissoluātur omnia ⁊ administrē tur calida mediocriter et superponatur lana.

Septima regula est vt post euacuationē omni mane ante prandium ⁊ cenaꝫ per duas horas ap plicetur ventosa vna mag̃ sine scarificatione in p te domestica tibie in medio eius magis carnose ⁊ ita fiat sex diebus. Illis vero imediate sequētibus sex apponatur ventosa predicta in domestica par te cruris distantꝭ a genu per digitos quattuor. Et vltima die scarificatione condecenti extrahendo sanguis. ℥.v. Octaua regula est vt si per hec in genia videtur apostema diminui ⁊ conualescer̃ lo cum predictis intendatur reiterando frequenta- tas cum predictis pill'is euacuationes ventosatō nes cruris sine scarificatione ⁊ iunctione predcā

Nona regula ē vt si p predicta non videatur ā postema detumescere superponatur hoc emplr̄m mihi sepe expertum in resoluendo superfluitates ex profundo musculorum ⁊ aliarum partium et conuenienter consumit hūitates. ℞ lapidis mar chasite. ʒ.i. vitrioli viridis. ʒ.iii. resine pini electi ℥.i.ß. medulle crurium vitulli. ℥.ii. pulueriꝫentur omnia. ⁊ dissolutis dissoluendis fiat emplastrum ex quo calido bis in die naturali emplastretur lo cus. Si autem per hec predicta non curatur non laudo medicinarum causticarum applicationem. ne propter sui acuitatem materiam furere faciāt ⁊ fluxum ad locum aliunde prouenire. ant ⁊ 3° qr non euacuantur a gradu venenositatis quā ī hoc casu dubito. Si autē fuerit circa taleꝫ eminentiā omnino auferre consilium oportunū est. vt admi nistretur cauteriuꝫ actuale cuius figura scribetur inferius. Et cura in administratione ipsius est vt in hoc nobili ventris premissa mundificatione. et in hora diei ab ortu solis vsqꝫ ad tercias. fiant de fendentia materierum fluxum circa locum. ita ꝙ cooperiatur panniſ infusis in aqua ros' ⁊ vino gra natorum cum terra sigillata bolo ar. ⁊ acatia con mixtis. Operator autem cauteriū candere faciat vsqꝫ ad rubificationē circumcirca ꝙ locum apofte mosum sine aliqua profundatione vsqꝫ ad tolem eminentie abscisionē cauterizando procedat. loci aūt tumorē ex sermonibus anothomie cognoscer̃ poterit. ex multitudine venarum artiaꝝ neruoꝝ extremitatibus lacertoꝝ ⁊ panniculoꝝ. que oīa at tente consideret. ⁊ cum presentia illustrium phisi corum talem operationem fieri consulo. Omnio enim pretermittere talem operationē securius eē diiudico. Si antē tale cautiuꝫ fieret superponatꝰ combusto loco hoc vnguentum vsqꝫ ad casum esca re. ℞ olei viol'. butiri ana. ℥.i. cere albe. ʒ.ii. dissol uantur ⁊ incorporentur omnia. post casum auteꝫ escare optimum esset propter consumptioneꝫ reli quie materie ⁊ exiccationē ⁊ loci confortationē q busdam diebus procedere cū vnguento apostolo rum. post illud autem cuꝫ regeneratiuis ⁊ sigilla tiuis medicando procedere. ⁊ hec de p° ca° dicta sufficiant.

Tractatus 6i capitulū 2m de cura cancri.

Si autē ex signis premissis apparet materiā hu ius apostematis malignari. ita vt ad cancri spēs reduci posset a quo gloriosus deus hunc nobilē tu eatur sapientissime ⁊ multū blande in eius regie procedere oportet. Primo quidem cuꝫ rectifi catione regiminis ex parte rerum non naturaliū vt 4° ca° videbitur. Secundo cū euacuationi- bus frequentatis. de quaꝝ numero elegātior est ⁊ tutior vt accipiatur aque mell' ⁊ aque lactis capri ni ana. ℥.ii. epithimi. ʒ.ii. misceatur ⁊ dentur ī po tu. diebus autem intermediis gratia digestionis dentur sirupi acetos' simplicis. ℥.ii. aque sublima tionis rosmarini folioꝝ edere ana. ℥.i. Inest eniꝫ rosmarino proprietas maxª mundificādi arteri as ⁊ venas tocius corporis a mala materia pro pter maximā vim cōsumptionis ⁊ exiccatiōis sue vt Diascorides de eo scripsit in primo c° in vera translatione illius. qr multū approbo vsuꝫ ipsius omni modo assūptionis. Tertio vero cum loca libus appropriatis non multū fortibus in cura ei us procedēdū est. Et licet plīma auctoꝝ illustriū

senter tiis scribere possem. solū tñ illa q̄ cottidia na experientia me docuit vtiliora conscribere vti lius duxi. Primo igitur maxime vtilitatis est. vt accipiantur plante ⁊ folia vndēgeri quā sic vo cat Serapio ꝺ qua fit emplastrum cum aq̄ et mel le. Diascorides autē hanc plantam scribit erismō ⁊ cum bene diligenter attendatur est planta quaꝫ italici vocant erucam siluestrem. de qua secundū Diascoridem fiat emplastrum cū mulsa. i. aq̄ mel lis. Secundum magne vtilitatis est. vt accipiāt grana raffani ⁊ bene conterantur cum aceto leuis acredinis ⁊ ex eo sepe locus emplastretur cance- rosus. Tertiū spetiale est hoc. ℞ passularū pin guiū lib. ß. folioꝝ edere recentiū ana. ʒ. iii. conte rantur simul diu ⁊ ex eis emplastretur locus p se. Post hoc autē qꝛ persepe contingit locum vlcera ri si ita contingeret placuit ad consilii complemē tum quedā maxime vtilitatis experimenta con scribere. Primū est. ℞ pulueris cancroꝝ fluui alium conbustoꝝ. ʒ. iiii. tucie trigesies ablute cuꝫ aqua fontis. ʒ. i. misceantur omnia simul cū aqua mellis ⁊ fiat linimentū. Secundū est. ℞ litar giri diu contriti in mortario plumbeo. ʒ. i. succi solatri quantū sufficit incorporentur simul ⁊ lini atur ex eo locus. potenter eniꝫ aufert punctioneꝫ mordicationē ⁊ malā complexionē calidā. Ter tiuꝫ est hoc. ℞ tucie preparate vt prius. ʒ. ii. litar giri. ʒ. i. pulueris floꝝ rosmarini. ʒ. ß. olei ꝺ ker ua. ʒ. iiii. terantur omnia simul longo tempore ī mortario plūbeo. ⁊ medicetur ex eo locus. Est enī potentius ad exiccandū materiaꝫ ⁊ virulentiam omnem. Quartū singulare remediū ad omnia predicta est. vt ex succo plante quam quidā vocāt herbam demonis sepe liniatur locus. plantaꝫ aūt hanc italicorū plurimi vocant alberga. Aliqui vō vngariam vocant. ⁊ est maxime vtilitatis in sedā do inflamationes ⁊ dolores mordicatiuos. prohi bendo vlcerationē ambulare. vt experientia vidi ⁊ forte ista est plāta vt mihi apparet quā Diasco rides erismon vocat. de qua dictuꝫ est. Nam odō eius odori eruce silatur. silr ⁊ sapor vtriusqꝫ ma gnaꝫ habent in sil' conuenientiā vt experiētia pa tere potest. ⁊ hec de 2° ca° dicta sufficiant.

Capitulū tercium de cura mori.

Pro expeditione vero capituli tertii premitten dum q̄ ⁊ licet accidentia que. s. morū ⁊ alias exitu ras emunctoriales concomitari possent. plurima esse possit communia tamē sunt mala complexō ca lida cum inflāmatione ⁊ mordicatione ibi perce pta. Durities etiā ⁊ grossities neruorū cordaruꝫ ⁊ panniculorū ibi existentiū. Tertiū est stupor vel diminuta sēsatio ibidē remanens. ad q̄ō pluri mū sequitur ambulandi prohibitio. Pro cuius re motione fiat vnguentū tale. de quo sepe locus vn gatur frigido aut leuissime calido. ℞ olei violaꝝ ʒ. ii. amili. ʒ. vi. cerule litargiri ana. ʒ. ß. puluc- ris melliloti camomille ana. ℈. ii. croci g̃. vi. cere albe quantum sufficit fiat vnguentū q̄ postea bul liat in. ʒ. iiii. succi lactuce vsqꝫ ad consumptioneꝫ illius succi. Pro remotione vero secundi accidentis ℞ mucillaginū fenugreci ⁊ se. lini ana. ʒ. i. bdelii moll' ⁊ subalbidi dissoluti cum modico aceti al. ʒ. i. ß. croci. ʒ. i. cere albe. ʒ. i. ß. medulle crurīū vitul li. ʒ. i. croci. ʒ. i. fiat vnguētū fm arteꝫ. Pro stu pore vero remouendo aut in parte auferendo cō fert etiā hoc vnguentum imediate scriptū. De ex

pertis autē est vt inungatur sepe locus cum pigue dine taxi. Secundū est pinguedo vrsi. Ter- tium est ⁊ aliis fortius vt vngatur locus cuꝫ pin guedine leonis ⁊ hec de tercio capitulo. In regi mine vero tam in actu curatiuo huius q̄ prefua tiuo diligenter inspiciendū est. Oportet enī oiuꝫ rerum non naturaliuꝫ administrationē cum con trarietate applicari. cū igitur predicte dispositō nes existant apostemata ex materia sāguinea cui etiā fortasse non paꝝ flegmatis admiscet' salsi. Ideo oportet regimen in cibis ad infrigidanduꝫ ⁊ exiccandū inclinari. ratione tamen alicuius adu stionis conueniret administrari frigida ⁊ humi- da. Et propterea mihi apparet regimen eius con uenientius esse. vt ex frigidis ⁊ siccis po⁹ medio criter humidis confrangatur. Sit igitur panis eius aliqualiter furfureus grossus mediocriter de coctus parū salis accipiens ⁊ habeat duplū fermē ti respectu communis panis: optimū autē est vt pro curet comedere panē precise ex ordeo factū leuit salitum ⁊ fermentatū vt prius ⁊ sit ordeū p̱ pos se depilatū. De carnibus autē vtatur pullinis ana tinis perdicū ⁊ fasianoꝝ. Columbos autē omnino fugiat. silr carnes vitulinas vituli lactentis agni- nas ⁊ castratinas. Et de siluestribus vt leporinas cuniculinas ⁊ similiter omnes leuis ⁊ facilis dige stionis ⁊ leuis pinguedinis. Carnes autē porcine ⁊ consimiles multū humide multū viscose ⁊ pin gues non placent. Cuꝫ predictis autē carnibus sē per bulire faciat res aliqualiter infrigidantes cū exiccatione aut humectatione leui vt sunt borago lactuca acetosa endiuia portulaca atriplices spia chia bleta folia violarū semina comunia cucurbi ta suis temporibus recens ⁊ aliis temporibus ex iccata ⁊ preceteris portulaca sicca. De aperienti bus autē cum caliditate non transcendat. quale ē petrosil' ⁊ feniculus aut qualis est daucus vel api um. De fortioribus in pauca quantitate raro su mat. Iuscula etiā de farina ordei sūme placent. Consimiliter etiā ⁊ pannicū ⁊ far candruꝫ nomi natum. Caules autē ⁊ reliqua cibaria mel'icitatis potentiā includentia omnia dimittantur. aroma tibus autē raro ⁊ in pauca quantitate vtatur. ⁊ nō transcendat qualia sunt crocus macis nux musca ta ⁊ similiter leuiter calida. De saporibus autem ⁊ licet primo fronte non videretur esse conueniēs acetū. propterea qꝛ mel'iam excitat quia tamē si quid mel'icitatis in hac materia commiscetur. illud est propter adustionē genitū. Ideo non videtur ī conueniens aceti vsus. ⁊ maxime mediocriter ace tosi. Infrigidat enim ⁊ exiccat incidit ⁊ aperit. Similiter ⁊ agresta sine sale aut leuissime salse- dinis succus granatorum ⁊ citranguloꝝ conueni re possent. De fructibus aūt euitet sicut pira casta neas nuces auellanas ficus siccas phisticos pineas ⁊ reliquos fructus difficilis digestionis opillatios grossi nutrimēti ⁊ aliquid vnctuositatis habētes vt sunt nux ficus pinea ⁊ similia. Pomis autē dul cibus peponibus ficubus recentibus vuis et consi milibus lenientibus ⁊ aperientibus facilis dige- stionis ⁊ boni nutrimenti vti potest. Uino autem vtatur albo aromatico subtili aliqualiter pōtico vel in sapore mediocri. Dulce autem vinum oīo fugiat ⁊ ceruisiam. et omnes potus sua dulcedine vel substantia humores cursibl'itati et ebulitioni disponētes effugiat. Optimū autē est ei vt potui

suo tempore veris et estatis et autumni semper cõ misceat terciam vel quartam partẽ aque sublima tionis boraginis. hiemali vero tempore confrangatur vinum ex aqua commixta et sublimatione boraginis duarum partium et tertia ex aqua sublia tionis rosmarini in panno de sindone raro et tali vino vtatur. Ex premissis apparet qualiter aer camera et locus quibus habitat debent esse ad frigiditatem et siccitatẽ iclinata. De annexis autẽ cu tentur vestes epar et renes imo et totũ corpus multum calefacientes vt pelles vl' pinas et similes suffultas. longa etiã statio in stufis sicut est talis patrie consuetudo non mihi placet imo si potest oĩo dimittat. De motu aũt et quiete dicendũ q̃ et lz exercitiũ gratia consumptionis superfluitatũ cõ uenire videatur. qz tamen corpus non est mundũ et exertitiũ superfluitates agitando fluere facit. et consuetudo membrorum qz fortia membra supflui tates suas expellunt ad debilia. pª primi capº de membris in fine. Ad quod etiam adiuuat ponderositas et fluxibilitas materierum inclinãtes eas ad inferius. qz laudo mag' vt quiescat q̃ exercitetur loco autem exercitii vti potest fricationibus pedũ et cruriũ vsqz ad genu cum panno aspero factis. similiter fricationibus capitis et spatularum ieiuno stõcho vt materias diuertant et euaporare faciãt. Omnia aũt aĩe accidentia hũores et spiritus calefacientia ebulire facientia et inflammantia cõpus vt ira furor et similia. Similiter etiã et promouẽtia animam et corpus ad nimiã consumptionẽ et exiccationẽ dimittantur. Tristari autẽ et frequenẽ sollicitari de impossibilitate curationis valde nocent. Confortetur igitur et speret sanitatẽ quam sibi deus omnipotens prestabit vt spero. Circa repletionem autem iam factam qualiter procedẽdũ sit in pº caº regiminis curatiui patere potest per euacuatiões vniuersales et particulares ibi positas Circa autem repletionem euitandam fieri has r̃ gulas obseruet. Prima vt nunq̃ cibum accipiat nisi cognouerit preassumptum cibum fuisse cõ plete digestum. in quo non paruz plurimi alemanorum peccant multũ longo tẽpore et sepe comedentes. Colligitur hec sententia 3ª primi caº de r̃ gimine eius quod comeditur et bibitur. Secũ da regula est vt nunq̃ cibum accipiat. nisi fames ipsum inuitet. neqz tardet accipere cibum quando famescit colligitur vt supra. Tertia regula ẽ vt semper preassumat cibaria leuia et lubricantia de quibus in principio capituli huius libri colligit' vbi supra. Quarta regula est vt nunq̃ cibuz accipiat vsqz ad completam satitatẽ. Deterior eniz comestio est que stomachi grauitatẽ efficit sicut deterior potus qui in stomacho natat et fluctuat. et colligitur vbi supra. Quinta regula q̃ nunq̃ cibuz comedat nisi ipsuz perfecte masticet. qui eniz odit vitam suam cibum sine optima masticatiõe deglutiat. Sexta regula est vt nunq̃ in vna comestione diuersa et plurima cibaria assumat et potus etiam diuersos contra omnẽ alemanorũ vsuz nihil enim deterius q̃ diuersa cibaria simul coniungere. et cum hoc in comedendo tempus prolõ gare. De somno autẽ et vigilia sic procedat. Nũ q̃ dormire incipiat nisi per duas horas post cibũ tunc enim dormire incipiat super dextro prius latere. deinde post primum somnũ super sinistro se vertat. Dormitio enĩ resupina in casu isto põt aliquid vtilitatis afferre. qz superfluitates ad posteriora declinare facit. Mensura autem dormitionis non transeat septem vel ad plus octo horarum spatium. Si autem contingeret excessum ĩ somno et vigilia fieri. melius est in vigilia multuz excedere q̃ in dormitione. prolixa eniz vigilia superfluitates diuertendo euaporare faciendo et consumendo corpora extenuat. Somnus vero superfluus corpora replet et humectat reũatismos generat et materias ad loca debilia fluere properat. Hec sunt que de regimine huius nobil' vtiliora aperire potui. figura autem cultellaris cauterii supratacti est ista et fiat de ferro ad laudez dei amẽ.

Consiliuz de apostemate in inguine.

Difficile maxime videtur reducere dispositionẽ huius viri ad veram cognitionem et adequatum capl'm. Apostema durum malignum in inguine tendens ad cancrum in omni apostẽate cronico malignatur materia propter longam stationẽ in loco que arguit vel associat part' illius debilitatem maximam. quia debilitato calore innato corrumpuntur materie diu stantes in locis et' si prius fuissẽt laudabiles. Cura flobotomia. Deinde. ℞ cassie tracte cum aqua lact'. ℥. i. epithimi thimi ana. ℈. i. reubarbari agarici ana. ℈. ſ. ℥℥. spice nardi ana ℥. v. salis gemme ℥. i. fiat infusio colatura. dos' pro minoratiuo. Digestiuũ. ℞ florum boraginis buglose ipericonis valeriane thimi epithimi ana. M. i. radicum cicoree et endiuie calendule dauci feni. ana. M. i. part'. ii. radicum brusci M. ii. seminum comunium frigidorum granorum peonie et lupulorum ana. M. ſ. absinthii assari eupatorii camedreos camepitheos ana. M. i. ſ. buliat omnia in lib. x. aque ad consumptionem medietatis. post colature expresse addatur aceti albi lib. i zuccari lib. i. ſ. coquantur vsqz ad spissitudinem sy. Dos. ℥. ii. cũ aq̃ buglose et scabiose ana. ℥. i. ſ Eradicatio. ℞ ellectuarii idi ellectuarii succi ros ana. ʒ. i. ſ. cassie tracte cum aqua lact'. ʒ. vi. Ellectuariũ. ℞ troc. de violis de ros de spodio cum semine acetose ana. ʒ. ii. spodii subtilissime triti et buglose ana. ℥. ii. fiat ellectuariũ. dos coclear vnum expertum emplastrum in resoluendo superfluitates ex profundo musculorum consumendo humiditates.

Consilium de tumore in testiculo cum duritie et dolore.

Iste nobilis bononiensis egrotat dispositione quam alias passus fuit saltem bis et est tumor cũ manifesta duritie in testiculo dextro ipsius qui quandoque associat sibi dolorem satis verendum et minatur sibi hec dispositio carnosam herniam et proprie si perseueraret et conuerteretur ad duritiem fortem. Oportet igitur ei prouidere citissime anteq̃ res antiquetur. Caueat ergo sibi ab omni legumine et a rebus valde salsis et a multitudine rerum acutarum vt piscibus salit' sinapismo et consimilibus et comedat pisces elixos et frixos. Id

spinachia bleta iura ciceꝝ ru. riso cū amigdal' vta tur passulis ficubus siccis arantiis ⁊ consimilibus bibat vinum albū subtile ⁊ boni sapozis aliqualiter aque cōmixtum precocta tamen vsqȝ exit perfecte sanatus. vtatur sparagis rampontiolis lactuca cicozea lupul' ⁊ similibus. De remediis vō medicinalibus omnino videretur mihi necessarium ꝙ iste nobilis faceret sibi fieri flobotomiā de vēa basilica dextri brachii per quam extrahere faciat de sanguine. ℥. iii. vel. iiii. Facta flobotomia sequēti die imediate accipiat hunc potuȝ. ℞ ellectuarii indi. ʒ. iii. ʃ. bibat ipsum cum modico vini al. subtilis ⁊ calefacti hora. x. ⁊ tardet cibum vsqȝ ad horam. io. ⁊ in hora. i ʃ. bibat ciatum vnuȝ aque cocte cum zuccaro calefacte. Die vero sequenti īmediate superponat toti testiculo istam vnctionem calidam totum membrum vngendo diligenter absqȝ fricatione aliqua. ℞ olei de sisamo. ℥. ii. olei de euforbio. ℥. ʃ. misce non calefiat totum sed sep accipiatur de eo quantum sufficit pro vice vna. Cum ergo fecerit inunctionē suprascriptam tunc statim superponat petiaȝ vnam magna rotundā amplectentem totam bursam testiculoꝝ ⁊ permutet ipsuȝ oī die bis extendendo super petia ipsuȝ bene gross' ⁊ mediocriter caliduȝ scȝ empl'm. Dū ergo continuat istud emplastrū si venter eius nō esset bene largus sicut esset consuetus tunc vtatur isto ellectuario de quo ante cenaȝ assumat coclear vnum. ℞ medulle sebesten extracte cum aqua de coctionis folliculoꝝ sene. ℥. iiii. cassie fistule extracte cuȝ predicta aqua. ℥. iii. diagridii. ℈. ʃ. fiat electuarium. Cuȝ ergo isto vtitur emplastro tunc oīo quiescat ⁊ non ambulet. ⁊ cum fecerit ista per septimanā vnam scribat de statu suo. ego enī alia remedia efficatiora scribam secundum ꝙ res terminauerit.

Consilium de sterelitate seu impotentia ad generandum.

Rationabiliter contemplāti ea que ꝺ dispositiōe magnifici domini comit' scripta sunt satis facile potest apparere causa sterilitatis vl' impotentie generationis. Cum enim nobilis mulier eius defectum generationis habere nō possit ex his que īformatiē scripta sunt. oportet illius causam assignari viro cui copulatur et a quo recipitur. nȝ ē mirabile hoc īmo valde verisimile videtur: Ad generationeȝ igitur exigitur debita virge erec° ⁊ erectionis permanentia ad hoc vt virga conuenienter os matricis ingrediatur ⁊ ibidem confricationem faciens delectationem faciat. ⁊ eadem ab ea recipiat etiā per debitam erectionem conuenienter ingressa virga in eius concauitatē sperma conuenienter effundat. cum igitur virga non bene erigitur ⁊ erecta non bene perdurat tales effectus dicti nō cōsequūtur q ad generationem necessarii sunt. Amplius ⁊ si sperma in vasis propriis in quibus generatͤ non est conuenienter excoctuȝ non poterit esse apta generationis materia īmo impeditiua magis. Cum igitur tales esse in magnifico domino comite inueniantur. nihil mirabile si sterilis est ⁊ non fecundus. Indebite igitur erectionis virge causaȝ in eo accipere non possu9 esse siccitat' ligamētoꝝ cum humidus valde naturaliter ⁊ etatiue sit. Nȝ etiam spasmum aut paralesim membrorū genitalium. Neqȝ cum hoc assunt oppillationes inter medium cordis aut epatis existentes cum deficiant signa talem oppillationem arguentia. ⁊ si ēt plures alie preter istas possent esse cause ⁊ coitus ⁊ generationis impeditiue ⁊ erectionis mēbri nª tamen videtur esse propiquior ⁊ efficatior ꝙ mala 9° humida totius ⁊ maxime in renibus ⁊ mēbris genitalibus augmentª cum multitudine fl'icaꝝ materierū que naturalem calorem suffocādo extingunt vel debilitatem adducunt. nȝ vētositatem ad generationem innecessariaȝ generare possȝ ꝙ deficiat erectio Neqȝ etiam calor potens est ad debite coquendum materiam spermatis quare sperma generatur aquos' ⁊ fluiď quod nec generatiōi nec delectationi conueniens est.

Capitulum de cura per dietam.

Huic itaqȝ nocumento subueniendo ⁊ si longo sermone multisqȝ modis vti possem. leuius tamen ⁊ vtilioribus remediis prouidendū esse mihi visuȝ est. Itaqȝ vtatur regimine sex rerum non naturalium ad ca. ⁊ sic. inclinantium licet cum mensura rerum secundū gradum transeuntium modo procedatur administrando cameram ⁊ locum habitationis ca. ⁊ sic. absqȝ humiditate vento ⁊ reuāte a muris antiquis eleuata. stationem ⁊ dormitionē in loco terraneo euitet omnino. In cibo vtatͤ pāe recenti duoꝝ vel ad plus trium dieꝝ confecto cū semine napi pulueri zato ita ꝙ in vno pane sit pr̄dicti pulueris. ℈. i. Carnibus vtatur pinguibus iuuenibus ⁊ laudabilibus non valde sals' cuȝ sapor' ex croco piper' longo et puluere caude stinci confectis. Acria vero ⁊ acetosa ⁊ pastilia ⁊ viscosa caueat condita. Exercitio mane ⁊ ante cenam mediocriter vtatur ⁊ ipsum post cibum euitet. Dormitionem longam ⁊ max̄ super cibum omnino fugiat. Longa enī dormitio ita coituȝ impedit sicut multa ciborū ⁊ potuum repletio. Effugiat sollicitas angustias iram ⁊ furiam ⁊ mala cogitamina ⁊ continue meditetur de coitu ⁊ variis coeundi modis. Iustitie tamen ⁊ reuerentia honestatis moraliter seruata. Audiat igitur lectiones istoꝝ de luxu ⁊ coitu fabulantium de mulieribus ⁊ viris in coitu negotiantibus ⁊ accipiat sepe tauroꝝ equorū pecuduȝ ⁊ alioꝝ brutorum varios coeūdi modos. Repletionē ex cibis ⁊ potibus multā oīo deuitet. Hoc enī maxime generatiōeȝ ⁊ coitū ipedit. cunqȝ ciboꝝ repletionē percipit ieiunio ipsaȝ corrigere melius est ꝙ cuȝ medicinis.

Capitulum tercium de cura per medicinas.

De regimine medicinaliū. i ʃ. simplicia collando quibus vti debet ⁊. 7. composita que sunt ista.

Primū simplex est vsus croci in cibariis excitat enī libidinē vt Serapio scripsit. Secūdū est poruȝ non transplantatū in aqua coct' ⁊ comestum Tertiuȝ est puluis se. eruce ex quo bibatur . ʒ. ʃ. cum vino dulci ante cibum. Quartum est puluis virge tauri exiccate de quo. ℈. i. bibat ante cibum cum vino dulci ⁊ potēti. Quintū est comestio granoꝝ azelini ante cibum ⁊ post. Sextum est comestio satyrionum recentium cuȝ zuccaro ante cibum vel puluis coꝝ cum decoctione eruce. Septimū est cynamomū subtile quod comestū ante cibū facit erectionē magnā. Octauū est positum grā noui ꝙ testiculus vulpis cum suo

appensorio alligatur coitum ⁊ erectionem facit.
Nonum est semen pastinace puluerizatum ⁊ cū vino bibitum. Decimum sunt radices yringi se pe comeste cum melle recentes. Undecimū est ℥. conditum cum melle sepe ante cibum acceptū
Duodecimū est puluis stincoꝝ ⁊ proprie caude eius bibitus cum vino dulci ⁊ sit dosis eius.ʒ.i.
Decimūtercium frequens comestio passeꝝ in cibis. Decimūquartum est fel apri ex quo si inū gatur virga erectionē ⁊ magnam delectationem in coitu facit. Decimūquintū est puluis se. lini cum zuccaro sumptus i cibis. Et nō ꝙ hec omnia cum hoc ꝙ prouocant spermatis augmentū mirabi liter valent ad faciendū virge erectionē ⁊ confor tandum coitum omni fere spetie confortationis.
Nunc de compositis dicendū. Primū igitur cō positum est hoc. ℞ se.lini.℥.ß.piperis al.ʒ.ii.mel lis cocti.℥.i.fiat ellectuarium ⁊ ante cibum come datur. Secundum compositū ē hoc. ℞ sal' stici vel carnium eius portaꝝ supra renes.ʒ.i.se. eruce ʒ.ß.misce ⁊ accipiatur cum ouis sorbilibus ⁊ biba tur vinum dulce post. Tertium compositum est hoc. ℞ semen napi eruce pastinace ligue auis car nium stinci ana.ʒ.iii.musci.℈.ß.malaxentur cum oleo de pineis ⁊ post triduum fiat ellectuariū cū ℥.iiii.penidia.⁊ lib.ß.mellis ⁊ est mirabile ⁊ acci piatur mane ⁊ sero cum vino dulci. Quartū cō positum est hoc. ℞ se.eruce.ʒ.viii.cimini.ʒ.iiii.pi peris.ʒ.ii.semen portulace.ʒ.i.mell' despumati.℥ v.fiat ellectuariū ⁊ est nobile accipiatur sicut pre dictum. Quintū compositū est hoc. ℞ zuccari al.lib.ii.coquantur cum aq̄ decoc.se.napi ⁊ super addantur hec. ℞ granoꝝ pinee.℥.v.fisticoꝝ.℥.iii cyna.se.eruce pastinace ana.℥.ii.ß.radic. yringi. ℥.iii.piperis al.⁊ lon.ana.ʒ.i.fiat confectio vt pi neata ⁊ accipiatur ex ea ante cibum ⁊ post cum po tu vini al.subtilis ⁊ aromatici. Sextum compo situm est hoc. ℞ musci.ʒ.ß.distemperetur cum bal samo ⁊ ex ea vngatur caput virge mirabiliter cō fert ad faciendum erectionem. Septimū ⁊ vlti mum est hoc. ℞ formicarū magnaꝝ habentiū alas ʒ.iii.olei de sisāo ⁊ de lilio ana.℥.i.infundant' fo mice in oleis ⁊ per.vi.dies soli exponantur.deīde coletur ⁊ colature addantur hec. ℞ euforbii.℈.i. pipis ruthe ana.ʒ.i.sinapis.ʒ.ß.⁊ iterū soli expo nantur per dies viii.de hoc virga ⁊ testiculi ⁊ in guina iungātur ⁊ est optimū. Hec sunt flores oīm sermonum sapientum.dirigat autē ea altissimus omniū congenitor ⁊ conditor in salutem domini mei saluberrimi ⁊ generosi domini comitis d spā no sua mīa ⁊ pietate.

Consilium de apostemate testiculorum.

Sta fuerūt iterrogata ⁊ sup ple nam informationē habens dispo sitionis respondeatis mihi ad īfra scripta omnia. Primo a quāto tempore citra incepit tumor in mēbris genitalibus. Secūdo si predictus tumor est in ambobus testiculis an i vno tantū. Tertio si est in dextro aut in sinistº.
Quarto si tumor ille est cum magna duritie. secundum sui totum aut in aliqua parte cum du ritie ⁊ in alia cum molitie. Quinto si est ibi ru bedo cum claritate aut obscuritate. Sexto si ē ibi caliditas manifesta cum punctione aut nō.
Septimo si est ibi pulsatio aut non. Octauo si dolor extenditur vsq; ad inguina vel non.
Nono si sentitis in loco illo pondus cum grauita te descensus. Decimo si in aliqua parte inuenit' pruritus. Undecimo si sentitis aliquod nocumē tum in vrinando difficulter aut si vrina distillat inuoluntarie. Duodecimo si tumor ille contiue crescit aut equaliter stet. Apparet ex his que mihi rescripta fuerunt in respondendo ad quesita.xii. per me transmissa ꝙ hoc apostema testiculorum cum hoc ꝙ est magnum ⁊ duritiei grādis nō pa rum verendum est propter quattuor principales causas. Quarum prima est q2 ipsū est cronicū ⁊ raro contingit cronicum apostema principalis membri feliciter terminari et sine grādi pericu lo. Secundū q2 ipsū est ineptū resolutioni tam sensibili ꝙ insensibili propter paucitatē suam. Et adhuc ineptum est digestioni propter eandem cām eo q2 aut nunꝙ aut rarissime putrificate materie sanari possunt propter paucitatem humiditatis earū que in omni digestione necessaria est tam in inuatiuo ꝙ in nocitio dicta. Et tertia causa est iterū q2 iam videtur habere signa pronuntiātia aptitudinē eius ad corruptionem.eo quia mēbrū participat rubedine tendente ad fuscedinē. Et ēt q2 in inferiori parte oxei videtur esse factā colle ctionem cuiusdam aquositatis que non protendit aliud ꝙ virulentiam ex parte apostēatis resectā.
Et quarta causa cognitionis huius apostematis est ꝙ non apparet debita sensatio in quacunq; p te quantitatiua membri apostemati que duo vlti ma videntur esse sufficientia signa tendentia in mēbri corruptionē vt colligi potest 2ª primi caº de causis corrumpentibus membra ⁊ 3ª qrti tra ctatu primo capº de cancrena et estiomeno ⁊ te rapentice ⁊ continentis libris.i3º.propter que oīa inferunt. Primo necessariū esse solertem diligē tiam ⁊ cautelam in cura huius dispositionis.
Infertur secundo ꝙ omne auxilium eidem neces sarium sūmopere oportet eum esse festinū vt nūc sequitur in tribus capitulis sufficienter conscripti
Primū est ꝙ vir iste nobilis effugiat cibos et potus omnes grossos viscosos melīcaꝝ materieꝝ generatiuos vt sunt panis azimus nō bene coctus sz combustus.pastiles cibi carnes antique salsamē ta omnia legumina acria ⁊ acetosa cibaria oīa ca seum antiquū pisces magnoꝝ corporū.alleum ce pe ⁊ similia acuta.vinum rubeum vel nigrum acre vel ponticum.Omnia hec in summa dimitter' d bet. In aliis autē faciat vt sibi placet. Secūdū vero principale obseruandum est vt venter huius viri sit fluxibilis bene.Si vero inueniretur nat' aliter talis prouideatur sibi cum remediis istis.
Quoꝝ primū est hoc clistere. ℞ consuete decoctō nis quattuor herbaꝝ lib.i.benedicte.ʒ.vi.olei de sisamo olei violaꝝ ana.℥.ii.salis gemme.ʒ.i. vi tellum vnum oui zuccari rubei.℥.i.misce ⁊ accipi atur hora in qua minus grauatus est. Secūdū remedium pro fluxibilitate est. ℞ mellis crudi li bram.ß.pulueris cimini.℥.ii.salis indi.℥.i.ß. te rantur omnia simul in mortario ⁊ fiat ellectuari um in quo immerse semper teneātur radices ble te mundificate ⁊ facte figura digiti minoris.
Tertiū remediū ad hanc itentionē est vt si ab horreat clisteria ⁊ suppositoria iam dicta omni.

sero accipiat.℥.i.huius ellectuarii.℞ mucillagis sebesten cassie fistule ambozum pzeparatoꝝ cum aqua lupulozum ana libzam.ʃ.zuccari albi.℥.ii. pulueris sene.℥.i.ʃ.salis gemme.℥.i.fiat ellectuarium de quo hoza media ante cenam singula die aut saltem omni alterna die accipiat quantitatem supzascriptaꝫ.Et si notabiliter solueret accipiat vinuꝫ calidum ⁊ econtra si parum solueret tunc superaddantur quantitati pzedicte secundū discretionem medici astantis. Pzo particulari cura pzedicti apostematis in cozruptioneꝫ iam tēdere icipientis vt ex pzedictis declaratuꝫ est.

Pzemittendū pzimo ꝙ in cura huius apostēatis nulla medicina notabiliter calida vel acuta applicanda est.eo qz adderet in aptitudinem cozruptionis ⁊ faciliozis. Pzemittenduꝫ secundo ꝙ euitari debet cuiuscunqꝫ localis medicine applicatio que sit frigida vel repercussiua.eo qz talis per viaꝫ cozruptionis inati calozis hoc apostema permutaret i cancrenā ⁊ hestiomenū.ſ. as kachilō.nl lo eni hoꝝ triū potentioz ⁊ foztioz esset ⁊ īmediatioz ꝙ̄ inati calozis cozruptō 3ª quarti ⁊ aliis locis supza allegatis. Pzemittendū 3° ꝙ oīs medicina huic apostemati conueniens debet esse in ğdu caliditatis non transcendens tertium.⁊ debet esse humida remisse humiditatis non transcendētis secūdū gradū. Et tertio debet esse cum frigidis aliquantuluꝫ refracta vt nūc sequitur in duobus localibus super patiente particula applicādis Quoꝝ pzimū est emplastrū hoc.℞ tutie pzeparate cum aqua rosata.℥.i.amili.℥.iii.olei onfancini olei violarum olei d̄ nenufare ana.℥.i.ʃ.croci.℈.i foliozꝝ maluarū elixatarū lib.i.masticis sarcocolle mirte ana.ʒ.ii.farine ozdei.℥.ii.fiat emplastrū de quo actu tepido bis in die lotus medicet̄.

Secundū remediū est hoc.℞ olei violaꝝ olei onfancini ana.℥.i.ʃ.amili.℥.i.croci.℈.i. vitellos ouozum numero.ii.litargiri spumificati.℥.i. fiat vnguentum molle in moztario plumbeo cum suo pistello. Tertio iterum pzemittendū est ꝙ oēs partes apostemati circūstantes per amplitudineꝫ sex digitozum circunquaqꝫ liniant̄ hoc defensiuo ℞ albumina duoꝝ ouorū olei rosarū olei de nēufare ana.℥.ii.boli armēi.℥.iiii.acatie thuris sādarace ypoqstidos ana.℥.ʃ.fiat vnguentū in moztario absqꝫ igne vsqꝫ ad bonam glutinositatem.quibus applicatis per.viii.vel.x.dies scribat̄ d̄ statu suo vel querat aliud consilium quo maxime indigere videtur ⁊ cito ad laudem dei amen.

Iteꝫ.p eodē Ozdiani ista.p dicto Iobonito propt̄ dispositionē stomachi.℞ cimini feniculi ana lib.ʃ.seminis aneti.℥.i.anisi karui sileleos ana.℥.ii misce.℞ olei de ozigano de menta ana.℥.i.galie muscate.ʒ.i.ʃ.vnguenti glutinosi.℥.iii. cere quātum sufficit fiat vnguentū bene glutinosum addēdo resine quantum sufficit. Itē ℞ pilľaꝝ alefangiaꝝ.ʒ.ʃ.pulueris granatozuꝫ.℈.i. incozpozent̄ simul cum miua citonioꝝ ⁊ fiant pilľe ex oi.ʒ.vii Iterum.℞ vnguenti.℥.i.olei amigdolaruꝫ amararū ⁊ de sisamo ana.℥.i.ʃ.medulle recētis bouis ʒ.x.cere quantū sufficit fiat vnguentū molle. Iteꝫ ℞ folioꝝ bardane altee pzeparate ana lib.i.farie sisami lib.ʃ.bdelii mollificati cuꝫ aceto.℥.ii.croci.ʒ.i.farine ozdei.℥.iiii.fecis olei yrini fecis olei lilioꝝ alboꝝ ⁊ de sisamo ana.℥.ii.fiat emplastrū de quo mane ⁊ sero emplastrent̄ testiculi inuncti pzius vnguento supzascripto.℞ pulueris capillozum veneris.℥.ʃ:tragee ad renes.℥.iiii.ʃ.misce de quo ante cibū sumat coclear vnum pzopter renes in quibus patiebatur dolozē. Item ℞ farine sisami fenugreci ana lib.ʃ.farine ozdei.℥.iiii.seis altee malue ana.℥.i.ʃ.butiri recentis lib.ʃ.olei d̄ sisamo lilioꝝ alboꝝ ana.℥.ii.bdelii dissolnti cum aceto acuto.℥.ii.fiat emplastruꝫ It̄.℞ olei de sisamo.℥.i.bdelii dissoluti.℥.i.ʃ:misce ad laudem dei amen.

Tractatus 2° de membzis generationis in mulieribus.

Consilium de mala complexione frigida ⁊ humida matricis cum oppillatione renum ⁊ eoꝝ mala complexione frigida ⁊ humida.

Dispositio huius nobilis domie vxoris domini Antonii a scroffa videtur pzicipaliter esse duplex .Et pzima quidē est dispō matricis. Secunda vō est renuꝫ oppillatio ⁊ pzcpzie sinistri renis que multum parata est efficere apostema i eo: Pzima vero dispositio est egritudo matricis pzouenies a mala complexione frigida ⁊ humida ipsius.Cuius quidem causa magis asigᵃri potest pzimitiua que incipit licet non sit facta per essentiaꝫ ⁊ fixa.Causa vero primitiua fuit abozsus in 6° mense factus vel circa ipsū.ex q° multitudo senguinis euacuati per viam resolutionis ⁊ pziuationis spirituū fuit causa debilitatis eius Sic enim pzopter retentionē menstruoꝝ imoderatam contingunt in matrice nocumenta debilitatis ⁊ suffocationis inati calozis in ea.Itaqꝫ augumentum fluxus sanguinis menstrualis cum superfluit matricem ad melancolicas ⁊ difficiles egritudines perducit.et fuit sententia Auicē.21ª ẽcii tractatu 3° pzimo capľo dum inquit. Ex nocumento alterationis menstruoꝝ supple ad defectū vel augument̄ parant̄ ad additionem debilitat̄ mulieris et alterationem fozme eius ⁊ paucitatē conceptionis eius ⁊ multitudinem abozsus eius ⁊ ipsius partium ⁊ debilitatē fetus cum nascitur. Dixi autē pzimitiuā causam. eo ꝙ illius abozsus causam existio fuisse imoderatū motū totius aut ptium aliquaꝝ ⁊ pzopzie matricis.quod valde frequenter contingit in frequenti coitu ⁊ vario cōpozis decubitu tempoze expeditionis.Non tamen hesito quin illius abhorsus causa interius eueniēs potuerit esse multiplex sicut augmentū fľatis vel aquositatis que frequenter multiplicantur in cotillidoibus imo ⁊ i tota matrice ⁊ relique alie cause pares isti Ex quibus facile concludi potest quar̄ mulier ista post tempus abozsus fuit sterilis ⁊ infecunda. Et ex his facile deduci potest.quare materierum albaꝝ ⁊ viscosarum cursus longo tēpor̄ perseuerauerit a matrice.pzopter.n.debilitatem iam assignatam materia que pzo nutrimento delegatur ad ipsam debilitate calozis innati ipsius in superfluitates fľaticas per viam digestionis ꝯuersa fuit.imo debilitas talis non solum eidem.p pzia fuit. Sed fuit etiaꝫ epati eius comunicata.ita vt maioz pars chili ⁊ fľa conuertat̄. eo quia flegma est sanguis diminute decoctus pª pzimi

capl'o de humoꝛibus i facto esse. Et fuit hec sn̄ia Auicē. 21ª tercii capl'o tertio vbi inquit. Nam cuꝫ multiplicantur egritudines in matrice debilitāt epar. ⁊ pꝛeparant ad hoc vt generetur ab eo ydropisis. Et ex his coꝛrelarie concludi potest. quare hec mulier notabiliter extenuata sit respectu hūiditatis generalis. Sanguis enim flaticus in ea multiplicatus non est materia nutricationi eius conueniens. Secunda vero pꝛincipalis dispositio huius domīe ē mala cōplexio rn̄ū frigida ⁊ humida cum multa materia flatica in eis oppillatōnem faciente. ⁊ pꝛopꝛie in sinistro rene i quo magis contingit nocumentū ⁊ foꝛtius pꝛopter maioꝛem debilitatem ipsius ex vniuersali sentētia sapientum dicentium q̄ pars sinistra hominis dbilioꝛ est dextra. Potuit etiaꝫ accidere hoc pꝛopter alias causas quas gratia bꝛeuitatis obmitto. Et si argueretur q̄ mala complexio renum est calida magis q̄ frigida. eo qꝛ caliditas in loco renum intensa percipitur. Igitur ibidem est excessus caliditatis ⁊ non frigiditatis. Cui motiuo dicenduꝫ est negando consequentiam. eo qꝛ pꝛopter oppillatōnem materia longo tempoꝛe retinetur in parte. ⁊ ebulit pꝛopter pꝛohibitam transpiratiōnē caliditatem efficientem. Mala igitur complexio frigida ⁊ humida renum est ipsa pꝛopꝛia egritudo. cuius materialis causa sunt flata ml'ta. Et potest ex hoc sermone pbabiliter concedi q̄ hec mala cōplexio est duplex. s. frigida per essentiam ⁊ calida per accidens. Et erit egritudo ipsa mala complexio diuersa complicata ex frigida ⁊ humida ⁊ sicca vt pꝛedictum est. Quod autē quandoqꝫ vꝛīa ipsius efficiatur grossa aut mediocris in substātia cum multitudine sediminis ⁊ nebule ⁊ crinoidalium partium ⁊ trumboꝝ contingit quoniā pꝛopt̄ potentiam virtutis cum iuuamento rerum aperitiuarum vel exercitio vel aliis causis aperiuntur vie. ⁊ dissoluitur materia diuersas faciens impꝛessiones in coloꝛe substantia ⁊ contentis vꝛine. fm ipsarum materierū diuersitatem. Accidit autem quādoqꝫ vꝛinam esse albam ⁊ substantiā omnino similimam elemento aque. que contingit aut pp̄t nimiam cruditatem vltimatā. aut pꝛopter caliditatem in renibus attrahentē velociter a remotis partibus ⁊ taliter contingit in diabete vꝛinas aqºsas educi. ⁊ foꝛtassis pꝛopter hanc causam contingit in hac dnmina vꝛinas aquosas emitti pꝛopt̄ malam complexionē calidam in renibus eius accidentaliter acquisitam vt supꝛa deductum est. Et ex his omnibus facile deduci potest solutio plurium diuersitatuꝫ accidentium in hac domina eue nientium. Pꝛimo enim clare videri potest quare domina ista aliquāto tempoꝛe fuerit a mēstruis pꝛiuata. Secundo q̄ꝛ in ea habūdauerit cursus materieruꝫ albaꝝ ⁊ coꝛruptaꝝ a matrice pro ueniens. Et tertio iteꝝ quare fuerit conceptōe pꝛiuata a tempoꝛe aboꝛsus vsqꝫ ad hunc dieꝫ.

Et quarto adhuc quare semen virile adhuc nō bene contineat. Et quinto pꝛopter quid tantā extenuatiōnē acquisiuerit. Et adhuc sexto pp̄t qd in mictu frequenter perseueret ⁊ ab eo sepe absoluatur. Amplius ⁊ pꝛopter qd septimo vꝛīe ipsius quandoqꝫ quandam moꝛdicatiōnē efficiāt i uiis. Et iteꝝ octauo pꝛopter qd appareant i substantia albe ⁊ aquose. Similiter etiam ⁊ nono pꝛopter qd ⁊ quandoqꝫ grosse fiant i substātia vꝛine eius ⁊ in coloꝛibus eius frequenter variate ⁊ earum sedimina vel contenta plurimas recipiant varietates. ⁊ aliquando videantur in eis crinoydes petala trumbi atthomose resolutiones vł furfuree ⁊ sibi similes. Rursus iterum pꝫ ex pꝛedictis quare doloꝛ in spina eius ⁊ locis renum frequenter fixus permaneat ⁊ plura alia istis similia speculanti faciliter apparere possunt. Hec i sūma videtur huius nobilis domine dispositio succincte collecta.

Capitulum secundū de cura per dietā.

Pꝛo cura tamen harꝫ dispositionū licet regimen multo accurato ⁊ pingui sermone indigeret tam ex parte reꝝ non naturalium q̄ medicinalium. succinte tamen regimen eius pertrāsibo ⁊ pꝛopꝛie ex parte rerum non naturalium. Nam satis āple a viro scientia ⁊ opere peritissimo doctoꝛe perspicuo Petº salmonense hec experta fuerunt. Que id tamen leuius in materia scribi potest ⁊ vtilius ꝑtranseundū est. Itaqꝫ locum habitationis eius eligat ad caliditatem ⁊ siccitatem magis q̄ ad alteras qualitates inclinatū. ita vt euitet moꝛam contrahere in locis humidis ⁊ cameris terraneis et pꝛopinquis decursibus aquarū ⁊ antiquis edificiis expositis flatui venti meridionalis aut excellent̄ caliginosi. De cibis autem ⁊ potibus eligat eos qui sunt iclinati ad caliditateꝫ pꝛimi gradus ita q̄ omnis cibus absolute dictus refrāgatur administrationi ciboꝛum pꝛimi gradus aut secundi. Et taliter enim operando aperientur oppillatōes in renibus ⁊ pꝛohibebitur earum augumentum. et materia in eis aggregata sufficienter consūet. Conuenit igitur ei panis bene fermentatꝫ ō simila conuenienter coctus non valde durus quibusdam granis fenicli artifitiose compositus. Carnes pulloꝝ columboꝛū paruoꝛū auium minutaꝝ anatuloꝝ ⁊ sibi similes conueniunt ei. De volatilibus ⁊ quadꝛupedibus carnes edi vituli gazelli ⁊ agni in quibus coquantur radices feniculi aut petrosilini aut dauci. Et de plantis etiam elligāt caules feniculus petrosilinū daucus ysopus mēta oꝛiganum calamentū ⁊ similia. Spinachia vero bleta boꝛago endiuia lactuca cucurbita cucumeres poꝛtulaca attriplices et sibi similes non placent pꝛopter harum humiditateꝫ magnam nisi cum pꝛedictis calidis ⁊ aperitiuis decenter temperēt ab ea. Aceti vero vsus ⁊ alioꝝ accidentium absqꝫ stipticitate placet ⁊ pꝛopꝛie hoꝛum in quibus cū incisione reperitur apertio. sicut hec inueniuntur in vino citonioꝝ in succo citranguloꝝ ⁊ limonuꝫ.

De fructibus autem euitet omnes in quibus inuenitur stipticitas cum oppillatione a superflua humiditate et frigiditate pꝛouenientes. sicut i pꝛunis castanea soꝛba citōiis ⁊ similibus. Omnis āt ciboꝝ pꝛeparatio cum speciebus aromaticis ⁊ pꝛopꝛie cum croco cinamomo galanga nuce ꝫinꝫiber aniso cardamomo maioꝛi ⁊ minoꝛi spica nardi ⁊ similibus placet mihi ⁊ hec de cibis dicta sufficiāt Potus autem eius sit vinū albū ⁊ subꝛubeū subtile mediocriter fumosum ⁊ dulce aromaticū et stomacho eius cōueniens secundū eius consuetudieꝫ. Et si reperiri poterit conueniens secundū eius ꝯsuetudinē puꝝ his cōditionibus limitatū melius est. q̄ si fuerit alteri liquoꝛi admixtū vel aque. Et hec de cibis ⁊ potibus dicta sufficiant. De exercitio huius nobilis domine dicēdū est. nō cōpetit

est exercitium.⁊ licet corpus eius sit immundum maius tamen indubitanter sequeretur nocumētū ex dissolutione ⁊ motu materiei ad inferiora. ꝙ iuuamentuʒ ex resolutione consequente exercitiū ipsius. Et intantum iuxta hanc sententiam processit Auicē.vt conaretur abscindere omnē causā que moueri faceret materiam ad infuriora. sicut est coitus.vsus balnei exercitii ⁊ diureticorū multorum 18ª tercii 4° capitulo sic inquit. Et prohibitio quidē causaꝝ debilitatiōis est dimissio mot⁊ ⁊ coitus ⁊ adire balneationē plurimā ⁊ declinare ad quietem ⁊ tranquillitatē plurimā.Ciboꝝ autē repletionē magnam euitet ne superfluitates augeantur per viam indigestionis.⁊ materie multiplicentur in partibus.⁊ licet corpus īdigeret cibo notabilis quantitatis.non tamen est ei conueniens cum iam superfluitatibus notabiliter sit repleta. Et notabis iuxta illud veteris Hypocratis afforismoꝝ 2ª. Non pura corpora quanto magis nutriuntur tanto magis leduntur. Cibi igitur eius ⁊ potus debēt esse pauce quantitatis ⁊ multe nutricationis.vt laudabiles carnes vitelli ouoꝝ brodia mediocriter piguia ⁊ sibi similes. accipiat āt eorum quantitatē quā stomachus sine aliqua tensione vl' grauitate tollerare possit. De potu sil'r est eadem ratione dicendū.De somno autem eius premittendū ꝙ mensura eius esse debet paruʒ distans a naturali mensura somni tempore sue natiuitatis consueta.Dico autem naturali ad quā natura naturaliter non studiose incitat'. Dico auteʒ consueta horis suis vt in mane ⁊ post cibum ī meridie conuenienter limitata in mensibus in qbus oportet naturaliter dormire. Indiget autē lōga dormitione vt materie superflue conuenientius digerantur ⁊ expulsioni preparentur.Uigilias āt nullo modo laudo in ea.Et caueat etiam dormir' resupine.⁊ proprie cum vestibus spine ⁊ loco r̄nū stricturā facientibus.multociens.n.facit accidere calorē ⁊ dolorem in renibus 18ª tercii cap'lo 2° in fine: Postremo autē letari debet ⁊ esse iocunda et passiones anime tristantes sūmopere vitare.Et q a secundum quosdam coitus ponitur sub animalibus passionibus propter delitiam ab anima in eo perceptam.Dicendū autem ꝙ salua semper pace audientiū.vir eius raro cum ea coire debet.⁊ proprie si in tali actu mulier ista debilitari solet.Coitu etiam vti debet prone eo quia satis naturalit' sicca est ⁊ macrefacta. Est enim obseruandum ne coitu multum vtatur. quia ex eo velociter debilitatem incurrit.⁊ quia debilitatem ex eo accipit. corpora etiam sicca habētes a coitu superfluo mlto velut ab inimico sibi cauere debent.Simil'r ⁊ macri quoꝝ illia subtilia sūt ⁊ macra ⁊ conualescētes ⁊ debiles a coitu saltēʒ multo abstinere debēt 4° Almansoris ca° de iuuamentis coitus. Et hec de regimine ex parte rerū non naturaliū succīte dicta sufficiant.

Tractatus secundus de cura per medicinalia cōtinens.5.capitula.

Capitulum primum de administratione euacuationū minoratiuarū.

Regimen autem eius ex parte rerū medicinaliuʒ est in quinqʒ capitula diuidendū. Primū erit de euacuationibus vl'ibus vel particularibus minoratis. Secūduʒ erit de diuersiōibus opōtunis. Tertiū erit ꝺ digestione materieꝝ. Quartū erit de eradicatione materierū. Quintū ⁊ vltimū erit de confortantibus a ppriatis renibus ⁊ matrici. Primū igitur capitulū completur ad ministratione flotomie saphene si videbitur opōtuna.Dico autē quoniā dispositio est mala cōplexio renum ⁊ matricis vt supra fuit frigida ⁊ hūida cum materia flegmatica dominante. Et licet ita sit contingenter tamen materia ī toto aut circha renes ⁊ matriceʒ quecunqʒ fuerit taliter commisceri posset ꝙ conueniens esset flobotomia predicta.licet hēaʒ ipsam aliqualiter suspectam ppē extenuationem que iam consecuta est. Si vero p pter aliquam de causis accidentibus videretur eē necessaria flobotomia indicatione sumpta a dispositione renum magis ꝙ matricis fiat flobotomia a basilica sinistre partis.vnde extrahantur sanguinis.ʒ.iii.vel.iiii.secundum discretionē. Neqʒ enī hic de flobotomia parti patienti dicendū eo quia materia non est in fluxu.imo fere iam tota fluxit. Si antē apparet flobotomiā non esse conuenietē soluatur venter cum medicina soluente mixta a r̄ne ⁊ amatrice educente.quale esset compositū hoc ℞ benedicte simplicis.ʒ:ß.ell'rii idi dyasene ana ʒ.i.detur in potu in aurora cum.ʒ.ii. aque calide matricarie vel arthemisie si fortiores medicinas queris.Et si nō apparent signa aliqua cōmixtōis col'e vel mel'ie stet in exibitione benedicte solius aut ell'rii indi .pro hac etiam intentione faciunt pill'e de sartocolla maiores descriptione Mesue et pillule de yerra composita et tu considera et collige.

Capitulum secundū de diuersionibus.

Diuersiones autem que complent secundū capitulum possunt esse administrationes prouocantium lēiuʒ que ponantur in suis cibis iuxta sententiam Auicē.18ª tertii in fine.⁊ oportet vt ponantur in cibis coꝝ cardi ⁊ sparagi ⁊ proprie campestris cū aqua ciceris ⁊ oleo cartami.etiaʒ diuerterent has materias apertiones emoroidaꝝ si natura concederet eas.aut si fuerint tumentes. et recte aperiātur cum fricatione cum foliis ficus vel cum puluere artanite vel cum felle tauri. Tertio iteruʒ diuertantur materie ille per fricationē spatulaꝝ ⁊ natium. Et quarto cum ablutionibus pedum factis ex decoctione arthemisie matricarie assari mellisse origani ⁊ similiuʒ. Amplius ⁊ vltimo diuersiuum optimum est prouocatio vomitus q° niā sufficienter mat'ias euacuat a renibus ⁊ ab extremis partibus vt colligendum est quarta primi capitulo de iuuamentis que affert vomit⁊.

Capitulum tertiū de digestione materieꝝ.

Tertium vero capitulum completur per administrationē digerentiū que mat'ias in renibus ⁊ in matrice conuenienter adequare possunt.De quoꝝ numero est sy.acetosus compositus oximel de sqlla vbi apparet fixaʒ ⁊ magne resistentie materiā esse.Describerem autem ego sic.℞ sy.acetosi compositi.ʒ.i.sy.de bisantiis.ʒ.ß.aque arthemisie eupatorii ⁊ endiuie ana.ʒ.i.misce ⁊ detur ī aurora calidum.Digerunt etiam materias confectiones ⁊ ellectuaria apropriata vt confectio de sēibus ꝺ scriptione Mesue in Antidotario.Item confectō de lacca.De ellectuariis vero sunt sicut ellecctuariuʒ de ligno aloes ellectuariū de ambra ⁊ ml'ta similia que ab auctoribus hinc inde colligenda st̄ Adiuuat etī digestionē ml'ta medicamia cibalia

de quibus supra dictum est in regimine per cibos. Adde etiam q materierum digestionem efficere possunt balnea semicupia dicta in quibus infundant usq3 ad renes aut illia que a sapientibus encatismata nominantur. In quibus stare debet patiens decoctionibus factis ex arthemisia mellissa matricaria origano asaro pulegio calamento 7 sauina et nepita que inter alias plantas mihi secretū iuuamentum obtulit. Ex quorum etiam decoctionibus suffumigationes per inferiora fieri possunt per traiectorium vel sine illo 7 tu considera.

Capitulum quartū de eradicatione materierum.

Que vero materias a renibus 7 a matrice eradicando educunt de fortioribus sunt sicut pillule fetide pillule de oppoponaco 7 sibi similes. De lenibus vero sunt sicut pillule de yera cōposita pille de benedicta. Et de ellectuariis sunt sicut ellectuarium indum 7 de appropriatis est benedicta q̄ renes 7 matricem mundificat. Et soleo ego ita scribere. ℞ benedicte. ℥. ß. agarici ellecti. ʒ. ß. oraga ganti ℈. i. exhibeatur totum in potu cum ℥. iii. aq̄ sparagi vel arthemisie. Si autem euitaret patiens medicinam liquidam exhibeatur ei medicamen pillularum. ℞ pillularum de oppoponaco. ʒ. ß. pillularum de benedicta 7 de yera composita ana. ℈. i. reformentur pillule. vii. cum ellectuario indo 7 exibeantur in aurora 7 obseruentur super eis conditiones in solutiuis vt superius dictum est. Si autem diligeret materias aliquas particulariter a matrice educere. conueniens esset sessio facta in aqua calida decoctionis sauine asari arthanite rute 7 similium. Et si fortiori a matrice eductione opus esset administretur hoc pessariū figure digiti minoris cum filo pendente compositum. ℞ croci arthanite ana. ʒ. i. oppoponacis. ℥. i. fellis tauri vel vitulli q̄ntum sufficit incorporentur simul 7 fiant nastalia vt supra. Applicentur igitur tēpore oportuno cū inunctione eorum cum oleo de croco in quo conteratur granū. i. musci 7 teneatur per medium noctem et est de medicinis nobilioribus quas in tota mea etate reperire potuerim. De his vero que matricem excellenter confortant solent esse sicut muscus 7 ambra doronicū mellissa crocus cardamomum 7 cassia lignea ex quibus fiant suffumigationes sessiones inunctiones 7 sibi similia. De his vero que confortant renes sunt sicut dactili citonia bolus armenus mastix 7 vniuersaliter omnia stiptica calida in dispositionibus renum frigidis 7 frigida in calidis. Et speties lactis sicut caprinum camelinum 7 ouinum iuxta dicta Auicē. 14 tertii capitulo 4° dum inquit 7 administretur lac camelinum 7 ouinum.

Capitulum quintū de confortantibus appropriatis renibus 7 matrici.

Ultimum vero capitulum de his que confortant matricem persepius completur multis instrumētis de quorum numero de simplicibus est puluis matricarie. Item puluis masticis Item puluis betonice arthemisie cassie lignee mirra daucus ballsamita 7 semen eius 7 planta gariofilata dicta. de quarū altera dari debet. ʒ. i. cum aqua decoctionis matricarie arthemisie rute 7 betonice. hec eni omnia cū hoc q exiccant superfluas humiditates matricis etiam confortant ipsam. De compositis vero sūt sicut tyriacha magna mitridatū theodoricū ypistum 7 anacardum 7 confectio al'ke'kengi. quarum quelibet excellenter est laudata non solum ad exiccandum matricis superfluitates 7 confortandum eam. sed etiam ad ipsam faciendam fecundam 7 facile impregnandam. Et proprie si detur ex altero illorum. ʒ. i. pluribus diebus cum aqua decoctionis rasure eboris. Est enim conueniens ad īpregnare faciendum 21ª tertii tractatu primo cap'o d̄ rgimine impregnationis. De his vero que confortant exterius adhibita matricem sunt velut inunctiones suffumigationes encatismata pessaria et sibi similia. Itaq3 suffumugium bonum conferens ad humorositates 7 ventositates matricis 7 sterilitatē impregnationis potenit esse tale. ℞ nere. ℥ i. storacis calamite gallie muscate sādarace assari nepite ligni aloes ana. ʒ. iii. gallarum cupressi. ℥. i. ß fiat horum omnium per se subtilis puluis 7 effundatur super carbones ignitos 7 fumus eius recipiatur in matricem per canulam concauam. cuius vna extremitas imponatur anteriori matricis. reliqua vero latam basim habens velut tuba supponatur vapori a pulueribus ignitis eleuato. Ex quibus etiam medicinis tale compositum ingredientibus fieri possunt decoctiones. quarum vapō interius in matricem recipiatur per canulam iam predictam. Similiter etiam sedeat patiens in decoctionem predictam genitalia omnia infundēdo in ipsam vsq3 ad vmbilicum. 7 est encatisma ab antiquis nominatum. Tales enim medicine q̄plures 7 predictis non minus elegantes reperiūtur vt muscus ambra spica nardi origanū anetum folium cordumeni ysopus 7 satyrionis due speties 7 planta memite nominata 7 est ameos in virtute. De hiis autem que in unctionibus laudant sūt sicut oleum de neridem oleum de musco oleum d̄ keiri citrina oleū de lilio oleum de sansuco 7 ol'3 de croco. Reliqua vero per te collige si poteris. De his vero que renes confortant sunt sicut confectio selite nominata 7 confectio al'ke'kengi spēs triffere omnes excludendo opiū ab eis. In precedenti etiam capitulo aliqua ellegantia de confortantibus renes tacta sunt. 7 proprie speties lactis tres de quibus scribitur ab Auicē 18ª tertii 4° capitulo dum inquit. Et administretur in eis lac camelinum 7 caprinum 7 ouinum. Nam ipsa conseruant renes 7 aggregant eos 7 consolidant ipsos. Et lacti quidem ouino non est par supple medicīa i egritudinibus renum propter debilitatē. 7 proprie cum in eo commiscetur quod ē sicut bolus armenus. Item comedere etiam renes aliorum animalium cum aliis cibis 7 permiscere cum eis prohibētia. s. materierum cursum ad renes 7 est multi iuuamenti. Hec ad laudem dei omnipotētis dicta sufficiant deo gratias amen.

Consilium de sterilitate.

Ultitudo dolorum qui molestant hanc mulierem 7 proprie qui sunt pungitiui mordicatiui et incensiui 7 pruritiui apparentes in tota matrice ipsius 7 in partibus adiacentibus ei vt in renibus 7 in alchatin significant materias multas acutas 7 incensiuas in ipsa matrice 7 in uenis eius contineri. Maxime hoc declaratur. quoniam ante tempus euacuationis molestius agrauatur 7

post euacuationē alleuiatur in ea inflamatio mor dicatio ⁊ punctio que prefuerant .⁊ non est mira bile materiam calidam ⁊ acutam in ea perseuera re.propterea quia ipsa imbibitur in profūdis par tibus matricis.etiam quia commiscetur sanguini grosso ad melancolicitatem tēdenti propterea qꝫ hec mulier coloris est rubei ad fuscedinem tēdētⁱ ⁊ est carnositate solida habitudinata . Et hec pōt esse causa iterum doloris extensiui in matrice ip sius ⁊ in predictis partibus euenientis.Materie enim acute grosse cōmixte ventosant eas.quarꝫ do lores efficiunt extensiuos.At vero adhuc a matri ce huius mulieris emanant humiditates corrup te.que non raro fetore magno emittunt ⁊ corrū punt etiam collum matricis interius ⁊ partē ori fitii exterioris eius cum pustulis acutis ⁊ corosi uis ⁊ ista est adequata causa sterilitatis huius mu lieris.Cum enim ex predictis demōstretur lapsus valde calidus in matrice a materiebus predictis eueniens quō pōt semen in tali matrice receptuꝫ esse germinatiōis causa.corrumpitur enī ī ea illō semen vt in arida terra ⁊ putrefacta proiectum si cut sensus ostendit.Et sunt sermones magni Hy pocratis affori smorꝫ 5ª sermone pᵒ.Similiter āt ⁊ in maribus lege ibi propter quod ex hoc funda mento rationabiliter elligi potest ingenium cura tionis dispositionum huius mulieris ⁊ conuersio nis eius de sterilitate ad fecunditatem in septem intentionibus ⁊ capitulis comprehendendo ipsū.

Primum itaqꝫ capitulum discurret regimen ex parte generalium que premitti debent. Et est etiam pᵒ vt mulier ista euitet aerem calidum ⁊ cō uersationem in eo ⁊ vestes multum partiuꝫ renū ⁊ matricis calefactiuas ⁊ longum decubitum sup renes.effugiat vsum ciborꝫ calidorꝫ valde vt sunt aromata.Salsa cibaria vinuꝫ fumosum ⁊ ātiquū ⁊ cibos valde pingues ⁊ proprie salitos pinguedi ne artificiatos.Et caueat a frequēti vsu apii feni culi petrosilini serpilli abrotani rute ⁊ consimili um.Et caueat multum a vigiliis īmo longa dor mitio est sibi conuenientior ꝙ̄ vigilia:Et effugiat motum progressiuū exercitia laboriosa post cibū ⁊ comedat cibaria omnia bene masticata euitādo magnam quantitatē cibariorꝫ in vna mensa . Re pletio enim multa ciborū ⁊ potuuꝫ est causa cor- ruptionis eorum in stomacho ad quā sequitur ge neratio materierꝫ corruptarꝫ que lapsum effitiūt deteriorē.Et caueat etiam a tristitia iracundia ⁊ furore ⁊ omnibus motibus anime que sunt causa incensionis humorꝫ ⁊ spirituum.Et hec de rebus generalibus pertranseat. Secundum autem ca pitulum percurrit modum euacuationis materie rum predictarū propter quod statim per tres vel quattuor dies ante tempus coniunctionis lunaris mane per duas horas post ortum solis vētre mū dificato a fecibus fiat huic flobotomia de basili ca dextri brachii supposita cubito ⁊ extrahantur sanguinis.℥.v. Tertium vero capitulum docet ꝙ die imediate sequenti flobotomiaꝫ soluatur cū hac medicina.℞ ellectuarii de epithimo ⁊ rosati ana.ʒ.ii.ſ.aque lactis.℥.iiii.dissoluantur simlʼ cū aqua calida ⁊ bene cōmisceantur ⁊ bibantur in au rora.⁊ dormire debet post ipsam hora vna cum dimidia ⁊ post illud expectet per quattuor horas ⁊ tunc accipiat iterum simplicis aque lactis calidē ciatum vnum ⁊ post ipsam tardet cibum hora cō pleta. Pro quarto vero capitlʼo die imediate se quenti hoc minoratiuū accipiat hec mlʼier seu hoc digestiuum.℞ aque nenufaris.℥.iiii. aque sublia tionis foliorum vel radicum mandragore.℥.i.cᵒ ci simplicis puluerizati .℈.ſ.misce ⁊ tepidū acci- piatur diebus octo continuis . Quintū vero ca pitulū pōit descriptionē harꝫ pillularꝫ quarū vsus est valde conueniens ad educendum materias fe- cales ⁊ alias in viis euacuationū multiplicatas di uertendo etiam eas a matrice.℞ florꝫ genestre se minis apii petrosilini carui artemisie ⁊ matrica rie ana.℈.ſ.aloes epatici boni ⁊ ellecti.℥.ii. salis indi croci ana.ʒ.ſ.puluerizentur omnia per se et conquassentur ⁊ infundantur in.℥.v.aque matrica rie calefacte ⁊ diligenter commisceantur. deinde superponatur eis tegula calefacta ⁊ ita diligēter exicetur vt viscosa fiat materia.deinde iterum su peraddatur aqua . ⁊ iterum exicetur ⁊ ita fiat tri bus vicibus.De hac ergo materia fiant pillule de omni.ʒ.vi.de quibus omni 2ᵒ die parum ante ce nam accipiat vnaꝫ toto tempore assumptionis a quarum suprascripiarꝫ.Deinde iterum eis post it vti vsqꝫ quo veniat ad fecūdationē omni fine quat tuor dierꝫ lʼ qnqꝫ parum ante cenā accipiēdo vnā.

Sextum vero capitulꝫ docet modū processus in cura post assumptionē aquarꝫ.Itaqꝫ die nono ī mediate sequenti assumptionē predictarꝫ aquarū vno mane in aurora accipiat hoc euacuatiuū post ipsum obseruando conditiones que in precedenti minoratiuo scripta sunt.cuius . Descriptio talis ē ℞ benedicte simplicis.ʒ.ii.ellectuarii de psilio.ʒ. iii.ellectuarii rosarū.ʒ.i.ſ.auari ponderis misce ⁊ totum accipiatur cū aqua matricarie calida cuꝫ modis predictis. Pro septimo vero capitlʼo ob seruandam est ꝙ die tertia post assūptionē huius vltimi solutiui mulieri isti fiat flobotomia de sa- phena dextri pedis super dorso cauille pedis po sita sex vel quinqꝫ horis post assumptū prandiū. ⁊ educantur per ipsam sanguinis.℥.v.vel.℥.vi.

Octauū vero instrumentū est vt die īmediate sequenti predictam flobotomiā mulier ista ī auro ra accipiat.ʒ.ſ.rasure eboris cum .℥.i.ſ.aque ar temisie ʒuccarate ⁊ calide ⁊ continuet hunc potuꝫ ad minus quinqꝫ diebus . Nonum vero reme- dium est vt diebus quibus assumit hunc vltimum potum oī mane post exitum a lecto per horā vnā ⁊ in sero quando vadit ad lectuꝫ faciat hoc semicu pium ⁊ vt habeat mastellū vel catinū dē ligno ma gnum.in quo ponat descriptionē sequentem ⁊ sedē at in ipsa saltem per horā media aut per terciam partem hore.Cuius descriptio est.℞ radicum pa stinace dauci xilobalsami carpobalsami lingue a uis ana.M.ii.florꝫ artēisie ⁊ matricarie ana.M. iiii.croci.M.ii.been albi ⁊ ru.florū genestre ana M.i.ſ.musci ǵ.iii.ambre.℈.i.bulliant omnia in centum lib.aque vsqꝫ ad consumptionem tertie p̄ tis duabus remanentibus.Muscus tamen ⁊ am bra crocus ⁊ flores genestre ponantur solum in fi ne decoctionis. Decimum vero instrumentum vltimū ⁊ essentiale est hoc.℞ granorꝫ fisticorum granorꝫ pini ⁊ secacul ⁊ est yringus ana.℥.ſ. gra norū azelini ⁊ sunt radicule parue contorte nodo se coloris subcitrini saporē notabiliter dulces sub stantia viscose quas incole veronenses futrasiuꝫ vocant.℥.ſ.croci ⁊ proprie vincentini.ʒ.i.ligni a loes galage macis gariofilate been albū ⁊ ru.florꝫ

mellisse ana.℈.iiii.rasure eboris corticum cassie ana ℈.ii.sy.conseruationis zinziberis viridis lib.i.zu cari albi lib.ß.coquatur zuccarum conuenienter cum lib.i.aque mellisse et predicto sy.vsque quo euanescat aqua.tunc gº cum tepefiat.addentur speties cum vehementi contritione incorporando et vltimate superadiunganrur musci et ambre ellecte ana.ʒ.ß si potens est.de hoc igitur ellectuario post supra scriptas purgationes mulier ista accipiat ter in die .s.in aurora per horam ante prandium et ante cenam et cum vadit ad lectum quantitatem vnius nucis muscate et proprie assumptio eius si post purgationem fit tempore quo facit semicupium supra scriptum efficatior est.Cum his enim ingeniis quod plurimas mulieres que adhuc longo tempore sub tiles fuerunt dono diuino benificentie ad fecunditatem reduxi.Et tu considera quod omnia sunt instrumenta ex laboribus illustrium auctorum emolita Ad laudem omnipotentis dei amen.

Consilium de sterilitate prouenisente ex totius corporis repletione et maxime inferiorum partium et ex menstruorum retentione.

Ex his que mihi per litteram inotuerunt hec nobilis domina honestissima consors honorandi viri ser Johannis fabrica est repleta vel in repletione secundum abitum totius et principaliter inferiorum partium.quod demonstrat grauitas incessus eius carnositatis augumentum vltra mediocritatem distemperies matricis eius qua non conueniẽter mundificatur naturali mestruatione et mundificatione quolibet mense cum sit in flore sue etatis annum habens circa.xxiii.et ostedit etiam ipsius repletionem genuum grauitas. et dolor superiorum partium repletionem demonstrat capitis dolor tremor cordis et stomachi dolor et grauitas non leuis vt scribitur.quod etiam confirmat frequens aduẽtus febris et multitudo pustularum in ea representata frequenter.Ex quibus non est difficile intelligere causas propter quas hec mulier sterilis fuit et non fecunda.propter quod ad felicitandum ipsam ad prolificationem obseruentur ea que scribuntur nunc consequenter.Itaque mulier ista abstineat in cibis a rebus viscosis et oppillatiuis vt a lacte a cibis lacticiniis et pastilibus a legumibus omnibus et a carnibus antiquis et a viscosis cutaneis et neruosis animalium partibus.Et caueat etiam a pane azimo et a multitudine casei et proprie dulcis et mollis sed parum salitus esset ei conuenientior. Euitet fructus frigidos et humidos velut granata acria mespila et sorbule et his similia. De aliis autem faciat modo suo.Uinum autem bibat album subtile bene clarum et non dulce sed saporis mediocris et potentie equalis aut saltem temperet vinum cum aqua cisterne si valde fumosum fuerit secundum discretionem.in aliis autem licentiam capiat modo suo.

De rebus autem medicinalibus xvi.occurrunt mihi regule secundum partem et instrumenta obseruanda. Et primum quidem est vt post medietatem mensis nouembris quod primum appruerit dominum suam.hec mulier incipiat regere se regimine conscripto in capitulo precedenti.Et vno mane hora ellecta fiat sibi flobotomia de vena basilica dextri brachii per quam educantur sanguinis. ℥. iiii.vel quinque. Secundum instrumentum est vt mane imediate sequenti accipiat hoc solutiuum.℞ pillularum de oppoponaco pillularum de yera composita ana.ʒ.ß.formentur pille.vi.cum aqua arthemisie et accipiatur in aurora et post ipsas imediate dormiat per horam vnam et mediam et non plus et expectet operationem earum per quinque horas et tunc accipiat ciatum vnum aque calide zuccarate.et post ipsam aquam per horam vnam prandeat.

Tertium instrumentum est vt post illud minoratiuum imediate in omni cibario suo incipiat accipere de hoc puluere.℞ cinamomi electi et subtilis.℥.ß.croci.ʒ.i.spicenardi.℈.ii.liquiritie.℈.iiii. fiant omnium per se puluis subtilis.Et si non posset comiscere ipsum cibis propter abominationem tunc ante cibum aut in medio eius accipiat huius pulueris quantitatem granorum quattuor ordei cum modico brodii quod habebit in ferculo. Quartum instrumentum est vt mane immediate sequenti post pillulas accipiat infrascriptum digestiuum in aurora calidum.Et continuet ipsum diebus ad minus octo.℞ sy.compositi acetosi sy.de eupatorio ana.ʒ.vi.aque arthemisie matricarie radicum enule ana.℥.i.misce.Et si domina ista abominaret syrupum tunc accipiat predictas aquas multiplicando eas vsque ad quantitatem quinque vnziarum.

Quintum instrumentum est hoc.℞ aloes epatici .℥.ii.agarici electi oppoponacis pinguis ana.ʒ.i.ß spicenardi rubee tinctorum cinamomi croci salis indi ana.ʒ.i.pulpe coloquintide.℈.iiii. puluerizentur omnia per se et comisceantur.deinde infundatur in.iiii.℥.succi matricarie sub radiis solis sepe agitando quousque consumatur succus.quod iterum duabus vicibus renouetur et exicetur vsque ad glutiositatem bonam.de ista ergo materia fiant pillule de quibus omni tertia die accipiat vnam parum ante cenam diebus quibus accipit syrupum vel aquas suprascriptas.Ita quod non accipiat de eis die imediate precedente assumptionem solutiui sequentis nunc.

Sextum instrumentum est vt nona die imediate sequenti post assumptionem sy.accipiat hoc solutiuum.℞ ellectuarii indi.ʒ.iiii.ellectuarii rosati .ʒ.i.misce et bibatur cum aqua enule calida.et obseruentur post illud conditiones scripte supra post primas pillulas.Et si non posset propter abominationem illas pillulas assumere.tunc loco earum pro minoratio accipiat hoc ellectuarium.sicut econtra si non posset hoc ellectuarium assumere.accipiat pillulas primas ante scriptas. Septimum instrumentum est. vt hec domina post secundam purgationem omni mane per totum vnum mensem accipiat istas aquas calidas in aurora.℞ aque matricarie aque enule et mellisse ana.℥.i. Octauum instrumentum est vt hec domina omni mane et sero ante prandium et cenam balneet se in aquam decoctionis harum medicinarum.℞ mellisse origani calamenti pulegii polii montani matricarie arthemisie rute ana.M.i camedreos camepiteos spicenardi et romane dauci eupatorii sticados ana.M.iii.coquatur omnia in sex situlis aque vsque ad consumptionem tertie partis in cuius fine ponantur musci.℈.iii.ligni aloes gallie muscate puluerizatorum ana.ʒ.i.hec tria ponantur solum in fine decoctionis.Infundatur gº mulier ista in hanc aquam delectabiliter calidam et faciat hoc balneum tribus diebus quibus non

impediat se cum viro 4ª autem die poterit acce
dere ad ipsum vt nunc sequitur. Nonuz instru
mentuz est istud. ℞ croci. ℈. ʃ. musci ambre ligni
aloes lingue auis ana. ℥. iii. coaguli lepõis quãtũ suf
ficit fiant formule similes ossibus dactilorum de qui
bus mulier subiciat sibi vnam in matrice tenẽdo
ipsam tota die. tunc ergo in sero. poterit accedere
ad virum. Decimũ instrumentum est vt his tẽ
poribus post balneum hec domina semper omni
nocte in aurora accipiat. ʒ. i. infrascripti pulueris
cum tertia parte ciati vini maluatici aut alterius
ellectissimi non calefacti. ℞ rasure eboris lingue
auis ana. ʒ. i. musci ambre ana. ℥. iiii. croci florum
arthemisie ana. ℈. ʃ. pulueris confectionis nere. ℈
i. puluerizentur omnia per se. deinde cõmisceãtur
ad inuicem. Est autem nera medicamen composi
tum descriptũ a Nicolao in Antidotario suo lege
ibidem. Undecimũ instrumentũ est hoc. ℞ gal
bani opoponacis ellectorum ana. ℥. ʃ. ambre musci
ana. ℥. ii. alipte muscate. ʒ. i. trociscorum de croco. ℈.
i. dissoluantur gumme cum vino maluatico elle-
cto ꝛ fiant cerota rotunda quantitatis nebule rotũ
de zuccarate super panno de grana extensa et de
istis cerotis portet semper vnum super vmblico
sic adherens ita ꝙ vmblicus sit in medio eius si
cut punctus in circulo. Duodecimũ instrumẽtũ
est vt mulier ista postꝙ fuerit purgata ꝛ balneata
vt supra ordinate scriptum est tunc antequã co
pulet se viro fiat sibi flobotomia iterum de vena
saphena per duas horas ante cenam. per quã edu
cantur sanguinis. ℥. iii. aut quattuor ad plus. Est
autem saphena vena in domestica parte tibie iuẽ
ta in loco superiori cauille pedis. Decimũtertium
instrumentum est. vt hec mulier post predicta bal
nea postꝙ mane surexerit ꝛ expurgate fuerint sup
fluitates communes veste longa cincta suffumiget
cum isto puluere superaspergẽdo carbõibus igni
tis de ipso quantitatem. i. ʒ. et recipiat fumum
per inferiora cruribus suis bene a pertis. Tunc
ergo subiciat sibi pessarium scriptum supra in no
no instrumento ꝛ teneat ipsum horis tribus aut
duabus ad minus cuius pulueris descriptio ẽ hec
℞ laudani ellecti. ℥. ʃ. gallie mus. ʒ. ii. musci ãbre
ana. ℥. iii. ligni aloes oppopõacis ana. ʒ. i. fiat oĩz
pulu[is] per se deinde cõmisceãtur ꝛ ex illo fiat suf
fumigium. Decimũquartum instrumentũ ẽ vt
hec mulier omni mane in aurora accipiat infra-
scripti ellectuarii quantitatem nucismuscatẽ degluti
tiendo ipsum post quod non comedat nisi trãsẽãt
hore quattuor neqz bibat. Et debet incipere assũ
ptionem huius ellectuarii mane imediate sequen
ti post secundã flobotomiaz. de quo ellectuario etiã
semper post prandium ꝛ cenam deglutiat quãti
tatem vnius grani fabe bibendo post ipsum mo-
dicum vini clari albi ꝛ bene potentis. Est aũt hu
ius ellectuarii descriptio hec. ℞ doronici lingue
auis florum arthemisie ꝛ matricarie ypericonis
ana. ʒ. i. mellisse foliorum basiliconis ana. ʒ. ii. ra
sure eboris. ʒ. iiii. ambre orientalis. ℈. i. musci. ℥.
v. limature auri tenuissime. ʒ. ʃ. confectionis nerẽ
ʒ. i. ʃ. sy. de calamento. ℥. iii. sy. de corticibus citri
℥. v. zuccari albi lib. ʃ. medicine sunt xvi. terenda
igitur omnia subtilissime terantur per se. deinde
coquatur zuccarum cum syrupis vsqz ad bonã glu
tinositatez ꝛ cum ceperint tepescieri superadiũga
tur species omnes preter neram muscũ ꝛ ambrã
que tria solum in fine apponi debent vehementis
sime ꝛ longo tempore conterendo. Seruetur gº
hoc ellectuarium in vase lapideo stricti orificii be
ne clausum ꝛ sit eius vsus vt iam dictum est. hoc
enim ellectuariuz mundificationibus ante missis
rectificauit ꝙ plurimas mulieres. ꝛ de sterilitate
fecundas fecit eas beneficio illius qui suauiter cun
cta regit atqz disponit. Decimũquintũ istrumẽ
tum est includens actus necessarios ad fecunda-
tionem salua semper reuerentia moralitatis ꝛ ho-
nestatis. Est vt mulier que fuit sterilis quando intẽ
dit se cõmiscere viro post purgationez ꝛ generalia
supra scripta non multũ festinanter copuletur illi. Et
audiat etiam vir capitulum istud. Ita ꝙ parũ vz
per vnam horam aut circa ãte copulationẽ ludat
vir cum muliere ꝛ econuerso cum osculis ꝛ tactu
mamillarum ꝛ sumis ꝛ partium genitalium tem
pus hoc expendendo quousqz vir viderit mulierẽ
discoloratam factam rubicundã ꝛ anhelitũ pũp
frequentatum. ꝛ leuem motum saltuosũ circha pe[ctines]
inguinales ꝛ sumis perceptũ sibi tactus. Tũc ergo
vir copulet se mulieri cruribus ad alta notabiliter
eleuatis. ꝛ cum senserit anhelitum parumper fre
quentatũ magis ꝙ prius. tunc effuso in ipsa semi
ne parumper stet ei copulatus. ꝛ recedẽs ab ea faciat
ipsam reuolui super dextro latere ꝛ ibidem contiª
here moram per spatium vnius hore cruribus ei
us strictis ꝛ natibus parumper eleuatis. Ulti-
mum vero instrumentũ est vt postꝙ hec omnia ꝯ
pleta fuerint si non superuenit ipregnationis effe
ctus tunc mulier ista vtatur hoc pessario de secretis
Sorani ad Cleopatrã facto in genetia sua cuius
descriptio. ℞ foliorum ypericõis rasure eboris ana
esagium vnũ musci tupapirii ambre orientalis a
na. ℈. i. nere. ℈. iiii. cũ succo nepite ꝛ poline orobi
fiant pessaria mollia cum serico i granis chesmes
tincto. Subiciat ergo mulier sibi vnum ex eis lõ
gis temporibus ꝛ est de instrumentis que a quali
tatibus communibus ꝛ a proprietate felicitant mu
lieres de sterilitate ad fecunditatem. Quod sum
mus pius ille saluator qui cuncta felicitare facit
concedat sibi ad laudes eius imortales amen.

Consiliuz de fluxu magno a matrice ab immode
rata ipsius humiditate que efficit vt hec dña steri
lis fiat aut non concipiens.

Pro generosa domina coniuge
specta. ꝛ strenui militis domini
Alberti de la sala celeberrimi
ciuis ferariẽsis. apparet ex nar
ratis signorum congregatiõibus
ꝙ si generosa domina hec raro
est concipiens nulla huius rei ẽ euidẽtior causa ꝙ
matricis humiditas imoderata. que multipliciter
efficit vt ipsa aut omnino sterilis aut non concipi
ens fiat. Aut si concipiat ad partum feliciter non
perueniat. aut quia semen quod recipit non bene
digerat ꝛ amplectet velut ipsũ non bene detineat
seu propter multam humiditatẽ lubricitatem d[e]
ponatur. Aut quia propter frigiditatem matri-
cis ꝛ multas humiditates ventositas in ea congre
gatur que semen in ea receptum vltra lubricita
tem frangendo spargat ꝛ expellat ante ꝙ ex eo
embrio generetur. vnde ꝛ facile videri potest eas
dem causas aborsus esse posse que generationis

cause prohibitiue sunt. Ex quibus etiã clarius deduci potest. qꝫ si quod ingenium haberi potest reddens hanc generosam dominam fecundam ꝛ prolificã illud consistit in rectificatione complexiõis ꝛ prohibitione congregationis multarum humiditatum ꝛ ventositatum in ipsa. licet credam ego hoc contingere in ipsa non solum propter dispositionem matricis. sed etiam propter seminis qd recipit a coniuge suo aquositatem ꝛ humiditatẽ non paruam. Quare videtur defectum imponendum esse vtrisqꝫ eorũ. Erit itaqꝫ facile cognitũ qꝫ intentio in rectificando matricem est cum exiccatibus calorem eius vigorãtibus et retentiuã matricis vt auidior ad detinendum ꝛ recipiendum semen receptum fiat. ꝛ totum hoc tam in cibis et potu quam in medicinis obseruandum est. Igitur ꝛ si in dispositione hac multa ex memoria illustrium virorum auctorum hinc inde collecta scriber possem. Elegi tamen nunc hoc regimen in sex intentiones partiri quas etiam non diffuse sed vtiliõa tangendo perturam facile. Prima igitur intẽtio est regiminis rerum non naturalium rectificatio. quod quidem ad calidum ꝛ siccum inclinare debet licet magis ad siccitatem. Domus itaqꝫ camera ꝛ locus omnis quem habitat ab humiditate ꝛ frigiditate remota sint. Et exercitio notabili vtatur magis quam quiete nisi qꝫ post copulam cum viro per duas horas quiescere debet ꝛ dormire media inferiori parte corporis elleuata. Nunquam vsqꝫ ad saturitatem completam cibum accipiat. sed velut adhuc appetens a mensa recedat. Somnũ etiam prolixum valde effugiat vt horarũ octo mensurã inter diem ꝛ noctem non excedat. Tristes aĩ solicitudines euitet. hec enim ingenter generationem impediunt. generatio enĩ delectatione perficitur. De cibis ꝛ potibus licet multum protellare possẽ. Euitet hec omnia. s. piscium multorum vsum lac recentem caseum pastiles cibos bletam lactucam spinachiaꝫ endiuiam portulacam cucurbitã cucumeres cerasa auelanas alleum cepe bulbum porrum leguminum multum vsum nisi bene dissolutorum. Effugiat pingues animalium partes brodia multa ꝛ aceti multi vsum quia matricem ledit. Potum eligat vini albi vel rubei nõ dulcis ꝛ non aquosi sed bene potentis clari ꝛ odoriferi sine aqua aut saltem limphati cum aqua. in qua fundatur modicum de puluere nepite vel ambre in sindone ligate per tres horas ante potum vini posite. Secunda intentio est matricis a superflua humiditate mundificatio ad quã experta solum quinqꝫ scribam. Primũ est vsus pillularũ de benedicta secundum Nicolaum de quibus oĩ capite dierum. i. s. accipiatur. s. ʒ. ꝛ tardetur cibus quinqꝫ horis. Secundum est metridatum de quo bis in mense accipiatur. ʒ. i in aurora cum aqua decoctionis vnius grani ambre calida ꝛ tardetur cibus horis quattuor. Tertium est ablutio facta cum aqua decoctionis infrascriptarum. in quam sedeat vsqꝫ ad vmbilicum. ℞ storacis callamitte nepite aspalti ameos siseleos rute xilobalsami carpobalsami costi been rubei ana. ℥. s. Quartũ ẽ suffumigatio mane ꝛ sero facta cum troc. confectõnibus nere carbonibus ignitis super puluerizatis. Quintum etiam est suffumigatio facta cũ storace rubicunda in littore maris inuenta vt dicã nunc hec omnia experta sunt. Tertia intentiõ ẽ matricis calefactio ꝛ exiccatio que licet fiat cũ predictis. ꝛ iter hec vidi ellectuariũ expertissimũ qd cum hoc qꝫ calefacit exiccat matricis humiditatẽ ad impregnationem solemniter disponit ꝛ nõ solet me decipere. ℞ cinamomi cardamomi maioris croci gar̃ macis ciperi nucismuscatꝫ cimini. ligni aloes piperis lõgi cassie lignee ana. ℈. ii. cubebarum doronici ana. ℈. iiii. ambre musci balsami ana. ʒ. i. zuccari albi lib. i. s. vini maluatici aq̃ buglose ꝛ mellisse ana quantum sufficit fiat ellectuarium de quo accipiatur omni sero quando vadit dormitum coclear vnuꝫ ꝛ medium ante cenã.

Quarta intentio est ventositatum matricis cõsumptio ꝛ prohibitio generationis earum in ea. Gratia cuius conferunt omnia suprascripta. sed speciale remedium est suffumigatio facta cum decoctione rute cimini ameos ꝛ galliemuscate aã. Aliud melius suffumigium factum ex decoctione ista non me fallẽte. ℞ galliemuscate castorei bdellii laudani coaguli leporis nucismuscatꝫ ana. ʒ. iiii coquantur diu in aqua in qua lauetur aut suffumigetur cum ea. Radix etiam ciclãinis per me sepius administrata faciendo ex ea formulam similẽ ossi dactili ꝛ supponendo matrici conueniens est.

Quinta intentio est mollicici matricis ꝛ humorositatꝫ consumptio. que optime fit cum vsu huius confectionis. ℞ siseleos been albi ꝛ rubei ligne auis rasure ebõis seminis napi ꝛ pastinace ana. ʒ. i. cinamomi macis gar̃ galãge piperis lõgi anthos xilobalsami blacte bizãtie maiorane pulegii ana ℈. iiii. mellisse buglose corticũ citri ana. ℈. ii. margaritarũ. ℈. i. musci. ℈. ii. zuccari albi lib. ii. coq̃ zuccarum cum maluasia ꝛ fiat ellectuarium. hoc est mirabile in consumendo humorositatẽ matricis ꝛ inter omnia expertum est ad impregnacionẽ fiendaꝫ. Ultima intentio est retentiue matricis confortatio de quibus speciale est ablutio matricis facta sepe cũ decoctione ciperi. Secunduꝫ est cum decoctione scorie ferri. ꝛ est melius ꝛ fortius. Tertiuꝫ est suffumigatio facta cũ mastice asperso carbonibus ignitis. Quartũ est vnctio cum hoc linimento. ℞ succi foliorũ ro. succi granatorũ gar̃ ana. ℥. iiii. thuris ypoqstidos acatie masticis coriandri preparati scorie ferri ana. ʒ. iiii. terre sigillate. ℥. ii. amili. ℥. iiii. fiat vnguentum ĩ mortario plũbeo. de quo inguina inungantur sepe. Plura his aponer̃ potuissẽ. sꝫ hec pauca scripsi quia vtiliora mihi experta sunt. Misericõdia vero saluatoris hec ipsa ad optatũ finẽ dirigat.

Ellectuarium prolificatiuũ mirabile a me expertũ addens in coytu. ℞ testiculorũ verri exiccatuꝫ vnuꝫ dextrũ si queris masculum ꝛ sinistruꝫ si queris feminã testiculorũ vulpis alĩs quattuor paria testiculorũ leporis quinqꝫ paria galli sex paria matricũ leporũ decẽ cerebra passerũ sexaginta radicuꝫ pestinacarũ siluestriũ radicuꝫ carduorũ satirionuꝫ omniũ cũ zuccaro conditorũ secature ebõis ana. ℥. iii. s. cinamõi ellectissimi. ℥. iii. veretri tauri non nigri pinearũ dactilorũ nucis inde ana. ℥. ii. piperis longi zinziberis florũ rosmarini ana. ℥ s. seminis siseleos. ʒ. i. seminis vrtice gariofilorũ croci macis galange ciperi nucismuscate cassie lignee cubebe doronici nepite seminis mercurialis masculi folii idi musci ambre ana. ʒ. i. zuccari albi dissoluti cum aqua nepite lib. vi. ꝛ fiat ellectuariũ

quo vtatur mulier ieiuno stomacho ⁊ etiam quã do vadit dormitum cum intendit copulari viro ⁊ eo⁹ potest etiam vir vti eo quoniam addit vim coeundi.

Electuarium ad idem. ℞ mellis. ℥. iii. seminis li ni vl' stirci. ℥. i. granoꝝ paradisi. ℥. i. rasure eboris ℥. i. borraginis. ʒ. i. s. ⁊ condito melle fiat ellectua- rium ⁊ postea addantur zuccari lib. ii. musci ambre ana. ℈. s. cinamomi ℈. ii. gariofilorum macis ana ℈. i.

Consilium de prohibitione abortus.

Nobilis domina Helisabeth xpofori de muzano vxor honestissima dif ficilia laborat dispositione huma ne speciei corruptiua que est abor sus. Circa quã altius contẽplãdũ est vt conueniens possit ei auxilium exhiberi a do ut infelicitatem tantam effugiat ⁊ euadat discri men mortis qđ freques abortus vt in pluribus ɔ mittatur. Sunt autem abortus cause ꝙ plurime a sapientibus ad memoriam. s. ducte. De quarũ numero prime nominate sunt primitie. i. ab ex̃. p uenientes. Alie vero ex parte defectus ipsius fetꝰ vel embrionis inde concepti. Tertie vero ex pte nocumentoꝝ que in matrice inuenta sunt. Ultie assignantur ex parte defectus virilis seminis. Quarum omniũ causaꝝ contemplatio necessaria est speculãti si mulierẽ ab abõsu canonice obseruar̃ debet. De numero autem primaꝝ causarũ q̃ pri mitiue sunt ꝙ plurime assignari possũt. Prima est vehemens exercitium propter quod in diebus primis agitatur semen in matrice adeo vt ab eo spiritus resoluatur aut a parietibus matricis con primatur ita vt fluxibilitate sua excidat a matri ce. Secunda vero est frequens saltus a mu liere factus velut apud eas quarum corizãdi vsus est consuetus ⁊ sicut saltꝰ ad posteriora qui multo tiens descendere facit sperma sẽbilr̃ in instanti xxiª tertii tractatu 2° ca° de abortu. Aut corpõis exercitium vectatione per cursum factum aut vẽ tris compressio qualitercunq₃ facta ⁊ proprie in frequentia coitus. talis enim mulieribus valđ ab horendus est ⁊ proprie primo mense propter de bilitatem ligamenti fetus in vtero. Et iterũ a mẽ se 4° deinceps quoniam magnus fetus maiori cõ pressione comprimitur a coeunte ꝙ si minor eẽt. Et 5ª causa de primitiuis est balneandi vsus q abortire facit multipliciter. Primo mollificã do matricem ⁊ cotilidões actuali humiditate sua Secundo debilitando virtutem per modũ re solutionis. Tertio vero q₂ in profundo corpõis ⁊ matricis auget necessitatem. i. caliditatem in fa cto cogentem ipsum petere aerem frigidum exte riorẽ ⁊ idcirco superflue conquassatꝰ embrio vehe mentꝰ conquassando ligamenta precipitatur ex̃. ⁊ tanto citius q̃to balneum administratur mulieri cuius fetus est magis auctꝰ. Sexta causa de pri mitiuis est vehemens furor ⁊ iracundia inconsue ta mulieri aut fortis tristitia per quã cogitur di strahi spiritus ad cor ⁊ ad cerebrũ in quibus for tibus motibus ⁊ distractionibus spirituũ ⁊ innati caloris pauperies in matrice acquiritur. Se- ptima est repletio multi cibi ⁊ potus q₂ conueniẽ tius est pregnantem parum ⁊ sepe comedere ꝙ ⁊ cetꝰ. Octaua vero est ex parte assumptionis cibo rũ ⁊ potuũ in q̃litatibus suis primis ⁊ secũdis ve hementꝰ aperientium propter quod pregnans eui tet in cibariis suis feniculum petrosilinum spara gum bruscum apium daucum ⁊ omnium legumi num brodalia ⁊ aromaticas species nimium cali das acutas ⁊ aperitiuas velut anisũ spica nardi zinziber galanga ⁊ proprie cinamomũ ⁊ consilia Nonam causã complent omnia que vehementẽ agitationẽ in membris inferioribus efficiunt ve lut sunt solutiua omnia ⁊ proprie sanguinẽ educẽ tia velut sunt aloes epithimus que per solutionẽ sanguinẽ educunt ⁊ omnia solutiua fortia velut coloquintida scamonea dyagridium euforbium ⁊ sic de aliis. Decima iterũ de istis causis abor sum efficiunt omnes que sua frigiditate grossitu- dine ⁊ viscositate vehementibus oppillare possẽt venas ⁊ arterias ⁊ vias transitus spiritus al'is a cerebro vitalis a corde naturalis ab epate ad ma tricẽ quoꝝ pauperie necesse est extingui fetum si- cut defectus caloris solis ⁊ astroꝝ vegetabilia et plante facile extinguntur vt sensus ostendit. Undecima iterum exteriores possent esse velut aspcũs eorũ que subito timorẽ inducunt magnũ vt videre vulneratiões ⁊ gladio sanguinẽ effũdẽs ⁊ sic de aliis. Duodecima species istaꝝ causarũ est sicut negare mulieri rem exterius vehementi appetitu desideratam vt est communis modus pre gnantium voraci appetitu appetere pisces res a cres ⁊ accetosas peregrinis ⁊ vilosis locis iũctas ⁊ si obtinere non possent valde frequenter abortiũt ⁊ hoc totum contingit propter vehementẽ motũ in spiritibus ⁊ hoc non rebus ⁊ membris genera tiõis ab anima appetente factũ propter quod nõ bene regitur fetus. Decimatertia causa est ap- plicatio eoꝝ que a specª forª abortire faciunt ve lut dicitur de potu cardonis maioris. Scripsẽt etiam antiqui non nulli de tymbra vel saturegia que tante potentie est ꝙ si mulier super ea trãsit abortire facit. ⁊ sicut scribitur de oleo balsami de assa fetida de galbano ⁊ omnibus speciebus artha nite. ⁊ de cordumeno ⁊ de busnẽ ⁊ colloquintida et pluribus aliis mirabilibus. Quare 21ª tertii tractatu 2° caᶜ de abortu ⁊ extractione fetus. Et oleum balsami cum supponitur extrahit fetum ⁊ secundinam ⁊ assa ⁊ galbanum iterum est forte. ⁊ buchor mariem iterum in hoc caplo fortis ẽ val de bibita ⁊ supposita. ita ꝙ quidam extimant ꝙ si pregnans iacet super eam perducet eam ad ab orsum. Et succus eius corrumpit fetum linitus su per ventre. q̃to ergo plus si suppõitur super coitu ⁊ silr̃ succus reliquaꝝ arthanitaꝝ. Et si in potu đ tur de busnẽ persico pond. ʒ. iii. eicit fetum đ illa ⁊ cũ sumitur de cordumeni. ʒ. vnius tertia eicit etum ⁊ pro. i. q₂ facit possidere caliditatem ⁊ mo tum. Et iterũ si iniciatur. i. intus iponatur đ cro co pulpe coloquintide aut supponitur in lana sup positorio ascendẽte ⁊ lõgo ⁊ reliqua vide ibi de ci namomo rubea tictoꝝ vngula asini ⁊ stercor eius ⁊ oculo piscis saliti ⁊ plurimoꝝ alioꝝ quoꝝ memo riã melius est silentio preterire ꝙ calamo comẽ dare. Ex his patent omnes cause primitiue abor sus vel si alie sint reducuntur ad istas. Ex parte embrionis autem sumuntur cause abortus vt q₂ embrio infirmatur in matrice aut moritur in ea Et eius quidẽ egritudies possent eẽ cõpositiõales

vt.s.embrio in matrice recipiat malam composi tionem in figura sua vt factus fuit contractus se cundum aliquā partē aut non bene situatꝫ cum fa cie versus spina cum manibus super oculis ꝛ cum cubitis super genua que sunt figure naturalꝫ situs ipsius in matrice a quibus elongari potuit ēbrio propter varias figuras coeundi in quibus non nl li inhonesti ꝛ libidinosi viri sepe laborant.aut qꝛ mulier post coitum variis figuris decubitus se si tuat vnde sperᵃ proiectum in matrice ꝛ sanguis menstruus non bene vniuntur imo secundū quas dam differentias positionis comprimuntur sepa- rantur ꝛ disgregantur quare propter hoc contige re potest in aliquo embrione claudicaᵒ in altᵒ vō eneruatio anchaꝝ.in non nullo vero spondiliū di stractio ad ꝙ sequūtur gibositatis species ꝛ sic de aliis.aut eius egritudines possent esse complexio nales vt qꝛ infans genitus ex spermate ꝛ a sāgui ne menstruo mulieris nimium frigidis aquosis ca lidis ꝛ siccis aut etiam qꝛ sperma viri in sui radi ce distemperatum est distemperanciis iam predi ctis.Et patet ex istis ꝙ cum prinᵃ materialia ge nerationis fetus.s.duo spermata parentum ꝛ mē struus sanguis in materia complexionali sua fue rint distemperata necesse erit ꝙ distēperatꝫ fetus ex his generetur. q̄ꝛ siue propter malam comple xionē matrici a fetu comunicatā siue propter mo tum ꝉ descensionem fetus vel propter dolores ei us mouetur matrix ad expellendum fetum ante tempus sui complementi. quādoqꝫ vero post q̄rtū mēsē ꝛ sic ꝺ aliis.Et trahi potest ex sentētia prin. 2ᵃ tertii capꝉo de aborsu ibi. Et quandoqꝫ est cā aborsus malitia complexionis calide exiccantis aut frigide congelantis.Et clarius adhuc colligi tur ibi.Et iterum ex eis que abortire faciunt ī int tio rei ē tenuitas spermatis in radice.i.paucitas eius.vel expone tenuitas.i.fluxibilitas vel aquosi tas spermatis. ꝛ subiungit quare non creatur ex eo panniculus prius nisi debilis preparatus ad disrumpendum.Et ex hoc fundamento plura cor relaria concludere potes. Primū ꝙ aborsus ꝙ̄ doqꝫ contingit propter defectum spermatis viri quod nimium paucum est sicut in sepe coeuntibus ꝛ natura debilibus.aut nimiū frigiduꝫ humidū ꝛ aquosum est sicut contingit in flegmaticis corpo ribus mollibus ꝛ pinguibus otio ꝛ dieta frigida ꝛ humida vtentibus.Aut cōtingit ex parte sperma tis quod nimium grossum siccum ꝛ aridum est ve lut contingit in colericis ꝛ in his qui acutas egri tudines perpessi sunt vt causonides ꝛ similes aut in his qui vtuntur dieta arefactiua multitudine aromatum ꝛ ciboꝝ salsoꝝ ꝛ acutoꝝ ꝛ vsu vini fu mosi.talium enim spermata in matrice arescunt prius ꝙ̄ germinent. Secundum correlarium ꝙ si tam sperma mulieris ꝙ̄ viri fuerint distem perata ī complexione sua tunc complete erūt cāe aborsus ex parte defectus materiei generationis assignande q̄ꝛ patet correlariū. Tertium corre lariū ꝙ̄ quedam pregnantes abortiunt in pᵒ 2ᵒ 3ᵒ aut 4ᵒ mēse ex parte defectus embrionis ꝛ exclu sis causis primitiuis. in eo enim fetu qui concep tus est ex seminali materia magis distemperata citius ꝛ cetꝫ.pꝫ. Et sequitur 4ᵒ ꝙ si sperma viri vel mulieris fuerit nimis aquosum frigidū ꝛ hūi dum ꝙ cognoscitur ex fluxibilitate ꝛ pauca dele ctatione in coitu ꝛ actuali frigiditate vtriusqꝫ hi

prius ā flegmate aquoso purgentur ꝛ mundificē tur ante ꝙ̄ coeant ꝛ cetꝫ. Et sequitur vltimo ꝙ ī mediata causa aborsus est mors fetus in vtero q̄ contingit propter egritudines iam predictas. Et ex his patet declaratio triuꝫ causaꝝ prius po sitarum ipsius aborsus.s.prime ꝺe ꝛ quarte.

Tertia vero causa est propter nocumenta que ī matrice inueniuntur.cum enim matrix aliquo ge nere egritudinum laborat vel generibus patet ꝙ licet ipsa concipiat necesse ē ī principiis generatō nis hereditariam maculam consequi siue fuerint speties male complexionis siue male compositōis siue apostemata fuerint siue vlcera ꝛ sic de aliis. Ex hoꝝ omniū fundamento manifeste colligi pōt ingeniuꝫ preseruatiuū ab aborsu multipliciter cō templandum. Primo enim oportet ingenium aᵈd opponere causis primitiuis. Secundo vō oportet ingeniari ad rectificationem fetus ī vtō concepti. Tertio vero oportet abscindere nocu menta omnia que in matrice fuisse vel superuenis se dicta sunt. Quarto vero oportet contēplari in rectificatione seminis virilis si ex defectu ipsi us aborsus causa assignari potest. Quīto vero principaliter tangenda sunt quedam instrumēta a specᵃ proprietate fetum adiuuantia ipsum con seruantia ꝛ prohibētia mortis discrimē ꝛ sic erit finis.

Capitulum secunduꝫ de regimine pregnantiū et de prohibitione aborsus per remotionē cāꝝ primitiuaꝝ mortem fetui inducentiū.

Et breuiter euitentur omnes xii.cause primitiue superius enumerate quas scis.

Capitulum tertium principale de prohibitiōe ab orsus per administrationem causaꝝ cōtrariātiuꝫ egritudinibus ipsius fetus iam concepti.

Si igitur in embrione accidit nocumentū ex pte sanguinis menstrui vel seminis virilis de istis po stea dicetur. si autem propter causas primitiuas de hoc dictū est.Si autem in fetu nocumentū con tingerit propter debilitateꝫ effectui principii ge nerationis quod est signitiua virtus que sepe ꝓpt̄ sui debilitatem non solum est causa egritudinum imo mortis fetus vt patet in viro ꝛ muliere reso lutis ꝛ debilibus a quacunqꝫ causa debilitas accid̄ rit eis ipsa erit causa indeite digestionis prepara tionis ꝛ conuersionis menstrui sanguinis ꝛ alio- ruꝫ materialium principiorum generationis. Et hec quidem egritudinis fetus causa omni fere caret ingenio curationis nisi qꝛ oportet pregnā tem regere cum cibis ꝛ potibus in quantitate et qualitate matricem ꝛ mulierē vigorantibus ꝛ ge nerantibus laudabilem sanguinē ex quo infans su stentari ꝛ nutriri debet.At vero iterū si propter extrinsicas causas vt continentis caliditateꝫ aut frigiditatē multam egrotauerit embrio anteꝙ̄ ipsius curatoꝫ īgrediatur medicus prius debet ī uestigare spetiem ꝛ maneriem egritudinis deīde ꝛ 2ᵒ per signa contemplari si mortalis aut salu- bris fuerit egritudo talis in quoꝝ veritate discu tienda non nisi anxietate maxᵃ deueniri potest. Egritudinem itaqꝫ embrionis in generali sigre possent accidentia ꝙ̄plurima. Primo quidē āte completam formationem eius. Secundo vero postꝙ̄ complete plasmatus est quod contingerē po test in spasmo 5ᵒ vel 6ᵒ dieꝝ Cum igitur fetus iā fuerit conceptus post paucos dies egritudinē eius

significare possēt plura. Primū presentia mol liciei vel humiditatis a genitali membro emanā tis que prius non affuerat. Secundū vero lassi tudo et impotentia ad motum progressiuum sup ueniens que non precesserat. Tertium vero tensio in matrice percepta. Quartum vero grauatiuus dolor in spondilibus alchatiz et inferioribus per ceptio. Quintum ventositatis a matrice exitus

Et sextū rugositas pruritus vel contractio ma tricis. Septimū tensio in domesticis partibus coxarum. Octauū grauitas super fiteri. Nonū distensio in partibus ancharum ad quas sustentatur matrix. Decimū quod dum mulier reuoluitur de latere in latus sentit in concauo matricis agitatō nem fetus ac si non bene sustentaretur ad ipsam.

Undecimū amplitudo oris matricis cuius cō trarium consequi solet varius pregnationez sani effectus. ipsam eniz sequitur oris matricis clausō tanta quod vix piramellus. i. stilus intrare possit in teriorum 6° 4° cap'o et xxi° tertii p° cap'o colligen dum. hoc de signis vel fetum in matrice egrotarē signantibus. Rursus autem spetiales lapsus em brionis particularia signa declarare possent. Si enim egrotauerit ipse egritudine frigida et humi da materiali vt sepius contingit sentitur in dōso posterius et in toto femore frigiditas tactu tangē tis cū mollitie representata. Secundo emissio vrine remisse calide. Tertio irroratio matricis ab humiditate frigida mucillaginosa. Quarto lassitudo totius corporis cum pigritia. Quīto lassitudo et difficultas exercitandi anchas et coxas

Sexto gurgulatio in matrice. Septimo ca zetica dispositio quandoqz in tota habitudine mu lieris aut saltem in coxis et cruribus eueniens.

Octauo longitudo et profunditas in dormien do. Nono lenitas et paruitas in pulsu percepta et proprie in pulsu coxarum et partium adiacentiuz matrici. Decimo vrie limpide albe aut subal bide vel discolorate apparētia. Et ex .x. signis istis omnibus comprehendere potest fetum egrotare la psu calido et sicco. in partibus enim vbi locatur ma trix et adiacentibus ei tangens percipiet caldita tem cuz acuitate et inflatione et sic de aliis. Signa vero egritudinum mortem inducentium in fetu poterunt esse omnia predicta cuz longo tempore multiplicata fuerunt et continue ad intentionez p uenerint cuz maiore nocumento a muliere perce pto cotidie successiue et cū nll'o iuuamēto cōsequēte applicationem remediorum egritudinibus embrio nis conuenient aduersantium. At vero sequitur de signis significantibus fetum mortuum in vtero. Fetus vero iam in utero mortui signa sunt quod plu rima hinc inde collecta et proprie cum post mor tem eius iam quibusdā diebus in matrice retētus fuerit. Primuz autem de signis sumptis a mē bris colligatis est dolor in radicibus oculorum et in tellige in neruis obticis suspendentibus oculū ad cerebrum. contingit autem hic dolor propter di stensionem in matrice factam a fetu mortuo ipsā grauitātem. et reducitur hic dolor ad spetiem so lutionis continuitatis et dicitur extēsiua. et potest etiam hic dolor contingere propter malam com plexionem cerebro a matrice communicataz.

Secundū signū est dolor ī posteriori medieta te capitis et protensus per totam spinam vsqz ad spondiles vbi situatur matrix. Tertium signū est lassitudo et grauitas ī loco matricis et omnibus inferioribus partibus. Quartum signum ē spa tio motus ponderis in matrice et proprie quādo mulier reuoluit se de latere ī latus et significat co tilidonum mollificationem vel eruptionem vnde non sustentatur fetus. Quintum signuz est gra uatiuus dolor in inguinalibus partibus anterio ribus partibus vsqz ad os matricis exterius.

Sextum signuz est tumoris ventris qui prefu erat descensus ad inferiora. Octauum signum est frigiditas in inferiori parte inguinis mās iua et hec omnia signa proprie sunt antequam putrescat fetus. Fetus autem mortui. et secundum partem in matrice putrefaci signa sunt febris et indeficiēs

Secundum fetor in anhelitu et ore. Tertiuz est exitus virulentie putride a matrice cum fetorē

Quartum est pondus cum extensione ventris ad extra propter vapores in matrice corruptos extendentes ipsam. Quintum signum est putrē facte carnositatis a matrice expulsio vt oc'ius me us sepe vidit. hec autem signa posita vt medicus laudem et honorem acquirat veritatem precogni tam annunciando et cū medicus percepit ista signa non intendit aliud nisi educere fetuni mortuum per ea que superius aliqualiter tacta fuerunt. At vero iterum postquam concessum est embrionez ī ma trice egrotare posse ex aliis generibus egritudi num. s. complexionaliuz compositionaliū et solute continuitatis oporteret exponere signa in cogni tionem talium egritudinum. Cognitio accipitur ex sēnibus. s. tactu et visu magis quam discursu ratiōali et cum sēnus visus ad alia loca peruenire nō possit neqz etiam sēnus tactus ideo talium egritudinum cognitio per ea non est possibilis sed solum per di scursum a sēnibus interioribus imaginando cōpo nendo diuidendo affirmando vel negando et eliciē do secundum quod decentius fieri potest licet nō oīuz complexionalium egritudinum cognitio per talē discursum conuenienter haberi potest. Quomodo enim egritudo embrionis in superficie in figura in via in receptac'o ī quātitate dinuta in numero aucto aut dinuto et in situ capiendo situm pro col ligando cognosci possent per predicta. fortasse āt de quantitate aucta et de situ capiendo situm pro loco per discursum aliqd cognoscere possumus. Cum enim videt medicus pregnantem ventrem peruenisse ad quantitatem notabil'r auctam et ex discursu rationali interme° probauit matricem non esse molaticam neqz apostematam neqz in ca humores aut ventositates multas extendens con tineri et viderit mulierem bene carnosaz bene co loratam et operationes ei animales motiuas et spūituas vitales et naturales conuenientes produ ctas sillogizando cum predictorum negatione pre missa deducere poterit fetum in quantitate aucta peccantem. Similiter cum perceperit fetum in de xtra parte aut in sinistra parte fixum stare nō prē sentia doloris magni et cum fetus agitatione ma gna in parte illa stantibus conditionibus iaz pre missis de dispositionibus matricis et mulieris p suasiue concludere poterit fetum in matrice egro tare egritudie loci cū hesitatiōe tamē ad oppoītū vt apparet et eodem modo difficilime est cogno scere egritudines compositas et per consequēs dif ficilis aut omnino impossibilis est curatio earūdē et similiter dicendū est de egritudinibus comple

xionalibus ipsius embrionis q̄ fil3 etiam diffi-
ciliime sunt curationis ex quo medicamina alter
anti a 7 rectificantia non posset peruenire ad em
brionem sed tantū mouentur ille male comple-
xiones per rectificationem nutrimenti ipsius em
brionis quod nutrimentum est sanguis purior i
venis matricis contentus post generationem mē
brorum eius. vt si mala complexio ipsius em
brionis fuerit calida 7 sicca materialis curatur p
has.v.intentiōes. Prima vt euacuetur mulier
a colerica materia cum aliquo istoru3 medicami
num. Primum est. ℞ dyaprunis simplicis.ʒ.
iiii.detur mulieri cum medio ciato aque lactis ca
lide in aurora 7 tardet cibum horis.v. Secun
dum 7 fortius illo ē hoc. ℞ cassiefi.preparate cu3
aqua acetose.ʒ.iiii.7 detur cum medio ciato calidō
aque ordei. Tertium est hoc 7 fortius predcis
℞ manne dissolute 7 collate cum vno ciato aque
lactis.ʒ.ii.coletur 7 calefiat 7 detur in potu. Et si
volueris predictis medicinis infundendo iungerē
ʒ.i.reubarbari 7 colaturam cum expressione com
miscere predictis.aut cum eisdem volueris dare
ʒ.ſ.puluer is reubarbari non erit malum neq3 ti
morosum.omnes enim predicte medicine conuē
nientes 7 securissime sunt matri 7 embrioni.

Secunda intentio est vt rectificetur regimen
ciboꝝ 7 potuum ad infrigidandum 7 humectādū
cū lactuca 7 bleta 7 cet꜖ 7 vtatur ptisana ordei cū
carnibus preparatis cū aceto agresta succo citran
guloꝛum granatorū 7 similiū 7 cet꜖. Tertia itē
tio est digestio vel rectificatio colericarū materie
rum que in muliere inueniuntur 7 poterit conuēi
enter fieri cum istis instrumentis. Primum le
uissimu3 omniū est dare in potu in aurora ciatū
vnum aque lactis in quo caseus 7 recocta conueni
enter contracta fuerint 7 detur frigida actu saltē
in diebus caloris. Secundū est hoc. ℞ aque en
diuie violarum ana.ʒ.ii.misce. Tertium est hoc
℞ sy.rosati.ʒ.i.sy.de endiuia.ʒ.ſ.aque cicoree.ʒ
ii.aque mellisse.ʒ.i.misce. Quartum et melius
reliquis est hoc. ℞ sy.simplicis acetosi.ʒ.ſ.sy.ace
tositatis citri.ʒ.i.aque bugiose 7 acetose ana.ʒ.i.ſ
misce.sepe etiam in pregnantibus matericru3 ca
lidarum feci rectificationem cum.ʒ.i.zuccari vio
lacei 7 .iii.ʒ.aque endiuie. Quarta intentio est
vt si apparuerit tibi necessitas reiterandi euacua
tionem materieꝝ colericaꝝ non recedas ab eua-
cuationibus iam predictis. Si autem aliquod far
macum sanguinis clarificatiu3 magis 7 clare edu
ctium desiderares vltra predicta exhibeatur hoc
℞ aque fructuum descriptione Mesue in anti.ʒ.
iii.manne in ipsam dissolute 7 colate.ʒ.ſ. reubar
bari electi.ʒ.ſ.squinanti.ʒ.iiii.7 totum detur in
potu 7 tardet.v.horas 7 cet꜖. Clisterioꝝ aute3 vsū
hic taceo q2 non placent mihi 7 similiter diureti
coꝝ vsu3 7 similiter vomitus administrationem
hec tria in omni pregnante abhorreo. Quinta
vero intentio est residue male qualitatis altera°7
matricis confortatio.in hoc autem triplici instru
mento procedere soleo. Primum est vt mulier
ter vel quater bibat in die.ʒ.ſ.sy.de limōibus cū
medio ciato aque ordei.in hoc enim est infrigida
tio sitis extinctio cum aliquali confortatione a sti
pticitate limonis proueniente. Secundū vero
instrumentum est hoc. ℞ aque angurie aque viola
larum ana lib.ſ.aque acetose lib.i.rosaꝝ sādaloꝝ
ru.spodii se nis acetose ana.℈.i.croci.℈.ſ.aceti co
clearia tria misce 7 itingat in eis pannus de lino
ex quo epithimentur inguina anterius 7 dorsum
posterius. Tertiū vero 7 efficatius istis ē h°. ℞
rasure superficialis cucurbite recentis.ʒ.i.olei de
nenufare olei rosaꝝ ana.ʒ.i.ſ.vermicularis recēt
ʒ.i.terantur simul in mortario vltima contritōe
ex hoc linimento liniantur loca predicta ter vel qt
in die. Lapsum vero frigidū 7 humidu3 per.v
intentiones silr corrigere poteris per contrarie-
tatem aduersantes. Cum ergo volumus minoran
do euacuare materiam frigidam 7 humidam in
pregnante euitare debemus medicinas omnes la
boriosas ex parte gradus 7 ex parte dos. Miora
tiuum itaq3 conueniens posset esse hoc. ℞ aque bu
glo.ʒ.i.medulle cartami contrite.ʒ.ii.agarici ele
cti pulueris hermodatiloꝝ ana.℈.i.cinamomi ʒʒ
rosarum coriandri preparati ana.g̅.iiii.fiat isu
sio 7 calefacta cum expressione condecenti offerat
ei. Aliud minoratiuū in hac materia est hoc. ℞
aque artamisie aq̄ mellisse ana.ʒ.i.ſ.benedicte si
plicis.ʒ.i.zuccari albi.ʒ.ſ.infundātur per nocte3
vnam deinde calefiant cum leui expressione offe-
rantur vt dictum est. Secunda vero intentio
est rectificatio regimīs. vtatur itaq3 mulier cibis
ad caliditatem inclinantibus cum decoctione sal
uie mente rosmarini 7 sic de aliis i quibus aut nl
la aut pauca existat experientia virtus 7 cet꜖. Et
vtatur vino forti 7 bene potenti claro rubeo solo
aut cum aqua extinctionis calibis.talis enim aqª
solemnis est confortans omniū membroꝝ nutri
tionis 7 neruosoꝝ virtutes. Tertia vero itētio
rectificat materias cum caliditate 7 siccitate cor
rigendo eas. Unde digestiuū conueniens 7 leue ē
hoc. ℞ aque saluie.ʒ.iii.miue citonioꝝ.ʒ.i.misce.

Secundum fortius illo est hoc. ℞ sy.de mirto
ʒ.i.aque mellisse in qua decoctus fuerit mastix.ʒ
iii.misce 7 detur in potu. Tertium 7 melius il
lis est hoc. ℞ miue cum speciebus.ʒ.i.aque decoc
tionis granoꝝ mirti.ʒ.iii.misce. Si autem dige
stionem efficere velis cum confortationibus tunc
vtatur mulier elrio aut confectione de acoro i au
rora assumendo de ipso vsq3 ad.ʒ.ſ. Item confe-
ctio aromatici rosati multum valet. Item rosata
nouella cum zuccaro 7 aqua mente in confectione
redacta. Item zuccarum rosatum vel cum pulueř
masticis acceptum 7 cum aqua mente dissolutum

Tertia vero itentio si apparet necessitas euacu
andi materiam eradicatiue esset complenda cum
predictis medicinis suprapositis vltra quas non
esset transeundum nisi cu3 magna limitatōe. So
litus sū autem ego dare quandoq3 solutiuum hoc
7 inueni in eo prosperitatem semper. ℞ succi mē
te que folia habet quasi rotunda 7 stipitem subru
beū 7 odorem valde suauē.ʒ.iiii.agarici electi.ʒ.i
infundatur agaricus in succo predicto per duos
dies naturales deinde. ℞ zinziberꝫ rosaꝝ ana.g̅.
iiii.manne electe 7 a scopis depurate.ʒ.ſ.contera
tur omnia simul in mortario 7 fiant pille.glutio
sitas enim manne inuiscat omnia conuenieter et
est medicina nobilis in educendo flegma aquosū
7 mucilaginosum sine molestia 7 agitatione forti
bus. Et attende hic q̄ in euacuantibus coleram
7 materias calidas in muliere pregnante omnes
ad cassiam mannam reubarbarum tamarindos
sebestē 7 pruna sūt audaces 7 prōpti sed euacuās

flegma ꝛ reliquas materias frigidas in pregnāte paucę medicine a sapientibus p.site reperiuntur

Ultima vero intentio est vt per alterationē cū calidis ꝛ siccis complexionem que corrumpant ī si.luum male cōpositionis frigide ꝛ humide ꝛ materierum substantiam corrigant ꝛ iam quidē aq̄ sy.confectiones in hac parte capl'i posite illō complere possent. Ego autem in talibus casibus tripli ci vtor instrumento. Primum est hoc. ℞ rosarum gallarum cupressi spodii sandarace ana.ʒ.i.resine electe.ℨ.iii.coquatur resina cum aceto nigro ī quo steterit infusa per vnam noctem vsq3 ad consumptionem aceti deinde incorporentur secum sp̄s predicte ꝛ fiant cerota.ii.magnitudinis spāse cū dimidia.hec igitur applicentur.super alchatim et loca matricis continue portentur. Secundum vero instrumentum ꝛ melius p° est hoc. ℞ olei de citoniis rosarum ꝛ de menta ana.ℨ.i.ʃ.simphiti lapidis ematitis corallorum ru.sandarace ossium datilorum combustorum ana.ʒ.i.scorie ferri preparate ſm artē.ʒ.ii.corticis interioris castanearum.ʒ.iiii.resine elcē.ʒ.i.ʃ.cere q̄tū sufficit fiat vnguētū conueniētis uiscositatis et inungāť ex eo loca matricis et renum.hec ei3 duo instrumenta mulieres q̄plurimas abortiri solitas a ta.i ifelicitate liberauerunt fetum etiam vigorando et tu consydera qr ꝯponētia sc̄l elcā. Ultimū vero instrumentū est hoc. ℞ aq̄ sublimatōis virge pastoris aq̄ centinodie ana.lib.ʃ.aq̄ gallarum cupressi.lib.iiii.acacie spodii rosarum ana.ʒ.vnam thuris sandarace colofonie ana.ʒ.i.ʃ. vini citoniorum libr̄.ʃ.terantur in simul omnia forti contritione demum infundanť in eis pānus lineus duplicatus et vi. vł .viii.uicibus epithimetur cum eo dorsum actu calido. Capitulum quartum de prohibitione aborsus p remotionem nocumentorum q̄ in matrice euenire solent per remedia immediate ante scripta quāuis dantur in intentione curandi egritudines embriōis tamē ex quo matri exhibētur tō sufficient curant egritudines matricis.etiam saltē q̄ ī sunt ipsi matrici p essentiam.et g° restat hoc solum vt eliciatur regimen curatiu3 egritudinum matricis p colligantiam. Si ergo matrix egrotauerit egritudine calida et sicca ī ea inuenta per coligantiam ipsius ad cerebrum q̄ tamen rarissime contingit rectifica cerebrum cum euacuantibus diuertētibus digerentibus et eradicantibus ab eo materiam acutam aut flobotomando cephalicā si apparuerit mistio materierū cum sāguine seruata tamē lege hypo. 4ª afforismorū sermone primo. ut scis et seruata lege alterius affo. Mulier ī utero habens flobotomare abortit.et magis cuius maior est fetus.vnde in.v.et.6.mēse fiat flobotomia predicta ꝛ detur farmatia.pce tamen minorando flobotomiam et farmaciam. Item diuertatur prouocando fluxum sanguinis a naribus aut uētosādo spatulas. Item euacuando materiam acutā cū pillulis chobiis et de fumoterre et similibus. Qr argumento sumpto a lapsu cerebri calido et sicco licet ista conuenientia forent.vana tamē ē opinio et ridiculosa eorum que in pregnāte mulieze talia administrarent. hec enim talia facile aborsum inducerent. Similiť etiā de egritudinibus ī matrice scis per coligantiā eius ad cor pulmonē diaflag̅ et stomachū et per renes et vesicā dicendum ē q̄ omnia talia ingenia curationis ab hoc capit'o separari debent et propter ista quorum instrumenta completiue sunt fortia velut flobotomie ventosationes fricationes clisteria ꝛ farmaca fortia. Secure itaq3 procedendo ꝛ fetus ꝛ mulieris nocumēta vitando regatur mulier cum medicinalibus intentionibus ꝛ instrumentis in precedenti capit'o tactis vbi qr laudo q̄ predictis addantur medicamina cerebralia pulmonaria cōdialia ꝛ sic d' aliis quorum gradus non elongetur a p° in qualitatibus ꝯtrariis ꝛ doses sint valde remisse ꝛ pulueres reiterande ne nocumentum aliquod ab eis inferať aut sēsibile. Capitulum quintū de preparatione virilis seminis ne ex pte defectus eius aborsus fiat

Uirile sperma est causa aborsus aut qr non bene digestum ꝛ spumosum est.aut qr in quantitate cōtinua paucum est ꝛ ad istas causas duas videntur adduci posse omnes cause aborsus ex parte seminis virilis contingen*tes. Est autem sperma indigestū aut qr non a sano corpore generatur sed ab egro aut qr velocius emittitur q̄ digestio eius cōpleať

Tertio qr mat̄ia generatōis eius fuit illaudabilis aut qr coiens distractionem habuit in anima per passiones eius tristantes aut resoluentes in tēpore coitus. Et primum quidē declaratur quia cum sperma sit superfluitas vlti alimenti ꝛ vtilis non videtur in egro eorum inueniri posse vltimū alimentum ꝛ vtile saltem ab olute. Secundo qr cum sperma laudabile debet esse album paruum ꝛ dyafanum globolum ꝛ compactum ꝛ quasi aromaticum non videtur ipsum in egro corpore rēperiri posse ꝛ maxime laborāte egritudinibus ī mēbris generationis propinquis velut sunt testiculi ꝛ inuoluta vasa ꝛ remota velut sunt pori spermatici epar ꝛ renes quorum membrorum aliqua concurrt ad generationem materias seminis generādo vt epar alia preparando ꝛ purificando vt emulgētes ꝛ renes. alia vero defferendo vt spermatica vasa ꝛ inuoluta detinendo ꝛ conseruando ꝛ testiculi vltimū perfectionis in sperma inducendo. patet āt q̄ si egrotauerit corpus egritudine notabili ꝛ ſm predictas partes nō poterit in spermate acquiri prima passio que est albedo.calor enim naturalis debilitatus digerendo non poterit materiam spermatis in colore assimilare radicalibus ꝛ primis que vere alba sunt. Amplius calor debilis n̄ poterit a materia in sperma conuertenda depurare partes vaporosas ventosas aquosas grossas n3 terreas quare non poterit sperma remanere dyafanum ꝛ rutilans qr̄ non poterit esse conueniens spumosum. dyafaneitas enim ipsius arguit ipsum esse bene spumosum qr spūs ē ꝛ cet. Amplius etiā in spermate non poterit reperiri globositas conueniens quando fuerit a debili calore naturali cōgenita. Substantia enim ipsius globositas ꝛ conpacitas talis prou niunt pō caloris debitam coctionem facientis ꝛ expurgantis superfluas ptes ꝛ facientis debitam permixtionem humidi aq̄i cū sicco terreo materiei ex q̄ª generať sperma. Und' ex predictis ar.q̄ defectus in embrione facile assignari potest propter defectum in causa ex qua generatur que est sperma virile siue ipsum effectiue tamen siue materiał'r aut vtroq3 modo cōcurrat

Adhuc etiam considerandum est q̄ defectus ī embrione assignari potest per velocem emissionem spermatis.aut enim velocior exit propter debilitatem retentiue que nō retinet ipsū adeo vt bene

digeratur aut exitus eius ē velox propter nimiā fluxibilitatem aut propter qualitatem priuatiuā ⁊ acutam in eo inuentam. Cuꝫ ergo sperma ita ve lociter educatur non bene cōueniēter a matrice suscipitur anima ipsa ipsum amplexatur. neqꝫ de lectationem conuenientem ex velocitate exitus ei us accipit matrix. qr̄ ex tali spermate aut raro fit generatio aut si concipiatur non erit robustus nꝫ vigorosus embrio. Similiter etiam 3° accidit in embrione debilitas ex parte spermatis eo quia ex illaudabili materia generatum fuit qꝫ nimiuꝫ pauca viscosa lubrica aucta aut aliter male cōple xionata fuit materia ex qua generabatur sperma

Et adhuc ex 4ª causa superius enumerata aꝫ posse contrahi nocumenta in embrione. Cum enī aliquis coit ⁊ habet imaginationem vel fantasiāꝫ circa res tristantes timere facientes vel abhorrē tes aut motum suffocatiuum vel disgregatiuū spi rituum ⁊ humorum efficientes pꝫ ꝙ non poterit verum ⁊ prolificum generari sperma. propter qḋ oportet coeuntes cuꝫ magno appetitu delectatōe ⁊ cogitatione precipue ad talem actum exire si ge nerare intendunt ⁊ intantuꝫ contemplando pro cesserunt sapientes ꝙ fortis imaginatio in tempo re coitus facta circa luscum gibosum robustum a nimosum imbecillem ⁊ inhonestum virum potest esse causa vt tales proprietates vel similes recipi ant pricipia generationis circa quales fortit̄ ima ginatio anima persistebat in tempore coitus.

Secunda vero principalis cum superius tacta de causa aborsus ex parte seminis virilis fuit ex parte quantitatis eius. potest enim spermatis exu berans quantitas in matricem effundi que debilis erit vt propter eam magnaꝫ quantitatem calidi tatis naturalis matricis ⁊ sanguinis mēstrui per modum suffocationis indisponatur ad generādū fetum bene sanum ⁊ robustum. Similiter potest spermatis quantitas esse adeo diminuta ꝙ licet ex ea generetur fetus erit tamen ita debilis pro pter paucitatem caloris innati ⁊ spiritus ꝙ infir mabitur anteꝙ̄ ad naturalem partem perueniat qr̄ propter egritudīes ipsius prius abortietur ꝙ̄ vere pareatur. Et hec causa de paucitate spermat̄ frequenter est causa aborsus sicut multa quātitas spermatis bene digesti raro ē causa aborsus eo qꝫ in maiori quātitate est maior virtus et ecōuerso vnde ex omniū istoꝝ fundamēto aꝫ iam ꝙ medi cus intendens preseruare ab aborsu considerare dꝫ nō minus dispositionē viri ꝙ̄ mulieris. Si itaqꝫ medico occurrat vir queritans posse excoire ⁊ fili os etiam generare inquirere debet cum diligētia complexionem viri vꝉ eꝫ. Secūdo partialē mē broꝝ generationis attendere. Tertio epatis dis positionem in sanguificando consyderare.

Quarto emulgentiū ⁊ renum complexionem ⁊ compositionem attendere an sint dolentia vꝉ opi lata. Quinto chilis vene ⁊ vasoꝝ spermaticoꝝ materiam generationis ferentium cōsyderarē dis positionem. Sexto vero vas spermaticum sini strum per quod defertur spiritus vitalis a corde ad membra generationis diligenter īquirere.

Septimo spermatis quantitateꝫ colorē substā tiam partium continuitatem ⁊ dyafanitateꝫ attē dere. ⁊ siquidem apparuerit ei omnia membra in complexione ⁊ compositione fore disposita condi tionibus etiā in spermate predictis inuentis tūc necessario concludere potes virum istum esse vene reum ⁊ ad prolis generationem bene paratum. Cuꝫ ergo similiter considerauerit medicus dispo sitionem mulieris ex parte predictoꝝ membroꝝ ex parte spermatis eius aut humiditatis ꝙ̄ emit tit ⁊ vtriusqꝫ copulam factam compleri cum ma gna delectatiōe a viro ⁊ muliere acceperit exclu sis fasinationibus ⁊ malis medicamentis ⁊ vlceꝝ cicatricibus mirabile erit istos duos non esse pro lificos ⁊ conuenienter venereos nisi superfluant ī frequenti valde copula ⁊ in passionibus anime re staurantibus super excedant. ⁊ si in vestigando ꝓ cesserit ⁊ cognouerit aliquem ipsoꝝ defectum esse in membris aut in quantitate vel qualitate spma tis viri aut sanguinis menstrui fore defectuꝫ attē dat ad rectificationeꝫ illius in quo defectus appa rebit aut vtriusqꝫ si defectus fuerit ī ambobus ap plicādo istrumēta ꝭm intētiones predcās ī supio ribus capitulis.

Capitulum vltimū de memoria quarundā medi cinaꝝ ab occulta natura ad generationē faciētiū.

Multa in hoc capitulo variis voluminibus et ꝓ prie antiquoꝝ illustriū experimēta colligi possēt quarum applicatio mulierē sterilem ad fecundita tem inducunt. licet hoc in voluminibus iuniorūꝫ auctoꝝ non ita autentice approbata inueniantur De numero ergo talium scripsit Dyascorides ara zatheus ꝙ si mulier supponat sibi nastalem puuꝫ factum ex radice mandragore post coitum ⁊ lon go tempore retineat ibi mirabilit̄ facit ad recep tum semen detinendum ⁊ prolificandum. ⁊ hoc q dem magis rationabile videtur in sterilitate pro ueniēte a caliditate mlta ⁊ humiditate superflua lubrificatiua matricis quibus mandragore fri giditas ⁊ siccitas aduersari potest vltra specifi caꝫ eius virtutem. Neqꝫ opinandum est mandra goram esse plantaꝫ cuius radix figure humane si milima existat sicut zarpellōes ⁊ zarpatones per plateas ostendunt eas decipiendo vulgus. lꝫ Aui. tante speculationis philosophus magnus ī hac ma teria deceptus fuit. aꝫ enim ipsum credidisse talē plantam in radice eius humanam figuram peni tus plasmatam. quod potest esse qꝫ hoc nomē mā dragora grecum existens figuram importat hu manam. lege de his 2° canonis caplo iabrol ⁊ caº de mandragora. Aliud autem experimentuꝫ ad conceptionē similiter faciens scripsit Sextus pla citus Papiensis caplo de duo vbi dixit ꝙ os ꝺ cō de cerui suspensum collo vel coxe mulieris vt cre do vel vidi et̄ ad conceptioneꝫ optime facit. Alī autem vir fidelior istis dixit ꝙ lapis inuentus ī cerebro vel in ventre aquile in cibo datus viro et mulieri aut vtriusqꝫ brachio vel coxe suspēsus mi rabiliter facit ad conceptionem. Et alter etiam ꝺ vetustissimis auctoribus dixit ꝙ si accipiatur das septenis pueri ⁊ ī canella argētea ꝉ aurea circūli get ⁊ brachio vtriusqꝫ coeūt̄ suspēdatr̄ generarī fa cit. Et iteꝝ adhuc scripsit altꝰ ut Chiraus ꝙ si qs r̄ cepit sāguinē vespitilōis ī pāno ⁊ feie nesciēti sup caput eius posuerit ⁊ eodē tēpor̄ mulieri se admi scuerit. sie dubio cōcipiet. Plura alia scriberē potu issē sꝫ nō curaui cū nō mlta fide adhibeā eis sicut credo hec talia nō eē affirmāda a catolicis ⁊ sub le ge cristiana militantibus. Hec itaqꝫ ī hac matīa tante speculationis noīe sufficiant in qbus si non tantū accurate ⁊ profundit̄ scripsi quantū matīa

expeteret qz de secretis est nāe superaddant alii philosophātes altiori speculatione medicine theo rizantes. Ad laudem dei amen.

Consilium de preseruatione ab aborsu.

Pro nuru vero nobilis viri ser Benedicti de valle matana q̄ pregnans est cum suspitiōe ab ortiendi eo qz fluxuz menstru orum habet cum dolore totius spine ⁊ sumis ⁊ inguinalium p tium que minantur eidem aborsus grande periculum ⁊ non leuem sue male terminationis suspitionem. quoniā est in 4° mense pregnans vbi fetus est iā adultus notabiliter ⁊ ex q° subtractione sanguinis velut nutrimenti eius valde facile subsequi potest fetus corruptio. et emorosagia magna propter eruptionem cotilidonū qui magnificati sunt videtur taliter procedendum esse vt nūc scribitur. Primo quidem fiat eidem regiminis administratio euitando intemperiem aeris valde calidi frigidi ⁊ humidi. Item euitet ciboruz et potuum administrationem qui sint nimiū vnctuosi acuti amari ⁊ aperitimi velut rafanum petrosilinum apium feniculuz ⁊ brodia leguminum oīz effugiat ⁊ ciamomū crocū galāgā nuc̄ mus. ⁊ sil'ia arōtica. et bibat vinū nigꝝ ⁊ grossū fz cōsiliū Hypocratis ⁊ effugiat exercitium omne ⁊ proprie d̄scensus per scalas ⁊ euitet coitum sūmopere ⁊ saltum rixam ⁊ iracundiam ⁊ multorum ciborum r̄pletionem. Et ventris effugiat stipticitatem vtendo decoctione malue blete mercurialis ⁊ similiuz que cum zuccaro rubeo bibantur ante alia cibaria deinde vtatur quinqz remediis infrascriptis.

Quorum primū est confectio de margaritis descripta ab Auic. 2ia tertii ca° de regimine pregn̄antiuz vl'i ⁊ recipiat de ipsa semper ante oēz cibū rotulam. i. bibendo post eam parum vini nigri conuenienter fumosi. Et potest etiam de ipsa accipe parum inter cenam ⁊ prandium bis vel ter.

Secundum remedium eidem proficuū ē hoc ℞ aque mente aque consolide minoris ⁊ aque sublimationis gallaꝝ cupressi recentium ana. ℥. i. zuccari. ℥. ss. misce totum ⁊ mane accipiatur in auro ra calidum vel frigidum secundum appetitū eius

Tertium vero instrumentum est hoc. ℞ spodii rasure eboris corallorꝝ amborꝝ masticis m̄te ana ʒ. ss. corticis iterioris castaneaꝝ pulueris glandiū ⁊ granorꝝ mirti ⁊ nucum cupressi ana. ʒ. ss. reformentur pill'e cum succo consolide maioris ⁊ d̄ eis accipiat tres in mane in aurora quando accipit aquam. Et accipiat etiam vnam ex eis semper āte cibum post confectionem dictam. Quartū r̄mediū ei conueniens est hoc. ℞ gallaꝝ cupressi et gallarum quercus perforatarū granorꝝ mirti acatie ipoqstidos ana. ʒ. ss. ematitis karabe sā. dra. boli armeni ana. ʒ. i. ss. scorie ferri longo tempor̄ frixe cum aceto. ℥. ss. puluerꝝ interiorꝝ castanearuz ℥. i. albumina ouorꝝ tria vel quattuor fiat linimē tum longa contritione in mortario plumbeo cuz suo pistello. de hoc itaqz omnes partes ab vmbilico inferius vsqz ad femur leuiter confricando quater in die inungantur. Quintuz et vltimuz remedium sibi conueniens est hoc. ℞ dragaganti gūmi arabici torefactorꝝ bdelii moll' ⁊ subalbidi ana. ℥. ss. acatie thur̄ ipoquistidos sādarace ana. ʒ. i. boli armeni karabe sanguinis dra. ana. ʒ. ii. cere. ℥. ss. glutinis carte dissoluti cum aceto nigro. ℥ ii. fiat cerotum vnum longitudinis ⁊ latitudinis spanse ⁊ applicetur ip'ū super spondilibus alchatim ⁊ ipsum semper teneat. Et si cogeretur scalpe locum propter pruritum remoueatur cerotum ⁊ iterum reponatur. Ultimo memorandū est q̄ valde vtile erit ei q̄ semper in digito suo portet anulum in quo adamas lapis fixus sit. Est enim de eis que ab occulta proprietate prohibent aborsum. Et idem illud faciunt lapis egiptiacus ⁊ topacius. hec ad laudem omnipotentis sibi sufficiāt

Pro vxore infrascripti xpōfori de muzano ordinaui octo remedia vt effugeret aborsum. Et meliora ⁊ leuiora ingenia preseruantia aborsu.

Primum fuit vt obseruaret regimen circa res nō naturales vt supradictum est. Secundum fuit q̄ omni tertia die bis ante prandium ⁊ cenam p horam acciperet duas de istis pill'is. ℞ margaritarum. ʒ. i. karabe ipoquistidos acatie sandarace puluerꝝ ossium datilorꝝ combustorꝝ ana. ʒ. ss. fiant pill'e. vi. ex omni. ʒ. cum succo consolide maioris.

Tertium vt in vase vitreo teneantur nuces cupressi quattuor recentes cum vino quo vti ds.

Quartum vt sepe in aurora vl' omni 3a die ad minus tribus horis ante prandiū accipiat. ℥. iiii. aque calide sublimationis gallaꝝ cupressi. Quītum vt portet iaspidez siue dyaspem a vulgo nominatum rubeum lapidez coloris fere sanguinei clarioris. Sextuz vt inungat omni die ab vmbilico ⁊ loco cinguli inferius ventrem ilia femur ⁊ spinā per totuz cum vnguento de corticibus d̄scriptione mea. Septimum vt vtatur sepe confectione de margaritis descriptione Auicē. 2ia tertii. Octauuz vt dimittat omnia solutiua. s. ellectuaria pill'as ⁊ clisteria ⁊ si esset stipticus venter vtatur cassiafi. sumendo de ea ante cenam lābendo.

Consilium de preseruatione ab aborsu in mulier̄ que ante abortiuerat puellā ⁊ de immoderato fluxu menstruorꝝ alborꝝ.

Dispositio huius generose domine multuz verenda est ī se ipsa quāto magis cuz ī muliere pregnante reperiat̄ q̄ et ex aborsu debilitata precedente. quod tamen contingit ei multum sollicite prouidendū est ne amplius faciat aborsum per quem ingens periculum incumberet ei sil'r fetui. Est etiam hec egritudo non minus periculosa propterea qz pendet a mala dispositione epis r̄nū ⁊ matricis et cū multa plenitudine materieꝝ que nō solū flegmatice sunt arguētes extinctū calorē epis notabilir̄. imo etiam corruptuz quod apparet ex fetore q̄ arguunt malā complexionē diuersam compositam ex frigida essētialr̄ ⁊ calida accidētaliter predictaꝝ partiuz. vnde iam apparet expresse probatū quaiter hec dispositio verenda est vt premissuz est. Modus igitur prouidendi sibi constat ex remediis q̄ possibile magis est leuibus applicandis ꝑpter fetum qui debilis et ⁊ propter ipsam etiam pregnantem non minus debilē. Regatur igitur

cu; cibis calidis ⁊ siccis naturaliter sicut carnes calide vitulli lactentis capreti caponum gallinarum ⁊ pinguis castrati ⁊ panem comedat modicū fur furaceum ⁊ in omni ferculo vtatur menta rosmarino saluia ꝑpillo ⁊ reliquis herbis calidis ⁊ siccis aliquam stipticitatem habentibus. vtatur aromatibus velut mace nucemuscata galanga cubeba et consimilibus. fructus autem dimittat omnes preter ficus siccas ⁊ vinum bibat nigrum ⁊ bene potens linfatum semper cum aliqua parte aque calidis. Effugiat autem aquam simplicem ⁊ omnes cibos mollificantes frigidos ⁊ humidos vt lactucā endiuiam bletam spinachiam ⁊ similia ⁊ lacticinios cibos ⁊ pastilles omnino dimittat ⁊ fructus frigidos saltim in multo vsu velut ceresa cucumeres ⁊ similia in aliis autem faciat vt sibi placet.

Capitulum primum de cura per medicinalia.
De rebus autē medicinalibus quattuor apparēt mihi fienda. Quorum primū est vt si venter eius non esset bene lubricus tunc accipiat vnam de infrascriptis pillulis omni die 3ª vel 4ª quarum descriptō ℞ agarici electi hermodatilorū ana.ʒ.ſ.ʒʒ.℈.i. masticis ro.ana.℈.i.seminis plan.℈.ſ.aloes abluti cum succo vel aqua endiuie.ʒ.ii.incorporentur pille cum succo ro.de omni.ʒ.vii.vel.viii.⁊ accipiat vnam aut duas ante cenam. Si autem abhominaretur pillulas que meliores essent tunc accipiat de puluere mirobalanorum citrinorum ⁊ kebulorum ſm hanc descriptionē ℞ masticis ro.spodii ana.℈.ſ. assari.ǧ.v.cum media.ʒ.macis fiat puluis de quo accipiat.ʒ.ſ. omni fine quattuor vel quinque dierum parum ante cenam. Secundū vero principale remedium est vt vtatur confectione quā sibi mitto semper ante omnem cibum per.ſ.horam.ℨ.ſ. de ea comedendo. Est autem confectio hec de margaritis nominata ab Auicē.xxiª tertii ca de regimine vel i pregnand preseruation ab abōsu. Tertium principale remedium est vt hec domina bis vel ter in die faciat sibi inungi totam regionem spine a furcula spatularum inferius ſm latitudinem ⁊ lōgitudinem cum hoc vnguento. ℞ olei de mirto ⁊ de mastice ana.ℨ.i.olei onfancini.ℨ.ii.karabe spodii sandalorū ru.aluis iameni gallarū acatie thuris ana.ʒ.ſ.sanguinis dra.boli armeni ipoquistidos ana.ʒ.i.ſ.cere albe quantū sufficit fiat vnguentū molle ꝙ postea buliat cum.ℨ.iii. succi recentium foliorum ro vsque ad consumptionem eius. Quartum speciale remedium est vt hec domina aliquādo in die bibat.ℨ.ſ.sy.de mirto cū tribus vel duabus.ℨ.aque calibis ⁊ sit aqua in qua calibs ardēs sit extinctus saltem tribus vicibus ⁊ attendat ꝙ per duos vel tres menses in predicta aqua calibis faciat coqui omne cibarium suū.imo cum ea etiā panis artificiari debet.⁊ multū foret sibi vtile ut aliquando in predicta aqua bene calida ablueret pedes eius vsque ad genu. Hec sunt meliora ꝗ sibi securius fieri possent vt mihi visum est ad laudem dei amen.

Ad idem. ℞ margaritarum perforatarum.ʒ.iii. pireti thuris masticis costi ro.ana.ʒ.i.macis.ʒ.ii.zucca. ℞e decoc.ℨ.v.cum aqua mente fiat confectio in rotulis magnis de qua confectiōe hec mulier omni mane per.iii.horas ante prandium accipiat.ℨ.ſ ⁊ post ipsam bibat ciatum.ſ.vini nigri vel rubei dulcis ⁊ grossi ⁊ de ipsa per horam ante cenā accipere potest.ʒ.i.ſ. bibendo post ipsam parum vini suprascripti. ℞ thuris gumosi.ʒ.i.karabe scorie ferri acatie ana.℈.ſ.puluerizentur omnia per se deinde puluerizata conuertantur in pillas cum mi ua citoniorū de quibus hec mulier accipiat omni mane per.xx.dies ante ⁊ post tempus quo abortire solebat. ℞ pulueris glandium bene siccarum.ℨ.ſ pulueris corticum intermediorum castanearum.ʒ.vi. ipoquistidos thuris masticis acatie aromatici siccioris ana.ʒ.i.karabe ematitis corallorum ru.ana .ʒ.iii.arillorum vuarum ⁊ proprie siluestriū.ʒ.v.scōie ferri diu frixe cum aceto nigro.ℨ.ſ.farine frumēti volatil molendini farine fabarum ana.ℨ.i.ſ.succi plantaginis .ℨ.viii.terantur farine cum succo diu in mortario.deinde superaddantur pulueres longa ⁊ forti contritione ⁊ fiat linimentum de quo mulier omni sero cum vadit ad lectum ⁊ māe cū surgit inungat totam spinam a cingulo inferius vsque ad finem eius sed copiose de ipso supponēdo Hec tria prescripta remedia sunt mirabilis iuuamenti ad conseruand ⁊ felicitand fetum in vtero ⁊ prohibendo ipsū ab aborsu per me freqnēter experta. Abstineat tamen hec mulier omnino a coitu mense i quo abortire solebat ⁊ a descensu scalarum vel montis.⁊ caueat sibi ab infrigidatione capitis ⁊ pectoris propter que perducatur ad sternutationem ⁊ tussim. Et euitet in cibis suis vsum brodiorum leguminum omnium preterꝙ lentis panici ⁊ risi que tria sunt omnino sibi valde vtilia. Item effugiat vsum croci cinamomi piperis ⁊ aromatum omnium vsū ⁊ similiū vt sunt petro. seni.apium ruta pastinaca siluestris ⁊ domestica a quibus ⁊ sibi similibus tamꝙ ab igne sibi precauere debet. Taceo hic de casu saltu percussione ⁊ accidentibus iracundie ⁊ furie que omnia effugerē debet vt apud omnes manifestum est. Licet dispositio huius domine aduocaret sibi tempus ample 9rātōis vt diligenter reduceretur hec dispositio ad vnam causam egritudinalem omniū aliorum accidentium egritudinum effectiuā ⁊ conseruatiam tamen secūdū ꝙ melius potui tria videntur mihi conuenire remedia que nunc scribam. Non enim mihi vacat tempus extendendi calamum. Primū nanque remedium est hoc vt hec mulier inūgi faciat partes spine omnes ⁊ ilia vsque ad anchas cum hac medicina. ℞ olei de cinamomo olei de pice ana.ℨ.i.pul.cimini ⁊ ameos ana..℈.ſnit.ǧ. v. conquassentur simul in mortario ⁊ cum eo calido fiat vt dictum est. Secundum remediū est hoc ℞ specierum ellectuarii diamargaritōis descriptōe Nicolai.ʒ.i.ſ.specierum ellectuarii de ligno aloes descriptione quā sibi appropriat Auicen.quinto can.ʒ.ii.zucca.℞e decoc.lib.ſ.cum aqua betonice fiat confectio in rotulis de qua accipiat.ʒ.iii. per horam vnam ⁊ mediam ante prandium ⁊ ante cenam ⁊ post ipsam bibat vi.partem ciati vini albi aromatici ⁊ bene fumosi. Tertium instrumētum est hoc de quo omni mane deglutiat.ℨ.ſ.aut saltem bibat ipsum dissolutum cum.ℨ.i.aque rosmarini. Cuius descriptio. ℞ specierum elect cōdial descripti a Ras 9° Almans.caº de egritudinibus cordis.ℨ.i.specierum elect letit magne dscripte ab Auicē 5° can.sūma prima.ʒ.vi.sy.conseruationis ʒʒ.ℨ.iii.zuccari albi.ℨ.ii.coquatur zuccarū cū sy. ⁊ fiat ellectuarium ad laudem dei omnipotentis.

Consilium pro quadam domina que frustū cānis emisit magnum spongiosum ꝛ semiputridū.

Ro generosa ꝛ honesta domina Johanna vxore Nicolai predci Premittendum primo ꝙ dis positio eius valde verenda ē ꝛ magna sollicitudine procuranda. Fuit enim hec domina molatica sicut sensu visus expertum erat. emisit eni frustrum carnis magnum difforme spongiosuꝫ ꝛ semiputridum sue matricis dispo itionē pessimā ostendens. Ego enim licet plurimas pertractauerim mulieres raro vidi aliquam eaꝝ bene terminari quin aut recidiuent in egritudinē eandē spē aut terminentur in immoderatum fluxum menstruoꝝ. Aut superueniat matricibus eaꝝ corruptio saiosa aut apostemēt eaꝝ matrices. Et 5ᵒ iterum propter debilitatem comunicatam epati sepe contingit eas transire in asclitē ꝛ timpanitē ꝛ reliquas malas egritudines. si tamen cum sollicitudine a viro perito in scīa ꝛ opere conueniēter regantur sanari possent. Itaqꝫ domina ista abstineat a cibis infrigidantibus ꝛ humectantibus regendo se proprie sicut d̄ cōiuge suo Nicolao. f. tarando dictuꝫ est. Et pro ipsa de medicinalibus hec solemnia consulo obseruari debere. Primū itaqꝫ ipsoꝝ est post spatium duoꝝ mensiuꝫ omni mane accipiat aque sublimationis hucuen ꝛ ē matricaria ab Auicē. ita nominata. ℥. iii. ꝛ sit calida in aurora accepta post quā tardetur cibus ad minus horis. iiii. Secundum est ꝙ omni 4ᵃ die hora qua accipit predictam aquaꝫ accipiat pillā vnam de infrascriptis. ℞ galbani mollis ꝛ ellecti ʒ. ii. florum arthemisie ipericonis ꝛ assari ana. ℈. i dissoluatur galbanum cum vino aromatico ꝛ fiāt pille ex omni. ʒ. vi. Tertium speciale est hoc ꝙ hec mulier omni fine. xv. dieꝝ purgetur cum. ʒ. vi benedicte accepꝫ cum. ℥. ii. matricarie calefacte et zuccarate ꝛ tardet cibum. post horis. vi. Quartum principale est ꝙ hec domina super parte iferiori ventris sui incipiendo infra vmbilicuꝫ per vnum digitum ꝛ vsqꝫ ad femur portet cerotū hoc continue ibi affixum ꝛ si cadit iterum renouetur Cuius descriptio. ℞ galbāi piguis ꝛ ellecti. ℥. i. ß gallie muscate. ʒ. ii. aliptemus. ʒ. i. cere albe. ʒ. iii. dissoluantur gūme cum vino aromatico acuto et reliquis incorporaꝫ fiat cerotū bene tenax.

Quintum speciale est encatisma istud ī quo hec honestissima domina tribus diebus bis in die qᵒ libet ebdomoda sedere debet. ℞ galliemus. ʒ. ii. colofonie. ℥. ß. florum ipericonis betonice arthēisie matricarie. Ꝍ. iii. herbesule ꝛ ē bistorta. Ꝍ. v coquantur omnia ī notabili quantitate aque quousqꝫ fiat conuenienter aromatica ꝛ in hanc aquaꝫ conuenienter calidam in vase magno imponat se Ita ꝙ vsqꝫ ad vmbilicum pertingat aqua ꝛ est potens remedium ad rectificandum matricem ꝛ oīa membra generationis quorum rectificationem completam concedat sibi qui oēs lāguores sanat. Ad laudem omnipotentis.

Consilium de imoderato fluxu mēstruoꝝ ꝛ d̄ abūdantia materieꝝ albaꝝ flaticaꝝ a matrice.

Onestissima domina Helisabeth de rouereto duplici laborat dispositione matricis ꝛ praua.

Prima quidem est menstruorum inordinatus exitꝫ adeo ꝙ ipsoruꝫ euacuatio vltra tempus naturale retinetur. vt quandoqꝫ non fiat eoꝝ euacuatio nisi post quinqꝫ menses aut sex vel septeꝫ. Et adhuc in quolibet hoꝝ temporꝝ minus euacuatur ex eis ꝙ consueuerit ꝛ rationale sit. eo qꝛ mulier sanguinea est consistens ꝛ bene carnosa. Et illud etiam quod de suis menstruis euacuatur cum doloribus ꝛ angustia difficulter inducitur. Secunda vero principalis eius dispositio est abundantia materieꝝ albaꝝ flaticaꝝ. quare raro absoluitur ab ea inter vnum ꝛ aliud tempus naturalis menstruationis vel non naturalis. Et licet iste due dispositiones prima facie viderentur sibi esse inuicē contrarie quoniā habundantia materiaꝝ flaticaruꝫ que mucillaginose sunt propter eaꝝ humiditateꝫ mollificando corpus matricis ꝛ venas eius debilitare debent virtutem retentiuam ipsarum vnde deberet multiplicari sanguinis eductio. Et 2ᵒ iteruꝫ quia flgma illud in uenis simul cum sāguine retentum sanguinem fluxibilem magis reddere deberet ꝛ sic non videretur causa sufficiens r̄tētionis menstrualis cursus ꝛ ecōuerso. Adhuc hee dispositiones apparent contrariari videnť. quia sanguis etiam retentus ꝛ multiplicatus caliditate sua remitteret flegma resoluendo ipsum ꝛ digerendo sua caliditate. ita ꝙ non videretur cum presentia multi sanguinis in matrice retentiꝫ multiplicari posse flegma illud ī matrice quod existit materialis causa lubricitatis in ea. Ideo dicendū ꝙ he dispositiones inuicem in matrice sunt compositionales. Flegma. n. mucilaginosum predictū dominans ꝛ secundum parteꝫ aquosum subdominans emittitur ad matricem a stomacho ꝛ epate huius mulieris. Quod enim a stomacho manifeste deducitur eo quia domina ista stomachuꝫ eius habet quasi semper nauseatum a multo flate aqᵘ so ꝛ mucilaginoso. per viam indigestionis ī eo genito qꝺ apparet a posteriori eo quia sepe euomit flata predicta que etiam nō raro a stomacho eius educuntur absqꝫ vomitu vt mihi dixit. Hec igiť flata in stomacho eius semper assistunt. vt apparꝫ per continuā lesionē stomachi ab eis. ꝛ quomō eēt possibile quin magna pars eoꝝ cōmisceretur chilo qui generatur ex cibis ex quo chilo remittitur tēperamentū epatis ꝛ generatur ex eo sanguis aqᵘ sus ꝛ mucilaginosus quoniam digestio 2ᵃ que est epatꝫ nō pōt sufficienť corrigere errorē digestōis prime que est stomachi vt patet xiiiᵃ tercii caplo de egritudinibus stomachi. Et ibidem etiā caplo de nocumento digestionis. Adhuc etiā dato ꝙ a stomacho nulla aquositas flatis ad epar deferťur vt si p possibile flegma totū per vomitū fuisset expulsum tamen adhuc saluatur valde facile modus generationis flatici sanguinis in epate qa stomachi lapsus frigidus ꝛ humidus per colligantiā ledit epar remittendo caliditatē eius quare adhuc in epate talium flatum generatio multiplicabiť Et ex his pulcre videre potes duplicem causā multiplicationis aquosi flegmatis ꝛ mucilaginosi in epate. Prima est flatis delatio a stomacho ad epar. Et 2ᵃ est eoꝝ flatū in epate generatio a

caliditate eius debili facta a frigiditate ⁊ hūidita te stomachi. Et attēde q̄ isti duo modi multiplica tionis flatis sunt sibi inuicem complexionales et raro vnus absoluitur ab altero ⁊ econuerso. Hec igitur flata vel aquosus sanguis vel mucilaginosus in epate generata per chilim venam descēden tem ⁊ ramos eius ad matricē terminantes.
Primo permutant complexionem eius infrigi dando. Secundo sua viscositate oppilando.
Tertio etiam humectando. ⁊ quia frigiditas ⁊ viscositas potentiores sunt ad oppillandū ⁊ clau dendum vias exitus sanguinis .q̄ sit humiditas sanguinis ⁊ flatis ad leniendum. inde sequitur q̄ tardatur naturalis menstruatio huius mulieris. Et tu adde tertiam causam quia flata talia debi litant expulsiuam. que si adhuc remaneret fortis non tamen expellere posset propter vias iam clau sas. Et propterea quia ille sanguis menstruus fri giditate sua ineptus est ad motū ⁊ viscositate sui ineptus est ad fluxibilitatem. Cum autem conti git q̄ quantitas eius notabiliter multiplicata est tunc virtus magno conatu incitatur ad expulsi onem ipsius. siue sit quia sanguis ille in venis co arratus acquirit spetiem male complexionis ca lide propter prohibitionem euentationis vel spe tiem male complexionis frigide propter prohibi tionem transitus debite quantitatis spirituum a nimalium ⁊ vitalium ad matricem. Et quelibet i starum est sufficiens causa mouendi virtutem im petuose ad sui fugam. Et tu superadde tertiā cām que est q̄ sanguis ille sua quātitate grauādo aut extendēdo corpus matricis est causa violēti mot matricis ad expulsionem eius. Et ex his tāq̄ ex fundamēto pulchre solui possunt ⁊ reddi cāe pliū accidentium aliorum membrorum a stomacho. de qb9 hec domina cōqueritur. Primo de tensione et ventositate in ambobus ipocundriis. ⁊ maxime i dextro. hoc enim contingit propter sanguinē fla ticum in chili descendente multiplicatum ⁊ p ra mos eius descendentes ad ipocundria ⁊ ibidē vē tosatum. Secundo apparet causa grauitatis ⁊ rugitus in partibus sūmis ex eodem fundamēto.
Tertio apparet quare mulier ista dolorem sen tit in partibus ventris terminantibus ad ossa an charum ⁊ maxime dextre partis. Sanguis enim predictus matricem implens extendit vsq̄ ad cō nua eius ⁊ partes ligamentales. cum quibus suspē ditur ad anchas. propter quod mulieres plerūq̄ dicunt se habere matrices in anchis fixas ⁊ est cō sonum sententie sūmi Hypocratis dum dixit. Si matrix in vtebro posita fuerit ⁊ cetera. 5° ⁊ iterum ex hoc fundamento apparet causa doloris i alcha tim. Et vltimo intelligere potes causam multi plicationis exitus flatuum mucilaginosorum vel aque orum. hec enim flata in venis matricis multipli cata per poros ⁊ orifitia earum exeuntia recipiunt in concauitate matricis ⁊ ita successiue expellunt sicut successiue in ea multiplicantur. Et ex oibus his finaliter speculanti valde facile apparere pōt quare mulier ista iamdiu est effecta sterilis. vbi so lebat esse fecunda quia mala cōplexio frigida et humida in matrice multiplicata debilitat digesti ue potentiam ibi requisitam ad generationem et sanguinem menstruū reddit ineptū ad plasma tionem membrorum ⁊ spiritum gignitiuum facit in strumentum inconuenienes ad formandū lineādū ⁊ temperandum ⁊ tandem remolliendo corpus matricis facit ipsam ineptam ad detinendum se men virile ⁊ menstruum sanguinē tanto tempore quantum esset necessarium. ⁊ complentur mēbra embrionis spatio. xlv. aut. l. dierum. vnde ex omni bus inuicem continuatis apparet q̄ hee dispositō nes in hac muliere non poterunt corrigi nisi cum magna solertia ⁊ congrua remediorum applicatōe vt nunc sequitur.

Capitulū scd'm de cura per dietam.

Rectificetur primo itaq̄ regimen eius ex parte sex rerum non naturaliū. ⁊ euitet mansionem ab aere ⁊ loco ⁊ camera frigidis ⁊ humidis ⁊ vētosis multū. et habitet in locis calidis notabiliter. Ita q̄ etiā pannis bene calefaciētibus vestita sit ⁊ ma xime circha spinā ⁊ ventrem ⁊ pedes ⁊ ab appli catione frigoris se custodire debet. Et nota q̄ si su per inferiori medietate spine saltem per totum mensem februarii portaret pellē vnā vulturis aut vulpis aut dabaonis bene laboratam. esset sibi vti lius q̄ habere posset. Est autē dabaon animal ma ius vulpe in montibus inuentū. quod a vulgari bus taxus nominatur. In cibis autem ⁊ potibus oportet mulierem istam magna cautela se regere ita vt euitet omnia infrigidantia ⁊ humectātia ⁊ adhereat calefacientibus ⁊ exiccantibus in secū do gradu aut parūper amplius. quia lapsus eius est multum intensus. quia mulier est sanguinea a generatione adolescens ⁊ in compositione carno sa multū. Lapsus ergo stomachi ⁊ epatis eius est multum contrarius complexioni etati ⁊ habitudi ni. Ideo respectu proprii temperamenti multum eleuatus est. Oportet igitur vt corrigatur per cale facientia ⁊ exiccantia notabiliter eleuata vt in fo gradu ⁊ pª mansione tertii. Ita q̄ in cibis euitet bletam spinachiā lactucā portulacam endiuiā ace tosam cucurbitas cucumeres cressones lac ⁊ oīa i frigidantia ⁊ humectantia. ⁊ vtatur eorum loco feni culo saluia rosmarino petrosilio appio aneto mē ta ysopo ⁊ consimilibus. et dimittat butirum ⁊ case um valde mollem ⁊ dulcem. ⁊ vtatur caseo medio criter salito ⁊ carnibus salitis cum ciceribus rube is. Et vinum bibat album subtile ⁊ potens ⁊ omni no abstineat ab aqua simplici vel cum vino cōmi xta. Similiter abstineat a fructibus infrigidāti bus ⁊ humectantibus. Et in sūma nullus fructus est ei melior q̄ ficus ⁊ nuces. Exercitiū vel motus corporis conueniens est ei ⁊ proprie i ieiuno fac tus. Et in sūma abstineat a qete corporis. imo vt in pluribus montes ascendendo ⁊ descendendo ex ercitari debet. Dormitio diuturna ab hac mulier euitanda est imo ⁊ dormire ei imediate post cibū est ei valde disconueniens. Ita q̄ mensura sōni eius non debet transire septē vel octo horarum spatium. Et alio tempore semper vigilare debet. Conueniens est etiam huic mulieri aliquando pa rumper irasci ⁊ accidentibus angustiose aliqualit molestari. Et de his que annexa sunt istis copulā cum viro euitare debet post cibum nisi transeant hore ad minus quinq̄ vel. vi. Similiter etiā hec mulier euitet semper in omni cibatione comeder vsq̄ ad saturitatem. imo abstinentia a quantitate cibi esset sibi valde vtil' vsque quo fuerit bene cu rata.

Capitulū tertiū de cura per medicinalia.

In regimine vero medicinali hec mulier obseruet

xii. modos ⁊ instrumenta sue curationis ĩfrascri pta. Quorum primuz est vt ĩ omni cibario suo vtatur hoc puluere de quo accipiendo. ℈. i. cũ bro dialibus aut quantum teneret medius cortex nu cis mediocris. cuius descriptio ē hec. ℞ folii ligni aloes lingue auis granoꝝ paradisi ana. ℈. i. siseleos. ʒ. ʃ. floruz rosmarini. ʒ. iiii. cimini anisi. ʒ. i. floꝝ matricarie piperis albi arthemisie ana. ʒ. ii. cinamomi electi ⁊ subtilis ad pondus omniũ pul uerizentur omnia per se deinde cõmisceantur.

Secundũ remediuz principale est hoc vt post quartam diẽ sequentis mensis lunaris hec mulier hora xxª vel xxiª faciat sibi fieri flobotomiã de basilica dextri brachii sub cubito posita. per quã extrahantur sanguinis. ʒ. v. vel. iiii. Tertiũ re mediũ est vt nocte sequenti imediate post floboto miã mulier hec accipiat potionẽ xiiª vel xiª hõa noctis. s. mediũ ciatũ aque calide decoctionis abel. i. sauine ⁊ dormiat post ipsã per vnã horã tãtũ. ⁊ post quinqȝ horas accipiat scutellam vnã aque decoctionis anisi ⁊ cum zuccaro calefacte ⁊ 6ª se quenti hora prandeat. Quartũ remediũ est vt die imediate sequenti predictã medicinã hec do mina accipiat hoc digestiuũ in aurora calidũ post quod dormiat vsqȝ ad diem ⁊ continuet. x. dieb9 In quibus non cõmisceat se viro nisi semel tãtuz Cuius descriptio est hec. ℞ sy. de calamento sy. cõ positi acetosi ⁊ melius rosati ana. ʒ. ʃ. aque betõi ce arthemisie ⁊ matricarie ana. ʒ. i. misce. Quĩ tum remediũ est vt tempore quo accipit digesti uum prescriptũ omni 3ª die paꝝ ante cenã acci piat vnã de infrascriptis pillis. ℞ pillaꝝ alefan giaꝝ descriptione Mesue. ʒ. i. specieꝝ benedicte complectaꝝ. ℈. i. formentur pille de omni. ʒ. vi. cũ succo radicum panis porcini. Sextũ remediũ est vt postqꝫ accepit predictũ digestiuũ diebus de cem. purgetur cum hoc ellectuario in quo obuẽt hora ⁊ conditiones omnes que scripta superius ĩ minoratiuo post flobotomiã accipiendo cuius de scriptio est hec. ℞ ellectuarii indi ⁊ benedicte sim plicis ana. ʒ. ii. ʃ. agarici electi pulueris hermoda tiloꝝ ana. ℈. i. spice nardi zinzib. ris anisi ana. ℈. v. salis gẽme granũ vnuz aq̃ matricarie. ʒ. iii. mi sceantur diligenter aqua calefacta ⁊ ellectuarium ⁊ bibatur totum. Septimũ instrumentũ est vt hec domina postq̃ fuerit purgata per spatiuz sex dieꝝ omni mane sedeat in aqua decoctionis ĩfra scripte calida. que attingat vsqȝ ad vmbilicũ eius per tertiam partẽ hore cuius descriptio est hec. ℞ calamẽti pulegii assari camedreos pulegii mõ tani ⁊ rute ana. M. iii. betonice sauine ⁊ matrica rie ana. M. v. bulliant in sex situlis aque vsqȝ ad consumptionẽ tertie partis ⁊ fiat ex eo vt dictuz est. Octauuz instrumentũ est vt hec domĩa istis sex diebus qbus facit predictã sessionẽ omni die per horam ⁊ mediã ante cenam apponat sibi ven tosam vnã sine incisione aliqua in iteriori parte coxe dextre supra genu per qnqȝ digitos trans uersales ⁊ ibi teneatur ipsam per horã vnaȝ aut saltem mediam. Nonum vero remediũ est vt post sex dies predictas si non superuenisset ei mẽ strualis fluxus imoderatꝰ accipiat medicinã statiȝ scribendã. Si autem fluxus magnus preẽs esset menstrualis tardet assumptionẽ ipsius vsqȝ quo fluxus ille notabiliter minoratus fuerit ⁊ tunc ac cipiat potum istum circha quẽ obseruẽtur ea que de aliis duabus purgationibus dicta sunt supra cuius medicine descriptio talis est. ℞ sy. de cala men. ʒ. i. ʃ. agarici ellecti. ʒ. i. pulueris hermoda tiloꝝ. ℈. i. salis indi. ℈. ii. diagridii. ℈. ʃ. aque arte misie vel decoctionis floꝝ eius calefacte. ʒ. iii. mi sce ⁊ totum accipiatur. Decimuz instrumentuȝ est hoc vt hec mulier postqꝫ oĩa hec perfecerit oĩ mane ante prandiũ ⁊ sero ante cenã balneet totũ corpus in aquã decoctionis huius. ℞ spicenardi folii camedreos camepiteos ana. M. ii. arthemisie matricarie betonice ana lib. i. lingue auis. ʒ. iii. cassie lignee rasure eboris ana. ʒ. ii. cinamomi ele cti minutissime incisi. ʒ. i. capilloꝝ veneris croci ʒ. i. bulliant omnia in magna quantitate aq̃ vsqȝ ad consumptionem tertie partis in quam possit se totam infundere ⁊ genitales partes cuȝ matẽia huius decoctionis diligenter abstergere tũc ergo exeat a balneo ⁊ diligenter exiccetur corpus eius ⁊ ingrediatur lectuȝ. Undecimũ vero instrumẽ tum principale est vt postqꝫ hec mulier lectum in gressa fuerit subiciat matrici sue collirium istud quod teneat per quatuor horas deinde viro copu letur moraliter tamen. Est autem collirii descri ptio talis. ℞ siseleos croci lingue auis rasur ebõis florũ arthemisie spicenardi ana. ℈. i. musci ãbre ana. ℈. iiii. sy. d calamento. ʒ. i. ʃ. fete virginis ⁊ ẽ illa que adheret folliculis suis quantum sufficit fi ant formule similes zaccarotis ⁊ infundantur in predictum sy. cum pulueribus illis diligenter cõ mixtum ⁊ cum expressione condecenti intromit tatur matrici vt dictum est ⁊ attendat hec domĩa cum facit balneum. predictum cum pessario vt q escat a motibus cõporis ab ira ⁊ tristitia ⁊ a mĩ ta repletione ciboꝝ ⁊ copuletur cum viro nõ effre nitando vt dictum est. Duodecimuȝ vero istru mentũ est vt hec mulier tẽpore balnei ⁊ pessarii predictoꝝ omni mane ĩ aurora accipiat. ʒ. i. huius mixtionis. ℞ musci ambre croci ana. ℈. iii. rasurẽ eboris lingue auis floꝝ arthemisie ⁊ ipericonis a na. ℈. i. tiriace Andromaci. ʒ. i. incorporẽtur siĩ diligenter cum modico sy. de calamento ⁊ fiat ex eo vt dictum ẽ Postremo autẽ super serpigine quam habet apponat hoc linimentũ ter vel quatꝰ in die fricando locum patienteȝ ex eo. ℞ succi ar thanite. ʒ. i. succi radicum scordeon ⁊ est alleũ sil uestre. ʒ. ʃ. pulueris yari vel serpentarie minoris antimonii plumbi vsti thuris mirre acatie ana. ʒ i. terantur omnia in mortario plumbeo vltima ta contritione ⁊ liniatur locus patiens qui sanabi tur indubitanter. Descriptio pulueris est hec. ℞ laudani. ʒ. ʃ. storacis calamite. ʒ. ii. puluerizentur grosso modo ⁊ in fine ponantur musci. ℈. ii. bene puluerizati de hoc puluere accipiatur quantitas trium granoꝝ ciceris ⁊ superponatur carbõibus ignitis prius ⁊ omni sero mulier cuȝ vadit ad le ctum suffumiget se per inferius vestita pannis lõ gis tenendo crura bene ab inuicem elongata ⁊ cõ decenter cincta ita vt vapor nõ ascendat superi us. ℞ aloes ellecti. ʒ. ii. oppoponacis. ʒ. i. ʃ. croci castorei masticis mirre ana. ℈. vii. salis idi. ℈. viii fiant pillule ex omni. ʒ. vi. de quibus hec mulier omni 4° sero vnam accipiat parum ante cenam ℞ pulueris siseleos. ʒ. i. croci. ℈. ʃ. rasure eboris de osse elefãtis. ʒ. iii. fiat puluis d quo mulier hec omni mane accipiat. ℈. i. cuȝ. ʒ. i. aque betonice ca lefacte ⁊ tardet cibum horis ad minus quattuor.

R matricarie Sanete betonice 7 radicum enule ana. M. i. coquantur diu in aquam 7 in ea mulier lauet se a pedibus usqꝫ ad femur omni tertia die per horaꝫ unaꝫ ante cenaꝫ 7 fiat aqua illa calida quantum tollerare potest. Continuet hoc regimē per unū mensē. deinde quiescat per quindecī dies Et si non apparerent signa impregnationis vel fluxus magni ventris aut menstrualis iterꝫ reuertatur ad vtenduꝫ regimine predicto continuādo ipsum vt dictum est. Caueat sibi ab vsu reꝝ acetosaꝝ 7 acrium 7 a pastilibus cibis 7 a caseo lacticiniis 7 ab vsu leguminū. 7 euitet salatitia omnia preter petrosilinum erucam apium saluiā 7 betonicam. Hec eni. xii. spetialia sunt sibi multuꝫ vtilia. Item effugiat vsū aque frigide oīo. Ad laudeꝫ dei omnipotentis.

Consilium ad fluxum materieꝝ albaꝝ a matrice descendentium qui multiplicatur prope partum prouenienteꝫ propter lapsum frigidū 7 humiduꝫ epatis stomachi 7 matricis.

On leue imo difficillimuꝫ existimo plene posse itelligi dispositioneꝫ huius honestissime domine. que est q ipsa patitur. fluxum menstruorum alborum a matrice descendentiū et hoc quidem accidit ei in tempore vel parum ante tēpus quo solent mulieres naturaliter menstruari. Et non tamen tollitur ex hac dispositione. quin hec mulier impregnetur. Et accidit ei cum propīquat partui ut augmētet iste fluxus matrierum predictaꝝ cum grauitate 7 caliditate in renibus percept. 7 subcedunt istis tortio in ventre. 7 vigiliarum multitudo. 7 tandem in fine septime vel circa illud parit mulier partum non vagientem. īmo valde debilem. quod ostendit breuitas periodi eius. eo q raro extenditur vita eius vltra octo vel. x. dies. vt mihi scribitur nisi diligens speculatoris contemplatio in talibus accidentibus diligenter attendat. Est enim cursus materieꝝ albarum a matrice dispositio de qua raro ab auctoribus sententia multum exquisita colligitur. Et mirabile quidem est quoniam vt alias in quodam alio consilio diffuse satis declaraui. hec egritudo mulieribus est comunissima non solum in climatibus 7 ciuitatibus. imo plurimis mulieꝝ sepissime adueniens. intantum vt etate mea sum ausus dicere. q pluribus q medietati mulieꝝ hec egritudo contingat. Et est quideꝫ hec dispositio necessario aut per colligantiaꝫ in matrice reperta aut per essentiam in ipsa. Si itaqꝫ esset per colligātiā aut necessario erit a toto. aut determinata parte proueniens. Et si erit a toto. tunc oportebit assignare hanc dispositioneꝫ euenire propter augmētum male complexionis frigide 7 humide in toto dominantes. propter quam p viam indigestionis he flatice materie generant. Et si sunt materie ī locis aliis q ī epate generate tunc oportebit eas nominare flegmaticas equiuoce sēper de flegmate intelligendo. Et has quidem materias in toto tales generari contingit. Aut a mala complexiōe frigida 7 humida q ē ipsaꝝ generationis imediata causa. quas quidem materias aliqualiter digestas cōtingit expelli a virtute cretice trāsmutāte illas per concauā magnaꝝ venaꝝ ad minores vsqꝫ quo ad matricem expellantur. 7 inde ab ea profluant. Et harum materieꝝ per istam causam expulsaꝝ signa sunt continuata materieꝝ expulsio.

Secundum signuꝫ est prolongatio descensus eaꝝ. Tertiuꝫ signum est albedo in colore.

Quartum signum est viscositas eaꝝ in substātia. Quintū est fetoris priuatio. Sextuꝫ est actualis frigiditatis eaꝝ manifestatio. Septimū insensibilis quandoqꝫ eaꝝ exitus. Octauuꝫ est continua fere inferioris oris matricis humectatō

Nonum est grauitas in spondilibus alchatim percepta. Decimū est pigrities 7 laxitudo ī motu corporis. Undecimuꝫ est viscosaꝝ superfluitatum in aquositatem vrinalem īmersio 7 perseuerantia. Si autē contingat has materias in corpore mulierum generari a mala complexione diuersa velut est frigida 7 humida iam predicta et a mala complexione calida que sit putrefactionis illaꝝ materieꝝ effectiua cā vt sepe contingit fieri tunc casus iste parumper difficilior erit q prius. 7 hoc quidem penes curationem magis q penes rei cognitionem. Facile enim hic intelligere posit has materias a putrefactione multiplicatas ī presentari vt in pluribus cum signis caliditatis ī toto dominant. quod facile per pulsum 7 varietates vrine comprehendi potest. velocitas enim 7 frequentia in pulsu cum eius magnitudine constante virtute contingit enim paruitas eius cum ībecillitate virtutis excludendo causas primitias omnino significāt augumentū caliditatis in corpore. paruitas autem tarditas 7 raritas sunt sig frigiditatis intense. 7 vrina alba 7 subtilis iposta si priuata aut nube sunt signa frigiditatis intense. Sicut ruffedo eius aut rubedo cum nube vel ipostasi rubea vel citrina caliditatis augumentum significat. At vero fetor in exeunte materia representat. pruritus 7 mordicatio matricis rubedo eius 7 pustulaꝝ inuentio in partib9 eius caliditatis augumentum significat. Quod apud leuiter expertum in scientia 7 opere. planum est. Est tamen huius rei curatio difficilior cognitione. eo q in tali dispositione oꝫ medicū vti in frigidantibus 7 putrefactionem prohibentibus. que frigida debent esse 7 sicca aut saltem frigida tantum. Oportet etiam vti corrigentibus malā complexionem frigidam 7 humidam. que est generationis istaꝝ materieꝝ causa. Et illud quideꝫ cū calidis 7 siccis. Quod omnino difficillimuꝫ videtur q̄tum ad confractionem mediciaꝝ 7 etiā quātum ad modum applicationis eaꝝ. Si eniꝫ tales medicine applicentur per interius tunc anteq perueniant ad particulam patientem in intermediis membris erunt ipsius virtutes excellenter refracte. Et si augumentēt eaꝝ doles tunc fortassis nocebunt partibus intermediis. Et ea ratione dicendum est si medicine fuerit in doli mediocres. Qr omnino difficilis videtur eaꝝ curatio regularit fienda. Hec ergo videntur considerāda circa hāc dispositionem si fuerit in matrice inuenta p colligantiam a toto dependens. At vero si taliū materieꝝ descensus a matrice puenerit per colligātiam determinate partis. due videntur esse corporis particule ad generationem eius plurimuꝫ concurrentes. Et p9 quidem est stomachi dispō frigida 7 humida per quam diminuta fit in cibo

digestio ita vt remaneat chilus in partibus suis actualibus ꝛ potentialibus aquositate multa ꝛ humiditate participans qui erit materia generationis flegmatici sanguinis. qui non potest esse virtuti nutritiue obiectum conueniens ad generationē laudabilis sanguinis. ꝑpter quam causam augumentabitur in venis flegma quod erit causa multiplicationis exitus per matricē. Secunda vō corporis particula huius dispositionis generatiā erit epar ꝛ īmediata causa magis ꝙ predicta. si. n. infrigidetur epar ita vt nō possit ex chilo quantūcunqꝫ in stomacho conuenienter genito laudabilē generare sanguinem. imo per viam diminute coctionis chili ī epate generetur ꝛ multiplicet̄ flegma vere ꝛ non equiuoce dictuꝫ de flegmate. tūc mala dispositio epatis predicta erit causa multiplicatōnis cursus haꝝ materierum ꝛ īmediata magis ꝙ mala stomachi dispositio. Hec quideꝫ sub speculatione facile cadunt. licet ego credam ꝛ experiētia comprobauerim non diu ī stomacho perdurar̄ malam complexionē frigidam ꝛ humidam quī ipsaꝫ permutet complexionem epatis ad frigiditatem ꝛ humiditatem ꝛ econtra. Quare raro poteris intelligere hanc egritudinem mulieribus euenisse. q̄ non representetur cum signis distemperantie frigide ꝛ humide simul in stomacho ꝛ epate reperte Hec in sūma oportet omnia considerare ō modo euentus huius fluxus matrieꝝ albaꝝ a matrice. siue proueniat per colligantiā totius aut partiuꝫ in ipsa. At vero iterum quoniā raro est inuenire dispositioneꝫ alquā egritudinalem in aliquo mēbro per colligantiam que non possit etiam ei accidere per essentiam. ideo considerandū est modus eueniendi huius dispositionis vocatus essentialis in matrice. Supposita igitur iusticiali temperie in toto in stomacho ꝛ in epate de quibus dictum est. contingit mulieꝝ matriceꝫ distemperari a frigiditate ꝛ humiditate notabiliter. Ita vt sanguis ad eam transmissus gratia nutritionis eius ꝛ grā finis. s. generationis qui debet reseruari tēpore ꝯceptionis vt fiat pars eius subiecta nostri corpōis ꝛ altera pars reseruet̄ gratia nutrimenti embrionis qualitercunqꝫ contingat hic sanguis in matrice inuentus non poterit bene rectificari ꝛ digeri. Quare in ipsa multiplicabuntur humiditates flatice per viam indigestionis vt dictū est. que finaliter virtutem expulsiuam matricis incitabunt ad earum expulsionem. quasi continue ꝛ successiue ꝑseuerantem. ita vt quibusdam mulieribus cōtigat quasi semper ab eaꝝ matricibus aliquid descēdere. quibusdam autē cōtingat has materias die alterna aut per reuolutionē quaternam euacuari. Quarum diuersitatū causa facile ex theorica medicine assignari poterit. Quibus eniꝫ mulieribus alterna die descendit hec materia in eis inuenit̄ materia cōmixta ex virtualibus partibus colere. aut ex aliqua parte corpulenta ipsius. sed matīa colerica intrinsece mouetur per tertiū 2° de diīis febrium ca° penultimo igitur ꝛ cet. Et omnino similiter dicendū est de fluxu isto in mulieribus reuoluto per vnum quaternariū. quia in eo inuenit̄ actu materia multa cōmixta aut saltem virtualit̄ Parumper auteꝫ subtiliter speculati videtur esse difficile assignare causam. quare haꝝ materieruꝫ fluxus quandoqꝫ tardetur vsqꝫ ad period' caꝫ mēstrualis euacuationis reuolutionem. Hec enim euacuatio non videtur consequi materiā alicuius quatuor humoꝝ: neqꝫ enim flatis cuius motus est diurnus. neqꝫ colere qꝛ motus eius t̄narius. neqꝫ mel'ie que reuoluitur per numerū quaternarium neqꝫ sanguinis cuius motus est continue afflictōis neqꝫ in omnibus humoribus simul dominantibus videtur esse hec euacuatio mensatī appropriata. Quare omnino videtur esse necessarium alteram assignari causā vel causas. Dicendmu itaque pro solutione dubitationis huius. ꝙ oportet primo saluare reuerentiam auctorum. Secundo ꝙ oꝫ responsionem esse conformē his que experimento cotidie comprobantur. Tertio ꝙ in responsiōe ad hanc difficultatem non oportet a veritate recedere. Pro declaratione itaqꝫ primi hoꝝ triuꝫ dicendum ꝙ ex sententiis illustrium auctoꝝ plurium coll'r fluxuꝫ materieꝝ a matrice descendentiū multotiens apparere. ab eis autē non videtur bene particulariter declaratum. an hic fluxus sit continuus vel periodicus. sed ex ipsoꝝ sententiis accipi potest veritas responsionis. sicut enim de aliis fluxibus inuenitur ab auctoribus scriptū. ita ꝛ de tali fluxu a matrice consil'r concedendum est In aliis eniꝫ fluxibus vīdtur quandoqꝫ continua° successiua velut in fluxibus spontaneis factis a fortitudine virtutis incitante contra materiam peccantē quantitate aut qualitate aut vtrisqꝫ simul. Cum enim virtus tales materias per fluxū euacuat earū euacuatio videtur esse continua vt ī pluribus. ꝛ raro interpollata. non enim perseuerare debet euacuatio haꝝ materieꝝ ꝙdiu durat incitatio virtutis a materiebus facta. sed stante presentia materieꝝ semper stat incitatio virtutis ad eaꝝ expulsionem. ergo talis fluxus erit continuus Et ex hoc manifeste videtur dclarari posse. ꝙ in quibusdam mulieribus ociosis ꝛ in gluuiose se replētibus sepe contingit' bis vel ter in anno taliū materieꝝ euacuatio perdurans per. x. aut. xv. dies. ꝛ cum hoc mulieres sane degunt. ꝛ etiā a conceptōe non frustrantur. imo ꝛ fetus eaꝝ plurimū sunt incolumes. Non raro etiam contingit fluxus tales in mulieribus fere continue perseuerare. ꝛ hoc est propter cōpl'onē malā frigidā ꝛ humidā epatis ꝛ venarum. propter quā generantur in mulieribus materie flatice superabundantes vt declaratum est. Et possunt etiā generari materie flatice alibi ꝙ in epate per viā indigestionis. vt tactum est. ꝛ qꝛ illa mala complexio in vtrisqꝫ hoꝝ est fixa ml' to tempore generantur materie tales: que continue virtutem incitant ad sui expulsionē. igitur ī talibus talis fluxus erit continuus. ꝯña necessaria est. eo qꝛ assignata continua causa effectus productiua necesse est assignari effectum continuum. Et ex hoc fundamento potes respondere ad aliud problema propter quid in mulieribus quibusdaꝫ continuus est fluxus harū materieꝝ albaꝝ ꝛ si cōcipiunt mulieres tales. concipiunt fetum non sanum ꝛ talem pariunt ipsum. Et claudr̄ hoc in sententia veteris 5ª affoꝝ sermone i° Mulieri ī vtero habenti si mēstrua fluxerint ipossibl'e est fetuꝫ esse sanum. Ampliando affor. tam de menstruali materia sanguinea ꝙ de aliis. Ex quo fundamēto tertium correlarium colligere potes. quare q̄dam mulieres aborsum patiuntur in postremis mensibus ꝛ non in primis. Talis enim effectus cā est cōgregatiōis taliū materierū mucilaginosarū

quarum quantitas maior accumulata est in postremis q̄ in primis mensibus. Et est iterum senten tia veteris astrorum vbi sup̄ illo verbo. Quecūq3 cor rupte sunt fetus his cotilidones mucillaginibus plene sunt. Et lege comentatorem ibi ꝛ per hec t a lia philophisice contemplando concedende sunt conclusiones iste. Prima q aliqs fluxus ma terierum albarum ꝛ corruptarum a matrice cōtinuus est. probatur 9° q2 talis fluxus potest esse mate riem sanguinearum aut habentium virtualē par tem sanguinis. ergo talis erit continuus. p3 cōse quentia. quia sicut aliis materiebus attribuitur motus periodicus. ita ꝛ sanguini continuus. vt potest colligi in fo de differentiis feb. ca° penulti mo. Secunda 9° est q aliquis fluxus harum materierum a matrice ē quotidianus. pbat 9° q2 ta lis aut est a flegmatica materia l ab alia equiuo ce dicta de fl'ate habente tamen virtualem motū fl'atis. ꝛ omnis talis est quotidianus ergo ꝛ cet. patet consequentia ꝛ maior. eo q talibus materie bus inuenitur sepe cōmixtum fl'a aut fl'atice sunt l in eis saluatur virtus fl'atis. ꝛ minor est nota. eo q2 fl'ati inest proprietas periodicandi cotidiana rie. ꝛ sanguini continue vt dictum est. Tertia conclusio q aliquis ipsorum fluxuum frequenter est tercianarius. pbat conclusio q2 colericus est. aut in sanguine vel altera materia colere virtualitas inuenitur. Quarta conclusio materierum flu xus a matrice aliquis ē quartanarius. 9° pbat eo dem fundamento quo prius. Quinta conclusio aliquis fluxus a matrice quandoq3 est periodica reuolutione prouenienis precise de mense in men sem. pbat 9° q2 talis fluxus prouenit a potētia na ture exonerantis se a predicta materia gratia fi nis qui est conceptio ꝛ speciei conseruatio. sed tal fluxus non videtur tardius eueniens aut prius q̄ in fine vnius mensis lunaris vel medicinalis igi tur ꝛ cet. pbat minor quantū ad primam partē quia licet materia illa secundū magnā partē fue rit congregata ante finem mensis lunaris nō ta men conuenienter expelli potest. eo q2 ad illius ex pulsionem non concurrit totalis potentia virtutis supra materiam. eo q2 ad expellendam materiā talem ante finem vel post finem mensis non pre cise sufficit potentia virtutis. sed oportet virtutē ipsam iuuamentum accipere a celesti corpore. qd est luna que mene dicitur apud grecum. propter quod hic fluxus menstrualis dicitur. Cum igitur agregatum ex potentia virtutis ꝛ iuuamento ce lesti potentius sit ad has materias expellendum q̄ si precise concurreret virtutis robur absq3 tali influxu. sequitur q precise in fine mensis lunaris fiet harum materierum expulsio. Contra q2 in quibus dam mulieribus videt fieri expulsio harum materie rum non precise in fine mensis lunaris. imo quā doq3 in fine prime fe aut tertie quadrature eius Amplius non videtur hoc posse conuenienter con tingere in fine mensis lunaris. eo q2 luna tunc vi detur minus iuuamentum prestare in nobis quā do debilius est eius lumen. sed debilius est ipsum in fine mensis q2 in coniunctione ꝛ prope illam q̄ ante igitur ꝛ cet. Ad hec duo dicendum ꝛ p° ad primum q licet ita sit q in quibusdam mulieri bus talis fluxus accidit in fine prime secūde aut tertie quadrature vnius lunaris tamen cuiuslib3 earum quadraturarum cōputatio ad quadraturas precedētes lūaris videt ee finis vnius mēsis sicut prime quadrature computatio ad tres quadratu ras precedentes lunaris erit finis mensis luna ris si bene consyderas. Ex quibus si bene consyde rat iuuenilis intellectus. probabil'r defendere po terit. q omnis fluxus menstrualis semper fit i fie mensis lunaris. facta semper computatione finis vnius quadrature ad precedentes ipsam. Contra iterum q2 si accidit fluxus in medio vnius quadra ture ꝛ non in fine. non videtur posse saluari q ta les fluxus semper fiant in fine mensis lunaris. Huic motiuo satis facile respondendū est. q me dietas vnius quadrature lunaris sapit naturam finis eius. eo q2 sic extrema tempora inuicem cō perata sapiunt naturam alterius inuicem. Ita me dia r'spcū extremorum. ꝛ ppie talia cū parū distēt ab extremis suis. aliter oportet aduersarium aliā assignare causam que non videtur posse dari. Et ad secundum motiuum superius tactum dicēdum q licet lumen lune in coniunctione eius ꝛ prope ipsam sit debilius q̄ in augumento ꝛ partibus si bi vicinis. tamen contingit in quibusdā mulieri bus que debiles sunt aut in quibus congregata ē materia multe remollitionis q iuuamentum par uum a paruo lumine lune prouenienis potentius erit ad incitandum vnam virtutem debilem pro pter minorem resistentiam q̄ vnam virtutem re tentiuam que potentior esset ad resistendum iflu xui lune qui fortis esset. Et ex hoc fundamento po tes iterum soluere plura problemata. Primum quare in quibusdam mulieribus fl'aticis ꝛ natura debilibus accidit frequentius menstrualis fluxus prope coniunctionem lune q̄ ante. Secundo quare in mulieribus robustis frequentius accidit fluxus in fine secunde quadrature lunaris aut p pe ipsam q̄ aliis temporibus. quoniam virtus a liarum mulierum potentior est ad retinendum ma terias ꝛ resistendum fluxui. ergo oportet earū ex pulsiuam iuuari ab astrali aspectu. sed talis ē for tior in quadratura fa aut prope illam vbi lumē lune iam peruenit ad complementum augmenti igit ꝛ cet. Et plura alia speculabilia corelaria ex hoc fundamento concludere potes si tibi libet. Et paribus rationibus facile probari posset fa pars minoris adducte ad probandū quintā conclusio nem. s. de mense medicinali intelligendo ex prin cipiis medicine medicialem mensem totum spati um illud quo luna nostrum emisperium illumīat quod est spatium. xxvii. dierum naturalium cum di midio vel circa illud vt colligi potest a Galieno 3° creticorum. Speculatores enim medicine qui cu ram suam apposuerunt rationabilibus experimē tis non perpenderunt lunam suo lumine in cōpo ra humana influere influxu perceptibili de quo curandum sit. imo solum viderunt manifestā ipi us impressionem fieri in corpora nostra tempor q° maifeste lucet i emispio nostro. ꝛ est spatiū die rum iam predictorum vt ex sentētiis iam pre dictis accipe potes. Post hec āt i hac maťia vidē tur remansisse due difficultates solutionem expe ctantes. Et prima quidem an mulieres cum ma la complexione frigida ꝛ humida matricis com plicata etiam lapsui humido ꝛ frigido cpatis im pregnari possint. Et videtur q sic eo q2 mulier ista cum tali lapsu ꝛ multitudine materierum fl'a ticarum in matrice sua impregnata fuit. Se

sy. de lilio descriptione Serapionis 7° breuiarii ꝛ sy. de enula ꝫ arthemisia qui ambo sunt sollem niter mundificatiui matricis ꝛ abstersiui. Et com positum bonum ꝛ leue agregans intentiones ad predicta. ℞ floꝝ arthemisie matricarie mellisse betonice saluie origani eupatorii assari ana. M. ii. cimini anisi ameos seminis rute carui ana. M. i. enule sicce. M. iii. calami aromatici galange zedo arie cinamomi ana. M. ß. bistorte galliemuscate doronici violaꝝ citrinarũ ana. ʒ. ii. liquiritie. ʒ. ii ii. bulliant omnia in lib. xii. aque vsqꝫ ad consũptõ nem medietatis. deinde cũ forti expressione col lentur ꝛ colature addatur aceti lib. ß. zuccari secũ de decoctionis lib. xv. ꝛ coquantur vsqꝫ ad conuẽi entem spissitudinem de hoc igitur composito. ℞ ℥. ii. aque absinthii betonice ꝛ mellisse ana. ℥. i. mi sce ꝛ totum calidum in potu detur ĩ aurora. ꝛ tar detur cibus post ipsum horis quattuor. Et leuior isto est hoc. ℞ sy. acetosi compositi. ℥. i. ß. aque ma tricarie. ℥. ii. absinthii. ℥. i. misce ꝛ tribue vt supra Aliud leuius isto. ℞ aque matricarie arthemisie betonice ana. ℥. i. ß. zuccari albi parum ꝛ detur in potu vt prius. Possem etiam adducere digerẽtia in forma decoctionis pulueꝝ ꝛ pillularũ composi ta et tu ex predictis illa intellige. Pro intentõ ne secunda que est materieꝝ diuersio a profundo corporis ad circunferentiam. primũ diuersiuum ꝛ leue est fricatio extremis ptibus natibus et spa tulis administrata cum panno aspero faciente cu tem calere ꝛ rubere. Secundum diuertens est applicatio ventosaꝝ spatulis vel natibus cũ scari ficatione vbi est dominium sanguinis aut materie secum admixte aut sine ꝛ applicate spatulis mag diuertunt a stomacho ꝛ epate. ꝛ natibus applicate magis diuertunt ab epate ꝛ matrice. Et de bene diuertentibus a matrice materias sunt ventose super natibus administrate. Tertium diuertẽs est ablutio pedum ꝛ crurium cum decoctionibus plantaꝝ quaꝝ sermo preteriit. Quartũ diuer tens ꝛ vniuersalius omnibus ẽ flobotomia saphe ne magis in dispositione matricis ꝛ epatis. ꝛ flo botomia saluatelle aut basilice q̃ immediatius ab epate diuertunt. quaꝝ vtraqꝫ fieri debet cũ vir tutis constantia ꝛ aparitione dñii sanguinis aut materieꝝ sibi cõmixtarũ. Quintũ diuer. potest esse prouocatio emoroidaꝝ ꝛ apertio venaꝝ men strualiũ. Sextuꝫ diuer. ꝛ bonum est prouocatõ vrine ꝛ proprie cuꝫ frequenti vsu comestionis fo lioꝝ ꝛ seminuꝫ feniculi ꝛ petrosilini apii anisi ꝛ si miliuꝫ. ꝛ prouocatiuũ vtile. ℞ aque eupatorii spa ragi ana. ℥. ii. sumatur in aurora cum modico zu cari vt supra dictuꝫ est. Et fortius illo. ℞ aq̃ sub limationis milii solis ꝛ genestre ana. ℥. ii. ß. misce ꝛ detur vt prius. Pro tertia intentione que est materieꝝ euacuatio hoc ẽ vnũ euacuatiũ cõe. ꝛ val ꝺ vtile ℞ bñdicte siplicis. ʒ. iii. yer̃ galiẽi siplicis. ʒ. v. aque feniculi. ℥. i. ß. misce ꝛ calidũ tribue. Et leuius illo est exhibere. ʒ. xii. yere galieni siplicis ĩ potu ꝛ hec duo possent etiã minoratiue exhiberi dosiꝫ minuendo. Fortius predictis. ℞ ellectuarii indi. ℥. ß. cum aquis predictis hora predicta. Eua cuatio cum pillis. ℞ pillaꝝ de benedicta de yera composita ana. ʒ. ß. cum ellectuario succi rof refõ mentur pille. vii. ꝛ tribue vt supra. Fortius illo ha bens intentionẽ ad materias mixtas. ℞ pillaruꝫ fetidaꝝ. ʒ. ß. de yera cõposita de fcocolla ana. ∋. i.

boni ponderis detur horis predictis. Et plurima composita huic intentioni seruiunt velut ellectua rium dyasinicõ yera rufi ꝛ proprie ad mariãs adbustas ꝛ ellectuariuꝫ de psilio ad materias mi xtas ꝛ proprie calidas dominantes que tamẽ p se in lapsu tali non multiplicantur. Ellige ergo q̃ gratior tibi videtur. ꝛ da in aurora quinqꝫ obser uando conditiones. Prima ꝙ post illius asum ptionem dormire potest vna hora. Secũda ꝙ post ipsã non fiat magnũ exercitiuꝫ. Tertiũ nõ comedatur post eas per sex horas. Quarta ꝙ vna hora post medicinã recipiat aliquod deposi tiuum superfluitatuꝫ velut esset ciatus vnus bro dii pulli ĩ diebus frigoris. ꝛ ciatus vnus aq̃ ordei calide cum zuccaro in diebus caloris. Et si nõ vel let per os per clisteria fiat. vt ℞ decoctionis her barũ lenientium vt malue mercurailis blete por tulace bismalue ꝛ similium lib. i. olei lilioꝝ albo rũ. ℥. ii. olei ꝺ violis citrinis. ℥. i. ß. benedicte sim plicis. ʒ. vi. zuccari cassiefi. ana. ʒ. iii. salis gẽme. ∋. iiii. misce. ꝛ exhibeatur hoc clistere omni die vsqꝫ ad. x. dies. Quarta intentio que est curatio mẽ broꝝ mãdatium ꝛ recipientiũ membra que pos sent ledere matriceꝫ sunt tria principaliter. s. ca put stomachus ꝛ epar. huiusmodi membra prop ter lapsum coꝝ frigidum ꝛ humidũ possẽt effũdẽ materias ad matricem augmentãdo eius lapsuꝫ Rectificabitur ergo cerebri dispositio cũ medicis capitalibus siplicibus velut sticados pulegiũ cala mẽtũ maiorana saluia ysopus laurus amomuꝫ a meos galanga cinamomũ macis cubebe nuxmus serpillũ ruta betõica ꝛ similia. vtẽdo eis aut ĩ pul ueribus aut cibis aut confectionibus. aut ellria a propriata ex eis componendo. ꝛ de famosioribus ad hanc intentionẽ est dyantos descriptione Ni colai in quo maxime vtilitatem habui exibendo de ipso. ʒ. iii. per duas horas post cenã cum. ℥. i. a que sublimationis sansuci. Et similiter conferũt confectio dyamusci dulcis dyãbre dyaolibãi dya macis dyacalãenti. et hec omnia conferunt tã cõ posita ꝙ simplicia stomacho existẽti in hac dispo sitione. Et confectio de eruca descriptione Dyas coridis magnifice confert aut cõfectio de galãga ꝛ ellriuꝫ de seminibus hec oĩa grã alterationis. et yera galieni mundificationis grã et pillule ꝺ spetiebus secundum Mesue superius allegate. Res que rectificãt epar lapsum ad frigidum ꝛ hu midum sunt sicut ellriuꝫ dyaaltea dyacurcuma dyaciminũ dyacostum dyaolibanum ꝛ siĩa sy. de absinthio depassio compositus acetosus de quin que radicibus vel de quinqꝫ seminibus et sy. dya rodon ꝛ prorie fcũs cuꝫ radice galãge ꝛ similia istis. Simplicia ei conuenientia sunt absintium prassium eupatorium calamentuꝫ rubea tincto rum radix genestre fu. men. ꝛ in sũma omnia si plicia calida amaritudine apertione pricipãtia ꝛ proprie eupatorium. Et conferentia a q̃litate oculta sunt sicut caro limaciaꝝ ꝛ proprie repen tium super spinas ꝛ proprie epar adip. i. lupi et omnes spetiez endiuiue. Simplicia medicamĩa que lapsum matricis corrigunt partim a qualita te manifesta ꝛ partim a qualitate oculta sunt si cut arthemisia melissa gña mirti matricaria va leriana fu nominata ꝛ radix ꝛ flos meu ꝛ nepita que est speties calamẽti quolꝫ administrata ꝛ ma stix rosa rasura eboris balaustia coriandruꝫ siccũ

ameos amomum ciperus daucus bistorta cubebe macis et in summa omnia aromatica calide comple-xionis et sicce mediocriter aperitiua cum stipticita te velut laudanum storax calamita colofonia thus mirra aceto aspersa. omnia hec matrici imposita ipsam potenter confortare possunt. Sed prius ta men exterius suffumigando et encatisma faciendo de eis administrare soleo. Composita sunt trifera maior minor dyaolibanum electuarium de mirto confectio de storace sine opio et similia que admini strare consueui in aurora cum aqua sublimationis arthemisie et matricarie. Compositum bonum quo vti sepe soleo ad vigorandum matricem que pro prie debilitata est ab humorositate multa. Rx ipo quistidos acatie granorum granatorum siccorum masti cis corallorum alborum et ru. ana. ℥. i. rasure eboris. ℥. ii. coriandrorum preparatorum. ʒ. ß. spodii de canna . ℈. ii. gummi arabici dragaganti torrefactorum ana ℥. i. ß. mellisse anthere arthemisie matricarie ca medreos camepitheos nepite ana. ℥. ii. doronici ℥. i. macis nucismuscate galange ana. ℈. iiii. pulue-rizentur omnia per se et cum lib. i. zuccari secunde decoctionis et lib. ß. mellis fiat electuarium. cuius dosis sit exhibendo de eo. ℥. iii. in aurora et ℥. ii. se per ante prandium et ante cenam et quando vadit ad lectum. multas enim matrices humorosas ex vsu huius electuarii vidi rectificatas. Quinta intentio que est enumerare medicinas simplices et compositas valde conferentes lapsui frigido et humido epatis stomachi et matricis et enumerare medicinas simplices et compositas conseruantes fetum post eius natiuitatem et rectificantes malam dispositionem in matrice acquisitam. Medici ne epatis sunt. x. simplices et. x. composite et prima est eupatorium calidum in primo et sic. in secundo. vide secundum canonis. et soleo ipsum exhibere recens comestum cum pauco aceti ante cibum et adhuc decoctionem eius vsque ad. ʒ. ii. et sucus eius est fortior omnibus quando per vnam septimanam assumitur in aurora vt sy. in dosi. ʒ. i. ß. Item puluis eius in potu dat ℥. ß. vsque ad. ℥. i. cum decoctione radicis ipsius mirabiliter operatur. Secunda est assa rum et modus administrationis eius. potest esse si cut eupatorii sed sub dosi subdupla. Tertia est agnus castus et est potens in apertione oppillatio num epatis et dare consueui. ℥. i. cum. ʒ. i. oximel et. ʒ. i. ß. aque decoctionis eupatorii. Quarta est appium et confert multum vsus eius in cibis et ꝑ prie vinum infusionis eius in vsu acceptum. Quin ta est folium quod in figura est simile foliis lau ri licet minora sint in quantitate et aromaticita tem habentia cum maiori acuitate. Sexta est coriandrum. Septima est phisticum quod poten ter mundificat epar et aperit meatus nutrimenti

Octaua sunt ficus sicce. Nona est spica nardus

Decima est fu. i. valeriana Compositas medici nas positas conferre ad materias frigidas et humi das et grossas epatis enumera quoniam. x. sunt.

Prima est apozima de radicibus. Secunda est trocisci de lacca descriptione Almansoris 9° c° 67. Tertia sunt trocisci de reubarbaro collecti in diuisionibus tractatu 19 descriptione 2ª.

Quarta est electuarium dyacurcume codem tra ctatu collectum ca° 17. Quinta est confectio tro ciscorum a zerefibus vltia descriptione predicti tra ctatus. Sexta est antidotum polidori confortans epar 5° viatici ca° 6°. Septima est antidotum Damasceni eodem ca° de karabe sunt solemnes.

Octaua est trocisci de absinthio. Nona tro cisci deupatorio qui ambo colliguntur 5° viatici ca° 7° et he due descriptiones vniuersali fama au ctorum probate sunt. Decima est descriptio al kekengi collecta a Mesue distinctione tertia de scriptione 25ª. Medicine stomacho conuenientes et conferentes lapso ad frigidum et humidum sim plices sunt. x. Prima est menta que prohibet vo mitum flegmaticum. Secunda est mirra. 3ª est nux muscata. Quarta est folium. Quinta mastix. Sexta est marubium. Septima est mellissa. Octaua est calamus aromaticus. No na est galanga. Decima est xiloaloes confortans stomachum remouens ab eo humiditatem putri bilem et proprie si probatur de puluere eius vsque ad. ℥. i. ß. vt 2° canonis ca° de xiloaloes. Medicine composite stomacho conferentes sunt. x. Sed autem duo vtilia sunt premittenda. s. quod quandocunque stomachus egrotat a mala complexione materia li frigida et humida et ipsa fuerit incognita tibi tunc nulla inuenitur medicina iuuatior et securior ye ra simplici galieni eo quod ipsa non habet parem si bi in confortando stomachum et adiuuandum ipsum ad complendum operationes eidem conuenientes

Secundum premittendum quod de bonis medicis conuenientibus ad egritudines materiales a ma teria grossa prouenientes est sy. squilliticus talis descriptionis. Rx squille mundate et laminas tenu es incise lib. iii. aceti albi lib. viii. aque fontis lib. x. infundatur squilla in predictis in vase vitreo stricti orificii et bene clauso et ita infuse dimittan tur sex mensibus deinde coquatur cum predictis leui decoctione excludente dissolutionem eius et tunc absque aliqua expressione coletur et in predictis addan tur zuccari secunde coctionis lib. vi. et lento igne fi at decoctio vsque ad spissitudinem et ex isto offeras ʒ. i. ß. cum. ʒ. ii. aque precocte et calefacte. Prima medicina composita est confectio de citoniis que describitur ab Auic. 5° canonis summa pª tractatu 7° descriptione 5ª et confice ipsam cum cardamo mo gar. et croco absque aliis speciebus et exhibe ipsa ante cibum si non fuerit fortis stipticitas ventris et si fuerit etiam venter magis conueniens lubricus

Secunda est confectio aromatici rosarum descriptio ne Gabrielis in Antidotario Mesue descriptione prima. Tertia est de cinamomo ibi inuenta.

Quarta de calamento descriptione Nicolai in antidotario quod mihi videtur domestica. In quito vero canonis et summa prima sex inueniuntur expertissi ma composita ad dispositionem predictam. Primum est confectio philosophorum Secundum est confe ctio algere. Tertium est athenitem magnum.

Quartum est thyriaca Hermetis. Quintum est sarcena magna. Sextum est electuarium de ligno aloes non inuenies medicinas eis compes.

Pro expeditione vltimi capituli huius tracta tus. s. vigorandi matricem actu pregnantis oportet obseruare. xv. regulas. Prima quod est vt cum hu ius pregnantis natura stringitur ita vt superflui tates retineantur mundificetur cum brodialibus pinguibus cum cassiafi. mana sebesten violis. vt Rx cassie nouiter emulse a canna cum aqua ordei. ℥. xii. de tur in potu cum medio ciato brodii pulli vel alte rius carnis et tardetur cibus post saltem horis quinque

Secunda regula diuertantur materie cum exercitio leui quoniam deambulatio superflua abortire facit quonia replentur corpora propter ipsa quia agitantur materie menstruales iam retente

Tertia regula pregnans prohibeatur ab introitu balnei. Quarta regula non vngatur caput pregnantis aliquo vnctuoso. Quinta regula caueatur in administratione sex rerum nō naturalium ab excessu vt a superflua repletione ꝛ proprie in coitu inter alias res nō naturales ꝛ vitetur omnino ꝛ dimittatur. Sexta regula licet cause absolus sint euitande in toto tempore ipregnationis maxime i prima septimana ꝛ i primis tribus diebus.

Septima regula in pregnante partes ipocundriales conseruari debent in sua caliditate et dispositione tegendo eas cum panno leni ꝛ molli de lana. Octaua regula eius panis debet esse de simila. Nona regula pregnās debet euitare oīa amara in cibis suis ꝛ acuta sicut matricaria prassiuz capares saliti oliue. Decima rgula pregnātes debent euitare omnia prouocatiua mēstruorum. Undecima regula in die conceptionis cōuenientius est mulieri abstineri q̄ cibari. Duodecima regula vinum pregnantiuz debet esse subtile odoriferū antiquū. Si in secundis mensibus appetunt fructus secundum consuetudinē earum meliores eis sunt passule cum arillis ꝛ citōia dulcia ꝛ pira excitantia eorum appetitū ꝛ poma saporis medii. Decimaquarta regula in quacūqꝫ pregnante vehemens studium haberi debet ad confortandum stomachum cū his que mundificāt ꝛ aromaticitate ꝛ caliditate conferunt vt exhiberi ℥.i.ʃ. geleniabiz decocti cum ligno aloes ꝛ mastice aut saltem dare aquam decoctionis ligni aloes ꝛ masticis cum geleniabiz simplici. Est etiā confortandus stomachus cum ceroto facto cum.℥.i.ꝛ masticis ꝛ gariofilorum ana.ʒ.i.vel dissoluantur cuz vino aromatico ꝛ ex eis fiat cerotum ꝛ stomacho applicitū continue portetur. Decimaquinta regula est q̄ hec remedia que localiter applicantur stomacho gratia confortationis eius ꝛ similiter matrici omnia componi debent cum medicinis calefacientibus ꝛ stipticis non habentibus apertionez aliquam sed etiā aromaticitatem nō valde intensaz. quoniā valde calida ꝛ aromatica valde prouocant ꝛ ceti sententia Hypo. 5ª afforismorum sermōe illo Muliebria educit ex aromatibus calefactio. Premisso vl'i regimine pregnantis. ponende sunt medicine tam a qualitate comuni q̄ a proprietate occulta matricis confortatiue. de quarum numero alique cibationi attinent. Prima medicīa matricis confortatiua est lens comesta ꝛ sil'r quando qꝫ lauentur pudibunda cum eius decoctione. aut cum puluere eius ꝛ oleo mirtino loca infra sumez alchatim quandoqꝫ inungantur. Secunda est mirtus ꝛ eius decoctio confert exitui ani ꝛ matricis ꝛ in sūma sui aromaticitate ꝛ stipticitate ē multum conueniens matrici ita q̄ puluis eius aut decoctio multas liberat mulieres abortire cōsuetas

Tertia est olibanum deglutiendo ex eo granuz sicut pilla ꝛ liniendo alchatim ꝛ loca sumis vehemēter confert matrici licet fumus eius sit fortiō ꝛ conuenientior. Quarta est portulaca que aduersatur coitui ꝛ arcet vehementer fluxū omniuz materierum ꝛ retinet menstrua ꝛ maxime eius decoctio per furionē. Quinta est squinantū. est eniz sedans dolores matricis. Sexta est rizum.

Septima est gūmi karabe nominatum ꝛ ē ꝑprie localis. Octaua est rosa valens ad exiccandum humiditates matricis cōmixtas alicui serositati colorice. Nona est storax ꝛ proprie illa q̄ dicitur calamitta ꝛ aufert matricis dolorē ꝛ corrigit humiditatem eius. Decima est ferrū ꝛ scoria eius cuius quidem extinctio in vino intestina omnia ꝛ matricez mirifice confortat ex potu eius ꝛ sessio etiam in aqua extinctionis eius vel decoctōnis scorie eius encatismate ex ea facto matricem humorosā ꝛ lapsā siue pregnantē siue econtra sollemniter cōfortat. Cōposita medicamina matricem confortantia sunt. io. Primū est tiriaca maior bene fermentata de qua.ʒ.ʃ. aut.ʒ.i. detur bis aut ter in mense cum aqua decoctionis granorum mirti.ʒ.ʃ.ꝛ tardetur cibus post eā horis. v. vel. vi. Secundū est electuariū de scoria ferri collectuz 5° canonis sūma pª tractatu 5° dscriptōne illa cuius rubrica Ars scorie ferri decocte que confert ad frigus ꝛ dolorem dorsi. ꝛ non exhibeas de ea vt tibi scribitur. ʃ.℥.i. sed solum.ʒ.i. aut.ʒ.i.ʃ. ꝛ tardetur cibus post sex horis ꝛ comedantur post ipsam cibaria pinguia. ꝛ scribitur ibidem q̄ ille qui accipit eam in potu bibere debet vinū purum vna vel. duabus septimanis. Tertium est el'riū de eliuie descriptione 9ª precedente predictaz et detur de eo. xii. diebus quandoqꝫ continuis.ʒ.i. cū decoctione granorum masticis ꝛ fac mulieres abstinere a cibo horis. v. ꝛ est medicina sollemnis ad corrigendā humiditatem oēz matricis. Quartū est medicina approbata ꝛ proprie ad pregnātes que abortire solent propter multā ventositatem in matricibus generatā est el'riū metridatū cuius .ʒ.i. bis in septimana exhiberi potest cum decoctione cimini torrefacti et conseruat etiam fetum in vtero talis potus. Quinta medicina est oleū de storace quod confert matrici exiccando humiditates preparantes ad lubricitatez fetuz. Sexta est oleum de piperibus quod cōfert pregnantibus quarum matrix infrigidata ꝛ humectata est ꝛ ventositatibus repleta ꝛ proprie quādo inungūt femorales partes ꝛ fumis ꝛ alchatim cum istis calefactis. ꝛ collige horum amborum descriptiones a Mesue in antidotario distinctione vltima.

Septima est sufufobede collectum in 5° canōe sūma pª tractatu 4° descriptione 4ª quā vide ibi ꝛ confert ad exiccādum humiditatē matricis frāgendo ventositates eius ꝛ sedādum dolores cōfortat stomachum ꝛ epar ꝛ earum do'is ē.ʒ.ʃ. aut.ʒ.i.i māe cū decoctiōe vnius grani masticis. Octaua ē trifera mior collecta 5° canonis sūma pª tractatu 5° de electuariis rubrica trifera minor de qua detur in potu.ʒ.i.ʃ.ꝛ proprie cuz decoctione thuris ꝛ tardetur cibus post eā. v. horis. Nona est agregans fere omnia iuuamēta predicta ꝛ sedās dolores ꝛ punctiones in matrice euenientes. sunt trocisci de seminibus collecti 5° canonis sūma pª tractatu 4° rubrica illa trocisci de seminibus quorum dosis sit.ʒ.ʃ. aut.ʒ.ii. cum aq̄ decoctionis cimini torrefacti ꝛ tardetur cibus horis quiqꝫ post illas ꝛ sunt ellegātes multum. Decima ꝛ vltia est electuarium de margaritis positūz 3° canonis fen. 21ª tractatu ꝛ caº his cuius quidem sollemnia iuuamenta describit ibidem Auicen. dicens q̄ ipsum rectificat dispositionē matricis ꝛ dispōem

stomachorũ ꝛ est descriptio talis. ℞ margaritaꝝ non perforataꝝ piretri amboꝝ ana.ʒ.i.℈. masti cis ana.ʒ.iiii.ʒedoarie dorōici seminis apii cassie cardamomi macis nucismuscate cimini ana.ʒ.ii. ben alb.ꝛ ru.pipis macropiperis ana.ʒ.iii.cinamomi.ʒ.v.mellis solumoni quantuꝫ omnia ꝛ plus ꝫ sit dosis eius coclear.i.ꝛ proprie ieiuno stomacho super quo tardetur cibus saltim horis tribus ꝛ hoc ell'riũ inter cetera simplicia ingrediuntur doronici valde conuenientes motui tremulo cordis ꝛ frangit ventositates totius corporis licet l sit ei principiuꝫ dissoluere ventositates matricis ꝛ similiter appium ingreditur cuius nocumentũ remittitur torefaciendo paꝝ ipsum ꝛ cassia etiaꝫ ingreditur que est species rute ꝛ proprie siluestris ꝛ bheen per duplex e cum aspiratione precedente est radix satis solide substantie.sine aspiratione p e simplex est semen quo in medicina vtimur ꝛ sic sit si vis amen.

Consiliam de descensu materierum albarum a matrice.

Enerosa domina laborat egritudine que est descensus materierũ albaꝝ a matrice. Et he quideꝫ materie descendunt ab ea quandoqꝫ cum coruptōe manifesta quod comprehenditur sſu olfac.ex fetōe comitante eas. Quandoqꝫ quidē expelluntur he materie nullo tamen associante fetore. Et est quideꝫ egritudo valde maligna infelicitatiua dispositōis mulieꝝ adeo ꝙ frequenter transeunt in idropem. Et si non aliud nocumentũ efficeret' in eis tamen vt in pluribus facit eas steriles licet prius fecūdē fuissent. Et adhuc si contingeret eas impregnari licet raro fiat illud aut perducuntur ad aborsum aut fetum infelicem ꝛ non sanum parturiũt vnde propter hoc necessitantur ad curationem sui. Et hec quidem est illa dispositio in qua parum negotiati fuerunt antiqui autores quantumcunqꝫ illustres fuerint siue arabes greci caldei seu italici fuerint vt in alio magno tractatu declarani in scripto ad vxoreꝫ magnifici Uguzonis de contrariis licet.n.hec egritudo possit inesse per colligantiaꝫ matrici nunqꝫ tamen in eis inuenitur per colligātiam quin egritudo mutetur in egritudinē p essētiā matricis. quoniā egritudines matricis que p colligantiā fiunt non diu perseuerant quin transeant in eis per essentiam vt colligitur 2ª primi capitulo de complendis dispositionibus ab Aui. Proprius auteꝫ egritudines per colligantiā efficiuntur quando diuturne sunt ꝛ cronice velut in hac domina manifestum esse potest. Est autem in ea non cursus matricis non fluxus magnus ſꝫ satis medioeriter procedens vt ī pluribus dato ꝙ motibus periodicis superundet aliquādo. Possũt āt in hac domina huius fluxus cause fuisse plures. Pª aborsus precedēs vel precedentes. Secūda coitus multitudo. Tertia impotentia educēdi spma consuetum educi. Quarta imoderata emorosagia in periodicis menstruis procedens vł cōtinuans. Quinta vehemens matricis ifrigidatio a multitudine aceti lacticinioꝝ ciboꝝ pastiluū ꝛ piscium. Sexta paucitas calefaciendi renes ꝛ matricem. Septima ꝛ vltima pro nunc lōga sessio super lapidibus ꝛ rebus duris aut frigidis Quodcunqꝫ ergo affuerit de numero predictarũ causaꝝ patet ꝙ matrix huius domine adeo est debilitata ꝙ sanguinē in ea susceptũ ꝛ attractũ grā nutricationis prime conuenienter trāsmutari nō potest imo remanet indigestus ꝛ in flegma cōuertitur propter debilitatē innati caloris ipsius matricis. Nec terrearis a sophista si arguat contra te quia sanguis est humor perfecta coctione genitus.ergo non potest conuerti in flegma antecedēs colligitur prima primi de complexionibus humorum ꝛ tenet 9ª qr sequeretur ꝙ coctuꝫ posset icrudari contra determinationem philosophorum. Huic motiuo dicendũ est ꝙ coctum remanēs sub forma cocti nequaqꝫ potest incrudari sed quando sanguis conuertitur in flegma prius tempore cōrumpitur.materia ergo que fuit sanguinis cōuertitur in flegma ꝛ habetur propositum. Et si bene consideretur plurime predictaꝝ causaꝝ ad hanc egritudinē inducendam concurrunt vt ipsa in se ipsam considerando verificabit. Oportet autem de necessitate intelligi huius mulieris matricem magnifice debilitatam esse intātũ ꝙ siue in ipsa he materie corrupte multiplicentur propter sui debilitatem siue aliunde ad ipsam expellantur nō possunt in ea rectificari propter debilitatē innati caloris. Et ipsa ex.iiii.signis hoc verificare poterit. Primuꝫ est he materie non raro expellũt frigide. Secundum est ꝙ quandoqꝫ ab isſibili fluunt. Tertium signũ quia non tantũ delectatur in coitu quantũ solebat. Quartũ signuꝫ quia nꝫ semen virile receptũ retinet vt retinere solebat Et sunt hec inseparabilia signa debilitatis matricis proprie.vnde ex hoc fundamento correlaria sequuntur quedam. Primum ꝙ matrix huius mulieris para ē ad cōruptionē putredinalē ꝓpē corruptionem complexionis eius. Secunduꝫ correlariũ ꝙ si materie in ea multiplicate nō euacuentur de facili posset apostemari matrix eius.

Tertium correlariũ ꝙ iteꝝ suspitio est de corruptione substantie matricis eius ꝛ maxime quādo materie emittuntur fetide ꝛ non euacuantur ab humiditate corrosiua. Quartũ correlariũ est ꝙ non dubito hanc mulierē hac egritudine stāte fieri deinceps sterilem. Quintũ correlariuꝫ ꝙ si impregnabitur ifelicitabitur fetus eius egritudinibus aut morte. Sextum correlariuꝫ ꝙ omnino ꝙcelerius potest procuret de regimine sui curatiuo vt nunc sequitur. Itaqꝫ cum manifestum sit ex colectione signoꝝ lapsum huius mulieris esse frigidũ ꝛ humorē materialem esse multiplicatum in quattuor maxime partibus vꝫ ī stomacho epate renibus ꝛ matrice. Et ī his quattuō membris consistit magna pars humane vite per ellaborationē nutrimenti primi ī stomacho ꝙ est chillus. Secundi vero nutrimenti in epate ꝙ est sanguis. Et tertio ex operationibus renum seruientium epati virtute mundificatoria ꝛ depuratoria nutrimenti. Et quarto iteꝝ ex operationibus matricis que est velut sentima in corpore mulieris omniũ superfluitatum receptiua ꝛ earum a corpore conuenientibus euacuationibus de mense in mensem mundificatiua. patet ꝙ istorũ membroꝝ operationibus magnifice nocitis non esse possibile mulierem in sanitate imo nec ī vita prolongari conuenienter.propter quod regimen

eius dirigatur ad ea que sunt nutrientia medicina
lia calefaciendo mediocriter aperiendo exiccando
que reducant matricem ad congruã dispositiõẽ
propter quod abstineat ab vsu rerum infrigidatiuũ
ꝛ humectantiũ ꝛ ab vsu aque frigide ꝛ assumptio
ne lactuce blete spinachie portulace cucumerũ cu-
curbite herbarum fontium pastilium ꝛ lacticiniorũ
ciborum. quorum nullũ tangat neqȝ eo vtatur ꝛ dimit
tat granata persica sicca iuiubas rapas ꝛ napões
ꝛ multi aceti vsum quoniã magnifice nocet matri
ci. Et vtatur in cibis menta serpillo ruta abrota
no saluia rosmarino arthemisia matricaria feni
culo petrosilino sparagis dauco ꝛ pastinaca ram
ponzolis ꝛ enula. Et frequenter vtatur alleo cocto
sub cineribus. ꝛ carnibus laudabilibus iuuenclis
plurimũ assatis ꝛ proprie in sero abstinẽdo a bro
dialibus multis. Et vti potest caseo bene salito etiã
momo croco mace galãga piperibus spica ꝛ aliis
aromatibus caliditate ꝛ siccitate notabiliter ele
uatis ꝛ vti potest oliuis conditis ꝛ rapis conditis
ꝛ in sũma sapore omni melito vel zuccarino aro
matibus cõfracto ꝛ succo limonũ arantiorum ꝛ agre
sta salita imo carnes salse ꝛ pisces saliti sunt ei cõ
uenientes. Pane vtatur recenti non transcendẽti
duos dies. ꝛ vtatur vino claro aromatico bene po
tenti nec tamen multũ dulci. Et a vino grosso tur
bido valde dulci secedat velut est zaminum tuscũ
nominatum vinũ. ꝛ ĩ sũma hoc ẽ eius regimẽ ex p
te ciborum ꝛ potuum.

Capitulũ de cura per medicinas.

De regimine medicinali autem huius domine cõ
sideraui. xii. sibi posse instrumẽta medicinalia suf
ficere. Primũ itaqȝ horum est hoc. ℞ aquarum assari
enule betonice ana. ℥. i. yris. ʒ. ß. misce ꝛ totũ hoc ĩ
aurora sũmatur calidum cũ zuccaro vel sine illo
ꝛ tardet comedere per quattuõ horas post. Se
cundum remediũ est hoc. ℞ agarici electi. ʒ. i. op
popõacis moliozis. ℈. ii. ʒʒ. ℈. ß. diagridii. g. i. ß.
fiant pillule de. ʒ. vi. cum succo ros. de quibus hec
domina omni sero parum ante cenã accipiat vnã
dum accipit predictum digestiuũ ita discrete par
ciendo tempus ꝙ non accipiat ipsam sero ĩmedia
te precedente diem. xv. Tertium remedium est
hoc. ℞ pillularum fetidarum descriptione Rasis 9° Al
mansoris ca° de paralesi. ʒ. ß. pillularum de benedcã
℈. ii. formentur pillule. vii. cum succo ros. ꝛ accipi
antur in die. xvi. post digestiuũ ꝛ tardetur cibus
hõis ad minus sex post ipsas. Quartũ remediũ
est hoc. ℞ resine clare ꝛ electe oppopõacis galba
ni ana. ʒ. ii. musci. ℈. ß. fiat cerotum super panno
d grana quod a medietate spine vsqȝ ad finẽ eius
cooperiat ꝛ portetur semper ꝛ est diuinum medi
camen. Quintum medicamen est hoc. ℞ masti
cis accori thuris sandarace ipoqstidos acatie ana
ʒ. i. corallorum alborum ꝛ rubeorũ spodii ana. ʒ. ii. incor
porentur hec omnia cũ succo rosarũ ꝛ. ℥. ß. amili
vltimata contritione in mortario plumbeo cum
suo pistello ꝛ fiat vnguentum molle. in hoc itaque
linimentum infundatur ꝛ imbibatur frustrũ coti
prius macerati in aceto nigro ꝛ exiccati quod qui
dem cotum sit quantitatis vnius dactili ꝛ expres
sum conuenienter teneatur in matrice simul cum
predicto ceroto continuando. x. diebus. Sextũ
instrumentũ est hoc. ℞ ligni aloes. ʒ. ii. seratur li
gni cupressi. ℥. ii. musci tubapitici. i. nouiter de fo
liculo extracti. ʒ. ß. sãguinis draconis. ʒ. ii. boli ar.
aromatici gallarum cupressi ana. ℥. i. puluerizentur
omnia per se deinde cum eis omni mane post exi
tum a lecto per horam suffumigẽtur inferiora cũ
puluere huius compositi aspersi super carbones
ignitos ita tamen ꝙ domina induta veste longa
cum cingulo condecenter stringatur ꝛ eandẽ opa
tionem efficiat in sero continuando ipsum per se
ptimanam. Septimũ principale remediũ est
hoc. ℞ galbani mollioris ꝛ rubei. ℥. ß. scorie ferri
preparate secundũ artẽ. ʒ. vi. corallorum amborum
rosarum sumach granorũ mirti seminis plantaginis
ana. ʒ. i. cum aceto nigro fiat cerotum amplitudis
spanse ꝛ spericum cum panno de grana ꝛ portet
super vmbilico suo continue adherens. Octauũ
remedium est vt tempore quo hec domina duo in
mediate suprascripta accepit remedia vel instru
menta semper omni mane apud ortũ solis accipi
at coclear vnũ xilobalsami conditi quod mastica
tum deglutiat. In sero vero per horã ante cenam
radicem vnã. ʒʒ. masticatã quãtitatis grani fabe
maioris. Nonũ instrumẽtũ est vt postꝙ hec do
mina hec tria nunc vltimate remedia descripta
continuauerit per. xii. dies reuertatur iterũ per
alios. xii. dies ad faciendum pessariũ cum coto su
prascripto in quo etiã tempore mane ante cibũ
per quattuor horas masticando deglutiat. ʒ. i. ß.
granorum sumach ablutorum cum aqua rosata ꝛ exicca
torum sub tegula torrefactorum. Decimũ remediũ
est ꝙ istis. xii. diebus suffumiget se p inferius ho
ra suprascripta cum puluere colofonie. Undeci
mũ remediũ est hoc. ℞ mucillaginis sebestẽ gros
si ꝛ viscosi. ℥. iii. turbith electi. ℥. ß. zinziberis. ʒ. i.
masticis. ℈. i. electuarii dyaprunis. ℥. i. ß. fiat
electuarium ita ꝙ si domina ista non conue-
nienter haberet ventrem lubricum tempore ob
seruationis suprascriptorum remediorum. tunc omni
nocte aut saltem alterna nocte circa matutinum
deglutiat de hoc electuario quantitatem. iii. ʒ. et
si conuenienter operaretur adhereat illi quantita
ti conuenienter. Si autẽ amplius quesito ducerẽt
tunc subtrahat tertia aut 4a pars secũdũ conside
rationem peritissimi viri phisici. Ultimum re
mediũ seu instrumentũ est hoc. ℞ radicum burse
pastoris corticum radicum nespillorum citoniorum ꝛ
sorbarum ana. ʒ. iii. abluãt hi cõtices cũ aq̃ extictio
nis feramentorum deinde minuti incidantur ꝛ exic
centur sub tegula deinde puluerizentur per se. ho
rũ igitur puluerum cõmixtorum accipe. ℥. i. ß. ka
rabe spodii masticis corallorum amborũ sandalo
rũ amborũ ana. ʒ. ii. scorie ferri preparate. ℥. ß
ossium mirobalanorum kebullorum. ʒ. vi. miue
citoniorum zuccarine lib. i. zuccari albi lib. ß. Co
quatur ergo zuccarum cum aqua gallarũ cupres
si ꝛ incorporetur cum miua deinde fiat electua
rium cum aliis speciebus ꝛ. x. foliis auri. hoc igit
electuario hec domina incipiat vti quando faciet
suffumigationem secundam comedendo de eo per
quattuor horas ante prandium. ʒ. ß. ꝛ per horã
ꝛ mediam ante cenam. ʒ. ii. ꝛ est in quo fides ha-
beri potest.

Consilium de humiditatibus albis semicorruptis
ex apertione cotilidonum matricis vel venarum
eius.

Doctor eximie & honorande frater eduaui vxorem nobilis viri domini Jacobi cornario & inceperunt ab ea educi materie albe semicorrupte ex apertione cotilidonum matricis vel vearum eius. Et ideo in dispositione sua procedendum est vt continuet inunctionem quam de padua secum portat. Item omni mane apud ortum solis deglutiat ellectuarii quod secum portat quantitatem vnius nucis muscate & tantundem per horam mediam ante cenam & iterum tantundem per duas horas post cenam. Et si oporteret post ipsum bibere bibat tertiam partem ciati mediocris vini albi subtilis aromatici & bene potentis. Et iterum omni mane per duas horas ante ellectuarium detis ei aque yris et mellisse ana. ℥. ii. cum zuccaro calefactas. Et iterum si venter eius non remaneret bene fluxibilis tunc omni tertio sero parum ante cenam detis. i. pillulam alefangiam factam ex 8ª parte ℨ. & ita procedendum est vsque ad diem dictam in qua faciatis me aduisatum de dispositione sua. Non enim potest conuenienter fieri sibi consilium aliud nisi per quod matrix eius plene mundificetur. Aliter reuerteretur ad dispositionem molaticam seuiorem per quia omnis recidiua deterior est sua radice. Ipsam tamen abstinere faciatis interea ab omni cibo et potu oppillatiuis & vehementer effugiat frigus aeris & proprie pedum. Hec sunt in summa que obseruari debent. Descriptio vnctionis. ℞ olei nardini ℥. ii. rubee tinctorum granorum peonie cassie lignee ana ℈. ii. musci grana. ii. fiat vnguentum. Descriptio ellectuarii. ℞ spicenardi spice celtice cassie lignee ligni aloes assari anisi ana. ʒ. ii. rubee tinctorum seminis melonis & cucumeris seminis alkekengi. ad laudem dei amen.

Consilium de nocumento matricis cum fluxu materiei albarum & de dolore renum et de debilitate epatis a sua mala complexione frigida & humida & de dolore capitis.

Ex his que mihi ad quesita respondendo scripta fuerunt & ex eis que in notatis preter predicta accepi manifeste apparet dispositiones huius domine multiplices & multiplicium esse membrorum. Primo enim fixum nocumentum in matrice ipsius deducitur ex cursu materiei corruptarum ab ipsa emanantium. quod ipsarum fetor substantia & colorum varietas ostendit. quoniam enim ab ea tam longo tempore potuissent euacuari materie. quin magnum nocumentum in ea factum fuerit etiam si per colligantiam a diuersis membris incepisset egrotare matrix. Secundo etiam apparet nocumentum in renibus eius & lumbaribus partibus interioribus & exterioribus & in neruis & ligamentis predictarum partium accidisse. quod dolores. n. in partibus illis perseuerantes ostendunt. Tertium principale nocumentum est epatis eius debilitas a mala complexione ipsius epatis frigida & humida materiali siue ipsa per colligantiam a matrice processerit siue propter nocumentum essentiale ipsius acciderit. Quartum nocumentum est iterum capiti comunicatum imo credo quod transiuerit etiam ad fixum in capite nocumentum a mala complexione predicta eueniens. Dolores enim & accidentia quamplura mihi narrata ostendunt caput nucam epar renes notabiliter lesa. quorum membrorum & aliorum nocumentum a matrice contingere poterit propter colligantiam quam habet ad omnia predicta vt clare legi potest. xxiª tertii capitulo primo versus finem. Unde ex omnibus predictis sequitur primo quod he dispositiones sunt multum verende. eo quia sunt pluribus membris comunicate & per essentiam iterum in eis fixe. Sequitur secundo quod tales dispositiones minantur huic domine difficultatem impregnationis imo sterilitatem.

Sequitur tertio quod si impregnabitur hec mulier non felicitabitur fetus imo abortietur. Sequitur quarto quod si fetus proueniat ad partum naturalem impossibile erit ipsum sanum oriri & permanere. Sequitur quinto quod siue in aborsu emittatur fetus siue in partu naturali tam maxima dubitatio est & spes pauca de vita matricis in eis

Sequitur sexto quod cura huius dispositionis cum tanta accidentium varietate & multitudine est multum difficilima. Propter quod sequitur septimo quod oportet magnam adhiberi attentionem in cura huius mulieris vt nunc sequitur.

Capitulum secundum de cura per dietam.

Regatur itaque hec domina vt habitet aerem cameram & loca calida & sicca notabiliter a decursibus aquarum & locis terraneis & ab aspectu septentrionali elongata. & euitet cibaria frigida & humida viscosa & oppillatiua vt bleta spinachia citrullos atriplicem lactucam endiuiam & similia. Et euitet cibos multe caliditatis & apertionis vt feniculum petrosilinum brodia omnium leguminum. & caueat a lacte & lacticiniis cibis a caseo recenti & molli. Et euitet etiam brodialia excellenter humida et pinguia & caueat ab acutis ventosis velut cepe alleo rafano & consimilibus. Aliis autem vtatur olbus modo suo. & carnibus vtatur laudabilibus & proprie siluestribus vt capreoli leporis perdicum auium minutarum & domesticis laudabilibus vt vitulinis capretinis & agninis assatis & vtatur frequenter valde pullis columbinis. & comedat carnes salitas porci domestici vel siluestris. & caseus aliqualiter salsus dulcis vel cretensis esset ei conueniens & bonus. Oleum oliuarum confert ei. butirum vero non. & mellita cibaria etiam sunt vtilia. vino vero vtatur albo vel rubeo semper limphato cum tertia vel quarta parte aque extinctionis calibis. In qua etiam aqua omnino consulo. quod coquantur omnia cibaria que comedit. Dormitione vero vtatur prolixa magis quam breui. quantum potest caueat dormire super spina sed prius super dextro deinde super sinistro latere se voluendo. Exercitium autem nullum conueniens est ei siue pedestre nauale equestre vel vectigale fuerit. Sed loco exercitii sepe vtatur fricationibus tibiis cruribus & spatulis applicatis vsque ad rubedinem aliquantam cutis. De quantitate vero assumptionis ciborum abstinentia sibi conueniens esset nisi timeretur casus virtutis. Sed propter illud melius est vt cibetur quatter in die partiendo magis quam bis solum comedendo propter quod caueat a multa assumptione ciborum in vice vna. ne agrauato stomacho & epate calor innatus concludetur a cibis. & similiter de potu dicendum est. Passiones etiam anime tristantes vt angustia sollicitudo timor melancolice impressiones

ab ea euitentur imo bene sperando quieta ꝛ iocū da permaneat. salutē. n. prospere obtinebit. ꝛ hec de regimine per sex res non naturales dicta suffi ciant.

Capitulum tertiū de cura per medicinalia.

Regimen autē eius per medicinales intentiones ꝛ instrumenta magna indigeret perscrutatione ꝛ non minori solicitudine. Sed propter multitudinem occupationū solūmodo scribam pro nūc q̄ mihi vtiliora videbuntur ꝛ erunt remedia sex in frascripta. Primū itaqꝫ ipsorum est vt vsqꝫ ad duos vel tres dies in aurora hec domina accipiat infrascriptam potionē cum aqua decoctionis vel distilationis matricarie calidam. ꝛ dormiat post ipsam per horā vel per horā cum dimidia. ꝛ tunc bibat ciatum vnum aque cum zuccaro cocte ꝛ cale facte. ꝛ post illam tardet cibum suum per horam vnam. Erit autē medicina talis. ℞ benedicte. ʒ. iii. ellectuarii indi. ʒ ii. ſ. misce. Secundū vero remedium est vt post istud ellectuariū die imedia te sequenti accipiat hoc digestiuum. ℞ sy. compo siti acetosi sy. de calamento ana. ʒ. vi. aque enule ꝛ matricarie ana. ℥. i. ſ. misce ꝛ calidū accipiatur post qđ tardetur cibus per tres horas. Tertiū vero instrumentum est vt postq̄ acceperit diebus octo digestiuū mane imediate sequenti purgetur cum istis pillulis. ℞ pill'ar fetidar pill'ar đ yera composita ana. ʒ. ſ. formētur pillule. vii. cū ell'rio rosato ꝛ assumatur mane hora ꝛ cōditionibus ob seruandis omnibus que scripta sunt in primo re medio minoratiuo. Quartū vero instrumētū est vt tempore quo hec domina accipit digestiuū suprascriptū. si venter eius nō sit bene largus di sero vel saltem omni tertio sero accipiat. i. de istra scriptis pillulis. ꝛ iterū eisdem poterit vti vsqꝫ qᵒ erit perfecte sanata de eis accipiendo. i. omni tertia quarta vel quinta die secundū q̄ venter eius erit bene aut male fluxibilis imediate ante cenā. ꝛ est earū descriptio talis. ℞ pill'ar alefanginarū. ʒ. ii. specierū benedicte. ℈. i. salis indi. g̃. viii. oppopona cis molliorís. ℈. ii. formentur pill'e de omni. ʒ. vii cum succo foliorū enule. Quintū vero spetiale rē mediū est vt post purgationē secundā hec domīa incipiat vti isto ellectuario đ quo omni die bis ac cipiat. s. quantitatē vnius coclearis in aurora qua accipiuntur sy. ꝛ tardetur cibus horis ad minus quattuor ꝛ secunda vice de eodem ellectuario ac cipiat coclear medium per duas horas ante cenā deglutiendo ipsum ꝛ bibendo post ipsum quartā partem vini boni ꝛ bene potentis ꝛ albi. Est autē ipsius ellectuarii descriptio hec. ℞ spetierū dyaca lamenti. ℥. i. spetierū electuarii de ligno aloes de scriptione Auicē. 5ᵒ canonis sūma prima spetierū dyambre ana. ℥. ſ. sy. compositi acetosi zuccarini ℥. viii zuccari albi. ℥. iii. fiat ell'riū. Ultimū vō instrumentum est vt hec domina quando accipit predictum ell'riū omni mane per tres horas āte cibū sedeat in dolio semipleno in infrascripta đ coctione calida. ita q̄ aqua pertingat vsqꝫ ad vm bilicum ꝛ moretur ibi per tertiam partē hore. cu ius descriptio est hec. ℞ gallarū cupressi numero xxv. gallarum quercus perforatarum numero xv spodii sumach granorum mirti corallorum ru. a na. ℥. ſ. aluminis crudi libram vnam mente ga riofilate origani ana. ₥. ii. coquantur omnia in sex situlis aque vsqꝫ ad consumptionem tertie pt aque duabus remanentibus ꝛ de hac decoctione fiat vt iam dictū est superius.

Consilium de fluxu materierū acutarū ꝛ de dolorē spatularū ꝛ colli ꝛ de mala dispositione stomachi cum multitudine ventositatum ꝛ de mala complexione epatis calida ꝛ sicca et de mala comple xione renum ꝛ de magna ventris stipticitate.

Magnifica et generosa domina honestissima consors spectabilis simi domini comitis de la mi randola pluribus ꝛ variis labo rat accidentibus siue accidētia vel egritudines nominare veli mus inquantum vertunt ad securā. Et primū quidem est defluxus materiei acute a capite ipsiꝰ Secundum vero dolor in partibus colli ꝛ spa tularum cōmixtus iectigationi cuidam. Tertiū accidens est mala dispositio stomachi ipsius cum multitudine ventositatum in eo genitarū ꝛ flatū Quarta dispositio est mala complexio epatis calida ꝛ sicca materialis. Quintū accidens est mala complexio renum cum multitudine trūbo rū harenarum ꝛ petalorū. Ultima vero ipsius dispositio est materierū albarū a matrice defluxus fere continuus. Et prima quidem dispositio p uenit a mala complexione epatis secundū partē ꝛ a mala complexione frigida ꝛ humida stomachi ipsius. siue igitur flata per viam indigestionis ge nerata sint ꝛ congregata in stomacho suo. siue pp frigiditatem stomachi chilus generatur frigidus ꝛ humidus ꝛ aquosus. propter que epar non potest generare massam sanguineam conuenientem in complexione. vnde ex magna parte flatum euapo rantium ad caput ꝛ multitudine materiei coleri ce vel prius in epate potest generari flegma salsū vel vapor ex flate ꝛ colera in capite eius conuer sus in flegma salsum. quod multiplicatū in capi te per se ipsum fluendo descendit aut saltē a vir tute propellitur pars cuius per palatū expulsa ī os representat salsedinem. Nonnulla vero pars ipsius p venas dscēdēs ꝛ artarias ī ligamēt cōdis ꝛ muscul' colli ꝛ spatularū īmergitur. Et pars eius acuta satis dolorē efficit pungitiuum. Pars vero eius vaporosior musculis interclusa iectigationē facit. que inclusa in poris appetens exitum moue tur motu elleuationis ꝛ depressionis in partibus pannicularibus musculorū. ꝛ hoc est forma]e iecti gationis. Apparet igitur ex hoc fundamento q̄ cerebrum egrotat duplici egritudine. s. mala com plexione frigida ꝛ humida flatis aquosi multipli catiua ꝛ mala complexione calida a vapore cole rico ab epate comunicata ꝛ est mala complexio di uersa vt patet 2ᵒ de accidenti capitulo de mōbis compositis membrorū consimilium. Et ex hoc fū damento iterum apparet causa doloris in spatu lis est enim mala complexio a materia descendē te ad membra illa que causat in eis alterationem subitam ꝛ eadem materia per qualitatem acutā ipsius dolorem facit pungitiuum. propter multi tudinem vero eius dolorem quandoqꝫ facit exten siuum. Sequitur tertio q̄ stomachus eius egro tat mala complexione frigida ꝛ humida qđ appꝫ ex squaliditate coloris huius domine. Secūdo ex frigiditate apparēte tactui exterius. Tertio

ex copia ventositatum ꝛ ructuum. Quarto ex debilitate digestionis eius ꝛ sic de aliis. Quod vero epar eius laboret mala complexione calida ꝛ sicca. apparet primo ex tactu ipocundrii dextri.

Secundo ex velocitate ꝛ frequentia pulsus eius cum mollitie ipsius. Tertio ex tinctura vrinarum que secundum plurimuꝫ sunt ignee aut sub ignee. Quarto ex superfluitate prime digestionis que est sicca ꝛ citrina. Quinto ex siti valida satis ꝛ perseuerāte. Sexto ex tenuitate venarum. Septimo ex paucitate carnis cum raritate texture. Et hec fere signa omnia possunt demōstrare caliditatem renum huius generose domine. Cum ergo multiplicatur in stomacho fl'a ꝛ etiam ipsum ab epate pellatur ad renes. etiā qa in renibus mala complexio calida per accidens ē generatiua humoris frigidi debilitantis digestiuam. ideo fl'ata multa inuenta in renibus ꝛ ptes harenose ex siccis humoribus i renibus a sua mala complexione calida genite inuiscantur ꝛ cōglutinantur ad inuicem. non est mirabile si in ea q̄ doqꝫ generātur ꝛ geniti sunt lapilli. sicut patuit ad experientiam. Visit eni in ciuitate padue lapillum vnū grossū vnius grani surgi. De sexto vero accidente dicendum. q̄ flegmata multiplicata in stomacho ꝛ in epate propter debilitateꝫ predictorum membrorum preassignatam per venam chilim descendentia ꝛ per alias ab ea ramificatꝯ que ingrediuntur corpus matricis in eadem multiplicantur. ꝛ cum fuerint in eadem matrice congregata per modum impressionis tristis incitat virtutem ip'ius ad expulsionem ꝛ totiens expellitur illa materia quotiens in matrice congregata incitat ipsam ad sui expulsionem. Sed continue fere aut valde sepe hec flegmata pelluntur ad matricem ꝛ incitant ipsam ad expulsionē. Ita que ergo quasi semper aut valde frequenter hec mulier laborat de fluxu materierum albarum a matrice sua. Ex quo apparet q̄ ista improprie ꝛ false denominantur menstrua alba. Non enim i fine mēsis multiplicantur ꝛ descendūt precise. sicut alia menstrua rubea naturaliter se habentia que mēstrua denominata sunt a mene greco quod lunā importat secundum cuius reuolutionē reuoluūt talia menstrua. At vero tu superaddere potes. q̄ etiaꝫ debilitas matricis potest esse causa congregationis talium fl'atū in ipsa propter spetiē male complexionis que acquisita fuit in ipsa propt' indebitaꝫ mundificationē que completius fit in muliere cum est fecunda. q̄ cuꝫ de fecunditate p mutata fuit in sterilitatem sicut est dispositō ista Illa igitur flegmata per viam indigestionis multiplicata in matrice non minus impellunt ipsaꝫ ad expulsionem ipsius q̄ facit materia aliūde ad ipsam propulsa. Et tu concede ambas istas causas fore effectiuas talis defluxus. Non eniꝫ pprie debilitas matricis potest esse precise causa talis fluxus absqꝫ nocumento epatis. Nocumentū tamen ab epate per colligantiā matricis comunicatuꝫ non diu permanet. quin faciat in matrice egritudinē etiā per essentiā. Ex quibus omnibus tandem correlarie concluditur. q̄ hec dispositio videtur esse valde difficilis. Est eniꝫ cōplicata ex reciproca alteratione ꝛ comunicatione nocumenti cerebri ad stomachuꝫ ꝛ econtra ꝛ stomachi ad epar ꝛ econuerso. ꝛ epatꝯ ad renes ꝛ ad matricē et econtra quare ꝛ cetꝯ. Et ex omnibus tandē finalr concluditur q̄ regimen huius domine debet esse attentione ꝛ sollicitudine continuatum aliter nō erit eius terminatio laudabilis. Sequitur tertio q̄ indiget viro in scientia ꝛ opere non mediocriter trito sed amplissime docto qui dispositiōibus omnibus istis prouidere possit oportune ꝛ conuenienter vt dispositio aduocat regimen ex parte sex rerum non naturaliuꝫ quod tractatū fuit in consilio magno d' mat'iebus albis. Tertio vō. xxxiiii describam remedia istis dispositionibus appropriata alternatī applicabilia secundū q̄ dispositiones necessitabunt vna alteri predominante et econuerso

Capituluꝫ secundū de cura per medicinalia.

Descendendo ad capitulū secundū de regimine p medicinalia. Premittendū est primo ex cap° primo q̄ licet dispositiones membrorum huius generose domine sint diuerse. quoniam complexio epatis ꝛ renū calida est ꝛ sicca. cerebri vero cordis ꝛ stomachi complexio ad frigiditateꝫ ꝛ humiditatem eleuata est. ꝛ propter hoc esset difficile inuenire medicinalia instrumenta omnibus cōueniēter applicabilia. quia tamen intendendum est ad dominiū lapsus in regimine malaruꝫ complexionū diuersarum. Ideo quia lapsus in toto dominatur frigidus ꝛ humidus hic eligenda sunt instrumenta que contrarientur ei. propter quod omnia medicamina debent esse calefactiua mediocriter. potentius auteꝫ exiccatiua. quoniā maior est lapsus per humiditatem q̄ per frigiditateꝫ. Secūdo principaliter premittendum q̄ in diuersitate tāta lapsuum plurium membrorum modus perfectus in applicatione instrumentorum debet esse talis vt cū hec generosa domina molestatur magis a fluxu catarizante principaliter intendatur ad illuꝫ cū remediis oportunis. Cum autē vehemēt' molestatur a matricis fluxu similiter intendenduꝫ est de prima intentione non negligendo tamen aliorum membrorum egritudines ꝛ accidentia. Itaqꝫ si vehemēt' molestabit' a mat'ia catarizāte ad pectus eius vel ad stomachuꝫ. quinqꝫ instrumētis p uidendum est ei. Et primo quideꝫ si materia descendens multa esset fere suffocationis effectia statim fiat ei fl'oia d' basilica dextre partis p quā extrahantur sanguinis. ℥. iii. vsqꝫ ad quattuor cū limitato tamen tenore virtutis. Secundū instrumentū est vt materia diuertatur ad debiliōa ꝛ inferiora membra cum enemate aliquid acuitatis habente descripto per hunc modū. ℞ foliorū maluarum blete ꝛ mercurialis ana. M. i. furfuris. M ii. coquantur in sufficienti quātitate aque ꝛ d' ipsarum expressione accipiat lib. i. olei de ruta ꝛ ol'i de sisamo ana. ℥. ii. salis gēme. ʒ. iiii. yere simplicis ꝛ benedicte ana. ʒ. vi. ꝛ imponatur mediocrit' calidum bis in die ante prandiuꝫ ꝛ cenā. Tertium instrumentū est vt applicentur fricationes a pedibus vsqꝫ ad genua ꝛ a genibus vsqꝫ ad inguina ꝛ nates ꝛ ab eisdem ad inferiores partes vsqꝫ quo membra rubeant. Quartuꝫ instrumētū est hoc vt si per hec instrumenta non percipit' notabilis aleuiatio per anhelitum ꝛ reliqua tunc fiant appositiones ventosarum super spatularum musculis ꝛ super natibus. Et si quidem gratia huius intentionis possent conuenienter aperiri emoroidales vene sanguinem mediocriter effundentes

tunc nullū esset instrumentū salubrius illo. Si āt adhuc inualescat accidens tunc applicetur instrumentum quintum euacuandi secundum hunc modū. ℞ pillularum cochiarum. ʒ. ß. pillularum aurearum ℈. i. formentur pillule. vi. cum succo rosarum ꝛ exhibeantur in aurora ꝛ tardetur post eas cibus horis ad minus sex. Taceo hic ꝙ si propter vehementem fluxum materiei timeretur suffocatio vt sepe contingit tunc illustres viri concordant vt intercipiatur fluxus exhibendo in nocte p duas horas post assumptum cibum. ℈. ii. auree alexandrine cū. ℥. i sublimationis foliorum papaueris tepide aut decoctionis granorum eius. Ego autē certitudine scio ꝙ si dentur pillule. ii. facte de trociscis de stella mirabile instrumentum sunt ad intercipiendū fluxum predictum exhibendo eas post cenā per duas horas. Superaddendū est quoque predictis ꝙ si contingat catarizantem materiam defluxisse ꝛ collectā esse in colatorio in loco supposito reti mirabili de cuius fixione longa dubitatur subita suffocatō Ideo sūmū remedium est vt sepe fiat gargarisma motu tamen ꝛ agitatione leuibus. vide quantum oportet esse sollicitum virū sapientem in regimine catarorum. Cum autem contigerit ꝙ secundum accidens silicet spatularum dolor vehementer extiterit intantū ꝙ impediat somnum ꝛ faciat materias licet etiam laudabiles agitari propterea qa dolor fortis exacuit reuma 3° tegni. Ideo ē puidendum ē cū applicatione instrumentorum sedatiū dolorem cum anodinitate per resolutionē conuenientem. Timeo enim hic applicare stiptica propterea quia materie expulse cretice non debent repercuti neque prohiberi debet ipsarum fluxus. Ideo applicetur ei hoc linimentū. ℞ olei amigdalarum dulcium ꝛ de sisamo ana. ℥. ß. olei de keiri citria ℥. i. ß. croci pinguedinis anatis ꝛ taxi ana. ʒ. i. violarum maiorane ꝛ siseleos ana. ℈. i. cere albe quātum sufficiat vnguentum de quo tepido aut bene calido quater in die inungātur partes omnes dolentes ꝛ etiam adiacentia eis. Et si velis firmediū domesticū ꝛ mundū magis tunc. ℞ florū camomille melliloti seminis aneti ameos mellisse maiorane ana. ℈. i. coquantur in aqua ex qua decoctione impleantur vesice et partibus imponatur aut in eis infundantur spongie lana vel cotū que expressa applicentur partibus vt dictū est. Tertium remediū ad hos dolores ꝛ est octauum in ordine si bene consideras est hoc. ℞ foliorum caulium betonice mellisse ana. M. iii. farie fabarum. ℥. ii. farie frumenti ꝛ seminis lini ana. ℥. i. ß. croci. ʒ. i. vitellos oui numero duo coquantur plante in aqua vsque ad bonam earum mollificationē deinde incorporentur alia secum ꝛ fiat emplastrū satis subtile ꝛ calidum actu applicetur dolentibus partibus ꝛ circumferentialibus. Hoc sufficere videt̄ de cura secūdi accidētis pricipalis vz doloris spatularum. Iam vero videtur prouidendū esse tertio accidenti silicet male dispositioni stomachi huius generose domine per quam debilitat̄ digestio ipsius ꝛ ventositatū multitudo aggregatur in eo. videtur aūt mihi sufficere satis prouidere cum quatuor infra scriptis remediis. Quorum primū ꝛ i ordine nonū est hoc. ℞ sy. de calamento mellis rosati collati sy de eupatorio ana. ʒ. iii. aque absinthii mellisse ꝛ mēte ana. ℥. i. misce ꝛ totum accipiatur in aurora calidum totiēs ꝙ appareat vrina eius esse substātia ꝛ colore rectificatam in cuius fundo sit ipostasis alba coniuncta ꝛ equalis ꝛ diaffana satis. Decimū instrumentū administrandum est vt patienti in aurora exhibeantur. ʒ. vi. yere Galieni cum. ʒ. ii benedicte simplicis cum modico vini albi subtilis aromatici ꝛ calefacti ꝛ tardetur cibus saltim horis sex. Undecimū instrumentū est hoc. ℞ specierum ellectuarii de ligno aloes. ℥. i. specierum dyamusci dulcis. ℥. ß. ameos granorū paradisi ana. ʒ. ß. zuccari albi. ℥. iiii. cum aqua mente fiat confectio in rotulis magnis de qua semper ante cibum parum accipiat quantitatē medic. ℥. vel. iii. ʒ. bibendo post illud modicū vini aromatici ꝛ ellecti.

Quartum instrumentum ad hanc intentionem ꝛ in ordine. xii. est hoc. ℞ ameos spice ligni aloes mente origāi ana. ℈. i. macis. ʒ. ii. zuccari quadruplum ponderis omniū puluerizentur omnia p se ꝛ cū eo cōmisceāt̄ ꝛ fiat tragea d q̄ hec dn̄a sēp i fine sue cibationis accipiat coclear vnū semper accipiendo vel deglutiendo sine masticatione. Decimūtertiū instrumentū est hoc. ℞ ligni aloes mēte macis origani cinamomi gariofilorum spice ana ʒ. ß. trociscorum galie muscate. ℥. i. ß. olei de mastice de menta ꝛ nardini ana. ℥. i. laudani. ʒ. ii. resine ellecte. ʒ. vi. cere quantū sufficit fiat cerotū bene glutinosum ꝛ applicetur stomacho eius ꝛ sollēnis cōfert omni debilitati stomachi proueniēti a mala complexione frigida ꝛ humida materiali et immateriali eius. Apparet autē ex premissis ꝙ plurima instrumentorum que administrata sunt capiti ꝛ stomacho conuenienter subuenire possunt epati ꝛ proprie quando non datur ex eis quantitas valde magna. verum quia epar eius lapsu naturali discrasiatum est in caliditate ꝛ siccitate imo etiā distemperie non naturali ideo placuit mihi ponere remedia experta ꝛ eidem conuenientia.

Primum itaque ipsorum ꝛ in ordine. xiiii. est hoc. ℞ trociscorum de spodio trociscorū dyarodon ana. ʒ. i. lacce preparate. ʒ. ß. zuccari albi. ℥. iiii. cū aqua cicoree fiat confectio in rotulis magnis de qua quando videbitur oportunū accipiantur. ii. ʒ semper ante cibum ꝛ post cibum totidem. Secundum vero instrumentum in ordine. xv. est hoc ℞ aque cicoree aque epatice ana. ℥. i. aque eupatorii ℥. ß. misce et pluribus vicibus mane accipiatur in potu actu fridum. Tertium vero instrumentum principale ꝛ est. xvi. est hoc. ℞ olei nardini olei citoniorum ana. ℥. i. spodii rosarum coralorū amborum sandalorum amborū ana. ʒ. ß. cere albe quantū sufficit fiat vnguentum molle de quo totum ipocundriū dextrum ante ꝛ retro diligēter iungatur i die quater. ꝛ hec de cura quarte dispositionis huius domine. Pro quinta vero huius dispositione huius magnifice domine videlicet pro dispositione renum licet omnia instrumenta fere antedicta conuenire possint etiam renibus. tamen principalis intentio ad ipsos habēda est vt vie ipsorum ꝛ sibi vicine vt emulgentes colatorium ꝛ vritides pori conuenienter teneātur aperti vt materie non figātur in eis ꝛ conuertantur in trumbos harenas ꝛ petala quibus mihi prouidendum apparet quattuor instrumentis cōuenientibus. Et primū ipsorum in ordine. xvii. est hoc. ℞ aque sublimationis litospermatis ꝛ est milleum solis. ℥. ii. aque saxifragie ꝛ sparagi ana ℥. i. ß. accipiantur in aurora in potu pluribus ma

ne ⁊ est experimentum nobile. Decimūoctauuz instrumentū ⁊ ꝫm principale ad hoc est hoc. ℞ se minis sparagi petrosilini feniculi anisi ana. ℥. i. granoꝝ edere siccoꝝ milii solis ana. ℥. iii. lapidis lincis lapidis iudaici ana. ℥. i. ß. zuccari albi triplum ponderis omniū fiat tragea. Et cum perce peris dolores renum ⁊ spine ⁊ vrinas esse factas tenues valde. tunc sēper d̄ ista tragea accipiat. i. magnū coclear ante cibum. educit enī trumbos barenas ⁊ lapides vrinā prouocando notabiliter

Tertiū principale remediū ⁊ in ordine. xviiii est ꝙ grana edere coquantur. delectabilius est ꝙ infundantur in vino quod accipere debet in potu Ego autem propter euitandum fastidiuz magis soleo consulere patientibus vt cum masticatione vel sine illa accipiantur sex vel octo grana edere predicte. Ultimū remediū quantū ad hoc et ī ordine. xx. ⁊ infallibile est vt pluribus mane ī au rora patiens bibat hunc potum. ℞ aque sublimationis apii. ℥. ii. pulueris radicum saxifragie vitri combusti secundum artem ana. ℈. i. bibe totuz ⁊ non credo posse remanere lapillos nec barenas cum vsu istius instrumenti continuati. ⁊ vid̄etur hec pro penultima dispositione huius magnifice domine sufficere satis. Nota ꝙ vitruz comburit sic vitrum inuoluitur in pice ⁊ cum tenaculis po nitur in fornace. deinde extrahitur ⁊ iterum in uoluitur in pice ⁊ ponitur in fornace. Nunc āt postremo prouidendū est vltime dispositioni eī̄ que est fluxus materieꝝ albaꝝ a matrice. pro qᵒ premittendū primo ꝙ hec egritudo solet esse cro nica ⁊ difficilis curationis multum. propterea q̄ a siue proueniat propter permutationē creticaꝫ materieꝝ flegmaticaꝝ corruptaꝝ vel non corruptaꝝ a toto vel a determinatis membris oꝫ ex hoc intelligere grauitatem curationis eius. si autem proueniat propter nocumentū digestiōis stomachi ⁊ epatis que ambo sunt causa multiplicationis talium materieꝝ in matrice. Et t̄tio iteꝝ si prouenerit hec dispositio propter debilitatem essentialē matricis. Et quarto si prouenerit hoc nocumentum in matrice per colligātiā totius vel partiū. ⁊ etiam per proprium nocumē tuꝫ ipsius matricis. patet ꝙ omnino necessario hec egritudo erit difficilis curationis. Et ad huc quinta ratio est ꝙ de ista egritudine diminu te multum ab illustribus medicis tractatū est d̄ ea siue greca vel arabica ⁊ italica etiā ⁊ alienigena medicine volumina bene inspexeris. Pro regimine vero huius dispositionis quattuor mi bi videntur instrumenta necessaria. Quoꝝ primū est vt hec domiua magnifica vtatur aq̄ sublimationis veuen accipiendo de ea quattuor. ℥. vel ad minus. iii. calida per 30 vel 40 dies continu os. mundificabit enī educit lauando ⁊ abstergendo epaticas renales vrinales ⁊ matricales vias. lege de ea laudes 2ᵒ canonis in proprio capit̄lo ⁊ est planta apud italos nominata matricaria

Secundum vero principale instrnmentū est de expertis hoc. ℞ galbani electi. ℥. iiii. oppopōacis. ℥. i. sandarace thuris ipoquistidos ana. ℥. ß. dissoluantur gūme cum aceto acuto ⁊ fiat cerotū spericū super panno de grana per digitalē mensuram maius ꝙ̄ nebula rotunda. Hoc itaqꝫ cerotum portet applicitum patiens super vmbilico ī medio eius stāte sicut pūctus ī circulo coopiēdo

vmbilicum vsqꝫ quo complete exiccauerit materias consimiles in matrice abundantes cōmunicato eius virtuali iuuamento si non intelligis aliter saltem per vmbilicū venā ad matricem tendentem. Tertium ⁊ in ordine. xxiii. est vt hec generosa domina omni mane ⁊ sero aut saltem ī die semel faciat encatisma secundū hūc moduꝫ ℞ gallaꝝ quercus perforataꝝ gallaꝝ cupressi ossium pinearū non conseruantiū medullā sꝫ totū fructū torefactoꝝ ana. ℳ. iiii. allumis roche lib. . i. aluis iamei qđ ab autōibus scissū noiari solet lib. ß. trociscoꝝ gallie muscate numero. vi. trociscoꝝ alipte muscate trociscoꝝ nere ana numero vnū coquantur omnia in situlis aque. xii. vsqꝫ ad consumptionē medietatis. in hanc ergo aquam pauce tepiditatis sedeat hec magnifica domina in vase ligneo per horam saltem mediā. Ultimū vero instrumentū est hoc. ℞ spetieꝝ benedicte completarum. ℥. i. ß. aloes tribus diebus infusi in succo veuen suprascripte. ℥. iii. confectionis vt trociscoꝝ nere. ℥. i. masticis. ℈. ß. croci. g̃. xv. cum vino aromatico antiquo valde famoso velut varnacia ianuensis formentur pillule de omni. ℥. vi ⁊ accipiat ex eis vnā parꝫ ante cenā omni 5ᵃ die Scio enim ꝙ materias superfluas corruptas aut dispositas corruptioni conuenienter attrahunt ⁊ educunt a matrice. propter quod ⁊ alia tria precedentia instrumenta mulieꝝ plurime ab hac difficili egritudine sanate sunt ⁊ ad optimā dispositionem reducte. quod totum huic magnifice domine donare dignetur ille solus oīuꝫ conditor q̄ cuncta regulat ⁊ benedicit Ad laudes eius immortales amen

Consilium de mala complexione frigida ⁊ humida materiali matricis ⁊ epatis ⁊ de materieꝝ albarum a matrice continuo fluxu mixto cum menstruis interpollate quandoqꝫ fluentibus.

Obilis ⁊ hōesta domina Pulisena de thienis de vincentia egritudine laborat diuersꝭ accidentibus complicata que multum verenda est in ea vt facile pluribus rationibus d̄duci potest: Primo quidem quia est lapsus dis ppoztionalis est eniꝫ dispositio illius mala complexio frigida ⁊ humida materialis matricis ⁊ epatꝭ principalis sed complexio naturalis eius est calida et humida qꝛ sanguinea igitur ⁊ cetꝭ. Secūdo qꝛ lapsus iste est cronicus ⁊ omnis talis est difficilis

Tertio quia cōplicatus manifeste duriciei epatis ⁊ vt plurimū est incurabilis vt patet. i4. t̄tii 4ᵒ capitulo ⁊ pluribus aliis rationibus etiaꝫ hoc duci potest quas gratia breuitatis omitto. Est 2ᵃ ipsius dispositio materieꝝ albarū cōtinuus a matrice defluxus aliquando cum menstruis interpollate fluentibus cōmixtus que tamen non dico eē naturalia menstrua eo quia non seruant periodū euacuationis mene. i. lunarē dictum. Neqꝫ etiam naturalis dici potest quia non confert neqꝫ aleuiat ⁊ iterum quia ad ipsius eductionem natura sithomatice mouetur ⁊ non cōuenienter. ⁊ est iteꝝ materia que educitur corrupta quod arguitur ex fetore illius quod est putrefactionis signum. pro pronosticoꝝ comēto vltimo ⁊ ex colore materieꝝ

que in liuidum ⁊ palidum inclinantur colore
Secunda vero eius dispositio diligenter con siderandа est ⁊ magis cum raro ab auctoribus il lustribus de ipsa bene determinatum sit. A grecis enim vt Hypo. Gali. Paulo ⁊ Alexandro pipate tico pauca de hac materia seu matricis dispositõ ne scripta reperies. ⁊ ab auctoribus arabicis vt Auicē. Haliabate Rasi similit᷑ satis pauca. Qd vi deri potest eo quia nono continentis vbi multi ce leberrimi viri allegantur ⁊ auctores de hac ma teria parum vel quasi nihil scriptum videbis. Mi randum est autem satis quoniã in his tempõibus ⁊ in istis italie partibus hec egritudo intantum i ualescit vt in pluribus mulieribus multũ comũi cetur. Forte autẽ cõtingit hoc apud auctores cog nominatos aut quia suis temporibus morigera te magis regebantur mulieres. aut quia eis in re gionibus suis ⁊ temporibus suis non ita frequen ter visa fuit hec egritudo. Non enim inconueni ens est quibusdam medicis tempore et regiõe suis aliquas apparere egritudines que aliis non appa ruerint. Galienus nec quintanam nec sextanam vidit que tamen innotuerunt Hypo. vt patet 6° epidimiarum textu ⁊ comento primis. De eis ampli us etiam fortassis auctores prenominati matiã istam intellexerunt sub capitulo sterilitatis ⁊ vi detur intellixisse Gali. vi° de accidenti ⁊ morbo tractatu 3° capitulo 2° dum dixit. Propter has. n. rationes mulierum sterelitatem deprehendimus. Aut vero contingere potuit quia materiam huius capituli illustres auctores collocarunt sub capitl'o de fluxu menstruorum. quare Paulus primo practi ce capitl'o. xvii. Reumatismus est matricis fluxus toto corpore expurgato. tale vero est quod euacu atur quale ⁊ quod abundat. hoc quidem rubeũ ve lut liquor. i. aquositas sanguinis. aliud vero albũ palidum vero aliud. aliud vero colericum aliquã do vero aquositas sanguis purus lege ibi. Auicē vero de illustrioribus arabicis 21ª tertii sermo nes paucos de hac materia protulit in hunc mo dum capitulo de cursu matricis. Quandoque vero accidit mulieribus vt currãt humiditates putriõ ⁊ plurimum fit hoc propter multitudinem superflu itatum ⁊ propter debilitatem digestionis mẽstru orum cum putrefit matrix. ⁊ habet capitulũ sup ple determinat de putredine matricis. A medi cis etiam italicis de hac materia pauca scripta in uenies ab auctoribus inquã vt Cassio felice Corne lio cel'o Oribasio Theodoro Prisiano. A moder nioribus vero vt Gilberto Anglico Gulielmo Placentino ⁊ Brixiensi. Omnes enim hi illustres viri paucum in hac materia sermocinnati fuerũt quare oportet in hac materia paulisper ager᷑ the orice. Necesse itaque est hanc egritudinẽ matrici i esse aut per essentiam aut per coligantiam. et si p essentiam aut egritudo est breuis temporis ⁊ hoc nõ. vt supra premissũ ē. aut erit cronica ⁊ sic diffi cilis erit eo q2 matricis egritudines ⁊ accidẽtia facile principalibus membris imo toti communi cãtur propter magnã colligantiã quã ipsa habet ad totum vt patet 21ª tertii capitulo primo Am plius etiam experimento patet in prefocationi- bus eius quantum noceatur totũ corpus ⁊ pricipa liter organa anhelitus. quare ex hoc fundamen to arguitur malã complexionẽ epatis permutatã ad frigidum ⁊ humidum ⁊ malã compositionem

eius vt oppillationẽ ⁊ egritudinẽ cõmpositam vt apostema durũ epatis rationabilius a nocumen to matricis peruenisse q̃ e contra. Propter quod iterũ ex hoc 2° concluditur q2 si propter egritudi nes matricis deterior tamen est propter acciden tia consecuta que iã premisa sunt. Si vero ipsius matricis egritudo fuerit per colligantiã eius ad cerebrũ cui vehementer colligata est cum sensatõ ne sua vt 21ª tertii vbi supra colligendũ. si enim vehementius sentiret vehementius ei esset colli- gata. aut erit propter colligantiam cordis epatis ⁊ renum ad ipsã. ⁊ quocunque horum dato egritudo semper erit suspecta igitur ⁊ cetera minor apud in telligentem faciliter inductiue discurrendo dedu ci potest. Ex quibus omnibus vltimo deduci põt omnino hanc dispositionem esse difficilimã. Et vltimo deduci potest quis sit modus ⁊ canones i curando ipsam. Oportet enĩ attendere dispositõ nibus epatis principaliter propter nobilitatem ⁊ principatũ. egritudines enim membrorum nobili um ⁊ principaliũ in egritudinibus complicatis necessario plus curam ad se vocant q̃ mẽbrorũ non principalium egritudines vt 4ª primi cap° primo colligendũ. deinde vero oportebit attẽde re dispositionibus matricis. Hec itaque ⁊ si in ser monibus sint difficilia in curatione vero omnio difficilima sunt. In curatione igitur istarum dispo sitionum principaliter attendendum est epati. secũ dario vero dispositionibus matricis ⁊ simul epa tis dispositiones procurando. Non enim imposs bile est rectificare simul epar ⁊ matricem. cũ abo rũ istorum lapsus sint specie idem fere aut saltem ab eadem efficiente causa producti. Premittẽdum itaque primo discursu veloci q2 regiminis rerum nõ naturalium quasi omniũ applicatio debet esse i ca lefaciendo ⁊ exiccando licet amplius in exiccãdo quam calefaciendo. que omnia de aere cibo potu ⁊ aliis celeberrimo doctori Petro sulmonẽsi mẽ suraud a dimitto quare ⁊ cetera

Capitulum secundum de cura apostematis epatis per medicinalia.

De his autem que mihi experta ⁊ omniũ auctorum sententia probata sunt. Primo est descriptio sy. huius. Rx rasure eboris non sophisticati. ℥. s. costi arthãite cassie lignee opobalsami. i. balsami masculi acatie corallorum alborum ⁊ rubeorum ana. ʒ. ii sandarace thuris gallie muscate de foliculis ana ʒ. ii. s. lapidis ematitis spodii nucismuscate gal- larum perforatarum ana. ʒ. iii. scorie ferri prepara te secundum artem confrixe cum. ℥. i. aque extin ctionis forte. i. calibis aut loco illius aque alumi nose naturalis lib. xii. infundantur omnia predi cta in altera illarum aquarum per dies naturales. iii. deinde coquantur simul lento igne vsque ad con sumptionem duarum partium. deinde colentur et cum torculari vehementer exprimatur ⁊ colate superaddantur zuccari tabarzet lib. ii. coquantur vsque ad spissitudinem ⁊ dum coquitur sy. aromati zetur cum istis speciebus in sindone ligatis. Rx li gni aloes gnorum iuniperi tamarisci cornu cer ui adhusti macis ana. ʒ. i. ⁊ fiat sy. de quo oi mãe exhibeantur. ℥. i. cum aqua extinctionis calibis. ⁊ si velles aliqualiter aperire propter duritiẽ epa tis coquatur aqua predicta cum. ʒ. i. spice nardi Et si adhuc principaliter intendens adde sy. pre dicto specierum dyalacc. ʒ. i. dum aromatizatur aut

dyacurcume que forte est melior. Confectio bona qua vti debent patientes ante cibum semper ex ea sumendo rotulam vnā. ℥. ß. in prima mensa. ℞ specierum dyalacce. ʒ. i. specierum dyacurcume. ʒ. i. ß. seminis endiuie cuscute granorum iuniperi seminis acetose squinanti piperis albi ana. ℈. ß. zuccari albi lib. ß. fiat confectio solida cum aqua cicoree Cerotum bonū mollificans ⁊ resoluens opillationes ⁊ apostemata dura epatis. extenuat etiā superfluitates in eo inuentas. ℞ bdelii mollioris et subalbidi. ℥. i. aromatici electi. ℥. ß. emplastri de mucilaginibus simplicis. ℥. iii. rubee tinctorum spice nardi seminis leuistici ⁊ apii seminis endiuie siluestris ⁊ est cicorea cuius flores sunt celestini ⁊ folia icisa ⁊ amara ana. ʒ. i. melliloti. ℥. iiii. dissoluantur dicte gūme in aceto fortissimo ⁊ buliant cum lib. ß. olei de gessemini vel vini albi planensis ⁊. ℥. iii. olei de absinthio vel nardino vel de phisticis ⁊. ℥. i. cere deinde addatur emplastrum de mucillaginibus deinde cum infrigidare ceperit addantur species predicte. Huic enim emplastro per me composito nulla duricies resistere poterit. Fiat ergo lunaris figure ⁊ applicetur ipocūdrio dextro ita quod omnē regionē epatis bene amplectatur. ⁊ quotiens opus fuerit permittetur vt melius leniat duritiem ⁊ soluere possit. Et si quādoque propter caliditatem vereretur de continua residentia eius super loco remoueri potest ⁊ fiat inunctio cū. ℥. i. olei de mastice ⁊. ℥. ß. olei amigdalarum dulcium calefactorum. Trocisci boni resoluentes opillatiōes ⁊ collectiones duras in epate ℞ ligni aloes squinanti cassie lignee florū absinthii camedreos ana. ℥. i. spice nardi. ʒ. i. ß. melliloti. ʒ. iii. bdelii mollis. ℥. ß. pulueri zentur subtiliter species ⁊ incorporentur cum bdelio dissoluto cū aceto squillitico de quibus in mane exhibeatur. ʒ. i. per vnā septimanā cum aqua decoctionis amigdalarum amararum. Puluis ad eandē intentionē resolutiuus ⁊ lenitiuus predictarum duricierum ⁊ aliqualiter solutiuus. ℞ reupontici. ʒ. ii. foliculorum sene ʒ. i. violarum siccarum. ʒ. i. ß. liquiritie melliloti amigdalarum amararū su meu assari ana. ℈. ii. fiat puluis subtilis de quo in potu dentur. ℈. ii. vsque ad. ʒ. i. cum aqua decoctionis passularum nigrarum. Pro hac etiam intentione memorādū quod valde vtile esset ei comedere limatias inuentas in dumetis elixatas ⁊ etiam in cibo si contingeret accipere epar adip. i. lupi ellissū vel assatū. ⁊ iterū in cibis endiuia cuiuscunque speciei cocta vel cruda. Hec enim tria a tota spetie sunt epatis confortatiua vt patet in tertii capitulo de rebus conferētibus epati in fine. Hec quidem omnia sunt de melioribus quibus curari potest oppillatio ⁊ durities epatis iam predicte principaliter. licet non parum conferre possit ad malā cōplexionem frigidā ⁊ humidam matricis ⁊ cursum premissū. Pro cuius tamen curatione aliqua spetialia magis notāda consideramus.

Capitulū tertium de cura male complexionis frigide ⁊ humide matricis ⁊ menstruorum alborū principaliter.

Primū itaque quod necessarium esset in cura cursus matricis est euacuatio materierum quarum generatio continetur in epateo consumptio earundē que in matrice ⁊ partibus intermediis continentur verum quia talis euacuatio non potest conuenientē fieri propter apostema epatis ⁊ inclinationē ad asclitem vel yposarcam est multum caute in euacuationibus procedendum. Itaque materia iā digesta cum sy. in precedenti capitulo iam descripto quod apparebit eo quia vrīa in colore et in substantia ad mediocre reducta erit ⁊ habebit in fundo ipostasim albam in colore mediocrem inter tenuem et grossam cuius partes erunt equales ⁊ coniuncte ⁊ erit in fundo sedens. Omnibus autē pluribus coniecturationibus de numero earum apparentibus euacuatio fiat cum hoc solutiuo cuius descriptio est. ℞ aque sublimatitnibus violarū cicoree ana. ℥. ß. aque mellisse. ℥. i. ß. aque matricarie. ℥. ii. agarici pulpe coloquiutide carthami hermodatilorum ana. ℈. ii. turbit. ℈. i. ʒʒ. spice nardi squinanti dauci florum eupatorii florum arthemisie ana. ℥. ß. zuccari fe decoctionis. ℥. ii. resoluantur omnia simul per diem naturalē deinde coquantur ⁊ diligenter exprimantur et colatura calida detur in potu in aurora. post quē obseruentur cōditiones que in minoratiuo obseruari debere scripte sunt. Et si volueris hoc minoratiuū fortius facere cum colatura illa misceantur. ʒ. ii. benedcē simplicis aut duplicetur dosis agarici suprascripta secundū coniecturam eorū qui operari debēt Et si iuditio astantiū aut quādoque presentari dominium sanguinis aut saltem materierum sufficienter commixtarū sanguini ⁊ cum velocitate ⁊ laxitudine corporis apparente venarum amplitudine ⁊ rubicūditate coloris ⁊ substantiā vrine de subtili in grossam conuersam cum rubedine coloris ad fuscum tendentis tunc flobotometur de basilica dextri brachii sub cubito aut ramus eius saluatella inter anullarem ⁊ auricularē digitos eiusdem manus in uentus. ⁊ educatur sanguinis ab. ℥. iii. vsque ad. v. raro tamen contingit hunc matricis cursum prouenire propter dominiū sanguinis licet theorice consyderanti hoc concedendū sit. Multitudo enī materiei suffocando calorem innatū aut minuendo erit causa multiplicandi flegma per viā indigestionis quod quidem per venas quibus matrix continuatur ad epar erit materialis causa predicti cursus quare ⁊ cetera. Comprehensa autem euacuatione sufficienti procedendū est ad particularē euacuationē materierum in matrice habundantiū cuius gratia plura ponā simplicia ab illustribus auctoribus collaudata. Quorum primū est encatisma. i. semicupiū ex decoctiōe tamarisci iuxta Aui. 2° canō. in proprio capitulo. In decoctione tamarisci sedeant mulieres ad cursum matricis. Secundū semicupium vel euaporatio facta ex decoctione ligni aloes quod quidem confert euaporatum ⁊ bibitum 2° canō capitulo de xiloaleo.

Tertiū vero ⁊ mirabile est suffumigatio facta ex decoctione mirifolios ⁊ est mille foliū. hec quidem tria abscindunt matricis cursum attrahēdo ⁊ mollificando magis. De his vero simplicibus que ad hauc intentionem conferre scribuntur exiccādo magis materiā ⁊ coartando vasa sunt sicut decoctio granorum mirti. Item decoctio granorum iuniperi. Item suffumigatio facta cum decoctiōe stercoris leporis. de fortioribus vero magis laudatis est puluis cornu cerui adhusti ex quo in potu dentur. ℈. ii. cum aqua decoctionis mirti vel coriandri. de his que leniendo conferunt laudatur oleū de piperibus vt scripsit Mesue in antidotario

descriptiõe de oleis. Descriptio olei boni ad illũ ℞ olei onfancini. ℥. iii. olei de mirto. ℥ i. ʒ. scorie ferri preparate secundum artem. ℥. iiii. ossiũ datilorum ⁊ mirobalanorum indorum combustorum ana. ℈. ii. acatie ipoquistidos cornu cerui adbusti ana ʒ. iii. puluer gipsi. ℥. ʒ. glutinis piscium dissoluti cum aceto nigro. ʒ. vi. cere quantum sufficit ⁊ fiat vnguentum satis glutinosum. hoc quidẽ vnguentum si diligenter componatur ita vt non comburantur speties nunq̃ me decepit in cura huius dispositionis si vngatur ex eo partes omnes alchatin ⁊ anterior regio tota ab vmbilico vsq; inguina ⁊ pudibunda. Habeo etiam notissima experientia q̃ si conquassetur lib. ʒ. pulueris gipsi cum ʒ. x. gũmi arabici torrefacti ⁊. iiii. albuminibus ouorum ex quibus cum faldelis de coto emplastrentur partes predicte omnẽ mulieris fluxũ abscindit. Cerotum vtile valde ad hanc intentionem qđ super loco alchatin iam portauerunt mulieres duobus mensibus continuis ⁊ curate fuerunt dũ modo in coitu ⁊ dieta frigida ⁊ humida no effrenitauerint. ℞ colofonie. ℥. iii. ipoquistidos cupularum glandium corticis intermedii castanearũ glandium quercus exiccatarum ana. ℥. ʒ. granorum mirti coriandri preparati cum aceto gallarum cupressi ana. ʒ. vi. seminis agni casti corticũ caparorũ ana. ʒ. i. ʒ. olei onfancini antiqui si haberi potest lib. ʒ. dissoluantur glutines supradicti cũ aceto stiptico ⁊ cum predictis incorporentur cere rubee. ℥. ii. ⁊ additis spetiebus cum ceperint infrigidari fiat cerotum super membrana ⁊ applicetur vt suprascriptum est. Compositũ bonum quo sepe vti soleo ad vigorandum matricem et proprie que debilitata est ab humorositate multa est hoc. ℞ ipoquistidos acatie granorum granatorum siccorũ masticis corallorum alborum ⁊ rubeorũ ana. ʒ. i. rasure eboris. ʒ. ii. coriandri preparati. ℥. ʒ. spodii de canna. ℈ ii. gũmi arabici dragagãti torrefactorum ana. ʒ. i. ʒ. mellisse anthere arthemisie matricarie camedreos camepiteos nepite ana. ʒ. ii. doronici. ʒ. i. macis nucismuscate galãge ana. ℈. iiii. puluerizentur omnia per se cum lib. i. zuccari fe decoctionis ⁊ lib. ʒ. mell' fiat ellectuarium cuius dosis sit exhibendo de eo. ʒ. iiii. in aurora ⁊. ʒ. ii. semper ante prandium ⁊ ante cenam ⁊ quando vadit ad lectũ Ad laudẽ dei amẽ.

Consiliũ de retentione menstruorum.

Hec domina que non conueniẽter mundificatur in suo menstruali fluxu rectificato regie suo ita q̃ in cibis abstineat a viscosis oppillatiuis grossis et difficilis digestionis cibariis. Regimine medicinali per hunc modum regenda est apud me. Primo flobotometur de vena saphẽa dextre pris hora retentiõis diei ⁊ extrahãt sanguinis ad minus. ℥. v. Sequenti die immediate soluatur venter eius cum hac infusione. ℞ agarici electi turbith reubarbari ana. ʒ. i. spice nardi ʒʒ macis ana ℥. vi. salis gẽme ℥. ii. aque eupatõii arthemisie ana. ℥. i. ʒ. misce ⁊ stent infusa per diẽ naturalẽ aut maiorẽ partẽ eius. demũ colentur ⁊ exprimantur ⁊ colatura illa icorporetur cũ. ʒ. iii. bñdicte siplicis. ⁊ bibat obseruando post illud conditiones in exhibitione farmacorum obseruandas. Sequenti die post euacuationem predictam incipiat accipere. ℥. v. apozimatis vel decoctionis de radicibus secundum hunc modũ. ℞ radicum feniculi petrosilini sparagi brusci ⁊ apii ana. ℥. ʒ. aque fontis lib. ii. buliant simul vsq; ad consumptionem medietatis deinde colentur ⁊ cum zuccaro exhibeantur per octo vel decem dies. Diebus autem intermediis venter eius fluxibilis teneat cum comuni clisteri. Mihi autem placeret magis q̃ omni sero parum ante cenam loco clisteris acciperet vnam pillã alefanginam aut saltẽ de aloe abluto factam cum succo endiuie si timeretur caliditas pillularum alefanginarum. Item post minoratiuã euacuationẽ iam predictam placeret mihi q̃ ter in die naturali vngeretur tota spina eius cũ hoc vnguento. ℞ olei de violis citrinis. ℥. ii. olei de croco. ℥. i. pinguedinis tassi ⁊ galine ana. ℥. ʒ. croci folii ligni aloes artemisie ana. ℈. ʒ. cere quãtum sufficit fiat vnguentum. Continuato digestio per octo vel decem dies in quibus satis verisimile est digestam esse materiã. soluatur venter eius cum istis pill'is. ℞ pill'arum fetidarum. ℈. ii. pillularũ de yera composita. ℈. i. ambarum boni ponderis reformentur pill'e. vii. cum benedicta ⁊ exhibeãtur ei cum regulis solutiuorum. Postq̃ autem predicta domina fuerit euacuata si menstrua suo tempore ⁊ conuenienti quantitate apparuerint habetur intentum ⁊ speratur de bona terminatione eius. si autem non apparuerint prouidendum est ei cum istis tribus remediis. Primũ est q̃ ligentur extrema eius apud inguina cũ instittis bene compresi mentibus. Secundum est si non apparebunt menstrua vt i medietate domestice partis coxarum apponantur ventose notabiliter ignite que multotiens reiterentur. Tertiũ vero est vt predictis non valentibus fiat ei encatisma secundũ hũc modum. ℞ pulegii calamenti origani apii recentium ana. M. iii. sauine recẽtis. M. vi. oppoponaci mirre ana. ℥. ʒ. aristologie rotunde rute ana. M. iii. coquantur omnia in lib. c. aque vsq; ad consumtionẽ medietatis ⁊ dimittantur herbe in ea infuse. Accipiantur ergo de predicta decoctione scutelle. 8. vel. x. ⁊ calefiant ⁊ sedeat in ea mulier vsq; ad vmbilicum per horã mediã aut per tertiã partem eius secundum tollerantiã. Cum ergo exit balneũ parumper quiescat. deinde subiciat sibi frustrũ coti infusi in succo mercurialis cum modico croci ⁊ non dubito q̃ habebit intentũ ad laudẽ dei omnipotentis amen.

Ad prouocandũ menstrua sequuntur remedia. Primo fiat ei applicatio ventosarum sine scarificatione super partibus interioribus coxarũ ⁊ lateralibus earum bis vel ter in die deinde 3° sequenti die faciat sibi fieri flobotomiã de vena saphena posita super cauilla pedis per quã educantur sãguinis. ℥. v. vel. vi. ventre tamen eius existente bene fluxibili. post flobotomiã vero iterũ p. ii. l'. iiii. horas imediate reponat ventosas super loco deõ saluo si exirent ei menstrua non apponantur. Si autem neq; per ventosas neq; per flobotomiam dictã aperirentur sibi menstra tunc omni mane per duas horas ante diem accipiat quinq; de infrascriptis pillulis ⁊ post ipsas imediate bibat ciatũ. ʒ. vel. ℥. iiii. aquarum infra scriptarum calefactarum

Est aūt pillularū descriptio hec. ℞ se. apii cassief. ana. ℈. ʃ. musci. ℥. xv. trocis. de mirra. ʒ i. ʃ. cū suc co apii formentur pill'e ex omni. ʒ. vii. Descriptō vero aquarū est hec. ℞ aq̄ apii enule radicū rubee tinctorū ana lib. ʃ. misce. Si autē per oia predcā non fieret prouocatio. tunc fiat sibi hoc linimētū pro suppositorio. ℞ oppoponacis. ʒ. i. ellectuarii al. ʒ. ʃ. fellis thauri. q. s. ad incorporandū ꝛ fiat li nimentū in quo intingatur frustrum coti in quo conseruatur muscus ad quantitatē vnius dactili quod cotū imbibatur in predictū linimentū et cū appensione facta imponatur in orifitio nate bis vel ter in die naturali permutetur. hoc enī in dubitanter aperiet vias. Itē vtat cinamomo cro co. ℥ʒ. apio vel se. eius aniso feni. petro. aut aliquo istorū in omni cibario. Caueat autē a cibis pastil bus a granis leguminū a caseo acuto et a neruof ptibus animaliū a lacte ꝛ a lacticiniis cibis oibus ꝛ a rebus multū salsis frigidis stipticis et a vino nigro rubeo grosso brusco pontico.

Licinia prouocantia menstrua. ℞ calamentū cl damis agni casti rute sauine artemisie pulegii ra fani origani abrotani vrtice seminis iunipi rubee tinctorū ellectuarii albi pulpe coloquintide cētau ree bdelii sinapis oppoponacis ana. ℈. ii. ꝛ que sū terenda terantur ꝛ fiant ex eis licinia cum succo cucumeris asinini cū felle tauri galliemuscate q̄ tum sufficit ꝛ fiant licinia que vulue supponātur.

Consiliū ad corruptionem matricis prouenientē ex aborsu.

I venter huius domine non est multum solutus omni quinta die parū ante cenā deglutiat vnā partem huius ellectuarii ꝛ bibat post illud d aqua zucca rata cuius descriptio. ℞ ellrii d epithimo ꝛ d psi lio ana. ʒ. vi. incorporentur simul. De confectione ista hec domina accipiat pluries in die quando p cipit se debilitatam tamen semper ante cibū acci piat de ea vnū frustrū vel duo ꝛ bibat post ipsaꝫ vinū rubeum mediocriter dulce ꝛ nullo modo tā gat aquam ordei. cuius descriptio. ℞ confectiōis de phisticis cum speciebus triasandalorū. ℥. ii. de hac vnctione vngat tota spina ꝛ regio ventris ab vmbilico vsqꝫ ad femur quattuor vicibus i die na turali ꝛ superponatur pannus calefactus pluries suffumigatus cuius descriptio. ℞ vnguenti agrip pe. ℥. ii. olei de sisamo. ℥. i. ʃ. bdelii mollis ꝛ subal bidi. ʒ. vi. croci. ℈. i. trociscorū stelle. ℈. ʃ. incorpo rentur ꝛ dissoluatur bdeliū cum modico aceti et cere albe quantū sufficit ꝛ fiat vnguentū molle d hoc vltimo ellectuario accipiatur 4ª pars cū qua omni 3ª die fiat sibi clistere vnū cum tribus ciatl brodii pulli. cuius descriptio. ℞ cassiefi. ℥. i. bene diete. ℥. i. ʃ. agarici electi. ʒ. ii. incorporētur simł ꝛ fiat ellectuarium cum. ℥. ʃ. salis gemme ad lau dem dei amen.

Consilium de exitu matricis.

Ragilitas humane conditionis obtulit mihi dispositionē que licꝫ rari sit euentus non tamē minus periculū offert q̄ raritas euentus eius rei difficultatem ostendat. est enim quedā nobilis ꝛ honesta do mina d vrbino q̄ egrotat dispositiōe que a q̄plu ribus sapientibus dislocatio matricis nominata fuit vt Gilbertus Anglicus in proprio caº talitē ipsam nominauit. Alii vero lubricitatē matricis dixerunt non nulli hanc egritudinē exitum ꝛ con uersionē matricis appellauerunt vt 21ª tertii tra ctatu 4º caº 3º literaliter colligendū. Et huius qui dem dispositionis licet a sapientibus q̄plurime assignantur cause effectiue ex parte eorū que ꝯforꝫ adueniunt vt casus percussio frequens ꝛ repenti ꝯ scalarū vel montium descensus vehemens cursus tussis ꝛ sternutatio perseuerantes ꝛ fortis vocife ratio hominꝫ ꝛ omniū strepituū aliorū extrisecus eidē euenientiū vehementer ꝛ subito propter q̄ꝫ vehemens ꝛ subita accidit in spiritibus ꝛ humori bus agitatio ꝛ proprie versus inferiora propter quod comprimuntur membra ibi existentia vt se pe contingit ex horū applicatione exire intestinū rectum ꝛ matricē. vnitū ex inuestigatione q̄ lōgo processu ab ipsa ꝛ astantibus habere potui. vior huius dispositionis causa fuit ꝛ est multitudo ma teriex flaticarū que dominantur in ligamētis ma tricis exterius ipsam suspendentibus ad anchas que nominatur cornua a sapientibus vt 21ª ᵗtii capitl'o primo colligendū que etiam materie nō solum predicta loca sed omnē matricis substātiā vsqꝫ ad orificitiū exterius eius longo tempore l eas infuse mollificauerint. quare non est mirabile si exterius prōminet ꝛ a suo naturali situ elon-gata est. Contingit etiam quandoqꝫ partem eius exteriorē matrici seruientem latorie scꝫ vulua cū eius collo exterius descendere absqꝫ corpore ma tricis. et hoc quidēꝫ non est adeo verendū quoniā significat materiam ꝛ nocumentū in parte matri cis adesse que vilior est que vulua nominatur ꝛ est omnis pars illa que ab orifitio terminatur exclu siue vsqꝫ ad os tinche. Cū autē contingit non so lum hanc partem exterius prominere sed etiam substantiā matricis q̄ est locus generationis tūc illud est valde verendūꝫ ꝛ proprie cum tota eius exiuerit substantia qd non raro contingit imo se pe accidit vt tota matrix educatur ꝛ hoc stante vi ta. licet tamen feliciter completa ꝛ sunt omnes s mones principis 21ª tertii tractatu ꝛ caº allegatī Si igitur autē huius dispositionis veritatem q̄ plurima signa que omnia in hac muliere verifica ta vidi silicet dolor in pectine ꝛ in alchatin ꝛ ī dō so ratio est propter colligantiā harū partiū q̄ non solum situal' est. imo essentialis per ligamenta et neruos a matrice terminantes ad istas partes et econtra. Secundū signū est se. euentus cuius cā nota est. Tertiū signū est mltitudo ꝛ difficultas cōprimēdi superfluitates in itestis contentas cū enim matrix superiacet intestino rcō qd est eius culcitra 21ª tertii caº pº. si ipsa exterius descendit necesse est intestinū predictū cui superiacet ab ea descendente comprimi ꝛ distēdi sed ex tali distē sione constringuntur feces in eo contente ꝛ proptē talem constrictionē superueniente dolore cōpres siuo icitatur expulsiua virtus ad expulsionē earū

⁊ locus est strictus vt probatū est ergo necessariū est adesse nocumentū compressionis quod declarādum erat. Quartū signū principale est aggregatū eo quia hanc dispositionē sequitur sepe vł semper spasmus tremor ⁊ timor sine causa scȝ manifesta. spasmus enim potest esse non proportionatꝰ ad materiam accidens propter dolorem vel simplicem alterationē. sed hoꝝ duoꝝ cause non sunt medico eque bene manifeste sicut cause materiał spasmi. quare ⁊ cetꝫ. ⁊ eodēmō ex suis causis verificaretur tremor ⁊ timor ⁊ tu considera. Quintū signū est aparitio rei rotunde in pectnie cuius cā potest esse ventositatis propulsio ad loca illa. Amplius etiam materieꝝ humoraliū fluxus ⁊ iterum frigidioris fundi matricis super ossa femoris situalis collocatio. Ultimū signū est manifestatio alicuius rei descendentꝭ cuȝ leuitate quando superior pars matricis iam descendit. ⁊ hoc quidem est rationale eo qꝛ superior pars matricis descendere non posset nisi propter multā humiditatē mollificantem ipsam sed cum humiditate sentitur lenitas descensus igitur ⁊ cetꝫ. At vero signa distinctiua exitus partium comprehenduntur ex istis.

Primo quidē ex visu vt aspiciens videat exterius prominere colluȝ cum orifitio absqȝ corpe. Secundo vero in actu eo quia patiēs percipit separationē matricis ab orifitio exteriori precise per spatiū. viii. vel. x. digitoꝝ. Tertio iteruȝ per signū demonstratiuū ab auctoribus positū. si enim egreditur precise collū matricis absqȝ corpore ipsius. tunc non percipitur in exteriori pte fōamē. i. osiū vel pars matricis durior que est orificium eius intrīsecū. Si autē totaliter exiuerit matrix tūc sensu tactus ⁊ visus percipitur illa rotūditas ⁊ significat matricē secūdū sui totā extra conuersā esse. Et hec quidē ꝺ theoria huius dispositionis itellꝭ dn̄t. que cum sit non leuiter verenda vt predictū est aduocat ad se curā solicitā ⁊ festinā ⁊ subitam. non enī speratur huius dispositōnis curatio nisi dum est recens 2ª tertii capitulo ⁊ tractatu quartꝫ. Huius ergo dispositionis curatio pendet ex rectificatione regiminis eius qꝺ omnino inclinetur ad calefacientia ⁊ exiccantia. sūmopere euitare debet res humectantes ⁊ īfrigidantes sicut omnia pinguia cibaria lac ⁊ ex eis ꝯposita pisces cancros bletas spinachias maluas lactucas ⁊ similia. Caueat a balneo aque dulcis ⁊ de rebus acribus ⁊ acetos tussim inducentibus. Si autē in tali patiente acria ⁊ acetosa tussim non īducerent tunc essent ei conuenientia ⁊ proprie cū .c. et. l. aromatibus mixta. Fugiat omne genus acutoꝝ que per inspirationē assūpta sternutationē prouocant. Fugiat etiā vehementiā coitus ⁊ omē exercitiū per quod partes inferiores vehementer agitantur. Caueat a frequenti descensu per scalas ⁊ montes. dimittat vsus omniū reꝝ que vhemēti prouocatione suā materiā inclinant ad matriceȝ ⁊ agitant eas in ea. Usus vero diureticoꝝ p vias vrine materias diuertentiū est sibi conueniens ⁊ vtilis. Caueat etiā a frequenti euentu furoris et ire imo conetur esse tranquilla ⁊ leta. Et cū fuerit interius conuersa vel impulsa matrix ingenietur dormire posterioribus notabiliter eleuatꝭ ⁊ super latera magis ꝙ resupine. per talem enī decubitū matrix elōgatur a rectitudine vie descēsus. Regimen autē qꝺ ex medicinalibus eiꝰ administrāꝺ est quattuor principalibus sustentatur intentionibus. Prima quidem est materieꝝ diuersio que est causa mollificationis huius. Secunda est matricis exterius ad intra impulsio ⁊ restauratio. Tertia est membri interius impulsi in suo naturali loco conseruatio. Quarta est prohibitio iterati exitus eius. Prima quidem intentio multis completur instrumentis. Primū quidē clisteribus lenientibus ⁊ materias a matrice ad intestina trahentibus sicut cum clisteri hoc. ℞ folio 2ū mellisse arthemisie ⁊ tanaceti ana. ℳ. i. viol. maluaꝝ ana. ℳ. ii. fiat hoꝝ decoctio vsqȝ ad medietatem de qua accipiatur lib. i. Cui addanī hec ℞ benedicte simplicis. ℥. ß. ellectuarii diacostorei ℥. i. olei de costo de violis citrinis ana. ℥. i. ß. zuccari ru. ʒ. vi. salis indi. ʒ. i. ß. misce accipiat hoc clistere ter in septimana cum quo multas mulieres ab hac dispositione curaui. Et cum volo ipsum facerē magis exiccatiuū ⁊ illaꝝ partium confortatiuuȝ superadiungo ei. ʒ. i. ß. optimi metridati. Secūdum vero quo diuertitur materia est prouocatio vrine facta cum decoc. radicū infrascriptaꝝ quaȝ assumat in aurora per totum vnum mensē continuū. ⁊ sit dosis eius. ℥. v. cū zuccaro albo. ℞ radicū feni. petro. sparagi brusci ⁊ apii ana. ℥. i. ß. mūdētur ⁊ minutiȝ inscidantur ⁊ coquantur in lib. viii aque vsqȝ ad consumptionē medietatꝭ. Tertiuȝ quo diuertitur materia a locis istis est administratio harū pillaꝝ de quibus accipiat. v. ter in septimana in aurora. ℞ spicenardi granoꝝ milii sol valeriane se. leuistici orobi rubee tictoꝝ se. petro. apii ana. ʒ. i. formentur pillule cum succo appii ⁊ accipiantur vt supra. Quartū diuersiuū potest esse prouocatio emoroidaꝝ. sȝ quia ī mnliere ista deficit sanguis magis ꝙ habundet ideo non curo aliquid de hoc dicere. Modus autē administrādi intentionē 2am debet esse talis vt situetur mulier super tabula resupine iacens. deinde dilatet crura sua ⁊ tunc mulier aliqua matricem que iaȝ exiuit conuenienter mundificet ⁊ consequenter īvngat ipsam vnguento statim describendo. Deiꝺ inungat ipsaȝ in palma manus sue leuiter propellendo ipsam interius versus posteriora scȝ spōdiles quoniā ille est locus naturalis situs eius. Cum ergo impulsa fuerit interius habeatur pila magª de coto vel lana molli facta ⁊ comprimatur vt fiat eius figura fere sicut cepe. ⁊ cum fuerit orifitiū matricis ⁊ partes circunstantes diligenter iuncte vnguento predicto. pila illa tali etiam vnguento conuenienter superillinita ponatur super orifitium matricis ⁊ ibidem sustentata ligetur insita p vtrumqȝ spatulā superius conuenienter cōducta que etiam supercingat vel superliget corpus trāsuersaliter velud cinguluȝ ⁊ dimittatur hec ligatura taliter duobus vel tribus diebus muliere superiacente vt predictū est. Et si necessitas vrie vocaret eam melius est vt emittat ipsam sine dissolutione ligature ꝙ ea dissoluta. Si autem fieri non posset tunc dissoluatur ⁊ iterato ligetur ⁊ talis modus teneatur vsqȝ ad completam eius sustētationem interius. Conseruatur autem matrix iam interius reducta in loco suo naturali per ligaturam predictam. Adhuc etiam per apōȝ ventosaruȝ super parte natū absqȝ scarificatione. Tertio iterum cum rebus aromaticis per superius applicatꝭ sicut cū musco ⁊ ambra si nō abhoreret

eam. Adhuc odorando lignũ aloes galliam muſ. folium macem amomũ cardamomum maius. Et hoc compoſitum quod eſt eleganti operationis ℞ ſtoracis calamite. ℥. ſ. ligni al'. rox. cinamomi ellecti galie muſ. florum roſmarini ana. ʒ. ſ. ambre camphore ana. ℈. v. ſpicenardi. ℈. iiii. pulverizentur omnia et ligentur in ſindone et ſepe odoret. Et in ſumma omnia aromatica et proprie. c. r. ſ. ſũt ei convenientia eo quia matricem inclinãt ad ſuperius ſicut e contrario omnia fetida odorata ipſam inferius declinare faciunt. Adhuc etiam matrix conſeruatur iam reducta ſuperponendo emplaſtrum iſtud orificio matricis bene calidũ et proprie poſt ſecundam permutationẽ. Cuius hec eſt deſcriptio ℞ ſumach granorum mirti coriandrorum preparatorũ lentiũ excorticatorum ana. ℥. ii. cupularum glandiũ gallarum cupreſſi gallarum quercus et proprie perforatarũ ana. ℥. iiii. acatie ciperi ſandarace ipoquiſtidos licii glutis piſciũ ana. ℥. i. farine volatil' molendini lib. i. ſ: coquantur omnia in aceto nigro non valde acuto aut in vino granatorum uſq3 ad cõuenientem ſpiſſitudinẽ et poſt raſis pilis apponatur pudibundo ut predictũ eſt. Item conſeruatur matrix iam reducta per adminiſtrationem pulueris facti ex rebus predicti emplaſtri que ſuper pulverizetur inguinibus et pudibundis circumferentialiter et dorſo prius madefacto cũ aceto predicto. Item ex rebus huius emplaſtri poſſũt fieri embrocationes et epithimata predictis locis. Scio etiam ego certa experientia et auctorum teſtimonio quod ſi coquantur lib. ii. aluminis in lib. 50. aque et ſedeat mulier in eam tepidam pluribus diebus bis vel ter in die omnino ſanat taliter patientes. Prohibetur autẽ de nouo matricem exire poſtquam curata fuerit per ingenia multa. Primo quidẽ per abſciſionẽ cauſarum ipſam exire facientium velud eſt clamor vociferatio fortis ſternutatio tuſſis fortis motus progreſſiuus fortis. ſaltus timõ magnus et ſimilia. ſi'r effugiendo vehementem coitũ et frequentem uſq3 ad confirmatam ſanitatẽ. Itẽ de his que prohibẽt matricem de nouo exire eſt uſus medicinarũ abſcindẽtiũ humiditatẽ a toto cõpore per viam exiccationis proprie velud eſt frequens uſus metridati et tiriace andromaci et tiriace hermetis que omnes debent eſſe bene fermentate ex quibus bis in ſeptimana in aurora accipiat a. ʒ. i. uſq3 ad. ii. et proprie cum aqua decoctiõis matricarie calefacta. Et optima medicina ad illũ eſt compoſitum hoc. ℞ gũmi arabici dragaganti torrefactorum ana. ℥. ſ. maſticis corallorũ al. et ru. oſſiũ dactilorum ipoquiſtidos ana. ʒ. i. ſ. ſandarace ʒ. ſ. balauſti corticũ granatorum ſcorie ferri preparate ſecundũ artẽ ana. ʒ. ii. rox. ſpodii acatie ana ʒ. iii. gallarum cupreſſi. ʒ. iiii. mell' cocti et deſpumati. ℥. iiii. zucca. rox. antiqui. q. s. fiat ellectuarium. cuius uſus ſit accipiendo ex eo omni die in mediis tertiis et in veſperis ante cenã coclear unũ abſq3 potu aliquo. Etiã prohibet matricis deſcenſũ hoc cerotũ quod portare debet ſuper ſpina ab extremitate ſiteris per longitudinẽ magne ſpanſe. Cuius deſcriptio. ℞ colofonie glutinis piſciũ vel' carte ana. ℥. ii. reſine electe. ℥. iiii. aromatici. ℥. i. mumie ſanguinis draconis boli armeni thuris maſticis ſandarace ana. ʒ. ii. acatie gallarum cupreſſi corticum granatorum medulle ſeminis mirti ana. ℥. ſ. diſſoluantur omnia cum aceto fortiſſimo et cum ſufficienti quantitate cere fiat cerotum magne glutinoſitatẽ et adminiſtretur ut predictum eſt. Ego iterum certa experientia ſcio quod ſi fiant pillule ex duabus partibus limature eboris et 3ª parte electi ſpodii de canna cum ſucco plantaginis et accipiantur ex eis longo tempore. iii. in aurora vel' ante cenam per duas horas omnino curant hanc diſpoſitionẽ. Eſt enĩ remediũ efficax ad faciendũ mulierem ſterilem ex augmento hũiditatẽ fieri fecundã. Deſcriptio autẽ unguẽti ſuperius nominati ẽ hec ℞ mumie boli ar. ſan. dra. maſticis ſpodii cortic. thuris ana. ℥. ſ. glutinis carte cinis oſſiũ dactilorũ combuſtorum corallorum al. et ru. ana. ʒ. iiii. ſtoracis calamitte bdelii torrefacti ana. ʒ. i. ſ. olei de mirto olei rox. antiqui olei maſticini ana. ℥. i. ſ cere. q. s. fiat unguentum molle et liniat' ex eo matrix que iam exiuerit. deinde ſuperpulverizetur ex puluere de quo ſupra dictũ eſt. Et hec ſufficiãt.

Prohibitio aborſus.

℞ margaritarum perforatarum ʒ. iii. piretri thuris maſticis coſti rox. ana. ʒ. i. macis. ʒ. ii. zuccari ℈. ſ. cõ coc. ℥. v. cum aqua mente fiat confectio in rotulis magnis de qua confectione hec mulier omni mãe per. iii. horas ante prandiũ accipiat. ℥. ſ. et poſt ipſam bibat ciatũ ſ. vini nigri vel rubei dulcis et groſſi et de ipſa per horam ante cenã accipere põt ʒ. i. ſ. bibendo poſt ipſam parum vini ſupraſcripti. ℞ thuris gumoſi. ʒ. i. karabe ſcorie ferri acatie ana. ℈. ſ. pulverizentur omnia per ſe deinde põderata conuertantur in pillulas cum miua citoniorum de quibus hec mulier accipiat omni mane per xx. dies ante et poſt tempus quo abortire ſolebat. ℞ pulueris glandiũ bene ſiccarũ. ℥. ſ. pulueris cõticum intermediorum caſtanearum. ʒ. vi. ipoquiſtidos thuris maſticis acatie armoniaci ſicciorum ana. ʒ. i karabe ematitis corallorum ru. ana. ʒ. iii. arillorum uuarum et proprie ſilueſtriũ. ʒ. v. ſcorie ferri diu frixe cum aceto nigro. ℥. ſ. farine frumenti volatilis molendini farine fabarum ana. ℥. i. ſ. ſucci plantaginis. ℥. viii. terantur farine cum ſucco diu in mortario. Deinde ſuperaddantur pulueres longa et forti contritione et fiat linimentũ de quo mulier omni ſero cum vadit ad lectum et manẽ cũ ſurgit inungat totam ſpinã a cingulo inferius uſq3 ad finẽ eius ſatis copioſe de ipſo ſuperponendo. Hec tria preſcripta remedia ſunt mirabilia iuuamẽti ad conſeruandũ et felicitandũ fetum in utero et prohibendo ipſum ab aborſu per me valde frequent' experta. Abſtineat tamen hec mulier omnio a coitu menſe illo quo abortire ſolebat et a deſcenſu ſcalarum vel montis. et caueat ſibi ab infrigidatiõe capitis et pectõis propter que perducatur ad ſternutationẽ et tuſſim. Et euitet in cibis ſuis uſum brodiorum leguminũ oĩu preterquam lentis panici et rizi que tria ſunt omnino ſibi valde utilia. Item effugiat uſum croci cinamomi piperis et aromatũ omniũ uſum et ſimiliũ ut ſunt petro. ſen. apium ruta paſtinaca ſilueſtris et domeſtica a quibus et ſibi ſimilibus tamquam ab igne ſibi precauere debet. Taceo hic de caſu ſaltu percuſſione et accidentibus iracundie et furie que omnia effugere debet ut apud omnes manifeſtũ eſt. Licet diſpoſitio huius domine aduocaret ſibi tẽpus ample conſiratõis ut diligenter reduceretur hec diſpoſitio ad unam

causam egritudinalē omniū alioꝝ accidentium ꝛ egritudinū efectiuā ꝛ conseruatiuā. Tamen secundum ꝙ melius potui tria videntur mihi conuenire remedia que nunc scribam. Non enim mihi vacat tempus extendendi calamū. Primū namqꝫ remediū est hoc vt hec mulier inungi faciat ptes spine omnes ꝛ ilia vsqꝫ ad anchas cum hac medicina. ℞ olei de cinamomo olei d̄ pice ana. ℥. i. pulcimini ꝛ ameos ana. ℈. ß. nitri. ʒ. v. conquassentur simul in mortario ꝛ cum eo calido fiat vt dictum est. Secundū remediū est hoc. ℞ spetieꝝ el'rii diamargaritonis descriptione Nicolai. ʒ. i. ß. spetieꝝ el'rii de ligno aloes descriptione quā sibi approptiat A. quinto canō. ʒ. ii. zuccarii secunde de coc. lib. ß. cum aqua betonice fiat confectio in rotulis de qua accipiat. ʒ. iii. per horam vnā ꝛ mediaꝫ ante prandiū ꝛ ante cenā ꝛ post ipsam bibat. vi. ptem ciati vini albi aromatici et bene fumosi.

Tertiuꝫ remediū est hoc de quo omni mane deglutiat. ℥. ß. aut saltem bibat ipsam dissolutū cuꝫ ℥. i. aque ros'marini. Cuius descriptio. ℞ spetierū ellectuarii cordialis descripti a Rasi 9° almans. ca° de egritudinibus cōdis. ʒ. i. spetieꝝ ellectuarii sotire magne descripte ab Auicē 5° canon. sūma prima. ʒ. vi. sy. confuatiōis. ℥℥ ℥. iii. zuccari albi. ℥ ii. coquatur zuccaruum cū sy. et fiat el'riū ad laudem dei omnipotentis amen.

Consilium de apostemate matricis.

Ex his que mihi per litteras nuper scripta fuerunt de dispositione huius honestissime domine manifeste apparet ꝙ ipsa patitur apostema in matrice sua aut plenitudinē multā ipsius matricis a materia sanguinea cōmixta flatibus corruptis. Et hanc quidē corruptionē intelligendum est prouenire a calore extraneo materias in matrice putrefaciente. siue ipse contineantur ī ea apostemantes ipsam. siue ipse materie inueniant in ea oppillationē facientes absqꝫ apostemate. In quibus duobus punctis stat necessitas speculatiōis ad inueniendum radicaliter egritudinē que ē cā tantoꝝ ꝛ tot accidentiū que ī ipsa perseuerauerūt a multo tempore citra vt iam mihi nunciatuꝫ est Si quis tamen desideraret secernere inter apostema matricis quod est causa illoꝝ accidētiū aut oppillationē in substantia eius absqꝫ apostemate ex quibusdam signis facile poterit prouenire in notitiam. Et primo quidem ex vehementia doloꝝ. materie enim apostemantes cuꝫ aliorum pitate maiorē effitiunt dolorē ꝙ precise oppillātes eo ꝙ fortior est solo continuitatis ꝛ manifestior in apostemate ꝙ in oppillationibus. Secundū signū est dolor proueniens ab apostemate vt plurimū complicatꝰ cum vehementi pulsatione. eo ꝙ materia apostemans arterias maiores ꝛ minores per modum conculcationis mutat ad maiorē pulsationē. Materia autē oppillans secundū magnā sui partem continetur in venis non pulsatilibus ergo pulsatio est apostematꝭ inseparabilius signū ꝙ oppilationis. Et tertiū signum est sūptū ex pte caliditatis percepte in loco apostemoso. Cū enī materia in apostemate per modū suffocationis retineatur magis ꝙ in oppillatione. ꝛ ad prohibitā trāspirationem sequatur innati caloris extinctio ergo in tali loco maior percipietur sensu tactus caliditatis intensio. Quartū signū sumptū est a longitudine temporis egritudinis eius. est enī difficile imaginari materiam longo tempore in aliquo membro morā contrahere nisi locū illum secundū partem aliquam apostemet ergo longitudo temporis egritudinis eius est signū fixionis ꝛ ibibitionis materieꝝ in membro sꝫ ad hec omnia facile sequitur apostematis euentus igitur ꝛ cetꝰ.

Quintū signū est exitus materieꝝ corruptōis vestigia habentium. Materie enī flatice mucose albe que simul cum sanguine descendunt non videntur prouenire posse nisi ab apertione apostēatis aut saltem ex apertione venaꝝ vel arteriaruꝫ in quibus hec materia a calorē extraneo corrupta fuit. Sextuꝫ signū ꝛ satis demōstratiuū est ꝗa materie iste non existunt sine magno dolore. Cuꝫ igitur dolor iste non possit prouenire nisi aut a mala complexione mēbri subito permutata aut a solutione continuitatis. si a mala complexione videtur rationabilius dolorem istum prouenire a caliditate intensa ꝙ a frigiditate eo quia caliditas est fortioris actiuitatis ad subito alterandū ꝙ frigiditas. Amplius si dolor tante intensionis proueniat a soluta continuitate partium matricis ꝛ ad effitiendū illā proptior et fortior sit caliditas ꝙ frigiditas in aliis paribus sequitꝰ necessario ꝙ hic dolor tante intensionis a solutione continuitatis a calore intenso facta proueniat. Per hec igitur subtiliter considerando deduci peterit ꝙ hi dolores cuꝫ descensu taliū materierū a matrice in ea proueniant a subita alteratione cōplexionis matricis ꝛ solutione continuitatis partiū eius magis ꝙ a simpici oppilatione vel oppilatōnibus. Et si velis hec omnia a posteriori confirmare magis. considera ꝙ fetor proueniens a materiebus predictis a matrice expulsis erit signuꝫ demonstratiuū putrefactionis in ipsa existentis. quoniā fetor semper consequitur putrefactionem materieꝝ corporis humani primo pronosticorū comento vltiº. Amplius hoc confirmatur fortius quoniā si cum sanguine iam predicto prouenīēte a matrice simul euacuantur pus sanies ꝛ virulentia necesse est concludere causam putrefactionis ī ea. sanies enī in humano corpore fit ex humoris eius intensione sicut cinis ex lignoꝝ combustiōe vt comentator 4° affourismoꝝ comento 64°. Ex quibus omnibus clarissime apparet ꝙ dispositio huius domine valde verenda est. eo quia minatur ei vlcera corrosiua aut cancrenosa substantiā matricis profūditus apta corrūpere. eo ꝗa hoc facile arguitur ex parte egritudinū que sunt. et iterum ex parte materieꝝ que corrupte sunt quia saniose vel virulente. Et adhuc tertio ex parte situs membri eo quia matrix est satis in partibus infimis reposita. Et 2° adhuc quia ipsa est mēbꝝ in quo ꝛ adhuc in sanitate facile aduenit putrefactio aliqualꝭ quod fetor ostendit. Est enī in humano corpore matrix posita velut sentina in naui ī terioꝝ 64° capitulo. sed in sentina nauis plurime putredines ꝛ ad ipsa facile decurrunt superfluitates igitur ꝛ cetꝰ. Quare necesse est huic mulieri cito subueniens regimen administrari

Capitulum secundum de cura per dietam.

Itaqꝫ regimen eius ex parte reꝝ non naturaliuꝫ

conuenienter mensurandũ est ita vt omniũ illaꝝ rerum operatio in corpus sit notabiliter exiccan do exicatione proueniente vsqȝ ad vltimũ secũdi gradus. Et si virtutis constantia tolleraret auda tius exiccantia conuenirent ei vt ea que inueniũ tur in prima mansione gradus tertii. In qualita tibus vero actiuis non debent res non naturales esse multum elleuate vt in gradu caliditatis ne putredo augmentetur. Et forte ꝙ securius est ꝑ gere ipsam regimine sex reꝝ non naturaliũ fri gidantiũ in primo gradu. ⁊ hoc veritatẽ contigit magis vbi hec dispositio cum febre complicaret̃ siue febris esset illius dispositionis accidens siue non. Et apparet ꝙ horum omniũ applicatio pen det ex prudentia medici in theoria ⁊ opere non mediocriter eruditi. Aer igitur cibus ⁊ potus ci bales essent ei conuenientes ⁊ si ad aliquam qua litatem inclinari debent. administretur locus in quo sit aer remisse caliditatis ⁊ notabiliter siccus Cibi autem medicinales aut medicine cibales o perentur in ea leuiter calefaciendo ⁊ notabiliter exiccando velut calida in primo ⁊ sicca in secũdo Similiter etiam effectus qui consequitur per ex ercitium debet esse talis. licet quiescere omnio sit ei melius ꝙ̃ motu corporis exercitari. Ita ꝺ aliis rebus non naturalibus dicendũ est. Frigida igit̃ ⁊ hu. cibaria omnino velut pisces canceri lac ⁊ lac ticinia omnia bleta spinachia lactuca endiuia et portulaca ⁊ rapaꝝ vlus ⁊ brodialia multa ⁊ pin guia eidem sunt nocitiua ⁊ alioꝝ omniũ exᵃ colli ge per complexionẽ eaꝝ. Potus autem eidẽ cõue niens debet esse vinum remisse potentie ponticũ ⁊ bruscum materieꝝ exiccatiuũ quod sua nimia caliditate non habeat ponere materias in fluxu eliquando eas. sed potius exiccando ⁊ consumen do eas. quale esset vinum colore subrubeum velut aurũ permixtũ cum decoctione granoꝝ mirti et melius illo est mastix aut cum deco tione radicũ consolide ma. vel mi. Et si posset tollerare fractio nem vini factam cum decoctione radicum veuen 2° canon. proprio capitulo. Et est veuen matrica ria vt a sapientibus colligi potest.

Capitulum tertiũ de cura per medicinalia.

Pro regimine autem huius dispositionis ex par te medicinaliũ instrumentoꝝ occurrũt mihi. viii. que videntur mihi fore necessaria in cura huius dispositionis. Quoꝝ quattuor respiciunt regimẽ totius corporis. alia vero quattuor appropriant̃ membro patienti. Primũ igitur hoꝝ est vt cõ stante virtute ãte omnẽ aliã operationẽ huic mu lieri statim fiat fl'oia saphene. dextre partis ⁊ est vena posita super cauicula dextri pedis in longũ protensa ꝫ facile superius tibie ⁊ prius in aquaȝ calidam infusa vena illa hora vesperaꝝ aperiat̃ ⁊ educantur sanguinis. ℥. iii. aut quattuor ad plus constante virtute ⁊ non materie inde extrahãtur quantitas ne debilitetur virtus. eo quia fl'oia vẽa rum inferiorum magis debilitat ꝙ̃ superioꝝ 4ᵃ primi 21° capit'lo. Facta autẽ fl'oia tali occurrit secundum instrumentum quod est lenitiuum or dine rationali materieꝝ euacuando minoratiꝫ et illud quidem fiat secundũ hunc modum. ℞ be nedicte simplicis descriptione Nicolai in antido tario. ℥. ß. agarici electi. ʒ. i. ȝȝ. ğ. quattuor aque sublimationis vel decoctionis veuen. ℥. ii. ß. hoc to tum calidum exhibeatur in potu in aurora ⁊ obs̃

tientur canones post solutionẽ medicinaꝝ celebrã di quoꝝ memoriã vide 4ᵃ primi capitulo de eo quod agere debet ille qui sumpsit farmacũ. quod propter prolixitatẽ dimisi. Post hoc autẽ lenitiꝫ occurrit instrumentum tertium quod est materie rũ adequatio quod fieri debet cum medicinis to tum respicientibus ⁊ principaliter matricem. et debent aduersari qualitatibus primis ⁊ secundis materieꝝ putredini. quare debent esse frigide et eoꝝ grossitudini. ideo debent esse subtiliatiue. ⁊ se parationi viscositatis materieꝝ. propter quod de bent esse incisiue qualis est potus iste. ℞ oximell' squillitici. ℥. ß. sy. de bisantiis ⁊ simplicis aceti anã ʒ. vi. aque leuistici aque eupatorii ana. ℥. i. aque ci coree. ℥. ii. misce ⁊ totum exhibeatur in potu i au rora. ⁊ dormiatur super ipso ⁊ tardetur assumptio cibi saltem vsqȝ ad horas quattuor. ⁊ cõtinuetur diebus aliquibus vsqȝ quo aspitiens vrinã perci piet ipsam in substantia mediocrem esse ⁊ colore citrinã aut subrussã habentẽ in fundo sedimẽ gn qȝ priuilegiis dotatã. s. ꝙ sit albũ 2° ꝙ in fundo sedeat. 3° ꝙ sit coniunctum. 4° ꝙ habeat partium equalitatem inuicem cõptarũ. 5° ꝙ sit diafanum ⁊ adde 6° si velis ꝙ figura eius sit piramdalis. Et concludere potes ex istis equalitatẽ digestiõis vt pꝫ 2ᵃ primi sũma vltiᵃ capitulis tribus de co loribus substantia ⁊ contentis vrine lege per te ibi. Apparente igitur digestionis sufficientia ex predictis demõstrata. statim soluatur hec mulier solutiuo materias predictas educente velut esset hoc ℞ pill'aꝝ de benedicta. ʒ. iiii. aut. ʒ. i. ß. ꝼfor mentur cum succo arthemisie ⁊ dentur in potu. Et si velis solutiuũ maioris audatie. ℞ pill'arum de opponaco pill'aꝝ de yera cõposita vel maio ri ana. ʒ. ß. reformentur pill'e vt predictum est. Et si adhuc velis esse audatior ad soluendũ tunc. ℞ pill'aꝝ fetidaꝝ descriptione maiori collecta a Mesue in antidotario distinctione 4ᵃ aut ab A. 5° canõ. sũma prima tractatu de pill'is. ⁊ de quali bet istarũ descriptionũ exhibere potes ʒ. ʒ. i. cum debilitate virtutis vsqȝ ad. ʒ. i. ß. cum constantia eius. Et attendatur semper post hoꝝ farmacorũ exhibitionẽ regule obseruande que supra post mi noratiuũ tacte fuerunt. Post hec autẽ instrumẽta ex quibus iam totum corpus mundificatum fuit administrentur instrumenta membrum patiens principaliter aspicientia. Et primũ quidēꝫ dꝫ esse sedatiuũ doloꝝ ante ꝙ̃ instrumenta materias diuertentia vel alit̃ educentia aproximentur iux̃ sententiã Auicẽ 4ᵃ primi primo cap'lo ibi. Cũqȝ ad diuersum trahere volueris membri in quo do lor existit prius dolorẽ seda. Licet igitur gratia huius intentionis multa scribantur a sapienti- bus instrumenta. melius tamen ⁊ conuenientius inter ea esset clistere factum ex decoctione radicũ arthemisie cum mundificantibus ⁊ abstergenti- bus. velut hoc compositum. ℞ aque decoctionis artemisie lib. ß. yere simplicis Galieni descripte septio terapentice. ʒ. vi. misce totũ ⁊ impone. Si autem velis clistere equalius illo. ℞ sape. ℥. iiii. a que cineris mediocris decoctionis. ℥. iii. misce. et si iteꝝ velis remediũ leuius istis. ℞ ydromellis lib. ß. succi apii. ℥. i. mirre subtilissime trite. ʒ. ß. Ipone totum ⁊ est remedium quo omnes matrices meo tempore mundificaui ⁊ nulla euasit insana ta nisi fuerit ipsius vlcera cãcrosa l' bestiomẽata

Et quia difficile est nostris tēporibus quibus me
dicine flores operandi vt multū euanuerunt. tale
instrumentum cum quo tales liquores iniciuntur
reperire. ideo describo ipsam vt iunioribus facili
us inotescat. Est igitur canula artificialiter compo
nēda longitudinis maioris q̄ sit spāsa cuius gros
situdo paruꝫ sit maior q̄ polex. ⁊ habeat in extre
mitate figurā latā ⁊ planam satis amigdale cum
suo cortice similimā. que i sua extremitate ab vno
latere ad aliud sit intercisa velut vides figuram
oris piscis tince perforatā. Et quia vt in pluribus
mulieres in nostra etate talium instrumentorꝫ ap
plicationem effugiunt. ⁊ adhuc semper propter in
suetudineꝫ medicorꝫ peritia defficit ab hac opera
tione conuenienter fienda. ⁊ iterꝫ mulieres non re
periūtur i hoc opere sagaces ⁊ consuete. ideo pau
cos inuenies medicos qui in etate nostra talia ad
ministrauerint istrumenta. Ideo alia mundificā
di ingenia nunc scribenda sunt. quorꝫ aliqua sūt
vnguenta vel linimenta velut esset linitio facta fe
mori ⁊ posteriori parti spondiliū nominate al-
chatin. in quibus notabile mundificandi matricē
iuuamentū reperitur. imo frequens applicatio pā
norꝫ qui infunduntur in succo apii artemisie aut
matricarie notabiliter operatur. Secundū vō
instrumentum ⁊ melius illo est liciniū satis lōgū
vulue impositū quod pessarium antiqui nomināt
vel pessum. Et proprie quando linitur cum yera
simplici ⁊ quatter vel quinquies permutatur i die.
Et fortius illo est vnguentū hoc. ℞ olei de flori-
bus matricarie olei de croco ana. ℥. s. olei de kei
ri citrina ⁊ proprie quando dolor est fortis. ℥. iii.
mirre sarcocolle oppoponacis ana. ʒ. i. terbentine ele
cte. ʒ. vi. musci. ℈. i. cere albe quantū sufficit fiat vn
guentū molle. quod postea bulliat i. ℥. iiii. succi ap
pii vsqꝫ ad consumptioneꝫ illius succi. intingatur
ergo in ipsum pessariū ⁊ imponatur matrici et se
pe permutetur vt dictum est. Est enī experimentū
nobile vt experientia sepe cognoui et rationibus
posset valde facile demonstrari. Et si posses tale
vnguentū clisterizando matrici imponere melius
operaret̄. Tertiuꝫ vero instrumentū a sapienti
bus positū est encatisma vel semicupium nomina
tum. ⁊ sunt sublimationes vel decoctiones medici
narum in quibus sedendo mulieri pudibunda stēt
infusa vsqꝫ ad vmbilicū velut esset decoctio talis
magnifice experta. ℞ radicum peucedani radicū
fu meu ⁊ apii ana. ℳ. iiii. mirre oppoponacis ele
ctorum ana. ʒ. ii. radicum millefolii. ℥. iiii. bulliāt
omnia in lib. v. aque vsqꝫ ad consumptionē medie
tatis. deinde colentur forti expressione ⁊ colature
addantur mellis. ℥. iiii. ⁊ totum illud lento igne
coquatur vsqꝫ ad consumptionem tertie partis no
tabiliter dispūando ipsum. In hunc ergo liquoreꝫ
sedeat mulier calidū multiplicando eius descrip
tionem tuo modo. ⁊ est remedium conuenientis
operationis. si bene consideras virtutem simplici
um ex quibus componitur. Scio etiaꝫ ego experi
entia certa q̄ sessio sepe facta in decoctione radi
cum ⁊ foliorꝫ cucumeris asinini melioris operatio
nis est q̄ aliquod predictorꝫ. Quartū instrumētū
⁊ proprie conferens post mūdificationē matricis
⁊ abstersionē eius a superfluitatibus iam predi-
ctis ⁊ conferens ad incarnationem ⁊ consolidatio
nem partium eius est istud. ℞ centauree minoris
lib. s. radicum yreos vtriusqꝫ consolide ⁊ foliorꝫ
agrimonie ana. ℳ. iii. sarcocolle gūmi arabici dra
gaganti mumie thuris ipoquistidos ana. ʒ. i. coquā
tur in lib. 30. aque vsqꝫ ad consumptionē medieta
tis ⁊ post medietatem decoctionis addantur scorie
ferri preparate. ʒ. x. ⁊ completa decoctione iaꝫ di
cta sedeat in ea mulier vt tactum est ⁊ est efficax
valde. Et si ex hoc composito fierent pessaria vel
emplastra optime conuenirent ⁊ non dubito. Et
si velis rem facilioris experientie saltem vbi iue
nitur. Accipias aquam balnei aluminosi ⁊ appli-
ces eam cum sua potentiali ⁊ actuali caliditate. et
est remedium expertū ⁊ omniū auctorꝫ sententia
approbatum. Hec sunt que videntur in hac mat̄ia
sufficere ad laudem dei amen.

Consilium de motu contractiuo in inferioribus p
tibus. et de prefocatione matricis. ⁊ de impoten
tia motus inferiorꝫ partium ⁊ de nocumento sto
machi.

Iuersitas accidentiū que mihi
cōscripsisti eximie doctor argu
it diuersitatē membrorꝫ patiē
tium ⁊ non solum matricis hu
ius honestissime domine. Neces
se enī est concedere nocumētuꝫ
magnum fixum in neruis omnibus orientibus a
sex spondilibus renum ⁊ a tribus spondilibus al
chatin ⁊ ab aliis inferioribus. Sensibilis enī lesio
arguit egritudinem in eis. Cū ergo mēbra motus
⁊ sustentatiua corporis a media spina inferius
omnia lesa sint. ita q̄ corpus nec manere nec cōue
nienter sustentare se possit. necesse est concludere
nocumentū esse fixum in eis. Neqꝫ etiā est possibi
le credere huiusmodi nocumentum in predictis mē
bris esse per colligantiam eorꝫ ad matricem. Mi
rabile enim esset q̄ si nocumentum esset per cōpas
sionē absolutam aut non absolutam tanta debili-
tas in predictis membris perseuerar̄ posset. Quo
modo enī matrix per colligantiam ledere potest
continue membra alia cum ipsa non sit semper
lesa. ergo cessante perorimo deberent alleuiari mē
bra motus ⁊ sustentationis si per cōtinuā depen
tiam a matrice continue lederentur ⁊ econuerso.
Ad cuius enim presentiam sequitur aliqd ad eius
remotionem sequitur oppositum. Cū ergo matrix
non continue ledatur motu prefocatiuo aut cōtra
ctiuo vt scribitur. imo aliquando nullo modo ledi
tur. ⁊ membra ista semper lesa sunt i motu ⁊ sub
stentatione corporis. ergo necesse est concluder̄ q̄
nocumentū est fixum in illis mēbris. quod fuit ꝯ
itenta. Et pari ratione nō videtur ēt rationabile
nocumentum in istis membris continue depēdere
a nocumento nuce ⁊ cerebri. cū ēt in illis mēbris
non appareat nocumentū fixum. Quod vero mo
tus contractiuus multiplicetur in membris infe
rioribus ⁊ maxime in neruis orientibus a spōdi
libus alchatin. quorꝫ neruorꝫ non nulli ramuli d̄
ferunt spiritum animalē motus ⁊ sensus ⁊ subsen
tationis in inferioribus membris non necessario
concluditur hunc motum contractiuum esse pre
focatiuum motum matricis. quoniam vt relatuꝫ
est mulier ista singulo mēse naturalit̄ mēstruatur
⁊ cum hoc ēt satis mediocrē habet delectationē in
coitu. Non videtur rationale nꝫ possibile in ea d̄
tineri sperma tanto tēpore nꝫ tante quantitatis

⁊ poterit vt efficiat prefocationē. Due.n. pricipa
les prefocationis cause matricis scribuntur 6° in
terioꝝ a Galieno ⁊ xxi^a tertii tractatu vlti° i cap°
de prefocatione vʒ retentio spermatis ⁊ mēstrui
sanguinis ⁊ neutrū istoꝝ adest. Igitur in matri
ce non videtur assignari posse prefocationē. Et si
fieret instantia ꝙ multe alie materie corrupte i
matrice reseruate possent prefocationē efficere.
Huic dicitur motiuo ⁊ aliis consimilibus. ꝙ
hoc non est possibile reperiri in matrice conueni
enter menstruata. Est autē conuenientia mēstru
ationis vt omni mense fiat tempore consueto nō
tardando neqʒ ml'tū anticipando ⁊ quātitate eūo
paulatine ⁊ non impetuose fiat. Et 4° iteꝝ per
talem menstruationē eueniat materia superflua
tota. Et 5° ꝙ illi euacuationi succedat leuitas io
cunditas ⁊ quies excludendo dolorē pungitiuum
mordicatiuū extensiuū pruritiuum excoriatiuū
⁊ consimiles. Et vltimo ꝙ perseueret tot diebus
quot perseuerare solebat in naturali dispositiōe
mulieris. Tunc isto obmisso formetur ratio silogi
stica taliter. Si menstrua fiant conuenientia mō
dicto. tunc necessario euacuabitur tātū ⁊ tale quā
tum ⁊ quale euacuari debet sed ad talem euacua
tionem non remanebit superfluitas in matrice.
ergo non poterit fieri prefocatio. pʒ 9^a quia ex
interemptione causaꝝ sufficienter productiuarū
effectus negatur effectus. Cum igitur in tali ma
trice non reperiātur superfluitates alique ex hoc
discursu. Etiam non sint i ea superfluitates men
struales neqʒ sperma quod fuerit corruptum. g°
non videtur ꝙ prefocatio matricis sit causa hoꝝ
accidentiū. ꝙ vero ab ea sequantur accidētia nūc
non videtur rationale. Ex quo fundamento con
cluditur ꝙ si hec mulier menstruaretur ⁊ non de
bite nocumenta in istis membris que fixa sunt
possent intendi ⁊ multiplicari multiplicatiōe no
cumentoꝝ in matrice si assignarentur ista. At vō
iterum inuestigari oportet que sit causa nocumē
ti in ore stomachi apparent͂ ⁊ euenientis cum vo
mitu. Secundo contemplandū est inuentionē
causaꝝ que faciunt dolorē ⁊ tumorē sub regione
vmbilici versus os anche. Propter primi autem
declarationē dicendū ꝙ in tempore motus pero
xismi materie agitantur in partibus non solum
matricis sed reni ⁊ omniū aliaꝝ interioꝝ ptiuʒ
propter quaꝝ agitatiouē multe materie communi
cantur stomacho fluentes illuc propter compossiō
nem stomachi ad predictas partes ratione neruo
rum siue iste materie ab illis membris inferiori
bus ad stomachum substantialiter fluant aut ex-
pellantur. siue per modū euaporationis ab illis
partibus stomacho comunicentur siue stomachus
compatiatur illis compassione absoluta quā non
credo. Qualitercunqʒ igitur contingat nocumen
tum non est in stomacho per essentiā. imo per col
ligantiaʒ ad predicta vt deductū est. Quātū igit
est nocumentū in predictis membris inferiorib9
tantū est nocumentū stomacho per colligantiā co
municatū ab eisdem sed nocumentū vʒ motus cō
tractiuus in mēbris inferioribus est valde fortis
igitur multū notabiliter leditur stomachus. Ex
quo sequitur ꝙ non est mirabile si in fine peroxis
mi superueniat vomitus huic mulieri. imo si non
superueniret vōitus esset ei valde peius. Et pari
ratione valde facile declarari potest que est causa
motus fortuosi in ventre inferiori doloris ⁊ tūo
ris ibidem apparent͂. In motibus eni preter na
turam adeo violentis non bene reguntur humo
rales partes materie a virtute. imo corrumpunt
⁊ conuertuntur in ventositates grossas que inclu
duntur in vesica ⁊ parti in matrice ⁊ inter cōcaui
tatē conuexā intestinorū ⁊ concauuʒ sifac coope
rientis ea. Et si materia humoralis grossa inuēia
tur ibidem vt flā vitreū aut altera non esset mi-
rabile si ibidē superueniret apostema magnuʒ et
temporaneū quod fortasse curari non potest sine
difficultate magna. Ex quibus omnibus sūmatiʒ
colligendo appʒ ꝙ dispositio huius mulieris est
multiplex. Prima est motus contractiuus iste
in inferioribus partibus apparēs qd prouenit a
materia vel sibi proportionalis vt a ventositate
aut aliis materiebus in musculis dorsalibus ⁊ i
neruis orientibus a spondilibus renum ⁊ alchati
⁊ caude qui sunt paria. xii. ⁊ in panniculis in pre
dictis partibus existentibus. Secunda vero po
test esse dispositio prefocatiua matricis que non
apparet ita rationalis propter rationes superius
allegatas. Tertia vero dispositio est impotētia
motus inferioꝝ partium ⁊ fortasse nocumentum
in sensu eaꝝ propterea quia quasi paralitica dis-
positio est aut saltem preparata ad illā. Quar
ta dispositio est nocumentū stomachi iā predictū
ad que omnia sequitur vltimo vniuersalis totius
corporis debilitas ⁊ vltimate particularis debi
litas in membris generationis propter que hec
muliere ē ⁊ remanebit sterilis nisi medicinali be
neficio subueniatur ei vt nunc sequitur. Igitur ꝓ
cura istaꝝ dispositionum describam sibi nouē in
genia curatiōis. Quoꝝ primū ē vt rectificetur
regimen eius ex parte sex reꝝ non naturaliū. Ita
vt omnium ipsarū effectus sit in calefaciēdo exic
cando ⁊ subtiliando ⁊ aperiendo vias. ita vt non
fiat transitus cuʒ instrumentis ad ea que sunt vl
tra secundum gradū. Propter quod aer eius non
debet esse valde calidus. Similiter neqʒ cibus et
potus imo refrangenda sunt omnia talia cuʒ leui
ter calefactiuis ⁊ aperitiuis. sicut cuʒ aneto camo
milla mellissa eupatorio cicere rubeo et similibus
Si autē habeantur que sunt calida velut ea q̄ sūt
in fine secundi gradus ⁊ intertio tunc de eis pōa
tur in cibariis quantitas pauca sicut vna parua
radix feniculi petrosilini baucie siluestris ⁊ simili
um. Et potus eius sit vinū albū subtile trāsparēs
vel dyafanū bene odoriferū potentia mediocre.
Et si non haberetur ita paucifeꝝ tunc remittatur
eius potentia cum aqua cisterne prius cocta. Et
si in ipsa decoquerentur flores arthemisie esset si
bi remediū sigulare. Et adhuc sublimius esset vt
vinum suū linfaretur cum aqua sublimationis ar
temisie aut radicū enule matricarie l' floꝝ gene
stre cum quibus aquis ego credo ipsam posse sana
ri absqʒ aliis remediis. Particularis autē discur
sus per res non naturales dimittitur mensuratō
ni eximii doctoris Tomasii qui sapienter mensu
rabit ipsum. Secundum vero principale re
mediū est vt ꝙcitius est possibile ante ꝙ frigora
maiora superueniant flobotometur hec mulier d
basilica contrarie partis lese posita sub cubito. ꝑ
quam educantur sanguinis. ℥. iiii. vel. v. Et si non
appareret vniuersalis repletio. quā ego credo eē
ꝓpterea qa mulier ē bñ colorata plusꝙ mediocriē

cturnosa ⁊ etas etiam obedit tunc dimittatur ista flobotomia ⁊ fiat eidem flobotomia d' saphena cõtrarie parti que magis lesa est ⁊ educãtur sanguis ℥.iiii.vel.v. Hec enĩ fl'oia euacuat a parte suminis 4ª primi cap'lo xxº. Iste sunt partes patientes vt declaratũ est.ergo talis fl'oia conueniens erit.

Tertiũ remediũ est vt facta fl'oia venter huius mulieris mane ĩmediate sequenti soluatur cũ hoc composito.℞ yere simplicis.ʒ.vi.bendicte siplicis ʒ.iiii.aque floꝝ genestre aut artemisie aut matricarie.℥.iii.misce ⁊ totũ calefactũ accipiatur in auroza ⁊ tardetur cibus ad minus horis sex nullum premittendo lauatiuũ. Quartũ remediũ ẽ hoc ℞ galbani ellecti.℥.i.bdelii armoniaci ana.ʒ.i.ß. artemisie matricarie ligni aloes ana.℈.ß.dissoluantur gũme cum aceto acuto cere quantũ sufficit fiat cerotũ spericum super panno de grana amplitudinis span'e.Scio enĩ ꝙ hoc erit ei auxiliũ maximũ ⁊ ponatur super vmbilico. ita vt vmbilicus stet in medio eius. Quintũ remediũ est vt tempore instantie peroxismi quo vexatur doloribus ⁊ motibus cõtractiuis supponat' ml'ieri hoc pessariũ ℞ pulueris gallie muscate ⁊ cõfectõis nere amboꝝ descriptiõe Nicolai ana.ʒ.i.ß.ligni aloes violarũ citrinaꝝ floꝝ iper'conis ana.ʒ.ß.ambre orientalis.℈.ß.musci.g̃.iii.sy.conseruationis zizibe ris quantũ sufficit fiat electuariũ in quo inuoluat' frustruꝫ tenuissime grane in foliculis ⁊ supponat' matrici secundum consuetudinẽ. Sextum r̃medium est hoc.℞ spetieꝝ ellectuarii de seminibus descriptione Mesue in antidotario distinctione prima.ʒ.iii.spetieꝝ dyambre ⁊ diamusci dulcis ana.ʒ.ii.zuccari albi lib.ß.sy.de calamento quantũ sufficit fiat ellectuariũ de quo hec domina oĩ mãe in auroza degluriat.℥.ß.⁊ per horã ante cenã deglutiat quantitatẽ medie nucis muscatꝫ ⁊ tãtũdẽ quando vadit ad lectum. Septimũ remediũ ẽ vt si hec mulier p menstrua predicta non plene curaretur.tunc.℞ ipericõis camomille mellilori seminis aneti ameos ana.M.i.violaꝝ citrinaꝝ florum genestre artemisie eupatorii nepite maiorane calamenti pulegii origani ana.M.iii.bistorte macis ana.℥.i.buliant omnia in centũ libris aq̃ fõtalis vsqꝫ ad consumptionẽ tertie partis ⁊ tunc superaddantur lib.ß.pul.mellisse ⁊.℥.ii. pulueris folioꝝ citrangulorum ⁊ parum buliant. In tali ergo decoctiõe calida mediocriter sedeat mulier vsqꝫ ad coopertura vmbilici ⁊ poterit hoc remedium facere bis in die.imo etiam in instantia poxismi.scio ꝙ erit iuuamentũ mirabile. Octauũ remedium est hoc.℞ resine ellecte.℥.ii. masticis gar.ana.℈.ii.pul.mente.ʒ.ii.fiat cerotum vnum figure scutalis super panno de grana quod teneatur super stomacho ⁊ defendet ipsam a nocumentꝫ eidem per colligantiam euenientibus. Ultimũ remediũ est hoc.℞ sotiir magne auree alexãdrine ana.ʒ.iiii.sy.conseruationis zinziberis.℥.ß.zuccari albi quantũ sufficit fiat ell'riũ de quo ell'rio hec domina accipiat pluribus diebus mane in aurora cum.ʒ.i.ß.aque sublimationis rubee tinctoꝝ.Mirabile enĩ erit ꝙ non sanetur.Cui sanitatem integerrimã concedat sibi altissimus.Ad laudes eius ĩmortales amen.

Consiliuꝫ de prefocatione matricis.ex nocumẽto ipsius

Pparet magnifice spectabilis ac generose domine ex his que mihi cõpletissime multũ accurate ac scientifice scriptum est de dispositione magnifice ac venerabilis domine consortis vr̃e ꝙ vertitur in dubium An eius dispositio sit denominanda epilensia. i. caducus morbus. An sit dicenda sincopis.an spasmosa dispositio l' matricis prefocatio vt in sermonibus sapientissimi phisici vr̃i pulchre multuꝫ inseritur Et enim ꝙ hec dispositio ad epil'iaꝫ reduci possit apparet propterea qz vt scribitur contractio non leuis in digitis manuũ sepe ei contingit. Etiam 2º quia hec domina prostrata iacet cum ifrigidatione extremitatum cum discolozatione faciei cũ respirationis paruitate ⁊ cum pulsus submersione ⁊ parox.duratione quasi per horaꝫ aut paulo minus. Qđ igitur hec generosa a sincopi vexari possit apparet ex multis. Primo ex dolore super regione cordis percepto. Secundo ex motu ventositatis vel vaporis circa regionẽ cordis apparẽte cũ dolore etiam constrictio.s.anhelitus in partibus cordis apparente. Et tertio iterum propt' fixionem nocumenti circa partes cordis quo r̃presentatur quasi cordis ipsius constrictio notabilis

Et quarto iteꝝ propterea quia magna cordis pulsatio in eadem apparet ⁊ maxime in tempore quo minus male se habet ⁊ extra paroximum. Et iteꝝ superaddi potest quia casus in operationibus virtutis sensibilis ⁊ motiue ei subito aducit. Qđ autem iteꝝ hec dispositõ potest reduci ad spasmũ ⁊ proprie non propoꝛcionatũ ad materiam appꝫ propter contractionẽ in digitis manuuꝫ iam predictam. Et etiam quia oculi eius clausi permanẽt ⁊ si contracti forent vt vix bene aperiri possint ⁊ non sine difficultate magna. Et iteꝝ quia dolõ notabilis in oculis percipitur. Et vltimo suspitioneꝫ huius portendit tremor dextre manus cuꝫ notabili dolore in sinistro humero qui etiaꝫ extenditur vsqꝫ ad dextram partem pectoris. Potest etiã dicere quis ꝙ hec dispositio ad stuporẽ reduci põt vel ad spetiem profundi somni. Et quia nocumentum diminutionis est in ea ĩ sensu tactus.et clausos habet oculos cum appetitu ⁊ inclinatione ad dormiendum. a quo etiã male libenter permittit se excitari.et iteruꝫ cum magna difficultate oculos aperire potest. Hec in sũma videntur eẽ ea que arguere possunt hanc dominaꝫ.epilen'ia sicopi spasmo stupore ⁊ profundo somno vexari frequenter vt accurate multum ⁊ diffuse modo cõscriptuꝫ est. Incipiemus quidẽ in disputatione huius dispositionis sub qua denominatione det'minate locari habeat. 2º vero quis sit modus ingenium ⁊ instrumenta curationis eius. Pro primi igitur satisfactione cum videaꝫ conueniẽtius esse vtilibus sermonibus insistere quaꝫ sophisticis premitto ꝙ hec dispositio omnino prefocatio ex nocumento matricis proueniens denominari dꝫ. Hoc quideꝫ ex multis motiuis deduci potest fundatis super duabus dispositiõibus. quaꝝ prima est ꝙ matrix colligata est cer'bro cordi epati dyafragmati nuce splẽi renibus ⁊ intestinis omnibus colligantia per neruos a cerebro venientes p arterias a corde per panniculos dyafragmati per venas epati ⁊ rẽibus per hec ⁊ per spmatica vasa

⁊ per ligamenta eius intestinis omnibus per arterias ⁊ venas etiã spleni colligata est ⁊ colliguntur hi sermones partim pª primi doctrina vª in anotomia venarum ⁊ arteriarum ⁊ in anotomia nervorum nuce ⁊ septē parium orientiũ a medulla cerebri ⁊ particlr hec etiã legi possent 21ª tertii caº primo ⁊ aliqualiter interiorum 6º caº 4º ⁊ cetera. 2ª vero suppõ est q accidentia ⁊ nocumenta multa a matrice provenire possũt in operationibus predictorum membrorum per colligantiam absolutã .i. per solam compassionē illorum membrorum a matrice provenientem. Aut per colligantia non absolutam vt si aliqua materia humoralis vaporosa vel ventosa a matrice ad predicta membra communicetur. Prima pars huius suppõis apparet eo quia quando aliquod membrũ colligatũ est alteri membro modis predictis nocumentũ membri patientis si notabile fuerit membro vicino vel sibi colligato licet distanti communicatur vt patet ad experientiam in levibus puncturis nervorum vel aranearum vel scorpionũ ⁊ similium.

Et 2ª pars suppõis arguitur eo quia si egrotaverit matrix a mala complexione materiali inficta in ea ex retentione menstrui sanguinis aut spermatis vel altera virulenta materia in eius cõcavitate congregata ab eisdē materiebus facile vapor ad alia membra deferri potest per poros vel concavitates venarum ⁊ arteriarum sed quale nocumētum faciebat in matrice tale faciet in predictis si multe fuerit activitatis quare suppõ 2ª omnino vera esse videtur. His itaq premissis premitto pº q famosa nocumenta que in matrice reperiantur collocanda sub genere lapsus complexionalis vel vtriusq plurimũ contingunt ex retētione spermatis soliti evacuari sicut in consuetis coitu aut cuius spermatis necessaria est evacuatio sicut in virginibus humorosis ⁊ bene complexionatis. Premitto 2º memoriam accidentiũ ⁊ nocumētorum que provenire solent ex retentione spermatis ⁊ menstrui iam dictorum. sunt eni ab Avicē. numerata a cidcuttia. i6. ex retentione menstrui sanguinis provenientia vt 21ª tertii tractatu 3º ⁊ prius colligendũ est. Et interiorum 6º caº 4º latis ad principiũ. Istis positis apparet esse demõstrabile q cũ accidentia que hanc generosam dominã molestãt a nocumento matricis provenire possunt. Sunt enim accidentia hec que mihi transcripta fuerãt numero. 30. quorum vnũquodq non solum ratione provenire potest ex nocumēto matricis probari imo ⁊ omnia talia accidentia fere litteraliter colligũtur interiorum 9º 4º caº ⁊ 21ª tertii caº de causis ⁊ signis prefocatiõis matricis. Et ne talia gratis dicta videantur apparet q angustia valde facile salvari potest eo quia propter vapores male qualitatis delationē ad cerebrum vel ad mobilia mēbra inquietatur corpus vel a sua quiete movetur ita vt in eodē decubitu permanere non possit. Sed hec est ratio formalis angustie vt patet primo pronosticorum a comento igitur ⁊ cetera. Secundũ võ accidens est quasi sincopis ⁊ non intelligo per illud nisi remissam sincopiũ quam oportet necessario precedere aut esse causam virtutis nominatã aut lipotomiam. Neq enim alii sunt motus quasi sincopales nominandi vt pz 2ª tertii caº de sincopi et de casu virtutis. Quod autē quasi sicopis a nocumēto matricis provenire possit deducit Gali. interiorum

4º preallegato capº necessario provenire a fumo male quantitatis elevato a corrupto spmate. aut a retentis menstruis intantũ q vidit mulierem ita laborantē q hesitarunt medici. an esset viuēs vel mortua. propter quod oportuit super ore ipsius lanam carminatã ⁊ vasculũ aque plenũ super ore stomachi ipsius ad experiendum per primũ si adhuc in eius anhelitu salvaretur motus. Et per secundũ si motus dyastolis in corde eius remansisset. lege istoriam ibidem ⁊ eadem ratione salvari potest. Tertium accidens quod est constrictio pectoris ⁊ iterum fortius quia vapor in matrice retentus vel ventositas extendit ipsam sed ipsa extensa maiorē occupat locum ergo comprimit intestina quorum compressione comprimũtur stomachus ⁊ dyafragma hoc argumento vtitur Galie. ad probandũ q matrix non movetur localiter sicut animal in corpore existens vt dicebant antiq plures lege ibidem quia pulcrũ est. Quod vero cē primitive assignande ex parte accidentiũ anime que aliud est a corpore vt 2ª primi doctrina 2ª ⁊ primo caº potuissent facere excitari nocumentũ vel nocumenti causam in matrice existentē facile est intelligere his qui sciũt q primitive cause plerunq movent antecedentes vt pª quarti caº de sermone vniversali in efimeris. Sed causa primitiva fuit valde fortis in hac generosa domina quia fortis tristitia de egritudine viri sui q ⁊ cetera. Quintum accidens est frequentia paroxismi in die ter evenientis ⁊ quandoq sexies. Et hoc quidem valde facile salvatur propter alternatã elevationem vaporum ⁊ ventositatum male qualitatis a matrice ⁊ cor ⁊ cerebrũ ⁊ alia membra propter quod valde facile. imo de necessitate oportet fieri sensationē fumositatis circa cor ⁊ erat accidens sextum. talis enim vapor non expoliatur a natura venenositatis. sed vnusquisq talis intrinsice ⁊ a tota sui specie petit cor vt patet 2ª primi caº de his que proveniunt ex eo quod comeditur ⁊ bibitur ergo ⁊ cetera. Amplius valde facile respondēt ad septimũ accidens quod est paulatinus paroxismi eventus. neq enim ita subito vapor iste ad cor et cerebrũ delatus quantumcunq potens existat ita subito potest principaliũ membrorum virtutē devicere que valde potens est vt cordis cerebri ⁊ epatis oportet itaq vt paulatine paroxismus a suo principio transeat ad augumentũ ⁊ statũ. Octavũ vero accidens. s. dolor in regione cordis apparēs ab eadem radicali causa provenit. omnis eni vapor multe quantitatis ⁊ male qualitatis subito ad cor ⁊ spualia membra delatus ibidem potest solutam continuitatē ⁊ extensionē dictam care ⁊ subitam alterationem complexionis inducere sed iste sunt due ⁊ sole imediate cause doloris vt pz 2º tegni ibi. Dolores vero secundum quecunq locum incumbunt aut solutam continuitatem aut subitam alterationē ostendunt quare ⁊ cetera. Accidentis vero infrigidationis extremitatũ promptissima causa videtur revocatio innati caloris in motibus sincopalibus eveniens necessario vt pz 2ª tertii capº de sincopi. propter quod etiã decimum accidens valde facile solvitur. cuius enim presentia formosa ⁊ colorata est mulieris facies eius absentia discoloratur. sed corporis calidi quod ē spiritus vel sanguinis presentia colorantur mēbra igitur eorum retractione discolorantur. consequētia

necessaria est. Undecimū vero accidēs erat leuis dura° paroxismi per horā vel minus ꝛ hoc quidē defendere est facile propter aptitudinem consumptionis vaporū ꝛ fumositatum que erant paroxismē mālles ł efficientes. Duodecimū est ꝙ vō hec domina querula voce lamentatur hoc est propter nocumentum cerebro delatum ꝛ cordi propt' qḋ cogitur gemitu vł querela suam egritudinē declarare. est enī in anima eius passio incitans ipsā ad vocis expressionem. quoniā vox est sonus ab orē aīalis platus cū imaginatōe significādi aliqd ł aliq 2° d' anima. Quod vero iterū hec domina ad naturalē dispositionē post paroxismū facile ꝛ cito reducatur app3 eo quia cerebrū cor ꝛ alia membra non egrotant per essentiam. Igitur remota causa sui nocumenti necessario redibunt ad dispositōe3 non naturalē quā ego credo neutralitatē decidētie magis sanitatē denominari debere. Adhuc iterū accidens decimūquartū verificari potest eo quia voces audit vt neq3 organū auditus impeditū est in se nec per colligantiā eo q2 oritur a quarto pari neruorū cerebri ꝙ notabiliter elongatum est a matrice. Quod etiā percipiat ꝛ itelligat voces astantium app3 eo q2 neq3 cogitatiue neq3 memoratiue operationes nocite sunt nocumento cōruptionis vel ablatōnis. neq3 enī ventriculus cerebri medius aut posterius tantā videntur habere ad matricē colligantiā ꝙ ea lesa necessariu3 sit horū ventriculorū operationes ledi. Decimūquintum vero accidens quod est ipotentia proferendi vocem facile intelligi potest. maior enī reperitur virtutis potentia ꝛ amplior spirituū motiuoru3 quantitas ad mouendū organa vocis ꝙ virtutis sēsitiue po° ꝛ spirituū sensibilium quantitas requiratur eo quia virtuti ꝛ organo difficilius est agerē ꝙ pati. Accidens vero decimūtertiu3 quod fuit saniati apostematis euentus valde facile solui pōt quis eni3 dubitat ꝙ retentio sanguinis qui soluit euacuari naturaliter potest esse materialis causa apostematis ꝛ maxime in mamilla ,ppter colligātiam earum ad matricē per venas a quibus pars magna sanguinis menstrualis ꝛ purior fere delegatur ad mamillas ꝛ conuertatur ī lac gratia nutriendi fetus. Decimūseptimū vero accidens ad huc excludi potest eo q2 non est necessariū fieri stertorem. propterea quia in cerebro non fit opilatio tanta in ventriculis neq3 ī organis vocalibus vt oporteat conclusū fumū aerem vel vaporem ł spiritu3 forti collisioni reuerberare ad organa vocalia propter quod fiat stertor. propter quod etiā ostendit quod non est necessarium adeē spumam eo q2 spuma raro accidit in epilentico nisi du3 est epilensia per essentiale nocumentū cerebri. Etia3 quia vapor ille non est tante potentie neq3 grossitudinis neq3 in cerebro inuenitur materiei viscose quantitas multa que sit sufficiens includere fumum vel vaporem petentem exitum qui circundatus a viscosa materia faciat spumam vel āpullas. Paruitas vero respirationis que erat accidēs decimūoctauū prouenit ex dbilitate virtutis vitalł aut ex inobediētia organorū vocaliū. Aut ꝛ ꝑuenire potest propter necessitatē diminutā imaginando ꝙ vapor ille poneret in pectore speciē male complexionis frigide. Cum itaq3 remissa necessitate infra temperamentū virtute debilitata et organi inobedientia alligaata prouēire possit respirationis paucitas sequit' illius declaratio. Propter quod etiā decimumnonū accidens quod fuit submersio pulsus facile saluari potest prouenirē ex prefocatione matricis vel nocumento eius ia3 dicto. Accidens vero vigesimū fuit respōsio ad interrogata sc3 in declinatione paroxismi propt' violentiam astantium incitantium ipsum. nō enī versus finem declinationis adeo ipedita sunt organa vocis quin respondere non possit. Uigesimūprimū autem accidens fuit clausio oculorū ad huc in fine declinationis paroxismi permanens ꝛ hoc quide3 verificatur propter virtutem motiuā musculorū superiorū palpebre que debilitata rmanent ꝛ etiā propter inuentionē vaporū q valde grossi sunt ꝛ remanserunt ī musculis palpebrarū imersi. Amplius accidens vigesimū secundū adhuc ad hanc dispositionē accidere deducere est facile eo quia virtus animalis resoluta fuit in tempore paroxismi ꝛ spiritus etiam paucificatus qr restaurationem sui ipsius appetit que conuenienter in dormiendo fit vt patet ex iuuamētis somni p° ē tii tractatu 4° in diffōe eius. Accidens vō vigesimūtertiū saluari potest ex dispositione matricis predictā eo q2 tempor' paroxismi fuit facta agitatio fortis in membris inuentis in capite, ppterea sequuta est fortis opillatio ī organa sēsus cōmunis scil3 in rete mirabili sed ad ipsa3 sequitur difficiltas excitationis a somno qr ꝛ ced. Uigesimum quartū vero accidens dicitur ꝙ ipsū est necessariū sequi ex prefocatione matricis eo quia ipsa plurimū fit a materia non expoliata a ventositate quadā ꝙ non est mirabile si magnificentia nocumēti magis circa cor appareat ꝙ circa partes alias Est vero in hac domīa vrina citrina eo quia tempore paroxismi ꝛ parum ante vel post etiā fortis fit distractio materierū ꝛ spirituum ab instrumētis vrine a renibus ꝛ epate versus cor. qr vrina neq3 multū tincta neq3 grossa in substantia aut conturbata apparere potest. sed fortasse si bene conspicit' post declinationē per notabile tempus apparere3 grossa conturbata ꝛ notabiliter tincta ꝛ maxime si prouenisset prefocatio a menstruorū retentione Et credo ego ꝙ hoc signum sit magis proprium prefocationi matricis prouenienti ex retentione spermatis eo quia iam scriptum est hanc mulierē esse notabilis appetitus ad venerē. vt apparet etiā ex frequenti ipsius pregnatione ꝛ accidentiu3 iuualescentia magis tempore pregnationis ꝙ ex pregnationē. Neq3 enī mulieres pregnantes spermatizant nisi raro ꝛ parum propter necessitatē retētionis sanguinis conuersari in sperma qui necessarius est ad fetus nutricationē. Et confirmat istud etiā quod de spuma scribitur. ipsa enī ex ventosato spermate cuius vaporosa particula per vias vrine expellitur cum ipsa potest esse spume sufficiens causa. ꝛ ita etiam de retentione menstrui dicēdū est aut de sufficienti euacuatione eius. Si vō laudabilis in vrina ypostasis appar3 aut ipsa nō erit laudabilis nisi p3 quid ꝛ par. neq3 enī credo ꝙ sit possibile ipsam esse vere albam in partibus eq̄le3 in eisdē bene coniunctā in fundo sedentem et diafanam vel subtilem qui requiruntur ad perfectionem ipostasis vt p3 2° pronosticorū ab hy. ꝛ comētis. Aut dicendū ꝙ si apparet in quibusdam harum conditionum laudabilis verificari potest ꝑpter nocumentum a matrice comunicatum cordi

principia ꝛ non epati vel renibus. Sed non dubito ꝙ si bene consyderabitur neqꝫ apparebit ipostasis laudabilis nec pseuerabit. Qđ vero iterꝫ subiungatur ꝙ anhelitus difficultas est non magna a dispositione matricis prouenire potest saltem aut quia causa efficiens vt vapor vel materia compressionis facta in organis anhelitus nō est multa nec multe actiuitatis. aut quia non multum pseuerat vel quia egritudo hec nondū est vsqꝫ ad statum confirmata. vel fortasse quia propter applicationē diuersionū ꝛ euaporationū cito resoluitur materia horum accidentiū effectiua. Amplius vbi credit posse concludi ꝙ hec dispositio sit sincopis aut epilēsia denominanda propterea quia nec ante paroxismum nec in paroxismo vel extra paroxismū sentitur dolor ī matrice vel circa regionem eius. Ex hoc fundamento videtur verius concludendum eē ꝙ hec dispositio sit vere prefocatio nominanda. materia enim vel sibi proportionalis causa ī vno membro non facit accidentia que potest ī alio mēbro sensitiuo facere. eo quia aut materia illa consueta est membro propter quod membrū ab ea non patitur. aut 2° quia materia illa in mēbro illo ē quieta quare non percipitur ab ea dolor. Cum vero materia illa mouetur cito ab ea materia per modum euaporationis remouetur. qr̄ dolorē facit in locis ad que expellitur ꝛ non in loco a quo expellitur. ꝛ est sile ei qđ scribitur pª quarti in caº de lipparia. flegma enim intrinsecus existens non īfrigidat interiora membra. quoniā est in eis consuetum ꝛ quietum lege sibi. Similiter etiā neqꝫ nocumento matricis excludit absentia sensationis alicuius corporis a matrice. cum primū enim mouetur materia a matrice non dolet fortasse matrix eo quia motus ille remissus est. etiā quia in principio inclusiuo egritudinum accidentia sunt remissa iux̄ sermonem veteris amphorismorꝫ 2ª ibi. Circa pricipia ꝛ fines omnia imbecilliora quare ꝛ cet. Et iterꝫ quia corpus matricis in quo hec materia continetur et a quo eleuatur vt concauum matricis vel colli eius non est tante sensationis quante sunt pāniculi pectoris in quibus predictus vapor rcipitur. Et etiā quia moram non contrahit ī matricem predictus vapor. Et iterum vltimo quia propter plenitudinem matricis ꝛ virtutis debilitatem non tanta remanet in ea sensatio vt ab omni causa leuiter immutari posset. Amplius accidēs vigesimūoctauū quod est magna cordis pulsatio consequitur. predictā dispositionē matricis in tempore paroxismi propter compressionē spiritualium mēbrorum ꝛ alterationem in eis subito factam. cum vō cessauit paroxismus cessat. Neqꝫ enim est necessariū vt semper materia in mēbro stanti impressionem faciat tante potentie vt de necessitate percipiatur eius sensatio vel impressio propter predictas cās. Silr etiā ostendi potest ꝙ parua mutatio pulsus cum eius submersione consequitur alterā triū causarꝫ contentiuarꝫ pulsus aut earum plures vel oēs a naturali dispositione permutatas quod erat accidens vigesimūnonū. Similiter enim a debilitate virtutis prouenire potest in pulsu paruitas et submersio. Similiter etiā a sola remissa necessitate infra temperamentum idem prouenire potest. Et iterū ex inobedientia instrumentorꝫ pulsus gº fortius contingit illud si due vel omnes iste cause inuicem complicentur. Accidens vero trigesimum ꝛ penultimū quod iam scriptum est. dicendū ꝙ et licet tremor manus dextre complicatus cum dolore sinistri humeri ꝛ dextre partis thoracis prouenire potuerit propter dislocationes precedētes nihilominus rationale est ꝙ in augumento perseuerari possint. euentus enim paroxismorum ꝛ accidentium in eis est causa notabiliter debilitandi virtutem tam sensitiuam quā motiuam partium pectorꝫ. ꝛ quia talia accidentia coniunguntur cum necessitate aucta propter īpedimentū debite euētationis. inde est ꝙ sensatio pectoris corrupta est ꝛ ideo ibi perseuerat dolor qui est actio corrupta sensus ꝛ partium pectoris vsqꝫ ad humerum iam dictum. Cum etiam substentatiua virtus debilitata sit ꝛ contingat nocumentum in pectore inuentum esse par potentie virtutis substentatiue ꝛ ex parilitate et illatiue nocumenti tenetur mēbrum ad vnam differentiam positionis. Et potētia motiua mouet ipsum ad differentiam oppositam motui predicto. quare accidit tremor ex parilitate potentie cause mouentis ad substentantem que ē virtus. Ex quo etiā fundamento ad contemplantem solui potest accidens trigesimūprimū ꝛ vltimum quod est contractiuus motus digitorum manuum propter enim pectori a matrice comunicatum in 5ª 6ª ꝛ 7ª de spondilibus dorsi nocumentum cōtractionis in predictis digitis apparet in tēpore paroxismi eo quia tunc pectoris nocumentum excellens est ergo comunicatur digitis manuū per neruos a nucha oriētes per spondiles iam dictas per quos neruos motus manuū ꝛ digitorꝫ viget ꝛ conseruatur vt colligi potest prima primi doctrina ꝛ sūma de neruis orientibus a nucha ꝛ propria in anotomia spondilium iam predictarum. Ex quibus omnibus iam clare patet quō hec accidentia oīo concludunt dispositionem huius spectabilis domine prefocationē esse matricis denominandam. Neqꝫ iterū dici potest ꝙ ipsa sit epilēsia licet conueniat in ea in casu ad terram ꝛ duratōe pstrationis ꝛ quadam manuū contractōe ꝛ faciei discoloratiōe ꝛ aliis. Differt etiam ab ea et maxie quia vt ī pluribus spumat epilēticus. 2° quia neqꝫ audit neqꝫ intelligit ꝛ narrare nescit epilenticus quid ꝛ qualiter ꝛ quomodo ei successerit. 3° quia in sensibus epilentici remanet perturbatio tam in exterioribus ꝙ in interioribus vt in pluribus. 4° quia viresċunt epilentici vene sub lingua. hec aūt exsoluuntur a prefocata. Cum enim euadit a paroxismo plurimū narrat ea que sibi contingunt audiuisse ꝛ intellexisse. ꝛ reliqua alia istis similia adducerē nisi timerem longitudinē. A stupore vero differt prefocata quia non stertit. neqꝫ p se ad prefocationem sequuntur nocumēta fortis perturbationis in operationibus sensuum interiorꝫ ꝛ exteriorum. Neqꝫ inuenitur in ea species opillationis partium cerebri sicut in stupore. neqꝫ etiam diminute sentit que sunt accidentia stupori ꝛ subiecie propria. Talia autem soluuntur a prefocata. aut si ꝙ doqꝫ contingunt sunt intensiue leuia ꝛ extensiue vt ex predictis apparet. Etiam prefocata excludit signa litargie. neqꝫ enim continue febrit. neqꝫ pulsus eius est plenus ꝛ vndosus. nec faciei pmutatō ad colores extraneos in ea perseuerat. nec dolor ī posteriori parte capitis prefocate percipitur. oppositum aūt reperitur in litargia. Adhuc etiam ꝙ prefocata non hēt accidentia vel signa coīcātia

cum sincopi et multis apparere potest. primo qz paulatine magis ꝛ tardius euenit prefocatio ꝙ̄ si copis. 2° quia in prefocatione pulsus non r̄manet situs secundum diuersitatem magnā nec secundū expressionem fortem neqz excellenter submersus est sicut hec necessaria videntur in sincopi. et ex aliis similibus etiā deduci potest. Ultimo vero ꝙ hec dispositio non sit proprie spasmus de inanitione aut repletione facile vidri potest. propterea quia non inueniuntur cause huius spasmi effectie in toto vel in determinata parte. Posset autē valde facile cōcedi ꝙ hec dispositō cū spasmo nō ꝓpocionato ad materiaz proueniret a mala qualitate vaporis vel materierꝝ que inueniuntur in matrice. Neqz hoc tollit quin hec dispositō prefocatō dici debeat qđ etiā ex mltū aliis accidentibꝫ ꝙ̄ propria sunt prefocatꝫ deduci posset vltra predicta si non timerē fastidium. Hec sunt que in dispositione huius magnifice domine videntur concludi posse ex his que mihi scripta fuerūt ex auctoribus ꝛ rationibus preallegatis que etiam in posterum confirmari videbuntur per regimen curatiuum quod inferius explicabitur. Pro quo regimine curatiuo ordinaria scia describendo opus essꝫ conscribere regimen ex parte rerū non naturaliū Secundo vero principaliter oporteret aperire r̄gimen per intentiones ꝛ instrumēta medicinalia huius dispositionis eradicatiua quod mihi satis possibile videtur esse. argumento sumpto ab etate ꝛ cōplexionis noticia que satꝫ laudabilis ē. Uerꝝ quia nuntiorūz promptitudo ꝛ festinantie ipsorꝝ promptitudo me deuiant ab hoc proposito. solum tria remedia in hac dispositione obseruanda transmitto gratia temptatiue cure huius dispositionis sperans ex eis accipere notabile iuuamētū in cura huius dispositionis. Si autem in posterꝝ videbitur oportunuz scribere mihi ꝛ ego regimē extendam secundū facultatē ingenii mei premissorꝝ dilucidatiuū. licet credā non debere esse oportunum. eo quia video eximium doctorē sue dispositionis procurantem virꝝ altissime contemplatō nis ꝛ altissime scientie cui omnia hec ꝛ maiora illꝰ confidenſ cōmendari possent. Sunt aūt hec tria instrumenta ordine conuenienti applicanda per hunc moduz. Primū est vt leui calefactione calefiat hoc ceretum ꝛ applicetur super vmbilico et semper ibidem conseruetur ꝛ non remoueatꝰ vsqz quo per se cadet. spero eniz in eo videri iuuamentum notabilis laudis. Cerotū est. s. cerotū đ galbano in forma rotūda. Secundū vero instrumētū est ellriū istud de quo hec generosa ꝛ magnifica domina omni vi° die accipiat. ʒ. i. ii. ſ. vsqz ad v. cum aqua decoctionis radicum artemisie bene zucarata ꝛ calefacta. ꝛ tardet post ipsam cibū ad minus vi. horis neqz dormiat post eius assumptionē nisi imediate per horā vnā. ellriū est istud de psilio siue pebe ꝛ misit lib. ſ. Ultimū vero remedium est vsus harꝝ pillarꝝ de quibus omni die aut saltē alterna die iter assumptionē predicti ellrii accipiat vnā imediate ante cenā. erit eni vt spero ex istis tribus iuuamentū notabilis laudis. quod concedere dignetur altissimus qui viuit per infinita secla benedictus amen. Pille ℞ pillularum de musco. ℈. ii. pillarū de aloe abluto. ʒ. ii. reformētur cum succo appii. Primū itaqz remediū per me cōpositū quod alias donū dei appellaui. Cuius descriptio talis est. ℞ polipodii recentis mundati lib. i. sene violarꝝ prunorꝝ sebesten tamarindorūz passularꝝ ana. ʒ. iii. aque fontis lib. x. buliant oīa simul in predicta aqua vsqz ad medietatē in qua infusa permanserint per diem naturalē deinde colētur ꝛ exprimantur solemniter ꝛ predicte colaturꝰ calide addatur psilii lib. i. ꝛ permittatꝰ ibidē vsqz quo mucillago conuenientꝰ extrahi possit ꝛ tūc coletur ꝛ fortiter exprimatur deinde predicte colature addantur zuccari secunde coctiōis lib. iiii. oībus superaddantur pulpe tamarindorꝝ ꝛ cassie extractorum cum predicta decoctione ana lib. ſ. et iterum lento igne coquantur vsqz ad inspissatiōez conuenientem ꝛ cū infrigidari ceperint addātur species infrascripte. ℞ spodii reubarbari sandalorum amborꝝ rosarꝝ violarꝝ seminis papauerꝝ albi seminū portulace endiuie lactuce scariole feniculi dragaganti amili rasure ebōis gūmi arabici berberis fumi terre liquiritie anisi ana. ʒ. iii. dyagridii. ʒ. v. mirobalanorꝝ indorꝝ emblicorꝝ ana. ʒ. vi. omnia per se subtiliter pulverizata addantur ꝛ in mortario diutissime conterendo incorporētur vt bonam habeant ellrii formā. ꝛ dosꝰ eius est a. ʒ. iiii vsqz ad. vii. Secundū vero remedium fuit cerotum istud. Cuius descriptio talis est. ℞ galbani electi. ʒ. i. bdelii mollis ꝛ subalbidi. ʒ. ii. pulverꝝ matricarie. ʒ. i. ſ. mirre. ℈. ſ. dissoluatur galbanū cū aceto diligenter coletur deinde superaddantꝰ pulueres suprascripti. Tertium remediū est pillule iste quas nominare soleo pillas de musco quaruz descriptio. ℞ fiseleos rubee tinctorꝝ pulegii mediani corticis cassie fistule medulle granorꝝ peonie calami aromatici ana. ʒ. vi. musci electi. ℈. iii. spice nardi. ʒ. i. fiant pille cum succo arthemisie. Si bene considereretur sunt potentes in mundificādo ꝛ confortando matricē. sed non debēt exhiberi cū presentia menstrualꝰ fluxus nisi fuerit diminute ꝛ dosis earꝝ est a. ʒ. i. vsqz ad. ʒ. i. ſ. Uerꝝ si prescriptas pillas solutiuas desiderabit aliquis efficere superaddat descriptioni harꝝ aloes abluti. ʒ. iii. et erunt mediocris solutōis. Pro dscriptōibus supra scriptꝫ misit post aliquos dies Et M. b. misit istas

Tractatus vigesimusprimus de egritudinibus apparentibus in extremitatibus. ꝛ p° de hernia ꝛ đ oībus speciebus hernie.

Quoniā non est possibile aliquā egritudinē humani cōporis cōuenienter curari posse. nisi precedat ipsius cognitio distincta per causas ꝛ signa illius. Ideo vt tumor qui apparet i inguie ꝛ vsqz ad medium osei huius viri notabilis scientifice conuenienter curari possit. oportet ipsū r̄ducere ad equatum capitulum. Sunt autem huius egritudinis ꝙplurime a sapientibus denominatōnes inuente: quidā eni nominant eam herniā. ꝛ ē verbum grecum importans tumorē in inguine vel in oseo existentem. Alii aūt nominant relaxationē vel mollificationē. Et quidam dicunt eam rupaginē vel rupturā. nonnulli autē relaxationem Et aliqui ramicem hanc dispositionē nominant. Et vt clarius horꝝ sententie elucescant. premittendum pro fundamento. ꝙ talis rupago relaxatio vꝰ hernia duplex est. vna quidē mirachialis. alťa.

vero spealis nominata. Est autem mirachialis dis illa que aduenit in mirach. et est ventris iferior ps agregata ex cute pinguedine paniclo carnoso mu sculis octo ventris et sifach substrato predictis mu sculis et zirbo sub ipso conuexe superficiei ipsorum intestinorum superiacente. hoc enim totum comprehe dit integritates mirach 22ª tertii pº caº colligendum Hec autem mirachial' eminentia multiplex est. vna quidem vmbilicalis. altera vero iguinalis. propterea quod inguina sunt partes inferiores in mirach. 3ª eueniens in aliis partibus mirach. Prima aut species vmbilicalis dicta est. propterea quia in vm bilico accidit eminentia vel tumor notabilis q p uenire potest primo propter humiditatem multa remolientem ligamenta vmbilici et spaz eius. Cum enim vmbilicus debeat esse sicut vmbo substentas intestina omnia et substentata conseruans. Si mul te humiditates mollificent villos et ligamenta eius patet quod oportebit ipsum extra prominere. Et cog fcetur. Primo propter frigiditatem in eodem repre sentatam. Secundo propter mollitiem multam

Tertio propter sensationem motus vndosi sub di gitis tangentis. Quarto propter residentiam ali cuius fouee in parte compressa a digito. Et quinto propter huius dispositionis fixionem. cum locus non absoluatur a presentia humiditatis tumefacientis Et canon curationis talis eminentie est cum digne euacuatione diuersionibus et consumptionibus a quositatis illius. et rectificatione epatis et stomachi prohibentibus talis aque regenerationem. et tu lege de eis 14ª tertii caº de curatione aslitis. Secunda vero species eminentie vmbilici est multitudo ve tositatum. que congregantur inter superficiem conue xa intestinorum et concauam ipsius vmbilici que ibi dem multiplicate imersequ et coartate in partibus integrantibus vmbilicum propellunt ipsum ad exterius. Et a quibusdam nominatur timpanites vmbilicalis. sicut precedens ipsam ab eis nomina tur asclites vmbilicalis. Cuius signa sunt facile et festinus euentus eius propter facilitatem mobilita tis ventositatis. Cuius oppositum aduenit in emi nentia aquosa propter pigrum motum aquositatis ma gis quam ventositatis. Secundum signum spetiale hu ius est sonitus et gurgulatio percepta in partibus vmbilicalibus. Tertium signum facilis fuga vento sitatis a comprimente. Quartum signum est non mi nus facilis ventositatis reditus ad locum vnde pro pulsa fuit. Quintum signum est resistentia debilior tangenti in hac dispositione quam in precedente.

Sextum signum absentia remanentie fouee. Se ptimum signum est aliqualis caliditatis vestigium i pte tumente perceptum. Et huius quidem dispositionis cura perfici debet ex determinatis in 14ª tertii caº de cura timpanitis. At vero tertia species eminen tie vmbilicalis accidit propter rupturam ligamen talium partium vmbilici. Cum enim cordose partes quattuor musculorum transuersalium et aliorum villose p tes disrupte sunt. dillatatur necessario vmbilicus In cuius dilatationem recipitur sifac zirbus et inte stina. Et cognoscitur pº per dolorem euenientem te pore eruptionis ipsius: et quasi semper inseparabi lem. Secundo per tensionem et duritiem in par tibus perceptam. Tertio per augmentum eius ex retentione anhelitus. ad quam sequitur intumesce tia intestinorum. Etiam cognoscitur per difficilem ipul sionem de extra ad intus. Et hoc quia intestina et sifac non sunt ita facile retrocedentia cum premuntur et redeuntia cum dimittitur compressio. Et 4º remanet hec dispositio quasi semper fixa in omni fi guratione corporis et reuolutione ad omnem diffe rentiam positionis. Et hec quidem dispositio quando quod apostemosa est. et proprie quando contingit i no uiter natis in quibus necesse est abrumpi ligame tum substentatiuum fetus in matrice. Cum ergo obstetrices imprudentes sunt. velut i pluribus co tingit nescientes bene nodare collocare et rectifi care predictum ligamentum ex concursu materiez ad locum illum propter dolorem apostematur locus et est eminentia vmbilicalis apostemosa nominata quarte speciei. quam quidem clare cognoscere poteris per tumoris magnitudinem per loci duritiem per ruborem. Quarto per pulsationem impatiete loco perceptam. Quinto per negationem signorum argnetium multitudinem aquositatis et ventositatis. Et huius quidem egritudinis que multum difficili ma est ad curandum ingenium curationis pendet pº ex sedantibus dolorem. Secundo ex diuerten tibus materiam. Tertio ex digerentibus et resol uentibus materiam antecedentem. Quarto ex his que apostema procurant resoluendo et digere do et consumendo materias. Hec vt cumque legatur 22ª tertii in proprio caº de eminentia et ruptura vmbilici. Tertia species principalis eminentie mirachialis est raro eueniens. propterea quia ptes mirach substentatiue sunt octo musculi ventris. q non facile disrumpuntur nec extenduntur. Si gº hec species euenit. plurimum inuenies ipsam latera liter infra et supra vmbilicum per vnum digitum aut duos. et causa est quia loca illa quattuor non sunt ita bene cooperta et substentata a musculorum carnosita te sicut alibi. Si enim bene consyderas extremas partes quattuor musculorum transuersalium ppe vmbilicum existentes videbis quod cordose partes illo rum musculorum crucialiter se transuersantium erunt causa vt partes quattuor mirach remaneant mi nus tute. quare aquositas ventositas extensio et ruptu ra in illis partibus facilius accidunt quam in aliis. p pterea quia habent minorem resistentiam. et huius quidem rupture mirachial' aquose ventose vel humo ralis canon et instrumenta curationis colligentur ex sequentibus statim. Quarta vero species emi nentie mirachial' dicta est inguinalis. propterea quia ipsa repsentatur in ambobus iguinibus aut i altero ipsorum. Est autem intentio eius hec. quonia extrema pars inferior sifac descendens ad oscum concaua est et inuoluta venis et arteriis. Cum ergo contingit in superiori ventre congregari ventosi tates aquositates aut humores propelluntur aut descendunt per foramina illius sifac. quod in veri tate diximus nominatur in locis predictis. Et si contingat dilatationem vel rupturam non esse magis retinetur in inguine tumor a ventositate vel ab aquositate. aut humore factus in loco inguinum. et hec est proprie huius viri dispositio. s. hernia mi rachialis inguinalis que nondum ruptura proprie dici debet. sed est bene parata ad euentum rupture Si enim multiplicabitur tensio dilatatio vel rela xatio a predictis causis facta finaliter erit necesse quod rumpatur substantia sifac vel didimi. Et hanc p prie nominauit Auice. rupaginem et est solo con tinuitatis paniculi predicti per quam. s. solutionem illud quod continebatur i ea sit ventositas aquositas

⁊ humor ante rupturam penetrat.s.post rupturā 22ª tertii ī exordio sui capituli. Cum ergo a loco inguinū descendit materia paulati. vł impellitur fluctuando. tunc recipitur in oseo sicut est in viro isto in quo tūor extenditur vsqꝫ ad medium osei Ex quo apparet quare istius viri oseum dilatatur relaxatione vel extensione. Et iam incipit habere rupturam. que si descendat vsqꝫ ad testiculos nominatur ramex. Et sensit hoc princeps 22ª tertii dum inquit. Et cum accidit taliter ꝙ penetrans supra materiā descendit ad testiculos nominatur ramex ⁊ hernia. Uide ꝗtuꝫ clare idioma grecum aperit veritatē. Hernia eniꝫ apud eos importat tumorem in inguine vel in oseo euenienteꝫ ex cōgregatione aquositatis vel humoris propter relaxationem vel rupturā. Et nō ꝙ isti termini quandoqꝫ accipiuntur in significato suo secundum cōtateꝫ.s. ꝙ dilatatio ramex ruptura sinōima sunt ad importandū hos tumores in quacunqꝫ parte ⁊ a quacunqꝫ materia eos contingat fieri. contrahuntur enim ad determinatum significatum per t'ios eis adiunctos. vt dōō hernia aquosa ventosa aut humoralis aut hernia vmbilicalis hernia mirachialis ⁊ inguinalis. Et intellexit hoc Auicē. duꝫ inquit. Quod autē est preter hoc supple omnis tumor non perueniens ad testiculos nominatur nomine communitatis hernia testiculi ⁊ varices eius ⁊ durities ipsius. At vero quinta species hernie famosi euentus est illa que nominatur intestinalis ⁊ est per quā descendūt intestina in oseum per foramina in extremitatibus eius existentia. cum eniꝫ dilatatio est amplior ꝗ̄ illa per quam descendūt aquositas ventositas aut humor. pꝫ ꝙ p foramina illa descendere potest aut zirbus. ⁊ ē raro eueniēs aut intestinum ilion ⁊ frequenter hoc contigit. aut intestinum monoculū proprie. quoniā est solutuꝫ non substentatum supple ligamentis multis ⁊ p prie ī inferiori parte eius. Et nō ꝙ hec hernie species valde mala est cum dilatatur ita vt descēdāt intestina predicta. hec autem species hernie cognosci potest. Primo per magnū dolorē in oseo ī inguinibus ⁊ mirach repzesentatū. extenduntur enim magnifice intestina a ventositatibus aquositate ⁊ humoribus quando iam exierunt locum naturaliter ipsoꝝ. Sed omnis extensio notabilis est sp̄s solutionis continuitatis. ergo doloris effectiua cā. Quis etiam negare debet. ꝙ cum intestina locuꝫ eoꝝ naturalē exierunt. quin ibi acquiratur species male complexionis simplicis aut composite mał vel immaterialis subito permutantis. sed ipsa est sufficiens 2ª causa doloris vt colligitur 3º regni. Dolores enī in quēcunqꝫ locum incumbunt aut subitam alterationē ostendunt aut solutionē continuitatis. q̄r non est mirū. si ibi dolor magnus consequitur. Secundum signum est magnus tumor ⁊ tensio in inguinibus ⁊ proprie in oseo. Tertium signum est fixio ⁊ inseparabilitas tumoris.

Quartum signum est exitus fecum prohibitio per inferius. Quintum signū est aduentus ileos que dicitur miserē mei. per quā adeo infelicitātur egri vt feces euomantur per superius. Sextuꝫ signum est negatio signoꝝ ostendentium multitudinem aquositatis ventositatis ⁊ humorū. ⁊ hec quidem dispositio talis peruenire potest ex omnibus causis facientibus herniam osealem vt statim dicetur. Et eius etiam curatio pendet ex his que statim subsequendo declarabuntur. Hec quidē clare aperiunt materiam omnis hernie mirachialis ⁊ per consequentiam sermonis ēt aliqua declarāt de hernia oseali. Secunda vero species principalis hernie est osealis. q̄r oseo accidit. Et hec quidem est octo specieꝝ ab auctoribus inuēta. Et pª quidē dicta est hernia aquosa. in ipsa enim aquositas multa congregatur in eo ⁊ potest contineri ī poris vt coniuncta causa. similiter contineri pōt in concauitate ipsius ⁊ inter testiculos ⁊ inuolura vasa. antecedens vero causa esset aquositas existēs in venis ⁊ in arteriis osei ⁊ vasoꝝ inuolutoꝝ. Et hec quidem aquositas licet possit generari in oseo per viam indigestionis prouenientis a mala complexione frigida omniū partium osei. tamen vt ī pluribus hec egritudo accidit oseo per colligātiā eius ad epar. cum in eo generatur aquositas propter malā complexionem frigidam ⁊ humidam eius. sicut accidit in aslite. Potest iteꝝ 2º hec aqªsitas multiplicari propter debilitatē virtutis discretiue epatis. cum enim massa humoralis gēita est in epate. discretiua virtus a sanguīe separare debet aquositatem que si fuerit pars deterior per emulgentes expellitur ad renes ⁊ ad vesicam ⁊ est vrinalis aquositas. Altera vero pars aquositatis pellitur cuꝫ sanguine ad faciendū ipsū penetrare in partes āgustas. Tertia vero pars transit ad humectandum iuncturas ne fortibus motibus exiccentur. Quarta pars aquositatis per concauuꝫ epatis ⁊ meseraicas pellitur admesentereum. ⁊ recipitur in carnibus glandosis eius vt humectentur intestina ⁊ lubricitati sint disposita. Cum enim discretiua virtus debilitata ē. ita ꝙ non possit conuenienter aquositates delegare ad predicta loca. pꝫ ꝙ talis aquositas per venas ⁊ arterias fluendo descendit aut pellitur ad intestina. ⁊ ex eisdem ad bursam ⁊ sic apparet quō nō aquositas multiplicari potest in oseo per colligātiam eius ad omnia superiora membra in quibus generatur vel congregata reperitur aquositas talis. Et ex hoc fundamento intelligi possent cause multiplicationis huius aquositatis ex parte debilitatis virtutiꝫ taꝫ immutatiue ꝗ̄ discretiue. Sił causę materiales intelligi possent. quoniā sunt cibi frigidi ⁊ humidi vt multitudo lactuce spinachie blete portulace mercurialis angurie ⁊ consimiliū Sigª vero huius dispositionis superius tacta sūt in eminentia aquosa vmbilici. nisi ꝙ signū inseparabile ⁊ proprie demonstratiuum est translucētia burse testiculoꝝ cum aspicitur ex opposito lumīs candele vel radioꝝ solis. Eius autē cura est mūdificare corpus cuꝫ hac infusione. ℞ agarici hermodatiloꝝ electoꝝ ana.ʒ.i.ʃ.ʒʒ.϶.i. pulueris ireos ʒ.i. aque mellis.℥.iii. calefiat aqua ⁊ infundātur in ea pulueres per diem naturalē. deinde in aurora calefiat totum diligenter ⁊ exprimatur ⁊ illa colatura calida bibatur post quā dormiat eger p horam vnam. deinde surgat ⁊ quiescat aut leuiter ambulet ieiunus vsqꝫ ad horas sex. tunc ergo sūat ciatū vnum aque mellis calide ⁊ post ipsam p horam comedat. Si quis autē abominaretur hunc potum propter eius amaritudinē tūc accipiat hoc elleborum. ℞ ellcrii indi.ʒ.iii. cris vsti ğ.viii. misce ⁊ bibatur totum cum.℥.ii. aque ca'e distillationis radicum yris. Renuens autem accipere ellorium accipiat has pillulas. ℞ pulueris radicū mezereo

infusarum in aceto per quinque dies et exsiccatarum. ℈.i. sulfuris vivi.ʒ.iiii.eris usti.ʒ.ii.ligritie anisi dragaganti ana.ʒ.iiii.formentur pillule cum succo rosarum et omnes accipiantur servatis conditionibus in precedenti minorativo dictis. Secunda vero intentio in curatione huius hernie aquose est digestio materierum. et hec tribus instrumentis fieri potest.

Primum est ut accipiatur.℥.v.aque infusionis cicerum rubeorum decoctorum cum ea et cum duabus radicibus feniculi et totidem petrosilini. Secundum remedium est hoc. ℞ aque sublimationis radicum genestre.℥.v. Tertium remedium est hoc.℞ aque milii solis aque apii ana.℥.ii.ß.misce quolibet horum et accipiatur calidum cum zuccaro per totam septimanam. Cum ergo erit in fine ipsius aspiciatur urina que si fuerit in colore et substantia rectificata respectu prioris et habens sedimen album in fundo sedens coniunctum et equale. tunc statim eradicetur cum aliquo de medicaminibus iam dictis in evacuatione minorativa. multiplicando partem eorum operationem per desim superaddendo quartam aut quintam portionem ad suprascripta. Eradicata itaque materia rectificetur epar cum usu huius confectionis semper ante cibum assumpte. ℞ trociscorum diarodon specierum diacinamomi ana.ʒ.i.spodii subtilissime triti.℈.i.zuccari secunde coctionis.℥.iiii et cum aqua feniculi fiat confectio in rotulis duarum dragmarum. de quibus unam semper accipiat in principio cuiuscunque cibi. Sexta intentio post minorationem et digestionem eradicationem materierum et confortationem epatis et aliorum membrorum est consumptio materiei coniuncte. Et hoc fieri potest primo cum hoc emplastro. ℞ radicum recentium yreos et cucumeris asinini ana lib.ß.farine orobi et fabarum ana.℥.iiii.olei de ruta.℥.iii.succi mollium extremitatum lauri.℥.iiii.lento igne in cazola ferrea coquantur omnia usque ad spissitudinem bonam et calidum applicetur toti oseo et bene circumligetur

Secundum vero remedium ad hoc est istud.℞ mastiche sandarace ana.℥.ii.ipoquistidos.℥.i.terre sigillate tutie preparate ana.℥.ß.et cum succo rute fiat linimentum in mortario. de quo bis vel ter in die totum oseum liniatur et bene calidum conservetur. Et hec est conveniens cura huius hernie osealis quam antiqui ydrochilon nominabant. Secunda vero principalis osealis hernie species est. ventosa nominata. Cuius cause exteriores sunt cibi omnes ventositatum generativi. ut sunt legumina omnia lac et piscium elixatorum usus et brodialium pinguium frequentia et cucurbite et fructuum huiusmodi assumptio et immoderata repletio et frequentia comestionis et motibus inordinatis et inconsuetis exercitari super cibo et multe aque usus et fructuum recentium et oleorum frigidorum et humidorum frequentatio. Signa autem huius dispositionis supratacta sunt in ventosa eminentia umbilicali. nisi quod in hac gurgulatio fortis invenitur fortior tamen tempore impulsationis ventositatis cum manu facte et tensio notabilis in loco reperitur absque pulsatione. Cura autem huius dispositionis est ut cum ut in pluribus mala complexio epatis frigida et sicca aut sicca tantum aut frigida tantum vel calida et sicca frequentius sint causa generationis harum ventositatum. Ideo intentio curativa pendet ex quattuor. Et prima est minorare ventositates in superioribus membris congregatas a quibus hec egritudo per colligantiam dependet. Secunda est rectificatio predictorum membrorum. Tertia est mensurare regimen ex parte ciborum et potuum. Quarta est consumere ventositates iam in oseo perceptas. Et prima quidem intentio perficitur tribus instrumentis. Primum est hoc.℞ cimini anisi carui feniculi ameos cardamomi ma. ana.M.i.ß.rute ana.M.i.ß.coquantur in lib.iii.aque usque ad consumptionem medietatis cuius decoctionis.℞ lib.i.olei de ruta olei de lauro ana.℥.i.ß.salis indi salis gemme ana.ʒ.ß.zuccari rubei.℥.i.ß.misce et fiat clistere. quod omni die applicetur. Secundum vero remedium est hoc.℞ radicum artanite colloquintide hermodatilorum ana. ʒ.i.salis indi.℥.i.seminis rute.ʒ.i.ß.baccarum lauri ℈.ii.mellis bene cocti lib.i.fiant suppositoria longitudis digiti anularis. de quibus omni die post ortum solis et per duas horas ante cenam accipiat unum. Tertium remedium est hoc.℞ corticum fabarum et lentium excorticatarum ana.M.ii.milii excorticati et furfuris ana scutellas duas cimini et seminis rute ana.M.i.ß.calefiant omnia in fundo caldariole super carbonibus ignitis et ponantur in magno sacculo totum ventrem ambiente ter vel quater in die. Secunda vero rectificationis membrorum intentio completur per duo instrumenta.

Primum est quod omni mane per septem horas post cenam accipiat.ʒ.i.antiqui metridati cum.℥.ii.aque decoctionis rute recentis calefacte et est medicamen divinum in educendo ventositates et abscindendo malam complexionem generativam earum. Secundum vero instrumentum et fortius illo est. ut omni nocte predicta hora accipiat patiens pillularum ℈.ii.que fiant ex speciebus ellectuarii de baccis lauri cum succo rute et eligatur illud quod scribit ab Avicenna 5° can. fa[a] p[a] in ℞ica proprie. Quodcumque autem horum duorum accipiatur exigit ut patiens postea abstineat ab omni cibo saltem per horas tres

Tertia vero specialis intentio hernie ventose pendet ex rectificatione sex rerum non naturalium. abstineat ergo ab omnibus cibis multiplicativis ventositatum secundum complexionem et materiam. quorum paulo ante memoria preteriit numerando causas primitivas. Sub genere horum etiam continentur omnes pastiles cibi et lacticinia et panis non fermentatus vel azimus aut male coctus et vinum dulce et proprie velut marchianum anchonitanum et tubera et fungi omnes et cerebrum et medulle animalium. Evitetur commorari etiam in aere frigido et caliginoso et in locis terre et defluxibus aquarum vicinis. et vexari accidentibus anime per que vehemens et velox ponitur motus in humoribus et spiritibus est huic egro valde nocivum. De quantitate vero ciborum et exercitio post eos iam dictum est. Somnus etiam prolixus valde per quem velut suffocatus detinetur innatus calor evitari debet. Quarta principalis intentio est consumptio ventositatum que iam in oseo congregate sunt. et hec quidem perficitur convenienter tribus instrumentis. Quorum primum est.℞ aque cineris situlum unum sulfuris vivi ℥.ii.baccarum lauri cobzbagne et est in rei veritate maius cardamomum a vulgo nominatum melegete ana.℥.ß.terantur omnia et buliant in predicta aqua usque ad consumptionem tertie partes. in hanc igitur aquam bene calidam infundantur spongie nove et mediocriter calide apponantur toti oseo saltem in die quattuor vel quinque vel sex vicibus. Secundum

vero instrumentū est vt carminetur vētositas cū
his que superius tacta sunt. Tertium est frequēs
āpositio ventosaꝝ aut cornuū non parui orificii
Inueni tamen ego ventosas ereas magis in hoc
operantes ad carminandū ventositates ꝙ vitreas
Tertia vero species hernie accidens oseo est quā
humorosam nominant sapientes. ⁊ licet hec ab oī
materia humorali fieri possit. rarissime tamen a
colerica fit materia cui repurgat ītrinsece motus
rectus deorsum. Secundo etiam hec dispositio
raro fit a materia colerica non apostemante licet
ab ea fiat apostema duꝝ hiens ab Auicē. dictum
2° tertii tractatu 2° ca° p°. Post ipsum autem ad
huc raro fit hernia humoralis a sanguine saltem
per paulatinam cōgestionem. propterea quia ma
la complexio calida magis est causa paulatini tra
ctus sanguinis ad locum in quo est. Et si contige
ret in oseo reperiri malam complexionē frigidaʒ
tunc fortassis illa rectificaretur per aduentū san
guinis paulatinum qui rectificaret illam. Si ergo
hec hernia sanguinea reperitur est per viam ꝯflu
xus a superioribus membris eueniens vt contin
gere posset in creticis transmutationibus egritu
dinum sanguineaꝝ. Silr in percussis verberatis
⁊ ab alto cadentibus ⁊ maxime cum compressione
facta super nates. Et frequenter contingit propē
translationē sanguinis ab oppillationibus vel apo
stematibus sanguineis epatis ⁊ renum. Et 4°
iterum hec hernia contingit propter fortem com
pressionem in humeris ⁊ spina torta ⁊ compressa
vt portantibus honera grauia valde contingit.

Et quinto adhuc contingere potest propter for
tem distensionē in lumbis interioribus factaʒ. vt
contingit frequenter tendētibus balistas ⁊ ꝓprie
fortes. tunc ergo adueniente forti fluctuatione sā
guinis in chili ⁊ in arteria descendentibus non ē
mirabile hanc herniam sanguineam sepe reperiri
Quod autem vt in pluribus contingit est. ꝙ oscū
intumescit ex materia flegmatica ibi congenita ꝟ
propulsa. Causa itaqʒ duritici a multa materia e
uenientis ⁊ signa eius infra dicentur. Causa vero
⁊ signa hernie colerice hic dimittuntur. cum ego
neqʒ eam viderim. neqʒ habeam testimoniuʒ eius
ab auctoribus quantumcunqʒ illustribus. Cause vō
generatiue hernie sanguinee exteriores ⁊ interio
res nonnulle tacte sunt. Materiales vō cause mł
tiplicatiue sanguinis sunt cibi calidi ⁊ humidi cō-
plexione fluxibiles substantia ⁊ sapore dulces. Si
gna vero huius dispositionis sunt. tensio notabił
in loco. Secunduʒ caliditas ⁊ humiditas tactu ꝑ
cepte. Tertium est rubedo partiū. Quartū est pul
satio in predictis locis. Cum ergo hec signa com
prehensa fuerint corporis notabilē plenitudineʒ
representātia statim flobotometur basilica sub cu
bito aut vena media in medio curuature interio
ris brachii inuenta. ⁊ educantur sanguinis. ℥. iiii
vel. v. secundum intentionem presentis medici.
Sequenti vero mane īmediate soluatur venē cuʒ
hoc composito. ℞ aque decoctionis fructuum de
scriptiōe Mesue. ℥. iii. reubarbari ellecti. ℈. ii. spi
ce nardi. ʒ. iiii. diaprunis simplicis. ℥. ſ. misce et
tardet cibum horis sex. Die vero eadem applicetē
hoc emplastrū. ℞ solatri recentis aut sicci si fuerit
hyems lib. ſ. rosaꝝ folioꝝ plantaginis ana. ℥. ii. lē
tium coctarum in aceto lib. i. farine ordei. ℥. v. olei
ro. ℥. iiii. fiat emplastrū decoctis predictis in simul
lento igne ⁊ applicetur vt supra bis in die. Ter
tia vero die sequenti natibus huius viri applicētē
due ventose cum scarificatione hora ꝙ minus mo
lestatur eger ⁊ educantur sanguinis. ℥. ii. vel. iii.
Rectificetur autem regimen in fiēri cuʒ infrigidā
tibus ⁊ exiccantibus vt agresta gelatina granatis
⁊ similibus. Et vinū bibat pauciferū ⁊ ponticum
Et nota ꝙ hec species hernie valde facile curatur
imo a prima die vsqʒ ad quartā vel septimā dieʒ
si medicus non est negligens. Flegmatica vō oseał
hernia frequenter contingit in his qui frequētant
coitum ⁊ proprie super nauseatiua satietate. Et
sedentibus super lapidem ⁊ sedibus frigidis. Et
potest etiam accidere licet tamen raro ex trāsmu
tatione materieꝝ aliarum egritudinum vt conti
gere potest in empimate ⁊ cacesia in ydropsi car
nosa. velut etiā in colica flegmatica. licet hoc raro
contingat. quoniā cronicaꝝ egritudinuʒ materie
non seruantur ad vnicā expulsionē. Neqʒ etiam
adeo violente sunt vt moueant virtutem vehemē
ter ⁊ velociter ad expulsionem sui. quod est necessa
riam in omni crisi. quoniā crisis est velox ⁊ vehe
mens motus morbi ⁊ nature quo infirmus dedu
citur ad vitam vel ad mortem afforismoꝝ 2ª co
mento sermonis illius. Quibuscunqʒ crisis fit et
cetera Qualitercunqʒ igitur contingat fieri herniaʒ
flegmaticā ipsa percipietur. Primo ꝓpter fri
giditatem in parte perceptam. Secundo ꝓpē
lenitiem magnam ibidem inuentam. Tertio ꝑ
remanentiam fouee diu in loco a comprimēte di
gito facte. quod non contingit in aquosa vel vēto
sa predictis. Quarto per negationem translu
centie membri. quod erat inseparabile ventose.

Quinto ⁊ vltimo per continuaʒ fixionē eminē
tie in parte. Materia enim flegmatica in frigidi
tate ⁊ viscositate suis non separatur a parte egra
Cognita ergo hac dispositione curanda erit ꝗtuō
intentionibus. Prima est per frequentatā eua
cuationē partialem materiei flegmatice antece-
dentis que mucilaginosa est. Et hec quidem medi
cina est rectificatio turbith secundū hunc modum
℞ turbith electi. ʒ. ii. ʒʒ. ʒ. i. zuccari albi ad podus
omniū. de hac medicina cuʒ aqua absinthii calida
eger omni 4ª die in aurora accipiat. ʒ. i. Secū
da intentio est digestio materieꝝ ⁊ hec quidē per
ficitur per hoc digerens. ℞ aque mellisse aque be
tonice ⁊ absinthii ana. ℥. i. ſ. accipiatur hoc totum
calidum cum. ℥. ſ. zuccari in aurora diebus inter
mediis predicto euacuatiuo. Et si volueris hoc di
gestiuum efficatius reddere. adde sibi aceti squil-
litici. ℥. i. ⁊ non decipiet te. Tertia intentio com
pletur per rectificationem membroruʒ in quibus
flegma generatur. Et illud quidem conuenienter
fiet dando in potu omni mane. ʒ. i. tiriace andro
maci fermentate. que transiuerit etatem deceʒ an
noꝝ. cum. ℥. ii. aque assari calefacte. Quarta vō
intentio est materieꝝ coniunctarum vltimata cō
sumptio ⁊ hec quidem fieri potest per localia supe
rius appropriata in hernia aquosa tam vmbilica
li ꝙ oseali propter que recurre superius. Scio aūt
ego hoc compositum esse infallibile. ℞ sandarace
℥. ii. sarcocolle rubee. ℥. i. cineris stipitis fabarum
vel fermentoꝝ vitis lib. i. pulueris condri lib. ſ. a
ceti squillitici. ℥. ii. bulliant omnia cum aqua capi
telli tertia vsqʒ ad spissitudineʒ ⁊ emplastretur ex
eis calidis oscum ⁊ videbis mirabilia ⁊ cetera. Iā vero

sequitur declarandum esse quartam spetiē hernie oscalis que dicitur carnosa. Hec quidem accidere potest ex multitudine sanguinis unctuosi in complexione satis laudabilis in quē agit virtus nutritiua magnam partem eius transmutando ⁊ coagulando in carnositatem. Caliditas igitur mag° testiculoꝝ ⁊ attrahendo apponendo ⁊ uniendo sāguinem. est causa augmenti huius carnositatis. q̄ quidem augmentata debilitat membꝛuꝫ debilitate que est cā ut subsequēter generetur carnositas illaudabilis que tamen in pꝛincipio generationis eius fuit laudabilioꝛ. Hec igitur carnositas cog° scitur primo per absentiam doloꝛis ī loco. Secundo per caliditatem licet tamen remissam respectu eius que percipitur in carnositate absolute laudabili. Tertio per ruboꝛem partis extense.

Quarto per soliditatem quasi consimilem soliditati laudabilis carnis. Quinto per augmētū eius velox. in tantum ꝙ crescit quandoqꝫ quantitati capitis humani consimilis. Cuius quidē cāe efficiens ⁊ materialis iam declarate sunt. Locus autem augmenti eius est substantia oscī. Cause vō exterioꝛes ad huius generationem conuenientes sunt omnes ex parte rerum non naturalium que caliditatis augmentum ⁊ humiditatis efficiunt ⁊ īponunt caliditatem ⁊ humiditatem sanguineam ⁊ pinguem. velut sunt cibi omnes absolute dicti. aut cibi medicinales multi sanguinis generatiui ut sunt laudabiles carnes vitelli ouoꝛum bꝛodialia pinguia vinum dulce usus dactiloꝝ ⁊ zuccari ⁊ conditoꝛum ex eo ⁊ cōsimilia. Cognita ergo hac dispositione ipsa a pꝛincipio usqꝫ ad pꝛimā ptem augmenti facile curari potest. Pꝛimo applicādo flobotomiam basilice ⁊ vene communis reiteratam. Secundo distrahendo sanguinem ad emoroidas aperiendo eas cum fricatione ex felle tauri aut ex aqua decoctionis sulfuris viui. In tertio vero applicando persepe ventosas natibus carnosis partibus inferioꝛibus coxarum ⁊ crurium.

Quarto perficitur huius cura cum regimine ex parte ciboꝝ ⁊ potuuꝫ frigiditate ⁊ siccitate sua cōtrariantium generationi ⁊ augmento sanguinis.

Quinto iteꝝ curatur hec dispositio cum applicatione linimentoꝝ ⁊ emplastroꝝ repercussiuoꝛū cum exiccatione notabili ⁊ stipticitate. velut ē emplastrum hoc. ℞ granoꝝ lentis solatri rosaꝝ foliorum plantaginis ana lib. ʃ. farine oꝛdei lib. i. albumina ouoꝝ numero tria. coquantur omnia ī aq̄ cum 4ª parte aceti ⁊ addita farina fiat emplastꝝ ⁊ tepidum applicetur osco toti per quinqꝫ vel sex dies. Cum autem hec egritudo pertransiuerit tēpus pꝛime partis augmenti vlis valde difficilis redditur eius curatio ⁊ pꝛopꝛie quando peruenerit usqꝫ ad medium status inclusiue. tunc ergo ꝓpter augmentum mirabile eius intantum debilitata est virtus ꝙ non potest regere medicinas locales sufficienter exiccatiuas. Etiam repercussiue medicine hoc tempoꝛe non sunt necessarie eo quia materia tota fluxit ⁊ iam egritudo trāsiuit ad augmentum. imo est augmentata q̄magis fieri pōt Huic etiam egritudini parum aut nihil conferūt medicine digestiue ⁊ euacuatiue pꝛopter pꝛedcās causas quare localibus medicinis non opoꝛtet insistere qꝛ non conferunt etiam solum calefaciēdo resoluēdo ⁊ exiccando. imo opoꝛtet eas esse causticas: raro ⁊ paulatine applicatas. ut successiue disponant magnificatas partes oscī. Ego enim iam diu laboꝛaui cum alteratiuis pꝛedictis ī hac egritudine in Johanne frē. Antonii apothecarii ab angelo. 2° in nobili viro domino Santino bꝛagadino 3° in Paulo de rustica. Cuiuslibet quoꝝ hernia cānosa transcenderat quasi quantitatem humani capitis. Uana itaqꝫ fuerunt instrumēta omnia nihil qꝫ vtrisqꝫ hoꝝ usqꝫ ad hanc diem viuentiū curaꝫ perfeci secundum hunc modum. Igitur pꝛemissis vlibus euacuationibus ⁊ particularibus materierum quas erat dubitabile posse fluere ad particulam patientem applicui hoc repercussiuuꝫ in inguinibus ⁊ circumstātibus partibus superioꝛibus oscī ℞ boli armeni. ℥. ii. terre sigillate amili ana. ℥. i. farine volatilis molendini. ℥. i. ʃ. sandarace masticis ana. ʒ. ii. ⁊ cum succo ro. fiat linimentum ī motario plumbeo cum suo pistello ⁊ apponatur omni die bis. Post hoc adhibui hoc compositū. ℞ saponis nigri. ℥. ii. auripigmenti. ℥ i. ʃ. sulfuris viui. ℥ i. ʃ. calcanti combusti. ʒ. i. ʃ. incoꝛpoꝛentur omnia in moꝛtario cum aqua salis armoniaci. hoc igitur cauterium applicetur iferioꝛi parti osci ut faciat escaram amplitudinis vnius ducati ⁊ non dimittatur ultra hoꝛam. ne fiat escara pꝛofunda pertingens ad vasa inuoluta vel ad venas ⁊ arterias ibidem existentes. periculum enīꝫ esset spasmi aut imoderate emoꝛoꝛagie superuenientium. Cum āt facta fuerit escara pꝛocedatur ad mollificationēꝫ cum assungia ⁊ butiro recentibus usqꝫ ad casū eius Postq̄ ergo deposita fuerit escara pꝛocedatur ad curationem cum applicatione unguenti veneris dicti apl'oꝝ descriptī ab Aui. 5° canō. sūma pª tractatu de unguentis. Hoc enim eliquat ⁊ consumit carnes conuenienter. deinde iterum applicetᷣ causticum pꝛedictum superioꝛibus intermediis et lateralibus partibus osci intantum ꝙ in osco fiant sex vel octo rupture in diuersis locis ut conuenienter possint applicari medicamina consumptiua ſꝫ omnem differentiam positionis loci. omni tamen 3ª aut 4ª die semel liniendo partes vlceratas cū aqua 2ª capitelli. Cum ergo per hec videris consūptam esse carnositatem quod apparet ex reductiōe osci ad pꝛistinam magnitudinem. quod tamē non fit in spatio bꝛeuioꝛi vnius aut medii anni tūc ꝓcede cum consolidantibus. quoꝝ magna copia ab auctoꝛibus hinc inde perlegitur. Sis tamen ī hac dispositione curanda solers ⁊ attentus. Ego enim pꝛopter multitudinem ⁊ foꝛtitudinem accidētiū concomitantium hanc dispositionem disposui de incepa hanc egritudinem non ꝑtractare. vnō multos qui peruenerunt ad me renunciaui ⁊ laboꝛeꝫ fugiens ⁊ pꝛemii paruitatem. Hec de hernia carnosa dicta sufficiant ⁊ cetꝫ. Quinta iterum reperitur species oscalis hernie que dicitur varicosa. ⁊ est eius intentio. ꝙ in superficie osci apparet mltitudo venaꝝ ⁊ arteriaꝝ cum extensione magna inuoluente totum oscum sicut vitis inuoluit arboꝛi. ⁊ pꝛopterea vitis nominatur hec egritudo ab italicis sicut ipsa a grecis varix nominata est. Est autem causa materialis huius sanguinis melancolicus a membꝛis superioꝛibus effusus paulatine ut in pluribus. ⁊ quandoqꝫ per defluxum ⁊ ꝓpꝛie in creticis transmutationibus materieꝝ egritudinum melancolicarum. aut quandoqꝫ cōtingit splenem esse debilem in attrahendo melancoliam ab epate. et epar esse debile in expellendo meliaꝫ

ad splenem vt purior efficiatur sanguis. Cause āt exteriores multiplicantes sanguinem melicū sūt fortes passiones anime contristātes ⁊ exercitia ex cellentia ⁊ visa rerum adbustione sua transmutan tium sanguinem in mel'iaȝ. Et potus vini nigri grossi ⁊ pontici ⁊ multus mel'icoꝝ ciboꝝ vsus. ve lut est caro antiquorum animalium ⁊ salsamenta omnia. ⁊ visus fabarum ⁊ lentium. imo ⁊ legumi- num omnium ⁊ proprie cuȝ agresta arantiis gra natis ⁊ aceto acri a quibus omnino abstinere debe ant timentes hāc egritudinem ⁊ laborantes ea. Itaqȝ cum cognoueris hanc dispositioneȝ per ma gnitudinem ⁊ tensionem arteriaꝝ ⁊ venaꝝ cum spissitudine sanguinis contenti in eis. Regat' oīo eger regimine posito in precedenti imediate ca°. Quantum ad primā 2am ⁊ tertiam ⁊ quartā itē tionem. Quinta autem intentio procedendi cū causticis hoc oīo dimittatur. Sed applicet' ei em plastrū de mucillaginibus ⁊ proprie vigoratum cū gūmis quattuor vȝ opoponaco serapino bdel lio ⁊ armoniaco. Et nota spetiale instrumentum ī hac varicosa dispositione est applicatio aque sulfu ree asphaltine ⁊ enee ī qua sepe eger faciat encatis ma. Intentio enim in hac dispositione debet esse complicata ex applicatione resoluentium exiccan tium ⁊ lenientium medicinaꝝ. sed talium t'maꝝ aque ex his virtutibus operantur. igitur sunt con uenientes. Attende tamē ꝙ hec dispositio nō nisi cum magna difficultate ⁊ tēporis prolixitate cu ratur. ⁊ proprie cum fuerit in seruis dei. qui vtū tur cibis grossis adurentibus ⁊ mel'icis ⁊ cetera. Est autem iteruȝ sexta species hernie ab omnibus au ctoribus posita. quā Auicē. nominat buris 22ª ter tii ca° 2° ⁊ est verbum arabicum. cuius expō ad huc non bene inotuit mihi. prouenit autē hec dis positio a mel'ico sanguine multiplicato non soluȝ in oseo. sed etiam in substantia testiculi. ita vt mi rabiliter intumescant partes vt est videre ante fo res ecl'iaꝝ. Et si quidem iste tumor existat tante magnitudinis. vt transcendat mensuram nl'i in diuiduo humane speciei potem cum duritie tēsiōe nigredine frigiditate vehementibus in membro absqȝ pustulis ⁊ corruptionibus tunc illa est dispō elefantica a sapientibus nominata. Si autem exi stant cum ea pustule dure ⁊ corrupte. tunc nomia tur talis dispositio lepra elefantica vel elefangio sa. Cum autem in hac dispositione tumor appeat predictus non valde magnus cum signis suprata ctis. hec est que proprie dicitur hernia dura osea lis. Et ego vidi virum qui iā portauit dispositio nem pluribus ꝙ annis. xxx. Cuȝ ergo peruenerit hec dispositio ad statum ⁊ confirmationem. tunc curanda est cura apostematum duroꝝ secundum has intentiones. Et prima quideȝ est subtrahe re materias mel'icas si fuerint ī venis ⁊ proprie in splene abundantes flobotomando basilicaȝ sub cubito sinistri brachii inuentam. deinde sequenti aut tertia die soluere ventrem cuȝ ʒ. iiii. katarti ci imperialis descripti a Nicolao in antidotario cum aqua viol'. aut nenufaꝝ calida obseruādo post ipsam regulas in aliis euacuationibus descriptas in cura rupaginis vmbilicalis. Secunda inten tio est vt digeratur materia cum hoc composito. ℞ aque violaꝝ lupuloꝝ ⁊ farfare ana. ℥. i. sirupi de corticibus citri. ℥. i. ʃ. misce ⁊ totum calidum accipiat' in aurora per sex vel octo dies. Tertia

vero tunc surgit intentio eradicandi materiam ⁊ proprie cum hoc composito. ℞ epithimi creten sis. ʒ. i. lapidis lazuli preparati. ʒ. ʃ. cassie fistule extracte de canna cum aqua violaꝝ. ℥. ʃ. misce et totum in aurora accipiatur seruatis regulis supª positis in assumptione farmacoꝝ. Quarta intē tio est materiei coniuncte consumptio. ⁊ iam qui- dem hec fieri debet cum intentione reuolutionis a mollificante ad resoluens medicamen ⁊ econuer so. Quō res tante duritiei resolui posset absȝ mol lificatione. Et hec quidem clare legi posset 4ª pri mi ca° 25° ⁊ 3ª quarti tractatu 2° ca° ꝺ cura sephi ros ⁊ 14° teraptentice ca° de cura sclirosis. Itaque singulo mane ⁊ ante cenam fiat egro semicupium in aqua decoctionis radicum altee granorum sisa mi fenugreci ⁊ se. lini ana. deinde post eius exicca tionem liniatur membrum cum oleo de sisamo ⁊ amigdal'. dul. ⁊ bdellio dissolutis inuiceȝ ⁊ calidis appositis oseo cum lana succida diligenter calefa cta. ⁊ ita procedatur per septimanam vnam. Se quenti vero septimana fiat semicupiuȝ in aqua ci neris in qua modicum bulierint camomilla ⁊ fēu grecum. deinde membro supponatur hoc empla- strum. ℞ radicum scrofularie vel herbe mauri fȝ neapolitanos radicum brionie. ana lib. ʃ. mellilo ti camomille se. aneti assari ana. ʒ. ʃ. farine orobi ℥. ii. simile frumenti. ℥. iiii. croci. ʒ. ʃ. coquantur in aqua radices vsqȝ ad mollificationem ipsarum. ꝺ inde terantur subtilissime ⁊ fiat emplastrum ex q° calido actu oseum inuoluatur vsqȝ ad inguina. et bene adherenti ligetur per aliā septimanā. Itaque tunc fiat reuolutio ad applicationem mollificanti 3ª septimana ⁊ de ipsa ad resoluens et econuerso vsqȝ ad complementum curationis superaddēdo tamē quod vtile est omni septimana. ⁊ necessariū est soluere ventrem cum electuario diasene accep to cum aqua lactis caprini calida. Hec in sūma est duri apostematis canonica curatio ⁊ cetera. Iā vō vltimo necessarium est memorare herniā oseaȝ intestinalem ⁊ est eius intentio zirbi aut ylionis descensus ad inguina aut monoculi proprie. quia non est ita ligatum vel sustentatum in parte sua inferiori. Huius autem descensus cause due sunt principales. vna est dillatatio vel relaxatio didi mi ⁊ est inferior pars sifac intestinoꝝ. Secūda vero est ruptura illius sifac vel didimi. quaꝝ āba rū cause possent esse multe. vȝ remolitio relaxatio ipsius a multitudine flegmatis aquosi ⁊ mucilagi nosi facta. Secūda vero potest esse fortis distē sio a ventositatibus ⁊ multitudine fecuȝ indurata rum proueniens. Tertia potest esse fortis distē sio facta tempore coitus ⁊ frequētati. Quarta potest esse prohibitio exitus spermatis cum mlti plicatum fuerit ad ipsum insurgit appetitus eiciē di illud. ⁊ proprie contingit his qui faciunt muli eres superascendere eos. Quīta causa potest eē nocumentum in anhelitu proueniens in spirando tūc enī mag' fit copressio ⁊ tractus diafragmatis ad infra. siue fit propter attractionē violētā aeris siue fit quia in tali nocumento anhelitus aer vapo res ⁊ fumi calefiunt. ergo rarefiunt. sed corpora talia rarefacta occupant locuȝ maiorē ꝙ prius. ergo ad illā sequitur vehemens cōpressio ⁊ disten sio intestinoꝝ ⁊ sifac. ⁊ hec est causa verificans pro blema propter quid in habentibus hernia intesti nalem ⁊ ventosam tempore retentioni anhelitus

superexcrescit timor. qui decrescit cum expiratiõ fit. Alie vero cause interiores fere omnes ad istas reducuntur. collige has causas quantum ad aliqd carū 22ª tertii caº 2º textu difficili ⁊ occulto. Ad huc itez̄ exteriores cause huic loco adducant̄ q̄s tetigi superius. Hec enim egritudo frequenter accidit ab eis. ⁊ proprie portantibus honera magª super spondilibus renuz ⁊ caude. Et his etiā q tē dunt balistas ⁊ sic de aliis. Hec in sūma comprehendunt materiā hernie osealis ītestinalis. quoz̄ etiam declaratio suppleri debet ex his que declarata sunt in rupagine vmbilicali. ⁊ tu comple ⁊ cō necte sermones illos cum istis ⁊ habebis cōplemē tum. Itaqz cum apparuerit hec egritudo ex descē su zirbi duorū intestinoruz. vz yleonis ⁊ monocli descensu. tunc eius cura septem perficietur inten tionibus non levi labore colligendis ab auctori bus quantumcunqz fuerint illustriores. Et prima quidem intentio est conatus reductionis inte stinoz̄. Secunda vero est sedatio doloris inde provenientis. Tertia est distractio materierum propter dolorem fluctuantium ad loca. Quarta est prohibitio reiterati descensus predictoruz membrorum. Quinta est recta curatio per cō solidationem partium que laxate ⁊ erupte sunt

Sexta vero est modus ⁊ doctrina incidendi et vrendi partes per quas diximus ad oseum descē dit. Septima ⁊ vltima est procuratio egri ab eventu recidiue egritudinis. Prima itaqz intē tio multis ingeniis completur. Cum eni intestina iam notabiliter fuerint in oseo recepta. Primū ingenium est vt cum manu fiat compressio in inferiori parte osei superascendēdo faciliter vsqz ad inguen. leuiter etiam constringendo oseuz. Ita q̄ intestina ⁊ zirbus ad locuz reuertantur naturalē. Si autem per hunc modum non ingrediatur tūc eger manu proprie oseum comprimat ad superiora leuibus ⁊ frequentat̄ impulsionibus. frequēter etiam per anhelitum expirando. Tertium ingenium est vt accipiatur ventosa magna. ⁊ etiā magni orifitii ⁊ bene ignita apllicetur super inguīe ⁊ diu ibi conseruetur. Quartum ingeniū ē vt accipiatur scutella lignea amplitudinis tante vt imbibat lateraliter oseum ⁊ vsqz ad mediū eius ⁊ cum ea frequentata fiat eleuatio ⁊ impulsio osei ad superiora. Quintū ⁊ vltimū ingeniuz est vt fiat corporis transpositio ita vt caput sit inferius ⁊ pedes ad celum eleuati. sic enim est canon curationis egritudinum quaz̄ est peccatum in situ vt colligitur tertio tegni de curationibus egritudinuz in situ euenientium. Hec de intentione pria

Pro secunda vero intentione premittenduz ē primo q̄ dolor in hac hernia prouenit extēsiuus propter ventositatem soluentem continuitatē di dimi vt patuit in declaratione hernie vētose. aut 2º fit ⁊ augetur ibi dolor propter multitudinem materiez̄ humoralium vt patuit superius ī hernia humorosa. Tertio iterum contingere pōtest dolor grauatiuus valde. ⁊ hoc quādo contingerit intestina descendisse ⁊ feces in eis induratas rēma nere. que cum ventositatibus non habentibus res piraculum debitū īmoderatos efficiunt dolores ⁊ grauatiuos. ac si oseum ⁊ venter trahantur iferius In huius quidem dispositionis cura multū timo rosa multa ingenia necessaria sunt ⁊ instrumenta

Et primuz quidem est administratio clisteris facti cum decoctione seminis lini fenugreci ⁊ granorū sisami cuz multa quantitate olei ⁊ butiri recentium. Secundū vero clistere ⁊ fortius illo ē vt accipiatur lib. ſ. brodii pulli ⁊ tantundē d' olo sisamino ⁊ cum. ℥. ſ. salis gēme clisterizetur eger

Tertiuz ⁊ anodinū ⁊ mollificatiuū est q̄ fiat ex vino dulci butiro oleo amigdalaz̄ dul. cum. ℥. ſ. benedicte simplicis. Ego vero consueui apponere oleum oliuaz̄ recens duaz̄ libraz̄ cum. ſ. ℥. salis gēme. Secundum principale ingeniuz est hoc ℞ se. dorelle. ℥. ii. granoruz sisami fenugreci se. lini ana. ℥. i. radicū liliōz al. ⁊ altee ana. ℳ. iii. anisi cimini se. aneti ana. ℳ. i. ſ. camomille. ℳ. iiii. bdelii mollis ⁊ subalbidi. ℥. i. coquantur omnia in quattuor situlis aque vsqz ad consumptionē t'tie part̄. ⁊ in hanc decoctionem infundantur magne spongie inuoluentes totum oseum vsqz ad iguina ⁊ sumen. ⁊ frequenter applicat̄ eis fiat impulsio et ligatura osei ad superiora. Cum ergo fatigatus fuerit eger. tunc super oseo applicetur hoc emplastz̄ quod bene substentatum ad superiora cōsuet oseū Oportet autem hec omnia semper conseruari et apponi membro ne prolongetur egritudo. Nā propter putrefactionez fecum in oseo comunicatā cordi ⁊ nobilibus mēbris contingit vt in pluribus egrum mori a 4ª vsqz ad septimā. Hec de intētiōe 2ª. Descriptio compositi. ℞ gallaz̄ cupressi. ℥. ii. farine volatilis molendini. ℥. iii. pulueris radicuz consolide ma. ⁊ mi. ana. ℥. i. glutinis piscīū. ℥. i. ſ. dragaganti gūmi arabici mumie spodii ana. ℥. ſ. san. ora. papini terre sigill'. boli armeni ana. ʒ. v. coquantur farine in duabus partibus aque ⁊ t'tia parte aceti nigri vsqz ad bonam spissitudinē cum sufficienti quantitate cere ⁊ addit̄ pulueribus fiat emplastrū. Tertia intentio que est materierum distractio ne ad membz̄ patiens prorumpat multipliciter completur. Primo quidē cuz clisteribus pretactis. Secundo vero cum appositione ventose supratacte. Tertio cum ligaturis ⁊ fricationibus a genu inferius factis. Quarto cum vētosis appositis in carnosis partibus iterioribus coxarum ⁊ crurium proprie ⁊ natibus etiam applicate. Tales ventose multum conferunt ⁊ sine scarificatione. Quinto itez̄ fit materiez̄ distractio cum flobotomia basilice vel mediane. ⁊ si videris ipsam oportunam conueniens est incipere ab ea.

Et sexto iterum diuertitur materia cū vomitu imo est actus adeo familiaris huic dispositioni q̄ raro fit sine eo ⁊ proprie quando hernia est mag ⁊ fortis. Ultimo iterum diuertitur materia prouocando menstrua in muliere ⁊ emoroidas ī viro Et hec de intentione 3ª. Nunc autem oportet parumper ampliare sermonē in enunciando regimen prohibitiuuz reiterantis descensus intestinorum ad oseum. ⁊ erit hec intentio complectens partē sexte ⁊ septime intentionū. Multipliciter āt a sapientibus prouisum est ne aliquis incidat hāc egritudinē aut recidiua fiat in eo qui iam fuerat molestatus ab ea. Et primus quidem modus prouidendi est per subtractionem materiez̄ que sunt cause ventositatum impellentium ⁊ aquositat̄ lubrifirant̄ intestina ⁊ vias descensus. Fiat autē hec subtractio cum euacuantibus materias illas sepe iteratis educētibus materiā flegmaticā mucillaginosam ⁊ aquosam. Taliter enim curantur egritudines cronice cum earum materie non seruent

ad vnicam.imo neq3 duas vel tres euacuationes.
quorum instrumentoꝝ apparuit supra descriptio
⁊ in medicina de turbit ad quã recurre. Et si egri
abominarētur pulueꝝ assumptionem.tunc.℞ pul
pe coloquītide.ʒ.i.turbit al.leuis arundinei ⁊ nõ
nodosi nec perforati.ʒ.i.bdelii varii ⁊ moll'. ℥℥.a
na.ʒ.i.formentur pillule ex omni.ʒ.vi.cũ yera lo
godion ⁊ cum eis eger omni 3° vel 4° mane in au
rora sumat tres bibendo post eas.℥.i. aque subli-
mationis radicum yris cum zuccaro calefacte.hec
enim medicina multum aduersatur omnibus fle
gmaticis egritudinibus. Secundũ principale
instrumentum est diuersio materieꝝ talium .⁊ p
prie per vias vrine. ⁊ licet ꝙplurima singularia
descripta fuerint remedia diuersionis materierũ
in intentione precedente istam.tamen efficit opa
tionem mirabilem huius compositio.℞ aque su
blimationis radicum genestre rubee tinctorum
⁊ apii ana.℥.i.ß.misce ⁊ totum calidum accipiat
quod post im̄ediate aut ante ipsũ deglutiat pill'as
tres ex puluere granoꝝ milii solis factas cũ succo
apii. Tertium vero instrumentũ preseruatiuũ
est vsus adequantium flegmaticas materias ⁊ sic'
cas per vrinaꝫ diuertentium . Et licet ꝙplurima
a sapiētibus sint posita medicamina. tria tamen
hic ponam de spetialibus mihi. Et primũ qdē
est vt eger bis in septimana ĩ aurora accipiat.ʒ.i.
pulueris electi ligni aloes fusti non nodosi ⁊ peten
tis fundum aque cum imergitur ei cũ.℥. ii. melli
crati calefacti. Secundũ vero spetiale ad hoc ē
vt eger saltem in septimana bis accipiat.ʒ.i.fermē
tati metridati cum.℥.i.aque calamenti calide.
Tertium vero spetiale ad hoc ⁊ fortius oĩ alio
est vt accipiat eger in septimana bis ĩ aurora.℥.i.
opopire ⁊ est electuarium a Nicolao descriptum ĩ
antidotario ⁊ est tante potentie in exiccando fleg
ta.q3 dicitur ignitũ medicamen acatie. Quar
to vero spetialiter preseruatur eger ab aduentu
huius egritudinis.euitando man'sionem in regio
ne vel aere particulari frigido ⁊ humido ⁊ in locis
propinquis vallibus ⁊ decursibus aquarum ⁊ effu
giat habitaculum in antiquis edificiis ⁊ proprie
in muralibus testitudiuales reuolutiones habenti
bus. Item euitet omnes motus laboriosos super
cibatione ⁊ frequentationem coitus super ea . ⁊ p
prie abominetur coitum quorundã velut petuloꝝ
qui faciunt mulieres ascendere super eos.hec eniꝫ
pōitur vna spetialis causa huius egritudinis 22a
tertii 2° ca°.sedere ⁊ morã contrahere super lapi
dibus ⁊ balneari in aquis frigidis ⁊ vti albuliis ⁊
proprie factis ex aqua palustri est huic dispositōi
maxime nociuum. Adhuc iterũ sepe cibari ⁊ iglu
uiose deliciari in cibo ⁊ potu omnino euitandũ est
Omnes etiam anime passiones fortes ⁊ veloces p
q̃s in spiritibus ⁊ sãguine ponit' repētinus motus
⁊ fluctuatiuus euitanda sunt. Hec enim exterināt
⁊ mutant corpus ab ea que secundũ naturam ē cō
sistentia 3° tegni. Sil'r etiam ingluuiosa ⁊ multi
potus assumptio ⁊ proprie potus ydromell' nõ be
ne cocti ⁊ v'us vinorũ cum sapa sophisticatorum
⁊ mucillaginosa ⁊ conturbata vina ⁊ dulcia ⁊ pro
prie conturbata euitari debent. Si autem hic vir
vteretur ⁊ proprie in hyeme ydromelle facto secũ
dũ hunc modum magnam inde percipiet vtilita
tem.cuius descriptio.℞ floꝝ rosmari.℥.ß. cina-
momi electi.ʒ.i.ß.florum mellisse.℥℥.albi ⁊ leuis
granoꝝ paradisi nuc.mus.ana.ʒ.ß.aque cisterne lib
xxv.mellis electi.℥ .xvi.coquatur aqua cum spēbus
vsq3 ad consumptionem quarte partis . deinde su
peraddatur mel. ⁊ iterum fiat decoctio vsq3 ad t
tiam partē. Et si non vellet hunc potum siplicem
bibere.saltem posset miscere tertiã partē eius cuꝫ
duabus partibus vini. Sil'r etiam electio fienda
est in qualitate ciboꝝ.propter quod abstineat hic
vir a pane non bene fermentato ⁊ vehemēter ad
usto per coctionem. ⁊ omnes cibos dimittat de fa
rina de pasta. ⁊ comedat paneꝫ de pura simila be
ne coctum ⁊ fermentatum trium dierũ etatē ha-
bentem ⁊ non pluriũ. Carnibus vero vtatur istis
.s.vitulinis castratinis ⁊ porci recentis non valdē
pinguibus. Et caro apri leporis capreti ⁊ capreo
li suis tēporibus ⁊ consimiles leues et boni nutri
menti carnes accipiat de quadrupedibus laudabi
libus. Carnes vero pulloꝝ gallinaꝝ caponuꝫ colũ
borum domesticorũ ⁊ siluestrium perdicũ fasiano
rum anatuꝫ sibi collaudantur. Piscium vero oiuꝫ
vsus vituperandus est. ⁊ proprie lixoꝝ. Frixis ãt
piscibus ⁊ salitis vti potest ⁊ proprie carpionibus.
qui sunt illi patrie familiares ⁊ abundantes . De
lacte vero crudo ⁊ omni condimento ex eo cocto
fugere debet. vbi vero coctum fuerit lac non est vi
tuperandum. Omnis vero casei vsus laudatur ei.
⁊ proprie quãdo caseus fuerit mediocriter durus
⁊ salsedinem habuerit aliquantã. Et omnia condi
menta ex eo facta vtilia erũt. Uti autē oleo oliua
rum est eidem vtile in condimentis. Butiꝝ autē
non placet propter nimiam mollificationem suã
Legumina vero rape ⁊ pastinace ⁊ daucus ⁊ napi
⁊ condimenta ex eis facta ⁊ oliue condite ⁊ cappa
res omnia sunt sibi vtilia. Plante vero frigide cō
plexionis ⁊ humide oēs dimittantur . velut spina
chia bleta portulaca endiuia saltem simplex.cōmi
xta vero cum plantis calidis velut feniculo petro
silino ruta ros'marino menta origano saluia ẏpil
lo ⁊ abrotano. Hec quidem omnia ⁊ eorum condi
menta sunt vtilia. Oua etiam et omnia condimē
ta ex eis facta sunt vtilia. Sil'r omniuꝫ aromatũ
⁊ seminũ calidoꝝ vsus est ei valde vtilis. velut est
crocus piper cinamomũ vtraq3 galanga nux mus
cata ⁊ cortex eius qui est macis. vt℥℥ et cardamo
mũ vtraq3. Et se.feniculi petros.carui ⁊ aneti et
cimini eis omnibus frequenter vti debet. Et cōdi
menta omnia ex eis facta cum aceto agresta succo
arantioꝝ limonum et granatoꝝ muroꝝ sunt sibi
valde laudabilia. Et cibi omnes assati conuenien-
tiores sunt ꝙ frixi.licet vterq3 eoꝝ ēt sit ei vtilis
⁊ proprie cũ aromatibus predictis. Hec de sũma
ciborũ eligi debent. Potus autē ei laudabilis exi
stat vinum album vel rubeum notabiliter potens
magis ꝙ aquosuꝫ sapore delectabile odore suaue
substantia claꝝ ⁊ diafanum.qꝫ si haberi potest sim
plex melius est ꝙ cum aqua. Si autē propter con
suetudinem aut calorem continentis . aut propter
exercitia contingeret necessarium esset limphare
vinum.tunc fiat cũ aqua extinctionis calibis. aut
cum aqua in qua cocta fuerit vna galla cupressi in
quantitate duaꝝ fialaꝝ. Quintam vero intētio
nem consolidandi vias lassatas apertas vel erup-
tas complent instrumenta multa . Et primum
de leuibus est hoc.℞ scorie ferri ĩ aceto frixe mir
re ana.℥.ß.sanguinis draconis boli armēi thuris
masticis terre sigillate acatie ana.ʒ.ii .gallarum

cupressi mumie ana.ʒ.vi.glutinis piscium.℥.ii. dissoluat gluten in aceto rubeo ⁊ icorporent secū species cum .ii.℥..reline rubee ⁊ sufficienti quantitate cere fiat vnguentum bene viscosum. de hoc igit totū oseū ⁊ inguinales partes ter in die vngantur.⁊ supponatur magna pila compressa ⁊ ēt applanata ⁊ cum sufficienti ligatura substentetur ab inguinibus super spatulas. Si ergo dilatatio vel ruptura non fuerint valde magne vel antique curari solent a 40.vsq3 ad 60.dies cum hoc cōposito mihi non raro experto. Si autem apertio et eruptio magne fuerint ⁊ antique tunc administretur ei cerotum scutalis figure factum de emplastᵒ de pelle arietina compositione mea quam inueni es in tractatu de hac materia compilato ad dominum vgonem cipzensem eximium vtriusq3 iuris doctorē. Cum ergo tale cerotum cuius piramidalis pars iacere debet inter oseum ⁊ coxam ⁊ āplapars super inguinibus posita fuerit. tunc super ea ponatur lumbar vel brachalinum plumaceolum habens bene longum ⁊ latum quod conuenienter applicitum ⁊ affixum semper teneat. Si quis desideraret curationem magis festinam. tūc si iaceret super spīa magna parte tēporis vsq3 ad duos menses felicitaretur eius operatio notabiliter.

Et si non haberetur emplastri de pelle arietina descriptio tunc accipiatur de ipso confecto in apotheca mea padue vbi semper reperietur. Ego aūt dimitto hic fantasiam lumbarium vel cingulorū que fiunt ex circulis ferreis cum appenditiis sup īguine. Similiter hic dimitto fantasiam gentilis qui credit has dispositiones curari cum limatura calibis interius ⁊ magnete exterius apposito cū tua bagatella. Sunt enim hec talia fātastice imaginationis ridiculum magis ꝙ fructū parientia. Similiter autem cum predictis ingeniis approbatis ratione ⁊ cottidiana experientia soleo ego administrare hoc electuariū. de quo patiens in aurora degluciat.ii.ʒ.quantitatem ⁊ ante prandiū ⁊ ante cenam per vnam horam ⁊ post cenam per duas horas degluciat quantitatē vnius.ʒ. Cuius compositio ē talis ℞ thuris masticis acatie ⁊ ipoquistidos ana.ʒ.i.ſ.rosaꝝ spodii cimini torrefacti feniculi ana.ʒ.i.gallaꝝ cupressi.℥.ſ.limature tēuissime calibis ⁊ scorie ferri amboꝝ frixorum ī aceto nigro.℥.ſ.arilloꝝ granatoꝝ acrium exiccatoꝝ ℥.i.puluerizentur omnia subtilissime. deinde. ℞ mellꝭ .ros.confecti cum foliis lib.i.ſ. zuccari albi lib.i.vini granatoꝝ lib.ſ.dragaganti ⁊ gūmi arabici ana.℥.ſ.hec duo bulliāt simꝭ cū melle ro.zuccaro ⁊ vino granatorū vsq3 ad inspissationē ⁊ cū ceperit infrigidari effundantur ad mortariū vbi cum aliis speciebus diutissime conterendo icorporentur. diuinum quidem est medicamen hoc vt experientia frequenter mihi innotuit. Hec de intentione 5ª sufficiant. Pro 6ª vero intentione premittendum primo. ꝙ vltra modum curationis huius dispositionis securum ⁊ canonicum vt apparuit in intentione precedenti. duo alii sunt inuenti curationum modi. Et primus quidem ē modus prouidendi cū sectione qui adhuc est duplex ab ydiotis zarpellantibus inuentus castrando homines cū euulsione testiculi. Secundus vero est absq3 euulsione eius partꝭ. Itaque modus apud desiderantes ipsum est talis vt capiatur testiculus mane ieiuno ⁊ impellatur per oseū superius vsq3 ad inguinem. Cum ergo magis supra impelli nō potest tunc signetur locus ille cum attramento ⁊ permittatur descendere testiculus. Corpus igitur cisteri premundificatū locetur super sede resupinum plumaceolo sub natibus eius apposito mānibus ⁊ pectore bene cum fascia ligatis ad scannū ⁊ similiter coxis ⁊ cruribus. tunc enim operatō cū optimo rasorio scindat intermedium signati loci vsq3quo transiuerit cutim ⁊ pinguedinem. ibi gᵒ reperiet didimū descendentem. supposita igitur acu vel vncino excarnando subleuet ipsum quantitate duaꝝ vnciarum. tunc ergo partem inferiorē ⁊ superiorē cum duplicato filo conuenienter liget deinde versus oseum excarnando descendat. Capto ergo didimo trahendo superius euellat inferiorem partem cum precedente testiculo. transuersaliter ergo scindat inter duas ligaturas quas fecerat. extracta igitur ⁊ abiecta inferiori parte cū testiculo superiorē partem cauterizet leui cauterio ⁊ filum extra pendens dimittat. ⁊ curet vulnus in principio cū repellentibus medicinis vsq3 ad diē tertiam. Post illud autem procedatur cum medicinis mundificatiuis incarnatiuis ⁊ consolidatis secundum doctrinam curationis vlcerum positaꝝ 4ª primi caᵒ de cura solutionis continuitatꝭ ⁊ caᵒ 26ᵒ 4ᵒ de ingenio sanitatis processu multo Melius tamen est iuditio meo dimittere cauteriū nisi ad illud te iducat emorosagia. Similiter iteꝝ apparet modus procedendi cum sectione absque castratione. cum enim iā facta fuerit didimi sectō transuersalis. tunc non videtur mihi oportunum ꝙ extrahatur inferior pars cum testiculo pendēte Nam sectio ista non fit nisi vt prohibeatur descēsus intestinoꝝ ad īferiora ad quod sola sectio videtur sufficere absq3 cauterio ⁊ castratione. Secūdus vero modus procedendi cum cauterio est duplex. Primus quidem est cum applicatione cauterii actualis. Secundus vero cum cauterio potentiali procedere. Itaq3 signato loco cū enclaustro vt prius applicetur cauteriū figure spice parumper ad longitudinem inclinato secundum superius ⁊ inferius quasi ad figurā amigdale leuitꝭ itaq3 cauterium imprimatur vsq3 ad os femoris tunc ergo necessarium erit combustum fuisse didimū. Cum ergo escaram videris ex coctura factā procede ad faciendum casum eius cum butiro vel axungia recentibus. Uerum quia modus terribilꝭ apparet satis ⁊ paucos hominū contingit reperire qui non terreatur ab igne. Ideo procedunt alii super dicto loco cauterium potentiale applicātes paulatie vsq3 quo puenerit ad os femoris. Et tūc eodem modo procedatur ad percurrandū casū escare ⁊ applicandum medicamina regeneratiua carnis ⁊ incarnatiua ⁊ consolidatiua secundū temporis congruitatē. Et per hunc modum multos hominum curatos vidi. Et nimiꝝ q2 cum hoc ꝙ secatur didimus etiam in consolidato loco acquiritur cicatrix solida spissa ⁊ grossa prohibitiua descensus eoꝝ.ꝗ descendere solebant. Hec de itētiōe sexta. Per ea que posita fuerunt superius in intentionibus pª ⁊ 2ª 3ª ⁊ 4ª potest apparerꝭ fundamētum prohibitionis euentus huius egritudinis et preseruatio a recidiua eius postꝙ ipsa curata fuerit. Ita ꝙ omnia illa ad hoc capitulum adducantꝭ Solum hic ponam medicinas simplices. ꝗs innatiuas ⁊ expertas ad hanc egritudinem prohibēdā

inueni. ⁊ ad preseruandum a recidiua eius ⁊ cet.

Et primū quidez horum simpliciū est vt galle cupressi recentes ⁊ adhuc molles condiantur cuz sir° rosato ⁊ ex eis comedatur vna per quattuor hōras ante prandium per spatium duorum vel triū mēsiū

Secundum simplex est. vt similiter condiātur pue pinee adhuc molles ab arbore accepte ⁊ assū pte vt precedentes. Tertium simplex est vt eger p duos vel tres menses accipiat omni mane p q̄ttuō horas ante cibum pillaz vnā de mumia ex ʒ.iii. faciendo.xii. Quartū speciale ⁊ securius est vsus masticis ex ea deglutiendo duo vel tria grana in aurora per longum tempus. Quintū speciale ⁊ non minoris vtilitatis est vt per quattuor horas ante prandium comedat eger radicem vnā consolide medie quā mulieres conferulā nominant.

Sextum vero simplex est vt eger in cibis suis frequenter vtatur puluere gallaz cupressi. Septimū simplex est vt eger portet super iguine suo cerotum vnū de sola rasura eboris factū. Octauū vero ⁊ vltimū est vt eger frequenter sedeat in aquaz aluminosā naturaliter talem. āt artifitiose factam. Est enim de ingeniis mirabiliter preseruātibus ab aduētu huius egritudinis ⁊ recidiue eius. Accipe igitur nobilis vir hec que tibi ingenti labore emollitus sum ex sententiis illustriū antiquorum dilataui enim tibi materiā vt aduertentes eligēr sciant dispositionem ad quam intendunt. tibi aūt in auxilium hec omnia dispenset diuina prouidētia et gratia domini nostri iesu christi ad laudes eius immortales amen.

Consilium de hernia osseali ⁊ de motu contractio siue spasmoso ī testiculo sinistro ab osseo ī supiori parte versus mirach eleuato.

Capitulum primum de essentiis egritudinū.

Iste adolescentulus Taruisinus d̄ nobili progenie oriūdus laborat egritudinibus cuiuscunqz generis. Primo quidez egrotat solutione continuitatis que est preter nālis dilatatio ⁊ apertura in inguine sinistro in sifac. per cuius foramen descendit didimus in osseum. ēt cum vasis spermaticis tumescentibus ⁊ extendentibus osseū extensione magna. que non potest esse aliud q̄ apostema saltem ventosum in parte illa. Ex quo apparet q ibidem est sol'o cōtinuitatis ⁊ egritudo complexionalis in via q̄ nimis dilatata est. ⁊ est ibi egritudo in situ pro loco qr non conuenienter locatur didimus. Secūdo iterū principaliter iste nobilis iuuenculus egrotat egritudine complexionali in situ. eo qr eleuatio ⁊ suspensio testiculi illius sinistre partis ab osseo. in quo naturaliter contineri debet. est in superiori p te versus mirach. quare necesse ē concludere. q ibidem est motus cōtractiuus versus mirach. proptē quem contrahitur testiculus illius. hic autē motus contractiuus si secundū veritatē diligenter cōsyderetur necessario erit aut in didimo qui oritur ab inferiori parte sifac. ⁊ est membrū panniculare descendens inferius vsqz ad testiculos quorū substantiam inuoluit vndequaqz. aut erit hec contractio assignanda in vasis spermaticis descendentibus cum didimo ad oseuz. Et possent hec vasa spermatica maxime in sinistra parte esse illa que oriūtur a vena emulgente. Uasa enim spermatica ī dextra parte existentia oriuntur a vena chili. vnde cum ista vasa siue deferentia siue preparantia inuoluātur a panniculo didimo. cum quo descendunt ⁊ sic membra mobilia motu dilatationis extensionis ⁊ contractionis. patet q si assignetur ibidem caūa contractiua potens. oportet q mēbra illa ⁊ testiculi qui inuoluūtur a didimo contrahantur vsus superius. Et qr testiculus ille sinister in parte illa semper stat suspensus ⁊ ad superiora tractus. opz concedere causam contractiuam ibidem fuisse et membra illa in contractu vel spasmato esse existere. ⁊ qr non credo esse possibile longo tempore reperiri egritudines solutionis continuitatis ⁊ complexionales assignatas in aliquo membro vel mēbris quin ad eas consequatur lapsus in complexiōne. ideo manifeste apparet q iste nobilis adolescētulus magnis egritudinibus egrotat. que sūt egritudines complexionales compositianales ⁊ vnitatis. que sunt simpliciter vt multū tales. aut siplr semper dūe. cum quibus aut multo laborabit tempore. aut per totum decursum vite sue ⁊ proprie si non cito procuretur. De causis autē contrahentibus ⁊ spasmare facientibus membra hic non extēdo sermonē qr sūt note. vt īmoderata frigiditas siccitas dolor ⁊ oppillatōes in predictis locis aut consimiles cause. quaz memoriā non tango. Etiā qr non credo illas esse presentes. cum dispositionem illam credam non esse in fieri. sed in facto eē. Sed egritudines in facto esse non dependēt a cāis q̄r non assigno eas. vnde ad eius curatōez dicēdo vt nunc sequitur.

Capitulū secundū de cura per dietam.

Modus ergo quo videtur mihi rationabiliter pcedendum esse ex parte rerum non naturalium ē q conseruetur adolescentulus iste in aere camera vel loco bene calido meridiei detecto ⁊ orienti exposito. Neq̄q autem occidenti vel aquiloni subdito. Et sit habitaculum eius nullomodo terraneuz ⁊ cursibus aquarū propinquū vel antiquorum edifitiorum humiditatibus reumatizans ⁊ caput eius et lumbales partes ⁊ venter diligenter vestibus muniatur sufultis pellibus agninis a medietate septembris per totum hyemē vsqz ad medietatem aprilis. aliis vero temporibus sufulciantur pano de grana rubeo vel albo vt plz. De 2ª re nō naturali omnio prohibeatur a motu ⁊ exercitio violentis ⁊ proprie ab ascensu scalaz vel montium a cursu ⁊ ab equitatione sinistrorum equorum. ⁊ nō equitet nisi raro ⁊ equum gradarium habentem incessum suauitatis sponsaz. De tertia vero re nō naturali somnus prolixus est ei cōueniens magis q̄ excessus in vigiliis vt per ipsum vigoretur digestio ⁊ nutrimenti melior fiat transmutatio. Et laudarem ei post dormitionē super dextro latere longum accubitum super ventrem. Nam per decubitum super sinistro latere aut posteriori vasa spermatica magis comprimuntur a membris naturalibus vt splene epate renibus ⁊ intestinis ex qua compressione augmentatur in eis nocumētum. De 4ª vero re non naturali principaliter huic adolescentulo detur modus ⁊ materia cuiuscunqz leticie consolationis ⁊ spei bone offerendo ⁊ pollicendo eis vestes ⁊ iocalia preciosa ⁊ matias delectationis armonice cantu vel musicorum instrumentorum frequentatione. plurimas eni egritudinū

curault magis ꝛ frequentius gaudium ꝛ leticia ꝙ multarum medicinarum administratio. Quantū āt ad quintum in modo accipiendi cibum ꝛ potum doceatur puer ne multum semel aut bis accipiat cibum. imo conuenientius esset ei quater in die naturali cibare ipsum ꝙ solum bis. argumento sum pro ab etate que est augmenti ꝛ a debilitate digestiue. que cibum multū in quantitate continua non concedit. Similiter etiam cibum non deglutiat nisi diu ꝛ bene masticatum. vnde conuenientius est ei cibum in longo tempore assumere. ꝙ cito ꝛ impetuose comedere. neqꝫ etiam comedat cū presentia nausee ꝛ abominationis in stomacho ꝛ fercula leuia ꝛ mollia cibaria semper anteponat grossioribus. nec potum multū accipiat vna vice sed partiatur in plurimas. In omni cibatione sua cibi mensura tanta debet esse. ꝙ ex ea non grauetur stomachus. imo alleuiatus percipiatur. Et similr potus mensura sit ita equalis. vt fluctuatio ꝛ gurgulatio propter ipsum a stomacho absoluantur. De vltima vero re non naturali. videlicet de ciborum ꝛ potuū electione amplius dicendum ē. Uñ cibi omnes eligantur. Primo qui sit facile transmutabiles a stomacho ꝛ cum eius labore paruo.

Secundo ꝙ sint substantia molles ꝛ non densi neqꝫ cōpacti. Tertio ꝙ sint complexione calidi ꝛ humidi. Quarto ꝙ non euacuentur a vtute lenis apertionis. Quinto ꝙ omnino priuati sint a virtute stipticitatis constipationis ꝛ oppillationis Sic enim conueniunt contractioni in pº caº de larate. Tales cibi sint sicut iuscula omnia cum ouis ꝛ lacte cocto condita. ꝛ brodiala bene pinguia ex laudabilibus carnibus accepta. vt vitullis caprettinis ꝛ porcellorum iuuenū ꝛ columbelorum bene pinguium ꝛ pulli ꝛ capones ꝛ galline bene pingues ꝛ anatuli ꝛ gazelli pingues ꝛ siluestres porcelli. Hi omnes ꝛ eorum iuscula ꝛ carnes sunt ei conueniētes elixe vel assate ꝛ proprie molles. Et de fercul. in predictis brodiis conueniunt sibi blete atriplices ꝛ spinachie ꝛ proprie cum foliis petros. ꝛ feniculi ꝛ iusculum de amilo ꝛ de dozella ꝛ rizum coctum cum lacte caprino vel amigdalino. Et oua i brodiis dispersa cum modica farina ciceris rubei Et eadem oua sorbilia igne vel aqua cocta. Fugiet autem acria ꝛ acetosa cibaria omnia. nisi parum ex eis ꝛ valde raro accipiendo. Et effugiat cibos pastiles ꝛ lac crudum ꝛ colostrum. Recocta vero eidē est bona. De aliis autem ferculis non vitupero ciceta rubea neqꝫ alba nec pisa ꝛ proprie i brodiis pinguibus bene cocta ꝛ dissoluta. Silr laudo caules ꝛ eorum brodiū ꝛ napos ꝛ rapas ꝛ pastinacas suis temporibus in predictis brodiis bene coctas.

De condimentis vero placet pinguedo porci butirum ꝛ oleum oliuarum ꝛ pinguedo castrati anatis ꝛ galline. Ego enim per hec omnia intendo magis ad curam suspensionis vel contractionis testiculi ꝙ ad curam hernie vel descensus didimi in ꝙ opōteret vti glutinantibus oppillantibus stipticis et consolidantibus que omnia augerent contractionem testiculi ꝛ ipsius ꝛ vasorum predictorum efficerēt marasmū maiorē ꝙ de facto sit ꝛ ad impossibilitatem curationis deducerent. propter quod nō laudo in cibariis eis vsum aromatum valde calidorum Sed neqꝫ accipiatur aromata nisi qualia sūt crocus cinamomū paucum macis ad libitum semina feniculi petrosilini ꝛ anisi non multū tamē ex eis

sed eorum folia meliora sunt. Gariofilos etiā laudo in pauca quantitate ꝛ zinziberis vsum eo mō. plurimum enim talium vsus est i quantitate modica ꝛ confortāt digestiuā ꝛ membra omnia. De ptibus vero animalium laudo sibi cerebrū bene cōditum mamillares partes ꝛ paniculosas predictorum animalium ꝛ partes pectorales ꝛ anteriores magis ꝙ spinales caudatas ꝛ posteriores. Caseum vero collaudo ei mollē ꝛ recentem ꝛ iuumētinum vel ouinum aut caprinū non multi salis. De fructibus autem vti potest ficubus recentibus piris et pomis bene dulcibus ꝛ aromaticis sed non multi vsus. Et placent mihi amigdale ꝛ auellane recentes ꝛ pepones bene dulces ꝛ vue albe bene maturē Cerasa etiam ꝛ poma granata dulcia ꝛ muza suis temporibus ꝛ iuiube etiam bene mature placent reliqui vero fructus dimittantur. Potus vō eius debet esse vinum album colore vel subrubicundū substantia clarum ꝛ bene aromaticum sapore dulce ꝛ nullo modo acre vel ponticum. potentia vero vel virtute debet esse mediocre ad fumositatem parū magis ꝙ ad debilitatē iclinatū. Qd si fuerit tale simplex bibatur. Si autem fumosum fuerit. frangatur eius audatia cum aqua cocta de bona cisterna accepta. Et si tempore estatis vteretur aqua cum multo zuccaro cocta placeret mihi aut saltem eandem cōmisceret vino vsqꝫ ad inuentionē saporis eius gustui delectabilis. Diebus autē hyemis placeret mihi ꝙ vteret ydromelle facto secūdum hunc modum. ℞ aque cisterne laudabilis lī. xv. mell. cittrini bene mundi lib. i. macis integri. ʒ. i. bulliant omnia simul vsqꝫ ad consumptionem quarte partis tribus remanentibus. et hoc potu simplici vtatur pluribus diebus aut saltē misceatur cum vino secundum mensuram suo gustui delectabilem. Hec in sūma videtur mihi regula pro curandi hunc adolescentulum ex parte rerum nō naturalium electa. De instrumētis medicinalibus decem mihi occurrunt obseruari necessaria. quorum octo appropriaui magis contractioni illius testiculi ad quam principaliter intendo. duo vero alia approximanda sunt hernie suprascripte ne magnificet aut curationi rebellior fiat. licet ad ipsā nūc principalr non intendā. Cum enim nocumentū testiculi abscissum esset aut ad conualescentiam deductum altero ꝛ diuerso regimine ad herniam esset procedendum quod fiet cum altissimus secundabit et felicitabit curam testiculi. De instrumentis vero ad ipsum appropriatis. Primum est ꝙ cum iste adolescentulus quietus erit in vrbe sua purgetur per istum modum. Mane enim vno in aurora accipiat infrascriptum potum super quo dormiat p horam ꝛ non prandeat nisi quinqꝫ hore transierint. Et eius descriptio est hec. ℞ cassie preparate cum aqua feniculi. ʒ. iii. electuarii idi. i. ℥. ʒ. misce ꝛ totum accipiatur in aurora cum pauco vino albo Die vero sequenti imediate accipiat hoc digestiuū cuius descriptio est hec. ℞ aque feniculi. ʒ. i. aq eupatorii. ʒ. i. ℥. mell. ro. ʒ. i. misce ꝛ totum calidum accipiatur in aurora tardādo prandium p̄ qttuor horas post ipsum ꝛ continuet ipsum ad minus diebus septem. Die vero octaua imediate purgetur cum istis pillis quarum descriptio est hec. ℞ pillarum de agarico pillarum de yera ana. ℈. i. pillarum cochiarum ʒ. iii. formentur pille v. vel vi. cum succo rosarum ꝙ accipiantur hora ꝛ conditionibus obseruatis ꝙ

dicte sunt in primo potu observari debere. Secundum vero principale remedium est quod post purgationem predictam omni mane accipiat coclear. i. xilobalsami conditi post quod tardetur cibus horis ad minus tribus. de quo accipiat et tertiam partem coclearis unius per horam unam ante cenam. Et si de eo iterum accipit tantundem quando vadit ad lectum. esset ei singulare remedium ad confortationem omnium principalium membrorum et viscerum. Tertium principale remedium est hoc ut iste adolescentulus semper imediate vel in fine prandii et cene accipiat rotulam unam confectionis de acoro ponderis ʒ. iii. et bibat post ipsam ad libitum et hiis duobus remediis utatur per totum mensem semptembris. Quartum principale remedium est ut post purgationem predictam per decem dies isti adolescentulo mane in mediis tertiis et in sero per horas duas ante cenam administretur sibi balneum secundum hunc modum. ℞ radicum enule lib. i. radicum pastinace domestice et silvestris et est daucus ana. ℥. iii. buglose farfare corticum citri ana. ℥. i. ʃ. anisi feniculi bheen albi et rubei ana. M. ii. radicum iringi lib. ʃ. radicum saponarie maiorane camomille ana. M. iii. bdelii mollis et subalbidi. ℥. i bulliant hec omnia i. xv. situlis aque usque ad consumptionem quarte partis et in hac aqua mediocris caliditatis totum corpus infundatur et balneetur in mane et ibi permaneat usque ad iocundam tollerantiam exclusa debilitate. ante cenam vero sufficiat ei facere semicupium ex eo. i. infusionem corporis a mamillis inferius semper cum plantis in eo coctis que minutim incise debent esse leviter fricando ventrem et femorales partes. Quintum remedium principale est hoc ut postquam exiverit usque ad temperiem caloris deductus tota regio finis ante et retro a spatulis et costis inferius usque ad bursam testiculorum anterius et posterius diligenter inungatur hoc unguento et superligetur lana succida bene pectinata et calefacta. Cuius descriptio est hec. ℞ olei de bheen. ℥. i. olei de sisamo. ℥. ii. medulle cruris vitulorum pinguedinis anatis et galline et vrsi ana. ℥. ʃ. macis. ʒ. i. ʃ. corticum citri. ʒ. ii. croci. ʒ. ʃ. cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle quod iterum bulliat in. iii. ℥. vini dulcis al. et tantundem aque maiorane usque ad consumptionem ipsorum. et de hoc fiat inunctio ut iam dictum est. Sextum principale remedium est ut postquam hic adolescentulus balneum et inunctionem fecerit per. xv. dies continuos. tunc mane in mediis tertiis et sero per duas horas ante cenam doceatur ut sedens vel decumbens quanto plus poterit per horam unam detineat anhelitum interpollate tamen inspirando et respirando. Post hoc vero genitrix eius vel alter minister suavis operationis incipiat ab ilio sinistro super mirach usque ad inguina levem facere compressionem versus inferius impellendo. Cum ergo percepit testiculum parumper descendisse aut saltem partes illas femorales tumuisse et extensas vel rubicundas fuisse factas. tunc statim habeat globum lane vel coti ad magnitudinem magni panis et compressum ipsum ponat super mirach a loco anche usque ad femur levis compressum cum instita ligando et hoc faciat per alios dies. xv. suavissime tamen semper tractando adolescentulum. Septimum principale remedium est ut post illos. xv. dies ultimos in loco femoris super osse sacro applicetur ventosa mediocris caliditatis de semel per horam ante cenam et permaneat ibi per quartam partem hore. Cum ergo remota fuerit statim super loco illo applicetur hoc cerotum. ℞ armoniaci electi. ℥. ʃ. bdelii ru. sapini oppoponacis ana. ʒ. ii. radicum ciclaminis et iari calami aromatici cubebarum ana. ʒ. ʃ. cere albe. ℥. i. dissolvantur gumme cum aceto et incorporentur cum cera et fiat cerotum paulo minus nebula rotunda super panno de grana extensum. Cum ergo voluerit applicare ventosam calefaciat pannos mollificantes cerotum et tunc facilius removebitur sine dolore ut possit applicari ventosa. Octavum vero et ultimum remedium quantum ad hoc est illud. ℞ elixirii de sebesten. ℥. ii. mane ellecte. ℥. i. terantur ista duo simul ultimata contritione. Et si iuvenculus iste remanserit stipticus. tunc de isto ellectuario imediate ante cenam accipiat a quattuor. ʒ. usque ad. vi. et leniet ventrem eius. Si autem ex assumptione predicte quantitatis multum flueret venter. tunc 2a vice de ipso accipiat pro 3a vel 4a parte minus secundum discretam considerationem. et econverso si predicta quantitas parum leniret ventrem accipiat de ipso parum plus ut dictum est. Nonum vero remedium principale et primum de appropriatis ad herniam est hoc ℞ olei omfancini. ℥. ii. olei ros. ℥. i. spodii camphore gallarum cipressi mumie ana. ʒ. i. terantur omnia simul longa contritione et de hoc linimento actu calido osceum et partes eius supposite ab osse sacro inferius bis in die inungantur superponendo cotum quod diu maceratum fuerit in aceto calibeato. deinde exiccatum. esse autem debet acetum illud nigrum acre in quo frustrum calibis igniti et cadentis bis vel ter fuerit extinctum. Ultimum vero remedium est hoc. ℞ aque sublimationis viticelle aque sublimationis gallarum cipressi ana lib. i. misce et de istis aquis omni fine. v. dierum in aurora adolescentulo dentur. ℥. iii. calefacte cum modico zuccari candi post quas tardetur prandium per tres horas. vide quantum contemplationis et laboris necessarium est ad bene consulendum in predictis dispositionibus. Cum ergo cura talis incoata fuerit diligerem valde quod post. xv. dies aliquid de statu huius adolescentuli enunciaretur mihi. alias forsitan esse opportunum esset providere remediis. quibus contemplari deberem. Neque enim in una egritudine ad plenum omnia remedia sciri explicari possent propter revolutionem temporanea egritudinum a principio ad augmentum et sic de aliis. etiam propter diversitatem maioris et minoris fortitudinis virtutis tollerantie activitatis et passibilitatis eius et tu considera ad laudem dei amen etc.

Consilium ad herniam

Vir iste laborat egritudine que ab ydiomate grecorum hernia nominari consuevit et nonnulli etiam ramicem nominaverunt. Alii vero rupaginem ipsam vocaverunt ut 22a tertii in suo capitulo colligendum est. et alibi quamplurie variis nominibus denominari consuevit. que quidem dispositio cum suis diversitatibus et signis et curationum modis quamplurimis multotiens diversificata fit ut aliqua sit umbilicalis hernia nominata. Secunda vero mirachialis. Tertia inguinalis. Quarta oscealis. Et iterum

quelibet harum diuersitatum specificam denomina
tionem recipit ex parte cause materialis vel sibi
vicine vt quedam humoralis nominata sit que fit
ab humore in loco rupture vel relaxationis cōgre
gato ⁊ dicitur hernia humoralis. Nonnulla vero
intestinalis nominata fuit. ⁊ est cum contingit pro
pter rupturam sifac intestina ad locum eruptiōis
descendere ⁊ ibidem congregari. Tertia est vē
tosa nominata vt cum contingit in locum eruptō
nis ventositatem colligi. Quarta est aquosa no
minata ⁊ est quando in locum eruptionis aquosi-
tas congregatur. Et altera est improprie tamē
varicosa nominata proueniens ex plenitudine et
tumescentia venarum que disseminantur per oseum
⁊ vicinas partes quas multo sanguine contingit
ēē repletas. Ultima species est carnosa nomīata
vt cum contingit multitudine carnositatis oseum
intumescere adeo ꝙ quantitatem mirabilem ⁊ ex
tensibilem videat habere intantum vt nonnulli
sapientum hanc dispositionem elephantiam oset
nominauerunt vt hec omnia pulcherime legi p̄nt
22ª tertii allegato caº ⁊ in libello albucaſ de ma
nuali operatione. Et licet alias hec omnia in alio
tractatu diffuse scripserim. ⁊ propriis signis vnā
q̄q̄ predictarum spetierum declarauerim. gratia
tamē vtilitatis habende magis ex opere q̄ sermo
ne huius viri ramicem osealem patet esse prouen
entem ex ruptura sifac in loco inguinis in sinistª
parte. per quam quidem rupturam descender̄ vi
detur aliqua particula girbi adipini qđ ab Auicē.
nominatur beritereon allegato caº per quē etiam
rupture locum ventositas ab intestinis propulsa
recipitur in oseum. quare erit hec ramex cōpōita
ex ventosa ⁊ ea que adipina nominatur vt āte pa
rum declaratum est. Et quia egritudo illa adhuc
satis leuis est eo qz non multū antiquata est ⁊ so
ramen in loco rupture satis paruum est. Ideo hec
hernia vel ramex nondū intestinalis nominari dz
ita vt intestina descendant. licet sit ad illā via si
orificium dilataretur magis nisi diligenter ꝓui
deretur ei. Ex quibus igitur apparere potest qs
sit curationis modus. Oportet enī intendere ad
prohibitionem dilatationis foraminis ne maius
fiat q̄ nunc est. Secundo oportet prohibere ge
nerationem ventositatum multarum que sunt prin
cipalis causa dilatandi foramen illud. Et hec due
intentiones in huius curatione sufficiāt. Et pri
ma quidem intentio adimpleri solet tribus mōis
curationis inuentꝭ a sapientibus. Et primus q
dem modus est firmando partem inguinis cuz li
gaturis cum pannis multiplicatis ⁊ plumaceolis
de coto vel alia materia leui que super inguina cō
primendo collocari debent ⁊ constringi adeo vt ꝓ
hibeant ad inferius descendere. Et hic quidē mo
dus ligature comprimentis fit cum ligatura q̄ lū
bari nominata vel brachali. securius tamen est ⁊
rationi magis consonū vt prius abrasis pilis in
guinibus superponant̄ cerota figure scutalis oēm
illam partem ambientia que composita sit ex me
dicinis exiccantibus glutinosis consolidatiuis et
stipticitatem notabilem habentibus. quale inter
ceteras medicinas mihi expertissimū medicamen
est cerotum factuz de pelle arietina. Et modus cō
positionis eius est talis. ℞ pellē vnā antiqui arie
tis fz vsū ⁊ incidatur minutissime ⁊ mittatur per
viii. dies in acetum nigrum ⁊ conuenienter acutum

deinde. ℞ gūmi arabici dragagantꝭ mumie san
dra. acatie ipoquistidos thuris gumosi sarcocolle
aluminis iameni vel scissi aluminis roche vitreo
li viridis ana ℥. i. gallarum cipressi. ℥. iii. caude eque
pilorum leporis minutī incisorū pilosella vtriusque
plantaginis acatie ana. ℥. ſ. se. plantaginis resine
pini oppoponacis bdelii galbani ana. ʒ. vi. glutis
piscium lib. ſ. Et forma compositionis talis eē dz
℞ aque pluuial' lib. xv. ⁊ misceatur cum pelle infu
sa vt supra cum aceto suo ⁊ cum gūmis dissolubili
bus ⁊ coquantur inuicem lēto igne vsqz ad ꝑfectā
glutinositatem ⁊ cum cocta fuerint insimul ⁊ infri
gidari ceperit superaddātur aliarum mediciarum pul
ueres minutissimi ⁊ cum sufficienti quantitate cer̄
fiant magdaleones. ex quibus cū opus fuerit fiāt
cerota vt supra dictum est. Cerotum qđ fieri dbet
in forma scuti ⁊ poni in ruptura in inguine cum
cuspide versus superius ⁊ ligari cum lumbari vel
aliter. ℞ serapini. ℥. ſ. oppoponacis bdelii rubei a
na. ʒ. iii. mirre. ʒ. v. ceroti de pelle arietina. ℥. iii.
fiant cerota duo super corio. ℞ radicum altee
preparate cum 4ª parte butiri recentis lib. i. fa
rine sisami farine semīs lini ana lib. ſ. olei đ sisa
mo. ℥. iii. croci. ʒ. i. farine frumenti. ℥. i. ſ. cum de-
coctione predicta fiat emplastrum. ℞ granorum
sisami ⁊ fenugreci ana lib. ſ. seminis malue et al
tee ana. ℳ. iii. medulle cruris bouis. ℥. i. granorū
pinearum ⁊ fisticorum contritorum ana. ℥. ſ. macis. ʒ. v.
melliloti camo. ana. ℳ. vi. radicuz peucedani. ℳ
iii. incidenda incidantur ⁊ contundātur ⁊ buliāt
in situlis tribus aque medietatꝭ consumpta. His
tribus remediis in ruptura inguinali sic procede
mundificato prius corpore fac corpus in lecto ge
scere per. vi. vel. viii. dies ⁊ cum antescripta deco-
ctione pluries cum spongiis locum fomenta ⁊ de
hinc locum rupture vnge cum vnguento de corti
cibus castanearum ⁊ postea petiam super qua extēsuz
sit emplastrū factum calidum super vnguento et
loco apponatur corpore quiescente per dies vt s̄
quo facto apponatur cerotum vt supra in descrip
tione eius dictum est. potest eger ⁊ continuo vti ꝯ
fectione cōstrictiua. Adhuc pro complemento hu
ius intentionis vtatur hac confectione de qua sēp
per horas tres ante cibum accipiat rotulam vnā
i. ℥. ſ. aut saltem per vnam horam ante cibum. ℞
spetierum diacimini. ʒ. ii. spetierum diagalange. ʒ. i. se
minis plantaginis acatie ipoquistidos masticis a
na. ʒ. i. pul. zuccari lib. ſ. cum aqua plantaginis fi
at confectio solida. Abstineat patiens a lacte ⁊ lac
ticiniis cibis. a leguminibus a fructibus humidis
a cibis valde pinguibus ⁊ ab omnibus que vento
sitates in intestinis generare possent a potibus ⁊
cibis mellitis ⁊ valde dulcibus ⁊ sil'ibus. Scdˀs
principalis curatōis modus est per incisionem in
inguine factam que non placet mihi propter ma
gnum periculum eius. Et iterum magis orren-
dus est modus ille eo quia a quibusdam ⁊ non be
ne peritis talis incisio fit castrando homines. Cū
enim secuerunt transuersaliter didimū inferiorē
partem eius cum testiculo sibi appenso extrahunt
ex qua operatione plurimi periclitantur magis q̄
sanentur. quare hic modus omnino fugiendus est.
Et si contingeret ad illum velle descendere nullo
modo fiat sine consilio viri sapientis in scientia ⁊
opere longo tempore attriti cuius consilio semp
adherendū ē. Tertius vō modus special' curādi

dispositionem istā cauterio perficitur ⁊ hoc dupl'r
quidam enim festinatione diligenti actuale caute
rium spericum vel oblongū in loco inguinis appo
sitū rectitudinal'r vbi iuenitur didimus apponūt
vsq3 quo didimū transuersaliter comburant dind
medicinis dol' sedatiuis ⁊ escaram cadere facienti
bus procedunt post quas sublequēter administrāt
medicinas mundificatiuas regeneratiuas īcarna
tiuas ⁊ ad cōsolidatiuas finaliter transeundo. Et
hic modus apud me non euacuatur a timore ma
ximo eo quia propter doloris vehementiā freqn
ter accidit apostema ad talem operationē quod ē
deterius ꝙ pricipalis egritudo. Et iteꝝ q2 si opa
tor in scientia anotoica nō fuerit bene peritus fre
quenter ex contactu neruoꝝ cordaꝝ ⁊ partiū sifac
peruenitur ad contractionem spasmosā que valdē
verenda est iuxta sententiam aflorismoꝝ 6ª In vl
nere spasmus mortale. Secundo vero hic curā
di modus perficitur cuz cauterio potentiali parti
bus iam predictis applicando. ⁊ hic quidem curā
di modus omnino securius est ⁊ proprie cum fue
rit a viro scientifico aut bene exercitato obseruatꝗ
fiat autem premiss' vl'ibus ⁊ particl'ibus eucuatō
nibus applicando potentiale cauterium cōiter ex
capitello factum partibus predictis non vna tātū
sed pluribus reiteratis applicationibus renouādū
tociens vt perueniatur ad sectionem transuersalē
didimi. Deinde fiat reuolutio ad curandum vlcus
cum his que faciant escaram cadere mundificant
regenerant incarnant ⁊ consolidant. Hec ī sūma
sunt vtiliora que fieri possent in hoc casu.

Consilium ad herniam.

Ernia discurrit varias species
vide ab Auicē. fuerit onmissa si
gna ⁊ cē ⁊ theoria. Prima
species humida aquosa ē. Cura
eius est cura asclitis. Minoratō
℞ azarici hermodatiloꝝ ana.
ʒ.i.ß.℥℥.℈ i.ireos.ʒ.i.aque mell'.℥.iii.fiat infusio
⁊ colatura detur. vl' ℞ ell'rii indi.ʒ.iii. eris busti
g.viii.cuz.℥.ii.aque ireos fiat potus. Aliud. ℞ pil
lulaꝝ de mezereon cum modico sulfuris fiant cū
succo rosaꝝ pill'e. Digestiuū est. ℞ īfusionis ciceꝝ
ru.℥.v.cum duabus radicibus. vl' aque sublimatio
nis radicuz genestre.℥.v. Aliud. ℞ aque milii sol'
apii ana.℥.i.ß. Eradicatio cum suprascriptꝗ aucꝗ
in dosi. Rectificatio epatis. ℞ trociscoꝝ dyarodō
specieꝝ dyacinamomi ana.ʒ.i.spodii subtilissime
triti.℈.i.zuccari pe coctionis.℥.iiii.cum aqua fe.
fiat confectio in rotulis.ʒ.ii.ante omnē cibū. Con
sumptio materie cōiuncte. ℞ radicū recentꝗ ireos
⁊ cucume.asinini ana lib.ß.farine orobi ⁊ fabarū
ana.℥.iiii.succi molliū extrēitatū lauri.℥.iiii. fiat
emplastrū. 2º ℞ masticis sandarace ana.℥.ii. ipo
quistidos.℥.i.terre sigillate bene preparate ana.
℥.ß.fiat linimentum in mortario bis vel ter ī die
Secunda species est ventosa. consydera causaz
ventositatis. Prima intentio est minorādo vē
tositatem in superioribus congregatam a quibus
dependet primo. ℞ cimini anisi carui feniculi a-
meos cardamomi ana.M.i.seminis rute.M.ß.in
tribus lib.aque buliāt vsq3 ad consumptionē cuius
decoctionis ℞ lib.olei rutacei laurini ana.℥.i.ß.
salis idi salis gēme ana.ʒ.ß.zuccari ru.℥.i.ß. pro
clisteri. Iteꝫ. ℞ radicum artanite coloquintidō her
modatiloꝝ ana.ʒ i.salis indi.℥.i.ß.rute.ʒ.ß. bac
baꝝ lauri.℈.i.cū melle fiant suppoª. Aliud. ℞ cō
ticum fabaꝝ lentium excorticataꝝ ana.M.ii. mi
lii excorticati ⁊ furfuris ana scutellas duas cimini
⁊ seminis rute ana.M.ß.calefiant omnia in fūdo
caldarie sicce ⁊ fiat sacculus magnus ⁊ cetꝗ. Altera
intentio est rectificatio membri. primo accipiēdo
omni mane.ʒ.i.metridati cum.℥.ii.decoctiōis ru
te. est medicamen diuinum in medicando ventosi
tatꝗ ⁊ abscindendo malā complexionē generatam
eaꝝ. Aliud. ℞ specieꝝ ell'rii de baccis lauri fiant
pill'e cum succo rute. Tertia intentio est cōsum
ptio ventositatis contente. primo. ℞ aque cinerū
ciatū vnum sulfuris viui.℥.ii.bacharū lauri cobz
bagne ⁊ est in rei veritate cardamomuz maius a
vulgo dictum melegete ana.℥.ß. tritura oīa post
buliant ⁊ predicta aqua fomentetur cum spōgiis.
Item apponantur ventose. Tertia species ē hūo
rosa sanguinea q2 ibi est tensio. calidus ⁊ hūidus
tactus rubeº pulsaº. Cura fl'oia basilice. Sequēti
mane soluat'. ℞ decoctiōis fructuū.℥.iiii.reubar-
bari.℈.ii.spice.g.iiii.dyaprunis simpl'.℥.ß. Eadē
die applicetur hoc emplastꝝ. ℞ succi solatri lib.ß
rosaꝝ florū plantaginis ana.℥.ii.liquiritie cocta
rum in aceto lib.i.farine ordei.℥.v.olei rosarum
℥.iiii.fiat emplastrū. 3ª die ventosetur fl'atica vt
plurimū fit per viam paulatine congestionis quia
a superioꝝ membroꝝ egritudinibus fl'aticis ⁊ fri
gidis raro fit crisis talis. cum in talibus non fer
uentur materie ad expulsionem creticam. etiam
tales materie non stimulant multum virtutez ad
crisim. significatur tamen ex frigiditate sp'ata ⁊ le
nitate tactus loci remanentia fouee post compres
sionem ex priuatione lucentie que est in aquosa as
siduitate tumoris. Cura prima intentio frequēs
minoratio. ℞ turbith.ʒ.ii.℥℥. ʒ.i. zuccari ad pon
dus omniū cum aqua absinthii dos'.ʒ.i.oī 4ª die.
2ª intentio digestio cuz aqua mellisse betonice ab
sinthii ⁊ cetꝗ. adde aceti squillitici.℥.i.cuz zuccaro.
3ª intentio rectiº membri omni mane.ʒ.i.tiriace
cum aque assari.℥.ii.calide. 4ª intentio materi
eꝝ coniunctaꝝ vltimata consumptio. ℞ sādarace
℥.ii.sarcocolle ru.℥.i.cineris stipitis fabaꝝ vl' sar
mentoꝝ vitis lib.i.puluerꝫ lib.ß.aceti squilli
tici.℥.ii.buliant cum aqua capitelli 3ª vsq3 ad spis
situdinem ⁊ emplastret ex eis calis osceum ⁊ vide
bis mirabilia ⁊ est infallibile. 4ª species carno
sa cuius cause sunt cause carnositatis in hoc loco
añtes ⁊ primitiue vt in pinguantia. patet priua-
tione doloris in loco caliditate remissa respectu
caliditatis laudabilis ruboꝝ per partꝗ extenso soli
ditate tactꝗ. augmentū eius velox ⁊ quādoq3 ad ꝙ
titatem capitis humani. Cura a principio vsque
ad medietatem augmenti faciliter curatur fl'omā
do. pº basilicam post comunē. 2º distrahendo sāgui
nem ad emoroidas aperiendo eas cū felle thauri
aut decoctione sulfuris viui. 3º ventosetur pulpe
interioꝝ coxaꝝ ⁊ cruriū. 4º cum omni regimine
frigido ⁊ sicco contrariante carnositati ⁊ sāguinei
tati. 5º cum repercuss'. ℞ granoꝝ lentis solatri
rosaꝝ folioꝝ plantaginis ana lib.ß. farine ordei
lib.i.albumina ouoruz trium coquantur in aq̄ cuz
4ª parte aceti ⁊ addita farina fiat emplastrū ⁊ ap
plicetur sex diebus. dum vero deuenitur ad prici
pium augmenti vl'is difficil' redditur eius curatō

⁊ ꝓpꝛie cum venit ad medium statis tunc enī non conferunt repercussiua quia materia tota fluxit. nec digestiua ⁊ euacuatiua etiam. fit tamē hoc ne materia aliqua fluat. ℞ boli armeni terre sigillate ana. ℥. i. farie volatilis. ℥. i. ʃ. sādarace masticis ana. ℨ. ii. cum succo rosarum fiat linimentū in moztario plumbeo et liniatur. post adhibe hoc compositū. ℞ saponis nigri. ℥ ii. auripigmēti ℥. i. ʃ. sulfuris viui. ℥. ʃ. calcanti vsti. ℥. i. ʃ. cum aq̄ salis armoniaci incoꝛpoꝛentur in moztario. Appone hoc cauterium inferioꝛi parti osei vt faciat escaram amplitudine vnius ducati ⁊ non dimittatur vltra hoꝛam ne fiat escara pꝛofunda attingens ad vasa inuoluta aut arterias. Facta escara cum assungia ⁊ butiro mollificetur escara vsq̄ ad casum eius post applica vnguentum aploꝝ 5° cañ Eliquat enim ⁊ consumit carnes sufficienter. Itē applicetur causticum in mediis ⁊ lateralibus ptibus osei intantum q̄ in oseo fiant sex vel octo rupture diuersꝭ locis vt conuenienter possit applicari medicamina ⁊ consumptiua secundum omnē differentiam positionis. omni tamē 3ª aut 4ª die leniendo partes vlceratas cum aqua pª capitelli Consumpta ergo carnositate quod apparet ex reductione osei ad pꝛistinam magnitudinem quod tamen non fit in spatio minoꝛi vnius aut medii anni tunc pꝛocede cum consolidantibus sed non nisi magna causa te impedias in hac cura. Quīta species varicosa etiam cum venis ⁊ arteriis circumuolutis in superficie osei sic vitis inuoluitur arboꝛi cuius materialis causa est sanguis mlicus a superioꝛibus paulatine effusus vel ibi congestus stante epate debili in expellendo mlīaꝫ ad splenē vel splene debili in attrahendo cum pꝛesentia extrinsecaꝝ causaꝝ generantium mlīaꝫ vel sanguinem melancolicum. Cura vt in pꝛecedenti. ℥. quātum ad pꝛimā secundam ⁊ tertiam intentionem ⁊ quartam. vº vero. f. causticatio dimittatur. Sed applicetur emplastrum de mucillaginibus ⁊ pꝛopꝛie vigoꝛatum cum gūmis quattuō apposito sapino bdelio ⁊ armoniaco applicatio aque sulfuree aspaltine ⁊ enee encatisinando sepe. intentio enīꝫ est magna. f. resoluere exiccare lenire ⁊ cetꝭ. Et est difficilis cure pꝛopꝛie in religiosꝭ vtentibus cibis grossis ⁊ adurentibus. Sexta species quā Aui. vocat burio 22ª tertii caº 2º pendens a sāguine melancolico multiplicato non solum in oseo ſꝫ in substantia testiculoꝝ ita vt mirabiliter intumescant partes. vt videre contingit āte foꝛes ecclīaꝝ Et siquidem iste tumoꝛ existat tante magnitudinis vt transcendat mensuram illi indiuiduo hūane speciei conuenientem cum duritie tensione sanguine stante in membꝛis absq̄ pustulis ⁊ coꝛruptionibus. tunc ille tumoꝛ est elefantia. cum pustulꝭ vero duris ⁊ coꝛruptis tunc est lepꝛa elephantica Cum autem tumoꝛ pꝛedictus est non valde magnus cum signis supꝛascriptis tūc dicitur hernia dura osealis. cum pꝛouenit ad statum ⁊ confirmationem curetur cura apostematum duroꝛum.

Pꝛima intentio est subtractio materieꝝ mlīcarum in venis ⁊ splene abundantium flomādo basilicam sinistri bꝛachii. 3ª die farmacando cum. ʒ. iii. catartici imperialis cum aqua violarum vl̄ nenufaris. 2ª intentio ē digestio cum aquis violarū lupuloꝝ farfare. 3ª intentio est eradicatio. ℞ epithimi. ʒ. i. lapidis lazuli. ʒ. ʃ. cassie tracte cum aq̄ violaꝝ. ℥. ʃ. 4ª intentio est materiei consumptio reuoluendo a mollificatione ad resolutionem et e 9º. Pꝛima ergo septimana omni die encatisinetꝭ cum decoctione radicum altee granoꝛum sisami fenugreci seminis lini ana. Et post extractionem liniatur membꝛum cum oleo sisamino ⁊ amigdalaꝝ dulcium ⁊ bdelio dissoluto cum succida lana. 2ª septimana encatisinetur cum aqua cineris in q̄ bulierit fenugrecuꝫ ⁊ camomilla. Et super empl'a cum hoc. ℞ radicum scrophularie vel herbe mauri secundum neapolitanos radicum bꝛionie ana lib. ʃ. mellilotí camomille fe. aneti assari ana. ℥. i. ʃ. coquantur radices vsq̄ ad mollificatꝭ ipsarum post terantur subtilissime ⁊ fiat emplastꝝ superponendū oseo ⁊ inguinibus tota 2ª septimana. 3ª vero septimana cum mollificantibus ⁊ sic circulariter. omni tamen septimana soluendo ventrē cū dyakene ⁊ aqua lactis. Et ī sūma hec est duri apostematis canonica curatio. Septima species ē intestinalis vel zirbalis pꝛopter dilatationem vl̄ relaxationem didimi aut pꝛopter rupturā illius didimi ⁊ hoꝝ cause sunt note 22ª tertii inter q̄s ponitur nocumentum in anhelitu pꝛoueniens in spirando. tunc enī fit magna compꝛessio ⁊ tractus dyafragmatis ad intra siue sit pꝛopter attractionem violentā aeris. siue fit quia in tali nocumēto anhelitus aer ⁊ vapoꝛes ⁊ fumi calefiunt ⁊ consequēter rarefiunt ⁊ cotīr maioꝛem locum occupāt q̄ pꝛius et consequenter vehemens compꝛessio ⁊ distensio fit intestinoꝝ ⁊ sifac pꝛopter quod habentibus herniam ⁊ intestinalem ⁊ ventosam in I spiratione superexcrescit tumoꝛ ⁊ in expiratione decrescit. Cura pꝛima intentio est reductio intestinoꝛum ad loca pꝛopꝛia cum scutella lignea vl̄ cum manibus omni ingenio cum ventosa super I guen cum inclinatione capitis. Secunda intentio est sedatio doloꝛis siue pꝛoueniat a ventositate soluente continuitateꝫ didimi siue a multitudine materieꝝ humoꝛalium siue ab intestinis ⁊ fecibus grauitantibus pꝛimo clisterizando cum decoctiōe seminis lini fenugreci ⁊ granoꝝ sisami cum multo oleo ⁊ butiro recenti vel cum lib. ʃ. bꝛodii pulli cum tantundem olei sisamini cum. ℥. ʃ. salis gemme vel cuꝫ oleo solo. 2º ℞ doꝛelle. ℥ ii. granoꝛum sisami fenugreci seminis lini ana. ℥. i. radicū lilioꝝ alboꝛum ⁊ altee ana. ℳ. iii. anisi cimini se. aneti ana. ℳ. i. ʃ. camomille. ℳ. iiii. bdelii. ℥. i. coquantur omnia ī quattuoꝛ fialis aque et fomentetur cum spongiis magis. Quo facto super oleo emplastretur hoc. ℞ gallaꝝ cupꝛessi. ℥. ii. farie volatilis. ℥. iii. pulueris radicuꝫ consolide maioꝛis ⁊ minoꝛis ana. ℥ i. glutinis piscium. ℥. i. ʃ. dꝛagaganti gūmi arabici mumie spodii ana. ʒ. ʃ. sādarace boli armeni serapini ana. ʒ. v. Coquantur farine in duabus partibus aque cum tertia parte aceti nigri vsq̄ ad bonam spissitudinem cum sufficienti quantitate cere ⁊ additꝭ pl'uribus fiat emplastrū 3ª intentio materieꝝ distractio ventosꝭ applicatꝭ ingui plpe crurium ⁊ natibus ⁊ cum ligaturis ⁊ fricationibus a genu infra. floia etiam basilice vl̄ nigre vomitu menstruoꝝ pꝛouocatione ⁊ emoꝛoidarum ⁊ cetꝭ. Quarta intentio est pꝛohibitio reiterati descensus pꝛedictaꝝ materieꝝ. pꝛimo subtrahendo causas vētositatꝭ impellentꝭ ⁊ humiditatis lubꝛicitantis intestina ⁊ vias descensus cum iteratiōe euacuationū matie stiatice mucillagiose

⁊ aquo⁹e. materie enim cronicaꝝ egritudinũ nõ seruantur ad vnam crisim vt cum diaturbith. vel ℞ pulpe colognthide .ʒ.i.turbit.ʒ.i.bdellii.ʒʒ.ana ʒ.i.fiant pillule cum ieralogodion de quibus sumatur bis ĩ ebdomoda cũ aq̃ yreos hec medicina aduersatur omnibus sciaticis egritudinibus. 2° di uersio ad vias vrine ⁊ ad hoc mirabile est. ℞ aq̃ radicuz genestre rubee apii ana.ʒ.i.ſ. ante ꝙ statim sumat tres pillas ex puluere granoꝝ milii solis factas cum succo apii. 3° vsus adequantiuz materias sciaticas ⁊ pure diuertentium. Primũ vt I septimana bis accipiat.ʒ.i.ligni aloes electi peten tis fundum aque et imergitur cum.ʒ. mellicrati. Secundum bis in septimana .ʒ.i.metridati. Tertium bis in septimana opopire. ʒ.i. et est in exiccando sũe potentie. 4° cum regimine ⁊ cetera. Potus in hyeme. ℞ floꝝ mellisse ʒʒ albi et leuis granoꝝ paradisi nucismus.ana.ʒ.i. aque cisterne lib.xxv.mell' ellecti.ʒ.xvi. coquantur in aq̃ cum speciebus ad consumpti quarte parti post addẽ medicinas ⁊ fiat iterum coctio vsq3 ad tertiam partem.potetur solum vel vna pars eius cuz.ii.partibus vini. Quinta intentio est consolidatio viarum laxarum apertaꝝ vel ruptarum. Primo ℞ scorie ferri ĩ aceto frixe minute.ʒ.ſ.sãguinis draboli ar.thuris masticis terre sigillate acatie ana ʒ.ii.gallaꝝ cupressi mumie ana.ʒ.vi.glutinis piscium.ʒ.ii.dissoluantur glutina in aceto ru. ⁊ icõ porentur iste species cum.ʒ.ii.resine ru. ⁊ cũ cera fiat vnguentum quo oseum ⁊ inguinales partes I vngantur ter in die ⁊ apponatur pila vel scutum cum forti ligatura ⁊ hoc remedium est integre sanans citra.xl.dies nouam rupturaz ⁊ nõ magnã valdẽ. Magne antẽ rupture vel antique tunc applica cerotum figure scutalis cũ emplastro ex pelle arietina compositione mea in consilio meo de hac materia ad dominum Hugonem cipzensem ⁊ Dimitto fantasias Gentilis de limatura calibis cum consolidatiuis interius ⁊ magnete exterius apposito. Soleo interiz administrare hec elsriuz ℞ thuris masticis acatie ipoquistidos ana.ʒ.i.ſ. rosaꝝ spodii cimini torrefacti se.aneti ana.ʒ.i.gallaꝝ cupressi.ʒ.ſ.limatur tenuissime calibis scorie ferri amborum frixorum in aceto in.ʒ.ſ.arilloꝝ granatoꝝ acriuz exiccatorum.ʒ.i.fiat puluis per se.post ℞ mell' rosati confecti cum foliis lib.i.ſ. zuccari albi lib.i.vini granatoꝝ lib.ſ.dragagãti gũmi arabici ana.ʒ.ſ.hec duo buliant simul cum mell' ro.zuccaro ⁊ vino granatoꝝ vsq3 ad inspissationem ⁊ cum tepuerint effundantur in mortariũ vbi cum aliis speciebus diutissime conterendo incorporentur. diuinum quidam medicamen hoc ẽ vt experiẽtia mihi frequenter inotuit.dos.ʒ.ii.bis in die ⁊ post cenam.ʒ.i. Sexta intentio est modus adbustionis vel incisionis partium per quas didimus ad oseum descendit.pt3 castrantibus.

Septima intentio est prohibitio recidiue que quidem completur per assumptionem.ʒ.i.opopire in aurora bis in septimana descripte a Nicolao ante prandium per quattuor horas per spatiuz duoꝝ vel trium mensium. 2° simil'r condiantur pinee parue adhuc molles ab arbor' accepte assumpte vt prius. 3° mumie.ʒ.vnius.xii^a pars facte in pillis omni die per duos vel tres menses. 4° masticis ʒ.iii.o' manc.die v° vtatur sepissime radice vna consolide. 6° vtat' ĩ cibis puluere gallaꝝ cupressi. 7° portet super inguine suo continue cerotũ vnius solum de rasura eboris factum. 8° frequenter en catismetur cum aqua aluminosa naturaliter tali ⁊ artifitialiter facta. mirabiliter eniz preseruat ab euentu huius egritudinis ⁊ recidiuationis.

Consilium de ingenti tortura spondilium siue de gibbolitate.

Jcut exercitiũ corporis ẽ actus per quem humani corporis sanitas deperdita recuperari ⁊ ad presens conseruari et a lapsu defendi potest.sicut omnium illustriuz physicoꝝ sententie cõfirmant. quoniam ipsum enim conuenienter factuz fecit ad expulsionem superfluitatum tam prime ꝙ̃ se ⁊ tertie digestionum. ⁊ per ipsum etiam vẽtositates ⁊ fumositates tam in capite ꝙ̃ ĩ pectore ⁊ inferiori ventre reperte expelluntur ⁊ cõsumũt vnde membra principalia ⁊ reliqua omnia cõuenienter expurgata ab eis sunt fortiora ad producendum operationes toti corpori conuenientiores Jta etiaz exercitium anime rationali attributum est actus per quem omniũ sẽsuũ interioꝝ operationes perfectiores producuntur ⁊ intellectiua potẽtia propter hec ad speculandum circa difficilia et altissima rez perfectior efficitur. Ea propter gauderem ego si tantum mihi natura donasset ꝙ̃tum in vtriusq3 iam dictis perfectior fieri possem. Nã enim corporalis labor a me deficit cum nulla dies mihi in otium corporis exeat. similiter etiam neq3 occupationes circa necessitatem contemplandi in difficilibus a me vacue sunt. sed assiduitas exercitii in talibus diuino tamen afflatu preuio me iuuabit.quoniam labor omnia vincit im.pbus ⁊ duris vrgens in rebus egestas. Juxta illum mãtuani poete sermonẽ georgicoꝝ p°. Hec itaq3 apparent quoniã mihi nuperrime labil' corporis humani compago optulit mihi adolescentem annoꝝ circa 14.vl' 15.qui ingenti spondiliuz tortura molestatur que valde fortis est ⁊ extensa. Jntantũ ꝙ a spondili 4ª inclusiue de his que sunt ĩ collo vsq3 ad spondilem renum secundam exclusiue omnes alie torte sunt ⁊ curuate versus dextram partem propter quod lordo'us est in eadem parte valde magnifice.Unde et spatula dextra cum parte colli superius eleuatur necessitate rei.Cum enim 4^a 5^a 6^a ⁊ 7ª spondiles colli trahuntur vsq3 iferius necesse est costas impelli versus partem illã.⁊ ppẽ violentiam tractus vtriusq3 earum spondiles dorsi oẽs xi.curuate ⁊ impulse sunt versus illaz partẽ Cum enim extreme partes costaruz posteriorum infixe sint spondilibus dictis.igitur propter curuaturam predictarum spondilium necesse est costas impelli versus partem illam ad quam incuruantur spondiles.Cum ergo spondiles incuruate sint versus dextram vt sensus visus ostendit. necesse fuit ordoseon.i gibbositatem fuisse factã ad latus dextrum ⁊ eminentiam apparentẽ. Et nõ q2 propter curuaturam predictaꝝ partiũ ad dextram necesse fuit costas que inueniuntur in latere sinistro moueri versus motũ ipsaꝝ spondiliũ predictaꝝ. ⁊ spondiles cum hoc ꝙ incuruate sunt versus partez dextrã etiã incuruate sunt vel sus anteriorem.vt sẽsus visus ⁊ tactus ostẽdit.Jdeo ex hoc

fundamento soluuntur quattuor apparentie.

Et prima est quod ala spatule sinistre videtur eminentior et eleuatior quam dextre. Secunda est quia sub ala illa apparet concauitas magna vbi locaretur meus pugillus. Et tertia est apparentia: quia mendose coste sinistre partis videntur ad anteriora et parum ad superiora contracte. Et 4a est quia magna comprehenditur flexio in ilio sinistro in parte anteriori. Et quinta est quia in loco posteriori sinistri renis videtur esse incuruatio versus dextrum. Et sexta apparentia est. quia caput istius viri pendet versus sinistram partem. Et hec omnia correlarie aspicienti torturam illam et nodum contractionis eius facillie demonstrari possent. Preter hec etiam collige. quod pectus eius anterius magnifice defedatum et deformatum est.

Primo quidem quia os superius quod denominatur cathena gule decliue est versus partem sinistram. et secundum alterum extremum magnifice eleuatum est versus extremitatem humeri. probatur quia contractio spatule dextre versus superius et ad latera de necessitate eleuauit illius ossis partem sibi contiguam. Et secundum apparens est quod thorax eius videtur valde occultum et minoratum et proprie in inferiori parte. hoc autem contingit propter tractum spasmosum et contractionem septem ossium ex quibus torax componitur. quomodo enim tortura in illis ossibus tam ingenti et extensa existente. possent illa ossa conuenienter nutriri Nil ergo mirabile si continue magis arefiant.

Et tertium apparens est quod cartillago supposita ori stomachi apud italos nominatum granatum et parua et extenuata multum sensu tactus percipitur et visus. Quartum apparens est quod quinque mendose coste tam in sinistra quam in dextra parte exiles et fere torrefacte sunt. quod apparet ex eodem fundamento verificari. Et quintum sensui notum est fortis et saltuosus motus cordis. intantum quod sensu visus huius adolescentuli coste percipiuntur eleuari. Cum enim per talem torturam trachea arteria necessario sit aliquantum circumflexa propter quod aer ab extra ad intus quantus et quando oporteret non sufficienter ingreditur etiam si virtus ad attrahendum esset fortis. virtute itaque existente debili et via tractus aeris existente tortuosa vel flexa parumper non attrahitur aeris quantitas sufficienter et quamcito oporteret ad satisfaciendum necessitati. sed necessitate crescente vltra temperamentum et corde necessitato ad faciendum conatum magnum necessario accidit talis pulsus cordis qui est vehemens et velox motus partium eius de centro ad circumferentiam. Nec constat quod virtus pulsatilis sit debilis. propterea quia virtutes necessitate vehementius agunt vt Gal. primo comento pulsuum comento 4o. Et superadde huic motiuo quod cum propter necessitatem auctam multitudo fumorum et vaporum et aeris facti vilis congregatio fiat in corde adhuc maior virturis conatus est necessarius ad constringendum cor. Ita quod non minoris magnitudinis velocitatis et frequentie esset hic motus saltuosus cordis penes sistolem quam diastolem. si eque bene comprehensibilis esset sistole sicut diastole. et horum sermonum quamplurimi capiunt fundamentum ex sententiis G. iteriorum 4o ca° 3° et xi° contiendi ca° 2°. Et 22° etii ca° de gibbositate et pluries alibi. Et tu lege volumina si vis bene itelligere. Secundum capitulum declarationum premissorum. vt autem predictorum sententie clarius elucescant. pro notitia causarum diuersitatum et signorum prefate dispositionis premittatur primo descriptio huius dispositionis que est quod gibbositas est tumor vel eminentia spondilium spine ad aliquam differentiam positionis facta propter incuruationem spondilium prouenientem aut a forti impulsione a ventositate aut a materia mollificante ligamenta et neruos a nucha orientes. aut propter motum spasmosum in predictis partibus factum vel fientem per quam remouetur formositas et pulchritudo stature hominis cum corruptione figure vel forme partium predictarum. Dicitur gº primo quod gibbositas est tumor. propter enim incuruationem aliquarum spondilium necessarium est presens consyderatio. Nam dato quod aliarum partium corporis ossa vt focilia brachiorum et crurium incuruari possint et proprie in etate pueritie. vt sensus manifestat apud plurimos in quibus tortum est focile tibie vel alterius partis. Illa tamen curuatura non est de qua ad presens intenditur. cum non sit necessarium in illius ossa remoueri a propria iunctura eorum. Dicitur 3° ad aliquam differentiam positionis. nam cum propter aliquam de causis statim dicendis spondiles incuruantur. tunc si contrahuntur ad extra ad intus est species gibbositatis ad anteriora que nominatur struma. Si vero contractio fiat ab intus ad extra. tunc fit eminens in posteriori parte. et incuruatio versus anterius Si autem contractio spondilium fiat a dextro in sinistrum. tunc accidit gibbositas in situ et arcuatio partis dextre versus ipsam. Et ita si bene consyderetur huius iuuenculi dispositio proprie est in parte dextra eius et in anteriori eminentia manifesta et concauitate in posteriori et sinistra partium vt supra etiam tactum fuit. Dicitur autem quito prouenire hec propter impulsionem et hoc quidem exterius accidere potuit vel potest et proprie in etate infantie cum imprudentia et intemperato motu pertractandi infantes ligando comprimendo vel distrahendo spondiles ipsorum costas et toraces. aut frequenter contingit a cunabulis et brachiis educantis eos cadere. necnon super spondilibus adueniente casu contusione compressione vel impressione. propter que ossa que teneritate sua velut cera sunt flexibilia talia nocumenta acquirere possent Similiter etiam in infantibus propter corruptionem lactis eorum multiplicantur ventositates que in neruis et ligamentis spondilium colli et dorsi multiplicate extendunt et dilatant predicta membra et consunctiones cartilaginosas spondilium ad inuicem Et hec quidem dispositio cognoscitur per paulatinum et tardum euentum eius et multiplicationem gurgulationum et rugituum in stomacho et in intestinis omnibus et ypocundriis. sicut imediate dicta dispositio cognoscitur per velocem et subitum euentum eius. Ponebatur 6° spondilium eminentiam fieri posse propter mollificationem. Si enim mucillaginosa materia imergatur in ligamentis et inter partes spondilium cartilaginosas diu permanens ibi est causa vt non fiat bona partium compositionis substentatio et secundum quod contigit intus vel extra vel in dextra vel in sinistra parte magis multiplicari materiam mollificantem. Ita et incuruatio et gibbositas representatur in illa. Et hec iterum etiam velocis et festini euentus est. propter

quod distinguitur ab ea que fit a causa primitiua Et differt ab illa que fit a ventositate per absentiam rugituum predictorum et mollitiem tactu perceptam et sic de aliis. Potest iterum et 4° gibbositas in spondilibus euenire propter apostema magnum genitum in lumbis interioribus. aut in ipso medio costarum aut in musculis exterioribus appositis lateraliter ad spondiles vel in venis ipsarum Adhuc etiam et 5° contingere potest incuruatio spondilium: propter spasmum euenientem in aliquo vel in aliquibus xii. parium neruorum orientium a spondilibus dorsi. vel septem parium orientium a spondilibus colli. Cum enim materiam grossam contingit infundi in eis. si fuerit in his qui oriunt a dextra parte contractio fiet versus illam. et eminentia versus sinistram et e9°. et sic de differentiis positionis. que est anterioris ad posterius et e9°.

Sexto iterum contingere potest hec impulsio spondilium propter vehementem impulsionem a virtute factam in laboribus crisis. materias enim illas frequenter expellit multas et vehementi motu. propter quod spasmus et mollities in predictis partibus accidere potest. Et hec quidem cognoscitur quia precesserunt ipsam febres molestissime a multa materia prouenientes. Et etiam a numeratione signorum euenientium in febribus reuolutis per quartanarios dierum vt quarti ad septimum septimi ad vndecimum. vndecimum ad decimumquartum et sic de aliis. Et tales quidem dispositiones plurimum sunt male terminationis. Ultimum vero quod ponitur in descriptione iam notum est. propterea quia sicut per debitum situm partium spondilium ad inuicem et recte statur et formose redditur homo. ita per earum remotionem ab inuicem defedatur. Et quorum omnium fundamento intelligenti apparet quod tortura spondilium omnis reduci potest ad ternarium numerum. Et prima quidem ad ipulsionem. Secunda ad mollificationem. Et tertia ad spasmum. Et prima quidem potest variari quatrupliciter. primo propter impulsionem a causis primitiuis euenientem. Secundo propter impulsionem a ventositatibus predictis factam. Et tertio propter apostema magnum. Et quarto propter vehementem impulsionem in crisi ante factam

Secunda vero ordinis species torture spondilium fieri posset a multa materia mollificante et lubricante ligamenta neruos et nucam vt iam dictum est. Secundo etiam fieri posset hec mollificatio a primitiua causa cum applicatione et frequentatione rerum mollificantium. vt linimentorum embrocationum et balneorum et consimilibus. Tertio vero ordini species torture spondilium assignant due Et prima quidem est propter spasmum de repletione

Secunda vero propter spasmum de inanitione Et hec quidem distinguitur a prima. propterea quia non fit nisi in tempore prolixo. et cum signis significantibus euacuationes fortes exiccantes corpora aut propter insensibiles euacuationes vt per multam resolutionem in febribus sudore et consilibus factam. Ex quo si bene consyderas ad istas nouem species torture spondilium omnes euenire et imaginari possibiles reduci possent. preter decimam prouenientem a venenis de qua non curo ad presens Et ex hoc fundamento iterum correlarie concludit secundo principaliter noticia causarum. Tertio iterum apta est declaratio signorum inseparabilium istarum dispositionum. Et quibus tandem vltimate concluditur. quod huius viri dispositio triplex est procuratione digna. Et prima quidem est gibbositas a prima spondilium dorsi vsque ad sextam ad anteriora facta. Secunda est gibbositas et eminentia magna in dextra parte ad exterius. Et 3a est attractio duarum costarum inferiorum de completis. et attractio etiam costarum que mendose dicuntur versus interius et superius. propter quarum contractionem comprimitur cor. Et sequitur motus eius saltuosus. vt in primo ca° demonstratum est. Hec in summa est huius viri dispositio non leui labore demonstrata.

Tertium capitulum est de regimine huic viro conuenienti per sex res non naturales dictas.

Ut conuenienter possit eligi modus regiminis huius viri. Premittendum est p° quod causa efficiens materialis huius dispositionis est multa materia flatica mucillaginosa dominanti. et partim aquosa que mollificationem fecit in spondilibus et cartilaginibus earum et neruis orientibus a nucha. Uerum quia apparet modus attractus versus dextram partem cum soliditate et duritie non est dubitabile materie grosse flegmatice magnam partem inueniri in nucha. et magis in neruis orientibus in sinistra parte eius. et in musculis lumbalibus intrinsecis et exterioribus. propter quod versus sinistram partem fit contractio et tumor versus dextram partem. vnde ex hoc concluditur quod hec dispositio est valde difficilis. quoniam est composita ex spasmo sinistre partis et mollitie dextre partis. Uerum quia talis spasmus iam est factus et non in fieri propter absentiam doloris attractiui motus. Ideo videtur quod omnia instrumenta que administratur debet esse calefactiua in 2° gradu et vltra ipsum aliqualiter exiccatiua. non tamen transcendentia primum gradum aut mansionem primam fi. Et vbi deficiunt instrumenta talia que multum rara sunt. vbicunque legatur. oportet virum optime tritum moderari talia confrangendo simplicia frigida aut temperata cum calidis et siccis. quare vir iste eligat locum habitationis eius et aerem calidum notabiliter et leuis exiccationis. et quia tam aer pluuensis quam rodigii notabiliter sunt frigidi et amplius humidi quam frigidi Ideo camera decubitus eius sit tabulis bene munita inferius lateraliter et superius. et in ea accensus perseueret ignis magnorum lignorum. Et si quandoque virtus exiccationis adderetur in igne ex combustione lignorum abietis lauri iuniperi ficuum mentastri pulegii valde conueniens esset ei. Intantum quod necessarium esset fieri sepe suffumigium cum storace calamitta laudano cupresso gallia muscata sandaraca ligno aloes colofonia thure et mastice et sic de aliis omnibus vel aliquibus horum Et hoc est principium magne preseruationis huius viri. s. aeris conuenientis electio. De alia vero re non naturali vt exercitio vel motu pertranseundum est. huic enim viro motus corporis conuenit non pedititius neque equitatiuus et nauigatiuus. imo neque conueniunt ei fricationes aliquarum partium. imo adhuc neque leues et proprie frequentate. quare corpus omnino quiescere debet. Similiter omnis motus anime vt ira furor et sim'ia euitari debent. maxime propter nocumentum in corde eius inuentum ex motu saltuoso eius. Corpus igitur et anima eius quiescere debent. propter quod etiam ab hoc viro concedu

est a coitu frequentato. intantum q etiam semel in die complacere veneri non esset ei bene concedendum. De modo autem dormiendi ipsius somnus prolixus ei conuenit et nullomodo excessus in vigilia. et de figuris dormiendi melior est incuruatio super latus dextrū. et perseuerantia super illud. latere vero sinistro non conueniret ei dormire. propter grauitatem dextre partis accumbentis super contracta sinistra. Neqz etiam resupine dormire conuenit ei ratione accidentis quod est nocumentum in anhelitu. cum illud nocumentum anhelitus augmentetur in decubitu resupinato. vt 2a primi caº de somno et vigilia. p illa Resupineqz dormire maluz et cetera. Si tamen super illa parte posteriori decumbere posset absqz magno nocumento sui anhelitus esset ei vtile. propterea qz iuuaret ad rectitudinem spondiliū dorsi et colli que incuruate sunt ad anterius. et primo et 2º caº declaratum est. dormire autem super ventre et pectore placet mihi. dummodo caput eius teneat curuatum versus partem dextraz. tunc eiz liberior fiet canna pulmonis ad attrahendum aerem necessarium pro euentatione membrorum pulsus et anhelitus. quocunqz tamen decubitu iaceat caput eius respectu partium inferiorum mediocriter eleuatum teneat. prolixas autem vigilias omnino euitet. De alia vero 4a re non naturali iam dictum est. vbi de exercitio parum ante hoc sermo fuit. verum sēper agere debet leto et iocundo animo. tantum cum volantate altissimi mētē suam confirmare quantum ei placuerit auferre. et hoc quidem adiuuabit non leuiter ad regimē suū

De modo vero accipiendi cibum et potum. Regula est prima q nunquaz comedat nisi vero et conuenienti appetitu inducatur ad illud. Secunda regula q fugiat accipere cibum cum aliquª reliquia fastidii nausee vel abhominationis.

Tertia regula q nunqz accipiat cibum nec potum facientes extensiones in stomacho propter magnam quantitatē eorum. Quarta q cibus diligenter masticatus accipiat et non cito vel ingluuiose deglutitus. Quinta q non prolonget moram magnā in accipiendo cibaria. Sexta q multitudo ciborum spē diuersorum fugiatur ab eo.

Septima q nullus accipiatur potus vel cibus cum ventris stipticitate et plenitudine. Octaua q post assumptionem ciborum et potuum quiescat et nullomodo exercitetur saltem vehementi motu anime vel corporis neqz coitus. In sexta autē re non naturali parumper insistendum magis eo qz in ipsa substentatur regimen sanitatis huius viri tam conseruatiuum q preseruatiuum vel curatiuuz. Memorandū igitur vt tactum fuit i principio capituli precedentis q cibaria et potus eius declinent ad calefactionē notabiliter et ad exiccationem mediocriter. propter quod bonū erit cibaria sua confrangi semper ex calefacientibus mediocriter. de foliis radicibus seminibus et aromatibus que dicentur inferius. Igitur panis huius viri sit fermentatus magis q communis panis et non multum salitus sed mediocriter coctus non transcendens numerum triū dierum. Cibaria vero de pasta et de farina facta non habeantur in vsu. imo rara et in parua quantitate accipiantur. Carnes de quadrupedibus domesticis sibi laudande sunt vt carnes capreti carnes vituli et castrati. Carnes vero agni et porcellorum recentium nō placēt mihi nisi assate. et elixe meliores essent et proprie decocte cum menta sisimbrio serpillo petrosilino et mellissa que melior est omnibus aliis. Quadrupedum vero siluestrium carnes placent mihi. velut leporum capreolorum inter alia et iuuenculi apri etiā De domesticis volatilibus sunt pulli galine capones columbi elixi vel assati suo modo. anates vero non placent nisi assate. De siluestribus volatilibus optimi sunt fasiani perdices turtures columbi siluestres tam in ruribus q turribus vescētes. Nullius enim animalis carnes tanto iuuamēto possent esse quantum iste. Et si multum adherere potest vsui eorum. inueniet excellens iuuamentuz in eis et in turturibus etiam. Turdi vero meruli et minute aues et coturnices et francolini sibi cōueniunt. minime vero ortigines qz humiditatem mollificatiuā habent. Carnes etiā pauonū si potēs esset sibi conueniunt. Similiter grues. anates vō meruli aquatici cucunelli et rostrirotuli. Et ī sūma aliuz in aquis degentium carnes dimittantur. Similiter et piscium omniū vsus dimittendus ē et proprie elixorum nisi cum feniculo petrosillo mēta rosmarino et aliis aromatibus condiantur.

Frixi vero pisces cum bono oleo et conditi cum foliis et seminibus plantarum calidarum que concedent inferius accipi possent. non tamen valde frequēt Saliti vero pisces omnes possent ei conuenire. et de dulcibus aquis. velut sunt regine lutii capedones sardilie trilie et reliquis solidarum carnium Anguille vero dimittantur. Pisces āt salsi et de aquis salsis accepti. sicut lchinales palamine morene et similes solidarum carniuz accipi possunt. Torzentino vero et variolo vti potest. Cancri vero et ostrea codorine dimittantur. De granis vero vti potest cicere rubeo et albo rarius. Pānicum et et proprie cum plantis calidis conuenit ei. et rizū etiam. ordeum vreo fabe et faseoli dimittantur. De plantis autē conueniūt ei caules feniculus petroselinuz saluia menta ysopus calamentū pullegium mentastarum serpillum et mellisa inter alia. Borago autem lactuca portulaca cucurbita endiuia crisolocana et alie similes frigide dimittanē. De seminibus vero conueniunt ei ciminū petros. feniculus anisium cardamomū maius et minus et omnia alia semina calida aromatica conuenient De radicibus vero que comeduntur optime sunt ei pastinace siluestres et domestice napi rape. Rafsanus autem non sit in eius vsu. neqz allcum neqz cepe porrum neqz bulbus. De salaticiis autē negantur ei omnia frigida. vt cressones lactuca endiuia et alia supradicta frigida. Locustis autem que ram puncioli dicūtur et sparagis vti potest et lupullis. Cappares vero non sunt ei vtiles. et proprie cum aceto bene acuto. Agresta etiam salita vel limōes et succus aranciorum possent ei conuenire. Uinū autē granatorum nō placet mihi nec acetū acre. Olei vō oliuarum vsus omnino est ei conueniens quocunque modo. Butirū autez non placet mihi. pinguedo vero porci salita que lardum dicitur et axungia salita sibi conueniunt. De aromatibus vero peregrinis conueniunt ei piper zinziber galanga nux muscata cinamomū vtraqz grana paradisi carpobalsamū xilobalsamū et lignū aloes nux mus et cōt ex eius macis nominatus et consimiles omnes calide aromatice species et semina neqz timendū ē

et vsu ipsorum quoniam pauca quantitas ex eis accipitur. etiam confranguntur a carnibus ab aqua et reliquis cum quibus preparantur. De fructibus recentibus euitentur cerasa pira muscata poma acria pruna crisomilla persica et granata nisi dulcia. sorbe mespile euitentur. Ficubus vero recentibus et siccis amigdalis et anellanis vti potest. Jusube vero dimittitur. Summa et omnes alii fructus frigidi et humidi abhorrendi sunt. Potus autem huius adolescentis esse debet vinum album colore substantia subtile bene aromaticum et sapore declinans ad dulcedinem aliquantam. minime vero ponticum et acre vel acetosum. Et caueat a commistione aque simplicis cum vino. imo ab ea pura fugiat velut ab igne. Potest autem ipsam cum modico cinamomo coquere. deinde suo vino commiscere et iuuamentum magnum accipiet. Et si abhorreret cinamomum propter acuitatem eius. tunc aqua cocta cum modico ligni aloes minutim incisi. Et iterum si abhorreret lignum aloes propter aliquam amaritudinem que percipitur in eo. tunc coquat aquam cum liquiritia bene munda ta et vino commisceat eam. Et quamuis vtraque earum sit ei valde vtilis ego tamen scio quod si posset vti infrascripto potu a me dictare mensis septembris vsque ad medietatem mensis martii per plures annos. esset sibi potus valde vtilissimus. Et si non posset vti ipso puro absque vino saltem commisceat ipsum cum altera medietate vini. Est autem huius potus descriptio hec ℞ aque boni fontis vel fluuii vel cisterne que melior esset lib. xxv. mellis electi lib. ii. florum ameos et florum maiorane ana .ʒ. i. se. basiliconis. ʒ. ʃ radicum andachoche. ʒ. iii. se. rute. ℈. ii. liquiritie bene rase anisi dul. ana. ʒ. iii. Bulliant primo mel et aqua vsque ad consumptionem quarte partis semper dispumando ipsa. deinde superaddantur species supradictorum subtiliter contrite. non tamen cribellate. iterum vsque ad consumptionem quarte partis tunc ergo per vnam noctem omnia sic infusa dimittantur. deinde in sequenti mane calefiant absque ebulitione et colentur per telam valde spissam. deinde ponantur in vasis vitreis et vtatur eo. vt iam dictum est et non dubito inueniri ipsum valde vtillimum.

Quartum capitulum erit de regimine tam preseruatiuo quam curatiuo huius viri et erit in duas partes diuisum. In prima quidem parte ponetur modus preseruatiuus a maiori lapsu. Et cum hoc conseruatiuus dispositionis quam habet In secunda vero parte ponentur quedam simplicia et composita ad curationem possibilem sibi seruientia. Pro expeditione prime partis huius quarti capituli primo ponam quattuor composita. Deinde sex simplicia ad hoc conferentia. Pro secunda vero parte ponetur vnum compositum ad hanc materiam conferens et decem simplicia. Pro expeditione primi compositi de prima particula huius capituli. supponitur primo quod ad conuenientem preseruationem a lapsu vlteriori omnino vsque ad duos vel tres annos hic vir in anno purget bis. s. in tempore veris et autumni. Igitur iuxta principium veris vᵒ mane accipiat hoc minoratiuum ℞ pillularum de oppoponaco et de serapino ana ℈. i. et accipiantur in mane per nouem horas post cenam. et dormiat super eas per horam vnam cum dimidia. tunc surgat et quiescat cum appositione pannorum calidorum super ventre. Et quando transiuerint hore quinque accipiat ciatum vnum aque ordei calefacte zuccarate et post vnam horam accipiat prandium suum. Sequenti vero mane accipiat hoc digestiuum calefactum eadem hora. quod continuet diebus octo. Cuius descriptio est. ℞ sirupi de calamento sirupi de eupatorio et geleniabin ana. ℥. ʃ. aque andachoche aque iris ana. ℥. i. ʃ. misce. Nona vero sequenti die accipiat hoc solutiuum. ℞ pillarum de oppoponaco pillarum de sarcocolla ana. ʒ. ʃ. et corporentur pille vii. cum electuario ros. et accipiantur obseruatis conditionibus que statim dicte sunt. Secundum compositum est. ℞ aloes preparati. ℥. i. oppoponaci pinguis serapini ana. ʒ. ʃ. et incorporentur simul cum succo ros. et fiant pille de quibus toto tempore anni assumere potest et 4ᵒ vel 5ᵒ sero vnam imediate ante cenam. Et si acciperet de eis omni mense bis quinque vel sex. esset valde vtilimum sibi obseruando conditiones dictas in primis pillulis. Tertium compositum est hoc. ℞ beronice sticados maiorane bdelii masticis se. rute siseleos ana. ʒ. ii. pulueris acori. ʒ. ii. andachoche. ʒ. i. ʃ. ben al. et ru. croci cinnamomi. ana. ℈. ii. liquiritie ana. ℈. iiii. mellis conseruationis zinziberis lib. i. zuccari albi. ℥. ii. coquantur omnia simul et fiat electuarium. de quo accipiat toto anno presenti omni mane per quattuor horas ante cibum quantitatem vnius nucis mus.. Et credo in hoc pendere magnam quantitatem curationis eius. Et si non posset ita frequenter accipere de eo. saltem accipiat omni tertia die vel bis in septimana quantitatem iam predictam. Quartum vero compositum est hoc. ℞ olei de lateribus. ℥. i. olei de costo. ʒ. ʃ emplastri ceronii descriptione Nicolai in antidotario. ℥. iii. incorporentur omnia simul et ex hoc vnguento per totum mensem martii omni sero vngatur tota spina eius quando vadit ad lectum et supponitur frustrum lane bene carminate. Primum ergo de simplicibus conferentibus ad has dispositiones et securius est beronica. que calida est et sicca in fine secundi et principio tertii secundum quosdam Cuius vsus in cibis confert conquassationi et attritioni neruorum et contusioni et lassitudini eorum. Et. ʒ. i. pulueris eius in potu data omni septimana semel in aurora cum ℥. ii. ydromellis calidi et mirifice confert toti pectori et cordi. Secundum simplex est crocus. et concordant in eo omnes sapientes ad pulsum et tremorem cordis. quod est maximum nocumentum in hoc viro et propter vsus eius in cibis Et si omni mense bis acciperet de eo. ℈. i. cum. ℥. ii aque cicoree efficeret ei presidium singulare. Tertium simplex et magne vtilitatis est brionia si ex radice eius fiat decoctio cum qua fiat clistere simpliciter. Et si etiam ex decoctione radicum eius fomentetur aut suffumigetur tota spina esset ei iuuamentum arduum. Quartum simplex est vsus calamenti in cibariis eius mediocri quantitate. eradicat enim materias in profundis nuche annexas. Et si peruenerint ei dolores in spatulis et spina. tunc fomententur cum herba eius bene calefacta mirabili iuuamento conferet. Quintum simplex est siseleos. Cuius decoctio confert dolori dorsi et lassitudini eius si ex eo dentur. ℥. iii. in septimana bis vel ter. Sextum simplex est adeps vrsi ex qua fit inunctio super spina et confert lassitudini et duritiei eius contractioni vt Plinius 28ᵒ naturalis historie caᵒ de eo. Et hec de pᵃ particula

huius capituli dicta sufficiant. Sciendum tamen q quando assumitur vnū istoꝝ sex simplicium dimittat ellectuarium ꝛ alia. Pro 2ª particula huius capituli premittatur primo purgatio i autumno celebranda secundum hunc modum. ℞ benedicte. ʒ. iii. agarici electi. ʒ. ii. ʒʒ. ʒ. i. aque maiorane. ℥. iiii. misce ꝛ accipiatur cum conditionibus in purgationibus veris superius assignatis. Sequenti vero die accipiat hoc digestiuum. ℞ sirupi rosati. ℥. i. sirupi de eupatorio. ℥. ʃ. aque abrotāi ℥. i. ʃ. aque mellisse. ℥. ii. misce ꝛ continuet ipsum diebus octo calidum in aurora super dormiendo ei. Die vero nona imediate sequenti euacuet cum hoc. ℞ ellectuarii indi. ℥. ʃ. aque centauree mi. ℥. iii. calefiat aqua ꝛ dissoluatur cum eo ellectuarium ꝛ assūatur obſuatis cōditionibus ī purgatiōe veris assignatis. Pro descriptione vero compositi ad curam harum dispositionū sufficientis. premittatur primo q he quidem dispositiones secundū disputationem faciles sunt. actu vero ꝛ opere ꝓlixe ꝛ difficiles 4° interior ca° 5° nil minus quantum est possibile ad earum curam securius peruenire. ponetur hoc compositum a Galo acceptum de melioribus ad torturam ꝛ inclinationem spondilium ꝛ spasmum cuius series est. ℞ calamenti rosarum cinamomi masticis ameos fu meu ypericonis zedoarie doronici gariofil. ana aur. i. sandal. ru. xiloaloes ana. ʒ. i. musci. ʒ. ʃ. terantur subtiliter ꝛ liniantur cum oleo balsami. deinde incorporentur cum melle dispumato ꝛ fiat electuarium. dequo precipio debere assumere omni mane quartā. ʒ. vnius. ꝛ sunt grana xv. cum sirupo de calamento ꝛ fortassis q inuenitur littera corrupta. deberet enim scribi quarta pars. ℥. ꝛ essent. ʒ. ii. vt sit sic ð scriptio. ℞ sirupi de calamēto. ℥. i. ellectuarii prescripti. ʒ. ii. incorporentur ꝛ lambendo deglutiatur Et si bene consideras virtutem componentium omnia sunt sīplicia ꝫ omnes illustres viros preclarissima laude approbata ad dispositiones tales tamen elige compositionem modo tuo. Primū ergo de simplicibus prelaudatis ad hanc dispositionem ꝛ proprie ad accidens molestius. quod est tremulus ꝛ saltuosus motus cordis est zedoaria. De qua scripsit Auicē. q confert tremōi cordis vehementi valde. Et ego dico q tam interius q̄ exterius applicata magnifice confert. siue administretur in cibis vel altero modo administrationis

Secundum simplex est acorus qui est calidus ꝛ siccus in fine secundi. Cuius iuuamentum ad oēs egritudines lacertoꝝ ꝛ neruoꝝ comuniter ab oībus approbatur. intantum q de eo circumducūt de acoro ꝛ ellectuarium de eo ꝛ confectiones ꝛ alios modos diuerse administrationis approbātur a sapientibus. Tertium vero simplex est cētaurea quelibet ꝛ proprie minor. Cuius laudes vere sunt ad omnes egritudines neruoꝝ lacertorum et iuncturarū. siue ex ea fiat emplastrū balneum embroca vel fomentum. Quartum vero simplex est serapinum. cuius quidem potentia est ad tensiones contractiones ꝛ iuncturas articloꝝ neruorū ꝛ lacertorum. siue hoc faciat soluendo materias flegmaticas imersas in predictis membris. siue linita vel emplastrata calefaciendo resoluendo et exiccando consumat predictas materias. Quintum vero simplex est gelons ꝛ est granū vnū pini tam maioris q̄ minoris. Cuius quidē iuuamētū excellens est ad omnia neruosa membra ꝛ articulos confortando. imo oleum de granis illis oēs durities iūcturaꝝ ꝛ ostracositates earum soluit. Sextum simplex est ypericon. Nam vsus folioꝝ eius in cibis ꝛ emplastratio etiam attrahit materias iūcturaꝝ īmersas. ꝛ clistere etiam factum ex oleo eius ꝛ proprie cum oleo de andacocha est magni iuuamenti. Septimum simplex est mucillago fenugreci ꝛ proprie granorum eius cum aqua cineris facta ex qua spatula ꝛ tota spina frequenter liniatur calida. Octauum simplex non negligendum est sulfur ꝛ aqua termaꝝ eius ꝛ fordicies aluearioꝝ in qua si infundantur sepe egrotantes. ꝛ cum ea fricentur tantum iuuamentum accipiunt q multi torti actu entes in aqua distenduntur q̄i ad rectitudinem rationalem. Et simile ꝛ adhuc melius efficit fumus per angustum foramen a fōte vnde scaturit aqua eleuatus qui percutiat spinam totam ꝛ reflectatur ad eam contrahēdo moram super ea vsq ad tollerantiam virtutis.

Nonum simplex et de familiaribus est decoctō sparagi recentis assumpta sepe calida. aut saltem decoctio radicum eius quando non inuenitur rēcē

Ultimū simplex est fex olei yrini de qua confricentur sepe spondiles actu calida ꝛ superponatur eis pellis dabaon. aut saltem vulpina actu calida ꝛ diligenter circumligata. Et his administratis cū inclinatione diuine mīſcōdie preseruabitur ꝛ rīstaurabitur conuenienter. quod sibi concedat qui cūcta semper felicitat ꝛ rḡulat. ad laudes eius īmortales amen.

Consilium de gibbositate cuiusdam pueri capitulum primum.

Modus processus in cura huius adolescentuli est talis. Primo q p quattuor dies mane ꝛ sero fomentetur vel epitimetur locus cum hoc composito. ℞ cimini carui fenicl' anisi ana. M. ii le. rute. M. iii. furfuris grossi scutellas sex. calefiāt omnia in caldariola super cineribus calidis absq flāma ꝛ ponantur in sacculo qui applicetur secundum consuetudinem. Secundo q post fomētationem vngatur locus cum hoc linimento. ℞ mucillaginis fenugreci ꝛ seminis lini ana. ℥. i. olei ð sisamo ꝛ amigdal'. dul. ꝛ de ireos ana. ℥. i. ʃ. emplastri ð mucillaginibus. ℥. iiii. incorporentur oīa simul cum sufficienti quantitate cere ꝛ in fine apponantur croci. ʒ. ii. ꝛ ita continuetur per q̄ttuor dies. Tertium instrumentum est q post istos quattuor dies fiat sibi ligatura cum applicatiōe condecenti excludente dolorem. cui ligature oī die mane ꝛ sero superaddatur vna fascia absq remotione prime. ꝛ ita fiat continuatio per sex dies.

Quartum est q post istos sex dies iterum fiat reditus ad euaporationem suprascriptam cū invnctione iam predicta. Quintum est q post euaporationem ꝛ vnctionem continuatam quattuor diebus fiat reditus ad ligaturam. prius tamē superponendo cerotum toti spine ꝛ spatule torte factum per hunc modum. ℞ emplastri de mucillaginibus. ℥. ii. emplastri de oxiracro co. ℥. i. ʃ. extendatur super subtili corio vel super panno laneo qui melior erit. superponantur astelle cum coto

vel stupis diligenter circumligate. ⁊ ita continuẽtur alteris sex diebus. Sextum est ꝙ iste iuuẽculus quandoq; in mane accipiat istas aquas infrascriptas. ℞ aque enule aque altee ⁊ yreos ana ℥.i. Septimũ est ꝙ post aquas per horas tres accipiat. ℈.i. huius pulueris. ℞ cimini. ʒ.i. ſ. se. feniculi apii petros. anisi ⁊ liquiritie ana. ℈.ii. puluerizentur omnia per se ⁊ fiat puluis. Octauũ est ꝙ huic iuuenculo semper post cibum detur frustrum vnum confectionis de phisticis cum diamo mo. Nonum est ꝙ bis in septimana parum ãte cenam detur sibi vna de infrascriptis pillˀis. ℞ aloes preparati. ʒ.i. ſ. bdelii mollis ⁊ subalbidi. ʒ. ſ. se. apii. ℈. ſ. cum succo ros. formentur pillule ex omni. ʒ. vii. Decimũ ⁊ vltimũ est ꝙ in cibis suis vel post cenam imediate apponatur vel detur modicum de infrascripto puluere. ℞ cinamomi subtilis ⁊ electi. ℥. ſ. liquiritie se. altee ana. ℈. ſ. croci ℈.i. puluerizentur omia per se ⁊ fiat puluis subtilˀ Hoc in sũma est regimen quod videtˀ mihi vtile ad laudem dei amen.

Consilium ad varices.

Regimen preseruatiuũ a uaricibus ordinatum pro domino Petro de monte vltra regimen ꝑ vi. res non naturales est prohibitio materieꝝ ne fluant ad membrũ ⁊ illud quidem fit cum calcia stricta facta de pelle canina que si quandoq; contingeret remoueri defendatur membꝝ a receptione materieꝝ cũ ligatura latitudinis triũ digitoꝝ incipiendo a cauicul' pedum ⁊ ascendendo vsq; infra genu ꝑ duos digitos. deinde cum eadem vel alia incipiendo supra genu ascendendo vsq; ad inguina. Complent etiam hanc preseruationis intentionem ablutões embroce linimenta. Ablutio itaq; ad illud optia potest esse hec. ℞ gallaꝝ cipressi gallaꝝ quercus ⁊ proprie perforatarum ana numero. xxv. sũmac g̃norum mirti corticum granatoꝝ ⁊ floꝝ eius ana ℥.i. scorie ferri. ℥.iiii. buliant hec omnia in aqua vsq; ad consumptionem medietatis. aqua tepida ĩ diebus frigidis ⁊ frigida in diebus caloris. ambo crura ab inguine vsq; ad plantas diligenter abluantur. Ex ista etiam fieri potest embroca efũdẽdo ipsam ab alto cum expressione per spongiam sup membris vt dictum est. Ego autem laudabile embrocha inueni factum ex aqua extinctionis ferri a balneo fabroꝝ accepta ⁊ proprie quando in eadẽ longo tempore fuerunt plura extincta feramenta Linimentũ bonũ ad eãdem intentionẽ. ℞ scorie ferri subtilissime puluerizate. ℥.i. sandarace ipoq stidos acatie thuris ematitis carabe ana. ʒ.ii. glutinis piscium dissoluti cum aceto nigro. ℥.i. olei ꝺ mastice olei de mirto ana. ℥.iii. cerˀ quantũ sufficit ⁊ fiat vnguentum molle quod postea leuitˀ buliat in lib.i. aceti rubei vsq; ad consumptionem eius. Hanc etiã intentionẽ cõplet hic potus laudabilˀr ab omnibus approbatus 22ª tertii allegato capº ℞ aque lactis caprini lib. ſ. epitimi. ℥. ſ. violaꝝ ʒ.i. infundantur omnia simul per diẽ naturalẽ deinde colentur ⁊ exprimantur ⁊ aqua illa calida bibatur omni mense semel. Hec ꝺ preseruatione dicta sint.

Consilium ad varices.

Remissis purgationibus ⁊ factis flomiis venaꝝ varicosaꝝ lamina plumbi vestita panno birello qui diu steterit infusus in aceto potẽti ⁊ portetˀ mediocri adhesione ligata ipsa prohibet varices intumescere ⁊ locum confortat. Cerotum prohibitiuũ ꝺ scensus materieꝝ ad patientẽ particulã. ⁊ hoc per applicationem eius ad cruris medietatem vsque ad genu exclusiue. ℞ sandarace spodi ossium datiloꝝ combustoꝝ aluminis crudi ros. capellaꝝ glandium seminũ mirti plantaginis coriandri ana. ℥. ſ. plumbi vsti. ℥.i. masticis. ʒ. x. picis naual' lib. i. coquatur pix in aceto acuto vsq; ad bonam glutiositatem ⁊ aceti consumptionẽ deide addita cere sufficienti quantitate fiat cerotũ. hoc enĩ prohibꝫ materias ad varices descendere. Unguentũ ꝙ vlcera sanat ⁊ maxiẽ varicũ. ℞ picis naual'. ℥.i. terbentine resine ana. ℥.i. ſ. mirre serapini galbani armoniaci ana. ʒ.i. ſ. tucie preparate ceruse lote ana. ʒ. ſ. amili. ʒ. vi. plumbi vsti. ʒ.i. ſ. oleoꝝ de mastice omfancini ana. ℥.ii. cere quantum sufficit fiat vnguentum molle bone glutinositatis. Linimẽtũ quod applicari debet post vlceris consolidationẽ nam prohibet materias in loco cõsolidato recipi ⁊ si que sunt resoluit ⁊ fit omni die bis vel semel adminus. ⁊ imo prohibet vlcerationẽ comũicari ossibus ⁊ profundis partibus membri. ℞ plumbi vsti. ℥.ii. acatie. ℥.i. ossiũ datiloꝝ combustoꝝ ⁊ coralloꝝ mumie gipsi torrefacti ana. ʒ. x. amili ⁊ ꝓprie de ordeo. ℥.i. ſ. succi folioꝝ ros. recentiũ ⁊ cõsolide maioris ana. ℥.ii. terantur omnia longo tẽpore in mõtario plumbeo cum suo pistello vsq; ad bonam viscositatem ⁊ fiat linimentũ.

Consilium de varicibus in sinistro crure. Capitulum primũ de causis eius ⁊ signis.

Eximius vtriusq; iuris doctor dñs petrus de monte laborat dispõne varicosa in crure sinistro eius. que etiam extenditur per totam domesticã partem eiusdem tibie. ⁊ est quidem hec dispositio in eo verenda satis. qꝺ pluribus rationibus ꝺduci potest. Et primo qr hec est dispositio disproportionalis complexioni que notabiliter sanguinea est. Etiam disproportionalis est etati que est iuuentus in qua non est rationabile generari ⁊ multiplicari materiã huius egritudinis de qua postea dicetur. Et tertio iterum molesta videtur hec egritudo. eo quia pendet a materia multa. Et 4º iteꝝ qr hec dispõminatur euentum elefantie cui valde propinqua est propter conuenientiam materieꝝ in generˀ ꝓportionali. Et 5º iterum qr si huius egritudĩs causa materialis exiccaretur indubitanter produceret ad vlcera difficilis aut ĩpossibilis consolidationis. Est autem dispositio hec in eo proueniens ex multitudine sanguinis cui materia melãcolica vel flegmatica notabiliter cõmiscetur. licet materia in mixtione vincens prima sit sanguis 2ª flˀa ⁊ 3ª melˀia. Et licet hec dispositio quandoq; fieri possit a multitudine sanguinis laudabilis vt colligitur 22ª tertii tractatu pº caº 5º. In hoc tamen

viro hec egritudo prouenit a materiebus sā ocle
⁊ non a laudabili sanguine cum hic etiam ī mix-
tione tali multum inueniatur de mat'ia mel'ica.
poterit ipsa in venis exuberare tantum q̄ ab eis
expulsa in capillaribus venis ⁊ membroꝝ poris
retenta perducet ad elefantiam. tantum enī vicie
sunt he due egritudines inuicem propter comūi
tatem materieꝝ a quibus fiunt q̄ a sapientibus ī
uicem pertractantur. ⁊ in eodem caº vt in pl'ribus
curantur. vt 22ª tertii 5º ⁊ 6º caº viōri potest. Hec
igitur de theoria huius dispositōis dicta sufficiat
Signa autē cognitionis eius facile īnotescūt sciē
ti cognoscere venaꝝ plenitudinē ⁊ extensionez vi
su ⁊ tactu perceptibiles. Ex quibus facile cōcludi
potest q̄ dominus iste solers multum esse debet ī
cautela curationis huius dispositionis ⁊ preserua
tionis ipsius a transitu in vlcera ⁊ elefantiam ad
quas amplissime paratus est vt patet ex dictis. Cū
itaqz dispositio prescripta dependeat a malitia
complexionis calide ⁊ sicce ipsius epatis cōuertētī
laudabilem sanguinem in melanconiaz adustam
⁊ concurrat etiam ad hanc egritudinem efficiēdā
debilitas attractiue splenis ipsius. propter quam
non bene purificatur sanguis a mel'ia fecali ī epa
te eius genita. propter quod vtraqz mel'ia tā nal'
q̄ adusta effunditur per chilim descendentem ad
crus sinistruz eius. Patet manifeste consyderanti
inuentio curationis huius dispositionis. que fieri
debet ⁊ compleri per rectificationē male compl'o
nis prefate. ⁊ debitas euacuationes materierum
predictarum. omnis enī egritudo de repletione
cum malitia complexionis curatur sufficienter p
euacuationē ⁊ bonitatē regiminis vt 4ª primi pº
caº in fine coligendum. Uerū q2 intentio curatōis
indicata a malitia complexionis indigeret discus
sione prolixa mensurando regimen conuenienter
ex parte omniū sex reꝝ non naturalium ⁊ tēporis
paucitas non concedit. hic solum sª partic'aria tā
gam discurrendo per omnes res nō naturales q̄
mihi vtiliora videbuntur.

Capitulū secundū de cura per dietā.

Euitet itaqz morā ⁊ habitationem in aere notabi
lis caliditatis ⁊ siccitatis. similiter etiam in aere
climate ciuitate ⁊ loco multe frigiditatis ⁊ siccita
tis. propter primuz enim intenderet lapsus epatī
supratactus. Propter secundum vero adderetur
ī debilitatez splenis prenominatam. quare necessa
rio vtraqz materia multiplicaretur. Sit itaque
aer ciuitatis ⁊ domus eius inclinatus ad humidi
tatem ⁊ caliditatem. Amplius autez ad humidi
tatem q̄ caliditatem vt contrarietur predictis.
Et similiter dicendum est de annexis aeri vt ve
stibus ⁊ similibus. que non ita multiplicentur in
qualitate ⁊ quantitate que sequitur ad eas ne pre
dicti lapsus intendantur. propter quod sumopere
prouidendum ne vestes eius tali vel tanta strictu
ra applicentur ypocundriis vt propter vehemen
tem stricturam epatis splenis ⁊ alioꝝ visceꝝ cali
ditas īnata suffocetur sicut in etate nostra lasiua
iuuenum consuetudo facere consueuit. Similiter
eius exercitium tale esse debet vt non calefaciat
⁊ exiccet īmoderate neqz etī plene laudo deinceps
esse indulgendum otiose vite sicut fortasse vsque
modo se rexit. per talem enim otio deditam occu
pationem multiplicantur superfluitates omnes
⁊ proprie flegmatice. ⁊ ista ē causa multiplicatōis
flegmatis in eo quod positum est superius eē ptia
lis materialis causa sue dispositionis. Cum lapsu
enim notabiliter intenso in caliditate ⁊ siccitate
contingit multiplicari flegma per accidens sicut
ex priuatione exercitii dictū ē. propter quod tale
flegma multiplicatum frequenter est causa ethice
.i. consumptionis corporis. dimittens eniz exer-
citium ethicaz frequenter incurrit 3ª primi capº
de exercitio in fine. Si autem occupatio actuum
eius omnino otio expleri cogeretur. saltē supplea
tur resolutioni fiende per exercitium cum fricatō
nibus admīstratis sano pedi eius. .i. cruri aut saltī
ītendatur fricationi spatularꝝ ⁊ similibus. Sō
no autem eius debet mensura conueniens exhibe
ri ita vt in nocte dormiat horis septem ad mīus
aut saltem. viii. ⁊ proprie in diebus frigoris. cor
poribus etiam humorosis conuenit amplior mē
sura dormiendi vt melius fiat materieꝝ digestio
q̄ fieret si essēt corpora sicciora. In sūma tamen ī
hoc consuetudo attendi debet. Si enim per exces
sum in vigilia non comprehēderet sequi debilita
tem manifestam. conuenientius esset sibi vigilan
do parumper excedere q̄ dormiendo. vigilie enī
exiccant corpora ⁊ somnus humectat ipsa 2ª pri
mi de his que proueniunt ex vtrisqz. Amplius
ex fundamento in pº caº stabilito facile videri po
test. qualis debet esse accidentium anime applica-
tio. Omnia enim anime accidētia propter que fe
stinus ⁊ vehemens motus in spiritibus ⁊ humori
bus accidat. cause sunt intensionis lapsus in epa
te suo supratacti. fortassis autem conueneintius ē
ei incurrere frequentius accidentia anime calefa
cientia ⁊ exiccantia q̄ accidentia contristantia et
angustias animales facientia. per hec enim talia
multiplicaretur mel'ica materia que maior est pa
raꝝ varicum. Et facile ex multiplicatione ipsius
perduceretur ad elefantiam vt supra tactum est.
videtur itaqz q̄ occupari debeat passionibus anīe
leticiam ⁊ iocunditatem efficientibus. ⁊ a predi
ctis extremis secedere q̄tū est possibile. licet huma
ne vite infelicitas in nostra etate magis inducat
ad oppositū. Hec enim non ita facile fieri possent
sicut scribi. De reliqua autem re non naturali
vt repletione que sequitur ad cibos paulo post ī or
dinanda cibatione mensura scribetur. Ratione āt
approbante omnino conuenit ei per subtractionē
ciboꝝ ⁊ potuum īanire corpus eius. quod valde
repletum est. fames enim exiccat corª affōrismoꝝ
7ª. De euacuatione autem materieꝝ in cañ euacu
ationum per medicinalia dicetur inferius. De
regimine vero per cibos ⁊ potus amplior doctri
na necessaria foret. eo q2 hec res non naturalis ē
illa que est omniū fere egritudinū mater ⁊ funda
mentum. q2 per eam materie multiplicātur
⁊ in quanto ⁊ in quali excedunt. aut q2 fertilitas
circa hanc rem non naturalem est causa diminuē
di caliditatem innatam ⁊ alistimbre. .i. digestiōis
conuenieter impeditiua causa. propter quod cibi
eius mensura ⁊ potus talis esse debet. vt nullum
nocumentum ex eius quantitate sequatur. Dete-
rior enim cibus est qui stomachi grauitatē efficit
sicut potus deterior est qui in stomacho natat et
fluctuat 3ª primi cº ð rgīmie p cibū. Secūda
obsuāda regula est q̄ nūq̄ assumantur cibus ⁊ po
tus nisi ad illud irritet naturalis appetitus stōci.
Comedere enim ⁊ bibere absqz naturali appetitu

fastidium generat ꝛ cronicas egritudines difficil eradicationis. Tertia regula ꝙ nunꝙ̄ assumat cibus cum stomachi facietate ꝛ humorosa repletione patet ex dictis. Quarta regula ꝙ nutrīētia plura numero ꝛ spetie vitentur. ne materie grosse per viam indigestionis multiplicentur. Quīta regula ꝙ cibaria nunꝙ̄ deglutiantur nisi solēniter masticentur. taliter enim melius digestioni parantur. De qualitate vero ciboꝝ. Euitanda sunt cibaria omnia grossa inflatiua ꝛ mel'ica. vt ā tique carnes animalium omniū ꝛ pisces magnorum corporum. Item cibaria magne salsedinis. Item caseus antiquus caro salita. Oleum cepe pōri caules rafanus pira citonia mespila castanee ꝛ similia spissum ꝛ mel'icum sanguinē generantia. Euitetur etiā panis furfuraceus antiquus ꝛ valde coctus. Sil'r ꝛ legumina omnia euitentur. ꝛ proprie risum lentes ꝛ fabe ꝛ faseoli. Effugiat etiam multi aceti vsum. acredo enī aceti excitat mel'iā agresta etiam ꝛ proprie salsa multum non placet De preparationibus vero euitentur frixa omnia cibaria ꝛ partes solide vel indurate assatoꝝ ꝑpter aptitudinem conuersionis eaꝝ ad mel'iā. In reliquis autem cibarioꝝ spetiebus tam elixatoꝝ ꝙ̄ assatoꝝ licentiam habeat suo placito. Potus aūt eius existat vinū in colore albū vel nigꝝ remisse nigredinis ꝛ grossitudinis sil'r a superfluitatibus bene expurgatum sapore dulce aut sibi vicinū potentia mediocre aut saltem remisse fumositatis. quod si oportuerit aqua confrangi sit aqua de cisterna bene expurgata leuis ꝛ diafana ab oī odōis extraneitate denudata. Hec de regimine cibatōis sunt dicta.

Capitulum tertiū de regimine preseruatiuo a varicibus.

Regimen autem medicinaliū ī duo capitula partiendum est. ꝛ primo in regimen preseruatiuum 2° vero in curatiuum huius dispositionis. Primū itaq3 capitulum complebitur partim ex his q̄ dicta sunt in regimine sex reꝝ non naturaliū. propter quod prohibetur materieꝝ huius morbi augmentatio. Item etiam completur hoc regimen per prohibitionem descēsus materieꝝ ad loca patientia ꝛ proprie cum defensione ex calcia d' pelle canina facta. vt sibi ordinatum est. Et si quando q3 contingeret remoueri calciam predictam. defēdatur membꝝ a receptione materieꝝ cum ligatura latitudinis trium digitoꝝ. incipiendo a cauill' pedum ꝛ ascendendo vsque infra genu per duos digitos. deinde cum eadem vel alia incipiēdo supra genu adherere ligatura totum eius vsq3 prope inguina circumuoluendo. Complent etiā hanc preseruationis intentionem ablutiones embroce ꝛ linimenta. Ablutio itaq3 ad illud optima potest eē hec. ℞ gallaꝝ cupressi gallaꝝ quercus ꝛ ꝑprie perforataꝝ ana numero. xxv. sumach granoꝝ mirti corticū granatoꝝ ꝛ floꝝ eius ana. ℥. i. scorie ferri. ℥. iiii. buliant hec omnia in aqua vsq3 ad cōsumptionem medietat'. ex qua tepida in diebus frigidis ꝛ frigida in diebus caloris ambo crura ab inguine vsq3 ad plantas diligenter abluantur. Ex ista etiam fieri potest embroca effundendo ipsam ab alto cum expressione per spongiam super membris vt dictum est. Ego autem laudabilē embrocā inueni factam ex aqua extinctionis ferri ab alueolo fabroꝝ accepta. ꝛ proprie quando in eadem lōgo tempore fuerint extincta feramenta. Linimentum bonū ad eandem intentionē. ℞ scorie ferri subtilissime puluerizate. ℥. i. sandarace ipoquistidos acatie thuris ematitis carabe ana. ℥. ii. glutis piscium dissoluti cum aceto nigro. ℥. i. olei de mastice olei de mirto ana. ℥. iii. cere quantum sufficit fiat vnguentum molle quod postea leuiter buliat in lib. i. aceti rubei vsq3 ad consūptionē eius. Hāc etiam intentionē eandem complet hic potus laudabiliter ab omnibus approbatus ꝛ proprie 22ª tertii allegato ca°. ℞ aq̄ lactis caprini lib. v. epithimi ℥. v. violaꝝ. ℥. i. infundantur omnia simul ꝑ diem naturalem. deinde colentur ꝛ exprimantur ꝛ aqua illa calida bibatur oī mēse sel'. Hec d' preseruatione sufficiant

Capitulum quartum de regimine curatiuo varicum.

Si autem ad canonicā curationē trāsire opus esset. quod cognoscitur eo q2 membrū ingrossabit ꝛ vene illius manifeste intumescent ꝛ grauitas in membro percipietur progressiuum motum notabiliter impediens. ꝛ 4° ex sensatione frigiditatis ꝛ 5° ex stupore. i. diminuta sensatiōe quadā. ꝛ 6° ex soliditate vel membri duritie inualescente. Signa erunt necessitatis exquisite curationis. que ita fieri debet. Primo quidem euacuetur antecedētis materie particula sufficiens per fl'oiā basilice eiusdē patient' part'. ꝛ accipiatur inter annularem ꝛ auricularē digitos extrahendo sanguinis ab. ℥. iiii. vsq3 ad vi. sequenti vero die soluatur venter cum infusione de epithimo in precedenti ca° descripta. Secunda vero intentio curatiua est materieꝝ diuersio. de qua licet plura scribere possem. nulla tamen erit felicior materieꝝ diuersio ꝙ̄ ꝑuocatio emoroidaꝝ iuxta testimoniū vet'is. Me l'icis enim maniacis ꝛ varicibus emoroides inate bone. Aperiantur itaq3 emoroides sepe fricando eas cum foliis ficus aut consolide ma. aut cū felle thauri aut cum panno de bisso multum aspero aut cum superpositione ventose diligenter ignite.

Tertia vero principalis intentio est materieꝝ coniunctaꝝ particl'ar' euo. ꝛ illud quidem fit cum fl'oia saphene partis patient'. per quā sufficienter educatur sanguis in toto crure contentus. aut saltem fiat hoc cum ventosis ignitis in domestica ꝑte carnositatis coxe ꝛ tibie applicat' per quas sufficienter fugatur sanguis ꝛ si aborreret fl'oiā ꝛ vētosas fiat saltem illud cum sanguisugis in predictis partibus applicat'. Quarta vero intentio principal' est membroꝝ recipientium confortatō que quidem sufficienter fit cum calcia ligaturis ablutionibus ꝛ reliquis que in precedenti ca° tacta sunt. Quinta vero intentio est materieꝝ antecedentium digestio. que licet partialiter fiat cū rectificatione facta per regimen sex rerum non naturalium. conuenientius etiam fieri potest ꝑ hūc sirupū. qui accipiatur per octo dies. deinde interpollentur dies aliqui. ꝛ iteꝝ reaccipiatur bis l' ter vsq3 ad manifestationē sufficient' digestionis. Est autem sirupi descriptio talis. ℞ sirupi de epithīo ℥. i. oximell' de ℞eisim. i. de leuistico. ℥. i. aque buglose ꝛ capilloꝝ veneris ana. ℥. ii. ꝛ accipiatur in aurora post quem tardetur cibus horis quattuor

Sexta vero intentio est materieꝝ eradicatio que licet fieri possit cū medicina de epithimo iā descripta. etiam non minus sufficienter cōplebit

per hoc medicamen. ℞ confectionis hamech dscri ptione maiori Mesue.ʒ.iii.ellectuarii diascene.ʒ ii.aque buglose.℥.ii. calefiat ⁊ accipiatur in potu in aurora ⁊ tardetur cibus quinqʒ horis.⁊ tunc ac cipiatur ciatus vnus aque ordei calide. post quaʒ per vnam horam accipiatur prandium. Si autē aborreret medicinam potabilem accipiat pill'as istas.℞ pill'aꝝ de lapide lazuli pillulaꝝ de lapidē armeno ana.ʒ.ſ.reformentur pill'e vii. cū ellrio ſucci roſ.⁊ accipiantur ⁊ obſeruetur poſt eas.ſicut poſt precedentem medicinaʒ ſcriptum eſt fieri de bere. Ultima vero ⁊ 7ª intentio eſt rectificare partes mandantes vt epar ſplenem in quibuſ ma terie mel'ice predicte generantur.que quideʒ par tes licet predictis inſtrumentis in aliis intentio nibus confortari poſſint. duo tamen ſpetialia in rectificatione membroꝝ ⁊ prohibitione agrega tionis ⁊ mixtionis mel'ie cuʒ ſanguine ex illuſtri um veteꝝ ſententiis experte cognoui. Et pri mum eſt confectio dicta letificās a Raſi dſcripta 9° almanſoris ca° de mel'ia de qua omni mane p horas quattuor ante cibuʒ accipiatur a.ʒ.iii.vſqʒ ad ſex ſiue fiat liquida ſiue ſolida confectio talis.

Secundum vero ſpetiale eſt ellectuariū ad me l'iaʒ non ſolutiuum.quod deſcribitur ab Auicen. 2° de viribus cordis finali ca° ⁊ eſt notabilis opa tionis valde.cuius vſus eſſe debet ſicut de predcīſ dictuʒ eſt. Hec itaqʒ ſunt q̄ mihi vtiliora viſa ſūt in regimine diſpoſitionis huius viri.ad laudē dei omnipotentis amen.

Conſilium ad varices ſeu ad corruptionē cruris.

Humor ⁊ corruptio cruris hui us viri omnino pendet a ſāgui ne melancolico per adbuſtio nē in eo factam a mala comple xio ne calida ipſius qui ſan guis melancolicus fertur ad ti bias per vtrumqʒ ramum chilis deſcendens ⁊ ex multa mora quam contrahit ibi acquirit iterum putrefactionem. propterea quia multitudo eius ſuffocat innatum calorem cruris eius. vnde pro pter acuitatem corrumpit cutaneam partem. pars ergo ſubtilior illius inſenſibiliter euaporat groſſa vero pars tumefacit membrū ⁊ ꝓprie ma gis in parte inferiori vbi calor eſt debilior. Ad hoc etiam concurrit profundatio illius corrupti ſanguinis inter ligamenta ⁊ extremitates venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ cordas muſculoꝝ.Cognoſcitur autē ꝙ ſanguis mel'icus eſt non fecalis.quoniam in lo co inuenitur nigredo permixta rubedini lil'is co lori mori ſemimaturi.etiam quia calor tactu p cipitur non cum forti delitia illius membri. Si enim fecalis mel'ia dominaretur in ſanguine fo ret neceſſarium ibi percipi frigiditatem duritieʒ et nigredinem in membro manifeſtas. propter quod intelligenti ſatis facile apparet īueniri poſ ſe modum conuenientis curationis huius egritu dinis vt in ſequentibus apparet. Itaqʒ primo neceſſarium eſt rectificare diſtemperiem epatis materiam illam multiplicantis. Secundo pri cipaliter eſt neceſſarium prohibere fluxum mate rieꝝ ad crura. Tertio oportebit abſcinderē ma teriam iam in membro receptam. Quarto cō fortare membrū recipiens. Quinto ⁊ vltimo r

ctificare regimen patientis. Pro expeditione inquā primū explicentur ſibi tria inſtrumenta la pſum epatis calidum conuenienter corrigentia. Primū ē hoc.℞ aque cicoree ſcar̄ ana.℥.i.ſ. aque eupatorii.℥.i.miſce ⁊ accipiatur omni ſeptimana ter in aurora ⁊ tardet cibum horis quattuor.

Secundum eſt hec confectio de qua accipiat ro tulam vnam ante cibum ⁊ aliam poſt cibum die bus intermediis quibus non aſſumit aquas. cu ius deſcriptio.℞ trociſcoꝝ de violis ſpodii cuſcu te ana. ℈.i.capi .ne.℈.ii.ſquinanti maſticiſ ana g̃ vi.zuccari albi.℥.iii.cum aqua cicoree fiat cōfectō in rotulis trium vel quattuor dragmaꝝ. Ter tiuʒ ꝙ in fine.x.dieꝝ accipiat.℈.ii.de in infraſcri ptis pill'is in aurora ⁊ illo mane quieſcat ī domo et non comedat niſi tranſiuerint hore quinque poſt aſſumptionem ipſaꝝ quaꝝ deſcriptio. ℞ pil lulaꝝ aureaꝝ.ʒ.ſ.pul.de r̄ubarbaro.ʒ.i.lapiſ ar meni preparati.℈.i. diagridii.g̃.i.formēt pill'e v.ex duobus.℈.quas accipiat vt ō. Pro ſecūda intentione quinque videntur mihi neceſſaria re media ⁊ adminiſtranda anteꝗ̄ membꝝ maiori tumore tumeſcat ⁊ corrumpatur. Primū inꝗ̄ hoꝝ eſt vt omnino procuret aperire emorides ve nas.⁊ ſi natura prouidiſſet de eaꝝ apertione om nino caueat adminiſtrare earum conſtrictiuū ſu per locis .imo neqʒ comedat cibaria aliqua de his que dicentur in intentione quinta. Si autē vene ille non eſſent naturaliter aperte tunc pūngātur cum ſetis porcinis vel penna acuta aut ſalteʒ fri centur cum foliis conſolide maioris. ⁊ fortior i° eſt fricacio cum foliis fici.⁊ adhuc fortior eſt frica tio cuʒ felle thauri.⁊ omniū fortiſſima eſt fricatio cum puluere euforbii vel ell'i albi.Semper auteʒ in hac materia ſuſpectam habui flobotomiaʒ pre dictaꝝ venaꝝ.multos eniʒ homiʒ per eas pductoſ vidi ad vlcera ⁊ fiſtulas difficilis conſolidationis propter quinque cauſas in altero conſilio de ma teria pulchre declaratas. Et ſi talia non poſſent adminiſtrari qꝛ eger effugiat ea. tunc ſaltem fiat ei ter in anno flobotomia de baſilica inuenta inē ānularē ⁊ minutum digitos ſiniſtre manus. Ma teriam autem iam in membro receptam conueni enter abſcindunt medicine reſolutiue in quibus ē virtus lenificationis ⁊ cetꝫ.Et ego conſcribā duas que videntur notabilis iuuamenti effectiue.pª eſt hec.℞ olei roſ.℥.iii.olei anetꝫ.℥.ii.olei de maſtice ℥.i.ſ.litargiri.℥.i.ſarcocolle. ℥.i. maſticis thuris minuti ana.ʒ.i.ſ.terbentine reſine ana.℥.i.ſ.thu cie preparate.ʒ.ii.amili .℥.i.cere.℥.i.ſ.diſſoluāť ſimul ⁊ coquantur olea ⁊ cera ⁊ cum ceperint tepe fieri addantur ſpeties ſuper cineribus longo tem pore agitando.tunc ergo infundantur in eis pan ni molles tribus vel quattuor vicibus poſt eoꝝ in frigidationē.Deinde cum iſtis pannis inuoluať membrum ⁊ erit bonū reſolutiuum.ſi bene conſy deras. Secundum inſtrumentum eſt hoc.℞ pi guedinis anatis taſſi ana.℥.i.ſ.olei omfancini. ℥ iiii.thuris maſticis ſarcocolle reſine ſicce ana.ʒ.i. ſ. plumbi combuſti.℥.ſ.pul.gallaꝝ cupreſſi tor refactaꝝ.ʒ.i.terbentine.℥.i.ſ.cere.℥.i.fiat vnguē tum bene tenax de quo veſtiatur mēbꝝ a medio crure inferius vſqʒ ad medietatem pedis vndiꝗ̄ʒ

Pro quarta vero principali intentione cuʒ ap paruerit membrū iam eſſe rectificatum tunc fiat ei hoc vnguentum quod apponatur eo modo quo

predictum. ꝛ super eo portetur caligula factã de panno corii yrci cerui vel canis vt cõuenienti ad lesione membrorum amplectatur. Non curo hic ponere modum abscisionis fluxus materierum qui fit per venarum sectionem. Ego enim tale curationis ingenium semper habui suspectum ꝛ nullum vidi hominẽ qui ex curatione tali non incurreret periculum mortis aliarum ꝛ pessimarum egritudinum euentũ sic ydropis apostematũ renũ epatis aut splenis ꝛ sic de aliis. Cuius vnguenti descriptio ẽ talis. ℞ olei rosarum olei de mastice ana. ℥.i.ß. olei omfancini. ℥.iiii. sandarace spodii thuris ypoquistidos ana. ʒ.ii. coral. ru. ossium datilorum combustorum ana. ʒ.i.ß. se. rosarum cupularum glandium gallarum perforatarum ana. ʒ.i. oppoponacis. ℥.i. cere. q. s. sufficit fiat vnguẽtũ molle ꝛ administretur vt ß. Pro 5ª itentiõe principali euitet hõ iste omnia infrascripta. vz legumina elixa cibos pastiles caules carnes salitas caseum antiquum. vinũ nigrũ ꝛ valde grossum. Hec est cura huius dispositionis ad laudem omnipotentis dei amen.

Pro eodẽ.

Ultra illa que iã ĩmediete supraseripta sunt ꝛ applicata fuerunt remedia super crure ꝛ pede nobilis ꝛ spectabilis comitis Bernardini ꝛ ceterum cum omni solercia studiosa consyderaui necessarium esse prouidere sibi quinqꝫ sollẽnioribus remediis pro ipsius recuperanda sanitate vt nunc sequitur. Primũ inquam ipsum est vt omni mane parum post ortum solis ꝛ omni sero quando vadit ad lectum a media tibia inferius totum membrũ vngat vsqꝫ ad plãtam pedis cum hoc vnguento. Primo mediocriter fricando saltem per. viii. partes hore cum conueniẽti caliditate. deinde superponat magnum frustrũ lane succide bene carminate aut saltem faldellam de coto diligenter calidam ꝛ hoc per viii. dies cõtinuos ℞ olei de keiri. ℥.iii. olei vulpini libr. ß. pinguedinis tassi ꝛ anatis ana. ℥.ii. croci. ʒ.i. olei ros. ℥.viii. picis naual. ℥.ii. cere al. ℥.iii. opii. ℈.iiii fiat vnguentum spissum in mortario. postquam tepefactum fuerit teratur in mortario vehementi cõtritione addendo musci. ℈.iii. ligni al. ʒ.iii. ꝛ longo tempore terantur. Secundum remediũ est vt aliis octo diebus similiter ꝛ horis predictis inungat membrorum cum hoc 2° vnguento. ℞ olei omfacini olei ros. ana lib. ß. farine amili. ℥.i.ß. croci. ʒ.ii. iusquiami corticum mandragore ana. ʒ.i. vitellos ouorum numero. vi. sanguinis dracõis boli armeni terre sigilate ipoquistidos acatie sandarace ana. ℥ ß. conquassentur in mõtario ꝛ fiat vnguentum spissũ

Tertium remediũ est vt super loco vbi factum fuit vulnus apponat vnũ de istis cerotis ꝛ cõtinue affixum teneat ibi ꝛ aliud in exteriori parte opposita illi. ℞ emplastri de mucillaginibus. ℥.ii. croci ʒ.i. dissoluatur cum vino aromatico ꝛ fiant cerota duo. Quartum remediũ est vt omni quinta die aut 6ª parum ante cenam accipiat vnã de istis pillulis vt facere solebat padue. ℞ aloes abluti. ℥ ß. bdellii mollis. ℈.ii. armoniaci. ℈.i. formẽtur pillule ex omni. ʒ.vi. cum melle ros. Quintum remedium est vt omni sero quando vadit ad lectum faciat inungi totam spinã a cingulo iferius per longum ꝛ latum cum hoc oleo bene calefacto ꝛ super ponat cotum vel lanã vt in primo ca° dictum est. ℞ olei de viol. citrinis de camo. de costo ana. ℥.ii. croci sandarace ana. ʒ.i. conquassentur in mõtario

Sextum remediũ est vt vtatur ista confectione semel accipiendo de ipsa post cibum duo vel tria frustra. Et credo quod ex applicatiõe istorum sanus erit ℞ cõfectiõis de pineis lib. i. electi cinamomi. ʒ.i. ꝛ fiat confectio. Ad laudẽ omnipotentis dei.

Consilium ad elefantiam.

Non est dubitandũ quin egritudo huius viri sit elefantia intelligendo partem totius magni pedis tumorẽ ꝛ excrescentiam sine manifesta apparitõe venarum ꝛ arteriarum intẽsiõe ipsarum In hoc enĩ differt elefantica dispositio a varicosa. Licet enim in elefantica egritudine materia multa vz ambe continetur in venis ꝛ arteriis. In varicibus vero materie ipse in venis ꝛ arteriis continẽtur ambe. Sed coniuncta causa elefantie in poris membrorum multiplicata ꝛ congregata mẽbra magnificat ꝛ extendit. Et ex hoc cõcluditur quod dispõ varicosa valde facile associat sibi elefantiam. Neqꝫ etiam hic per elefantiam intelligo spetiem vnam lepre que fit a sanguine infecto a melia naturali adusta illius lepre egritudine capti magnificantur ꝛ corrumpuntur in membris ꝛ earum figuris vt sẽ sus ostendit. Sed hic intelligo per elefantiã membrorum excrescentiam preternaturã prouenientem a sanguine multiplicato quantitatiue multum vel a multitudine grossi flegmatis cum sanguine cõmixti aut a nimia quantitate melancolici humõis in venis ꝛ arteriis multiplicati que sunt materie antecedentes a quibus infunduntur in poris mẽbrorum materie extensionẽ ꝛ magnitudinẽ preternaturalem efficientes. Intantũ quod membra elõgãtur a quantitate mediocri et euenit in eis magnitudo ꝛ extensio oĩum indiuiduorum humane spetiei transcendentes magnitudinem omniũ brutorum animalium longitudinẽ excedit. Ex quorum fundamento deducere potest quod quattuor precise ex sententiis illustriũ virorum assignari possent spetiesi elefantie. Et prima quidem est ex sanguine naturali excellenter multiplicato in quantitate cum in aliquo eorum qui consuetus fuit euacuari sanguis per nares per emoroides per mictum per menstrua. per flebotomias ꝛ alia similia ꝛ retinentur tales euacuatões ꝛ continuatur assumptio ciborum ꝛ potuum sanguinem multiplicantium ꝛ carniũ laudabiliũ et vini dulcis rerum pinguium ꝛ zuccaro multo conditarum ꝛ sepe multiplicari. ꝛ si contingat hominem exercitari multum ꝛ vehementer exercitio peditati. tunc sanguis ille multiplicatus fluxibilitate sua ad inferiora delapsus venas ꝛ arterias implet a quorũ orificiis vel poris effusus in membra generat elefantiã. Et sunt signa eius velocitas cuẽtus ipsius ꝛ magnificationis suarum spetierum. Secundum est caliditas magna in parte presentata. Tertium est grauitas notabilis minor tamẽ quam i aliis

Quartũ est rubor manifestus ad purpureũ declinans. Quintum est tensio notabilis. Sextũ est duritiez resistens impzimenti minus tamẽ quam in melica ꝛ magis quam in flica. Septimũ est quarundã pustularum appãtio in superficie cutis que tamen non multum magne sunt. Octauũ pulsatõ arteriarum maior quam in aliqua specierum aliarum. Cum autem hec species elefantie euenerit quod tamen raro ẽ tũc

patet ꝙ eius curatio triplici intentione perfici potest. Et prima quidem est multiplicati sanguis euacuatio ⁊ sermo quidez per flobotomiā basilice educentem quantitatem notabilem sanguinis cū tollerantia tamen virtutis que itez in oī mense r̄iterari debet. Itē ⁊ cōpletur hec intentio ꝓuocatōe euacuationis retente a quacunqz parte contigerit sicut apertio menstruoꝝ in muliere aut apertio emoroidaꝝ aut nariū in ea ⁊ ī viro. Et tertiū quo completur ista intentio ē euacuatio materiei coniuncte ⁊ de propinquo transire ad coniunctaz per applicationem sanguisugaꝝ super domestica parte coxaꝝ ⁊ cruriū. Similiter ⁊ applicatio ventosaꝝ cum scarificatione ibidē que etiā sepe reiterande sunt vtutꝫ tamen conseruata constantia. Secunda principalis intentio est rectificatio r̄giminis sex reꝝ non naturalium vt ꝙ eger moram contrahat in aere ad ca. ⁊ sic. inclinato ⁊ dormiat super strato aspo ⁊ duro. Ec exercitetur omni exercitio sudoris prouocatiuo. ⁊ vigilet magis ꝙ. plire dormiat. Et applicēt ei nōua ⁊ histozie ipūz tristari ⁊ angustiari facientia. Et dimittat quātitatem ciboꝝ ⁊ potuum notabiliter. De qualitate vero ciboꝝ vtatur his que fri. sunt ⁊ sicca multiplicātibus sanguinē per ambas qualitates aduersantia vt sunt caules lentes fabe antique carnes r̄centes ⁊ salite ⁊ antiquus caseus. Et vtatur pane furfuraceo aut de ordeo aut de spelta facto. Et vinum bibat ponticum ⁊ acre notabiliter. Et sapōibus acribus ⁊ acetosis nutriatur artifitialiter etꝫ cibaria eius preparando cum arantiis agresta sumach citoniis mespilis sorbis ⁊ similibus. Secunda vero principalis intentio ē repulsio sāguis a particula patiente fienda cum repercussiuis in principio administrandis sicut sepe lauando mēbrum cum aqua aluminosa frigida aut in q̄ ferꝝ aut sartan sit extīctꝫ. Aut in qua galle quercus lentes balaustie. se. plantaginis intus cortices granatoꝝ nuces cipressi acatia ipoquistidos ⁊ similia cocta fuerint totum pedem magnū sepe abluēdo hisaquis frigidis aut saltem tepidis. Linimentū bonū ad illud. ℞ succi solatri lib. ii. farie ordei li. s. folioꝝ mēte vel sief eius in hyeme sāguinis draacatie ana. ℨ. i. s. boli armeni. ℨ. ii. terantur oīa simul diligenter ⁊ fiat linimentū ex quo bis vł ter in die leuiter confricando vngatur. Cum autem egritudo in augmento comprensa fuerit. tunc p̄dictis addantur parum resoluentia a repcussiuis separata velut sunt camomilł. mellił. seminis aneti daucus anisum se. altee thus mastix sandaraca crocus costus eupatꝫ isopus ⁊ sił'ia. In statu vero qn̄ iam res confirmata fuerit resolutiuis vtendū est. propter qd̄ succus eupatꝫ. succus camedꝛ camepitheos. de leuioribus succus abrotani ruthe aristologie vtriusqz ⁊ eoꝝ aque sublimationes vł decoctiones conuenientes sunt. Linimentū bonū ad illud. ℞ mirre sarcocolle anisi dauci spice croci ana. ℨ. ii. succi rute. ℨ. iiii. succi feniculi. ℨ. viii. vitelł ouoꝝ numero quattuor farine fabaꝝ. ℨ. iii. farine siliginis. ℨ. s. terantur succi cum farina in mortario longo tempore postea incorporentur secū species alie ⁊ fiat linimentum quod ter vel quater in die toti membro applicetur. Secunda vō̄ principalis species elefantie que ab autoribus colligitur est contingens ab humore mel'ico in sanguiē multiplicato qui tamen neqz adustus neqz vehementer inflammatus est. Si enim perueniret ad illud tunc acuitate sui corrumpendo continuitatꝫ membri perducetur ad vlcerationē ⁊ fieret tunc elefantia vlcerosa que vt plurimū incurabilis est que non nisi magna difficultate curabilis ē. eo q̄ talis vt plurimū conuertitur in cancrū aut cācrenas vel hestiomenū ⁊ aschachilon que sūt cōpłōez ⁊ substantiam membroꝝ corrumpētia. De quoꝝ curatione in hoc ope nihil dicēdū est vt nūc. ſꝫ solum de elefantia proueniente a mel'ia in sanguie multiplicata absqz aliqua adustione. Et erunt sig eius scꝫ membri frigiditas notabilis sensu tactus percepta. Secundum est soliditas intensa cōpressioni resistens absolute. Tertium est grauitas valde magna ab egro percepta. Quartū est impossibilitas aut difficultas exercitii ꝓgressiui aut motus membri. Quintum est nigri membri nature consimilis colori mori propinqui ad perfectam maturationem. Sextum ē venaꝝ varicaliū occultatio. Septimum est crustulaꝝ ī superficie mēbri frequens appitio. Octauū est quarundā varicalium linearum in superficie membri apparitio velud essent ruge solide multum. Cuz ergo apparuerit hec dispositio. tunc sūma curationis eius est per intentiones quinqz perficiendo. Et prima quidem est materiei vł'r replentꝫ euacuatio. Secunda eaꝝ diuersio. Tertia materieꝝ a membro fluentium repercussio. Quarta est partꝫ iam recepte ab ipso extractio. Quinta ⁊ vltima regimis rectificatio. Et colligi possunt he intentiones. 14. teraptentice ca° de cura sclirotico apostematuz. Et quarta primi ca°. xxv. de medicationibus apostematū ⁊ 3ª quarti tractatu 2° eodē ca° ⁊ 22ª tertii ca° de cura elefantie. ⁊ 13ª continentꝫ p° ca° ⁊ 9° Almansoris ca° de elefantia ⁊ ī diuisionibus 108° Preterea itaqz intentio pluribus completur instrumentis. Prima est vniuersal' euacuatio facta de basilica sinistri brachii sub cubito posita p quā euacuentur sanguis. ℨ. v. vel quattuor. oportet enī euacuationē proportionatā esse repletioni sed nō est possibile has egritudines fieri absqz repletiōe magna. Igitur oportet euacuationē esse notabilē Patet 9ª cum maiori 3° tegni ⁊ 4ª primi capł'i 3° ⁊ 4°. ⁊ minor est nota ⁊ probata superius. Qūo enim pauca materia posset membꝝ perducere ad tātā extēsionē. Si āt n̄ possꝫ hec fł'oia admīstrari propter occultationē vene. aut quia eger non patitur ipsam. tunc prouocetur sanguis ex naribus. ꝑ talem enim locum frequenter educitur materia multa vt patet 4ª primi ca° de 4ªna. Aut tertio apperiantur menstrua in mulieř ⁊ emoroidas in viro. ⁊ hec est causa quare in viro isto conatus suz apperire emoroidas cum linimentis prius explicitil. Aut saltꝫ fiat frequēs appositio sanguisugaꝝ aut vētosaꝝ sup crure facto pmutatī facta ō̄ sursū aut deorsum. aut nunc in domestica. aut in posteriore partꝫ applicando ea. ⁊ si possent applicari tales euacuationū speties tunc supleatur cum eis euacuando mel'iaz sanguini admixtaz cum farmaciis appropriatis ad illud. ⁊ scribaz tria spetialia Primum est hoc. ℞ catartici imperialis descriptione Nicolai in antidotario. ℨ. s. lapis armeni diligenter preparati ℈. s. aque decotꝫ foliculoruz sene. ℨ. ii. s. misce ⁊ totum calidum detur in potu ⁊ dormiat post ipsum per horā vnā cum. s. dinō calefacto sepe ventre ⁊ stomacho cū pānis calidis

Deinde post quintam horā accipiatur ciatus vnus aque ordei zuccarate calide. ⁊ post ipsam tardetur cibus per horam integrā. Secundū vero solutiuum ad hoc est ℞ ellectuarii solutiui ad mel'iaꝫ descriptione Auicē. 2° de viribꝫ cordis prope finē ʒ.vi. aque boraginis. ℥.iii. misce ⁊ detur ⁊ fiat de eo vt de alio dictum est prius. Tertium vero ē hoc. ℞ aque boraginis buglose ana. ℥.i. ſ. thimi epithimi ana. ʒ.i. ſ. salis indi. ℈.v. polipodii folliculorum lapis lazuli lapidis armeni preparatorum ana. ʒ. ſ. infundantur omnia ī aquis predictis calidis cum istis spetiebus. ℞ anisi cimini croci anā ℈.vi. ⁊ mane calefiat totum simul ⁊ bene miscēdo fortiter exprimatur ⁊ detur in potu cum. ʒ.ii. ellectuarii diascene secum incorporando. Secūda vero principalis intentio iam vtual'r completa ē species enī euacuationū supratacte sufficiēter materiam diuertere possent. quibus tamē duo diuertentia sollemnia ab auctoribus peritioribus inuēta sunt. Quorum primū est vomitus de quo lege 4ª primi ca° de iuuamentis vomitus. quod autē cōferat nobil'r lege ibidē. Fiat ergo vomitus isto mō. ℞ lapidis lazuli non preparati polipodii ana. ℈. ſ. salis indi. ℈. vi. cimini anisi sumach ana. ℈. viii. zuccari. ℥. ſ. aceti. ℥.i. aque fontis tepide. ℥.iii. detur totum in potu ⁊ per mediam horam post impellatur penna vsqꝫ ad principium meri cōmotionem faciendo ibidem. penna tamen prius oleo inticta aut cōmotio fiat ibidem cum digito longiori ⁊ facile educetur materia mel'ica ellectiue ab illis medicinis attracta. Secundum vero instrumētū est administratio clisteris. ℞ florum boraginis buglos. radicum enule ana. M.i. thimi epithimi folliculorum ana M.ii. polipodii. M.iiii. polipodiū prius per se buliat ⁊ reliqua postea buliantur. Et huius decocti accipiat lib. i. ellectuarii diascene. ʒ. vi. lapidis lazuli ⁊ armeni preparatorum ana. ℈.i. salis indi. ʒ. ſ. olei de sisamo. ℥.iiii. misce totum ⁊ fiat clistere. Tertia vero intentio principalis completur per instrumenta tria repellentia materiā a particula patiente. ⁊ primū est hoc. ℞ pul. gallarum cipressi. ℥.ii. masticis sarcocolle thuris ana. ℥ ſ. ros. sumac ana. ℥.i. acatie ipoquistidos thuris se. plantaginis ana. ʒ. vi. farine volatilis. ℥.ii. terant omnia simul in mortario cuꝫ aqua violarum. ⁊ fiat linimentum. Repercussio enim in materiebus frigidis ⁊ siccis debet fieri cum medicinis calidis ⁊ stipticis. et quia materie iste prompte sunt conuerti in durationē debent cōfrangi cum medicinis humidis. Et ita hoc compositum virtualiter cōplet sententias auctorum vt 4ª primi ca° 25° ⁊ in locis allegatis. Secundum vero ⁊ principale est hoc ℞ succi eupatorii partē. ii. succi vermicularis partē. i. misce ⁊ infundantur in ipsuꝫ panni ⁊ sepe applicentur toti particule patienti Aut saltē applicentur tribus diebus panni infusi in succo vermicularum. ⁊ quattuor diebus infusi in succum eupatorii ⁊ sic fiat reuolutio de vno ad reliquum permutatim. sic enim curantur apostemata frigida vt ē visum est. Tertium compositū quod preualet aliis ē hoc. ℞ succi portulace ptē. ii. succi solatri ptē. ii. scocolle. ℥. ſ. mirre. ʒ. v. cōquassentur sil' ⁊ īfūdātur in ipsū spongie plane ⁊ subtiles ⁊ circumligentur mēbro ⁊ erit in casu huius viri nobilis experientia sollēnis. Et habeat ī memoria sua vt sepe accipiat saltē omni 4ª die vnam de pill'is eidē ordinatis par ū ante cenam. Et conetur attrahere materias ⁊ diu per emoroidas confricando cum vnguento quod sibi inferius applicari faciebam quod erat. ℞ olei de viol'. de croco ana. ʒ.iii. yreos pipis lōgi eufor. ana. ℈.ii. cere quantum sufficit fiat vnguentū. Et istud vnguentum dicitur capurpurgiū quando de eo parum in naribus ponitur ⁊ cet. ⁊ ē extractuꝫ ex antidotario magistri Ber. secundū īformationem eius secretam. Residuum vero materiei q̄ ī parte collecta est pro intentione 4ª complebit instrumentum triplex. Primū est vt bis in die p spatium hore medie euaporetur membrū totum cum hac decoctione. ℞ aristologie longe ⁊ recenti cucu. azini absithii ana. M.i. camedre. camepith. ana. M.ii. mirre. ℥. ſ. sandarace. ʒ. vi. buliant oīa ī x. situlis aque vsqꝫ remaneant. vii. deinde calefiat vi. pars huius ⁊ infundantur in ipsam lap. albi rotundi inuenti in fluminibus ⁊ recipiatur fumus ille super toto membro bene tecto. Secundum instrumentū est hoc. ℞ colofonie lib. ſ. farie amili ℥.ii. litargiri sandarace ana. ʒ.ii. radicum serpētarie. ℥.ii. terantur omnia subtiliter ⁊ diu agitādo incorporentur cum succo foliorum lauri ⁊ est medicamen nobile. Tertium vero principale et simplex omniuꝫ materierum finaliter cōsumptiuum valde nobile est vt sepe lauetur cum aqua extictionis ferri ⁊ proprie calida. Et quia egritudo huius viri est illa que continetur in hoc 2° cap°. Ideo consulo q̄ adhereat curationi sui ipsius cum his que scripta sunt in tribus intentionibus predictis. Quita ⁊ vltima intentio principalis est q̄ vir iste in regimine suo euitet cibaria omnia mel'ica de qbus scriptum est supra. Et vtatur cibis calefacientibus et humectantibus remisso gradu. Et vtatur summopere quiete quantum potest. Si uero necesse est membrum exercitari tunc semper ligetur ante exercitium a cauilla pedis vsqꝫ ad inguina ⁊ procedat in aliis vt ī regimine predictorum dictū ē ⁊ cet.

Consilium de iuncturarum doloribus. quo patiens eos ⁊ a deteriori lapsu preseruari ⁊ a presenti curari ostenditur continens sectiones duas. ¶ Sectionis prime capitulum inquirit cās debilitatis iuncturarum.

Proposui iam est diu vir honorande consilium vobis conderē quo preseruari possitis a deteriori lapsu dolorum vel debilitatis vestrarum iuncturarum. quo etiam a presenti debilitate euadere possitis. Et quia consilium istud non bene enucleari potest nisi premissa diligenti inuestigatione causarum debilitatis vestrarum iuncturarum. Ideo tamq̄ fundamentum consurgit hic primo inuestigandū esse debere. deinde preseruatiui necnō curatiui regiminis ordo secundum illustrium auctorum sententias succinte tractabitur. Primitus tamen natural' vestre complexionis iudicium premittendū. vt exinde preternaturalis iūcturarum lapsus facilius apprehendatur. Dico ergo complexionē vestrā naturalem fore colericam. cuius signa ex parte anime subtilitas ingenii acuitas intellectus facilis adiscendorum apprehensio frequens animi perturbatō promptus in expediendis ⁊ velox appetitus vigilie ⁊ alia similia. Ex parte corporis līg sūt totius

habitudinis macies capillorum crispitudo color inter rubeum ⁊ album ad citrinum vergens pillorum mul titudo ⁊ alia breuitate dimissa. Hec est complexio nis vestre noticia. que ita in aperiendo regimine haud parum auxiliabit. Debilitatis aūt iunctura rū vestrarum causas inuestigare volentes. oportet plura premittere. que de vestra egritudine mihi vera visa fuerunt. Fuit igitur febris que vestrum corpus in itinere cepit secundum mihi narrata pu ra terciana. que sic duobus paroxismis vt collatū fuit terminauit. apud vero tertium paroxismum siue fuerit ex motu corporis aut ex aere vel regi mine non congruo vel simili causa supercalefacto epate ⁊ incensa colera ad venas transmissa facta ē terciana continua. Et tandem circa venas cordis multiplicata ⁊ exardens in causonidem termina uit cum intensissimo cordis pulsu calidate arsura stomachi renum ⁊ epatis cum tantaque virtutis de bilitate. quod cum primitus pulsum tetigi de perdi tione haud parum hesitaui. sicque cum debilitate ta li diem secundum ⁊ tertium a mea visitatiōe trā siuimus indeficiente semper febre. imoderata etiā siti ⁊ necessitate extinctionis febrilis caloris istan tissima. ita quod consentientibus canonibus audacter deterius suspicans ad extinguendum transiui cū anguria ⁊ eius aqua ex sententia Auicē. pª quarti de cura tertiane dum inquit: Melon vero indus .i. anguria est res maximi iuuamenti cum hoc quod ipse soluit ⁊ prouocat ⁊ frangit vehementiam ca loris ⁊ facit sudare. quā etiā concedunt omnes au ctores ⁊ Rasis in diuisionibus ⁊ 10° almanso. Se rapio 6° breuiarii Aueroix 7° coll. Auenzoar 3° Theysir ⁊ generaliter omnes. Factis insuper epi thimatibus cordi epati ⁊ renibus vt regulariter fiendum est. remissus fuit febrilis calor virtutis de bilitate tali remanente que nedum flebotomiam que ne cessaria fuisset. imo nec leue lenitiuū pati potuisset sed solum mellita colliria ponebantur. dumque ma teriam digerere conarer. virtutis robur expectās vt euacuarem. vigesima superueniente die mate ria cretice ad pedum iuncturas est trāsmissa. que multa existens cum virtute debili dolorem adhuc presentem vestris iuncturis impressit. virtutemque vigorare precupiens iuncturas postposui tumen tes sciens creticantem virtutem non debere īpedi re nec creticam materiam nō debere repercuti. Et quia calida erat ⁊ in venis antecedens causa eius. ca lidas non patiebatur medicinas non flebotomiā nō far maciam. dumque sic pluribus diebus virtutis robur expectarem. cessante iam febre ⁊ aliqualiter suble uata virtute. balneū adhibui ex medicinis leuiter calidis ⁊ resolutiuis. primū fere gradum non trās euntibus in 4ª parte lixiuii ⁊ tribus vini nigri mediocris ⁊ non multe stipticitatis. Cūque sic ter balneū applicuissem istante fui necessitate coactus ciuitatem exire per dies octo. Secundus igitur me dicus conuocatus fuit qui balneū adhibuit ex cali dioribus valde medicis. antecedentēque materiam fortioribus digerere medicinis ⁊ fortioribus edu cere farmaciis exausus. potius ad iuncturas plus effusit quam eduxerit. Tandemque dū ego redirē illius regimine pretermisso. primoque ⁊ efficatiori facto balneo ⁊ resolutiuo vnguento subiuncto fortifica te fuerunt vestre iuncture. adeo quod progressiuū mo tum satis comode tollerabant. sicut memorare po testis quando ciuitatem exiuistis. Insuper autē dū in rure staretis. aut ex inordinato regimine vel ex noua agregata materia aut ex reliquiis pristie coadiuuantibus hoc acciderit. vel ex partiū fuerit debilitate noua refluxit ad iuncturas mā faciens recidiuam. que vsque nunc iuncturas imense mole stat. Et videtur ex signis aquosum fore flegma sāgui commixtum. tument enim leuiter iuncture rece ditque acceditque tumor. nec digito fit in cute ipres sio multa. nec est extensio imoderata sed leuis nec ponderosa. ⁊ sui subtilitate ligamentis imbibita motum impedit progressiuum. doloremque non fa cit nisi motu excitetur. sicque vsque principaliter re licta est. Hec sunt vir honorande cause signa ⁊ ac cidentia vestri morbi. que omnia reuerentia vestª bene nouit esse veridica. trāseo igitur ad regimen explicandum.

Sectionis prime capitulū ostendens cui actui medici huius egrotantis regimen subiiciatur.

Dico itaque quod regimen vestrum non plene reperi ri potest nisi videatur cui ꝓcuratiuo medici actui subiiciatur. Cum autē medici actus triplex existat s. conseruatio que debetur corporibus sanis. pre seruatio que debetur neutris. ⁊ curatio que debet infirmis. Oportet preuidere an subiciatur conser uationi an preseruationi an curationi. Pro his igitur dicendum quod regimen vestrum subicitur a ctui conseruatiuo in natura complexionali. quia nō est in complexione lesio que aliū vertat ad se actū Preseruatiuo vero actui subicitur in natura com plexionali. quia iuncture lese sunt ⁊ in operatiōibus motiuis impedite. ⁊ iste actus potest et vocari per mutatiuus vel reductiuus vt colligitur 3° tegni tra ctatu p° 4° ca°. Si vero permutare. potest etiam regimen istud subici actui curatiuo q̄tum ad lap sum in iuncturis existentem vt. s. remoueatur cau sa coniuncta que egritudinē imediate facit. Cum autem conseruatiuum regimen debeat fieri per similia vt 3° tegni tractatu p° ⁊ 4ª primi 2° capª Ideo oportet regimen ex parte non naturalium rerum declinare ad calidum ⁊ siccum. qualis ē cō plo vestra naturalis quia colerica. Et cum actus p̄ seruatiuus fiat partim per similia partim per cō traria pluribus ⁊ diuersis applicationibus. ⁊ sic re gimen tale esse oportet. quia modo simile modo cō trarium diuersis ⁊ pluribus applicationibus. La psus autem iuncturarum qui subicitur actui curatio complebitur per contraria. quia omnis cura per cō trarium fieri debet. que omnia 3° tegni colligēda sunt. Ex quibus patet quod regimen vestrum debet esse per similia quantū ad complexionē naturalem per contraria vero ⁊ similia quantū ad lapsum cō plexionalem paulatim ⁊ pluribus applicatiōibus ⁊ per vere contraria quantum ad materiam iam ī iuncturis effusa vt infra patebit.

Sectio 2ª continens capitula. 6.

Capitulū primū de debita administratiōe aeris

Regimen igitur vestrum principaliori diuisione in duo diuidendū esse patet. s. primo in debitam rerum non naturaliū administrationem. 2° in conue nientem medicinarum applicationē. Primū igitur agrediens quoniā scitis res nō naturales fore sex s. aer cibus ⁊ potus motus ⁊ quies ianitio ⁊ reple tio. somnus ⁊ vigilia ⁊ accidētia anime. A primo igitur incohando dico. quod aer in quo morami de bet esse ad calidum ⁊ siccum declinās non valdē tn̄ talis enim est vestre naturali complexioni silis. ⁊

probibens multi flegmatis agregationem. quod
plurimū est huius morbi causa. Eligat ergo aer
calidus ⁊ siccus naturaliter vel artifitialiter quie
tus non ventosus non vaporosus. vnde flāte au-
stro vel borea non ambuletis nec egtetis. si tamē
necessitas vrget hiſ temporibus. tunc sint caput ⁊
collum pannis diligentissime cooperta. vitetur etiā
statio in domibus terraneis vel subterraneis ⁊ no
ua lapidea edifitia habentia etiam solaria vel te
stitudines lapideas. ⁊ antiqua etiam edifitia vitā
da sunt. Et sit camera spaciosa clara non suffocati
aeris. Ideo quolibet die circa horam terciarum ae
re non existente nebuloso aperiantur fenestre. de
inde post vesperas claudantur. sitq; aer camere a
romaticus. Unde posset isto mō rectificari. ℞ thu
ris minuti. ℥. i. sandarace thuris gumosi ana. ʒ. vi
nucum. ℥. v. ligni aloes. ʒ. iii. contundantur. ⁊ hu
ius pulueris ponatur coclear vnū super prunas.
aut suffumigetur cum mirra foliis lauri ⁊ laudāo
equaliter. Fiatq; aer camere calidior tēpore hye
mis vsq; ad medium veris ⁊ remissius calidus a
medietate veris vsq; ad medietatem autumni.
Fiatq; si comoditas aderit sepe ignis in camera
ex lignis iuniperi vel lauri si occurrerent. nec aꝑ
pinquetis multum flāme ignis. vnde rectius esset
vt haberetur stufa sicca talit̄ edificata. vt fenestre
fierent a parte orientali ⁊ est melius vel a parte
septentrionali. cuius pauimentū fiat ex lignis la
ricis ⁊ solium silr̄. in qua habitaretis secundum
plurimū a principio octobris vsq; ad finē febru
arii. cuius etiam aer aromatizetur vt supra. ⁊ nō
fiat tamen eius aer calidus valde. Vitetur etiam
statio vel mansio in loco luminis lune vel etiam
camere in qua splendet radius lune. Vitetur
etiā ne in camera vestra conuersentur gatti quia
macris prohibetur vt Auenzoar p° theisir. Et qa
vestes annectuntur aeri. ideo eligende sunt vestes
ad calidum ⁊ siccum declinantes. tales enim sunt
proprie complexionis conseruatiue ⁊ generatōis
aquosi sanguinis vel flegmatici prohibitiue. quia
causa est antecedens ⁊ coniuncta lapsus vestri vt
visum est supra. vnde laudo vestes suffultas pelli-
bus vulpinis de martire ⁊ de dorsibus variorū
laudo etiam ꝙ fiant calige ex leporis pelle vltra
genu longe. confortant enim membra omnia. vt
Auenzoar p° theisir ⁊ teneantur calige iste ī nocte
similiter valent calige de pelle vulpina. Caput āt
in nocte ⁊ die cooperiatur bireto ⁊ caputeo ex pan
no de grana facto. ⁊ sit birretū suffultū pellibus
agninis leuibus. ⁊ multotiens permutetur. ne su
dor vel sordicies capiti noceant. Caputeus etiam
qui portatur non sit ex panno in guado tincto. ē
enim in eo virtus stiptica materias in centro co-
hartans vt Serapio in proprio ca°. Laudo etiā
vt in die sub caligis portētur calige ex pelle lepo
ris facte adherentes non late nec stricte valde. cō
fortant enim ⁊ conferunt iuncturis iuuamēto ma
gno. Infra etiam cum de motu tractabitur aliqd
ex his dicetur. Hec de aere ad ꝑns: ⁊ ad ꝯā rē nō
naturalem transeundū est.

Capitulū ꝯm de regimine per cibū ⁊ potū.

Secundam rē non naturalē expediēs que in ordi
ne fuit cibus ⁊ potus. a cibo principium accipiam
De pane p° mentionē faciens. est eni ipse tamquā
fundamentū ⁊ sūma cibariorū omniū. Primo
tamen salubrius apparet ꝙ aliq̄ premittiāt regle
in hoc obseruande. Prima regula ꝙ nunꝙ co
medatis nisi naturalis fames insurgat. ⁊ cū assue
rit in hoc non fiat mora. quoniā tollerare famē
stomachū malis replet humoribus. Secūda ꝙ
cibaria in hyeme comedantur temperate ⁊ non
superflue calida. ⁊ in estate tepida. imo versus la-
tus frigiditatis trahentia. Tertia regula ꝙ dū
intensa est fames non saturetur appetitus. imo co
medendum est reliquiis famis adhuc in stomacho
manentibus etc. 4ª ꝙ non comedatis nisi post
ꝙ senseritis cibum a stomacho ad intestina mani
feste descēdisse. ⁊ in hoc limitetur tempus. ita ꝙ i
ter cibum ⁊ cibū ad minus cadant hore octo.

Quinta ꝙ non comedatis vnꝙ dum sentitis i
stomacho fastidium ⁊ maxime si fuerit ex grossis
humoribus. Quoniā comedere super fastidiū ex
grossis humoribus hereditare facit dolores iūctu
rarum ⁊ renū dissniam podagram duritiem splēis
⁊ epatis ⁊ morbos melicos ⁊ sciaticos vt colligit
3ª primi ca° de regimine eius quod comeditur.

Sexta ꝙ subtiles cibos semper ante grossos co
medatis. ⁊ qui subtiles ⁊ leues ⁊ grossi existant in
fra videbitur. Septima ꝙ mensura cibi vestri
talis existat ne stomachū agrauet. Deterior enim
comestio est que stomachi grauitatē facit. sicut de
terior potus est qui temperamentum egreditur ⁊
in stomacho natat. Octaua regula ꝙ dū sentitis
stomachi grauitatem a comestione abstinendum
est. donec leuitas consequatur. ⁊ si sentitur debili
tas in stomacho non ipleatur cibis qui necessarii
forent. sed partiendus est cibus ita ꝙ qui in vna
vice sufficeret in duabus partiatur. ⁊ virtus quod
est suum melius digerere valeat. Alie etiā parti
culares regule in particularibus cibis ⁊ potibus
coligentur. Ad panē igitur transiens dico conue
nire vobis panem modicum furfuraceum de fru
mento tempore hyemali ⁊ vernali factum. Estiuo
quoq; ⁊ autūnali sit de pura simila plus sal' habēs
⁊ de fermento. aut sit panis de duabus partibus
farine frumenti ⁊ tercia spelte aut saltem sit de fa
rina frumenti tota. Laudo etiā hyeme ⁊ vere ni
si prohibeat ventris constipatio vsum panis bisco
cti facti cum granis feniculi. Tempore autē quo
libet laudo panem factum cum puluere anisi de
quo ante cibum sumantur boli quattuor vl' quīq;
Diureticus est enim panis iste. Ideo conuenientis
simus auctorū omniū sententia ⁊ rectior est eius
vsus ꝙ biscoctus. Qualiscunq; tamen comedatur
panis sit optime pinsatus leuigatus coctus ⁊ co-
muni modicum salitior. cuius tamen repletio vi
tanda est. vitetur etiam panis nō bene coctus aut
valde. hec de pane. Veniēdo ad carnes talis di
uisio premittatur. qr primo dicendū est quorum
animaliū carnes conueniant. Secundo quorū
membrorū ex animalibus. Tertio quis coctiōis
vel preparatiōis modus esse debeat. In aīalibus
autem domesticis p° dicendum est. 2° de siluestri
bus. Ex domesticis autem animalibus Primo de
q̄drupedibus Secūdo de volatilibus. Ex aīalibus
āt doēsticis q̄drupedibus dico cōuenir̄ carnes vitu
līas lactētes nō multū natitati ꝓpinq̄s p tres men
ses ad minus ab ipsa distantes ⁊ annum vnū non
multum transeuntes. Item conueniunt carnes ca
preti suis temporibus non multum tamē natita
ti vicine per mensem saltem vnum etiā ab ea di
stantes. Agnine autem ⁊ castratine pecorine et

porcine recentes qꝛ humide valde vitande sunt.
Si tamen ex ipsis sumere libeat. sint non valde
pingues ⁊ raro ⁊ assate potius q̄ elixe. Bouine
autem ⁊ vaccine ⁊ relique grosse dimitantur. nec
dico inconueniens sumere etiam in mensa tres l
quattuor incisuras carniū salitaꝝ porcinarum.
si sit macre ⁊ non antique ⁊ in vsu potius frigidis
q̄ calidis temporibus. Ex quadrupedibus autē
animalibus siluestribus conueniunt carnes lepo-
rine mirabili laude ⁊ capreoline. ⁊ quandoqꝫ car
nes cuniculi ⁊ apri iuuenis. caro etiam eritii. quia
aperitiua est multum ad hoc conferre probatur.
⁊ similiter si haberentur laudarem multū carnes
ceruinas. De volatilibus autem domesticis conue
nientes sunt pulline non valde parue. vnde parui
pulli quasi mucillaginosi existentes vitandi sunt
meliores tamen essent assati q̄ elixi. Conueniūt
etiam galline capones pauones si habentur ⁊ pi
piones non valde molles nec duri. antique etiam
galline ⁊ alie dicte euitentur. ⁊ similiter anseres
⁊ anates non comedantur nisi raro valde iuuenes
⁊ assate saltem anates. Ex siluestribus autē vola
tilibus eligende sunt perdices fasiani parue aues
in nemoribus ⁊ dumetis degētes. vt turdi meru
li finchi carduelli muschadelli philōene ⁊ similes
conueniunt montane aues omnes sicut ficedule a
laude caude tremule yrundines passeres ⁊ pice. lꝫ
non sint in vsu ⁊ turtures non valde pingues. Cō
uenirent etiam starne licet non sint apd̄ nos. ⁊ mi
rabili laude laudant auctores omnes carnes silue
strium columboꝝ. Ideo laudo q̄ vtamini eis. in
omni enim neruoꝝ passione mirabiliter iuuant.
Conferunt autem stornelli ex iuditio rationali lꝫ
non sint in vsu. Quales autē pingues valde anse
res ⁊ anates siluestres euitentur. ⁊ generaliter oēs
aues in aquis degentes. Si tamen ex eis quando
qꝫ sumere libeat comedantur cum aliquo saporꝫ
infra dicendoꝝ. Quia autem non semper licet
christianis aliquibus diebus vt quadragesima vi
giliis ⁊ aliis carnes comedere. Idō ē piscibus sub
iungendum. Dicendū igitur omniū piscium gene
raliter vsum multum esse vitandū. necessitate tn̄
conuenire possent pisces fluuiales ⁊ fontales ⁊ ma
rini solidaꝝ carniū. vt orade varioli marsiōes ste
riliones torrentine carpiones ⁊ ceteri parui. flu
uiales vt capedani ⁊ lutii ⁊ similes. omnes autem
alii pisces vt lacūales vallini ⁊ lutosi vt anguille
tince regine ⁊ silr̄s. ⁊ etiā marini magni pignes
euitentur. conuenire etiam possunt cephali non
multum tamen aceto macerati. Et silr̄ laudo stu
riones salitos lucios carpiones ⁊ aliquando cepha
los salitos. Anguille vō salite morene ⁊ alii pisces
humidi valde. licet sint saliti euitentur. Cancri etiā
fluuiales quandoqꝫ etiam comedi possunt. sed non
cum puro aceto. sed cum salsa infra scribenda. qꝛ
tamen frigidi sunt ⁊ difficilis digestionis in comu
ni vsu non habeantur. Oua etiam igne cocta con
ueniunt. facta tamen percoctionē solida. ⁊ non val
de mollia sale condita. conueniunt etiam cocta in
aqua preparata cum aromatibus infra dicendis
⁊ conuenire etiam possent frixa ⁊ preparata cum
petrosill' menta fenicl'o ⁊ similibus de quibus istā
Sint quoque oua galline potius q̄ anseris. Lactis
vero vsus vitandus est. nocet enim neruis ⁊ est in
conueniens eis qui indigent regimine subtiliatio
Aqua vero lactis qꝛ colere solutiua est conuenire
videtur. Sꝫ quia intentio principalis in vobis ē
ad flegma. ideo melius esset si biberetur aqua lactis
q̄ infunderetur sibi cartamū aut sal. ⁊ posset eē ta
lis modus. ℞ aque lactis ciatū vnū vel lib. i. car-
tami. ʒ. ii. salis comunis. ʒ. i. infundatur puluis in
sero in aqua lactis calida. in mane autem coletur
⁊ bibatur totum calidum. Et laudo hanc mediciaꝫ
bis ī āno debere sūmi vt xv. diebus cōtinuis ī mēse
maii ⁊ totidē ī mense septembris. Stabit. n. medi
cina talis loco purgationis. Recocta autē insimul
cum aqua etiam sine aqua lactis potestis conueniē
ter vti. ad equalitatem enī tendit. Iuncata vero
quia grossa est ⁊ tarde digestionis nō multū ī vsu
habeatur. Si tamen quādoqꝫ estiuo tempore pla
ceat sumere fiat cum zuccaro ⁊ aniso vel feniculo l
cum tragea puluerizata secundū cōsuetudinē. Lac
etiam cum ouis coctum superaspergendo cinamo
muꝫ conuenire potest. Caseus etiam in vsu non ha
beatur ⁊ caseata etiam cibaria. Si autem accipia
tur eligatur medius inter nouum ⁊ antiquum ad
salsedinem aliqualiter declināa. medius etiā inter
durum ⁊ mollem. ⁊ ex tali vestra condiantur ciba
ria raro tamen. De leguminibus vero ⁊ granis
nunc dicendum. ⁊ generaliter omnium leguminū
corpora vitanda sunt. Decoctio autem ciceꝝ rube
orū cum feniculo vel petrosilino conueniens est.
Cicera autem alba fabe faseoli ⁊ lentes euitentur
Rizum autem ⁊ panicuꝫ laudabilia sunt. ⁊ simil'r
dorella stante maxime ventris constipatione. Fru
mentum autem in ferculo vitetur. De oleribus
vero ⁊ fructibus quibusdam conueniunt. Primo
feniculus petrosilinum serpillum menta saluia ce
refolium rosmarinus bleta borago. caulibus etiā
coctis cum carnibus pinguibus quantum ex ratō
nali iuditio non est inconueniens vti. Si tamen
propter indiuiduales proprietates ex eis vel ex a
liquo eorum nocumentum perciperetis omittant
Magis tamen laudo decoctiones caulium ⁊ ble-
taꝝ q̄ eoꝝ corpora. Cucurbite vero reprobabiles
sunt. similiter cucumeres angurie. Melo etiaꝫ qꝛ
frigidus ⁊ humidus euitandus est. tempore tamē
vasti caloris non inconuenit sumere ex eo aliquid
⁊ proprie cum seminibus suis ⁊ secundū Auicen.
preceptum debet comedi post alia cibaria. vnde
2° canon. p° ca°. Melo autem est tarde digestiōis
nisi quando comeditur cum eo quod est interius
eius. ⁊ ipsius quidem nutrimentum est rectius. ⁊
eius humor est melior. oportet preterea vt post ci
bum sequatur alium. qui autem dant ipsum ante
cibum non cupiunt ex eo nutrimentum. ⁊ timent
longam eius moraꝫ in stomacho. propter quod su
spicantur putrefactionem ex eo fieri. Olera vō
frigida vt lactuca endiuia portulaca spinachia et
bletones ⁊ cressones attriplices ⁊ sil'ia nō sunt vo
bis conuenientia. Si tamē tempore estus magni
in forā sallate ex eis liberet sumere misceātur cū
petrosilino menta ⁊ aliis calidis supratactis. ⁊ cō
diantur cum bono oleo comuni ⁊ sale ⁊ aceto. ī q°
prius bulierint semina anisi petrosili ⁊ feniculi ⁊
non sit acetum valde acre. ⁊ ex istis fiat salata. De
radicibus autem conuenire potest baucia ſm oēꝫ
preparationis modū quia aperitiua est. Alleum
autem porrum cepe ⁊ bulbus. licet ex parte com
plexiōis eorum cōuenirent. tamen qꝛ inflatiua sūt
hec omnia ⁊ stomacho nociua ⁊ mali hūoris gene
ratiua ideo dimittantur. Rape etiaꝫ ⁊ napi igne

cocti quandoqз comedi possent cum sale ⁊ feniculo. Composite etiam conuenire possent non multũ ace tose sed sufficienter melle condite. Radix aũt que comeditur quandoqз accipi potest. ⁊ maxime post cibum. facit enim digeri cibum. ⁊ licet sit inflatiuã tamen plus prodest qз diuretica subtiliatiua exic catiua resolutiua. non multum tamen in vsu ha benda est. Locusta etiam. i. rampontioli quia cali di sunt comedi possent. melius tamen est ꝙ coq̃t ⁊ cum aromatibus ⁊ aceto non valde acri condiãt. De ferculis autem vti potestis pannata facta cum brodio laudatarum carniũ cum pane supradicto. cõ uenit etiam ius cicerum rubeorum ius caulium bletarum ⁊ radicum conuenientium vt petrosilinũ et sil'ia. Laudantur fercula herbarum ⁊ granorum de qui bus supra facta est mentio. conueniunt etiam suis temporibus bruscandoli ⁊ sparagi conditi tamen cum aceto non valde acuto vt supra. ⁊ enim tales aperitiui sunt ⁊ optimi. De fructibus vero gene ralis regula est. ꝙ fructus omnes aquosi humidi ⁊ viscosi euitandi sunt. ⁊ generaliter omnes fructus recentes deteriores sunt siccis. Secunda regla ꝙ fructus lenitiui ventris semper premittendi sũt aliis cibis. ⁊ constipatiui postponendi. Tertia r̃ gula ꝙ fructus qui post cibum comeduntur pluri mũ meliores sunt cocti q̃ crudi. Poma igitur vitã da sunt ⁊ precipue vsus eorum. assiduatio enim come stionis pomorum facit euenire dolorem neruorum ⁊ proprie in vere. Si tamen quandoqз ex eis iu uat accipere. sit post cibum ⁊ sint cocta ⁊ zuccaro a spersa. dat enim eis zuccarum lenitionem. ⁊ eligã tur poma apiola vel dattilica aut calimana aut gayola aut alie pomorum spetiee ad dulcedinẽз tra hẽtes. Pira vero securius q̃ poma sumi possent ĩ hyeme post cibum igne cocta cum zuccaro. vt pira sancti Nicolai pira glatiola sementina ⁊ alia sil'ia non valde dura. Ea vero que dura sunt solida ⁊ ĩ sipida magis euitentur. Estate vero eligantur pi ra muscatella iuniola glatiola de pola ⁊ sil'ia. ⁊ su mantur post cibum. nec tamen ex eis stomachus ĩ pleatur. Persica vero qз frigida sũt ⁊ humida eui tentur. Si tamen ex eis quandoqз sumer̃ libet sit raro ⁊ eligantur non valde per maturationẽ mol lia. ⁊ ƒз Auicẽ. preceptum debent sumi ante cibuз post cibum enim prona sunt corruptioni. ⁊ freq̃n ter alios cibos ad putrefactionẽз disponunt. Pru na etiam frigida sunt ⁊ humida. ideo euitãda. quã doqз tamen intentione mundificandi stomachuз a colera sumi possent ieiuno stomacho ex eis qnqз vel sex. ⁊ sint nigra vel citrina. Sicca vero qз põ tica euitentur. Uue vero laudantur si sint albe. qз nigris meliores sunt. ⁊ ante q̃ comedantur stete rint collecte ad minus per tres vel duos dies. et comedantur post cibuз vel ante si placet. Ficubз ẽt vti potestis. maxime albis vel citrinis vel rubeis recentibus bene maturis. ⁊ comedi debent ante ci bum. est enim in eis lenificatio vltima 2° canõ. Et ideo post eas cõceditur potus aque vt adiuuet ad lenificandum. ex eis tamen meliores vobis sunt sicce qз stomacho conformiores. aperiunt enĩ op pillationes epatis ⁊ splenis quod ĩ vobis maximũ est remediũ. aperitiua enĩ taliter patientibus lau dauerunt valde sapientes. Quia tamen ficus sicce sua caliditate aliqualiter nocere habent epati cole ram augendo. ideo docuerunt sapientes auctores vt cum amigdalis comedantur dulcibus. augetur enim ab eis lenificatio earum. Et quidam dixerunt ꝙ si comedantur cum nucibus in ieiuno mirabilis iuuamenti sunt in aperiendo vias cibi. laudauerũt etiam non parum sapientes arabes ⁊ yspani vinũ de ficubus conferre stomacho incitare appetitum prouocare vrinam. lenit etiam ventreз abstergit velociterqз descendit ⁊ penetrat. Et posset fieri sic vt in mastello vno musti ponerentur lib. iiii. ficuũ siccarum ⁊ bulliret totum in simul. ⁊ intelligi etiã po test vinum de ficubus. vinum in quo coquerentur ficus sicce. Et licet ficus calide existant ⁊ iflãmabi les. tamen propter paruam moram quam ĩ viis contrahunt caliditatem non augerent. Laudo igi tur ꝙ bis aut semel in mense coqui faciatis fialaз vnam vini planensis albi cum ficubus decem mi nutim incisis vsqз ad consumptionem quinte ptis ⁊ ex tali vino bibatis per duos continuos dies cia tum vnum ante cenam. ⁊ tantũ ante prandium. Amigdale dulces temperate sunt ad calidum ta men trahunt. qз tamen difficilis sunt digestionis graues ⁊ multum in stomacho morantes vt 3° Al mansoris. Ideo comedantur cum zuccaro. sic eniз dant bonum nutrimentum licet paucum. Laudo tamen magis ferculum vel panatam ex eis secũdũ ritum paduanũ factam. ⁊ in sũma aperiunt et le niunt. Auellane qз calide ⁊ epati amice cõuenirẽt vobis. tamẽ qз tarde digestionis existunt vomitũ excitant. ideo relinquantur. possunt tamen post ci bum sumi zuccaro confecte. qз tunc correcte sunt. ⁊ laudauit eas peritissimus Hypocras ꝙ ĩ cerebro augmentum faciant. Citra licet in ciuitate ista nõ sint in vsu. tamen si habentur euitanda sunt. quia frigida. licet eorum complexio diuersa existat. Cor tex enĩ citri calidus ẽ ⁊ humidus caro eius frigida ⁊ sicca. semen calidum ⁊ siccum. Quandoqз tamen citra melle confecta comedi possent. ⁊ ƒm Auicen. preceptum canõ. 2° nihil post ipsum nec ante come datur. Cerasa quoqз qз frigida ⁊ humida sunt fu gienda. Si autem quandoqз suis temporibus su merentur sint cerasa dura rubea vel alba ⁊ post ci bum comedi debent ⁊ pauca. Crisomilla etiaз sine armillia frigida sunt ⁊ humida ideo relinquantur generant enim humorem velocis putrefactionis ideo apta sunt febrem inducere. Si tamen liberз quandoqз ex eis capere comedantur ante cibum. ⁊ post bibatur bonum vinum. ⁊ post iterum come dantur anisi conditi. Castanee frigiđ sunt ⁊ sicce ⁊ ventose valde. ideo non sint in eis vsus. possent tamen quandoqз comedi cum zuccaro post cibum ⁊ dant nutrimentum satis congruum. ⁊ cõfortãt membra omnia ƒз Auicẽ. ĩ ñiaз. Dactili licet cali di existant. non tamen conueniunt complexõibus calidis. calefaciunt enim ⁊ generant sanguinem grossum. qui cito ad coleram conuertitur. ⁊ nõ sũt conueniẽtes habentibus epar calidũ vt Serapio dixit auctoritate Raf. Ideo non sint in vsu. Piee autem grana laudantur vobis. calefaciunt enim corpus ⁊ mẽbris tremore patientibus conferũt 3° Almansoris. Phistici vel pistachii calidi ⁊ sicci existunt boni stomacho. aperiunt oppillationes e patis prohibẽt nauseaз ⁊ confortãt os stomachi ⁊ subuersioneз remouẽt. ideo laudãtur post cibum plus q̃ amigdale dulces. Iuiube autẽ secũduз Aui. frigide sũt ĩ primo gradu ⁊ tẽperate in humidita te ⁊ siccitate. Nescio autẽ ad quid conferãt vobis Dixit autem Galienus. Non reperi iuiubas in

conseruanda sanitate ꝛ egritudine remouenda a
liquid operātes. sed reperi eas difficilis digestionis
ꝛ pauci nutrimenti. Mora bene matura ad cali
ditatem declinant. ea vero que immatura sunt fri
gida ꝛ sicca existunt. Et in summa dulcia vobis ꝯ
uenire possent ante cibum ꝛ leniunt ventrem. non
plene autem matura prohibent fluxum hūoꝝ ad
stomachum ꝛ alia membra. ꝛ non bene matura co
medantur post cibum. Granata triū sunt speciez
dulcia que frigida sunt ꝛ humida. acetosa que fri-
gida sunt ꝛ sicca. Muza que dicuntur medii sapo
ris ꝛ sunt media in complexione inter alia. Dul
cia conueniunt vobis non multum tamen in vsu
Acetosa vero magis via preuisiōis ꝙ via cibi cō
uenire possent. magis tamen competunt muza ꝙ
alia. Et in sūma inquantum omnia granata sunt
prouocatiua vrine laudarentur. Acetosa tamen
magis inter alia prouocatiua sunt. ideo conuenir
possent ex hoc. ꝛ quia habent mirabilem proprie
tatem in prohibendo corruptionem cibi in stōcho
vt Auerois 5° colliget. Citonia frigida sunt ꝛ sic
ca. que ante cibum sumpta ventrem stringunt oī
modo coctionis. post cibum ventrem largū faciūt
comprimendo. ꝛ omnes species eoꝝ tam dulcium
ꝙ acrium prouocant vrinam. ideo ex hoc ꝛ qꝛ sto
machum confortant appetitum incitant laudarē
ea vobis non multum tamen sint in vsu habēda.
Multitudo enim comestionis eoꝝ generat dolo-
rem iuncturaꝝ. 2° canon. Nuces calide sunt ꝛ sicce
ꝛ licet ex hoc laudande essent vobis. tamen qꝛ gra
ues stomacho ꝛ digestioni ꝛ vomitiue sunt capiti
nociue ꝛ pectori ꝛ generant coleram multam. ideo
relinquantur. cum ficubus tamen minus male sū
ꝛ possunt securius hyeme ꝛ tempore frigido conce
di. ꝛ dicitur ꝙ faciunt paralisim lingue. Sorbe ꝛ
mespile omnes frigide complexionis ꝛ sicce sunt.
ideo raro comedantur. stringunt enim ventrem.
ꝛ digestioni difficiles sunt. qꝛ tamen appetitū ex
citant deiectum. ideo rarissime post cibum tamen
sumi possent. Et hec de fructibus pauca sufficiant
Reliqua autem terre nascentia vt fungi tartufule
spongioli ꝛ talia omnia euitentur. qꝛ venenosa sū
ꝛ dicuntur apostemata terre. De saporibus aūt
ꝛ conditis diuerse species conuenire possent vt si
napismum inter acutum ꝛ dulce medium ꝛ cum
grossis carnibus vel piscibus sumi debet. cum sub
tilibus autem non. Aleata etiā potestis vti facta
cum aleo precocto ꝛ cum granis feniculi vel pipis
Salsa autem etiam conueniret vobis. sed fiat ex
agresta loco aceti ꝛ cum pipere vel gariofil. vel bu
liat acetum cum rosmarino serpillo maiorana. et
ex tali aceto fiat salsa. frangitur enim per decoctō
nem talē aceti malitia. Est enim acetū haud pa
rum neruis inimicum. vt 2ª tertii p° ca° dum in
quit. Et ledit eos omne acetosum stipticū ꝛ infri
gidatiuū potentia. Conuenit etiam vobis sapor
ex amigdalis factus. quem camelinum vocant. et
sapor ex agresta qui sofritum dicitur. ꝛ sapor al-
bus ad acetosum non tendens. Sapor etiam qui
apud nos dicitur compostella competit nisi ad a
cetosum declinet. Ideo corrigatur acetositas ab
eo ꝛ ab omni cibario vt supra dictum est. Et ī
sūma laudo omnes sapores qui dulces ꝛ calidi et
non valde acetosi existunt. De conditis vero ꝛ sal
samentis conuenire possent oliue condite calid' sū
enim ꝛ sicce aperiunt leniunt ventrē. ꝛ co stōchi
faciunt robustum. Napi etiā conditi conueniunt. ꝛ
enim aperitiui sunt. caueantur si acetosi fuerint.
Cepe etiā sub cineribus cocte ꝛ aceto pauco ꝛ mel
le ꝛ oleo condite conuenire possent raro tamen. sꝫ
qꝛ exiccant ꝛ appetitum excitant. ideo aliquando
conueniunt. Omnes etiā cibi melle conditi conue
niunt. euitentur tamen estate ne epar inflāment
sed zuccaro condiantur cibi in estate. Cappares ē
saliti sꝫ vsū conditi conueniunt. sed corrigatur
acetum. Salsamenta etiam omnia ex parte quali
tatis conuenirent nisi aliud repugnet. vt caliditas
epatis timor de adustione sanguinis scabies ꝛ si
milia. Mel etiam qꝛ calidum ꝛ siccum omni mō
conuenit. sed tempore magni estus dimittatur.
zuccarum vero calidum ꝛ siccum omni tempore ꝛ
omni modo securius comedatur. Uinū etiaꝫ coctū
conueniens est. ꝛ ex ipso tempore estiuo condiri ci
baria possunt. vino autem granatoꝝ quandoque
vti potestis. vt estiuo tempore sed raro. ꝛ silr vino
citonioꝝ. Oleum autem quo vti debetis. sit oleū
oliuaꝝ dulce ꝛ duoꝝ annoꝝ ad minus. Species
autē que in cibis vestris poni possent sunt omnes
calide ꝛ sicce existentes vt sal cinamū cinamomū
gariofilus galanga zinziber macis cardamomū
maius ꝛ minus feniculus anisū petrosilinū lignū
aloes crocus piper triū generū. s. al. lon. ꝛ ni. cimi-
num carui leuisticū anetū ameos origanū serpil
lum menta ꝛ alia similia. Conueniunt etiam aro
mata dulcia comunia estate. hyeme vero fortia.
Laudo quoqꝫ non paruū tempore hyemis harum
speciez vsū. ℞. ℥. albi. ʒ. i. coriandri per diem et
noctē ī aceto macerati ꝛ siccati. ʒ. v. amōi bheen al
bi origani rosmarini ana. ʒ. ii. gariofil. croci ana
ʒ i. cinamomi electi. ʒ. i. fiat puluis. Estate autem
fiant species tales. ℞ cinamomi electi. ʒ. i. ℥. albi
ʒ. v. ros. gariofil. sandaloꝝ rubeoꝝ ana. ʒ. iii. spice
nardi. ʒ. i. fiat puluis. De confectionibus vō pul
ueres conuenire possent vt tempore hyemis cina
momū diacinamomū diaciminū aromaticū ros.
dyagalanga dyambra dyamargariton dyatrion
pipereon. delectabilior ꝛ mihi magis dilecta con
fectio est pª 2ª et 6ª. Tēpore autē estiuo laudan
tur diarodon abbatis triasandali confectio rosate
nouelle letificans etiaꝫ Almāsoris licet calida sit
ꝛ debent confectiōes iste sūmi per duas horas āte
cibum sine potu aut cum pauco potu non potētis
vini. Attinent tamen dicte confectiones medicine
magis ꝙ cibo. Magis autem cibales sunt vt pina
chea pistachea auellane condite amigdale confecte
siuonea anisū ꝛ coriandrū ꝛ silia. Inter hec eli
gantur pª ꝛ 2ª ꝛ due vltime. De electuariis vero
talis datur regula. ꝙ electuarioꝝ quedā sumunt
pro confortatione appetitus. quedā pro digestio
ne melius celebranda. Illa ergo que assumunt ꝑ
appetitu excitando per horas duas ante cibū ca
pi debēt. vt statī dictū est. talia autē sunt vt zin
ziber conditū yringi cōditi acorus cōditus nuces
condite ꝛ alia que omnia meliora sunt a medieta
te autumni vsqꝫ ad medietatē veris. Reliquo āt
tēpore conueniret magis cinamū confectū lignū
aloes confectū. Confectio autē ō mirobalanis ke
bulis. Hec enī confectiones hūoꝝ superfluitates
in stomacho remanentes exiccando ꝛ exprimēdo
educunt. Conueniunt etiaꝫ pira condita ꝛ citra eꝭ
condita. Laudo etiaꝫ vt peritiores dicunt vsū
ellectuarii huius. quod apud me expertum est et

secretum teneō. ℞ trium piperum galange cassie ligne calami aromatici croci ciperi spice inde gariofil'.cinamomi costi dulcis cardamōi cinami carpobalsami. ℥℥. seminis mirti omniū ana .ʒ.i. masticis.ʒ.v.terantur cribellentur ⁊ conficiantur cum melle dispumato.Dosis huius est coclear medium in mane ante cibum ⁊ tantundē hora q̄ vaditis dormitū.⁊ cap̄ hēte ellectuarium hoc. valet enim obliuioni frigori renū dolori iūcturaꝝ egritudinibus vesice humori crudo. soda frigide et vaporose tussi flegmatice.preparat ⁊ rectificat stomachum.fugat ventositates grossas.digerit cibuꝫ excitat appetitū.resoluit flegma grossū ī stomacho valet visui menti voci caniciei podagre frigide ⁊ conseruat sanitatem peroptime. Sit autem eius vsus a principio nouēbris vsqꝫ ad finē februarii Alio autem tempore vtamini ell'rio de xiloaloes cuius intentio est calefacere confortare stomachuꝫ ⁊ calefacere membra sine superfluitate ⁊ digerere cibum ⁊ exiccare moderate flegma ⁊ aperire vias ⁊ est mihi eius descriptio.℞ spice indē ⁊ celtice semis apii anisi masticis ana .℥.i.ligni aloes marubii ana.℥.iii. calami aromatici gariofil' rof. ana ʒ.ii.macis cinami gallie muscate ana .℥.ii. nucis muscate.ʒ.v.conficiantur cum sir° rof.⁊ accipiat ex ipso coclear vnū per vnā horaꝫ ante diē . ⁊ pōt sumi medium coclear per duas horas post cenam sine potu.

Que animaliū partes sint eligende.

Dicto d̄ ell'riis r̄stat iux̄ tacta dicer̄ quoꝝ mēbroꝝ aīaliū vsus conueniat.pro quo tales premittātur regule. Prima qd̄ oīuꝫ mēbroꝝ grossuꝫ viscosū frigidum ⁊ oppillatiuū nutrimentū generantiuꝫ fugiatis vsum. Secunda regula q̄ si predicta quandoqꝫ placeant.vt feruoris tempore sunt pedes ⁊ similia.sumi debent cuꝫ aliquo sapore subtiliatiuo incisiuo ⁊ temperate acetoso. Tertia regula q̄ aīaliū omniū anteriora leuiora sunt digestioni ⁊ calidiora. Posteriora vō frigidiora ⁊ grossiora. A capite ergo incipiēs sermonē inq̄ cerebꝝ quodlibet esse frigidum ⁊ humidū.Uolatilium tn̄ cerebꝝ ⁊ maxime montanoꝝ melius est.non sit g° in vsu.generat enim flegma ⁊ humores grossos facit nauseam ⁊ inuolutionē stomachi.tarde digeritur ⁊ deicit appetitum.Si autem ex eo quandoqꝫ placet sumere laudatur cerebꝝ leporis cuniculi edi ⁊ vituli maxime estiuo tempore.⁊ sit preparata cum spetiebus supradictis ⁊ sale.Alie autē capitis partes grosse existentes flegmatice ⁊ viscose reprobantur.generant enim febres ⁊ colericos dolores licet multum nutriant. Medulla calida est ⁊ humida.⁊ vituperatur q2 stomachū conturbat ⁊ mollificat delet appetituꝫ .minus tamen nocebit si sale ⁊ aromatibus vt de cerebro dictum est condiatur.Uber frigidum est ⁊ siccum. quod tamē cōplexioni vestre estiuo tempore conuenire potest.si fuerit ex lactenti animali pingui aut ex animali lac habente quod melius est ⁊ cum aromatibus comedatur.Pulmo frigidus est ⁊ humidus ⁊ non boni nutrimenti.ideo dimittatur.licet tamen facil'r digeratur.Cor calidum est siccum nec vobis competit.est enim difficilis digestionis pauci grossi ⁊ non conuenientis nutrimenti . Epar calidū est et humidum tarde digeritur sanguinē dat grossum ⁊ tarde in venas penetrat. Melius tamen epar ē anatis pinguis gallin e edi ⁊ non multū p assatōeꝫ induretur.Splen frigidus est ⁊ siccus mali nutrimenti grossi . ⁊ est tarde digestionis.melior tamē inter alios est splen porci.dicitur enim conferre stomacho sua stipticitate.Renes licet in caliditate equales existant.in siccitate tamen excedūt. nutrimentum prebent paucum ⁊ grossum . ⁊ meliores renes sunt porcini ⁊ edini ⁊ potestis ex eis comedere.sed non in vsu.Uentres frigide complexiōis existunt pauci nutrimenti ⁊ flegmatici.ideo dimitantur.Uentres autē meliores sunt auiū q̄ q̄drupedum.Si autem comedantur cum spetiebus cōdiantur ⁊ raro.Uentres autem galloꝝ ⁊ gallinaꝝ stomacho conferunt si bene digerantur. Cauda calida est ⁊ coleram generat.non tamen in vsu habeatur.q2 fastium stomachi facit. Pedes non multū vituperantur . licet humoreꝫ viscosum generent humor tamen qui ex eis generatur est laudabilis paucaꝝ superfluitatum ⁊ sunt boni kimi ⁊ nō m'ti nutrimenti.⁊ licet viscosi sint sui tamen viscositate ventrem molliunt.Cauete tamen ab vsu eoꝝ diu in aceto maceratoꝝ. Testiculi calidi sunt ⁊ humidi. ⁊ quanto sunt grossiores ⁊ maioris animal' tanto difficiliores digestioni ⁊ plurimi nutrimenti existunt.Et melior testiculus est iuuenis animalis ⁊ inter testiculos volatilium meliores sunt galloꝝ perdicum ⁊ fasianoꝝ.Quadrupedum vero aīaliū testiculi meliores sunt.vt yrcoꝝ vitulorum ⁊ edoꝝ annualium. Conueniunt igitur vobis q2 laudabile faciunt nutrimentum.meliores tamen sunt elixi q̄ in alio preparationis modo.Ale vero auium laudabiliuꝫ vt partes ossuole ⁊ pulpose laudantur in vobis omni modo. Caro tubera sine pinguedine vobis laudabilis existit. generat enī sanguinem bonum paucaꝝ superfluitatū ⁊ magis et melius nutrit q̄ pinguedo.nutrimentū namqꝫ humidum prebet pinguedo.⁊ multaꝝ superfluitatū Caro vero variata vel virgulata nutrimentū prebet satis equale ⁊ conueniēs. Cutis frigida ⁊ sicca generat sanguinem viscosum oppillatiuum. ideo euitetur .

Regule de mō preparatōis ⁊ coquēdi carnes.

Dicto de membris animalium nunc de preparationis vel coctionis modo dicatur . Premittende tamen sunt regule alique . Prima q̄ carnes omniū animaliū habentium corpora grossa ⁊ macra meliores sunt elixe q̄ aliter preparate

Secunda q̄ carnes volatiliuꝫ pinguiū valdē meliores sūt assate.macroꝝ autē e9°. Tertia q̄ carnes omnes cum cibis grossis ⁊ viscosis cocte ⁊ cum faseolis faba frumento ⁊ sil'ibus vitari debent.

Quarta q̄ assataꝝ carniuꝫ superficies non cōedatur . Caro igitur elixa laudabilis animalis vt supra sufficienter cocta a vobis est eligenda pre aliis.Caro autē super prunas assata multū nutrit ⁊ corpus forte reddit si bn̄ digeratur . dicitur tn̄ q̄ difficilis existit digestioni.ita q̄ nunq̄ tota digeritur que cum comeditur sola sumi debet.ita q̄ nullus alius cibus eam precedat vel sequatur et post eam parū aut nihil bibendū est.Caro vō frixa cum pinguedine fastidium generat.⁊ stomachū nauseat.ideo non sit vobis in vsu.⁊ grauior est q̄ cocta super prunas. Frixa vero cum oleo melior ⁊ leuior est q̄ cum pinguedine. Caro vero omnis assata ⁊ in furno vl' craticula cocta quāuis paucuꝫ det nutrimentū conuenit vobis ⁊ sil'r caro omnis conseruata vt lādutulorū vl' mortariolaruꝫ aut

ssatū non valde pinguiū cōuenit vobis q2 exiccat consumit ⁊ paucificat humores. Caro autem in veru assata etiam vobis conuenit si bene digerit q2 tamen tarde digeritur. ideo habeatur cautela hec. vt non multum ex ea repleatur stomachus. Caro vero cocta cum laganellis baldonatiis frumento ⁊ similibus viscosis mala est. Caro etiā ois aceto preparata mala est ⁊ vitanda. Ledit enim acetum neruos valde ⁊ infrigidat: si tamen quandoq3 vt calidis temporibus acetosa placent vt gelatina q2 coleram reprimit epar confortat et icidit grossos humores corrigatur acetum cū zuccaro vel aliter vt supra cum agresta vel vino citōiorum dulcorato. Gelatina igitur sulcida ⁊ sapor omnis acetosus euitetur nisi malitia aceti reprimatur zuccaro aut spetiebus calidis vt supra. Caro etiam omnis cum spetiebus condita laudabil' est vobis maxime hyemali tempore ⁊ similit' cocta cum amigdalato pannico durello feniculo pet° silino aliisq3 multis supradictis calidis aperitis.

Sermo an vinū cōueniat in dolor' iuncturaꝝ. Prolixo satis habito sermone ciboꝝ ad potu3 veniendo inuestigabitur quis ⁊ qualiter potus cōueniens existat. Dico igitur ꝙ illustriu3 auctoꝝ plurimi videntur omni modo prohibere vinum vt Auicē. 22ª tertii ca° de cautela a doloribus iuncturaꝝ. et deuitent potare vinū plurimū. imo oē vinū. Idē etiā Rasis 9° almansoris ca° p° ⁊ idem in diuisiōibus Serapio quoq3 haliebas ysaac Galienus Auenzoar ⁊ omnes idem. Amplius ratio talis est. q2 vinū sua caliditate humores ponit' in fluxu. Et quia a debili iuncturaꝝ calore non bene digeri potest. imo resolutis leuibus ⁊ subtilibus ꝑtibus acetat frequenter in iuncturis mordicando quare ledit eas multū vt princepes Aboali 2° tertii p° ca°. Ad intelligendum autē hoc sciendu3 ꝙ dum auctores videntur prohibere vinū. vel esse potest dum actualiter dolor existit. vel dum iam euanescente dolore volunt ab eius incursu preseruare iuncturas. Intelligendū secundo ab auctoribus non fuisse preceptum hoc absolute. sed magis ⁊ minus secundū diuersitates complexionū ⁊ alioꝝ. Alicui enim complexioni vinum concedunt vt Auicē. placuisse videtur dum inquit. vinū plurimū ⁊ grossu3. Concedit enim vinum. sed nō absolute. imo moderamie recto. ⁊ sic Rasis nono Almansoris ⁊ alibi in libro iuncturarū. Sciendum tertio sententiam auctoꝝ esse veram nō repugnāte cōtrarietate maiori aut debilitate ⁊ similibus Sciendum quarto ꝙ sermones auctoꝝ extendi possent ad vinum fumosū potens ⁊ vinosum l' ad paucifeꝝ aquosu3 aut ad mediocre. Et iuxta premissa talia sunt iste conclusiones recte tenende. Prima conclusio stante actuali intenso dolore nō premissis vl'ibus euacuationibus nullum vinum conueniens existit. Probatur 9° primo q2 fumosum ⁊ potens vinū non conuenit quia calidum existens in fluxu ponit humores ⁊ dolorem sic augeret. Secundo nec debile ⁊ aqueum vinu3 conueniens est. quia veluti frigidum existens sui caloris paucitate in iuncturis aptum est acetare ⁊ ipsas taliter mordicare. ⁊ dolorem augere. Tertio non competit mediocre q2 partim habet calefacere et fluxum augere. partim q2 infrigidat ⁊ debilitat. Hanc conclusionem intellexerunt auctores dum dixerunt omne vinū esse vitādū. Secūda cōclusio ꝙ premissis vniuersalibus euacuationibus ⁊ materia existente flegmatica in declinatione vniuersali ⁊ vā paꝝ vini potentis in aurora sumpti conuenire potest. Patet 9° quia tunc tale vinum habet reliquias materieꝝ consumere ⁊ exiccare. nec sui paucitate superflue calefacit. nec humores in fluxu ponit. q2 presupponitur eos euacuatos fore. Tertia conclusio ꝙ intentione habita ad preseruandum in calidis complexionibus ⁊ materiebus virtute existente forti ⁊ corpore per dimissionem vini non incurrente debilitatem stomachi vel principalium membrorum nullius vini potus conuenit. Hec 9° rōnalis clara est. Primo q2 vinum calidum existens materiam habet augere in calida complexione. Item q2 virtus fortis non eget restauratione per vinū. Tertio q2 si ex dimissione vini corpus incurreret debilitatem. possint subsequi accidentia morbo suspectiora. vt apostema stōchi vel epatis paralisis tremor ⁊ similia. Ideo in conclusione dicebatur ꝙ corpus non incurreret debilitatem ex dimissione vini. Et hec conclusio fuit i mente auctoꝝ prohibentium vinū insil' cum conclusione pª. 4ª conclusio sequitur ex 3ª. ꝙ du3 preseruare intendimus suspecta existente virtute. vinum mediocre competit. P3 ista q2 sui mediocritate virtutē roborat nec calefacit. ita ꝙ humores in fluxu ponat. et virtus etiam que fortis est satis sufficit ipsum bene digerere. ideo nō ē aptum i iuncturis acetare. Quinta ⁊ vltima conclusio ꝙ licet vinum competat vt precedens cōclusio ponit. magis tamen conuenit vinum medicinale diureticu3 opponens generationi materieꝝ que sunt cā doloris in vobis. conclusio ista patet. primo q2 tale vinum habet prohibere generationē materiei q̄ facit dolorem. ⁊ generatam exiccare ⁊ sic a dolore preseruare. Secūdo q2 diuretica omnia material per vias vrine precipitantia conuenientissima st Et intellexit hec princeps Aboali dum inquit. De inde administra prouocationē. nam prouocatio siccat materias doloꝝ iuncturaꝝ. quoniā ipsa sic scis est ex superfluitate que est epatis ⁊ neruoru3 ⁊ proprie in podagra calida. Ex quibus omnibus facile tolli pōt apparens contradictio in auctōitatibus supra allegatis. Ex qua vltima conclusione infero ꝙ vinū cuius descriptionem dedi vobis cōuenientissimū est. Primo q2 virtutis confortatiu3 propter vinū. Secūdo q2 materiei prohibitiuu3 propter mel ⁊ rosmarinum. Teertio q2 generate materiei per vrinales vias eductiuum propter passulas ⁊ feniculum. Valde igitur laudo potū illū Cuius descriptio. ℞ rosmarini feniculi ana lib. ß passulaꝝ lib. v. mellis lib. xii. ponantur in duabus mastellis musti ad bulienduū ⁊ fit hoc pro hyeme. Pro estate vero. ℞ rosmarini seminis fenicl'i ana lib. ß. passulaꝝ lib. i. mellis lib. viii. ponātur i duobus mastellis musti vt supra. De potu tamen alique notentur regule. Prima ꝙ si quandoq3 propter estum plus de vino bibere contingit tunc parum sumatur. Secunda ꝙ si vinum vestrū limphare placebit. fiat semper cum aqua decoctiōis feniculi in hyemis tpe. Passularum vero vel ordei in estate. aut etiam in estate cum aqua decoctionis panici anisi vel feniculi. Tertia ꝙ si vinū bibitur limphatum sēper fiat per duas vl' tres horas anteꝗ bibatur. Quarta ꝙ nunꝗ bibatis vinu3 post prandium vl' cenam p tēpus ⁊ si sitis infestat vos

bibatur zuccarum rosatum cum aqua cõcta estate
⁊ zuccarum cum aqua cocta hyeme vel aqua mellis
Quinta regula ꝙ potus vini non conuenit vobis
post fructus humidos.⁊ aquosos qr facit aqueitatē
in venis penetrare.est enim vinū cibo penetrator
bonus. Sexta regula ꝙ si ex vino d'scripto per
cuteretur caput vestrum.limphetur vt supra.Se
ptima ꝙ si estiuo tempore sentiretis ex vino calefa
ctionem comedatis post cibum quattuor vel sex g̃
na mirtilloꝝ.Octaua regula ꝙ via turbida ⁊ gros
sa ⁊ valde fumosa non tangantur.Nona ꝙ caueatis
bibere vinū aliquod stomacho ieiuno. nocet enim
valde cerebro ⁊ neruis.Decima regula ꝙ si vinuꝫ
propter intensam sitim sumeretur.illico post ipsū
prouocandus est vomitus vt infra videbitur.Un
decima ꝙ aqua mellis potestis vti tēpore hyema
li nisi ex ea sentiretis calefieri epar.De aqua sim
plici regulas non pono.qr non est conueniens vo-
bis.Potestis etiam vti tempore frigoris hoc alio
potu.℞ cinamomi electi.ℨ.i.ʒʒ.ʒ.ii.piperis lõgi
galãge gariofil'.ana.g̃.v.granoꝝ paradisi carda
momi ana.ʒ.i.ʃ.vini nigri vel cerosolii planensis
lib.xv.aque lib.xl.mellis lib.vi.buliant simul per
terciam partem hore.deinde colentur per saccū
totiens quotiens clarefiat.Hec de 2ª nõ naturali
re dicta sufficiant.

Capitulū tertiū de motu et quiete.

Tertia res non naturalis supra in ordine premis
sa fuit quies ⁊ motus pro quibus dicenduꝫ.ꝙ vta
mini quiete ⁊ exercitio temperato. vt equitatione
et non superfluat.quoniam excitat ad podagram
⁊ dolores iuncturaꝝ 22ª tertii.Dico igitur ꝙ ma
ne expulsis debite superfluitatibus.bonuꝫ est facer̃
fricationē membrorū dolentiū cum oleo sale com
mixto vel cum aqua pauca multo sale commixto l'
cum solo puluere salis. Cuius sententiam vide a
Serapio.4° breuiarii vltimo ca° dum inquit.Et
ex eis que custodiunt hominem ne accidat ei poda
gra est embroca cum aqua salsa ⁊ sale cõmixta.quã
do infunditur super duos pedes semper ⁊ sal tritū
⁊ quando aggregatur cum oleo ⁊ fit ex eo empla
strum pedibus vel fricatio fit cum eo. Et posuit
Serapio oleum qr timuit multam exiccationem
salis.Facta fricatione potestis equitare attendēdo
tamen ne iuncture frigus incurrant.Laudatur ēt
motus brachiorum ⁊ partiuꝫ superioꝝ.Diuertūt
enim humores a fluxu ad inferiora.vnde conueni
ens esset frequenter arcu sagitare. aut gladio aliq̃
liter ponderoso ligna incidere.aut maleo maleare
aut secar̃ aut ad aleas ludere aut alia exercitia fa
cere.quibus superioꝝ motus fiat.tantoq; tēpore
exercitium fiendū est.vt comprehendatur corpo-
ris caliditatē intendi.anhelitum aliqualiter pmu
tari.⁊ tunc ab exercitio desistendum est. conuenit
etiam mane altis verbis moderate loqui.⁊ ieiuno
etiam stomacho rationari.De his que vocis altitu
dinē exigunt vt cantare similia. Pedestre tamen
exercitiū vitandū est.nisi manifestū ex eo iuuamē
tuꝫ comprehendatur.Hec de 3ª nõ naturali re di
cta sufficiant.

Capitulū quartū de repl'one ⁊ inanitione.

Quarta res non naturalis est repletio ⁊ inanitio
pro qua dicēdū primo repletionē omnē vitandaꝫ
esse.⁊ maxime ciboꝝ materiã doloris multiplica
tium.de quibus satis supra visuꝫ est.Secunda re
gula ꝙ non repleatur valde stomachus.imo in sto
macho seruētur famis reliquie.Tertia ꝙ cibus am
plior sit in prandio ꝗ̃ in cena.Quarta ꝙ cibus vr̃
sumatur determinatis horis. ita ꝙ inter prãdiū
⁊ cenam cadant ad minus octo hore. Quīta ꝙ nū
ꝗ̃ comedatis nec cenetis.nisi superfluitatibus d'bi
te expurgatis.vt per ventrem per vrinam p emu
cationē nariū per sputum ⁊ cet. Sit igitur ordo
iste ꝙ postꝗ̃ surrexeritis mãe.Primo intendatis
ad mundificationē ventris ⁊ vrine.deinde ad de
mucationem nariū excreationē per sputum ⁊ si po
stea aliqua in stomacho perceperitis grauitatem
omnino a prandio abstinendū est vt supra.Si ãt
non prandere potestis premisso exertitio ex cibis
laudabilibus vt supra.Si autē post prandiū aliq̃
in stomacho percipiatur grauitas aut ex nimio ci
bo vel ex eius qualitate mala.illico prouocandus
est vomitus.ipse enim sublimior existit medicina
que esse possit.Et laudauerunt ipsum in passiõibus
iuncturaꝝ sapiētes idi arabes ⁊ greci.Unde Aui.
4ª primi cap° d' vomitu.Et ex dignioribus egri
tudinibus.vt ex eis fiat vomitus sunt cronice vt
ydropisis epil'ia appl'ia mel'ia lepra podagra et
sciatica. idem 2ª tertii.⁊ 22ª tertii dum īquit.De
inde administra vomitum ⁊ proprie quando do
lor est in inferioribus. vomitus enim magis ē in
uatiuus ei ꝗ̃ ventris solutio.Et Rasis quarto Al
mansoris ca° de iuuamentis vomitus ⁊ ī diuisioni
bus ca° de podagra.⁊ in libro de egritudinibus iū
cturaꝝ. ⁊ idem Serapio 4° breuiarii.Isaach Auē
zoar.Galienus ⁊ omnes volunt ꝙ vomitus eradi
cat ab inferioribus.Adhuc si in stomacho nullam
percipiatis grauitatē.tamen melius est singl'o mē
se vel saltem in fine duorū mensium vomituꝫ pro
uocetis.placuit enī Hypocrati vt quolibet mense
fieret.⁊ duobus continuis diebus.vt ī 2ª die seq̃n
ti educatur illud quod in prima die fuit agitatuꝫ
⁊ non sufficienter eductum.Iteꝝ qr complexio ve
stra est de illis que non suspicantur ex vomitu qr
colerica.vnde 4ª primi de iuuamento vomitus:
Et ille quidē cui maius iuuamentum affert vomi
tus est.cuius complexio pª est colerica ⁊ est macer
In prouocando autē vomitū he attendantur r̃gl'e
Prima ꝙ si vomitus faciliter prouocatur sine me
dicinaꝝ auxilio.nunꝗ̃ capiatis medicinas. Secū
da ꝙ si necessarie sunt medicine a leuioribus sēp
incipiatis.⁊ si non valent.ad fortes transeunduꝫ
Tertia ꝙ dum prouocare placet vomitū. capiatis
cibos diuersos in substantia ⁊ sapor̃ vt dulces ace
tosos vnctuosos salsos mellitos oleagineos.⁊ sil'es
in vna mēsa.fastiditur enī ex talibus stomachus.
q̃r citius ad vomitū iclinatur ⁊ cet.Quarta ꝙ dū
vomitū prouocare libet.nõ sūt cibi ml'tū mastică
di.Quinta ꝙ hora vomendi exercitetur corpus
si possibile est.Motus enim facit magis vomere
⁊ quies minus 4ª primi ca° de vomitu.Sexta ꝙ
tempus ad vomitum aptius est estas ⁊ si aliis tē
poribus fiat eligatur hora diei calidior. Septia
ꝙ hora vomendi ligentur oculi cum binda ne re
cipiant humores multos vomitu agitatos ad ca
put. Octaua ꝙ post vomitū lauetur facies cum aq̃
rosata. Nona ꝙ post vomitum nõ fiat repletio
ex cibis et precipue caueatur potus aque fri-
gide. Item ꝙ post vomitū comedatis assata leuis
digestionis vt perdices aues minutas ⁊ cet. Et si
post vomitum sentiatur in stomacho mordicatio.
comedatis fercula pinguia ⁊ stomacho superpõat

lana infusa oleo comuni calido vel camomillino vel anetino. Si vero post vomitū superueniat singultus bibatur aqua calida sepe. ⁊ paulatim prouocetur sternutatio cū odoratione vel tractione piperis pulue rizati per nasum vel eleboro albo. Itē nūq̄ fiat vomitus stante ventris constipatione. imo sp premittenda est ventris lenitio naturalis vel artificialis cum clisteri statim dicendo. Laudo etiā q̄ post vomitū sequenti die fiat clistere ex decoctione maluarū blitis mercurialis ⁊ furfuris. cuius decoctionis accipiatur lib. i. olei comunis. ℥. iii. salis ʒ. ii. cassie fistule benedicte zuccari rosarū ana. ʒ. v. ⁊ fiat clistere in mediis tertiis. Modi autem vel instrumenta vomendi sunt vt post predicta cibaria intromittatur digitus ori cōmouēdo supra ⁊ infra. vel intromittat̄ pēna cū oleo comuni vncta vel oleo commixto aceto. vel sumatur aque. ℥. v. aceti fortis. ℥. ii. ⁊ bibatur hoc totum tepidū ⁊ non calidum. Exoluunt enim tepida omnia robur ventris. xi° terapeutice. Hi vomendi modi meliores ⁊ leuiores existunt. Si tamen his leuibus non prouocatur vomitus fiat cum fortioribus. vt cuꝫ hac medicina mihi pluries experta. ℞ succi ceparum liliorū alborū olei comunis ana. ℥. v. salis gemme ʒ. v. misceatur ⁊ tepidū bibatur vel sumatur succi corticū radicū sambuci. ℥. i. ſ. ⁊ bibatur tepidum vel bibatur succi radicū melonū. ℥. i. ⁊ bibatur et pulueris radicum melonū. ʒ. i. ſ. cum. ℥. i. ſ. aque ⁊. ℥. v. aceti tepidorū. Ista sunt vomitiua experta ⁊ secura. fortiora vero dimitto. Confert etiam frequenter ad repletionē minorandā saltem bis in mense capere ante cenam pillulaꝫ vnā alefanginaꝫ Ad intentionē etiam istam valet vsus ellariorū supradescriptorū. Item vitetur etiam imoderata tam per vomituꝫ q̄ per alios modos eūatio. Superfluitas enim ⁊ defectus ad easdem ducūt cās. Hec de 4ª re non naturali sufficiant.

Capitulū quintū de somno ⁊ vigilia.

Quintū propositorū expediendorū fuit in ordine somnus ⁊ vigilia. pro his dicendū primo q̄ sicut somnus temperatus. s. non profundus ⁊ non prolixus valde virtutes efficit fōtes. Ita e9° contrarius facit. q2 humectat cerebrū ⁊ neruos ⁊ totum corpus. Dormitio enim diurna euitetur. In die enim dormire malū ad malas preparans egritudines generat egritudines humectantes ⁊ reumatismos corrumpit colorē ⁊ generat splenē. laxat neruos ⁊ efficit pigritiaꝫ. Melior autē somnus ē nocturnus. ipse enim virtutes fortificat nisi superfluat. Prima igitur in somno regula est. q̄ nō dormiatis imediate post cibum. Secunda q̄ caueatis dormire discoopertus. Tertia q̄ nō dormiatis resupine. preparat enī ad malas egritudines. sicut neruorū. q2 facit superfluitates declinare ad nucham. Quarta q̄ naturalis somnus nō trāseat octo vel nouem horas. Sit igitur ordo iste vigiletis per duas horas ad minus post cenam semper deinde exponatis vos lecto. primo super latere dextro. ⁊ post primū somnū super sinistro. deide iteruꝫ reuoluatis vos super dextro. ⁊ iaceatis capite eleuato aliquantulū. nec dōmiendum est etiam vētre existente vacuo. dormire autem super ventre digestionē roborat. sed oculis nocet. Uigilandum est etiam ⁊ non superflue. q2 vigilie resoluūt spūs valde. Et post eleuationē a somno attendatis ex pulsioni superfluitatum vt in 3ª re non naturali dictum est. ⁊ post illud fiat occupatio in sermone rerū animā delectantiū vt pulchrarū istoriarum nouorum sermonum ⁊ cum prudentibus conuersatio. Et hec de re non naturali 5ª sufficiant.

Sequitur de sexta re non naturali scilicet de accidentibus anime.

Ultima res non naturalis ī ordine fuit premissa de accidentibus anime. pro qua dicendū esse talia vt leticia tristitia timor angustia ira sollicitudo mīa ⁊ siīia. Et q2 in his omnibus passionibus fiunt motus in spiritibus. aut. s. subito aut paulatiꝫ aut ad extra aut ad intra. dentur alique regule. Prima q̄ omnia accidentia anime in quibus fit motus subitus de centro ad circumferentiam euitanda sunt. sicut ira imoderatū gaudium fortis risus ⁊ cet. Secunda q̄ accidentia in quibus fit motus paulatinus de intus ad extra conueniunt calefaciunt enim talia iuncturas. nec remanent interiora calore depauperata. Tertia q̄ accidentia in quibus fit motus subitus de circumferentia ad centrum fugienda sunt. vt timor ⁊ similia. Ultiā q̄ postponenda est sollicitudo tristitia melancolia considerando de passione ista. nā vt placuit Gal'o Accidentia talia exterminant ⁊ mutant ab ea que est secundum naturam consistentia corpus tegni 3°. Ultīo vero q2 coitus circa anime accidentia accipi potest. ideo nunq̄ ipsum esse a vobis in vsu tamq̄ venenū enitādū ita q̄ natura studiose ad ipsum non incitetur. Effeminat enim ⁊ exanimat corpus superfluus eius vsus. nec aliquid est quod iuncturas ita laxet ⁊ debilitet. Nunq̄ ergo ad coitum accedendum nisi cum incitatione a natura ītrinsecus absqꝫ exteriori inuitatione perducatur corpus. Tunc. n. si fuerit prima digestio completa cū 2ª quod videtur esse tempus aurore in diebus hyemis ⁊ hore none vel decime in diebus estatis iam incitante vos ad coitum natura ad ipsum exequendū transiri potest bis in ebdomata aut ter ad plus. eius actum expediendo non magna cōcussione in ipsum elaborando. sed suam motu corporis eius delitiam acquirendo. ⁊ post eius tempus ī dormitiōe occupandum est. Nec mirandū ex his q̄ de coitu dicta sunt. non enim solum iuncturas laxat. sꝫ vltimos ītimis medullis īmitit aculeos. vt senio accidēte incurabiles ⁊ effeminantes passiōes quibus mors preeligenda foret adducat. est igit̄ ab eius vsu desistendum. Ex nunc autem dictis consulo anime tristitia accidentia fore vitanda. ⁊ esse letandum ⁊ bene sperandum. nec circa hanc passionem diuturne meditandum vel imaginandum. frequens enim ⁊ assidua imaginatio casū imprimit vt Auicē. placuit primi 2ª. Hec sunt vir honorande que de preseruatione a dolore iuncturarū vestrarū ex illustrium auctorū sententia meum exiguū ingenium exhaurire valuit. quibus attentis spero duce deo in breui tempore debilitatem iuncturarū vestrarū esse defecturā. ⁊ pristinā salutē quā qui solus oēs lāgores sanat vobis oro exhibeat reuersuram amen.

Consilium de doloribus arthreticis prouenietibus a materiebus flegticis mucillaginosis ⁊ aquosis dominantibus a materiebus colericis sub dominātibus ad inuicem mixtis ⁊ cet.

I cui languentiuꝫ morbis magni fice molestātibus misericorditer sub ueniendum. video ⁊ intelligo nimium mansueto animo ⁊ summa pietate subueniendū his qui non solum sibi sed toti mundo vtilimi sunt: ⁊ maxime ī ea parte regenda qua saluari ⁊ beatificari potest quilibet homo. Ideoqꝫ cum viꝝ dei ⁊ sacrosancte legis feruentissimū athletaꝫ dei qꝫ ⁊ sūme gerarchie yhū christi predicatorē cōstātissimū videā molestari morbo arthetichо ingenti satis magne reuerentie ⁊ collendi nomīs fratrem Bernardinū de ordine sancti Francisci vnuꝫ. imo fere vnicum legis christi cultorē magnū exēplar toti mundo colendissimū magna pietate misericōdiqꝫ oculo ⁊ māsueto animo doloribus artheticis ad eius saluberima remedia decreui ordinare q̄ꝑtum mihi summi creatoris misericordia condonabit. Est igitur arthetica eius vniuersalis ⁊ particularis dolor frequentius molestans ipsum in pedibus: licet fortasse aliquando genua ipsius non parꝝ molesta sint ⁊ aliquando in spatulis eius dolor adueniat. imo ⁊ ibidem longo tempore mansiuus extiterit. ⁊ proprie in sinistra spatula. quorꝝ dolorꝝ materiales antecedentes cause dominātes sūt flegmata mucillaginosa ⁊ aquosa. sub dominantes autem sunt materie colerice que flegmatibus iam dictis commixte ⁊ vim nocendi augent ⁊ adiūgunt. Est autem materia colerica illa verius dicendo colera notha de spetiei citrina nomīata a sapiētibus. que componitur ex cōmixtione tenuis flegmatis mlti cū pauca colera sibi cōmixta. Huius autem colerice materiei generationē arguit complexio naturalis eius. que a generatione sanguinea fuit ⁊ colerica. imo adhuc remansit talis. quod facile multis motiuis demōstrari posset. s. facilitate aprehensionis ex interioribus sensibus. bonitate operationis potentiaꝝ imaginatiue cogitatiue ⁊ memoratiue coloris rubicunditate ⁊ claritate mediocritate carnositatis totius habitudinis complexione calida in vniuersa totius corporis habitudine per sensū tactus tangentibus manifesta ⁊ sic de aliis. At vō multiplicationis flegmatū predictoꝝ in ipso cā ꝑ se non posset esse complexio naturalis eius iā precdicta. sed illius cause sunt accidentales mlte ī modo sue religionis necessario euenientes. Oportet enim euangelizantes verbum domini feruenter ⁊ assidue sicut ipse multis incumbere vigiliis. propter studii magnitudinē. indigestiones aduenirī eis propter vsum ciboꝝ. qui frigidi grossi ⁊ viscosi in pluribus administrantur. propter distractionem virtutis ⁊ spirituū pª 2ª ⁊ 3ª digestionibus. q̄ necessario accidunt propter speculationis ⁊ contēplationis instantiam. Hec enī anime passiones extерminant ⁊ mutant corpus ab ea. que secundū naturam est consistentia 3º tegni. propt̃ que flegmata multa generantur in epate. ⁊ plurima non ꝓprie sed equiuoce dicta flegmata in stomacho ⁊ in reliquis partibus corporis generantur. Cum igitur haꝝ materieꝝ alie necessario generent̃ a naturali complexione ipsius. s. materie colerice. Alie vero vt flegmatice per viam indigestionis multiplicate ⁊ non euacuentur aliunde nec frequenter. oꝫ de necessitate materias istas retentas in corpore inuicem cōmisceri ⁊ multiplicatas a virtute per corpus hinc īde expelli. Et q2 rationale est ī hoc viro inferiores partes debiles esse. propter longaꝫ corporis erectionem in euangelizando. Ideo stimulata natura expellit materias ad pedes ⁊ ad inferiora alia. Post hoc autem consyderandū. ꝙ cōplexō cerebri huius viri serui dei a generatione multuꝫ humida fuerit ⁊ etiam a tēpore propter vigilias ⁊ frequentem ⁊ longam capitis detectionē. q̄ preparat cerebrū eius ad frigiditatē ⁊ humiditatem. Ideo non est mirabile si in spatulis eius ⁊ ꝓprie in sinistra longo tempore portauit dolorē propt̃ causam assignatam necessario que contingit ī hoc viro. Et hoꝝ sermonū duo testimonia facilius possunt esse. Primuꝫ q2 hic vir ex diaricis fluxibus molestari consueuit. Etiam q2 nō leuiter traulizat ⁊ caulizat. Sed illi omnes facile adiaria capiunt̃ affori smoꝝ 6ª. ergo ex eis facile cōcludi potest mltiplicatio predictoꝝ flegmatum in cerebro. ⁊ eoꝝ expulsio ad neruos per nuchā. Est enī nucha vicarius cerebri incursu dorsi. pª tertii caº iiº colligēdum. Ex quibus omnibus accurate collectis deducūtur correlaria quedam. Primū est ꝙ dispositō huius viri est arthetica vl̃is accidentaliter. Secundum ꝙ ipsa est arthetica particularis. s. in pedibus. Tertiū est ꝙ egritudo eius essentialiter est mala complexio frigida ⁊ humida accidentaliter in eo facta. Quartum correlariū est ꝙ cā materialis suorū doloruꝫ est materia mixta ex dominanti flegmate tenui ⁊ mucillaginoso. Si enim flegma vitreum esset. non ita cito deferuesceret hec egritudo neqꝫ resolueretur materia ⁊ deficeret tumor. Quintū correlariū est ꝙ membra recipientia rationabiliter tam superiora q̄ꝑ inferiora debiliora sunt propter causam assignataꝫ. Sextū correlariū est ꝙ membra mandantia ⁊ multiplicantia predictam flegmaticā materiam sunt cerebrū stomachus ⁊ epar. Septimū correlarium est ꝙ colerica materia predicta principaliter mādatur ab epate propter multiplicationē eius in eo ex naturali ipsius complexione. Octauū est ꝙ talis dispositio minatur sibi hanc egritudinē de interpollata artetica transiturā ad continuā. Nonum est ꝙ oportet ipsum esse diligenter solicituꝫ ad obseruandū infrascriptum regimen. ne egritudo eius cum suis accidentibus perducat ipsum ad ad hazaheme. ⁊ est prohibitio motus progressiui Auicē. 22ª tertii. Itaqꝫ regimen eius in duas diuidendū est particulas. Quaꝝ prima describit regimen per sex res non naturales. Secunda vō de regimine medicinali vtiliora ⁊ meliora describit medicamina ⁊ secura. Pro expeditione primi oportet hunc venerabilē dei seruū euitare stationem ⁊ mansionē in celulis ⁊ locis terraneis frigidis ⁊ humidis expositis aeri frigido penetratiuo ⁊ partibus borealibus ⁊ sibi propinique ⁊ non dormiat in celulis nisi bene clausis ⁊ calidis. ⁊ caput suum q̄ꝑ comodius potest teneat couenienter coopertum ⁊ munitum tecturis calidis. quod tamen difficillimū est viro tam sacre professionis ⁊ religionis propter reuerentiam sacramenti ⁊ sāctualium. Similiter quantum potest euitet exercitia ⁊ maxime exercitia peditādi ⁊ progressiui motus. Caueat longa mora stare erecta statura ꝑ se. Etiam q̄ꝑ magis potest fugiat dormitionē assūpto cibo. Dormiat licet repugnet consuetudini capite eius bene eleuato super pannis apodiato ⁊ non super lapidibus ⁊ paleis nudus sic sepe facer̃ cōsueuit

Caueat etiam resupine dormire ꝛ pedibus ꝛ cru ribus non bene coopertis. De mensura vero ci borū dicendū primo ꝙ caueat quantum potest ac cipere cibaria ꝛ potus stomachi repletiuos. Et nl lum accipiat cibum nisi senserit preassumptū ci bum a stomacho ad inferiora descēdisse ꝛ alleuia tum esse stomachum eius. Iterū nullū cibum de glutiat nisi bene coctum ꝛ melius masticatum. ac etiam non assuescat diuersitatem ciboꝝ assumere Sed satis erit sibi vnico vel duobus ferculis ad plus in suo regimine vti. De qualitate vero ci boꝝ. premittendū est primo ꝙ omnia cibaria di mittenda sunt. quoꝝ complexio frigida ē ꝛ humi da. vt sunt blete spinachia potulace lactuce cucur bite citruli cucumeres ꝛ āgurie. que omnia dimit tenda sunt. aut saltē raro ī pauca quantitate assu menda. ꝛ preparata cum vegetalibus calidis. ve lut feniculo petrosilino aneto dauco serpillo mēta saluia rosmarino origano ꝛ cōsimilibus. Hec oīa conuenienti calefactione coniuncta sunt exiccatōi plurima eoꝝ alicui stipticitati prohibenti fluxū materieꝝ ad iuncturas. Premittēdū 2° ꝙ hec omnia cibaria difficilis digestionis fugienda sūt vt antique carnes ꝛ pisces magnoꝝ corpoꝝ ꝛ pa nis azimus non bene coctus ꝛ antiquus et caseus antiquus ꝛ cōsimilia. Tertio etiā euitare debet cibaria omnia viscosa grossa materieꝝ difficilis digestionis generatiua ꝛ viaꝝ oppillatiua. velut sunt cibi de pasta pp farinā ꝛ cutanee partes aīa lium ꝛ cerebrū. Et cibaria mollitie ꝛ vnctuositate multa neruos ꝛ iuncturas laxantia ꝛ mollificātia vt multitudo piscium ꝛ proprie elixoꝝ. Simil'r etiam euitare debet omnia nutrimenta que gros sum generāt sanguinē ꝛ flegma. ꝛ proprie illa sꝫ legumina omnia que nocitiua sunt iuncturis et neruis. vel euitare debet omnia cibaria mucillagi nosa sua humiditate ventosabilia ꝛ repletia ner uoꝝ ꝛ iuncturaꝝ ventositate multa habente apti tudinem extendendi neruos ꝛ iuncturas. Preter hec autem cibaria dicta ꝛ sibi similia. vti ptest omnibus fere cibis aliis libito suo. De potu aūt dicendum. ꝙ oportet ipsum euitare vsum vini ꝙ̄ magis potest. ꝛ proprie vini albi fumosi ꝛ acuti quod nullo modo tangere debet. ꝛ maxime sipler vti autem potest vino subrubeo vel rubeo claro a romatico boni saporis ꝛ mediocriter dulcis aut paꝝ pontici. Et melius erit huic viro vt vino cō misceat terciam partem aque aut saltem quartā in diebus estatis partem aque crude non cocte. Et si aqua illa precocta esset cū zuccaro conueniētiō esset. Et si cum melle non multe quantitatis ꝛ vio cōmisceretur conuenientissima semper esset. Et si vteretur tali aqua per totū mensem aprilis esset ei potus saluberrimus. Et simil' a pncipio octo bris vsq; ad mediū nouēbris. Uinum autem pon ticum vel bruscum omnino dimittat. Hec eni oīa propinqua sunt sapori aceti. quod est de peioribus rebus nocumenta neruoꝝ efficientibus. Et si ppt etatem huius viri etiam propter sui stomachi de bilitatem percipiet lesionem stomachi vel epatis propter aquam mellis predictam vbi contigerit ipsum esse quietum ꝛ habere comoditatem. faciat sibi fieri claretum secundum hanc descriptionem ℞ cinamomi electi. ℥. i. piperis albi. ℈. i. ʒʒ. electi ℥. ß. florū ros. ℥. ii. liquiritie mundificate. ℥. iii. bu liant omnia in lib. aque. xxv. lento igne vsque ad consumptionē tertie ptꝭ. Deīde colent absq; aliq̄ expressione. ꝛ illi colature addantur mell' citrini ℥. xviiii. ꝛ iteꝝ lento igne simul buliant sēper dis pumando. vsq; quo cadat tertia pars duabus re manentibus. tunc ergo coletur tribus vicibus per sacculum spissū. ꝛ vsui reseruetur. ꝛ poterit vti ta li potu siplici. ꝛ ipsū cōmiscere vīo ad libitūeius.

Capitulū secundū de cura per medicinalia.

Regimen autē medicinale huius vir in sex capitu la partiendum est. Capitulum primū describit re media preseruatiua quibus hic venerandus athle ta dei vti debet in vere ꝛ autumno pro sua cōser uatione. Secundum describet remedia per os assumenda tempore doloꝝ suoꝝ. Tertium vero describet remedia localia a principio dolorū ap plicanda vsq; ad octo dies. deinde illa que erunt conuenientia vsq; ad finem sedationū dolorū.

Quartum describet remedia quedam stomachi ꝛ epatis ꝛ renum confortatiua in tempore suorū doloꝝ. Quintū vero describet linimenta q̄dā prohibentia fluxum materieꝝ ī iuncturis. Se xtum memoriam faciet quarundam medicinarū que sua leui diuersione materieꝝ facient euacuatō nem earum ꝛ sedabunt a membris dolorē ꝛ secu rabunt ipsum ab aduentu eius ꝛ tandem acquire tur finis preseruationis ꝛ reductionis eius.

Pro complemento itaq; primi capituli premittē dum ꝙ de instrumentis preseruātibus homines ab euentu egritudinū a quibus periodice molesta ri consueuerunt meliora sunt duo instrumenta.

Quoꝝ primū est regimen conueniens per sex res non naturales. de hoc quidem iā pertrāsiuit sermo in parte 2ª pncipali huius operis. Se cundum vero instrumentum est regimen patiētis indicatum a materia. ꝛ hoc quidem est digerendo ꝛ euacuando eā cum rectificatione membrorum mundantium ꝛ suscipientium. propter quod pre mittendū secundū sententiam sūmi Hypocratis ꝙ in corporibus talibus est necessarium premitte re euacuationes ꝛ diuersiones materierū anteꝙ̄ hec corpora in egritudinē incidāt. Et qz iste egri tudines paroxismales solent frequentius in tēpo ribus veris ꝛ autumni aduenire. ideo hic dscribā euacuationes veri ꝛ autūno proportionatas iuxta illud. Quibuscunq; farmatia aut flobotomia con uenit vere flobotomare aut farmatare necessariū est, afforismoꝝ 6ª sermone 2°. Itaq; circa medieta tem mensis septembris futuri de hoc anno 1443 circa quartum vel quintū diem noui lunaris. In quo huic viro seruo dei vt fiat flobotomia de vēa basilica dextri brachii sub cubito inuēta. per quā educantur sanguinis. ℥. iii. ß. aut q̄ttuor ad plus Neq; terreatur aliquis propter etatem; Iste eniꝫ vir propter bonā temperiē sui epatis multiplicat sanguinem adhuc colere multe commixtū. Facta vero flobotomia mane immediate sequēti ī auro ra accipiat hoc digestiuum calidum. ꝛ continuet ipsum diebus adminus octo. ℞ geleniabim siru pi compositi acetꝭ de radicibus sirupi de bisantiis ana. ℥. ß. aque scariole feniculi ꝛ absinthii ana. ℥. i misce ꝛ accipiatur vt supra. Et si esset in loco vn̄ hr̄e non posset predictos sirupos. tunc loco eorum accipere posset istas aquas. ℞ aque ypericonis ꝛ fe niculi ana. ℥. i. aque cicoree. ℥. ii. ꝛ. ß. misce. Cū g° continuauerit aliquod istorum digestiorū ita vt vrina eius fuerit in substantia ingrossata medio

eriter respectu priorís. & í colore aliqualít fuerít magis parumper intensa vel citrina q̃ esse solita fuerit. & in fundo eius apparuerit contentū album vnitum & equale. que sunt signa complete digestionis materiez. tunc statī euacuēt materie cū his pillulis. ℞ pillaz de sarcocolla descriptione Mesue in libello de cōsolatione caº .ppº. ʒ. ß. pillulazū de hermodactil'. descriptione Rasi 9º Almāsorís. ℈. i. formentur pille. v. cum sirupo de sticados. & exhibeantur ei in aurora cum conditionibus requisitis vt tardet cibum horis quinq; & tūc accipiat scutellā vnā brodií pulli macri conditi cum zuccaro & post ipsum per horam vnam prandeat. Et attēdat iterū q bonū erit ei quolibet tempore vti pillulis imediate descriptis. Ita q si oī mense semel acciperet dosim suprascriptam. et iterū omni septimana semel aut bis imediate ante cenā acciperet vnam ex eis non credo remediuz in virtute cōsile & in poª preseruandi ipsum a nocumentis & doloribus eius. Sil'r etiam consulo ei. q oīo procuret purgationē facere sibi ante tempus veris. q̃r circa medietatem februarii mensis fiat ei flobotomia de vena mediana vel nigra vel purpurea nomiata dextri brachii per quam educantur sanguinis ʒ. iiii. Mane vero sequenti imediate accipiat hoc digestiuū. ℞. oximellis compositi. ʒ. i. geleniabim ʒ. ß. & totū hoc calidū accipiatur. et fiat post ipsū vt de superiori dictum est. Cū ergo acceperit ipsū tot diebus vt apparuerit in vrina sedimen supra dictū. tunc euacuetur cum istis pillulis. ℞ pill'az fetidaz. ℈. i. pillulaz de sarcocolla predictaz. ʒ. ß fiant pille sex & administrentur vt dictuz est supª de aliis. memorando semper q vsus pillulaz que scripte sunt in purgatione autumni nullomō pretermittendus est. Et non miretur aliquis si digestiua & euacuatiua materiez diuersificātur in vere ab eis que in autumno conueniunt. qz enim in vere materias euacuari grossiores & maioris resistētie. que genite fuerunt in hyeme precedēte. Et iterum memorandum q si post purgationes vtrasq; dictas iste vir vteretur vnctione iuncturaz oīum que fuerūt solite molestari cū hoc vnguēto sel' aut bis in die administrato valde vtile foret ei. Cuius descriptio est talis. ℞ olei oliuaz antiqui lib. ß. salis comunis torrefacti. ʒ. i. terantur omnia simul ī mortario eneo & de ipso calido fiat iunctio. Sil'r inungi possent membra ex oleo omfancino puro & calido. & hec de preseruatione sufficiant.

Si autem contingeret q per antescripta remedia non potuerit preseruari a doloribus. imo adiūgāt ei dolores. tunc in principio administretur digestiuum tale. ℞ aque acetose ypericonis ana. ʒ. i. ß. sirupi simplicis acetosi. ʒ. ß. sirupi rosati. ʒ. i. misce & in aurora calidum accipiatur. aut loco illius accipiatur sirupi de sticados. ʒ. i. aque violaz & iuiubarum ana. ʒ. i. ß. misce & totum accipiatur duobus vel tribus diebus & 3ª vel 4ª die ī aurora accipiat tres de pillulis descriptis in purgatione autumni Et qz vir iste abundat sanguīe colerico satis & subtili adhuc in etate sua propter complexionē radicalem eius colericam & sanguineaz. Ideo oportet ī eo vti medicinis sedantibus laboriosaz agitationem materiez fluctuantiuz. que etiam habeat potentiam intercipiendi fluxum materiez. & inducēdi somnū cum ipse ab instantia vigiliaz molestetē vehementissime. Ideoq; bonū esset ei vt per duas horas post cenam acciperet has pill'as. ℞ trocisco ruz stelle. ℈. i. & fiant pille tres cum sirupo de calamento. aut loco eaz detur. ʒ. ß. auree alexandrine cum. ʒ. ß. aque camomille aut aneti tepide. & de hº caº 2º dicta sufficiant.

Postq̃ ergo cum remediis oportunis prouisum ē agitationi materiez adequationi eaz statim necessarium est aggredi iuncturas procurando sedare dolorem & auferre ab eis cum localibus oportune applicabilibus. Prima itaq; die applicetur istud vnguentum. ℞ olei rosati. ʒ. i. sandarace. ʒ. i. rosarum. ʒ. ß. terantur simul & liniantur ex eo iunctūr tepido aut actu frigido octo vel decē vicibus ī die

Secundū vero & fortius illo est vt predicto linimento addatur camphore. ʒ. ß. acatie sumach ana. ʒ. i. tritis inuicem applicetur vt supra. Tertium remedium iterū efficatius predictis est hoc ℞ olei rosaz & omfancini ana. ʒ. i. ß. succi memithe ʒ. i. ß. camphore seminis plantaginis ypoquistidis acatie sandarace ana. ʒ. i. terantur simul & fiat vnguentum. Et hec omnia administrari possent vsq; ad quattuor dies incipiendo ab vltimis & ascēdendo ad prima. Cum vero pertransiuerit dies quattuor tunc predictis linimentis addendum est aliquid de mollificatiuis & resolutiuis. sicut puluis carui & ypiconis thuris sarcocolle & proprie nutrite. vsque ad betonicam origanū pulegium calamentū. de quibus tamen parua quantitas apponatur. propter eorū caliditatē. hoc autem tempore administrare soleo emplastrū hoc. ℞ pulueris rosarum. ʒ. ii. masticis. ʒ. i. croci. ʒ. i. camphore. ʒ. ß. farine ordei lib. ß. buliat hec omnia lento igne in vino albo planensi vsque ad eoz conuenientem inspissationē cadez cōtinuo cum spatula cōmiscendo. & de hoc calido membra omnia diligenter emplastrentur & circumligētur hoc enim medicamen non solet me decipere in cōfortando membra sedando dolores resoluendo et exiccando materias. Et ideo etiam ego dico q si magna quantitas pulueris hermodactiloz terat cum lacte caprino & spongia eis infusa calidis fomententur membra confert solemni iuuamento.

Cum autem prima transiuerit septimana. tunc necessarium est vti resoluentibus & residuuz materiei consumentibus. propter qd vti soleo linimentis quattuor in hoc tempore applicandis. Quorum primū est hoc. ℞ olei de costo olei lilioz alboruz ana. ʒ. i. rosaz florū ypericonis calamenti origai croci ana. ʒ. ß. terantur omnia simul longa cōtritione & de tepido liniantur membra decē vicibus in die. Secundum vero & fortius illo est. vt predicto linimento addantur thuris costi sandarace ana. ʒ. i. hermodatil' peonie sticados ana. ʒ. ii. incorporentur simul & fiat vnguentum grossū. quod calidum super applicetur membris. Tertium vō adhuc conuenientius predictis est hoc. ℞ vnguēti dialtee & agrippe amborū descriptione Nicolai ī antidotario suo ana. ʒ. ii. croci. ℈. ii. sādarace pirectri sticados eupatorii arthetice ana. ʒ. i. ß. incorporentur simul in mortario & applicētur calida mēbris lesis. & est mirabile iuuamentum in sedando dolores & exiccando reliquias materiez. que rēmaserunt in eis. Ultimū vero & leuius predictis cōueniens tamen est. vt membra omnia dolentia liniantur abundanter ex cassia nuprime abstracta & proprie cum aqua camomille aut cum aqua sublimationis vel decoctiōis floz papaueris & proprie

cū instātia dolozis. Et hec de 3° ca° dicta sufficiāt.

Quoniā materia generationis harū egritudinum est superfluitas tertie digestionis. que in membris fit ⁊ h̄c digestionis que fit in epate. Ideoq3 colice superfluitates ⁊ mucillaginose flegmatice maṫie sunt harum egritudinum materiales cause. vt supra in primo capitulo huius operis demonstratū est. Ideo necessariū est in hac cura attendere ad r̄ctificationē epatis principaliter. Deinde ad rectificationem stomachi in quo propter debilitatem digestiue eius generantur ⁊ congregantur materie per viam indigestionis. q̄r etiam opoztet stomachi dispositionē rectificare. materie enim flegmatice ⁊ aliquando colerice equiuoce dicte de eis in stomacho generantur ⁊ commiscentur chilo ex quo postea epar massam sanguineam diminute aut cōzupte digestam generat. Patet ergo q̄ cū iste materie superfluunt in epate a quo non consequenter per offitium discretiue virtutis delegari possunt. Ideo labuntur simul cum sanguine ī vniuersum corpus. quare debilitatem in diuersis hominibus inuentam in iuncturis siue contractam a pricipio generationis in complexione. siue propter aliquā de efficientibus cauṡ dbilitatē generantibus ī iuncturis vt superfluitatum earum exercitiū laxitas immoderata frigiditas aut raritas ⁊ sic de aliis. Multiplicantur he materie ī iūcturis que propṫ spetiem male complexionis subito alterantis vel propter extensionem que est spetics solute cōtinuitatis dolozem efficiunt in iuncturis diuersarum spetierū vt pruritiuum cum materie fuerint subtiles ⁊ pauce. pungitiuum acutum mozdicatiuū cu3 materie fuerint acutiozes ⁊ participantes adustione. Extensiuu3 cum materie in iuncturis ventosantur aut in ventositatem conuertuntur. Compressiuum vero dolozem contusiuū ⁊ contractiu3 cum materie fuerint grossiozes ex quarū spetieru3 dolozum cognitione assumitur fundamentū curationis rationalis sine quorū cognitione casuales ⁊ varie sunt operationes omnes. ex quorū omnium fundamento colligitur primo qd̄ necesse est rectificare membza mandantia: v3 stomachum et epar

Colligitur ſ̄o q̄ necesse est foztificare suscipientia membza. de quo in sequenti cap° dicetur. Confoztantia igitur stomachum ⁊ eius appetitiuam rectificantia sunt plura instrumenta simplicia vt granum masticis sepe deglutitum per hora3 ante cibum: Siṙr ⁊ granū thuris. Tertio ⁊ non minus potens est deglutiri sex vel octo grana carpobalsami. Quarto deglutitio granorū cubebarum. Quinto in cibariis sepe vti menta serpillo silimbzio cinamomo mace gariofiḋ. ⁊ similibus De compositis autem est confectio de cinamomo cōfectio de ameos cōfectio diamusci dulcis cōfectō d̄ ligno aloes ⁊ sibi siles in dispositiōe valō frigida ⁊ leuiozes illis sunt confectiones aromatici ro. de scriptione Gabziel. Cōfectio de mace aromaticu3 rosatum aromaticum muscatū. Confectio triasilō ⁊ alie consimiles. At vero epati omnia predicta ꝯferunt ⁊ tamen apropriata esset confectio de spodio ⁊ diarodon ⁊ trocisci cōfectio dianthos diacurcuma ⁊ ellectuariū homozision dictum ⁊ mirobalani kebuli conditi ⁊ ligna balsami condita. Ego aute3 experientia scio certe q̄ decoctio ligni aloes est electissima. quod debet esse graue sub nigrum suauiter aromaticum ⁊ ad fundum aqua statim d̄scendens cu3 proicitur in eam est magni iuuamēti. facta ita decoctione cum aqua cuius due partes consumantur tercia remanente. Si detur ex ea. ℥ iiii. calefacta in auroza quibusdam diebus mirabili operatione rectificant stomachū ⁊ epar debilitata in operationibus suis. ⁊ collige corū sententia3 a Diascozide 4° simplicium. ⁊ lege quod scribitur de eo ab Auicē. 2° canō. ca° d̄ ligno aloe ⁊ placebit Et hec dicta suffiant de ca° 4°.

Iam vero apparet pro materia quinti capituli ponendas esse quasdam medicinas prohibentes fluxum materierū ad membza. Et licet plurime ipsarum posite fuerint in 3° ca° precedente. tamē hic ponentur quattuoz composita. que solēt esse d̄ meliozibus ⁊ electis meis. Quorū primū est hoc. ℞ succi plantaginis succi consolide maiozis ana lib. ß. farine fabarū. ℥. v. croci. ʒ. 3. gallarū cipressi. ℥. viii puluerizentur puluerizanda ⁊ inspissentur in mōtario conterendo cum predictis succis ⁊ emplastrētur ex eis membza ante tempus principii euētus dolozis Secundum remedium est vt ante tempus dolozum lauentur sepe membza cum aq̄ maris. in qua bulierint multe galle cupressi ⁊ multo tempoze. Tertiu3 remediū est hoc. ℞ aque cineris lib. ii. farine volatilis molendini lib. ß. farine milii ⁊ fabarū ana. ℥. ii. pulueris gallarū quercus et propzie perfozatarū. ℥. viii. landarace thuris masticis ana. ℥. i. fiat linimentum in moztario sicut de predicto dictu3 ē. Quartum remedium est hoc ℞ pulueris rosarū sumach granorū mirti cupularū glandiū scozie ferri ana. ℥. i. ypericonis calamēti pulegii hermodactilorū ⁊ baccharū lauri ana. ʒ. ii. farine volatilis molendini lib. i. sanguinis draconis lib. ß. incorpozentur omnia cum succo plantaginis ⁊ albumine trium ouorū vsq3 ad bonam inspissationē. ⁊ de hoc emplastretur. ⁊ hoc potest esse conueniens in materia frigida magis. licet etiā conueniat in calida. ⁊ propzie in principio. ⁊ hec d̄ c° 5° dicta sufficiant.

Pro materia vltimi capituli valde vtilis premittendum primo. q̄ diuersiones conueniunt magis in principio inclusiue egritudinis q̄ alio tempoṙ propterea quia per eas distrahuntur materie. que inceperunt fluere ad membza ad alias partes distantes non lesas. licet ipsa diuertentia etiam cōpetere possunt per totum tempus augusti. in quo materie fluctuāt ⁊ ad membza mouentur. De diuertentibus ergo licet plura possent dici ⁊ ostendi vltra ea que dicta sunt de flobotomia in ca° precedente quattuoz solum hic tangam que mihi habiliora ⁊ meliora videntur. Primū itaq3 est ventosarū applicatio. que possent materiam intercipeṙ ⁊ ad distantia loca trahere. Exemplū primi vt si fluerent materie ad pedem ponatur ventosa ī domestica parte carnosa tibie in dispositione leui sine scarificatione. ⁊ in dispositione foztiozi cū scarificatiōe. Et si fluerent materie ad genua ponaṫ ventosa in coxa. Et si fluerent materie ad anchas ponantur vētose ī spatulis. Et si ad spatulas distᵃbatur materia ad superiozes partes natum. ⁊ sic de aliis que ventose longo tempoze apposite membzis permanere debent. aut saltem frequenter apponi ⁊ remoueri. quod est conuenientius ⁊ securius

Secundum vero de diuertentibus cum euacuatione sēsibili est q̄ fiāt ei vesicationes sup mēbzis

⁊ rubificationes. Et prime fiunt cum appositione flāmule contrite super membris aut persicarie. vt apii silvestris vel alterius acute plante. Secūdo vero vz rubificationes fiunt cum fricatione membrorum circumstantium facta cum calamento cōtrito diu applicato. aut cum foliis apii ranini. vel foliis ficus. vel elebori albi. aut pulveris euforbii cū felle thauri. que omnia caliditate sua acuta materias de profundo membrorum trahunt ad subcutaneas partes. Tertium divertens ⁊ sollemne ē clistere sicut est istud. ℞ foliorum sicle ⁊ liliorum alborum calamenti ficuuz siccarum ana. M. i. passularum. M. i. ß. hermodactilorum assari peonie arthetice ana. M. ß. fiat horum decoctio in magna quantitate aque de qua decoctione accipiatur lib. i. ⁊ superaddatur ei hoc. ℞ olei de rutha olei de sisamo ana. ℥. i. olei liliorum alborum. ℥. ii. sal' gemme. ʒ. ii. yere hermetis yera logodion zuccari ru. ⁊ cassie fistule ana. ℥. ß. ⁊ applicetur totū. ⁊ est valde salubre. Quartum vero divertens. ⁊ de melioribus ⁊ securioribus ⁊ mihi magis gratum esset provocare emoroidas in hoc viro ante tempus eventus dolorum ⁊ ī tempore eorum Et hoc quidē fieri posset cuz multiplici instrumēto fricando intus ⁊ extra. primo cum foliis consolidē Secundo cum foliis fici. Tertio cū foliis apii ranini. Quarto cū felle thauri cōmixto cū pulver̄ eufōbii. que omnia emoroidas cecas convenienter aperiunt. ⁊ magnam spem ⁊ fidutiam satis vnicuiqz taliter languenti promittunt. Tu igitur sūme omniuz conditor accipe iocunda mente ⁊ placida hoc opusculum salutare. quod ego fidissimo ⁊ cōstāti tuo athlete erecta ⁊ complacida caritate cōposui domnio patri in x° venerando fratri Bernardio de religione sancti Francisci vnico fere ī etate nr̄a sancte religionis honestatis ⁊ devotionis speculo amplissimo. Ad laudem dei omnipotentis amen.

Consilium ꝺ passione arthetica vl'i.

Vir cōmēdatissimus Lippus Bononiensis egrotat dispositione que ē dolor iuncturarum. Et hic quidē dolor non est particularis alicuius iuncture magis vni q̄ alteri appropriatus. verūtamen vl'is est per omnes fere articulos discurrens ⁊ permutabilis. q̄r merito artetica dispositio nominari debet. pertranseunte enī causa. s. doloris effectiua ad omnes corporis iūcturas arteticam illā nominare consueverunt. vt scribit Paulus p° practice ca° centesimo 84° ꝺ arthetica ⁊ podagra. hic itaqz dolor in hoc viro. quādoqz spatulis quandoqz spondilibus colli ⁊ dorsi. aliī etiam digitis manibus ⁊ cubitis comunicatur. et non raro etiam non nullas inferiorum iuncturarum perambulat. Est autem hoc rationale contingere in viro isto. quoniam apparatum habet ad adventum talium dolorum. Primo ex parte complexionis Secundo ex parte compositionis. Tertio ex parte habitudinis. Et quarto ex parte horum q̄ extrīsecus evenientia consimiles dolores efficere possent. Ex parte quidem complexionis. p° vl'is. fuit enim hic vir a generatione colericus. ⁊ adhuc remanet talis complexionis manifestum vestigiuz. licet ex parte exterius evenientium vt aeris ⁊ mali regiminis ex parte ciborum ⁊ potuum coitus et sl'iuz. lapsa sit eius complexio ad flegmaticitatē. propter enim innati caloris debilitatem generantur materie frigide flegmatice per viam indigestionis. Remāsit igitur in epate suo caliditas notabiliter refracta cum multorum flegmatum generatione ⁊ congregatione in epate stomacho ⁊ in renibus eius. ppē quam etiam debilitatem non est difficile videre. q̄r hic vir existat in habitudine sua adeo macilētus Cum enim flegmata congregantur sanguinez qui est nutricationi materia conveniens faciunt ī dispositu augmentationi carnis ⁊ membrorum. Unde ⁊ raritas texture huius viri a duplici potest provenire causa. Primo a reliquia caliditatis in epate. Secundo ex paucitate materiei nutricationis Adhuc etiam in hoc viro ē apparatus ad eventuz dolorum iuncturarum. ex parte particularis cōplexionis cerebri sui. Est enim cerebrū eius notabiliter frigidū m'ltiplicatiuū fl'at' mucilaginosi ⁊ aquosi. qd quidem defluens ⁊ pullum a cerebro non solum p venas ⁊ arterias. sed etiam per nervos infunditur spatulis ⁊ spondilibus ⁊ musculis predictarum partium inde dictum dolorem in eis efficiens. Et qr materia est multa ad multas iuncturas deferri potest. prius tamen ad propiquas secundario ad remotas. Et qr ista materia magna pticipat mobilitate per se. qr aquosa ⁊ accidentali mobilitate sibi adiuncta admixtione materiei colerice aliquanta. hinc est q̄ discurrit ab vna iunctura ad aliaz. imo de pluribus ad plures. At vero iterum in hoc viro ē apparatus ad hos dolores ex parte quidez habitudinis. qr macer ⁊ extenuatus est vt supra. Membrorum autem substantifica dissolutio maxime est cā debilitatis eorum. vt pz 2° primi ca° de causis debilitatis. Tertius vero apparatus in ipso ad hos dolores est qr membra iuncturalia sunt extenuata pauca carne vellata. ⁊ habent concatenationes ⁊ ligamenta eorum satis lapsa. i. mollificata a m'lto flegmate aquoso ⁊ mucilaginoso in eis invento ⁊ profundato potestate colere facientis ipsum imbibi ⁊ maiori penetratione profundari in iuncturis q̄ p se facere posset. At vero iterum quartus modus apparatus hominum ad dolores iuncturarum facile intelligi potest ex his que occurrunt exterius ⁊ proprie in hoc viro. qui occupatus fuit ī armorum exercitio. ī quo necessarie sunt magne alterationes ex parte aeris. nunc calidi nunc frigidi humidi vel sicci sereni caliginosi ⁊ sic de aliis. Etiaz ex parte ciborum ⁊ potuum quantitate qualitate ⁊ substantia diversorum ⁊ male preparationis vt in pluribus ⁊ motuum excellentium etiam non sua hora ⁊ coitus ī congrui. ⁊ in sūma omnium rerum non naturalium excessus videtur necessario consequi ad exercitia armigerum. Ex quorum omniū fundamento sequitur. P° q̄ dolores in hoc viro evenisse est rationale. qr ad eorum eventum omnes concurrunt cause. Primo quidem ex parte complexionis. Secūdo habitudinis Tertio lapsus cōpositionalis. Quarto ex pte eorum que exterius eveniūt. ⁊ multorum particulariū convenientia. q̄r correlariū veruz. Quomodo enī aliter esse posset. vbicunqz enim ad effectum inducenduz convenienter assignantur cause ⁊ potentes ⁊ applicate cum temporis sufficientia ⁊ dispositione passi necesse est consequi effectum ⁊ tota philosophia clamat. Sed omnes cause invente fuerunt ī hoc viro vt supra inductive demonstratuz est q̄r ⁊ cet'. Sequitur 2° q̄ dolores in hoc viro valde suspecti ita probatur correlariū cum diuturnitate temporis

secum admixta. Item q2 morbus in hoc viro dis-
proportionalis est saltem etati. ergo difficilior:
oña notissima. ex lege afforistica particule secunde
In morbis minus periclitantur egrotantes 7 cet.
Et sequitur tertio q nisi dolores isti curentur in
hoc viro ab etate consistentie per totam partē pri
mi senii. fortassis hic vir nunq sanabitur ab eis.
nisi cum beneficio. Probatur correlariū q2 si nō
curatur egritudo in tempore maioris fortitudis
virtutis 7 potentia caloris naturalis non poterit
curari adueniente debilitate virtutis 7 innati calo
ris paucitate. sed hec accidunt ambo post etatem
consistentie prima primi ca° de complexionibus
etatum paraso post etatem consistentie caro nota
biliter diminuitur 7 cet. Ex quoz omnium cōgre
gatoz fundamento concluditur. q oportet istum
virum esse sapientem solertem 7 diligenter obser
uantem in cura sui ea que inferius scribentur. Et
horum quidem omnium sermonum fundamenta
substentantur super 22ª tertii i subtili materia de
doloribus iuncturaz. Et a Rasi colliguntur in li
bello de egritudinibus iuncturaz diffuso 7 accura
to sermone multum 7 a Paulo primo practice ca°
184° 7 tu lege ibi si velis. Itaq3 regimen huius vi
ri duplici fundamento substentatur. Primum ex
parte conuenienti rectificationis omniū sex reruz
non naturalium. Secundum ex parte itentionuz
7 instrumentoz medicinalium electione cōueniēti
Regimen itaq3 per sex res non naturales fuit ta
ctum ab illo consilio magno illius de taruisio. qđ
incipit Uir insignis.

Capitulum secundum de regimine huius viri
per medicinalia.

Modus autem regiminis huius viri per medici
nalia consistit in duabus intentionibus principa
libus. Prima est preseruatiua ab euentu doloruz
7 paroxismis eorum 7 multiplicationis. Secūda
vero intentio est proprie curatiua 7 eradicatiua
causaz efficientium hos dolores quantum theori
ca contemplatione 7 cottidiana experientia capi
potest. Prima quidem intentio completur per
ea que preseruant materias ab augmento quanti
tatiue eaz 7 motu ipsaz. Et hec quidem intentio
perficitur partim per applicationem consimiliuz
Actus eniz preseruatiuus completur ex applicatōe
talium. vt patet 3° tegni ibidem. Si vero regere
7 permutare volueris. 7 4ª primi etiaz colligitur
dare 2° ca° de medicatione spetiez male cōplexio
nis materialis 7 immaterialis. Preseruat autem
homines ab incursu egritudinum que periodice
reuoluuntur partim ea que de electione sex rerum
non naturalium precedenti ca° tacta sunt. partim
per ea que quantitatem materiez abscindūt. Qui
buscunq3 enim periodice reuoluuntur egritudies
īmateriales 7 a multa materia fientes hos euacua
re oportet afforismoz 6ª textu 7 comento secūdis
vbi comentator scribit se plurias gentium preser
uauisse ab euentu arthetice podagre epilentie 7 cō
similium egritudinū. Itaq3 in huius viri cura ita
procedatur. vt i principio huius veris anni 1446
vsq3 ad medietatem mensis aprilis hic vir euacue
tur secundū istū modum. ℞ agarici electi. ʒ. i. pul
ueris hermodactiloz. ʒ. i. ſ. ℈. i. zuccari secunde
coctionis. ℥. i. cassie nuper preparate. ℥. ſ. aque ar
tetice. ℥. iii. ſ. calefiat aqua 7 omnia infundantur
in ipsam per diem naturalem. tunc ergo itez cale

fiat aqua. 7 omnia infundantur in ipsam per diez
naturalem. tunc etiam iterum calefiant in aurora
7 exprimantur diligenter 7 colatura bibatur cali
da. post ipsam dormiendo per horam. 7 tardetur
assumptio prandii horis ad minus sex. Die vero
immediate sequenti accipiat hoc digestiuuz. quod
continuet diebus ad minus octo hora predicta ca
lidum. post quod tardetur prandium horis ad mi
nus quattuor. Cuius descriptio est. ℞ sirupi cōpo
siti aceti. ℥. ſ. mell. ros. colati. ℥. i. aque calamenti 7
arthetice ana. ℥. i. ſ. misce. Die vero nona sequenti
euacuetur materia cum istis pillulis. ℞ pillularū
de hermodactil. pill. aur fetidaz ana. ʒ. ſ. formētur
pillule. vii. cum ellectuario rosato 7 accipiant ho
ra 7 conditionibus obseruatis omnibus q̄ scripta
sunt de minoratiuo precedēti. Silr etiā ad pre
seruationem huius nobilis necessaria est euacuatō
in tempore autumni fienda secundum hunc mo-
dum. Itaq3 vno mane post medietatem septēbris
accipiat hoc minoratiuum. ℞ pillulaz de agarico
ʒ. ſ. pillularum de hermodactil. ʒ. ſ. boni ponde-
ris salis indi. g. ii. formentur pille cū ellectuario
ros. 7 accipiantur obseruatis regulis post alia solu
tiua pretactis. Mane vero sequenti accipiat hoc
digestiuum continuatum diebus ad minus. x. ℞
sirupi de absinthio sirupi de eupatorio ana. ʒ. vi.
aque lupuloz 7 arthetice ana. ℥. i. ſ. misce. Unde-
cima vero sequenti die accipiat hoc solutiuum. ℞
benedicte. ʒ. iii. ellectuarii indi. ʒ. ii. ſ. aque yris. ℥
i. ſ. calefiant 7 accipiatur totum memorando con
ditiones que post alia solutiua prescripte sunt. Cū
ergo hic vir nobilis fuerit euacuatus hac duplici
euacuatione regulari. Tunc insurgit intentio par
ticularis curationis dispositionum suarum secun
dum hunc ordinē celebranda. Primo eniz scribē
tur decem remedia inter tēpus veris 7 autumni
particulariter administranda. Secundo vō prin
cipaliter tangentur plura instrumenta membro
rum particularium huius viri lapsum rectificātia
Tertio principaliter ordinabuntur instrumenta
principalia. que a principio mensis octobris vsq3
ad principium mensis martii āni futuri obseruari
debent. Ex quibus videbitur acquisitum medicis
le regimen suarum dispositionum curatiuū. Ut
autem explicentur instrumenta necessaria inter tē
pus veris 7 autumni premittendum est. q quedaz
ipsorum erunt particularium euacuationum effe
ctiua. Altera vero erunt ipsaz materiez diuersia
Non nulla vero erunt consumptiua materiez. q̄
iam ad membra effuse sunt. Ultiā vero erunt mē
broz confortatiua. ne aliaz materiez sint recep
tiua. Pro declaratione primi hoz duo scribēt
instrumenta quoz primū erit hoc. ℞ aloes epati
ci electi. ℥. ii. agarici hermodactilorū ana. ʒ. ii. pul
pe coloquintide. ʒ. i. ſ. ℈. ciamomi assari gariofil.
macis ana. ℈. i. turbith electi epithimi ana. ʒ. i. cro
ci. ℈. i. pulueri3entur omnia per se. deinde infūdā
tur in. ℥. v. aque arthetice 7 exponantur sub radiis
solis sepe commiscendo vsq3 ad consumptionē aque
que iterum renouanda est bis 7 exiccanda. de illa
ergo materia iste vir accipiat omni fine. xv. dierū
ʒ. i. 7 fiant pille. vii. cū obseruandis modis i aliis
solutiuis declaratis. Et attendat q de predictis
pillulis vii. ex. ʒ. factis omni quarta die prius āte
cenam accipere potest vnam. Euacuationes enim
iste particulares 7 paulatine distrahunt materias

ꝛ finaliter prohibent eaꝝ generationem dillatan do membra. Secunduꝫ vero remediū ad hanc intentionem ꝛ de auctenticis est hoc. ℞ ieralogodion.ʒ.v.pulueris turbit.ʒ.ſ.diagridii.g̃.i.ʒʒ.g̃.iii.misce ꝛ totum hoc assumatur in aurora saluatꝭ conditionibus que in aliis solutiuis fuerūt scripte

Secundum vero principale de applicandis inſ purgationem veris ꝛ autumni est vt materiebus detur distractio ꝛ diuersio per alienas vias. prio per aperitiua poroꝝ. Secundo per distrahētia penitus ad oppositum. Primus autem modus diuersionis per diuretica securissimus est. intantum ꝙ dixit Rasis in libro de iuncturis ꝙ vsus eoruꝫ facit hominem etiam iacentem surgere a lecto. Et idem scribitur 22ª tertii ca° de curationibus haꝝ dispositionum. Et merito quidem hoc approbādū est. Materie enim superflue que faciunt dolorem iuncturaꝝ sunt reliquie tertie digestionis. vt allegatis locis percipitur. sed diuretica potenter educunt eas distrahendo ne ducant ad iuncturas. igitꝰ 9° vera. minor nō est intelligenti propinquitateꝫ viaꝝ vrinalium ad epar ꝛ ad venas. Et non calūnies mecum de digestione 2ª vel 3ª. Si enī excludis digestionem a masticatione. tunc superfluitates talium egritudinum erunt attestande digestioni 3e ꝛ e9°. Quattuor igitur ponantur hic diuretica duo simplicia ꝛ reliqua cōposita. Primū erit vt.x.vel.xv.diebus patiens in aurora bibat ℥.v.aque assari cum zuccaro calefactas. Secūdū ꝛ melius illo est aqua rubee tinctoꝝ lib'r exhibita. imo fortis eius vsus prouocaret vrinam vſqꝫ ad sanguinem. Primū de compositis est hoc. ℞ trociscoꝝ de spica qui describuntur nono Almā℟.ʒ.i pulueris g̃norūꝫ orobi.ʒ.i.tiriace Andromaci antique.ʒ.ſ. exhibeatur totum in potu in aurora cū duabus.℥.aque apii calefactis. ꝛ tardetur cibus horis ad minus.v. Secundum compositum ē hoc ℞ trociscoꝝ de eupatorio.ʒ.ſ.granorum milii solis ſiseleos ꝛ carui ana.g̃.v.benedicte simplicis.ʒ.i ſ.misce ꝛ totum accipiatur cum.℥.ii.vini albi subtilis ꝛ potentis tardando comestionem vt dictum est. Materias vero in membris infusas ꝛ earū reliquias auferre possent instrumenta ꝙ̃plurima.

Et primū de comunibus auctoꝝ ꝛ leuius est. vt fiat sepe omniū dolentium partium leuis fricatio cum hoc composito. ℞ olei omfancini.℥.ii.salis comunis torrefacti.℥.ſ.calefiat totum ꝛ fiat vt dictum est ligando conuenienter membra cum pannis calidis. Secundum est vt sepe mēbra suffumigentur hoc modo. habeantur lapides marchasite notabiliter igniti ꝛ effundantur super eis mixtio ex antiquo vino rubeo subtili cōmixto cum 4ª parte aceti. stillēt ergo sup lapibꝫ p embotū habētem orificium non latius ꝙ̃ penna alaꝝ anseris. teneat ergo eger super illo vapore membra elōgata per duos pedes supercooperta corio vel tapeto vel sclauina ꝙ̃diu perceperit caliditatem penetrasse in profundas partes membri. tunc ergo remoueatur ab opere illo. ꝛ ligentur membra pānis condecenter ꝛ cooperiantur quiescendo. Est autem lapis marchasite lapis rubeus quo acuuntur feramenta. cuius magna copia inuenitur ī diocesi veronensi. Tertium instrumentum ad hanc intentionem est vt membra patientia omnia liniantur condecenter cuꝫ hoc ceroto. ℞ serapini.℥.i.bdelii rubei ꝛ armoniaci sicciorís ana.℥.ſ.sandarace.ʒ.ii.dissoluantur gumme cum aceto rubeo subtili et cum sufficienti quantitate cere fiant cerota ambiētia omnē partem egram ꝛ lanā per duos digitos circumquaqꝫ. Ad hanc etiaꝫ intentionem cōferūt balnea naturalia. ita ꝙ premissis purgationibus ante dictis a decima die mensis aprilis vſqꝫ p totum mensem madii. Iste vir contrahat moram in balneis per.xx.aut saltem per.xv.dies nunc infūdendo totum corpus in eis et proprie in mane. In sero vero sufficiant ei stillas aque recipere sup spatulis nudis. ꝛ aliquando spatulas exponere foraminibus quibus exit fumus balnei. ꝛ pedes etꝭ illis foraminibus imponere absqꝫ contactu aque. Et pluries in die spatulas manus ꝛ omnia mēbra lesa cooperire ex luto balnei actu bene calido grosso superextenso eis. Et in summa permutare se ꝺ aqua balneoꝝ ad fumum de fumo ad lutum ꝛ e9° in die bis vel ter secunduꝫ ꝙ clare habere poterit in consilio de balneandis per me conscripto. vbi etiam ponitur regimen in omnibus. Et per hec etꝭ remedia non solum consumuntur materieꝝ reliquie sed etiam confortantur membra. Iam āt nunc memorandum est ponere aliqua membroꝝ interioꝝ confortatiua. ne sint generatiua materierum ꝛ congregatiua earum. De numero ergo eorum solet esse vt aliquando eger in aurora deglutiat de electa terbentina quantitatem grani fabe minoris aut loco illius tantundem oppoponacis aut serapini. aut quarto iterū conueniens est aliquando potare in aurora.ʒ.ſ.pulueris ligni al'. cum.℥.i.aque artetice calida aut bis in septimana alternatim deglutire in aurora.ʒ.i.optimi metridati Aut loco illius ꝛ domesticum magis est. vt di 4ª die in aurora cū modico andachoche calefacte bibat.ʒ.i.tiriace hermetis vt scribitur 22ª tertii. Scio etiam ego ꝙ in omni septimana semel dglutire masticando mirobal'. kebuluꝫ erit ei valde cōueniens. Et melius ꝛ magis domesticum illo est. ꝙ xv.diebus in aurora deglutiat patiens coclear. i. xilobalsami conditi masticando. hec quidem eia securissima sunt ꝛ experta. Post hec autem circa predicta contemplandum est ꝙ omnes intentiones ꝛ instrumenta quibus vtendum est in tempore veris ꝛ estatis etiam conueniunt in tempore autumni ꝛ hyemis. differenter tamen parumper qꝛ opōtet eis vti cum dosi parumper ampliori. vt si de aliquorum predictoruꝫ instrumentoꝝ in vere ꝛ estate conceditur vna.ʒ.de eis autumno ꝛ hyeme concedi potest.ʒ.i.ſ. ꝛ si conceduntur ei balnea in verē xv.diebus ꝛ ter in die applicanda concedi debent xx.vel.xxv.diebus in hyeme ꝛ frequenter applicari. ꝛ reliqua de alio regimine ex parte sex rerum non naturalium ꝛ medicinalium applicari medicamina potentiora in hyeme ꝛ autumno ꝙ̃ aliis temporibus. Hoc igitur in summa est regimē huius generosi viri quo se preseruare ꝛ curare poterit a suprascriptis dispositionibus eius. Et ille benignissimus omniū languoꝝ curator sanitatem ei prospere concedat. ad laudes eius imortales amē.

Consilium de doloribus iuncturaꝝ.

In dei nomine amen nobilis vir et spectabilis Rainaldus de a[illegible]ostris ī diget regimine duplici doloꝝ iuncturaꝝ suaꝝ. Et primum quidem est

regimen conueniens ei in tempore paroxismi dolorꝝ si acciderint. Secundum vero est regimen preseruatiuum ne tales accidant dolores temporibus veris ⁊ autumni. in quibus vt plurimū exacerbare solent dolores tales. Et primū quidem cōscribere prolixuꝫ esset. ⁊ esset difficile propter particularia accidentia. que istos dolores concomitari solent. secundum diuersitatem etatum complexionum regionum ⁊ materierꝝ humoralium. que peccant ⁊ aliarꝝ rerꝝ particularium que a medico consyderari debent. esset enim euidenter audatiā presumptionis incurrere. eo qr debet dimitti doctoribus qui tunc presentes aderunt et affuerunt tempore quo a doloribus periodice molestari consueuerunt taliter egrotantes. verum qr non raro contingit generosos viros peregrinas ciuitates ⁊ regiones incumbente necessitate percurrere. vbi quandoqꝫ abest illustrium doctorꝝ presentia. Ideo quantum facilius conscribi potest ⁊ vtilius aliqua particularia conscribentur. Et primū quideꝫ ē vt cum iam dolores inceperint a prima vsqꝫ ad tertiam diem apparentibus signis tumoris cum rubore pulsationis ⁊ caliditate ⁊ inflammatione cum pruritu ⁊ dolore grauatiuo aut extensiuo cuꝫ repletione corporis notabili. fiat sibi flobotomia de basilica per rectam lineam supposita dolenti p̄ti. Si autem non apparent tanta repletionis sig̃ tunc flobotometur saphena aduerse partis. p̄ has enim flobotomias a suo fluxu diuertitur materia notabiliter. ⁊ est adiutorium bonum. Sequēti vō mane imediate soluatur eius venter si apparuerit dominium colerice materiei super flegmatica cuꝫ hoc solutiuo. ℞ pillularꝝ de hermodactil. ma. ℈. ii pillarꝝ cochiarꝝ. ℈. i. in aurora per quiqꝫ horas accipiat ciatum vnum aque ordei calide cum zuccaro. ⁊ per horam post accipiat cibum suum. Tertiū vero principale est vt tertia die sequenti inungat membrū stantibus signis caliditatis cum hoc vnguento. ℞ olei rosͣ recentuꝫ. ℥. ii. sief memithe sā dal. ru. sandarace ana. ℈. i. conquassentur omnia simul ⁊ tepefiat dum administratur. Quartum vō principale considerānduꝫ est. vt si apparuerint signa dominii materierꝝ flegmaticarꝝ soluatur eius venter cuꝫ. ii. ℈. pillarꝝ ma. de hermodactil. ⁊. ℈. i. pillarꝝ de sarcocolla ma. Quintum principale consyderandum est q̄ in hoc casu nunc vltimo dicto inunctione suprascripta superaddatur olei liliorū alborꝝ. ℥. i. ß. ⁊ administretur vt prius. Sextū vō principale intendendum est q̄ cum tumor loci iā infrigidatus est. ⁊ locus aliqualiter induratus. gratia resolutionis cōplete materierꝝ administretur hoc emplastrum. ℞ pulueris masticis camomille ana. ℥. i. ß. rosͣ. ℥. ii. mellilioti. ℥. i. pulueris radicuꝫ peonie. ʒ. x. olei de sisamo fecis olei liliorꝝ alboruꝫ ana. ℥. iii. croci. ʒ. i. fiat emplastrum. Et si desiderares loco eius accipere linimentum. ℞ olei ∂ costo olei liliorꝝ alborū ⁊ amigdalarꝝ dulciū ana. ℥. i pulueris sandarace hermodactil. costi ana. ʒ. ii. vitellorꝝ ouorū numero. ii. conquassentur omnia in mortario longa contritione. ⁊ īfundantur in ipsū panni linei ⁊ calidi ponantur super loco cum ligatura condecenti. Septimum principale consyderādum est vt in hoc tempore semper ipsius vēter lubricus teneatur. ⁊ proprie accipiendo pillulā vnā lesanginam factā ex duabus partibus sue descriptionis ⁊ tertia parte pulueris hermodactil parꝝ

ante cenam exhibēdo eaꝫ. aut duas ex eis ad plus ⁊ felicitabitur operatio earꝝ. quam sepe cognoui. Dimitto autem hic digestiuum. qr intentio mea principaliter est ad doloris abscisionem. Ultimū vero consyderandum in hac parte est vt si remāneret in iuncturis debilitas prohibens motum progressiuum administretur eis inunctio cuꝫ oleo oliuarꝝ ⁊ sexta parte salis inuicem subtiliter contriti ⁊ sūmo iuuamento iuncturas liniendo ⁊ materias resoluendo fortificat. Et hec de regimine obseruādo in tempore paroxismi vel in instantia dolēris

Regimen autem preseruatiuum ab euentu dolorum iuncturarꝝ succinte tangendum substentatur duobus fundamentis. Et primū ē supra discursū sex rerꝝ non naturalium. Secundum vero supra medicinalium administrationē. Primū quideꝫ cōpletur euitando nimiam ciborꝝ ⁊ potuuꝫ repletionem. Abstinendo etiam a cibis sua qualitate ⁊ nō solum quantitate nociuis. de quorꝝ numero sunt cibi omnes frigidi ⁊ humidi actu ⁊ potentia. velut lac pisces cancri lactuca endiuia spinachia ⁊ reliq̄ istis silia. Etiam de numero eorū sunt omnia nimia sui acuitate cum frigiditate dolores punctiones ⁊ mordicationes iuncturis inducentia. Exemplū sicut acetū ⁊ acria omnia. Tertio iterū de numero eorum sunt omnia que nimia sui acuitate ⁊ dissolutione materias in fluxu ponunt ⁊ eas exacuunt. velut sunt cepe alleum porrū nuces sinapis ⁊ reliqua similia. saltem cuꝫ presentia repletionis Adhuc etiam de genere istorꝝ sunt omnia nimiaꝫ viscositatem ⁊ grossitieꝫ humoribus inducētia. velut sunt cibi pastiles omnes ⁊ cutanee pellicl'e neruose ⁊ ligamentales animalium partes. Etiā īsup de hoc genere sunt omnia edilia materias grossas graues ⁊ ventosabiles generantia. vt sunt legumina omnia ⁊ proprie lentes fabe faseoli robilie ⁊ cicera alba ⁊ pisa ⁊ his silia. Uide quantum subtilit̃ considerare oportet in regimine preseruatiuo.

De potu autem alr dicendum. q̄ vini vsus salteꝫ fumosi sua caliditate materias inclinantis ad iuncturas vituperandus est. ⁊ proprie etiam in quantitate multa. ⁊ ante futurꝝ paroxismū salteꝫ p̄ vnū mensē. ⁊ in toto tempore durationis eius. ⁊ talis in hac parte videtur esse omniū sapientuꝫ sentētia Neqꝫ enim in tempore intermedio video a sapiētibus omnibus vetitum esse vinū. imo concedunt rubeum clarū non valde fumosuꝫ mediocri stipticitate participans. Et elici potest horū sermonuꝫ sententia a Rasi in diuisionibus Almansoris. 19° eiusdem ⁊ in libello de doloribus iuncturarū suis capitulis appropriatis. Et clauditur ī sermonibus Auicē. 22ª tertii in loco appropriato. ⁊ pluries alibi quod allegare non curo. Et propter hoc ego nō laudo opinionē illorꝝ. qui in quolibet egrotāte generaliter doloribus iuncturarꝝ administrant potum aque oīo abscindentes vinuꝫ. Neqꝫ enim illud potest esse verꝝ saltē in omni cōplexione vl'r frigida. aut in partiali dispositione stomachi. aut argumento sumpto a consuetudine ⁊ aliorꝝ plurīū particulariū disconuenientia. Sicut enim naturaruꝫ he quidem ad hyemē. Ille vero ad estateꝫ bene vl' male nate sunt affo rismorꝝ 3ª. Ita consil'iter varie hominū dispositiones vl'es ⁊ particulares ad aliq̄ rerꝝ non naturaliuꝫ aliarꝝ que eidē administrant non sunt nate pati. ab altera vero egrotare ⁊ labi Amplius ⁊ licet abstinentia a vino videatur qñꝫ

conferre iuncturis. maius tamen efficere potest in
terdum nocumentum multiplicando materias ꝑ
viam infrigidationis ꝙ iuuamentū per viam pri
uationis materieꝝ a fluxu. Tertio iterū qꝛ si vini
abstinentia quibusdam conferre videatur. hoc vi-
detur esse in quibusdam robustis pinguibus ⁊ val
de repletis corporibus. que omnino indigent con
sumptione ⁊ subtractione materieꝝ notabili. Pro
pter quod conuenientius videtur esse dicendū. ꝙ
laudabilius esset in complexione tali ⁊ habitudine
qualis est huius viri vti vio subrubeo ⁊ mediocris
stipticitatis naturaliter paucifero. aut saltē artifi
tialiter facto confrangendo ipsum aqua secundū
mensuram discretionis. Per reliquas autē res
non naturales euitet locum aerē ⁊ habitaculū fri
gidum ⁊ humidū ⁊ terraneū ⁊ positū prope decur
sum aquarū ⁊ venti borealis flatū ⁊ oīa istis silia
Iteꝝ abstineat a motu ⁊ exercitio vehementi. et ꝑ
prie in tempore propinquo euentui paroxismi.
aut post ipsū repentine facto. De quātitate vō
ciboꝝ accipienda iam dictū est ꝙ oportet euitare
repletionem ciboꝝ ⁊ potuum. imo inanitioni intē
dere ⁊ nullomodo repletioni. Melior enim est ste
rilitas tempore fertilitatis. ꝙ fertilitas tempore
sterilitatis 3° primi de regimine per cibos. De re
gimine vero per somnū facile dicendū. ꝙ somnus
conueniens est gratia digestionis materieꝝ. ⁊ paꝝ
per in mensura somni augmentando excedere me
lius est ꝙ vigiliaꝝ instantiam applicare multam
De accidentibus anime sciunt omnes non esse con
ueniens aliquid quod materias nimiū dissoluēdo
in fluxu possit ponere. ⁊ distrahere innatū calorē
ab operatione in materias antecedentes ⁊ conium
ctas si que remanserint in iuncturis. Et hec de re
gimine preseruatiuo ex parte administratiōis sex
rerum non naturalium dicta sufficiant. De me
dicinalibus vero que ad hanc intentionē collauda
ta sunt a sapientibus dicendū. Primū enim vlē
est vt nobilis iste semper in fine hyemis ⁊ estatis
generali purgatione suum corpus mundificet. vel
flobotomando vel farmatiis euacuando aut vtrū
qꝫ istoꝝ administrando cū consilio sapientū. que
hic dimitto propter euitare superfluitatem scribē
di. Secundo etiam intendere debet diuersioni
bus materieꝝ. nūc quidem euaporāt eas faciendo
cum sacculis ex furfure milio ⁊ sale ⁊ camomilla et
silibus compositis. Aut saltē ⁊ melius est diuerte
re materias cum euacuatione sensibili facta cum
diureticis vt cum decoctione vel comestione radi
cum aut folioꝝ petrosel dauci sparagi apii aut si-
miliū. aut hoꝝ sublimationes accipiendo. vel con
fectiones ex eis componendo. aut sirupos vel iulep
⁊ silia sapientum consilio ponderibus suis limitā
da. Et 3° iteꝝ diuerti possent materie cum sca
rificationibus ventosas natibus applicando. Et
melior quidem diuersionū esset si natura prouidis
set de apertione venaꝝ emoroidaꝝ. ⁊ in hac pte
laudarem ego ꝙ talium prouocatio ante ver ⁊ au
tumnū artifitialiter fieret. Quartum vero in
quo persistit preseruatio a doloribus iuncturarū
est particularis subtractio. non quidem cū euacua
tionibus vel diuersionibus vt iam dictum est. sed
cum ellectuariis confectionibus ⁊ silibus habenti
bus potentiam consumendi vel exiccandi maťias
fluxiuas ad iuncturas. de quoꝝ numero sit tiriaca
magna Andromaci aut metridatum aut tiriaca
diatessereon aut yera hermetis que excellenter lau
datur a pluribus sapientum. quoꝝ omnes descri
ptiones colligende sunt 5° cañ. sūma p° ⁊ a Me
sue in antidotario distinctione prima. ⁊ hoꝝ diuꝫ
exhibeatur in aurora .ʒ. i. saltem per duos mēses
continuando ipsam in aurora deglutiendo ipsam
⁊ tardetur post eam cibus saltem horis quattuor.
Multi autem in vsu habent simplicia quedā. ⁊ ꝑ
prie exhibendo pulueres ossiū rasete hominis mō
tui vel aliaꝝ partium ⁊ non curo de talibus. Alii
autem exhibent castoreum in vnā pillulā conuer-
sum. ⁊ multo tempore continuatum. Ego autem
magis laudo ipsum in dominio multe materiei
flegmatice ⁊ vehemēter frigide ⁊ viscose. non nlli
autem administrant terbentinam electam deglu
tiendo ex ea .ʒ. i. vsqꝫ ad .ii. i aurora ieiunādo post
ipsam saltem horis quiqꝫ. Placet mihi notabiliter
propter iuuamentum quod ex ea percepi in eiiciē
do flegma dominans ⁊ colerā vitellinā ⁊ citrinā
subdominantem. non curo plura simplicia nunc
conscribere. Ultimū vero in quo consistit caute-
la partialis preseruatiua a doloribus iuncturarū
est partialis confortatio membroꝝ recipientiū. ꝙ
fieri debet per apozima. quoniā expellunt a se va
sa stipticis farmaciis confortata tertio tegni. Et
de numero hoꝝ instrumentoꝝ plura cadūt sub cō
syderatione sapientis. Alii enim administrant aqꝫ
termales. ⁊ proprie conueniunt ille que calefacien
do ⁊ exiccando membra sui stipticitate contrahē
do confortant. velut aque aluminose ferree attra-
mentine ⁊ sulfuree. Et de sedantibus dolores sūt
aque aspaltine ⁊ sibi consimiles. Alii autem admi
nistrant frequentes embrocationes cum aquis ex
tinctionis ferri aut calibis. Non nulli autem ina
tum calorē membrorū confortant tegendo ipsa
cum caligis vel cooperimentis factis ex pellibus
vulpinis aut ex pelle dabon vel lincis ⁊ similibus
Quidam autem membra confortant leniendo ea
ex oleo cum sale contrito de quo supra dictum est
Non nulli etiā membra defendunt cum cerotis
caliditatem ⁊ stipticitatem habentibus. que appli
cari debent partibus superioribus membroꝝ pa
tientium per que materie effundūtur ad iūcturas
Alii autem audatiores in re ⁊ opere administrāt
cauteria potentialia satis profunditus applicata
partibus carnosis coxarū ⁊ tibiaꝝ. quoꝝ doctorū
modum administrationis ⁊ formaꝫ cauteriorum
lege Albucasim. Hec enim non curaui ponere pro
lixitatem fugiens. Et iterū qꝛ non credo hunc ge
nerosū virū ad taliū necessitatem produci debē
Ad laudem dei amen.

Consilium de doloribus iuncturarum a materia
frigida ⁊ humida.

Onorandus ser Iohānes niger
laborat doloribus iuncturarū
qui extenduntur ad plurimas
partes. principaliter dolores
intensi versantur circa genua
magis ⁊ pedes ⁊ tument predi
cte partes tumore notabili. imo neqꝫ recedit neqꝫ
euanescit quandoque anno integro. Sunt autem
dolores isti egritudines per essentiam secundum
magnam partem ⁊ fixi in iuncturis predictis. ꝑ
pter diuturnam debilitatem que remansit in eis

diuturnitate temporis afflictionis eius. Sūt etiā dolores isti per colligātiā dependentes mediate a stomacho. minus autem mediate ab epate eius. stomachus enim eius flegmate multo abundans dē bilitare digestiuam facit ⁊ chilum valde flegmati cum transmittit ad epar. qui non potest corrigi conuenienter ab epate. quin ab eo etiam generet sanguis multum flegmaticus Et qr in viro isto etiā abundat colerica materia. que precipitatur per venas. Ideo facit flegmaticas superfluitates recipi ⁊ profundari in iuncturis predictis. Ex qbus oībus concluditur primo ꝙ hec egritudo secūdū magnā partem est per essentiam. ⁊ secundū minorē partē per colligantiam in predictis membris. Et seqt 2° ꝙ materialis causa horꝝ dolorꝝ est flegma muci laginosum dominans ⁊ aquosum subdominans et adhuc flegmatis vitrei minor inuenitur quātitas Si enim flegma vitreū dominaretur iūcturis acquireretur ibidem durities maior ꝙ̄ sit. Et sequitur tertio ꝙ hec egritudo difficil' ē curationis. propterea quia ipsa pendet a materia multa ⁊ multiplici. ⁊ pendet a nocumento prime digestionis in stomacho. ⁊ 2e digestionis eparis. ⁊ tertie mēbrorꝝ in quibus tertia perficitur digestio. Est etiaʒ difficilis hec egritudo propter frequentiaʒ paroxismorum eius cum aliquando pluries in anno affligāt ipsum. In cuius quidem regimine procedēdū ē p rectificationē sex reꝝ nō naturaliū. Secūdario vō cū administratōe q̄rūdā medicinaꝝ.

Capitulū 2m de cura p dictam.

Sollicitet igitur iste vir habitare cameras ⁊ loca notabiliter calida ⁊ sicca. sicut est camera eius que satis conueniēs est. Et teneat membra diligenter cooperta die ⁊ nocte super quibus ⁊ saltē pedibus bonum esset. ꝙ haberet coopertura factaʒ de pellibus vulpinis. ⁊ meliores essēt pelles taxi bene laborati. In estate vero teneat mēbra cooperta pellibus leporinis vel de agno nigris. Et si melius cōsideraret super eis teneat calligulas dē pellibus variorū. Exercitio autem vti non debet nisi quando membra fortificata erunt nec resoluta. sed loco exercitii conueniens est ei fricatio leuis cum pāno aspero. ⁊ melior est ei fricatio facta cūm hac mixtura. ℞ olei antiqui oliuaꝝ lib. ß. salis comunis torrefacti. ℥. ii. terantur simul in mortario vltimata ⁊ longa contritione. deinde exponantur in sole in fiala vitrea. ⁊ fricentur ex eo iuncture omnes leuiter actu calido. Somnus autem eius sit notabilit longus septem vel octo horaꝝ in die naturali scil. In vigiliis enim licet conueniant ei ample propt exiccationem que sequitur ad eas tamen nocerent debilitando digestiuam. Passiones vero anime ex quibus intenderetur calor ⁊ agitatio fieret aliquā ta in spiritibus ⁊ humoribus. vt modica ira sollicitudo ⁊ angustia resoluendo ⁊ distrahendo mat'ias conuenirent sibi In comedendo vero obseruet istas regulas. Prima est vt nunq̄ comedat nisi senserit appetitum superuenisse. Secunda vt nō comedat festinanter neqʒ velociter. imo in tempore prolixo cibum bene masticando. Tertia regula vt nō accipiat ciboꝝ diuersitatē multā. imo sit contentus vna cibatione elixi ⁊ assati non mltiplicando fercula vltra duo vel tria. Quarta regl'a vt cibus eius non sit tante quantitatis acceptus q̄ grauetur ⁊ extensus percipiatur stomachus. Silr potus nō sit tātus vt fluctuatio eius ⁊ īgurgitatō percipiatur circa os stomachi. Quinta regula vt nunq̄ accipiat cibum stante rugitu fastidio vel abhominatione in stomacho. De cibis enī eius hūc debet obseruare modum. vt abstineat a rebus frigidis ⁊ humidis in potentia. sicut sunt blete spinachie cucurbite portulace lactuce endiuia scariola a triplex ⁊ similia. Et si contingit assumere ista cibaria semper ipsa misceantur cuʒ plantis calidis: velut feniculo petrosilino saluia rosmarino menta ysopo serpillo ⁊ silibus. Secundo principalit abstineat a rebus viscosis ⁊ opillatiuis. sicut sūt cibi de pasta vel de farina ⁊ panis azimus non bene fermentatus neqʒ coctus. Tertio principaliter abstineat a viscosis ⁊ frigidis actu ⁊ potentia. velut sunt pisces ⁊ proprie elixi ⁊ anguille tinche cephali cancri ⁊ consimiles degentes ⁊ viuentes in aquis fetidis ⁊ limosis. Quarto pricipaliter abstineat ab illis que sunt cibaria grossa ventosabilia ⁊ iuncturarum ingrossatiua. velut sunt omnia legumina. Greci enim incurrunt dolores iunctura propter vsum leguminum. Similiter 5° euitet cibaria corruptibilia ventosa frigida ⁊ humida sicut est lac ⁊ omnes lacticinii cibi. ⁊ caseus mollis ⁊ cibi facti cum eo. Sexto pricipaliter abstieat a cibis valde vnctuosis ⁊ proprie vnctuositate aīalium recenti. salita autem pinguedo. vt lardo ⁊ pinguedo dissoluta ⁊ colliquata cuʒ sale condita sunt sibi bona. Cibaria vero facta pinguia cum bono oleo oliuaꝝ vel oleo de nucibus sunt sibi conuenientia. Panis igitur eius sit bene coctus ⁊ ml'tuʒ fermentatus ⁊ de pura farina factus. Et si quādoqʒ comederet panem de furfuribus non bene mundum esset sibi vtile Et placeret etiam mihi panis biscoctus cum puluere feniculi factus in vsu suo et braciadelli bene fermentati. ⁊ nebule zuccarate stāt sibi vtillime ⁊ proprie si sunt fermentate. Carnes vero laudabiles ei sunt. carnes pullorum maiorum ⁊ minorum perdicum ⁊ fasianorum auium minutarum ⁊ proprie columborum domesticoꝝ et siluestrium. Et caro salita ⁊ proprie macra est sibi vtilis. Pisces vero non placent mihi frixi et saliti etiam. Cicera vero alba ⁊ rubea placēt mihi cum feniculo petrosilino. ⁊ saluia cocta ⁊ paꝝ ex g̃nis comedendo. Et far etiam ⁊ rizuʒ sunt bona ei De plantis vero placent caules rape pastinace rafanus carote ⁊ alie tacte superius. Aromata etiā oīa sunt sibi bona. vt crocus piper cinamomū nux muscata ⁊ sil'ia ⁊ de oleo vt superius dictum est ad sufficientiam. Caseus etiam antiquus conuenienter salitus ⁊ modicuʒ durus est sibi vtilis. De saporibus vō placet arantioruʒ succus agresta vinū granatorum. Acetum vero non placet saltem in frequenti vsu ⁊ puꝝ. De potu autem bonū esset valde sibi vt ipse assuefaceret se huic potui. esset eniʒ sue conualescentie principium ⁊ instrumentū magnū ℞ floꝝ rosmarini ℥ʒ. pipis al. anisi hermodactil' mundatoꝝ ana. ʒ. i. nucismus. galāge croci peonie artetice ana. ʒ. ß. buliant in. xx. lib. aque vsqʒ ad cōsumptionem tertie partis. deinde superaddatur mellis ellecti lib. i. ⁊ cum predictis iteꝝ coquatur vsqʒ ad consumptionem quarte partis dispumando conuenienter cum capite euerso. Post hoc autē coletur per pannum spissum ⁊ reseruetur in vase ⁊ bibat de hac ad libitum. aut saltem misceat ipsā cum altera medietate vini nigri vel subrubei mediocris in sapore inter bruscū ⁊ dulcem. melius tū

esset quod biberet vinum ad dulce declinans magis quam ad bruscum. aut saltem in diebus estatis bibat vinum commixtum cum altera medietate aque cisterne precocte. Et hec de cibis et potibus dicta sufficiant

Pro regimine vero medicinali videtur mihi quod vtatur octo remediis infrascriptis. de quorum numero vtatur quattuor a principio mensis martii vsque per totum mensem septembris. Aliis vero quattuor vtatur a principio mensis octobris vsque per totum mensem februarii. De illis vero medicinis que conueniunt sibi a principio mensis martii vsque ad tempus dictum: Prima est vt ipse vtatur ellectuario infrascripto. de quo omni mense semel per duas horas ante diem vel per vnam cum dimidia accipiat. ʒ. vi. cum medio ciato vini albi subtilis calefacti et tardet accipere cibum per sex horas post ipsum Et non dormiat post ipsum nisi per horam vnam et ante cibum per vnam horam bibat ciatum vnum aque calide cum zuccaro cocte. Ellectuarium autem est hoc. ℞ ellrii de psilio. ℥. ii. ellectuarii rosarum. ℥. ii. ſ. incorporentur simul diligenter et contritione longa et reseruetur in vase stricti orificii. Secunda vero principalis medicina est vt iste vir accipiat diebus intermediis inter ellectuarium predictum omni 3° vel 4° sero vnam vel duas de infrascriptis pillulis ad subducendum et diuertendum materias fecales et humorales per vias ventris et vrine. quarum descriptio est hec. ℞ aloes preparati. ℥. i. pulpe coloquintidis hermodactilorum ana. ʒ. i. ſ. turbit. ʒ. i. reuponti ci. ℈. iiii. diagridii. ℈. ſ. incorporentur omnia diligenter prius pulverizata cum succo rosarum. et fiant pille de omni. ʒ. vi. vel. vii. Et si vna ex eis non conuenienter mouet ipsum. poterit accipere duas vel tres hora prescripta. Tertia vero principalis medicina est vt diebus in quibus dolores non affligunt ipsum et minus male se habet. vngi sibi faciat genua circumquaque et pedes omnes a cauilla inferius cum infrascripta vnctione actu frigida aut saltem tepida diligenter confricando ea membra cum suauitate per quartam partem hore. Cuius descriptio est ℞ olei omfancini olei rosarum oliuarum antiquoris quam haberi potest lib. ſ. sandarace sanguinis draconis boli armeni et terre sigillate ana. ʒ. ii. salis communis torrefacti. ℥. i. terantur omnia subtilissime in mortario et exponantur radiis solis per menses duos Est tamen hoc linimentum vtile siue ad solem teneatur siue non. Quarta medicina principalis est hec. ℞ foliorum ypericonis rosmarini et saluie ana. ʒ ii. pulueris acori. ʒ. i. masticis rosarum ciperi maiorane ana. ʒ. i. zuccari secunde coctionis. ℥. viii. cum aqua ypericonis fiat confectio in rotulis medic. ℥: De remediis vero quibus vti debet reliquo tempore. Primum est quod adueniente principio octobris accipiat iste vir aquas infrascriptas per. xv. dies et sextadecima sequenti die purgetur cum pillulis istis ℞ pillularum fetidarum et de hermodactilis. ana. ʒ. ſ. pillularum de sarcocolla. ℈. i. auari ponderis formentur pille. viii. cum succo rosarum et accipiantur obseruatis conditionibus superius tactis in assumptione ellrii in principio capituli de medicinalibus scriptis. Descriptio autem aquarum est hec. ℞ aque ypericonis aque yris et peonie ana. ℥. i. ſ. aceti squillitici. ℥. ſ. misce totum hoc et accipiatur frigidum aut tepidum libito suo. Secundum vero principale est vt membra eius in hoc tempore vngantur bis aut semel mane et sero ex hoc linimento. ℞ olei liliorum de costo ana. ℥. i olei de castoreo. ℥. ſ. hermodactilorum. peonie artetice artanite et aristolo. ro. ana. ℈. i. sandarace ypoquistidos acatie ana. ʒ. ii. sanguinis draconis. ʒ. i. ſ. cere albe quantum sufficit fiat vnguentum molle. Tertium principale est hoc. ℞ specierum diambre specierum diamusci dulcis ana. ʒ. ii. spodii rosarum ypoquistidos ana. ʒ. ſ. zuccari secunde coctionis. ℥. viii. cum aqua maiorane fiat confectio in rotulis magnis. de qua predicto tempore accipiat semper ante cibum per vnam horam quantitatem. ʒ. v. bibendo post ipsam. ℥. ii. aque mellis. Quartum principale remedium est vt aliquando in tempore hyemis faciat sibi fieri in sero ante cenam ablutionem a pedibus vsque ad inguina cum aqua infrascripta bene calida et lauet membra sua leui fricatione. et postquam fuerit diligenter exuccata elapsa hora inungat ea cum vnguento suprascripto in 2° principali huius tertii capituli. Si autem venter eius non esset conuenienter largus. tunc accipiat de pillulis suprascriptis in tempore veris et estatis. quibus superaddat quartam partem pillularum de castoreo descriptione Nicolai. Hic in summa est modus quo hic vir honorandus regere se debet. et spero quod prosperabit dispone sua. Ad laudem dei omnipotentis amen.

Consilium de artetica.

Altitudo generosi et spectabilis viri domini Johannis de mercato nouo notitia generali nullam includit ambiguitatem. quoniam ipsa est dolor iuncturarum Sed speciali cognitione sui est et denominari debet arteticus dolor. quoniam ipse circuit et perambulat iuncturarum fere partem omnem aut maiorem vt scribitur. et hoc quidem est rationale satis et pluribus mediis deducendum. quoniam quando dolores perseuerant in vna duabus aut tribus iuncturis difficile est intelligere. quod ipse non communicetur omnibus aliis. Quis enim dubitat quod debilitas vnius vel duarum iuncturarum non relinquit vestigium suum in eis. et maxime quando sepe recidiuando a doloribus affligitur eger. Adhuc etiam materia antecedens a venis effusa et que cotidie effunditur est eadem spetie cum illa que actu dolores efficit. igitur ipsa facile moueri potest ad iuncturas omnes. eo quia ad omnes iuncturas terminantur vene magne vel parue licet tamen exclusiue. Et tertio iterum quia spetiés male complexionis calide et humide que notabiliter a proprio temperamento elongata est iuuat ad attrahendum materias ad iuncturas. Et vie sunt late et materiei non repugnat ex parte multitudinis et distemperantie ipsius. Quare necesse est pro assignatis causis productiuis effectus sufficienter concedatur effectus. Amplius longitudo egritudinis etas que est primi senii et debilitas etatem et longitudine morbi et eius fortitudinem consequens. cause sunt generationis et congregationis multi flegmatis in toto corpore. et maxime in iuncturis propter earum debilitatem et frigiditatem Cum ergo tales materie frigide congregate calefiant dissoluantur et in fluxu ponantur a caliditate sanguinis. non est mirabile si dolor iste fortis est et quasi perforatiuus. Hoc in summa est fundamentum inuentionis et specificationis dolorum huius generosi viri. Ex quo plura sequuntur correlaria plurium

accidentium que inueniuntur in eo declarati.

Sequitur eniꝫ primo ꝙ dolores huius viri au tentici nominari debent. pꝫ qr omnibus fere arti bus comunicati. Sequitur secundo ꝙ hii sūt qʒ mansiui ꝛ diuturni. probatur qr in membris est mala complexio proueniens ex materia mixta ex colera ꝛ flegmate. prima sumitur ex parte natura lis complexionis ꝛ dominii sanguinis in eo. 2ª vō deducitur ex multitudine flegmatum per viaꝫ in digestionis congregatoꝝ. Sequitur tertio ꝙ t'es non habent periodū determinatā ita vt paroxis met in vere aut autumno. Plurimū enim hi dolo res molestant istum virum quasi semper propter multitudinem materieꝝ ꝛ facilitatē descensus ea rum ad iuncturas per concaua venaꝝ ꝛ arteriaꝝ. Et mala complexio frigida iam fixa est in iunctu ris. ergo facile multiplicatur in eis dolor ex quo cunqꝫ fere motu talium materieꝝ ꝛ alteratiōe ab eis. Et sequitur 4º ꝙ licet dolores diuturni et mansiui quasi semper assistant non tamen tollitur quin fieri debeant intensiores in vere ꝛ autumno magis ꝙ̄ aliis temporibus. Primū apparet quia materie multe ꝛ grosse congeste in hyeme vehemē tius mouentur in vere propter caliditatem conti nentis dissoluentis attrahentis ꝛ facientis fluere eas. Secundum vero qr materie diuerse speciei et qualitatibus eaꝝ vehementius imprimunt in iun cturas propter frigiditatem continentis in autū no facientem eas profūdari in iuncturis. ad quod iuuat etiam diuersitas eaꝝ ex parte motuū. Quā doqꝫ enim accentrantur. quādoqꝫ vero exacentrā tur propter varietatē consistentie autumnalis. Et sequitur adhuc quinto propter frequentem ad uentum doloꝝ ꝛ fixionē eoꝝ in iuncturis huius viri. ꝙ hic vir est paratus ad azchēma ꝛ est prohi bitio motus progressiui 22ª tertii colligendū caº de dolore iuncturaꝝ. Materie enim in iuncturis frequenter ingrossāt cordas neruos ꝛ ligamenta etiam ita ꝙ non sunt bene parata flexibilitati et sustentationi mollis corporis. Sequit̄ adhuc sexto ꝙ adhuc iste vir paratus est īcidere ꝛ fortasse incidit gipseitatem in iuncturis. Flegmatice nāqꝫ materie multa aqueitate priuate frigiditate sup ueniente congelantur. ꝛ congelate conuertuntur ī substantiam gipso similē. Et adhuc 7º sequitur ꝙ nisi aliter conualescat hic vir a dispositione sua timetur de eo ꝙ oporteat ipsum sēper in lecto ia cere. Ex quibus omnibus vltimate colligendo. pꝫ ꝙ necessarium est huic viro se diligenter ꝛ sollicite r̄ gere vt preseruetur a predictis quantum est possi bile vt nunc sequitur. Lōgitudo egritudinis hu ius viri ꝛ fortitudo accidentium que concomitant̄ ipsam. mouet me ad describendum ei regimen qº possit preseruare se a magnitudine nocumentorū predictoꝝ. ꝛ ab eis euadere ꝙ̄ magis est possibile. Itaqꝫ deinceps regimen eius diuidā in duas par tes quaꝝ prima erit regulatiua applicationis sex rerum non naturaliuꝫ. Secunda vero instrumēto rum medicinaliū serieꝫ ꝛ modū ānuntiabit. In executione vero prime partis discurrendū est per regimen sex reꝝ non naturaliū. Eligatur itaqꝫ primo aer serenus clarus ꝛ siccus aspectui orienta li vel meridionali subiectus ꝛ nullomodo al'r dis positus. Frigidum enim ꝛ humidū aerem inhabi tare apud eum esset ipsum efficere semper in lecto mansiuum. Et de annexis aeri vestes habeat bene calefacientes ꝛ a frigore extrinsecus applicabili be ne defendentibus ipsum velut pellibus agninis ꝛ vulpinis bene munitas. Et omnino caput suū vbi fuit fons ꝛ est origo suarum egritudinum pellibus bene coopertum conseruet. De motu autem ꝛ q ete dicendū ꝙ oīo ab omni exercitio peditatiuo et equitatiuo ab eo fugiendum est intantum ꝙ neque nauibus cōduci curribus agitari mihi placet. imo omnino aut quasi semper quiescendū est. lege vl'i vetustissimi patris precipiēte. In omni nāqꝫ mo tione corporis ꝛ cet. ꝛ cum in membris debilibus semper superflua multiplicentur que maioris no cumēti effectiua causa sunt. Ideo loco exercitii cō petunt fricationes spatulaꝝ ꝛ natum mediocres ꝛ coxarum ꝛ cruriū paulisper fortiores ante dictis.

De somno autem ꝛ vigilia memor esse debet ꝙ somnus prolixus paulisper esse debet consueto sibi naturali longior vtilis est ei propter necessitatem digestionis materieꝝ ꝛ vigorationem digestionis Et qr ad restaurationem animalis virtutis ꝛ de bilitatem prius in exercitiis acquisitam mediocri ter reficit competit somnus. intantū ꝙ placet mihi ꝙ mensura somni eius existat. viii. horaꝝ aut septē ad minus. Reliquo auteꝫ tempore vigilandū est. Sil'r etiam anime passiones ꝛ maxime iracundia aut angustia fortis ꝛ relique passiones anime a q bus vehemens motus ꝛ ebulitio ꝛ fluxibilitas in spiritibus ꝛ humoribus apponuntur. Contempla ri autem ꝛ frequenter negotiari conuenientissimū est ei. Et quinto iteꝝ dicendū est quantū ad quītaꝫ rem non naturalē vt de modo assumptionis cibo rum ꝛ potuum attendat hec. Primo ꝙ numꝙ̄ comedat aut bibat prius ꝙ̄ verus appetitus ꝛ nō mendosus ipsum ad hoc inuitauerit. Propter quod 2º euitet assumptionē ciborū super reliquiis preassumpti cibi ꝛ potus. Tertio ꝙ numꝙ̄ come dat nisi longa ꝛ grandi masticatione cibum cōmi nuat. Quarto ꝙ in cibatione non expendat tē pus prolixum multū. Quinto ꝙ cibaria nume ro plura ꝛ specie distincta non accipiat. Sexto ꝙ ciboꝝ mensura talis existat vt stomachū non ḡ uitet ꝛ potus quantitas ita moderata vt in stoma cho non fluctuet. Septimo ꝙ leuia ꝛ lubricatia cibaria aliis anteponat que sequenti capitulo vide buntur. Octauo ꝛ vltimo ꝙ nūꝙ̄ potū aut cibuꝫ accipiat cum fastidito stomacho. imo opponat ei cum ieiunio vel abstinētia. Colliguntur hi sermōes particulariter 3ª primi capº de regimine corpōis humani ꝛ cet. Iaꝫ vero vltimo de ciboꝝ ellectōe ꝛ potuum aliquid dicendū est. Et primo de potu premittendū est ꝙ si esset possibile viꝝ istum oīo dimittetere vinū ꝛ ab eo abstinere bonuꝫ esset ar gumentis acceptis a caliditate epatis eius a mul ta humiditate stomachi ꝛ a multa repletione capi tis que omnia a vino intendūtur qualicūqꝫ. Quar bonuꝫ esset ei vt vteretur ydromelle isto. Rx mell albi vel citrini odoriferi clari lib. i. ʒ. floꝝ rosma rini. ʒ. i. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. i. ʒ. Coquantur oīa in xvi. libris mūdissime aque cisterne que melior eēt aut fluuialis vel fontalis electe vsqꝫ ad consūptio nem quarte partis ꝛ lento igne semper ipsam dis pumando. Deinde colentur bis per stamē spissum ꝛ reponatur in vasis vitreis ꝛ vtatur eo simplici. Et si propter aliquam de contingentiis non possꝫ vti hoc potu saltem accipiat ipsum quartaꝫ partē vini rubei clari aromatici boni saporis nō dulcis

tamen ei cōmiscendo. Adhuc iterū si neturū taliū potuum accipere posset eligat vinum rubeū clarū pauciferuz quod accipiat purū aut saltē altera me dietate aque cisterne cōmixtū aut aque clare cocte vsqz ad consumptionē tertie partis. De cibis āt pzemittendū est q hic discurram per cibos sibi cō uenientes quibus nullomodo vti debet 7 pret ipsos in aliis poterit habere licentiam ad libitū. licet etiā non nullos conuenientes connotabo. Itaqz nll'a tenus comedat panē semi azimū non bene fermentatum neqz coctum. Ita q brazadellos placentias 7 consimilia condimenta effugiat nisi fuerit cū fermento diligenter cōfecta 7 bene cocta. vnde 7 oēs cibi farinacei vt pastilles 7 alagana tri 7 minutelli dimittantur. vnde panis eius existat bene coctus 7 crustatus 7 salis duplā quantitatem sup cōi pane recipiens. In carnibus autez notet q carnes laudabiles essent pulline vituline capreoline caro gazelli inter reliquas ei vtilis est sicut caro colūborum inter volatilea est ei melior. Et starna coturnix fasianus turdus merulus perdices 7 frācolini omnes bone sunt. meliores tamē assate q elixe. Et caro etiam mandioli salita 7 apri 7 porcelli iuuenis macrior pars hec omnia bona sunt. Carnes vero antique animaliū grossorū volatilium siue pedicantium 7 proprie in aquis degentiuz dimittātur. Oūa autem quolibet modo preparationis mihi placent. Lactis autem alicuius vsuz non approbo nisi valde raro aut in pauca quantitate accipiatur. Caseus aūt dulcis distinctus cōtra salsū valdē potest ei concedi. Et in sūma caseus ad salsedinem inclinatus notabiliter ē ei melior q mollis pinguis 7 dulcis. propter quod non displiceret mihi caseus a Creta isula nauigatus. imo non dubito q omni alio caseo sibi melior esset. De piscibus autem dicenduz q non video argumentum concedendo sibi pisces recentes. Maxime aūt disconueniunt sibi pisces omnes etate parui tactu molles 7 viscositi soliditate fluxibiles 7 limosi 7 ita naturalit' tales vt sunt tince anguille regine capedani cancri. Et de maritimis gotti cephali 7 consi'es. Pisces aūt ei laudabiles sunt sicut orade rumbi sturiōes varioli torrentine carpiones 7 lucci i aquis tamē laudabilibus inuenti. Et in sūma maritimi cōueniūt ei melius q valosi 7 lacūales 7 salsi magis q dulces. Et assati semper eligantur magis q elixi 7 proprie quando laudabili oleo coquuntur 7 gnis feniculi anisi petroselini vel nigelle superaspergūtur. Ad sūmū tamen vtilius est ei vti salsis q recētibus piscibus. De his aūt quibus fiunt condimenta placet mihi magis oleum q butirū siue fuerit oleū oliuarū siue amigdalarū dulciuz siue d' nucibus quod mihi placeret magis. Pinguedine autē anseris vel galine quandoqz vti potest. De leguminibus autem placent mihi cicera rubea 7 proprie oleo condita cum plantis calidis feniculo petrosellino rosmarino saluia menta 7 similibus. Placet etiam rizum secundū comunem modum sui vsus. Silr etiam 7 far de ordeo vel frumento ei conueniunt. ptisana vero ordeacea 7 alia legumina dimittantur. De oleribus autez placent mihi caules 7 proprie non perfecte cocti 7 cōditi oleo oliuarum electo. Olere autem spīachie portulace lactuca endiuia citrulli cucurbite cucumeres oīa talia frigida dimittantur. Plante autem operatione et virtute caliditatez operantes sunt eligende velut petrosilinū feniculus menta sisimbriū saluia rosmarinus ysopus anetum nigella tarcon 7 consil'ia eligenda sunt. cum quibus semper eius cibaria artificialiter condiātur. aut maxime rosmarino serpillo menta pulegio betonica 7 ysopo. que inter alias celebranda sunt planta. Fructus autem suo tēpore conuenientes esse possent velut ficus recētes 7 cerasa bene dulcia propter paruam moram carū 7 auellane 7 amigdale recentes 7 nuces 7 granata dulcia. Pira quoqz muscata poma citrulli 7 cōsil'ia fugiantur omnino. Castaneis vero coctis quādoqz post cibū vti non est malum. Ficus autez ante cibū 7 amigdale 7 auellane sicce 7 vue grosse de romania. Passule vero non placent mihi. Et carubiis ēt vti potest. De radicibus vero placet mihi vsus allei semel vel bis in septimana. Cepe autē dimittantur 7 scalongie. Carotis vero vti potest suo tēpore. Et iterū placet mihi vsus raffani ter 7 quater in septimana 7 ante cibum semper. De speciebus autē quibus cibaria condiri possent qr multe tacte sunt. scz cinami cinamomi gz galange gario filorū macis nucis muscate cardamomi maioris et minoris vsus. 7 crocus 7 piper omniū triū speciērum vtilia sunt ei. Et de dulcioribus conuenientibus zuccarū est ei conueniens 7 mel etiam 7 pprie coctum. Et si quandoqz in septimana semel ēglutiret coclear. i. mellis electi 7 post ipsum comederē tardaret per horas. v. esset ei vtile 7 electū. nisi stomachus eius esset de illis i quibus facile mel vētosatur 7 tortiones in eo efficit. Hec in sūma satis mihi sufficere videntur pro electione ciborū 7 potuum huic viro competentium.

Capitulū de instrumentis medicinalibus.

Post hec autem sublimiori contemplatione agendum est in regimine huius viri per medicinalia instrumenta. Diuidam itaqz regimen eius in itētiones octo subsequentes. Prima intentio ē administratio euacuationū que preseruatiue sūt tam in vere q in autumno celebrande. Secunda intentio ē distractio vel diuersio materierū ad pātes oppositas fluxui carū. Tertia intētio est particularis digestio materierū sui morbi. Quarta itētio est interpolata 7 reiterata particularis euacuatio earum. Quinta vero est instantia sedatiōis dolorū tempore quo augentur. sicut in augmento vel statu. Sexta vero est completa consumptio materierū que effuse fuerunt ad membra. 7 hoc iux possibile. Septima intētio 7 pulchrior aliis erit rectificatio membrorū mittentium materias ad partes offensas. Octaua 7 vltima erit roboratō membrorū recipientium materias. Itaque pro executione prime intentionis i ordinatione iuuamentoruz cum quibus ipsa compleri debet. Premittendū est primo q qr hec egritudo quasi sēp infestat istum virum. oportet de necessitate concedere alteram duarū conclusionū vel ambas. 7 pª ē q in hoc viro continue noua fluit materia ad iuncturas. 7 hoc quidem videtur veritati satis propinquū. quoniā corpus huius viri non leuiter ē plectoricum. Et 2ª conclusio est. q ipse continue molestatur propter materiam que iam declinit ad loca 7 dolores in eis conseruat efficiendo solutionē continuitatis in eis semper. Et ad generando etiam de nouo malam complexionē fientē. que est dolorū causa. propter quod omnino intendendum est euacuationi materierū antecedentiū i omnibus quatuor

temporibus anni ꝛ maxime in vere in quo mate rie amplius fluere solent secundū sententiā vel'is affozismoꝝ 6ª. Quibuscunqȝ farmacia aut floboto mia conuenit. hos vere euacuare conueniens est. Comentatoz enim ibi scribit se multa cozpoza pr̄seruauisse ab euentu multaꝝ diuersaꝝ egritudinū cum antemissis euacuationibus. Et quoniā cōpus hoc notabiliter plenum est sanguine ꝛ aliis mate riebus in venis existentibus. Idcirco pzimū ꝛ salu bzius instrumentuȝ videtur mihi foze. ꝙ circa qn tā vsqȝ ad decimātertiā diem lunaris apzilis. hic vir flobotometur ꝺ vēa media dextri bzachii aut saltem de basilica sub cubito posita. per quā educā tur sanguinis. ℥. iii. vsqȝ ad quattuoz cum dimidia Naturalis enim complexio eius qꝛ calida est et ꝛ habitudo que transcendit mediocritatē non mi nus tamen inclinat ad flobotomiā. ꝙ etas eius que est pzimi senii. quare omnino fiat ꝛ hoza dicta flobotomandi. que est pzope oztum solis cum mū dificatione ventris a fecibus. Secundū vero in strumentum huius intentionis est hoc. ℞ ellectua rii idi. ʒ. ii. agarici ellecti. ℈. ii. reubarbari. ℈. i. ℥℥ ǧ. vi. spice. ǧ. iii. salis gēme. ǧ. i. misce ꝛ totum acci piatur in potu cum. ℥. ii. aque distillationis centau ree minozis calefacte ī auroza. ꝛ super dozmiat hoza vna cum dimidia. Deinde vigilādo permit tat eam operari. Cum ergo transiuerint hoze qn que bibat scutellam vnam bzodii macri pulli. post ipsum per hozam vnam pzandeat. Tertium in strumentum est hoc. ℞ aque eupatozii aque yreos ana. ℥. i. ʃ. aque cicozee. ℥. i. aceti squillitici. ʒ. i. misc ꝛ totum calidum hoza pzescripta accipiatur. Et si voluerit digestiuuȝ sublimius pzecedenti scio ego ꝙ non poterit reperirī melius isto. ℞ aque distilla tionis centauree minozis ꝛ cucumeris asinini ana ℥. ii. misce. Non miretur aliquis si hic nō describo sirupos. q dato ꝙ vtiles fozent. multi foztasse plus nocerent ꝙ iuuarēt. ꝛ hoc pzopter magnā abomia tionem stomachi sui a sirupis longo tēpoze factaȝ Cum ergo acceperit pzedictum digestiuum totiēs continuatum. vt vzina eius videatur esse in substā tia parumper ingrossata in colorē remissa. ꝛ habēs in fundo sedimen album coniunctum equale. tūc statim sequenti die purgetur cum istis pillulis. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla pillulaꝝ cochiaꝝ ana. ʒ. ʃ. boni ponderis. fozmentur pillule. vii. cum ellrio rosaꝝ ꝛ accipiantur tres in auroza obseruatis cō ditionibus que in pziozi minozatiuo posite sunt.

Quartum instrumentū hanc intentionē cōplēs est hoc. ℞ spetieꝝ diarodon. ℈. ii. spetieꝝ trocisco- zum de violis ꝛ de spodio ana. ℈. i. zuccari albi li. ʃ. cum aqua violaꝝ fiat confectio ī rotulis magnis ꝛ vtatur ea ante cibum ꝛ post cibum ad rectificatiō nem digestionis ꝛ pzohibitionē augmenti mate- rieꝝ flegmaticaruȝ. Quintū instrumentum ad hanc intentionem faciens est hoc. ℞ olei omfācini ℥. iii. salis comestibilis bene tozzefacti. ʒ. ii. conqs sentur ambo simul in moztario longa contritione Deinde post purgationes ex hoc linimento in sero quando vadit ad lectuȝ cum leui fricatione faciat inungi genua ꝛ pedes eius. ꝛ est instrumentū con ueniens ꝛ ab omnibus auctozibus laudatum. Et hec omnia videntur obseruanda foze in purgatōe veris conuenienter. Pzo regimine autēȝ huius viri obseruando in tota latitudine estatis. videtur dulcius esse pzocedendum circa ipsum. ꝛ pzecipue

cum quattuoz instrumentis infrascriptis. Pzi mū est hoc. ℞ aloes epatici. ℥. ii. pulpe coloquintidō ʒ. i. ʃ. bdelii mollis. ʒ. i. masticis. ℈. i. pulerizentur omnia ꝛ infundantur in succo scariole cum. ʒ. i. sa lis indi ꝛ bene cōmiscendo exiccentur sub tegula calefacta renouando succum ter ꝛ de illa materia fiant pillule de omni. ʒ. vii. De quibus iste vir om ni 4ª vel quinta die accipiat vnam per totā estatē parum ante cenam. Secundum remediū ē hoc ℞ ℥℥. cinamomi cimini tozzefacti spodii sandara ce ana. ʒ. i. violaꝝ seminis acetose scariole ana. ʒ. ii ʃ. oximellis simplicis mellis rosati collati ana. ℥. i. ʃ. zuccari albi. ℥. ii. ʃ. coquantur simul sirupus et zuccarum ꝛ additis spetiebus fiat ellectuariū. De quo iste vir omni alterna die per tres hozas ante cibum accipiat. ʒ. iii. degluttitas. Tertium instru mentum est hoc. accipiatur vinum ribolicum anti quum potens non tamen acetosum. ꝛ mane circa oztum solis ipso accubante lectū suffumigetur crus a medietate coxe vsqȝ ad pedeȝ inclusiue fumo hu ius vini recepto in membzū coopertum sclauina aut alio panno grosso ꝛ tamdiu fiat donec sentiat caliditatem in pzofundo membzi bene penetrasse deinde exiccetur membzū. Quartum instrumē tum est hoc. ℞ olei de mirto olei de mastice ana. ℥ i. olei nardini. ʒ. vi. spodii sandarace costi ana. ʒ. ʃ conquassentur simul. ꝛ post pzecedentem suffumi- gationem iungantur membza. ꝛ panno bissello cir cundatum bene ligentur. Et hec satis conuenienē videtur sufficere pzo regimine estatis. Iā vero adueniente fine estatis pzo regimine autumni re gatur hoc modo. ℞ pillulaꝝ ꝺ hermodactil' ꝺscri ptione Rasis 9º Almansozis caº de dolozibus iun cturaꝝ. ℈. iiii. accipiantur in auroza obsuatis his que dicta sunt in pzimo minozatiuo. Non time at aliquis dosim istam qꝛ pillule leues sunt ī opan do. Secundū instrumentū est hoc. ℞ olei vulpi ni olei omfancini ana. ℥. i. pulueris hermodactilo zum ꝛ peonie ana. ℈. ii. mirre. ℈. i. sāguinis dzaco nis acatie ana. ʒ. ʃ. sādaloꝝ rubeoꝝ. ℈. iiii. puluerī zentur omnia subtiliter. deinde conquassentur ve hementer in moztario. ꝛ de hoc linimento omni die aut saltem alterna bene calido liniantur mem bza. Deinde circumligentur pelle dabaon calida secundū pzeceptū Auicē. 22ª tertii de cura doloꝝ iuncturaꝝ ꝛ tu ibi lege. Tertium instrumentuȝ est hoc. ℞ aque ypericonis aque eupatozii ana. ℥. i aque scariole. ℥. i. ʃ. misce ꝛ continuetur ad minus xii. diebus in auroza sicut de aliis dictum est.

Quartū instrumentū est hoc. ℞ hermodactilo zum. ʒ. ʃ. turbit. ℈. i. boni ponderis diagridii. ǧ. ʃ ℥℥. spice nardi ana. ǧ vi. salis gēme. ǧ. i. misce et totum accipiatur in potu in auroza cuȝ vno ciato ydromellis calidi obseruando post illud sollemni tates dictas in aliis solutiuis. Quintum instru mentū est hoc. ℞ olei de costo. ℥. i. ʃ. cozalloꝝ ꝛ sā daloꝝ ambozum ana. ʒ. i. conquassentur simul ꝛ ꝺ hoc linimento vngantur supzadicta membza vt pzius dictuȝ est. ꝛ hoc pertranseat pzo regimīe au tumni. Pzo regimine hyemis pzimo accipiat vno mane has pillulas. ℞ pillulaꝝ de hermodac tilis ꝛ de sarcocolla ana. ʒ. ʃ. fiant pillule. vii. cum succo rosaꝝ ꝛ accipiantur cum regulis dictis in su periozibus minozatiuis. Secundum instrumē tum est hoc. ℞ aq̄ eupatozii ypericonis ana. ℥. i. ʃ aq̄ cicozee. ℥. i. misc. ꝛ totū calidū accipiat ī auroza

omni die aut saltem alterna die quousque viderit urinam rectificatam cum ypostasi ante dicta. Tertium instrumentum est hoc. ℞ ellectuarii indi.ʒ.ii. ellectuarii rosati.ʒ.i. pulpe coloquintide.℈.ʃ. zuccari secunde coctionis.℥.ʃ. cum modico mellis rosati fiat dactilus unus qui comedatur in aurora obseruatis regulis que dicte sunt de aliis solutiuis.

Quartum instrumentum est ut omni fine sex dierum circa mediam noctem accipiat.ʒ.i. ellectuarii metridati cum modico vini ribolici calidi continuando ipsum per totam hyemem alternando de sexto in sextum diem ut dictum est. Ultimum instrumentum est hoc. ℞ olei vulpini.℥.i.ʃ. pinguedinis taxi.℥.i. sandarace prius in aceto infuse per duos dies.ʒ.ii. conquassentur omnia simul et de hoc linimento iuncture omnes mediocriter fricando liniantur saltem omni 3° die bene calido et ligetur membrum cum pellibus suprascriptis et ita transeat per totum hyemem. Et iam apparet ordinatum esse completum regimen reuoluendum per quattuor tempora anni in salutem huius viri mediante altissimo.

Capitulum secunde intentionis.

Quantum autem ad secundam intentionem diuertendi materias multa sunt ingenia diuertendi eas. Uerumtamen illa omnia quibus frequenter utuntur sapientes non ita conuenienter applicari possunt sicut deberet. neque fricationes extremitatum conueniunt huic. quoniam membra dolorosa sunt in quibus ex agitatione materierum per fricationes et ligaturas augetur dolor. neque etiam earum partium ventosationes cum scarificatione et sine illa vesicationes rubificationes placent mihi propter eandem causam. Si qua igitur diuertendi instrumenta videntur conuenire. erunt diuertentia cum euacuatione sensibili trium modorum principaliter. Primo erit per diuersionem materierum ad urine vias. Secundo per ventrem. Tertio per emoroidas. Primum autem instrumentum complent diuretica que sunt tam nobilis efficacie. quod scribitur de eis 22ª tertii quod faciunt homines a lecto surgere velut hoc. ℞ spice nardi.ʒ.i.ʃ. seminum apii siseleos fu meu radicum sparagi florum eupatorii ana.ʒ.i. capillorum veneris.ʒ.iii. radicum saxifragie.ʒ.ii. liquiritie bene mundate et rase anisi ana.ʒ.ii. radicum yringi.ʒ.ii. radices minutissime incidantur et terantur subtilissime et incorporentur cum tribus.℥. sirupi compositi aceto si de radicibus et.℥.ii. zuccari. De his igitur fiat ellectuarium. de quo iste vir accipiat post purgationes precedentes bis in die.℥.ʃ. degluttiendo illum in aurora et per duas horas ante cenam et bibat post ipsum ciatum unum aque calide decoctionis infusionis cicerum rubeorum. Hoc enim est diuersiuum potens non solum preseruatiuum sed etiam curatiuum cum instantia dolorum. Secundum diuertens est hoc. ℞ aloes preparati.℥.ʃ. oppoponacis pinguis serapini armoniaci coloquintide ana.ʒ.i. rubee tinctorum saxifragie ana.ʒ.ʃ. diagridii.g.iii. cum succo rosarum formentur pillule ex omni.ʒ.vi. de quibus iste vir accipiat aliquando unam parum ante cenam. attendendo semper quod quando sumit eas tunc dimittat ellectuarium iam predictum. Tertium instrumentum diuersiuum quod esset mihi gratius est aptio emoroidarum. que multum gratior esset mihi. si natura de ea prouidisset sibi. verum quia virtus quandoque non est potens ad aperiendum illas venas. Idcirco quando declinaret intentio sapientum ad applicandum eas fiat secundum hunc modum. Primo fiat ei per triduum mane et sero encatisma cum aqua calida decoctionis fenugreci granorum silami et radicum altee

Secundo post eam fricet extremitatem longaonis cum foliis fici aut cum foliis boraginis aut consolide maioris aut cum panno aspero bisello aut cum leui fricatione flamule euerso tamen intestino cum compressione ad extra. Et si sic non aperirentur per hunc modum finaliter administretur ventosa stricti capitis super capite intestini recti cum vehementi exuctione. Non enim dubito apertionem futuram fieri cum aliquo istorum. Timeo enim ego applicationem flobotomie in eis a qua multi incipiunt et non bene consulte. Et hec de diuertentibus dicta sufficiant.

Capitulum tertie intentionis

Iam vero tertio principaliter occurrit necessitas digerendi materias huius morbi et hanc digestionem voco particularem. eo quia ipsa respicit particularius materias antecedentes que efficiunt dolores in istis membris. Etiam voco particularem quia respicit principalius iuncturas. Reliqua autem digerentia et medicamina in prima intentione consumata dicebantur uniuersalia respectu totius corporis. Et iterum quia eadem non solum respiciebant antecedentes materias horum morborum sed etiam alias materias specie distinctas ab eis. Itaque volentes has materias digerere oportet supponere hoc principium scientie operatiue. quod est quia superfluitates que efficiunt has egritudines sunt superfluitates secunde digestionis que fit in epate excludendo digestionem que fit in ore. Et per hoc fundamentum poterit intelligi sermo Auicenne et aliorum qui scripserunt materias efficientes dolores iuncturarum esse superfluitates tertie digestionis. Intelligentes digestionem digestibilium in ore esse primam. stomachi vero secundam et epatis tertiam. ut clauditur in sermonibus principis pª primi c° de generatione humorum. ubi dixit Nutriens masticatione aliquam habet digestionem. licet hoc parumper videatur absurdum a proposito meo. Supponendum est secundo quod materie efficientes egritudinem in hoc viro sunt flegmatice mucilagiose et aquose et colerice. prime tamen sunt superantes quantitate et virtute. secunde vero superate. His antemissis describatur hoc digestiuum satis efficax. ℞ sirupi de bisantiis sirupi de eupatorio oximellis compositi de radicibus ana.℥.ʃ. aque cicoree et acetose ana.℥.i. aque centauree minoris aut peonie.℥.i.ʃ. misce. Secundum vero digestiuum delectabilius et leuius precedenti est hoc. ℞ aque ypericonis aque acetose ana.℥.i.ʃ. aque sublimationis hermodactilorum.℥.i. misce.

Tertium digestiuum et utile et delectabile est accipere.℥.iiii. peonie cum.℥.i. aque scariole. Et quodcunque horum sit dilectum magis assumatur post octo horas post cenam calidum actu cum.℥.i.ʃ. zuccari albi et dormiat post ipsum ad libitum. et tardet comedere post ipsum horis ad minus quattuor. Est igitur totiens assumendum digestiuum ut videatur urina in substantia ad mediocritatem reducta remissa in colore declinans tamen ad citrinum magis in qua sit contentum album in fundo sedens coniunctum equale in partibus et diafanum diafaneitate elongante ipsum ab omni excessiuo colore. propterea quia diafaneitas pro certo non est nisi manifestorum colorum priuatio 2ª primi c° de coloribus

vrinaꝝ. Quoniaȝ cronice egritudines pendent a
materia raro vincibili a virtute per vnam vel duas
digestiones ⁊ euacuationes imo opoꝛtet in eis rei
terare vtramqȝ pꝛopter resistentiaȝ eaꝝ ex parte
qualitatem eaꝝ pꝛimaꝝ ⁊ secūdaꝝ ⁊ modi substā
tie earū. Idcirco cum apparent aliqua digestionis
signa de melioꝛibus vt ipostasis in fundo existen
tis albe iuncte ⁊ equalis statim materieꝝ pars p
farmacū educenda est sicut hoc. ℞ ellectuarii īdi
ʒ.i.ß.ellʼrii rosati.ʒ.i.pulueris hermodactiloꝛum
ʒ.ß.ℨℨ.g̃.v.violaꝝ.g̃.iii.misce ⁊ totum exhibeatur
in potu cum.℥.ii.aque ypericonis vel yris obseruan
do conditiones que in farmaciis purgationū tem
poꝛū anni superius dicte fuerunt. Si autem st a
chus eius abominatus esset ab assumptione soluti
noꝝ potabilium. tunc loco eoꝝ capiat hoc. ℞ pillʼa
rū de hermodactilis.℈.ii.pillularū cochiarū.℈.i.
foꝛmentur pillule septē cum succo rosaꝝ ⁊ exhibe
antur ei cum obseruatione canonū qui solemnizan
tur in farmaciis. Scio iteꝝ ego ꝙ si patiens come
dat.℥.ß.confectionis diaturbit cum reubarbaro r̃
ctificatione mea esset sollemnis iuuamenti ⁊ non
minoꝛis ꝙ̃ pꝛedicte. Uerū hic memoꝛa ꝙ per pil
lulas de hermodactilis intelligo illas que sunt cō
posite a Rasi 9° Almansoꝛis cap° de artetica. Ra
ro enim inueni iuuamentū in eis que scribuntur a
Mesue ⁊ Auicē. ⁊ adhuc ī 7° bꝛeuiarii Serapio
nis in respectu ad istas. Taceo hic de particulari e
uacuatione per flobotomiā. si enī quādoqȝ euacua
retur aliquid de materia per venam sciaticam de
xtre vel sinistre partium non dubito sequiturā vti
litatem grandem. Silʼr etiā si aliquid euacuaret̃
de vena geniculi. Et adhuc etiam si sapienti viro
pꝛesenti videretur quandoqȝ apponendas esse vē
tosas cum scarificatione in domestica parte medie
tatis tibiarum solet egris iuuamentū seq magnū
hi enim modi euacuationum particulares iunctu
ras inferioꝛes respiciunt magis. Silʼr etiaȝ si do
loꝛes essent in spatulis cubitis ⁊ manibus essēt eli
gende vene que apꝛopꝛiate respiciunt has partes
colligende pulcherrime 4ª pꝛimi ca°.20. parafo
illo. Uene pꝛeterea que flobotomantur ī manu sci
ser lege ibi. qꝛ hic peꝛtransiui fugiens lōgitudinē
Et hec de intentione 4ª sufficiant.

Capitulum quinte intentionis.

Est autem nunc accurate contemplandū circa intē
tioneȝ quintā que est doloꝝ sedatia. ⁊ lȝ mlʼta hinc
inde medicamīa a sapientibus cōscripta sint. Illa
tamen non nisi cum pꝛofunda scientia capi debēt
Cum ergo doloꝛes eueniunt in membꝛis in pꝛin
cipio. pꝛopterea qꝛ materia multa fluit rudis ⁊ in
digesta. Id circo opoꝛtet medicamina esse parum
per retentiua materieꝝ ⁊ anodinitate participan
tia velut hoc. ℞ olei rosati completi olei omfacini
ana.℥.i.ß.masticis sandarace ana.ʒ.ß.croci.℈.i.cō
quassentur in moꝛtario ⁊ liniatur cum eis mēbꝛū
decies vel duodecies in die. ⁊ infundantur in ipso
panni linei quibus membꝛū circumligetur. Et si
velles hoc medicamen efficere sollemnius. tunc cū
eo conquassetur.℥.ß.aceti. Ipsum enim dato ꝙ sit
frigidum confert ī emplastris scie ⁊ doloꝛum iun
cturaꝝ. eo qꝛ alias penetrare facit medicinas 4ª
pꝛimi cap° p° in fine. Adhuc etiam licet ī augmē
to plus fluat ⁊ fluxerit de materia ꝙ̃ ante. opoꝛtet
tamen intendere ad materiā que iam defluxit vt
non tantum ingrossetur. Qr̃ opoꝛtet cum repulsi

uis adiungere lenitiua velut esset hoc. ℞ bo.ar.ʒ.i
terre sigillate.ʒ.ß.olei rosati.℥.ii.croci.ʒ.i.hec oīa
diligenter conquassentur cum duobus ouis ītegris
⁊ madefacto coto in eis emplastretur membꝛū. et
est potens sedatiuum anodinitate potenti partici
pans. Tertium instrumentū quod conueniens
esset versus fineȝ augmenti. ℞ lactis vacini lib.i.
croci.ʒ.i.vitellos oui numero .iii.albumina duoꝝ
ouoꝛū farine oꝛdei.℥.i.conquassentur hec omnia ī
moꝛtario ⁊ intincto in eis coto emplastrentur mē
bꝛa. Cum autem doloꝛes vehemētissime molestāt
tunc concedendum est egritudinem ad statum per
uenisse. In eo enim laboꝛes ⁊ accidentia vltimāt̃
affoꝛismoꝝ pª cōmento 7°. igitur in hoc tempoꝛe
securius est pꝛocedere cuȝ puris anodinis. In sta
tu enī vincere debent anodina. imo debent fieri
parua 4ª pꝛimi ca° 25. ⁊ 3ª quarti tractatu p° ⁊ c°
7°. Erit autem hoc conueniens anodinū. ℞ vitel-
los oui numero.x.conquassentur in frixoꝛio ⁊ sup
cineribus calidis coquantur leuissime cum lib.ß.
olei ro. vsqȝ ad inspissationē ⁊ cum .ʒ.ii. croci dili
genter incoꝛpoꝛando. Cuȝ hoc tali nāqȝ remedio
vidi doloꝛes in instāti sedari. Et si renouetur sepe
non fuit mihi necessariū recurrere ad alia auxilia
⁊ non est mirabile. In hoc enim composito latet
virtus anodinitatis melioꝛ fere ꝙ̃ reperiri possit
Scio autem ego ꝙ nlʼ melius ⁊ subito iuuans ap
plicari potest ꝙ̃ instrumenta pꝛecedentia suis tem
poꝛibus congrue applicata. Et taceo hic narcoti-
coꝛum applicationē que nunꝙ̃ mihi placuit. pꝛo
pterea qꝛ talia coꝛrumpunt membꝛa ⁊ aduersāt̃
rei vite. i. spiritui qui est instrumentuȝ omniū opa
tionū. Talia enim non nisi in desperato casu a vi
ro sapiente applicari debent vt pulcherrime colli
gendum est a Galieno 12° terapentice ⁊ a pꝛinci
pe. xª tertii ca° de cura asmatis vbi dixit ꝙ antiq
non posuerunt in cura asmatis opiuȝ neque man
dragoꝛam neqȝ psilium. nisi secūdū ꝙ voluit dus
excellus ⁊ gloꝛiosus lege ibi. Et hec de intentione
5ª subicient.

Capitulū sexte intentionis.

Ut autem perueniatur ad completam curationeȝ
talium egritudinū opoꝛtet intendere ad consūptiō
nem materieꝝ. nisi enim hec intentio adimpleat̃
non est securum credere egritudines esse complete
curatas. quoniam que relinquuntur ī moꝛbis post
crisim subuersiones facere cōsueuerūt affoꝛismoꝝ
2ª. Intelligo autem post crisim siue a natura siue
ab arte factam. Cum igitur materie que solent effi
cere recidiuas necessario sint aut antecedētes aut
coniuncte. ideo opoꝛtet ad vtrasqȝ intendere iuxͣ
sermones Galieni 3° tegni dū inquit. Pꝛius vnā
quamqȝ causam abscindere. Credo autem ego satis
rationabiliter esse pꝛocessum ad gubernandū ma
terias antecedentes per ea que in pª 2ª ⁊ 3ª inten
tionibus scripta fuerunt. vnd̃ relinquitur esse attē
dendum ad materias coniunctas. ⁊ sunt materie
quedam que remanserunt infuse ligamentis iūctu
rarum non tamen efficientes doloꝛes in eis. quoni
am ligamentoꝝ nullum sentit pª pꝛimi cap° de
membꝛis. Non nulle tamen haꝝ materierū stant
infuse in neruis diu ibideȝ commoꝛātes ꝓ̃ bilitate
caloꝛis īnati nō resolute. Unde ex his sequūtur cō
rolaria duo declaratiua quoꝝdam apparētium.
Pꝛimum est quare quibusdam remanet tumoꝛ ī
iuncturis cum quo etiam ambulare possūt absque

dolore.hec enī contingit quādo materie remāſūt in ligamentis que non dolent. Et eo° videntur q dam qui prohibentur a motu progreſſiuo quē effi cere non poſſent ſine vehementia doloris. He igit ſunt ille materie ad quarꝝ excluſionez intendo cū medicinis conſumptiuis earumdē.ſunt enī harū medicinarꝝ diuerſitates ꝗplurime. Et p° quidē he materie conſumuntur cum linimentis exiccati uis.quorꝝ primū eſt.℞ ſandarace gallarꝝ cupreſſi gallarū quercus ſpodii ſumach ⁊ granorū mirti a na.ʒ.i.ſ.farine orobi ⁊ farine volatilis molēdini ana.℥.ii.buliant hec omnia ſimul in vino rubeo pontico diligenter agitando ea vſqꝫ quo bene viſ coſa fiunt deinde liniantur vel emplaſtrentur bñ cum ea iuncture. Secundū remediū eſt hoc. ℞ gallarꝝ quercul lib.ſ.farīe fabarꝝ.℥.iiii.vini citōio rū.℥.iii.buliāt oīa ſic de priori dictū ē ⁊ eodē mō applicēt̄.Ego autē diebus meis nō ineni dſiccatiꝫ conuenientius ꝗ hoc.℞ pulueris roſarꝝ lib.ſ. ma ſticis.℥.i.ſ.croci.ʒ.i.buliant omnia in vino ſupra ſcripto ⁊ etiam eodē modo applicentur actu ſemp calida.Scio etiam ego ad complete exiccandū et confortandum iuncturas excellenter conferunt aq termantice ⁊ proprie que ſūt ſulfuree cinericie cal cee eree ⁊ ferree.que omnes licet efficaciſſie ſint.ef ficatius tamen in hac intentione conferre vidi lu tum ex his mineris interimis inuentū ⁊ proprie non viciatum ⁊ non contactum ab immundicie cor poris humāi ⁊ altius fede rei.Et hec videt̄ ſuffice re de intentione 9ª.

Capitulū ſeptime intentionis.

Pro ſeptima vero intentione perficienda premit tendum eſt primo ꝙ membra que ſolent manda re materias efficientes has egritudines poſſent eē fere omnia in quibus generantur ⁊ congregantur fleg natice materie ⁊ colerice. Plurimū tamen cō tingit ꝙ epar eſt mēbrū mandans quando ipſum diſtemperie ſua generat ſanguinē flegmaticū ⁊ co lerice materiei comixtū. Silr etiam poteſt eē ſto machus per viam indigeſtionis cōgregatiuus ma teriērꝝ flegmaticarꝝ.Et ſi contingeret in ipſo inue niri diſcraſiā calaꝫ per ſe vel per colligantiā ita vt multiplicarentur in eo materie colerice nō na turales.ſicut contingit cuꝫ in eo generatur colera praſſina. tunc non eſt dubitabile.ꝙ multum mul tiplicate he materie deſcendentes ad iūcturas effi cere poſſent dolores in eis.⁊ hec ſunt duo mēbra vt plurimū mandantia materias tales.Tertiū āt membrū eſt caput.in quo per viam indigeſtionis ⁊ euaporationis congregantur materie multe fl̄a tice aquoſe mucillaginoſe deſcendentes ad iunctu ras per neruos cordas venas ⁊ arterias. Quartū membrū quod non rarius cauſa eſt horꝝ dolorum ſunt renes in quibus cum multiplicantur materie per viam indigeſtionis ⁊ receptionis earꝝ a mem bris ſuperioribus.⁊ proprie in his qui effrenitāt in coitu non eſt dubitabile tales rariſſime euadeř dolores iuncturarꝝ.Et ſi qua videntur mēbra di uerſa ab iſtis ſicut concedendum eſt.tunc talia mē bra facile rectificari poterunt per hec que rectifi cabunt hec quattuor prenominata mēbra quorū rectificatio iam nunc ſequitur ⁊ cetē. Incipiam igitur a primo ſuperiori quod eſt cerebrū ab eo d̄ ſcendens ad alia.Et licet purgationes veris ⁊ alia accipienda etiam in aliis temporibus anni poſſēt eſſe inſtrumenta ad hoc propoſituꝫ efficaciter con

ferentia.Verumtamen ego hic ſoluꝫ quattuor po nam inſtrumenta cerebrū bene rectificantia.

Primū eſt hoc.℞ maſticis ſandarace corallorꝝ amborū roſarꝝ ſpodii ana.ʒ.i.pulueris ſcorie fer ri preparate.ʒ.ſ.macis.ʒ.i.ſ.Cum eger percipit multum deſcenſum a capite ad inferiora . tunc oī ſero pulueriꝫet medietatem anterioris capitis aſ pergendo inter capillos.℈.i.huius pulueris . hoc enim eſt conueniens exiccatiuum ⁊ proprie cū ap plicatur per menſem vel medium ſemper cū pecti ne abſtergendo ante poſitum puluerē cum reitera tur ſecunda vice. Secundū inſtrumentū eſt hoc ℞ ſpetierꝝ diambre ſpetierꝝ diamuſci dulcis ābo rum deſcriptione Meſue in antidotario ana.ʒ.i. ſpetierꝝ auree alexandrine ſine opio deſcriptione Nicolai in antidotario.ʒ.i.mellis conſeruationis mirobalanorꝝ kebulorū.℥.iiii.zuccari albi.℥.ii.fi at confectio in forma elr̄ii.de quo ter in ſeptima na iſte vir accipiat.ʒ.i.deglutiendo ipſam quando ponit puluerem ante ſcriptum. Tertium inſtru mentum eſt hoc.℞ coſti dulciſ cubebarꝝ nucis muſ cate liquiritie aniſi ana.ʒ.i.ſ.piretri.ʒ.ii. ſaxifra gie doronici yringi ana.ʒ.ii.pulueriꝫentur per ſe ſubtiliter omnia.deinde fiant ex eis pillule groſſe ſicut auellane cum mucillagine dragaganti. de q bus cum iſte vir percepit deſcenſuꝫ.mane ⁊ veſpe maſticet vnam per quartā partē hore. ſemper ad extra expuendo totum quod per eas diſſoluitur a capite. Vltimū inſtrumentū eſt hoc.℞ maſti cis.ʒ.i.corallorꝝ amborū ciuꝫ ſubtiliſſime pulueri zatoruꝫ ſpodii de canna ana.℈.i.conſerue citonio ruꝫ zuccarine lib.ſ.fiat confectio ſolida in rotulis .ʒ.ſ.de qua ſemper hic vir comedat vnam in fine cibi cuiuſcūque continuando ipſā vſqꝫ quo pcepit materierꝝ fluxuꝫ totaliter ceſſauiſſe. Si autē con tingeret materias non percipi reumatiꝫantes a capite.imo nauſea rugitus vento itas aut dolor ī ſtomacho perciperentur.Tunc intendat ad ſtoma chi confortationem.cui triplici inſtrumento vidē mihi ſufficienter prouidendum eſſe. Primū ita ꝗꝫ eorꝫ eſt hoc.℞ maſticis.ʒ.i.ſ. gariofilorū. ʒ.i. folii mente rute ſtoracis calamitte ana.℈. ii.roſe ellecte clare ⁊ bene aromatice.ʒ.vi.laudani.ʒ.i.ſ. Diſſoluantur ⁊ coquantur gͥme cum vino aro na tico bene potenti.⁊ cum ſufficienti quantitate cere fiat cerotum ſcutale ſatis magnū.quod vir iſte ſto macho ſuo ſemper applicatum teneat ⁊ inueniet magnuꝫ iuuamentū.quoniā ſtomachus eius in di geſtiua ſua notabiliter debilitatus eſt. Secūdū ſpetiale remediū eſt vt iſte vir aſſueſcat ſaltem in ſeptimana ter ⁊ alternatiꝫ comedere mirobalanū vnum kebulum bene conditum ⁊ optime maſtica tum ⁊ multū facit ad cōfortationem ſtomachi ca pitis epatis ⁊ renū eius. Tertium inſtrumentū eſt vt iſte vir aſſueſcat ſepe in ferculo aut in potu eius miſcere ab.ʒ.i.vſqꝫ ad.ii.aque mente ellecte ⁊ bene aromatice quam aliqui nomināt balſamitā imo ⁊ comeſtio eius recentis ita potēter vigora bit ſtomachum defendendo ipſum ⁊ epar a multi tudine materierꝝ fl̄aticarū ꝙ ego ſpero interpolla re ōbere notabiliter ⁊ minorari euētū paroxiſmo rum ſuorū dolorꝝ.Quoniā autē plerique homines videntur eſſe ſatis bñ diſpoſiti circa caput ⁊ ſto machū ⁊ magis moleſtatur a nocumētis epatis ⁊ renuꝫ. que plurimū accidūt propter dolores renū ⁊ epatis aut oppillatiōes eorum aut propt mala

complexionem frigidam ꝛ humidã augmentataꝫ in eis aut propter multitudinẽ ciboꝝ aut mali chili cuius rectificationẽ non potest epar facere. Idcirco non apparentibus manifestis nocumẽtis capitis neque stomachi predominantibus epatis ꝛ renum. vtatur quinque infrascriptis remediis que comunicabunt iuuamentum epati ꝛ renibus excellenter. Primũ itaqꝫ istoꝝ est hoc. ℞ sada lorum rubeoꝝ spodii masticis rosaꝝ ana. ʒ. i. spice nardi. ʒ. ß. seminis milii solis capilloꝝ veneris ana. ℈. iiii. granoꝝ phisticorũ lib. ß. infundantur phistici in aque cicoree milii solis ana lib. ß. vini ribolici vel alterius sibi similis clari ꝛ aromatici ℥. iiii. Cum ergo infusi steterint per biduũ coquantur i infusione sua vsqꝫ ad bonam quasi dissolutionẽ deinde colentur ꝛ vltimate terantur ꝛ cum lib. i. ß. zuccari albi cocti cuꝫ aqua angurie fiat confectõ in frustris velut pineata. de qua hic vir sẽper ãte omne cibariũ accipiat frustra duo. Et si vteretur eo anno integro esset ei vtilissima sicut bene experire potest. Secundum remediũ est hoc. ℞ olei rosaꝝ ꝛ citonioꝝ ana. ℥ i. olei nardini. ℥. i. ß. specierũ diarodon. ʒ. i. trocíscoꝝ de violis. ʒ. i. ß. cere albe quantum sufficit fiat vnguentũ mole. quod aspergatur cum vnguento citonioꝝ quando coquitᷣ De hoc igitᷣ vnguento assuescat iste vir inungere ypocundrium ꝛ totam spinam a furcula spatulaꝝ inferius. Tertium instrumentum est vt iste vir faciat sibi condiri in sirupum zuccarinũ radices yringi recentes. ꝛ comedat sepe de eis ante prandium per duas vel tres horas radicẽ vnã magnitudinis digiti longi. Quartum instrumentum est vt iste vir cum instantia nocumentoꝝ epatis ꝛ renum sepe vt ter in septimana ad minus ante cibum comedat sparagos cum aceto acri non quidẽ valde acuto. propter quod si istis temporibus facere exiccari sparagos ꝛ proprie planenses. qui nõ sunt ita aperitiui quasi amaritudine priuati. velud sũt illi qui nascuntur in diocesi paduana apũ villam gambariarum. esset sibi iuuamentum magnũ comedendo eos sicut alios. Si autem astantibus apparet renes eius esse notabiliter lesos quod demonstrabit grauitas aut alter dolor i spina vrine harenose aut ardor ab eis. tunc memorer accipere frequenter fercula facta cum lacte ouino. Lacti nãqꝫ omino nulla medicina compar est i debilitate renũ 18ᵃ tertii capᵒ 3ᵒ. Et hec sufficere videntur ꝑ intentione 7ᵃ.

Capitulum octaue intentionis.

Pro consumanda vero intentione octaua ꝛ vltia plura superius posita sunt instrumenta exiccatiua ꝛ iuncturarũ confortatiua. Uerumtamen de conuenientibus iterum ponentur hic quoqꝫ. Primũ est hoc. ℞ luti balneaꝝ naturaliũ sulfureaꝝ exiccati lib. ii. propter quod bonum est vt habeat ipsum semper apud se gallaꝝ cupressi gallaꝝ quercus ꝑ forataꝝ ana. ℥. iii. habeatur ergo nobilis quantitas aque extinctionis calibis. ꝛ in ipsa bulliant p̄dicta vsqꝫ ad consumptionẽ medietatis aque. Cuꝫ illa igitur aqua mediocriter calida mane ꝛ vespe abluantur iuncture leui fricatione aut saltem i ipã infundantur panni canabini duplicati aut triplicati. ꝛ cum eis calidis iuncture fomententur mãe ꝛ sero saltem per mediam horaꝫ. Secundũ instrumentũ est vt sepe membra lesa suffumigentur cũ fumo sulfuris. Et si lederet ipsũ fetor. suffũgetᷣ cum fumo laudani. Aut tertio ꝛ melius ẽ suffumigetur cum fumo storacis calamitte. Magnũ enĩꝫ inueni iuuamentũ ego a suffumigatĩoibus talibus a carbonibus ignitis factis. Tertium instrumẽtum iterum confortatiuum membrorũ est hoc. ℞ olei vulpini. ℥. ii. storacis calamitte. ʒ. ii. pulueris andachoche. ʒ. iii. pulueris corticum agarici. ʒ. vi. sandarace. ℥. ß. agitẽtur ergo omnia ista prius bñ puluerizata in mortario diu ꝛ cum illo linimento omnia membra lesa frequenter inungantur ꝛ ꝛueniet ab eo iuuamentum excellens. Quartum instrumentũ est vt iste vir assuescat saltem in nocte tenere caligas vsqꝫ ad medium coxe factas de pelle vulpis aut dabaõ. i. taxi. ꝛ proprie post suffumigationes ante dictas. Ultimũ vero instrumẽtũ est vt si vir iste desideraret confortare mẽbra cũ remedio maioris excellentie. faciat sibi fieri cauteria actualia aut potentialia. in quibus tamen non curo extendere sermonẽ. quoniã teneret me eius etas ꝛ longitudo egritudinũ ꝛ accidentium que perpessus est iste spectabilis vir. Cui pie multũ ꝛ mihi corditer agendum ꝛ consulendum est. In quibus ei misericorditer prouideat altissimus excellẽtia potentie ꝛ benignitatis eius ad laudes eius perpetuas ꝛ imortales amen.

Consilium de artetica dispositione ꝛ de imoderata siccitate ꝛ duritie neruoꝝ ꝛ partium sibi consimiliũ ꝛ de dispositione saltuosa mẽbroꝝ motus.

Irum antiqua multũ priscorũ parentum nobilitate pspicuuꝫ diuina prouidẽtia nuper mihi obtulit. credo magis i detrimẽtum ꝙ in augmentum laudis ꝛ honoris mihi hec accidisse. et eiꝫ mlta morboꝝ congerie molestatũ accepi ipsũ sub spetie recuperande sanitatis. quod equidẽ idubitanter actum fuisset. si temporis cõmoditas et sufficientia condonassent. sed ꝓfugus ipse non tollerauit tantum nec credidit iuuamentũ fuisse secutũ ꝛ posse sequi quantum morboꝝ ipsius multitudo ꝛ non minus magnitudo postulabat. propter qꝺ idem nõ obtinuit. quod sine dubio habuisset. si patiens extitisset. Quis enim esset tante amẽtie vt credat morbos multa prolixitate vetustos ad conualescentiam aliquam nedum ad integrã sanitatem in breui tempore posse perduci. Scio enĩ ꝙ dispositiones affixe non nisi in longo tempore reduci possent ꝛ solent. iuxᵃ illud sũmi hypocratis vbulum. Que in multo tempore extenuantur cõpora tarde reuerti consueuerunt afforismoꝝ 2ᵃ ꝑmone. His tamẽ seorsũ positis dicamus ꝙ iste vir quadruplici laborauit ꝛ iterũ vexatur egritudine. Prima quidem est artetica. Secunda vero est neruoꝝ ꝛ partium sibi consimiliũ imoderata siccitas ꝛ durities. Tertia vero est saltuosa mẽbroꝝ motus dispositio. Quarta est epatis ꝛ viarũ vrine fortis oppillatio. Et prima quidẽ dispõ huius viri est artetica que est terminus vlis ad importandum articuloꝝ. i. iuncturalium membroꝝ que quidem i plurimas diuiditur species ꝛ in tot quot sunt maiores ꝛ famose iuncture in humano corpore. Cum enĩ hic vir dolet pedes podagra. cum vero manus ciragra nominatur. ꝛ contrahitᷣ iste terminus artetica ad importandũ tot iũctᷓrũ

dolores. quot sunt termini eidem adiuncti p quos specificatur ad spetialem dolorē importandum. vꝫ dolorē genuū ancharꝝ spondilium dorsi colli spatularꝝ ⁊ cubitorū ⁊ sic de aliis. Unde si ex hoc sermone clare veritas accipiatur apparebit ꝙ iste vir artetica laborat egritudine. Non enim ē necessarium ad rationē formalē artetice omnes dolere iuncturas. sed aliquas aut plures. aut oēs aptitudinaliter sed non de facto. Quod autem hii sermoēs contineant veritatem apparet. Hic enī vir doloris in villis ⁊ iuncturis pedum genuū ⁊ spondiliū dorsi ⁊ colli ancharꝝ ⁊ scie patitur. Potuit autē ī hoc viro hec egritudo accidere multis ex causis primitiuis ⁊ antecedentibus. s. mala complexione mala compositione ⁊ solutione membrorꝝ. sed veritas ē ꝙ causa dolorꝝ in hoc viro antecedens est mala cōplexio iuncturarꝝ frigida ⁊ sicca. ad qd iuuat mala complexio epatis eius a generatione etiaꝫ frigida ⁊ sicca. vt etiam nunc apparet. Et qꝛ indicāndo ab vniuersali complexione totius corporis complexiō eius a medio declinauit ad augmentū caliditatis ⁊ siccitatis: Ideo non est mirabile si propter hoc ⁊ propter etatem ⁊ regimen preteritum ī eo fuerit adhuc multe colere inuentio. que cōmixta sanguini ⁊ aliis hūoribus ⁊ flegmatibus reddit eos mobiles fluxibiles ⁊ penetrabiles in iuncturis ipsius Et sunt sermones Auicē. 22ª tertii colligēdi. Materia igitur hec multiplicata in iuncturis alteratōne subita ⁊ forti dolorem efficit in eis. Hec igitur materia cum hoc ꝙ alterando dolorem efficit in iuncturis etiam calefaciēdo resoluit positiue. ⁊ exiccando iuncturas exiccat priuatiue. quare membra eius non sunt potentia ad motum progressiuum imo neqꝫ ad flexionē neqꝫ ad corporis substētatōnem. q̄r nō est mirabile si iste pductus ē ad hazchema ⁊ est progressiui motus ablatio. Et ex hoc fundamento etiam deducitur inuentio pre egritudinis que est substantifica exiccatio membrorꝝ motus a siccitate positiua ⁊ priuatiua causata vt superius demonstratum est. Et iterꝝ ex fundamento predictorꝝ merito deduci potest causa saltuosi motus in iuncturis eius ⁊ in mēbris per iuncturas substentatis apparens. Propter eniꝫ debilitateꝫ iuncturarū ⁊ malā complexionē frigidaꝫ ⁊ siccā in mēbris predictis ⁊ collectam aut in venis ⁊ arteriis marie comprehensā generatur saltus. eo qꝛ ventositas mouet ⁊ eleuat membra superius. ⁊ ipsorꝝ grauitas trahit ad inferius. vnde ⁊ a pugna in vtrisqꝫ perseuerante videntur membra motu saltuoso agitata. qui si perseueraret non est dubitabile ꝙ mēbra illa perduceret ad spasmū de repletione nominādū. Quarta vero huius viri dispositio verenda satis est oppillatio in epate eius in venis ⁊ in viis vrinalibus. que iterꝝ prouenit a mala complexiōe predicta. cum presentia multorꝝ flegmatū. tam in epate eius generatorꝝ q̄ꝫ etiā congregatorꝝ in mēbris per viam indigestionis. Hec igitur mala cōplexio est causa repletionis venarꝝ ⁊ predicta flegmata sunt causa constrictionis. q̄r non est mirabile si mēbra omnia spetialiter iuncture continue magis exiccando procedunt. vbi reperitur efficiens causa per se ⁊ per accidens constrictiua mēbrorū ex defectu boni sanguinis nutrituri membra. ⁊ presentia multorꝝ flegmatū claudentium vias transitus nutrimēti ⁊ spiritus ad mēbra. Has autē dispositiones oēs facile posseꝫ demōstrare per signa tā a substātialiter inherentibus assumpta. q̄ꝫ ab operationibus ⁊ casibus. ⁊ tu consydera. qꝛ hec propter breuitatem dimitto. Unde ex omniū predictorꝝ intellectu colligitur primo. ꝙ hec dispositio ex omnibus congregata sad est in hoc viro fortis ⁊ verenda. Sequitur secundo ꝙ hec egritudo non est impossibilis curationis argumento sumpto ab etate complexione compositione ⁊ singulis ⁊ proprie quia nundū est confirmata vehementer. Sequitur tertio ꝙ si iste vir regetur conuenienti regimine inferius ostendendo. poterit ad bonam conualescentiā ⁊ motum progressiuum mediocriter deduci in tempore tn̄ prolixo. Regimen autem huius viri distinguā per rerꝝ non naturalium conuenientē administrationem. Et deinde per medicinaliū congruitateꝫ Pro expeditione vero primi dicendū ꝙ locus ciuitas ⁊ camera habitationis eius eligantur ad caliditatem declinantia ⁊ ad leuem siccitatem magis q̄ꝫ ad humiditatem excellentē. vnde euitet habitaculū camerarꝝ siue locorꝝ defluxibus aquarum propinquorꝝ. Et dimittat cameras terraneas ⁊ opaci turbulenti aeris ⁊ lutulenti vel fetidi ⁊ inhabitet loca a terra notabilit̄ elleuata vēto ⁊ flatui meridionali ⁊ occidentali exposita. minime autē septentrionali. Teneat corpus eius vestibus vulpinis de vario ⁊ dossibus eorꝝ suffultis. ⁊ folineis vel aliis notabilit̄r calidis. ⁊ caput eius tecturis calidis bene munitum diligenter custodiat. Similiter ⁊ vestes eius mediocri adhesione membris adhereant. ⁊ non strictura suffocatiua eligantur. Pro secunda vero re nō naturali. s. cibo ⁊ potu ita procedat. eligat enī panem recentem duorꝝ dierꝝ aut trium ad plus bene fermentatum ⁊ coctū ⁊ nullo modo combustum neqꝫ azimū. ⁊ habeat salis quantitatem aliquantam vltra eaꝫ que pro sanis administratur ⁊ fermenti etiaꝫ plus recipiat ꝙ coīs panis. De carnibus vero eligat eas que sunt laudabilis nutrimenti vt de volatilibus pullos magnos ⁊ paruos bene pingues ⁊ gallinas capones anates columbellos fasianos perdices starnas coturnices francolinos merulos turdos ⁊ minutas aues in dumetis degentes. Carnes vero volatilium in aquis habitantium nō curet comedere nisi raro. de aliis vero volatilibus considerandis attēdat ꝙ carnes columborū ⁊ proprie siluestriū mirabilē habent conuenientiam ad istam dispositionē. ⁊ ad omnes neruorꝝ egritudines. quocunqꝫ modo preparatōis earꝝ. q̄r laudo in ipso frequentem vsum earꝝ ⁊ proprie cum fuerint animaliū iuuenculorꝝ carnes. De partibus vero animaliū dimittantur ventres cerebra ⁊ eorꝝ medulle nisi raro vsu ⁊ modico. De piscibus vero eligantur marini solidarꝝ carniuꝫ q non sint viscosi neqꝫ mucillagiosa humiditate abūdantes. ⁊ magis mihi placet salitorꝝ piscium q̄ꝫ recentium vsus in eo. De ferculis vero eligendis de leguminibus cicera ru. non tamen ī multo vsu rizum autē ⁊ panicum meliora sunt ei. ⁊ far proprie cum laudabili brodio. reliqua vero legumīa dimittantur ⁊ proprie cuꝫ elixa fuerit. De herbis vero eligantur caules ⁊ reliqua caliditate ⁊ apertione participantia cum nitrosa aut calida pte eorum. velut sunt petrosel. feniculum serpillum saluia ruta abrotanum menta ysopus rosmarinū Frigida vero velut sunt blete spinachia endiuia pōtulaca cucurbita cucumeres ⁊ citruli dimittantur De fructibus vero conueniūt ei amigdale auellane

⁊ ficus recentes propter lenitionem. ⁊ sicce propt͛ apertionē ⁊ exiccationē. propter quam etiam cām non vituperarem cerasa suo tempore neque alia lenientia ⁊ aperiētia. fructus vero difficil͛ digestō nis infrigidatiui ingrossatiui ⁊ stiptici non placēt mihi. velut sūt citōia sorbe mespile granata acria citranguli limones ⁊ consil͛es. qui raro accipiātur nisi in pauco vsu saporose delectationis causa. Lactis vero vsus tam crudi q̄ cocti nō multus habeatur. ⁊ proprie cum simplex comeditur. Lac comestum autem cum aliis frangentibus eius frigiditatem ⁊ humiditatem ⁊ aptitudinē ad corruptōnem accipi potest. propter quod recent͛ etiā casei ⁊ mollis vsum vitupero cum fuerit simplex ⁊ placet mihi magis casei solidioris ⁊ bene salsi vsus ī hoc viro. De liquoribus vero placet mihi oleū oliuaꝝ recens siue nouum. sed vsus recentis olei conuenientior est tempore paroxismi doloꝝ. antiqui vero vsus conuenientior est alio tempore gratia resolutionis linitionis ⁊ apertionis eius. Butiri etiam vsus non est ei vituperandus ⁊ maxime si ad ipsum fuerit consuetudo. De saporizātibus vō conuenit ei agresta bene salsa. ⁊ limo in aqua salsa conseruatus ⁊ succus arantioꝝ ⁊ proprie cum sale cōmixtus. acetum autē acre vitetur omnino. acuti autem aceti vsus ⁊ proprie cum salsis ⁊ aromatibus erit ei conueniens. non multū tamē accipiē d͛de eo. De aromatibus autem aliquid dictū est iam vbi de ferculis sermo preteriit. de aromatibus autem alienigenis ⁊ nauigatis conueniunt ei cinamomū vtrūq3 grossum ⁊ subtile galāga piper macis nux mus. ꝫꝫ. ⁊ proprie conditum. cuius vsus erit ei valde conueniens. vt in sermone d͛ medicinalibus enunciatur. Crocus etiam ⁊ grana paradisi ameos ⁊ amomū ⁊ consil͛ia accipiātur sepe in cibis eius. Hec enī membra nutritionis aperiunt oppillata ⁊ neruoꝝ substantiam apertā expurgatam. ⁊ a superfluitatibus securam reddūt. pret͛ aūt talia cibaria que laudata sunt ei dimittantur omnia alia que non sunt conuenientia propter rationes aduersas ⁊ adhereat istis continuo vsu secedendo ab aliis. De potu āt dicendum q̄ si iste vir assuesceret potui aque mellis simplicis sūmum esset ei fundamentū in cura sui omnino dimittendo vinū. aut saltem cōmisceretur ydromel cū vini altera medietate. aut saltem aliquid de ipso iponendo vino. propter quod videtur mihi q̄ ydromel in vsu suo varietatem accipere debet secundū tempora anni. vnde a principio mensis octobris per totum mensem martii videtur mihi conueniens ydromell͛ compositio secundū hunc modū. ℞ mellis citrini vel albi electi lib. i. floꝝ rosmarini ℥. ii. ꝫꝫ. electi. ʒ. ß. coquantur omnia preter mel in lib. aque. xxv. vsq3 ad consumptionē quinte partis ⁊ tunc addatur mel ⁊ coquantur iteꝝ continue despumando vsq3 quo redierint lib. xx. aut lib. xv. et tunc coletur bis per saccum ipissuz. ⁊ sit eius vsus vt predictum est. A principio vero mensis april͛ vsq3 per totum mensem septembris ponātur lib. xxxv. aque ⁊ mellis ⁊ spetieꝝ vt predictum est. Et vtatur eo modo iam prescripto. ⁊ hec de regimīe reꝝ non naturalium dicta sufficiant. De regīe huius viri per quattuor alias res non naturales. vz per inanitionē ⁊ repletionē per motū ⁊ quietē per somnū ⁊ vigiliam ⁊ per accidentia anime non extendo calamū cum talia non videantur magnā impoztere necessitatem ⁊ inclusa videantur ī precedentibus. Pro regimine vero instrumentoꝝ medicinalium. xii. mihi in hoc viro obseruanda videntur. de quoꝝ numero sex obseruari debent a principio octobris per totum mensē martii. Reliqua vero in alio tempore administrentur. Igr̄ purgetur in vere secundum hunc modū post vigesimū diē februarii vno mane in aurora accipiat istas pillulas. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla descriptōe inuenta a Mesue. ℈. ii. pillulaꝝ hermodactil͛ descriptione Rasis 9° Almansoris. ℈. i. formentur pillule sex vel septem cum ellectuario rosaꝝ. ⁊ accipiantur in aurora dormiendo per horam post eas. Quinta vero sequenti hora bibat ciatum aque zucarate calide. et sexta sequenti hora prandeat. Sequenti vero īmediate die accipiat hoc digestiuum calidum in predicta hora ⁊ tardet cibū horis ad minus quattuor ⁊ continuet ipsum diebus sex vel septem. vsq3 quo apparebit vrina ī colore ⁊ substantia rectificata ypostasim habens in fundo sedentem albam equalē ⁊ vnitam. Die vero sequenti iteꝝ purgetur cum istis pillulis. ℞ pill͛arum fetidaꝝ pillulaꝝ de hermodactil͛. ana. ʒ. ß. ⁊ cum succo rosaꝝ formentur pillule. vii. ⁊ accipiāt in aurora reseruatis post eas conditionibus que scripte sunt in primis. Est autem sir. quem d͛bet accipere descriptio talis. ℞ sirupi compositi aceti mell͛ ros͛ ⁊ sirupi de calamento ana. ℥. ß. aque ypericōis lauri ⁊ rosmarini ana. ℥. i. misce. In autūno autem purgetur per hunc modū. quoniā in principio octobris vno mane accipiat hoc ellectuariū. ℞ electuarii rosati. ʒ. i. ß. agarici electi. ℈. ii. zuccari rubei. ℥. i. aque volubilis. ℥. ii. ꝫꝫ. g̃. iii. misce ⁊ totū calidum accipiatur in potu seruando conditiones tactas in aliis solutiuis. Die vero īmediate sequēti accipiat hoc digestiuum. ℞ sirupi de bisantiis sirupi viol͛. ana. ʒ. vi. aque cicoree betōice ⁊ ypericonis ana. ℥. i. misce ⁊ calidum accipiatur totiēs quotiens de digestiuis dictum est. Sumpto vero hec digestiuo purgetur cum hoc medicamine. ℞ aque violaꝝ feniculi betonice ana. ℥. i. agarici hermodactil͛ turbith ana. ℈. ii. ꝫꝫ. dauci anisi ana. ʒ. vi. salis indi. g̃. ii. zuccari rubei. ℥. i. infundātur medicamina puluerizata in predictis aquis calidis per diez naturalem. deinde calefiant omnia ⁊ modicū bulliant ⁊ excolentur ⁊ exprimantur conuenienter. que colatura calida bibatur. ⁊ post ipsam obseruentur regule que in primis pillulis purgationis veris dicte sunt. Secundū principale instrumentū ē vt post purgationem istam incipiat inungere loca anchaꝝ coxarū ⁊ tibiaꝝ ambarū vsq3 ad plantaz pedis cum hoc vnguento. ℞ olei de bheen. ℥. i. ß. olei de sisamo. ℥. iiii. croci. ʒ. i. pulueris artetice sticados betonice ⁊ hermodactiloꝝ ana. ʒ. ß. pulueris floꝝ nenufaris ⁊ sandaloꝝ amborum ana. ʒ. ß. cer͛ quantum sufficit fiat vnguentum molle. ex quo calido inungantur predicte partes longo tempore fricando. leuiter tamen ⁊ suauiter vsque per totū mensem aprilis. ⁊ membra custodiautur cum caligis factis de pellibus vulpinis aut d͛ tasso. Tertium principale instrumentuz est vt postq̄ predictam inunctionem fecit diebus. xv. tunc lauet oīa predicta membra vno sero per horam ante cenā cum infrascripta decoctione calida. ℞ peucedani hermodactiloꝝ sticados ⁊ peonie ana. ℥. ß. pedum porci salitoꝝ et antiquoꝝ numero. viii. incidant͛

cum predictis ⁊ coquantur vsq3 ad dissolutionem in lib. ducentis aque cum lib. i. cineris ylicis bene cribellati. deinde in hac decoctione lauentur membra predicta diligenter: ⁊ ita abluta tribus vicibus permaneant per vnum diem cu3 dimidio deinde reuertatur ad applicationē inunctionis predicte aliis. xv. diebus. deinde reuoluat se ad ablutionem ⁊ econuerso hunc modum continuando ꝑ totum mensem aprilis vel madii. Quartū vō principale instrumentum est ꝙ his temporibus. imo extra paroxismū doloꝝ vtatur pillulis infra scriptis ⁊ de eis accipiēdo omni 4° vel 5° die vna ante cenam aut duas cum maiori stipticitate. de quibus etiam accipere poterit quinque vel sex di fine. xv. dieꝝ ⁊ tardare cibū horis ad minus quinque quaꝝ descriptio est. ℞ aloes epatici electi. ℥. iii. 3in 3iberis piperis hermodactil' calami aromatici artetice peonie ana. ʒ. ʃ. salis indi. ʒ. i. puluerizentur omnia ⁊ infundātur in lib. ʃ. aque betonice ⁊ exiccentur sub radiis solis aut in furno calido vsq3 ad consumptionem aque sepe agitando. deinde iteꝝ reuouetur aqua ⁊ exiccetur quattuor vicibus ꝑmutando ipsam. ex materia ergo remanente formentur pillule. vi. ꝑ. ʒ. quarū vsus habeatur vt iam dictum est. In ipsis enim consistit magna pars curationis ⁊ conualescentie egritudinū suaꝝ. Quītū principale instrumentum est vt vtatur ellectuario infrascripto gratia oppillationū epatis ⁊ viarum supzascriptaꝝ accipiendo de eo omni mane vel 3° mane in aurora. ℥. ʃ. cum. ℥. ii. aque feniculi calefacte. ⁊ tardetur post ipsum cibus horis ad minus quattuor. Et huius ell'rii descriptio est talis. ℞ granoꝝ orobi anisi feniculi se. petrosel' rubee tinctoꝝ assari ana. ʒ. i. ʃ. spice nardi cuscute ana. ʒ. ii. liquiritie. ʒ. iiii. oximell' compositi de quīque radicibus ℥. i. zuccari albi lib. ʃ. coquatur zuccarum cum oximelle vsq3 ad inspissationē3 ⁊ cum ceperit infrigidari ponantur species diu conterendo. ⁊ erit medicina efficax ad omnes egritudīes ⁊ accidētia eius

Sextum principale instrumentū est confectio ista. ℞ specierū ell'rii de ligno aloes descriptione Auicē. 5° canō. sūma prima specieꝝ ell'rii de seminibus descriptione Me. sue in Antidotario distinctione pª ana. ʒ. i. zuccari secunde coctionis lib. ʃ: coquatur zuccarum cū aqua ypericonis ⁊ addanī species apud infrigidationē eius ⁊ fiat confectio ī rotulis. ℥. ʃ. accipiat ergo de ea semper ante cibu3 omnē rotulā. i. ʃ. ⁊ continuetur hec confectio cum omnibus predictis a pīcipio veris vsq3 per totu3 mense septembris Nunc autem ponendū est regimen huius viri a principio mensis octobris vs3 ad finem mensis februarii. Dicendum itaq3 ꝙ oīa instrumenta que in fine autumni aut per totā hyemem conueniunt rationabilit' debent esse calidiora ⁊ ad materiā frigidam appropriata magis ꝑ totam hyemē vsq3 ad medium februarii ꝙ per totum mensem septembris vsq3 ad mediū octobris eo ꝙ indicatio in cura cuiuscunq3 dispositionis nō parua accipitur a consistentia tempoꝝ anni vt ꝑ3 3° tegni 4ª primi ⁊ ī ampliationibus afforismoꝝ pª super sermone illo. Dādū vero est aliquid etati tempori ⁊ regioni ⁊ cet. Cum igitur per totā estatem materie genite fuerint ⁊ multe ⁊ rationabilius calide ꝙ frigide. ⁊ corruptioni disposite. patet ꝙ hoc tempore vtendum est instrumentis minoris potentie in calefaciendo corpora. ⁊ maioris vtud in remisse calefaciendo ⁊ potentius humectando ⁊ econuerso de parte hyemis tota comparata ad finem estatis ⁊ principium veris. Et sunt ꝑmones speculatiui nō digni consideratione. nisi apud viros in scientia ⁊ opere longo tempore exercitatos propter quod describam remedia non nulla conuenientia secundū predictas considerationes quātū erit possibile ⁊ condecentius. Itaq3 adueniente pricipio mensis octobris laudo ꝙ iste purgetur secundum illū modū qui dictus ē superius. considerando semper corporis dispositionem. ⁊ si quidē in eo apparuerit reliquia caliditatis non naturalis satis manifeste confrangantur euacuantia minoratiue digerentia ⁊ eradicantia cum frigidis ⁊ hūis secundum discretionē eximii doctoris. qui in cura huius nobilis viri profunde semper ⁊ bene sollicitus fuit ex optima scientia sua. Possunt enim esse talia refrangentia velut sunt sirupus violatus sirupus de nenufare sirupus ros' sirupus iuiubinus sirupus simplex acetosus remisse acetositatis ⁊ reliqui consimiles. Refrangentia vero audatiam et potentiam solutiuoꝝ sunt sicut vnctuosa omnia lā bificatiua lubricatiua lenitiua acria vl' dulcia. Exemplū primi velut cassia ⁊ manna. Exemplū secū di velut sunt malua mercurial' ⁊ volubil'. Exēplū tertii velut est mucillago psilii granoꝝ sebesten ⁊ consiliu3. Exemplū de 4° lenientium cum acredine vt tamarindoꝝ granoꝝ muroꝝ ⁊ consimilium. Exemplum vero de lenitiuo cum dulcedine velut sunt iuiube sebesten ⁊ pruna dulcia bene matura. Exemplū vero refrangentiū solutiua cum lenitio dulcedine ⁊ acredine sil'. sunt velut est succus prunorum non perfecte maturoꝝ ⁊ sil'ia illis. ⁊ tu considera q2 in talibus latet scientia non exigua. Itaq3 premissa purgatione in autumni principio vt iā dictum est sex mihi occurrunt instrumenta parti3 localia ⁊ partim aliis membris competentia. A principio itaq3 mensis octobris per totum mensē nouembris vtatur iste vir hoc ellectuario. ℞ conserue ros. ⁊ viol'. buglosse ana. ℥. ii. specieꝝ diaris moni. ʒ. i. ʃ. specieꝝ dialtee ⁊ diacurcume ana. ʒ. ʃ. pulueris peonie. ʒ. i. ʃ. incorporentur simul oīa cum succo rute cocto cum melle dispumato ⁊ fiat ellectuariū de quo accipiatur coclear vnū in mane hora siropoꝝ deglutiendo ip'um ⁊ medietatis coclearis de eo accipiatur ante prandium ⁊ cenam. Est enim potenter rectificatiuum omnium principalium membroꝝ ⁊ seruientium eis virtute latoria ⁊ preparatoria velut sūt stomachus splen vene ⁊ arterie ⁊ nerui. In hoc enim ellectuario stat vis aperiendi membrorum oppillatōes ⁊ constrictiones ⁊ membra a superflua caliditate resoluta ⁊ a superflua humiditate relaxata reducit ad medium vt facile demonstrari posset ⁊ tu considera.

Secundum principale īstrumentū est vt si vēt huius viri stipticus fuerit secundum ꝙ in pluribus consueuit. reddatur mollificatus cum hoc ellectuario. de quo parum ante cenam accipiatur coclear vnum. vel ante prandium secundum ꝙ viro perito gubernanti hunc egrotantem apparebit melius procedendum esse. Quibusdam enim hominu3 ꝑpter varias eoꝝ dispositiones ⁊ proprietates individuales melius operantur medicine ī nocte cū fuerint ante cenā assūpte. quibusdā autē econuerso ī die cu3 fuerint ante prandiū assūpte. propter q3 ī istis standu3 est iudicio experimentali eius quod

continue apparet. est autem huius ellectuarii descriptio talis. ℞ mucillaginis granorum sebesten mucillaginis psilii et mucill. citoniorum ana. ℥. iiii. penidiarum. ℥. iii. turbit hermodactilorum ana. ʒ. ii. ʒʒ ʒ. ʃ. salis indi. ℈. i. diagridii. ℈. xv. fiat electuarium quod accipiatur vt dictum est. Quis enim vereri debet medicamina talia ante cibum exhiberi debere. cum etiam a sapientibus precipiatur talia cogi et commisceri debere cum cibis. vt pa tertii capo de canonibus curationum capitis et pa quarti et 4a primi colligendum est. Tertium principale instrumentum est vt istis temporibus iste vir vtatur hoc linimento super membris eius siccitatis et duritiei ipsorum remotiuo et dolorum etiam sedatiuo. ℞ olei de sisamo olei de ben pinguedinis anatis et tassi ana ℥. i. pinguedinis anseris ysopi humide ana. ℥. i. ʃ. sticados origani pulegii calamenti artetice bistorte ana. ʒ. ʃ. cere albe quantum sufficit fiat vnguentum molle. et erit membrorum neruosorum conuenienter confortatiuum. Administretur autem in die naturali saltem bis vel ter calidum actu et cum fricatione leui. et cooperiantur membra velut in 2o principali cao demonstratum est. Quartum instrumentum principale est ad conseruandum membra iuncturalia a receptione fluxus materierum et ad consumendum materias que iam fluxerunt ad ea. Abluantur membra frequenter et sepe ex aqua maris calefacta mediocriter duabus vel tribus vicibus in die et magnus pes et magna manus. Et quandoque ex eo fomententur collum et spatularum partes. In hac enim existit vis exiccationis materierum flegmaticarum membrorum neruosorum non exigua. Quintum vero principale instrumentum est vt sub genibus in inferiori parte inter duas magnas cordas applicetur hoc leue cauterium gratia distractionis et diuersionis materierum a superioribus et interceptionis fluxuum earum ad inferiora. Cuius descriptio talis est. ℞ saponis nigri. ℥. ii. calcanti combusti arsenici rubei argenti sublimati ana. ʒ. iii. incorporentur simul cum vnguento capitelli et fiant formule glutinose. que in medietate corticum nucis applicentur loco predicto. et tantum ibi remaneant quousque magna escara ibi fiet. que cum apparuerit cum nigerdine magna. regatur cum applicatione butiri recentis vsquequo ipsa ciderit. et post casum eius per decem dies medicetur cum vnguento veneris vel apostolorum quod est idem vt in hoc loco remaneat vlcus vigilatiuum. ex cuius diuturnitate et continua effusione saniei materie ab aliis partibus deriuentur ad vlcus securando iuncturas. Vltimum principale instrumentum est vt in hoc viro summopere attendatur ad prouocationem emoroidarum quantum magis est possibile. Credo enim earum euacuationem corpus sufficienter euacuare posse et diuertere materias ne fluant ad iuncturas. Multe enim egritudines cronice non raro curate fuerunt propter ipsarum emoroidarum euacuationem moderatam vt colligitur 17a tertii cao de iuuamentis apertionis earum. et clauditur in sermonibus Hali afforismorum 5a comento illius. Emoroidas sanare antiquas et cetera. Possent autem emoroides aperiri fricando eas po cum panno aspero. 2o cum foliis consolide mi. vel alterius asper plante et pungitiue. cum foliis nenufaris et cum felle thauri et puluere arthanite et sic de aliis. Ex quorum applicatione condecenti hic nobilis vir finem laudabilem obtinebit et intentum conualescentie magnum. et est rationabile et sperandum in amplissima et largissima summi conditoris liberalitate in cuius laude opusculum hoc velut a fonte suo emanans perpetue referatur.

Consilium de iuncturarum accidentibus.

Licet accidentia que iuncturis remanere solent post eorum vulnera vel vlcera percussiones aut fracturas vel dislocationes plurima possint esse. tamen secundum rei veritatem vel secundum quod per experientiam accipitur talia videntur esse. x. accidentia ad que omnia alia reduci possunt. Primum itaque ipsorum est dolor. Secundum est frigus in eis. Tertium est stupor. Quartum est tremor. Quintum est saltus. Sextum est paralisis. Septimum impotentia motus earum ad differentias positionis necessarias. Octauum est impotentia substentationis earum. Nonum est spasmosa dispositio earum. Decimum et vltimum vehemens duritics in eis. Que tamen accidentia a nullo ita congregatim posita in medicina reperies. Primum itaque accidentium quod est dolor licet plurimum esse possit et diuersum tamen vt in pluribus dolor talis est aut pruritiuus aut pungitiuus mordicatiuus intensiuus extensiuus et grauatiuus. Patet autem quod primi quattuor dolores prouenient a materia calida acuta incensiua que propter dolorem insequentem solutionem continuitatis attracta fuit ad locum quia mobilior Ideo ad fluxum parata magis. aut quia frequenter quantumcunque materie non sint acute vt sanguinee vel flegmatice accuuntur in loco propter medicinas calidas et acutas frequenter indiscrete applicatas que sunt causa harum specierum dolorum predictorum Que accidentia faciliter intelligenti possunt cognosci per tristem sensationem circa vulnerata loca percepta. per ruborem excoriationem cutis et pustularum multitudinem et emissionem alicuius virulente humiditatis que ex membris effusa excoriat ea. Cum igitur talis presentabitur doloris species securum est corpus taliter regere. Primo ab eo euacuando materias acutas cum pillulis aureis exibendo ex eis. ʒ. i. aut ellrii de psilio et ellrii de succo rosarum exhibendo ana. ʒ. ii. cum medio ciato aque lactis. Secundo vero circa loca prurientia administretur hoc defensiuum. ℞ succi semperuiue. ℥. ii. boli armeni ℥. i. ʃ. amili terre sigilate ana. ℥. ʃ. fiat linimentum in mortario plumbeo cum modico aceti et liniantur ex eo copiose partes circumstantes. Tertio vero tollitur talis pruritus vel inflammatio cum tali vnguento partibus patientibus applicato. ℞ corian dri preparati sarcocolle tutie preparate masticis ana. ʒ. i. mirre. ʒ. ii. litargiri. ʒ. i. ʃ. olei omfancini et rosarum ana. ℥. ii. cere albe quantum sufficit et fiat vnguentum molle deinde bulliat in. ℥. iii. succi enule foliorum vel radicis. hoc enim vnguentum talia accidentia indubitanter remouet. Reliqui vero dolores duo pretacti. s. extensiuus qui vt plurimum fit a ventositatibus et a materia imersa in musculis et neruis. et grauatiuus dolor qui vt plurimum fit a materia frigida et grossa et viscosa et in membris infixa. securius remouetur preeuacuando corpus cum pillulis de sarcocolla aut de lapide armeno ana. ʒ. ʃ. ex eis inuicem incorporando. Secundum instrumentum quo remouetur dolores fixi et grauatiui

⁊ extensiui est vt loco patienti ter vel quater ī die applicetur spongia bene calida in aqua decoctiōis radicum altee fenugreci ⁊ seminū lini infusa sex l octo vicibus replicata in die. In nocte vero sequēti applicetur hoc tertium instrumentum resolutiuū ℞ olei de aneto de costo ⁊ liliorum alboꝝ ana. ℥. i pinguedinis cerui vrsi ⁊ anseris ana. ℥. iiii. pulueris melliloti ⁊ camomille ana. ℥. i. cere albe quātū sufficit fiat vnguentum molle cū. ii. ℥. armoniaci pinguioris. hoc enī vnguentū in nocte ⁊ spongia predicta ī die applicari debent. Sic enī dolores fixi a partibus remouentur a mollificante instrumento pertranseundo ad resoluens ⁊ econuerso vt colligitur 4° terapentice capit'lo de cura sclirosis. Erat autem secundū accidens frigiditas in iuncturis remanens que frequenter contingit propter imoderatū exitum sanguinis ⁊ euacuationē spirituum. Secundo propter indiscretā custodiā vulneꝝ ab exteriori frigore ⁊ occursum ad aliqua vt ad ventū magnifice spirantē. Tertio vero solet hec frigiditas acquiri propter applicationē medicinaꝝ vehementis infrigidationis. Et 4° propter prohibitionē spiritus ad mēbra ⁊ proprie vitalis aut quia inciduntur vie transitus spirituū vt arterie ⁊ vene vel nerui aut quia clauduntur propter vehementē strictionē factam a ligaturis indiscrete applicatis. Cognoscitur autē frigiditas prime speciei ex occursu vulneꝝ ad infrigidantia exteriora ⁊ cum talia contigerit reperiri. tunc membra vigorentur a frequenti applicatione pannorū calidoꝝ actu aut pelliū vulpiū calefactoꝝ applicatōne assidua. aut membra patientia fomentando et embrocando cum aqua decoctionis calamenti pulegii ysopi origani sticados ⁊ aliaꝝ medicinarū neruolarū. Aut vngantur ea cum oleo de ruta vel de castoreo que sunt de sollemnibus. Cognoscitur aūt frigiditas in iuncturis acquisita ex strictura. P° quia membrū erit extenuatum. Secundo tactu reperitur solidū. Tertio quia colore liuidū ⁊ pallidū ⁊ hec quidē accidentia remouentur conuenienter effundendo super membris oleū comune calidum ⁊ melius illo est oleū de pulegio. ⁊ sublimius eo est oleum de ruta vsque ad castoreum. Cum autē cōtingeret frigiditas in iuncturis esse negatione trāsitus spirituum ad membra cognoscetur per hoc signū infallibile ⁊ est cordi mandandum quia post lectiones membrorū per que delegabatur spiritus membra illa instantanee infrigidantur. Secundo quia ab illa frigiditate nunq̄ releuantur. ⁊ huic quidem frigiditati releuandē deficit ingenium medicinale nisi q2 melius quod fieri potest est vt mēbra pellibus vel pannis ⁊ aliis bene calidis muniantur vel defendantur. Dato enī q̄ aliqui venarū ⁊ arteriaꝝ rami ⁊ vili lacertorū transuersaliter secentur. tamen per aliquos vilos ⁊ ramulos subtiles delegatur aliqua porciuncula spiritus q̄ mēbrū seruatur in esse. Dato enī opposito q̄ oēs vie transitus spiritus vitalis per arterias. naturalis p venas. ⁊ animalis per lacertos villos ⁊ cordas auferretur necesse esset q̄ membrū tenderet ad non esse. per quoꝝ enī presentia pōitur ⁊ saluatur vita per eoꝝ sublatiōnē aufertur ⁊ remouetur vita ipsa ⁊ hec sufficere possunt. Erat autē tertiū accidēs superius tactum stupor. qui in ratione formali sua proprie acceptus importat nocumentum in operatione sensus tactus vt patet 2ª tertii capitulo de stupore ⁊ colligitur etiam in ea in capitulo de diffinitione tremoris. Si igitur completa operatio tactiue potentie completur in membris per debitam temperiem primarum qualitatum ⁊ secundarum in ipsis ⁊ per presentiam spirituum animalium qui diffunduntur per vīe organū tactus quod est cutis. patet q̄ si variabitur proportio temperamenti qualitatū predictarū ⁊ auferetur aliquanta proportio spirituū sensibiliū. necesse erit diminute produci operationē tactiuā. Cum igitur proptē oppillationē aut propter corruptionē tēperamenti predicti contingat prohiberi transitū conuenientem spirituum animaliū sensibiliū. apparet q̄ in membris in quibus acciderunt vulnera vel vlcera accidit stupor iam predictus. Ex quo apparet intelligenti que sint illius stuporis efficientes cause complexionales. quia permutatio complexiōis mēbrorū. ⁊ compositionales vt apostemata compressiones attritiones ⁊ similia. Unde ex hoc fundamēto facile potest intelligi canō curatiōis qui cōsistit in rectificatione complexionis membrorū et apertione oppillationis ipsoꝝ ⁊ remotione causarum impedimentiū. que omnia compleri possunt vno et eodem instrumento diuersas habente operatiōes producere velut istud. ℞ floꝝ artemisie matricarie mellilotі ⁊ camomille ana. ℥. ß. ysopi calamēti pulegii origani ana. M. iii. sticados M. iiii. coquātur omnia in situlis quattuor aque vsque ad cōsūptionē quarte partis ⁊ huic decoctioni infundatur spongia magna. que actu bene calida applicetur ptibus decies vel duodecies. ita q̄ eger perceperit caliditatē penetrauisse. tunc ergo membro diligēter exiccato fiat inunctio cum oleo de costo mediocriter calefacto. ⁊ muniatur membrū pellibus vulpinis aut aliis bene calidis et ita procedatur vsque ad sanitatis acquisitionem. Scio etiam ego q̄ balneatio embrocatio ⁊ infusio membrorū stupidorum in aquis termāticis bene calidis auxilium est singulare ⁊ expertū. Quartū vero superius tactum accidens fuit tremor in iuncturis remanens. ⁊ licet multa speculabilia de tremore ad hunc locum adduci possent. tamē veritas ē q̄ modus tremulus prouenit in membris ex paralitate pugne virtutis ad causam complexionalē vel materialem eius. cum enī propter excessum frigiditatis aut alterius qualitatis debilitatur virtus substētatiua membrorū. patet q̄ membra mouentur ēt eorum grauitate deorsum. virtus ergo conatur erigere membra ⁊ sustentare ipsa. ⁊ cum iam adhuc perseuerat potentia mouentis ea membra deorsū ita q̄ ex paralitate potentie agentis ad passa oritē tremor qui est motus compositus ex depressione ⁊ eleuatione membroꝝ ad varias ⁊ diuersas differentias positionis. propter quod frequenter in mēbris vlceratis inuenitur tremor proueniēs a mala complexione calida ⁊ sicca ipsius tremoris effectiua. licet rarius. ⁊ hoc quidem cognoscitur p actualem tactum caliditatis membroꝝ per ruborem inflāmationē mordicationē ⁊ punctionem in eis. Et tales quidem tremulos modus curare possunt īstrumenta omnia que vigorant caliditatem naturalem in membris aliquali sua frigiditate ⁊ stipticitate vniendo spiritus. velut esset aqua cineris cū decoctione gallarū cupressi fomentata persepe aut oleum omfancinū cū puluere sandarace sepe iunctū si. ℥. eius apponendo. ℥. ß. sandarace ⁊ sepe ex eo in

ungendo membra. Similiter huic confert aqua vel succus andachoche cum puluere betonice rof ⁊ sandarace. Si autem vir sapiens tremorē in talibus membris inueniret a mala complexiōe frigida prouenientem. quod cognoscitur per membri frigiditatē tactualiter perceptaꝫ per membri v(coloratione paliditatem ⁊ rigiditatem ⁊ per hoc ꝙ semper nocetur a frigidis ⁊ iuuatur a calidis. tunc de melioribus instrumentis que reperire potui. Primū est ꝙ pluribus diebus ī aurora patiēs sumat. ℨ. i. tiriace andromaci vltra. xv. annos fermentate cum. ℨ. i. ſ. aque rute calefacte ⁊ tardet comedere post eā horas ad minus. v. Secundū vero principale remediū est vt membra trementia inungantur ex eadem tiriaca ter vel quater in die ⁊ confricentur ea. Tertiū vero principale de meis expertis est vt mēbra patientia fomententur cum pannis calidis infusis ī succū matricarie quā Aui. vocat vchuen in pᵒ caᵒ 2ᵒ canō. Ego autem scio ꝙ si talia membra sepe confricentur cuꝫ ellectuario oppopira iuuamentū acquirunt perfecte sanitatis

Fuit autem superius accidens quintū nominatum saltus qui est nocumentū corruptionis accidēs in operatione motiua. Mouētur enī membra motu eleuationis ⁊ depressionis partialium propter aliquā ventositatē inclusam in pannicularibus ꝑtibus mēbroꝝ ⁊ ī lacertis ⁊ musculis ipsoꝝ. Quō enī ibidē coartatur ventositas cuꝫ ipsa intrinsece inclinetur moueri motu recto sursum ⁊ membra cum sui corpulentia ⁊ poroꝝ suorū clausione resistant. patet ꝙ ventositas vnita ⁊ fortificata subleuatur impetuose ac si mēbroꝝ partes violenter sursū agitarentur quare merito saltuose dicuntur sicut enī saltans impetuose ⁊ subito mouetur sursū ⁊ deorsū. ita ⁊ ventositas in membris inclusa ⁊ in eis agitata motus dicitur efficere saltuosus. Ex qᵒ fundamento consideranti apparet cōplexionalis causa saltus que vt plurimū est mala cōplexio frigida. Apparet 2ᵒ causa compōalis que videtur eē oppillatio coartatoria partium que saltant. Apparet tertio causa materialis vel sibi proportioāta que est ventositas. ⁊ tandem ex hoc fundamento inueniri potest ingenium curationis quod est cōplendum ex operationibus medicinaꝝ calefacientium aperientium carminantium ventositates etiam educendo eas extra. propter quod de melioribus instrumentis tria maxīe iuuantia inueni. Primū est vt membra fomententur cuꝫ decoctiōe calamēti. Secundū est vt cotū vel panni molles infundātur in succū rute ⁊ actu bene calidum applicetur partibus saltantibus ⁊ est remediū indeficientis vtilitatis. Tertiuꝫ vero speciale remediū est vt mēbra emplastrentur ⁊ copiose inungantur cū elr[illegible]o diacalamento ⁊ proprie a Melue descripto in antidotario descriptione sibi propria. Sextū vō accidens memoratum fuit paralisis. ⁊ licet paralisis proprie sumpta importet nocumentū ablationis sensus ⁊ non motus aut econuerso. ita vt quandoqꝫ paralisis importet nocumentū ablatiōis motus ⁊ non sensus vt experimento cottidie comprobatur. Aliquibus enī membris accidit quandoque non posse moueri a virtute. tamen posse percipere oīa obiecta tangibilia calida frigida grauia leuia ⁊ sic de aliis. Et hoꝝ quidē sermonū cause fundantur super hoc principio quod ē alterū duorū. Primū ꝙ ad membra pertransit spiritus animalis motiuus ⁊ non sensitiuus. aut econuerso trāsit spiritus sensibilis ⁊ nō motiuus. Et alterū principiū est. ꝙ cōcesso adhuc ꝙ spiritus sensibilis ⁊ motiuus ad mēbra delegentur ⁊ in eis reperiantur. tamen propterea quia contingit corruptū esse temperamentū quo virtus modificat spirtus animales sēsibiles ⁊ integrū remanere principiū quo virtus modificat ⁊ dirigit spiritus motiuos ⁊ non sensibiles. patet ꝙ secundū hoc fundamentū acutus cōtemplator poterit soluere problema remanentie motus in mēbris ⁊ non sensus in eis aut econuerso. ⁊ tu considera quia hi sermones sunt phisici ⁊ ꝓfundi. Cum ergo continget virū sapientē percipe membra patientia nocita esse in operationibus sēsus ⁊ motus ambabus aut alteris soluꝫ. tunc si vidēbit mēbrū continue magis ⁊ amplius extenuari ⁊ tactu percipi frigidum squalidum ⁊ quasi humidum. tunc sciat talē spetieꝫ paralisis a frigiditate prouenisse. ⁊ huic quidem applicare poterit instrumenta que supra in stupore ⁊ tremore descripta sunt. Et adde istis ꝙ oleum de castoreo cum pinguedine leonis est remediū fere extremū. ⁊ frequens linitio facta super mēbrū cum tiriacha diatescreō est ex meis expertis. Et considera ꝙ oleū de andachocha ⁊ succus eius cuꝫ puluere agarici bulita ad inuicem sunt multū sollemnia ī hoc. Pro 7ᵒ vō accidente. s. pro mēbroꝝ impotentia ad oēs differentias positionis subleuanda ab eis paulisper cōtemplando procedere oportet. potest enī hoc accidens contingere. Primo propter debilitatē vtutis motiue ⁊ lacertoꝝ neruoꝝ ⁊ villoꝝ. Secundo vō potest contingere propter paucitatem instrumentorū motus que sunt spiritus motiui. Tertio vero potest hoc contingere propter defectum ex parte organorū motus predictoꝝ. Debilitas autē motiue virtutis intelligi potest ex parte principii manifestatiui motus ⁊ est cerebrū. multotiens enī debilitatur ipsum per viam resolutionis sicut contingit in fortibus euacuationibus ⁊ vigiliis ⁊ anime passionibus. Tunc quidē cum medicus considerat has euacuationū ⁊ causaꝝ species. opponet eis pro bibendo fluxū sanguinis a naribus cum appositōne linimentoꝝ infrigidantium exiccantiū ⁊ stipticantiū super temporibus ⁊ fronte ⁊ partibus gule ⁊ cum impositionibuus stueloꝝ in naso infusoruꝫ in albumine oui agitato cū bolo armeno san. dra. thure mirra sarcocolla. Immoderate vero vigilie debilitanti cerebrū opponet cum decoctione papaueris albi in cibariis patientis exhibendo sirupū de papauere. ℨ. i. cum. ℨ. ii. aque emulsionis seiuꝫ comuniū frigidoꝝ per horā post cibuꝫ. etiā prouocatur sōnus facile cum frequenti odore lilii aquatici albi vel floꝝ nenufaris. Aut facilius prouocabitur cum odore pomorū mandragore. Si autem cerebri debilitas contingat propter vehementes passiones melancolicas velut esset species melācolie proprie aut mania demoniaca vel lupina. tūc cura huius debilitatis pendet ex cura illaꝝ egritudinū. Uerūtamen de melioribus instrumentis ad curā harū dispositionū est administratio regiminis boni nutrimenti cum cibis leuis digestiōis que nutrimentū exhibeant multuꝫ in quantitate pauca velut carnes pulloꝝ iuuenū ⁊ pinguiū ⁊ vitulorꝫ lactentiuꝫ castratoꝝ iuuenū perdicū fasianorū ⁊ similiū. ⁊ bonū vinū albū ⁊ subtile dulce cum aqua buglose aut boraginis limphatū sēper. ⁊ largi

quidam laudauerunt antiqui instrumentū vnum a proprietate cerebri confortatiuū quod ē vt assando coquatur cerebrū leporis ⁊ comedatur aut saltē comburatur ⁊ fiat ex eo puluis qui bibatur bis vel ter in die cum aqua mellisse ⁊ vino dulci. Per hec quidē talia cerebrū vigorari poterit. Si autem impotentia mouendi mēbra contingeret propter defectū spirituū animaliū qui sunt instrumēta motuū. tunc si talis defectus accidat propter oppillationē oportebit medicū intendere ad earū apertionē rarefaciendo mēbra cū decoctionibus rute artemisie sticados matricarie fenicli petroseli ⁊ siliuz aut faciendo fricationes equales super mēbris. aut apponendo leues ventosas super mēbris aut spongiis madefactis in aqua cineris cum decoctiōe origani sepe fomentando mēbra. Si vero defectus motiue potentie contingat propter carentiā aialium spirituū in mēbris que sequatur abscisionē viarū per quas trāsire solebat aialis spiritus ad mēbra. tunc si oīa mēbra talia fuerint abscisa trāsuerbaliter necessariū erit q motus totaliter in mēbris deperdatur. Uerū quia vilis neruorū per quos aialis spiritus effunditur ad mēbra plures numero ⁊ diuersis incessibus situantur. hinc est q raro cōtingit q totaliter motus auferatur. quin aliqua eius porciuncula remaneat. Et ex hoc soluuntur plura problemata. Apparet enī quandoque tranlucrsalr lectū esse neruū lacertū vel cordā. ⁊ tamen in mēbris remanere motuz partialez. hoc enī contingit quia per aliquē vilū q remansit lesus. aialis spiritus fertur ad mēbra. propter quod per ipsuz viget in eo motus ⁊ sensus. vbi si totaliter prohiberet aialis spiritus delegatus ad mēbra necesse foret eis sensū ⁊ motū in eis deperdi. Cū ergo contingat q parū spiritus animalis feratur ad mēbra per quē saluetur in eis motus, patet q intentio curatiōis est cū predictis calefactis atractiuis ⁊ apperitiuis procedendū esse. dilatantur enī persepe mebra dilatatione tanta q funditur spiritus ita q per ipsū poterunt mēbra sentire ⁊ moueri conuenienter satis. Et hic est punctus per quē dedi spem. ⁊ adhuc exhibeo veniendi ad conualescentiā bonā. non tamen ita perfectā qualē ⁊ quantā habuissent mēbra absqz ipsorū sectione vel attritione. Propter quod tria videntur mihi conuenientia remedia in hoc nocumento conferentia. Primū itaque ipsorū vt sepe mēbra patientia inungantur nauali pice mediocriter cocta. que tamen apposita mēbris nō dimittatur super eis vltra horas .iiii. ne vehementius exiccando noceat temporis diuturnitate q sui caliditate attrahendo iuuet. propter quod inueni tutius esse mēbra predicta liniri ex oleo distilationis picis q ex substantia eius qđ est de magnis secretis meis facientibus conuenientē attractionē absque potenti resolutione. Secundū vero instrumentū ad hoc de meis expertis est vt diu ⁊ sepe mēbra tunc inungantur ex oleo amigdalarū amararū in cuius lib. ʒ. decocta fuerit. ℥. ʒ. croci bene contriti. Tertiū vero speciale in hoc est vt mēbra suis temporibus sepe liniantur ex succo rute aut panni in eundē infusi actu calidi ponantur super eis. Hec quidē sollemnia sunt instrumenta. lz vltimū sit fortius predictis duobus primis sicut secundū est mediū inter ea. At vero iterū vt supra positū est frequenter contingit īpotentia mēbrorum ad motū ex parte defectus organorū. ⁊ hoc est qa neruī aut eorū vili lacerti vel corde aposteātī sunt ⁊ attriti aut propter vulnera cum attritiōe facta aut quia applicata fuerunt medicamina vehementis calefactionis ⁊ attractionis. propter que materierū grossa pars insipissata est. aquea ⁊ terrea resoluta est. ⁊ hoc vt in pluribus contingit velut in hoc accidisse manifestū est. Cū ergo propter duritiem talē mēbra motus sint indisposita flexibilitati. pz q nequaq possunt flecti ad differentiā positionis necessariā. quātūuqz ed eorū motiua virtus fortis esset. Et huic quidem nocimento quinque videtur mihi sollemnibus instrumentis prouideri posse.

Et primū quidē est frequens inunctio eorum cum oleo vulpino facto per decoctionē vulpis ī aq colligendo ipsum cum supernatat ⁊ hoc est singulare remediū: Secundū vero est vt vngantur mēbra predicta cū pinguedine tassi calefacta.

Tertiū vero est vt mēbra sepe fomententur cū liquore sublimationis medullarū cruriuz boum antiquorū ⁊ hoc est excellens instrumentū. Quartuz vero est vt mēbris applicetur cerotū hoc. ℞ armoniaci pinguedinis bdelii ana. ℥. i. terbentine. ℥. i. ʒ sticados origani pulegii artemisie ana. ʒ. i. croci. ʒ i. ʒ. dissoluantur gūme in aceto albo deinde incorporentur cum. ℥. ʒ. olei de grani sisami ⁊ cuz sufficienti quantitate cere coquantur ⁊ extendantur super panno ⁊ vestiantur eo mēbra. Quintū vō remediū est hoc emplastrū. ℞ altee cocte in aqua mellis lib. i. radicū liliorū alborū silr preparatorū. ℥. iiii. farine fenugreci semis lini ⁊ sisami ana ℥. i. ʒ. croci. ʒ. ii. mellilo ti camomille seminū malue ana. ℥. ʒ. cinamomi. ℥. i. ʒ. pistentur in mortario vltimata contritione ⁊ incorporentur cū aliis ⁊ fiat emplastrū ex quo bene calido mēbra emplastrentur. Erit igitur modus conuenienter applicādi talia incipiendo a mēse nouembris. administretur primū de istis instrumentis per. xv. dies. penultimū vero videlicet cerotū administretur p alios dies. xv. A tempore vero presenti per totū hunc mensem precedatur cum tertio ⁊ quarto de predictis instrumentis. v. Et si contingeret talia instrumenta non habere aut non esse parata tūc a presenti tempore vsque in finē huius mensis inungatur totū brachiū vsqz ad rasetā manus hoc vnguēto. ℞ fecis olei irini ⁊ olei liliorū alborū ana. ℥. ii. fecis olei de semine lini lib. ʒ. bdelii mollis ⁊ sub albidi. ℥. i. armoniaci. ℥. ʒ. sticados peonie hermodactilorū florū rorismarini maiorane ana. ʒ. ii. cere albe quantū sufficit fiat vnguentū molle ⁊ calidū applicetur superligando mēbris cotū vel lanā pinguē bene carminata. ⁊ p hec quidē istrumenta non dubito satis conuenienter esse prouisum ⁊ cet.

Iā vō aliquid dicēdū est de accidente octauo vz de impotentia substentationis mēbrorū. ⁊ iam quidē pro hac materia recurrendū est ad precedens capitulū. sicut enī motus viget in mēbris presentia spiritus motiui. ita quies vigoratur in eis presentia spiritus quietatiui. Si ergo contingit mēbra variata esse in temperamento suo aut in substātia sua. ita q spiritū animalē quietatiuū non recipiāt aut si recipiunt spiritū illū animalē non deatticulant ipsū ⁊ limitant limitatione quietis ī mēbris tenendo enī quod verissimū esse credo quod idem spiritus animalis sit instrumentum motus ⁊ quietis in potentia. efficitur tamen ipse actu instrumētum motus quia taliter limitatur a tēperamento

membri vt ad motũ seruiat sicut idẽ spiritus alio temperamento limitatur vt fiat instrumentũ quietis. nec huic modo philosophandi aliqua contrarietas aut resistẽtia insurgit. nisi quia oportet ponere in mẽbris varia temperamenta secundũ varietatẽ exigẽtie operationũ. quod quidẽ fundamentum naturalẽ philosophiã non dehonestat nec medicinã. Cum ergo medico manifestũ est. ꝙ virtus membra quietare non potest. p3 ꝙ eoꝝ curatio fit per debitã attractionẽ spiritũ ad mẽbra cu3 instrumentis quoꝝ plurima ꝛ efficatia precedenti capitulo predicta sunt. quibus etiam superaddere potes ꝙ ingeniũ curatiuũ consistit multũ in ligatura membroꝝ condecenti. Cum ergo percipiat medicus virtutẽ non posse conuenienter sustentare mẽbra. tunc debet ea ligare fasciculis conuenientibus ꝛ ligata quieta facere ꝛ conseruare cũ appodiatione ipsoꝝ ad alia membra velut huic viro sepe processi variis ligaturis manũ ꝛ brachiũ eius ligando ꝛ ligatas super palmulis conseruãdo

Nonũ vero accidens fuit spasmus in his mẽbris frequenter inuentus. pro cuius inuestigatione premittendũ ꝙ hic spasmus esse potest in fieri dictus talis. Secundo in facto esse. ꝛ quilibet eoꝝ iterũ potest esse spasmus de inanitione ꝛ de repletione. Exemplũ primi sicut spasmus in fieri producitur ꝛ accidit propter vehementẽ euacuationẽ spiritũ ꝛ sanguinis in mẽbris factã. Et iteꝝ hic spasmus confirmatus vel factus inuenitur in membris cõseruari propter eãdẽ ĩmoderatã euacuationẽ quã consecuta est contractio spasmosa. Silr ꝛ spasmus in facto esse frequenter productus est ꝛ cõseruatur in mẽbris a siccitate que consecuta est vehementẽ resolutionẽ priuatiuã ꝛ positiuã. Cum ergo contigit vulnera vel vlcera concomitari spasmũ fientẽ tunc species illa euacuationis non est cohibenda. ꝛ si fuerit consecutus repletionẽ multã. tunc abscindi debet per species euacuationis ꝛ distractionis diuertendo quidẽ materias per antiperistasi. i. cõtrariã positionẽ ligando fricando fomentando vẽtosando partes ꝛ flobotomias administrando euacuationes materie per contrarias partes. Exẽpli gratia si fiat spasmus in dextro brachio fricentur nates ꝛ spatule ꝛ applicetur flobotomia vene nigre sinistri brachii aut saluatelle eiusdẽ. Uerũ in hoc capitulo non facio prolongationẽ multã. quonĩa raro contingit ad manus medicoꝝ prouenire spasmũ in fieri siue de inanitione fuerit siue ꝺ repletione. Plurimũ ergo quod contingit est quia inuenitur spasmus in facto esse. ꝛ hoc quidẽ est rationabiliter concedendũ siue propter multitudinem materieꝝ hoc contingat. quia neruosa vel lacertosa membra cum implentur secundũ latũ abreuiãtur secundũ longu3: ꝛ prohibentur a dilatatione congrue. quoniã spasmus est egritudo neruorum propter quã lacerti mouentur versus suum principium ꝛ inobedientes fiunt in dilatatiõe 2ª tertii in diffinitione spasmi. Si ergo aliquis spasmus iã factus in aliquo particulari membro reperiatur. tunc p3 ꝙ intentio est procedere cum medicinis mediocriter calidis aperitiuis dissolutiuis ꝛ lenitiuis. membra enĩ oĩa spasmata frigida sunt. gº debentia calefieri. opilata ꝛ constricta sunt. ergo aperiri debent. indurata sunt ideo leniri debent: Unde oĩa instrumenta que superius descripta fuerant in capitulo de impotentia motus membroꝝ huic proposito conuenienter seruire possunt. Si quis autẽ curiosus desideraret applicare aliqua instrumenta efficatia preter predicta posset applicare aliquid horũ triũ suo libito. Et primũ est exptum medicamen ꝛ efficacissimũ quod est oleum de bheen. caliditate enĩ ꝛ humiditate sua potenter lenit omnẽ duritie3 in membris repertam ꝛ abscindit dolorẽ ꝛ aufert ab eis ꝛ contractionem in fieri ꝛ in facto esse repertam. Secundũ vero speciale instrumentũ est vt distilentur galbanũ ꝛ terbentina ponderibus equalibus per alembicũ vitreũ ꝛ eo liniantur membra ꝛ sepe inungantur. Tertiũ vero speciale remediũ ꝛ minus angustiosũ est vt accipiatur olei amigdalarũ dulciũ lib. i. croci puluerizati ʒ. iii. sape ellectissime lib. ii. bulíant hec tria simul lento igne in vase eneo stagnato vsq3 quo totum vinum consumatur. De illo igitur oleo reseruato in vase vitreo spasmata mẽbra inungantur actu calido ꝛ est nobile remediũ. Ultimũ võ accidẽs tactum fuit durities in talibus membris inuenta que quidẽ cum plurimis predictoꝝ instrumentoꝝ potest remoueri ꝛ proprie cu3 emplastro ꝛ ceroto descriptis in capitulo de impotentia motus membroꝝ. ꝛ cum quinque instrumẽtis vt oleis ꝛ vnguẽtis ꝛ sublimationibus. Cu3 ergo hic vir processit cum omnibus instrumentis supra limitatis variari debere de. xv. in. xv. diebus vt 3º ab hoc capitulo precedente visum est. tunc iterũ reuertatur ad administratione3 ordinatiuam illoꝝ instrumentoꝝ proprie incipiendo a festo natiuitatis domini et permutatim reuoluendo se de instrumentis ad instrumenta.

Consilium de dolore iuncturarũ pedum.

Magnifice domine vt clare distincte curationem dolorum iuncturarum intelligatis ꝛ ab ipso ru3 incursu custodiri possitis ꝺ liberaui. v. per ordine3 facere. Primũ ostendere quare in iuncturis ꝛ maxime pedum fiunt dolores. Secundo ĩ quibus hominibus magis ꝛ in quibus minus ꝛ in quo tempore magis generatur podagra. Tertio que cura erit periculosa. Quarto dicã de eius preseruatione. Quinto ꝺ ipsoꝝ doloꝝ cura dicetur. Quantũ ad primũ dicit Auicẽ. ꝙ dolores iuncturarũ maxime multiplicantur in pedibus ꝛ in anchis. cuius multiplicationis causa est multiplex. Prima situs. na3 merito situs descendunt ab aliis membris ad has iũcturas superfluitates. ex quaꝝ retẽtione multiplicantur dicti dolores. Secũda causa est quia huius iuncture sunt rare ꝛ vacue. ꝛ ideo propter raritatem ꝛ vacuitatem superfluitates in maiori quantitate recipiũtur ꝛ retinentur. Tertia causa est qr he iuncture sunt pluris motus ꝛ vehementioris ꝙ alie iuncture. ratione ergo motus fit ad has iũcturas superfluitatum attractio ꝛ ex ꝯñti dolorum generatio. Quarta causa est haꝝ iuncturarũ complexionis debilitas. iuncture enĩ pedum habẽt cõplexionem debiliorem aliis propter distantiam maiorem a fonte caloris. ꝛ propter hoc aliis paribus multiplicantur magis dolores podagrici ꝙ aliorum membrorum. eo quia iuncture pedum tam ratione complexionis frigide ꝙ ratione distãtie a fonte caloris sunt multũ debiles. membra

autem debilia naturaliter a mēbris fortibus reci piunt superfluitates. propter quod Haly. dixit q podagra fit in panniculo qui circundat ossa pedis ꝛ maxime ledit ꝛ sepius. quia humiditates illuc d scendentes non possent digeri ꝑpter suā remo tionem a fonte caloris. Quantum ad secundū dicit Auicē. q aptiores homines vt in eis multi plicentur dolores iuncturaꝝ sunt senes ꝛ conuale scentes ꝛ patientes cronicas egritudines. Senes quidē propter debilitatē complexionis iunctura rum pedū maiorē in ipsis q̄ in aliis. ꝛ conualescē tes potissime cū non regantur regimine recto debi litantur ꝛ a digestione bona priuantur ꝛ proprie cum non sunt curati cum sufficienti euacuatione. Patientes vero egritudines cronicas q2 longas propter silē causā quandoq3 patiuntur vl' aptitu dinem habent vt dolores podagricos incurrant. Tempora aptiora vt in eis fiat podagra sunt ver ꝛ autumnus. In vere quidē propter motū sangui nis ꝛ humoꝝ qui in presenti tempore multiplicā tur ꝛ non terminantur. Unde in hominibus apd currunt ad iuncturas. In autumno vero generan tur dolores podagrici propter malitiā digestiōis humorū ꝛ propter raritatē poroꝝ membrorum in estate factam. ꝛ raritatē que fit in die ex calore autumni. Uiis enī dilatatis ꝛ apertis fluunt mag̃ humores ꝛ in maiori quantitate recipiuntur.

Quantū ad tertiū dicit Auicē. q dolores iūctu rarū sola alteratione absq3 euacuatione nō possūt curari sine vehementi timore. Ratio quoniā sup fluitates ille que ad iuncturas solebāt currere cur runt ad alia membra nobiliora ꝛ ibidē retinētur quare talis materia absq3 euacuatione est multum periculosa propter quod minatur egritudinē aut perditionē aut molestiorē egritudinē producere.

Quantū ad quartū ex intentione auctorū scien dū q potissima custodia vestre sanitatis cōsistit ab huius egritudinis preseruatione. et ideo ab hac egritudine preseruatio fit cū euacuatione altera tione ꝛ regimine conuenienti. Et propter hoc oī anno fiat euacuatio in vere ꝛ autumno. ꝛ ad istā euacuationē est respiciendū si fiat sanguis abūdā tia quoniā tunc debet precedere flobotomia basi lice duoꝝ brachioꝝ postq̄ timetur de incursu po dagre in ambobus pedibus. Uerū euacuatio con ueniēs est que respicit colerā ꝛ fleg̃ ꝛ propter hoc digeratur materia cum hoc. ℞ sirupi de endiuia ℥.i. geleniabī. ℥.ʃ. distempera cum decoctione ani si feniculi seminū comuniū ꝛ accipiatur. v. vel. vii. ꝛ plus l' minus secundū q apparebit medico vro. deinde fiat euacuatio cum hoc. ℞ hermodactiloꝝ ʒ.i. reubarbari bōi. ℈.ii. spice. ℈.ʃ. ꝛ exhibeatur cū decoctiōe predicta. Aliter ℞ pulpe cassie. ℥.ʃ. aga rici infusi in geleniabim. ʒ.ʃ. reubarbari bōi her modactiloꝝ ana. ℈.i. sal' gēme. ℈.ʃ. ʒʒ. g̃. vi. spice g̃. iii. distempera cū predicta decoctione. Facta purgatione confortetur membrū cū stipticis sicut cū balaustia acatia ꝛ succo virge pastoris aut plā taginis ꝛ infundantur petie in dicto succo ī quo po sita sit acatia ꝛ balaustia ꝛ ponantur super iunctu ras. He petie habent confortare mēbrū ꝛ clauderē porositates. ita q non permittunt mēbrū recipe superfluitates. His autē factis precipit Auicē. vt exercitiū sit temperatū. Et opōtet q euitet carnes grossas oīa salsa ꝛ oīa frigida ꝛ humida sicut spia chia cucur. Et sint cibi boni ꝛ velocis digestionis.

Euitetur omnis repletio ꝛ oīs labor īmoderatus ꝛ potissime super repletionē. Et oportet etiā vt eui tetur somnus stati assūpto cibo. quoniā est d rebus multū nocibilibus. Est etiā in hac egritudine bo num vt sepe ad minus sel' in mense prouocet' vo mitus. ꝛ est multū conueniens vt fiat prouocatio vrine. vtendo brodio cicerū cum decoctione radi cū petrosel'. ꝛ seminū comuniū. Et ad sūmū preser uatio ꝛ tutela ab hac egritudine non cōsistit nisi in prohibitione multiplicationis humoꝝ ꝛ in eua cuatione ipsoꝝ. Et ideo sicut continue fit ipsorum generatio ita sepe debet fieri ipsorū eductio. ꝛ q2 huius dolores potissime generantur ex superflui tate digestionis epatis. hinc est q maxime oportē attendere in eius mundificatione ꝛ eius custodia.

Quantū ad quintū est sciendū q dolor qui est aptus prouenire in iuncturis pedū ꝛ manuū hab3 dependentiā a duplici materia. quarū vna est cal'a ꝛ alia frigida. Calida est colera ꝛ frigida ē flegma ꝛ ex cōmixtione istaꝝ duarū materierum ꝛ fluxu ipsarum causatur dolor. qui postq̄ est assuetus dici tur dolor podagricus aut ciragricus. Et ideo ī cu ra huius doloris cum aduenit. primo prouocet' vomitus. quoniā ex tali prouocatione duo iuuamē ta sequuntur. quoꝝ vnū est quia materia apta ad pedes ꝛ manus fluer' diuertitur ꝛ sic dolor crescit sed minoratur materia. Secundū iuuamentū est quia illa materia pro parte euacuatur quare cum sūma sollicitudine prouocetur vomitus. Secūdo prouocato vomitu fiat 2ª euacuatio per medicinā soluentem coleram ꝛ flegma etiā respicientē. quā medicinā ego statim ponam inferius. Tertio pro uideatur vt sedetur dolor cum his que ponam in ferius. Ultimo sedato dolore quod ad pedes ꝛ ma nus currit resoluatur cum his que non fortiter re soluunt ne id quod defluxū est induretur ꝛ resolu tioni ineptum efficiatur. Medicina que post vomi tum est administranda est talis. ℞ hermodactilo rum. ʒ.ʃ. pulpe cassie. ʒ. vi. reubarbari. ʒ.i. spice ma sticis. ʒʒ. ana. ℈.ʃ. distempera cum decoctione ra dicū apii feniculi petroselini aristologie lon. ꝛ ro. se. anisi feniculi. se. comuniū. Si vero stomachus n̄ esset bene dispositus loco hermodactiloꝝ pōt poni agari. quoniā in hoc etiā est similis hermodactil' ꝛ stipticitate participat. Si vero corpus esset ni mis calefactū potest vti hac medicina. ℞ pulpe cas sie. ʒ. vi. reubarbari boni. ʒ.i. spice. ℈.ʃ. agarici ele cti infusi in geleniabim. ʒ. v. salis gēme. ʒ.ʃ. distē pera cum decoctione feniculi in qua decoctione bu lierit. ℥.ʃ. mirobalanoꝝ citri. Hoc autem facto in principio fiat aliqualis repercussio ꝛ membri con fortatio. ne materia ad locum dolentē fluat. Fit autem huius repercussio cum medicinis frigidis ꝛ stipticis que dicte sunt ī quarto capitulo. quales sunt acatia balaustia succus virge pastoris ꝛ plāta. Hec enī ad inuicem commisceātur balaustia pul uerizata ꝛ acatia ī predictis succis dissolutis. Nec hoc medicamen laudo quod ponatur super locum sed in parte parum distante a loco sicut in crure quando dolor est in pede. in brachiis quando do lor est in manu. ꝛ ex istis cum farina ordei potest confici emplastrum quod ad idem valebit. Sup loco vero debemus intendere ad doloris sedatio nem et ad leuem resolutionē. Prima ergo me dicina sedās dolorem est lana succida bulita in oleo rosato paꝝ expressa ꝛ sup loco tepida appōat

Secunda medicīa est cōfecta ex pinguedine gatti ⁊ anatis ⁊ duobus vitellis ouorū cera ⁊ oleo ros. Tertia medicina est aqua decoctionis vermiū qui faciunt setam. quoniā ista ponitur sedare dolorē podagricū. Quarta medicina est emplastrū factū ex fenugreco se. lini camomil. ⁊ oleo ros melle et aceto hoc enī confert valde. Quinta medicina sūt folia vlmi calefacta ⁊ loco dolenti ⁊ tumenti apposita. Sexta medicina est hec. ℞ cineris cauliū ʒ. iiii. adipis anatis olei camomillini ana. ℥. i. misce ⁊ actu calido apponatur. Septima medicina est hec. ℞ olei yrini. ℥. i. fenugreci farine cicerꝝ ana ℥. ii. mellis. ℥. ii. vini. q. s. ⁊ fiat emplastrū. Octaua medicina scꝫ quando dolor esset intollerabilis est hec. ℞ opii. ʒ. iiii. croci. ʒ. i. terantur ista cum lacte vaccino ⁊ cum medulla panis simulaginei donec totum cum lacte incorporetur ad similitudinem emplastri ⁊ super loco ponatur. Nona medicīa est oleū in quo decocta sit vipera ⁊ ē ex eis sicut ponit Auicē que sanat sanatione integra. Decima medicina est oleū vespertiliōis cuius modus est iste vt assumantur. xii. vespertiliones decollati. ⁊ sumat lib. i. olei antiqui aristologie lon. castor ana. ʒ. iiii. costi. ʒ. iii. omnia ista decoquantur ī aqua quasi ad dissolutionem vespertilionū ⁊ buliat aqua donec tota consumatur ⁊ remaneat oleum. Istud oleū ē conueniens ad resolutionē ⁊ sedationem. Undecima medicina est embrocha sedatiua et experta quando rubedo ⁊ caliditas apꝫ ⁊ est vt assumatur lactuce oleum ⁊ galla ⁊ coquantur in aceto donec dissoluantur. Duodecima medicina ē decoctio ordei ⁊ vulpis viue in aqua ⁊ decoquatur vulpis donec dissoluatur in decoctione deinde coletur. ⁊ in colatura ponatur membrū dolens. Et potest hec decoctio fieri in oleo sicut fit in aqua. Medicine resolutiue ⁊ doloris mitigatiue vel sedatiue sunt iste ⁊ prima est talis. ℞ hermodactilorꝝ storacis liqde yreos masticis saluie rute ana. ʒ. i. ol'i camo. ℥. ii. cere quantū sufficit ⁊ fiat vnguentū. Secūda medicina est hec. ℞ hermodactilorꝝ. ℥. i. farie ōdei ℥. i. vitelli ouorꝝ. q. s. ⁊ fiat emplastrū. Tertia medicina est hec. ℞ olei camōilli. ℥. i. ol'i costi. ℥. ʃ. florū camo. puluerizate. ʒ. iii. cere parum ⁊ fiat vnguentū. Quarta medicīa est hec quā ponit Alexāder. ℞ cere. ℥. v. olei camo. ℥. ii. ʃ. olei ros. ℥. ii. ʃ. farine fabarū. ʒ. iiii. vitell' ouorꝝ numero. v. resoluas primo vitellos crudos cum farina. deīde alia cōmisceantur ⁊ fiat vnguentū. Quod si dolō multum vigeat addatur aliquid de croco ⁊ modicū de opio. verum cum dolor sedari incipit opiuꝫ remoueatur. Quinta medicina est hec. ℞ radicū maluasci lib. ii. fenugreci seminis lini ana. ℥. iiii. hec oīa infunde per tres dies in lib. ix. aque in vase eneo ⁊ inde coque fortiter vsqꝫ ad dissolutionē ipsarum rerum donec aqua redeat ad lib. ii. rebus prius bulitis in aqua ⁊ expressis ⁊ abiectis. deinde totū hoc buliat vsqꝫ ad consumptionē medietatis sic ꝙ solū oleum remaneat. hoc facto iterū colabis et ponas iterum oleum ad ignē ⁊ addas de cera lib. ʃ. colofonie lib. ʃ. terbentie. ℥. iiii. gūi cedrie. ℥. iii galbani optimi. ℥. iiii. confice ⁊ vtere. Hoc enim medicamen vt inquit Alexander nō solū tumorē curat ⁊ materiā resoluit. imo etiam ventris cōstrictionē remouet ⁊ loca iuncturarꝝ ad propriū statū reducit neruorꝝ confricationes aut membrorꝝ dolores si in balneo aut ad ignē perungatur frican do loca sanat. Sexta medicina conueniens omni tempore a principio vsque ad finē est vt sumatur folia oliue ⁊ buliant ⁊ resoluantur in oleo puro et fiat vnctio. Septima medicina conueniens in principio quando dolor est vehemens ⁊ locus est calidus est vt accipiantur vitella ouorꝝ ⁊ commisceāt cum oleo ro. ⁊ tepidū apponatur ⁊ parū croci adiungat. Octaua medicīa est vt sumatur succus paritarie ⁊ cuꝫ modico vini misceatur ⁊ tepidū actu apponatur. Nona medicīa est vt sumatur tiriaca ⁊ liniatur locus. Decima medicina est vt decoquātur folia cauliū diligenter ⁊ ℞ de hac decoctione lib. ʃ. fecis aceti. ℥. i. vitellos ouorꝝ numero. ii. olei rosati. ℥. i. farie ordei farine fabarꝝ ana. q. s. ⁊ fiat emplastrū ⁊ conterantur folia simul miscendo oua ⁊ oleum ⁊ fecem aceti ⁊ super loco dolenti apponatur ⁊ sepe reponatur. Undecima medicina est quādo dolor esset vehementissimus. ℞ croci opii ana ℥. iiii. panis lib. i. cere lib. i. olei rosati lib. ʃ. crocū ⁊ opium infunde in vino. panē infunde in aqua et exprime manibus ⁊ admiscebis crocum ⁊ opium bene trita ⁊ iterum omnia bene teras ⁊ cōmisce ad inuicem ⁊ loco apponātur. Hec sunt que debēt fieri in preparatione ⁊ curatione dolorum iūctu rarū. Uerum quia huius dolores recedunt quasi pro omni inordinatione regiminis a qua nō pōt cauere. Ideo preter hec que dicta sunt ad pfectaꝫ horum dolorum curationem inuenerunt opifices huiōi medicamen perfecte curans si per integruꝫ annum continuetur per modū qui dicetur. Modus autē est iste vt de hoc medicamīe quod scribetur statim. accipiatur de mēse ianuarii diebus quinque die post diem quantitatē. ℈. ii. de mense februarii simili modo. de mense vero martii accipiat duobus diebus eadē quantitatē die post diem. de mense autem maii detur eadē quantitas diebus tribus die post diem. de mense vero iunii det die vno solo. de mense autē iulii detur duobus diebus de mense vero augusti detur vno die. de mense āt septembris detur duobus diebus. de mense vero octobris detur duobus diebus. de mense vero nouembris detur duobus diebus. de mense auteꝫ decembris detur duobus diebus et sic per menses. 12 compleantur dies. 36. Oportet tamen qui hoc medicamen biberit abstineat in toto anno a carnibus porcinis leporinis fungis sinapi ⁊ caulibus. Lauet sibi pedes in aqua ca. maria ⁊ oleo iungat. Medicamen autem est istud. ℞ reupōtici. ℥. i. agarici ℥. ii. fu. ℥. iii. petro macedonici. ℥. iiii. meu. ℥. v. ypericon. ℥. vi. gentiane. ℥. vii. aristologie. ℥. viii. cētauree. ℥. viiii. Hec omnia per optime puluerizentur ⁊ misceantur. Dosis sit. ℈. ii. vt dictum est. Et accipiens hoc medicamen abstineat ab omnibus leguminibus ⁊ maxime fabis. Et non comedat capita piscium nec cancros nec ostreas nec sepias nec bletas neqꝫ que dicta sunt parꝝ ante ⁊ cet.

Consiliū de dolore iuncturarꝝ ⁊ pricipaliter ī gēu

Enerandus in christo pater dn̄s abbas de careribus paulo āte molestatus fuit doloribus iuncturarꝝ et principalter in genu ⁊ in pede dextris. Et manifeste intelligi potest materialem causam illorū fuisse materiā flegmaticā mutillaginosam que commixta erat coler

rubee que propter magnam actiuitatem eius calefaciendo ⁊ dissoluendo flegma illud fecit velocis penetrationis et profundationis in membrũ. Hoc autem totum apparauit ex velocitate tumefactionis membri ⁊ resolutionis illius actualis ibidem percepte cum mollitie partis sine duritie et tensione magna. Et quod materia quidem pro pulsa fuerit a vena chili descendente in quantitate satis ampla. materia enim magne quantitatis non potuisset ita cito collecta et transmissa fuisse ad iuncturas predictas per venas angustas. Credendum etiam est materiam illam principium sue generationis habuisse in epate ab aliquãta ipsius debilitate aut ciborum frigidorum ⁊ colericorum assumptione. Propter quam causam videtur q̄ consilium preseruationis eius ab incursu predictorum dolorum fundamentũ accipiat a septẽ intentionibus ⁊ instrumentis statiȝ subsequẽtibus.

Capitulũ secundũ de cura per dietã.

Primum itaque est q̄ in cibis eius a frigidis et humidis multo ⁊ frequenti vsu velut sunt spinachia bleta lactuca endiuia portulaca cucurbita cucumeres ⁊ similes. a lacticiniis cibis abstineat. similiter etiam abstinere debet a multo vsu viscosorum vt pastilium piscium ⁊ proprie elixorum et consimilium. Cibi etiam cum acutis artifitialiter commixti improbandi sunt vt frequens vsus aromatum sinapismi cepe raffani ⁊ consimilium. Iteȝ multus vsus aperientium valde euitandus est velut feniculi petroselini anisi sparagi cimini ⁊ aliorum. Etiam leguminum vsus dimitti debet quoniam grauat iuncturas ⁊ proprie dolores peduȝ. Aceti autem acuti ⁊ cuiuscunqȝ rei valde acris frequens vsus non est laudandus. immo interpollatim ⁊ raro de eis accipiendum est. Uinum vero eligi debet rubeum vel subrubeum ⁊ nullo modo acre valde nec dulce sed medium inter hoc odore aromaticum substantia clarum ⁊ mediocris fumositatis. Cui tamen si potentius esset aliquid aque commiscendum esset vt saltem quarta pars. Carnes vero eligende ab eo sunt mediocriter pingues iuueniles ⁊ mediocris digestionis. ⁊ meliores eis sunt carnes animalium que tamen in aquis non fuerint nutrita. Oua vero omni preparationis modo placent. Caseo mediocriter molli et leuis salsedinis vti potest. Fructuum vero recentium et crudorum non placet vsus. Preter hec autem in cibis ⁊ potibus vtatur aliis modo suo.

Capitulũ tertiũ de cura per medicinalia.

Secundum vero instrumentum sue preseruationis est vt post medietatẽ mensis futuri.1440.vno mane hora.xiiii.faciat sibi fieri flobotomiam de saluatella dextre manus posita inter digitum auricularem ⁊ ãnularem per quam educantur sanguinis.℥.iiii.deinde quiescat a motibus progressiuis saltem per vnam septimanam. Tertiuȝ instrumentum est vt mane immediate sequenti post flobotomiam accipiat hoc digestiuum hora.xi.vel xii.calefactum ⁊ post ipsum tardet cibum per quatuor horas. Cuius descriptio. ℞ sirupi de calamẽto.℥.ſ.mellis rosati cum foliis precollati.℥.i.aque betonice cicoree ana.℥.i.ſ.misce. Quartuȝ instrumentum est vt postq̄ acceperit sirupum prefa um per.viii.dies tunc die nona immediate sequenti accipiat hoc leue solutiuum. ℞ ellectuarii indi.ʒ.ii.ſ.electuarii rosati.℥.i.misce ⁊ bibatur totum cum medio ciato aque ordei calefactum cum zuccaro postq̄ tardet cibum per vnam horam.

Quintum instrumentum est vt post euacuationem prescriptam vtatur linimento infrascripto ad prohibendum fluxum ⁊ receptionem materierum in iuncturas in quo conuenit fere vniuersa sententia medicorum. ℞ olei oliuarum antiqui.℥iii.aceti albi satis acuti.℥.i.salis communis modicũ torrefacti.ʒ.vi.vini aromatici vetusti.℥.ſ.terantur omnia simul in mortario longa contritione. ⁊ cum hoc linimento iuncture super quas estimat̃ euentus doloris leui confricatione saltem in die semel quando vadit ad lectum confricari debent ⁊ partes circumstantes cum ipso mediocriter calefacto inungantur ⁊ circumligetur locus cum pannis lineis ⁊ ligatura bone adhesionis que tamẽ excludat omnem dolorem. Sextum instrumentum est hoc. ℞ aloes epatici.℥.iii.pulpe colloquintide.ʒ.i.artetice yreos arthanite ana.℈.i.reubarbari electi.℥.i.agarici.℥.ſ.masticis ʒʒ croci dauci ana.℈.ſ.puluerizentur omnia per se ⁊ ĩfundantur in.℥.iiii.succi ciclaminis aut primule veris dum haberi poterit ⁊ ponantur in furno post extractionem panis in catino rudi .i. non vitreato vsque quo consumatur succus ⁊ vehementer agitando incorporentur ⁊ reponantur iterum in furno vsque ad conuenientem exiccationem ⁊ ita fiat tribus vicibus vsquequo medicina remanens bene viscosa fiat ⁊ tenax. De hac vero materia formentur pillule pro omni .ʒ.vi.de quibus accipiat omni 5ª vel 6ª die vnam parum ante cenam. Et iterum de eis accipiat hora prescripta omni tertia die.i.tempore quo sũit digestiuũ suprascriptum. Et potest adhuc de eis accipere.ʒ.i.omni mense semel obseruando post eam horam ⁊ conditiones supra declaratas in instrumento quarto principali. Neque enim dubito in pillulis istis esse virtutes potentes in diuertendo ⁊ euacuando materias colericas flegmaticas mucillaginosas ⁊ aquosas que vt in pluribus precipitari solent quod manifestum est intelligenti virtutes cõponentiũ eas.

Consilium de dolore inferiorum iuncturarum genuum ⁊ pedum cum impotentia motus progressiui ⁊ substentationis totius corporis a materia quidem flegmatica mixta cum colera acuta prouenienti.

Egregius vtriusque iuris doctõ dominus Rolandus de pisis laborat dispositione que est dolor inferiorum iuncturarum genuum ⁊ pedum cum multa lassitudine debilitate et impotentia debiti motus progressiui ⁊ substentationis totius corporis. ⁊ hec quidem dispositio prouenit a dominio materiei flegmatice cui commiscetur colera subtilis ⁊ acuta multiplicata in epate eius ⁊ a generatione fuit calidum ⁊ siccum licet permutatum sit ad ad lapsum frigidum ⁊ humidum propter aliquam de causis inanientibus sicut fluxus pontanei vel artifitiales aut immoderatus coitus vel longa abstinentia ⁊ sic de aliis. Demonstrant autem .h.lapsum epatis euidentie plurime. Prima est mollities totius corporis. Secunda est pulsus paruitas ⁊ leuitas. Tertia est urinarum caropuȝ

emissio quarum color est sicut color lane lote pectinate ⁊ substantia parum est grossa mucillaginoso flegmate multo plena ⁊ sic de aliis. Et bonum fuit ꝙ virtus transtulit materiam ad inferiora magis ꝙ si materia vi nature propulsa fuisset ad superiora aut remansisset in epate ⁊ urinalibus viis in quibus potuisset grandia efficere nocumenta.

Capitulū secundū de cura per dietā.

Ex isto fundamento clare apparet qualiter iste eximius doctor sit regendus. indiget enim mansione ⁊ aere ad calidum ⁊ siccum inclinatis ⁊ sic de aliis rebus non naturalibus. vnde caueat sibi a cibis frigidis ⁊ humidis velut piscibus multis et proprie elixis a spinachia bleta cucurbita portulaca ⁊ cibis lacticineis ⁊ a carnibus antiquis difficilis digestionis ⁊ ab vsu fructuum humidorum actu ⁊ potentia. Omnes enim fructus ei sunt vituperabiles. pret̄ amigdalas ficus ⁊ alios fructus calidos. et caueat a potu aque frigide simplicis. verum ipsa commixta cum vino non est ei inutilis ⁊ melior esset sibi aqua mellis facta ex. xv. libris aque ⁊ vna libr̄ mellis consumpta tertia parte duabus remanentibus. De rebus etiam deterioribus est ei multitudo motus progressiui ⁊ exercitium quodlibet omni tempore ⁊ maxime post cibum ⁊ inter reliqua nulla nocibilior res est ei ꝙ coitus. Vinum autem eius debet esse colore rubeum sapore conueniens declinans ad aliqualē ponticitatem ⁊ non ad excellentem acredinem vel dulcedinem.

Capitulū tertiuʒ de cura per medicinalia.

De rebus autem medicinalibus sex videntur mihi necessaria huic viro preseruatiua eius a casu in deteriorem lapsum. Primum est ꝙ ipse purgetur in hoc mense martii ꝙ citius est ei possibile secundum hunc modum. primo ꝙ vno mane accipiat hunc potum. ℞ aque eupatorii aque absinthii ana. ℥. i. ß. agarici electi. ʒ. i. reubarbari. ʒ. ß. spice nardi zinziberis ana. g̃. iiii. salis gemme. g̃. iiii. succi rosarum. ʒ. i. infundantur medicinarum pulueres subtiles in aquis ⁊ in succo calidis per vnuʒ diem naturalem. Mane vero circa decimam horam calefiant ⁊ colentur ⁊ vehementer exprimātur ⁊ illa colatura bibatur bene calida post quam ipse dormiat per horam ⁊ non comedat nisi transiuerint hore sex. Die vero sequenti immediate hora prescripta accipiat hunc potum calidum. ℞ sirupi de eupatorio. ℥. ß. aque ypericōis. ℥. iii. misce quem continuet per octo dies. Nona vero die sequenti accipiat istas pillulas. ℞ pillularum de sarcocolla. ʒ. ß. pillularum fetidarum. ℈. i. accipiat eas hora prescripta obſuādo post eas omnia que scripta sunt obseruari debere post primum potum. Secundum vero remedium quo vti debet est hoc ℞ aloes abluti. ʒ. ii. bdelii pulpe coloquintide ana ʒ. ß. cinamomi florum eupatorii ana grana. vi. salis indi. g̃. iii. cum succo rosarum fiant pillule de omni. ʒ. sex de quibus post purgationem accipere potest vnam omni fine quinque dierum in aurora ⁊ ipsis etiam vti debet quando accipit sirupum supraescriptum ⁊ proprie si venter eius non esset bene largus. Tertium vero remedium est hoc. ℞ granorum phistic orum. ℥. iii. cinamomi electi liquiritie anisi zinziberis ana. ʒ. i. artetice. ʒ. i. ß. infundantur phistici in aqua ypericonis calida per duos dies naturales postea vltimate terantur et coquantur cum lib. ß. zuccari albi ⁊ additis speciebus fiat confectio in frustris. ℥. ß. de qua iste vir semper accipiat ante cibum frustrum vnum.

Quartum vero remedium est hoc. ℞ olei oliuarum antiqui ꝙ magis est possibile. ℥. iii. salis communis modicum torrefacti. ℥. ß. sandarace. ʒ. i. terantur simul in mortario vltimate ⁊ cum hoc inungātur per dies. xxx. vel. xxxx. bene omnes iuncture lese bene calido ⁊ leuiter confricando. Quintuʒ speciale remedium necessarium eidem pro rectificatione sui epatis. ℞ olei de absinthio olei nardini ⁊ de mastice ana. ℥. i. florum absinthii eupatorii squinanti ⁊ calami aromatici ana. ℈. i. trocis corum diarodon. ℈. ii. cere albe quantum sufficit fiat vnguentum molle de quo tota regio sub costis dextre partis ⁊ tota spina a spatulis inferius per totum mensem aprilis inungantur actu calido superponendo pannum calidum tincte gūinole suffumigatum. Ultimum remedium necessarium eidem pro confortatione capitis eius est hoc. ℞ macis. ʒ. i. ß. gariofilorum cubebarum assari sticados ana. ʒ. ß. maiorane. ʒ. ii. fiat omnium per se subtilis puluis deinde commisceantur. De hoc igitur puluere superaspergatur pars anterior capitis nominata caluaries per totum mensem aprilis omni sero aut saltem omni alterno sero ponendo de eo ꝙtitatem quinqʒ vel sex granorum ordei ⁊ erunt ei omnia vtilia que in sui salutem dirigat altissimus ad laudes eius amen.

Consilium de dolore artetico.

Commendatissima domīa vxor honorabilis viri ser Melchisedech laborat doloribus iuncturarum qui proprie arthetici denominari debent ⁊ perambulant per diuersas iuncturas et maxime inferiores vt nunc per pedes per genua vt in pluribus. Aliquando vero superiores iuncturas inuadunt licet raro. ⁊ sicut apparere potest ex naturali complexione eius hi dolores proueniunt a flegmate mucillaginoso ⁊ aquoso que mobilitantur ⁊ fluxibiliores fiunt a cuiusdam materiei colerice particula que cōmiscetur eis. ⁊ potest hoc satis verificari quia hi dolores satis cito paroxismant ⁊ eueniunt ⁊ cito etiam resoluuntur neque tumores faciunt vehementes. Si enim materia grossior esset non ita cito flueret ⁊ duʒ fluxa est non ita cito a membro remoueretur secundum magnam eorum partem. et quia materia satis subtilis ⁊ penetrabilis esset satis essentialiter ⁊ accidentaliter etiam propter coleram commixtaʒ supra. ideo aliqua eius particula remanet in membris profundata. propter quod in predictis membris diu remanet laxitudo ⁊ doloris species aliquanta. Ex quibus omnibus apparet ꝙ regimen eius sustentari debet super electione ciborum et potuum consequenter medicinales habeant prohibere generationem materierum flegmaticarum ⁊ consumere ⁊ exiccare materias flegmaticas iam genitas ⁊ aperiendo vrinales vias ⁊ poros materiam diuertere ne fluat ad iuncturas. Nam de

ingeniis curatiuis dolorum iuncturarum omnium
sollemne est intendi ad prouocandum vrinam quo
niam per ipsam educit materiam que est causa
efficiens dolorum talium. quoniam materia talis
est superfluitas secunde digestionis que in epate
est. Vnde 22ª tertii tractatu 2° capitulo 2°. de causis
curationis doloris iuncturarum. Prosunt admini
strationes solutiue medicine. precipit Auicēna ad
ministrandum esse prouocatiua vrine. desiccat ma
teriam dolorum iuncturarum. quoniam ipsa sicut
scis est. i. fit ex superfluitate digestionis secunde q̄
est epatis ⁊ venarum ⁊ proprie in podagra calida
Que autem ⁊ qualia debent hec esse prouocatiua
sunt radices feniculi petroselini dauci ⁊ apii. In
causa frigida semen endiuie cicoree scariole ⁊ quat
tuor se. comunia in causa calida. doctoribus claris
simis regentibus eam particularius discutiendo
relinquo. Medicinale autē regimen huius vene
rabilis domine multum particulariter discutien
dum esset. verumtamen quia nunc instat dierum
canicularium tempus ⁊ estas est feruentis calidita
tis et siccitatis absque intermissione pluuiarum
⁊ abundantie aque temporis ⁊ aeris consistentia
multum superflue corpora resoluunt ⁊ debilitant
Ideo uidetur mihi huic mulieri prouidendum esse
cum quinque intentionibus. Prima quidem vt
obseruato regimine sex rerum non naturalium su
perius succincte tacte hec mulier vtatur infrascri
ptis pillulis que materiam minorent ⁊ consumēt
et membra confortant dolentia ab eis diuerten
do materiam. cuius descriptio. ℞ sarcocolle in la
cte nutrite per vnam diem naturalem . ℥. i. aloes
epatici. ʒ. vi. turbith. ʒ. iiii. hermodactilorum ellec
torum. ℥. i. ß. feniculi petroselini masticis cinamo
mi ana. g̅. vi. infundantur omnia in succo yreos de
inde pistentur ad inuicem ⁊ fiat eorum massa de
qua fiant pillule pro omni . ʒ. vi. Accipiat igitur
de eis omni mane in aurora ⁊ continuet ipsas vs
que ad decem dies mensis septembris. Deinde in
cipiat assumere sirupum istum calidum in aurora
⁊ continuet ipsum diebus decem. Et si in istis die
bus quibus assumit istum sirupum venter eius
esset stipticus. tunc omni sero vel alterno sero ac
cipiat vnam de infrascriptis pillulis parum ante
cenam. Descriptio sirupi. ℞ oximellis compositi
sirupi de calamento mell' ros. ana. ℥. ß. aque absin
thii aque eupatorii ana. ℥. i. ß. aque acetose. ℥. i. mi
sce. Secundum remedium principale est vt post
q̄ acceperit hunc sirupum soluatur venter eius cum
his pillulis. ℞ pillularum de hermodactilis pillu
larum de sarcocolla pillularum fetidarum ana. ℈.
i. reformentur pillule septem cum electuario succi
rosarum et accipiat eas in aurora ⁊ dormiat post
eas et non comedat neque bibat nisi post quintam
horam accipiat ciatum vnum aque calide ordei.
⁊ post per vnam horam prandeat. Tertium re
medium principale est vt hec domina semper an
te cibum parum accipiat vnam rotulam confectio
nis plirisarcoticon que non transcendat mensu-
ram. ʒ. i. ß. Quartum remedium est vt in tem
pore quo assumit predicta medicamina omni sero
ante cenam abluat sibi pedes cum aqua in qua fa
bri extingunt sua feramenta leuiter calefacta.

Quintum et vltimum remedium est vt postq̄
hec domina omnia predicta compleuerit expenat
se ad balnea paduana sancte Helene vel in villa
abbani posita ⁊ non curet balneare corpus suum
nisi sedendo in aqua illa ab vmbilico inferius ⁊ in
tempore intermedio quo accipit balnea scilicet
mane et sero teneat semper iuxta posse genua ⁊ pe
ctus in pelui magna plena luto quod reperitur in
alueis predictorum balneorum q̄ predicta mem
bra omnia sint sepulta sub dicto luto accepto ex
originali fonte vnde primitus naturalis illa scatu
rierit aqua ⁊ taliter fortificabūtur membra ipsius
⁊ defendentur a receptione materierum. Descrip
tio autem pillularuum que debent accipi tempo
re assumptionis sirupi. ℞ agarici hermodactilo-
rum electorum ana. ℈. iiii. aloes abluti . ℥. i. ma
sticis ros. spice zinziberis ana. g̅. vi. infundantur
per duos dies pulueres isti in. ℥. ii. aque yreos vel
succi radicum eius ⁊ commisceantur ⁊ exponan
tur ad radios solis vsque ad exiccationem aque vel
succi deinde renouetur succus vel aqua et sic fiat
ter. De hac igitur materia fiant pillule ex omni . ʒ. vi
⁊ dentur vt supra.

Consilium de dolore iuncturarum ⁊ renum et ca
pitis scothomia ⁊ stomachi subuersione ⁊ ventris
stipticitate.

Reuerandus in christo pater et
sacre theologie doctor profun-
dus sacri ordinis beati Franci
sci dignissimus generalis ⁊ ca
tholice fidei christiane eximiū
decus et constantissimus athle
ta variis heu molestatur accidentibus. Quorum
quidem primum ⁊ solitum ⁊ vetustum est iunctu
rarum dolor ⁊ maxime inferiorum vt pedum. et
aliquando leuior genibus comunicatur. non raro
etiam in musculis tibiarum infusus. et si quando
que ad superiores partes ancharum ⁊ musculorū
extendatur spine. idem tamen spetie et ab eadem
radice omnino procedere videtur vt inferius de
clarandum relinquo. Secundum vero princi
pale eius accidens est dolor renalis proueniens
paroxismal'r notabiliter intensus. licet vt in plu
ribus in eisdem maneat fixus cum multitudi
ne harenarum ⁊ lapillorum in renibus abundan
tium. Tertium accidens principale est soda cro
nica vel temporanea que tamen periodicis inten
sionibus non raro exacerbat. Quartum accidēs
est scothomica dispositio imaginationibus non le
uiter sociata. Quintum accidens est subuersio
cum magno stomachi dolore ⁊ vomitu ⁊ eructua
tione fortibus maximam in anhelitu angustiam
facientibus. Vltimum accidens est vehemens
corporis stipticitas cum magna ventositatū in
inferiori ventre congregatione. Ex quibus omni
bus non solum infelicem vitam ducit sed magnis
etiam periculis paratam. Et siquidem omnibus
his saluberrimum consilium ordinari debet. opor
tet primitus inuestigari an omnes tales dispositō
nes sint per se egritudines an per colligantiam
diuersorum membrorum inuicem colligate. An
omniū istarum egritudinum vna ⁊ eadem tamq̄
radicalis causa assignari possit. Videtur autem ex

multis posse deduci ꝙ omnium harum dispositio
num causa est complexio frigida 7 humida princi
paliter stomachi toti communicata corpori cum
multa materia flegmatica. que naturalem calorē
debilitauit 7 principaliter ipsius stomachi. adeo
ꝙ magna ciborum 7 potuum pars magis in ven
tositates conuertitur 7 vapores ꝙ̄ in bonum chi
lum. Unde sanguis generatur in eo frigidus 7 hu
midus respectu proprii temperamenti que est cau
sa continue sode que iam premissa est. Similiter
est causa generationis vaporum multorum qui
commixti visibili spiritui sunt causa scotomie et
imaginationum 7 consequenter aliarum disposi-
tionum de quibus dictum est. Ut autem clarius
appareat omnium accidentium particularium cā
paulo sublimius contemplandum est. Qđ enī in eo
nocumentum notabile in digestione contingat
multa declarare possēt signa. Et primum qui-
dez est longitudo remanētie cibi in stomacho eius
que probatur a posteriori eo quia quandoque euo
mit cibum qui ante per. xii. vsque ad. xv. horas fue
rit assumptus. Secundo declaratur idem per
tarditatem euentus appetitus naturalis. Tardus
enim est appetitus eius neque excitatur in eo nisi
cum iam preassumptus cibus digestus fuerit. et enī
non esuriendi animal' causa est copiositas ele que
est in ventre. virtutum naturalium tertio penulti
mo capitulo. Tertio iterum arguitur in eo de
bilitas digestionis ex hoc. quia remanet semper in
stomacho eius grauitas donec preassumptus cibus
in inferiorem ventrem deponatur. Quarto ite
rum declaratur ex eructuationibus representanti
bus odorem 7 saporem cibi preassumpti qui quā
doque perseuerant in eo amplius ꝙ̄ per decem vł
duodecim horas. Si igitur in eo vt in pluri-
bus et communiter transmutandi quemlibet ci-
bum inuenitur stomachi ipsius debilitas. tunc que
erit opinio tua si cibaretur cibis digestioni nota
biliter resistentibus 7 ineptis. nequaꝙ̄ enim dige
ret eos. imo vt plurimum corrumperentur in eo.
At vero doloris in stomacho eius sepe euenientis
causa est mala complexio frigida 7 humida vento
sans 7 euaporare faciens multitudinez flegmatis
in eo inuenti. cum enim in eo multa congregatur
quantitas ventositatum 7 vaporum. necesse est suc
cedere dolorem extensiuum. 7 propter stomachi
notabilem extensionem magna fit diafragmatis
compressio. quare necessario tanta in eo aliquando
fit anhelitus constrictio vt omnino prefocari vide
atur. quia aer quo euacuatio fieri debet non potest
ingredi secundum quantitatem conuenientem. eo
quia via introitus eius constringitur a compressio
ne iam dicta. et nisi benefitio virtutis finaliter
resoluentis aut carminantis ventositates predi-
ctas 7 vapores eruptio fieret per superiorem sto
machi viam 7 in eructuationem conuersio. omnio
morti subite videtur esse paratus. Et ex hoc corre
larie conclude alleuiationem in anhelitu non fieri
precise per eductionem ventositatum per superio
rem partem. immo etiam per inferiorem ventrē
ventositates cum fecibus expelluntur 7 chilo. pro
pter quod alleuiatur magis expulsione talium per
vtramque viam ꝙ̄ per alteram ipsarum tantum.
Et ex hoc fundamento etiam pulchre concludere
potes que sit causa precedentis extenuationis eius
Neque enim bene intelligi potest ꝙ per talem ex
pulsionem per inferius educantur precise feces et
vapores. quinetiam expellatur chilus qui debet
esse materia sanguinis. 7 hoc idem facile videri
potest per substantiam eius quod expellitur chilo
sam. que est substantia alba subtilis ptisane in spis
situdine similis prima primi capitulo de genera
tione humorum. Post hec autem iterum diligens
considerator facile videre potest duplicem esse cau
sam doloris in renibus eius euenientis. Et prima
quidem causa est multitudo ventositatum que co-
municatur renibus extensionem facientium in
panniculo colatorii vestiente ipsos. Secunda ve
ro causa illius doloris est multitudo harenularuz
immo lapillorum in eis existentium. ex quorum
etiam coloribus causam materialem earum facile
demonstrare potes. sunt enim harenule vt pluri
mum subrubee ad subalbedinem declinantes que
arguunt materialem earum causam fuisse fle-
gma alicui porcioni colere commixtum et longa
residentia eius propter viscositatem suam in re
nibus fuisse excoctam. propter que etiam satis fa
cile deducere potes cur iuncturarum dolor in eo
prouenerit aut intensior factus fuerit 7 similiter
in tibiis. 7 tandem etiam inueniri potest causa so
de illius que dicta est. eo quia flegma illud vapora
biliter ad caput delatum est causa doloris infrigi
dando aut dolorem extensiuum 7 grauatiuum in
panniculis cerebri efficiendo. Similiter etiam ap
paret causa imaginationum que in ipso satis perse
uerant. eo quia vapores illi siue delati ab inferio
ri parte ad caput siue geniti in cerebro per viam
indigestionis commiscentur spiritui visibili repre
sentantes in cristaloide similitudinem sui motus
omne enim sensatuz efficit ī instrumento sensibili
formam que est sibi similis. sed hic vapor spiritui
visibili commixtus potentie sensitiue visibili repn̄
sentat similitudinem linealis aut circularis aut
alterius figure inter imaginationes vel imagines
tales in eo proueniunt ex commixtione ventosita
tum 7 vaporum que commiscentur spiritui visibi
li. Hec in summa videtur esse dispositio huius re
uerendissimi patris cum causis suis 7 signis decla
rantibus ipsa ita deducta. vnde concludi potest ꝙ
oportet ipsum sedulum esse vehementer ad curaz
harum dispositionum propter pericula grandia
7 vite eius 7 operationibus predictoruz membro
rum incumbentia. Cuius quidem regimen partiri
volui in administrationem congruam sex rerum
non naturalium. deinde in expressionem intentio
num medicinalium 7 instrumentorum ei conueni
entium.

Capitulū secundū de regimine per dietam.

Igitur discurrendo per regimen conueniens ex
parte ciborum et potuum premittendum primo
ꝙ oportet hunc venerabilem in christo patrem e-
uitare omne illud ex quo potest generari ventosi
tas 7 superfluitas vaporum in stomacho et toto
ventre. Est autem hoc intelligendum dupliciter
ex parte cause. quarum prima est materialis cau
sa generationis vaporum 7 ventositatum. Secun
da vero est efficiens causa eorum. Potest enim in
stomacho hominis iustitiali temperamento tpari

generari multitudo vaporum ⁊ ventositatum ex
parte cibariorum que materialiter multum humi
da sunt et euaporabilia . velut lac fructus omnes
multum molles.pastiles cibi pisces molles ⁊ simi
lia.quorum aliqua sunt ventositatum causa ex par
te multe humiditatis solius velut predicta aliq̃
vel sunt causa ventositatum ex parte multe humi
ditatis eorum coniuncte alicui caliditati acute si
cut est alleum cepe bulbus porrum raffanus mel
et sibi similia.In his enim multa inuenitur humi
ditas forti caliditati coniuncta quia ventosabilia
sunt materialiter et effectiue . quãdoque vero so
la ventositatum ⁊ vaporum generatiua causa effi
ciens est stomachi caliditati innata debilitas . Si
enim occurrunt ei obiecta aut quantitate sua aut
aptitudine euaporationis resistentia . tunc secun
dum partem eorum magnam conuertuntur in vẽ
tositates ⁊ vapores . vbi si fortis esset caliditas ta
lium obiectorum fieret digestio conueniens in iu
uatiuo . Ex quorum etiam fundamento tandem
videri potest ꝙ aliquando in homine quãtũcunque
sani stomachi generantur ventositates et vapores
ex parte obiecti inconuenientis . et non ex parte
caloris naturalis eius.propter quod oportet ipsũ
aduertere ne calor innatus debilitetur aut eidem
offerantur cibi ⁊ potus habentes materiam multe
euaporationis ⁊ ventositatis aut caliditatis eidẽ
coniuncte.Ex quibus tandem tertio correlarie cõ
cluditur ꝙ oportet ipsum euitare panem azimuz
humidum ⁊ non bene coctum.sed panem eligat de
puriori parte farine bene coctum et multum fer
menti recipientem salis parum plus consueto et
si sepe vteretur pane biscocto multum esset ei con
ueniens.non multum tamen de eo accipiendo.eti
am panis opirus.i.parum furfuris recipiens esset
sibi conueniens.talis enim panis non est multi nu
trimenti neque viscosi et est facilis descensus 2i°
continentis 25.capitulo.Euitet etiam gratia con
uenientie sermonis condimenta omnia facta cum
pasta vt laganas ⁊ similia. Carnibus autem vta-
tur laudabilibus velut sunt carnes caprine vituli
ne leporine et gazelli ⁊ porci siluestris . Et de vo
latilibus sunt velut carnes gallinarum caponum
et pullorum iuuenum quorum omnium carnes
meliores sunt aliarum animalium carnibus.24°
continentis capitulo 66 9° . Carnes autem starne
⁊ coturnicis etiam sunt sibi conuenientes quoniaz
inter reliquas volatilium siluestrium carnes po-
nuntur laudabiliores 3° Almansoris capitulo 43°
⁊ 3°.Utiles etiam ei sunt carnes que declinant ad
caliditatem ⁊ siccitatem. ⁊ sunt valde conuenien
tes ei cuius corpus infrigidatum est et sanguis est
paucus 24.° continentis allegato capitulo . Etiam
caro fasiani est sibi conueniens quoniam est meliõ
carne pullorum 2°canõ.capitulo de duragi.i.de fa
siano.Columbi iuuenculi complete pennati propĩ
qui volatui etiam conuenientes sunt et proprie
siluestres si in eius stomacho sint soliti bene dige
ri.vbi autem econtra esset non laudarem eos eo qz
sunt tarde digestionis ⁊ longe more in stomacho.
vbi tamen bene digerantur sunt cõuenientes pro
pter proprietatem quam imposuit eis Auenzoar
ad debilitatem visus prouenientem ex penuria spi
ritus visibilis.Caro vero anatis non placet mihi
quia multas generat superfluitates ⁊ fastidium 3°

Almansoris capitulo 39° . Conueniunt etiam ei
aues minute multo labore cibum acquirentes que
in nemoribus ⁊ dumetis degunt velut sunt finci
philomene alaude carduelli meruli ficedule cauda
tremula et similes.reliqua vero non placent . Si
autem vti vellet carnibus anatulorum aut agno
rum raro vtatur eis aut assate meliores sunt ei q̃
elixe . Carnibus vero salitis ⁊ proprie macris ali
quando vti potest ⁊ proprie cum fuerint elixe. ra
rius vero assate accipi debẽt . Pisces autem recen
tes omnes rationabili iuditio videntur ei discon
uenire propter multam humiditatem eorum.Ue
rum quia propter reuerentiam legis catholice et
hominum modestiam ⁊ deuotionem oportet vti
in magna parte anni cibis excludentibus carnes
Ideo oportet eligi pisces quorum carnositas sit a
superflua humiditate elõgata q̃ꝫmelius fieri põt.
Eligantur igitur ex eis saliti qui viderentur esse
conuenientiores in congrua quantitate.⁊ ex recen
tibus boni sunt sicut torrentine varioli marsiões
temali ⁊ lucii.Et de maritimis velut rumbi ora
de ⁊ sibi similes. Unũ tamen obseruando canonẽ
in assumptione eorum.ꝙ omnes pisces semper ac
tu calidi comedantur et cum aromatibus conditi
⁊ si acciperentur elixi elixentur cum sale ⁊ aliqua
quantitate vini.Lactis vero vsus non placet pro
pter predicta. etiam quia obtenebrat visum 2°
canõ. in proprio capitulo.Nocet eniz habentibus
egritudines neruorum ⁊ proprie flegmaticas vt
est colligenduz ibidem in areola iuncturarum.Fa
cit etiam euenire inflationem ⁊ dolorem in stoma
cho ⁊ proprie colostra.i.iuncata que ambo commo
uent singultum et eructuationem fumosam ⁊ pro
prie lac ibidem in areola membrorum nutrimen
ti.propter quod etiam non laudo eidem vsum ca
sei ⁊ proprie mollis ⁊ pauci salis. sed conueniens
est ei caseus modicum durus ⁊ notabiliter salsus .
De condimentis autem ⁊ saporibus placent mihi
omnia acetosa ⁊ cum succo limonum condita ⁊ cuz
agresta conuenientis salsedinis. Granata vero et
eorum succus ⁊ citrangula non placent mihi nisi
commisceantur cum speciebus eorum frigiditatẽ
et actualem humiditatem corrigentibus . sicut
cum cinamomo galanga zinzibere ⁊ similibus .
Igitur species que pro condimento sibi conuenien
tes essent sunt sicut piper ⁊ proprie album. galan
ga nux muscata grana paradisi macis lignum alo
es spica nardi folium ameos cardamomum crocus
flores rosmarini menta serpillum ⁊ similia . Et
de his que conferunt visui sunt sicut eufragia ma
iorana lignum aloes ⁊ feniculus que quattuor con
fortant cerebrum ⁊ spiritum visibilem subtiliant
⁊ vias mundificant visionis. ⁊ crocus etiam qui
abstergit visum ⁊ prohibet fluxum ad ipsum. De
condimentis autem mellitis placent mihi omnia
cum eo confecta ⁊ proprie cum coctum est.nisi sit
homo solitus ⁊ vehementer noceri ab eo . Oleo
autem vti potest ⁊ proprie oleo de nucibus quod
est calidum in secundo licet sit humiduz in primo
nisi timerem ꝙ grauaret caput eius . Eligibilius
est autem oleum de oliuis ⁊ proprie bene matu
ris . et conuenientius ei dico esse antiquum q̃
recens . Etiam oleum de amigdalis dulcibus . et
oleum de phisticis placent mihi si velit vti eis .
Butiri autem vsus non placet mihi ⁊ proprie

si comedatur crudum quoniam fastidium facit et
superius ad os stomachi ascendit 3° Almansoris
capitulo 19° licet sit calidum et humidum in primo
Neque etiam coctum laudo . qui enim in comestio
ne vtitur eo flegmaticas patietur egritudines 3°
Almansoris capitulo 96°. zuccari vero vsus in ci
bis ⁊ potibus placet mihi. eo quia ipsum est cali-
dum in fine primi ⁊ equale ponitur in passiuis. et
si declinat ad aliquam earum magis ad siccitatem
ꝙ ad humiditatem inclinat . propter quod vsus
zuccari secunde decoctionis mihi magis placet ꝙ
complete coctionis . ipsum enim est calidum ⁊ ab
stersiuum magis ⁊ stomacho ⁊ pectori conuenien
tius. Iam autem transeundum est ad edulia de
granis facta.premittendo primo ꝙ omnium legu
minum vsum euitare debet ⁊ proprie elixatorum
Si qua tamen legumina competunt sint cicera ru
bea que calida sunt ⁊ sicca in principio quorum
decoctio competit ⁊ proprie cum radicibus ⁊ aro
maticus supra tactis.Fabe vero faseoli lentes et
cicera alba non placent mihi . Placet autem mihi
vsus panicii.licet enim sit frigidum in primo et
siccum in secundo 21° continentis capitulo 199°
tamen quia lenitiuum est et exiccatiuum ⁊ prouo
catiuum vrine laudatur vobis . Placet etiam mi
hi rizum quod est calidum in primo ⁊ siccum in
secundo 21° continentis capitulo 126 etiam quia ē
aliqualiter stipticum et ideo stomachi confortati
uum 8° de simplici medicina in proprio capitulo
colligendum.Faris autem vsus etiam placet mihi
De oleribus autem vtendum est omnibus que sūt
facilis digestionis calida ⁊ sicca ⁊ ventositatum cō
sumptiua ⁊ prohibitiua generationis earum . de
quorum numero est saluia cuius laudes multi mo
dernorum predicant.licet minus de ea scriptum
inueniatur ꝙ narratum . Auicenna enim 2° cañ.
⁊ Rasis 21° continentis vsqꝫ ad 24 nihil de ea scri
pserunt.Diascorides autem in 3° libro de ea fecit
capitulum intitulatum de elilisfago Serapio vō
in aggregatore capitulo 149° enumerauit eam
inter medicinas calidas ⁊ siccas propter quod vi
detur eadem esse conueniens maxime stomacho eo
quia est notabiliter stiptica vt elicitur ex sermoni
bus Discoridis preallegato capitulo . Feniculus ēt
placet eo quia calidus est in 3° ⁊ siccus in secundo
8° de simplici medicina.et placet mihi propter di
uersionem quam facit vrinam prouocando . Si-
militer placet mihi petroselinum quod calidum ē
⁊ siccum in secundo . et menta sibi similis ⁊ pro
prie quia stomachalis . Et serpillum etiam calidū
est et siccum in secundo ⁊ proprie quia capitale
est. Rosmarinus calidus ⁊ siccus in tertio conue
nit capiti stomacho oculis ⁊ renibus . Maiorana
calida ⁊ sicca in 3° etiam placet quia est dissolutiua
et attenuatiua . et quia aperit oppillationes capi
tis ⁊ conuenit doloribus frigidis a flegmate et vē
tositate 2° cañ in proprio capitulo . Usum vero
basiliconis non laudo nisi in pauca quantitate et
maxime quia nocet visui 3ª tertii capitulo de no
centibus visui.propter quod etiam anetum ⁊ por
rum euitari debent . licet pauci aneti vsus non
sit sibi disconueniens . Caules etiam placent mihi
⁊ proprie bene cocti. Lactuce vero ⁊ blete portula
ce spinachie cucurbite ⁊ omnes plante frigide et
humide dimittantur . Et similiter borago quia
multum eructuare facit . Cerefolium vero placet
mihi ⁊ leuisticum ⁊ similes aperitiue plante. De
radicibus autem vti potest pastinacis domesticis
⁊ siluestribus ⁊ napis in igne coctis aut in pingui
brodio cum aromatibus predictis. Carote etiaꝫ
vsus placet mihi . Sparagi et cappares ⁊ lupul-
lorum superiores partes et sibi similes placent.
Fructus vero omnes et proprie frigidi ⁊ humidi
dimittantur. propter quod multorum cerasorum
vsus ⁊ proprie cum stipticitate ventris non pla-
cent mihi. Aeria vero minus mala sunt ei et pro
prie cum incisione sua . Que vero ex eis sunt ha
bentia carnes duras ⁊ proprie pauce humiditati
coniunctas vocata amarilia conueniunt . Persi
corum vero vsus quandoque conueniens est pro
pterea quia bona sunt stomacho et iuditio rationa
li accipi deberent ante cibum . Pira vero oraria
idest primis temporibus apparentia et non con
seruabilia non sunt valde vtilia nisi fuerint mul
cata ⁊ valde dulcia . Auellane vero recentes non
multum sunt vtiles sed conuenientiores sunt sicce
ex eis. Amigdalarum vero comestio est vtilis in oī
modo preparationis quia abstergunt vias . et a
periunt ⁊ sunt boni nutrimenti . Ficcus vero re
centes calide sunt in primo ⁊ sicce in secundo . an
te cibum assumpte placent . eo quia conferunt sto
macho epati et renibus et leniunt et abstergunt .
et in eis est lenificatio vltima 2° cañ capitulo pro
prio. licet ⁊ recentes magis sint nutritiue ꝙ exic
catiue. Passule etiam bone sunt eo quia bonum
nutrimentum dant stomacho pectori ⁊ epati ape
riendo equaliter. ponuntur enim equales fere in
omnibus qualitatibus . Nuces vero non placent
licet sint nominate inter fructus calidos ⁊ siccos
eo quia grauant stomachum in digerendo ⁊ capi
piti et pectori nociua sunt. Castanee similiter
quia ventose sunt et grossi nutrimenti. ⁊ cōplexio
nis frigide ⁊ sicce dimittantur . Crisomilla etiam
dimitti debent eo quia frigida et humida sunt in
secundo ⁊ caput grauant et fumositatibus im-
plent . Pinearum vero vsus non placet mihi . li
cet ponantur in passiuis temperate ad aliqualem
calorem declinantes . si tamen accipiantur con-
fecte cum zuccaro vel infuse per diem in aqua cali
da conuenire possent. aliter autem stomacho no
cent 13ª tertii de iuuantibus et nocentibus sto
macho . Phistici quia calidi sunt in fine secundi
⁊ habent humiditatem non limitatam vtiles sūt.
eo quia aperiunt meatus nutrimenti. expurgant
canales epatis ⁊ pulmonis 8° de simplici medici
na suo capitulo colligendum. Dactili bene dulces
calidi sunt in primo . licet in passiuis discordent
auctores de eis . Serapio namque graduat eos
calidos et siccos Auicenna vero de palma dicit ꝙ
preteriit eorum sermo. ego autem in libro meo
non inuenio capitulum de eis . At vero 8° de sim
plici medicina scribitur ꝙ abundanter nutriunt
ventrem stipticant punctionem in ore stomachi
et dolorem in capite faciunt ⁊ oppillationem in
splene ⁊ epate ideo dimittantur . Iuiube frigide
sunt et humide sed quia de eis Galienus inquit
ꝙ in preseruanda sanitate et remouenda egritu
dine non inuenit eas vtiles . immo difficilis di-
gestionis ideo dimittantur . Mora quia frigida
⁊ humida nocent stomacho et faciliter in eo cor

rumpuntur ideo non sunt laudabilia. Granata dulcia licet sint frigida ⁊ humida in primo tamē quia stomacho conueniunt aliquando accipi possent. Acria vero quia frigida ⁊ sicca sunt in secundo non placent mihi. Muza etiam conuenire possent. De conditis placent mihi yringi conditi et napi ⁊ rape condite ⁊ citonia post cibum cum aromatibus condita. et amigdale phistici ⁊ auellane condite cum zuccaro ⁊ aniso et cinamomo ⁊ zinziber. et extremitates xiloballsami ⁊ zinziber conditum humidum omnia hec cum zuccaro vel melle ⁊ aromatibus consuetis vtilia sunt ⁊ confectio de mace. ⁊ confectio de nuce muscata ⁊ de gariofil. ⁊ reliqua talia vtilia sunt ei. De partibus autem animalium parumper est discurrendum. eo quia alimentum ex eis non paruam recipit diuersitatem. Dimittantur igitur omnium animaliū partes quorum nutrimentum est grossum viscosum ⁊ difficilis digestionis vt cor pulmo stomachus ⁊ renes et quorum etiam est nauseatium et ventosum vt pinguedines et mamille. Animalium autem anteriora ad digestionem sunt facilia. Posteriora vero econtra. De melioribus autem animaliū partibus sunt carnes rubee musculose pauce pinguedinis non multum vicine partibus extremis et locis expulsionum. Talis namque caro melius omnibus aliis exhibet nutrimentum et proprie cum fuerit ex alis et coxis accepta conuenientior in mane si fuerit elixa. in sero vero assata. Frixa vero non placent propter fastidium ⁊ nauseam et difficultatem digestionis quam facit ⁊ grauitatē capitis. Igitur melior preparatio carnium est dū in veru assatur vel in craticula coquitur. Salsedo vero in cibariis multa non placet. Omnia enim salsa acuta vaporosa sunt ⁊ os stomachi ledentia et malum nutrimentum exhibentia vt 13ª tertii capitulo preallegato colligendum est. Hec in summa de cibis dicta sufficiant. De potu autem leuiter transeundum premittendo ꝙ cōuenit ei potus vini albi vel subrubei clari vel diafani aromatici et boni saporis ad fumositatem inclinati magis ꝙ ad aquositatem. Et in summa omne vinum quāto aquosius et grossius reperitur tanto ei deterius est. propter quod non laudo aque vsum. Si autem contingeret eius aut necessitatis causa oportere ipsum vti aqua eligatur clara et bene mūda a fonte vel puteo vel fluuio accepta a corruptis plantis ⁊ limositatibus alienata que nullo odore extraneo vel sapore sit participans. leuis existat et conuenientis frigiditatis in quolibet āni tempore frigida actu potui commixta est similiter talis In hyeme autem simplex coqui potest ⁊ proprie cum fuerit lutosa vel harenosa. Et portio eius que in vino commisceri debet limitetur penes fumositatem vini ⁊ discretionē viri morali philosophie triti ⁊ bene edocti. Si autem necessitatis causa aut dolorum iuncturarum vel renum et propter multā stomachi frigiditatē vti vellet alio potu cōposito placeret mihi ⁊ valō vtile ēet ei ydromel huius descriptionis. ℞ aque electe vt supra lib. xxv. mellis electi crudi ⁊ mundi lib. i. florum rorismarini florum andacbache ana. ℥. i. macis ℥. i. ʃ. zinziberis gariofilorum ana. ℈. i. cinamomi electi ℥. ii. coquantur omnia simul lento igne vsque ad consumptionem tertie partis duabus remanentibus et

coletur bis per pannum lineum bene densum et conseruetur hic potus quo vtatur simplici vel commixto cum vino secundum libitum suum et erit singulare presidium. hec de potu taliter sufficiant Exercitium omne mediocriter factum est laudabile siue pedestre fuerit siue equestre et proprie quādo non instant accidentia vehementia quoniam oportet tunc quiescere. Si autem aliis temporibus remaneret in membris laxitudo notabilis ꝙ non possit sufficienter per exercitiū remoueri bonum est applicare fricationes membris nisi dolentia fuerint. ⁊ primo quidem fricatio fiat a genu vsque ad nates. et a natibus vsque ad spatulas inferius trahendo. Si autem particularem diuersionem volueris facere a capite fiat eius fricatio cū pannis mediocriter calidis. Aut pectinetur caput sepe ante cenam et prandium. Hec enim fricatio capiti facta multotiens omni die est iuuatiua. quoniam attrahit vapores ad superiora et remouet eos a parte oculi 3ª tertii capitulo de debilitate visus. Ablutionem vero capitis non multum laudo in ipso et maxime frequentem. Si autem lauare desiderauerit sufficit hoc bis in mense facere cum aqua cineris. i. lixiuio simplici facta cum fricatione cum sapone albo ⁊ statim post ablutionem eius caput exiccetur. Regimen vero quo vti debꝫ ex parte aeris ⁊ loci habitabilis non videtur mihi possibile ordinari. eo qꝫ offitium eius cogit ipsum non solum ciuitates et regiones sed magnam partem orbis permeare. Qđ autē melius fieri potest est vt eligat habitationem suam in loco notabilis caliditatis ab occursibus aquarum humiditate multa ⁊ flatu venti humectatiui elongato. et sit camera habitationis eius bene clausa a terra eleuata aspectum habens ad orientalem partem ad caliditatem ⁊ siccitatem notabiliter inclinata naturaliter aut artifitialiter cum incensione ignis ex lignis iuniperi lauri tamarisci abietis pini ⁊ aliorum similium. si est possibile nullo modo aspectū habens ad occidentem sit locus eius. in quo tamē aere diu conuersari posset laudarem fieri suffumigationem cum hoc puluere carbonibus ignitis superaspersa. ℞ sandarace colofonie galie muscate thuris gumosi ana. ℥. ii. storacis calamitte. ℥. ʃ. fiat puluis. De annexis autem aeri quantum ad vestes corpus satis debet esse munitum pellibus caput et totum corpus eius a frigore notabiliter tuentibus et multum diligerem vt portaret coopertura capitis cum bireto suffulto ex dorsibus variorū aut saltem ex pellibus agninis vel vulpinis notabiliter calidis. Abstinentiam a cibo multum a regimine sue sanitatis elongatam non laudo. Ipsa enim in stomacho non bene mundo facit multiplicari materias iuxta famosum illud scriptū tertia primi capitulo de regimine per cibum. Tollerare famem stomachum putridis replet humoribus. Adhuc etiam non placet mihi abstinentia multa a cibis subtracta eorum quantitate vt medietate v. g. aut nihil comedendo per totam diem aut valde parum propter debilitatem que virtuti accidit totius et stomachi cuius nocumentum est maius multiplicando superfluitates per viam indigestionis ꝙ iuuamentum factum per consumptionem materierum abstinentiam consequentem. Similiter etiā detestanda est ei ciborū repletio notabil.

eo quia dolorem grauatiuum in stomacho efficit ⁊ calorem naturalem circuntegendo suffocat. quare non video modum in abstinendo magis eligibilem q̄ illum quo fit subtractio quarte partis ciborum et potuum. in quo tamen diu perseuerandū esse non laudo. Obseruet etiam in ordine sue cibationis hos canones. Primus ꝙ nunq̄ accipiat cibum vel potum nisi inuitetur a naturali appetitu ⁊ non mendoso. Secundus ꝙ cum incurrit verum appetitum. illico cibum accipiat nō tardando propter auctoritatem superius allegatam. Tertius ꝙ cum diu abstinuerit sit parcus in accipendo cibum subtrahendo ipsum magis q̄ satisfaciendo appetitui notabiliter intenso. quoniam deterior est fertilitas tempore sterilitatis q̄ econuerso. Quartus canon ꝙ omnem cibum quem accipit prius q̄ deglutiat sufficienter ipsū masticare debet. qui enim odit vitam suam cibū deglutiat sine masticatione congrua. Quintus ꝙ in vna cibatione effugiat varietatem diuersorum edulium ⁊ diuersarum preparationum ipsorum. qualiter enim se habet ciborum et potuum diuersitas in complexione qualitate substātia odore colore ⁊ sapore. taliter se habent humores ex eis geniti. quare corpus ex eis oneratur ⁊ ab eorum digestione debita notabiliter elongatur.

Sextus ⁊ vltimus canon est ꝙ nunq̄ accipiat cibum vel potum cum persenserit i stomacho abhominationem fastidium nauseam ⁊ subuersionem. hec enim omnia proueniunt a materia superflua in quanto aut in quali vel vtrisque simul quare oportet dare tempus virtuti ad correctionem ⁊ digestionem horum. Si autem virtus non posset sufficienter attigere nocumenta predicta. tunc si percipiat materiam moueri per superius euacuetur statim vomitum prouocando. Cognoscitur autem hoc per signa. Primo per grauitatem perceptam in ore stomachi. Secundo per ascēsum cibi aut potus ad ipsum. Tertio per eructuationem frequentem. Quarto per subuersionem que est motor precedens vomitum. Quinto per qualdam mucillaginosas superfluitates sepe per vomitum emissas. Uomitiuum igitur leuissimum poterit esse hoc. ℞ sirupi acetosi simplicis ℥.ß. aque putealis. ℥.iii. misce ⁊ detur tepidum totum. Similiter potest fieri accipiendo ciatum vnum in quo ponatur quarta pars aceti et. ℥.i. zuccari rubei ⁊ tepidum detur. Aliud vomitiuum paulisper fortius illo est hoc. ℞ radicum rafani contunde et exprime ab eis succum. cuius accipe quartam partem ciati et aque ciatum mediū pulueris zuccari. ℥.i. misce ⁊ da totum tepidū in potu. Et si post assumptionem alicuius illorum vsq; ad vnam horam euomet bonum est. Si autem nō tunc imponatur digitus in radice lingue aut penna inuncta oleo illic agitationem faciendo vsq; quo vomitus prouocetur. Et si sorte contingeret materias predictas non habere raptum per superius sed ad inferiora declinabunt magis. tunc educende sunt cum hoc clisteri quod est conueniens in estate et medietate prime veris. ℞ foliorum maluarum violarum blete ana. ℳ.ii. coquantur in cōuenienti quantitate aque vsq; ad consumptionem tertie partis cuius decoctōis accipiatur lib.i. olei violarum olei liliorum alborum ana. ℥.i. salis gēme. ʒ.i.ß. vel salis comunis. ʒ.ß. zuccari rubei cassie fistule benedicte yere. s. ana. ℥.ß. misce et impone totum. Si autem clistere istud volueris efficatius et proprie in hyeme tunc predicte decoctioni adiunge seminis aneti cimini leuistici ⁊ anisi ana. ℳ ß. ⁊ predictis oleis adiunge olei yrini. ℥.i. ⁊ predictis medicinis appone dyacastorei electuarii de baccis lauri ana. ʒ.i. Hec de regimine inanitionis ⁊ repletionis. Circa somnum autem ⁊ dormiendi modum habeo materiam increpandi aliqualiter prauitatem tanti viri. eo quia non solum egreditur metam in dormiendo amplius q̄ oportet. immo in vigilando plus q̄ debeat mensurā sibi conuenientem et naturalem notabiliter transgrediendo. et ista ē vna ꝺ causis facientibus in eo regenerari superfluitates multas et accumulari. Si enim conuenienter dormiret in tempore quo naturalis est dormitio scilicet in nocte tunc meliꝰ fieret in eo digestio et virtutum animaliū restauratio et canalium vel viarum preparatio ad expellendas superfluitates. eo quia calorem naturalē interius reuocat et continet et facit meliorem nutrimenti distributionem et preparat ad expulsionem superfluitatum subcutanearum quod apparet ex sudore qui in somno contingit. Cum ergo non dormiat quantum oportet. immo valde minus illo ⁊ mensuram excedat in vigilando necesse est ipsum incurrere diminutionem digestionis et debilitatem virtutis que omnia facile legi posset 2ª primi doctrina 2ª summa prima capitulo 13°. Igitur postq̄ cenam acceperit et iam hora vna cū dimidia vel due transiuerint dimittere debet sermocinantium conuersationes ⁊ exponere se ad dormiendum capite prealiis partibus notabiliter eleuato et primo quidem super dextro latere recumbendo. deinde super sinistro se reuoluendo et si deberet a talibus sitibus dormiendi declinare melius est vt dormiat super ventre suo q̄ super spina decumbendo. laudo tamen ꝙ in tempore sue dormitionis teneat super stomacho suo applicatum plumaceolum de minuta ⁊ molli penna plenum aut de plumis vulturis aut de tonsura panni tincta in grana sufficienter. ⁊ oportet illū plumaceolum sepe calefieri aut saltem duplicatum habere ne humiditas sudoralis et altera in ipsum infusa infrigidando vel poros oppillando noceat. Sit autem mensura somni conueniens octo horarum aut ad minus septem et si contingat ipsum non posse tantum in dormiendo tempus expendere ꝺfectui dormitionis nocturne suppleat cum dormitione diurna vt tota dormitio diei naturalis nō sit minor octo horarum vt iam dictum est. et est tertia naturalis diei pars. In dormiendo etiam membra eius conuenienter cooperta teneri debēt seu conseruari et proprie in tempore anni frigido et humido et in locis frigidis ⁊ humidis in quibus frequenter dormire necessarium est. Reliquo autem tempore vigilare oportet et expendere tempus eius in exercitiis animalibus dato ꝙ post assumptionem cibi ab exercitiis corporalibus abstinere saltem per duas horas maxime salutiferum foret. De accidentibus anime que sunt passiones contristantes et animam in angustia occu

pantes paruum opoztet facere sermonem religio sam vitam agentibus. plurimum enim tales de deo contemplantes et de bonis que fuerunt in vi ta tractatis humana a martiribus ⁊ seruis dei ne gotiantur in attritione anime et eius tristitia ⁊ propter quod si talibus assueti sunt difficile fozet eos ab hac dispositione permutare et minus ab eis leduntur ꝙ alii insueti sententia veteris affozis mozum 2ª sermone primo. Assueti assuetos ferre labozes. et si imbecilles fuerint insuetis minus molestare. Illud tamen quod ex contemplatione phisica scribi debet est ꝙ non est bonum animam occupari in talibus accidentibus affixis tamen et multum perdurantibus quoniam hec talia exter minant cozpus ab ea que est secundum naturam consistentia 3º tegni. Si tamen necesse est ipsum occupari passionibus anime saltez non sit eius me ditatio circa tristitiam ex nocumento egritudinuz prouenientem ita vt desperet de salute sui cum omnia talia accidentia et egritudines sint sanabi les vt nunc in posterum videri potest.

Capitulũ tertiũ de regimine per medicinalia.

Licet regimen medicinale dispositionibus in pri mo capitulo in exozdio nominatis quibus reuerē dissima paternitas domini generalis molestatur particulariter vnicuique illarum appropriatis se cundum intentiones conuenientes posset scribi qꝛ tamen talia regulariter magis applicantur in cu ris egritudinum distinctis ex parte reuolutionis tempozanee ipsarum. Et he egritudines transiue runt iam principium et augmentum vniuersalia et sunt in statu vniuersali iam confirmate. ideo vi detur mihi conuenientius inscribere remedia que eisdem videntur esse in hoc tempoze magis appro priata. Incipiam igitur a stomachi dispositione que senioz et periculosioz est et omnium aliarum radicalis causa vt superius huius tractatus capitu lo primo deductum est. Placet igitur mihi ꝙ ve nerandus pater predictus singulo anno vniuersa li euacuatione duabus vicibus purgetur scilicet in mense aprilis et in fine septembris propter quod scribam hic instrumenta his purgationibus deser uientia. Primo itaque in mense aprilis a qui ta vsque ad vigesimamquartam diem lunaris illi us purgetur hoc modo. Nam vno mane in aurora accipiat hoc minozatiuum calidum cum ℥.ii. aque decoctionis seminis ruthe vel foliozum eius et ℥. i. zuccari et tardetur cibus post ipsum hozis quin que et tunc accipiat ciatum vnum aque cum zucca ro cocte calide. et post ipsaz tardet cibum per vnā hozam. Minozatiuum est hoc. ℞ electuarii de psi lio. ʒ. iii. electuarii indi. ʒ. ii. misce. Post minozati uum predictum accipiat digestiuum sequenti die hoza predicta calidum quod continuet octo vel de cem diebus vsque quo in fundo vrine sue apparue rit sedimen album coniunctum equale et diafanū post illud digestiuum assumat solutiuum sequens et post ipsum obseruet omnia que post minozatiuū iam descriptum sunt scripta obseruari debere. Est autem illius digestiui descriptio. ℞ flozum vel fo liozum sticados thimi epithimi calamenti pulegii herbe paralisis spice neriden flozum buglosse ⁊ bo raginis radicum yringi mirobalanozum kebul enule feniculi eufragie maiozāe ruthe nigelle ana ℥. ii. seminis peonie et radicum eius folii ameos cardamomi maiozis et minozis anthos ana ℥. i. radicis yris acozi cimini seminis leuistici carui a na. ʒ. iii. infundantur omnia in libris duodecim a que fontis per quinque dies deinde extrahantur ⁊ dimittantur parum euapozari postea cum predi cta aqua coquantur vsque ad consumptionem me dietatis. deinde vehementer exprimantur et co lentur et huic colature superaddatur aceti squilli tici lib. ß. zuccari secunde coctionis lib. ii. mellis e lecti lib. i. et omnia coquantur vsque ad sufficientē spissitudinem. De hoc ergo sirupo accipiat. ℥. ii. cū ℥. iii. aque decoctionis cimini ⁊ seminis ruthe ana dum autem coquitur predictus sirupus aromati zetur cum his speciebus in panno ligatis. ℞ macis nucis muscate ana. ʒ. ß. galange granozum paradi si cubebarum eufragie feniculi ana. ℈. i. ambre mu sci ana g. iii. fiat vt dictum est. Si autem velis digestiua conuenientioza illo ⁊ facile reperibilia et minozem expensam facere accipere potes ꝙ plu rima talium ex sententiis auctozum hinc inde col lecta vt sirupi squillitici omnes et precipue siru pus squilliticus descriptione Democriti sirupi de calamento sirupi de sticados sirupi de ikeisim et secaniabim sirupi de lilio sirupi de ysopo sirupi de absinthio ⁊ consimiles quozum omniuz descriptiō nem lege 5º can summa prima tractatu 6º et a Mesue in antidotario suo distinctione 6ª. Et si velis digestiuum leue omnibus dispositionibus predictis comune. ℞ sirupi de absinthio sirupi de calamento sirupi acetosi compositi ana. ℥. ß. aque radicum yris aque mellisse aque feniculi ana. ℥. i. misce et da vt supra dictum est. Accepto autem digestiuo hoc vel illo eradicetur materia cum hoc electuario. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. electuarii de bac cis lauri. ʒ. i. benedicte simplicis. ʒ. iii. misce et ac cipiatur totum cuz aqua absinthii feniculi vel apii Si autem contingeret in vere caliditatem conti nentis inualescere. tunc predictis digestiuis admi scere potes aquam aliquam que refrangat eozum audatiam et caliditatem sicut aquam endiuie vel acetose vel violarum que frigide sunt aut aquas temperamentum habentes que respectu caliditа tis intense infrigidatiue dicuntur velut aqua ilion vel sparagi lupuli capil ve. graminis ⁊ similium. Similiter etiam refrangere potes electuaria pre dicta refrangendo ea cum sirupo violato rosato et de nenufare ⁊ tu considera. Ex quibus tandem concludere potes ꝙ istis talibus vti vales tam in vere ꝙ in autumno refrangendo ipsa sicut iam di ctum est ex fundamento contemplationis theori ce de compositione medicinarum et refractione ipsarum in gradibus et qualitatibus per conueni entia pondera que non cadunt sub contemplatio ne viri nisi in sapientia medicine bene triti ⁊ edo cti. Factis autem purgationibus iam predictis opoztunum est vt vtatur medicinis prohibenti bus generationem uentositatum et materierum flegmaticarum in stomacho suo iam genitarum carminantibus et sedantibus dolozem extensiuuz et pungitiuum qui frequenter accidit ei reuolutio nibus paroxismalibus. Primum ergo medica men est vsus confectionis dyacinamomi descriptō ne Auicenne 5º can aut Mesue in antidotario

distinctione prima. Secundum medicamen est
aromaticum rosatum descriptione Gabrielis a
Mesue in antidotario colligendum vt iam dictuz
est. Tertium medicamen est confectio dyacimi
ni descriptione Nicolai in antidotario licet mihi
melior videatur descriptio eius que colligitur a
Serapione 7° breuiarii auctoritate Galieni.

Quartum medicamen est confectio de xiloaloes
descriptione Auicenne 5° can̄ summa prima.

Quintum medicamen est confectio dyamusci
dulcis descriptione Mesue distinctione iam dicta
Et omnia hec sunt efficatia. licet mihi magis pla
ceret confectio dyaciminii superius allegata. Et
omnium horum accipiat. ʒ. ii. vsque ad. iii. sem
per ante cibum aut post cibum reuerentia legis ⁊
obseruatione diuini cultus in celebrando. Se
xtum medicamen et speciale est vsus electi metri
dati ex quo accipiatur. ʒ. i. bis in septimana in au
rora ⁊ tardetur cibus post per quattuor horas.

Septimum medicamen et speciale est electua-
rium descriptum ab Auicenna 5° can̄ summa pri
ma quod nominatur sotyra idest saluatrix. cuius
electuarii accipiatur. ʒ. i. cum vino aromatico et
potenti. Octauum medicamen ⁊ speciale est
vsus huius vnctionis quandoque applicate saltem
ter in septimana cuius descriptio est hec. ℞ olei
muscelini olei de yreos olei de menta ana. ℥. i. se-
minis ruthe cimini leuistici carui ameos folii ana
ʒ. i. ambre musci ana. g̃. ii. cere quantum sufficit fi
at vnguentum molle ⁊ applicetur stomacho ieiu
no calefactum. Ego autem cum volo medicamen
leuius illo accipio olei de absinthio olei de menta
olei de rutha ana. ℥. ß. ligni aloes puluis origani
et mēte ana. ʒ. ß. misce ⁊ ex eo vngatur stomachus
vt predictum est. Nonum medicamen et specia
le est cerotum hoc quod stomacho applicatum lō
go tempore portetur. ℞ laudani electi. ℥. ß. resi
sine electe. ℥. i. masticis gariofilorum spodii mente
ciperi absinthii granoruz paradisi ana. ʒ. i. ambre
musci ana. g̃. ii. cere quantum sufficit fiat cerotum
scutale ⁊ applicetur stomacho suo. Decimuz me
dicamen et speciale conueniens stomacho ventosi
tates carminans renibus iuncturis capiti ⁊ omni
sue dispositioni vtilis est vsus zinziberis conditi
de quo in regimine per cibos aliquid dictum est ⁊
accipiat ex eo saltem tribus vicibus in septimana
radicem vnam. Undecimum medicamen ⁊ spe
tiale est vt accipiat saltem ter in septimana mi
robalanum kebulum vnum conditum et tardet
post ipsum cibum per quinque horas. Duodeci
mum medicamen et speciale et proprie admini-
strandum tempore instantie doloris in stomacho
et constrictionis anhelitus eius est vt stomacho suo
fiat euaporatio cum hoc composito calefacto in te
gula vel in caldari siccis ⁊ posito in sacculo de pan
no lineo et calidum sepe stomacho superponatur ⁊
permutetur. cuius descriptio est hec. ℞ origani
calamenti pulegii mente absinthii ana. M. ii. cimi
ni. ℥. i. ß. anisi. M. ii. ameos seminis ruthe carui ⁊
leuistici ana. M. i. contundantur grosso modo et fi
at ex eis vt dictum est. Si autem post doloris re
motionem remaneret eidem pulsus cordis debili
tans ipsū tunc applicetur ei sacculus iste ex lindōe
de grana factus cum his speciebus. ℞ specierum
electu de gemmis specierum electu de ligno aloes
specierum diambre ana. ʒ. ii. fiat sacculus vt dictū
est. Et si remaneret post predicta coartatio in
anhelitu. tunc accipiat per duas horas post cenam
hoc medicamen mihi expertum quod est mirabile
℞ electuarii dyairis descriptione Nicolai. ʒ. i. ß.
zuccari albi. ʒ. iii. aque decoctionis croci calefacte
℥. i. ß. misce et potest etiam accipi cum vino dulci
calefacto. Hec de his que stomacho conferunt et in
difficultate anhelitus tamēꝗ meliora sufficiat.

Scothomie vō et imaginationibus eius conferunt
electuaria ⁊ confectiones suprascripte ꝗ̄ plurime
vt metridati mirobalanorum kebulorum vsus d̄
quibus dictum est. Specialia vero huic dispositio
ni nonnulla experta reperiuntur. quorum primū
est hoc. ℞ macis. ℥. ß. pulueris eufragie. ℥. ii. fiat
puluis subtilis et misceantur ad inuicem et de hoc
puluere accipiatur cum modico vini vel brodii. ℈
ii. ante cibum sepe. Cum ipso enim gentes multas
a scothomia et imaginationibus multis sepe sana
ui post euacuationes. Secundum medicamen ⁊
speciale est masticatio recentis radicis yreos ali-
quanto ieiuno stomacho facta. Tertium medica
men est masticatio cubebarum. Quartum me
dicamen est aspersio bregmatis cum puluere ga
riofilorum sepe facta quando itur ad lectum.

Quintum medicamen est odoratio maiorane
sepe facta. Sextum est masticatio foliorum eius
immo et comestio eius sepe accepta.

Scipticitatē vō vētris lz cū mltis remediis curār
soleam. solū tamen tria hic conscribam que mihi
vtiliora videntur. quorum primum est puluis
iste. ℞ violarum seminis endiuie scariole ana. ℈. i
thimi epithimi ana. ʒ. i. folliculoruz sene. ʒ. iii. tar
tari. ʒ. i. ß. cinami electi. ʒ. ß. macis anisi ana. ℈. i.
fiat puluis subtilis de quo ante cibum accipiatur
a. ʒ. i. vsque ad. ii. Secundum remediuz est vsus
huius electuarii de quo ante cibum immediate ac
cipiatur coclear. ß. vsque ad. i. degluciendo ipsum
℞ mucillaginis sebesten. ℥. iii. penidiarum. ℥. i. ci
mini anisi violarum ana. ℈. i. folliculorum sene
hermodactilorum epithimi ana. ʒ. ii. ß. fiat electu
arium cum sufficienti quantitate mellis violarum
et accipiatur vt supra. Tertium remedium est
vsus harum pillularum que superfluitates flegma
ticas feces et ventositates educunt. quarum de-
scriptio est. ℞ aloes electi. ℥. ii. seminis ruthe ma
sticis cimini ameos ana. ℈. i. agarici electi. ʒ. iii.
salis indi. ℥. ß. infundantur omnia in. ℥. v. succi en
diuie per quattuor dies. deinde exponantur soli
vsque ad exiccationem ipsorum et iterum renoue
tur super eis succus bene commiscendo ⁊ fiat hoc
quattuor vicibus. De materia itaque illa fiant
pillule. de quibus vna accipiatur immediate ante
cenam et sunt valde vtiles.

Antiquū vō dolorē capitis remouere possent eūa
tōes electuaria et confectiones suprascripte. Si āt
proteruior esset dolor ille aduocans ad se medici
nas maioris efficatie: tunc applicetur alterum
istorum quattuor. quorum primum est vt omni
alterno sero per duas horas post cenam accipia-
tur. ʒ. ß. auree alexandrine cum. ℥. i. aque maio
rane. Secundum est gargarisma factuz mane
in mediis tertiis et ante cenā cum hac decoctione

℞ assari arthanite sticados pulegii epithimi yreos ana.ʒ.i.succi liquiritie.ʒ.ii.cimini anisi feniculi ana.ʒ.i.coquantur omnia in lib.iii.aque vsque ad consumptionem tertie partis et versus finem decoctionis adiungatur mellis.℥.iiii. deinde buliat vt dictum est. De hac igitur decoctione colata et calida accipiatur in os gargarizando vt dictum est. Tertium remedium speciale est caputpurgiū factum cum hac commixtione. ℞ aque sublimationis radicum yris ⁊ maiorane ana .℥.i.ʃ. zuccari albi.℥.i.ambre subtilissime trite.g̃.ii.misce ⁊ calefiant ⁊ fiant huius mixtionis tractus per nares leuissime ore prius conuenienter impleto aqua.

Quartum remedium speciale licet aliquibus videatur horrendum est odoriferum hoc. ℞ castorei electi.ʒ.i.ʃ.ruthe cubebarum nucis muscate ligni aloes ana.ʒ.i.fiat puluis ⁊ ligetur in sindone et sepe odoretur. Si autem contingat materias ad iuncturas inclinari adeo q̧ dolorem efficiant ī eis tunc dato q̧ eis conferre possint plurima eorum que scripta sunt. tria tamen spetialia remedia cō scribam. quorum primum est hoc locale quod pedibus et genibus frequenter applicetur. ℞ olei omfancini.℥.ii.pulueris sandarace.ʒ. ii.terantur diu simul in mortario et ex eis actu calidis vngantur membra. Secundum remediuꝫ spetiale est frequens fricatio iuncturarum facta cum oleo contrito cum sale quo actu calido inungantur membra velut accipiendo olei vnius anni lib.ʃ.salis.℥.i.fiat vt dictum est. Tertium remedium spetiale ē frequens ablutio cum aqua calida in qua artifices extingunt ferramenta fabrilia ex qua iuncture lauentur ⁊ bene postea exiccentur.

Dolori vero renum eius conferunt quattuor mihi specialia inuenta vtilia. Primum est vsus huius confectionis de qua semper ante cibum accipiat rotulam .i.trium aut quattuor dragmarum. ℞ seminis apii medulle granorum peonie ana.ʒ.ii.specieruꝫ electuarii lytontripon.ʒ.ʃ.zuccari al.℥.iiii.fiat confectio solida cum aqua eupatorii.

Secundum remedium speciale est vsus harum pillularum de quibus pluribus diebus continuis cum instantia doloris renum accipiantur quinqꝫ in aurora. ℞ lapidis egyptiaci lapidis iudaici lapidis spongie ana.ʒ.i.succi liquiritie sēis sparagi cassie lig.ana.℈.i.vitri combusti.ʒ.i.ʃ.fiant pilule cum succo apii ⁊ accipiantur vt supra. Tertium remedium speciale est vsus harum aquarum. ℞ aquarum yris eupatorii ⁊ acori ana p̄t.e.misce ⁊ accipiantur ex eis.℥.v.vel.vi.in aurora vt dictū est. Quartum remedium speciale est vnctio hec renibus applicanda. ℞ olei de nereiden olei de yrˢ os ana.℥.i.ʃ.granorum milii solis seminis apii rute ana.ʒ.i.granorum alkekengi.℥.i. terantur omnia simul longa contritione in mortario.deinde ex his sepe fiat yliis ⁊ renibus ⁊ toti spine inunctio cum eo calefacto ⁊ sedat dolores expellit ventositates educit harenas ⁊ lapillos ex quorum eductione tandem felicitabitur eius vita ad laudem ⁊ gloriam summi conditoris. Amen.

Nihil deficit in hoc albo.

Consilium de nocumento digitorum manus.

Impedimentuȝ debiti motus manus huius nobilis viri manifestū est. quoniam digitos manus saltem quattuor contrahere nō potest ad capiendum et tenendum ea que desideraret capere et tenere. Similiter etiam neqȝ convenienter ad extra potest extendere manum saltem digitum auricularem et annularem. Cuius quidem impedimenti motus causa est durities in cordis musculorum et in nervis totius manus quinque digitorum. huius autem duriciei causa est materierum congelatio vel induratio in predictis membris. que potuit a frigiditate fieri continentis vel medicinarum que apposite fuerunt. Et potuit etiam hec materierum ingressatio contingere ab immediata caliditate et siccitate medicinarum que resolverunt et exiccaverunt subtiliores partes materierum et remanserūt grosse taliter indurate. Unde si materie ille fixe remanebunt in partibus dubitabile est quod vir iste nunquam poterit operationes digitorum suorum motus convenienter habere. Est igitur in cura eius accelerandum cum regimine nunc sequente. Primo quidem caveat vir iste habitationem civitatis. et cameraruȝ frigidarum et habitacula ventosa et maxime a partiali frigiditate manus sibi precavere debet. immo ipsam ciroteca bene calefaciente tueri debet. In cibis vero vitet omnia que sūt viscosa grossa oppillativa et infrigidativa. velut sūt carnes grosse cutes nervi et pellicule animalium et cibos pastiles. et multam piscium quantitatem et maxime viscosorum ut anguille tince et cancri vitare debet Et caveat etiam a multo lacte et casei usu et pane antiquo combusto et azimo. et ab usu fabarum et faseolorum. Et a fructibus et herbis infrigidantibus ut sunt pira citonia lactuca bleta portulaca et consimiles. et effugiat vinum grossum nigrum et valde dulce. immo omne vinum simplex si potens est dimitti debet. nisi cum aqua refractum. Et caveat a rebus. que sua gravitate vel compressione manui applicari possent. Et caveat etiam a dormitione prolixa et maxime diurna. que est causa multiplicationis flegmatum. que redderent sanguinē grossum opillativum et resolutioni indispositum et caveat a multa quantitate ciborum et potuum in quacunque cibatione acceptorum. De reliquis deterioribus esset frequens usus aceti et acrimonium maxime citoniorum. In aliis autem regat se ut sibi placet. Pro regimine vero medicinali manus huius generosi viri. hec videntur mihi necessaria observari debere saltem usque ad decē dies futuri mensis marcii. Primuȝ est hoc. ℞ aloes infusi per quattuor dies in aqua sublimationis radicū yreos. ℥. ii. agarici turbit electorum ana. ʒ. i. ſ. hermodactillorum. ʒ. ii. masticis. ℈. i. zinziber anisi cinamomi macis ana. ℈. ſ. diagridii. ℈. ii. misceantur omnia per se subtiliter trita cum predicto aloe. et fiant pillule ex omni. ʒ. vi. de quibus iste vir omni quarta vel quinta die accipiat unam per octavam partem hore ante cenam. mundificant enim nervos stomachum et caput a flegmate apto discurrere ad nervos et cordas et implere eos.

Secunduȝ remedium est. ℞ olei de mirto olei de mastice ana. ℥. i. ſ. spodii carabe corallorum rubeorum sandarace ana. ʒ. i. masticis thuris ana ʒ ſ. glutinis carte. ʒ. vi. dragaganti gumi arabici ana. ʒ. ſ. dissolvatur gluten cum aceto nigro acerrimo et incorporetur cum. ℥. ſ. cere et versus tempus infrigidationis addantur alie species et fiat unguentum bene tenax. de quo super corio extenso involvatur tertia pars inferior brachii usque ad rasetam exclusive. Tertium principale remedium est. accipiatur frustrum lapidis molaris notabiliter in carbonibus ignitis calefactum et positum in vas aliquod et superesfundatur ei paulatine distillando quantitas unius medie libre vini albi bene potentis. et altera media lib. aceti albi acuti mixti invicem. Cum ergo elevatur a lapide ignito fumus. circunquaque manus eius in eo suffumigetur usquequo notabiliter sudaverit. tunc ergo diligenter exiccetur. et ita fiat omni mane semel. et tunc involvatur manus pelle tribus vicibus notabiliter calefacta. Quartum remedium est hoc. ℞ olei de sisamo. olei amigdalarum ana. ℥. ii. medulle cruris vituli pinguedinis tassi et anatis ana ℥. i. bdelii mollis. ℥. ſ. galbani. ʒ. x. croci. ʒ. ſ. dissolvantur gumi cum aceto albo et cum convenienti quantitate cere albe fiat unguentum molle dissolvatur itaque particula illius unguenti. super quacunque medicatione sufficiens et ex eo copiose ungatur itaque undique manus acerrto iam super apposito inferius. Et attende quod licet suffumigatio predicta debeat fieri solum semel in die. unctio tamen cum predicto unguento etiam in sero fieri debet. Ultimum remedium est hoc. ℞ gumi cerosorum. ℥. i. castorei bene pinguis galbani ana. ʒ. ii olei olivarum antiquioris quod haberi possit lib. ſ. medulle crurium vituli. pinguedinis anseris et galline ana. ℥. i. cere albe. ℥. i. ſ. croci. ℈. ii. ligni aloes ʒ. ſ. musci. ǧ. ii. dissolvantur gumi cum aceto al. demum incorporetur cum pinguedinibus. et in fine ponantur pulveres. et fiat unguentum molle. Cum ergo duodecim diebus continuaverit fumigationē et unguentum ut patet tertio et quarto capitulo tunc applicet istud ultimum usque ad finē temporis marcii iam supra dicti. His autē expeditis debet sciri de statu eius. Si enim non esset convenienter curatus iuxta vota sua. tunc provideretur sibi de his que meliora occurrerent Ad laudē dei Amen.

Consilium ad impotentiam motus digitorū manus propter incisionem manus cum ense.

Si sectio totalis facta fuerit in nervis vel cordis per quas motu voluntario moventur membra supposito quod facta fuerit sectio partialis eorum aut quorundam et nō omniū adhuc potest haberi spes de restauratione motus partialis membrorum que movebantur per instrumenta illa. Et quia nō est rationale omnem nervum vel lacertum et eius ramos esse totaliter abscisos. Ideo non sum desparatus de possibilitate cure aut saltem de magna convalescentia huius viri. Itaque procedatur in ea secunduȝ modum infrascriptum. Primo itaque abstineat ab usu pastilium et lacticiniorum ciborum leguminum piscium et omniū valde salsorum ciborum. Similiter et a multo usu potentis aceti et vini fumosi et

et vini fumosi et proprie albi et subtilis. et a fre quentia coytus. ac forti manus excercitio a frigi ditate aeris. et neque tangat aquam frigidam cū manu illa. His premissis vtatur hac euaporatio ne. nam accendat lapis marchasite vel molaris ⁊ superponatur manus distans per duos pedes ⁊ co operto membro cum lodice. i. sclauina ab ea īmo ta per vnum pedem ⁊ superfundatur paulatine di stillando vinum album subtile et fumosuꝫ mixtū cum quarta parte aceti albi et valde vsque quo cō sumatur metreta vna. i. fiala voluendo aliquando manum nunc de domestica ad siluestrem et econ uerso. Postq̄ ergo hoc factuꝫ fuerit membꝝ remo ueatur et diligēter pannis exiccetur calidis. ⁊ pa rum post diligenter invngatur cum hoc lini- mento actu calido et post cooperiatur cum lana succida bene pectinata ⁊ superponatur palma ma nus corio grosso sustentante ambos digitos lesos et leuiter cum binda ligetur et a frigore cum cō ueniendi cirotheca defendatur et ita fiat omni die bis scꝫ in mane et sero per dies. viii. continuos. cuius descriptio. ℞ olei de ben. ℥. ii. olei de costo. ℥. i. pinguedinis leonis. ℥. ß. castorei pinguioris ʒ. iiii. croci. ℈. ii. medulle cruris bouis antiqui. ℥. i pul. hermodactillorꝫ peonie sticados et abrotani ana. ʒ. ß. cere quantum sufficit fiat vnguentū me diocris viscositatis. Cum autem per dies. viii. ap plicata fuerint remedia iam predicta tunc appli cetur hoc vnguentum absque fomentatione qḋ cō uenientius est ad aperiendum vias transitus spi ritus animalium ad membra et confortat substā tiam eorum. cuius descriptio. ℞ olei nardini. ℥. i. ß. olei de euforbio. ℥. i. olei de croco et de piperi bus ana. ℥. ß. sticados arthanite piperis albi her modatillorum peonie origani abrotani ana. ʒ. i. galbani bene pinguis serapini armoniaci ana. ʒ. ii. olei d̄ terbentina. ℥. ii. cere al. ℥. i. ß. coquātur si mul gume cum oleis leui et longa coctione et pro pe infrigidationem eorum addantur pul. et fiat vnguentum de quo invngatur tota manus actu bene calido bis in die postea cooperiatur lana be ne molli et ligetur vt supra dictum est. Si igitur res bene succedat. tunc ita procedatur per duas septimanas alias. Si autem non rescribatur et aliter prouidebitur.

Consilium de impedimento motus digitorum ⁊ rasete.

Vir quidam obtulit mihi manum cuius egritudo principaliter est ablatio flexionis et extensionis totius rasete manus. similiter et et in duobus digitis manus eius dem scilicet anulari et auriculari est prohibitio motus contractiui ⁊ dilatatiui et cū cungiratōnis eorum. In reliquis autem duobus digitis scilicet medio et indice non est totalis prohibitio motus sed diminutio ita q̄ aliquantulum licet parum et de biliter per accidens scilicet per colligantiam cordarum et musculorum vicinorum qui indura ti sunt. Et est quidem dispositio ista in qua cade- rent speculationes ardue. Primo enim oportet soluere difficilimam questionem. scilicet quare cō tingit in aliquo membro auferri motum et non sensum. In quacunque enim parte eius manus sal uatur sensatio per quam discernit inter omnia ob iecta tangibilia occulte vel perceptibiliter applica ta. omne enim obiectum frigidum calidum durū molle leue graue et aliter organi sensus tactus ī mutatiui vir iste conuenienter percipit. Motus autem in predictis partibus aufertur et non nisi propter solutionem continuitatis que trāsuersalr sentit se aut musculum maiorem inferioris par tē rasete prohibetur transitus spiritus motiui a ce rebro ad neruos musculos manus. Si ergo per eā dem viam vel neruos defertur simul spiritus sen sibilis et motiuus ergo facta prohibitione motiui spiritus transitus de necessitate simul prohibetᵣ transitus spiritus sensibilis. cum sit vna et eadeꝫ numero vt supponitur. consequens autem repu gnat experientie in hoc viro quia sentit manus ⁊ non mouetur vt dictum est. Si autem diceretur q̄ nerui per quos defertur motiuus spiritus non sunt idem per quos transit sensibilis spiritus tūc facile esset soluere quomodo esset saltem appa renter. dicendo q̄ solutio continuitatis facta fuit ī neruis transitus motiuis spiritus et non in illis per quos transit sensibilis spiritus. Forte autem adhuc dicendū tenendo primam opinionem scilꝫ q̄ per eandem viam ad membra transeat vterqꝫ spiritus scilꝫ sensibilis et motiuus. Dicendum eti am q̄ licet spiritus sensibilis ad manus deferatᵣ per neruos ramificatos a 6° 7° et 8° pari neruo rum orientium a nucha vt patet ī primo Anima sorii capitulo 4° ⁊ prima primi capitulo. 5°. doc. 5ª capitulo d̄ neruis orientibus a nucha. tamen quia vltra spiritum sensibilem ad motum req ritur instrumentum voluntarii motus quod est musculus. dicendum q̄ musculus non potuit reci pere spiritus motiui quantitatem sufficienteꝫ ad dandum sibi sensum ⁊ motuꝫ sicut contingere po tuit in musculum penetrare spiritum dantem sē sum. quia spiritus sensibilis motiuo spiritu ē sub tilior. etiam quia maior est necessitas sensus in membro q̄ motus quo ad saluandum vitam q̄ niam animal est animal p̄ sēsū. Aliter autem ⁊ subtilius ad questionem respondendo dicendum q̄ et licet per eundem neruum concedatur transi re spiritum animalem sensibilem ⁊ motiuū ⁊ sec to transuersaliter i° neruo deberet auferri sensus et motus a neruo. dicendum q̄ hoc argumentum concludit de particulari sensu communicabili mē bris per neruum vniuersaliter neganda est 1ª cō sequentia. p. a. neruum transeunt simul spiritus animalis sensibilis et motiuus ergo negato illo transitu membrum priuabitur sensu omni ⁊ mo tu. Fallit consequentia eo quia ad manum non p̄ cise defertur spiritus sensibilis per neruos ⁊ mus culos sed saluatur in manu sensus per spiritum animalem dispersum in substantia cutis que est organum tactus. Preter hec autem oportebit in telligere q̄ motus a manu huius viri non auferᵣ precise per negationem transitus motiuī spiritus ad musculos manus. Non enim semper prohibetᵣ motus a membro per ablationem transitus spiri tus sed multos contingit manus non posse exple re opaꝫ motus q2 organa motus que sūt musculi corde et nerui que frequenter sunt indurata ergo flexioni indisposita. quare redduntur immobi lia. quia licet transeat aliqua particula motiui spi ritus ad membrum tamen quia spiritus motiuus

recipitur in membꝛo inepto motui pꝛopter duri
ciem ſuaʒ ⁊.talis pꝛopꝛie eſt manus huius viri
diſpoſitio. Eſt enī cōplicata ex inpoſſibilitate mo
tus pꝛouenientis ex pꝛiuatione tranſitus motiui
ſpiritus ad ipſam et ex magna duritie in mem-
bꝛis motus pꝛedictis exiſtente quā duriciē ſenſꝰ
tactus tangenti oſtendere poteſt. Et ſequitur ſecū
do ex pꝛedictis ꝙ canon curationis huius diſpoſi
tionis ſuſtentatur in tribus intentionibus. Et
pꝛima quidem intentio eſt partꝭ vel partium que
indurate ſunt rectificatio. 2ª eſt apertio viarum
per quas animalis ſpiritus tam ſenſibilis ꝙ mo
tiuus penetrare debet. 3ª eſt electio regiminis ex
parte ſex rerum non naturalium huic diſpoſitio
ni conuenietis vt nunc ſequitur. Ut igitꝛ inten
tionem pꝛimam canonice complere poſſius pꝛe-
mittendum pꝛimo ꝙ intentio in curatione cuiuſ
cunque duritici vel nodoſitatis ī muſculis neruis
coꝛdis vel iuncturis inuente perficitur duplici in
tentione ſcilicet applicatione mollificante et reuo
lutione de mollificante ad reſolutionē facta ⁊ cō
tra. Neque enim eſt rationale aliquam durificatā
partem conuenientꝛ reſolui poſſe niſi pꝛius mun
dificetur. Coꝛpoꝛa enim compacta non ſunt in
diſpoſita euapoꝛationi ergo non ſunt reſolubilia
reſolutio enim eſt hūoꝛum affoꝛiſmoꝛum 7ª co
mēto. 49º. Itaque ī curatione huius diſpoſitio
nis ita pꝛocedendum eſt ꝙ per totam vnam ſepti
manam applicentur aliqua de mollificantibus q̄
dicentur. ⁊ ſequenti ſeptimana applicentur aliqua
de reſoluentibus que tangentur. Et ita permuta
tio fiat de reſoluentibus ad mollificantia quouſqʒ
feliciterꝛ intenta curatio. Pꝛimo itaque diuerſa d
ſcribo mollificantia ⁊ poſt illa non nulla deſcribā
reſoluentia. Mollificans ergo de numero debiliū
eſſet vt acciperentur folioꝛum violarum folioꝛuʒ
malue maioꝛis quam Auicena nominat cubeʒe ⁊
vulgus nominat ipſam roſam maluam ana. ℳ.
iiii. p. anatis. ʒ. i. coquantur ī lib. 50. aque vſqʒ ad
conſumptionem tertie partis. Secunduʒ mol
lificatiuū potentius illo eſt hoc. ℞ ſe. lini fenugꝛe
ci ana lib. i. folioꝛum ſaponarie maioꝛis lib. 5. co
quantur in aqua vt pꝛius dictum eſt. Tertium
mollificatiuū et melius pꝛedictis eſt hec. ℞ radꝭ
altee lib. ii. radꝭ enule lib. i. amboꝛum recentium
coquantur in quantitate aque pꝛeſcripta cum lib.
quattuoꝛ ſappe. Quartum mollificatiuū et om
nibus pꝛedictis potentius eſt hoc. ℞ gꝛanoꝛum
ſiſami lib. ii. medulle cruriſ bouʒ antiquoꝛum. ʒ.
iiii. bdellii mollis et ſubalbidi. ʒ. ii. coquantur in
lib. 50. aque vel 10. vini dulcis vſque ad conſump
tionem tertie partis. Quintum mollificatiuū
eſt emplaſtrum de mucillaginibus maioꝛis de
ſcriptionis et pꝛopꝛie inuentum a Meſue in an
tidotario diſtinctꝭ penultꝭ. Sextum mollificati
uum et potentius omnibus pꝛedictis eſt poſitum
ab Aliebṫte 8º pꝛactice caº penultimo ſecundum
hunc modum. ℞ ſe. ſiſami et lini ana lib. i. helbe
he et eſt fenugꝛecum lib. 5. terantur omnia et co
quantur cum vna pingui cauda arietis minutim
inciſa. et in hac decoc. ſepe in die infundantur ma
nus pacientis. Intelligo autem per caudam arietꝭ
pꝛopꝛie de roma. talia enim animalia habēt cau
dam valde magnam et pinguem cuius pinguedo
quaſi ſupꝛemum obtinet in mollificando. Et me
moꝛa ꝙ hoc vltimum mollificatiuum cum quarꝛ
to pꝛecedente multum excellenter conferre vidi ī
diſpoſitione conſimili. qðcunque ergo hoꝛum eli
gatur ipſoꝛum decoctio mediocriter calida accipi
aturꝛ et in ipſam quatter vel quinque vicibus ī die
manus vſqʒ ad medium bꝛachium infuſa teneatꝛ
plana tamen appodiata ſuper fundo conche lince
et nº pendens ad infra. Poſtq̄ ergo manus fue
rit ab infuſione extracta ⁊ decenter exiccata invn
gatur aliqua trium vnctionum ſequentium medi
ocri caliditate calefactarum et poſtq̄ pervncta fu
erit manus tunc veſtiatur lana ſuccida bene car
pinata calefacta. aut ſaltem cooperiatur leui pelle
vulturis decenter elaboꝛata. Sunt autem pꝛedic
ta mollificantia tria. quoꝛum pꝛimuʒ eſt famoſū
et autenticum ab omnibus ſcilicet pinguedo ſepa
rata ab integꝛa vulpe per decoc. in aqua. Secū
dum mollificatiuum eſt potens pinguedo dabaon
de qua habetur 22ª tertii in cura doloꝛum iunc
turarum durifactarum. Eſt autem dabaon vulpiſ
ſilueſtris quam ytalici taſſuʒ vocant cuius pingue
do magnifice lenitiua eſt. Tertium mollificati
uum potēs eſt vt accipiatur butiri recentis. ʒ. i. pi
guedinis anatis et pꝛopꝛie femine coquantur et
diſſoluantur in lib. iii. lactis Iuuēce vſque ad con
ſumptionem tertie partis. In hac ergo materia
mediocri caliditate calida infundatur lana ſucci
da ex qua totum membꝛum cooperiatur et ligetꝛ
Poſtq̄ autem pꝛedictoꝛum mollificatiuoꝛum
applicatio fuerit condecenter facta tunc tranſeun
dum eſt ad reſolutiua que cum hoc ſunt mollifica
tiua ſicut et pꝛedicta mollificatiua non euacuantꝛ
a reſolutione. De famoſis gº reſolutiuis auten
ticis et expꝛtis eſt cerotum diapente quod lenit
duritiem et nodoſitatem neruoꝛum et articulo-
ꝛum. Secundū reſolutiuum foꝛtius pꝛedicto
eſt cerotum alexandꝛinum deſcriptione ſecunda
que ambo legātꝛ a Meſue diſtinc. penultima
Tertium reſoluens pꝛedictis foꝛtius ē emplaſtrū
de mucillaginibus diaquilon nominatum deſcri
ptione minoꝛi ſua vt ſupꝛa et pꝛopꝛie cōfoꝛtatū
cum ſubſcripta pꝛopoꝛtione armoniaci mollio
ris. Quartum reſolutiuum ingenioſe inuentuʒ
eſt ſuffumigatio cum lapide marchaſite per hunc
modum fienda. accipiatur fruſtrum magnum lapi
dis marchaſite et eſt lapis molaris rubeus cum qº
feramenta accuuntur. calefiat ergo vehementer ī
igne et tunc membꝛum nudum ſuper alio lapide
ſituetur adeo diſtantꝛ ꝙ nō ledantur ab igne. Ac
cipiatur ergo vini albi vetuſtiſſimi lib. i. aceti acu
ti lib. 5. et lenta diſtillatione ⁊ paulatine ſup igni
tum lapidem effundatur ita vt vapoꝛ inde eleua
tus in manum recipiatur circunquaque invelu
tam et coopertam panno gꝛoſſo per pedalem mē
ſuram a manu diſtantem. Si bene conſideras mi
rabile fuit hoc ingenium ſapientum. a tali enim
caliditate et actuali et potenciali etiam actu cali
dis et partium acutarum aceti vehemens fit im
pꝛeſſio caliditatis in membꝛum induratum ⁊ ace
tum inter reliquos liquoꝛes pꝛeter oppob. ē ſub
ſtantie leutomeri. i. penetratiue magis. quare po
tenter agit ī membꝛum rarefaciendo ipſum leni
endo incidendo et reſoluendo. ad qð excellentꝛ ad
iuuat vigoꝛatio caliditatis in vapoꝛe illo que fit
pꝛopter reflexionem vapoꝛis a panno ſuperueni
entem. Et nota ꝙ hoc ingenium in apoſtemate ʒe
phiretico et nodoſitatibus iuncturaruʒ ſollenniꝛ

me linit. Quintum resolutiuum et proprie de simplicibus et per me expertuz ẽ vt accipiatur sa ponistica maior vel saponaria dicta. et est planta a terra eleuata per mensuram fere brachii cuius stipes nodosus est et concaua folia habens soli da ⁊ densa viridia ab albedine refracta et florem producit arcuatum in superiori parte colore ru- beo claro ab albedine refracto et suauiter aroma ticum. Cuius folia si confricentur pingui humi ditate leniunt membra lenitione consimili sapo ni. et propter hoc saponistica plãta dicta est. ⁊ cre didit famosus peregrinorum nominuz expositor medicinalium Symon ianuensis ipsam esse spe ciem artanite. licet ego inueniam discordiam inẽ ipsum et Dia. quem sepe allegat ⁊ tu lege ibidem qualitercunque igitur intelligas experientia lon ga innotuit mihi q̃ si conteratur hec planta et ex primatur succus in quem actu calidum infundatẽ lana et applicetur membris induratis multũ mi rifice mollificando aufert ⁊ resoluendo. Sextũ resolutiuum et potens est succus marelle vel ma tricarie maioris eodem modo applicatus. et est planta quã Auicena 2° can. nominat vaien. Hec mihi videntur sufficere satis pro complemento in tentionis prime. Iam autez oportet peruenirẽ ad intentionem secundam ĩ qua consistit curatio huius dispositionis ingenter scilicet ad apertõnẽ viarum per quas spiritus motiuus conuenienter penetrare possit ad membrum. Similiter etiam ad aptionem pororum neruorum et membrorũ motus nec non et ad apertionem viarum p quas nutrimentum penetrare possit ad membruz. q̃re oportet eligere instrumenta apertitiua originis neruorum et cordarum et lacertorum. Simil'r oportet aperire arterias per quas vitalis spiritus conuenienter membri calefactiuus penetrare po ssit. sicut etiam oportet apertas efficere venas ita vt materia nutricationis in conuenienti quanti tate recipiatur in membro. De numero ergo eoꝝ que aperiunt opillationes neruorum de interius exhibitis et simplicibus primum est ciclamen et est malum terre. ab italicis nominatus panis por cinus. cuius aqua sublimationis omnes opillatio nes tam arteriarum q̃ venarum et cerebri et co latorii eius et neruorum aperit. et fricatio cum pul. eius facta cum fece olei liliorum alboruz om nes nodositates et duricies a membris aufert.
Secunda medicina de expertis ad hanc intentio nem est frequens reiterata inunctio membrorum compactorum et opillatorum cuz pul. piretri bu lito cum oleo de quo dixit Serapio ĩ aggregato re capitulo de machitera. i. de piretro. confert ami ssioni sensus et motus. et posuit h° verbum auc. de simplici medicina. Dya. vero tertio de simplicium de ipso dixit q̃ iuuamentum eius in h° ẽ maximũ et est planta. c. ⁊ s. in tertio. licet quidam audaces non bene intuentes crediderunt ipsam esse fri. et accidit eis hic error. quoniam ipsa est stupefactiua vnde. A. 2° can. ca° 2° de carton qd est dixerunt q̃ est piretꝝ ⁊ ipsum est stupefactiuũ. Soleo autẽ accipere olei oliuarum antiqui lib. s. pul. piretri ʒ. i. terantur diu in mortario. deinde lento igne buliant vsque ad consumptionem tertie partis. Tertium medicamẽ vtilissimũ ad leniendum ner uos induratos et aperiendum eos est galbanũ qđ est gumi ca. i 2° ⁊ exiccatiz ĩ tertio. Cuius virtus ẽ lenitiua et resolutiua carminatiua ventositatum vt 2° can. in areola operationum ⁊ proprietatũ et confert lassitudini et alcuzet et spasmo lacerto rum. Dissoluo autem ego. ʒ. s. galbani cũ oleo an tiquo iam dicto. Oleum enim antiquum est ita di ssolubilius. sicut recens est dolorum mitigatiuuz 9° de ingenio sanitatis capitulo tertio ꝑ vnam cõ parationem. Quarta medicina ad hanc ĩtentionẽ est dibich glandium et est viscus quercinus qui secundum Auicenã ca. est in fine tertii et sic. ĩ pri mo. licet Serapio posuerit ipsum precise in secũ do. Et dixit Auicena de eo q̃ dissoluatur cum eq̃ li portõe sui resine ⁊ cere. exẽpli gratia oĩm ana ʒ. i. et confricentur ex eo membra egrotatiua. re soluit enim ⁊ lenit omnez duritiem in iuncturis et extrahit humiditates a profundo cum violẽtia non tantum grossas sed etiam subtiles. Quin ta medicina optime lenitionis ⁊ resolutionis ẽ bdellium quod est gumi palmarum siluestriũ tri plex inuentum ab auctoribus scilicet mechum iu daicum et siculum. mechum vero ponunt omnes fere frigide complexionis et sicce. non exprimen tes tamen gradum. iudaicuz vero posuit. Aui. ca. i fine primi et de gradu siccitatis eius tacuit. Si culum vero bdelium posuit siccius omnibus aliis Serapio vero audacter posuit ipsum ca. et sic in secundo. quicquid tamen sit ipsum tamen confert spasmo et duricici neruorum et congelationi ⁊ p prie coctum cum oleo vt prius dictum est. Atten dat tamẽ opator q̃ nõ accipiat bdeliũ antiquum quoniam ipsum priuatur lenitione. vnde secundo canone inquit Auicena. quoniam cum ipsuz anti quatur egreditur de lenificatione ad exiccationẽ quoniaz tempus exiccat ipsũ. Preter hec autẽ simplicia medicaĩa tria composita magnifice vti litatis ad hanc intentionem subiungo. quorum primum est compositum. Rasis mea cotidi ana experientia multotiens verificatum positum ab eo in diuisionibus 4° capitulo prope finem. cu ius descriptio per me rectificata est per hunc mo dum. ℞ fenugreci amigdalaꝝ a. armoniaci b. le lii olei liliorum al. lento igne buliant omnia vsqz ad formam vnguenti deducta. Intelligo autẽ ego amigdalas amaras oleum ipsarum. et aliquando loco olei posui gumi ipsarum. Secundum com positum eodem loco acceptum. penultimo capitu lo. ℞ cere citrine. olei de lilio adipis anatis et gal line medule cruris vacce ana. ʒ. i. mucillaginis se. lini. ʒ. ii. lento igne coquantur et dissoluantur si mul et fiat vnguentum. Et nota q̃ posui ceram ci trinam. quoniam ipsa est maioris lenitionis ⁊ re solutionis q̃ cera alba que propoleos nominatur
Ultimum compositum est de meis ⁊ meo iudi cio predictis efficatius ⁊ est hoc. ℞ armoniaci gal bani bdellii pinguioris ana. ʒ. i. oppoponacis. ʒ. s. fecis olei yrini fecis olei liliorum al. pinguedi nis tassi anatis medulle crurium boum ana. ʒ. s. ꝑ ine electe. ʒ. vi. croci. ʒ. i. cere citrine. ʒ. i. s. dissol uantur gume cum aceto forti. deinde coquantur simul lento igne preter crocum qui poni debet ĩ fine coctionis. Cum ergo omnia cocta fuerint lẽ to igne buliant in lib. i. succi vel mucillaginis fe nugreci vel in lib. s. succi vel mucillaginis grano rum sisami vsque ad consumptionez. excellen ter enim leniendo resoluit omnem materiam cõ pactam in iuncturis et vbique corporis. Cum g°

hec fuerint secunda septimana. approximata sup membro tunc fiat reuolutio de his resoluentibus ad lenientia descripta vt iam dictum est. At vero iterum si volueris aperire opillationes arteriarum et venarum vt recipiatur vberius in membro spiritus vitalis et sanguis congrua pro nutricatione membri. tria sunt sollemnia aperientia. quorum primum est vt accipiatur notabilis quantitas succi yposelini et est apium siluestre. licet eque bene valeat vt apium domosticum. Secundum per me expertum est frequens mediocris cum inunctione olei nardini. cuius laudes ingentes quere ab auctoribus hic propter breuitatem non positas. Tertium aperiens et potenter attrahens nutrimentum ad omne membrum marasmatum et consumptum est emplastratio membri cum pice mediocriter bulita. cuius laudes a Ga° quere 9° de simplici medicina capitulo de impinguandis membris consumptis. et vniuersaliter omnes auctores in hoc sunt concordes. Ego autem dulcius procedens soleo frequenter facere inungi membrum cum oleo calido sublimationis picis et inueni in eo iuuamentum excellens vt paulo ante apparuit in Corradino cuius totum crus a genu inferius vsque ad plantam pedis consumptum erat et induratum et fuit reductum ad notabilem conualescentiam. Itaque fuit et est potens ad progressiuum motum vt manifestum est. Taceo hic fricationes pannorum calidorum applicationes euaporationum cum aqua calida membris applicatarum. ventosarum sine scarificatione mediocriter attrahentium applicationem. et alia his similia que sunt omnibus nota. Superest autem nunc transire ad regimen per res non naturales eligendum. Itaque membrum suum custodire debet ab aere frigido ab omni humiditate auentitia et super ab aque effusione vel contactu et ipsum cirotecis bene calefacientibus coopertum tenere De secunda re non naturali euitet cibaria et potus omnes neruis nociuos. de quorum caueat comedere bletam que omnino omni neruoso membro est nociua. et effugiat vsum azimi panis et valde cocti et cibos omnes pastilles et pisces viscosos et cibaria omnia vehementer exiccantia vt salsa vel cum multis aromatibus cocta. Et specialiter dittamnum omnium leguminum vsum. Et vinum eius sit album colore substantia subtile et bene clarificatum. potentia vero minus quam mediocre. aut si fumosum fuerit frangatur cum aqua precocta et proprie de cisterna. Exercitium non est conueniens et pro prie magnum et longum ne ponat materias in motu fluxus ad membrum. lenis tamen fricatio ab humero vsque ad rasetam inferius trahendo conueniens est. Si vero exercitium toti corpori administretur nullum est ei conuenientius quam motus progressiuus satis lente factus. Et de his que motui attinent euitet omnem stricturam vel compressionem vel grauitatem super membro cadentem vt non fiat prohibitio transitus nutrimenti et spiritus ad membrum. Similiter in modo cibationis sue caueat a repletione ciborum magna ne calorem naturalem per modum alicuius suffocationis debiliter sed conuenientius est ei partius comedere quam appetitus expeteret. Pro accidentibus vero anime euitet omnia que vehementi agitatione possunt facere fluxum humorum ad membra. De vltima vero re non naturali omnino recedat a dormitione mediocri. ad augmentum et eius conuenientius est ei quam in vigiliis augmentum efficere. quoniam in somno melior fit digestio vniuersalis et particularis et nutrimentum amplioris quantitatis ad membra macrefacta effundi potest tempore dormitionis quam vigiliarum. sicut enim per somni applicationem fit innati caloris reciprocatio de exterius ad intra Ita econtra fit eorum de intus ad extra per vigilias expansio. Non ergo eque bene nutrietur membrum deficiente caloris naturalis conuenienti applicatione ad delegandum apponendum vniendum et assimilandum membro nutrimentum et cetera.

Consilium de stupore in extremitatibus digitorum manus et tremore totius brachii cum spasmo motu eiusdem et capitis sermonis ablatione et sensuum interiorum et tussi et aliis.

Dispositio huius nobilis multis egritudinibus et accidentibus complicata est. quorum quodlibet maxima consideratione indiget. Primum est stupor in extremitatibus digitorum manus dextre. Secundum est tremor illius et totius brachii vsque ad caput. Tertium est spasmosus motus totius brachii et dextre partis capitis Quartum est ablatio sermonis voce tamen adhuc remanente. Quintum est ablatio operationum sensuum interiorum omnium post illum motum spasmosum. Sextum est tussis molesta cum multitudine sputi grossi viscosi mali cum labore expulsi. Septimum est dolor circa regionem vmbilici sepe eueniens vsque ad inguina extensus et superioribus etiam partibus vsque pectus communicatus. Alia vero iterum accidentia quedam eueniunt de quibus non debet esse magna sollicitudo. Et quia omnia prefata accidentia difficilia sunt et suspecta non est possibile bene consulere nisi ipsorum aliquod fundamentum theorice inuestigetur ex quo modus curationis clarius elicietur et salubrius. Videtur autem ex narratis omnium horum accidentium causam principalem esse malam complexionem cerebri frigidam et humidam cum materia flegmatica lubrica satis et aquosa descendens a cerebro per nucham que opilat vias noni paris neruorum a nucha orientium per quos datur sensus manibus vnde cum opillatione incompleta vias illas claudat adhuc aliqua pars sensibilium spirituum transit quare saluatur sensatio aliquanta. Si enim materia complete opillaret a manibus sensatio totaliter aufertur. Adhuc etiam hec materia vias octaui paris neruorum a nucha venientium semi complete claudit. quare adhuc saluatur motus licet exiguus. per eos enim neruos motus manibus datur sicut per predictos sensus vt prima primi doc. prima. summa tertia. et primo Almansoris quarto capitulo colligendum. Hoc igitur accidens non parum suspectum est. quia causa est in cerebro. quia ad ipsum sequitur tremor et spasmus quare necessitat epilensiam aut appoplesiam vt secunda tertii capitulo 9° colligendum. Tremor autem qui est secundum accidens accidit propter debilitatem virtutis sustentatiue neruorum et multitudinem materierum grauitatiuarum. vnde partim vincitur natura a materia. partim autem materia a virtute vnde accidit passilitas quasi pugne inter

sustentantem naturam et grauitatem materiam
licet in pugna finaliter vsque nunc obtinuerit vir
tus secundum narrata. Non eni perseuerauit tre
mor immo aliorum accidentium semper remo
tione euanuit. de ipso tamen non leuiter dubitā
dum est. Nam si fixus fieret significaret magnaꝫ
frigiditatem in neruis et spiritibus ⁊ talis in se-
nibus medicamine non remouetur secūda tertii
5° capitulo colligendum. Catarrum huius viri ca
lidum et acutum ēe multis comunibus facile per
suaderi posset. sed ipse eger tactu manifeste perci
pit salsedinem caliditatem et mordicationem et
nocumentum etiam ex vsu calidorum. cuius quid
regimen minus difficile foret nisi temporis lon
gitudo ⁊ mala dispositio complexionalis immo ⁊
compositionalis pectoris que ex dscensu materie
ad ipsuꝫ acquisita est obuiarent. Materia ergo il
la subtilis lubrificatiua que fluxit ad pectus ibidē
fixa mollificat panniculos et ligamenta pectoris
et secundum multas partes in ventositatem con
uersa causa fuit arcuationis costarum et gibbosi
tatis earum. Ipsa etiam materia ibidem tempo
ris diuturnitate spissior facta pulmoni diafrag
mati immersa nocumentum in anhelitu continu
um et manifestum facit. Ex quibus clare satis re
gimen huius nobilis elici potest. qd duas pricipa
liter intentiones includit. Prima quidem est ma
teriam a cerebro continue fluentem abscindere.

Secunda vero nocumento anhelitus et pecto
ri prouidere. Et vtraque quidem intentio du
plici regimine compleri debet scilicet non natura
lium et medicinalium. regimen autem non natu
lium primo rectificandum est.

Capitulum secundum de cura per dietam.

Euitet itaque stationem in aere frigido multum
nebuloso ventoso et humido. Euitet stationes et
cameras locis humidis fontibus et fluuiis proxi
mas. similiter etiam septentrioni et meridiei de
tectas. Fugiat etiam aerem extensiue ca. et sic. Et
in sūma aer et domus tēpati quantum ē possibile
in qualitatibus eligantur. licet enim rationali iu
dicio ex canone curationis eius et preseruationis
ad frigiditatem inclinatus eligi deberet. antiqua
tamē debilitas cerebri et pectoris disponit ad pa
ti a cuiuslibet qualitatis excessu. Si tamen ad ali
quod extremitatum inclinari oportet. securius ē
ad ca. ⁊ s. aliqd transire ꝙ ad oppositas. De anne
xis vero aeri caput suum mediocriter infulis et
biretis in nocte custodiat. pelles igitur de vario i
ter alias meliores erunt. bireta etiam leuia pāno
ex grana tincto fieri debent. vestes autem omnes
collum et pectus stringentes ne anhelitu noceant
etiam suo tempore frigore diligenter et humidi
tate teneantur. In somno autē nocturno tempus
notabile ponat. per hunc enim digestio in cereb°
melior efficitur et humectatio aliquanta acquirit
Uigilie licet exiccando conuenirēt. quia tamen d
bilitatem augent spiritus consumunt et anima
les virtutes extermināt non conueniunt. Som-
num autem diurnum quantum est possibi-
le euitare oportet. quandoqꝫ tamen propter vigi
lias nocturnas et gratia restaurandi virtutes cō
cedi potest. et tunc fit a prandio distanter per du
as horas. et dormiens sedeat super catedra eleua
to capite et non flexo super anteriori vel posterio
ri parte sed super lateribus et neque spacium ho

re medie ꝯnius aliquo° pertranseat. Exercitium
autem ad materierum consumptionem in hoc ca
su conueniens esset tamen propter virtutis debi
litatem exercitia fortia euitanda sunt. et tempe
ratum itaqꝫ fieri oportet exercitium. ipsum eniꝫ
calorem innatum excitat. virtutes roborat. super
fluitates ad regiones conuenientes impellit ⁊ ad
consumptionem facit residui. tantū igitur exer
citetur leuiter ambulando vt eques vl' pedester ne
membra grauentur. Ita vt quasi sudor prouocet
deinde quiescat. hora exercitio conuenientior est
cum cibū a stomacho descendisse cognouerit. reli
quum autem in quiete tempus expendat. loco ta
men exercitii dū fieri non potest fricationes val
de conueniunt et fiat ante cibum per duas horas
cum manibus vel pannis calidis mediocriter fri
cando et incipiendo a genu vsque ad cauillas ped
Deinde a radice coxaruꝫ vsque ad genua 3° a loco
cinguli vsque ad nates. 4° ab humeris vsque ad
caudam fricationibus mensura sit vsque ad mem
brorum rubificationem manifestam. Inanitio
nem autem stomachi multam et longam euitare
oportet ne epar et stomachus in flegmata necessi
tatem addant in corde et anhelitus angustiam fa
ciant et caput nimium euaporando repleant et i
flamment. talis enim abstinentia in frigida cau
sa conueniret magis. non propter hoc tamen ma
gnam resolutionem stomachi et totius credat esse
proficuam. Comedat igitur quantum sibi satisfa
cere ad vitam et robur virtutis percipit. Si ta
men ad excessum inclinare debet minus malum
esset modicum in cibis minorando procedere ꝙ
augere. Si tamen quandoqꝫ stomachi repletionē
et totius ventris perciperet ad minus euacuatio
nem prouideat cum hoc clisteri. ℞ foliorum mal
ue mercurialis et violaruꝫ ana. M. i. fenugreci se.
sisami rad altee ana. M. ʃ. omnia coquantur iux
ta consuetudinem. et huius decoc. ℞ ciatos. iii. in
estate olei violarum. ℥. iii. zuccari ru. ℥. ʃ. cassiefi
stule. ℥. ʃ. salis. ʒ. iii. vitellum vnum oui et fiat cli
stere. In yeme vero. ℞ olei amigdalarū dulciū. ℥.
iii. benedicte yere ana. ʒ. ii. cassiefistule. ℥. ʃ. misce
Ad mundificationem vero superioris ventris et
diuersionem a capite in yeme conueniunt pillule
d yera. S. sumendo ex eis. ii. vel tres bis in septi
mana vel semel. Uel accipiendo pillularum istaꝝ
quaꝝ magis placet vnam per mediam horam an
te cenam in septimana bis. ℞ aloes succotrini. ℥.
i. infundatur per dies octo in aqua violarum dei
de soli exiccetur et addatur sandaloꝝ r. u. ʒ. i. ma
sticis. ʒ. ʃ. ⁊ fiat pillule vi. p qualibet. ʒ. De acci
dentibus anime euitandi sūt excessus omnes. om
ne igitur quod spiritus mediocriter mouet ⁊ dila
tat ⁊ accētrat conueniēs ē. que vero spiritus ⁊ calo
rem repēte mouēt trahunt ⁊ sepultos tenēt ei dis
conueniunt. quare superflua leticia risus tristicia sol
licitudo ⁊ ira dolor ⁊ similia fugiantur. Coytus
autē vsus huic dispositioni magnifice nocet. con
ceditur g° rarissime ⁊ ad plus i septimana semel
⁊ maxime cum stomachus iā digesserit ⁊ corpus
post somnuꝫ robustum satis ꝑcipietur. hora tamē
qua materia exuberant fluit ⁊ asmatis instantia
vehementissime molesta omnino a coytu dīstēduꝫ
ē. In cibis autē diligēt attēdere oportet. q enim
fortasse capiti conferrent pectori vero multuꝫ no
ciua forēt. quare abstineat ab omnibus ventos

et euapozabilibus et maxime calidis valde et fri
gidis vt a melle lacte leguminibus fructibus coz
ruptibilibus vt cerasis auelanis piris nucibus. ab
stineat etiam ab acutis vt pipere croco zinziber̄
aloe cepe porris eruca sinapi ⁊ similibus. abstine
at etiam a viscosis vt pastilibus piscibus animali
um pedibus ventribus ⁊ capitibus. Caueat etiam
omnino a sale ⁊ a salsis cibis. Euitet etiam acria
aceti ⁊ acetosorum frequentez vsum. Comedat er
go panem bene fermentatum plusq̄ communis
fermenti recipientem. Bracetellos autem ⁊ laga
nas ⁊ placentas ⁊ similia dimittat. Et si aliquan
do vteretur placentis cuz penidiis preparatis sū
me conferret. Carnibus vtatur pullinis vitullinis
edinis castrati iuuenis ⁊ agni annualis leporinis
capriolinis ⁊ auium minutarum fasiani perdicis
anatinis vero vtatur raro. ⁊ magis conueniūt eli
xe q̄ assate. licet quandoque semielixe per assatio
nem complete cocte sine lardellis approbentur.
De herbis conueniūt blete borago buglos magis
spinachie lactuce malue frequenter in cibo cocte
atriplices ⁊ portulace cum bono brodio cucur. be
ne preparate. caulium vero brodium cum bonis
carnibus optimum est. Cicerum ru. brodiuz se
pe laudo ⁊ granum quandoque quia pulmonez cō
fortat. Olera vero calida vt saluia rosmarinus h
pillum menta petrosellinum ruta abrotanum.
De fructibus vero euitentur nuces castanee. pira
poma cerasa non dura et pauca quandoque donat
Ficus etiam recentes comedantur. Similiter pe
pones dulces ⁊ angurie temperato vsu. Amigda
le etiam recentes ⁊ sicce ⁊ vue passe maiores ⁊ mi
nores preter cibibū. vue etiam recentes ⁊ dulces
conueniunt ante cibum. Persica vero accipiantur
⁊ ante cibum semper melius. licet si quandoqz acci
piantur post non esset error magnus. Pruna eti
am bene matura in mane per tres horas āte prā
dium sumpta placent. similit̄ granata dulcia lau
dantur. musa nulla vero fugiātur. Dactili vero
quia materiam ingrossant ⁊ pectori conferunt sit
laudata. ⁊ similiter grana pauca cum aqua calida
bene cocta pistachie etiaz bona sunt. Et iuiube be
ne mature ⁊ mora etiam. Citonia etiaz post cibū
cocta sunt bona. cruda vero nullonodo. Sorbe ve
ro ⁊ mespile post cibum rationali iudicio conueni
rent capiti. sed quia pectori nocent dimittant̄. Ci
trum vero arantia et fructus ⁊ olera omnia acria
fugiantur. raphanuz fungos euitet. Sapores om
nes agresta ⁊ aceto conditos in quibus ol'cedo vin
cat interduz approbo. Cappares autem ⁊ oliuas ⁊
reliqua salsa condita vitupero. Napos autem ⁊ ra
pas laudo quandoqz in ferculis ⁊ in igne coctas et
conditas sicut preparari solent. Oua autem quia
pectori tussi ⁊ raucedini vocis ⁊ caliditate conue
nientia sunt maxime sorbilia ⁊ in aqua cum corti
ce cocta. eorum tamen vsus euitari debet. quādo
accipiantur medicine calide nec a stomacho fuerit
deposite. corrumpuntur enim de facili ab eis et
euaporant capiti. Lac vero quia confert tussi ⁊ ex
tenuationi proprie caprinum ⁊ azininum videt̄
conueniens. quia tamen vniuersaliter nocet habē
tibus capita debilia secundum A. ideo non sit ei
vsus et maxime frequens. confert autem si accipi
tur pectori magis q̄ stomacho ⁊ capiti. Caseus au
tem non valde antiquus frangibilis nō salsus post
cibum quandoqz acceptus conuenire videt̄. Mel

autē ⁊ si medicīa pectoralis optima ponatur esse
quia tamen capiti non videtur esse conueniens di
mittatur. ipsius enim comestio facit possidere ab
lationem rationis subito. Aqua vero mellis maxi
me in yeme bene placet mihi ⁊ maxime si fieret
ex decem partibus aque ⁊ vna mell' vsque ad con
sumptionem tertie partis ⁊ loco vini. zuccaruz au
tem vniuersaliter sibi conuenire potest vntamē
si assumitur maxima existente siti ⁊ cuz amaritu
dine oris non confert. ⁊ proprie quādo stomachus
colericus esset plenus. ipsum enim ledit ꝓptea qz
ad coleram conuertitur 2° can. De confectionibus
laudatur confectio de pineis. de phisticis de amig
dalis penid marzapam ⁊ coriandꝝ preparatum
pauco zuccaro confectum ⁊ proprie post cibum ac
ceptum. prohibet eniz vapores colericos ⁊ flegma
ticos caput ascendere 2° can. De vino vero eligat̄
vinum album dulce aromaticum subtile medio-
cre in fortitudine qd cum aqua confractum conue
nientius est. et sit aqua clara subtilis leuis cruda
⁊ si nō habetur bona coquatur simpliciter. Lauda
rem autem maxime vt cuz granis masticis coque
retur duobus aut tribus. Aqua vero ordei cuz zuc
caro al. conuenientior est potus q̄ esse possit. simi
liter ⁊ iuscula ordeacea elegantiora sunt in hoc ca
su omnibus aliis ⁊ proprie cum penidiis. Uinum
etiam prefatum sit rubeum subtile ⁊ non turbidū
⁊ si dulce inueniretur non minus albo conueniēs
esset secundum rationem. hoc quidem regimen nō
naturalium quia materiei catarrizanti aduersat̄
⁊ pectus respicit ⁊ virtutem duas premissas intē
tiones complet si diligenter prospicias. Complet
similiter intētiones illas regia medicinalia mul
ta ⁊ diuersa inter que quantū expediet ordo poet̄

Capitulum secundum de cura p medicialia.

Primo quidem intendatur diuersioni materieꝝ
a capite ⁊ pectore cum fricationibus precedenti
ca° positis. Item cum ligaturis sepe factis in ma
ne et ante cenam super cauillas pedum ⁊ brachio
rum ⁊ super genua ⁊ cubitos p duos digitos. Itē
cum appositione ventosarum siccarum super pul
pis tibiarum interius ⁊ super natibus ⁊ hora ea
dem. Item sepe abluendo pedes ⁊ coxas cum aqua
decoctionis foliorum salicis vitis ⁊ saluie ⁊ maio
rane vel camo. Item cum clisteribus precedenti
capitulo positis ter vel quater i septimana hora
sua sumptis. Secūdo intendatur euacuationi mi
noratiue accipiendo semel in septimana. ℈. ii. ha
rum pillularum. ℞ pillularum de yera simplici
de reubarbaro ana. ℈. i. pul. violaruz grana. viii.
fiant pillule cum sirupo violarum. Item. ℞. man
ne. ℥. i. cassie fistule extracte cuz aqua ordei. ℥. i. su
mantur in mane. Item. ℞ diaprunis. ℥. i. manne
ʒ. x. accipiantur cum aqua ordei. Item. ℞ penidia
rū violarum ana. ʒ. vi. reubarbari electi. ʒ. ſ. succi
sy. ros. ʒ. ii. accipiantur i. mane Itē. ℞ p. assaieret
℈. ii. sandaloꝝ ru. violarum ana. g̅. vi. ⁊ accipiant̄
vt supra tertio intendatur digestioni materieruz
⁊ p hoc. ℞ sy violarum. ℥. i. sy. iniubini. ℥. ſ. aque
ordei. ℥. iii. misce ⁊ accipiātur sex diebus. Alius
sy. ℞ sy nenufaris. ℥. i. sy. violarum. ℥. ſ. aque or
dei. ℥. iiii. misce ⁊ iste melior esset in magno calor̄
⁊ vigiliis. Alius sy. et melior stāte fluxu. ℞ sy. de
papauere. ℥. i. sy. de prunis. ℥. ſ. aque violarum. ℥.
iii. misce. Quartus sy. vbi magna intentio esset
ad pectus. ℞ sy. de liquir. ℥. i. sy. de prunis. ℥. ſ.

aque vngule caballine ⁊ borraginis ana.℥.i.ß.miſ ce. Quintus ſy. aggregans intentionē ad vtrū qʒ.℞ ſy. violarum de papauere ⁊ liquir̄ ana.℥.ß. aque altee capi.ve. ⁊ violarū ana.℥.i.ß.miſce. Sextus ſy. yemali tempore conuenientior.℞ ſy. de praſſio vel de iſopo.℥.i.ſy.acetoſi ſimplicis.℥. ß. aque bugloſſe altee et violarum ana.℥.i.miſce. Quilibet horum ſiruporum accipiatur ſex vł ſep tem vicibus per nouem horas poſt cenam et diffe ratur prandium horis quattuor. Aſſumptis ſy. purgetur cum ſequentibus.℞ pillularum de reu barbaro maiorꝝ.ʒ.ß.pillularꝝ de agarico.℈.i.pillu larum cochiarum.℈.i.tertiam partem fiant ſex ⁊ accipiantur hora preſcripta abſtinendo a cibo ſecundum conſuetudinem. Alie pillule.℞ pil- lularum aurearum.ʒ.ß.pillularum de agarico.℈. i.miſce. Alie pillule.℞ pillularū de yera.ʒ.ß.pil lularum de ſarcocola.℈.i.fiant quinque cum ſiru po violarum. Alia medicina.℞ aque violarū.℥. i.aque betonice.℥.i.agarici.℈.i.reubarbari electi ʒ.i.ſpice zinziber̄ ana.ğ.iiii.manne.℥.i.infundan tur omnia ſimul et colentur in mane et exprimā tur et colatura calida bibatur. Alia medicina leuior.℞ manne.ʒ.i.ß.ſucci roſ.ʒ.ii.ſucci grana torum.℥.ß.aque ordei.℥.ii.fiat infuſio et poſt co letur et accipiatur alia medicina.℞ electuarii ſuc ci.ʒ.i.ß.caſſie fiſtule nouiter extracte cum aqua vi olarum.℥.i.agarici.℈.ß.zinziber̄ ſandalorum ru. ana.ğ.iii.miſcee et ſumantur cū aqua ordei.poſt omnes iſtas medicinas differatur prandium per ſex horas et ßª hora accipiat lauatiuum ſecundū conſuetudinē. Rationali ꝯſ̄atōe gargariſmata ī quantum materias in cerebro contentas educunt non viderentur hic oportuna.ſatis enim per ſe materia per palatum defluit.ſed inquantum ma terias vltimate ſiccant cōpetere poſſūt. Poſt igi tur purgationes gargariſma hoc colere ⁊ flegma tis a capite attractiʒ bonum eſt.℞ aque ordei be ne zuccarate.℥.ii.ſucci roſ.℥.i.pul. diagridii.ğ. iii.et ex eo calido facto ſtomacho ieiuno in ma ne poſt aliquod excercitium impleatur os et gar gariʒando quantum teneri poteſt cum eo opus fi at. Si vero fluxus multum infeſtaret cerebri de bilitate potiuſ ꝙ̄ plenitudine fiat hoc gargariſma ℞ macis.ʒ.ii.roſ.ʒ.i. maſticis thuris ana.℈.ii. coquantur in lib.i.aque vſque ad conſumptionem medietatis et facta expreſſione fiat de hoc cuʒ zuc caro candi gargariſma ⁊ vʒ et confert. Caputpur gia ſoluerunt adminiſtrare ſapientes propter vl timataʒ et propter appropriataʒ materierum a cerebro attractionem.et conferunt propter hec.⁊ quia materiam a medio ventriculo ad anterioreʒ diuertunt et a loco fluxui conſueto diſtrahūt. His autem caputpurgiis acutam materiam aſpicienti bus raro modernorum medicos vti aliquos vidi

Ego tamen poſt multa tria mihi experta con ſcribam. Primuʒ eſt hoc.℞ aque ordei.℥.ii.ſucci roſ.℥.i. attrahatur vt infra. Secundum eſt hoc.℞ reubarbari electi.ʒ.ß.diagridii.℈.ß.bulli ant in lib.ß.aque violarum vſque ad conſumptio nem medietatis et coletur per pannum ſpiſſum et fiat. Tertium eſt vt ex ſucco fumiterre idē fi at. Adminiſtratio autem eoruʒ talis eſt hora qua ſtomachus eſt vacuus ī pleatur os aqua deinde ali quod horum in manu calidum per nares attraha tur leui et paulatino tractu et fiat quater vel quī

quies in mane vel ſero.poſt ea diligenter demu catio ſine violēta attractione fiat. Collutiones ad miniſtrant phiſici quandoqʒ ad attrahenduʒ a ca pite materias Bō igit̄ collutio flegmatiſ ſalſi a capite attractiua eſt hec.℞ aque ordei.℥.iiii.pipe ris albi zinziber̄ agarici ana.ğ.vi. reubarbari.ʒ. ß.ſucci roſ.℥.ß.zuccari.℥.i.totum ſimul miſceat̄ et calidum in ore totum hinc inde voluatur dein de emittatur. Colutio confortatiua et reumatiſ prohibitiua poſt generalia competēſ eſt hec.℞ ro ſarum granorum mirti ſumach acatie ana.ʒ.i. ß.tre ſigillate ſpodii ana.ʒ.i.maſticiſ.ʒ.ii.coquat̄ in lib.iiii.aque vſque ad conſumptionem duaruʒ partiū et cū zuccaro candi dulcoretur et fiat colu tio vt ſupra. Maſticatoria ꝯīa ſunt maſtix thus et yreos.piretrum autem hic mihi non placet. Ego vero ſepe ad attrahendum flegma ſalſum et acutum inueni hoc vltimum.℞ yreoſ.ʒ.ß.reubar bari electi.ʒ.i. diagridii.℈.ß.maſticis.℥.i.amili ℥.ß.roſarꝝ violarꝝ ana.ʒ.i.mucillagis dragagantiſ ℥.i.fiant pillule de quibus vna groſſa maſticet̄ in mane. Maſticatio vero confortatiua et ſtiptica eſt ex thure facta.et delectabilior eſt que fit ex aca tia.vel maſticando gallam quercinam. Pulueres ſuper prora capitis adminiſtrant ſapiētes ad cō fortationem cerebri et conſumptionem materie rum et prohibitioneʒ fluxus earuʒ. Optimus igi tur eſt iſte puluis aggregans omnes intentiones predictas.℞ roſ florum ſalicis mirtillorum ana ʒ.i. thuris maſticis laudani ſandarace ana.℈.i. gallie muſ.℈.ß.macis.ʒ.i.fiat puluis ex quo ſuper prora capitis omni ſero ponatur cum vadit dor mitum et in mane cuʒ pectine abſtergatur.tempo re vero immoderati fluxus puluis iſte ponat̄ ad exiccandum et conſtringendum.℞ ſandarace.℥. i.laudani.℥.i.macis.ʒ.i.ß.fiat puluis et apponat̄ vt alius. Confortāt cerebrum odores non paruʒ in hoc caſu fit iſtud.℞ tamariſci.ʒ.i.roſ.ſiccaruʒ ʒ.ii.camphore ğ.vi.ſandarace.ʒ.i.ß.macis.℈.i.fi at puluis et ligetur in ſindone et portetur in ma nu ſepe odorando ſeu olfaciendo.eis vtuntur me dici ad intercipiendum fluxum et confortandum cerebrum. De ſuffumigationibus vero ſiccis meli or eſt facta ex ſandaraca prunis appoſita ſuper cu ius vapore caput inclinetur. Et nota ꝙ vʒ ad cali lidum et frigidum fluxuʒ ſimul. De ſuffumigatio nibus vero humidis leuior eſt hec.℞ ordei.M.i. foliorꝝ ſalicis tamariſci lambruſce ana.M.i.ß.cā phore.℈.ß.macis.ʒ.ß.camomillꝰ.M.i.coquantur in aqua ſuper cuius vapore caput et facies incline tur. Hic conſiderare diligenter oportet in hac cō diſpoſitione ablutio capitis eſſe debet ex actu cali dis.potentia vero frigidis.que tamen propter ce rebri debilitatem debēt eſſe remiſſa frigida potē tia vel temperiei vicina. Et hoc intelligitur quan do per ablutionem querimus alterationem equa tionem materiei in caliditate et tunc poterit eſſe ablutio talis.℞ violarum ſe.papaueris al. florū nenufaris ſe.altee.florum ſalicis ana.M.i.coquā tur in aqua et addito cinere fiat lixiuiuʒ. Ubi ve ro per ablutionem querimus materierum ad cu tem diuerſionem et conſumptionem predicte de coctioni addantur ſaluie maiorane ana.M.ß.ſigil le.ʒ.i.et fiat lixiuium vt ſupra ex quo caput ablu atur cum ſapone et ſemper exiccetur cum pannis leuiter calidiſ. Sulphurea vel aluīoſa aut nitroſa

balnea non conueniunt nisi in materia et cause frigidis propter causas notas. ubi tamen virtus esset fortis et si in casu materia illa sit acuta quia tamen est multo flegmati mixta ad consumptionem salse et acute non esset inconueniens administrare sulphureum aut salsum. Ego etiam experientia certa scio quod balneum petrioli magnifice iuuit plures in simili dispositione. Tempus autem accipiendi illud balneum est in mense septembris post purgationes. De balneis autem alteratiuis et diuersinis optimum est omni mane ingredi bal. aque dulcis mediocriter calide. et mirabile est quod Auicenna cum aliis concedit administrationem fortiter in frigidatiua actu super caput quod tamen moderni facere aborrent nisi in maxima flamma et forti virtute et etate consentientibus ad hec. Circa pectus dupliciter prouidendum. primo quidem vt materia effusa et stans expuatur. Secundo vt anhelitui subueniatur. licet materia secunda dependeat a cura primi. Ad facilitandum igitur sputum optimus est sy. de liquir. et violarum. calidiores vero et fortiores sunt sy. de ysopo de prassio. materia multum existente viscosa predictis addantur ℥. iiii. vel. vi. oximellis simplicis et omnes isti accipiantur cum aqua ordei calida. Singulare et bonum sputum prouocans est aqua vngule caballine. Item aqua enule. Item manna in ore retenta. Ilem penid confectio bona. ℞ amili. ℥. i. se. citruli mellonis cucur. et anguríe ana. ʒ. iiii. dragaganti gumi arabici ana. ʒ. vi. liquir. ʒ. ii. penidiarum. ℥. ii. croci. ℊ. iiii. zuccari candi. ℥. ii. violaram. ʒ. ii. granorum sisami. ℥. ß. fiat confectio in rotulis cum sy. violarum et de hac sepe teneatur in ore et labendo descendat. Unguentum bonum pectori. ℞ pinguedinis anatis ℥. i. butiri. ℥. ß. olei de sisamo olei violarum ana. ℥. i. ß. croci. ℈. i. p. tassi. ʒ. vi. cere al. ʒ. vi. fiat vnguentum molle et lauetur bis cum aqua ordei in qua coquatur modicum croci. Crocus enim est de summa medicinarum conferentium malitie anhelitus et difficultati eius. confortat enim instrumenta et facilem efficit anhelitum. x^a tertii. quare vtatur eo in cibis mediocriter. Si autem hoc vnguentum magis mollificatiuum facere vis adde mucillaginis se. sisami et fenugreci ana. ℥. i. et adde in cera. Non parum inunctio sumis ani testiculorum et partium eis adiacentium confert. mirabiliter etiam catarro acuto. Et simile huius ponitur 8^a tertii de cura scissure labiorum et tu solue problema. ℞ p. de yera simplici. ʒ. ß. pillularum de sarcocola. ℈. i. fiant pillule. v. cum sy. violarum et accipiantur die lune sequenti ad complendum purgationem quam incepistis. Hec sunt mihi vtiliora in casu vestro visa Ad laudem dei omnipotentis Amen.

Consilium pro impotentia ad motum progressiuum que remansit post dolores podagricos.

Post dolores iuncturarum et maxime inferiorum qui communiter podagrici nominantur. hominibus remanere solet impotentia ad motum progressiuum in quo dum ambulare intendunt. licet non magnifice doleant tamen non est in iuncturis inferioribus potentia sustentandi mollem totius corporis. quia debiliter et non nisi cum magna fatigatione ambulare possunt. Cum igitur vir iste iam diu egrotauerit dolore podagrico non est mirabile si ipse incidit debilitatem in motu progressiuo. quoniam est vir complexione flegmaticus et habitudine sanguineus grossus et notabiliter repletus. Ea propter in subueniendo ei quinque mihi occurrunt instrumenta medicinalia de melioribus et securioribus et sine magno fastidio applicabilia que sunt sequentia.

Primum itaque ipsorum est hoc. ℞ aloes preparati. ℥. ß. pulpe colloquintide. ʒ. i. diagridii. ʒ. ß. pulueris hermodatillorum. ʒ. iiii. puluerizentur omnia et cum zucco rosarum formentur pillule pro omni. ʒ. vii. de quibus vir accipiat. omni fine quindecim dierum. vi. et post earum assumptionem tardet comedere per. vi. horas. diebus autem intermediis de eis accipiat omni quinta die vnam paucum ante cenam. Secundum vero remedium est hoc ℞ specierum electuarii de ligno aloes specierum diatrionpipereon ana. ʒ. i. sandalorum alborum violarum seminis acetose ana. ℈. ß. zuccari albi libram. ß. coquatur zuccarum cum aqua assari vel petrosellini et fiat confectio in rotulis. iii. ʒ. de qua omni die parum ante cenam et prandium accipiat rotulam. i. aut saltem semel in die continuando ipsam per totum mensem ianuarii futuri. Tertium vero speciale remedium est hoc. ℞ aque in qua fabri extingunt ferramenta sua situlas. iii. gallarum cupressi numero xv. gallarum quercus numero. xl. hermodactillorum peonie ana. ℥. i. omnia bulliant in aqua predicta vsque ad consumptionem tertie partis et cum tali aqua calida patiens lauet membra sua a genu vsque ad plantas pedum omni sero et omni mane ante cenam et ante prandium. Quartum remedium est hoc. ℞ olei omfancini. ℥. ii. masticis sandarace spodii ana. ʒ. i. conquassentur simul in mortario vehementer et cum illo linimento actu calido post ablutionem suprascriptam inungantur omnes iuncture debiles in virtute motiua tamdiu quamdiu fit predicta ablutio. Ultimum vero speciale est hoc. ℞ sanguinis draconis boli ar. sandarace acatie masticis thuris mirre ana. ʒ. ii terre sigillate amili ana. ℥. i. succi plantaginis et ros. ana. ℥. i. ß. conquassentur in mortario longo tempore et fiat linimentum. Cum ergo hic vir continuauerit linimentum suprascriptum post ablutionem predictam tunc omni mane et sero per horam ante cenam et prandium inungat sibi omnes iuncturas lesas continuando vnctionem predictam vsque ad mensem ianuarii futuri et hoc regimine speratur ipsum bene remanere dispositum.

Consilium de sciatica.

Pro illa domina que patitur sciaticam occurrunt mihi ista. Primum est potus iste quem omni mane calidum accipiat. ℞ aque sublimationis radicum peonie radicum hermodactillorum ana. ℥. ii. et dentur calida in aurora. Secundum est quod hec mulier omni die post predictum potum per tres horas accipiat vnam de istis pillulis. ℞ pillularum fetidarum pillularum de sarcocola ana. ʒ. ß. pulueris arthanite. ʒ. i. cum succo apii fiant pillule ex omni. ʒ. vi. Tertium vero est linimentum hoc de quo omnes partes anchar

ꝛ rota scia ꝛ loca ad que extenditur dolor omni
die ter diligenter inungatur. ℞ olei omfancini. ꝛ
loco eius olei ros. ℥. iiii. olei de costo olei de man
dragora ana. ℥. i. ß. sandarace. ʒ. ii. thuris ypoqui
stidos acatie gallarum cupressi masticis ana. ʒ. i.
ß. pulueris peonie ꝛ hermodatilorum ana. ʒ. ii. sa
lis nitri croci ana. ʒ. i. pulueris serapini oppopo
nacis resine ana. ʒ. i. ß. cere rubee quantum sufficit
fiat vnguentum molle ꝛ non solet me fallere.
Quartum instrumentum est vt si facta est flobo
tomia sciatice bene est. si autem quod ipsa fiat. Et ite
rum apparente declinatione egritudinis quod vide
bitur ex missione doloris ꝛ accidentium aliorum
fiat iterum flobotomia de sciatica aduerse partis
Hec enim perfecte erradicat materias diuertendo
ꝛ preseruat a recidiuatione ipsius euentus. Quin
tum instrumentum est vt si in declinatione mor
bi videbitur remanere lassitudinem ꝛ debilitatem
in motu progressiuo in anchis et in coxis tunc ap
plicetur ei hoc cerotum quod amplectatur partes spi
ne inferiores. ꝛ locum vertebri ꝛ fixum permaneat
super parte. ꝛ si locum excoriaret aut pruritum ma
gnum efficeret remoueri potest. ꝛ locus scalpellan
do vel cum panno aspero fricando bene agitetur
deinde iterum cerotum vt prius superponatur. ꝛ
eum diu portetur vsquequo iuncture fuerint ad sa
nitatem restitute. cuius descriptio. ℞ picis naua
lis bene cocte ꝛ inspissate lib. ß. saponis nigri. ℥.
i. ß. hermodactilorum peonie ana. ʒ. i. resine elec
te. ℥. i. ros masticis acatie ana. ℈. iiii. euforbii. ℈.
i. attrament[i] combusti. ʒ. i. cere quantum sufficit.
fiat cerota magne viscositatis ꝛ applicetur vt dic
tum est. Hec enim quinque instrumenta gentem
plurimam sanauerunt a sciatica etiam molestissima
perfecte Ad laudem dei Amen.

Consilium de dolore ancharum ꝛ sciatico invicem
commixtis et cetera.

Hec domina egrotat dolore ancha
rum ꝛ sciatico inuicem commixtis
quod apparet. quia dolor fixus stat
in parte coniunctionis ossium na
tium cum spondilibus. que proprie
coniunctio ancha nominatur. Similiter etiam do
lorem habet in loco coniunctionis vertebri cum pi
xide ossis anche. que schiala apud grecos vel scia
nominatur apud latinos. Et est hec dispositio pen
dens a materia sanguinea ꝛ flegmatica inuicem
mixtis. Mulier enim hec a generatione fuit ꝛ ad
huc sanguinea est. quod apparet ex statura magna
eius. 2° ex grossitudine membrorum qui medio
critatem transeunt. 3° ex pinguedine ipsorum. 4°
ex viuido colore rubeo totius corporis. Et hoc ex
grossitudine ꝛ plenitudine venarum totius. Est au
tem in ea generata materia flegmatica ꝛ congre
gata in partibus inferioribus velut caliditate pau
perioribus. et effusa est hec materia in nucham et
in neruos ramificatos a spondilibus renum ꝛ cau
de. materia igitur talis mixta facit dolores exten
siuos grauatiuos ꝛ compressiuos in predictis lo-
cis. s. ancha ꝛ in scia multum eam molestantes. Et
ex hoc apparet quod essentia egritudinis est triplex
s. mala complexio ex sanguine ꝛ flegmate posita in
predictis partibus ꝛ dolor anchalis ꝛ tertio est do
lor sciaticus vsque ad genu ꝛ medium crus per co

xam extensus. Cuius cura fieri debet secundum
hunc modum. Primo mane vno euacuetur cum
hac medicina assumpta in aurora. post quam pa
rum dormiat. ꝛ in quinta hora post assumptionem
eius accipiat plenum ciatum aque ordei calide. et
vna hora post ipsam prandeat. cuius descriptio est
℞ electuarii idi. ʒ. iii. ß. boni ponderis electuarii
ros. ʒ. i. ß. misce cum. ℥. iii. aque decoctionis zinzi
beris. Post assumptionem predicte medicine seque
ti die circa horam vigesimamprimam fiat sibi flo
botomia de vena sciatica dextri pedis. que reperi
tur in siluestri parte eius inter calcaneum ꝛ cauil
lam et educantur sanguinis. ℥. v. vel sex. Facta
vero flobotomia predicta sequenti die accipiat hoc
digestiuum. quod continuare debet diebus in auro
ra sumptum ꝛ calefactum. Cuius descriptio. ℞ si
rupi compositi acetosi sirupi de eupatorio ꝛ mell.
ros ana. ℥. ß. aque ypericonis. ℥. ii. aque acetose. ℥.
i. ß. misce. Tempore quo accipit hoc digestiuum
si venter est stipticus omni sero parum ante cenam
accipiat vnam de istis pillulis. aut saltem omni
tertio sero. ℞ aloes abluti. ʒ. ß. pillularum de sar
cocola pillularum de serapino ana. ℈. i. diagridii
g. i. misce ꝛ incorporentur cum succo ros. Simi
liter tempore quo accipit digestiuum suprascrip
tum omni die bis. vt mane ꝛ sero inungat omnem
regionem ancharum ꝛ totum spacium. quod amplec
titur dolor cum hac vnctione. Cuius intentio est
partim refrenare cursum materierum ad locum
partim vero sedare dolorem. partim consumere
partem materiei iam congregate. Cuius descrip
tio. ℞ olei omfancini olei ros ana. ℥. i. olei de ane
to olei vulpini ana. ʒ. vi. croci. g. vi. sandarace thu
ris ros masticis ana. ʒ. ß. terantur simul species be
ne puluerizate longo tempore cum oleis in mor
tario et fiat invnctio vt dictum est. cum eo calido
locum circunligendo cum fascia mediocris adhe
sionis. Accepto vero digestiuo predicto post ip
sum die immediate sequenti purgetur cum istis
pilulis. quarum descriptio. ℞ pillularum de sera
pino pillularum aurearum et sarcocola ana. ℈. i.
b. p. reformentur pillule. vii. vel. viii. cum electuario
succi ros ꝛ vno grano diagridii. ꝛ in earum assump
tione ꝛ operatione obseruentur regule et conditio
nes de prima euacuatione posite. Postquam vero
fuerit hec domina purgata. si dolor videtur tende
re ad declinationem manifeste tunc non debet ali
ud innouare nisi quod vtatur invnctione suprascrip
ta et assumptione pillularum quas accipiebat tem
pore digestiui omni die vel tertia die vel quarta
secundum maiorem vel minorem ventris fluxibi
litatem. Si autem contingeret quod post predic-
tas euacuationes et remedia alia. dolor non esset
manifeste alleuiatus. tunc super ancha et super lo
co vertebri apponatur cerotum vnum. omnia illa
spacia diligenter amplectens. Cuius intentio est
vesicando ꝛ cutem abrumpendo materiam attra
here a profundo membrorum. ꝛ consumere ipsam
et fortificare iuncturas. Cuius descriptio. ℞ resi
ne electe armoniaci ana. ℥. i. calcanti combusti. ʒ.
ii. auripigmenti. ʒ. ii. antimonii. ʒ. i. ß. pulueris
artetice peonie. ana. ʒ. ß. piretri. ʒ. i. ß. olei de eufor
bio. ℥. i. cere quantum sufficit. fiat cerotum magne
uiscositatis. quod post buliat in. ℥. iiii. succi pedis cor
uini vsque ad consumptionem ipsius. portet ergo
hoc cerotum super locis illis tempore tanto quo

percipiat manifestam sanationem vel conualescē
centiam. Deinde locum illum consolidet cū inunc
tione facta cum oleo ros. inspissato cum puluere
gallarum cupressi. ex his leuiter confricando locū
actu tepidum. Et si per huuc modum vt spero sa
nabitur habebit intentum. Sinautem scribatur
mihi ⁊ prouidebo sibi d̄ remediis leuioribus me
lioribus Ad laudē dei amē. Abstineat a multo
vsu aceti ⁊ leguminum a cibis pastilibus a lacte a
multitudine piscium ⁊ ab vsu vini albi valde po
tent. ⁊ a multitudine vł frequentia coytus ⁊ a ve
hementi frigore aeris et ab humiditate eius et
a fortibus excercitiis ambulandi et montes ascen
dēdi maxime in tempore quo sollicita ē remediis
suprascriptis Amen.

Consilium ad sciaticā.

Iro eximie laudis egregio docto
ri magistro Bartholemeo mino
nepoti suo dilecto Bartholome-
us de montagna exiguus phisicus
salutem dicit. Non est mihi extra
neum neque stupendum si te aduocauerit ⁊ in suū
gubernatorē elegerit egregia illa comunitas. Le
niaci. virtutes enim hominum homīes eliciunt ad
honores ⁊ vtilitates extollendas. quare age felici
ter vt melius continue te sublimes vigili studio ī
cognoscēdo distincte egritudines ⁊ sollicite te pr̄
bendo egris. sic eniz itur ad astra. Qd̄ vero demū
scribis de cōmendatissimo viro illo qui sciaticam
patitur ⁊ qd̄ a te circa ipsuz actum fuerit optimū
fuit totuz ⁊ laudabile. At quid deinceps ī eius dis
positione agendum sit sex mihi visum est procede
re remediis. Primum quidez est vt eligas ma
ne horam electam ⁊ facias ipsum flobotomari de
sciatica vena contrarii pedis educendo sanguinis
quantitatem quinque. ℥. aut. saltem. iiii. ⁊ non mi
nus. deinde ab omni motu progressiuo iuxta po
ssibile eligendum quiescat diebus ad minus octo
Et vinum sit subrubeum clarum aromaticum pō
ticum qd̄ limphetur cū altera medietate idromel
lis. Secundum vero principale instrumentuz
est vt omni mane non multum distante ab ortu
solis ⁊ omni sero hora xxii. cum magnis spongiis
nouissimis fomentetur ancha cum maiori parte
natis ⁊ magna parte coxe patientium. spongiis ī
quam infusis in decoctionem istam et bene ex
pressis. ℞ granorum peonie contrictorum et ra
dicis eius hermodactilorum ana. ℥. i. ʃ. ipericonis
andachoche sticados folii acori ana. ℥. iiii. corti
cum papaueris albi numero octo coquantur omīa
in octo situlis aque atalis vsque ad consūptionez
medietatis in cuius decoctionis fine ponatur. ʒ.
i. ʃ. croci integri. fiat autem predictarum spongi
arum applicatio quattuor vicibus in mane ⁊ quat
tuor in sero. Tertiuz speciale remedium est vt
post predictam fomentationem in nocte vngant̄
predicta loca ⁊ crus vsque ad clauicullam cum hoc
vnguento mediocriter calido. ℞ olei vulpini. ℥.
iii. de piretro ⁊ de castoreo ana. ℥. ʃ. pinguedinis
taxi. ℥. ʃ. anadachoche agarici sticados ana. ʒ. i. sei
num lactuce portulace scariole ⁊ florum nenufar
ana. ʒ. ii. croci. ℈. i. cere albe quantū sufficit fiat vn
guentum molle qd̄ post ea bulliat in. ℥. iiii. succi sē
perviue vsque ad ipsius consumptionem succi.

Quartum vero speciale remedium est vt idez pa
tiens postq̄ mane fomentatus fuerit vt supra po
nat hoc cerotuz super parte anche qd̄ ibi continue
applicatum remaneat vsque ad tempus fomenta
tionis nocturne cuius descriptio. ℞ ēplastri apo
stoliconis. ℥. i. ʃ. de mucillaginibus. ℥. ʃ. oppopo-
nacis ⁊ armoniaci pinguiorum galbani ana. ʒ. ii.
radicum peonie hermodactilorum acori seminis
iusquiami albi ana. ℈. ii. croci. ʒ. ʃ. cum sufficienti
quantitate cere fiāt cerota sperica latitudinis vni
us spanse super panno de grana inuoluta. quorū
alterum permutatim apponatur membro vt iā
predictum est. In hac enim compositione spero q̄
substentatur potentia integre sanitatis huius vi
ri. qd̄ cerotuz dum conficitur superaspergatur ace
tum. ipsum enim ponitur in curis egritudinum
etiam frigidarum vt penetrare faciat quarta pri
mi ca° primo in fine. Quintum speciale reme
dium est hoc. ℞ aloes abluti. ʒ. iiii. agarici electi.
ʒ. i. formentur pillule de omni. ʒ. vii. cum sirupo
composito acetoso d̄ quibus omni tertio aut quar
to sero accipiat vnam immediate ante cenaz. secū
dum tuam discretionem. Ultimum vero reme
dium est hoc. ℞ specierum electuarii de acoro. ℥.
i. ypericonis ⁊ andachoche radicuz peonie ana. ʒ. i.
sticados zinziberī ana. ℈. ii. oximellis compositi li
bram. ʃ. zuccari albi. ℥. ii. fiat electuarium de quo
iste vir in mane in aurora deglutiat quantitatem
iii. ʒ. bibendo post ipsum. ℥. i. aque sublimationis
andachoche tepide ⁊ subduplu3 huius electuarii
cum subdupla portione aque per horaz ante cenā
⁊ per duas horas post cenaz accipiat. Quid de ypi
cone scribatur secundo canonis proprio capitulo
lege. Laudes vero andachoche collige secunda ter
tii primo capitulo. et hac ī fen etiam videbis quid
de conditis de acoro scribatur. vale et si me dili-
gis magis tamen te ipsum stude ⁊ iterum stude p̄
lege ⁊ ita felicitabuntur opera tua. qd̄ summa om
nipotentis misericordia concedat Ad laudes eius
immortales amen.

Consilium de dolore anchali ⁊ sciatio ⁊ alchatin

Dolores huius nobilis viri ancha
les nominandi intelligendo per
ista mēbra loca coniunctionis ossi
um natum insimul cum spondili
bus inferioribus alchatin ⁊ caude
⁊ quia ossa ista in lateribus partibus exterioribus
concauata sunt in quorum concauitate solidatur
superior pars focilis coxe mediāte ligamēto gros
so ⁊ breui has partes concatenantes insimul. et no
minatur locus ille scia. ideo propter loci propinq
tatem ad materiam morbi necesse est illius mate
riei partem deriuasse ad sciam. vnde facta est cō
positio dolorum diuersorum scilicet anchalis et
sciatici. Prouenit autem hic dolor a mala com
plexione frigida ⁊ humida ⁊ multa materia fleg
matica ⁊ mucillaginosa ingrossata ibidem per di
uturnitatem temporis partim propter resolutio
nem partium aquearuz et aerearum factam a ma
teria colerica que. predicte materiei flegmatice cō
mixta est ⁊ debet denominari flegma colericum. i
cui colera notabiliter est commixta. Et sicut ex si
gnis dignosci potest materia colerica predicta nō
est pura co. ru. sed est colera vitellina commixtiōe

eius et grossi flegmatis facta. vnde ex predictis itelligi potest quod dolor iste est accutus quandoque secūdum quod magis miscetur de colerica materia illi flegmati semper tamen dominante flegmate vnde hic dolor quandoque percipitur cū vestigiis caliditatis et aliquali rubedine loci. Aliquando tamen dolor iste remissior est et cum signis frigiditatis inuentus et proprie quando flegma notabiliter superexcedit materiam colericam. Unde ex predictis iterum deduci potest quod longior et fortior est hec egritudo propter maiorem profundationem et penetrationem illius flegmatis accidentaliter in eo acquisitam a colera sibi cōmixta. Sūt autem he materie immerse vilis neruorum oriētium a neruis spondilium alcatin et caude. et materie etiam iste in extremitatibus cordarum et musculorum lumbalium interiorum et exteriorum immerse sunt. et in partibus ligamentalibus que ibidem inueniuntur concatenare iuncturas predictas. que tamen ligamentales partes non sūt vera ligamenta sed resultantia ex ligamentalibus partibus orientibus ab ossibus predictis et vilis neruorum sensibilium sibi commixtis propter quod talia ligamenta sunt membra sensibilia. Alia vero ligamenta vere dicta talia et proprie illa que oriuntur ab ossibus nō sentiunt. Ligamentorum enim nullum habet sensum. prima primi capitulo de membris. Ex hoc ergo fundamento solui potest questio de acutissimo dolore in ligamento vertebri euenientis illud enim non est verum ligamētum. Ex quibus omnibus inuicem collectis vltimate apparet que sit egritudo. quoniam est mala cōplexio frigida et humida predictarum partium. Apparet vlterius que sint ille partes. apparet iterum que sit materialis causa egritudinis. Et 4° colligitur ex istis que et qualia sint accidētia. Est enim dolor quandoque extensiuus. quandoque intensiuus punctioni commixtus. quandoque caliditati aliquando frigiditati associatus vt supra visum est. vnde ad eius curationem ingrediendum est secundum quod in sequentibus apparet.

Capitulum de cura per dietam.

Dirigatur itaque regimē huius viri per sex res non naturales vt ipse fugiat habitationes in aere frigido humido ventoso. et locus habitationis eius remotus sit a terra et a decursibus aquarum et vallium et paludorum. Et sit aspectus eius orientalis et meridionalis. aut calefiat locus eius accidentaliter cum frequenti et multo igne et parietibus bene munitis Ita vt murorum antiquorum edificia euitentur et loca predicta patientia bene calida conseruentur et caput etiam ne ex eius frigiditate augmentetur in eo materia frigida apta descendere ad patientia loca. Exercitium euitari debet et proprie istātibus doloribus quiescere debet quousque membra a doloribus priuata fuerint et bene fortificata. De modo vero cibationis aduertat quod sit in comedendo parcus et similiter in potu immo eius regimē inclinetur ad inanitionem aliquantam. et non accipiat cibum aliquem vel potū nisi necessitate finis aut potius vrgeatur. propter quod cum nausea et fastidium stomachi imminet semper a cibo fugiat et in cibatione sua plurima masticatione vtatur. Fercula diuersa et numero plura dimittat et ita de potu dicendum. De modo vero dormiendi caueat subito post cibationem dormire et omnem etiam longam dormitionem effugiat. somnus enim longus generat reumatismos lassitudinem flegmatis augmentum efficit. Elapsa igitur hora cū dimidia dormiat et primo super dextro. deinde super sinistro decubendo. resupinationem autem in dormitione effugiat. ipsa enim materias descendere facit ad posteriora. Reliquo autem tempore toto vigilandū est vltra spacium horarū. vii. vel. viii. quibus conceditur somnus. De passionibus aīe si non dubitaretur inflammatio et dissolutio materierum circa principalia membra conueniret ei leuis iracundia. et accidens anime quilibet ex quo caliditas augmentaretur in corpore. que esset causa digestionis et resolutionis materierum predictarum. que tamen hic non nisi cum difficultate applicari possunt. accidentia anime ipsa dimittātur et insistat bone spei curationis sue et sit letus et a tristicia elongatus. Pro vltima vero re nō naturali scilicet cibo et potu vtatur cibariis omnibus mediocriter calidis et parumper siccioribus naturaliter et accidentaliter. Et si occurrunt cibaria taliter modificata misceantur semper cum his que eorum caliditatem et siccitatem augent vt sal piper cinamomum nux mus. feniculū petrosellinū anisum daucus ysopus menta saturegia et his similia. Panis eius sit comuni pane parumplus fermenti habens et salis. Caueat a piscibus et farinaceis cibis. Carnes eius sit velut pulli columbi proprie. et aues omnes siluestres sint ei comuniter vitati preter quod degentes in aquis. et vtatur carne vituli capreti castrati et gazelli proprie. De plantis autem conueniūt ei caules feniculi petrosellini pastinacha suo tempore. Cucur. vero et spinachia bleta endiuia lactuca portulaca omnia dimittantur nisi raro valde et in quantitate pauca accipiantur et proprie confracta cum plantis et rebus calidis supratactis. De leguminibus vero concedi possunt cicera ru. rizum et lentes proprie cocte cum brodio pingui et far. De fructibus vero concedi possunt aliquando melones bene dulces et non in multa quantitate. Et ficus recentes optime sunt ei et auellane et amigdale et nuces. Poma vero et pira et persica et consimilia raro et in pauca quantitate accipiantur. Uue vero bene mature et dulces sibi conceduntur. Lac autem et lacticinia cibaria omnia dimittantur. Caseus vero et proprie ad salsedinem notabiliter inclinatus cōcedi debet. Oleum vero oliuarum et nucum et amigdalarum dulcium sibi conuenit. Butirum autem propter humectationem multam eius et lassitudinem quam efficit in neruis nō placet mihi. Aceto iterum parum et raro in cibis vtatur nisi commixto cum sale pipere cinamomo et similibus. Agresta et proprie salita conueniens est ei. vsus limonum et arantiorum aliquando placet. De vino granatorum nō curet. potus vero esset aliquanto tēpore aqua mellis facta ex xv partibus aque et vna mellis que coquantur ad consūptionem tertie partis. Uinum vero rationaliter sibi cōueniens debet esse subrubeum clarum non valde fumosum ad saporem pōticum vel bruscum parum declinans aut saltem leui dulcedine participans cum claritate substantie sui et debilitate eius.

Capitulum secundum de cura per medicinalia

De medicinalibus vero occurrunt mihi duo principalia. Primum est regimen obseruandum a

presenti tempore quia a fine mensis iulii vsque
ad finem mensis septembris. Secundum vero
esset regimen a principio octobris per omne tem
pus obseruandum. sed de hoc regimine secundo pre
termittendum est nunc. fortassis enim ita conueni
enter curatus et alleuiatus erit quod regimen satis
leue ei administrandum esset. aut fortius secundum
quod dispositio ad melius apparebit permutata. Ha
bita igitur in tempore noticia rei illud regimen secundum exigen
tiam expedietur. Primum autem principale re
gimen quod est nunc obseruandum octo compleri
debet remediis ordinate vt nunc sequitur. Horum
itaque instrumentorum. primum est vt cum quie
tus erit ab excercitio fiat ei flobotomia sciatice
pedis aduerso loco dolorum mane hora electa scilicet
vacuo existente ventre a cibis et a superfluitatibus
per quam educantur sanguis. ℥.iiii. et non plures
quoniam flebotomia venarum inferiorum magis
debilitat quam superiorum quarta primi ca° xx°. Et
conuenit ei elegant er hec flobotomia propter mix
tionem materiei calide cum frigida gratia distinc
tionis et partialis eradicationis materierum que
post alias euacuationes remanserunt. immo hec
flobotomia iterum conueniret ei in fine mensis
septembris gratia preseruandi et alleuiandi dolo
res in futura yeme. Secundum principale in
strumentum est vt postquam fuerit a flobotomia con
uenienter euacuatus consideretur alleuiatio que succes-
sit. Et siquidem manifeste alleuiatus et sedatus eti
am fuerit dolor tunc pertranseat cum bonitate re
giminis sibi assignati et vsu medicinarum iam ven
trem laxum efficientium que statim scribentur in
hoc capitulo huius tertie particule. Si autem do
lor remanserit notabiliter intensus in ancha et pro
hibens motum progressiuum tunc transeat ad regi
men maioris efficatie vt nunc scribetur. Terti
um principale instrumentum est vt si dolores re
maneant et maxime cum signis inuentionis nau
see eructuationis aut reumatizationis materierum
a capite vel ab alio superiorum membrorum tunc
prouocetur vomitus secundum hunc modum. Ci
betur enim prope meridiem cum cibis specie vero
diuersis grossis cum subtilibus grauibus cum leuibus
dulcibus cum amaris acetosis cum insipidis frigidis
cum calidis stipticis cum lenitiuis mollificatiuis
Exemplum primorum est vt dare vitellos ouorum
cum pane azimo aut non bene cocto. Secundum
est dare cibos pastiles cum ptisana ordeacea. Exem
plum tertii vt dare mellita et zuccarata cibaria cum
ysopo salvia et absinthio. Exemplum quarti vt dare
acetum cum raphano et similibus. Exemplum quinti
vt dare crocum et vinum cum agresta portulaca et
endiuia. Exemplum sexti vt dare granata acria ci
tonia et adheruli. mespilos seu adzerul cum prunis fi
cubus recentibus et vuis recentibus. Necesse est ei
et rationale prouocari vomitum per istorum appli
cationem. stomachus enim ex applicatione rerum
tante diuersitatis in qualitatibus primis et secun
dis in laboribus et in aliis que consecuntur ex istis.
fastidium et abominationem incurrit quibus cum
perseuerat necesse subsequitur nausea et vltimate
vomitus. Sunt enim quinque motus preter natu
ram stomacho superuenientes velut accidentia si
bi propria vt legitur 13ª tertii trac. 5° in princi
pio eius. Cum ergo prouocatus fuerit vomitus q
escat eger et cibetur cibis facilis digestionis in quan

to et in quali. deinde iterum tertia sequenti die pro
uocetur vomitus. et iterum sexta die et octaua vsque
quo vomitor perceperit notabilem alleuiationem
stomachi et totius corporis. De modis vero et
instrumentis efficiendi vomitum sic procedat
cum enim fuerit cibis tante diuersitatis cibatus
per vnam horam vel duas post illud. primo ponat
digitorum indicem vel medium in principio gutturis
ibidem commotionem efficiendo. aut saltem deglu
tiat frustrum carte vel corrigie. Aut tertio impo
nat gutturi pennam ibidem titillando aut pennam
illam inungat in oleo simplici aut parum salito
Hi enim sunt meliores et securiores modi vomi
tandi. Si autem per hec non euomuerit tunc in po
tu detur ei ciatus vnus aque cum quarta parte ace
ti et modico zuccari vel mellis tepefacti insimul.
Et si non euomuerit per hoc tunc detur sy. acetosi
℥.i. ʃ. cum dupla parte aque tepefacte. Aut tertio
dentur decoc. radicis raphani tepefacte. ℥.iii. cum
modico aceti. Aut detur raphanus cum virtute
elebori al. sigillata in ipsum per plantationem
modicum in substantia sua qui raphanus per 8.
dies fuerit in terra sepultus. comestio enim illius
accelerat vomitum. et est de potentibus. non multum
tamen in vsu est habendus propter nocumenta ele
bori apti facere spasmum vt legitur 5ª affori s-
morum in exordio ab Ypo. et commentatore ibidem Ele
borus etiam periculosus est in corporibus sanis
quia spasmum facit. Et ego non dubito quod magis
periculosus est corporibus infirmis in quibus est
minor resistentia ex parte virtutis quam in sanis. ta
men essent apponende conditiones conseruande in
homine preparando ad vomitum vt quia s. pile
de coto super oculis eius ligarentur et leui motu
moueretur corpus totum et leuis agitatio super
stomacho applicaretur ac varia figurarum corpo
ris situatio ad diuersas differentias positionis et
reliqua similia que pulcra legenda sunt quarta primi
de preparando ad vomitum. Et si velis ample et
solatiose in vnum colligere lege consilium pro do
mino Petro donato episcopo paduano conscriptum
et ibi videbis iuuamenta que vomitus affert in do
loribus iuncturarum et lege 4ª primi ca° de iuua
mentis que affert vomitus et 22ª. tertii capitulo
de curationibus dolorum iuncturarum et sciatice
quare hermodactilus est medicina securior vt col
ligitur 22ª tertii capitulo preallegato. Cum autem
iterum in anchis vel scia non omnino dolor quieue
rit iam oportet applicare. quartum instrumen-
tum quod omnino omnium sapientum concordia
laudatissimum est. s. clistere acutum quo non solum
alleuiantur et curantur dolores sciatici nouelli verum
etiam cronici et fixi ex administratione talium era
dicantur complete. Mirandum autem est quod illustres
omnes tanto iuuamento approbant accutorum
clisteriorum administrationem in cura ancharum
et sciatice. In doloribus autem aliarum iunctura
rum non adeo sunt solliciti vt de doloribus pedum
dorsi spatularum et manuum. Potest autem hoc con
tingere multis ex causis. Prima quia talia clisteria
propinquius veniunt ad patientes particulas scilicet
ancham et sciam. intestinum enim rectum et colon
in quibus duobus magis recipitur et diutius reti
netur appodiatur super ancham et reuoluitur co
lon circa partes illas. Cum ergo actio conuenien
tior fiat per contactum sequitur et cetera. Item clisteria

talia conuenientius attraheꝛ̄ possūt a propinquis parte ꝙ̄ a distanti. sed clisteria in p̄dictis intesti nis recepta conuenientius et facilius attrahent ab anchis ⁊ scia ꝙ̄ a pedibus genibus ⁊ aliis et cet. Item ⁊ tertio quia excoriatio que ab acuto cliste ri producitur in intestinis predictis est causa vt aperiantur vene predictis intestinis immixte et arteriis. et cum tales vene habeant continuitatez cum venis mesenꝛ̄ii et iste habent continuitatem cum venis ancharum ⁊ scie cum propīquitate ma gna ipsaruz ad inuicem quam propinquitatez nō habent cum venis aliarum iuncturarum sequitur ꝙ vna et eadem medicina in equali tempore con uenientius et fortius attrahet ab ancha et scia ꝙ̄ attrahet a iuncturis aliis. ⁊ plures alias rationes huic proposito adducere potuissem quas admicto

Contra quia medicinis solutiuis inest potentia electiue attrahendi materiam a distantibus par tibus. immo quandoqz a policibus pedum vt clau ditur in sentētia Hali comentatoris tertii tegni comento illius textus. Antipaleos ⁊ cetera. igitur talis medicina eque bene educere poterit a remo tis et ⁊ propinquis. neganda est illa consequentia licet enim forma medicine electionem habeat ad determinatam materiam tamen facilius educet ⁊ citius cum fuerit posita in propinquis ꝙ̄ in rēo tis partibus. De numero itaqz horum clisteriorū tria hic describam que mihi elegātiora videnť. Et primum est clistere factum ex decoc. hermo dactiloꝝ quod ita denomino ego in quo est intentio attrahendi materias frigidas ab anchis et iuuat ad digestionem residui materiei ⁊ ad sedandum dolores ⁊ consumendum ventositates que non ra ro sunt cause dolorum in predictis partibus. Cu ius descriptio. ℞ radicum hermodactiloꝝ non p forator um. ℥. i. radicum pedis coruini. ℥. ß. herbe artetice que sula nominať a Rasi 9° Almāsoris sticados ipericonis cimini se. rute ana ℳ. i. ß. ca moill'melli. se. aneti ana. ℳ. i. croci non contriti ʒ. i coquantur omnia simul in libris quinqz aque vsque ad consumptionez medietatis deinde expri mantur. et huius colature accipiat. ℥. xii. olei de castoreo. ℥. iii. salis indi. ʒ. ii. yerecolloquītide. ℥. ß misceatur totum ⁊ mediocriter calidum impo natur inest enim in hoc compoīto dominans vir tus ab hermodactilo sigillata que producit tria iuuamenta ī euacuando materias a iūcturis. Pri mum est quia statim euacuat hu. frigidum a iunc turis. Secundum est quia post eorum euacuati onem sigillat stipticitatem in iuncturis propter quam redduntur inepte ad recipienduz materias que tempore agitationis a medicina solutiua fac te dissolute et coliquate fuerunt a motu vel calidi tate medicīe. tales enim medicīe valde facile per sepe recipiuntur in iuncturas post solutionem fac tam ab aliis sine stipticitate confortantibus. pro pter quod sequitur. primo ꝙ in omni medicina cō pōita solutiua a iuncturis attractiua sigillari dz stipticitas artificialis si in medicina nō fuerit stip ticitas naturalis. Sequitur secundo ꝙ frequens vsus solutiuorum administratus non secundum hunc modum dolorem ī iuncturis magis augmē tat ꝙ̄ alleuiet. Tertium iuuamentuz quod in her modactilo est cum propter caliditatem suam fleg matice materie que in iuncturis inueniuntur et ptibus propīqs ad eas subtilieť mať ie q̄ subtilis te penetrabiliores reddantur tūc essent apte cele rius magis penetrare ⁊ profundare in iuncturis hoc autem totuz prohibetur per virtutem hermo dactilorum stipticitatem in eis efficientium. qua re hermodactilus est omnium medicinarum solu tiuaꝝ a iuncturis elegātior medicina ⁊ securior propter quod illustres viri ī scientia bene triti plu rimum in medicinis solutiuis a iuncturis immis cuerunt hermodactilum vt ab vniuersa eoꝝ scola legi potest. Secunda descriptio clisteris est no minata de colloquintida que fit secundū hunc mo dum ℞ pulpe colloquintide. ℥. ß. turbith carthami polipodii. ana. ʒ. ii. assari artetice sticados peonie piperis albi se. rute ana. ʒ. i. ß. coquantur omnia ī lib. v. aque vsque ad consumptionem medietatis et colature eius cum expressione conuenienti ac cipiat. ℥. xii. olei de costo ⁊ de castoreo ana. ℥. i. ß. salis nitri. ℈. iiii. misce ⁊ mediocriter calidum im ponatur. Et si vis ipsum efficere magis propriuz ad curam istam ex flegmate cum colera tunc de- coc. supradicte adde trociscū vnum de scamonea non cocta et erit efficatius. Tertium vero cliste re cuius memoria a sapientibus sepissime habeť est factum ex almuri. et licet per istum terminum importetur salsamentum omne. In hoc tamen p posito a sapientibus eligitur aqua salsamēti pisci culorum maritimorum aut oliuarum conditaꝝ de quorum altera accipiatur lib. i. olei de castoreo ℥. iii. misce et totum calidum mediocriter impōa tur. Cum hoc enim clisteri ꝙ̄ plurimos patientes spacio x. annoꝝ prohibitos a motu progressiuo se pe sanaui. Et est euidens ī hoc signum. Cum eniz ex vsu istorum clisteriorum perueniunt patientes ad alchucat tunc in paucis diebus sanātur. Est au tem alchucac superficialis intestinoruz excoriatio vt i 9ª tertii capitulo de solutione ventris omniū modorum. Quintum principale instrumentū post applicationem illorum generalium aut aliq° rum ⁊ proprie quando eger propter lasciuiaz cui tat flobotomias ⁊ vomitus vt est plurimum mo dernorum vsus aut effugiunt applicationez cliste riorum vt est mos almanorum oportet vt mem bra aggrediamur cuz localibus. Et siquidē egri tudo recidiuā habuerit secundum ꝙ accidere solet in doloribus iuncturaruz qui periodice reuoluūť de yeme ad ver et de vere ad autumnum vt expe rientia notat. tūc premissꝭ euacuationibus vniuer salibus secundum posse materia existente domi- nanť frigida vt plurimū conuenit vt applicemus membris medicinā leuis caliditatis et siccitatis cum stipticitate forti. taliter enī procurari debet fluxus materierum frigidarum ad membra. Et ī hunc modum regi debent apostemata frigida in principio vt applicemus eis predicta squinantuz et blacce bizancie 4ª primi capitulo 25° ⁊ 22ª ter tii vt supra allegatum est. Ego autem in hoc tem pore scilicet in principio alterum duorum soleo applicare. quorum primum est hoc. ℞ gallarum cupressi. ℥. iii farine ordei. ℥. i. ß. rosꝭ. ℥. i. masticis granorum mirti sarcocole ana. ʒ. ii. ß. buliant in vino albo stiptico non valde fumoso vsque ad glu tinositatem conuenientem et de hoc mediocriter calido emplastretur membrum. Secundum et efficatius est hoc. ℞ sandarace. ℥. ii. camoill' melli. se. aneti ana. ℥. ß. farie volatilis moledini. ℥. iii. rosꝭ ℥. i. bulliant oīa ī vino mō predicto et in fine

apponantur tres vitelli ouorum ⁊ applicetur mẽ-
bro vt predictum est. In augmento vero rei pre
dictis aut altero ipsorum adiungatur ysopi huic
ʒ.i.ß.hoc enim tempore mollificantia permiscen
da sunt repercussiuis. In statu autem conueniũt
sedantia dol' potentissime ⁊ virtutem adiuuantia
ad resolutionem et euaporationem materierum
quale est hoc. ℞ olei ros' de camo ana.ʒ.iii. vitel
los ouorum numero vi.coquantur simul lento ig
ne in sartagine diligenter incorporando et in fi
ne apponantur croci.ʒ.i.ß.et apponantur memb°

Aliud in hoc tempore conueniens et proprie
cum signis calidis quale est hoc.℞ lactis vaccini
lib.i.farine ordei.ʒ.iii.masticis.ʒ.ii.croci.ʒ.i. bu
liant simul farina et lac vsque ad glutinositatem
⁊ in fine apponantur alia. In declinatione ve-
ro rei hec duo remedia conuenientia sunt que sa
nant in fine si adiungantur eis ea que materias
complete consumere possunt.Exiccantia sunt que
sanant in fine i locis allegatis.⁊ ideo predictis ad
dere soleo granorum mirti masticis sarcocole thu
ris peonie hermodactilorum artetice ana.ʒ.ii.et
felicitatur operatio.Non raro vero a sapientibus
inueniuntur modi ⁊ instrumenta applicandi lini
menta fomentationes embrocationes balnea ⁊ in
fusiones in quorum omnium applicatione semper
obseruari debent can.eligendi varietates medici
narum in qualitatibus suis secundum varietatem
temporum egritudinis vt iam dictũ est. Sex
tum vero principale ingenium curationis est vt
membra mandãtia regantur sp regimine prohi
bitionis ⁊ augmenti materierum in eis ⁊ effusio
nes earum ad membra patientia.⁊ quia qȝ confor
tatur stomachus cum mace gario.menta masticis
spica squinãto cipero ⁊ ligno aloes vtendo eis i ci
bis. ⁊ de compositis cum aromatico ros' diamace
diacalamento electuario de thure ⁊ similibus dã
do ex eis.ʒ.i.ß in aurora cum aqua peonie vel ca
lamenti.Cerebrum confortari potest cum assaro
galanga sticados ysopo betonica mellissa et simi
libus in cibo acceptis.De compositis vero cũ diã
bra diamusco dulci electis de ligno aloes sotira
magna et consimilibus accepta in sero.ʒ.i. eorum
cum modico aque lambrusce acori ⁊ similium per
ii.horas post cenam assumptorum.Renes eius con
fortari possunt.Primo abstinendo a longo decu
bitu super eis et a frequentia coitus et proprie su
per cibo.Et iterum tertio euitando frequentiam
diureticorum vt feni.petro.anisi apii.⁊ similium
Et accipiat frequenter amigdalas et auellanas et
pineas in cibis suis cum bonitate stomachi.⁊ casei
mediocriter sicci et saliti vsus confert et frequẽta
re cibaria cocta et preparata cum lacte ouino.
Lacti enim ouino nulla medicina compar est in
confortando renes 18ª tertii capitulo de cura de
bilitatis eorum. Posui autem modum hic rectifi
candi membra ista.quoniam hec tria comunicant
in dando materias anchis et iuncturis huius pa
tientis vt facile deduci potest per appropriata si
gna si non timerem longitudinem.De rectificati
one aliorum membrorum non curo quia non est
opus. Septimum principale instrumentum ẽ
vltimata materierum particularium consumptio
quando remanserunt i membris infuse aliq̃ ma
terie quarum perfectam consumptionem facere nõ
possunt membra propter eorum debilitatem sicut

Sunt itaque secundum illustrium virorum concor
diã conueniunt balnea de quorum numero melio
ra sunt sulphurea et cinericia ⁊ calcea et attramẽ
tina ⁊ aspaltina. talia enĩ velocitate sue penetrati
onis ⁊ potentia sue exiccationis reducunt ad cõue
nientem dispositionem consumpta materia que ĩ
eis lassitudinem efficiebat. Et in hoc potest appare
re causa quare m'lti ex balneorũ applica°ne magis
nocẽt q̃ iuuẽt.esto ei q' ab applica°ne balneorum to
talit' cõsumãtur a mẽbris.Contingit tamẽ iterũ
membra recidiuare ⁊ ledi magis q̃ prius.Et cau
sa horum est quia membra ab applicatione balnei
reddita fuerunt rara et vie apte effundere materi
am magis q̃ prius et membra mandantia nõ fu
erunt sufficienter euacuata. quare fluẽte noua ma
teria iterum recidiuant iuncture aut alia mẽbra
Modus autem recipiendi balnea huic viro datus
fuit in 25.ca°nibus obseruandis ĩ eis que legi pos
sunt in singulari tractatulo de balneis euganeis
nuper compilato in anno domini 1439° ĩ mense
maii.De his etiam que vltimate materias consu
mere possunt absque bal.tria sunt mihi vtiliora i
uenta.Primum horum est.℞ sandarace ypoqui
stidos thuris acatie ana.ʒ.ii.aque cineris.quantum
sufficit dissoluantur in mortario ⁊ fiat linimentũ
ex quo iuncture omnes liniantur bis in die.Secũ
dum et leuius est hoc.℞ pul.gallarum cipressi lib.
ß.farine volatilis molendini.ʒ.ii.terantur cũ suc
co extremitatũ lauri ⁊ est nobile medicamen.Ter
tium vero est hoc.℞ aque extinctionis calibis lib.
ß.pul.ros'.ʒ.ii.masticis scorie ferri p̃pãte ana.ʒ.
i.salis torrefacti.ʒ.iii.incorporentur sim' i mor
tario cum succo virge pastoris vel aqua sublimati
tionis vel decoc.radicũ eius et est expertum.
Octauum vero principale ingenium et vltimum
est membrorum patientium confortatio. Hec au
tem fieri potest altero duorum modorũ vel vtris
qȝ.Et primus est vt innatus calor membrorũ cõ
seruetur in eis.Ita vt a forti caliditate non resol
uetur ⁊ a frigiditate non congeletur calidum ĩna
tum qȝ est spiritus aut sanguis arterialis vel võa
lis.Sit autem hoc per applicationem nutrimento
rum conuenientis quantitatis ⁊ qualitatis per re
gimen conueniens ex parte rerum non naturaliũ
qȝ supra dictum est.Solet autem inueniri ab auc
toribus auctenticum q' vestire membra et tegẽ
pelle vulpina aut duplicatis calciamentis ex pãno
ticto i kelmes ⁊ sũt grana odorifera tigentia pã
nos cum aromaticitate.Etiam membra conforta
ta redduntur a sapientibus per applicationem re
percutientium frigidorum in lapsu et materia ca
lidis et calidorum in lapsu et materia frigidis.ta
liter enim vigorantur membra .quoniam repel
lunt a se stipticis confortata farmaciis tertio tegni
Et licet hec membrorum confortatio innexa fue
rit in vi° ⁊ vii° ca°.precedentibus. duo tamen hic
singularia ponam gratia complementi operis.q°
rum.primum in lapsu calido ẽ hoc.℞.o.omfanci
ni.ʒ.ii.salis bene torrefacti.ʒ.ii.ros'.ʒ.i.ß.macis
croci ana.ʒ.v.terantur simul in mortario vltĩa
ta contritione.⁊ liniantur ex eo membra actu fri
gido. Oleum autem de ben ⁊ de cinamomo sũt
duo singularia in lapsu frigido cum ex eis actu ca
lidis inungantur membra frequenter ⁊ cooperiũ
tur rebus suprascriptis.sic enim felicitabantur cu
ra huius viri.

Conſilium de tumore pedū interdum vlceroſo I
terdū nō vlceroſo per colligantiam epatis ac ſple
nis a quibus materie melancolice et interdū adu
ſte ad pedes delegantur. Capitulum primum
de cauſis.

Reuerendiſſimus in xp̄o pater do
minus prothonotarius d̄ monte
Archiepiſcopus ⁊ vtriuſque legis
doctor indiget duplici regimine
pro recuperanda confirmanda ⁊
conſeruanda ſanitate eius. Et primum quidē
regimen eſt penes res non naturales eligendum.
qđ conforme erit vtriqꝫ diſpoſitioni quibus ali-
quando moleſtatur. Secundum vero regimen
per medicinalia erit rectificatiuum partium epa
tis ⁊ ſplenis. In quibus accute et aduſte et melan
colice materie generantur. que per totum corpus
effuſe. quandoqꝫ ſcabies ⁊ cutaneas corruptiones
inficientes producunt. Et aliquando magna pars
harum materierum deſcendit per vtrumqꝫ ramū
inferioris chilis tendentem ad coxas. Et ſi quidē
contingat has materias melancolicas eſſe fecales
nulla aut leuiſſima aduſtione participantes. tunc
materie tales venas maiorum pedum ⁊ vniuerſa
liter totam eorum ſubſtantiam replendo tumo-
rem et extenſionem generat in eis qui tumor ſi
longo tempore in vtriſqꝫ pedibus magnis. perſe
ueraret. difficile immo fortaſſe elefantiam impoſ
ſibilis curationis portenderet. Eſt autem in theo
ria medicine magnus pes totum qđ ab ancha in
cluſiue vſque ad plantam pedis concernitur. At
vero ſi materias predictas contingit eſſe accutas
⁊ aduſtas. tunc quando deſcendunt ad tibias cor
rumpendo carnoſitates earum pariunt vlcera. q̄
per diuerſas membrorꝫ partes hinc inde ſerpē
do vlcerant. Unde ex hoc fundamento concludit̄
primo difficultas curationis horum vlcerum que
prouenit ex duobus. primo propter acuitatē ma
terierum predictarum. 2° quia tales materie ſunt
melancolice ergo effectiue cauſe cronicarum egri
tudinum. Sequitur ſecundo ex hoc fundamento.
ꝙ in vanum laborant curantes cū ſolis localibus
ſuper vlceroſis partibus applicatis abſque rectifi
catione epatis ⁊ ſplenis mandantium predictas
materias. Sequitur tertio ſolutio problematis
quare eſt ꝙ pedes huius reuerendiſſimi patris q̄n
doqꝫ tumeſcunt abſque vlceroſa corruptione quā
doqꝫ vero cum ea. Cauſa enim primi effectus eſt
multitudo materierum groſſarum abſque aduſti
one et corruptione earū. Secundi vero accidētis
cauſa eſt materierum multarum fluxus cum adu
ſtione ⁊ acuitate earum. Et ſic apparet: ꝙ capi
tulum iſtud aperit fundamentum diſpoſitionum
quibus aliquando affligitur reuerendiſſimus pa
ter et doctor. ⁊ elicit̄ ex eo modus regiminis eius
conuenienter vt nunc ſequitur ⁊ cetera.

Capitulum ſecundum de cura p̄ dietam.

Itaqꝫ iam manifeſtum eſt ꝙ regimen ex parte ci
borum ⁊ potuum ⁊ aliorꝫ inclinari debet ad me
diocriter calefacientia ⁊ parum exiccantia. propt̄
qđ in cibariis eius euitari debent omnia multum
ſalſa multum acuta vehementer calida. talia enī
augerent caliditatem ⁊ acuitatem ī laudabili ſan
guine. et conuerterent ipſum in melancolicum.
Exemplū horꝫ ē vſus aromatū et acceptio ciborꝫ
vt ſunt ſinapis raphanus cepe alleum brodia pin
guia valde partes animalium pingues multum
ut pectora vbera ⁊ ſimilia. Secundo euitare d̄
bet ea que ſunt ſanguinis inflatiua ⁊ ventoſitati
ua. vt ſunt legumina omnia et fructuum multitu
do et proprie crudorū ⁊ lactis crudi frequēs vſus

Tertio euitare debet ea que ſanguinem adurūt
⁊ acuunt vt ſunt ſalſa cibaria omnia et proprie
carnes ſalite ⁊ antique ⁊ caſeus ſalitus ⁊ oua piſci
um ſalita mollia vel dura. que veneti botargas a
pellant. Quarto euitet comeſtionem rerum viſ
coſitate ⁊ groſſitudine ſua efficientium oppillatio
nes. vt ſunt paſtiles cibi omnes lagana criſpelle ⁊
veſtes luellorū. Quinto euitet potū vini groſſi
⁊ conturbati et pontici vel bruſci. vnde eligat vi
num colore roſeum gaurum nominatum ſubſtan
tia tenue ⁊ diafanum ſapore ad dulcedinem incli
natum odore ſuaue ⁊ potentia mediocre qđ tamē
refrangere debet cum aqua ciſterne ſimplici ⁊ cru
da in eſtate conueniens eſt. In yeme vero melius
eſt predictam aquam coquere ⁊ ſimplicem cum vi
no miſcere. cuius quantitas ſit ſubtripla r̄ſpectu
vini. aut maioris menſure vel minorum variāda
ſecundum prudentiam accipientis ⁊ fumoſitatē
uini aſſumendi. prudentia enim menſurat huma
nos actus. propterea quia ipſa eſt recta ratio agi
bilium ethicorum 9°. De quātitate vero diſcre
ta et continua cibationis. dicendum primo ꝙ te
nore virtutis apparente robuſto melius eſt ipſuꝫ
comedere ſemel in die ita ꝙ poſt prandiuꝫ eius p̄
octo horas poteſt facere collationem ex aliqua cō
fectione uel fruſtro panis. ſumptione tamen quā
titatis non tranſcendentis octauam partem eius
qđ de cibo in prandio ſumptum fuerit. De quā
titate vero continua canon obſeruari debet talis
ꝙ accipiatur cibus et potus in tanta quantitate
ne ſtomachus grauetur ex eis. Deterior enīꝫ ciba
tionum eſt que in ſtomacho grauitatem efficit et
tenſionem ⁊ grauitatē anhelitus. ſicut deterior
potus eſt qui in ſtomacho inundat ⁊ fluctuat vt col
ligendum eſt 3ª primi capitulo d̄ regimine per ci
bum. Hec in ſumma euitari debent. ⁊ preterea q̄
in hoc capitulo continentur. omnibus cibis ⁊ po
tibus vti poteſt. preter q̄ꝙ participantibus quinqꝫ
exceſſibus iam particulariter declaratis.

Capitulum tertium de cura p̄ medicinalia.

Pro expediendo vero regimine huius reuerendi
ſimi ⁊ celeberrimi patris per medicinalia p̄mit
tendum primo ꝙ ſecuriſſimum eſt ꝙ ipſe vſq̄ ad
tres vel. quattuor annos bis in anno purget̄ ſecū
dum modum infraſcriptuꝫ. Primo ꝙ. a medi
etate februarii vſque ad medietatem martii. vno
mane in aurora accipiat has pillulas. ℞ pillularū
indarum. ʒ. ſ. pillularum cochiarum ⁊ d̄ fumoterre
ana. ℈. i. formentur pillule vii. vel. viii. cum ſucco
roſ ⁊ dormiat poſt eas per horam vnam. ⁊ tar
det cibum horis quinque. ⁊ tunc accipiat ciatum
vnum aque ordei calefacte. ⁊ poſt ipſam per horā
vnam accipiat prandium ſuum. Aſſumpto hoc
minoratiuo die immediate ſequenti accipiat ī au
rora digeſtiuum hoc calefactum. qđ continuet p̄
octo dies. ℞ ſirupi de epithimo ſirupi compoſiti
acetoſi et mellis roſ ana. ℥. ſ. aque lupulorum fu
miterre ⁊ melliſſe ana. ℥. i. miſce. Et accipiat ipſū
tot diebus. ꝙ ī vrina appareat ypoſtaſis alba vni
ta diafana equalis in partibus in profundo ſedēs

apparente autem hac ypostasi die immediate sequenti purgetur cum istis pillulis. R pillularum indarum.ʒ.i.auari ponderis lapid lazuli et armeni preparatorum ana.gr.vi. cum succo ros formentur pillule vii.vel viii.et accipiantur observando post eas regulas que in suprascripto minoratiuo descripte sunt. Pro secunda vero anni purgatione a medietate mensis septembris usque ad medietatem mensis octobris uno mane hora suprascripta accipiat hoc minoratiuum. R pillularum indarum pillularum de lapide lazuli ambarum descriptione Mesue in Antidotario ana.℈.i.pillularum cochiarum descriptione Rasis 9° Almansoris primo capitulo.ʒ.ß.formentur pillule viii.cum succo ros et accipiatur omnes hora et canonibus observatis qui de aliis suprascripti sunt

Mane vero immediate sequenti accipiat hoc digestiuum. R sirupi violarum sirupi simplicis acetosi ana ʒ.vi aque cicoree lupulorum et fumiterre ana.℥.i.misce et totum accipiatur calidum.observando quod dictum est in alio sirupo usque ad apparitionem ipostasis de qua iam dictum est. Die vero immediate sequenti purgetur per istum modum. R pillularum aurearum pillularum de iera composita pillularum de fumoterre ana.℈.i.boni ponderis lapidis lazul.gr.iii.formentur pillule.vii.cum succo ros et accipiatur ut predictum est de aliis.

Post hec autem attendere debet.quod si venter eius non esset conuenienter lubricus hora qua assumit sirupos predictos.necessarium est ei quod omni die aut saltem omni alterna die parum ante prandium vel ante collationem nocturnam accipiat unam de infrascriptis pillulis.quare etiam usum commendo ei forte per totum tempus vite sue accipiendo ex eis unam vel duas parum ante prandium.quarum descriptio est hec. R aloes epatici electi.℥.iiii. agarici.℥.ß.turbith.ʒ.ii.lapid lazuli et armeni preparatorum ana.ʒ.ii.ß.diagridii.ʒ.i.masticis croci macis cinamomi ros violarum ana.℈.ß.salis indi.℥.ß.puluerizentur omnia per se. et infundantur in.℥.iiii.succi endiuie et.℥.ii.succi fumiterre.et exponantur soli sepe cum cocleari commiscendo usquequo succus consumatur.tunc ergo renouetur succus.et ita fiat tribus vicibus et reseruetur materia ista in pixide linea cerata.de qua fiant pillule de omni.ʒ.vi.et sit earum usus ut dictum est.

Amplius pro conuenienti conseruatione sanitatis eius utatur hac confectione. R granorum fisticorum.℥.iii.granorum pinearum.℥.ii.contundantur et infundantur in aqua cuscute et fumiterre ana ℥.iii.et ibi remaneant per triduum.post hoc autem accipiatur zuccari albissimi lib.i.ß et coquatur cum libra media aque violarum usque ad aque consumptionem. tunc ergo superaddantur zuccaro pulueris amili.℥.iii.et coquantur simul cum medullis iam contusis et fiat confectio in frustulis longis et sit eius usus ante cibum et post cibum et in hora collationis. aperit enim hec confectio oppillationes epatis et splenis.et aduersatur generationi melancolie et materierum aliarum accutarum. Amplius pro preseruatione a fluxu materierum ad tibias et coxas bonum est quod utatur unguento.quod applicabit circulo fiteri .cuius descriptio est hec. R olei de crisomillis.℥.i.ß.olei nardini.℥.ß. radicum filipendule.ʒ.i.salis gemme.gr.iii.elebori albi ar thanite et euforbii ana.gr.i.cere quantum sufficit fiat unguentum molle et applicetur. Adhuc iterum pro partiali preseruatione a fluxu materierum ad tibias et coxas bonum est ut utatur hac decoctione R gallarum cupressi numero xx.gallarum quercus.et proprie perforatarum numero xxv.sumac se.plantaginis ana M.i. granorum mirti.M.iii. coquantur omnia in situlis duabus aque usque ad consumptionem medietatis. Et de hac aqua abluantur coxe bis vel ter in septimana ante collationem nocturnam. Ad hanc etiam intentionem memorandum est.quod bonum est ei portare caligulam factam de corio pellis canine saltem super tibia sinistra et proprie quando necessarium est ei erectum stare ut contingit apud magnos viros et reuerentia sui necessitate ad hoc.aut assistere diu cultui diuino etc. sic de aliis.aut saltem tibie descripte faciat ligaturam.cum instita conuenienter applicata sicut notum est. Preter hec autem si contingeret materias ad crura descendere.prouideatur ei cum hoc deffensiuo. R amili boli armeni ana.lib.ß.se.plantaginis acatie ypoquistidos ros sandarace sumac ana.℥.ß.dragaganti gumi arabici ana.℥.i.ß.succi extremitatum rubi. lib.i.farine volatilis molendini.℥.ii.conquassentur omnia in mortario cum pistello suo usque ad glutinositatem bonam et de hac materia emplastrentur tibie a genu usque ad pedes ligando eas cum applicatione conuenienti. Si autem contingeret.quod in aliqua tibiarum parte ruptura accideret.prouideatur ei quadruplici remedio. Primo applicando unguentum istud. R olei de mastice et de mirto ana.℥.i.olei omfancini.℥.ii.tucie preparate cum aqua ros terre sigillate ana.℥.i.ipoquistidos sandarace sarcocole lote ana.ʒ.i.cere albe.ʒ.vi.fiat unguentum molle et applicetur ut consueuit

Item super vlceribus apponatur hic puluis. R pulueris ypoquistidos se.plantaginis granorum mirti ana.℈.i.san.dra.boli.ar.ana.℈.i. pulueris ossium crurium bouum combustorum.ʒ.x.spodii.ʒ.i.ß.puluerizentur omnia per se et diligenter commisce. Tertium est cerotum hoc. R ceroti rubei de mucillaginibus lib.ß.tutie preparate.℥.ß.litargiri.℥.i.san.dra.boli.ar.ana.ʒ.ii.ß.fiat cerotum cum sufficienti quantitate cere. Ultimum et proprie sigillatiuum vel consolidatiuum est hoc. R olei de mastice.℥.iii.dragaganti gumi arabici dissolutorum cum aceto acuto ana .℥.i.masticis thuris sandarace ypoquistidos ana.ʒ.i.tutie preparate.ʒ.i.ß.cere quantum sufficit fiat unguentum sufficienter viscosum et medicentur ea vlcera quando stabit necessitas consolidanti ea.et est quando apparebunt concauitates vlcerum esse quasi carne repletas. Ulterius vero pulueres isti. R plumbi combusti.ʒ.i.thucie preparate cum aqua ros.ʒ.ii.puluerizentur per se et simul commisceantur et cetera

Ad laudem eius dei Amen.

Consilium de stupore in maiori parte pedis magni

Insignis et celeberrime fame doctor utriusque iuris dominus Gregorius de spineto conquestus est de stupore qui apparuit in maiori parte pedis magni scilicet a genibus usque ad plantam pedis. Cuius quidem stuporis licet quod plurime ab auctoribus assignate sint cause videntur tamen in ipsas reducendas esse causas

propter multitudinem matererum flegmaticarum q̄ ie dominantur in partibus renum eius ⁊ vniuersaliter in omnibus venis ramificatis a vena chili descendente que descendunt per domesticas partes coxarum que etiam materie multiplicate implent neruos descendentes ad inferiores partes et proprie omnes qui oriunt̄ a 19ᵃ ⁊ 20ᵃ spondilibus vsque ad finem caude. p quos quidem neruos secundum magnam partem eorum defferetur spiritus sensibilis ⁊ motiuus ad omnia membra sensus ⁊ motus. quibus mouentur ⁊ sentiunt partes omnes inferiores vt ancha et totus pes magnus ⁊ omnes partes femoris suminis que tam interius q̄ exterius sensui ⁊ motui deputata sūt. Si itaq̄ȝ contingat materias predictas sua multitudine ⁊ viscositate aut vtriusq̄ȝ simul opilare vias neruorum sensus. diminuetur sensatio in predictis partibus. ⁊ si opilentur nerui motiui ledetur motus predictorum membrorum. ⁊ si in vtrisq̄ simul contingat fieri opillationem membra predicta in sensatione sua ⁊ motione simul ledentur quare facile ex predictis videri potest stuporē istū qui est nocumentum diminutionis i sensu tactus accidere propter oppillationem in predictis mēbris seu neruis euenientem. Neq̄ȝ stupor iste i viro isto prouenire potest ab opillatione attenuatoria. non enim in eo p̄cesserunt egritudines vl' accidentia consumptiua humiditatis substantifice que sūt opillationis attenuatorie causa. Neq̄ȝ etiam in eo videtur esse apostema aliq̄d magnum vl' durum q̄d fecerit opillationes coartatorias in eo Sunt ergo opillationes predicte prouenientes a materia flegmatica multa vel viscosa prohibētes transitum spirituum animalium vt predictuȝ est Et ex fundamento predicto maxime solui potest questio hec. quare est q̄ȝ aliquando nocumentuȝ apparet in eo magis in sensu q̄ i motu aut econtra ⁊ aliquādo i sensatione ⁊ motione simul. Et iterū ex predicto fundamēto apparet solutio ad ꝓblema aliud. propter quid est q̄ȝ aliquando apparent hec nocumenta ⁊ quandoq̄ȝ non. Nam secundum accessum materierum opillantium sequūtur nocumenta predicta. secundum vero resolutionem aut transmutationem āt secundim sensibilem euacuationem earum remouentur accidentia predicta Et ex istis concludi potest tertio quare quandoque membra inferiora predicta mollia ⁊ lassa percipiuntur. quando enim non transit debita quantitas spirituum non calefiunt membra illa conuenienť quare materie in eis abundantes non sufficienter digeruntur neque resoluuntur. vnde ipsa mollificata sunt causa lassitudinis ⁊ mollicici materierū

Quarto ex predictis concludi potest quare mēbra illa stupida a sensu tactus percipiuntur grauia ⁊ ponderosa. si enim membra lenificantur p̄sentia spirituum. ergo eoruȝ absentia sequitur oppositum. Quinto ex predictis concludi potest causa quare viro isto hora coytus accidit virgaȝ eius que prius bene erat erecta ab erectione deffice re ⁊ actum venereum explere non posse conuenienter. Sexto ex predictis concludi potest quare seminalis materia eius fluida mucillagiosa āt aquosa reperitur. Septimo concludi potest q̄ȝ vir iste rationabiliter non debet esse fecundus eo quia semen eius indigestum est et in qualitatibus primis et secundis distemperatum et debita quantitate spirituum carens. Octauo iteruȝ eodeȝ fūdamento deducitur q̄ȝ vir iste nō debet esse multi appetitus coytus. eo quia a spermate videť defficere causa pruritiua que multis venereis incitatiua est. Nono ⁊ vltimo ex predictorum fūdamento concluditur q̄ȝ dispositio ista in hoc viro multum verenda est. stupor enim nunciat paralisim tertia primi de his que pronosticant egritudines ⁊ secunda tertii caᵒ primo ⁊ 9ᵒ Almansoris caᵒ 8ᵒ ⁊ pluries alibi. quare ex hoc vltimo in sūma concluditur q̄ȝ res ista non leuis sed multum suspecta esse debet ⁊ incitare dominū istum ad exquisitam curationem eius. Cura enim eius non est differenda. quando enim prolongatur huius egritudinis tempus perducit ad paralisim 9ᵒ Almansoris caᵒ 8ᵒ ⁊ primo continentis caᵒ 4ᵒ ⁊ secunda tertii allegato loco colligendum. Itaq̄ȝ pro huius dispositionis curatione. licet accurate multum ꝓcedendum esset ordinando regimen ex parte omnium sex rerum non naturalium subtiliter mēsuratarum solum tamen hic sumarie discurrēdo ꝓcedam. Neque enim michi tempus acomodū est quantum hec disposicio exigeret.

Capitulum secundum de cura ꝑ dietam.

Regimen ergo ex parte omnium sex rerum non naturalium inclinetur ad calefaciendum ⁊ exiccandum mediocriter. licet enim dispositio in se considerata vt opillatio est ⁊ etiaȝ eius que frigida m' ta ⁊ viscosa est expeteret regimē satis calefactiuū ⁊ exiccatiuum. quia tamen epar eius notabiliter calidum est ⁊ etas etiam que consistentia est. et naturalis eius complo quam credo esse sanguineam distrahunt medici actum ab applicatione excellēť calidorum. quare cum moderatis calidis procedere securius. est quia remissa calida longo vsu producere possunt effectum non minus bonum q̄ m' tum calida breui vsu. Adhuc etiam considerandū q̄ȝ cibaria eius denudentur ab omni cibo medicinali vel medicina cibali materierum frigidarū augmentatiuis ingrossatiuis ⁊ opillationuȝ effectiuis ⁊ ideo bonuȝ est q̄ȝ in cibis eius semper aliq̄d apitiuum immisceatur vt radix vel folia petro. feni. et similium aperitiuorum in diebus frigidis. In diebus vero calidis radix vel folia endiuie cicoree

De partibus animalium euitentur carnes neruose ligamentales cutes et viscose partes omnes ⁊ ventres ⁊ similia. Item caseus multum mollis ⁊ viscosus lacticinia pastilia cibaria cruda omnia frigida stiptica vt granata citonia castanee ⁊ siᵉ' euitentur. Item euitet stomachi repletionem a cibis ne sequatur ex illo caloris innati diminutio ⁊ augmentatio materierum flegmaticarum per viam indigestionis. Et omnino consulo eid vt si q̄ndoque repletionem incurrerit ex multitudine ciborum ⁊ potus ad ipsam euacuandam per vomitum illico festinet. Accipiat itaq̄ȝ de sirupo acetoso simplici. ℥. ii. aque patealis. ℥. iii. vel. iiii. ⁊ totū bibat tepidum. Et post mediam horam ponat digitum in os suum ⁊ si desideraret reploȝ illā potius inferius deponere. accipiat in aurora. ℨ. i. pillularum d' yera simplici Gallieni. Aut pillulas d' specicbus Mesue quas alcfanginas nomiāt. Melior tamen medicina esset accipere yere. s. Ga. ℥. i. ℨ. cum aqua decoc. folliculoȝ sene vel radicū pe. Excercitium autem omnino videtur mihi sibi ēe nociuum tam pedestre q̄ equestre vel nauigatio.

proprie autẽ exercitiũ mlte cõcussionis qd̄ ĩ coytu necessarium est. ideo euitare debet. mouet eniꝫ materias ad membra illa que superius tacta sũt quare opillat mẽbra illa et augmentari potest stupor. quanto auteꝫ magis nocet coytus eo quia per ipsum euacuetur superfluitas vltimi alimẽti vtilis ꝛ minoratur spũosa materia qua multum indigent membra pdicta. Leduntur itaque membra illa in coytu dupliciter. aut quia inaniuntur aut quia replentur ex motu ꝛ agitatione inclinante materias ad ipsa. Etiã d̄ vigilia ꝛ somno cõsiderandum ꝙ vir iste non multum debet prolongare dormitionem eo quia est causa humectandi corpora cum generentur et augmententur ex eo flegmata multa ꝛ crescũt reumatismi a partibus fortibus ad debiles. quare longo tempore vigilarẽ conuenientius ẽ ei ꝙ dormire. accidẽtia vero anime propter que mouentur satis notabiliter spiritus ꝛ calefaciunt corpus ꝛ exiccant superfluitates videntur esse conuenientia dũ modo substantifica resolutio ꝛ spirituum consumptio non sit maior ꝙ superfluitatum exiccatio.

Capitulum tertium de cura p medicinalia.

Regimen vero dispositionis huius curatiuuꝫ magno ordine accurate multum conscribi deberet res enim ista exigit vt ipsa sollenniter pertractetur ne deterius inualescat. quia tamen nõ dubito quin celeberrimi doctores quorum consilio fungitur canonice multum in curatione istius dispositionis processerint solum aliqua puncta q̃ mihi vtiliora videntur percurrendo scribam relinquens prefatis doctoribus conscribenda esse ꝛ applicanda sollenniora ꝙ sint ista. Primo itaque premitto ꝙ vir iste cum magna cautela ꝛ aduertẽtia procedat in accipiendo balnea d̄ petriolo vel siñia ad que ego audio ipsum transtulisse se frequenter neqꝫ enim ita large cõmendo ea eo quia frequentẽ materierum subtiliores partes resoluunt et alias dimittunt que magis nocere possunt. Et etiaꝫ qꝛ balnea colliquando materias faciũt eas reumatizare ad membra d̄bilia ꝛ eis infundi. Tertio quoniam bal. habentes humiditates stuporꝫ effectiuas que profundate sunt in neruis oriẽtibus a nucha de quibus ĩ primo caº scriptum est non possunt cõsumi nisi in longo tempore. quare ex assumptione bal. per x. vel xv. dies non videtur acquiri posse iuuamentuꝫ totale ꝛ essentiale. immo magis paruo tempore duraturum ꝛ accidẽtale. Amplius si balnea omnino curare possent illud fecissẽt magis p̃teritis annis vbi virtus erat fortior et egritudo minus confirmata sed iam non curauerunt conuenienter vt manifestum est. ergo neqꝫ in posterum de eis est habẽda fiducia rationalis. Secundo premittendum principaliter ꝙ regimen huius dispositionis pendet ex actu preseruatiuo et curatiuo. Et pro executione primi videtur mihi saluberrimum esse ꝙ eximius doctor isto vere et in medio autumno vel in principio ipsius se conuenienter purgare debeat omni anno quousqꝫ se curatum percipiat. Deinde gratia preseruationis vtatur vno electuario ꝛ vna confectione ꝛ aliq̃bus pillul' ꝛ vna inunctione ex quoruꝫ applicatione cõuenienti non dubito ꝙ preseruabitur sollennit̃

Minoratiuum. ℞ pillularum de sarcocola descriptione Mesue vel Auicene 5º can. pillularuꝫ de Serapino ana. ℈. i. pillularum de reubarbaro ℈. s. misce ꝛ reformentur pillule. vii. cum sirupo d̄ calamento ꝛ exhibeantur per duas horas ante diem ꝛ dormiat immediate post eas per vnaꝫ horã ꝛ post quinque horas accipiat pro lauatiuo ciatũ vnum aque ordei cum zuccaro calefacte et post ipsam per vnam horam accipiat cibum. Assumpto itaque hoc minoratiuo accipiat hoc digestiuuꝫ qd̄ continuet x. diebus. ℞ sirupi de calamento de sticados sy. acetosi compositi ana. ℥. s. aque sublimationis rad̄ yreos. ℥. i. s. aque capil. ve. ℥. ii. misce

Erradicatiuum assumpto digestiuo purget̃ cuꝫ istis pillulis. ℞ pillularum fetidarum descriptione maiori. ℈. ii. pillularuꝫ de hermodactilis. ʒ. s. misce ꝛ reformentur pillule. vii. cuꝫ sirupo acetos̃ composito ꝛ assumat vt supra de minoratiũ. Et si dubitaret de caliditate tam in solutiuis ꝙ ĩ digestiuis tunc frangat eorum audatiam cum aqua cicorec endiuie vel acetose modo suo. Et iterum cũ eisdem purgari poterit in autumno. veruntamẽ propter reliquias caliditatꝫ estiue omnia talia frãgantur vt predictuꝫ est ꝛ minorentur doses saltẽ solutiuoruꝫ. Electꝫ quo vti potest gratia p̃seruationis esse potest electuarium de acoro. ꝛ fortius illo et conuenientius in preseruatione ꝛ cura stuporis per me consuetum et vtile est hoc. ℞ yere hermet. ℥. iiii. acori bñ torte paralisis artetice florꝫ rorismarini ana. ʒ. ii. folii ameos zinziber al. fen. granorum paradisi ana. ʒ. i. specierum plirisarcoticon. ʒ. v. mell' ros̃ colati. ℥. viiii. zuccari secunde decoctionis. ℥. vi. misce et fiat electuarium de quo accipiat. ʒ. ii. vsque ad iii. ĩ aurora duobus mensibus continuis ꝛ deglutiat ipsum et tardet post ipsum cibũ. iiii. horis ad minus. Confectio qua vti potest est confectio de acoro confortata cũ speciebus diacinamomi aut dianusci aut diambre que valde melior est. Confectio domestica ad idem est hec. ℞ specierum confectionis anacardine dimisso anacardo. ʒ. ii. ligricie anisii floruꝫ rorisma. ana ʒ. i. s. zuccari albi. ℥. vi. misce ꝛ fiat confectõ solida cum aqua sublimationis rorismarini. De hac confectione accipiat. ʒ. i. s. parum ante prandium et ante cenam. Pillule quibus vti potest gratia preseruationis sint iste. ℞ aloes epatici. ℥. i. hermodactilorum electorum. ℥. ii. agarici turbith electi ana. ʒ. i. salis indi. ℈. i. anisi se. rute piperis al. p̃itri masticis ana. ℥. vi. infundantur omnia in. ℥. v. succi saluie conquassentur ꝛ exponantur soli vsqꝫ ad exiccationeꝫ eorum. Deinde renouetur succus ꝛ iterum exiccentur ꝛ fiat taliter tribus vicibus. De hac ergo massa fiant pillule pro omni. ʒ. viii. d̄ quibus recipe potest omni tertia vl' quarta die duas vl' tres parum ante cenam ꝛ potest etiaꝫ d̄ eis accipere bis in mense. ʒ. i. in aurora ꝛ obseruare post eas que scripta sunt supra in solutiuo minoratiuo. Unctõ qua vti debet que est mirabilis im pressionis ẽ hec. ℞ olei oliuaruꝫ antiquissimi lib. i. pul. euforbii. ℥. i. iundebedust er. ℥. s. puluerizẽtur. deĩde misce ꝛ ponantur ĩ ampulla et claudat̃ eius orificiũ diligẽt̃ liget̃. itaq̃ p̃dicta ãp'la mãu brio caldaris caldari existẽte pleno aq̃ buliẽtis ꝛ permittatur bulire vsquequo tertia pars olei consumetur. ex hoc enim oleo calido cuꝫ se exponit lecto omnes partes stupide inungantur sepe et vidd̄bis mirabile ꝛ magnum iuuamentuꝫ si post fricationes antemissas conuenienter fiat. Ex hoc itaqꝫ regimine volo satisfactum esse ad intentionem cu

ratiuā et preseruatiuā licet casus plura expeteret

Consilium d mala complexione ca. & sicca magni pedis partim per essentiam partim per colligantiam epatis sanguinem colericum ad pedes effundentis a qua nocumentum corruptionis i operatione tactiue potentie prouenit. & continet partes duas. Prima autem pars continet capitula. 7. q omnia versantur circa cognitionem egritudinis

Capitulum primum sermo vniuersalis.

I virum quempiam summa veneratione dignissimum. si sapientiam hominum maximis litterarum studiis refertissimam eximiis laudibus ceseri maxime sapientiam tuam vir insignis & celeberrime doctor Raynalde sicule ingentibus preconiis existimo colendissimā esse debere. video ei te nō solum in scibilibus sapientie medicine que medicorum communitati consueta sunt esse versatū. sed sublimioribus eiusdem facultatis esse intentum. Scribis enim mihi materiam difficilem. & non quidem viro a q° scientie perfectionem maiorem expectare debeas q̄ a te ipso iamdiu approbatissimo studio vendicasti. sed tua illa probatissima sapientia recte procedit. eo laudatissimo ritu quo iterum veterum illustriores incedere solebant. Neque enim contenti erant propriis ingeniis ī scientiam vendicādā sed ad aliena ginalia non raro non solum litteris. sed etiam personaliter transferebat sic Plato menfiticos vates. sic Pitagoras quem vulgus magum. Philosophi vero sapientissimum esse dixerunt intrauit persas. pertransiuit caucasum montem. atq3 opulentissima Indie regna pertrāsiuit & ad extremum vsq3 orbis latissimo phison a genere transmissus peruenit ad caucasum. vbi Architam philosophum in trono sedentem aureo. et de tantali fonte potātem legentem audiret de naturali philosophia de astronomia de morali atque omni sapientia approbatissimum. Sed neque tu similiter cum satis & peramplius tibi ipsi & per te ipsum satisfacere possis. sed video q illud facis vt experiri possis quantum gd & qualiter ab aliis zelato quodam animo acquirere possis. Solent enim sapientes in aliena castra transire non tanq̄ trāsfuge facti. sed velut exploratores vt Ancus lucillo scripsit epistolam prima. Ne igitur intentum tuum frustretur ab eo qd te querere video. vt si quid in euganeo studio veritatis in rebus arduis habere possis. accipies fortassis. tamen inculte magis q̄ profunde aliquid d materia quā optas. Scribis enim virum quadragenarium habitudinis laudabilis. & conuenienti regimine rerum non naturalium rectum. neq3 effrenitantem in eorum aliq° & maxime quia religiosus est ab anni fere spatio i magno pede dextro vsque ad crus eius in domestica parte excessiuam fuisse passum caliditatem adeo vt etiam frigidissimam aquam membro illo effusam operatone sensus tactus percipiat velut excessiuam caliditatem imprimere. Et in summa nō solum aquam frigidam. sed omne aliud obiectum cum frigiditate impressiuum summe fere calidum ab eo percipitur. Res quidem hec ingentis est speculationis digna. maxime. quia stomachus eius naturali lapsu a medio generis labitur per frigidū & humidum. Eo quia flegmaticus est et flegma illud per viam indigestionis i eo congregatum fuit et non per viam defluxus a locis aliis. Est etiam epar huius viri quandoq3 oppilatōnibus agitatū ab intensa caliditate. Adhuc et tertio videtur vir iste cibum suum conuenienter digerere. Et vltimo scribitur vt pretactum est. regulatus modo viuendi satis pertransiuit vsque ad mensem marcii nuperrime preteritum. tunc autem inualuit predictum membrum dolor magnus. absq3 aliquo tūore vel rubedine. sed solum ibidem intensa caliditas cum dolore percipitur. Et adhuc iterū eo magis hanc dispositionem existimo contemplandam esse. video sufficientissime procurationi a viro in speculabilibus. & operabilibus excellentissime trito. Qd apparet ex his que mihi innotuerunt. cum primo ad antecedentem materiam & mandantia membra in sui operatione processerit & minorando diuertendo & digerendo. & confortando membra & proprie stomachum & epar. Sicq3 demum cum secunda vniuersali euacuatione ad eradicandum materiam processum est. & ad particularem materiam intendendo. cum localibus vt embrocis inunctionibus fricationibus & sitibus processum est. & nihil fere de contingentibus canonico regimine applicabilibus pretermissum fuerit. Cum nihil tamen horum finaliter secundum optata cotulerit vt scribitur. qua de re rem hanc non solum grauem. immo magna speculatione dignissimā existimo fore. vnde pro ip ius iquisitione & curatione etiam videtur mihi contemplandū esse circa septem principaliter. Et primū est. hec an dispositio sit per essentiam patientis membri vel per colligantiam denominanda. Secundum vero principale sub qua denominatione morbi reponenda sit. Tertium vero est que sit species lesionis vel nocumenti qd ab ipsa producitur. Quartum vero ē cui potentie vel virtuti. hec dispositio attribuenda sit. Quintum est cui particule essentialiter hec dispositio attribuatur. Sextum vero est notificare signa eius. Septimum vero et vltimum est ponere can. & instrumenta regiminis.

Capitulum secundum an hec dispositio sit per essentiam patientis membri an per colligantiam denominanda.

Itaq3 si diligenter huius dispositionis veritatem inquirere debeo secundum q mihi ingenium exhibebit reducendum ē primo dispositionem hanc ad notitiam ipsius distinctam ipsa diffinitione eius exprimendo & rationibus comprobādo & illustrium virorum auctoritatibus vigorando. Est autē hec dispositio omnino & pricipaliter dicenda mala complexio calida & sicca materialis. que est egritudo per essentiam principaliter totius cruris et maxime particule patientis. Neq3 enim hec egritudo per colligantiam simpliciter dnominari potest eo quia raro contingit egritudinem per colligantiam in parte aliqua extendi per dies aliquos quin transeat in egritudinē per essentiam. Adhuc etiam si hec dispositio esset per colligantiam absolutam. et quocunque modo cōtingeret oportet inueniri membrum per cuius colligantiam egrotarent tibia huius viri. sed nullum videtur assignari posse vt scribitur. eo quia neque cerebrū. quoniam non est matericrum istarum neque tante cauitatis communicatiuum. neque stomachus pari

ratione. Etiam quia vt superius tactum est stomachus huius viri lapsus ē a medio generis ad frigidū ꝛ humidū materialitē. Neque etiam hoc idē de epate dici potest. Et quia dato ꝙ epar eius respectu medii generis sit calidum vt scribitur ꝛ adhuc notabiliter apparet de necessitate fuisse iuuamentum ex instrumentis euacuantibus digerentibus ꝛ confortantibus que applicita fuerunt vt scribitᷣ sed nullum apparuit iuuamentum ex horum applicatione ad epar. neque ad epar neqꝫ ad alia pr̄dicta membra. igitur non potest deduci ꝙ egritudo ista insit tibie precise per colligantiam ab aliqua determinata parte. Forte autem existimare posset aliquis. ꝙ hec dispositio inesset huic membro per colligantiam eius ad totum reliquum corpus prius producta. aut nunc dependens. sed neutrum horum saluari potest. igitur hec egritudo ī membro isto non ēst per colligantiam. patet consequētia qᵒnīā si sic necesse ē precessisse aliquā egritudinē per quā ī crisi translata foret materia ad ipsam tibiaꝫ. sed nulla precessit egritudo ad quaꝫ hec cretica transmutatio successerit. igitur in hoc membro talis egritudo non potuit fieri per modū cretice transmutationis materierum egritudinū totius. Neque iterū aliquis credere posset. ꝙ egritudo huic membro inesset per cōtinuam ꝛ successiuam transmissionem paulatinam materierum a toto ad hanc partē. oporteret enim necessario assignare egritudines toti comunes ꝛ corum causas. Sed vir iste non egrotat mala complexione calida et humida calida et sicca frigida ꝛ humida aut frigida ꝛ sicca toti communibus vt iaꝫ prescriptum est. igitur hec egritudo non est per colligantiam totius ad hanc partem. Amplius demonstratōne arguitur sic. si in toto corpore īueniretur egritudo aliqua de predictis. quomodo saluaretur integritas operationum stomachi epatis ꝛ aliarū partium ꝛ robur virtutis. De ratione enim formali morbi est ledere. sed egrotante toto lesio esset valde magna. ergo facile demonstrabilis vel cognoscibilis. consequens repugnat experientie. igitur ꝛ fundamentum illud ex quo ipsum sequitur. Patet itaque si bene consideretur ꝙ omnino oportet cōcedere hanc egritudinem esse principaliter p essētiale nocumentum particule patientis. Neque volo molestari hic an sit possibile vel de facto contingat hanc egritudinem secundum partem aliquaꝫ per colligantiam dependere ab aliquo membroꝝ superiorum debili existente. facile enī concederet id. quoniam membra superiora velut fortiora superfluitates suas expellunt ad debilia prima pri capitulo de membris in fine. sed principale ad qđ intenditur considerandū credo ēē dispositionem huius per colligantiam ꝛ demonstratum est. Adhuc iterum neque video rationem aliquam neque auctoritatem que probare possint hanc egritudinem esse denominandam per colligantiam absolutam totius corporis aut alicuius particule essentialis ad ipsum crus. Mirabile enim videretur quare in dispositione assignetur nocumentuꝫ per simplicem compassionem vel condolentiam vl̄ alterationem prouenientem ab aliqua egritudine totius vel alicuius particule ad hoc membruꝫ quī per signa et accidentia cognoscerentur egritudines tales toti aut particule corporis appropriate vel in eis existentes. Etiam iterum hoc probatᷣ quoniam si totum aut aliqua particula corporis egrotaret. oporteret necessario assignare. s. inuentionem specici lesionis vel nocumenti prouenientium ab illis egritudinibus totius aut partiuꝫ. qᵒniam terminus discretiuus sanitatis ab egritudine ē sēsibilis opationū lesio. Cū gᵒ neq̄ totiu neq̄ partium appareat sensibilis in operationibus lesio omnino non potest dici hanc egritudineꝫ īesse membro precise per colligantiam eius ad totum aut ad aliquam partem vel partē vt iā dictū ē.

Capituluꝫ tertiū sub qua denominatione morbi hec dispositio reponenda sit.

Postq̄ autem satis aperte visum est. ꝙ predicta dispositio inest cruri huius viri per essentiam. iaꝫ videtur mihi declarandum esse. qualiter hec egritudo denominanda sit. Est enim dispositio p quā prouenit in operationibus immediate nocumentuꝫ sensibile. quare ipsa ē morbus vt patet 2ª primi capitulo primo fere ī exordio. igitur aut erit egritudo nature compl'onalis aut vnitatis aut cōpositionalis. consequentia necessaria est a sufficienti diuisione membrorum comprehensorum sub his generibus vt patet secūdo tegni ibi. Genera autem lapsuum sunt eadem his que virtutem cōplent. Nā in quot naturis tanquam principiis p ficiuntur operationes naturaliter dispositis ī eisdem preter naturaliter variatis imperficiuntur operationes vt colligitur etiam secunda primi 2ᵒ caᵒ. Uidetur autem ꝙ hec dispositio non sit egritudo cōpositionalis. eo quia ibi non inuenitᷣ aliq̄ đ egritudinibus que cadere possint sub quattuor generibus egritudinum compositionalium. Neqꝫ enim ibi est egritudo superficiei. qr neqꝫ aspera ē neque nimium lenis pars huius membri. Neque iterum hoc membrum egrotat in figura. quia hoc membrum non est curuum tortum vel. distensuꝫ preternaturaliter ꝛ sic de aliis. Adhuc etiam hic non ē egridudo in receptacl'o. propterea quia ibi non est receptaculum aliquod ventriculus vl̄ concauitas manifesta. Similiter etiam quia ibi non est egritudo in via cuꝫ in loco illo non sit via manifesti transitus alicuius corporis de loco ad locū quare hec egritudo non est cadens sub primo genere egritudinum compositionalium. qđ plasma nominatur. pari etiam ratione deducitur. ꝙ hec egritudo non est compositionalis in quantitate diminuta cum non appareat membri extenuatio vel consumptio manifesta. Neque est egritudo in quantitate aucta. quia nō est ibi aliqua superaddita particula quantitatiua cum non sit ibi tumor de quo curandum vt iam scriptum est. Similiter etiam facile ꝯuicitur est egritudo ista non ē cōpositionalis cadens sub denominatione numeri. neque eniꝫ ibi ē aliqua particula vl̄ substantia numeraliter aucta vl̄ diminuta. igitur non ē egritudo in numero. Postremo etiam hec egritudo non ē in situ pro loco capiendo ipsum denominanda neqꝫ enim ibi ē aliquid extra locum qualitᷣ ꝛ quantum esse non debeat. Et iterum hec egritudo non est denominanda egritudo in situ situm ipsum pro colligantia vel societate accipiendo vt in precedēti capitulo plane declaratuꝫ ē. quare ex pr̄dictis iam satis apparet ꝙ egritudo ista non ē cadens sub denōiatione cōpositionalis alicuius specierum decē que cadunt sub primis quattuor generibus. compositionalis nature. quia nō ē dispo

positio i superficie via figura via vel receptaculo cadentibus sub primo genere compositionali de nominato plasma. Neqꝫ in quantitate aucta vel diminuta cadentibus sub secūdo genere. s. sub q̄ntitate. Neque etiam in numero vel diminuto vel aucto quod est tertium genus compositionalis. neque in loco per colligantiam que cadunt sub quarto genere. s. situ. igitur non est egritudo compositionalis. consequentia tenet a sufficienti diuisione omnium egritudinum compositionalium que comprehenduntur ex Auicena 2ª primi capitulo 3°. Pari etiam ratione secūdo principaliter deduci potest. q talis egritudo nō ē cadens sub 2° genere. s. nature vnitatis. neque enim ibidem est solutio continuitatis improprie dicta. que dicitur extensio vel distractio partium quarundam. ⁊ contractio aliarum vt apparet. neque etiā ē ibi solutō continuitatis proprie dicta. quam Auicenna ⁊ reliqui auctores nominant solutionem imparis. neqꝫ enim membrum vel aliqua particula impar esse facta bipar vel tripar et sic d aliis. Adhuc etiā neqꝫ ibi est solutio continuitatis in carne non in cute. non in neruo neqꝫ i ligamēto. panniculo musculo vel corda vena arteria nec costa osse vel cartilagine. ⁊ sic de aliis ibidem non videtur esse solutio continuitatis. Cōtra q2 ibi est dolor fortis sed omnis talis sequitur alterationē compl'onis aut solutionem continuitatis. igitur in membro illo potest esse vera solutio continuitatis saltē profunda vel intrinseca licet non apparens. Dicendū est negando consequentiam. quoniam non sufficit ostendere necessitatem vere solute continuitatis per presentiam vehementis doloris. Ipsius enim causa potest esse simplex subita vel fortis compl'onis permutatio abiqꝫ solutione continuitatis. vt patet ex littera Gal'i secundo tegni loquentis sub nota disiunctionis dum dixit. Dolores vero secūdum quecunque incumbunt locum aut solutam continuitatem aut subitam alterationem ostēdūt Aut etiā secūdo dici potest. q licet concederetur ibi esse solutionem continuitatis. ipsa tamen esset improprie dicta ⁊ non proprie intellecta. videlicet solutio imparis vt dictum est. quare satis clar̄ videtur esse tenendum in predicto membro non esse solutionem continuitatis manifestam vel proprie dictam. Cū igitur neque hoc mēbrū egrotet aliqua egritudinum compositionalium vl' vnitatis vt probatum est. relinquitur q membrum illud necessario egrotabit genere male complexionis a sufficienti diuisione. Et prima conclusio ex precedentibus ē necessario d̄ducta. Et licet ista cōclusio vera sit. tamen non est sufficiens ad completam cognitionem vel curationem huius dispositionis. quare oportet alias particulariores p̄mittere cōclusiones. Quarū secūda ē hec. q iste morbus est complexionalis ⁊ materialis. Prima pars huius conclusionis ex precedenti discursu satis d̄ducta est. Et secunda probatur. quoniam si talis dispositio esset mala complexio immaterialis. āt esset necessario humida calida frigida vl' sicca. Sꝫ mala complexio simplex humida per se dolorem non efficit 2ª primi capitulo de causis doloris et pluries alibi. Amplius si esset mala complexio frigida aut calida tantum. aut sicca tantum. aut calida ⁊ sicca. aut frigida ⁊ sicca. tunc necessario aut esset ab intrinseco eueniens aut ab extrinseco. Et siquidem esset ab intrinseco. aut esset paulatine in membro facta aut subito. Sed mala complexio q̄libet illarum paulatine in membro acquisita nō efficit dolorem. Non quidem calida. quia dato illo necessario quilibet ethicus doleret. Nō frigida q2 pari ratione paralitici a frigiditate interius acquisita paulatine facti dolerent. Similiter etiā nec mala cōplexio sicca paulatine eueniēs dolorē efficit. vt patet i ethica senectutis in pluribus dispositionibus marasmodeis a siccitate factis. quare nō poterit esse hec dispositio proueniens a mala cōplexione immateriali simplici vel composita paulatine facta proueniens. Neqꝫ etiā dici potest. q hec dispositio sit mala complexio simplex vl' composita immaterialis subito facta. Tales enim species male complexionis non ponuntur ab auctoribus. quoniam non vidētur habere causas productiuas ipsarū. aut saltē ab aduersario assignari debent Et si forte caderet hoc in imaginatione alicuius speculatiui difficile esset assignare aliquam speciem male complexionis immaterialis de predictis que eandem non associaret sibi materiam ⁊ tu considera. Adhuc iterum ostendit' tertio. q hec dispositio non est mala complexio immaterialis ab exterius eueniens propter plura. Primo quia esset difficile imaginari alicuius primitiue cause continuam applicationem ad membrū per quā ipsum lederetur ex continua applicatione obiecti ad organum tactus. Sed ex narratis ⁊ scriptis apparet q quandocunqꝫ et quomodocūqꝫ organo tactus membri sui applicetur obiectum frigidū semper percipitur calidū. ergo oporteret primitiuam causam continue esse existentem. consequēs videtur impossibile quo ad esse. immo etiam quo ad imaginationem quare et cet. Amplius si mala complexio frigida calida vel sicca immaterialis continue esset in conseruari dependens ab exteriori causa vt aere ⁊ similibus oporteret necessario q semper nocumento huius tristis sensationis lederetur eger. sed consequens repugnat casui igit' Relinquitur igit' q hec egritudo nō ē species male complexionis immaterialis aliqua simplex vel composita vt patet intelligenti. Tertia conclusio principalis ponitur q hic morbus est mala complexio calida ⁊ sicca materialis Cōclusio ista probatur. primo quantum ad primam partem ex p̄cedentibus in probatione precedentis conclusionis adductis. Et probatur etiam ex hoc quia per hanc egritudinem nocetur operatio membri nocumento corruptionis vt probabitur in sequēti capitulo. sed nocumentum corruptionis aliis paribus vt in pluribus ⁊ quasi semper fit a cal'itate ⁊ siccitate sicut nocumentum diminutionis et ablationis operationum fit a frigiditate. igitur hic morbus rationabiliter poni debet mala complexio calida ⁊ sicca. patet consequentia quia denominatio morbi vt in pluribus assignatur ab auctoribus penes efficientem causam materialem. ⁊ minor est omnium auctorum prima tertii tractatu primo capitulo 6°. Iuditium autem de significationibus harum lesionum est. quoniam cum procedit cursu permutationis. i. corruptionis secundum plurimum sequitur complexionem calidam et siccam. ⁊ que currit cursu diminutionis ⁊ debilitatis secundum plurimum sequitur frigus. quare relinquit' veritas conclusionis. Qd autem hec

mala complexio sit materialis calida.s. colerica probabitur inferius in 6° capitulo de signis signi ficantibus. Quarta cōclusio sequitur ad predic ta.⁊ est q mala complexio talis est mala comple xio sanguini acuto commixta. Probatur cōclusio ex deductione precedentis. quia si est mala com plexio calida ⁊ sicca igitur ⁊ colerica. Item si ipsa commiscetur sanguini ipsa reddit ipsum colericū Amplius hec mala complexio calida fortassis nō euacuatur ab aliqua quantitate adustionis.siue sit adustio in eadem materia colerica.siue sit in san guine acutiori facta. Et tertio iterum hec conclu sio probatur inferius vbi in sexto capitulo ponēt signa huius dispositionis rectificatiua quar⁊ cet Et ex istis omnibus apparet.q hec dispositio re ducta est ad particularem denominationem.s.q ipsa est mala complexio colerica in parte illa par tim fixa.partim dependens a continua transmis sione colerici sanguinis ab epate ⁊ partibus supe rioribus vt a kili vena ⁊ similibus.

Capitulum quartum de specie lesionis que ab hac dispositione producitur.

Iam igitur patet ex precedenti ca°.q oportet de clarare que species lesionis sit hec.qua tactu patiē tis huius nobilis omne frigidum calidum perci pitur.Ex quo fundamento apparebit precedentis capitl'i ⁊ veritatis ipi⁹ itellectus aplior.⁊ erit via ad inueniendum curationis principium ⁊ instru menta idonea.Lesio igitur vel nocumentū i ope rationibus ab auctoribus assignatum triplex ē.s. diminutionis ablationis mutationis vel corrup tionis vl' mediocris lesio.⁊ istis variis nominibus vt apparebit operationum lesiones vel nocumen ta ab auctoribus assignata sunt.Dicitur autē no cumentum in operationibus diminutio multipli citer.vt quando operatio exempli gratia trāsmu tandi sanguinem in alimentum.que est ipsius cō uersio in humiditates secundas diminuta esset in digestione vl' decoctione verbi gratia.Si sanguis qui debet esse alimentum carniformium partiū conuertatur in primā humiditatem de secundis aut tertiam vel quartam ita q in gradu caloris i ueniatur humiditas secunda varieta respectu calo ris carnis. Aut vero secundo dicit' diminuta ope ratio talis.vt si penes grossitudinem in substātia que quantitat esset diminute ingressatur sanguis vel humiditas.aut qr aquosa.Aut tertio diminu ta dicitur.vt si digestiua potentia fortis existens ad transmutandum sanguinē in humiditates se cundas in quinq horis gratia finis predicti non posset bene propter debilitatem illum sanguinē conuertere in septem vel octo horis Unde siue sa guis in humiditates secundas diminute coctas a virtute diminute transmutetur respectu gradus aut respectu temporis ad hanc trāsmutationem ydonei. totum hoc nocumentum sub lesione ope rationis nominata diminuta poni debet. Etiam iterum huic tali nocumento inuenitur aliud cōtra rium nocumentum per viam intensionis nomia tum. Non enim est inconueniens vt si nocumētū in operationibus assignatur per speciem diminu tionis.etiam in eisdem operationibus assignari possit nocumentum per intensionem.Si hoc quid nocumentum intelligatur per contrarietatem ad predicta omnino.vt si gradus coctionis transcen deret conuenientiam ad transmutandum sangui nem in humiditates secundas proportionatam nutrimento carniformium vt qr in gradu com ploali excederent humiditates secunde excede rent caliditatem carniformium membrorum.āt modo substantie grossiores ⁊ magis compacte red derentur aut in tempore minori multū excoque rentur.patet q in operatione transmutatiua san guinis in humiditates secundas carniformibus membris conuenientis esset nocumentū.Et non quidem per modum diminutionis vt paulo ante apparuit.ergo per modum intensionis sicut decla ratum est. Forte autē ex predictis videretur in surgere dubitatio.s.q non in cuiuscunq membri operatione nocumentum contingere posset per vi am intensionis.sicut patet de operatione visiua fuisse d mente Auicene tertia tertii ca° 2°.Uoluit enim ibi superfluitatem in visione dependere ab equalitate oculi.⁊ tu cōsidera hic.quoniam fortas sis a temperamanto oculi non potest prouenire excessus i temperata visione nisi per superfluita tem videndi in oculo temperato intelligeretur p fectior operatio.que reperiri possit in latitudine temperamenti que reperiretur i oculis extremis temperantie positis.perfectissimum enim in tem perie superfluū denominari potest respectu extre morum temperiei.Ex quibus omnibus in vnū col lectis videri potest.q nō omnis operatio diminu ta dicitur esse leuis secundum intensionem Gal'i 2° tegni vbi dixit.Qd nocetur operatio tripliciē s.leuiter.i.diminute vt omnes exponunt. Opera tio enim per intensionem assignata non est leuis i.diminuta sed intensa est.vt deductum est quare ⁊ cetera.Et ex hoc fundamento patet manifeste q operatio tactiua huius nobilis per quam compre henditur frigidum ex impressione calidum non ē diminuta.Oporteret enim q obiectū intense ca lidum perciperetur remisse tale. aut intense tale que sub nocumento diminutionis operationum i cluduntur vt deductum est.Iam autem ⁊ nunc ite rum inquirere oportet.qualis sit hec nocumenti i operationibus species.Neq etiam dici potest q sit ablata. quoniam nocumentū ablationis tollit presentiam actualitatem vel essentiā operationis Cum igitur hic sit operatio sēsitiua.probatur qr percipit obiectum imprimens. ergo non est obla ta sensatio membro.ergo non potest dici operati onem sensus ab eo ablatam esse. quare cum nocu mentum in operatione huius membri.non sit p viam intēsionis aut diminutionis assignabile vt paulo ante deductum est.Neq etiā per viam ab lationis sensus vt nunc probatum ē. Relinquitur ergo q nocumentum in operatione sensus in mē bro huius viri erit corruptio denominandum.cō sequentia necessaria est.a sufficienti diuisione om nium modorum nocumenti vl' lesionis que assig nantur in membris tripliciter.vt secundo tegni. Nocetur autem operatio tripliciter.aut leuiter.i. diminute.aut mediocriter.i.corrupte.vt declara bitur.aut omnino non fit.i.aufertur. Est autem nocumētū corruptionis i operationibus ab auc toribus assignatū. per quod formale i operationi bus que comuniter humane speciei conueniunt p mutatur.hoc autem itaque est vt p modū actionis membrorum perueniatur ad permutationē spe cifice denominationis i operationibus.verbi gra tia.sicut si forma epatis cum temperamento suo

transmutare d'bēs chilum ī massā sāguineam par tes chili sua cal'itate ⁊ humiditate mediocri fluxi bilitate ⁊ acreitate ⁊ vnctuositate aptas conuerti ī sanguinē transmutaret in fumositates velut fre quēter fit ī timpanite. aut ī aquositatē velut ī ascli te. aut ī sanguinem aquosū flegmaticum velut in yposarcha. Talis enī transmutatio ē actio. igitur operatio. ⁊ non ablata vt patet. neque diminuta vel intensa vt deduci potest ex predictis. igitur d' nominatur corrupta. Et causa est qꝛ sicut in vera corruptione fit transitus a d'nominatione vnius speciei ad alteram ita ⁊ ī hac. ptes enī ī chilo assig nate disposite erant transmutari ī sanguinē. sed fuerunt transmutate ī aquositatē. aut in fumū vel aliā consimilē substantiā. ergo fuit ī obiectū illud facta transmutatio corruptiua p quā deuētuꝫ est ad transmutationem specifice denominationis il lius. Ex quo apparet ꝙ talis opatio omnino dicit' ex toto genere preter naturā. generalit' enī veri ficatur qđ hec ē pret' nat'aꝫ toti humane speciei ⁊ cuilibet īdiuiduo ipsius. s. ꝙ ptes laudabiles chili que debuissēt cōuerti ī sanguinē laudabilē. conuer se sint ī fumuꝫ aut aliā materiā corruptā. Et for te ex hoc fūdamento quis facile d'ducere poterit. ꝙ hec operatio nominat' etiā corrupta. qꝛ tēdens ī corruptionē vl' preparās ad corruptionē mēbri illius cuius ē operatio. corrupta. Raro enī cū tali corrupta operatione epatis imaginari possumus epar diu pdurare quin corrūpatur imo ⁊ īdiuidu uꝫ totū. quare merito denominanda ē opatio cor rupta significatiē qꝛ significat membri vl' totius cuius est operatio corruptionē. ⁊ tu cōsidera ꝙ h° videt' esse rationale. eo qꝛ nocumētū corruptionis ī operationibus ē deterius nocumētū ꝙ̄ diminuti onis operationū aliis paribus. Nocumētū enī di minutionis operationū non ita faciliter aut cito tendit vel preparat ad corruptionem aliis pari bus sicut nocumentuꝫ corruptionis preparat ad illā. Et ex h° fūdamēto itē̄ ītelligi pōt. quar' nocu mentū corruptionis ī operationibus tam variis denominationibus ab auctoribus denominatū sit nominatur enī mutatio vl' pmutatio pp transitū ad alterā specificā denominationē vt visū est. Ne qꝫ enī ī nocumēto diminutōnis fuit transitus iste Contra ex hoc fundamēto videt' esse deducenduꝫ ꝙ nocumētū ablationis operationum denomina ri dꝫ nocumētū corruptionis. probatur consequē tia. eo qꝛ sicut p nocumentum corruptionis fit transitus in alterā denominationē specificā. Ita p nocumētū ablationis fit transitus in eandem. g° vnū illoꝝ nocumētoꝝ nō differt ab al'o. neganda ē cōsequentia illa. Et dicendū ē ꝙ omne nocumē tū corruptionis in operationibus p'supponit en titateꝫ vl' presentiā opationū. Sed nocumētū ab lationis excludit omneꝫ opationē quare ⁊ cet'. Se cūdo apparet quare a Gal'o h° nocumētū corrup tionis denominatū sit mediocre. qꝛ videt' mediū tenere inter ablatiuū esse opationū ⁊ diminutiuū esse ipsaꝝ. Est enī ī corruptione presentialit' opa tio mēbri. pp qđ distinguit' ab ablatione. vnde nō ē tanti nocumēti portentiuū nocumētū corrupti onis sicut ablationis. Neque ē ita leue sic nocumē tū diminutionis. imo ē fortius illo. vt apparet ex predictis. Igit' erit mediocre inter illa duo nocu mēta. qđcūqꝫ enī nocumentū ī opationibus remis sius ē pessimo ⁊ intensius leuissimo mediocre d'no

minari debet quare bene dixit Gal's. Nocetur op atio mediocrit' ⁊ cet' ⁊ hec fuit causa pp quaꝫ Aue rois tertio colliget capitulo de accidentibus supue nientibus virtuti nutritiue. Nocumētū corrupti onis in operationibus omniū mēbrorū nomina uit pmutationeꝫ ad malas operationes. vt ibi cla re colligi potest dū dixit. Lesio que supuenit vni uersaliter operationibus membroꝝ ⁊ passionibus eoꝝ est tribus modis. Unus eoꝝ ē vt operatio mē bri cessauerit. vt sint propinqua puncto priuatio nis. Secūdus ē vt si diminuta a suis nat'alibus opationibus. Tertius est vt sit pmutata ad malas opationes. vide qꝛ corruptionē d'nominauit respec tu diminutionis. Et eūdē sermonem protulit pri mo cāticoꝝ Auicena cātico ii 5. dū dixit. Egressus nat'alis opationis a dispositione sua ē triplex. ipsi us debilitas. ipsius ablatio. ⁊ ipsius pmutatio. Ita qꝫ ex omnibus bene collectis ad inuiceꝫ d'ducēda ē conclusio talis. Qđ nocumētū ī operatione sēsus tactus partis patientis ī isto nobili d'nominari dꝫ species lesionis corrupte. neqꝫ enī diminuta vl' in tēsa neqꝫ ablata vt iaꝫ pbatuꝫ ē. igit' necesse est ip sam esse corruptaꝫ. cōsequentia necessaria ē a suffi cienti diuisione oīꝫ specieꝝ lesionis ī tria mēbra iā declarata Hec qdē iā facile ex predictis intelli gi possunt. Sꝫ iā nūc nō minor īsurgit difficl'tas ī assignando modū quo p speciē male cōplexionis particule illius cōtingat ꝙ obiectū cal'itatē impri mens ī mēbrū illud a potētia tactiua percipiatur frigidū. et ecōuerso. s. ꝙ obiectū frigidū pcipiatur calidū. Neqꝫ ei saluari potest ex parte. obiecti om ne enī tale imprimēs ī mēbꝝ tal'r ipsū alterat q̄li ter īest ei al'a ī potē^a vl' ī actu. sed obiectū ē calidū actu. g° talit' imprimit ī mēbꝝ. Amplius h° nō vi det' posse defēdi ex pte mēbri. quoniā ipsū iā ē al t'atū ad caliditatē. g° p illā nō potest apprehēdere obiectū sub spē frigiditatis. Et tertio iteꝝ arguit' quoniā dato ꝙ obiectū sit actualit' calidū. ⁊ mem brū etiā calidū nō īuenit' ibi aliqua qualitas acci dētalis vel accidētalit' faciēs ad pmutād' mēbruꝫ ad frigiditatē p quā obiectū calidū videretur fri gidū. igit' etiā ex parte accidentalis impressionis nō potest hoc saluari. Quarto iteꝝ ad illđ arguit' quoniā species caliditatis ipresse ab obiecto ī mē brū nō repsētāt nisi caliditatē ⁊ membꝝ suffici ent' recipit impressiones illius. g° d' necessitate re presentabit' ī eo caliditas ⁊ nō frigiditas. Ad hec oīa respōdēdū ē dando modū quo contigere possit ad impressionē obiecti calidi represētari ī mēbro sēsationē frigidā. Et primus qdē modus ē cuꝫ oc currit mēb° obiectū cal'itatē iprimēs videt' cōcur rere cause caliditatis ī mēbꝝ iprimētes. Prima qdē ex pte obiecti qđ calefaciēdo iprimit. 2^a vero ex pte male cōplexionis fictis qua egrotat mēbꝝ ppt' que duo cū mēbꝝ calefit notabilit' ⁊ rarefit etiā. vnde magna spūuꝫ quātitas ⁊ partiū calidaꝝ ab eo resoluit' ⁊ euapat. partes igit' essential'r fri gide per resolutionē iā ī mēbro assignatā ad quā sequit' frigiditas priuatiua. possūt frigiditatē suā ī organū sēsus tactus imprimere. eo qꝛ maior tūc videt' ppor° īequalitatis mēbroꝝ frigidoꝝ ad ī frigidādū quā obiecti ⁊ male cōplexionis iā dicte ad calefaciendū. igit' p tūc in mēbro percipietur impressio eoꝝ. que a pportione maioris ī equali tatis agunt ī mēbꝝ. s. illa sunt membra frigida vt ossa ⁊ cartilagines panicl'i flegmatice ⁊ melice

partes. igit' i membro percipic' frigiditas. Tunc igit' mēbꝝ ip̄ressiōes a re calefaciente pcipiet sub ratōne frigiditat. Cōtra q2 data ista resposiōe se gt' q hec opa° nō dʒ denoīari corrupta. pbat' q2 tal'r mēbꝝ percipit qual'r ab agēte i ip̄sū ip̄rimit' vl' ab agētibus. sʒ agētia ip̄rimūt ifrigidādo vt iā dictū ē. g° potē tactiua tūc nō apprhēdit corrupte. imo perfecte ꝛ cōueniet'. quoniā apprehendere corrupte ē apprehēdere aliqd cōtrariū vl' q nō ē de essētia ip̄rimētis vt ex precedētibus apparere pōt. Ad h° motiuū ꝛ sibi sil'ia dicēdū ē q opa° mēbri i casu assignato ꝛ i modo dato pōt dici cōueniēs ꝛ bona. ꝛ pōt dici corrupta respectu diuersoꝝ. ē ei cōueniēs iquātū fride partes mēbri i organū tactus fritatē ip̄rimēdo a poten tactiua pcipiūt' frigide. sʒ ē corrupta iquātū ip̄ressio i mēbꝝ cōsecuta ē ad obiectū ip̄rimēs calefaciēdo. poten g° tactiua cal'itatē ab obiecto ip̄ressā percipit sub ratione frigiditatis p accidēs. quare merito corrupta nominat'. Alr' modus soluēdi ad predicta motiua q fere reuertit' i idē ē cū fit ab obiecto calefaciēte ip̄ressio i mēbꝝ. ppt' magnā raritatē i mēbro acq̄sitā ꝛ resolutionē ꝛ dbilitatē. aer circūdās mēbrū frigidus existēs imprimere potest i mēbꝝ mō supius assignato. qre poten tactiua pcipit ip̄ressionē fritatis aeris. cuius causa fuit cal'itas iā ip̄ressa ab obiecto ꝛ a mala cōpl'one cal'a sil'. Hec tamē solutō sial'r videt' tēdere i pꝛiaꝫ. ꝛ tu cōsidera q2 sacl difficilius ē redēre causā q̄r obiectū cal'ʒ ip̄rimēs pcipiat' fr'ʒ q̄ q̄r fr'ʒ pcipiat' cal'ʒ. Naʒ facile ad h° secūdū respōderi posset capien° pricipiuʒ p antip̄stasiʒ. ꝛ q̄ secūt' ad illā. ꝛ sic facile solueret' pblema. s. qre vir iste q̄tū ad sēsū tactus ex ap̄priatōe obiecti fri cal'itatē pcipit. Mala eni cōpl'o cal'a a suo cōtrario qd effugit p accidēs ꝛ videl' fortificata vl' aucta represētat organo tactus speciē cal'itatis subito ꝛ vehemēt' ip̄rimētis. pp qd fr'ʒ obiectū pcipit' calidū ꝛ tu cōsidera. Ex qbus oibus apparet iā satis mediocrit' satisfactū esse ad materiam capituli tertii. s. q̄ sit nocumēti spēs i mēbꝝ huius nobilis viri iā ip̄ressa. ꝛ que sint eius cause et forma ꝛ modus assignādi hāc spēʒ corrupte sensationis organi tactus eius. Adde aūt alit' nisi tibi placet

Capitulū qntū de poten vl' virtute cui hec dispositio attribuenda sit.

Ut aūt clarius ꝛ paꝝ p subtilius huius dispositōis mat'ia apiat'. iā opꝫt igrere cuius virtutis hec sēsatio tristis sit passio approꝑriata vel denominanda. Jaʒ ei p speculatores i hac mat'ia due euidētes sūt opiniones. Et vna qdē ponit q tristis sensatio i mēbꝝ ip̄ressa ab obiecto ē passio virtutis appetitiue mēbri patiētis. cū mēb° sensatōis bene dispositō occurrit obiectū potēs ad ip̄rimēdū subito ꝛ fm cōtrarietatē ꝛ mat'ialit' vltra ip̄ressionē hāc ab organo tactus apprehēsaʒ causat' vel pducit' i mēb° sēsa° qdē per quā apprehēdit' illa ip̄ressio sub ratione tristis ꝛ discōueniētis. ꝛ ad istā seqt' tristitia q̄ qdē nō ē aliud formalit' q̄ appetit' ꝯ mēbri ad effugiendū hāc dispositionē ꝛ nō persistēdū in illa que tristitia iā dicta formalit' ē dolor i mēb° perceptus Et ipse qdeʒ talis nō videt' aliud q̄ actus sensationi tactiue superadditus. Ex quibus appꝫ q fm mōꝫ istū oīs tristis sensatio dolorosa i mēbꝝ ip̄ressa ē actus tactui superadditus appriandus potētie appetitiue mēbri ad effugiēdū ipsū. Et ex hac quidē phisica positione mlta possūt cōsequi corre

laria. Primū q2 uera cuiuscūqꝫ doloris cura esset illius appetitus mēbri ad effugiēdū tale nocumentū ablatio vel permutatō. Secūd° q i cura cuiuscūqꝫ doloris p ꝛ pricipalis iten° dʒ esse ad virtuteʒ mēbri in q° est appetitus talis ꝛ nō ad mēbra tactus vel sensationis. Et tertiū correlariū ē q vera ꝛ ppria curatō cuiuscūqꝫ doloris p̄cise ē delitio se sensationis ip̄ressio ꝛ nō alicuius q̄litat de primis vel de secūdis iductio vel pductio i mēb° Et 4° ex hoc itelligi pōt qre delecta° i aiaʒ ip̄ressa vt cū istrumētis musicalibus ꝛ amenis vocibus ꝛ delectabilibus vt cātu amene vocis virginee et reliqua taliū vere sunt dolorē sedātia. eo q2 delitiā inducūt tristitie i mēbris ip̄resse remotiuā. Et legi possūt hi fmōes 4 primi ca° penultimo i fine dū iquit Auicena. Et dulcis cātilene ꝛ pꝛie cum ex ea puocatur somnus ꝛ occupari i eo qd gaudium efficit doloris vehemētiā sedat. Et 5° iteꝝ ad hāc positōeʒ sequit' q nl'lū istrumētū calidū iq̄tū alterātiuū vel frigidū iq̄tū repulsiuū vel igressatiuum aut siccū matterieꝝ cōsūptiuū aut cōpositū ex his vt anodinū nominatū medicamē doloris abscisiuuʒ i cōcreto uel abstracto itellectū pꝛie et vere dʒ noīari doloꝝ curatiuū per verā cōtrarietatem Neqꝫ eniʒ appetitui membri cōsiderāti effugere nocumētū ꝛ nō persistere sub illo vere cōtrariat' calidū vel fridū. Neqꝫ aliud calidū simplex vel cōpositū per verā cōtrarietatē quaʒ habeat ad membra. verā eniʒ ꝛ propriam contrarietatem ad talem tristitiā habet delitia. et plurima talium istis addenda sūt. Et sequit' iteꝝ vltimo ex fūdamēto istius opinionis. qd nullū medicamen narcoticuʒ iteꝝ est vere doloris curatiuū. imo forte illius inductiuuʒ per accidēs. eo q2 sensationem a memb° aufert aut notabilit' diminuit. Quia tamē positō ista valde multū est speculatiā a medicinali via elōgata nō multū videtur vtilitatis cōferre in sciencia medicine. quare potius ab ea recedendū est vel lud oīo phisica ꝛ in materia libri d' anima versus fineʒ aplianda. Ideo sequēdo communeʒ medicorū opinionē. dicendū est q dolor ꝛ quelibꝫ tristis sensatio est passio virtuti sensitiue sensu tactus appropriata. Hec quideʒ cōclusio multis pōt auctoritatibus declarari. ꝛ rōibus q̄plurimis affirmari. Et primo quidē est auctoritas Auicene 2 sexti naturalium capitulo tertio vbi describendo tactum incipit. Tactus est vis. i. potentia ordinata in neruis cutis totius corporis ꝛ eius carnibus ad aprehendendū id qd tāgit illud. s. corpꝰ ꝛ affectat cōtrarietateʒ permutanteʒ cōplexioneʒ ꝛ affectionē cōpositionis. vide q ponit tactū esse potentiaʒ in membris sensus. ꝛ patet q loquitur ibi de sensu exteriori. cīs aūt appetitus est reponendus sub interiori sensu qre ꝛ cetl. Secūdo iteꝝ apparet hoc ideʒ esse veꝝ ex eius auctoritate ibideʒ dū inquit q tactus est primus sensus in hoīe ꝛ oī aīali terreno. Sed in homine aliquādo inuenitur ꝛ nō inuenitur potentia interior appetitiua talis que bene demōstrari possit. vt in embrione fortassis declaratur. aut in appoplesia. aut melius in vera frenesi vel in cibare. In talibus eniʒ operationes sensuum interioꝝ impedite sūt. ꝛ in pluribus eaꝝ. tactus vel eius operatio nō ē impedita. igitur tactus videtur potentie tactiue membri perceptiue sensus exterioris appropriandus. Et hoc iteꝝ pōt d' clarari ab eodem Auicena ex pprietatibus tactus

dū dicit q̄ de ,ppꝛietatibus tactus ē q̄ tota cutis q̄ circūdat totū coꝛpus ē sētiens p tactū.ꝛ nō vna sola eius pars.Si igit̄ tota cutis sentit p tactuꝫ. videt̄ mirabile q̄ tactus a,ppꝛiari d̄beat potētie tactiue appetitiue.q̄ nō videt̄ ēe cōcomitans toti coꝛpoꝛi.Quarto cōtra pꝛedictaꝫ positioneꝫ argu it̄ ex sētentia Aristotil' 2° d̄ aīa.qui poīt q̄ tactus cōsistit i debita ,ppoꝛtione q̄litatū pꝛimarū.,ppt̄ qđ opoꝛtet refracta ēe cōpl'one mēbꝛi vel oꝛgani tactus.ita vt quodāmō mediū existat inter excel lētias q̄litatū pꝛedictaꝝ vt pꝫ 2° de aīa ca° de tac tu vbi iquit.taq̄ sēsu imedietate quadā existente ī sensibilibus cōtrarietatibus.pp h° ei discernit sē sibilia.mediū eni discretiuū ē.fit ei ad vtꝝq3 ipō rū alt'ū extremoꝝ.Sꝫ tale mediū vl' tēperies nō videt̄ attribui posse appetitui q̄r doloꝛ nō videt̄ ēe passio appetitus ꝛ cet̄.Amplius possibile videt̄ nō solū q° ad imagiatōem. sꝫ etiā q° ad ēe mēbꝝ pꝛiuari appetitu quē poīt pd̄icta positō.Sꝫ ipos sibile ē aīal viuēs ēe sine sensu tactus. igit̄ sensus tactus videt̄ rationabilius d̄bere poni pceptiuus taliū excellētiaꝝ p quē etiā mēbꝝ effugiat illas.cō sequētia videt̄ ēe nota.ꝛ colligit̄ tertio de anima versus finē vbi voluit philosophus datū ēe sensuꝫ tactus aīalibus ad fugiēdū nociua ꝛ ,psequēduꝫ iuuatiua.ꝛ mioꝛ coll'r ab eo 2° d̄ aīa vltio ca° vbi i quit.Sine sēsu ei tactus mōstratū ē.quoniā ipossi bile ē ēe aīal.Tertio iteꝝ ad ideꝫ arguit̄.quoniā si p solā sensationē sensus tactus saluari pot q̄ mē bꝝ iclinet̄ ad euitādū impꝛessionē rei cōtrarie su bito ꝛ vehemēt̄ ipꝛimēt̄.nō videt̄ necessariū pone re tristitiā illā que ē appetitus nō psistēdi sub dis positōe illa.quoniā frustra videt̄ appetitū illū ml' tiplicari postq̄ saluari pōt p sensū tactus vt dictū ē.sic nō videt̄ ponēdus ēe appetitꝰ ille vl' tristitia iā pꝛedicta.Quarto iteꝝ arguit̄.quoniam sensus tactus ml'tiplicat̄ ml'tiplicatione obiectoꝝ impꝛi mētiū secūdū excellētias qualitatū sensibiliū.s.ca liditat̄ frigiditat̄ ꝛ cet̄.sꝫ tal' tristitia vel appetitus nō ml'tiplicat̄ ml'tiplicatione taliū obiectoꝝ.ma ioꝛ pꝫ 2° de aīa ca° de tactu.sunt q̄dā.s.qualitates que tagi possūt d̄re coꝛpoꝛis sꝫ q̄ est coꝛpus.dico aūt drias.quibus elemēta determināt calidū frīd siccū ꝛ hūidū ꝛ cet̄.Et mioꝛ ,pbat̄.q2 potētia ap- petitia pd̄icta nō ml'tiplicat̄ ml'tiplicitate obiec toꝝ calidoꝝ friꝝ ꝛ siliū.Quinto iteꝝ confirmat̄ quoniā alii sensus sentiūt p alteꝝ.solus aūt sensus tactus sentit pse ipsū. sꝫ appetitus sētit ꝛ nō ē tac tus.g° p alt'ū ꝛ nō nisi p alteꝝ tactum.g° sēsus tac tus nō ē sentiens pse absq3 appetitu.maioꝛ coll'r secūdo d̄ aīa vltimo capitulo. Et mioꝛ pꝫ q2 talis appetitus quē ponit illa potētia ē sensus sentiens ꝛ nō pse nisi iquātū potētia sensitiua sensu tactus appꝛehendit ipꝛessionē igit̄ ꝛ cet̄.Amplius si sen sus tactus patit̄ ab obiecto vehemēt̄ ꝛ subito ipꝛi mēte fꝫ cōtrarietatē.g° vl' aliqd pcipit vl' nō.si nō pcipit.g° sequit̄ q̄ mēbꝝ nō dꝫ doleꝛe.Si vero p cipit hāc ipꝛessionē.g° dolet.pꝫ cōsequētia cū talis ipꝛessio sit cōtraria subito ꝛ vehemēt̄ ipꝛimēs.g° nō videt̄ necessariū ponere illuꝫ appeti tū.quare ꝛ cet̄.Quare ex oībus istis aggꝛegando videt̄ cōsoꝛ mius loquēdo mētibus auctoꝝ ponere quidē et te nere q̄ doloꝛ ē tristis sēsatio rei cōtrarie subito ꝛ vehement̄ ipꝛimētis a,ppꝛiata potētie mēbꝛi i q° ē doloꝛ si mēbꝝ illđ sēsibile fuerit. ꝛ hec de ca° 5° ista iam subcincte posita sufficiant.

Capitulum sextum de particula cui hec dūpo sitio essentialit̄ attribuenda sit.

Iam nūc videt̄ necessariū ēe ,p determīatione sex ti capituli declarare cui particl'e hec sēsatio tristis attribuenda sit.Iam ei apparet ex pꝛemissis q̄ oꝫ oꝛganū tactus se habere fꝫ mediocritatē i tēpera tia qualitatū sensibiliū. igit̄ nō videt̄ q̄ mēbꝛuꝫ hāc sensationē habēs d̄beat ēe os cartilago vl' ner uus.,pbatur cōsequētia.q2 talia mēbꝛa sūt frida vel sicca elōgata a tēperie inter excellentias quali tatū iā dictaꝝ igit̄ ꝛ cet̄.Iteꝫ pari ratōe arguere tur q̄ caro nō dꝫ ēe oꝛganū tactus.eo q2 respectu medii generis.s.cutis poīt ēe calide cōplexionis ꝛ hūide quaī ꝛ cet̄. In hac aūt mat̄ia varie sūt in numere sapiētū discolie.Quidā ei posuerūt oꝛga nū tactus ēe carnē vt pꝫ ex sētētia Aristotilis 2° d̄ ptibus aīaliū ca° 2° de tactu i trāslatione arabica dū iquit.Instrumētū g° sēsus istaꝝ reꝝ.s.qualita tū tangibiliū ē ex carne q̄ nō ē aliis.s.mēbꝛis.vi de q̄ clare vult carnē ēe oꝛganū tactus. Scđo vo hoc videt̄ ēe de intentione ipsius eodē ca° vbi iqt ꝛ iste.s.sensus tactus de eo fingit̄.q̄ sentit multis modis diuersis ꝛ cōtrariis vt calidū ꝛ fridū ꝛ hu midū ꝛ hūidi. Instrumētū ergo sēsus istaꝝ rerū ē ex carne magis q̄ ex alio. Tertio vo iteꝝ est auc toꝛitas eius i secūdo de paꝛtibus io° ca°. dū iquit Et instrumētū sensus tactus est hoc mēbꝛum .s.ca ro.Et mēbꝝ hoc cōueniens ē illi vt aliis aīalibus Illud ergo mēbꝝ habet sensū tactus.ꝛ ē pꝛicipiū istius sēsus sicut dicimus q̄ pupilla oculi est pꝛin cipiū sensus visus.s.oꝛganū quoniā operatio vel d̄pura° visus ē i eo.Quarto iteꝝ ē Aristotilis auc toritas pꝛimo de istoꝛiis aīaliū sexto capitulo.in quit eni ibi.Sēsus ergo tactus est i mēbꝛo cuius ptes sūt similes.s.i carne vel i alio sibi simili.Qui ta vero auctoꝛitas eius est tertio istoꝛiaꝝ capitu lo de cute vbi iquit.Coꝛiū.i.cutis caret sensu cum abscindit̄ ꝛ pꝛecipue coꝛiū capitis.quoniā in illo loco inter coꝛium ꝛ os nō ē omnino caro. Uide q̄ clare phūs vult nō poni sēsū tactus in aliquo mem bꝛo qđ existat sine carne. Plures etiam auctoꝛita tes hāc opinionē philosophi sonātes colligere po tuissē p magnū ,pcessū.i9 libꝛoꝝ de animalibus sꝫ iste ad pꝛesens sufficiat. Hāc etiam opinionem ponētē carnē ēe oꝛganū tactus secuti fuerunt. Ale xander ꝛ Themistius vt ipōnit eis comentatoꝛ se cūdo de aīa cōmēt̄.i9.io9.ꝛ.ii6. Lege ibi. Fuerūt autem que iduxerunt hos illustres ad affirmāduꝫ opinionē hāc motiua plura. Pꝛimum q2 si caro nō ē oꝛganum tactiue potētie.tunc foꝛma carnis nō esset virtus oꝛganici coꝛpis.qđ ē cōtra diffini tionē aie.Que ē actus coꝛpis oꝛgaici phisici ꝛ cet̄ ꝛ ,pbat̄ cōsequentia.q2 ex positione aduersarii ca ro nō ē oꝛganū tactus. igit̄ foꝛma carnis non est potētia oꝛganica carnis ꝛ cet̄. Secūdū vero eoꝝ motiuum fuit.q2 sequit̄ q̄ oꝛganum tactus et gu stus essent distincta cōtra sententiam philosophi secundo d̄ aīa textu cōmēti.ii2.ibi Lingua enim omnia que tangi possunt sentit secundum eandeꝫ pteꝫ ꝛ humoꝛem. ꝛ ,pbat̄ cōsequētia.q2 lingua est oꝛganum alicuius sensus vt patet experimento ꝛ nō nisi gustus.igit̄ oꝛganum tactus ꝛ gustus sunt distincta.Tertium motiuum est q2 sequeretur q̄ i lingua nō fieret imutatio a qualitatibus tangibi libus vt caliditatis frigiditatis ꝛ aliis. Et arguit̄ consequentia.q2 ligua ex aduersario nō ē oꝛganū

tactus. igit nō pōt imutari a qlitatibus tangibili bus predictis. et falsitas cōsequētis appet expimē to. videmus enī linguā a calitate frītate et singulis qlitatibus imutari. Quartū motiuū est q si caro nō ē organū tactus. vl ē os vl neruus ligamētum pāniculus vl pportionale istis. cōsequētia a sufficiē ti diuisione omniū medioꝝ tenet. sed antecedens arguit ēe falsū. eo qꝛ mēbra illa pp frītatē et siccita tē itensā eoꝝ nō possūt poni ēe organa tactus. pp ea qꝛ vt dictū argutū ē organū tactus dꝫ ēe mediū in ter excellentias qualitatū tāgibiliū. vt patet 2° de aīa textu commenti. 118. ibi tanq̄ sensu. i. organo sen sus imediatate quādā existēte i sensibilibus cōtrari etatibus et pp hoc discernit sēsibilia. Hec et plra mo tiua vident fuisse causa asserēdi carnē ēe organuꝫ tactus vt posuerūt Alexander et Themistius loco preallegato. Aristotil vero 2° de aīa ca° de tactu et textu commenti. 116. ibi. s. Omnino aūt videt. posu it q caro et lingua sūt itranea media sēsus tactus et nō organa illius. pp quā opionē declarādā videt discutiēda quedā. quātū ad sēsū tactus spectat i pn̄ senti. Primū q caro ē mediū i sēsu tactus. Secūd q ipsa ē mediū itraneū ad operationē sēsus tactus necessariū. Ex qbus duobus iā clare videbit q ip sa caro nō ē organū tactus. Et primū quidē horū declarat comentator comento. 111. supponēdo quod Quoꝝ primū ē q excellētie sēsibiliū applicate or ganis sēsuū cū circūstantiis corrūpūt sēsū. Secū dū vero qd supponit ē q tales nō solū corrūpūt sē sū. imo et totū aīal. Tertia suppositio est q sēsus tac tus i aīali et qualibꝫ eius sēsibili pte a natura datus ē vt effugiat nocitiua et pseqt iuuatiua. Si ei ita nō esset. tunc posset aliqua pars corpis cōburi ipsa nō effugiēdo cōburētē ipressionē tanq̄ nociuaꝫ. vt patuit in domino Ludouico siculo panormita a cuius pedibus pp absētiā sēsationis partiuꝫ facta fuit digitoꝝ cōbustio absq; nocumēti sēsatōne. Et si talis sēsus tactus nō ēet aīalibus a natura datus pp fugā reꝝ nociuaꝝ. tūc fuisset natura defectuosa i aīalis pductōne pfecta qd ē cōtra sētētiā Aristotil 3° de aīa volētis. q natura i opationibus eius nūq̄ fiat ociosa. Ex istis tribus suppositōnibus comētator nititur ostendere. q caro ē mediū i sēsu tactus. et nō organū illius. Adhoc enī vt excellētie sensibiliū vehemētis ipressionis nō attigāt immediate orga nū sēsus tactus necessariū fuit mediū p qd phibe ret actio imediata obiectoꝝ vehemēt ipzimētiuꝫ i organū tactꝰ. et sic appet declaratō primi. Secūd vero declarādū ē q caro sit mediū itraneū qd qdē ex hoc manifestat. qꝛ ad hoc vt aīal p sensum tactus conuenientius et pmptius possit effugere nocitiua necesse fuit mediū a quo imutet tactus. qd qdē me diū cōuenientius defuiet si fuerit coiūctū et pars essētialis aīalis. tale enī mediū nō potuit ēe coueni ent aer vl aqua. pp eoꝝ fluxibilitatē. neque ignis pp vehemētē eius actiuitatē mobilitatē leuitatē et raritatē. Neqꝫ etiā terra pp eius grauitatē et fri giditatē q̄ habēt ipedire sēsationē. Oportuit igit q tale mediū ēet pars aīalis ēentialis cōmixta ex elemētis coiūcta et itranea dicta. Talis auteꝫ non videt ēe alia q̄ caro vt appet ex littera Aristotil ibidē. Igit caro ē mediū itraneū vel ps ēentialis aīalis qd declarādū erat. nō enī tale mediū potuit esse os. aut cartilago pp eoꝝ terrestreitatē vt dic tū ē. neqꝫ etiā neruus vl ps neruo pportionalis qꝛ talis ponit ēe organū sēsus tactus vt inferius declarabit. igit caro erit mediū itraneū sēsus tac tus a sufficiēti diuisione deducēdū. Et ex hoc cōcluditur cōclo pricipalr itēta et responsiua ad questionē. s. q caro nō ē organū sēsus tactus. sed mediū illius de carne saltē pura itelligēdo hoc. Si quis igit deside rat hāc positōeꝫ Aristotil et comētatoris defēdere que videt hodie communit currēs p vniuersā scolaꝫ pōt facilit respōdere ad rationes iductas p Ale xādrū et Themistiū. Ad primā igit ipsoꝝ rationē cū arguit. qꝛ si caro nō est organū tactiue potētie tūc forma carnis nō esset virtus organici corpis Dicendū q ps aliq organica dicit dupliciter. Uno modo pvt organicū istrumētale vel officiale disti guit cōtra simplex membꝝ et hoc mō accipiēdo or ganicuꝫ quelibꝫ ps carnosa musculi est organica est enī cōposita ex carne neruo et ligamento. et sic antecedens esset falsū et negādū. Forma enī carnis esset forma organice pticule. 2° vero modo aliqua pticula dicit organica delatiue vel immutatiue. et tūc si i antecedēte itelligat q forma carnis. s. sim plicis nō esset vis organica illius negandū est. et dicendū q forma carnis est forma ptis organice delatiue aut imutatiue itellecte. Caro enī speciem ab obiecto iprimente i eo receptam defert poten tie tactiue. et p eandeꝫ specieꝫ imutat ipsaꝫ quare et cet. Ad secūduꝫ cū arguebat qꝛ ex positōe aduci sa sequeret q organū tactus et gustus essent distic ta. dicenduꝫ q lingua q̄tuꝫ ad pteꝫ eius carnosaꝫ nō est organuꝫ tactus ſꝫ mediuꝫ illius. Sꝫ i ligua vl supficiali eius panniculo iuenit disseminatus neruus qui est organuꝫ gustus et tactus. fm enim vnuꝫ et determinatuꝫ tempamentum nerui illius talis neruus dicit esse tactiuus et non gustatiuus. Secūduꝫ vero temperamentuꝫ a pdicto distinc tuꝫ talis neruus vel pāniculus dicit ēe gustatiuus et nō tactiuus. Neqꝫ aliqd incōueniens est apd phi sicos vl medicos vnuꝫ et ideꝫ organū numero fm diuersa tempamenta ad diuersas cōuenire opera tōes tactiuas. s. et gustatiās vt apparet. Ad tertiū vero cū arguit qd sequeret q i ligua nō fieret im mutatio a qualitatibus tāgibilibus. negat illa cō sequentia. Et ad probationem illius dicit q qlita tuꝫ tāgibilium excessas sit imutatio et ad partem neruosam eius. pars vero neruosa carnosa ipsius est mediuꝫ susceptiuuꝫ illius impressionis et imuta tiuuꝫ potentie gustatiue. Ad quartuꝫ vero dicitur q pars organica fm sententia Aristotil et comen tatoris i qua fundatur tactus est neruus i aīalibus habentibus sanguineꝫ vel pars sibi pportionalis qd tamen nūc amplius dclarari dꝫ. Est igitur i assignādo organuꝫ tactus opinio 2a iuenta q̄ pōit q neruus vel sibi pportionale est organuꝫ tactus et hec qdē fuit opinio Aristotil 2° de aīa ca° de tac tu vbi inquit. Relingtur autē mixtuꝫ omne. s. or ganum tactus ex terra et ex aliis. s. elementis ner uus caro et similia. Hāc etiā opinionē tenet comē tator 2° de aīa comentis 108 et 116 i fine vbi ingt Qd in aīalibus sunt corpora quedā q̄ dicunt ner ui et habent introitū i sensum et motum. et ideꝫ eti am ab eo colligitur 2° collig t. ca° de iuuamentis membroꝝ. Inquit enī. Et hic cadit speculatio et cō firmatio Galieni q sensus et motus sunt a neruis eo q remoto neruo remouetur sensus et motus. Eandem etiam opionē seqt Gal's 9° de iuuamen tis secundo capitulo Inquit eniꝫ ibi. Quia neruus est instrumentum sensus. s. tactus. et iteꝝ idem 8°

ntegni. Nerui vero ꝛ tenãtos.i.cordaꝝ pũctura pp plurimũ sẽsus coꝝ et cet. Et sũt ꝑmones Auicẽne pª primi caº de mẽbris ibidez doctrina 5ª sũma 3ª caplo de ꝑmone vli de neruis ꝛ 4ª quarti trac tatu 4º ĩ exordio. In neruis pp vehemẽtiã sẽsus coꝝ. Et plures alias ĩmo ducẽtas potuissẽ adduce re auctoritates ex volumĩbus illustriũ medicorũ. quas oẽs pp breuitatẽ pretmisi. Post hec aũt ad huc videt ĩueniri opionez tertiã ĩ assignãdo orga nũ tactus que qdez opio supponit primo. ꝙ orga nũ tactus ꝙtũ ad eius cõplõnẽ ꝛ cõpositõez dz ẽe mediũ iter excellẽtias qlitatũ tãgibiliũ. aut saltez ꝓpĩquũ medio iusticiali. Supponit 2º hec opio ꝙ neruus pp trestreitatẽ suaz huic meº it excellẽtias qlitatũ ꝑse nõ ẽ cõuenĩẽt ꝓpĩquus. Suppoĩt 3º ꝙ si neruus huic medio ap ꝓpĩqr dz. oz ꝙ rcipiat ac cidẽtalẽ refractionẽ ab aliqua sibi circũstante vel circũstãtibus particlis. Supponit 4º hec opio ꝙ nulla videt ẽe nostri corporis particla cuz suo tẽ pamẽto qlitatũ nerui ita conuenĩẽt refractiua vt ducat ipsũ neruũ ad mediũ vel ꝓpinquãs medio nisi sola caro. probat qz caro sua cõplõne ꝑ calĩ tatẽ ꝛ hũitatẽ aduersat neruo q fridus ẽ ꝛ siccus. igit ex mutua cõtraopantia vnius ad reliquũ cõ plo nerui ꝛ carnis ducũt ad mediũ. Istis positis hec positio respõdet ad qitũ ponẽs hãc solã 9ºnẽ Qꝺ ĩstrumẽtũ sẽsus tactus ẽ caro neruea vel ner uus carneus. cõclo ꝓbat sic. tale enĩ dz ẽe ĩstrumẽ tũ tactus qꝺ habeat cõuenĩẽtẽ refractonẽ ĩ suis q litatibus ꝑ quã deducat ad mediũ iter excellẽtias eaꝝ. sz tale videt ẽe mẽbꝝ aggregatũ ex carne et neruo ꝛ e9º. igit erit cõuenĩẽs organũ sẽsus tact9 maior ẽ supius allegata ex Aristotile. et mĩor pa tuit ex suppositione 4ª quare relinqt cõclo vera Secundo arguit 9º sic. qz caro pura nõ ẽ organũ sensus ĩmo mediũ illius vt ꝓbat Aristotil caº de tactu. igit aliud assignãdũ ẽ organũ ꝛ nõ qdẽ ner uus pp frĩtatẽ ꝛ siccitatẽ eius. igit oz ꝙ sit neruus refractus a carne vt iã dictũ ẽ. Tertio iteꝝ argui tur 9º sic. qz si aliqꝺ mẽbꝝ sĩplex deberet poni cõ ueniẽs organũ sensus tactus magis deberet poni caro ꝙ neruus eo ꝙ caro ĩ cõplõne sua ꝓpĩqor ẽ equalitati iusticiali vel medio generis ꝙ neruus eidẽ. sz organũ tactus ãt dz ẽe mediũ ãt sibi ꝓpĩ quũ igit caro cõueniẽtius dz poĩ organũ tactus ꝙ neruus. pz cõsequentia cũ mĩori ex supius allega tis. Et ꝓbat. maior. qz neruus ĩ genere frĩoꝝ res pectu cutis ponit ĩ octauo ordine vt pz pª primi caº ꝺ cõplonibus mẽbroꝝ. igit neruus magis elõ gat a iusticiali temperamẽto vl medio generis ꝙ elõget caro ab eis. Et hec opio fuit Auicẽne 2ª sex ti natᷓliũ 3º caº de tactu vbi ĩnqt. Et ex ꝓprieta tibus tactus ẽ ꝙ ĩstrumẽtũ naturale eius est caro neruosa aut caro ꝛ neruus ex hº qꝺ sẽtit ex tactu ꝙ uis nõ habeat mediũ aliquo mõ. Neqz dz putari. ꝙ sentiens ẽ neruus tãtũ. sz neruus redit sẽsũ tan gibilẽ alio mẽbº qꝺ ẽ caro. Ecce ꝙ clare voluit car nẽ neruo cõmixtã refrãgẽtez neruũ ꝛ ab eo refrac taz ẽe cõueniẽs organũ tactus. ꝛ videt opio medi coꝝ veritati satis ꝓpĩqua ponẽtiũ oẽz carnẽ lacer tosã ẽe sensibilẽ. purã vero carnẽ nõ apte ponunt sẽsibilẽ ẽe. Cõtra tamẽ hãc opionẽ duo ĩsurgũt motiua. Primũ ẽ qz Aristotiles primo istoriaꝝ sexto caº posuit sensũ tactus in mẽbris similibus dũ inquit. Sensus gº tactus ĩ mẽbº cuius partes sũt sibi similes.i.ĩ carne vel ĩ alio sibi simili. Sz caro neruosa aut neruus carneus nõ videt ẽe mẽ bra cõsilia. igit illa opio omnino falsa pz cõsequẽ tia. ꝓptea qz illa opio videt ponere sẽsũ tactus ĩ mẽbº dissimiliũ ꝑtiũ qꝺ ẽ officiale. ꝛ minor pz ex descriptione mẽbri cõsilis. qꝺ qz omne cõsile ẽ il lud cuius ꝙcũqz sẽsibilẽ partẽ assũpseris erit toti comunicãs noĩe ꝛ diffinitione pª primi caº de mẽ bris ꝓpe pricipiũ. sz nõ quecũqz ps nerui carnei aut carnis neruee comunicat toti noĩe ꝛ diffinitõe igit illa nõ ẽ ps cõsilis. Ad hoc motiuũ diuersis põt respõderi mõis. Et primus qdẽ mõus dicẽdi ẽ ꝙ ĩ presenti non acceptat opio Aristotil de assi gnãdo organũ sẽsus tactus ẽe carnẽ cũ ex positõe ex ipõ supius adducta appareat declaratuz esse. ꝙ caro ẽ mediũ sẽsus tactus ꝛ nõ organũ. Amplius eãꝺ positõez Aristotil nõ videt asserere comenta tor 2º de aĩa 116. ĩmo volẽs excusare Aristotilem ꝙtũ potuit dixit ꝙ qndo Aristotil posuit carnẽ ẽe organũ tactus in auctoritatibus supra allegatis ex eo nũduz erat ei ꝑfecte cognita scientia neruoꝝ ꝑ anothomiã. Secũdus modus dicẽdi ad hoc motiũ est qz aliqꝺ mẽbꝝ dicit ẽe cõsiliũ ꝑtiuz.i. ĩ quo ma ior pars ipsius videt esse habẽs natᷓaz consimilis quo ad sensũ visus. dato ꝙ illa particla ĩ rei veri tate non omnino sit cõsimilis capiendo cõsimile vt patuit ex diffinitõe sua. Cum gº ĩ carne neruea quo ad sensus exteriores appareat dominiũ nota bile carnis sup neruo. iõ illa pars ꝑm hanc appa- rentiam dicit ẽe cõsimilis. ꝛ talit philosophus pº istoriaꝝ allegato capitulo dixit sensum tactus esse in parte consimili.i. secũdũ apparentiam. Et vi detur hec respõsio confirmari posse eo qz sensus tac tus inuenit in omni lacertosa carne. Neqz inueni tur ipse in carnibus glandosis aut consulis. Secũ dum uero motiuum contra predictam opinionez Auicene est hoc. qz si caro pdicta ponitur esse or ganũ tactus.i. neruea caro aut neruus carneus nõ videtur assignari posse mediũ in operatione sẽsus tactus. Si enim excellẽtie sensibilium multuz no cere possunt organis sensuum vt supra dclaratũ est. Et ꝓpt illã causam oportuit assignari mediũ in qꝺ impressio agentis fieret prius ꝙ reciperetur in organo tactus. ergo oz ꝙ tenẽtes istam opinio nem assignent illud. Hoc autem nõ videt esse pos sibile discurrendo per omnia mẽbª. primo qz ne que neruus neqz caro esse potest organum alicuius de sensibilibus exterioribus ꝛ mediũ illius. Neqz etiam tale medium. põt dici esse pãniculus. eo qz ipse est ꝓportionalis neruo ꝛ mediante parte ner uea componente ipsum est organum tactus. neqz etiam tale medium põt poni cartilago aut os. eo qz talia ꝓpt coꝝ terestreitatem non sunt conueni enter receptiua impressionũ agentis neqz etiam delatiua illius impressionis ad organum tactus ĩ mutando ipsum sicut oporteret. quare relinquit ꝙ cum opinio ista non assignet medium ĩ operatõ ne sensus tactus ꝙ ipsa renuncianda ẽ. Ad hº mo tiuum qꝺ videt esse difficile satis apud sequentes positionem pypateticoꝝ. Dicendum primo ꝙ in operatione sensus tactus ad hoc vt conuenienter ꝑ ficiatur ipsa. necesse est assignare medium ĩ qꝺ re cipiatur agentis impressio prius ꝙ ipsa recipiat in organo tactus. Dicendũ ꝙ neque os neque car tilago neque pingnedo sunt sufficientia media in operatione sensus tactus. Dicendum tertio ꝙ in quolibet membro in quo caro neruea aut neruus

carneus ponūť esse organū sensus tactus duas car nis ptes imagiari possumus. vnā quidē ptē ī qua facta ē villoꝝ neruoꝝ tanta cōmixtio vt quelibet ps q̄titatiua carnis vl' sensibilis ptibus neruoꝝ sensibilibus sit cōmixta ⁊ ecōtra. Hec qdē caro ta lis aut talis neruus pp refractionē qualitatū ad in vicē deducta ē ad vnū tēperamentū tal'r ꝙ omni no quelibꝫ ps talis carnis. aut talis nerui ē ita or ganū sensus ꝙ nullo mō posit ēe mediū illius. eo ꝙ idem respectu eiusdē non pōt ēe organū ⁊ me- diū alicuius sensuū exterioꝝ. ⁊ tal'r intelligi debꝫ opinio Auicene ponētis carnē nerueaꝫ. aut neruū carneū ēe organū tactus. Et cōfirmať argumento euidēti satis. eo qꝛ organū tactus dꝫ ēe mediū inť excellentias qualitatū tangibiliū sensibiliū vt su pra sepe allegatū ē. sꝫ in tali neruo aut carne iveni tur refractio qualitatū sensibiliū p quā organū ta le ductū ē ad mediū inter predictas excellentias. igiť erit conueniēs sensus tactus organū. Et attē de ꝙ hoc argumētū videť satis euidenť ꝓcedere apud cōcedētes mutuā cōtraopātiā qualitatū mē broꝝ ad inuicē quā videtur cōcedere philosophan tes ⁊ medici omnes. 2° in mēbro qd ē organū tac tus imaginamur aliā pteꝫ carneā que non ē vilis neruoꝝ ita sufficienť cōmixta sicut prima. Et ite rum dato ꝙ ipsa ēet imixta villis neruoꝝ q̄ pluri bus. tamen qꝛ in ipsa nō repiť tēperamētuꝫ illud p refractionē ⁊ mutuā cōtraopantiaꝫ qualitatum ad inuicem resultans. Ideo hec talis caro nerueа aut neruus carneus nō poterit poni sufficiens or ganū sensus tactus ⁊ cū tal' nō sufficienť cōmixta neruis. aut nō habens tale tēperamentū medium inter excellentias qualitatū tangibiliuꝫ sit mō po sita in mēb° nō frustra. imo pp aliquē finem talis particule nō videť ēe ad aliquē finē posita nisi vt sit mediuꝫ ī opatione sensus tactus. Ex quibus oī bus ī vnū reductis respondeť ad motiuū superius adductū. Cū enī arguit aduersarius. ꝙ in cuiuscū qꝫ sensuū exterioꝝ aut ī pluribus eoꝝ assignandū ē mediū intrīnsecuꝫ. dicit cōcedendo istud. ⁊ cū sub iungiť ꝙ apud tenentes opionē Auicene non pōt assignari mediū illud. negāda ē illa minor. Et dr ꝙ tale mediū ē caro nō sufficienť neruosa. aut nō re ducta ad temperamentū mediū inter excellentias qualitatū. Ex quibus oibus iā apparet ꝙ hec opio Auicene videť veritati ⁊ positionibus medicoruꝫ cōformior q̄ altera positio. Et tu elige illam que tibi plꝫ magis. Credo ego eniꝫ ꝙ diligēs intellec tus probabiliter defendere posset opi. Alexand et Themistii ponētiū carnē ēe organū tactus. Sil'r etiaꝫ opio Aristotil' ⁊ comētatoř eius posita ī 2° đ aīa. que tamen cōtradictoria ē sibi ipsi istoriarum ⁊ de partibus allegatis capituľ valde facile defēdi pōt. ⁊ ē opio ī nostra etate ī scollasticis artibus co- muniť ap̄bata. Ex qbus oibus infero 9ºnē inten taꝫ sciētie huius capit'i cōpletiuā. s. ꝙ organū sen sus tactus ī mēbro huius viri egroto dꝫ dici esse caro nerueа aut neruus. carneus pticule patientis Et ex oibus inuicē vsqꝫ ad hūc locū p disputatiōeꝫ in vnū redactis totius huius egritudinis sūma cō plectiť ī his 9ºnibus. Pª ꝙ egritudo huius viri ē mala cōplexio sui cruris ptim p essentiā vel essen tiale nocumentū illius mēbri. partiꝫ p colliganti am dependēs a mala cōplexione calida ⁊ sicca pri cipaliť epatis effundētis sanguinē satis colericum ad predictum mēbꝝ. Secūda cōclusio ꝙ hec egri

tudo ē mala cōplexō cal'a ⁊ sicca partis illius cuius declaratio sumať ex secūdo ca° principali. Tertia cōclusio ꝙ hec egritudo dꝫ denoiari. imo de facto ē mala cōplexio cal'a ⁊ sicca predicte ptis nocumē tū corruptionis ī opatione sensus tactus efficiens Quarta cōclusio ꝙ hoc tale nocumentū corrupti onis ꝓpriatū ē tactiue potentie mēbri patientis Quinta cōclusio ē ꝙ hoc tale nocumentū ē ꝓpriū carni neruose patientis pticule. Et collige totum in vna 9ºne ⁊ dicas talem dispositioneꝫ esse nocu mentum corruptionis in opatione sensus tactus ꝓueniens a mala complexione calida ⁊ sicca partī p essentiam ⁊ partim p colligantiaꝫ illi mēbro ad ueniens p quam tam mēbꝝ sensibile q̄ tactiua po tentia illius noceť vt predictū est. Uide q̄tum la boris ⁊ ingenii haberi eꝫ ad vere ⁊ conuenienter theorice intelligenduꝫ dispositiones humani cor poris eaꝝ causas ⁊ diuersitates. neqꝫ mireris si ī inuestigatione istius opus fuit disputatiuo mōe ⁊ ꝓlixo. Est enim hec dispositio vna de illis de q bus aut nunq̄ aut raro dictum ē aliquid ab aucto ribus medicine quātūcūque illustribus. Ego enim percūctatus volumia diuersa nihil fere aut valđ paꝝ ab eisdē colligere potui. Neqꝫ eniꝫ primo cō tinentis p totuꝫ ꝓcessuꝫ. neque 5° aut 6 theorice neque 4° de accidenti ⁊ morbo aut 5°p totuꝫ pro cessum. in quibus locis vberius ⁊ profundius per tractanť egritudines neruoꝝ aliquid ab eis potui colligere qd valde cōfert huic capitulo ⁊ tu lege lo ca illa. Si enim princeps 2ª primi 2ª tertii 22ª euisdem nihil aut paꝝ ī materia ista. tunc que erit opinio tua de scientia alioꝝ medicoꝝ. que aut nul lo modo aut valde leuiter gustare potuit fructum scientie hoꝝ quattuor viroꝝ illustrium de quibus dictum est. Et tu in aliis voluminibus venare hec si potes.

Capitulum septimum de signis omnium speci erum male cōplexionis materialis.

At vero quoniam humani corporis dispositiones non sufficit theoria inuestigatione cognoscere. im mo adhuc necessariuꝫ ē magis p conuenientia sig na dispositiones humani corporis inuicem secer nere. Iccirco ī hoc ca° signa ponam per que huius dispositionis cognitio haberi possit. ne propter carentiam cognitionis egritudinum contingať er rorem fieri in curationibus eaꝝ. Falluntur enim medici non minus in curationibus eaꝝ vt Galli enus ad glauconem p° 2° ca° scripsit. Et lꝫ mihi ī hoc ca° videreť sufficere vt ponerem signa cogni tionis huius egritudinis calide ⁊ sicce materialis tamen vt hanc dispositionem possimus cōfirmare lapsum col'icum ēe speciali ca° collocandū. ideo oīꝫ specieꝝ male cōplexionis materialis conabor hic ponere signa incipiendo ab his que notificant ma lam cōplexionem vel egritudineꝫ colericam. Pri mū itaqꝫ egritudinis collerice signa haberi possūt a substantia partis. s. primo ex pte tactus. quoniā a tangenti medico debite disposito pcipieť in eo caliditas cū acuitate ipsius ac si paꝝper mordi catiua pciperet. vt imaginari possimus impressio nem ab aqua feruenti factam in organū tactus res pectu impressionis quam faceret remissa caliditas a tepido corpore ꝓueniens. Secūdo vero substan tia particule egrotantis egritudine colerica perci piť cū quadam fere soliditate siccitatem represen tante velut si tangeretur pargamenuꝫ satis siccū

molli pgameno cōparatū. ꝛ h° qdē cōtingit pp sic citatē pse a colerica materia in mēbro ꝑductā et p accidens etiā partiꝫ pp resolutionē humidi corporis factā caliditate colere ꝛ cōsūptōeꝫ illius a sua siccitate factā. Unde hic diligēs cōsiderator pōt imaginari siccitatē triplicit' a colera ꝑuenire. s. positiuā ꝛ priuatiuā. positiuā a siccitate ꝑuenientem primo pse ꝛ p accidēs inq̃tū exiccat humidū dato q̄ nullū gradū siccitatis impresserit ꝛ tertiā siccitatē a colerica materia ꝑuenientē ratione sue caliditatis resoluēdo exiccantis. Et ex hoc correlarie cōcludit' q̄ nō ē mirabile si vehemens siccitas in lapsu colerico representat' p sepe. nulla eniꝫ materia tantū pōt membrū exiccare quātū colera ꝑpt' minorē actiuitatē aliaꝝ materieꝝ cōparatarū cum pitate. Tertio iteꝝ colericus lapsus cognosci pōt p colorē partis. eo q2 ibidē repit' rubicūditas verificata q2 nō ē cōfusa aliis speciebus coloꝝ vt neque rubedini comixta nꝫ opacitati aut liuiditati. Sꝫ ē rubicūditas i mēb° apparens cū iclinatione refractionis ipsius a speciebus citrinitatis. Jta enim citrinitas ē isepabile accidēs colere sicut rubedo sanguini albedo flegmati ꝛ nigredo melancolie sunt passiones insepabiles vt p° primi ca° de humoribus in facto. Et a Gallieno colligendum in libello de collera nigra 2° ca°. ꝛ hoc quidem est signum sūptū a calibus. Color enī cadit a mat'ebus i vniuersa mēbroꝝ cōgerie dominātibus. aut i aliqua pte corporis. Quarto iteꝝ colerici lapsus cognosci possūt p signa sūpta ab habitudine totius. s. per eā. intelligendo mēbrorum pinguedinem macredinē aut dispositionē intermediam. Et q2 substātia ptis non pōt separi ab aliqua taliū habitudinū ideo qdā voluerūt signū sūptū ab habitudine esse a substantialit' iherentibus acceptū. lꝫ aliqui credere voluerūt h° signū ēe denominandū a calibus. Cadit enim a dispositione graduali materieꝝ habitudinū diuersitas aliqua de predictis. verior tamen ē sententia prima. s. q̄ signa sūpta ab habitudine a substantialit' in herētibus denominanda sūt Jgit' pp lapsū colericū ad quē de necessitate sequr habitudinis extenuatio mēbꝝ illo lapsu egrotans extenuatū erit ꝛ macrefactū. 5° etiā pticula egrotans lapsu colerico cognoscit' p aliud signū sūptū a calibus q̄d ē mł'titudo pilloꝝ ꝛ lēticl'aꝝ vel maculaꝝ citrinaꝝ apparitio i facie mēbri. Caliditas enī partiū notabilit' colerica adhurere pōt humores valde potent'. quoꝝ adustione vapor in poris reuocatus apud supficieꝫ cutis a frigiditate cutis cōdēlat' ꝛ paulatine expulsiua virtute ad extra d pulsus est materialis pilloꝝ causa. Materia etiaꝫ colerica nat'alis fere citrina existens aliquā ptem sanguinis substantialit' transmutati in humiditates secūdas tingit colore citrino quare sanguis ille i supficie mēbri maculas relinquit citrino colore coloratas que a mł'ieribus lentigines noīantur citrine. Adhuc 6° colerici lapsus accipiunt' signa ex opationibus mēbroꝝ. quoniā mēbra opant' in sanguinē caliditateꝫ inducendo intensam. Unde frequent' representat' i mēbro pruritus pūctio colerice pustule excoriationes ꝛ alie passiones sil'es istis. Similit' etiā sig colerici lapsus nō raro assumūt' ab opatione vitalis virtutis. q2 generat spiritū acutū ꝛ intense caliditatis ponentem mēbris necessitatem valde eleuataꝫ. pp q̄d pl'sus i colerico nō valde magnifice lapso sunt magni. Et q2 neces

sitas est valde aucta in eis respectu aliaꝝ cōpl'onū ꝛ organa pl'satilia nō sūt bene obediētia pp necessitatē cand' ad motū. Ideo necessaria ē velocitas ita vt in breui tempore art'ia cōpleat motū a t'mino a quo ad terminū ad quē. ꝛ est ratio formalis velocitatis. Et iteꝝ q̄r in tempore in quo arterie colerici corporis iueniūt' a diastolato ē. aer ille qui prius attractus fuerat i breui tempore efficit' vilis i cōueniens ad refrigerandū calitatē oꝫ q̄ paruuꝫ tempus interponat' in sistole vl' cōstrictōe arterie ita vt valde cito subcedat ei diastoles sequēs cum paruo tempore i sua quiete interposito. quare necessitabit' arteria ad cito diastolandū. lꝫ hec est ratio formalis frequentie. igit' i pulsu colericoꝝ iuenit' magnitudo velocitas ꝛ frequentia. ꝛ propter lapsus nō ē magnifice debilitans. Et hoc quidem ē de signis perdurantibus ꝛ nō fallentibus ita nominatis ab Auicena 2ª primi de signis cōplexionū. eo q2 signū sūptū ab operatōne virtutis vital' Amplius ꝛ septimo signa colericoruꝫ lapsuū assumunt' ab operationibus virtutis animalis motie eo q2 talia corpora agilia ꝛ velocia sūt i motu ꝑpter leuitatem colere ꝛ mēbroꝝ habilitatē ad illud lꝫ etiam a vehemētia motus ꝛ cōtinuatione ipsius sint velociter resolubilia. Octauo amplius assumūtur signa colericoꝝ lapsuū ex operatione sensitiue potentie sensu exteriori. Et primo quidem tactu eo q2 talia corpora sensuꝫ tactus habent promptū ꝛ valde passibilem ab obiectis imprimentibus ꝛ hoc ꝑpt' spirituū dispositionē ꝛ mēbroꝝ tactus q2 cutis aut carnis debitam a superfluitatibus expurgatōꝫ. ꝛ etiam quantū ad sensuꝫ visus. q2 tales habent visionem acutam ꝛ forteꝫ. lꝫ nō ita perfectam sicut temperata ꝛ sanguinea corpora cū aliis paribus. ꝛ hoc cōtingit ꝑpt' velocem resolutioneꝫ in spiritibus ꝛ humoribus oculoꝝ i tali cōpl'one. deinde etiam quantū ad sensum gustus. eo q2 gustabile omne lingue istoꝝ applicatū percipitur sub specie impressionis alicuius acuitatis ꝛ amaritudinis. ꝛ ꝑpter cū lapsus fuerit intensus. Similit' etiam ex parte sensus olfatus coꝝ. q2 olfatus i collericis est diminutus ꝑpt' organū ipsius notabiliter declinare ad siccitateꝫ a colerico lapsu triplicit' ꝑuenientem vt supra visum est. Quantum vero ad auditū. eo q2 talia corpora ex vehementi p̄parationc organoꝝ auditus ꝑpt' mundificationē coꝝ valde facile patiunt' ꝛ notabiliter a quocūque fere motu vel cōquassatione i mediū percepta. Nono signa distemperantie colerice cognoscuntur ex parte operationum virtutū animaliū interiorum. tales namqꝫ quantum ad operationes prio ventriculo cerebri attributas sūt vigilatiui ꝛ pauci somni. quoniam vapor ml'cebris qui ē causa somni inducendo opillationem in organo sensus cōis i talibus corporibus paucus ē ꝛ facile resolubilis ꝛ cōsumptibilis. Quantū vero ad operationē fantasie posteriori parti primi ventriculi attribute ꝛ quantū ad operationem imaginatiue permutabiles sūt tales in imaginationibus coꝝ multū et frequent'. Cū enim species obiectoꝝ a sensu communi delate ad organū fantasie ꝛ inde ad organum imaginationis multum ꝛ valde velocit' permutētur ꝛ alterent' necesse est operationes illis sensibus attributas multū ꝛ frequent' permutari. Adhuc etiam quantum ad operationem cogitatiue potētie ledunt' isti ꝛ valde facile corrumpūt i elutiēdo

iuditium ꝓpterea q2 valde facile ⁊ frequenť iudi dicant exequi debere ea que renunciari debet eco uerso. Et vltimo etiā h° videri potest ex parte ope rationū memoratiue potentie. l3 enī ex parte or gani illius deberent ee bene memoratiui tamen pp ꝓmptitudinem spirituū coꝝ ad resolutione3 coꝝ in memoratiua frequenter ledūtur magis q̄ perficiunť Ultimo itēꝝ signa distemperantiaru3 colericaꝝ assumunť ab exeūte mutato. ⁊ primo q dem ab exeunte p viam insensibilitatis quo ad nos ꝓpulse ad extra. eo q2 talia corpora mltipli cant sudorem pp actiuitatem colerice materiei q̄ necessaria est in quocunque sudore ut patet 2° can. in diffinitione eius dum inquit. q̄ sudor ē aquosi tas sanguinis cui pus colericū est admixtū. Et est etiam coꝝ sudor cū actiuitate sue impressionis a patiente perceptus. ⁊ fortassis non ē perseuerans multum pp cōsumptionem ⁊ resolutionē materie rum illius a caliditate colere ꝓuenietem. Ampli us exiens secūdū de sensibilibus primū q̄ ē vrīa multiplicif cōsiderari potest notificare colericos lapsus ex colore. s. ex substantia eius ⁊ ex cōtentis Substantia eni3 vel aquositas tenuis est ⁊ diafa-na propť mūdificationem eius a superfluitatibus que cōueniencť fit a caliditate ⁊ siccitate colere. Et est color ipsius eleuatus in citrinitate secūdum ta men gradū lapsus ita vt quandoq3 fiat color eius aureus. quandoq3 flauus non raro subcroceus vsq̄ ad igneu3 inclusiue. l3 aliqui colorem igneū exclu dant a latitudine colericitatis reponentes ipsum sub latitudine sanguineitatis. s3 facile tollitur con tradictio hec eo q2 sicut igneus intēsus cū grossi tudine substantie reponitur in latitudine sangui neitatis. ita igneus remissius cum diafanitate et tenuitate substantie aquositatis reponitur in lati tudine signoꝝ colericitatis. ⁊ tu speculare in istis 2° primi in capitulo de signis coloꝝ ⁊ substantie vrinaꝝ. ⁊ primo de crisi 12° ca°. Preť hec etia3 co lerici lapsus cognoscunť ex parte contentoꝝ que ī aquositate vrinali immerguntur. Primo quidem q2 colores sedíminū inueniunť consimiles colori bus aquositatis vt predictu3 est. Secūdo vero q2 sidimen in talibus aut cōtentum aliud est paucu3. Tertio q2 est diafanum satis ⁊ hoc propť siccitatē a colera ꝓuenientem. Quarto q2 plurimū tale cō tentum leuigat ad regionem aerea3 vrine que est pars describens superficiem intermediam inter centrum ⁊ circūferentiam eius per digitum alti-tudinis. ⁊ est quidem h° rationale. quoniā cōtentū omne colericū actiuitatem habens a colera fertur ad superiorem regionem pp caliditate3 subtilita tem ⁊ leuitatem illius. Et siquidem cōtingat con tentum illud miori participare leuitate cū refrac tione grauitatis alicuius tunc nō potest ascender ad fundum leuitate superante grauitatē alicuius Neq3 ascendere pōt hoc cōtentū ad regione3 supi orem aeream vel pforatam. eo q2 fit ei cōtraope rantia ex parte grauitatis. g° de necessitate o3 ta le contentum reponi imedietate vrinalis aquosi-tatis imersum. ⁊ hoc est illud qð antiqui sapientes nominauerunt nubem. ⁊ proprie cū fuerit notabi lis quantitatis aut nubeculam ⁊ proprie cū fuerit quantitatis minoris q̄ predicta. Et merito quidē sicut enim nubes pendent in regione media vel ī terstitio inferiori illius. ita h° contentum pendet in medio vasis ex potentia grauitatis ⁊ leuitatis

cōparataꝝ ad inuicem. Et ex hoc ſmone cōcludit quare hoc sedimen aliquando locatur in substanti am aquositatis intermediam inter superiorem ⁊ intermediam p equidistantiam ab extremis. Et h° ē quando maior actiuitas ex parte leuitatis est q̄ resistentia ex parte grauitatis. Et hoc est illud sedimen qð antiqui illustres eneormia nominaue runt. Eleuatur enim super nubem ⁊ cōtineť infra regionem aeream iam predictam. Utrum autem eneormia tale collocari possit in regione perforata vrine. alio declarabo loco cu3 hic principaliter nō spectet s3 omnino certum est q̄ sic Hec sunt famo siora remedia quibus innitunť medici. Aliud aūt cōtentum in vrinis colericoꝝ corpoꝝ multu3 fre quenter reperitur qð nominant athomos. et sunt corpora minuta similia illis que apparent ī radiis solis citrina tamen vel rubicūdo colore colorata. ⁊ per substantiā aquositatis natantia velut si ima gineris cuprū vel aurū ī minutissimas partes cō tritum aque imersum. qð subleuaretur a vētosita te vel a leuitate intrinseca illius mixta. apparent enim corpora talia athomi vt dictum est. De reli quo vero exeunte. s. fecali nō multum īsisto. eo q2 substantia paucū est colore citrinum vel igneum vel siccum vel densum cū mordicatione vel punc tione in hora sui exitus perceptum. Sputum ve ro colericoꝝ paucū est remisse album substantia ⁊ figura spūosū colore citrinu3 ⁊ sapore acutum. Et ꝓueniunt quidem hec omnia pp magna3 actiuita tem colere ad calefaciendum ⁊ exiccandum. Hec q dē est sūma signoꝝ per q̄ venimus ī cognitō3 colīco rum lapsuum. Reliqua vero signa particulariora vt vomitus colericus vrie acuitas spermatis pru riginosa sensatio. ⁊ oris amaritudo omnia quidē talia ex fundamento predictoꝝ haberi possūt. Et tu considera quoniam omnia talia particularia ī indiuiduis diuersificantur secundum diuersitatē non solum lapsuū. s3 habitudinis sexus ⁊ regiminis penes applicationem sex reꝝ naturaliū fere in cō prehensibiliť variabilis. Pari ī super fundamen to per notitiam sex generꝝ signoꝝ iam predictoꝝ poterit quis ꝓuenire in cognitionē sanguinei lap sus flegmatici aut melancolici secundū cōsiderati onem effectuum ⁊ passionum que ꝓuenire possūt humanis corporibus pp dominium materierum humoralium trium iam dictaꝝ. Et hec qdem om nia taliter accurate describere fortassis prolixum esset legentibus. que solum hic sūmatim scribam signa quedam per que tam sanguineus q̄ flegma ticus ⁊ melancolicus lapsus cognosci possunt. Si gna itaque dominantis in toto sanguinis ita ac cipiantur q2 color corporis rubicundus est ad ali quam fuscedinem tenaens. velut representatur co lor in panno purpureo ⁊ est corpus transcendens mediocritatē carnositatis nō fluxibilis s3 mediocriť solide. ⁊ vene eius sūt magne extensione sua ꝓpť multitudinem materiei ex qua genite fuerunt. et quarto sunt extense uel eminentes propter multi tudinem materieꝝ quas continent. Et 5° percipi tur corpus actu calidum. Et 6° caliditas illa per cipitur cum quadam mulcebritate vel suauitate. qualiter percipitur caliditas ab aqua cum aliquali pinguedine cōmixta plusq̄ mediocriter calefacta Et septimo tota habitudo declinat ad augmentū magis q̄ in altera cōplexione. Et octauo corpus eius ad actiones vel motus exteriores non est ita

p2ōptū vl' velox. vt d̄ p2edictis co2po2ibus dictū ē. lʒ velotius ꝛ p2ōptius ꝙ ī cōsequētibus cōpl'onibus. Et ecōuerso pl'sus eius ē magnus velox ꝛ frequens. ꝛ sistoles eius maio2 ꝛ velocio2 frequētio2 si cōp2ehēdi posset ꝙ sistoles ī aliis cōpl'onibus cū aliis paribus. Et ē pulsus ille cū lenitie rep2esentatus vl' mollitie. Et idē de anhelitu pl'so2iē dicēdū ē. Ideo co2pa talia ad lōgitudinē et ꝓfunditatē somni sūt īclinata. Et ī opationibus sensuū interio2ꝝ pfectius se habent cū pitate tamē lapsus ī telligēdo. Et in sūma opationes sensuū īterio2ꝝ et exterio2ꝝ magis pficiunt ī eis ꝙ ī aliis pibus sēp xi° talia co2ª sūt notabiliter sudo2e abūdātia magis ꝙ flegmatica ꝛ melācolica. xii° v2ine coꝝ colore ad rubicūditatē tēdūt cū sbē g2ossitudine cum ml'titudine cōtentoꝝ colo2e substantia vnione residentia infundo cū partiū diafanitate modiocri satis. et ml'titudinem habent sputi. et eo2uʒ feces colo2e ad intensam satis rubedinē inclinant sub stantia molles vl' mediocres. ꝛ ī quantitate notabili emittūt. Flegmatica vero co2pa istis cognosci possunt signis. p° q2 colo2 notabilis albedinis ī eis percipit. ꝛ co2po2a coꝝ ꝙtum ad habitudineʒ magis extensa sunt ꝙ colerica et minus ꝙ sanguinea. ꝛ tactu remisse calida percipiunt cū mollitie vl' humiditate mēb2oꝝ. ꝛ substantia carnis eo2uʒ fluxibilitati magis attinet ꝙ alioꝝ co2poꝝ omnium caro. ꝛ sōni sunt ꝓfundi valde ꝛ frequentes et difficulter ab eo excitabiles sunt. ꝛ coꝝ co2po2a ad operationes exterio2es motiuas lapsa ꝛ pig2a sūt respectu p2edictoꝝ ꝛ valde facilis debilitatis. Et ex quacūque fere frītatis applicatione facile ledūt in sensibus aūt exterio2ibus imperfecta sunt magis ꝙ altera co2po2a. Et simili ī opationibus sēsuū interioꝝ qđ totum ꝓuenit. aut q2 spiritus q sunt instrumenta operationum sensuū exterio2ū ꝛ interioꝝ pauci sunt aut g2ossi. aut difficult mobiles ad differentias positionis oportunas. aut vero quoniam sunt vapo2ibus ꝛ humiditatibus alienis valđ cōmixti tales spiritus. āt 4° q2 o2gana q bus perficiuntur operationes sensuum interio2ū ꝛ extio2uʒ indispolita sunt pp frigiditatem non bene mundificata vel expurgata pp multitudinē vapo2um ꝛ aquositatum flegmatis. 5° vero talia co2po2a multuʒ abundant sputo. siue ꝓpter indigestionem genitum. siue ꝓpter humiditatem ī talibus co2po2ibus inuentam. xi° flegmatica co2po2a habundant vrine multitudine que in substantia ē tenuis colo2e vero alba ꝛ cōtenta in eis satis g2ossa reperiuntur non diafana ꝛ in ꝓfundo sedētia sui g2auitate magis ꝙ ꝓpter perfectaʒ discretiue virtutis operationem. ꝛ inueniuntur in vrinis coꝝ multiplicata g2anula vl' spume. eo q2 facilius in v2inis caꝝ inclusus detinet aer p2opter viscositateʒ que reperitur in eis a flegmate p2ouenīēs magis ꝙ in aliis complexionibus reperiuntur cū pitate semper regiminis āte posita. At vero talia co2po2a superfluitates fecales quantitate ml'tiplicant que substantia molles sunt ꝛ ad albedineʒ vl' liuiditatem decliues. cū aliqua spumositate in eis immersa vel aquositate ꝛ pauci sunt feto2is cōparatione ad p̄dicta co2po2a: Lapsus vero melācolicos sequentibus istis discernere poteris signis P° q2 coꝝ colo2 fuscitati inclinatur quem latini vocant colo2em b2unū. Et memb2oꝝ substantia 2° in eis repe2itur solida. Et tertio sunt ī habitudine macri vel excarnati. 4° ve2o tactu hec co2po2a rep2esentant frigida cū compacitate ꝛ duritie magis ꝙ altera co2po2a. lʒ non tantuʒ frigida sit quantum flegmatica. Et ē 5° ī co2po2ibus talibus pilloꝝ paucitas magis ꝙ ī p̄dictis cū cōpatōe feripōꝝ ad flegmatica sicut colericoꝝ ad sāguinea. sicut enī frequēt ī colericis pilloꝝ paucitas g2ossities ꝛ soliditas reperit magis pp vehemētiam exiccationis a colera ꝙ in sanguineis. ita ī melācolicis co2pib9 pp augmētū siccitatis ꝛ defectū vapo2is qui ē matīa pillo2um paucificāt solidi tamē sūt ꝛ g2ossi magis ꝙ ī flegmaticis co2po2ibus ī quibus pp abūdātiā matericꝝ lenitatē ꝛ viscositatē co2ū ml'tiplicāt pilli exiles tamē ꝛ molles sunt in eis. 6° iteꝝ talia co2pa ad actōes exte2io2es ꝓmptiora ꝙ flegmatica: pig2io2a tamen ꝙ sāguinea ꝛ colerica. eo q2 mobile omē bene calidū ꝛ ecōuerso cū aliis pibus. Quantū vero ad opationes extioꝝ sensuū iperficiunt talia co2po2a. nō eī tactus auditus visus gustus ꝛ odo2atus ī his co2po2ibus ē pfectus velut in sanguineis ꝛ colericis. Cōpando vero talia co2pa flegmaticis q° ad opationes sēsuum exterioꝝ vt ī pluribus pfectio2es sūt ī eis ꝙ ī aliis lʒ fo2te pmo dubitationem habeat de opatōne visiua que pficit ī o2gano qđ ē de natura aque vt pʒ 3ª tertii p° ca° ꝛ a phō p° đ sensu ꝛ sēsato. fo2tasis aūt ī cōpl'one mel'ica inpficit visio magis ꝙ flegmatica pp augmētū frigiditatis ꝛ siccitatis que ī ea ꝙ frigiditatis ꝛ humiditatis ī flegmatica. Adhuc iteꝝ mel'ica co2pa ī opationibus sensuū īteriorū nō videt ēe eque pfecta tamē pp indispositionē spūuʒ que ab augmento siccitatis et humiditatis ꝓuenit. tamen pp īdispositionem o2ganoꝝ ab eadē causa. que etiā ē spūum paucificatiua. lʒ eī ī co2po2ibus istis pueris existētibus sēsus sit perfecti. vt Galienus 2° tegni ca° de signis cereb2i mel'ici. Fo2tassis latitudo pfectōis illius attēdit solum penes depurationē o2ganoꝝ que melio2 videt ēe in tali etate ꝙ ī flegmaticis lʒ adueniēte etate augmenti ipficiunt magis in eis o2gana sensuum īterioꝝ pp augmentū siccitatis que acqrit ex etatiuo dcursu. quare nō videt saltē perfectōeʒ ī opatōibus sēsuū iterioꝝ hr̄e co2ª mel'ica in etate perfectio2i. que est cū augmentū peruenit ad fineʒ pª p2imi ca° de etatibus. Post hec autem mel'ica co2po2a nullo sudo2e labo2ant per se nisi per accidēs pp augmentū frītatis ꝛ siccitatis resistentiū ad sudo2ē efficientē. ꝛ pari ratōe vndecimo iterū talia co2ª sūt in paucitate v2ine labo2ātia. ꝛ ē caꝝ substātia tenuis valđ vl' lipida colo2e alba ad oppacitatē tendēs diafana satis quantitate pauca. cuius cōtentū omne aliis paribus modicū ē ī eis magis ꝙ ī aliis. ꝛ est in fundo sedens g2ossum inequale p2opter terestreitatem partium aquositati commixtarum ꝛ sunt habentes fecum paucitatem que tamen solide sunt ad obscuritatem p2opinque. et raro ab eis educibiles ꝛ sūt co2po2a talia vltimo difficulter somnum ig2edientia. a quo tamen cuʒ intrant illum difficulter excitantur. et sunt co2uʒ somnia conturbata interrupta illusionibus et fātasticis apparitionibus multum copulata. Tu autem adde et reliqua signa si placet. quia in eis stat rei fundamentum. et in hoc completur capituluʒ septimum de notificatione signo2um et cetera.

Secunda pars huiꝰ tractatus in qua agitur d
cura diuiditur in distinctiones duas.

Quoniam igitur dispositio prefata satis videtur
esse verenda ne de corruptione ī operatione sen
sus tactus perducat ad ablationeʒ illius perseue
ranteʒ. ad quam necessario sequeretur partis vel
partium non sentientium mors. quoniam hoc so
lo sensu scilicet tactus priuatum animal necesse ē
mori. tertio de anima penultimo capitulo.
Ideo summa curationis illius in hac secunda
parte huis tractatus diuiditur in dictiones duas
Prima quideʒ procurat regimen rerum non na
turalium secundum conuenientiam administra
tionis earum. Secunda vero tangit intentiōes
medicinales conuenientes ad curationem ipsius
cum instrumentis etiam oportūis ad complemē
tum illarum intentionum. Et prima quidē di
ctio continebit capitula sex rerum non naturali
um. que necessaria sunt in cura cuiuscunqʒ egritu
dinis secundum conuenienteʒ administrationeʒ
ipsarum.

Dictionis prime capitulum primum de regi
mine aeris.

Quoniam igitur aer inter res non naturales est
de alterantibus vehementer ⁊ frequenter corpus
in quo ipsum oportet sp eē constitutum. quoniam
velimus siue nolimus vnicuiqʒ corporum aerem
concedimus nono terapentice finali capitulo.
Ideo oportet aerem in suis qualitatibus aduersa
ri lapsui iam predicto vt conuenienter fiat ipsius
abscisio. quoniam curatio vnum habet modum
idest regulam vniuersalem scilicet q fiat per con
traria vt tertio tegni ibi Cura vero habet modū
⁊ illud per contraria. Ideo oportet aereʒ in suis
qualitatibus inclinatum eē ad frigiditatem ⁊ hu
miditatem. Amplius tamen oportet ipsum esse
humidum q̄ frigidum. eo quia lapsus iste. magis
a proprio temperamento elongatur per augmen
tum siccitatis q̄ humiditatis. quod apparet ex ve
hementi habitudinis extenuatione deducendum
esse. Et etiam quia minor est timor in humectan
do corpora q̄ infrigidando ea. vt patet quarta pri
mi capitulo secundo. io huic viro eligatur ciuitas
vel locus habitationis habens aerem notabiliter
remissum in caliditate ⁊ eleuatum in humiditate
Et siquideʒ aer naturaliter talis haberi possit cō
uenienter esset. Si auteʒ non inuenitur. oportʒ
ipsum artificialiter preparari. Et primus quidē
modus est cum susceptione venti spirantis frigi
ditateʒ ⁊ humiditateʒ qui etiam locus ab orienta
li ⁊ septētrionali plaga liber sit ⁊ apertus. tectus
autem a meridionali ⁊ occidentali. Et secundus
modus infrigidandi ⁊ humectandi aerem est per
irrorationeʒ pauimenti ⁊ partium camere cum
aspersiōe aque fontalis. Et si potens esset asper
gatur camera cum aquis violarum nenufaris en
diuie lactuce ⁊ similium frigidorum. Tertius qui
deʒ modus est cuʒ aspersionibus foliorum planta
rum frigidarum ⁊ humidarum. vt foliorum vitis
lactuce iniubarum ⁊ similium. Et quartus modus
est per iniectioneʒ decoctionum predictarum plā
tarum ⁊ florum. Et quintus modus est per suffu
migationem habitabilis loci cum pulueribus ne
nufaris se. lactuce portulace violarum ⁊ plantarum
fontalium ⁊ lenticule aque senationum ⁊ rerum
eis similium. Compositum bonum ad illud. Rx
florum violaruʒ nenufaris se. lactuce ⁊ portulace
ana. ʒ. i. pulueris florum senationum. ℥. ii. effūda
tur ad carbones ignitos aut ex eis fiant decoctio
nes vt predictum ē. Aer etiaʒ tali caueri debet
ne sit infectiua humiditate altātus. qualis eēt hu
miditas edificiorum antiquorum. aut a nebulo
sa caligine in locum camere diutius permanens
Mensura tamen in his fieri debet vt in forti hu
mectatione. neqʒ multum frequenti ⁊ subita facta
persistat medicus. Esset enim error contra prin
cipia veteris secunda affo rismorum sermone illo
Secundum multuʒ ⁊ repente euacurae replerē ca
lefacere aut infrigidare ⁊ cet. propter hec itaqʒ ⁊
similia exercitetur in administratione vestium ⁊
aliarum similium. que propter multam earum r̄
uerberationem aut pondus aut aliter qualitercūq
qʒ caliditateʒ totius corporis ⁊ maxime epatis
non adaugeant. Hec in summa est regula facili
or ⁊ breuior admiuistrationis aeris ⁊ cet. Seqt̄
de cibis ⁊ po.

Capituluʒ secundum dictionis prime de cibis
⁊ potibus.

In cibis auteʒ ⁊ potibus consimilis debet electio
fieri. vt in quolibet eorum inclinentur ad frigidi
tateʒ ⁊ humectationem. aut saltēʒ ad remisse cale
faciendum ⁊ humectanduʒ. velut esset administra
tio ciborum habentiuʒ caliditateʒ primi gradus
hi eniʒ conuenirent saltē secundum principia spe
culationis medicine. cum lapsus iste sit notabilr̄
intensus. ⁊ remissum additum intenso remittit ī
tensum. vt secundum veriorem opinionem phi
losophantium ⁊ medicorum affirmatur. patʒ q
cibi ⁊ potus primi gradus caliditatis conuenien
tes essēt ei. Propter quod correlarie concluditur.
q si posset haberi quantitas ciborum penitus a
materia operantium ⁊ non a qualitate illi pre
omnibus eligendi essent. Quia vero neqʒ cibʒ ne
qʒ potus fere aliquis inuenitur. qui ⁊ si operetur a
materia domiante valde in corpore tamen vesti
giuʒ alicuius qualitatis non relinquat. Idcirco ca
non administrationis eorum si eleuati essent in
gradu caliditatis ⁊ siccitatis est vt refrangantur
cum cibis ⁊ medicinis frigidis ⁊ humidis. velut
si cum carnibus pullorum columborum coqueren
tur lactuca viola portulaca cucurbita aut borago
que temperata ē l' buglossa. Itaqʒ etiaʒ specialiter
descendendo. eligatur panis non multum reci
piens fermenti ⁊ parum salis mediocriter coctus
nullo modo cōbustus vel induratus. Et probabi
liter conuenientior esset si fieret ex grano in locis
humidis humiditate aeris vel aquarum fontaliū
sparsione. Neqʒ deberent esse grana prope mari
timas regiones inuenta ob virtuteʒ exiccationis
ī mediuʒ recepte a virtute aque salse. Et sit quidē
panis de nitidissimo frumento nullo modo surfu
raceus pp siccitateʒ furfuris. sed similagineus. i.
de puriori parte farine factus. nō quideʒ ātiquus
sed vnius diei aut ad plus duorum dierum etatē
habens. Ex quo tamen neqʒ multa debet ī pl'o fie
ri. De carnibus auteʒ conueniunt ei carnes oēs
humiditate sua ⁊ altantes et subantificam humi
ditateʒ reponentes. quales de quadrupedibʒ sūt
vitulorum ⁊ agnorum lactētiuʒ carnes. ⁊ castra
ti iuuenis ⁊ edi multuʒ sue natiuitati propinqui
⁊ cuniculi valde conuenirent ei ⁊ etiam iuuenculi
gazelli caro. que omniū quadrupedum siluestriū

carne laudabilior existit. Caro etiam porci dome stici iuuenculi conueniens est ei quoniam humecta tiua ē ⁊ nutritia multū. Omniū.n. que sciūs nutribi lissimum est porcina caro septimo terepentice ca pitulo de cura discrasie sicce stomachi. De volati libus vero carnibus conueniunt pulli omnes do mestici siluestres ⁊ caro ortiginis idest quatule. que a multis modernis vituperata est eo quia non co gnouerunt eam. de quorum numero fuit Guiliel mus placentinus. hoc tamen non est volatile ani mal ortigo vel quatula nominatum. de quo sermo adequatus habetur quarto de regimine sanitatis Caro etiam parui anseruli saltem raro accepta nō est inconueniens. Similiter omnium siluestriū minutarum carnes laudabiles sunt ⁊ proprie cum talia animalia pinguia sunt. vt ficedule finci car duelli filomene ⁊ turdi ⁊ similes. Caro vero star ne etiam sibi conuenit. ponitur enim laudabilior inter ceteras siluestrium animalium carnes secū do Almansoris capitulo 43°. ⁊ horum quidem aui um vberrima copia habetur apud siculos. Neque enim in patria illa inueniūtur perdices ita q̄ mul ti eorū credūt starnas esse perdices. licet tamē hec animalia specie differāt. Coturnices etiam et frā colini laudabiles sunt ex parte nutricationis earū exclusa omni alia qualitate mala. ⁊ quia fasianorū etiam carnes ad aliquantam declinant siccitatem. tunc frangantur cum his quorum memoria superi us adducta fuit. Quoniam etiam ꝓpter legis reuerentiam non semper licet comedere carnes. Ideo qui ⁊ quales conueniunt ei pisces procuran dum est. Premittendum primo q̄ omnium piscium carnes quorum nutrimentum grossum est multum opilatiuum ⁊ viscosum. meliores quidem sunt in prima aut sibi propinqua etate q̄ quando vetu sta sunt. Eius aut carnes piscium que nociue sunt propter excessum humiditatum earum nutrimen tum eligibilius dant cum fuerint in etate consisten tie. aut saltem sequente illam īmediate. ⁊ sunt ser mones Hal'i alimentorū tertie secundo capitulo ⁊ vtcunque collecti. 25. continentie capitulo de re gimine per cibum. Et originem contrahunt etiam tertia primi capitulo de regimine per cibum ⁊ po tum. Meliores itaque pisces in regione nostra sic lucii nomiati fluuiales pisces aradii idest petrosi varioli torrentine orade temali capedani carpio nes sturiones rumbi menule ⁊ sibi similes. aut a lii secundum regiones ⁊ ciuitates cōi experientia poobati ⁊ visitati. Et hi quidē omnes conueniunt et elixi ⁊ assati ⁊ recentes nullo vero modo saliti Piscis etiam regina nominatus esset ei conueni ens. Anguille vero tince cephali ⁊ sibi similes nō in multo vsu haberi debent. sic enim omnium pis cium vsus nullus est laudabilis. Cancrorum vero vsus quovis fere modo placet mihi. potest etiam vir iste quandoque in cibariis suis vti lacte crudo ⁊ cocto ⁊ partibus eius vt colostra ⁊ recocta. argu mento enim sumpto a lapsu hec conueniunt. ⁊ si militer caseus mollis ⁊ recens pauci salis ⁊ lactici nia ⁊ caseata cibaria omnia ⁊ maxime propter eo rum humiditatem contemperantem excessum cali ditatis. At vero i super oua conuenientia sunt ei eo quia ad equalitatem tendunt. ⁊ maxime stoma cho existente a colera mundo ⁊ corruptis humori bus ⁊ mollia debent esse velut trementia dicta. q̄ Auicena nominauit ascendentia ab assis ⁊ descen

dentia ab elixis. 16ª. tertii de canone curationis fluxus omnium modorum. Frixa vero aut aliter ꝑ coctionem indurata nequaq̄ placent. propter dif ficultatem digestionis eorum. De leguminibus vo si qua conueniunt ei sunt pisa recentia ⁊ ius cicerū al. ⁊ ru. ⁊ proprie cum infrigidantibus ⁊ humectā tibus correctum ⁊ iuscula de ordeo ⁊ panicum vel milium cum lacte preparetum. Condrum etiam l' candarusium ⁊ est far ⁊ proprie de ordeo placet mihi cum brodio carnium laudabilium et cet. Si militer etiam laudabile est risum humidis cōtra ctum. al'r enim fortassis noceret propter siccita tem. est enim calidum in primo et siccum in secūdo 2i° continentis capitulo 126°. ⁊ quia habet aliquā stipticitatem vt octauo de simplici medicina capi tulo suo. Ideo noceret et tamen corrigitur ꝑ hu mida vt dictum est. De oleribus vero conueniunt ei infrigidantes ⁊ humectantes. de quibus superi us tactum est. Si que vero conueniunt ei plante calide et sicce videtur esse elelisfagus idest saluia pp multam conuenientiam eius ad neruos et eo rum egritudines vt famatur per medicos etatis nostre. licet ex auctoribus antiquorum nullus aut parum de ea dictum fuerit. Neque enim de ea spe- cialem sermonem fecit Aui. secundo canone. et pa rū de ea dixit Diascorides i capitulo suo. Neque agregator Serapio aliquid de ea fere dixit. vt patet simplici. 149. ubi posuit eam ea. et sic. in se cundo g̃. propter quod refrangi debet cum frigi dis et humidis vt supra. conueniunt etiam ei feni culi et proprie humidi vsus. et hoc maxime ꝓpt diuersionem materierum quas precipitat per hu rine vias. eo quia diureticus est. nunq̄ tamen sī plex accipi debet propter vehementem caliditatē eius. Est enim calidus in tertio et siccus in prio octauo de simplici medicina proprio capitulo. Neque enim petrosellinum apium menta serpillū de drolibanum videtur conueni propter vehementē caliditatē eorum. ideo refrangantur vt dictum est et propter eandē rationē vitupero maiorane vsū eo quia calida est et sicca in tertio octauo de sim plici medicina. verum quia fortassis aliqualiter per colligantiam debilitas capiti et proprie cer bri augmentum facere potest in egritudine ista. Ideo videtur conuenire. eo quia apperit opilatio nes cerebri et confert doloribus capitis a fleg- mate et ventositate prouenientibus. vt secundo canone in suo capitulo in arcola membrorum capitis. Similiter etiam neque placet mihi ozimū ⁊ proprie domesticū q̄ calidum est et siccum in se cundo vt in agregatore Serap. colligitur capi tulo de beregemileb. Et pari ratōe detestor ane tum quod calidum est et siccum in principio tertii vt sexto de simplici medicina suo capitulo colli gendum. et hoc quidem gratia cibi. gratia vero medicinalis vsus conueniret. est quia maturatiuū sedatiuū et carminatiū est vt secundo canone in suo capitulo legendū De plantis igitur que con ueniunt electiores sunt bleta portulaca endiuia lactuca spinachia cressones senationes cucurbite consimiles et sparagi etiam ei conueniunt. quia temperati sunt vt in agregatore colligitur capi tulo de halion. Cerefoliū aliqualiter conueniret in raro tamē vsu. cū non sit multe caliditatis. nec siccitatis. et similiter borago ⁊ buglosa. Cau les etiā quia de eis vbique fere est usus frequens.

possunt conuenire ei. eo quia maturati lenitiui ⁊ prouocatiui sunt. licet enim calidi sint in primo ⁊ sicci in secundo. nocumentum tamen proueni re debens ab eis valde facile corrigitur per coc tionem que expoliat caliditatem fundatam in eorum superficie que nitrosa est vt sensus osten dit. ⁊ valde facile corrigitur eorum siccitas ab a quositate in qua coquũtur. propter quod etiam ab eis abscinditur nocumentum horribilitatis ⁊ praui odoris quem ponunt in sanguinem. vt scribi tur vigesimotertio continentis capitulo. 651. auctoritate Galieni ⁊ Bimasii lege ibi. De ra-dicibus vero in suo vsu placent mihi rape. pro pter augmentum humiditatis earum ⁊ omnes species eius vt napi nominati in quibus licet aliq̃ lis existat caliditas. quia tamen ipsa est nota biliter obtusa ab humiditate earum. etiam quia valde faciliter euaporat cum humiditate simul. io nocere non possunt. imo prodesse. propter humi ditatem ipsam. Neq; obstat. quia Democritus vi tuperat eas tanq̃ nociuas corpori inflatiuas sto machi. quoniam multi alii collaudauerunt eas vt Diocles vel Dionisius. vt colligi potest alimento rum secundo in capitulo proprio. Eadem etiam se re ratione conueniunt ei radices preallegato loco nominate carotte. sunt ei stomacho conuenientes ⁊ leui caliditate aperitiue ⁊ precepitatiue super-fluitatum flegmaticarum a stomacho. Radices vͦo superflua humiditate participantes cum coniun cta caliditate notabiliter eleuate non placent imo vituperande sunt. velut cepe quod habet calidita tem tertii gradus ⁊ superfluam humiditatẽ. ⁊ por rum etiam quod est calidum ⁊ siccum in tertio et nocitiuum stomacho ⁊ visui. Et bulbus quod nomi natur cepe paruum quod comeditur ⁊ cognoscit̃ Padue nomine scalognie etiam vituperandus est. Et aleum quod licet inter radices omnes in vni uerso repertas habeat singularem proprietatem prolongandi vitam. vt colligi potest secundo cano ne. et clarius quinto canone in compositione cõ fectionis de aleo. tamen in vsu huius viri vitup andus est propter vehementem eius caliditatẽ hu miditati coniunctam qua inflãmat epar ⁊ agitat in eo materias omnes. Cum igitur epar sit mẽ brum per colligantiam huius dispositionis ef fectiuũ vt supra probatum est capitulo t̃tio. Ideo dimittendum est aleum. De radice vero comesti bili que raffanus nominatur. videtur q̄ potest ei dem conuenire. eo quia raffanus ẽ digerẽ faciẽs cibos ⁊ superfluitates omnes i stomacho. licet ip se non digeratur. ⁊ dissoluit flegmata precipitã do eadem per vrinas. Nec nocet eius caliditas q̃ est primi gradus. propterea quia est coniuncta hu miditati multe. Est enim raffanus calidus ĩ p°io ⁊ humidus in secundo. ⁊ scribunt inde sapientes. q̄ melius est comedere ipsum post cibum. ⁊ q̄ foli a eius radice meliora sunt. De partibus autẽ plã tarum superioribus que nominantur sparagi cõ petit planta illa que sparagus nominatur. licet nõ sit proprium nomen eius. quia ipsius nomen p prium est halyon. vt colligendum in agregatore Serap. in proprio capitulo vbi halyon nominat̃ inter vegetabilia temperata. Sparagus ergo ge neraliter importat cuiuscumq; plante partem su periorẽ. Ipse g° sparagus aliter halyon conueniẽs est ei tempore suo. Extremitates lupulorum eti

am propter suam prouocationem ⁊ diuersionem materiei a nutritiuis ad vias vrine. Etiam ex tremitates vitis caprioli nominate eidẽ conueni unt quouis preparationis modo. Et in summa omnium vegetabilium scilicet extremitates cõit̃ accipi solite ⁊ frigide complexionis ⁊ humide cõ ueniunt sibi. propter contrarietatem ad morbum ⁊ causam eius. De conditis vero laudabilia sunt condita omnia decliãtia ad equalitatem comple xionis. aut non transcendentia caliditatem primi gradus q̃tum est possibile. alia autem non ni si refrangantur cum frigidis ⁊ humidis. Igitur conditum de napis vel de rapis vel conditum d' yringo ⁊ de citoniis ⁊ similia omnia semper ĩfrã gantur in compositione sua cum floribus salicis violarum nenufaris vel seminibus frigidis ⁊ hu midis cõibus maioribus. aut cum minutis vl' mi noribus similibus lactuce portulace spinachie et similibus. propter quod oliue condite vituperan de sunt. propter vehementem earum salsedinem Sil'r etiã ⁊ cappes nõ placẽt nisi postq̃ cocti fue rint in aqua frigida longo tempore conseruent̃ ⁊ demum cum aceto condiantur. De fructibus vͦo iã ex predictis apparet. q̄ laudabiles sũt fructus omnes frigidi ⁊ humidi velut cerasa que tamen licet i speciebus eorum diuersitatem habeant no tabilem. conueniunt tamen ei dulcia ⁊ adhuc me lius propter dulcedinem remissam ⁊ apertionem quam habent. Si autem venter esset fluxibilis valde. aut magis q̃ nature conueniat. ⁊ stõachus flegmatibus notabiliter abundaret. laudarentur ei magis cerasa accida vel pontica. vt Diascori des scripsit in p° auctoritate. Gal'i. Et nota hic q̄ liber ille qui false apud plurĩos nominatur Dya. quem allegaui statim non est liber vere translatõ nis Dyasco ridis. Cũ enim per multos ãnos etate Dya. precesserit Gal'm. q° ᵒpotuissz allegarẽ Gal'm qui nundum fuerat. Est enim liber ille quem in si plicibus compositum cõiter habemus per alfabe ti ordiẽ i nõ titulo cõpositoris eius. Est ei liber ille cuius mẽoria sepissie ĩuerẽt habet Serap. ĩ agre gatore suo. vbi nominat ipsum ignotum. et lege hoc ex concordia allegationum Serap. cum pre dicto compositore ⁊ verificabis. Adhuc etiã huic viro conuenientia sunt persica. sunt enim frigida in primo ⁊ humida in secundo. stomacho conueni entia. cibi appetitum excitantia secundo canone ca pitulo de persico. Pari etiam ratione conuenire possunt fructus nominati crisomilla quasi aurea parua mala. que armeliã apud plurimas regio num nominantur. frigiditas ⁊ humiditas eorum ĩ secundo aduersantur egritudini ⁊ cause materi ali eius. Non sit tamen eorum frequens ⁊ mul tus vsus. quoniam generant febres putrefactiõis multe vt secundo canone capitulo de crisomillis Similiter in suo tempore iuiube laudabiles sũt ei. sunt enim frigide in primo ⁊ temperiem habẽt in humiditate ⁊ siccitate. propter quod eidem cõ uenientes essent. sed non terrearis auctoritate Gal'i qui dixit q̄ non reperit iuiubas in conseruã da sanitate ⁊ remouenda egritudine aliquid con ferre. ⁊ sunt difficilis digestionis ⁊ pauci nutri menti ⁊ male stomacho. cum paucus igitur sit earum vsus ⁊ rarus Mora vero celsi bene matu ra ad caliditatem ⁊ humiditatẽ declinant aliquan tam ⁊ gratia huius conuenirent etiam q2 ventrẽ

leniunt .tamen quia habent humiditatem valde
facile paratam corruptioni ⁊ maxime in stoma
cho debili. Ideo non sit earum vsus multus .pro
pter quod conuenientius est dū comeduntur. eli
gere illa que sunt non complete matura ⁊ in sapo
re suo leuem ponticitatem habentia. Et ex hᵒ cor
relarie concluditur. q̄ mora ei conuenientiora sē
rubi. neq3 enim tantam habent humiditatē q̄
tam habent mora celsi neq3 habent humiditatē
ita superfluā ⁊ vehementi ponticitati coniunctā
q̄tam habent mora bati .et sunt illa que oriunt̄
in agris sterilibus super planta rubi mensurā cu
bitalem fere nō excedente. De granatis vero exi
mie conuenientia sunt ei dulcia. eo quia sunt frigi
da ⁊ humida in primo gradu .propter quod op
timum esset ei in omni fere cibario de eorum suc
co per totum annum conseruato assumere. Eusto
maca enim sunt grana talia nutrimentum con
ueniens exhibentia caliditatē preternaturalē ex
tinguentia .⁊ diuertunt materias per vrine vias
sua conuenienti prouocatione. propter quod vsus
succi eorum in domino cardinali bononiensi mi
rabile fere iuuamentum adhibuit .vt astantibus
omnibus innotuit .Accida vero l' pōtica grana
ta ratione excellentis frigiditatis eorum conueni
rent ei .sed quia frigida sunt ⁊ sicca in secundo
gradu. Ideo siccitas eorum verenda est ⁊ non mi
nus eorum pōticitas ⁊ maxime cum penetratiōe
sua. eo q2 omnis talis pōticitas cum subtilitate p
tiu3 nocet neruis ⁊ neruosis membris omnibus.
Mura vero granata sapore suo mediocritatem
habentia inter alias duas species .⁊ quia in com
plexione sua medium tenent inter eas . videntur
esse conuenientia ⁊ proprie stomacho cui nocere
non solita sunt. Etiam quia incidendo leuiter sūt
prouocatiua. Pruna insuper diuersitatē iuditii
recipiunt .secundum diuersitatem specierum eo
rum eo fere modo quo nunc dictum est de grana
tis. Illa enim que notabiliter dulcia sunt ad aliq̄
lem inclinantur caliditatem. que vero pontica ⁊ a
cria sunt raro bene maturabilia secundum sui to
tum licet maturentur secundū extremitatem al
teram diuersa sunt a predictis. In acribus enim
vincit frigiditas .⁊ remissa est in eis humiditas.
In dulcibus vero econtra. licet pruna omnia no
tabiliter humida sint ⁊ lenitiua ⁊ ei conuenientia
⁊ proprie si comeduntur ante cibum ⁊ abiciatur
eorum cortex. Similiter etiam ⁊ poma eandem
recipiunt diuersitatem ex suis speciebus .⁊ in sū
ma omnia sunt humida poma participātia tamē
caliditate maiori ⁊ minori secundum diuersita
tem dulcedinis eorum . Poma enim apia plana
rotunda ameno odore aromatizantia possunt ei
conuenire. meliora tamen sunt omnino ei cocta q̄
cruda .licet tempore caliditatis continentis ⁊ sto
machi etiam conuenirent recentia non cocta. De
piris etiā ea q̄ vidētur habere debitam penpasiā
dulcedine notabili participantia conuenientia sē
Nam ex confractione partium terrearum cum a
queis ⁊ ecōtra videntur ad aliquantam equalita
tem satis vicina .vt Gal's octauo de simplici me
dicina capitulo suo. In summa tamen vniuersalit̄
ea graduanᵒ ponuntur ca. in primo ⁊ sicca in se
cundo vt vigesimotertio continentis simplici 92ᵒ
auctoritate Blasii. Conueniūt autē ei quandoq3
cruda non frequenter tamen. sed meliora sunt co
cta sub prunis. Auel lane autē ratione complexi
onis earum non videntur conuenire. eo quia cali
de sunt ⁊ sicce in primo ⁊ habent etiam quandā
humiditatē vnctuosā aptam euertere stomachū
⁊ tarde sunt digestionis ratione tamen operatō
nis tertie videntur sibi conuenire posse. ⁊ proprie
assate vel torrefacte in cineribus calidis .eo quia
taliter stomachum confortant decimaquarta ter
tii . Amigdale vero etiam sibi conuenire possunt
omni applicationis modo .eo quia in calore vidē
tur equalitati vicine poni ab auctoribus .licet re
cessus earum a medio sit maior per humiditatē
earum q̄ per caliditatē. sunt tamen ei conueniē
tes .eo quia sunt boni nutrimenti ⁊ mediocriter
abstersiue ⁊ aperitiue. sed laudabiles sunt ei recē
tes magis. aut facte molles per infusionē in aqua
q̄ quando sicce sunt . De ficubus vero dicendum.
q̄ quia calide sunt in primo. ⁊ sicce in principio
secundi .propter hoc viderentur aliqualiter suspe
cte . Cum vero inueniūtur albe vel citrie ⁊ magne
notabiliter mature videntur conuenire posse . eo
quia nutrimentū earum maius est q̄ in aliis fru
ctibus ⁊ vtiles sunt in aperiendo abstergēdo ⁊ mū
dificando. Est enim in eis lenificatio vltima ⁊ nu
tricatio maior q̄ in aliis fructibus secundo cāone
capitulo de ficu . Etiam quia ante cibū assumpte
non multum contrahunt in ventre moram pro
pter solutionē suā. propter quod ⁊ laudabiliores
sunt ei humide q̄ sicce. Adhuc etiam dulces recen
tes conueniunt ei. Pensiles vero recentes conser
uate adhuc meliores essent ei. similiter etiam exic
cate passe . nominate .propter quod passule cōi s̄
mone parue vue minute intellecte meliores sunt
ei ⁊ proprie nigre quas armoniaci vocat Aui. de
cimaquarta tertii ⁊ proprie cū fuerit comeste ma
sticatione bona conterente arillos earum. taliter
enim videntur assumere quandam confortationē
et impressionem ab arillis factam in carnosam ea
rum partē .propter quod qui optaret ex eis le
nitionē absq3 stipticitate aliqua eligat de eis. q̄
sunt priuate arillis. tales enim a q̄pluribus enu
merantur inter equalia. ⁊ eandē sententiā dico
d̄ peregrinis vuis d̄ ponto nauigatis quas zibibū
nominant . Nucum vero vsus vobis non est conue
niens .eo quia numerantur inter medicinas cali
das ⁊ siccas .⁊ sunt digestionis graues pectori ca
piti nociue etiam epati .propter acuitatē earū
Castanee insuper que sunt frigide et sicce in pro
gradu ⁊ parum nutriunt et earum nutrimentum
grossum est ⁊ generant et excitant potenter ven
tositates non placent mihi .licet Gal's nutrimen
tum earum dixerit forte equale esse nutrimento
frumenti . Hec quidē de fructuum vsu sufficiant p
transeat. De his vero q̄bꝫ condiuntur fercula p
currendum . Et primo de oleo. Oleum enim oli
uarum bene maturarum omni alio liquore pin
gui conuenientius ei. eo enim quia caliditas eius
est in prima mansione primi et est humidum in
primo sibi conuēit . Etiā propter lenitionē suā
et vnctuositatem per quam conuenienter frangit
audaciam coler. et ideo laudo ipsum magis q̄ bu
tirum .quod quidē est stomacho nociuum et infla
mabilius q̄ oleū oliuarum. Oleum vero de nu
cibus non placet uobis .eo quia calidum est in se
cundo .licet humidū in primo. Igitur habet acu
tatē vobis nociuā que nō retrangitur cōueniēt

a sui humiditate que remissa est respectu calidita
tis eius. Amplius de melle etiam dicendum. licz
mel conueniens existat in peraugmastica etate
positis: eo quia aduersatur flegmatibus per etat i
uum decursum in quocunqz fere sene genitis per
viam indigestionis. In lapsu tamen calido et sic
co preternaturali in nulla etate conueniens est.
Est enim calidum ⁊ siccum in secundo ⁊ exacuit
⁊ excitat coleram. quare in vobis omnino vitupe
randum existimo. propter quod etiam et vsus
ydromellis non videtur vobis conueniens. nisi es
set ydromel pauce conmixtionis scilicet mellis ex
parte q̄titatis ⁊ coctionis. frequenter enim in co
ctione aque mellis longo tempore facta virtuales
mellis partes maiorem impressionem faciunt.
ꝙ si multa pars mellis cum pauca vel minori q̄
titate aque leuiter coqueretur. Si autez gratia
apertionis mundificationis ⁊ digestionis aliqua
rum materierum placeret vobis ydromellis vsus
non fiat aliter nisi ꝙ accipiantur aque fontalis
lib. xxv. mellis electi. ℥. x. coquantur adinuicez vs
qz ad consumptionez sexte partis conuenienter
dispumando ipsum ⁊ per strictuz pannum collan
do. zuccari vero vsus etiam conueniens est vobis
est eniz calidum in fine primi ⁊ siccum in eo. quar̄
neqz multam q̄titatem in cibariis vestris appo
nere debetis. propter aptitudinem conuersionis
eius ad coleram. licet etiaz nutricationi attineat
prima quarti in capitulo de vniuersali curatione
effimerarum. Post hec autem. quia soleuit modus
regiminis hominū vt condiantur eorum cibilia
cum speciebus. euitande sunt species omnes cali
ditatem eleuatam habentes cum siccitate. vt pip
zinziber cinamomum gariofilus nux mus. galan
ga cardamomuz vtrunqz feniculus petrosil' apiuz
daucus anisum sinapismum ⁊ sibi similia. Ma
cis vero vsus vobis laudabilis est. quia ponitur
medicina temperata vt i agregatore Serap. suo
capitulo perlegendum. In summa igitur placz
aromatuz vsus argumento sumpto aut a cōsu
etudine aut gratia conseruandi membra nutrica
tionis vel consumendi multitudinez flegma
tum que in eis inueniuntur. oportet ut aroma
ta omnia diligenter confrangantur cuz dulcibus
⁊ multuz humidis velut sapa aut vino granatoꝝ
dulcium vt superius tactuz ē. vel cū succo citonio
ruz ribes berberis cum vino prunoruz ⁊ agre
sta non salita aut aceto non valde audaci ⁊ conue
nienter aqua confrato aut cuz condimentis eius i
ponendo virtutem plantaruz frigidaruz ⁊ humi
darum quaꝝ exemplaria superius composita sūt
satis conueniunt. Hec i sūma videtur mihi ratio
nalis regula regendi ipsum per electionez ciba
riorum. De potu autem ipsius parumper dicendū
vinuz itaqz conueniens vobis esse debet colore al
bum vel rubeum iacintini coloris substantia vo
diafanum ab omī superfluitate denudatum vio
sitate non multū eleuatū sed mediocre aut remis
sius illo sapore nullam habens dulcedinez imo ea
dez priuatuz aut saltez in dulcedine valde remis
sum odore aromaticuz ad quod etiaz inclinari cō
sueuerit stomachi appetitus cōueniēs tollerantia.
Et ipsuz quidez tale conuenientius est puruz ma
gis ꝙ aliquo peregrino liquore cōmixtuz. Si āt
tale vinum haberi nō poterit. sicut est mos apud
siculos habentes vina achileyda. tunc frangantur
cuz aqua frigida non cocta electa ex fonte vel bar
nosis motibz scaturiēte. q celo ⁊ aeri liber existat
⁊ denudatus a multitudie platāꝝ horrētiū ꝓpter
hītiū horribilē fetorē. Neqz sit aq̄ fōtis i q̄ mlti
tudo ranarū aut alioꝝ aīaliū inueniatur a super
ficie sui vsqz ad funduz in sui diafanitate talit' dis
posita. vt visus in ea penetrans discernere possit
alueuz harenosuz vel petrosum super quo labitur
aqua talis eligendo inter alias. Et si diligeretis
eius decoctionem simplicem aut cuz pauco zucca
ri confectaz ⁊ leuiter coctaz procedatis vt placet
Et hec videtur sufficere satis d̄ regimine per cibos
⁊ potus ita subcinte tractata.

Capitulum tertiuz de motu ⁊ quiete.

De regimine āt penes tertiaz rē nō naturalez que
completur per exercitiuz ⁊ quietez dicendum ꝙ
exercitiuz conueniret si absqz nocumento progressi
ui motus fieri posset. Vsus enim exercitium poten
tat ociuz vero liquefacit. vt Gal's in libello de as
suetudinibus in vltimo capitulo. quia tamen non
video ꝙ sine nocumento motu progressiuo exerci
tari possitis exercitia per que superiores ptes mo
ueantur ut manibus ligna incidere conterere scri
bere ⁊ similia sunt vobis conuenientia. veruz quia
motus taliuz partiuz euacuantur a caliditate infe
riorum videtur salubrius exercitiuz vobis esse per
animam fiendum ꝙ per corpus. multi eī hominū
persepe per anime exercitia a fortibus egritudi
nibus curati fuerunt nō minus ꝙ p exercitia cor
poris vt Gal's ad epigenez secundo capitulo pro
pe principium. Sunt autez anime exercitia sicut
frequenter psalmos cantare omnibus placere ⁊ cō
templationibus hystoriarum moralium vel theo
logicarum. talia enim animā hominum pascētia
sunt causa delectandi ipsam. ita vt virtutes mi
nistrantes vegitatiue potentie fortiores reddun
tur ad aduersandū lapidibus ⁊ materiebus earum
Reliquo autem tempore conuenientius est vobis
quiescere ꝙ aliquo exercitio moueri.

Capitulū quartuz de inanitione ⁊ repletiōe.

De quarta autem re non naturali pauca tangēda
sunt ⁊ propter cū sermo est ad sapientes. Neqz eī
immoderata ciborum q̄titas ⁊ potuum repl'o aut
prope ipsam conueniens est. sicut neqz vehemens
a cibis abstinētia. in regimine enī per cibos ⁊ po
tus superfluitas ⁊ defectus ad easdem ducunt cās
scilicet egrotare facientes. Prima quidem ꝑ mo
dum suffocationis īnati caloris. Secunda vero p
modum resolutionis illius. In sūma itaqz ciboꝝ
regula limitetur penes multa. Primo quidē pe
nes quietationē naturalis appetitus. Naturalis
enim ciborū mensura proportionatur appetitui
quando cibus assumptus remouet appetitū qui in
uitabat ad illos. Etiam conueniens ciborum mē
sura cognoscitur penes sensationem stomachi. con
ueniens enim cibatio i sui mensura est que exclu
dit stomachi grauitatem ⁊ tensionem. sicut conue
niens potus est qui in stomacho non natat. Fuctu
at tertia primi capitulo de regimine per cibū et
potum colligendum. Neqz etiam cibum aliquem
assumere debet nisi conuenienter masticatū. Qui
enim odit vitam suam cibum sine conuenienti ma
sticatione deglutiat tertia primi vbi sta
tim. Similiter ⁊ qui potus q̄titatem cum vora
ci effusione et īpetu recipit sue sanitati inimicus
efficitur. ⁊ hec quidē omnia limitari debēt penes

consuetudinē ⁊ appetitū naturalē ⁊ stomachi de litiam cum cibatus extiterit.

Capitulum sextum de somno ⁊ vigilia.

In regimine autem alterius rei non naturalis. s. somni ⁊ vigilie mensura conueniens accipienda est ex parte hore ⁊ ex parte figure decubitus ⁊ breuitatis eius. Ex parte quidem hore. vt homo dormiat hora qua natura ipsum naturaliter inclinare solet conuenienter cibatum ⁊ exercitatum ⁊ est communiter assignatum tempus dormitioni concedendum per horam post cibum aut hora cū dimidia nisi homo fuerit debil' vehementer resolutus aut habens aliam cerebri aut stomachi dispositionem necessitantem ad citius dormiendum propter digestionem materierum ⁊ ciborum melius celebrandum. Ex parte vero figure decubitus conuenientia est in dormiendo. vt caueat homo a dormitione resupina. eo quia superfluitates eius ad posteriora declinare facit. sicut dormitio super stomachum materias ad oculos ⁊ anteriores partes fluere cogit. quare conuenientius ē primo tempore dormiē super dextro secundo super sinistro latere. Et caput conuenienter eleuatū teneat. Etiā reliq̄ pres ⁊ maie extreme iferiores propter elongationem earum a fontibus caloris Et etiam quia si i' extrēis valesceret accidentalis frigiditas facile corruptio ista in operatione sensus tactus permutaretur ad ablationem illius. vt superius principali capitulo deductum est. Tempus vero dormitioni eius conueniens etiam attēdi debet. licet enim in colericis somnus breuior existat q̄ in flegmaticis ⁊ sanguineis. ⁊ adhuc et in melencolicis. videtur tamen mihi non solum probabiliter. sed secundum veritatem concedi debere sibi somnum parumper consueto proliziorē Timeo enim ego ne propter excessum in vigilia. perueniat ad augmentum debilitatis cerebri q̄d esset causa multiplicandi flegmaticas superfluitates per viam indigestionis. Et fortassis facile de nocumento corruptionis iam perdicte perduceretur ad nocumentum ablationis in operatione sensus tactus. ⁊ sic facile corrumperētur membra. eo quia hoc solo sensu tactus priuatum animal necesse est mori. tertio de anima penultimo capitulo Adhuc ⁊ fortius. quia corruptio ablatio operatorum n sensus tactus valde facile preparant ad ablationem motus ⁊ tunc incumberet sibi periculū casus in paralisim de qua non valde parum dubito circa ipsum. ⁊ esset corelarium valde deterius q̄ premissa. In sūma igitur a naturali sibi consueta dormitione recedere magis per augmentū dormiendi conuenientius est ei q̄ in vigiliis excedere Hec de quinta re non naturali leuiter sic pertranseāt.

Capitulum sextum de accidentibus anime.

Pro expeditione vero vltime rei non natural' aliquid i capitulo d' exercitio iam tactum est cum de exercitio anime dicebatur. Nunc autem superaddendum q̄ motus animales quibus vehemens fit in humoribus ⁊ spiritibus agitatio omnes euitari debent. sicut iracundia furor impetus ⁊ similia. Similiter ⁊ etiam anime passiones per q̄s sequitur retractio spirituum ad centrum ⁊ eorū fixio ibi euitari debent. propter suffocationem que in spiritibus sequitur in tali retractionene. aut r' solutione que in eis accidit. propter vehementem eorum motum. tales enim omnes anime passiões exterminant ⁊ mutant corpus ab ea que est secundum naturam consistentia tertio tegni. Et iterum gratia exequendi ea que sequuntur anime passiões de coytu dicendum. quod omnino euitari debet. Neq̄ eo quia non est motus vehemens in eius expeditione necessarius in spiritibus ⁊ humoribus videtur esse sibi conueniens. Neq̄ ēt illa sensatā delitiosa que in eo percipitur videtur conferre tātum quin magis noceat spirituū resolutio ⁊ laudabilium humorum partis consumptio. quare omnino dimittatur. Hec in sūma est rerum non naturaliū regimē.

Partis secunde huius tractatus dictio secunda diuisa in sex intentiones.

Pro secunda vero principali parte regiminis dispositiōis huius generosi viri p medicialia trāseūdo videtur mihi tale regimē in sex intentiones partiendū. Prima itaq̄ est intentio accidentis illius correctio. quod est corruptio i operatione sensus tactus. Secunda est materierum ad patientem particulam descendentium diuersio. Tertia est minoratiua ipsarum materierum euacuatio. Et quarta erit earū digestio. Quinta euacuatio earum eradicatiua. Et sexta intentio conabitur applicare remedia vigoratiua sensus tactus cum multo labore. eo quia materia hec ab omni auctorū veterum stilo peregrina est. Neq̄ etiam has intentiones tibi ita ordinate con'cripsi celeberrie doctor. quia videam opus esse. cū non dubitem neq̄ credam te aliquid obmisisse tā q̄ si de Hypocrate ⁊ Gal'o non didicisses. sed h' factum est ad complementum operis ⁊ exercitiū iuniorum qui introduci desiderant.

Prima intentio.

Prima itaq̄ intentio corrigendi accidens quatuor instrumentis principaliter completur. Et primum quidē instrumentum remouet malitiā cōplexionis in membro inuente. Secundum attrahit materiam in profundo partis inuentam. Tertium vō instrumentū ipē sedationis hac vl' illa tristē sensationem abiciet a membro. Quartū vō instrumentū resoluet materiā quam in mēbro fixam necessarium est concludere. Fuit autem hec intentio prima in ordine posita precedens alias intentiones quinq̄. Primo quia vt pretactum ē iam non dubito vl'ia in principio cuiuscunq̄ egritudinis necessaria sollenniter ante posita fuisse. Secunda vero causa est quia iā huius egritudīs cura administrari debet fixioni egritudinis. l' statui eius Et tertia potior causa ē. quia cū accidēs remaneat in mēbro fixum ⁊ confirmatum ipsū est causa attrahendi materias nouas per viam d' bilitatis membri. Et quarta causa est quia licet accidens illō pro maiori parte sit fixū ⁊ adhuc non tollitur quin aliqualem habeat excrescentiam ⁊ diminutionē secundū q̄ magis et minus epar effūdit materiam huius egritudinis vt supra declaratū fuit in secundo capitulo principali. Et quinta causa est. quia stante fixione accidentis q̄tu conabitur medicus abscindere d' materia. tantū ⁊ maiori quantitate aut saltem equali promouebit aliarū materierū fluxū ad mēbrū. eo quia ordie naturali actionis mēbrorū fortia mēbra superfluitates suas expellūt ad debilia. vt prim apri capitulo de mēbris preallegatū est. Propter hec

Igitur primam intentionem voluit esse accidentis sedatiuam. Igitur instrumentum primum quo remouetur accidens debet esse cause ipsius producti ue appropriatum. Cum ergo causa illius sit ipsa egritudo. que est mala complexio calida et sicca materialis vt supra in tertio principali capitulo visum est. Igitur oportet quod instrumenta accidens remouentia suam causam a membro abscindant idest egritudinem ipsam. Pro cuius quidem instrumenti complemento plura particularia simplicia et composita medicamina ab auctoribus approbata sunt. Et de simplicibus quidem corrumpentibus malam complexionem calidam est taulup idest lenticula aque supernatans. Secundum vero est portulaca Tertium vero est cardus maior semper sic tiens nominata planta. Quartum vero est viola. Quintum est semperuiua Sextum vero et de expertis a me est emplastrare membrum cum foliis nenufaris minutissime contritis. Septimum vero est emplastrare membrum cum foliis memite. Et est planta folio papaueris in figura fere et in colore similima eleuata a terra per cubitum cum dimidio in cuius extremitate versus principium autumni flos decorus valde colore citrinus paruis maculis apud eius apendiculum tinctus odore suauis valde. quasi odore medio inter violarum et croci odores. Octauum vero remedium est semper uiua minor vermicularis apud auctores nominata vel yrigeron. et padue dicitur pineola planta et crescit eius copia magna super muris et edificiis antiquis. Nonum iterum de expertis meis est emplastrare membrum cum foliis li[illegible] quem ita nominat Gal. sexto de simplici medicina in proprio capitulo. et est planta in vmbrosis fontibus et puteis communiter nascens frigida et humida in secundo gradu a paduanis communiter epatica nominata. Decimum vero et vltimum simplex est succus lactuce ex quo epithimetur membrum. Et nota quod vltima quinque simplicia sunt de expertis mihi in corrumpendo malam complexionem calidam et siccam. licet adhuc a vehementi furiositate pendentem. De compositis vero singulariter laudatis ab auctoribus est communiter vsitatum cerotum de sandalis Galieni a Mesue colligendum distinctione vndecima descriptione vigesima. Secundum vero expertum est vnguentum rosatum nominatum ibidem collectum descriptione decimasexta. Item vnguentum violatum predictum sequens. et vnguentum Alexandri ibi descriptione decimanona. Ultimum ad sedandum inflamationes et apostemata calida colli ge illa ibidem. Quintum vero compositum de expertis meis est vnguentum istud quod numquam fallit me in frangendo acuitatem furiose materie et abiciendo ipsam a membro. cuius descriptio. ℞ olei ros. ℥. i. olei violarum de nenufar ana. ℥. i. cere albe. ℥. vi. plumbi vsti. ℥. ß. ceruse litargiri purificati trocisco[rum] mente ana. ℥. i. ß. fiat vnguentum molle. Sextum vero compositum de expertis meis et fortius predicto est hoc ℞ succi semperviue succi foliorum nenufaris succi portulace ana. ℥. i. ß. violarum recentium aut succi foliorum earum. ℥. i. albumina oui numero. ii. farine ordei. ℥. iii. lactis vaccini quantum sufficit. fiat vnguentum molle in mortario. Septimum vero compositum vltimate experientie quod numquam fallit est hoc ℞ olei de floribus cucurbite olei nenufarini ana ℥. ii. amili de ordeo. ℥. iiii. succi lactuce. ℥. iii. cerusе. ℥. ii. caphore. ℥. i. ℥. ß. sief memite. ℥. ii. albumina ouorum duorum. terantur omnia vltimata contritione et longa in mortario plumbeo et administretur hoc vel quodcunque aliorum. vt tibi placet super subtilissimo panno permutando ipsum in die naturali quatter. Scio quod hoc vltimum non fallit. imo sedat etiam dolores pungitiuos pruritiuos et mordicatiuos. Si autem volueris remedium cite expeditionis pauce expense et convenienti operationis teratur amilum cum lacte vaccino et emplastretur et liniatur ex eo membrum et placebit. Si autem post operationem predictorum iam appareret materia aliquam in membro remansisse. aut quia medicamina illa infrigidando ingrossant. et eorum aliqua a leui stipticitate non enacuantur. aut quia dato quod corrupta esset mala complexio partis patientis adhuc remaneret virtutis debilitas non potentis expellere residuum materiei. Itaque regulari curatione oportet intendere ad subtractionem illius. de profundo membri euellendo ipsam. Et ad hoc quidem complendum plurima seruire possunt instrumenta curationis. Primum quidem est membri carasflatio vel scarpelatio secundum hodiernam scolam. et est scissio superficiei cutis in partes plurimas eo modo quo ventosator cutis superficiem incidit Secundum vero est sanguisugarum complicatio. Tertium vero instrumentum est ventosatio particule patienti administrata in augmento luminis lune regulariter administrata quarta primi capitulo vigesimoprimo. Quartum vero est membri rubificatio et proprie cum emplastro ex planta flamule confecto. et vocant aliqui plantam illam minorem persicariam. Ego autem credo quod sit planta communiter ydiomate pes coruinus nominata. que non fallit in me rubificando in tempore pauo super membro applicetur. Quintum vero instrumentum est partis vesiccatio cum succo predicte plante si moram aliquantam contraxerit super membro. Sextum vero est communis vesiccatio cum emplastro de cantaridibus secundum descriptionem istam. ℞ cantaridarum sine capitibus et alis. ℥. ii. fermenti saltem quinque dierum. ℥. i. terantur cantarides subtilissime et cum aceto et fermento predicto simul incorporentur. et liniatur ex eo membrum et non dimittatur super eo vltra horam eo quia tunc sanguinem per vrinam educeret cum vehementi ardore et quandoque cum excoriatione vesice. Septimum vero materiem a profundo sui extractim est emplastrum de calamento contrito super membro applicatum. Octauum vero et leuius omni alio est emplastrum de recentibus foliis apii ranini ex quo sepe membrum emplastret et residuum materiei conuenienti impressione resoluere solet. Nonum vero et vltimum emplastrum est istud. ℞ absinthii recentis. ℥. iiii. cimini dauci ana. ℥. i. fermenti. ℥. ii. farine fabarum. ℥. ß. cum duobus vitellis oui fiat emplastrum vltimate contritionis. Ego vero experientia certa cognosco. quod si emplastretur membrum cum nauali pice cocta potenter materias a profundo attrahit et consumit absque nocumento. Et si quis dubitaret administrationem horum predictorum eo quia calida et sicca sunt notabiliter omnia. tunc potest ipsorum audatiam refrangere cum oleis frigidis vt violarum nenufaris de semine lactuce et de floribus cucurbite. aut potest eadem frangere cum aquis predictorum vt tibi placet. Ego vero nullum predictorum timeo. quoniam paruam moram contraher[et]

facio predicta super membro. et tunc non necesse.
Instrumentum vero tertium principale quo cor
ruptio sensus tactus aufertur. est per sedationem
doloris. Inueniuntur autem ab auctoribus sedan
tia dolorem triplicia. quorum primum est per
anodinitatem quam habent medicamina talia si
plicia. Secundum vero est per ea que causam effi
cientem doloris a membro abscindunt. Tertium
vero est per medicamina que narcotica nominan
tur a narco plāta vel narcisco dei iuata. cuius est
stupefaciendo membrum a sensatione prohibere.
Et talia quidem non sunt vere dolorem sedantia in
quantum talia. Primi autem generis plurime sūt
medicie et omnes ille que cū temperata caliditate
membrum reducunt ad temperiem complexiōis
velut camomila mellilotum vitellus oui macis. et
vniuersaliter omnes medicine extra gradum po
site. aut omnes qui habent caliditatem primi gra
dus cum temperie in passiuis. aut saltem que cali
de et sicce sunt in primo gradu et ipsum non tran
scendentes. de quarum medicinarum numero sim
plices collaudate plurime sunt. et partim tactum
est camomilla mellilotus absinthium crocus anetū
pinguedo anseris et anatis oleum de sisamo et pin
guedines omnes istis consimiles in gradu. De cō
positis vero pauca ab auctoribus conscripta inuēi
untur. sed eorum compositio reseruata est conie
cture viri scientifici et bene exercitati in opere. De
his ergo que cadunt sub rationali iuditio et fuerūt
mihi longa experientia verificata. Primum com
positum est tale. ℞ olei de aneto olei de camomil
la pinguedinis anatis ana. ℥. i. croci. ℈. i. conquas
sentur omnia simul in mortario et cum eis liniat
mēbrum. Secundū vero compositū equalius et me
lius predicto est istud. ℞ vitellos oui numero. vi.
olei violarum olei rosarum ana. ℥. ii. croci. ʒ. i. ß. in
fricorio buliat oleum cū quo cum ad tepiditatem
inclinantur incorporentur vitelli et finaliter cro
cus. vsque quo reducant ad spissitudinem congruam
et est medicina cum qua vehementissimos dolo
res frequentissime sedaui. Aliud experimentū
est hoc. ℞ olei amigdalarum dulcium olei de sisāo
ana. ℥. ii. laudāi. ℥. i. croci. ʒ. i. ß. mucillaginis se.
lini. et se. altee ana. ℥. ii. cere albe. ʒ. iiii. se aneti se.
apii ana. ʒ. i. ß ysopi hūide. ʒ. ii. dissoluātur omnia
simul cū ysopo hūido et leui ebulitiōe coquatur. et
inde incorporentur cum eis mucillagines et vltia
te pulueres vsque ad conuenientem spissitudinē de
mum tota hec materia buliat in. ℥. iii. succi cau li
um vsque ad ipsius succi consumptionē. et est medi
cina notabilis efficatie. Composita vero ab aucto
ribus probata famose possunt esse sicut vnguen
tum rosatum et vnguentū violatū de quibus supra
Item cerotum alexandrinum et cerotum diapēte
in antidotario Mesue distinctione vndecima de
scriptionibus. 35. et 36. et cerotum filii zaccarie ibi
descriptione quinquagesia. Et si uīct alicuius hor
caliditas eleuata frangatur cum oleo violarum l'
oleo de sisamo aut oleo approprīato secundū lib. ū
operantis. Medicine vero doloris sedatiue con
tente sub secundo genere sūt omnes que sua calidi
tate et siccitate intensioribus materiam possunt r
soluendo abicer a partibus. Et talia medicamina
possunt esse omnia suprascripta quibus addantur
olea maioris caliditatis et resolutionis. velut ole
um de lilio. oleum de croco oleum de cina momo

oleum de piret et similia istis semper a leuioribus
in gra du incipiendo. ne propter magnam resolu
tionem materia perducatur ad lapidositatem. De
numero vero eorum que experiri soleo sunt sicut o
leum de croco cum puluere ab sinthii et laudani. q°
rum sit pars decima respectu olei. et cū quero ma
iori resolutione materiam a mēbro abscindere et
confortatione partis. soleo admīstrare ptes duas
olei de lilio cum tertia parte olei de pice. Tertium
vero expertum et sollemnis operationis est hoc. ℞
olei de flore yris. ℥. ii. olei de croco. ℥. i. pinguedi
nis vrsi anseris ana. ʒ. vi. dissoluantur omnia sil'
et incorporentur et fiat ex eo linimentum. Ultium
vero cum quo conuenienter soleo dolorem et mate
riam per resolutionem a membris abscindere ē
hoc. ℞ emplastri de mucillaginibus et est dyaqui
lon nominatum. ℥. ii. olei de croco. ℥. i. laudāi ab
sinthii origani ana. ʒ. ß. cere quantum sufficit fiat
vnguentum et calidum applicetur parti. Instru
menta vero doloris sedatiua sub tertio genere cō
tenta sunt sicut narcotica omnia in quorum admi
nistratione subtiliter contemplandū est. ne propt
vehementē earum operationem mēbrum ad ex
tinctionem perducatur. Ita quod si propter vehemē
tiam doloris incumbit necessitas stupefaciendi.
primo eligantur stupefacientia leuiora. a quibus
permutatio non debet fieri ad fortiora nisi cum
magna necessitatis instantia. vt si timor incūbe
ret spasmi aut resolutionis virtutis vel consimili
um accidentium. Secundus canon obseruandus
in eis est. vt nunquam administrentur mēbro vehe
mentis debilitatis et extenuationis. nisi cum pte
statione premissa. Tertius canon quod narcotica sem
per applicētur actu calida. quia minus nocere pos
sunt. quam quando sunt actu frigida. Quartus canō
nullum narcoticum forte administretur siplex.
sed conuenientius est compositum cum his que ad
uersantur nocumento narcoticorum. Quintus ca
non. quod operator non debet administrare narcoti
ca nisi cognoscat ea que aduersantur nocumentis
eorum. que a sapiētibus videtur eē quinque famose ap.p
bata. Primum eorum est vinum. Secu indum
est crocus. Tertium ē camomilla. Quartum est ca
storeum. Quintum est spica nardi. Sextus ca
non quod in mixtione proportio frangentium nocu
menta narcoticorū debēt esse equalis proportioni
narcoticorum. Septimus canon quod narcotica nō
permittantur super membro longo tempore sed ē
tia. sed sepe permutentur euaporando mēbra cū
pannis calefactis vel sacculis de camomilla. Oc
tauus canon quod meliora narcotica sunt fermenta
ta quam non fermentata. Nonus canon quod securius
est exibere ea homine cibato quam ieiuno. Decimus
canon quia melius est administrare eadem exte
rius quam interius. Undecimus canon est. quia talia
administrari debent proprie in sero apud horam
naturalis dormitionis. Duodecimus canon est.
quod inquantū est possibile de narcoticis euitetur opi
um. et post illud semen iusquiami. Tridecimus ca
non est quod stupefactio cū radice l' plāta madrago
re minus suspectior est quam cum predictis. Decius
quartus canon est cum cōponuntur narcotica me
lius est ea puluerizare grosse quam nimiū terere.
Decimusquintus canon est quod antiquata stupefa ti
entia cum minori nocumento operantur quam non
antiquata. licet vtrumque eorū et fuerit fermētatū

istis antemissis conditionibus que meliores sunt stupefactiuum et leuissimum simplex est emplastrū de contritis foliis papaueris albi. Secundum vero fortius illo est emplastrum factum de foliis mandragore vel de puluere eius cōmixto cū aqua sublimationis foliorum croci. Tertium stupefactiuū est appositio emplastri facti de foliis iusquiami albi cum puluere camomille. Quartum stupefactiuum expertum per me sollemnius et securius est lenire membrum cum electuario philonio persico descriptione Aui. quinto canone sūma tertia tractatu tertio. Ultimum vero inter omnia alia stupefacientia securius. est membrum emplastrare cum tiriaca recenti et proprie administrata ante eius completam fermentationem. Hec in sūma sunt ex quibus compleri potest intentio prima per tertium instrumentum remouendi tristem sē sationem a membro vt iam apparuit. Pro 4° vero instrumento scilicet resoluēdi materie grossiorem partem membro magis fixam, oportet administrare instrumenta que habeant residuum materierum predicte consumere per viam resolutionis et siccationis. Et cum materia illa iam sit grossior. aut quia subtilior pars eius resoluta ē actione caloris naturalis agentis in ipsam. aut cum applicatione medicinarum que instrumēto tertiō precedente posita fuerūt. Ideo oportet materiā illā prius in sua compacitate remouere. mollificā do ipsam q̄ insistere cum exiccantibus continuatis. Alr enim ipsa continue magis terrestris rēd deretur. Ideo quia pro eius complemento due sūt inuente opiniones. Una quidem que vult q materia compacta prius mollificāda sit q̄ resoluenda ita q quattuor vel sex diebus loco patienti administrentur mollificantia. aliis vero sex dieb3 administrentur resoluientia. ita q quantum potētia prima ad mollificandum. tantum potentia sint secunda ad resoluendum. Secunda vero opinio principalis vult q membro administranda sūt mollificantia et resoluentia in eodem composito virtualiter inuenta. et vtraque harum opinionum est vera a sapientibus approbata. licet prima opinio sit communior vt patet decimoquarto terapeutice capitulo de cura sclirosis. et quarta primi capitulo vigesimoquinto et tertia quarti tractatu secundo capitulo de cura sephirios. vnde sequēdo opionem primam instrumentum conueniens ad mollificandum esset illud de simplicibus mucillago se. psilii se. lini. citoniorum radicis maluauisci et foliorum malue. licet mucillago psili malue et seminis citoniorum conuenientiores sint cum signis caliditatis sicut mucillago se. lini, altee senugreci et se. dorelle cum signis frigiditatis. Compositū vero cōiter vsitatum est emplastrum de mucillaginibus diaquilon dictum simplex administratum. Secundum vero compositum valde efficax est hoc. Rx medulle cruris bouis ℥.ii. pinguedinis anatis a murce olei oliuarum ana.ʒ.i. dissoluantur simul et applicētur parti. Tertium vero mollificatiuum et potentius illo est hoc. Rx butiri dissoluti et loti in aqua frigida ℥.iii. pinguedinis anatis et anseris ana.℥.i. olei de sisamo ℥.ii. dissoluantur simul et administrentur parti. Cum ergo administrata fuerint talia lenitiua circa septimanam vnā. tunc administretur aliquod de sequentibus resolutiuis. quorum primū siplex ē oleum d camomilla quod fouit sine attractione. Secundum vero est oleum de melliloto. Tertium est oleum de amigdalis dulcib3 Quartum est oleum de croco. Quintum ē oleum de aneto et proprie cum signis ventositatis infixe parti. De compositis vero resoluentia plurima sūt autentica. vt ysopi cerotum descriptione Democriti et descriptione Pauli. et vnguentum de bdelio. Et compositum istud notabilis efficatie. cuius descriptio sumitur tertia quarti tractatu secundo capitulo de cura sephiros. Rx galbani armoniaci bdelii ana.ʒ.v. terantur omnia et conquassentur cum fece olei liliorum. deinde superaddantur mucillagis fenugreci ℥.iii. farine ordei et fabarum ana.ʒ.i fiat emplastrum et calidum applicetur parti. et cum medicus perpendit p horum applicationē iā peruētū esse ad aliqualem soliditatē partis. tunc permutet se de istis resoluentibus ad mollificantia predicta et econtra. In quorum tamen omnium in tota prima intentione iam dictorum administratione obseruentur regule due. que semper debent esse presentes in mente operantis. Et prima est q semp prius applicentur leuia q̄ fortia de predictis. Secunda regula est q in cuiuscunque horum applicatione semper consideret signa caliditatis precedentia applicationem eorum et sequentia ipsam. Si ei videtur membrum associatū cum signis caliditatis tunc frangat omnia medicamina sua cum frigidis de quibus supra tactum est et e9° cum calidis et feli citabitur operatio sua sic conuenienter. hec quidē omnia sumere possunt pro complemento declarationis quattuor instrumentorum. quibus completur prima curationis intentio que fuit de mō abscindendi nocumenti corruptionis a particula patiente.

Secunda intentio.

Pro expeditione vero secunde principalis intentionis. que fuit materierum diuersio: Premitēd primo q licet dispositio illa secundam magnam partem sit membro infixa vt plurimum. tamen aliquid de materia ab epate effunditur ad particulā patientem. ratione cuius competunt diuertentia trahētia materiam ad partem contrariam fluxus eius. q̄ tiā enim infixe materiei non est necessaria diuersio nisi per ea que a profundo attrahunt. vt i precedenti intentione declaratum est. Igitur materias ab vna particula vel pluribus ad aliam fluentes instrumentis valde diuersis distrahimus et numero pluribus. Et primum quidem de leuioribus est pannorum calidorum actu applica° ad superiores partes si materia flueret interius. ad dexteram si flueret ad sinistram. aut ad anteriorem si flueret ad posteriorem. aut econuerso. Secundum vero instrumentum et de leuibus est pannorum vel spongie embroca cum aqua calida partibus iam predictis apposita. Tertium vero ē partium predictarum fricatio non fortis. Quartū vero est earundem ligatura. Quintum de fortibus est fortis earundem partium fricatio. Sextum ē vētosarum applicatio. Septimum est membrorum rubificatio. Et hec quidem omnia diuertentia sūt cum euacuatione a sapientibus insensibili nominata. Et primum quidem est membrorum iam dictorum per contrarias loci differentias vesicatio Secundum vero est flobotomia partes predictas respiciēs. vt si materia flueret a superiori ad crura diuertenda esset per flobotomiam venarum

superiorum .et si flueret de dextra in sinistram tunc flebotometur vena exempli gratia media . peccato materierum infra partes ypocundriorum inuētarum .Si vero flueret materia ab epate in sinistrum .tunc flebotometur ramus assellaris vene basilica nominatus infra cubitum positus.Si vero flueret materia a superiori dextra particula ad sinistram .tunc flobotometur cephalica vena posita sup siluestri parte superiori curuature cubiti.Tertium vero diuertens cum euacuatione est administratio ventosarum cum scarificatione .Quartū vero est administratio scarpellationis partis de q̄ supradictum.et dicitur scarificatio illius.Quintū vero est appositio laquei vel setonis super contrariis partibus .Sextum vero et vltimum est administratio cauterii potentialis sub aliqua partium cōtrariarum secundum diuersitatem positionis . vt iam dictum est. Pro quorum tamen complemento memorandum q̄ de rubificantibus et vesiccantibus et scarpellatiōe sermo preteriit ī intentione precedēte istā. et qs sit flebotōandi et vētosādi modus parum hic iam apparuit.Que vero sint cauteria potentialia de simplicibus plura sunt sicut arsenicum rubeum et proprie illō nominatur auripigmentum quod est leuius.alias enim arsenici species suspectas hūi.Secundum est vitriolum rubeū quod patientibus particulis administratum corrumpit eas Tertium est cepe squille membro superligatum .Quartum est mel anacardum emplastrā dō partes ex eo.Quintum est sapo saracenicus et ē mollis et niger .Sextum est applicatio calcis cum primo a fornace accipitur .Septimum est admīstratio trociscorum de celidonia.quos ego composui secundum istum modum.℞ cal.non extincte. ℥.i. arsenici citrini .ʒ.vi.calcanti combusti .ʒ.ii .mellis anacardi .℥.i.saponis sarraceni .℥.ii. incorporentur simul et fiant magdaleones .ex quibus cum opus fuerit pillule formentur ad quantitatem nucis mus .magne vel parue secundum quantitatem eruptionis quem intendis .et dimittantur per horam vnam aut duas .Secundum vero cauteriū potentiale est.quo cōiter vtuntur medicantes omnes fere in marchia teruisana .Et fui ego illius rectificator per hunc modum .℞ aque prime distillationis saponis lib.i.calcis non extincte.℥.i.opii.ʒ. .x.buliant simul lēto igne calx et aqua vsq3 ad terminationem ad viscositatem et tunc imponatur opium subtiliter puluerizatum et compleatur eorum decoctio vsq3 ad lapideitatem et applicetur vt de precedenti dictum est. Hec sunt per que principalis intentio compleri potest .

Tertia intentio .

Ut autem ad tertiam intentionem conuenire possumus premitendum primo oportere minorare materiam secundum q̄ ipsam contingit esse peccantem.si enim in toto peccaret corpore oporteret p vniuersales minoratiuas euacuatiōes educere. Et si quidem ex parte materierum particulare peccatum inueniretur similiter oporteret eas p̄tialibus appropriatis euacuationibus educere . Igitur si materia fuerit in toto peccans et in vēis contenta .statim fiat flobotomia de matre vena purpurea nigra vel commini nominata.et sanguis extrahatur copia secundum quantitatem peccātis materie et virtutis tollerantiam .quod quidem totum cadit sub prudentia operatiui artificis et sub q̄titate geometrica l' arismetica necessario litata vt medii ciati aut duarum.℥.et sic de singulis.Tales eī mensure multipliciter variande sunt.secundum sapientis coniecturā.Si autem quereret aliqs minorare materias aliter.posset ī muliere mēstrua prouocare in etate congrua . et in viro emoroydas aperire et sanguinem a naribus educere.habēt enim vene omnes inuicē continuitatem per quas possunt a toto euacuare.licet particularius et imediatius a determinata particula educant . Cum autem contingeret materiam in venis totius ambitus contineri et esse sanguini sufficienter commixtam neq3 flobotomiam aduocantem .tunc oportet vt euacuetur minoratiue per farmaca a toto attrahere potentia.De quorum numero bonum esset hoc.℞ pillularum cochiarum pillularum agregatiuarum ana.ʒ.ʃ.reformentur pillule cum electuario indo.et hec quidē respiciunt materiam mixtam ex colera et flegmate dominante.Et attrahūt pillule cochie a superioribus et agregatiue ab inferioribus .Secundum vero compositum ad hanc intētionem est electuarium indum .Cuius detur.℥.ʃ.ipsum quidem educit superfluitates a toto.Tertium vero ad eandem intentionem et predictis fortius ē hoc .℞ pillularum fetidarum pillularum de sarcocolla descriptione maiori ana.ʒ.ʃ.reformentur cum iera composita et exibeantur.educunt vt prime.Quartū vō ē hoc.℞ pillularum cochiarum pillularum de iera composita et fetidarum ana.℈.i.auri ponderis diagridii g̃. ii.cum succo rosarum reformētur pillule .vii.Et hec quidem vltime attrahunt a superioribus inferioribus et ab intermediis partibus virtute yere.que educit a stomacho et epate . Quintum compositum est hoc .℞ yeralogodion .ʒ.ii.yere pigre maioris .ʒ.iii.et detur in potu cū decoctione folliculorum sene cum granis.iii. dyagridii facta.Sextum vero compositum est hō.℞ electuarii succi rosarum.ʒ.ii.ʃ.electuarii indi.ʒ.i detur in potu cum aqua decoctionis violarum calida Septimum vero compositum et proprie principaliter euacuans superfluitates a capite et proprie colericas est hoc. ℞ pillularum cochiarū. ℈. .ii.dyagridii g̃.ii.reformentur pillule.v.cum succo violarum et exhibeantur .Aliud vero euacuans materias mixtas a flegmate et colera et proprie a capite est hoc .℞ pillularū imediate conscriptarum pillularum de sarcocolla ana.ʒ. i.reformentur vt prius . Aliud etiam euacuās a capite materias mixtas ex flegmate et colera et melancolia est hoc. ℞ pillularum cochiarum de lapide lazuli ana.℈. .i.pillarum d̄ sarcocolla ana.℈.ʃ.formēt pille.vi. vel.vii.cū yeralogodion et detur vt prius. Si qs autem desideraret minorando euacuare materias a pectore et proprie flegmaticas exhibeat illas pillulas de agarico .ʒ.ʃ.de sarcocolla .℈.i.fiant pillule .vi.cum succo ysopi et dentur in potu . Eductiuum vero materierum colericarum a dominio et proprie a pectore ē hoc ℞ pillularum de reubarbaro.℈.ii .pillularum agregatiuarum.℈.i. reformētur pillule.vii.cum succo violarum. Et si quidem contingeret materias calidas euacuatione minoratiua educendas esse ab epate tunc medicina conueniēs esset hec .℞ reubarbari electi.ʒ.i.spice nardi g̃. .vi.aque fructuum descriptione Auicenne in antidotario .℥.iii.penidiarum.ʒ.ʃ. incorporentur oīa simul et exibeantur in potu . Si autem abepate

vellemus educere materias flegmaticas a dn̄mi
nio tunc detur in potu agarici infusio hec. ℞ aq̄
lupuloꝝ aq̄ apii ana. ℥. ii. zuccari secunde coctōis
ana. ℥. i. ſ. agarici electi. ʒ. ii. ſ. spice nardi g̃. iii.
ʒʒ g̃. v. fiat infusio ⁊ cum forti expressione exibe
atur. Similiter etiam dum volumus materiaʒ
melancolicam dominantem ab epate euacuare
conueniens instrumentum erit hoc. ℞ aque lu
pulorū aque cicoree. ana. ℥. ſ. thimi epithi sollicu
lorum sene ⁊ polipodii ana ℈. ii. salis g̃. v. peni
diaꝝ zuccari al. ana. ℥. ſ. fiat omniuʒ horum in
fusio ⁊ cum notabili expressiōe exibeatur ī potu.
Et iam apparet ꝙ hoc medicamen etiam esset cō
ueniēs ad educēdū mat̃iaʒ a splene ⁊ proprie cū
aqua scolopendrie. Et similiter medicamina su
pradicta materias simplices a dominio educen
tia si frangantur ad inuicem secundum mixtionē
materierum specie diuersarum erunt materiei ū
inuicem commixtarum eductiua. ⁊ secundum ꝙ
contingeret materiam in mixtione dominanteʒ
Exempli gratia melancolicaruʒ materieꝝ super
flegmatica ⁊ colerica aut vtrisq̃ȝ simul. ita opor
teret in mixtione medicinarum solutiuarum ad
inuicem dominari simplices aut compositas me
dicinas maiori proportione aspectum habentes
inuicem ad materiam ⁊ econtra. Ex quo correla
rie concluditur ꝙ stante pari materierum inuicē
cōmixtiōe oporteret pares esse virtutes medicia
rum electiue educentium materias has vel illas
Et hec quideʒ talia non cadunt in operatione vi
ri nisi in scientia optime triti ⁊ in opere medicia
li non raro ⁊ leuiter exercitati. presupponunt eī
hec omnia scientiam cognitionis modi mixtiōis
materierum ad inuicem ⁊ exigunt etiam senten
tiam cognitionis graduum medicinarum ⁊ ope
rationē earum tā prouenientiuum a primis q̄ꝫ a
secundis a tertiis q̄ꝫ a quartis virtutibus. Et ad
huc presupponunt hec talia virum esse trituʒ ī co
gnitione modi compositionis medicinaruʒ sciĺʒ
q̄ꝫtā refractionē ī mixto vl' ī composito fermenta
to habere debeat medicina calida ⁊ sicca pri g̃dus
aut scdi t'cii ⁊ q̄rti g̃dus. Sil'r ēt q̄ꝫtā ī cōpōtio
ne ī fractionē suscipiat ad inuicē medic̄e ī substā
tia rare comperate ad eas que sunt dense substan
tie. ⁊ quantum exigat queq̃ȝ medicina composita
de tempore in sui fermentatione conuenienti. Et
que sit omniuʒ medicinaruʒ simpliciū dosis ap ꝓ
priata. Et ita de compositis est dicendum. propt'
que omnia oporteret recurrere ad medicine pri
cipia tam theorica q̄ꝫ practicalia sine quorum co
gnitione vana ⁊ casualis est omnium medicoruʒ
operatio a qua effugere debent viri scientifici ⁊ ī
scolis sapientum eruditi. Et ex horum omniuʒ ī
uiceʒ collectione concluditur correlarie vltimum
Quod si desideraret aliquis educere materiaʒ a
mr̄ice vesica a lumbis meseraicis vel ab intestinis
plurimas vel aliquas medicinarum simpliciuʒ ⁊
compositarum que iam scripte sunt inuicem pōt
confrāgere ⁊ componere cuʒ medicinis habentibꝫ
electiue educere ab hoc vel altero mēbro sicut ad
matriceʒ aspectuʒ habet veluen vel mr̄icaria
arthemisia ruta betonica dorōnicū ⁊ similia. Ad
vesicam vero aspectum habent daucus grana mi
lii folia se. apii grana pini ⁊ consimilia ad intesti
na vero electioneʒ habet oleum de kerua ⁊ est pē
tadactilus maior ⁊ camomilla crocus semen ane

ti pulegiuʒ origanuʒ ⁊ talia ⁊ tu discurre per
sententias auctorum. Omnia enim hec respiciūt
predicta membra ꝑ tertiam aut quartam opera
tionem eorum vt secundo canone per totuʒ pro
cessum ⁊ a Gal' sexto de simplici medicina vsque
ad nonum inclusiue ⁊ in agregatore Serap. per
magnuʒ processum colligi potest ⁊ pluries alibi
⁊ tu lege quia inuenies hec omnia esse. Iā quid
oportet peruenire ad quartam intentioneʒ supra
premissam per quam conuenienter fieri possit ma
terierum peccātium digestio per quaʒ fiāt eradi
catiue euacuationi magis parate. Et premitten
dum ꝙ materie antecedentes circa quas vt ī plu
ribus administranda est digestio. esse possunt in
altero trium locoruʒ principaliter contente. Et
primo quideʒ ī venis epatis ⁊ sibi propinquis ꝑ
quas materia mandatur ad particulaʒ patienteʒ
vt supra declaratuʒ fuit. Secundo vero he mate
rie inueniri possunt in uenis disseminatis circa ꝑ
ticulam patienteʒ ⁊ tibiarum ⁊ coxarum. Tercio
vero fortassis aliquid de materia effunditur a ca
pite que iuuamentuʒ non leue facit in augmentā
do materiam antecedentē quantitatiue. vt dicto
ꝙ materia huius egritudinis sit calida ⁊ sicca. vt
supra visum fuit no inconueuit eideʒ esse conmix
tam parteʒ magnam aquosi flegmatis. quod quid
fortassis est causa augmentandi quantitatiue ma
teriezum fluxuʒ ad particulam patienteʒ. quare
in digestiuis administrandis hunc ordinem obs'
uabo. Primo quia tangam digestiua materieruʒ
calidarum ⁊ siccaruʒ magis alteratiua ⁊ respiciē
tia etiam epar ⁊ adiacentes ei partes. Secundo
vero loco ponam digestiua materierum mixtaꝝ
ex calidis ⁊ siccis dominanter ⁊ frigidis ⁊ humi
dis subdominanter. Et etiā pro complemēto cp
is aliqua ponam digestiua ad materias flegmati
cas ⁊ quarto loco ad materias melancolicas tam
adustas q̄ꝫ non adustas appropriata magis. Et
satis ex hoc fundamento poterit videri intentio
digerendi materias ⁊ instrumenta conuenientia
ad illō. Itaq̃ȝ materieruʒ calidaruʒ ⁊ siccaruʒ con
ueniens ⁊ leue digestiuū primuʒ erit hoc. ℞ aque
violarum aque endiuie ortulane ana. ℥. ii. aque lu
puloruʒ. ℥. i. Secundum vero digestiuuʒ fortius
illo est. ℞ aque solatri ⁊ cicoree ana. ℥. ii. vel. ℥.
i. ſ. misce simul totuʒ. Tertiuuʒ vero digestiuum
adhuc fortius predictis ē h°. ℞ syrupi de nenufar̃
syrupi de endiuia ana. ℥. i. aque violaruʒ aque ci
coree ana. ℥. i. ſ. Quartuʒ digestiuuʒ materierum
predictarū adhuc ingressiuiuuʒ magis ē h°. ℞ sy
rupi iuiubini. ℥. i. ſ. aque solatri camomille ana
℥. i. aque fumiterre. ℥. i. ſ. ⁊ hec quideʒ pro par
te respicit materias aliquid adustionis habentes
Quintuʒ vero digestiuuʒ et ad adustas materias
appropriatuʒ magis erit hoc. ℞ syrupi acetosita
tis citri syrupi de endiuia ana. ʒ. vi. aque acetose
aque lupulorum ⁊ fumiterre ana. ℥. i. misce ⁊ da
in potu. ⁊ patet ꝙ hec omnia per tertiam opera
tionem respiciunt epar ⁊ cum hec etiā ꝙ calidis
⁊ siccis ⁊ paruum adustis aduersantur materiebus
Digestiua vero materierum predictarum ⁊ pro
prie circa partes iuncturales dn̄antiuʒ. et sibi ꝓ
pinquas possunt esse predicta omnia et maxime
cum miscentur cum aquis habentibus aspectum
ad remotas partes. velut esset artetice plante q̄
secundum veritatem nominat' sula ab auctoribꝫ

aut esset aqua acetose iam predicta. ⁊ aqua solatri
⁊ aqua violarum ⁊ aqua rosarum ⁊ aqua virge
pastoris. Et de calidis magis sicut esset aqua
yris aqua origani calamenti eupatorii ⁊ similiuz
que misceri debent cum digestiuis supra nomina
tis dūmodo tamen in mixtione vincantur calida
a frigidis. magis tamen ⁊ minus secundum ma
iorem ⁊ minorem necessitatez a particula patien
te ⁊ a materia ibidez inuenta indicatā. Ea vero
que digererē possunt materias iaz predictas cum
quibus aliquid de flegmate a capite distillāte cō
misceretur sunt sicut digestiua predicta ⁊ ꝓprie
confracta cum syrupis ⁊ aquis habentibus aspe-
ctum ad caput. velut esset syrupus de calamento
syrupus de ysopo syrupus de acoro ⁊ de sticados
⁊ consimiles confrangendo taliter eos in mixtiōe
℞ syrupi de endiuia. ℥. i. syrupi de sticados. ℥.
ß. aque ysopi. ℥. i. aque violarū. ℥. ii. misce ⁊ detur
totuz. Aut accipiatur syrupi de calamento syrupi
d̄ nenufare ana. ℥. i. aque cicoree. ℥. iii. misce. Aut
essz exhibere. ℥. ii. sy. huius descriptiōis quaz ali
as composui⁹ ⁊ respicit materiam ex colera ⁊ fleg
mate cōmixtam in toto ⁊ in capite principaliter
cōmixtam exhibeo ipsum cuz. ℥. iii. aque lupulorū
℞ cressionum ⁊ senationum fontaliuz ana. M. i.
ß. violarum florum nenufaris rosarum que sūt
tres medicine frigide capitales ana. M. i. ß. sti
cados pulegii betonice maiorane calamenti
ana. M. i. macis. M. iii. galange cinamomi gariofi
lorū ana. ʒ. ß. spodii. ʒ. ii. ß. se. endiuie lactuce por
tulace cuscute ⁊ scabiose ana. ʒ. iii. īfundantur hec
omnia per tres dies in lib. xv. aque prius bene cō
tusa. deinde coquatur lento igne vsqz ad consum
ptionez medietatis eorum. tunc fiat colatura cuz
expressione forti. ⁊ illi colature addantur zuccari
albi lib. iii. aceti. lib. ß. ⁊ lento igne coquantur oīa
vsqz ad substantie spissitudinez consuetam. ⁊ ē po
tens medicina ad digerendum materias a domi
nio colericas flegmaticis ⁊ adustis materiebus a
liqualiter cōmixtas. ⁊ mirabili iuuamento exper
tus sum in soda calida pendente a materiebus ta
li cōmixtiōe cōfusꝫ. Si qs āt cōsideraret ma'ias
adustionez habentes ⁊ in capite dominanies di
gerere. poterit hoc conuenienter facere cuz duo
bus digestiuis sequentibus. Quorum primum est
hoc. ℞ syrupi d̄ berberis d̄ ribes de sūo terī ana
. ℥. ß. aque lupulorum ⁊ fumi terre ana. ℥. i. misce.
Secundum vero est hoc. ℞ syrupi iniubini syru
pi de succo limonum ana. ℥. i. aque buglose vel bo
raginis. ʒ. ii. aque fumiterre. ℥ i. misce. Et hec q
dem digestiua omnia exhiberi debent in aurora
cuz iam conceperit medicus cibuz prima digestio
ne fuisse in stomacho transmutatum. quo etiam tē
pore kilus ⁊ prime digestionis superfluitas a sto
macho ad intestina propulsa fuerit ⁊ est hora ab
artifice rationali cōiter assignata ab assumptiōe
cibi per nouem horas distans in maiori gentiuz
cōitate. Si quis cogeretur digerere materias iā
predictas cum digestiuo alterius speciei. eo quia
eger non vellet potiones assumere propter lasci
uiam aut insuetudinez. tunc posset digerere mate
rias cum infrascriptis. Quorum primum esset. ℞
trociscorum de spodio trociscorum de violis ana
. ℈. ii. aque emulsionis vel decoctionis seminuū. ℥.
. iii. misce. Secundum vero esset hoc. ℞ trociscorū
de berberis. ʒ. ß. aque decoctiōis cuscute. ʒ. iii. mi

sce ⁊ respiceret hec materias aliqualiter adustas.
Tertium vero digerens posset esse mixtio talis. ℞
conserue violarum ⁊ florum nenufaris ana. ℥. ii.
trociscoruz de violis ⁊ de rosis. ana. ʒ. i. vini gra
natorum murorum. ℥. i. ß. fiat electuariuz de quo
in aurora exhibeatur. ℥. i. quaz deglutiat patiens
Et de eo iterum ante cenaz exhibeatur tantundē
per horam cuz dimidia. Quartuz vero digestiuū
ad materias adustas ⁊ cōmixtas approprialuz ē t
hoc. ℞ syrupi de berberis vel de ribes syrupi ace
tositatis citri de limonibus ana. ℥. i. specierum tri
sandaloruz cōpletarū. ʒ. ii. conserue rosarū nenufa
ris ⁊ buglose ana. ℥. i. misce ⁊ detur in potu vt iaz
predictū est de precedenti. vel deglutiatur cū co
cleari hec quidē parumper efficere videntur pro
intentione quarta complenda. Cū autz intenditur
exequi intentionez quintā per quā materie eradi
cande sunt. iā quidē satis faciliter hoc fieri possz p
minoratiuas medicinas huic vel illi appropria
tas. de quibus notabilis quantitas supra conscrip
ta est. Memorando tamen q̄ nulla talium medi
cinarum vnq̄ exhiberi debet nisi postq̄ apparue
rit digestionis impressio manifesta. que cognoscit
primo quia morbus ⁊ accidentia eius aliqualiter
remissa sunt. Secundo per equationē vrine in co
lore eius ⁊ substantia. que debent esse ad medium
deducta vel sibi propinqua. Et tertio p apparitiō
nez sediminis in vrina subsidentis. quod debet eē
albuz equale coniunctū figure piramidalis ⁊ sub
stantia diafanum. Istis enī apparentibus iam nō
remanebit dubitatio quin materia conuenienter
sit digesta quoniam digesta ente materia necessa
rio remittitur morbus qui dependet ab ea. quoni
az digestio est faciens cessare putredinez ⁊ etiā re
mitti excessuz qualitatū taz priaruz q̄ secundarū
per quez materie a medio recedebant. propter qd
oportet q̄ vrie substantia eq̄ta sit cū suo colorē et
Cum ergo talia apparuerint medicine prime ex
hiberi debent. ita tamen q̄ earum dosis sic parū
per augeatur. nisi appareret q̄ virtus iaz incepis
set materieruz euacuationē facere. tunc eniz con
uenientius esset nullaz medicinā solutiuā exibere
aut saltē in gradu sue operationis remissam ne o
pus artificis coicidēs cum opere nature essent cau
sa efrenitātis fluxus. Et adhuc iteruz si natura in
cepisset facere euacuationez quā propter aliquod
accidēs facerē nō potuissz. quoniā si natura mouet
non cōplete moue tu hora motus illius. Et adhuc
si natura non mouet materiam hora motus eius
que est post materieruz digestionē. tunc moue tu
hora motus illius scilicet quē natura fecit ⁊ incō
plete secūduz expositionē primā. Aut moue tu ho
ra motus eius. s. expectādo ad quē natura facerē dbe
ret. si pigritando natura non faciat illuz motum
vt sepe contingit. Ex quo apparet q̄ duz medicus
euacuare vult materiaz eradicatiue cum vna me
dicina eadē specie per quam euacuauerat minora
tiue. melius est q̄ ī additione gradus vel dosī pa
rum ⁊ leuiter excedat ⁊ parcus existat q̄ in dosi ⁊
in gradu sit multuz audax. ne propter audatiaz
suam contigat excessus in euacuando. quoniā me
lius est materiā iterato euacuare. q̄ ipsā exquisi
tissime educere quarta primi tertio capitulo colli
gendum. Euacuat autē materias calidas ⁊ eradi
cando a remotis partibus electuarium succi rosa
rum. cuius exhibeatur. ʒ. iii. cum aq̄ lupulorum

⁊ violarum iuxta illud metricum Artetica coleram purgat succus ipse rosarum. Materiam vero colicam ⁊ adustam euacuare potes dando in potu vt predictum est electuarii hameth descriptione maiori. ʒ. .iii. electuarii succi rosarum. ʒ. ii. vel. ʒ. s. cum decoctione ciati vnius foliculi sene. Et si materiam colere commixtam euacuare velis. ℞ electuarii succi rosarum. ʒ. i. s. electuarii indi. ʒ. ii. misce ⁊ da in potu vt prius. Et de domesticis medicinis ⁊ securis est electuarium de dactilis quod a sapientibus nominatur diafinicon de quo exibeatur. ʒ. iii. vel. iii. s. cum aqua feniculi apii vel petroselini. hec de euacuantibus eradicatiue exemplariter posita. Memora tamen quod nullum horum euacuantium debet exiberi nisi secundum conditiones supratactas hore scilicet electe ⁊ secundum appitionem digestionis. Post predicta vero iam tempus idoneum esse videtur vt sensationem particule patientis vigoremus cum his que oportune administrari debeant. per que habebitur complementum intentionis curatiue. Et primo quidem per subtractionem causarum facientium nocumenta. vt specierum male complexionis materialis ⁊ male compositionis ⁊ solutionis continuitatis ⁊ aliorum quorum in superioribus satis conuenienter dogma assignatum est. Secundo vero principaliter vigorantur membrorum potentie per restaurationem instrumentorum. ex quibus in humano corpore consistit vigor. ⁊ sunt spiritus vitales animales ⁊ naturales qui sunt instrumenta virtutum quorum quantitas debet esse conueniens ⁊ melior est ipsorum quantitas aucta quam diminuta Et debet etiam eorum spirituum substantia subtilis esse vt facile ⁊ in breuissimo tempore moueri possint ad omnem differentiam positionis. Et iterum debent esse in substantia clari diafani ab omni vapore ⁊ superfluitate superflua expurgati. Taliter enim suo principio attestantur magis quod est vapor sanguinis temperatus nono de iuuamentis membrorum. Et quia etiam taliter limitati spiritus sue essentie attestatur magis. propterea quia spiritus est substantia ignea ⁊ aerea in naturam celestium corporum vergens ex subtiliori ⁊ laudabiliori humorum parte generata primo de viribus cordis secundo capitulo. Adhuc etiam in tertio restaurantur membrorum potentie per nutrimentum quantitatiue ⁊ in qualitatibus suis bene limitatum. vt sit aptum conuenientius transmutari in corporis particulas ex qua transmutatione vigores redduntur. quoniam virtus non consistit nisi nutrimento quarta primi capitulo vigesimoquinto. s. de medicationibus apostematum. Et istis tribus ingeniis subueniendi virtuti vel potentie patienti particule huius viri volo esse satisfactum. Et primo quidem ad primum per acquisitionem eius quod nunc tactum est in quinque intentionibus immediate precedentibus per quas conuenienter administratas abscindi potest omnis causa nocens ⁊ egrotare faciens. Secunde vero cause principali a qua debilitatur omnis membrorum potentia. iterum videtur satis mihi conuenienter esse prouisum per ea que supradicta sunt de conuenienti administratione sex rerum non naturalium. vt supra legere potes si placet. propter quod non videtur mihi aliquid esse hic superaddendum. nisi quod describam medicinas quasdam tam simplices quam compositas. per quas potentia sensitiua membrorum vigoretur. Cum igitur virtus omnis particule patientis sensum tactus conuenientem habeat per continuam irradiationem a nuca vel a neruis eius immediate progredientem ⁊ a cerebro mediate. idcirco describam medicamina quedam primo approbata ad confortandum cerebrum ⁊ spiritus eius substentandum. Secundo vero non nulla tangam. que magis neruis totius corporis ⁊ nuce appropriari possunt. Et ordine tertio aliquid tangam de his que determinate particule sensum tactus vigorare possunt ⁊ motum eius Et per hec quidem satis facile poterit satisfieri ad tertium scilicet ad restaurandum spiritus animales qui sunt sensuum ⁊ motuum omnium instrumenta ad conseruandum eos. ⁊ tuendum ab eis que tam intrinsecus quam extrinsecus occurrentia possunt reddere spiritus inconuenientes ad operationes ⁊ eos consumere. vt nunc legere potes in sequentibus. Prius tamen premittenda sunt quedam que videntur nocumentum efficere cerebro ⁊ neruis Cerebro quidem nocumentum efficit cuiuscunque rei non naturalis fortis et subita applicatio cum potentia sue mediocritatis actiuitatem excedente sicut aeris in omni qualitate tam prima quam secunda occursus ad caput vt dictum est Et ita in summa de cuiuscunque rei non naturalis excessu dicendum. Nocumentum enim ab aliquo agente in membro quod est principium virtutis operationis vel delegationis instrumenti est potentissima causa vt nocumentum appareat in membro quod habet dependentiam ab alio. Cum ergo nerui dependentiam habeat a cerebro in hoc quod spiritus animalis ⁊ virtus motus ⁊ sensus effundit a cerebro ad ipsos. necesse est vt quantum existit nocumentum in cerebro ipso tantum immo maius manifestetur in neruis. cum eorum complexio virtus ⁊ operatio proueniant ab eis tanquam a debilioribus quam sit cerebrum. Itaque de numero eorum que nocent neruis aliqua sunt velut de rebus non naturalibus inuenta vt aer excellentis humiditatis ⁊ remollitionis cruris est substantia neruorum nimis mollem ⁊ fluxibilem reddere sicut etiam est administratio ciborum multe remollitionis infrigidationis ⁊ humectationis. Similiter etiam ⁊ de potibus est continuatio aque frigide propterea quia debilitat digestiuam virtutem neruorum ⁊ proprie cum fuerit aqua prius congelata. vnde tertia tertii capitulo primo in fine. Scias quod aqua frigida nocet neruis. propterea quia facit eos deficere a digestione humiditatum que sunt in eis. quare in humorem indigestum permutatur. Et idem superius dixerat. ⁊ potus aque frigide congelate etiam nocet neruis. Similiter etiam nocet neruis multitudo potus vini ⁊ ebrietas. aut quia promouet multorum vaporum eleuationem ad caput. aut quia vini multitudo ⁊ ebrietas sunt causa debilitandi digestiuam virtutem adeo vt vinum non bene permutetur. Unde debilitate caloris agentis in ipsum conuertitur in kilum vel in sanguinem acetosum qui est causa nocumenti in neruis propter acetositatem mordicationem ⁊ punctionem que sequitur ab illo tertia tertii vt supra. Et nocet neruis multa ebrietas. ⁊ vinum plurimum propter vehementiam mordicationis vini ⁊ propter resolutionem idest permutationem ⁊ infrigidationem cum hoc idest humor ille qui nocet neruis pungendo eos. ⁊ ideo cibaria omnia acribus ponticis ⁊ acetosis saporibus condita nocent neruis ⁊ proprie in frequenti vsu. Adhuc iterum de tertia re non naturali. s.

metu apparet superfluū exercitium ⁊ motus eis
tam distractiuus q̄ extensiuus ⁊ attractiuus nocz
ei propter nimiam neruorum distensionez a re
violente ipsos extendente elongantur. ⁊ forte se
cundum latitudinez eorum diminuuntur. propte
rea quia non recipiunt debitam quantitatez spiri
tuuz per quos fiant motuuz instrumenta conueni
entia. Et similiter de distractione horum dicendū
est per quam intelligitur partiuz eius de centro
ad circumferentiam elongatio. Similiter etiā
res nimium attrahentes sunt causa nocumenti
neruorum aut quia mouent eos motu in conuēti
ad aliquam differentiam positionis fortius q̄ oz
aut quia propter attractionez fortem mouentur
ad eos materie sua multitudine vel quantitate le
dentes eos. quare secunda primi vbi supra prope
principium capituli. Motus vero laboriosi i fa
ciendo egritudines neruorum introitum habent
magnum supra illud quod in aliis ē scilicet mem
bris. Ipsa namqz sunt istrumēta motus. laboriosi
vero motus sūt sicut extēsio cuz fune et agrauatio
rei grauis ⁊ omne in quo est extensio expressio ⁊
contractio. Amplius imoderata omnis potuū
⁊ ciborum repletio non soluz cerebro sed neruis
nocet. Aut quia innatum ipsorum calorez suffo
cando extinguit. aut quia replentes materie ꝓhi
bent spirituū ⁊ nutrimenti conuenientem transi
tum ad neruos. Aut quia propter multitudinem
superfluitatuz contingit in neruis materias ibidē
stantes apostemate opillare. Aut in eis solutionē
continuitatis efficere secundum speciez materieꝝ
que variatur in quantitatibus ⁊ qualitatibus eaꝝ
Et sicut imoderata repletione per cibos ⁊ potus
dictuz est Non minus etiam concedendum immo
deratā repletionem eidez esse nociuaz. propterea
quia superfluitas et defectus ad easdē ducunt cās
Similiter etiam de quinta re non naturali idez
debet esse iuditium scilicet somno ⁊ vigilia. Pluri
mus enim somnus remolliendo propter augmen
tum humiditatis nocet neruis. ⁊ proprie super r̄
pletionem ⁊ capiti etiam non minus efficit nocu
mentū quare secunda primi doctrina secunda tri
decimo capitulo. Somnus multus virtutum aīa
lium obtusionez operatur ⁊ capitis grauedinez
⁊ egritudines frigidas. ⁊ hoc propter illud quod
ipse ex resolutione prohibet. Sed per rationem
aduersam facile deduci potest. q̄ vigilie imodera
te non minus resoluendo ⁊ exiccando capiti ⁊ ner
uis nocere possunt q̄ somnus humectando. Quod
vero sexte rei non naturalis inconueniens appli
catio etiam cerebrum ⁊ neruos debilitare possit
pz intelligenti velocez fortem ⁊ frequentem in
spiritibus ⁊ humoribus qui necessarius est in ira
furore animi. ⁊ sic de aliis sicut etiam vehemens
⁊ longa accubatio spirituum ⁊ humorum in pro
fundo cerebri cum sepelitur ⁊ coartatur a multi
tudine materierum est causa nocumenti cerebri
⁊ neruorum per viam extinctionis innati caloris
in eisdez. quare secunda primi doc^a secunda ca
pitulo decimoquarto vbi sermo est de impressioi
bus passionum animalium. Motus vero ad inte
rius aut est subito sicut cum timor adest. aut est
paulatim ⁊ leuiter sicut cuz adest tristitia. ⁊ suffo
catio q̄dā ⁊ resolutiōes predicte nō sequūtur nisi
illud quod subito euenit. diminutio vero ⁊ ptisis
vere nunq̄ secuntur nisi quod leuiter ⁊ paulatim
euenit. Cum dico diminutionez intelligo suffoca
tionez que ordinatiz ⁊ paulatim accidit ⁊ non su
bito. Et cum dico ptisim non intelligo resolutio
nez que fit leuiter ⁊ paulatim non subito. De rebz
autem aliis preter non naturales dictas que capi
ti ⁊ neruis nocumentuz efficiunt. quedaz sunt ve
lut cibi. non nulla vero medicine cibales. altera
vero cibi medicinales. Et nullus quidam cibus ab
solute eidē nocet nisi per accidens ex parte quan
titatis aucte ⁊ diminute. Nullus enim talis in hu
mano corpore operationez efficit a qualitate sed
a materia precisse reponendo partes corporis sub
stantiales absqz recessu caliditatis alicuius ꝺ pri
mis l' de secundis. De numero medicinaruz ci
balium q̄ plurime predictis nocent. ⁊ in summa
omnes ille que nimiuz calefaciendo ⁊ infrigidan
do humectando vel exiccando operantur in eis.
⁊ proprie quando alterum horum vel omne tale
fuerit vehementer ⁊ subito applicatum ⁊ multo
vsu. Neqz enim natura patitur repentinas mu
tationes neqz alterationes secundum recessum q̄
litatum. ⁊ clauditur in sententia veteris ⁊ cōmē
tatoris in sermone. Secundum multuz et repen
te calefacere ifrigidare et cet̄. De rebus autē que
sunt cibi medicinales idez est afferendum iuditiū
inquantum operantur a qualitatibus per quas es
sentialiter nocent vltra nocumentum accidentale
quod inducunt ratione super aucte repletionis ve
iam dictum est. Et ponere quidem omnium hoꝝ
exempla difficilimūz esset. verum quia partiale ho
ruz exemplar posituz fuit in sermone de rebus nō
naturalibus exemplariter loquendo quedam tan
genda sunt secundum q̄ iam apparet in sequenti
bus igitur capiti neruis ⁊ iuncturis nocet come
stio tafee idest ferculi facti ex pane cum brodio p̄
gui. Cum enim sua repletione et euaporatiōe vis
cositate ad quam sequitur oppilatio oppillationez
facit in nuca et neruis. Et idez erit iuditium ꝺ pa
ne cum piguedine in sartagine preparato vl' alio
frixonis modo. Carnes vero neruis nocentes sūt
sicut omnes habentes pinguedinez cōmixtam a
quositati et viscositatibus multis. velut sunt car
nes fere omnes sue natiuitati propinque et caro
cuniculi et caro anatis domestice et iuuencule et
caro recentis porci. et proprie in domibus nutri
ti. Caro agni sue natiuitati propinqui. Similiꝛ
etiam de piscibus idez dicendum ē. Oēs ei pisces
recentes mollificant similiter et omnes qui sunt
in aquis lacunalibus et in omnibus stagnis vl' pa
ludibus inuenti in quibus sunt herbe palustres fe
tentes et corrupte et multitudo ranarū et anima
lium aliorum que generantur et viuunt ex putre
dine euitandi sūt. sicut etiam cancri in eisdē aq̄
inuenti nimia sua humiditate remolliunt et re
laxant neruos et iuncturas et caput implent si
cut ad experientiam post comestionez cancroruz
percipimus. De plantis vero et vegetabilibz ml'
te sunt capiti nociue velut caules. qui multa sua e
uaporatione capiti nocent et visum obtenebrant
et bleta etiam sua humiditate superflua remolliē
do. aut ventositates multas in capite et neruis
multiplicando nocet eisdez. Portulaca etiam sua
nimia hūiditate nutrienti et paucitate ⁊ puitate
nocet iuncturis oibus et capiti. falsez in frequen
ti vsu licet aduersetur colere potenter. Eandem
sententiaz concedere debemus de vegetabilibz

⁊ plantis que nocent neruis capiti nuce ⁊ mēbris omnibus que sunt instrumenta sensus ⁊ motus que nocere possunt. aut ratione qualitatū primaꝝ ⁊ secundaꝝ. velut nimium ingrossando oppillando indurando stipticādo ⁊ sic de aliis. Aut quia hoc faciunt penes qualitates primas et secundas cū iuuamento operationis prouenient a virtute tertia. que est proprietas qua aliqua respiciunt cerebrum nucam ⁊ neruos ⁊ nocent eis ⁊ sensibus interioribus. quorum predicta sunt instrumenta. et patet ꝙ hec omnia nō nocent nisi per occultā qualitatē cū his vel illis qualitatibꝫ primis vel secundis nocitiuam. De numero ergo taliū aliqua inueniuntur toti corpori cerebro ⁊ neruis ⁊ lacertis nociua velut hec que hic tangētur. Quorum primū est lens que mala ē neruis licet sit a pluribus graduantibus posita equal. tamen declinat ad caliditatē ⁊ siccitatē. Secundū vero neruis nociuum est citonium quod est frigidum in primo ⁊ siccum in principio secundi cuius multitudo comestionis generat dolorē in neruis. quare in casu huius viri euitandū ē ne tristē sensationē tristi sensatiōi adiungat. Tertium vero est lac ꝙ sua stipticitate ⁊ humiditate remoliendo multū malū est neruis ⁊ egritudinibus eorum ⁊ proprie frigidis. Quartū vero est fungus cuius gradus est frigiditas in fine tertii ⁊ humiditas in pricipio eiusdē. ⁊ vsus eius generat epilēsiā ⁊ stuporē. Quintum est enula. que lꝫ sit calida ⁊ sicca in prio. tamen quia coniungitur humiditati superflue per quā ē capitis ⁊ neruoꝝ repletiua ideo facit sodam idest magnū dolorem capitis. Sextum vero simplex est calamentū ꝙ licet sit calidum ⁊ siccū in tertio. sua tamen vehementi vaporatione ⁊ dissolutione quā facit in humoribus virtutē habet faciendi sodam. Septimū vō simplex ē nux cupressi. que licꝫ calida sit ī prio sicca in secundo ⁊ confortet neruos ratione stipticitatis eius. tamen quia proprietatē habet adurendi sanguinem tietur augmentū corruptionis future fieri ab eadē. Octauū simplex est lactuca que frigida est ⁊ humida in 2° gradu que lꝫ generet sanguinē laudabilē. tamen stupefaciēdo nocet neruis ⁊ proprie lactuca ad nigredinē declinans. ⁊ siluestris cui cuius virtus assimilatur virtuti papaueris nigri quod stupefactiuū ē ex quo fit opiū. Nonum vero simplex predictis nocitiuū ē fessire ⁊ est vitis alba. que licet calida sit ⁊ sicca ī tertio gradu. proprietatē tamen habet faciendi accidere permixtionē in ratione. Decimū vero simplex ē crocus ⁊ est ca. in secundo ⁊ sic in p° ⁊ facit sodā ⁊ nocet capiti ⁊ obtenebrat sensus. Undecimū simplex est fenugrecū cal'm in fine primi et siccum in eo. ⁊ si comeditur generatur ex eo hūor malus ⁊ facit sodā ⁊ proprie cū muri. i. sallamis Duodecimū est coriandrum quod est frigidum ī fine primi ⁊ siccū in eo ⁊ multitudo eius hūidi ⁊ sicci permiscet sensum ⁊ facit sōnia. et multitudo succi eius vel aque est interficiens cum infrigidatione. Tridecimū simplex sīt fabe que in complexione sua declinant ad frigiditatem ⁊ siccitatē cū humiditate superflua. et faciunt videre sōnia mala cū alienatione perturbata. Decimū quartum simplex est cepe quod est calidū in 3° cū humiditate superflua et facit soda et subeth et nocet intellectui. Decimūquintū simplex est anethū

qđ ē cal'm et siccū ī 2° et grauat caput et facit soda et ē de ebrietatibꝫ ⁊ dormire facientibꝫ. Decimūsextū simplex est solatrū frigidū in p° et siccū in 2° qđ stupefacit et soda facit. Decimūseptimū simplex ē acetositas citri que frigida est et sicca in secundo gradu et nociua neruis. Decimūoctauū simplex ē castoreū in cuius me° inuenitur gumositas et neruis est mala. et vehementer mordicat eos. licꝫ calidum sit in 4° et siccum in secundo. Decimūnonū simplex est aleū quod ratione euaporationis et fumositatis multe neruos implet et caput et facit soda licet sit calidum et siccū in 3° gradu. Uigesimū simplex est caro coturnicis ex cuius cōestiōe timetur spasmus et thetanus quoniā substantie carū vel carni eius inest hec virtus. Uigesimū primū simplex est cussus et est species edere. que licet ca. sit et sicca nocet tamē neruis. Uigesimū secundum simplex sīt faxioli. quoꝝ complexio declinat ad caliditatē cum humiditate superflua. lꝫ substantia sint sicci. s. ꝙ cōplexio eoꝝ penes passiuas qualitates declinat ad siccitatē potentialē et generat humorē flegmaticū multe humiditatis faciunt videre sōnia mala ⁊ implent caput et neruos. Hec quidem omnia simplicia posita sūt hic vt in regimine huius viri et consilium tam per intentiones cibales ꝙ medicinales. oīum hoꝝ vitet vsum et maxime nisi confrangantur cum his que cerebro et capiti neruis et nuce et instrumentis sensus et motus iuuare possunt. de quibus statim aliqua discurrentur. Neqꝫ etiā mirari debet aliquis quia dato ꝙ dispositio huius viri sit nocumentū corruptionis in sensu tactus. vt supra visū ē et maxime eueniens mēbris sensus cruris eius. tamē quia difficile est imaginari quod nocumentū aliquod tam in capite ꝙ in cerebro vel nuca contingat quin ipsum cōicetur membris habentibꝫ ortum et dependentiam a cerebro et a nuca mediātibus spiritibus animalibus et virtute sensus et motus. que prouenit a cerebro et a nuca et mēbris illis. Ideo satis facile estꝫ concedere ꝙ omne nocumentum notabile cerebro et nuce contingens et neruis sensus et motus in toto existentibus cōicari possit. Propter hoc tacta sūt predicta et non nisi cum difficultate ab auctoribus hinc inde collecta. Ad quoꝝ predictorū nocumentū euitandū scribuntur hic non nulla q̄ tā merito qualitatum primaꝝ et secundarum ꝙ operatione prouenientis a virtute tertia possunt cerebro toti capiti spinali medulle et neruis esse vtilia. Quorum primū est xiloaloe quod est calidum et siccum in secūdo et confortat neruos. vt pꝫ ex Aui. in suo capitulo in areola iuncturarum et confert cerebro et confortat sensus. vt patꝫ ibidē in areola mēbrorū capitis. Secundū vero simplex est yreos quod calidū ē et siccū in fine tertii. Cuius oleum bibitū remouet laxitudinē vt pꝫ ex Aui. in areola iūcturarū. et decoccio eius remouet tremorem ibidē in areola capitis. Tertiū sīplex ē ꝫꝫ. qđ calꝫ est in fine tertii et siccū in 2° et conferet capiti eo qꝛ augmentum efficit in fuatione. i. ī mēoratiua potētia. Quartū sīplex ē granū pini maioris. quod ī actiuis fere tēpatū existit cū augmento humiditatis et confert mollificationi et debilitati corporis cōestū et exiccat humiditatē corruptā. Quītū sīplex est andochocha que ē ca. et sic. in medio secundi et neruis confert ipsa et obiectum eius.

vt 2ª tertii p° ca° colligendū. Sextū simplex est caro galline iuuencule cuius vsus i intellectū effi cit augmentū. Septimū simplex ē caro ericii ter reni ⁊ proprie salita que confert sp..smo palisi egritudinibꝫ neruoꝝ ⁊ elefancie. Octauū simplex est centaurea ⁊ proprie minor que calida est ⁊ sic ca in tertio ⁊ confert attritioni ⁊ saniei lacertorū ⁊ doloribus ⁊ contusionibus neruoꝝ. Nonū siplex est cordumēi ⁊ ē carui agreste calida ⁊ sicca in 3° ⁊ confert egritudinibus neruorum contusioni la certorum ⁊ neruoꝝ. Deciuꝫ simplex est piretruꝫ quod est calidū ⁊ siccū in 3° ⁊ prohibet mollifica tionē ⁊ stuporeꝫ neruorum ⁊ alcuzet. Undecimū simplex est ābra que confert cerebro ⁊ sensibus oi bus ⁊ est ca. ⁊ sic. in 2°. Duodeciuꝫ siplex est rosa que frigida est in p° ⁊ sicca in pricipio secundi ⁊ i toto eius est confortatio mēbroꝝ neruosoꝝ. Tri decimuꝫ simplex est aloes quod acuit rationeꝫ et est cal'm in 3° ⁊ siccū in p°. Decimūq̄rtū simplex ē rubea tinctoꝝ que confert nocumento i vtrisqꝫ la teribus ⁊ in sensu ⁊ est ca. ⁊ sic. in 2° gradu. Deciuꝫ quītū simplex est squinantū quod ē ca. et sic. i 2° ⁊ remouet laxitudinē. Decimūsextuꝫ simplex est storax vtrunqꝫ quod ē ca. in prio ⁊ sic. in 2° ⁊ per miscetur cū medicinis laxatiuis. Decimūseptimū simplex ē sūach ex cuius decoctione imbrocantur nerui cōtorsionē hn̄tes. lꝫ sit fri i 2°. ⁊ sic. i tertio Decimūoctauū ē u'nen quod ē frigidū in prio de clinans ad aliquā siccitatē ⁊ cadit in medicinis laxitudīs. Decimūnonū simplex ē sticados quod est ca. in prio ⁊ sic in 3° de quo dr̄ q̄ oꝫ qd̄ assidue vtaſ eo hn̄s egritudīes neruoꝝ ⁊ pprie fridas. Uigesimū siplex ē vehuen q̄ ē ca. i 3 ⁊ sic. in 2° cu ius decoctio confert cōtorsiōi īmo ⁊ palesi ⁊ aliis optīa est in medio pri ⁊ humidū in fine eius qd̄ bonū est neruis calefactis ⁊ fit ex eo emplastrum grossiciei neruoꝝ. Uigesimūprimū simplex ē vis cus q calidus est in prio cuꝫ humiditate supflua ⁊ ē lenitiuus iuncturaꝝ. Uigesimūsecūdū ē camōil la que confortat mēbra oīa neruosa ⁊ confert la xitudini plusq̄ alia. quia caliditas eius est simil' caliditati aīalis. licꝫ sit ca. ⁊ sic. in prio supple nō multū eleuata. Uigesimūtertiū simplex est vri na cuius. s. complexio varia assignari debꝫ fm va rietatē cōplexionū ⁊ regiminū in sūma tamē res pectu aliaꝝ aquositatū ca. ē ⁊ sic. ⁊ cōfert doloribꝫ neruosis et spasmo neruoꝝ et tensioni roꝝ. Uige simūquartū simplex ē bitumen iudaicuꝫ ca. et sic. in tertio et bene confortat mēbra. Uigesimūqui tum simplex est caparis que ca. ē et sic. in 2° cuius decoctione vel succo clistere factū confert palisi stu pori et attritioni contingenti i capitibꝫ lacertoꝝ et in medio eoꝝ. Et diligenter est hic attendēdū q̄ medicine iste conferentes neruis fꝫ plurimum calide complexionis sunt et sicce. Et q̄tū ex parte huius dispositionis que deberet fieri per applica tionē frigidoruꝫ et humidorū. eo quia egritudo ista ē mala complexio materialis calida et sicca. Ueꝝ medicine iste calide et sicce neruose hic posi te fuerunt pluribus ex causis. Et primo quoniam cuiuscūqꝫ mēbri egrotātis curatō fieri dꝫ p medi cationē sumptā a cōplexiōe ⁊ a substantia pticule patientis. Cum ergo instrumenta sensuū oia i sua complexione declinent ad frigiditatē. Ideo indi cando a substantia partis conueniunt calida et sicca Calida quideꝫ non simplicia et potentia. sed

bene corrigenda cum medicinis que per tertiaꝫ proprietatē confortat neruos. et sunt frigide et sicce aut frigide et humide quaꝝ alique statiꝫ an te posite fuerunt. Et iā he medicine neruose cali de videntur conuenire propter promptitudinem lapsus neruoꝝ ad frigiditatē magis q̄ ad calidi tateꝫ ut apparet de egritudinibus neruis cuenien tibus. conueniunt autē medicine neruose siccitatē habentes etiā non valde eleuatā ad hoc vt confer uetur substantia neruoꝝ que siccitate viget quod fit per applicationē siccoꝝ. quoniā calido valde. s. mēbro calidūꝫ valde confert instrumentū. ⁊ sicco valde siccū valde tertio tegni colligitur a Gal. di ctuꝫ. ⁊ proprie quando intentio ē ad conseruationē substantie particule patientis vel sanatiue. 3ª vero causa propter quā medicine he calide et sicce po site fuerunt fuit. quoniā existimat' de eis q̄ ma gis conferant per tertiam proprietatem a qua p ducitur effectus per qualitates primas et secūdas et proprietatē occultā prouenies magis q̄ ipse conferant p qualitates prias per quas argumēto sūpto a lapsu in mēbris inuento essent nociue ma gis tales medicine calide et sicce. Et 4ª cā fuit vt quia raro inueniuntur medicine neruose frigi de et humide ab auctoribus assignare nisi pauce de quibus visuꝫ est. Et ideo vt taliū ad inuicē pos set fieri cōmixtio et calidaꝝ et siccaꝝ ad frigidas et humidas talis fieret ex pte dosis partitio vt r̄ frangeret' inuicem in qualitatibus suis refractō ne faciente dominari in toto cōposito frigiditatē et humiditatē. aut frigiditatē et siccitatē fm deli deriuꝫ viri bene exercitati et tu considera. Quibꝫ oībus iā ita in veritate deductis non videt' mihi aliquid addendū esse nisi q̄ desiderabā cōposita q̄ dam interius administranda que cerebri epatis et mēbroꝝ interioꝝ vigoratiua sunt in eis non generet'. neqꝫ cōgregari possit materia huius lap sus augmentatia. Secūdo vero describet' localia q̄ daꝫ prohibentia materieꝝ fluentiuꝫ receptionem in mēbruꝫ que partibus circūferentialibus ptricu le patientis applicanda sunt. Et 3° describent' cō posita quedam huius tristis sensationis a mebro remotiua. Pro cōplemento itaqꝫ primi sermōis de numero istaꝝ describantur cōposita tria vigo rantia et prohibentia congestionē materieꝝ cata rizantiū i eo. et proprie si contingit eas alternis vicibus ad inferiora mēbra descendere et magis erunt appropriata materiebus mixtionē haben tibus ex colera et flegmate propt' quā mixtionē redduntur salse. Primū itaqꝫ cōpositū est istud. ℞ seminū coiuꝫ. s. quattuor frigidoꝝ. ʒ. i. s. endi uie cuscute cicoree acetose et scariole ana. ʒ. ii. rosarum. ʒ. iii. spodii ʒ. i. ſ. macis. ʒ. v. zuccari al. ℥. v. miue citonioꝝ et syrupi d' mirto ana. ℥. iiii. syrupi inuicem cuꝫ zuccaro coquantur vsqꝫ ad ali quantā spissitudine. deinū cuꝫ infrigitati fuerit superaddant' species diutissime cōterēdo in mor tario vsqꝫ ad bonā glutinositatē et in fine addan tur ligni aloes. ℈. i. ambre electe. ℈. ii. et fiat ele ctuarium. Uide quantū diligenter ipsū aduersat' materiebus ⁊ proprie in caliditate' dominantibꝫ Secundū vero cōpositū pari up frigidius illo est illud. ℞ macis electe. ʒ. iii. violarū floꝝ nenufa. rosaꝝ ana. ʒ. i. ſ. sandaloꝝ alboꝝ. ℈. ii. macis. ʒ. iii. ligni aloes. ℈. ii. floꝝ ypericonis sticados a cori ana. ʒ. i. ſ. syrupi rosati. ʒ. iiii. syrupi cōpositi

acetosi .ʒ.ii.zuccari al.ʒ.v.fiat electuarium vt prius in cuius fine secum incorporentur musci g.v. et hoc quidem magis circa ipsum situs. Primum vero magis respicit epar ex virtute simplicium hinc inde legendo colligere potes. Tertium compositum quod quidem materiebus in capite et in epate simul positis notabilem habet aspectum est hoc. ℞ specierum electuarii de ligno aloes descriptione Avi.quinto canone summa prima rubrica illa. Electuarium de xiloaloes nostrum.ʒ.ʃ.specierum aromatici rosati descriptione Gabrielis in antidotario Mesue distinctione prima.ʒ.v.masticis ciperi ana.ʒ.i.macis.ʒ.ii.ligni aloes.ʒ.ʃ.mive citoniorum sine speciebus lib.ʃ.zuccari.al.ʒ.iiii.fiat electuarium. Modus autem vsus horum est talis. quoniam in sero per duas horas post cibum ex eisdem accipiat ad quantitatem.ʒ.iii.deglutiendo absque alio potu Et si potus magna necessitas instaret.bibat medius ciatus vini cum altera medietas sit aqua cum modico zuccari. Composita vero ab auctoribus ad hanc dispositionem appropriata pauca aut nulla inveniuntur ab eis posita.propterea quia hec dispositio ab eventu egritudinum consuetarum est peregrina multum vt supra visum est. Adhuc etiam quia egritudines quas reperiri contingit nocumentum corruptionis efficientes in nervis. vt plurimum sunt calide dominanter. Medicine autem cerebrum nervos et nucam et sensus confortantes vt plurimum etiam sunt calide que in casu isto numquam sine nocumento applicari possent. Si que tamen ab auctoribus posite ad hoc capitulum conferre possunt essent sicut rosata novella et proprie descripta a Nicolao in antidotario dando ipsam cum aqua ordei vel decoctionis masticis. Secundum esset et fortius infrigidativum confectio trium sandalorum ibidem repleta.et proprie data cum decoctione macis. Tertium esset troc.de ros. aut trocis.de spodio.aut trocis.de berberis et de ribes cum aliqua predictarum decoctionum dati hora iam predicta. Ut autem satisfiat secundo istrumento iam premisso describam hic quinque composita materias ad quodcunque membrum fluentes repellere sufficientia. Primum itaque velut epithima est hoc. ℞ succi granatorum succi agreste sive tales sit recentes sive tales sint diu conservati. cium ana .ʒ.iii.terre sigillate.ʒ.i.boli armeni.ʒ ii.accatie ypoquistidos ana.ʒ.iii. farine uolatilis molendi et proprie que fit milio.ʒ.iiii.vel.iii.terantur simul omnia vltima contritione et intingantur in eo coxa a genu exclusive vsque prope inguina per tres digitos transversales exclusive. Secundum vero compositum ad hanc intentionem appropriatum est istud. ℞ succi solatri succi plantaginis succi virge pastoris ana.ʒ.v.sanguinis draconis sandarace thuris colofonie ana.ʒ.i.terantur simul diu in mortario plumbeo cum suo pistello et intingatur in eo pannus prius in aceto infusus et expressus applicetur vt predictum est. Tertium compositum et est linimentum glutinosum et fortius predictis est hoc. ℞ glutinis piscium vel carte dissolute cum aceto.ʒ.ii.dibich glandium et est viscus quercius.ʒ.i.ʃ.colofonie.ʒ.ii.masticis.ʒ.ʃ.corallorum rubeorum dactilorum combustorum ana.ʒ.i.olei ros. lib.ʃ.cere.ʒ.ii.coquatur cera cum oleo sufficienti coctione et incorporentur invicem cum glutine et cum infrigidari ceperint adiungantur alia et fiat vnguentum quod extendatur super aluta idest corio et superponatur predictis partibus. Quartum compositum est iterum vnguentum hoc. ℞ olei de mirto olei de mastice et de rosis.ana.ʒ.i.mumie ematitis sanguinis draconis acatie corallorum combustorum spodii ana.ʒ.iii.cere quantum sufficit fiat vnguentum molle.demum buliat cum lib.ʃ.succi plantaginis vsque ad ipsius succi consumptionem. Ultimum cerotum ad hanc intentionem est cerotum istud. ℞ resine electe.ʒ.iiii.coriandri preparati cum aceto.ʒ.ii. vtriusque consolide ana.ʒ.ʃ. pulveris fuliginis furni.ʒ.ii.colofonie.ʒ.iii.olei omfancini lib.ʃ.cere.ʒ.iiii.fiat cerotum demum buliat in.ʒ.iiii. aceti nigri fortissimi vsque ad ipsius aceti consumptionem. de hoc itaque ceroto extendatur super corio et involuatur vndique crus suum in locis iam predictis. et semper ibidem adherens permaneat. Et attende quarto quod vtrumque quattuor remediorum que posita sunt ante ipsum posset etiam particule patienti et proprie cum signis maxime caliditatis. Et hoc etiam vltimum ibidem vtile esset. et proprie quando ab eo excluderetur acetum et tu considera. Iam autem restare videtur vt scribam composita quedam que patiente particula dolorem auferre possunt. Et licet non nulla ad hanc intentionem superius posita fuerit instrumenta in intentione curationis prima et instrumento tertio eiusdem.tamen preter illa describeam hic instrumenta quinque quibus alias dolorem omnem imo quantumcunque acutissimum a parte omni removere soleo. Et horum quinque tria sunt dolorem sedantia per viam resolutionis anodinitatis.duo vero sunt abscindentia dolorem ex ipsius scilicet resolutione et anodinitate cum aliqua stupefactione que omnino tamen secura est cum sit convenienter refracta. De tribus autem illis primum est hoc. ℞ olei de aneto olei de camomilla ana.ʒ.i.fecis olei liliorum alborum.ʒ.iii.pinguedinis anatis.ʒ.ii.croci.ʒ.ʃ.amili de ordeo.ʒ.x.vitellos oui numero.ii. terantur omnia in mortario longa et subtili contritione.et de hoc medicamine membrum involuante cum panno lini to hoc medicamine convenienter. Secundum principale in quo cum resolutione intentio leniendi et auferendi duritiem et asperitatem a membro est. ℞ farine milii farine siliginis ana.ʒ.ii.vitellos oui numero quattuor croci.ʒ.ii.terantur simul in mortario diutissime deinde buliant lento igne in.ʒ.v.lactis vaccini vsque ad consumptionem lactis illius. Tertium compositum est hoc. ℞ sape lib.i.medulle crurium bovis.ʒ.ii.ʃ.lepi castrati iuvenis.ʒ.iii.croci.ʒ.i.ʃ.farine amili.ʒ.i meliloti camomille se.aneti ana.ʒ.i.ʃ.florum ypericonis florum buglose ana.ʒ.ii.terantur omnia diutissime in mortario et cum hoc emplastretur locus bene calefacto. Quartum compositum est medicamen istud. ℞ pulveris ypericonis florum violarum citrinarum camomille ana.ʒ.ii.absinthii.ʒ.iiii.farine amili.ʒ.ʃ.olei de croco.ʒ.i.olei de camomilla.ʒ.ii.ʃ.cere albe.ʒ.vi.resine pini dissolute cum modico aceti.ʒ.i.incorporentur omnia in simul deinde in fine buliant cum.ʒ.iiii.lape vsque ad consumptionem succi et tunc superaddantur eis pulveris corticum mandragore.ʒ.x.de hoc ergo membrum mediocriter calefacto emplastretur. Ultimum vero et fortius illis est hoc. ℞ ceroti simplicis de mucillaginibus.ʒ.i.ʃ.vnguenti dialtee.ʒ.iii.ysopi

humide.ʒ.ii.olei de sisamo olei amigdalarum dulcium ꝛ de camemilla ana.ʒ.i.sape.ʒ.ii.medul le vitulorum.ʒ.ii.ß.cepit.ʒ.i.fiat vnguentum et administretur mediocriter calidum sup parte ꝛ aufert potenter tristem sensationē. hec sūt que mihi in sūma ad hanc tristem sensationem aufe rendam visa fuerunt vtiliora. Tu autem cele berrime doctor hec diminue ꝛ permuta. ꝛ ipsi us superadde secundum amplitudinem sapientie tue ꝛ profunditatē acutissime scientie tue. Neq; enim hec scripsi vt te memorarem ꝛ docerem. sz solum vt a me acciperes quantum mihi ingenium meum condonare potuit inq̄tum ego cō sideratiōe mea a floribus refertissimi eugalii stu dii colligere potui. De quibus omnibus immorta les ago gratias ei qui mihi condonauit hec ita me diocriter itelligere qui viuit perpetue ꝛ p secula benedictus. Amen.

Consilium de dolore in genu ex vulnere facto cū lancea vel ense ꝛ de tumore ꝛ duritie eiusdem.

Dolor in genu quo molestatur vir cōmendabilis ꝛ cet. contingit in ipso propter vulnus factum ei ex lancea vel ense que penetrauerūt ad profundum ossium compenē tium genu que sunt duorū focilium tibie superio res extremitates ꝛ inferior extremitas ossis coxe cum suo tanq̄ vmbone. vel defendiculo in inferio ri parte genu posito quod nominat' rotula. Nec mirabile est si talis dolor accidere possit. quoniā solo continuitatis in mēbris sensibilibus est suffi ciens ꝛ imediata causa doloris cum mala cōple xione nōbiliter intensa. ꝛ propter calida que inuē ta ꝛ consecuta fuit in genu. maxime propter apo stema quod ibidem consequutū fuit. vel tardita te petitionis auxilii. vel negligentia curationis siue propter scissitatem ul'nerū que cōsequitur ex parte loci. Loca enim patientia non raro imo fre quentissime sunt causa spasmi ꝛ male fiationis egritudinum in eis. ꝛ propter sicut locus iste in quo cū accidit vulnus magnificatur eius tūor ꝛ euentus spasmi. sicut etiam in loco cubiti. ꝛ sir in loco iuncturarum vt pulchre legendum est q̄r ta quarti tractatu primo ꝛ capitulo secundo. cuius exordium est. Membra in quibus cum venerit vulnus magnificatur ibidē tumor. verū cum principalis ꝛ prima causa egritudinis genu isti us viri iam sit securata. quoniā vulnus eius sa natū est vt sensus ostendit. Oportet inuestigare in viro isto primo quidē causā doloris qui remā sit in genu eius. Secundo vero quar magis remā sit dolor in parte contraria parti. que vulnerata fuit q̄ in parte vulnerata. Ex quorum fundamen to speculanti poterit apparere ingeniū curatōis doloris qui remāsit in genu suo. Et siquidē g̃ra primi dicendū. q̄ dolor qui remansit in genu ip sius est propter debilitatē digestiue ꝛ vitalis vir tutis illius membri. Cum enim genu sit mēbrū vitali virtute ꝛ naturali dbile satis. eo quia nota biliter elongatum est a corde ꝛ ab epate deferen tes eas arterie ꝛ vene exigue sunt ꝛ tenues. non ē mirabile si mala complexio frigida q̄ fixa remā sit in genu suo sit causa generationis male cōple xionis fientis subito alterantis ꝛ sit immediata

doloris causa. neq; enim aliqua mala cōplexio fixa aut paulatine alterans est imediata causa do loris vt patet secunda primi capitulo de causis ūi us cuiusq; doloris. Quod vero propter malā cō plexionē que est causa generationis ꝛ congrega tionis materierum in mēbris sensibilibus genu accidere possit dolor in eo propter solutionē con tinuitatis manifestū ē. Materie eñ illeꝰ infuse vil lis neruorū sensibiliū qui ramificantur a mus culis focil' coxe implent ꝛ tumefaciunt predictos villos. vnde in eis efficiunt extensionē que ē spe cies solutionis continuitatis. quare in genu istius viri diu perseuerauisse dolorem demonstrare sa tis est facile. cū hic concurrant due doloris cause scilicet mala complexio ꝛ sol'o continuitatis iā de clarate. Contra quia hic non videtur aliqua spe cies male complexiōis assignari posse ergo opinio falsa. consequentia notissima est intelligenti. ꝛ antecedens arguitur. quia talis mala complexio aut esset calida aut frigida humida vel sicca sim plex composita. Si prima vel altera ergo tactui perceptibilis sub specie caliditatis frigiditatis vel humiditatis aut siccitatis organo tactus percep tarū. quod repugnat experientie. quia membrū istud sensu tactus non percipitur excellenter cali dum frigidū humidum neq; siccum. ꝛ probatur consequentia quia nulla regula verior est in iudi cando de excellentiis qualitatū sensibilium q̄ il la que sumitur ex sensu tactus. vt patet secundo complexionū capitulo tertio. quare colligendo in genu huius viri non apparet aliqua species male complexionis que possit esse doloris in eo causa. vt satis pulchre argutum est. Et contra secundū pri cipale scilicet q̄ in genu istius viri non sit aliqua sol'o continuitatis arguitur. quia neq; est ibi so luꝰ continuitatis in osse neq; in cute neq; i neruo neq; in cartillaginibus carne lacerto l' neruis vel venis l' arteriis ꝛ sic d' aliis. ergo nulla. antecedēs negatiuū apparet ad sensū quare ꝛ cet. Ad hec duo dubia respondendum est. ꝛ ad primū dicen dum q̄ ibi est mala cōplexio frigida ꝛ sicca po si tiue que prohibet mēbrum a debita sui nutricatō ne. vnde ibidē congregantur materie per viam indigestionis. que tumefaciunt mēbrum. vnde ge nu illud in sui magnitudine cōparatum ad illud extensum est magis. Quod ibidē sit siccitas po sitiua manifeste apparet propter durīciē que sen su tactus reperitur in neruis ꝛ ligamentis illius partis que est causa prohibens mēbrū a debita extēsiōe ꝛ flexiōe eius ꝛ motiōe eius ad diferētias positiōis necessarias. Ex quo fūdamento appa et q̄ ibi assignata est species solutionis continuitat que contractiua dicitur. sicut enim mēbrū remo uetur a debita vnitate eius. propterea q̄ partes eius distrahuntur imoderate de centro ad circun ferentiā. Ita eꝰ mēbrū a sua dbita cōtiuitate re moueretur propter partes eius imoderate distra hi de circūferentia ad centrum. propter quod ad motiua facta patet responsio. Ad primū eniz dr̄ q̄ ibi est species male complexionis frigide. Et ad probationē dr̄ q̄ ipsa percipitur sensu tactus. lz remisse percipiatur sicut quelibet species male co plexionis frigide ip̄rimit debilius q̄ calida. Ita remissius percipitur a potentia tactiua q̄ calida. propter quod reᵃ tactus est vera in iudicando de excellentiis qualitatū sensibiliū. licet non q̄lit

semper verificetur de sensatione obiecti calefaci endo et infrigidando percepti. Et ad secundū prī cipale motiuū3 apparet solutio dicendo q̄ in genu huius viri ē solutio continuitatis contractiua ia3 dicta. Ad secundum vero principale dubium qđ difficilius est dicendum dupliciter vt proposito pertinet. Et primo quide3 q̄ q̄doq3 accit vulnus in aliqua parte notabiliter sensibili in qua tamen post cōsolidationē nō remaneat dolor. quia quādo ptes que fuerunt separate incidunt̄ et consolidāt̄. si lectio in eis facta fuerit totalis. postq̄ facta ē cō solidatio non remanet in neruis via transitus spi rituū sensibilium. quoniam in eis non est facta consolidatio p viā prime intentionis. s3 fuerunt conglutinata per quandā humiditatē que rosbot nominatur que in duritiē conuersa remansit non porosa. vnde non est ibi via transitus spūs postq̄ cicatrizata est. ꝓpter quā cā3 etiā in cicatrice nō nascitur pilus pp prohibitione3 transitus materi ei que d3 esse causa continue renouationis piloꝝ In sūma igitur in talibus vulneratis mēbris fre quēt̄ nō apparet dolor post coru3 consolidationē propter priuationē transitus spiritus animalis qui ē instrumentum sensus. Secundo vero prin cipaliter hec dubitatio solui potest. q2 quando mē bra aliq̄ vlnerata et cōsolidata fuerit l' pp apā l' pp violentiā operationis medicinaꝝ exiccantiū fre quenter remanent indurata et contracta vel i spas mato esse ita q̄ nō sūt mēbra sufficientia ad exeū dum in sensatione3 propter spasmu3 qui reman sit in eis. pars vero contraria in qua non reman sit duritics n3 spasmus parata est sentire ipressio nē obieti tristiter ipzimētī siue sit mala coplexio siue solutio continuitatis. Unde ex his apparet so lutio ad secundā dubitationē. Ex quibus omnib3 consideranti apparet. q̄ dispositio genu huius cō mēdabil' viri ē mala cōplo hūida accidētalis illi us. Apparet secundo q̄ accidentia huius viri dis positionis principaliter sunt tria. Primū ē duri ties in predicto membro. Secundu3 ē tūor in eo de3. Tertiū ē dolor in pte contraria parti vulnera te. vnde apparet q̄ oportet solicitū esse viꝝ istū in curatione sue dispositōis ne continue augmēta ta duritie transeat ad azaema et ē prohibitio ꝓ gressiui motus. Cuius curā ponemus vt nūc seqt̄. Regatur itaq3 vir iste regimie ex pte ciboꝝ et po tuū calefactiuo et humectatiuo generatiuo sanguis pinguis et dissolutiui et acuti. Et euitet oē gēus cibariorum que frigida sunt et sicca viscositate et grossitie et duritie abundantia. vnde cōuenit ei pa nis recens multi fermenti ordeo spelta et siligine priuatus nec antiquus durus et torrefactus. Et comedat carnes volatiliū et peditantiū aīalium iuuenes et bene pingues elixas vel assatas et caue at a rebus exiccatiuis et proprie salsis. Et de fercu lis vtatur bleta spinachia feniculo petrosel' dauco crisollocāna cucurbita portulaca et cōsimilib3. Et de granis cōueniūt cicera rubea et alba cū brodiis pinguibus. Et cibaria etiā lacticinia et proprie cū lacte cocto cōdita et butiꝝ et colostra rececta sunt ei de3 vtilia. Et pinguedines velut porci iuuenis a natis galline et consimilium sunt ei vtiles. Et āig dale ficus vue et passule et fructus omnes dulcedie pticipantes multa eidē bene cōueniunt. Et vinu3 coctu3 et succus ḡnatoꝝ dul. et succaꝝ et mel et consi milia oīa sunt eidē iuuatiua.. Et vinū eidem cōue

niens d3 esse albū subtile sapore dul. nullo mō pō ticu3 bruscū vel acerbū. Et si tale naturaliter hēri potest melius erit. Si āt fuerit potens cōmisceāt̄ cu3 aqua fontali vel fluuiali clara et approbata. Et si yemali tēpe. vt a principio nouēbris p totū mē sē februarii cū vino suo cōmisceret aquā mell' be ne dulcē esset sibi conueniens auxiliū. propter ap tionē et mundificationē neruoꝝ que existūt i ea. Et hec de regimine conuenienti cibi et potus di cta sufficiant. Pro regimine vero medicinali .14. videntur mihi opportūa fore remedia. Quo ru3 primū est hoc. ℞ pillulaꝝ fetidaꝝ pillularū de hermodactil' ana. ʒ. ß. forment' pillule. vii. cu3 electuario rof'. et accipiantur a decia die mensis vs q3 ad vigesimāgntā eius de mane in aurora et tardetur cibus post assūptionē eaꝝ sex horis non dormiendo post eas imediate nisi per horā vna3 et accipiendo ante prandiū p horam mediā ciatū vnū aque cocte cū zuccaro calide. Sequenti vero die imediate accipiat hoc digestiuu3 in eadē hora calidum diebus septe3 vel octo et tardet cibu3 post assūptionē eius per quattuor horas. Nona vero die sequenti compleat purgationē cum istis pillu lis. ℞ pillulaꝝ de sarcocolla. ℈. ii. pillulaꝝ fetida rum. ℈. i. fiant pillule. vii. cum succo rof' post q̄s obieruet ordine3 imediate perscriptum post alias pillulas. Et quando compleuerit hanc purgatio ne3. si complete sanatus erit vt spero adueniente vere tunc habebitur intentium. Si autem non esset perfecte sanatus a dolore. tunc iteru3 in fine februarii purgetur. et scribat mihi modu3 et ego re scribā sibi omnia necessaria per purgationem ve ris sicut scripta sunt per purgatione3 autumni. Digestiuum autem accipiendū vt superius dictu3 est si c'e. ℞. mell' rof'. ℥. i. sirupi cōpositi acetosi ℥. ß. aque yris ypericonis et acetose ana. ℥. i. misce. Secundum vero instrumentum ab isto viro sciē dum est hoc. accipiatur frustrum vnū lapidis mar chasite et est lapis molaris cum quo acuuntur gla dii rubeus et granolus. calefiat ergo frustrum ei us et substernatur genu suo distanter ab eo per du os pedes. cooperiatur ergo genu sclauina vna a genu eleuata per pede3 super lapide ergo ignito effundatur paulatine et subtiliter vinu3 albu3 mō tanum et dulce vnius anni et non vetustius vsq3 ad quantitatem vnius metrete. Cum ergo genu dili genter suffūigatum fuerit ex illo. tunc exiccetur et cooperiatur diligenter sub pannis per horā vnā tunc ergo eidem applicetur vt sequitur nunc. Ter tium itaq3 remedium ē hoc. ℞ medulle crurin3 bouis antiqui pinguedinis dissolute ab anguilla dum assatur ana. ℥ ii. croci. ʒ. i. vitellos oui nume ro. iii. butiri recentis. ℥. i. amili. ℥. x. incorporent̄ omnia in mortario longa contritione et cum hoc linimento calido totum membrum diligen- ter inungatur et affluenter a medietate coxe vsq3 ad medietatem cruris circunquaque. et hec sunt duo instrumenta localia notabilissime operatōis Quartum remedium principale est hoc. ℞ briōie recentis cocte et craticulate lib. i. radicum yreos recentium lib. ß. farine fabarum. ℥. viii. croci. ʒ. i. vitellos oui numero quattuor ysopi humide fe cis olei sisamini ana. ℥. ii. coquatur radices in sa pa et in vino dulci vsq3 ad optimā ipsorum tene ritatem. deinde vltimate contrita incorporent̄ cum aliis i mortario conterendo sine igne. Cum

ergo applicuerit predictā fūfūmigationē ⁊ iunctōnē
p dies.xv.tūc p alios.xv.dies applicet sibi hoc em
plastrum bene calidū ⁊ diligenter circūligetur a
medietate coxe vsq; ad medietatē cruris.⁊ ita cō
tinuetur ipsū aliis diebus.xv. Quintū remediuz
principale ē vt tēpore quo applicat oia predicta
a medietate coxe superius vsq; ad inguina circum
ligetur totū corpus cū hoc linimento.℞ farine si
liginis lib.ß.pulueris gallaꝝ cupressi.⁊ gallaꝝ qr
cus ⁊ perforataꝝ ana.℥.ii.ypoquistidos san.dra.ter
re sigill.acatie ana.℥.ß.glutinis piscium dissoluti
cū aceto nigro valde acri fiat emplrū diligenter ī
mortario contritū applicādū vt supra.Sextū re
mediū principale ē hoc.℞ aloes preparati.℥.ß.
pulpe coloquintide.ʒ.i.hermodatiloꝝ bdelii moll
ana.℈.iiii.ʒʒ.℈.i.agarici.℈.v.incorporentur oia
simul cū succo apii.⁊ fiant pilule de oi.ʒ.vi.de qui
bus iste vir tēpore applicationis predictoꝝ instru
mentoꝝ oi quarta vel quinta die paꝝ ante cenam
accipiatur vnā vel due.⁊ erunt ei vtilissime ad at
trahendū materias a genu ⁊ a iuncturis aliis et
ad diuertendū materias antecedentes p vias ven
tris ⁊ vrine que materie erunt preparate fluere
ad genu ⁊ ad alias iuncturas.Septimū remedi
um principale est hoc.℞ specieꝝ diatriūpipereō
specieruz plirisarcoticon ana.ʒ.i.specierum diam
bre.ʒ.i.ß.zuccari secunde coctiōis lib.ß.aque yris
quantū sufficit ⁊ coquatur zuccaꝝ cū aqua ⁊ fiat cō
fectio in rotulis.ʒ.iii.quarum vna omni mane an
te prandium per horam mediam ante cibum co
medatur.⁊ post eam bibatur ciatus vnus paruus
aque cocte cum melle non multi mellis ⁊ longe d
coctionis.Octauum remedium pricipale ⁊ nota
biliter conueniens est hoc.℞ pulueris artanithe
ypericonis andachoche piperis alb.⁊ lōgi sticados
⁊ camepitheos ana.ʒ.ß.cinamomi liquiritie anisi
dul.ana.℈.i.syrupi de sticados.℥.iiii.pinearum
⁊ fisticorum ana.℥.i.infundātur medulle in aquā
mellis calidam per duos dies naturales.deinde
extrahantur ⁊ permittantur exiccari ⁊ tunc vl
tra conterantur ⁊ incorporentur cum.℥.iii.zucca
ri al.⁊ additis speciebus fiat electuarium.de hoc
ergo electuario iste vir assummat omni mane in
aurora coclear vnum.⁊ parum ante cenam accipi
at de eo quanta est nux mus.⁊ ita tantundem acci
piat quando vadit ad lectum.⁊ erit efficax auxili
um ad dolorem ⁊ lassitudinē genu. Nonum re
medium locale est hoc.℞ olei yrini olei vulpini
ana.℥.ii.olei de vitellis ouorum.℥.i.ß. piguedis
taxi anatis ⁊ vrsi ana.ʒ.x.croci.℈.iii. fiat vnguē
tum molle in mortario.⁊ postq̄ iste vir medica
tus fuerit per duos menses.tunc omni mane po
stq̄ surrexit a lecto per horam mediam.⁊ quando
vadit ad ipsum diligenter inungatur totuz mem
brum a medietate coxe vsq; ad medietatem cru
ris vt dictum est.⁊ inuoluatur diligenter cum co
to bene molli.hoc enim linimentum est valde vti
le ad sedanduz dolores ⁊ mollificanduz membra
motus indurata ⁊ contracta ⁊ continuetur hoc die
bus ad minus viginti.Decimum remedium est hoͦ
℞ olei de euforbio olei de lateribus ana.℥.ß.olei
de vitellis ouorum.℥.i.ß.misce.Et postq̄ linimē
tum immediate prescriptum applicauerit per vi
ginti dies toti membro applicet inunctionē istā
calidam superligando membro lanam succidam
mollē ⁊ bene pectinatā ⁊ scartizatā calꝫaz.Undeci

mū vero remediū ē hoc.℞ emplastri de mucilla
gibus.s.adipis castrati ana.℥.iiii.ꝛbentie.℥.i.ß.
bdelii moll oppopōcis ana.℥.ß.piret.ʒ.i.cer q̄tū
sufficit.fiāt cerota duo mag totū genu ābiētia cir
cūquaq;.⁊ sup ipsū ⁊ īfra ipsū p tres digitos ⁊ post
remediū imediate scriptū portēt hec cerota sup
genu duobz diebz.⁊ pmutet aliud aliis duobz die
bus.Et ita sucessiue pcedat per spaciū.xx.dieruz
Duodeciuz remediū ē hoͦ qr cū percepit iste vir do
lores notablr eē sedatos ⁊ mollificatos eē neruos
⁊ ligamēta.tūc ad fortificationē ⁊ debitā vniōem
predictoꝝ mēbroꝝ applicet hoc remediū solida
tiuū ⁊ fortificatiuū iūcturaꝝ.℞ olei ōfancini.℥.
.ii.olei de mirto ⁊ de mastice ana.℥.i.ß.arthetice
corticis radicis oppopōacis piretri thuris masti
cis sandarace ypoquistidos ana.ʒ.ii.farine fabaꝝ fa
rine amili ana.℥.i.cū.ß.buliāt farine in rubeo vi
no antiquo et potēti vsq; ad conueniētē viscositatē
deinde infūdant in mortario et icorporent cum
eo species vltiate cōterendo.de hoc ergo linimēto
grosso sup pāno lini extēso inoluat diligenter to
tū mēbꝝ predictū ⁊ liget cū coto molli bene et cō
uenienter adherēt et ita pcedat p spaciū.xv.die
ruz.Penultimū remediū pricipale ē.vt postq̄ hec
oia applicuerit et altissi misicordia iā dolores se
dati fuerint et mēbra motus cōuenienter fluxibi
lia facta sūt.tūc p spaciuz vnius septiane abluat
tota coxa cū aqua decoctiōis sulfuris p hūc modū
℞ aq̄ putealis pprie grosse mastellū vnū et in ea
buliant libre due sulfuris donec medietas aq̄ cō
sūet.cū hac gͦ aq̄ mediocrit ca.lauet mēbꝝ oi se
ro p horā an̄ cenā ⁊ liget cū stupa mediocrit cal'a
et fiat hoc diebz ad minus octo vt supra.Ultimū
vero remedium iuuatiuū his doloribus et aptuz
sibi diuertere materias ad hec mēbra fluenti.est
vt hic vir tēptet puocare sibi ēroidas et apir eas
sepe fricādo fiteri cū pāno bisello aspo aut cū foli
is fici.aut 3ͦ cū foliis cōsolide ma.aut 4ͦ cū felle
thauri diu cōfricādo eas.Et p hec talia medicina
lia remedia gēu suū siue totū corpus efficiet i colu
me.qd sibi misicordit cōdonet altissimus q sanat ⁊
pficit oia ad ppetuas eius laudes.Amen.

Pille cōtra guttas mirabiles pvt pluries exptus
sū.℞ hermodatiloꝝ agarici ꝛbith diagridii i cito
nio preparati pulpe colognt̄ide aloes opti miro
balanoꝝ citrinoꝝ bdelii serapi ana.ʒ.i.castorei sar
cocolle euforbii opoponacis seis rute seis apii ana
.ʒ.ß.croci masticis ana.℈.ß.et g̃.vi. aq̄ saluie vi
ni odoriferi et subtil ⁊ sy.de sticados ana q̄tum
sufficit fiant pillule.

Pille eūantes caput pectus stōchū epar ⁊ r̄nes ve
sicā matrē iūctas ⁊ totū corp9 ab hūoribz superflu
is ⁊ precipue sciaticis ⁊ colicis cōroborātes visū ⁊ oia
istra sēsuū q̄s i plꝛibus aliis ⁊ ī me ipso q̄plies sū
exptus fore mirablēs ⁊ ſr fortes.℞ aloes opti.℈.
.i.ꝛbith agarici diagridii ī citōio prepati floꝝ sti
cados arabici ana.ʒ.i.pulpe collognt̄iō.ʒ.ii.ß.ru
barbari elci mirobalāoꝝ citrinoꝝ ⁊ kebuloꝝ ana
.ʒ.i.ß.yreos purissi seis feni.ana.ʒ.i.ciamōi xilo
balsāi assari spice croci gariofil.macis nucis mus
cate karabe mir sileris mōtāi seis rute eufragie
ana.℈.ß.aq̄ radicū peonie vini odoriferi ⁊ syrupi
de sticados ana quantū sufficit ad incorporāduz
dosis eius ē.ʒ.i ⁊ plus ⁊ minus secūdū natꝛā suen
tiuz.tēpus vero cōpetētius sumendi eas est de no
cte post primū somnum.

Tractatus vigesimus secundus de passionibus to tius que non sunt febres. Primo de mala comple xione cali. et sic. totius consilium.

Am longis fere temporibus vizus cominis adeo intensiue calide 3 coz ep rences et oia membra corporis mihi occurrisse non recolo quante cali- ditatis est vir dei seruus dominus Uictus de ordine sancti Georgii de Aliga. qd facile ex colore totius corporis extenuatione ha bitudinis siti ualida amaritudine oris pulsus et anhelitus magnitudie velocitate et frequētia de clarari potest. et similibus. Cui et si alias regimē preseruatiuum oretenus et diffuse satis scriptura ordinauerim tria tamen mihi nunc occurrunt summopere ab ipso in hoc toto vere et estate futu ris obseruanda consulo. Attento regimine euitā di cibos et potus calidos et passiones animi et cor poris caliditatis excitatiuas et augmentatiuas

Primum itaque illorum trium est hoc ele- ctuarium cuius vsus esse debet ab instanti die. sex ta mensis martii per totum mensem iunii 1435 ut ex eo accipiat omni mane ante cibum post ho ras tres coclear unum deglutiendo ipsum et medi um coclear ex eo per horā unā ante cenā cotinu ando ipsum omni die tertia alternatim. Cuius descriptio. Rx conserue rosa. ℥. ii. conserue violaꝝ et buglossarum. ℥. ii. seminum endiuie acetose cu- cute cicoree ana. ʒ. i. vini citonioꝝ. ℥. i. vini gna torum. ℥. ſ. penidiarum. ʒ. vi. fiat electuarium.

Secundum vero instrumentū est confectō hec & qua accipere debet rotulā unā die intermedia assumptioni electuarii post prandium et cenā aut saltem post alteruꝫ ciboꝝ accipiat semel ī die. Cu ius descriptio. Rx trocis. de spodio cum semine ace tose violaꝝ floꝝ nenufaꝝ sandaloꝝ al. et rubeorū ana. ℈. ſ. camphore. g. iii. zuccari albi. ℥. iiii. cum aq̄ acetose fiat confectio in rotulis. ʒ. ii. ſ. Ter tium uero instrumentum est hoc. Rx aloes infusi ī succo endiuie. ℥. ſ. spodii masticis violaꝝ floꝝ ne nufa. ana. g. vi. cuscute. ℈. i. fiant pillule cum succo rosa. ex omni. ʒ. vi. de quibus accipiat in septima na bis unā paꝝ ante cenā. Et poterit etiā ex eis acciperē. v. uel. vi. in aurora et proprie cum perce perit grauitatem et tensionem in stomacho et ypo cōdriis et post eas tardet cibū horis ad minus. v.

Consilium de marasmo a mala cōplexione frigi da et sicca cordis pulmonis stōi et epatis.

Ussis magna difficultas anhelitus et macies huius viri de coloreto dio cesis foroliuiensis non uidetur mihi prouenirē a ptisi neque ab ulcere ali quarū partium pectoris et pulmōis sicut ipse patiens credebat et ab aliis existimatuꝫ fuisse affirmabat mihi. neque enim apparent aliq̄ euidentia signa ptisis. Nō enim iste vir uidetur habere signa significantia aptitudinē ad ptisim oia nꝫ plura. nō eni hēt corporis totius staturaꝫ lō gam neque crura longa gracilia. neque tertio pe ctus eius est strictū ualde ab ante ad posteriora. neque a dextro in sinistrū. et quito iterū non habꝫ ipsum magnifice scarnatū in parte anteriori. nꝫ altera. Et sexto collum eius nō est longū nꝫ gra- cile. Et septimo ale humeroꝝ eius non sunt eminē tes eleuate neque scarnate. Octauo nō habet ocu los concauos. neque tempora depasta. i. macra. Nono nō est in eo descensus acute materiei a ca pite que plurimū est causa effectiā ptisis et ꝓprie cū fuerit colerica uel salsa que signa sunt declara ta xª tertii caº de preperatis ad ptisim. Uerū quia omnes egritudines omnibus temporibꝫ eta tibus complexionibus regionibus et aliis euenire possunt. Et non est necessarium quelibet ptisicum factum hr̄e signa iaꝫ predicta. Ideo ponenda sūt signa euidentius ptisim demonstrantia. cum pre dicta signa sint magis ꝓnostica q̄ demonstratiā Cum eni ptisis proprie accepta importet consū- ptionē totius corporis prouenientē ex ulceribus pulmonis necesse est in quolibet ptisico esse solutio nē continuitatis que associat sibi dolorē. sed ad il lum dolorē necessario sequitur tussis. que est inuē ta propter fugam nocumenti in pectore existētis ut colligitur xª tertii tractatu tertio in exordio quare et ced. Amplius si est ptisis. ergo ē ulcus. ergo de necessitate est ibi sanies uel uirulentia. sꝫ ad utrunque istorū expellendū necessario ē tussis ergo dato q̄ iste viz nullum haberet ī pectore do lorē necessitantē ad tussim. adhuc necessario esset tussis propter saniē et uirulentiā predictam.

Tertiū motiuū probās absentiam ptisis ī hoc viro est. quia oporteret q̄ ipse continue febriret febre fixa uel ethica. In omnibus eni ptisicis est facta substantifica consūptio humiditatum secun darū a preternaturali caliditate fixa. sed illa fō malr ē febris ethica. cū ergo iste n̄ febriat hac fe bre non uidetur esse ptisicus. Quartum moti uum est quia iste vir non expuit saniē neque uiru lentiam. sed utrunque istorū necessarium est con cedi propter presentiā ulcerū igitꝰ et ced. Quī tum motiuum est q̄ anhelitus eius nec materia et sputa sunt fetida. sed ista sunt necessaria in ptisi propter necessitatem materierum putridarum ī pectore. ergo per absentiam ipsorū negatur pti- sis. Sextū signū demonstratiuū est quia ī hoc viro nō ē nocumentum anhelitus magnū neqꝫ fi xū quod est necessariū concedi in ptisico propter multam siccitatē indisponētem ad motū mēbra anhelitus. Si quod autem plerunque ī eo inueni tur nocumentū in anhelitu illud ē leue et non per durans. sed fortius factum propter exercitia cor poris et aīe aut causas istis similes. Septimuꝫ signū ē quia iste vir nunquā expuit de preterito nec de presenti materiam saniosam sanguini com mixtā. sed talis materia necessario expuitꝛ ī pti si propter solutionē continuitatis in pulmōe. qūo eni essent ibi ulcera absque corruptione venaruꝫ et arteriarum pulmonis. sed ad eruptioneꝫ uena rū sequitur emissio sanguinis rubei cum opacita te aliquanta. sicut ad eruptionē arteriarū sequiꝛ expulsio sanguinis rubei clari. Cū ergo ista signa non sint presentia. sequitur q̄ in hoc viro non est ptisis. Ultimum signū pro nunc est continua- tio febris licet non sit continua. Materia eni pu trida propinqua ē cordi et potens ad extranean dum ipsū quia saniosa. ergo erit ibi febris conti- nue affligens. Per hec igitur signa et sibi simi lia concludo hunc virum non esse ptisicum capiē do ptisim proprie ut iaꝫ dictum est. propter hec igitur omnia oportet contemplari in dispositiōe

stia. Et primo que sit illa dispositio. Secundo quorū membrorum sit passio. Tertio que sunt cause efficientes eius. Quarto ponetur solutō et declaratio quorūdā accidentiū in eo existentium.

Pro declaratione primi horum sermonū dicēdū q hec dispositio est nominata marasmus ul' vl'is cōsūptio eius aut in siccitatē cōuersio. hāc cōclusionē probat sensus visus et tactus cū exiccatum sit corpus et successiue et continue exiccetur magis.

Pro declaratione secundi dicēdū q egritudo huius viri principaliter est mala cōplexio frigida et sicca cordis. deinde pulmōis stomachi et epatis. extenuatio uel tabes corporis est accidēs predicte egritudinis. Quod autē egritudo predicta sit mala complexio frigida et sicca apparet primo ad tactū. apparet secūdo per substantialiter inherentia a cōpositione sūpta. quia ipse exiccatus est. apparet tertio etiam per soliditatē et duritiē membrorum ēe in eo. apparet quarto principaliter ex casibus quia color eius conuersus est in opacum. Apparet quinto principaliter ex operationibus. p° anhelitus quia exclusis passionibus aīme et corporis anhelitus est paruus tardus et rarus et similr pulsus tardus efficitur utrique propter utramque de causis contentiuis pulsus. In eo enī remissa est necessitas infra temperamentum et uirtus ē debilis et organa pulsatiua et membra anhelitus sunt inobedientia propter siccitatem. Igitur pulsus et anhelitus erunt parui tardi et rari cū aliis paribus. consequentia est necessarie ueritatis. quia sicut necessitate augumentata super tēperamēto cū fortitudine uirtutis et obedientia organorū pulsus et anhelitus fiunt magni ueloces et frequentes Ita econtra ex causis contentiuis per contrarietatē se habentibus sequuntur parui tardi et rari quod erat demonstrandum. Hec motiua satis euidentia sunt ad ostendendū lapsum frigidū et siccū et proprie in corde tanquam primo principio effectiuo et organico pulsus et in pectore et in pulmone tanquā organis anhelitus. Quod autem ppt malam complexionē frigidā et siccā cordis cōpus totum exiccetur declarant sententie sapientum q concedunt propter malam complexionem frigidi et sicci cordis et pulmōis corpus permutari i ethicam senilē licet sit multum distans. sicut in pueritia et in adolescentia. licet enī epar sit primus fōs humiditatis et per ipsā contraoperari possit cordi in lapsu simplici. non tamen est concedendum hoc esse uerum in lapsu composito. s. fri. et sicco cordis ad epar ca. et humidū. Cum enī infrigidatum est cor frigiditate preternaturam non potest ei epar contraoperari per caliditatem suā abiiciēdo illam. immo neque conuenienter equando. Et tota causa stat in hoc. quia quando labitur cor ad frigiditatē oportet d necessitate concedere causā lapsus et ipsū lapsū esse valde magnū. ergo propē frigiditatē inductam in corde. quando elongatur cor a proprio temperamēto ei subuenire nō pōt epar cum caliditate sua propter quod non est mirabile si frigiditati et siccitati non potest contra operari epar contraoperantia uincendi ul' equādi. et ista est causa ariditatis totius corporis consequentis lapsū cordis iam predictum in toto cōpore cōicatum. Et propter hanc causam tales uocantur ethice senectutis. corpus enim per eas terminatur in siccitatē consimilem siccitati decrepite etatis quantūcunque conuenienter recte et regimine non naturalium et aliorum. propterea quia etatiuo decursu finaliter acquiritur siccitas terminans ad mortem tertia primi et capitulo primo. Siccitas enī incessanter corpus consumit quousque terminabitur ad mortē. ut ibidem colligitur et a Galieno in libello de marasmo et tabe. Ex quibus omnibus colligitur prīo que sit egritudo. quia mala cōplexio frigida et sicca cordis et totius corporis. Sequitur secundo que sint membra principalia patientia. quia cor et pulmo et alia mēbra anhelitus. Sequitur tertio q hec egritudo est nō quidem consequens augumentum materierum in corpore. sed defectum et nutrimentum earum. Sequitur quarto q materiales cause per quarum defectum assignatur hec egritudo sūt sanguinis laudabilis et humiditatis secūde defectus. Sicut enī presentia istarum materierum in debita quātitate corpus est habitudinis conuenientis. Ita per defectum earum corpus marasmatur exiccatur et consumitur et talis indubitanter est huius viri dispositio. quod etiam facile declarari pōt ex alio accidente sibi inseparabili. quod est motus tremulus cordis. Cum enim ad malā complexionem fri. et siccam cordis cōsequatur ipsius constrictio uel contractio de circūferentia ad centrum et propter siccitatem et frigiditatem fit inobediens dilatationi de centro ad circūferentiam et uirtus notabiliter fit i eo debilis propter egritudinem que contraria est ei. et propter longitudinem eius sequitur q uirtus debilis non potest bene dilatare eque cito quantum esset ei necessariū. et perseuerat causa constrictionis eius predicta frequens et necessitas dilatationis eius frequens. ergo sequit' q motus cordis de necessitate fiet tremulus. tenet ista consequentia ultima. quia non aliud uidetur importare motus tremulus cordis q̄ uelocē paruam et frequentem contractionē eius et dilatationem eius inordinatā. Igitur apparet q ad malā complexionē fri. et siccā cordis de necessitate seqt' motus tremulus eius quod erat deducendū. Sed propter hoc sequitur continue siccitatis priuatia causa per modum resolutionis eueniens. quare necessarium est corpus continue magis exiccatū fieri intantum q finaliter et cito terminabitur ad mortē nisi sublimis deus et conueniens regimen subueniat ei. Ex quibus omnibus potest elici fūdamentum respondendi ad quedam accidentia i eo apparentia et soluendi ea. Et primum accidens est. quare iste vir habet continuam difficultatem in anhelitu. patet causa propter siccitatem membrorum anhelitus propter quam fiunt inobediētia ad motum et propter debilitatē virtutis et necessitatem diminutam. Patet secunda causa. quare iste frequenter tussit. Nam uirtus sensibilis percipit nocumentum predicti lapsus et conatur ad fugam illius per expulsionem ipsius. sed in pectore non inuenit instrumentum conuenientius a natura factum q̄ tussis ut patet decima tertii tractu tertio capitulo primo i exordio diffiniēdo tussim. Sequitur tertio solutio questionis. quare iste vir expuit quandoque non paruum cū supra declaratum sit egritudinem eius esse d inanitione et non de repletione. dicendum est q cum egritudine de magna inanitione substantifice multū inuenitur augumentum humiditatū extranearū

complicatū consequens debilitatē uirtutis dige-
stiue prima ꝛ secunda ꝛ tertia digestione. Cū igr̄
he humiditates augumentantur. necessarium est
sequi tussim ut supra declaratū est. quare ꝛ cete ꝛ

Apparet quarto ex hoc fundamento modus re
spondendi ad quesitum de tremulo motu cordis.
sequitur enim ille propter defectum omniū cāꝝ
contentiuarū pulsus ut supra declaratū ē. Se
quitur etiam quinto quare hic motus est tremu-
lus non saltuosus. virtute enim existente debili et
corde inepto ad dilatandum magna diastole ne
cessario oportet sequi frequentē motum ꝛ velocem
cordis. eo quia non fuit attractus aer sufficientis
quantitatis ad refrigerandū. Igitur post sistolem
cordis oportet ipsū ualde cito dilatari. ꝛ ex hoc
sequitur frequentia in motu eius. sed cum in tēpo
re motus uel diastolis non sufficienter euentetur
quia aer attractus fuit paucus. Ideo oportet ꝙ ī
breui tempore compleatur cordis motus a t̄io a
quo ad terminū ad quem. sed hoc est formale velo
citatis. Igitur talis motus cordis erit tremulus
denominandus. Est enim paruus uelox frequens
et diuersus ut declaratū est. igitur ē tremulus. et
sic distinguitur a saltuoso ꝛ iectigatiuo motu.

Sequitur sexto ex hoc fundamēto intelligi pos
se vigilias abundantes esse in hoc viro. Seqt̄
septimo cognitio cāe squaliditatis caloris eius et
apparentia faciei tornatilis in eo. Sequitur
octauo inuentio causaꝝ vniuersalis debilitatis hu
ius uiri tam in uirtute uitali ꝙ aīali ꝙ naturali
eius. Et sequitur nono hunc virū solicitum esse
debere ꝛ festinanter ad sui curationē. Et sequi
tur ultimo ex hoc fundamento elici posse ingeniū
ꝛ instrumenta curationis eius. Cum enim ī eo sit
egritudo de substantifica inanitione membrorum
oportet ipsam curari per substantificā resūptōem
et non per euacuationem que ingenia ꝛ instrumē
ta curationis subsequenter aperiam. Discurrē
dum itaque prius est per regimen sex rerū nō na
turalium conueniēs ei. Et licet uiro occupato ne
gotiis exterioribus uel familiaribus non sit bene
possibile consequi particularem administratōem
omnium que sibi necessaria forent propterea ga
operatiua pars medicine ad se vocat uirū liberū
a predictis. tamen quantum rationi videbit̄ ma
gis consonū aliquid de illis ad memoriam redu
cetur. Euitet igitur iste vir mansionē ꝛ moram ī
aere frigido ꝛ sicco aquiloni multū detecto uł ex
posito. Similiter etiam effugiat mansiones frigi
das ꝛ siccas ꝛ prope valles ꝛ decursus aquarum
ꝛ in locis infimis positas. licet enī humectatione
indigeat. tamen qualitatiua humectatio excellēs
non est conueniens propter debilitatē uirtut̄ que
preparat hominem ab alterari faciliter ab excel
su cuiuslibet qualitatis intense. vnde propter hāc
causam aer multū calidus ꝛ siccus aut multum ca
lidus ꝛ humidus sibi nō cōueniunt. Sequitur igi
tur ꝙ aer ei conueniens oportet declinare ad ca
liditatē ꝛ humiditatē mediocriter. velut imagīa
ri potes omnium rerum non naturalium impres
sionē effectiue producere posse huic viro caliditā
tem ꝛ humiditatem ab ultima mãsione primi gra
dus vsque ad vltimam mansionē secundi gradus
Et tu considera quia ista expetunt virū in sciētia
ꝛ opere non mediocriter eruditum. propter hoc
etiam vir iste sit vestibus bene munitus pellibus
agninis vel vulpinis suffultis ꝛ proprie caput et
pectus taliter munire debet. Secundum uero
principaliter quantum ei possibile est quiescat et
a fortibus exercitiis elongetur proprie ab egtan
do mōtes ꝛ scalas frequenter ascendendo. imo ne
cessarium esset ei ut tota hyeme vsque ad princi
pium quadragesime ab omni motu quiesceret.

Et tertio principaliter etiam vniuersaliter di
cendū est de motibus aīalibus. uelut ira tristitia
angustia solicitudine ꝛ iracundia ꝛ clamor etiam
multum ab eo euitandus est. ꝛ proprie quia ī eo
necessarius est vehemens motus pectoris ꝛ alio
rum membrorum localium. In modo accipiē
di cibum penes quantitatem eius regulādus est.
ita ut nunquā accipiat cibum neque potum nisi ue
rus appetitus ipsorū precedat. Secūdo ꝙ nul
lum cibum accipiat nisi optime masticatū. Ter
tio ꝙ ī nulla cibatione multū utatur diuersis fer
culis. Et in sūma cibus ꝛ potus ita discrete mēsu
rentur. vt propter eos non percipiatur stomachū
grauatū esse et extensū neque in eo aliquid fluctu
are sentiatur. Adde quīto ꝙ magna pars tempo
ris huius viri expēdi debet in dormiendo ꝛ non
ī uigilando. ita ut melior fiat digestio tā prima
ꝙ secunda ꝛ tertia. Corpora enī idigentia restau
ratione substantifica taliter gubernanda sunt. vn
de melius est ei in tota die naturali dormire du
abus uel tribus horis magis ꝙ soleat tēpore sani
tatis. vigilia enī reduceret ipsū ad cōsūptionem
oīo irreparabilē. Pro vltia uero re n̄ natura
li. s. p debita electōe ciboꝝ et potuū. premittēdū
primo ꝙ quia vir iste indiget restauratione ma
gna. necesse est cibaria ꝛ potus taliter operantia
administrentur in eo. et quia non posset multorū
ciborum quantitatē digerere propter debilitatē
vniuersalē totius corporis et particularē stoma
chi ipsius. Ideo cibaria de q̄titate continua trāl
mutāda sunt ad quātitatē discretā. vnde melius
est ei quater in die aliquid accipeř ꝙ solum bis.
Spargere enī proculdubio cū debilitate virtu-
tis est melius vt colligendum est prima quarti ꝛ
quarta primi capitulo primo et afforismoꝝ pri
ma. Si igitur hora 14ᵃ uel 15ᵃ diebus hyemis
accipiat aliquid de iusculo ordei cū brodio pulli
facto aut de panico cū vino dulci aut vnum vł
duo oua recentia cū nebulis bene zuccaratis erit
ei ualde conueniens et accepta hac rcsumptōne p
duas horas post cōedat aliqd solidius. ut panatel
lā et oua cū mica panis ī brodio piguis pulli bñ
cocta aut pultes de farina cicerū ru. aut de simi
la et de carnibus laudabilibus bonum erit. Et
post hāc secundā cibationem per quattuor horas
bibat scutellā unā brodii pulli aut carnium que
infra dicentur cum zuccaro ꝛ vitell' ouoꝝ aut vi
pā accipiat in vino dulci cum altera sui medieta
te de aq̄ cocta erit ei utile. Et post hanc refectio
nem tertiā per horas duas uel tres accipiat ī ho
ra sua laudabiliores cibos infra dicendos nō du
bito hoc regimen sibi esse conuenientissimum ma
gis ꝙ haberi possit. Eligat igitur panem de
purissima farina bene coctum et fermentatū vni
us uel duorum dierū ad plus. Carnes conueī
unt ei pullorum pinguium ꝛ anatum pinguium
iuuencularum et columborum vnius mensis. Et
de quadrupedibus laudabiles sunt carnes edoꝝ
et agnorum lactentium suo tempore uitulorum

lactentium suo tempore ⁊ castratine iuuencule
porcelloꝝ paruoꝝ recentiū tam domesticorū q̄
siluestrium ⁊ carnes capreoli essent sibi omni tē
pore vtiles. Elixe tamen magis omnes q̄ assate
⁊ proprie in quoꝝ brodiis coquerentur aliqua fo
lia blete crisolocanne spinachie portulace rape re
centes ⁊ similia. Sallamēta aūt oīa euitare de
bet non tamen debet cibaria accipere a sale denu
data propter quod caro salita ⁊ caseus salitus eui
tari debent. Similiter etiam euitari debꝫ oē
genus cibarioꝝ ⁊ proprie que stomachū ⁊ pectus
replent multū uentositatibus. velut sunt rafanus
alleū porrū nuces castanee. Lac ⁊ lacticinia ciba
ria omnia ⁊ proprie commixta cū acutis. Hec eī
corrumpunt sanguinē ⁊ disponūt ad scabiē ⁊ con
similes infectiones propter quod reprobanda sūt
hec omnia ab experimentatoribus indis ut colli
gendū tertia primi capitulo de regimīe eius qđ
comeditur. Insuper iterum omnia cibaria cū ml̄
ta virtute aromaticorū condita ⁊ proprie cū fue
rint multū calida ⁊ sicca euitari debent. ut piper
zinziber grana paradisi calamentū ruta menta
struꝫ ⁊ consimiles. Licet enim oīa aromatica cor
dialia sint et principalibus membris conueniētis
sima quarta primi ⁊ xiª tertii colligendū. hec tñ
non conueniunt huic viro propter marasmodeaꝫ
dispositionē que est in ipso. vnde administrari de
bent caute altero duoꝝ modoꝝ. aut in quantita
te pauca aut refracta cum decoctione infrigidan
tium ⁊ humectantiū suprapositoꝝ ⁊ proprie cuꝫ
crisolocanna portulaca recenti uel sicca seminibus
quattuor cōibus aut cū granis sisami secū decoct.
Croco tamē vti potest ⁊ spicanardi ⁊ reliqua quo
rum caliditas non transcendit secunduꝫ gradum
⁊ siccitas eoꝝ non extenditur vltra secundā man
sionem secundi gradus. Lac vero in cibis coctum
eidem laudabile existit intantum q̄ magna pars
restaurationis eius substentatur in lacte ut infe
rius tangetur. Recocta vero que ē melior omni
bus aliis partibus lactis erit ei cibarium conueī
entissimum ⁊ recens caseus bene mollis absque sa
le ⁊ pars lactis purior. quam pastores nominant
caput lactis ⁊ erit cibarium omni alio restaura
tiuuꝫ melius. ⁊ lac illud quod veteres arabes no
minauerunt adego est cibarium consimile predi
ctis. ab eo enim magna pars butirositatis est ex
tracta. quare remanet obiectum uirtuti trasmu-
tatiue ualde leue infrigidatiuum humectatiuuꝫ
lenitiuum. ⁊ secundum plurimas eius partes in
substantiam corporis trasmutabile. Et hec ciba-
ria sunt de illis que conueniunt ei in mane ante
prandium ⁊ in sero ad mansionē. ut supra uisum
est. Fercula autē omnia aromatizata cū deco-
ctione folioꝝ uel floꝝ mellisse buglosse ozimi ga-
riofilati origani mente sisimbrii tarconis rosma
rini uel similium omnia conuenientia sunt dūmō
eorum quantitas pauca sit ut prius. De his ue
ro quibus cibaria condiuntur ⁊ delectabiliora fi
unt conuenit ei succus granatorū murorū citoni
orū pomorū dul. apiorū ⁊ similium. Similit̄ et
succus arancii vinū granatoꝝ ⁊ ꝓprie cū ꝯfragē
tibus. ut cū sapa ita ut eorū oīum acetositas ver
gat ad dulcedinē sibi cōuēientē. De radicibꝫ
vero carote napi ⁊ rape valde bone sunt ei. Oli-
ue autem condite ⁊ reliqua sallamenta iaꝫ repro
bata sunt. Potus autem sibi conueniens est vi

num albū aut leuiter rubeū subtile ⁊ diafanuꝫ et
dulce conuenienter. quod eligendū est ab eo purū
si non fuerit ualde fumosum aut saltē refractum
cū aqua decoctionis radicuꝫ liquiritie aut pauco
rum granorum sisami uel cum paucis seminibus
cōibus quattuor. In hoc itaque regimine substen
tatur modus curationis huius viri. At vero ī
super pro regimine huius viri intentiones et in-
strumenta medicinalia rectificando memorādū
prius q̄ iste vir omnino elongādus est a regimi
ne per farmaca ⁊ proprie ꝑ exolutiua. Cū eni sit
corpus eius marasmatū uel consūptuꝫ indiget re
gimine per repletionē ⁊ non per euacuationem.
Quecunque enī egritudines ab euacuatione fiūt
per repletionē laudabilē curande sunt ⁊ econuer
so ut patet in antiqua lege sūmi ypo. affo. secunda
Ex plenitudie quecunque fiūt egritudines ⁊ ceđ.
Premittendū secundo q̄ cū iste vir sit multuꝫ
extenuatus oportet attendi ad leniēdū uentrem
propter stipticitatem abundātē in eo que est acci
dens cōe ⁊ proprium unicuique marasmato cōpo
ri propter quod ad debite ⁊ canonice proceden
dū in regimine huius viri. xv. apparuerunt mihi
instrumenta medicinalia quibus indiget vsqꝫ ad
medietatē quatragesime future alternatiꝫ admi
nistrando unum ad aliud secundū q̄ nunc inferi
us apparebit. Primuꝫ itaque hoꝝ instrumento
rū est hoc. ℞ granorū sebesten numero. xl. pruno
rū dulciū damascenoꝝ numero. xx. ficuum pigui
uꝫ numero. xv. passulaꝝ nigrarū sine arillis. ʒ. ii.
violaꝝ foliorū volubilis ⁊ mercurialis seminum
cōium frigidorū ana. ℥. ʃ. capil. ve. ℳ. ii. foliculo
rū sene. ℥. i infundantur oīa minutim incisa ī lib.
x. aque calefacte per duos dies naturales demū
ī predcā aq̄ coquat̄ lēto igne usque ad consumptiō
nem medietatis. deinde colentur. tunc medicine
ille exprimantur ad torcular expressione forti ⁊
tunc accipiatur mucillago illa ⁊ coquatur cum su
pradcā decoctione cū libra. ʃ. penidiarū ⁊ libra
ʃ. succi rosa. lento igne usque quo materia inspis
sata fuerit ⁊ reseruetur ī vase vitreato. de hoc igi
tur electuario patiens accipiat. ʒ. vi. ante cenam.
Et si uenter non fuerit aliq̄liter lenitus tunc uta
tur ipso omī tertio uel quarto sero tātundē acci
piendo de ipso ante cenā. Si autē ad quātitateꝫ
illā uenter non fuerit sufficiēt̄ lubricus. tūc accipi
at parū plus de eo et econuerso. si per primā do
sim fuerit multum lubricus uenter minus accipe
re debet de eo usquequo discrete considerādo in
uenerit vnā quātitatem eq̄liter lubricātē uētrē
eius. In hoc eni electuario stat totū fundamentuꝫ
curationis huius viri. Est eni tempate lenitiuuꝫ
gustui delectabile ⁊ nutricationi propinquum et
poterit vti eo omnibus diebus vite sue. Secū
dū uero remedium est hoc. ℞ sy. de menta absque
vino ḡnatorum sy. violati ⁊ iuiubini ana. ℥. ʃ. aq̄
absinthii ⁊ mente ana. ℥. i. aque mellisse. ℥. i ʃ. ac
cipiat hoc digestiuum continuādo ipsū per dies
xii. calidum in aurora ⁊ quiescat supra ipsū per
duas uel tres horas. Tertium uero remedium
est hoc. ℞ aque sarfare. ℥. ii. ʃ. electuarii antescri
pti. ʒ. vi. uel. vii. incorporentur simul et accipiat
ipsum calefactum. xiiª uel. xiiiª hora aut per no
uem horas post cenā ⁊ post ipsum comedere tar-
det per sex horas. Quartum remedium ē hoc
℞ florum mellisse buglosse foliorum basiliconis

⁊ seminũ eius florũ enule ⁊ farfare ⁊ ypicõis aũe folioꝝ ipsaꝝ ana.℥.i.farine uolatilis molendini .℥.iii.croci.ʒ.i.capil.ve.macis ana.℥.ß.ben.al.et ru.corticũ citri ʒedoarie ana .ʒ.iii. pulueriʒentᷓ omnia subtiliter deinde lento igne coquantur cũ sapa usque ad inspissatõem.tunc ergo fundantur in mortario ⁊ vltimate conterantur superaddẽdo istas species.℞ cinamomi electi nucis mus.galange ana.ʒ.ß.corallorum ⁊ sandaloꝝ amborum ana.ʒ.ii.seluʒoaragi yacinti saphiri margaritaꝝ ana.℈.i.florũ anthos.℥.ß.pulueriʒata diligenter incorporentur in predicto emplastro . extendatᷓ ergo super panno de grana rotundo latitudinis spanie vnius ⁊ calidũ superponatur super mamilla sinistra.ita ut ipsa iaceat in medio eius.⁊ altᷓa petia similis illi superponatur parti superiori opposite predicte ⁊ continuet hoc remediũ semel in die permutatũ calidũ.hoc enĩ est sublimius inter alia que cognoui.Et si per hoc non reducetur difficile erit inenire medicinã huic parẽ . Quitum remedium est vt iste vir semper portet ap-pensũ collo frustũ unum seluʒoaragi ⁊ ãnuluʒ aureũ in manu sinistra in quo sit ligatus electus lapis yacinthi. Sextum remediuʒ est hoc.℞ ambre orietalis.℈.i.musci.g̃.v.camphore electe.g̃. .iii.spice nardi uel indiane.ʒ.i.violaꝝ corallorũ ru.spodii de canna rasure eboris gallie muscate ana.ʒ.iii.croci.℈.i.rosaꝝ constrictaꝝ floꝝ nenufaris ⁊ lambrusce ana.ʒ.i.pulueriʒentur omnia ⁊ ligentur in sindone retorta ⁊ semper odoret ipsã ꝙ magis potest. Septimuʒ remedium est ut postquã quieuerit post preassũptum sy.per qnque dies.tunc incipiat accipere omni mane in aurora coclear vnũ huius electuarii.℞ doronici been al.⁊ ru.macis capil.ve.ana.ʒ.iii.violaꝝ florum nenufar̃ buglosse ⁊ mellisse cuscute se.acetose endiuie scario.ana.ʒ.i.ß.ossis de corde cerui fragmẽtorũ yacinthi smaragdi ana.℈.i margaritarum .℈.ii.folioꝝ auri numero quattuor pulueriʒẽtur oĩa per se ⁊ cum libra.ß.ʒuccari secunde coctõnis et cũ aqua basiliconis fiat confectio in rotulis.ʒ. .iii.de hac ergo confectione iste vir semper accipiat frustrũ unũ paꝝ ãte prandiũ ⁊ bibat post illud mediũ cyatũ vini dulcis ⁊ bene odoriferi.Et si gratia necessitatis uellet accipere de electuario ante scripto in primo capitulo.tunc dimittat istã confectionẽ sed accipiat ipsam post cibum. Octauum remedium est hoc.℞ ligni aloes maiorãe origani sticados betonice floꝝ rosmarini ana.ʒ. .i.ambre.g̃.v.fiat omnium per se puluis. deinde commisceantur in mortario.de hoc ergo puluerᷓ vsque ad medietatem mensis martii superponat capiti suo a superiori parte frõtis usque ad summitatem per medietatẽ capitis ⁊ quãdo ponit secundũ puluerẽ.tunc cũ pectine uel setula depõat primũ. Nonũ remediũ est hoc.℞ olei violarũ olei de nenufare ana.℥.i.olei amigdalarũ dulciũ ⁊ de sisamo ana.℥.i.ß.pinguedinis anatis ⁊ galline ana.ʒ.vi.sandalorum al.⁊ rub.spodii ana.ʒ. .i.amili.ʒ.x.cere albe quantũ sufficit.fiat vnguentum molle quod postea buliat in.℥.iiii.succi violarum florum siue folioꝝ eius vsque ad consũptõeʒ illius succi. De hoc vnguento igitur iste vir oĩ mane cũ surgit ⁊ sero cuʒ uadit ad lectum faciat inungi totam spinã ⁊ superponat pannũ siccũ tepidum suffumigatũ cum modico thuris. Decimum remedium est hoc.℞ violarũ foliorum salicis ⁊ vitis ana.M.i.corticũ papaueris al.numero.v.se.altee ⁊ malue origãi et betonice ana.M. .ii.buliant omnia in quattuor situlis aque vsque ad consumptõnem quarte partis.cũ hac ergo aq̃ abluat pedes suos usque ad inguina calida p horam unam ante cenã salteʒ in septimana ter .

Undecimum remediũ est hoc.℞ mell' uiolarũ .℥.i.ß.loch d papauere.℥.iii.succi ligritie.ʒ.i.penidiaꝝ.℥.i.ß.incorporentur simul ĩ mortario diligenti contritione.de hoc ergo electuario ipso sedente ⁊ quiescente teneatur in ore quantitas grani fabe ⁊ per se dissolui permittatur ad leniendũ pectus ⁊ sedandũ tussim. Duodecimum remedium est hoc.℞ laudãi electi.ʒ.ii.resine clare ⁊ mũde.ʒ.v.gallie mus.ʒ.i.sandaloꝝ al.℈.ii. corticum citri macis ana.ʒ.i.cere quãtũ sufficit fiat ceratũ scutale super pãno de g̃na quod semper portet adherens stomacho suo. Tertiũdecimum remedium est hoc.℞ speꝝ diambre ysopi liquiritie gũi amigdala. dul.croci ana.℈.i.sy. de ysopo syrupi de liquiritia ana. ℥.i.penidiaꝝ.ʒ.vi.incorporentur simul in mortario ⁊ fiat electuariũ.Si ergo contingat ꝙ propter aliquam causam accidat ei nocumentũ in anhelitu.tunc in ore suo teneat de hoc medicamine quasi semper ad quantitatem fabe ut per se descendat ad pectus.⁊ tunc dimittat alterum electuarium scriptũ capitulo.xi°. Illud enim potentius est ad catarrũ descendentẽ.sicut istud est sublimius ad dilatandũ uias anhelitus ⁊ ad abstergendũ et mundificandũ pectus eius.

Quartũdecimuʒ remediũ est hoc.℞ masticis .ʒ.i.rosarum spodii sandarace ana.℈.i.syrupi de papauere.q.s.fiat pillule de quibus potest accipere unam omni sero quando uadit ad dormiendũ ⁊ proprie quando perciperet magnum fluxũ reumatis a capite descendere. Quintũdecimũ et vltimum remediũ est hoc.℞ aque ysopi aq̃ prassii et betonice ana.℥.i.aque farfare.℥.i.ß.misce ⁊ d hac mixtione iste vir accipere potest bis ul' ter in septimana quãtitatem predictã bene calidam et proprie quando perciperet dolorẽ in pectore ex retentione sputi et materias viscosas esse que ñ nisi cũ magna difficultate expelli possũt. Taliter cũ istis procedendo non dubito ꝙ dispositio sua felicitabitur ad sãitatem.Cuius finẽ sibi cõcedat benedictus excelsus omniũ bonoꝝ cã ⁊ finis optimus ad perpetuas laudes Amen .

Consilium de mala complexione fri.et sic. totius cum debilitate digestiue stõi et epatis et corporᷓ in sensibus .

Et si dispositio venerandi patris domini Danielis de Cralaldo dignissimi decani vtinensis variis accidẽtibus complicata sit.soluʒ tamen in hoc tangam illa que principaliter ad se curam trahentia et vertentia sunt ex quorum remotione tanquam seuiorum aliorum accidentium cura faciliter consequitur.Est itaqʒ vniuersa complexio eius a medio recedẽs per augumentum frigiditatis ⁊ siccitatis in toto quod quidem ex multis deduci potest.primo quia omnes fere ptes corporis ipsius tactu frigide percipi-untur.Sed verior regula iudicãdi d excessibus

qualitatū est sūpta ā tactu tertio ꝯ'mim capitulo tertio. Secundo uero intelligi potest ex habitudine eius que ualde extenuata ꝛ macra est. quoniam per frigiditatē ꝛ siccitatem opponitur duobus vite principiis que sunt caliditas ꝛ humiditas. Tertio illud idem apparere potest per exilitatē ꝛ occultationē venarum totius corporis. eo quia sunt exiles. ꝛ ita modicū sanguis continētes ꝙ in plerisque locis non apparēt. Quarto iterum hoc apparet ex exeūtibus. quoniam superfluitates digestiōis prime pauce sunt ꝛ ad soliditatē inclinate magis ꝙ̄ ad humiditatē. propter quod plurimum venter eius est stipticus nisi bn̄ficio medicinali prouideretur ei. ꝛ iterū ex alio exeunte. quia vrina eius pauca tenuis ꝛ aquosa ē que frigiditati ꝛ siccitati attiet. adhuc etiā sudor ꝛ sputum in eo parū abundant nisi per accidens.

Contra quia in hoc viro multiplicatur in sero ꝛ in mane sputum multitudine sui ab ore proiectum. sed hoc arguit multitudinē humiditatis et non siccitatis. quare ꝛ cet. Item membra eius ad tactum percipiuntur mollia. Adhuc etiam in membris motuum exteriorū lassitudo per se apparet. Quarto quia demucationes frequenter multiplicantur in eo ꝛ descensus materierū per palatum. sed hec omnia attestantur multitudini materierū humidarū. ergo complexio eius nō uidetur frigida ꝛ sicca. Dicendū ad illud primū ꝙ complexio huius viri vniuersaliter est frigida ꝛ sicca. ut prius deductum est ex signis. Secūdo dicendum ꝙ cū complexione frigida et sicca ꝛ adhuc extremaliter tali stat augumentū humiditatis accidentalis. eo quia frigiditate multū itē sa quantum est in eo in etate consistentie posito d̄bilitatur vniuersaliter oīum mēbrorū digestiua tam digestiōe prima. s. stomachi ꝙ̄ secunda. s. epatis etiā tertia membrorꝫ. Cum ergo parua sit ꝑportio innati caloris ad digerendū materias his digestionibus proportionatas. patet ꝙ necessarium sic est in hoc uiro multiplicari superfluitates in prima digestione que multiplicate per cōtinuitatē venarū ascendentium deferuntur ad os. vnde est multitudo materiei saliualis uel mucillaginose humiditatis. ꝛ per hec soluitur primum argumentum. Similiter etiam propter debilitatē digestiue epatis ꝛ membrorꝫ tales materie multiplicate per vniuersum corpus deferuntur ī substantiam mēbrorū reddendo ipsā leuē uel hūidā humiditate madefacta ꝛ nō substantifica. ꝛ ex hoc soluitur motiuum secundū que etiam materie humide in uniuerso corporis multiplicate musculis neruis ꝛ ligamentis infuse faciunt in eis lassitudinem ꝛ īpotentiam ad exteriores motus. sicut apparet etiā in pueris. Et ex hoc fundamēto iterū solui potest quartum motiuū quoniam humiditates multiplicatas in cerebro per viam ī digestionis que extra pelluntur per nares per palatū ꝛ per oculos aut fluxibilitate sua exeūt per predicta loca. Hec iterū frigiditas ꝛ siccitas ī toto corpore istius demonstrari possunt per pulsū puum tardū ꝛ rarū ꝛ ad duritiē magis ꝙ̄ ad lenitiē inclinatū. ꝛ est signū non fallens. quia sūptū ab operationibus quod efficacius est inter alia signa ut colligitur secunda primi capitulo de signis cōplexionū. Plura alia signa d̄ pilorū nuditate ꝛ paucitate de operationibus interiorū sensuum et exteriorū adducere potuissē. sed hec inter alia meliora sunt. ꝛ cet. Secunda vero prīcipalis dispositio huius viri est debilitas digestiue stomachi ꝛ epatis ipsius propter quam non est mirabile si in ipso macies ꝛ mēbrorꝫ consūptio superabūdat Si enī cibus ꝛ potus in stomacho non bene digeruntur ꝛ non sit in eis chilus ī partibus conueniēter equalis ꝛ viscosus ꝛ albus cū conuenienti fluxibilitate. uelut oportet ipsū esse ad hoc ut debite trāsmutetur sang. patet ꝙ impossibile erit sang. in quantitate ꝛ qualitate conuenienter generari vnde et uegetatiua potentia partes proportionatas resolutꝫ conuenienter restaurare non potest. eo quia digestio secunda non potest corrigere defectum prime ut colligitur xiii^a tertii capitulo de nocumēto digestionis. Adhuc etiam ꝛ si stomachus cibum ꝛ potum cōuenienter digereret ꝛ chilificaret ꝛ attraheretur ꝛ expelleretur conuenienter ad epar stante nocumento digestionis epatis quod prouenit a frigiditate eius nequaquā posset sanguis quantitas cōuenienter generari ex chilo quantūcunque in quanto ꝛ in quali conuenienti. quare iterū macies in toto corpore erit necessaria. Si itaque digestiue debilitas in altero tantū horū membrorū ad extenuationē frigiditatem ꝛ siccitatē totius perducere potest ut probatum est tunc erit opinio tua de mēbrorꝫ extenuatione necessaria quandoque in predictis ambobus membris inuenitur debilitata digestiua. s. in stomacho et epate. Tertia principalis dispositio huius viri est debilitas cerebri ipsius quā quidē intelligo esse propter augumētū frigiditatis in eo. vnde ꝛ spiritus in eo pauci repeririuntur. propterea quia propter debilitatē ipsius spiritus vitales a cord̄ delegati ad ipsū cerebrū secundū paucā eorꝫ quātitatem possunt in eo modificari uel preparari ad operationes cerebro attributas. propter qd̄ in hoc uiro primo hec nocumenta apparere possunt in virtute motiua localiter. Secundo nocumentū apparere potest in operationibus exteriorū sensuū ꝛ tactus eius obtusus ē circa excellētias qualitatū. Tertio quia in visu etiā non raro imaginationū nocumēta contingunt ꝛ conturbationes. Quarto quia quandoque in operatōibus auditus diminutio percipitur ꝛ corruptō ꝑpter quedā strepitus ꝛ sibilos in organo auditiue potentie perceptos. Quinto quia etiam gustatiua potentia debiliter exit ī operationes. Sexto quia etiam non raro potentia olfatiua diminuta in actum suum exire potest. Adhuc etiam cerebri debilitas percipi potest per nocumentū diminutionis corruptionis et ablationis operationis operationum sensuum interiorꝫ. quandoq; ēt operatio sensus cōis multitudine frigiditatis in eo diminuta ē. eo quia non ē bonus distinctor seu discretor inter operationes sensuum exteriorū et iterum quia species ab obiectis ad ipsum delatas non conuenienter recipit et receptas non debite defert ad fantasiam propter quod non ē mirabile si frequenter operatio imaginatiue potentie diminuitur et corrumpitur in eo. Ita ut imaginatiua potentia ex speciebus delatis ad ipsam compositionē ꝛ diuisionem faciat affirmando uł negādo. ita ut quandoque adeo diminuta sit operatio ꝙ non possit cōuenienter imo aliqualr in opus imaginatōis exire ꝛ non raro etiam illius

potentie operatio adeo quandoque corrumpitur ut imaginetur probationē verā falsā ⁊ econuerso. Et ex hoc iterū facile concluditur nō esse mirabile si iudiciū ⁊ consimiliū altioris potētie. s. cogitatiue que est quasi intellectus in homine ex speciebꝫ sibi delatis feratur iudiciū corruptū aut unū facit iudiciū in eligendo aut prosequēdo. propt quod vltimo correlarie concluditur ꝙ necesse est operationes potentie memoratiue aut diminutas esse aut corruptas. Organū enī eius est reseruatiuū speꝝ obiectoꝝ q̄lit ⁊ qualiū sibi offerūtur sed species deferūtur sub modo diminutionis vł corruptionis necesse est memoratiuā potentiam exire in actū corruptiōis uel diminutionis ut apparet. propter quod ratōnabile videtur ꝙ freqnter in operationem intellectiue potentie hic vir notabiliter ledatur. hec enim intellectiua potētia taliter exit in actum qualiter quando quantū cōuenienter uel inconuenienter recipit a fantasmatibus. eo quia necesse est intelligentē fantasmata speculari tertio de aīa. sed operationes aliaꝝ potentiarū interiorum nunc sunt lese lesione diminutionis ⁊ alie corruptionis. igitur non est mirādum si intellectio in hoc viro circa intelligibilia non raro immo frequenter est lesa. ⁊ possunt hi sermones colligi pulchre prima primi doctrina sexta capitulo de virtutibus aīalibus cōprehēdētibus ⁊ tertio colliget capitulo primo. ⁊ a Philosopho tertio de anima. ⁊ a Comentatore in plerisque comentis que propter longitudinem allegare dimitto. ⁊ tu lege ibi quia iste locus est altissime speculationis ⁊ magne considerationis ī hoc viro. Alia autem nonnulla accidentia in eo quandoque apparent. sed horū omniū verificatio sup hoc fundamento substentatur ut considerantī apparere potest. propter quod apparet ꝙ hic vir multum solicitus esse debet in curatione suarum dispositionū ⁊ festinare ad illud antequā dispositiones tales fiant magis mansiue ⁊ deteriores.

Capitulum secundum de regimine dispositionum huius uiri inuestigatiue positum penes sex res non naturales ⁊ medicinales.

Pro regimine itaque dispositionum predictarum necesse est assignare ordinem primo penes conuenientē mensurā ⁊ modū sex rerum non naturaliū. Secundo penes administrationē medicinalium. Pro declaratione prime premittēdū est ꝙ regimē sex reꝝ n̄ naturaliū debet eligi aer iclinatus ad caliditatē ⁊ humiditatē. quoniam lapsus ē fri. ⁊ siccus cui opponitur per ca. ⁊ humida ⁊ hoc idē intelligendo per se in diuidēdo de spē lapsus. veꝝ quia in viro isto propter augumentū indigestiōis multiplicātur flegmata multa ꝓprie dicta ī epate suo cū diminuta caliditate humorum generatiua. ideo cū lapsu frigido ⁊ sicco substantifice dcō tali stat esse lapsū humidū qualitatiue dictū talem qui assignatur penes augumentum flegmatis in eo inuenti ut dictū est quod etiā confirmari pōt per minerā multi flegmatis equiuoce dicti quod generatur in eius cerebro ⁊ in aliis membris cōporis propter diminutā eoꝝ digestionē a frigiditate mlta ꝓuenientē. Et ex hoc fundamēto speculāti apparet ꝙ regimen reꝝ nō naturalium dꝫ esse calefactiuum ⁊ humectatiuum per se indicando ad malā cōplexionē frigidā ⁊ siccā. itē calefactiuum et exiccatiuum per se indicando ad multitudinē flegmatis in eo geniti per accidens ut predictū ē. ⁊ ē locus considerationis altissimus ī quo difficilius est operari ꝙ sermocinari. Adhuc etiā ex hoc fundamento colligi potest ꝙ regimen huius viri per administrationē rerū nō naturaliū esse debet permutatiuum magis ꝙ conseruatiuū. eo quia lapsus iste ē fri. ⁊ siccus magis debet deduci ad melius ꝙ conseruari sicut ē. Sed tamē talis permutatio fiat per contraria aliqualiter. idō apparet ꝙ cali. ⁊ hu. erunt permutationis talis īstrumenta conuenienter effectiua. Et quoniam talia cum humiditate coniuncta non essent sufficienter cōsūptiua multoꝝ flegmatū predictoꝝ. ideo oportet ꝙ cū predictis cōmisceantur sicca. Et in hac materia tres vie a sapientibus hinc inde posite colligi possunt. Prima quidem ē quia ī cura talis lapsus uoluerunt quidā simpliciter procedēdum esse cum ca. ⁊ humidis. eo quia indicatio in actu curationis semper sumitur a re preternaturam saluata virtute tamen. sed res preternaturām est mala complexio fri. ⁊ sicca. Igitur īdiget calefacientibus et humectantibus. cōsequentia tenet. quia talia per ambas qualitates habent propriam contrarietatē ad lapsū. ⁊ maior colligi potest tertio teg. ibi Si vero permutari volueris. et iterū ibi. Curatio vero vnum habet modum. ⁊ adhuc primo afo. comento decimosexto et secunda eorūdē comento illius. Ex plenitudie quecūqꝫ fiunt et cet. minor patet ex preallegato capitulo Dixerunt autem secundo tenentes istam viam ꝙ per talia si conuenienter regitur lapsus finaliter vigorabitur virtus propter quod corrigēt flegmata multiplicata et per viam indigestionis genita. Dixerunt tertio taliter opinantes ꝙ ad cōsumendum predicta flegmata oportet in lapsu tali administrare dietā in quanto diminutam et ī q̄li auctā. exemplum. sicut in tali casu detur minor quantitas cibi cum qua tamen mediocriter saluaretur virtus et augumentetur in eo caliditas et humiditas. quia per caliditatē fiet flegmatū minutio successiua per modum resolutionis per humiditatē vero conueniēter restaurabitur virtus vnde non generabuntur flegmata multa. necesse īquā erit peruenire ad finē laudabilē. eo quia ex vna parte flegmata prius genita paulatie consumentur et ex alia parte non ita augumentabuntur. igitur hic erit laudabilis curandi modus.

Secunda vero opinio in hac materia inuēta administrentur ea que siccant cum calefaciētibꝫ et humectantibus mixta. talia enī aduersabunt lapsui fri. et sicco per caliditatē et humiditatem et contrariabuntur humiditatibus accidentalit augumētatis. igitur erunt conueniētia. Dicunt secundo taliter opinātes ꝙ de numero istorum īstrumētorum vnum in operatione non impedit alterū. eo quia discretiua virtus separat inter ea transmittēdo calefaciētia ⁊ humectātia ad lapsū fri. et siccum et exiccātia dirigēdo ad lapsum humidum accidētalē. Tertia vero opinio in hac materia dixit ꝙ in tali diuersorum lapsuum cōplicatōe securius ē procedere indicando primo ab eo sine cuius remotōne alia curari nō possūt sed lapsus fri. et hu. accidentalis a multis flegmatibus proueniens prohiberet debitam reductionem lapsus frigidi et sicci. igitur prius remoueri debet lapsus accidentalis ꝙ debeat lapsus

natuꝛalis permutari. Et ſi diligenteꝛ ſpeculādo conſideres inter opiniones iſtas inuenies verita tē. Si enī ad tantū augumentate fuerint humi ditates ut natuꝛalē caloꝛē per moduʒ diminuti onis uel ſuffocationis a ſuis operationibus impe diant: patet ꝙ tertia opinio veritatem dixit. Si autem cum immiſſo augumento humiditatum ac cidentalium ſtat lapſus frigidus ⁊ ſiccus. patet ꝙ pria opīo veritatē dixit. Si aūt humiditates ac cidentales non fuerint in multa quantitate aucte neque multū diminute ſed ſatis mediocriter ī au gumento ſe habeāt. patet ꝙ opinio ſecunda dixit veritatē. ſ. ꝙ cum caliditate ⁊ humiditate permi ſceri debent exiccantia ut pꝛiuſ dictum eſt. ⁊ ſunt loca iſta altiſſime ſpeculationiſ. ī quoꝝ cōprehēſio nem peruenire non poteſt niſi ille qui in principi is medicine notabiliter inſtructus fuerit. licet ēt hec melius ore pꝛoferantur ꝙ̄ opere perficiātuꝛ. propter quod cum in viro iſto videā lapſum fꝛi. ⁊ ſiccum cū augumento humiditatū non ualde ex cedentium neque diminutaꝝ erigendo conſilium ſequaꝛ opinionē ſecundā cum omnibus inſtrumē tis tā medicinalibus ꝙ̄ aſſumptiſ a rebus non na turalibus permixtionē admiſtrādo ut nunc ſequi tur ab aere incipiendo.

Capitulum ſecundū particule ſecunde de elec tione aeris in hac diſpoſitione conuenientis.

Ex his que in pꝛecedenti capitulo ſcripta ſunt ap paret ꝙ aer inclinaꝛi debet ad caliditatē in ſecū do gꝛadu notabiliter eleuatus ut aduerſetur fꝛi giditati vtrique ⁊ inclinare debet ad humidita- tem pꝛimi gꝛadus cum accidentali tamen ſiccita te remiſſa uel aliquali in ipſam impreſſa. exēpluʒ huius eſt ſicut aer vernalis eſſet cuius complexio in operatione ad alia tria tempoꝛa anni calida eſt ⁊ humida. In tali aere ponetur exiccatio acci dentalis accēdendo ignē in locis habitationis fa ctum ex lignis lauri iuniperi abietis pomi et ſil'i um. aut fiat fumigatio ex miꝛꝛa ſtorace laudano ſandaraca thure ligno aloes ⁊ ſimilibus. aut cum hoc compoſito. ℞ colofonie. ℥. ii. thuris maſticis gariofilorū ligni aloes aſpalti ſandarace ana. ℥. .ſ. pul. omnia ſimul. ⁊ ex hoc puluere carbonibus ignitis aſperſo bis uel ter in die ſuffumigetur lo cus hitationis. aut ſaltē fiat ut detectus aſpectui meridionali in quē radii ſolares libere ingredi poſſent ⁊ recipiantur Omnino auteʒ cuitetur ha bitatio in cameris terraneis pꝛope decurſus aq̈ rum uel habentes aſpectum ad ſeptentrionalem plagā ⁊ occidentalē ⁊ minime locus habitatōnis eius ſit in ciuitatibus magnaꝝ humiditatū ꝓpe valles et coꝛꝛuptas aquas exiſtētes. uelut in ciui tate Aquilegie ⁊ ſimilibus. De ānexis aeri cui tet ſtationeʒ in ventis ⁊ pꝛoprie frigidis ⁊ humi dis ⁊ caput ſuum biretis ⁊ infulis agninis pelli- bus ſuffultis vel ð doꝛſibuſ varioꝝ uel aliis bene calidis muniatur. ⁊ faciat ſibi dyploidem ſufful tum agninis pellibuſ bene calidis quā poꝛtarī de bet a principio menſis ſeqn̄tis octobris uſque ad menſē aprilis ⁊ in memoꝛia tua ſit omnes tectu ras capitis ſepe ſub ſole ⁊ ad ignem exiccare fa cere.

Capitulū tertiū ð regimine eius p exercitiū.

Exercitium pꝛodeſt ſepe mane uel ante cenaʒ fa ctum ſūmum erit ſue cuꝛationis inſtrumentuʒ ſi ne fiat in mane lōgo tempore clauſtra ⁊ eccleſias circueundo ſiue montē ſepe āſcendendo ⁊ deſcēdē do ꝙ melius eſſet. deinde equitando in equo gꝛa dario paſſu notabiliter ambulāte ⁊ ſpatio duaꝝ horarū uel trium motu continuato aut tantum quantum virtus cū ſuauitate bene tollerare pote rit uſque quo peruēiatur ad augumentū calidita tis ad ſudorē mediocrē perducentis. cui non ſuc cedat laſſitudo uel debilitas aliqua. īmo cū perci piat aliquam laſſitudinē ſtatim ab exercitio quie ſcat iuxta vniuerſalē regulam ypo. In omni mo tione coꝛporis cum doloꝛ incepit ⁊ cetˀ. Et ſi exer citium poſt cibū deſideraret fiat tempoꝛe paruo mediocribus paſſibus leuiter ambulādo. reliquo autē tēpoꝛe quieſcat. Si autē exercitio tali vti n̄ poteſt pꝛopter honeſtateʒ vel religionē. tunc ſepe vtatur fricatiōibus factis a genibus vſque ad pe des ⁊ ab inguinibus vſque ad genua ⁊ a ſpatulis uſque ad nates ⁊ ab humeriſ vſque ad manus. ita tamē ꝙ fricatōes fiant īferius trahendo ſēp uſqʒ ad notabilē rubedinem cutis ⁊ tunc quieſcat.

Capitulum quaꝛtum ð regimīe per repletōeʒ ⁊ inanitionē.

Non intendo hic de euacuatōne materieruʒ hūo ꝛalium uel eaꝝ repletiōe. ſed ſolū ad quantitatē auctā uel diminutā ciboꝛū ⁊ potuuʒ attendo. ita ꝙ obſeꝛuet iſte vir ut nunquā accipiat ⁊ potum ⁊ cibum niſi appetitu naturali incitante eū. Se cundo aduertat ꝙ ſi faſtiditus eſſet ſtomachus cū appetitu intenſo iterū caueat comederē. īmo expe ctet vſque faſtidium uel abbominatio ð ſtomacho recedat. Tertia regula eſt ꝙ nunquā cibum de glutiat niſi bene maſticatū. Quaꝛta regula eſt ꝙ non deglutiat potū impetuoſe immo ſuauiter ⁊ paulatie ſumendo ipſum. cū uiolenta enī deglu tione potus immerguntur vapoꝛes in ſtomachū fluctuātes ⁊ rugitum in eo facientes. Quinta regula ē ꝙ mēſura cibi debet eſſe tāta ne gꝛauet ex eo ſtomachus uel tenſus fiat. Sexta regl'a eſt ꝙ cibi menſuꝛa talis exiſtat ne ex ipſa ī ſtoma cho fiat gurgulatio uel rugitus. Septima re gula ꝙ melius erit ei ut cuicunque a potu ⁊ come ſtione ceſſare cū reliquiis magiſ ꝙ̄ cū completa ſa turitate procedere. Cum autē quādoque cōtigit homieʒ perciperē ſtomachi repletōem a pꝛedictiſ notabiliter grauantē ipſuʒ. tunc ſtatim pꝛocuret eorū euacuatōem anteꝙ̄ in ſtomacho corrumpa tur et illud fieri debet peꝛ vomitum ponendo di gitum in finem oris agitationem faciendo nota bilem. ut anima faſtidita ſtomachuʒ moueat ad euacuandum aut ſaltē accipiat partiſ. iii. aq̄ ⁊ q̄ꝛ tam aceti ⁊ tepide bibat ſubito. deinde cuʒ pēna titillationem faciat in fine oris ut dictum eſt.

Si autem homo eſſet difficulter vomere potens tunc tales ciborū ſuperfluitates a ſtomacho depo ni debent accipiendo in potu cyatū vnū aque de coc. mercurialis cuʒ quinta paꝛte olei oliuarum omnibus bene calefactiſ aut ſaltē predicte aque ſi ne oleo apponatur. ʒ. ſ. pul. radicū polipo. cū mo dico cinamomi. Si autem perciperet repletionē ſuperfluitatum in ventre tunc pꝛocedat ad earū eductionē cuʒ cyato vno pꝛedicte aque uel decoc. .ʒ. ſ. pul. foliculoꝝ ſene. aut ſaltem accipiat hunc potum. ℞ aque decoc. violaꝝ. ℥. iiii. pul. caꝛtami .ʒ. i. macis. ʒ. ſ. miſce. aut fiat ei hoc hoc cliſtere. ℞ folioꝝ violaꝝ malue blitis mercurialis ana .M. i. ſ. cort. polipo. contritoꝝ ana. ʒ. i. coquāt

in libris quattuor aque usque ad consumptionem medietatis et de hac coctione cum notabili expressione et colatura accipiatur libra.i.benedicte zuc. ru.cassiefi.ana.℥.ß.misce cum uno cocleari salis et fiat clistere.

Capitulum quintum de regimine per somnum et vigiliam.

Uir iste notabili tempore dormire debet.ita ut fiat in eo digestio conueniens tam prima quam secunda et quam tertia.propter quod dicitur quod somnus humectat substantifice.eo quia est bone digestionis causa coadiuuatiua.humectat autem madefactiue quando fuerit magis quam debet.et ideo cum uir iste abundat in humiditate accidentali caueat sibi a dormitione valde prolixa.mensura itaque somni eius non debet esse minor sex horarum neque amplius octo horarum uel nouem ad plus et pannis bene coopertus dormiat primo super latere dextro. Secunda vero dormitione reuoluat se super sinistrum latus. Raro autem dormiat super stomacho et rarius super spina.Et si contingeret in somno quod sudauerit caueat sibi ab infrigidatione sudoris circa corpus et maxime circa caput eius quod bene coopertum et mediocriter eleuatum dormiendo teneat.

Capitulum sextum de regimine accidentium anime.

Accidentia anime medici denominant passiones quales sunt letari tristari timere angustiari solicitari et melancolicum esse.omnes igitur tales per quas uelociter et multum debilitatur calor innatus euitare debet.sicut timor magnus vehemens angustia furor et iracundia.Similiter et passiones alie per quas calor naturalis sepultus detinetur et coartatur euitari debet.eo quia ad talia accidentia sequitur innati caloris extinctio. Letari igitur bene et confortari mente est ei conueniens et uoce alta lectiones legere hymnos et psalmos cantare erit ei utilimum ualde.talium enim vocalium membrorum exercitium calefaciendo pectus et caput superfluitates consumi facit.cor pulmonem cerebrum et alia membra vocalia a superfluitatibus expurgata reddit conuenienter.ut patet ex sputo et similibus.

Capitulum septimum de regimine per administrationem ciborum et potuum conuenientem.

Inuenire cibos et potus huius dispositionis conuenientes secundum fundamentum preassumptum.scilicet quod calefaciant et humectant substantifice et exiccent qualitatiue sed quod iudicatur a dispositione frigida et sicca et humida accidentali est ualde difficile.et proprie in simplicibus quibus homines vtuntur in cibis nisi forte vinum dulce subtile et album videretur habere potentiam in talibus.reponit enim sanguinem notabilis quantitatis et calefactiuum et humectatiuum substantifice et exiccatiuum saltem priuatiue per modum resolutionis taliter operando.Et similiter carnes multorum animalium hoc efficere possent. vt de uolatilibus sunt carnes columborum turturum et auium minutarum et fasianorum et perdicum.De quadrupedibus sicut carnes gazeli leporum et similium.et ideo securius et frequentius talia inueniuntur in compositis quam in simplicibus.propter quod panis ab isto viro eligatur qui salis et fermenti quantitatem aliquantam maiorem consueta multitudini gentium recipiat.In tali enim pane reseruatur aliquid caliditatis et siccitatis virtute salis et fermenti qui ponitur ab Auicen.cali.et sic.in secundo licet.S.dinamid eorum capitulo secundo ponat ipsum cali.et sic in primo.Sit igitur panis de pura simila adhuc parum plus fermenti habens quam consuetus panis.et sit bene coctus absque combustione.et si esset vsus panata.ex eo tunc fiat in brodio bene pingui refrangente frigiditatem eius et ponatur in eo aliquid de croco uel cinamomo ad refrangendum humiditatem eius.panata enim que cibus christianorum ponitur esse fri.et hu.et proprie cum aqua facta quinto colliget capitulo de cibis absolute. Neque enim in pane uel panata multum salis vel fermenti accipiatur.ita ut acquirat exiccationem maiorem quam congruum sit.quare alimentorum primo capitulo tertio inquit.Iudicium autem plurimi secundum fermentum et secundum sales.scilicet excessus in pane gustus sit cibi.Nam quod iam contristat a sensu gustus ledit in hoc.i.commixtione tali ut subiungit. Plurimum misceri prauum dicitur.De carnibus autem eligatur omnium animalium laudabilium carnes et proprie iuuenculorum et pinguium. Nam pinguedo calefactiua et humectatiua est.velut sunt capreti pingues et agni et uituli lactentes et castrati pinguis et caro cuniculorum et gazelli et leporis et porci silnestris et domestici pinguis et iuuenculi. De uolatilibus proprie domesticis carnes gallinarum et anatulorum et columborum et aliquando anserum parnorum.et de siluestribus carnes fasianorum perdicum coturnicum fracolini et similium et pinguedines eorum artificiate cum cibis absque multo sale. De speciebus autem condimentorum conueniens est ei vsus croci in quantitate conuenienti.Nam multum vsus eius deiicit appetitum et cinamomum et similia inferius dicenda.Caro vero ortiginis que quercula nominatur licet aliquando accipi possit tamen non sit in multo vsu.eo quia stomachum nauseat et remollit.De piscibus conueniunt ei pisces non antiqui neque magnorum corporum neque degentes in aquis uel stagnis paludestribus corruptis sed eligantur ex fluuiis uel fontibus uel uallibus decursibus aquarum continue renouatis.et in specie sua eligantur pisces qui dicuntur quadrati et sunt marsiones in fluminibus et in fontibus inuenti.et varioli qui dicuntur pisces solares et torretine et scarliones temali lucii capedani carpiones rubi orade menule et similes qui possunt accipi tam elixi quam in bono oleo oliuarum cocti et proprie cum millefolio menta feniculo petro.et similibus. Pisces vero ut tencha anguille geones cephali quoniam sunt mollium et uiscosarum carnium non conueniunt et proprie quia faciunt oppilationes ad quas hic vir paratus est et molestatur.Usus vero lactis crudi etiam non placet mihi propter infrigidationem quam facit et notabilem humectationem.quoniam lac in corporibus frigidis non transmutatur in sanguinem.sicut apparet secundo canonis proprio capitulo: propter quod et caseus recens et mollis et pauci salis non est ei conueniens. Oua autem quomodocunque cocta mollia et non ualde dura sunt ei conuenientia. De ferculis autem et primo de leguminibus quod non habeantur in multo vsu et proprie que elixa sunt.que vero ei sunt conuenientiora sunt sicut cicer ru.eo quia conuenienter nutritiuum aperitiuum et lauatiuum est et debet assumi in medio aliorum ciborum et non in principio neque in fine secundo canone in proprio

capitulo colligendū. panicū autē ⁊ proprie in pī gui brodio coctum conueniens est aliquando. licet enim parū nutriat. tamen sua leuitate ⁊ siccitate prouocat vrinā ⁊ aperit. 21° continentis capitulo. 299. Laudabile est ei rizū quia calidum ē in primo siccū in secundo conuenienter nutrit et exiccat. 21° continentis capitulo. 126. Cicera al. ⁊ pisa in brodialibus pinguibus preparata ⁊ pul uere cimini anisi piperis ⁊ croci super aspersa laudabilia sunt. De oleribus conueniunt ei omnia calefacientis ⁊ leniter exiccantia subtiliantia ⁊ aperientia naturaliter uel artificialiter facta talis de quorū numero est saluia. de qua licet Auicēna non faciat capitulum secundo canone. elici tamē potest ꝙ ē cali. ⁊ sic. in fine primi uel in secūdo. ut patet a Serapione in aggregatiōe simplici. 149 vbi dicit ꝙ est calida manifesta caliditate ⁊ parꝫ stiptica. quod omnīo collige a Dyal. ca de elilifsa go. Feniculus etiam conueniens est ei propter prouocationem ⁊ apertiōem quas habet. non tamen eius vsus multus sit ⁊ frequens ne calefaciat ⁊ inflāmet. quoniam cali. est ⁊ sic. in primo octauo de simplici medicina suo capitulo. Similiť petro. conueniens est propter prouocationem et apertionē suam ⁊ non est multū excessiue calidꝫ Ponitur enī ab Auicē. in primo gradu caliditatis ⁊ in secundo siccitatis et conueniens est stomacho ⁊ capiti. licet Rufus dixerit de ipso ꝙ nocet stomacho attrahendo ad ipsū materias aliunde sed verū ꝙ Rufus intellexit de apio. quoniaꝫ petro. est species apii ⁊ in capitulo de apio ab auctoribus ut plurimū fit sermo de petro. tanquam ꝺ specie eius. ut patet secūdo canone ⁊ octauo ꝺ simplici medicina ⁊ 23° continentis capitulo. 609 et a Serapione simplici. 294. Mente etiam vsus conueniens est quia calefacit et exiccat in secundo cōfortat stomachꝫ ⁊ digererī facit ⁊ prohibꝫ singultum et uomitum flegmaticum secundo canōe in suo loco et. 23° continentis capitulo. 732. Serpillum etiam a Dyal. erpillum nominatum. Licet enī Serapio enumerat ipsum inter medicias ca. ⁊ siccas in tertio Auicenna tamē secundo canō capitulo de nemē dicit ipsū ca. et sic in secundo et est conueniens stomacho ⁊ capiti ⁊ omni principali membro sua aromaticitate ⁊ aperit vias ⁊ vrinam prouocat Similiter laudo sibi rosmarinuꝫ dictum detrolibanū quod conueniens est ut predictū uel precedens ⁊ est ca. et sic. ut Serapio in aggregatore capitulo de ꝫaꝫe. marina. Maiorana etiam ab auctoribus amaracus nominata cōueniens est quia calefacit ⁊ exiccat in tertio ⁊ habet vim attenuatiuā ⁊ dissolutiuam octauo ꝺ simplici medicina in proprio capitulo et aperit oppilationes et proprie cerebri et confert doloribꝫ capitis a flegmate et a uentositate factis ut secūdo canone proprio capitulo in areola membrorū capitis. Similiter uti potest rutha absinthio ysopo calamento mentastro ⁊ consimilibus. De radicibus vero plantarū uti potest enula Karotis baucia yringo et bulbo. Radix uero que comeditur raphanus minor nominata. accipiatur ī pauco vsu. Cepe alleum et porrum non placent mihi nisi in rarissimo vsu et pauca quātitate. De extremitatibus vero plantaꝝ suis temporibus vtiles sunt ei asparagi et cappares. Olei oliuarū vsus ꝉ de nucibus competit ei loco cuius butyro pōt uti licet non ualde frequenter et in quantitate pauca. Aceto autem uti potest sed non ualde frequenter propter exiccatōem suam. sed agreste et limonum vsus magis placet mihi. vinum granatoruꝫ non habeatur in vsu mľto ualde. De aromatibꝫ placet mihi piper ꝫinꝫiber cardamomum maius et minus gario. macis nux mus. anisum ciminum feniculus crocus ⁊ consimilia aromatica calida. De partibus animaliū euitentur saltē in multo vsu cerebrum cauda et ventres et relique partes accipi possunt. Cibi vero pastiles non sint in vsu multo nisi fuerint de pasta fermentata minutissime facti et bene siccati. sicut est cibus de regione siculorum asportatus apud auctores medicie tri nuncupatus. incole vero illius loci vocant vermicellos. Alagana ⁊ propē cū caseo facta et sicut lumelli raphioli dicti non placēt mihi. Uinū vero ei conueniens debet esse albū ī colore uel citrinum uel subru. licet minus odore suaue vigore fumosum ⁊ potens sapore dulcis uel mediocris substantie dyafanū uel transparens. quod quidē assumatur purū aut in diebus caloris pauca quantitate ut subquadrupla sui parte aque commixtū Sit autem aqua eius accepta ꝺ fonte liberi ⁊ detecti aeris habenꝫ aspectū orientalē uel meridionalem ⁊ liberi cursus cuius alueus a plantis fetidis et limositate purgatus existat in qua etiam ranarū vermiū ⁊ alioꝝ animaliū fetidoꝝ et male nature conuersatio non existat. et sit in substantia dyafana vaporibus limositatibus diligenter expurgata. uelut aq̄ cisterne uel laudatissimi fluminis. Hec in summa de rebus non naturalibus determinata pertranseant leuiter.

Secunda pars principalis huius opusculi de regimine harum dispositionū per administrationem instrumentorum medicinaliū et continet capitula. 18.

Capitulum primū de administratione purgationis huic viro cōuenienꝫ a medietate mensis februarii usque ad medietatē iunii.

Diligenter contemplando ex predictis apparet ꝙ vir iste indiget euacuatione materieꝝ melācolicaꝝ que naturaliter in eo multiplicātur ⁊ flegmaticaꝝ que per accidens pp debilitatē digestie multiplicātur in eo. igitur in quocunque meliuꝫ iam premissoꝝ et maxime mense martii aprilis uel mai a sexta die lunaris usque ad. 25 eius euacuetur secundū hunc modum. ℞ thimi epithimi foliculoꝝ sene ana. ʒ. ss. turbith electi hermodactilorum ana. ℈. ii. diagridii. g. v. salis indi. g. iii. aque eupa. ℥. i. ss. aque buglos. ℥. iii. fiat cūm pre calefacta aqua infusio per diem naturalē. deinde calefiāt et facta expressione predicte colature addatur cassiefi. de sua cāna extracte nouiter. ʒ. v. et totum assumatur in potu in aurora calefactum et dormiat post per horam. et post quintam horam accipiat cyatū unum plenum aque ordei calefacte et ꝫuccarate et post per vnaꝫ horam prādeat. Sequenti vero die accipiat hoc digestiuuꝫ ī predicta qꝺ calidū cōtinuet diebꝫ octo. Cuius descriptio. ℞ sy. de epithimo. ℥. i. sy. de sticados. ℥. ss aque buglosse et mellisse ana. ℥. i. misce. Nona uero sequenti die hora predicta de minoratiuo et conditionibus eiusdem obseruatis accipiat has pillulas. ℞ pillularum indarum pillularum de lapidē laꝫu. pillularum cochiarum ana. ℈. i. cum

succo rosa. fiant pillule .vii. et exhibeantur.

Capitulum secundum de modo retinendi uetre fluxum.

Quoniam sepe tempore assumptionis syruporum uenter patientis solet esse stipticus: et tunc non conuenienter operantur digerentia. ideo describam pillulas istas de quibus tempore ipsorum imo quolibet alio gratia subductionis uentris ante cenam parum potest accipi unam uel duas et excusant a labore clisteriorum. ℞ alo. epat. electi. ℥. ii. s ga. electi sal. idi. ℈. ii. polipo. epithi. ana. ℈. ii. diagridii. ℈. ʃ. infundantur hec omnia in succo boraginis et violarum ana. ℥. ii. et exponantur ad solem ita ut exiccentur aut saltem sub tegula exiccentur et ita tribus vicibus renouetur succi. de illa igitur materia tota cum. ʒ. ʃ. cinamomi et tantundem masticis fiant pillule de omni. ʒ. vi. et exhibeantur ut supra.

Capitulum tertium de modo confortandi cerebrum infrigidatum et exiccatum per descriptionem cuiusdam electi.

Hoc electuarium etiam communicat intentionem ad malam complexionem frigidam et siccam totius corporis. et debet esse visus eius omni mane in aurora accipiendo de ipso quantitatem. ʒ. iii. deglutiendo absque alia mixtione. Et iterum de ea accipi potest. ʒ. i. hora introitus lecti bibendo post ipsum modicum de aqua calida zuccarata decoctio. modici macis. Cuius descriptio. ℞ specierum dyanthos descriptione Nicolai in antidotario. ℥. ʃ. violarum florum buglosse boraginis cinamomi macis gariofilorum nucis mus. ana. ʒ. i. croci. ʒ. ʃ. ligni aloes. ℈. ii. foliorum auri numero. v. musci. g. ii. ambre. g. vi. granorum phisticorum mundatorum. ℥. iii. zuccari albi. ℥. iiii. mellis despumati libram. ʃ. infundantur phistici in aqua buglosse cum modico vini aromatici calefacti per duos dies naturales. deinde vltimate terantur et cum predictis informentur in formam electuarii.

Capitulum quartum descriptionem vnius confectionis ad predictam intentionem conuenientis.

Hec confectio conuenit ad predictam intentionem ℞ phisticorum preparatorum secundum modum in precedenti capitulo dictum. ℥. iii. been al. et rubei zedoarie mellisse macis ana. ʒ. i. ʃ. florum athos ʒ. iii. capil. ve. rosa. spodii ossis de corde cer. mellisse. gariofilorum ana. ℈. i. cimini anisi ligri. ana foliorum auri numero. iiii. fragmentorum yacinthi smaragdi et saphiri ana. ℈. ʃ. limature subtilissime auri. ʒ. ʃ. zuccari al. libram. ʃ. croci. ℈. i. musci ambre ana. g. i. ʃ. aque buglosse. q. s. fiat confectio in rotulis magnis. de hac igitur confectione semper ante cibum assumatur quantitas. ʒ. iii. vel . iiii. postea bibatur aliquid vini aromatici superius approbati in capitulo de cibis. Et si ex eadem iterum acciperet post cibum et hora collationis non timendo expensam feliciter esset eius processus.

Capitulum quintum quod describit unum puluerem capitis confortatiuum solleniter.

Puluis confortatiuus capitis. ℞ ligni aloes. ʒ. i. granorum paradisi sticados cameo folii ana. ʒ. ʃ. ambre. g. iii. cinamomi electi galange zinziberis al. ana. ℈. ʃ. maiorane macis ana. ʒ. i. storacis calamite calami aromatici peonie ana. ℈. ii. fiat omnium per se puluis deinde commisceantur diligenter De hoc igitur puluere omni sero hora introitus lecti superaspergatur prora capitis a fine capillorum usque ad summitatem eius per incessum commissure sagitalis per latitudinem quattuor digitorum.

Capitulum sextum de confortatione capitis per suffumigationem quandam.

Ut uie cerebri ut aures nares palatum aperte conuenienter conseruentur ut fumositates et materie reliquae conuenienter euacuari possint conueniens est et utile ut omni sero et mane infulas et alia tegmenta capitis bene exiccata cum hoc puluere igni tis carbonibus asperso diligenter suffumigare et caput eius et faciem similiter. Cuius descriptio ℞ laudani electi. ℥. i. colofonie. ℥. i. ʃ. thuris sandaracae mirre ana. ℈. ii. storacis calamite . ʒ. v. ligni aloes cubebarum granorum iunipero ana. ʒ. i. fiat omnium per se puluis et commisceantur.

Capitulum septimum describit saponem quendam pro ablutione capitis conuenientem.

Quoniam capitis ablutio necessaria est ad mundificandum cutem a limosis superfluitatibus et ad consumendum superfluitates fumositates et vapores in ipso inuentos. ideo laudatur ei ablutio capitis bis in mense aut ad plus omni septimana semel facta cum lixiuio communi absque mixtione altera et made fiat magdaleon infrascriptum. ℞ rasine licciosis colofonie ana. ʒ. i. ʃ. laudani storacis calamite ana . ℥. i. sandarace. ʒ. iii. maiorane macis sticados pulegii origani betonice assari ana. ʒ. ʃ. cubebarum. ℈. . ii. musci. g. i. pulueri zentur omnia per se et cum gummis predissolutis fiant magdaleones et utatur eis solum post ipsorum exiccationem.

Capitulum octauum describit odoriferum capitis confortatiuum.

Spiritus persepe animales sustentatur et a corruptione et alteratione defenduntur per applicationem aromatum per inspirationem cerebro dilatorum. Igitur bonum odoriferum est hoc. ℞ foliorum basilicois licci. ʒ. ii. macis. ʒ. i. ʃ. musci ambre ana. g. iii. ligni aloes. ℈. i. granorum paradisi. ʒ. ʃ. margaritarum electarum foliorum auri ana. ℈. i. capitum rosa. non bene expanditarum coral. spodii de canna lambrusce camphore ana. ℈. i. pul. omnia per se diligenter et ligentur in lindone de grana retorta aut saltem ex eis fiat poma cum. ℥. i. storacis liquide et . ℥. ii. purissimi laudani que dissoluantur cum vino romanie aut altero bene aromatico ut maluatico.

Capitulum nonum de mundificatione cerebri per sternutationem.

Frequenter contingit in anfractuositatibus cerebri et rimis eius inuenire materias flegmaticas aut alteras que fixe et profundate sunt et difficilis eradicationis. Indigent igitur motore vehementer agitante eas et talis est sternutatio proprie facta post uniuersales euacuationes que iuuat ad expulsionem materierum etiam uerberando in faciem earum prima primi capitulo vltimo. ideo fiat sternutatorium hoc apparente capitis grauitate et priuatione demucationis narium administretur in nares exufflando de ipso ad quantitatem unius grani ordei. ℞ radicis artbanite. ʒ. i. castorei licioris piperis al. staphisagrie ana. ʒ. i. ell'i al. ʒ. ʃ. pulue rizentur omnia per se et commisceantur et insufletur per cannulam uel pennam aut per instrumentum quod describit Albu. in capi. de formis instrumentorum caputpurgiorum et tu lege ibidem.

Capitulum decimũ de cõfoꝛtatiõe coꝛdis per instrumenta medicinalia.

Quia in hoc capitulo simplicia remedia ponentur a sapientibus approbata. primũ quidem est zedoaria de qua dixit Auicẽ. q̃ confoꝛtat coꝛ ꝛ confert tremoꝛi eius frequenter. ꝛ do ex ea. ʒ. ß. i au roꝛa cum. ℥. ii. aque buglosse cum zuccaro calefactis. Secundũ est buglossa cuius vsus vtilis ẽ et securissimus tam in cibis q̃ in potibus. ut Auicenna scripsit. x[a] tertii. capitulo de canonibus curationis coꝛdis. Tertium est smaragdus de quo in potu detur. ℈. i. cum aqua buglosse. ut supra.

Capitulum undecimum de cõfoꝛtatiõe coꝛdis cum elect.

Lapsum autem coꝛdis siue tremulum motum aut alterationem a vapoꝛibus melancolicis prouenientem potenter curat vsus electuarii letificantis descripti a Rasi nono Almansoꝛis capitulo de melancolia. ꝛ exhiberi debet in dispositione ista omni mane ex eo quantitas. ʒ. iii. cũ. ℥. ii. aque buglosse precalefacte.

Capitulũ. xii. est descriptio sacculi coꝛdialis.

Fumositates melancolicas ꝛ alterationes ab eis prouenientes sepe curare solet administratio huius sacculi continue poꝛtati super mammilla sinistra ꝛ consuti intra cammisiam. Cuius descriptio ℞ florum boraginis buglosse capil. ve. macis se. basiliconis ana. ʒ. i. yacinthi smaragdi saphiri ana ℈. i. folioꝝ auri numero. v. behẽ al. ꝛ ru. ligni al' ossis de coꝛde cerui folioꝛũ margaritaꝝ ana. ʒ. ii. macis. ʒ. i. ß. pul. omnia per se ꝛ fiat sacculus q̃drate figure in sindone de grana ꝛ ctoꝛta.

Capitulũ decimumtertiũ de vigoꝛatiõe appetitiue stomachi.

Licet in lapsibus melancolicis soleat cõiter intendi appetitus. tamen quia lapsus istius viri est in gradu notabiliter intensus. ideo per ipsum magis nocetur appetitiua q̃ saluetur uel augumentetur Idcirco bonum est q̃ vir iste utatur infrascripta confectione de qua semper post omne cibarium assumat frustrum unum usquequo perceperit appetitum eius vigoꝛatum esse ꝛ tunc ab ea desistere poterit. Cuius descriptio. ℞ granoꝛum sumach berberis ꝛ ribes coriãdri preparati. ana. ʒ. ii garioꝛiloꝝ cinamo. electi ana. ℈. i. macis. ℈. ii. cimini. anisi ana. ʒ. ß. pul. omnia prius infusa i aceto per diẽ naturalẽ. postea exiccata ꝛ cũ libra. ß. zuccarine ꝛ cũ modico mine citonioꝛum precocte cũ. ℥. ii. zuccari al. ꝛ fiat cõfectio in rotulis ponderis. ℥. ß.

Capitulũ. xiiii. de remotiõe oppilationum i stõ huius viri sepe euenientium.

Oppilationes coartatoꝛie sepe i stomacho huius viri eueniunt propter multitudinem melancolici humoꝛis. ad cuius retentiõem in uenis tunicarum stomachi adiuuat multitudo flegmatum que per indigestionẽ generantur in eo ut superius visum est. Ad quas remouendas licet pluꝛima remedia suprapositoꝝ sufficiat. volui tamẽ hanc cõpositionẽ apponere confectionis que vtilis est ad tollendũ oppilationes predictas. ℞ granoꝝ psisticoꝛum que infusa steterint per triduũ in sy. acetose. ℥. iii. cimini anisi feniculi ana. ʒ. ß. spice nardi amomi squinanti ana. ℈. ii. ligni aloes. ℈. i. pulueri. omnia per se ꝛ libra. i. zuccari al. cocti cũ aq̃ eupat. fiat confectio in rotulis. ʒ. iii. de qua per hoꝛam unam cum media ante cibũ accipiat vnã post quã bibatur modicum uini al. subtilis aromatici et bene fumosi.

Capitulum decimũquintum de cõfoꝛtatiõe idigestionis stõi.

Paucitas spirituũ ꝛ sanguinis laudabilis cũ flegmatica materia ꝛ melancolica mltiplicatis i stomacho huius viri ꝛ circa ipsũ sunt cã nocumenti digestionis in eo. ꝛ ideo intendatur ad appetitũ cũ hoc electuario de quo in auroꝛa assumat cocleare vnũ degluttiendo ipsum absque alia mixtione. Cuius descriptio. ℞ specieꝝ dyatrion pipereon descriptione tertia. Sa. in libello ad Omothebum. ℥. i. specierũ electuarii de ligno aloes. ℥. ß. syr. infusionis mirobalanoꝛum ke. zinziberis viridis ana librã. ß. zuccari albi. ℥. iii. coquãtur simul zuccarum ꝛ syrupus usque ad spissitudinem ꝛ additis speciebus conterendo fiat elect.

Capitulũ decimũsextũ de doloribus ꝛ ventositatibus spine remouendis.

Cum autẽ contigerit in spina uel renibus doloꝛ apparere fiat eoꝛũ euapoꝛatio cum sacculis ĩfrascriptis stomacho ieiuno sepe applicatis. deinde ĩungatur spina tota cũ infrascripto unguento. Descriptio sacculi est hec. ℞ arthemisie melliloti camomille ana. ℥. i. milii bene calefacti in caldari sicco scutellas quattuoꝛ. apponantur predictarũ reꝝ pul. grosso modo contuse ꝛ impletis sacculis superponantur spine. Descriptio unguenti est hec ℞ olei nardini lilioꝝ alboꝝ ana. ℥. ß. olei camomellini de aneto ana. ℥. i. croci spice nardi rubee tinctoꝝ eupatoꝛii ana. ʒ. ß. masticis squinãti ana ℈. i. cere. q. s. fiat unguẽtũ molle.

Capitulũ decimũseptimũ de oppilatiõibus i renibus euenientibus.

Ex decursu materieꝝ flegmaticaꝝ ꝛ melãcolicarũ non raro contingit huius viri renes oppilari qđ contingere potest ex dolore tensiuo et grauatiuo in renibus eius eueniente et ex tenuitate et subtilitate vrinaꝝ similium aque fontis. ideo p ipsaꝝ remotione vtatur confectione de psisticis superius posita. Itẽ utatur confectione facta ex speciebus electuarii de seminibus descripta a Mesue in antidotario descriptiõe prima que fiat cũ zuccaro cocto cũ aqua sublimationis granoꝛũ milii solis ꝛ accipiat ex ea. ℥. ß. ante oẽm cibũ per hoꝛã unã cũ media.

Capitulũ ultimũ de diuersiõe a superioribus partibus fienda ad inferius.

Si huic viro conferret natura auxilium in mediocriter prouocando sibi emoꝛoidas nullum salubrius medicamẽ existio ei conferre posse. si aũt per se non prouideret. tunc si perciperetur pondus frigus tensio aut pruritus in extremitatibus fieri. tunc fiat fricatio loci illius cum foliis ficus aut consolide maioris uel minoris uel cum felle thauri uel alterius animalis. Si autẽ talium viarũ apertio fieri non potest tunc utatur pillulis supra descriptis et euacuationibus lenibus. et ei sepe fiant pedũ fricationes ab inguinibus vsque ad plantas aut saltem fiant ei ablutiones ex decoctione folioꝝ lauri calamenti ꝛ similiũ calidoꝛũ aut saltẽ in domesticis partibus carnosis tibiarũ sepe applicentur ventose sicce aut cũ scarificatiõe si locus valde rubuerit. Hec sũt que huic uiro meliora mihi uisa sunt.

Consilium de mala complexione frigida et hu[mida] totius.

Si diligenter quisquis in scibilibus medicine non mediocriter eruditus inspiciat complexionem spectatissimi viri domini Angeli symonecte magnifici ac potentis domini et comitis splendidissimi strenuique bene meriti capitanei illustrissime lige totius Italie gubernatricis fidissimi secretorum conseruatoris facile poterit assertiue dicere quod eius complexio tota a medio iustitiali declinet ad frigiditatem et humiditatem. Primo nanque quia tactu percipitur in membris omnibus eius remissa caliditas cum declinatione ad lenitatem et mollitiem. Secundo quia in habitudine eius apparet declinatio magis ad remissam carnositatem cum mollicie membrorum quam ad multam carnositatem aut valde paucam cum soliditate membrorum. Tertio iterum quia pulsus eius paruus et mollis est magis quam durus magnus vel mediocris. Adhuc et quarto quia anhelitus eius ad paruitatem tarditatem et raritatem cum lenitate suas differentias ostendit magis quam ad magnitudinem velocitatem vel frequentiam. Et sunt quattuor a substantialiter inherentibus et ab operationibus assumpta. Adhuc et quinto vrina eius citrina aut subcitrina est cum pauca ypostasi immo nephilim habet multam vel enormiam ad albedinem in colore et mucillaginositatis in substantia notabiliter identitatas. Ab hac etiam complexione cadit generatio et exitus multe ventositatis quandoque in stomacho et in inferiori ventre gurgulantis. vniuersa et cutis leni quantitate pilorum et mollium vestita est. sputum etiam et accidentia reliqua ad mollicies magis quam ad duritiem inclinantur. Et est homo qui in passionibus animalibus non inclinatur ad velocem iracundiam excellentem neque perdurantem imo medium satis tenet in illis ad tarditatem magis quam ad velocitatem earum passionum inclinabilis. Adde quoque istis quod valde facile patitur ab infrigidantibus causis propterea quia complexio naturaliter frigida est inclinatur ad lapsum sibi similem. conuersio enim in genere proportionali facilior est quam econtra. secunda primi capitulo de signis complexionum. Et licet frigiditas complexionalis sit causa facilis passibilitatis a causa sibi simili. ad tales tamen alterationes non parum coadiuuat excessus humiditatis huius viri. humiditas namque maior quam oportet reddit corpus frigidius quam oportet prima primi capitulo de complexionibus. Amplius raritas texture que est in habitudine huius viri disponit ipsum ad faciliter alterari ab excessu cuiuscunque qualitatis. Sed ipsa raritas coniuncta humiditati et frigiditati facit corpus facilius pati ex frigidis et humidis causis quam a calidis et siccis quia hic vir ad frigiditatem et humiditatem cum raritate texture notabiliter lapsus leuiter patitur a frigiditate et humiditate continentis et aliorum consimilium agentium. Propter quod correlarie deduci potest quod iste vir intelligere potest causas propter quas facile incurrit frigiditatem capitis stomachi extremitatum et iuncturarum. Neque dignè hic molestari debeo quod raritas texture arguit dominium caliditatis. illud enim negandum est raritas enim texture quedam consequitur paucitatem carnis vniuerse habitudinis et paucitas carnis arguit argumentum frigiditatis que debilitat innatum calorem que debet esse instrumentum generationis carnis. vnde non omnis raritas texture consequitur augumentum caliditatis. Ad hanc etiam veritatem affirmandam concurrit cerebri stomachi genuum et iuncturarum huius viri frigiditas que notabiliter viget in eis et non caliditas. Ex quibus omnibus velut ex fundamento scientifico concludendum est quod complexio huius viri licet frigida sit et humida secundum vniuersum corpus maior tamen frigiditas dominatur in cerebro stomacho et iuncturis eius quam in aliis membris. Et si fieret instantia contra quedam predictorum. quia in vrinis huius viri frequenter apparet tinctura russa et subrocea cum multitudine harenularum ad rubedinem inclinatarum. et calida quandoque percipitur vrina cum punctione in extremitate pudibundi vel venerei membri. sed hec omnia significant augumentum caliditatis. igitur complexio huius viri ad caliditatem inclinatur et non ad frigiditatem. Huic motiuo et consimilibus ei respondendum est negando consequentiam. non enim ex caliditate vnius particularis membri. s. renum neque etiam epatis sufficienter deduci potest in toto multiplicata. Epar enim est fons humiditatis principaliter et non caliditatis. et caliditas ipsius non potest super toto influere caliditatem superantem caliditatem ab influxu cordis toti communicatam. Et si epar quod est principale membrum declinans a medio generis per augumentum caliditatis maioris quam sit caliditas renum respectu medii generis non potest super toto caliditatem influere vltra caliditatem cordis. igitur neque renes poterunt hoc facere. consequentia manifesta est cum suo maiori. eo quia aliorum suppositia paritate fortior est virtus membrorum principalium super illo. Unde ex omnibus istis inuicem collatis sequuntur correlaria quedam. Primum quod hic lapsus in hoc viro non leuiter verendus est. probatur quia hic lapsus contrariatur etatiuo decursui. Est enim vir iste in etate consistentie in qua aliis etatibus comparata caliditas et siccitas dominari deberent. sed dominatur in ea frigiditas et humiditas contraria predictis. igitur lapsus est malus. maior et minor innotuerunt in precedentibus et consequentia tenet ex lege summi ypo. afo. 2° et comento 6° sermone illo. In morbis minus periclitantur egrotantes. Secundum correlarium quod huic lapsui resistendum est quantocius est possibile ne amplius itè datur. Tertium correlarium quod iste vir in suo regimine magna attentione solicitus esse debet. ut nunc sequitur. Itaque regimen huius viri in duo capitula diuidendum esse decreui. et primum horum concernit regimen sex rebus non naturalibus complendum. secundum vero instrumentorum medicinalium congruam applicationem docebit administrari. Primum itaque capitulum sermones continebit sex. quorum primus erit aeris administrationem regionis ciuitatis loci vel camere declarans electionem congruam. Eligatur itaque pro posse aer naturaliter calidus et siccus vel meridionalis vel orientalis vel occidentalis purificatus a flatu ventorum pluuias deferentium. Et siquidem aer talis naturaliter haberi non poterit a maxime a viro tali qui ingentem armorum

tumultū in castris consequitur de magnis rebus
negociando. Artificiatur tamen locus habitatio
nis ⁊ proprie ubi dormit preparetur cum incen
sione lignoꝝ abietis ficuum pomorū ilicis lauri
iuniperi ⁊ vniuersaliter omniū plantarum ⁊ her
barū acuto odore participantiuꝫ. Et si contigat
elongari ab istis saltem in loco habitationis eius
suffumigium fiat cum hoc puluere de quo carbōi
bus accensis aspergatur quantitas nucis. Cuius
descriptio. ℞ storacis calamite. ℥. ʃ. sādarace mir
re ana. ʒ. i. thuris. ʒ. vi. ligni aloes. ʒ. iii. puluerizē
tur omnia per se. deinde misceātur ⁊ ipsū portet
in ualisia sua quasi semper. At uero si aeris recti
ficationi per hunc modum prouideri non possit
saltē frequenter odoret puluerē descriptionis hu
ius in sindone retorta ligatuꝫ. ℞ macis. ʒ. ii. gal
lie mus. storacis calamite ligni aloes florum ori
gani ⁊ pulegii ana. ʒ. i. foliorū basiliconis florum
rosmarini maiorane ana. ʒ. ii. ʃ. puluerizentur p
se. deinde misce ⁊ fiat ut supra. Et hi pulueres eti
am teneantur ubi panni sui seruantur aut suf
fumigentur cum illo. musci autē odoreꝫ propter
nimiam eius euaporationē ⁊ grossaꝫ aliqualiter
timeo nisi vir iste delectationē accipiat ex odore
eius. qualitercunque vero contingat locus habita
tionis eius orientali aspectui ⁊ meridionali dete
ctus existat elōgatus a decursu aquarū ⁊ proprie
limosarū ⁊ fetidarꝫ. Et sūmopere sibi caueat ter-
re propinquus iacere super stratum herbis re-
centibus adiacentē immo lectum sibi faciat super
culcitra proiecta super corio uel pannis a terra
saltem per tres pedes eleuatuꝫ. Et de his q̃ anne
ctuntur aeri uestes habeat pānis de grana dupli
catas vel suffultas pellibꝫ uel pinis leuioribꝫ aut
dossibus variorū ul' martirū. licet pellis densa d̾
pigui agno nō minus esset utilis licet nō sit adeo
nobilis opinionē reputata. hec de sermone primo
huius capituli.

Sermo secundus ponit regimen per exercitiū
⁊ quietem hoc modo mensurandū.

Premittendo primo ꝙ hic vir nō potest eque cō
uenienter regi in hac parte huius sermonis quā
tum expediret. laboribus enī arduis ⁊ magnis re
bus intentus cogitur equitare peditare ⁊ iter na
uale noale agere secundū rerum Italie casus bel
licosos vrgentes. quare si posset saltē post cibuꝫ su
um per duas uel tres horas quiescere deberet aut
saltem leui exercitio exercitari. aut si cōtingit ip
sum angente necessitate festinanter exercitari in
gradario equo uel mulo perficiat sicut potest.

Cum vero igitur humanarū conditio donabit
ei ut se conuenienter regere possit. tunc post cibū
quiescat aut saltē passibus mediocribus tricentis
uel quadrigentis exercitetur. Et post assumptōeꝫ
cibi per sex uel septē horas motu progressiuo pe
ditando mediocriter ambulet mōtes ascendendo
aut equo gradario suauiter se exercitando. Et si
adhuc aliqua angente necessitate doloris uel alte
rius accidentis prohibetur iter agere uel equi-
tare. tunc loco exercitii partibus non dolentibus
omni die ter ante cibum cum panno lineo aliq̄li
ter asperso fricatōnem faciat fieri sibi a genibus
vsque ad pedes inferius trahendo cū bona cōpres
sione per octauam partem hore. deide super ascē
dat fricans eum a pedibus usque ad inguina per
modum ⁊ spacium temporis dictum. Tertio vero
dimissis pedibus fricatōem faciat a spatulis vsqꝫ
ad nates per idem spacium. Quarto uero ab
humeris usque ad manus inferius trahēdo sēper
usquequo calent membra ⁊ rubedini vicina fiant
deinde quiescat. Capiti uero faciat exercitiuꝫ
cū pectine d̾ setis porcinis. Aures vero exerci
tentur historias magnarū rerum audiēdo uoces
modulas auscultando de sonis armonicis tenuit̾
arem frangentibus insistendo. velut harpe orga
na ⁊ consimilium. Et pectus anhelitum eius deti
nendo ⁊ voces eleuatas proferendo. uelut doctor
legens exercitando ⁊ stomachi cum pannis cal'is
euaporationē faciēdo regionē tueatur. Epati
vero primum donec decubitū in dormitōne ⁊ re
nibus fricatōem non raro faciat cuꝫ furfuribꝫ sic
cis uel puluere farine orobi. iuncturis vero infe
rioribus cum quietus erit saltē in septimana bis
applicet inunctionē factam ex hoc linimēto actu
calido cū vadit ad lectum. ℞ olei oliuaꝝ. ℥. ii. sa
lis modicum calefacti. ʒ. i. ʃ. sandarace. ʒ. ʃ. teran
tur omīa in simul subtilissima cōtritione applicē
tur vt dictum est. ⁊ hec de sermone secundo.

In sermōe vō tertio declarādus est modus cibo
rū huius viri ex parte qnantitatis ⁊ hore ipsius
pro quo premittende sunt regule quedaꝫ. Pri
ma premittēdū primo ꝙ nullo modo accipiatur
cibus nisi preassumptus cibus oīo complete dige
stus existat. grauaretur enim ex illo virtus dige
stiua stomachi ⁊ cruduꝫ cibariū alteri subueniret
icōplete digesto ⁊ uterque ipsoꝝ corruptus aut
non bene digestus in stomacho nocumenta effice-
ret grandia. Secunda regula ꝙ nunquā cibus
accipiatur nisi appetitu uero ⁊ non mendoso ad
ipsū accipiendum innitetur. frequenter enīꝫ men
dosi ⁊ corrupti appetitus propter quos multa ci
baria accipiuntur sunt causa corrupte digestiōis

Tertia regula ꝙ nunquā cibus deglutiatur ni
si prius bene et cōuenienter premasticatus fuerit
qui enī odit uitam suam ingluuiose comedat ⁊ ci
bum deglutiat non bene masticatum. tertia pri-
mi de regimine per cibum. Quarta regula ꝙ
in una comestione diuersa fercula uel cibaria cui
tentur. diuersitas enī ciborū in complexionibus
coꝝ saporibus ⁊ modo substantie est causa diuer
sarum egritudinum ut febrium oppilationū apo
stematum ⁊ consimilium. Quita regula ꝙ ite
rum in accipiendo cibum non impendatur proli
xitas temporis. prolixitas enī in comedendo est
causa ut crudum cuꝫ semicocto aut digesto cōmi
sceatur propter quod acquiritur in humoribus
ethereogeneitas in qualitatibus primis ⁊ secūdis
corruptiua complexionis stomachi epatis ⁊ vena
rum. vnde acquiritur mendosa crassities ⁊ uētris
abhomināda crassitudo nostri temporis prelatis
vt plurimum adaptiua. Sexta regula ꝙ sim
pliciter in potu non accipietur multa quātitas cō
tinua immo totus potus in multas particulas l'
vices diuidendus est. Septima regula ꝙ in co
mestione ita agenduꝫ est ut cibatus a mensa rece
dat uestigiis famis adhuc in stomacho uigentibꝫ
magis q̃ usque ad plenā eius saturitatem. Oc
taua regula ꝙ cibi ⁊ potus in quātitate mensurē
tur ita ꝙ non faciāt in stomacho nocumentum. d̾
terior enī stomachi grauitateꝫ efficit et tensionē
sicut potuuꝫ deterior est qui in stomacho natat ⁊
fluctuat. Nona regula similiter uerū cibādus

non debet multo tempore abstinere cum famis p̄
cipiat impulsionem.tollerare enī famez longo tē
pore stomachum corruptis replet humoribꝫ ter
tia primi ubi supra. Decima regl'a ut postquā
cibus assumptus fuerit per mediā horam āplius
non bibat usque ad perfectam digestionē licet in
hoc contingat error in quo sepe decipiūt' homies
ꝛ maxime prelati ꝛ armorū negociū exercentes.

Quartus vero sermo uigiliarum ꝛ somni men
suram ponit pro quo canones quidam obseruan
di sunt. Primus ut vir iste nō dormiat post cibū
nisi post spacium duaꝝ horaꝝ cibus comminutus
uel elaboratus aliqualiter sit aut saltē per spaciū
unius hore.cum enī oppositum fit crudis ꝛ gros
sis uaporibus ꝛ ventositatibus stomachus ypocō
dria implentur ꝛ caput. Secundus canon ꝙ
primus decubitus iuxta posse super dextro fiat la
tere.secundus vero super sinistro.ꝛ tertio iteruz
reuersio fiat ad complendū dormitionē super la
tere dextro. Tertius canon ꝙ si percipiatur ī
digestione nocumentuz diminute digestionis aut
sapor amarus acetosus acris acidus uel salsus bo
num est dormire super ventre capite tamen ele-
uato.per illa enī accidentia significatur nocumē
tum corruptorum ciboꝝ in stomacho quod appa
ret quia subleuatur per supinā dormitionem.

Quartus canon ē ꝙ propter subleuare caput a
multitudine euaporationū ad ipsuz dormitio fi
at capite subleuato ꝛ situ quasi semisedendo super
strato fiat cubitus. Quintus canon est ꝙ mēsu
ra somni in hoc viro non sit minor horaꝝ octo.p
tantam enim dormitionē stomachi digestio vigo
ratur que in eo tarda est ꝛ cū hoc melior fit dige
stio secunda ꝛ tertia in venis ꝛ membris. Sex
tus canon est ꝙ in dormiendo oīo custodiatur a
percussione radiorū lune.tales enī augent reuma
tismos ꝛ faciunt possidere screatum sang.secunda
primi. Septimus canon estꝙ caput ꝛ totū cor
pus dormiendo sint bene cooperta pannis.meli-
us enī est ei tali tectura sudorem incurrere ꝙ̄ ex
negligentia eius algere. Octauus canon est ꝙ
in dormiendo euitetur apertura oris.denigrat
enī ꝛ exasperat linguam ꝛ pectus infrigidat ꝛ opi
lat ꝛ asmata ꝛ raucedines vocis efficit. remanēte
autem altera temporis particula notabiliter le
dit ꝛ hec de sermone quarto.

Sermo qntus tractare debet modū applicati
onis passionuz siue accidētiū aīe.ꝛ earū quedā sūt
consequentes impressionē specierum que delectāt
animam.alia uero que contristant similiter in or
gana ꝛ instrumēta corporis impressiones ab aīa
fiunt aliter ꝛ aliter mouentes. sunt autem passi-
ones delectabiles.velut gaudiuz benignitas man
suetudo humilitas ꝛ consimilia .Contraria autez
istis passionibus sunt sicut furor iracundia tristi
tia angustia solicitudo vehemens ꝛ anxietas. pri
mas autem harum passionum ut in pluribus con
sequuntur impressiones agentes leuiter ꝛ mode-
rate imprimentes preter gaudium perniciosum.
vir enī anima mansuetus humilis ꝛ benignus nō
habet repentinum motum in spiritibus ꝛ humo-
ribus non in corde neque in ventriculis cerebri
factum propter quod negociari in talibus passio
nibus.huic viro est ualde utilimuz. Cūque ex ira
ꝛ furore vehemēs ꝛ velox fiat ī humoribus spiri
tibus ꝛ organis corporis impressio non est dubi
tabile corpus preparari ad grandia pericula.s.
aut ad febres ebullitionē in humoribus consequē
tes ꝛ extraneationē in humoribus aut ad oppila
tiones aut apostemata consequentia subitū decur
sum humorum ad ventriculos cordis ꝛ cerebri.
aut quandoque defectus animositatis. ꝛ sincopales
alterationes fiunt in iracundiis propter vehemē
tem resolutionē in spiritibus ꝛ humoribus lauda
bilibus factam.tales enī passiones extermināt et
mutant corpus ab ea que est secundū naturā con
sistentia tertio tegni.propter quod non est mira
bile si furibundi homines non sunt bene contēpla
tiui neque sibi ꝛ aliis bene consulentes intantum
ꝙ quandoque fiunt sicut amentes ꝛ maniaci. Et
quia ab illustribus viris non raro inuenitur coi
tum annexum fuisse passionibꝫ anime propter ve
hementem delitiam ꝛ concupiscētiam ipsius.ideo
de actu venereo dicenduz ꝙ nulla est humana cō
pl[illegible] cui eque cito ꝛ intense noceat actus coitus
frequentatus.velut ē complexio frigida.propter
quod agendum est parce ī ipso.sicut placuit epicu
ro qui non uoluit actum coitus in conseruando sa
nitatem aliud efficere ꝙ̄ nocere. Mensura igr̄
illius non transcendat binam copulationem in
septimana ꝛ fiat in aurora superfluitatibus prie
ꝛ secunde digestionis iam expulsis ꝛ cum suauita
te ꝛ delectatione et absque motu corporis excellē
ti. Aliter autem ab eo abstinendū.ꝛ hec de smōe
quinto.

Sextum uero sermonez qui est de cibo ꝛ potu
inuenies in consilio domini Petri Donati epi
scopi Paduani ꝛ tu ibi recurre et cet.

Iam autem instat tempus declarandi modum
regiminis huius viri per medicinalia per quem
lapsus ī eo iam predictus corrigi ꝛ remoueri pos
sit. In hoc itaque capitulo hunc modū obseruabo.
primo enī describam ei purgationē pro sua sani
tate recuperanda cōuenientem.secundo vero pri
cipaliter describam sibi.xii.instrumenta medicia
lia per quorum applicatōem finem ꝛ intentum fe
liciter optinere poterit. Pro complemento vero
prime particule duplicem ei describaz purgatio
nem. ꝛ prima quidem erit in autumno conueniēs
secunda vero in uere perficienda.prima quidem
purgatio fiat incipiendo iuxta posse suum a.xx^a.
die mensis septēbris vsque ad medietatē octobris
per hunc modum. Eligat enī spacium tēporis
decem dierū in quibus abstineat a motibus corpo
reis vehementibus aut equitandi transfretandi
ascensus uel descensus montium.tunc itaque ma-
ne vno in aurora uel per unam horam uel medi
am ante diem accipiat hoc minoratiuum. ℞ aga
rici albi leuis et frangibilis absque nodis.ʒ.ii.ʃ.
reubarbari electi.ʒ.ʃ. zizibéris.℈.ʃ.spice nardi
g.x.salis gemme.g.i.hec omnia subtiliter pulue
rizata infundantur in.℥.ii.aque absinthii ꝛ.℥.ii.
ʃ.aque mellisse calefactis per diem naturalem
tunc itaque in aurora calefiāt colentur et diligē
ter exprimantur et in colatura illa dissoluatur.
℥.i.electe manne et totum hoc actu calidū bibat
ꝛ dormiat super ea immediate per vnam horaz
post surgat et quiescat a motibus corporeis et su
perponendo aliquos pannos calidos toti ventri
reuoluat tempus horarum quinque et post illud
bibat scutellā vnaz brodii pulli macri cum.℥.ʃ.
zuccari post quem potum per horā unā prādeat.

Mane vero immediate sequenti accipiat hunc syrupum actu calidum hora predicta ⁊ cõtinuet ipsum saltē diebus septem. Cuius descriptio. ℞ sy. de bisantiis. ℥.i. mellis rosati cola. ℥.ß. aque mellisse absinthii ⁊ cicoree ana. ℥.i. misce. Cum ergo assumpserit hoc digestiuū tot diebus ut vrīa appareat citrīa aut subruffa in substātia mediocris ⁊ ypostasim habens in fundo sedentē albam in colore coniunctam in partibus suis ⁊ equalē in omnibus ⁊ dyafanam in substantia ⁊ non ualde grossam. tunc mane immediate sequenti purgetur cū istis pillulis. ℞ pillulaꝝ de agarico descriptione Melue. ℈.ii. pillulaꝝ de reubarbaro. ʒ.ß. cuʒ zuccaro rosa. formentur pillule septem horis ⁊ modis omnibus obseruandis post eas que post minoratiuum scripta sūt obseruari debere. Hec d̄ purgatione autumni. Purgatio vero que in vere fieri debet est ut a medietate mēsis martii vsque ad decimam diē mensis maii purgetur per hūc modum. temporis eni conueniētia idonea sibi seruiente vno mane accipiat istas pillulas. ℞ pillularum de yera cōposita pillˀaꝝ de sarcocolla ana. ʒ.ß. formentur pillule sex uel septē ⁊ accipiantur hora ⁊ modis in precedentibus purgationibꝫ obseruandis. Post minoratiuum autē predictuʒ die immediate sequenti accipiat hoc digestiuum. ℞ syrupi de absinthio mellis rosati cola. syrupi de ysopo ana. ℥.ß. aque mellisse. ℥.ii. aque violarū. ℥.i. misce ⁊ calidum accipiatur ut supra de alio dictum est ⁊ continuetur per totam septimanam vnaʒ. Die vero immediate sequenti purgetur cū hoc medicamine. ℞ electuarii indi. ʒ.iii. agarici electi. ǧ.xv. zinziberis. ǧ.xv. dissoluantur cuʒ medio cyato dulcis vini albi calefacti aut medio cyato aque mellis ⁊ bibatur in aurora cum aliis conditionibus scriptis in aliis medicinis.

Pro expeditione capituli tertii huius partis duodecim remedia vtilia dispositiōibus diuersorum membroꝝ huius viri iā nunc scribaʒ. Et primum quidem hoꝝ est descriptio baruʒ pillularum. ℞ reuponticí agarici electoꝝ ana. ℥.ß. spice nardi zinziberis ana. ℈.i. macis folii calami aromatici maiorane stica. ana. ℈.ii. aloes epati. ℥.iii. salis indi. ℈.ß. infundātur hec omnia in. ℥.iii. aque absinthii ⁊ totidem cicoree ⁊ diligenter commisceantur cum cocleari ⁊ exiccentur sub radiis solis uel sub tegula mediocriter calefacta predictas aquas renouando uicibus tribus post cuius aque consumptionē fiāt pillule de omni. ʒ.vi. uel septem. Conferunt eni hͤ pillule in mundificādo caput ⁊ stomachū ⁊ dilatant pectus ⁊ mundificatuʒ efficiunt. aperiunt oppilationes ⁊ vias epatis ⁊ splenis. ⁊ distrahunt materias a iūcturis diuertendo etiam eas per naturalium locoꝝ euacuationē ⁊ uentrē defendunt a stipticitate que ut plurimum consuetudinaria est militantibꝫ diuersa loca circuentibus. Usus autē earū est ꝙ bis ī mense accipiatur de eis. ʒ.i. si uidetur opportunū seruatis conditionibus circa solutiua dictis ī precedenti parte huius capituli. Feliciorē aūt operationē in eis inuenio si homo omni fine sex dieruʒ uel quinque ex eis accipiat vnam immediate ante cenam. ⁊ si caput grauatum perciperetur accipiatur. i. uel. ii. ex eis per duas horas post cenaʒ ⁊ erunt ei nobile remedium ⁊ utilimuʒ. Secūdum vero principale instrumentum ē puluis iste de quo saltem bis in septimana quātitas sex granorum frumenti spargat super anteriori parte capitis a principio frontis usque ad sūmitatē capitis per latitudinē quattuor digitorū iter capillos proiiciendo. ⁊ cū ponit ipsum secunda uice cū pectine deponat prius primum appositum. et est descriptio. ℞ floꝝ sticados maioranae origani ana. ʒ.i. macis. ʒ.i.ß. ligni aloes. ℈.ii. ambre orientalˀ. ℈.i. musci. ǧ.i. fiat omniū per se puluis ⁊ post cōmisceatur. Tertium vero remediū capiti cordi ⁊ omnibus principalibus appropriatū est pulvis iste quem in sindone retorta de grana ligatū habeat et sepe ipsum odoret. Cuius descriptio. ℞ foliorum basilicōis gariofilati. ʒ.i.ß. bheen albi. et ru. ligni aloes storacis calamite corticuʒ citri ana. ʒ.i. nucis mus. zedoarie galange ana. ℈.ii. florum enule. ℈.iiii. fiat omniū per se puluis et post commisceatur. Quartū principale remediuʒ ē ꝙ iste vir post purgationeʒ mensis septembris dictam saltē omni septimana bis accipiat. ʒ.i.ß. electe tyriace Andromaci cuius etas sit ab āno duodecimo usque ad uigesimūquintū transglutiendo ipsam absque potu aliquo et tardetur post ipsam cibus horis adminus. v. uel. vi. Quintum principale remediū est ut hic vir omni medio mense ī sero cū uadit ad lectum post cenā deglutiat. ℈.ii. metridati fermentati a. vi. anno usque ad. xv.

Sextū remedium principale est ut iste vir a medio septembris usque per totuʒ mensē martii bis aut semel in mense per horas quīque āte prādiuʒ comedat unū miroba. kebulˀ conditū ⁊ erit ei suffragium capiti stomacho ⁊ iūcturis. Septimū instrumentū principale respiciens stomachū et epar rectificando digestionē primam et secundā ē vnus istius cōfectōis de qua ante cibū accipiat rotulam. i. ʒ.ii. bibendo post ipsam quartā ptē cyati modesti vini aromatici ⁊ fumosi. Cuius descriptio ℞ specierū dyambre descriptōe Melue in antidotario. ʒ.i. specieꝝ electuarii de ligno alˀ descriptiōe Auice. quinto canone sūma prima. ʒ.i.ß. zuccari albi librā. ß. cū aqua betonice fiat cōfectio in rotulis magnis ⁊ cooperiatˀ foliis auri

Octauum instrumentū principale ē ut iste vir super stomacho suo maiori parte tēporis aut saltē in nocte teneat plumaccolū magnū quadratuʒ latitudinē duarū spansarū accipiens in quacūqꝫ quadratura et calefiat sacculus predictus frequēter et suffumigetur cū puluere nucis mus. Cuius descriptio ℞ foliorū mellisse origani pulegii calamēti betonice ana. M.i. labrusce. M.iiii. coral. alborū et rubeoꝝ spodii ana. ʒ.i. macis. ℥.ß. ligni aloes. ʒ.i.ß. laudani gallie mus. rosaꝝ non expansaꝝ ana ʒ.iii. puluerizentur omnia subtiliter per se et misceantur post et consuantur in sacculo facto de fustaneo bene dēso et applicetur stomacho.

Nonū instrumentū pricipale est ceratū hoc qđ plerūque et proprie in die super stomacho applicetur ambiens ipsū a pomo granato vsque ad umbilicū et ibidē fixū teneatur. Cuius descriptio ℞ laudani electi. ʒ.i.ß. resine. ℥.i.ß. gallie mus. ʒ.ii. masticis gariofilorū ana. ℈.ii. dissoluātur gūme cū aceto citonioꝝ et cū sufficienti quantitate cere fiat ceratum bene tenax. Decimum instrumentū ē ut vir iste non raro faciat sibi inungi totaʒ spinam a furcula spatularū usque ad finem cum hoc vnguento calido aut frigido si tollerarˀ potˀit

Cuius descriptio. ℞ olei de floribus cucurbite et
nenufaris ana.ʒ.ß.seminum portulace acetose et
scariole ana.ʒ.i.spodii seminis plantaginis coriā
drorum preparatorum ana.ʒ.ß.cere.q.s.fiat unguētū
viscosius molli ⁊ conseruetur in uase uitreato.

Penultimum vero instrumētum est ut iste vir
sepe cum fuerit sui regiminis compos faciat sibi ab
lui pedes ⁊ crura usque ad inguina saltē duabꝫ ui
cibus in septimana cum hac decoctione calida p
horam ante cenam leuiter confricando membra
℞ aque ferri et est illa in qua cādentis ferri fru
strum duarū librarum quinquies extinguatur situ-
las.ii.gallarū cupressi numero.xxv.salis minera
lis in montibus inuēti librā.ß.granorum mirti.ʒ.
.i.macis.ʒ.ii.bulliant hec omnia ī predicta aqua
vsque ad consumptionem tertie partis de qua me
diocriter calida fiat ablutio ut dictuꝫ est. Est enī
nobile remedium ad preseruanduꝫ iuncturas ab
acceptione materierū que a superius propellunt
ad inferiora. Ultimum instrumentū est electu
ariū istud cuius vsus sit accipere ex eo in aurora
q̄titatem .ʒ.iii.cū modico aq̄ mēte uel rosma. ca
lefacte ⁊ tardetur post ipsum cibus horis quattu
or.⁊ erit in eo potentia confortandi calorē inna
tum et conseruandi ipsum in omnibus membris
⁊ digestionem primam secundā ⁊ tertiaꝫ ⁊ ē ma
gis auxilio ad confortādū cerebrū cor epar ⁊ sto
machum. Cuius descriptio ℞ granorum phisticorum
electorum.ʒ.iii.granorū pinearum.ʒ.i.ß.specierum dya
bre dyamusci dulcis ⁊ electuarii de ligno aloes
ana.ʒ.ß.syrupi conseruatoris zinziberis recentis
libram unā zuccari albi librā.ß.infundātur phi
stici ⁊ pinee mundati in aquā mēte calefactā per
dies duos naturales. deinde ultimate terātur et
incorporentur cū syrupo ⁊ zuccaro inuicem cocti
vsque ad glutinositatem. tunc ergo superaddent
alie species per se trite ⁊ cribellate ⁊ incorporen
tur simul ⁊ reponātur in uase uitreato bene coop
to ⁊ in loco sicco conseruetur. Clauditur enim
meo iudicio in hac medicina uirtus ⁊ potentia re
parandi ⁊ conseruandi sanitatē huius viri. Cui
hec omnia concedere dignetur summus ille uniuer
se machine conditor qui cuncta donat opīa abū
danter benedicens ea ad laudes eius perpetuas et
immortales.

Consilium de mala complexione frigida ⁊ humi.
totius ⁊ maxime cordis ⁊ cerebri ⁊ motu tremu
lo ipsius cum tensione stomachi ⁊ nocumēto anhe
litus.

f Redericus de famosa vrbe Uincen
tia ⁊ de celeberrima progenie Uer
lactis verriensis. egrotat una di-
spositione multis tamen accidentibꝫ
associata que indubitāter minatur
sibi terminatiōē uerendā satis nisi caute ⁊ solicite
multum regendo se defendat ab ea. Est enī hec di
spositio complexio frigida ⁊ humida materialis to
tius corporis. principalius tamen ⁊ fortior et fi
xa magis reperitur in corde ⁊ cerebro ipsius q̄ ī
aliis membris. Declarant autem hanc dispositio
nē signa q̄plura. Primum qa tactu percipitur
q̄litas corporis frigiditatē representans magis
q̄ caliditatē ⁊ humiditatē q̄ siccitatē. sed tactus ē
verior regula in iudicando de qualitatibus tāgi
bilibus. ut tertio complexionum capitulo tertio.

Secundum signū est quia pulsus paruus et ra
rus est. sed hec omnia frigiditatis excessū signifi
cant. Tertium quia cum predictis differentiis
pulsus est etiā mollis uel leuis. Quartum quia
exiens mutatū quod est urina aliquando palearis
uel subcitrina aliquādo glauca tenuis uel aquosa
apparet. sed omnes hi colores augmentū frigi-
ditatis ostendunt. Quintū quia color eius per
mutatus est ad subalbedinē in toto corpore. maxi
me vero in facie ⁊ in oculis. Sextū quia anheli
tus eius ad paruitatē tarditatē ⁊ raritatē incli-
nat magis q̄ ad differentias oppositionis ostēdat
nisi superueniat ei in sero paroxismalis motus pe
riodice flegmatice non pure. sed prouenies a mul
titudine flegmatis cum pauca quantitate colere
sicut sensibiliter aduenire in eo percepi. tunc vari
antur signa predicta. sicut ē rationale satis. Hāc
vero malā complexionē fri. ⁊ humi. materialem
in corde auctā signa iā premissa declarāt. Et ite
rum hoc confirmatur per primuꝫ accidens qd cō
comitatur hāc dispositionē et est motus tremulus
cordis qui non ē iectigatiuus motus. sed fortius
illo ē. nec pulsus uel saltus cordis qui plurimuꝫ cō
sequitur necessitatē ualde auctā in corde aut ve-
hementē conatū uirtutis ad nocumentū expellen
dum in eo existens. Est ergo motus tremulus me
dio modo se habens inter pulsatiuum ⁊ iectigati
uum dictum. Et pulchre considerandum est
q̄ in tali tremulo motu cordis non raro imo fre
quenter apparent motus bispulsantes. cum eniꝫ
in corde augetur frigiditas que debilitat innatū
calorē eius necesse est multitudinē uaporū in cor
de generari et augumentari que incitant virtu-
tē ad sepe sistolandū gratia mundificationis pre
dictorum. sed virtus propter debilitatē eius nō po
test conuenienter applicare partes artarie d cir
cūferētia ad centrum. Ita ut tantū expellatur d
vapore quantū in eo congregatur. ergo citius in
surgit sistolandi necessitas q̄ insurgeret si uirtus
maiorē faceret constrictioneꝫ. Cum ergo uirtus
mouet arteriā a termino a quo ad terminuꝫ ad
quem gratia finis predicti et continuo augumen
tetur necessitas mundificandi maior a multitu-
dine vaporum. ergo prius tempore mouebit ar
teriā secundum aliquas partes q̄ cōpleatur eius
motus a termino a quo ad terminum ad quē. sed
ista est ratio formalis pulsus bispulsantis. igitur
apparet in hoc iuuenculo cum tremulo motu cor
dis pulsus bispulsans quod erat declarādum. Et
si considerator diligenter inspiciat uidebit motū
quasi consimilem in sistole anhelitus. prius enim
tempore q̄ compleatur sistoles anhelitus a termi
no a quo ad terminum ad queꝫ augumentata cō
tinua necessitate mundificationis necesse est icita
ri virtutem ad frequenter constringendum anhe
litum ut ipsa sufficienter alleuiet se cum mundifi
catione fumorum in pectore contentorum. sed hec ē
ratio formalis partialis anhelitus duplicati uel
bispulsantis igitur ⁊ cetera. Et ex hoc fundamento
subtiliter contemplanti apparet q̄ si dispositio nō
curabitur ab hoc iuuenculo in breui tempore mul
tiplicato vapore ⁊ necessitate superaddita propter
extraneationem uaporum qui non debite regun
tur a uirtute paratus est de tremulo motu cor-
dis permutari ad magnum pulsū cordis pseuerātē

qui minatur sibi mozte subitam. Ille eni qui habet motu tremulum cozdis sibi continuum caue at ne subita itercipiatur mozte ut tertia primi capitulo de his que pronosticat egritudines ꝛ un decima tertii capitulo de tremoze cozdis virtualiter colligitur. Unde ex hoc fundameto appaz ꝙ secundum accidens hanc dispositionem concomitans est nocumentu in anhelitu disnia nominandu ꝛ proprie cum constrictiõe anhelitus. At vero iterum declarari opoztet hanc frigiditatez ꝛ humiditatē in capite ꝛ cerebzo huius iuuenculi inualescer qd facile ex mltis declarari potest. Primo quia partes predicte omnes frigiditatis ꝛ humiditatis augumentum magis ostendunt ꝙ aliarū qualitatū excessum. Secūdo quia habitudo faciei semi cacetica est ut sensus uisus ostendit. est eni facies eius cū inflatione representata quod quidem non prouenit ex nocumento epatis. discurrēdo eni p signa ostendētia lapsū epatis nō appz ipsum esse lesum in operationibus cõibus: sufficienter eni chilum transmutat in humozalē massam sequestrat ipsum a superfluis ꝛ delegat eius partes ad loca quibus naturaliter deputate sūt. Neque etiam apparet epar esse lapsum in operationibus propriis. sufficienter eni ipsum nutrimētū attrahit ꝛ retinet digerit et expellit supflua eius aliter eni continue macrefaciendo deficeret. Cuz itaque cacesie species in facie huius iuuenculi apparens ꝛ persistens non proueniat a nocumento epatis ut argutum est. sequitur ꝙ opoztet illius iuenire causam uel causas productiuas. Est igitur modus imaginandi hoc talis. nutrimentū enim quod fertur ad cerebrū ꝛ totum caput gratia ipsius non sufficienter digeri ꝛ depurari potest a superfluis propter frigiditatis ꝛ humiditatis augumentū in eo. quia et licet nutrimentum appõatur cerebro ꝛ partibus capitis. ipsum tamen non sufficienter unitur neque assimilatur mēbris illis Cū itaque derelinquatur a conuenienti opere nature a calore aliqualiter extraneo conuertitur in fumositates ꝛ uapores que in pozis subcutaneis et venis capillaribus immerse tumozē in tota facie efficiunt ut intelligenti apparet. vnde ꝛ si nutrimentum sit causa huius cacesie remota. uapor uero ex illa generatus sit causa immediata. tunc fortior debet esse opinio tua ad concedendum vaporem ab inferioribus partibus ad caput eleuatum posse esse materialē causam huius cacesie dispositionis. Cum minori eni conuenientia mouetur virtus ad agendum in uaporem uel in obiectum non sibi proportionatum ꝙ ad agendum ī nutrimentum sibi conueniens. sed non potest rectificarī nutrimentuz. igitur neque poterit regere ꝛ rectificare vaporem quod erat declarandum. Unde ex fūdamento hoc apparet ꝙ huius cacesie duplex assignatur causa. Prima est mala complexio fri. ꝛ humida cerebri predictoꝝ uapoꝝ generatiua. Secunda est materialis causa coadiuuatiua ꝛ est multitudo vaporū a toto corpoꝛ ad caput eleuatorum. propter quod non raro contingit errare medicos in iudicio causaruz cacesie consimil. Frequenter eni diiudicat illius cacesie causam esse nocumentū epatis ꝛ non est verū semper ut ex predictis apparet. Tertium motiuum ad probandū iterū cerebrū eius esse infrigidatū ꝛ humectatum sumitur a superfluitatum inuentione. multiplicat eni cerebrum eius superfluitates mucosas ꝛ aquosas que quandoque per palatum non raro nero per nasum et aliquando per oculos sensibiliter effunduntur. quandoque etiam insensibiliter ꝛ occulte per venas ꝛ neruos a cerebro ad pectus multiplicantur ꝛ stomachū. ꝛ sunt causa quarti accidentis statim declarandi. sed harū materieruz multiplicatio omnino arguit excessū humiditatis ꝛ frigiditatis. quare ꝛ cet. nō curaui hic adducerē signa sumpta ab operationibus animalibus ut a longitudine ꝛ profunditate somni. neque sumpta ab operationibus sensuum exteriorū ꝛ interiorū effugiēs magis prolixitatē ꝙ ignorātiā. Quartum accidens ꝛ uerendū satis qd predictā dispositionē concomitatur est tensio ī regione media stomachi huius iuuenculi cū dolore ibidez saltez tactu illius loci multiplicata ꝛ intensa qui quidē dolor et licet poterit esse tēpore precedēs dispositionē pectoris ꝛ capitis. rationabilius tamen apparet ꝙ successerit predictis dispositionibus magis ꝙ precesserit eas. eo quia si precessisset eas. tūc rationabiliter extensio ꝛ dolor essent intensiue ꝛ extensiue maiores. etiam prius itelligenti apparet fuisse ab egro perceptum nocumentum capitis et pectoris ꝙ stomachi eius. hoc autez minatur sibi nocumenta ꝙplura ꝛ successura. Primum est priuatio digestionis. Secundum est conuersio in apostema dubitabile multum. Tertium est augumentum nocumēti in corde propter magnā colligantiā stomachi ad ipsum cor. Quartum minatur sibi nocumentum in epate futurum fieri et corruptionem operationuz eius ꝛ aptitudinem transitus in asclitem uel yposarcam ut intelligenti apparet propter quod omnia predicta in unam epilogando sentētiā apparet ꝙ principalis egritudo huius iuuēculi est mala complexio frigida et humida materialis in toto corpoꝛ eius multi flegmatis ī eo multiplicatiua mucillaginosi uiscosi ꝛ partim uitrei et est associata ꝗttuor prauis accidētibz. Primū ē motus tremulus ꝛ bispulsans cordis. Secundum ē nocumentum in anhelitu constrictio. Tertium ē cacesia dispositio in capite eius principaliter apparēs. Quartum est durities ꝛ tensio apostemosa in regione media stomachi sui. Ex quibus omnibus apparet primo dispositionē talem magnifice fore uerendam. Apparet secundo opoztere ipsum ualde debere esse solicitum ad sui curationem ꝛ regimen ut nunc sequitur. Regimen igitur ipsius mensurandum est per conuenientez administrationem sex reruz non naturaliū. Pro prima itaque caueat sibi habitare in camera uel loco frigido ꝛ humido terraneo ꝛ ātiquitate murorum constructo ꝛ prope decursus aquarum ꝛ habitet in camera naturaliter calida aspectu orientali uel meridionali facta aut saltem artificialiter calefaciat ipsam magnum ignem accēdēdo in eam ꝛ si potens esset sepe comburere in ea ligna abietis populi iuniperi lauri ꝛ similium calidarum arborum melius est. Teneat se vestibus bene calefacientibus indutū ꝛ maxime caput eius bene calefaciat cum infulis ꝛ biretis suffultis pellibus agninis uel de dorsibus variorū ꝛ consimilium. pedes a frigore diligenter defendat. Cameram suam sepe suffumiget cum thure aut sadaraca uel storace calamita ꝛ similibus. Pro secūda

re dicendum ꝙ nisi fuerit diligenter a superflui tatibus mundificatus non conuenit ei exercitiuꝫ ne ponat materiam in fluxu ⁊ proprie post cibuꝫ cum non fuerit diligenter purgatus. conueniens erit ei exercitium ⁊ proprie equitando montem ascēdēdo uel pluribus passibus itinerando. Et si omni die ante cibū posset facere fieri sibi fricatio nes a genibus vsque ad pedes ⁊ ab īguinibꝫ vsqꝫ ad eos et aspatulis usque ad nates cū pannis tra hendo inferius usque ad rubedinē cutis esset sibi valde conueniens. De somno ⁊ vigilia dicendū ꝙ multa dormitio non est sibi cōueniens propterea quia generat et augumentat reumatismos et eo rum materiam. Mensura igitur dormitionis eius non transeat septem horas aut octo ad pluri mum ⁊ dormiat pannis bene coopertus capite no tabiliter eleuato super dextro prius latere. deīde super sinistrum se reuoluat. Caueat a dormitiōe omni immediate post cibuꝫ immo transire dimit tat horas duas aut saltem vnam. In modo sue cibationis precaueat sibi a multa assumptione ci borum ⁊ potuum propter que duo stomachuꝫ ex tensum uel inflatum ⁊ fluctuationē ciborū ⁊ potu um in eo sentiat ⁊ nunquā cibum accipiat nisi ve ra fame inuitante ipsum ad hoc. Et in cibatione sua nulluꝫ cibū deglutiat sine optima masticatio ne. Et potum suum accipiat frequenter ⁊ parum paulatine deglutiēdo magis ꝙ econtra. De acci dentibus autem anime conueniens esset ei aliqñ leuiter irasci ⁊ conturbari. Tristitiam autē ⁊ soli citudinē ⁊ dolores animi passiones euitet immo de salute bene sperare debet ad quam gratia dei cito terminabit. De cibis vero ⁊ potibus euitet omnes fri. ⁊ hu. uelut pisces cancri lac ⁊ lacticini orum ciborum vsuꝫ. similiter lactucas bletas spi nachias portulacas cucur. citru. angurias ⁊ omīa similia istis dimittere debet usquequo perfecte sanatus erit. comedat panē bene fermentatuꝫ et coctum duoꝝ dieꝝ aut triū ad plus. Et diebus la cratis comedere potest pisces frixos cum granis feniculi anisi petro. menta ⁊ consimilibꝫ. minime vero placent in gelatina uel agresta neqꝫ elixi ni si cum aromatibus ⁊ croco conuenienter condiā tur. tenchas ⁊ anguillas omnino dimittat. sed sa liti pisces uelut lucei regine ⁊ sturiōes essēt ei uti les. De carnibꝫ vero cōedat laudabiles uelut pul linas columbinas ⁊ auiū siluestrium omnes. non tamen in aqua uiuentes. Item comedat carnes ꝺ̄ capreto uitulo castrato ⁊ sibi similes. ⁊ utiles sūt ei carnes salite ⁊ proprie macre. Caseum molleꝫ ⁊ uiscolum dimittat omnē. sed conuenientius esset ei vti caseo unius anni parūper salito. De fructi- bus dimittat oēs fri. ⁊ hu. uelut cerasa crisomi la persica muscata pira auellanas molles et con similes. Ficus sicce et recentes sunt ei conueniētes Item vue sicce ⁊ recentes in suis temporibꝫ. Car nium valde pinguium usus nō placet et proprie caput cerebrū ventres caude animalium dimit- tantur. Olei vsus in eo mihi placet. Butyruꝫ ve ro dimittat velut nauseatiuum et mollificatiuuꝫ. Aromata omnia velut piper zinziber gar̄. galan ga cinamomum macis nux muscata et grana pa radisi placent mihi. Brodialiū multorū vsus nō est bonus. imo sufficit ei de eo in die acciper̄ semel propter quod carnes assate et pisces consimiliter assumpti in sero mihi magis placent. De sapori- bus vero dimittat agrestā et arancia et uinuꝫ ḡ natoꝝ nisi valde raro et in pauca quātitate. Sal sa uero sinapium oliue condite et rape condite be ne placent mihi. Usus vero ferculoruꝫ cū petro. caulibus feniculo aneto serpillo menta et similibꝫ est sibi bonus. De leguminibus vero conueniunt ei cicera rubea et quandoque alba. Item risū pa nicū far ⁊ similia. Uino uero utat̉ mediocri icli nato tamen magis ad potentiā ꝙ ad debilitateꝫ et sit al. sapore bonū substātia subtile et bibat ip sum simplex nulla aqua cōmixtuꝫ. et si non posset ipsū accipere simplex saltē coquatur aqua cū pau ca quantitate cinamomi. et postquā fuerit īfrigi data coletur et vino misceatur. sit autem cinamōi quantitas vnius grani fabe in una fiala et coqua tur vsque ad consumptionē quarte partis. Mo dus autem regendi hunc iuuenculū per intētōes et instrumenta medicinalia consistit in. xx. reme diis infrascriptis. Primū itaque ipsoruꝫ est ut iste iuuenis per dies. x. in aurora accipiat hoc di gestiuum calidū et post ipsum tardet cibū horis quattuor. ℞ sy. de calamento. ℥. i. ß. et si abhomi naretur sy. dētur sibi iste aque. ℞ aque absinthii ysopi betonice ana. ℥. i. ß. misce. Secūdū reme dium est ut decima die sequenti accipiat hanc me dicinam. ℞ electuarii indi. ʒ. ii. turbith. ʒ. ß. her modactiloꝝ grana. vi. zinziberis grana. v. dya- gridii. ḡ. i. misce et accipiatur in aurora cum me dio cyato aque calide decoc. cinamomi supradicte et dormiat per horā post assumptionē eius ⁊ trā sactis horis quattuor accipiat scutellā vnam bro dii macri pulli calidi aut saltē cyatū unū aque co cte cū zuccaro calefacte et post ipsū tardet cibū ꝑ horā unā. Si autē effugeret medicine assumptio nē tunc accipiat pillulas istas loco ipsius et obser uet post eas ordinē eundē. ℞ pillulaꝝ ꝺ̄ yera cō posita. ℈. ii. pillulaꝝ cochiarū. ℈. i. fiat pillul̉. vii. cū yera simplici. Tertiū r̄medium ē ut iste iu- uēculus post purgationē ponat aliquid in cibari is suis ꝺ̄ isto puluer̄. ℞ cinamomi elcī. ℥. i. anisi fe niculi liquir̄ ana. ʒ. i. macis. ʒ. ii. zinziberis. ʒ. i. ß. fiat omniuꝫ per se puluis et cōmisceatur in cuius fine ponantur croci. ℈. ii. Quartum remediuꝫ est hoc. ℞ pillularū alefanginarū. ʒ. i. ß. maiorāe peonie absinthii ana. ḡ. vi. salis indi. ḡ. viii. agari ci elcī. ℈. i. pulpe coloquintide. ℈. ß. fiat pillule cuꝫ sy. ꝺ̄ sticados. vii. pro emī. ʒ. i. de quibus post pur gationē accipiat unā omni fine quinqꝫ dierū pa rū ante cenam. Et potest etiā eis uti omni tertio sero accipiēdo unā quādo accipit syrupū predic- ctum si uēter eius non ēēt bñ largus. Quintuꝫ remedium est ut omni sero cuꝫ uadit ad lectum a principio capilloꝝ vsqꝫ ad sūmitatē capitis per eius medietatē ꝑ quattuor digitos supaspgatur ꝺ̄ puluer̄ infrascripto quātitatē granorū frumen ti inter capillos spargendo ipsum. ⁊ quando pōit puluerē secundū cū pectine deponat primuꝫ. Cu ius descriptio. ℞ macis. ʒ. ii. gariofi. ʒ. i. coralloꝝ ru. rosarū spodii ana. ℈. i. ligni aloes. ℈. iiii. omīa ꝑ se puluerizētur deinde commisceantur. Sex tum remediū est cū uadit ad lectum omni sero in terius inungat nares eius cum modico electua rii metridati leuiter confricādo. Septimum remedium est hoc ut tribus vicibus in septimana iste iuuenculus accipiat in aurora. ʒ. i. tyriace cū ℥. i. ß. aq̄ maiorāe calefacte et post ipsā ꝑmāeat

in lecto bene coopertus hoꝛis adminus quattuoꝛ.

Octauum remediū est ut post cenam accipiat rotulā unam huius confectionis ante ꝙ a mensa discedat. ℞ specierū electuarii de ligno alo. speꝝ aromatici rosa. ana. ʒ.i. zuccari al. ℥.iiii. cuꝫ aqua betonice fiat confectio in rotulis. ʒ.iii. Nonum remediū est ut de aquis infrascriptis sempeꝛ aliquid commisceatur cuꝫ potu uel cū cibis suis aut saltem īmediate ante cibū accipiat cyatū mediuꝫ ℞ aque melli. buglos. ana partē eq̄l misce. Decimū remediuꝫ est ut sepe ī manu sua poꝛtet hūc puluerē bene ligatū in sindone de gꝛana retōta quē quasi continue olfaciet. ℞ ligni aloes. ʒ.i. maioꝛane macis ana. ʒ.i. ſ. origani folii amece ana. ℈.ii. storacis calamite rosa. spodii ana. ʒ. ſ. ābꝛe. g̃. iiii. musci. g̃. ii. puluerizentur omnia per se et bene commisceantur. Undecimū remediū ē ut postꝙ transiuerint dies. x. post puꝛgationem pꝛedictam omni sero diebus. x. per hoꝛam unā ante cenā gaꝛgarizet saltē in decē vices cyatum unuꝫ huius decoctionis. ℞ costi piperis al. zedoarie gariofi. agarī. electi ana. ℈.ii. staphisagrie. ʒ.i. ſ. yreos. ʒ. ſ. liquir̄ anisi ana. ʒ.i. coquantur in libris. x. aque vsque ad consumptionē medietatis. deīde colentur ⁊ colature commisceatur libra. ſ. mellis. ⁊ iteꝛum lento igne coquantur usque ad consumptionē quaꝛte paꝛtis. deinde coletur ⁊ reseruetur et fiat ut dictuꝫ est. Duodecimū remediū est hoc ℞ mellisse buglosse rosmarini ana. ʒ.i. ſ. macis. ʒ.ii. doronici folii ossiū de coꝛde ceꝛui ana. ℈.ii. se. basiliconis. ʒ.i. coꝛal. ru. ʒ.ii. yacinthi smaragdi saphiri ana. ℈. ſ. margaritarū. ℈.iiii. musci ambꝛe ana. g̃. iii. puluerizentur omnia per se ⁊ fiat sacculus in sindone dē gꝛana retoꝛta quadrangulatꝰ latitudinis quinque digitoꝝ ⁊ longitudinis semissis quem semper interius camisie consutuꝫ poꝛtet super mamilla sinistꝛa ipsuꝫ quandoque reuoluēdo ⁊ ab actuali humiditate quam attrahit diligēter exiccando. Terciūdecimū remedium est electuariū hoc. ℞ granoꝝ pineaꝝ ⁊ phisticoꝝ ana. ℥.i. ſ. florū boꝛaginis buglosse ⁊ rosmarini ana. ʒ.i. ſ. mac. ʒ.ii. ſ. se. iiii. coīū frigidoꝝ ana. ʒ.i. zedoarie. ℈.ii. se. basilicōis. ℈.iiii. foliorū auri numeꝛo. iiii. margaritaꝝ. ℈.ii. yacithi smaꝛagdi saphiri ana. ℈. ſ. cinamomi gariofi. zinziberis galange ana. g̃. viii. gꝛanoꝝ paradisi ligni alo. croci ana. ℈.i. zuccari al. ℥.iiii. mellis rosa. librā. ſ. coquantur mel ⁊ zuccarū simul. deinde diligenter īcoꝛpoꝛentur cū gꝛanis que per diem naturalē vnam īfusa steterit in vino albo dulci ⁊ additis aliis speciebus fiat electuariū de quo semper in aurora accipiat quantitatē vnius nucis mus. cū dimidia ꝑ hoꝛā unam ante cenam. Quaꝛtūdecimū remedium est hoc. ℞ foliouꝫ lauri edere assari stica. ana. M. ii. maiorane rosa. floꝝ nenufa. ana. M. i. ſ. coquātur in situlis quattuoꝛ aque usque ad cōsūptionē quaꝛte paꝛtis ⁊ dē hac aqua per dies. xv. ꝑ horā unā āte cenā bene calida oī die abluat extrema ab iguibꝫ usque ad pedes ⁊ a cubitis usque ad manū ⁊ faciē totam. Quintūdecimū remediū est hoc. ℞ gallie mus. stoꝛacis calamite ligni aloes ana. ʒ.i. pul. mirti absinthii folii ana. ʒ.i. ſ. rosa. ciperi spodii ana. ʒ. ſ. coral. ru. ℈.ii. calamenti. ℈.i. ꝛesine electe. ʒ. vi. laudani. ʒ.ii. dissoluātuꝛ gūme cum aceto fiat unguentū bene uiscosum cū oleo de cꝛoco ⁊ de mastice ana. ℥.ii. ⁊ de hoc sepeꝛ super pannū extenso petia una poꝛtetur super stomacho suo. Sextūdecimū remediū ē ut iste iuuenculus omni die per hoꝛā unā. ſ. ante pꝛandium deglutiat duas de infrascriptis pillulis bibēdo post eas mensuꝛam unius digiti de bono vino albo. ℞ masticis. ʒ.i. mirti folii ligni alo. ana. ℈. ſ. cum succo absinthii fiāt pillule ex omni. ʒ. vii.

Decimumseptimū remedium est ut post ꝙ iste iuuenculus super stomacho suo poꝛtauerit vnguētum suprascriptū per dies. xv. tunc super stomacho poꝛtet sacculū istum loco vnguenti suprascripti. Cuius descriptio. ℞ radicum assari camedꝛ. camephiteos. origa. pulegii ana. M. i. macis. ℥. ſ. musci ambre ana. g̃. ii. rosa. spodii coralloꝛum amboꝝ ana. ʒ.i. ligni aloes. ℈.ii. pulueri. omnia ꝑ se ⁊ fiat sacculus latitudinis ⁊ longitudinis spāse quē sepe permutādo ⁊ reuoluendo exiccet ab hūiditate extranea. Decimūoctauum remediū est hoc. ℞ yere simplicis. ʒ. vi. electuarii de psilio. ʒ.ii. ſ. post dies. xv. aprilis accipiat hūc potū cum cyato medio vini albi calidi et mōtani ī auꝛora et post ipsum obseruet conditiones que superius fuerunt scripte in aliis solutiuis. Decimūnonū remediū est hoc. ℞ sy. de sticados de absinthio de calamento ana. ℥. ſ. aque buglosse. ℥.ii. aque saluie. ℥.i. misce ⁊ accipiatur calidū in auroꝛa ut dē pꝛedictis et continuet diebus decem memoꝛando ꝙ si in istis diebus venter eius non esset bene fluxibilis. tūc omni tertio die accipiat unā de pillulis dictis parum ante cenā. Ultimū remediū ē hoc quod undecima die immediate sequēte sy. purgetur cum istis pillulis. ℞ pillularum de saꝛcocolla cochiaꝝ ana. ʒ. ſ. auari ponderis refoꝛmētuꝛ pillule septem cum sy. de sticados ⁊ accipiantur ī aurora cum conditionibus omnibus que in aliis solutiuis sunt notate. Istis aūt ita diligenter celebratis si sanus erit. laudes immoꝛtales altissio offerendū est. sinautē reuertatur ad obseruandū omnia remedia que supꝛa oꝛdinata sūt post primam purgationē. ⁊ adhuc si bene sanus eꝛit cōsulo ꝙ saltē per totum mensem futuꝛū maii utatuꝛ electꝰ ⁊ sacculo cordialibus ⁊ pillulis ⁊ puluere capitali superius descriptis. ad hoc ut recupeꝛata sanitas eius confirmetur uberius. Ad laudem summi saluatoꝛis perpetuā qui solus omnem lāgorē libeꝛat.

Consilium de nocumento totius a mala complexione humida materiali cum excessu caliditatis complicata cum apostemate in hiteri.

Sectio prima continet capitula duo.

Capitulum primum de causis ⁊ signis.

[g] Enerādus in Christo pater dominus Antonius Chadianus dignissimus archidiaconus Uincentinus et numeꝛo pluribus molestatur accidentibus ab vna fere radice dependentibus ⁊ conseruatis. Quoꝝ primum ē mēbroꝝ omnium vniuersaliter lapsus a temperamēto per augumentum humiditatis ⁊ multum excessiue que tamen coniungitur augumento caliditatis ⁊ pꝛopꝛie utriusque a generatione contꝛactis. Eo quia coꝛpus hoc est sāguineū a geneꝛatione quod declaꝛat purpurea membꝛorū carnositas et extensio venarum amplitudo et plenitudo

et pulsus eius fortis ⁊ magnus ut in pluribus ad
uelocitatē ⁊ frequentiā declinis. ⁊ sic de aliis pro
pter breuitatē obmissis. Et est quidē cū eius cali
ditate extranee humiditatis augumentū per uiā
indigestionis genite. Cuius causa potuit esse aut
multarū egritudinū aduentus aut euacuationuʒ
multitudo ⁊ per plura loca facta aut excessus ī ci
bis ⁊ potibus uel in aliqua de rebus non natura
libus propter que contigit flegmaticas humidi-
tates per uiam indigestionis in eo fuisse cōgrega
tas siue contigerit hoc proter retentōnem euacu
ationis a natura intente ⁊ sibi consuete. uelut fie-
ri solet per emoroidas per fluxū sanguinis a na
ribus et per flobotomias. A qualicūqʒ igitur de
numero harꝝ causarū contigerit. sensus ostendit ī
eo esse augumentum humiditatis nō solū a sāgui
ne. sed etiā a flegmatica materia satis aquosa ⁊ si
bi commixta. Multitudo enī sputaminis et reu-
matū saliualiū ⁊ catarralium a capite descenden
tium et frequentia sudoris ⁊ multitudo sudoris
eius ⁊ aquositatꝭ vrīalis ⁊ corporis lassitudo quā
tum ad motus exteriores oīa demonstrāt predi
ctarū humiditatū augumentū ī ipso. Unde ex his
facile uideri potest causa catarrizantis materie
a capite ad os ad pectus propter multitutudi-
nem euaporationis ab inferioribus partibus ad
ipsum caput prouenientis. Et adhuc etiam pro-
pter obtusionē innati caloris a uaporibus ⁊ mul
titudine humiditatū propter quod cerebrū ipsū
in digestione propria ⁊ in regimīe taliuʒ materi
erū notabiliter est debilitatū. Et nisi vir iste ī flo
re sue etatis quia in consistentia positus esset ual
de paratus est ad egritudines neruorū ⁊ capitis
ut oppilationū artetice reumatū ⁊ similiū. At ve
ro iterū ex predicto fundamento facile intelligi
potest debilitas appetitus ⁊ digestionis in eo taʒ
propter diminutā esse caliditatē per uiaʒ suffoca
tionis a multitudine uaporū ⁊ matericrum ꝑue
nientis. vnde nisi vir iste regimine discretionis
conuenienti regetur cū paucitate ⁊ subtractione
ciborū ⁊ potuū ut iam incepit sanitas eius ⁊ con
sistentia intantum ⁊ ita frequenter esset permu-
tabilis ꝙ melius neuter decidentie aut tertii si-
gnificati denominari deberet. propter quod ideʒ
nō debet admirari si frequenter alteratur a sani
tate in egritudinē uel neutralitatē ut iam predi
ctum est. Ex quibus etiam tertio correlarie con
cluditur ꝙ iste uir valde promptus est ad cacesiā
uel species ydropis et ꝓprie aquose ⁊ carnose. ni
si diligenti regimine se gubernet ut postea dicet̄.
Post hec iterū hic uir egritudinē habet in extre
mitate intestini recti. s. apostema eminens quan-
titatis auellane uel papille mā̄millaris. quod qui
dem perductuʒ est ad ulcerationē. vnde continuo
ab eo manat uirulentia subtilis ⁊ acuta a quibus
recipit molestiam non leuem. ita ꝙ in sedēdo am
bulando ⁊ equitando propter confricationeʒ apo
stematis vlcerosi ad corpora quibus applicatur
magnum incurrit dolorem. Et ex continuo descē
su uirulente materie ardore ⁊ punctiōe non leui
bus molestatur. Et ex hoc fundamento facile ītel
ligi potest. ꝙ si illud ulcus extēderetur ad substā
tiam intestini dispositus esset ad cancrenam vel
estiomenū aut alcakilon ⁊ proprie materia in su
is qualitatibus malignata magis facta per mo-
dum adustionis ⁊ conuersionis ad putredineʒ ue
nenosam. Quod vero iterum ex hoc fundamento
aliquando noceatur in operationibus sensuum ex
teriorū quantum ad uisuʒ. quia uideatur ei aerē
aspicicienti percipere figuras lineales triangula
res uel sperica albas uel aquatas uel opacas. Et
quantū ad auditū appareat ei quandoque ꝑcipe
re tinnitum uel sibilum uel sonitum cursus aqua
rū uel ventorꝝ agitantiū siluas a multitudine va
porū ⁊ uentositatum alterantium organum au
ditus. leuiter potest intelligi prouenire. Et ite
rum adhuc ꝙ nocumentum quādoque percipiat
ī operationibus interiorū sensuū. sicut imagina-
tiue cogitatiue ⁊ memoratiue potētie ⁊ in frequē
tia mobilitatis ad uarias opiniones ex augumen
to predictarū humiditatū probari potest proue
nire. siue quia multitudo uaporū spiritui sensibi
li commixtorū hoc efficiat. siue ꝙ organa in suis
complexionibus uel naturis permutentur ut uen
triculi cerebri in quibus talium uirtutum opera
tiones uelut in propriis sedibus sunt a sapientibꝫ
collocate. Hec ī summa est huius uenerandi pr̄is
dispositio uniuersaliter ⁊ particulariter ita de
ducta.

Capitulum secundum de intentionibus ⁊ mo
do processus in regimine huius viri per admi
nistrationem rerum non naturalium. ⁊ conti
net partes sex. Pars prima ipsius eligit mēsu
ram aeris ⁊ loci habitabilis conuenientiuʒ hu
ic viro et eorū que annexa sunt eis.

Quoniam igitur ut precedenti capitulo uisū est
complexio huius uiri labitur a medio speciei per
augumeutnm caliditatis ⁊ humiditatis ⁊ notabi
liter eleuatū oporteret in eius conuenienti regi
mine administrari instrumenta que inducerent
ipsū uersus mediū corrigendo excessū qualitatuʒ
in eo conuenientium. Unde oportet aerē remisse
calidū ⁊ notabiliter siccum eidem applicari. Nā
aer remisse calidus applicatus lapsui intense cali
do esset causa illius remissiua. si uera est positio
philosophantium ꝙ remissum badituʒ intenso re
mittit ipsum. Et iam siccitas aeris notabiliter ī
tensa sufficienter corrigeret humiditatē multuʒ
in eo eleuatā. igitur talis aer notabilis siccitatis
esset ei conueniens consequētia patet. quia in pre
cedenti capitulo presupponitur lapsū ad humidi
tatem in hoc viro esse multum ampliorē q̄ꝙ ad ca
liditatem in eo. Itaqʒ vbi aer administraret̄ cali
dus in primo et conuenienter respectu lapsus ca
lidi in secundo. idem aer siccus in tertio respectu
lapsus humidi in secundo esset omnino conueni
ens. Uerū quia ista facilius dicuntur ⁊ scribūtur
q̄ꝙ ita perficiantur. Et etiā quia potestate ⁊ scien
tia ⁊ opere nostris non est ita concessum modera
ri aerē sub determinatis mensuris q̄ꝙ est facile il
lud sermone proferre. Ideo descendā per modos
administrationis conuenientioris q̄ꝙ secundū con
iecturam artificialē fieri potest. aerē ⁊ alias res
non naturales ad refractionem deducendo cum
his qne qualitates optatas in eo ipso inducer̄ pos
sint. ut nunc sequitur. Itaque aer regionis loci et
camere esse debet ad caliditatē mediocrem incli
natus. Et notabiliter siccior uelut essꝫ eligere ca
meram aspectum orientalem uel meridionalem
habentem in quam etiam radii solis ingredi pos
sint et permittantur usqʒ ad notabilē caliditatis
eleuationē ī ea. Et sit camera edificiorꝝ nō ualde

antiquorū non cursibus aquarū uel puteis ualde propiqua aut artificialiter caliditas ꝛ siccitas ap ponantur in ea. primo cū accēsiōe ignis ex lignis lauri abietis laricis sarmētorū vitis iunipi lau ri pini ꝛ similium arborū calidarū. In qua etiaꝫ non raro comburantur stipites calamenti pule-gii origāi saluie rosmarini ꝛ similiū. aut sepe suf fumigetur cū fumo sādarace colofōie thuris lau dani resine pini uel similiū simpliciū. Et de cōpo sitis elegantissimū est hoc. R̶ storacis calamite. ℥. .i. laudani. ℥. ſ. ligni al' gariofilo. galange ana. ℈. .i. macis. ʒ. ii. ambre si diues est. ʒ. i. pulverizent' per se ꝛ reformentur trocisci cū. ℥. ſ. terbētine sic ce ꝛ modico vini aromatici. De ancxis uero aeri corpus suum bene munitū teneat uestibus sufful tis pellibus agninis uel vulpinis. Et caput suum de infulis de panno de grana factis bene mu-nitum teneat suffultis pellibus ꝯ dorsibus varioꝝ uel vulpinis aut agninis ut predictū est. Et caue at ab accensione carbonū in camera sua nisi prius fuerint exterius bene igniti ꝛ ab aere euentati.

Secunda particula de administratione ciboꝝ ꝛ potuum.

Cibi huius viri debent esse ex carnibus laudabi libus accepti ad siccitatē declinantibus magis ꝙ ad humiditatē. Et sunt carnes pullorū bene adul torū ut gallinaꝝ uel caponū perdicū uel fasiano rum ꝛ starne etiam ꝛ francoli. Et caro paronis qui est auis in montibus vincentinis inuenta. sta tura maior ꝙ anas colore nigro ꝛ habēs dentes in palato ꝛ est auis notabilis fortitudinis ꝛ fero citatis. Cuius caro me iudice valde laudabilis ē quoniā caro ale eius caponis ꝛ pectus eius ꝛ uitu li sapore participant. ꝛ tota eius caro conueniēs est. similiter laudabiles sunt carnes auiū minuta rū in montibus degētiū uel in nemoribus. Et car nes uitulorū et castratoꝝ in montibus degentiū Caro enī hedi omnibus aliis domesticis laudabi lior est. sicut carnes gazelli inter siluestres maio rē laudē merentur habere. Caro cerui lepcris ꝛ apri iterū sunt conuenientes ꝛ caro castrati valđ pinguis ꝛ agnorū cuniculoꝝ anserū et anatuꝫ et vniuersaliter omniū animaliū in aquis degentiū carnes huic viro non sunt conueniētes. neque eti am laudo carnes ortiginis uel quatule auis. Ca ro vero pauonis iuuenculi non est uituperanda. Columborū carnes ꝛ proprie pennatorū et silue strium etiam valde utiles sunt ei. De piscibꝫ ue ro non curet accipere ꝛ proprie elixis. fontalibus aūt piscibus ꝛ maritimis frixiōe preparatis uti potest ꝛ proprie quoꝝ usuꝫ fame coitas approba uit. velut sunt lucii torrētine varioli marsiones carpiones rumbi menule orade sterliones ꝛ simi les. Usus autē cancrorū non placet mihi nisi ual de raro. Qui uero sunt sicut tinche regine cepha li goti ꝛ similes dimittantur. naꝫ multa humidi tate remoliendo ꝛ calorē tegendo preparant ad putredinē. De plātis vero uti potestis calidis ōi bus. sicut petrosellino feniculo saluia rosmarino menta origano serpillo ruta nasturtio caulibus. De radicibus uero cōueniūt rape ꝛ napi carote rafanus ꝛ cōsimiles. Plante vero frigide sicut ble ta spinachia portulaca cucurbita lactuca endiuia semperuiua ꝛ cicorea ꝛ consimiles non placēt mi hi De fructibus vō placēt mihi ficus vue amig dale auellane poma ꝛ proprie dulcia ꝛ pira elec ta ꝛ ꝑprie cocta. Et potest vti castaneis ꝛ ꝑprie coctis licet raro. Iuiube vero nuces cerasa in mo dico vsu. cucumeres vero placent mihi inter eos tamen pepones dulces ꝛ solidi laudantur ei. Alii autē fructus non placent. Leguminū autē vsus nō multū mihi placet. de laudabilioribus tamen in ter ea sunt cicer rubeum pānicū ꝛ far. et vsus pti sane ordeacee cū zuccaro. Reliqua uero que sunt sicut fabe faseoli sisamus et similia dimittantur. De condimentis autem placet mihi oleum oliua rum. et propie quanto magis annosum est vsque ad annos decem. et oleum de nucibus iterū cōue niens est ei ꝛ oleum de amigdalis dulcibus ꝛ de auellanis. Butyri vero et pinguedinis porci ana tis et anseris vsus aborrendus est. Caseus autem et proprie frangibilis unius anni etatem habens ꝛ ad salsedinem eleuatus bonus est ei. Mollis ve ro valde pinguis et butyrosus caseus euitetur. si militer lactis recentis non cocti vsus et colostre dimittatur. Recocta vero tamen est sibi collaudā da. Aceti autēꝫ vsus agreste salite limonū et arā ciorum ꝛ granatorū quorūcunque sibi conueniēs est. De aromatibus vero cōueniūt ei spēs ex pau co pipere et multo cinamomo facte cum modico etiam zinziberis galā. gar. macis et nucis mus. et ligni aloes. Crocus autem in omni cibario suo bene laudabilis ē. De partibꝫ uero animaliū nō vtatur ad plurimum uel frequenter capite uel cerebro neque cauda uentribus neque renibus. Aliis autem partibus vti potest et proprie non valde pinguibus. Hec in sūma de cibis ptrāseāt. Panis autem eius sit de pura simila factus. licet argumento sumpto ab excessu humiditatis conue niētior ei foret panis modicum furfuraceus aut saltem factus ex farina cum ordei et spelte faria compositus. Uinum vero eidem conueniens est ꝛ esse dꝫ mediocris fumositatis ꝛ nullo modo aque um boni saporis et ad ponticitatē inclinatum et nullo modo dulce nisi valde parū et raro et colo re debet esse album velut aurū uel rubicundum ꝛ odorem suauem habens sine alicuius aque cōmix tione siue fuerit precocta siue naturalis et nullo modo melli cum zuccaro commixta. Dulcia eniꝫ calida sicut mel essent eidem ita nociua. sicut zuc carum est eidem iuuatiuum non tamen in multo vsu. De conuenienti autem administratiōe mo tus uel exercitii. iā ex predictis apparet ꝙ exer citium ei conueniens non debet pertrāsire id qđ calefacit cum mediocritate et non violenter. ma gis enim esset ex vehementi exercitio nocumētuꝫ per uiam ebulitionis et dispositionis ad putredi nem. ꝙ iuuamentum per viam cōsumptionis ma terie per exercitium acqsite. Itaque per continu ationem uel prolixitatem exercitii mediocris ac quiritur consumptio materierum superfluitatuꝫ que huic viro necessaria est. Neque erit dubiuꝫ ut superueniat in materiebus putrefactio ex agita-tione ipsarum que per exercitium sibi conueniēs consumpte sint velut motus progressiuus ante ci buꝫ longo tempore factus. aut equitare gradari um equum usque ad caliditatis augmentum et leuis prouocatō sudoris. aut suauiter monticu lum ascendere et ab eo suauiter descēdere. aut qꝛ to uelut esset ludus aliquis quo ī membris agita tio notabil' acquireretur. sicut est ludus cum spa ꝑ pua pila. Cuius iuuamētū excellēter approbat

Gal in toto processu libelli quem fecit ad epido num. eo quia partes omnes equaliter exercitanẽ interiores et exteriores. s. exercitio tam equali et per motum talẽ convenientez fit distractio ma terierum de centro ad circũferentiã. et consumun tur etiam materie multe expelluntur sensibili et insensibili expulsione. At vero iterũ solide et cõsũ pte fiunt partes membrorũ ex consũptione pre dictaruz superfluitatũ. sicut eedẽ lasse reddũtur per illarũ humiditatũ presentiã. Adhuc iterũ et sexto non inconuenit exercitiũ vectigatiõe nauis sine tamen discrimine periclitatiue subuersionis Et quoniã quandoque contigit propter occupati ones hominum has exercitii species non ita habi liter administrari posse. Ideo loco illarũ conueni ens erit administratio fricationũ que primo ad ministrentur a genibus usque ad pedes inferius trahendo cũ compressione quadam et ab inguibus vsque ad genua et a spatulis vsque ad nates et ab humeris vsque ad manus motu materias a pfũ dis partibus diuertẽdo superficiales usque ad nõ bilis rubedinis acquisitionem. post omnium cibo rũ assumptioem quies semper est ei necessaria et non motus neque exercitiuz aliquod in tali hora fieri debet. Quoniam somnus materias dige stioni meliori preparat vniendo caloreз conueni ens est ei dũmodo mensuram non excedat horaꝝ octo tam in die ꝙ in nocte completa. amplior ve ro somnus propterea quia humectat obtundẽdo calorem per modum circũdationis ipsius a mul titudine materierũ non est laudabilis. Et eo ma xime quoniam vir iste maxime molestatur catar ris et reumatismis. Sed prolixa dormitio augu mentat eos. ut patet secunda primi capitulo de his que proueniunt ex somno. Igitur prolixus sõ nus eidem est inconueniens. Conuenientior autẽ dormitio est ei post cibũ per unam horam uel du as et dormiat capite notabiliter eleuato. Et effu giat dormitionẽ supinã et maxime quoniam ipsa inclinat materias ad posteriora que essent cause augumenti apostematis ulcerosi in fiteri existẽtis de quo supra visum est in lectione prima. Uigilia autem ultra mensuram somni iaz descriptam dĩ alio tempore est eidem conuenientior. Et atten dat etiam ꝙ si dormiet cõuenienter in nocte dĩo euitanda est dormitio diurna. ut patз secũda pri mi preallegato capitu. Omniũ ciborũ et potuũ mensurã excessiuam ab hoc viro euitandã esse pa tet ex predictis. eo quia in ipso augumentum hu miditatũ ualde superfluũ est. igitur subtractio ei bi ab extremo grossius dietando quod est latus sa norũ subtrahendo uersus mediũ per equidistãtiã est sibi conueniens. eo quia in viro isto necessaria est exiccatio. igitur taliter quandoque famesceř et cibi quantitatem notabiliter subtrahere est eideз perfectum instrumentum. eo quia corporibus hu midas carnes habentibus famem adhibere con uenit. fames enĩ exiccat corpora tam per uiaз re solutionis conuertentis humores in uaporem. ꝙ per uiã subtractionis. ut patet septima afforismo rũ affo. et comento. 59 et cet. Accidentia anime quecunque sunt causa distrahendi caliditatem in natam a membris in quibus debet fieri digestio materieruз que abundant in hoc viro per q̃ etiã accidentia calidũ innatum quod est spiritus coar tatum uel per modum cuiusdam suffocationis suf focatum detinetur in profundo corporis euitari debent propter causam predictam. Et etiam qa motu caloris de circũferentia ad cẽtrũ materie humorales etiam intrinsecus profundantur. Et adhuc tertio quoniam propter intẽsionẽ esse fcãз caliditatẽ in profundo corporis materie per ui am ebulitionis disponũtur ad putredinem. sicut ipse idem experiri potest. quando angustia uł tri stitia aliqua notabiliter affligit ipsum. Et forte ꝙ vna de causis que produxit hunc uirũ ad mul tiplicatoẽm humiditatũ multarũ per uiã indige stionis fuit instantia passionũ anime tristantium et angustiare facientiuз. Unde ex his omnibus po nere debet mensuram medearaminis earum cum letitia et bona spe et quiete aĩe. Fortassis autem si vir iste sui regiminis esset librator bonus. aliquã do conueniens esset ei leuis iracundia et aliquo tẽ pore durans. De annexis autem accidentibus aĩe caueat vir iste ne excedat ĩ coitu et proprie super repletione ciborũ facto argumento sũpto ab eta te complexione et habitudine. tamen cõcessione le gis non esset ei inconueniens uenereũ actum bis in septimana explere et hoc transeat de lectione prima.

Secunda lectio duo cõtinet capitula. Primuз capituluз de instrumentis prohibẽtibus augu mentum superfluum materierũ in hoc viro et abscindentibus materias iam in eo inuentas.

Igitur pro regimine huius viri per medicinalia duobus singularibus remediis visum est mihi eidem prouidere. Primũ itaqз erit ut omni an no a principio mensis martii usque ad vigesimaз eius intendat euacuare corpus secunduз istũ mo dum. Primo ꝙ flobotometur de basilica dextri lateris sub cubito posita in hora electa. s. mane p unam horam post ortum solis digestione prima et secunda iam celebratis et uentre eius a fecibus iam emundato et quarta primi capitulo 20ᵉ colli gendũ. Et extrahatur sanguinis ab. ℥. v. vsqз ad sex. ℥. Secundũ remedium est ut premissa flo botomia euacuatione minoratiua euacuetur ven ter eius cuз hac medicina. ℞ cassie paulo ante ð canna extracte cum aqua lupulorũ. ℥. i. agarici et reubarbari electoꝝ ana. ℈. i. zinziberis spice nar di ana. g̃. v. salis gẽme. g̃. i. misce et cuз. ℥. iii. aque ordei precalefacte accipiatur duabus horis ante diem et tardetur cibus sex horis post quintam ac cipiendo cyatum unũ aque ordei calide cũ modi co zuccari. Tertium instrumentũ est ut post mi noratiuum predictum sequenti mane hora predi cta incipiat accipere hoc digestiuum calefactũ et continuet ipsum diebus octo. ℞ syrupi de bi santiis. ℥. i. sy. de absinthio. ℥. ß. aque cicoree lupu lorũ et cuscute ana. ℥. i. misce. Quartum instru mentũ ẽ ut die nono ĩmediate sequenti purgetur cũ hac medicina. ℞ succi rosa. ℥. i. electuarii ha mech descriptione maiori. ʒ. iii. electuarii de psi lio. ʒ. ii. misce et accipiať eo modo et omnibus obſ uatis q̃ supra de mĩoratio scripta sunt. Quitũ ĩstrumẽtũ ut si vir iste tẽpore assumptiõis dige stiui esset stipticus uentre et non bene largus acci piat omni sero uel saltem omni alterno sero unã de infrascriptis pillulis uel duas ad plus parum ante cenam et supplebunt assumptionem clisteris et utilius operabuntur in eo a superius citius at trahendo ꝙ faceret clistere. quibus etiaз pillulis

uti poterit in reliquo vsu cōseruatiuo sue sanitatis
et preseruatiuo eius a lapsu. Et est earū descriptō
℞ reuponrici electi.ʒ.iii.reubarbari agarici her
modactilorum ana.ʒ.i.ß.epithimi.ʒ.ii.pulpe colo-
quintide.℈.ii.anisi zinziberis dauci siseleos ana
.g.v.uiolarū rosarū masticis ana.℈.ß.aloes ablu
ti.ʒ.iii.puluerizentur omnia per se et infundant' i
.℥.iiii.succi rosarū.deinde exponatur soli uel igni
non uiolēto vsqz ad exiccationē.deinde iterū sup
addatur succus secunda et tertia uice semper exic
cando.de hac ergo massa fiant pillule de omī.ʒ.
.vi.uel.vii.et utatur eis ut iam dictuz est. Neque
hic mirandū est si in hoc composito paruā accepi
aloes quantitatē.eo quia cū hic vir sit emoroidi-
cus et aloes aperiat orificia venarū ani dubitabi
lis esset in eo usus aloes et maxime in diebus fri-
goris iuxta illud secundi canōis capitulo de aloe
Dare aūt aloe ī diebus frigoris timorosū ē.quo
niam educit sanguinem . Sextuz instrumentū
est vt vir iste post purgatione prescriptā usqz ad
medietatē septembris vtatur hoc electuario. de
quo accipiat.℥.ß.ter in septimana ī aurora et tar
detur post ipsum cibus horis quattuor.Cuius de
scriptio ℞ seminū cucute cicorce ēdiuie attripli
cis et scariole ana.ʒ.ii.rosarū violarū sandalorū
rubeorū coriandri preparati ciperi ana.ʒ.iii.cor
ticū capparorū.ʒ.i.ß.tamarisci scolopēdrie semi
nis plātaginis ana.ʒ.ii.ß.seminis agni casti.ʒ.ß.
anisi succi liquiritie ana.ʒ.i.gariofilo. cinamomi
electi piperis al.ana.℈.iiii.ligni aloes.ʒ.ß.zucca
ri al.℥.iii.zuccari candi.℥.ii.mellis rosati colati.
.℥.v.coquatur zuccarū cū syrupo lento igne et cir
ca infractionē eorū addatur species et fiat electu
ariū.cuius vsus sit ut dictum est. Septimum i
strumentū principale est ut iste vir assuescat sepe
abluere pedes usque ad inguina cū decoctiōe ista
℞ violarū rosarū florū nenufaris omnium exic
catorū ana.M.iii.foliorū salicis. M.iiii. florum
camomille foliorum saluie ana.M.ii. coquantur in
notabili quantitate aque usque ad consumptionē
tertie partis et cū ea calida fiat ablutio per horā
ante cenam et conueniens exiccatio . Octauum
instrumentum est vt vir iste post iam dictaz pur
gationē saltem semel in die inungat emoroidam
illā eminentē cum hoc linimento ante q̄ perueni
at ad ulteriorē curationē eius que erit securior
post secundā euacuationē infra dicendā. Descrip
tio linimēti est hec.℞ olei de croconil'.℥.i.ß.pul
ueris philipendule.ʒ.i.ß.litargiri spumificati.ʒ.
.ß.croci.g.iii.terantur simul longo tēpore i mor
tario plumbeo cū suo pistello.et de hoc tepido lini
atur locus ut predictum est. Nonū instrumētū
principale cui insistendū ē cum magna attentiōe
ē ut omni sero super parte capitis anteriori a fi
ne capillorū vsque ad zenit capitis per latitudi
nem cōmissure per quattuor digitos inter capil
los de hoc puluere ad quantitatē quinque grano
rū ordei superaspergatur et fiat eius renouatio
ōi sero per duas horas post cenam decenti capitis
pectinatione premissa.Cuius descriptio ℞ folii
.ʒ.i.ligni aloes.℈.iiii.amomi calamenti origani
pulegii sticados ana.ʒ.i.ß.rosarū florū nenufaris
ana.℈.i.puluerizentur omnia per se et decent' mi
sceantur et conquassētur in mortario. Decimū
uero principale remedium in quo magna haben
da ē fiducia.est ut vir iste omni mane incipiendo
a medietate mensis marcii vsque ad medietatez
iunii aut saltē omni alterno mane masticet vnaz
de infrascriptis pillulis nihil deglutiendo de
eo quod dissoluitur ab eis.sed totū expuēdo.qua
rū descriptō.℞ cubebarū calami arōatici pire.
ana.ʒ.i.liquiritie anisi assari sticados costi staphi
sagrie ana.℈.iiii.mastic.dissoluti cū modico ace
ti.℥.i.puluerizentur omnia et incorporentur cū
predicto mastice et fiant formule similes auellāis
que prius sub sole uel ad ignē exiccari debent.de
inde accipiantur ut supra. Undecimū remedi
um principale ē ut vir iste caput suū omni septia
na semel ante prandium abluat cū infrascripto
lixiuio.deinde caput diligenter exiccetur.Cuius
descriptio ℞ foliorū edere muralis maiorāe sti
cados arabici folii indi ana.M.i.rosarū cubeba-
rū ana.M.ß.yreos aristologie longe peudaceni
acori ana.M.i.partes duas coquantur cū libris
30.aque vsque ad consumptionē tertie partis.dei
de superaddatur libra.i.cineris sarmētorū uitis
et iterū modicū buliant simul.deide fiat cū eo ab
lutio.si autē in operatione sua hoc lixiuiū uidere
tur acutum nimis in eius coctione cineris mēsu
ra subdupletur et erit leue valde. Duodecimū
instrumentum principale ē ut caput illius viri et
insula eius omni sero et mane suffumigentur cum
hoc puluere proiecto ad carbones ardentes vsqz
quo bene calefiant.et caput etiā eius circūquaque
eodem puluere diligenter suffumigetur.Cuius de
scriptio ℞.storacis calamite.℥.i.lauda.℥.ß.am-
bre musci ana.℈.ß.si non timet expensam aut sal
tē grana.iiii.ligni aloes.℈.iiii.thuris mirre cor
ticum oppoponacis ana.ʒ.i.puluerizentur omia
per se deinde commisceantur et fiat ex eo ut dcūz
ē. Tertiūdecimū instrumentū pricipale est ut
etiā vir iste persepe teneat in manu hunc pulue
rē in sindōe retorta bene ligatū sepissime odorā
do ipsū.Cuius descriptio ℞ gariofi.galāge pipe
ris albi cinamomi electi nucis mus.ana.ʒ.ß. ori
gani folii assari sticados ana.ʒ.ii. puluerizentur
omīa per se et commisceātur. Quartūdecimuz
singulare remedium est ut vir iste post q̄ fuerit
euacuatus et masticationē suprascriptaz tempore
iam predicto continuauerit post ipsam saltem in
septimana quater in mediis tertiis impleat os
eius cū aqua huius decoctionis calida et faciat cū
ea gargarisma saltē quinque vicibus pro mane.
Cuius descriptio ℞ staphisagrie corticū agarici
pulpe coloquītide ana.ʒ.ß.anisi.ʒ.i.ß.cinamomi
electi semis feniculi semis endiuie et scariole ana
.℈.i.succi liquir' ana.ʒ.ii.costi radicū yari artani
te ana.℈.ii.aque fōtis libras vi.coquatur oīa len
to igne usque ad consumptionē tertie ptis.deide
colentur sine alia expressione et colature addāt'
mellis.℥.iiii.deinde coquatur lento igne vsqz ad
consumptionem quarte partis et reseruentur
in uase obturati orificii et fiat ex eo ut iā dictum
est.Quintūdecimum singulare remedium ē vt
hic vir sepe assuescat facere fricationes incipiēdo
a genibus trahendo vsque ad cauillas.deinde ab
inguinibus vsque ad illas cū pannis asperis fri
cando membra vsque ad eorum rubificationem
aliquantam.deinde incipiat a spatulis vsque ad
nates similiter confricando.deinde ab humeris
usque ad manus faciēdo ut iam dictuz ē. Sex
tūdecimum remediū ē ut hic uir post purgatōes

iam dictas saltem in septimana quater totaʒ spi nã suam inungi faciat in mane quando surgit ⁊ i sero quando se exponit in lecto cũ hac inunctione qua utatur a principio mensis octobris usque ad medium mensem martii. ℞ olei violarũ olei de nenufare ana. ℥. ß. olei de costo. ℥. i. ß. spodii semi nis plantaginis rosarũ coriandri preparati ana ʒ. ß. pulueris mellilotí florũ altee macis origani calami aromatici ana. ℈. ii. cer quãtũ sufficit fiat vnguentũ molle. Decimũseptimum est ut alia pte anni utatur hoc vnguento secundo spine applica to ut de precedenti dictum est. Cuius descriptio ℞ amili. ʒ. ii. mucillaginũ se. al. ⁊ seminis malue ana. ℥. i. ß. olei rosa. ⁊ de nenufare ana. ℥. vi. cam phore. ʒ. i. incorporentur omnia simul longa con tritione in mortario cum vitellis duobus oui ⁊ fiat de eo ut dictum est. Decimũoctauum in strumẽtũ ẽ ut vir iste saltẽ in anno semel ⁊ ꝓprie in mense septembris faciat sibi apponi ventosas post purgatiõeʒ seꝗ̃tem ⁊ cũ scarificatiõe a sexto die nouilunii usque decimũquartuʒ eius. Deci mũ nonum remediũ ẽ ut post medietatem mẽsis septembris accipiat hoc digestiuuʒ quod continu et diebus decem modo ⁊ hora prescriptis ĩ dige stiuo accipiendo in tempore veris. Cuius descrip tio ℞ sy. de endiuia. ℥. i. sy. de epithimo. ℥. ß. aque cuscute cicoree et absinthii ana. ℥. i. misce. Uige simum ⁊ ultimum remedium est ut post digesti- uum predictum euacuetur cũ hoc minoratiuo ad suas dispositiones conueniẽtissimo. ℞ yere Gal'i simplicis succi rosati ana. ʒ. i. cassie extracte ð cã na cum aqua violarũ. ℥. ß. accipiatur cum cyato medio aque ordei calefacte ⁊ tardetur post ipsuʒ cibus horis sex premittendo aliquod abstersiuuʒ post quintã horã. vt macrum ius pulli cum zucca ro aut aquam ordei calidam. Hec de capitu. pri mo sectionis tertie.

Secũdũ capitulũ prĩcipale de cura aposĩatis supradicti in fiteri existentis.

Nunc autem redeundũ est ad curam apostematis iam dicti quod siue sit condiloma nominandum: siue sit ficus appellanduʒ. siue sit eminens emoroi dale apostema. Sũma veritas est ꝙ est apostema in circũferentia ani extra pendens genitum a sã guine melancolico in carnositatẽ conuerso. eo mõ quo sepe uidere contingit sephiros uel sclirosi in locis consimilibus apostematis. Et non est incon ueniens uereri ꝙ extremitas emoroidalis vene apostema a sanguine melancolico extra ꝓmine- at. Et hoc quidẽ conuenienti speculatione indiget in curatione canonica. si enim tale apostema ulce rosum uel ulcus apostemosũ nominare velis exi- stat substantia carnosa melancolica. tunc valde fa cile curare poterit deponẽdo ipsũ ut inferius do cetur. Si autem tale apostema fuerit extrema ps vene que iam ad apostema peruenit ⁊ ulcus tunc patet ꝙ erit curationis longe magis difficilio- ris propter plura. Primo quia per apertionem emoroidales per continuam effusionem corpus emundant a superfluitatibus. tunc curare eas cõ pleta cura est contra preceptum antiquioris pa tris ubi dixerit afforismo. Emoroidas sanare antiq̃s si non vna aperta relicta periculum est ydropeʒ fieri aut maniam aut melancoliam ⁊ cẽt. Ampli us si cura huius complete fieri debet per quaʒ re tineatur quod euacuari solebat. tunc patet ꝙ mul tiplicabuntur repletiones oppilationes et aposte mata ĩtrĩseca uel extrĩseca ⁊ alia nocumenta que colliguntur quarta primi capitulo de retentione euacuationũ ⁊ clarius i7ª tertii capitulo de retẽ tione cursus emoroidalis. Qualitercũque tamen contingat cura huius dispositionis a sapientibus quadruplici modo assignata est tam grecis arabi cis ꝙ̃ latinis. Et prima quidem uia est ut premũ dificato corpore sicut apparuit in precedenti se ctione procedatur in exiccãdo predcãs eminenti as cũ quattuor instrumentis principaliter. Quo rum primum ẽ electuariũ hoc. ℞ mirob. indorũ belliricorũ ana. ℥. ß. radicũ philipendule. ʒ. v. cur cume lacce preparate polipodii thimi ana. ʒ. i. ß. macis florũ rosmarini ana. ʒ. ii sy. de corticibʒ ci tri mellis rosati colati ana librã. ß. zuccari al. ℥. iiii. coquatur zuccarũ cũ predictis sy. ⁊ fiat elec tuariũ de quo omni mane quĩque horis ante prã dium accipiat. ʒ. iii. Secumdũ uero instrumẽ tũ ẽ ut locus fiteri sepe abluatur cum hac decocti one aut sedeat in ea. ℞ gallarũ cupressi numero vigĩti coriandri preparati cupullarũ glandiuʒ ana. M. ii. scorie ferri. ℥. iiii. radicũ filipendule ℥. ii. coquantur in libris. 40. aque vsque ad consũ ptionẽ medietatis ⁊ ex ea calefacta fiat ut dictũ est. Tertium vero remediũ singulare ẽ ut sepe fiteri suffumigetur cum hoc puluere carbonibus ignitis superasperso. ℞ thuris laudãi ana. ℥ ß. gal lie mus. ʒ. ii. scorie ferri. ʒ. iii. fiat puluis. Ulti mũ uero remediũ ẽ. vt ille locus iungatur cum hoc linimento ter uel quater ĩ die. ℞ olei de camomil lis olei de costo ana. ℥. ii. laudãi storacis calami te colofõie ana. ʒ. i. ß. tutie prepara. ʒ x. scorie fer ri puluerizate. ʒ. xv. cere albe quantum sufficit. fi at unguentum. Secunda vero uia principalis curationis huius dispositionis est vt apostema il lud cum forpicibus ignitis simul abscindatur et cauterizetur ⁊ curetur locus cum unguento basili cõis descriptione maiori vsque ad completam cu rationem. Tertia vero uia est ut iterũ aposte ma illud cum potentiali cauterio deponatur et proprie apud illos qui ferri candentis admini- strationem timent. Et nota ꝙ sermonem extensũ magis circa istas duas vias facere non curaui ⁊ propter horribilitatem ipsarũ. ⁊ eo qa raro his duobʒ modis curationis uidi feliciter terminare.

Ultima vero uia que mihi magis dilecta est ⁊ securior ẽ. ut apostema illud eminens cum cera- to duplicato prope cutem circũligetur stringẽdo condecenter. deinde omni tertio die ligatura re nouetur parũper stringendo magis ꝙ̃ prius. Et sic tandem sepe religando apostema mortificabi tur per prohibitionẽ transitus nutrimenti con- seruantis ipsum. Cum ergo ceciderit apostema usque ad tres dies superficialiter valde ⁊ leuiter madefiat cum aqua salis armeniaci. deinde post illud curetur cum unguento basiliconis iam pre dicto vsque ad consumptionem completam. Et istis peractis beneficio omnipotentis Dei ab om nibus istis dispositiõibus predictis cõplete cura bitur. qđ concedat ille qui oĩa imperio suo bene ducit. Ad laudes eius sempiternas amen.

Consilium de superabundātia flegmatis.

O Mnium membrorū cōplexio naturalis huius viri declinat a medio uel equali per augumentū humiditatis excessiue vt uidebitur ex sequētibus. Et cū hoc declinat ab eo per nocumentum caliditatis. et apparet ex his que declarabuntur quod complexio huius viri non fuit in precedentibus annis minus calida quam humida. Rubicunditas enī coloris arguit multitudinem sanguinis et dominium innati caloris et maxime cum augumento carnolitatis quantā habuit iste uir. Adhuc etiam magnitudo corporis et extētio membrorū eius arguit multitudinē materierum ex quibus et generātur et extēdūtur ipsa significat etiam caliditatis potentiā obtinentem in plasmatione. quantūcunque humiditas et sanguinea multa esset coniuncta defectui caliditatis innate nō posset fieri dilatatio et plasmatio membrorum cū extēsione. Cum igitur iste vir sit transcendens mediocrem staturam hominum multum carnosus et rubicundus apparet quod a generatione sāguineus fuit. immo vsque in hodiernum tempus ita perseuerat. licet nunc humiditas superexcedat mensurā caliditatis. et si non propter aliud hoc deduceretur sufficeret declinatio etatis ad hoc demonstrandū cum a iuuentute sua transiuerit ad finē primi senii. immo īgressus est latitudinē decrepite etatis. quia iam agit annū sexagesimūsextū eius. Cū ergo caliditas que fuit in tempore consistētie naturaliter minuatur et notabiliter post ipsam. ut legitur prima primi capitulo de etatibus. patet quod diminuta caliditate in hac parte etatis superexcreuit humiditas tam naturalis quam aduentitia in huius viri complexione ī etate tali. ergo licet iste adhuc remanserit sanguineus in fine primi senii uel in principio decrepite etatis. maior tamē est excessus rubicunditatis ex parte humidi quam ex parte caloris. Ex quibus omnibus intelligenti theoricam medicine valde facile apparere possūt cause accidentium que de ipso mihi scripta sunt.

Quorū primum est superabundātia flegmatis que consequitur caliditatem diminutam propter quod generantur flegmata et naturalia accidētalia et multiplicantur in viro isto. Unde nō est mirabile si ei superuenit accidens secundum quod est catarrus siue multa sit materia defluens et cito et nominatur defluxus siue sic paulatie et descendēs ad pectus et dicitur catarrus siue cadem materia paulatine et multa tarde descendēs colligatur in faucibus et dicitur brancus. vel materia ista sit subtilis et acuitatē habens que descendēs ad rizā et nasū dicitur corriza. siue materia predicta paulatine et occulte descendens per venas arterias et neruos colligatur in musculis uel iuncturis et dicetur stillicidium. Ex quo considerator venabitur cām tertii accidentis. s. quod quandoque huic viro euenit dolor in iuncturis. Et ex hoc fundamento iterū quarto deducitur causa euentus difficultatis anhelitus in hoc viro. Materia enim catarrizando delata ad pectus si immergitur panniculis et villis longitudinalibus arterie trachee et panniculorum pectoris facit difficultatē anhelitus in qua nocetur eger notabiliter inspiratione. Et si predicte materie recipiātur in latitudinalibus villis predictorū mēbrorū nocebitur anhelitus in expiratione. i. ī expulsione fumorū capnosorū et aeris deintus ad extra. Et si infundentur predicte materie in mēbris utrisque iam dictis tunc necessarium erit fieri nocumentū anhelitus tam inspirando quam in expirando quod a sapiētibus dictum est orthomia in qua patiens non bene potest anhelare nisi cum erectiōe corporis ad sursum et ē dispositiō tremenda valde. Et si contigeret tales materias effusas esse ad spatiositatē pectoris ibi putrentes facerent empima. Et si eedem materie in pulmone putrerent ipsū corrūpendo perducerent ad ptisim. sicut ipse bene timet. Adhuc etiam contēplando subtiliter apparet causa quare vir iste cum dormit incurrit stuporē super parte super qua decumbit. hoc enī accidit quia decumbente corpore super dextra parte humorales materie flegmatice aquose et mucillagiose fluunt et congregantur in parte illa. Cum ergo ipse imergantur in extremitatibus superioribus uel originibus neruorū sensus qui oriuntur a cerebro. patet quia propter clausionē aliquantā ipsorū prohibetur penetratio spiritus ad mēbra sensus. propter quod si totaliter a predictis materiebus fieret oppilatio in predictis neruis. tunc auferetur ab eis totaliter sensus et tunc inciperent mēbra tendere ad non esse. propterea quia hoc solo sensu tactus priuatū animal necesse est mori 3° de anima. Et si tales materie similiter oppilarēt originē neruorū motiuorū. patet quod mēbra etiā priuarentur motu et est dispositio appoplesie consimilis. imo esset ipsa vera appoplesia si caderet hec oppilatio ī uētriculo cerebri cōpleta. Ex quo fundamento iterū apparet causa suspicati accidētis sexti. s. euentus paralesis. Si enī predicte materie aquose existentes effunderentur ad origiem nuche in altera sui medietate retente facerent ei vniuersalē paralesim dextre uel sinistre partis secundū inuentionē materierū in altera predictarū partiū. Et ex hoc fūdamēto soluitur problēa unum videlicet propter quid cū partes predicte stuporē incurrerunt non absoluuntur ab eo nisi per multas fricationes et pannorū calidorū appositiones. In accidentibus enī ab eorū causis dependentibus in fieri et ī conseruari necessariū ē quod permanentibus eorum causis permaneant et ipsa. stupor aūt ab oppilatione dependet sicut effectus a suis causis. Septimum vero huius viri accidens est debilitas uel īpotētia ad motū progressiuū. tāta enī ē ī hoc uiro hūiditatū multitudo quod materie ille effuse a cerebro secundū magnā partem recipiuntur ī nucham et ī neruos fere omnes ab ea procedentes. Cum ergo per eos perficiatur operatio progressiui motus quando ratōnabiliter sunt dispositi ī complexione et substantia suis. patet quod tunc motus progressiuus facilis fortis et perdurans erit. sed remolitis membris et inconstantioribus ad motum factis nocebitur progressiuus motus. Et adhuc pulchrius ītellige quod esto quod nulla materia feretur ad mēbra motus progressiui sola oppilatio facta ī origībus neruorū orientium a spōdilibus renum et a spondilibus al'katim aloſos. i. caude esset sufficiens ad impediēdum motū progressiuum quia prohiberent transitum spūs aialis sensibilis et motiui. sed potentie non exeunt ī actus nisi per presentiam instrumentorum quibus

agunt.ergo facta prohibitõe totalis transitus eo rũ subito priuaretur homo motu ꝛ sensu in pedibus per pedes intelligendo magnos. Et ita similiter facta oppilatõne aliquanta ꝛ non completa fit nocumentũ aliquale et non totale. Ex quibus intelligere potes cãs diuersorũ accidentium. Videbis enĩ quandoque hominez ab equo uel altero cecidisse ꝛ subito priuari motu progressiuo ꝛ sensu a loco cinguli inferius vsque ad pedes. Quibusdã autem apparebit quandoque eos non posse moueri. sed tamen sensũ habere in predictis locis. non nullis autem apparebit eos priuari sensu tamen moueri membra licet debiliter. Cum vero materie predicte a potentia virtutis expelluntur de profundis mẽbrorũ ad exteriores partes ibidẽ imerse ꝛ stantes faciunt extensionem. ꝛ quia materie ille non sunt flexibiles uel aquose. imo notabiliter viscose. hinc est ꝙ facta compressione sup mẽbris remanet similitudo fouee. materie enĩ ille ñ eque cito propter earꝫ uiscositatẽ redeunt ad locũ compressũ. ꝙ cito ab eo ꝓpulse fuerunt a potẽtia comprimentis ꝛ est reddere causam noni accidentis huius viri. Decimum vero accidens ꝛ penultimũ est debilitas stomachi circa quam etiã nõ minus est contemplãdũ ꝙ in predictis. oportet eniꝫ intelligere uel hanc debilitatẽ intelligi penes appetitum pro toto. s. cibi aut penes digestiuã eius Et primum cognoscetur per abhominatõem ad oĩa cibaria ꝛ per fastidium consequẽs ipsa iã assũpta ꝛ per subuersionẽ consequentẽ ad cibationem quam stomachus non apprehendit conuenienter

Secũdũ uero cognoscetur quia aut nocumẽtũ in digestione prouenientes ẽ a multitudine frigiditatis ꝛ humiditatis ipsius stomachi. ꝛ sensu et tactu percipietur frigiditas ꝛ multitudo saliuatõis ꝛ lenities ꝛ inundatio in stomacho sensate arguũt multitudinem humiditatis in eo. aut debilitas ipsius stomachi itelligitur propterea quia cibaria non conuenienter detinentur ita ut digerantur ꝛ tunc accidet lienteria dispositio que est velox cibi per fecales uias expulsio prius ꝙ ipse digerantur aut accidet simul in omnibus operationibus stõi nocumentũ. s. appetitus digestionis ꝛ debite retẽtionis nutrimẽtorũ in eo. ꝛ omnia hec accidentia euenient in eo propter multitudinẽ frigiditatis ꝛ humiditatis naturalis ꝛ accidentalis ipsius stomachi. hec semper intelligendo prouenire ab iteriori causa corporali. non enĩ est dubium ꝙ in regimine indiscreto hominũ accidit nocumentũ debilitatis in stomacho in omnibus operationibus eius. velut ex multitudine cibor ũ ꝛ potuum i quãtitate continua ꝛ discreta. Ultimi vero accidentis in hoc viro euenientis oportet iteruꝫ uidere cãs Cum ergo in hoc viro sit caliditas notabilis epatis ꝛ in eo notabilis inueniatur colere quantitas ꝛ humiditas etiã aquosa multa in eo reperiatur patet ꝙ ex ambarꝫ materierũ cõmixtione adiuicem acquiretur salsedo. Cuꝫ ergo materia tal' uaporabilis existat ad caput delata ꝛ in ipso recepta stimulat virtutẽ eius ad expulsionẽ. obtinẽte ergo virtute super materiebus talibus expellit eas de profundo partiũ cerebri ad uiliores partes que sunt exteriores. Cũ ergo ipse acuitate quã habent apte sint corrumpere faciei partes ꝛ ipse per se propter carũ mollitiem sint parate corrumpi. Igitur a tali materia in facie eueniẽt pustule corruptiue cutis a quibus emittitur virulẽtia humiditas etiam corruptiua partiũ in quibꝫ recipitur. ꝛ hoc est flegma salsum quod ita denõinat vulgus. eo quia ẽ corruptio substantialis ptiũ in quibus recipitur prouenienes a flegmate salso superius declarato. Et sic apparet verificatio oĩum accidentium que molestant hunc nobilem virũ. Et hoc est fundamentum verũ inueniendi regimen huic viro appropriatũ defendens ipsuꝫ a tanta periculositate quantam minantur ei egritudines ꝛ accidentia predicta. Quod quidem regimen in duas diuiditur partes. Quarũ pria discurrit mensurando conuenienter applicatõeꝫ omnium sex rerũ non naturalium. Secunda vero explicabit regimen per medicialia necessariũ.

Pro secundi vero capituli declaratõne premittendũ est primo ꝙ omniũ rerũ non naturaliũ effectus ita mensurari debẽt ut per eas acquiratur exiccatio notabiliter eleuata ꝛ ifrigidatio remissa. licet augumentum caliditatis in uiro isto ad uocaret ad se notabilem infrigidationẽ. tamẽ ga etatis decursus ꝓhibꝫ ab illa. oꝫ mediocrit' i hoc viro cũ calidis proceder'. ita ut sint naturalis caliditatis in eo conseruatiua ꝛ ipsius non corruptiua. vbi ergo necessaria esset exiccatio i fine secũdi gradus a principio tertii in hoc viro sufficit i eo applicatio calefacientium in primo gradu. ꝑ talia enĩ lapsus eius predictus cõuenienter poterit corrigi. Regimen itaque per sex res non naturales fuit tactum ab illo consilio parũ ante scripto quod incipit omnia nocumenta. Positurus regimen dispositionis huius uiri per applicationem instrumentorum medicinalium in hoc tertio ca° diuidam ipsum i duas partes. In quaruꝫ prima ponetur regimen vniuersale conueniens ad omnes egritudines et accidentia premissa. In secunda uero parte ad unũquodque illorũ accidentiuꝫ conabor describere remedia illorũ correctiua et appropriata. Quãtum ad primam partem. Premittendum est primo ꝙ quia i hoc uiro apparet plenitudo uniuersalis materierꝫ ꝛ membrorum omnium. Idcirco hic ponentur instrumenta decẽ canonice necessaria. Primum itaque instrumẽtorum est. vt huic uiro applicetur flobotomia ante complementum autumni de basilica vena apta i domestica parte curuature brachii ꝛ ꝓprie dextri et educantur per eam sanguĩs. ℥. v. aut sex mane hora electa limitata quarta primi capitu. xx° Et si hec flobotomia non posset applicari in autũno saltem fiat i pria parte hyemis ꝛ non pretermittatur. magna eniꝫ repletio in hoc viro minatur sibi pericula que i p° capi. declarata sunt.

Secundum uero istrumentum conueniens est vt mane sequẽti flobotomiã euacuetur hac euacuatione vniuersali minoratiã et etiam appropriata. quoĩam i corporibus que nondum uehement' egra sunt non deficit materierꝫ digestio aliquanta aduocans ad se eradicatõem. Describam ergo sic. ℞ aqꝫ eupatorii feniculi ꝛ saluie ana. ℥. i. agarici elci. ʒ. i. ß. pulueris hermodactilorum. ℈. ii. reubarbari electi. ʒ. ß. ziziberis. ℈. ii. spice nardi. gr. v. salis gemme. gr. i. zucca. ru. ℥. ß. calefiant aqꝫ et eis infundantur medicine a mane vsque ad duas horas ante diem. tunc ergo totum calefiat ꝛ diligẽter exprimat' et eidem cõmisceat' cassie fi. ℥. ß. dissolutis ergo iuicẽ et actu cal'is existẽtibꝫ

in potu dentur ⁊ dormiat per horam immedia te post assumptionem. deinde quiescat absque exer citio ⁊ pannis conuenienter calidis applicatis uē tri inferiori expectetur euacuatio usque ad. v. ho ras. tunc ergo bibatur scutella una aque ordei ca lide ⁊ zuccarate aut scutella una brodii macri pulli post que iterū expectetur hora una ⁊ tunc prandeat. Tertium instrumētū est ut post eua cuationem predictam digerantur materie alte ro horū digestiuorū. Quorū primū ⁊ leue po terit esse hoc. ℞ aque absinthii aque betōice ⁊ sal uie ana. ℥. i. ʃ. zucca. ru. ʒ. vi. misce et totū calidū accipiatur. Secūdū vero digestiuum ⁊ efficaci us primo. ℞ aque eupatorii aque saluie ana. ℥. ii. sy. compositi acetosi de radicibus. ℥. i. misce et ca lidū accipiatur. Tertium digestiuum et adhuc melius est hoc. ℞ oximellis compositi syrupi de sticados sy. de absinthio ana. ℥. ʃ. aque maiora ne aque betonice ⁊ cicoree ana. ℥. i. misce ⁊ quod cunque horum accipiatur in aurora distant a ce na per nouem horas ⁊ dormiat super ipso saltē per horam mediam ⁊ post ipsū tardetur cibū ad minus per horas tres. assumatur autē septē uł oc to diebus aut totiens quotiens apparuerit vrinā in substantia ⁊ colore mediocritati fore uici nam in qua sit sedimen in fundo album diafanū coniunctum ⁊ equalis substantie. ita ꝙ ex cōquas satione vasis et adhuc leui spargatur. deinde ite rum vniatur. hec enī omnia ostendunt potentiā innati caloris obtinuisse super digerendis mate riebus que demonstratione ostendere nolui. quia sermo perueniet ad clarissimos doctores expositi onibus non indigentes. Quartum instrumētū est ut tempore quo digeruntur materie intendat ad diuersionē earū ⁊ pluribus modis. Et primū quidem de leuioribus est ut huic uiro sepe appli centur fricationes cum pannis calidis a pedibus vsque ad genua ⁊ ab eisdem usque ad inguina et ab illis usque ad nates ⁊ usque ad humeros ascen dendo et de manibus usq₃ ad cubitos. deinde usq₃ ad humeros vsquequo rubescant partes. Hic enī diuersionis modus mane et sero per duas horas ante cibū administretur huic viro si potēs ē ma gnum afferret iuuamentū omnibus accidentibꝫ ⁊ egritudinibus eius. Secundus vero diuersiōis modus est per ligaturā predictorū extremorū ut super cauillis ⁊ genibus ⁊ superioribꝫ partibꝫ coxarū apud inguia. Et adhuc super cauillis ma nuū ⁊ apud titillicos. Tertius vero modus diuer tendi est per applicationē ventosarū super predi ctis partibus sine scarificatione super domesticis partibus crurū coxarꝫ natiū ⁊ spatularū. Quar tus vero diuersionis modus ⁊ utilior omnibus lꝫ sit cum tristi sensatione paulisper maiori ut est su per partibus iam limitatis ad uentosas applicē tur rubificātia que potentia ipsorū distrahūt ma terias a profundis mēbrorū ad exteriores ⁊ uili ores partes. velut esset applicatio cōtriti apii ra nini aut applicatio calamenti ⁊ rute contritorū siue fiat applicatio cuꝫ flamula contrita quorum quodlibet per horam mediā super membris liga tum teneatur. Cū ergo locis euenerint ampulle ł uesice inungantur cū oleo de sisamo uel uiolarū pu purearū aut citrinarū vsque ad perfectam ca rū consolidationē. Quintum iterū diuertēs est applicatio sanguisugarū in locis predictis secūdū

cānones ⁊ modum applicationis earū colligendꝰ quarta primi capitulo 2i quē modū hic scribere dimitto longitudinē effugiens ⁊ loquens ad doc tores peritissimos. Ultimus vero diuersionis mo dus ⁊ felicior omni alio ⁊ huic viro comodior ē ut ei fiat apertio emoroidalium uenarū. hec enī inter alias principatū obtinet in distractiōe ma teriērū diuersarū ⁊ a diuersis locis quorū senteti am pulchre lege i7ª tertii capitulo ubi numerā tur iuuamenta euacuationis earū i8º uel 20º. Cū ergo vir iste dilexerit modū applicationis earū madefiat extrēa inferior ps intestini recti cum aqua calida. deinde fricetur cum pannis asperis aut secundo fricentur capita venarū cum foliis fi ci uel consolide maioris. Aut tertio fiat fricatio cum panno bisello. Quarto ⁊ fortius illo fiat cū felle tauri actu calido. Quinto istis non ualentibꝫ applicentur uentose intestino recto absque scarifi catione. Sexto etiā cū predicta iam non contule rint facta euersione intestini recti cum īpulsione ad extra cum lanceola fiat flobotomia in duabus uel tribus de numero illarū venarū que sūt gnq₃ i7ª tertii. Cum ergo simul cum predicta ma teriērū digestione administrentur diuersiones iā pretacte. oportet quinto principaliter materiā eradicare cum instrumentis conuenientibus que sunt tria sequentia. Primū igitur et de cōibus est hoc. ℞ electuarii indi electua. de dactilis ana ʒ. ii. aut. ii. ʃ. si venter fuerit durior misce ⁊ cuꝫ medio cyato aque zuccarate ī diebus caloris. aut vini albi subtilis in tempore frigoris calefactuꝫ totū exhibeatur. Secundū solutiuum ē hoc ℞ pillularū cochiarū pillularū aurearꝫ ana. ʒ. ʃ. bo ni ponderis. formentur pillule septē cū succo rosa rū ⁊ exhibeantur. Tertium solutiuū et adhuc melius predictis apud me est hoc. ℞ pillularum aurearū et de sarcocolla que inueniuntur in capº de ea a Mesue ana. ℈. ii. formentur pillule octo cum yera Galieni ⁊ exhibeantur obseruatis con ditionibus ⁊ regulis omnibꝫ que supra posite fue runt obseruande in minoratiuo post flobotomiā adhibito. Sextum principale instrumentū ē hoc. ℞ granorū phisticorū mundatorū recētium libram. ʃ. granorū ribes. ℥. i. ʃ. seminū acetose en diuie scariole cuscute ana. ʒ. ʃ. seminū quattuor cōium frigidorū. ℥. ii. amili. ℥. ii. ʃ. ligni aloes ci namomi liquiritie anisi granorum feniculi ana ℈. ii. infundantur per diem naturalem phistici ī libra una aque acetose tepefacte. postea extrahā tur ab ea ⁊ ultimate terantur ⁊ incorporentur cum omnibus aliis simul cum libra. i. ʃ. zuccari al. cocti cum aqua mente. fiat ergo confectō ī fru stulis. ℥. ʃ. de qua hic vir semper accipiat frustrū vnū ante omnē cibum. hec enim erit cerebro sto macho cordi ⁊ omnibus principalibus membris confere͂s distrahendo materias ab eis ⁊ precipi tando eas per uias vrinales ⁊ ventres. Septi mum principale instrumentum est hoc. ℞ aloes epatici electi libram. ʃ. masticis. ʒ. ii. corallorū ru. spodii cuscute se. acetose berberis ana. ʒ. ʃ. adi anti uel pollitrici ⁊ capillorum ve. ana. ℈. i. aga rici pulpe coloquintide reupontici ana. ʒ. ii. pul uerizentur omnia per se tenuissime. deinde infū dantur in libra. ʃ. succi scariole et lupulorū ana ⁊ supponantur radiis solis sepe agitando ea quo usque exiccentur. deinde renouentur duabꝫ aliis

vicibꝫ succus ille cū exiccatōe predicta. de rema nēte igitur massa fiant pillule de ōi. ʒ. vi. de qui bus hic nobilis vir accipiat unā omni quarta die parū ante cenam. mundificabunt cerebrum eius aperiendo ipsius oppilationes ⁊ mūdificādo ner uos ⁊ omnia instrumenta sensuū ⁊ motus ⁊ stoma cho epati ⁊ renibus eius iuuamenta magnum af ferent ⁊ crede mihi experto. Octauum instru mentum est hoc. ℞ granorꝫ paradisi pulegii cala menti ana. ℈. ii. sticados arabici. ʒ. i. florū nenufa ris violarū purpurearū seminis scariole ⁊ aceto se ana. ʒ. i. camphore. g. iii. puluerizentur omnia subtilissime. deinde incorporentur simul ⁊ ex hoc puluere superaspergatur a principio coronalis cōmissure per totum incessum sagittalis vsque ad caudam per latitudinem quattuor digitorū ca pite prius raso ⁊ a pilis decenter mundificato. et hoc saltem in septimana ter a principio mēsis no uembris usque ad medietatem martii ⁊ proprie in partibus illis que subiecte sunt borealibꝫ ipres sionibus ⁊ arthoys. hic enim puluis oēs cerebri oppilationes aperiendo ⁊ exiccando superfluita- tes cerebri post antemissas euacuatōes defendet ipsum ab euentu egritudinū reumaticarū ⁊ deflu xuū a cerebro. quarū materia in primo capitulo agitata est. Nonum principale instrumentum est hoc ℞ costi dulcis staphilagrie ameos amomi cimini ana. ʒ. i. gnorum paradisi. ℈. ß. folii ligni aloes piretri ana. ℈. ii. puluerizentur omnia per se. deinde incorporentur cū. ℥. i. masticis mollifi cati ⁊ dissoluti cum sapa. fiant ergo ex materia il la pillule grosse sicut auellana ⁊ permittant̄ exic cari antiquitate temporis aut saltem sub tegula calefacta. De his ergo pillulis per tres horas ante prandium hic vir omni tertia die masticet unam longo tēpore in horis assignatis vsque ad medium martii. tantuꝫ eni flegmatis educunt a cerebro armate earum uirtute ꝙ cerebrū alleui ant a sanguine omnium superfluitatū. Si autē contingeret i climate illo inueniri ciclamen. tunc radices eius recentes ut supra masticate non mi nori virtute conferunt ꝙ predicte pillule ⁊ tu le ge sententias Diascoridis ⁊ Serapionis in suis ca pitulis ⁊ uidebis veritatem. Ultimum instru mentum principale est hoc. ℞ mirre clare et non antique florū ysopi ana. ℈. ii. resine clare ⁊ electe ℥. i. ß. gallie mus. corallorū ru. spodii mastic. squi nanti rosa. ana. ℈. i. cere albe. ℥. ß. laudani elci. ʒ. ii. dissoluantur gumme cū aceto acuto ⁊ coquan tur etiā cera simul. postea speciebus additis fiat ceratū unum magnum contegens totum stōachū a gnato vsque ad umbilicū ⁊ pōetur ibi ⁊ ad plu rimum temporis rectificat stomachū eius in ap petitiua ⁊ digestiua cōi ⁊ propria eius. ⁊ de hoc regimine generali huius generosi viri sufficer̄ po test. Ut autē pollicitis cum veritate satisfaciaꝫ discurram nunc aliqua remedia describendo ap propriata accidentibus que supra posita sunt.

Primo incꝑ fiat compositum hoc. ℞ litargiri rubei. ℥. ii. tutie preparate prius candent ⁊ extic te trigesies in urinam infantis. ℥. iii. amili de or deo. ℥. i. olei rosarū. ℥. viii. effundantur ad morta rium ⁊ terantur ⁊ ultimata contritōne supereffū dendo eis alternatiꝫ aceti coclearia. x. acutissimi dico. deinde adhuc cōmixtione facta supereffūda tur oleum rosarū. ℥. i. ⁊ iterū secundo effundatur acetum ex interuallo facto. iterū supereffūdatur oleum rosarū octies uel decies vehementer conte rendo vsquequo tota materia inflabitur ⁊ spumi ficabitur. Cum ergo cessabit a spumificatione ⁊ i flatione predictis supereffundatur caphore subti lissime trite. ℥. i. ß. diu iterum conterendo et fiat linimentum de quo frequentius facies tota coope riatur cum vadit ad lectum. abscindit enim fleg salsū faciei ignem persicū ⁊ sacrū acoras ⁊ mltas alias faciei defedationes. Hec sūt remedia ex Ga lieno accepta primo. x. tractatuū. Pro descēsu vero materierū a capite ad partes oris premis sis purgationibus precedenti particula descript fiat oris huius uiri collutio cū hoc medicamīe te pido mane octo uel decē diebꝫ distāter a prādio per duas horas et eodem modo ante cenaꝫ. ℞ su mach granorū mirti coriandri preparati cū ace to masticis corallorū amborū ana. ℥. i. aque subli mationis corticū nucis recentium libras. ii. terā tur medicine subtiliter et buliant cū predicta aq̄ vsque ad medietatis consūptionē. deinde colent̄ ⁊ ex ipsa fiat collutio aut gargarisma si velis.

Tertium vero remediuꝫ describitur ad ḡuita tem capitis ē hoc. ℞ pillularꝫ assayaret descripti one Auicēne prima tertii tractatu prio quito caᵒ. ʒ. i. corallorū masticis ambre. ℈. ß. fiant pillule cum sy. de mirto uel miua citoniorū. de quibꝫ hic vir cum uadit ad lectum unā accipiat per sex di es continuos. Quartum remedium describit̄ ad materias que iam catarrizando defluxerunt ad pectus emundando eas. ne perducant ad ēpi- ma uel alia nocumenta et est hoc. ℞ looch d̄ pino descriptōne Mesue in antidotario looch de squil la ibidem ana. ℥. ß. syrupi de ysopo et liquiritia ana. ʒ. vi. penidiarum. ℥. ii. terantur omnia simul et fiat electuarium d̄ quo sepe hic vir in ore tene at et lambēdo reuoluat per os ita ut descendat p tracheam arteriam ad pectus et est mundificati uum electuariū et securū. Quintū uero descri bitur ad nocumēta stomachi et est hoc. ℞ xilobal sami conditi coclear unū et deglutiatur in mane tardando cibum per horas tres. Et si in partibꝫ illis non haberetur ipsū loco eius comedatur mi robalanus kebulus vnus ut dictum ē ante cibuꝫ tardando ipsū ut prius. Et ad hoc si neutrū horꝫ haberi posset loco eorꝫ accipiatur ziziberis cōdi ti radicē unam. Sextum autē instrumentum describitur ad primum accidens quod est stupor et hoc accidens multuꝫ indigeret describēdis ad iuuamentis. Ego tamen tria describam inferius assumenda ⁊ unū locale exterius approximāduꝫ Primū remedium est hoc. ℞ electi castorei. ʒ. i. florū dedrolibani. ℈. i. fiant pillule cū sy. de stica dos. de quibus una deglutiatur in sero p quattuō horas post cenam ⁊ accipe eas velut secretum bo num. Secundū vero et potens non minus primo est hoc. ℞ opopire. ʒ. i. cum. ß. ℥. aque dedroliba ni bibatur per quattuor horas post cenam. quid autē sit opopira lege Nicolaum in antidotario ⁊ uidebis ꝙ ē electuariū tante potentie in calefaci endo et dissoluendo ꝙ equiperatur igni. Ideo di citur opopira ab opos grece quod ē liquor ⁊ pir quod est ignis quasi ignitus succus uel liquor. qd sit dedrolibanum lege Serapionē in Aggrega tore capitulo de zeralucrita et uidebis. Ter- tium uero et iterum de expertis sed leuioribus

est ut patienti apud somnum dentur in potu.ʒ.
.iii.calefacte decoctionis ligni aloes.que eni quā
ta ⁊ qualis sit eius potentia ad egritudines fri-
gidas cerebri ⁊ nerui.x.lege p te secundo canon
caº de xiloaloes in areola operationū ⁊ proprie
tatū ⁊ membrorum capitis ⁊ uidebis. Locale ve
ro quo utor ego in membris iam stupefactis ē hoc
℞ uitis librā.℥.succi veuen librā.i.℥.misce et ca
lefactis ambobus infundantur in eis panni qbus
cooperiantur omnia membra iam stupefacta.ip
si enim sepe renouati abscindunt stuporē immo ⁊
satis fortem Ultimum vero remediū ad aliud
accidens ⁊ est lassitudo mēbrorū iuncturaliū ī q
bus etiam iā dolores inceperunt.est ut eger sepe
balneet ⁊ confricet omnia laxata mēbra ⁊ iam do
lentia cum calida aqua extinctionis ferri uel cali
bis.Et si in loco illo inuenirentur termatice aq̄
defluentes per mineras ferreas uel eneas.hoc to
tum esset melius quod esse possit ⁊ tu considera.

Extra propositum hic vir petit auxilium ad
comminutionē lapidū renū.⁊ licet cōfectio ð phi
sticis supra descripta conueniēs sit ad hoc. ut scri
psit Princeps 18ª tertii ubi dixit ꝙ phisticis ēst
virtus qua comminuitur lapis qui est in renibus
tamen ultra ipsam hoc describo compositū quod
non solitum est me decipere in cōminuendo lapi
des ⁊ educendo eos ⁊ petala trumbos ⁊ harenas
Cuius hec est descriptio.℞ se.anisi petro radicū
saxifragie granorū milii folii polii montani ari
stolo.ro.ana.ʒ.i.lapið lincis lapidis iudaici lapi
dis spōgie ana.ʒ.i.℥.uitri combusti sanguis hyr
ci prepati ana.ʒ.iii.liquiritie.ʒ.℥.oximellis com
positi zuccari al.ana libram.℥.aceti squillitici.ʒ.
.ii.fiat electuariū ꝫ artē ð quo ī aurora p decem
dies ⁊ quattuor horis ante prādiū degluciat pa
tiens quicunque sit ille.ʒ.℥. Credo enim nullum
lapidem euadere posse ab hoc electuario sine com
minutione.Et si non timerē reuerentiā illustrissi
morū auctorum medicine dicerem ꝙ frangit et
educit etiam lapidē inueteratū.licet sententiis ip
sorū dissonum uideatur sed credo ipsorū auctori
tates intelligi debere de inueteratis lapidibus
et inueteratis hominibus ⁊ decrepitis.Tu aūt cō
sidera ad laudem dei Amen.

Consilium de neutralitate decidentie pēdente a
totius corporis humiditate amplissima cum cali
ditate coniuncta ⁊ de egritudinibus in quas pa
ratus est corpus tale neutrum cadere que sunt ce
rebri oppilatio capitis nuche spatularum ⁊ colli do
lor tinnitus uel sonitus imaginatio catarrus pl̓
sus cordis stomachi epatis splenis ⁊ renum nocu
menta ⁊ febres ⁊ continet lectiones quattuor.

Sectio prima continet capitulum unum. Se
cunda continet capitula sex.Tertia capitulum
unum.Quarta capitula iii. Sectionis prie
de causis ⁊ signis ⁊ egritudinibus in q̄s patus
est labi hoc corpus neutrum.

v Ir insignis et eximius vtriusque le
gis doctor de Pergamo solitus est
molestari quibusdam dispositioni-
bus neutralitatē decidentie pluri-
mū in eo efficientibus que etiam ip
sum quandoque egrū efficiunt.Et si non prouide
tur ei diligēter apte sunt facere ipsū egrotarē fre
quentioribus ⁊ fortioribus egritudinibꝫ.Et pri
ma quidem eius dispositio est uniuersi corporis
humiditas amplissima que quidem facile pluribꝫ
potest declarari signis.Et primum quidem ē qa
tactu corpus eius molle percipitur.⁊ cum tāgun
tur mēbra eius carnositas non solida ualde im
mo tangenti facile cedens est.Est etiā eius habi-
tudo mediocritatē carnositatis trāscendens. Si
militer etiā ex pulsus mollitie uel lenitate hoc ap
paret. Et iterū ex operationibus aīalis virtutis
quoniam iste homo prolixi somni est.⁊ ex labori
bus uel motu corporis facile solubiles habet hūi
ditates.Adhuc etiā quia urina mlta ⁊ satis aquo
sitatis ostensiua et fecum lenitas ⁊ sputi multitu
do apparet in eo que omnia si bene considerētur
augumentum humiditatis in humano corpor̄ si
gnificant.Prima enim signa sunt a substantial̓r
inherentibus. Secunda sunt ab operationibus ui
talis ⁊ animalis uirtutis.⁊ tertii generis a cali-
bus sunt accepta.quare rationabile est immo ne
cessarium concedere corpus eius respectu tempe
rati notabiliter esse humidū. Et uero iterum
caliditatem in uniuerso corpore ipsius habūdar̄
demonstrant sequētia signa.Primū est caliditas
tactu notabiliter precepta.Secundum est oium
carnositas notabilis.Tertium est magnitudo pl̓
sus cū uelocitate eius.Quartū est color corporis
cū rubicunditate ⁊ fuscedine sociatus.Quintū est
est pilorū multitudo. Sextū est ipsorū nigredo
Septimū ē anhelitus magnitudo.Octauū est uo
cis inclinatio ad grossitudinem magis ꝙ̄ ad sub
tilitatē.Nonū est omniū mēbrorū ⁊ pectoris et
uentris magnitudo.Decimū est uelocitas et prō
ptitudo ad operationes tam aīales ꝙ̄ uitales.Et
plura alia signa istis adiungi possent si necessitas
urgeret sed ista sufficienter demonstrāt augumē
tū caliditatis in corpore eius.Et signa precēden
tia trium generum sufficienter demōstrabant am
plitudinem humiditatis eius.ergo relinquitur ꝙ
complexio eius respectu temperate calida ē ⁊ hu
mida quod erat primum et principalibus decla
randum.Ex quibus infertur primo ꝙ hoc cōpus
paratum est egrotare febribus putridis san-
guineis aut saltem a sanguine ⁊ flegmate cōmix
tis euenientibus. Sequitur secundo ꝙ hic vir
paratus est egrotare lassitudinibus et aliis egri
tudinibus neruorū et iuncturarū. Quoniam ve
ro hic vir abundat in sputamine. Cuius quidem
particula non nulla in capite multiplicatur ma
gis et ab eo descendit quod apparet quia materi
am emittit cum conatu attrahendi ipsam a supi
oribus ad inferiora per palatum.et econuerso ali
qua huius materie particula expellitur cū rasca
tiōe ⁊ est pars ista que iam defluxit a capite ⁊ re
cepta est in superiori parte trachee arterie ⁊ in
venis partium oris et locorum propinquorum an
gulis vuule et uicinorū etiam. Ideo ex istis signi
ficatur augumentum istarū humiditatū in cere-
bro congregatarum. Ex quibus concluditur ꝙ
iste vir paratus est molestari a brancis et sūt ca
tarri circa fauces et guttur congregati.Sequit̄
secundo ꝙ ipse ē paratus molestari squinantiis.
Sequitur tertio ꝙ ipse ē paratus molestari spe
ciebus difficultatis anhelitus quando materia
flueret ad inferiora magis. Sequitur quarto ꝙ
aptus est icurrere somnum prolixum et profundū

Sequitur quinto q̄ ē paratus incurrere dolorē grauatiuum capitis. Sequitur sexto q̄ est paratus ledi in operationibus sensuū interiorū ⁊ exteriorū. Si enī humiditas hec multiplicaretur in celula anteriori cerebri ibidē infusa somnolētū efficiet ipsū. Cū autem hec materia cū suis vaporibus anteriorē uentriculū cerebri ⁊ spiritū aīalem qui est instrumentū virtutū aīalium inficiet necesse erit ut sit tardus in apprehendēdo significata scripturarū. Similiter etiam lesus erit in imagīatōe. mařia enī predcā ī posteriori parte uentriculi primiledit operationē fātasie que debet subseruire imaginatiue potentie. ergo ledet operatio imaginatiue potentie aut in comprehēdendo uel diuidendo confirmando uel negando. Vnde mobilis erit in opinione ⁊ nō persistens in subtili contemplatione ⁊ speculatione scientifica. Si autem adhuc materia uel multitudine uaporis eius inficiatur prima pars ventriculi medii ⁊ permutetur spiritus aīalis a sua substantia ⁊ cōplexione ingrossatus ⁊ conturbatus. necessario ledatur operatio ista imaginatiue potentie aut lesione diminutionis aut corruptionis secundū speciem materierum ⁊ alterationem in eis euenientē Et si hoc nocumentū multiplicabitur ad partem ventriculi medii. tunc ledetur operatio cogitatiue potentie lesione diminutionis uel corruptiōis intantū q̄ electio uel iudicium que pertinent ad hanc uirtutē erunt lese. ut quandoque ab actualr egrotantibus eliciatur esse fugiēdum aliquod qđ prosequendum ē ⁊ econuerso. Cum autē talis materia uel uapor multiplicabitur in posteriori vētriculo cerebri inficiens ipsū ⁊ spiritum quo deb3 memoratiua potētia operari. patet q̄ si nocumētum erit diminutionis in tali ventriculo cū mag̃ difficultate poterit memorare preteritorū. imo ⁊ si fiat in eo uentriculo nocumentū corruptōnis memorabit vera cū falsis. ut uideatur ei memoriam habere eius cuius memorare non potest et non est in rerū natura. At uero iterum si tale nocumentū esset uapor a materia eleuatus in anteriori parte cerebri ⁊ cōmisceatur spiritui aīali qui trāsmittitur a cerebro ad oculos per duos neruos concauos ⁊ quasi cruciticos apparebūt isti viro imaginationes vel uisio figurarū ⁊ colorum apparentiū3 exterius in aere que nequaq̄ sūt ibi tunc enim uapor cum spiritu aīali delatus ad cristalloidem potentie uisiue repręsentabit idola l' imagines uel similitudines rerū extranearū. ut quandoque potentia uisiua uideatur percipere fumum uel nebulā lineas vel puncta perforata aut pulices parua animalia per medium uolitantia que quandoque colorata sunt colore aqueo opaco uel subcitrino uel rubedinis ostensiuo secundum speciem alterationis materieꝝ hunc uaporē cerebro transmittentium. At uero si hec mařia cū suo uapore feratur ad mediū uentriculū cerebri ⁊ per poros uel per quintū par neruorū orientium a cerebro descendat ad organū auditus si furit uapor uel uentus grossus continue mobilis representabit potentie auditiue quādoque similitudinē fluentis aque quando collisionē ventoru3 ad aquas ad siluas uel montes. q̄ si uapor iste tantū in quantitate multiplicaretur in cerebro ⁊ subtil' sit ualde ⁊ a materia acuta eleuatus potentie auditiue representabit sonitum similem tinnitui cōsequuto ad collisionē armorū uel similem sibilo ⁊ sic de aliis. Taceo hic q̄ si materia hec multiplicaretur in cerebro uentriculos incomplete oppilando eos epilensia3: complete vero appoplesiam causaret. Et tu subiūge q̄ si hec materia humida ⁊ frigida in posteriori ventriculi parte infigeretur cerebri litargiam perficere posset. Et si ipsa materia aquosa esset ⁊ per ultimā partem nuche descendens paralesim uniuersalē in eo efficeret q̄ ⁊ consimiles ⁊ predicte iam omnes egritudines ī pluribus earū nedū q̄ sint difficilis curationis. s3 impossibilis pronuntiantur sanationis. Uide q̄ magnis q̄ multis ⁊ tremendis egritudinibus humanum corpus paratum existat vix fere omiūm summa philosophantiu3 speculatio tot ⁊ tam mľtas egritudinum species ab initio seculi usque ad hoc tempus summa cum sua cōtēplatione speculari potuit quibus fragile humanū corpus est paratū ut ex predictis apparet. Post hec autē iteru3 iam apparet virū istū adhuc esse paratū nocumēto diminutionis digestionis prime in stomacho celebrāde nisi ad digestionē stomachi adiuuaret caliditas cordis eiusdē ⁊ epatis. quoꝝ amborum complexiones calent multū ī hoc viro. propterea quia cū eorū caliditate refrangunt ⁊ bene regulant augumentum humiditatū ⁊ iuuant ad digestionē ciborū ⁊ potuum. Apparet etia3 quare in viro isto inuenitur appetitus satis intensus. ⁊ hoc propter impressionem in ore stomachi factam a materia melancolica uel qualitatibus uirtualib3 eius. vir enī iste multū de melancolia generat ꝑpter augumentum caliditatis epatis ad quod cōcurrit ciborū amplitudo. Vnde materia melācolica multa a uirtute epatis potenter expulsa ad splene3 ⁊ ab ipso splene attracta ab epate necessario multiplicatur in splene eius propter qđ colō eius ad fuscedinē notabiliter inclinatur ⁊ ꝑs huius materiei melancolice ad os stomachi delata forti exiccatione ⁊ acredine sua appetitum intensum efficit in eo. propter qđ concluditur q̄ si multis et multis vteretur cibis melancolicis et potu vini magni et valde opaci facile perduceret ad melancolicas egritudines. ut oppilatōem dolorē uel apostema splenis ⁊ quartanas febres. Est aūt in viro isto dimīuta digestio prima propter frigiditatē etiam accidentaliter multiplicatam in stomacho suo a multa humiditate. hūiditas enim maior q̄ debet reddit corpus frigidius q̄ oportet. Vnde ex hoc sequitur diminuta digestio. et ex alia causa etiam. quia propter augumentum humiditatū in stomacho generātur in eo ventositates multe que sunt causa indigestionis inquietādo cibum ⁊ potū in stomacho. ita ut quandoq3 pcipiet in eo tensiones ⁊ fluctuationes frequēter. Cum ergo stomachus diminute digerat cibaria necessariū ē in ipso multū generari flegma aquosū ⁊ mucillaginosū. digestio enī secunda epatis nō potest in totum corrigere nocumentum prime digestionis in stomacho iiª tertii capitulo tertio colligendū. Unde ex hoc fundamēto facile cōcluditur ipsum esse paratū ad oppilationes epatis. Et sequitur secundo ipsum esse paratū ad oppilationes renum. Et sequitur iterum tertio ipsum esse paratū doloribus renū harenosis ⁊ calculosis et proprie cum erit homo utens cibariis calidis ⁊ siccis et aperitis et cū conabitur multū exercer'

opera venerea. Et sequitur quarto ipsū nō esse hominem tam magnifice paratum ad exequendum actus venereos ꝙ maxime incitatur ad eos. Et sequitur ultimo ipsū debere discrete exercere se ī ludo mulierū ⁊ plura alia correlaria ex hoc fundamento deducere potuissē. sed ista sufficiant. Hec in sūma est huius viri dispositio tanta speculatione deducta

Capitulū primum de regimine huius viri per sex res nō naturales. Et primo p aerē.

Quoniā igitur dispositio huius viri parata est cadere in egritudines cerebri ⁊ adiacentium partium pectoris stomachi splenis renum ⁊ epatis eius vt ex precedēti capitulo facile intelligi potest. Et quoniā uir iste nobilis nōdum egrotat. immo est neuter occidentie nomīatus. ita ꝙ facile est caderē in egritudines ideo uidetur ꝙ regimē eius nō indiget intentionibus ⁊ instrumētis proprie curatiuis. talia enī conuenientia sunt proprie egrotantibus actu. Similr̄ et uir iste non indiget penitus regimīe conseruatiuo. tale enī proprie cōpetit in culpate sanis. Ideo cū iste uir aptus existat cadere in egritudines nōdū tamen icidit ī eas. Ideo indiget regimine partim conseruatiō sanitatis actualiter existentis. partim uero preseruatiuo a casu in predictas egritudines. propter quod regimen eius debet esse complexū ex cōseruantibus et preseruantibus causis. s. partim per similia ⁊ partim per contraria fiendū. Et quia ratione sanitatis indigeret calefacientibus. ratione vero aptitudinis egrotandi indigeret his que prohibent augumentari in eo repletoēm ⁊ minorarēt preexistentem plenitudinē que attinere deberent infrigidantibus ⁊ exiccantibus. Et cū magis promoueant mētem medici conseruatiō sanitatis ꝙ preseruatiō ab egritudine que nondū euenit. Idcirco regimē eius fundari debet super applicatione rerū calefaciētium et exiccantium ⁊ minorātium materias. ⁊ cū humiditas respectu caliditatis amplior existat in eo idcirco instrumenta exiccantia potentiora debent esse. Vnde ea que calefaciunt corpus ī primo gradu ⁊ prima mansione secundi rationabilit̄ cōueniunt ei. sicut ea que sicca sunt in secundo conueniunt ei. Itaque modus processus erit in assignando regimen per res non naturales calefaciētes corpus ⁊ exiccantes modo predicto. Demum autē gratia complementi operis ponentur aliqui canones ⁊ instrumēta curationis quarūdā egritudinū. que facilius in eo euenire possunt dū eueniunt ita ꝙ ciuitas locus ⁊ camera habitationis eius sit exposita orientali aut meridionali aspectui. i quibus caliditas notabilis inuenitur magis ꝙ ī locis septētrionalibus ⁊ occidentalibus secundū partē ⁊ sit domus edificia habēs nō antiqua neque d̄ nouo constructa ⁊ caueat habitare cameras testudiales reuolutiones habentes. nec conueniunt ei loca aquea l' decursibus aquaꝝ uel fontibus propiqua nisi fuerit s terra multū eleuata ⁊ ī aspectib3 predictis posita super montibus. Et siquidē camera taliter conditionata non possit haberi artificialr̄ preparetur tabulis abietis aut laricis edificata aut in ea sepe magnus accendatur ignis factus ex lignis quercus lauri pomorū iuuiperi abieti aut sarmentoꝝ uitis aut saltē preparetur in camera stufa sicca. ⁊ caueat a conuersatione in loco ubi accensi fuerint carbones qui non fuerint prius cōbusti. ita ut napor male qualitatis consumat̄ quo hō nō raro interemptus est. licet securius sit absq3 talibus carbonibus calefacere camerā ꝙ cū eis. Et si quidē camera locis infecti aeris propinqua esset ut lacunaꝝ latrinarū uel ubi preparantur coria. vel ubi in ciuitate pestifer inueniretur aer. tunc bis vel ter in die fenestris diligenter clausis et hostiis. aer camere suffumigentur hoc composito essu lo super carbones ut prius euaporatos. R̄ storā. calamite colofonie gallie mus. ligni alo. cāphore ana. ℨ. i. ℈. thuris. ℥. i. puluerizentur omnia per se deinde commisceantur et fiat ex eo ut dictu3 est. Et quia uestes sub aeris determinatoē annecti solent propterea quia corpori assistentes defendūt ipsum ab applicatione aeris qui quasi semper cōparatione ad humanam caliditatem est frigidus ideo corpus huius viri uestibus ornatum diligenter esse debet. ita ut manifeste calefiat nedum ꝙ remisse calidū aut frigidum percipiatur propter quod in diebus estatis bonum est ei portare super camisia sua corettum de pāno de grana aut salte3 de panno albo. In dieb3 vero frigoris muniatur pellibus folionis aut martiris aut de vulpe ul' d̄ dossibus uariorū et sic de aliis. verūtamen principaliter obseruet ꝙ caput eius sit caputeo uel bireto munitum nocteq3 ⁊ die ut potius labore3 sudoris incurrat ꝙ rigoris alicuius. Et caueat capite discooperto substare flatui venti septentrionalis uel alterius uenti frigidi. Et omnino sibi precaueat caput et proprie in nocte tenere coopertum in fulis aut biretis sudore et limo superueniente impletis. ad que omnia nō raro sequitur appoplexia in partibus capitis ualde uerenda. Et hec d̄ aerē ⁊ annexis sibi dicta sufficiant.

Capitulum secundum de regimīe huius viri p cibū et potum.

Ex predictis apparet regimen huius viri ex pte ciborum inclinari debere ad cibos calefacientes et exiccantes siue sint cibi medicinales siue medicine cibales. repugnat enim cibo absolute ipsu3 ēe calefactiuum uel infrigidatiuum aut exiccatiuu3 aut humectatiuu3 cum simpliciter operetur a materia. Et si cibi tales naturaliter haberi nō poterunt. tunc permiscendi sunt cum his medicis que calefaciant ⁊ exiccent. Incipiendum igitur a pane qui est fundamentum cibariorum omnium. prio alimentorum dicendum quod oportet panem ex purissima farina factum esse ⁊ habentem plus de fermento ꝙ habeat cōis panis qui non sit semicoctus neque etiam combustioni uicinus propter qđ cibaria de farina uel de pasta reprobanda sunt ⁊ proprie cum pasta non fuerit fermentata. neq3 ēt talis multo usu haberi debet. De carnibus aūt dicendum ꝙ conueniunt ei carnes uolatiliū oīum iuuenum et mediocriter pinguiu3. de genere sūt domeesticorum sunt ut pulli galline. Caro nāque gallinarum est omni alia carne melior 24ᵒ continentis capitulo 669ᵒ. Utiles sunt etiā ei carnes columborum domesticorum ⁊ siluestrium non cōplete aut complete pennatorum elixorum ul' assatorum qui tamen per diem unum post eoru3 mōtem conseruentur ⁊ comedendo diligenter masticētur. Caro enim pullorum columborum est tarde digestionis et longe more in stomacho decima tertia tertii. Caro etiam cuniculi iuuenis est sibi conueniēs ⁊ raro ē vsus eius licet sit dura ⁊ tarde

digestionis ⁊ quarto continentie preallegato ca°. Caro uero anserū siluestriū uel domesticarū an tiquarum dimittatur ⁊ ipsa lalita salubior ē ꝙ ecō tra. Juuenum uero anserulorum caro non uitupe ratur. Caro uero anatis pinguis ⁊ proprie ī aqua non degentis potest esse laudabilis ⁊ assata magis ꝙ elixa. talis enī caro superfluitates multas et fa stidium multum generat tertio Almansoris ca°. 39. De uolatilibus aūt siluestribus eligantur car nes starne ⁊ coturnicis uel francolinorū. Lauda biliores enim existunt inter carnes siluestriū aut uolatilium tertio Alman. capitulo. 43°. Caro etiā perdicum laudabilis est propterea quia declinat ad caliditatem ⁊ siccitatem ⁊ auget sanguinē ual de. 24° continentis allegato capitulo. Similiť ēt ⁊ caro fasiani quia declinat ad naturam perdicū laudať ei. eorum enim caro ē melior carne pullo rum 2° cano. capi. de aduragi. Carnes ēt auium minutarum degentium ī nēoribus ⁊ dumetis lau dabiles sunt ualde. uiuunt enim cibo non nisi ma gno labore quesito ⁊ pauco ⁊ ad siccitatē incliā to. tales enim sunt sicut philomene carduelí finci alaude turdi merule ficedule ⁊ caude tremule et passeres in paruo tamen usu ⁊ ultime. Reliquarū vero siluestrium auium carnes dimittantur. ve lut irundinum. ⁊ de numero eorum sunt storneli pica ⁊ picus. Columborum uero siluestriū carnes notabiliter sunt laudabiles ⁊ turtures etiam lau dabiles sunt ei. Quatule uero que a grecis ortigi nes nominantur ⁊ a quibusdam quacule. licet gu stui sint delectabiles nimis tamen earum pingue dine remoliunt stōm proprie cum fuerint in do mibus nutrite propter quod assate sunt meliores ꝙ elixe. De carnibus autem ex quadrupedibȝ lau dabiles sunt carnes uituli immo vsque ad annū completum. Carnes etiam castrati. Caro uero he di omni alia carne laudabilior est. Caro vō agni lactentis non est uituperabilis ei. melior tamen ē assata ꝙ elixa. Carnes vero recentes porci etiam laudabiles sunt ei ⁊ proprie partes eorū nō mul tum pingues. Siluestris vero porci caro placet mihi absque cute comedendo ipsam. Carnes uero bouine uaccine ⁊ ouine et uniuersaliter omnes an tique carnes dimittende sunt. Carnes uero aīaliū antiquorum ualde humidorū humiditate aquea uel pigui uel utraque oīo meliores sunt salse ꝙ re centes. Carnes uero condite cum feniculo pipere uel aliis speciebus in mortario contrite ⁊ in uesi ca et uentribus animalium conseruate omnīo pla cent mihi nisi multus earū fuerit usus ⁊ magna quantitas sumatur. Quia vō propter catholice legis reuerentiam non licet semper comedeř car nes. ideo de piscibȝ agēdum est aliqualiter. Prio ꝙ oēs pisces ⁊ proprie recentes uobis detestādi sunt et proprie in multo usu. Premittendum secū do ꝙ quanto pisces q naturaľr sunt molles ⁊ sunt magis in etate prouecti meliores sunt. Premittē dum tertio ꝙ pisces uere solidiores ⁊ minus hu midi meliores sunt ꝙ antiqui. Premittēdū quar to ꝙ oēs tales q sūt assati in electo oľo oliuarū me liores sūt ꝙ elixi. Qui uero pisces meliores eligē di sint. sunt sicut isti uarioli marliones torrentie sterliones temali capedani lucii menule rūbi stu riones ⁊ consimiles secundum regiones ⁊ famam cōis usus appropriati. Sunt enim piscium diuer se species secundum diuersitatem climatum regi

onū ⁊ ciuitatū. multū enī diuersificatur aq̄ maris fluminū ⁊ stagnorū fȝ diuersitatē aspectus cōporū celestium ad mūdū inferiorē ⁊ secundum diuersi tatem locorū a quibus scaturiunt fontes et p que decurrunt flumina. Alimentorū enim animaliū diuersitas dependet a diuersitate locorū ī quibus crescunt nec non ab aspectu celestium sub quibus generantur ⁊ degunt. In summa tamen omnium pisciū carnes notabiliter solide ut luciorū de flu uialibus carpionū de lacunalibus ⁊ rumborū stu rionum de marinis et adhuc quorū gustui sapor delectabilis percipitur eligendi sunt. quorū uero carnes molles ⁊ mucillaginose gustui non delecta biles et olfatui abhominabiles omnino dimitten di sunt. ut sunt anguille tinche cephali ⁊ cōsimiľs Caro vero regine piscis non omnino reprobanda est cū nō multa uiscositate participet. Salsi vero pisces meliores et in vsu haberi possūt. Lactis ue ro vsus crudi ⁊ adhuc cocti nō mihi palcet. lac enī propter complexionem suam ad frigus declinātē nocet flegmaticis. quoniā caľitas eorū non cōuenit ipsum ad sanguinem sicut oportet secundo ca none in capitulo de lacte. ⁊ nocent etiam huic ui ro propter lesionem in uisu in eo apparentem. lac enim facit euenire tenebrositatem ⁊ caliginem se cundo canone allegato capitulo in areola mēbro rū oculi. propter quod concluditur ꝙ recens case us mollis et ualde pinguis similiter etiā est dete standus. remollit enī stomachū implet caput cata rizabilibus materiebus et facit oppilatões in re nibus et epate disponendo eas ad generatões ha renularū ⁊ lapidis ideo dimittatur. Caseus uero annualis substātie solide et frangibilis boni sapo ris ad aliquantam salsedinē declinans eligibilior est. licet uitam suam studio litterarum occupanti bus non sit laudabilis eius vsus. Oua uero brī placent mihi. sunt enī ad caliditatē tendētis ⁊ lau dabilem in eo sanguinem generabunt et proprie trementia super cineribus cocta et in aqua etiam confracta. que uero frixa sunt non etiam uitupabi lia sunt. et proprie quando sūt mollia. De his ve ro quibus cibaria impinguantur. dicendū primo ꝙ oleū oliuarū bene maturarū est ei bene conuēi ens. ⁊ proprie quando exprimitur ab oliuis cal cando cum pedibus. Quod uero factum est oleū cū torcularibus cōminuendo os et medullam oli uarū non est ita laudabile ad bene nutriendū. li cet declinet ad aliqualem siccitatem uel minorē humiditatem. Oleum enī maturarū oliuarū cali dū est in prima mansione primi et humidum ī fi ne eius. sed secūdū iam dictum calidius est et mi nus humidū ꝙ ipsū. Oleū vero de oliuis īmatu ris expressis quod onfacinū. i. non bene digestum nominatur ad frigidū et siccum declinat. quař nō placet mihi. Et butyrū uero calidum est et humi dum in primo gradu. quia tamē eius humiditas amplior est ꝙ caliditas eius non ē ei conueniens et proprie quando stomachus eius fuerit nausea tus et uentositatibus plenus. Oleū uero de nuci bus factum satis ei ē conueniens. Est enī calidum in secundo et humidum in primo. sed oleū amig dalarum dulcium preceteris mihi placeret ma gis. declinat enim ad caliditatem cum humidita te minori ꝙ predicta olea. Mel uero cū quo non raro cibaria condiuntur etiam mihi placet. ē enī cali. et siccū in secūdo et proprie cū fuerit citrinū

bene dulce ⁊ non ualde aquosum. pꝛopteꝛ quod sū
mopere mihi placeret ⁊ pꝛoprie in diebus frigo
ris. vt iste viꝛ uteretur ydromelle inferius descri
bendo in capitulo tertio. Zuccari ueꝛo vsus et
pꝛoprie solidioꝛis nominati taberzet licet nō exi
stat tante caliditatis ⁊ siccitatis tamen conueniēt
placet mihi. est enī cali. in fine primi graduſ ⁊ sic.
in codeꝫ. ⁊ confeꝛt stomacho abstergendo flegma
ab ipso. Species vero quibus cibaria condiunt
laudabiles sunt vobis. velut piper nigrū ⁊ album
Cinamomū utrūque gariofil' nux mus. macis zin
ziber gꝛana paradisi caꝛdamomū galanga car-
ui ciminū feniculus petrosel' serpillum calamentū
menta ameos maiorana ⁊ consimilia ⁊ croci usus
multū laudabilis existit. De compositis vō ex
predictis eligendū est hoc. ℞ cinamomi subtil'. ℥.
.i. piperis nigri. ℥. ii. ʃ. piperis al. ℥. ʃ. cꝛoci. ʒ.
.ii. electi cardamomi maioris quod est granum
paradisi ana. ʒ. i. ʃ. eufragie. ʒ. ii. fiat omniuꝫ per
se pul. subtilissimus ⁊ cōmisceat. De his veꝛo
quibus feꝛcula condiuntur dicta sufficiant. De le
guminibus dicendum primo ꝙ legumina omnia
que multū digestōi resistunt et uentosabilia sunt ⁊
uentosatiua materierū omnino dimittātur. et ea
que sanguinem grossū et oppilatiuum efficiunt et
melancolicum ut sunt lētes faseoli fabe cicera al.
pisa ⁊ consimilia. De laudabilioꝛibꝫ vero eligen-
da sunt cicera. leuiter enī sunt inflatiua et exibent
nutrimentum aperitiuum et uiarū lauatiuū. sꝫ n̄
comedantur in principio neque in fine cibati-
onis. sed in medio eius secūdo canone capitulo de
cicer̄. Panici vero vsus in uobis placet. licet eniꝫ
sit frigidū in primo. tamen quia siccū in secundo
uobis confert. ipsū enī parū nutrit ⁊ pꝛopter suā
lenitatē ⁊ siccitātē et pꝛouocationē vrine quam fa
cit placet mihi. collige hoc 2i° continētis simplici
199°. Laudo enī similiter uobiſ risū. est enī calidū
in primo ⁊ siccū in secundo et conuenienter nutrit
⁊ exiccat 2i° continentis capi. 126. Et licet habeat
aliqualē stipticitatē. ut patet 8° de siplici medicīa
in suo capitulo. illa tamen leuis est et non nocet
Oꝛdei veꝛo ⁊ iusculorū ex eo conditoꝛū vsus non
placet. nec enī unquam euacuatur a uentositatibꝫ
seu uentosatione pꝛopter quam nocet stomacho et
relaxando ipsū ⁊ humectaret vos amplius ꝙ opō
teꝛet ⁊ caput etiā ledit ipsū infrigidādo et replē
do uapoꝛibus. pꝛopter quod oꝛdeacei sunt medi
ci qui adeo frequentant vsū eius sine optimo fun
damento. De oleribus autē dicendū primo ꝙ
olera omnia quoꝛū complexio declinat ad humi
ditatē et frigiditatē omnino euitari debent. pp
quod poꝛtulaca lactuca bleta spinachia cucume.
et anguꝛia et cucurbita dimittantur a uobis. Si
tamē quandoque accipiantur ex eis parum accipi
debet ⁊ cōmisceri semper calidis exiccatiuis ut fe
niculo petro. menta isopo et consimilibuſ pꝛopter
quod oleꝛa conuenientia uobis sunt que calida sūt
in secundo et sicca in eodem que habent aperti-
onem non ualde magnam que in fꝛequenti vsu le
dunt renes. De conuenientibus eꝛgo est saluia de
qua licet non inueniatur ab Auicenna capitulum
secundo canone. de ipsa tamē tractauit Serapio
in aggregatōe simplici 329°. numerans eā inteꝛ
medicinas cali. et sic. in secundo gꝛadu dicens ꝙ
est calida caliditate manifesta ⁊ parū stiptica. Et
eadem sententia eligi potest ex sermone Dyasco.

capitulo de elisisfago. quicquid tamē sit caput sto
machū et mēbra nutritionis confoꝛtat. ut expeꝛi
mentatoꝛes pꝛobant. Utilis etiā est uobis vsus fe
niculi. pꝛouocat enī et diuertit aquositatem a sto
macho ⁊ magnum iuuamentū affeꝛt uisui ⁊ tollit
nocumenta coꝛꝛuptionis eius de quibus in pꝛece
denti capitulo dictum est. Cauēdū tamen est a fre
quentia ⁊ multa quantitate eius ne coꝛpus inflā
met. est enī calidū in teꝛtio ⁊ siccū in primo 8° de
simplici medicina in pꝛoprio capitulo. Similiť
et petro. in cibariis collaudandum est uobis pꝛo
pter diuersionē per urinā ⁊ exiccatōeꝫ quā efficit
est enī calidū et siccū in astantia secunda octauo ō
de simplici medicina. licet Auicē. ponat ipsū cali
dū in pꝛimo et siccum in secundo. laudatur enim
plurimū conuenire stomacho et capiti. Ruffus ta
men scripsit ꝙ petro. nocet stomacho attrahendo
materias ad ipsum acutas aliunde. sed intellexit
de apio si bene consideretur littera Auicē. secūdo
canone capitulo de apio. nā petro. est species apii
et de eo determinatur in capitulo de apio ut pa
tet secundo canone ⁊ 8 de simplici medicina alle
gatis capitulis 23° continentis capitulo 63. Et a
Serapione simplici 264. Iterum ⁊ mente vsus
uobis in cibariis conueniens est. Est enī confoꝛtāſ
stomachū et calefaciens sedat singultū et digerit
⁊ pꝛohibet uomitū flegmaticū secundo canone in
pꝛopꝛio capitulo. ⁊ idem scribitur 23. cōtinentis
simplici 732. Serpillū etiā ualde conueniens est
uobis in omni cibario caliditate et pꝛouocatōne
quā facit ⁊ aromaticitate sua cōuēiēs ē caliditati
stōi et principalibus mēbris et numeratur a Se
pione inteꝛ medicinas calidas et siccas in teꝛtio
Auicenna tamen posuit ipsū calidū et siccū in secū
do ut patet in capitulo de nemen. Multum etiā
laudo uobis rosmarinū. cōuēnit enī caliditate stō
coꝛdi et oculis ut patet per Serapionē in aggre
gatoꝛe capitulo ō lagetalmarien. Maiorana eti
am utilima est uobis calefacit enī et exiccat ī teꝛ
tio ⁊ habet uiꝫ attenuatiuam et dissolutiuā. ut oc
tauo colligitur de simplici medicina. aperit etiaꝫ
oppilationes cerebri ⁊ confert doloribus capitis
a flegmate et a uentositate veniētibuſ secundo ca
none in areola mēbꝛorū capitis. Basilicon etiaꝫ
gariofilatus conueniens est uobis. est enī calidus
et siccus in secundo secundū Seꝛapinē in aggꝛe
gatoꝛe capitulo de berēgemisch. Anetum uero ex
paꝛte complexionis eius conuenit uobis. est eniꝫ
calidum in secūdo gꝛadu longo aut in tertio bre
ui. et sic. in secundo in pꝛincipio eius. ut sexto de
simplici medicina pꝛopꝛio capitulo colligenduꝫ
⁊ per gꝛadū secundū longū ipsū intellige esse ca.
in fine secundi. et cū dicit in tertio breui. ītellige
in pꝛima mansione. sed quia tamē ipsū ē matuꝛa
tiuum humoꝛum frigidoꝛum sedatiuū doloꝛis ⁊
carminatiuum uentositatū ut patet secundo can̄
ꝓpꝛio capitulo ideo conuenit uobis. Bleta ueꝛo
que est ī cōi usu compositas habet uirtutes. nā ble
ta coloris obscuri cum quibusdā maculis rubeis
declinat ad siccitatem et ad caliditatē. Alba uero
ad frigiditatē ⁊ humiditatē quandaꝫ. quia tamē
in omnibus aqueitas est coniuncta cū nitrositate
quadam per quaꝫ est lenitiua leniteꝛ solutiua op
pilationum epatis aperitiua. Ideo uobis conueni
re potest ⁊ pꝛopꝛie cum feniculo petro. et simili
bus calidis. Isopus ueꝛo iterū conueniens ualde

vobis. ⁊ proprie quia est de medicinis capitalibꝫ ⁊ pectoralibus calidis. ⁊ est de sublimioribꝫ rebꝫ que inueniantur ad egritudines pectoris ⁊ catarrorū frigidas. purgat enim pectus a materibus illis ⁊ mundificat canales pulmonis remouet dispniam ⁊ omnia nocumenta anhelitus ⁊ est de medicinis calidis ⁊ siccis in tertio gradu. licet qdāꝫ ponant ipsū in secundo gradu. Sed isti ultimi intelligunt de molli ⁊ recenti. Caules etiā non uituperō nobis cū sint cali. in primo ⁊ sic. in secundo. laudantur autē proprie quia maturant leniūt et exiccant ⁊ prouocant secundo canone in proprio capitulo. Mirabile tamē scribitur de eis 23° continentis simplici 65° ubi auctoritate Serapiōis ⁊ Bimasii dicitur ꝙ sanguis ex eis genitus ē malus ⁊ horribilis odoris ⁊ hoc proprie intelligit' quando sunt ultimate cocti. si autem cum laudabilibus ⁊ pinguibus carnibus ⁊ oleo oliuarū conueniēnter condiantur corrigitur nocumentū eorum. Borago insuper que numeratur inter res temperatas. non tamen tot mirabilia inuenio de ea. quot dicuntur ab aliis. parum enim de ea ab autenticis habetur immo nihil de eo colligitur ab Aui. Cerefolium ē calidū ⁊ siccū in secundo ⁊ stōacalis est medicina epatica et conuenter aperitiua solenniter habeatur in vsu. Ruta insuper que recens ē cali. ⁊ sicca in secundo exiccata uero in tertio cōuenire potest uobis. Est enī medicina capitalis epatica ⁊ stomatica ⁊ pectori ⁊ cibus viis vrinalibus confert aperiendo et abstergendo eas. ⁊ hec ꝺ plātis dicta sufficiant. De radicibus vero quarum vsus italicis est cōis dicendū est parum. Rafanus ergo comestibilis propter humiditatem eius nō videtur uobis cōuenire ⁊ propter remissam eius caliditatem. est enim ca. in primo ⁊ hu. in secūdo. quia tamē aperitiuus dissolutiuus flegmatꝭ ⁊ precipitatiuus per vrine uias. ideo laudo uobis ipsū quia non contrahit morā multam in corpore. etiam quia non trāsmutatur in substantiam eius. eo quia digerit ⁊ non digeritur quod tamen uituperat. Ba. dū inquit. Admirari autem oportet medicos ⁊ idiotas illos qui post cenam crudas comedunt rafanides bone digestionis gratia. ipsi qdē enī aiunt habuisse sufficientē huius experientiam qui autē imitati sunt ipsos omnes lesi sunt. Sꝫ nihil indigestibile est nutritiuū. quare nutrimentuꝫ eius quia minimū et parū humectatiuū est timerē non debetis et consuetuꝫ est comedere de eo ante cibum. licet secundo de alimentis penultimo capitulo de rafanide uidet' colligi ꝙ debꝫ accipi post cibum ⁊ secundo canone capitulo tertio. Et scribitur de eo ꝙ folia eius meliora sunt ꝙ̄ radix secundo canone in proprio capitulo. Cepe vero quideꝫ calidū est in tertio cū suprema humiditate eius non uidetur conuenire uobis nisi esset quia aperitiuum ⁊ incisiuum ⁊ subtiliatiuū est humorum. Et melius est ipsū comedere assatuꝫ ⁊ melle ⁊ aceto conditum uel zuccaro. Parum vero cepe qđ bulbus nominatur ab Auicē. secundo canone cum caliditate sua non nocet stomacho imo confert ei et digerere facit ut ibidem colligendum. Alleum autem argumento sumpto a complexiōe eius. qꝛ calidū est ⁊ sic. in tertio videretur cōuenire uobis ⁊ maxime quia aduersatur flegmati. sed quia grauat caput ⁊ debilitat uisum ideo dimittatur. Rape vero propter supremam earum humiditatem

⁊ quia difficilis digestionis existunt non placent mihi. Democritus enī dānauit eas tanquā corpori nociuas et inflationem in stomacho generatiuas. licet Diocles et Dionisius contradictionem eius scribant. In summo tamen in igne assate et cum laudabilibus ⁊ pinguibus carnibus cocte nō sunt uituperande. prouocant eniꝫ potenter vrinā ⁊ uentrem mollē efficiūt. et iterū laudo eas. quoniam conferunt uisui 5° colliget in proprio capi. Karote uero et baucie. i. pastinace que eodem cursu ponuntur complexionate in caliditate conueniunt uobis. sunt enī pectorales stomacales et uiarū conuenienter aperitiue. De partibus vero superiorꝫ plātarū quarū vsus uiget que omnes nominantur aspparagi ut scribitur secundo Almansoris capi. 62° dicendum ꝙ extremitates ipsius plante cuius aspparagus ex consuetudine nomen adeptus est conueniens est uobis. licet enī ponat' ī libris simplicium medicinaꝝ et ciboꝝ extra gradum. ita ut sermo fiat de eo inter medicinas temperatas. videtur tamen ex sententia Aggregatoris de asparago coll'i. quod ponatur in caliditate primi gradus saltē in mansione prima. ad quod etiam satis persuadet uelox et multa urine ꝓuocatio quā facit. talis enī apertio et per uias eductio non uidetur fieri posse ab altera qualitate saltem de manifestis et cōibus ꝙ̄ a caliditate. In sūma igitur educit aquositates flegmaticas ⁊ serositates colericas et parti melancolicas aperiendo oppilatōes epatis splenis et renum. quod uidetur satis rationabiliter concedendū. eo quia comesta hec planta facit urinam frequenter vehementer fetere et adhuc in spacio duarum horarum. Sꝫ quia fetor est signū putrefactōis primo pronosticorū comento ultimo. Ideo uidetur ꝙ hec planta in educendo materias fetidas uigoretur a caliditate. neque enim ab auctoribus expressū ē ꝙ huic plante insit uirtus attrahendi vel educendi materias fetidas ratōe similitudinis uel specifice ꝓprietatis. Et iterū huic viro rationabiliter cōuenire uident' extremitates humili ꝺ q° alamani faciūt potum aut lupuli apud italicos ruricolas nominati bruscandoli. quorū operatio est fere consimilis asparago predicto. de quo tamen non pua ē discolia inter sapientes de complexiōe eius. quod hic pertranseo propter breuitatē. alias enī diffuse declaraui ipsum esse callidum in primo gradu et uicinum satis equalitati in passiuis. nec mirandum est de discolia autorū in hoc cuꝫ fere cotidie descriptōes multe componantur ⁊ fabule cantēt' de brusco ⁊ rāponciolo. Utuntur tamen euganei extremitatibus alterius plante cuius folia longiora sunt et latiora satis foliis isopi. eodem tamen colore colorate et perducit stipitem a terra eleuatum per bipedale gustui delectabilē satis. nisi ēet valde pungitiua plāta odore suauis et aromatica multū florem minimum ꝓducens in subduplo minorem flore arthamisie. et nominant hāc plātam multi ꝺ eo scribentes draconem de qua cum bene perquiro ueritatem in sermonibus Diascoridis anazatei in quinque libris simplicium p ipsum compositis inuenio quod est species piretri quod uidetur rationi consonans satis propt' acuitatem magnam quam gustui representat. De fructibus autem premittenduꝫ primo ꝙ oēs fructus frigidi et humidi euitandi sunt. preparant

enī corpus ad utrūque lapsū ⁊ egritudines putri
das.⁊ maxime cum humiditas in uobis superabū
det multuʒ caliditati ut probatū est ⁊ sensus ostē
dit.propter quod orarii fructus qui taliter nomi
nantur.quoniam in prima anni etate nascuntur
⁊ iteruʒ quia paucis durant temporibus. et ad
huc tertio quia conseruari non possunt quin cito
putrescant euitandi sunt.propter quod cerasa di
mittenda sunt.licet in eis q̄ multa diuersitas in
ueniatur.quecunque ergo de eis dulcedine maio
ri participant meliora sunt.quoniam nutrimē
tum eorū est melius.⁊ iterū quia propter apertō
nem suam non multā morā contrahunt in corpo
re.quin maior pars eorū educatur. Ea uero que
leui participant dulcedine cū ponticitate quadaʒ
videntur participare minori humiditate ⁊ exic
catione quadam.propter hoc hec talia minus re
probanda sunt.que uero de eis sapore participāt
notabiliter acetoso frigidiora sunt et minus hu
mida et stomacho horrida magis nisi fuerit ī eo
lapsus ad caliditatem intensus.In summa igitur
omniū eorū rarus sit uobis vsus. De pomis āt
consimiliter fere dicendū est de diuersitate cōple
xionū eorū.&ʒ diuersitatē saporis aromatici et
modi substantie.que igitur sunt substantia solidio
ra magis colore citrina uel russa aromaticitate
sua dulcedine multū magna participantia eligen
da sunt.sua enī aromaticitate conueniunt omi prī
cipali membro.⁊ quia paruā habēt humiditateʒ
saltē actualē.Ideo minus putrebilia sunt.etiā qr
humidū eorū melius est suo terreo cōmixtū.pro
pter quod a sapientibus non enumerantur inter
materias febriū extrīsecas.sicut fit sermo de piro
⁊ hec sunt illa poma que triuʒ specierū electiora a
sapientibus inuenta sunt. Et p^{c} sunt poma apia
nominata.ita ab Apio Claudio Romano ut scri
bitur vigesimaprima naturalis historie.⁊ sūt po
ma figura oblonga colore ⁊ reliquis conditiōata
ut dictum est que apud Lombardos nominantur
poma museta hastiana.de quorū succo frequenter
precipiunt sapientes fieri syrupos cordiales ⁊ me
lancolie aduersantes.reliqua uero poma sunt illa
que apud euganeos uocātur dactaline figure pla
ne sperice quasi uelut cepe.Et tertia species ē po-
morū que calamani nominantur.Similiter fere
dicendum est de piris q̄ in eis ualde magna diuͦ
sitas inuenitur in cōplexione.sed īter reliqua lau
dantur illa que in substantia sua solida sunt a la-
pidosis arillis in centro eorum existentibus pri-
uata colore citrina uel rubicūda odore suauia sa
pore delectabilia.⁊ sunt que Auicenna dixit esse
pira de seni.secundo canone capitulo de piro. Et
forte q̄ illa sunt pira que apud Lombardos sunt
pira sancti nicolai.Inter que etiam pira collauda
ri uobis possunt pira illa que muscata dicuntur.q̄
tamen sint in raro vsu ⁊ pauco.habent enim hūi
dū festinanter putribile ⁊ non minus uentosabile
propter puod inflant stomachū ⁊ dolores extensi
uos in eo efficiunt.In sūma igitur quia pira ponū
tur frigida in primo et ad siccitatē declinantia ī
secundo.ut 20° continentis simplici 620° scribit
auctoritate Bimasii.ideo non multū mihi placēt
cruda existentia.sed cocta sub cineribus ⁊ condita
cum uino et aromatibus ⁊ cū aniso placent mihi.
Auellane āt lʒ recentes supremā habeāt hūitatē
exiccate tamen ponuntur cali.⁊ sicca in primo ḡ

ideoq; uidentur conuenire propterea quia con-
fortant caput.licet sint tarde digestionis in stō.
Si tamen accipiantur condite meliores existūt
et iterū torrefacte parū post cibū confortāt epar
Amigdale autē laudātur uobis quia exhibent nu
trimentum bonum et sunt abstersiue et aperitiue
laudabiliter ⁊ declinant ad caliditatē equalē.tū
humidiores sunt q̄ calide.ideo quolibet laudant
uobis.Ficus vero sicce cali.sunt in primo ⁊ sicce ī
principio secundi ⁊ sunt vobis laudabiles.sūt enī
de numero meliorū fructuū et debent eligi albe
citrie et magne.cōueniūt enī stomacho epati reni
bus spleni utiliter aperiendo abstergendo ⁊ mun
dificando ea.nā in eis est lenificatio ultima ⁊ ma
ior nutricatio q̄ in aliis fructibus secundo canōe
in proprio capitulo.Hi uero ficus recētes magis
nutritiue sunt q̄ sicce.sed stomacho nō ita lauda-
biles.Passule uero et proprie nigre laudātur uo
bis.sunt enī conuenientes quomodocūque sumant
⁊ numerantur a multis inter medicinas equales
aut ad caliditatē ⁊ siccitatē parūper inclinatas.
Nuces vero conuenienter nutritiue sunt et ponū
tur inter medicinas calidas ⁊ siccas.quia tamen
vnctuositate notabili participant.ideo sūt stoma
cho nociue pectori gutturi et capiti ⁊ grauis sūt
digestionis.quare melius est dimittere eas.Casta
nee vero frigide sūt in primo et sicce in eo remis
sa dulcedine participantes et non parū nutriunt
immo ualde ⁊ quia earū nutrimentū frigiduʒ est
et grossū uentosatiuū et extensiuuʒ uiscerum omi
um ideo dimittātur.Crisomila uero a quibusdaʒ
inter species persicorum ponuntur et non debetis
eis vti.quia frigida sunt ⁊ humida ī secundo ⁊ ge
nerant febres malas uelocitate sue putrefactōnis
aliqualiter corrigi possunt si post ea comedantur
aliqua grana feniculi.Grana vero pinearum nō
multum placent mihi propter unctuositaten eorum
Et quia sunt de rebus stomacho nocentibus ut pʒ
13^{a} tertii.Et ponuntur temperata ad paruam ta
men caliditatē declinantia.potestis tamen come
dere ipsa dū fuerint per noctem unam in aqua ca
lida infusa.remouetur enī tunc ab eis acrimonia
et mordicatio et bene nutriunt et proprie quan
do conficiuntur cū melle ad infrigidatos et cum
zuccaro ad calefactos ut colligitur secundo canōe
in proprio capitulo.De fisticis vero uel pistachi
is scribitur secundo canone q̄ calidi sunt in fine se
cundi et est in eis humiditas non limitata ibi.sʒ
22° continentis simplici 93° auctoritate Archige
nis et Bimasii ponuntur calida et sicca in secūdo
In summa igitur conueniunt vobis modo predic
to.aperiunt enim meatus nutrimēti et oppilatō
nes epatis expurgando ipsū et canales pulmonis
octauo de simplici medicina in suo capitulo colli
gendū et cetera.Dactili insuper bene maturi et dul
ces calidi sunt in primo.⁊ in secunda qualitate di
scordant sapientes in eis.Iohannes enī Serapio
enumerat eos inter medicinas ca.et sic.in primo
gradu.Aui. vero capitulo de palma dicit q̄ pre
teriit de eis sermo.sed 23° Halaui capitulo d̄ pal
ma sic de eis scribit. Dactili maturi recentes
calidi sunt in secundo humidi in primo autorita
te Bimasii octauo capitulo de simplici medicina
dicitur q̄ cum hoc q̄ nutriunt abundanter uen
trē stipticant inferunt punctiōem in ore stomachi
dolorem capitis faciunt et oppilatōnes in epate

et splene. quare relinquitur ut utamini ualde raro 7 in pauca quātitate et minus mali ante cibū ꝙ post cibū. Iuiube vero ponuntur frigide in primo gradu tēperate i passiuis 7 scripsit de eis Ga. non reperi iuiubas in conseruāda sanitate 7 egritudine remouenda cōpetentes. sed reperi eas difficilis digestionis 7 pauci nutrimenti. sunt etiam male stomacho. Mora uero bene matura 7 dulcia licet ad caliditatē declinent dimitttenda tamen sunt. nocent enim stomacho et in eo facile cōrumpuntur. Granata uero diuersificantur in cōplexione secundū diuersitatē in sapore eorū. dulcia enim ponuntur frigi. 7 hu. in primo. acria vero frigida 7 sicca i primo. Sed muza medii saporis medium tenent inter ea. dulcia enim collaudātur stomacho. propter illud quod est in eis de stipticitate subtili. i. leui et proprie in calefactiuis. acria uero frigiditate 7 stipticitate magna n̄ sūt stomacho bona nisi vehemēter laxato 7 calefacto melius itaque est dimittere ea. Et hec satis de cibis 7 medicinalibus cū quibus condiri debēt dcā sufficiant. Ideo tractetur de seibus quibusdam 7 aromatibus quibus condiendi cibos ē cōis vsus Sunt itaque semina hec Ciminū feni. petro. daucus cardamomū utrunq; carui ameos 7 amomum nigella se. leuistici se. rute se. baucie coriandrum anisū 7 consimilia. Aromatica uero sunt sicut pip zinziber cinamomum utrunque galanga nux mus. macis zedoaria crocus spica 7 consimilia et cetera.

De liquoribus vero condientibus uobis conueniens est acetū acutū magis ꝙ acre. Agresta suc ci citrangulorū limonū 7 granatorū raro nisi muza fuerint. De conditis cibalibus conueniūt uobis pastinace condite oliue napi citrū conditū si napismū salsa. De conditis vero medicinalibus sūme competunt uobis zinziber conditū. i. zinziber uiride de quo saltem bis in septimana accipeř potestis radicē unā per quattuor horas ante prandiū et confert stomacho epati renibus capiti et inferioribus mēbris. imo adhuc etiam in estate ꝙto magis tempore frigoris. cōpetit etiā uobis xilobalsamū conditum. itē nux comestibilis condita. confert enim epati stomacho 7 renibus. similiter cinamomū conditum cū zuccaro. Item carnositas citri cū zuccaro condita solida. Cortex arancii cōditus cū zuccaro 7 pira condita. Cucurbita condita omnino dimittatur. Mel etiam de quo supra dictum est 7 zuccarū condiendo cibos conuenietia sunt. De partibus aūt aīalium euitetur frequēs cerebri vsus uētris renū cordis pulmonis et epatis et intestinorū. quorū omnium nutrimentum est grossū et uiscosū 7 difficilis digestionis. ideo n̄ est uobis laudandū sicut neque cauda que nauseatiua est et medulla que capitis grauatiua est.

De potu autē cōuenienti dicendū est ꝙ uina dulcia grossa conturbata omnino a uobis dimittēda sunt. pontica etiam 7 acria brusca nomiata dimittantur a uobis. quoniam sunt stiptica frigida 7 oppilatiua. sicut prima sanguinē ebullibilē grossum 7 oppilatiuum efficiunt. itaque a uobis eligendum est vinū colore aureū uel citrinū substantia subtile 7 bene expurgatū odore suaue 7 aromaticum fumositate mediocre. Cuius quidem experiētia manifestabitur per bonam conuenientiam ipsius ad uos. Et siquidem tale uinū n̄ualiť haberi nō poterit clarificet cū albumine oui. Et caueat a vino clarificato cū allumine rocce. quoniā allumen 6ᵐ quarti enumeratur inter medicinas venenosas et grā huius ad memoriam reducendū est quod scriptū est inferius de ydromelle compositione laudabili laudibus 7 iuuamento eius et vsu 7 tu recurre ibi Et hec de cibis 7 potibus dicta sufficiant.

Capitulum tertium de regimine huius viri p exercitium et quietē.

Difficile est isti viro conuenientē dare regulam i exercitio 7 similibus qui assistunt sedendo 7 aliis iustitiā accomodando querentibus. esset enim huic viro ualde necessarium exercitium propter cōsumptionē superfluitatū que sequuntur ad ipsum. Item exercitium est sanitatis conseruatiuum. pp hanc causam. sicut quies est dispositia ad augumētum flegmatū propter superfluitatū congregatōnem que sequitur ad ipsam. quibus tamen temporibus si ē possibile uir iste mane exercitari dꝫ ante cibum. Exercitium enim ante cibū calorē innatum accrescere facit 7 reddit ipsū potentem ad expellendū superflua sensibiliter uel insensibiliter. Fiat ergo motus processiuus non repentinus. sed paulatim saltē per horam unā ut longitudo tēporis leuis exercitii suppleat necessitatē cōsūptionis materierum que in breui tēpore fieret ab exercitio forti. perseruet igitur exercitium tanto tēpore ut corpus calidius fiat ꝙ prius et eger sentiat se perductū ad anhelitū eleuatū 7 principium sudoris leuis. Ita fieri debet etiā ante cenam. reliqꝰ autē tēpore quiescendum. Et quia nō est possibile officio suo semper oportuno tempore exercitari. Ideo diebus quibus uiuit quietus consulo ꝙ grā euacuationis diuersie superfluitatū utatur ydromelle facto secundū hunc modū. de quo accipe per tres uel quattuor horas ante solitā cibatōem cyatū unū calidū in diebus frigoris 7 frigidū in calidis. Et si quid etiā de ipso cōmisceret in uino suo saltē usque ad tertiam partē ualde utile foret ei. Cuius descriptio ē hec. Rx aque fluuialis clare a limositatibus expurgate et accepte de alueo ubi n̄ inueniatur multitudo ranarū neque sanguisugarum neque etiam herbarū fetidarū libras. xxv. mellis electi libras. ii. piperis albi. ℥. ß. florū rosmarini cinamomi electi ana. ʒ. i. buliant aque cū speciebꝫ saltē per quartā partē hore. deinde superaddat mel 7 coquatur cū aquis continue dispumādo ipsum. Cū ergo fuerit facta consumptio quarte partis. tunc coletur totū per saccū mundū 7 spissum duabus uicibus. deinde reponatur in uasis uitreis bene mundis 7 continuetur ut dictū est. Et qa nonnulli sapientū solent facere tractatum de coitu in sermone de exercitio et merito. quia i coitu cōcurrit duplex exercitiū animale 7 corporale. aīale quidem propter sensatōem delitiosam et propť imaginatōem. Corporale uero propter motum totius fere corporis partium interiorū et exteriorū. ideo de ipso dicēdū primo ꝙ ad effectū ipsius non ꝓcedat iste uir nisi naturali desiderio ab aīa incitante ipsū. Dicendū secūdo ꝙ nullus coitus cōceditur post cibatōem nisi transeant adminus hore octo. Dicendū tertio ꝙ coitus morose fieri debet 7 nō impetuose. Dicendū quarto ꝙ neque fiat excessus eius in frequentia. viro enim robusto et potenti moraliter se regenti satis ē effectum illum explere ter uel quater in septimana. qui aūt odiunt sanitatem et uitam suam excedant in isto. qr

persoluent in posterum ꝛ reficient in dam̄nuȝ ad coitū securū. Et hec de tertia re non naturali dicta sufficiant.

Capitulum quartum de inanitōne ꝛ repletione et cet.

De repletione materierū humoralium hic non ē sermo. sed solum de stomachi repletione a cibo et potu in quo plurime gentes excedendo magis ꝙ diminuendo peccant. Ideo in cibatiōe regule iste seruentur plurime. Primo nunꝙ comedat neꝫ bibat vir iste nisi vero ꝛ naturali appetitu inducente ad illud. Secundo ꝙ non accipiat cibum impetuose ꝛ celeriter deglutiendo sine masticatione conuenienti. Tertio ꝙ in cibatōne non utat magna uarietate ferculorū aliorū ciborū ꝛ potuum. Quarto ꝙ mensura cibi tanta sit ꝙ ipsa stomachū non grauitet neque extendat. Quinto ꝙ neque potus existat tantus ꝙ regurgitet et fluctuet in stomacho suo. Sexto iterū ꝙ non accipiat cibū grossū subtili premittendo ut quandoqꝫ comeditur caseus ꝛ legumina que premittuntur brodialibus ꝛ similibus. Septimo ꝙ cū insurgit ei naturalis appetitus ꝙcitius est possibile cibuꝫ accipiat. tollerare eni famē ē causa accensionis et corruptionis materierū in stomacho. Similiter etiam inanitōeꝫ. i. uacuitatē non multo tempore tenere debet propter eādē cām.

Capitulū quintuꝫ de sōno ꝛ uigilia.

De quinta re non naturali. s. de somno ꝛ uigilia. dicendū ꝙ huic viro cōpetit somnus aliqualiter lōgior ꝙ si colericus esset ꝛ macer propter meliorē digestionē ciborū ꝛ potuum ꝛ restaurationē aīal virtutis. itaqꝫ postꝙ cibatus fuerit post horam unā dormire incipiat ꝛ procedat in eo septē ul' octo horis super dextro latere prius prima dormitione super sinistra in secunda dormitōne decubēdo. ꝛ caput et membra eius diligenter cooperta sint. ꝛ omnino fugiat caput tenere decliue propt oppilatōem que sequeretur in ipso. Caueat a dormitione super spina propter timorē egritudinuꝫ nuche et mēbrorū motus. De dormitiōe vō diurna dicendū ꝙ si conuenienti tēpore dormiat ī nocte somnus diurnus est dimittendus. si autem nō sufficienter dormiuisset. tunc pōt ei concedi dormitio diurna distans a prandio per horam cū dimidia. Et si ad hoc consuetudo dormiēdi foret. ꝛ quia humiditas eius multa ratiōnabilit' ad uocat somnum. ideo non uitupero dormitionem diurnam per unā horā. superfluitatem uero dormiendi tam de nocte ꝙ de die oīo fugiat. generat eni reumatismos implet caput et neruos ꝛ lassitudinem mēbrorū efficit. reliquo autē tēpore uigilandū ē ultra predictum.

Capitulū sextū de accidētibus aīe.

Accidentia uero aīe propter que magna fit in spiritibus ꝛ humoribꝫ agitatio ꝛ fortis ꝛ uelox tractus spirituum ꝛ humorū de interioribus ad exteriora oīo euitare debet ut ira furor ꝛ consimilia. propter hec eni accensio facile fieri possꝫ in humoribus ꝛ spiritibus. propter quod perducetur ad febrē. Similit' etiaꝫ accidentia melācolica velut angustia tristitia et longa meditatio de tremēdis rebus debent seponi. ex hoc eni suffocati detinētur spiritus et humores in profundo cordis. unde parantur ad suffocatōem et extinctōem ipsorū. propter hoc bene scribitur tertio tegni. ꝙ hec accidētia exterminant et mutant corpus a naturali consistentia sua. vnde letandū est et bene sperandum et uita iocūda regendū.

Sectio tertia. Capitulū principale de regimine preseruatiuo huius viri ab incursu accidentiū ꝙplurimorū que sibi accidere parata sūt.

Quoniam vir iste non indiget regimine simpliciter curatiuo egritudinū cū nondū inciderit eas. licet sit paratus. idcirco hoc tertiū capitulū cōplecti potest partes duas. In prima eni parte ponēt quedam instrumenta preseruantia ipsū a casu in egritudines. In secunda uero parte describam remedia ꝙplurima diuersis accidentibus et egritudinibus subuenientia si inciderit ea a quibus tamen miseratione diuina tueatur. In pria igit parte octo ponam instrumenta que sufficiēter preseruare possunt ipsū. quorū primum est hoc. s. ut p spaciū duorū uel triū annorū semper purgetur ī vere secūdū modū istū. ℞ pillularū aurearū pillularū de yera maiori ꝛ cochiarū ana. ℈. i. formentur pillule. vii. cū electuario rosarū ꝛ accipiantur vno mane per duas horas ante diem vꝫ in principio mensis martii et post assūptionē earū dormiat per horam unā. Et iterū quietus permaneat nō ambulando ꝛ permittat eas operari per quinque horas. tunc ergo bibat cyatum unū aque zuccarate calide. et post ipsam expectet per unā horam ꝛ prandeat post. Die vero immediate sequenti incipiat accipere hoc digestiuum et continuet ipsū diebus adminus septē in hora supradicta calidū accipiendo ipsū et non comedat post ipsū nisi transierint hore quattuor. Cuius descriptio ē hec. ℞ sy. compositi acetosi. ℥. i. sy. de absinthio. ℥. ʃ. aque bethonice eupatorii et feniculi ana. ℥. i. misce. Octauo uero sequenti die hora iam predicta accipiat hunc potū. ℞ electuarii indi. ʒ. iii. electuarii ď psilio. ʒ. ii. misce cū cyato uini albi aromatici calidi et obseruet post ipsū conditiones descriptas in pillulis ante positis. ꝛ hec sit purgatio pro vere appropriata. Pro secūdo uero pricipali instrumento est purgatio quam in autumno debet facere incipiēdo post medietatē septēbris per hunc modū ℞ pillularū de reubarbaro pillularū aurearum ana. ℈. ii. formentur pillule octo cū succo rosaruꝫ ꝛ accipiantur obseruando cōditiones descriptas ī primis pillulis. Die vero immediate sequenti accipiat hoc digestiuum calidū continuando ipsum septē diebus. ℞ sy. de bisantiis mellis rosati colati sy. de endiuia ana. ℥. ʃ. aque acetose et lupinorū ana. ℥. i. aque mellisse. ℥. i. ʃ. misce ꝛ accipiatur hora et conditionibus obseruatis in altero digestio Octauo vero sequenti die purgetur per hunc modum. ℞ electuarii ď epithimo. ʒ. ii. cassie fi. preparate cū aqua cicoree. ʒ. vi. reubarbari electi. ℈. ii. squinanti. g. vi. salis gēme. g. i. misce ꝛ cū aqua zuccarata calida in aurora accipiatur attendendo conditiones in primis pillulis notatas. Tertiū principale preseruatiuum huius uiri est hoc. ℞ aloes epatici electi. ℥. iii. agarici electi. ℥. ʃ. pulpe coloquintide. ʒ. i. ʃ. epithimi polipodii ana. ℈. ii. salis gemme. ʒ. i. anisi feniculi rosarū uiolarū sandalorū amborū ana. ℈. i. puluerizentur omnia p se. deinde submergantur in libra. ʃ. succi endiuie et in. ℥. ii. succi absinthii et diligenter commisceantur in vase uitreato et ponantur sub radiis solis sepe commiscendo usquequo exiccentur. Cuꝫ ergo

exiccata fuerint iterū renouentur succi ⁊ cōmisce
antur ⁊ exiccentur ⁊ ita fiat quater. de hac g° ma
teria fiant pillule de omni. ʒ. vii. ⁊ de eis acciper̄
potest omni die quarta uel quinta unaʒ uel duas
parum ante cenā. Et credo q̄ in istis includatur
magna pars conseruandi sanitatē eius. de quibus
etiam pillulis omni tertia die accipere pōt unam
parū ante cenā. quādo assūit syrupos ante scriptos
Et proprie si uēter eius non fuerit bene fluxibil̄.

Quartum instrumentuʒ principale est hoc. ℞
specierū electuarii de ligno aloes descriptōe Aui
cenne quinto canone summa prima. ʒ. i. ſ. specierū
dyacinamomi descriptione M. esue ī antidotario
. ʒ. i. trociscorū diarodon. ℈. i. zuccari albi libram
. ſ. coquatur zuccarū cum aqua absinthii ⁊ fiat cō
fectio in rotulis magnis de qua accipe saltem bis
in septimana quantitatē unius alee. confortat enī
digestiuam ⁊ appetitū ⁊ consumit flegmata preci
pitando ea per uias inferiores aperiendo op-
pilationes. s. que fiunt. Quintum principale in
strumentū est q̄ vir iste a pricipio mēsis octobris
per totum mensem aprilis saltē bis in septimana
circa ortū solis accipiat coclear unū xiloballsami
conditi. clauditur enī in eo magna uirtus conser
uandi principalia mēbra oīa preseruando ab au
gumento flegmatis ⁊ melancolie ut ex suis locis
facile colligi potest. Sextū principale remedi
um est hoc. ut in diebus in quibus aer ad magnaʒ
frigoris intemperieʒ conuertitur. iste vir utatur
zinzibere condito accipiendo de ipso radicē vnaʒ
in ortu solis ⁊ tardet cibationē horis quatuor.

Septimum instrumētū est ut a principio men
sis madii per totū mense septēbris utatur hac cō
fectione de qua accipiat saltē tribus uicibus in sep
timana rotulā unam immediate post cibuʒ. vigo
rat enī digestionē stomachi ⁊ epatis ⁊ prohibʒ op
pilationes coarcendo furiā colericarū materiarū
Cuius descriptio est hec. ℞ rosarū spodii se. endi-
uie acetose ⁊ scariole ana. ʒ. i. cinamomi electi. ʒ.
. ii. ligni aloes. ʒ. ſ. zuccari albi librā . ſ. coquatur
zuccarū cum aqua endiuie et fiat confectio in ro-
tulis ponderis. ℥. ſ. Octauū et ultimuʒ remedi
um principale est hoc. ℞ laudani electi. ʒ. ii. resine
. ʒ. vi. corallorū amborū rosarū spodii sandalorū
utrorūque ana. ʒ. ſ. storacis calamite ligni aloes
gallie mus. ana. ʒ. iiii. coriandri preparati grano
rum mirti ana. ℈. ii. pulueris mente ⁊ cimini tor
refacti ana. ʒ. ii. cere quātū sufficit. fiat unguentū
medie glutinositatis. de hoc igitur unguento sto
machus epar locus splenis ter uel quater in septi-
mana inungi possunt quolibet anni tempore. Ex
his itaque omnibus remediis utendo cū cōuenien
tia regiminis descripti in secundo capitulo prin
cipali preseruabitur ab incursu egritudinū ad q̄s
uidetur ēe patus qd̄ sibi cōcedat altissimus ⁊ misi
cordia gratissimus.

Sectio quarta cōtinens. iʒ capitula. Capituluʒ
primū erit de oppilationibus cerebri.

Licet hic eximius doctor non egrotet actualiter
pp tamen augumentū humiditatis abundantis ī
corpore eius paratus ē facile cadere in plurimas
egritudines. Et quoniam plerūque cōtingit viris
iuris consultis diuersas circuire ciuitates in q̄bus
fortasse non inueniuntur medici scientie ⁊ opere
conuenienter docti. Idcirco ut ipse possit sibi sub
uenire quibusdam dispositionibus discurrā p eas
regimen subcincte conuenienter curandi describē
do sibi cū medicinis oportunis ut nunc sequitur.

Primo itaque doctor iste paratus est oppilati
onibʒ cerebri tū propter augumentū humiditatis
in capite generate per uiam indigestionis tum ēt
pp illam que multiplicatur in eo per uiam euapo
rationis. idcirco si perciperet grauitatē capitis
cum difficultate expirandi ⁊ inspirandi per nares
cū pondere percepto ibi ⁊ in partibus frontis ⁊ in
concauo palati in loco colatorii ⁊ prohibetur de
scēsus eius quod antea per nares euacuari solebat
tunc ista sūt signa oppilatōuʒ predictarū ptiū. Id
circo q̄citius est possibile prouideat sibi ne perdu
ceretur ad epilensiam apoplexiā l' ad subeth. i. ad
pfundū somnum. Primo igitur accipiat in auro
ra. ʒ. i. pillularū cochiarū et tardet cibū tribus ho
ris obseruando ea que de primis pillulis in prio
capitulo scripta fuerunt et eadem die in uesperis
fiat gargarisma cū hoc medicamine. ℞ aque ma
iorane aque lauri ana. ʒ. i. ſ. oximellis squillitici
. ℥. ii. subtilis pulue. yreos. g̃. iiii. calefiat totum ⁊
fiat ex eo gargarisma. vi. uel octo uicibus p horā
ante cenam. Sequenti uero mane per unam horā
post ortū solis impleat os suū aqua tepida ⁊ p na
sum suum trahiiciat leuiter quattuor uel quinque
vicibus de hac mixtione. ℞ aque maiorane. ℥. ii.
sy de sticados. ℥. i. zuccari albi. ℥. ſ. syr upi simpli
cis acetosi. ʒ. ii. īpleatur uola manus calida ⁊ tra
hiiciatur ut dictum ē. Et illa remedia possunt cō
ferre quattuor dispositionibus profundis in cere
bro. secūdo oppilationibus colatorii. tertio oppi
lationibus rige uel superioris partis nasi. quarto
dolori g̃uatio capitis.

Capitulum secundū de cura doloris pungitiui
capitis.

Si autem dolor in capite pciperetur pungitiuus
uel mordicatiuus. tunc consulo q̄ statim faciat si
bi fieri flobothomiā de cephalica cōtraria parti
magis grauate per quam extrahantur sanguinis
. ℥. iiii. Item pro hac intentione accipe in aurora
pillulas istas. ℞ pillularum aurearum pillularū
cochiarum ana. ℈. i. boni pōderis. formentur pil
lule. v. cum electuario rosa. et accipiantur obsuan
do conditiones que dicte sunt in aliis pillulis. Itē
eodē die in vesperis faciat sibi appōi ventosas cū
scarificatione super spatulis in carnosis partibus
lateris ipsarum. Item quarto pro hac intentione
odoret hoc compositum. ℞ maiorane. ℥. ſ. acatie
sandalorum alborū rosarū spodii ana. ʒ. i. pulueri
zentur et ligentur in panno lineo et odorentur.
Item pro hac intentione faciat sibi fieri lotioneʒ
a pedibus usque ad inguina ex aqua calida decoc
tionis violarū rosarū florū salicis et uitis p unā
horam ante cenā.

Capitulū tertiū de cura doloris colli spatula-
rū et nuche.

Si tempore plenitudinis capitis virtus trāsmu
taret materiam ad partes colli spatularuʒ ⁊ ner
uorum ⁊ musculorum posteriorum. tunc statī ap
ponat ei hoc clistere. ℞ benedicte. ℥. ſ. electuarii
dyacastorei. ʒ. ii. zuccari ru. cassie fi. ana. ℥. ſ. salis
gemme. ʒ. i. olei oliuarum ⁊ de sisamo ana. ℥. i. ſ.
misce et calefiat totū ⁊ fiat clistere per unaʒ horā
adminus ante prandium ⁊ cenam. secundo ad eā
dem intentionem ponentur uentose due in superi
ori parte natiuʒ cum scarificatōe. Tertio p eadē

intentione fiat inunctio partiũ dolentium cũ istis oleis. ℞ olei de ruta olei yrini olei amigdalarũ dulcium.℥.i.ß.pulueris sticados abrotani ana.℥.i.conquassetur sil' ⁊ de istis actu calidis fiat linimentum.

Capitulum quartum de remediis sonitus auris ⁊ cet'.

Pro sonitu uero uel tinnitu qui in eo apparer' solent. In sero quando uadit ad lectum distantez a cena per tres horas accipiat.ʒ.ß. beni metridati cum.℥.i.aque rute calefacte. Item inclinet aurem ⁊ tempora super hoc sacculo calefacto euaporãdo partes illas. ℞ mellisse rute abrotani sticados pulegii calamenti ana.M.i. origani.M.iiii.fac puluerem grossum ⁊ impleatur ex eo sacculus unus ⁊ calefiat super tegula. Itẽ tertio pro hac intentõne confert sepe immittere auri uel auribʒ duas guttas de succo origani tepido premundificando aurẽ panno lineo retorto.

Capitulum quintum de quibusdam appropriatis ad imaginationes que sũt nocumẽta corruptionis uisus.

Ad hanc dispositionẽ confert sepe ĩ sero superaspergere caput de puluere isto. ℞ cinamomi subtilis ℥.i.pulueris piperis nigri.℥.i.ß.piperis albi.℥.ß.croci.ʒ.ii.zinziberis electi cardamomi maioris quod ẽ granũ paradisi ana.ʒ.i.ß.eufragie.ʒ.vii.fiat omnium per se puluis ⁊ cõmisceantur. Itẽ secundo confert ad illud sepe odorare ⁊ comedere maioranam in cibariis. Item tertio multũ utile est hoc compositum. ℞ succi rosarũ rute et feniculi ana.℥.ß.ligni aloes.℈.i.salis gemme.ǧ.xii.litii.ǧ.viii.puluerizentur subtiliter et commisceãtur adinuicẽ et ex hoc composito quater in die bis ante prandium semel ante cenam per horã ⁊ semel quando uadit ad lectũ una gutta ponatur in oculum ⁊ incumbat supine per quartã partẽ hore. cõferunt etiam mirabiliter ad hanc intentõem pillule scripte sepius 2° cap'lo de preseruatione.

Capitulum sextũ de regimine catarri.

Si autem materia catarrizaret ad nasũ prouocando ei sternutationẽ cuʒ punctione ⁊ caliditate ibidem percept' et cum descensu aquositatis a naso. tunc statim fiat huic viro clistere descriptum ĩ tertio capitulo immediate precedente. Item optime sunt ei pillule descripte in secundo capitulo ꝺ dolore pungitiuo. Tertio conferunt ei fricationes fortes a spatulis vsque ad nates ⁊ ab hũeris vsqʒ ad manus. Quarto conferunt ei lotiones pedum scripte in capitulo tertio. Itẽ ad hanc intentionez vtilimum est sepe odorare nigellã torrefactam. Si autem materia catarrizaret ad fauces. tunc factis euacuationibus descriptis in primo capitulo de oppilationibus ter conuenit ei iungere partes illas cũ oleo de camomilla ⁊ cum oleo liliorum leuiter calefactis. Itẽ confert sepe colluere os ⁊ ipsum tenere plenum hoc composito. ℞ aque ordei subtilis cyatũ unum rob nucũ.℥.i.misce et fiat ut dictum est. Item pro quarta intentõe conueniunt fricatões ventose ⁊ scriptũ clistere. Itẽ ad hanc intentionẽ confert frequẽter ligare partes brachii superiores prope principium hũeri ligatura stricta ⁊ dolorosa.

Capitulũ septimũ de remediis conferentibʒ catarro descendẽti ad pectus.

Cum autem contingit materias a capite catarrizare ad pectus. tunc premissis canonibus positis in capitulo de oppilationibus cerebri ⁊ facta flobothomia si uidebitur representari magna plenitudo in caliditate ⁊ premisso clisteri uentosationibus ligaturis et fricationibus predictis in sero quando uadit ad lectum accipiat hoc compositũ ℞ diayris diacalamenti ana.℈.iii.misce et bibat cum medio cyato aque ysopi. Secũdũ remedium optimum ad hanc intentionem est hoc. ℞ capillo. ve. radicũ enule ysopi lupulorũ anisi ana.M.i.ficuum pinguium dactilorũ ana numero.vi.coquãtur in libris octo aque vsque ad consũptionez tertie partis ⁊ bibatur de ea cyatus unus in aurora et alter cyatus per horaʒ ante cenã ⁊ tertius cyatus per tres horas post cenã. Hec enĩ decoctiõ maturat materias in pectore receptas expellit eas mundificando ipsũ ⁊ pulmonẽ.

Capitulum octauum de remediis ad pulsũ uel motũ tremulũ cordis conferentibus.

Cum apparet in corde magnus motus qui pulsatio cordis uel saltus denomiari solet. tunc si apparent signa manifesta plenitudinis ex rubore pectoris plenitudine et extensione venarũ in ipso existentium uel gule cũ caliditate manifesta ibidem percepta cũ grauitate eleuandi partem pectoris tũc statim fiat flobothomia de basilica dextri brachii inuenta sub cubito et extrahantur sanguinis ℥.iiii. uel.v. Si autem non appareret grauitas tanta. sed perciperetur rugitus ⁊ motus sonitus in pectore. tunc statim fiat ei flobothomia de basilica sinistri brachii ⁊ extrahantur sanguinis.℥.iii.uel.iiii. Ipsa enĩ confõrtat excellenter in repletione uaporosa. sicut flobothomia basilice dextre in materiali repletione eius. Item ad hanc intẽtionem confert comestio buglosse cuʒ omni cibario suo ⁊ appositio aque eius in cibo ⁊ potu suo. Tertiõ confert ad hãc intentionẽ cõfectio dyamusci dulcis de qua semper accipiat ante cibũ et post ipsuʒ cum signis repletionis a materia frigida. Si aũt apparerent signa materierum calidarum. tũc cõfert comestio corticis citri confecti. Item confert bis in die assumere.ʒ.i.pulueris purissimaꝝ margaritarum cum.℥.i.aque rosarum. Itẽ ad hũc saltum cordis confert uehementer in die accipere.ʒ.i.pulueris zedoarie cum.℥.ii.aque buglosse ⁊.℥.ß.uini aromatici et bene fumosi. Itẽ ad hunc pulsum cordis mirabiliter confert hoc epithima. ℞ aque buglosse libram.i.ß.aque mellisse rosaꝝ ana libram.i.spodii rosarũ foliorũ basiliconis cortic. citri zedoarie croci ana.ʒ.ß.yacinthi smaragdi saphiri ossis de corde cerui ana.℈.ß.foliorum auri contritorum numero.iii. aceti.℥.i.ß.uini maluatici cyatum unum. buliant omnia simul leuibʒ ebulitionibus. deinde infundatur in eis pannus de grana latitudinis unius semissis ⁊ supponatur regioni cordis quater uel quinquies ante prandium ul' cenã ⁊ felicitabit' operatio sua.

Capitulũ nonum de nocumẽtis stõi cũ diuersis remediis eorum.

Multotiens propter inuentionem multoruʒ flegmatum in stomacho huius doctoris accidit diminutio in appetitu. et tunc conueniunt ei pillul' sue scripte in secundo capitulo que accipiantur ut ibi dictum est. Item confert ad illud uti hac confectione de qua semper post cibum accipiat.℥.i. ℞ cõserue citoniorum.℥.iiii.gariofilorũ mastic.coral.

ru.spodii ana.ʒ.ß.macis.ʒ.i.ß. incorporentur simul cum syrupo cōposito acetoso. Si autē noceat digestiua stomachi de melioribus rebus est. ut in mane accipiat per tres horas ante cibū .ʒ.ß.dyatriumpipereon et post ipsam bibat quartā partem cyati bone maluasie vel uini aromatici alterius. Et si contingat in stomacho eius generari et congregari ventositates multas que impediunt digestiuam mobilitando cibum in stomacho et faciunt dolores tortuosos in eo. tunc prouideat sibi tribus remediis. Primum ut comedat tres bolos de mēta recenti que bene aromatica ē et habeat stipitem rubeum declinantem ad nigredinē. Secundū vero remedium est ut in medio sue cibationis degluttiat granum unū quantū ē granū ciceris de thure masculo electo a cortice eius. Tertiū remediū ad hoc est ut semper in fine cibi comedat .ʒ.ß. confectionis diacimini descriptōe Nicolai et bibat post ipsam cyatū mediū boni uini aromatici.

Capitulum decimum de quibusdam nocumentis que parata sūt uenire spleni eius.

Quandoque propter flegmata que precipitāt ad splenē etiam propter frigiditatē in sinistro ypocōdrio aduenientē. Et adhuc tertio propter usum rerum pinguium et uiscosarū et uentosabilium. velut sunt butyrū pinguedo aīalium pedes neruose et panniculose partes aīaliū propter lac et cibos pastiles accidunt oppilatōes in splene propter q̄s ventosantur ibi materie cum nocumento magno. Idcirco prouideatur huic viro triplici remedio infrascripto. Primum est ut habeatur pannus de filtro infusus in aceto calido in quo prius extīctū fuerit bis frustrū calibis calefactū et apponatur filtrū illud ypocōdrio sinistro .i. sub costis sinistri lateris. Secūdū remediū ē ut super eadē parte apponat ceratū hoc. ℞ armoniaci mollis .ʒ.i. bdellii subalbidi .ʒ.ii. caruī scolopendrie tamarisci corticū capparorū ana .℈.i. dissoluantur gumme cum aceto acuto et fiat ceratū unū semicirculare super fustaneo et applicetur super ypocōdrio predicto. Tertium remedium ad hoc est ut iste vir comedat ante cibū .ʒ.ß. huius confectionis. ℞ trociscorum de capparibus .ʒ.i.ß. cinamomi electi spice ana .℈.i. zuccari al. ʒ.iii. cū aqua scolopendrie fiat confectio in rotulis ponderis .ʒ.ß. Et quando molestatē istis doloribus recordetē sēp comedere ante cibum .xx. cappares cū oleo et aceto conditos.

Capitulū undecimū de qbusdā nocumentis q̄ epati suo superuenire possunt.

Propter predictas causas et adhuc propter uestium stricturam magnā circa ylia et propter magnū et frequens exercitium coitus non raro accidunt in epate oppilationes in gibbo eius. et cognoscuntur per urine tenuitatē et discoloratōem et paucitatē ypostasis. tunc ergo acceleret accipere hunc potum per horam ante diem cū cyato medio aq̄ lactis caprini et tardet comedere usque ad sex horas. ℞ cassie nuper preparate cū aqua cicoree .ʒ.vi. reubarbari electi .℈.ii. spice nardi .g̃.v. sal gēme .g̃.i. misce. Item eodē tēpore utatur hac confectione. ℞ specierum dyarodon .ʒ.i. specierū electuarii de ligno aloes spice nardi se. apii ana .℈.i. zuccari al. ʒ.iiii. cum aqua cicoree fiat confectio in rotulis ponderis .ʒ.ß. Si autem apparēt feces subalbide et vrina rubea et ignea et facies et oculi citrini cū amaritudine oris. tunc ista significant oppilationem in concauō epatis et in canali fellis descendente ad intestina. tunc ergo celeriter accipiat predictam medicinā addēdo ei .ʒ.ii. aque apii loco aque lactis et utatur confectōne predicta. Itē inungi faciat ypocondriū dextrū usque ad ylia cū hac unctione. ℞ olei nardini .ʒ.i.ß. olei de absinthio .ʒ.i. se. apii .g̃.x. petro. carui siseleos ameos ana .℈.ß. spice nardi .℈.i. spodii .g̃.x. cere albe quātum sufficit. fiat unguētū molle et cōspgatē cum modico aceti albi.

Capitulum duodecimum de oppilatōibus et doloribus renū.

Quoniam iste vir abundat pinguedie circa renes eius et multo flegmate tam in stomacho q̄ in epate genito et frequenter est causa oppilandi precipitando ad eos. Idcirco cū perciperet grauitatē in partibus renū et frequentē mictū cū pauca quātitate effusionis vrine et esset ipsa vrina tenuis alba aut parū tincta cū ypostasi ualde modica. tūc statim prouideat sibi tribus remediis. Quorum primum est hoc. ℞ pulpe tamarindorū et sebesten dissolutorū et aque petro .ʒ.i. reuponticī .ʒ.ß. salis gēme .g̃.ii. spice nardi .g̃.vi. electuarii rosa .ʒ.i. misce et bibatur totum cum .ʒ.ii. aque decoctionis seminū cōium et tardet cibum suum per sex horas. Item emplastret renes exterius cū hoc compoīto ℞ pitarie recentis .ʒ.iiii. foliorū apii .M.ii. farine ordei et orobi ana .ʒ.i. buliant herbe in uino albo potenti usque ad magnā mollitiē. deinde pistētur et addantur farine predicte cū .ʒ.ii. olei nardini et fiat emplastrum quod calidum apponatur super renibus et est remediū secūdū. Itē tertiū remedium ad hoc est istud. ℞ specierū electuarii de seminibus descriptione Mesue in antidotario .ʒ.i. syrupi cōpositi acetosi .ʒ.i. aque asparagi .ʒ.iii. misce et calidū accipiatur in aurora et non comedat nisi post quattuor horas. Si autē renū oppilatio cōtingeret a multitudine harenularū que inuiscatē forēt in renibus. tunc remedia predicta sunt conueniētia. Itē bibat in aurora .ʒ.v. aque milii solis cum .ʒ.i. specierū iustini descriptōne Nicolai et de predicta aqua ante cenā bibat .ʒ.iiii. absque puluere. Et si iterū oppilarentur renes a lapillis quod cognoscitur per dolores in loco renū posterius et ī yliis per nausee perseuerantiam et urine paucitatem et frequentē mictum. tunc prouocetur ei uomitus per horam post cibū cū aceto et tripla pportione aque cōmixtū que tepide bibantur. Itē fiat sibi clistere hoc. ℞ descriptū superius in prima parte huius capituli. Item detur ei hic potus. ℞ aq̄ saxifragie .ʒ.iii. specierum litontripon .℈.ß. uitri combusti lapidis spongie lapidis iudaici ana .℈.i. misce et bibatur totū.

Capitulū decimūtertiū d̄ mō puidēdi febribus quas paratus est incurrere.

Propter oppilatōes ad quas paratus est iste vir ut patuit in capitulo undecimo huius secūde partis frequenter apta est ebulire et putrere colerica materia et facere sibi febrem colericam que si continue affligeret ipsum. quod cognoscetur per insepabilitatem eius cū excrescentia de tertio ī tertiū uentre prius lenito cū clisteri superposito. statim fiat ei flobothomia de saluatella manus dextre posita inter annularē et auricularem digitum l' medium et educantur sanguinis .ʒ.v. Et post flobothomiam leniatur uenter eius cum hac medicis

℞ pulpe tamarindorū ⁊ cassie ana.ʒ.ß.reubarba
ri electi.℈.i.aque lactis caprini cyatū unū misce ⁊
tardꝫ comedere post sex horas accipiēdo ipsā sicut
dictum est in purgationibus ueris ⁊ autumni obser
uando conditiones. Sequenti uero mane accipi-
at hoc digestiuum quod continuet per quinqꝫ dies
℞ oxizachare .ʒ.i.sy.uiolarū.ʒ.ß.aque acetose et
cicoree ana.ʒ.i.ß.misce.deinde in sexta die sequē
ti accipiat medicinā prescriptā et attendat come
dere lactucam atriplices spinachiam bletam por
tulacam cicoream ⁊ cōsimilia cū acribꝫ ⁊ acetosis
⁊ bibat uinū ponticū uel bruscū in sua cibatione.i
fra cibationē uero suam non bibat nisi aquā ordei
leuiter zuccaratam. Si autē febris in eo apparet
tertiana pura solum omni alterna die molestans
ipsū cū mundificatione diei intermedie. tunc uta
tur omnibus remediis que scripta sunt immedia
te ante.sit tamen parcus in faciēdo flebothomiā
in hac febre.nisi appareret urina rubea grossa
cum plenitudine uenarū corporis ⁊ extensione et
colore rubeo permixto citrinitati ⁊ digerat mate
riam et euacuet minore tamē quantitate digeren
tium ⁊ euacuantium in hac febre ꝙ in predicta ⁊
non comedat ante paroxismū distanter minus ꝙ per
quinque horas et post finē febris per duas horas
Et si febris illa esset tertiana non pura ad quam
iste vir magnifice est paratus propter multitudi
nem flegmatis ⁊ proprie grossi abundanter in eo.
ex cuius mixtione cū colera fit tertiana nō pura
nominata nota.tunc omnia remedia infrascripta
sunt sibi conuenientia. Primo ut euacuet materi
am minoratiue cū.ʒ.ii.ß.electuarii de dactilis ⁊
.ʒ.ß.cassie cū medio cyato aque lactis. Secundo
digerat materiam cū hoc composito. ℞ sy.simpli
cis acetosi.ʒ.i.sy.de eupatorio.ʒ.ß.cum aque ace
tose cicoree ⁊ feniculi ana.ʒ.i.misce ⁊ frigidū acci
piatur in aurora in diebus caloris ⁊ calidū i die
bus frigoris continuando ipsū tam diu ꝙ appa
reat urina remissa in tinctura ⁊ substantia neque
valde subtilis i fundo eius stet ypostasis alba uni
ta similis in partibus ⁊ diafana uel transparens
non ualde grossa.tunc ergo die immediate sequen
ti leuatur uenter eius cū hac medicina. ℞ cassie
preparate cū aque cicoree.ʒ.i.reubarbari agari
ci electorū ana.℈.i.spice zinziberis ana.g.iiii.sal
gemme.g.i.aque emulsionis seminū cōium .ʒ.iii.
calefiat totū ⁊ bibatur ⁊ tardet cibū saltē horis
sex ⁊ comedat cibaria predicta frigida commixta
cū aliquibus foliis petro.feniculi et consimilibus
calidis et aperitiuis.⁊ in hora cibandi ⁊ in aliis
modum obseruet in cura duarum febrium prece
dentium scriptum et felicitabitur operatio eius
miseratione diuina in cuius laudes immortales
semper dirigantur intentio ⁊ omnia opera q sit
benedictus in secula seculorū Amen.

Consilium de neutralitate decidentie ut multum
secundi ⁊ tertii significati dependente principal'r
ex nocumento splenis i uirtute digestiua ⁊ expul
siua ipsius.ad quam secuntur nocumēta in capite
corde epate stomacho splene ⁊ renibus.

Capitulum primum de causis.

e Gregius legū doctor ⁊ nobil' vir do
minus Bartholomeus d' ualaniara
na laborat dispōe q uer' neutralitas
denoiari dꝫ.nō enī opatōes corporis eius sūt leo
lumes nec etiam sensibiliter lese.ideo dispositio
eius neutralitas est.⁊ non quidem est neutralitas
primi significati.propterea quia corpus habens
eam est uere mediū sanissimi corporis et egerri
mi non quidē ꝙ tale nō pticipet sanitate et egri
tudine.quia illud ē simpliciter īpossibile.sanitas enī
et egritudo sūt passiōes hūani cōporis uiuētis.sed
corpus mediū extrēis sanissimi corporis ⁊ egerri
mi dicitur tale quoniam non participat sanitate
neque egritudine a quibus denominabile sit tale
Est autem predicti viri neutralitas secundi signi
ficati.eo quia participat utroque extremorum.s.
sanitate et egritudine aut equaliter aut inequal'r
aut secundū lapsum qualitatū primarū īter se aut
passiuarū inter se aut tertio secundū diuersitatē
naturarū ad inuicem cooperatarū. Et primū
quidem ītelligitur quia neutralitas secundi signi
ficati penes modū primū iam predictum cadit s'
assignatur penes lapsū inter contrarietates quali
tatū actiuarū.s.inter frigiditatē ⁊ caliditatē p q
rū excessū nocetur corpus nocumento insensibili
non tamen manifesto.Et similiter intelligendum
est de cōtrarietate que cadit inter qualitates pas
siuas.vꝫ inter humiditatē et siccitatē.potest enim
in corpore intendi caliditas ⁊ remitti frigiditas
adeo ꝙ nocebitur corpus nocumēto insensibili tā
tum.Et ita potest itendi siccitas et remitti humi
ditas itaque corpus impeditur in operationibꝫ
insensibiliter tamē. Similiter etiā secūdo assigna
ri potest neutralitas secundi significati penes lap
sum in naturis assignabilē ut quia leditur in cō
plexione ⁊ non in compositione aut econuerso.Et si
militer de tertia natura dicendū est. Est etiam i
hoc viro neutralitas tertii significati.eo quia in
hoc uiro inuenitur dispositio cerebri per quam
aliquando nocetur licet insensibiliter. aliquando
vero inuenitur hec dispositio in corde stomacho
splene et musculis et aliis membris motus per
quam aliquando inperficiuntur operationes pre
dictorū mēbrorū insensibiliter tamen.Ex quo ap
paret ꝙ hic vir laborat neutralitate secundi si-
gnificati et neutralitate tertii ut dictum est. Ap
paret secundo ꝙ hec neutralitas in eo prima uel
secunda non est dicenda in eo simpliciter semper
talis.quia non apta semper perdurari.neque nūc
talis quia non apta pusillo tempore permanere.
ergo erit dicenda dispositio hec neutralitas secū
di et tertii significati talis ut multū. patet conse
quentia a sufficienti diuisione cuiuslibet neutrali
tatis in simpliciter semper ī simpliciter ut mltū
et ut nunc diuise a Ga.primo tegni illo capitulo
Quoniā autē et neutrū tripliciter dicitur. Unde
ex fundamento isto sequitur ꝙ dispositio huius vi
ri instabilis ⁊ frequenter permutabilis. propter
quod si ei non prouideatur quandoque percipiet
nocumentū in cerebro corde splene et in mēbris
motus.vnde quia ex nocumento insensibili diuer
sarum partium de facili potest venire ad lapsum
insensibilem.hic vir qui nunc est neutralis neutra
litate decidentie permutari posset frequenter et
facile ad latitudinē egritudinis ut nunc ul' ut ml'
tum aut simpliciter tales denominande. Ne aūt
predicti sermones absque fundamento uideātur
prolati.idcirco paulisper circa eos contemplādū
est.Cerebrum enim huius viri a medio speciei s'

generis elongatum est per frigiditatem et humi
ditatem augumentatas in eo. Apparet autē hoc
posse deduci a posteriori. Primo quidē qa fa
cile leditur ab infrigidantibus et humectātibus
Secundo per effusiones materierū multarum
que ab hoc viro expelluntur per os spuendo p pa
latum ⁊ per nares. Tertio quia mollities tactu
pcipitur partibus adiacētibus cerebro. Quar
to per lesionem in operationibus interiorū et ex
teriorū sensuū. Interiorū quidem quia non bene
deseruit ei in operando fantasia. neque etiā ima
ginatiua potentia in componēdo diuidendo affir
mando uel negādo. Et quinto iterum propter
mobilitatē in opiniōibus. Et sexto adhuc pro
pter nocumentū operationum elicitiue uel cogitati
ue potentie que extrahit sensata ex insensatis ⁊ sic
de multis aliis signis que propter longitudinē di
mittuntur. Est autem cor ipsius etiā distempera
tum in frigiditate et humiditate essentialiter. ac
cidentaliter autē supercalefactū est a multitudīe
humorū et fumorū calidorū ab epate sibi delega
torū. Et paruitas enī pulsus eius tarditas ⁊ ra
ritas aut saltē parua uelocitas ⁊ minor frequētia
significant hoc ⁊ elongatio ab audacia ⁊ aiositate
⁊ lenitas sinistre partis pectoris ⁊ nuditas eius
a pilis significāt cōplexionē cordis iā dictā. At
uero stomachi eius discrasia frigida est et hūida
quod apparet ex debilitate appetitus ⁊ digestiōis
etiam lenitio stomachi ex multitudine generatio
nis ⁊ congregationis uentositatū in eo ⁊ rugitus
⁊ eructuatio ⁊ uentris interpollata lenities. Hec
omnia significant stomachū lapsū ad frigiditatē
⁊ humiditatē. his autem mēbris omnibus subuēit
eis aliqualiter natura faciendo epar eius calidū
et humidū notabiliter. quodlibet contraoperetur
cerebro ⁊ stomacho cōtraoperātia diminuēte aut
ad contrariū ducente. Cordi etiā fortassis contra
operatur cōtraoperantia equante. propter quod
felicitatur eius dispositio ⁊ prohibetur a manife
sto ⁊ sensibili lapsu. ⁊ sic remanet in eo neutra
litas secundi et tertii significati. Similiter etiā
de caliditate ⁊ humiditate renum huius uiri dici
potest. Ex quibus omnibus apparet ꝙ stāte lapsu
in cerebro corde et stomacho propter quos lede-
retur sensibiliter ⁊ fieret eger. his tamen contra
operante potentia epatis vt predictū ē. remanet
lapsus neutralis a sanitate et egritudine elonga
tus. At uero iterū licet secūdū predicta hic vir
laboret dispositione neutrali. tamen secūdū unū
mēbrū iste vir est eger egritudine ut multum de
nominanda. Est autem hoc membrū in ipso splen
in quo quasi semper reperiuntur oppilatōnes que
sunt egritudines cōpōnales ⁊ tensiōes ⁊ apostēata
dura q̄ sūt egritudīes cōpōnales ⁊ cōposite. penes
quod membrū tanquā penes fundamētum facile
demonstrari potest. quare hic uir frequēter egro
tet. debilitas enī splenis eius est cā egritudīs eius
propterea quia cū deficit orificiū splenis in attra
hendo melācoliam ab epate non depurando ipsā
a sanguine. multiplicatur ipsa melancolia sil' cum
sanguine per uniuersum corpus. ex quo sequuntur
plura inconuenientia. Sequitur enī primo de
sedatio formositatis corporis ⁊ conuersio coloris
eius ad opacum. Sequitur secūdo grauitas ca
pitis. vapor enim melancolicus cū sanguine mul
tiplicatus in capite omnino grauat ipsū. Se
quitur tertio oppilatio partium cerebri ⁊ ꝓpre
in anteriori parte usque ad risam. uapor melāco
licus terrestreitate sua non potest eque bene pene
trare in substantiam cerebri mediam ⁊ posterio-
rem ⁊ in panniculos illarum partium. sicut pene
trare potest in anteriores partes. anterius enim
cerebrum rarius est quia calidius prima tertii se
cundo capitulo. Sequitur quarto ꝙ grauitas
somni in hoc viro est apta facile permutare ipsū
ad subeth. Sequit quīto hūc uirū oīo fieri pu-
sillanimē ⁊ timentē. quomodo enī nō. cum semper
secum presentē habeat causam pusillanimitatis et
timoris vz melancolicam materiā. ut prima ter
tii tractatu quarto capitulo de melancolia colli
gendū est prope principium. Sequitur sexto
ꝙ in hoc viro omino debet esse mutabilitas i opi
nionibus ⁊ ineptitudo persistendi in speculatione
studii. tantam enī cōtrarietatē habet materia me
lancolica ad spiritū animalē ⁊ uitalem frigidita
te siccitate ⁊ grossitudīe ⁊ opacitate sui ꝙ trāsmu
tat spiritū a substantia sui qui debet esse clarus ul'
diafanus subtilis calidus et humidus in similitu
dinem celestium corporū uergens. primo de vi-
ribus cordis primo capitulo in fine. Sed omni
bus istis aduersatur materia melancolica si bene
intelligitur complexio modus substantie melāco
lie ⁊ que secuntur ad ipsā. propter quod Princeps
allegato capitulo dixit ꝙ materia melancolica fa
cit animalē spiritū qui debet esse instrumentum
operationū interiorū sensuū fieri siluestrē. ⁊ ced.
Unde ex his soluitur problema. quare melancoli
corum plurimi exercent actus bestiales. Seqē
septimo ex fundamēto predicto ꝙ hic doctor pa
ratus est ad melancoliam ypocōdrialē que mira
chia nomen trahit a fonte grecorū. cum materia
melancolica labitur aut uapor eius propellit' ad
inferiora mirach ibidem multiplicata extraneat'
⁊ euaporans cerebro siluestrem facit operatōnem
sensuū interiorū eius. ⁊ est egritudo difficillima ⁊
proprie in viris litterature deditis. At uero
iterum nocumentum splenis aliter potest esse cau
sa plurium nocumētorū i hoc viro. Supposito enī
ꝙ epar sit potens ad discernendū materiā melan
colicam genitam in eo ⁊ ad expellendū ipsā a sple
ne. Et iterū concesso ꝙ splenis potentia conueniē
ter se habeat ad attrahendū ⁊ depurandū melan
coliam a sanguine. contingit ipsā melancoliam in
splene receptā tanquā in receptaculo multiplica-
ri. propterea quia uirtus expulsiua debilitata est
⁊ digestiua. Unde materia illa in eius splene mul
tiplicata est causa oppilationū et apostematū eius
in hoc uiro. ⁊ ista est vera dispositio ipsius. Et
ex hoc fundamento secūtur correlaria plura. pri
mū ꝙ sub ypocōdrio sinistro semper est tensio do
lor ⁊ durities. Secundo sequitur ꝙ ista est cau
sa tremuli motus cordis eius qui si pseueraret i
isto viro cū resolutionibus et debilitate quas i ip
so perpēdo mortē subitā minatur in eo. Quicūqꝫ
habet motū tremulū cordis sibi continuū caueat
ne subita intercipiatur morte tertia primi capi
tulo de his que pronosticantur egritudīes. Se
quitur tertio ꝙ non est mirabile si in isto viro ap
pareāt et perseuerent frequentes et permixte fe.
materia enī melancolica cōmixta cū sanguīe euer
tit ipsum rationabiliter ⁊ alias materias ad pu-
tredinem quod probatur qa causa q̄ putrefactōes

inducit in subiectū frigidū ⁊ siccū facilius putre facere potest subiectū calidū ⁊ siccū calidū ⁊ humi dū ⁊ frigidū humidū.eo quia inter causam putre facientem ⁊ tales materias inuenitur aptitudo conuersionis ad putredinē secundū aliquam qua litatū per quam neutra materia illarū triū ita repugnat putrefactoni que fit a calido ⁊ humido sicut repugnat materia melancolica frigiditate ⁊ siccitate sue. Et ista est proprie causa frequentan di egritudines in hoc viro siue cerebrū siue cor ⁊ epar ab ea discrasientur ut iam deductuȝ est siue stomachus ⁊ alia mēbra de quibus est uidere faci le ex predictis. Et tu superadde ꝙ propter fre- quentationē euentus egritudinū in hoc viro iam acquisita est species male complexionis ī cerebro corde stomacho splene mirach et epate eius. Vñ non est mirabile si hoc corpus est neutrū simplici ter semper. aut ut multū secūdi ⁊ tertii significa ti.sicut supra dictū est.nec etiā est mirabile si iple egrotat egritudine simpliciter ⁊ ut multū cōtrac ta in mēbris consimilibus ⁊ organicis sicut ð sple ne demonstratū ē. Ex quibus omnibus concludit ꝙ oportet hunc usū ualde cautū solertē ⁊ sollici tū eē ad sui regimen. Sequitur secundo ꝙ nisi cū magna aduertentia ⁊ sollicitudine sibi prouideat omnino transibit in marasmodeam dispositioneȝ Et sequitur tertio ꝙ propter hoc oportebit omio uitā eius esse breuē quod tamen misericordia sua totius uniuersi substantie artifex elonget ab eo. ⁊ quo se a tantis periculis preseruare possit regimē preseruatiuū ⁊ curatiuum deinceps describam fa uente diuina potentia ut iā sequitur.

Capitulum secundum per administratōem sex rerū non naturaliū.

Quia sex inuenta sunt instrumenta que licet sint res naturales.tamē quia non sunt de essentia hūa ni corporis per se ⁊ immediate integrantia ipsū Ideo res non naturales a sapientibus nominate sunt sine quibus corpus humanū nec esse nec dura re potest. Sūt autē hec.s.aer quē uelimus uel no limus corpori humano ex necessitate concedimus nono terapeutice finali capitulo. Et cibus ⁊ potus sunt alimenti materia sine quo uiuere non cōtigit Et tertium ē somnus ⁊ uigilia. Et quartū est qes et exercitium. Et quintū est inanitio corporis et ei contraria repletio. Et ultimū est accidentia aīe Ideo circa hec recto calamo procedēdū est.quoꝝ gratia premittendū primo ꝙ dispositio huius vi ri que est neutralitas decidentie altero īdiget re gimine ꝙ̄ indigeat egritudo ipsius cōplexionalis cōpositionalis aut cōposita que in splene assignate sunt. Corpora eni que a proprio tēperamēto elon gata sunt et ad illud reducibilia regi debēt regi mine partim per similia partī uero per cōtraria propter quod similia debent esse conuenientia pti lapse conseruande cōtraria corruptiua lapsus iā inducti ut colligēdū est tertio tegni capi.illo. Si regere et permutare uolueris.cōtraria autē que lapsui iam facto administrantur eligantur ex al tero capitulo. Curatio eni uere unū habet moduȝ et illū per contraria.⁊ parti colliguntur hi smo nes quarta primi capitulo secundo tertia primi capitulo de regimine corporū quorū cōplexiones non sunt bone. Itaque cū neutralis lapsus huius viri pendeat a dispositione splenis materiā melā colicā cōicantis ad partes declaratas ī primo ca pitulo. oportet ꝙ instrumenta omnia eligantur que aduersari debent materiei melancolice cū ca liditate et humiditate etiam que aperiant oppila tiones splenis et materiam iā in eo collectā leniē do ⁊ resoluendo subtiliando et abstergendo depo nant. Et quia ad oppilationes splenis quātūcūq; a materia frigida fcās contingit corpus calefieri propter prohibitam trāspiratōem ⁊ impeditam euentationē. Ideo oportet ꝙ instrumēta talia nō sint in gradu caliditatis notabiliter eleuata neq; talia effectiue. oportet autem ut sint humidiora formaliter et effectiue ꝙ̄ calidiora. Itaque eligat pro hoc uiro aer ciuitatis domus uel camere ad caliditatē ⁊ siccitatē naturaliter inclinatus. ita ꝙ habitatio eius sit remota a terra a propinquita te aquarū uallium testudinaliū et ātiquorū edifi ciorū multā humiditatē habentiū. Et si aer loci eius naturaliter haberi non possit. fiat artificiali ter talis cū igne multo aut suffumigatōibus rerū calidarū ut thuris lauda. mirre stora. calamite et similium aromatū in camera carbonibus igni tis absque fumo superasperū. Idē dico ð uestibus et tegmentis omnibus tam capiti ꝙ̄ stomacho cō uenientibus. Regimē autē de aliis quinque rebus non naturalibus inuenitur in illo consilio de melā colia pro illo vincentino quod incipit. Optarē et capitulū secūdū de cibo ⁊ potu icipit. Eligat itaq; vir iste panē de purissima farina ⁊ cet.

Capitulū tertiū principale huius viri ē de re gimine medicinali per intentiones et instrumē ta medicinalia.

Ex predictis in principio capituli precedētis ap paret ꝙ intentiones in regimine huius viri gene rales due sunt. Prima ē ad dispositionē que ē neu tralitas decidētie ipsius. Secūda uero ē ad egri tudines iā predcās. Pro quarū fundamento pre mittendū ē primo ꝙ cū iste vir nō molestatur ve hementer a dolore splenis et a nocumento ipsius comunicato cerebro cordi stomacho et epati. tunc indiget regimine procuratiuo neutralitatis illi us. Secundo premittendū ꝙ cū nocumentū ma gis percipitur in splene aut in mēbris quibus no cumentū a splene cōicatur. tunc oportet intenderē ad corrigendū illorū mēbrorū nocumenta et ad scindendū ea. propter quod pro regimīe neutra litatis illius quinque uidentur mihi necessaria ob seruanda. Pro regimine uero egritudinū suaruȝ sex uidentur mihi necessaria declarāda. Quoruȝ primū erit procuratiuū dispositionis capitis. se cūdū cordis. Tertiū epatis. Quartum stomachi. Quintum splenis. Sexto uero nocumentū renuȝ conabitur abscindere. et tandē erit opusculi cōple mentum.

Capituluȝ quartū executiuū pro regimīe neu tralitatis.

Primum itaque obseruādum pro remouēda neu tralitate huius viri ē ꝙ vsque ad duos ānos aut saltem unum iste vir euacuetur in uere et in autū no secundum hunc modum. Adueniente medi etate mensis februarii uentre huius viri existēte lubrico. flobothometur sibi saluatella sinistre ma nus per quam extrahantur sāguinis. ℥.iii.l.iiii. ad plus. Inueniatur autem vena illa inter annu larem et auricularem digitos manus. verūtamē si appareret ī corpore multa repletio secutus est flobothomare basilicā sinistri lateris gratia

minorandi ⁊ distrahendi materiã. Secũdo uero principaliter obseruandũ ē ut mane immediate sequēti flobothomiã huic viro administretur ĩ mane hic potus. ℞ thimi ⁊ epithimi ana.ʒ.i.pulpe tamarindorũ preparate cũ aqua scolopendrie spice nardi cinamomi feniculi ana.ǵ.ii. accipiat totũ in potu cũ.ii.℥.aque tamarisci aut scolopendrie calefacte ⁊ post ipsũ immediate dormiat hora una et non amplius.deinde surgat et nõ exercitetur aut saltē paucis passibus interpollate ambulando.post quintam horam accipiat scutellam unã macri brodii pulli in hyeme ⁊ cũ debilitate corporis aut cyatũ aque leuiter zuccarate in diebus caloris aut fortitudinis uirtutis. post q̄ duo uel ipsorũ alterum per horam comedere tardet.

Tertiũ remediũ ad hanc intentõem ē.ut die ĩmediate sequenti minoratiuũ hic vir accipiat hoc digestiuũ in aurora calidũ post quod nõ comedat nisi quattuor horis elapsis.Cuius descriptio ē hec ℞ sy.acetosi compositi.℥.i.sy.de bisantiis.℥.ſ.aq̄ scolopēdrie uel tamarisci.℥.i.ſ.aque cicoree que proprie taraxacõ ab Aui.dicitur.℥.ii.misce ⁊ totum accipiat totiens quotiens apparebit in vrina eius ypostasis in fundo sedens alba coniuncta siſi um ptium ⁊ diafana. Quartũ instrumentum ē ut post assũptionē digestiui mane immediate seq̄nti eradicetur materia cũ hoc cõposito. ℞ electuarii diasene descriptõne Nicolai in antidotario.ʒ.iiii.lapidis lazuli ⁊ lapidis armeni preparatorum ana.ǵ.ii.spice nardi.ǵ.ii.salis gemme.ǵ.i.misce et totũ in potu accipiatur cũ.℥.ii.aque tamarisci farfare uel scolopendrie.post quã medicinam ⁊ in eius assumptione obseruentur conditiones omnes dicte superius in minoratiuo. Quintum instrumentũ gratia huius neutralitatis est hoc.℞ mirobal' indorũ ⁊ belliricorũ ana.ʒ.i.florũ boragis ⁊ buglosse ⁊ florũ enule ⁊ ungule caballine q̄ farfara nominat' a Serapione in aggregatore ana .ʒ.i.seminũ endiuie lactuce scariole ⁊ acetose ana .ʒ.i.ſ.seminũ cõium frigidorũ.ʒ.vi.granorũ phisticorũ.℥.ii.sy.simplicis acetosi.℥.iiii.zuccari albi .℥.iii.pulpe tamarindorũ preparate ut superius dictuz ē.℥.i.ſ.fiat electuariũ secũdũ artem d' quo post instrumēta predicta iste vir assumat.℥.ſ.deglutiendo ipsam absque alio potu in aurora post quattuor horas antē cibũ.Est eni in hoc instrumēto potentia magna digerendi materiaz melancolicã ⁊ mundificandi splenē ab ea ⁊ confortãdi flos eius et aperiendi oppilationes splenis epatis ⁊ renũ ⁊ confortandi cor virtute phisticorũ.⁊ tu considera uirtutē simpliciuz ingredientiũ hoc compositũ ⁊ nõ decipieris. Hec ĩ sũma uident' mihi sufficere ad regimē neutralitatis huius viri.

Capitulum quintũ de cura sex nocumentorum sequentium ad neutralitatem decidentie secundi ⁊ tertii significati ⁊ p° capitl.

Iam autē hoc capitulo ĩ sex partes diuiso oportet transire ad regimen corruptiuum nocumentorũ mēbrorũ que egrotant in ipso. Cũ ergo in hoc viro apparuerit grauitas capitis motus ventositatũ inter craneũ tinnitus uel sonitus in auribꝫ de scensus materierũ per palatũ et per nares.Et iaz cõsequenter somni iterrupti ⁊ somnia corrupta ⁊ timorē facientia que si perseuerant oportet de necessitate cõcludere caput huius viri egrotare.Tũc ergo aspiciatur si sit vrina tincturã habens rubeam uel subrubeã grossitudie substantie ⁊ multitudine nubis nephilis uel encorematis uel similiuz ⁊ erit urina multa.tunc statim flobothomet' cephalica inter pollicem et indicem dextre manus posita et educantur sanguinis.℥.ii.uel.iii. Secũdũ instrumētũ ē ut mane immediate sequenti distrabatur a capite materia cũ istis pillulis.℞ pillularũ de agarico pillularũ de yera maiori ana.ʒ.ſ. quarũ ponderis formentur pillule sex cũ succo ro. obseruatis conditionibus que superius in minoratiuo dicte sunt. Tertio pricipaliter administretur hoc suaue digestiuum ⁊ efficax in potentia.℞ aque ypericonis ⁊ scariole ana.℥.i.aque acetose scolopendrie ana.℥.i.ſ.misce ⁊ accipiatur vsque ad apparitõem ypostasis in precedēti capitulo determinate. Quarto pricipaliter purgetur cũ istis pillulis.℞ yera logodion yere ruffini ana .ʒ.i.ſ. zuccari albi quantũ sufficit.fiant pillule deglutiãtur in aurora conditionibus obseruatis que in aliis euacuationibus iaz sunt dicte Quinto principaliter accipiat post quattuor dies omni quarto sero pillulã unã de infrascriptis cũ uadit ad lectũ ℞ auree alexandrine descriptione Nicolai in antidotario sortire magne ibidē etiam descripte ana .ʒ.ſ.formētur pillule sex cũ zuccaro al. Sextuz principale ē ut omni sero cũ exponit se lecto puluerizet cõmissurã coronalē ⁊ sagittalē cũ hoc puluer' .s.incipiendo a superiori parte frontis usque ad summitatē eius in medio capitis per quattuor digitos.Descriptio pulueris est hec.℞ maiorane florũ rosmarini folii ligni aloes sticados pulegii calamenti origani ana.ʒ.ſ.rosarũ.ʒ.i.violarũ florum nenufaris ana.ʒ.ſ.puluerizentur omnia subtilit' per se.deinde puluerizata cõmisceantur ⁊ administretur ut supra. Septimum principale instrumentũ ē.vt si per hec oĩa non sufficienter alleuiaretur caput.tunc ℞ costi staphisagrie piretri pipis al.granorũ balsami cubebarũ ana.ʒ.i.yreos.ʒ. .ſ.anisi liquiritie mundate ana.ʒ.ii.coquatur oĩa in libris.vi.aque usque ad consũptionē medietatis deinde colentur.Et de hac colatura mediocriter calida cum quarta parte zuccari colluatur omni mane os ⁊ fiat gargarisma per duas horas ante prandium ⁊ similiter ante cenã colluendo uel gargarizando octo uel.x.vicibus. Octauum pricipale instrumentũ est ꝙ administrentur predicta remedia interpollate administrando fricationes extremitatũ superiorum et inferiorũ.s.ligature ipsarũ apponantur uentose sine scarificatione sup carnosis domesticis ptibus tibiarũ ⁊ aliquãdo super nates ⁊ spatulas. Nonum instrumentuz iterum ad dispositiones capitis est hoc.℞ florũ rosmarini maiorãe foliorum edere siccorum.ana.ʒ. .ii.gariofi.ʒ.i.macis corticũ citri ana.ʒ.i.ſ.florum nenufaris violarũ lambrusci ana.ʒ.ſ.puluerizentur omnia et ligentur ĩ sindone retorta et ut mul'tum odorentur. Ultimum instrumentum ē hoc ℞ florũ rosmarini.ʒ.ii. maiorãe.ʒ.i.ligni aloes .ʒ.i.electuarii diacalamenti.ʒ.i.ſ.sy.rosarum.ʒ. .vi.zuccari al.℥.i.ſ.fiat electuarium de quo patiens sepe in sero cũ uadit ad lectũ accipiat quantitatem unius nucis mul.deglutiendo ipsum.ē eniz de rebus confortantibus cerebrum. Pro dispositione vero cordis eius attendat ꝙ sepe in cibariis suis comedat buglossam super quaz quilibet patiens debilitatē cordis et altera nocumenta eius

debet esse audax ad sepe comedendū ipsā ⁊ ē canō Auicenne undecima tertii capitulo de canonibus curationis cordis. Item secūdū simplex ē usus mellisse. Tertiū est frequens usus corticum citri ⁊ proprie quando condiuntur cū zuccaro. mirabi li enī iuuamento alleuiant motū tremulū ⁊ debili tatē cordis. Quartū simplex ē q̈ in omni potu eius īfusus teneatur lapis smaragdus. sigillat enī mirabiliter in omni instrumēto cordiali mirabi lem proprietatē confortandi cor. Quintū speci ale remedium ⁊ compositū est q̈ iste vir sepe aut saltē tribus uicibus ī septimana ī aurora accipiat .ʒ.i.ß. letificantis descripti a Rasi nono Almanso ris capitulo de melancolia ⁊ proprie dissoluendo ipsū cum.℥.i. aque buglosse ⁊ coclearibus duobꝫ ui ni aromatici dulcis. Secundū compositum est hoc. ℞ yacinthi smaragdi saphi. ossis d̄ corde cer ui foliorū auri ana.ʒ.i. florū enule buglosse mar- garitarū purissimarū ana.ʒ.i.ß. zuccari al.℥.iii. sy. de corticibus citri.℥.iiii. fiat electuariū de quo patiens semper ante cibū per duas horas degluti at coclear unū. hoc enī electuariū delectabilius est primo ⁊ non minoris efficacie. Tertiū composi tum ē hoc. ℞ corallorum ru. bheē al. ⁊ ru. ana.ʒ.i. smaragdi purissimi et margaritarꝫ ana.℈.ß. zedo arie.ʒ.i.ß. pulueriz̄etur omīa per se ⁊ de hac mix tura patiens accipiat super omni cibario suo aut saltē ante cibū immediate degluttiendo ex eo.ʒ.ß. cum modico vini aromatici ⁊ dulcis. Quartuꝫ compositū est hoc. ℞ carabe zedoarie florū nenu- faris foliorū basiliconis florū rosmarini ana.ʒ.i. ambre orientalis.℈.i. musci.g̃.iii. florꝫ lambruke .℥.ß. puluerizentur omnia et ligentur in sindone et sepe olfaciat ea eger. hec enī omīa instrumenta potentia sunt debilitati tremori et resolutionibus et lipothomicis ⁊ sicopalibus cordis. Ultimum remediū est hoc. ℞ specierū electuarii d̄ gemmis descriptione Mesue specierū dyamargaritōis de scriptōne Nicolai ana.ʒ.ii. musci ābre ana.g̃.iiii. yacīthi electi qui nomīatur rubinus.ʒ.ß. bheen al. ⁊ ru. croci foliorū citri aut corticū eorū ana.℈.ii. puluerizentur omnia ⁊ fiat sacculus quadrāgula ris in sindone retorta qui semper applicatus sup corde ⁊ nuda cute teneatur. Hec de dispōe cordis dicta sufficiant. Iam uero tertio principaliter oportet procurare dispositionē epatis. Et premit tendū primo q̈ non apparentibus signis euidēter demonstrantibus nocumentū cerebri ⁊ cordis et continuante extenuatione corporis ⁊ conuersiōe ad marasmodeas resolutiones cum caliditate per cepta in ypocondrio dextro cū rugitu ⁊ gurgula tione ⁊ tensione in ipso ypocondrio ⁊ succedente ł preparante chiloso fluxu. apparet hec omīa argue re nocumētū ipsius epatis. Qd̄ si fuerit applicatū cū siti amaritudine oris vigiliarū instātia ⁊ ocu lorū citrinitate prouenient hec omnia necessario ab augumento uel distemperie colerice materiei Si autem non fuerint predicta signa presentia ⁊ appareat faciei squaliditas ⁊ cacethica in facie et circa oculos dispositio ⁊ saliue multitudo molliti es lenitas frigiditas ypocondrii dextri ⁊ aliquał pedū tumor. patet hec omīa prouenire a frigidi tate ⁊ flegmatis augumento. ⁊ sunt duo nocumēta que ut in pluribus manifestātur in epate. Ego āt legentibus dimitto laborē eligendi signa signifi cantia lapsum calidū ⁊ humidū. quia sanguineum

et frigidū et siccū quia melancolicū. hec enī ex pre dictis eligi possunt per contrarietatē doctrine. et isti lapsus non ita frequenter eueniunt. sanguineū enī ualde cito ⁊ facile transmutat in colericum. Et raro est reperire lapsū in epate melancolicū pp contrarietatē eius ad epar per ambas qualitates Cum enī epar sit calidum et humidū respectu me dii generis oporteret agens transmutans ipsum ad melancolicū lapsū esse ualde potens. ubi enim magna est resistentia si debet induci lapsus cōtra rius oportet agēs esse potentissimū. Ponuntur ergo instrumenta nōnulla istorꝫ lapsuū correptia ideo si apparent signa ebulitionis in sanguine no tabilis rationale esset et conueniens flobothomiā administrare euentatiuam. i. refrigeratiuā sāgui nis ⁊ non eductiuā multitudinis eius. nisi magne repletionis appareant signa. tunc enī amplior li- centia in eductione sanguinis esset concedenda.

Deinde administretur secundū instrumentum quod inter reliqua est utilimū. s. aqua iniubarum siue decoctio sit siue sublimatio earū de qua in au rora dentur.℥.iii. uel quattuor quibusdam diebus

Tertium remedium ad hoc est aqua acetose ⁊ ē ualde melior altera. Quartū remedium est le nitiuam facere euacuationem cum.ʒ.x. cassie d̄ cā na extracte cuꝫ aliqua de predictis aquis. Quī tum instrumentum est cōfortare epar cum hac cō fectione. ℞ trociscorū diarodon trociscorꝫ de spo dio ana.ʒ.i. zuccari secunde coctionis.℥.iii. coquat zuccarū cum aqua fontis ⁊ fiant rotule.iii.ʒ. de q bus unā accipiat semper ante cibum. ⁊ bonum ēēt etiam alteram accipeꝛ post omnem cibū. Sex tum remedium ad idem potest esse confectio tria sandalorum descriptiōne Nicolai in antidotario que exhibeatur ut precedens et cetł. Ad corri- gendum autem epatis lapsum calidum et siccum ī materialem conueniunt hec omnia instrumenta. Primo salatitium factum de endiuia portulaca lactuca et similibus. Secūdo administrare an te cibum cucurbitas confectas. Tertio exhibere .ʒ.ß. trociscorū de viol' cum puluere liquiritie uł decoctiōe eius. Quarto exterius inungeꝛ epar cum oleo de sisamo cum oleo de bheē. Quinto exhibere in potu et in comestione confectiones el nuferas. i. que recipiunt radiceꝫ enule. Uolentes uero corrigere lapsū calidum et siccum materia lem epatis. administrare debent omnia infrascri scripta instrumenta cum aqua endiuie uiolarum portulace angurie et nenufaris scariole et cōsimi lium exhibendo eas. ut de predictis dictū est. Itē quādoque bibere.℥.ß. de zuccaro rosaceo diebus ⁊ hora caloris cum aqua portulace angurie ualde confert. Similiter confert zuccarum uiolaceum vt predictum est et confert predictis mixtio ista ℞ se. endiuie cicoree scariole et portulace ana.ʒ.i. .ß. florū nenufaris.ʒ.ii. seminum cōium frigidorꝫ omnium quattuor.℥.i. spodii.ʒ.ii. terantur omīa per se subtilissime et commisceantur cū tripla quā titate zuccari al. et fiat tragea. Et de hac tragea accipiat coclear unum ante cibum quod est ualde potens ad confortandum epar et ad frangenduꝫ caliditatem eius. Confert etiam epati taliter ca lefacto epithima istud. Cuius descriptio ℞ aq̄ en diuie violarum nenufaris ana libram.ß. trocisco rum diarodon trociscorū de violis ana.ʒ.i.ß. cro ci.℈.i. aceti coclearia.iiii. conquassentur omnia ī

mortario. et infundatur in eis pannus triplicatus amplectēs ypocōdriuz dextrū vsque ad posteriorē partem transuersaliter versus spinā a duabus horis post prandiū omni hora bis ul' ter vsq ad cenam. Hunc etiam lapsum conuenienter corrigere potest comestio codiarum. sūt autem codie alia testudinalia. velut limatie habentes cornua que inueniuntur in dumetis que a tota specie confortant epar. ut decimaquarta tertii colligenduz de rebus in quarū usum iuuatur epar. Et similit dicitur ibi de epate adip. i. lupi quod mirabiliter confortat epar siue comestū siue combustū et in puluere redactū et bibitū cū aq̄ yris uel endiuie uel altera simili. Taceo hic de euacuantibus materiam colericam ab epate et a uenis. plurima eniz sunt dicta superius. Et si uideretur instantia euacuationis non eligatur aliud q̄ hoc. ℞ pulpe tamarindorū. ℥. ii. cassie nuper preparate cū aqua cicoree. ʒ. vi. reubarbari electi. ℈. i. spice nardi. g. iii. salis gemme. g. ʃ. misce et totū bibatur cū cyato medio aque lactis caprini aut cū aqua uiolarum. Si autē in epate lapsus reperiretur frigidus et humidus. tunc eligantur instrumenta. Primum est aqua eupatorii. Secūdum est aqua absinthii.

Tertiuz est aqua origani. Quartū ē aqua calamenti et aqua fu. et meu. ex quibusdā horū aut aliquo dando in potu ī aurora tres uel quattuor. ℥. actu calidas. Confectio conferens ad hāc intentionē. ℞ specierum dialacce specierū diacurcume ana. ʒ. ʃ. squinanti ciperi eupatorii spodii corallorū amborū lābrusce ana. g. vi. zuccari albi. ℥. iiii. et cum aqua eupatorii fiat confectō in rotulis. ʒ. ii. de quibus vna semper ante omnem cibū accipiat.

Unguentum similiter conferens ad hanc intentionem. ℞ olei de mastice de absinthio et nardini ana. ℥. i. squinâti eupatorii camedreos camepitheos. origani ana. ℈. i. cere albe. ℥. ʃ. fiat unguētū mediocris mollitiei. de quo totū ypocondrium dextrū vsque ad partes superiores ante dictas ter iungātur calido ente actu. Oēs autez cōi fama affirmat q̄ spodium in potu datum a proprietate confert epati. Ego autem dico illud verius esse in lapsibz frigidis. in lapsibus vero calidis scio ego q̄ potentissima medicina est pluribus diebus bibere ī aurora. ℈. ʃ. pulueris electi ligni aloes cū. ℥. i. aq̄ eupatorii. Similiter ualet frequens deglutitio quattuor uel quinque granorum carpobalsam. et tu elige meliora si potes. Nunc autez quarto principaliter peruueniendum est ad signanduz remedia conferentia stomacho. Et licet q̄plurima predictorū que aduersātur lapsui cordis et epatis sint ēt stomacho conferentia. hic tamē ponā octo īstrumēta stomacho conferentia et tria quidem ad lapsum frigidū et humidū materialē eius. Et primum quidē est electuarium de ligno aloes descriptione Auicenne quinto canone et summa prima de quo exhibeantur. ʒ. ii. pluribus mane cū. ℥. i. ʃ. aque betonice calefacte. Secūdū vero et non minus potens illo ē diacalamentum quod exhibeatur ut alterū. Tertium vero est. ℞ laudani purissimi resine electe storacis liquide ana. ʒ. vi. mēte absīthii ciperi gallie muscate eupatorii ana. ℈. i. macis. ℈. ii. cere quantū sufficit fiat cerotū scutale quod applicitum super stomacho multis diebus ibi conseruetur. Quartū instrumētū principale ad lapsum stomachi calidū et humidū tamen raro reperitur. qui tamen si contingeret sufficiēter corrigitur. dando in potu quattuor uel quinque diebus ī aurora. ℥. ii. rosate nouelle cum. ℥. ii. aque acetose uel plantaginis uel lambrusce que melior est omnibus aliis. immo solus puluis lambrusce ī potu datus mirabiliter corrigit hos lapsus ut colligi pōt a Diascoride capitulo d' inantis lege ibi. At uero iterum prouidendū est distemperantie stomachi frigide et sicce uel melancolice cum quinque sequentibus instrumentis. Et primū quidem horum est mirabile quod apparentibus signis istis. vz siccitate oris cū acredine et sputo accido et uentositatibz fluctuantibus a stomacho cum tensione optimū est mane in aurora assumere cyatū unū brodii caponis uel galline cuz. ℈. ʃ. pulueris diacimini descriptione Nicolai in antidotario. Secūdum uero instrumentum ē hoc. ℞ aque farfare. ℥. iii. aque mēte. ℥. i. misce et recipiatur in aurora pluribus diebus. Tertium uero instrumentuz ē ut post cibū et adhuc etiam ante cibum patiens sumat. ʒ. ʃ. confectōnis de citro solide et zuccarate et erit ei ualde conueniens. Quartum uero instrumentum est ut iste infirmus assuescat mane ī aurora ante prādium et ante cenam p horā assumere de radicibus yringi confectis duas uel tres radices longitudīe digiti minoris. Ultimū instrumentū est hoc. ℞ olei de uiol' citrinis. ℥. i. olei de ben. ℥. i. ʃ. bdellii mollis et subalbidi. ʒ. i. ʃ. macis. ʒ. ii. mente. ℈. ʃ. cere albe quantum sufficit fiat ceratuz bene tenax quod semper applicitum suo stomacho permaneat usquequo sanitati restitutus erit. Ultimo memorandū circa dispositōnes stomachi q̄ non miretur aliquis si non fui ualde solicitus ad conscribendum particulariter solutia diuersis discrasiis stō suprapositis appropriata. Ego enī scio q̄ euacuationes prime superius scripte pro regimine capitis cordis et epatis conuenientes sunt ad mundificatōem stomachi a materiebus diuersis inuentis in eo simplicibus et cōmixtis. quare hic sermonem non protelaui. Pro regimine autem dispositionis in quito capitulo posite parūper subtilius cōtemplandū est et remedia appropriata ōīo magis eligenda sunt ad dispositōem splenis q̄ aliorum membrorū. Ipsorum enim egritudines in hoc viro sunt magis per colligantiam eorū ad splenē q̄ per proprium lapsū ipsorū. Primo itaqz describā quedam instrumenta oppilationis splenis aperitiua. Secundo uero ordine administrantur instrumenta duritiei splenis appropriata. In tertio uero ordine ponam aliqua uentositatū splenis extenuatiua. Quarto uero loco nonnulla tangā euacuatiua materierū in splene inuentarum. Quinto et ultimo ordine tangam aliqua preseruatiua splenis a lapsu deteriori. De his ergo que aperiunt oppilationes splenis simplicia et famosa sūt tamariscus. et melior est scolopēdria que dicitur lingua ceruina. plāta quidē ī riuis montiū oriēs cuius folia longa sunt longitudine spanse cū dimidia uel duarū. viridis quidē in superficie respiciēte celum cū claritate manifesta. In superficie quorum respiciente terram macule q̄plurime transuersaliter lateraliter posite īueniūtur que similatur vermiculis rubeis cuius radix neruosa minuta est colore nigro et subrubeo colorata. Et sapor eius ad ueram dulcedinem trahit cum mucillagine fere emanente a radicibus eius masticatis.

Tertia uero planta est cortex capparorū. Quar
ta uero planta est quam uocat Dya splenion ꝺ ꝗ
ipse scripsit ꝙ est tante potentie ꝙ usus eius freqn
tatus intantum extenuat splenē ꝙ priuat hoīeȝ a
splene sane intelligendo illud ꝙ tam magnā potē
tiā hēt in extenuando ipsū. Est autē hec plāta quā
latini ⁊ Lōbardi noīant matrem siluam que ori
tur in dumetis stipitē faciens subtilissimū inuclu
tū plantis aliis sicut torques in cuius nodis la-
teraliter folia duo reperiuntur sibi inuicem dya
metraliter opposita apud quorū folia appendētia
a dextra ⁊ sinistra partibus īueniūtur grana duo
rubea oblonga parūper de qua planta mirabilia
vidi ego in istis dispositionibus concitus auctori
tate Diascorides anazarbei cui maximaȝ laudem
et reuerentiam exhibet Gal's in notitia simpliciū
medicinarū sexto de simplici medicina primo ca
pitulo colligendū. Quinta uero planta est centau
rea. Sexta est fu. Septima est meu quarū histori
as et uirtutes lege sexto de simplici medicina ⁊ i
aggregatore Serapionis appropriatis capitulis
alia siplicia approriata ꝗ̄plura poneṝ potuissē ꝗ
mihi experta sunt sed nolo fastidire legentes. Op
pilationes splenis antiquas soleo aperire cū medi
cina composita infallibili que est hec. ℞ metridati
.ʒ.i. aque sublimationis saluie. ℥.ii. misce ⁊ exhibe
atur in aurora et tardetur cibus hoīs adminus
quattuor. Secūdū cōpositū illarū oppilationū
apitim ē hoc. ℞ oximellis squillitici. ℥.i. sy. de eu-
patorio. ℥.ſ. aque fu. ⁊ est valeriana. ℥.ii.ſ. misce
⁊ calidū exhibeatur ut de predicto statim dictū
est. Tertium instrumentū est. ℞ adianti polli-
trici capillorū veneris cetrac. ana. ʒ.i. rubee tīcto
rū corti. radi. genestre ana. ℈.ii. aque cisterne lib.
.ii. aceti. ℥.iii. liquiritie mundate ⁊ minuti icise. ʒ.
.i.ſ. coquantur omnia lento igne usque ad consum
ptionē medietatis ⁊ de hoc potu bibat eger quat
tuor. ℥. sex uel octo diebus. ⁊ est medicamen infal
libile. Scio etiam ego experiētia certa ꝙ. ʒ.ſ. ve
ri balsami in potu data cū aqua sublimatiōis apii
delet antiquas oppilationes splenis. Propter
secundū vero principale huius omēs duritiēs sple
nis remouent infrascripta medicamīa. Primū
est in aurora deglutire. ʒ. ii. clare terbentine
⁊ abstinere post ipsam a cibo ⁊ potu per horas. v.

Secūdum speciale simplex est exhiberē in auro
ra. ii. uel. iii. pillulas de pingui galbano factas.

Tertiū uero ⁊ melius predictis est deglutire. ʒ.
.ſ. pinguis armoniaci conuersā in pillulas in au-
rora ut predictū est. Quartū speciale ad hoc ē
ut ī potu detur. ℥.i.ſ. succi prassii cū. ii. ℥. aq̄ apii

Quintū est resolutiuum ⁊ mollificatiuum sple
nis. De compositis localibus est. ℞ radicum al
tee saponistice maioris quam scribunt ꝗ̄plurimi
esse speciem artanite ana. M.iii. bdellii armonia
ci pinguium ana. ℥.ſ. centauree mi. absinthii scolo
pendrie tamarisci ana. M.i.ſ. aceti libram. ſ. co
quantur hec omnia in tribus situlis aque ⁊ in hāc
decoctionem calidam in aurora infundatur spon
gia magna nō maculata ⁊ superapponatur ypocō
drio sinistro ubi est regio splenis sex uel octo uici
bus renouando ipsam. deinde superponatur fru-
strum filtri infusum in aceto extinctionis calibis
cum decoctione spleniōis ⁊ tamarisci. Si autē
resistentior esset durities ⁊ non complete resolue
retur per hec. tunc administretur hoc ceratū cum
quo gētes ꝗ̄plurimas curaui a durītie splēis apo
stemosa per tres uel quattuor annos confirmata.
licet uideatur esse contra sententiam Auic. ⁊ Ga.
decimoquarto terapentice. verūtamen hoc non ē
omnino contradictorium eis. Reuerentie enī au
ctorū ueritatē continent in pluribus ⁊ non sēper.
Est aūt huius compositi descriptio hec. ℞ medull'
cruriū boum antiquorū pinguedinis taxi ol'i vul
pini ana. ℥.ſ. tamarisci scolopendrie absinthii cor
ticū capparorū spice romane ⁊ celtice ⁊ vernine
ana. ʒ.i.ſ. costi centaree mi. ana. ʒ.i. armoniaci. ℥.
.i.ſ. bdellii mollis ⁊ subalbidi. ℥.ſ. olei de bheen
.℥.ii. cere quantū sufficit. fiat ceratum semilunare
bene tenax ⁊ applicetur ypocondrio sinistro. vide
bis enim in paucis diebus resolutioneȝ ⁊ non ime
rito. tales enī durities curari debent ex intentōe
reuolutionis intentionis a mollificantibus ad re
soluentia ⁊ ecōtra ut quarta primi capi. 25° ⁊ ter
tia quarti tractatu secūdo capitulo de cura sephi
ros. ⁊ decimoquarto terapentice capitulo de cura
sclirosis colligendū ē. Cū ergo in hoc composito la
teat uirtus mollificandi ⁊ resoluendi. ergo ē effica
cissimum. Et hec de nocumento splenis per molli
ficantia simul ⁊ resoluentia curando sufficiant.

At uero nunc ultimo aliqua tāgenda sūt dispo
sitionibus renū appropriata. dare ergo in potu ī
aurora frequenter ⁊ continuatū pluribus diebus
.℥.iiii. uel. v. aque sublimationis litospmatis et ē
similium solis ē ualde conueniens. Similiter etiaȝ
aqua fu. ⁊ meu. et genestre. Et iteꝝ melior omī
bus predictis ē aqua saxifragie. Et scio ego expe
rientia certa ꝙ continuare. xv. uel. xvi. diebus in
aurora potum aque sublīatiōis cretani marini ꝺ
qua dentur. ℥.v. calide mirabiliter mundificat re
nes a trumbis petaloidibus mucclis superfluita
tibus harenis ⁊ lapillis crede mihi experto. Quid
autē sit cretanus marinus in altero consilio mag°
de dispositionibus viarum vrine declaraui ⁊ de
scripsi plantā ⁊ tu lege ibi. Frequēs autē comestō
ficuū siccarū āte cibū ad predcā ꝯfert. lege 2° cañ.
de ficu. Et scripsit zoar primo theisir primo cap°
ꝙ potus aque decoctionis radicuȝ urtice frequēta
tus ⁊ earū comestio mundificat ⁊ abstergit renes
a trumbis lapillis et ab harenis ⁊ preseruat eos
ab ipsoꝝ generatione. Est autem experientia quo
tidiana uerificatum ꝙ confectio de fisticis pme
composita mirabiliter operatur circa dispositōeȝ
tam capitis ꝗ̄ cordis stomachi ⁊ renum. ⁊ tu con
sidera uirtutem phisticorum et propter in mūdi
ficando renes. phisticis enim inest uirtus qua cō
minuitur in eis lapis qui ē ī renibus decimaocta
ua tertii capitulo de comminuentibus ⁊ educenti
bus lapides a renibus. Si ergo in phisticis ē uir
tus ad lapides ⁊ harenas que sunt maioris resistē
tie. tunc que poterit esse opinio tua ad negandum
ꝙ non possint educere trumbos petaloides ⁊ reli
qua corpora mioris resistentie. Per hec igit' oīa
apppparent quanto ingenio et labore utendum sit
ad regimen et curam dispositionum corporis hu
mani neutralium et egritudinum. propter quod
hinc fugiant presūptuosi et temerarii ⁊ paruȝ pe
riti medici qui ollecerunt medicinam ⁊ nō gusta
uerunt eam. Tolle igitur eximie doctor hoc ti
bi preceptum salutiferum cōsilium quoddam ma
gna uoragine scientie inolutum et rege te cum il
lo solicite ⁊ securabeoris a tot et tantis periculis

que manifestauit tibi primum capitulū.que tibi
omnia misericorditer ⁊ pie concedere dignetur
altissimus.ad laudes eius īmortales.Amen.

Cōsiliū de egritudinibus ad quas paratus est hō
colericus epatis uehementer calidi q̄ sunt febris
colerica.mala complexio calida ⁊ sicca totius.dia
ria colerica.dolor uentris acutus.ardor vrine.
multiplicatio harenularū.soda colerica.squināntia
colerica.defluxus materierū ad pectus. ⁊ cōtinet
capitula tria.

Capitulum primū de causis preparantibus ad
talia accidentia.

G Enerosus ⁊ prudēs adolescēs Mar
cus de neuo de celeberrima vrbe Ui
centia paratus est egritudine freq̄n
ter uniuersali egrotare que duplex ē
vz mala complexio febrilis ⁊ ma-
la complexio calida toti corpori ab epate suo cōi
cata etiam propter alias causas inferius recitan
das.dolore capitis obtalmia ⁊ ventris stipticita-
te paratus est non raro molestari. propter quod
indiget quandoque regimine non solum preserua
tiuo.sed etiam curatio ut in posterum ostendetur
Est autem huius viri naturalis dispositio colleri-
ca a generatione et nondū a tempore permutata
licet propter uehementem caliditatē epatis para
tus sit transire in colericitatem adustam in etate
declinatiua.ut colligendū est secundo tegni ī tra
ctatu de signis habitudinis totius illo capitulo.
Decidentie vero et cet.Eius naturalē complexio
nem esse colericam ex pluribus monstrari potest.
Primo quidem qa tactu caliditas eius percipit̄
cum acuitate in omnibus partibus ⁊ maxime cir
ca epar.Secundo quia habitudo eius uniuersalit̄
est gracilis ⁊ tactu percipitur siccitas cum aritu-
dine ⁊ color eius ad citrinitatem rubedine refra
ctam est decliuis.⁊ capilli capitis eius ⁊ totius ni
gri ⁊ solidi sunt notabiliter.⁊ est homo uelocis in
cursus ad iram ⁊ passiones animi facilisq; appre
hensionis ⁊ mobilis in anima et passionibus.nec
non uenter eius ad stipticitatē naturaliter incliā
tur nisi ad oppositum perducat facilis alteratio
ventris a frigiditate propter raritatē eius.Silr
etiā frequens sitis cum amaritudie oris apparent ī
eo et pulsus velox ⁊ frequens ⁊ magnus frequenti
us q̄ꝫ paruus ⁊ mediocris.Et urina eius in tinctu
ra notabiliter eleuata a subignea usque ad croceā
⁊ igneam.Et quoniam hec omnia signa notabilr
magna sunt.ideo ex eis deducitur magnitudo la
psus notabilis.propter quod correlarie concludi
tur ꝙ hic vir non indiget regimine conseruatiuo.
sed ad melius reductio.naturalis enim complexio
colerica ut multum a mediocritate elongata con
seruari debet.sicut ista que multū lapsa est ad me
lius permutari debet. Et sequitur secundo ꝙ ī
strumenta quibus regendus est iste vir non debēt
esse calefacientia ⁊ exiccantia lapsui similia.imo
debent esse permixta ex calidis conseruantibus et
ex frigidis corrigentibus colericitatē intensā.Isti
sunt sermones colligendi tertio tegni capitulo p°.
Si uero permutare uolueris ⁊ ad melius reduce
re ⁊ cet.Et tertia primi capitulo de regimie cor
porum habentium malas complexiones.⁊ partis
quarta primi capitulo secūdo et pluries alibi.At
vero iterum quoniam iste vir in compositōne sua
ualde rarus existit ⁊ sanguis colericus uehemēter
euaporabilis est ⁊ cursibilis et sua caliditate intē
sa notabiliter alteratiuus omnium partium in q
bus multiplicatur et ad quas effūditur.ideo pro
pter hoc fundamentum est facile uidere.primo pro
pter quid hic vir aptus est incidere frequenter fe.
colericas interpollatas et cōtinuas.Materia enī
multiplicata in epate et suo receptaculo.aut quia
vehementer alterando debilitat uirtutem.aut p
pter aliquam de causis oppilantibus in epate nō
fit debita euentatio frequenter putrere potest et
febres predictas efficere.Et si quidem ista matia
colerica ibidem absque putredine cōseruetur ma
lam complexionem calidam in toto efficere potest
alterando spiritum ⁊ sanguinem toti corpori cōi
catos et colligitur secundo ex predictis ꝙ si predi
cta materia multiplicetur ad intestina facilr pōt
facere solutionem colericam. Et si per urine uias
ardorem in eis facile perducere poterit. Et sequi
tur tertio ꝙ si hec materia euaporando capiti ul
substantialiter ibi propulsa detineatur cephaleā
calidam generabit in ipso. Si autem ad partes
oculorum in oculis obtalmiam colericam efficere
poterit.⁊ si aliqualiter melancolica ⁊ ingrossata
retineretur circa partes gutturis in eis facile po
test producere squinantias colericas que notabilr
suspecte forent.Ex quibus omnibus in unam sum
mam redactis apparet ꝙ iste generosus adolescens
paratus est ad omnes has egritudines. Primo
ad febrem cōtinuam colericam et interpollatam.

Secundo ad malam complexionem calidam ⁊
siccam totius corporis a qua semper ut plurimum
neutraliter affligitur neutralitate decidentie no
minata. Tertio paratus est ad fluxus ventris
colericos. Quarto ad dolores uentris acutos.

Quinto ad punctionem ⁊ ardorem urine ⁊ for
tasse ad excoriationem. Sexto ad multiplicati
onem harenularum et consequenter ad lapides in
renibus. Septimo paratus est ad sodam coleri
cam. Octauo ad obtalmiam consimilem. No
no ad squinantiam colericam. Decimo ad uerē
das dispositiones pectoris et proprie si catarri-
zans colerica materia raptum caperet ad pectus
et ad pulmonem.et tu considera.quia hec omia fa
cile sunt demonstrabilia intelligenti theoriam et
principia scientie medicinalis. Et sequitur ulti
mo ex predictis ꝙ iste vir magna idiget diligen
tia et non minori solertia sui regiminis quod ī se
quentibus duobus capitulis principaliter apiet.

Capitulum secundum de regimine dispositōnū
huius viri per debitam mensurā rerum nō na
turalium.

Itaque pro conuenienti regimine huius viri eli-
gatur locus habitationis eius remisse caliditatis
vt per ipsum et per alias res non naturales consi
militer mensuratas conseruari possit naturalis
eius complexio.Et quoniam remissa caliditas itē
se caliditati applicata remittit et refrangit ipsā.
ideo res non naturales primi gradus caliditatē
et siccitatem in corpore productiue erunt huic cō
pori necessario eligende.conseruant enim natura
lem caliditatem et siccitatem corporis ut ipsum
ad melius permutare possunt propter causam pre
dictam.Igitur euitet mansionem camere aspectu
meridionali et occidentali subiectam. Caueat ab

aer calefacto et proprie suffocato i cameris ⁊ dis
retēto.sicut a fumo ex carbonibꝫ nō respiratis ac
tenso.Et omnino euitet uestes excellentis calefac
tionis et proprie que sibi adhesione cum fortissi
ma compressione coartant mēbra ⁊ maxīe renes
et ilia et pectus et caput eius conuenienti tectura
custodiat.propter quod non laudo in ipso capellū
paleare neque capellos de lana ⁊ proprie suffultos
dossibus uariorū sua caliditate ⁊ pondere caput
vehementer ledentes.ut inoleuit hodie fantastica
iuuenū tectura.qui magis opinioe uana ⁊ aliorūꝫ
sequela.hec talia capitis ornamenta gestāt ꝙ que
rentes utilitatē propriā.sicut etiā detestāde sunt
vane mulieres que in hac nostra etate caput earꝫ
muniunt ornamentis fere turrigeris.Post hoc āt
etiā mansiones terraneas ⁊ fluxibus aquarū pro
pinquas euitet propter uehementē friditatē ⁊ hūi
ditatē taliū locorū. De cibis autē pariformiter
dicendū est ꝙ oīa talia alterentur cū his que cali-
ditatē ⁊ siccitatē refrangere possunt. Panis igitur
eligatur purissime farine habēs etatē triū dierūꝫ
ū pluriū multū fermenti plus ꝙ cōuenit ⁊ parū
salis coctione nō adustus uel torrefactus qui etiā
crustari debet si adustus fuerit. Et euitet fre-
quentem comestionem de pasta uel de faria confe
ctorū ut sunt lagane ⁊ proprie non fermentate.

De carnibus accipiat eas que sūt leuis digestio
nis et boni nutrimenti cōiter cognitas euitando
ex eis uetustas ⁊ macras ⁊ solidi ⁊ duri corporis
ut sunt antique galline cappones anseres ⁊ uetusti
porci apri ⁊ uolantia oīa in aquis degentia dimit
tere debet nisi etate iuuenilia ⁊ piguia corpora fu
erint quorū condimenta preparationes intelligo
semper refrangi debere cum portulaca cucurbita
endiuia spinachia bleta lactuca crisolocana et cōsi
milibus.Carnes uero salitas in multo vsu non ha
beat neque aromaticis speciebus calidis conditas
vt pipere ʒꝫ galanga nuce.mus. gariofil' croco et
consimilibus saltē in multa quantitate positis.Et
conueniunt ei in vsu frequentiori carnes elixe ꝙ
assate et proprie multū torrefacte. De piscibus
placent mihi fluuiales omēs pisces ⁊ lacunales ni
si fetidi fuerint.velut sunt grosse tinche et anguil
le.Cancri uero non displicēt mihi.Saliti uero pi
sces non multum habeantur in usu nisi longo tēpo
re in aceto macerati De herbis vero placent mi
hi omnes suprascripte.Calidis vero plantis ut pe
trosel' ruta menta feniculo abrotano ysopo et con
similibus non multū ⁊ frequēter utatur neque ui
tupero caules in eo et proprie non uehemēter co
ctos. Legumina uero placent mihi sicut cicera
ru.al. ⁊ faseoli proprie recentes ⁊ panicū ⁊ ordeū
et risum hec oīa sunt ei utilia. Lac uero non est
uituperabile in eo et proprie cū pauco uino cōiūc
tū.⁊ colostra etiā ⁊ recocta sunt ei utilia.et omnes
cibi lacticinei si lacte cocto conditi fuerint laudāt
ei. Acetū uō agresta arancia ⁊ acria oīa bñ pla
cēt mihi et ꝓprie cōfracta cū brodialibus pingui
bus ⁊ croco ⁊ cinamomo que due spēs in eo laudā
tur magis ꝙ altere.ideo piperis gariofil'.zinzibe
ris galange et similiū non sit eius usus. Oleūꝫ
vero oliuarū melius est ei ꝙ butyrū. Adeps por
ci colata placet. De fructibus laudantur ei su
is tēporibus pruna cerasa auellane amigdale pe
pones et angurie quandoque et ficus recentes et
vue.Reliqui uero fructus ut tribules cucumeres
et pira mollia difficilis digestionis ut citonia me
spila et castanee ⁊ sorbe dimittantur. Persica ue-
ro et granata dulcia ⁊ musa et poma et pira dul
cia et proprie cocta sūt ei utilia. De potu uero
utatur uino albo uel subrubeo odorifero ⁊ nō trā
scendente etatē unius anni ad dulcedinē inclinato
ut sunt uina senēsia centrilensia ⁊ consimilia bene
placent.vina uero nigra grossa et cōturbata ma
li odoris et uiscosa dimittantur et proprie quādo
orta fuerunt in montibus ualde lapideis et pro-
prie gipseis.Caueat autē ab usu aquarū fluuialiū
sue vrbis.sunt enī aque grosse gipseales et magni
fice ledentes stomachū et epar et proprie in tali
cōplexione et habitudine.qualis est sua uehemēti
raritate.propter quod meliores sunt aque putea
les laudabiliū locorū.Et meliores oīo aque cister
nales que inter alias existunt digestioni faciliores
lauatiue mundificatiue et aperitiue. Quantuꝫ
autē ad exercitiū dicendū primo ꝙ iste vir nobil'
oīo fugiat exercitia fortia sui intensione et exten
sione.Exēplū primi ut ipetuosa equitatōe eq effre
nis et mali gressus et conquassatiui multū. Exem
plū secundi ut exercitiū longo tēpore perdurans.
naturalis enī cōplexio huius uiri ⁊ habitudo non
inclinant hunc virū ad exercitia talia et proprie
post cibum.propter quod ciuiles occupatões exer
ceri melius est ꝙ rurales et uenatões et cursus ve
hementes ⁊ equum gradariū procuret equitare et
non effrenū.et in summa magnā sue uite occupare
partē in quiete melius est ei ꝙ in exercitio. De
modo autē uigilie et somni euitet excessus in uigi
lando.imo somni prolixitas amplior est ei conue
niētior ꝙ excessus in uigiliis. De modo aūt suc
currendi repletioni per euacuantia uidebitur in
tertio capitulo.sed quantū spectat ad quintā rem
non naturalē.Iste viz accipiat mensurā cibi ⁊ po
tus quā stōus eius sine dolore tēsione et fluctuati
one conuenienter tollerare poterit et nūꝙ come
dat nisi percipet stōm eius a grauitate preassum
pti cibi eleuatū esse.etiā nisi naturalis appetitus
inuitauerit ipsū ad comedendū et bibendū.Et ñ
comedat cibaria diuersa multa numero et specie
i una mensa.sed sufficiunt ei fercula duo uel tria ⁊
nullū accipiat cibū sine masticatōe optima ⁊ lōga
sicut nullū potū accipere debet nisi paulatine ⁊ ñ
ipetuose deglutiendo ipsū. Pro altera re nō na
turali effugiat iste vir tristantes aīe passiones.ut
angustiam irā furorē et non persistat in medita-
tione obiectorū melancolice ipressionis ut timo-
ris mortis ut litis et similium. Hec in summa
est ei regula necessaria in conseruando et defendē
do uitā suā.

Capitulū tertiū de regimine huius viri p me
dicinalia.hoc capitulum i multas ptes diuiden
dum est.

In ipso enī primo ponā regimen preseruandi cū
ab euentu febriū et aliqualis curatōis earū si iam
euenerint. In secundo tāgetur regimen prohi
bendi ab euentu diarie colerice in ipso. In ter
tio procurabitur regimen prohibitionis stiptici
tatis uentris. In quarto ostendentur aliq̄ pre
seruantia ab euentu et multiplicatione harenarꝫ
et lapillorum in eis. In quinto conabor preser
uare ab ardore et punctione vrine ⁊ excoriatōe
eius. In sexto procurabitur modus defendendi
cū a soda colerica. In septimo ponetur regimē

future et presentis obtalmie. In octauo tanget aliquid de regimine ignanticorū. Et nono et ultimo memorabo alia instrumenta prohibitiua descensus materierum ad pectus. Pro complemēto primi conuenienter faciunt omnia de regimie rerum non naturalium pretacta que uere preseruare possunt ab euentu colericarū febriuȝ. Instrumenta sunt que minorant colericam materiam ⁊ precipitant eam per uias inferiores tenendo ep ⁊ uenas apertas conuenienter. Et sunt quinque instrumenta quorum usus alternatim fieri debet. Et primum quidem horum est hoc. ℞ succi endiuie domestice ⁊ siluestris que taraxacon uel cicorea est succi uiolarum ⁊ rosaꝝ ana.ʒ.ii. aloes epatici puluerizati libram.ſ. masticis.ȝ.i. croci.ȝ.ſ. reubarbari electi.ȝ.i.salis indi.ȝ.i.ſ. infundātur omnia subtiliter puluerizata in predictis succis p biduum in umbra.post hec exponātur radiis frequenter mouendo.ut exiccentur uicibus tribus. de hac autem materia fiant pillule ex omni.ȝ.vi. de quibus accipiat omni fine quinque dierū unam parū ante cenam.Et poterit etiam de eis accipere omni fine.xv.dierum.ȝ.i.per horam unam ⁊ mediam ante diem.⁊ tunc tardetur cibus horis sex l' quinque. Secundū uero instrumentum ē hoc ℞ confectionis de seminibus.ȝ.i.specierū dyarodon.℈.iiii.zuccari al.libram.ſ.fiat confectio ī rotulis quattuor.ȝ.de qua accipiat a principio mensis martii usque ad finem mensis septembris saltiter in septimana rotulam unam immediate ante cenā.⁊ si etiam de ea acciperet ante prandium bonum esset ei. Tertium instrumentum est hoc.℞ olei nardini olei de mastice ana.ʒ.i.se.endiuie et acetose ⁊ spodii ana.℈.i.conquassentur in mortario ⁊ de hac medicina saltem tribus uicibus in septimana ungatur tota spina a furcula spatularuȝ īferius ⁊ ylia et ypocondrium dextrū actu tepido existente. Quartum instrumentum est hoc ut accipiat scariolam cicoream ⁊ folia recentia eupatorii pauca.⁊ cum eis saltem bis.in septimana faciat salatitiū cū albo aceto ⁊ acuto multū. Quintuȝ instrumentum est hoc.℞ diacitonitē.ſ zuccarini libraȝ.ſ.seminis acetose cicoree adianthi politrici ⁊ capillorū ueneris ana.ȝ.i.ſ.accipe de hac confectione duobus diebus successiue intermediis ī assūptione alterius confectionis ante prandium ⁊ cenā rotulā unā pro.ȝ. Si enī utat' predictis anno vno aut mēsib; nouē adeo fortificabit' uirtus eius ꝙ poterit uti rarius ⁊ quantitate minori.

Capitulū ad diariā colericam.

Apparet ꝙ ea que scripta sunt in particula precedenti preseruare possunt ab aduentu diarie colerice precipitando per uias urine ⁊ uentris mediocriter. Si autem propter aliquā causam contingeret adeo mltiplicari colerica materiā.ut stimulando uirtutē et acuēdo sanguinē fieret cū fluxus colerici.tunc prouidendum est triplici instrumento. Primum est hoc.℞ reubarbari torrefacti mediocriter.℈.ii.diaprunis simplicis.ȝ.vi. miue citoniorum.ȝ.iiii.misce totum ⁊ in aurora accipiatur cum.ʒ.iii.aque ordei subtilis et tardet' cibus eius per quinque horas. Secundū instrumentū est ut iste vir cibetur iusculis factis cuȝ brodio pedum uitulorum uel arietū ex tortellis de seni supponendo.ȝ.ii.sumach puluerizati.sunt igitur tortelli de leni panis biscoctus conuenienter et nō cōbustus. Ultimum uero instrumentuȝ est hoc. ℞ miue citonioꝝ aromatice.ʒ.i.aque extinctōnis calibis.ʒ.iii.aque sublimationis gallarū cupressi.ʒ.i.misce et tepidum in aurora pluribus diebus assumatur vsq; ad sanitatē acquisitā.

Capitulū ad stipticitatē uentris.

Posset autem contingere ut propter dominiū colerē ⁊ siccitatem eius politiuam et priuatiuam ab eius caliditate resoluendo procedentē intantum exiccaretur humiditas glandolarū carnium mesēterei ⁊ aliaruȝ partium.ut propter illud acquireretur vehemens corporis stipticitas ut frequent' accīt.⁊ tūc appet ꝙ colerice materiei mltitudo ī intestinis non semper est causa fluxibilitatis uentris pungendo et stimulando uirtutem intestinorum. ut scribitur prima primi capitulo de humorib;. ⁊ tunc huic stipticitati subueniri potest triplici instrumento. Primum est ut si apparuerit intensa rubicunditas in urina cū grossitudine substātie eius.stati aperiatur saluatella dextre manus posita inter medium ⁊ auricularem digitos.licet ut plurimum iueniatur inter auricularem et annularem directe et educantur sanguinis.ʒ. quinque uel quattuor secundū mensuram plenitudinis et prudentiam contēplatoris. Secundum ingenium est ut conetur medicus precipitare materiam per urine uias dando ī potu aquā cuscute cicoree eupatorii absinthii apii et succos earū sūmopere. aut saltem cū predictis aut sine illis detur ī potu syrupus cōpositus acetosus de seminibus uel d' radicibus cū aqua eupatorii que calida est ⁊ sicca in primo et aqua angurie que frigida est ⁊ humida in fine secundi. Tertium ingeniū est ut dentur in potu aque lactis.ʒ.iii.cū.ʒ.i.ſ.succi taraxacon. hoc eniȝ instrumentū ē leniendi precipitās materias colericas per uias ventris ⁊ urine. memora etiam ꝙ pillule suprascripte multū cōuenirent in dispositione ista.

Capitulū de preseruatōe ab harenul' ⁊ lapil'.

Cum autē uir iste perceperit in yliis et posterioribus partibus subcostalibus grauitatē dolorem et tensionem.tunc poterit concipere multitudinē harenarū uel lapillorum in predictis partib; et ppꝛie cū vrina fuerit tenuis clara ignea l' crocea Tunc ergo huic dispositioni subueniendum est triplici instrumento. Primum est vt pluribus diebus ante cenam et prandiū comedat salatitium ex foliis saxifragie pinpinelle que est species eius ⁊ herbe bechine que est altera species et herbe sana mūde que est quarta species eius et capillorū ve. hec enim omnia deponunt harenas petala trum bos et lapides a predictis locis. Secundum instrumentum est hoc.℞ lapidis lincis lapidis iudaici et lapidis spongie ana.ȝ.i. cianmomi electi.ȝ.i.ſ rubee tinctorū vitri combusti ana.℈.ii.zuccari albi libram.ſ.fiat confectio cum aqua saxifragie in rotulis.ʒ.ſ.et accipiatur ante cenā et ante prandium rotula una. Tertium instrumentuȝ est hoc ut tempore isto uir iste accipiat omni mane.℈.ii.de istis pillulis.℞ granorū edere recentium uel siccorum .ȝ.i.specierum iustini.ȝ.ſ. vitri combusti.℈.iiii.cum succo apii fiāt pillul' de ōi.ȝ.vi.et sit eorum usus ut supra.

Capitulū de preseruatōe ab ardore urine et curatōe eius cū euenerit.

Ardorem autem in uiis urinalibus futurum et

actu existentē subleuare ⁊ tollerare possunt duo in strumenta sequentia. Primum est hoc. ℞ semis portulace.℥.i.endiuie lactuce scariole acetose ana .ʒ.i.ß.seminū cōium frigidorū.℥.i. papaueris al. .℥.i.ß.penidiarū.℥.ii.zuccari albi duplū ponderis omniū fiat tragea de qua iste vir tēpore isto ante omnē cibū semper deglutiat coclear magnū.

Secundū instrumentum est hoc. ℞ granorum al'ke'kengi recentis.℥.i.succi apii succi samurion et est apium cāpestre ana.℥.ß.olei nardini.℥.iiii. olei de scorpionibus facti per decoctionem .℥.ii. misceantur hec omnia et diligenter conquassent̄ et expolita soli teneantur diu.de hac materia calida inungantur partes renales omnes mane et sero pluribus diebus ⁊ superponatur pellis uel frustrū de coto calefacta.

Capitulū de dolore capitis col'ico.

Dolor autē capitis colericus cū euacuationibus suprascriptis subleuari conuenienter potest.si aūt institerit uehementior tunc fiant instrumenta quinque. Primū ē hoc ꝙ fiat ei flobotomia ꝺ cephalica dextri brachii uel manus cū lignis mistionis colere superius tacte. Secundū ꝙ saltē fiat diuersio cū uētosis scarificatis appositis spatulis dr timetur flobotomia et proprie in mane ⁊ in augumento luminis lune. Tertiū est ꝙ si dolor nō fuerit ita intensus tētetur prius diuersio cū ligaturis fricationibus et ablutionibus pedū et manuū

Quartū est hoc. ℞ aceti albi acuti.℥.i. aque solatri aque rosarū ana.℥.i.ß.olei rosarū libras.ß. croci.ʒ.i.conquassentur hec in mortario ⁊ infūdātur panni et bene expressi applicentur fronti temporibus et vertici capitis.Si autē magna foret necessitas euacuandi cito materiā propter multitudinē et acuitatē eius ⁊ instantiam doloris ⁊ timerentur flobotomia ⁊ ventose.tunc soluatur venter cum hac medicina ⁊ tardetur cibus eius horis adminus sex.Cuius descriptio est hec. ℞ diaprunis simplicis ʒ.vi.reubarbari electi.ʒ.i.aq̄ lactis.℥.iii.misce ⁊ calidū accipiatur in aurora.

Capitulū de cura squinantie dispositionis.

Octauum accidens squinantie dispositionis euentus.Cum ergo eger percipit quandoque deglutiēdi difficultatē uocis raucedinē tensionē in guttur̄ extensionē ⁊ grauitatē in extremitatibus faucuꝫ per hoc percipere potest materierū congregatōeꝫ in gargalione in quo retente materie squinanticas dispositiones efficiunt.ut nona tertii colligendū ⁊ interiorū quinto.huic ergo dispositioni subuenire possunt diuersiones et euacuationes iā predicte multotiens.Et cū euenerint iaꝫ apostemata predicta corpore iam euacuato aut non multum pleno existente tria sunt solemnia instrumenta ab hac dispositione defendentia. Primū est ut statim fiat patienti flobotomia ambarū uenarū que sunt sub lingua hora electa si fieri potest aut quacunque hora contingerit egritudinē non dare indutias.et per eā educantur sanguinis.℥.ii. vl'.iii.

Secundū instrumentū est hoc. ℞ aque portulace plantaginis ana.℥.ii.rob nucū.℥.iii.dissoluant̄ omia simul ⁊ de hac medicina actu frigida sepe teneatur os plenū ⁊ aliquādo cū ea fiat gargarisma est enim medicina inter alias potentissima ⁊ pro prie a primo usque ad tertiū diē. Tertium vero instrumentū est hoc. ℞ nidū vnuꝫ hyrundinis foliorū malue ⁊ altee ana.M.i.camomille mellilo ti ana.M.ii.farine ordei.℥.iii.croci.ʒ.i. olei ro. .℥.iii.olei de camomilla.℥.i.fiat emplastrū subtile de quo pa gule ⁊ colli actu calido diligēter emplastrentur.

Capitulū de descensu materiei ad pectus.

Pro regimine vero ultimi accidentis.s.descensus materiei ad pectus conferunt omnia instrumēta predicta diuertentia minorantia et eradicantia materias. De ꝓhibentibus uero materiā ad pectus optimum est gargarisma imediate scriptum

Secundū remedium est ut sepissime post cenaꝫ deglutiat septē uel octo grana masticis. Tertiū et fortius illo est hoc. ℞ diacodion.ʒ.iii.aque sublimationis gallarū cupressi.℥.i.ß.bibatur sepe tepidū totū hoc diligenter cōmixtū arcet hoc potenter et ingrossat eas.et tu considera. Hec sunt que mihi necessaria uidentur in regimine dispositionum huius viri tā conseruatiuo ꝙ preseruatiuo ⁊ curatiuo earū. Et tu diligenter considera quia hec omnia sunt subtilia ⁊ magne contēplationis. In hominibus enī quorū complexiones ⁊ compositiones male sunt necessariū est uti non solum ardua theoria et contemplatione in omibus.sed oportet medicū et patientē multa diligētia et solertia cōtinue insistere procurationibus ad acquirendam sanitatē ⁊ ad melius reducenda quā summus ille diuꝫ opifex cōsuare ⁊ concedere dignetur huic viro.ad laudes eius Amen.

Consilium de vniuersali lassitudine extensiua cōplicata cū ardore vrine.dolore renū et iliorum cū multitudine harenularū ⁊ lapillorū genitoruꝫ in renibus.

Capitulū primū inuestigatiuū cāꝝ predictorū accidentiū omniū.

Sentio me magis īgenter molestatuꝫ sic angustia.Cum uideo viros mihi beniuola charitate coniunctos affligi dispositionibus angustiosis et cōminātibus eis pericula non leuia sed difficilia multū dico ꝙ sit labor quem oportet me tollerare in eligendo fundamentū uiā ⁊ modum cognoscendi dispositiones et accidentia eorū ⁊ adhibendi remedia oportuna.quis enī est tāte seueritatis animus ut cū uidet hominem de quo uniuersa fama laudatissime bene pronuntiat ut ei nō cōpatiatur pie et benigne subuenire procuret.Et enī his diebus labilis humane fragilitatis compago obtulit mihi virū diuersis ⁊ pluribus accidentibus molestatū. Primū quidē horū est uniuersa lassitudo totius corporis. Secūdū principale est ardor ī vrinando sēper q̄si continuus et fortis. Tertiū accidens est dolor renū et iliorū in substantia nō leuis. Quartū et ultimū est lapillorū multitudo in renibus genitorū cum magna quantitate harenarū quibus cōmiscētur trībi petaloides resolutiones et crinoidales furfuribꝫ tū resolutionibus propingores. Et licet hec accidentia a diuersis possint prouenire causis.imo gener̄ et specie distinctis ut paulo post uidebitur.cognoui tamen hec accidentia in viro isto incepisse et ꝑseuerare a mala complexione calida renū cuꝫ magna plenitudine a sanguine et aliis materiebus circa eos.Quod autē eius cōplexio radicalis sanguinea sit ⁊ fuerit a generatōe declarat. primum

generis signorum substantialium. vꝫ caliditas cū humi
ditate in vniuerso corporis sensu tactus percepti
bilis ⁊ maxime circa renes et epar. Secundum
signū huius generis est mollities magna in ptibꝫ
predictis representata ac si manaret ab aqua nota
biliter calefacta non dico feruenti. Tertio prin
cipaliter hanc cōplexionem declarant signa secun
di generis. vꝫ magnitudo pulsus velocitas ⁊ fre-
quentia minores illa. cū magnitudine enī virtus
supplet ita bene necessitati augumentate ꝙ nō est
opus velocitatē ⁊ frequētiā acquiri in pulsu. Am
plius eius pulsus non solū est magnus magnitudi
ne intellecta penes motum artarie magnum quo
ad unam dimensionē sed quo ad omēs. fortis eniꝫ
virtus magnifice mouet arterias per longitudieꝫ
altitudinē ⁊ latitudineꝫ ipsarū. Et cū hoc etiā for
tis est. ita ꝙ in digitum tangentē fortiter pulsat.
Similiter hoc facile deduceretur ex fortitudine
operationū aliaꝝ uirtutū. sicut vegetatiue. poten
tia enī uirtutis huius in hoc viro couenienter nu
trimentū attrahit detinet transmutat ⁊ depurat
apponit vnit et assimilat mēbris. sed non sunt alii
motus quibus uegetatiua potentia conuenienter
operari possit. Et tu superadde ad confirmatōem
ꝙ augumentū carnositatis in hoc viro a posterio
ri perfectionē operationis vegetatiue potētie ar
guit. Signū uero tertii generis. vꝫ a casibus sum
ptū est coloris formositas cum perseuerantia ro
seitatis eius. quare facile ex his concluditur radi
calis complexio huius viri. qualiter enī nō aliter
phisice potest intelligi nisi per signa sumpta ab in
herentibus substātialiter ⁊ ab operatione ⁊ a casi
bus. Licet igitur ut pretactū est in hac cōplexione
per se fiat bona digestio tamen multa quantitas
sanguinis corpori superaddita propter repletōeꝫ
venarū vniuersi corporis debilitatē facit nomia
tam quo ad vasa. Et ex hoc facile ītelligis q̄ sit
causa lassitudinis in hoc viro que est extensiua ꝑꝑ
multā quantitatē sanguīs distendentis ⁊ grauan
tis musculos et alias partes. ⁊ ita hec lassitudo cō
tra distinguntur apostemose ⁊ vlcerose ⁊ arefactie
fundamentū tamen horū sermonū collige secunda
primi capitulo de causis ⁊ signis repletionū ⁊ ter
tia primi capitulo d̄ speciebus lassitudinis. Et sic
uidetur audienti satisfactū esse ad inueniendū pri
mum accidens huius viri quod erat lassitudo toti
corpori vniuersalis. Et secundū accidens huius
viri ardor in vrina qui licet ex pluribus prouenī
re possit, ut alias diffuse declaraui in magno trac.
de hac materia cōscripto celeberrimo doctori do
mino magistro Gerardo Veronensi. In hoc tamē
viro hic ardor prouenit per essentiam ⁊ p colligā
tiam: per colligantiā quidem a mala cōplexiōe re
num calida per quam vrine efficiuntur acute et
mordicatiue. licet enī dominetur circa renes hu
ius viri multitudo sanguinis qui per se non possꝫ
efficere hunc ardorē. per accidens tamen vrine ī
eo salse redduntur ultra salsedinē eius propriam
hoc modo propter debilitatē in renibus inuentaꝫ
a mala complexione calida debilitantem digesti-
uam renū multa flegmata generantur in eis que
propter uiscositatē eorū diu retēta possunt dupli
citer fieri salsa. primo quidem propter cōmixtio
nem materiei colerice que facile ab epate renibus
delegatur. Secunda vero causa quia talia fleg
mata diu retenta ebuliunt ⁊ putrefiunt propt̄ q̄d

salsedinem acquirunt. hec igitur flegmata aquosi
tati vrinali commixta ipsam reddunt acutiorem
q̄ꝫ ipsa sit. delata igitur ad collū vesice ⁊ ab īde ad
caput pudibūdi mordicationē in eis leuiter cōfice
re potest. Secunda causa principalis ardoris
vrine prouenientis a reibus potest esse. ⁊ ita ve-
rificatur in hoc viro multitudo harenarū que pre
cipitate ad collū uesice ⁊ inde ad castaneam virge
caliditate accidentali q̄ in formate sunt ⁊ punctōe
ab angulis harenarū et lapilloꝝ in predictis mē
bris facta iam excoriatōem latis magnam fecit ī
collo vesice. licet credam ipsam esse ī principio au
gumenti vniuersalis eius et non valde fortē neqꝫ
confirmatā. Et ex hoc fundamento apparet decla
ratio tertie dispositionis principalis huius viri-
vꝫ dolorum renū. Quod vero per colligantiam ⁊
propinquitatē ipsorū renū dolores accidant in in
testino ylion. immo ⁊ in monoculo ⁊ in colon ē fa
cile videre. mala enī cōplexio calida ipsorū renuꝫ
vehementer et subito alterare potest predicta mē
bra, adhuc etiam et uentositates et materie cōten
te in renibus extendendo ⁊ cōprimendo possūt do
lores extensiuos et grauatiuos efficere in predic-
tis intestinis. immo ī ieiuno duodeno ⁊ in ipso stō
Ex quibus correlarie deducitur facilitas euentus
nausee ⁊ vomitus in dispositionibus renū. Deduci
tur secundo magnificentia iuuamenti vomitus ī
egritudinibus materialibus renū approbatissimi
in egritudinibus eorū. patet quarta primi capi.
de iuuamentis que affert uomitus. Iā autē opō
tet inuestigare causas quarte dispositionis huius
viri. vꝫ generationis et multiplicationis harena
rū et lapilloꝝ in renibus premittendo ꝙ cā effici
ens illorū est caliditas egressa a naturali tempe-
ramento eorū. Materialis uero causa eoꝝ ē fleḡ
mucillaginosū multū et partim uitreū que multi
plicantur in predictis membris per uiaꝫ indige
stionis. cū etiam nōnullis pticulis sanguinis gros
si et unctuosi. perseuerantibus igitur his materie
bus in venis renum et emulgentibus ⁊ partibus
circūstantibus ⁊ continuante actione caloris intē
si in talibus materiebus pte aquea et aerea ipsaꝝ
resoluta. relinquitur pars terrea vehementer ex
cocta. Cuꝫ ergo he materie aquositati urinali ve
hementer sunt commixte per modū fluxibilitatis
educuntur per colatorium panniculū ⁊ per vriti
des poros vsque in uesicā et inde mingūtur ad ex
tra vrine harenosis substantiis commixte. et quā
doque simul commixtis emittuntur portiuncule
flegmatis nominate trumbi. ⁊ quādoque substan
tie solidiores petala nuncupate. Et quandoqꝫ eis
dem commiscentur partes panniculares separate
a superficiebus membrorum que nominantur re
solutiones furfuree. que si fuerint grossiores ⁊ nō
ita similes panniculis, nominantur crinoidales.
Ex quibus facile concluditur euentū urinarū dis
similium in nefreticis. nunquā enim vrine in eis
perseuerant similes colore ⁊ substantia ⁊ contentꝭ
intantum q̄ꝫ medici non raro decipiuntur ī cogni
tionibus diuersarum egritudinum propter hanc
causam. vnde ⁊ uetustissimus pater dixit. Caue ne
uitio renum ⁊ uesice capiaris pronosticorū secūdo
Preter hec autem intellige ꝙ si predicte materie
perseuerarent in renibus prolixiori tempore et
propter additionem flegmatis de harenis ad ha
renas inuiscate multe harene inuicem ⁊ a calore

intenso diu excocto conuertuntur i lapides inter loca venarum emulgentium ad superiorem partem colatorii intantum quod continue superaddito flegmate et harenis ad lapillos paruos et calore forti indurante magnificatur lapis qui quandoque efficitur ita durus et magnus quod non est eius cura possibilis propter debilitatem virtutis ad ipsum consequentem. aut propter magnam resistentiam lapidis uel lapidum ex parte uelocitatis duritiei ipsorum. Unde ex his correlarie concluditur quod lapis in renibus confirmatus. i. vehementer magnificatus et ualde durus non recipit curationem. Concluditur secundo necessitas inuentionis medicinarum suis virtutibus cominuentium lapides. oportet enim eas esse calidas subtiliatiuas incisiuas seperatiuas partium et abstersiuas. ut inferius uidebitur. Concluditur tertio quare lapis in renibus rarius euenit i pueris quam i aliis etatibus. hoc enim propter negationem inuentionis causarum efficientium et materialium lapidis in eis.

Concluditur quarto etiam raritas euentus horum lapidum in renibus decrepitorum. licet enim ibidem concurrat inuentio materialis. deficit tamen efficiens ut plurimum absentia caliditatis eleuate notabiliter. Concluditur quinto quod horum euentus ut ad multum uerificatur in primis senibus propter facilitatem ambarum duarum causarum que dicte sunt. In iuuenibus uero uel consistentibus licet adsit causa efficiens. s. caliditas intensa. deficit tamen in eis multitudo flegmatum predictorum. Et ex his tandem sexto concluditur facilitas euentus harenarum uel lapillorum in carnosis et pinguibus. et alia quam plurima potuissem adiungere correlaria que ex his intelligenda sunt. Et sunt omnes fere sermones Aui. decimaoctaua tertii capitulo de generatione lapidis i renibus. et tu lege ibi. Hec i summa uir huius viri dispositio.

Regimen per sex res non naturales legatur consilium quod incipit. Mansuetissima humanitas. Ex precedenti capitulo primo diligenter contemplanti apparere potest fundamentum regiminis predictarum dispositionum que hunc virum comendatissimum affligunt. et est ut eligatur ei modus regiminis ex parte rerum non naturalium conuenienter appiicandarum. Deinde ordine tertio declarabitur regimen intentionum et instrumentorum medicinalium.

Secundum itaque capitulum has sex continebit partes. et prima est discurrens per mansionem et locum conuenientes ei. secundo uero enumerabit regimen per administrationem quietis et exercitii. tertio uero modum assumptionis nutrientium regulam docebit. quarto autem tractabit de somno et uigilia. quinto vero de accidentibus anime. sexto uero diffusum regimen electionis ciborum et potuum demonstrabit. Huius autem secundi capituli summam quoniam i alio consilio quod incipit. Mansuetissima humanitas vberrime inuenies hic dimittemus ad tertium transeuntes.

Capitulum tertium de cura per medicinalia.

Pro capitulo tertio utiliter aperiendo necessarie sunt intentiones septem in regimine dispositionum huius comendatissimi uiri. Et prima solers et discreta moderatio per cibos et potus in capitulo predicto diffuse regulata. Secunda est materierum interpollata et frequentata euacuatio inconueniens. Tertia est ipsarum materierum distractio uel diuersio. Quarta est uiarum omnium vrine mundificatio a trubis harenis lapidibus et petalis. Quinta est membrorum mandantium rectificatio.

Sexta est defensio renum et uiarum urine a susceptione materierum. Septima et ultima est materierum que iam effuse sunt ultimata consumptio.

Pro isto uero principali capitulo huius intentionis premittendum primo quod hic uir indiget duplici euacuatione. Prima est administranda in temporibus veris et autumni. Secunda est particularis euacuatio que fieri debet partibus intermediis ita quod cum superuenerit medietas februarii de hoc 1446. huic viro fiat flobotomia de saphena sinistri pedis per quam extrahantur sanguinis adminus. ℥. v. et hoc per sex horas uel septem post prandium pede prius infuso in aquam calidam. Die uero imediate sequenti cum aqua decoctionis seminum coium frigidorum accipiat hunc potum. ℞ cassie nuper preparate cum aqua apii. ʒ. xii. aque decoctionis seminum coium. ℥. ii. ſ. calidum accipiatur in aurora et post ipsum dormiat hora una sola et non ambulet neque exercitetur et tardet comedere per sex horas adminus. Mane uero sequenti imediate accipiat hunc potum calidum post cenam per octo horas. et post ipsum tardet comedere per quattuor horas et continuet ipsum diebus adminus. x. ℞ sy. de eupatorio sy. acetosi compositi ana. ʒ. sex aque decoctionis sebesten. ℥. ii. misce et cetera. Undecima uero sequenti die prescripta hora accipiat hoc solutiuum. ℞ benedicte simplicis. ʒ. iii. cassie preparate cum aqua fenicu. ʒ. vii. misce et accipiatur in potu cum. ℥. ii. aque apii calefacte. Et obseruentur post illud regule que de superiori minoratiuo statim dicte sunt. Pro euacuatione uero in autumno fienda sic procedat. Si enim apparebit ei grauitas et tensio in renibus cum extensione uenarum totius corporis. tunc fiat ei flobotomia de basilica dextri brachii per quam extrahantur sanguinis. ℥. iii. ut supra de flobotomia alter dictum est obseruando. Sequenti uero mane in aurora accipiat has pillulas. ℞ pillularum de agarico. ʒ. ſ. diagridii. g. i. pulueris hermodactilorum. ℈. i. boni ponderis ʒʒ pulpe coloquintide ana. g. v. formentur pillule ex cum benedicta et accipiantur circa eas obseruando ut scriptum est de pillulis purgationis veris. Mane uero imediate sequenti accipiat hoc digestiuum quod continuare debet diebus adminus. x. ℞ sy. de eupatorio. ℥. i. sy. compositi acetosi ℥. ſ. aque lupulorum et milii solis ana ℥. i. misce et calidum accipiatur hora et conditionibus sup alio digestio dictis. Die uero undecima sequenti i aurora purgetur cum hoc potu. ℞ electuarii indi. ℥. ii. benedicte simplicis. ʒ. iii. misce et accipiat cum cyato modico vini al. calefacti. et obseruet post ipsum regulas que de precedentibus solutiuis dicte sunt. Et sic completur prima pars intentionis prime.

Pro secunda uero parte eiusdem intentionis describende sunt quedam medicine particulariter euacuantes secundum oportunitatem. Si g° uenter eius remaneret notabiliter siccus. tunc prouideat sibi accipiendo parum ante cenam coclear unum huius electuarii deglutiti. ℞ mucillaginis sebesten extracte cum aqua saxifragie. ℥. iiii. confectionis de fillicil. ℥. ii. penidiarum. ℥. i. ſ. zuccari al. ℥. iii. lapidis spongie subtilissime triti. ʒ. ii. coquatur zuccarum penidie et confectio simul cum aqua lupulorum. deinde incorporentur secum alia et fiat electuarium cum. ʒ. i. puluerie diagridii diligenter incorporatis adminuce

omnibus. Ad hanc etiam intētionem memoraret propter uentris duritiē comedere quandoqꝫ spaa sim.l.canne cassie bene ponderose ante cenā paruꝫ abiectis corticibus ꝛ seminibus sugendo medullā Si autē particularem plenitudinē perciperet in capite ꝛ stomacho perceptis nocumentis in ipsis. tunc summum esset auxilium ei bibere.ʒ.vi.vl.vii. yere Gali.in aurora cū medio cyato calefacte aq̄ lupulorū.Si autē timeret yerā pp amaritudinem eius.tunc loco illius accipiantur pillularū ð yera simplici.℈.ii.pillulaꝝ aurearū.℈.i.fiāt pille.vii. et post eas tardetur comestio per horas adminus sex.Si autē principaliter in renibus perciperet plenitudinem.tunc mane vno in aurora accipiat .ʒ.i.benedicte cū.ʒ.ii.aque lupulorū calefactis.et obſuet ea que de aliis solutiuis dicta sūt. Ego autē scio q̄ si iste vir sepe utatur assūptōne pillula rū de aloe abluto secūdū descriptionem meā.tunc ipse excusabitur ab assūptione multorū solutiuoꝝ et mundificabunt ipsū circa caput stom ꝛ renes et vias epatis ꝛ ipsū defendēt a multis nocumentis aliis.Est autē modus assūptionis earū ut omi ter tio uel quarto sero accipiat unā parū ante cenam aut duas.secūdū tamen maiorē ꝛ minorē stiptici tatē uentris eius ꝛ per hec remedia conuenienter cōpletur intentio prima. Pro intentione uero secunda vꝫ pro partiali euacuatōne premittendū est q̄ hec intentio recipit diuersitatē aut ex parte euacuationis vl'is totius corporis ꝛ huic parti sa tisfactū est per euacuatiōes veris ꝛ autūni. Et ite rū per ea diuersitatē recipit que respiciūt partia lē plenitudinē mēbrorū.ꝛ hoc quidē est declaratū in intentione precedenti. Uel tertio recipit hec i tentio diuersitatē ex parte materierū peccantiuꝫ. Et quia materie in hoc viro peccantes sunt fleg matice et colerice.vt ex predictis in primo capitu lo ꝓbari pōt. Ideo licet ꝓ ipsarū euacuatiōe nō nulla sint tacta instrumenta in intentione prece denti huic parti multū utilia.tamen memorabo quattuor instrumenta superfluitates fere omniuꝫ humorū a toto euacuantia ꝛ a membris predictis

Primum est electuariū de dactilis diafinicon nominatum a modernis a femkio quod ē dactilus cuius dosis est.ʒ.iiii. Secundū est electuarium nominatū indum.quod etiā superfluitates educit a toto corpore ꝛ dos sicut precedentis. Tertiuꝫ est electuarium yeralogodion quod est farmacum securissimū.cuius dosis est a.ʒ.iii.vsque ad sex.

Quartum ē yera coloquintidos que licet sit me dicina gustui horribilis.est tamē laudabilis ꝛ bo na accipiendo ex ea a.ʒ.iii.vsque ad.v. quodcunqꝫ autem predictorū assumatur in aurora cū medio cyato vini aromatici aut.ʒ.ii.aque feniculi lupulo rū uel eupatorii calefactis.semper post talia far maca obseruando conditiones i solutiuis aliis ob seruari debere scriptas.hec de intentione secūda. Iam uero declarari debet intentio tertia diuer sionis materierū.ita q̄ licet plurima immo fere omnia instrumenta scripta in duabus precedenti bus intentionibus materias diuertant.nunc per sputū.nunc per urinā et amplius per uentrem eti am diuertunt factis flebotomiis iam predictis. Pro hac intentione quinqꝫ ponam instrumēta ne cessaria i diuersionibus materierū a membris pati entibus.quorū tria ei sunt approꝑiata magis di uersioni que necessaria sunt in tempore paroxismoꝝ huic viro euenientium.reliqua vero duo erunt ap propriata magis in tempore interpollationis eo rū.voco autē paroxismos euentū ꝛ fortificatōnem dolorū in renibus huius viri uenientiū.alterum autē paroxismū intelligo uehementiā ardoris i vrinando affligentis hunc uirū et ingenter.immo ꝛ quandoque molestat ipsuꝫ ardor in extremitate pudibūdi etiā absqꝫ vrie emissiōe.Itaqꝫ si huic vi ro dolores acciderēt īgētes i illis. Primum et securū instrumentū diuersionis īmo ꝛ uelocis iuua menti est ut administretur ei uomitus. quātū eni in dispositionibus renū iuuamentum afferat.lege quarta primi capitulo de iuuamentis que affert uomitus ꝛ decimaoctaua tertii in proprio capitu lo. Patiēti itaque cū opus fuerit detur i potu bro diū pingue acetū aqua mellis decoctio rafani de coctio seminū aneti aliquid eorū ꝛ aliorū ciboruꝫ diuersorū substantia sapore colore ꝛ frigore ꝛ pū ctione sua nocentium. Post ista detur in potu cya tus unus aque decoctionis radicū uel seminū rafa ni tepide.post q̄ per mediā horā titillatio fiat in principio deglutorii cum penna uel digito ita ut euomat.solet eni fere i instāti sedari dolor. Se cundū uero diuersionis instrumentū est hoc. ℞ aq̄ decoctionis maluarū blete ꝛ mercurialis librā.i. mellis rosati zuccari ru ana.ʒ.i.benedicte cassie fi stule ana.ʒ.ſ.salis gemme.℈.iiii.olei amigdalaꝝ dulcium et de sisamo ana.ʒ.i.ſ.calefactis ꝛ colatis omnibus diligenter.fiat clistere cū instantia dolo rū actu mediocriter calidū etiaꝫ quacunque hora Ego autem ad excusandū labores experientia ve ra scio q̄ si fiat suppositio de sale sardinis ad quā titatē digiti minoris sufficienter confert. Ter tium uero instrumentū diuertendi principale est ꝓuocatio emorroidalium venarū.si eni educatur per eas ad sufficientiam sanguinis maximū affert iuuamentū in dispositionibus talibus. quod facile intelligi potest argumento sūpto a colligantia si tuali talium uenarū ad renes ꝛ a colligantia etiā per tertiū siteri eni taliter colligatur renibꝫ col ligatur epati per venas renibus per easdē. Mo dus prouocationis emoroidarū ps est ut patiens sedeat in aquam calidam decoctionis arthāite ru bee tinctoꝝ cū modico ellebori. Secundo uero vt fricentur cū panno bisello uel foliis fici aut ali qua re aspera impulsiōe facta siteri ad exteriora

Tertium est ut fricentur cū aliquo felle l' liquor acuto. Quartū est ut super siteri apponat' uen tosa ignita sufficienter absque scarificatōne. In strumenta uero que materias diuertunt in tēpo ribus interpollationis sunt hec Primum ē hoc ℞ siseleos carui se.aneti ameos feniculi petrosell' ꝛ apii ana.M.i.origani calamenti pule. ana.M. .ii.pulueriʒentur hec omnia grosso modo ꝛ calefi ant in fundo caldariole cuꝫ igne mediocri sil' cum libris.ii.furfuris de frumento grossi.hoc ergo to tū in magno sacculo subtili ponatur ꝛ calidū actu applicetur uentri ꝛ yliis bis uel ter in septimana mane post ortum solis ꝛ in sero ante cena.aut sal tē medicine tales buliant in tribus'sitnlis aq̄ vsqꝫ ad consumptionem tertie partis in qua fundant' spongie magne que notabiliter expresse applicent' yliis bis uel ter hora predicta. Secūduꝫ uero diuertens etiam in tempore interpollationis est hoc.℞ olei yrini.ʒ.i.olī de costo.ʒ.ii.mirre.ʒ.i. acatie.ʒ.i.boli ar.ʒ.i.ſ.cere albe quātum sufficit

fiat unguentum molle de quo aspatulis usqz ad finem spine in diebus interpollationis per quindecim dies omni mane inungatur tota spina a furcula spatularum inferius. hoc enim distrahit materias conuenienter ad cutaneam partem alleuiando membra .et hec de intentione tertia dicta sufficiat. Nūc occurrit autē itētio q̄rta. videlicet mundificandi uias urinales a materiebus i eis abundantibus .siue per urinales uias intelligamus epar aut emulgentes uenas renes uritides et uesicam siue omnia simul .solent aūt in eis retieri trumbi .et sūt portiōes hūozales magne satis aut petala maiora ill' aut harene lapilli cortices l' sq̄me aut furfuree i solutiōes eius . Quo cūq3.n.istozū dato uel oibus simul i aliquo predictorum membrorum3.vel in omnibus illis sufficiēter educi potest . cum aliquo sex medicaminuz infrascriptorum . Quorum tria sunt simplicia et totidez composita . Primuz de simplicibus est aqua sublimationis litospermatis dando ex ea calida .ℨ.iiii.in aurora sex uel octo diebus . Secunduz ē aqua sublimationis radicis altee cosimiliter data . Tertium et de secretis est potestatem habēs super omīa alia .ut dentur hora prefata.ℨ. v. aq̄ mĭcarie .quanta enim dignitate preualeat aliis lege secundo canone capitulo de ueuen et uidebis Primuz instrumentuz de tribus compositis est hoc. ℞ specierum electuarii de seminibus.ʒ.ii.zucari al.ℨ.iii.medulle granorum coti .ʒ.iii.granorum fisticorum.ℨ.ii.infundantur per triduum fistici in aquam eupatorii deinde incorporentur et fiat confectio solida in frustris .ʒ. iii . vtatur autem patiens semper omni die ante cibuz oēz per decem dies accipiendo frustrum vnum. deinde interpollet decem dies .et iterum reuertatur ad accipienduz ipsum cum hac reuolutione . Secundum uero electuarium compositu3 est de seminibus descriptuz quinto canone summa prima factum solidum cum zucaro albo et aqua saxifragie Tertium uero compositum est hoc. ℞ granorz fisticoruz .ℨ.iii. granorum pineaꝝ . ℨ.i .medulle granorum coti.ʒ.i.dragagati gumi arabici ana .ʒ.i.penidiaruz .ℨ.ii. infundantur grana per biduum in uinuz ribolicum vel tenue clarum aromaticuz . deinde cum reliquis incordorentur.et fiat confectio solida.et est rationabilis iuuamenti et magne delectationis . Superadde istis . q̄ ol'm amigdalarum dul. ol'm de pineis et de sisamo utendo eis in cibariis omnibus conuenientia ualde sunt.et melius illis et securius est oleum d̄ enula.Et tu lege per uolumina sapientuz ⁊ accipies ueritatem . hec de intentione quarta . Ut autez ad declarationez intentionis quinte perueniamus .premittendum est primo.q̄ licet plurima membrorum corporum et maxime superiorum superfluitates inundare possint ad renes.ill a tamen que in hoc uiro maxime emittunt superfluitates ad eos sūt caput et stomachus quorum duoruz regimen uolo esse tactum particulariter per ea que euacuant materias a capite et a stomacho descripta superius i intentione prima .

At uero de confortantibus caput absq3 euacuatōne multa sunt ista. Primuz est frequens odoratō ligni aloes aut maiorane vel folii vel granoruz paradisi.inter que etiaz magnaz virtutez habz puluis tiriaice sicce i sindone de grana ligatus ⁊ sepe odoratus . Secundum uero ad hanc intentōnez ē puluis hic sup bregmate aspers̄ omni sero ℞ macis.ʒ.ii.gariofil'.ʒ.ii.ambre oriētalis.℈.ſ. puluerizentur per se.et conmisceantur. deinde cū vadit ad lectum superapponatur semper de ponnendo primuz quando reponit secunduz . Tertiū vero bonum capitis confortatiuū est vt in sero apud somnuz deglutiatur granuz vnū sicut cicer electi et gumosi thuris . aut saltez tria grana cubebaruz.Quartū insuꝑ ē vt per duas horas post cenaz omn septimana bis comedatur vnus mirobalanus kebulus.

De confortantibus uero stomachuz sunt sepe deglutire per horaz ante cibuz granuz vnuz masticis . Secundo post cibuz comedere . ℨ.ſ. diacitoniten zucarini confecti cum modico macis.Tertō vero est saltez per vnuz mensez omni mane per quattuor horas ante cibuz deglutire coclear vnuz xilobalsami conditi .et est notabile medicamen ad suas dispositiones omnes et non solum ad stomachum .De mēbris uero aliis .que plurimuz effundunt materias ad renes eius maius ē epar et fortius aliis.licet eniz respectu medii generis in hoc uiro ipsuz existat ampla caliditate ⁊ humiditate eleuatuz.in eo tamen aut per colligātiaz eius ad renes vel stomachū siue sit propter ampliorez esse in ipso humiditatez q̄ sit caliditas per accidens in eo generātur et congregant̄ flegmata per uiaz indigestionis. et adhuc fortius si multa materia sanguinea generaretur i eo absq3 peccato qualitatiuo.tamen propter solum augmētuz quātitatiuuz obilitari posset digestiua potentia epatis .ut ex principiis theorie medicine demonstrari posset .A qualicunq3 itaq3 haruz causaruz vel ab oibus aut pluribus earuz contingat maīfestū ē q̄ i hᵒ uiro generāt̄ ⁊ cogregāt̄ flegmata multa. ꝑpter magnā propinquitatez cōcaui epatis ad renes per colligantiaz materie ille i reib3 ml'tiplicate effuse ab epate. Et si cōtigat materias istas ātecedentes i uenis cōtineri . ut ad plurimuz fit.volo regimē ipsaꝝ esse politu3 p ea que de euacuationibus per flōiaz in itentione prima scripta sunt .veruz quia non seper contingit utilez esse flōiaz stante adhuc materia in uenis et proprie quando non fuerit sanguini sufficient̄ cōmixta ideo oportet ipsaz educi euacuationibz aliis per farmatias.de qbus multa tacta sᷓ superius .et ꝑprie ell'r3 d̄dactil' ell'r3 nidū et yeralogodiō et alie pillule et mixtiōes i itentiōe prima descripte . Et si tu uelis farmacū delectabile tunc non elongeris ab isto .℞ reubarbari electi agarici ana.ʒ.ſ.spice.ℨℨ.ana .ℨ .iii. pulpe colloquitide salis idi ana.ℨ.ii.formentur pillule cuz succo ro.et accipiantur .

De his que confortant epar laxatū et resolutū.sᷓ ut sepe patiēs accipiat unā d̄ istis pillulis anͭ prādiū et cenā . ℞ macis rosarum coralorū rubeoꝝ ana spodii.ʒ.i.ciamoi.℈.ii.fiāt pill'e cū succo edi uie de omni .ʒ.vi.Cōpositū secundū ē hoc ℞ specierū diarodō.ʒ.i.spodii.ʒ.ſ.zucari al.ℨ.iii.cum aqua cicoree fiat confectio in rotulis .ℨ .ſ.de q̄ una semper post cibū accipiatur . Tertiū compositū ē hoc.℞ trocilcorū diarodō .ʒ.i.epatis adib preparati .ʒ.ſ.spodii.℈.i.cū succo ro.fiant pill'e de quibus patiens per quindeci dies et per duas

horas ante cibum semper accipiat duas. ex hoc q
dem apparet rectificatio membrorum manda
tium ad complementuz intentionis quinte et tu
considera utilitatem eorum .
Magna videtur esse necessitas ī curatione dispo
sitionū renum procedere cum intentione sexta .
que est defensio harum a receptione materierum
quibus grauantur . et iterum defendere eos ne
propter debilitatem eoruz per uiaz indigestiōis
generentur materie dolorz lapillorum et arē
rum . et sic de aliis . Et licet plurima predictorꝝ
instrumentoruz in omnibus quinque intentioni
bus conscripta utilia sint . adhuc tamen hic aliq̄
scribam que ipsoruz renum confortatiua sunt. d
uorum numero non nulla sunt eorum conforta
tiua per uiam nutricationis eorum. Ideo omniū
animalium renes comesti confortant eos. vt re-
nes porci siluestris domestici et iuuenis renes ca
pretorum vitulorum cerui leporis et gazelli p
prie et uolatiliuz renes omnes. Secunduz uero
huius generis confortatiuuz est cōmestio lactis
ouini. ei enim nulla medicina compar est in debi
litate renum decimaoctaua tertii capitulo tertio
et similiter caseus ouinus parumper salitus et r̄
cocta ex eo facta. et aqua eiusdem lactis . Tertiū
iteruz eius generis instrumentū est comestio nucis
condite ut quinto canone sūma prima finali ca
pitulo colligit̄ . Quartuz est secacul conditum .
Quintuz est mirobalanus kebulus conditus se
mel in septimana comestus . et horum aliqua con
ferunt ut medicina et cibus . Tertium instrumen
tum principale de confortantibus est euitare in
eis frequentem usuz diureticorum et proprie si
plicium. propter quod diuretica omnia debēt eē
confracta cum stipiticis. aut saltem esse diuretica
cū stipticitate ut mastix et similia. Quarti gñis
istra sūt administratio linimēti c ōpositi ex infri
gidāte et calefaciente . de quorum numero opti
ma sunt oleum omfancinum oleum rodinuz oleū
de al ke kēgi et attinentibus ad caliditatem. sic
st̄ oleū de mastice et de mirto et de enula . Et d
calidioribus sunt oleum de croco oleum de costo
oleum liliorum al. usq; ad yrinuz . Et de compo
sitis sunt ī lapsu calido cerotum sandalinuz Hal'i
vnguentum de cerusa descriptione Rasis . Et de
calidis sunt vnguentuz descriptione Nicolai cō
positum . Compositū bonum ad hunc viruz est h°
℞ pinguedinis anatis olei liliorū alborum ana
. ℥. i. olei omfancini . ℥. ii. rosarum spodii masticis
spice nardi ana. ʒ. ſ. cere albe quantuz sufficit. fi-
at unguentum mediocris mollitiei. et de hoc sicut
de similibus ungatur spina tota in introitu et
exitu lecti actu existente frigido in diebus caloris
et calido in diebus frigoris . Scio etiaz ego. q
linimentū bonuz ad eos est hoc. ℞ mucillaginis
sebestē seminum citoniorū ana. ℥. i. olei ro. ℥. ii. co
rallorum alboruz et rubeoruz ana. ℈. ii. conquas
sentur simul in mortario longa compositione . et
administretur ut supra. hec de intentione sexta .
Pro ultima uero consumptione materieruz que
iam effuse sunt premittenduz primo . q tales ma
terie aut sunt mucose trūbose et petaloides. aut
sunt lapilli uel harene uel furfuree resolutiōes et
crinoidales . In cura itaq; primarum superflui
tatuz que iam effuse sunt euacuationes vl'es et p
ticulares digerentia et mundificantia renes ia
plurima predictā sunt in precedentibus intentio
nibus. Sed ut opus perfectum habeatur. hic prio
scribam quattuor instrumēta que mucosas super
fluitates et flegmaticas educunt ab epate emulgē
tibus et renibus . tales enim superfluitates sūt
que inuiscant harenulas et efficiunt lapides . Se
cundo uero pricipl'r ponam octo cōposita que ha
renulas et lapillos a predictis uiis educunt mū
dificant et perseruant ab earuz generatione et
multiplicatione in eis . Primū itaq; de educenti
bus trumbos et flegmata a predictis viis ē hoc
℞ agarici electi hermodatillorum ana. ʒ. i. bdel
lii mollis et pulpe colloquintide ana. ℈. i. puluerī
zentur omnia per se et cum succo apii fiant pill'e
de omni. ʒ. vii. de quibus patiens a presenti die
per totum mensem madii omni septimana acci
piat sex in duabus uicibus vna distaute ab alia p
quattuor dies. Secunduz uero speciale ad istud
est hoc. ℞ liquiritie granoruz milli solis nenufa
ris uiolarum ana. ʒ. iiii. pulueris hermodatilorū
. ʒ. viii. turbit electi . ʒ. v. folliculorum sene. ʒ. vi .
mucillaginis sebesten. ℥. v. zucari secunde coctiōis
. ℥. iiii. fiat ellectuariū de quo patiens semper ac
cipiat bis quantitatez nucis mus. p media horā
ante cenam diebus intermediis assumdtioni pi
lularum statim antescriptarum . Et si continge
ret q superueniret ei fluxus uentris magnus
Tunc dimittat antescriptas pillulas . et soluz
accipiat hoc electuarium sicut nunc scriptum ē
Et iterum si propter hoc electuariuz adhuc per
ciperet exuberantez fluxū uentris tunc non sece
dat ab eo. sed solum accipiat medietatez ipsius
Tertium instrumentum est hoc . ℞ penidiarū
. ℥. i. ſ. zucari al. ℥. iii. lapidis spongie subtilissīe
triti super marmore. ʒ. ii. confectionis de fistic.
. ℥. iiii mucillaginis sebesten facte cum aqua saxi
fragie. ℥. v. fiat electuariuz et in fine addant̄
pulueris cinamomi subtilissīe triti. ℈. ii. et fiat
electuarium. de quo electuario a presenti tempo
re usq; per totum mensē madii siue accipiendo
pillulas et electuarium antescriptuz siue nō hic
vir accipiat quantitatez medii coclearis p me
diam horam ante cenam ⁊ ante prandiū imo q̄
ter uel septies in die de ipso accipere potest ante
cibū ⁊ post cibū suo libito . Quartū īstrumētū ē
h°. ℞ olei amigdalarū dul. olei d sisamo ana. ℥.
. i. olei de nēufarie violarum se. altee malue se.
milii solis ana. ʒ. i. cere albe quantum sufficit fiat
vnguentū molle in cuius fine addantur sandal'
ru. ʒ. i. ſ. camphore. ℈. i. de hoc ergo vnguento
iste uir in mane cum surgit uel ī sero cum uadit
ad lectum inungat omnes partes femoris et sub
oxeo existentes et apponat super eis frustrum
unum lane albe bene pectinate aut saltem frustꝝ
vnū mollissimi coti . Et hec quattuor remedia
sufficere possunt conuenienter ad educendū fleg
mata trumbos et petala in uiis vrinalibus īuēta
De his uero instrumeutis que urinales uias mun
dificant a lapillis et harenis . licet plurima ab
illustribus auctoribus hinc mihi conscribantur .
Ego tamen tangam illa que mihi uidentur secu
rius et facilius educētia lapillos et harēas. Quo
rum primum est hoc . ℞ radicis saxifragie gen
tiane aristol' ro. assari peucedāi ana. ʒ. i. sanguis
yrci preparati . ʒ. iii. cum succo apii formentur
pillule de omni. ʒ. viii. Secundum uero cōpositū

specialius et elegantius ad hoc ē illud. ℞ liquiritie violaꝝ se. altee. se. malue nitri combusti lapidꝭ iudaci et lapidis lincis ana. ʒ. iii. pulueris leporis combusti secundum arteȝ. ℥. ii. penidiaruȝ. ℥. iiii. oximellis compositi. ℥. v. zuccari al. ℥. i. ß. fiat electuarium. quod postea buliat in. ℥. iiii. succi litospermatis usqꝫ ad ipsius consumptioneȝ succi hoc eniȝ est secretuȝ magnū. Tertiuȝ compositum est. ℞ granorum milii solis lapidis spongie liquiritie ana. ʒ. iii. zuccari al. duplū ponderis omniū fiat tragea. Quartum compositū est hoc. ℞ fistico ruȝ mundatorum. ℥. iii. liquiritie. ʒ. ii. polii montani cassie lignee foliorum assari camepitheos ana. ℥. ß. lapidis lincis. ʒ. iii. zuccari al. ʒ. v. cuȝ aqua saxifragie fiat confectio in rotulis. ʒ. iii. Est ergo canon in applicatiōe istoruȝ quattuor instrumentoruȝ talis. Cum iste uir perceperit perseuerare multiplicem dolorem partibus spine et iliorum et ardoreȝ et punctionem in urina multiplicem. tunc statiȝ semper ante cibuȝ deglutiat coclear unuȝ tragee parum antescripte. Similiter et post cibuȝ comedat frustrum confectionis nūc ultimo scripte. Iterum omni mane in aurora deglutiat coclear unuȝ electuarii ante confectioneȝ scripti. Et iterum per horam ante cenam accipiat. v. de pillulis antescriptis. Et ita reuoluēdo procedat de uno ad reliquuȝ spacio quindeciȝ dierum. Neqꝫ eniȝ est possibile ut harene uel lapilli ab isto modo medicandi euadant. quin educantꝛ et cet. Quitum compositū est hoc. ut in ferculo et uino huius uiri salteȝ pars tertia ciati misceatur huius mixtionis. ℞ aque sparagi milii solis ana. ℥. v. saxifragie lib. i. misce et cet. Sextum compositū est hoc. ℞ peucedāi bistorte fu. meu. ana. ℳ. iii. pulegii rubei assari eupatorii absinthii apii et rute cap. ve. et aristolo. utriusqꝫ ana. ℳ. ii. baccarum lauri. ℥. i. terenda terantur. et reliqua incidantur. fiat ergo eorum coctio in. v. uel. vi. siculis aque in qua sedeat eger usqꝫ ad regionem umbilici quando percipit accidentia prauꝫ antescripta. et sedabitur fragor et dolor in predictis partibus. ℞ olei de nenufare et de semie lini. ana. ℥. ß. pinguedinis cerui et taxi ana. ʒ. ii. dissoluantur omnia et secum incorporentur trociscorum stelle grana. viii. et fiat linimentuȝ. de quo cum penna ale galline intincta sepe imponatꝛ in concauitatem uirge et conuenienter tollit ardoreȝ. Ultimum compositū ut si dolor vehemēs inualesceret. tunc accipiat albumina quattuor ouorum in aceto qui infundantur in aquam frigidā cum. ℈. i. camphore subtilissime trite. ipsi itaqꝫ ciato tota infundatur uirga et sedabitur dolor in instanti fere. et per hec instrumenta hic comendatissimus vir dei misericordia teriabitur ad salutem quam sibi amplissime concedat sūmus et piissimus saluator iesus qui sanat regulat cuncta et bene disponit ad laudes eius inmortales. Amen.

Consilium de cacochimia dispositione idest de plenitudine corporis maloꝝ humoruȝ.

Uius generosissime domine dispositionem credo magis cacochimiam ꝙ plectoriaȝ denominādaȝ esse. videtur eniȝ ex significato terminoruȝ plectoriam arguere magis bonorum humorum multitudineȝ. Cacochimiam uero maloruȝ. Cuȝ ergo uideamus multam corporuȝ humanoruȝ habere plenitudinem magnaȝ quā sine nocumentis tollerāt manifestis imo etiā in etate decrepita. hanc uero generosā dominā in tali etate non tolerare plenitudinem suā sine magno nocumento. Ideo arguendum est ꝙ materie iste sint illaudabiles. quia sunt virtuti obiecta non proportionata. quod apparet ex multis. Primo quia corpus eius fere per totuȝ extensione manifesta magnificatuȝ est ⁊ proprie ī regione epatis inferius. Secundo quia non euācuantur renuȝ et alterius partes ab extensiuis doloribus permanentibus. et aliquando notabiliter augmētatur. Tertio iteruȝ hoc ostenditur ex parte lassitudinis uel impotentie ad motus progressiuos. Quarto iterum hoc deducitur. quia in quocunqꝫ fere motu corporis et omī fere reuolutiōe ad omneȝ differentiam positionis grauatur in inspirando et expirando. Et quinto iterum hoc monstratur ex varietate et interruptione soni et sonioruȝ varietate. Et sexto iterū hoc probatur ex impotētia debite euacuationis materieruȝ per uiā secessus et urine. Et septimo iteruȝ ex manifesta tumescētia tibiaruȝ et peduȝ eius que transcendit mensuram ōmnē naturalē humano corpori. Et ultimo hoc deducitꝛ ex istantia doloꝝ ī iferioribus partibus. qui sunt tensiui et grauatiui secunduȝ dominiuȝ prouenientiuȝ a materie grossitie ⁊ grauitate. licet quādoqꝫ interius sentiantur dolores pūgitiui et inflamatiui. qui proueniunt ab aliqua parte materieruȝ corruptaruȝ que non possunt regi a uirtute digestiua et expulsiua earuȝ. propter quod concluditur. ꝙ oportebit de necessitate erumpi tibias in aliqua determinata parte. nec est possibile prohibere illud. imo non dubito ꝙ eruptio erit aliqualiter sibi utilis dato ꝙ in una fiat aut pluribus partibꝫ. Regimē eius igitꝛ cōsistit in infrascriptis deceȝ regulis ⁊ instrumentis. Et primuȝ quidem ut huic domine fiat subtractio partis cibi et potus canonice tamen. ita ut si solebat accipere eduliuȝ. ℥. x. tunc accipiat precipue. viiii. ß. per tres dies. tribus autem sequentibus accipiat. ℥. viii. ß. et sic substrahēdo procedat usqꝫ quo perueniat ad medietateȝ eius. quod accipere solebat. taliter enim exiccabitur corpus eius conuenienter. Oportet eniȝ corpora paulatim ad non consueta transferre. quoniā natura non sustinet repentinas mutationes. Tertio tegni. Et clauditur ī uniuersali regula ypo. et galꝛ sermone illo secundo affori smoruȝ. secundū multū et repente euacuare et replere et cet. Secunda regula est. ꝙ omni die hec domina clistericetur cū hoc clisteri. ℞ furfuris frumēti. ℳ. iii. radicis yreos et peucedani ana. ℳ. i. foliorum blete malue et affodilloruȝ ana. ℳ. ii. coquantur in deceȝ lib. aque usqꝫ ad medietateȝ. Cuius decoctionis accipiatur lib. i. zuccari ru. ℥. i. yere Galꝛ. benedicte ana. ʒ. ii. salꝛ comunis coclear. i. olei oliuarum antiqui. ℥. iii. misce. et melius est accipere ipsum in mane ꝙ in sero. Tertia regula est. ꝙ hec domina dimittat omnes fructus preter ꝙ ficus et pepones. tameun post eos cm accipit bibat vinuȝ semilimphatuȝ. Quarta regula. ꝙ hec domina omni mane aut salteȝ alterno bibat aque mente et assari ana. ℥. ii. calidas cum zuccaro et comedere

tardet per tres horas. Quinta regula est. ut postquam acceperit predictas aquas duabus uicibus tunc tertia die sequenti ad istas pillulas accipiat parum ante cenam ʒ.iii. huius electuarii. ℞ electuarii de epithio ℥.i. hermodactilorum ſbit electi ana ʒ.ſ. ʒʒ. anisi ana ℈.ſ. incorporentur simul cum melle ros. et zuccaro al. et fiat electuarium. Sexta regula est. quod hec domina consuescat omni sero cum uadit ad lectum totam spinam suam inungere cum hoc linimento. ℞ olei omfancini olei de costo ana ℥.ii. pulueris sandarace sarcocolle boli. ar. ana ʒ.ſ. conquassentur omnia in mortario ultima contritione. Septima regula est ut hec domina assuescat omni septimana semel accipere duas uentosas super natibus cum scarificatione earum Et ita procedat cum istis euacuantibus materiam simul cum pillulis et electuario antescripto

Octaua regula est. ut hec domina consuescat bis in septimana deglutire coclear unum xilobalsami conditi et comedere tardet per duas horas. Ultima regula et instrumentum est. quod per uiginti dies ad minus omni mane in aurora. siue accipiat aquas antescriptas aut non deglutiat tria grana sarcocolle. Inest enim ei specialis proprietas extenuandi corpora pinguia. ad laudem dei. Amen.

Consilium de uniuersali lassitudine extensiua complicata cum debilitate stomachi et aggregatione flegmatum in capite.

Nobilis uir Petrus de ualmarana spectabilis et strenui militis domini Baptiste de ualmarana filius diebus istis laborauit quibusdam dispositionibus preternaturalibus. Et prima earum fuit leuis febricula que secundum mihi relata et per me uisa fuit una interpollata flegmatica quam tribus uel quattuor diebus passus est. Et dato quod fe. flegmatica per se cronica sit egritudo. tamen aliqua ex eis est breuis uelut fuit ista. quod ex multis causis contingere potuit. uel quia materia huius fe. fuit pauca subtilis et euaporabilis. aut quia uirtus fuit potens multum ad ipsam digerendam et sensibiliter euacuandam uel insensibiliter. uel tertio quia magis talis fe. contingit esse propinquam uiis euacuationum eius et uirtutem fuisse potentem in expulsione ipsius cum obedientia etiam materierum et uiarum uel quia medicus hoc cognoscens stati a principio fe. materiam minorando euacuans reddidit uirtutem potentem ad residuum materiei digerendum et expellendum sensibiliter propter aliquam uel plures harum causarum igitur contigit hanc fe. esse breuem. Secunda uero uiri huius dispositio est confractio quedam uel lassitudo toti corpori eius uniuersalis. et hec quidem lassitudinis species non uidetur esse arefactiua cum nulla precesserit causa exiccationis uel inanitionis corporis ipsius. neque etiam presens sit quod apparet. quia neque est extenuatus. neque multum sitiens nec uigilatiuus et sic de aliis accidentibus que in eo non apparet. Neque etiam lassitudo hec est apostemosa uel ulcerosa quod planum est. Est igitur hec lassitudo extensiua denominanda. et prouenire potuit propter congelationem materierum in ambitu corporis a frigiditate factam. Et huius quidem cura facilis esset per applicationem aeris calefacientis et fricationum et balneorum prouocantium sudorem. et uniuersaliter per applicationem omnium instrumentorum que calefaciendo aperiendo et subtiliando materias in musculis lacertis et neruis imbibitas hanc lassitudinem indubie remouerent. Si autem hec lassitudo contigeret propter transmutationem materierum antecedentium febres tunc esset curanda hoc modo. Si enim materia febrium antecedens expulsa foret tota aut quasi tota ad membra predicta. huius quidem cura esset per instrumenta que statim ante hic dicta sunt. Sed non uidetur rationale lassitudinem istam in hoc uiro prouenisse per hanc expulsionem que non potuit esse cretica quia non fuit in die cretico facta. nec a natura nunciata. et materia non fuit preparata. i. digesta. eo quod claudit contradictionem in theorica medicine quod egritudo cronica sit in principio cuius materia sit digesta. Et si credere posset aliquis quod talis egritudinis materialis causa fuit in principio morbi sinthomatice pulsa huius non uidetur saluari posse. Primo quia materie que sinthomatice mouent uirtutes ad agendum in eas sunt acute. hec autem materia ab omni acuitate denudata est et fuit. Neque etiam talis materia fuit multa que propterea hic stimularet uirtutem quia fecisset accidentia multa et prauiora. Secundo quia non apparuerunt nec apparent magnifice repletionis signa. nec etiam talis materia particularis per qualitates malas incitauit uirtutem ad eius expulsionem. cum ipsa materia ab omni specie male qualitatis oculte uideatur priuata. Fortassis autem hec species lassitudinis in hoc uiro contingit quia materia antecedens huius fe. propinqua fuit in fluxu ad musculos. aut quia huius lassitudinis materialis causa fuit inuentio materierum flegmaticarum in uenis exterioris ambitus corporis. que quidem materie propter superuenire retractionem caloris de circumferentia ad centrum in principio paroxismi predicte febris sicut fit in cuiuscunque fe. materialis habuerunt potentiam infrigidandi et extendendi circumferentiales partes corporis magis quam ante retractionem predictam uel sine ea. Et hoc quidem a posteriori declarari posset. quia cessante predicta caloris retractione minorate fuerunt confractiones predicte immo et omnino ablate fuerunt. Tertium principale accidens in uiro isto inuentum est stomachi sui debilitas in digerendo cibaria. Cum enim stomachus eius multitudine flegmatum sit lesus ut postea apparebit non est possibile quin eius digestiua debilitata sit et non quidem nocumento ablationis digestionis. quod non apparet eo quod digestibilia substantialiter transmutantur in eo Si enim non transmutarentur tunc necesse esset ut incitaret uirtutem ad sui expulsionem per inferius et esset lienterica dispositio que non apparet nec apparuit. neque apparent lienterie future pronostica signa. Aut uero talia cibaria in stomacho non elaborata impelleret uirtutem ad sui expulsionem per superius quod apparet esse falsum quia non habet neque habuit uomitum et similia illi. quare uidetur quod nocumentum digestionis in hoc uiro non est nocumentum ablationis denominandum. et quod nocumentum in digerendo in stomacho ipsius inuentum est corruptio digestionis denominandum. quod apparet esse uerum. quia

calor stomachi agens i obiecta scilicet cibaria trās
mutat ea in uentositates que in stomacho congre
gate incitant virtutem ad sui expulsionez . vnde
tales uentositates a uirtute expulsiua propulse
franguntur ad partes stomachi et oris eius et e
ructuando cum sonitu ad extra propelluntur. aut
quandoqz ad inferius per intestina expelluntur
cum rugitu aut sine illo. Et si contingat ꝙ he uē
tositates subleuent materias ad os stomachi tūc
faciunt in eo subuersionez et nauseam uel inclina
tionez ad uomituz ut ipse ex ore suo testificatus ē

Quartum principale accidens huius viri est
aggregatio flegmatuz in capite suo non soluz nūc
sed etiaz per alia tempora sibi consueta que quan
doqz catarrizant ad principiuz rize opilando il
lud . Aliquando uero per palatuz descendunt
ad os et pectus . et he sunt materie flegmatice
mucillaginose grosse et quandoqz salse quod ap-
parere potest ex sermone ex salsedine in ore eius
percepta . Hec in sūma sunt accidentia de quibus
hic nobilis addolescens conquestus ē. Unde ex pre
missis intelligi potest ꝙ fe. iam predicta curā nō
aduocat ad se cū iaz sit resoluta ut apparuit. Pa
tet etiam ex predictis lassitudinez predictam ad
se non euocare curā. Sequitur etiaz ex predictis
ꝙ solū oportet habere sollicitudinez ad regimen
stomachi rectificando digestiuā eius . et ad curaz
dispositionis cerebri rectificando ipsuz ne catara
les materias ī se multiplicet. Et oportet etiaz ab
scider̄ eorum descensuz ad inferiora. quoniaz aut
predicte dispositiones comunicant in materiali
causa que est flegma eius generatiua causa est ma
la complexio fri. et humida predictorū membro
rum. Ideo necesse est cōplōnē āborum rectificar̄
per quā rectificationez materierum predictarū
generatio prohibetur et descensus .

Capituluz secunduz de dieta.

Itaqz regimen huius viri debet esse per admini
strationez sex rerum non naturalium calefacien
tiuz subtiliantiuz et aperientium uias et consumē
tiū materias tam ex cibis ꝙ ex potibus. et ex ali
is quinqz rebus non naturalibus que omnia
facilia intelligi possunt per clarissimos doctores
qui eius regimen diligenter mensurarunt . Unuz
memorando semper ꝙ huic uiro non credo utile
esse recedere a potu uini sicut mihi narratuz est .
eo ꝙ ex potu a q̄ augetur lapsus eius fri. et humi
dus . tam stomachi ꝙ capitis et multiplicabunt
materiales cause flegmatice suorum lapsuum re
ciproce augmentatiue. Et si perceperit aut perce
pisset nocumentuz additionis catarri fieri proptē
potum uini tunc responderi potest ꝙ nocumentū
facile modificari potest confrangendo vinuz si fu
erit fumosum cum aqua conuenienter. aut eligen
do vinum colore albuz substantia subtile et poten
tia mediocre quo uti potest in omni suo regi -
mine horis conuenient̄ .

Capitulum tertiuz de cura per medicinalia .
Pro dispositionibus vero stomachi et capitis ui
detur mihi ꝙ uir iste uti debet remediis nouem
quorum stomacho tria sunt conuenientia . quatu
or uero capiti appropriata. duo uero utrisqz con
uenientia. Primuz itaqz remediuz stomacho con
ueniens est usus electuarii de xiloaloes descrip
ti ab. A. 5°. canōe sūma prima ex intentiōe ipsius
auctoris. Et accipiat ex eo postꝙ fuerit euacuatus
per duas septimanas. ʒ. iii. omni mane per nouez
horas post cenam deglutiendo ipsum et tardādo
cibuz et potū horis saltē tribz. Secūdū remediū
stomacho conueniens est confectio infrascripta de
qua hic vir accipiat rotulaz vnā ante cibuz et ro
tulam semis post cibuz bibendo post ipsam medi
um cyatuz vini predicti et continuet ipsam dua
bus septīanis . post ipsaz āt sufficiat ei accipere bis
vel ter in septimana ante prandium . et ita debz
esse precedentis electuarii vsus post duas septia-
nas Est autez descriptio confectionis talis. ℞ spe
cierum aromatici. roꝭ descriptiōe Gabrielis. ʒ. i.
. ʒ. specierū electuarii dyacimini descriptio Rap .
sexto breuiarii . ʒ. ii. zuccari alb. lib. ʒ. cum aqua
mente fiat confectio in rotulis. ʒ. ii. Tertiuz in
strumentuz stomacho conueniens est ut portet sup
frustrum panni electi de grana duplicatuz quan
titatis maioris ꝙ pedalis ipsuz superponendo in
terule sue aut infra ipsā. Et si haberet duos tales
pannos et permutaret sepe eos exiccando in sole
uel ad ignez ut sudorositas consumeretur esset
melius ei. Quartuz remediuz in ordine et pri
muz de instrumentis capiti conueniens est ut vir
iste assuescat in mane sepe ante cibuz scilicet per
duas horas facere gargarisma tale . ℞ aque ma
iorane aque assari aque yreos ana. ℥. ii. ligni al. co
sti staphizagrie ana grana . vi. misceantur omnia
et calefiant et impleatur ex eis os pregargarizā
do expellantur . Secundum istrumentuz capi
ti coueniens ē ut uir iste in sero quando vadit ad
lectuz saltem tribus uicibus in septimana pulue
rizet super prora sui capitis per commissuraz sa
gittalez vsqz ad coronalez a sūmitate capitis q̄ti
tatez quinqz granoruz ordei latitudine quat
tuor digitoruz Cuius descriptio . ℞ ligni aloes
. ʒ. i . roꝭ laudaī storacis calamite maiorane assari
betonice ana. ℈. i. gariofiloruz . ʒ. ʒ. misce . Ter
tium remedium capiti conueniens est hoc. ℞ aq̄
maiorane cyatuz. ʒ. pulueris liquiritie violaꝝ li
gni aloes maiorane ana grana. v. zuccari al. ℥. ʒ.
buliant omnia hec simul modicum deinde colen
tur et parum calefiant et ore prius impleto
aqua leui attracitiōe per nares inspirando trahi
ciantur et erit capitis mundificatiuuz et opilatō
nis rize aperitiuum. Quartum et vltimuz in
strumentum pro capite est hoc vt vir iste semel ī
septimana quando vadit ad lectuz accipiat pillu
lam vnā assaiaret descreptiōe Aui. prima tertii
capitulo vltimo et sit hora accipiendi eam secū
da post assumptaz cenam. Quantitas pillule est
ut ex. ʒ. i. fiāt. vi. cū aqua maiorāe. De r̄mediis
que utrisqz horuz membroruz iuuamentuz comu
nicant . Primum quod meo iuditio valde uti
le est ut uir iste in septimana semel per quinqz ho
ras post cenam accipiat. ʒ. i. ellecte et bene fermē
ate tyriace Andromaci et quiescat ī lecto post
eam horis saltem tribus et non accipiat cibum
nisi transiuerint hore quinqz post eius assumptō
nem neqz fortibus exerciciis vtatur. Secun
dum instrumentum vtriqz predictorum coueni
ens est vt vir iste vtatur infrascriptis pillulis
de quibus accipiat in septimana semel aut bis pa
rum ante cenaz cuius descriptio . ℞ aloes electi
. ℥. i. agarici . ʒ. ii. turbith. ʒ. i. masticis maiorane
crocii ligni alos macis gariofiloꝝ ana grana. vi.
puluerizentur et infundantur omnia ī succi eius

et aqua maiorane ana.℥.i.et diligenter cōmisceā tur deinde exponantur ad solem sepe agitando donec cōmisceantur liquores.cū igitur consum pti fuerunt iterum superaddantur ⁊ iterum soli exponatur ter ita faciendo.Ex massa igitur illa fiāt pillule pro omi.ʒ.vii.et utatur bis ut dictū est.Hec itaq; uisa sunt mihi meliora et securiora quibus uir iste uti potest.Ad laudem dei omni potentis.Amen.

Consiliū de marasmo complicato cum stipicitate vētris cū corruptione potentiarū interiorum.

Quidam de marchia anchonitana colonus uehemēti molestatur egri tudine que non minus cōturbat animam meam ꝙ corpus eius sua anxietas molestet.Et enim hic vir laborat uehementi corporis extenuatione que marasmodeam dispositionē con secuta est et non febrilem.et est quidē huius dis positio vehemens uentris stipticitas huic extenu ationi copulata que potest esse accidens causarū que fecerunt in ipso extenuationē.et pōt etiā ip sa stipticitas esse causa marasmi et substantifice cō sumptionis huius uiri.propter que duo hic vir ē͡t corruptam habet operationē imaginatiue potē tie.propterea quia mobilis est in operibus ex ua riis conceptibus in imaginatiua potentia inuen tis.sicut etiam in ipso uaria insātum et diuersa r̄ peritur electio a lesione potentie cogitatiue pro ueniens.Unde dicendū est dispositionem huius viri nō leuiter esse verendam ut ex premissis ap paret.et iam paulo post euidentius deducetur. Dixi autē superius ꝙ pria huius viri dispositō est extenuatio vehemens que prouenit in eo a ma la complexione frigida et sicca totius que melan colica nominari debet.et multiplicata est a vehe menti frigiditate et siccitate totius corpis.quo niam in eo apparent omnia signa ariditatis taz cerebri ꝙ cordis et epatis.materia enī mlīca ī corpore multiplicata multis de causis potest esse causa exiccandi corpora ut speculatores dixerūt Primo quidem propter ipsius complexionē con trariam temperamento humano.quod labitur ab equali ad pondus per augmentū caliditatis et humiditatis.Sed huic temperamento cōtra riatur melancolia sui frigiditate ⁊ siccitate igit̄ et cet̄. Secunda ratio est quia complexio me lancolice materiei aduersatur instrumento oīū operationū.quod est spūs qui est calide complexi onis et humide. Tertia ratio quia frigiditas melancolie contraria est omni rei uite. Quar ta ratio est quia siccitas eius est causa consumptō nis humidi quod est nutrimentū omniū mēbro rum. Quinta ratio est quia per frigiditatē et siccitatem exprimitur et consumitur humiditas secunda omnis pro debita nutricatione mēbro rū necessaria.Ex quibus omnibus non est mira bile concludere si per talem complexionē frigi daz et siccaz prohibetur transitus animalis spiri tus sensibilis et motiui qui est instrumentū mo tus dilatationis et constrictionis intestinorū et musculorum uentris.Ex quo fundamento vide ꝙ pulcre intelligere potes cām secunde disposi tionis in hoc uiro que est stipticitas uētris.Mul titudo enim materiei melancolice propter frigi ditatem et siccitatē eius et contrarietatem ad humanā uitam et ad omnes eius operationes est causa ut in hoc uiro acquisita sit stipticitas tāta in uentre eius ut nullo modo operatione natura li venter eius leniat̄ imo difficilimū ē ipsū reddi fluxibilē etiā cum omni instrumento medicina li quātūcūq; sapienter admīstrato.vnde nisi be ne ꝓcuret̄ huius viri dispositio certitudinē habē transitus in firmationem marasmodee dispositio nis totius corporis a qua nunq̄ curabitur.proptē quod oporteret ipsum sollicitū esse ad amandū sue uite longitudinē et nō negligendū.At uero licet ex sermonibus istis colligi possint tres cause extenuationis totius corporis et stipticitatis uen tris.Una quidē ex parte defectus virtutis uital̄ a lapsu melancolico prouenientis.Secunda vo ex parte uirtutis naturalis cui etiam contrariat̄ melancolicus lapsus qui uocatur lapsus complexi onalis.Et tertia ex parte defectus uirtutis aial̄ sensibilis et ē͡t motiue que omnes deducūt pul cherime necessitatē consumptionis corporū et stipticitatis eorum ex parte causarū anteceden tium que sunt de essentia corporis.nil minus ad huc assignari possunt cause consumptionis corpo ris et stipticitatis uentris ex parte earum que pri mitiue nominātur Quis enī dubitat cū aer fri gidus et siccus et annexa ei ut ungi et balneari in rebus frigidis stipticis et siccis et sic de aliis possint esse cause extenuationis corporum et stip ticitatis eorū.similiter etiam quar̄ non debet cō cedi ꝙ usus ciborū et medicinarum frigidaꝝ siccarum et stipticantium poterit esse causa omni ū predictorum accidentiū.Et quare etiā non debet concedi ꝙ ciborum et potuū ⁊ narcoticoꝝ per se uel cum illis commixtorū non debet esse causa consumptionis corporū et prohibitionis et ablationis operationū naturaliū animaliū et vitalium que necessarie sunt ei.Ex quorū omniū fundamēto uide ꝙ pulcherrimū est intelligere di uersitatem effectuū in corporibus humanis eue mentiū ex diuersitate causarū illorū effectuū productiuarū.In sūa igitur huius uiri stiptici tas ventris totius ariditas mobilitas in opera tionibus lassitudo substentandi corpus magna in ipso eueniens prouenit a lapsu frigido et sicco multiplicato in corpore huius uiri.propter quod si in eo multiplicabitur materia melancolica q̄ comunicetur cerebro per compassionē absoluta necnon absolutā iste uir indubitanter fiet melā colicus.⁊ tu considera.Ex quibus omnibus cōclu ditur.Primo ꝙ iste uir ad sui procurationē de bet esse sollicitus.Colligitur secundo ꝙ non de beat moram contrahere neq; tempus expender̄ in uanū ad sui curationē.Sequitur tertio ꝙ ma xime in hoc autūno et futuro vere de se debet eē sollicitus.Ego autem in harū dispositionū re gimie succinte regimen ordinabo quantū erit o portunū longitudini parcens.Primo quidē dis currendū est regimen sibi conueniens ex parte sex rerum non naturaliū.Secundo uero ex pte rerum medicinaliū.

Capitulū secundū per dietā.

Pro naturaliū itaq; rerum expeditione omniū premittendū Primo vl̄r ꝙ omnia que applicāt̄ corpori suo debent esse calida et humida effectiue

calida quidem vt adversentur frigiditati melan colie. humida uero vt corrigant siccitatem eius. verumtamen argumento sumpto ab etate huius viri que consistentia est et etiam a naturali complexione eius que colerica fuit et notabiliter lapsa est talia debent esse minus intensiue calefacientia q̄ humectantia. Habitet igitur et moram cō trahat i aere calido minus tamen q̄ humido. vnde euitet cameras et mansiones in locis expositis aspectui meridionali. ⁊ occidentali que ēt sint posita i parietibus montiū. vnde caliditas a radiis solis impressa duplicari ⁊ multiplicari possit ⁊ reflecti. et non curet in suis cameris accedere ignē ⁊ proprie cum carbonibus suffocati aeris ⁊ non euentabilis. ⁊ caput suum ⁊ pectus muniat coopturis remisse calefacientibus ⁊ amplius humectātibus. ⁊ caueat a vestibus ⁊ fulcimentis calefaciētibus pectus eius absq; euentatiōe cōgrua. De cibis vero vtatur omnibus actu ⁊ potentia humectatiuis velut sunt pinguia brodialia omnia ⁊ proprie non multum salita. vnde bleta spinachi a protulata cucurbita lactuca enduia crisolocana omnia conueniunt ei cum carnibus vitulorum et agnorum ⁊ castratorū annualium caprectoru3 cuniculorum ⁊ reliquoru3 animaliu3 volatilium bene pinguium peditantium quorum etas non trāseat spacium anni. propter quod etiam pisces p ui in fontibus inuenti ⁊ cancri capedani fontales ⁊ lucii omnes sunt ei conuenientes elixi vel assati cum pingui ⁊ bono oleo oliuarum uelut est marchianum anconitanu3 quod est eque bonum vel forte melius q̄ reliqua olea nostra etate reperibilia. Similiter conueniunt ei omnes cibi lacticinei ⁊ cum pinguedine porci recentis ⁊ antiqua non multum salita. Cerebrum animaliu3 pulmo testiculi ⁊ pingues corum partes omnes conueniunt ⁊ butiri vsus etiam mihi placet. Aromata vō calida ⁊ sicca euitanda sunt saltem in vsu continuo. ⁊ menta petrosellinum feniclus tarcon ysopus saluia rosmarinus ⁊ sisimbrum talia dimittenda sunt saltem in multo vsu ⁊ continuo nec ꝓprie conueniunt ei nisi gratia condimenti ⁊ aromaticitatis aliorum cibariorum. De fructibus vero conueniunt ei cerasa pira muscata auellanee ⁊ amigdale recentes ⁊ ficus ⁊ vue ⁊ pepones bene maturi ⁊ dulces et granata dulcia. Reliqui vero fructus frigidi sicci ⁊ stiptici dimittantur vt sūt citonia mespile sorbe granata acria ⁊ consimiles

De leguminibus conueniunt ei pisa cicera alba ⁊ rubea et rizum comuni consuetudie prepa ratum cum lacte amigdalaru3 et cicera rubea cū pingui brodio condita et tri. ⁊ reliqui pastiles cibi cum brodio pingui. De saporibus vero conueniunt ei vinu3 granatorum dulciu3 ⁊ mu sorum ⁊ sapa et succus citrangulorum ⁊ agresta cum zuccaro condita in diebus caliditatis ⁊ cum melle in diebus frigidis. De potu vero conueniens est ei vinum album subtile gustui delectabile ⁊ dulce simpliciter tale aut commixtum aqua fontali clara delectabili aut de cisterna vel per barenam cribellata secundum consuetudinem ferrariensiu3. Et si vti posset aqua mellis non multe dulcedinis credo q̄ ei utilima foret. et proprie quando coqueretur cu3 semine vel foliis recentibus basiliconis. verumtamen omnino melior esset ei aqua decoctionis zuccari q̄ mellis. propter temperiem eius. Hec de secunda re non naturali dicta sufficiāt. Pro tertia vero re non naturali caueat iste uir cibum accipere ante naturalē appetitum eius vt nisi preasumptus fuerit bene digestus. vnde cibum non deglutiat nisi cum bona masticatione et in tanta quantitate ipsum accipiat vt ex eo nō grauet̄ stomachus neq; fluctuet in eo potus. Pro quarta re non naturali. s. motu et quiete caueat a fortib3 motibus ⁊ ꝓprie post cibum. quia post cibum sibi conueniētius est quiescere q̄ moueri ⁊ hinc inde discurrere. et nō solum motus corporalis euitandus est imo ⁊ aialis velut furor iracundia angustia sollicitudo tribulatio melancolia ⁊ similia. De vltima vero re non naturali. s. somno et vigilia sollicitus eē debet in longitudine dormiendi ⁊ nullo modo excedēdi in vigilia ⁊ dormiat ventre inferius accubato secūdū pluries vt spiritus vniti i tali accubatione conseruentur magis. Hoc i sūma est regimen huic viro conueniens ex parte sex rerum non naturaliu3 condecentur mensuratu3.

Capitulum tertiu3 de cura per medicinalia.

Pro regimine vero rerum medicinalium septem ab hoc viro mihi vidētur obseruanda remedia. Et primu3 quidem est vt attendatur confortationi cordis ne propter siccitatem in eo confirmatam iste vir transeat in marasmu3 confirmatum ⁊ hoc cum remediis duobus. quoru3 primu3 est hoc. ℞ croci. ʒ. ſ. foliorum basiliconis seminis endiuie lactuce scariole ana. ʒ. i. ſ. florum cū le capillorū veneris corticum citri ana. ʒ. ii. musci grana. iiii. bheen albi ⁊ rubei florum boragis ⁊ buglose ana. ʒ. ii. iacinti smaragdi zaphiri ana. ℈. ſ. foliorum auri numero quinque puluerizēt̄ omnia per se ⁊ fiat sacculus quadrangularis longitudinis semisse in sindone de grana retorta qui semper portetur alligatus super mamilla sinistra ⁊ omni fine duorum mensium renouet̄

Secūdū vō pricipale remediū ⁊ itū ad dispositione3 cordis conueniens est hoc. ℞ conserue buglose boraginis ⁊ violarum ana. ℥. ii. trociscoru3 de violis trociscorum de croco seminis acetose scariole capillorū veneris ana. ʒ. ſ. sirupi de corticibus citri. ℥. iiii. zuccari albi. ℥. ii. amili. ℥. i. fiat electuariu3 de quo iste vir omni mane in aurora deglutiat coclear. i. per. ſ. horam ante prādiū ⁊ ante cenam deglutiat de eo ad quantitatē unius nucis muscate ⁊ ita continuet hoc electuarium vsq; ad medietatem mensis octobris.

Tertiu3 vero principale instrumētū est vt iste vir semper in cibis vtatur his speciebus super effundendo de eis omni ferculo suo. ℞ foliorū3 volubilis florum malue et altee ana. ʒ. i. ſ. adiati politrici cetrac' ⁊ capillorum veneris ana. ℈. ii. cartami folliculoru3 sene polipodii thimi epithimi ana. ʒ. ii. cinamomi electi. ℥. i. salis indi. ʒ. xv. fiat omnium p se puluis et commisceat̄. Quartum remedium principale est hoc. ℞ ellectuarii de epithimo ellectuarii de sebesten ana libram. ſ. diagridii. ʒ. iii. succi violarum succi mercuri alis ana. ℥. i. penidiarum. ℥. ii. fiat electuarium de quo hic vir accipiat coclear vnum semper ante cibum tam in prandio q̄ in cena. Uerum si ꝓpter assumptiōem tante quantitatis iueniret vētrē suū nimium fluxibilē tunc accipiat de eo par plus vsq; quo inueniat quantitatem p quā veter

eius remaneat fluxibilis: Quintum remediũ est hoc. ℞ olei de ben olei violarum olei de flori bus enule ana. ℥. i. macis. ʒ. ii. galie muscate cipi masticis corallorum rubeorum ana. ʒ. ss. resine clare ⁊ electe. ℥. i. cere quantuʒ sufficit fiat vnguen tum mediocris gluctinositatis de quo sẽper por tet super stomacho suo. Sextum remediuʒ pri cipale est hoc. ℞ olei amigdalarum dulciuʒ olei de silamo ana. ℥. ii. pinguedinis anatis tassi ⁊ gal line ⁊ anseris ana. ℥. ss. se. altee violarũ florum vo lubilis cucurbite et seminis lactuce ana. ʒ. i. arta nite. ℥. ss. esule. ʒ. ii. ciclaminis thi. epithimi dia gridii. ʒ. ss. cere albe quantum sufficit fiat vnguẽ tũ molle. d q° totus venter iferior inungat̃ ⁊ ylia vsqʒ ad femur saltem omni die naturali bis mãe quando surgit et sero quando vadit ad lectuʒ: Se ptimuʒ vero ⁊ vltimuʒ principale instrumentum in cura huius viri est vt ipse loco sirupi omni ma ne in aurora assumat scutellam vnam aque lactis in qua tepida in sero infundantur epithimi . ʒ. i. cum semis salis indi. ʒ. ss. et sic per totam no ctem dimittatur in mane calefiat et coletur cum expressione leui et ita bibatur. Hoc in sũma ẽ hu ius viri regimen conueniens ad sui corporis re ctificationem et sanitatis acquisitionem. quaʒ si bi omniũ ille pontifex et miserator concedat qui affluenter omnibus benignitatem ⁊ bonitateʒ in spirat. Ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium de macrefactione corporis:

Dispositio huius paduani est ma rasmodea non ex calore febrili sed ex defectu nutrimenti non directi ad membra totius corpo ris. Et hoc ex causis egritudina libus et accidẽtalibus ipsarũ egri tudinuʒ complicatarum vʒ harenatica passione cui associata est hyliaca et colica cuʒ his accidenti bus. s. vomitu suple fecali et descensu ylii ad oseũ in inguia. Uomitus eniʒ ille fit per colligantiaʒ membroruʒ inferioruʒ cuʒ orificio stomachi ac etiam quia ylion dislocatus est et ad inferiora ꝑ pulsus. quare non est possibile vt feces educantur per iferiora: Regimnẽ diete sũmat vinũ albũ bonũ ⁊ odoriferꝫ limphatuʒ cum aqua decoctꝫ se. feniculi. Item sũmat pluries brodia pullorum ca ponum et gallinarum et columborum iuuenum et parumper carnium minutiʒ incisarum aut pi staruʒ. Regimen medicinale capiat̃ spõgia ma gna que cõprehẽdat loca genitalia inguinum et femoralium quasi. et fiat fomentatio subsequens vna vel una cum dimidia hora contĩe. Ceratuʒ ℞ laudãi rasine electe ana. ʒ. vi. storacis liquid galie. mus ana. ʒ. ii. specierum vnguenti glutinosi . ʒ. i. cere. q. s. dissoluatur glutẽ cum modico aceti et fiat cerotum stomachale. Fomentatio. ℞ fenu greci granoruʒ sisami ana. ℥. viii. se. malue altee ana. M. iii. bdelii mollis ⁊ subalbidi. ℥. ss. cimi. ℥ i ss. carui se. aneti ãcos ⁊ feni. ana. ℥. ss. yue cẽtauree mĩoꝫ rliq̃ cõtũdãt. ĩcidẽda ĩcidãt et reliqua cõtũ dantur. Item post clistere factuʒ ante cenaʒ det̃ puluis calidus ꝑ rẽibʒ. Itẽ fiebat clisteꝛ sibi ex d co tione ex pinguedine renum castrati de qua de coctione. ℞ ciatꝫ quattuor olei. ℥. ii. butiri. ℥. ii. croci grana. vi. salis coclear. i. zuccai ru. ℥. i. ss.

Consilium de febre colerica continua.

Quoniam ex signis actu apparen tibus ⁊ perseuerantibus ĩ disposi tionibus notabilis viri Nico lai de comitibus apparet conti nue instare pugnaʒ virtutis ad morbũ ⁊ materiam eius et econtra. Ideo non ẽ possibile aliter extimare de ipso. nisi quia opor tet hanc egritudinem creticare crisi perfecta. ⁊ h° est quod eligendum esset. aut saltẽ crisi transmu tationis materie. quod non posset esse sine aliqua li suspitione in longitudine egritudinis. aut ma ioris molestie eius. Neqʒ ĩ istis tribus punctis d clarandis speculatione diffusa valde necessariuʒ est contemplari. primus eniʒ punctus satis persu adentes habet rationes. Est enim febris assidua est etiam quasi vniformiter affligens et parua di uersitate exacerbationis saltem manifeste diuer sificata. etiam ad tactum caliditas satis compre henditur. ⁊ pulsus velocitas et frequentia et ma gnitudo vehementes. et vrinarum tinctura nota biliter eleuata. hec omnia sollemniter declarant instantiã virtutis ad morbum. Quod vero his perseuerantibus necesse ẽ futurã fieri cresiʒ et lau dabilem apparet. eo quia cum perseuerantia pre dictoruʒ signoruʒ virtus optinet et non subcum bit. neqʒ in diebus exacerbationis febris. neqʒ ĩ terpollationis eius. Etiam quia subleuatur vir- tus per euacuationes actuales. Et tertio quia ĩ euacuatione spontanea. videlicet in sudore copio so notabiliter aleuiatur virtus. et non aggraua tur. quare ex istis cum aliis supratactis sperãdũ est de futura crisi ad bonum et non ad malum.

At vero tertio non euacuatur ab aliquali sus pitione transmutationis materieruʒ ad aliqua loca. febris eniʒ hec laboriosa fuit. et acuitate no tabiliter affligens. Sed in febribus laboriosis ti metur transitus materieruʒ ad apostẽandũ mẽ bra ex sententia sũmi ypocratis et comentatoris eius afforismoruʒ quarta illo. Laboriosis in febribus et cetꝫ. Amplius omnis acuta febris hẽt latitudineʒ terminandi ad malum cuʒ velocitate sue afflictionis et cuʒ difficultate accidentium Cuʒ igitur hec febris fuerit acuta. quia colerica et continua. et omnes acute febres salteʒ contĩe apte sint interficere. et a febribus interficientibʒ raro contingit euadere nisi cum contractione . i. tumore vel apostemate aliquarum partiũ pri ma quarti de signis febriuʒ putridarum. Igitur dubitabile est. ꝙ hec febris non faciat crisiʒ trans mutatiõis predictaʒ. Plura alia speculabilia huic proposito mihi occurrũt que pretermitto diligẽs breuitateʒ. Ex his itaqʒ omnibus concluditur canon regiminis huius viri cum dispositione ta li. quoniam primo necesse est virtutem substẽtar̃ et precõseruare fortitudinem eius in pugna labo randꝫ. Secundo necessarium est administrare digestiua residuũ materierum digerentia ꝙciti us est possibile. Tertium vero est vias euacuatõ nis materierum apertas conseruare. Quartũ est accidentia futura fieri et presentia scientifice gubernare. Primum itaqʒ horum completur cum his que actu tamen continue administrãtur et conuenienter cum cibis in quantitate conueniẽ ti habentibus qualitatem restrangendi materias

colericas .7 emundandi et clarificandi sanguinez
ab eis.quod pluribus modis fieri potest. Prio
coquendo in cibis eius radicez vnam vel duas ci
coree.et si timet eius amaritudinē.tunc accipiat
radicem endiuie.aut saltem in cibis coquat cresso
nes in fontibus nascentes. et de eis cum predi
ctis aut sine faciat salaticiū.et sepe. Secundo
vtatur succo aracioꝝ i suis cibariis aut succo ḡnato
rū muroꝝ.aut succo lionū nō salitoꝝ aut fiat sibi
gelatia cū pauco croco 7 absq3 spēb3.7 cōedat spi
chias et bletas .et aliquando radicem raparum
cum foliis earum .7 si abhominaretur preciosuz
salaticium esset comedere folia lichini cum aceto
et est epatica fontalis vl' putealis cū qua et aliis
tactis brodia pullorum lactent vituli p erdicum
vel faxianorum 7 consimiliuz continue alterata
sint. Pro secunda vero intentione principali
continuet assumptionez sirupi violati iuiubini ꝺ
bissantiis compositi aceto qꝛ omnes aut aliqui eo
rum commisceantur cuz aquis epatice cuscute fu
miterre cicoree endiuie boraginis violarum et
buglose .etiam cuz eis succuz granatorū murorū
cōmiscendo.a quo non desisterez .Et pro hac in
tentione etiam vtatur confectione diarodon tri
asandalorūz aut trociscis de violis trociscis de
spodio cum se.acetose confractis cuz trocis.de eu
patorio aut trocis.ꝺ berberis cum zuccaro cocto
cum aqua cuscute cicoree et endiuie. Tertium
autem iaz secundum partem complementum hēt
ex predictis .quodlibet eniz predictorum vias
ductuū conseruat apertas. aut lauando abster
gendo incidendo et aperiendo materias non solū
comūes.sed appropriatas vt antecedentes a vēis
precipitare faciunt.propter quod etiam aqua lac
tis caprini vltima est in hoc capitulo. est enim
vehemens vehiculū ei quod expectatur de inten
tionibus predictis .vt prima quarti capitulo de
cura febris quartane colligendum. Similiter
etiam partem materierum diuidendo subtraheꝛ
cum pillulis de aloe abluto.est enim instrumētū
valde conueniens. Et adhuc etiam omni septia
na sel' subducere partem materieruz cum electua
rio diaprūis.aut cū medulla cassie.fist. aut terio
cum succo ros.et el'io de psilio .aut cū cassia fist
7 succo ros.aut cum hoc medicamine semel in sep
timana administrato conuenientissimuz esset. ℞
tamarindorum electorum.ʒ.i.dissoluantur cum
aquis cicoree et epatice ana.ʒ.ii.calefact et accipi
atur colatura eorum cum bona expressione facta
et cōmisceatur cum hac mixtione. ℞ cassie fist e
lectuarii diaprunis simplicis ana.ʒ.ʃ.reubarba.
electi.ʒ.ʃ .spice nardi grana.v.misce et totum i
potu detur in aurora calidum et tardet cibū eius
ad minus horis sex. Iam vero ex predictis ap
paret ꝙ satis facile accidentia que possent hanc
dispositionem concomitari poterunt prohiberi
siue enim dolor capitis siue vigilia imoderata ꝉ
dolor ventris aut raptus materierum ad mēbra
interiora vel exteriora fieri possent que sunt acci
dentia consimiles febres cōmitari solētia .patet
ꝙ ipsorum quodlibet facile potest prohiberi eue
nire per digestionem materierum subtractionez
earum particularem et maiorem apertionem ui
aruz.que omnia cuz medicinis predictis in inten
tionibus supratactis fieri poterunt. quoniam ex
subtractione materierum 7 earum digestione vir
tus redditur potēs facile vertere poterit reliquuz
de materiebus a sua mala qualitate. Et proprie
hec omnia valde acquirentur conseruando perse
uerantiam sudoris et pororum corporis apertiō
nem faciendo. Et quo ad stomachum renes 7 epar
cum epithimatibus linimentis vnctiōibus guber
nando de quibus prolixo sermone collatio facta
fuit per famosissimū doctorem canduz ad laudē
dei. Amen.

Consilium ad febrem colericaz cum asmate 7 do
lore 7 ad materias catarizantes ad pectus.

I bene 7 diligenter consideretur
dispositio venerandi in christo
patris domini abbatis sancte ma
rie in organis videtur ꝙ ipsa est
cōplicata ex variis egritudinib3
et numero pluribus 7 accidentibus.febrit enim fe
bre aliqua que preoydea scribitur.licet eius distī
ctio specifica non assignetur que quidē febris vi
detur successisse causonidi aut eidem complicata
et rationaliter videtur dici posse colerica. Se
cunda vero egritudo est pleureß que iaz predicto
causōidi successit vt scribit vel eidem saltem cō
comitata erat. Tertium est accidens scilicet ma
teriei defluxus catarralis a cap te ad partes pecto
ris que quidez materia flegmatica est grossa 7 vi
scosa cui etiam materiei successit accidens secunꝺ
quod est anhelitus difficultas que.species asmatis
extimatur. Hec sūt quattuor principalia quibus
videtur adherendum esse vt sanitati restitui pre
dictus possit veneradus pater. Et lz i dispositione
presenti prolixe satis speculandum essz si tempo
ris conformitas elargiretur. tamen ut sermo
vtilitati adhereat aliquid facillime tangendum
est. Aut igitur difficultas anhelitus ista remansit
iterum complicata cuz doloribus pectoris aut e
contra.scilicet ꝙ anhelitus grauatur absq3 dolorē
quod videtur aliqualiter suspicandum esse .eo qꝛ
scribitur hanc dispositionem esse in declinatiōe
quo ad accidentia. Si igitur accidens primū.s.
dolor q fuit scd3 accidēs scilicet asmat causa mi
noratuz est .aut ex toto remotuz.et asma illud se
habebat ad dolorem per modum dependentie
necesse est concludi alteruz duorum .vel ꝙ omnia
accidentia sunt in declinatione vt scribitur vl' sal
tem ꝙ alterum accidentium decliauit scilicet do
lor remanente asmate. Et probatur primuz ho
rum duorum quoniam si asma fuerit accidens
doloris in conseruari dependens ab eo necesse est
quod remoto dolore remoueatur accidēs eius qd
erat asma.ergo primuz conclusum omnino veꝝ
ē. Si āt asma erat accidēs nullo modo pendēs ab
ipso dolore .tunc poterit valde facile concedi ꝙ
remoto ipso dolore adhuc remaneret asma ideo
correlarium secundum verum. Cum igitur hic i
ueniantur duo accidentia scilicet dolor et asma 7
neutrū illorum habet ab altero dependentiam
tunc erunt accidentia fixa habentia causam eoꝝ
conseruatiuam. Si sunt accidentia reuolubilia p
intentionem et remissionez vt iam scribitur. Nā
si essent accidentia neq3 crementum neq3 decre
mentum habentia.tunc iam essent fixa. Et vide
tur hoc contexere difficultatem magnam saltem
de dolore. Nam dolor ille aut proueniret a mala

complexione fixa calida vel frigida. et hoc non po test concedi. eo quia mala complexio fixa non effi cit dolorem ut secunda primi capitulo de causis doloris. tunc enim oporteret concedere in ethica et in dispositionibus marasmodeis inesse dolorē quod negatum est ab Auicibidē. Amplius dolor non est nisi contrarie rei subito imprimentis con rarietatem sētire. sed nulla dispositio fixa subito imprimit quare non est possibile credere dolorem prouenire ab aliqua fixa male complexionis spe cie. Cum autem dolor permaneat et fixus vt iam scribitur licet remissus. cuius causa non potest as signari aliqua species male complexionis fixe vt argutum est. ego ipsius doloris causa necessario e rit solutio cōtinuitatꝫ 9ª necessaria est. eo quia do lores secundum quamcunque locum incunbunt. aut subitam alterationem ostendunt aut solutam continuitatem. Et forte ꝙ hec soluta continuitas intenta est in sermone eo quia scribit ꝙ hec est spe cies doloris extensiui. Cuius plurimum prouenit a uentositate extendente panniculos et trahente ipsos a suis extremitatibus ad alias differentias positionis. vt secunda primi capitulo de cura spē rum doloris. Extensiui doloris causa est ventosi tas aut humor qui neruum aut musculum exten dit ac si ipsum trahat ad suas extremitates. Cum ergo ventositas sit imediata causa extensionis ta lis et perseuerat extensio necesse est materiam vē tositatis ex qua esse multam in pectore congestam et talis non potest esse nisi flegmatica materia. eo quia signa colerice materiei excluduntur hinc ar gumento sumpto a specie doloris. Neque enim est pungitiuus neque mordicatiuus perforatiuus et pruritiuus et sic de aliis. sed extensiuus solum vt dictum est quare et cetera. Et ex hoc quidem fun damento volo inuestigatam esse causam accidentꝫ quod est dolor que est mala complexio fixa parti um pectoris cum materia flegmatica in pannicu lis pectoris et in eius concauo contenta ex qua ḡ uatur ventositas que est imediata causa extensōis que extensio formaliter est ipse dolor extensiuus Ex quo fundamento credo facile inuestigare posse alterius accidentis scilicet asmatis causa efficietē Una enim numero causa potest esse variorum acci dentium productiua secundum varietatim mem brorum ad que extenditur et eorum que sequunē ad ipsam. Mala enim 9ᵒ fri. et humida partium pectoris siue per speciem debilitatis quam effi cit. siue quia reddit membra pectoris difficile mo bilia siue quia ipsa est causa congregationis mul tarum materierum in pectore per viam indige stionis potest esse asmatis causa. Et secundum pri mum modum efficit asma prouenieus a debilita te virtutis qualiter fortassis in pluris sēum aut conualescentium sepeᵒ prouenit asma. Per scōm autem modum scilicet imobilitandi mēbra anhelitus poterit esse causa asmatis. qualiter per sepe medici infrigidantes velamen efficiunt as- ma iuxta illud. 13. tertii xª tertii. Cum emplas pectus caue ne infrigidetur velamen. qualiter et itinerantibus per aerē valde frigidum persepe accidit asma vt notat experientia. Per tertium autem modum scilicet generationis multarum materierum et congestionis earum in pectore p viam indigestionis prouēit species asmatis ex ple nitudine partium pulmonis eo quia eger non re

cipit aeris quantitatem conuenientem ad euentā dum partes pectoris. quare non excusatur ab an helitu frequenti. qualiter se habet anhelitus ve hementer exercitati currentis et prefocati. pp quod anhelitus difficultas asma nominata ponit esse egritudo pulmoni appropriata xª tertii tra ctatu primo capitulo de asmate. In cuius descri ptione ponit hic terminus cōplexus egritudo pul monis tenens locum generis vt ibi aperte colli gitur. Unde apparet hic speculanti ꝙ ab vna et eadem causa varia et numero plura pendere pos sunt accidentia vt iam deductū est. Et tu conside ra quia locus iste amplissime meditationis existit Taceo hic de materiebus que in pectore congre gate sunt simplices vel commixte. Nam satis ve risimile est flegmatice materiei iā predicte cōmix tam esse partem materiei mł'ice reddentis mate riam flegmaticam maioris extensionis. Ad quod persuadendum plura motiua videntur occurrere Primum equidem quoniam hic vir a generatiōe melancolice complexionis existit vt facile demon strari posset ex principiis. Secundo quia hic vir leditur a materia melancolica ventositatum multitudinē congerente in splene et toto latere si nistro. Tertio quia iam alias nocumentꝫ ab im pressionibus mł'ie prouenientibus longo tempoꝛ molestatus fuit. Quarto iterum quia ventositas vel vapor eleuatus a materia flegmatica sim plici non tantum magnifice extendit quantum si idem vapor cōmisceatur vētositati a materia me lancolica prouenienti. Uapor enim cuius remis sior est humiditas aut amplior siccitas maiorem potest extensionem facere et velocius. ꝙ ille qui si plex est. et apparet assignari posse adequatam cām vel causas horum duorum accidentium scilicet do loris et asmatis que iam paulo ante premissa sunt. Et pari ratione iterum deduci potest ꝙ asmatis causa efficiens erit illa mala 9ᵒ iam premissa ma terialis causa iam assignata. que pulmoni et aliis p tibus pectoris imersa potit efficere asma qđ erit p se accidens non proueniens vel dependens a doloꝛ predicto. Et hec de duobus accidentibus vꝫ istū molestantibus sufficere possunt. At verum iterum paulo magis contēplandum est. aut igitur hec duo accidentia remanserunt nulli generi vel speciei fe bris cōplicata aut e9ᵒ. Si igitur erunt cōplicata febri. aut erunt effimeꝛ. et hoc nullo modo cū ipsa non reuoluatur peryodice vt iam scribitur. Et pi ratione neque ethice cuius est excludere typum et peryodum. et relinquitur igitur esse necessarium con cludere febrem ipsam esse materialem. et non quidē sine putredine. cum neque hic ebuliat sang. nª ratio ne vel signo demonstrabilis. Neque etiam est fe. de putredine sang. hac vel aliis rationibus facile de monstrabilis. et maxie quia reuoluitur peryodi ce. Sanguini autem putrenti assignatur vnifor mitas continue afflictionis a principio vsque ad fi nem. et nª eiꝰ opponitur peryodica reuolutio q̄ re et cetera. Non etiam videtur esse febris melancoli ca. cum nō assignetur aliqua peryodus mł'ie. ut scri batꝰ. Igitur remanet dubitabile an sit febris cole rica vł' flegmatica. Qđ autem nō sit colerica pura continua apparet quia non videtur hic peryodi catio districta assignari posse velut scribitur. Qđ iterum non sit peryodus proueniens a colerica materia pura motu tertianario reuoluta appet

ro quia non vigiliarum instantia non sitis non a
maritudo oris non ventris stipticitas. non dolor
capitis acutus presentialiter concomitantur eam
Igitur fortassis oportebit concludere ꝙ erit 3ª na
notha. aut igitur maioris fame vel minoris. Si
prima. aut erit tertiana nō pura proueniens ex
mixtione rubee colere cum flegmate grosso ⁊ de
nominabitur vitellina. aut cum flegmate tenui
et denominabitur citrina. ergo erit fe. vel a cole
ra vitellina vel citrina proueniens vel ab vtraqz
simul. Et esset passus ardue contemplationis. an
sit possibile eandem fe. simul a colera vitellina ⁊
citrina putrentibus prouenire. et est de punctis a
quibus illustrium auctorum speculatio deficit.
Adhuc iterū fortassis concludit ex quoddaz supra
assūpto fundamento. ꝙ febris ista esset colerica p
ueniens a colera notha mīoris fame que fit ex cō
mixtione ipsius cum melancolia naturali. In cu
ius notitiam peruenire oporteret per passiones
et accidentia ambabus materiebus cōmixtis at
testanda. quem passum hic declarandum relinqꝰ
seruans tecum in posterum aliud conferre p scri
pturam. An vero vltimo fe. hec sit flegmatica pu
ra interpolata. an coutinua latica nominata q̄
raro inuenitur apud praticantes et maxime pu
ra. Et an sit flegmatica de flegmate dulci salso l
pontico mucillaginoso aquoso vel vitreo tibi con
siderandum relinquo. existimans ꝙ si rationali
iuditio ⁊ ex his que mihi scripta sunt hec fe. repo
ni possit sub aliqua denominatione specifica
conuenientius dicendum est ipsaz esse tertianam
non puram a colera permixtam melancolie pro
uenientem. aut saltem a colera cum aquoso fleg
mate permixta vt iam predictum est. Aliter enī
curande sunt dispōnes ⁊ accidentia febribus cō
plicata q̄ ab eis denudata. Nam et si accidentia
non dependerent a fe. in esse ⁊ in cōseruari tamē
accidentia iam predicta vt dolor ⁊ asma augmē
tum non leue recipere possunt cum complicantur
eidem. Hec sunt que modo mihi consideranti cū
magna tamē incommoditate occurrere potuerūt
que ab aliis ampliori consideratione compleātur
et modificentur. Nunc autez aliquid et facile de
modo curationis harum dispositionuz percurrēdū
est. et primo quidem videtur esse premittendū in
tentiones necessarias in cura huius dispositionis.
Et esset prima vniuersalis materierum euacuatio
a toto quam hic excludo. cum nō videatur magnā
esse in toto repletionem. et iterum quia vir iste cō
uenienter fuit hac spetie euacuationis minoratiue
a celeberrimo phico euacuatus et a materia etiaz
vt de vomitu scribitur. Secunda vero intētio
esset particularis materierum distractio. et hāc q
dem etiam nolo a meo sermone resecare propter
duplicez fleīaz et alia farmaca cōuenienter admi
nistrata. Tertia vero particularis itentio ē ma
terierum digestio. et hanc etiam nolo completam
esset eo quia scribitur ꝙ egritudo est in statu dige
stionis. Licet hic aliqualiter pturbari posset mēs
considerantis. an esset status digestionis materie
rum antecedentium et coniunctaruz febris. an es
set status digestionis materierum facientium acci
dentia vt asma et dolorem. Aut esset status dige
stionis vtrarumqz materierū simul. et hoc quidez
facile a viro in canōe et opere pito cognosci potest
eo quia tali digestioni de necessitate subsequitur re

missio febris. iuxta illud autenticum tertii tegni.
Digestio est faciens cessare putredinē manēte sub
stantia. Adhuc etiaz secundo facile cognosci potest
eo qr si materialis causa asmatis et doloris erat
ista. aut simplex. aut alteri materiei commixtū qd
crudū faciebat dolores aliq̄te intentionis necesse
est ꝙ si erit digestum dolores ab eo proueniunt
notabiliter remissi. quare remissio fe. et accidentiū
est ita demonstratiuum signum remissionis egri
tudinum et accidentium vt apparet. Quarta ī
tentio particularis est materierum eradicatiā eua
cuatio. et huic quidem alr̄ complacere non possum
nisi quia describam aliqua farmaca diuerse inten
tionis secundum diuersitatem supposite materiei
peccantis. Primum itaqz farmacū eradicatiuū
dominantis fl'ice materiei esset hoc. ℞ aque isopi
et gallaruz ana. ℥. i. ſ. agarici electi. ʒ. ii. turbith. ℈
. ii. māne electe. ℥. ii. ℥℥. floruz isopi ana. g̃. v. croci
g̃. ii. fiat omniū horum infusio et exibeatur cuz ex
pressione et colatura diligenti. Secundum far
macum materiei fl'atice cū colera dominānte eidē
cōmixta eductiuum. Cuius descriptio. ℞ reubar.
electi. ʒ. i. ſ. agarici. ʒ. i. aque violarum et lupuloꝝ
ana. ℥. ii. muscilagīs psilii. ℥. i. spice nardi ℈. ſ. ℥℥.
g̃. iiii. fiat omniū īfusio et exibeatur vt prius cum
℥. i. māne incorporate secū post expressionem.
Tertiuz farmacū eductiuuz materieruz ex colera
et melācolia cōmixtarum ē hoc. ℞ mirobalanoꝝ
indoruz. ʒ. ii. ſ. manne. ʒ. i. ſ. electuarii diaprunis
℥. i. reubar. electi. ℈. iiii. spicenardi. g̃. v. aque lupu
lorum et buglos. ana. ℥. i. aque fumiterre. ℥. ii. fiat
omniū īfusio et cum expressione exibeatur vt pri
us. Quinta intentio principalis est accidentiū
correctō et qdē pro correctōe accidentis ad quod
principaliter insistendum est scz asmatis quod su
spectius est. licet predicte intentiones conferant.
tamen consueui ego vti loch isto quod vobis trās
mitto de quo ī mane et cū aqua lactis. ℥. iii in quā
īfundatur. ℈. ſ. zuccari per vnam noctem cōsueui
māe exibere. ʒ. vi. sollēniter confert. et de ipso ite
rum eger ipse maiori parte temporis in os suuz
tenere debet velut loch. Fuit autez medicina ista
℞ loch de papauere. ℥. iiii. Ad hanc etiaz intentio
nem et materierum catarizantium adequationē
et abscisionem vti soleo hoc alio electuario quod
nunc mitto de quo exibere soleo p tres horas post
cenam a. ʒ. iii. vsque ad sex cum aqua sublimatōis
violarum et camomi. ana. ℥. i. et est solēnis medi
cina. plura vero scribo ex auctoribus collecta et ex
perta propter temporis penuriam. Fuit autez ele
ctuarium hoc. ℞ electuarii d' sebesten. ℥. ii. electua
rii pectoralis albi. ℥. iiii. misce. Ultimam vero
intentionem scz de regimine ex parte sex rerum
non naturalium conuenienter administrando pe
ritissimi phisici eius sapientie relinquo ad laudez
omnipotentis dei. Amen.

Consilium de duplici tertiana notha et mala cō
plexione epatis cum tensione eius ⁊ debilitate di
gestiue et retentiue ipsius et cum tremore cordis

Riplex est dispositio qua nobilis
adolescentulus spectabilis ⁊ stren
nui militis domini Iacobi de tie
nis dilectus genitus molestatur
Prima quidez est tertiana notha

que non simplex est sed composita ex duabus ter tianis nothis pendentibus a materia colerica vi tellina nominata que fit ex commixtione colere cum flegmate notabilis grossitudinis sicut clare per ce leberrimos phisicos nuperrime conscriptum est.

Secunda vero dispositio est debilitas in nutri tiua virtute membrorum notabilis et aliqualiter in digestiua epatis et etiam notabilius in retenti ua ipsius proueniens a mala complexione ipsius humida epatis vt conscribitur que videtur esse coniuncta caliditati et non frigiditati per signa que manife sta sunt. que quidem epatis discrasia coniuncta est dispositioni cacetice cum tensione grauatiua in regi one epatis sub dextro ypocondrio percepta. Ter tia vero dispositio que nuper contigit ei est tussis catarralis cum screatu flegmatice materiei nota biliter habundantis non cum excessu alicuius sa poris manifeste apparentis. Hec in summa sunt dis positiones principales quibus molestatur. Si ita quod diligenter contemplando earum dispositionum canones conscribi debent. non videtur illud esse possibile sine errore fiendum nisi primitus ha rum dispositionum notitia distincta comprendatur tantum enim falluntur in canonibus medici quantum in dignotionibus egritudinum. Primo ad Glauco nem tertio capitulo. Itaque si ista compositio dua rum tertianarum vt predictum est. aut erit compo duarum tertianarum continuarum a colera vitelli na pendentium. Aut secundo erit compositio dua rum interpollatarum eiusdem speciei. Aut tertio erit compositio ex vna notha vitellina interpolata cum vna simili continua. Aut quarto erit econtra vnius continue vitelline compositio cum interpolata ea dem specie. Talis enim est diuisio a Galieno data secundo de crisi capitulo sexto. Si itaque erit com positio prima duarum continuarum notharum de colera vitellina. licet ipsarum cognitio difficilia videatur. non tamen est impossibile viro exerci tato in scientia et experimento ad illarum cognitio nem. Similiter etiam duarum interpolatarum com positio clarior haberi poterit. Et adhuc etiam vni us continue cum interpolata et earum cognitio a sapiente viro non cum magna anxietate conce ditur. saltem enim hoc generali noticia deducere non est difficile. Si enim sunt due continue et po xismi sunt subintrantes vt creditur. igitur vel sub intrant principio augmento statui vel declinatio ni. Si primo igitur ipsarum cognitio haberi po terit per notitiam accidentium inseparabilium prin cipii particularis: Et ita de augmento statu et declinatione concludendum est. Cum enim prefu erit leuis tepor anhelitus coartatio. pulsus con tractio paruitas tarditas et raritas extremorum in frigidatio circumferentie corporis grauitas som nolentia quedam et reliqua accidentia proportio nata principio particulari. Deinde superueniet expanse ca liditatis apparitio. leuis inquietudo. oris amari tudo. sitis aliquanta. oculorum punctio. colere ap parens et manifestus in stomacho vel epate vel minera febris quecumque fuerit illa. Iterum et post talia acci dentia principio particulari paruum ante attributa de monstrari potest huius fe. augmento alterius con tinue fe. exacerbationem superuenisse. et cognosci posse has die secunda tertia aut quarta. quare se cundo de crisi capitulo quinto. Plurimum harum febrium cognoscitur in secundo aut tertio die aut

magis vltimum in quarto cognitione certa. Et non est aliquod genus egritudinum in aliqua specierum illarum que pertranseat diem tertium aut non mul tum quartum quin cognoscatur certe cuius natu re sit. propter quod turpe est medico scienti si gnificationes et accidentia cuiuscumque febrium vt non cognoscat compositionem a die primo prima quarti capitulo de febribus compositis. verum ad harum febrium cognitionem non peruenit qui de bilis est in scientia secundo de crisi preallegato capitulo. Harum autem febrium familiaria et parti cularia signa conscribere non concedit sermonis bre uitas sed legantur pulcherime secundo de cri si vbi supra et secundo de differentiis fe. capitulo 5° et prima quarti et sexto breuiarii. et decimo al mansoris. et in diuisionibus eius. et ix. theorice et in terapeutica ad Glauconem omnia suis locis perqui renda sunt stabiliendo principium cognitionis earum. In signis proprie motuum qualitatem et quan titatem suarum materierum consequentibus. Et non precise confidendum est in paroxismorum re uolutionibus vel exacerbationibus. oportet enim febrium species perscrutari et paroxismos cognosce re non ex peryodorum anologia sup. precise febri um secundo capitulo quinto allegato. Que quidem ta men horum contingit dubitari vel distincte cogno sci hec febris vel est accidens tensionis epatis et male complexionis eius a qua dependet ipsa fe. conserua tione sue cause propter discrasiam ipsius epatis: vel ipsa eadem fe. fuit egritudinum epatis effectiua debilitando stomachum. deinde epar eius com plexionem peruertendo naturalem. et harum omnium dispositionum videtur satis conuenienter vnum posse assignari curationis modum vt in sequenti bus apparebit. Hec pauca circa primam dispositio nem tacta oportuit ita leuiter theorice agere vt esset mei exercitii delectatio et canonis curationis re cta inuentio. Secunda vero dispositio iam pre tacta non minus difficilis sed magis mihi veren da apparet cum ipsa sit aggregata ex egritudine complexionali compositionali aut forte verius composi ta ex ipsis. Et iterum associat sibi errorem in vnien do et assimilando sibi nutrimentum partibus que quantum dissimilia sint probatione non multa o pus est. Mala enim complexio humida epatis aut coniungitur caliditati quod videtur verisimi le propter febris adherentiam sicut visum est. Et deduci etiam potest ex signis a pulsu et vrina sumptis et a qualitate mutata exeuntibus colerí cis et similibus aliis. Et licet ista videantur appa renter vera. non tamen ita leuiter assumenda sunt Mala enim complexio humida et maxime perse uerans frigiditatem sibi associat. humiditas enim ma ior quam debet reddit corpus frigidius quam oportet. Si enim mala complexio humida immaterialis illud efficere potest cum fortis fuerit. que erit o pinio tua de mala complexione materiali humida. Sed omnis mala complexio supple notabiliter intensa qualiter est ista deicit. i. diminuit vel aufert actum. i. op erationem proprie virtutis membri Ita et ista de ciet operationem digestiuam epatis. Amplius om nis egritudo cronica est de materia frigida pri ma tertii capitulo de emigranea. et afforismo tertia. sed ista est cronica igitur et cetera probatur minor quia non est acuta absolute neque peracuta cum suis paribus. neque conuersiua igitur est cronica. Consequens est

necessaria ex terminis medicine. Rursus et quarᵒ nutrimentuz ex epate defertur partibz totius corporis et nō indigestum ī epate vt supponit. Igit defectus transmutationis ipsius in menbra necessario erit pp deffectuz nutritiue ipsorum mēbrorum. igitur nutrimentum illud non vnietur neqz assimilabitur. et vltra igitur necesse ē menbra are fieri et marasmari. consequēs contradicit positōni qr dicitur q̄ mēbra non sunt resoluta neque macrefacta Amplius et 5ᵒ conceditur q̄ ī epate eius est tensio et duricies. igitur ipsa erit vel egritudo compositionalis simplex que est opilatio. vel erit composita vt apostemosa. sz vnaqueque talium debilitat necessario. aut corrumpit aut aufert digestionem epatis. ideo in epate necessario ponē dum est digestionis nocumetum. Adhuc etiam et sexto arguitur sic si epar opilatum est tūc necesse est aut vnam partem eius opilatam esse āt totū igitur aut gibbosam aut concauam aut vtrāqz sil Si prima opilata est que nobilior est partiuz epatis. igitur de necessitate deficiet virtus a debita sanguificatione. igitur relinquetur tam ī epate q̄ in nutrimentali materia defectus. Si autez concaua eius pars opilata erit. aut erit opilatio cadēs in ramis venarum paruarum. et tunc non poterit ī epar per meseraicas recipi chilus. quarī retrocedet ad intestina et fiet fluxus chilosus chilo in substantia aut colore et reliquis passionibus eius nulloᵒ aut leuissime permutatio Si autez cadet opilatio predicta in finibus venaruz meseraicarum ⁊ ramis earum disseminatis per concauum epatis cuz tunc chilus ī epatis concauitatem secunduz partē recipiatur et ad gibbuz eius deferri non possit. accidet in ipsum scz chilum permutatio et alteratō per quam fiat rebellᵉ epati. et insurget expulsiua ipsum repellens per meseraicas ad intestina ⁊ fiet fluxus lotiuus. i. loture carnis silᵉis. ⁊ maxime si cū illo permisceantur aquositates a quibus epatis substantia rarissime euacuatur. Amplius ⁊ vltio si tensio est in epate cum dolore aliquanto vt ex tactu fieri percipitur ⁊ conceditur. igitur talis dolor resoluendus est in causam sui productiuam sed mala complexio humida doloris non est productiua secunda primi capitulo de causis doloris igitur ⁊ cet. Ex quibus omnibus mihi ita leuiter contemplanti videtur omnino concedendum esse in epate huius adolescentis non solum esse ponē dam malam 9ᵒnem sed ipsam notabili frigiditati ipsius associatam esse. propter quod princeps d̄ cimaq̄rta tertii cum posuit canones specieruz male conplexionis frigide ⁊ sicce epatis non est visus tangere canōes curationis male complexionis humide simplicis nisi in libro meo defectus existat Et non dubito causam esse quia discrasiam humidam epatis intellexit semper esse coniunctam caliditatis aut frigiditatis excessui ⁊ tu cōsidera. Ex quibus omnibus iam pretactis iuuenilis intellectus probabilr defendere poterit in tali epate ī esse discrasiam calidam et humidam pōitiue ⁊ frigidam priuatiue. quibus datis facile saluari possunt omnia que de magnitudine velocitate ⁊ frequentia pulsus quandoqz apparent. Et ea que de variis vrine coloribus percipiuntur vt subcitrinitate ruffedine citrangularibus ⁊ igneis vrinis sepe videri possunt. Febre enim in fine augmenti ⁊ Stadi existēte tictiores necessario emittūtur vrine.

In principio autem et declinatione remissiores ī tinctura apparere debent remissione caloris. Et ita pariter ex hoc fūdamento de substantia ⁊ contentis vrinarum arguendum est. Omnia enim accidentia de varietate aliorum exeuntium sicut a qualitate tangibili ⁊ visibili facile ex his principiis deduci possunt. que propter fastidiuz tingendi cartam dimissa sunt. Qd̄ vero tertio dicit de tussi catarrali que nup apparuit hᵒ velut declaratum mihi assūo. verum aliqualiter nō mihi leuez dubitandi anxietatem facit hec tussis. Si enim in principio tussis alicuius appareat catarralis descensus. non propter hoc tamen soleo ipsam semper catarralem existimare. Contingit eiz quandoqz caput aquosa humiditate repletum esse in eo per indigestionem congregata vel per mod̄ euaporationis ab inferioribus corporis partibz in ipsuz multiplicata infusīa aeris humiditate ēt augmētata. que quidez infrigidato capite ex consistentia boreali vel altera causa facile a cerebro p modum expressionis emūgitur. velut aquam p expressionez spongie insule ab ea deprimitur. ⁊ ita in casu isto aliter catarralis defluxus poterit fieri a tussi que erit pectoris egritudo per essentiam. per quam cōmotionez et agitationez materierum predictarum in capite existentium defluxus reumatizans apparebit. qui erit accidens tussis. Neqz erit ipse defluxus essentialis causa tussis. q̄r contemplanduz est in hoc. Videtur autem in hoc adduci posse fundamentuz demonstratiuum satis cum enī in iuuenculo isto affuerit motus trēulus cordis continuus immo vt ī pluribus motus cordis maior qui saltuosus nominatur. Adhuc ⁊ tertio in eo semper affuerit motus tremulus cordis continuus īmo vt in pluribz motus cordis caphacan nominatus ab ore stomachi cōicatus cordi p colligantiam. quid existimare potest aliud q̄ hac debilitatem huius tussis sufficientem esse causam. Nam et si pluribus ante diebus hec tussis non apparuerit aut permansiua fuerit. contingere potuit pluribus ex causis. aut quia materia ad alia loca diuertebatur. aut quia insensibiliter maior p̄s eius consūebatur. aut quia virtus ad alia intenta opera motum hunc que minus ipsum molestabat aggredi non tentabat. ⁊ plura alia paria istis adduci posunt. Et hec quidez mala cordis dispō fortassis potuit esse causa nocumenti in epate ⁊ in toto. Et verisimilius est q̄ q̄ ille tremor ab epatis nocumento proueniat. Si eī trēor cordis quādo superfluit permutatur ad sincopim. ⁊ iterum quando magis superfluit permutatur ad mortē vt. xiᵃ. tertii tractatu ⁊ capitulo secundis: tūc quidem credere poteris q̄ possit epar ⁊ alia membra debilitare tremor cordis. quitqd eniz ad maius nocumentum perducere potest hominem illd̄ etiam ⁊ ad minus. Dixi etiam q̄ cordi potest accidere tremulus motus per colligantiam partiū aut totius ad ipsum propter quam debilitatur virtus cordis ad quam debilitatem sequitur motus tremulus cordis. quarī vndecima tertii trac: secundo capitulo primo. Omnis debilitas efficit in corde dum perseuerat in ipso residuum v̄tutis agitationem quandam quasi ipsuz expellat a se ipso ad nocumentum. Que vero et quot sunt partes que cordi nocumentuz cōicare possunt ad que sequatur motus tremulus ⁊ alie nocumenti

ipsius species lege.x.tertii tractatu primo capitu lo dū igr. Et quandoqz accidūt cordi egritudies propter cōitatem panniculi sui et cerebri ꝛ late ris ꝛ pulmonis ꝛ epatis ꝛ intestiorum ꝛ reliquoꝝ viscerū ꝛ proprie stomachi. Et quādoqz ē propt cōitatem corporis cōiter .i. totius sicut fit in fe bribus ita vt verificetur per paroxismos suos et crises. Omnia igitur supradicta inuicem contē plando diligenter apparet ꝙ in regimine prefati adolescentuli attendendū est dispositioni cordis principaliter. deinde epatis tertio cerebri. et cō sequenter cum his non negligendo febres erit at tendendum conuenienter cum instrumentis appropriatis. Neqz timendum est quod scribit quarta primi capitulo prio ꝙ d̄ nūero mēbroꝝ pricipaliū illd̄ cui digniui attēdi dz ē cor dide ce rbrū postea epar Dicēdū ei ad hoc ꝙ illd̄ habz vi tatē cōsiderando pricipatū ꝛ dignitatē membro rum principaliter. Sed fortior egritudo que ap paret in epate huius adolescentuli necessario co- git vt primum epati attendatur ꝙ cerebro post cor. Ex quibus facile concludi potest ordinatum regimen quo procedendum est in regimine pre dictarum dispositionum. quod necessario com- plectitur intentiones quinqz. Prima quidem est regimen dispositioni cordis appropriatum.

Secunda erit explicans regimen curationis dispositionum epatis ꝛ rectificationis eius. Ter tia erit regimen febris succinte pcurrēs. Quar ta conabitur rectificare cerebrum et accidentia e ius abscindere. Quinta vero regimen ex pte rerum non naturalium succinte memorabit. Ne qz enim in hoc oportet me calamum extendere cuz clarissimorum doctorum scientia his ꝛ maio ribus prouidere possit oportune. Igitur inten tio prima dispositionibus cordis attendens plu ribus complectur instrumentis. Primum ē sy. digerentes materias emendantes malā complexi onem cordis confortantes ipsuz et motum tremu lum abicientes. Secundum est electuariuz vel confectiones consimiles virtutes habentes. Ter tium est linimenta vel epithimata vel sacculi eid applicanda. Quartum vero est species euacua tionuz leuiuz huic proposito pertinentiū. Pro primo igitur instrumento licet plures digestiui ꝛ cordis confortatiui inueniantur sy. in volumibz sapientum mihi vt cotidiana experientia docuit semper magis placet sy. quē. Ga. scripsit Democri to nobili romano in secretis ad Omotheum descri ptione 28. Ipse enim tantuz excellentie est virtu tis ꝙ oīuz cordialiū medicāliū vtutes ꝛ opatiōes complete cōplectitur. cuius quidez descriptionez ibi lege quā propter scripture fastidiū ponere nō curaui. ꝛ eius quidem sublimitas valde facile de duci potest preter auctoritatem viri. Omnis eiz medicina cordialis est. aut quia cor et spiritū nu trit ꝛ sustentat vt vinum et aqua carnis. aut spūo sa substantiaz illuiando velut margaritta coral lus. aut substantiaz cordis vniēdo velut sericū cō bustuz. aut spiritū congregando ꝛ a resolutione ꝓ hibendo velut emblicus ꝛ karabe. aut quito sua leui caliditate cor ꝛ spirtū contemperando velut doronicum ꝛ macis. aut sexto sua frigiditate ca lid'tatis excessuz frangendo velut camphora: aut mulcebriter delectando velut aroatica omīa. aut octauo a corde ꝛ spū materiaz et fumuz mlīcum expellendo velut buglosa ꝛ lapis lazuli. aut nono ꝛ proprietate conferendo velut iacitus ꝛ smarag dus. decimo ꝛ vltimo venenositati aduersando vt tyriaca ꝛ cortex citri que contrariantur vene no omni sexta quarti trac. tertio capitulo secūdo Sed hic sy. medicinas omnes vires predictas cor diales habentes includit vel sibi similes. Igitur ē omnino cordialissimus. 9ª manifesta est intelli genti. ꝛ maior clara est quia nulle alie īueniri pos sunt cordiales medicine aliis viribus dicte tales ꝙ predicte ꝛ ad eas reducibiles et minor mani festa est ex serie littere. G. quaz lege ibidez. quam etiaz minorez leuiter probare possem per cuiusqz illorum simpliciuz vires discurrendo nisi longi tudine terrefactus essez. Si etiam placet ex hº sy. confici possunt confectiones ꝛ ellectuaria mellina vel zuccarina tuo modo. De famosis autez in no stra etate per cōmunez praxi currentibus est ele ctuariuz de gēmis. electuariuz de iacinto electua rium de ligno aloes ꝛ confectio diamusci ꝛ confe ctio letificans que conueniunt sincopi ꝛ cardiace passioni vt primo de viribus cordis penultimo capitulo. Et si timeres caliditatis excessuz ex istis medicinis siue sy. siue confectis trocis. vel electis pulueres vel decoctiones fiant ex eis aut tragee. frange eas cuz succo boraginis buglos acetos cico ree vel macianoruz vel apioruz pomoruz succo. vel aquis subliationuz horuz vel similiuz medici narum tuo proposito seruientium. Uel elige des criptionem sollemnē que semper mihi placuit et scribitur ab Aui. secundo de viribus cordis pēul timo capitulo prope finez ibi. Cōpositio propria his qui propter malaz complexionez calidaz labū tur ꝛ cardiacam ꝛ cordis debilitatez ē ista. Rx se. lactuce melōis cucu. ꝛ cucur ꝛ cetī. lege ibi. Instrūē tū vero tertiū scilicet linimenta epithiata ꝛ sīlia istis licet plurima hinc inde colligi possint ab an tiquis ꝛ modernis doctoribus placet tñ mihi ī ter omnia alia linimentuz prescriptum a Ga. ad Omotheum descriptione. 49. cuius sublimitatē in iuuamento ex simplicibus suis facile probare potes. ꝛ fieri potest magis ad caliditatez inclina tuz si tiemus lapsuz cordis frigiduz scilicet cum mace ligno aloes musco ambra ꝛ similibus. Et si militer ipsum ad frigiditatez inclinare potes si percipies lapsuz esse calidum scilicet cuz margari tis rosis sandalis ꝛ similibus. adhuc etiaz ipsum temperiei vicinuz satisfacere potest magis ꝛ mi nus suorum simpliciuz refrangendo graduz vel equando vt tibi libet. Si vero euacuationes ī hac dispositione fieri oportet ad materiam colericaz intendentes magis non eligatur meo iuditio ali qua medicina super istam cuius descriptio. Rx aq cicoree. ℥. iii. mnne electe. ℥. i. reubarbari electi. ʒ quattuor spice ligni aloes ana grana tria sal gē me granuz vnum infundantur et fiat eorum ex pressio. Et si ad materiam ex colera ꝛ flegmate mixtam intendis subdupla reubabarum ꝛ super adde tantundem de agarico cum granis. iiii. ℈ Si autez colere ꝛ melancolie mixtionem percipi mus loco agarici ponatur thimi ꝛ epithimi ana ʒ. ii. aut loco istorū polipo. ʒ. iiii. et fiat vt supra De his vero que iuuamentuz omnibus fere talibz cōicant est cōmixtio pillularuz de reubar. de lapi de lazuli de lapid armeno ꝛ de agarico altera do minante alteri vel sibi equata secundum tua n

cõiecturaȝ dominii melancolie super flegmate co
lera aut econtra. Secunda vero intentio qua
epatis dispositio curari debet. multis instrumē
tis complenda est. Primo quideȝ cum adequanti
bus materiam. Secundo cum euacuantibus
eam. Tertio cum resoluentibus tumorem epa
tis. Quarto cum confortantibus ipsum. In
strumenta autem primum horum complentia eē
possunt aque sublimationuȝ endiuie cicoree lupu
lorū cuscute capil'. ve absithii scolopēdrie eupat
principaliter. Uerum in mixtionibus earum do
minari debet caliditas frigiditati cum ego credā
lapsum istum magis frigidum q̃ calidum esse po
nendum. propter quod per se a tali lapsu indicā
do non credo conuenire frīa dominanter nisi pp
febrem principaliter que nullo modo negligēda
est. Similiter etiam in sy. iulep. decoc̄ troc.
confect̄ ⁊ elect̄ illud idem tenendum esse credo.
Ego vō licȝ multa mihi habeā experta cōposita
duo tñ q̄ scribo cōposita me nō fallūt ī rctificatōe
epatis lapsi egritudine cōplexionali ⁊ cōpositio
nali velut opilationibus ⁊ apostematibus quorū
descriptionem hūi decimo tractatuum capitulo
duodecimo auctoritate Andromaci in libro de
cura passionuȝ intrinsecatum. ⁊ est series lr̄e ibi
Nearchi confectio epatica prelaudata. ℞ cinamo
mi cassie lig. ana. ʒ. iiii. croci nardi costi carpobal.
ypericonis liquir̄ ana. ʒ. viii. mellis dispūati. q. s.
Et si times mellis caliditateȝ. fiat confectio cum
sy. simplici acetoso ⁊ detur ex eo quantum ē auela
na mane hora digestiui cum aliqua ex predictis
aquis. Alia medicina eiusdem scilicet Androma
ci potabilis ad epaticos spleneticos nefreticos y
dropicos iuuatq̄ȝ stomaticos ⁊ eas que ex partu
molestantur mulieres. ⁊ eos qui ab infirmitatibȝ
resumuntur ⁊ icticos ⁊ tussiculos ⁊ pleticos ⁊ ad
farmaca mortifera ⁊ morsū ferarum cuius descri
ptio. ℞ nardi indiane. ʒ. viii. costi. ʒ. ii. cassie
lig. croci ana. ʒ. i. piperis al. obulos. v. vel. ii. vt
habet alia littera seminis apii petro. yreos ana. ʒ.
. ii. acori oppobal. ana. ʒ. i. succi apii masculi. ʒ. iiii
passularum. ʒ. vi. mellis dispumati. q. s. fiat electua
riū. Mirandum aūt non est multum de nobili iu
uamento istarum medicinaruȝ cum he medicīe ab
Andromaco descripte fuerint a Galieno adeo
excellenter collaudate ⁊ in posterum etiam a suc
cessoribus vt patet quinto canōe decimo pratice
⁊ septimo breuiarii ī antidotario galafrii. ⁊ plu
ries alibi ⁊ tu lege ibi. Ex quibus compositioni
bus volo mihi satisfactum esse ad primuȝ tertiū
⁊ quartum instrumentorum in hoc capitulo posi
torum. Ad secundum vero instrumentum de cūa
tionibus sufficit illud quod dictum est in fine ca
pituli precedentis. Denuo igitur locale cōposituȝ
epati apponendum Auctoritate archigenis in eo
dem capitulo conscribere placuit cuius quidē lr̄e
series talis est. Malagma ad dispositiones epa
tis valde cronicas quod confert etiam spleneticis
⁊ his qui fiunt pallidi et febriunt ⁊ habent tensio
nem ypocūdriorum. ℞ ficuuȝ pinguiuȝ sublato
multuȝ de semine eorum ⁊ vmbilico cere al. ana
. ʒ. x. mirobalanorū ⁊ intelligo ego kebulorū lib.
. i. nitri marini lib. ß. alūis scissi. ʒ. xii. bdelii ar
moniaci fenugreci cardamomi nastrutii origani
sextarii quartum olei yrini. q. s. terantur forti cō
tritione ficus in mortario ⁊ incorporentur secuȝ

gume dissolute cum vino subtili ⁊ reliquis addid̄
sūma contritione fiat empl'm mirabilis effectus
post euacuationem maxime. Et si bene conside
ras prescripta vel predicta istrumenta implicāt
in se virtutes digestonis ⁊ euacuationis aliquāte
resolutionis materierum ⁊ confortationis virtu
tum apud que aliqua non nulla in cōi experiētia
comprobata memorare potes sicut electuarium
diacur. ⁊ dyalacca melius descriptione Mes in
antidotario descriptione prima. ⁊ elect̄ omorusia
nominatuȝ descriptiōe Aui. quinto canone sūma
⁊ trac. primis. et iterum electuariū ab eo descrip
tum. i4. tertii trac. tertio de cura opilationū epa
tis quod maxima laude comprobatur ab Aui. au
ctoritate Ga. Cuius litteram assumpsit nono de
cem tractatuuȝ preallegato capitulo de medicis
Androāci cuius littera et series habet ita. ℞ pas
sularum. ʒ. xxv. ⁊ reliqua vide predictis locis.
Nam. A. argumentatur dignitatem huius electu
arii ex singulis componentibus inductiue dmon
strando sicut. G. ibidē facit litteraliter. Ad hanc
etiaȝ intentionem potens est hoc electuarium bre
uis dscriptiōis et fuit de medicinis Solonis phi
quod confortat epar stomachum ⁊ interiora oīa
mēbra Cuius descriptio. ℞ ligni aloes Aristol.
rotūde lacce spice ro. folii ana. ʒ. x. reubarbari elci
. ʒ. xx. mellis dispumati ⁊ in hoc casu magis mihi
placeret geleniabī. ⁊ fiat electuariuȝ. Dosis eius ē
. ʒ. i. cum. ℥. i. aque decoctionis corticis extrinse.
phistici que decoctio inter reliquas ꝓbatissima ē
ad aperiendas cronicas opilationes epatis. ⁊ testi
ficat Gal' didiscisse a quoddā egiptō medico. Hec
de cura secunde dispositionis sufficiāt. Pro ter
tia vero intentione scilicet pro regimine febris
supple antēcisso volo mihi satisfactum esse per sy.
⁊ elect̄ digerentia confortantia ex quorum mate
riebus siue fiant potabilia vel deglutibilia interi
us assumenda siue decoctiones aut linimenta sac
culi embroce ⁊ epithimata. aut cuiuscunq̄ȝ varie
tatis aptentur medicaīa omnia erunt febri com
petentia regulari curatione sumpta a modo de
pendentie sue qui sūitur a materia vt prima q̄r
ti capitulo de cura putridarum in generali ⁊ xi
terapentice colligendum ⁊ maxime si talia ante
scripta medicamīa frangantur ⁊ remittantur. se
cundum modum superius posituȝ in regimīe dis
positionis cordis. et si contingeret opus esse ali
qualiter dominantibus infrigidatiuis vti fiend̄
erit illud multum accurata contemplatiōe a val
de leuibus ad fortiores transeundo gradatim se
cundum doctrinam vetustissimi. y. secunda affori
smorum. Secundum multuȝ aut repente calefa
cere et ' cet̄ et comentatoris ibidem. Hec de ter
tia intentione sufficiāt. Quarta vero intentio
que est rectificatiua dispositionuȝ cerebri etiam
cū predictis medicaminibus vt consideranti
patere potest facile complectitur. Adhuc etiam.
secundo cum fricationibus ligaturis extremis
partibus applicatis. Et tertio iterum cuȝ vento
sis si res esset grauior magis. Et quarto cuȝ ablu
tionibus extremorum cuȝ camomilla mellilato
et similibus in aqua decoct̄. Et quinto cum colu
tionibus et gargarismatibus oportuno tempore
factis cum oximelle simplici aut composito. aut
cum sy. de acoro. aut de sticados cū decoctione
assari vsq̄ȝ ad decoctionē agarici transeundo sie

suspitione aliqua quoniam ipsa est efficax et secura multum. Sexto cum odoribʒ rerum cerebrum confortantiuʒ vt ligni aloes florum dedrolibāi origani stycados macis et similibus. Compositū bonum ad retinendum catarrales fluxus ⁊ confortanduʒ cerebrum ⁊ exiccandum materias crudas ⁊ frigidas in eo congenitas per viam indigestionis ⁊ euaporationis ad ipsum. ℞ laudāi electi .ʒ.ſ. ligni aloes.ʒ.i. sandarace thuris kara be ana.ʒ.ſ. colophonie.ʒ.i. macis gariofilorū ana .℈.ſ. resoluantur omnia cuʒ vino aromatico ⁊ fiat ex eis cerotum ita ꝙ describat cōmissuram sagitalem a sūma capitis parte vsqʒ ad coronalem cōmissuram. aut fiat ex his sacculus consimilis et superponatur predicto loco. Hec d intentione quarta sufficiant. Pro quinta intentione scilicet de regimine per .6. res nō naturales patet leuiter consideranti qualiter procedendum sit. debet enim regimen per omnia illorum genera inclinari ad leuem caliditatem cum subtiliantibus incidentibus ⁊ apperientibus conuenienter confractam. Pro quoruʒ omniuʒ discursu mihi nunc silentiū impono propter causam superius tactam. Hec sunt que vtiliora colligere potui pro regime dispositionuʒ generosi adolescentuli Jo. petri d tyenis

Consilium de febre colerica continua de opilatione stomachi ⁊ de tremore cordis.

Iste iuuenculus triplici laborat dispositiōe. quarū vnaqueqʒ satis timorosa est. Et prima quideʒ dispositio ē fe. continua d colera notha maioris fame. et proprie nominata citrina. que prouenit ex putredine colerice materiei cōmixta tenui vel aquoso flegmati ⁊ hec quidem omnia probari possunt argumento sumpto a tactu qui videtur representare sensui tactus mollitiem intensam ⁊ acutam caliditate informatam velut si sensui tactus representaretur aqua intense caliditatis quasi feruens. Secundum quia pulsus eius est velox ⁊ frequens cuʒ mollitie quadam organi molis scilicet arterie quod quidem non est proprium terciane continue a vitellina colera prouenienti. quoniā illa est grossior vel densior ꝙ̄ citrina. Neqʒ etiam est proprium flegmati hoc signum. quia licet in flegmatica tam continua ꝙ̄ interpollata tactu reputet mollis caro vel arteria ei supposita vel cuti. tamen illa mollities non representatur cum tanta caloris acuitate quanta percipitur in colericis. Tertio etiam hoc probari potest scilicet ꝙ hec fe. per triduuʒ augmentatur. Quarto cognosci potest hoc per signa sumpta ab exeuntibus. vrina enī eius ē citrina colore substātia tēuis cōtētū hn̄s cuius color vergit ad subcitrinitatem. ⁊ est locatuʒ tale sedimen iuxta regionem aeream vrine. eo quia sui caliditate ⁊ leuitate ad superiora fertur. ⁊ est in tali vrine regione granulorum ⁊ spūarum apparentia in superficie. quoniam flegmatis aquositas cuʒ sua viscositate inclusam tenet colere subtilem partem substantiā flegmatis subleuando ⁊ extendendo in ampullas conuertentem. et multa alia signa paria istis adhuc adducerem nisi diligereʒ breuitatē. Secunduʒ a dispositio huius iuuenculi est stomachi opilatio cum tensione notabili in ore stomachi vsqʒ ad funduʒ eius notabiliter percepta cum dolore notabili propt quā ando reʒ conceder ꝙ hic non ē simplex opilatio immo apāti coniuncta. licet enī vnazquāqʒ notabileʒ opilationeʒ consequatur extensiuus dolor vt videri potest secunda primi ⁊ primo de acci. ⁊ morbo, tamen dolor tante intensionis non solet cōitari opilationes simplices sicut conseq solet apāta. nʒ etiam in locis opilatis solet tanta apparere durities ⁊ tensio quanta apparet in stomacho huius adolescentis vt sēsu tactus declarari potest. Tertia dispositio principalis est motus cordis qui proprie tremulus est ⁊ non saltuosus. ⁊ hoc quidem ī eo meo iuditio est accidens denominandum magis ꝙ̄ per se egritudo. eo quia successit predicte dispositioni stomachi ⁊ febris etiam. Secūdo quia talis motus tremulus intenditur ⁊ remittitur secundum intentionem ⁊ remissioneʒ febris ⁊ dispositioneʒ stomachi. Tertio etiam quia per applicationeʒ medicinaliuʒ stomacho ⁊ febri conferentiū minorari debet. Siue igitur sit accidens siue egritudo per se. apparet ꝙ hic motus tremul' cordis prouenit a mala complexione calida ⁊ sicca cordis que corpus eius notabiliter exiccauit Et si argueretur contra hoc quia in hoc iuuenculo non apparet notabilis consumptio īmo quedaʒ tumescentia cacesica saltem in partibus faciei represētata. Igitur ipse non ist extenuatus. neganda est illa 9ª ⁊ dicitur ꝙ cum cacesia adhuc magꝭ ⁊ in fine augmenti ipsius existentis stat tumescētia corporis vel inflatio accidentalis ⁊ consumptio ipsius substātial' velut si ethico superueniret mala dispō epatis vel stomachi ꝑ quā in eo generaretur ꝑ viā indigestionis flegma tenue quod simul cum sanguine latuʒ ad membra aliqualiter inflamaret ea. pʒ ꝙ hic esset substantialis consumptio ⁊ accidental' tumor. In viro itaqʒ isto facilit' saluari potest hec cacesica dispositio propter nocumentū digestiōis stomachi proueniens ab opilatione ⁊ ab apāte iā predictis. Unde in eo per semitaʒ indigestionis generatur flegma tenue ex quo fit predicta cacesica dispositio. et intantuʒ mihi procedendum esse apparet ꝙ stomachi dispositio predicta est causa fe. eius. Hoc enim flegma tenue colere cōmixtuʒ in venis est materialis causa antecedens ⁊ coniūcta predicte fe. nothe continue. est etiaʒ causa motus tremuli cordis ponendo malaʒ complexioneʒ in eo. ad cuius fugaʒ incitata virtus ⁊ partes cordis impelluntur ad diastolandum ⁊ sistolandum frequenter ⁊ velociter qualiter tremulo motu corpora videntur moueri ⁊ sensus ostendit. Utrum auteʒ eadem materialis causa scilicet colera citrina que facit febreʒ ⁊ tremoreʒ cordis sit causa opilationis vel apostematis in stomacho iaʒ predictorum apparet mihi omnino concedendum esse per duritiem ⁊ tensioneʒ cuʒ quibus simul caliditas intensa cuʒ acuitate representatur. et per alia signa quibus superius declarabatur ꝙ febris eius erat vere continua a colera citrina proueniens. Unde ex omnibus inuicem collectis. videtur esse colligenduʒ ꝙ dispositio huius adolescentis ē mala complexio stomachi ca. ⁊ sic. ⁊ mala compositio ipsius opilatiua vel apōsa proueniens a materia flegmatica per viā indigestionis ī stōacho genita cui etiaʒ cōmiscetur colera citrina predcā

Capitulum de cura per dietam.

Regien igit' harum dispositionum fundari debet super administratione rerum non nat' alium et medicinalium. Et primum quidem horum ita mensuretur ut eligant res omnes infrigidantes et humectantes non tamen secundo mensuram secundi gradus. quibus etiam rationale est commisceri aliquod leniter calefactivum subtilativum aperitivum et flegmatice materiei genite per viam indigestionis consumptivum et precipitativum per vias urinales velut in brodialibus eius coquendo radicem feni. vel petro. In saporibus vero aceto conditis aliquid pl'ueris cynamomi l' consilium ponatur. Et eligatur vinum colore album vel glaucum substantia subtile et mediocris fumositatis. et esset ei valde utile ut tale vinum limpharet semper cum aqua buglos' l' boraginis ponendo vini pt. ii. et predicte aque partem tertiam.

Capitulum de cura p medicinalia.

De regie igr medicialium videt' mihi providendum esse stomacho cum quinque remediis que etiam conicabunt iuvamentum febri et tremori cordis. Primum instrumentum horum itaque est electuarium istud de quo accipiat omni mane postquam acceperit syrupum infrascribendum per tres horas ante prandium quantitatem. ʒ. iii deglutiendo ipsum cum cocleari ℞ semin' comin' frigidorum violarum se. endiuie portul'. et lactuce ana. ʒ. ii. cuscute anisi liquiritie ana ʒ. i. granorum phisticorum. ʒ. i. zuccari candi. ℥. i. ʃ. cinamomi electi mente ana. ℈. i. syrupi de endiuia lib. ʃ. coquatur syrupus cum zuccaro candi et cum inspissari ceperint incorporentur cum granis phisticorum que per unam noctem infusa steterint in aqua violarum. et finaliter additis aliis speciebus vehementer conterendo fiat electuarium

Secundum principale remedium est ut hic iuvenculus omni die aut saltem tertio die accipiat parum ante cenam unam de istis pillulis. ℞ reubarbari electi. ʒ. i. agarici aloes abluti cum succo endiuie ana. ʒ. ʃ. masticis ℥℥. spice ana grana. v. formentur pillule cum succo ro. pro omni. ʒ. vi. tales enim pillule materias diuertunt et precipitare faciunt a stomacho et minorabunt et alienabunt a clisteri quod in casu isto non videtur multe necessitatis. Tertium remedium est ut iste iuuenis omni die ante prandium et cenam parum accipiat rotulam huius confectionis. ℞ trocis. dyarodon. ℈. ʃ. specierum diacimi liquiritie specierum triasandalorum absque camphora ana. ʒ. ʃ. zuccari al. ℥. iii. cum aqua violarum fiat confectio i rotulis paruis. et exibeatur. Quartum remedium est ut stomachus istius iuuenculi omni mane per duas horas ante prandium euaporetur stomachus cum pannis calefactis. Deinde inungatur cum oleo nardino et superponatur ei pannus calefactus et ita permaneat usque ad horam unam post cibum tunc igitur iterum inungatur stomachus cum predicto oleo actu calido et superponat' ei pecia magna emplastri descripti a Rasi nono Almansoris capitulo de doloribus et apostematibus stomachi calidi. Et incipit. ℞ violarum et cet'. Quintum remedium conueniens stomacho et febri et cordi est hoc. ℞ aque capil'. ve. aque cicoree aque absinthii ana. ℥. i. syrupi de corticibus citri syrupi de endiuia sy. de absinthio ana. ℥. ʃ. misce et accipiat totum omni mane per horas. ix. post cenam. et post tres horas accipiat electuarium suprascriptum. Deinde inungat stomachum suum ut predictum est et post duas horas accipiat prandium'. Et sicut ego dixi inunctiones et emplastrum debent stomacho applicari cum euaporatione predicta ante prandium Ita similiter intelligo quod fieri debet ante cenam Cordi vero duo consulo debere fieri localia in medio. et maxime unum ex eis est hoc. ℞ se. basiliconis. ℥. ʃ. bheen al. et ru. ana. ʒ. ii. zuccari. ℈. i. ossi de corde cerui. ʒ. i. doronici. ʒ. vi. foliorum maiorane recentium foliorum basiliconis florum boraginis ana. ℥. i. farine ordei. ℥. iiii. musci g̃. i. coral. ru. ʒ. iii. fragmentorum saphiri smaragdi et margaritarum ana. ℈. ʃ. aque buglos' lib. ʃ. coquatur aqua buglose cum predicta farina usque ad conuenientem inspissationem. Deinde addantur species iam prescripte et fiat unguentum grossum. de co itaque extendatur super panno rotundo quantitat' nebule zuccarate et tepidum ponatur sup sinistra mamilla anterius et posterius. et est medicina infallibilis apud omnes. Secundum remedium est ut iuuenis iste quasi semper in os suum teneat frustrum unum zedoarie que quantum conferat timori cordis lege secundo canone capitulo de ea et ui debis. Pro cura vero se. iam satis apparet quod digerentia et pticl'ia euacuantia que descripta sunt omnia febri conferre possunt materiam eius digerendo consumendo et per vias occultas et manifestas precipitando. quare solum hoc remedium materierum euacuatiuum scribere volui quod materias antecedentes et coniunctas post earum digestionem conuenienter euacuare poterit. Cuius descriptio. ℞ reubarbari electi. ℈. ii. agarici. ℈. i. succi ro. ʒ. ii. sy. viol'. ℥. i. ℥℥. spice nardi ana g̃. iii. sal gême g̃. i. misceat' omnia cum. ℥. iii. aque lact' et totum calidum in aurora exibeatur et dormiat super ipso una hora et tardet cibum horis. vi. aut saltem. v. Nihil melius eligere potui adolescentulo huic conuenientius et cet'.

Consilium de causone cum opillone epatis et renum et peraferenesi complicato.

Vir nobilis Santinus Venetus laborat egritudinibus quampluribus specie distinctis et genere etiam Primo enim laborat febre causonica ex materia colerica cuius mie ra plurimum continebat' circa regiones cordis stomachi et epatis quod declarabant accidentia manifesta quamplurima. Februit enim diebus circa septem ardentissima febre qui nullum habuit manifestum incrementum neque diminutionem. Et tangenti caliditas tante acuitat' in eius pectore percipiebatur quod eam manus vix poterat tollerare. et pulsus magnus cordis aderat cum siti validissima. inquietudine maxima. et venarum amplitudine. et erat in eo vomitus et secessus colericus. imo quandoque prassinus ex magna adustione procedens et transmutatione colere in adustam. Similiter etiam laborat hic vir magna epatis et renum plenitudine cum egritudine compositionali que erit opilatio in eis facta. et non est ex raptu materierum ad caput imo tales opilationes veniebant a materiebus in talibus infixa. tertio iterum laborabat hic vir magna caliditate dolore corruptione i operationibus

imaginatiue potentie ⁊ cognitiue ⁊ erat proprie
parafrenesis propter febrem cōicatam capiti. in
tantum ꝙ per octo dies non potui plene discerne
re an laboraret vero sirsē quod est apostema pan
niculorum cerebri vt plurimuꝫ ex hoc ſio intelle
ctum. Jam vero post primam septianam predcā
accidentia omnia intantum inualuerunt ꝙ faci
es caput inflāmata erant. ⁊ color eius ex rubedi
ne cum citrinitate ⁊ viredine mixtus. Et iā ita
furibundus effectus fuerat ꝙ die noctuqꝫ vexaba
tur furia tanta ꝙ vix homines duo vel tres illuꝫ
tenere poterant. At vero postꝙ diuersionibus cū
fricatiōibꝫ ⁊ cristeribꝫ ⁊ col'iis acutis et vētos bal
neationibus extremorum ⁊ capitis in eo processū
fuit cum extinguenti dieta ⁊ digerentiuꝫ medici
naruꝫ cōmixtione cum cibis ⁊ potibus virtus for
tificata constitit vsqꝫ ad vndecimum diem. tunc
enim illa erant manifesta signa veri syrsen. Ex q
bus non leuiter territus sum cum euacuatiōe
per farmaca administrare non poteram. ⁊ virtus
flomotomiaꝫ tollerare non posset. etiam quia bis
vel ter in eadem egritudine fuerat flōatus. admi
nistrato collirio notabilis apertionis ⁊ actiōis di
uersio ad inferiora facta fuit per emoroidaruꝫ a
pertionem ⁊ p successionē colerici fluxus superfi
ciei intestinorum excoriatiui. subuenimus autē
virtuti cum substentatione eius et etiaꝫ cuꝫ inter
ceptione fluxuuꝫ predictorum qui grandes erant
a .14. vsqꝫ ad diem vigesimuꝫ vbi apparuit paꝫ
per conualescere. post viginti vero dies a visitatō
ne mea qualitercūqꝫ contigerit accidētia adhuc
non leuiter inualescere visa sunt. ⁊ quia illud qui
dem rationale est et proprium febribus conuersi
uis nominatis vel erraticis considerans materie
rum reliquias in capite ⁊ pectore remansisse ince
pi subuenire sibi cum epithimatibus cordialibus
⁊ cum embrocatione capid. ⁊ ita processum est per
duos dies. in quorum fine apparuit spasmus cō
tractiuus omniū membroruꝫ inferiorum versus
caput. ⁊ iam simul cuꝫ spasmo illo inualebant ac
cidentia alienationis. inquietudo. vigiliaruꝫ instā
tia sitis ⁊ febris intensa. Transacta vero. xxiiii.
die adhibituꝫ fuit ei farmacum extrahendo e
uacuans ex torrefacto reubarbaro cum syrupo de
myrto ⁊ electuario dyaprunis sīplici. Et ita post
illius euacuationem notabiliter alleuiata fuit fe
bris ⁊ accidentia omnia remissa fuerunt intantuꝫ
ꝙ maximum argumentuꝫ de spe sue sanitatis fu
ture recepi. Potuit autem spasmus ille contigere
vel quia materia que carabituꝫ efficiebat a virtu
te translata fuit ad neruos interiores per nuchā
⁊ efficit spasmuꝫ vt colligendum est secunda tertii
capitulo de spasmo. vel quia pars materieruꝫ que
in pectore contiuebant et erant antecedentes cau
se febris a virtute cretice permutate fuerunt ad
neruos. l ꝙ vtrunqꝫ simul accidit. Rationabilius
autem est concedere spasmuꝫ fuisse accidens cara
biti. quoniam sicut fuerunt alleuiata accidētia fre
nes ita spasmus deficiendo procedebat. Postꝙ
autem in cura huius viri processum fuerat vsqꝫ ad
diem tridecimūquartū. ⁊ iā remanserat cōtractō
in manibus eius peruenit ei vl'is paralis dextri
lateris cuꝫ priuatione sensus ⁊ motus in toto la
tere illo intantuꝫ ꝙ etiam in toto magno pede
sinistro paraliticatus erat. Potuit autem paralis in
hoc viro contingere. aut quia in cerebro eius la

tens erāt materie flegmatice aquose multe ⁊ non
expellebātur ante hoc tempus pluribus ex causis
Prima est qr virtus magis erat intenta ad regi
men apostematis ⁊ materieruꝫ antecedentiū eius
a quibus magis molestabatur. quare non poterat
vtranqꝫ materiam expellere. Secūda causa quia
materia illa flegmatica magis imbibita erat ꝙ
materia colerica. Et si argueretur cōtra hoc. quia
materia colerica penetrabilior est caliditate sub
tilitate ⁊ mobilitate suis. ergo magis erat profū
data. Huic dicitur negando consequentiam. neqꝫ
eniꝫ materia colerica que erat coniuncta causa a
postematis erat alibi profundata magis quaꝫ i p
te apostemata. Et iteruꝫ antecedens causa si qua
remanserat non poterat ita profundari. quoniaꝫ
ipsa continebatur in venis. Secūda causa est quia
materia flegmatica adhuc aquosa licet sit grossi-
or colerica. tamen quia ipsa est viscosa ⁊ frigida iō
vehementius ⁊ longiori tempore profundata fu
it. Secunda causa principalis propter quaꝫ ma
teria que paralesim efficit non prius tēpore expul
sa fuit esse potuit quia maior fiebat distractio spi
rituuꝫ ab aliis locis versus locuꝫ apostemosum p
pter tristē sensationeꝫ que ibi intensiue maior e
rat ⁊ extensiue. Et tertia causa principalis fuit
quia fortasse materie ille flegmatice aquose in ce
rebro generate fuerunt postꝙ spasmus ⁊ acciden
tia sirsen alleuiata fuerant. propter enim debili
tateꝫ cerebri aquositates multe in eo genite ⁊ cō
gregate fuerunt ex debilitate transmutatiōis ali
menti in substantiam propriam. Et quarta causa
iterum potuit esse propter debilitateꝫ digestiue
prime in stomacho ⁊ secunde in epate. igitur ge
nerate fuerunt flegmatice que simul cum san
guine transmisse fuerunt ad caput aut saltē per
moduꝫ euaporationis illic multiplicate fuerunt
Unde si omnes iste quattuor cause siue ipsaruꝫ ali
qua vel alique contigerint manifeste probatum
est huic viro laboranti egritudinibꝫ calidis sup-
uenisse paralisi que ē egritudo frā materialiter.
Propter qd correllarie concludit ꝙ vix mira
bile est ꝙ iste vir euasit discrimīa tanta. Secūdo
quia non fuit sanitati restitutus in breui tempore
membra eius principalia duo per se fuerunt ma
nifeste lesa. s. cor et cerebruꝫ a quibus debilitas et
egritudo non ita facile remouentur. Sequitur ē
tio ꝙ egritudies huius viri ita paulatine cotidie
remouent quādo. n. nerui magna cōtractiōe ⁊ mlto
tempore spasmati fuerunt. non nisi cuꝫ magna
difficultate ⁊ in longo tempore restaurari possunt
Et sequitur vltimo ꝙ rationale est ꝙ ipse ad pri
stinā sanitatem complete reuertatur. eo quia mē
bra eius successiue continue melius flexibilia ⁊ sē
sibilia redduntur. Res igitur huius viri adeo cla
re ⁊ disputatiue determinata est propter diuerte
re linguas ignorantiuꝫ qui fabulando cuꝫ mulie
ribus prophetizare ⁊ enuntiare volunt de egritu
dinibus ea que ipsi non viderunt neqꝫ vnꝙ intel
ligere potuerunt defectu speculationis ī medicīa
li sapientia ⁊ in cotidiana rationali experientia
sedentes intuentes ad pauca inspicientes de faci
le enuntiant primo de generatione et corruptio
ne. Secunda vero principalis dispositio que
remansit in viro isto est opilatio in epate eius et
renibꝫ vicissitudinaria ita ꝙ quandoqꝫ opilatō
est in concauo epatis ⁊ non in gibbo ⁊ tūc accidūt

ei tensio sub ypocondrio dextro cum ponder̄ ibi
percepto. et fluxus fiunt chilosi propterea quia p
meraicas partes chilus in concauū epatis recipi
non potest. cum locus ille sit opilatus. ergo retro
cedit chilus ad intestinorū concaua. qui cognosci
tur ex albedine ⁊ subalbedine fluentis materiei
⁊ hoc quando chilus paruam contraxit morā. Si
autem amplius in illis cōmoraretur tunc fieret
aliqualiter subrubens. Cum autē opilatio fuerit
in gibbo epatis grauedo sentit̄ in loco posteriori
opposito ypocundrio dextro cum tensione ⁊ pon
dere ad inferiora. ⁊ tunc vrine fiunt colore ⁊ sub
stantia elemento aque similes ⁊ omni fere conten
to priuate. Et si contingat opilationem tā ī cō
cauo ꝙ̄ in gibbo adesse. patet ꝙ cognoscetur per si
gna congregata ex vtrisq; predictis. Et raro cō
tingit habens opilationem talē vtriusq; partis e
patis euadere febrem putridam. Ex istis tamq̄
fundamento apparet intelligi posse varietatē dis
positōnum epatis huius viri. Adhuc iterum fre
quenter contingit in hoc viro notabilis opilatio
in rene dextro eius ⁊ aliqualit̄ ī sinistro. licet mi
nus. cuius causa materialis est flegma mucillagi
nosum cōmixtū ml'titudī harenarum que due ma
terie cum permanserit in concauo renum āte col
latoriū panniculum extendendo vel grauitādo
dolorem efficiunt ibi difficilem satis. Si au-
tem contingat materias illas diu retineri super
colatorum panniculū tunc propter prohibitam
euentationē partium intenditur ibi caliditas q̄
est efficiēs causa dolorum in predicto loco. verū
quia materie in predicto loco retente sunt multe
⁊ ad retentionem eorum acquiritur mala cōple
xio subito alterans. idcirco dolores in renibus e
ius proueniunt a duplici causa simul. s. a mala cō
plexione ⁊ a solutione continuitatis in renibus ip
sis. Hoc autem totū declaratur a posteriori. quo
niam quando eidē applicauimus diuersiones cū
euacuatione. statim euacuata materia cessauer̄t
dolores ⁊ remota fuit omnis mala complexio ī re
nibus preexistens. Hec ī summa est huius viri dis
positio. Remanserunt autem in eo duo qui
bus principaliter attendendum est. Primū est ī
potentia debite extendendi dilatandi et contra
hendi digitos manuum. Secunda vero ma
la dispositio renum ipsius que quandoq; dolores
fortes efficit in eis. quandoq; vero est causa gene
rationis lapidis in renibus ⁊ congregationis ⁊
augmenti eius in eis. Unde manifestum ē ꝙ vir
iste indiget regimine preseruante ipsū ab euētu
nocumentorum capitis propter que corruptio fi
at in operationibus imaginatiue ⁊ cogitatiue po
tentie de quibus in primo capitulo dictum ē. In
diget secundo regimine preseruante ab euentu
opilationum ī epate et renibus eius. Indiget ter
tio regimine mundificatiuo renum ab harenulis
⁊ lapillis. Ex quibus sequitur vltimo ꝙ q̄citius ē
possibile prouidendum est istis dispositionibus
diligenti solertia ⁊ consuetudine applicationis r̄
mediorum vt infra scribetur.

Capitulum secundū de cura per res non natu
rales.

Itaq; pro regimine eius iuxta mensurā sex rerū
non naturalium. premittendum est primo ꝙ iste
vir indiget regimine omnium que leuiter calefa
ciant ⁊ exiccēt ⁊ aperiant opilationes ⁊ materi
as diuertant a fixione earum in transitu ad ner
uos ⁊ caput ad epar ⁊ renes. Et propterea locus
habitationis eius sit in aere mediocrit̄ calido et
sicco. plus tamen declinante ad caliditatem et sic
citatem q̄ ad frigiditatem ⁊ humiditatē. quo
niā frigiditas est augmentatiua causa materierū
humidarum ⁊ materie humide sunt cause gene
rationis frigidarum. frigiditas enim maior q̄ d̄
bet reddit corpus humidius q̄ oportet. primo cō
plexionū ⁊ prima primi capitulo de complexio
nibus. Stet igitur in camera orientali ⁊ meri
diōali loco detecta ⁊ a terra eleuata que nullo mō
sit propinqua aquis neq; fluxibus aquarum lacu
narum ⁊ paludum limosarum. ⁊ caueat habita
re cameram antiquis muris edificatam que ha
bet reuolutiones lapideas. ⁊ euitet flatum venti
septentrionalis ⁊ occidētal̄ ī ipsa. ⁊ caput suum pel
libus vulpinis aut de dossibus variorum vel agni
nis coopertū bene teneat. ⁊ accendat in camera
sua frequenter ignem ex lignis abietis lauri carui
iuniperi ficus ⁊ similium. Pro secunda vero
re non naturali scilicet pro cibo ⁊ potu. vtatur pa
ne recipiente duplū fermenti respectu cōis panis
⁊ aliqualiter habente salis plus illo. ⁊ vtatur car
nibꝫ vitulinis castratinis capretinis. Carnibꝫ ve
ro porcinis ⁊ agninis recentibus raro vtatur ni
si assatis vel frixis aut non multum pinguibus.
De volatilibus vtatur pulinis gallinis colum-
binis turdis merulis phasianis perdicibus
⁊ auibus minutis ⁊ carnibus salitis vti potest
mediocriter ⁊ conditis ex salita carne ⁊ lā
dutulis ⁊ consimilibus non valde pinguibꝫ vti
potest. Auibus vero degentibus ī aquis raro vta
tur. Pisces vero conuenientes sunt lucii capedani
scardule marsiones ⁊ reliqui in aqua petrosa viuē
tes ⁊ clara ⁊ munda a limositate omni. Unū ta
men obseruando ꝙ semper fugiat neruosas ⁊
cutaneas animalium partes ⁊ ventres omnes et
pedes ⁊ cerebra preter cerebrum leporis quod
assatum est sibi valde conueniens. ⁊ proprie ī dis
positionibus capitis predictis. Legumina vero
omnia quantū ad eorum substantiam non sūt ei
laudanda preter far panicū ⁊ risum. brodia ta
men leguminum ⁊ proprie decocta cum saluia ro
smarino quando necessarium est attendere capiti
⁊ feniculo petro. dauco. ⁊ baucia domestica in dis
positionibus renū frigidis. Alia autem legumia
non placent. De fructibus autem suo tempore cō
ueniunt ei ceresa dulcia ⁊ bene solida. pepones et
angurie licet rarius et ficus recentes et sicce etiā
et auelane et amigdale tenere et sicce et pruna r̄
centia et pira muscata et vue albe modicum passe
facte per conseruationem earum per aliquot di
es acceptionis earum a planta sua. Et potest etiā
comedere granata dulcia ⁊ mura. Reliquos v̄o
fructus vt citōia granata acuta mespilla. corbellos
fugiat. pruna valde acria et his similia pira et po
ma nuces et castanee mihi nō placent. Pro condi
mentis autem bonū est ei oleum oliuarum. Itē
oleum de amigdalis dulcibus. Item oleum d̄ nu
cibus. butiri autem vsus non placet mihi ī comi
si valde raro et in pauca quantitate. Sapores āt
cum aceto et succo aranciorum et granatorū a
crium dulcorata cum zuccaro omnes placent mi
hi. opti sunt sibi etiam limones infusi in agresta
mediocris salsedinis. Species autē cum quibus

c'baria eius condiri possunt sunt sicut ℥ cinamoꝫ g riofili macis nux mus. ⁊ his similia. Etiam pla c aromaticitatem habentes cum conuenienti ca liditate subtiliatione cum apertione conueniūt ei. Herbe vero folia fructus ⁊ flores stipticitatem habentes sicut rosa plantago sumach mirtus cori andrum ⁊ consimilia dimittantur. Bonum aūt est ei in omni condimento vti croco coquendo vł miscendo cum condimentis. De conditis vō pla cent mihi multum sollemniter ⁊ oline condite et yringus ⁊ pastinache condite ⁊ citrum ⁊ cor tices aranciorum conditorū. Inter reliqua vero singulare presidium esset ei ⁊ secretum magnum vt inueniret xilobalsamum conditum sicut por tatur d' Damasco ⁊ vteretur eo omni tempore ac cipiendo de ipso per tres horas ante cibum ramu los tres vel quattuor. capiti enim neruis ⁊ mem bris tremulis ⁊ clausionibus epatis ⁊ renum mi rabiliter confert. Hec est summa cibariorum qbꝫ vti potest De potu autem eius dicendum primo ꝙ vsus aque mellis quam eidem ordinaui nullo modo dimitti debet. propriе tamen a principio mensis octobris vsqꝫ per totum mēsēꝫ februarii bibatur sola aut saltē maior pars ex ea. ita ꝙ sit. dupla vł tripla respectu vini ⁊ coquatur secundū modum sibi datuꝫ ex aqua cisterne ⁊ melle ⁊ dili genter dispumando ipsā. Uinum autē quo vti po test pro intentione capitis ⁊ renum sit vinuꝫ sub stantia clarum vel dyafanuꝫ odore suaue sapore delectabile nullo modo ponticum acre vel bruscuꝫ ⁊ existat mediocris fumositatis. Et si ad aliqueꝫ saporeꝫ declinare debet melius est ꝙ declinet ad dulcedineꝫ. propterea quia tale vinum plurimum fundatur in substantia non valde subtili. ⁊ etiam quia dulcedo eius arguit caliditatem non valde i tensaꝫ. vnde tertio Almansoris propositione pri ma. dulce calidum est licet non multe caliditatis existat Hic in sūma ē modus regiminis huius vi ri per conuenientem electionem mensurando sex res non naturales. vnde ad medicinalia transeun dum est.

Capitulum de regimine per medicinalia.

Sicut apparet in primo capitulo huius tractatū regimen ex parte medicinalium intentionum in strumentorum multipliciter partiendum est. O portet enim principaliter attendere rectitudini cerebri ⁊ neruorum orientiū ab eo. Oportet secū do rectificare stomachum eius ne generet multi tudineꝫ aquosi flegmatis cuius tanta quantitas abundat i eo ꝙ multotiē aperto ore cum incuruati one capitis exit ab eo humiditas clara ⁊ tenuis velut aqua. Et hec quidem materia in cerebro multiplicata valde facile euerteret ipsum in pa ralisim. Oꝫ 3° pricipalr̄ mūdificarē renes eius a trūbis harenul' ⁊ lapillis ne firmetur in eis lapis qui minaretur sibi pericula nō leuia. Oportet 4° principaltier attendere spasmose dispositioni que remansit in digitis eius ⁊ quibusdam doloribus qui non raro apparent in brachiis ⁊ extenduntur vsqꝫ ad spatulas. Pro itentiōe vō pria regiminis per medicinalia octo describentur ei remedia ap propriata. Pro dispositiōe vero stomachi secunda prouidebr̄ sibi .x. remedis conuenientibus. ꝓ dis positione auteꝫ epatis ⁊ renum sex remediis pro uidebitur ei. pro spasmosa vero vel contracta dis positione digitorum quattuor prouidebitur sibi

remediis oportunis. Itaqꝫ ꝓ expediendo pri mum quattuor oportet vti intentionibus ad hoc necessariis. Et prima quideꝫ intentio est prohibe re augmentuꝫ vel generationem materierum in caliditate ⁊ principaliter in cerebro. Secūda vō est materias illas iam in capite genitas diuerteꝛ̄ distrahentibus. Tertia vero est euacuare ipsas a capite. Quarta est cerebuꝫ ipsum confortare. Et primuꝫ horuꝫ completur rectificando malam cō plexionem ipsius cerebri cuꝫ purgatione ista fcā a principio mēsis martii vsqꝫ ad medietatē apri lis per hunc modum. ℞ pillularum aurearuꝫ. ℈. iii. pillularum cochiaruꝫ. ℈. i. reformentur pill'e .vi. ⁊ accipiantur vno māe duabus horis ante diē parum dormiendo post assumptionem imediate tardet cibū hor' ad minus .v. Mane vero imedia te sequenti accipiat hunc potuꝫ. ℞ aque cicoree lu pulorū ⁊ salme ana. ℥. ii. ʒ. misce l' accipiat h'. ℞ aque acetose nenufaris ana ℥ i. aque betonice. ℥. ii. misce. No pono hic syrupuꝫ propter abhomina tionem quā habet ad eos imo ad omnes medicīas Recipiatur hoc digestiuuꝫ saltē diebus .vii. Octa ua vero die imediate sequenti purgetur cuꝫ istis pillulis. ℞ pillularum de iera maiori ⁊ aur eaꝝ ana. ʒ. ʒ. b. p. lapidis armēi preparati g. iiii. acci piantur ⁊ obseruetur post eas conditiones dictas d' precedētibus. Et per illuꝫ modū euacuādi cor pus ⁊ etiam cuꝫ infrascriptis prohibetur genera' ⁊ congregatio materieꝝ i capite. postꝙ vero ma terie in capite congregate fuerint premissa purḡ tione iaꝫ predicta tunc distrahentur a capite per .xv. dies post purgationes predictas applicando ventosas a 5ª die lunaris reuolutionis vsqꝫ ad .14. eius que scarificetur ita vt sanguinis cōgrua quantitas educatur. Secundo diuertitur mate ria cuꝫ flobotomia que respicit magis peccatuꝫ quantitatiuuꝫ sanguinis ⁊ materierum cuꝫ eo cō mixtaruꝫ que non inueniuntur in tali viro. ideo non pono regulam in ipsa flobotomia. Et si vi dissēꝫ oportunitateꝫ eius incepissem ab ea prius ꝙ ab euacuatiōe premissa. 3ᵒ diuertit' materia a capite prouocando emoroidas fricando fiterl cum foliis ficus ⁊ cuꝫ panno bissello aspero vel cū cortice alicuius arborum rugose vel cuꝫ felle tau ri. Quarto distrahitur materia a capitē facien do fricationes fortes extremoruꝫ cuꝫ ligaturā coꝝ Quinto vero distrahitur materia a capite cū gar garismate facto ex aqua decoctiōis radicis yreos costi staphisagrie betonice que calida accipiatur. Sexto diuerti potest materia a capite cum pecti natione ⁊ fricatione capitis leui cum pannis cali dis facta. Septimo ⁊ vltimo distrahi potest ma teria capitis cum pillulis in cura dispositionis stomachi eius īfrascriptē. Tertiū vō cōplet' euacu ando materias a capite cum purgatione parum ante hāc dicta. Quartum vero horum comple tur per confortantia cerebrum que multipliciter administrari possunt. primo omni sero hora de cubitus toti prore capitis aspergendo de hoc pul uere quantitateꝫ sex granorum ordei. ℞ folii be tonice origani calamenti maiorane rosmarini ana. ℈. i. folii ligni aloes ana. ℈. ii. ro. spodii sāda lorum amborum ana. ʒ. ʒ. pulueriꝫentur ⁊ cōmi sceantur. Secūduꝫ vero confortatiuuꝫ cerebri ē odoramentum ex predictis speciebus ligatis in sindone sepe odoratū. Tertium vero cōfortatiuū

est vt post cenam ꝛ prandium accipiat .ʒ.ii.l.iii. dyambre vel dyamusci que fiant confectiones cū zuccaro solido. Quarto vero confortat cerebrum bis in septimana per duas horas post cibum accipere .ʒ.i.auree alexandrine fermentate cum.℥.i. aque betonice calefacte .ꝛ hec omnia instrumēta multum efficaciꝰ confortāt cerebrū et etiaʒ nervos orientes ab eo vel a nucha .Et sic completur regimen eius quod est primum obseruandum ī cura dispositionum huius viri scilicet appropriatū capiti ꝛ neruis eius . Oportet autem intelligere sex.remedia superius tacta colli posse in quattuor prescriptis intentionibus caput et cerebrum eius procurantibus ꝛ neruis cōferentibꝫ. Pro regimine vero stomachi huius viri obseruanda describantur remedia quedam. Quorum primuʒ est hoc .℞ mente ameos carui feniculi anisi .ʒ. .ſ.macis gariofilorum puluerum pelliculaꝝ interiorum stomachi gallinarum ana.℈.ii.fiat om̄ per se puluis ꝛ cōmisceantur de quo semper parum ante cenam ꝛ prandium deglutiat quantitateʒ vnius auellane cū modico vini vel ydromell. Secundum instrumentum est vt semper post cibum comedat.ʒ.ii.confectionis dyacinamomi de screptione Mes in Antidotario distinctione prima .Tertium instrumentum est vt accipiat semper per tres horas ante prandium coclear vnuʒ xilobalsami conditi vt de ipso supradictum est de regimine per cibos. Quartum est vt in omni cibario suo coqui faciat mentam vel rosmarinum . Quintum est vt ad minus per duas horas post cenā degluttiat granum.i.vel duos masticis clare ꝛ electe . Sextum vt recordetur saltem bis in septimana accipere .ʒ.ii.vel.iii.de electa aqua vitis Septimum ꝙ recordetur sepe infundere corallum ru.electum in vinum quod bibit vel in aquā mellis .Octauū vō est vt sigl'is diebꝫ faciat inungi stomachum suum cum hoc oleo diligenter calefacto .℞ olei de menta de origano ꝛ de mastice ana.℥.ii.galie mus.ʒ.i.ſ.ligni aloes .℈.i. ambre musci ana granum .i.conquassentur simul ī mortario ꝛ calefiant ꝛ inungatur cum eis stomachus a furcula vsꝙ ad vmbilicum ꝛ ylia ambo .Et si ī fūdertur in tali oleo calido frustrum lāe ꝛ expressuʒ poneret sup stomacho bonū. Nonuʒ est hoc. ℞ masticis electe.℥.ſ.aloes abluti.℥.iiii.mēte origāi ligni.aloes ana.℈.ii.croci.℈.i.salis indi.℈.ii.pulverizentur omnia ꝛ infundantur in.℥.ii.succi endiuie ꝛ totidem mente ꝛ exponātur radiis solis aut ponantur in furno post extractionem panis ab eo vsqꝫ ad exiccationeʒ ꝛ renouentur hi succi tribus vicibus.ꝛ de illa materia fiant pillule de omni .ʒ.vi.de quibus accipiat vnam parum āte cenam omni fine sex dierum.ꝛ potest etiam māe in aurora bis in mense accipere septeʒ ex eis.ꝛ eleganter mundificant stomachuʒ ꝛ caput ꝛ omnia membra nutritionis a superfluitatibus flegmatꝭ ꝛ colericis ꝛ aliis.ꝛ hec de secundo principali regimine dispositionis huius viri sufficiant . Pro medicinis vero que necessarie sunt pro dispositōne epatis ꝛ renum premittenduʒ primo ꝙ sicut apparuit in secundo capitulo huius tractatus in rebus huius viri frequenter adueniebant oplationes a materiebus flegmaticis ꝛ mucillaginosis que multiplicabantur in epate ꝛ stomacho p viaʒ indigestiōis ꝛ nocumēta etiā faciebant ī predictis membris taʒ opilando ꝙ aliter alterando. Idcirco oportet ꝙ medicaīa que vtilia sūt huic viro dēbent eē stomachalia epatica ꝛ renū mūdificatia. Et licet plurima predictorum i duobꝫ capitl'is imediate precedentibus possint conferre stomacho epati ꝛ renibus.hic tamen ponam tria medicamina cuʒ vno annexo que multuʒ confert stomacho ꝛ epati licet a.ppriēt epati magis.℞ spice masticis succi eupatorii succi absinthii seniculi anisi ana.ʒ.ii.reubarba.electi.ʒ.x.pulueri zent oīa p se ꝛ cū succis fiāt troci.pōd .ʒ.i.d gbꝫ in potu tribuatur omni die.ʒ.ſ. formatꝭ in pillulas .post eas bibatur .℥.i.aque eupatorii calide et cōtinuēt.x.l.xii.diebus Inuēt ei ī eis mariuʒ iuuamentum.ꝛ non est mirabile sunt enim ptrocis .de scriptione Raꝛ 9° Almansoris capitulo de debilitate epatis.ꝛ apparet eorum iuuamentuʒ ex virtutibus componentiuʒ . Secundum vero principale remediuʒ est cerotuʒ hʼ qd factum ī figura lunari appliceṫ sub ypocundrio d xtro ꝛ ibi adherens teneatur.cuius descriptio.℞ spicis macis ciperi squināti calami aro.curcūe ana.ʒ.ii .resine electe.℥.iii. dissolluatur resina cum vino aromatico ꝛ incorporentur cuʒ.℥.i.cere ꝛ cuʒ incipiunt infrigidari apponantur species predicte ꝛ incorporentur simul vt predictum est.hoc eniʒ mirabiliter confortat epar opilatum ꝛ a materiebus frigidis notabiliter lesum . Tertium principale instrumentuʒ est ꝙ postꝙ vir iste acceperit per.x. dies vel.xii. trocis. supraſcriptos tūc omni mane in aurora accipiat tres de istis pillulis sicut accipere debet trocis.supra'criptos.℞ semis azarescbis ꝛ est acetosa minor species lappacii in pratis inuenta . ʒ.v.lacce preparate reubabari succi eupatorii anisi spice ana.ʒ.i. pulverizentur per se ꝛ fiant trocisci cuʒ succo eupatorii ex quibꝫ formentur pillule tres de.ʒ.ſ.ꝛ dentur cuʒ.℥.i . aque eupatorii.Et isti meliores sunt ad confortādum epar ꝛ prohibendum generationeʒ materierum frigidarum ꝛ opilatōnuʒ in eo ꝛ ī stomacho etiaʒ.ꝛ ipsorum descriptio colliꝛ in Antidotario diuisionum Almansoris capitulo 19° et descriptione finali. Scio etiam ꝙ si vir iste vtatur sepe comedere sex vel octo auellanas ī fine prandii ꝛ cene mirabiliter confortant epar . Cuʒ auteʒ apparuerint dolores in renibus vt sepe contingit in eo fieri tunc triplici instrumento procedat secunduʒ hunc moduʒ . Primo fiat sibi clistere istud. ℞ paritarie recentis feniculi foliorum apii malue ꝛ mercurial' ana.ℳ.i.ſ coquantur ī sufficiēti quantitate aque vsqꝫ quo fiat bene viridis deind cum expressione plantarum recipiantur huius decoctionis.℥.xv.olei de sisamo.℥.iii.salis gēme.ʒ. .i.cassie fist bndicte ꝛ zuccari rubei ana.℥.ſ.ꝛ clisterizet māe ꝛ fo ante cibū accepto clisteri p tres horas. Post prouocetur ei vomitus hoc modo.℞ aque decoctionis granorum rafani comestibil'.℥. .iiii.mell'.℥.i.aceti .℥.i.ſ.misce ꝛ tepidum detur in potu ꝛ post mediam horaʒ cuʒ digito fiat titillatio in radice lingue aut imponatur ibi penna intincta in oleo ꝛ prouocabitur vomitus . Tertiuʒ instrumentuʒ principale eductiuuʒ trūborꝝ ꝛ flegmatuʒ harenarum et lapillоruʒ est hoc. ℞ aque sparagi milii solis et saxifragie ana .℥.i .ſ . vitri combusti.ʒ.i.misce et totum caliduʒ accipiatur . est eniʒ potenter euacuatiuum materieꝝ

a renibus accipiatur. est enim petens eductiuum

Quartum instrumentum est vt emplastrentur renes cum semine lini bulito cuz recentibus foliis apii que contrita calida renibus applicentur. Hec de tertio principali regimine. Iã vero cõdecens est expedire capitulum quartũ videlz põere remedia rectificatiua manuum que secundum partem contracte remanserunt. pro qua dispositione tria pono singularia remedia et primuz quidem est hoc. ℞ amurce olei de sisamo de amigdalis dulcibus ꝛ de ireos ana. ℥ ii. vnguenti agrippe. ℥. i. ʃ. conquassentur simul ꝛ de hoc liniantur manus. Secundum instrumentuz principale est hoc. ℞ bdellii mollis ꝛ subalbidi. ℥. ii. armoniaci storacis liquide ana. ℥. i. visci quercini. ℥. iii. olei facti de sublimatione picis. ℥. ii. dissoluantur ꝛ incorporentur simul cum sufficienti quantitate cere et fiat vnguentum molle de quo quattuor vicibus in die calido actu inungantur membra lesa et superponatur eis cotum vel lana non abluta calida. Ultimum vero medicamen mirabilis operationis est hoc. ℞ galbani aromatici bdellii mollium ꝛ bri pinguium ana. ℥. iii. medulle cruriũ boum lib. i. conquassentur omnia simul ĩ mortario ꝛ fiat massa vna ex eis diligenter incorporatis ꝛ sic remaneat sub radiis solis vł in loco calido saltem per quindecim dies deinde tunc sublimetur per allembicum vitreum ꝛ colligatur humiditas que descendit ex qua actu calida inungantur mẽbra bis vel ter in die naturali ꝛ cooperiantur coto vel lana calida vt iam dictum est ꝛ non dubito ꝙ miseratione diuina subueniente ad prestiaz sanitatem reducetur ad laudes perpetuas. Amẽ.

Consilium ad quartanam continuam.

Ex his que mihi innotuerunt per informationem seriosissime datã apparet ꝙ vir iste laborat febř cõtinua proportionali de melancolia. secundum cõmunem eius denominationem quartana continua denominata. Est enim omni die febriens vt post diez proximũ mihi manifestuz fuit ex velocitate ꝛ frequẽtia pulsus multum eleuatꝭ. ꝛ erit etiam inter magnitudinez ꝛ paruitatem mediocris. velocitas enim ꝛ frequentia pulsus differentie sunt non conuenientes etati decrepite viri sanguinei ꝛ adhuc colerici naturaliter se habentium. eo quia post etatẽ consistentie caliditas incipit notabiliter diminui ꝛ augentur etiam in humano corpore flegmatice materie remittentes necessitatem euentandi vt patet prima primi capitulo de etatibus. Si igitř in etate primi senii que imediate consequitur cõsistentiam caliditas est diminuta ad quaz sequř raritas et tarditas in pulsu. apparet ꝙ longe fortius concedi debet ꝙ in etate decrepita non saluabuntur differentie tales scilicet velocitas ꝛ frequẽtia. ꝛ virtus satis equaliter constat respectu decrepiti ꝛ organa motus sunt obedientia. Igitur si inueniũtř ĩ tali etate velocitas ꝛ frequẽtia oportz ꝙ attribuantur alicui cause ꝛ non lapsui naturali vt iam apparet. ergo lapsui preternaturaz sed nullus lapsus alter in eo apparet ꝙ fe. Igitur ex velocitate ꝛ frequentia pulsus que oĩ die ĩ eo apparet arguitur ipsum esse febrientez. Amplius si in tali etate pulsus se naturaliter habentis debet eẽ paruus. Igitur in eodez non febriente propter debilitatez virtutis debet esse minor. sed iaz pulsus in eo magis mediocritati attinet ꝙ paruitati. Et fortassis similatur magnitudini. ergo huius magnitudinis assignanda est causa. sed nulla altera videtur posse adduci ꝙ necessitas aucta supra tẽperamentum suuz. Et hec quidez necessitas non ẽ naturaliter se habens. Igitur prouenit a febrili caliditate. Si igitur ex omnibus istis componatř vna ratio scilicet ꝙ pulsus eius aut est magnus aut saltem mediocris inter magnuz ꝛ paruum. et necessitate preter naturam addita super temperamento hominis acquiritur magnitudo velocitas ꝛ frequentia vt patet secũda primi capitulo ꝺ causis contentiuis pulsus. Igitur ex mediocritate magnitudine ꝛ frequentia pulsus huius nobilis oportet concedi ipsum esse febrientem ꝛ tales in pulsu omni die reperiuntur. Igitur omni die febrit quod fuit principaliter declaranduz. Hanc etiam conclusionez probant signa plura. Primũ quia per tactum caliditas aucta in huius nobilis membris semper representatur. Secundum quia affuit vigiliarum multitudo omni fere temporř preter naturam in principio typi. Tertio instantia sitis ad siccitatez ꝛ amaritudinez tendentis. Quarto inquietudo quaz sepe in nocte passus est. Quinto vrinaꝝ tinctura notabiliter eleuata respectu sue etatis. Sexto fluxibilitas ventris cum quadaz punctione circa intestinũ percepta que oĩa caliditatez intensaz videntur arguere ꝛ non nisi febrilez quare ꝛ cetꝫ. Restat autez declarare ꝙ hec febris ad melancolicas reducenda sit. Hoc autez ex fundamento theorico satis faciliter vici potest Primo quoniaz exacerbat de quarto in quartum diez quod est proprium melancolie ꝛ non alteri. Secundo quia adhuc videntur concurrere accidẽtia typorum que sunt satis longa. Tertio quia vsus regiminis ad adustionez tendentis videtur hoc persuadere quoniaz ex parte cibi ꝛ potus videtur in eo posse intelligi aptitudo generationis materiei aduste. quarto cõfractio vel lassitudo que ĩ profundo omniũ ferẽ membrorũ representatur. Et plura alia adducere possez propter longitudinez dimissa. quare vt ex predictis apparet hec febris est continua ex primo discursu ꝛ non videtur altera ꝙ melancolia ex secundo discursu. Igitur est cõtinua quartana. Unde oportet iterum ipsam ad suaz reducere causam. Neqz enim videtur quartana continua a melancolia naturali prouenies. primo propter tincturam vrine que intensior est citrina ita vt sit subrufa vel rufa. Item ex breuitate durationis accidentiuz principii exacerbationis. Itez ex leuitate eorum vel facilitate absẽtie eorum. Si enim materia melancolica esset naturalis non essent accidentia typorum ita leuia nec parum durantia propter grossitiem vel terrestreitatez materiei ꝛ reliqua signa que essẽt materiei melancolice naturalis propria. Et pari ratione declarari posset ꝙ materia antecedens huius fe. non est melancolia genita ex adustiõe san. Neqz melancolia preter naturaz propterea quia non inueniuntur signa acuitatez vel furiositatem materiei notabilez ostendentia Neqz etiam credi potest materiam huius febris esse melancoliaz genitaz ex adustione flegmatis solius propterea

quia hic non apparent signa caliditatis preter na
turam valde intense presentia neqȝ preterita .ne
qȝ passus est fortia excercitia.cibaria notabiliter
calida vel febres precedentes.quare ex predictis
a sufficienti diuisione videtur deducendum esse ꝙ
materia antecedēs huius febris ē melācolia geni
ta ex adustione colere vitellīe.aut saltem cum no
tabili fl'ate commixte. Unde ex predictis facile ī
telligi potest regimē curationis eius.quod gratia
breuitatis reduco ad.xii.principalia in eo cōside
randa vel mensuranda. Primum itaqȝ horuȝ
est vt regimen eius ex parte sex rerum non natu
ralium inclinetur ad infrigidationeȝ et humecta
tioneȝ cum aliquali subtiliatione et apertione cō
mixtam.sicut omnia cibaria eius oporteret coqui
cū radice cicoree et altera radice feniculi .et esset
regimen refractum ex caliditate et frigiditate cū
apertiōe.vnde bleta spinachia portulaca lactuca
cuȝ foliis petro. et boraginis in cibis posita.essēt
ei conuenientia. Secūdum principale in eo ob
seruanduȝ.est ventris lenitas.que licet fieri posset
cum predictis cibariis et cum mulsione seminum
communiū .tamen meo iudicio cōuenientius fieret
dando ei in mediis tertiis in potu.℥.iiii.aque de
coctionis foliculorum sene cum foliis mercurialis
volubilis vel blete.aut saltem cum foliis violaruȝ
et boraginis. Tertiū principale est.ꝙ materia
digeratur et nulla in ipso videt' mihi me^a conue
nientior ꝙ aqua lactis caprini.de qua in potu dē
tur in aurora.℥.iiii.omni mane.et digerendo ma
teriam iuuabit ad secundum principale premissū

Quartum et ad hanc intentionem conueniens
et ad confortandum virtutem.est vsus huius mix
tionis.℞ conserue buglose et boraginis ana.℥.i.ß.
pulueris margaritarum.ʒ.i. violarum florum bo
raginis capil' ve.ana.ʒ.i.fragmētorum zaphiri et
smaragdi ana.℈.i.fiat electuarium cuȝ syrupo de
corticibus citri.aut saltem cum violato. Quin
tum principale est.ꝙ stomacho omni mane vngat'
cum hoc vnguento.℞ olei citoniorum de mastice
ana.℥.ß.olei liliorum alboruȝ .℥.i.masticis ciperi
squinanti lambrusce coralorum alborum ana.℈.i.
galie muscate.ʒ.i.cere.q.s.fiat vnguentum molle.

Sextum principale est.ꝙ spina eius omni die
ter extra horam principii exacerbationis invnga
tur cum isto linimento.℞ olei amigdalarum dul
cium.℥.i. olei de nenufare de floribus cucurbite
ana.ʒ.vi.amili.ʒ.i.ß.se.lactuc.portu.ana.ʒ.i.cere
q̄ntum sufficit.fiat vnguentum mole. Septimū
principale est.si ventris stipticitas apparet.vt cli
sterizetur cum hoc clisteri.licet mihi magis place
at lenitio cum predictis.℞ violarum florū bora
ginis capil' ue.foliculoruȝ sene ana.M.i.maluarū
blete.ana M.ß.olei violarum de sisamo ana.℥.i.ß
pulueris zuccari.℥.i.vitellū oui numero.i salis cō
munis.ʒ.ii.fiat clistere. Octauum principale ē
vt si apparerēt signa necessitatis eradicandi ma
teriam.detur ei hec medicina.℞ aque decoctionis
prunorum et sebesten.℥.iii.mane electe.℥.i.infun
dantur in sero.et in mane colentur et colatura ex
ibeatur. Nonum principale est.vt exibeatur ei
post cibum hec confectio propter iuuamenta nota
℞ tragee cum gemmis.℥.iiii.troci. de viol' petie
rum triasandalorum absqȝ camphora ana.℈.ii.in
corporentur species iste cum predicta coctione vt
in fine coctionis zuccari illius Decimuȝ speciale
est vt propter dessensionem cordis alatione fūo
rum male qualitatis ad ipsū fiat ei saccoculus iste
quem maiori parte temporis cōsutū portet infra
vestem suam super sinistra mamilla. ℞ specieruȝ
electuarii de gēmis.ʒ.ii.specierum letificantis Al
mansoris.ʒ.iii.trocis. de violis de spodio cū se.ac
cetos' ana.ʒ.i.ß.fiat sacculus quadratus secundum
consuetudinem. Undecimuȝ est ꝙ sepe in die ex
ibeatur ei hec mixtio.℞ aque ordei simul cocte cū
floribus boraginis recētibus cyatuȝ.ß.sy.de ri-
bes vel de berberis.℥.ß.misceatur et exibeatur ei
vt dictuȝ est.Et si viderentur instare signa maio
ris feruoris possunt ei exiberi cū aqua ordei.ʒ.iii
vel.iiii.sy.acetositatis citri vel de limonibus et-
similium. Duodecimuȝ et optimuȝ est vt in ma
ne aliquando detur ei hic potus nō solum gratia
digestionis sed lenitionis et contrarietatis ad ma
teriam ex qualitatibus primis secundis et tertiis
℞ succi granatoruȝ dul.℥.ii.aque capil' ue.ʒ.i.ß.
misce.Hec igitur sūt q̄ mihi securiora et saluiora
magis in hac dispositione videntur.

Consilium ad ethicam cum vehementia sitis exi
catione partiū oris ⁊ gutturis.et caliditate partiū
renuȝ et totius spine.et de fistula in coxa ⁊ sciatica

Licet vlcus siue fistula profunda satis
in coxa huius viri sit.Ad illius tamē
curationeȝ non est mea intentio pri
cipalis eo quia non mouent me acci
dentia doloris neque multitudinis
virulentie aut corruptionis vel fetoris illius.q̄re
illi fistule solum intenderē cum inunctione ipsius
facta cum oleo de pice vel de terbentiā.aut cum
oleo de mastice .Neque etiam principaliter vi
detur mihi opportunum intendere ad sciaticaȝ ni
si doloris vehemētia impelleret ad illud.et h^c stā
te precipue intenderem ad illam cuȝ spongia sibi
aplicata et cum in vnctione olei sibi ordinati.Igi
tur principalis intentio mea est ad febrem que in
dubitanter ethica ē et secūde spēi .et vtinā sit non
confirmata.quoniaȝ si talis esset desperatus oino
essem de curatione illius.Iuxta smonem Auic.p^a
quarti trac.3° dicentis.Et finis adubul.i.secunde
spē. ethice non recipit curationem nisi deus volu
erit .licet etiam ad speciem curationis huius dis
positionis pauca me motiua inclinent. immo vni
cum fere videtur spēi curationis ipsius argumē
tum quod est tenor virtutis adhuc consistentis me
diocrit'. Tempus autem anni consistentia natura
lis eius cōplexio et compositio ad arefactionem
inclinata.longitudo egritudinis.multitudo acci-
dentium et egritudinum et eorum fortitudo me
distrahunt a vera confidentia sperandi de salute.
plura alia motiua paria istis adduci possunt.
Neqȝ enim asperitas in superficie cutis puluern
lenta iam apparens concauitas oculoruȝ arefac^o
non solum carniformibȝ veruметiaȝ solidis par
tibus iam communicata vt sensus ostēdit et visus
et tactus videntur esse signa prime spēi huius -
dispositionis imo secunde.et magis fīs eius ꝙ pri
cipii vel augmenti vt hinc īde pluries ex auctorū
sētētiis emorliri potest.quare ex his omnibus et
similibus facilius conuinci potest argumētuȝ casus
ꝙ recuperande salutis.Si tamen rationibus et au
ctoritatibus illustrium auctorū aliqd de sperāda

fundamentum elici poteſt videtur in his intentio
nibus eſſe compꝛehēſum. Et pꝛima quidē ē ve
lox et ampla humidi nutrimentalis exibitio velo
cis et exubeꝛantis ꝛeſtaurationis effectiua cū mē
ſura tamen ita diſcrete applicata vt virtutis foꝛti
tudo q̄ta eſt.ipſā tollerare poſſit. Secunda ve
ꝛo intentio pꝛincipalis eſt extinctio indeficientis
flāme que ipſum ꝛeſoluit et conſumit et ꝛemotio
poſitiue ſiccitatis que iam fixa et habituata eſt.et
illud quidē fieri opoꝛtet cuꝫ infꝛigidantibus ⁊ hu
mectantibus coꝛpus eius non ſolū ſubſtantifice ſꝫ
etiam qualitatiue. Tertia vero intentio in hoc
neceſſaria eſt accidentium coꝛꝛectio.quoꝝ paulo
poſt memoria fiet. Pꝛimā autēꝫ intentionē cō
plet adminiſtratio ciboꝛuꝫ et potuum in pauca q̄
titate ampliſſime nutꝛientium.vt aq̄ caꝛnis quā
nunc intelligo brodiuꝫ carniū pulloꝛum iuuenū
aut lactētis vituli aut agni aut caſtꝛatoꝝ iuuenū.
Similiter et aqua diſſolutionis carniuꝫ iuuencu
loꝛuꝫ faſianoꝛum peꝛdicū et iuuēcule oꝛtiginis q̄
tamen omnia intelligo alterari debere cū decoc.
foliorum atriplicis cucur.lactuc.poꝛtu.⁊ ſimiliū
Pꝛeter hec autem inter ꝛeliqua melius inſtrumē
toꝛuꝫ complentiuꝫ hanc intentionem eſt admini
ſtratio lactis capꝛini aut aſinini.et vniuerſaliteꝛ
loquendo optimū eſſet ſi poſſꝫ ab vbere ſugere lac
humanuꝫ. In his eniꝫ duabus ſpeciebus lactis.eſt
vltimatuꝫ cuꝛationis fundamentuꝫ.ſi fuerit ī eis
poſſibile curatōis ingeniuꝫ. Modus autēꝫ exibi
tionis lactis ſecurioꝛ eſt. vt in plures ſpergatur
exibitiones magis q̄ amplam quantitatem eius
exibēdo ſemel.ꝓꝛſus eniꝫ ſpargeꝛe cū debilitate
virtutis eſt melius vt pꝛiª quarti capiº de cibatione
febꝛicitantiuꝫ colligenduꝫ.Menſura itaqꝫ ipſius
ꝛegularis et ꝛationalis poterit eſſe iſta. vt mane
in aurora exibeatuꝛ ei lactis ex animali nouiter
accepti nonduꝫ aliqua aerea qualitate viciati mē
ſuꝛa ciati.ʒ.vel.℥.iii. Similit̄ et de ipſo quat
tuor aliis vicibus in die naturali exibeatuꝛ quan
titas maioꝛ pꝛedicta.ita q̄ ī die naturali quinqꝫ
vicibus accipere poteſt de eo.ita q̄ menſura 2ª vi
ce exibita paꝛūpeꝛ excedat exibitioneꝫ pꝛimā.et
ſic de aliis.intantum q̄ ſingula vice ex eo exiberi
poteſt vſque ad quantitateꝫ triuꝫ vel quattuoꝛ.℥
et eſt menſura tertie vel quarte partis libꝛe.Deīde
poſt exibitioneꝫ eius per quattuor hoꝛas cibetuꝛ
cibo parū ſolidiori ptiſana oꝛdeacea facta ī iure
carnium ante ſcripto.vel iuſculo de amilo vel ſub
tili cibo chꝛiſtianoruꝫ panatella nominato.quod
cūqꝫ tamen pꝛedictoꝛum exibeatur alterandum
eſt cuꝫ pꝛedictis et pꝛopꝛie cuꝫ oleꝛe ſameno.in
quo multuꝫ confidit Seꝛapio.6º breuiarii capiº
de cura ethice. Cibus etiam factus ex decoc. gra
norum almes diſſolutoꝛum in bꝛodialibus pꝛeta
ctis valde conueniens eſt. ſunt autēꝫ almes nomi
nata piſa in maꝛchia taruiſana. Et ſcio ego q̄ ſi
coquantur vltimate in aliqº lacte de pꝛedictis. vi
dentur eſſe potenter reſtauratiua. Fꝛequens etiā
adminiſtꝛatio cerebelloꝛum et teſticuloꝛuꝫ pulloꝝ
vituloꝛum et mamillares partes lactētis vitule
magnam habent potentiam ꝛeſtaurandi āpliſſīe
nutꝛimētum.Caſeus etiam ꝛecens pꝛimi aut ſecū
di diei ſue etatis nullo ſale alteꝛatus eſt ei conueni
ens.Et lac etiam cuꝫ cibis coctuꝫ.et ꝛecocta cum
aqua lactis conueniens eſt ei.et pꝛopꝛie magna ī
minente ſtipticitate ventris. Potus autēꝫ con

uenien s eſt ei aqua oꝛdei aut aqua cuꝫ penidiis ⁊
oꝛdeo cocta.et pꝛopter ſubleuationem virtutis ā
plioꝛeꝫ exibeatur ei vinum albuꝫ in coloꝛe.ſubti
le in ſubſtantia.et ab omni fecali parte optime ex
purgatum.ſapoꝛe dulce nullomodo acꝛe vel pon
ticum et fꝛangatur eius fumoſitas cuꝫ aqua ciſter
ne pꝛecocta aut ſine coctione ſi bene ſubtil' fuerit
Non laudo tamen vt ei exibeatur in potu vinuꝫ
extꝛa cibum ſꝫ aqua oꝛdei cum penidiis.tunc eſt
vtilioꝛ ei .hec de intentione pª et ſecunda cōpꝛe
henſa ſufficiant. Pꝛo teꝛtia autēꝫ intentione ſꝫ
accidentia multa maraſmodeas diſpoſitiones cō
comitari ſolentia inueniantur a ſapientibus ſcri
pta.ſolum tamen ad illa intendam que videntuꝛ
huic viro moleſtiam inferre.et ſūt tria. Pꝛimū
eſt vehemens ſitis et exiccatio partiuꝫ oꝛis et gu
turis. Secundum eſt vehemens caliditas parti
uꝫ renum īmo et totius ſpine .que ꝓuenit ex foꝛ
ti ebulitōe ī ſāguīe vene chilis p totā ſpinā ꝓtēſe
Tertiū ē ſudoris vehemēª q̄ foꝛtaſ videt̄ īgꝛedi
capl'ꝫ diaforetici ſudoris . Pꝛimo igitur accidēti
ſubueniēnduꝫ eſt cum frequenti exibitione iulep ſi
bi oꝛdinati accepti ſimpliciter cum eq̄li aq̄ ciſter
ne ſupradicte.Et ſi illud non videretur ſufficien
ter ſatiſfaceꝛe exibeatur ei iſtud loch.de quo feꝛe
ſemper teneat ī oꝛe ſuo et tranſglutiat. ℞ muci
laginis gꝛanoꝛum pſilii paꝛum aqua tepida ma
ceꝛati mucillaginis ſe.citonioꝛum ana.℥.iii.vini
gꝛanatoꝛum.℥.ii.zuccari candi.℥.i.ʒ.amili quātū
ſufficit ad glutinoſitateꝫ et fiat loch vltimate cō
tritionis in moꝛtaꝛio facte.Et ſi velis materiam
huius loch reducere ad Iulep. fiat illud ſuperad
dendo aque poꝛtulace et aque anguꝛie ana.ʒ.viii
et leui coctione coquātur et clarificentur et ſepe
ex eo in potu accipiat ciatum.ʒ. Frequens etiā
retentio foliorum recentium lactuce aut poꝛtula
ce in oꝛe potenter flāmā a pꝛedictis partibus au
fert. Secundo vero accidenti pꝛouidendum eſt
cum invnctione ſibi iam oꝛdinata ſaltem ſepties
in die natuꝛali fricata.Frequēs etiā irroꝛatio ſpi
ne ſue facte cuꝫ lacte cuiuſcūqꝫ ſpeciei frequentan
do remedium eſt efficax .Scio etiam ego q̄ ſi ſpi
ne eius applicētur ꝛecentia folia nenufaris ⁊ ſepe
renouentur omnem malam complexioneꝫ calidā
ab illis eiciunt. Tertium vero premiſſum acci
dens quod erat ſudoꝛis īſtantia p īſtrumēta alio
rum duorum accidentium remotiua etiā curari
poteſt.Si autem eius vehementia perſeueraret.
ita vt extinctio ex ipſo dubitaretur.ſepe iꝛꝛoꝛan
da eſt facies eius ex aqua ꝛoſaꝛum taliter deſcri
pta. ℞ aq̄ ꝛoſ libꝛ.i.camphoꝛe elec.ʒ.ii.ſe.poꝛtu
lace ſandaloꝛum ꝛubeoꝛum ana.ʒ.i.amili.ʒ.ii. te
ꝛantur omnia ſimul in moꝛtario foꝛti contritōne
ex hoc aſpeꝛgatuꝛ facies ſpina et totuꝫ coꝛpus.Di
mitto hic euentationes et flabellationes coꝛpoꝛi
applicatas tanquā omnibus notas et cetera. Pꝛe
teꝛ illa que nobis alias ſcipta ſūt debeꝛe obſeruari
in cuꝛa febꝛis ethice nobilis genitoꝛis veſtꝛi plu
ꝛa alia mihi occuꝛrunt que habent iuuamentum
efficax q̄tum eſt poſſibile ex ſententiis ſapientuꝫ
hinc inde collectis. Et pꝛimum eſt aqua oꝛdei
cum virtute cancroꝛum que cum hoc q̄ eſt febꝛis
alterando coꝛꝛuptiua etiam eſt et ſufficienter ꝛe
ſtauratiua .Et licet modus compoſitionis eius mul
tiplex inueniatur ab auctoꝛibus. melioꝛ tamen
cōpoſitio eius ē ſecūdum hūc modum.Accipiatur

cancrorum fluuialium librarum .v. et infundantur in libr. iiii. aque cum vno pugillo cineris bene cribellati. Deinde cum steterint infusi per quattuor horas. fricentur cum eis fricatione notabili Postea quatter vel quinquies abluantur cum aqua munda. deinde coquantur. et cum cocti fuerint accipiantur caude ille et minuti incise coquantur in libr. vi. aque ordei vsque ad bonam dissolutionem carnium eorum deinde coletur aqua illa et exibeatur in potu horis et tempore. sed non deficiat ante cibum. Et si velis hanc aquam efficere magis alteratiuam et minus nutritiuam. coquantur predicti cancri integri absque incisione et leuiori decoctione. Ad hanc etiam intentionem a pluribus sapientum laudata est caro testudinis fluuialis preparata modo predicto. vel in aqua cocta et comesta. Dixerunt etiam non nulli quod caro codiarum elixatarum conueniens est ethicis Sed ego non inuenio hoc ita autenticum. conueniunt enim magis dispositionibus epatis a propria specie vt patet. ix^a tertii ca° de rebus conferentibus epati. Consideratione autem rationali videntur ad hec conuenire inquantum infrigidant et humectant cum restauratione aliquali. Etiam pisces parui fluuiales vt marsiones lucii et torentine conuenientes essent quolibet modo preparationis eorum preterquam cum aromatibus. Non curo hic dicere quod a quibusdam laudatur de carne ranarum. hoc quidem non est ita autenticum. Pro hac etiam dispositione conuenire possunt varii modi preparationum et proprie de iure carnium edi vel castrati iuuenum vel vituli lactentis facto ex carnibus costarum predictorum animalium secundum modum positum a Serapione 6° breuia. ca° de cura huius dispositionis. Ego autem in simili casu vti soleo restauratiua confectione secundum hunc modum facta. Recipe pulpe carnium galinarum vel caponum iuuenculorum elixatorum in aqua ordei libr. i. amili. ℥. iii. olei recentis amigdalarum dulcium libr. i. albuminum ouorum recentium numero. x. coquantur ergo simul remisso igne oleum cum amilo et albuminibus ouorum coctione adeo leui vt non multum indurentur albumina Deinde addantur zuccari. al. ℥. viii. et ita leuiter coquantur vt acquirant glutinositatem. in fine vero apponantur pulpe carnium predictarum minutissime contrite. deinde totum fiat confectio in frustris longis vel aliter tuo modo facta. De hac ergo confectione accipiat eger ante et post cibum et quacumque hora placet parum et sepe exibendo ex ea magis quam raro et multum et inueni ipsam efficacem notabiliter. Confert etiam huic intentioni confectio calde a quibusdam nominata louones que communi appellatione hodie nuncupatur marzapan et conficitur ex oleo amigdalarum dul. et zuc. albo cum amilo. Et confert proprie quando febris non est valde intensa. tunc enim conficiunt ipsam cum oleo nenufa. vel viol. vel de lo. cucur. Bonum est etiam ad hanc intentionem conditum de cucur. secundum artem factum. Et preter ista semper sit solicitudo in frequenti vnctione spine cum vnguento alias scripto cum irroratione ipsius et extremarum partium et faciei cum aqua alias scripta. talis enim aspersio et irroratio viuificat virtutem et in febribus resolutam. vt patet ab Auicenna 2^a primi pri° ca°. In harena sepeliui. Hec sunt que preter alias scripta sunt adiuncta sufficiencia sunt in cura dispositionis huius viri ad laudem dei. Amen.

Consilium de putrida cum ethica

Egritudo huius viri quantum ad cognitionem eius nullam fere videtur ostendere dubitationem. Est enim complicata ex febre et mala complexione et solutione continuitatis in membris pectoris Primum quidem apparet ex caliditate fixa in corde et toto corpore et ex caliditate fiente caliditas ei fixa educitur corporis consumptione que non fuisset rationabiliter consecuta ad caliditatem fientem. saltem in tanta temporis. fiens autem caliditas eius cognoscitur ex reuolutione paroximali et accidentibus concomitantibus principium paroximorum materialium febrium interpollatarum. Et veniunt enim huic viro frigus rigor et oripilatio diuersis temporibus et horis diei naturalis. vt quandoque in die quandoque vero in nocte talibus paroximis affligatur inordinate tamen procedentibus. quod contingere potest propter diuersitatem materierum in generibus et speciebus earum. ac propter debilitatem virtutis et sic de aliis. Et ex hoc fundamento concluditur quod hec febris est complicata ex ethica ex decursu primo et ex putrida ex discursu 2°. Quod tum membris pectoris sit egritudo compositionalis deducitur. quia vie pectoris et canales pulmonis pleni sunt materia catarrali. vel ibidem congenita mucilaginosa et acuta. vel aliunde reumatice transmissa. et sic ibi erit egritudo in via. Et quod pectus eius habeat solutionem continuitatis manifestum est. quoniam ibi est sanici collectio. que emittitur cum sputo sanguinis quod diu satis perdurauit. sed non bene imaginari potest locus generationis et illius sanici et sanguinis exitus sine solutione continuitatis aliquarum partium pectoris. quare ibi assignare oportet solutionem continuitatis. Si enim sputum illud sanguineum et saniosum effunderetur a cerebro ad pectus. non esset possibile ipsum esse ita continuum sicut fuit et cetera Neque etiam si sanguis ille a venis exiret ab extremis orifitiis earum et a poris parietum ipsarum omnino non posset esset tantus neque ita continuus Et ex hoc fundamento deducitur. quod sanguis iste exit a partibus pulmonis. et iste vir iam de facto incidit in ptisim vel paratus est cadere in eam. Si ergo ille sanguis sputo sanioso commixtus sit subtilis clara rubedine rubicundus sit spumosus paucus et sanici aliqualiter commixtus et ei bene adherens omnino arguit vlcerationem in carnositate pulmonis elongatam a venis magnis et econuerso Si autem sanguis ille qui cum sputo simul emittitur niger esset grossus coagulatus. parum sputo commixtus et non educitur nisi per magnum conatum virtutis multa tussi laborantis. et tactu percipitur dolor in torace vel in alia parte pectoris profundius apparens et cum difficultate aliquanta anhelitus. tunc iste sanguis cum isto sputo a concauo pectoris educeretur. et esset empima denominanda egritudo talis. Quare ex omnibus colligendo egritudo huius viri est complicata ex ethica cum putrida et empimate cum ptisi. aut saltem cum apparatu ad eam. Ex quibus vltimate concluditur. quod cura huius egritudinis. aut erit omnino impossibilis. aut valde difficilis. aut non nisi in longo tempore ad sanitatem terminabilis que regi debet vt nunc sequitur. Abstineat itaque vir iste in suo regimine a mansione in camera vel aere frigidi et humidis et notabiliter

ventosis. In cibariis vero effugiat salsamenta omnia sumopere et genus omne accutorum velut sinapis rafanus cepe aleum et similia. ventosa etiam cibaria euitare debet vt lac crudum legumina cibarii a omnia actu frigida. Effugiat etiam cibaria difficilis digestionis vt panem grossum azimum et male coctum. lagana et similia dimittat etiam acetosa cibaria et acria ꝛ proprie salsa vt agresta limones. Pro potu vero suo eligat vinu subrubeum vel ceresoleum ad dulce parumper inclinatum nullo modo acre vel ponticum. aut sit album claru predicti sapore Et si molestatur a potu vini sumopere sibi caueat a potu aque frigide et crude. sed vtatur aqua ordei cum zuccaro cocta. ꝛ esset sibi potus bonus. De carnibus vero vtatur capriolinis siccis si habere potest et porcinis iuuenculis. et caro castrati annualis et vituli lactentis est sibi conueniens et caro alaude et pauonis et auium minutarum ꝛ perdicis et fasiani et leporis. De piscibus conueniunt ei cancri fluuiales et proprie cocti cu aqua ordei vel cum lacte vel cum vtroque simul. De ferculis vero conueniunt ei magis caules bene cocti et ptisana de ordeo et proprie cum amido bene cocta et tri. et cibi omnes depasta sicca et fermetata et pedes vitulorum in aceto cocti et aliorum omnium pulmones et proprie vulpis et porci et consimilium. et oua elixa et in cibis cocta absque frixione. Et butirum mediocri vsu conueniens e ei ꝛ recocta nuper a lacte accepta. caseole recentes absque sale. et lac coctum cum condro uel amilo de farina ordei conuenientia sunt ei. De fructibus bone sunt ei ficus sicce ante cibum accepte due vel tres. si non haberet fluxum ventris et grana granatorum dul. cocta sub cineribus vel cruda et aliquado comedere potest. iiii. vel. v. auelanas torrefactas ꝛ excorti. proprie post cibu. Crocus etiam in pauco vsu in cibis eius est conueniens et similiter cinamomum pauci vsus. et hec de cibariis sufficiant. Pro regimine vero medicinali huius viri. xii. occurrunt instrumenta mihi pro sua cura necessaria. Primum itaque instrumentum est cum 2° ꝛ 3° administrandum capiti eius. a quo principium huius egritudinis videtur esse deducendum. Incepit enim magnus a suo capite defluxus ad inferiores partes et a multa materia proueniens. fuit enim tantus ꝙ occupauit loca gule et partiu pectoris et spatule. Neque loca ista tante materiei fuerunt capatia qn multa pars eius flueret ad pectus. quod apparuit ex difficultate anhelitus dolore illius partis et tussi magna. neque etiam partes predicte materiam totam receperunt qn multa pars eius ad venas propulsa fuerit ibi putrens quod apparuit. ex tanto ei defluxu et ita impetuoso necesse est concludere in cerebro fuisse magnā debilitatem et nunc etiam remansisse. a qua materie multe in cerebro genite postea pectori comunicantur facientes magnum additamentum principali egritudini. propter qd ipi cerebro intendēdum est cum instrumētis tribus q̄ nunc sequūtur. Primum itaque eorum est vt raso capite ī tota caluitie applicetur ibi hoc cerotum quod semp ibidē affixum maneat secundum hanc descriptionē factū ℞ laudani purissimi. ʒ.i.ſ. resine clare et electe ʒ.ii. storacis calamite. ʒ.ii. masticis ros corallorum al. ana. ʒ.ſ. sandarace. ʒ.i. ſ. macis. ℈.ii. gariofil. ℈.i. dissoluatur gūmi in aceto mediocris acredis et cum speciebus predictis et mediocri q̄titate cere fiant cerota duo sperica magnitudinis nebule zuccarate. Secundum remedium est vt vir iste saltem in die semel ieiuno stomacho masticet vnum granum paruum masticis expuendo semp quod ab eo educitur. Et si masticare non posset ipsum propter debilitatem mandibularum saltem omni tertio sero illud granum deglutiat p vnam horam post cenam. Tertium vero remedium capiti ad hanc intentionem administrandū est. vt ipse oī qnto sero cum vadit ad lectum deglutiat. ʒ.i.ſ. huius electu. ℞ diapapaue. descriptōe Nicolai ʒ.i. thuris sādara. ana. g̅.ii. incorporentur simul et fiat vt dictum est de eo. Quartum principale instrumentum administrandum est gratia mūdificationis pectoris a materia saniosa secundum hūc modum. ℞ loch de pino de papa. ana. ℥.i. pulmonis vulpis preparati secūdum artē. ʒ.ii. ireos sicci. ℈.i. cētaure mi. ℈.ſ. fiat electuarium cum sufficienti quantitate sape. de hoc ergo electuario oī mane in aurora deglutiat. ʒ.ii. vel. iii. et totidem in sero post cenam per duas horas. aut saltē bibat ipsum cum aqua ordei aut modico vini dulcis tepidi. Et attendat ꝙ maiori parte tēporis aliqd de hoc electuario teneat in ore suo et permittat ipsum dissolui et paulatine descendere. Quintū instrumentum ad eandem intentionem est mixtio ista. ℞ passularū nigrarū. ℥.ii. liqritie munde. ʒ.i ſ. foliorum isopi et prassii ana. ℈.i. fois rosarum exiccati super sua planta. ʒ.ii. pulmōis vulpis preparati. ʒ.i.ſ. dragagāti gūi arabici dissolutorum ī sapa. ana. ʒ.i. croci. ℈.ſ. piperis albi. g̅.v. zuca. al. triplum ponderis omniū fiat tragea de qua sēp ī fine prandii ꝛ cene vir iste accipiat coclear vnum.

Sextum remedium ē vt postq̄ vir iste vsus fuerit tribus inmediate precedentibus remediis p decem dies. tunc iterum per totidem dies vtatur istis duobus sequētibus. ℞ aque sublimationis cauliū. ℥.ii. aque ireos aque prassii ana. ℥.ſ. puluers enule sicce ꝛ foliorum piloselle mētane ana. ℈.i. detur in aurora tepidum et tardet cibum quatuor horis. Septimum remediū quod debet esse socium predicto est hoc. ℞ pulueris corrigiole piloselle rosarum ana. ℈.i. corallorum rubeorum lapidis emathitis karabe ana. ℈.i. dragaganti. ℈ ſ. mellis viol. penidiarum ana. ℥.i.ſ. coquātur mel et penidie vsque ad ispissationem. et additis speciebus fiat electuarium de quo per horam āte cenā accipiat medium coclear et tantūdem ī media nocte deglutiendo ipsum. Octauū remedium sequitur et est postq̄ reuoluta fuerit curatio p. xi. dies precedentes si egritudo salubris erit. satis est rationale magnam partem materiei mūdificatā ꝛ proprie eductam fuisse. propter quod superueniet tūc necessitas administrandi remedia perfecte mūdificationis completiua et partium solutiuarum incarnatiua ꝛ cōsolidatiua. Itaque tamē ꝙ per eorum administrationem et virtutem stipticitatis ꝛ exiccationis non noceatur anhelitus. De quorum numero est electuarium hoc quod est mirabile virtutis ī hac materia. ℞ radicum recentiū ireos. ℥.i. radicis recētis enule. ℥.ſ. consolide mi. ꝛ ma. acatie dragagāti et gūmi arab. parum torrefactorū ana. ℈.i thuris masticis sarcocole nutrite in lacte secundū artem ana. ʒ.ſ. ematitis karabe sang. dra. ana. ℈ ii. pulmonis vulpis preparati cētauree mi. ꝛ ma.

granorum mirti corrigiole pilloselle foliorū viti
celle ana.℈.ii.ſ.gūme omnes infundantur in mu
cilaginem sebesten factam cum aqua mell' bene ca
lida.et incorporentur medicine p quattuor digi
tos et lento igne auferendo spumaz cuz cuersa ca
ciola. Cuz ergo materia tota fuerit reducta ad
glutinositatem conuenientem.tunc ℞ sape dulcissi
me.℥.ii.passularum nigrarum mundataruz.℥.i.
ſ.dattilorum pinguiū numero.x.terantur simul
cuz sapa vltimata contritione. deinde cuz eis in
corporentur gūme iaz dicte et contuse vsq̄ ad mi
nutissimam contritionez. Post hec autem superad
dantur alie species optime conterendo.et ī fine ad
dantur croci.ʒ.ſ. subtilissimi pulueris capil' ven.
ʒ.i.ſ.et fiat electuarium de quo patiēs in aurora
accipiat coclear vnum deglutiendo et per vnaz ho
ram ante cenam et prandiuz de eo accipiat cocle
ar medium singula vice.et quasi in maiori parte
temporis teneat de eo parum in ore suo et disso
lutum permittat ad inferiora descendere.hoc eniz
electuarium aggregat virtutes medicinarum cōue
nientez abstergentium pectorales partes.et rege
nerat carnem et incarnat et sigillat .neqz tamen
anhelitui nocet si bene consideres. Nonum au
tem instrumentum principale et secūdū q̄rtuz ad
hanc intentionem in precedenti capitulo inclusaz
est hoc.℞ foliorum pulmōarie corrig ole consoli
de vtriusqz ana.ʒ.i.croci ligritie capill'. ven.ana
℈.i.amili terre sigillate tucie preparate dragagā
ti moliorisl ana.℈.ii.formentur pillule ex pulueri
bus horum cū succo consolide ma. de omni.ʒ.viii.
Cū ergo patiens per quattuor dies vsus fuerit ele
ctuario precedenti.tūc accipiat ex istis pill'.omni
mane in aurora sex.et ex eis accipiat tres per ho
raz ante prandiū et totidem ante cenaz.et ita cō
tinuet eas per quattuor dies et ecōtra hunc modū
cōtinuādo per.xx.dies. Decimū vero instrumē
tuz est cordi applicandū gratia cōfortationis eius
et corruptionis male complexionis calide et sicce
in ipso existentium. ℞ zuccari ros' recēt.℥.ii.con
serue buglose.℥.i.violaz spodii ros' se.ēdiuie por
tulace lactuce ana.℥.i.ſ.seminū quattuor cōmuni
um frigidoruz ana.ʒ.v.penidiarū.℥.ii.amili.℥.i
carniū extremitatuz cancroruz.℥.iiii. lauētur di
ligenter cancri cū aqua cineris duabus vicibz de
inde coquātur in aqua ordei vsqz q̄si ad dissoluti
onē orticū a carnibus .deinde vltimate terantur
et cuz predictis incorporentur et fiat electuariuz
et hoc vtatur post.xx.dies accipiendo de eo in au
rora coclear magnum et medium coclear ex eo p
horam et mediam ante prandium et cenaz.et ite
rum ex eo accipiat coclear mediū in fine prandii
et cene. Cum ergo iam predicta administraue
rit gratia resūptionis et complete curationis vti
poterit hoc instrumēto leuis applicationis.accipi
endo ex eo a quattuor vsqz ad sex.℥.in aurora te
pido vel.iii.vel.iiii ℥.ex eo per horam et mediaz
ante cenam.℞ lactis asinini partem.i.aque subli
mationis consolide mi.℥.ſ.misce et continuetur
per.xv.vel.xx.dies. Ultimū vero instrumentū
est sacculus iste quem semper super sinistra mamil
la applicatū tenere debet postq̄ administrauerit
mūdificationez in.xx .predictis diebus descriptū
℞ violarum florum nenufaris spodii rosaruz co
rallorū ru.et al.ossis de corde cerui doronici ana
ʒ.i.ſ.iacinthi smaragdi et saphiri ana ℈.ſ.mar
garitarum.ʒ.i.ſ.foliorū auri numero.iii.macis
ʒ.i.ſ.croci.℈.i.galange granorū paradisi ana.g.
v.puluerizentur omnia per se demū incorporent'
et fiat sacculus quadrangularis in sindone rube
ra. Hec ī summa est via curationis electior quam
habere potui ad laudem creatoris omnipotentis
dei. Amen.

Confectio restauratiua et secreta.℞ pulpe albaz
caponis libr.i.incidātur subtilit' et postea ī mor
tario conterantur vltima contritione qbz cōtrit'
et ordinatis addantur.℥.v.istius pulueris q nūc
sequit'.℞ cardamomi cinamomi gariofi.folii.ca
rabe.℥℥.dragagāti gūmi arabici galange nucis
muscate ana.ʒ.i.misceantur ⁊ fiat puluis subtilis
et cum isto puluere addantur de istis rebz.℥.iiii
℞ amidi ligritie pinearum bene mūdatarum se
besten phisticoz amigdalaz dulciuz enucleataruz
passularum auelanaruz mūdatarū seminis cucur
bite seminis melonis sēis cucumeris seminis pa
paueris albi sēis lactuce seminis portulace penidi
arum.misceantur cum cineribus cōtusis ī morta
rio miscēdo cuz pistello secundum possibilitatem
poste a accipiātur libr.iiii.zuccari albissimi ⁊ dis
soluantur cum brodio pingui et fiat sy.decoctus
ad modū sy.et in mortario fiat elec.vel confectio
confecta cum rebus q̄ sunt in mortario miscēdo
quousqz fuerit frigidum.

Consilium de regimine preseruatio a pestilentia

Ille qui intendit vti regimine pres'
uatiuo ab impressione pestifera vtat'
infrascriptis remediis in quibus in
uenit' vtilitas excellens sicut videri
potest ex medicis que sūt materia
compositionuz infrascriptaruz Et confirmari etiā
potest illud auctoritatibus illustrium medicoruz
Primū quidē est vsus trifere p̄lice descriptione
Mesue in antidotario distinctione tertia de qua
accipi potest omni fine quinqz dierum a.ʒ.vi.vsqz
ad .viii.cū.℥.iii.aque sublimati onis acetose cum
zuccaro calefacte. Secunduz remedium ē vsus
pillulaz infrascriptarum.de quibus omni die ac
cipi potest vna vel due paruz ante cenā.aut eodē
modo accipi possunt in aurora si alia non fuerit
assūpta medicina.et est caruz descriptio talis.℞
succi acetose.succi buglose et cicoree.ana.℥.ii.boli
arēi.℥.i.terātur sil' succi predicti sepe in vna die
naturali cum predicto bolo ar.deinde infūdātur
in eis species iste.℞ aloes epatici electi.℥.iii.cam
phore.℈.ii.fragmētoruz saphiri iacithi ⁊ smara.
ana.℈.ſ.margaritarū.ʒ.i seminū citri.ʒ.ii.ligni
aloes se.basiliconis carabe coralloz rubeoz zedo
arie cum granis octo rosaz violl' se.acetose florū
boraginis et buglose ana.℈.ſ.spēs ergo iste p se
singulariter trite infundantur in predictis sucis
et diligenter agitentur et exponantur soli vsque
ad consūptionē predictoz succoz et renouēt' succi
illi tribus vicibus exiccando semper ad solē.De
materia ergo illa fiant pillule ex omni.ʒ.vii.cuz
aqua vitis.et vtendum ē eis vt iā predictum est.
Tertium remediū est vsus huius confectionis.de
qua semper post cibū accipienduz est vsqz ad q̄nti
tatem.℥.ſ.Cuius descriptio ē hec.℞ spēz electu
arii de ligno aloes descriptōe Auice.quito cano.

ʒ.i.ß.ſpecierũ diamuſci dul.ʒ.ß.ſpērũ electuarii ꝺ iacintho deſcriptione Auicene vbi ſupra.ʒ.ii.zuc cari al.libr̄.i.fiat confectio cũ aq̄ ro.⁊ cooperiat̄ foliis auri. Quartũ remediũ ē huiuſ odoriferi vſus .quod ſemper portetur in manu. ℞ laudani electi.℥.i.pulueris cōticiſ citri et ſeminũ eius ana ʒ.i.croci camphore ana.ʒ.ß.fiat omniuꝫ per ſe pl̄ uis et ligetur in ſindone.aut cuꝫ ſucco baſiliconis fiat pomũ quod ſemper odoretur. Quintuꝫ re medium eſt vſus mixtioniſ qua ſoleo vti omni die ex ea dādo circa.ʒ.i.℞ metridati electi.ʒ.ii.tiri ace Andromaci habētiꝫ etatē.x.ānorũ ſaltē.ʒ.viii. ſe.citri boli ar.ana.ʒ.ß. incorporētur oīa vltiata contritione cũ aq̄ roſ muſcata.Et vīdēdũ eſt vt iaꝫ dictuꝫ ē ad laudē ſūmi creatoris.Amen.

Conſiliuꝫ de febre peſtilentiali et antrace ⁊ ſex ac cidentibus que ſolent ſequi fe.peſtilētialem.

In regimine huiuſ viri tria pricipa liter cōſiderari oꝫ.circa que regimē curatiuũ ſtabiliendũ ē. Primum itaqꝫ ipſorũ.eſt febris peſtilētial' a q̄ iſte vir moleſtatus ē p dieſ circa.xv. Secūdũ vero ē vlcus corruptũ et difficiliſ ſanati onis.quod remāſit poſt curā apoſtemꝫ peſtilēti alis. Tertiũ vō pricipale ē circa accidētia q̄ re māſerũt vel conſequuta ſũt ad predictas diſpoſi tiones.Pro declaratōne vero primi preſupponēdũ eſt febrē quā vir iſte paſſus fuit peſtilentialē fuiſſe Quoniā ipā ē cōſecuta vel precedēs apoſtema ve nenoſũ ⁊ corruptũ quod antiqui nominabant alto yn.ut tertia quarti ſuo capitulo uidendũ.Moder ni uero italici nominant ipſũ antracē.eo quia cor ruptio ſua tantā malitiā habet.ut corrūpat mem brũ in profundum uelut antrũ uel ſpeluncā faciēs Ueniũt autē hec apoſtemata a materia colerica ⁊ ſanguinea aduſtis tā acuitate primarũ qualitatũ q̄ ſecundarũ et occultarũ mēbrorũ corruptiua.ꝓp qꝺ non eſt mirabile.ſi febris precedēs hec apāta uel ſubſequens ea uenenoſa et peſtilentialis repu tari debet.Si eniꝫ hec apoſtemata fiunt a natura ſinthomatice mota uehementiam tranſmutatiōis materieruꝫ faciēs propter fortē ipulſionē a febri li caliditate i naturā factā.⁊ mā̄ illius febris iā cō rupta ē neceſſe ē et apā ex tali mā̄ cōgenitũ uene noſũ ēe.Et iterũ ſi prius tēpore quod raro cōtigit apā precederet febrē.neceſſe ē ōcedere iterũ illaꝫ febrē ēe uenenoſā.uapor eni putridus a mā̄ cōru pta cordi eleuatus tal'r agit i ipſũ cor.q̄l'r i ſe ha bet.lꝫ ipē ē uenenoſus.igr̄ ⁊ cet.Et ex hoc fūdamē to facile cōcedi pōt q̄ nō ē icōueniēs aliquā febreꝫ piſtilētialē ēe cronicā.lꝫ i pluribus ipſa ſit acuta. imo pacuta.qd eni repugnat q̄n mā̄ melācolica uł flegmatica ipē uenenoſitati iformari poſſit.⁊ tñ ip ſa cet debil' actiuitati tā ex pte q̄litatũ manifeſtarũ q̄ occultarũ.ꝓp qꝺ oīo cōcedēdũ ē hāc febrē huius viri ⁊ fuiſſe ⁊ adhuc ēe peſtiferā in cuius cura ꝓce dēdũ ē ut nūc ſeqt̄'.Lꝫ itaqꝫ i cura huius viri dili gēter ⁊ ſubtil'r multũ ꝓceſſũ fuerit.tñ ꝓ cōplemē to curatōnis huius febris ſex uident' mihi neceſſa ria obſeruari.Primũ itaqꝫ iſtorũ ē q̄ cōſtāte uir tute i hora electa huic viro fiat floīa de ſaluatella ſiniſtre manus.aut ramo eius poſito i eadē manu iter ānularē ⁊ auricularē digitos p quā extrahāt' ſāguis.℥.iiii.uētre eius prius mollificato. Sc̄ꝺm

ē q̄ cordi eius applicet' hoc unguētum.qꝺ cōtinue ibi fixũ remaneat.℞ baſili.recēti.℥.iiii.florũ bora ragis ⁊ bugloſſe ⁊ melliſſe ana.℥.i.doronici oſſ' de corde cerui ana.ʒ.i.yacīthi ſmaragdi ſaphiri ana .℈.i.zedo.marga.coral.ru.ana.ʒ.i.farie amili.℥. .i.ß.farie ordei.℥.ii.croci.ʒ.ß.uiol' roſa. florũ ne nufaris ana.ʒ.ii.coquāt' herbe recēti i aq̄ ⁊ diligen ti cōtritōe incorporēt' ſil' ⁊ tepidũ applicet' cordi credo i hoc ēe fūdamētũ ſue cure. Tertiũ uero i ſtrumētum pricipale ē.ut ōi mane accipiat hoc di geſtiuũ.℞ ſy.ꝺ limonibꝫ et acetoſitati citri ⁊ ꝺ bi ſātiis ana.℥.i.ß.aq̄ aceto.bugloſſe melliſſe ana.℥. .i.miſce ⁊ ſtāte ſiti ſriuꝫ a accipiat i aurora ⁊ ſine ipſa tepidũ uſque ad.xv.dies iterpollando.quar tũ remediũ qꝺ nūc ſeqtur. Quartũ iſtrumētuꝫ eſt ut cũ accepit digeſtiuũ imediate ſcriptũ.v.uici bus ſoluat' cũ hoc.℞ triſere pſice deſcriptōe Meſ i antidotario.℥.ß.ſucci roſa.ʒ.ſex diſſoluat' cũ aq̄ ordei calefacta et tardetur cibus.v.horis parum dormiēdo poſt ipſũ. Quītũ iſtrumētuꝫ ē ut iſte vir pluries i die cibatus ⁊ ñ cibatus deglutiat ali qd de hoc electuario.℞ cōſue roſarũ ⁊ boragis et bugloſſe ana.℥.i.margari.ʒ.i.yacīthi ſmaragdi ſa phiri ana.℈.ß.zuccari candi.℥.i.ß.foliorũ auri nu mero ſex fiat electuariũ cũ ſufficienti q̄titate vini gnatorũ. Sextũ vō iſtrumētũ ē illꝺ qꝺ iſte vir ſepiſſime odoret iſraſcriptũ odoriferũ.℞ ligni al ſtoracis calamite ro.nō expāſarũ lābruſce ſpo.boli ar.ana.ʒ.i.cāphor̄.ʒ.ß.ābre ℈.ß.muſci elci.g̃.octo aq̄ acetoſe aq̄ nenu.ana.℥.i.ß.aq̄ maiorāe.℥.ii.te rāt' oia p ſe ⁊ poſtea icorporent' cũ aqs.hec eni me dicia ualde potēs ē i cōfortādo pricipalia mēbra ⁊ tuēdo ipſa a corruptōne. Pro ſa vō pricipali egritudīe.ſ.ꝓ cura ulceris preſcripti.tria ſũt ne ceſſaria iſtra. Primũ ē unguētũ hoc.℞ ol'i nar dini ꝺ maſtice ana.℥.i.ß.olei de croco.ʒ.ſex ol'i ro ſarũ.℥.iii.armōiaci ſerapi. oppopo.ana.ʒ.i.ß.ter bētine elcē.℥.iii.mirre.ʒ.ii.ſarcocolle maſticiſ thu ris ana.℈.iiii.boli ar.bñ odoriferi.ʒ.ii.ß.cere al. .℥.ii.diſſoluant' gūme cũ aceto elcō ⁊ icorporētur cũ cera.deide colētur ⁊ colature addant' pulueres ⁊ fiat unguētũ qꝺ ultīo buliat i.℥.v.ſucci vinceteſi ce uſqꝫ ad ꝯſūptōeꝫ illius.hoc eni unguētũ claudit i ſe curas oēs neceſſarias i cura ulcerũ malignorũ attrahēdo exiccādo uenenoſitatē corrūpēdo ⁊ ſic de aliiſ. Secūdũ uero remediũ ē puluis iſte.℞ ſcariole agrimōie ana.ʒ.i.boli armēi cāphor̄ ana .℈.i.cētauree mi.℈.iiii.puluerizēt' oīa p ſe.deinde cōmiſceātur.ꝺ hoc puluere tota ſupficies ulceris cooperiat'. Tertiũ vō inſtr̄ꝫ ē unguētũ iſtꝺ de quo tota circūferentia ulceriſ vndiqꝫ p ſpaciũ quīqꝫ di gitorũ inūgat'.℞ ſucci v̄ge paſto.ſucci ꝯſolide ma ioris ⁊ medie ana.℥.i.ſucci plātagīs.℥.ii.amili.℥. .i.ß.farie ordei farie uolatil' molēdini ana.℥.i.ß. cāphor̄.ʒ.i.ß.ſil' terāt' ꝯtritōe lōga i mōtario plū beo ⁊ fiat linimētũ. Accidētia vō q̄ ꝯſil'es diſpoſi tōes cōcomitari ſolēt ſũt ſicut ꝓſtratio appetitus iſtātia uigiliarũ.ſiti imoderata cũ amaritudīe oriſ uētris cōſtipatio ⁊ corporis igetudo. qbꝫ ꝓuiden dũ ē p hūc modũ.Debilitati appetitus ſubueniat' applicādo hoc unguētũ ſtō ſuo.℞ cōſue citoniorũ .℥.ii.maſticis ſpice roſa.coral.ru.ana.ʒ.i.gar̄.ʒ.i. .ß.cōterāt' ſil' ultīa contritōne ⁊ teneat ſupra ſtō. Pro hac eti itētōne ℞ cōſue citoniorũ zuccari ſc.℥. .ii.ſpodii maſticis nenu.roſ.ana.℈.i.terat' dyaci toniten i mortario cũ ſy.de acetoſitate citri ⁊ fiat

cōfectio in rotulis.℥.ß.quarū vnā semp accipiat post cibū.Pro instantia vigiliarum.℞ viollaru3 florum nenufaris cortic. mandagore ana.ʒ.i.se. aneti croci ana.℈.i.fiat puluis ꝛ ligetur i sindone ꝛ sep odoretur.Pro imoderata uero siti.℞ aque mucillaginis semis citonioꝝ fcē p īfusionē coꝝ.℥. ii.syrupi nenufarini.ʒ.sex misce ꝛ sepe frigidū bibatur.Pro amaritudine uero oris masticet sepe folia acetose recētia aut sal[?] semia eius.aut saltē grnū unū gūmi arabici de quo succus lābēdo transglutiatur.Pro cōstipatōe uero vētris det ei sepe aq̄ infusiōis gnoꝝ sebestē cōfractoꝝ.ꝛ si uelis ipsā fortiorē efficere i leniēdo infūdātur i ipsā folia uolubilis minoris nī cōtrita.Inquietudinē vō i cōsili ibus febribus eueniētē sedare pōt odoriferū supra scriptū.ꝛ si uolueris fortius illo.tūc ℞ mucillaginis gnoꝝ psilii sir.nenufarini ana.ʒ.ß. misceat cū .℥.ii.aq̄ ordei subtilis ꝛ ter ꝟ quater i die exhibeatur in potu.In his i sūma cōsistit curatio huius dispositionis ꝛ cet.

Consilium de febre simili pestilentiali.

[L]Icet dubitabile sit febrē huius viri pestilentialē debere noiari.quoniā ipsa subito accidit nullo accidētiū tipos cōcomitare solētium precedēte.neq3 eni passus ē manifeste accidētia al melileu cōcomitari solētia.velut ofitatōes alicee torpor corporis cōfractō ipsius aut cōsimilia prīcipiū exclusiuū febrium precedētia . Silr ēt neq3 accidētia febres cōcomitātia uel coꝝ tipos maifeste apparuerūt.velut frigus cōfractō lassitudo rigor aut oripilatio q̄ oia motui mate ieꝝ ascribūtur ledētiū magis p q̄litates maifestas q̄ occultas Nihilhominus plurimas febriū pestilētialiu3 hec accidentia nō raro precedunt ꝛ cōcomitātur.propter qd̄ ex istis nō ē euidēs argumētū negare hāc febrē ēe cōtagiosā ꝛ eo fortius.quoniā ipsa cōcomitatū ē apā i iguie.velut nr̄is tēporibꝫ sep accider solet.l3 a patribꝫ antiqs nō hēat de tali mō pestilētie expressā sētētia i frrōnibꝫ ab coꝝ traditis.q̄ ābo motiua satis persuaderēt febrē ēe repenedā sub denciatōe pestifera.neq3 tn̄ propter hec affirmo hāc febrē ēe pestilētialē. Corporibꝫ eni imundis.velut scabiosis febres frequēter ualde subito superueniunt.Adhuc eti mota materia in ebulitōne sua frequēter i pricipiis febrium sithomatice pellitur ad loca emūctoria ꝛ ꝑprie quādo mat̄ia vniuersalr fuerit replēs aut emūcteriis ꝑpiq̄.Et adhuc fortius qn̄ cōtigerit i cruribꝫ ꝛ pedibꝫ iuenirī apāta ad q̄ nā iclinat māe iti[?]scas q̄ remanente i uiis faciūt ibi apāta.vt pria q̄rti ca° d̄ fe. apātū collig.dū.Et 4° iteꝝ qr l3 vir iste purgationē fecerit ꝛ inūctōe3.malum tamē regimē obsuauit.quoniā posuit se ad stufā.cuius calor materiā influxu posuit ꝛ icitauit uirtutem ad sinthomaticā trāslatōe3 eius ad loca emūctoralia. Et iteru3 5° hoc persuaderi potest.qr cū febris ista iā sit ꝑpinq̄ pricipio quarte diei necessario apparuissent signa mortis uel salutis i eo.propter qd̄ ex istis motis satis cōcludētibꝫ sperādū ē hāc febrē nō ēe pestilētialē.qḡd tamē cōtigat regēdus est eger regimie febriū acutaꝝ ꝛ proprie apparētibꝫ signis acuitatis uel furiositatis materieꝝ.ut nūc sequitur.

Primū itaq3 dicēdū q̄ dato q̄ transiuerit quartis uel fuerit i fine diei cōstāte vtute cū aliis signis cōueniētis spei stati fiat ei flobotomia de saphena dextre partis uel cōtrarie per quā extrahatur sāguinis quātitas tenori uirtutis ul' plenitudini ꝑportionata. Secūdo uero pricipaliter rectificetur regimē ciboꝝ ꝛ potuū cū īfrigidatōe prohibitiua ꝛ remissiua putrefactōis q̄ sapientibꝫ viris quoꝝ regimini deditus ē manifestissime sūt. Tertio pricipaliter diuersio fiat materiei cōiu3 cum clisteri prefatis doctoribus notissimo. Et iterū quarto cōstāte uirtute euacuetur materia cū farmaco appropriato materiebus peccātibus qd̄ plurimū in febribꝫ acutis educere debet electiue materias essentialiter calidas ꝛ aliq̄li adustione participantes velut hoc.℞ succi rosarū.℥.i.electuarii hamech.ʒ.iiii.reubarbari electi.℈.i.dyagridii.g̃ .i.bibatur totū cū aq̄ lactis i aurora obseruatis cōditionibus i solutiuis custodiendis. Quinto isuper intendatur diuersioni materierū appropriatarū egritudini et proprie apāti cū uētosis uehementer ignitis carnosis ꝛ domesticis tibiarū partibus applicatis cū scarificatōe cōueniēti. Sexto iterū magno existente apostemate ꝛ adustionis uestigia ostendente fiat super eo scarificatio pluris numeri cum flobotomo scindendo cutē incessu transuersali; Septimo super locō tali ponatur emplastrū attractim satis notabiliter.Cū aūt apostemata fuerit emūctoralia ꝛ per uiā trāsmutatōnis a pricipalibꝫ ꝛ nobilibꝫ mēbris euēiētia.tūc igeniari o3.ut uirtutē uigoremus ad expulsionem materieru3 ꝛ ad attractōnem eaꝝ ad loca appropriata.Et si nō cū alio saltē cū saguisugis ꝛ cū uētosis attrahentibus.ut 4ᵃ primi ca° d̄ medicatōe apātū ꝛ 3ᵃ quarti tractatu p° ca° de exituris. Est aūt talis ēplastri descriptio.℞ folioꝝ rute recētium folioꝝ origani folioꝝ uiceto ici ꝛ ē herba laurētii ana.M.v.radic.lilioꝝ al.M.viii.folioꝝ maluaꝝ.M.iii.farie ordei fenugreci ꝛ semis lini ana .℥.i.ß.croci.ʒ.i.ol'i lilioꝝ al.℥.i.olei de aneto ꝛ d̄ camomilla ana.℥.i.ß.fiat ēplastrū ꝛ calidū ꝛ densū applicet apāti āplectēdo partē per latitudinē magne spāle ꝛ cet. Tertō iteꝝ attēdēdū ē materiei antecedenti cum syru[p]is extinguentibus ꝛ ꝑhibentibus putrefactōem habentibus uirtutē medicinaꝝ que contrariantur uenenositatibus ut syrupus de acetositate citri limonibus oxizaccar et similibꝫ. Sit autē aq̄ acetose rosaꝝ cicor. buglosse ꝛ similiu3 .ante quē syrupū soleo ut in plibꝫ facere degluttiri pillulas.v.factas ex puluere seminū citri cū succo acetose.seia eni citri aduersantur ueneno ōi sexta quarti tractatu so p° capi. de medicis ebibitis ad uenena. Scio autē ego q̄ si eger in mane bibat.℥.iii.succi acetoselle cū.℥.i. aque rosate est singulare remediū. Aspersiones aūt extremitatum ꝛ ipsarum irroratōes ꝛ frequens potus sy.acetositatis citri cū aq̄ ordei uel acetose.ꝛ frequens comestio pauca ī quātitate cōtinua. Epithimata cordialia ꝛ epatica iunctōes spinā īfrigidātes ꝛ cōfortātes hec oia tāquā notissima acutissis doctoribꝫ ipsū ꝑcurātibꝫ oia relinquo. Nō eni hec scripsi ut doceā.l3 ut meōrē.sicut empl'3 fcū3 d̄ mica pāis combusta ꝛ i acetū īfusa cū tripla q̄titate mēte ꝛ farie ordei iuicē cōtritoꝝ nauseam tollit ꝛ uomitū cōfortādo stoꝫ ꝛ sic d̄ aliis.hec omia benigna clemētia saluatoris in huius viri salutē feliciter. Ad laudem Dei amen.

Tractatus vigesimustertius de passionibus cutaneis de apostematibus et pustulis & p° de rubedine apparente in superficie cutis totius corporis ad similitudinem rosarum rubearum recentiū cōplicata cum aliquali cōtractione digitorum & manuum & pedum.catarro sal'o.motu contractiuo stoma. hi & doloribus ancharum & spine.continens capitula quinque. Capitulum primū querit de causis principalis egritudinis.

Rubedo verificata similis colori rosarum rubearum recētium.que nunc cognoscit in viro isto.bonā spem curationis praue dispositionis que primo in eo apparuit.cōsideranti videtur afferre.Est enim hec dispositio proueniens a sanguine inflāmato vel acute colere comixto. Qui ꝑpter caliditatem accidentalē subtilior & cursibilior effectus est. vt aperit orificia venarum capillariū.& recipitur in poris mebrorum. Cum ergo ibi receptus est.licet membro vniatur. tamen quia assimilatiua virtus et transmutatiua debilis est.non potest ipsum complete assimilare membro.remanet ergo in membris vestigiū sue alterationis & coloris.ꝑpter qđ membra & calida et inflammata & rubicūda remanent.sicut sensus ostendit. Sicut enim virtus transmutatiua fortis existens sanguinem vel obiectum in qđ agit.licet aliqualiter sit incōueniēs perfecte alterare & trāsmutare potest. Ita econtra virtus transmutatiua notabiliter debilis existens.obiectum licet bñ dispositum non potest conuenienter transmutare. quanto ergo fortius cum virtus transmutatiua debilis fuerit.& obiectum inconueniens.ipsū rectificare non poterit.licet vltimo conatu in ipsum agat. Et sicut planta bona.q̄ a laudabili loco trāsfertur in locum vel regionem illaudabilē ꝑducit fructus nutrimento non conuenientes. Ita & sanguis licet laudabilis existat.receptus in poris mēbrorum.quorum complexio corrupta est vel alterata.non potest nutrimentum efficere conueniens Sicut econtra dicitur.quādo plāta male qualitatis in vna regione existēs.transmutatur ad regionē aliam preexñti contrariam in qualitatibus.tunc ꝑducit fructus nutricatōi conuenientes.vbi prius venenosi erant. Et sunt sermones Galieni sexto de accidenti & morbo de planta transmutata de persia in egyptum.que prius venenosa erat.& fuit facta conuenientis nutrimenti.& colliguntur etiā hi sermones vtriusque 6ª quarti tractatu 2° cap° x°. Et capiunt etiam principium veritatis pª primi doctrina 6ª 2° ca° de virtutibus quibus mistrat. vbi ē de atrofea morfea & albarras lege ibi. In sūma igitur ex hoc sermone colligendū.ꝙ rubedo q̄ in hoc viro apparet in facie spina & inferioribus partibus eius.ꝑuenire potuit propter lationem sanguinis male qualitatis in poros.qui nō potuit assimilari membris.ꝑpter inconueniētiā ipsius sanguinis.velut obiecti non trāsmutabilis a virtute nec assimilabilis membris. 2ª vero causa potuit esse.quia dato ꝙ sanguis in complexione et in subā laudabilis fuerit ad membra effusus.tñ contingere potuit ꝙ in membris inuenta fuit species male complexionis.per quam tāꝙ istrumētū inconueniens virtus non potuit actiones suas in sāguinem perficere.ita vt ipsum conueniēter transmutaret & alteraret.Complexio est vt'e istrumētū virtutis ad omnes operationes efficiendas. Cum ergo debilitatur.alteratur ipsa vel corrumpitur necesse est in operationibus accidere permutatōēs Et totum hoc valde facile confirmari potest leui argumēto.licet non demonstratiuo. videmus enim in hominibus a frigore congelatis mēbª palescere quantumcunque sanguis laudabilis ad ipsa deferat. Et iterum videmus in superflue calefactis & estuantibus.colorem membrorum verti ad iflāmatōēs & rubedinem valde magnam quātūcunque sanguis flegmaticus ad membra iª deferet. Apparet iterum tertio in contritis flagellatis & ventosatis varias coloris species acquiri. dato ꝙ sāguis qui ad illa membra defertur in sui complexeone & substātia sit laudabilis. Tertia vō causa.que totū ꝯplet est.ꝙ rubedo vel alter color corruptus in mēbris acquiritur per has duas causas inuicē cōgregatas videlicet ꝑpter peccatum sanguinis ex parte q̄titatis substantie & complexionis eius.et propter corruptionem complexionis membrorum.ad q̄ sanguis ille defertur.Cum ergo in viro isto sāguis in subā & complexione permutatus fuerit a naturalitate & virtus membrorum fuerit debil'.oportuit necessario hunc sanguinem in substantiam mēbrorum non fuisse debite conuersum & assimilatū ergo in eo apparuit & apparet corruptio ī colore. qđ erat declarandum. Pro declaratione autem prime partis accidentis.supponendum primo ꝙ alias declaratum fuerit. ꝙ hic vir dispositus fuit ad spēm lepre ꝑueniēt ex melancolia genita ex adustione colere.apparuit enim hoc in eo iterum per multas causas & signa alias de dispositōe sua conscripta. Apparuit 2° horum veritas per istrumenta curationis.que omnia infrigidāª & humectando tam substantifice q̄ qualitatiue ꝯplexionem ipsius epatis & totius permutauerūt adeo vt vbi ꝑpter vehementem inflāmationem epatis & venarum sanguis & colera adurebantur.illa vehementi flāma ab instrumentis iam predictis remota. non potest sanguis amplius aduri.nec colera.ita vt conuertatur in melancoliam. sed in epate & in sanguine remanet adhuc feruida caliditas minor q̄ adustina. Ex quo fundamento facile apparent cause ruboris membrorum qui remansit ī viro isto. Efficiens enim causa instrumentalis ē mala complexio epatis ca. & sic. Materialis vō causa ē sanguis colericus. qui est obiectum virtuti transmutatiue inconueniens ad assimilationem mēbrorum. Particularis vero causa efficiens est predicta mala complexio in determinatis membris vł qbusdam fixa & fortior q̄ in aliis. Ex quibus correlarie solui potest questio.quare hic rubor in ptibus quibusdam inferioribus intermediis & supioribus inuenitur.& non in omnibus membris corporis totum enim hoc soluatur.ppea quia quorumdam particularium membrorum complexio cōrupta est.& non omnium. Ex quibus omnibus inuicem collectis apparet.quis debet esse modus & quot curationis instrumenta que sunt duo.s.rerum non naturalium conueniēs applicatio et similiter medicinalium.

Capitulum scđm de dieta.

Pro regimine itaque huius viri ex parte sex rerū non naturalium.premittendum primo ꝙ euitari dz omniū rerum non naturalium admistratione

que potentiali sui caliditate ⁊ siccitate mãs cõpis inflãmare ⁊ exiccare possit. ꝓpter quod aer eius ⁊ locus habitationis debet esse ad frigiditatem ⁊ humiditatem notabiliter inclinatus ⁊ ꝓprie in tẽpore caloris. In tẽpore vero frigoris. sit locus habitationis eius remisse caliditatis et siccitatis.

De cibis autem euitare debet omnes qui sui caliditate ⁊ siccitate sanguinez mobilitati ⁊ adustioni disponant. velut sunt aromata omnia piguia cibaria salsa multum ⁊ acuta ⁊ vnctuosa et etiam semina ⁊ radices calidas. vt feniculum petrosili. ciminum ⁊ anisum carui daucũ mentã serpillum rosmarinũ rutam ⁊ similia. Iterum omia acuta ⁊ fumosa cibaria euitare debet. Uelut aleuz cepe porrum raffanum sinapismũ ⁊ alia similia. ⁊ in summa conueniens est ei omnia sua cibaria cõfrãgere in coctionibus eorum cum plantis ⁊ radicibus fri. ⁊ hu. vt sunt lactuca spinachia bleta portulaca cucurbita ẽdª viola malua crisolocãna ⁊ similibus. Et vsus lac is etiaz ⁊ casei recentis nõ saliti aut valde pauci salis ⁊ colostre ⁊ recocte Et oẽs lacticinii cibi sunt ei valde conuenientes ⁊ olei oliuarum vsus non valde saliti. aut sine sale facti cõueniens est ei. Et conuenientius esset ei oleũ onfãcinum. i. de oliuis non bene maturis factum sine sale. ⁊ melius valde ꝙ butirum. Agresta etiã siue granatorum succus. ⁊ vinum citoniorum pro cõdimẽtis est ei valde conueniens. Acetũ vero non placet mihi. nisi fuerit acre. ⁊ non acutũ. Carnes autem omnes iuuenũ aliuz mediocriter pinguiũ omnes sunt eidem conuenientes. salite aũt omẽs effugiant. Pisces aũt omnes ⁊ cancri bene ꝯueniunt ei elixi vel frixi cum pauco sale ⁊ absqz aromatibus. Uinum aũt eidem conueniens debz esse album vel subrubeum clarum ⁊ aromaticum leuis fumositatis ⁊ si nõ possz habere tale. velut ẽ consuetudo apud marchianos habentes vina valde fumosa. Tunc debet ipsum frangere cum aqua cruda electi fontis. Et si non timeret expensã. melius esset limphare ipsum cum aqua sublimatõis acetose vel fumi terre. sed prima ẽ melior ⁊ si nõ vlt vti ea semper continue. saltem diebus tribus in septimana vtatur eadem. Insuper vir iste omnes fortes motus ⁊ exercitia corporalia vitarẽ debet. immo vtatur quiete inquantum potest in diebus caloris ⁊ post cibum per quattuor horas: aliis autez tẽporibus ⁊ horis mediocriter potest sibi concedi exercitium. In summa igitẽ nullum exercitium conuenientius est ei ꝙ nauigatiõe factum. aut equo gradario valde suauiter incedẽte.

De passionibus vero et motibus animalibus idem intelligendũ. ꝙ omnino euitet passiões oẽs sanguinẽ inflãmantes. ⁊ in motu ponentes. velut iracundiam furorem ⁊ similia. Dormitõe aũt vtatur ꝓlixa satis vt melior fiat materieruz et ciborum digestio. ⁊ omnino fugiat vigilandi excessum. qui totum corpus inflãmationi disponit.

De re võ pª non naturali in quacunqz cibatõe memor sit. ꝙ nũꝙ cibis vel potibus vsqz ad saturitatem se repleat adeo vt per ea stomachi grauitas ⁊ fluctuatio subsequatur. ⁊ sũopere caueat ne ventris stipticitas in ea perseueret que multuz cõsueta ẽ ei. Opponat igitur ei coquẽdo in cibis bletas maluas violas mercurialem ⁊spinachiam recentes liquiriciam ⁊ volubilez minorem ⁊ cõsilia aut saltem assuescat comestioni cassie fistule ante cibum ex canna recenti lambendo ipsam. Et si ꝑceperit nauseaz stomachi ex vsu cassie fistꝭ melius esset ei vt saltez omni tertio die ante cenã acciperet scutellam vnam decoctionis folliculorum sene cũ ʒ. i. zuchari rubei. Hec de rebz nõ naturalibz. huic tamen vtilis rei ꝓpter euacuationem que cõseqꝫ aliquid memorie reducendum de coitu. vnde frequens coeundi vsus omnino fugiendus est. et non est ad ipsum intromittendum. nisi cum ad ipsum naturaliter incitata natura inuitauerit. nec plus est ab hoc viro coeundũ ꝙ bis in septimana. aut ter. qd conceditur ei eo qz iuuenis ⁊ sanguine notabiliter abundans.. Ex predictis in caᵒ pᵒ apparere potest. ꝙ cõruptio ruboris que in membris huius viri percipitur. est signum bone spei preseruationis huius viri a vulneribus lepre. cuius principii iam apparuerunt impressiones. vt in altera scriptura declaraui eidem. Neqz mirandum est si vni praue dispositioni succedat dispositio leuior. Potest enim potentia virtutis absqz aliquo extrinseco auxilio materias praue egritudinis ⁊ mõlis ꝑ se rectificare qm̃ forti vtuti nihil resistere pot in expellendis 7ª affori smorum comẽto 55ᵒ illius. Quibuscunqz iterfrenes acet. Amplius persepe et seuissimis dispositionibus videmus vtutẽ auxiliorum beneficio vigorantem prauas egritudines abscindere. vt patet in pestilentibus leprosis ⁊ cãcerosis dispositionibus ⁊ similibus. Igitur in hoc viro virtus fortificata cum beneficio regiminis medicinalis materiam antecedentem ⁊ coniũctã leonine lepre. que in eo apparuit. digessit. ⁊ rectificauit. adeo ꝙ deinceps ab eo videtur mihi ipsum esse securum. obseruato tamen conuenienti regie. remansit igitur vt pre declaratum est i vniuerso cõpore ⁊ ꝓprie in epate mala complexio ca. ⁊ sic. que est feruoris sanguinis effectiua ca. ⁊ cõruptionis coloris in eo. Ex quo concluditur qd superius assumptum fuit. ꝙ dispositio que in eo remansit valde leuior est ꝙ precedens. qd fuit superius declarari promissũ.

Capitulum tertium de curaᵃ per medicinalia ⁊ sunt. i. e. instrumenta.

Pro cura huius itaqz dispositõis ⁊ aliorꝫ accidentium que in hoc viro remanserunt. apparet mihi ꝓuidendum esse. xv. remediis medicinalibus. vt nunc sequitur. Primum itaqz horum remediorũ est. vt omni vere vsqz ad tres annos vir iste purgetur per hunc modum. accipiat enim a principio mensis martii vsque ad. 20. eius eligendo. vt sibi placet syrupum istum quem continuet diebus. x. ℞ syrupi de bizantiis syrupi rof. ⁊ de fumoterre ana. ʒ. ß. aque lactis extracto butiro ⁊ colostra fcã ʒ. iiii. misce ⁊ totum tepidum accipiatur. Sũpto vero digestiuo apparẽte in vrina sedimie albo equali vnito ⁊ in fundo sedente purgetur cum hac medicina. ℞ electuarii hamech descriptõe maiõi ʒ. v. electuarii succi ro. ʒ. i. ß. cassie fistule prepate cum aqua cicoree. ʒ. vi. misce et totum calidũ accipiatur cuz. ʒ. iii. aque lactis. et tardetur post ipsũ cibus saltem horis sex. accipiendo post q̃tã horã aque ordei calide. ciatum vnum. In purgatõe vero autũnali fiẽda sic procedat. a medietate. n. mensis septembris accipiat hoc digestiuũ. quem continuet diebus. xv. ℞ syrupi violati syrupi ro. et de fumo terre ana. ʒ. ß. aque acetose aq̃ enule ⁊ fumiterre ana. ʒ. i. misce. Accepto autem syrupo

apparentibus signis digestionis iam predictis purgetur cum hac medicina. ℞ cassie nup preparate cum aqua lactis succi rosarum ana. ℥.i. reubarbari elec ti.ʒ.ß. epithimi polipodii ana.℈.i. viol. anisi liq ricie ana.g.v. misce. et totum calidum accipiat cum aqua lactis ut supra obseruando regulas. que post solutiuum veris conscripte sunt. Secundum vero principale instrumentum est. ut vir iste tempozibus intermediis purgationis vtatur istis pillulis. de quibus aliquando accipiat vnam vel duas parum ante cenam ad remouendum stipticitatem ventris. que multum sibi assidua est. ℞ aloes epatici.℥ i. agarici polipodii thimi folliculorum sene salis indi. ana.ʒ.iii. infundantur hec omnia per se puluerizata in succo rosarum. et ibidem infusa permaneant per triduum. exponantur soli et exiccentur. Et ita tribus vicibus reponatur succus. et sub radiis solis exiccetur sepe agitando. Cum ergo tota massa 3° exiccata fuerit. de ipsa fiant pillule de omni.ʒ.vii. et sit earum vsus vt dictum est. Tertium instrumentum est electuarium hoc. cuius vsus debet esse inter vnam purgationem et aliam accipiendo de eo immediate ante cenam medium coclear. et erit conuenientius ad stipticitatem suam. quoniam multis hominum pillularum et proprie aloeticarum vsus inducit et auget stipticitatem nimium siccando. et proprie in eis quorum complexio est calida et sicca. Hoc igitur electuarium in talibus mollificando conuenientius remouet stipticitatem. Cuius descriptio. ℞ medulle prunorum tamarindorum et sebesten ana lib. ß. medulle cassie fistule purgate de canna cum aqua viol.℥.viii. violarum anisi feniculi ana.ʒ.i. polipodii.℥.i.ß. succi rosarum.℥.iiii. diagridii.ʒ.ii. incorporentur omnia simul cum lib.ii. zuchari ru. et fiat electuarium. Quartum instrumentum est quod vir iste diebus intermediis purgationum in aurora p.iiii. horas ante prandium assuescat accipere saltem in septimana ter coclear vnum huius electuarii. ℞ violarum se. endiuie lactuce portulace ana.ʒ.ß. adianthi polit'ci capill. ve. epatice buglosse borraginis exiccatarum ana.ʒ.i. seium quattuor colum frigidorum se. acetose se. enule ana.ʒ.i. medulle prunorum aceto'orum succi macianorum succi rosarum. ana.ʒ.ii. succi liquiricie.ʒ.i.ß. incorporentur succi lenti decoctione cum libr.ii. zuchari al. deinde additis speciebus fiat electuarium et est elegans medicina cutis mundificatiua. Quintum remedium est. vt iste vir quater in anno. super humerorum carnositate apponi sibi faciat prima vice ventosas duas cum scarificatione in fine mensis martii. alias ventosas apponi faciat in medio natum in fine mensis septembris. etiam cum scarificatione. aliud autem ventosandi tempus intermedium eligat modo suo. Sextium instrumentum est. vt post purgationes veris et autumni sequenti mense omni septimana quattuor diebus mane et sero faciat caputpurgium infrascriptum. ℞ succi arthanite succi corticis radicis sambuci ana.ʒ.ß. aque mell.ʒ. ii. impleat os suum aqua frigida. deinde impleatur manus hoc caputpurgio calefacto. et traiciatur per vtranque narem leuiter bis vel ter. et conuenienter emungat a naso id quod a capite distillabitur absque deglutitione ipsius. Septimum instrumentum est. vt vir iste assuescat in vere et in autumno linire. et fricare corpus suum cum oleo de vitell' ouorum et de granis frumenti ante commixto. Octauum instrumentum est. vt si non poterit habere olea predicta. vtatur linimento. quod posui sibi in apoteca descripto. Cuius descriptio est. ℞ litargiri spumificati.℥.iiii. ceruse.ʒ.x. sarcocolle nutrite in lacte vaccino per diem et noctem.ʒ.iii. et fiat vnguentum liquidum. et quia post aliquos dies erat glutinosum. posui succum celidonie et conquassatum in mortario

Nonum instrumentum est. vt iste vir post inunctiones predictas totum corpus eius abluat ex aqua decoctionis radicum enule saponarie et lapatii ma.

Decimum instrumentum est. vt hic vir post euacuationes predictas suo studio temptet aperire venas emorroydales cum foliis fici confricando eas aut cum foliis consolide ma. borraginis vel bugl. aut cum rugosis corticibus alicuius plante. aut cum ventosa trahendo eas ad extra. et cum flemo eas pungendo. vel cum setis porcinis vel cum alia re acuta. Hec quidem.x. instrumenta dispositioni vel corruptioni colorie videntur appropriata.

Capitulum quartum de cura catarri salsi.

Nunc autem duo remedia conscribo. que salso catarro eius appropriata sunt. Primum est gargarisma istud de quo accipiat post purgationes supra scriptas per vnam septimanam omni die.ʒ.v. in octo gargarizationibus. ℞ oximellis squilitici.ʒ. i. electuarii metridati.ʒ i. aque decoctionis pires et arthanite.ʒ.iii. zuchari al.ʒ.i. misce et accepta vna parte eius in ore calida teneatur. deinde cum ea gargarizetur. Secundum vero remedium adhuc acuto catarro conueniens est hoc. ℞ iuiubarum numero xxv. dactill'. pinguium numero.x. prunorum dul. numero.viii. viola. liquir. ros. se. portulace et acetose anisi ana.M.i. sebesten numero.x. capill'. ven. macis ana.M.i.ß. omnia coquantur minutim incisa et contusa in libr.x. aque vsque ad consumptionem tertie partis. deinde colentur sine expressione. et de aqua ista per duas horas post cenam accipiatur.ʒ iiii. et in aurora.ʒ.v. et semper sit calida.

Capitulum quintum de cura trium aliorum accidentium digitorum et stomachi contractione et dolore ancharum et spine.

Quoniam autem in manibus huius viri remansit contractio quedam circa digitos ipsarum et pedum Ideo duobus remediis mihi videtur eidem prouidendum esse. quorum primum est vt assuescat abluere eas sepe mane et sero cum hac decoctione calida. ℞ oppoponacis mirre et serapini ana.ʒ.ß sulfuris viui libr.ß. arthanite yreos peucedani bistorte aristol' rotunde gentiane.ʒ.i. salis sardinie ʒ.v. coquantur omnia in libr. centum aque vsque ad consumptionem medietatis. et fiat ex ea vt dictum est. Secundum remedium est linimentum hoc. ℞ olei de cinamomo.ʒ.i. olei de euforbio.ʒ ii. olei de castoreo.ʒ.i.ß. misce omnia simul et sepe predictas partes ex hoc calido liniatur. et superponatur eis pellis vulpis a dabaon calefacta. Est autem dabaon animal degens in montibus vulpi aliqualiter consimil'. apud incolas montium tassus nominatus.

Stomacho vero eius accidit sepe aliqualis contractiuus motus ab extendente ventositate factus prouidendum est cum remedio. ℞ specierum diacimini descriptione Nicolai.℈.ii. aqua decoctionis gar.ʒ.i.ß. et calidum totum in aurora sumatur in potu et tardetur post ipsum cibus horis quattuor.

Ultimo vero quibusdam doloribus per anchas

et spinam eius quandoq; appetitibus providendum est. loca predicta fomentando cum furfuribus bene cribellatis calefactis et positis in sacculis lineis. q sepe applicentur dolentibus partibus. Et post hoc predicte partes liniantur cum oleo vulpino vel de croco equaliter mixtis et calefactis. et pannis calidis convenienter involuantur. Et omnipotentis salvatoris clementia a predictis dispositionibus senis integre sanabit amen.

Consilium de defedatione faciei non habens curam

Uesitum a me nuper an in quadam defedatione faciei unius generose domine, pro ipsius curatione conveniat administratio laquei vel setonis in posteriori parte occipitis ubi collum coniungitur cum inferiori parte capitis. Et iterum an in predicta cura conveniat administratio ventose cum scarificatione eidem parti apposite. Et tertio si hec duo conveniunt. quod ipsorum sit convenientius altero. Responsio scientifica ad hoc quesitum fundari debet super hac suppositione. quia aut hec administrari intendunt gratia materiei fluentis ad particulam egram. Aut gratia materiei que iam in membro fluxa est aut comprehensa.

Propter quod 2° premittendum quod in quacunque regulari diversione quattuor sunt observandi canones necessarii. Quorum primus est quod si diversio fieri debet semper fiat ad contrariam partem. Secundus est ut diversio fiat a paciente particula ad partem habentem sibi colligantiam. Tertius canon est ut diversio fiat per viam habentem rectitudinem de membro ad membrum. Quartus canon est ut diversio fiat ad partem non valde propinquam pacienti particule nec valde distantem ab ea ut colligunt hi sermones in principiis operativis scientie medicine 4a primi capitulo primo. et tertio tegni in ca°. Curatio vero unum habet modum. Istis positis respondetur ad quesita. Et primo de laqueo vel setone ponitur ista conclusio. quod applicatio laquei in loco premisso non est conveniens. Primo quia in ipsius applicatione non observantur omnes regule divertendi supra premisse. Non enim anterioris partis ad posteriorem preassignatam est debita colligantia. aut detur illa. quod est contra regulam secundam.

2° quia ibi non est vera rectitudo per quam faciliter materia ab anteriori parte ad posteriorem diverteretur potest quod est contra regulam tertiam. Tertio quia ibi est propinquitas maior quam debet esse. quod est contra regulam quartam. Et per eadem probari potest quod neque ventosa conveniens est. 2° ad principale arguitur quia vel materia est in membro comprehensa aut fluens. si primo modo. tunc nullo modo competit diversio. immo talis materia per patientem particulam solum per faciem evacuari debet ut patet 4a primi preallegato capitulo ibi. Cum autem materia fuerit in membro comprehensa et tertio tegni ibidem. Relicto vero in parte. Si autem dicatur quod fiat illa diversio. quia materia adhuc est in cursu. tunc patet quod neque laqueus neque ventosa convenienter administratur. eo quia deberet administrari parti contrarie alteri parti a qua fluit materia. Si igitur fluit ab epate vel inferioribus partibus ut facile probaretur diversio deberet fieri ad inferiores partes et non ad superiores quia talis operatio invitaret materiam ad fluendum magis quam prius.

Et per hoc apparet hic esse inquirendum an hec egritudo sit per colligantiam an per essentiam eveniens aut utroque modo. Tertio ad principale arguitur quia per talia divertentia vel per utrumque ipsorum non convenienter diverteretur materia et maxime si participat aliquanta grossitudine. Quoniam setis et laqueus magis divertunt subtiles quam grossas materias et in materia huius morbi credo esse aliquid grossi vel adusti quare et cetera. 4° ad principale arguitur quoniam laqueus vel ventosa cum igne et scarificatione predicte parti apposita per viam continue resolutionis possent notabiliter debilitare posteriorem partem cerebri que debilior est. Cum habeat minus de principiis vite quia frigida est et sicca respectu aliarum cerebri partium. 5° iterum ad principale arguitur quoniam talis horum applicatio non queritur nisi ut materias ab anteriori ad posteriorem partem divertat. Sed per appositionem ipsorum in illo loco dubitandum est de talium materierum imbibitione in nucam. igitur de eventu paralesis aut mollificationis universalis aut particularis. Sexto ad principale arguitur quod in omni regulari diversione observari debet ne materia transeat super principali membro. sed per talium applicationem materia transiret per principale quia per cerebrum igitur applicatio talis non est conveniens. patet consequentia cum maiori per Avic. 4a primi p° ca° ubi dicit: Cave ne transitus fiat per principalia. et minor est nota intelligenti igitur et cetera. Et plura paria motiva ad hanc conclusionem probandam. scilicet quod nullum illorum instrumentorum sit conveniens adducere potuissem. Et hec sufficiant et maxime secundum motivum quod in hac materia satis demonstrare videtur. Ex quibus omnibus infertur conclusio responsiva quod neque laqueus vel seto neque ventosa cum scarificatione predicte parti applicanda convenientia sunt. Et ex his corollarie secundario infertur quod ad canonicam huius dispositionis curationem oporteret haberi signa sumpta a materia vel in membro collecta ex parte caliditatis aut alterius qualitatis coloris tumoris et specierum dolorum in parte existentium. Et iterum oporteret discussum esse. an hec egritudo sit precise per essentiam aut per colligantiam aut per utrumque simul contingens. Et adhuc iterum quot et que sint membra mandantia. Et ultimo que sit materia que fluit an simplex vel commixta in suas species deducta. et per manifesta signa demonstrata. Et tunc investigarentur intentiones et instrumenta curationis huius dispositionis quam non dubito curabilem esse.

Consilium de scabie que pendet ex materia genita ex adustione sanguinis cum mixtione tamen flegmatis non adusti. sed ex reddentis totam materiam acutam ratione salsedinis.

Everendus in christo pater et sacre pagine doctor dominus frater Johannes de cipro ordinis heremitarum sancti Augustini in cura scabiei sue que pendet ex materia genita ex adustione sanguinis et colere commixtione tamen flegmatis non adusti. sed reddentis totam materiam acutam ratione salsedinis. Talem modum observare debet. Primo quidem ut adveniente luna

mensis aprilis a quīta die illius usq; ad 24. faciat sibi fieri flobotomiam de vena assellari dextˀ brachii que inuenitur sub cubito eiusdẽ ꝛ attrahat: sibi de sanguine usq; ad. ℥. v. ꝛcetꝭ. Secūdo vō accipiat hoc minoratiuum die immediate sequēti flobotomiam. ℞ cassie nuper extracte ꝛ preparate cum aqua lupullorum. ℥. i. electuarii hamech descriptione maiori. ʒ. ii: ſ. aque lactis caprini. ℥. iii calefiant omnia simul. ꝛ assumantur in aurora. ꝛ dormiat post ipsam immediate per horam. Et post quinq; horas recipiat aque ordei calide cū pauco zuccharo ciatum unum. ꝛ post illam aquā per horam unam prandeat. Tertio vero loco immediate sequenti die post minorationem accipiat hoc digestiuum calidum. ꝛ continuet ipsū octo diebus in aurora. ꝛ post ipsum tardetur cib; horis quattuor. ℞ syrupi de bizantiis. ℥. i. syrupi de fumoterre. ℥. ſ. aque lupullorum acetose ana. ℥. i. misce. 4° loco post syrupum immediate sequēti die accipiat hoc solutiuum. ℞ electuarii hamech. ʒ. iiii. ſ. electuarii succi rosa. ʒ. i. aque lactis caprini. ℥. iii. calefiat aqua lactis ꝛ misceatur cū predictis. ꝛ obseruentur omnia. sicut de minoratiuo dictum est. Si aūt venter eius esset stipticus diebus quibus accipit digestiuum. tunc accipiat oī sero immediate ante cenam vel hora collationis unā de istis pillulis. ℞ pillularū de fumoterre aloes abluti ana. ʒ. i. lapidis armeni preparati. ℈. ii. diagridii. ǵ. i. reformentur pillule ex omni. ʒ. vii. cū electuario succi ros. Et potest etiam uti pillˀ istis post purgationem per plures dies ad cōplemētū mundificationis sanguinis ꝛ clarificationis eius a membris iam dictis accipiendo ex eis ter ī septimana unam immediate ante cenam. Si autē per hec omnia nō videretur sufficienter exiccatā esse materiam scabiei. tunc faciat balneum istud ī quo ingrediatur omni mane expulsis cōibus superfluitatibus. ꝛ diligēter lauet se cū eo cuius dscriptio ē. ℞ radicū enule radicū lapatii recentiū ana librˀ. i. radicū elebori nigri. ℳ. i. ſ. foliorū fumiterre foliorum lapatii foliorum malue ana librˀ. i. ſ. furfuris bene cribellati librˀ. iiii. buliant omīa in. xii. situlis aque usq; ad consumptionem tertie partis. deinde balneet se vt supra dictū est. Et si iterum non videretur post applicationē predicti balnei corpus esse plene mundificatū. tunc hoc unguento totum corpus iuxta ignē diligenter fricādo inungat. ꝛ continuet ipsū integra septimana deinde bis vel ter lauet se cū suprascripto balneo Et absq; aliqua ablutione erit mundus. Est autē illius unguenti descriptō talis. ℞ terbentine lib. i. butiri recentis. ℥. viii. vitellos oui numero. iiii. mirre litargiri sarcocolle pulueris radicis lapatii acuti ana. ʒ. ii. salis modicū torrefacti ꝛ pulueriza ti. ℥. ii. picis naualis librˀ. ſ. dissoluantur pix butirum ꝛ terbentina lento igne coquātur. deinde dimittantur modicum tepefieri. ꝛ cum eis incorporentur vitelli ouorum. ꝛ prope infrigidationem ipsorum addantur pulueres. Cum igitur fuerint omnia diligenter incorporata tunc totum unguētum illud buliat in librˀ. ſ. succi fumiterre. ꝛ. ℥. iiii. succi lapatii usq; ad consumptionem ipsorū ꝛ est medicina que nunq; fallit ad laudē dei amen.

Consilium de scabie antiqua ꝛ fixa.

℞o scabie antiqua. ℞ peucedani ℥. iii. radicum yreos ꝛ vrtice ana ℥. i. radicum lapatii librˀ. foliorū radicū malue ana. ℥. v. elebori nigri. ℥. i. furfuris bñ cribellati lib. i. incidenda incidantur ꝛ buliant in sex situlis aq̄ usque ad consumptionem tertie partis. ꝛ in hanc decoctionem calidā infundantur manus usq; ad cubitos in mane per mediam horam. ꝛ cū predictis bene abluantur. In sero vero ante cenā eisdē calidis infundantur pedes ꝛ diligenter fricentur ꝛ abluantur usq; ad inguina. ℞ seri caprini. ℥. iii olei recentis de sisamo. ℥. ii. misce ꝛ totum calidū accipiatur ī aurora. ꝛ tardetur cibus horis quīq; ꝛ est mundificatiuum sanguinis ꝛ rectificatiuum materierum corruptarum et salsarum. ℞ aloes abluti. ʒ. ii. elebori nigri. ℈. ſ. mirre. ǵ. vi. reformētur pillule cum succo lapatii ex omni. ʒ. vi. Et accipiatur ex eis omni alterno sero vna immediate ante cenam. ꝛ dimittatur omne aliud solutiuum. ℞ olei de pice. ℥. iii. olei de iunipero. ℥. i. olei de sisamo librˀ. i. vitellos oui numero quattuor ter bētine lote quattuor vicibus cum aqua sublimatōis lapatii acuti lib. ſ. mirre sarcocolle laudāi siccōis ari. ʒ. iii. elebōi nigri. ʒ. i. elebōi al. ʒ. ſ. amili ō ōōo ℥. ii. curcume radicis celidonie yreos vitri cōbusti ana. ʒ. iiii. serpentarie terre camelli ana. ʒ. i. ſ. asfalti. ʒ. i. ſ. terantur omnia simul vltimata cōtritione in mortario ꝛ fiat linimentum absq; ignē Et si non redderetur bene glutinosū apponatur in eo glutinis carte dissolute cum aceto. ʒ. i. ſ. de hoc ergo linimento totum corpus prope ignē inunguatur cum conuenienti fricatione bis in die sex diebus continuis: Septima autem sequenti die balneetur in decoctōe supradicta. s. cōfricando corpus totum cum furfurib; in predicta decoctōe madefactꝭ. quiescat igitur post predictū balneum quattuor diebus continuis. Et post iterū reuertatˀ ad balneum. omnē enim antiquam scabiem ꝛ fixā hoc igenio curaui eradicatōe completa ꝛcetꝭ.

Consilium de acuta scabie vniuersū corpus ambiente.

Uer iste ānorum. vii. molestatur acuta scabie que pendet a maṫia melācolica leuiter adusta in epate ipsius ꝛ cōmixta cum mā colerica ꝑpter quā disposita ē melancolia ad maiorem adustionem ꝑpter colerā sibi cōmixtam. ꝛ si procederet adustio talis magnum sibi piculum incumberet ne transiret in lepram a qua deus tueatur ipsum. Dicta igiṫ regimen sibi necessariū inscriptū magᵒ solertia obseruandū in rebus infrascriptis. Et prima quidem est vt ipse abstineat ab omni cibo calido ꝛ acuto melancolie generatiuo ꝛ excitatiuo ac ēt colere velut sunt aromata omnia vt crocus piper ziziber gariofilˀ. ciminum ꝛ similia. similiter ꝛ salsa omnia cibaria multum vt caseus ātiquus ꝛ caro salita ꝛ ruta caules porrū scalognia raffanus ꝛ similia. Similiṫ ēt euitet pastilles cibos ꝛ iura valde pinguia ꝛ ꝓprie salita. Effugiat ēt vinum fumosum et potens immo eligatur ei vinum q̄ magis possibile est.

debile q si non habeatur nisi potens frangat cuz aqua fontis cruda et fiat tn pauciferu. Defendatur et puer a mlto et forti labore curredi et ascendedi montes et permittatur dormire tepore prolixo multum. Et fiat ei vsus blete spinachie lactuce en diuie cicoree portulace et pprie cressonuz fontaliu Et diligenter attendat vt comedat cibos d lacte caprino vel iumetio cocto vel crudo. imo colostra et recocta et caseole recentes absqz sale et oua cum lacte cocta omnia sunt sibi maxime conuenientia et cerasa dulcia et ficus recentes et pepones et cucumeres et cucurbite et portulace sunt sibi valde vtiles et oua tenera et carnes omnes iuuenum aialiuz et auium viuentium in aquis vt anatum et similiu et pisces et cancri fontales maximu essent sibi auxilium in curatioe sua. De medicinalibus. De rebus vo medicinalibus necessariu est vt huic puero omni mane detur ciatus. ʒ. seri facti de lacte vaccino a quo extractus fuerit caseus et recocta et tantudem de illo sero dari dz ei per mediaz horam ante cenam continuando ipsum saltim. xv. diebz

Secudum principale est q omni qnta die parz ante cenam dtur ei va de infrascriptis pill postq immediate cenet quarum descriptio est. Rx aloes abluti. ʒ. ii. lapidis armeni prepati. ʒ. ʃ. elebori nigri. g. vi. salis indi. g. iii. forment pillule. i4 d oi ʒ. cum succo rosarum. Tertium pricipale remedium est vt postq acceperit. ii. de pillis imediate scriptis tuc omni mane qn surgit et omni sero qn vadit ad lectum inunguat totu corpus eius ex ho vnguento tepido leuiter fricado ipsum. Rx vngueti de succo enule lib. ʃ. adipis asinini. ℥. i. vngueti agripe. ℥. i. ʃ. terbentine lote in tribus vicibus cu succo apii. ℥. ii. amili terre sigillate ana. ℥. ʃ. incorporentur simul in mortario vltima contritione.

Quartum principale remedium est vt postqua fuerit inunctus puer per septe dies octaua die sequenti in mane balneet cu infrascripta dcoctione mediocriter calida. Rx radicuz lapatii folior et radicu violaru fumi terre foliorum et radicum enule ana libr. ʃ. radicu cucumeris asinini vel foliorum eius radicu gentiane panis porcini ana. ℥. ii. furfuris frumenti libr. ii. coqntur omnia in. xv. sitult aque fontalis vsqz ad consuptionez quarte partis remanentibus tribus. cuz ergo balneatus fuerit p septe dies continuos bis in die semper post copor exucationem inungatur totum corpus eius cum succo folior edere que serpit sup lapides. cuz ergo ita inunctus fuerit cum succo et balneatus in predicto balneo per septimana continuam tuc reuertatur ad inungendu ipsum cum vnguento i tertio capo scripto et de illo reuertatur ad balneum et linimentum in hoc 4o capo descriptum et ita reuoluendo procedant medicando ipsum per totu mesem iulii adhuc quantucunqz apparet esse bene mudum non desistant a balneo et inunctoibus predictis. Quintum remedium et vtilimu vt huic puero sepe detur ad comedendu de hac cofectione ad quatitatem vnius grani fabe grosse cuius descriptio. Rx mirobalanorum indor epithimi ana. ʒ. ʃ. lapidis armeni. ℈. ʃ. violaru seminis acetose scariole floru buglosse ana. ℈. i. zuchari tertie coctois ℥. iiii. cum aqua violarum fiat confectio in rotulis magnis et offeratr ei vt dictum est. Hic ad laudez omnipotentis dei amen.

Consilium ad scabiem acutam.

Reuerendissimus in christo pater dominus pthonotarius in mote arti et vtriusqz legis doctor idiget duplici regimine pro recuperada conseruanda et confirmanda sanitate eius. Et primum quidem regimen est penes res non naturales eligenduz. quod conforme erit vtrisqz dispositionibz quibus aliquado molestat. Secundu vero regimen pea medicinalia erit rectificatiuum partium epatis et splenis in qbz acute et aduste et melancolice materie generantur. que per totum corpus effuse qnqz scabies et cutaneas corruptiones inficientes producunt. et aliquando magna pars harum materieru descendit p vtruqz ramum inferioris chillis tendentem ad coxas. et siquidem contingat has materias melancolicas esse fecales aut leuissima adustione ptcipantes tuc materie tales venas maior pedum et vlr totam eorum substantiam replendo tumorem et extesionem generat in eis qui tumor si longo tempore in vtrisqz pedibus magis pseueraret difficillime immo fortasse elefantiam ipossibilis curatiois poderet. At vero si predictas materias contingat esse acutas et adustas tunc quado descendut ad tibias corrumpendo carnositates earum pariunt vlcera que per diuersas membrorum partes hinc inde serpendo vlceraut. Unde ex hoc fundameto concluditur primo difficultas curationis horum vlcerum que prouenit ex duobus. po ppter acuitatem materierum predictarum. Scdo quia tales materie sut melacolice ergo effectiue cause cronicarum egritudinum. Sequitur 2o ex ho fundameto q inuanum laborant curantes cum solis localibus super vlceros partibus applicatis absqz rectificatione epatis et splenis mandatiuz predictas materias. Sequitur tertio solutio pbleumati qre est q pedes huius reuerendissimi patris quadoqz tumescunt absque vlceru corruptione. quandoque nature cum ea ca enim primi effectus est mltitudo materierum grossarum absqz adustione et corruptione earum: Scdz vo accidetis causa est materier multarum fluxus cum adustione et acuitate earuz et sic appet q caplm istud aperit fundamentu dispositionum quibus aliquado affligitur reuerendissimus pater et doctor. Regatur autem cum cibis mediocriter calefacientibus et parum exiccatibus quare euitet salsa multum acuta et vehementer calida. talia enim augeret caliditatem et acuitatem in laudabili sanguine et cuerterent ipsum in melancolicu. et euitet vinum grossum nigrum acetu.

Pro expediendo regimine huius reuerendissimi patris per medicinalia premittendum primo q securissimum est q ipse vsque ad. iii. vel. iiii. anos bis in anno purgetur fm modum infrascriptum Primo q a medietate februarii vsque ad medietatem martii vno mane in aurora accipiat has pillnlas. Rx pillularum indarum. ʒ. ʃ. pillularum cochiarum et de fumo terre ana. ℈. i. formet pille vii. aut. viii. cum succo rosarum et dormiat acetu. et accipiat ciatum vnum aque ordei calefacte. Die vero immed ate sequenti accipiat in aurora hoc digestiuum calefactum qd continuet per. viii. dies. Rx syrupi de epithimo syrupi compositi acetosi et mellis rosati ana. ℥. ʃ. aque lupullorum

fumi terre ⁊ mellisse ana. ʒ. i. misce ⁊ accipiat ipsū tot diebus quod appareat in urina decoctio. Apparente aūt digestione in urina die imediate sequēti purgetur cum his pillulis. ℞ pillularum indarum. ʒ. i. anari ponderum lapidis lazuli ⁊ armeni preparatorū ana. g̅. vi. cum succo rosarum formentur pillule. vii. aut viii. ⁊ accipiatur observando post eas regulas decoctionis. Pro secunda vero anni purgatione a medietate mensis septembris usque ad medietatem mensis octobris uno mane hora suprascripta accipiat hoc minorativum. ℞ pillularum indarum pillularum de lapide lazuli ambarum descriptione Mesue in antidotario ana. ℈. i. pillularum cochiarum descriptione Rasis in Almansoris. p° ca°. ʒ. ß. formentur pillule. vii. cum succo rosarum ⁊ accipiantur hora decoctionis. Mane vero immediate sequēti accipiat hoc digestivum. ℞ syrupi violati syrupi simplicis acetosi ana. ʒ. vi. aque cicoree lupullorum ⁊ fumiterre misce ⁊ totum accipiatur calidum decoctionis. Die vero sequenti purgetur per istum modum. ℞ pillularum aurearum pillularum de yera composita pillularum de fumo terre ana. ℈. i. boni ponderum lapidis lazuli g̅. iii. formentur. viii. vel. vii. cum succo rosarum et accipiantur ut dictum est. Post hoc aūt attēdere debet quod si venter eius non esset convenienter lubricus hora qua assumit syrupos predictos necessarium est ei quod omni die aut saltem quod omni altera die parum ante prandium vel ante collationem nocturnam accipiat unam de infrascriptis pillulis quarum etiam usum comendo ei forte per totum tempus vite sue accipiendo ex eis unam vel. ii. parum ante prandium quarum descriptio est hec. ℞ aloes epatici electi. ℥. iiii. agarici. ℥. ß. turbith. ʒ. ii. lapidis lazuli ⁊ armeni preparatorū ana. ʒ. ii. ß. diagridii. ʒ. i. masticis croci macis cinamomi rosarum violarum ana. ℈. ß. salis indi. ℥. ß. pulverizentur omnia per se ⁊ infundantur. in. ℥. iii. succi endivie ⁊. ℥. ii. fumi terre ⁊ exponātur soli sepe cum cocleari cōmiscendo usque quo succus consumatur tunc ergo renovetur succus ⁊ ita fiat tribus vicibus. Et reservetur materia ista in pixide lignea aut terrea de qua fiant pillule de omni. ʒ. vi. ⁊ sit earum usus ut dictum est. Amplius pro conveniente conservatione sanitatis eius utatur hac confectione. ℞ granorum fisticorum. ℥. iii. granorum pinearum. ℥. ii. contundantur ⁊ infundantur in aquarum cuscute ⁊ fumi terre ana. ℥. iii. et ibi remaneat per triduum. Post hoc autem accipiatur zuchari albissimi libr. i. ß. ⁊ coquatur cum libr. ß. aque violarum usque ad consumptionem aque. tūc ergo superaddatur zuchari pulamili. ℥. iii. ⁊ coquatur simul cum medullis iam contusis ⁊ fiat confectio in frustulis longis. Et sit eius usus ante cibum et post cibum ⁊ in hora collationis. Aperit hec confectio oppillationes epatis ⁊ splenis ⁊ adversatur generationi melancolie ⁊ materierum aliarum acutarum. Amplius pro partiali preservatione a fluxu materierum ad tibias ⁊ coxas bonum est quod utatur unguēto quod applicabit circulo fiteri cuius descriptio est hec. ℞ olei de crisomillis. ℥. i. ß. olei nardini. ℥. ß. radicum filipendule. ʒ. i. salis gemme g̅. iii. olei albi arthanite ⁊ euforbii ana. g̅. i. cere quantum sufficit fiat unguentum molle ⁊ applicetur. Adhuc iterum pro partiali preservatione a fluxu materierum ad tibias ⁊ coxas bonum est quod utatur hac decoctione gallarum cupressi numero. xxv. sumach seminis plantaginis ana. M. i. granorum mirti. M. iii. coquantur omnia in situlis duabus aque usque ad consumptionem medietatis ⁊ de hac aqua abluantur pedes ⁊ coxe bis vel ter in septimana ante collationem nocturnam. Ad hanc etiam intentionem memorandum est quod bonum est ei portare caligulam factam de corio pellis canine. Et proprie quando nocumentum est ei erectum stare aut saltem tibie prescripte faciat ligaturam cum instita convenienter applicata sicut notum est. Preter hec autē si contingeret materias ad crura descendere provideatur ei cum hoc defensivo. ℞ amili boli armeni ana libr. ß. seminis plantaginis acatie ypoquistidos rosarū sandarace sumach ana ℥. ß. dragaganti gūmi arabici ana. ℥. i. ß. succi extremitatum rubi libr. i. farine volatilis molēdini ℥. ii. conquassentur omnia in mortario cum pistello suo usque ad glutinositatem bonam. ⁊ de hac massa emplastrentur tibie a genu usque ad pedes ligando eas cum applicatione convenienti. Si aūt contingeret quod in aliqua tibiarum parte ruptura acciderit provideatur ei quadruplici remedio. p° applicādo unguentum istud. ℞ olei de mastice ⁊ de mirto ana. ℥. i. olei omfancini. ℥. ii. tucie preparate cū aqua rosata terre sigillate ana. ℥. i. ypoquistidos sandarace sarcocolle lote ana. ʒ. i. cere albe. ʒ. vi. fiat unguentum molle ⁊ applicetur ut consueuit. Item super ulceribus apponatur hic pulvis. ℞ pulveris ypoquistidos seminis plātaginis granorum mirti ana. ℈. i. sanguinis draconis boli armeni ana ℈. i. pulveris ossium crurium bovum combustorum ʒ. x. spodii. ʒ. i. ß. pulverizentur omnia per se ⁊ diligenter cōmisceantur. Tertium vero remediū est hoc cerotum. ℞ ceroti rubei de mucillaginibus libr. ß. tucie preparate. ℥. ß. litargiri. ℥. i. sāguinis draconis boli armeni ana. ʒ. ii. ß. fiat cerotū cum sufficienti quantitate cere. Ultimum vero ⁊ proprie sigillativum vel consolidativum est hoc. ℞ olei de mastice. ʒ. iii. dragaganti gūmi arabici. dissolutorum cum aceto acuto ana. ℥. i. masticis thuris sādarace ypoquistidos ana. ʒ. i. tucie preparate. ʒ. i. ß. cere quantum sufficit fiat unguentum sufficienter viscosum ⁊ medicentur ulcera. quā aūt stabit necessitas consolidandi ea. s. quā apparebūt cōcavitates ulcerum esse quasi carne repletas. Ulterius vero pulveres isti. ℞ plūbi combusti. ʒ. i. tucie preparate cum aqua rosarum. ʒ. ii. pulverizentur per se. Et simul cōmisceātur. Ad laudē dei amen.

Consilium pro apostemate in collo in uno puero.

℞ macis corticum citri ana. ʒ. i. ligni aloes. ℈. iiii. fiat pulvis subtilis. De hoc pulvere omni sero quando vadit ad lectum quantitas. iiii. granorū ordei spargatur super anteriori parte capitis per latitudinē trium digitorum ⁊ cum imponitur secūdus removeatur primus cum setula vel pectine. ℞ medulle crurium bovis. ℥. i. granorum sisami fenugreci seminis lini ana. ℥. iii. rad. altee mundificate libr. i. coquantur omnia in quattuor situlis aque usque ad consūptionem quarte partis. de hoc fomentetur omni mane ⁊ sero locus cum spongia infusa in hac decoctiōem ⁊ non totaliter expressa quattuor vicibus applicata in spacio unius hore. deinde cum panno tepido exiccetur locus. ℞. p. anatis. p. tassi ana. ℥. ß. ysopi humide. ℥. i. fecis olei de yreos. ʒ. ii. misce. de hoc

oleo calefacto mediocriter inũgatur locus patiẽs ⁊ circunstans post fomentationem iam dictam. ℞ radicũ liliorũ alborum. ℥.ii. radi altee. ℥.i. ß. fari ne fenugreci farine ordei ana. ℥.i. ß. farine sisami ℥.iii. croci. ʒ. ß. vitellos ouorũ numero. iii. fiat em plastrum cum. ℥.iii. mucillaginis se. lini. de q° pe cia vna superponatur loco iã dicto mediocrit' ca lida. et fiat fomentatio inunctio ⁊ emplastri appo sitio bis in die. ℞ pillularũ alcfanginarum. ʒ.i. et fiat pillule. xii. cum succo rof. de quibus oĩ quarta vel qnta die accipiat vnam in aurora vel accipiat ipsã paꝝ ante cenam ⁊ erit melius.

Consilium de pustulis ⁊ crustis que supuenerunt membris dbilibus. s. brachiis ⁊ cruribus ⁊ pedibꝫ post partum mulieris propter malam eius mun dificationem ⁊cet.

Ruste que superuenerunt huic ge nerose domine protendunt sus pi tionem prime sue egritudinis. q° niam non videtur rationabile re seruatas fuisse materias. sed ꝙ su peruenerunt ex quadam mala reliquia materierũ corruptarum. que mltiplicantur in quacunqꝫ mu liere pregnante. post euacuationem. s. matricis a fetu ⁊ a superfluitatibus. remansit reliquia male complexionis ⁊ fortasse aliquarum materierũ. q̃ post partũ non fuerunt sufficienter purgate sicut intelligo ex his que sũt scripta mihi. Tales igitur materie sunt causa variarũ egritudinum ⁊ accidẽ tium. q̃ fiunt in mulieribus. que paulo ante partu rierunt. ⁊ maxime tẽporibus nostris. in quibꝫ ta les mulieres superflue replent se. ⁊ proprie cibis inflãmatiuis. ⁊ potibus calidis ⁊ aromatibꝫ multi ⁊ consimilibus. Talis igitur regiminis modus in flãmauit sanguinem ⁊ colericas materias in hac muliere. Uirtus igitur intenta circa mũdificatõẽꝫ expellit materias ad expulsionis loca debiliora. ⁊ minus dubitabilia. vꝫ ⁊ pedes ⁊ crura ⁊ cubitos ⁊ similia. quare partes ille necessario corrupte fue runt pustulis ⁊ crustis replete. Et bona fuit ei ter minatio talis. sine qua non habuisset trãsmutatio nem bonam. Hec in sũma est veritas huius dispo sitionis. ⁊ non post assignari altera. Ex quo funda mento valde secure potest accipi ingenium curõis talis dispositionis comprehensum in. viii. ↄsiliis infrascriptis. Primum itaqꝫ est. vt domina ista abstineat a vinis fumosis ⁊ proprie albis. ⁊ a cibis valde pinguibus. ppꝛie brodialibus. ⁊ ab vsu aro matum oĩuꝫ. ⁊ adhereat regimi cum rebꝫ acerbis humectantibus ⁊ infrigidantibus. vt alias scripsi in consilio suo de regimine rerum non naturaliũ

Secundum consiliũ est. vt si venter huius dñe sit mediocriter fluxibilis. vno mane apud ortum solis flobotometur sibi saphena posita super claui cula pedis ipsius dextri. ⁊ educant' sanguis. ℥ iiii. ⁊ quiescat ab ambulatione. Tertium cõsiliũ est. vt mane immediate sequẽti. hec domina accipiat hoc electuarium cum medio ciato aque lacti capri ni vel alterius calide. ⁊ tardet post ipsam comede re per horas ad minus sex. ℞ electuarii de psilio ʒ.iii. electuarii rof. ʒ.i. ß. vł vtrũqꝫ eq̃lis pondꝛis misce. Quartum. ℞ trocisco℞ de spodio trocis corum de rof. ana. ʒ. ß. spodii. ℈.i. zuchari secundi coctionis. ℥.iiii. cuꝫ aqua fumi terre fiat confectio in rotulis trium. ʒ. de quibus comedat vnaꝫ ĩ pri° prandii ⁊ aliam in fine. Quintum. ℞ olei de nenufare. ℥.i. ß. olei citoniorum. ℥.i. amili. ʒ.i. ß. trociscorum de camphora. ℈.ii. croci spice nardi ana. ℈.i. cere albe quantum sufficit. fiat vnguẽtũ molle. ⁊ lauetur duabus vicibus cum aqua lactis ante dicta. ⁊ ex isto linimento in aurora parũ añ prandium ⁊ ante cenaꝫ ⁊ hora tertia noctis tota spina eius inũgatur actu frigido aut saltẽ tepido.

Sextum. ℞ aloes preparati. ʒ.ii. reubarbari elec ti. ℈.ii. spice nardi. g̃. v. salis gẽme. g̃. ii. cum succo rof. formentur pillule de omni. ʒ. vii. de qbus hec domina accipiat vnaꝫ omni tertio aut 4° die ꝺm discretionem eius. Septimum. ℞ amili de or deo. ℥. ii. plumbi vsti. ℥.i. ceruse lote. ʒ. x. olei d vl tell' ouorum. ℥. ß. confricentur hec omnia freq̃t ĩ mortario plũbeo cum pistello suo ⁊ fiat linimẽtũ de q° excoriationes pustule ⁊ cruste omnes cubito rum tibiarum ⁊ pedum diligenter inungant'. Octauum. ℞ conserue rof. violarum ⁊ boraginis ana. ℥. ß. spodii. ʒ. ß. amili de ordeo. ʒ. ii. syrupi de berberis vel de ribes. ℥.i. ß. zuchari. al. ℥.i. zuchãi candi. ʒ. ß. fiat electuariuꝫ. de quo hec domina sẽp per horam et mediam ante prandium et cenam accipiat coclear medium. deglutiendo ipsũ absqꝫ masticatione. Et istis completis oporteret vt essẽ informatus de mõ terminatiõis eius.

Consilium de dispositione dehonestante formosi tatẽ humani corporis.

Ste ebreus dispositionem habet formositatem humani corporis dehonestantem. que si in eo augẽ do perseueraret a ciuili hominuꝫ conuersatione priuaret ipsum. Et eo maxime quia hec dispositio pulchriorem particulam humani corporis inficiendo serpere solet. Est enim hec dispositio pustularum multi tudo in facie eius hinc inde dispersa. Et sũt colere ad rubicunditatem tendentes tẽueꝫ humiditateꝫ et uirulentiam effundentes: Et est haꝝ pustularuꝫ materia humiditas mala acuta corrosiua sãguini cõmixta. que egritudo proprie safati humida ꝺm doctrinam arabum denominanda est. Et si puenit ad partium corrosionem serrengi ab eisdẽ dicta est. Et est altera eius species a materia grossa ma la prouenjens faciẽs apostemata paruꝫ grossio ra ⁊ solida magis. cui si misceatur mlĩcus humor eueniet ex illa species saphati sicca nominata. que quãdoqꝫ partem faciei vlcerando notabiliter occu pat. Et si vlterius maior in materia adustio vel malicia acquiratur proueniet ex ea species tertia saphati balchiati nominata. Et est altera eius spe cies 4ª nominata alnatim prouenjens a matĩa melancolica hõgenea materiei varicum. ⁊ non itel ligitur per eam aliud ꝙ vlcerum melancolicoruꝫ in facie hominis euentus. Unde. ex his collige ꝗt tuor esse species saphati. de numero quarũ species qua egrotat iste est pª ⁊ omnibus aliis leuior. Et sequitur ex eodem fundamento. qđ bene sperãdũ est de cura ipsius si sollicitus erit eger circa ipsaꝫ. Et tertio iterum ex fundamento colligitur ꝙ si harum pustularum materia acutior fiat ⁊ adusta magis ⁊ q̃titate multiplicata. ꝙ ex ea que leuis ẽ peruenietur ad species alias que fortiores sunt ⁊

prauę magis. intãtū ꝙ facies hominum ad simili
tudinem lepre non raro peruertunt. Et colligo
omnium horum fundamentū 7ª quarti tractatu
tertio ⁊ prio caº. Et vt cunqꝫ hi sermones colligi
possunt a Galieno primo decē tractatū auctori-
tate Asclepiadis Critõis Apolõii ⁊ alioꝝ ꝙ̃ plu
rimorum illustrium auctorum qui precesserunt
ipsum. Huius egritudinis cura principaliter
substentatur regimīe sex reruꝫ nō naturaliuꝫ. 2º
vero medicinalium. ⁊cet.

Capitulum secundum de cura p dietaꝫ.

Pro regimine autē eius per aerem vir iste habi
tare debet in ciuitatibus cameris ⁊ locis in qbus
aer sit ad frigiditatem decliuis ⁊ ad siccitatē me
diocriter inclinatus. vt per aeris frigiditatē acu
te materiei ⁊ corrosiue potentia refrangatur et
ducatur ad medium ingrossationis. ⁊ prohibeat
per talem aerem receptio materierum fluentiuꝫ
ad facieꝫ vel ad cutem. neqꝫ oportet vt aer iste sit
ad siccitatem notabileꝫ inclinatus. sed mediocri
siccitate vt materia pustularum consumatur. Et
pisõmiter de administratione cibi ⁊ potus ⁊ alia
rum rerum non naturalium intelligendū est. ꝓ
pter ꝙ euitet statō in cameris clausis ⁊ suffocati
aeris. ⁊ sepe camere eius aer refrangatur cū asp
sione aque rosate plantaginis virge pastoris vel
decoctione sandaloruꝫ alborum ⁊ rubeoꝝ spodii
granorum mirti coriandri seminis plantaginis
⁊ consimilium. ⁊ caueat tenere caput suuꝫ caliduꝫ
valde ⁊ similiter effugiat vestes pectoris et colli
efficientes stricturam. In cibis vero eius attē-
dat ꝙ effugiat cibarium omne habens dulcedinē
naturalem velut mel ⁊ zucharum aut artificialeꝫ
sicut omnia cibaria ex his confecta ⁊ proprie cū
notabiliter fuerint dulcorata. eo qr facile cōuer
tuntur ad sanguinem ⁊ adustioni sunt valde pa
rata. Euitet enim omne cibarium salsuꝫ nālitēr
vel artificialiter. ⁊ oē acutum velut raffanus. sina
pis cepe aleum ⁊ consimilia. Cibaria autem eius
debent inclinari ad frigiditatem ⁊ humiditateꝫ.
aut ad frigiditatem cum temperamento ī passis.
velut sunt portulace lactuce endiuia bleta spina
chia cucurbita ⁊ similia intantū ꝙ eius cibaria sē
per debent refrangi cum aliquo predictorū. Eui
tet etiam vir iste cibos grossos oppillatiuos. ve
lut sunt omnes leguminum species ꝓprie coruꝫ
substãtia. Et de numero eorum sunt cibi pastiles
neruose ⁊ panniculares aīaliuꝫ partes ⁊ panis azi
mus aut non bene coctus vel fermentatus. effugi
at etiam cibaria corruptibilia. ⁊ maxime conuer
tibilia ad acuitatem. velut sunt omnia mlica ci
baria dulcibus ⁊ acetosis composita ⁊ lac acre vł
acetosum factum. Ex pimītatores enim indi reꝓ
bauerunt cōmixtionem lactis ⁊ similiū corrupti
bilium cum aceto vt patet tertia primi capiº de
regimine per cibum ⁊ potum. Amplius oē cibari
um ex acutis ⁊ euaporabilibus compositūꝫ et ex
his que sanguinem inflãmant ⁊ acuunt euitandū
est. vt sinapismum ⁊ proprie melle confectum. et
porrum aleum cepe bulbus raffanus ⁊ similia. et
pisces saliti ⁊ caseus antiquus ⁊ salitus: Effugiat
etiam calidorum acutorum vsum velut sunt mel
lite confectiones ⁊ electuaria ⁊ confectiones zucha
rine ⁊ ꝓprie cum calidis specibus condita sicut
ebreorum modus lasciuia magis ꝙ̃ vtilitate fre
quenter ad talia inclinatus. De fructibus autem
conueniunt ei cerasa pepones auellane recentes
amigdale pruna poma mediocris dulcedinis et
pira fere omnia cocta ⁊ cruda ⁊ ficus recentes et
proprie cum post eas bibit aquam. Citonia vero
mespila sorbe crissomilla ⁊ grana acria castanee
nuces ⁊ ficus sicce euitentur omnes. Confectiones
autem quibus vti potest sunt confectio de cucurbi
ta ⁊ de citoniis ⁊ citrū conditum absqꝫ speciebus
⁊ pira condita ⁊ coriandꝝ preparatum ⁊ auellãe
confecte prius bene torrefacte ⁊ amigdale etiaꝫ
absqꝫ specicbus ei conuenientes sunt. Uino vō
vtatur colore albo substantia diafano sapore me
diocri ad aliquãtam ponticitatem tendente ⁊ nul
lo modo ad dulcedinem. Et si tale haberi potest
parum bibatur. Si autem potentius esset cōfran
gatur cum aqua cisterne vel distillata per harenã
⁊ si non timet expensam. melius erit vt predictū
vinum limpharet cum aqua acetose boraginis et
fumi terre. sed prima melior est aliis. Exerci
tium sibi conueniens debet esse leue sicut mane
passibus circa centum leuibus incedere. Equestre
autem exercitium vel ascensus vel descensus mon
tium et pedestre longus et fortis dimittantur. et
similiter omne exercitium per qđ oportet caput
infimum et inclinatum teneri. et maxime qđcūqꝫ
contingat fieri exercitium sub radiis solis et loco
multum calido euitandum. In sūma igitur quies
conuenientior est ei ꝙ̃ exercitium. De assūptōe
autem cibi sollicitus esse debet. vt semper cum ap
petitu vlterius comedendi surgat a mensa magis
ꝙ̃ cum saturitate completa. Et caueat summopere
diuersorum cibariorūꝫ assumptioneꝫ. et maxime
quando diuersis modis preparationis artificiata
sunt cibaria velut frixionis ⁊ assature omnes cum
aromaticis speciebus et calidis composite. Neqꝫ
etiam per hoc credenduꝫ est ꝙ multum a cibo ab
stinere sit ei conueniens immo nociuum est. eo qr
inflãmat humores et exacuit et est causa vt eoruꝫ
vehemens fiat ad caput euaporatō. mediū igitur
inter hoc obseruet vt non multum repleat se cibo
stomachum grauãte. Neqꝫ etiam stomachum cibo
inaniri debet inanitione ad debilitatem ꝑducēte
et inflãmationem. Uigilare huic iuuenculo val
de nociuum est. eo qr per multam et longã vigili
am hūores inflãmantur et acutiores fiunt. et hu
ius egritudinis materia malignīō reddit. Neqꝫ
etiam dormitio eius septem vel octo horaruꝫ ad
plus mensuram excedere dꝫ. quoniam per sōnum
prolixiorē predicto multiplicantur in capite ma
terie per viam attractionis ad caput et digestōis
vnde naturalis calor cerebri non redditur potens
ad regendum materias in eo inuentas. quare cor
rumpuntur et sunt causa maioris prauitatꝭ mor
bi et materierum ipsius: Omnes anime passio
nes et accidentia per que in humoribus huius iu
uenculi velox et fortis acquiratur motus et in spi
ritibus euitanda sunt. ꝓpter maiorem maliciam
que acquiritur in materia et ꝓpter debilitateꝫ ꝗ̃
consequitur ad resolutionem in fortibus motibus
consequentem. et similiter relique anime passiōes
propter quas accubatus in profundo detinetur
calor et spiritus quasi suffocatus euitari debent.
ꝓpter qđ longa assiduitas in studendo et contem
plando circa res difficilis inquisitionis et intellec
tus non cōuenit ei. Melius itaqꝫ est ei vt dimisso
studio ⁊ scriptꝰa itēdat curatōi sue dispōis ꝙ̃ ꝯtra

Capitulū tertium de cura p medicinalia.

Pro cura vero huius dispositionis oz reglariter procedere ad administrandū intentiones et instrumenta sibi conuenientiora. et licet ego non dubitē vniuersalia huic dispositioni conuenientia neq̄ꝙ obmissa fuisse. immo a clarissimis doctoribus qui cum pertractauerunt fuisse diligenter obseruata. tamē ꝓpter complementum operis visuz ē mihi hoc capitulū ptiri in sex partes. fz q sex intentionibus cum multiplicitate instrumētorū cōplētiū eas in cura huius dispositionis alias procedere solui. Pa itaqz intentio erit vlis corporis mūdificatio. 2a erit particularis epatis et capitis euacuatio. 3a erit materierum completa digestio. 4a erit ipsarum eradicatio. 5a est materierum ad faciem fluentium ab ea repercussio. Ultima intentio erit particularis defedationis faciei abscisio et formositatis melioris acquisitio

Primam itaqz intentionem complent instrumenta tria. materiam a toto corpore minorātia. Quorum primū erit vt in hora electa que est i mane pulsis iam superfluitatibus comunibus q̄ euacuantur a stomacho. vt 4a primi capo de flosa. fiat ei flobotomia de vena nigra vel purpurea sinistri brachii vel media dicta. et extrahantur sanguinis ℥. iii. vel. iiii. ſm coniecturam sapientis. Scdz instrumentum est. vt sequenti die patiens iste assumat hoc minoratiuum cum. ℥. ii. aque fumi terre calefacte. et zucharate et dormiat post assumptōem illius immediate circa horam vnam. Deinde tardet cibum suuz quinqz horis. et post assumat plenū ciatum aque ordei calide. post quam per horam vnam comedat. ℞ confectionis hamech dscriptōe maiori. ʒ. iii. electuarii de psilio. ʒ. ii. misce et totū sumatur cum aqua superius dicta. Tertiū vero instrumentum huius intentionis est. vt tentetur in hoc iuuenculo apertio emoroydarum fricando eas sepe cum foliis fici aut consolide maioris. aut cum panno aspero aut cum seta aspera infusa in felle thauri et permittatur leuiter exire sanguis p spacium vnius septimane. Et si per se restringat bonum erit. Si autez emplastretur anus hoc emplastro. ℞ acatie thuris sādarace ana. ʒ. ii. carabe ʒ. iiii. gypsi. ℥. i. ſ. puluerizentur omnia. deinde cō quassentur cum ouo vno et cum aceto prius infuso aceto et bene expresso cuz hoc medicamine predicto emplastretur locus. Secunda vero principalis intentio. quattuor completur instrumētis quorum duo epati magis. alia duo capiti appropriata sunt. Et primum quidem est. vt si postquaz predicta vniuersalia administrata fuerunt appuerint adhuc signa repletionis epatis ex ponderē vel extensione in ypocūdrio dextro. et appitiōe venaꝶ que sint rubicunde. deinde ad grossitudinem tendentes et dextri brachii vene grosse et tēse appeāt tūc flobotometur ei saluatella dextre manus itez anularem et auricularez et extrahantur sanguinis ℥. ii. vel. ii. ſ. Secundum vero instrumentum huic intentioni subseruiens aspiciendo epar ē electuarium. qđ mirabiliter rectificat complexionem epatis. Cuius descriptio. ℞ cinamomi electi cassie lignee ana. ʒ. iii. corticuz vel florum ḡnati siluris ʒ. vi. croci. ℈. ii. rosarum. ℈. v. miue citoniorum et mellis dispumati ana. ℥. i. ſ. passularum cū arilis ℥. ii. terantur passule vltimata ꝯtritōe. deiñ leuiť coquantur cum miua et melle additis aliis spēbus per se tritis. de quo patiens omni mane accipiat coclear vnum in aurora. hoc enim potenter cōfortat epar et ipsum mundificat a superfluitatibus. et prohibet earum generationem in ipso. Et colligi potest clare hec sententia 3a tertii tractatu 3o et po capio. vbi auctoritate Galieni laudat medicinas temperate stipticas et maturatiuas exiccantes et mundificantes virus malum et rectificantes complexionem epatis resistendo putrefactioni. velut sūt species aromatice. vt cinamomuz cassia lignea ipsa enim ambo sunt contraria putrefactōi et rectificant complexionem et expellunt causā corrūpētem et mundificant virus malum et expellūt ipsuz et resistunt medicinis mortiferis et venēo. licet cinamomū sit fortius cassia. Et iste due medicine sūt fortiores omnibus medicinis aliis aromaticis sicut spica et alie in hoc capo. Sed flos granati siluestris et crocus aggregant ad stipticitatem maturationem et rectificationem putrefactionis. reliqua lege ibi: q2 pulchruz est. De duabus vero medicinis capiti conferentibus. Prima est. vt huic viro sepe in sero quādo vadit ad lectū deť coclear medium huius electuarii. ℞ trociscorum đ violis ʒ. ii. trociscorum de roſ. ʒ. i. florum ypericonis et rosmarini ana. ʒ. i. ſ. floruz nenufaris. ʒ. ii. zuchāri albi. ℥ ii. syrupi rosati. ℥. iii. fiat electuarium et administretur vt dictum est. Secundum vero remedium ad hanc intentionem est. vt saltem bis i septimana hora immediate dicta accipiat vnam de pillulis istis. ℞ pillularum assaiaret dscriptōe Auicene prima tertii capo vltimo. ʒ. i. pillularum de fumo terre. ℈. i. ſ. reformentur pillule cū succo mercurialis ex omni. ʒ. vi. et detur vna ex eis 3a vero principalis intentio triplici compleť instrumento. Quorum primuz est leuius aliis cuius descriptio. ℞ aque acetose aque fumi terre ana. ℥. i. ſ. aque radicum enule. ℥. i. misce et calidum in aurora assumatur. vi. vel. viii. vicibus vsqz qo i fūdo vrinalis apparuerit sedimē albū et eqle coiūctum et diafanum. Secundum vero digestiuū fōtius illo est hoc. ℞ aque fumi terre aque radicum ireos et lapatii acuti añ. ℥. i. ſ. misceant et dentur vt prius. Tertium digestiuū et adhuc predictis fōtius est hoc. ℞ syrupi dinari. ℥. ſ. syrupi de fumo ťre ℥. i. aque lactis caprini. ℥. iii. detur in potu. vt prius vsque quo comprehensa fuerit digestio per predicta. 4a principalis intentio cōpleť q̄druplici istrumento. Primū quidez horum est hoc. ℞ pillularuz indarum pillularū de fumo terre ana. ʒ. ſ. reformentur pillule. vii. cum aqua vel succo fumi terre et exhibeantur. Secūdū instrumentuz est hoc. ℞ electuarii hamech. ʒ. iii. electuarii succi rosarum. ʒ. i. detur in potu cum. ℥. iii. aque lactis caprini. Tertiū vero instrumentū et leuius predictis est hoc. ℞ succi fumi terre. ℥. iii. succi rosaꝶ ℥. ii. misce. Quartū vero istrumentū et omnibz aliis efficatius est hoc. ℞ aque lactis caprini. ℥. iii epithimi electi. ℈. iiii. cinamomi spice nardi ana ʒ. iiii. succi rosarū. ℥. ſ. misceantur omnia i sero. et ita permaneant per noctez totam. deīde exhibeantur i aurora super omnibus solutiuis obseruādo sēper modos qui scripti sūt post exhibitionem minoratiorum. Quītam vero intentōem complere possunt istrumenta plura. cū eniz repercussio fiat per tractū per pulsū et per transmissuz varia istis ꝯueniūt instrumenta. Materie. n. hūorales

trahuntur a partibus ad q̃s fluunt diuers̄ igeniis distrahẽtibus velut vȝ flõmiis predictis vt si mã ex splene fluebat ad caput flobotomia nigre vel saluatelle sinistre manus est conueniens. Et silr̄ si ab epate fluebat ad caput eedẽ vene dextre ma nus mage conferunt flõmate. Si ab inferioribȝ magis materia rapuit ad caput. tunc prouocatio emoroydarum predicta confert. Et intãtũ ꝓces sit Auicena 7ª q̃rti tractatu 3º caº de cura sapha ti. ꝙ voluit venam omnẽ determinatã ꝑticulam respicientem flõmari debere. aut aliam ꝑticulaȝ ventosari fricari cum rubificantibus vesicantibȝ vel cauteriis procurari. ⁊ tu lege ibi. quia omnia ista cadunt ex principiis quarte primi capitulis de flobotomia de ventosis de cauteriis et aliis ⁊ colliguntur in generalibus sermonibus tertio tegni in textu comẽti. Ex quibus correlarie concluditur. ꝙ oportet medicum cognitorem esse ve narum respicientium corpus totum. ⁊ determi natas partes. qd̃ totum acquiritur per scientiam anothomie sensus visus hec demõstrantem. At vero iterum repercutiendi modus complet̄ per ea que currere faciunt materias qualia sũt frida claudentia vias cursus. ⁊ iterum per ea que mẽ brorum substantiam fortificant vniendo ipsam velut sunt stiptica. quoniam repellunt a se vasa stipticis confortata farmaciis tertio tegni. De q̃ruȝ numero plura sunt. Primũ est frequens li nitio faciei cum succo semperuiue. Secundum ⁊ fortius est succus burse pastoris. Tertiũ ⁊ ad huc fortius est succus extremitatuȝ rubi. Quar tum ⁊ iterum fortius illis est succus solatri: Quintum ⁊ melius aliis ⁊ exptum mihi est com positum hoc. ℞ succi portulace solatri et virge pastoris ana libr̄. ʒ. plumbi combusti ⁊ pulueriza ti. ℥. i. tucie t̄gesies candentis ⁊ extincte. ℥. ii. ceru se lote amili ana. ℥. iii. terãtur omnia diutissime in mortario plumbeo cum suo pistello. deinde re seruentur in vale vitreato lapideo. De hoc igitur liniatur facies ⁊ abluatur decies vel duodecies ĩ die naturali. Ultimum repercussiuum et potens est hoc. ℞ fecis aceti nigri ⁊ potentis. ℥. ii. tartari ℥. iii. rosarum florum salicis se. plantaginis aca tie ⁊ ematitis ana. ʒ. x. puluerizentur omnia per se ⁊ misceantur. ⁊ longo tempore conterant̄ cum succo solatri. ⁊ albuminibus duorũ ouorum vsqȝ ad conuenientem glutinositatem: de hoc itaqȝ sal tem sex vicibus ĩ die naturali liniatur facies. Est enim medicamen diuina virtute mirabilis̄ ope ratiuum. hec de intentione q̄nta. Pro 6ª autẽ ⁊ vltima intentione principali ponenda sũt tria composita. quorum qd̃libet virulentam materiã apostematum ⁊ pustularum consumit ⁊ exiccat. ⁊ faciem formosam reddit expellendo ab ea infec tiones leprosas ⁊ alias corpus humanũ d̄fedãtes. Quorum primum est hoc. ℞ cineris concularum fluuialium combustarum libr̄. ʒ. ceruse ablute cũ aqua serpentarie. ℥. iii. succi cucumeris asinini. vl̄ aqua sublimationis eius quãtum sufficit ad incor panduȝ. fiat ex eis linimentũ. Scd̃ȝ ⁊ elegantius predicto est hoc. ℞ sarcocolle ceruse amili nutrito rum in aqua cineris per quattuor dies ana. ℥. iii. incorporentur omnia cum albumine ouoruȝ. ita vt glutinose fiant ⁊ ĩ fine addantur musci. ℈. ii. cã phore candidissime. ʒ. i. ʒ. fiat linimentuȝ de quo facies vt supra sepe liniatur. ⁊ est gumera fortis mulieribus ornantibus se dilecta magnifice. Ter tium vero ⁊ vltimum cõpositum est ab omnibus illustribus viris magnifice probatum. ⁊ est litar girꝫ spumificatum cum aceto ⁊ oleo rosato factũ: Tu ergo doctrinam illius ab auctoribus quere ne longitudine scripture fastidiuȝ inducam. ergo ex eo in sero tota facies hominis liniatur. Mane võ abluatur cum aqua elixationis lupinoruȝ ⁊ sũma diuina v̄tute sanus efficietur. amen.

Consilium de pustulis vlceratiuis.

Ec honorãda domina Hermana .f. Bartholomei cõmendatissimi viri ĩ ciuitate Ragusii ꝯmorant̄ paulo ante laborauit febre conti nua colerica cuius materia kd̃m partem cõtinebatur in pectore ꝓpter qd̃ merito cansonica febris denominari debuit. ⁊ tanta fuit materierum multitudo cum acuitate sui qd̃ fecit materia stimulata in prima septimana transmu tationem creticam materierum ad caput ⁊ v̄tute etiã potente de concauis venarum effusa fuit mã ad poros et supercutaneas partes totius capitis faciei colli gule ⁊ pectore q̃ materia ẽt subtilitate substantie sui ⁊ vehementi mobilitate in p̄imas diuisa partes pustulas fecit inumeras toti ꝯ cut̄ vl ceratiuas ⁊ excoriticatiuas: cuius pars ois aerea magis ⁊ acuta q̃ aq̃a resoluta fuit ⁊ remãsit trea pars. que in superficie cutis per superfluitates et cortices squamosas emissa intantũ creuit ꝙ dispo sitio in accidentibus consimilibus erat speciei le pre que a sapientibus tyria nominatur. nisi quia differebat a predicta in hoc. ꝙ hec materia dimi nuenda fuit ab adustiõe ⁊ omni g̃du venenositat̄ occulte. propter qd̃ apparet ꝙ si huic mulieri hec egritudo sepe contingeret magnum portenderet ei de euentu tyrie. Et hi sermones aliqualiter colligi possunt 2ª primi capº 5º. de egritudinibȝ compositis 3ª quarti tractatu 3º capiº de causis et speciebus lepre. ⁊ assumatur etiã fundamentuȝ ex his que scribuntur 7ª quarti tractatu de corrup tionibus capiti faciei ⁊ toti corpori euenientibus ⁊ hec in sũma fuit huius domine dispositio. In regimine huius dispositõis plurima ⁊ difficile scri benda forent. verum q2 hec domina curata est a dispositione predicta sufficienter ⁊ perfecte. Nũc non videtur mihi necessarium esse aliud q̃ pone re regimen preseruatiuum eius a predicta dispo sitõe ꝙ in q̄nqȝ capitulis sequentibus ꝑtiendũ est.

Primum itaqȝ horum est. vt hec domina absti neat ab omni cibo calido acuto salso inflãmabili. vt ficus sinapis cepe porrum ⁊ sic de aliis. ⁊ etiaȝ vnctuosa euitet cibaria ⁊ abstineat a vinis subtili bus calidis euaporatiuis ad caput. sed vtatur vi nis ponticis acribus rubeis ⁊ subrubeis ⁊ omnia cibaria eius refrãgat artificialiter cum infrigidã tibus ⁊ humectantibus. vt est endiuia bleta et sic de aliis. Secũdũ principale remediũ ẽ vt hec dñã a presenti tempore vsqȝ ad totum mẽsẽ februarii futuri de. 1443. omni fine. ʒ. dierum paruȝ ante cenam accipiat vnam pillulam de aloe preparato ⁊ abluto cuȝ succo endiuie scariole portulace ⁊ ace tose s̄m artem. Et si cõtingeret ꝙ hec domina nõ esset bene lubrica v̄etre tempore intermedio. tũc omni tertio die alternatim accipere potest pill'aȝ

vnam de predictis hora predicta. Tertium
principale remedium eſt hoc ℞ ſpecierū triaſāda
lorum completarum trociſcorum de roſ ana. ℈.
.i. trociſcoruʒ de violiſ et de berberis ana. ʒ.i. ʒuc
cari albi libr̄. ſ. cum aqua acetoſe fiat confectio in
rotulis magnis de qua omni die ſemper āte cibū
accipiat. ℥. ſ. Quartum principale ē hoc vt hec
domina omni ſeptimana tribus diebuſ ſucceſſiuiſ
quibus diebus continuis per quattuor horas āte
prandium accipiat. ℥. v. aquarum infraſcriptaruʒ
℞ aque capillorum vener̄. ℥. ii. aque acetoſe craſſo
num fontaliū ana. ℥. i. ſ. miſce. et ſi non poſſet ha
bere aquam craſſonum fontalium loco ipſius acci
piat aquā cartami marini maioris que potens ē
ad diuertendū ⁊ precipitandū materias acutas
omnes per vias vrine. Ultimum uero princi
pale eſt hoc. ℞ radicum enule lapatii acuti ana
. M. i. radicum viclarum. M. ii. electuarii nigri
. ℈. ſ. mirre ſarcocolle oppoponacis ana. ʒ. i. ſemi-
nis endiuie acetoſe ſcariole ana. M. i. granorum
ſiſami. M. ii. buliant omnia in una magna ſitula
aq̄ uſqʒ ad conſumptionē tertie partis ubi effūda
tur cineris cribellati ſcutella parua ⁊ ex tali lixi
uio caput eius abluatur ī ſeptiana bis. Ad lauaē
dei amen.

Conſilium ad cruſtas uel rupturas puerorū

Si contingat aliquibus infantibus fi
eri cruſtas uel rupturas ſuper capi
te aut in facie uel alia quacūque p̄te
corporis. tūc fiat remediū hoc infal
libile. ℞ uitellos oui elixatos uſque
ad duritiē numero. xvi. mirre. ʒ. i. radicū yari. ʒ.
. ſ. ellebori nigri. g̃. iiii. comminuantur uel fran
gantur vitelli oui cū digitis. deinde in ferrea ſar
tagine ponantur ⁊ cōmiſceantur cū predictis pul
ueribus ⁊ coquātur ſup carbonibus ignitis abſqʒ
flamma uſque quo incipiant ſpūefieri. tunc ergo
cū caceola exprimatur oleum ⁊ colligatur. et hoc
totiens coquendo et exprimendo quotiēs poterit
emittere ſpumā. tunc enim abiiciantur feces ⁊ col
lecto oleo in uaſe ſtricti orificii ⁊ clauſo ore ſerue
tur. De hoc ergo oleo omnes partes corrupte li-
niātur pluriēſ in die. cadet enī cruſta ⁊ remouebū
tur ⁊ ſanabitur infans.

Conſilium compilatū ad omnes ſpecies lepre. ma gis tamē appropriatū ad elefanticā diſpoſitionē ꝙ ad alias lepre diſpoſitiones.

Si hominū infelicitatibus ſi calamita
tibus eorū ⁊ periclitantibus huma-
norū actuū negotiis in quibus rerū
fragilium iactura non leuis habet
pio atque manſueto animo condolen
dū ē. Reor quidē equius eſſe compati calamitati
bus hominū que ſibi non a propoſito. ſed proter
labilem corporis humani materiā conſtitutionis
hominē periclitari faciunt. adeo ꝙ partes corpo
ris utiles ⁊ formoſas abiiciunt ⁊ animā non ra-
ro deprauatā in ſuorū actuū interiorū operatiōi
bus reddunt. Quid enī deterius homini accidere
poteſt ꝙ prauā ⁊ radicatā uenēoſitatē in ſīplicibʒ
⁊ cōpoſitis p̄tibus eius reperire. licet enī ꝙ pluria
illuſtriū philoſophorū volumina perlegeri in qui
bus conſcripte reperiūtur valitudines praua ſui
qualitate ⁊ venenoſitate totū compoſitū inficiētes
fortaſſis tamen tanta uenenoſitate moleſtam nul
lam inuenies ualitudinem quanta eſt lepra que
humanū corus tanta ſui uenenoſitate inficiat. vt
eius mēbra ⁊ partes non ſolū debiles. ſed etiā cō
ſtantes corrumpendo cadere faciat. Hec enim eſt
illa ſeua diſpoſitio que formoſitatē totius corpo-
ris aufert. adeo ꝙ non raro priuat hominem mo
rali. imo etiam pollitica vita. quare viro magnifi
co ⁊ excellenti domino domino comiti de Campo
baſſo pie lugubrique ſtilo coactus ſū aliquid fru
ctuoſe cōſcribere quo poſſit ſe a tanta ⁊ tam peſti
lenti ualitudine ſua defendere. Neque etiā hic ſer
mone utor huius laudis optatiuo. ſed ſolū eorū q̄
utilia ⁊ fructuoſa ſunt cōtemplando. Licet aūt ab
illuſtribus viris variis uoluminibʒ lepre ſpecies
aſſignentur quattuor peruertentes humanū cor
pus nedū a formoſitate. ſed ab operationibus ōi
bus intantū ꝙ euertūtur in denominationē bru
torū aīalium propter qualdā proprierates ī his
brutis inuētas que ab hac praua venenoſitate cor
pori hūano īducuntur ⁊ ſunt he. Prima eſt le
pra leonina. Secūda tyria. Tertia uero alopitia
Et quarta eſt elefantica dicta diſpoſitio. Eſt autē
leonina lepra corporis humani a naturali conſi-
ſtentia adeo ingenter tranſmutatiua ꝙ efficit ho
minē furibundū furioſitate leonina. Et iterū iſlā
matū ⁊ aduſtū. velut leonū corpora. Et tertio for
moſitatē aſpectus eius permutat ad horribilita
tē ⁊ timorē aſpicientibus inducendā. clamant eti
am ⁊ iraſcuntur ut ſe ipſos etiā vix cōpati poſſint
ut leonibus contingit pluries in die furibundo ac
cendi furore. Adhuc etiā exiccant eorū corpo
ra. velut leonū corpora cōi aſperitate caloſitate
duritie percepta. Taceo hic ꝙ ī iſtis tantus eſt ap
petitus voracitas ⁊ ſitis ꝙ uix aptiſſima reperi-
tur medicina ut nec potu neque cibo ſaturari poſ
ſunt. propter quod non raro apparet eorū appe-
titū ſuperexcedere caninū qui īter corruptos ap
petitus ſeuior nominatur. vt decimatertia tertii
tractatu tertio de appetitu colligendum ⁊ a Co
mentatore afforiſmorū ſecūda comento ſermonis
vetuſtiſſimi patris illius. Potus indigentiam ſol
uit. Et ſumuntur originaliter hi ſermones quito
de accidenti et morbo ī proprio capitulo. At vō
iterū hanc patientibus miſerabilē ualitudinē con
tingit uigilatiſſimos eſſe intantū ꝙ ſabaraticam
vigiliā ſuperexcedant. actus etiā morales. interi
orū virtutū peruertuntur in eis. Et nimirū inue
nitur enī in cordibus eorū accenſa furibunditas
et ſimiliter in cerebro. propter que amborū horū
principaliū corrumpuntur operationes intantū
ꝙ virtus uitalis corruptos generat uitales ſpiri
tus et a naturali euentatōe per dyaſtolem et ſiſto
lem pulſus magnifice elongantur ab equali. Quiſ
etiaʒ iſtorū inuentus eſt qui ī operatōibus ſenſus
cōis et fantaſie que ponuntur in primo ventricl'o
cerebri non habeat nocumentū diminutionis aut
corruptionis aut utriuſque ſimul. Similiter etiā
operatio imaginatiue et cogitatiue potentia-
rum que ponuntur in uentriculo medio. ⁊ memo
ratiue que ponuntur in poſteriori uentriculo ma
gnifice ⁊ ut in pluribus corrupte leduntur. Cum
ergo ab hac ualitudinis natura ad paſſiones ī leo
nibus inuentas iaʒ antedictas permutētur hōies

eis condolendum est cum pmutentur et transmu tentur rationalibus in aīalia irrationalia 7bzu ta.et adhuc trāsmutatōne deteriozi ꝙ erat circa. Dicitur autez lepze species 2ª tyria. eo quia uelut pluribus vicibus in anno accidit ꝑpetez illuz a sua cute pziuari vehementia adustionis venenose a sā guine scilicet cozzupto.ita vides et horum patien tium cozpoza decies et duodecies in anno 1 super ficie sua excozticari cum magno dolore inflāma tiuo incensiuo et acuto. Etiam membzoꝝ super ficies velut sanguinolento 7 zinnario coloze coz zumpitur 7 effluit inde virus tenue cozuptiuum partium omnium in quas effunditur Adhuc etiaz non solum pzopter hoc tyria nominatur.Sz 7 qz pessima sui venenositate medium inficit intantuz ꝙ astantes et conuersantes vt in pluribz cozzūpū tur.vnde. et lepza hec imo et omnes inter cōtagi osas vallitudines enumerat 2ª pzimi capitulo de complendis dispositionibz. Pzoceditqz hec vene nositas ꝑpendo interioza membza 7 cozzumpen do taliter ꝙ fetent eozuz anhelitus sicut fetet aez pzopinquus caueī ne tiri et est de deteriozibz repti lium venenantium vna et pessima inter alias de septem speciebus tiri vt colligenduz est 6ª ꝗrti se cūdum partem et a Galieno.xi.de simplici medi cina capitulo de echidua secundum vnam litteraz et secundum aliam de matrasso 7 tiro. vbi histori ce colligere potes pzauitatem sue venenositatis. Ego itaqz non video fozte amplius et tristabilius dolendum esse de homine ꝙ dum trāsmutatur in serpētum pzopzietates. Fuit autez tertia lepze species alopitia transūptie nominata ab ydioma te gzeco vbi alopem dicunt ipi nos vulpem dici mus. Est autem vulpes animal cautissimum insi diosum rapine communiter insidans 7 latibula oc culta quasi vt in pluribus inhabitans.sic etiam istos permutatos vidi alopiticos lepzosos tanta malitia fraudulentia et cautelis habūdare.vt ne qz etiam medicus ꝗtūcūqz electus ozatoz persua dere possit eis et inclinare eos ad sui curationem Credunt enim semper se esse decipiendos sicut et alios fraudare intendunt. Est etiam illi animali pzopzium vt saltē bis in anno a suis pilis pziuetᷣ pzopter vehementem venenositatem et cozzupti onem in humozibus inuentam pzopter quaz con sumitur et cozzumpitur humiduz partium pili 1 poris continuatiuū.vnde et quandoqz pilozuz po zi intrinsecus vlcerantur. Quid igitur appet tibi si vapoz adustus qui est materia pili in ipsum con uertibilis ab hac pessima et tremenda vallitudie cozzumpatur. Taceo ꝙ animalia illa marasman tur et exsiccātᷣ.quomodo eniz non.cum virtus nu tritiua ꝗtumcunque potens esset si adhuc nutri mentum apponeret pzopter prauitatem eius nu trito non vniretur.et si adhuc vniret nō conueni enter assimilaretur. Sz sicut humanozum cozpo zum habitudo pinguis et mediocris necessario efficitur per eozum debitaz nutrimenti appositi nem vnionem et assimilationem.ita et econuerso per eorum actuum subtractionem necesse est aref cere cozpoza. Et sunt ꝑmones colligendi ex pzi mo de generatione et cozzuptione et pzima pzi mi doctrina sexta capitulo de ṽtute naturali mi nistrata et de ministrantibus ei. Et legi possūt p magnum pzocessum pzimi virtutum naturaliuz Gallieni et plurics alibi. ꝙ fedum igitur sit hūa

num cozpus tāta infelicitate permutari vt notū est vulgo qui taliter egzotantium conuersationez effugit. Quarta vero species elefantica dicitur dispositio cuius interpretatio aliter a Paulo gze co.aliter ab Alexandzo habetur. Nonnulli eniz volunt eozum qui lepzam elefanticam patiuntur cozpoza stupenda quadā magnitudine augmēta ri non minus ꝙ cozzuptione partium.adeo ꝙ na turalem hominum magnitudinez excedat pzeter īmoderatam pinguedinem qua Nichomacus gze cus omnes alios excessit vehementi pīguedine sua Illa autem ab hac differt vel differebat. quoniaz non est cum pzesentia corruptarum pustularum. Elefantica vero lepza non euacuatᷣ ab illa vt pau lo post demonstrabitᷣ Alii autem crediderūt hāc lepzam elefanticam nomiari cū terribilitate eius aspectus quam elefantibus dicunt esse pzopzium. Non nulli vero dixerunt ipsam taliter nominari pzopter cozzuptionem fozmositatis colozis trans mutati ad colozem compositum ex albo et nigzo pzopter varietatem materierum infra tangendā vt Aurelius Garipōtus in quinto pzatice capᵒ de elefantia. Et quidaz concedentes superaddide runt cozzuptionem in voce humana permutatā ad rugitum ipsozum elefantum.et tu cōpone oīa simul et habebis intentum. Est ergo in istis egᵒ tantibus aspectus valde terribilis vt etiam circū stantes timere faciat. In faciebus etiam eozum et in extremis partibus manibz et pedibz magnis numerosa valde apostematum multitudo percipꝛ̄ que quandoqz magnitudinem nucis muscate exce dunt.quandoqz vero gzano fabe assimilantur cuz duritie notabili et coloze simili ei qui apparet in mozo per tres dies ante perfectam eius matura tionem. Et cozzumpūtur pustule et cizcūstātes partes a quibus emittit virus opacum fetidū astā tes fugere faciens. Et supercilia ingzossātᷣ quā doqz magnitudie maiōi ꝙ digiti medii.palpebze etiam cōsimilibus apostematibz inficiuntᷣ ita vt scindātur. Est etiaz materia tante malignitatis ꝙ non solum superficiales partes imo intzinsecas 7 pzofūdas palati et nasi crudelibz apostematibz inficiat intantum ꝙ vix euentatio fieri possit per partes narium et palati.et ad tantum quadoqz p ducuntᷣ vt cruciati suffocatione interimantᷣ Si etiam eozum aures aspicies appendiculas partes earum pluribus apostematibus et cozzuptiuis nō raro videbis infectas ita vt partes earum imo fe re omnes cadere a me vise fuerint. Et adhuc etiaz in amfractuosis interius ptibz ozgani auditus pu stule hc oziuntᷣ omnino surdum facientes Cā cer etiam non raro percipitur in concauo palati in foramine colatorii et venarū guidezeth. Ue ne etiam gule laterales et omnes arterie plene et extense percipiuntur sanguine congelato 7 rauce scit eoꝝ vox 7 i locis iūcturalibz pustule predcē cōi ter repiuntuz.et splenis durities ꝗmagna perci pitᷣ. Et incipit vt in pluribus cozzuptio substā tialis in digitis pedum et omnibus pedibus ipsis Et ꝙ mirabile dictu pziuantur mēbza illa vt in pluribus operatione sensus tactus.non quidem secūdum partes omnes.quia iam extincte fozent et moztue.solo enim sensu tactus pziuatum ani mal necesse est mozi.tertio de anima.et ita de p tibus dicendum est sicut de toto animali. Stu peres etiā frequenter si aliquē lepzosum elefāticū

uideres habere apostema magnum in oxeo ita q̄ quandoque transcendat mensuram capitis hominis duplicatā.ut ante fores ecclesiarū nō raro uideri poterit. Hec igitur i summa sunt signa medico accidentia in leprosis ⁊ passiones p quas in earū cōditionibus theorice agendum est. Accidentia enim magnam partem cōferunt ad cognoscendū qd̄ est.i.rei essentiam primo de anima in prohemio Et ne talia uoluntaria etiā sine demonstratione dicta uideantur taliter arguendo deduci possunt In quibuscunque enī corporibus egrotantibus inueniuntur materie uel cause permutationis corporum sufficientes ad inducendum passionē ⁊ accidētia iam predicta cum debita ipsarū applicatione ad subiectū aptū pati cū debita circūstantia tēporis ad agendū.necesse est in eis effectū uel effectus inuenire.sed in omnibus leprosis predicis inueniunt omnes uel plurime illarū que dicte sunt.ergo i eis omnibus necesse est inueniri accidentia iam predicta.discursus est bonus.quia in primo prime. ⁊ cōsequentia cum maiori tenet ex altiori scientia.quia ex sufficienti assignatione causarū concedi debet effectus.⁊ minor probatur.quia in omnibus huius modi leprosis siue leonina alopitica tyria ⁊ elefātica ualitudine laborantibus materia inuenitur sufficiens quantitate ⁊ qualitate sua ⁊ membra parata pati.ergo ⁊ cet. patet hec consequentia secunda ex debita sequela eius ad premissas.⁊ antecedens deducitur inductiue.qs enī negaret materiā melancolicā genitā ex adustiōe colere q̄ facit lepram leoninā posse inficere sanguinē uenalē et arterialē spiritū ⁊ substantiā membrorum.propter quod et corpora exiccantur. et corrumpuntur compagines membrorū simpliciū ⁊ compositorū ⁊ spiritus aialis naturalis ⁊ uitalis prouenienti in corpore a materia iam predicta ⁊ spiritus qui de nouo generantur etiam corruptiui efficiūtur. Mala enī complexio melancolica predicta prohibet aīam generare spiritus conuenientes ad operatōes producendas. Neque etiā uapor qui debet ēe materia generationis spiritus uitalis ē temperatus in quantitate nec in qualitate.imo corrupti generantur ex eo spūs.vnde nimirū est si operationes interiorū sensuum ⁊ exteriorū diminuuntur ⁊ cōrumpuntur .ut supra iam declaratum est. Anima enim producit operatōes tales.qualia sunt organa .i.membra instrumenta scilicet spiritus et materie humorales.sed hec oia tria sūt corrupta.g° corrupte necessario producentur operationes.

Ex hoc igitur fundamento diligens considerator verificare poterit omnes passiones ⁊ accidentia que superius attributa fuerunt lepre leonine. Similiter etiam ex hoc fundamento manifestum est 3° uerificari posse omnia accidentia ⁊ signa q̄ superius ponebantur de lepra secunda tyria noiata. Et consequenter etiam quarto uerificari possūt signa attributa lepre alopitie. Et tandē quinto facile intelligi possunt accidentia in lepra elefantica quorū corruptionē preterire non uolo.quoniam hec est illa que proprie est egritudo magnifici et excellentis domini comitis de Campo basso. Cuius quidem signa ponuntur ⁊ passiones esse. Primo quia augumentantur secundum totū aut magis secundū partes ⁊ proprie extremas. sanguis enim melancolicus effectus est duplici melancolie specie Una quidem est fecalis melancolia sibi commixta quam tamen non pono esse materialē causā lepre elefātice.sed materiali cause ipsius cōmixtā.⁊ hec est illa que cū sanguine ad membra inferiora propulsa sanguinem reddit ineptū nutricationi cōuenienti.vnde et continue multiplicatus sub forma antecedentis in uenis ⁊ uelut coniuncta causa i poris membrorū augumentat substantiā corporum.quia i eptus est transmutari in membra digeri resolui ⁊ insensibiliter expelli que sūt cause excrescentie mēbrorum immo ⁊ totius corporis. Et ne cauillādo cōtingeret dubitare. quia sanguis ille melancolie fecali commixtus non uidetur aptus ascendere superius propter grauitatē suam sicut inferius.iō nō poterit magnificare membra superiora. Dicēdū primo q̄ cum hec materia melancolica sit sanguini uehemēter cōmixta ⁊ oportet membra nutriri quia uiuunt est necessariū q̄ tam ad superiora q̄ ad inferiora mēbra sanguis propellatur. Et si uirtus discretiua tantū esset potens ut separaret melancoliā illā a sanguine . tunc non esset necessarium propter hanc causam membra preter naturaliter magnificari. Et iterū secundo respondēdum est q̄ licet materiei melancolice omni propter grauitatē suam repugnet per se ascendere. per accidens tamen fertur sursum a motore extrinseco qui ē calor preter naturā a quo nulla materia melancolica adusta euacuatur. Nam in omni adusto corpore reseruatur vestigium adurentis scd̄.s.caloris extranei primo de generatione aialium. Ex quibus apparet q̄ i elefantico leproso propria passio est magnificari membra ⁊ maxime faciem cū euersione sui ad tartareā figurā notabiliter magnam. Dixi autem superius q̄ nō ponebā materiā melācolicā ypostasiuam esse causam alicuius lepre.sed oportet ipsam aut esse melancolie aduste comixtā ⁊ adhuc subdominanter aut lepre materiam cuiuslibet esse materiam melancolicā sāguineam colericā flegmaticā ⁊ melācolicā. Et sic cū bene considerabuntur sermones Auicenne tertia quarti tractatu vltimo de lepra uidebitur q̄ antecedens ⁊ coniūcta materia leonine lepre erit melācolia colerica Materia uero tyrie erit melancolia flegmatica sicut alopitie materia est melancolica sanguinea et elefātice lepre materia est materia melācolica genita ex adustione melācolie. Et propterea hec lepre species peior est aliis propter plura. Primo quia aliis paribus hec lepra est venenosa magis probatur quia materiei eius attribuitur proprietas interficiendi aialia gustātia ipsā quod nō sci tur de altera melācolia adusta. Secundo quia in materia huius reperitur gradus caloris adusti ui.quod apparet.quia proiecta ad terram bullit i superficie eius. quod forte cōtingit propter qualitates illius materiei uigorari per contrarietatē eius cui approximat quod est dictu per antiparistasim. Hec igitur praua materia in uenis et arteriis existens antecedens causa est lepre elefantice.in porie vero mēbrorū sparsa ⁊ immersa coniūcta causa ipsius est. Ex quo fūdamento apparet si terribilis debet esse aspectus horum languentium.ita utigniti vapores spiritui uisibili commixti et lati ad oculum aspectum ipsorū reddunt q̄si serpentinum et expauescentem intuentes eos. Secundo uero est istorum aspectus terribilis.propterea quia materia in tota facie multiplicata frontem palpebras supercilia aures nasum nares ⁊ labia

naturaliter rare existentes preparant ipsam ad facilem susceptionem materierum illarum licet sit grosse. et feruntur tales materie superius cum sanguine ut dictum est. aut a caliditate subleuante illas motu recto sursum. et talis materia in poris recepta unitur et multiplicatur propter frigiditatem circumstantis aeris. Et quia caliditas facit ad separationem partium melancolie. Ideo ipsa non adeo congregatur ut unum uel pauca efficiat apostemata et cum materia melancolica sit que sui terreitate facit duritiem. ideo dura sunt illa apostemata. et quia talis materia commixta est cum sanguine ideo uertit ipsum ad opacum vel nigrum cum vestigiis rubedinis pauce. Ideo talium apostematum color est niger cum remisso vestigio rubedinis Et quoniam materia ista acuta est. ideo corrumpit membra apostemata et quandoque corrūpit et et ulcerat partes non apostematas. cum effundit exterius virus per superficiem cutis. aut interius per poros mittitur de parte ad partem. Et ex eodem fundamento apparet declaratio euentus cancri in pallato et in naso. Materia enim multiplicata melancolica predicta in uenis et arteriis pāniculorum cerebri et substantie eius descendit ad inferiorem partem cerebri ad totum qui lacuna nominatur. et a uenis effusa fertur in carnosam et pannicularem partem colatorii oris et efficit ibi apostema cancerosum. sicut a loco carūcularū cerebri descendit ad rizam et partes interiores nasi melancolicas pustulas ibidem efficiendo que ut plurimum non sūt tante duritiei quante in aliis partibus. et hoc propter materiam melancolicam in suis qualitatibus refrangi a flegmatica materia que non educatur quin plurimū descendat ad nasum et effundatur ad ipsū. Propter quod non raro decipiuntur cyrugici existimantes illō apostema esse polipum propter frequentiam euentus polipi in naso. cum tantum tale apostema sit cancerosum. refractis tamē et permutatis aliqualiter in eo signis cancri a materia flegmatica ut dictum est. Ex quibus etiam clare liquet ꝙ non ē mirabile si sensus interiores proprie imaginatiua cogitatiua et memoratiua leduntur lesione corruptionis in operationibus earum. quomodo enim non cum materie predicte inficiant membra et spiritus et loca in quibus interiorum sensuū corrumpunt operationes. Propter quod fundamentum etiam nō raro corrumpūtur operationes exteriorum sensuū. percipiunt enim frequenter tactu rem tepidam sub specie caliditatis intense. Etiam quādoque gustabilia acria cum acuitate ꝑcipiuntur. velut si misceretur acetum cum sulfure Auditiua etiam potentia decipitur quandoque in percipiendo sibillum tynnitus et strepitus ī aere in quo tamen non sunt. Et apparet eis quandoque olfacere res fumosas et acutas ut cōbustiones aspalti sulfuris et similium. quod totum contingit propter corruptos uapores a materia ignita ad organum olfatus delata et spiritui olfatus cōmixta. Et pari ratione visiue potentie corrumpuntur operationes. ita ut imaginationes ī aere percipiantur ex uaporibus corruptis in cerebro multiplicatis spiritus uisibili cōmixtis et inficientibus totum oculum et principaliter cristalloidem Unde et ex hoc fundamento deducere potes quare conturbata habent et corrupta sonia. ita ut appareat eis quādoque astare et altercari cum demonibus et bellum et rixam agere cum his tamen que sunt amici que omnia intelligenti predicta facillima sunt. Propter quod si corrūpitur eorum appetitus et leditur per uiam intentionis nō est mirabile. quoniā materia melancolica ad stomachū delata et multiplicata acuitate sua pungendo stipticitate sua constringendo pōticitate sua pungendo et corrugando exprimit et consūit humidum substantificum oris et totius stomachi. quare semper fere sunt famelescentes et uix saturari possunt. Qualiter uero et propter quid in splene et hepate et in mesētereo multiplicentur melancolice materie opillantes et apostemantes membra predicta et efficientes in eis corruptiones vlcerosas. Et qualiter in hac dispositione quandoque superueniat melancolia mirachia ex predictis plane haberi potest. Et consequenter quare pedibus magnis fiāt apostēata multa dura nigra obscura corrumpentia partes et proprie digitos pedum iam satis est facile uidere. Et uariantur quando ꝙ pedes ipsorū propter multitudinem materiei melancolice superflue implentis uenas que quandoque adeo grossa existit ut a uenis effundi nō possit in poros. ita ut efficiat in eis apostemata. Sed in uenis conculcata remanēs extendit eas ita ut circūuolui videantur mēbra uelut a vitibus. quare vitea a sapiētibus sunt denōinate uarices. Amplius penultimi accidentis videlicet tumescentie emoroydarum et cecitas earum valde facile pōt haberi intellectus. Intumescunt enim propter sanguinis grossitiem et multitudinem. Cece uero .i. nihil educentes efficiunt emoroydes propter sanguinis terrestreitatem et grossitudinem cui repugnant exire ꝑ orificia extremitatum uenarū emoroydalium que stricta sunt. At uero ultimo nō raro uidebis elefanticum habere oxeum apostematum apostemate tante extensionis quod stupefacit aspicientes. Materia enim melancolica dupliciter principaliter effunditur ī oxeum. Primo ꝑ uenas ramificatas a chili descendente que descendunt ad oleum cum panniculo decimo. Secundo vero materia ista effundi potest a mesētereo ꝑ venas in ipso existentes multiplicatas ad panniculum sifac. Et quia ab inferiori parte sifac oritur panniculus qui nominatur didimus in quo ramificantūr et inueniuntur vene continue cum venis sifac intestinalis cuius ipse didīus est pars Ideo cum didimus inuoluat substantiā testiculorum non est mirabile si ī testiculis et toto oxeo habunde recipiatur materia melancolica substātie testiculorum et totius olei apostematiua apostemate magne extensionis. propter continuū materierum descensum oxeum non euacuatur a corruptiōe in suis partibus vlcerosa ītantum ꝙ frequenter substantiales partes eius cadunt a scachilosa corruptione. Ex quibus concludere potes si sanguis leprosi astantes et tangentes ipsum inficit. Etiā audire potes ex istis ꝙ ut in pluribus et quasi semper leprosus et leprosa generat leprosos. quod et si verissimū existat de omni lepra. maxime tamen verificatur magis de elefantia dicta. cum ipsa sit prauissima et venenosa magis omnibus aliis ut supra deductum est. Hec in sūma est species lepre qua affligitur magnificus dominus comes de Capo ballo. et ē modus et fundamētū theorice

contemplationis circa omnez speciez lepre ⁊ sup adde libito tuo. Oportet itaqz vtilius circa ipsaz contemplari curationis moduz ostendentes vt nũc sequitur.

Modus vl'is curationis huius valitudis:

Itaqz vt huius tremende valitudinis scientifice ⁊ utiliter regimen ostendam in decem intentiões ipsum partendum esse deduxi. que etiam secundũ partẽ i oĩ specie lepre administrari possunt ⁊ necessarie sũt. licet eas et instrumenta earum restringaz proprie magis ad curam elefãciosoruz. Particularem enim curam leonine lepre in alio tractatu satis conuenienter euacuaui ad quendã nobilem venetum de Raymundis. Et alopitice lepre materiam curationis euacuaui in alio tractatu ad quendam gaytanuz in scripto. Et tyrie lepre materiam declaraui curationis in tractatulo ad Ser Nicolaum de iustinopoli in scripto. quare multa que hic scribentur elefanciosis erunt proprie magis. Erunt autem intentiones iste quarũ prima est rectificatio regiminis ex parte sex rerũ non naturaliuz. Secunda vero est materierum minoratiua euacuatio. Tertia vero est earum diuersio. Quarta est digestio ipsarum. Quinta est eradicatiua euacuatio. Sexta est materierum cõpleta consumptio. Septima est rectificatio mẽbrorũ in quibus tales materie generantur. Octaua vero est corruptio prauitatis et venenositatis materierum. Nona intentio est electio medicinarum a tota specie contrariantium lepre. Decima et vltima est accidentiuz correctio.

Capitulum priuz de rectificatione regiminis ex parte sex rerum non naturaliuz.

Perficitur autem intentio prima premittendo primo q̃ quia melancolia melancolica est frigide complexionis ⁊ sicce. Ideo oporet reruz non naturaliũ effectũ cõtrariari sibi calefaciẽdo ⁊ hũectãdo. Et cũ ibidẽ sit gradus caliditatis preternaturam velut in adhustis corporibꝫ. Ideo oporteret corrumpi per infrigidantia. Et quia reperitur ĩ materia venẽositas. ideo oportet contrariari per istrumenta uenẽositatis corruptiua. Et si quidem quia hec non sunt bene compossibilia reperiri omnia in simplicibus medicinis immo etiam rarissime ĩ compositis. Ideo omne regimen refrangetur ex istis vt descendendo videbis. Eligatur itaqz aer calidus et humidus leui caliditate ampliori tamen humiditate et proprie que inuenitur apud parietes montium discoopertorum orientali plage et parti meridionali que propinqua est orientali aut parti septentrionali eidem meridionali propinque. Et sit locus vel habitaculum eius propinquuz de cursibus fluuiorũ laudabiliuz. aut ubi hinc inde scaturiunt fontes diuersi et electi vbi flatus vẽtorum orientaliuz. Et sit aer predictarum partiuz serenus a caligine nebulositate priuatus vt tectis et arboribus velut citris citrangulis et cõsimilibus ornatus. et si quidem talis repetiri nõ posset. imo esset excellenter calidus tunc frangatur cum frequenti aspersione fontalis aque. aut decoctionis violaruz nenufaris extremitatuz lactuce semperuiue et consimiliuz. Aut suffumiget ex puluere istorum trociscoruz carbonibus parue flãme superasperso. quoruz descriptio est hec. ℞ florum nenufaris violarũ ana. ℥. i. seminũ lactuce endiuie scariole ana ℥. ß. seminuz quatuor comuniuz frigidoruz. ʒ. vi. amili. ℥. ß. caphore. ʒ. i. cuz succo lactuce formentur trocisci ponderis. ℥. ß. qui post exiccationem eoruz pulueriʒentur et suffumigetur habitaculuz mane meridie et in crepusculo noctis ex eis. Et eadez hora sufficiet suffumigatio cuz decoctione uel puluere foliorũ citri et citranguli ⁊ consimiliũ quoruz magna repitur copia in celeberimo regno Apulie. Si autẽ contingeret habitaculuz expositũ esse et propinquũ aquilonari plage tunc suffumigationes ⁊ aspsiones predicte vtiles erunt et proprie si eis superaddatur aliquid de foliis pomoruz dulciuz crisomillorum granatoruz dulciuz ⁊ aliorũ vegetabilium caliditatẽ habentiũ. ⁊ folia fisticorũ ⁊ amigdalaruz arboruz vtillima essent. Et facile suffumigiũ esset hoc. ℞ trociscoruz dyauiorũ idest de violis. ℥. ß. trociscoruz de camphora. ʒ. i. fiat cũ ipsis decoctio. aut suffumigatio vt dictuz est. Et est ei necessariuz vt cuz predictorũ decoctionibꝫ sepe abluantur camisie ipsius ⁊ panni quos tangit et vestes eius cum predictoruz puluere conseruentur in cofinis et suffumigentur eis. Et gratia huius confert excellenter hoc aromaticuz sepe odoratũ cuius descriptio ẽ hec. ℞ terre sigillate ⁊ luti armeni ana. ʒ. ii. florum boraginis buglose foliorum basiliconis ana. ʒ. i. ß. violarum florum nenufaris ana. ʒ. ii. camphore. ℈. ß. lambrusce florũ salicis seminũ lactuce ana. ʒ. vi. fiat omniũ puluis et ligetur in sindone et sepe odoretur. Et ꝺ annexis aeri caueat sũmopere ne pectus et caput vestibus et tecturis constringentibus muniatur ⁊ manus et pedes pannis albis sepe permutatis fulciantur et proprie cum pellibus agninis in tempore yemis manus pedes ⁊ caput custodiri dꝫet

In cibis autẽ electio fiat secundũ hunc modum supponendo primo q̃ oportet eos non eẽ pure cibales. quia operantes a materia precise. sed oportet ipsos esse cibos medicinales tempore debilitatis. multiplicate in accidentibus. et magis esse restauratiuos q̃ alteratiuos e conuerso ipsos eẽ magis alteratiuos q̃ restauratiuos cum inueniũtur uirtus nõ ita derecta. Qualiter autẽ oportet eos in qualitatibus disponi apparuit in predicto capitulo de aere. debent enim esse leuiter calefactiui conmixti cum infrigidantibus et potenter humectatiui. Propter quod oporteret panem ipsorum esse confectum cum aqua scariole aut aqua violarum portulace vel lactuce. ⁊ habere salẽ parum ⁊ esse bene fermentatum mediocriter coctum absqꝫ adustione non habentẽ etatem pluriũ q̃ duorũ dierũ. propter quod ẽt braciatelli cuz farina fermentata cõpositi essent sibi cibus conueniens. quia eoruz exiccatio et ingrossatio remotẽ sunt per aquam in qua infunduntur que dat eis penetrationez ⁊ ablutionem conuenientem. vnꝺ zalte siue nebule essẽt ei icõuenientes. Similiter etiam et carnes oportet esse leuis digestionis et boni nutrimenti sicut pullorum et volatiliuz degentium in aere et in aquis velut anatuli pingues et perdices et fasiaui ⁊ francollini et starne turtures turdi pigues et palũbi siluestres. ⁊ pipiones ꝺĩo dimittat ⁊ aliorũ usus carniũ cõuenit ei ⁊ ꝓprie cum non sunt valde pingues. et caro capreti mẽsualis et caro vituli lactentis et castrati iuuenis

et porcellorū iuuenuz domesticoꝝ vel siluestrium conueniūt ei. et caro gazelli etiaz et iuuenculi cerui est sibi conueniens et qualec conueniunt ei. ⁊ caro cuniculi etiā multū laudabilis est. Caro leporis non placet mihi propter melancolicitatē suaz.
De piscibz autē optimi sunt sibi fontales omēs iuuenes omni limositate et viscositate priuati et ꝓprie qui sūt approbati ī ciuitatibz. Meliores āt sunt ei fontales et fluuiales ꝙ̄ maritimi ⁊ iteruz conuenictiores sūt ei elixi ꝙ̄ assati. Si autē coq̄t in oleo melius est ei oleum de sisamo et oliuaꝝ ꝙ̄ de nucibus. et couenit etiam ei oleum de amigdalis dulcibus quoniā cōuenienter mūdificatiuū est et apperitiuū. Butiri autem vsus in hoc viro non videtur conueniens ꝓpter inflāmabilitatē et iflāmationez suam. De fructibus autē cōueniūt ei suo tēpore cerasa et auellane recentes ⁊ amigdale ⁊ pira muscata et reliqua dulcia. pira etiam laudant̄ ei. Ficus recētes et proprie quādo post earū comestionez bibit̄ aqua recens et dimitittur vinū cum etiam mediocris dulcedinis sit aut pōticitatē laudabilez habens sunt sibi conuenientes. ⁊ psica etiā laudantur ei. et poma granata dulcia ⁊ muza sūt eidez valde bona. Acetosa vero granata non cōueniunt ei ꝓpter cōuenientiaz complexionis coꝝ cū melēcolia. Uniuersaliter enī acredo aceti nocet melancolicis 3° regiminis acutoꝝ. Nuces autē mespile et sorbe citonia et castanee dimittātur. poma vero bene matura laudari possunt ei ꝓpterea q2 resistunt putrefactioni imo rectificant eam. Uue autem bene dulces et albe per duos dies post eaꝝ collectionez conseruate conueniūt. De ferculis āt cōueniunt ei ciceꝝ rubeoruz et alboꝝ brodiuz et spinachia bleta endiuia cucurbita lactuca portulaca refracte cū foliis feniculi humidi. omnia hec bene conueniūt. Melones autē bene maturi ꝓpter infrigidationē et humectationez et lenificationez que est in eis sunt ei boni. Et pari ratione cōuenirent citruli vel cucumeres dicti nisi timeret̄ coꝝ putrefactio vel putredo ex eis. Angurie vero ⁊ ꝓprie que nascūtur ī regno Apulie sūt sibi bene cōuenictes ꝓpter appertionē et infrigidationez que reperit̄ in eis et cōuenientē nutricationē acceptā ex dulcedine caruz. De radicibus vero cuitent̄ scordeon poꝝ aleuz bulbus et raffanus nisi ī raro vsu. Et ferculuz laudant ei factuz ex iure decoctionis ranarū fluuialiuz ⁊ ꝓprie cū foliis blete malue violaꝝ et cucurbite. Crisolocana v̄o inter alias plantas etiā sibi valde vtilima est. Lactis v̄o vsus est sibi valde conueniēs et ꝓprie factis in eo ferculis quibuscūqz. et lac coagulatum colostra dictū et post caseum a lacte recocta nominatū. ⁊ cascole recētes optime sunt ei et cōuenientes. Mellis v̄o vsus licet ab auctoribus vniuersa fere concordia approbetur in hoc tamen viro non placet mihi ꝓpter corruptibilitatē eius in stomacho suo a caliditate epatis notabiliter distēperato. Usus vero aromatuz vt piperis cinamomi vtriusqz galange zinziberis et similiū calidoꝝ non placz ne preparent humores ad adhustionem. Uerꝝ specieꝝ infrascriptarū vsus placeret mihi ad vigorādum digestionem eius primā et secūdam immo et tertiam. quarum descriptio est hec. ℞ croci ʒ.i. cinamomi ʒ.ii. macis ʒ.iii. violaꝝ floꝝ nenufaris semiis acetose scariole coraloꝝ ābo rum ana ʒ.ſ. sandaloꝝ āborum ana ʒ.i. fiat omniuz per se puluis et commisceatur. Carnium v̄o et reliquorū cibōrū salsorum vsus dimittendus ē ꝓpter causam notam. Pinguedine autē anatis galline vituli castrati in cibariis vti potest. et pinguedo etiā porci colata assūgia nominata non multum salsa placet mihi. Aceti vero vsus mediocriter acuti concedi potest ei. acutum autem acetū et acre valde non placet mihi. Sapa vero vel vinū coctum ī suis condimētis placet mihi. zuccari autez vsus sit ei mediocris. De preparationibus vero ciboꝝ mihi placēt magis elixa ꝙ̄ assata. et de partibus animaliū dimittantur venter epar et cor et principaliter splen. Cerebrum autē elixū aliq̄do non est ei reprobabile. Multa autē animalium pinguedo non cōuenit ei nisi refracta cuz recenti agresta nō salita āt cū succo citranguloruz et proprie illoꝝ qui reperiūtur ī regno Apulie. quoꝝ sapor declinat ad dulcedinem. Et similiter cōueniret ei succus limonuz quorūdā qui inueniunt̄ ibi et vocātur lime quaꝝ sapor ad dulcedinem declinat pōticitati cōmixtā et hoc satis de cibis dictum esse videtur.
Nūc āt de potu dicēdum. vinuz ergo quodlibet nigrū vel obscurū dimittendū est et consr rubeū propter partez terream a racemis ī eo impositā. Similiter omne albū vinū fumosū et potēs omnino effugiat. Conueniens est autez ei vinum albuz paucisez sapore amenuz. mediū inter dulce ponticuz et acre. Et si tale naturaliter nō posset haberi tūc limphandū est cū aqua electi fontis clara subtili odorifera aut saltem ab omni fetore priuata accepta a fonte in quo non reperiatur multitudo ranarū vel viperaꝝ. sz existat celo discoopertus in cuius fūdo scaturiat aqua discurrēs per lapillos et non ꝑ lutum vel alueū fetidum. propter quod laudabilissima sibi foret aqua cisterne que cuz depuratione quaz accepit in mediū ex collisione ventorum. amplius etiā facta ē expurgata magis discurēdo per argillam et arenam ex quibus cisterne construūt̄ rationali artificio. Si etiā quādoqz hic dominus vteretur et proprie ī diebus frigoris ydromelle facto ex. xx. partibus aq̄ cisterne et parte vna mellis per decoctionē cadentibz vsqz ad quarte ptis consūptionem. esset sibi vtile. Omnino autem consulo sibi vt tempore quo vue erunt bene mature faciat sibi fieri vinum secūdum hunc moduz. Accipiantur .iiii. vel .v. mastelli careni bene dulcis et infundantur in eis herbe scariole recent. lib. i. radicū enule mundataꝝ et minuti incisarum lib. i. et ſ. seminū lapatii accuti ⁊ acetose que est species eius ana ℥.i. infundantur in predicto musto. et cuz bene clarificatum fuerit accipiatur in potu. et si potens fuerit misceatur eidem altera medietas aque cisterne. verūtamē melius esset ut ipsa aqua cisterne buliret in vino ita ꝙ ad quinqz mastellos predicti vini ponerētur mastelli duo aque cisterne. et hic quidē potus esset ei vtilis a principio mēsis octobris per totuz mensem martii. a pricipio vero mensis martii usqz in finem septēbris conueniret ei talis potus. cuius descriptio est hec. ℞ musti suprascripti et aque cisterne ana mastellos duos epatice bene ablute et mundate que a Galieno denominatur lichin. sexto de simplici medicina librā. i. cressonū fontaliuz et senationū ana libraz ſ. folioꝝ citranguli recētiū lib. i. icidant̄ mīutim et ponātur ad buliendum cuz eo. et cum exiccatum fuerit vtatur eo vt dictū ē. hoc in summa videtur

esse regimē ex pte cibi et potus huic viro cōueniēs

De modo vero accipiendi cibum et potuz prīa regula obseruanda est. q nūq̄ accipiat cibuz neqz potum nisi uerus et non mēdosus appetitus inui tet ipsuz. Secūdus canon q nullum cibum acci piat stante nausea uel fastidio vel abhominatione in stomacho immo tardetur cibus vsqz quo stoma chus a predictis fuerit alleuiatus. Tertius canō est q non concurrat ad accipiendū cibū aut potū nisi cuz percipiet stomachum a predictis esse cōue nienter alleuiatum tunc eniz cibetur ꝛ nō tardet. Quartus canon q nulluz cibū accipiat ingluuiose et subito degluctitū. Quintus canon est q mul tum tēpus expēdat in bene masticādo cibuz ante q̄ deglutiat ipsū. Sextus canon q cibaria n.l tum diuersa genere et specie in vna mēsa dimittā tur. Septimus canon est q mollem et lubricū cibum semper accipiat ante durū et spissum et cō pactum. Octauus canon est q mensura cibi ita limitetur vt ex eo non sentiatur stomachus tēsus et grauatus. Nonus canon est ut cibi eius in estate tepidi in yeme uero non multum calidi ac cipiantur. Decimus canō est q omnis potus ac cipiatur tanta mensura regulatus q non fluctuet uel regurgitet in stomacho. Undecimus canō ē q cum perceperit a cibi q̄titate vel potus graua tum esse stomachū. tunc ꝓuocetur vomitus cuz ho potu. cuius descriptio ē hec. ℞ aque decoctionis radicū raphani. ℥. iii. zuccari albi mellis ana. ℥. ß salis gēme. ℈. iii. cimini. ℈. v. aceti ciatuz. ß. misce hec omnia et tepidū in potu accipiātur. Et si per ipsum ꝓuocatus fuerit vomitus bonuz est. Si aūt non imponatur digitus usque ad principiū meri titillando ibidē. aut saltem īponatur ibi candela uel pēna oleo inuncta titillando in predicto loco et ꝓuocabitur uomitus. Si autem ꝓpter aliquā contingētiam non ꝓuocaretur vomitus. tunc ne corrūpatur cibꝫ aut preparetur ad corruptionez febrilem deponatur cū hoc potu. cuius descriptio est hec. ℞ cassie nuper extracte a cāna sua cū aqua violaꝝ. ℥. i. aque decoctionis mercurialis ciatum vnum. tepefiant et in potu accipiantur et leniēdo deponetur cibus. Hec de inanitione et repletione ciboꝝ et potuū dicta sufficiant.

Mensura uero in quarta re non naturali scꝫ som no et vigilia est vt inclinetur iste uir ad dormien dum magis ꝓlixe q̄ uiro sano conueniat. et qr ꝓ lixus somnus humectat et quia ad melius digerē dum facit. et ꝓpter quietem in eo materie minus disponūtur ad corruptionez q̄ in vigiliis ꝓpter earum agitationem. dormiat ergo in die natura li non minus octo horis et in diebus in quibus cō uenit somnus a natura quesitus post assūptionem cibi dormire potest per horā vnam aut vnam cū dimidia. non longū tamen decubitum faciat sup dextra parte ne multū calefiat epar eius. Simi liter nec ꝓlixo tēpore super sinistro latere ꝓpter conculcationem materieꝝ in splene. Dormiat er go eleuato capite quasi semisedens et etiā aliq̄to tempore super spina ꝓlixius q̄ super uentre. et ī dormiendo in diebus frigoris caput et extreme partes conueniēter sint cooperte. In diebus vero caloris mediocri tectura muniātur predicte par tes. Reliquo autem tēpore uigilet secūdum consue tudinem in naturalitate sua solitam.

De quīta vero re nō naturali exercitiū esset huic domino conueniens si membra possent ipsuz pati sine magna lassitudine. Uerū quia pedes omnes debilitati sunt ꝓpter apostemata corruptiua et vlcerosa. ideo oportet ipsum quiescere. et loco excer citii vtatur diuersionibus de quibꝫ in subsequenti capitulo videbitur. Capiti autē loco excercitii cō ueniēs esset ei leuis fricatio et pectinatio leuis cū setula uel eburneo pectine.

De sexta vero re non naturali attendat q nihil ei deterius esse potest q̄ passionibꝫ animalibus af fligi vt ira vel furore magnis et frequētibus. hec enim talia cū hoc q augmentant ebulitionez pret naturalem in materiebꝫ disponunt materias ad adhustionez et ad conuersionez melancolicā. ꝓpte rea qr exterminant et mutant corpus ab ea que est secūdum naturam consistentia. 3o tegni. Iocun de igitur agat et exultet in domino q̄ melius po test diuertendo passiones melancolicas ad studia theologica et moralia que animaz pascunt ꝛ sape re et intelligere faciunt corpus tēperando conue nienter. Hoc ī sūma videtur esse regimen per sex res non naturales conuenienter dispositionibꝫ hu ius viri mēsuratum.

Capitulum secūdū de minoratiua materieꝝ eua cuatione in leprosis.

Secūda vero anteposita principalis ītentio fuit materierū euacuatio minoratiua. Pro qua dicen dum primo. q hic per euacuationem minoratiaz non intendo euacuationez materieꝝ ī quocūqꝫ cor pore communiter inuentaꝝ que sunt mucillagino se et vitree superfluitates feces et ventositates in intestinis multiplicate et aquositates a quibꝫ cor pora fere nulla euacuantur. Sꝫ intelligo hic per euacuationem minoratiuam apꝓpriataz q̄ respi cit materiam morbi antecedentem videlicet ma teriam melancolicam egritudinis huius domini genitam ex adhustione melancolie et sanguinis in epate suo et in venis circūstātibus ipsum. Huius autem materiei euacuatio multū confert virtutē alleuiando per modū exhonerationis. Premit tendū secūdo q licet euacuatio hec. vt in pluribus administrari soleat in vniuersali principio mate rialium egritudinū. Intelligetur tamen illud ve rius esse in egritudinibus fluentibus materias se cundum magnam partez ad vnicam euacuationē In cronicis autem egritudinibus in quibus mate ria multotiens regeneratur totiēs iuuat ipsā eua cuari minoratiue quotiēs ipā multiplicatur. Et ad huc dato q illa materia nō sit perfecte digesta ta men eius euacuatō paulatine facta alleuiat virtu tem et eo maxime ne noua materia generata acu muletur alteri et ꝓprie in egritudinibus pēden tibus a materia grossa et frigida que valde facile compacta fit in obediens ꝓpter longitudinez sue more in mineris. Premittendū tertio q licet hic modus minorādi materias multiplex existat. tamē hic videtur mihi sufficere ꝓcedendo cum hac eua cuatione sex diuersis instrumētis. Et primo quidez per flobothomiā. 2o vero per solutiuaz medicina ebibitā. 3o cum clisteribꝫ. 4o cum apperientibus ue nas emoroidales. quīto cū ꝓuocatiuis vrine. sexo et vltimo cum educētibꝫ materias a mēbris que magis lesa sunt. Et primum quidē cōpletur vt si representatur plenitudo uniuersalis. flobothome tur vena purpurea uel nigra sinistri brachii. per quam educatur sanguinis. ℥. iii. vel. iiii. Si autez

appareret repletio maior circa epar .tūc flomet basilica īuenta sub cubito dextri brachii.et si for tassis maior videretur repletio circa partes capi tis sicut semper fuit in isto viro tunc flobothome tur cefalica apud policem dextre manus inuēta . flobothomia eni vt plurimuz in cura cuiuscūqz le pre est instrumētuz valde singulare quoniā pluri mū materierum in leprosis generatur in venis ex adbustione materierū ad quas nulla cōmodior est inuēta euacuatio. Cū ergo materia hoc modo minorata fuerit.aut si non apparuerit flobothoīe necessitas.administret secundum instrumentū scz farmacū melancolie conuenienter eductiuū velut est decoctio de epithimo cōitate omnium auctor̄ approbata colligēda a Mesue in antidotario. licz mihi magis placeat decoctō scripta a Rasi 9° Al māsoris capitulo de melancolia.de qua cōmunit̄ tepida in aurora exibeatur ab.℥.iiii.vsqz ad libr̄ ß.et tardetur post ipsam assūptio cibi per sex ho ras et par̄ post ipsam dormiēdum est quia nō est medicina fortis. Si quis desideraret securiorem et leniorem medicinā accipere accipiat istam.℞ polipodii recētis folliculor̄ sene contritor̄ thimi epithimi ana.ʒ.i. mirobala.indoruz.ʒ.ii. aque la ctis.℥.v.anisi cinamomi dauci macis ana.℈.ß. pl uerizētur omnia subtiliter et infūdantur in aquā lactis calidam per diem naturalē.deinde in auro ra calefiant ⁊ exprimātur conuenienter et tota co latura exibeatur obseruādo post eam vt de prece denti dictuz est.Si quis autez abbominaretur po tuz farmaci accipere potest pillulas istas.quar̄ de scriptio est hec .℞.polipo. thimi epithimi ana.ǧ. v.lapidis lazuli et lapidis ārmeni preparator̄ ana ℈.ß.anisi macis zinziberis ana.ǧ.ii. salis indi ǧ. iii.cuz succo rosar̄.formentur pillule.vii.vel.viii et exibeantur omnes. Et quartū instrumētū de cōmunibz esset dare in potu.ʒ.vi.electuarii dyase ne descripti a Nicholao in antidotario cuz .℥.iii. aque lactis caprini.et est medicina electa et secura Quintuz vero eductiuū melācolie predicte mino rando est hoc.℞ sene preparate.ʒ.i.salis idi lapi dis lazuli ⁊ armeni ana.ǧ.ii.potentur in potu cū medio ciato aque lupulor̄ calefacte. Sextū me dicamen melācolie eductiuū quo nulluz aliud ele gantius inueni est vt patienti detur in potu cum aqua buglose calida.ʒ.v. uel.vi.electuarii ad melācoliā solutiui descripti ab Auicenna 2° de ui ribus cordis penultimo capitulo ⁊ attendātur cir cūstātie circa decoctionē de epithimo posite. Ego autez scio ꝙ bonum solutiuū de simplicibz est i po tu dare.℥.ii.succi folior̄ polipodii recentis cum modico vini albi aromatici.Et si quis delectabili us farmacū desideraret tunc accipiat hoc octauuz videlicet.℥.v.aque distillatōis polipodii cū foliis et radicibus recentis.Pariter etiā quoniam uidi hoc nonuz farmacū minorare materias melācoli cas uidelicet accipere.℥.iii.aque ablutionis lapi dis lazuli terdecies preparati. Non dubito etiaz ꝙ decima medicina melācolie conuenienter educ tiua esset comedere.iiii.uel.v.mirobalanos indos per unam diez naturalez infusos in duabus.℥.suc ci rosar̄ qui succus biberetur post eorum comesti onem. Tertiū vero instrumentum minoratiue eductiuū melācolice materie et ꝓprie multiplica te in mirachialibz venis a qua raro hec egritudo euacuatur est hoc clistere. ℞ foliorū boraginis bu glose corticū agarici radicum enule polipodii re centis lizanotis ana.M.i.coq̄tur oīa ī libr̄.iiii.aque vsque ad cōsumptionem medietatis.et huius deco ctionis simplicis clisterizētur.℥.xv. Et lenius isto esset hoc clistere secūdū. ℞ decoctionis ātescripte libr̄.i.olei violar̄.℥. iii.butiri.℥.ß.misce et īpona tur. Tertium clistere et securius ⁊ suauius ē hᵒ ℞ vini albi dulcis et aromatici libr̄.ß.aque deco ctionis maluar̄ et uiolarū.℥.iiii.electuarii diase ne et cassie fistule ana.℥.ß.salis indi.℈.i.misce to tum et imponatur. Quartū clistere ad hanc itē tionē potest esse hoc. ℞ olei uiolarū.℥.iiii brodii decoctionis carnium ericii terrestris spinosi libr̄ ß.salis indi.ʒ.i.electuarii hamech d escriptōe ma iori.ʒ.vi.et totū accipiatur.Ego autez manifestū iuuamētuz inueni in clisterizando libr̄.i.aq̄ lactis caprini post assūptionem casei cum.℥.i.cassie fistu le. Sextū autem clistere poterit esse hᵒ.℞ aga rici coloquintide mirobalanor̄ indorū ⁊ emblico rum thimi epithimi sene et fumiterre ana.M.i. coq̄tur oīa in libr̄.vi.aque usqz ad cōsūptionē me dietatis.Et de hac colatura cū expressione cōueni enti abſqz alio clisterizēt̄ cū.℥.xii.uel.xv. Quar tum vero instrumētum cuz quo materie melāco lice euacuatione minoratiua cōmuni euacuari po ssunt est cū apertione venar̄ emoroidarum quam hic pertranseo.quoniā s̄mo erit de ea in sequenti caᵒ vbi de diuersione materier̄ determinabitur Iter̄ et hoc solent sapiētes euacuare materias mi noratiue cum his que vrinā ꝓuocāt.cuius instru mētum et modus tangentur etiā in sequēti capiᵒ de diuertētibz.Ad hec etiā et sexto illustres et pe ritissimi viri minorando euacuant materias ⁊ ꝓ prie a membris in quibus ipsa multiplicatur ma gis.que membra sunt magis lesa nocumento defe dationis eor̄ aut extenuationis vel multiplicatio nis pustular̄ in eis. Et siquidē cōtingat materias corrūpere magis ptes capitis minorari poterūt aut cū hoc minoratiuo.cuius descriptio est hec.℞ electua. dyasene electuarii hamech ana.ʒ.iii.aque decoctionis vel sublimatōnis betonice.℥.iii.misce et tepiduz in potu detur. Neqz terrearis argumē to sophistico ꝙ medicine solutiue potabiles debent dari calide vt q̄rta primi caᵒ q̄rto. Respondetur ꝙ illud est ver̄ altera causa fortiori non ducente ad oppositū sicut in taliter facientibz in quibz ut in pluribz inuenit̄ caliditas preternatura sat ele uata Et si timeres caliditatē aque bethonice.tūc loco ipsius ponere potes.ii.uel.iii.℥.aque violarū purpurear̄ aut nenufaris.quelibet eī talis ſt me dicina capitalis frigida.Et si iter̄ perciperet me dicus materiā esse euacuādā a pectore magis tūc poterit exiberi medicina talis.cuius descriptio est hec.℞ agarici electi.ʒ.i.ß.mirobalanor̄ indorū ʒ.ii.polipodii recētis folliculorū sene ana.ʒ.i.dau ci anisi ysopi ana.ʒ.ß.aque feniculi aque isopi ana ℥.ii. calefiant aque et cū eis infūdantur pulueres reliqui per duos dies naturales.Tertio vᵒ sequē ti die in aurora calefiant et exprimātur cōueni enter et cum eis apponantur penidiar̄.ʒ vi.et to tum in potu accipiatur tepidū vel calidū obſuatꝭ conditionibz que in prima decoctione de epithīo dicte fuerunt. Similiter etiā si materiā melāco lica perciperetur habūdare circa regionem epatꝭ intestinor̄ ⁊ mesenterei et stomachi .tunc poterit euacuari cuz hoc farmaco complente intentiones

ad omnia predicta membra .cuius descriptio est hec ℞ anisi spice violarum cuscute seminis acetose masticis ana.ʒ.ſ.ordei lambrusce ana.℈.iiii.coquantur omnia in libr.ſ.aque vsque ad cōsumptionem medietatis.deinde colentur cum expressione conuenienti.et huius decoctionis accipiantur.℥.iii.et misceantur cum.v.ʒ.electuarii solutiui ad melācoliam descriptione Auicene 2° de viribus cordis penultimo capitulo uel vltimo secūdum alios.Cum his itaque satis uidetur rationabiliter euacuari posse minoratiue materias a toto corpore vel in determinatis partibus dominantes magis.Et ita cōpletur intentio secunda euacuationis minoratiue materierum in leprosis.

Capitulū tertiū de modis diuertendi materias in corporibus leprosis.

Iam vero tempus instat ponēdi modum diuertēdi materias que communiter multiplicātur in leprosis.Pro qua intentione premittēdū primo quod per talem diuersionē intelligo distractionem materierum a cōcauitate venarum et arteriarum ad exteriores partes.Secūdo vero per hanc diuersionē intelligo materierum distractionē a mēbris que magis lesa vidētur aut lesioni periculosiori disposita sunt .Exemplū primi sicut sunt mēbra que ulcerosa corruptione magnifice lesa sunt vt frequenter cōtingit reperiri in facie in palato naso oculis et pectore.Exemplum secūdi sicut contingit necessariū esse diuerti materiā a partibus pulmonis epatis matricis et cōsimiliū.a quibus mēbris oportet diuerti materias per cōgruas regiones sensibiliter euacuādo trahendo eas a mēbris predictis sotias vel propinquas. Modus autem diuertendi materias a cōcauo uenarum et arteriarum duplex ē. Primus quidem est educere materiā per insensibilem euacuationem ad extra.Secūdo vero per sēsibilem euacuationem.Et primus modus cōpleri potest per quattuor instrumēta conuenientia. quorum primum est vt premissis euacuationibus capitulo antecedente tactis corpus excitetur peditādo mōtes vel scalas ascendēdo uel descendendo taliter ut caliditate in corpore augmētata materie resoluantur et in fumū conuertantur. Secūdum uero instrumētum euacuandi materias insensibiliter est per leuē fricationem administratam spine et partibus ab apātibus et vlceribus non contactis ita. Itaque fiant fricationes ab inguinibus vsque ad genua trahendo ab eis vsque ad ipsa et a spatulis usque ad nates et ab humeris vsque ad cubitos cum pāno aspero tandiu fricādo donec mēbra rubescant.

Tertiū uero diuertendi instrumentum est vt post mūdificationem pretactam.balneetur mane corpus in aurora vel ab ea vsque ad horam vnā post ortū solis in hac decoctione. ℞ fumiterre recentis vel succi libr.i.foliorum enule et violarum vmbilici veneris semperuiue minoris que uermicularis dicitur ana librā.ſ.camomille melliloti spice romane ana.℥.viii.buliant omnia in magna quantitate aque vsque ad cōsumptionem tertie partis. et in hac decoctione suauis caliditatis abluatur patiens leni fricatione hora predicta et in sero etiā hora recentiori diei Quartū vero instrumentum occulte materierum. diuersiuum est vt spina tota patientis mane et sero inungatur cū linimento infrascripto et similiter partes omnes que magis maculate percipiuntur cuius descriptio est hec.℞ olei de sisamo libr.ſ. camomille seminis aneti florū boraginis et fumiterre ana.ʒ.i.florum enule et semis lapatii ana.ʒ.i.ſ.terantur omnia imbibātur et buliāt ī predicto oleo vsque ad consumptionem medietatis de quo tepido īungatur corpus bis vel ter in die ad libitū Hec enī quattuor īstrumēta et omnia sibi cōsimilia vt intelligēti apparet materias insensibiliter euaporare faciendo a poris et a venis minorant conuenienter.Similiter etiam diuertunt sapientes materias leprosorum sensibilius euacuādo eas a membris.Itaque cū volueris materias magis a cutaneis partibus diuertere quam ab aliis.tūc facere poteris cum instrumētis quattuor quorū gratia poteris alia instrumēta eligere libito tuo. Et primū quidem horum est vt fricētur membra hec uel ista cum rubificantibus medicinis velut sunt origanum pulegiū serpillum et calamentum contrita recentia que cortici membrorū superfricata a profundis eorum trahunt materias ad superficiē cutis. Secundum vero diuertens sensibilius euacuās esse poterit administratio rubificantium et vesicantium medicinarum sicut fricando membra cū flamula recenti aut cū persicaria recenti. Est autem flamula altera duarū intellecta planta aut persicaria minor in stratis inuenta et omni fere climate crescēs que folia habet figure persicorum simillima stipitem nodosum a terra eleuatum per cubitum vnū et medium parper subrubeū acuta excelenter et partium oris vesicatiua et excoriatiua.Altera vero plāta flamula nomiata cōmunior quā ī marchia Teruisina nominant pedem coruinum.et Auicena dicit ipsum pedem alachoen uel submurion.hec quidem planta mirabiliter materias a profundo trahit mēbrorum cōuertēdo eas in aquolitatem in āpulis collectam.ex quarū eruptione per tres dies emanare solet materia multa. Et huic quidem cōsimile instrumentum est vt fiat epithima mēbrorum cum cantaridibus confectis cū aceto et fermēto veteri post compositionem earum cū aceto ī morrario diligēter conterendo . Hoc tamē instrumentū mihi magis suspectum est.propterea quia vehementi acuitate sua fluctuare facit sanguinem in venis tāta exuberantia quod frequenter fit mictus eius cum ardore et acuitate tanta quod excoriatur ab eis vesica magnifice immo excoriatione nō raro incurabili.quare ab earum applicatione vsque modo euanuit operatio ab exercitatione mea: Quartum instrumētum iterum diuertendi materias euacuatione sensibiliori est scapellatio uel scarificato facta in membris a quibus intēdis extrahere materiā similiter ventosarum cū scarificatione applicatio .et plura etiā inuenies inferius instrumenta in intentione particularis cōsumptionis materierum recordata. Tertium principale instrumentum quo diuerti possunt materie est per prouocationem uomitus vt si quidem in stomacho inueniretur congestio et modus generationis materierum que preparantur ad euacuationem velut in ipso corrumpi materias propter nimiam caliditatem eidem ab epate cōmunicatam a renibus et corde.tunc administrande forent medicine vomitiue habentes respectum nunc ad epar nunc ad renes aut ad mesenterion. Exemplū primi sicut esset vomitus factus cū decoctione carnositatis vel seminū zaffani.Exemplum secundi sicut esset decoctio facta cum spica dauco nenufare miliosolis et similibus renalibus medicinis calidis

aut frigidis velut sūt scia coīa cuscuta cicorea sca riola ⁊ cōsimiles. Exemplū tertii velut esset decoc tio mirobalanorum indorum polipodii folliculo rum sene que materias melancolicas trahunt ab ī testinis. aut erit quandoque necessarium vomituз prouocare cum distrahentibus materias a splene velut esset decoctio tamarisci scolopendrie corti- cum capparorum ⁊ salis indi cum pauco eleboro nigro que melancolicas materias potenter educe rent a splene ⁊ regionibus eidem propinquis. Et si bene perpendis hec sunt tria īstrumenta diuer tendi materias ⁊ securissima. quorum primum fu it distrahere ipsas per euacuationem insensibileз

Secūdū vero fuit euacuare eas per regiones cō uenientes. Tertiū vero dictū fuit p vomituз

Quartum vero diuertens principale materias melancolicas est cum apertione venarum emoro idalium. Si enim homo consuetus esset earum ha bere fluxum tunc statim aperiende sunt si restric te fuerint. Et adhuc si nunquam consueuisset habe re ipsarum apertionem ⁊ apparet in ipocundrio sinistro tumor tensio aut grauitas ⁊ in alchatin ⁊ in fiteri pondus manifestius ⁊ tumor in circulo ani et super ipso per quattuor digitos statim in tendatur ad earum apertionem altero sex modoꝝ Et primus quidem est fricando eas secundum cōi tatem cum foliis ficus. aut cū foliis consolide ma ioris. Secundus vero est faciendo enchatisma in aquam decoctionis apii ⁊ nigelle calidam: Terti- us vero est fricando eas cum panno bisello infuso in fel tauri actu tepidum. Quartus et fortior mo dus est fricando eas post expressioneз intestini ab extra cum subtili puluere euforbii. Quintus mo dus est superponendo intestino recto ventosā pui orificii. Sextus modus est vt non conferentibus aliis exprimatur intestinuз voluntario motu ad extra. deinde cum flebothomo aperiatur vna vel due venarum que apparent magis intumentes ⁊ nigre. Educatur ergo sanguis quantitas tanta vt de opaco permutet̄ ad clarum ⁊ de grosso ad mi- nus grossum. Et si talis venaruз apertio aministr traretur quatter ī anno secundum reuolutionem quattuor tempoꝝ anni tunc optimo iuuamento conferret. Si auteз viro opere ⁊ scientia trito ma ius appareret dominiū plenitudinis in partibus capitis tunc magis conueniēs esset aperire venas nasi titillando in ipsum cum palea vel festuca vel cum setis porcinis vel cum extremitatibus herbe quam euganei vocant campaneolam et est ī rei ve ritate poligonia vel corrigiola dicta planta. siue hoc faciat punctione in partibus nasi siue virtute sua electiua sanguinem ab eis educit vt multi cre dunt ꝑpter quod ab eis sanguinaria planta noīa ta est. Et gratia complemēti sermonis ad hanc in tentionem conueniret apertio menstruorum in muliere leprosa existente. Penultimum autem in strumentum diuersionis est melancolicarum ma terieruз eductio per vias vrine. Et licet pauca ab illustribus viris inueniant̄ medicamina memora ta que materias melancolicas electiue precipitēt per vias vrine. precise ⁊ non etiam per ventrem tamen sepe vidi ꝙ si detur. ℥. i. vel. ʃ aque decocti onis epithimi in potu ante prandium ⁊ cenaз mī gere facit vrinas nigras ⁊ melancolicas. Secū dum vero remedium est succi apii ī potu dare. ℥. ii. in aurora. Tertium vero est exibere. ℥. iii. suc ci vel decoctionis orobilentisii. Quartuз vero est decoctio pulueris lapidis lazuli ⁊ proprie facta cū aqua milii solis exibita vsque ad. ℥. iii. Quī tum vero est hoc compositum. ℞ spice nardi. ℥. ii. mirobalanorum indorum numero quinque coq̄n tur in libra. ʃ. aque feniculi vsque ad medietatem de qua decoctione dentur. ℥. iiii. calide. Sextū vero est hoc. ℞ radicum genestre rubee tictorum fu meu. ana. M. i. coquantur omnia in libra vna cum dimidia aque fontis vsque ad consumptionē medietatis ⁊ huius decoctionis dentur ī potu. ℥. iiii. vel. v. cum. ʒ ʃ. pulueris liquiritie granorum milii solis. Sexto vero distrahunt̄ materie et proprie particulariꝰ a capite. pº quidem cum hac oris collutione. ℞ aque decoctionis granoruз sta phisagrie. ℥. iiii. oximellis compositi. ℥. ii. misce to tum ⁊ calefiat et de hoc toto fiat sepe ablutio oris ante prandium ⁊ cenam per duas horas. Secun dum vero est masticatio facta cum radice artanite hora predicta. Tertium vero est masticatio facta cum agarico ⁊ preualet omni alteri. Quartum et melius aliis est hoc gargarisma. ℞ mirobalanoꝝ indorum violarum florum boraginis et buglose ana. ʒ. i. polipodii. ʒ. ii. salis indi. ʒ. i. foliculorum sene. ʒ. ii. coquantur omnia in lib. i. aque vsque ad consumptionem medietatis ⁊ cum hac decoctione actu bene calida gargarizet eger ante prandium ⁊ cenam per horam vnam a x vsque ad xx vices per hec quidem instrumenta apparet sufficienter compleri posse curationem per diuertentia ⁊ tu superadde si potes.

Capitulum quartum principale de regimine horum egrorum p digestionem materieꝝ.

Quoniam materierum digestio est de principali bus instrumentis curationis lepre. Ideo quedam digestiua harum materierum hic ponenda sunt. Et primo quideз de leuibus appropriatis ad hāc dispositionem poterit esse hoc instrumentum. ℞ aque lupulorum fumiterre ana. ℥. i. ʃ. misce ⁊ totū in diebus caloris actu frigidum exibeatur in die bus vero frigidis actu calidum vel tepidum. Se cundum vero digestiuum ⁊ iterum de leuibus est vt accipiatur lib. ʃ. aque lactis caprini. et melior esset ei aqua lactis ouini propter maiorem leniti onem ⁊ ablutionem que est in ea. lac enim ouinuз ē de rebus magis conferentibus leprosis immo omne lac est d̄ medicinis conueniētiorībus eis ʒª quarti caº de cura lepre colligendum. Et tertium digestiuum fortius predictis est vt accipiatur aq̄ lactis. ℥. iiii. succi fumiterre. ℥. i. ⁊ exibeatur totū tepidum. hec tria respiciunt epar pectus ⁊ stoma chum digerendo materias in eis parump adustas Quartuз vero digestiuum ⁊ fortius predictis ēet hoc: ℞ sirupi rosarum. ℥. i. sirupi de endiuia. ℥. ʃ. aque lupulorum aque fumiterre ana. ℥. i. ʃ. misce hoc digestiuum respicit caput pectus ⁊ epar ⁊ ma terias calidiores. Quintum vero digestiuum et fortius illis est hoc. ℞ sirupi de epithimo. ℥. i. ʃ. aque acetose enule ⁊ scariole ana. ℥. i. ʃ. misce. hoc quideз respicit materias adustas grossiores ⁊ ma ioris resistentie. Et sextum digestiuum potest ēe hoc. ℞ sirupi de thimo sirupi compositi acetosi zuccarini sirupi dinarii vel de bisantiis ana. ℥. ʃ. aque apii ⁊ fumiterre ana. ℥. i. ʃ. misce hoc enim respicit materias magis adustas viscosas ⁊ terre stres. Septimum digestiuum ⁊ proprie respiciēs

materiam melancolicam genitam ex adustione sāguinis ⁊ melancolie naturalis cuꝫ signis vehemētis caliditatis epatis pectoris ⁊ capitis est hoc. ℞ seminum comunium frigidoruꝫ quattuor ana. ʒ. iii. violarum scariole florum boraginis ⁊ buglose seminis acetose ⁊ scariole florum nenufaris ana. ℳ. i. ſ. fumiterre florum enule sandalorum amborum spodii corallorum amborum ana. ʒ. i. succi pomorum macianorum lib. iii. maluarum recētium endiuie acetose lupulorum portulace lactuce ana. ℳ. iii. lapatii acuti radicum enule ⁊ serpentarie que iarus nominatur ciclaminis gentiane ana ℳ. i. lambrusce vmbilici veneris vermicularis q̄ est semperuiua minor epatice ana. ℳ. iiii. bulliāt omnia in libris xx aque fontis vsque ad consumptionem medietatis. deinde colentur cum expressione forti ⁊ colature superaddatur succus p̄dictus cum. ℥. iii. aceti acuti albi ⁊ lib. iii zuccari tabarset leui igne coquendo ipsa ⁊ dispumando donec iteꝝ tertia pars cōsumatur. seruetur gº medietas ita lōga ꝺ qua omni mane accipiantur. ℥. v: reliqua vero medietas complete coquatur vsque ad inspissationem. de hoc ergo sirupo exibeantur. ℥. ii. cum aq̄ tararcon ⁊ fumiterre ana. ℥. i. ſ. hic enim sirupus si bene consideras omnibus materiebus melancolicis potenter aduersat̄ rectificando epar cor et cerebrum ⁊ clarificando sanguinem in venis ⁊ p̄cipitando serosas materias ⁊ aquosas in eis. hic est ille sirupus quem pluribus ꝙ quadraginta diebus huic domino exibui continuatuꝫ ⁊ adeo excellenter rectificauit complexionem eius ⁊ compositionem omnium membrorum ⁊ proprie faciei ꝙ ipse erat pro completa sanitate propinqua munda ⁊ clara ⁊ iaꝫ crescebant pili in superciliis ⁊ barba vt ipse testis est ⁊ ad talem terminū deductus erat ꝙ in mense iulii vsque ad festum natiuitatis domini sperabam ipsum sanitati perfecte restitutum sicut sacre regie maiestati per me scriptum fuit sed aduersa fortuna ante posuit ei tripedes qºrundam cerpellantium quorum modus ⁊ consuetudo est multa promittere ⁊ pauca facere temerarie magis ꝙ scientifice fundati. finis enim a quo omnia iuste appellari decet probat effectus hominum. sed ad reliqua redeunduꝫ. Octauum digestiuum poterit esse hoc. ℞ capillorum veneris cetrac politrici adianti polipodii ana. ℳ. i. radicuꝫ lupulorum feniculi petrosellini apii ana. ℳ. i. ſ. radicum sparagi brusci boraginis ⁊ buglose ana. ℳ ii. portulace senationum ⁊ cressonuꝫ fontaliū ana ℳ. v. epatice. ℳ. vi. panis dauci siseleos orobi rubee tinctorum ⁊ granorum milii solis ana. ℳ. i. ſ. folliculorum sene thimi epithimi ana. ℳ. i. elebori nigri. ℳ. ii. coquantur hec omnia in libris xv aque vsque ad consumptionem medietatis. deī de colentur cuꝫ expressione vehementi ⁊ colature apponat̄ zuccari albi lib. iii. vini granatorum lib. ſ. aceti albi acuti: ℥. iiii. succi lupulorum lib. ii. et lento igne coquantur vsque ad inspissationem conuenienter dispumando De hoc ergo sirupo. ℥. ii. in potu exibeantur cum. ℥. iii. aque scariole quam Auicena nominat endiuiam armatam qr spinosā 14ª tertii de cura asclitis: licet alia littera dicat amaraꝫ. Hic secundus sirupus est multum efficatior pº qr precipitat materias p vrine vias ⁊ partim per ventrem mediocriter educendo ⁊ digerit residuum materierum quantuncunque vehementer resistentium. Dum tamen sirupus iste secunda decoctione coquatur post colaturam aromatizetur cum istis speciebus in sindone rara ⁊ de grana laxe ligatis ⁊ in eo suspensis istum sirupum huic domino adhibebam post quattuor primos menses a curatione mea vna quaque die semel precedenteꝫ sirupum diebus intermediis exibendo ei qui sirupus ⁊ omnia alia digestiua exiberi debent postꝙ cibus digestione prima digestus fuerit ⁊ materia grossa ab eo descenderit ad intestina. Secundo vt super eo dormiat saltem per horam. Tertio ꝙ abstineat eger a motu animali ⁊ corporali saltem p quattuor horas. Quarto ꝙ non accipiat cibum nisi transeāt hore quinque. Quinto ꝙ exibeatur digestiuum in diebus caloris magni frigidius. in aliis vero calidum vel tepidum. Digerit etiaꝫ materias conuenienter interpollatim accipere vt ī septimana bis. ʒ. i. ſ. confectionis que nominatur selite 5º canonis summa prima que mirabiles habet operationes vt de ea scribitur ibi veterum auctoritatibus. lꝫ Auicena quasi vituperet ipsam scribendo ꝙ est medicina inordinata ⁊ inordinate compositionis et adhurit sanguinem lege ibi placet ⁊ per hec valde conuenienter digeri possunt omnes immo ⁊ omnium leprosorum materie si virtutem componentium bene considerabis.

Capitulum quintum digit instrumenta euacuantia materiā leprosorum ⁊ erat intētio qnta. Pro qua premittendum ꝙ omnia instrumenta q̄ materias minorando euacuabant ī intentione 2ª posita: ⁊ sirupus etiam in fine precedentis capituli positus augmentata quideꝫ eorum dosi aut saltem frequentata pluries poterunt conuenient̄ materias erradicare. quod enim potest iuuamentum producere agens potens ī breui tēpore nō repugnat illud produci posse ab agente in multo tempore ⁊ frequentato. ⁊ dosis medicinarum diminuta vbi potest materiam minorare multiplicata vel triplicata poterit illam erradicare si vera est propositio philosophantium ꝙ in maiori multitudie plus de multitudine forme. Si ergo volueris materias melancolicas educere cum simplicibus medicinis tunc de melioribus est vt in aurora exibeatur. ʒ. i: pillularum que fiunt ex pl'uere lapidis lazuli preparati. Secunda vero ē vt detur. ʒ. i pillularum de lapide armeno preparato ⁊ proprie q̄n do fiunt pillule cum modico vini aromatici. Iste enim fuerunt medicine prime p me huic domino date pluries ⁊ possunt frequentari quia in eis non ē timor ut scribitur prima tertii finali capitulo ꝺ canonibus curationis capitis sicut enim eleborus albus ⁊ niger exibentur cum timore ⁊ cautela. Ita lapis armenus ⁊ lapis lazuli exibentur sine timore ⁊ cautella. Tertium vero erradicatiuum melancolie de simplicibus ē vt exibeantur mirobalanorum indorum. ℈. v. cuꝫ. ℥. iii. seri caprini ⁊ educūt materiam melancolicam fere cuiuscunqꝫ speciei. Quartum iterum simplex solutiuum melancolie aduste est vt de epithimo cretensi saltem collecto in altis montibus habentibus aspectum ad meridionalem plagam ꝺtur. ʒ. i. ſ. aut. ℈. v. cum. iii. ℥. aque lupulorum ⁊ educit omnem melancoliā adustam a quacunque materia. Quintum simplex est vt exibeant̄. ʒ. ii. folliculorum sene aut. ʒ. i. ſ cum aqua lactis vt dictum ē. Et si desiderares habere simplex delectabilius ⁊ leuius ē vt dentur in potu

℈.v.pulueris thimi cum.℥.ii.aque buglose. De compositis vero soluentibus et erradicantibus materias melancolicas est decoctio quam scripsit Auicena tertia quarti vbi supra. ℞ mirobalanorum citrinorum et indorum.ana.ʒ.vi.ameos.ʒ.v.altit boni.ʒ.ß.passularum enucleatarum minam.ß. coquntur in libris.iii.aque donec perueniat ad tertiam Deinde colentur et exprimantur, et misceantur cum eis idromellis.ʒ.v.et exibeantur ex eo vncie quattuor vel quinque: Non enim exprimit Auicena dosim illius et patet quod exibere totum esset lib.i.cum additione idromellis quia secundum me et veritatem esset dosis multum eleuata. Est autem altit assa fetida secundum arabicos. mina vero apud nos italicos et egiptiacos est pondus xvi.℥.dato quod mina romana et greca sit podus.℥.xx. Secundum vero compositum et delectabilius illo est decoctio de epithimo descripta a Mesue in antidotario que est equalior meo iudicio et conuenientior aliis de qua exibere soleo a.iiii.℥.vsque ad sex.licet quinque.℥. sint mihi magis in vsu. Tertium compositum memorandum est electuarium solutiuum ad melancoliam descriptione Auicene penultimo capitulo de viribus cordis de quo etiam supra habita fuit memoria in intentione secunda de minoratiuis.

Quartum compositum est hoc. ℞ cassie nuper preparate cum aqua lupulorum.℥.i eleborí nigri et lapidis lazuli preparati ana grana.viii.totum exibeatur in potu cum.℥.iii.aque boraginis vel buglose. hec est illa benedicta medicina que huic domino sepe exibita educebat materiam ab eo melancolicam colore opacam cum splendore quodam substantia velut pix valde nigra feruens et ebuliens in vase orribilis aspicientibus et magis olfacientibus ipsam et perseuerabat illius eductio quandoque per duos dies cum tanta suauitate operationis quod credebatur pulsus fortis et virtus alleuiata magnifice per cuius vsum splendor et formositas in toto corpore et facie fuerunt acquisiti. Ad hanc eadem intentionem est. quintum compositum diuersarum materierum melancolicarum eductiuum fere omnium a me nominatum electuarium de epithimo et per me compositum de quo exibere soleo quattuor aut quinque.ʒ.cum aqua lactis. Sextum compositum melancolie eductiuum fere omnis potest esse electuarium diasene descriptum a Nicolao in antidotario de quo exiberi solent a quattuor.ʒ vsque ad vii.cum aqua lupulorum et aqua lactis et est medicina optima et secura. Ultimum vero compositum potest esse hoc. ℞ pillularum de lapide lazuli pillularum de lapide armeno ana.ʒ.ß.asse fetide.℈.iii. cum succo rosarum formentur pillule vii.et exibeantur omnes obseruatis conditionibus que in aliis solutiuis scripte sunt et obseruari debent. per hec quidem instrumenta videtur mihi conuenienter erradicari posse materias melancolicas omnes et tu elige libito tuo.omnes enim secure sunt et vtiles et hec de intentione 5ª.

Capitulum sextum de numeratione instrumentorum quibus consumi possunt reliquie materierum leprosorum.

Nunc autem occurrit tempus describendi medicinas electas et ad consumptionem materierum horum languentium de quarum numero prima et elegantior est vt postquam videris egritudinem terminatam esse ad statum vniuersalem et eius materiam plures fuisse euacuatam vt ex precedentibus apparet tunc per spacium vnius mensis omni die in aurora exibeantur.℈.ii.trociscorum de tiro in substantia pillulari aut puluerizati et bibiti cum ℥.i.ß.aque cucumeris agrestis qui dicitur asininus Secunda vero medicina predictarum materierum consumptiua et de securis iterum est vt patiens omni mane bibat.ʒ.ß.calamenti et proprie cum aqua lactis.confert enim leprosis resoluendo humorem resolutione forti et incidendo et subtiliando incisione et subtiliatione forti et confert elefanticis. Et similiter dixerunt alii de potu metastri. Tertia medicina est vt in potu detur elefantico.ʒ.i.cedrie vel alchitran et est pix. confert etiam linita super eo vt Auicena dixit. Quarta medicina est quam scripsit constatinus et est quod patienti per plures dies in potu detur ℥.i.succi mente aquatice et videtur conferre magis in principio quam in aliis temporibus. Quinta medicina materierum harum consumptiua potenter est caro ericii terestris combusti.tollit enim elefantiam vt scripsit Gallienus xiº de simplici medicina. Sexta medicina materierum potenter consumptiua est vt in potu detur de foliis colloquintide exiccatis ℈.ß.pluribus diebus cum dragaganti et gumi arabici ana.℈ v.et fiant pillule cum succo rosarum que pluribus diebus continuate consumendo materiam curant leprosos omnes et tu lege de ea in aggregatore caº de canzel dum inquit. Post multa de ea dicta ego non vidi aliquam de medicis solutiuis magis conferentem in egritudinibus melancolicis quam folia colloquintide. Et antiqui quidem defecerunt in memoratione istorum et obliti sunt vsum eorum sed ego tentaui et dedi de eis in melancolia et in alopitia et tiria et lepra scilicet omni et inueni iuuamentum magnum. Et idem scripsit Auicena adhuc de ea exterius applicata. Septima medicina iterum materierum talium a proprietate consumptiua est vt in potu detur.ʒ.ß.smaragdi obscurioris cum aqua buglose continuatis diebus et erit magnum iuuamentum eius in lepra vt constantinus dixit. Et si bene consideras fortassis talis smaragdus est de specie lapidis lazuli. Octaua medicina est vt pluribus diebus in potu exibeatur.ʒ.ß. tiriace Andromaci cum brodio decoctionis ericii campestris. Nona medicina est vt quibusdam diebus detur in potu.℥.i.succi origani aquatici secundum testimonium Aliebatis. Et ego non aliter intelligo quid sit origanum aquaticum nisi illum qui oritur et crescit prope aquas. Decima et vltima medicina talium materierum consumptiua est medicamen compositum albedereiulium nomiatum factum et albes quod habet tantam potentiam in consumendo materiam omnium leprosorum et proprie elefanticorum quod tenet locum carnis vipere cuius descriptio est hec. ℞ mirobalanorum nigrorum idest indorum seitargi indi et est tapsia que in rei veritate est succus exiccatus rute siluestris ex idia appositus amborum ana.ʒ.x.macropiperis.ʒ.v.beis albi.ʒ.i.ß.terantur omnia per se et liniantur cum butiro vaccino per dies duos ita malaxata et conficiantur cum melle cocto et dispumato et detur de eo in potu post purgationes ab aureo vno vsque ad.ʒ.ii. Et si detur in potu cum.ʒ.ß.pulueris diamusci non erit timenda malitia eius quoniam confectio diamusci cuiuscunque tam dulcis quam amari est eius tiriaca. Est autem beis in rei ve

ritate napellus qui ē venenum pnitiosū ⁊ cōfert le
pre speciebus omnibus. cuius etiam napelli optia
tiriaca eidem resistitiua ē puluis plante que noia
tur napellus Moysi. inueniť etiaꝫ mus quidaꝫ apō
radicem napelli nascens ⁊ crescens cuius puluis ē
optia tiriaca cōtra potentiaꝫ napelli. hec quidē de
cem medicamīa illustriū medicoꝝ sentētiis emol
lita potentia sūt ī cōsumptiione materieꝝ antece
dentiū cuiuscūqꝫ lepre. ⁊ precedentes nouē medi
cine nō sunt periculo ⁊ suspectione magᵃ. vltima
vero nō enacuať ab illis. lꝫ fuerit scripta ab Auice
na 3ᵃ quarti ō cura lepre parapho iᵒ. At vero post
cōsumptionem materieꝝ lepre antecedentiū non
sufficit ad perfectionē curationis solū itendere ad
illas. immo oꝫ etiam materias cōiunctas iaꝫ ī mē
bris imersas cōsumere. siue sint materie apostema
tū siue vlceꝝ frequenť corrumpentiuꝫ mēbra. pp
qđ oꝫ pᵒ pṗpare tales materias ad mollificationeꝫ
⁊ resolutionē cū resolutiuis ⁊ subtiliatiuis velut
ēet hoc cōpositū. ℞ origani lib. i. baccaꝝ lauri sta
phisagrie herbe sinapis ana lib. ʃ. sulfuris viui. ℥.
iiii. terre carpētarioꝝ que nomiať sinopida. ℥. ii.
coquanť omnia in multa quantitate aque vsqꝫ ad
cōsumptionem medietatis. deide quattuor vel. vi.
diebus omni die bis balneeť eger ī hac decoctōne
tepida vel pauce caliditatis nisi in diebus iemis.
Cū ergo exit eger a balneo tūc totū corpus liniať
cū tiriaca Andromaci ⁊ inuoluať pannis in lecto
quiescens vt ibi sudet. Et si nō incurreret sudoreꝫ
post primam dieꝫ exeunti a balneo cū modico aq̄
violaꝝ in potu deť. ʒ. ʃ. tiriace diatesseron. Cū gᵒ
ita factum fuerit p septimanā vnaꝫ tunc iteꝝ ad
magis mollificandum ⁊ preparandum materiaꝫ
ad resolutionē fiat secūdum balneū ī aqua decocti
onis fenugreci granoꝝ sisami ana lib. i. accipiēdo
⁊ radicum molliū lilioꝝ alboꝝ lib. ʃ. Et ī isto bal
neo liniať corpus totū cū sapone nigro ⁊ quiescat
ī lecto vt dictuꝫ est. Cū gᵒ materia p hec balnea sa
tis fuerit preparata ⁊ ad cutem attracta tunc ne
cessarium ē cōsumere ipsam cū medicinis maiorē
potentiam habentibus velut ē hᵒ cōpositū: ℞ zini
ar. auripigmenti vitrioli viridis ⁊ albi ana lib. ʃ.
calcis non extincte lib. i. radicum flamule lib. i. ʃ.
aluminis iameni. ℥. iiii. salis armoniaci. ℥. viii. te
ranť omnia ⁊ ponanť ī alembico vitreo ⁊ sublimē
tur. de hac ergo aqua madefiant omnes pustule et
vlcera vbicūque sint p dies duos. Tertio vero se-
quenti die liniant cū hoc vnguento. ℞ amili. ℥. i.
ʃ. litargiri spumificati. ℥. ii. calcis nō extincte. ʒ. i.
ʃ. sanguinis draconis lib. i. aceti mediocriter acu
ti quantum sufficit fiat vnguentum in mortario
plumbeo cum suo pistello vehementer conterendo
⁊ est de magnis medicinis ad hoc opus. Cuꝫ ergo
in membris fuerint facti cortices ⁊ cruste tunc li
nianť cum hoc vnguento. ℞ olei ō sisamo pingue
dinis asini ana lib. i. vitellos ouorū numero duos
camphore. ʒ. i. terantur omnia in mortario eneo
ita vt fiat linimentum in mortario cum sufficien
ti quantitate albuminum ouorum. Et hoc remo
uet flammaꝫ a membris regenerando ⁊ incarnā
do ea ⁊ consolidando. Cum gᵒ hec facta fuerint p
duos vel tres menses. siquidem res videbitur feli
citari ita procedendum est interpolatis tamē eua
cuationibus minoratiuis adhibitis. Si autem ap
paret noue materiei expulsio ⁊ apostematum cor
ruptionum aduentus in membris tunc iteruꝫ re

deať ad curā cū secūdo balneo statim antescripto
⁊ cum vnguentis consequentibus ad ipsum. opor
tet enim totiens reiterare remedia ī cronicis egri
tudinibus quotiens materia renouatur ī eis. Hec
de intentione sexta dicta sufficiant.

Capitulum septimum de medicinis rectifican
tibus membra corrupta malitia materierum
istarum.

Sunt autem membra indigentia rectificatione
vt epar ī quo materie melancolice per adustionem
plurimum generantur ⁊ in venis ⁊ cor ⁊ cerebruꝫ
in quibus materie corrumpunť aut corrupte reci
piunť. Alia vero membra sunt sicut totius corpo
ris superficies ad quam materie corrupte fundū
tur ⁊ in ipsa etiam frequenter corrumpunť. Con
forťanť ergo principalia omnia simul cum deceꝫ
medicinis magna laude insignitis ab auctoribus
Et prima quidem diuina medicina quam fere oī
bus aliis preualere credo. est electuarium letificās
nominatum a Rasi ⁊ ab eo compositum nono Al
mansoris caᵒ de melancolia. lege eius descriptionē
⁊ de eo exibere soleo omni mane per plures dies ⁊
quinque horis ante prandium. ʒ. ii. veꝝ qꝛ in hoc
domino est epar notabiliter calidum ⁊ cor etiam
⁊ cerebrum exibeo ipsum cum aqua scariole vł ta
raxacon violarum aut nenufaris. he enim omnes
medicine sunt frigide cordiales cerebrales ⁊ epati
ce ⁊ hinc inde legere potes. Secunduꝫ vero. medi
camen cuius memoria non est pretermittenda ē
tiriaca de viperis qꝛ confortat spūm ⁊ calorem in
natum ⁊ reddit ipsum potentem ad contrariandū
omni lapsui. ⁊ detur de ea ī potu pluribus diebus
in aurora. ʒ. ʃ. cum aliqua predictarum aquarum
⁊ tardetur post eam cibus horis ad minus quinqꝫ
Tertium principale compositum est electuarium
de ambra proprie inuentum ab Auicena ʃᵒ can.
summa prima tractatu 3ᵒ rubrica ista Electuariū
alchelrui. ⁊ dicitur electuarium ambre. detur aūt
ex eo. ʒ. i. post etatem eius sex mensium ⁊ proprie
cum aqua violarum vel buglose. Quartum com
positum speciale valens principalius ad dispoli
tionem capitis est confectio de iacincto ⁊ proprie
dscripta ab Auicena vbi supra rubrica ista Cōfec
tio de iacincto nostra. Quintum compositum va
lens ad predicta ⁊ proprie ad dispositionem capi
tis ⁊ cordis est electuariū diamuscū dulce descrip
tione Mesue ī antidotario. cuius dosis esse possūt
ʒ. ii. cum aqua aliqua de predictis in aurora. At
tende tamen ꝙ non minoris iuuamenti est descrip
tio diamusci posita ab Auicena. ʃᵒ canonis sūma
prima rubrica ista Medicia ō musco dulcis. Sex
tum medicamen ⁊ proprie ad hanc intentionem
vtile ē iera vł confectio Hermetis descriptōne po
sita ab Auicena preallegeto loco rubrica ista. Con
fectio hermetis valēs ad tenasmonem ⁊ cet. Sep
tima medicina ⁊ proprie de simplicibus est vt cū
apparuerit magna capitis debilitas in sero apud
somnum detur. ʒ. ʃ. pulueris ligni aloes cuꝫ. ℥. ii.
aque nenufaris tepida aut frigida in diebus calo
ris. Octaua medicina est vt apparente magnifico
nocumento circa cor ter vł quater in die patienti
detur. ℈. ʃ. pulueris electi smaragdi viridis clari
⁊ diafani cum. ℥. i. aque rosate. Nona medicina ad
eandem intentionem est vt plurics in die exibeať
℈. i. pulueris margaritarum non vitiatarum cum
℥. i. aque sublimationis foliorū basiliconis. Decia

⁊ vtīa medicīa ⁊ ꝓprie conferens ad corruptiōeꝫ cōplexionis epatis ⁊ rectificationem ipsius ⁊ pro prie a caliditate preternaturali est vt ī potu dct̄ ī aurora ⁊ ante cenam per horam .i. ſ .ʒ.i. vel .ʒ. ſ. spodii de canna electissimi qđ cognosces per eius aromaticitatem ꝓpriam cuꝫ aqua cuscute cicoree ⁊ scariole. p hec quidē omnia aut ipsorū plurima poteris conuenienter rectificare membra princi-palia ab hac orribili egritudine corrupta. Cum autem ꝑpenderis cutaneam partem multum esse lesam a vehementi caliditate preternaturam. qđ cognoscetur rubedine magna inflammatione pru ritu ⁊ acuitate magnis tunc confert eis linitio fac ta cum succo lactuce vel portulace vel foliorꝫ ne nufaris aut olei omfancini. Et cuꝫ cognoueris ipā fore lesa mala complexione frigida per viaꝫ extīc tionis caloris naturalis hoc efficiente tunc de me lioribus medicīs est ipsorum irroratio vel made factio cum vino albo aromatico. Et si vlceratio in membris non fuerit magna tunc melior erit em brocatio vel madefactio eorum cum aqua cineris non multum acuta aut cum succo mente vel cala-menti ⁊ similium. Et siquidem perpenderis in membris esse vlcerationes per membra serpētes vna de melioribus medicinis est linimentum hᵒ ℞ litargiri ceruse ana .℥.ii. olei rosati .℥.ii. ſ. succi rute .℥.iiii. amili quantum sufficit fiat linimentuꝫ ī mortario plumbeo cuim suo pistello fortissima contritione in cuius fine ponantur .ʒ.ii. camphor̄ subtilissime trite. hoc enim est medicamen diuinū in talibus vt videbis. ⁊ sic est complementum istru mentorum que perficiunt intentioneꝫ septimam

Capitulum octauum de medicaminibus qbus perficitur intentio octaua curationis huius le pre immo ⁊ comuniter omnis.

Tempus est expendere contemplationem in re nō minoris vtilitatis ⁊ est inuenire medicamina cō uenientia ad corrumpendum malitiaꝫ materieꝝ que ī leprosis reperiuntur semper. pro qua inten tione premittendum primo regimen corruptio nis malitie complexionis materierū prouēientis ab excessu qualitatum comunium primarum ⁊ se cundarum. Secūdo vero tanget̄ regimen corrup tionis prauitatis venenositatis earum. rectificat̄ autem ⁊ corrumpitur mala complexio manifeste materierum per digerentia eas in nocitiuo. Neq̄ enim credo virum phisicis instructionibus adeo eruditꝫ qui sciret has materias digerere digesti one ī iuuatiuo. Et iam quidem de talibus digeren tibus determinatum est in intentione secunda di gestionis materierum. Adhuc etiam in ītentione precedenti de his que confortāt membra hic aūt succincte dicatur ꝙ si contingit materias esse vehe menter calidas ⁊ siccas caliditate putredinali tūc de melioribus digerentibus quattuor possunt eli gi medicine mihi inuente vtilime. Et prima qui deꝫ est hec. ℞ sirupi acetositatis citri .℥.i. aque epa tice .℥.iii. misce. Secūdū digestiuū ⁊ fortius illo ē hoc. ℞ sirupi de endiuia sirupi simplicis acetosi et de bisantiis ana .℥. ſ. aque lactuce .℥.iii. misce. Tertium digestiuum non minoris iuuamenti ꝙ duo prima est hoc. ℞ aque portulace .℥.iii. sirupi rosati .℥.i. ſ. misce. Quartum digestiuum ⁊ adhuc delectabile est hᵒ. ℞ sirupi iuiubini .℥ i. ſ. aque sca riole .℥.iiii. misce. Si autem materiam ēt conti gerit penes qualitates primas recedere a medio

ꝑ augmentum frigiditatis ⁊ siccitatis et fortassis etiam per augmentum frigiditatis ⁊ humiditatis tunc de melioribus digestiuis esset hoc. ℞ sirupi dinarii vel de bisantiis .℥.i. aque lupulorum aque cuscute ⁊ acetose ana .℥.i. ſ. misce. Secundū dige stiuū est hoc. ℞ sirupi đ enula descriptione Sera pionis 7ᵒ breuiarii tractatu de sirupis .℥.i. aque violarum .℥.ii. aque lupulorum .℥.i. misce. Tertiū digestiuum est hoc. ℞ sirupi de fumoterre .℥.i. aq̄ cicoree .℥.iii. misce. Quartum digestiuum ad hāc intentionem est hoc. ℞ sirupi de endiuia ⁊ melius violati ana .℥.vii. aque fumiterre ⁊ boraginis ana .℥.i. ſ misce. Quintum digestiuum est hoc. ℞ siru pi de absinthio ⁊ rosaruꝫ ana .℥.i. aque eupatorii ⁊ nenufaris ana .℥.i. ſ. misce ⁊ penes hoc memorā dum est ꝙ sirupus suprascriptus descriptōne mea vtilis esset ad hanc intentionem excellenter cum hoc etiam recordando ꝙ omnia que posita sunt ī intentione precedente de confortantibus membᵃ principalia optima sunt ad hanc intentioneꝫ. De rectificantibus etiam materias ⁊ earum prauita tem vnanimi medicorum concordia approbata sunt cauteria potentialia ⁊ actualia etiam. Et ī sū ma variis voluminibus approbantur cauteria ap plicanda capiti ⁊ partibus adiacentibus ⁊ sup sple ne ⁊ super iuncturis. Capiti ergo applicantur cau teria super sincipite sūitatibus capitis super vtra qꝫ tempora super collo et vltimo super radicē epi glotis. Sciendum autem ꝙ cauteria que admini strantur in partibus capitis debent esse sperica. quoniam vlcera ex eis facta difficilius ⁊ tardius consolidantur. ⁊ non est altera intentio in istis cau teriis. qr longo tempore vigilantia eorum vlcera diuertunt ⁊ euacuant sensibiliter materiam a ꝓ fundis venarum ad exteriora. vnde alleuiatur vir tus super residuum materierum redditur poten tior ad digerendum residuum materierum cum hoc tamen ꝙ talia cauteria potenter aduersantur corruptiue venenositati materieruꝫ. Modus aūt applicandi cauterium in membris omnibus ⁊ ꝓ prie ossuosis est vt mūdificato prius corpore cum medicinis solutiuis ⁊ clisteribus ventre vacuo exi stente apud ortum solis applicetur ignitum cauti um super commissura coronali ī loco vbi linea sa gittalis cōmissure sibi ouiat. ⁊ profundetur caute rium suaui tactu īpellendo vsque ad craneuꝫ exclu siue deinde superponatur oleum violarum aut de nenufare vel de floribus cucurbite cuꝫ vitello oui agitata vsque ad tertium dieꝫ. tunc ergo procedat cum administratione butiri vel assungie recentis vsque ad casum escare deinde medicetur cum vn guento resino in diebus caloris. aut cum vnguen to basilicone minori in diebus frigoris. īterpollā do tamen aliquando administrationem vnguenti egiptiaci facti ex melle aceto ⁊ flore eris ad hoc vt non cito fiat vlceris cōsolidatio. Cognoscitur aūt locus predictarum commissurarum ponendo ex tremitateꝫ nasi super linea maiori rascete manus ⁊ extendēdo digitū medium pe frontem vsque ad caput. Cum ergo peruenerit extremitas digiti tunc reuoluatur primus nodus eius versus su perius capitis. vbi ergo attiget reuolutio nodi di giti ille est locus obuiationis inferioris partis cō missure sagittalis. signetur ergo cum encaustro. vel memoria ⁊ ibi applicet̄ cautiuꝫ. In membris pauca carne redactis applicetur cuꝫ solerti cautela

cauterium ne fiat ꝓfundatio amplioꝛ debito ⁊ ꝓ
pꝛie in loco epigloti. Esset enim timoꝛ magnus ꝺ̄
nocumento trachee arterie pulmonis ⁊ consequen
ter coꝛdis. In locis vero que sunt sicut post aures
⁊ collū caueatur a ꝓfundatōe cauterii pp timoꝛeꝫ
cocture arteriarum ⁊ venarū. In locis coniūctōnis
colli cū spatulis timoꝛ haberi debet ne pueniat i
pressio cauterii ad neruos oꝛientes a spondilibus
colli. Cauterii aūt applicationē sup lateralibus pti
bus nocrati ⁊ super ipsa nocrati timeo pp ipsā nu
cham. Adhuc etiam cū applicare intendit cauteria
super ipocundꝛiis nō fiat magna ꝓfundatio ꝓpt
nocumentū epatis i dextro. splenis vero i sinistro
ipocundꝛio. Similit etiam cū applicat cauteria
sup iuncturas diligenti operatione attendendum
est ne ꝓfūdetur i neruis ꝓpter suspitionem spas
mi futuri ⁊ i ligamentis iuncturaꝝ pp ꝓhibitōeꝫ
motus eaꝝ. vnde ⁊ pp has causas timoꝛis hodier
no tempoꝛe mltū euanuit operatio applicādi cau
teria actualia. ꝓpterea qꝛ manualit operantes ra
ro reperiunt couenient instructi quantum opatio
requireret. ⁊ hec est causa pp quam libentius appli
co cauteria potentialia ⁊ conuenient refracta que
paruo tempoꝛe applicata dimitto contentus ma
gis de reiterata applicatione sine nocumento q̄ ꝺ̄
vnica cū timoꝛe ⁊ lesione. Et adhuc tertio libenti
us ⁊ cū maioꝛi securitate applico setones ⁊ eoꝛuꝫ
applicationeꝫ longo tempoꝛe vigilare facio. Siqs
aūt desideraret habere materiam cauterioꝝ potē
tialiū duo hic scribam quoꝝ maioꝛis partis ego
fui inuentoꝛ ⁊ rectificatoꝛ. Et pꝛimū ē hoc. ℞ fer
menti vnius septimane. ℥. iii. saponis nigꝛi. ℥. i.
arsenici citrini ⁊ est auripigmentū. ℥. ß. argēti sub
limati. ʒ. ii. calcanti combusti. ʒ. i. ß. incoꝛpoꝛent
oīa siml i moꝛtario diligenti cōtritione. Secun
dū vero cauteriū ⁊ efficatius pº ē hº. ℞ aque capi
telli pꝛime lib. ß. calcis viue. ℥. i. ß. opii. ℥. ß. pulue
rizent puluerizanda ⁊ bulliant i aqua lento igne
vsque ad cōsumptionem medietatꝭ. tūc gº supaddā
tur pl'ueres ⁊ coquāt vsqꝫ ad spissitudinē ⁊ refuet
totū i vase vitreo bene obturato ne ingꝛediat aer
qꝛ dissolueret. facias gº ex eo frustrum tante quan
titatꝭ quantū volueris facere foꝛmaꝫ ⁊ sepellias ip
suꝫ i pastā circūferentialit balneatā vt melius ap
plicetur aut imedietate coꝛticis nucis vl auellane
⁊ dimittatur sup loco p mediaꝫ hoꝛaꝫ aut ad plus
p vnam hoꝛaꝫ. Amplius de medicinis coꝛrumpē
tibus venenositateꝫ materieꝝ lepꝛosoꝝ optima ē
tiriaca diateseron ⁊ pꝛopꝛie scripta ab Auicena
5º canōis sūma pꝛima ⁊ tractatu pꝛimis. Et ter
tium ē ieꝛalogodion: Et quartuꝫ ē iera rufini. Et
quintuꝫ ē medicamen albedereiuliū in septima in
tentione descriptum. Et sextū est bercdeiuliū ma
ius. Et septimū est confectio de vꝛina ircoꝛū mō
tanoꝝ quaꝫ Auicena nominat alsuledati quas ta
men tres medicinas compositas ⁊ ab Auicena de
scriptas successiue nō curo declarare qꝛ timeo eaꝝ
applicationem. ꝓpterea qꝛ due pꝛime componūt
ex napello ⁊ tertia non euacuatur a timoꝛe maxīo
Rectificant etiaꝫ materieꝝ venenositates vnguē
ta superius posita in intentione de ptic'lari cōsūp
tione materieꝝ. Hic autē describā linimenta duo
venenositatis coꝛruptiua conueniēt. Et pꝛimū ē
hoc. ℞ tutie pꝛ̄parate ⁊ pꝛopꝛie cū vrīa pueri lib.
i. teratur in moꝛtario plūbeo cū suo pistello cū suc
co acetositatis citri ⁊ fiat linimentū. vehementer
eniꝫ coꝛrumpit venenositatē omnē cū sua ꝓpꝛie-
tate. Secundū ⁊ pº potentius ē hº. ℞ terre sigilla
te lib. i. succi vicētosici quantū sufficit terant siml
in moꝛtario plumbeo cū pistello suo ⁊ fiat linimē
tum ex quo totuꝫ liniat coꝛpus. Multa etiam i se
quenti caº determinabuntur ad hoc ꝓpolituꝫ vti
lia ⁊ venenositatibus resistentia.

Capitulū nonū de electione medicinaꝝ a tota spetie ⁊ ꝓpꝛietate cōferentiū lepꝛos.

In hoc caº nō est mea intentio tangere mltum
de medicis scriptis a quibus a ꝓpꝛietate cōferre
ad hº capitulū ⁊ ꝓpꝛie de eis que videntur quasi
fabularia medicamina sicut de oculo vpupe dicit
a quibusdaꝫ q̄ suspensus super lepꝛoso delet lepꝛā
Et sicut dicit de pellicula que abscindit i circūcisi
one pueri sicca ⁊ trita si det i potu cum modico
musci delet lepꝛā ⁊ nō pmittit eā augmētari. Ne
qꝫ adhibeo fidem medicinis quaꝝ dosis nō videt
habere rationale iuditiū vt dicit Albertus de osse
elefantis si det in potu cū. x. ʒ mentastri montani
curat ab eo lepˢ. Et sic scribit ꝺ̄ sāguīe leōcie si ex
eo ivngāt loca patientia curatur lepꝛa. Solū aūt
adhibenda ē fides medicinis in curatione egꝛitu
dinum que cū hº q̄ operantur cū pꝛopꝛietate sua
impꝛimunt coꝛpoꝛi qualitates per quas sufficien
ter pōt aut digeri aut consumi materia antecedēs
vl coniuncta egꝛitudinum. qualiter tiriaca videt
posse sufficienter curare omnes species lepꝛe. cōtra
riatur enim materiali cause ⁊ male complexioni
coꝛrumpendo ⁊ rectificando eas occulta ꝓpꝛieta
te que inest ei pꝛincipalit a carne tiri. Secūdo qꝛ
ipsa confoꝛtat spiritum ⁊ innatū caloꝛeꝫ ex qbus
redditur virtus potens ad curandā lepꝛaꝫ. Et itū
qꝛ tiriaca adhuc fermentata caliditate ⁊ siccitate
suis que ponūt in 2º gꝛadu pōt cōsumere materi
as. Similit etiaꝫ scribit ꝺ̄ iera attributa Rasi. et
iteꝝ ꝺ̄ iera intitulata ipocrati vt Mesue scripsit
in antidotario distinctione secunda. Et Auicena
5º canonis tractatu 2º. tales enim iere nō solū ra
tione solutionis eaꝝ per quam educunt materias
lepꝛosoꝝ conferunt in curatione lepꝛosoꝝ imma
etiam ⁊ aliis qualitatibus que resultāt i eis ex vir
tutibus componentiū sicut deducere potes exami
nando eaꝝ cōpositōes. Confido etiam in medicis
aliis taliter operantibus sicut dicit ꝺ̄ carne eritii
marini ut scripsit Auicena ipsam conferre. etiam
ꝓpt vehementiam resolutionis ⁊ exiccationis eius
sicut etiam Serapio scripsit de caꝛne eritii terre
stris q̄ exiccata ⁊ trita ⁊ data in potu lepꝛosis rec
tificat complexionē malaꝫ coꝛruptaꝫ dominantē
in coꝛpoꝛibus eoꝛuꝫ. Et sicut etiam Diascoꝛides
scripsit q̄ ibidem animal assatum ⁊ comestum va
let contra lepꝛam. ⁊ cōcoꝛdant hii sermones cum
Galieno xiº de simplici medicīa qui dixit q̄ caro
eritii assata ⁊ potata confert patientibus elefantiā
apud quē lꝫ multas talium medicīaruꝫ memoꝛar
potuissem solum tamen tangam memoꝛiam de
magno iuuamento carnium tiri vt Galienus xiº
de siplici medicina nominat echiduam. Et cuꝫ be
ne examinabis sermones eius videbis q̄ ē species
tiri quem ibidem Galienus matrassum vocat. ⁊ i
rei veritate est species aspidis cuius partes huma
no coꝛpoꝛi diuers applicantur mōis. quoꝛum pꝛi
mus est vt ex eius carnibus trocisci fiant q igꝛe
diuntur compositōnem tiriace maioꝛis cuius in
ventoꝛ cū hoꝝ trocisoꝝ additione pꝛimus fuit

Andromacus ante ipsum enim non erat cognita medicia famosa magis in curatione venenorū q̄ electuarium inscriptum metridati Regi ispanie quem romani debellare nō potentes armis ꝛ bello conati fuerunt vincere cum veneno a quo se defēdit rex ille virtute illius electuarii. Andromacus autem superveniens composuit electuariū ex lxiiii medicinis preter mel ꝛ vinum cui superaddit carnes tiri in trociscata substantia redactas fretus hͦ argumento q̄ caro vipere a tota specie contrariatur humane speciei corrumpendo ipsā eo qꝛ petit cor qđ est principium ꝛ fundamentū vite spirituum ꝛ operationum omnium. quod quidem venenum confractum cum aliis medicinis componentibus tiriacam que omnino adversant̄ veneno possunt corrūpere venenum ebibitum potatum ꝛ aliter applicatum. Maior enim earum ē potentia ad corrumpendum virtutē venenositatis tiri q̄ econverso. Multis ergo modis caro tiri administratur ꝛ primo quidē modo predicto Secundus vero datur caro eius ad comedendum patienti elixata cum porris aneto cicere ꝛ pauco salis in aqua plurima tamdiu q̄ caro dissoluatur ab ossibus. ꝛ caro illa ad comedendū patienti detur Tertius vero modus applicationis eius ē brodiū decoctōis ipsius. Quartus modus ē vt accipiatur olla predicta ꝛ coquantur in aqua cum pane de simila coquendo etiam cum eis pullos columborū ꝛ bibat patiens de brodio illo ꝛ comedat pullos illos. Quintus modus applicationis tiri ad leprosum est vt accipiatur serpens niger ꝛ excoriet̄ ꝛ sepelliatur in terra donec putrescat ꝛ nascant̄ ex eo vermes tunc gͦ extrahatur ꝛ exiccetur cū vermibus suis in olla nō vitreata in fornace ꝛ vertatur in puluerem ex quo tribus diebus omni die detur ʒ.i.cum aqua mellis. Sextus modus applicationis eius ad corpus leprosū est vt accipiatur serpens predictus excoriatus ꝛ ponatur in olla ꝛ super ipsū effūdant̄ aceti.℥.viii.aque lib.i.tapsie humide idest recentis ꝛ est ruta silvestris loco cuius potest poni ruta recens omniū amborꝫ ana.℥.ii. coquantur ergo lento igne donec dissoluat̄ serpēs tunc ergo coletur ꝛ ex aqua illa fricetur facies et omnes partes lese post abrasionem pillorum vel capillorum tribus diebus continuis. Septimus modus applicationis tiri ad corpus elefanticum ē vt fiat invnctio corporis cum hoc epithimate. sumatur serpens niger excoriatus ꝛ decoletur vt parū infra dicetur ꝛ ponatur in vas lapideū non vitreatum ꝛ fundantur super ipso aceti.℥.viii.aque lib. i.rute silvestris recentis radicum dragontee ana borum ana.℥.ii.coquantur lento igne donec dissoluatur s̄pens.tunc gͦ coletur ꝛ colatura illa pōat̄ i vase vitreo bene obturato ꝛ invngat̄ cum eo totū corpus aut partes que mundificatione indigent depositis semper pilis per rasuram. Octavus modus administrationis eius est vt ex carnibus serpentum nigrorum cum oleo antiquo fiat decoctō i vase lapideo secundum formā collignđā ab Auicena 5ͦ canonis summa prima tractatu xͦ đ oleis rubrica illa Oleum de serpentibus competens ad impetiginem. lege ibi qꝛ pp breuitatē dimitto. Nonus modus applicationis eius est vt accipiat̄ serpens predictus ꝛ ponatur in vase lapideo vitreato ponatur ibi salis ꝛ ficuū contritarū ana lib.i. ʒ.mellis electi.℥.viii.obturetur.gͦ vas diligēt̄

ꝛ ponatur i furno ignito donec adburantur. totū gͦ post illud accipiatur ꝛ teratur ꝛ misceatur cum eis spice ide ꝛ malabotri idest folii indi ana.ʒ.ʒ. de hoc igitur puluere patiens vtatur in cibis aut ei ad potandum detur pluribus diebus in aurora ʒ.ʒ.cum.℥.ii.aque mellis. Decimus modus administrationis tiri in lepra est per modum submersionis eius in vinum ꝛ est vt tirus vel echidua accipiatur viuens ꝛ ponatur in vas vino plenum et obturet̄ bene vas vt ibidem moriatur et putrefiat serpens. De hoc quidem vino in potu patienti detur. mirabiliter enim videtur curare elefanciā vt scripsit Gallienus xiͦ de simplici medicina se fuisse expertum ꝛ confirmauit experientiis aliorꝫ vbi dixit q̄ in vino messorꝫ inuentus fuit serpens submersus. Cum ergo leprosus quidam ex messoribus bibisset vinum illud sanatus fuit ex lepra siue a casu contigerit serpentem sitibundū intrasse ipsum vinū vbi mortuus fuit siue a ꝓposito affines vel amici elefantici leprosi occultauerint serpentem illum in vino querentes leprosi destructionem pp verecundiam ꝛ fugam infectionis ab eo Uipera autem vel tirus iste debet habere conditōnes q̄plurimas anteqū administretur. Prima conditio est vt vipera non accipiatur de loco vl̄ nemore lutoso. 2ª q̄ non accipiatur orta ꝛ nutrita i litore maris. Similit̄ neqꝫ sit accepta ex locis valde humidis fontalibus vel lacunalibus. In eis enī parum habetur iuuamenti. ꝛ multe malitie propter frigiditatem ꝛ humiditatem earū quibus stupefaciendo interficiūt. Neque eligatur illa que vehementi sui caliditate sitire facit. quam cognosces qꝛ semper essuflando serpit cū ore aperto. Quarta conditio est q̄ eligatur serpēs ortus ꝛ nutritus in montibus: Quinta conditio q̄ sit albus in ventre inferiori. Sexta conditio q̄ cum baculo serpere ꝛ psallire cogatur aliq̄diu. Septima conditō q̄ post illud interficiatur abscisis capite ꝛ cauda per quattuor digitos vno ictu. Octaua conditio est vt effundat multum sanguinē. Nona conditio est vt post illud saltu ꝛ agitatione plurimum moueatur notabili tempore. Decima conditio est vt post abscisionem capitis ꝛ caude remaneat viuus serpens notabili tempore. tunc ergo ex carne tiri conditōnati predictis circunstantiis fiāt paniculi vel trocisci nominati ꝛ sunt materia tiriace ꝑtialis in quorum confectione lege sermones Auicene 5ͦ canonis summa prima rubrica illa Trociscorū de viperis. ibi enim clarius ꝛ sublimius đ hac materia locutus est q̄ aliquis auctorꝫ medicine cum eorū reuerentia. ipse enī flores ꝛ fructus meliores elegit q̄ accipi possunt. Multas etiā alias medicinas ad lepram faciētes scripsit ibidē quas a proprietate valere magis q̄ a materia comuni existimo velut hoc compositū. ℞ aceti nitri ana.℥.i.ʒ.succi caulis agrestis idest nō transplantati.℥.iii.misce ꝛ totum i potu detur mane ꝛ vespere: patet autem q̄ hec medicina non videtur operatiua precise per qualitates comunes ꝛ manifestas. Secunda medicina ibidem descripta est vt in potu dētur decem kirat pulueris leporis tribus diebus cū.iiii. ℥.vini. Tertia medicina est vt detur in potu altit cum melle quantitatem nucis muscate. potest aūt poni altit.ʒ.ʒ.vel.℈.i.quid autem sit altit. Lege supra qꝛ est assa fetida. Quarta meddicina est vt detur de squilla quantitas decē kirat cū sirupo

squillitico inspissato sicut loch. Quīta ē vt fiat loch cum.ʒ.v.cimini ex sufficienti quantitate mellis. Sexta medicina est vt dentur in potu tres obolu set succi calamenti. Est autem obolus pondus triū kirat ꝛ omnis kirat est pondus quattuoꝛ grano rum oꝛdei per hec volo satisfactum esse ad inten tionem nonam de medicinis ab occulta qualitate opantibus ad curam lepre elefantice.

Decimum ꝛ vltimum capitulum est de memo ria quoꝛundam accidentium que lepram cōco mitari solent quoꝝ gratia etiā tangam modū subueniendi quibusdam accidentibus complica tis cum hac verenda egritudine que tamen nō sunt cōcomitantia ipsam essentialit̄.

Plurima enim sunt accidentia. quoꝛum primum est depilatio pilorum barbe ꝛ superciliorum. Se cundum est multitudo pustularum in facie naso i tus ꝛ extra in superciliis auribus ꝛ labiis. Tertiū est vocis asperitas ꝛ raucedo. Quartum est difficl tas anhelitus. Quintum est valida sitis. Sextū est splenis tensio. Septimum est epatis ꝛ renum immoderata caliditas. Octauū est multitudo vē tositatum in intestinis omnibus. Nonum est ven tris stipticitas. Decimum est pustularum multitu do in omni pede magno. Undecimū est vlceratio digitorum pedum. Duodecimum est stupoꝛ in pe dibus fere omnibus ꝛ tibiis. Decimumtertiū est euersio ꝛ corruptō naturalis coloris ad preterna turalem. Decimūquartū ꝛ vltimū est pustularū multitudo in colatorio ꝛ toto palato cum excoria tione partium illarū. Duo autem alia accidētia in hoc viro complicata reperiunt̄. quoꝛū primū est tenebrositas visus amborū oculoꝝ ꝛ propri e dextri. Secundū est doloꝛ i renibus ab harenis ꝛ lapillis in eo sepe presentatus. Pro cura ita ꝙ primi accidentis memorandum primo ꝙ ma defactio partium depilatarum cum decoctione aq̄ serpentis ꝛ inunctione ipsarum cum oleo ipsius re media sunt apropriata ad faciendū renasci capil los ꝛ pilos vbique locorum. tamen qꝛ remedia ta lia non euacuantur a suspitione ꝛ timore magnis Idcirco alia quattuoꝛ ponam remedia huic accidē ti remouendo conferentia. premittendo primo ꝙ talia instrumenta opoꝛtet esse habentia has quali tates. Prima ꝙ sint calida leuis caliditatis attra hentia vaporem adhustum qui est materia piloꝛū ad poros. Secundo vt sint aperitiua vt releruēt pori aperitiui ꝛ receptiui vaporis iā dicti. Tertio ꝙ non sint stiptica qꝛ clauderent poros. Quarto non sint vehementer inuiscatiua propter illud. Quinto vt neque vehementer sint exiccatiua. Primum gᵒ compositū est hoc. ℞ idromellis.ʒ. iiii.ireos.ʒ.i.granorū feniculi ꝛ anisi ana.ʒ.i.ʃ. farine siliginis quantum sufficit ad inspissandum fiat linimentum in moꝛtario eneo cum suo pistel lo. ꝛ modus applicationis eius est vt habeatur de coctio feniculi humidi ex qua tepida fomentent̄ et balneētur partes. deinde exiccentur ꝛ tunc linian tur partes omnes ex predicto linimento ter i die naturali renouato. Secundū compositum ꝛ effi catius illo est hoc. ℞ olei irini.ʒ.i.ʃ.olei d piperi bus ꝛ de croco ana.ʒ.i.spice nardi.ʒ.ʃ.farine oro bi quantum sufficit ad inspissandum fiat linimen tum in moꝛtario vt supra ꝛ applicetur madefact̄ prius partibus cum euapoꝛatione decoctionis flo rum camomille. Tertium compositum ꝛ adhuc

melius aliis est istud. ℞ succi artanite succi extre mitatum virgularum lauri ana.ʒ.ii.croci.ʒ.ii.li niantur sepe loca ex hoc linimento actu calido. Quartum compositum est hoc. ℞ olei de vitellis ouorum prius elixatis ꝛ duris.ʒ.ii. ireos mirre rubee tinctorum seminum genestre ana.ʒ.i.aristo logie rotunde.ʒ.ʃ.croci.℈.i.musci grana quinque mellis mundi ꝛ clari ad albedinem tendentis.ʒ. ii.fiat linimentum in moꝛtario ꝛ applicetur vt supra. Qđ vero i hac parte dicitur a quibusdam de vnctione facta cum puluere vespertilionis com busti: aut linimentum factum cum sanguine rane hoc ꝛ sibi similia remedia sunt verba ciarmatoꝝ

Capitulum secundum huius partis de cura pu stularum vbicunque locorum existentium.

Quoniam hec apostemata in substantia sunt dura nigredie colorata simili colori moꝛi perfecte ma turi tunc aut semper vlcerata aut vlceribus de nudata. si autem sint sine vlcere manifestum est ꝙ cura ipsarum debet fieri cum lenitiuis ꝛ resolu tiuis premissis semper euacuationibus minorati uis in intentione secunda ꝛ erradicatiuis in inten tione 5ᵃ positis. Ueruntamē illustres viri taliū apostematum curam scripserunt esse fiendam per mollificantia prius apposita. secundario vero per resoluentia applicata precipientes intentionē re solutionis succedere debere intentioni mollificati onis. Ita vt in curatione reuolutio fiat de mollifi cantibus ad resoluētia ꝛ econuerso. Si quis tamē esset scientia ꝛ opere bene tritus posset facile in cō posito eodem modo componere mollificantia cū resoluentibus bene refracta ꝛ felicitaretur eius cu ra. Uniuersa vero apostemata i hoc viro plura fe re ꝙ̄ quingenta curaui per istum modum. Primo enim madefeci ea cum aqua cineris facta prius eius decoctione cum granis silami ꝛ fenugreci.ʒᵒ vero die applicui hoc compositum. ℞ emplastri te trafarmacon lib.ʃ.mucillaginis fenugreci semis lini ꝛ radicum altee ana.ʒ.ii.farine orobi quantū sufficit ispissentur omnia simul cōterendo i moꝛ tario absque igne ꝛ liniatur pustulosus locus ex eis ter vel quater i die. Cum ergo perpendi substan tiam apostematum parumper mollificatam ma defaciebam apostemata omnia cum aqua capitelli tertie collectionis. Et iterum cum percipiebam a postemata talia parump erupta inungebam ipsa cum hoc vnguento: ℞ ireos aristologie ceruse lote calcis extincte ꝛ lote ana.ʒ.i:ʃ.musci ligni alo es camphore ana.℈.ʃ.terantur omnia simul in moꝛtario plumbeo cum suo pistello cum tribus.ʒ. saponis nigri ꝛ fiat linimentum ex quo vniuerse pustule ꝛ proprie vlcerose ter in die liniantur. Sia liter autem ad consumptionem virulentie ꝛ ad in carnationem fiendam faciebam fieri linimentum pustularum ꝛ vlcerum cum succo iari vel dragon tee minoris ꝛ sic tandem terminauit cura felicit̄ ꝙ fuit sanitati perfecte quasi in omnibus partibus restitutus.

Capitulum tertium decime intentionis de cu ra asperitatis ꝛ raucedinis vocis.

Intelligo hic vocem asperam non aliter ꝙ̄ emissā ad tracheā arteriam cuius partes aspere sunt vel inequales propter duritiem ꝛ incrispationem ea rum a frigiditate vel caliditate factam. Raucedi nem vero illius intelligo absentiam claritatis vo cis prouenientem a trachea arteria mlt̄a hūiditate

infusa. Si ergo appareat vocis asperitas cum vi gilia siti ⁊ amaritudine oris tunc factis euacuati onibus ⁊ rectificationibus male complexionis cali de teneatur in ore sepe istud molle. ℞ sirupi d̄ pa pauere sirupi iniubini ⁊ violati ana. ℥. ss. pinearuȝ seminum comunium frigidorum ana. ℥. i. terant̄ omnia in mortario simul vltimata contritione ⁊ de ipso teneatur in ore permutatiȝ sepe. Ad hāc intentionem sufficit etiam sepe in ore tenere con fectionem diadragaganti frigidi. Et tertium ad hoc vtile est sepe tenere in ore grana salis constan tinopolitani ⁊ est ī rei veritate zuccarū candi. Ego auteȝ experientia certa scio ꝙ grana muchete pri us infusa in aquam decoctionis iniubarum in ore reteta rectificant hanc vocis asperitatem ī breui tempore. Si autem fuerit hec vocis asperitas cū somno longo absqȝ siti ⁊ rubore ⁊ cum subalbedi ne faciei. tunc optimum remedium est in ore tene re confectionem diapenidionis. Secundū est tene re in os loch de pino. Tertiuȝ ⁊ fortius aliis est te nere in ore confectionem loch sani descripti a Ni colao in antidotario ⁊ est melius aliis. Si autem fortior fiat vocis raucedo. tunc de melioribus in strumentis est vt egro quando vadit ad lectum in potu dentur. ʒ. ii. electuarii diairis cum modico vini albi subtilis ⁊ dulcis tepidi.

Capitulum quartum ītentionis decime d̄ nocu mento anhelitus.

Diligens consideratori ex premissis ītelligere po test curam difficultatis anhelitus. si enim euene rit propter siccitatem immoderatam partium anhelitus poterit curari per ea que remouent vo cis asperitatem a caliditate et siccitate factam. Et similiter. si euenerit ī anhelitu nocumentum a mala complexione materiali frigida et humida poterit curari cum eis que remouent asperitateȝ vocis a frigiditate ⁊ humiditate factam. Et simili ter nocumentum proueniens a multa materia hu mida infusa in organis anhelitus poterit curari conuenienter per ea que posita sunt ibi. Si autem difficultas anhelitus puenerit propter excoriati onem factam in concaua superficie canne pulmo nis ⁊ aliorum membrorum anhelitus. tunc d̄ me lioribus curationibus est hoc electuarium. ℞ loch de papauere. ℥. i. dragaganti gumi arabici ana. ʒ. ss. mucillaginis muchete. ℥. i. ss. granoruȝ pineaꝝ ℥. i. ss. seminum portulace. ʒ. i. medulle granorum coti. ℥. ss. terantur omnia simul vltimata contritio ne ⁊ fiat loch ⁊ sepe teneatur in ore. Et scio etiaȝ ꝙ tale nocumentuȝ anhelitus conuenienter tollit hic potus mane ⁊ sero tepidus acceptus. ℞ sirupi iniubini. ℥. i. aque violarum ⁊ sublimationis radi cis altee ana. ℥. i. ss. accipiatur tepidus tribus noc tibus cum vadit ad lectum ⁊ mane in aurora.

Capitulum quintum finalis intentionis accidē tis quinti scilicet sitis immoderate non raro cō comitantis lepram.

Quoniam remedia que posita sunt in capitulo p̄ cedenti que curabant raucedinem et asperitatem vocis factas a caliditate ⁊ siccitate sufficienter cu rare possunt sitim prouenientem ab illis. Ideo ip sa in hac dispositione ad memoriam reducantur. Veruntamen preter illa tria hic ponentur instru menta sitis remotiua quattuor conuenientia. De comunioribus ergo ⁊ leuissimis. primuȝ est vt cū aqua decoctionis seminum comunium bibatur iu lep violati quinta pars cuȝ quattuor partibus aq̄. Secunduȝ vero ⁊ fortius isto est vt bibatur iulep simplex factum ex decem partibus aque ⁊ vndecia parte zuccari. Tertium vero est hoc. ℞ oxizachare ℥. ii. aque ordei libram vnam vini citoniorum. ℥. i. ss. zuccari candi. ℥. ii. fiat iulep longum de quo se pe bibat patiens. Quartum vero ⁊ extinctium ma gis est hoc. ℞ aque decoctionis seminum communi um libraȝ. i. sirupi d̄ limonibus. ℥. iii. vini grana torum. ℥. ii. misce ⁊ bibatur d̄ hoc longo absque al tera commixtione. Quintum de comunibus ⁊ vti le est vt sex vel octo vicibus ī die bibatur. ℥. ss. zuc cari violati cum ciato medio aque ordei.

Capitulum sextū de cura tensionis splenis.

Propter multitudinem materieruȝ melancolica rum in quocunque leproso est rationale satis sple nem tumidum ⁊ apostemosum reperiri in eis. Nā propter magnam debilitatem virtutis in quocū qȝ membro ⁊ proprie in splene tanquam recepta culo melancolie non expellitur conuenienter me lancolia a splene immo multiplicatur in eo. et cuȝ materia talis naturalit̄ ⁊ accidētaliter grossa sit propter adhustionem ingrossatur splen qd̄ est mē brum satis rarum illius receptiuum. Cuȝ ergo cō tigerit ipsum esse durum ⁊ tensum. tunc si. appa ruit signum mixtionis melancolie cum sanguine forti ente virtute flebothomet̄ saluatella sinistre manus inter digitum ānularem ⁊ minutum per quam educantur sanguinis. ℥. iii. vel. iiii. secundū ꝙ virtus tollerabit. Sequenti vero die liniatur venter cum hoc composito. ℞ aque decoctionis ta marindorum. ℥. ii. cassie extracte de canna cuȝ pre dicta aqua. ʒ. vi. pulueris mirobalanorum indoꝝ ʒ. ss. corticum radicum capparoruȝ seminis aceto se ana. grana. iii. misce ⁊ totum exibeatur in potu cum regulis obseruandis in aliis minoratiuis su perius descriptis. Die vero sequenti vngatur cum hoc linimento. ℞ olei de capparibus ⁊ de sisamo ana. ℥. i. armoniaci scolopendrie ⁊ seminis agni ca sti ana. ℈. i. aceti squillitici. ʒ. ii. conquassentur om nia simul in mortario forti contritione. Postꝙ̄ hoc linimentum iam fuerit per octo dies admini stratum si non apparebit splenis mollificatio con ueniens ⁊ resolutio tunc applicetur ei hoc cerotuȝ ℞ armoniaci. ʒ. vi. bdelii mollis. ʒ. iii. seminis ag ni casti ⁊ plantaginis scolopendrie tamarisci ana ʒ. ss. emplastri de mucillaginibus. ℥. i. dissoluantur omnia cum sufficienti quantitate aceti cuȝ. ℥. ss. ce re albe. deinde coquantur vsque ad uehementem spissitudinem. Extendatur ergo super corio figur̄ lunaris hoc cerotum mediocriter grossum et ap plicetur ipocūdrio sinistro ⁊ ibi semper portetur vsque ad completam resolutionem. ⁊ hec d̄ accidē te sexto dicta sufficiant.

Capitulum septimum de cura immoderate ca liditatis epatis ⁊ renum.

Quoniam materie melancolice que multiplicant̄ in leprosis plurimum in epate ⁊ in venis generā tur per viam adhustionis. ideo non est mirabile si remanet immo fixa est mala complexio calida et vt plurimum sicca in epate. ⁊ ab eo renibus comu nicata ⁊ circūstātibus. partibus ⁊ si perseuerat hec non raro erit causa attractionis febris melancoli ce aut colorice adhuste vel causonice. propter qd̄ ei dem prouidendum est. Et licet ad hoc coferre pos sint ꝙ̄ plurima remedia in intentione tertia de

digestiuis d'scripta. hic tamen sex remedia ad mēo ria reddigēt. Primū itaqʒ ē h°. ℞ sirupi ð succis fructuū d'scripti a Mesue i antidotario. ℥. i. aque cicoree ɂ scar iole ana. ℥. iii. misce ɂ frigidū exibea tur i potu i aurora. Secūdū vero nō minus cōueni ens illo ē h°. ℞ sirupi de berberis ɂ ð ribes ana. ℥. ʃ. aq̄ portulace ɂ angurie ana. ℥. i. ʃ. misce ɂ det' i potu vt prius. Tertium vero ē h°. ℞ trociscorum ð violis trociscoꝝ diarodō ɂ spēꝝ triasandalorū ana. ʒ. ʃ. ʒuccari albi. ℥. iiii. cū aqua ēdiuie fiat con fectō i rotulis. iii. ʒ. ð quibus sēp accipiat vnā ante cibū scilicet ante prādiū ɂ cenam ɂ ad mansiōnē itēꝝ de ipā accipiat vnā vl'. ii. rotulas. Quartū in strumētū ad h° ē istud. ℞ ceroti sandalini. ℥. iii. se minū lactuce ɂ portulace ɂ ēdiuie ana. ʒ. ii. cāphor ʒ. i. icorporēt' simł' i mortario cū albuīe vnius oui ɂ vngāt' ex eo epar ɂ renes i die quatter. Quītum vero speciale remediū ē h°. ℞ aque endiuie lib. i. aq̄ scariole ɂ absinthii ana lib. ʃ. spodii trociscorū diarodon trociscoꝝ ð violis ana. ℈. ii aceti coclea ria sex misce ɂ infundat' i eo pānus lineus q̄druplicatus lōgitudīs spanse cū didia ɂ latitudīs se missis diligēt' exprēssus actu frigidus applicet' sup regione epatis ɂ renū i die decies vl' duodecies di stāt a cibo p horā. Sextū vero talis cal'itatis cor ruptiuū ē hoc. ℞ ʒuccari rosati ɂ violati ana. ℥. i. mucillagīs sciʒ citoīoꝝ. ℥. i. ʃ. spodii violaꝝ ana. ʒ. i. vini gnatoꝝ. ℥. ii. ʒuccari al. ℥. i. ʃ. icorpēt' oīa si ml' i mortario diligēti cōtritōe ɂ ð h° patiēs sepe deglutiat mediū coclear itēr prādiū ɂ cenā gnges vl' leptīes bibēdo post ipsū aliquē de potibus i ca° ð cura sitis scriptis aut sine potu aliq°.

Capitulum octauum de cura multitudinis ven tositatum in intestinis omnibus.

Propt' dbilitatē itestinoꝝ ɂ pptēa qꝛ mat'ia me lācolica pse vētos. bil' ē ɂ ʒ° pp ppīquitatē splenis ad itestina. Quarto itēꝝ pp iūctōeʒ ml'titudis eius i meserēo rationale ē ml'tiplicari vētositates in mēbris iferioribus fere oibus. qð si cōtigat ab eis fieri nocumētū extēsionis vl' pūctōnis ab acuitate adbuste materie. tūc lenitiuū i ca° antecedēti dicri ptū educēdo mat'iā ex q̄ coueniēt pōt abscider' vēto sitates illas. Si aūt adhuc pseuerēt ventositates tūc educāt' cū h° clisteri oī die semel. iiii. vl'. v. die bus i aurora exibito cuius d'scriptō ē hec. ℞ gnoꝝ feni. anisi ana. M. ʃ. rute recēti folioꝝ malue ana M. i. furfuꝝ grossoꝝ. M. iii: coquant' i couenienti q̄titate aque vsqʒ ad cōsūptionē medietat. deide colēt' ɂ diligēt' exprimāt' cuius exprēssionis. ℞ lib. i. elł'rii diasene ɂ ð baccis lauri ana. ʒ. i. sal' gēme ʒ. ii. olei violaꝝ ɂ ð capparibꝫ ana. ℥. i. ʃ. misce ɂ ad mistret' vt ē. Si aūt itēꝝ vētositates nō absciderēt imo exten° nocerent tūc fiat hec suppositōia. ℞ se mis rute ciclamīs siseleos karui ana. ʒ. i. sal' idi ℥. i. mell' bene cocti lib. ʃ. fiāt ex eis suppositōia ɂ ac cipiāt' i die pl'rsie. Et itēꝝ si vētositates nō absciō rēt tūc totus vēt' vngat' ex h° linimēto. ℞ o. de ru ta olei nardini ana. ℥. i. ʃ. seis rute artaite bacaꝝ lauri sal' idi ana. ʒ: i. terāt' oīa sil' i mōtario ɂ ex h° actu cal'o vēt' liniat'. Et adhuc itēꝝ si ventositates nō coueniēt' absciderēt tūc sepe admistret' vētosa magni orificii sup ɂ īfra vmbilicū ɂ sup eo ɂ late ribus ptibus sine scar ificatōe. Hec sūt reme^a potē ter vētositatū carminatiua ɂ eductiua.

Capit'ʒ nonū itētōis decie ð stipticitate vētris. Hoc accidēs i hac dispositōe ē fere ısepabile pp sic citatē positiuā pueientē a mel'ia. ɂ priuatiāʒ etiā pp resolutōeʒ q̄ sit i hac egritudie cal'itate genera tia mat'ieꝝ p' viā adbustiōis. Et lʒ h° accidēs coueniē ter reōueri possit p clistere i p'cedēti ca° poitū. hic tamē vltra illð tria ponā reme^a sig'aria. Quorū priʒ ē. ℞ aq̄ decoctionis mercurial' ciatū vnū ʒucca ri rubei. ℥. i. misce ɂ totū cal'ʒ accipiat' i aurora ɂ ē ð medicis cōplete securitat. Scðʒ itēꝝ lenitiʒ et secūꝝ ē h°. ℞ cassie nup de cāna extracte cuʒ aqua violaꝝ. ℥. ii. mucilagīs sebestē mucillagīs psilii ana ℥. iii. penidiaꝝ. ℥. ii. ʒuccari rubei. ℥. i. ʃ. fiat elł'riū ð q° patiēs oī die pōt accipe coclear vnū paꝝ ante cenā vl' prādiū. Tertiū vero lenitiʒ coueniens pōt ēe h°. ℞ aq̄ decoctōis gnoꝝ sebestē lib. i. ʒuccari ru bei. ℥. iiii. peidiaꝝ. ʒ. ii. diagridii. ʒ. i. ʃ. bulliāt oīa sil' lēto igne ɂ ıspissēt' ɂ fiat elł'riū ð q° etiā accipi at' coclear vnū ante cenā aut paꝝ minus illo.

Capitulū decimū intentionis decie de cura ml' titudinis pustulaꝝ in omni pede magno.

Pustulaꝝ q̄ remanēt ɂ appent i coxis tibiis et pedi bus ɂ iā apparuerūt cause diuersificātes accidētia et sig^a ɂ curatōis mōus general' q dꝫ fieri p appli catōeʒ istrumētoꝝ mollificatiū transeūdo ad resol uentia ɂ econ^a. ɂ nō ēēt differētia curatōis it' p'dic ta apostemata ɂ pustulas ð qbus agit' i h° ca° dum mō coueniērēt i mali causa mel'ica. veꝝ qꝛ cōtigit q̄n doqʒ has pustulas ēe nō solū melācolicas. imo mix tas ex col'ra ɂ sanguīe ɂ quādoqʒ ex flegmate salso sāguini comixto. Raro enim cotingit q̄ talia apo stemata sit erisipile pp aptitudieʒ adbustiōis ma t'ieꝝ col'icaꝝ. Idcirco si p sig^a videbit' dominiū sā guinis adbusti ɂ col'icaꝝ mat'ieꝝ sil' cū appar itōe repletōis corpis ɂ mixtōe sufficiēti mat'ieꝝ ad in vicē stati fiat flobothomia ð basilica ɂ extrahāt'. ℥. iiii. vl'. v. sāguis sʒ virtut tollerātiā. deide die se q̄nti soluat' vēt' cū h° medicaīe. ℞ cassie ð cāna ex tracte cū aq̄ ēdiuie. ℥. i. reubarbari electi. ℈. ii. spice nardi g̃. iiii sal' gēme g̃. ii. totū accipiat' i potu cū aq̄ lactis caprini obfuado regl'as q̄ i assūptōe solu tioꝝ dicte sūt supius. deide sup locū applicet' h° li nimētū. ℞ lenticl'e supnatāt aq̄ sēpviue minoris ɂ ē vermicl'aris ana. lib. i. farie fenugreci. ℥. ii. coq̄ tur oīa sil' i ml'ta q̄titate aq̄. deide terāt' i morta rio cū lib. ʃ. farie ordei ɂ. ℥. iiii. olei ro. Et si volue ris habēr' remediū domesticū magis ɂ appriatū tūc ℞ succi iari lib. i: succi vermicl'aris lib. ʃ. ifūdāt' i p'dictis succis pāni linei ɂ applicēt' oibus ptibus pustulosis Hec gdē videt' reme^a coueientia a prin cipio vsqʒ ad finē augmēti addēdo p'dict succis i toto augmēto croci. ʒ. ʃ. ɂ cocole nutrite. ʒ. ii. Cū g° trāsiuerint hec apāta ad statū tūc liniāt' cū sapone nigro ɂ oleo rosato equali portione cōmixt ter vl' quatt' i die. Si aūt apāta i predict locis etiā mix ta ex flegāte salso ıficiēte sāguine ɂ adbustū tūc pre missis euacuatōibus vt dictū ē applicet' h° linimē tū i prin° hoꝝ apātū. ℞ aq̄ cineris lib. iii. sgnanti sādarace blacte bisācie extremitatuʒ absinthii ca mepiteos ana. ʒ. ii. cōqsent' oīa i mortario ɂ cū p'r dict liniāt' mēbꝫ āt ifūdāt' i ipō pāni ɂ apponāt' mēbris pustulos'. Scðʒ istrumētū ē h°. ℞ thuris masticis sādarace ana. ʒ: i. ʃ. vitellos oui numero iiii. farine orobi. ℥. iii. croci. ℈. i. aceti. ℥. iiii. aque ex tinctionis ferri lib. ii. bulliant oīa sil' i caccola len to igne vsqʒ ad spissitudinē mediocrē. deinde ēpla strēt' vl' fricent' mēb^a ɂ erit coueniens i statu ɂ in dcliatōe resolutōe ɂ dssiccatōe sua Hec ð accidēte x°

sufficiant.

Capl'z vndecimū d̄ cura vlceratōis pedū.

Propt̄ debilitatē īnati calōis ī pedibus velut mē bris.rēotis a pricipalibus ꝛ qꝛ sūt mēb^a exāguia. et qꝛ mat̄ie q̄ ibi repiūt̄ plurimū sūt grosse nō pōt caloꝛ nālis regere mat̄ias illas q̄re corrūpūt̄ ꝛ vl cerāt̄ mēb^a. Et lꝫ oīa vlcera ī le.psis sint difficillis curatōis tamē ne m̄lto tēpe ibidē vigilātia cōrup tōe sua faciāt cade digitos vt sepe cōtigit. Idcirco ponēdus ē mōus curatōis eoꝝ. Cū g^o talia vlcera magna sūt ī pricipio curari debēt p mūdificātia d̄ quoꝝ numero ē h^o. ℞ mellis bene cocti lib. ſ. acceti ℥.i. floris eris. ℈.i. thuris masticis sarcocole ana. ʒ. i. ſ. fiat vnguentū molle ī mortario ī fie cuius po nāt̄ vitelli duo ouoꝝ bene cōterēdo ꝛ d̄ h^o gdem medicēt̄ vlcera vsqꝫ ad pfectā coꝝ mūdificatōem Deiceps autē curāda sūt cū vnguen^o basilicone ꝛ ī fine ad cōsolidatōeꝫ ipōꝝ addat̄ p̄dicto vnguēto pl'uis scorie ferri p̄parate ꝛ litargiri spumificati ana. ℥. ſ. ad. ℥. iiii. vnguēti basilicōis. Et hec suffi- ciant ad consolidationem talium vlceꝝ.

Capl'z duodeciꝫ d̄ cura stupōis ī pedibus ꝛ tibiis

Stupor ī mēbris iferiōibus ꝛ q̄ndoqꝫ ī maibus ac cidit pp cōruptōeꝫ substātie mēbroꝝ sēsus ꝛ sigd̄ corrupta fuerit substātia ita vt ptes ceciderit sēsi biles nō erit eaꝝ curatio possibilis. Si auteꝫ vene rit stupor pp malam cōplexionē friaꝫ cōrūpēdo in natū calorē ꝛ subaꝫ spiritus nō tōlit̄ pot̄it gdem curari cū difficl'tate tamē ꝛ nō nisi ī .plixo tēpe. et bonus mōus curatōis est vt talia mēb^a sepe fomē tēt̄ cū vino albo subtili calido ꝛ bene potēti. Et in strumētū qd̄ ē ē vt embrocēt̄ freq̄nt̄ cū aqua cine ris ī qua cocta fuerit m̄lta folia lauri. Tertiū reme diū ē vt accipiat̄ vnguētū h^o q^o mēb^a ter vl' quat̄ ī die diligēt̄ vnguāt̄. ℞ olei d̄ costo olei d̄ pipibus olei d̄ croco ana. ℥. i. pl'ueris folioꝝ rosmarini eu patorii spice nardi origani puiegii ana. ʒ. i. cere albe q̄tū sufficit fiat vnguentum molle. post cuius applicatōeꝫ mēbrū muniat̄ caligis de pelle vulpia āt saltē agnina factis. Ego aūt scio me nō raro cu rauisse stuporē istū cū oleo d̄ pice nauali facto cali do applicato ꝛ cū caligis iā p̄dictis mēb^o fulcito.

Capitulū decimūtertiū de cura euersionis et corruptionis nālis colōis ad p̄t̄naturalē.

Color corpis q nālis erat ī leprosᵒ cōuertit̄ vt in pluribus ad opacū ꝛ tenebrosuꝫ. mat̄ia mel'ica no tabilit̄ ī sāguīe domināte. sicut appet in asfalto ꝛ pice pp antiquitatē denigrata. Aut quādoqꝫ pmu tat̄ color ad colorē opacū aliquali citrinitate ptici pāte quādo cōtigerit aliqd de col'ra mel'ie. fore cō mixtū. Si aūt sanguis cū mel'ia cōmixtus existat tūc color appebit velut color mori tēdentis ad ma turatōeꝫ d̄ .ppiq^o. Et si color fuerit opacus cū liuo re cōmixtus velut appet ī plūbi supficie non rasa tūc resultabit iste ex cōmixtione flegmatis cū mel'ia Ex gbus appet q̄ gratia remouendi tales colores oꝫ euacuari mat̄ias ipōꝝ effectias. Deide rectifica re malā cōplexionē. Et 3° pricipal'r admīstrare ea q̄ sāguieꝫ clarificāt ꝛ a p̄dictis mat̄iebus d̄purant Quaꝝ oīꝫ fere cōplemētū curatōis apparuit ī iten tione d̄ euacuatōibus mīoratiuis ꝛ eradicatiuis mat̄ieꝝ ꝛ digestis eaꝝ. At vero hos colōes abscin dere solēt el'ria confectōes ꝛ puluere ꝛ iulep has opatōes .pducētia. Et lꝫ m̄lta hīc ide ab auctoribus posita sit tamē tāgā solū tria p os assūenda ꝛ vnū exterius supliniēdū mēbris discoloratis. Corrup tōeꝫ g^o colōis emēdāt el'riū diacurcūa ꝛ dialacca si de eis sit̄ mixtis equal'r āt d̄ ipōꝝ alt̄o tātuꝫ in māe det̄. ʒ. i. ſ. cū. ℥. ii. aque subliatōis radicū ire os ꝛ tardent̄ cibus ꝛ potus hōis ad minus quattu or. Scd̄ꝫ vero cōpositū ē el'riū noīatum sotira magna cuius. ʒ. i. det̄ ī potu cū. ℥. i. aque rute cale facta. Ad hāc etiā itētionē facit hoc tertiū scilicet al'kekengi magnū sil'r assūptū cū aqua subliatōis cucūeris asinini. Ultīꝫ vō ad hāc itētōeꝫ ē linimen tū h^o. ℞ lacce cocte ꝛ p̄parate litargiri spūificati ceruse lote ana. ʒ. ii. farie fabaꝝ pulueris corticū se minū melonū ana. ℥. ſ. ireos. ʒ. v. oīa sil' miscēdo diligēt̄ icorporēt̄ cū aqua genestre ꝛ ex h^o liniant̄ mēb^a corrupti coloris quacūqꝫ fere specie discolo ratōis difformata fuerit. Solēt enī reduci ad nat̄a lē colorē in duaꝝ septimanaꝝ spacio.

Capitulū decimūquartū decie itētōis de cura vltimi accidētis.

Hoc vltīꝫ accidēs quādoqꝫ .puenit pp dominiū ma t̄ieꝝ adbustaꝝ q̄ iueniunt̄ ī venis ꝛ arteriis iferio ris ptis cerebri ī loco qui dicit̄ lacuna a gbus effū dūt̄ mat̄ie ad palatū .ppinquitate sua. Cuꝫ g^o ptes palati pp malitiā ipāꝝ sit valde facile corruptibi les. hinc ē q̄ excoriatōes accidūt valde leuit̄ ꝛ fre quent̄ ī p̄dictis locis. q̄ si fuerit valde magne ꝛ ma gnam ptē mēbri ambientes premissis cūatōibus vniuersalibus ꝛ diuersionibus curari debēt cū me dicis fortis exiccatōis ꝛ alteratōis sicut cum succo solatri diu ī ore retēto. ꝛ melior illo ē succus lactu ce. ꝛ adhuc melior aliis ē sucus portulace. Si autē accipiat̄ decoctō granoꝝ sumac ꝛ illa cōmisceatur cū 3^a pte rob nucū ꝛ fiat collutō vl' gargarisma fre quent̄ ex ea actu frigida in breui tēpore tollit pre dictas excoriatōes. Si aūt tales excoriatōes supfi ciales fuerint m̄ltū. tūc nl'ꝫ iueni medicamē meli us q̄ accipere succū iari cū 3^a parte succi sēpuiue ꝛ fiat cū cū eis oris collutio sepissime ī die. Dicit̄ au tē q̄ si excoriatōes cōplicēt̄ cū apostemate cācero so sūt icurabiles ꝛ h^o ē rationi cōsonū. quoniā cācer īcurabile cōcedit̄ apā siue vlceratus fuerit sine nō vlceratus ꝛ ppriē ī locis ī gbus admīstrari nō pos sūt medicāia necessa^a ī egritudie tāte malitie. q̄re si gd vr̄ vtile ī cura ipius ē vt sepe liniat̄ locus cū succo iari siplici vt dictū ē. Et si gd videt̄ aliud ap plicādū tūc nihil ego vtilius inueni q̄ linimentuꝫ istud. ℞ succi sēpuiue. ℥. ii. tutie p̄parate cū aqua rosata terdecies q̄tū sufficit ad ī pissadum fiat ex eis linimētū ī mōtario plūbeo cū suo pistello ꝛ hec satis videt̄ sufficere posse ad curā lepre elefantice ꝛ accidētiū eius gbus iste mansuetus ꝛ moralissi- mus dn̄s affligit̄. Quātū enim laboris ꝛ studii ap posuerim ī huius tractatus cōpositōe legētes itelli gēdo diiudicare poterūt. magna eniꝫ anxietate ne gotiatus sū ī illo plurima ꝛ diuersa volumīa illu striū auctoꝝ p scrutando si bene ppēdis. Mifator aūt ꝛ saluator oīpotēs oīa illa ī salutē eius dirige re dignet̄. Ad laudes eius īmortales amen.

Capl'z d̄ cura primi accidētis cōplicati cū lepra

Post hec aūt subsidiuꝫ aliqd̄ quesiuit iste dominus ad duo alia accidētia q̄ nō sūt cōcomitātia essentiā egritudis eius. lꝫ sit cōplicata cuꝫ ea. Et primuꝫ q dē hoꝝ ē dolor in renibus quē ego alias in eo cura ui ꝛ cognoui .puenire ab hareis ꝛ lapillis cōgestis ī renibus eius. Curaui g^o ipsuꝫ ꝫ hac formā. prīo dedi ei cassie d̄ canna extracte. ℥. ii. ꝛ habuit ex ea sublime iuuamentum in instanti sedādo dolores.

Secūdo dedi sibi in potu hº digestiuū. ℞ sirupi cōpositi acetosi. ℥. i. sirupi ꝺ sebesten. ℥. ſ. aque spa ragi ⁊ saxifragie ana. ℥. i. ſ. ⁊ calidū in potu assūp sit ꝑ septimanā vnā. Tertio pricipalit̄ cōposui ei hº elℓriū. ℞ spēꝝ iustini spēꝝ litōtripō āboꝝ dscri ptōe Nicolai in antidotario ana. ℥. ſ. granoꝝ phi sticoꝝ ī aceto īfusoꝝ ꝑ vnam noctē. ℥. ii. oximellis cōpositi. ℥. v. zuccari albi peīdiaꝝ ana. ℥. ii. fiat elec tuariū ꝺ quo patiens accipiat coclear vnū ꝑ horā ante cenā ⁊ prandiū. mediū vero coclear assumat hora qua assumit digestiuū predictuꝫ. frangit enī lapides ⁊ educit eos ⁊ harenas ⁊ trūbos ⁊ petallo ides. Quartū vero composui sibi vnguentū hº de quo renes ⁊ ilia ⁊ tota spina a furcula spatulaꝝ in ferius actu calido vngi ꝺbet ⁊ supponat̄ lana mol lis aut succida vel cotū ⁊ diligenter ligēt cū istita

Capitulū fm̄ ſi accidentis complicati cū lepra.

Accidens autem secundum complicatuꝫ cū lepra non ē vẽ dicendū tenebrositas visus que prouenī at ex paucitate spiritus visibilis. Neque ab aliqua materiali causa lepre huius domini. Si cōtingit illud nocumentuꝫ ī visu ī eo ⁊ successit ad obtalmi am male curatam. Cum ergo posuit se ad regimē alterius medici superuenit ei obtalmia ex variatī one regiminis inconuenientis ⁊ ex īflammatione materierum a medicinis inconuenienter applica tis. hec igitur obtalmia non conuenienter curata fuit causa opillationis vuee. consequenter ad vueā fuit facta retentio materierum in pupilla que est locus perforationis eius. materie ergo ille ibideꝫ ingrossate iam fecerunt principiuꝫ panni sub cor nea ante pupillam. quare si aliqꝺ ingeniuꝫ curati uū perfecte administrari debet oportebit finalit̄ peruēire ad administrationē operationis manua lis predictum pannum deponendo cū cōfirmatus erit. quantum ergo si conuenientius blandiri pōt est vt illi oculo ⁊ etiam alteri ter in die ponat̄ vna gutta infrascripti colirii post cuius administratio nem iaceat resupinus saltem per mediam horam vel quartam eius. Est autem colirii istius descrip tio hec. ℞ succi rosarum. ʒ. ii. fellis piscis fluuialis qui dicitur variolus. ʒ. i. aque sublimationis viola rum. ℥. i. misce omnia simul ⁊ de hoc imponatur oculo vt iam dictum est. ⁊ restaurabitur ꝗ̄ melius fieri potest Ad laudeꝫ summi omnipotentis amē.

Consilium de lepra leonina.

Altitudo corruptionis in sangui ne a materia melancolica genita ex adhustione colere eideꝫ sangui ni commixta non paruam dubita tionem preparationis ad lepraꝫ leoninam attulit in viro honorando Simone de berlecta. Jam enim formositas corporis eius per uersa erat ad nigredinem cum facie ⁊ aspectu ter ribili. ⁊ pustularum multitudo corruptiuarum ꝑ magnam corporis partem serpebat cum ingenti pruritu ⁊ mordicatione. Et alia ꝗ̄plurima signa aderant que gratia breuitatis omitto. Nūc auteꝫ vt intelligentibus liquide patere potest omnia hec accidentia remota sunt ⁊ nihil de predictis videt̄ incumbere nisi coloris faciei sue aliqualis opaci- tas. licet minor ꝗ̄ subtripla respectu precedentis neque propter hoc etiam amplius dubitandum ē quia color iste non multum peruertitur ab eo qui consequitur complexionem suām naturalem que a generatione melancolica fuit. Adhuc etiam loq̄ tur quicunque velit de eo. non potest si bene con spiciuntur sētentie sapientū ⁊ ꝓprie Auicene ter tia quarti tractatu 2º caº de signis lepre. vbi per 30ª signa conatur ostendere futuram aut presentē lepram. Quoꝝ signorum neque aliqua presentia sunt nisi leuia. Ex quibus tamē nihil concludi po test. quare absque aliqua hesitatione depono ego. nullam amodo suspitionē in hoc viro haberi posse ⁊ nimirum. tanta enim melancolice materie adhu ste quantitas ab eius corpore euacuata fuit ꝙ si ꝺ ponerem vt oculus meus vidit mirandum forte ⁊ incredibile existimari posset. ipse vero de se ipso te stis est idoneus quia etatem ⁊ linguā habet. Ut autem securius ipse commorari ⁊ ciuiliter agere valeat quinque remediis decreui eidem prouiden dum esse vt nunc sequitur. Primum itaque ipsoꝝ est vt omni fine quindecim dierum recipiat hanc mixtionem. ℞ trifere persice descriptōne Mesue in antidotario. ʒ. iiii. electuarii succi rosarum. ʒ. i. lapidis lazuli ⁊ lapidis armeni preparatoruꝫ ana ℈. ſ. misce omnia et bibantur cum ciato vno aque lactis caprini. Et tardet cibuꝫ horis ad minus sex ante bibendo per horam ciatum vnuꝫ aque ordei calide sine zuccaro. Secundum vero instrumē tum est vt accipiat hunc potum diebus septem post predictam medicinam hora eadem calefactū ℞ aque sublimationis lapacii fumiterre et enule ana. ℥. i. ſ. misce simul. Et sic circulariter transe at ab istis aquis ad medicinam suprascriptam. Tertium instrumentum est vt cum fuerit semel euacuatus vt predictum est tunc decem vel duode cim diebus accipiat. ℥. v. aque lactis extracto ca seo ⁊ recocta vt pura remaneat aquositas hora ca dem q̄ de predictis dictum est. Quartū instru mentum est vt postꝗ̄ acceperit istas aquas tunc se quenti die purgetur cuꝫ. ʒ. v. electuarii solutiui ad melancoliam descripti ab Auicena secundo de vi ribus cordis finali capitulo cui addantur lapidis armeni et lapidis lazuli preparatoruꝫ ana granū et totum accipiatur cum aqua lactis predicta et fi at post hoc vt dictum est de medicina prima. Quintum vero instrumentum est vt adueniente principio mensis septembris mane vno hora elec ta faciat sibi flobothomiam de saluatella sinistre manus que est inter anularem ⁊ auriculareꝫ per quam euacuentur sanguinis. ℥. v. et illa die quies cat a fortibus exercitiis. Ultimo vero attēdat ipse ꝙ si temporibus itermediis ad euacuationes dictas venter eius esset stipticus accipiat hunc pul uerem aliquando ī sero inmediate ante cenam cū modico brodii vel aque. ℞ polipodii sene violaꝝ ana. ℈. ſ. lapidis lazuli grana. iii. macis grana sex puluerizentur omnia per se et commisceantur. Ul timo vero attendat obseruare regimen ex parte ciborum per me sibi ordinatuꝫ abstinendo a cibis acutis valꝺ salsis piguibus inflāmātibus et inflā mabilibus. Et etiam a potu fumosi et calidi vini immo adhereat regimini infrigidatiuo et humec tatiuo sibi instituto.

Consiliū de lepra ⁊ omnibus speciebus eius

Capitulum primum ⁊ est sermo vniuersalis de lepra et dispositionibꝫ aliis lepre affinibus.

Si veteres medicie principes et specu latores omni fere corporis humani dispositione q̄tūcūqꝫ leuissima subli mi consideratione ingenia sua iugiē edomuerunt vt labilis humani cor poris cōpaginem ad sanitatem optatā reducerēt video in dispositione cuiusdam nobilis quaꝫ nunc mihi in scriptis accepi. et voce iteruꝫ informante declarationem assumpsi altissima mult consideratione medicandū esse. Est eniꝫ dispositio hec nō tā tum ambigua q̄tum ingenti periculi portētiua q̄ vt apparet est cutis defedatio grandis cuꝫ multi tudine pustulaꝝ magnā parteꝫ corporis occupan tium et formositateꝫ corporis et habitudinis pul chritudinē preternaturali mutatione longo tem pore occupauerunt Cuius quideꝫ supercutanee p tes et vicinarū sibi. licꝫ possint esse multe speci es infectionis. vt scabies ꝑpigo impetigo morfea ni gra et alba zerna morbillus et variola lepra ex coriationes ulcera cancrene ⁊ reliq̄ue sibi similes Reor tamen huic nobili viro nullum salubre con silium exiberi posse nisi primitus haꝝ infectionū varie species ad sua cognomina deducātur. quod nequaq̄ uideo fieri possibile nisi prius predictaꝝ dispositionum noticie premittantur. quibus de claratis que de numero predictarū sit huius nobi lis uiri dispositio theorica cōtemplatōne patebit in sequentibus et cet. Est igitur scabies cutis in fectio ꝓueniens a materia acuta notabiliter sub tili que a virtute ꝓpellitur ad superficiem cutis ⁊ sibi ꝓpinquas partes cuꝫ excoriatione aut cū mł titudine pustulaꝝ et pruritu magno ⁊ angustia ꝓ ueniens. Est autem scabiei materia quandoqꝫ acu ta ꝓpter coleraꝫ que sāguini cōmiscetur aut flegti reddens ipsum salsum. aliq̄do vero inuenit in ipā acuitas a materia melācolica ex adbustiōe genita ꝓueniens. ꝓpter quod triplice speciei scabiē oēs fere posuerūt. Et prima est que ꝓuenit a sāguine infecto a materia col'ica Secūda vero prouenit a flegmate salso plurimū ex mixtione colere cum ipso aut ex putredine eius ꝓueniente. Tertia vō ex mēl'icis humoribꝫ ex quacūqꝫ materia per ad bustionem genitis Inter quas species omnes dete rior est que prouenit ex adbustione melācolie aut colere naturalis. et fortassis he due mel'ic species nunc vltimo dicte non paꝝ communicant in causa egritudinis huius nobilis viri. Serpigo uero est cutis defedatio cū excoriatione ipsius ⁊ crustis eius ꝓueniens ex humore adbusto per mēbra ꝑpē te cum figura rotūda cū asperitate ⁊ ingenti pru ritu et casu corticū cutis comitata. et ē dispositio illa quā Cassius felix i quarto impetigieꝫ vocauit greci vero li'kinaꝫ uocant. latini uero zernā. itali ci uero uolaticam nomināt ipsaꝫ quasi de mēbro ad membrum volanteꝫ et ad varia loca ꝑpētem. Impetigo vero quid sit ex difinitōe ꝑpigis iaꝫ data apparere potest. hercle quidē a sapientibus duplex ponitur. vna quidē vlcerosa et nō est aliud q̄ zerna ut supra nominata. altera vero est in sup ficie uelut excoriatio aut leuis ulceratio cū speri ca figura etiam squamis asperis associata uolatica vt supradicta. Ex quo patere potest q̄ impetigo est genus cuius species sunt zerna ⁊ serpigo vt ex predictis colligi potest. Est auteꝫ morfea natu ralis coloris corporis corruptio vł permutatio ad albedineꝫ vel nigredinem proueniēs ex corru ptione sāguinis s̄ natura propulsi ad partes sub cutaneas vel sibi ꝓpinquas. qui gō sanguis si cum mel'ie subtili pt̄ cōmixtus fuerit ad superficiē cut delatus morpheā facit colore nigro cōmutatam Si vero materia parūper grossior fuerit et fleg matica profūdioreꝫ aliq̄liter parteꝫ occupat ma gis q̄ subcutaneam. Et morfea albaras vel alba nominatur que ambe proueniūt ex defectu virtu tis nutritiue non potentis nutrimentū assimilare nutrito. vt pri^a primi et primo virtutū naturali um colligenduꝫ. Neutra tamen istaꝝ existimo co incidere in dispositione huius egrotantis vt infe rius clarius apparebit. Quid autem zerna sit ex predictis in descriptione ꝑpigis paꝝ ante colli gat. Morbillus vero ē pustula ꝓueniens ex sā guine col'ico infectionē habente a principiis gene rationis uel a tempore cōtractam uel propter ci borum corruptioneꝫ virtutem expulsiuaꝫ incitan tē ad crisiꝫ variis ⁊ idet'miatis tēporibꝫ efficiēdā Est autem uariola pustula cōsimilis proueniēs ex corruptione sanguinis facta a mēstruali materia vel infectione ipsius ad depurationem sanguinis virtuteꝫ expulsiuā cretice incitanteꝫ. quare patet dispositiones istas a dispositōne huius nobl'is uiri notabiliter esse diuersas ⁊ quia iste fere totū cor pus occupant et a materia adbusta proueniūt ra ro vel melancolica. cuius oppositū de huius nobił viri dispositione uidebitur. Excoriatiōes vero sunt cutis superficialis partis abrasio a causa pre mitiua aut ab humore subtili acuto vel salso ꝓue niens que ꝓpter hec multum differt a dispositiōe huius viri ad quam intendimus. Ulcera vō sūt solones continuitatis ꝓuenientes ex eruptionibꝫ apostematuꝫ uel succedētes ex ul'neribus indiscre te curatis et antiq̄t cū multitudine virus ⁊ sani ei et partiuꝫ corruptione et defectu pl'imū eueni entes. Cancrene vero sūt dispositōnes corrosiue substantie carnis cum pustulis acutis associate pa bulantes membra absꝫ casu ptium et sine corru ptione lesa a materia tamen mala et venenosa ꝓ ueniente que ratione materiei dispositioni huius uiri satis ꝓpinque videntur esse vt ex sequentibus apparebit. Ut auteꝫ vtilius ad intentioneꝫ dispo sitionis huius viri prouenire possim postremo ad predicta ad inuestigationeꝫ lepre veniendum est vt ex ipsa inuestigata et cognita aliquid vtile con sulendum sit.

Capitulum secundum de speciebus lepre et causis earum.

Est igitur lepra egritudo mala proueniēs ex spti one colere nigre in corpore toto. quare corrūpitꝰ complexio membrorū et forma et figura ipsoꝝ et fortasse corrumpitur in fine eius cōtinuitas ipso ruꝫ ita vt cadant membra et corrodātur cāū qui fit ab vlceratione et est sicut cancer toti corpori. Est autem mala quia omne genus egritudinuꝫ cō plectitur vt malam complexionem malā composi tionem et solutam continuitatem. Est etiaꝫ mala malicia materie que venenositate nō caret. 3° ma la est malicia modi eueniendi cuꝫ sepe generetur ex corruptione complantata pricipiis generatio nis fixioneꝫ inseparabilem habente que etiam si

ā tempore generetur. sine fixā īfectione ⁊ malitia
substantie fieri non potest. 4° iterum mala est ma
litia effectus decorem humani corporis ⁊ ciuilem
societatem priuans. adeo vt ex lege prohibitum
sit tales ab hominum conuersationibus exules fie
ri. propter verendam venenositatem quam aliis
non raro communicant. que omnia ex predicta diffi
nitione ipsius a principe data 3ª quarti tractatu
2° colligi posset. Sūt autē lepre comuniter a sapiē
tibus quattuor assignate varietates aut species f3
diuersitatem quattuor speciez mel'ie. que generā
tur ex adustione alioꝝ quattuor primoꝝ humorū
Nam ex humoribus primis non adustis leprā ge
nerari a sapientibus non est inuentū. propter qd
fortassis a q̄plurimis dispositionū predictaꝝ imo
fere ab omnibus lepra dr̄t. Illaꝝ enim egritudi-
num materiales cause vt plurimū non sunt mat'ie
mel'ice aduste saltē simplices ⁊ dominantes. sicut
de lepra a veteribus scriptum est q̄drupl'r distin
cta. cuius quelibet nomē sortitur ab aliquo al'i sil'i
tudine quadam ad aliquā proprietatē illius aīalis
lepram concomitantē. vt alopitia vulpina nomia
ta. eo qr species talis corpus humanū cui accidit
depillari facit. sicut vulpibus in magna parte sui
corporis sepe contingit ⁊ cet. Tiria vero 2ª spe
cies lepre nomiatur. eo qr sicut tirus seuum aīal
est ⁊ venēositate tanta participans vt cutis eius ⁊
corpus fere totum excoriatum quasi semper perci
piatur. Ita ⁊ hec lepre species corpus humanū cui
accidit quasi semper excoriari faciat. Altera vero
species leonina dicitur humanū corpus horrendū
nimis ⁊ furibundū velut leonē faciens hōrenda fi
gura ⁊ aspectu participantem. Ultima vero eius
species elephantia ab auctoribus nomintta est. eo
qr humanū corpus elephantica magnitudine ⁊ pi
guitia ⁊ feritate participare facit. Et he quidē spe
cies quattuor a quattuor humoꝝ adustione mel'i
ca prouениunt. Alopitia enim prouenit ex mel'ia
genita ex adustione sāguinis. Tiria vero ex mel'ia
flegmatica. Leonina vero ex mel'ia col'ica. sicut ele
phantia ex mel'ia mel'ica generari dicuntur. Quo
niā he varie species lepre ⁊ si ita generaliter pre-
misse sint. non tamen adhuc mentez saciant vtili ⁊
necessaria cognitione premittenda sunt signa. P°
quidē generalia vnicuiqꝫ speciei lepre. deinde vero
partialia ⁊ appropriata vnicuiqꝫ speciei signa po-
nentur. Sic enim clare patebit an aliqua species
eius dispositionibus nobilis viri ascribi possit. et
an simplex vl' composita ex eis. Et iteꝝ an aliqua
species lepre cum impetigie vel serpigine vel can
crena vel altera dispositione sociata sit. Sic enim
doctrinali processu canō curationis ⁊ regiminis e
lici poterit ⁊ non aliter. Veꝝ qr scientia signoruz
non plene haberi potest. nisi per noticiam causaꝝ
lepre. igitur de causis eius paulisper considerādū
est. Omnis igitur speciez lepre cause ad vnum ge
nus reduci possent. s. ad sanguinis infectionē a ma
teria melancolica secum cōmixta reddente ipsum
obiectum inconueniens virtuti nutritiue ⁊ opera
tionibus eius. Cum enim hic sanguis tali infectōe
infectus virtutem expulsiuam excitat ⁊ ab eadem
a nobilibus membris pellitur ad ignobilia. si qui
dem materia secum cōmixta subtilis fuerit ad cu
tim propulsa morpheam facit. si mel'ia fuerit me
l'icam nigram. si flegmatica albam. Si vō aliqd
acuitatis vel adustionis habuerit materia talis fa
ciet impetiginem aut serpiginez. Si vero mat'ia
illa contingenter fuerit mel'ica grossa duꝝ aposte
ma sephiros nominatum efficiat. Et si eidez aliqd
acuitatis miscetur sephiros non purū generabit
ad vnum expulsa locum. Si autem materia talis
genita fuerit ex adustione ⁊ proprie a materia co
lerica tunc in vnum locū conteuta cancrū efficiet.
Est enim cancer apostema mel'icuz de mel'ia adu-
sta ⁊ a materia colerica etiā non a pura feculenta
3ª quarti tractatu 2° ca° proprio. Si aūt materia
talis per vniuersū corporis per venas ⁊ arterias
expandatur a virtute propulsa egritudinē efficiet
lepram nominatā. que sua malignitate per mēbra
serpendo pustulis corruptiuis ipsa inficit ⁊ corro
dit. quare lepra est ita cancer comunis toti corpōi
sicut cancer est egritudo particularis determinati
mēbri. Cause autem predicte īfectionis sanguinis
multiplices a sapientibus assignantur. Quarū pª
est infectio tempore conceptionis in matrice cōtra
cta ex corruptione sanguinis menstrui ⁊ seminuz
parentum. ex quibus in embrione malitia talis ir
radicatur. Secunda est infectio seminis facta ex
contactu infecti corporis. sicut cum vir sanus le-
prose mulieri copulatur a menstruo cuius sperma
quantuncumqꝫ sanum hac pessima contagione infi
citur aut econtra. sicut cum contingit mulierez sa
nam copulari viro leproso a cuius semine sanguis
menstruus ⁊ semen eius inficitur. Mirandum āt
quare mater a lepra non capitur cuz viro leproso
copulatur aut econtra. q̄r vir sanus a muliere lepro
sa non inficitur cum eidem copulatur. Quibus qui
dem dicendum est q tanta posset eē ⁊ tam fortis ī
viro ⁊ muliere infectio q vnico nexu vterqꝫ infice
ret alterū. Dicendū 2° q infectione vtriusqꝫ existē
te remissa ex frequenti tamen copula alter alterū
inficere posset. Dicendum etiam tertio q matrix
iam facta dura ⁊ solida infectioni tali iam poten
tius resistere potest q̄ seminalis materia viri mē
struo leprose mulieris ⁊ sanguis menstruus spma
ti leprosi viri resistere possit. q̄r cum semen vl' ma
teria vnius ab altero facilius patiatur q̄ corpus
matricis. proinde sequitur q matrix non ita ex
contactu sicut materie generationis infici possunt
Quare diligenter intendendū est. qualiter ⁊ quan
do ⁊ cui mulieri copuletur vir ⁊ econtra. Taliter
enim sepe a veteribus lepra morbus hereditarius
nuncupatur. Tertia vero causa lepre productiua
ponitur esse frequens cohabitatio cuz leprosis vbi
ab infecto aere a lepro exspirato corporis sāi spi
ritus humores ⁊ membra infici posse facile vidri
potest. Adhuc etiam ex contactu leprosoꝝ aut pan
noꝝ quibus vestiuntur aut decubitu in cubiculis
eorum corpora sana infici possunt. Si enim ex cō
tactu leuiter scabient alter leprosus efficitur que
erit tua extimatio de contactu leprosi. Quarta vō
causa spetialis generationis lepre ponitur esse ci
borum ⁊ potuum qui intrinsece ipsam efficere pos
sent. aut qr corrumpuntur ⁊ adduruntur in cōpe
hominis a mala complexione calida ⁊ sicca epatis
⁊ cordis. Ex quibus melancolice materie per mo
dum adustionis in corpore multiplicante lepraz
efficiunt vt supra dictum est. Quinta vero causa
lepre generatiua potest esse agregata ex omnibus
aut pluribus predictaꝝ causarū quattuor. Sexta
vero causa ex lege theologica conceditur esse diuie
puidētie indition hūano itellectui nō cognoscibile

vt in antiqua lege de Iob ⁊ aliis videri potest. qd tamen non est presentis speculationis. Ex quarum causarum cognitione facile deduci posset signa cognitionis lepre. si bene contemplando meditemur. Que quidem signa ⁊ si a diversis auctoribus hic inde scripta ponantur. Ipsorum tamen congregatam doctrinam ab Avicenna positam percipio 3ª quarti vbi supra.

Capitulum tertium de signis comunibus omnibus speciebus lepre

Sunt autem signa lepre communia quam plurima. vnum autem est permutatio coloris faciei ad rubedinem ⁊ nigredinem. Rubedo autem arguere potest ignei caloris adustionem aut materiei colerice ⁊ maxime si fuerit rubedo cum citrinitate coniuncta. Nigredo autem cum oppacitate materiei melancolice dominium arguit. que si fuerit ex adustione genita nigredo erit cum quadam translucentia copulata. Secundum signum est obfuscatio in oculis ad rubedinem declinis. ⁊ nihil aliud significare videtur nisi in coniunctiua oculi nigredinem aut fuscedinem cum quadam rubicunditate coniunctam. que quidem arguunt adustiui caloris dominium ⁊ materierum in quo agit denigrationem. sicut in ardenti carbone quandoque apparent coloris rubei ⁊ nigri confractiones. Et tu ex altiori doctrina considera istud esse verum. Tertium signum est in anhelitu strictura que quidem multipliciter accidere potest. aut enim fit propter nimiam caliditatem ⁊ siccitatem. ex quibus anhelandi necessitas intenditur. ⁊ organorum anhelitus inobedientia consequitur. aut etiam fieri potest in anhelitu strictura propter materierum multarum inventionem in pectore que possent facere in membris anhelitus oppillationem coartatoriam. Quartum signum est raucedo vocis que quidem contingit in eis propter infusionem membrorum vocis a materia multa. propter quam vocalia organa redduntur non sonora debite. aut propter debilitatem virtutis aerem voci servientem non debite frangere ⁊ reverberare potentis ad organum vocale vt tracheam arteriam. aut fit in voce raucedo propter nocumentum pulmonis ⁊ canne quod idem est. Quintum signum est sternutatio assidua. cuius quidem causa videtur esse caliditas multa in cerebro inventa per colligantiam totius ad ipsum aut multitudo ventositatis in ventriculis cerebri contenta que expulsiuam cerebri excitat ad sui mundificationem aut aliqua de speciebus male complexionis expulsiuam cerebri incitantibus. Tales. n. videtur esse sufficientes cause sternutationis vt colligendum est 5ª tertii tractatu 2º suo caº. Et 7º amforismorum amphorismo 48º ⁊ comento eius. Sextum signum est constrictio gametu quod idem est quod punctum nasi. s. rize narium constrictio. propter quam homini loquenti apparet quod per nasum vox eius proferatur hoc autem totum fit propter vaporum multitudinem. qui a toto ad cerebrum elevantur ⁊ implent carunculas cerebri ⁊ rize ⁊ parti adiacenti. Et hoc quidem videntur signa principii vniuscuiusque lepre comunia. Septimum signum principale est inceptio casus capillorum. Cuius quidem causa facile videri potest. licet enim materialis causa capilli sit vapor adustus vel fumosus qui a corpore ad determinatas partes per poros expulsus coagulatur. Nil minus tamen quando contingeret caliditatem esse ingentem combustiuam prohiberet talium fumosorum vaporum generatio. ⁊ sic consequenter continuata generatio ⁊ augmentum. Cum igitur calor melancolie per adustionem generatiuus tante sit potentie. vt predictorum fumorum generationem prohibere possit ⁊ consumere materiam necesse est cadere pilos. Ex quo concludi facile potest. quod si aliquando in leprosis generantur pili subtiliores producuntur propter paucitatem materiei. Similiter etiam pauci numero fiunt. ⁊ ista quidem a pilis signa sumpta multum mihi proficua fuerunt in cognitione lepre. Octauum signum est apparentia venarum in pectore ⁊ parte faciei. que quidem vene multis ex causis apparere possent. licet in principio fuerint latentes aut quidem quia materia augmentata sit magis quam prius. aut propter multorum fumorum generationem qui in venis ⁊ arteriis contenti sunt predicte partes intumescunt ⁊ maxime in parte capitis ad quam lationem proprie fumositates inclinantur. Et similiter in parte pectoris propter adustionem fortem ibidem a corde factam. Et iterum vene apparentes fiunt. quia sanguis ex adustione in nigredinem converSus venas apparere facit tali colore coloratas quo carebant prius. ⁊ hoc quidem signum ad experientiam per me visum est ⁊ inventum certius. Nonum signum est odor corporis per quem intelligo fetorem. licet Avicenna locutus fuerit moraliter. Cum enim in corporibus leprosorum putrefiant humores corporis ⁊ fetor sit passio putrefactionem consequens. vt colligitur 4º metha. ⁊ pº pronosticorum comento vltimo. sequitur quod in leprosis fetor apparere debet. ⁊ proprie cum sudore. qui quidem non aliud est quam aquositas humorum cui pus colericum est admixtum. vt can 2º caº proprio colligendum est. Decimum signum est odor anhelitus declinis ad fetorem. Si enim febre pu. vel acuta contingit anhelitum fieri fetidum. fortius videtur hoc signum inveniendum esse in leprosis. propter magnam putrefactionem in pectoribus eorum inventam.

Undecimum signum est humores melancolici mali et dolosi. melancolici quidem propter corruptionem complexionis cordis ⁊ cerebri a melancolia adusta. que est materialis causa lepre. vt supra visum est. Et mali quidem malitia intensionis ⁊ extensionis. dolosi vero sunt propter diversitatem corruptionis in instrumentis ⁊ organis sensuum interiorum facta a varietate materiei melancolice ex diversis humoribus generate. que quidem materia melancolica vel vapor eius reddit spiritum ⁊ organa sensuum interiorum illustria. i. inconvenientia ad operationes eorum debite perficiendas. Duodecimum signum est multiplicatio somniorum melancolicorum. que quidem accidit propter predictam causam. ⁊ diversa est secundum diversitatem materiei melancolice per adustionem genite. que fortius aut debilius velociter aut tarde imaginatiuam permutare possent. Decimumtertium signum est sensatio gravedinis maxime super corpus suum. ⁊ hoc quidem accidit propter lationem materierum melancolicarum que in membris sensationis species sue gravitatis imprimunt. potest etiam contingere propter fortem retractionem spirituum sensibilium. aut propter oppillationem cadentem in meatibus eorum factam a materia melancolica vel vapore eius. Et ista quidem videntur esse signa lepre sex in augmento eius propria magis. Decimumquartum signum est manifesta capillorum sparsio ⁊ caluo. quod quidem contingit in pilis leprosorum consumptione

materierum continuantium pilum eodem modo quo vides in fine mensis octobris folia vegetabilium concidere spargere et cadere carentia nutrimenti. Accidit autem hoc magis in pilis faciei et capitis quia caminum est caput fumorum adustorum receptiuum magis quam alie partes. 5° iterum apparet dillecatio pilorum. et non est aliud quam infectio pilorum in poris absque sustentatione materiei continuantis eorum substantiam facta. ¶ Decimumquintum signum est infectio unguium a nimia adustione et siccitate exterminantibus materiam continuationis earum facta. ¶ Decimumsextum signum est quod forma incipit fieri feda. sive per formam intelligas corruptionem coloris vt supra. siue per formam intelligas habitudinis corruptionem a mala complexione prouenientem. ¶ Decimumseptimum signum est quod facies fit terribilis. et hoc quidem accidit propter magnam corruptionem in instrumentis et organis faciei permutantibus ipsam. nunc ad aspectum leonis. aliquando vero tiri et aliorum vt supra de suis speciebus visum est. ¶ Decimumoctauum signum est denigratio coloris de qua quidem satis in p° signo visum est. que quidem denigratio maior nunc apparet. vt in tempore estatis et tu considera quia facile est. ¶ Decimumnonum signum est quod sanguis incipit congelari et putrefit. congelatur propter extinctionem innati caloris per viam mortificationis factam ab vrente caliditate. Et forte quod signum hoc verius est in fine status vl'is. fortassis autem magis coagulatur sanguis ab intensa caliditate in principio status vl'is et tu considera. Quod autem sanguis putrefiat in statu et propter quid videre non est difficile. ¶ Uigesimum signum est quod additur constrictio anhelitus donec perueniat ad difficultatem vehementem magnam. Cuius quidem cause leues sunt propter necessitatem auctam et debilitatem virtutis illi tempore augmentatas. ¶ Uigesimumprimum signum est quod vox peruenit in fine raucedinis .i. quod raucedo maior efficitur quam unquam fuerit vel esse possit. Cuius quidem cause verificentur ex his que supra dicta sunt in declaratione quarti signi. ¶ Uigesimumsecundum signum est quod ingrossantur labia et denigratur. quod quidem accidit propter materiam delatam ad ea tamquam ad raras partes in quas facile penetrare potest cum grossa sit materia. ad quod non paruum adiuuat multitudo venarum et arteriarum compositionem labiorum ingredientium et similia talium. Ex quo etiam clare patet quod labia denigrantur. vel propter fortem mortificationem vel adustionem in sanguine a materia mel'ica prouenientes. ¶ Uigesimumtertium signum est quod apparet super corpus additio glandulosa similis aiali dicto grece zephos. et est animal anulosum compactum et solidum in rupibus inuentum aut sub vrceis ex putrefactione genitum anulosum et durum satis. Sic enim in leprosis accidit appito multarum pustularum que rotunde sunt et dure prouenientes a materia mel'ica sparsa per corpus et congelata ibidem malitia quantitatis et qualitatis sue virtutem superanti ne consumi et expelli possit. Et ista quidem videntur esse signa status vl'i lepre appropriata magis. ¶ Uigesimumquartum signum est quod corpus incipit vlcerari quando lepra est non geta vlceratur aut propter malignitatem augmentatam in materia per adustionem in omni lepra. Fortius autem et citius vlcerantur membra in leonina deinde in elephantia. 2° vero in thyria. vltimo vero in alopitia. que inter alias species est magis geta

propter qualitatem flegmatis adustioni contrariantem. ¶ Uigesimumquintum signum est quod corroditur cartillago nasi propter descensum materierum adustarum. que substantifice consumunt cartillaginem nasi et membra carnosa vel cutanea. cum quibus cartillagines continuantur. ex quo apparet quare cadunt nasus et extremitates eius. ¶ Uigesimumsextum signum est quod currit virus fetens. et hoc quidem intelligi potest et a naso prouenire et ab omnibus partibus vlceratis et corruptis. ¶ Uigesimumseptimum signum est quod occultatur vox. et hoc quidem est propter debilitatem virtutis et corruptionem organorum vocalium confirmatam. vt supra in 4° signo visum est. ¶ Uigesimumoctauum signum est quod tunc non remanent pili. et hoc quidem est propter vltimatam consumptionem materierum quibus continuantur pili vt supra in septimo signo visum est. ¶ Uigesimumnonum signum est quod color corporis denigratur valde. quod quidem contingit propter vltimatam adustionem ex his que supra in p° signo visa sunt. ¶ Trigesimum signum et vltimum est quod pulsus leprosi est debilis propter debilitatem virtutis et paucitatem necessitatis. eo quia egritudo est frigida. s. materialiter aut est frigida priuatione innati caloris. Est etiam tardus non velox. tardus quidem propter predicte frigiditatis augmentum. Nec tamen est valde tardus. eo quia materia per adustionem aggeneratur. Est autem pulsus eorum spissus. cum enim non sit necessitas valde aucta. non est opportunum pulsum esse magnum et velocem. sed sufficit necessitati tante quanta inuenitur in leprosis confirmatis satisfacere spissitudo. Erit igitur leprosorum pulsus in declinatione paruus et frequens et remisse tardus propter predictas causas. licet credam ego paruitatem tarditatem et frequentiam in pulsu prouenire magis propter debilitatem virtutis factam a materia sua malitia venenosa debilitante magis quam caliditate putrefactiua et tu considera quia speculabile est. Ab aliis vero auctoribus non nulla quandoque signa adduntur istis. sicut diminui sensationem in membris sensus tactus et maxime in principio et augmento. aut totaliter auferri sensationem in confirmato leproso. Ita quod si etiam cum acubus pungerentur extreme partes. impressionem non sentirent. Hoc tamen signum sicut et alia hinc inde variis voluminibus inuenta ad 30ª signa iam predicta et declarata reduci possent si bene consideres. Illa autem signa ponere non volui. quia superfliciosa sunt. et etiam quia longitudinem timeo. Possunt autem 30ª signa predicta facile reduci ad contemplationem theoricam signorum. vt ad signa sumpta a substantialiter inherentibus ab operationibus et a casibus. vel ad signa sumpta ab actione lesa a qualitate mutata et ab exeuntibus a corpore quod idem est et tu contemplare. ¶ Post hoc autem vt canon curationis regularis diligentius habeatur. videtur mihi opportunum esse vniuscuiusque specierum lepre superius positarum signa distinctiua diuersis voluminibus hinc inde collecta. et scrutinio rationis confirmata. deinde cuiuscumque speciei canonem curationis exponere. Ante ista tamen particularia curationis dogmata capitulum ponam. in quo regule communes vniuscuiusque speciei lepre conuenientes exponentur. Igitur post signa 30ª vnicuique lepre communicantia secundum plurimum signa particularia exponenda sunt. Et primo signa alopitie propria.

¶ Capitulū quartū de signis proprijs alopitie.
Sunt igitur signa hec primū q supercilia ex toto depilantur. ¶ Secundum q tument cilia. ¶ Tertium q inflantur oculi ⁊ rubei fiunt. ¶ Quartū ē q pustule rubee in facie ⁊ toto corpore oriuntur. ex quibus emanat sanguis cum sanie. ¶ Quintū est q nares ingrossantur ¶ Sextum est q difficiliter odorant domini huius egritudinis. ¶ Septimum est q anhelitus eorū fetet. ¶ Octauum est q gene tument ⁊ rubescunt. ¶ Nonum est q sanguis frequenter effluit a gingiuis. ¶ Decimū est q sanguis frequenter cum vrina emittit' corruptus ⁊ quandoq cum egōne. ¶ Undecimū est emoroidarum tumor pruritus ⁊ punctio i viro. vulue vo ⁊ partium eius tumor punctio ⁊ mordicatio i muliere frequenter apparens. Et hec quidem species lepre non paruam habet veritatem in casu huius nobilis viri sicut in scriptis de ipsius dispositione ⁊ complexiōne ⁊ alijs accepi.

¶ Capitulum quintum de signis proprijs lepre leonine.

Signa vero alterius speciei lepre que leonia vocatur sunt ista. ¶ Primū a sapientibus positū est qr oculi tumescunt rotundi fiunt. in quibus apparet eminentia venarum sanguine colerico abūdātium. que rubedinem ⁊ citrinitatē in oculis ipōnit Sunt autem iterū oculi eorū mobiles valde. ¶ Secundum signum est gracilitas narium cum vehementi acuitate cōmitata. ¶ Tertium est q gigiue corrugantur. a quibus effluit sanguis amaritudīe multa ⁊ acuitate participans. ¶ Quartum est qr maxima fit raucedo in eis. ¶ Quintum est q vrina emittitur ignea cum acuitate ⁊ tinctura colīca ¶ Sextum est emissio aliquanti sanguinis per vrinam licet raro. ¶ Septimum signū est magna vocis raucedo. ¶ Octauū est asperitas siccitas ⁊ eruptio cutis cum acuitate percepta. ¶ Nonū est aliqualis superciliorū depilatio licet minor q̄ in predicta spetie. ¶ Decimū est frequens euentus impetiginis ⁊ serpiginis per membra. ¶ Undecimū signum est corruptio partium in quibus impetigines fiunt cum emissione humiditatis citrine ⁊ virulente. ¶ Duodecimū signum est harenose superfluitatis inuentio in sanguine habentium leoninā lepram. quod quidem a posteriori in eorū flobotomiis inuentum est. ¶ Decimūtertiū signū est terribilis aspectus faciei patientium hanc leoninam ⁊ in summa mores eorū tantū siluestres fiunt q̄ō beneficio phisico placabiles fieri non possent velut leones. Decimūquartū signū est velocitas augmēti corruptionis ⁊ vlcerationis partium cū iā corrumpi inceperint. ⁊ hec quidem tria vltima signa per me verissima sepe inuenta fuerunt. sicut non multum ante cognoui in quodam honorando viro f Nicoleto. de iustinopoli nomīato.

¶ Capitulū sextū de signis proprijs thyrie.

Thirie vero lepre que fit ex adustione flegmat' signa propria sunt. appitio pl'iū glandularū q̄ mollEs sunt ⁊ subalbide ⁊ per magnam partem corporis inuente. ¶ Secundū signū est mollities ⁊ subalbedo cutis. ¶ Tertium signum est inflatio cutis tocius corporis ⁊ maxime faciei cum claritate quadam aqueo colori vicina. ¶ Quartum est cōstrictō narium cum defluxu madefactiue humiditatis aliquanto. ¶ Quintum signū est vocis raucedo cum debilitate sonoritatis eius. ¶ Sextum signū est inuentio morphearū albarū per vniuersum fere corpus. ¶ Septimū signum est experimentale a sapientibus positum. q si tales conspergantur aqua non adheret super eos. ⁊ hoc quidem videtur esse ppea. qr corpora talium positiua siccitate nec priuatiua sicca fiunt. sicut alie lepre species. ⁊ hec qdē huius capl'i scientia dispōi huius nobil' viri nō vr esse propinqua.

¶ Capitulū septimū de signis apropriatis lepre elephantie.

Elephantie vero vocate lepre signa cognitionis ti nulla ponuntur a sapientibus. raro tamen a medicis nisi valde peritis inuenta sunt. Sunt autē sig^a talia. vt varijs voluminibus hic inde colligere potui. ¶ Primū quidē est sēsationis diminutio aut priuatio in pluribus partibus corporis. ita q etiā in iuncturis. ¶ Secundum signum est ingrossatio ⁊ tumor vnguium cum quadam earū inequalitate ⁊ liuiditate ⁊ partium earum asperitate. ¶ Tertiū signum est inuentio plurimarū pustularū in vniuerso fere corpore cum manifesta duritie ⁊ colore morali leui rubicunditate refracto. ¶ Quartum est totius corporis nigredo quadam rubicunditate leuissime confracta. ¶ Quintum est grossitudo hitudinis vniuerse cū notabili soliditate copulata. ¶ Sextum est q oculi rotūdi solidi ⁊ nō bene mobiles apparent. ¶ Septimū est corrugatio palpebrarū. ¶ Octauum est ingrossatio omniū rugarū in corpore apparentium. ⁊ maxime in parte faciei ⁊ extremitatum aliarum. ¶ Nonum est vocis raucedo cum grauitate ⁊ difficultate proferēdi vocem. ¶ Decimū est q hec lepre species in partibus extremis incipit apparere magis q̄ alie species. Intelligendum tamen q signa huius speciei tāto magis iter se differentia sunt. quanto mag̃ mel'ia per adustionem a temperamento elongatur mag̃ ⁊ econtra. Et hoc quidem de omnibus alijs speciebus lepre sil'r intelligi debet. Signa vero lepre facte ex dominio mel'ie naturalis ex predictis signis demonstrari possunt. hanc tamen speciem lepre a mel'ia naturali factam raro euenire credo ¶ Post hoc autem nemo mirari debet. si vniuscuiusq particularis lepre signa non sunt verificata ratione demonstratiua. Satis enim hoc apparere potest ex verificatione 30^a signorū. que posita sunt supius omniū specierū lepre communia. et tu considera ex illorū fundamento. Inuestigatis itaq qualiter apparuit infectionibus cutis humani corporis fere omnibus vsq ad lepre species. ponendum est regimen quo humanum corpus a tāta miserabili ⁊ verenda contagione tueri possit. quod quidē regimē in duas partes partiendū esse decreui. Et prima quidem ponit regimen vl'e vnicuiq speciei lepre conueniens penes rectificationē rerū nō naturaliū Secunda vero pars regimen curatiuū spērū lepre per intētiones mediciuales explicabit.

¶ Capitulū octauū de regimine vl'i cōuenieti vnicuiq spēi lepre per dietam.

Pro executione igitur regiminis huius verende dispositionis. omne regimen per sex res nō naturales mensurandum inclinari debet ad frigidum ⁊ humidum. eo qr species lepre plurimum eueni entes fiunt a mala complexione humorum corporis incensiua ⁊ in species mel'ie aduste conuersiua Raro enim contingit fieri lepram a materia nō adusta. maxime autē in viro isto materiā peccātē

apparet esse melius ex incensione sanguinis domi nantis ⁊ colere subdominant genitum. quod quidē facile demonstrari potest. Primo per complexio nem naturalē eius fuisse colericā ⁊ sanguineam vt mihi scribitur. Secundo per rubedinem pustu laꝝ que in corpore eius apparuerunt. Tertio p velocitatem saniationis eaꝝ. Quarto per forti tudinem pruritus ibidem existentis. Quinto p pter materiam virulentam que inde egreditur. q̄ superfluitati sanguinis ⁊ colere attestatur. Se xto per velocitatem consolidationis eaꝝ satis con uenienter facte. ⁊ hec quidem signa caliditatē ma terie naturalem ⁊ accidentalem significant. Duri ties vero nodositas ⁊ compacitas pustulaꝝ cū ob tusa sensatione partium que apostemate sūt. signi ficant materiā in melancoliā conuersam fuisse a ca liditate vrente. que obtusionē in sensatione facit. aut per corruptionem organi sensationis vel istru menti eius. vel propter oppillationē a materia fa ctam. que prohibet transitus spiritus sēsibilis ad mēbra. Siue igitur hec omnia sit siue plura ipsoꝝ aer ipsius imo ⁊ cuiuscunqꝫ leprosi inclinetur ad frigidum ⁊ humidum. Eligat igitur ciuitas ⁊ do mus vel locus aeri aquilonari ⁊ orientali detectus cuius camera sit prope decursus aquaꝝ dulcium. aut in qua tempore caliditatis effusio frequenter fiat cum aqua dulci. aut sternantur ī camera folia vitis salicis nenufaris lactuce violaꝝ ⁊ in summa omniū vegetabiliū frigidoꝝ ⁊ humidorum. munia tur etiam vestibus non valde calidis. propter qd̄ euitentur vulpine pelles ⁊ sibi similes. ⁊ sint vestes sindone suis temporibus aut subtilissimo panno suffulte. vel pellibus leuissimis suo tempore fulcite Et si potens est semper aer camere sue renouetur cum effusione aque violaꝝ nenufaris cicoree endi uie lactuce angurie ⁊ sil'ium cum sandal'. al. ⁊ modi co camphore conquassatoꝝ. Talis enim aer poten ter rectificat membra spiritus ⁊ humores corpōis vestes autem eius ⁊ capitis tecturam portet non valde stringentes. ne caliditatem naturalē per viā coartationis a debita transpiratione prohibeant Exercitium vel motum aliquem quo corpus no tabiliter agitetur nullum in hac egritudine videt esse conueniens. eo qꝛ calefacit. ⁊ ita augmentum ī censionis humoꝝ dispōit. Et iteꝝ qꝛ humores ge tos in fluxu ad membra debilia ponit. ⁊ 3° qꝛ spūs a debita applicatione a membris distrahit. Exer citium autem conuenientius eis videtur esse naui gatio per dulces aquas. aut ambulare gradariis e quis incessu leuissimo. aut leuibus passibus ante ci borum assumptionē hinc inde moueri. aut leues fricationes tempore ieiunii a genibus vsqꝫ ad ca uillas pedum facere. Deinde easdem fricationes ab adiutoriis vsqꝫ ad manus. ⁊ 3° a spatulis vsqꝫ ad nates conuenienter applicare loco quoꝝ non minus iuuat frequenter infundere corpus in balneū aque dulcis tepidi caloris. vbi cocte fuerint plante fri. ⁊ hu. aut temperate sicut borago buglosa capillus veneris viola nenufar vitis ⁊ salix ⁊ reliqua his si milia. in quo quidem balneo ieiunus ingrediatur ⁊ moram ibi contrahat vsqꝫ ad suauē impressiōem absqꝫ caloris excessu. Post exitum autem a balneo vngatur corpus eius oleo lactuce facto cum succo eius aut oleo de nenufare aut oleo decoctionis co diarum. que inueniuntur in rubis aut oleo deco ctionis ranarum fluuialiū. Hec enī duo simplicia aut inuicem commixta inueni fuisse excellent iuua menti. Quiete autem vtatur ad plurimū vel quasi ad semper. Somnus vere omnino in dispositione tali mensure conuenienter existat. potius in quan titate aucta excedens q̄ diminuta. Necesse enim est in his corporibus caliditatem naturalem conf uari. Sil'r etiam ⁊ augmentum humectationis ef ficere. taliter autem in corpore humano fit cum so num metitur modo iam dicto. Naturales enī opa tiones vigorantur ex eo. ⁊ meliō celebratur digō ⁊ spirituum resolutio prohibetur. ⁊ animales opa tiones vigorantur. Melior autem somnus est ille qui fit post cibum iam in stomacho bene comprehē sum capite mediocriter eleuato. ⁊ decubitu facto prius super dextro latere. in 2ª vero dormitione super sinistro. ⁊ 3° iterū super dextro latere retro grada fiat reuolutio. per primā enī cibus in fūdo stomachi melius vnitur. caliditas naturalis ab epa te super quo sternitur stomachus ⁊ ab adiacentibꝫ partibus stomacho melius influitur. Per secundā vero reuolutionē melius stomachi fūdus ab epate super ipsum strato amplexatur. digestio melior ce lebratur. Per tertiam vero reuolutionē digestiōe iam completa melius attrahi ⁊ penetrari pōt chi lus ad partem vbi oportet. De forma iacendi sup ventrem dicendum notabile iuuamentum haberi c9ª vero ex decubitu super spina facto plura con sequi nocumenta. Neqꝫ etiā in dormitione frequēs debet fieri reuolutio de latere in latus. taliter enī corrumpitur digestio cibo ⁊ potu hinc inde fluctu ante. ⁊ digestionem effugiente bonam. Somni vō mensura esse debet non minor q̄ octo horaꝝ. alio vero tempore vigilandum est. propterea quia vi gilie moderate secundum consuetudinem tempus ⁊ complexionē hominis corpus humanū corrobo rant ⁊ calefaciant. virtutes animales excitant. ⁊ ī moderati somni nocumenta remouent. ⁊ spiritus ⁊ humores ad loca necessaria conuenientius expā duntur. colligi potest 2ª primi docª 2ª caº 13°. Eui tare debēt omnē repletionem potuum ⁊ ciborum taliter egrotantens magnopere. neqꝫ enim aliqd videtur innate caliditatis eque cito suffocatiuū sic multa ciboꝝ copia. ex qua dbita digestio diminui tur corrumpitur ⁊ multociēs aufertur. Sit igitur mensura ciboꝝ tanta. que stomachum nō aggrauet ⁊ ponderosum faciat. ⁊ potus tantus qui in stoma cho non fluctuet ⁊ regurgitet. Cumqꝫ contingeret repletionem ipsoꝝ factam esse. illico ad deponēdum ipsam festinandum est. ⁊ proprie cum vomitu. qui est medicamentum lepre 4ª primi caº 13°. Fiat āt vomitus cum intromissione digiti vel penne ī pri cipio meri titilatione facta ibidem vt stomachus excitetur ad expulsionem eius quod in eo reperit aut prouocetur vomitus cum decoctione seminum vel radicum raffani cum modico mellis ⁊ aceti ⁊ non fiat violentia cum vomitiuis fortibus. Si vō esset fortis stomachi aut non preparatus ad vomi tum sicut habentes stricturam pectoris difficulta tem anhelitus ⁊ spuentes sanguinem. ⁊ preparati ad ptisim vel apostemata squināticа vel sibi sil'es qui vomitui indispositi sunt vt colligitur 4ª pri mi caº 12°. tunc in talibus deponatur cibus ⁊ ma terie corrupte in stomacho per viam indigestionis genite cum leni medicamine sublimis iuuamenti in hac egritudine. ℞ thimi epithimi folliculoꝝ se ne polipodii ana. ʒ. ii. viol'. sebesten cuscute capill'.

veneris floꝝ boraginis ana. M.i. coquantur in lib. i. aque vsq; ad consumptionem tertie partis. dein de colentur ⁊ exprimantur. ⁊ de illa colatura den tur. ℥. iiii. ⁊. ℥. i. medulle cassie fistule a sua canna r̄ center extracte cum decoctione predicta. que cal'a sumatur ⁊ tardetur post ipsaȝ cibus sex horis. Si vero homo esset medicinā effugiens, aut abhomi nans vel stomachum debilem habens attrahatur ad inferiorem partem plenitudo predicta cuȝ hoc clisteri. ℞ folioꝝ viol'. blete capill' veneris boragi nis ⁊ folliculoꝝ sene ana. M. ii. coquantur in lib. ii aque vsq; ad consumptioneȝ medietatis. deinde co lentur ⁊ fortiter exprimantur ⁊ illi decoctioni ad dantur infrascripta conuenienter dissoluta. ℞ cas' sie fist' yere ruffini ana. ℥. vi. olei viol'. ℥. iiii. salis ī di. ℈. iiii. fiat clistere in mane in diebus estatis. aut in sero si placet in diebus hyemis. ⁊ laudo multū huius clisteris ⁊ consil'iuȝ in hac egritudine vsum eo q2 clisteria materias a membris principalibus euacuant 4a primi ca° 17°. pȝ autem in hac egritu dine membra principalia oīa ab infectione non esse munda. Accidentia vero que animā instrumē ta ⁊ organa corporis impetuose mouent euitētur omnia. Exterminant enim hec omnia ⁊ mutant corpus ab ea que secundū naturā consistentia 3° te gni. q̄r si corpus ab hac horrenda egritudine exē minatur satis sūma intentione adequandū discra siam. Igitur omnia anime accidentia suauit' mo uentia corpus ⁊ animā applicari debent. Quare ea que mouēt animā ex parte coloris delectabilia esse debent. sicut aspectus coloris albi floꝝ pictura rum ⁊ reliquaꝝ figuraꝝ ab exterius mediocriter mouentium ⁊ animā delectantium. Et sil'r etiam quantum ad audituȝ armonia mulcebris omniuȝ cantuuȝ ⁊ sonoꝝ applicari debet. Et iteꝝ sapores equales ab acuitate remoti administrentur omnes de quibus amplius in fine dicendū est. Adhuc et oīa que potentiam olfatiuā suauiter mouent infri gidantia ⁊ humectantia aromatica exhiberi debēt vt odores violaꝝ rosaꝝ floꝝ nenufaris. ⁊ lilioꝝ al boꝝ. Aut delectabile hoc quod multa delectatione percipitur. ℞ floꝝ rosaꝝ que nundū expanse fuerīt floꝝ nenufaris ⁊ violaꝝ ⁊ salicis ana. ℥. iii. campho re. ℈. ii. ligni aloes. ℈. i. sandal' al. ℥. ii. conspargan tur omnia in aqua violaꝝ ⁊ rosaꝝ. ⁊ fiat ex eis po muȝ. aut puluerizata ligentur in panno de sindōe qui semper in manibus habeatur. Ad hec etiam omnia que sensum tactus suauissime mouēt appli cari debent. ⁊ leues fricationes de quibus in motu ⁊ quiete dictuȝ est. propter quod etiam coitu raris sime vtendū est. Superfluus enim coitus etiaȝ si bi propinquus mouet materias ad exteriora cor poris. ⁊ excitat vaporem calidum putridū venien tem ad partem superficiei cutis. q̄r putrefit illic. ⁊ putrefacit illud cui obuiat. quare ī leprosis ad ma ioreȝ corruptionem mēbra disponit 7a quarti tra ctatu 3° ca° de cura scabiei. Itaq; si motus fortis ī sensibus exterioribus facti non conueniunt. que po terit esse existimatio tua de motibus factis in sensi bus interioribus. ⁊ tu considera q2 taliter egrotā tes debent esse leti ⁊ mente iocundi ⁊ bene speran tes de salute sua clementia diuine maiestatis obti nenda. Regimen autē in hac dispositōe obsuā duȝ ex parte ciboꝝ ⁊ potuuȝ existimo parūper am pliandū esse magis. Pro cuius quidem complemē to premittendū p° q̄ euitētur cibi ⁊ medicine oēs

que lepram inducere possent. sicut scribitur de car nibus vaccinis ⁊ asininis. Iteꝝ de lentibus ⁊ de oī bus rebus acutis que sanguinē adurūt ⁊ ī mel'iaȝ conuertunt. nisi earū assumptio gratia medicinal' intentionis quandoq; fiat vt scribitur ab Auicēna 7a quarti tractatu 3° de cura lepre duȝ inquit. Et non oportet vt negligatur administrare incisiua ⁊ proprie ante mundificationem sicut cappares fe niculi ⁊ porri. Ista enim mundificant cibos eorū a superfluitatibus ⁊ preparant superfluitates ex pulsioni. Cum igitur administraueris medicinas laudabiles. tunc administra etiam hoc regimen. ⁊ pisces saliti in hoc casu sunt valde boni eis. Et nos promptiores sumus super ista cum volumus vt fa ciamus vomere. aut ventrem eoꝝ soluere. Ex quo apparet q̄ talia acuta cuȝ magna cautela admini strari debent. Sint igitur cibi leprosoꝝ ad humi ditatem notabiliter inclinati. remissius autē frigi di. secundū spetiē tamē materiei aduste ⁊ gradibȝ adustionis variandi sunt. Cibus enim ⁊ potus ma ioris infrigidationis ⁊ humectationis in alopitia ⁊ leonina de spetiebus lepre administrari debent q̄ in thiria ⁊ elephantia vt ex predictis apparere potest. Igitur eligatur eius panis recens duoꝝ die rū bene coctus leuis ⁊ spongiosus cum aqua bora ginis violaꝝ vel capill' veneris confectus aut cum alio medicamine venenositati mel'ie aduersanti sic cum aqua sublimationis caulis que cuȝ proprieta te sua confert 3a quarti vbi s̄. De carnibus autē eligantur omnes facilis digestionis boni chimi cu ius bonitatem intelligo. eo q2 contrariantur mali tie materiei mel'ice. vt sunt frigida ⁊ humida oīa pisces humidi ⁊ parui mollis carnis. Et lac quod quidem est medicina sollemnis in mundificando cutē. vt colligitur 2° canī in areola mēbroꝝ decoc tionis. Conueniunt etiaȝ carnes vituline agnine ⁊ castratine ⁊ edoꝝ iuuenuȝ ⁊ pinguiuȝ ⁊ omniū vo latiliuȝ quoꝝ digestio sit facilis ⁊ degentiuȝ ī aqua vt sunt anates ⁊ sibi sil'es carnes. De fructibus autem vtantur omnibus frigidis ⁊ humidis vt sunt pruna melones cucumeres cucurbite suis tēpori bus. lactuca portulaca proprie endiuia. boragine ⁊ aliis herbis frigidis ⁊ humidis secundum diuer sitatem regionuȝ inuent. vt spinachia bleta olere hyameno viola epatica ⁊ similibus. De ferculis vero vti potest oī cibo acetoso mediocriter cū rebȝ humidis conuenienter confracte. cum herbis mīu tis frigidis predictis artifitialiter cōfecto. cū oleo amigdalaꝝ dulciū vel oliuaꝝ recenti abs; sale cō fecto. Iteꝝ vti potest rebus acribus ⁊ ponticis cuȝ leui quantitate mellis confect. Dulcia auteȝ in m' ta quantitate ⁊ frequēti vsu euitare debet. nisi dul cedo inueniatur excellent refracta ab aquositate multa. vt patet in persicis in vuis recentibus auel lanis piroꝝ pl'imis et sil'ibus. Unctuosa vero ciba ria multa euitet quilibet talis. ⁊ maxime cū rebus acutis excellent confracta. vt sinapismū oliue con dite ⁊ sil'ia. De potibus vero vtatur vino remis se vinositatis colore ⁊ substantia aqueo cum aqua sublimationis boraginis capill' vēeris viol' nēufa ris sufficienter liphato. aut sit mustus. i. succus vue recentis vue bene mature in quo post expressioneȝ infundatur vipera vna vel due in montibus īuen te longi corporis ⁊ spine nigre cū quibusdā lineis citrinis super dorsum protensis. que in vino dimit tantur dum vinum per ebulitionem rectificatiaȝ

vel separatiuam fuerit conuenienter clarificatum de quo bibat patiens. aut bibat patiens aquã sublimationis seri caprini quam diu audiui perfectissimam esse. aut bibat aquam sublimationis ranarum fluuialiũ vel cancrorum. que ambe a sapientibus magna laude probate sunt. Potest etiã in potu vti ceruisia facta de lupulo que etiam cutim mũdificat. aut vtatur aqua boni ⁊ electi fontis cum leui quantitate zuccari permixta. Vina autem fumosa ⁊ calida dimittat omnia ⁊ maxime grossa turbida valde stiptica ⁊ pontica. taliter enim infelicitaretur curatõ dispositõis talis. Hec õ regie rerum non naturaliũ taliter expedita sint.

Capitulũ nonũ de cura vniuscuiusq; speciérum lepre per medicinas in. x. intentiones distinctũ.

Igitur auxilio diuine clementie ad curam vniuscuiuscunq; specierum lepre per medicinale regimẽ post hec omnia deueniendũ est. Qõ quidem ex illustrium auctorum sententiis. magno tamen labore hic inde collectũ in decem intentiones mihi partiri libuit. que fundantur in sermonibus Auicẽ. 3ª q̃rti vbi supra ⁊ 25° continentis ca° 15° ⁊ pluries alibi ab illustribus explicantur. Prima itaq; intentõ erit materierum euacuatio minoratiua. Secũda vero erit ipsarum euacuatio diuersiua per conuenientes regiones. Tertia vero erit rectificatio regiminis per sex res non naturales de qua 3ª vt plurimũ expeditus sum ex antecedenti partitula huius fe sectionis. Quarta vero intentio erit materierum digestio. Quinta vero erit ipsarum eradicatiua euacuatio. Sexta est male complexionis rectificatio a membris in quibus magis fixa videt̃. Septima vero erit prohibitio corruptõis mẽbrorum a venenositate materie. Octaua erit correctionis accidentium que in plurimis mẽbrorum partibus manserunt. Nona erit cõsumptio materierum a pluribus partibus cum cauteriis fienda. Et vltima erit memoria medicinarum ab occulta proprietate in cura lepre valentiũ. que a sapientibus veteribus ⁊ a modernis doctoribus magis ꝓbata ⁊ meliora tradita sunt. Prima autem intentio de predictis multis instrumentis compleri potest. Primũ est fl'oia. Secũdũ est euacuatio cũ farmatia. Tertiũ est euacuatio cum ventosis. Quartũ est cum sanguisugis. Quintũ est cum prouocatõne emoroidarum in viro ⁊ menstruorum in muliere leprosa. Sextum est cũ prouocatione sanguinis a naribus. Primũ autem instrumentũ quod est fl'oia secundũ plurimũ necessarium est in cura huius egritudinis. eo q2 in egritudine tali mag̃ est ebulitio in vniuerso sanguine in venis ⁊ arteriis contento ⁊ maxime in principalibus membris. Fl'oia autem est euacuatio vniuersalis. que multitudinẽ euacuat 4ª primi 20° ca° q̃r ⁊ cet'. Ad hec etiam q2 fl'oia ẽ euacuatio prompte ⁊ facil'r applicãda ⁊ facile moderabilis ne superflue euacuet. Leprosi autem indigent prompto ⁊ cito remedio non multũ debilitãte quare ⁊ cet'. Item q2 fl'oia cum minori nocumento pluries secundata ⁊ triplicata fieri potest q̃ farmatia igitur ⁊ cet'. Et iterum q2 fl'oia conuenient̃ facta magis euacuando corpus infrigidat. farmatia vero econtra q̃r ⁊ cet'. Et 5° iterum q2 omnis farmatia etiam proprie in lepra conueniens nõ eũatur a venẽositate quadam que lepre venẽositatem contingentẽ augmentare posset. Cum species venenositatis particulares omnes medico incognite sint. ad flobotomiã tamen non est sine lumine perueniendum. igitur etate cõplexione ⁊ habitudine corporis ⁊ virtutis consentientibus. si apparuerit in corpore plectoria ⁊ pulsus magnus ⁊ plenus ⁊ vene corporis tumentes ⁊ extense vrina rubea et purpurea cum substantie grossitudine statim aperienda est vena purpurea matrix nigra vel communis nominata in curuatura domestice partis cubiti brachii dextri. ⁊ extrahantur per eam sanguis ℥. v. vel. vi. amplius et minus secundum iuditium periti viri. que quidẽ fl'oia iterum remanente parte plectorie notabili 5° vel 6° sequenti die secundari ⁊ tertiari poterit secundũ hoc iuditiũ iam predictum. Item si cum appentia plectorie notabil' euidenter apperet sequentibus diebus aliquod mẽbrum maiori plectoria laborare q̃ alia membra. tũc flobotomia fieri debet de vena illam partem respiciente. vt si caput magis lesum fuerit fl'ois fiat de cephalica super manu dextra inter policem ⁊ indicem posita. aut super curuatura cubiti in eminenti parte satis situata. Si autem laborauerit pectus cum plenitudine doloris. ⁊ anhelitus difficultate. flobotomia confert venarum predictarum. Licet audeant illustres auctores flobotomare venas guidem ĩ lateribus gule positas vt patet 4ª primi ⁊ 3ª q̃rti vbi supra. Ego vero venas tales numq̃ fui ausus flobotomare propter timorem qui scribitur ab auctoribus. neq; vidi aliquẽ insignẽ virum mea etate tales venas audere flobotomare. Si autem iterum maior apparuerit in epate vel splene plectoria flobotometur basilica dextra aut sinistra. que inuenitur in infima parte cubiti dxtri ⁊ sinistri vtriusq; brachii. aut super manu flobotomẽtur saluatelle. hec vel illa inter anularem digitum ⁊ auricl'arẽ posita. que sunt rami basilice 4ª primi vbi supra. Si vero maior apparuerit in inferiori parte corporis plenitudo. flobotomia fiat de saphena dextra vel sinistra super cauillam pedis posita. Et aperiatur hec vel illa secundũ plenitudinẽ maiorem in dextra parte magis q̃ in sinistra comprehensã aut econtra. Et extrahantur sp sanguinis quãtitas cum superioribus conditionibus limitata ⁊ tu cõsidera. hec sunt de flobotomia ⁊ cet'. Secundum vero instrumentũ quod completur euacuatõe minoratiua cum farmatia omni lepre commune põt esse tale. ℞ mirobal' citrinorum indorum ⁊ emblicorũ ana numero. v. passularum enucleatarum. ℳ. i. sebesten numero. vi. polipodii folliculorum sene thimi ephitimi ana. ℳ. i. violarum florum buglose ⁊ boraginis anisi cinamomi ana. ℥. ʃ. coquantur omnia in lib. i. ʃ aque vsq; ad consumptionem medietatis deinde colentur ⁊ exprimantur ⁊ de hac colatura patientibus detur in potu a quattuor. ℥. vsq; ad lib. ʃ. cũ ℥. i. penidiarum. Accipiat autẽ ipsam in aurora calam ⁊ paruum dormiat super ea. ⁊ tardet cibum sex hõis in quarum 5ª accipiat ciatũ vnũ aque ordei calide cũ pauco zuccaro ⁊ sequenti hora prandeat. Pillule bone ad eandem intentionem. ℞ mirobal' indorum ⁊ citrinorum polipodii agarici epithimi ana. ʒ. i. diagridii. ʒ. ʃ. anisi cinamomi macis ana. ℈. ʃ. fiat pillule cum succo boraginis ⁊ detur eis. ʒ. i. ⁊ seruentur omnia que de precedenti minoratiõ dicta sunt ⁊ sunt leues satis. Pro hac etiam intentõe sunt cõuenientia ellectuaria q̃ plurima vt elt'rium hamech maius ⁊ minus ⁊ yera rufini ⁊ yere dyacolloquitide ⁊ similia de quibus tamen gratia minoratõis

dari debet subdupla dosis vel subtripla secundū contemplationē sapientis. Tertiū ingeniū mio zandi materiā est cū vētosis. hec quidez applicari debēt in augmento luminis lune 4ª primi caº 21º ꝛ sint ventose magne naribus ꝛ spatulis aliquādo applicate. freqūter vō pulpis tibiaꝝ ꝛ coxaꝝ appli cari possēt. ꝛ supplēt fl'oie vices vbi egri fl'oiaz effu giāt. lꝫ ipsa lōge melioz sit ꝙ vētose. Quartū in geniū fuit sāguis euātio miozatie cū sāguisugis q̄ꝛ quidē euātio melioz est qꝛ ꝓfundius euacuāt mag ꝙ ventose. ꝛ debēt eligi sanguisuge hn̄tes ventres rubeos ꝛ dorsū viride in vēte in fōtibꝫ vel fluuiis aquaꝝ dulciū vbi copia ranaꝝ inueniat. ꝛ apponā tur i tibiis vel in coxis i natibꝫ vel in spatul'. Et ꝙ doqꝫ eas apponi feci sub mento. Et ꝓpꝛie qn̄ le pra faciē hōis excellent' ificit. locus aūt priusꝙ ap ponant multū madefieri dꝫ aq̄. ꝛ liniri luto aut sā guine. tal'r eti melius adherebūt ꝛ dimittant san guisuge tanto tēpoꝛe vt saturent ꝛ sanguie ipleāt ꝛ per se cadant. Et iteꝝ sanguis effluere pmittat donec per se retineat ꝛ non debilitet. Et si supflue ret retineri dꝫ cū albumie oui cōquassato cū terra sigillata thure sarcocolla bolo armēo ꝛ sāgui. dra. ꝛ aliis retentiuis cōi fama cognitis. Instrumen tū vō qntū fuit euacuatio p emoroidas q̄ꝛ quidez euātō magnifice cōfert oibꝫ egritudinibꝫ d mel'ia vt scabiei lepꝛe ꝛ reliquis corruptionibꝫ vt patet 14ª tertii caº 3º ꝛ 6ª affoꝛismoꝝ affoº 12º ꝛ comēto eius. Igitur si emoroides p se fluentes fuerit null'o mō restringi debēt nisi supfluāt. Si autē surde fu erint apiant fricādo eas cuꝫ foliis ficus vel conso lide ma. aut cuiuscūqꝫ alt'ius rei aspe fricatōe aut vngendo eas cū felle thauri aut cū flōmo leuiter tangendo eas. Mēstrua vō in ml'iere debite etat' si retenta fuerit ꝓuocari debent. coꝝ eni euātio est cā conseruatōis sāitat' mulieris ꝛ mūdificatōis coꝛ poris eius ab oī nocumēto in q̄litate ꝛ q̄ntitate 2ª tertii tractatu 3º capº pº. Si autē mēstrua hn̄ito vtut' nō eueniāt. ꝓuocari possēt flomādo saphenā Itē cuꝫ appōe ventosaꝝ magni orificii in domesti ca parte coxaꝝ. Itē cū ligaturis sup genu fact' me diocriter strigentibꝫ. Adhuc et' dando in potu. ꝫ.i. pill'aꝝ de oppopōaco. Medicamē expertū ad illō ℞ aq̄ decoctōis anisi. ℥.iiii. croci. ʒ.i. musci. ℈.ſ. d tur totū calidūꝫ in auroꝛa ꝛ tardet cibū sex hoꝛis ꝛ custodiat se diligent' a frigoꝛe. Ultimū instru mentū fuit sanguis ꝓuocatio a naribꝫ que supplet vicez fl'oie vbi fieri non possit. lꝫ ipsa preeligi dbe at iuxta posse. ꝛ hec quidē p nares euātio fieri pōt titillatioe facta in riza cū aliqbꝫ rebꝫ acutis vel pungitiuis vt paleis vel cū palmite seis gm̄is. quā qdā a ꝓꝓꝛietate credunt sauguinē a naribꝫ educe re. vl' fiat istud cū stipite poligonie vel cū setis poꝛ cinis. qbꝫ sp hoc facio ꝛ pmittat currere sāguis ſꝫ tenoꝛē vtut'. hec de itentōe pª.

Secunda vero pꝛincipal' intētio q̄ est materieruꝫ diuersio p cōgruas regiones iā ſꝫ plurimū ex pꝛe cedenti intētōe deducta est. Sāguis eni ꝛ reliq̄ ma terie p illa sex istr̄a conuenient' a quocūqꝫ mēbº ser diuerti possent. pꝛet' aūt diuertentia iā dicta iclia ri possent materie qūqꝫ ad vias ventris ex intētōe iaꝫ dicta. quādoqꝫ vō ad vias sudoꝛis. quādoqꝫ vō per sputū p nares et' per palatū educi possēt. qūqꝫ vero per vꝛinā non minus cōueniēt euāri possent

Sudatiuū bonū in cōsil'i casu ē hº. ℞ elſrii ana cardini. ℈.ii. aq̄ decoctionis anisi. ℥.iii. misce ꝛ dēt in potu calidū in auroꝛa ꝛ coopiat eger pannis cō decent'. Aliud sil'e huic ꝛ melius est hº. ℞ aq̄ deco ctionis ani. ℥.iii. pulueris se. apii. ʒ.i. det' calidū i potu vt s̄ ꝛ cet'. Aliud sil'e. ℞ se. aneti se. petrosell'. croci ana. ℈.i. vini albi subtil' arōtici ꝛ bene sūoli. ℥ i. ſ. aq̄ feni. ℥.ii. det' calidū vt s̄. Sputū autē ꝓ uocat ꝛ diuertit' conuenient' masticando gm̄ū ma sticis. Itē masticādo radicē arthāite aut ʒʒ. Meli us tamē est masticatō agarici. Itē masticatō polipo dii cū modico sal' idi ꝛ reliq̄ talia q̄ stōcho ieiūo sp fieri debēt. Incliat aūt materia ad nares odoꝛādo pulueres l' poma de qbꝫ s̄ de regie accidentiū aie dictū est. Itē iungendo nares cū modico vnguēto facto ex oleo de castoꝛeo cū yera ꝛ pauco pl'uere eu foꝛbii. Itē attrahēdo p nares aquā maioꝛāe calidā cuꝫ zuccaro cōmixtaꝫ. Aliud foꝛtius istis est hº. ℞ ydromell'. ℥.ii. succi radicū blete. ℥.i. zuccari modi cū misce ꝛ calidū per nares leuit' attrahat' oꝛe tn̄ prius plēo aq̄ frigida vel cal'a tuo libito. Per pala tū vō attrahit' materia gargarismate facto cū oxi melle sqllitico vl' cū sirº de calamēto cuꝫ aq̄ saluie maioꝛāe l' betōice cal'is. Gargarisma bonū ad hanc itētōeꝫ. ℞ polipodii recent' agarici mirobal'. Indoꝝ saxifragie piretri ʒʒ ana. ʒ.i. coq̄t' in lib. i. aq̄ vsqꝫ ad cōsūptionē medietat'. deīde dulcoꝛent' cū melle ꝛ fiat cū eo gargarisma. Ultīo āt diuer ti pōt materia p vꝛias. ꝓ cuius qdeꝫ gr̄a mlt'e sūt inuente a sapiētibꝫ medicie. sic trocisci de eupatorio troꝛisci de aniso ꝛ multi alii sil'es. Itē aq̄ subliatōis apii petrosel' feni. pitarie milii sol' ꝛ sil'iuꝫ. Pꝛo uocatiuū bonū ad hāc itentōeꝫ. ℞ gnoꝝ milii sol' coꝛticis itranei ana. ʒ.i. fu meu se. apii leuistici et fenicl'i capill' veneris ana. ʒ.i.ſ. spice nardi se. oro bi ana. ℈.ii. buliāt oīa in lib. i. ſ. aque vsqꝫ ad cōsū ptiōeꝫ medietat'. deinde colētur ꝛ expꝛimant ꝛ de hac decoctōe i auroꝛa dent' i potu. ℥.iiii. vel. v. cuꝫ zuccaro dulcoꝛate ꝛ calefacte ꝛ tardet' cibus hoꝛis sex ad minus. Hec de intentione 2ª pꝛincipali di cta sufficiant.

Pꝛo 3ª vero itentōe pꝛincipali non est opoꝛtunuꝫ amplius extendere sermonē. satis eni diffuse i regi mine per res non naturales antescripto excusati sumus.

Quarta vero intētio pꝛicipal' fuit materieꝝ adeq̄ tio ꝛ digō. ꝛ hec quidē pluribꝫ instr̄is cōpleri pōt. vt cū sirupis iulep decoctōibꝫ pulueribꝫ trocisciis elſriis cōfectōibꝫ ꝛ sil'ibꝫ. De numero aūt digeren tiū cōicantiū oī spēi huius dispōis. Pꝛimū pōt ēe hoc ꝛ leue. ℞ sir. de fūo terre. ℥.ii. aq̄ subliatōis ra dicū enule. ℥.iiii. misce. Aliud ꝛ leuius illo ē hoc. ℞ seri capꝛini aq̄ fūi terre ana. ℥.iii. misce. Aliud et foꝛtius illo ē. ℞ oximell' squillitici. ℥.i. sir. d bisā tiis. ℥.ſ. aq̄ fūi t're. ℥.iii. misce. Quartū leuius isto ē hoc. ℞ aq̄ fūi t're boꝛagis ꝛ enule ꝛ scabiose ana ℥.i.ſ. misce. Aliud iuleb ad has intētōes sil'e. ℞ lu puloꝝ cuscute floꝝ boꝛagīs ꝛ buglose capill' vēeris violaꝝ ana. M.iii. radicū feni. sparagi brusci et a pii ana. M.i.ſ. yreos affodilloꝝ ameos se. agni ca sti ſpētarie mi. radicū bractee radicū caul' ana. M ii. ſ. oīa ifūdant' p duos dies nō naturales i li. x. aq̄ sufficient' icila. deinde coquātur cū ea vsqꝫ ad cōsū ptōeꝫ medietat'. deinde expꝛimaut sufficiēter et colētur ꝛ huic colature supaddant' hec. ℞ aceti sql litici. ℥.iiii. trocilcoꝝ de tyro. ʒ.i. radicū yreos acoi aristol' ro. radicū bꝛionie ana. ʒ.ſ. pl'ueris zuccari ꝛ mell' dispūati ana lib. i. ſ. coq̄t' vsꝫ ad cōsūptōeꝫ

sirupi de quo in potu dent .ʒ.ii.cū ʒ.iii.aq̄ fūi fre
aut seri capzini.aut fiat sirupus lōgus de q° det i
potu ab.ʒ.iiii.vsqȝ ad li.ſ.⁊ sic appȝ q̄r ꝺ sirupis
de iuleb aqs ⁊ decoctōibȝ digerētibȝ materiā expe
ditus sū.Et i hoc quidē iuleb iuenit efficatia sollē
nis.Sirupi vō appriati vnicuiqȝ speciez lepre.q
⁊ q̄les existāt videbit in fine tractatus.Cōfectōes
vō elec̄ria trocisci ⁊ pulueres ex oīuȝ predictaꝝ me-
dicinaꝝ mixtōe fieri possūt.⁊ maxie oēs ille q̄ hñt
rectificare corruptōeȝ corruptā cordis epat ⁊ sto
machi ⁊ aliaꝝ ptiū interioꝝ.de qbus m̄lta ab au
ctoribȝ hic inde inueniri posset.Ego aūt in quodā le
proso de puītia vngarie cōfeci hoc elec̄riū ⁊ iueni ip
sū iuuamēti sollēnis.℞ cōfue borraginis lib.i.cōf
ne viol'.li.ſ.trocíscoꝝ de tyro.ʒ.ii.sādal' ru.viol'.
spodii terre sigillate ana.ʒ.i.floꝝ nenufaris .ʒ.v.
fragmētoꝝ smaraldi iacinti saphiri coralloꝝ ru.a
na.℈.ſ.mārgaritaꝝ.ʒ.i.ſ.folioꝝ auri numero.xii
succi fūi terre cocti ⁊ dispūati.ʒ.iiii.zuccari al.lib.i
hoc quidē elec̄riuȝ coīcat itentōeȝ cordi ⁊ oī pricipa
li ⁊ nobili mēbro.⁊ clarificat ⁊ rectificat sāguineȝ
⁊ erit frāgens caliditateȝ pret naturā. dabā autē
ex eo cī māe.ʒ.i.⁊ faciebā tardare cibū quīqȝ hōis
Et quādoqȝ ex pulueribus eius dari pōt.ʒ.ſ.cū aq̄
subliatōis calendule.aliquādo vō ex puluerībȝ eius
fieri posset cōfectōes cū zuccaro albo ⁊ aq̄ fūi terre
quandoqȝ vō iteꝝ ex eo faciebā trociscos de qbȝ da
bā in potu .ʒ.i. cū.ʒ.iii. aque lactꝭ capri ⁊ sollēnit
iuuabāt ⁊ tu cōsidera vtutē cōponentiū.

Fuit autē intētio 5ª ꝰ premissa eūo materieꝝ erra
dicatiua.p cuius quidē cōplemento plres ⁊ sollēnes
medicine cōposite ab auctoribus hic ide cōscripte
inueniūt.ante tamē q̄ aliq̄ ipsaꝝ exhibeat supposi
ta vtutꝭ cōstātia etatis ⁊ religs.quīqȝ pricipal'r di
co ēe premittēda. P° q̄ nō expectet l' spet eūa
tio eradicatia materieꝝ huius egritudinis i vna l'
duabȝ eūatōibȝ vel tribȝ.Est enī hec egritudo pen
dēs a mā cronicitatꝭ cā.⁊ iteꝝ egritudo p se longa
ē cū pēdeat a mala cōplōe materiali venenosū lati
bulū in mēbris habēte ⁊ iteꝝ difficilius accidētia
⁊ pluriū mēbroꝝ cōcōitant ipsā. Secūdo pre-
mittēdū q̄ nūq̄ exhibeat medicīa eradicatia eua
cuās.nisi appeat d gēis i materia sollēne vestigiū
quod cōprehenditur ex remissione accidentiū per
mutatione differentiaꝝ pulsus ad bonū remissione
caloris vrine equatōe substantie eius ypostas leuis
albe ⁊ equal' vnite ⁊ in fūdo posite manifestatione
in vrīa taliter egroꝝ. Tertio premittendū ē q̄
nō fiat euacuatio cū medicina effreni labore soluē
ti. nȝ in dosi eius multū audacter eleuata.talia enī
farmaca virtus ipsoꝝ debil' nō bene regulare pōt
amplius ipsa ſȝ plurimū sūt calida malitiā mate
riei exaugentia.Ex quo appet q̄ eūatiuū dȝ esse in
gdu soluētiū nō trāscēdēs gradū fm quod est quar
tū in ordine premittēdū. ⁊ ex hiis sequit quītū q̄
medicīa solutia nō dȝ ēe a gdu lenitōis ⁊ hūectatꝭ
euacuata.q̄ tamē cū infrigidātibȝ cōfracta securiō
erit. ex quibus clare concludit q̄lit medicus se de
beat habere in administratōe medicīaꝝ solutiarū
q̄ ab illustribȝ auctoribȝ pōite stꝭ.q̄ vt plurimū stꝭ
fortes ab eis descripte.Et hec oīa colligi possent a
principe 3ª quarti vbi ꝰ. Medicie igit ab ipso et
ab aliis posite sūt sicut yeralogodiō yera diacollo
quītidos yera pigra theodoricō ⁊ silia hic ide col
ligunt.Modus autē administrādi talia.cū vidris
leprā a materia plurie cōmixtōis.cura prudēt vt
iste medicie cōfrāgant ad iuicē vt cōeȝ itentōeȝ ad
mās oēs eūandas hēant.⁊ hoc quidē cū mag̃ diffi
cltate ⁊ n̄ nisi a clarissimis viris cōpleri pōt.Ego
vō longo tēpore cōsiderās i cura le.proꝝ in quibus
corrupta ē cōplex° ita q̄ dominat i eis materie
melancolice diuersaꝝ speciez ex adustōe genite in
eūatione ipsaꝝ cōsideraui sp dominiū vnius super
alteras.Raro enī inueniri pōt cur altera materia
sup aliis dominet.vt melācolia colerica dñet fleg
tice sāguinee ⁊ melācolice aut ecōtra .ꝺ aliq̄ ipsaꝝ
lȝ paboláis de eq̄li ppōrtōe materieꝝ det licētia
paboládi.hec enī nō iueniūtur i re sic ex imagina
tōe i mōte smaragdino pingūt.Igit ad euacuādū
materiā predictā.℞ yeralogodiō magne.q̄ ſȝ me
melior ē medicina q̄ inueniat in hac dispōe.ʒ.vi.
diagridii.ǧ.iii.det totū cū.ʒ.iii.seri capzini. Do
minate vō flegte sup alias det hec descriptio. ℞
yeralogodion.ʒ.v.agarici electi. ʒ.ſ. ʒʒ.ǧ.vi. det
hoc totū cū aq̄ decoctōis lupuloꝝ vel violaꝝ.Dñan
te vō melācolia sāguinea det hec medicia.℞ theo
dorici magni.ʒ.iiii.aq̄ decoctōis prunoꝝ violaꝝ
tamarindoꝝ sebestē ana.ʒ.iiii. Dominate vō mā
melācolica ex adustōe melācolie gēita det hec me
dicina.℞ yeralogodion.ʒ.ſ.decoctōis mirobal.in
doꝝ polipodi ⁊ folliculoꝝ sene ana.ʒ. iiii.det hoc
totū i potu.⁊ obſuēt cōditōes post farmacū. q̄ scri
pte fuerūt ꝰ in can eūatōis miorarie. ⁊ hec quideȝ
sūt sentētie pricipis 3ª q̄rti de cura lepre dū dicit
Et nō nocet si cōmisceat cū eis pulpa colloquītide
⁊ scamonea etꝭ.⁊ pprie qñ illic est colera.⁊ reliq̄ vi
de ibi.Domesticū autē melācolie cuiuscūqȝ solutiuȝ
pōt ēe h° elec̄riū.℞ polipodii folliculoꝝ sene thimi
epithimi cartami cuscute violaꝝ floꝝ borraginis ⁊
buglose ana.ʒ.ſ.se.endiuie lactuce scariole acetose
ana.ʒ.iii.mirobal' indoꝝ.ʒ.i.succi fūi terre lib.ſ.
succi violaꝝ mucillagīs psilii discrete facte ana li.i
fiat igr oīuȝ decoctio pret q̄ succoꝝ deinde colent
⁊ exprimātur.⁊ huic colature addāt pēdiaꝝ zuc-
cari al.ana libr.i.mellis rosati colati lib.ſ. coq̄tur
igitur leuiter vsqȝ ad īspissatōeȝ.deide cuȝ ifrigida
ta fuerit supaddatur lapidis armēi lapidis lazuli
preparatoꝝ fm arteȝ ana.ʒ.ſ. ⁊ diligēter icorpent
i mortario ⁊ dimittātur fermētari p sex menses.
detur igitur ex eo a.ʒ.vi.vsqȝ ad.viii.cū.ʒ.iii.aq̄ la
ctis ⁊ plus ⁊ mīus ſȝ tenorē vtutꝭ ⁊ ē securꝰ ⁊ dele
ctabile de cōpositis ⁊ secretis meis.

Post hec autē ad sextā intentionē ptranseundū ē
que fuit rectificatio cōplōis male i mēbris in qui
bus repta est.Et iā qui deȝ multe inueniuntur me
dicine ab auctoribus descripte male cōplexionis
cordis epatis stomachi ⁊ alioꝝ rectificatiue. Ille
tamē q̄ in hac dispōe conuenietes videtur.sūt sicut
oēs que cuȝ virtute tertia respiciunt cor cerebruȝ
⁊ epar.sunt tamen ifrigidātes ⁊ humectātes vt stꝭ
sirupus rosatus sirupus violatus sirupus de nenu
fare sirupus de corticibus citri sirupus acetositatꝭ
citri sirupus de succo limonuȝ sirupus de ribes si
rupus ꝺ berberis sirupus de bisātiis sirupus de g̃
natis sirupus de piris sirupus de pomis sirupus
de psilio sirupus de iuiubis sirupus de succo ⁊ aq̄
fructuū ⁊ reliqua taliū.vt cōfectōes ⁊ elec̄ria pulue
res tragee ex talibȝ facte. Cōpositū bonū ad recti
ficādū malitiā cōplōis calide ⁊ remouēdū ipressōeȝ
melie i corde i epate ⁊ pprie cere° cōicate. ℞ ros.
violaꝝ floꝝ nenufaris floꝝ salicis ana. ʒ. ſ.fūi fre
borragis buglose floꝝ ⁊ folioꝝ capill' veñ cuscute ca

scedule se. endiuie et acetose ana. ʒ. ii. polipodii folli culorum sene ana. ʒ. i. sir. ro. li. i. zuccari al. ʒ. viii. fiat ellrium de quo omni mane detur coclear. i. et omni sero medium eunti dormitum. Et si in die plurics tempore estus acci pet ex eo deglutiendo coclear medium non esset error. Si vero intendis cum hoc rectificationem male complexionis cordis magis quam epatis huic ellrio addi possent ea que cordialia sunt et temperata vel parum calida. sicut macis capue flores buglose doronicum os de corde cerui iacitus smaragdus margaritta et reliqua talium. et fiat de eo vt dictum de alio dictum est. Si vero cum hoc intendis magis rectifi cationem male complexionis epatis. huic ellrio addi possunt trocisci de berberis de granatis de spodio cum seie ace tose sicut etiam spodium sandal' ru. et al. se. endiuie cuius libet acetose scariole et alie plures epatice medicine frigide. taliter eius felicitabitur intento tua. Ego autem in omni medicina quantumcumque a materia consideratur lapsi bus iam predictis membrorum immiscui semper trociscos de tiro et tiriaca semper lepram patientibus. vt sepe comederent car nes ericiorum et renorum que quidem conferunt lepre propter ve hementiam resolutionis et exiccationis vt canonum 2° ca° de ericio colligendum. Similiter etiam docui semper quod tales egri come derent carnes ranarum et maxie cum sale et oleo decoc tas. sunt enim bezoar lepre vt patet 2° canonum ca° de rana Intentio 7ª fuit quam prohibetur corruptio membrorum a materierum mala qualitate per medicinas que a qualita te communi icensionis materie prohibitiue sunt et cum hoc con trariatur venenositati sue. Sunt autem medicine tales frigide mediocriter. intensiue autem humide et cum hoc habentes virtutem bezoarticam vt sunt predicte fere omnes vt viola nenufar et similia. aut medicine calide et sicce po tentes subtiliationis et abstersionis. vt sulfur bacce lauri et glutinum carpentariorum sinapismum origanum pip ma cropip piretrum staphisagria aloes calamum et lilia que oio confragi debent fri. et hu. Et possent ex eis confici vn guenta emplastra linimenta suppulverizationes corporis euaporationes epithimata balnea et similia. De balneis autem naturalibus bona sunt sicut cineritium sulfureum eneum as paltinum simplici virtute vel composita participantia vt bal neum paduanum montis groti quod commixtum est ex calce et ciner dominantibus et sulfure subdominante. Et bal neum de Abano cui dominatur sulfur super calce. Et balne um sancti petri in quo virtus dominatur aluminis super alia. Et balneum sancte Helene in quo virtutes ceteris calcis et sul furis existunt satis rectificate similiter. Balneum bonum et ar tificiale ad illud fieri potest ex aqua decoctionis enule. Item ex aqua decoctionis radicum yari. Ego vero tali bal neo sum consuetus in istis. Rx viol' maluarum enule .ss. do mestice lapatii cum istorum radicum et foliorum ana lib. i enule campane vel siluris scordeon aristol' lon. calendu le fumi terre ana lib. ss. florum violarum radicum altee re centis radicum bardane ana. ʒ. iiii. omnia mundificentur et abluantur et icidantur in aqua magne quantitatis in quam sufficiat corpus ablui et abstergi possit. deinde post exitum a balneo lectum ingrediatur et sudet conuenienter. Post istud autem inungatur iste experto medicamine corpus sufficienter a corruptione prohibente. Rx litargiri subtilissime triti lib. ii. olei ro. ʒ. iii. agitentur simul in mortario deinde sup ponantur eidem aceti albi satis acuti. ʒ. iii. Et iterum concutiatur simul longo tempore in mortario plumbeo cum pistello suo. Post illud autem superaddatur iterum quantitas olei intermixtum conquassando. deinde superaddatur acetum et sic fiat decies vsque quo spumificetur et augmentetur. cre scit enim vsque ad quantitatem mirabilem in spatio duorum dierum et tu vnge ex eo et est mirabilis effectus. Aliud simile huic et efficatius. Rx succi rute succi coriandri re

centis ana lib. i. litargiri cerule de plumbo olium ana. ʒ viii. olei rosarum lib. iii. cere albe. ʒ. iiii. coquatur simul oleum et cera. et in fine eius cum infrigidatum fuerit totum suppo nantur pulueres predicti diligenter cum spatula agitan do. Ultimo vero supponatur succi predicti et lento calo re buliat hoc totum super cineribus calidis vsque ad consum ptionem succorum continue cum spatula diligenter agitan do. Ultimo autem supponatur caphore subtilissime pulueri zate et diligenter incorporetur. et hoc quidem est medica men nobile et preciosum per me inuentum. Multa autem mirabilia ab auctoribus vnguenta et linimenta scribun tur vt oleum de sperte nig° ab Auicen. descriptum 3ª quar ti vbi similiter oleum de ranis. Oleum de iunipo oleum de tartaro. oleum de lapidibus. oleum de lauro et reliqua ta lium. et tu lege ex eis quia nolui scribere nisi experta. Scio autem experientia vera quod oleum decoc. pulueris cantari darum materiam a profundo corporis potenter attrahit, licet superficietenus rubificet et excoriet.

Pro 8ª intentione corrigenda sunt accidentia que in me bris dereling solent. sunt autem accidentia hec quam plu rima. Primum quidem est aspiras et durities in cute de relicta. Secunda est feditas coloris eius. Tertium est casus superciliorum. Quartum est vocis raucedo. Quintum est narium obturatio. Sextum est vnguium contractio et rugatio. Septimum est crurium cum vlceribus contagio. Octauum est malitia complonis in quibusdam membris rema nentis. Nonum est quorumdam pustularum in facie remanentium abscisio. Primum autem accidens quod est aspitas et duri ties cutis conuenienter tollitur per balneum et linimenta pre dicta. sollennia autem ab auctoribus approbata sunt oleum amigdalarum cum lacte mulieris. Item oleum de sisamo oleum de granis pinee. Item mucillago altee cum oleo viol' et cera inspissata. Item de vitell' ouorum suplinitum. Color vero fedus remanens remoueri potest cum hoc linimento. Rx succi acetositatis citri succi limonis succi linarie ana ʒ. iiii. albumis ouorum. iiii. caphore subtilissime trite. ℈. i. mucillaginis se. citoniorum. ʒ. iii. amili. ʒ. ii. terantur sub tilissime in mortario et bene incorporentur et fiat ex eis li nimentum faciei. Aliud simile huic est istud. Rx aque fluuial' lib. i. aceti. ʒ. ii. aluminis iameni. ʒ. ss. caphore. ʒ. i. ma sticis. ʒ. ii. terantur simul in mortario longa et forti con tritione. deinde exponantur ad solem et de hac lauentur sepe facies. hoc enim est fricatorium bonum mulieribus val de amicum. ad idem valet etiam aqua sublimationis ge nestre. Item aqua yris. Item aqua radicum sancte marie aut sigilli salomonis. Item aqua saponistice plante quam Auicen. artanitam vocat. Et scio ego quod succus eius de puratus et soli expositus faciem potenter illuminat seu illucidat. Tertium accidens fuit superciliorum casus. et huic quidem accidenti licet multa ab aucto ribus scripta inueniantur. tamen de melioribus in ueni hoc vnguentum de quo supercilia inungantur. prius tamen fricari debent cum pulpa recenti li monis. est autem vnguentum hoc. Rx corticum nucum ʒ. ii. corticum interiorum citrangulorum nitri subtilissime triti ana. ʒ. ss. saponis teneri. ʒ. ii. pinguedinis vrsi. ʒ. i. ss. incorporentur simul in mortario diligenter vsque ad formam vnguenti. Ad hanc etiam intentionem valet vnguentum de nucibus alumine sisso et oleo fa ctum a Discoride ca° de nuce et tu vide ibi. Et de expertis ab auctoribus laudatis est facere decoctionem ranarum paruarum viridium ex quarum aqua fiat lixiuium cum cinere prius tamen supernatans pinguedo col ligatur. et de hoc igitur lixiuio lauetur caput et su percilia a quibus ceciderunt pili. demum cum exicca ta fuerint inungantur cum hac predicta pinguedine

⁊ multiplicat ⁊ renouare facit pilos in ea parte cor
poris. Ad raucedinē vocis multa sunt iuenta me
dicaīa ab auctorib₃ conscripta. sic ell'riū dyairis cū
aqua ysopi in sero ⁊ in mane data. Et ell'riuȝ d̄ ca
lamento ⁊ de ysopo ⁊ sil'ia. Ego autē ꝓ raucedine
adhuc antiquata vti soleo puluere cubebaꝝ. cuius
exhibeo. ʒ. i. in potu cū aqua decoctionis liquiritie
calida ī sero eunti dormitū ⁊ in mane ī aurora et
est efficax premissa mūdificatōe corporis. Oppilla
tionē narium aperiunt caputpurgia q̄ scripta sunt
supra in 2ª pte principali ī itentōe de diuersōib₃
Itē₃ hoc pomū qđ freq̄ter odoratum apit oppilla
tiones narium ⁊ collatorii. ℞ ligni aloes floꝝ de
drolibari floꝝ origani ḡnoꝝ padisi ana. ʒ. ʃ. viol'
floꝝ nenufaris ana. ʒ. ii. ȝedoarie. ʒ. i. puluerizētur
⁊ cū modico laudāi ⁊ aqua mellisse fiat pomū. aut
trahiciatur p nasū mō superius dicto succus maio
rane succus origani vel mellisse ⁊ quodlibet horuȝ
est conueniens. Unguium defedationē ⁊ asperitatē
remouent hec linimēta. Primū est emplastrū dia
quilon vigoratū cum mucillaginibus ⁊ gūmis. Itē
resina cū medulla cruris bouis. Itē pinguedo āpis
cū vitello oui. Itē pinguedo eius sil'r sepe linita.
Ulceribus cruriū cōfert vnguentū de cerusa hinc ī
de collectū ab auctoribus. Unguentum vero vtile
⁊ efficax per me compositum est istud. ℞ litargiri
ceruse ana. ʒ. iiii. plūbi vsti. ʒ. i. acacie boli ar. san.
dra. ana. ʒ. i. colofonie. ʒ. iii. albūis ouorū numero
ii. gūmi ara. ʒ. v. succi plantaginis lib. i. terant' oīa
simul in mortario plumbeo cum suo pistello tam
diu donec formā linimenti assumat. ⁊ de hoc liniā
tur membra vlcerata ⁊ apparebit efficax. Octauū
accidens erat malitia complexionis in quibusdaȝ
membris derelicta. de qua quidē videri debet in ī
tentione 6ª principali s̄ premissa ⁊ tu vide ibi.
Ultimū accidens erat remanētia quaꝝdā pustula
rum in facie. hec autem tolli possent cū spumifica
tione litargiri supra in intentione 7ª principali
Sil'r etiam cum linitione facta cū vnguento deco
cto in pomo citrino. qđ vide in antidotario Nicho
lai descriptiōe illa. que dicit Unguētū citrinū. qđ
ideo dr̄ sic. q₂ in pomo citrino decoquitur. Adhuc
etiā confert aq̄ infusionis gūmi ara. cum albumīe
oui longo tempore in mortario conquassato.

Pro none intentionis supra premisse declaratōe
premittendum est primo. q̄ cauteria multiplicit'
in cura lepre iuuare possent. eo q₂ rectificant com
plexionē mēbroꝝ quibus applicantur ⁊ consumūt
materias superfluas in eis existentes ⁊ prohibent
membroꝝ corruptionē ⁊ augmentari ⁊ profunda
ri in eis faciunt. ergo a sapientibus laudata caute
ria pº in preseruatione ab aduentu lepre. Et pri
mū cauteriū applicari debet loco caluarie vel bre
gmatis. Secundū vero in parte inferiori magis
in fine capilloꝝ. Alteꝝ vero in locis vtraꝝq₃. Ter
tium vero in loco ciliorꝝ lateraliter tamen. Duo
vero in temporibus. Sil'r etiam in iam facta le-
pra conferunt cauteria predicta. Ite₃ cauteria fa
cta super epate splene iuncturis ⁊ anchis ⁊ in mīt̄
aliis locis ⁊ tu considera. Non eni extendo sermo
nem q₂ non est consuetudo in eis.

Decima intentio iam antemissa erat enumerare
medicinas ab occulta proprietate valentes ad le-
pram. de quoꝝ numero plurime ponūtur a sapiē
tibus. Et pº quidem omniū domina posita est tiri
aca. deinde metridatū ⁊ medicina cōposita ab A.
3ª quarti vbi supra vide ibi. Et vera Andromaci
⁊ vera hypocratis. Item carnes vipaꝝ communi te
stimonio ab omnibus approbate. quaꝝ laudē for
mā modum compositionis vide 5º can̄ sūma pª ī
arte confectionis trocisc oꝝ de tyro ⁊ 3ª quarti loco
frequenter allegato ⁊ 5º Almanš capitulis 25º et
26º clarius fere q̄ alibi ⁊ 25º continentis caº 25º.
Altera medicina est colloquintida de qua hystoriā
⁊ mirabilia scribit Serapio caº de ramisol ⁊ tu
lege ibi. Septima medicina est lapis smaragdus
ex cuius puluere. ʒ. i. dari debet cū aqua aliq̄ mag̃
⁊ minus frigida secundū lapsum intensum vel re
missum. Octaua medicina est caro ericii ⁊ ranaꝝ
de quibus supra dictum est intentione 6ª. Halia
bas vero dicit q̄ ossa bouis combusta ⁊ pulueriza
ta ⁊ data in potu conferunt lepre cum aqua aliqua
lepre propria. Multa autem preter hec inueniū
tur ab auctoribus. quoꝝ memoriā facere nō curā
ui. vt illud qđ scripsit Gal's xiº de simplici medicī
na. Et Rasis scripsit de cinere taliter combusto cū
albumine oui suplinito. Et Auicē. dicit q̄ cedria ē
medicamen elephantie. Et Haliabas dicit de felle
elephantis in potu dato. Et Serapio scripsit q̄ li
nitio facta cum felle capre siluestris confert lepre
elephantie. Et reliqua talium que hinc inde in va
riis locis colligūtur. Hec sūt que mihi vtiliora vi
sa sunt colligi debere in cura dispositionuȝ huius
nobilis viri. Saluator autem omnipotens ipse ī
eius salute ⁊ misericordia dirigere dignet'. ad lau
dē ⁊ gl'iaȝ eius in sempiterna secl'a amen.

Consiliū de q̄rta ⁊ vltia spē lepr̄ elephātica noiata

Licet materia dispositionis quam ī
hoc tractatulo declarare intendo
amplissima ⁊ acutissima cōtēpla
tione indigeret viro attentissimo
magnitudine sue profunditatis ⁊
speculationis in ea. attamen ego hac in parte ma
gnā ptē s̄monū rescabo. quos hec egritudo ad se vo
caret. Ego eni ī alio magno tractatu de lepra vl'r
omnē speciem eius comprehendente seriose mlt̄ū
⁊ particulariter materiā pertransiui. Post hoc aūt
in altero tractatulo ad quendam nobilem Raimū
dum compilato vnius partialis lepre v₃ leonine
materiam satis exquisite pertractaui. Adhuc etiā
temporꝝ successione quorūdaȝ in quodā nobili ale
mano alterius speciei lepre. s. alopitie contempla
tionem non cum labore leui consumaui. Post hec
autem in alio circumspectissimo viro leprā tertie
speciei tyriam nominatam explanaui. qui de par
tibus occidentalibus maiolicais ad ciuitatē euga
nie gratia curationis se transtulerat. Placuit autē
debilitati corporis humani quartam lepre specieȝ
paulo ante mihi obtulisse. que elephantica nomia
tur dispositio. Illustres enim tam greci q̄ arabes ⁊
italicoꝝ q̄ plurimi philosophantium ⁊ medicoruȝ
has lepre species quattuor his terminis cognomi
natas obtulerunt nobis propter quasdam passões
proprietates vel methaforas in animalium qbus
dam inuentas. Sicut enim serpenti tyro merito
principioꝝ suoꝝ materialium ⁊ formalium inest
vt semel vel bis in anno pustulis q̄ plurimis cōpis
⁊ cutis defedatiuis affligatur cum expoliatione cu
tis a toto corpore eius. Ita quibusdam homin um
ex putredine flegmatis salsi contingit ī vniuerso

corporis pustulas corruptiuas cum excoriatione
cutis accidere cū defedatione ⁊ abhominali dete-
statione corporis. Amplius sicut leo de genere q̄
drupedum terribilissimū est al'. ita vt expaucant
ipsum aspicientes ⁊ proprie cum ad furorē deduc
tus est. vbi rubent ⁊ mobilitantur ⁊ micant eius o
culi ⁊ facies eius igneo calore ardescens in pustu
las quasdā corruptiuas transmutatur. Ita ex pu
tredine mel'ie genite ex adustione colere terribiles
efficiuntur homines cū sue faciei corruptione emit
tente igneas flammas mediū ⁊ corporea sibi pro
pinqua omnia magna incensione ledentes. Etiā
inuentum est a sapientibus alopeciam al'.i. vulpe
culā ex corruptione sanguinis adusti in ipsa con
sumi humidum substantificum ⁊ humidum etiā con
tinuatiuū partium pilo℞. quod generatum est ex
adusto vapore a corde ⁊ toto corpore eleuato. q̄r
cadunt pili defectu materie irrorantis ⁊ suam con
tinuationem efficere debentis. vnde ⁊ superficiete
nus leui cū excoriatione cutis ⁊ squalida subalbe
dine cū puluere in sui superfitie inuento extermi
natur. ⁊ hec est 3ª lepre species quam alopitiā no
minant. At vero iterū si contingat inueniri mate
riam mel'icam naturalem. que putrefiat. aut mate
riam mel'icā ex adustione mel'ie naturalis genera
tam. tunc si hec materia multiplicata ad vniuersū
corpus expellatur ⁊ congregatur implebit venas
⁊ arterias maiores ⁊ minores vsq; ad capillares
⁊ poros exteriores ⁊ profundiores. intantū q̄ ma
gnificabuntur membra magnitudine transcendē
te q̄titatē oēm indiuiduo cuilibet humane speciei
debitam. vnde ⁊ merito elefanticus noiābit' hō.
sicut enim inter omnia animalia bruta elefas ex
cedit q̄titatē ⁊ molle sua. ita ⁊ hic homo fiet de no
minabilis ab elefante. Et siquidē hec magnitudo oī
homini preter naturam particulare cōcernat mē
brum. tunc elefantia particularis denominabitur
velut apparet in leprosis non nullis facies capita
co℞ terribilia fieri cum magnitudine sua. Sil'r ī
non nullis hominū in bursa testiculo℞ congregata
materia tali acquiritur magnitudo terribil'. velut
etiam ipsa materia in toto pede magno ml'tiplica
ta faciet in eo elefantiam particularē. Et prima q
dem nominatur lepra elefantica capitis. Secūda
vero ol'ei. Tertia vero totius corporis vsq; ad pedē
inclusiue. Ex quo℞ fundamento apparet pp quid
he tales lepre species diuersas denominationes sor
tiantur. App3 2° que sit ipā℞ efficiens causa pducti-
ctiua. Est enim mala complexio mel'ica in toto cō
pore oīo multiplicata. Apparet 3° que sit ha℞ dis
positionum efficiens causa materialis. In pª enī
spetie est mel'ia genita ex adustione colere que pu
trescit ⁊ per membra corrumpendo serpit. Ex col'i
ca enim materia q̄tūcūq; putrent' negaret' euētus
lepre. nisi ipsa adusta fuisset. vnde ⁊ hec dicitur le
pra leonina. In 2ª vero spetie que fuit prima ī or
dine sermocinādi materialis causa est flegma salsū
iam putrefactum ⁊ adustum. In 3ª vero spetie ma
terialis causa assignatur mel'ia genita ex adustiōe
sāguinis. In vltima vero mel'ia genita ex adustiōe
mel'ie. oēs enim materias has diuersas varietates
lepre efficientes non solum esse corruptas putredi
nali corruptione. sed etiam adustas. Quō enī mā
sola putredine posset substantiam ⁊ compaginē hu
mani corporis tanta corruptione corrumpere
q̄tā videt' in omni spetie lepre. nisi materia talis
inueniretur associata male qualitati vehementis
actiuitatis. vt appareat ex ipsa infectū corpus ve
lut a venenositate cor℞pi ⁊ ab eo substantiales p
tes cadere ⁊ separari. De numero autē ha℞ spē℞
lepre vt superius innotuit hoc 4° de lepra opuscl'o
iam est mihi tractandū de vltima spetie elefantica
nominata. Hec quidem species lepre licet in cōpe
comprehendatur nō tamen valde freq̄ter in oibus
partibus manifestatur. sed ī plurimo euentus eius
concernitur in capite. deinde in oleo ⁊ finaliter in
toto pede magno vel vtrisq;. Mirabile autem vr̄
quō hec lepra non raro imo freq̄t' accidat in capi
te. hec enim materia grauitate sua non videtur
apta salire ⁊ ascendere caput. ite℞ etiam q2 grossi
tudine sua non videtur bene posse penetrare ad su
periores partes. Tertio ite℞ quoniā talis mat'ia
frigida ⁊ sicca essentialiter q2 mel'ica. igitur nō vr̄
posse multiplicari in membro ⁊ partibus contra
rie complexionis oīo. Sed cerebrū ⁊ partes eius sūt
frigide ⁊ humide. aut saltē secundū plurimū igr̄
ibidem non videtur posse multiplicari mel'ia talis
propter repugnantiā siccitatis eius. Quarto ite℞
q2 cerebrū ⁊ omnes fere partes in capite existētes
sunt frigide. S3 ea℞ frigiditas cum humiditate
contrariando remittet malitiā materierum. que
participant aliquali caliditate reseruata eis ppē
adustionē aut saltē priuabit eas ab eis. Amplius ⁊
5° ex contrarietate eo℞ q̄ dicta sunt in illis motis
assignatur frequentia ⁊ velocitas euentus elefātie
in oleo ⁊ in pedibus. vz ex grauitate ⁊ aliis. ergo ex
causis oppositis negabit' euentus elefantie in capi
te. Ad hanc difficultatem respondendū est premit
tendo auctoritatē magni Hypocratis afforismo℞
3ª q̄ omnes egritudines oībus etatibus tempōibz
⁊ regionibus aduenire possunt. lz quedā fz quedā
fiant ⁊ acuantur mag̃. Dicendum igitur q̄ non re
pugnat considerationi naturali materiā mel'icam
q̄tūcūq; frigidam grauē ⁊ grossam in capite mul
tiplicari posse. aut per viam paulatine congestiōis
debilitata expulsiua partium capitis. aut per viā
transmutationis a virtute facte. sicut contingit ī
quartanis ⁊ in egritudinibus splenis. Multotiēs
enim materia melancolica a virtute forti cretice
ppellitur ad superiora. lz multum resistat proptē
grauitatem ⁊ fortitudinem sui. forti enī nature ni
hil resistere potest in expellendis afforismorū 7ª
comento 55°. Quibuscūq; inter frenes ⁊ cet'. Ad
formam igitur rationis dicendum. ⁊ p° ad primā
q̄ licet materie mel'ice non sit aptitudo per se ascē
dendi. propter eius grauitatē. tamen euaporādo
multiplicari potest in superioribz vel a virtute p
pelli vt dictū ē. Et ad 2m dicitur q̄ grossitudo ma
terie ⁊ via℞ angustia concludunt difficultatē tran
situs materie℞ per angustas vias. sz non arguit ī
possibilitatē. Videtur enī virtuti difficilius expel
lere saniem de concauitate ossium ⁊ mediastino pe
ctoris. q̄ expellere materiam mel'icam ad supiōa
S3 illa duo poª sua efficit virtus vt comentatō sta
tim preallegato comento. g° ⁊ tertiū efficere pot'it
Et ad tertium motiuum negatur antecedens. ma
teria enim mel'ica pellitur ⁊ recipitur in pannicu
lum vestientem ossa. ita vt faciat apparere confra
ctionem in ossibus. S3 plus distāt a cuti ossa ⁊ pā
niculi per frigiditatē q̄ cerebrū ab ipsa per eandē
ergo in cerebro poterit multiplicari materia me
l'ica. ⁊ per hoc idem soluitur quartū motiuū. Et ad

vltimū argumentū dicitur ꝙ licet propter grauitatem ⁊ cursibilitatem eius ad inferiora materia mel'ica frequentius ⁊ facilius inclinari possit ad osseum ⁊ ad crura quantum est per se. tamen per accidens non repugnat eandem in cerebro multiplicari propter potentiam virtutis impellentis. aut euaporationem eius propter qd̄ concluditur freqūtior euentus elefantie lepre in fatie. ⁊ propter raritatem illarꝫ partium. Et 7° propterea quia illa materia in partibus capitis recipit actiuitatē accidentalem a caliditate cerebri agregata ⁊ multitudine vaporꝫ qui eleuantur ad ipsum ⁊ multitudīe spirituū animalium ⁊ aliorꝫ. ⁊ caliditate sanguis venalis ⁊ arterialis in eo. Et propter caliditatem acquisitaꝫ ex forti motu ⁊ agitatione. que necessaria est ad complendum motus panniculorꝫ ⁊ partium mobiliū. que necessarie sunt ad euentandum in cerebro ⁊ ad complendum operationes quinqꝫ sensuum interiorūꝫ qui inueniuntur in cerebro. q° rū operationes nequaq̄ fieri possent sine vehemēti agitatōe spūuꝫ aīaliū in instrumētis illorꝫ sensuꝫ facta. ⁊ colligitur hec sententia pª tertii 2° ca° ⁊ sic soluitur dubium.

Capitulū sꝫ de caussis lepre elephantice.

Iam autem procedendū est ad assignandū cās huius elefantice dispositionis. Quecūqꝫ igr̄ cause multiplicant euentum materiei mel'ice. possunt esse cā euentus huius egritudinis. si cum eis applicentur cause adustionis fecalis materiei mel'ie. Neqꝫ eniꝫ bene compertum est ab auctoribus ypostasiuā mel'iaꝫ absqꝫ adustione esse materialē causam huius egritudinis. sparsa enī hec materia ī venis mirach ⁊ cerebro comunicata facit mel'iaꝫ mirachiaꝫ. multiplicata vero in cerebro ⁊ corrumpens eius temperamentum mel'iam facit per essentiam. Eadem vero in splene manens occupationes ⁊ per emoroidales multiplicata venas a virtute potenti pellitē per anū emorosagiam faciendo. ad aliquem vero locum vel loca propulsa mel'ia semper ypostasina ⁊ congregata sclirotica facit apostēata nodos glandulas ⁊ siliā ⁊ sic de aliis. Cū autem fecalis mel'ia recipit augmentum malitie ab adustione. hec est deterior spetierꝫ mel'ie preternaturā ⁊ tāte malitie ꝙ proiecta ad terrā ebulit super ea. ⁊ a multis aīalium hausta venenositate sua corrumpit ea. Cum ergo talis materia ab adurente caliditate epatis generatur. non est mirabile si euaporando ad caput plurima faciat in partibus eius apostemata solida ⁊ nodosa. primū incipientia in labiis naso auribus ⁊ superciliis propter raritatem harꝫ partiū quas omnes venenositate sua corrumpendo pmutat. qꝛ terribile est aspicere tales hominū facies. ⁊ adhuc in omnibus faciei partibus in collo ⁊ gula dillatata materia corrumpit aut vlcerat predcās partes effundēdo virus ⁊ corruptas materias magni fetoris. que circunstantē aerem tanta venenositate inficiunt ꝙ magnus timor est circumstātibꝫ appropiquare ad eos. propter qd̄ antiquitus ⁊ nūc etiam in pluribus ciuitatū ⁊ regionum que sꝫ politiaꝫ debite gubernantur. tales egrotantes a coi hominū cōuersatione facti sunt exules. Et vero iterꝫ hec pessima multiplicata materia non raro in vēis lacune vel torcularis substrate cerebro. apostema mel'icū aut cancrosum in concauo palati apud colatoriū efficit. adeo ꝙ multiplicata aliquādo illa materia completaꝫ oppillationē foraminis colatorii efficit. ⁊ mortem laboriosam in breui tempore efficit. tantum affligendo homies ꝙ oꝫ eos os apertū retinere semper ⁊ magno conatu inspirationeꝫ p nares efficere. Amplius ⁊ 3° hec materia multiplicata in anteriori parte cerebri effusa per venas et arterias contextas in panniculo interius vestiēte nasum ibidem efficit apostemata claudentia vias inspirationis aeris ad intra ⁊ expirationis fūorꝫ ad extra. propter quod cum non euacuetur fumus calidus immo retineatur inflammando cerebruꝫ ⁊ omnes interiores ⁊ exteriores partes capitis faciem peruertit ad colorem rubeuꝫ ex nigro cōmixtum. velut est color mori propinqui sue maturitati sicut manifestum est ⁊ fuit in quodam alamano qui laborabat hac egritudine memoriam faciaꝫ d̄ eo. Post hec iterꝫ contemplandum est ꝙ cū mat'ia ista in epate multiplicata ab adurente caliditate priuatur aerea aquea ⁊ vaporosa partibus. tūc cū non habeat aptitudinē ita faciliter euaporādi ac frigidiora appetendi. ⁊ maximo nocumento suo vītutem stimulet ad sui expulsionē inde per venas a chili ramificatas in dextra ⁊ sinistra partibus ad brachia propulsa innumerabilia fere facit apostēata nigra vel fusca solida velut granum fabe. q̄ sui feditate substantiam ⁊ pulchritudinē membrorū auferendo deformat ⁊ exterminat vt aspicientes effugere faciat. ⁊ cum contingat materiam illā versus inferiora propelli. in fieri dura efficit cōdilomata ⁊ i toto pede magno altero ⁊ vtroqꝫ innumerabilia fere facit apostēata tanta corruptione mēbra affligendo ꝙ fetet ea ⁊ circumstans aer. ⁊ cadūt quandoqꝫ digiti ⁊ substantiales particule mēbrorꝫ vide q̄ pulchre oꝫ considerānteꝫ inuenire veritatē rerꝫ. At vero insup si materias istas contingat cōmisceri cū alteris materiebus speciē distinctis ab eis. tunc vel ille materie que commiscentur mel'ie aduste prescripte erunt seruātes naturalitatē suā vel ab ea parte mutate. Si p° modo tunc aut mel'ie aduste cōmiscebitur flegª aqueuꝫ. qd̄ minorabit malitiā mel'ie aduste ⁊ currere faciat ipsā ad subcutaneas partes ⁊ faciat tumorē cū corruptōe partium ⁊ duritie emittente humiditatem subcutaneam ⁊ valde fetidam. forte ꝙ ista est illa dispō quā Cornelius celsus Theodorus priscianus ⁊ multi illustres viri nominauerunt morbuꝫ inter cutē ⁊ tu paulo ante vidisti ipsū in Francisco capitali g ex illa egritudine lectionibus ⁊ adustionibus que non erant oportune mortuus fuit. Si autem illi mel'ice materiei cōmisceretur flegma mucillaginosum ⁊ vitreum sꝫ partem. tunc faciet tumores in membris cum colore subalbido ⁊ scliditate ptiuꝫ sicut tactus ⁊ visus tuus vidit ⁊ palpauit i fatie gaietani mei quem paulo ante curaui. Duꝫ autē materiei mel'ice aduste cōmisceretur mel'ia naturalis tunc si materia mel'ica fecalis minoraret ⁊ spargeretur vtraqꝫ per vniuersum corpus tumorosum reddet ipsum ⁊ solidum. qualr̄ vis videre i his g paciuntur melanchiros ⁊ est ycteritia nigra ⁊ propria cum fuerit antiquata. ⁊ si in tali mixtione potestatiua vinceret mel'ia ex adustione mel'ie gēita tunc cū tumore ⁊ duritie corporis venirent pustule corrupte ⁊ vlceratiue cuꝫ magno fetore totius corporis. Silr̄ iterꝫ si materie mel'ice aduste predicte cōmisceretur mel'ia genita ex adustione colere. tunc materia illa in mēbro aliquo multiplicata ⁊ propulsa cancerosū faciet apostema. Est. n. cācer

apostema genitum ex mel'ia genita ex adustione colere. aut ex mel'ia naturali adusta cui cōmiscet mel'ia col'ica 3ª quarti tractatu p° in exordio ca° de cancro. Si autem hec mel'ia adusta cōmixta cū col'ica spargitur per vniuersum corpus. tunc facit apostemata serpentia ꝛ corrūpentia membra cade re facientia substantiales partes. ꝛ reddentia cor pora tāte abhominatōis q̄ timeo dicere ꝛ scribere nedum hec videre. Adde iterū q̄ si tali mel'ie adu ste cōmisceatur sanguis naturalis. tunc remittēdo malitiam eius faciet ipsam promptā ꝛ obedientem curationi mag. Si autem tali materiei cōmiscere tur sanguis ꝛ adustus etiam. dato q̄ ex vna parte aliq̄l'r remittere posset malitiam mel'ie ex pte mo- di substantie. tamen ex parte acuitatis ī adusto sā guine reseruatē intendere posset malitiam illius mel'ie. saltē tenēdo viam qđ remissum additū ipso intendere potest alteri malitiam intensiue. Ex q° sequit̄ q̄ hec materia mel'ica cum sanguine adusto cōmixta facit apostemata cū caliditate pruritu ꝛ inflāmatione magnis. cū escaris vel fruitris sil'ibꝫ his que venire solent in aliquo carbūculo l' ātrace Est autem circa hoc adhuc subtilius contemplādū q̄ si plures harū materierū cōmiscerentur ad inui cem confuse. sequerentur lepre spetieꝫ difficulter cognoscibiles ꝛ non nisi a viro scientia ꝛ opere do ctissimo. Propter qđ correlarie concludit̄ p° diffi cultas cognitionis spetierū lepre. raro enim contin git materias hūorales naturales ꝛ preternaturā simplices reperiri in corpore. imo confuse sunt inui cem in venis ꝛ arteriis maioribus ꝛ minoribus. Et sequit̄ 2° posse colligi causam difficultatis cura tionis harū egritudinum vel īpossibilitatē curatōis earū. ꝛ proprie quando fuerint antiquate ꝛ a mul tiplici materia pendentes. Ex oīum horū fundamē to speculator potest elicere causas efficientes. Cā enī efficiens potestatiue est virtus propellens has materias de nobilibus ꝛ interioribus mēbris ad vilia ꝛ exteriora. Effitiens autem ꝛ materialis cā est humor mel'icus ex adustione mel'ie vel alterius iam declaratus. Formalis vero causa est taliū ma terierū inuentio in substātia mēbrorū cū alteratōe earū ꝛ corruptione predictis. Finalis vero causa ē vt virtus alleuiando cor ꝛ reliqua pꝛīcipalia ꝛ eis seruientia membra seruitute latoria ꝛ preparato ria vitam custodiat. aut in operatōibꝫ minora effi ciat nocumenta materia illa q̄ faceret si nō expel lētur a virtute. Et seq̄t iterū ex hoc fundamēto iu uenilē intellectū plures posse fantasiare lepre ele fātice spetieꝫ prouenientes nunc a mel'ia genita ex adustione mel'ie simplici existente. aut naturali mixta. ꝛ esset pª spetieꝫ. ꝛ 2ª ex cōmixtione mel'ie mel'ice cum sanguine ipsa dominante sanguini. Et 3ª ꝛ eꝯ° sanguine dominante super ea. Et 4ª assi gnari potest ex equali cōmixtione harū materierū ambarū. Et iterū tres spēs assignarentur ex cōmix tione mel'ie colerice cum mel'ia mel'ica ꝛ essēt septē ꝛ tres iterū fierēt ex cōmixtōe mel'ie mel'ice cū flate ꝛ ēent. x. ꝛ tres iterū fiūt ex cōmitōe mel'ie mel'ice cū sāguie ꝛ ēent. xiii. ꝛ 14ª assignari pōt cōmixtōe pluriū harū materierū ad inuicem. Et 15ª spēs iterū fieret ex cōmixtōe oīum harū materierū ad inuicem. Et si iterū velles fantasiari circa mixtionē harum materierū distinctarū ex parte naturalitatis ꝛ non naturalitatis earū. tunc forte plures q̄. xxx. spēs le pre elefantice imaginando venari poteris. vt mi

scendo mel'ie mel'ice coleram naturalem ꝛ rubeam dictam. 2° cōmiscendo ei coleram non naturalē no tam ꝛ famosam duplicē. s. vitellinam citrinā aut breulozie fame. s. genitam ex mixtōe natural' me l'ie cum colera. aut cōmiscendo coleram non natu ralem adustam vel putridam. ꝛ de aliis etiam hūo ribus imaginandum componendo cū principiis medicine theoricis. Nō īmerito appet qualit̄ dilu duntur medici in materia harū dispositionum. quā temeraria assumūt audatia. sicut paulo ante dlusi sunt quidam zarpellantes ꝛ zerpellatores medici vt denuo in hac dispositione vidisti. Signa vero harū dispositionū iam īmersa sunt ꝛ inuoluta va- rietatibus eorū transumpta a substantialit̄ inheren tibus. cum iam declaratum sit cōplexionē ꝛ substā tiam mēbrorū necessario ab hac egritudie corrūpi Et signa sumpta ex operatōibꝫ que non solum ab hac egritudine leduntur nocumento diminutōis aut corruptionis aut vtriusq̄ sil'. imo frequenter auferuntur operationes a mēbris vt pꝫ in pl'imis ꝛ patuit in viro illo. membra enī eius ꝛ plurima sensu tactus carebant ꝛ cum peruenit̄ ab ablatōem opatōis tactiue iam in illo mēbro vel corpore ap te sunt porte mortis. solo enim sensu tactus priua tum al' necesse est mori 3° de anima. Propter quod ad regimen huius dispositionis finaliter accelerā dum est. Inferius enim quandoq̄ continget memo riā agere de 3° genere signorū sumptorū a casibus licet corruptio formositatis hominis in hoc gene re contineatur. sed loquor ad intelligentes ꝛ scien tie zelatores ꝛ non ad temerarios zerpellones pti cularius habebit ꝛ maxīe gratia correctōis eorū. Itaq̄ huius tremende dispositionis regimen enū ciaturus p° discurrā per conuenientē applicatōem sex rerū non naturaliū. 2° vo principal'r ordinatū regimen curationis huius egritudinis p adeq̄tas intentōes enarrabo. in quo etiā ca° regimen preser uationis ab euentu vel recidiua huius egritudinis post curationē eius enūciabo. 3° vero ordine subiū gam regimen vel curationē quorūdam accidentium que solent subsequi hanc egritudinē. curationem āt accidentium que ipsā actu cōcomitāt in intētōibꝫ curatiuis iam enunciauero.

Partis ꝯe capitulū primū de regimine elefan tici per dietam.

Pro expeditione itaq̄ primi capitl'i huius ꝯe pd tractatuli quinq̄ oꝫ vti sermonibus inuicem disti ctis essentialiter. Et primus sermo cum sentētia aliorū premittit necessitatem huius. q̄ cum dispo sitio huius particularis elefantie istius viri ,pueni at a mel'ia mel'ica cui aliquid flegtis mucillagino si ꝛ grossi cōmixtū est. vt p° ca° iam declaratum est Ido oꝫ q̄ oēs res non naturales contrarient̄ mel'ie tali cum caliditate ꝛ humiditate earū. verū qꝛ talis mel'ia non euacuat̄ ab accidentali caliditate rema nente in ea ab urente causa ,pducta. q̄ tamen cali ditas est intensiue parua. ,ppterea qꝛ refracta ē a flegte sibi cōmixto. Ideo oꝫ magnifice contēplari ista vt caliditas ,pducta vel ,pducibilis ab aliq̄ rerū non naturaliū non sit tanta q̄nte necessaria foret si mel'ia fecalis ēet. Nā etiā humecta° quā aduocat ad se mel'ia sit tāte intensiōis q̄nta necessaria foret in melācolia melācolica ꝛ colerica. Et si ista sūt diffi cilia dici ꝛ scribi penes habitū scientificū. tūc q̄tā crederē potes latere difficultatē penes opus ī appli catione rerū parū calefacientiū ꝛ parū hūectantium.

Itaq; p debita mēsuratōe aeris pmittēdū pº. q̄ lz aer merito qualitatū suaꝝ virtute astroꝝ corpa nostra sp exiccet vt scribit 2ª pmi caº de impressione aereaꝝ qualitatū.tñ prudentia periti medici potest remittere ipsū i caliditate.p quā i tēpore estatis recedit a medio frangēdo ipsuz cū rebȝ isrigidantibus.ꝛ remittere etiā ipsū in exiccatione sōti cum humectantibus. Eligat itaq; iste vir regionē ciuitatē ꝛ locum habentia aspectū orientalem ꝛ meridionalē.euentatū tamen fenestris ꝛ portis conuenienter.ꝛ sit locus ppe decursū aqꝝ fōtaliū vel fluuioꝝ.mīme autē ppe mare. Et si talis hēri non possit.a principio aprilis vsq; per totuz mēsē septembris artifitialr preparetur sternendo i cameris flores folia ꝛ plantas pticipātes virtute infrigidatōis ꝛ humectationis.velut violaꝝ boragis ꝛ buglose malue lactuce ꝛ consiliuz.aut faciendo ex eisdem decoctōes quibus actu frigidis irrorentur parietes hitationis.aut saltē aspergatur aqua recēti non salsa.aut suffumigetur cum euaporatōe horū trociscoꝝ. ℞ floꝝ nenufaris florum violarum florum cucurbite ana.ʒ.ss.se.lactuce endiuie scariole ana.ʒ.ii.amili.ʒ.i.formētur trocisci cū succo viole ex quibus duo vel tres coq̄t in aqua ꝛ aspergat ex ea domus. Silr etiā ꝛ stratus vbi dormit talibȝ foliis pulueribus aspergatur. necnon etiā ista l ipoꝝ aliq̄ teneant in locis vbi ponuntur vestes eius qbȝ induit. Sūmope consideret cū dualȝ ptibus floꝝ nenufaris ꝛ vio.cū qlibȝ ꝛ 4ª pte macis ꝛ corticū citri aspgere suffumigare ꝛ conseruare in eis caputeuz ꝛ bireta quibus tegit caput suuz.aut saltem aliquid ex puluere illo subtiliori bis in septimana supaspgere caluarie capitis.erit ei vtillimū valde. gratia cuius intentionis.s.alterandi caput.ꝛ suol in eo retentos fiat hoc compositū. ℞ macis.ʒ.ss. floꝝ boraginis buglose capilloꝝ veneris ꝛ corticū citri ana ʒ.ii. floꝝ nenufaris violaꝝ ꝛ cucurbite ana.ʒ .v.ligni alces maioranae ana.℈.i. puluerizent ꝛ ligēt in sindone retorta ꝛ sepe odorentur. hec de mensura aeris sufficere possent.

Pro altera vero de rebus non naturalibus.s.de sōno ꝛ vigilia premittendū est q̄ huic viro cōueniēs est recedere a mensura dormitōis corporū sācꝝ p augmentū eius. Sōnus eni plixus multiplicit conuenit ei. Pº qz facit ad meliorē materiei digestionē. Secundo qz augmentat euationem materieꝝ insensibiles vigorando caliditatē innatā.

Tertio qz virtutē expulsiuā q̄ est vna de q̄tt or virtutibȝ ministrantibus vegetatie potentie fortificat ꝛ auget. Quarto qz materieꝝ fluctuationē laboriosam intrinsecat sōnus. Quīto ꝛ vltio qz potenter humectat corpus. Somnus eniz hūectat corª non minus q̄ vigilia exiccet ea 2ª primi caº de his q̄ pueniunt ex somno ꝛ vigilia. Ideoq; qz iste vir non euacuatur a plenitudine capitis eius non dȝ ēē sōnus ita prolixus vt p ipsū generēt reumatismi qui augmentantur. preterea qz i plixo sōno caput replet vaporibus ab vli corpore eleuatis ad ipsū.q i ipso multiplicati nō cōueniēt euantur. Sōnus.n.retinet oēs euatōes imo ꝛ fortes pter illaȝ q̄ per sudorem 2ª primi caº preallegato. Modus igr mensurandi sōnū est vt postq; iste vir cibatus fuerit per horam vnā cuȝ dimidia dormire incipiat.pº sup dextº latere caput paꝝ p eleuato deinde sup sinistro.ꝛ aliū resupine poterit quiescer ppter inclinatōeȝ materieꝝ ad posteriora que fit in resupinatione.q̄ tñ non sit plixa nȝ valde frequens. Omnino autez effugiat decubitum sup vētre ꝛ facie.propter eū mouentur materie ad faciē ꝛ ad rixaȝ in quibus duabȝ ptibus hic vir fuit molestatus. Mensura gº sōni pōt ei concedi vsq; ad nouez horas spatio extensiori ꝛ vsq; ad septē horas spatio breuiore illo. Reliquo autem tēpore vigilare conueniens est ei.hec de sōno ꝛ vigilia sufficiāt. Quietē vero huic viro conuenire mag̃ q̄ exercitiū ex dictis in precedenti caº declarari pōt.minus.n. in illa agitantur materie. ꝛ conueniētius applicatus fuat innatus calor ad materieꝝ digestionem tam in nocitiuo q̄ in iuuatiuo efficiendā. etiā qz in quiete corpis non ita leditur cerebꝝ a multitudie fumationū que ab vniuerso corporis elleuāt ꝛ ad cerebꝝ euaporant tāq; ad lationē superiorē. Etiā digō pª 2ª ꝛ 3ª melius perficiuntur.hoīe eni qescēte non agitatur in stomacho cibus.nȝ fluctuat i eo potus ad varias differentias pōsititōis. Nec etiaȝ chilus ex eo genitus ex vehementi agitatione corrumpitur vel alr extraneatur. Et conueniēt epar cum virtute sua in melius transmutare pōt ipsuz in humores primos in quiete q̄ in motu corpis. Silr etiā ꝛ actus motiue potentie meliores pfici possēt.velut appositio vnio ꝛ assilaº nutrimenti ad corpus. Et ista est causa pp quā a sapiente laudatū est exercitari in mane.qn in nocte quiescente cōpe conuenienter predicti oēs actus perfitiuntur conuenientius. Si igitur viro isti aliqd competat exercitium circa tempus veris anni 1444.qz vsque ad illud tempus iniungo ei quietē corporis. Itēꝝ poterit exercitari exercitio suauiter peditandi a media hora vsq; ad vnā cū dimidia. aut montem ascendendi ꝛ descendendi p scalas suauit ꝛ nō diu vel fiat exercitiū cum equo gradario ꝛ suauis icessus.vel nauale fiat exercitiū remis tamen non immoderate pupiȝ agitantibus. Et si fiat exercitiuz partium pectoris paꝝ eleuata voce diu smocinando.ꝛ exercitēt nalus demucando ipsum ꝛ exsufflando per eum.ꝛ crustas ꝛ supsluitates in eo exñtes lauando ꝛ mundificando.vel cum aq̄ mellis vl aliis de quibus in regimīe medicinali smo fiet āplior. De altera vero re non naturali.s.accidentibus aīe etiā ita moderate agendum est vt nō agitet animā eius agitatione tristi ꝛ angustiosa aut altera p quā vehemens fiat motus in spiritibus ꝛ humoribus ꝛ tractus eoꝝ de extra ad intus.ꝛ accubaº etiā l suffocatio a multitudine vapoꝝ opprimentiū vias euentationis mebroꝝ aialiū. In oī eniȝ egritudie confortari mente optimuȝ est aforisīn oꝝ 2º. Multi etiam hominū inciderunt varias ꝛ laboriosas egritudines ꝛ pierunt in eas.aut longo tēpe afflicti mag̃ per tristitiā anime q̄ per multitudinem ꝛ prauā qualitateȝ materieꝝ.vt pulcherrime legi potest a Gal i libello d̄ exercitio ad Epigenē prope principium. Et si passiones anime oēs pcite sunt a corde s̄ȝ pipatheticos incipiendo ꝛ etiam a cerebro s̄ȝ sententiā mediceꝝ vt pª tertii tractatu pº ꝛ 2º tegni per magnuȝ pcessū videri potest.tunc pȝ q̄ in talibus passionibus si fiat motus spūuȝ ꝛ huoꝝ d̄ circūferentia ad pñ cū isflāmabūt cor ꝛ cerebꝝ.pp qd̄ materie conabūt ii ȝe cordi ꝛ epati isflāmari et laudabile.h.ꝛ ipsūs.pp ea qz passiōes tales extīnāt ꝛ mutāt corpus ab ea q̄ ē s̄ȝ naturā cōsuetia.3º tegni. Igr optimū ē huic viro cōsolari bn ipare ꝛ letū mete tuhre.fiet.n. tūc in

eo melioꝛ pꝛeſuatio ab accidētibus ⁊ egritudīe q̄ ppeſſus eſt.
Quinta vō res nō naturalis pōit ēe repletō ⁊ iani tio. ad q̄s hic non intendo ꝓut ipoꝛtent replōnez hūoꝝ coꝛpis. Sꝫ ītelligo p eas modū ⁊ regulaꝫ ac cipiendi cibū ⁊ potū ⁊ abſtinēdi ab eo. Pꝛo cuius rei determiatōe. xii. ponūtur regule ab hoc viro obſ uāde. ex qbus p contrarietatē doctrīe eligi poterīt iꝫ. regule ab eo fugiēde. Pꝛima igr̄ obſuāda re gula eſt hec ꝙ nullus cibꝫ aut potus accipiat ī q̄ti tate tanta ꝙ ſtomachus incurrit tenſōez ⁊ ḡuitatē ex eo nꝫ fluctuationē ⁊ ventoſationē ex potu. pꝫ 9° qꝛ ſupueniētibꝫ his accidentibus ſtōchus debilita tus non cōuenienter āplexabitur illū ⁊ termiabit illū. Secunda regula nullus cibus aut potus aſ ſumi dꝫ niſi cū iā patiēs ſēit pꝛeaſſūptū cibū ⁊ po tū a ſtomacho fuiſſe depoſitos. ꝓbatur 9° qꝛ ab op poſito illius accidet cibū pꝛius aſſūptū ſēidigeſtū incrudari ⁊ ſꝫ cibuz ſup aſſūptū coꝛꝛpi. aut nō cō uenīeter digeri. aut ſil' cū alio ſēidigeſto a ſtōcho pꝛecipitari vel attrahi cū illo. Tertia reª nll'us cibus ⁊ potus vnq̄ aſſūatur. niſi verus ⁊ naturalis appetitus incitet ad ipſū. ꝓbatur qꝛ ſi accipietur abſq; appetitu. tūc erit ſtomachus ſat. Sꝫ ſup tali ſaturitate augebit' repletio ex nouo aſſūpto cibo l' potu. igr̄ diſ ponet ad coꝛꝛuptionē. Quarta 9° poſt aſſūptū cibū quieſcendū eſt ⁊ foꝛti motu nō ex ercitandū. ſalt' p totū mēſē futuri apꝛilis ꝺ 1445

Quinta 9° nullus cibꝫ īpetuoſe deglutiēdus ē. ⁊ ſine bona maſticatōe. ꝓbat' 9° q° ad pꝛimā partē qꝛ ex repētina ꝺglutitione cibi laxatur meri ⁊ ſre tur ſtōchus. Sexta 9° in q̄libꝫ cāonica cibatōe potus nō dꝫ in q̄titate contiª multus aſſūi. ꝓbat' qꝛ tunc nō fit debita cōmixtio potus cū cibo ſup le uigante multo potu ad paucū cibuz. Septīa 9° diuerſa cibaria ſpē ⁊ ml'ta nō ſunt in eadē cibatōe accipienda niſi fuerint valde in q̄litatibus actiuiſ cōſil'ia. Pꝛobat' 9° qꝛ quotuplex ē diuerſitas cibo ꝛū ⁊ potuū in ſubſtātia ⁊ q̄litatibꝫ actualibus ⁊ po tentialibꝫ in raritate ⁊ dēpſitate ḡuitate ⁊ leuita te ſubtilitate ⁊ groſſitie tot modis ⁊ variis cōſeq̄n tibꝫ ad pꝛedcā agḡuat' ſtōchus. Sed ex tali ḡuita tate ꝓhibet' debita digeſtio q̄r ⁊ cet'. Octaua 9° nullus cibus vel potus aſſūi dꝫ. cū fuerit paratus ī vaſis eneis. pꝫ qꝛ cū enea vaſa ꝑticipēt venēoſita te q̄dā vt 5ª quarti colligendū. Jō dubitabile ē ne hūoꝛes coꝛpis ⁊ ſtomachi inficiātur a talibꝫ cibiſ ⁊ potibus. Nona 9° eſt nullū cibariū cōpoſitū ex dulcibꝫ acribꝫ mellitis ⁊ lacticiniis ſil' mixt' aſſūi dꝫ. pꝫ qꝛ expimētatoꝛes indi dixerunt ꝙ talia ci- baria pꝛeparāt ad generatōez lepꝛe. Decīa 9° ci baria oīa lenitīa ⁊ mollificatīa vētris ſp ante alia ſūt accipienda. pꝫ qꝛ dato oppoſito aut coꝛꝛpēt' ī ſtōcho aut ēent cā ꝺponēdi reliq̄ cibaria. Undcīa 9° cibus ⁊ potus groſſi ⁊ ſtiptici nullomō pꝛemitti debent āte alia cibaria. pꝫ qꝛ talia apō pōtanariū poſita claudentia illud. tūc ēent cā opillandi ipſū ⁊ claudēdi meſaicaſ que terminant' ad fūdū ſtōchi pp qō regurgitarent talia ad ſupioꝛa. Duodecīa ⁊ vltīa cōcluſio eſt ruta criſomilla ⁊ oīa cibaria cōꝛu ptōis aptitudinē in ſe habētia diſponūt ad lepꝛaꝫ pꝛobat' qꝛ ex aptitudīe coꝛꝛuptōis eoꝝ coꝛꝛpūt' hūoꝛes ⁊ adurūt' ⁊ ī mel'icā ſubſtātiā trāſeūt. Poſt hoc āt de inanitōe dicendū ꝙ oīs ianitio cibi l' im moderata abſtinētia a cibo abſcindi dꝫ. Pꝛobat' q̄ṁ ex tali ſeqt' augmentū caliditat' putrefactōis l'

aduſtionis cibarioꝝ ⁊ potuuꝫ in ſtōcho. pp qō tol- lerare famē ſtomachū putridis replet hūoꝛibꝫ. he oēs cōcluſiones veridice aſſūi pn̄t 3ª pꝛimi ca° de regie p cibū ⁊ potū ex xxv° cōtinēt' ca° p°.
Jā autez tranſire oꝫ ad ſextā reꝫ non naturalē ī q ꝓlirius tēpis ſpatiū neceſſariū eſt. ꝓpterea ꝙ oꝫ ſpēal'r p multa cibaria ⁊ potus diſcurrere. Pꝛo q bus pꝛemittēdū ē p° ꝙ oīa cibaria q̄ cal'a ſūt ⁊ hūi da cōuenientia ſ't. lꝫ hūioꝛa ſint ei neceſſaria q̄ ca lidioꝛa. ſic appuit p° ca° huius tractatus ⁊ ī ca° de aere. q̄r huic viro eligendus ē pāis ꝺ pura ſimila vl' floꝛe farine frumenti. q nō hēat paꝝ ꝺ fermēto ſꝫ q̄titatē nōbilē ⁊ ſit mollis coctōe non cōbuſtus l' toꝛꝛefactus. paꝝ p mīus habēs ſalis q̄ cōis panis. Et euitet' azimus pāis ⁊ opirus ⁊ oꝛdeaceus. Cibi vero de paſta aut de farīa nō vituparent' ei ꝓpꝛie cū lacte pꝛepati ouīo vl' iumētino aut capꝛino. De carnibus vō laudabiles ſunt ei vitulīe caſtratīe ⁊ ꝺ recēti ⁊ iuuēculo ag° vel edo. Carnes et' poꝛcelloꝝ iuuenū bn̄ pinguiuꝫ ſūt ei vtiles ⁊ caro gazelli iu uēculi ⁊ caro cunicl'i etiaꝫ. Caro vō lepoꝛis ⁊ apꝛi ⁊ cerui rariſſīe comedātur. de volatilibꝫ vō oēſ pul line anatuloꝝ iuuenū ī domibꝫ ī aq̄ degētiū. ⁊ pdi ces faſiani ⁊ turdi bene pīgues ſūt ei vtiles. Carō auiculaꝝ paruaꝝ bene pinguiū. ⁊ ī ſūma oīuꝫ alia rū q̄ ſūt iuuēcule ⁊ pingues excellēter. Maxīa enī curatio taliū egrotantiū pficit' p hūectantia ⁊ īpin guantia ſubſtantifice ⁊ madefactīe. De piſcibus vō laudātur ei oēs fōtales vel fluuiales electe aq̄ celo ⁊ aeri ꝺtecte. q̄ alueū hēat denudatū a palude ſtribus planeis fetidis ⁊ coꝛꝛuptis ī ea. ī qbus et' nō īueniatur multitu° ranaꝝ nec ſpentū. aut an guillaꝝ quoꝝ pl'iuꝫ eſt ex putrefactione ꝺ qbꝫ aqs eligant' toꝛꝛētine varioli lucii capedani ⁊ marſio nes temali ⁊ ſterliones ⁊ regine piſces ⁊ ſturiones ⁊ cōſil'es ſꝫ eoꝝ noīa. vtutes ⁊ ꝓpꝛietates ſꝫ diuer ſa mundi climata regiōes ⁊ ciuitates ap ꝓbantes vſū eoꝝ. ſicut q ſunt cuꝫ augmento ſapoꝛis delecta bil' odoꝛis ⁊ denudatōe eoꝝ a viſcoſitate ⁊ groſſi tudīe ſūt qualē hr̄e ſolēt oēs piſces ſq̄mas magnas hn̄tes. pp qō vitupabil' ē ſmo quoꝝdā ꝫarpellonū q ap ꝓbāt vſū anguillaꝝ ꝺ q° nō habēt auctoꝛitatē ⁊ rōēꝫ nꝫ expiētiā. Et piſceſ oēs q comedūt' ſit actu calidi ⁊ melioꝛes ſūt elixi q̄ frixi ī oleo. ſaliti aūt piſces oēs dimitātur quoniā ſūt valde nociui. Tru fatoꝛes vō quidā iā paulo an̄ adminiſtrauerūt ī ci bis hoꝝ egrotātiū ranas. ſꝫ pl'ri mēdatio vtūt'. qꝛ nō ē iuētū ab auctoꝛibꝫ ꝙ cibꝫ tal' cōuēiat eis niſi qꝛ Gal's xi° de ſiplici medicīa auctoꝛitate Diaſco ꝛidis voluit ſil' cū agregatoꝛe Serapiōis. ꝙ ſi ꝺt' ī potu elefanticis ius ranaꝝ cū oleo ⁊ ſale ē beꝫaar eis ⁊ venēiſ. h° āt ē ꝙ ꝓuocat vomitū ⁊ īducit ſeceſ ſū. nō igr̄ cōferūt ea via cibi vt temerarii dicūt. ſꝫ via medicīe. De plātis āt qbꝫ cibaria cōdiūt'. cō ueniūt ei lactuca ſpiāchia bleta pōtulaca cucurbita ſcariola endiuie oēs ſēatōes. ⁊ ī ſūma plāte oēs ha bētes hūiditatē nōbilē. q̄ꝝ tn̄ fritas coꝛꝛigat' cuꝫ medicis leuis cal'itat' ⁊ q̄titat' pauce. velut ſt' feni. petroſel' aniſū ſpillū yſopus calamētū ⁊ cōſil'ia co cta ī cibis ad refrāgēdū bꝛodialia pꝛedicta. ꝺ q̄ꝝ numero tn̄ eligātur enula bugloſa boꝛago farfara ſecacul l' yrigus ⁊ rāpūciolus l' cōſil'ia. Citrulli vō et melōes ſuo tēpe et' ſt' laudabileſ. De plāt' vō au dacter cal'is ⁊ ſiccis nō ītromittat ſe ī vſu eaꝝ niſi valde raro ⁊ ī pua q̄titate ⁊ refracta cū fridis vt ſ dictū ē. De fructibꝫ vō cōuēiūt ceraſa auellāe

recentes ⁊ pira dulcia muſcata vel nõ ⁊ poma dul
cia ſuis tẽpibꝫ ⁊ ficus recentes. ſicce vero nõ placẽt
pp acuitatez ſuã q̃ corrũpũt ſãguinẽ ⁊ faciũt eueĩr
ſcabiẽ. Uue võ dulces ⁊ paſſule ſũt laudãde. nõ tñ
niſi vſu multo. granata võ dulcia ⁊ muza ſunt ei
vtilia. acria võ nõ placẽt. Perſica võ bene dulcia
ei laudãda ſũt. Sil'r ⁊ iuiube pp hũitatẽ ſuã ⁊ leni
tionẽ quã habẽt. Citonia võ pira ſolida ⁊ acria me
ſpila ⁊ ſorbe ⁊ corna dimittãtur. Et criſomille etiã
fugiende ſũt. Lactiꝭ võ vſũ ⁊ crudi ⁊ cocti vehemẽt
laudo ei. generat enĩ laudabile nutrimentũ cõtra
riũ mel'ie mundificatiuũ ſãguĩs exiccatiuũ feruõiſ
apiendo vrinales vias ⁊ mundificat ventrẽ aquo
ſitate ⁊ ſeroſitate ſuis. Sil'r ĩ diebꝫ calõis etiã mihi
plꝫ vſus coloſtre ⁊ recocte moderatus. recẽs caſeus
abſqꝫ ſale etiã eſt ei collaudandus. Butiri vero
vſũ gr̃tia cõficiẽdi cibaria nõ bene laudo. Sꝫ mihi
placet magis oleũ oliuarum dulce nõ valdẽ ſalitũ aut
oleũ ãigdalarum dul. aut recẽſ oleũ de ſiſamo qđ ſicl'i
vocãt ierzolena. De pĩguedibꝫ võ aĩaliũ cõueĩẽſ
eſt pinguedo porcelli iuuenis caſtrati ⁊ vituli ⁊ it̃
reliq̃s ſũme laudatur pĩguedo aſini in vſu cibario
rũ ⁊ vnguẽtorum. dr̃ eĩꝫ de ea q̃ eradicat leprã ſi fu
erit ei eradicator l' ſi non fuerit vehementer cõfir
mata faciẽs ſubſtãtialẽ corruptionẽ mẽbrorum. De
liquoribꝫ võ aliis quibus cibaria cõdiũtur lauda-
bile' foret ei vinũ citoniorum ⁊ granatorum muzorum et
dulciũ adhuc etiã ⁊ ſapa ⁊ ĩ ſũma liquores oẽs nõ p
ticipantes multa acrediẽ vel acetoſitate ꝓpꝛie re
fracti cũ zuccaro penidiis ⁊ conſil'ibꝫ. In ſpẽbꝫ aũt
⁊ gn̄is qbus cibaria cõdiuntur aduertẽdũ ẽ. q̃ eui
tentur oĩa in quibus eſt poᵃ multũ calefaciendi et
adurẽdi ſãguinẽ ⁊ alias materias hũorales. pp qđ
augmẽtet̃ mã mel'ica ex aduſtiõe aliorum hũorum aut
ſaltẽ ab eis ĩpoñat̃ caliditatis ĩtenſio. p quã mat'ia
reddatur actiuior ad corrũpẽdũ mẽbᵃ ⁊ ꝯpendũ p
ea. ⁊ ꝓpꝛie qñ in talibus ſpẽbꝫ ſil' cũ cal'itate ĩtẽſa
ĩuenitur dulcedo. q̃ eſt ſignũ apparatuſ vel prõpti
tudinis ĩſlãmatõiſ ⁊ aduſtõiſ materierum taliũ. Exẽ
plũ horum ſic aniſũ feni. ſe. baucie ciminũ petroſel' ni
gella coſtus cinamomũ caſſia lignea daucus tarcõ
⁊ oẽſ pegrine ſpẽs vt galãga pip zedoaria ⁊ cõſil'ia
Uerum qꝛ ĩ talibus inueĩtur ṽtus cõdial' ⁊ ſtõchal' etiã
qꝛ ipſa ꝯſendũtur a putrefactõe ⁊ rectificãt ĩã ſcãꝫ
velut eſt cinamomũ coſtus ⁊ galanga ⁊ pip. iõ t'lia
nõ oĩo ſũt dimittẽda. ĩmo adminiſtrãda ſũt cũ his
q̃ refrãgũt caliditatis audatiã. velut cũ attriplice
bleta ſpinachia viola nẽufare põtuclaca cucurbita
⁊ cõſil'ibus. q̃ etiã oĩa cõminuũt vehementẽ ſiccita
tẽ predictorum ſeminũ ⁊ plantarum. pp qđ in nulla cõ
põne canonica ab auctoribus inuẽta ĩuenies aliqđ
antidotũ. qđ ñ ſit cõpoſitũ cũ hac ſciẽtifica electõe
velut cinamomũ galãga pip coſtũ ⁊ ſil'ia q̃ cal'a ſtã
in 3° ⁊ ĩ 4°. refrangũt cũ ſeĩe cuſcute ſcariole lactu
ce ⁊ portulace. aut eorum audatiã remittũt cũ calidiſ
remiſſis. ſic crocus hoc mõ cõrigit pip ⁊ ſic ꝺ aliis
tenẽdo viã tutiorẽ q̃ remiſſõ gradus q̃litatiui fiat
p cõmixtionẽ remiſſioris ad ĩtenſũ. caliditas enĩꝫ
croci in 2° gdu ducit ad mediũ caliditatẽ pipis ĩ
4°. lꝫ hoc mag̃ cõtineat ṽitatẽ in medicinis cõpõitiꝭ
fermẽtatis. Adhuc tñ defendere potes q̃ lꝫ medi-
cia nõ ſit fermentata. ṽtus tñ dirigit medicinã re
miſſe calidã ad mẽbrum paſſibile ab remiſſe cal'a et
medicinã intẽſe calidã ad mẽbrum paſſibile ab ĩtẽſe
calida ſiue hoc fiat q̃ ṽtus p° dirigat remiſſe cal'aꝫ
q̃ ĩtẽſe calidã ſiue ecõuerſo. Et iterum dato q̃ vtraqꝫ
medicina taꝫ intẽſa q̃ remiſſa in gdu ſil' offeretur
mẽbro alterabili ab eis. vtraqꝫ etiã actuata exñtiꝭ
de facto tñ dr̃ q̃ cõplexio medicĩe eleuate ĩ gdu nõ
ĩprimit ĩ mẽbrum niſi p modũ refracti ẽe a medicĩa
cõtraria vel ſibi ſil'i ⁊ ĩ q̃litate vt frigide reſpectu
calide ⁊ cal'a in p° reſpectu calide ĩ 3°. Ex hoc fũda
mẽto intelligere potes diuerſas cõpõnes medici
narum. q̃ pᵃ fronte legentibus appent ſatis exnec. Et
ſeqtur ex hoc fundamẽto etiã 2° cõprehẽdi poſſe q̃
ta difficultas ẽ in elaborãdo circa corpus humanũ
applicanᵒ cõueniẽter actiua paſſiuis. Ex horum ſmo
nibus nõ nulli aliq̃l'r colligi pñt xiᵃ tertii ca° de
canonibus curõis cordis ⁊ 5° cañ ſũma pᵃ ca° 2°.
Taceant igr̃ zerpellatores q medicinã temerariis
opatõibus pturbãt. De his autẽ q̃ ĩ cibariis admi
niſtrantur delectationẽ ĩponẽtibus ĩ eis pret̃ ſapã
⁊ predicta ſũt ſic zuccarũ. cuius vſus ⁊ ſi cõueniẽs
videret̃ ad dulcorandũ cibaria ⁊ potus oẽs. tñ ꝓ
pter aptitudinẽ ſue cõuertibilitatiꝭ in colerã. pp qđ
paratus ẽ ad aduſtionẽ. iõ nõ multũ mihi placet ⁊
ꝓpꝛie ſipler. Sꝫ cõfrãgãt̃ eiuſ cõdimẽta cũ fridiſ
audact̃ ⁊ cũ hũectãtibꝫ rẽiſſe. velut ſeĩa oĩa frida q̃t
tuor l' gnqꝫ viola flos nẽufaris ⁊ cõſil'ia. Mell' võ
vſũ hic oĩo ꝯteſtor pp cal'itatẽ ⁊ ſiccitatẽ eius ĩ 2° g
du. Et ſi argueret̃ cõtᵃ qꝛ ipſũ ẽ ꝯ cõſuatis cõpil ⁊
ꝓhibitiuũ putrefactõis. huic dicẽdũ ẽ q̃ h° cõtiet
ṽitatẽ ĩ corpibꝫ mũdis. vt ĩ ſtõcho ⁊ epate. q̃lia võ
nõ ſũt talia egra corpa. ĩmo mel ⁊ mellita cibaria
facile corrũpũt ĩ eorum ſtõchis. De cõditis võ qbꝫ
ẽ cõis vſus ſũt cappares. q lꝫ habeãt aliquã diuer
ſionẽ viarum vrine. ⁊ cõuenirẽt his egrotãtibꝫ vt re
cẽtes ſũt. tñ cõditi cũ ſale ꝓpt̃ augmentũ cal'itatiſ
⁊ ſiccitatis nõ cõueniũt. ⁊ pp eandẽ cauſã vitupãdi
ſũt oliue condite. ⁊ ſil'r cõdimẽtuꝫ ſabane ⁊ ẽ ꝯ piſ
culis puis cõſuatiꝭ ĩ aq̃ maris. Sil'r ẽt ⁊ auicl'e ma
riẽ ĩ aceto aq̃ ſalſa cõdite nõ placẽt. Baucie. i. paſti
nace cõdite ⁊ cõſuate ĩ ſir° mellito ſũt eis laudabi
les. clarificãt. n. ſãguinẽ ⁊ apiũt vias vrĩales ĩteſti
nales ⁊ pororum. Sil'r ẽt laudãt̃ ei radices ſecacul
cõdite abſqꝫ ſpẽbꝫ acutis. Et poma ⁊ pira cõdita ⁊
citõia dũmõ nõ ſit valdẽ dura. hec oĩa ſtã vtilia. me
lones ⁊ cucurbite cõdite optĩe ſũt ei. Et citra cõdi
ta ⁊ ꝓpꝛie cuꝫ zuccaro ẽt ſũt ei laudabilia. Xilobal
ſamuꝫ võ cõditũ de oriẽtalibꝫ ptibꝫ aſportatuꝫ hiſ
egrotãtibꝫ ẽet mirabiliſ iuuamẽti. Rectificat. n. cõ
cerebrum ⁊ ſtomachuꝫ ⁊ mundificat ſanguinẽꝫ a ſup
fluitatibꝫ expellenᵒ eas p poros ⁊ vrĩales vias. pit̃
ẽt cõueĩũt iſti egritudĩ napi ⁊ rape cõdite ⁊ ꝓpꝛie
abſqꝫ ſpẽbus multis. Et nõ dubito ſi hẽrent̃ miro
balãi idi ⁊ ẽblici cõditi. ẽet eorum vſus talibꝫ egrotã
tibꝫ valdẽ cõueniens. aduerſãt̃ eĩꝫ mel'ie pꝛecipitã
do ipſã p viã expulſiõis. Cõditũ võ zz cio dimitta
tur ⁊ cõtices arãtiorum cõditi abſqꝫ multitudĩe ſpẽrum
ſũt laudabiles. De ptibꝫ ãt aĩaliuꝫ laudabiliões
huic viro ſũt cerebrum et pigues ptes a neruis et li
gamẽtis excluſe et cutibꝫ et ꝓpꝛie ſalitis et epar
aĩaliuꝫ laudabiliũ. et ꝓpꝛie porci pp augmẽtũ ſue
nutricatõis et cõuenientiã ĩ q̃litatibꝫ ĩ hac cõplõne
pp qđ ſcripſit Gal'. 7° terapẽtice. qđ nutribiliſſiuꝫ
oĩuꝫ q̃ ſcimus ẽ caro põcia. ꝯ q̃ ẽt s. ſil'r et epar gal
lie et anatis piguiũ. hec oĩa cõueniunt. pulmo etiã
cõcedi põt eis. lꝫ eĩꝫ nutriat̃ ſãguĩe colerico ꝯꝫ pro
priã eius cõplõeꝫ. ĩ eo tñ ſãguis nõbilit̃ ĩfractuſ ẽ
pp accidentaleꝫ cõplõeꝫ ĩ pulmõe ĩuentã ex ꝯfluxu
flegtũ ad ipſũ. Que võ ptes ſũt ſic cõ ĩteſtia renes
oĩa dimittãtur et ꝓpꝛie ſplẽ. Eſt eĩꝫ ipſe melãcolie

receptaculū tā fecalis q̄ aduste ex aliis materiebꝫ facte.quis enīꝫ erit qui cum industria sua sufficiēt curare possit leprosū aliquēꝫ absqꝫ rectificatōe iple nis.contra quosdā modernos zarpellatores.q pro mittunt curare lepram absqꝫ rectificatione eius.d ludentes tamē ⁊ delusi. De modis autē prepa- rationum cibariorꝫ conuenientior est elixationis modus q̄ assationis ⁊ proprie sꝫ consuetudinē fa cte cuꝫ pinguedīe porci salita.siue per pinguediēꝫ itelligas lardonēꝫ.siue aliā ptē intrinsecus in par tibus mirachialibus inuentāꝫ q̄ proprie piguedo nūcupat'.tales enīꝫ pinguedines .lꝫ per se nō eēnt multum male per accidens tamen propter salem sunt multū nociue.Modus autem preparationis cibariorꝫ in sartagine dimittendus ē. Potus āt in hac dispositione conueniens est vinum color ru beum substantia subtile sapore tendēs ad pontici tatē ⁊ stipticitatē leuem.tale enim vt plurimū re mittit malitiam humorꝫ prohibendo ebulitionēꝫ ⁊ putrefactionē eorꝫ.Et posset etiam tale vinū pa rum acerbū esse album ⁊ non esset bonum minus predicto.Reliqua vero vina substantia grossa non bene fecibus expurgata fumosa valde ⁊ acuta q̄tū cūqꝫ forent gustui delectabilia siue dulcia vel ame na non essent in hac dispositione conuenientia. pp fortem caliditatem eorꝫ ⁊ ebulitionē quam faciūt in humoribus ⁊ adustionē in eis.verꝫ qꝛ i plimis regionum ⁊ ciuitatum vina inueniuntur valde ca lida ⁊ acuta.ideo talia possent cum 3ª parte aque electe de vero fonte ⁊ vere mundo eligi ⁊ misceri sꝫ discretionem moralis viri ⁊ sꝫ potentiam vini equaliter vtraqꝫ ponendo mediocri vino.⁊ duas p tes aque ⁊ tertiā partem vini fumosi ⁊ erit modus rationalis pcessus . Si autē patiens sit de illis q discretione vtuntur.tunc dico ꝙ conuenientius eēt ei bibere aquā q̄ vinū.stomacho tamen tollerante ipsū ⁊ consuetudine affirmante hoc.velut est apud mauros ⁊ alios gentiles.qbus ex lege nō conceditr vinū.Istis enī in locis conueniret aq̄ zuccari facta cū q̄titate zuccari breuiori q̄ sit illa q̄ ponitur in cōi iuleb.⁊ si aq̄ qua vtitur i potu siplici vel cōmix ta esset aqua cisterne melior eēt.⁊ proprie qn̄ succe dunt magne pluuie quā precesserīt tōitrua ⁊ magº ruꝫ ventorꝫ flatus.talis enī aqua ex vehementi agi tatione eius i media regione redditur expurgata mag̃ a t'reis ⁊ vaporosis partibus per vehementē collisionē ⁊ confractionē nubiū a quibus exprimit' Efficit' etiā hec aqua conuenientior propterea qꝛ recepta in rimis terre cribrat' ⁊ depurat' melius per spongiaꝫ ex argilla factā ⁊ alteratā ex arena vel vt magr'al'r constituuntur cisterne tales.vbi aūt talis reperiri non possꝫ aqua.tūc accipiatur d fōte aut puteo bene profundo.que si coq̄retur iterꝫ me lior esset.si quis autē medicinali potu regeret'.tūc melior aliis esset aqua lactis caprini a qua caseus ⁊ colostra extracta forent.talis enīꝫ potus esset la uatiuus ⁊ mundificatiuus viarꝫ cōiuꝫ venarꝫ ⁊ edu ctiuus sercositatū col'icarꝫ adustarꝫ. extinguēdo tñ vel remittendo feruorē sanguinee masse.Alter vō potus conueniens potest esse talis . Rx aque fūi t're aque acetoselle ⁊ enule ana lib.i.zuccari candi.ʒ.ii coq̄tur oīa sil' vsqꝫ ad cōsūptionē quarte partis et hoc potu vtatur cuꝫ cibis ⁊ sine illis.Ex quibꝫ cibꝫ appet cōpletū eē capitl'uꝫ de regimine huius verē de dispōe per administrationē sex rerꝫ nō nālīū .

Secūda ps pricipalis de regimīe p medicīalia Expeditus de pº principali se partis huius tracta tus.s.de mensuratione cōuenienti sex rerꝫ nō natu raliū. oꝫ expedir' sꝫ pricipale vꝫ regimē curatiuuꝫ huius lepr' elefātice qd' qdē cōplectit' i itētōibꝫ sex. Et pª qdē itentio meorat remediū per dietā obs' uandū. Secunda intentio conat' abscindere ma teriā minoratiue. Tertia intētio procurabit di uersionē harꝫ materierꝫ. Quarta intentio dige ret has materias. Quīta eradicabit eas. Se xta ⁊ vltima conabitur rectificare mēbra cū remo tione quorꝫdā accidentium que semper concomitā tur hanc abominabilē dispositionē.⁊ sic iste secun dus sermo se partis huius tractatus complebitur per capitula sex. Primū itaqꝫ capitulum consid rabit q̄titatem exhibendorum ciborum ⁊ potuuꝫ Secundū vero de qualitate eorum aliquid succin cte pertransibit. Dicendum itaqꝫ ꝙ dato ꝙ ista corpora plurimuꝫ sint vehementer extenuata sub stantifice a mala complexione frigida ⁊ sicca que aduersantur nutricationi que est mel'ica complexō Etiam extenuata sunt qꝛ talis mel'ia generatur i eis per adustionem.Ideo necessariuꝫ est hec corpo ra vehementer sicca ēe siccitate positiua a mel'ia i ducta ⁊ siccitate priuatiua prouenient a frigidita te per viam expressionis ⁊ ab accidentali calidita te per viam adustionis.Ideo bene apparet ꝙ indi gerent restauratione multa in q̄titate cōtinua. ve rū qꝛ virtus naturalis tam stomachi q̄ epatis et aliorꝫ membrorum notabiliter debilitata est in istis.Ideo securius eis exhibeo cibum in quantita te discreta supplentem magnifice resolutioni ⁊ cō sumptioni iaꝫ predictis.ergo securius est ꝙ ciben tur in die ter.videlicet mane tempestiue in diebus frigoris saltem hora 14ª vel 16ª vsqꝫ ad medieta tem nouembris incipiendo in principio octobris Secunda vero vice ad mansionem accipiat aliqd hora xxiiª quando fuerint cibati in hora 14ª aut 24ª quando cibati fuerint in hora 16ª . Tertia vero vice cibentur inter horam tertiam ⁊ quartā noctis.⁊ talis modus eligendi horam cibationis obseruari potest vsque ad medietatem mensis fe bruarii vel complementum eius . Reliquo autem tempore ex consideratione pari eligendus eēt mo dus cibationis a principio dierum equinoctialiuꝫ vsqꝫ ad finem eorum.posset enim homo prima vi ce cibari hoc tempore sicut dictuꝫ est de aliis par uam faciendo diuersitatē in electione hac.nisi ne cessitas debilitatis virtutis aut euentus aliquorꝫ accidentium deduceret ad oppositum vl' consuetu do hoc faceret.Et si argueretur ꝙ inter secundam cibationem iam predictam ⁊ tertiaꝫ parua cadit mora per quam non est rationabile secundum ci buꝫ conuenienter esse digestum. Huic motiuo ⁊ si bi similibus.dicendum ꝙ tales cibationes que ex hibentur in hac hora quam illustres antiqui nomi nant mansionem. ⁊ italici nominant merendam vel collationem.est pauce quantitatis cibi.sicut da re viperam in limphato vino.sorbere vnum ouuꝫ cum quibusdam nebulis zuccaratis. bibere ferculū vnum brodii pulli cum duabus buzellis panis.co medere aliquid de gelatina aut suis temporibus assumere decem vsque ad viginti cerasa aut fru- strum vnum melonis accipere cum pauco pane et duo vel tria frustra cucurbite vel citri confecte comedere aut alias confectiones consimiles . Hii quidem omnes cibandi modi cum hoc ꝙ sunt me

dicinales. etiam propter parvam eorum quantitatem facile a virtute transmutantur. non indigentes mora tanta. quanta si esset eorum quantitas augmentata. Et ex alio etiam conferunt. propterea quia tales cibationes divertunt caliditatem ab actione continua vel saltem forti circa materias. Et tunc minus inflammantur materie tales et ad adustionem disponuntur minus. Ad formam igitur argumenti dicendum negando consequentiam. parva est distantia cibationum inter unam et reliquam ergo virtus non poterit sufficienter digerere. patet illud esse falsum ex predictis. Egrotante igitur elefantice aliquo colerico a generatione vel melancolico ab illa ex materia per adustionem genita conveniret in primo cibatio libre unius cum dimidia in prima hora. In secunda vero daretur a quattuor usque ad sex. ℨ. cibi et potus. In tertia vero cibatione daretur sicut in prima. In melancolico vero egrotante conveniret cibi quantitas amplior indicando a causa adustionis effectiva. fortior enim intensive caliditas est necessaria ad adurendum melancoliam naturalem et transmutandum ipsam in melancolicam melancoliam quam requiratur in colerico sed ad maiorem intensionem caliditatis maior sequetur consumptio et extenuatio. ergo necessaria est restauratio maior. patet consequentia intelligenti theoriam medicine quia restauratio debet proportionari resolutioni. et possent eligi sermones ibi ex disputatis afforismorum textu et comento illius. Senes facillime ferunt. Et alterius sermonis. Estate et autumno cibos gravissime ferunt. Et sunt sermones Avicenne prima quarti tractatu 2° capitulo de cibatione febricitantium ubi secundum magnitudinem et frequentiam resolutionis docet augmentare et frequenter administrare parasco illo. Et estas quidem propter resolutionem suam et cetera. Pro secunda vero parte principali huius capituli scilicet de modo electionis qualitatis cibariorum et potuum excusari debes ex his que in capitulo precedenti de fere omnibus variis potibus et cibis dictum est.

Capitulum secundum de regimine curativo huius lepre elefantice per intentionem secundam scilicet minorationis materierum.

Rectificato itaque regimine pacientis ex parte quantitatis et qualitatis ciborum et potuum iam proveniendum est ad curam huius verende dispositionis Et hoc quidem capitulum partietur in duas partes in quarum prima aperietur modus aggrediendi materiam antecedentem illius. In secunda vero parte attendetur ad materiam coniunctam et ad corruptionem membrorum a propria eius venenositate infixam. Pro cuius prime partis declaratione supponendum est primo quod dato quod minorativa evacuatio a sapientibus concedatur in principio vel magis. hic tamen erit intentio mea non solum ad eam in universali principio. sed etiam in magna parte vel augmenti procurandum. In tali enim parte augmenti amplius de materia fluit quam in principio. ergo non minus competit evacuatio in prima parte augmenti respectu fluentis materiei quam in principio. Premittendum est 2° gratia huius regiminis quod evacuatio minorativa de qua hic agitur intelligenda est respectu materiei a sapientibus nominata evacuatio minorativa propria. De evacuatione namque materierum que in viis expulsionum multiplicantur non est magna cura mihi ad presens

Quis enim dubitat quod feces ventositates aquositates in intestinis et urinalibus viis inuente semper excludi debent a corpore. His igitur premissis primum ingenium evacuationis minorative est per flobotomiam. Antecedens enim causa huius dispositionis est melancolica materia genita in epate per adustionem que quidem multiplicatur in venis et maioribus propriis. sed talibus materiebus nulla est evacuatio convenientior quam flobotomia 4a primi ca° 20° colligendum et pluries alibi. igitur fienda est flobotomia. Apparente igitur in toto corpore plenitudine in hora electa aperiatur vena magna vel purpurea vel communis per quam educantur sanguinis. ℨ. iiii. vel. v. secundum tollerantiam virtutis. Et si maior appareret plenitudo circa epar flobotometur basilica sub cubito inventa. Et si maior appareret plenitudo in partibus capitis. ut in quibusdam elefantiosis apparet. quorum facies tartarea deformatione et coloris naturalis corruptione cum pustularum multitudine in ea corrupta est. tunc fiat flobotomia de cefalica inventa proprie inferiori parte cubiti versus domesticam magis. Et adde his sermonibus quod si elefantiosus aliquis consuetus esset habere emoroidalem fluxum. convenientius esset in eo facere apertionem emoroidarum. Similiter etiam et in muliere menstrua provocare et sanguinem a naribus educere in homine consueto ad illum. Hi enim modi evacuationum omnes evacuationis universalis ordinem continent argumento sumpto ab omnium venarum corporis continuitate ad invicem. Amplius si in elefantioso corpore apparet plenitudo et adhuc magna non manifestatis inditiis commixtionis cum sanguine convenientis. tunc nequaquam administretur flobotomia predictarum. sed evacuetur universaliter materia cum farmaco appropriato ut colligendum 4a primi ca° 3°. De quando et qualiter curare oportet et ca° altero de regulis comunibus solutioni ventris et vomitui. Si igitur appareat sapienti viro antecedentem causam egritudinis esse melancoliam genitam ex adustione melancolie. tunc poterit administrare farmacum illius electiue eductivum. talis autem materiei ex cuiuslibet alterius ex altera materia genite per adustionem eligere farmaca appropriata non est bene inventum ab auctoribus cum eorum reverentia. quoniam tuncque illustribus laudibus eis simplicium farmacorum plurimum generale scribentes evacuat materiam adustam vel ex adustione genitam tangentes genus et reticentes speciem. Gloriosior autem doctrina et perfectior esset si quis doceret. a. evacuat melancoliam ex adustione sanguinis genitam. b. evacuat melancoliam ex adustione colere genitam. d. evacuat melancoliam ex adustione flegmatis genitam. farmacum vero notabile foret simplex. quod evacuaret melancoliam genitam ex adustione duorum humorum et propriie in non complexionali contrariorum. quia contrarietas colera et flegma et econtra sanguis et melancolia. et econtra utraque. n. ista rum materierum veram habent contrarietatem ad invicem secundum sententiam philosophi in descriptione contrariorum quoniam est quod contraria in eodem genere existentia maxime ad invicem distant et unum non est in natura alterius educibile. nec alterum alterius in receptibile sed mutuo se expellunt. Que autem esset opinio tua laudare farmacum quod esset cuiuscumque melancolie per adustionem genite. Vide quantum est difficile eligere instrumenta appropriata ad eradicationem egritudinum. forte autem excusandi sunt auctores. Primum quia speculationes scientifice versantur potius circa universalia quam particularia

Et secūda causa potuit esse q2 inuenire farmaca ꝓ
pzie vniuscuiusq3 materiei per eductiua nō po
tuit fieri nisi a viro longo tempoze sciētia et ope
re amplissime trito. ¶ Raro autem ista possunt iui
cem bene verificari. Contingit eni3 melancolicum
esse longeuum. s3 sciencie non bene dogmaticū. Et
si dogma contingit repiri ille frequenter caret ex
perientia. ¶ Et capiunt hi ſmones fundamentu3 a
Galieno 3° de ingenio sanitatis capi° pzimo pafo
illo autentico. Pala3 autem est longum tempus i
experimento rezū tentandaru3 esse necessarium
Ratio vero et sciētia que docet essentia3 erga re
rū et vniuscuiusq3 membzozum cōplexione3 et
substantia3 eoꝝ actiones quoq3 et iuuamenta ipso
rum per quam scienciam scitur que egritudinum
sunt curabiles et que non curabiles et quo modo
curande sūt curabiles. Propter qđ infero in iuua
mento meo ꝙ si non ita particulariter tāgam in
strumenta electiue et adequate educentia materi
as iam predictas non ero ita magnifice dānādus
ꝓpterea q2 non nisi qui audiuerunt intellexerūt
sciuerunt et experti in hac materia non raro defe
cerunt omnes. ꝓpter quod infert secūdo magnus
erroz vulgi multitudinis popularis qui credunt
omnem capatu3 medicu3 esse scientē et expertu3
et quod peius est non adhibetur a vulgo plena fi
des nisi temerariis et 3arpellantibus medicis qui
cū ausu p2esūptuoso ſmonib3 fallacib3 vulgus ali
ciunt et decipiunt ⁊ est eoꝝ. Premittitur itaq3 in
terius ꝓnunciatione3 medicinarum soluentiu3 di
uersas melancolie species. ꝙ tales medicine parti
culariter vt tactu3 est nisi sint bene exp2esse sicut
in quocūq3 voluminū medicinarum simplicium le
gere potes. ¶ Premitte secūdo ꝙ ad electione3 ta
lium medicinaꝝ ex habitu scientifico iuuamentū
acquiritur per commixtione3 medicinaru3 electi
one pzima soluentium hanc vel illam materiam
cū medicinis melancolie eductiuis. exēpli grā mi
robalanus niger lapis armenus et lapis lazuli e
ducunt melancoliam naturale3. Si ergo tentaue
rimus cum eis educere materiam melancolicā ex
adustione genitā tūc ponēda ē cū eis medicia cole
re rubee eductiua. Et si tētauerimus educere mate
riā melīcā ⁊ genita3 ex adustione flegmatis tunc
talibus medicinis addetur agaricus turbit collo-
quintida uel aliud consimile. Et si oclideraref edu
cere melīam genitam ex adustione sanguinis. tūc
mirobalanis indis et polipodio adiungatur aqua
lactis vel succus volubilis at alia medicina substā
tie sanguinis clarificatiua. Similiter etiam si tē
tauerimus educere melancoliam naturalem et
genitam ex adustione illius. tunc sene fumoterre
adderetur epithimum lapis armenus et lazuli et
alie sibi consimiles medicine. ꝓpter quod medicia
melācolie magis naturalis eductiua poss3 esse talꝭ
℞ mirobalanoꝝ indoꝝ. ʒ. i. thimi. ʒ. ſ. aq̄ violaꝝ
aque farfare ana. ℥. i. anisi dauci ana. ℈. ſ. penidia
rum. ℥. i. misce et totum detur in potu. ¶ De cō
positis autē famosa auctozitate inuentis poss3 eli
gi medicina talis. ℞ succi buglose nouiꝭ exp2essi
et sine depuratione. ℥. iii. electua. diasene. ʒ. ii. mi
robalanozum indoꝝ. ʒ ſ. dauci cuscute ana. ℈. vi.
misce et totum exibeatur in potu. ¶ Tertia medi
cina poss3 esse talis. ℞ succi boraginis et succi uolu
bilis b2euiozis qui ꝓpzie nomiatur lupulus ana
℥. i. ſ. aque viollaꝝ. ℥. i. misce ⁊ totum caudum de

tur in potu. voco autē lupulum volubilem b2eui
ozem respectu uolubilis maiozis qui dicitur sagit
alis ex succo cuiꝰ conficitur scamonea. lic3 altera
sit volubilis species adhuc b2euioz que in campis i
uenitur aliis plātis semper inrctita florē ꝓducēs
albu3 subrubeum a cuius etiam foliis lac emittiꝭ
Medicina uero eductiua melīe pessimiozis ꝙ gel
ta est ex adustione melancolie naturalis et est se
cundum plurimū materialis causa elefātie potest
esse talis. ℞ iere ruffini. ʒ. iii. lapidis lazuli prepa
rati abluendo ipsum. xxx. cu3 aqua frigida vel aq̄
cicozee. ℈. ſ. misce et totum accipiatur in potu cu3
℥. iiii. aque violaꝝ uł angurie. Medicina autē de
biliozi illa esset hec. ℞. electuarii diasene. ʒ. v. ⁊ ac
cipiatꝭ cum aqua 3uccari tertia medicina. Et meo
iudicio securioz esset hec. ℞ electuarii solutiui ad
melancolia3 descripti ab Auic. 2° đ virib3 cordis
penultimo capitulo. ʒ. v. electuarii letificātis secū
dū Rasim nono Almanſ. capitulo de melancolia
ʒ. i. ſ. aque farfare. ℥. iii. misce et calidum accipiatꝭ
in potu. Cōmunis autem medicina potest esse de
coctio epithimi collecta a Mesue in antidotario
et ꝓpzie si. ℥. ii. eius apponātur. ℈. vi. pulueris la
pidis lazuli p2eparati ut supra. In omni autē op
atione tua vbiq3 de lapide lazuli. caue tibi a lazu
lo quodam alchimistico. Componitur enim ex non
nullis medicinis venenosis. Itaq3 nō raro decipi
tur medicus ab apothecario auido pecuīe. aut p2o
pter ignozantiam uel negligentiam hoc faciēte.
Ego autem materias tales cu3 minozi anxietate
euacuare soleo cū hoc expeditiuo farmaco non ma
gne impense. ℞ cassie de cāna extracte cū aqua lu
pulozu3. ℥. vi. lapidis lazuli et armeni p2epara-
tozum ana. ℈. vi. succi rosarū depurati. ʒ. ii. misce
et totum in potu exhibeatur. ¶ Secūda medicia
ad ide3 est hec. ℞ mirobalanozum indozum poli
podii foliculoꝝ pulueris sene ana. ʒ. ſ. penidiaru3
ʒ. ii. misce et totum in potu detur cū. ℥. iii. aque vio
larum ¶ farmacum vero eductiuum melancolie
genite ex adustiōe colere sit hoc. ℞ fumiterre. ʒ.
ſ. epithimi. ℈. i. succi rosaru3. ʒ. x. penidiaru3. ʒ. vi.
misce et totū in potu detꝭ cū. iii. ℥. aque lactis. Se
cundum vero medicamen potest esse hoc. ℞ reub.
electi mirobalanoꝝ indozū polipodii ana. ℈. i. suc
ci rosaꝝ ana. ʒ. iiii. aque lactis. ℥. iii. misce. ¶ Ter
tium instrumentum potest esse hoc. ℞ iere ruffini
ʒ. ii. electuarii rosati. ʒ. i. fumiterre. ℈. ſ. misce ⁊ to
tum in potu detur cū. ℥. ii. aque fumiterre ¶ Me
dicina vero solutiua melācolie flegmatice potest
esse talis. ℞ agarici. ʒ. i. sticados epithimi polipo.
ana. ʒ. ſ. coloquintide. ℈. ii. bdellii. ℈. i. fiāt pillule
cum succo rosaru3 et dentur ex eis. ℈. iiii. quia sūt
leues. ¶ Secūda medicina potest esse talis. ℞ pul
pe sebesten. ℥. i. agarici. ℈. i. colloquintide. ʒ. ſ. bdel
lii 3in3iberis ana. ℈. iii. misce et in potu detur cu3
℥. ii. aque angurie vel citruloꝝ. de quaru3 numero
iste due altera debet. ʒ. exibezi a medietate febru
arii vsq3 per totu3 mensem ap2ilis. lic3 possint ex
iberi omni tempoze secundum electionem boni ⁊
scientifici viri. Hec in summa uidentur medicine
ad app2op2iatas melancoie species conuenientes
multe alie inueniūtur composite medicine variis
voluminib3. s3 iste magis approp2ianꝭ speciebus
melancolie ꝙ alteri tantum. et tu potes compone
re aliquas predictarū in simul vbi tibi incūbet et
necessitas euacuationis pluriuꝫ specieru3 adustē

melancolie sicut sepe contingit. Postq̄ autē ma
terie huius egritudinis fuerint minorate euacuatōe
educte. tunc insurgit intentio distrahēdi materiā
a locis ad que fluere solent. Et iam quidem pluri
mis oportet uti ingeniis in diuertendo. Et primū
quidem corpore remanente adhuc bene reple-
to diuertatur materia per loca naturaliter eua-
cuationibus exterioris diuersitatis et obseruetur
canon hypocratis afforum pri^a. Que educere oportz
inde per conuenientia educere loca. Muliere igi
tur laborante hac lepre specie oportet diuertere
materiam per menstruales uias si stricte fuerint
apperiendo eas. aut saltem illarum partium euacua
tionē augendo proprie cum hoc farmaco. ℞ corti
cis cassie fistule cassie lignee polii montani rubee
tinctorum ana. ℈. ß. trociscorum de mirra. ℈. ii. misce
et totum in potu detur cum aqua apii vel genestre
calefactum et multo zuccaro dulcoratū. Secundū
vero expeditius est. ℞ trociscorum de mirra. ʒ. i.
musci non sofisticati et est de gazellis. g. viii. fiat
pillule cum succo apii vel aristologie lon. et dētur
mane in aurora. Si autem eger uir fuerit siue mu
lier consueti fluxum emoroidalem. tunc si fuerit re
strictus aperiatur. aut abundantior fiat si mino
ratus fuerit confricatione earum frequenti cū pā
no aspero vel puluere colloquintide aut puluere
nigelle uel cum felle thauri fricando eas. aut saltē
aperiatur saphena tam gratia huius q̄ menstrua
lis fluxus. q̄ti enim iuuamenti existat emoroida
rum apertio in melancolicis egritudinibus lege
17^a tertii capitulo 2°. Tertio principalit̄ diuer
ti potest materia flobothomādo saluatellā sinistre
manus et^c brachii educendo sanguinis. ʒ. iii. usque
ad quinque ut apparebit viro pito Quarto iterū
diuertendo est nostra alternatas et leues faciendo
euacuationes per uentrem cum aliqua medicinarū
precedenti capitulo prescriptarum. nec timeas illā
Rasis enim euacuauit leprosum quendam pluri
es q̄. xxx in spacio quattuor mensium. Adhuc
et quinto diuerti potest materia per apertionem
viarum vrine cum aqua apii et succo fumiterre
simul. aut cum aqua feniculi decocta cum mirroba
lanis indis aut cum aqua cuscute decoctionis sene
quodlibet enim horum est solemne, proprie frequentā
do ipsum ad viii. vsque ad. xv. dies calida accipien
do hoc a tribus. ʒ. vsque ad quinque. Rursus et sex^o
diuerti potest materia prouocando fluxum sangui
nis de naribus et proprie in consuetis. Si enim
is euacuandi modus est sufficiens in curando q̄r
tanam et alias egritudines a fecali melancolia p
uenientes ut prima quarti capitulo de quartana
colligendum. Unde non est dubitabile quin per ta
lem fluxum eueniri possit materia per adustionem
genita. facta enim est ipsa mobilior et leuior pro
pter vestigium caliditatis in ea refuatum. prouocetur
ergo cum frequenti sternutatione aut leui titillati
one vsque ad risū cum setis porci uel cum alia re pū
gitiua facta. Ultimo vero pro nūc iterum diuerti
potest materia adhuc euacuatione sensibili distra
hendo ipsam per uomitum. minera enī materierum
melācolicarū siue existat in stomacho epate et sple
ne. et adhuc in venis potest sufficienter euacuari
per vomitum cum medicina illius eductiua. Et de
numero securiorum a sapientibus approbata et
sepius per me est talis. accipiatur radix una rafa
ni comestibilis et cum acu grossa vulneribus per

forentur. in quorum quolibet imittatur radix vna ele
bori nigri conuenienter mūdati. et tunc sepeliatur
in terra a decem vsque ad. xv. dies. postea fodiatur
et ex ea radice abiecto elleboro comedatur aut sal
tem coquatur ex ea in aqua frustrum magnum absque
elleboro. de qua decoctiōe actu tepida detur in po
tu ciatus vnus magnus corpore tamē prius cibato
cibis specie distinctis in dulcedine amaritudine a
cuitate grossitudine subtilitate lubricitate et leni
tione et sic de aliis. Cum enim stomachus cibis et
potibus tāte diuersitatis impletur facile fastidit̄
et ad vomitum facilius incitatur vomitiuo predi
cto exhibito et adhuc leuior eo. Post que vomitiua
si fuerit necessarium iponatur āt pena oleo inūcta
in os titillando vsque ad principium meri. Reliqua
vero ingenia diuertēdi velut per fricationes liga
turas ventosas et rubificationes ponere non cura
ui. quoniam per talia non sufficienter euacuatur
materia melancolica neque insensibiliter euaporat
terrestreitate sua. hec de intētiōe tertia.

Quartā autē intentionem cōplere possūt instrumē
ta q̄plurima. Et primū quidem de leuibus est hoc.
℞ aque buglose aque farfare et borraginis ana. ʒ.
i. ß. Secūdū et fortius illo est hoc. ℞ aque buglose
ʒ. iiii. sirupi de epithio. ʒ. i. et hec videtur appro
priata magis materiei melāce naturali Tertium
est hoc. ℞ aque fumiterre. ʒ. iii. aque lapatii. ʒ. i. ß
Quartum est hoc. ℞ sirupi de fumoterre. ʒ. i. siru
pi violati. ʒ. ß. aque fumiterre. ʒ. i. ß. aque violarum
ʒ. iii. misce. Quintum est hoc. ℞ aque lactis. ʒ. iiii.
sirupi de fumoterre. ʒ. i. hec ultima tria videntur
appropriata magis melācolie genite et adustione
sanguinis et colere. Sextum est hoc. ℞ sirupi cō
positi accetosi. ʒ. ß. siru. de bisantiis. ʒ. i. aque mel
lisse. ʒ. ii. misce. Septimū est hoc. ℞ sirupi de thi
mo sirupi rosarum ana. ʒ. vi. aque sublimationis flo
rum croci et lupullorum ana. ʒ. i. ß. misce. Octauū
est hoc. ℞ sirupi de absinthio sirupi de eupatorio
ana. ʒ. vi. aque cuscute. ʒ. i. aque apii. ʒ. ii. misce et
hec tria videntur appropriata magis melācolie
flegmatice ex adustione flegmatis uel participan
tis naturam eius. Si cui autem occurreret ma
teria melancolica sed ex adustione diuersarum ma
teriarū et plurium. tunc ipsa digerere possum cū hoc
sirupo mihi alias experto et ultimo inuēto. ℞ mi
robalanorum indorum fumiterre sene polipodii thi
mi ana. ʒ. ß. violarum florū buglose et borraginis se.
endiuie acetose scariole ana M. i. seminū quattuor
frigidorum. M. iii. radicū lupulorum apii feniculi
sparagi brusci et passularum nigrarum. M. ii. ossis
de corde cerui iacincti smaradi corallorum āborū
margaritarum ana. ℈. ii. bulliāt omnia in libr. xii.
aque vsque ad consūptionem medietatis. deinde co
lentur et vehementer exprimantur et illi colatu
re apponat zuccari albi libr. ß. sape electe. ʒ. ii. suc
ci pomorum apiorum libr. ii. bulliāt simul dilige
ter expumādo et decoquendo et aromatizādo ip
sum semper cum istis. ℞ doronici ossis de corde
cerui iacīcti smaradi safiri corallorum āborum ana. ʒ.
ß. foliorum auri numero quattuor. bulliāt oia simul
cū sirupo post impositionē zuccari ita q̄ medietas
eius tingatur ad viscositatem. reliq̄ vo medietas coq̄t
vsque ad spissitudinem. De p^o ergo cū opus fuerit exi
beat̄. ʒ. v. de 2° vo exibeat̄. ʒ. ii. cū tribus. ʒ. aq̄ subli
matōnis florum violarum. Sirupus inq̄ preciosus est
sed nō minus vtilis q̄ bonusus precio si bene confi

deras virtutē cōponētiū. Est eniꝫ mūdator bonus venarū epatis et splenis per vtrāqꝫ viā euacuatio nis aliq̄lr̄ subducendo materiā. At vo iteꝝ q2 nō raro cōtigit mltos hominū abhorrere potabiles medicinas. Idcirco digeri possūt materie. p2imo cū succo boraginis. 2° buglose. 3° uiolaꝝ. 4° cū cor ticibꝫ citri conditis. 5° cū radice yrigi condita. 6° cū viol' cōdit. 7° cū cucur. cōdita. 8° iniubis cōdit 9° scio ꝙ cortex citri cū zuc. o conditus ē multū cō ueniēs. quodlibet enī hoꝝ p se in aurora sūptū āt sil' cū aliis mixtū aduersat' mel'ie. Taceo hic electua riū Rasis ab eo descriptū 9° Almāsr̄ ca° de mel'ia ꝛ ꝓprie quādo dat' cū aq̄ uiolaꝝ cico. cuscute faz fare uel cū aq̄ sublimatōnis citri pfecte maturoꝝ vel sil' cū uino. aut succo recēti ḡnatoꝝ dulciuꝫ. mi rabl'it' enī aduersāt' mel'ie cōtēperādo ipāꝫ p q̄li tates p2imas ꝛ secūdas. Plura igit' potuissē cōscri bere istumēta nisi timuissē scripturā tediosā. ꝛ tu adde ul' diminue tui libito. Intētio vero quita fere secūdū oēꝫ ptē eius cōpleri potest ex his q̄ i 2ª p2icipali itētōne de materieꝝ euatōne scripta fu erūt. At vo nūc quattuor describaꝫ siplicia medi camina uariaꝝ materieꝝ mel'ie eductiua. deinde ꝛ quattuor cōposita. P2imū ergo de siplicibꝫ e ducētibꝫ materiā mel'icā ē hoc. ℞ mirobā. indoꝝ vl' nigro. ℈. iiii. uiol'. ℈. i. dēt' i potu cū. ℥. iii. aq̄ la ctis. ꝛ h° videt' ap̄priatū magis mel'ie naturali le uē adustionē habēti ꝛ mixtionē pauca. Secūdū siplex ē h°. ℞ thimi. ℈. iiii. anisi. ℈. ʃ. dēt' in potu cū. ℥. ii. aque lupuloꝝ. et ap̄p2iat' magis mel'ie ge nite ex adustione sāguis. Tertiū siplex est h°. ℞ pul. lapidis armeni trigesies abluti cū aq̄ cistne ℈. iiii. ꝛ exhibeat' in potu cū. ℥. iii. vel. ii. aq̄ cuscute et erit magis appropriatum melancolie colerice

Quartū siplex ē. ℞ agarici electi. ℈. iiii. ʒʒ. ℈. ʃ. dēt' in potu cū. ℥. ii. absithii. āt fiāt ex eo pillule et exhibeatur oēs et ē electuariū magis ad mel'iā flegmaticā. Quītū simplex est h°. ℞ pulueris la pidis lazuli trigesies loti cuꝫ aq̄ frigida. ℈. iiii. et detur in potu cū. ʃ. ii. aq̄ buglose ul' farfare. et est el'rꝫ magis ad mel'icā. Ex quoꝝ fūdamē° facile intelligi potest modus cōficiēdi medicamīa conue nientia ad diuersas species mel'ie aduste cōtrāgen do ex p2edictis duos vl' tres f'm maiorē necessitatē cadētē circa euātōnē mel'icaꝝ materieꝝ specie di stictaꝝ. De nūo mediciaꝝ cōposi. cōferētiū ad va rias mel'ie aduste species quattuor cōposita sigula ria reperiūtur Quoꝝ p2imū est electuariū mel'ie solutiū descriptū ab Auicena 2° de viribꝫ cordis penultimo ca° f'ꝫ vnā cōputationeꝫ de quo exhibe re soleo a quattuor. ʒ. vsqꝫ ad. vi. cū aqua lactis ca lida et ē medicina pluriū iuuamētoꝝ ꝛ secura.

Secūdū vo p2icipale ē decoctio de epithimo de scripta a Mesue in antidotario de qua exhibere soleo a. iii. vsqꝫ ad. x. ℥. paꝝ calefacta. et hec educit materias diuersas plurimas. Tertiū cōpositū est el'rꝫ dialene descriptū a Nicolao in āntidotario de quo donare soleo a quattuor. ʒ. vsqꝫ ad vi. cuꝫ se ro caprino calido. Quartū cōpositū electuariū de epithimo qd̄ ego cōposui delectabile valde ꝛ se curū dequo exhibēt. ℥. iiii. usqꝫ ad. vi. cū vino dul ci calido educit mel'ias diuersas cū suauitate ma gna. Reliquas vo medicias fortiores uelut elebo rus niger dimittat. et hec de intētōe quita. Iaꝫ autē postremo pueniēdū ē ad itētionē ultimā que conplicat duas ptes speculationis. ꝛ p2ª quidē est

robusta efficere mēbra que ꝓpt' hanc sceuā dispos tioneꝫ debilia remāserūt. 2ª vo ē ꝓuidere accidē tibus que hanc uerendā egritudinē concomitari soluerūt. P2ime autē dispositioni ꝓuidēdō tripli ci mihi cōsueto remedio alternatī applicādo vbi oportuerit. P2imū qdē ē h°. ℞ radicū lapatii radicū enule ana. ℳ. iii. radicis saponarie maio. quā quidā vocāt herbā fullonū. coq̄t' ergo diu cuꝫ multa q̄titate aq̄ in q̄ psepe balneet' eger. Se cūdū vo istrumētū ꝛ fortius illo ē vt coq̄t' radices arthāite lib'. ii. i magna q̄titate aq̄ cineris et ꝓ prie facte cū cinere sarmētoꝝ uitis vl' stipitū faba rū maiori eiꝫ exiccatione ꝛ abstersione mēbra ro busta efficit. Tertiū vo p2icipale istrumētū ē ut hic eger sepe balneet' in termalibꝫ aquis ꝛ ꝓprie quaꝝ natura pticipet enea cineritia asphaltina et sulfurea virtutibꝫ. talia eiꝫ oīa cutis sūt mūdifica tiua. ptes mēbra sub mag̃ uirtute confortat ꝛ ma terieꝝ corruptaꝝ ab ea extractiā. Ista balnea cō petūt huic viro tēpore suprascripto. ꝛ sil'r oīa ifra scripta remedia debēt administrari vt dictū ē. lꝫ oī tēpore possūt administrari f'ꝫ descriptōnē boni medici. Pro 2ª vo huius itētōnis pte premittē dū p2imo. ꝙ accidētia q̄ cōmunitari solet imo et subseq̄ hāc nephariā dispositionē p'la sūt. Et p2i mū qdē ē totius corporis fetor horribilis. Secū dū vo cutis capit' defedatio. Tertiū ē nat'alis colo ris corruptio. Quartū ē pustulaꝝ in facie mltitu do. Quītū e alcholosa i ore dispositio. Sextū est ptiū nasi ꝛ rize āgustia. Septimū ē vocis raucedo Octauū ē anhelitus angustia. Nonū ē pruritus in vniuerso fere corpore. Decimū ē pluriū mēbrorū motus impotētia cōueniēt' excercitatibꝫ. Undeci mū mēbroꝝ sēus ꝙ pluriū stupor. Duodecimuꝫ est seminis geniti infixa ꝛ macl'ata dispositio. pro pteꝫ quā raro hereditarie acgrūt' lepre spēs. quī bus oibꝫ accidētibꝫ seriati nūc q̄tū ē possibl'e sub ueniēdū ē. P2imū itaqꝫ accidēs corrigere po ssūt ablutiones i p2ª pte huius capituli p2etacte At vo si ipsas magis uirtuosas efficere volueris. coq̄t' i p2edictis cāphor e ligni aloes ꝛ folii ana. ʒ i. ꝛ aromatiʒet' cōueniēt'. corpus. ꝛ cōueni tius es set et nobilius remedium i p2edictis coquere paꝝ veri musci et non sofisticati. de quo etiam musco cū cāphora ābra et ligno aloes vestes oēs eorum aromatiʒari debent. Et scio ego ꝙ accipere oī 3ª vl' q̄rta die i aurora. ʒ. i. electe tiriace Andromaci cū modico vini aromatici corpus reddit arōti cū cōueniēt'. Accidens vo secūdū tollere possunt ablutiones p2edicte. ꝛ cōueniūt etiā ꝓ illo hec oīa remedia. primū linitio corporis cum succo enule facta. secūdū vo ē ivngere corpus cū hoc vnguēto ℞ elebori albi. ʒ. ʃ. radicū iari. i. ꝑentarie breui oris radicis artanite ana. ʒ. i. terbētine decies lo te cū aqua cineris lib'. i. mirre. ʒ. ii. olei yrini lib' ʃ. amili. ℥. iiii. vitelloꝝ oui numero. ii. fiat linimē tū i mortario longa mltū cōtritione de q̄ cutis ca pitis tota frequēt' vngat' ꝛ post sup illo linimento fiat puluerizatio cū puluere enule sicce. ꝛ ita cōti nuet' donec cutis duobꝫ vl' tribꝫ vicibus exfoliet. Corrūpit' vo naturalis color ꝓpter malā cōplexi oneꝫ male dispositionis ex itētionibꝫ quīqꝫ iam ne cessario p2emittēdis. Ueꝝ q2 nō raro remanet in cute pmutatio coloris ad opacū pp materieꝝ pre dictaꝝ adustionē. Ideo naturalē colorē eius redu cere solēt pluria linimēta. Quoꝝ p2imū ē vt sepe

tione corticū quattuor seminū comuniū. Secūdū vo medicamē ē vt facies plepe abluat' cū succo vel de coctōne radicis iringi. Tertiū vo medicamē ⁊ for tius ē decoctō radicis yris. Quartū ē linimētū fa ctū ex piguedīe asini dissoluta cū succo lapatii accu ti. ⁊ hec sufficere possūt ad illud accidēs remouēdū

Pustulas vo ī facie mltiplicatas remouere pos sūt oīa q̄ inmediate āte dicta sūt. De expertis uero ad illas ē vt fiat decoctio olei oliuaꝝ cū semībs fe nugreci ⁊ granoꝝ sisami. de q̄ liniat' tota facies pu stulosa. 8. vl'. 10. diebꝫ. Cū ergo lenificate fuerint pustule. tūc fiat euaporatio ptiū faciei sic facta suf fumigādo ipāꝫ cū decoctione auene vl' spelte. q̄ su ffūigatio quattuor diebus cōtīuet'. Post illud āt li niat' facies cū hoc linimēto. ℞ idromellis libr̄. ʃ. farine fabaꝝ. ℥. iii. pulueris yreos aristologie arta nite ⁊ mirre ⁊ sarco. ana. ʒ. ii. cōq̄ssēt' diu ī morta rio ⁊ ex eis fiat linimētū. Quītū vo accidēs re monet' cū frequēti ablutōne oris facta cū decoctō ne ista. ℞ rosarum sambrusce granorum musci ⁊ coriādri sūac. ⁊ capellaꝝ glādiū ana. M. i. granoꝝ sisami. M. ii. coq̄t' oīa in. x. libr̄ aque vsqꝫ ad medi etatē. et de hac decoctione sepe fiat in ore retētio ⁊ ex ea collutio. Oꝫ eīꝫ virtutes mediciaꝝ ēe īfrīa tiuas repcussiuas ⁊ materierū mle q̄litatis repre ssiuas. Et hec qdē oīa cōplēt' p decoctiōꝫ predictā Iteꝝ collutio leuior ⁊ nō minus bona ē facta ex aq̄ sublimationis solatri vel aq̄ portula. Cū ergo talit' ꝓcessū fuerit p spaciū. x. dierūꝫ. tūc applicēt' cōsūptiua materieꝝ ⁊ exiccatiua. quorū primūꝫ ē aqua cineris predicta. secundū vero ē aq̄ sal'. ⁊ ter tiūꝫ ē aq̄ lumiosa ⁊ proprie mineralis. Ex quorūꝫ alt'a frequēt' post materieꝝ preparatōneꝫ iaꝫ pre dictā fiat oris collutio. exiccatiua eī sūt q̄ sanāt ī hīc

Sextū vero accidēs qd ē cōstrictō ptiū nali. ac cidit pp materieꝝ retētionē in riꝫa ul' ptibꝫ adia centibꝫ ⁊ oppillāt eas. īmo frequētius apostemant' ⁊ ad hoc qdē plura inuēta sūt expta medicamina Et primū ē attractio olei de sisamo p nares ī modō caputpurgii. Secūdū vo ⁊ leuius illo ē attractio ydromellis facti cū decoctōe carpobalsmi. Tertiūꝫ vo ē attractō ol'i amigda. dulc. lōgo tpē decocti cū foliis maiora. Qr̄tū ē linimētū factū cū pēna ex piguedīe anatis cū modico croci. Quītū ē odorare sepe plūeꝫ maiorane cū pl'ue. ligni alo. eq̄l' cōmixtis Cōtigit āt q̄doqꝫ ī hac dispositōe uocē fieri raucā pp īfusiōꝫ mat'ieꝝ ī cāna plmōis ⁊ ī reliqs uocali bꝫ ⁊ ad h° ɔfert sepe retiere ī os lohoc factū fꝫ istū modō. ℞ penidi. ℥. ii. mucilla. sebe. fenug. ⁊ se. lini. ana. ℥. i. croc. ʒ. ii. ficuū piguiū minutissīe ɔtritaꝝ a deo ut seia non appeant. ℥. iii. mell'. uiol'. ℥. 1ʃ. zu. secūde coctōis. ℥. iii. fiat el'rꝫ de quo maiori pte tē poris eger ī os teneat ita ut lābedo descēdat. Ad hac etīs ītētōeꝫ ɔfert lohoc de pino descriptōe Me sue ⁊ sil'r ɔfectio diapenidion dicta. de exptis vo mi hi ē el'rꝫ diairis descriptōe Nicol. ī ātido. de q°. ʒ i. det' ī sero apō sonū cū modico vini dulcis calefcti cū ipso eī ātiqs raucedies nō raro curaui. ⁊ ꝓprie qn̄ ad. ℥. iii. predcti el'rii supaddit'. ʒ. i. croci. Diffi cl'tas vo āhlitus ul' ɔstrictō ipius fiunt ex cāis eisdē ex qbꝫ fit raucedo pr̄dcā. ⁊ ex eisdē etīs istr̄is curari po... De exptis tn̄ ad illō ē ut accipiat' ī aurora. ʒ. i metridati cū modico vini dul. calefci. Et secōꝫ pri cipl'e ē ⁊ vtile ut teneat ī ore eger mel rosatū cū pl' uere croci cōmixtū. Et t'tiū ē ut det' el'rꝫ diaysopū mane ⁊ sero apō sonū cū dcoctōe croci ⁊ zuc. scūꝫ

Et q̄rtū ē ut electuaria ul' ɔfectōes de enula. oēs eī ɔfcōnes mirabl'r ɔfortāt organa āhl'itus ⁊ ꝓprie facte cū croco. Crocus eī de sūa mediciaꝝ ɔferētiū āgustie āhl'itus cū r̄liqs dispōibꝫ pectōis ⁊ ꝓprie fridis. 4a t'tii colligēdō. Pruritus āt freq̄n̄t' re māet ī cl'ibꝫ pp ml'aꝫ ɔpl'ōeꝫ ⁊ mat'iā praue q̄lita tis ī cutaneis ul' sibi ꝓpiqs ptibꝫ īmersaꝫ ⁊ hāc q daꝫ remouere possūt oēs ablutōes ī p° ca° huius ī tētōis posite. ⁊ vltra illō due sūt mat'ie ɔpōite ad pruritū nōbl'r inuātes. Et pa ē hec. ℞ terbētine clare libr̄. ʃ. uitellos oui nūo. iiii. ol'i de sisāo. ℥. iii sal' īdi. ʒ. iii. pulue. radic. enule mirre ligni alo. sar cocole sāda. ana. ʒ. i. fiat linimētū ī mōtario absqꝫ igne. postea buliat linimētū lēto igne ī libr̄. i. succi enl'e usqꝫ ad ɔsūptōnē ipius. Hoc eī linimētū nō so luit me decipere ī abscidēo pruritū. Secūdū me dicamē ē h°. ℞ succi enl'e succi lapatii suc. iari suc ci ɔsolide maio. ana libr̄. ʃ. aq̄ sublima. ficuū sicca. ℥. iiii. vitelli nūo. viii. farīe fabaꝝ. ℥. iiii. fiat lini- mētū ī mōtario diu ɔterēo. de quo corpus liniat' to tū āt prurietes ptes. deide abluat' cū aq̄ decoctōis radic. lapatii. ⁊ sut ābo expta. Cōtigit āt quādoqꝫ q̄ pp magnā debilitatē ꝓueniētē a ml'a cōpl'one q̄ remāsit ī mēbris motus ut musculis ⁊ cordis co rū ⁊ ligamētis mēbra nō couenict' motui obediūt. Et istis nocumētis ɔfer̄ pn̄t ablutōis. ⁊ linimēta. mē broꝝ ɔfortatia supius polita. Et de ɔueniētibꝫ ad hāc ītētōeꝫ. ē balneū. ℞ fenug. granoꝝ sisami aigda la. amāꝝ ana lib. i. radi. iari ⁊ lapa. ana. ℥. i. anda cho. libr̄. i. buliāt oīa ī mag q̄ntitate aq̄ ī qua patiēs corpus ml'totiēs balneet' mediocrit' cal'a. Secū dū remedō ad hāc ītētōeꝫ ē ut mēbra oīa ⁊ ꝓprie cū fuerīt īdurata sepe liniāt' cū ol'o irino āt cū ol'o de costo ul' silioꝝ albo. Et t'tiū spāle ē h°. ℞ bdel lii mol' ⁊ subalbidi. lib. ʃ. oppōcis. ℥. iiii. sapini. ℥. i ʃ. armōiaci. ℥. ii. ɔterāt' hec oīa ⁊ sublimēt' p alebi cū. ⁊ de liquore q̄ emanabit actu cal'o mēbra lāgue tia plepe liniāt' ⁊ coopta cōfuēt' cū pellibꝫ vulpis āt pellibꝫ dabao ⁊ ē aīal q̄drupes tasius nōiatū. Stupor āt mēbroꝝ remediis pōtis īmediate pr̄ce dēti r̄mocinari pōt. sꝫ de igeniis rōnabl'r applicā dis ē ut spōdiles ptiū stupidarū. i. a qbꝫ ad stupi das ptes deferūt nerui spūs aīal' r̄sibilis delatiui liniantur sepe cum oleo de croco. Iteꝫ cum oleo de ādachocha. et iterum tertio cum pillulis de eu forbio cū quo multotiēs stuporē curaui absque ne cessitate applicatōis medicaminū ad ptic'las patiēs Ueꝝ ptiōꝫ actu stupidis ml'tū ɔfert balneū factū ex aq̄ salsa vel maria. ⁊ melior ⁊ fortior illa ē aq̄ sulfurea artificial'. sꝫ mineralis oīo sit illa melior Ultimū vo accidēs vꝫ debl'itas ī mēbris gēitalibꝫ pl'a pōt hr̄e īstrumēta ɔueniēa. Ego vo ī his calibꝫ exptus sū hec oīa. Pri° vsū baucie cōdite. Sil'iter viii secacul ɔditi. ⁊ t'tiū ē vsus. ʒʒ. cōditi. de quorū sigulo oī mane accipiat' coclear. i. vel. ʃ. sꝫ coueni ētia laborātis. Quārtū vo īstrumētū ē el'rꝫ de lig° alo. cuius vsus r̄ctificat oīa pricipalia. Quītum ⁊ vltimū ē electuariū de gemis. quoꝝ vsus existat accipēo de eis ī aurora. ʒ. ii. cū modico arōtici vini Hec eīm in sūma pricipalia membra rectificant ad laudem dei Amen.

Gratias altissio q. M. B. de montagna cōsiliis fi nē īposuit arte ⁊ ingenio. M. P. maufer Normāi Rothomagens̄ ciuis. 1476. die 4a mēs̄ maii.

id est,
lagistra —
Civitatis
abitandi caã
eo, quod ob
indum civi=
ssisset, fundo
lii Fisco,
ærebatur
riomib:
uria relict:
10. ∞.

Consilium de catarro acuto complicato cum dolore colli et spatularum mala dispositione stomachi cum multitudine ventositatum et flegmatum in eo genita. de mala complexione calida et sicca epatis et renum cum multitudine trumborum harenarum et petalorum. et fluxu materierum albarum a matrice.

Magnifica et generosa domina de mirandula uariis laborat acciden tibus et egritudinibus. Primum est fluxus materie acute a capite ei us. Secundum dolor in partibus colli et spatularum comixtus iectigationi cuidam. Tertium mala dispo sitio stomachi ipsius cum multitudine ventositatum et flegmatum in eo genita. Quartum mala complexio epatis calida et sicca materialis. Quintum mala com plexio renum cum multitudine trumborum harenarum et petalorum. Sextum est materierum albarum a matrice defluxus fere continuus. preterea dispo sitio prouenit a mala complexione epatis predicta et mala complexione stomachi frigidi et humidi. sive ergo flegmata per uiam indigestionis generata et con gregata in stomacho faciant kilum generari frigi dum et humidum et aquosum propter quod epar non potest generare massam sanguineam conuenientem in com plexione. vnde ex magna parte flegmatum euapo rantium ad caput et multitudine materie colerice uel prius in epate potest generari flegma salsum vel vapor ex flegmate et colera in capite eius conuer sus in flegma salsum quod multiplicatum in capite per se ipsum fluendo descendit. aut saltem in virtute propellitur pars eius per palatum expulsa in os re presentet salsedinem et non nulla illius per venas et arterias descenderit in ligamentis cordis et mus culis colli et spatularum immergitur. et pars eius acu ta satis. dolorem efficit pungitiuum. postea vaporo sior circulis inclusa iectigationem facit que in clusa in poris querens exitum mouetur motu ele uationis et depressionis in particularibus muscu lorum. Patet ergo quod cerebrum egrotat. dupliciter. s. mala complexione frigida humida flegmatis aquosi et ma la complexione calida a vapore colerico ab epate comunicato. patet etiam causa doloris in spatulis. Item quod stomachus egrotet mala complexione fri gida et humida iudicatur ex frigiditate sensata. Secundo ex copia ventositatum et ructuum. Ter tio ex debilitate digestionis. Quod epar etiam sit ca lidum et siccum. patet ex tactu calido ypocundrii dex tri. et ex velocitate et frequentia pulsus. et ex tinctu ra vrine secundum plurimum ignee vel subignee. et ex superfluitate prime digestionis que est sicca et ci trina. et ex ualida siti perseuerante et ex tenuitate venarum. et ex paucitate carnis ex quibus arguitur etiam caliditas renum. cum ergo multiplicatur in stoma cho flegma. et etiam ab epate pellatur ad renes ca lidos. et sic ab eorum caliditate induriscantur in lapides et pulsa ad matricem incitant ipsam ad expulsio nem. itaque frequenter laborat fluxu materierum albarum a matrice sua. Etiam debilitas matri cis potest esse causa congregationis flegmatum in ip sa propter speciem male complexionis acquisitam propter indebitam mundificationem eius que completius fit in muliere fecunda. Flegmata igitur per viam in digestionis multiplicata in matrice non minus im pellunt ipsam ad sui expulsionem quam materia aliunde ad ipsam propulsa faciat. quare hec dispositio est sa tis difficilis. quia est complicata ex reciproca altera tione et comunicatione nocumenti cerebri ad sto machum. et econuerso stomachi ad epar et epatis ad renes et matricem et econuerso.

Capitulum de cura

In cura supponitur quod licet dispositiones membrorum huius domine sunt diuerse. quoniam complexio epatis et renum est calida et sicca. et cerebri cordis stoma chi et matricis ad frigidum et humidum eleuata est quia tamen in toto dominatur uirtus frigidi et hu midi. igitur eligantur instrumenta calefactiua me diocriter et siccatiua potentius. quia maior est lap sus per humiditatem quam per frigiditatem. Catarro eius ad stomachum vel ad pectus. primo stante materia multa quasi suffomicatiua flobothometur basilica. Secundo diuertatur materia ad inferiora cum cli steri comuni additis salgeme. ʒ. iiii. yere simplicis benedicte. ana. ʒ. vi. et cum aliis generibus diuersio num aperiantur emoroides ventosentur spatule et cetera. vel ℞ pillularum aurearum. ʒ. i. trociscorum de stella. ʒ. i. mirabiliter sistunt catarrum. dentur per horam post cenam. Spatularum dolor si inualescit aufe rens somnum. ℞ olei amigdalarum dul. sisami. ana. ℥. ß. olei de keiri citrina. ℥. i. ß. croci pinguedinis anatis et tassi ana. ʒ. i. cum cera fiat vngentum lini aturque. vel ℞ foliorum camomille melliloti seminis aneti ameos mellisse maiorane ana. ʒ. i. fiat deco ctio. et cum vesicis applicetur vel cum spongiis. vel ℞ foliorum caulium betonice mellisse ana. M. iii. farine fabarum. ℥. ii. farine frumenti et seminis lini ana. ℥. i. ß. croci. ʒ. i. i. vitellos oui numero. ii. coquantur plante in aqua ad bonam earum mollificationem post secum alia incorporentur ad formam empla stri. Stomachi eius indigestioni cum multiplicatio ne ventositatis. primo ℞ syrupi de calamento mellis rosati col. syrupi de eupatorio ana. ʒ. iii aqua rum absinthii mente mellisse ana. ℥. ii continuetur vsque ad apparitionem digestionis. post ℞ yere Gal. ʒ. vi. benedicte. ʒ. ii. cum modico vini post. ℞ specierum electuarii de ligno aloes. ʒ. i. specierum diamusci dulcis. ℥. ß. granorum paradisi ana. ʒ. ß. zuccari albi. ℥. iiii. cum aqua mente fiat confectio Dosis. ʒ. iii. ante omnem cibum super bibendo modicum vini. Post ℞ ameos spice ligni aloes mente origani ana. ʒ. i. macis. ℥. ii. zuccari quadruplum omnium ponderis puluerizentur omnia per se et misceantur et fiat tra gea. dosis coclear vnum post omnem cibum deglu ciendo sine masticatione. Item ℞ ligni aloes men te macis origani cinamomi gariofilorum spice a na. ℥. ß. trociscorum galie muscate. ℥. i. ß. olei mente olei masticis nardini ana. ℥. i. laudani. ℥. ii. resine. ʒ. vi. cerotum fiat cum cera quantum sufficit appli cetur stomacho. et solemniter conuenit omni debili tati stomachi prouenienti a mala complexione frigi da et humida materiali etiam materiali. Epati eius calido quamuis capiti et stomacho etiam confert in mo dica quantitate. ℞ trociscorum de spodio trociscorum dyarodon ana. ℥. i. lacce preparate. ℥. ß. zuccari al. ℥. iiii. et aque cicoree fiat confectio. dosis. ℥. ii. ante et post cibum cum oportet. vel ℞ aque cicoree aque epice ana. ℥. i. aque eupatorii. ℥. ß. et cetera. ℞ olei nar dini olei citoniorum ana. ℥. i. spodii rosati corallorum amborum sandalorum ana. ℥. i. ß. cere albe quantum sufficit pro vnguento molli ad epatis regionem. Renibus ista competunt tamen ipsi et vritides et emulgentes teneantur conuenienter aperti. vt materie non figantur

in eis conuertende in trumbos vel harenas et peta la. Cui opponitur p2io. ℞ aque milei solis. ℥. ii. aq̄ saxifragie. ℥. i. ʒ. pluribus mane expertum. ¶ Secundo. ℞ seminis sparagi petroselini anisi feniculi ana. ℥. i. gnozum edere siccoꝝ milii solis ana. ℥. iii. lapidis lincis lapidis iudaici ana. ℥. i. ʒ. zuccari albi triplum ponderis omnium fiat tragea. et cum percipit dolorem renuꝫ ꝛ spine ꝛ vrinas esse factas tenues valde. tunc de ista tragea semper accipiat coclear. i. ante cibum. educit enim trumbos harenas lapides urinas ꝓuocando notabiliter. Tertio vinum eius habeat continue infusa grana edere vel sumāt sine masticatione. vel cum ea. viii grana edere sepe. ¶ Quarto infalibile. ℞ sublimationis apii. ℥. ii. pulueris radicum saxifragie vitri cōbusti secūdum artem ana. ʒ. i. bibe totum credo non posse remanere lapillos nec harenas cum vsu huius instrumenti. ¶ Fluxui materieꝝ albaꝝ matricis que egritudo est cronica ꝛ difficilis curationis. siue enim ꝓueniat ex transmutatione cretica materierum flegmaticaꝝ corruptarum vel non corruptarum a toto vel a determinatis membris difficilis est. ¶ Sil'r si ꝓueniat pp nocumentum digestiōnis stomachi et epatis que ambo sunt causa multiplicationis talium materierum a matrice Similiter 3°. si ꝓueniat pp colligantiā totius vel partium vel per ꝓprium nocumentum ipsius matricis tamen. p2io. ℞ sublimationis vebuen. ℥. 4. p. xxx. vel. xxxx. dies. mundificat enim ꝛ educit lauando ꝛ abstergēdo epaticas renales vrinales ꝛ matricales vias. ¶ Secundo de mihi expert'. ℞ galbani electi. ℥. iiii. oppopōacis. ℥. i. sādarace thuris ypoq̄stidos ana. ℥. i. dissoluantur gūme cum aceto acuto et fiat cerotum rotundum sup panno de grana p digitalem mensuram maius q̄ nebula. super vmbilico ponatur eius centrum. penetrabit p venam vmbilicalem terminatam ad matricem. Tertio omni mane ꝛ sero fiat encatisma. ℞ gallaꝝ quercus perforatarum ossium pinearum nō cōseruantium medulam ana. M. iiii. alūis roche libr. i aluīs scissi. i. iameni libr. ʒ. trociscoꝝ alipte nucis muscate trociscorū nere ana numero. i. Coquanť omnia in situlis aque. xii. ad consumptionem medietatis. fiat encatisma in vase ligneo per spaciuꝫ medie hore. ¶ Ultimo. ℞ specieꝝ benedicte completarum. ℥. i. ʒ. aloes tribus diebus infusi in succo vebuen. ℥. iii. confectionis vel trociscoꝝ nere. ℥. i. masticis. ʒ. ʒ. croci. g̃. xv. cum vino aromatico antiquo valde fumoso. fiant pillule pro omni. ʒ. vii. dosis numero. i. ante cenam parum omni quinta die Scio enim q̄ materias superfluas corruptas vel corruptioni paratas conuenienter attrahūt ꝛ educūt a matrice. ꝑpter que quattuor instrumēta predicta plurime mulieres ab hac egritudine difficili sanate sunt integre. Ad laudem dei amē.

¶ Consiliuꝫ ꝓ fetore oris consequente corruptioneꝫ sanguinis in venis totius.

Licet fetor ex ore progrediens pp quem principaliter erexi calamuꝫ iam nunc a determinata causa de qua in posterum fiet sermo proueniat vt apparebit. tamen in p2esētiarum ne me contingat quidem repeter' pl'ries s'monem vniuersalem in hac materia mihi aliqualiter explere placuit. Itaqꝫ plurimis ex causis. et a q̄pluribus mēbris corporis fetor in ore apparere potest. ¶ Et primo quidem cōtingit in ore representari fetorem. pp putredinem in venis et arteriis totius fere corporis. sicut cum contingit in egritudinibus acutis magnam adesse putrefactiōꝫ materieꝝ a quibꝫ per concaua venaꝝ ꝛ arteriarum. vapores putridi ad stomachum deferuntur ꝛ ad pectus. Representatur ergo in ore fetor. protera quia hic vapor eleuatus est a materia m'te putredinis. ꝛ est signum malum et ꝓprie in egritudinibus acutis. significat enim victoriam innati caloris a putrefactione magna. ꝛ consequenter terminationem ad malum vt in pluribus. ¶ Et huius quideꝫ speciei fetoris oris vel anhelitus manifesta sunt signa. ¶ Primū instantia febris intēse inquietudo magna caliditas in vniuerso corpis ꝛ maxime in partibus pectoris suffocatiua anhelitus velox et frequens. instantia sitis et vigiliaruꝫ Urine intense a gradu rubicūditatis vsqꝫ ad igneitatis earum perseuerantes.

¶ Capitulum de cura per dietam.

Huius etiam fetoris p2escripti. Licet vt plurimū terminatio sit ad mortem. tamen quia non est inconueniens hunc anhelitum et oris fetorem representari in corpore fortis resistentie. ꝛ vbi fe. remissior esset et accidentia minora et leuiora. Ideo curam recipere posset. que secundum hunc modum cononice intelligi posset. ¶ Primo quidem vt regimen huius infirmi ex parte sex reruꝫ non naturalium inclinaretur ad infrigidantia et excitantia vt euentando aerem eius cum flatu venti septentrionalis et aspersione cum aceto agresta vino granatoꝝ cōmixt' ros' sandal' coralis rubeis sumach camphora et similibus ¶ Et cibi eius alterari debent cōmixtione succi berberis ribes g̃natorum vel citoniorum cum gelatina sumachia sulcida cum foliis solatri facta ꝛ consimilibus. Potus eius sit aqua decoct' ordei cuꝫ sumach granis g̃natoꝝ berberis ribes et similibus ¶ Et de potibus putredinem adhuc maximam rectificantibus mihi expertus est vt i libr. v. coquatur. ℥. ʒ. boliar. vsqꝫ ad consumptionem quarte partis. ꝛ d̄ hac aqua sepissime bibat eger cum sexta parte sy. acetositatis citri vel de berberis. vel de limonibus aut cum vino granatoꝝ aut succo citoniorum. Et ita eius regimen penes alias res non naturales limitandum esset.

¶ Capitulum de cura per medicinalia.

Amplius in cura talis fetoris procedendum est velut in cura fe. cum euacuationibus vniuersalibꝫ per flobothomiam. si apparent vrine rubee grosse corpus valde rubicundū venas extensas et inflatas habens. ¶ Si autem apparēt signa mixtionis colere cum sanguine non aduocant flobothomiam per signa contraria predictis. tunc soluatur venť eius cum hac farmacia. ℞ aque decoctionis prunorum tamarindoꝝ et sebesten. ℥. iii. reubarbari electi. ʒ. ii. lignanti. g̃. iiii. salgēme. g̃. i. cassie fistule de cāna extracte cum aqua solatri. ℥. ʒ. misce totuꝫ et calidum in potu detur in aurora. ꝛ post illō tardetur cibus per vi horas ¶ Hac autem minoratione facta digeratur materia cum altero horū digestiuorum. Primū et leue. ℞ aque endiuie vini g̃natoꝝ ana. ℥. i. ʒ. aque cuscute. ℥. i. misce et detur i potu actu frigiduꝫ. ¶ Secūdum digestiuum possꝫ

esse hoc. ℞ aque endiuie anguric solatri. ʒ. i. ʒ. vini
granator. ʒ. ʒ. misce. ¶ Tertium digestiuum et forti
us predictis est. ℞ syrupi acetosi simplicis oxiza
care ana. ʒ. vi. aq endiuie violar ana. ʒ. i. ʒ. misce
et det vt prius. Post digestionem autem materie
rum reiteretur euacuatio cum predicta medicina
addendo ei reubarbari. ʒ. i. ¶ Et si vellis medici
nam expeditiorem. ℞ electuarii de psilio. ʒ. iii. suc
ci ros. ʒ. i. detur hoc totum in potu cum. ʒ. ii. aque
fructuum superscripte. ¶ Insuper attende q talis
fetor oris sufficienter curari potest. et complete p
uocando sanguinem a naribus cum istis signis. ¶
Primu q homini appareat vigilanti et dormienti
percipere radios et figuras ignitas in medio appa
rentes. ¶ Secundum signum est magna faciei fro
tis et tempor caliditas. ¶ Tertiu signum est pre
dictarum partium pulsatio in venis earum appa
rens cum velocitate et frequentia magnis. ¶
Quartum signum est magnus pruritus in omni-
bus partibus nasi et maxime in interioribz appa
rens quibus presentibus cum paleis aut setis por
cinis vel cum ramis poligonie titilatio fiat vsque
ad rixam adeo vt sanguis exitus puocetur et per-
mittatur exire vsqz ad aduentum debilitatis ex
clusiue. ¶ Si autem no apparent signa leuitatis
vel sanguinis ascensus ad superiora. imo ad iferio
ra. Ita vt perciperetur in alchatim ponderisitas
magna cu grauitate et pruritu circa fiteri et gros
situdine venar ibi existentiuz. et caliditate et pulsa
tione earum. tunc puocentur emorioydes fricado
eas cum foliis ficus vel cosolide minoris. aut cum
pano aspo. vel cum felle thauri uel modico eufor
bii et permittatur exire san. vsqz ad sufficientem
tollerantiam egrotantis. Et adhuc ad eandem in
tentionem confert scarificatio cu ventosis sub spa
tulis et natibus appositis. et in domestica parte ty
biarum. et hoc totum vt complete eradicetur a san
guine iam corrupta materia. Et iterum ad hanc
intentionem confert huius clisteris applicatio. ℞
violar solatri lactuce et portulace recentium ana
M. i. fiat hor decoctio de qua accipiantur. ʒ. xv.
olei violarum et rosarum ana. ʒ. ii. mellis violati
ʒ. iii. misce et fiat clistere. ¶ Ultimo pro curatio
ne huius confert hec mixtio. ℞ zuccari rosarum
zuccari violarum ana. ʒ. i. ʒ. violarum spodii se. en
diuie lactuce se. comunium frigidorum ana. ʒ. i. ʒ.
misce et. fiat electuariu de quo sepe deglutiat ad
quantitatem nucis. ¶ Etiam fetor principaliter
in ore puenire potest ex putredine in particulari
loco corporis existente. velut conuenit i apostema
tibus calidis in fiteri accidentibus et ex vlceribus
corruptis emoroydar cancrenis aschachilos vel
estiomeno ibidem existentibus. ¶ Ego enim in ta
libus sepe vidi in ore patientis maximum repre
sentari fetorem et horrendu. nil enim mirabile vi
detur amarum eidem ...

¶ Consilium de cancro in mamilla et doloribus iu ncturarum.

Licet hec honestissima domina du
plici molestatur egritudine. quar
prima est dolor iuncturarum in
ferior corporis. Secunda vero
est suspectior cancer. s. in mamilla eius dextra.
iam manifestus. Et vtraqz istar egritudinum ad
uocaret ad se tempus declarandi diuersitates causa
rum et signorum vtriusqz earum. Ego tamen hic
necessitate compulsus solum aliqua scribam in dis
positione cancri necessaria. pauciora vero ad dolo
res iuncturarum. ¶ Iste itaqz cancer adhuc est in
principio vniuersali eius. nondum tamen transi
uit in augmentum et a proprietate eius est in pau
cis diebus velociter augeri et magnificari. et dolor
mordicatiuus et inflamatiuus in eo non est ma
gnus neqz continuus. ¶ Et iter tertio vene mami
mille apostemate non sunt multum sensibiles nec
grosse. neque color nigro colorate. Pulsatiuus etia
dolor abest. vnde non apparent signa corruptiois
huius apostematis. propter quod due in hac disposi
tione intentiones occurrunt. Prima est phibere
augmentum et corruptionem huius apostematis
ne transeat in vlcus. Secunda intentio est predicti
apostematis temptare resolutionem iuxta posse.
Prima vero intentio complebitur instrumentis
diligenter applicatis. quorum primum est. vt huic
mulieri vsqz ad. x. dies fiat flobothomia de saphe
na dextri pedis. et hec videtur vtilis magis q flo
bothomia basilice. Prio quia distrahit materias
a loco patiente ad viliores partes ad quas tal' ma
teria inclinatur trahi. pp grauitatem eius. 2° qr
per lineam rectam magis trahitur materia a ma
milla ad saphena q ad basilicam aduersi lateris.
Tertio quia cu talis materia participet venenosi
tate quadam non est distrahenda ad sinistram par
tem. quia transitus eius fieret per cor quod nega
tum est quarta primi cap° prio. Quarta ratio
talis materia etiam diuertitur per dyametruz co
uenientem magis. s. a superiori ad inferius. Quin
ta ratio est quia etiam forma talis conuenienter
euacuat et distrahit a matrice, quod est valde conue
niens in mulieribus et pprie viduis. ¶ Educatur
itaqz sanguinis. ʒ. iiii. aut. v. et nullo modo preter
mittatur hec flobothomia. Etiam si presenti ano
fuisset flobothomata bis.

¶ Secundum vero instrumentum huius intentio
nis est q hec domina moretur in ciuitate loco vel
camera frigidi aeris et humidi vsqz ad medietate
octobris. In diebus vero frigoris declinet aer ad
temperiem in qualitatibus et nullo modo ad cali
ditatem manifestam. pp quod etiam vestes eius
stringant pectus. sicut apparuit mihi de eis. Si
militer in otio degant quantum potest et nul
lo modo exercitetur exercitio peditandi equitadi
neqz nauigandi. quiescat etiam sumopere ab om
ni exercitio anime. velut vociferatioe magna mul
titudine verbor ira furore angustiis et tribulatio
nibus anime. quorum omnium est mar ponere
in fluxu ad mamillam egram. ¶ Caueat etiam ab
ingluuiosa ciborum et potuu deglutitioe. Imo sua
uiter comedat et longa et paulatiua masticatione
cibum deglutiat. ¶ Somnus etiam vel dormi
tio sit ei plixa magis q occupatio in vigilando.
Et sumopere caueat ne dormiendo iaceat super
pectore et latere patientis membri. ¶ De cibis au
tem sollicita sit ut nullum accipiat cibum neqz po
tum melancolie generatiuum aut exiccatiuum. ge
nerant autem et multiplicant melancolicuz humo
rem panis azimus pauci fermenti per coctionez
combustus et multi salis. ¶ Similiter caro om
nium animalium antiquorum. vt bouina vaccina
et partes neruose et ossuose animalium. et lentes

caules antiquus caseus sumac fabe fasoli risum et consimilia. Et vinū nigrum grossum et cōturbatū vt solent esse quedam ferrariēsia uina a quibus omnino fugiat. vtatur autem carnibus laudabilibus tamen pinguibus castratinis vitulinis et proprie de agno et piscibus laudabilibus elixis magis q̄ frixis. Et in sūma totum eius regimen ex parte ciborum inclinetur ad pinguia artificiata tamen cum agresta nō salita cum succo arancii et granatorum. Memoret autem vti lacticiniis cibis et ꝑprie lacte cocto compositis. Et vtatur recocta colostra et aqua lactis in plurimo vsu sui regimis Et caseus recens absque sale etiam est sibi optimus Excitant autem humorem melancolicum omnia acuta . vt cepe alium rafanus et consimilia. Silr et salsa omnia. ⁊ 3° aromata omnia calida similiter et semina. vt sunt feniculus petroselinum ciminum et consimilia. Et adhuc 4° aromata omnia et proprie calida. vt pip cinamomum galanga et consimilia. ⁊ inter reliqua acuentia et exiccantia humorem melancolicum est vinum fumosum et potens a quo secedat omnino. et vtatur vino albo subtili modice dulcedinis non valde pontico nec acri. ⁊ si fumosum esset vinum, frangat ipsum cum aqua cisterne qua vti mos est ferrariensium fere omnium . Tertium vero instrumentum huius prime intentionis est distractio materierum ad remotas partes. ⁊ licet multa sint ingenia distrahendi materias. Ego tamen hic quattuor ponam instrumenta felicius materierum diuersia. Et primū ē vt teneantur eius mēstruales vie aperte cum decoctione matricarie artemisie et danete i qua mediocriter calida frequenter sedeat vsque ad vmbilicū Secundus modus diuertendi et eque bonus est vt aperiantur ei emoroydes cum fricatione facta cū foliis fici vel consolide minoris. aut cum pāno aspero. Tertium diuertens est vt sepe applicētur ventose super carnosa parte interiori coxarū et tibiarum. Quartū et vltimum diuertens et leuius est frequens appositio ventosarum cum scarificatione in medio natium et appositio earū in septimana bis facta super spatulis absque scarificatōe etiam esset ei valde vtilis. Quartum instrumentum huius intentionis prime est resolutio apostematis iuxta posse que dupliciter fit. Primo vt hec mulier omni fine. xv. dierum accipiat hunc potū ℞ cassie noviter de cāna extracte. ℥. i. epithimi. ʒ. ii. sēinis ēdiuie et scariole ana . ʒ. v. misce et totū in potu detur in aurora cum vno ciato aque lactis caprini. et tardetur cibus horis sex. Secundo uero principaliter tentanda est alteratio et resolutio apostematis cum hoc linimento. ℞ ceruse lote cum aqua sempiuie. xxx. vicibus. ℥. ii. tutie preparate cum aqua semperuiue. ℥. i. camfore. ʒ. i. vitell. oui numero. ii. olei rosati. ℥. iii. fiat vnguentū molle in mortario plumbeo cum pistello suo . quod vnguentum postea buliat lento igne in una libra succi semperuiue vsq3 ad consumptionem ipsius. Et hec sufficiant de regimine preseruatiuo ad cancrū huius domine.

Pro regimine vero dolorum iuncturarū eius . ita procedat q2 tempore quo non vehementer molestatur a doloribus vsq3 ad vnum mensem omni die semel cum leui fricatione abluat iuncturas cum aqua in qua ferrum sacta et est calibs multotiens fuerit extinctum. et etiam in ea diu bullierit sulfur pulverizatum. Tempore uero quo vehementius molestatur a doloribus vtatur diuertentibus in precedenti intentione tactis. ⁊ locis dolentibus applicet hoc linimentum actu frigidum aut saltem tepidum. ℞ olei rosati olei omfacini ana. ℥. i. sādarace. ʒ. i. ſ. terantur omnia simul in mortario longo tempore . ⁊ applicetur iuncturis ut dictum est hec ad laudem dei omnipotentis amen.

Consilium de mala complexiōe frigida et humida stomachi cum nocumento principalium membrorum vt cerebri et cordis complicata.

Dispositio autē nobilis viri cognati spectatissimi domini Angeli parum difficilior est. Est enim lapsus etati et cōplexioni huius viri et cōtrarius. ⁊ est cum nocumento principalium membrorū ut cordis et cerebri complicatum. Quod si perseueraret minaretur ei dispositiones. quas vtilius ē silentio pertransire q̄ scribere. Itaq3 vir iste precaueat sibi ab vsu lacticiniorum ciborum et a brodialibus pinguibus et carnibus et similibus ab vsu caulium et leguminum omnium. ⁊ fugiat vsum pastilium ciborum et piscium omniū maxie elixorū. et euitet sūmope res acutas mlta euaporatione suum caput replentes fumis et ventositatibus acuitatem habentibus. quorū exemplū ē cepe aliū rafanus sinapismus porrū et similia . ⁊ dimittat vina fumosa oīa et ꝑprie dulcia grossa et cōturbata. Et effugiat etiam laboriosos motus omnes vt equitandi currendi post cibum. Et similiter euitet motus laboriosos aīales. vt furiam iracundiam. per que omnia fortis et velox in spiritibus ⁊ humoribus et organis interioris sensus ponat motus. Et de numero horum est etiam coytus multus. ⁊ decubitus cum capite decuruo. His obsuatis circa septimū vl octauum diem mēsis april fiat sibi vno mane flobothomia de saluatella dextre manus posita inter anularē et auricularem digitos . et extrahantur sanguis. ℥. saltem quinq3 uētre prius molli existente naturaliter . aut p aliquam pillulā ante cenā antecedentem assūptā.
Premissa hac flobothomia in mane immediate sequenti soluat venter eius cū istis pillul. ℞ pillularū aurearū. ⁊ de yera cōposita ana . ʒ. ſ. boni pōderis formentur pillule. vi vl. viii. cū electuario succi ros. ⁊ accipiant i aurora ⁊ tardetur prādiū vi. horis. premittendo i hora 5ª ciatum vnū aq̄ calide cum zuccaro cocte. Seq̄nti uero die in mane p. iii. horas ante prādiū accipiat rotulā vnā huius confectiōis sine aliquo potu. aut bibēdo post ipsā ciatū medium aq̄ distilatōis cuscute vl cicoree. ⁊ hāc cōfectionē cōtinuet ad minus diebus. xv . Est aūt huius cōfectiōis descriptio tal. ℞ spe℞ diarodon trociscorū de viol et d spodio ana. ʒ. ſ. zuccari albi. ℥. iiii. cum aq̄ cicoree. coq̄t zuccarū ⁊ fiat cofectio i rotul . ʒ. iiii.. 3° principaliter oī sero a tēpor facte euōnis d pillul infrascriptā parū ante cenā assūat pillulam . i. et erit ei vtilissimū si cōtinuabit eas p totū mēsē april. quarū descriptio est hec. ℞ aloes abluti. ℥. ſ. agarici electi. ʒ. i. dyagridii. ʒ. ſ. masticis. ʒʒ. ana. ʒ. vi. formēt pille cū succo ros d oi. ʒ. vi. ⁊ cōseruēt i pixidē i loco sicco. Si aūt aliud supueniret scribat et parabo sibi remedia fortiora ad laudem dei amen.

Pars tertia cōtinēs tractatulos tres de balneis.

Tractatus primus de balneis Magistri Bertolamei de montagnana feliciter incipit.

Quoniam multis iam āte diebʒ instantia tue sollicitudinis vir insignis domine Joannes ď pēsauro mecum diligenter egit vt balneorum diocesis paduae virtutes tibi māifestarē secūdū scientiā vetustissimorum sapientum ⁊ secunduʒ illud quod quottidiana experientia diligenter ī ope medicine versata aduertenti cum fundamento veritatis ostendit. Res enim equissima est ⁊ eo maxime quoniam sollicitudineʒ tuam concitam esse cognoui vt preceptis magnifici.d.tui domini malaestis de malatestis de pensauro sicut seruitor fidelis omni ingenio optemperares. sicut enim zelantium fidelitas ostenditur vt singulis que suo principi grata ⁊ vtilia percipiuntur ei famulās ī sudare debeat. Taliter enim ⁊ non aliter intelligentie sūmo deo complacent. ⁊ iustum quideʒ ē vt quanto virtutibus iustitia equitate humanitate ⁊ similibus dominorum mentes ornantur. tanto sibi subditos imo ⁊ omnes ad sui dilectionem promoueant velut hi. sunt enim in celis sicut dii ita in ceteris omnes domini pii velut celeberrima illa ⁊ intitulario clarissima domus dominorum ď malatestis quorum omnium eo non minus me fidelem existimo q̄ te familiareʒ propter predicta ⁊ maxime propter reuerentiam collendissimi in christo patris ⁊ domini domini Pandulfi episcopi constantie normandie cuius ego me votiuū existimo seruitoreʒ. vt igitur tue fraternitati velut recte tuo domino optemperanti complaceaʒ tolle q̄ nunc breuissimo stillo tue petitioni satisfaciant. Alias enim ego ampliori generalioriq̄ʒ stilo huius materie sententiam declaraui ostendens ī vno libello in duos tractatus partito quid de balneis paduane ⁊ aliis q̄ plurimis ex auctoruʒ medicine sententiis ⁊ p expientiā haberi possit velut flores ex eisdeʒ sententiis nunc elegi. Conscribā igitur tibi quo numero balnea paduana ⁊ maxime famosiora. similiter que sint eorum minere operatiōes ⁊ proprietates qualiter enim capiti pectori stomaco aut in iuncturis conferant sermo presens tibi declarabit. Sunt enim in paduano districtu famosiora balnea numero. vi. videlicet primuʒ balneū Apponi vel apponense dictuʒ. Secunduʒ balneū sancti Petri nominatuʒ. Tertiuʒ balneū paruum predicto distans domus noua dictum. Quartum balneuʒ montis groti. Quintū balneū sancti Bartolamei dictuʒ. Sextū balneuʒ sancte Helene nominatuʒ. hec quideʒ famosiora. post que ⁊ balneū reperitur septimum montis ortonis dictum quideʒ plerisq̄ʒ licet mīoris fame maioris tamē vtilitatis approbatum esse dignoscitur ex quibʒ clare liquet deīceps in horum veritateʒ. vii. capula p currenda fore.

Capitulum primuʒ de aspectu situ minera virtutibus ⁊ operationibus balnei apponensis.

Inuenitur ab Eugenea ciuitate per quinq̄ʒ fer̄ miliaria distans rus Apponum dictum. in cuius confinibus a ciuitate remotioribus versus montem sancti Dāielis dictum paruʒ a terra eleuatus mōticulus quidam leuiter effertur. in cuius quideʒ summitate scaturiens aqua feruentissima iam ppetuo inuenta est. locus quideʒ est celo ⁊ omni plaga mundi manifeste detectus hinc inde enim oriētali meridionali ⁊ sibi oppositis mundi partibus aperitur. Situs enim satis ex his sanitati hominum conformis nisi quia hinc inde mons ille varios feruentium aquarum riuos emittens propter illarū aquarum proprio riuo translationem que non raro putrefiunt causa est persepe euertendi aerem ad qualitates hominum sanitati contrarias. Speciales auteʒ in quibus humana corpora balneant̄ loci sunt iª in prefati monticuli superficie velut lacuna quedam aque feruentissime contentiua a q̄ non raro corpora propter eius caliditatem intensiuam balneari priuantur. deinde versus oriens in infimo monticuli in plures partes diuisa plurima balnea diuersis riuulis ab vno tamen omnia scaturientia fonte partiuntur quorum aliqua occulta aliqua vero vulgo ⁊ ciuibus manifesta linqunt̄. Est autem huius balnei minera vt mihi a priori ⁊ a posteriori parte patuit a dominio maxīe sulfurea quid tamen calcis continens. ego enim olim ī huius ⁊ aliorum balneorum cognitione non parz ludans omnium predictorum per sublimationeʒ a priori veritatem cognoscere pertentaui. Cuʒ eī aquam huius loci diligenti distillatione distilauerī maximam feculentie parteʒ sulfuris inueni parz vero cineris velut si calx diu in aqua coqueretur. promouit autem me ad hec votiua consideratio humillimi ⁊ omnium deuotissimi ī christo patris domini cardialis Aquilegiensis cui ī balneis paduanis ⁊ auctor ⁊ phisicus semper astiti. ex quibʒ clare patere potest que sint huius balnei operatōes calefacit enī potēt ita q̄ oēʒ malā cōplexonē frīaʒ fixam in mēbris potēt abicit. subtiliat etiam et calefacit ⁊ omneʒ subcutaneam humiditateʒ exiccat. dolores auteʒ mittigat conuenienter. licet extenuatis magis noceat humiduʒ exiccando q̄ dolores remittendo. Proprietates autem eius sunt quia confert doloribus iuncturarum vniuersalis corporis mundificatione antemissa similiter hūorositati stomachi ⁊ ydropisi asclitici confert ⁊ specialiter vniuersaliter enim egritudini humorose cuiuscunq̄ʒ membri fuerit. epar enim ⁊ intestina multum calefacit ⁊ renes. corpus quoq̄ʒ a pruritu scabie vlceribus ambulatiuis ⁊ corrosiuis cācrena miliari impetigine ⁊ serpigine perfecte mundat vt experientia sepe me cognoscere fecit vt ratō ex fundamento miner̄ probare potest. Et colligitur huius sententia quinto theorice secūda primi tertio Almāsoris ⁊ pluries alibi. ⁊ scripsit hec oribasius in sexto. ⁊ Galli in libello dinamidioruʒ dūīquit q̄ virtus aq̄ sulfuree ē malastica calefactoria omnes dolores mittigat stomachuʒ dissolutum euertit ⁊ reliqua.

Capituluʒ secunduʒ de situ aspectu minera operationibus ⁊ proprietatibʒ balnei sācti Petri.

A predicto vero discedens balneo versus oriens ambulando quis parum distanter vt per miliare quasi locum īuenit villaʒ sancti Petri nominatuʒ in cuius quidem orientali parte monticulus a terra consurgit notabiliter eleuatus. hic quidem v̄sus orientaleʒ ⁊ septentrionalem plagam varios hic inde riuulos emittit feruentis nunc vero minus calidos ⁊ q̄ mirabile dictu sapore odore ⁊ calore non paruum differentes aquas hinc inde effundit. ī

capite enim montis versus oriens magis aquas
inuenies valde clarissima! notabiliter feruentes
⁊ sapore salso multuz excellentes. versus autez ci
uitatem magis inuenies aquas colore eneo colora
tas ac si eisdem aliquamdiu infusum fuisset es. ⁊
est quidem locus iste fouea sperica cuicunque cōis
aquas notabiliter calidas in se perpetuo continēs
Est autem vt ex predictis patet huius loci miera
distincta. pars enim minere prime in capite mon
tis versus oriens est magis aluminosa vt experien
ti patere potest. pars vero secunda enea magis ex
istit vt distillanti apparuit. licet etiam ī ea aliquid
alumnis contineatur. Est autem locus hic delecta
bilis satis ratione situs. licet ex causa vaporum
ab aquis corruptis eleuatorum ⁊ vallibus circuz
datis hinc inde in sua bonitate remittatur. Sūt
autem balneorum huius loci operationes diuerse
satis. primus enim in capite montis existens cō
feret fluxiui sanguinis menstruali ⁊ emoroydali ī
moderatis. confert etiam doloribus stomachi col
licis ⁊ illiacis ⁊ ventositatibus ⁊ humiditate mlta
laborantibus. Secundus vero confert vlceribus
crurium ani pudendorum ⁊ scabiei similiter. etiā
pruritiui vlceribus ⁊ flegmati salso occulorum ⁊
auriuz conferre potest.

Capitulum tertium de situ aspectu ⁊ minera o
perationibus ⁊ proprietatibus domus noue.

Post hoc autez a prefato descendendo loco versus
meridiem parum distanter ellongatus aliquis for
te quantum balista iaculari posset monticulum ī
ueniet notabilius prefato a terra consurgentem:
locus quidem est vndequaqz cum vallibus notabi
liter septus vnde stagnantium hinc inde aquaruz
nunc frigidarum nunc actu calidaruz inuicem cō
mixtio diuersis vallibus ⁊ fossiculis facta aerez nō
bono odore ⁊ conuenienter mala dispositione qua
lificat. hic quidē mons versus occidens ⁊ aquillo
nem calidarum aquarum varios riuos stagnādo
emittit. in capite nanqz montis versus aquillonē
⁊ ciuitatez ab inde scaturiunt aque ꝙ plurime no
tabiliter salse. Unde cararienses olim dominus sa
les ꝙ plurimos effluenti elaborare fecit. versus āt
occidens magis effluens ⁊ feruens notabiliter ab
hoc colle effunditur aqua in genium domus vnius
plurimum recepta. que quidem domus noua nun
cupatur. vnde hoc balneum denominationē capit
Et est quidem minera huius calcea ⁊ notabiliter
salsa similiter etiam ⁊ allūie multo participās ma
gis ꝙ prima. hec autem omnia sublimāti ⁊ poste
riori negotianti patere possūt. Prima aqua nota
biliter confert ydropisi ⁊ humorositati stomachi
similiter etiam paralesi vndimie tacesie. Secūda
vero aqua notabiliter ventrem soluit mucosas e
dicendo superfluitates. licet tamen minus ventrē
soluat ꝙ prima qđ quidē cōtingit propter stiptici
tatem ꝙ aqua talis a calce ⁊ ab alumine recipit.
Prima igitur solutiua magis est. Secundo vo
post solutionem laxata in euacuationibus mēbra
cōfortat magis cōfert etiā hec secūda corize ⁊ cata
ris ⁊ reumatismo capitis si debite fuerit assūpta
vt alias in tractatu de balneis satis ingeniose mō
straui.

Capitulum quartum de situ aspectu minera op
erationibus ⁊ proprietatibus balneorum montis
groti.

Continuanti igit versus meridiez iter a predicto
loco secedens parūper villam inueniet mōtis gro
ti apud incollas nominatā. apud vetustissimos āt
patres olim mons egrotorum dicebatur ⁊ digne
quidem. non minus enim nunc ꝙ vetustissimis tē
poribus ad hunc locum tanꝙ salutis egrotorum
magna copia hinc inde perducitur. siue forte pro
pter experientiam sanandi ab egritudinibus per
uenerit virtus balneorum illius loci. siue quia cō
similia balnea antiquitus sacra dici consueuerunt
vt philosophus proble. 24. problemate vltio. Est
autem locus hic meridionali aspectu notabiliter
priuatus. omnino autem ab occidentali elonga
tus. vnde forte aliud virtualiter ex hoc acquiri
potest. meliora enim loca sunt que aspectui orien
tali sunt detecta qualis est locus iste. Est autē mōs
aliqualiter a villa distans predictis altior multos
diuersarum aquarum riuulos hinc inde concedēs
Primum quidem enim prope locum ecclesie ma
gnus riuus in plura loca nunc secreta nūc vero cō
munia segregatur. Cuius minera vt videre po
tui sulfurea ⁊ cinerea qualitate participat. credo
autem secundum ꝙ distillatio manifestauit cinerē
illum ex calce fore ab aque caliditate factū. Post
hunc autem riuum versus oriens magis prope
quasi predictuz velut paruula lacuna iacet ꝙ bal
neum equorum nominat que quidem minerā hēt
excellentissime sulfuream magis ꝙ primus riuus
vt videre potui. Post hec autem loca plura prope
inuenies loca balneorum diuersorum que vt per
tentaui sale ⁊ cinere dominanter participant. mi
nus autem sulfuris materiaz in eis inuenies. Ex
his autem omnibus horum balneorum virtutes ⁊
operationes patere possunt. Primi nanqz balnei
operatio ⁊ proprietas est doloribus ⁊ repletioni
bus neruorum notabiliter iuuamentum afferre.
corpus ab omni scabie impetigine ⁊ serpigine an
te purgatum conuenienter mundificare. Confert
enim omni humorose superfluitati in quocunque
membro cōmoranti si debite administretur. stoā
cum tamen in appetendo debilitat ⁊ nimium re
laxando remollit. Alterius autem ⁊ illius loci bal
nei proprietas est excellenter calefaciendo dissol
uere neruos etiam nimia frigiditate ⁊ induratō
ne lesos confortare ⁊ antiquis conferre doloribz
In omnibus enim operationibus vtillimus ē ad
predicta dato ꝙ sapientius assūmi debeat.

Capitulum quintum de situ aspectu operatiōi
bus ⁊ proprietatibus balnei sancti Bartolōei.

Post terga vero predicti collis distāter aliqs am
bulans montem inueniet lateraliter applicatum
qui a beato Bartolomeo denominationē capit:
Est autem locus iste silucster satis orientali aspe
ctu omnino priuatus. similiter etiaz ⁊ a meridio
nali plaga partim subterfugus pisormiter. ⁊ ab a
quilonari in totum vero occidentali plage liberū
habens aspectum. mons quidem iste penes eius cō
finia valles habet amplissimas a parietibus suis
aquas effundens ⁊ qualitate ⁊ virtute diuersas. Sca
turiunt enim inde aque in putealem ꝙ plurimis
hinc inde collectis. tempore quidem veris notabi
liter in calore remisse. Estatis autem ⁊ autumni
principio notabiliter calide pingues ⁊ grosse sūt
vt tangenti rem mollificatiuam. ⁊ tactui gratam
percipere videatur. Est enim vt diligenter consi
derare potui istarum aquarū minera sulfure sub
dominante excellenter autē vt distillatio docuit

bituīne vel aspalto participans. Rem enim post sublimationem pertinentem sulfuris vel aspalti substantie sublimati inveni. aliqualiter autē odore suo recte conspicienti pluvial' vaporis silitudine ostendit. Ex quibus lucide satis consideranti patere potest que sint aquarum huius loci virtutes ⁊ operationes. sunt enim mediocriter calefactive omnium duritierum in quacunq3 parte corporis potenter emolitive. nervos antiqua duritie ⁊ motus impossibilitate lesos notabiliter extensibiles faciunt. Ego enim cum olim bone memorie reverēdissimum patrem dominum cardinalem Aquillegiensem ad azema perductū quo contractus in pedibus genibus ⁊ brachiis omnino factus erat hec balnea intrare iussissez vidi tetigi percepi in predictis aquis membra sua eque bene distendere rectum stare ac si iuvenculus fuisset. extra tamen aquas non diu perseverabat. possibilitas tensionis illa cuius causam peritus phisicus facile pronuntiabit. Adhuc etiam anno ante hunc imediate virum nobilem Georgium de sancto Cassiano pisanum civem ad azema perductum notabiliter cōvalere vidi. Alia autem exempla q̄ plura tradere possez. sed dimittantur ne ypocrisi imputentur ⁊ tu vide secundum qui vivens testis existit.

Capitulum sextum de situ aspectu minera virtutibus ⁊ operationibus balnee z sancte Helene.

Si diligens aliquis causarum phisicus ad iquisitōnem anhelet a predicto iam loco discedens ansecus versus pergens optaverit alterius loci perquirere balnea. perveniet ad monticulum medio quidem plurimarum vallium inuclutuz. Collis quidem est ab aliis paulisper fugiens nec multum a terra superbiens in cuius quidem orientali costa a meridie etiam non fugiens aquas scaturientes q̄ plurimas invenies. unde enim a minera imediatius consurgit aqua tanti fervoris existit. ut sensus tactus ab eius ipressiōe se defendere non possit. Cum autem per longioris distātie tractum aqua illa a suo progenitore distrahitur. paruper ab eius fervore recedit. omnis tamen inde ibi scaturiens aqua ingenti est caliditate munita. neq3 ipsam terrefacit levis ad aquillonem aspectus. cum sit etiā a favōio ⁊ zefiro flatu omnīo secura. Est autez huius loci minera ingenti sulfure munita. ut odor ⁊ operatio declarare possunt. cinerea etiam remissa valde. leviozis autem alūis virtuali participāl. Neq3 miretur aliquis si varietatem tam arduam cinis per sublimationem exhaustus ostendere videtur. quis enim ambigit taz intensam caliditatem aliquo subiecto pabulatam eius aliquis partes aut illarum per quas defluit partem aliquam in cineres evertere. Qualiter āt unum elementorum in alterum transmutetur ⁊ elementa ī varia composita terminentur phisico negoti anti videre est facile. Raro enim mihi crede ⁊ si nō placet experiri poteris apud ne duz huius scilicet cuiuslibet loci incolas simplicia balnea repezies plurima enim illarum compositas mineras habent. quar' compositas in eis virtutes est īsurgere necessarium. medicus autez speculator ex sensibus domiationes in cōposito ⁊ virtutes ⁊ qualitates autenticare debet. Calefaciunt igitur huius loci aque mirabili caliditate. nervos mundificantes. dolores in eis extensivos placantes ⁊ replentes materias spasmo disponentes exiccatione sua consumendo prohibentq3 membra iuncturalia recipere superfluitates si ante tempus periodicatō nisi īfūdāt eisdē cū canōe modo ⁊ obfuatiōe cōdecentib3. mundificāt ēt superficiem corporis a cutaneis infectionibus ⁊ alia q̄ plurima iuvamenta faciunt que legantur secunda primi doctrina secunda capitulo .19.⁊.v. theorice a Gali. Oribasio et aliis auctoribus quorum memoria afferre non ē opus medicis saltem vigili cum sententia utentibus.

Capitulum septimum de situ aspectu miera operationibus ⁊ proprietatibus aquarum calidarū montis ortonis.

Famolitas balneorum predictorum me rationabiliter impulit ut predicta loca describerem balneorumq3 digetorum virtutes exponerem, dato q' loci circunstantia propinquitas ⁊ virtus ratiōabilius me promovere debuisset ad explicandum montis ortonis balnea. Est autem mons iste in plurium montium medio ab aliis tamen separatus effugiens inter montem illum scilicet quē oliz progenitores nostri fama ⁊ opere dignius q̄ nūc coluerunt montem scilicet rubeum nominatum ubi condam illustris euganea civitas non levibus laudibus emicuisse scribitur. ⁊ inter montez quē nunc santi Danielis montem tunc autem templū dee Cereris cognominatuz fuisse perlegimus. hūc quidem ortonem montem primitias sui nominis ab Ortone viro quidem in armis ⁊ virtute cōspicuo aliqui nomen accepisse pronunciant. hic quidē mons ex gremiis eius apud superficiem terre velut eius sororem aquas calidas abundanter effūdit in medio quidem terre terminorum montis orientali ⁊ meridionali plaga liberimorum. qui a septentrionali ⁊ occidētali plaga elevatos huius montis colles velut clipeos habere videtur. Est āt huius aque minera salsa sulfurea ⁊ pinguis difficulter demonstrabili virtute composita. confert enim doloribus ātiquis durities articulosas splenē ⁊ ydropisim solvendo deponit. confortat laxata mēbra ⁊ alia q̄ plurima iuvamēta facit que alias in ampliori stillo deduxi. propter loci autem silvestrem habitationem raro queritur eius visitatio. Hec itaq3 paulisper advertēti ⁊ mihi consīderanti de Eugāeis balneis illustri ac magnifico domino fideli caritate conscribunt. Modūz autez sollemnitatis ⁊ canones in introitu balneorum observandos ut purgatōnes generales ⁊ particulares digestiones diversiones mittenttium ⁊ recipientiuz membrorum confortationes particulares materierum cōsumptiones ⁊ reliqua particularia scribere non videtur fuisse condecens. illustriū .n. phisicorum suoruz provincia determinabit. Ego autem velut fidelis servus calamum erexi qz celeberrime ⁊ generose tantorum dominorum ppagini me totum devotivum reddo ⁊ maxime ppē votivam affectionem quam conservare me sentio reverendissimo ⁊ humillimo in christo patri ⁊ domino domino Pandulfo illustrissimi principis ⁊ domini nostri nato domino meo precipuo. Amē.

Tractatus alter de balneis eiusdē magistri Bartolomei de montagnana feliciter incipit.

Ost tractatum quem alias com pillaui de materia balneorum Padue in quo descripsi septem esse balnea paduana et non solum loco vel situ sed etiam minera et virtutibus differentia. Quorum primum et famosius apud veteres est balneum Apponense nostris autem temporibus de Abbano dictum cuius in antiquis sapientum sermonibus adhuc memoria viget iuxta illud Lucani dictum. Heu balneo si vera fides memorantibus augur. Colle sedens apono tria fumiger exit. Secundum vero est balneum sancti Petri nominatum. Tertium vero est balneum non multum distans a nostra etate de nouo aut constructum. Quartum vero est balneum montis egrotorum quod ita cognominatum est fama et experientia iuuamenti eius ad egritudines quamplures. Quintum est balneum a monte ortoni cognominatum. Sextum vero est balneum in fine montis et extremitate conuallium situm ubi iam nunc beati Bartolomei templum edificatum est et ab eo denominationem capit. Ultimum vero est balneum a sancta Hellena cognomen capiens preter quod septem balneorum diuersitates nullum aliud balneum exteriori fama vel scriptura sapientum aut iuuamento vel utilitate cognitum est. Quorum quidem balneorum utilitates et iuuamenta tum experimentali iuditio tum vero ratione minere per quam transeunt. eorum etiam situm et aspectum ad plagas mundi et que eorum et quibus et quam diuersis confert egritudinibus iam preallegato tractatu satis diffuse auctoritate rationibus et experimento deduxi. cuius tractatus memoriam quia ad hunc locum coniungendam cupio iam predicta repetere non curaui. quare hoc tractatulo solum intendo scribere canones et modum quem obseruare debent. ut nunc sequitur ordinate. Primum itaque premitto hanc suppositionem quod necesse est intrantes balnea predicta prius esse vel ibi cum eis prepa ratos si repleti fuerint persuadentur facileque querentes balnea aut gratia curationis alicuius egritudinis accidentis hoc faciunt. aut gratia lasciuie et delectationis. Si primo modo materie inclinabuntur ad loca egra egritudines magis augmentando quam alleuiando. igitur procurari debent. consequentia patet quia ex remotione cause nocumenti remouetur nocumentum. et antecedens arguitur quia balneum sua caliditate actuali aut potentiali aut utraque simul colliquabit materias et in motu ponet sed ille materie dissolute pelluntur a membris fortioribus ad debilia ut patet primo cap° de membris ifine ig et cetera. Si autem querantur balnea gratia delectationis et lasciuie. tunc quia talia corpora plurimum sunt repleta et reguntur in balneis effrenitanti regimine in cibis et potibus. plurimum incurrunt febres putridas et alias dispositiones prauas. Prima itaque regula obseruanda est quod tempore calido balnea ingrediantur homines in hora die qua remissa est caliditas in mane vel in sero. persuadetur quia corpora in hora tali sunt minus parata resolui et debilitari a caliditate balnei sola quam a caliditate continentis et balneorum simul. Secunda regula quod hec hora debet esse ortus solis vel parum distans et hora .xxi. vel prope illam. patet quia talibus horis sol ab emisperio nostro elongatus est igitur et cetera. Tertia regula quod ingredientes balneum prius expurgentur a fecibus urina sputo et superfluitatibus communibus. patet quia si applicaretur balneum cum retentione supradictarum superfluitatum periculum esset extraneationis earum et defluxus ad membra debilia et opillationum et apostematum ipsorum quasi ingredientes balneum procurent semper educere feces urinam et alia. Quarta regula quod aqua quam ingrediuntur homines sit a contactu rerum inficientium enudata ita ut sit aqua a suo fonte scaturiens in suum balneum bene mundificata recepta quam leprosi scabiosi epidimia infecti menstruose mulieres aut alia tali contactu ingressi non fuerit. patet hec regula. quia quod tangitur a corrupto corrumpitur vel aptum est corrumpi. Quinta regula quod ingredientes balneum non perseuerent in eis usque ad euentum debilitatis exclusiue. patet quia balnea talia eleuata caliditate sua multum sunt resoluentia et humidi substantifici et spirituum consumptiua igitur et cetera. Sexta regula quod balneantes tempore quo sunt in fusi aqua omnino euitent cibum et potum contra communem modum lasciuie. persuadetur quia cibi et potus aut sunt calidi actu et potentia. igitur augmentabunt caliditatem et a balnei calore disponentur ad corruptionem et putredinem. aut tales sunt frigidi actu et calidi potentia et propter actualem frigiditatem prohibebunt dissolui id quod a balneis dissolui debet. et iterum inuenientes vias apertas penetrant in angusta loca in quibus laboriosas opillationes persepe faciunt. aut vero cibi et potus sunt calidi actu et frigidi potentia et qualitercunque contingat distrahunt innatam caliditatem ab actione resolutionis materierum que ad putredinem disponuntur. Septima regula quod balneatus calide complexionis et rare texture humorum subtillium et debilitatem habens a generatione vel a temporis euitet longam moram in balneis et fortem fricationem in eis. patet quia talia consimilia ad sui peccatum resolutionem perducere possent per debilitatem. Octaua regula quod balneatus pannis diligenter cooperiatur dum exit balneum. patet quia cum caliditas continentis temperata ad caliditatem balnei sit quasi frigiditas et corpus sit iam factum rarum priuatione humidi membralis et spirituum periculum est ingressus aeris illius in profundum corporis Nona regula quod balneatus post exitum balnei ingrediatur lectum ubi pannis diligenter factis dormiat et sudet. Prima pars patet quia per quietem et somnum cessat resolutio et sequitur restauratio spirituum animalium et remotio lassitudinis. Secunda pars arguitur quia cum a caliditate balnei plures superfluitates balnei subtiliate fuerint et ablate ad circumferentiam corporis per sudorem excluduntur propter quod corpus alleuiatur Decima regula quod postquam balneatus quieuerit priusquam comedat motu progressiuo pluribus passibus exercitari debet. patet quia per tale exercitium vapores et ventositates plurime a calore balnei generate insensibiliter expelluntur. Undecima regula quod si balneatus predicto exercitio exercitari non possit ut quia arteticus paraliticus aut debilis fuerit eidem leues fricationes extremis partibus sicce applicari debent. patet hic canon ex deductione precedentis. Duodecima regula quod si propter instantiam doloris aut ulcerum aut alterius cause balneato non possunt applicari fricationes utile est

balneato non possunt applicari fricationes vtile ē ante cibationem premittere suppositionez ꝺ mel le radice blitis radice yreos aut de carne salita fa cta vel aliter vt tibi placet igitur ⁊ cet℈. Declaratis ꝙ istis pacti balneari r̃cipiāt cibū cōueniētē q̄titatē ⁊ potum vt neqȝ augmento peccet neqȝ diminuti one. Prima pars patet vt per cibum restauratio condecenter fiat. ⁊ etiam declaratur. quia si cibus quantitate sua mensuram conuenientem excedit non poterit conuenienter digeri. cum membrorū calor ab actione balnei debilitatus sit. Et secūda pars arguitur quia si cibus erit a q̄titate conueni enti diminutus non conuenienter fiet ex eo restau ratio. ⁊ fortasse prius ad membra adducetur ꝙ bene digeratur. Decimaquarta regula ꝙ cibi con ueniens q̄titas est illa que stomachi grauitatē nō efficit neqȝ nauseat. Potus vero conueniēs q̄titas ē que stomacho nō natat ⁊ fluctuat. colligitur hec regula tertia primi de regimine cibi ⁊ potus. et quarto Almansoris quarto capitulo. ⁊ xxi. conti nentis. Decimaquinta regula ꝙ qualitas ciborum conueniens balneatis limitatur penes multa. pri mo vt cibus sit facile digestibilis quia calor stoma chi aliqualiter debilis. secundo quia sit boni nutri menti ⁊ non superficuus. tertio quia sit facile pene tratiuus. quarto non sit grossus neqȝ opilatiuus. ⁊ idem de potu omnino intelligendum est. Decia sexta regula est ꝙ panis recens bene fermentatus ⁊ coctus carnes pullorum ⁊ auium non degentiū in aquis carnes edi vituli ⁊ ānual' agni oua pisces non viscosi caseus recens. lac coctum colostra et alie partes lactis conuenienter assumpte conueni unt. Fructus vero ⁊ alii corruptibiles cibi aroma ta olera valde calida ⁊ radices calide. vt aleum e uitari debent. patet quia omnia talia aut sūt mľ tum repletiua ⁊ per balneum intenditur corporꝫ exiccatio. quare contrariantur ei. Idez dico de po tu. proprium etiam balneatorum vinum non ꝺ bet esse grossum pōticum stipticum aut fumosum valde. Decimaseptima regula aque frigide cocte ⁊ crude vsus omnino non placet. patet qz cū mēbra innanita sint ⁊ calefacta poterit facile aqua pene trare ⁊ attrahi ad remotas partes. quare nocebit membris debilibus ⁊ neruosis iuxta illud veteris Frigiduȝ inimicum ⁊ cet℈. Et iuxta sermonem ma gnum eiusdez Frigida velut nix ⁊ cristallus ⁊ cet℈. pectori inimica. Decimaoctaua regula est balnea tor omnino euitare debet coitum ⁊ si non propť aliud saltem ne ledat morales actus. amplius a ca lore balnei resoluitur satis ⁊ exiccatur de humido membrali ⁊ substantifico ⁊ per coitum euacuatur superfluitas vltimi alimenti vtilis. vt. xx. tertii colligendum. Decimanona regula balneantes cor pora sua bis ī die non ingrediantur balneum vice secūdai nisi distanter a preassumpto cibo p horas vii. persuadetur quia si balneantur corpora cibo adhuc in stomacho stante periculum est attractio nis cibi crudi ad mesaraicas ⁊ epar. quare instat periculum corruptionis ipsius ⁊ opillationis in predictis partibus. Vigesima regula accipientes balneum propter duritiem ⁊ contractionem ner uorum ⁊ gratia sedationis doloruȝ. inter primā balneationē ⁊ secundam membra languentia luto in minera balneorum inuento actualiter calido emplastrari debent. patet quia lutum illud omni no caldez habet virtutes ⁊ operationes quas habꝫ

aq̄. Amplius densitate substātie ipsius ⁊ multitudi ne materie vehementius imprimit in membra ꝙ faciat aqua. ⁊ conseruatur eius impressio diutius cum non euaporet ita cito sicut aqua. quare eius applicatio cōueniens est. ⁊ propter hoc ⁊ similia motiua maius iuuamentum ex operatione eius in ueni ꝙ ex applicatione aque. ⁊ proprie quando de tinetur super membris q̄diu remanet caliditas eius actualis notabiliter intensa ⁊ non infrigidať Vltima regula accipientes balneum gratia velo cis penetrationis caliditatis actualis ⁊ virtutum qualitatum naturalium balnei maius iuuamentū acquirunt ex suffumigatione membrorum a vapo re aque elleuatorum ꝙ ex applicatione aque. per suadetur quia ex applicatione euaporationis pre dicte velocius fit impressio ⁊ suauius ꝙ ex appli catione aque quare ⁊ cet℈. Et modus applicationis eius est talis vt foramina fiant in riuis curiculorꝫ vnde effunditur aqua ad balneum et membra su perponantur illis foraminibus per que vapor mľ tus ⁊ bene vnitus exiens notabilem impressionez in membris facit sedando dolores leniendo du rities ⁊ consumendo humores sicut longa mihi ex perientia inuentuȝ ⁊ comprehensū ē. Hec quidem sunt que apud balneantes obseruari debent per q̄ obseruata balnea notabiliter conferunt. ⁊ euacua tiones vel operationes a suis qualitatibus pro uenientes inducent conuenienter. aliter autez ne dum ꝙ conferant imo vehementer nocebunt. Pre ter hec autem intelligendum ꝙ balnea predicta non nulla accidentia producere solent que si perse uerent iuuamenta balneorum impediunt. Quorū primum imoderata vigilia. secundum est veheme̅ tia sitis. tertium est dolor capitis. quartum est cō stipatio ventris. quintuȝ est immoderatus sudor sextum est punctio ⁊ ardor vrine. septimum deflu xus reumatis a capite stillantis. octauum est pro stratio appetitus. quibus omnibus subuenire cō sueui secunduȝ ꝙ nunc deinceps sequitur. Vigilia que consequitur applicationem balnei contingit autem propter consumptionem suorum vaporuȝ que sunt materialis causa oppillationis continge̅ tis in organo sensus cōmunis ⁊ cerebri. aut propť illorum uaporum caliditatem exauctam esse fac tam a virtuali caliditate balneorum. que materi as calidas inflāmatiuas ⁊ exiccatiuas faciunt. Et modus facilis prouidendi vtriqȝ eorum est vt in sero eunti dormitum detur hoc. ℞ aque sublia tionis lactuce vel portulace. ℥. iii. syrupi de papa uere. ℥. i. detur hoc totum tepidum ī potu per du as horas post cenam. Et fortius illo est hoc. ℞ sy. de papauere. ℥. i. syrupi violati. ℥. ʃ. aque nenufa ris. ℥. iii. detur vt supra aut dentur. iii. de istis pil lulis. ℞ seminum lactuce violarum florum nenu faris seminuȝ cōium frigidorum omnium ana. ʒ. i. croci seminis aneti ana. ℈. i. seminis iusquiami albi. ℈. ʃ. corticum mandragore. ʒ. i. fiant pillule cum emulsione papaueris ⁊ dentur vt dictum est etiam portulaca ⁊ lactuca folia violarum flores nenufaris ⁊ maluarum et grana papaueris in ci bis cocta omnia talia somnum prouocant. Sitis vero vehemens eueniens ex consumptione hūidi roridi quod humectare solet os stomachi remoueť cum istis. ℞ iulep rof. ℥. i. ʃ. aque violaruȝ et bo raginis ana. ℥. ii. misce et bibatur ex eo sepe. Itez syrupus de ribes de berberis syrupus de fructibꝫ

et consimiles infrigidatiui et humectatiui confe rūt. Descriptio bona ad illud. ℞ syrupi de pomis syrupi de nenufare ana. ℥. i. aque decoctionis se. lactuce. ℥. ii. ʃ. misce et bibat frigidi. Semina etiam angurie sepe in ore retenta et masticatio portulace vel acetose conuenienter sitim sedant. Ego aūt inuenio iuuamentum maximum in aqua lactis caprini. et proprie quando extracto caseo coquit iterum lac et fit recocta. tunc enim remanet dicta aqua lactis cuius. ℥. iiii. vel. v. date in potu vehementer sitim sedant. et proprie cum talis aqua fuerit parum ad acetositatem inclinata. Dolor capitis qui contingit ex balneis plurimum ex colligantia capitis ad inferiores partes que fundunt vapores ignitos facientes solutionem continuitatis extensiuam in panniculis cerebri aut malam cōplexionem calidam iducentes in eis aut continge re potest propter applicationē aque balnei supra caput. Et primi quidem doloris canon curatiōis est in potu accipere ea que reprimunt vapores et probibeant ascensū eorum ad caput et hoc contie re possunt omnia que somnum inducere sunt scripta. Item diacitonitē de zuccaro sine speciebus. etiam coriandrum confectum grana granatorum et similia frigida et stiptica post cibaria comesta conferunt. Descriptō bona. ℞ oxizachar̄. ℥. i. ʃ. aq̄ plātaginis aque cicoree vel acetose ana. ℥. i. ʃ. detur ī potu eunti dormitum. Item assumptio vnius pillule vel duarum post cenam que facte sunt ex aloe infuso in succo ros. endiuie vel acetose materias et vapores reprimunt et per inferiora deponunt. Linimentum bonum ad illud. ℞ trociscorum memite. ʒ. ii. camphore ǧ. iiii. amili. ʒ. iii. croci. ℈. ʃ. aque violarum aque ros. ana. ℥. ii. conquassent̄ oīa in mortario et aspergantur vel liniant̄ ex eo frōs et tempora aut inbibatur ex eo pannus lineus duplicatus latitudinis quattuor digitorum et circundetur ex eo frōs et tempora. Venter vero si fuerit stipticus molliri debet cum syrupo de prunis decoctione fructuum solutiua syrupo violato et similibus frigidis et humidis cum aquis proportiōalibus. Item cum aqua lactis preparata. Item cum decoctione bletum violarum maluarum. vel vtendo eis in cibis. Item ex comestione seminis sis vel cassie fistule pinguis ante cibum. Item ℞ aloes epatici syrupi lupulorum syrupi violarum ana. ℥. ii. masticis croci ana. ǧ. iiii. infundantur aloes in eis per diem et noctem vel per tres dies naturales et fiant ex eis pillule post exiccationem succi leui igne vel in sole factam ex quibus in sero ante cenā parum accipiantur. ii. vel. iii. et sunt remedium bonum et vtile. Sudor omnino in balneis detineri non debet nisi quando effrenitauerit cum per illū exiccentur superfluitates sicut intenditur. Si aūt inualesceret adeo sudor vt per ipsum lapsum redderetur corpus in virtute motiua et resolutū substantialiter. alteretur regimen ex parte ciborum cum lacte rebus acetosis et acribus vt gelatina cōditis de vino granatorum et cibis amigdalatis et humorum ingrossatiuis vt pedibus animalium bene coctis et aceto infusis et similibus et panico cum lacte cocto. Et nō dubito vt exptus sum q̄ iuscocula de milio facta cum lacte caprino notabiliter sudorem prohibent. quiescere autem a balneo et ūbra morari et corpus paulisper euentari sunt de intercipientibus sudorem conuenientes. Frigida autem et stiptica et sicca medicamīa superficiei corporis applicata non placent mihi. ne oppillando vel constringendo anxietatis et angustie aliorū p uorum accidentium sint cause. Ardor l' pūctio ī membris vrine et proprie in extremitate pudibūdi contingit balneatis aut ex mala complexione calida epati et renibus eueniente propter caliditatem actualem et vt plurimum potentialem balneorum a qua contingit vrinalem aquositatem et materias humorales inflamari que sunt causa pūctōnis predicte. aut etiā harenule frequenter ex balnearum caliditate generantur aut genite exacuunt̄ et exasperantur et sunt causa predicte punctionis imo et quandoque excoriationis in viis vrine euenientis. Quorum omnium curatio eisdem instrūentis facile perfici possunt. Est igitur remedium efficax ad hec omnia huius tragee vsus ante cibum semper cocleare vnum accipiendo ex ea. ℞ quattuor seminum frigidorum cōmunium ana. ℥. ʃ. seīs papaueris albi. ʒ. iii. seminum endiuie lactuce portulace et acetose ana. ʒ. i. florum nenufaris. ʒ. ʃ. penidiarū. ℥. i. zuccari albi. ℥. i. ʃ. et fiat targea et cetera. Conferunt etiam huic nocumento pillule iste accipiendo ex eis ante cenam et in aurora. iii. vel. v. ℞ succi liquiritie. ʒ. iii. violarum. ʒ. ii. seminis lactuce. ʒ. vi. granorum papaueris albi. ʒ. i. ʃ. croci. ℈. ʃ. fiant pillule cum succo foliorū violarum et sunt efficaces. Contingit etiam frequenter reumatismus a capite propter colliquationē materierum a caliditate balnei factam aut nimia resolutione ex qua debilitatur digestiua cerebri. Et huic quidem prouideri potest superaspergendo prore capitis ex hoc puluere quando itur ad lectum. ℞ laudani storacis calamite ros. ligni aloes ana. ʒ. ʃ. sādaracc. ʒ. vi. spodii. ʒ. v. macis. ℈. ʃ. et fiat pl'uis subtilis. Confert etiam ad illud odoramentum nigelle torrefacte et proprie si materia fuerit subtilis. Cōpositū bonū ad vtrumque intentionē. ℞ ligni aloes. ʒ. i. storacis calamitte laudani ana. ʒ. ʃ. coriādri preparati. ʒ. iii. sandalorum alborum. ʒ. ii. acacie. ʒ. ʃ. camphore ǧ. iii. fiat puluis subtilis et ligetur ī sidone dēsa et odoretur sepe. Contingit autē balneatis appetitus prostratio ex lassitudine oris stomachi proueniente a multa resolutione ipsius etiam ex defluxu materierum flegmaticarum q̄ multiplicantur in os stomachi per viam colliquatōis et attractionis ad ipsum. Intentio itaque est vigorare os stomachi cum his que vniendo ipsum et abstergendo ab eo flegmata remouent nocumenti cām de quorum numero pōt ēe vsus dyacitōitē sine speciebus accepti post cibum vsque ad. ℥. ii. Item comestio coriandri de propinquo confecti. De medicinis autem propriis et expertis est vt accipiatur miue citoniorum zuccarine. ℥. i. ʃ. aque decoctōis granorum masticis aut sublimatōnis mente. ℥. ii. detur hoc in potu in aurora de quo etiam accipiat bis vel ter in die. Et confert etiam ad illud syrupus de menta cum signis frigiditatis. et syrupus ros. aut oxizachara syrupus de ribes et de berberis cum signis caliditatis et sibi consimiles qui accipi debent cum aquis supradictis et sibi consimilibus Hec sūt q̄ mihi vtilia videt̄ et cōgrua ad remouēdū nocumenta predicta balneatis superuenientia.

¶ Tractatus alter de balneis eiusdem magistri Bartolomei de montagana feliciter incipit.

Licet in alio tractatunculo modū balneandi corpora ⁊ regulas obſuandas in balneando descripseri exquisite satis.quia tamen modus ille ⁊ canones positi videntur magis satisfacere peritis ⁊ in medicina exercitatis.ideoq3 modos ⁊ regulas obseruandas in balneando que poterunt esse cōmunia vnicuiq3 ꝗuis etiam facile intelligenti .iterum hoc opusculum describere exquisite curaui premittēdo primo regimē ex parte ciboꝝ penes quantitatē ⁊ qualitatem eorum .Quicunque igitur balnea itrare desiderat vtatur cibis leuis digestionis ⁊ penetrationis boni nutrimenti ⁊ non valde frigidis neq3 oppilatiuis vel calidis. De numero igit laudabilium sunt sicut panis recens ⁊ bene fermentatus digestioni bene paratus.Carnes pullorum iuuenum vitulorum edi annualis agni ⁊ iuuenis castrati ⁊ carnes anatuloꝝ pdicū fasianoꝝ leporū ⁊ similium suis temporibus .De ferculis vtantur bletis spinachis boragine feniculo petrosillino et similibus .⁊ possūt vti brodio cicerum rubeoruz ꝉ alboruz panico ordeo ⁊ iusculis ex eis factis ⁊ similibus .Lactuce autem ⁊ reliqua olera vel fructus frigidi sicci dimittantur vt pira castanee citonia ⁊ similia. Aceto vero aliquando vti possunt nisi timendo ex eo nocumentum neruoruz. succo arranciorum ⁊ similibus incisiuis ⁊ aperitiuis non cū multa stipticitate vti possunt vt vino granatorum murorum ⁊ similibus .Uinum vero eorum in potu sit album subtile aromaticum mediocre ī potentia aut rubeum vel ceresoleum parum arōaticum.⁊ si timeatur nocumentum vini propter egritudines neruorum vel iuncturarum frangatꝰ ipsum cum aqua simplici cocta vel cum aqua recenti si fuerit laudabilis ⁊ bona .caueant tamen a potu omnes qui balneantur tempore quo sunt in balneo aut post exitum ab eo saltem per horam cum dimidia .Si autem propter immoderatam sitiz tali tempore cogerentur bibere etiam inter cibuz ⁊ cibum melius est vt bibant aquam precoctaz cū zuccari quantitate sufficienti in qua ponatur quita vel sexta pars vini granatorum murorum vel acrium in hominibus calidioribz ⁊ erit potus valde laudabilis eis. Neq3 comedāt aut bibant aliud ꝙ predictum est.nisi in die .⁊ tunc cum comedūt non multuz repleant se cibo vel potu. Intentio cī ī balneis ē vacuare exiccare corpora.multus autē cibus ⁊ potus repleret ⁊ alia ꝗplura nocumenta faceret.igitur balneator mane ante ortum solis surgat ⁊ quibusdam passibus ambulādo procuret habere secum ⁊ vrine expulsionem.⁊ si debilis fuerit aut dolore vel nocumentis iuncturarum lesus vt ambulare non possit ⁊ venter eius stipticus fuerit supponat sibi suppositorium ex melle ⁊ salle cōpositum aut factum de radice blete yreos dauci ꝉ petrosillini .quorum quodlibet intingatur melle ⁊ sale conquassatis ad inuicem ⁊ vnum vel duo ex eis imponat vsq3 quo superfluitates deposite fuerit. Secunda regula ꝙ pulsis iam superfluitatibz balneum ingrediatur in ortu solis vbi corpus stet infusum circa quartam vel tertiam partem hore aut plus vel minus secundum possibilitatem tollerantie balneatoris .deinde si qua membra fuerit quorum gratia balneum affectaret talia membra aqua illa ⁊ cum fece in fundo balnei cōmuniter inuenta confricētur ⁊ quotiens hoc faciat tociens cōuenienter ⁊ suauiter tollerare poterit absq3 nocumento resolutionis .Tertia regula obseruanda est ꝙ balneatus ante ꝙ aliquam incurrat debilitatez balneuz exire debet ⁊ pannis conuenienter tectus lectum ingrediatur .vbi tantam moram faciat qᵒ usq3 conuenienter sudet.demum iterum quiescat tanto tempore vsque quo calor naturalis ad temperiem fuerit reductus. Quarta regula ꝙ tunc accipiat cibum ⁊ potum suum sicut superius limitatum est in quantitate ⁊ qualitate conuenientes qr̄ ⁊ cet. Quinta regula ꝙ accepto cibo tardet per horā vnam aut vnam cum dimidia .⁊ tunc dormir̄ poterit per vnam horam aut plus secundum ꝙ ꝗritur maior restauratio virtutis animalis ⁊ cibi digestio melior . Sexta regula ꝙ postꝗ dormierit conuenienter balneatus si propter aliqd nocumentum vt propter duritiem dolorem tumorez molliciem vel contractionem mēbri alicuius balneum exquisiuerit .bonum est vt membra illa liniantur emplastrentur ⁊ tingantur luto illo qd̄ inuenitur in loco vbi defluit aqua.que continue distilat a balneo .⁊ si contingeret lutum illud ēe frigidum aut remissi caloris colligatur ⁊ infundatꝰ ī aquam uirgineam aureo fonte primordiali scaturientem.⁊ tunc ex eo emplastrentur membra vt dictum est . Septima regula ꝙ si propter aliquā de causis predictis in regula imediate precedenti quesitum fuerit balneum.laudo vt balneantes exponant se aut membra languentia super forāinibus .vnde aqua decurrit ad balneum ex quibus el leuatur fumus actuali ⁊ potentiali caliditate valdē calidus super quo fumo fomententur membra p vnam horam vel per duas.⁊ deinde postea cū trāsierit hora aliquante quietis accidentiū remoueātur a predicto fumo ⁊ sup lecto ꝉ sedēdo quiescat secundum conuenientiam eorum. Octaua regl'a ꝙ iam transactis .vii.vel.viii.horis post balneationem de mane factam secundo ingrediantꝰ balneum vt hora vigesimasecunda vel circa illam in quo tamen a secunda vice vesperarum minorem contrahant moram ꝙ in mane. Corpus enim nō patitur tantam resolutionem in sero quantam in mane propter causas cognitas .⁊ in hac balneatione secunda obseruent defricatione cum aqua ⁊ luto balnei sicut dictū fuit supra in sexta regula. Nona regula ꝙ post balneum vespertinum iterum ingrediantur lectum ⁊ obseruent etiaz oīa vt in tertia regula dictum est.⁊ iterum cibum et potum accipiant obseruando ea que in quarta r̄gula dicta sunt . Decima regula est ꝙ post cenam balneati possunt parumper emplastrare mēbra predicto luto postea abluere ⁊ desiccare ea ⁊ inungēr aliquo d' vnguētī infrascriptis ad diuersas intētiones positis. Undecima regula balneantes die secūda sequenti iterum balneum ingrediantur hora in prima regula preassignata ⁊ secunda . sit tamen balneū oī die a precedēti aq̄ euacuatum diligenter ablutum et mundificatum in quod recipiatur aqua noua nulla contagione balneantium viciata , sed sit pura et aurea radicali minera scaturiens et effusa . Duodecima regula quicunq3 desiderat per balneum exiccationem humiditatū cerebri et consumptionem catarorum defluentiū et materierū que imbibuntur i neruis ⁊ remolliūt eos vt in mollificatis vel paraliticis fieri solet.

teneant istum modum. primo recipiant virgineã aquam in magnum dolium in cuius laterre prope fundum perforato sit imposita canula qualis est illa qua vinuz hauritur a vase. tunc igitur balneator circundet caput apud supercilia p incessum tẽporum ⁊ aurium vsqz ad occiput cum panno vl faciolo sperice retorto cum quo caput ita coronauerit super scanno sedens recipiant aquam a cannula distillantẽ. Primo super prora capitis ĩ loco bregmatis propter catarros ⁊ in loco occipitis propter mollitiem vel paralesim aut in lateribus vt in monopagia ⁊ emigranea ⁊ similibus ⁊ tanto tempore aque descẽsũ super caput accipiat vsque quo sentiat caliditatem conuenienter in profũdas partes capitis penetrasse. Attende tamen ꝙ si qs propter molliciem vel paralesim querit effusionez aque super caput non debet posteriorem partem capitis tegere pannis sicut dictum est. sed liberam dimittat omnem partem occipitis vt aqua postea cadẽs per totum collum et spondiles defluat vt conuenienter in nuca ⁊ neruis faciat exiccationem. ⁊ laudo magis ꝙ talis aque effusio super caput. fiat in die secunda vel teria cum iam corpus aliqualiter assuetum fuerit balneo ꝙ̃ in prima. Decimatertia regula est ꝙ talit᷑ balneans caput ⁊ alii etiam hac secunda die cum balneum exeunt bibant de aqua a minera fluente quantitatez ciati medii pro prima vice aut. ℥. iiii. deinde aliis vicibus parum aque superaddendo procedant vsqz veniant ad mensuram ciati vnius aut a. iiii. ℥. vsque ad. viii. Decimaquarta regula ꝙ taliter balneati qui desiderant accipe balneum super capite ⁊ nuca propter causas predictas in vesperis minorem moram faciant in predictis ꝙ̃ in mane propter causam notam ⁊ assignatam. Decimaquĩta regula quicunque desiderant ingredi balneum propter yposarcam idest ẽ idropisĩ carnosam melius iuuamentum accipient a luto de quo emplastretur totum corpus ⁊ stet tunc in stuffa balnei aquam non tangendo. nisi cum voluerit a loco illo secedere: tunc enim aqua veri fontis corpus est abluendum ⁊ immediate corpus est exiccandum Decimasexta regula ꝙ qui balneantur propter tĩpanitez maius iuuamentum acquirunt fomentando corpora super vapore aque vt dictũ est supra in sexta regula. immo etiam maius iuuamentum acquirunt tales iacendo super saxa vel lateres ab aqua balnei calefactos. ab hoc enim vapore maximum vidi sequi iuuamentum vt in predictis et etiam in duritiebus ⁊ contractionibus neruorum ⁊ insedando dolores ⁊ a materia frigida ⁊ a ventositate procedentes. Decimaseptima regula est ꝙ asclitici qui querunt balneum. ⁊ proprie tales a causa frigida facti maximun iuuamentum reperient ex potu aque balnei secundum quantitatem limitatam in tridecima regula vt supra quam inuenient ex aqua fumo vel luto balnei licet vticunqz conferat ad illud discrete aproximatum. Decimaoctaua regula empici ⁊ almatici absque vlcere pulmonis laborantes magnum iuuamentum accipiunt ex potu aque balnei secundum quantitatem limitatam in regula tridecima. Decimanona regula colicis ⁊ illiacis absque lapide renum maximum iuuamentum confert clistere factum ex aqua balnei cum quarta parte sui olei de kerua. ⁊ leuius illo ẽ oleũ de baccis lauri vl᷑ de ruta sicut mihi manifestauit ratio ⁊ experientia. ⁊ est eius descriptio talis. ℞ aque stillantis a prima minera. lib. i. olei de lauro. ℥. iiii. misce. de oleo autem de kerua consueui accipere. ℥. iii. eo ꝙ potẽtius est. Vigesima regula laborantes hernia aquosa ventosa qualitercunque aut carnosa non confirmata magnum iuuamentum accipiunt fomentando primo membra cum vapore vt supra dictum est in sexta regula ⁊ sedendo super lapides calefactos vt dictuz est in decimasexta regula ⁊ post emplastrando oxeum ⁊ inguina ex luto balnei. et proprie in quo commixta fuerit decima pars sulfuris viui puluerizati. multos eniz vidi hiis egritudinibus laborantes sanari ¶ Quot autem et que sunt accidentia balneatis contingentia ⁊ quis modus ⁊ intentio remouendi ea ⁊ que sint instrumenta vel medicamina que abscindunt talia accidentia in alio tractatunculo legendũ est vide ibi

Descriptio quorumdam remediorum conferentium quibusdam accidentibus balneorum. Compositio defensiui boni prohibentis cursum materierum ad omnia membra debilia de quo circũferentialiter partes inungi deberent post exitum a balneo ⁊ ligari cum panno conuenientis adhesionis. ℞ sandarace. ʒ. iii. amili. ℥. i. spodii accatie balaustie ypoquistidos ana. ʒ. ii. sief memite. ʒ. iiii. farine volatilis molendini. ℥. ii. ſ. succi plantagĩs ℥. iiii. aut loco eius accipiatur aqua sublimationis eius deinde vitellos oui numero. ii. terantur oĩa diu in mortario plumbeo cum suo pistello ⁊ fiat ex eo vt dictum est. Linimentum bonum ad remolliendum durities ⁊ contractiones que in mẽbris inueniuntur quod applicari debet per vnam horam post exitum a balneo super particulis pacientibus ⁊ circumferentialibus etiam. ℞ olei de sisamo olei amigdalarum dultium et sit vtrunqz recens non rancidum ana. ℥. i. ſ. vitellos oui numero. ii. medulle crurium bouis sepi castratini pĩguedinis anatis ⁊ galline ana. ℥. i. croci. ʒ. i. dissoluantur pinguedines ⁊ colentur deinde effundantur in mortarium ⁊ omnia alia suprascripta secum incorporentur diligenter conterendo et in fine addantur armõiaci dissoluti cum aceto. ʒ. x. ⁊ diligenter incorporentur ad inuicem ⁊ est medicamen nobilis iuuamenti. ⁊ si vellis etiam locis dolentibus applicare ipsum potenter sedat dolores. si autem velis ipsum magis facere anodinum adde descriptioni. ℥. iiii. de oleo de camomilla. ⁊ si velis ipsum aliqualiter stupefactiuuz adde complete desciptioni. ʒ. i. opii et erit magni ⁊ nobilis iuuamenti ad predictaz nec opium poterit stupefaciendo nocere vt patet intelligenti. Amen.

¶ Hi sunt canones ⁊ regule de modo componendi re ceptas editi a magistro Bartolomeo de mōtagna na medicorum dignissimo.

Oportet compositorem receptarum cognoscere genus egritudinis. quia vel egritudo est ī complexione compositione vel vnitate. ¶ Secundo necesse ē cognoscere simplicem vel compositam egritudinem materialem vel immaterialem ¶ Tertio necesse est cognoscere membruʒ an sit calidum vel frigidum humidum vel siccum. ¶ Quarto necesse est cognosere morbum an particularis vel vniuersalis ¶ Quinto qua morbʒ noceat virtute an qualitatibus primis manifestis vel occultis vel vtrisqʒ. ¶ Sexto vt medicine sint accepte ex parte egritudinalis dispositionis. ¶ Sequūt regl'e tres ex pte corporis egrotantis se tenēt ¶ Pria oportet medicū volentē medicare complexionem totius vel partis cognoscere an sit complexio naturalis calida frigida humida vel sicca. ¶ Secūda regula oportet cognoscere iuuamenta ⁊ operationes particulares corporis patientis ¶ Tertia regula oportet cognoscere modū substantie membrorum an sit substantia rara vel densa an fortis vel debilis texture. ¶ Sequūt noueʒ regule sūpte ex pte medicinarū simplicium. ¶ Prima necessaria est notitia graduuʒ simplicium medicinarū que sunt quattuor. ¶ Secunda necessaria est notitia secundarum virtutuʒ medicinalium vt si medicina mollificat lubrificat vel incidit ¶ Tertia necessaria ē notitia tertiarum virtutum medicinalium que est operatio cū proprietate vt quia aliqᵃ medicia calefacit renes aliqua caput aliqua cerebrum. ¶ Quarta oportet cognoscere specificam proprietatem cuiuslibʒ medicine simplicis que ē proprietas ellectia. ¶ Quinta necessaria est cognitio dosiuʒ medicinaꝝ ¶ Sexta oportet cognoscere modum substantie an sit substantia solida vel liquida. ¶ Septima oportet cognoscere tempus ellectionis. nam radices non sunt elligende nisi post casum foliоruʒ ⁊ precipue a me° septembris vsqʒ ad initium nouembris et flores sunt colligendi a me° maii vsqʒ ad primuʒ iulii. ⁊ de fructibus secunduʒ diuersitatem herbarum ¶ Octaua regula oportet cognoscere etateʒ ⁊ periodum medicinarum ¶ Nona oportet cognoscere saporem medicinarum. Nam fallit plus iuditium sumptum a calore ꝙ a sapore. aliquando enim virtus est in foliis aliquando in floribus aliquando in palmitibus aliquando in radice. ¶ Sequuntur xi. regule sumpte a parte medicinarum ingredientium harum compositionem. ¶ Prima omnis medicina ingrediens antidotariuʒ aut est temperata aut non. ¶ Secunda ē an velocis operationis tarde vel mediocris ¶ Tertia aut ingreditur ratione multorum iuuamentorum aut ratione vnius principalis. ¶ Quarta an medicina ingrediens habeat iuuamentum cū nocumento vel sine nocumento ¶ Quinta vtrum medicina igrediens sit iuuatiua ratiōe sui per se aut non solum ratione sui sed ratione etiam aliorū secū cōmixtoꝝ. ¶ Sexta vtrum medicina ingrediatur solum ratione sui iuuamenti quod facit ut cum iuuamento ⁊ correctione aliquarum medicinarum secum cōmixtarum ¶ Septima medicina ingrediens causa cōsolandi aut excedit mediciaʒ consolādam in gradu aut exceditur ab ea. ¶ Octaua vtrum medicina ingrediens anteꝙ ingrediatur sit consolatiua vel non. vnde medicina aliquando aliquam partem corrigit absqʒ altera ab ea. ¶ Nona vtrum medicina ingrediēs sit substantie dense mediocris vel equalis. ¶ Ex predictis sequuntur ꝯ°nes ¶ Prima ꝯ° minor debet esse dosis medicine ingredientis compositionem que est elleuata in gradu ꝙ medicine que non est sic elleuata in gradu. vt si spica nardi camomille adiungatur minor debet esse dosis spice nardi ꝙ camomille que est calida ⁊ sicca in primo ⁊ in prima mansione. ¶ Secūda ꝯ° maior debet esse dosis medicine habentis respectum ad longiquas ptes ꝙ habentis respectum ad propinquas partes vt agaricus habet educere flegma a toto corpore maior tamen est respectus eius ad stomachum. et hermodactili maiorem habent respectum ad iūcturas quare in comparatione ipsorum cum agarico maior debet esse dosis hermodactilorum ꝙ agarici ad educendū flegma ex vtrisqʒ. ¶ Tertia ꝯ° minor debet esse dosis scamonee ꝙ reubarbari ⁊ tanto minor dosis quanto excedit in gradu. ¶ Quarta ꝯ° medicinarum ingredientium compositionem multorum iuuamentorum ⁊ velocis operationis minor debet esse dosis ꝙ medicinaꝝ multorum iuuamentorum ⁊ tarde operationis. ¶ Quinta ꝯ° dosis medicine habentis plura iuuamenta debet esse maior ꝙ habentis soluʒ vnuʒ iuuamentum. ratio est quia raro est quin medicie aliqᵃ includant nocumenta. sed illa nocumēta corriguntur per pluralitatem iuuamentorum sicut in tiriaca caro tyri ponitur in pauca dosi quia est venenum quia habet petere cor. tamen quia refracta per alia medicinas ingredientes que sunt multorum iuuamentorum ante ꝙ suam perficiat operationem alie medicine precesserunt ⁊ fecerūt potentiorem operationem ¶ Sexta ꝯ° dos medicine rare dʒ esse amplior ꝙ dosis medicine substantie dense. ¶ Septima ꝯ° dosis medicinarum egredientium habentium vnum iuuamentum tātum vel plura per se illa operantia debet esse maior ꝙ medicinarum non operantium solum per se sed cum aliis. vnde ille medicine solum operāt per se que non indigent consolatione. ⁊ non per se que indigent consolatione. ¶ Octaua ꝯ° mediciarum ingredientium compositionem ratione suorum iuuamentorum que per se producunt ⁊ cum hoc ratione consolandi alias medicinas maior debet esse dosis ꝙ medicinarum ingredientium ratione vnius tantum. Unde absinthii dosis. ʒ. i. sumitur. si tamen componatur cum a° ratione iuuamenti sui ⁊ consolationis debet esse. ʒ. ii. Nona ꝯ° medicinarum ingredientium compositionem ratione consolandi dosis debet esse maior ꝙ medicinaꝝ q̄ consolantur. ¶ Decia ꝯ° medicinaruʒ igredientium compositionem ratione consolandi dos aliquando debet esse maior ⁊ aliquando debet eē minor. Sed diceres vtrum medicine ponende in ellectuariis sicut sunt oppiata ⁊ digerentia sint magis corrigende ꝙ in laxatiuis. Rn̄o ꝙ sic quia laxatiua non habent penetrare per membra sic alteratiua vt patet per Nicolaum. S° diceres qr in medicina al'n ponuntur due medicine ꝑ basi.

aliquando tres aliquando solum vna. Exemplum secundi vt in benedicta ponitur turbith ad euacuandum flegma a renibus. et iuncturis et ad ipsum fortificandum ponuntur hermodactili. et quia etiam tarde operantur ponitur scamonea. Exemplum primi vt in paralesi queritur materierum consumptio et neruorum confortatio ideo simul miscet castoreum et piretrum pro vna basi. Aliquando ponimus in vna basi duas medicinas contrarias a proprietas diuersis membris. quia natura postea diuidet vnicuique suum conueniens. quia vnicuique membro naturale est suum disconueniens remouere. et iuuat ad hoc attractiua et aspectus membri sed preter basim vel bases aliquando miscemus cum basi eius operationes iuuantes que sunt illis operationis vt in tiriaca miscemus tiros et terram sigillatam que valent contra venenum sicut caro tyri. quandoque etiam iuuatur basis per aliam medicinam que sibi preparat materiam vt ei obediat. et sic cum turbith miscemus ʒʒ. Aliquando miscemus reprimentia vt in tiriaca ponitur bezoar super venenositate carnis tyri. et quia aloes est excoriatiuum sua mora miscemus bdelium et anisum quia nocet stomacho miscemus sandalos albos et rubeos et masticem et bdelium quia nocet excoriando intestina. ¶ Tertio dicetis quomodo inuenitur basis alicuius medicine. dicitur quod basis inuenitur in areolis medicinarum quas ponit Aui. prima enim areola est complexionis gradus medicinarum vt calida frigida et cetera. ¶ Secunda est proprietatum diuersarum secundum quod quedam respiciunt stomachum epar. ¶ Tertia est medicinarum opillantium. Et dicitur areola ordinatio sermonis valentis ad idem et sic de aliis. Ultra areolas considera quattuor gradus bonitatis medicinarum in confortatione vt stomacho aliquid est bonum vt mastix aliquid est magis bonum vt cinamomum aliquid valde bonum vt menta aliquid maxime bonum vt absinthium. Ex areolis igitur accipe medicinas que sint paucioris nocumenti quam potes. et si qua sunt nocumenta corrige. vt si epar sit calefactum et opillatum. melior est simplex medicina quam composita quia indiget istis tribus scilicet infrigidatione deopilatione et medicina respiciente epar. Si autem non habes medicinam complentem illa tria. sed duo tantum vt aqua endiuie respicit epar et infrigidat addatur tunc semen feniculi quia deopilat. et quia calefacit aliquantulum apponatur eo minus. et si reperio medicinam facientem vnum tantum sicut lactuca tantum infrigidat ideo miscetur cum sandalis et semine feniculi. et sic ista tria ponuntur pro basi quia lactuca non deopilat nec respicit epar et cetera. Et sic huic opusculo finem imponimus.

¶ Modus inueniendi dosim vniuscuiusque medicine.

Ad inueniendum dosim vniuscuiusque medicine composite quedam sunt consideranda. primo ex parte totius compositi. secundo ex parte dosis proprie siue ex parte illius compositi. tertio ex parte vtriusque. Ex parte compositi. primo quinque attendere oportet. Primo qualitatem et virtutem ipsius. Secundo quantitatem. Tertio numerum simplicium. Quarto compositionem et proportionem dictorum simplicium in dicto composito. Quinto genus totius siue mensuram gradualem et virtutem illius compositi. ¶ De qualitate autem duplex est operatio attendenda. vna est que ex modo mixtionis resultat que ratiocinatiue non potest perfecte acquiri nisi secundum quod auctores nostri de ea ponunt et habetur per experientiam. et de hac possumus inuestigare hoc modo quia si simplicia habeant omnino eandem qualitatem et virtutem totum illud compositum habebit illam eandem qualitatem et virtutem in summo. Si vero habeant contraria et sint adeque contraria habebit istam virtutem mediam et secundum hoc habebit plus vel minus secundum qualitatem simplicium in ea existentium. et hoc farma cum factum totum compositum ex simplicibus solutiuis erit multum solutiuum. ¶ Quantitas vero quandoque ponitur confusa ab auctoribus scilicet ad arbitrium conficientis farmacum et secundum quod plus vel minus de farmaco vult conficere et sic illo modo ponitur hic. ℞ yere pigre partem .i. sticados partem .i. et quandoque ponitur determinate vt cum dicitur. ℞ de predictis ʒ.i. vel ℞ ʒ. ß. quomodocunque dicatur est satis nota quantitas totius compositi ei qui potest omnem quantitatem singularium seu simplicium agregare et facere potest vnam summam que sit summa quantitatis totius compositi sicut est in presenti farmaco sicut cum pulueris pigre ponit ʒ.i. et ʒ.i. epithimi. ʒ.i. sticados scamonee ʒ. ß. mirobalanorum ʒ.ii. et sic erunt quattuor ʒ. et sic apparet secundum et tertium. Circa quod est notandum quod ex parte totius est numerus componentium simplicium farmacum que compositum ingrediuntur. hic enim numerus facillime inueniri potest. in presenti ei farmaco quinque simplicia ingrediuntur. verumtamen est quod inter illa simplicia quandoque cadit diuersitas ideo inter illa est ordo attendendus quia oportet simplicia sic diuersa ad ordines reduci vt simplicia que ab istis differunt tunc conueniunt et ad vnum ordinem reducuntur ex alia ad alium et sic de aliis vt ex hac reductione eorum propria inueniatur diuersitas. Sed hec diuersitas que inter contraria cadit aut est cum contrarietate et resistentia eorum ad inuicem aut sine contrarietate. cum contrarietate quidem vt simplicium quedam sunt solutiua quedam constrictiua quedam calida et quedam frigida erunt et cetera. Diuersitas in presenti farmaco non attenditur. Ideo de ipsa nihil ad presens dicitur. Diuersitas vero sine contrarietate est diuersitas aut inter solutiua fortia et debilia aut inter solutiua et digestiua et sic de aliis. hec autem diuersitas in propositi farmaci compositione est reperta. quia ibi sunt solutiua fortia vt est scamonea. sunt etiam solutiua debilia vt epithimum polipodium mirobalani. sunt etiam digestiua aperitiua vt sticados. Faciemus igitur in presenti farmaco tres ordines. vnum solutiuorum fortium et sic in hoc farmaco scamoneam in vno ordine ponemus. Secundum solutiuorum faciemus et in hoc ponemus puluerem yere epithimum mirobalanos. Tertium ponemus digestiua et sic habemus tertium quod erat considerandum ex parte totius compositi. et in isto tertio apparet quartum scilicet que sit proportio eorum ad inuicem. sed quia proportio attenditur penes excessum vnius ad alterum. sed talis excessus potest attendi in medicinis simplicibus mixtis ad inuicem vel in ordinibus suis sicut digestiua ponunt et non plura numero solutia

vero econtra. Ordines solutiuorum possunt esse plures numero ordinibus digestiuorum vt patet in presenti farmaco si consideras. quia solutiua simplicia sunt plura digestiuis. Item ordines solutiuorum sunt plures numero ordinibus non solutiuorum. Secundo potest attendi excessus quantitatis eorum quia de vno farmaco ingreditur. ʒ. i. in aliquo composito. de altero vero sumatur maior quantitas vt. ʒ. ii. aut ordo solutiuorum excedit in hoc composito ordinem digestiuorum in quantitate. et hoc quia plures. ʒ. solutiuorum sunt de non solutiuis autem ponit. ʒ. s. Tertio potest attendi iste excessus ratione gradus siue virtutis in quo maxime consideratur siue attenditur proportio et excessus. eo quod excessus virtuosus in omnibus rebus est excellentior quantitatis numeroso sine discreto vt ponit Galienus in fine sexti de ingenio sanitatis. et in isto tertio scamonea in huius farmaco excedit omnia simplicia farmaca. est enim excellentissime virtutis solutiue. licet in numero excedatur ab aliis. quia illa sunt quattuor et de quantitate cuius de illa in toto composito sint. 8. diuidunt enim quattuor. ʒ. in duas medietates et sic in toto erunt octo partes quarum vna erit scamonee. in ista proportione horum ad inuicem tam ratione numeri quam ratione virtutis simplicium farmacorum. aut istorum ordinum statim apparet quid sit gradus compositi farmaci. Nam quia denominatio debet fieri ab eo quod excedit ratione gradus siue virtutis compositi farmaci sicut scamonea in huiusmodi composito farmaco. ideo ipsum ponemus in quarto gradu solutiuorum scilicet in principio eius. quia ipsum non est totum ex fortissimis medicinis. vnde non est solutiuum sic sicut si esset scamonea pura. Nam et in solutiuis quattuor gradus distinguuntur vt quia ponimus in primo gradu solutiuorum aquam lactis syrupum violatum mel ro. colatum. In secundo vero ponimus tamarindos cassiam fistulam manam et similia. In tertio ponimus polipodium. reubarbarum et similia In quarto scamoneam serapinum colloquintidam et similia. Ex hoc apparet quintum quod erat considerandum ex parte totius compositi que pars potest dici dosis. Est sciendum quod dosis dupliciter potest inueniri. vno per scripturam que ab auctoribus ponit. talis farmaci simplicis vel compositi dosis est. ʒ. ii. vel. ℈. i. Alio modo potest inueniri ratiocinatiue tam in simplicibus quam in compositis. Nam dosis est quantitas determinata vel pars aliqua farmaci simplicis vel compositi que de se est apta nata facere operationem sufficientem et non diminutam et non superfluam. Et dico quod de se quia ratione corporum vel humorum quandoque potest facere superfluam vel diminutam. Et per hoc quod in uenis non est propria dosis de se semper est apta nata facere operationem superfluam. ¶ Modo dico si dosis ab auctoribus non ponitur, possumus eam ratiociatiue inuenire. Nam hec dosis non est punctualis ita quod consistat in indiuisibili. sed habet latitudinem quia distinguitur dosis cuiuslibet farmaci simplicis vel compositi per tres mansiones quia quedam est cuius dosis minor est vt scamonee. v. grana. quedam maior. xv. grana. quedam media vt que in medio horum consistit. Hoc autem ratiociatiue sic colligere possumus. quoniam farmacum cuius dosim querimus aut est in primo gradu virtutis vbi gratia in solutiuis ponimus quia in his magis querimus dosim vt serum lactis syrupum violatum et tunc dosis horum incipit ab. ʒ. i. et tendit vsque ad. v. vel. vi. secundum gradum quem optinet iter solutiua primi gradus inferior aut media minor et maior. potest enim ad quartum vel sextum octauum et etiam esse in medio. Aut tale farmacum est in secundo grado solutiuorum. et huius dosis incipit ab. ʒ. s. et vadit vsque ad. ʒ. ii. ut meª me° modo. Si vero ponitur in tertio gradu minor dosis eorum incipit a. ʒ. i. et tendit vsque ad ʒ. iii. vel quattuor Si vero ponitur in quarto gradu dosis minor incipit a granis duobus et tendit vsque ad. ℈. vel. ʒ. i. ad plurimum et isto° diuersificatur secundum diuersitatem in mansionibus suis. et hoc erat quod erat attendendum ex parte dosis siue quantitatis determinate partis composite. Sed ex parte vtriusque attendendum est. quod quia eadem est proportio simplicium farmacorum in qualibet parte compositi aut ordinis ipsorum simplicium que est in eorum toto composito. et hoc cum totum sit vnius rationis omnes videntur recipere totius denominationem. ita quod que est proportio solutiuorum in toto farmaco talis est eorum in qualibet parte compositi. oportet primo inuenire dosim vnius cuiusque simplicium dominantium in composito maxime ratione gradus vel virtutis. ab istis enim vt dictum est denominatur totum compositum. Secundo oportet scire quod si hoc farmacum virtutis fortis componitur cum adiuuantibus ipsum debet poni minor dosis sua. et si ponatur cum contrariantibus ipsi debet poni maior dosis. Si vero non iuuatur nec nocetur debet poni media dosis. Ita ista forte fuit vna ex causis propter quas auctores doses cuiuslibet farmaci sunt partiti in tres mansiones.

¶ Restat predicta applicare ad opus vt in predictis descriptionibus statim dicam exemplum. verbi gratia ex hoc farmaco dicitur deberi fieri pillulas magnas. et ideo dicuntur magne quia in modica quantitate magnum et sufficientem effectum inducunt. Inuestigamus ergo in hoc farmaco dosim sufficientem et competentem primo attendentes ex parte totius compositi et inuestigabimus ea que dicta sunt Inuestigemus ergo virtutem sue qualitatis. hec autem qualitas est illa que ex simplicibus in composito resultat. quia igitur omnia illa simplicia sunt solutia vel adiuuantia solutia totius etiam farmaci virtus solutia erit Secundo oportet inuestigare eius quantitatem quia eius quantitas est indeterminata. ideo oportet determinare eam vt scamonee. ʒ. i. ponitur yere. epithimi sticados ana. ʒ. ii. mirobalanorum. ʒ. i. tunc totius compositi quantitatis est. ʒ. 8. Tertio oportet inuestigare numerum simplicium et diuersitatem eorum. simplicia sunt. v. et diuersitas eorum est quia quedam eorum sunt solutiua quorum quedam sunt debilia et quedam fortia. quedam digestiua et quedam non. ¶ Ex his omnibus faciemus tres ordines ¶ Primus est digestiuorum. ¶ Secundus solutiuorum debilium in quo ponemus puluerem yere epithimi mirobalanorum. ¶ Tertius fortium solutiuorum in quo ponemus scamoneam. ¶ Quarto oportet inuestigare proportiones et illam sic consideramus. ipsa sic se habet quod debilium solutiuorum sunt quarte. ii. s. non solutiuorum fortium scamonea scilicet est. 8. pars et respectu

totius compositi. Solutiuorum non fortium sunt partes .v. verum est tamen q quando digestiua sed adiuuantia solutiua ponenda sunt in numero solutiuorum debilium. Et si hoc modo faciemus ponemus totum farmacum solutiuum esse ex solutiuis eius ex quartis .iii. s. debilium solutiuorum et octaua fortiorum et sic patet proportio simplicium in toto composito. Reliquum vero est inuestigare huius farmaci gradum .gradus enim ex predicta proportione inuenitur .verbi gratia vt dictum est nam in hoc farmaco composito farmacum ponitur maxime solutiuum quod est scamonea .et ponitur ipsius quantitas sufficiens quia tamen alia pars totius compositi maior est .sed solutiuorum adiuuatiuum super opere scamonee ponuntur due partes ideo totum farmacum non potest poni in gradu fortissimorum solutiuorum propter solutiua non fortia que ibi dominantur in quantitate.nec potest poni in gradu primo scilicet solutiuorum debilium quia ibi dominatur in virtute .propter quod ponendum esset in medio solutiuorum secundi gradus et quarti nunc autem. quia excedens in virtute est magis dignum vt ab eo fiat denominatio.propter hoc farmacum magis declinat ad gradum fortiorem q minorem et sic est in fine tertii gradus. Ut ergo inueniamus propriam dosim farmaci huius oportet attendi illud quod dicebatur ex parte totius compositi farmaci. Dicebatur enim q tota hec dosis quandoque ab auctoribus subscripta vt hic ponitur farmaci .ʒ.ii.quandoque non ponitur.vnde ipsa rōciatie inuestigare oportet.aut dato q ponatur inuestigare vtrum conueniens sit aut non .quomodo hoc inuenimus certe oportet conjecturari sue virtutis gradum .quia gradus huius farmaci est quia ponimus in fine tertii gradus et quia dosis horum solutiuorum incipit a .ʒ.i.et tendit vsque ad.iiii. Sed vt magis determinate ipsam inuestigamus oportet addere illud quod dicebatur ex parte vtriusque .propter quod oportet attendere dosim propriam dominantium et maxime in virtute vt in hoc farmaco scamonee a ℈.i.s vsque ad tres .verum quia ponitur cum farmacis adiuuantibus oportet ponere dosim minorem. oportet enim tantam quantitatem totius compositi accipere in qua non sit de scamonea vltra .v.℈. Et adhuc scire debes predictam regulam generalem q eadem est proportio farmacorum in toto composito et in qualibet parte .et quia in toto composito est pars illa scamonee et in qualibet parte esset illa pars eius.accipiatur ergo dosis huius farmaci que ponitur in littera scilicet.ʒ.ii.videamus an sit conueniens dosis in his.ʒ.ii.8.pars est scamonee et dimidia dosis est ℈.9.quia octaua pars est quarta ʒ.i.scamonee que est ℈.xv.que est maior dosis scamonee quia hic est composita scamonea cum aliis farmacis solutiuis.et quia sic est oportet q ponatur dosis minima quia ibi solutiua ad inuicem vniunt operationem scamonee .ideo dosis hic posita est nimis magna et ideo non est danda . Nam si esset aliquod solutiuum cum.vii.granis scamonee adhuc per se esset maxima dosis .propter quod non damus illius farmaci .ʒ.ii.quia in.ʒ.i.illius farmaci erant ℈.vii.scamonee et illa est sufficiens dosis quando est composita cum aliis solutiuis et maxime quando non est ibi solutionem eius prohibens et cetera. Et sic patet q illud dictum Aui.est verum scilicet q inducit ignorans ad interficiendum.Et propter

hoc illud dictum erit in memoria cuiuslibet medici prudentis .Et per hunc modum in ceteris solutiuis est particularis dosis propria inuenienda.sed non expectes vlterius q amplius tibi scribam particulariter. Nam per hoc intelligens poterit de se de ceteris inuestigare solutiuis et aliis farmacis et sic huic operi imponitur finis. Laus deo patri et gloriose virgini.

Tractatus de gradibus medicinarum simplicium et modo dosandi .Et primo de gradibus medicinarum temperatarum.

A Medicine temperate .

Aurum. margarita . capillus veneris.borax . radix lilii.manna. cassia fistula.smaragdus .

Herbe calide in primo .

Absinthium .borago fumus terre.eupatorium.sticados.coriandrum.ozimum.spica cel.camomilla tribulus.cuscute.spica nardi .altea .

Flores calidi in primo .

Camomille . enule.lilii.altee .

Semina calida in primo .

Altee.trifolii.sisami.ozimi.attriplicis.cuscute.

Radices calide in primo.

yreos.aristologie vtriusque . agarici.

Frondes calidi in primo.

Lauri.camomille.aristologie vtriusque.

Fructus calidi in primo .

Amigdale dulces .iuiube.mirobalani citrini.mora matura.oliua matura . canna mellis .

Lignum calidum in primo.

Fu idest valeriana .

Grana calida in primo.

Tritici.rizi.cardamomum.cicer album.orobum. cubebe.

Succus calidus in primo .

Aloe .laudanum sarcocola.storax.

Uene calide in primo .

Nitrum album .

Carnes calide in primo .

Porcina.camellina vrsina.passerum iuuenum. anatum. fasianorum.equina.pullina .

Herbe calide in secundo.

Polium.amomum affodili. prassium. catapucia. anetum .aloe.centaurea.ciperi.menta.feniculus.

Semina calida in secundo.

Semen apii.aneti.pastinace .rafani.croci ortensis. ballamite.fenu grecum.vrtice.dauci.

Flores calidi in secundo.

Flores croci ortensis.bulbi.affodilli .

Radices calide in secundo .

Radix apii acori.squille.peonie.feniculi.capparorum .assari .ciperi.

Ligna calida in secundo.

Reubarbari.xiloballsami.garyophilli.ligni aloes.corticum thuris .

Folia calida in secundo.

Folia citri.lene .tamarisci .

Fructus calidi in secundo.

Nuces muscate .macis.vue mature.fistici .datili. amigdale amare.vue passule .ficus sicci.nuces.

Grana calida in secundo .

Cautebrum.luxim.cicer niger.faseoli.grana citri.

Gumme et succi calidi in secundo .

Aloes . mel. mastix. mirra. lacca. balsamum. thus. bdeliuz.
¶ Uene calide in secundo.
Sal gemma.
¶ Superfluitates animalium calide in secundo.
Muscus. vrina. ambra.
¶ Herbe calide in tertio.
Enula. siseleos. ypericon. camepitheos. sansucus. calamentum. origanum. ruta domestica. appiuz. thimum. camedreos. ysopus. mentastrum. pulegium. porrum squinantum.
¶ Semina calida in tertio.
Petrosillini. emeos. anisi. cardamomi. carui. epithimi. nigelle. cimini. sileris. rute doestice. eruce.
¶ Flores calidi in tertio
Sambuci. squinanti.
¶ Radices calide in tertio.
Enule. meu. idest paucedani. squinanti. diptami. ceparum. ellebori vtriusqz. hermodatili. serpentarie. centauree. doroici.
¶ Calide in tertio.
Gentiana. pollipodium. cassia lignea. turbith. galanga. piper longum. cinamomum. costum.
¶ Folia calida in tertio.
Oleandri. nucis daz. colloqnintide.
¶ Fructus calidi in tertio.
Nux muscata. cathapucia colloquintida. cucumer asininus
¶ Grana calida in tertio.
Piper longum.
¶ Gumme ⁊ succi calidi in tertio.
ysopus humida. pix naualis. assa fetida. gummi iuniperi. oppoponacum. galbanum. scamonea. serapinum. euforbium. pix liquida. armoniacum.
¶ Uene calide in tertio.
Magnes. sal gemma. mumia. nitrum.
¶ Herbe calide in quarto.
Ruta siluestris. nasturtium. napellus.
¶ Semina calida in quarto.
Sinapis. ceparum. rute agrestis. nasturcium.
¶ Lignum calidum in quarto.
Taplia. piretrum.
¶ Fructus calidi in quarto.
Anacardum.
¶ Grana calida in quarto.
Piper nigrum. bacce lauri.
¶ Uene calide in quarto.
Argentum viuum. calx. flos eris. vitriolum. es vstum. sulfur. sal armoniacum.
¶ Herbe frigide in primo.
Mercurialis scariolla. malua. caulis. endiuia. acetosa. iuniperi.
¶ Semina frigida in primo.
Malue citoniorum. plantaginis.
scariolle. melonis cucurbite. rosarum cucūerum.
¶ Flores frigidi in primo.
Rosarum. pirorum. amigdalarū. salicis. maloꝝ.
¶ Fructus frigidi in primo.
Glandes. oliua immatura. cerasa. pruna. pira. tamaridi coctana oēs mirobalani.
¶ Grana frigida in primo.
Amidum. fabe. panicum. ordeum.
¶ Succi frigidi in primo.
Accatia acetuz.
¶ Uene terre frigide in primo.
Bollum armenum. litargirū. chimolles. cachimia lateres. argilla.
¶ Carnes frigide in primo.
Porcina. leporina. caprina ceruina. coturnicis. caro piscium recentium. bouina. mullina asinina.
¶ Herbe frigide in secundo.
Memithe. pentafilon. psilium. lactuca domestica
¶ Semen frigidum in secundo.
Lactuce domestice.
¶ Flores frigidi in secundo.
Uiolarum. nenufaris. balaustiarum. fabarum.
¶ Radices frigide in secundo.
Mali granati. arnoglose.
¶ Folia frigida in secundo.
Folia salicis.
¶ Fructus frigidi in secundo.
Galla imatura. crisomilla. mora. persica cucumeres. citrulli sorbe. melones.
¶ Grana frigida in secundo.
Berberis. sumach. citoniorum.
¶ Gumme ⁊ succi frigidi i secūdo.
Draganti. gummi arabici.
¶ Uene frigide in secundo.
Lapis ematitis. lazuli. allumen. cerusa. plumbū.
¶ Herbe frigide in tertio.
Uirga pastoris. spuiua. ypoquistidos. portulaca.
¶ Semina frigida in tertio
Psilii. portulace. papaueris albi.
¶ Flores frigidi in tertio.
Papaueris albi.
¶ Ligna frigida in tertio.
Sandali.
¶ Fructus frigidi in tertio.
Poma mandragore.
¶ Gumme ⁊ succi frigidi in tertio.
Caphora. sanguis draconis. succus ypoquistidos.
¶ Uene frigide in tertio.
Gipsum. spodium. ferrugo.
¶ Medicine frigide in 4°.
Semen iusquiami. opium. antimonium. argilla. thucia. papaueris nigri.
¶ Herbe sicce in secundo.
Absinthium. virga pastoris. cinabrum. porrum eupatorium. raffanus. anetum. pentafilon. catapucia. ozimum. coriandrum. scariolla. cuscute. spica celtica. memite. nasturcium. ℥. fumus terre. affodillus. caparis. menta.
¶ Semina sicca in secundo.
Apii. coriandri. accori. plantaginis.
¶ Flores sicce in secundo.
Rosarum. crocale croci ortensis ballaustiarum. affodilorum.
¶ Radices sicce in secundo.
apii. assari. feniculi aristologie longe. arnoglosse reubarbari cinamomi. saꝝ. tamaras. ebanum. omnes sādali. peucedāi idest meu. peonie. mali gnati squille agarici. su.
¶ Frondes sicce in secundo.
Salicis uitium. oliue. citri. oleandri. colloquintidarum. serpentarie. lauri.
¶ Fructus sicci in secundo.
Glandes. citri. amigdale amare. sorbe. nespila. coctana pira. nux mus. mirobalāi. mora imatura.
¶ Grana sicca in secundo.
Panicum. berberi. milium. lupini. anisi.
¶ Gumme ⁊ succi sicci in secundo.
Aloes. vinum nigrū. mastix. armoniacū. galbanū.

balsamum. mel. thus. mirra.

Herbe sicce in tertio.

Foliū. siseleos. pulegium. timum. ypericon. ysopus calamentum. origanum. squinātum. ypoquistidos ruta domestica. prassium.

Semina sicca in tertio.

Petrosillini. cimini. urtice. ameos. carui. nigelle. rute domestice. cordumeni rafani.

Radices sicce in tertio.

Squinātum. elebori utriusq. diaptami. termētille. bemodatilli. serpentarie.

Ligna sicca in tertio.

Gentiana. costum. tapsia. cassia lignea. turbith. piper longum. galanga.

Gūme et succi sicci in tertio.

Accatia. assa fetida. scāonea. oppopōacū. euforbiū. ypoquistidos. serapinum. gumma iuniperi. pix. omnis.

Uene sicce in tertio.

Magnes. nitrum. sal gemma. mumia. castoreū. aspaltum. ferugo. sapo.

Herbe sicce in quarto.

Ruta silvestris. nasturcium.

Semina sicca in quarto.

Sinapis. nasturtium. papaueris nigri.

Lignum siccum i 4°

Piretrum.

Fructus sicci in 4°

Anacardi. piper nigrum.

Uene sicce in 4°.

Calx. vitriolum. flos eris. sulfur.

Herbe humide in p°.

Enula. mercurialis. borago. lactuca.

Semina humida in p°.

Altee. pastinace. attriplicis.

Flores humidi in p°.

Fabarum. faseolorum.

Ligna humida in p°.

Liquiritie. mora. matura. iuiube. uua matura. cāna mellis. amigdalarū dulcium.

Gūme humide in p°.

Dragantū. laudanū. bdeliū.

Uene humide in p°.

Plumbum. chachimia auri et argenti.

Herbe humide in secundo.

Altea. portulaca. atriplex. psilium. malua.

Semina humida in secundo.

Milue. portulace. nenufaris. sisami.

Fructus humidi in secundo.

Persica. cucurbite. melones. citrulli. cucumeres.

De humidis in tertio.

Semen papaueris albi. florum violarum.

Primus canon.

Medicinarum temperatarum non est determinata dosis. ex quo q̄to plus de illis exibetur tanto maior sequitur confortatio. ex quo sequitur q omni hora licet medico exibere medicinam temperatam siue ab intra siue ab extra. ab intra si tollerat stomachus et educta replectione. ab extra vero faciendo epithimata circa cor. ita tamen q omne epithima determiat propriam qualitatem sibi et dosim. et determiabitur i capitulo proprio de epithimathibus.

Secundus canon.

Nulla frigiditas sensibiliter ledens aliquod membrorum corporis humani potest sufficienter expelli per aliquam medicinam simplicem calidā in primo sed per medicinam ex his compositam ex eo q quando componitur medicina. ex his medicinis supradictis non resultat medicina potēs in calefactiendo ultra gradum primum.

Tertius canon.

Frigiditas percepta in corpore humano non notabiliter ledens corpus humanū potest sufficienter expelli per istas medicinas.

Quartus canon.

Oportet medicum prudentem volentem expellere malam complexionem frigidam existentē in corpore humano. Primo incipere ab istis medicis supradictis deinde descendere ad fortiorem quoniam non est determinatus gradus frigiditatis peccantis. cum vero viderit medicus ista non proficere signum est frigiditatem peccare in maiori gradu q̄ in primo.

Quintus canon.

Nihil deterius est medico applicare ex multis supradictis ex quo remittit' virtus unius a virtute alterius propter frigiditatem admixtam. Ex q° sequitur correlarie q optimū est perficere receptas breuiores q̄ possit.

Sextus canon.

Licet medicine supradicte possint multipliciter applicari puta aut applicando earum aquas aut eas puluerizando aut ex his componendo syrupos Nihil est melius q̄ eas localiter applicare mediante sacl'o epithimate l' embrocatione.

Septimus et ultimus canon.

Ad remouendum ventositatem et ad resoluendū nihil melius est q̄ in primo applicare has medicinas simplices calidas in primo. Quandocunque sunt due medicine concurrentes ad compositiōeȝ tertie et una sit debilis virtutis et altera fortioris virtutis debet medicus componens ponere maiorem quantitatem medicine debilis respectu q̄titatis medicine fortis ut est comparando camomillam ad euforbium.

Octauus canon.

Medicus absolute. debet ponere paucam quantitatem medicine que est velocis operationis in cōponendo q̄libet medicinam. medicina auteȝ dicitur velocis operationis que siue fuerit sumpta in parua quantitate siue in magna facit propriam operationem ut sunt frigida in quarto. ut oppiū et etiam calida in quarto. Ex quo sequitur correlarie q non licet transcendere quantitateȝ. ℈. in'dando medicinam opiatam simpliciter. et notant' dico simpliciter quoniam sunt alique medicine opiate de quibus medicus potest dare usq ad. ℥. ii. ut philonium et requies. sed ista dicuntur opiata cōrecta aliqualiter.

Nonus canon.

Medicus debet operari cum medicina simplici exempli gratia exibendo camomillam in remouēdo dolorem ex ventositate. Et si iste non prosunt debet venire ad medicinam compositam ex medicinis supradictis. quibus stantibus aduertendum est q licet medicine suprascripte possint applicari uno modo ex his conficiendo syrupos ut declarabitur de modo componendi syrupos inferius.

Posset etiam applicari dando ex his pillulas vt i
ferius patebit .tamen applicando eas localiter est
melius vt declaratum est hoc modo aut conficiē
do epithima aut embrocationem. et hoc .aut cuȝ
spongia aut cum saculo .primum ⁊ secundum de
clarabitur inferius .Pro tertio notate ꝙ quatru
plr a medico applicatꝫ saculus .vno modo facien
do ex his sacculum stomachalem . Alio modo fa-
ciendo ex his saculum capitalem .tertio modo fa
ciendo ex his saculum cordialem.quarto modo fa
ciendo ex his saculum vniuersalem respectu cuius
cunque partis corporis hūani.Et differunt isti sa
culi ex parte modi componendi ⁊ ex parte figure
⁊ forme .Ex parte componentium hoc modo ga
si medicus facere debet saculum capitalem debet
facere ipsum ex medicinis respicientibus cerebrū
vt sticados ⁊ maiorana ⁊ huiusōi vt dicet̄ inferius
Similiter vero debet facere saculum cordialem
ex medicinis respicientibꝫ cor.Sed hic nota quia
nil melius in faciendo saculum cordialem pro cō
fortatione cordis ꝙ facere ipsum ex medicinis tē
peratis ⁊ ideo praticantes volentes facere saculuȝ
cordialem componunt ipsum ex speciebus tempe
ratis cordialibus .aut ex speciebꝫ ellectuarii ō gē
mis ⁊ huiusmodi.Similiter diuersificātur alii sa
culi secundum diuersitatem membrorum lesorū
Differūt etiaȝ isti saculi ex parte figure quia sacu
lus capitalis debet esse figure oblonge dummodo
non transcendat longitudinem sex digitorom.s.
ad modum quadranguli cuius duo latera equant̄
⁊ alia dua non equantur .secundum autem latitu
dineȝ non transcendat quantitatem quattuor di
gitorum ⁊ hoc mensuratur ad modum mensure
prime .Saculus autē stomachalis debet esse t'an
gularis figure scutalis .Et similiter cerotum stō
chale cuius ceroti stomachalis acuta pars tangat
os stomachi .pars vero obtusa debet vgere versus
īferius .Saculus cordialis debꝫ esse quadratus ꝫ
angulos equales .aliquando tamen saculi fiunt vt
plurimum oblongi ⁊ ita saculi ad epar fiunt ⁊ sic
aliis ō membris .Longitudo auteȝ saculi cordial̄
ē vsqȝ ad.8.digitos latitudo vsqȝ ad.5.Prīt ȝ° is
ti sacli.Nā saculus capital̄ ⁊ cordis vt plurimū fi
ūt ex pulueribꝫ ⁊ medicinis pulueriȝatis.alii autē
fiunt ex herbis paulatim contusis aut ex seminibꝫ
aut ex foliis aut succis vt patebit inferius vbi de
terminabitur ō dosi propria quā debꝫ haber̄ me
dicus componēdo istos saculos.Et vt ista melius ī
telligantur . nota ꝙ post medicinas calidas in
primo requiruntur medicine calide in secūdo su
pratacte ⁊ cet.

¶ Modus dosandi vnam quāqȝ medicinam.

Postꝙ declaratum est que sunt me
dicine simplices quibus vtuntur
medici in componendo syrupos
medicias laxatiuas vnguenta em
plastra et cet.Nunc restat vt inci
piamus dosare vnam quaque medicinam . ¶ Et
primo dosabuntur medicine digestiue. ¶ Secun
do medicine laxatiue . ¶ T° confectiones. ¶ Q°
epithimata ¶ Quinto embrocationes. ¶ Sexto
vnguenta. ¶ Septio emplastra . ¶ Octauo cero
ta . ¶ Nono trocisci . ¶ Decimo rob. Quantum
ad primum de dosatione medicinarum digestiua
rum notandum ꝙ medicine digestiue exhibentur
sub duplici forma .quedam exhibent̄ sub forma
syruporuȝ.⁊ ille sunt duplices .quedaȝ sunt magi
strales ⁊ quedam consuete .Quedam autem exhi
bentur sub forma aquaruȝ. ⁊ ille sūt duplices.aut
exhibendo aquaȝ distilatam aut exhibendo aquā
in quo fuit decoctio medicinarum ad propositū
medici .Si autem medicus voluerit dare syrupū
compositum teneat hanc regulam firmam ⁊ so
lidam.ꝙ non licet transcendere .ʒ.ii.syrupi licet
dosis consueta sit.ʒ.i.ſ.neqȝ transcendere. ʒ. iii.
aquarum pro quaque vice . ¶ Secunda regula ē
si voluerit syrupum clarificare vt efficiatur magis
placidus assumenti . debet assumere subduplam
quantitatem vltra quantitatem supradictam.vt
facta clarifitatione ⁊ resolutione per ignem mãe
at in debita dosi.Et similiter intelligendum ō sy
rupis ⁊ aquis miscendis cum syrupo . ¶ Tertia re
gula ꝙ melius est dare syrupos non clarificatos
quoniam melius operantur ⁊ hoc stante materia
acuta . ¶ Quarta regula ꝙ sicut dictum est de cla
rificatione .ita dicendum est de aromatiȝatione
ꝙ si medicus voluerit facere syrupum aromatiȝa
tum accipiat quantitatem descriptam in secunda
regula vt facta aromatiȝatione remaneat in debi
ta dosi .Et vt melius declarentur limitemus exē
pluȝ ī vnaquaqȝ parte .Et primo incipiamus a sy
rupis respicientibus stomachum quibus pratican
tes vtuntur qui sunt duplices quidam respiciunt
materiā frigidam quidam calidam.Sirupi respi
cientes materiam calidam sunt isti rosatus viola
tus iulep rosatum de endiuia geleniabim .Siru
pi respicientes caput lapsum ad calidum sunt isti
syrupus de nenufare diarodon quē ponit Mesue
violatus etiam .Syrupi respicientes materiā fri
gidam sunt syrupi de absinthio de menta oximel
squiliticum ⁊ cet.Syrupi respicientes materiam
colericam calidam in splene sunt syrupi de epithi
mo thimo eupatorio bisantiis.Syrupi respiciētꝫ
materiam frigidam in capite sunt ō sticados oxi
mel compositum de absintio ⁊ cet.

¶ De aquis respicientibus diuersa membra.

Similiter sicut dictuȝ est de syrupis ita dicenduȝ
est de aquis ꝙ alique respiciunt stomachuȝ alique
caput alique splenē ⁊ sic de aliis .Ex quo sequitur
ista regula ꝙ medicus volens ordinare syrupum
debet assumere aquā appropriatam membro cui
proportionatur syrupus.verbi gratia accipientꝫ
medciam stomaticham debet assumere aquam sto
matichā.⁊ hoc quantum ad egritudinem simplicē
Si vero egritudo esset composita didat syrupuȝ
⁊ aquas .ita tamen ꝙ maior quantitas respici
at deteriorem egritudinem. minor auteȝ quanti
tas minus malam egritudinem .vel faciat ꝙ sy
rupus respiciat vnam ⁊ aqua aliam .sed melius ē
vt didatur .exempli gratia volo remouere dispo
sitionem stomachi frigidā disponendo materiam
cum hoc ꝙ ista dispositio non sit per viam cōitatꝫ
quoniam opporteret medicum respicere membrū
mandans cum aliqua parte syrupi vel cum aliqª
parte aquarum . vt ℞ syrupi de absinthio.ʒ.i. sy
rupi de menta.ʒ.ſ.aut oximellis squillitici si ma
teria fuerit multū grossa .ʒ.ſ.aquaȝ absīthii mē
te ana.ʒ.ſ.misce pro vna vice.In lapsu calido.℞
sy .rosati .ʒ.i.sy. violati .ʒ.ſ.aquarum violarum
endiuie ana.ʒ.i.ſ.Notandum tamen ꝙ ista debꝫ

esse vobis regula infallibilis qꝫ in quacunqꝫ passi
one siue calida siue frigida fuerit. si medicus vo
luerit dare syrupum. bonum est vt misceat aliquã
aquam cordialem vt est aqua mellisse aqua buglose
et cet. vt melius actuetur syrupus et confortetur
virtus. exempli gratia volo dare syrupum ĩ pas
sione capitis a materia frigida sic dicã. ℞ sy. d sti
cados. ℥. i. oximellis compositi. ℥. i. aquarum saluie
℥. ii. buglose. ℥. i. et ille est partim cordialis et par
tim capitalis.

¶ De syrupis magistralibus.

Dictum est de syrupis vsualibus dicendum est de
syrupis magistralibus. Et primo notandum qꝫ oĩs
syrupus compositus ex variis medicis respicienti
tibus varias egritudines appellatur syrupus ma
gistralis. verbi gratia si quis componeret syrupũ
ex absinthio et sticados sumptis in equali quanti-
tate resultaret syrupus conueniens stomacho pro
pter absithiũ et capiti pp sticados. et notãt dictum ẽ
si syrupi fuerint in equali quantitate aut in paruum
minori. quoniã si assumeretis sticados in vno. ʒ. et
absinthium in magna qꝫtitate puta ĩ vno manipulo
ex illis resultaret sirupus stomachalis et non capi
talis ¶ Notandum est qꝫ nil est melius medico qꝫ
componere sirupũ magistralem in egritudinibꝫ cõ
positis. patet quia mediante isto sirupo habebit in
tentionem ad plures passiones Exempli gratia
mulier patitur malam dispositionem matricis ex
materia flegmatica et malam dispositionem stoma
chi ex eadem materia ponendo ex absinthio et ma
tricaria resultabit medicina conueniens ambabꝫ
passionibus. ¶ Tertio notandum est qꝫ medicus vo
lens componere sirupum magistralẽ debet aduer
ter pro regula firma et cõstãti qꝫ omnes quattuor
manipuli herbarum huius decoctionis requirunt
vnam librã mellis quod sit dispumatum. aut tãtũ
dẽ zuccari si volueris facere iulep. exempli gratia
uolo cõponere sirupum magistralem respicientẽ
stomachum et cerebrum lapsa ad lapsum frigidum
sic dicam. ℞ absinthii florũ lambrusce mente ra
dicum feniculi ana. M. ß. maiorane saluie bethoni
ce eufragie ana. M. ß. buliant vsqꝫ ad cõsũationem
deinde adde mellis dispumati librã. i. misce et fi
at sirupus. ¶ Nota qꝫ si medicus voluerit compo
nere sirupum ex herbis et pulueribus puta in siru
po precedenti ponendo coriãdrum et anisũ et cet.
primo debet facere vt faciat decoctionem herbarum
paꝫ precedere de misceantur pulueres deinde
addatur qꝫtitas mellis. ¶ Quĩto notandum ẽ qꝫ
medicus volens componere sirupũ magistralem
ex multis medicinis nõ debet determinare dosim
determinatam mellis sꝫ in fine addantur mellis
libra. i. et. ß. et hoc si aromatarius fuerit pi... si vero
non declinet potius ad maiorem qꝫ ad minorem qꝫ
titatem. Ex quibus patet correlarie differẽtia int
iulep et sirupum Iulep enim fit ex aqua distillata
et zuccaro. et sirup. fit ex decoctiõe et melle. Sextum
correlarium magis digestiuus est sirupus qꝫ iulep
ex quo dicitur esse maioris virtutis. ¶ Sexto no
tandum est qꝫ aliqui dosant sirupum magistralem
aliter sic facientes. Primo faciunt decoctiones de
medicis appropriatis sibi. deinde capiũt decocti
onem in tanta qꝫtitate qꝫta sibi videtur imaginã
do qꝫ quelibet libra decoctionis requirit librã. ß.
mellis dispumati. Exempli gratia hoc modo volo
componere sirupum cordialem. sic dicã. ℞. buglo
se boraginis mellisse ana. M. i. coralorum rubeorum
nucis muscate margaritarum nõ perforatarũ ossis
de corde cerui ana. ʒ. i. fiat decoctio quo facto ad
datur libra. i. decoctionis libre. ß. mellis. misce et
fiat sirupus. Ex quibus sequitur correlarie differẽ
tia inter sirupum decoctionem et iulep. quia iulep
et sirupus presupponunt mel vel zuccarũ. decoctio
autẽ non. nisi medicus artifitialiter faceret qꝫ de
coctio esset magis amabilis egrotanti. ¶ 2° notã
dum si medicus vult facere sirupum magistralem
respicientem duas passiones. quarum vna sit dete
rior altera. debet capere maiorem qꝫtitatem me
dicinarum respicientium deteriorem. minorem
qꝫtitatem respicientẽ alterã. Exempli gratia si qs
pateretur dolorem stomachi et dolorem capitis et
dolor stomachi esset deterior et intensior medi
cine stomachales deberent assumi in maiori dosi
et maxime si membra fuerint equalia in nobilita
te. Et notãter dico qꝛ si quis pateretur dolorẽ cor
dis paruũ et dolorem intestinorum. tamen debet
assumere medicinas cordiales in maiori dosi.
¶ Correlarie sequitur medico volẽte digerere mel
ius est exhibere aquam decoctionis qꝫ aquã distilla
tam. qꝛ ẽ maioris virtutis. sicut dr̃ de his pari ra
tione dicer de aliis qꝫtum ad exibitionem et dosim
aquarum distillatarum et aquũ decoctionis debent
seruare hanc regulam. ¶ Non licꝫ medico dari a
quã distillatam vel aquas decoctionis transcendere
do. ℥. p vna vice et minus secundum cõplexionem
pacietis et etatẽ. Cor. minor qꝫtitas. ℥. ẽ exibenda
puero vel infanti. patet per precedenuem. Pro ã
pliori notitia terminorum que dicta sunt nota qꝫ
sirupus magistralis potest cõponi ex herbis lignis
radicibus seminibus gũmis succis et aliis qꝫuariis
medicinis. et ideo medicus debet habere ĩ ordinã
do sirupũ magistralẽ hanc regulam solidã qꝫ herbe
dscribãt p maipl's aut p... maipl'orum vt eẽt dicer p
tem mediam et partem tertiã radicis. aut debet
describere numero vt. ℞ altee radicem vnã vl' du
as. Ligna seia fructus possũt describi dupliciter ãt
vt describantur cum manipulis vt esset dicere. ℞
cinaomi fenic. fenugreci ana. M. i. Sꝫ verior mo
dus est quo vtũtur pratici vt semia ligna habeãt
ordinari cum ponderibus determinatis. videlꝫ ãt
per. ℥. aut per. ʒ. ãt p. ʒ. secundum medicine
necessitatem vt esset dicere. ℞ cicoree. M. i. sanda
lorum alborũ. ℥. i. et cet. Fructus autẽ describantur
cum manipulis vt esset dicere prunarum. M. i. ãt
cum numero determinato vt esset dicere ficcuum
siccarũ numero. x. ¶ Notandum est qꝫ medici pra
ticantes vtuntur istis terminis in ordinando p
tem mediam partem tertiam et cet. que vt in
telligatur sit hic vobis talis regula. qꝫ quãdocũ
qꝫ reperimus istos terminos partem mediam par
tem tertiam qꝫ semper debet referri ad partem pre
cedentẽ vt si precedat. M. vt esset dicere. ℞ semi
nis cucurbite mellonis acetose ana partem medi
am debet intelligere qꝫ intelligantur semina mel
lonis et semia acetose. i. M. Si vero aliquod ordi
natur absolute non preponẽdo neqꝫ postponendo
aliqua limitãdo debetis intelligere de his absolu
te vt esset dicere. ℞ mellisse acetose. debetis intel
ligere accipiendo acetosam in herba et nõ aliam
substantiam. ¶ Tertio vero caueat medicus inqꝫtũ
posuit componere sirupum magistralẽ ex herbis
siccis et hoc est qꝫ volũt practicantes quando dicũt

℞ mellisse viridis. et hoc habet locum quando medicus vult facere sirupū ex herbis. Si enim velet facere ex seminibus aut lignis aut ex venis aut ex radicibus et huiusmodi non est vis vtrum reci piantur in ea viridia aut sicca. ¶ Quarto nota ꝙ canōes. predicti quos debet obseruare medicus i cō ponendo sirupum magistralem debet conseruare in cōficiendo rob. ſꝫ in hoc est diuersitas. quoniā in syrupis fit decoctio ex herbis aut ex medicinis predictis. Rob autem conficitur ex succis sicut ē rob de nucibus ⁊ aliis. pro cuius confectione seruē tur ille regule. ¶ Prima regula est medicus volēs ordinare rob. nōn debet determinare pondus suc corum cum manipulis. sed lib. ℥. aut ponderibus i ferioribus ⁊ cet. vt esset dicere. ℞ succi mēte lib. i. vel. ℥. vi. ¶ Secunda regula ꝙ quelibet lib. suc ci requirit. ℥. vi. mellis aut zuccari aut ad minus v. qđ debꝫ preparari eo modo quo preparatur sy. magistralis ita ꝙ mel ⁊ zuccarum ponatur post đ coctionem succi sicut in syrupis ponitur post deco ctionem factam vt dictum est ¶ Tertia regula fortioris alterationis ⁊ digestionis est rob. ꝙ syru pus. patet quia succus est maioris actiuitatis ꝙ đ coctio. ¶ Quarta regula medicus magis debꝫ vti syrupis ꝙ rob. patꝫ quia syrupi sunt magis amabi les egrotanti ꝙ dicatur esse rob. ¶ Quinta regu la licet precedens regula in passione vermium ⁊ i opilationibus medicus si potest magis debet vti rob. ꝙ syrupis. Correlarium licet magis sit dige stiuū rob ꝙ syrupus maioris tamen alterationis est syrupus ꝙ rob. patet quia subtilioris substātie ⁊ subtilioris penetrationis. Correlarium scđꝫ ni hil est magis conueniens ad digerendum materi am peccantem in remotis ꝙ dicatur esse rob. et antiqui vtebantur eo propter fortitudinem sto machorū egrotantium. Pro intellectu eorum q̄ dicta sunt sequitur hec regula ꝙ medicus volens exhibere syrupum magistralem non debet trāscē dere quantitatem duarum. ℥ addendo. ℥. iii. aqua rum secundum intentionem suam vt dictum est de syrupis vsualibus.

¶ De medicinis eductiuis.

Sequitur modo de secundo principali scilicet de medicinis educentibus ⁊ quia ille sunt duplices: quedā lenitiue quedā laxatiue lenitiue vt cassia mana diacassia ellectuarium de sebesten ⁊ huiōi que possunt exhiberi dupliciter. vno modo exem pli gratia vt exhibendo cassiam in cānā. alio mo do dando ipsum extractā que distemperetur cū aqua. Similiter ellectuarium de sebesten aliquan do damus sine aqua vt dando ipsum ad comeden dum. ⁊ ille medicine non habent horam determi natam. possunt enim exhiberi qualibet hora tñ cum modo exhibeātur ante cibū. Ex quo sequūtur iste regule. Prima medicus volens exhibere cassiam in cānam transcendere non debet quantitatē vni us. ℥. cum dimidia. Secunda medicus exhibendo ellectuarium de sebesten aut diacassiam transcen dere non debet quantitatem. ℥. vnius aut ad plus vsqꝫ ad. ℥. x. Tertia regula medicus volens exhi bere manam potest ipsam exhibere vsqꝫ ad. ℥. i. et mediam ⁊ maxime si voluerit cum ea euacuare humorem colericum ⁊ cet. Medicinarum autem laxatiuarū. quedam sunt simplices. quedam com posite. simplices reperiuntur in quadruplici specie quedam respiciunt humorem colericum. quedā hu morem flegmaticū. ⁊ quedam sanguineū. ⁊ qđā melancolicum. Exemplum primi aloes scamonea fumus terre reubarbarum aqua casei mirobalani tamarindi psilium ⁊ huiōi Ex quo sequuntur iste regule. Prima medicus volens exhibere aloes dꝫ exhibere ipsum non transcendendo. ʒ. ſ. dummō hos canones seruet. Primus aloes potest exhiberi lotus ⁊ non lotus. ⁊ melius est vt exhibeatur lotus ex lotione enīꝫ remittitur eius acuitas que nocꝫ i testinis ¶ Secundus canon in passiōe epatis non debet dari aloes. ex quo sequitur ꝙ i passiōe ydro pica non conueniunt pillule de aloes. Tertius ca non patientibus fluxum sanguīs siue emoroidal sit siue intestinalis siue menstrualis siue pectoral non debent dari propter fracturam vene pillule de aloe vel aloetice. Secunda regula medicus vo lens exhibere scamoneam non debet transcendere quantitatem medii. ℈. siue ğ. iii. Canon sequens ca ueat medicus vt non exhibeat scamoneam que nō sit correcta. ex quo sequitur ꝙ licet medico dare i aliq° corpe scamōeā corectā vsqꝫ ad q̄titatē. ℈. i. De tertio syrupo scilicet de fumo terre nota p° ꝙ fumus terre datur ⁊ dari pōt tripliciť. aut dā do eius aquā distillatā. aut dando eius decoctionē aut dando eius succum ¶ Fumus terre datus prio ⁊ secundo modo est medicia lenitiua. tertio modo est laxatiua medicina data in notabili dosi. Pria regula medico volenti exhibere fumū terre tertio modo non debet transcendere quantitatem. ʒ. ii. ⁊ ita est dicendum de succo foliorum persici seu đ floribus eius.

¶ De reubarbaro.

Sequitur de reubarbaro. Notandum ꝙ reubar barum potest dari dupliciter. Uno modo dando ipsum i forma propria. Alio modo dando ipsum torrefactum vel assatuꝫ. Pro primo seruentur is ti canones. Primus est medicus volens dare reu barbarum in forma propria siue det ipsum in forma liquida vł pillulari nō dꝫ transcenderē. ʒ. i. ſ. Secunda regula caueat medicus dare reubar barum sine spica aut squinanto hoc modo litādo ꝙ quelibet. ʒ. reubarbari requirit. ℈. ſ. sui correc tiui scilicet spice aut squinanti. Tertia regula me dicus dans reubarbarum distemperatum cū aq̄ debet admiscere modicuꝫ vini boni vinosi h° mo do limitādo. si dederit. ʒ. i. ſ. reubarbari ⁊. ℈. i. vini Quantum vero de syrupo scilicet de reubar baro torrefacto quod totaliter torrefit. capiatur reubarbarū ⁊ ponatur super aliqua re subtili fer rea ⁊ tunc applicetur igni ⁊ permittať stare per aliquantulum donec calefiat ⁊ torrefiat. hoc ē ali qualiter torrefiat. quod cum fuerit taliter prepa ratum excedit omnes medicinas in fluxu colerico epatico ⁊ disinterico. Prima regula medicus dās reubarbarum torrefactum potest dare ex eo vsqꝫ ad. ʒ. ii. ⁊ communiter dosis est. ʒ. i. ſ. Secunda re gula ꝙ medicus dans tale reubarbarum non de bet miscere spicam seu squinātū torrefactū ⁊ cet.

¶ De aqua casei.

Sequitur de quinto scilicet đ aqua casei Aqua ca sei ab aliquibus vocatur correctiuum reubarba ri ita ꝙ volenti dare reubarbarum semper dant ipsum cum aqua casei qđ tamen non commendo. Si tamen medicus voluerit sic facere transcende re caueat. ʒ. i. rubarbari ⁊. ʒ. iii. aque casei. Nota ꝙ aqua casei est duplex. quedam est subtilis ⁊ diciť

ſerum capꝛinuʒ ē ⁊ medicina lenitiua ⁊ laxatiua quedam eſt groſſa ⁊ ð iſta facit mentionem Meſue in capitulo de aqua caſei quomodo debet pre parari. ¶ Prima regula medicus volens dare aquam caſei puram poteſt dare .℥.v. pro qualibet vice ⁊ illa aqua magis reſpicit humorem aduſtuʒ Secunda regula medicus volens dare aquam ca ſei ſecundo modo nõ debet tranſcendere.℥.iii.

¶ De tamarindis.

Tamarindi autem licet poſſint dari multipliciter ⁊ ſub forma pulueris ⁊ ſub forma pillularuʒ. pra cticantes tamen dant ipſos in infuſione ⁊ ita dʒ fi eri pro quo nota regulas. ¶ Prima regula ante ꝙ ponantur tamarindi in infuſione aque valentis ad propoſitũ veſtruʒ vt in aqua endiuie vt in paſ ſionibus epatis aut in aqua mente vt in paſſio- nibus ſtomachi faciatis tamarindos contũderẽ ⁊ rumpere deinde contuſi ponantur in aqua ⁊ du as horas dimittantur ſtare poſtea collando adiu uatur donec exeat ſubſtantia ſua ⁊ ſic preparatos exhibeatiſ. ¶ Secunda regula medicus dans ta- rindos debet dare miſcendo aquam ſtomachi com fortatiuam quia ſunt nauſeatiui. ¶ Tertia regl'a medicus dare poteſt tamarindos vſque ad quan titatem .ʒ.i.

¶ De ſeprio ſcilicet de pſilio.

Nota ꝙ pſilium poteſt dari tripliciter vt dictum eſt de fumo terre. aut dando ei aquam diſtillatam aut puluerem aut ſuccum. ⁊ circa exhibitionem ip ſius ſeruetur modus declaratus per totum ſicut ð fumo terre. veruntamen ſub dupla quantitate pſilii ſcilicet vna .℥. erit laxatiua ſicut.℥.i.ſ.fumi terre. in aliis autem ſeruetur vt ſupra ⁊ cet'.

¶ De medicinis compoſitis materiã colericam ſoluentibus.

Notandum ꝙ quedam ſunt compoſite in forma pillulari. quedam in forma ellectuarii. pillule aũt euacuãtes materiã colericã ſunt pillule ð aloe au ree de reubarbaro pillule de fũo terre ⁊ huiuſmõi aliqui addunt pillulas agregatiuas que licet eua cuant materiam comunem cum hoc etiam euacu ant colericam. Modus autem doſandi tales pil lulas eſt duplex ¶ Primus quo ad numerum. ¶ Secundus quo ad quantitatem. quo ad nume rũ bonum eſt dare eas in numero ĩpari vt ſequa mur comunem modum practicantium ⁊ beſtialẽ Quantum vero ad quantitatem eſt vt non tran ſcendamus pro vna uice quantitatem. ʒ.i. ¶ Se cundo nota ꝙ medicus volens dare pillulas põt eas reformare tripliciter aut cum aqua aut cum ellectuario aut cum ſyrupo. hoc modo gratia exem pli non limitando quantitatem ſyrupi aut ellectu arii. ℞ pillularum de reubarbaro.ʒ.i. fiant pillule vii. cum ellectuario ſucci roſarum aut cuʒ aqua en diuie aut cum ſyrupo violato. Nota ꝙ pillularuʒ ſupraſcriptarum quedaʒ poſſunt exiberi omni ho ra ⁊ ſunt pillule de aloe que poſſunt dari ante cibũ ⁊ poſt ⁊ hoc ſaltim per horam poſt ⁊ in mane ⁊ in ſero etiam requirunt aliquaʒ cuſtodiam. Alie aũt predicte debent dari in mane ante cibum regula riter operando ita ꝙ aſſumens perficiat ſomnum poſt ſumptionem pillularum ⁊ hoc per mediaʒ ho ram. ⁊ demum ſtet per quattuor horaſ ſtomacho ieiuno vltimo aſſumat lauatiuum ſi expedit. de inde aſſumat cibũ. Nota ꝙ medicus aut intendit e uacuare a capite aut a partibus remotis aut a parti bus ventris. Si a capite ⁊ a locis remotis bonũ eſt vt pillule ſint magis dure vt longiorem mora faciant in ſtomacho ⁊ ex conſequenti maiorem at tractionem. Si vero vult euacuare a partibꝫ ven tris bonum eſt vt pillule dicantur eſſe molliores Ex quibus ſequuntur correª. Male faciunt medi ci dantes pillulas aureas immediate poſt cibum aut cenam in ſero. Secundum correlarium non bene faciunt medici practicantes faciendo refor mari pillulas ⁊ dando eas moles in qualibet paſ ſione

¶ De ellectuariis ſoluentibus humorem colericũ.

Ellectuaria ſoluentia humorem collericum ſũt el lectuarium de pſilio de ſucco roſarum diafinicõis quod etiam euacuat materiam cõmunem ell'm de epithimo de thimo ⁊ cet'. Catarticum imperiale quod ponit Meſue. oximel laxatiuuʒ quod ponit Meſue. Circa moduʒ doſandi iſta ellectuaria no ta ꝙ illa ellectuaria poſſunt exiberi in forma liq da diſtemperando ipſa cum aquis. Alio modo dã do ipſa abſolute non diſtemperata ⁊ cet'. ¶ Prius modus eſt magis conueniens in volendo euacuarẽ materiam a ptibus ſtomachi ⁊ a partibus ventriſ ¶ Secundus modus eſt magis conuenienſ in eua cuando materiam a capite. Nota ꝙ hora conuẽi ens pro exibitione iſtorum ellectuariorum eſt ho ra in qua ſtomachus fuit ieiunus ita tamẽ ꝙ poſt aſſumptionem ſequatur aliquis ſomnus prout vi detur aſtanti medico. Nota ꝙ medicus volẽs diſ temperare ellectuarium non debet tranſcendere quantitatem triuʒ.℥.aquarum. licet doſis magis conueniens ſit quantitatis .℥.ii.ſ. Nota ꝙ poſt aſ ſumptionem ellectuariorum iſtorum oportet vt exibeatur lauatiuum dando brodium pulli aut a quam ordei cum zuccaro in quantitate.℥.vi. per quattuor horas poſt aſſumptionem. deinde ſtet p mediam horam anteꝙ aſſummat cibum ¶ Quĩ to nota ꝙ faciens aſſumptionem in ſero electua rii vtatur ante ſupoſitoriis vel cliſteriis ne reten tio fecum habeat impedire operationem medicĩe Doſis ellectuarii de pſilio ē a.ʒ.iii. vſqꝫ ad.ʒ.v. lꝫ in puero ſufficiens ſit .ʒ.ii. ſm varietatem corpo ruʒ. Doſis ellectuarii de ſucco roſarum eſt a.ʒ.iiii. vſque ad.v. Doſis diafiniconis eſt vſque ad.ʒ.iiii. ⁊ plus ⁊ minus ſm etatem ⁊ complexionem. Do ſis ellectuarii ð epithimo eſt vſqꝫ ad.ʒ.v.ſ. ſimil'r de thimo. Doſis catartici imperialis eſt a. ʒ. iii. vſqꝫ ad qnqꝫ. Doſis oximellis laxatiui eſt vſqꝫ ad .ʒ.vi. quas doſes non licet medico regulariter euacuando tranſcendere. varientur tamen ſecũdũ diuerſitatem corporum ⁊ cet'.

¶ De medicinis vſualibus euacuantibus flegma.

Sequitur de medicinis vſualibus euacuantibus flegma quarum alique ſunt ſimplices alique com poſite. ſimplices ſunt turbeth agaricus. colloquin tida cucumer aſinus mirobalani kebuli reubar barum ⁊ hermodatili ſal gemma euforbium ⁊ eu patorium ⁊ huiuſmodi ¶ Pro primo videlicet pro turbith. nota ꝙ medicus nullo modo debet dare turbit niſi det ipſum correctum cũ ʒʒ. ita ꝙ quã titas ʒʒ. ſit ſubdupla ad turbith. ℞ gratia exem pli turbith.℈.ii.ʒʒ.℈.i. Notandum eſt ꝙ optimũ eſt ⁊ ſalutiferum dando turbith miſcere aliquam medicinam cordialem ne ex leſione turbith fiat leſio in corde. Tertio nota quoniaʒ turbith cõiter mouet dolores ventris ideo laudãt medici ꝙ poſt

assumptionem ipsius fiat calefactiões circa vētrē ⁊ stomachum cum pannis calidis non obmitendo enēa l' suppositoriū. Quarto nota q̄ dos̄ turbith est з.з.i. vsq3 ad.ii. licet medici cōmuniter nō trā scendāt dosim .з.i. boni ponderis. Circa secundū qd est agaricus. Nota q̄ agaricus est medicina fa miliaris si fuerit correctus. si vero non fuerit cor rectus est medicina a medicis excutienda. Secū do nota q̄ habet duplex correctiuum. Primum vocatur oximel squilicicum. ¶ Secundum vocat̄ sal gemma. ¶ Tertium cōrectiuum addo de men te Hali. vt alegat Mesue videlicet ℨ. Pro quo notate pulchram regulam. aut medicus exib3 aga ricum in forma liquida. aut in forma pillulari aut pulueris. Si primo modo melius est vt corri gatur cum oximelle licet possit etiam corrigi cu3 sal gemma. Si secundo modo ⁊ tertio debet corri gi cum sal gēma ⁊ etiam cum oximelle. ¶ Tertio nō caueat medicus dare agaricum nisi misceat̄ cum eo aliqua medicina stomachalis quoniam in ducit nauseam ⁊ ideo practicantes laudant q̄ as sumens agaricum post assumptionem debet come dere aliquos coriandros confectos ad prohibendū vomitu3. aut bucellam panis infusam in re aceto sa. aut infundetur donec prohibitus fuerit vomi tus. quare sequitur q̄ bonu3 est cum agarico mis ceri cinamomum. aut gariofilos. aut calamum a romaticum. aut masticem ⁊ huiusmodi. dosis āt huius est a .з.i.ʃ. ad .з.ii. boni ponderis. Correc tiuum autem detur subtriplum ad agaricum h° modo. ℞ gratia exempli agarici ellecti. з.i. salis gēme .ʒ.i. cinamomi parum misce ⁊ fiant pillule vel puluis ⁊ cet. Et quia aromatarii cōiter tenent agaricum preparatum ideo practicantes dnt. ℞ agarici preparati. aliqui dicunt agarici infusi. et in his non est differentia. quia dicendo. ℞ agarici infusi est dicere. ℞ agarici preparati quare possu mus vtrunq3 intelligere. Ultimo nota q̄ agaricus non debet preparari cum oximelle nisi frustratī incidatur ⁊ permittatur stare saltim per quattu or horas.

¶ De colognitida primo nota q̄ colloquītida nullo mo do deb3 exhiberi sine suo correctio vt qd secundū comunem sententiam est medicina confortatiua stomachi. vt ℨ cinamomum gariofilus ⁊ huius- modi. verum q̄ aliqui ponunt masticem esse pro prium correctiuum inter cetera. At tamen si vel litis sciētifice dare colloquintidam quia de sua p prietate ledit cor omnino optimum est vt cu3 ea non solum misceatur medicina stomachalis imo etiam cordialis quam nullo modo omittatis. ab stinendum tamen est ab ista medicina inquantu3 est possibile. quoniam est medicina que euacuat la xando omnia membra principalia. Si tamē ve litis ipsa vti vtamini cum aliis medicinis. ¶ Se cundo nota q̄ vtuntur ea practicantes dupliciter aut in clisteri aut in suppositorio ⁊ tunc est medi cina sublimis euacuando a capite quare laudatur in appoplesia ⁊ paralesi et similib3. ⁊ hec nullo mo do omittenda est in cura talium. similiter lauda tur in colica ex fecum retentione cuius dosis pro clisteri est vsq3 ad.з.iii. Alio modo vtuntur ea dā do per os quedebet dari predicto modo. et eius dosis est a.з.i. vsq3 ad.з.i.ʃ. ⁊ cet.

¶ De cucumere asinino primo nota cucumere asi nino vtuntur medici tripliciter. aut vtendo pillu lis confectis ex succo eius. aut puluere eius aut eius aqua. Pro quibus notate q̄ pillule de cucū re asinino que magistrales reperiuntur sunt mira bilis iuuamenti in curando ydropisim ⁊ maxime asclitem. Due enim aut tres istarum pillularum parue etiam maximam quantitatem aque conten te in ventre euacuant ⁊ vt plurimum vsq3 ad me dia3 situlam ex quo dosis pillularum ē vsq3 ad.ʒ. i. Alio modo vtuntur succo et hoc in clisteri forti ad diuertendum materiam a locis remotis aut at trahendo ipsum per nares quoniam est mirabilis medicina in curando emigraneam. aut dolorem capitis antiquum. hunc tamen modum obseruan do q̄ patiens qui sumit succum per nares debet i plere os suum aqua ne talis medicina transeat ad pulmonē ⁊ partes pectoris. quo facto videbit ma ximam experientiam in curando mirabiliter om nem dolorem frigidum a materia frigida capitis. laudo tamen q̄ cum trahitur talis succus per na res q̄ cum eo misceatur succus endiuie aut aceto se vt remittatur eius acuitas. verum melius est vti aqua eius q̄ succo quia est minus periculosa. dosis autem succi attrahendi per nares pro vna vice est vsq3 ad.з.ʃ. aque autem est vsq3 ad .з.i. Nota secundo q̄ ille medicine debent esse vltime in passionibus capitis. licet pillulis suprascriptis possetis vti audacter quia euacuant sine nocumen to. Si vero iste pillule non essent apud uos. com ponatis pillulas ex succo cucumeris et ex medici na stomachali. ita q̄ medicina stomachalis debet esse subdupla ad quantitatem cucumeris asinini sic dicendo. ℞ succi cucumeris asinini.з.i. masti- cis .з.ʃ. fiant pillule cum syrupo de menta de qui bus exibeantur patienti due vel tres ad plurimū

De mirobalanis kebulis ⁊ beliricis. et primo no ta q̄ de proprietate mirobalanorum est vt indu cāt amaritudine3 oris que durabit notabili tem pore nisi corrigatur. ⁊ ideo pro constanti regula tenendū est q̄ mirobalani non debent dari sine zuccaro aut sine passulis vt patet per Aui. in plu ribus locis. qui semper ordinando medicinam d̄ mirobalanis ordinat ipsam cum zuccaro aut cu3 passulis ⁊ patet cum maxime prima terti de cura sod a felgte ⁊.i4. tertii d̄ cura ascitis. dulcedo enī zuccari habet remittere acuitatem mirobalanoꝝ ita tamen q̄ quantitas zuccari sit subdupla ad q̄ titate3 mirobalanorum. dosis autem mirobalāo rum kebulorum indoru3 da torum in infusione est vsq3 ad.з.iii.ʃ.

¶ De sal gēma de quo notate q̄ non est danda medi cina simpliciter facta ex sal gēma. quonia3 indu ceret excoriationem intestinoru3 ⁊ fortasse stoā chi. bonu3 tamen est vt quando medicus vult eua cuare humore3 viscosum ⁊ flegmaticū. vt cū medi cīa misceat̄ aliqd sal gēme quoniā sal gēma h3 sin lare virtutē expulsiua3. ideo sequitur melior eua cuatio. Caueat tamē medicus miscendo sal gēma3 transcendere dosim vnius .ʒ. Nota secundo q̄ l3 predicto modo possimus vti sal gēma melius est tamen ⁊ hic modus debet seruari. vt eo utanur in clisteri ⁊ in cura febriu3 a materia frigida ⁊ i diuertendo materiam a locis remotis ⁊ tunc lic3 de eo poni in clisteri vsque ad.з.ii. Aliquando ne cessariū ē medico facer̄ suppositoriū ex solo sal gē ma stante maxima stipticitate ventris vt in cu- ra colice et maxime ex retentione fecum et tunc

erit suppositoriũ mirabile in euãdo materias duras. faciatis tñ vt non teneat longo tempe tale suppositoriũ . q2 aliquãdo induceret excoriatiões anî ⁊ in extremitate intestini recti .

De euforbio ⁊ eupatorio . Nota q̃ iste medicie nõ sunt vsuales apd medicos nisi i euacuãdo mat̃ias a capite vtendo euforbio actracto per nares s3 in eis duob3 õbet̃ fuar̃ cãones õdcõe i ca° õ sũo t̃re.

De hermodalis . Nota p° q̃ hermodali possunt exiberi sub forma pil̃ari ⁊ sub forma pulueris et vltio sub forma succi. l3 medici non vtant̃ ipsis vltimo mõ . s3 cõiter p° modo ⁊ ẽo vtuntur eis. Nota q̃ siue demũ eos sub forma pillulari siue sub forma pulueris debet misceri ⁊ addi ꝓpriũ corr̃ctiuũ . quoniã de rõe hermodatiloꝝ est vt p° noce ant stomacho generãdo nauseã S° ventositatem Tertio q2 tarde motõis. Et ideo ꝓ cõstãti regula fuet̃ iste mõus q̃ dando istã medicinã misceatur modicum ʒ̃ aut mente . Doꝰ eius ipsũ exhibendo sub forma pillulari ẽ vsq3 ad. ʒ. i. ⁊ d3 exiberi i mane. dosis autem pulueris eius ẽ vsq3 ad. ℈. ii. ⁊ cet̃.

De soluentibus humorem melancolicum.

Seqt̃ de soluentib3 humorẽ melãcolicũ quoꝝ alique sũt medicine siplices sicut lapis lazuli lapis armenus epithiu3 fumus t̃re sene elleborus niger ⁊ camepitheos . Alie sũt cõposite v3 pillule ⁊ ellectuaria . Prio nõ de lapide lazuli q̃ ipso vtũt̃ medici dupl̃r. vno modo sub forma pillulari . alio mõ sub for^a pulueris. ⁊ q2 educit laxãdo virtutẽ ⁊ cũ dolore. iõ necessariũ ẽ vt rectificetur cũ aliq^a medicina cordiali vt buglosa osse de corde cerui corticib3 citri ⁊ huiõi . Doꝰ eius ẽ a. ʒ. i. vsq3 ad. ʒ. i. ℈ . i. ⁊ hoc sub forma pl̃ueris . sub for^a ãt pillulari est vsque ad. ʒ. i. ⁊ debet dari in mane.

Nõ de lapide armeno. de lapide armeno notãdũ q̃ illa medicina hẽt prerogatiuã in soluẽdo hũorẽ melancolicũ int̃ ceteras medicias. ⁊ dari põt ũo mõ lota . Alio° non lota p° mõ lota cũ vino subtili aut aq^a dulci euacuat sine fastidio ⁊ sine nocumento . nõ lota ãt euacuat cũ dolore ⁊ fastidio et huiõi. Doꝰ ãt lote est vsq3 ad. ʒ. ii. nõ lote ãt ẽ vsq3 ad. ʒ. i. bonũ tñ ẽ vt corrigat̃ cũ aliq^a me^a cõdiali.

De epithimo . Seqtur de epithĩo q̃ ẽ mirabilis medicina in soluẽdo humorẽ melãcolicũ ⁊ cõfert egritudib3 capit̃ ⁊ epat̃ appoplesie dolori capit̃ a tali materia ⁊ opilationi splenis. ꝓ q° nõ q̃ tale soluit inducẽdo sitĩ illamationẽ ⁊ dolorẽ ⁊ fit tarde motionis. ⁊ iõ bonum ẽ vt rectificet̃ cũ modico piperis ⁊ modico salis gẽme ⁊ sufficit vnũ g̃num vniuscuiusq3 istoꝝ ⁊ detur in mãe. Doꝰ ãt eius est sub forma pulueris vsq3 ad. ʒ. iii. in decoctõe võ vsq3 ad. ʒ. iiii. in forma pillulari vsq3 ad. ʒ. i .

De fumo t̃re seqtur de fũo terre de q° supius dictu3 ẽ. nota tamẽ ꝓ cõpleta doctrina q̃ fumus t̃re ẽ de medicinis benedictis soluentib3 humorem melancolicũ q̃r euacuant. cõfortãdo confortat̃ tamen i operatione dãdo ipsũ cũ aq^a lactis ⁊ cũ decoctõne passulaꝝ ⁊ cũ succo absinthii et huiusmõi.

De sene seqt̃. de sene q soluit humorem melancolicu3 mũdificat cerebru3 cor cõs̃uat ṽtute3 in iuuentute generat gaudiũ. rectificat̃ tamẽ i cõplexione et in opãdo si dat̃ cũ brodio galline aut carniu3 ã vĩo subtili ã sal gẽma. Doꝰ eius ẽ vsq3 ad. ʒ. vi.

De eleboro nigro . seqt̃ de eleboro nigro q ẽ medicina ꝑ antonomasiã ad cãcrũ leprã et surditatẽ . P° nota q̃ medicus non d3 dar̃ nisi prius corrigat̃ cu3 pipere vel dauco petrosilino anisio origano calamẽto alit̃ euacuaret cũ nocumẽto. dosis eius ẽ vsq3 ad. ℈. i. ʃ. i pillis i pul̃ere vsq3 ad. ℈. i. De caedreol fiat vt dcũ3 ẽ i c° õ fũo t̃re .

De ellectuariis soluentib3 humorẽ melãcolicũ. Ellectuaria soluentia humorẽ melancolicũ sũt ellectuariu3 de epithio hermet̃ diasene amech. Nõ q̃ nullu3 istoꝝ electuarioꝝ d3 dari nisi dct̃ cũ aq^a respiciente humorẽ melãcolicũ vt melius actuet̃ medicina vt puta cũ aq^a fumi terre lupuloꝝ. Doꝰ ellectuarii de epithimo vsq3 ad. ʒ. vi. dosis diasene vsq3 ad. ʒ. vi. doꝰ el̃rii amech vsq3 ad. ʒ . iiii.

Sequitur de confectiõibus . Nota q̃ cõfectiones q̃dã sunt siplices siue vsuales ⁊ q̃dã magistrales . Usuales sunt quaꝝ alique respiciunt stomachũ vt aromaticum roꝰ . diacinamomum diaciminum diabra. diarodon abbat̃ et huiusmodi quoꝝ dosis ꝓ vna quaq3 vice est vsq3 ad. ʒ. vi. cõis modus practicantiũ est pro vna vice. ʒ. iiii .

De confectiõib3 magistralib3 Nõ q̃ difert modus conficiendi confectiones i forma solida ab ellectuario . Confectio autẽ vt plurimũ fit cũ zuccaro et aquis . ellectuariũ ãt fit cũ melle et syrupo. Nota ẽo q̃ ql3. ʒ. speçieꝝ r̃quirit saltẽ. ℥. ii. zuccari optĩ. exẽpli gratia volo ordinare confectionẽ stomachalẽ in stomacho frigido sic dicã. ℞ specieru3 arõaticirosati . ʒ. i. specierum diacinamõi . ʒ. ʃ. ecce. ʒ. i . ʃ. requirit. saltẽ. ℥. iii. zuccari . et sic dicam zuccari optimi . ℥. iii. fiat confectio in tabulis vel in morsellis cu3 aq^a mente mellisse ⁊ sic de aliis aquis stomachalibus . Similiter volo ordinare confectionẽ cordialẽ dicã . ℞ specieꝝ ellectuarii de gẽmis ʒ. i. specieꝝ diamusci . ʒ. i. ʃ. ossis de corde cerui margaritaru3 preparataꝝ ana . ℈. i. zuccari . ℥ . vi . fiat cõfectio i morselis cũ aq^a buglose . Tertio notandum q̃ confectionũ quedã sunt laxatiue et iste cõponunt̃ ex medicinis laxatiuis vt diaturbith diafinicon diacatolicõ . Doꝰ primi ẽ a. ʒ. ii. vsque ad. vi. Silit̃ ẽi doꝰ . ʒ. ii. vsq3 ad. iiii. Nota 4° q̃ differt mixtura et ellectuariũ in hoc q̃ cõponẽdo mixturã accipiũt̃ cõposita in forma solida et propria. i cõficiendo ellectuaria accipiũt̃ spẽs cõfectionum exẽpli grã . Exẽplũ primi volo ordiar̃ mixturã ad sedandum sitim dicã. ℞ zuccari rosati zuccari bugolosati zuccari boraginati ana. ℥. i. fiat mixtura cũ syrupo de agresta. Aliud est si vl̃lẽ ordinare ellectuariu3 dicerẽ . ℞ specieꝝ et cet̃. Nõ q̃ hora exhibendi confectionẽ stõachalẽ cordialẽ et cerebrale3 ẽ vt exibeat ꝑ duas horas ante cibũ h° ẽ ante prãdiũ. parit̃ loquor õ cõfectõne martiali vt diagalãga ⁊ diamargaritõ et huiõi.

De epithimatibus .

Sequit̃ de epithimatib3 ꝓ q° scias q̃ epithima ꝓprie iportat medicinã cõpositã ex aquis distillatis et speciebus q̃ mediãte pãno lineo vel laneo applicant̃ mẽbro infuso i aquis predict̃ vt puta ipsi stoãcho cordi et huiusmodi et in h° defert epithima ab ẽbrocatione . quoniã ẽbrocatio fit ex rebus bulit̃ in aq^a et vino ⁊ nõ ex aq^a distillata et cet̃. Nõ ẽ° q̃ l3 circa mẽbrꝝ principale q̃õlibet possit fieri epithima tamẽ medici comunit̃ vtuntur duplici epitimate . s. epatico et cordiali. l3 idẽ epithima epaticũ possit fieri circa renes. et q̃õlib3 istoꝝ appl̃at̃ epithima alt̃atiuũ et cõfortatiuũ. Nõ tertio q̃ epithima epatis debet fieri cum aquis

distillatis epaticis. et speciebꝫ respicientibꝫ epar vt sunt species tria sandaloꝝ in lapsu cali°. ⁊ spes diarodon ⁊ diaciamōi in lapsu frigido. Epithīa āt cordiale fit cū aquis cordialibꝫ ⁊ sil'r spēbꝫ vt sunt spēs cordiales tēpate spēs ell'rii de gēmis et ista valent in quecūqꝫ lapsu siue calido siue frido Ultio āt spēbꝫ diamusci ⁊ spēbꝫ diābre in lapsu valde frigido. Dos āt epithimatꝫ q̄tū ad aquas ē a. ℥. x. vsqꝫ ad. xii. lꝫ cōit accipiāus. ℥. xii. ipsarum aqrū. Dosis āt specierū ē a. ʒ. i. ſ. vsqꝫ ad. ʒ. ii. Nō 4° q medicus volens ordinare epithimata epatꝫ non dꝫ obmittere modicū aceti puta ab. ℥. ſ. vsqꝫ ad. ℥. i. rōe faciliozis penetratiōis. Pariter si vl'r ordinare caueat obmittere ne ī ea ponat' modicū maluatici aut vini odoriferi aut mōicū croci. practicantes tamē magis croco q̄ vino vtūt'. ¶ Nō 5° q nihil est prestatius aut vtilius medico q̄ facer' epithīa circa epar vel cor rcouēdo febrē tā a mā calida q̄ frigida. magis tamē in calida febre iuuāt. q̄ tamē epithīata non dꝫ fieri nisi in statu vel declinatiōe euacuata mat'ia vt habet' p° q̄rti de cura flegmatice. Exēplū volo ordinare epithima forti patiēti febre colericā dicā sic. ℞ aquaꝝ epatice endiuie lolatri sēperuiue ana. ℥. iii. aceti. ℥. ſ. sandaloꝝ. ʒ. i. ſ. misce ⁊ fiat epithīa. ita tamē q ubi assūmo istas quattuor aq̄s. possū vnā aut duas assumere vt placet. rarissīe obmittit' aq° rosata in vtroqꝫ epithīate. Exēplū si vt prius volo in lapsu frigido vt in ydrope dicā. ℞ aquaꝝ eupatorii sene absinthii ana. ℥. iiii. spēꝝ diarodon abbatꝫ ʒ. ſ. aceti paꝝ misce ⁊ fiat epithīa. Aliq tamē qui gl'ant ī variādo mōuꝫ cōeꝫ accipiūt siplicia cōponētia spēs predcās loco illaꝝ spēꝝ cōpositaꝝ. Exēpli gratia dicēdo. ℞ aquaꝝ ⁊ cetꝫ. ossis d corde cerui margaritarū iacinti auri puri ana. ϶. i. qd tamen superfluū ē dicere cū illa siplicia ingrediāt' spēs predictas. Si vero ex inopia non posset hēri res predicte capiāt' aque sole cū aceto ⁊ fiat vt supra. Nota vltīo q ista epithimata non habēt det'miatā horā applicatōis ex eo q2 possūt applicari qualibet hora imo debent cōtinuari in febribus acutis siue in febre a mā venenosa vt pestilentialibus in quibus maxime iuuant.

¶ De embrocationibus.

Pro quibus nota q embrocatio ꝓprie fit cū spōgia madefacta in decoctione herbaꝝ ex quibꝫ cōponitur q̄ applicatur mēbro lapso ⁊ est fortōris operationis q̄ fit epithima. quoniā fortius ip2it aq° decoctionis q̄ aq° distillationis. sil'r vinū fortius iprimit. Nō q ad hoc q fiat optīa decoctio siue in vino siue in aqua. oꝫ q tantū buliant res donec fiat consumptio vsque ad medietatem Inter aquas autem eligibilior ē aq° cisterne q̄ aq° pluuialis ⁊ fluuial' magis q̄ pluuialis. Notādū tamē ē q multiplex ē embrocatio sicut multiplicit' faciunt medici circa diuersa mēbra. si fit circa stōachū vocat' stomachalis. si circa epar epatica ⁊ cetꝫ. Differunt ēt ex pte cōponentium quia embrocatō stomachalis cōponit' ex rebus stomachalibꝫ vt ex mēta absinthio ⁊ lābrusca ⁊ huiusmodi. capital' vō fit ex rebꝫ capitalibus vt ex saluia maiorana bethonica sticados ⁊ huiusmodi. Unū aduertꝫ q q libet. M. habere requirit. lib. ſ. aq. Exēpli gratia volo facere decoctionē stomachalē i lapsu frigido sic dicā. ℞ foliorū lābrusce absinthii ⁊ mente et mellisse ana. M. i. buliant in lib. iiii. aque donec si

at cōsūptio medietatꝫ vel tertie partꝫ deinde facta cōsūptione medietatꝫ vel tertie partis madefac spongiā ⁊ applicet' loco dolenti. Et quia iste ēbrocationes cōiter preparāt' in domibꝫ a mulieribꝫ ⁊ cetꝫ. et non ab aromatariis hinc ē q medici ordinant q loco libre vnius assūmant mēsuraꝫ vnius fiale. ¶ Nota q lꝫ iste embrocatiōes possint applicari qualꝫ hora conuenientius tamē ante cibū applicatur ēbrocatio cordialis stōachalis vel capitalis. ⁊ alie indifferent'. Quīto notādū q ī sedādo dolore siue a mā calida l' frigida ēbrocationes iuuāt maxime respectu aliaꝝ mediciaꝝ maxīe circa dolores podagricos arteticos ⁊ intestinales.

¶ De vnguentꝫ.

Nota q differentia est īter mōuꝫ cōponēdi vnguēta ⁊ ēplastra q2 vnguētū oꝫ cōponi oibꝫ cōponentibus redactis ad subtilitatē ⁊ sic resultat vnguentū subtile. ēplastruꝫ āt deducitur ad formaꝫ grossā ex parte cōponētiū. ⁊ ita pꝫ vificatio cirugicoruꝫ qui apellāt vnguētū subtile et emplastꝝ grossuꝫ. Secundo nō q siplicia cōponētia vnguētū debent puluerizari seorsū ante q̄ ad formā vnguenti reducāt' exēpli grā si in vnguento renali ingrediant' sandali et bolus armenus sandali debēt pl'uerizari seorsū et sic bolus armenus. et hoc ē simplicia seorsū puluerizari vt cōit' dicunt practicātꝫ quibꝫ puluerizatꝫ fit vnguētū vt infra. Tertio nō q in hoc differt cerotuꝫ ab vnguēto. cerotū eñ fit et cōpoitur cōiter cū resina. vnguentū āt cōit' cū modico cere. Quarto nō q sub triplici forma fit vnguentū. quoddā molle q̄ddā mediocre quoddā grossū vt vnguentū grecū qd habet rōnē ⁊ formā aliqualit' ceroti et ista habent ordinē ad inuicem q2 primū ē opationis velotiōis q̄ s'm ⁊ s'ꝫ q̄ t'tiū Quinto nota q medicus volens ordinare vnguētū siue molle siue mediocre debet mēsurare q q̄libet. ℥. olei vel succi hēat. ʒ. i. puluerīs aut ad plus ʒ. i. ſ. licet vnguentū fiat molle vel magis grossū s'm maiorē vel minorē mixtionē cere. ita tñ q medicus ordinādo si voluerit facer' vnguētū molle dicat ⁊ adde mōicū cer'. Si vō grossū dicā ⁊ ad dat' tm cer' donec r'ddat' ad spissitudinē et grossitiē q̄dā ā loco cer' accipiāt' gūme vt armōiacū sapinū ⁊ huiusmodi. Sexto nō q vnguentoꝝ q̄ddā ē incarnatiuū vt unguētū de sarcocolla. q̄ddā ē cōsumptiuū vt vnguentū apl'oꝝ. q̄ddā alteratiuū vt infrigidans Galieni. q̄ddā corrosiuū vt vnguētū de litargiro ⁊ huiusmodi. Ex quibꝫ pꝫ mōus ordinandi vnguētū. p° ponunt liqda vt olea aut succi deide simplicia seu pulueres exēpli grā volo ordinare vnguentū stōacale sic dicā. ¶ ℞ oleoꝝ r e absinthio nardini de menta ana. ℥. i. gariofiloꝝ mastic calami aromatici ana. ʒ. i. misce ⁊ fiat vnguentū molle cuꝫ modico cere. Si vero velitis adder' aliquā pinguedinē vt ē pinguedo galline dicat medicus posita receptā dissoluta pinguedine fiat vnguentū vt supra. Ex q° patet s'm aliquos differentia it' limētū ⁊ ūguētꝫ. limētū absolute subtilē tenet' formā. ūguētū āt mediā l' grossā. Sil'r si velimus ordinar' vnguentū ꝓ renibꝫ quando renes fuerint lapsi ad caliditateꝫ sic dicā. ℞ infrigidātꝫ Galieni. ℥. i. ſ. olei nenufarini. olei de sisamo ana. ℥. ſ. sandaloꝝ alborum boli armeni spodii ana. ʒ. i. fiat vnguētum molle. De hora āt applicationis vnguētorū nō q possunt applicari qualibꝫ hora ⁊ quolibet tempore dum. modo inter vnam

applicationez 7 alterã mediet tẽpus triũ horarũz hoc superaddendo q ipsa applicetur calida seu tepida nisi fuerit illa q applicatur vlneribz q nullomõ talr applicari debet 7 h° d mõ cõponẽdi vnguenta.

¶ De emplastris.

Nota q i conficiẽdo emplastra debent seruari isti canones. ¶ Primus est q qñcũq medicus itẽdit cõponere emplastrũ ex herbis nõ dz eas vllomodo facere puluerizare queadmodũ ex radicibus altee melliloti camomille. Sed debent iste bulire qbus bulitis addatur oleũ iux intentionez medici. V bi gra oleũ resolutiuũ si medicus intendit resoluere. oleũ infridatiuũ si intendit ifrigidare 7 sic d aliis ¶ Secundus canon medicus itẽdens cõponere emplastrũ dz pponere 7 mẽsurare, sic q vnicuiqz manipulo herbaz correspõdeat. ℥. ß. olei aut alrius liquoris vt butiri piguedinis vt ẽ pinguedo gallie adeps porci 7 huiusmõi ¶ Tertius canon q i ordinando emplastruz dz dicere medicus buliãt donec veniant ad spissitudinẽ ex his fiat emplastruz. Vbi gra volo ordiare emplastrũ resolutiuũ dicã sic ℞ floz camomille melliloti se. aneti radicũ altee ana. M. ß. oleoz camomille aneti lilioz al. ana. ℥ i. misce 7 buliant 7 ex his fiat emplastrũ. ¶ Quartus canõ qñcũqz medicus intẽdit operari aliquid mediãte emplastro. dz puare vt ponat emplastruz multũ grossũ p° tamen icipiẽdo ab vnguẽtis 7 si n plũs veniamus ad applicationẽ emplastri. ¶ Quitus canõ medicus ordinãdo emplastrũ ex rebus q possent puluerizari vt sunt gariofili calamus aromaticus 7 huiusmodi nõ dz ex his puluerizati facere emplastrũ sz his tantũ contusis. ¶ Sextus et vltius canõ i reliquis oibz seruẽtur canões dclarati i ca° d cerotis 7 vnguẽtis 7 hec sufficiãt d emplastris

¶ De cerotis.

Nota q in cõficiẽdo cerota debemus aduertere q ista est differentia inter cerotũ 7 vnguentũ quonia vnguentũ fit cũ cera 7 cerotũ cũ rasina. ideo praticantes i fine cũ ordinant vnguẽta dicũt cer. q. s. 7 fiat vnguẽtũ. i fine autẽ ceroti dicũt fiat cerotuz cũ rasina. ideo qz cũ cera nõ duceret cerotũ ad formã densã 7 solidaz ¶ Secũdo nõ q sicut i cõficẽdo vnguẽtũ qlz. ʒ. pulueris regrit sald. ℥. i. olei aut alterius liquoris. ita etiã dz puari in cõficiẽdo cerotũ. Exẽpli gra sic dicã. ℞ olei citonioz olei d mẽta ana. ℥. i. gariofiloz masticis ana. ʒ. i. fiat cerotũ cũ resina. ¶ Tertio nõ q cerotũ quoddã ẽ stomachale qddã epaticũ qddã cerebrale qddã spleneticũ qddã matricale q differũt ex parte mẽbroz qbus applicantur. vnde cerotũ stomachale dz ẽe ad formã scuti. cerebrale vt plurimũ ad formã rotundã. epaticũ ad formã lunarẽ. spleneticũ 7 matricale ad formã qdratã. ¶ Quarto nõ q i ordinãdo ista habẽt ordinẽ ad inicẽ. s. vnguentũ cerotũ 7 emplastrũ. fortioris operationis est cerotũ q vnguẽtum. 7 adhuc fortioris operationis est emplastruz sz egrotantibus minus tediosuz. p° g° medici sapiẽtes debent incipere ab vnguento. 7 si illud nõ sufficit descendat ad cerotũ. 7 adhuc fortius descẽdat ad emplastrũ. sz in passionibus stomachi mirabilr operatur cerotũ inter cetera medicamina. ¶ Quito notãdũ q medicie pluerizãde p vnguẽto debẽt subtilius puluerizari q p ceroto ideo praticantes dicũt i fine vnguẽti puluerizanda plurrizent subtilissime. in sie aũt ceroti nõ. Dosis autẽ ceroti nõ ẽ limitata ex eo qz magnificat 7 minorat sz qtitatẽ q voluerint medici 7 cet. Differũt ẽt cerota suprascripta ex parte cõponentiũ quoniã cerotũ stomachale cõponit ex rebus stomachalibus 7 sic d aliis

¶ De clisteriis.

Nota q clisterioz qddã ẽ comũe vt factuz ex herbis comunibus seu decoctione eaz vt blitis mercurialis malue viol 7 huiusmodi. vel alr clistere cõe qd fit ex brodio pulli carniũ 7 huiusmodi. Qddaz autem artifitialiter vt compositũ ex medicinis ad proposotũ seruiẽtibus. Secundo nõ q medicinaz que ponuntur in clisteriis aliq sunt siplices 7 aliq composite. Siplices sũt vt turbith sal gẽma colloquintida agaricus. Dosis autez primi ẽ. ʒ. ii. Dosis secundi est vsqz ad. ʒ. i. Dosis tertii est vsqz ad. ʒ. ii. Dosis quarti est vsqz ad. ʒ. ii. Medicine composite sunt sicut elliriũ diafiniconis yera pigra yeralogodion, ellriuz de baccis lauri benedicta litontripon cassia fistula. elliriuz diasene. Dosis primi est vsque ad. ℥. i. Dosis secundi est vsqz ad. ʒ. vi. Dosis tertii ẽ vsqz ad. ℥. ß. Dosis quarti ẽ vsqz ad. ʒ. v. Dosis qnti est vsqz ad. ʒ. i. ß. Dosis sexti est vsqz ad. ʒ. vi. Dos septimi est vsqz ad. ℥. i. ß. Dosis octaui ẽ vsqz. ad. ℥. ii. 7 ex hoc pz quid sit clistere lenitiuuz 7 clistere fõte. Tertio nota q i casu necessitatis potest fieri clistere nutritiuum vt clistere factũ ex brodio capõis aut galline vt tz Conciliator differentia illa. Utrz submissa per anum possint nutrire 7 marie i casu stante maxima necessitate ex parte vtuis attractie mẽbroz. Quarto nõ q clistere sp dz precedere exhibitionẽ medicine 7 maxime medicine fortis vt si in mane dz exhiberi medicina in sero exhibeat clistere vel loco clisteris exhibeat suppositoriuz.

¶ De trocisciis sequitur.

Pro quoz noticia nõ q differentia est inter pillulas 7 trociscos ex parte figure. Pille enĩ fiũt sub forma rotunda deglutibili ¶ Trocisci vero fiũt sub forma rotunda cõpressa i medio vt patet. ¶ Secundo differunt ex parte operatõis. quoniã oẽs pille aut leniunt ventrem aut laxant. Trocisci ãt multotiens nõ operantur aliquod istoruz vt patet de trociscis diarodon qui ponuntur a Nicolao et Mesue valde conuenientes ad remouenduz oppillationem sequentem vnamqqz febrem rectificando totalem complexionem 7 maxime in febribus a materia frigida. 7 ideo medicus dare debet tles trociscos in declinatione talium febrium quoniaz mirabilissime conferunt in remouendo debilitatẽ tocius 7 i aperiẽdo oppillationes si que fuerint. et in subtiliando materiam frigidam 7 grossaz in q° consistit modus digerendi talem materiam ¶ Ista sumunt de mente principis de cura flegmatice in fine. ¶ Tertio differunt ex parte temporis requisiti pro exhibitione ¶ Pille enim exhibentur in determinato tempore ita q in mane 7 in sero tantũ iuxta comunem modum praticantium regularir operantiuz. Trocisci autẽ possunt exhiberi qualibz hora indifferenter. lz etiam melius sit in mane. operantur enim conuenientius ¶ Quarto differt qz trocisci non sunt ita abominabiles gustui sicut pillule. licet possint fieri ita parui q possint deglutiri dato q hoc non esset in vsu ¶ Nota secundo q medicus non debet dare medicinaz sub illa forma trociscorum. talis enim forma est inepta ad deglutitionem sed medicus volens dare trociscos dz eos dare aut componendo ex his pillas aut confectiões aut electuaria aut decoctiones secundum q

melius videbitur medico. Aduertendu3 tamen q̄ medicus volens dare trociscos habita intentione ad caput melius est eos exhibere sub forma pillari q̄ sub alia forma. ¶ Tertio nota q̄ trociscorum quidam sunt aperitiui quidam confortatiui quidā aliqualiter solutiui. trocisci aperitiui sunt trocisci de reubarbaro trocisci de berberis trocisci de spodio trocisci de eupatorio trocisi de lacca trocisci de mirobalanis trocisci de yeralogodion trocisci de epithimo. omnes isti sunt aperitiui quoru3 aliqui respiciunt materiam calidam aliqui frigidam Nulla est enim oppillatio proueniens a materia grossa ita viscosa frigida que non possit remoueri per alterum istoru3 videlicet per trociscos de mirra aut de lacca ꝛ cet. Quare in retentione mēstruorū antiquissima mirabiliter cōmendantur trocisci de mirra. aliqui confortatiui vt trocisci de absintio de menta ¶ Quarto nota q̄ ex omni medicina que potest puluerizari possunt componi trocisci dosando medicinas componentes secundum intentionem medici ita q̄ si maior est intentio ad caput q̄ ad stomachum plus sumatur de medicina capitali q̄ stomachali. ex quo patet q̄ possent formari trocisci stomachales ex medicinis stomaticis ꝛ capitales ex respicientibus caput ꝛ cordiales ex cordialibus ꝛ ita discurrēdo per omnia membra corporis humani. exempli gratia volo componere trociscos stomachales sic dicam. ℞ masticis cinamomi electi gariofilorum coriandrorum preparatorum calami aromatici ana. ʒ. ʃ. fiant trocisci cum sirupo de menta aut cu3 aliqua aqua secundū intentionem medici dum modo pondus trocisci vnius non excedat. ʒ. ʃ. possum etiam componere trociscos ex succis licet iste modus nō sit in vsu q2 trocisci requirunt formam aut substantia3 densā ¶ Quinto nota q̄ medicus potest plus exhibere de trociscis q̄ de pillis quoniā afferunt debilitatē ipsi virtuti quecunq3 sint ille siue lenitiue siue laxatiue. trocisci autem non. ꝛ ideo trociscoꝝ dosis preter trociscos opiatos ē a. ʒ. i. ʃ. vsq3 ad. ʒ. ii. licet sit melius non transcendere. ʒ. i. ne ex quantitate afferatur tedium assumenti. Trocisci autem aperitiui non debent exhiberi vltra quantitatem vnius. ʒ. aut. ʒ. ʃ. addendo q̄ medicina sub forma trocisco rum seruatur longiori tempore q̄ sub forma pillulari ꝛ sic patet de trociscis ꝛ cet.

¶ Sequitur de rob.

Nota primo differentiam inter sirupum ꝛ rob. sirupus enim fit ex decoctione medicinarum simplicium addito melle vel zuccaro vt declaratum est de modo ordinandi sirupum magistrale3. rob aute3 dicitur esse succus herbarum inspissatus qui potest dari cum medicinali aliquo aut cum aqua simplici aut brodio ꝛ ceteris huiusmodi secundum intentionem diuersam medici. Rob autem multiplex ē quoddam est rob de ribes ꝛ est succus de ribes inspissatus quodda3 ē rob de pomis ꝛ est succus de pomis inspissatus. Modus autem componendi rob est talis. ℞ pomoꝝ lib. x. fiat succus ꝛ ponatur in vase ad solem bene obturato donec exiccetur ꝛ pinguescat deide exhibeas cum aqua aut alio vt supra. dum modo medicus non transcendat quantitatem. ʒ. ii. Nota secundo q̄ i materia grossa pura flegmatica ꝛ melancolica fortioris operationis ē rob q̄ sirupus. p3 nam fortior est operatio i succo q̄ in decoctione g° ꝛ cet. consequentia t3 ꝛ assūptū patet. nam in decoctione exalant partes subtiles in succo autem remanent. in materia aute3 calida prestantior est sirupus q̄ rob. Nota 3° q̄ sicut sirupus magistralis componit ex decoctione plurium medicinarum simplicium quarū vna respicit vnū membrum ꝛ alia aliud ¶ ita medicus potest componere rob magistrale ex pluribus succis vbi gr̄a volo componere rob confortatiuum stomachi ꝛ resolutiuum ventositatiuu3. alteratum male complexionis calide capiam succum de pomis ꝛ succū de granatis ꝛ isti ponentur ad sole3 donec exiccētur. ex his enim resultabit vna medicina confortatiua ꝛ alteratiua quoniam vnum sumetur in maiori dosi ꝛ alterum in breuiori. nam si maior est intentio ad confortandum q̄ ad alterandu3 plus sumetur de succo pomoꝝ q̄ de succo granatoꝝ ꝛ ecōtra. Nota 4° q̄ propter illas intentiones propt̄ quas exhibentur sirupi. possunt etiam dari rob et eas hora ꝛ eodem tempore. Rob enim ipsorum qđdam est infrigidatiuum quoddam subtiliatiuum. quoddam ingrossatiuum quoddam capitale qđdā stomachale. ꝛ hoc secundum diuersas virtutes medicinaru3 a quaru3 succi componuntur. Rob autē magis abhorrentur q̄ sirupi propter eorum spissitudinem quare consulo vt pueris ꝛ corporibus delicatis magis exhibeantur sirupi q̄ rob quoniā suauiores sunt assumentibus. hoc autem serua in omnibus preter q̄ in gargarismis in quibus mag̃ laudatur rob q̄ sirupus quoniā fortioris est vtut̄ ad attrahendum subtiliandum quare ꝛ cet.

¶ Gratias altissimo deo qui huic opusculo de dosatione medicinaꝝ solutiuaꝝ finem imposuit edito a preclarissio philosopho ꝛ phi̅ico Magistro Bartholomeo de montagna toto orbe famosissimo.

¶ Uiri preclarissimi Bartholomei de Montagnana Antidota feliciter incipiūt. Prio de vnguētis.

Unguentum de corticibꝫ castanearum sic fit. ℞ olei de mastice libram.i.olei mirtini citoniorum ana librā.ſ.masticis acatie san: draconis ana.℥.i.ſ. corallorum rubeorū.℥.i. karabe terre sigillate ana.℥.i.corticum castanearū scorie ferri preparate ana.℥.ii ſ.boliar.balaustiarum thuris.ana.℥.ſ.resine.℥ .i.cere qntū sufficit.⁊ fiat vnguētum.quod princi paliter valet in imoderatis fluxibus menstruoꝝ applicatum partibus alchatiꝫ idest partibꝫ femo ralibus et partibus interioribus coxarū.In dissintheria autem vngatur totus venter ex eo ter aut quatter in die.

¶ Unguentum egiptiacum valet in vulneribus et vlceribus.abstergit et mundificat sollemniter ℞ aceti libram.ſ.viridis eris.℥. iii .mellis rosacei.℥.vi.bulliāt simul et fiat vnguētū molle.

¶ Unguentum somniferū.℞ populeōis.℥.i.olei violarum.℥.i.ſ.iusquiami corticum mandragore ana.℥.ſ.croci.ʒ.ſ.fiat vnguentum quo inungātur tempora et nares pulsus brachiorum ⁊ super cauiculā pedis.valet enī in extremis vigiliis.

¶ Unguentum de altea cum gummis.℞ radicū maluauisci libras ii. seminis lini fenugreci ana. librā.i.cepe sqlle.℥.i.ſ. Radices bene ablnātur ⁊ semina bene pistentur ⁊ ponātur in libris.iiii. aque et dimittantur per dies octo.postea bulliāt et cum inceperint mucillaginem facere ponantur in sacculo et exprimantur fortiter.postea accipe libras.iiii.olei et cere noue libram.i. et addantur galbani.ʒ.ii.gūmi edere.℥.ii.⁊ refuet.

¶ Unguentum ad hemoroidas. ℞ pinguedinis anatis pīguedinis galline ana ℥.i.olei rosa .℥.ii cere quantum sufficit et dimittatur infrigidari. et postea addatur vitellus vnius oui et addatur postea apii thebaici.ʒ.i.croci.ʒ.ſ.fiat vnguentuꝫ sedat enī dolorē et remouet durities eoꝝ.

¶ Unguentum aliud ad idem.℞ boliar.gummi arabici masticis sanguinis draconis ana ʒ.iii. mirre balaustiaruꝫ rosaꝝ rubearū.ana.ʒ.iii.hec omnia pulverizentur et per pannū cribellentur: deinde addatur butiri.℥.i.olei rosarū ℥.iii.succi foliorum porrorū.ʒ.iii.succi filopendule.℥.iiii.liquefiat ad ignem et fiat vnguentum.quod facit d̄ tumescere emoroidas . mitigat enim dolores et exiccat et consolidat eas quando insciduntur .Et valet in scissuris ani positum super eas tepidū cō ditum cum petia.

¶ Unguentum pro splene.℞ olei de capparibus .℥.iii.olei de sisamo.℥.iſ.scolopendrie corticum de capparibus endiuie scariole lactuce ana.ʒ.ſ. seminis agni casti.ʒ.i.cere quantum sufficit ⁊ fiat vnguētū molle et aspergatur modico aceti.Ualꝫ enim ad malam complexionem calidam et frigi dam.remouet duritiem splenis et frangit vento sitatem eius et dissoluit apostemata ī ipso.

¶ Unguentum pro epate. ℞ olei rosarū olei de nenufare de spica ana .℥.ſ.rob spodii aā.ʒ.ii.san dalorum amborum seminis plantaginis seminis portulace ana.ʒ.i.spice eupatorii ana.ʒ. ii.masti cis.ʒ.ii.cere quantum sufficit.fiat vnguentū.Re mouet enim malam complexionem calidam exi stentem in epate.

¶ Unguentum pro vermibus .℞ absinthii lupi norum sileris montani cimini aā.℥.ſ.nigelle cē tauree minoris doronici cornu cerui usti mirre ana.℥.ſ.aloes succutrini .℥.i.ſ.agarici. ʒ.i. suci arantiorūꝫ.℥.ii.olei de absinthio olei amigdala rum amaraꝝ ana.℥.iiii.olei de medullis persico rum.℥.iiii.cere.℥.ii.dissoluantur omnia et incor porentur cum suco arantiorum ⁊ addatur fel vnius thauri ī fine.coquatur succus cuꝫ felle fiat vnguē tum.quo vngatur tota regio stomachi et circa vm bilicum ⁊ in spina ex opposito stomachi.hoc em plastrum frangit lapidem potenter in renibus ⁊ vesica.

¶ Unguentum de mucillaginibus. ℞ mucillagi nis fenugreci seminis lini altee ana libraſ. ſ.co quantur omnia donec inspissentur et quādo cogēt superaspergatur cum aceto deīde sumatur librā .ſ. merdasengi et coquatur in lib.i.olei sisamini lento igne deinde proiciatur super ipsum mu cillago et proiciatur super marmore et malaxe tur cum manu et fiat vnguentum molificatiuꝫ et lenitiuū.

¶ Unguentum apostolorum.℞ cere albe resine pini.ana. ℥. viii.oppoponacis macis floris eris ana.ʒ.ii.armoniaci.ʒ.viii.aristo.lon.thuris masculi bdelii mirre galbani ana.ʒ.iiii.litargiri.ʒ. viiii.infundatur bdeliū in aceto et coquatur in li bris.iii.olei comunis et fiat vnguentum.

¶ Unguentum ad pruritum.℞ terebentine lote libram.i.sulphuris.℥.iiii.fuligīs furni salis ana .℥.ſ.fiat vnguentum.

¶ Unguentum pro tynea.℞ gallaꝝ.℥.iii. gnoꝝ cathaputie.ʒ.ii.salis armōiaci fuligis furni ami gdalarum amaraꝝ excorticatarum eris usti celi donie litargiri radicū aristo.rotunde rosarū fo liorum ficus radicum canne sicce florū eris alu minis pulueris corticum auellanarum cōbustaꝝ olibani ana.ʒ.i.ſ.sulfuris viui.ʒ.iii.aristo.longe auripigmenti ana.ʒ.ii.fiat vnguentum cū aceto

¶ Unguentum pro stomacho.et ē vnguentū glu tinosuꝫ.℞ olei citoniorūꝫ olei de spica olei d̄ ma stice ana.ʒ.ii.ſ.storacis calamite squināti ciperi corallorum amborū rosaꝝ masticis ana.ʒ.ii. ga riofilorū lambrusce ana.ʒ.i.cere et resine aā.qn tum sufficit.est enim confortatiuū stomachi ⁊ cō strictiuū vomitus et reprimit malitiam humidi stomachi.

¶ Unguentuꝫ de aloe.℞ picis naualis resine pi ni aā.℥.ii.colofonie.℥.i.ſ.thuris masticis ana.ʒ. ii.aloes.ʒ.i.ſ. lardonis porci colati .℥.i.olei de kerua olei de mastice. ana.℥.ii.aloes.ʒ.i.ſ. cere viridis quantū sufficit. et fiat vnguentum.valet enim ad apostemationē corruptiuam stomachi ⁊ ē eti optimū ad tyneā.

¶ Unguentū pro ano cancreo.℞ vnguenti de ce rusa libram.i.plumbi usti.℥.ſ.thuris mirre ana ʒ.ii. litargiri.dispumati.℥.iſ.incorporentur in mortario vltima contritione.valet enim cancre nosis ulceribus et astracolis herisipillatis et oibꝫ dependentibus ab humoribus acutis corrosiuis et corruptiuis venenosis.

¶ Unguentum de resina cum gūma elemi.℞ re sine pini albe.ʒ.x.aloes subtillissime puluerizati ʒ.i.olei rosaꝝ cere ana quantuꝫ sufficit.et ponāt ad ignem et buliant lento igne ⁊ in fine cū infri-

gidatum fuerit post adde gumi elemi.ʒ.i.et fiat vnguentum bene tenax.hoc enim ualet contusio ni et est capitale extrahit materias a ꝓfundo cerebri. Ideo valet in fractura cranei rimulari digerendo materias et sedando dolores.

¶ Linimentum de plumbo. hoc linimentū de plumbo vʒ in excoriationibus et inflamationibꝫ membrorum et in vlceribus fraudulentis corrosiuis et ambulatis ⁊ in antiquis cancrenis crurium et aliarū partium.℞ plumbi vsti.ʒ.ii. litargiri .ʒ.i.ceruse lote aceti ana.ʒ.ꝭ.olei rof.ʒ.iii. mell' rof.ʒ.i.vitellorum ouorum numero.iii.mirre.ʒ.ꝭ.cere quantum sufficit.

¶ Unguentum visuale ꝓ stomacho.℞ oleorum masticini mirtini nardini citoniorum ana lib.ꝭ. olei de absinthyo.ʒ.iii. pulueris masticis gariofilorum nucis muscate lambrusce mente mirtillorum ana.ʒ.ꝭ.absinthii rof corallorum ambozū ana.ʒ.ii.cere parum et fiat vnguentum molle.

¶ Unguentum digestiuum.℞ terebenthine lote cum vino montano tribus vicibus lib.ꝭ.vitellos ouoruʒ numero.iii.farine ordei.ʒ.ꝭ.croci.℈.ꝭ.misce et fiat vnguentum quod valet in vulneribus simplicibus et compositis sedando dolorem in partibus neruosis digerit materias mundificat cas et regenerat carnem.

¶ Unguentum pectorale.℞ pinguedinis anatis gallīe ana.ʒ.i.ꝭ.butiri recentis.ʒ.i.croci.ʒ.i olei viol'.ʒ.ii.cere al.ʒ.vii. fiat vnguentuʒ molle quod postea lauetur duabus vicibus cum aqua ordei tepida et facilitat sputum ⁊ vʒ ad pleuresim ⁊ dolores pectoris

¶ Unguentū ad mollificandum sefiros.℞ olei ḋ sisamo amigdalarum dul.ana.ʒ.iiii.butiri medulle cruris bouis ana.ʒ.iii.pinguedinis anatis galline ana.ʒ.i.cere albe.ʒ.ii. fiat vnguentum quod est sublime in apostematibus melancolicis et aliis duritiebus mollificatiuum neruorum et iuncturarū.Et si volueris facere magis sedatiuū tūc adde eis vitellos ouoꝝ nūero.iii.croci.ʒ.i. Et si volueris ipsū vltīate penetratiuū facere resolutiuū ac etiā mollificatiuū tunc adde bdelii sub albidi armoniaci dissolutozū cum aceto albo acuto ana ʒ.i.

¶ Unguentuʒ denudatiuū pilorū.℞ calcis viue ʒ.iiii.auripigmenti.ʒ.ii.lixiuii libram.i.bulliat usq; ad consumptionē medietatis. postea inunge locum quem vis et dimitte exiccari. postea frica bene cum panno crudo et arido et cadent pili.

¶ Unguentū pꝛohibens oꝛiginem pilozum. Pꝛimo ipsos bene euellere facias cum filo deinde ponas istud fortius vnguentum pꝛohibitiuū oꝛiginis pilorum .℞ auripigmenti.ʒ.i. ypoquistidos gallarum perfoꝛataꝝ terre sigillate aā.ʒ.iii.scorie ferri.ʒ.iii.cineris stipitū caulīū cineris ostracozū combustozū ana.ʒ.i.olei de mirto libꝛam.i cere albe.ʒ.iii.aceti nigri acris non acuti.ʒ.i.Et si vis facere magis prohibitiuū ortus pilozū bulliant simul in libra .i.succi cicute usq; dū consūatur succus.

¶ Unguentum anodinū ad renes .℞ olei de violis citrinis libram.i.amigdalarū dulciū oleū de sisamo ana.ʒ.vi.butiri recentis.ʒ.iiii.croci .ʒ.ii. cere albe libram.ꝭ.aneti.ʒ.ii.pīguedinis. anatis .ʒ.ii.fiat vnguentum molle in cuius fine addant' vitelli ouorū numero.iii. Hoc vnguentum sedat

dolorem renū et membꝛozum neruosozū et in q̄cunq; pte coꝛpoꝛis et maxime pectoꝛis.

¶ Unguentum digestiuum cuiuslibet vlceris.℞ olei rosarū.ʒ.iꝭ.terbētine lote.ʒ.ii.farine oꝛdei quantum sufficit addatur mellis rosati.ʒ.ꝭ.vitellos ouozū numero.ii.mirre.ʒ.ꝭ.misce et fiat vnguentum.

¶ Unguentum ad flegma salsum et antiquas scabies et lepꝛaʒ.℞ fuliginis furni.ʒ.ii.litargiri.ʒ i.olibani.ʒ.iiii.masticis.ʒ.v.olei ḋ iunipero de frumento ana.ʒ.iiii.cere citrine.ʒ.ii.pistentur p se omnes medicine ⁊ incoꝛpoꝛentur cuʒ.ʒ.ii.olei violarum aut cum pauco olei supraſcripti distēperētur et addatur postea litargiruʒ deinde mastix et olibanū cum pistello semper agitando paulatim et addatur vltimo acetū cum aqua rosarū ⁊ cū inceperit inspissari addat' acetum et oleuʒ ⁊ tamdiu agitentur donec fiat liquidū deinde dissoluantur et coquantur simul oleum et cera.et cū infrigidari ceperit addantur pulueres alii ⁊ aspgatur modico aceti albi acuti et in fine buliat totum cum libꝛa.ꝭ.suci iari idest draguntee usque ad consumptionem suci.

¶ Unguentum fuscum nigrū ad vulnus quod attrahit et attrahendo mundificat et sanat.℞ olei viola .librā.i.ꝭ.cere.ʒ.iiii.colofonie.ʒ.ii.alumis scissi.ʒi.ꝭ.picis naualis colate serapini gūmi arabici ana.ʒ.ii.masticis galbani armoniaci bdelii oppoponacis olibani terebentine ana.ʒ.i.ꝭ.Cōficiatur sic ut oleuʒ violaceū ponatur super ignē et bulliat cum cera usq; ad bonam incoꝛpoꝛatōʒ postea ponatur colofonia et pix naualis et gūmi arabicum et serapinum.vltimo ponāt' reliq̄.

¶ Unguentum pꝛo neruis valens rigoribꝫ ⁊ frigoꝛibus ī principio febꝛis euenientibus .Cōfert enim doloꝛibus neruozum coxarū et spasmoruʒ remouens durities ⁊ tensiones remanentes ī iūcturis post earum apostemationes et dissolutionē vel fracturam.℞ olei de spica de croco de piretro ana.ʒ.i.ꝭ.castoꝛei armoniaci serapini piguedinis tassi vꝛsi ana .ʒ.vi.medulle cruris vacce.ʒ .i.cere quantum sufficit aspergatur cum aceto sqllitico . Et si vis facere ipsum exiccatiuū magis ⁊ rsolutiuū adde piretri eufoꝛbii castorei costi aā .ʒ.ꝭ.nitri.ʒ.i.fiat vnguentū.

¶ Unguentū somniferū.℞ olei de nenufare olei violarū ana.ʒ.i.olei de seminibus lactuce ⁊ foliorū cucurbite ana.ʒ.ii.cere albe.ʒ.i.ꝭ.croci seminis aneti ana.ʒ.i.coꝛticum mādragoꝛe iusqami ana.℈.ii.opii.ǧ.viii.fiat vnguentuʒ molle.postea bulliat in.ʒ.iii.suci poꝛtulace usq; ad consumptionem ipsius.

¶ Unguentum somniferꝫ completum quo vngāt' tempoꝛa nares pulsus bꝛachioꝛuʒ et cauicule pedum ad vigilias extremas. ℞ populeōis.ʒ.i.violarum.ʒ.i.ꝭ.seminis iusquiami coꝛticū mādragore ana.ʒ.i.opii.ǧ.vi.croci.ʒ.ꝭ.aceti parū fiat vnguentum molle.

¶ Unguētum pectoꝛale temperatū.℞ olei amigdalaꝛum dulcium sisamini violarum ana.ʒ.vi. pinguedinis galline butiri ana.ʒ.iii.croci.℈.i.fiat vnguentum et lauetur bis cum aqua viola. cere albe paꝝ fiat vnguentū molle.

¶ Unguentum caput purgiū ḋ quo parū imponatur naribus et purgat.℞ olei violarū olei de croco ana.ʒ.iii.ireos piperis longi eufoꝛbii ana

℥.ii.cere quantum sufficit.fiat vnguentū. Et mo dus operationis eius est ut accipiatur ex eo quanti tas grani surgi vel fabe et confricentur ex eo na res cum vadis dormitum et post purgationē.

¶ Unguentum de corticibus castanearū. hoc vn guentū est aliud q superius scriptum et confert membris laxatis et mollificatis.et valet omi flu xui ventris vngendo ventrem ex eo diligenter ⁊ stringit sanguinem vndecunq manentem si ex eo actu frigido mēbra copiose vngātur. ℞ olei mir tini .℥.i.ʃ.olei vulpini.℥.i.ʃ.olei de mastice.℥.ii masticis sandarace.sangu.dra.corallo.ru.ana.ʒ. .i. karabe terre sigillate corticum interiorū ca stanearum ana.ʒ.ii.scorie ferri in aceto infuse p vnam diem.ʒ.i.ʃ.et in fine coquatur scoria ferri usq ad cosūptionē aceti.ʒ.iii.cere.℥.vi.fiat vn guentum.

¶ Unguentum ad scabiem. ℞ axungie porcine ℥.v.olei laurini.℥.ii.argenti viui mortificati cū saluia thuris al.masticis ana.ʒ.ii.salis comunis. ℥.iiii.suci plantaginis fumiterre ana.℥.iii. fiat vnguentum et in fine eius addatur auripigmēti .℈.ii.

¶ Unguentum contra tyneam et uolaticā ⁊ oēm defedationem cutis prouenientē a flegmate salso vel melancolia genita ex adustione flegmatis vel sanguinis. ℞ olei rosarum.℥.i.aceti.℥.i.ʃ.olei de vitellis ouorum.ʒ.iii.litargiri auripigmenti aā .℥..iii.elī.ǧ.x.agitentur in mortario et in fine addat elleborus et fiat vnguentū.

¶ Unguentum calidum. ℞ olei de castoreo olei de piperibus olei de croco ana.ʒ.i.vnguenti ara gonis .℥.ii.piperis piretri costi rute saxifragie ana.ʒ.ʃ.castorei.ʒ.i.cere quantum sufficit fiat vn guentum.et aspergatur cum modico aceti. Ualet habentibus lapidem renū et doloribus lumborū et totius spine et ad opilationes predictarū par tiū puenientes a cā et materia frigida.

¶ Unguentum ad neruos . ℞ saluie ireos beto nice nucis cipressi balaustiarum masticis ana.ʒ.ii mucillaginis altee fenugreci seminis lini caulis ana.℥.ʃ.vnguenti de adipibus.℥.ii. terebentine lote piguedinis tassi vrsi ana.ʒ.v.olei vulpini lau rini ireos ana .℥.i.bdelii oppoponacis.ana.ʒ.ii. croci.ʒ.ʃ.mirre.℈.ii.cere viridis quantū sufficit et fiat vnguentū.

¶ Unguentum bonum ad lumbricos. ℞ suci mē te.℥.ii.centauree minoris centonici lupinorū aā ℥.ʃ.gentiane ablinthii aā.ʒ.i.diptami semis sac ti ana.ʒ.iii.fellis thauri.℥.i.aloes sucutrini. ʒ.i. .ʃ.olei masticis olei de spica olei de ablinthio aā .℥.i.olei onfancini aceti expressi de pane asso aā .℥.ii.suci arāciorum.℥.ʃ.cere albe muscate.℥.vi. coquatur cera cum oleis et cum infrigidari ce perit addantur species omnes per se subtilissime trite deinde totum bulliat cum sucis usq ad con sumptionem ipsorū.in fine incorporentur secum musci.grana.iii.et fiat vnguentum molle et fiat linimentum ex eo temporibus et extendatur de eo super panno rotundo sicut nebula et ligeť sub vmbilico.interficit enim et educit vermes lōgos et rotundos ascarides ⁊ minutos.

¶ Unguentum de elleboro mirabile ad tyneam ⁊ ad oēs scabies malas. ℞ olei laurini.℥.ii.mirre ellebori albi ana.ʒ.i.ʃ.litargiri.ʒ.ii.cere.ʒ.ii.ʃ. misce et fiat vnguentum molle et liniantur ex eo membra actu frigido.exiccat enim rarificať cru stas ⁊ cutē corruptā omnē virulentiā cōsumēdo.

¶ Unguentum pro vermibus . ℞ suci persicarie ablinthii abrotani centaree minoris ciclaminis foliorum persici foliorum lupinorum radicū ebuli corticum granatorum ana.ʒ.i.pororum nō trāl plantatorum.℥.ii.nasturcii aquatici libram vnā aceti fortissimi.℥.iiii.cere quantū sufficit fiat vn guentum.

¶ Unguentum pro cicatrice . ℞ radicum cucu meris asinini been albi briome lupinorum ana .ʒ.i.ceruse litargiri tartari ana.ʒ.i.ʃ. radicum canne serapini stercoris columbini ana.℈.ii.olei de sisamo.℥.iii.olei de iunipero de frumēto ana. .℥.ii.ʃ.cere albe .ʒ.xii.quod bulliat in.℥.iiii.suci arantiorum usq ad consumptionem suci deinde accipe albumen vnius oui camphore subtilissime trite .ʒ.i.aque expressionis canne dum sūt tenere libram.i.in qua lauetur decies . Unctio facta ex ea delet maculas omnes leuiter confricando eas applanat cicatrices tuberosas lenit eas īduratas et aufert ab eis omnem colorem malum extra hendo et in fumū conuertendo omnē humorē sub cute corruptum.

¶ Unguentum consolidatiuum. ℞ ceruse prepa te litargiri spumificati ana.℥.ii.anthimonii litii ana.℥.i.olei mirtini.℥.ii.olei rosarum.℥.iii. boli ar.ʒ.ii.sanguinis draconis.ʒ.i.plumbi et alumis combustorū per se ana.ʒ.i.ʃ. cere albe quantum sufficit fiat vnguentū.

¶ Unguentū mirabile contrā obtalmiā et oēm dolorem et sanguinem in oculis et scabiem ⁊ oēs vlcerationem oculorum. ℞ thutie preparate in aqua rosarum.℥.ʃ.assungie porcine recentis sine sale.℥.i.amili.ʒ.vi.agitentur diu in mortario cō terendo deinde abluantur tribus vicibus cū aq̄ solatri. Unge ex eo frigido frontem et tempora palpebras intus et extra.et confert ad omia pre dicta.

¶ Unguentum resolutiuum de gummis. ℞ mu cillaginis altee fenugreci ana.℥.i.diaquilonis.℥. .ʃ.sarcocolle galbani serapini oppoponacis casto rei ana.ʒ.i.olei terbentine olei vulpini de costo ana.℥.ʃ.olei de croco.ʒ.ii.cere quantum sufficit fiat vnguentū.

¶ Unguentum pro podagricis mirabile et diui num. ℞ seminis psilii.℥.iiii.aque quantū sufficit et coque vsque ad viscositatem ⁊ per pannū expri me ⁊ proice semen et in colatura mitte cere.℥.iii olei comunis.℥.vi.deinde coque ad liquefactiōē cere semper mouendo cum spatula et in pila diu tius contere.

¶ Unguentum de semperuiua valens in febri bus acutis et renibus multum supercalefactis. ℞ olei violarum olei rosarum ana.℥.i.pinguedinis anseris.ʒ.vi.suci semperuiue.℥.iii.bulliant usque ad consumptionem suci.postea adde croci.℈.i.et fiat vnguentum. Isto vnguento taliter utať cū renes mľtū calefacti fuerit inungāť renes ⁊ spia dorsi bis ter vel quatter in die.

¶ Unguentum de suco enule valens ad scabiem extrahendo materias a profundo ad superficiē corporis . ℞ suci radicum enule et lapacii ana librā .ʃ.salis nitri sarcocolle litargiri masticis ana.ʒ.ʃ.vitrioli aluminis iameni ana.ʒ.i.ʃ.ar genti viui extincti cum saluia.ʒ .ii.butiri .ʒ.v.te

rebentine ℥.iii.picis naualis.℥.ii. fiat vnguentũ Butirũ et terebentina dissoluant̃ simul.deinde cum eis incorporentur species omnes. et vltimo omnia cum sucis bulliant lento igne usq; ad consumptionem sucorum.de ipso ergo iuxta ignẽ vngatur totũ corpus patiens scabiem aut membra similiter patientia.

Unguentum de amilo ad infrigidãdũ renes Recipe ol'i sambacini.℥.i.olei violati rosati ana ℥.i.ſ.ceruse.ʒ.x.thuris masticis ana.ʒ.i.camphore.℈.i.amili.ʒ.x.aq rosarũ.℥.i.albuĩa duoꝝ ouorum cere.℥.v.coquantur simul oleum et cera deinde addantur species alie prope infrigidationẽ postea incorporentur simul albumia.et vltĩo addantur boli armeni.x.ʒ. diligent̃ agitando cum spatula.Ualet enim doloribus renum et lumborum a causa et materia calida et proprie supponendo spine folia nenufaris post factã vnctionẽ.

Unguentum ad scissuram manuũ appropriatum.℞ olei rosati cere albe thuris masticis assungie galline ana.℥.ii.misce et incorporẽt̃ simul̃ diligẽti contritiõe ita ut pulueres non ostendant aspitatem et fiat vnguentũ molle.

Unguentuʒ preciosuʒ ad sanandas omnes plagas.℞ terebentine libram.ſ.cere.ʒ.xiiii.olei rosati camomille ana.℥.ii.ſ.olibani masticis ana.℥.ii.mirre resine ana.℥.i.vini rubei optimi aceti ana.℥.i.ſ.infundantur gumme supradicte in vino et aceto calido per diem et noctem.postea dissoluantur in catia et addantur cera et oleum et coquẽtur usque ad consumptionem duaꝝ partium vini deinde extrahantur ab eo et malaxentur cum oleo de mastice et fiant magdaleones. Mũdificat omnia vlcera et vulnera a virulẽtia et sanie et regenerat in eis carnem.bene consolidat et incarnat ea et finaliter perducit ea ad cõsolidationem formosam.

Unguentum mollificatiuũ.℞ mucillagĩs altee fenugreci seminis lini ana.℥.iiii. medulle cruris vacce.℥.ii.adipis porcini colati.℥.iiii. olei de lilio olei cõis antiqui ana.℥.ii.cere quantum sufficit fiat vnguentum.Lenit enim omnes durities neruorum iuncturarum et sedat dolores in eis et confortat omnes iuncturas vehementer extenuatas.

Unguentum mollificatiuũ et partim resolutiuum.℞ diaquillonis sine gummil.℥.ii. armõiaci bdelii dissolutorum cum aceto ana.℥.ſ.infundãt̃ primo sine dissolutione in aceto per diem et noctem.deinde coquantur usque ad consumptionem aceti.postea addatur eis diaquillonis supraſcripti.in fine ponatur pinguedinis ursi.ʒ.x. coquant̃ omnia usque ad bonam inspissationem.deinδ malaxentur manibus madefactis cum aceto et fiãt magdaleones.

Unguentum somniferum.℞ vnguenti populeonis.℥.i.olei violati.℥.ſ. iusquiami corticũ mãdragore ana.ʒ.ſ.croci cassie lignee ana. ℈.i.misce ⁊ fiat vnguentũ.

Potus ad idem valens in vigiliis ĩmoderatis freneticorum post duas horas post cenam vl' prãdium.℞ papaueris al.℥.ſ.corticum mandragore iusquiami al.ana.ʒ.ſ.contundantur aliqualit̃ et ponantur postea in vna petia rara et infunde postea in aqua nenufaris.ʒ.v.per horas sex postea da sibi potum petia prius bene confricata in ipsa aqua.hec decoctio in potu detur ab.℥.i.usque ad iii.

Unguentum de calce bonum contra adustiõꝫ ignis et aque in fine status et declinationis.℞ olei rosati.℥.iiii.olei onfacini.℥.iii.cere albe.℥.i.dissoluantur et coquantur modicum.deinde infundantur in aqua frigida et cum congelatũ fuerit simul lauetur tribus vicibus cum aqua frigida.postea addatur ceruse subtilissime pulverizate.℥.i.ſ.thuris sarcocolle ana.ʒ.ii calcis preparate.℥.i.croci.℈.i.litargiri spumificati.℥.i.uel.ſ.i corporentur simul et fiat vnguentum.

Unguentum dissoluens durities mamillarum ℞ farine fabarum ordei ana.M.i.farĩe seminis lini fenugreci ana.M.ſ.olei rosati.℥.iii.croci ℈.i.misce et fiat vnguentũ.

Unguentum contra ramicem grossam puerorum.℞ vnguenti de suco enule.℥.iii.de elleboro albo.℥.ſ.superius descriptorum.pĩguedinis porci.ʒ.x incorporentur simul et fiat vnguentũ longa contritione et liniantur ex eo inguina ⁊ tota bursia.Ualet hernie aquose carnose et intestinali

Unguentum dissoluens lac coagulatum. ℞ coaguli edi.ʒ.vi.storacis liquide.℥.i.absinthii.℥.i.ſ.cimini seminis aneti ana.M.i.semĩs anisi partes.ii.M.vnius camemille aneti ana.M.iii.farine ordei.℥.ii.ſ.olei de absinthio pinguedinis anatis ana.℥.i.ſ.misce et fiat emplastruꝫ.postea ponatur croci.℈.i.

Unguentum bonum contra vehementẽ tumorem mamillarum et inflamationem.℞ plantaginis recentis foliorũ maluarũ ana.M.iiii.vermicularis recentis.M.vi.olei rosati.℥.iii.camemille meliloti aña.℥.i.farine ordei.℥.iiii. bdelii dissoluti cum aceto.ʒ.ii.fiat emplastrũ cũ decoctione predictorum.

Unguentum contra adustionem ignis et aque calide in augmento et statu.℞ olei rosati olei onfacini ana libram.ſ.cere albe litargiri spũificati ceruse ana.℥.ii.ãili.℥.i.ſ. dissoluantur simul̃ oleum cum cera.deinde fundantur in aquam frigidam et cum congellata fuerint lauent̃ tribus vicibus cum aqua solatri.in fine vero incorporẽtur simul alie species subtiliter puluerizate. Et si volueris magis exiccare.Accipe pulueres gallarum cupressi et pulueriza sup emplastro.

Unguentum mitigatiuum doloris ĩ combustione ignis.℞ olei rosati.℥.ii.vitellorum ouorũ numero.vi.agitentur simul in modũ emplastri Et si vis q sit magis anodinũ adde croci.g.vi.

Unguentum magis mitigatiuũ doloris predicti in combustione. ℞ olei rosati'.℥.iii.boli armeni.ʒ.i.calefiat totum ad ignem et imponatur petia subtilis et cum tepefacta fuerit applicetur sup loco prius inuncto dcõ vnguẽto.

Ad preseruandum oculos in combustione ignis. ℞ aque berbene et misceatur cum equali põdere mucillaginis spisse seminis citoniorum et imponantur oculis et liniantur palpebre cum eo.

Unguentum pro remotione escare et eminentie in combustione ignis.℞ ceruse.℥.iii. camphore.ʒ.i.aque rosarum.℥.i. ſ.amili.℥.i. misce fiat vnguentum in mortario cum duobus albumĩbꝫ ouorum.

Unguentum defensiuum optimum.℞ boli ar. terre sigillate sanguinis draconis ana.℥.vnam

misceantur cum oleo rosato et aliquantulo aceti.
¶ Unguentum de assa fetida. ℞ turis aloes an̄ ℥.i.mellis dispumati.℥.v.coquatur mel usq; ad aliquantam glutinositatem et cum incepit infri gidari ponantur pulueres supradicti triti.i fine ponatur asse fetide.℥.i.ʃ.deinde totum longo tē pore vehementer teratur in mortario. Est eniȝ in cura fistularum sublime.et etiam vlcerum an tiquorum omniū mundificat virulentiam omnē et aufert ab eis carnes corruptas.et cadeř facit cortices et frusta ossium corruptorū.est et mihi habitum et expertū a Democrito 2° sue practice
¶ Unguentum ad idem. ℞ terebētine lote quat ter cum aqua acetose.℥.iiii.vitelluȝ oui.i.incor porentur simul.deīde simul in.℥.iii.suci apii usq; ad consumptionem et in fine addatur croci.ʒ.ʃ. mundificat vlcera ⁊ vulcera omnia et digerit ⁊ incarnat ea.
Ablutio ad idem. ℞ aristolo. rotunde minutiȝ incise.ʒ.ii.asse.℥.i.pulueris centauree minoris gē tiane ana.ʒ.i.ʃ.calcis viue.ʒ.ʃ.icorporentur et coqn̄t̄ p̄dcā i aque cineris ligni dulcis libris ii.usque ad consumptionem tertie partis.Et de hac colatura tepida lauentur ulcera.
¶ Unguentum mirabile ad vlcera tibiarū anti qua ambulatiua et corrosiua et ostracosa. ℞ cere resine ana.℥.i.sepi castrati.℥.ii.picis naual' olei an̄.℥.iii.masticis turis an̄.ʒ.iii.ʃ.litargiri spūi ficati.℥.i.ʃ.ceruse.ʒ.ii.coquantur simul oleū resi na et cera usque ad bonam glutinositatem .et cū infrigidata fuerint addātur simul alie species sub tilissime trite et conseruent' in vase vitreato. La uentur igitur vlcera crurium omni die tertio cū vino montano tepido mediocriter dulci.deinde mediceť et hoc vngať vnguento.
¶ Unguentum frigidum contra excoriationem factam in coxis puerorum ab acuitate vrine. ℞ albumīs vnius oui olei violati.℥.i.litargiri spūi ficati.ʒ.vi.terāt' in mortario plūbeo diligenter et fiat vnguentum. Ualet ad herisipillam et ad malaȝ complexionem calidam in predictis ptib9 et subascellis et labiis.
¶ Unguentum capitale ad fracturam cranei ℞ oppopo.bdelii armoniaci ana.ʒ.iii. resine electe gummi elemi ana.℥.i.turis mirre sarcocolle sub tiliter puluerizatorum ana.ʒ.i.ʃ. olei rosate.℥. iiii.cere quantum sufficit.fiat vnguentum glutio sum ⁊ postea bulliat in.℥.iiii.suci matrisilue usq; ad consumptionem suci.Ualet in fractura cranei et est sublimius ⁊ efficatius multum predicto i oī bus laudibus illi ascriptis.
¶ Unguētum digestiuum mirabile in vlceribus mamillarum vel quibuscunq; vulneribus. ℞ mel lis libram.ʃ.farine ordei.℥.ii.ʃ.vitellos oui nu mero.ii.pulueris mirre sarcocolle ana.ʒ.ʃ.bulli ant primo mel et farina usque ad plenam inspis sationem.deinde addantur vitelli duorū duoruȝ vltimo vero ponātur pulueres.Et si volueris fa cere ipsum magis temperatum vel remissum in calore adde olei rosate.℥.iii.mellis rosati.℥.iiii farine ordei usque ad libram.ʃ.et tunc erit ma gis conueniēs in vlceribus et vulneribus quibus cunque complicata mala complexione calida us phlegmone et herisipilla.
¶ Unguentum pro omni scabie et defedatiōe cu tis. ℞ suci rute storacis liquide ana.℥.i.ʃ.salis.℥.ʃ.olei rosati.℥.i.cer̄ quantum sufficit coquantur simul oleum et cera.deinde incorporetur secū sto rax et sal in mortario plumbeo cum vehementi et lōga cōfricatiōe.Ualet ad herisipillam vlcera tam et ad formicam ambulantem et corrosiuam et ad scabiem omnem et ad excoriationes omēs cutaneas prouenientes a flegmate salso facto per admixtionem colere cum eo et adustionem et pu trefactionem eius.
¶ Unguentum aliud pro omni scabie et defeda tione cutis ℞ assungie porcine libras.vi .terebē tine nouies lote cum suco fumi terre libram .i.ʃ. argēti viui mortificati cum aceto calido cere an̄ ℥.iii.olei rosati libram.ʃ. turis masticis mirre sarcocolle litargiri ana.ʒ.iii.dissoluantur et co quantur simul cera et terebentina.deinde cōtere in mortario et pinguedo superaddatur dissolu ta conterendo et vltimate addendo pulueres di ligenter incorporando usq; quo fiat bene extensi bile.vngatur ex eo totum corpus bis in die con fricando p v.dies.deinde.vi.vii.⁊.viii.diebus se quentibus iterum abluatur cum aquis sequentis decoctionis . ℞.radicum lapatii et enule minu tim incisarum ana.libram.ʃ.furfuris bene mun di a farina scutellas.vi.foliorum maluarum vio laȝ fumiterre ana libram.i.coquantur omnia in quattuor mastellis aquarum usque ad consumpti onem quarte partis et abluatur in ea mediocri ter calida absque colatura et post illud quiescat i lecto saltē per horā.
¶ Unguentum capitale aliter que supra de gū ma elemi comune apostolorum. ℞ gūmi elemi.℥ iii.oppopo.℥.ii.bdelii.℥.ʃ.resine pini.℥.i.terebē tine.℥.iiii.masticis turis an̄.ʒ.iii.cere qd̄ sufficit h° modo cōponatur oppo.bdeliū resina bulliant i oleo rosato ad liquefactionem. postea coletur et fiat vnguentū ad modū citrini.
¶ Unguentum bonū ad expellendū doloreȝ non fixuȝ ex ventositate et proprie circa pectus et ē de cimino. ℞ olei de ruta de pulegio ana.℥.i.ʃ. seminis leuistici carui siseleos rute sicce ana. ℥.ʃ serapini oppopo ana.ʒ.i.cimini.℥.i.ʃ.fiat vnguē tum molle cum cera sufficienti.Hoc etiaȝ cōfert ad difficultatem anhelitus prouenientem ex ma teriebus crosis et viscosis inmersis pulmoni ⁊ ve locitat sputū in empimate et consumit materias eius.
¶ Unguentum bonū cauterizatiuū et factiuum escare. ℞ vnguenti resine vel vnguenti citrini ⁊ incorpora simul cum argento viuo sublimato se cundū coniecturā.Sed modus mihi consuetus ē ut misceantur equalibus ponderibus.vtere eo ut vidisti in iudeo habente magnū vlcus in coxa vi rulentum corruptum et erat stricti orificii.
¶ Unguentum Conciliatoris valens i fractura cranei sine detectione. ℞.gummi elemi.℥.iii. op popo.ʒ.ii.bdelii.℥.i.ʃ.resine pini.℥.i.cere quātū sufficit fiat vnguetum bene tenax cum olei ros. ℥.ii.et aliqui addunt terebentine.℥.iii.armonia ci.℥.ii.
¶ Unguentuȝ visuale pro vermibus bonū. ℞ cen tauree minoris absinthii lupinorum ana.ʒ.ʃ.li gni aloes cornu cerui vsti diptami an̄ .ʒ.ii.aloes ad pondus omniū olei absinthii.℥.iiii.fellis tau ri.℥.ii.cere quantum sufficit.et fiat vnguentum molle.

Unguentum optimum ad lumbricos expertum. ℞ absinthii lupinorum ana.℥.ß. siseleos cimini nigelle centaure minoris santonici cornucerui usti aā.℥.ß.olei absinthii persicoꝝ amigdalarum amararum ana.℥.iiii.cer.℥.v.fiat unguētum quod est notabilis operationis.Et si vis ipsū facere fortius et quasi ultimum.℞ agarici.ʒ.i.aloes sucutrini.℥.i.ß. mirre.ʒ.i.ß.succi pomorum arantiorum.℥.ii.fiat unguentum cui addatur fel unius tauri et ex eo ungatur os stomachi spina et umbilicus et dorsum patientis.

Unguentum aliud contra vermes ꝓbatū.℞ tyriace ℥.ß.pulueris diptami gentiane seminis lumbricorum ana.℈.i.aloes.℈.ii. fellis bouini.ʒ.ii.misce simul omnia et cum puluere coriandrorū fiat unguentum quod extensum super panno ī forma scuti apponatur stomacho.Potes etiam sic facere .℞ diptami gentiane aloes seminis lumbricorum ana.℈.i.pulueris gariofilorum masticis ana.ʒ.ß . tyriace.ʒ.iii .unguenti stomachalis .ʒ.ii.fiat ceratum et apponatur stomacho.confortat enim stomachum et vermes expellit .Potes addere zesinam ⁊ alia simplicia stomacho aꝓpriata ſm intentiones.diuersas.

Unguētū pro ulceribus virge.Utor unguento tutie preparate in ulceribus virge.quod sic fit ℞ tutie preparate.℥.i.masticis turis ana.ʒ.ii.cere albe .℥.ß.olei rosacei ana quātū sufficit .et fiat unguentum.Item litargirum ad illud valet.Ista enim exiccant sedant dolorem remouent malam qualitatem calidam mundificant et incarnant Item gūmi aromaticum dragagantum et amilū conueniunt unguentis acutis ac gūmis mirre refrangendo qualitates gūmarum calidarum ⁊ mitigant dolores uleꝝ et exiccant.

Unguentū valens contra ulcus corrosiuum et cancrosum .℞ litargiri.℥.ß.tutie preparate cerusе ana.℥.i.masticis sandarace sarcocolle ana.ʒ.ii.olei rosati lib.ß.cere albe .℥.i.ß.coquantur simul cera et oleum et cum infrata fuerint incorporentur secum species omnes.deinde buliāt omnia in.℥.iiii. succi semperuiue maioris vſq3 ad cōsumptionem succi et fiat unguentum.

Unguentū pro hemorroidibus constrictiuum. ℞ scorie ferri preparate.℥.ß.gallarum cupressi perforatarum emathitis karabe hipoquistidos ana.ʒ.ii.olei de crisomillis.℥.iii. cere rubee.℥.ii fiat unguentu m molle quod buliat in.℥.vi. vin. citoniorum vſq3 ad consumptionem succi et fiat unguentum et utere.

Unguentū ad panaritium digitorum .℞ olei masticis onfacini ana .℥.ii.ātimonii.ʒ.i.ceruse lote plumbi usti ana.ʒ.ß.tutie preparate.ʒ.vi.cere albe.℥.i.resine lote tribus vicibus in .℥.i.vini mōtani albi fiat unguentum bene tenax.

Unguentum ad scabiem de terebentina ꝓ nobilibus.℞ pulueris serpentarie.ʒ.i.sarcocolle ablute.ʒ.ii.ß.sandara a.℈.iiii.tutie preparate.℈.ii. terebentine lote cum aqua fumitre .iiii.lib.ß. cāphore.℈.ß. unguenti de succo enule.librā semis misce.

Unguentum ad restaurationem neruorum ℞ olei de ben.℥.ii.foliorum enule.℥.iiii.ammoniaci bdelii dissolutorum cum modico aceti ana.℥.ß.fecis olei liliorum alborum.℥.iiii.mucilaginis fenugreci .℥.ß.croci.℈.iiii.cere albe quantum sufficit fiat ungrentuꝫ molle cui adde medule cruris bouis.℥.ii.

Ad idem.℞ pinguedinis tassi medulle curris bouis ana.℥.i.pinguedinis ursi et anatis ana.ʒ.vi.unguenti ad neruos.℥.ii.olei ꝺ costo.℥.i.ol'i ꝺ ruta et liliorum al.ana.℥.i.ß.cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle cui addātur et musci.ǵ.ii.succi rute quantum sufficit buliāt vſque ad consumptiōem succi

Ad balsamum faciendum.℞ terebentine lib.i.turis al.℥.iiii.gūmi elemi.℥.vi.baccaruꝫ lauri ℥.iiii.masticis galange gariofilorum cinamomi zedoarie nucis mus.cubebe ligni aloes bene triti ana.℥.i.omnia simul mixta ponantur ad distilandū pᵒ cum lento igne.prima aqua dicitur aqua balsami.2ᵒ iteꝝ pōe ad aliā ⁊ sic fac ter tūc videt balsamus ī omni ꝓbatione.sed quanto plus distilatus fuerit tanto erit fortior.serua in vase bene obturato.

Unguentum de amilo maturatiuum. ℞ olei nenufaris et violati ana.℥.ii.olei cytoniorum.℥.i.amili.℥.iiii. camphore.℈.i.fiat unguentum ⁊ adde parum boli armeni ut non putrefiat.

Unguentum maturatiuum.Ludouici de mala scoth.℞ picis naual' terebētine gūmi pini aā.lib.ß.cere.℥.iiii olei cōis .℥.iii.fiat unguentum.

Unguentum ad sedandum omnes dolores ex quacūq3 parte.℞ olei de violis citrinis.℥.ii.olei amigdalini ⁊ sisamini ana.℥.i. ß.butiri.℥.unaꝫ croci.℥ i.ß.cere albe.℥.i.ß.seminis aneti et camomille ana. ʒ.ß.pinguedinis anatis. ℥.ß.vitellos ouorum numero.iii.fiat unguentum.Iteꝫ emplastrum factum ex furfuribus sapa et parum salis facta aliquali decoctione non habet compar in sedando dolores..

Unguentum lenitiuū ad sedandos dolores et refrāgendū fluxū sanguinis a pectore.℞ suci plātaginis corigiole burse pastoris aā librā.ß.boli armeni libraꝫ.i.gūmi arabici leniter torrefacti dragaganti ana.℥.i.amili librā.ß.terre sigillate sanguinis draconis acatie spodii granoꝝ mirti ypoquistidos ana.ʒ.x .glutinis carte dissolute cum agresta.℥.ii.alr canne incorporētur in mortario ultima coctiōe ⁊ fiat linimētū.

Unguentū contra spasmū quo ungatur totum corpus .℞ cere citrine.℥.iii.ysopi sicce suci rute agrestis ana.℥.ii.euforbii cinamomi croci olibāi castorei picis naualis oppoponacis ana.℥.ii.piperis armoniaci ana.ʒ.i.olei quantū sufficit misce .et fiat unguentū .

Unguentum pro sciatica.℞ armoniaci .℥.vi. serapini bdelii oppoponacis ana.ʒ.i. ß. artanite hermodactilo. ana.℥.i.ß.vitrioli viridis .ʒ.i.ß. cere quantum sufficit et fiat unguentum.

Ablutiō pro lepra impetigine et albaras in principio .℞ mirre sarcocolle.ana.ʒ.iii.radicuꝫ ireos siccarū fumiterre peucedani aristo.rotūde ana.ʒ.vi.ellebori nigri.℥.ii.seminis malue et altee fumiterre enule sicce ana..℥.iii.cōtundātur contundenda grosso modo incidantur et bulliāt in tribꝫ situlis aque uſꝫ ad cōsūptōeꝫ tertie ptis.

Unguētum litargiri.℞ litargiri spumificati libram.ß.aceti.℥.iiii.olei rosati.℥.viii.terantur in mortario longa contritione et dimittant' quiescere hoc modo per horam mediaꝫ et iteꝝ post terantur longa contritione per spaciū unꝰ hore

et iterũ fac sic septies. post hoc semper per horã vnam conterendo qualibet vice.

¶ Unguentum expulsiuum materierum excoriantium canale virge mundificatiuum materiei emanantis per canale ipsius incarnatiuum ⁊ consolidatiuum partium vlceratarum. ℞ succi virge pastoris succi plantaginis ⁊ consolide maioris ana. ℥.ii. camphore subtiliter trite. ℈.iiii. albumina ouorum numero .iii. amili. ℥.ii. ceruse facte de plumbo. ℥.i. litargiri. ℥.ß. tutie preparati cum aqua rosata. ℥.vi. fiat vnguentum molle in mortario plumbeo cum suo pistello vltimata cõtritiõe.

¶ Unguentum citrinum. ℞ olei rosati. ℥.iiii. resine pini. ℥.vi. terebentine. ℥.iiii. cer̃ quantum sufficit. fiat vnguentum.

¶ Unguentum basiliconis. ℞ cere resine pini picis cepi vaccini ana. libram.i. colofonie. ℥.iiii. olei communis ad pondus omniũ fiat vnguentuz.

¶ Unguentum seu linimentum pro pustulis totius corporis. ℞ ceruse lote fuligis litargiri gallarum antiquarum minutim perforatarum mirre aloes ana puluerizentur ⁊ misceantur cum oleo nucum vl' mirthi.

¶ Unguẽtum in excoriatione puerorum propter ardorem vrine. ℞ mirre farine ordei ⁊ lentium farine fabarum ⁊ misce cũ oleo rosacco.

¶ Unguentum leue ꝑ scabie. ℞ terebentine bene lote. ℥.iiii. butiri loti. ℥.ii. salis. ℥.i. succi citrãgulorum trium vitellorum ouorum numero .iii. et plus et minus secunduz necessitatem adde olei rosacei. ℥.i. ut non retineatur. Et nota ꝙ est commune istud vnguentum.

¶ Aliud ad scabiem. ℞ vnguenti de succo enule. libram.i.ß. mirre pulueris arthanite aristo. lon. ana. ℥.ß. farine fabarum. ℥.iiii. pulueris folliculorum senc. ℥.ß. salis mineralis. ℈.iiii. terantur omnia simul in mortario ⁊ fiat vnguentum molle.

¶ Unguentum ad vlcera antiqua. ℞ olei onfacini. ℥.vi. plumbi. ℥.vi. tucie preparate. ℥.iii. turis masticis sarcocolle ana. ʒ.i. buliant in. lib.ii.ß. aq̃ fontis vsq; ad consumptionem aque.

¶ Unguentum pro doloribus renuz. ℞ spice nardi dauci se. aneti et milii solis ana. ʒ.ß. amili. ℥.ii camphore. dramã.i. boli armeni. ℥.ß. sanguis draconis terre sigilate ana. ʒ.ii. croci. ℈.i. vitellorum ouoꝝ numero .iii. fiat vnguentuz molle i mortario plumbeo.

¶ Unguentum ad resistendum fluxui ventris ℞ resie electe. ℥.iii. sumach cuscute coriandri preparati gnoꝝ mirti ana. ʒ.ß. macis. ℈.ii. ypoquistidos sandalo. rub. ana. ℈.i.ß. olei de mirto ⁊ cithoniorum ana. ℥.i.ß. dissoluatur resina cum aceto et fiat vnguentum bene tenax ⁊ applicetur super ventrem totum a costis infra.

¶ Unguentum solutiuum. ℞ agrippe biere Galieni ana. ℥.i. arthanite scamonee electe ana. ℈.ii. vl'. g̃. vi. euforbii. ℈.ii. turbit colognide ana. ℈.ii. conquassentur simul in mortario et fiat vnguentum quo vngat' sup vmbilicum.

¶ Unguentum ad tenasmonem. ℞ turis licii croci gummi arabici opii ana. ʒ.i olei onfacini colofonie ana. ʒ.iii. cere quantum sufficit fiat vnguentum.

¶ Unguentuz iudaicum consolidatiuum optimuz ℞ gummi arabici. ℥.ii. resine pini. ℥.vi. olei de lẽtisco olei laurini ana. ℥.i. succi saluie. ℥.i.ß. pone gummi arabicum in aceto per diem vel per noctem et postea tere bene ⁊ accipe resinam ⁊ resolue ⁊ postea cola bene ⁊ pone cum gummis ⁊ bulliat vsque ad consumptionem succi saluie deinde pone oleum laurinum ⁊ ad vltimum oleum de lentisco ⁊ fiat vnguentum.

¶ Unguentum viride secundum cirugiam. ℞ celidõie leuistici herbe cẽtrũ galli saluie. ana. M.ß. mirre. ℥.iiii. cere terebentine ana. libram.i. pinguedinis anatis. lib.iiii. olei communis. lib.vii. aloes. ℥.v. fiat vnguentum quod valet ad scabiem et ad omnem defedationem cutis.

¶ Unguentũ de assa fetida. ℞ turis aloes asse fetide ana. ℥.ii. mellis leuiter dispumati. lib.i. misce et fiat vnguentũ molle.

¶ Unguentnm ad impregnatiõez. ℞ gallie muscate nucis muscate castorei coaguli leporis bdelii laudani ana. ʒ.ii. olei laurini vel nardini mastici ni mirtini ana. ℥.ii. cere quantum sufficit fiat vnguentum quo vtere q̃n vis.

¶ Unguentum de gallia muscata. ℞ cimini seminis aneti carui rute sileleos ameos gallie muscate ana. ʒ.i.ß. epithimi. ʒ.ii. salis indi. ℈.ii. resine. ℥.i.ß. olei de aneto. ℥.ii. olei de ruta. ℥.i. aloes gariofiloꝛum ana. ℈.ii. cer̃ quantum sufficit fiat vnguentum. quod applicatum renibus vel alchatim stringit fluxum menstruorum. applicatum stomacho soluit ventositatem ⁊ sedat vomitum aceti.

¶ Unguentum pro emoroidibus ruptis. ℞ croci ʒß. ii. opii. ʒ.iii. vnguenti supascripti .i. de gallia muscata. ʒ.vii. incorpent' simul.

¶ Unguentum contra fluxum rheumatis ad oculum cuiuscumq; materiei tam obtalmie quam lacrimarum. ℞ succi rute succi sũmitatum rubi ana. ℥.i. misceantur omnia simul et buliant vsque ad consumptionem succorum. deinde colentur et ponantur ad ignem. deinde pone ĩfrascriptos pulueres bene tritos. vz saphiri. ℈.i. iaciti. ℈.i. antimõi. ʒ.i. eris usti. ℈. i. thucie preparate. ʒ.ii. quibus optime puluerizatis ⁊ cribellatis imponant' in dicto oleo vel bullitura et parum buliant lento igne semper miscendo. deinde addatur cere noue. ʒ.iii. vel minus secundum libitum soliditatis vnguenti ⁊ fiat vnguentum quo vngãtur palpebre et supercilia. mitigat enim dolorem. et cursuz humiditatum prohibet. quia causam coniunctam mirabiliter delet.

¶ Unguentum pectorale. ℞ olei amigdalarum dul. sisamini violarum ana. ℥.vi. butiri pinguedinis galline ana. ℥.ß. et lauetur cum aqua violaꝝ.

¶ Unguentum de yreos. ℞ terebentine lote cum vino albo. ℥.vi. resine. ℥.ii. yreos sarcocolle ana. ℥.ß. cere q̃tũ sufficit fiat vnguentũ.

¶ Unguentum ꝑ sciatica. ℞ terebentine. ℥.vi. hermodactiloꝝ pl'uerizatoꝝ. ℥.vi. misce ⁊ fiat vnguentum.

¶ Unguentum echiosceos quod super velamine iniectuz abstergit saniem sine mordicatione et mũdificat et confortat. etiam humorem repellit. ℞ mellis dispumati terebentine lote cum vino albo ℥.ß. olei rosati. ℥.ii. buliant tantum ꝙ eleuet bullium et inspissentur. Et nota ꝙ si vis maiorem abstersionem pone mel. si maiorem uis confortationem cuz minori caliditate tunc loco mellis pone mel rosatũ. In decoctiõe mel rosatum vltimo debec poni.

De emplastris Rubrica

Emplastrum pro vermibus super stomacho. ℞ nigelle.℈.ii. aloes co rallorũ rub. ana.ʒ.i. absinthii mas ticis ana.ʒ.ii. coriandrorum pre paratorum.℥.i. fiat puluis ⁊ in corporetur cum.℥.iii. farine siliginis.⁊ lupinorum .ʒ.v. croci.ʒ.i. aceti.℥.ii. succi rute.℥.ii. succi absin thii.℥.iiii. incorporentur et fiat emplastruꝫ. Sꝫ si ex his predictis vis facere epithima optimum tunc triplicentur succi et adde in eo musci grana .vi. ligni aloes.ʒ.ſ. vini maluatici cyathum vnuꝫ.

Emplastrum ad idem mirabile. ℞ mirre gen tiane aloes diptami ana.ʒ.ii.ſ. absinthii seminis portulace et attriplicis pul. lupinorum rasure e boris rasure cornu ceruini ana.ʒ.i. croci.ʒ.ſ. fari ne ordei .℥.i. semis fiat emplastrum cum succi pororum non transplantatorum. vnciis iiii. et in fine ponantur musci puluerizati.g̃.ii.

Emplastrum maturatiuum. ℞ mucilaginis se. altee fenugreci et seminis. lini ana.℥.iii. farie ordei.℥.iiii. olei liliorum. alborum pinguedinis galline ana.℥.ii.ſ. butiri.℥.i. croci.℈.i. vitellos ouoruꝫ numero.ii. coquantur mucilagines lento igne cum farina ponendo vitellos ouorum in fine Lenit enim et maturat omnia apostẽata mixta ex materia calida et frigida. sedat eorum dolorẽ in quacumqꝫ parte corporis fuerint ⁊ ꝓprie in neruosis et ĩ iuncturalibus membris. Et si vis ip sum facere appropriatum ad omnia apostemata frigida etiam tunc adde armoniaci bdellii stora cis liquide ana.℥.i. et erit efficacissimũ.

Emplastrum de violis. ℞ viola siccarum.ʒ. vi. ros.ʒ.ii.ſ. spice masticis ana.ʒ.i.ſ. florum ca momille et melliloti farine ordei seminis altee a na.ʒ.x. farine seminis lini.℥.i. squnanti ciperi cala mi aromatici ana.ʒ.i. fiat emplastrum cum aq̃ comuni quod applicet͛ omni die semel. Ualet a postematibus duris stomachi et epatis et ꝓprie cum succedunt male complexioni calide materia li. valet etiam apostematibus ꝓuenientibus a ma teria sanguinea et colerica terminatis ad ingros sationem per viam resolutionis et sedat dolorem omnium illorum apostematum disponens ea ad maturationem si maturari debeant.

Emplastrum de eupatorio ℞ eupatorii.ℳ.ii camomille melliloti ana.ℳ.ſ. ciperi masticis sq nãti spice. ana.ʒ.i. sandal. albo. et rubeo. calami aromatici absinthii ana.℈.ii. spodii.℈.i. mucilagi nis altee.℥.iii. olei de mastice de spica farine or dei ana.℥.ii. aceti parum fiat emplastrum cum decoctiõe eupatorii. Ualet in apostematibus cali dis epis ⁊ in omni tempore sicut illd de melliloto valet etiam in omnibus frigidis et in omni tem pore.

Emplastrum resolutiuum apostematũ ⁊ dolo ris mitigatiuum. ℞ camomille melliloti ros. se. a neti fenugreci altee se. lini ana.ℳ.i. olei liliorum alborum butiri sine sale ana.℥.ii. croci.℈.i. misce ⁊ fiat empl'm lẽto igne.

Emplastrum ad idem. ℞ florum camomille melliloti floꝝ maluauisci et malue ana.ℳ.i. farie ordei.℥.i. olei liliorum alborum et camomille a na.ʒ.i.ſ. buliant flores in aqua vsqꝫ ad consump cionem medietatis aque et expressis floribus pi sta bene postea adde farinam et olea et fiat em plastrum.

Emplastrum ponendum super carbunculuꝫ mirabilem inducens operationeꝫ. seperat eniꝫ car nem bonam a mala venenosa et hoc ĩ duobus die bus. Et cum seperata fuerit secunda die suppona tur digestiuum putrefactiẽs. ℞ rute recentis. ℳ .i. fermenti.℥.ſ. piperis.ʒ.i. salis communis.ʒ.i.ſ. ficcus siccas numero.iii. pistentur optime omnia et fiat in modum emplastri et ponatur bis in die ⁊ ego sum expertus.

Emplastrum resolutiuum et expertum. ℞ ma luarum siluestrium paritarie florum camomille melliloti ana.ℳ.i. buliant omnia in aqua donec omnia optime decoquantur. deinde pistentur et d̃ ista decoctione accipe partes.iiii. olei camomelli ni partes.i. se. caulium ⁊ aneti ana.℥.ſ. furfuris farine ordei ana partẽ.i. misce et fiat emplastrũ.

Emplastrum mirabile contra contusioneꝫ. ℞ radicum consolide maioris et minoris ana. lib.ſ camomille melliloti ana.℥.ii. croci.ʒ.ſ. farine fa barum.℥.iiii. butiri.℥.v. farine fenugreci.℥.i.ſ. coquãtur radices in aqua vsqꝫ ad coctionem tem peratam. deinde vltimate conterantur et cum re liquis aliis fiat emplastrum. Resoluit enim ⁊ ex siccat potenter omnem materiam in loco contuso mortificatam et ipsam euaporare facit et dolo reꝫ conuenient͛ sedat. Et si addas ei succi absinthii et cimini ana.℥.i. non inuenies medicinam pareꝫ ei. Ego enim ex ea acquisiui pecuniam non par uaꝫ a mulieribus habentibus faciem denigratam ex parte percussionis suorum virorũ qui fuut zelo tipi ⁊ q facti sũt hirci.

Aliud ad idem. ℞ vitellos ouorum quando nõ est in principio. sed quando est in principio cum albũibus fac per vnaꝫ vel duos dies secundũ dis cretionem boni medici et hoc in oculo vl' ꝓpe ex tra vel ante oculũ cũ oleo ros. camomellino bene conquassatoꝝ ⁊ applica vt scis.

Aliud ad ideꝫ extrahens sanguinẽ mortuuꝫ. ℞ absinthii.ℳ.iii. asari plantaginis. ana.ℳ.ii nitri dauci ana.ʒ.i. cimini sulfuris subtilissime pl' uerizati pistati ⁊ cribellati ana .ʒ.iii. croci.ʒ.i. vi tellos ouoꝝ numero.ii. fiat ẽplastrũ in mortario cũ succo consolide medie vsqꝫ ad perfectã incorpa tioneꝫ. Et nota q᷑ hoc emplastrũ ẽ ꝑpercussiuũ notabiliter respectu precedent̃ non tamẽ ita ex siccatiuuꝫ et attractiuuꝫ sicut precedens et in sũ ma precedens est longe melius.

Empl'm ad crepatos. ℞ picis naualis.℥.iii. cer rubee colofonie armoniaci galbani terebentine ana.℥.ii. litargiri.℥.i. iuslgr aloes ana.℥.iii. mas ticis.℥.i. boli armeni gipsi ana.℥.iii.ſ. aristo. lon et ro. ana.℥.ii. mirre turis ana.℥.ii.ſ. lumbricoꝝ terrestriũ consolide maioris et minoris ana.℥.ii. sanguinis hũani.℥.vi. glutinis piscitũ quantũ suffi cit Omnes gũme infundãt͛ in aceto acri per.iii. dies naturales. deinde incorporentur cũ pice dis soluta et cocta cũ cera. cũ eniꝫ peruenerit ad infri gidationeꝫ. tunc superaddantur puluere. oẽs per se triti ⁊ cribellati ⁊ diligenter incorporentur. d̃ inde infundantur in mortario ⁊ vltimate conte rantur cũ sanguine hũano ⁊ ꝓprie accepto a cor pore mascꝰ. deinde diligenter maxalentur cuꝫ manibus vnctis cum oleo onfacino ⁊ fiant ex eo magdaleones de quibus extendatur super corio

figure scutalis cuius amplitudo cooperiat īguina et pars piramidalis attingat ozeum et coxam et supponat ei lumbar vel brachale figure cōsimilis condecenter super stringens

Emplr̄z visuale ꝓ crepatis qđ applicari debet in mane dum exit lectum et custodire se a cantu ꝛ comestione fructuum leguminū et lacticiniorum et alioꝝ ciboꝝ ventositates generantiū et teneat corpus largum. Modum autem applicandi videbis superius in aliis emplastris etiaz pro crepatis compositis. sed illud est compositionis magrī ℞ picis naualis .℥.iiii. litargiri armoniaci galbāi masticis ana.℥.ii. cere al. ꝛ rubee colofonie aloes aristo. lon. et rotunde ana.℥.iii. visci q̄rcini bo liar. ana.℥.vi. gipsi mirrhe thuris ana.℥.ſ. terbētie lote cū aceto.℥.iii. lūbricoꝝ terr̄striū.℥.iiii. radicis cōsolidē maioris ꝛ mīoris ana.℥.ſ. mumie sandra. bdelii ana.℥.i. pellis arietine a pilis mūdate ꝛ frustratim incise ptꝭ.i. san. hūani. librā.i. Et conficitur sic. Bulliat pellis ī aqua quousqꝫ sit liquefacta postea superaddat predicte glutis scriptorū glutinis caprini glutinis piscium ana.℥.ii. bene incorporentur omnia ꝛ ceteris gummis liquefactis simul ꝛ pulueribus additis fiat emplastruz ꝛ malaxetur cum oleo mirtino et fiant magdaleones ꝛ imponantur in vase terreo vl' ereo et vsui fuetur et cum opus fuerit super corio extendatur

Emplastrū valens contra inflationē testiculorū puerorum ex aqua vel vento ℞ radicum liliorū al.℥.iiii. farine se. lini subtiliter triti.℥.i. farine fabaꝝ.℥.ſ. dauci ana.ʒ.iiii. sulfuris viui.ʒ.i. gallarū cupressi.℥.ii.ſ. bdellii cū aceti squillitici.ʒ.i.ſ. fiat emplastrum inuncto prius loco cū istis oleis. ℞ olei de piperibus et de croco ana.℥.ſ. misce deide ponatur dictum emplastrum inmediate

Aliud ad idē ℞ seminis ameos bene et subtilit triti et misce cum clara oui bene prius cōq̄ssata ꝛ actu calida super loco applicata et ē expertū

Emplastruz vesicatoriū. ℞ cantharidaruz sine capitibus et aliis .ʒ.iii pedis coruini.i. flammule minoris .ʒ.i.ſ. fermenti.ʒ.x. aceti quantum sufficit fiat emplastrū.

Emplr̄z carminatiuū in ydrope et ꝓprie ī timpanite. ℞ stercoris capre sicci libraz.i. cimini.ʒ.ii radicis cucumeris asinini radicis ebuli ana .℥.ii farine ordei librā .i. aceti calibeati ℥.iiii. fiat emplastrum cum lixiuio bene coctum Et hꝰ emplastrum cōsumit omnez materiam ventosabilē et aperiendo porros trahit ipsam ex̄ corpus ꝛ cōsumit de quo calido totus venter emplastretur

Emplastrū ꝓ papillis mamillaꝝ ad ꝓuocādū lac ℞ radicis ꝛ folioꝝ petrocill'. coaguli edi ana ℥.ſ. storacis cala mite.ʒ.iii. olei amigda. dulciū recentium.℥.iii farine ordei .℥.i.ſ. fiat emplastrū cū decoctione et maluis supponatur

Emplastruz certissimū sedans dolores ī podagra ex materia mixta. ℞ farine ordei vel orobi pulueris roſ. ana.℥.iii. vini al. pauciferi quantuz sufficit. coquatur lento igne et interdū additur masticis .ʒ.i.

Emplastruz quod nō habet compar ī sedando dolorē. ℞ furfures sapam ꝛ paruz salis. hec omia simul coquas aliquali decoctiōe ꝛ fiat emplastrum nobilissimuz

Emplastrum mitigatiuū doloris capitis ī febribus euenientis. Recipe rute recentis. M.i. solatri recentis. M.iii. croci .ʒ.i. salis comunis.ʒ. semis farine ordei.℥.iii. cum albumīe vni' oui aut duorū fiat emplastruz ꝛ applicetur calidum. Confert enim omni dolori capitis a mala complexiōe calida materiali vel inmateriali per essentiaz ptiū capitis et per colligantiaz ab inferioribus membris ꝓueīēti per compassionē absolutā in febribꝫ ꝛ in aliis discrasiis materialibus. Si autem cōtingeret qꝫ dolor esset sic in capite per essentiā a mala complexione facta materiali vel p colligantiam ab inferioribus ptibus a simili mala cōplexione factus tunc in predicto emplastro ponatur rute. M.iii. cū aliis sufficienter commiscendo.

Emplastrū secundum cōferens dolori capitis et ꝓprie a facta materia flegmatica mucilaginosa digerens ipsam et sedans dolorez et consumēs vapores grossos in panniculis cerebri contentos et cōsumit rheumatismos a capite ad oculos et aures et fauces et dentes defluentes. ℞ radicum brionie recentium libraz.i. absinthii calamenti origani recentium ana M.i.ſ. farine ordei.℥.ii. croci.ʒ.i. scamonee.ʒ.ſ. olei lilioꝝ al.℥.iii. terant radices brionie vltimata contritione. prius tamen bene cocte in aqua deinde incorporentur cū aliis medicinis. apponendo tamen crocuz in fine et de hoc emplastro raso capite circūuoluatur totuz bn̄ actu calido et diligenter circūligetur cum bōa applicatione. Et in spatio vnius septimane premissis euoibus vniuersalibus sedat omnez cephaleā antiquam. Et si volueris ipsuz facere magis a ꝓpriatuz ad materiaz melancolicā tunc coquantur radices brionie in bona sapa ꝛ supaddatur pulueris mellisse.℥.ſ. vitellos ouoꝝ. numero iii. incorporentur diligenter et fiat vt dictum est etiam pmutando ipsuz bis in die. et est optimū

Emplastruz siue cerotum cerebri confortatiū et retentiuum flegmatis aquosi et mucilaginosi catharizantium ad nares ad palatuz et ad fauces ex quo timetur et frequenter accidit subita mors Cuius descriptio hec est ℞ resine clare ꝛ electe.℥.ii. laudani.℥.ſ. mirre masticis ana.ʒ.ſ. sandaraceʒ.ii. farine fabaꝝ et orobi ana.℥.ſ. dissoluant gūme et cuz.℥.i. aque cineris et.℥.ſ. aceti et coquant vsqꝫ ad bonaz viscositatem deinde infundantur in mortario et addita farina vtraqꝫ incorporent cōtritiōe vehemēti. De hoc ergo extendatur super pāno grosso et calido actu emplastret tota caluities. Et si volueris ex eo facere cerotuz quantitatis iam predicte tunc addantur cere al.ʒ.vi. et dimittatur farina et fiat cerotum et apponatur in loco predicto. Cum ipso vero multos hoīes vidi ab īminenti piculo subite suffocatiōis fuisse liberatos

Emplastruz capitale. ℞ camomille melliloti assari ana. M.i. origani calami aromatici folioꝝ lauri ana M.ſ. sticados maiorane bethonice ana M ſ. olei roſ. farine ordei ana.℥.iii. aque decoctiōis ordei quātuz sufficit fiat emplastruz

Emplastrum maturatiuum bonū et expertum ℞ radices altee .℥.iiii. cepe lilioꝝ alboꝝ ficuū pinguium ana.ʒ.ii. floꝝ camomille et mellīloti ana M.i. farine se lini fenugreci et ordei ana.℥.ii. butiri olei lilioꝝ al. olei de camoilla pinguedinis galline ana.℥.i. que sunt pistanda pista. et coque ꝛ totum misce et fiat emplastruz

Emplastrum ad emigraneā capitis ℞ acatie boli armeni. sandarace ypoquistidos ana.ʒ.i.ſ.

gallaꝝ cipreſſi.ℨ.i.gallarum pſoꝛataꝝ ſanguinis dra.ana.ʒ.ii. farine amili.ℨ.i.attramenti.ℨ. iiii ſiat linimentum ſup caput et pꝛo emplaſtꝛo de ruta vti poteſt medicus.

Emplaſtrũ ad epil'iam.℞ rute ſilueſtris .ʒ. iii cimarum roꝛiſmaꝛini .ʒ.ii.ſ.ſulfuris viui.ʒ.ſ.ſi napis piretri affodilli ana.ʒ.i.ſ.caſtorei euſoꝛbii ana.ʒ.vii.diſtempentuꝛ cum ſucco maioꝛane et fi at pupa.

Emplaſtruꝫ coꝛdiale.℞.doꝛonici oſſis de coꝛ de cerui been.al.et rub.ana.ʒ.i.ſ.ſanda. amboꝝ ſpodii lambꝛuſce coralloꝝ amboꝝ ana.ʒ.ii.roſ.ʒ iii.aque bugloſſe.ℨ.i.farine oꝛdei.ℨ.i.ſ.croci.℈. ii.⁊ g̃.vi.maluatici cyathũ.i.⁊ ptes.ii.olei d̃ croco ℨ.ſ.ꝛeſine.ʒ.ii.fiat emplaſtrũ.Et ſi vis ipſum fa cere coꝛdialius infrĩando tunc ſuperadde lãbꝛuſ ce.ℨ.ii.coꝛalloꝛũ rub.ſpodii ana.ℨ.i.ſ.maꝛgarita rum.ʒ.i.iacincti ſmaragdi ſaphiri ana.℈.ſ. Cum hoc eniꝫ medicamĩe mirabilia feci ĩ ſedãdo pulſum et tremoꝛem coꝛdis ꝓuenientẽ a materia et cã calida .Et ideo remouet difficultateꝫ anhe litus anguſtiam et inquietudineꝫ et ꝓhibet reſo lutionem ſpũuꝫ et eoꝝ conſũptionem que fieri ſo let a materia et cã pꝛedictis vnde mirabiliter reſtauratur ṽtus vitalis reſoluta.

Emplaſtrum conſtrictiuum fluxus.℞ folioruꝫ plantaginis.ℨ.ii.roſ.ℨ.i.coꝛiandri pꝛeparati.ℨ. .i.ſ.mirtilorum floruꝫ vl' folioꝝ nucis ana.ℨ.i.fa rine volatil' molẽdini.ℨ.ii. glutinis piſcium.ʒ.x. gummi arabici .ℨ.i. farine fabarum.ℨ.ii. nucis cipreſſi .lib.ſ.g̃noꝝ vue.ℨ.ſ.ſpẽꝝ electuarii cõſtri ctiui de olibano deſcriptione Raſ ixº. Almanſo ꝛis capitulo de fluxibus.ʒ.x. fiat emplaſtrum et ſupponatur ab oꝛe ſtomachi vſq; ad inguia coop iens totum mirach calidum applicatum et dili genter ligatum.

Emplaſtrum ponendum ſuper epar in fluxu. ℞ eupatoꝛii.M.i.ſqnanti.M.ii.ſpice inde quar tam partẽ.M.i.maſticis macis ana.ℨ.ſ.ligni alo es.ʒ.iii. mirobalanorum emblicorum kebuloruꝫ aſſatorum ana.ℨ.i.boli armeni ematitẽ terre ſigil late ana.ʒ.vi. coꝛiandrorum pꝛeparatorum.ℨ.i. .ſ.ſpodii.ʒ.ii.ꝛoſ.ℨ.i.farine oꝛdei.ℨ.ii.ſpẽrũ tria ſandalorum ſine camphora.ℨ.ſ.ſcorie ferri pre parate.ʒ.i.olei maſticis ⁊ mirtiloꝛum ana quan tum ſufficit ad impinguãdũ.Eſt mirabile in om ni fluxu epatico et in omnibus fluxibus antiquis dyaricis et excoꝛiatis et ꝓpꝛie cũ empl'atur ex eo calõ totum mirach a ſcuto oꝛis ſtomachi vſque ad yllia ⁊ femur.

Emplaſtrum aliud conſtrictiuum quod applica tur ſuper vulua.℞ lentium excoꝛticatorum.lib.i. burſe pa.plãtagĩ ana.M.iii.ſt'coꝝ aꝫĩ ⁊ capꝛe exi catorum ana.ℨ.i.ſ.turis.ℨ.ſ.ſanguinis draconis .ʒ.xii.mente ſicce.ℨ.i.ſ.acatie ypoquiſtidos licii ana.ℨ.i.gipſi.ℨ.iiii.albumina ouorum numero.v. farine fabarum.ℨ.iii.gipſum infundatur in aceto ad minus per diem deinde fiat emplaſtrum cum ſucco plantaginis bullito cum farina ⁊ aliis ſpecie bus. Hoc igitur emplaſtrum vulue ⁊ femoꝛi et ꝑ tibus alcatim vſq; ad ſi teri ſuppoſitum mirabili ter coartat omnem fluxum ſanguineum emoꝛoi dalem et menſtrualem et curat omnem hũoroſi tatem matricis et lubꝛicitatem ꝓuenientes a fle gmate ſalſo ⁊ mucilaginoſo.Et fuit compoſitum ã no legis gr̃e.M.cccc.xix.pro vxore Anthonii ap potecarii que ĩmoderato curſu menſtruorum' pdu cta fuit ad totius corporis debilitatem ⁊ ad infri gidationem ⁊ ad pulſum vermicularem.quod eti am toti ventri applicatum valet in omni fluxu di uina conceſſione per me compoſitum ⁊ practicatũ ſepiſſime.

Emplaſtrum optimuꝫ ad mollificandum dura apoſtemata .℞ aſſungie gallie anatis anſeris me dulle cruris vacce ana.ℨ.i. mucilaginis radicis altee ⁊ fenugꝛeci et ſe.lini ana.ℨ.i.bdellii galbani et armoniaci ana.ℨ.i.ſ.gũme diſſoluantur cum .ℨ.ii.olei liliorum alboꝝ ⁊ miſceatur cum pꝛedic ctis pinguedinibus colatis et mucilaginibus. dei de recipiantur ficus pingues .xxv. et piſtent cum pꝛedictis ſimul et incoꝛporentur et calidum ſupponatur.

Emplaſtrum ad epilẽpſiam. applicandũ capi ti ſuper conmiſſura coronali extenſum ſuper coꝛio ſolẽne .℞ turis maſticis ſpice ſubtiliter ſeoꝛſum puluerizatorum ana.ʒ.vi.galbani oppoponacis a na.ʒ.i.agitentur diu viſci quercini.ℨ.ii.Si vis po tes addere et erit efficatius ambꝛe cocte.℈.i.ra dicis vel ſeminis peonie.℈.ſ.gũmi rute ſilueſtris ℈.ſ.laudani .ℨ.ſ.nucil muſcate cubebe ana.ℨ.i. caſtorei euſoꝛbii ana.℈.i.malaxentur omnia et fiat empl'rꝫ.

Emplaſtrũ de cꝛuſta panis quod actu calidum applicat' ĩ omni vomitu.ſedat euꝫ in media hora ℞ maſticie mente ſpodii coꝛalloꝝ rubeoꝝ ſandal loꝝ ãboꝝ ana.ʒ.i.cruſte panis aſſati infuſe ĩ aceto peꝛ mediam horam.ℨ.ii.olei de maſtice citonioꝝ ana.ℨ.i. farine oꝛdei quantum ſufficit fiat empla ſtrum.

Emplaſtrum vltimate conſtrictiuuꝫ in fluxu e patico.℞ foliorum plantaginis.lib.ii.foliorum g̃ natorum conſolide maioꝛis ⁊ minoꝛis recentiuꝫ ana.ℨ.iiii.pentafiloniiℨ.iiii.ſumac gallarum pſo ratarum granorum mirti ana.ℨ.ii.coꝛiandri pr̃ parati.ℨ.iiii.terr̃ ſigillate .ℨ.i.ſan.dra.ℨ.ſ. boli armeni.lib.ſ.croci.ʒ.i.macis.ʒ.vi.gũmi arabici dragaganti toꝛrefactoꝝ ana.ℨ.i. Contũdantur folia et buliant in.lib.xx.aque ⁊ lib.ſ.aceti nigꝛi vſq; ad bonam conſumptionem ⁊ diſſolutionem.d̃ inde incoꝛporentur omnia in mortario vehemen ter conteꝛendo ⁊ fiat emplaſtrum ſubtile in fine cuius ponatur camphore bene trite.ʒ.i. Optime enim cõfert ⁊ mirabiliteꝛ cõſtrigit ꝛecẽ.

Emplaſtrum diſſolutiuum duritiei mamillaꝝ ℞ farine ordei fabarum ana.lib.ſ.cimini.ʒ.i.ole i violati .ℨ.ii.coꝛguli edi.ℨ.ii.ſ.fiat emplaſtrũ cũ aq̃ acetoſe.

Emplaſtꝛuꝫ ad maraſmatos et ptiſicos ℞ cau daruꝫ canarum fluuialium pꝛeparataꝝ.lib.i.ſe. endiuie ſcariole acetoſe lactuce ana.ʒ.i.ſ. macis .ʒ.ii.ſeminum comunium froꝝ.ℨ.i.ſ. pinearum mundatarum.ℨ.ii. ꝫucari ſecunde decoctionis .ℨ. .iiii.cum melle violarum quantum ſufficit fiat em plaſtrum.

Emplaſtrum maturatiuuꝫ reſolutiuuꝫ ⁊ dolo ris mitigatiuuꝫ in apoſtemate auris. ℞ radicũ maluauiſci mundataruꝫ a medullis coctaruꝫ ⁊ op time inciſarum et piſtataꝝ.lib.i.farine fenugreci ſe.lini floꝛum camomille ana.ʒ.ii.butiri.ℨ.iii. vi tellorum ouoꝝ numero.v.incoꝛpentur ⁊ miſcean tur ⁊ actu calidũ applicetur loco.

Emplaſtrum mollificatiuuꝫ et reſolutiuum

℞ camomille. ʍ.i. ⁊ buliant in bono vino vsque ad medietatis consumptionem et in illo vino po nas vnum cyathum olei comunis ⁊ cyathum vnũ butiri ⁊ misce simul et capias farinam ⁊ facias pultem et misce omnia simul et calidũ suppone ubi vis.

Emplr̃ʒ aliud constrictiuum. ℞ turis ypoquistidos ana. ʒ. ß. aloes. ℈. ß. sanguinis draconis li. .ii acatie ana. ʒ. i. stercoris azini puluerizati. ℥. i. mente sicce. ℈. i. corticum ouorum adbustorũ. ʒ. i. . ß. albuminis oui. ℥. i. ß. cartarum combustarum. . ℈. ii. succi plãtaginis. ℥. iii. aceti. ʒ. ii. misce ꝑ clisterizandis tentis vel liciniis in fluxu ⁊ ragadiis ani ⁊ vulue vtere.

Emplastrũ extrahens spinas ferrum vel vitrum. ℞ farine ordei nodorum cannarum viridium mellis ana quantum vis et fiat emplastrum Item . ʒ. vi. pulueris radicis diptami bibite cum aceto vini boni in mane eiciunt ex quacumqꝫ pte corpis fuerit.

Emplastrum oxicroceum. ℞ picis naualis croci colofonie ana. ʒ. iiii. terebentine galbani armoniaci mirre olibani masticis ana. ℥. i. fiat cerotum. ⁊ quando fuerit coctum ꝓiciatur in aqua ⁊ cum extrahitur ab aqua cum manibus bene exprimatur.

Emplastrũ sedatiuum doloris ⁊ mollificatiuũ in cura fistularum. ℞ absinthii lib. i. calamenti p̄ ue ana . ℥. iii. pastinace. ℥. viii. camomille mellilotiana. ℥. i. ß. armoniaci bdellii dissolutorum cũ aceto ana. ℥. vi. dyaquilonis al. ʒ. ii. farine ordei lib. i. olei roſ. ℥. iiii. croci. ʒ. ß. fiat emplastrũ.

Emplastrũ capitale in fractura cranei secundũ Conciliatorẽ. ℞ gũmi elemi. ℥. iii. resine purissime. ʒ. iiii. cere. ℥. vi. vel. iiii. olei roſ. ℥. ii. ß. armoniaci. ℥. ii. terebentie . ℥. iii. fiat vnguentum. Et alia p õit etiam Conciliator quidam addunt farinam siligĩs et quidam farinam fabarum nigrarum. et quidam seminis plantaginis. ⁊ quidã cõponunt illud emplastrum cum vino absqꝫ oleo ⁊ ẽ expertum ⁊ optimũ.

Emplastrum ad manillas. ℞ florum malue matrum violarum celidonie foliorum sancte marie que vulgariter dicitur fior de ogni mese pentafilon ana. ʍ. i. predicta buliant in sufficienti quantitate aque vsqꝫ quo remaneat vna scutella vel circa dicte aque. ⁊ tunc fortiter exprimantur ⁊ cum predicta decoctione et flore farine frumenti fiat vt ptisana. que cum sufficienti quantitate assungie porcine ⁊ gallinacee ana liquefactis ⁊ colatis misce ita vt bene impinguetur ⁊ adinuicem continue bene miscendo buliant donec fiat emplastrum ⁊ pone super petia de lino grossũ vno digito vel duobus donec erumpatur. quia tunc debet poni grossum vno digito mane ⁊ sero ⁊ videbis mirabilia.

Emplastrũ sedans omnem dolorem a quacũ qꝫ causa. ℞ olei onfacini lib. ß. croci. ʒ. ii. vitelles oui numero. viii. olei roſ. recentium. ʒ. iii. coquantur olea aliquandiu simul in sartagine. deinde superponantur vitelli oui cum cocleari super cineribus pauci caloris vehementer agitando. penultime incorporentur pulueris amili de ordeo ana. ʒ. iii. ⁊ tandem supaddatur crocus sola in agitatione inuicem facta. Et si vellis anodinũ magis efficere sup eradde butiri r̃centis. ʒ. ii. bdellii mollis ⁊ subalbidi. ʒ. ii. lento igne coquatur i . ℥. iiii. sape dulcissime vsqꝫ ad consumptionem ipsius. medicamen est efficacissimũ.

De cerotis Rubrica

Erotum capiti applicandum valens contra decursum catharri mirabiliter ponendo super commissura coronali . primo radẽdo capillos ⁊ fricando bene locum donec rubeat. secũdo ponendo ventosam sine scarificatione . vltimo applicando cerotum. ℞ laudani gũmi elemi sandarace olibani storacis liquide ⁊ sicce resine ana ad libitum misce ⁊ fiat cerotum . Posset addi mirra ⁊ esset fortius ⁊ hoc fac apud necessitatem.

Ad idem prestantius . ℞ aloes pullegii calamenti montani corticum citri ana fiat puluis ⁊ incorporetur cum laudano ⁊ modico acatie . ⁊ est expertissimum ⁊ longe prestantius primo iam facto.

Cerotum stomachale quod valet habentibus fluxum disintericum ⁊ vomitum difficulter restringibilem ⁊ est vltimũ remedium. ℞ picis naualis resine ana. ℥. i. masticis mente gariofilorũ ana. ℥. ß. trocilcoꝝ de bolo armẽo de terra sigillata karabe ematitis sanguinis draconis ypoquistidos mumie ana. ʒ. i. gallie musſ. storacis calamite ana. ʒ. ß. vini citoniorum q̃tum sufficit fiat cerotum.

Cerotum stomachale frigidũ ⁊ stipticum. ℞ roſ. spodii masticis coriandri mirtilorum ypoquistidos acatie vernicis sanguinis draconis ana. ʒ. . ß. laudani. ʒ. ii. gallie musſ. ʒ. i. picis naualis resine ana. ʒ. vi. cere quantum sufficit . fiat cerotum deinde buliat in. ℥. iiii. vini citoniorum vsqꝫ ad consumptionẽ ipsius . Confortat stomachum debilitatum a vehementi calore febrium collericaꝝ ⁊ adustarũ. sedat sitim ⁊ mordicationes in eo existentes. ⁊ stringit vomitum inmoderatum. ⁊ vigorat stomachum mollificatũ a flegmate dissoluto a calore febrili. remouet lienteriam a causis predictis ꝓuenientẽ.

Cerotum stomachale ꝑ pueris. ℞ resine. lib. ß pulueris gariofilorum masticis ana. ℥. ß. fiat cerotũ sup panno [illegible].

Cerotum aliud commune omnibus. ℞ specꝫ stomachaliũ. ℥. ß. picis naualis resine ana. ℥. i. fiat cerotum

Cerotum de galbano valens in passionibꝫ matricis positũ. s. umbilicũ mlĩeris. ℞ galbani ⁊ extende super vno corio in forma rotunda ad modũ vnius nibie.

Aliud cerotum in passionibus matricis quod fit hoc modo Accipe corium longitudinis spanse cum dimidia et latitudĩs trium digitorũ ⁊ ponatur super vmbilico ex transuerso ventris prius tamẽ super dicto corio extensis his rebꝫ. ℞ asse fetide ptẽ. i. galbani partes. ii. fiat cerotũ et extendatur super corio dicto ⁊ applicetur modo dicto prius

Aliud cerotum ad idem. ℞. galbani electissimi dissoluti cum modico aceti ⁊ extende super corio forme circularꝫ ⁊ applica sup vmbilico mlĩeris. Hoc cerotũ spatio mensiũ sex vl̃ ãni vnĩꝫ mlĩ totiẽs curat ⁊ curauit iam antiquos matricales fluxus ventositates dolores ⁊ prefocatiões [illegible] eiusdem.

Cerotũ ad herniã. ℞ scorie ferri. ʒ. v. mumie dragagãti gũmi arabici ana. ʒ. iii. thuris acatie sandarace ana. ʒ. i. ſ. piscium glutinis gallarum cipressi ana. ℥. i. visci quercini. ℥. iii. gipsi. ℥. ii. resine lib. i. ſ. fiat cerotum cum succo cõsolide maioris et aceto et cera rubea et vtere.

Cerotum pro crepatis. ℞ colofonie picis nanalis mumie glutinis piscium tartarum ana. ℥. i. bdellii armoniaci oppoponacis ana. ʒ. ii. gallarum cipressi pulueris consolide maioris ana. ʒ. x. ypoquistidos thuris masticis. san. dra bolli. ar. ana. ℥. ſ. succi viticelle lib. ſ. resine pini. ʒ. x. dissoluantur oĩa gumi cum aceto muro deinde coletur et dispumetur et colature addãtur cere rub. ʒ. xv. pellis arietis macerate in aceto et cocte vsque ad dissolutionem libr. iii. ſ. et cum eo incorporentur sil' in mortario vltima contritione deinde coquãt simul cum aliis speciebus.

Cerotum aliud ad idem. ℞ picis naualis. ℥. i. litargiri cere. al. et. rub. colofonie armoniaci galbani ana. ʒ. v. ſ. visci quercini nucis cipressi mirre thuris ana. ʒ. ii. bolli ar. gipsi ana. ℥. i. aloes. ℥. i. masticis consolide maioris et minoris ana. ℥. i terebentine lote cum aceto. ℥. ii. ℈. ii. aristologie lon. et ro. ana. ℥. ii. ℈. ii. gallarum psoratarum. ℥. ii. ℈. ii san. dra. mumie ana. ℥. ſ. fiat cerotum.

Cerotum longum quod est sicut supra descriptum sparadrapum valens ad tibias vlceratas. ℞ sepi castrati. ℥. vi. olei ros. cerule ana. libr. ii. aceti cyathũ vnum cere noue quãtum sufficit litargiri. ℥. iii. resine electe terebentie ana. ℥. ii. coquãtur simul gũme cum oleo et adipe et cum infrata fuerint bulliant omnia cum aceto vsque ad consũptionem ipsius et cum fuerit bene glutinosum factum infundatur in eo panni linei et diligenter intigãtur. Confert vlceribus antiquis crurium et omniũ membrorum et cancrenis et corrosionibus mẽbrorum prouenientibus a flegmate salso per admixtionem et adbustionem. et mẽbris multũ adbustis inficientibus sanguinem. repellit enim et exiccat humiditates et incarnat et consolidat eas cũ obseruatiõe debiti regiminis et prohibitiõe ab omni motu progressiuo.

Cerotum bonum pro tibiis valens multum ad consolidandum vlcera. ℞ cerule antimonii litargiri plumbi vsti omniũ quattuor lotorum ana. ℥. iiii. piguedinis castrati lib. i. turis miuti mumie sandarace sarcocolle ablute alumis usti sang. draconis ana. ℥. i. ſ. olei rosati aceti ana. ℥. i. ſ. cere albe resine. ana. ℥. ii. fiat cerotum et ponatur in pecia dum tepefactum est et ex isto vna pars supponatur. Confert enim vlceribus antiquis corrosiuis et ambulatis omnium membrorum et proprie tibiarum prouenientibus a materiis melancolicis et adbustis omnibus. Remouet enim malam complexionem calidam et repellit et exicat et sedat dolorem et mordicationes in illis vlceribus et mollificat durities et ostracationes labiorum vlcerum et consolidat conuenienter ea.

Cerotum cordiale. ℞ been al. et rub. doronici ossis de corde cerui fragmentorum iacincti smaragdi saphiri ana. ℈. ii. margaritarum. ʒ. ii. foliorum auri numero. iiii. resine electe. ʒ. x. coquatur resina cum aceto nigro et fiat cerotum super panno de grana quod portet continue super mamillam sinistram.

Cerotum pro stomacho frigido mirabilis iuuamenti. ℞ gallie muscate alipte musca. ana. ʒ. i. ſ. boni ponderis laudani. ʒ. iii. masticis macis storacis calamite gariofilorum nucis muscate cinamomi electi ana. ℥. ſ. ligni aloes. ʒ. ii. corallorum amborum ana. ʒ. i. spice nardi calami aromatici spice celtice spice romãe ana. ʒ. i. ſ. mente absinthii ana. M. i. ros. rub. seminis citoniorum mirtilorum ana. ʒ. ii granorum paradisi abrotani calamenti galange zinziberis. ana. ʒ. i. ſ. thuris ciperi ana. ʒ. i. croci. ℈. i. puluerizentur omnia et cũ sufficienti quantitate resine fiant duo cerota. vnum pro stomacho aliud pro ore stomachi apponendum supra spinam inter vndecimam et duodecimã spondiles vide Mesue de empl'ro alexandri.

Cerotum valens duriciei splenis. ℞ armoniaci. ʒ. vi. bdellii albi mollis. ʒ. iii. dissoluẽtur gũmi cum aceto squillitico. thamarisci. ʒ. ſ. scolopendrie se. aneti agni casti ana. ℈. ii seminis plantaginis. ʒ. ſ. cere al. ʒ. ii. fiat cerotum cũ resina in forma figure huius.

Cerotum aliud ad idem. ℞ thamarisci scolopendrie se. agni casti se. plantaginis ana. ℈. ii. armoniaci. ℥. ſ. bdellii albi mollis. ʒ. iii. dissoluãtur gũmi cum aceto squillitico et post infrigidationem addantur species et fiat cerotũ.

Cerotum soluens nodum et duritiem. ℞ fecis olei de yreos. ℥. iii. olei liliorum alborum. ℥. ii. olei sisami olei amigdalarum dul. ana. ℥. i. ſ. croci. ℈. i. piguedinis tassi. ℥. i. cere albe. ʒ. ii. resine quantum sufficit.

Cerotũ ad idem et ad nodum iuncturarum. ℞ oxicrocei. ℥. ſ. empl'i de nucibus vel mucilaginibus. ʒ. vi. euforbii serapini oppopo. armoniaci ana. ʒ. i. resine electe. ʒ. vi. cere albe. ʒ. iii. dissoluantur gũmi cum aceto forti et addantur cera et resina et fiat cerotum.

Cerotum ad idem et ad dissoluendum natam. ℞ armoniaci. ℥. i. ſ. piretri euforbii ana. ʒ. i. salis nitri. ℈. i. ſ. incorporentur simul cum cera et resina sufficientis quantitatis et fiat cerotũ.

Cerotum ad dolorem sciatice a materia frigida. ℞ armoniaci. ʒ. i. sapini bdellii oppopõacii ana. ʒ. i. artanite peonie hermodactilorum ana. ʒ. ſ. vitrioli viridis. ʒ. i. ſ. cere et resine quantũ sufficit et fiant cerota duo.

Cerotum de storace. ℞ laudani aspalti arthanite mirre calãi aromatici sgnãti ana. ʒ. ſ. ameos amomi ana. ʒ. ſ. picis naualis. ℥. iiii fiat cerotum et superaddatur storacis calamite quantum sufficit.

Cerotum extrahens a profundo materiam aquosam. ℞ emplastrum apostoliconis. ʒ. i. ſ. resine electe. ℥. ſ. cere quantum sufficit. fiat cerotum. Confert podagricis arteticis sciaticis spasmo thetão et palesi. addendo huic ceroto armoniaci castorei ana. ʒ. iii. euforbii. ʒ. i. et applicãdo caluarie capitis mirabiliter confert appopleticis. exptum ẽ pluries

Cerotum calidũ pro stomacho. ℞ masticis cinamomi gariofilorum violarum aloes spice gallie muscate calami aromatici galange ana. ʒ. i. ſ. sandalorum amborum coriandri preparati se. acetose ana. ʒ. i. laudani. ʒ. ſ. picis naualis decocte. ℥. i. aromatizentur cum pauco musci et fiat cerotum in forma scuti.

Cerotum capitale. ℞ resine electe emplastri de mucillaginibus ana.℥.i.laudāi aromatici pin guis ana.ʒ.ii. folii.ʒ.ß.macis corticis citri ana .℈.ii.ligni aloes.ʒ.i.bdellii mollis.ʒ.iii. cere quā tum sufficit et fiat cerotum. Confortat namque cerebrum.

Cerotum ad dolorem dorsi spondilium colli et brachiorum.quod in die applicatur.in nocte ve ro remouetur inungendo in nocte cum adipe a natis aut tarabusii.℞ mucilaginis altee.℥.ß.mu cilaginis se.lini mucilaginis fenugreci ana.ʒ.i. mucilaginis portulace bdellii electi ana.ʒ.ß.me dule cruris vituli.ʒ.ii.pinguedinis porci nō salse .ʒ.i. pinguedinis galline anatis tassi.tarabusii canis et melius rubei ana.℥.ß.resine electe.℥.ß. terebentine electe vnguenti Sal'.℥.ß.oleorum ros et camomellini amig.dul.ana quantum sufficit ad omnia simul optime incorporandum pro ceroto Pinguedines ipse prius minutim cū cultello inci se dissoluantur optime ad lentum ignem. deinde omnia simul misce ipsis bene colatis et optime in corporentur et cum sufficienti quantitate cere al be fiat cerotum ad lentum ignem et utere apud necessitatem. Quando dolor non est intensus. ℞ florum camomille et furfuris quantum sufficit bulliant simul ista duo in saculo quantitatis suffi cientis postea exprime et appone loco dolenti in nocte quando uadit dormitum quousque incipiat frigescere.Et remoue et pone pellem pecoris. In his doloribus multū valet inunctio olei ana tis aut tarabusii leuiter inunguendo prope ignem et supponendo stupam canapis.

De epithimatibus Rubrica

Pithima cordiale temperatum ℞ aquarum mellisse buglosse ace tose ana.℥.iiii. aquarum cicorre ros florū salicis ana.℥.iii.specierum cordialium temperatarum.℥.iii.specierum electua rii de gemis.℈.ß.croci.g.v.aceti.℥.i.vini malua tici.℥.iii.misce et fiat epithima.

Epithima ad vermes.℞ nigelle vel mellis.℈. .i.aloes.ʒ.i. coriandrorum preparatorum .℈.iii .ß.absinthii masticis ana.ʒ.ii.corallorum rubeorum .ʒ.i.fiat pul uis subtilis cum succo absinthii et ace to fiet epithima quo vtere.

Epithima ad idem.℞ aque ysopi mente ana lib.ß.aque gminis lib.i.vini maluatici.℥.viii.gē tiane mirre croci. ana.ʒ.i.ligni aloes se.sancti a- na.ʒ.i.ß.musci gna.v.aceti coclearia quinque mi sce.

Epithima ad idem .℞ aquarum acetose buglosse g minis ana.℥.iii. specierum cordialium tempera- tarum.ʒ.i. aquarum absinthii ysopi ana.℥.ii. aq florum salicis.℥.iii.gentiāe diptami vel se. sancti a- na.ʒ.ß.croci.℈.ß.misce.

Epithima pro capite.℞.aque solatri.℥.vi.nenu faris florum salicis ana.℥.i.ß.amili.ʒ.ii.sādara- ce.ʒ.i.croci.g.ii.misce.

Epithima pro corde.℞ aquarum buglosse ace- tose ana.℥.iii.aquarum florum salicis rosa.absin thii gminis mellisse lambrusce ana.℥.ii. specierum cordialium temperatarum.ʒ.i.ß.croci.g. viii.mirr re diptami gentiane ligni aloes sandalorum citri norum se.basiliconis been al. et rub.iacincti smara gdi ana.℈.ß. succi limonum .℥.iii. aceti.℥.i. mal uatici.℥.v.misce et fiat epithima.

Epithima ad idē in distempātia preternatura li calida.℞ aquarum buglosse scariole violarum boraginis lib.ß.aque ros muscate.℥.viii.specierum temperatarum.℥. i.ß.camphore.℈.ß.corallorum al.℈.iiii.pul.margaritarum.ʒ.i.ß. foliorum au ri numero .viii.misce et terantur omnia in mor- tario vltimata contritione.vini maluatici cya- thū.i.et pro lib.i.aquarum debent poni.℈.ii. specie rum.

Epithima ad epar.℞ aquarum solatri endie epatice acetose absinthii ana.℥.iiii.specierum trisāda lorum dyarodon spodii ana.ʒ.ß.croci.℈.i. aceti .℥.ii.misce et fiat epithima.

Epithima temperatum. ℞ buglosse cicoree mellisse lib.ß.specierum temperatarum.ʒ.i.croci M.i.acetose coclearia.vi. vini maluatici cyathū .i.misce et fiat epithima.

De embrocis Rubrica

Mbroca stomachalis cum spongi a magna. ℞ mente absinthii ori gani calamenti feniculi se. aneti vel anisi cimini ana.M.i.ß.mal ticis corallorum amborum gallie mus.ana.M.i. rosarum.M.ii. squinanti mirtilorum coriandri ana.M.i.ß.lambrusce.M.ii.Contundantur gros so modo.vini nigri lib.xii.bulliant vsque ad consū ptionem medietatis.deinde fiat embroca.

Embroca ad lapidem renum.℞ paritarie spi ce nardi spice celtice se. feniculi seminis petroseli ni dauci assari ana.M.i.Contundantur oīa et bu liant vt s.

Embroca ad menstrua prouocanda.℞ pulegii calamenti abrotani rute centauree minoris yso- pi ana.M.i. sauine matricarie ana.M.i.ß.cina- momi galange ana.ʒ.i.siseleos rubee tinctorum a na.M.ß. mirre.ʒ .ii.Contundantur omnia grosso modo et buliant in vna situla aque vsque ad consū ptionem medietatis.Prouocat menstrua et etiā prouo cat vrinam.

Embroca somnifera. ℞ lactuce viol.ros.i ordei mundi ana.M.i.corticum papaueris radi cis mādragore nenufaris ana .M.ß.seminis ius quiami et papavis et lactuce ana.℥.ß.camomille melliloti malue ana.M.ß.Facta sufficienti rerum decoctione fiat embroca ab alto super commissu- ram coronalem.Ualet enim in extremis vigiliis et in frenesi.

De oleis Rubrica

Leum mirabile contra pestem. ℞ vas vitreum xii.pintularum et re ple sex pintulas floribus albis sā buci et pone in vase.deinde reple duas pintulas floribus altee vel ebuli . et similit pone.deinde accipe pintulam vnam floribus ypi conis et pone in predicto vase.deinde ℞ oleum tri um vel quattuor annorum et quanto antiquius tā to melius et fundatur super predictos flores quan tum vas potest continere.Et cū repletum fuerit obturetur et exponatur radiis solaribus per totum tempus feruoris estatis et fuetur vlui. Hoc oleo

paruʒ tepido vngatur locus ter vel quatter inter diem et noctem. et vidi ex eo vngi totum corpus pestilentiati et subito eum recepit tantum sudoris vt venenum totum exalaret euone prius facta.

Oleum de vitellis ouorum valens contra bothor que nascuntur in faciebus infantium. ℞ vitellos ouorum numero xii. et pone in frixorio ferreo et continue misce donec mollefiant. et postea pone in panno subtili et comprime. et ex eis fiat oleum et cum ipso vngatur puer et liberabitur multum. Si autem istud oleum esset nimis debile addentur isti pulueres cum vitellis ouorum. ℞ pulueris mirre.ʒ.i. granorum iuniperi grosso modo contritorum.ʒ.iiii. deinde fiat oleum cum eis vt supra.

Oleum mirabile confortans neruos post contusionem attritionem et verberationem. et de lumbricis terrestribus appellatur. ℞ olei vel pini.℥.iii. olei oliuarum maturarum vnius anni vel medii boni odoris et saporis lumbricorum terrestrium scutellam vnam. Lauetur optime lumbrici. postea vero ponantur in frixorio ferreo cum predictis oleis et ferueant vsque ad consumptionem tertie partis. postea vero colatur dictum oleum et ponatur in fiala que obturetur cum pasta et in caldario bullienti ponatur et dimittatur per horam mediam. deinde extrahe et postea vtere.

Oleum Iameni. ℞ olei antiqui lib.i. galbani turis viridis eris ana.℥.i. olei masticini.℥.iii. resine pini.℥.i.ſ. terebentine.℥.iii. dissoluantur in aqua balnei.

Oleum de sisamo secundum descriptionem Mesue mirabiliter competit pueris constrictis in risa vt vix anhelare possint imponendo per nasum cum penna vsque ad risam et non est vis si ponatur calidum aut frigidum.

Oleum rude et onfacinum.i. de oliuis inmaturis exibitum in quantitate medii coclearis vel secundum quod tibi videbitur cum decoctione geminis et modico vini maluatici. mirabiliter remouet angustiam in pueris quando in tantum grauentur quod appareret vt vellint mori.

De collusionibus seu ablutionibus Rubrica

Collusio optima ad dolorem dentium. ℞ piperis albi et longi cubebarum saxifragie corticum radicum mori corticum capparorum et mandragore ana.ʒ.i. piretri.ʒ.ii.ſ. iusquiami al.ʒ.ſ. Contundantur subtiliter et fiat decoctio cum vino nigro vsque ad consumptionem medietatis. postea teneatur in ore et cum ceperit infrigidari expuatur.

Ablutio in somni prouocatione. ℞ camomille mellilloti viol. ana.M.i. floris nenufaris.M.ſ. corticis papaueris al.℥.i. buliant et ex hac decoctione lauent pedes et brachia

Collusio in doloribus dentium. ℞ sandarace puluerizate.℥.ſ. vini albi.℥.vi. bulliant vsque ad consumptionem tertie partis. Et colluatur dentes ex decoctione actu calida. est enim valde bonuʒ.

Ablutio alia pedum vsque ad genua in prouocatione somni. ℞ foliorum salicis vitis et maluaruʒ ana.M.i. coquantur etiam cum supradictis pulueribus. Bis vel ter ante cenam abluantur pedes

Ablutio capitalis siue lixiuium in materia frigida ad resoluenduʒ reliquias materierum. ℞ calamenti origani pulegii ana.M.i.ſ. saluie rosismarini yue maiorane ana.M.i. absinthii.M.ii. florum et bacarum lauri.M.i ſ. misce et fiat lixiuium.

Ablutio in principio lepre et impetiginis et serpiginis et albaras et aliarum defedationum cutis. ℞ mirre sarcocole ana.ʒ.iii. radicum yreos siccarum paucedani aristo.ro. ana.ʒ.vi. elle. nigri.ʒ.ii. fumi terre se. malue altee ana.M.iii. enule sicce.M.iiii Contundantur grosso modo et incidenda incidantur et bulliant in tribus situlis aque vsque ad consumptionem tertie partis

Ablutio in vlceribus putridis. ℞ aristo.ro. minutim incise.ʒ.ii. asse.ʒ.i. pulueris centauree minoris.ʒ.i.ſ. calcis viue.ʒ.ſ. Incorporentur et coquantur predicta in aqua cineris ligni dulcis lib.ii. vsque ad consumptionem tertie partis et ex hac colatura tepida lauentur.

De sieff. Rubrica.

Sieff de plumbo valens ad vlcera oculorum. Abstergit et mundificat saniem. et si administraretur cum collirio rosaceo prohibet eminentiam oculorum et panniculorum et proprie illam que dicitur vnealis 7° breuiarii 33° capitulo tractatu nono Almansoris capitulo 19°. ℞ plumbi vsti antimonii thutie eris usti gummi arabici draganti omniuʒ decies ablutorum cum aqua pluuiali ana.ʒ.viii. opii.ʒ.v. fiat sieff cum aqua pluuiali.

Sieff album completuʒ. ℞ ceruse plumbi usti abluti ana.ʒ.x. sarcocolle.ʒ.ii. amilli.ʒ.ii. draganti al. opii thebaici ana.ʒ.ſ. distempentur cum aqua feni. et fiat sieff.

Sieff de ros. ex quo fiat collirium nominatum dyarodon. Ualens in principiis et in prima parte augmenti obtalmie cal'e. repercutit materiam dolorem mitigat et aliqualiter digerit descriptione Auicene 5° canonis et Alexandri et Pauli. ℞ foliorum ros. recentium.ʒ.iiii. croci spice nardi gummi arabici ana.ʒ.ii. conficiantur cum aqua pluuiali et administretur cum albumine oui.

De sacculis Rubrica.

Sacculus pro capite. ℞ cubebarum nucis muscate corticum citri gallie muscate sticados maiorane ana.ʒ.iii. ros. lambrusce mirtillorum ana.ʒ.i.ſ. fiat sacculus capitis.

Sacculus ad frigiditatem partis anterioris capitis. ℞ macis.ʒ.vi. sticados maiorane ana.ʒ.ii. lambrusce corallorum rubeorum ros. ana.ʒ.iii. pulueriʒentur et fiat sacculus rotundus.

Sacculus pro tinnitu et sibilatione et dolore pungitiuo aurium. Et fuit applicatum cuidem iudee post delittescentiam morbillorum. ℞ pulpe colloquintide yue assari centauree minoris ana.M.i.ſ. mentastri.M.iiii. contundantur subtiliter et fiant sacculi et calidi applicentur auribus.

Sacculus temperatus pro corde calido. ℞ sandalorum amborum ros. corallorum amborum spodii camphore foliorum mirti boraginis ana.ʒ.i. ben al. et rub. corticum citri nucis mus. sete combuste spice ossis de corde cerui grana tinctorum foliorum

lauri gariofilorum zedoarie ligni aloes ozimi gariofilati rozismarini cubebarumc mellisse ana. scropulum .i. musci.g̃.iiii.ambre zoci ana .g̃.iii. contundant et fiat sacculus.

¶ Sacculus frigidus p corde. ℞ rof bulgosse florum boraginis ana.ʒ.ii.ſ corticum citri spodii foliorum mirti corallorum amborum coriandri preparati ana.ʒ.i.ſ.camphore.℈.ii.sandallo.vtriusq̧ ana.ʒ.i.ſ.fiat sacculus et vtere in casu.

¶ Sacculus carmiatiuus p stomacho.℞ se. apii anisi siseleos feniculi macedonici rute ana.M.ſ. origani calamenti ana.M.i.ſ.ysopi pulegii sticados rute sicce camedreos camepitheos ana .M. .i.absinthii.M.ii. calami aromatici cinamomi frustrum gariofilorum ana.ʒ.ii. macis.ʒ.iii.contundantur omnia et fiat sacculus.

¶ Sacculus p stomacho frigido.℞ pulueris mēte absinthii lambrusce calamenti pulegii ana.ʒ.ii. gariofilorum.℈.iiii.nucis mus. macis masticis ana.℈.ii.galange.ʒ.ſ.rof rub. coriandroruz preparatorum ana.℈.ii.gallie mus.ʒ.i.misce..

Alius℞ pl'ueris absinthi mēte lābrusce calāenti ana.ʒ.i.gariofilorum.ʒ.i.ſ.nucis muscate macis ana.℈.ii.galange.ʒ.ſ.coriandrorum preparatorum rof.rub. ana.℈.ii.ſ.masticis cinamomi calami aromatici ana.℈.i.gallie mus.℈.iiii. laudani .ʒ.ii.misce et fiat sacculus in panno de grana.

¶ Sacculus ad confortandum cerebruz.℞ maiorāe sticados calamenti foliorum lauri foliculorum sene ana.ℨ.ii.nucis muscate gariofilorum cinamomi ana.ʒ.vi.stercoris columbini sinapis ana.ʒ.iii.laudani.ʒ.i.corticum citri ligni aloes cubebarum ana.ʒ.iiii.piperis .ℨ.i.ſ.fiat sacculus.,

¶ Sacculus ad thenasmonem.℞ coriandri preparati granorum mirti seminis plantaginis cupullarum glandium anthere gall.cipressi perforatarum ana.ʒ.i.ſ. gūmi arabici dragagāti torrefactorum ana.ℨ.i. Contundantur subtiliter ⁊ cuz vino bulliant in sacculo ⁊ postea sedeat supras

¶ Sacculus p stomacho.℞ ligni aloes absinthii calamenti bethōice. masticis turis ciperi costi cimini feniculi rof victicelle ana.ʒ.i. iuiubaruz macis cinamomi gariofilorum spice nucis muscate piperis albi et longi ana.ʒ.ſ calami aromatici casie lignee corallorum rubeorum ana.℈.ii. Ex his pulueriʒatis fiat sacculus in forma scuti.

¶ Sacculus alius cordialis.℞ sandalorum amborum corallorum amborum ana.ℨ.i.mellisse buglosse corticuz citri os de corde cerui sete combuste ana.ʒ.i.specierum electuarii degēmis croci ana.ʒ.ſ.camphore.℈.i.fiat sacculus.

¶ Sacculus ad fluxum ventris super quo infirmus sedere debet.℞ origani sumach mirtilloruz coriandri camomille ana.M.i.ſ. balaustiarum corticis granatorum ypoquistidos se.rof ana.M .ſ.radicum tassi barbassi cardonis corticis.⁊ radicis mori ana.M.ii.cōtundantur contūdenda ⁊ reliqua incidātur ⁊ bulliant in vino nigro. dein de pone .in sacculo ⁊ fac ipsum sedere superius.

¶ De pulueribus Rubrica

Puluis capitalis.℞ pulegii calamenti corticis citri maiorane sticados bethōice sandarace gariofilorum ana.ʒ.ii.Misce ⁊ fiat puluis ⁊ ponatur sa per caput in loco commissure egrotantis.

¶ Puluis sene preparate purgans caput mirabiliter.℞ sene.ʒ.xii.ℨℨ.ʒ.iii.tartari cinamomi ana .ʒ.i.ſ.macis ana.ʒ.iii. misce. Accipiat.ʒ.i. ante cibum.

¶ Puluis q̄ vocat̄ d brionia.℞ succi brionie.lib .ſ.dragaganti gūmi arabici torrefactorum ana .ʒ.i.sarcocolle masticis turis yreos ana.ʒ.ſ.thuti e lote cum aqua rof.ʒ.ii.calamenti combusti.ʒ.ſ. Terantur omnia postq̄ fuerint pulueriʒata con tritione vltima in mortario lapideo ⁊ ad solem exponātur sepe terendo vsq̧ quo consumatur succus.deinde remouetur ⁊ sic fiat quinq̧ vicibus postq̄ exiccatus fuerit. ¶ Ex hoc ergo gingiue aspergantur aut ex eo cum melle trito liniantur sepe. Secretum est hoc medicamen valens ad vlcerosas corruptiones cancrosas corrosiones qualicūq̧ gigiuarū ⁊ aliarum partium corporis nr̄i.

be, Puluis p oculis.℞ siseleos eufragie fen.cubeb miana.ʒ.ſ.gnorum padili macis ana.ʒ.i. cinamo ſi. cimini ana.ʒ.ii.foliorum rorismarini.ℨ.i.ani ℨ.ſ.fiat puluis subtil' et eo vtere.

¶ Puluis p mīgēte in lecto.℞ agrimonie .ʒ.i. vl' plus ⁊ detur patienti de nocte cum vadit dormitum cū pauco vini vl' brodii.

¶ Puluis ad idem.℞ pulueris eritii quantitatez sufficientem ⁊ detur in potu cum vino in sero ante accubitum.Item caro eius mirabiliter cōfert.

¶ Puluis ī vulneribus recentibus aloes.In antiquis thutie preparate valent aspse super loco.

¶ Puluis ceruse lote.℞ ceruse lib.ſ.aque rof lib .i.abluatur in mortario bis bona contritione postea permittatur exiccari ⁊ vsui fuet.

¶ Puluis ad leniendum ventrem.℞ epithimi polipodii thimi ana.ʒ.i.folliculorum sene.ʒ.vi.tartari.ʒ.iii.cinamomi anisi . ana.ʒ.i. pulueris aneti .ʒ.ii.misce et fiat puluis. Lenit enim ventrem assumptus cum brodio parū ante cibū.

¶ Puluis valens ad botium gule.℞ auellāe spōgie combuste palee marine cartarum combustaz ossis sepie seminis plantaginis ana.ℨ.ſ. piperis zinziberis salis gēme punicis nucis muscate gallarum piperis al.et lon cinamomi elebori albi et nigri ana.ʒ.ii.fiat puluis detur omni die.ʒ.i. cū aq̄ saluie.

¶ Puluis ad idem valens factis purgationibus ⁊ est verissimū.℞ spongiam vnam ⁊ exicca eam in furno ita q̧ possit pulueriʒari et da.ʒ.i. istius pulueris cum vino albo per horas duas aut plus cotidie ante cibum ⁊ optimū videbis effectumz

¶ Puluis optimus contra dolorem colicum factis purgationibus.℞ pulueris calami aromatici .ʒ.i.tiriace.ʒ.i.ſ.Cum vino albo calido exibe in potu ⁊ dormiat sup eo assumens.

¶ Puluis optimus ad faciendu vrinare.℞ pulueris auellane pulueris maxille lutii ana.ʒ.i.misce fiat puluis⁊ exibeatur in potu.

¶ Puluis constrictiuus fluxus uentris . ℞ gūmi arabici torrefacti.ℨ.i.terre sigillate.ʒ.vi. bolli armeni.ℨ.ſ.fiat puluis subtilis,dentur.ʒ.vi. pro vice.

¶ Puluis p uermibus dictus muscatus et ē Magistri domini Anthonii cermisoni.℞ se. portulace.ʒ.i.musci.℈.iiii.corallorum rubeorum coriandrorum preparatorum ana.℈.i.seminis attriplicis.ʒ.i.fiat puluis detur cum vino potenti et aq̄

decoctionis radicis gminis vl' agrimonie. dos est g.iii.

Puluis valens ad egressionem ani et matricis optimus. Rx puluerem subtilissimū dactilorum combustorum et supera spergas ano et mrici egressis

Puluis ad idem fortior cōsolidatiuus ꝛ constrictiuus. Rx mumie litii ypoquistidos gallarum psorarum ana. ℈. ii. pulueris ossiū ostracorum cōbustorum .ʒ. ii. ʃ. Fiat puluis et vt supra. aspergat' ano aut matrici prius vnctis oleo ros.

Puluis turbit preparati. Rx turbit. ℥. i. ʒʒ. masticis ana. ʒ. ii. fiat puluis et addatur zucari ad pondus omniū. dos est. ʒ. ʃ. aut. ℈. i. vsq; ad. ℈. iiii. cum aqua zucari.

Puluis optimus contra pestem. Rx boli ar. subtilissime triti. ℥. ii. radicum tormentille doronici diptami sandallorum rubeorum. ʒ. i. rasure eboris spodii corticum citri ana. ʒ. ʃ. margaritarum splēdidarum. ℈. ii. fragmentorū rubini gnate smaragdi saphiri iacincti ana. ℈. i. radicum anthere oss de corde cerui ana. ʒ. ʃ. et fiat puluis cui si addatur rasure vnicorni. ℈. ʃ. pfectior multum esset. Dos huius est a. ʒ. ʃ. vsq; ad. ʒ. i. omni mane cum vino subtili aque ros. vel acetose pmixto. Et vt predictus puluis sit magis delicatus potes addere zucari ad pondus omniū ꝛ tunc de ipso in maiori sumas dosi.

Puluis de polipodio preparato. Rx seis aneti anisi ligr violarum acetose endie ana. ʒ. i. ʃ. polipodii mundi. ℥. ii. masticis. ʒ. i. cinamomi. ℈. ʃ. diagridii. ℈. i. florū nenufaris. ℈. iiii. puluerizentur omnia per se et misceantur et fiat puluis.

Alius modus eiusdem. Rx polipodii. ℥. i. cinamomi. ʒ. i. ameos. anisi ana. ℈. i. tartari. ʒ. ii. salis idi. ʒ. i. puluerizentur omnia per se et misceātur. Dos ante cibum a. ℈. i. vsq; ad. ʒ. i.

Alius pl'uis cōstrictiuus ī fluxu diario. Rx gnorum mirthi pul. florum nucis ana. ʒ. i. karabe zedoarie ana. ℈. i. fiat puluis qui ptiatur in quinq; ptes equales et detur vna pars ,p vice.

Puluis pulmonis vulpis preparati. Rx pulmones vulpium numero. vi. scindatur super venas ꝛ cānas gutturis. Postea abluantur cū vino calido montano dulci quattuor vel quinq; vicibus p horam pro qualibet vice. Postea exiccetur ī furno leuiter et vsui reseruetur.

Puluis carminatiuus ventositatum. Rx origani rute anisi calamenti ameos carui masticis turis ana. ʒ. iii. gariofilorum. ʒ. ʃ. fiat puluis. dos. ʒ. i.

Puluis epithimi. Rx spice nardi macis semis leuistici se. rute ana. ʒ. i. cimini. ʒ. iii. ameos. fen. g paradisi ana. ℈. i. tartari. ʒ. ii. epithimi. ℥. i. croci. ʒ. ʃ. Fiat puluis omniū per se postea conmisceant' et fiat puluis quo vtere.

Puluis apponendus in corruptione membri super loco corru pto cum albuīe oui prius in circuitu appsito defensiuo et ,ppie maill'. Et cum mēbrum denigratur ,ppter caliditatem. Rx boli armeni subtiliter triti. ʒ. ʃ. camphore. g. i. misce cū albuie. i. vel. ii. ouorum et cum coto ponatur super membro.

Puluis ad corrodendam carnem eminentem in plagis et est consolidatiuus. Rx aluis combusti boli ar. ana ptes equales fiat puluis.

Puluis corrosiuus. Rx viridis eris pl'ueris trociscorum de celidonia ana fiat puluis.

Puluis adeo preseruās a peste q nūq vidi aliquem mori qui vsus fuerit illo. Rx se. citri acetose ana. ʒ. ii. radicum diptami gentiane tormentille ana. ʒ. ii. ʃ. boli ar. ʒ. i. cinamomi electi. ℥. ʃ. margaritarum saphirorū oss de corde cerui ana. ʒ. i. oīz sandallorum se. ozimi ana. ʒ. i. ʃ. Fiat puluis aut electuarium ponendo in. ℥. i. ʃ. huius pulueris lb. i. zuccari et post comestionem potet modicum aq acetose.

Puluis restrictiuus sanguinis. Rx turis gūmi arabici draganganti torrefactorum ana. ʒ. ʃ. carabe emathitis ana. ʒ. i. ʃ. plumbi vsti san. dra. ana. ℈. iiii. boli ar. ʒ. i. mumie sanguinis dra. ana. ʒ. ii. fuliginis furni gipsi ana. ʒ. iii. fiat alcohol.

Puluis sene preparate purgās caput. Rx sene. ʒ. xii. ʒʒ. macis ana. ʒ. iii. cinamomi tartari ana. ʒ. i. ʃ. Dosis est. ʒ. i. ante cibum.

Alius modus preparationis. Rx pulueris sene. ℥. viii. tartari. ℥. iiii. macis. ʒ. iii. cinamomi. ʒ. i. ʃ salis indi. ℥. ʃ. diagridii. ʒ. ʃ. fiat puluis.

Puluis muscatus optimus ad vermes. Rx se. atriplicis. ʒ. i. se. sancti. ʒ. i. ʃ. radicis gmis florum ysopi abrotani ana. ʒ. ʃ. ligr. ℈. iiii. cinamomi seminis aneti ana. ℈. ʃ. Fiat ex omnibus puluis p se deinde misceatur et in fine ponatur musci triti. ℈. ʃ ꝛ dentur. g. iii. vl'. iiii. vsq; ad. ℈. ʃ. cum aqua gminis calida secundum diuersitatem.

Alius puluis muscatus contra vermes. Rx se. attriplicis portulace polii montani origani ana. ʒ. i. se. sanacti. ʒ. iii. ligr lupinorum ana. ℈. i. musci. ʒ. ʃ. ambre. ℈. ʃ. misce et fiat puluis subtilis. Dosis est. ʒ. i. vl'. ii. cū aqua gminis.

Puluis stomachorum gallinarum vl' caponum Rx aquam capitelli callidam ī qua fundantur stomachi gallinarum per horam. postea ablue duabus vel tribus vicibus ꝛ infunde in vino sicut dictum est de aqua et iterum infunde in aqua capitelli vt s̄ et itrum infunde in vino ut dictum est abluendo postea pone in furno quando extrahit' panis et permittātur exiccari et usui serua. Mirabiliter valet contra dolorem stomachi a ,pprietate ꝛ ad eos qui mingunt in lecto.

Puluis attrahens ossa corrupta et ea mirabiliter sanans. Rx aristo. ro. yreos mirre aloes opoponacis scorie eris corii camelli combusti corticū pini ana. ʒ. i. fiat puluis et ponatur in parte lesa valet ad corrupta ossa mirabiliter.

Ad idem. Rx pulueris matrisilue. Item aqua salis armoniaci idem operatur in hoc casu.

Puluis subito ,puocans vrinam. Rx sanguinis hirci preparati lapidis lincis lapidis iudaici lapidis spongie vitri combusti partes equales ꝛ fiat puluis Detur in potu ante cibum cum modico bōi vini. ℈. i. vl'. ʒ. ʃ. Et si ex eo formare volueris pillulas fac cum sirupo simplici acetoso aut oximelle squillitico.

Puluis ad impregnationē. Rx nucis muscate cubebarum. ʒʒ. ana. ʒ. ʃ. piperis lon. masticis cinamomi ana. ʒ. i. galange. ℈. ii. lingue auis rasure eboris siseleos been vtriusq; ana. ℈. i. Puluerizent' omnia ꝛ ex hoc puluere vtatur super cibo.

Puluis subueniens prefocationi matricis. Rx florum nucis. ℈. i. vel plus. cum vino optimo detur.

Puluis ,puocans lac. Rx pulueris anisi. ʒ. ii. ʃ. cum brodio caulium. detur in sero quando vadit

dormitum.

¶ Puluis ad eminentiam vmbilici. ℞ lupinos ⁊ petias panni linei. combure postmodum. confice cum vino ⁊ cum stupa pone super umbilico.

¶ Puluis consolidatiuus. ℞ mumie litii ypoquistidos gallarum perforatarum ana. ℈. ii. pulueris ossium ostracorum combustorum. ʒ. ii. ß. misce.

¶ Puluis ad fluxum dissintericum. ℞ burse pastoris perforate pulegii ana. Ex his fiat puluis ⁊ detur. ʒ. i. istius pulueris cum ouo in mane duobus diebus continuis ⁊ stringetur fluxus.

¶ Puluis ad corrosionem gingiuarum. ℞ ramusculorum quercus recentium balaustriaꝝ ana. M. i. gallarum perforataꝝ sumach granorum mirti cuppularum glandium se. mirti ana. ʒ. i. vitrioli al. alumis ana. ʒ. i. ß. athopiri se. r. o. ana. ʒ. ii ß Pistentur grosso modo buliāt in duabus fialis vini potentis usq; ad consumptionē tertie partis. ⁊ ablue sepe in die cum ista ablutione ⁊ postea quolibet uice frica cū infrascripto puluere. ℞ mastices sādarace ypoquistidos ana. ℈. i. thutie preparate. ʒ. i. vitrioli al. ℈. iiii. ⁊ fiat puluis quo vtere apud necessitateꝫ.

¶ Puluis mirabilis ad retentionem sanguinis i fractura crāei. ℞ turis partē. ii. aloes partē. i. fiat puluis ⁊ vtere in casu.

¶ De speciebus Rubrica.

Species ad confortādum cerebruꝫ ℞ maiorāe sticados calamenti foliorum lauri folliculorum sene ana. ℥. ii. nucis muscate gariofilorum cinamomi ana. ʒ. vi. stercoris columbini sinapis ana. ʒ. iii. laudani. ʒ. i. corticum citri ligni aloes cubebarum ana. ℥. iiii. piperis. ℥. i. ß. . fiat sacculus capitalis quia valet ad confortandum cerebrum.

¶ Species ꝓ ablutione peduꝫ in ꝓuocatione somni. ℞ camomille melliloti viol' ana. M. i. floruꝫ nenufaris. M. ß. corticis papaueris al. ℥. i. buliāt et fomententur pedes.

¶ Ad idem fortius. ℞ foliorum vitis salicis et maluarum ana. M. i. coquantur etiam cum supra scriptis pulueribus ⁊ bis vel ter ante cenam abluantur pedes vsq; ad genua. et manus vsq; ad cubitum ⁊ videbis effectum bonum.

¶ Stelladia comunis. ℞ ciamomi electi. ʒ. ii. ℥. ʒ. ß. piperis galange gariofilorum granorum paradisi cardamomi ana. ʒ. i. ß. coriandri. ʒ. ii. vini lib. xii. mellis aut zuccari lib. iiii. Distemperenī omnia et calefiant ad ignem sine ebullitione ꝓiciantur ad sacculum totiens quotiens clarescat.

¶ Species cordiales ꝓ sacculis. ℞ sandalloꝝ amborum corallorum amborum ana. ʒ. i. mellisse buglosse corticum citri macis ossis de corde cerui sete combuste ana. ʒ. i. specierum electuarii de gemmis croci ana. ʒ. ß. camphore. ℈. i. fiant species pro sacculis.

¶ Ad idem. ℞ rof buglosse florum boraginis ana. ʒ. i. ß. corticum citri spodii foliorum mirti corallorum vtriusq; ana. ʒ. i. ß. camphore. ℈. ii. fiat sacculus.

¶ Species calide ꝓ corde. ℞. zedoarie been al. et rub. ligni aloes ozimi gariofilorum corticum citri fol' laurini gne tictorū nucis muscate rorismarini spice ana. ʒ. i. rof sandallorum amborum boraginis spodii foliorum mirti buglosse camphore ana. ℈. ii. croci gallie mus. ana. ʒ. i. ambre. ℈. ß. musci. g. iiii. fiat sacculus ꝓ corde calido.

¶ Species ꝓ stomacho. ℞. mente. ℥. ii. lambrusce rof ana. ℥. ß. gariofilorum galange masticis ana. ℥. i. corticum gnatorum balaustiarum ana. ℥. ii. terantur omnia subtilissime et fiat sacculus.

¶ Species ꝓ embroca super stomacho cum spongia. ℞ gallie muscate masticis lambrusce corallorum amborum spodii ana manipulum. i. absinthii mente ana. M. ii. rof sūach ana. . māipulū. i. ß. galange cinamomi nucis muscate ana. M. ß. Contundantur grosso modo et in vino optimo rubeo bulliant et fiat embrocatio cū spongiis sup stomacho.

¶ Species ꝓuocatiue menstruorū suffumigādo ⁊ embrocando sup vuluam. ℞ pulegii calamenti abrotani rute yue centauree minoris ysopi ana. M. i. sauine matricarie ana. M. i. ß. oppoponacis ʒ. iii. armoniaci. ʒ. i. ß. cinamomi galange ana. ʒ. i. siseleos rubee. tinctorum ana. M. i. mirre. ʒ. ii. Contundantur grosso modo et bulire facias istas berbas in vna situla aque vsq; ad consumptioneꝫ tertie partis. Addantur species anthidoti emagogi. Fiat fomentatio et embroca sup vuluā.

¶ Species ꝓ suffuigio ad fluxum ventris. ℞ gallarum cipressi mirtilorum sumach corticum gnatorum gallarum perforatarum ana. M. i. acatie coriandri preparati ypoquistidos seminis plantaginis rof turis sandarace gallie muscate ematitē ana. M. ß. origani partes. ii. M. i. masticis cinamomi nasturcii carui torreafctorum ana. M. ß. colofonie. ℥. i. ß. Contundātur et puluerizenī.

¶ Species in fluxu ventris suffumigate vl' sedere super eas. ℞ origani sumach mirtillorum coriandri ana. M. i. ß. camomille manipulos duos balaustia rum corticum granatorum ypoquistidos se. rof ana. M. ß. radicis tassi barbassi cardonis corticis ⁊ radicum mori ana. M. ii. Contundēda contundantur ⁊ reliqua incidantur ⁊ buliant in vino nigro. deinde pone in sacculo et fac ipsū sedere superius.

¶ Species cordiales temperate. ℞ sandallorum amborum corallorum amborum rof spodii foliorum mirti foliorum boraginis camphore ana. ʒ. i. trocil. de camphora. ʒ. i. ß. been albi ⁊ rub. corticis citri gne tinctorum foliorum lauri gariofilorum zedoarie ligni aloes ozimi gariofilati rorismarini cubebarum mellisse ana. ℈. i. musci ambre croci ana. g. iiii. ⁊ fiat sacculus.

¶ Species ꝓ emplro cordiali. ℞ corticum citri macis florum buglosse boraginis ana. ℥. ß. mellisse rof ana. ℥. i. been albi ⁊ rub. doronici ossis de corde cerui ana. ʒ. i. ß. foliorum basiliconis. ℥. ß. corallorum amborum terre sigillate ana. ʒ. iii. ligni aloes croci ana. ʒ. ß. amili. ℥. ii. lambrusce florum salicis ana. ʒ. vi. farine ordei. ℥. ii. resine. ℥. i. dissoluatur resina cum aceto vel vino citoniorum si vis cerotum et si vis emplastrum cum aquis rosarū ⁊ mellisse.

¶ Species ponende in ventre galli ꝓ asmate. ℞ ysopi liqr capill' veneris ana. M. ß. passularum. ℥. ß. ponantur in ventre galli et decoquatur gallus et in fine addatur in corpore galline thimi. ʒ. i. et comple decoctionem.

Species ad thenalmonem. ℞ coriandri preparati. gnorum mirti seminis plantaginis cupularum glandiū anthere gallarū psorataru et cupressi ana. ℥. i. ß. gummi arabici draganti torrefactorum ana. ℥. i. contundant subtiliter ꝛ cum vino bulliāt in sacculo postea sedeat supra.

Species pro stufa in doloribus iūcturarum. ℞ matricarie vtriusq. ℥. vi. radicum yringi. M. i. ß se. malue nenufaris ana. M. ii. rubee tinctorum orobi aristo lon. M. i. ß. peucedāi. M. ii. nucis muscate nūero. i. cōtūdant grosso mō et bulliant ī aq et fiat stuffa sicca. et calefiat iterum aqua impositis lapidibus molendini ignitis qui lapis ē marchasita lapidum. habet oculos mixtos cum ipso valet mirabiliter in doloribus iūcturarum. s. podraga ꝛ arthetica sicut vidi in filio Johannis d mutoibus in ciuitate patauina.

De confectionibus.

Confectio d alipta muscata. ℞ laudani. ℥. iii. storacis calamite. ℥. ii ß. storacis rubei. ℥. i. ligni aloes ʒ. ii. ābre. ʒ. i. camphore. ℈. i. musci ℈. ß. aque ros quantum sufficit. Cōficiantur sic. in diebus canicularibus pōe storacē calamitam et storacem rubeam ꝛ laudanū in cathino ad solem cooperto cum panno subtilissimo ne puluis possit attingere. et cum mollificata fuerint ad solem pone ī mortario eneo calefacto ad solem cum pistello suo ferreo similiter calefacto. ꝛ fortiter conterātur sil' donec ad nigredinē deueniant. postea pone puluerem ligni aloes ꝛ similit fortiter conterre ꝛ camphora similiter. postea conterre muscum in. ℥. lib. iii. aque ros ꝛ de hac aqua calefac aliquantulum marmor prius tamen ablutum ꝛ lca efactum ad solem. ꝛ accipe. ʒ. i. cum tabula planissima ꝛ eadem aqua madefacta super marmor diu agitetur donec ad linimenti spissitudinem deueniant. Hoc facies madefaciēdo marmor cum tabula ꝛ aqua supradicta. ꝛ cum posueris super asperge parum de aqua illa et fiat confectio. Ualet pueris patientibus asma ꝛ constrictionem anhelitus ꝛ non potentibus retinere lac. Fit etiam ex ea optimum suffumigium ꝛ odorife rum quo vtuntur apostolici seu prelati ꝛ imperatores ꝛ reges ī capellis suis. ꝛ intrāt preciose medicine et electe. hec confectio vocat de alipta muscata. i. de mixtura.

Confectio de reubarbaro. ℞ sandalorum alborū rub. violarum. ℥℥. ana. ʒ. i. ß. anisi ciamomi croci musci masticis ana. ʒ. i. reubarbari. ʒ. iii. croci albissimi lib. ii. fiat confectio solida datur mulieribus. ʒ. iii.

Confectio ꝑ pleureticis. ℞ specierum dyamargaritonis descriptione nostra. ʒ. i. ß. specierum dyamusci dulcis. ʒ. ß. zuccari. ℥. v. fiat confectio cum aqua ros.

Alia ad idem. ℞ oppoponacis ꝛ speciērum dyamargaritonis descriptione Nicolai ana. ʒ. i. ß. speciērum diamusci dulcis. ʒ. ß. zuccari. ℥. v. fiat confectio cum aqua rosarum.

Confectio in qua est virtus resoluendi ventositates que generantur in stomacho ꝛ in ventre inferiori consumens flegmata in eis inuenta ꝛ rectificans stomachum et epar in digestionibus eorum qua vtatur inmediate ante cibum. Cuius hec est descriptio. ℞ specierum dyacinamomi dyambre ꝛ dyagalange ana. ʒ. i. zuccari lib. ß. fiat confectio in rotulis magnis cum aqua sublimationis calamenti vl' ysopi. dos eius est rotula.

Confectio confortans stomachum ꝛ ꝓhibēs vapores eleuari. ℞ masticis. ʒ. i. ros spodii mente ana. ʒ. ß. coriandrorum preparatorum. ʒ. ii. corallorum rubeorum. ʒ. i. ß. conserue citoniorum lib. ß. fiat confectio in forma.

Confectio de fisticis. ℞ fisticorum mundatorū ꝛ tritorum. ℥. iiii. zuccari al. lib. i. incorporēt sil' in mortario cum aqua ros quantum sufficit ꝛ coq tur super ignem et fiat confectio cum speciebꝫ tria sandalorum aliquando et aliquando cum cinamomo ponendo de quolibet istorum. ʒ. i. ß. ꝑ tota ista recepta. Potest etiam fieri solutiua vt scis. Ualet enim in confortando epar frigidum quando fit cū ciamomo et epar calidū quando fit cum speciebus triasandal' et ipsius opilationes semper aperit.

Confectio dyamusci matricalis. ℞ specierum dyamusci dulcis. ʒ. i. dyambre. ʒ. ii. lingue auis rasure eboris nepite ana. ʒ. ß. zuccari albi. ℥. v. fiat confectio solida cū aqua matricarie in rotulis et valet etiā ꝛ cet.

Confectio frigida ꝑ renibus quam potes facere calidam. ℞ seminis portulace lactuce ana. ʒ. i. ß. se. endie scariole se. comūiū ana. ʒ. i. papaueris al. ʒ. iii. liqr. ʒ. ii. cinamomi. ʒ. i. ß. zuccari ad pondus omnium. Et si vis illam tarzeam facere calidam tunc adde ꝑ pōdere omnium supraſcriptorum dempto zuccaro quintam partem milii soliis ꝛ vnam cinamomi. verbi gra si sint. ℥. v. de recepta adde milii solis. ℥. i. ꝛ aneti petrosilini apii ana ℈. ii.

Confectio ꝑ vermibus. ℞ se. sancti. ʒ. i. ß. cimini. ℈. i. cinamomi. ℈. ii. cornu cerui vsti. ʒ. ß turbit preparati. ʒ. ii. zuccari. ʒ. x. fiat confectio.

Ad idem confectio solutiua. ℞ reubar. torrefacti se. sancti ana. ʒ. i. margaritarum. ʒ. i. ß. cornu cerui vsti. ℈. i. zuccari lib. i. fiat confectio cum aq rute.

Confectio ꝑ vermibus comunis apostolorum ℞ seminis alexandrini. ʒ. ii. cornu cerui. vsti corticum granatorum ana. ʒ. i. diptami gariofilorū reubar. ana. ʒ. ß. centonici. ʒ. i. ß. cinamomi. ʒ. iiii croci. ʒ. ß. zuccari lib. i. ß. fiat confectio solida cum aqua absinthii aut graminis.

Confectio alia ad idem. ℞ cinamomi cornu cerui vsti centauree gentiane ana. ʒ. i. diptami. ʒ. ß. reubar. ℈. i. zuccari lib. ß. ꝛ cū aq gminis fiat confectio in rotulis.

Confectio laxatiua que dicitur dyarob. ℞ dyagridii. ʒ. ß. turbit. ʒ. ii. ℥℥. galange cinamomi ana. ʒ. ß. zuccari. ℥. ix. ꝛ fiat confectio.

Confectio de pineis. ℞ pinearum vt supra de phisticis sine speciebus ꝛ aliqualiter infusarum in aqua rute vel vino maluatico per duas horas.

Confectio dyaturbit cū reubarbaro. ℞ sādallorum alborum ꝛ rubeorum violarum. ℥℥. ana. ʒ. i. ß. anisi ciamomi croci masticis ana. ʒ. ß. turbit hermodactilorum ana. ℥. i. reubar. electi. ʒ. x. dyagridii. ʒ. iiii. zuccari albissimi lib. ii. Fiat confectio solida. Dosis eius est a. ʒ. ii. vsqꝫ ad. vi.

Confectio contra venenum posita ab Auicena.

6ª quarti capitulo primo. ℞ rute sicce partes .xx. nucis partes .ii. salis partes .v. ficuum siccarum partes .v. incorporentur simul et fiat confectio vt supra.

Confectio restaurativa bōa in febribus. ℞ pulpaꝝ tantum allaꝝ pectoris et musculoꝝ existētiū sub allis caponis mediocriter pinguis vel galline vel perdicis vel fasiani edi vel capreti domestici lb. ii. amigdalaꝝ dul. excorticataꝝ. ℥. iii. fisticorū seu pistachioꝝ. ℥. ii. granorum pinearum mūdatorum deinde ter infusorū in aqua feruenti et postea mediocriter expressorum per singulā earū infusionē vltimo in vmbra exiccatorum mediocriter. ℥. i. ß auellanarum torrefactarū et mūdatarū ligr. rase munde a cortice suo ana. ℥. i. passularum nigrarū transmarinarum. ʒ. ii. pulparum pinguium sebesten se. comunium maiorum frigidorum. ana. ℥. i. se. cōium minoꝝ frigidoꝝ ana. ℥. ß. zuccari albissimi q̃tum oportet fiat confectio.

Confectio alia restaurativa. ℞ pulparū pdicū lb. ß. amigda. dul. ʒ. vi. pinearum. ʒ. iii. fisticorum . ℥. ß auelanarum. ʒ. ii ligr. ℥. ß. seminū comunium . ʒ. iiii. zuccari rub. lib. i. cū aq̄ mellisse et cinamomi. ℥. iiii.

Confectio alia restaurativa comunis. ℞ pulpaꝝ pectoris ⁊ musculorū caponum perdicū gallinarum vt supra mediocriter pinguium ana. . ℥. iiii. amigdalarum dul. pineaꝝ infusaꝝ in aqua calida secundū artem fisticoꝝ auellanarum ana. ℥. . i. specierum aromatici rof. ʒ. ii specieꝝ triasandaloꝝ cōpletaꝝ. ʒ. i. amili dragagāti ligr rof gūmi arabici ana. ℈. i. zuccari lib. i. vel quantum sufficit fiat cōfectio i morsellis cū aq̄ rof.

Confectio pauperum Conferens ꝓuocationi vrine. ℞ el'rii de lepore combusto.

Confectio prohibens aborsum. ℞ electuarii de margaritis.

Confectio ad impregnationem. ℞ se. pastinace ⁊ napi rasure eboris sileleos been al. ⁊ rub. lingue auis ana. ʒ. ß. cinamomi doronici macis garioſiloꝝ galange piperis lon. anthos xilobalsai blacte bizantie maiorane pulegii ana. ℈. ii. mellisse buglosse. corcicum citri ana. ℈. i. spice ambre margaritaꝝ ana. ℈. ß. . Puluerizentur oīa cū zuccaro liquefacto cum vino maluatico fiat confectio solida

Confectio sandallorum. ℞. sādalorum albōrum ⁊ rubeorum viol. ℥℥. ana. ʒ. i. ß. salis indi. ʒ. ii. turbit hermodactilorum ana. ʒ. i. zeubar. ʒ. iiii. dyagridii. ʒ. iii. ß. zuccari al. lib. ii. fiat cōfectio.

De trocisçis Rubrica.

Trocisci de croco cōfortant caput ⁊ stomachū ⁊ educentes dominanter materiam melancolicā ⁊ sub dominanter flegmaticam quorum dos est. ʒ. ß. vel. ℈. i. sic fiunt. ℞ croci. ʒ. iii ameos mirre rof ana. ʒ. i. ß. xiloaloes. ℈. i. fiant troci. cum aqua rof.

Trocisci optimi valentes epati ⁊ spleni. ℞ rof berberis ana. ʒ. vi. spodii absithii cuscute lactis ligr. masticis ignāti ana. ʒ. iii. se. endie maratri anisi spice succi eupatorii aristo. lon. ana. ʒ. ii. cardamomi gariofilorum croci opii assari costi cucumer cucurbite ana. ʒ. i. tempa cū succo endiuie.

Trocisci ad ardorē vrine. ℞ ceruse terre sigillate celidonie succi ligr corticis turis ana. ʒ. i. gallarum corticis mandragore ana. ʒ. i. ß. Terantur omnia in mortario plumbeo et cum albuie oui fiat trocisci.

Trocisci ad idē ℞ se. citruli cucurbite lactuce portulace ana. ʒ. iiii. succi ligr rof ana. ℥. i. cupularum glandium mirtillorum lentis excorticate ana. ʒ. i. ypoquistidos foliorum iuniperi ana. ℈. i. opii grana duodecim fiant trocis. cum succo portulace.

Trocisci optimi ad ꝓuocationem menstruorū ℞ mirre. ʒ. iii. lupinorum optime tritorum. ʒ. v. foliorum rute mentastri pulegii carui rubee tinctorum asse fetide serapini oppoponacis ana. ʒ. ii. fiant trocisci cum decoctione sauine secūdū artē.

Trocisci de alkekengi. ℞ se. citrulli. ʒ. x. boli armeni. gūmi arabici turis sanguinis draconis papaueris al. amili amigd. enucleatarum succi ligr draganti granorum pini apii ana. ʒ. vi. se. apii. ʒ . ii. alkekengi . ʒ. iii. opii. ʒ. i. fiant trocis. cum sirupo violarum et detur in mane. ʒ. i. cum lacte āt aqua mellis .

Trocisci d̾ celidonia ꝓ ruptorio leui ⁊ bono. ℞ succi radicum celidonie vrine pueri ana. ℥. iiii. calcis viue. ℥. iii. arsenici citrini. ℥. i. ruptorii de capitello. ℥. ß. Buliant simul succus et vrina . deinde superaddatur calx et coquatur ad ignem lignoꝝ vsq̄ ad consumptionem succi ⁊ vrine ⁊ reliqua addantur cum calce et fiant trocis. ⁊ sunt valde sufficientes .

Trocisci de oxizacara. ℞ anisi costi ignāti amedes masticis ana. ʒ. i. olibani . ʒ. i. Incorporentur simul cum modico miue citoniorum et fiant trocisci

Trocisci de ypoqstidos. ℞ balaustiarum sumach se. acetose ana. ʒ. i. ß. seminis portulace plantaginis spodii assatorum ana. ʒ. iii. boli armeni sanguinis draconis dragaganti gallarum perforatarum acatie anthere ana. ʒ. ii. iusqr. ℈. i. opii. ℈. ii. ß. croci. ℈. i. fiant trocisci cum succo plantaginis ad pondus . ʒ. vnius.

Trocisci optimi contra pestē. ℞ terre sigillate . ʒ. ß. boli armeni mirre seminis citri ana. ℥. i. smaragdi diptami zedoarie pinpinelle camphore ana. ʒ. iii. tormentille . ʒ. i. croci. ℈. i. . erantur et cum sirupo acetositatis citri et modico optime tyriace fiat trocisci. ʒ. vnius.

Trocisci alii de celidonia cauterizatiui. ℞ arsenici citrini. ℥. ß. salis vitrioli viridis ana. ʒ. ii. pl'ueris anacardini. ʒ. i. sarcocole mirre ana. ʒ. ß. calcis viue. ʒ. i. ß. Omnia per se pistentur ⁊ cum succo celidonie q̃tū sufficit fiat trocisci.

Trocisci stelle constringentes omnem fluxū et dosis eius ē. ℈. i. in aurora. ℞ mirre castorei terr̄ sigillate corticis mandragore ana. ʒ. iiii. opii trociscoꝝ stelle costi an a. ʒ. ii. papaueris al. ʒ. vi. dauci anisi sileleos iusqr al. storacis liquide se. apii ana. ʒ . viii. spice endiuie ana. ʒ. iiii. Castorcum ⁊ storax liquida infundantur per noctem in vino aromatico. deinde colentur ⁊ terantur vltima cōtritione ⁊ cum aliis speciebus formentur trocisci cum vino infusionis predicte.

Trocisci ad singultū. ℞ costi croci rof recentium masti. is spice ana. ʒ. iiii. assari . ʒ. ii. aloes opii ana . ʒ. i. Confice cū mucillagine psillii ⁊ bibat.

De suppositoriis. Rubrica

Uppositorium carminatiuum. R armoniaci.ʒ.ii.serapini oppo. ana.ʒ.i.cere.℥.ii.terebentine.℥.iii. salis indi dragmam vnam semis salis nitri.ʒ.ii.ʃ. rute carui siseleos anisi cuscute centauree colloquintide cimini arthanite ana.ʒ.i.ʃ.colofonie.ʒ.ii. Dissoluantur gūmi et cera et terebentina et fiant suppositoria sicut paruus digitus.

Ad idem fortius educens feces et trahens ab epate. R armoniaci galbani oppoponacis ana.ʒ.ii.serapini.ʒ.i.ʃ. Dissoluantur cū aceto.deinde incorporentur cum.℥.iiii.mellis bene cocti et fortiter malaxando fiant suppositoria cum speciebus que sequuntur. R arthanite colloquintide interioris turbit pollipodii ana.ʒ.i.scamonee.ʒ.ii.salis torrefacti.℥.i.ʃ.et fiant ad longitudinem digiti maioris addendo vel diminuendo de dictis simplicibus scd'm q peccat hūor quē euacuar volueris.

Aliud ad idem fortius. R arthanite colloquintide turbit ell'i albi et nigri ana.ʒ.ii.ʃ.salis indi.℥.i.salis nitri.ʒ.ii.euforbii.ʒ.ʃ.serapini oppoponacis pinguioris ana.ʒ.vi. salis comunis torrefacti.ʒ.x.mellis cocti et dispumati lib.i.fiant suppositoria longa et grossa longitudine.vi.digitorū transuersalium et minora secundum necessitatem.

De liciniis Rubrica.

Icinium vsuale menstrua prouocās R calamēti ciclaminis agni casti rute sauine arthemisie ana.ʒ.ii. pulegii origāi rafani abrotani se.vrtice iuniperi rubee tinctorum ellebori al.centauree bdellii sinapis pulpe colloquintide mirre castorei asse fetide serapini oppoponacis ana.ʒ.ii gallie muscate.℥.ʃ.terantur teren da et fiant licinia cum succo cucumeris azinini et felle thauri et vulue imponantur.

Liciniū constrictiuum in thenasmone. R turis mirre gūmi arabici lini ana.ʒ.ii.opii croci ana.ʒ.ʃ.conficiantur cum albumine oui et fiat licinium cum filo et aliqui ponūt apium.

Pessarium ad impregnationem. R coaguli leporis.ʒ.i.ʃ.rasure eboris been al. et rub. lingue auis ana.ʒ.ʃ.siseleos pulegii callamenti sauie gallie muscate ana.℈.ʃ. Pulverizentur omnia subtiliter et misceantur cum oleo nardino.ita q omnia sint valde mollia et addantur musci et laudani.℈.ii.et predictis addita lana fiat pessarium.

De clisteribus Rubrica.

Listere conferens sode et catarro prouenientibus a materia calida et indifferenter attrahit a capite omnem materiam tam naturaliter q per adbustionem calidam et inducit somnum vigilantibus inmoderate. R violarum florum nenufaris ana.M.i.se.comuniū frigidorū cum corticibus contusorum.M.i.foliorum maluarum mercurialis et violarum ana.M.ii.reupōtici.M.ʃ.coquantur in viii.lib.aque usque ad cōsumptionem medietatis.et huius decoctionis cum expressione cōuenienti accipiatur vsq ad.℥.iiii. salis comunis.℥.iii.olei violati de cucurbita ana ℥.i.ʃ.epithimi pollipodii ana.℈.ʃ.ell'rii succi ro.ʒ.i.ʃ.cassie zuccari rub.ana.℥.ʃ.Et est valde potens ad omnia predicta si bene cansyderaueris simplicia ipsum componentia.

Clistere conferens in omni egritudine materiali frigida capitis Educit enim materias flegmaticas et melancolicas a capite.et ideo curat cephaleam antiquam et confert subet et litargie et scothomie et vertigim et epilensie flegmaticis et melancolicis attrahendo et diuertendo materias tales a toto capite. R gentiane. peucedani yreos aristo.ro.acori radicum peonie arthāite ana.M.i.cubebarum calami aromatici ysopi ameos se. leuistici ana.M.ʃ.se.malue altee ana.M.ii. fenugreci.℥.i.ʃ.ell'i nigri.ʒ.i.ʃ.folliculorum sene thimi epithimi ana.M.i.ʃ.Coquantur omnia in lib vi. aque vsq ad consumptionem duarum partiū deinde colentur et vehementer exprimantur. Et huius decoctionis R lib.ʃ.yerelogodion yere ruffini ana.ʒ.i.zuccari rubei cassie fi.ana.℥.ʃ.oleorū sisamini anetini ana.℥.ii.misce et totum mediocriter calidum ponatur pro vna vice in diebus frigoris in vespe.in diebus vero calidis in mane administrabis.

Clistere multum conferens in omni egritudine cerebrali pendente a materiebus adbustis opillantibus vel apostematibus.et ideo confert sibare.i.apostemati prouenienti substantie cerebri cum permixtione rationis et omnibus speciebus m'lie manie lupine et consimilibus. R fumi terre polipodii sene thimi epithimi ana.M.i. pulpe colloquintide corticum agarici turbit hermodactilorum ana.ʒ.ʃ.sticados maiorane saluie betonice acori peonie ana.M.i.ʃ.florum nenufaris et violarum ana.M.iii.se.endiuie acetose ros ana.M.i.Bulliant omnia in lib.x.aque vsq ad consumptionem medietatis.deinde cum forti expressione colentur.Et ex hac expressiōe accipe.℥.xv. mellis violati.℥.i.ʃ.electuarii dyalene.℥.ʃ.salis gemme.℈.iiii olei cucurbite violarum ana.℥.ii.misce et totum imponatur hora prescripta. Cum enim in talibus egritudinibus materie sint multe et valde furentes et etiam accidentia sint valde seuissima et plurima oportet in eis vti medicinis magna virtute trahentibus et diuertentibus a capite materias predictas.et proprie cōstante virtute.Aliter enim sibi blandiendo procedatur infelicitabit opus medici.quoniā ad vltimas egritudines vltime curationes ad perfectionem sūt potentes afforismorum prima.

Clistere multum conferens ad opillationes cerebri omnes et proprie organorum auditus visus gustus et odoratus et apperit etiam opillationes originum neruorum et nuche per que membra spiritus sensibilis et tactiuus ad mēbra transire debet R sticados origani folii maiorāe bethonice saluie rorismarini ana.M.i.ʃ. foliorum edere lauri radicum apii et peonie ysopi eupatorii mellisse calami aromatici ana.M.i.polii montani radicū arthanite yreos galange nucis muscate ana lib.ʃ. Coquantur in lib.x.aque vsq ad consumptionem duarum partium. deinde colentur et diligenter exprimantur. Et huius colature. R lib.i.olei de costo de croco et liliorum alborum ana.℥.i.specie

ruz dyambre et dyamuski dulcis ana.ʒ.ʃ. agari ci.ʒ.ʃ.salis gemme.ʒ.i.ʃ. misce et totum ponat hora maioris alleuiationis.

Clistere euans mirabiliter materias calidas a pectore stomacho ꝛ ypocūdriis et ventre toto in feriori.Et confert pleureticis piplemoicis asmati disnie ꝛ orthomie doloribus epatis splenis stōachi et intestinorum ꝓuenientibus a materia calida ℞ quattuor seminum comunium frigidorū ana ℳ.ii.se.portulace lactuce ana.ℳ.i.se.ēdiuie ace tose scariole cuscute ana.ℳ.ʃ.foliorū maluarꝫ blit violarū mercurialis ana .ℳ.i.ʃ. Coquātur ea in lib.viii.vsqꝫ ad consumptionem medietatis. d inde colentur et vehementer exprimantur ec hui us expressionis accipe lib.i. et adde olei viol'.℥. .iii.ell'rii de psilio.℥.ii cassie zuccari rubei ana. ℥. .ʃ.salis comunis.ʒ.iiii. misce et totum impona tur.

Clistere optime conferens in collica yliaca ꝛ do loribus renum ancharum pectoris et omnium ali orum membrorum interiorum ꝓuenientibus a materiebus melancolicis et flegmaticis mucila ginosis ꝛ vitreis et educit ventositates grossas. ℞ cartami hermodactilorum pulpe colloquintidis ana.ℳ.i.centauree minoris folii ameos came-dreos caepitheos yue ana.ℳ.ii.polipedii thimi epithimi corticuꝫ agarici ana.ʒ.ii.ʃ.se.carui ane ti rute anisi apii ana .ℳ.i.Omnia buliant in lib viii.aque vsqꝫ ad consumptionem medietatis. de inde colentur et exprimantur et huius decoctiōis ℞ lib.i.ʃ ꝛ addatur ei ell'ii dyacastorei.ʒ.ii.cassie fistule.ʒ.ʃ.electuarii idi benedicte ana.ʒ.i.ʃ.salis gēme salis indi ana.℈.ii.olei de aneto et amigda larum amararum ana.℥.ii.misce totum et tempe te calidū imponatur.

Clistere conferens ad dolores artheticos toti us corporis et ꝓprie ad sciaticam dolorem an charum genuum pedum solutione educens mate-rias diuersas proprie tamen frigidas.℞ herbe yue herbe paralef bethonice sticados pulegii sal-uie rorisi marini maiorane mellisse foliorum eder ana.ℳ.ii.hermodactilorum acori yreos calami aromatici pulpe colloquintide corticum agarici aristo.vtriusqꝫ ana.ℳ.i.polipedii cartami folicu lorum sene epithimi ana.ℳ.i.ʃ.Bulliant in lib. viii.aque vsqꝫ ad consumptionem medietatis. Cuius colature vehementer expresse.℞. libram .i.et adde olei de euforbio.℥.i.olei amigdalaruꝫ dul. et de sisamino ana.℥.i.ʃ. salis comunis.ʒ.v. misce et totum imponatur cum.℥.ʃ.zuccari rub.

Clistere conferēs multuꝫ prefocationibus ma-tricis et omnibus opillationibus eius et ad cur-sum materierum albarum a matrice.exiccat enīꝫ coueient ꝛ matrices steriles facit fecūdas.ꝛ ꝓprie quando horum accidentium causa fuerit mala cō plexio frigida cum materia aquosa mucilaginosa vitrea in medicinibus inuenta.℞ arthanite ma tricarie mellisse .rute scabiose florum rorismari ni ana.ʒ.i.ʃ.abrotani peucedani ꝑpilli siselcos a meos amomi carpoballsami cubebarum baccaruꝫ lauri calami aromatici cassie lignee corticum cas sie fistule ana.ʒ.i.ʃ.cimini seminis aneti anisi ame os ana partes.ii.ℳ. vnius rasure eboris.ℳ.ii. Bulliant in lib.vi.aque lento igne vsque ad con-sumptionem medietatis.deinde bona expressio-ne facta colentur cuius colature. Recipe librā. i. olei de sisamo de costo de ruta de piperibus ana ℥.ʃ.salis. idi .ʒ.i. electuarii Diacastorii de bau cis lauri de benedicta ana.ʒ.iii.misceat totum ꝛ imponatur. Utatur ex eo mulier per.iii.septi-manas omni tertio et quarto sero ante cenam ꝓ horam.deinde cum vadit dormitum induatur veste longa et cingatur et suffumigetur postea cum infrascriptis pulueribus positis in carboni-bus cruribus apertis notabiliter in pondere.ʒ. vnius ꝓ vice .Cuiꝰ descriptio ē.℞ pulueris alip te muscate ꝛ confectionis nere ana.ʒ.i.gallie mus cate storacis calamite ana.ʒ.iii.alumis crudi.ʒ.i. .ʃ.puluerizentur omnia per se.deinde cum succo matricarie fiant trocisci pōdere .ʒ.vnius et exic centur in vmbra.

Clistere cōferēs sciatice.℞ folioꝝ ypicois cāomil le centauree se.lini.anetiet malue brionie et fenu greci se.lini ana.℥.i.anisi.ʒ.iii.colloquintide.ʒ.ii. salis gemme.ʒ.ʃ.olei amigdalaruꝫ amararꝫ.℥.ii. furfuris.℥.ʃ.mell' dispumati.℥.ii.iere benedicte ana.℥.ʃ.misce et fiat clistere.

De aquis. Rubrica

Qua somnifera.℞ papaueris ni gri iusqr ana l'b. i.amomi.℥.ii. hec distemperent cuꝫ aqua nenu faris aut cum succo eius quantū sufficit.Ista aqua vtatur in empimate sine tamen papauere .

Aqua ad faciendum lixiuium capitale.℞ cala menti origani pulegii ana.ℳ.i.ʃ.saluie rorisma rini yue maiorane ana.ℳ.i.absinthii.ℳ.ii.folio rum baccaꝝ lauri.ℳ.i.ʃ.misce et fiat lixiuium.

Aqua ad stringendum lacrimas.℞ thucie pre parate.℥.i.emathitis.ʒ.ʃ.san.dra. acatie antio-nii ana.℈.ʃ.camphore.℈.ii.terre sigillate.ʒ.i.thu ris masticis piperis al.ana.℈.ʃ.aquaruꝫ feniculi eufragie ana.℥.i.aquarum violarum ros ana.℥. ii.vini antiqui montani clari et subtilissimi.℥.iii. l'.iiii.Bulliant omnia simul in duplici vase vsque ad consūptionem medietatis et coletur per pānū duplum.

Aqua cōtra fluxum rheumatis ad oculum cuiꝰ cumqꝫ materiei tam obtalmie ꝙ lacrimarum. ℞ succi rute succi sūmitatū rubi ana.℥.i.olei mirtini ℥.i.misceantur omnia simul et bulliant vsqꝫ ad cō sumptionem succorum deinde coletur et reponat ad ignem.deinde pone infrascriptos pl'ueres bene tritos et cribratos .s.saphiri .℈.i.ʃ.iacincti.℈.i. antimonii.ʒ.i.eris vsti.℈.i. thucie preparate. ʒ. iii.omnibus optime puluerizatis imponantur in dicto oleo vel bullitura et parum bulliant lento igne ꝑmiscendo deinde addatur cere noue.ʒ.iii.l' minus ꝭm ꝙ placet tibi soliditas ipsius vnguenti ex quo cum perfectum fuerit vnguātur palpebre et supcilia mitigat dolorem et cursum humidita tis ꝓhibet causam coniunctā mirabiliter delēdo

Lotio ꝓ scabie.℞.radicū enule recentium ra dicū et foliorum malue radicum et foliorum la pacii acuti fumiterre ana.ℳi.furfuris frumenti grossi ana.ℳ.ʃ.Bulliant in fialis octo aque vsqꝫ ad consumptionem tercie partis.et aliqui addūt sisami et fenugreci et abluunt soluꝫ extremitates

Potus ad vermes.℞.ordei.℥.iiii.siligis ꝗmis ana.℥.i.bulliant in aqua sufficienti vsqꝫ ad cōsūp

tionem tertie partis coletur et de colatura det ad potandum. et non noceret si adderetur parum aceti.

Ad idem. ℞ sumach. ℥. i. granorum mirti coriandrorum preparatorum ana unciam semis diptami excorticati. ʒ. ii. se. plantaginis et portulace ana. ʒ. i. Coquantur usque ad consumptionem tertie partis in aqua sufficienti. exprimantur et colentur et colatura potui propicitur cum vino vel alio modo

Ad idem. ℞ aque sublimationis radicis enule. ℥. ii. aque sublimationis radicum graminis. ℥. i. det patienti in aurora tantum.

Aqua pectoralis. ℞ sebesten ficuum pinguium dactilorum incisorum ana numero. iiii. capill' veneris violarum passularum liqr ana. ℥. ß. papaueris al. ℥. i. cinamomi. ʒ. ii. se. anisi feniculi eupatorii ysopi ana. ℥. i. iuiubarum numero. xx. zuccari vel mellis. ℥. ii. ß. aque fluuialis lib. x. buliant usque ad consumptionem tertie partis et in fine superaddatur supra scriptis zuccarum vel mel, et fiat aqua.

Aqua epatica valens ad epatis opillationem et ad ytericiam. ℞ seminis endie scariole lactuce epatice capill' ven. sandalorum amborum ana. ʒ. i. seminum comunium frigidorum. ʒ. ii. rasure eboris. ʒ. ß. spodii. ʒ. i. radicum feniculi petroselini apii ana. ʒ. ii. radicum eduie. ʒ. iiii. aceti modicum zuccari. ℥. i. ß. aque fontis lib. iiii. buliant ad consumptionem medietatis.

Aqua stringens fluxum dissintericum et maxime in pueris et aliis. ℞ aque ros. ℥. vi. gariofilorum masticis sumach ana. ʒ. i. auari ponderis. Ponantur dicte species grosso modo contusse in una parua fiala que ponatur ad buliendum in lebete pleno aqua et bulliant donec consumatur aqua colli fiale et dos eius est coclear unum.

Aqua prouocatiua menstruorum. ℞ pulegii calamenti abrotani rute yue centauree ysopi ana. M. i. sauine matricarie ana. M. i. ß. oppopo. ʒ. iii. armoniaci galange ana. ʒ. i. siselcos rubee tinctorum ana. M. i. mirre. ʒ. ii. Buliant in una situla aque et media usque ad consumptionem tertie partis.

Aqua ad frangendum lapidem. ℞ aque saxifragie partes. ii. aspagi partes. i. angurie partem. ß. misce et exhibe cum isto puluere. ℞ lapidis iudaici vitri triti sanguinis hyrcini preparati lapis spongie ana partes equales misce cum aquis suprascriptis.

Aqua pectoralis. ℞ ficuum siccarum pinguium. ʒ. vi. dactillorum pinguium prassii se. apii feniculi passularum capillorum veneris ysopi liqr ana. ʒ. v. Coquantur omnia in lib. viiii. aque usque ad consumptionem medietatis.

Lotio somnifera. ℞ florum nenufaris viol' rosarum ana. M. iii. se. aneti croci integri ana. ℈. i. se. lactuce portulace ana. ʒ. ii. se. altee malue ana. M. iii. Contundantur grosso modo et bulliant aliquantulo tempore in sufficienti quantitate aque.

Aqua somnifera valens in vigiliis inmoderatis freneticantium per duas horas post cenam vel prandium data. ℞ papaueris al. ℥. ß. corticum mandragore iusqr al. ana. ʒ. ß. croci integri. g. iiii. Contundantur aliqualiter et ponantur postea in una petia rara et infunde postea in aque nenufaris. ℥. v. per horas. vi. postea da sibi potum petia prius bene fricata in ipsa aqua. Hec decoctio in potu detur ab. ℥. i. usque ad. iii.

Aqua in febribus infantium infundatur fermentum in aqua cum modico spodii croci et zuccari tabarzet per spacium trium horarum. deinde coletur et de illa aqua detur in potu infantibus cum siti febrientibus. sedat enim eorum febres et sitim.

De sirupis Rubrica.

Sirupus compositus de radicibus valens ad frangendum lapidem. ℞ radicis feniculi petroselini apii brusci aspagi ana. M. i. se. petroselini feniculi apii anisi carui brusci aspagi lactuce portulace scariole se. comunium ana. ℥. i. sandalorum amborum ros' viol' ana. ʒ. ß. prunorum numero. xxx. scolopendrie epatice centauree pollicarie capillorum veneris ana. M. i. Fiat decoctio et cum dicta decoctione fiat sirupus cum lib. i. ß. zuccari et eodem modo fiat sirupus compositus.

Sirupus de pomis confortans corda debilia sanat sincopi et cordis tremorem. ℞ succi pomorum dulcium et acetosorum ana lib. v. coquantur usque ad consumptionem medietatis et dimittantur per duos dies usque quo bene clarescant. deinde coletur et colature addantur libre. iii. zuccari fiat sirupus.

Sirupus prouacatiuus menstruorum. ℞ aquarum apii lupinorum aspagi feniculi ana libram. ß. spice. ʒ. ii. siselcos. ʒ. i. armoniaci oppopo ana. ʒ. ii. ß. petroselini feniculi ameos dauci carui ana. ʒ. ii. seminis milii solis macedonici foliorum eupatorii ana. M. i. galange cinamomi croci ana. ʒ. ß. sirupi violarum. ℥. ii. seis citoniorum malue ana. ʒ. iiii. Decoque in lib. vi. aque cucurbite usque ad consumptionem tertie partis. deinde colentur. et colatura misceatur cum aquis predictis. deinde coquantur simul et clarificentur et dulcorentur cum melle et aromatizentur in fine decoctionis cum cinamomo. acetoletur cum aceto sqillitico.

Sirupus ad impregnationem. ℞ rubee maioris arthemisie sauine ana. M. ß. mente ablinthii radicis feniculi acori sumitatum ignanti origani calamenti anisi ana. ℥. ß. gariofilorum mellisse buglosse ana. ʒ. iii. ciperi galange calami aromatici anisi maratri ameos siselcos ana. ʒ. ii. cinamomi passularum ana. ʒ. v. mellis quantum sufficit fiat iulep et aromatizetur cum istis. ℞ masticis. ʒʒ macis gariofilorum rasur' eboris croci nucis mus. doronici zedoarie se. ozimi ana. ʒ. ß.

Puluis ad idem. ℞ nucis muscate cubebarum. ʒʒ. ana. ʒ. ß. piperis longi masticis cinamomi ana. ʒ. i. galange. ℈. ii. lingue auis rasure eboris siselcos been utriusque ana. ℈. i. pulverizetur omnia et ex hoc puluere utatur super cibo quem comedit.

Unguentum ad idem. ℞. gallie muscate nucis muscate castorei ana. ʒ. ii. bdellii coagulii leporis laudani ana. ʒ. ii. olei nardini masticini mirthini ana. ʒ. iii. cere quantum sufficit fiat unguentum.

Sirupus ad sciam. ℞ corticis radicum feniculi aspagi petroselini apii et pollipodii ana. ℥. i. granorum brusci seminis gallitrici milii solis se. urtice litospmatis. i. seminis saxifragie se. petroselini macedonici ana. ℥. ß. scolopendrie. M. ii. se. edere iuniperi ana. ʒ. iii. hermodactilorum turbit ana.

.℥.ß.mellis lib.i.ß aque rosarum libras.ii.fiat siru pus.

Aliter fit sirupus suprapositus. ℞ radicum feniculi aspagi opii petroselini polipodii ana.℥.i.granorum brusci seminis gallitrici milii solis semis urtice litospmatis scis saxifragie semis petroselini macedonici ana.℥.ß.foliorum scolopendrie radicis capparorum ana.℥.ii.se.edere et iuniperi ana .℥.iii.hermodactilorum turbit ana.℥.ß.ʒʒ.cartami ana.℥.i.ß.agarici.ʒ.iii.salis geme.℈.ii.macis.℈.ii.ß.syrupi de sticados.℥.iii.mellis aquarum rorismarini acori et saluie ana quantum sufficit Et fiat sirupus et aromatizetur cum cinamomo mastice et gariofilorum nucis muscate et macis addendo aliquid ambre et musci secundum necessitatem et fiat sirupus.

Sirupus contra pestem. ℞ corticum citri corticum radicum capparorum berbene sandalorum rubeorum spodii ana.ʒ.ii.gariofilorum buglosse mellisse boraginis acori ana .℥.ß.acetose epatice prassii ana.ʒ.iii.scariole agrestis seminum comunium frigidorum violarum ana.℥.ii. thimi epithimi polipodii mirobalanorum citrinorum kebulorum ana.℥.i.agarici reubar.ana.℥.ß.succi absinthii fumi terre ebuli plantaginis ana .℥.vi.succi citoniorum lib.i.ß.dyagridii.ʒ.ii.zuccari albi lib .ii. Fiat sirupus per artem et accetozetur cum aceto citoniorum et.℥.ß. assumat in mane hora qua possit dormire parum post aut saltem quiescere in lecto per horam vnam recte.

Sirupus iste est magistri Petri de tusignano qui est mirabilis in consilio contra pestem et est ordinatus ad intentionem doctorum medicine de quo visa est experientia magna. Reddit enim corpus siccius et mundum a superfluitatibus confortat enim cor cerebrum et epar ac omnia membra. Dosis eius est ab.℥.i.ß.vsque ad.℥.ii.cum.iii.℥. aque buglosse et saltem ter in septimana sumatur aut plus.

Iulep ad febres pestilentiales. ℞ aquarum buglosse acetose ana.℥.vi .aquarum cicoree endiuie florum salicis ana.℥.iiii.sirupi de citro.℥.ii. sirupi acetosi simplicis oxizacare ana.℥.i. vini granatorum.℥.viii.Clarificentur et fiat iulep longum et in fine ponatur vinum granatorum. Hoc iulep longum est cordiale et extinctiuum et fit in fe.pestilentialibus

Sirupus solutiuus. ℞ endiuie epatice capill. veneris recentium ana.M.i.sandalorum amborum ana.ʒ.ii.seminum comunium foliorum boraginis ana.℥.ß.sene epithimi ana.℥.i.reubar.ʒ.vi.turbit ℥.ß.spice.ʒ.ß.ʒʒ.ʒ.i.zuccari libram vnam fiat sirupus.

Sirupus constrictiuus de citoniis. ℞ se.plantaginis.℥.ii.nucis cipressi corticum mediane glandium corticum mediane castanearum granorum ync torrefactorum sumach ana.M.ii.mirtillorum M.i.citonia cruda numero .iii.sorbarum nespillorum ana numero.vi.acatie.℥.ß. ypoquistidos M.i.ß.Coquantur in aqua.plantaginis et cum zuccaro fiat sirupus.

Sirupus ad idem de mirto sic fit. ℞ granorum mirti lib.ii.acatie sumach ana.ʒ.ß.ros.℥.i.spodii ypoquistidos ana.ʒ.iiii.mente.ʒ.ii.ß.gummi arabici dragaganti ana .ʒ.ii.Coquantur omnia cum aqua pluuiali vsque ad consumptionem medietatis. deinde coletur et colature addatur citoniorum lib.i.mellis lib.ii.clarificentur et decoquantur et fiat sirupus.

Sirupus de sebesten sic fit. ℞ sebesten.℥.ii. rubee tinctorum.℥.ß.anisi cimini ligni seminis lactuce melonis cucumeris maluarum ana.℥.ii.alkekengi.℥.vi.fenugreci sticados prassii ana.ʒ.iii. se.apii ameos seminis petroselini radicum tribuli marini dauci feniculi meu ana. ʒ.ii.sanguinis erici preparatii scordeon ana.ʒ.v. lapidis spongie iudaici corticum auelanarum ana.ʒ.vi.Coquantur in lib. ii.aque vsque ad consumptionem medietatis .deinde coletur et colature addatur aceti sqllitici.℥.ii.ß.zuccari secunde decoccionis lib .ii. ß.coquantur lento igne et fiat sirupus.

De electuariis Rubrica..

Electuarium contra epilensiam. ℞ siseleos sticados piretri ana.ʒ.x. agarici.ʒ.v.carui asse fetide aristo. ro.ana.ʒ.i.ß.mellis dispumati libram.ß.succi squille.℥.iiii.zuccari.℥.iiii.fiat electuarium.

Electuarium somniferum. ℞ granorum papaueris al.℥.ii.se.endiuie nigre lactuce portulace ana.℥.ii.florum nenufaris.ʒ.vi.se.comunium maiorum.ʒ.ii.ß.pomorum mandragore.ʒ.x.croci camomille seminis aneti ana.ʒ.i.ß. ligni aloes.ʒ.i. zuccari albi lib.i. mellis viol. lib.ß. Coquantur mel et zuccarum simul cum aqua sublimationis aque florum nenufaris vsque ad bonam viscositatem deinde additis speciebus propter infrigidationem fiat electuarium. Utor ego eo in frenesi insibans et speciebus melancolie liniendo et fricando cum eo frontem et tempora nares et pulsus manuum et pedum.aut ex eo in potu detur post cibum per horam.ʒ.v.cum aqua sublimationis lactuce nigre vel portulace .Ex eo instante necessitate accipiatur miscendo.℥.i.cum suis cibis vel in potu clarificando.Ego autem certa experientia scio quod si sepe aspargatur facies eius aut alterius cuius cerebrum sit notabiliter exiccatum cum aqua nenufaris dissoluendo plurium in breui tempore inducit somnum. quicumque vero patitur uigilias multas a flegmate salso in pectore vel in capite eorum dominante facile dormire poterit si totum caput eorum prius rasum vngatur aut liniatur ex eo tepido.

Electuarium somniferum minoris fortitudinis ℞ granorum papaueris albi.ʒ.vi.viol.se.lactuce seminis endiuie ana.ʒ.ii.se.comunium.ʒ.ß.zuccari.ʒ.ii.ac sirupi de papauere.q.sufficit.

Eleccuarium oculiste. ℞ siseleos eufragie feniculi cubebarum ana .ʒ.i.granorum paradisi macis ana.ʒ.i. ß.cinamomi seminis celidonie rute ana.ʒ .ii.foliorum rorismarini .℥.i.anisi.ligni aloes carui cartafilaginis ana.℥.ß.zuccari ad conficiendum debite vel mellis quantum sufficit fiat electuarium. Ualet enim in diminutione visus vel corruptione et ablatione non totali et precipue a materia flegmatica in corpore flegmatico quia restauratur visus deperditionem confortando cerebrum.propterea quia prohibet ipsum a fixione et receptione materierum et vaporum in eo aggregatorum per virtutem prouenientem a mace ligno aloes et rore marino et subtiliat et substentat spiritum.

Electuarium ad visum valens inflamationi ocu lorum ardori punctioni et similibus. ℞ eufragi e. feni. siseleos. ana. ʒ. iii. piperis lon. mente ciamo mi macis maiorane berbene acori rorismarini a na. ʒ. i. ß. cenidiarum. ℥. iii. ligr. ʒ. ß. zuccari albi. ℥. v. Fiat electuarium in quo buliant isti succi vs que ad consumptionem ipsorum. ℞ succi ros berbe ne ana. ℥. ii. feniculi depurati. ℥. v. celidonie et ru te ana. ℥. i. ß. fiat electuarium. Et scias q̄ inflama tio oculorum et ardor et punctio idem sunt et in curis coincidunt.

Electuarium ad vocem clarificandam. Raro de hac materia experta sollemnia inuenies. comu niter tamen mihi expertum est in leuibus casibus .s. non antiquatis magis vsitatum est dyairis Ni colai de quo post cenam per horas tres sumat. ʒ. duas.

Electuarium tamen ad idem per me longo tē pore expertū. ℞ seminum caulium ysopi enule vn gule caballine yris prassii ana. ʒ. iiii. anisi feni culi ameos cubebarum aristo. ro. ana. ʒ. i. ß. succi li qr. ℥. ii. ß. cinamomi nucis muscate acori ana. ʒ. i. oximellis compositi sirupi de prassio ana. ℥. iii. penidiarum. ʒ. iii. pinearum insularum in lappa per duos dies. ℥. iiii. croci. ʒ. i. mellis dispumati lib. i. Fiat electuarium de quo in dilluculo exhibe antur. ʒ. iiii. cum. ℥. ii. aque decoctionis radicum vrtice ad multitudinē flegmatis et infusionem canne pulmonis ab eo et aliorum organorum vo cis. vel dentur. ʒ. ii. in mane et. ʒ. ii. in sero cum aq̄ decoctionis radicum vrtice zuccarata. Ad rauce dinem enim vocis et nocumenta eius puenietia a vehemē uti siccitate positiua vel priuatiua or ganorum vocis dentur. ʒ. ii. aque leuiter calide radicum enule vel decoctionis pinearum. Et ad vehemen tez aspitatem supficiei conuexe canne pul monis detur ex eo. ʒ. ii. hora predicta aut per. iii. horas post cenam cum aqua sublimationis vel de coctionis gūmi cerasorum vel gūmi arabici. Et ad nocumenta vocis puenientia pp̄ter nimiam frigiditatem aeris inspirati vel exterius occurrē tis. dētur. ʒ. ii. ex eo cum aqua sublimationis folio rum croci vel decoctionis eius. in hoc enim pen det sententia omnium medicorum totius medicie quod sepe sum expertus.

Electuarium contra marasmatos et ptisicos. ℞ caudarum cancrorum fluuialium preparato rum lib. ß. se. endiuie acetose scariole lactuce ana. ʒ. i. ß. pinearum mundatarum. ℥. ii. zuccari secun de decoctionis. ℥. iiii. mellis violarum quantū suf ficit fiat electuarium.

Decoctio pectoralis. ℞. ficuum pinguium dra gmas sex dactilorum pinguium prassii seminis apii. feniculi passularum capillorum veneris ysopi ligr ana. ʒ. v. Coquātur omnia in lib. xiiii. aque vsq̄ ad consumptionē medietatis et colētur et fiat decottio.

Electuarium pectorale. ℞ ligr cinamomi ca pill veneris ana. ʒ. i. ß. piperis. al. et nigri ysopi vngule caballine seminis feniculi ana. ʒ. ß. passula rum. ℥. i. pinearum fisticorum amigdalarum pur gatarum ana. ʒ. i. ß. seis vrtice yreos croci enule ana. ℈. ii. sirupi viol. ℥. iiii. mellis cocti lib. ii. ß. Co quantur mel et sirupus lento igne vsq̄ ad spissitu dinem conuenientem. deinde incorporentur in mor tario cum passulis et medullis minutissime tritis ita vt effugiant visum. Ultimo vero addantur spe cies per se omnes trite. Confert asmaticis orthoo micis disnicis a causa frigida. puocat sputum ab stergit pectus et canales pulmonis. Ultimum est raucedini vocis facte a predictis causis abstergen do et consumendo materias infusas et inuisca tas canne pulmonis tenendo de eo in ore et per mittēdo ipsum descendere inferius. sicut loc an te prandium et in vespis. Et etiā confert tenere de eo in ore apud somnum. attrahit enim et ab stergit flegmata i colatorio inuenta a capite des cendentia. Et si de eo dentur i aurora. ʒ. iiii. cuz. ℥. ii. aque enule campane siluestris licet etiaz or tulana sit bona. hec ambo i simul calefacta miscen do et exhibendo in aurora mirabiliter cōfert em picis incipiendo factis vel permittendo ex pleu resi et aliis apostematibus a materia grossa i pec tore factis. hoc demonstrant siplicia componentia electuarium. Dosis pulueris eius est. ℥. i. ß. cum a qua distillationis cretani marini. aut cum aqua saxifragie. Si autem fiat electuarium ex eo cum oximelle sqllitico aut composito sine squilla det ex eo. ℥. i. cum predictis. Et si fiat ex eo confectio solida cum zuccaro comedātur ex ipsa. ℥. vi. in au rora cum predicta aqua bibita. et conuenit etiam de eo dare. ʒ. ii. aut. iii. ante prandium vel ante cenam cum predicta aqua cretani marini quia mirabilis est in hac re.

Electuarium ad neruos. ℞ acori sticados ana. ℥. iii. passularum radicum feniculi petroselini a na. ℥. i. centauree minoris colloquintide hermoda ctilorum ana. ℥. ß. Fiat eorum decoctio in. lib. iii. aque vsq̄ ad consumptionem medietatis que post expressionem suam vehementer factam coquatur primo cum lib. i. mellis vsq̄ ad bonā spissitudinē deinō addat agarici electi. ℥. i ebit. ʒ. ß. ℈. dya gridii ana. ʒ. i. ß. spice. ʒ. i. fiat electuarium. Sol uit enim materias flegmaticas mucillagiosas vi treas et aquosas a membris nutricatiōnis et a re motis etiam et ppzie a iuncturis et attrahit eti am materias multas ab eisdem et sedat dolorez iuncturarum et contractiōes earum. Dosis est a. ʒ. iiii. vsq̄ ad. vi. cum aqua decoctiōis. ℈. ad ma terias flegmaticas. Et cum aqua cuscute vel cico ree ad materias colericas et detur semper actu calidum et tardetur cibus post horis. vi. et ante cibum bibatur cyathus vnus ydromellis bene ca lidi

Electuarium de ouis rectificans digestionem stomachi et est Dyascoridis. ℞ albuminis ouorū lib. ii. mellis cocti dispumati lib. i miscentur in simul et diu agitentur cum spatula agitando vs quequo inspissentur. deinde addantur hee species ℞ zedoarie. ʒ. ß. cinamomi gariofilorum spice li gr. ℈. piperis galange ros sandalorum rubeorum ana. ʒ. i. fiat electuarium.

Electuarium carminatiuum in stomacho et in intestinis. ℞ anisi spice nardi macis se. leuistici et rute ana. ʒ. ß. cimini. ʒ. ii. pnlueris lene. ℥. i. tarta ri. ʒ. i. ß. mellis ros. ℥. iiii. ß. zuccari rub. ℥. i. Co quatur zuccarum cum melle et fiat electuarium secundū artē. dosis est a. ʒ. iii. vsq̄ ad ad quattuor ante cibuz.

Electuarium de margaritis phibens aborsuz ℞ margaritarū non perforatarum piretri ana. ʒ. i. ℈. masticis ana. ʒ. iiii. zedoarie doronici se.

apii cassie lignee cardamomi nucis muscate macis cinamomi ana.ʒ.ii.been al.et rub.piperis nigri macropipis ana.ʒ.iii.cinamomi croci.ʒ.v.zuccari albi lib.i.ſ.fiat confectio cum aqua mente vel bu glosse.

Electuarium de lepore combusto. ℞ lapid' in d aiciet spongie ana.ʒ.i.pulueris leporis combus ti secūdū artem scriptam in electuario meo.ʒ.ii. specierum electuarii litontripon descriptione Ni colai.ʒ.ii.zuccari secunde decoctionis.℥.iiii.cum a qua saxifragie fiat confectio in rotulis.℥.ſ. vel e lectuarium. Est enim conuenientius pauperi bus ad expensam non potentibus. Prouocat eniz vrinam et mundificat omnes vias eius ab arenu lis trumbulis et lapidibus. ꝑpter quod cōfert dis surie et strangurie et doloribus renum et uesice factis ab opillatione a predictis causis soluendo etiam ventositates ab illis. Detur autem rotula una in aurora et altera ante prandium per vnaz horam bibendo post ipsam.℥.ii.aque aspagi calid' et detur similiter vna rotula ante cenaz.

Electuarium ad frangendum lapidem vesice. Hoc electuarium mundificat vias vrinales om nes a flegmaticis superfluitatibus a trumbis et a renis.et frangit lapidem in renibus educendo ipsum si per.xv.dies ex eo dentur.ʒ.iii.cum aqua milii solis.et fortior est aqua decoctionis radicum vrtice calefaciendo ambo simul. Et si uolueris fa cere frangere et educere lapidē in vesica. def ex eo.℥.ſ.per.xx.dies cum tribus.℥.aque saxifragie maioris aut aque polii montani. cuius descriptio est. ℞ vitri combusti pulueris cicadarum combus tarum sine alis et pedibus ana.ʒ.iii.leporis com busti sanguinis hyrci preparati ana.ʒ.xiii. semis plantaginis amili sumach ana.ʒ.ii.ſ.sirupi com positi acetosi lib.ii.ſ.penidiarum lib.ii. fiat ele ctuarium.

Electuarium constrictiuum de arillis. hoc elec tuarium valet dissintericis quomodocūq admini stratum siue sub forma electuarii siue confectionis siue pulueris in cibis vel sub forma pillularum āt post cenam sumendo per duas horas vel circa au roram. et post spacium unius hore digestiuum suum.⁊ in die ter aut quatter secundum necessita tem patientis. Cuius descriptio est. ℞ corticum granatorum gallarum balaustiarum cupullaruz glandium ana.ʒ.ii.granorum vue et mirti 'auel lanarum assatarum granorum pomorum grana torum se.rose acatie sumac ana.℥.ii. corallorum amborum turis masticis seminis papaueris albi ⁊ nigri.gūmi arabici assi psillii et amili assatoruz spodii seminis plantaginis margaritarum ana.ʒ. .i.boli armeni sanguinis draconis ana.ʒ.i.ſ.zuc cari lib.ſ. fiat electuarium.vel si vis potest fieri sub forma confectionis cum predicto zuccaro et a qua plantaginis vel alia simili. et est bonuz et op timum.

Electuarium aliud constrictiuum de citoniis ⁊ in similibus modis assumptionis sicut precedens ℞ sumac boli armeni gūmi arabici ana.ʒ.iii.℈.i. sanguinis draconis spodii ana.ʒ.i.ǧ.vii.fustiū ga riofiloꝝ anisi ana.ʒ.i.℈.i.ypoquistidos.℈.i.ǧ.iii.la pid' ematitis.ʒ.ii.℈.ſ.corallorū amboꝝ ana..℈. .ii.carabe.ʒ.ii. consolide maio. et mino.rof ana .ʒ.ii.℈.i.balaustiaꝝ dragagati ana.ʒ.i.ǧ.vii.mir tiloꝝ.ʒ.iii.℈.i.se.citoniorꝝ papaūis ana.ʒ.v.corigio le se.acetose anthere se.plantaginis acori fluuia lis ana.ʒ.i.ǧ.vii.mellis aut zuccari quantū suffi cit fiat electuariuz.

Electuarium laxatiuum ad coleram et flegma ℞ cinamomi.ʒʒ.rosarum iuiubarum cardamoni ligni aloes masticis nucis muscate ana.℈.i. turbit .ʒ.iii.dyagridii.ʒ.ii.zuccari lib.ſ.fiat electuariū dos eius est a.ʒ.iiii.vsq ad.v.

Ruptorium. ℞ aque prime saponis lib.ii. bul liant longa ebullitione vsq ad consumptionem tertie partis.deinde addatur calcis viue.℥.i.o pii.℥.ſ.et coquatur.deinde addatur auripigmen ti.℥.ſ.et reserua applicando circa locum pastam ne vesicetur nisi in illo loco quem intendimus ve sicare.

Defensiuum. ℞ gallarum cipressi gallarum p forataruz ana.℥.ii. terre sigillate sanguinis dra conis acatie ypoquistidos sandarace boli armeni ana.℥.iii.succi plantaginis et portulace aceti ana .℥.ii.terantur in mortario vltima contritione et fiat linimentum.

Electuarium de conseruis contra pestem. ℞ conserue ros buglosse ana.℥.i.ſ.doronici ossis de corde cerui iacincti smaragdi saphiri ana.℈.ſ. san.citrinorum pulueris pentafilonis ligni aloes ana.ʒ.iii.zuccari.℥.i.vini granatorum sirupi de limonibus ana.ʒ.vi.foliorum auri numero.vi. fi at electuarium.

Electuarium de sebesten lenitiuum ventris. ℞ sebesten recentis.℥.v.infundantur in lib.i.aq vio larum et buliant.deinde coletur et predicte cola ture eius addatur aque yris angurie ana.℥.vi. tamarindorum prunorum siccorum contusorum ana.℥.v.viol' se.comunium frigidoꝝ ana.℥.i.suc ci mercurialis.℥.iiii.Coquantur in simul vsque ad consumptionem medietatis et fortiter expri mantur et colentur et colature addantur penidi arum.℥.viii.dyaprunis non solutiui lib.i.ſ.pul ueris dyagridii.ʒ.iii.ſ.fiat electuariū Ualet ad febrem.dos eius est ʒ.v.vel.vi. Soluit enim cole rā et flegma dominantes et educit etiam aliquid de melancolia leniendo magis quam vehement' exsoluendo. Et confert febribus colericis interpol latis et continuis puris et non puris.et sedat acui tatem febriū sitim et vigilias et etiam amari tudinem remouendo.et educit etiam materias a cutas a viis vrinalibus et vesica. Et dosis eius ē .℥.i.cum cyatho vno aque lactis in aurora. Et dā tur etiam comuniter.ʒ.iiii. cum.ʒ.ii. ellectuarii succi ros vel alterius ante cenam et quandoque in aurora. Et ad dispositiones renum et vesice detur cum aqua decoctionis papaueris vel se. lactuce. Et ad ardorem vrine et ad excoriationē viarum eius detur cum decoctione caude equine agrimonie vel al'ke'kengi vel consolide minoris tepefacta. Et si volueris sedare magis punctionē det' cum aqua decoctionis portulace tepefacta.⁊ aqua sumitatum stipitum agrimonie tenerorum est notabilis operationis vbi essꝫ talis ardor ⁊ ex coriatio ī viis vrine.etiam huiusmodi aquā agri monie potando conmixtam vino quo eger vtat' Cum vero excoriatio fit a flegmate salso puluis aloes cum tertia parte ipsius croci pulverizati et ambo distemperati cum melle rosacco et aq agri monie optime conueiunt in vlceribus interiorib' preputii virge et huiusmodi.et cū accidit apostea

extra applicetur in hieme. Unctum cum oleo cera et butiro modico croci et mucilaginis se. altee fenugreci et radicum.

Electuarium de polipodio ad melancoliam. Rx anisi liq. dauci se. leuistici acoris flor. eupatorii ana .ʒ.i.ʃ. acori. ʒʒ. cinamomi croci ana. ℈.ii. se. aneti petroselini apii ana. ℈.i. hermodattilorum. ʒ.i.ʃ. turbit. ʒ.vi. dyagridii. ʒ.iii. polipodii qercini. ℥.ix thimi epithimi ana. ʒ.v. lapidis lazuli hermetis preparatorum ana. ʒ.vi. penidiarum. ʒ.iii. zuccari lib. iiii. Coquantur zuccarum et penidia cum aqua sublimationis yreos usque ad decoctionem zuccari et fiat confectio solida. Poteris etiam facere in forma liquida ad modum electuarii. deinde zucaro liquefacto addantur pulueres. Confert ad euacuandum materiam melancolicam naturalem et adhustam flegmaticam materiam mucilaginosam et vitream a toto corpore et etiam a iuncturis. et carminat ventositates et educit eas. Dosis eius est a .ʒ.v. usque ad .vii. cum aqua lupinorum et boraginis ad melancoliam. et cum aqua eupatorii et yreos ad flegma.

Electuarium non solutiuum ad melancoliã. Rx ligni aloes gariofilorum cardãomi spice celtice combuste ana. ʒ.ii. florum. boraginis buglosse rosarum ana .ʒ.ii. auellanarum assatarum. ʒ. semis folliculorum sene amigdalarũ dulcium iuiubarum ana. ℥.i. lapidis armeni preparati. ʒ.iii. seminis anisi feniculi ana. ℥.ii. croci. ℈.ii. doronici ossis de corde cerui zedoarie iacincti smaragdi saphiri ana .℈.i. margaritarum non perforatarum .ʒ.ii. seminis basiliconis. ʒ.i. Confice cum melle violato cocto et in fine ponantur folia auri numero. viii. postea bulliat totum in. ℥.iii. succi camedreos camepitheos yue buglosse usque ad consumptionem ipsius. Exhibeantur g° de eo in aurora. ʒ.iii. cum modico vini albi subtilis dulcissimi et non valde fumosi. et de eo ante prandium et cenam deglutiatur. ʒ.i.ʃ. bibendo post ipsum modicum aque buglosse .ʃ. usque ad. ℥.ʃ. Ualet melancolicis a melancolia naturali et adhusta factis. cuiuscũque speciei fuerit. Si autem vis vti eo in mania demoniaca et lupina. et canina. tũc detur cum aqua viol. et nenufaris et est medicina benedicta et diuina. Et cum volo quietare melancolicos multe vigilatiõis exhibeo de eo per duas horas post cenam .ʒ.ii. cum aqua decoctionis granorum papaueris aut florum nenufaris tepefacta.

Electuarium ad idem usuale pro melancolicis de quo quacumque hora sumi potest ad quantitatẽ .ʒ.i. Rx sete combuste corali rub ana. ℈.ʃ. cornu cerui usti. ℈.ii. margaritarum. ʒ.i. cardamomi. ʒ. .i. ℈.i. pinearum preparatarum. ℥.ii. ysopi liq. ana .℈.ii. nucis muscate gariofilorum macis folii cipe ri cubebarum galange ana. ʒ.i.ʃ. cinamomi. ʒ. .ii. croci. ℈.i. zuccari albi lib. ii. fiat electuariũ cũ aq̃ buglosse et in fine addatur parum musci.

Electuarium de psilio. Hoc electuarium curat flegma mucilaginosum et vitreum humores melancolicos ex adhustione sanguinis colere et melancolie naturalis et subsequenter alios humores in corpore peccantes cuiuscumque generis et speciei suauiter leniendo ventrem et remittendo calorẽ febrilem et confortando omnes virtutes corporis. cuius descriptio est. Rx pollipodii. lib. i. sene violarum prunorum thamarindorum passularum ana. ℥.iii. aque fontis lib. x. Ponatur polipodium recens et bene incisum et contusum et sene simul ĩ infusione cum prunis et thamarindis et passulis et violis per diem et noctem in predicta aq̃ post decoquatur usque ad medietatem. deinde colentur et exprimantur. et huic colature addantur psilii lib. i. etiam prius positi in infusione per diem et noctem. et post extrahatur mucillago eius suauiter Prius tamen illa infusione calefacta apud ignem condecenter. et huic colature addantur zuccari lib. iiii. et coquantur et addantur cassie fistule et pulpe thamarindorum dissolutorum cum predicta decoctione ana. lib. ʃ. dyagridii. ℥.iiii. ipodii reubarbari. sãdallorum amborum ros. violarum se. papavis al. se. portulace endiẽ scariole lactuce se. feniculi dragaganti amili gũmi arabici rasure eboris anisi berberis fumi terre liquir. ana. ʒ. .iii. mirobalanorum indorum et emblicorum ana. ʒ.v.ʃ. fiat electuarium.

Electuarium de epithimo ad idem. Rx mucilaginis sebesten .℥.iiii. polipodii thimi epithimi ana. ℥.i.ʃ. foliculorum sene. ℥.i. turbit electi hermodactilorum ana. ʒ.iii. dyagridii. ʒ.i. viol. florum nenufaris sandalorum amborum ana. ʒ.ʃ. anisi dauci. ʒʒ. cinamomi macis ana. ℈.i. zuccari secundum de decoctionis lib. ʃ. mellis ros. lib. i. Coquantur simul zuccarum cum melle usque ad bonam glutinositatem et cum aliis speciebus fiat electuarium Dosis eius est a. ʒ.iii. usque ad .ʒ.vi.. Ualet contra materias adhustas qualscumque et humorem meli cũ maxie genitum per viam adhustionis et resoluit ventositatem.

Electuarium Gall. ad melancoliam valde vtile. Rx sirici combusti. ʒ.i. corallorum rubeorum. ℥ .ʃ. ossis de corde cerui. ℥.ii. margaritarum non perforatarum. ʒ.ii. cardamomi .℥.ʃ. pinearum mũdatarum lib. ʃ. ysopi liq. ana. ʒ.x. nucis muscate gariofi. cipi cubebarum galãge folii ana. ʒ.i.ʃ. cinamomi. ʒ.vi. macis croci ana. ʒ.i. zuccari lib. vi. Coquantur et efficiantur ad modum electuarii in estate. in hieme vo conficiatur cum. iii. lib. mellis dispumati et bene cocti et in fine addantur. ℈.ii. musci. Sumat in mane et sero ad quantitatem nucis magne. et post illud bibat vini pontici albi et odoriferi parum limphati. Hoc enim electuariũ confortat cerebrum et cor et animam gaudere facit et multiplicat risum et remouet malas cogitationes et imaginationes et rectificat memoriam et confortat digestionem et multiplicat humiditatem naturalem in corpore et cõfert pulsui cordis et totum corpus fortificat.

Electuarium non solutiuum ad melancoliam Rx cinamomi liq. ros. se. cucumeris melonis citruli cucurbite ana .℥.ii. pinearum mundatarum pallulae candi ana. ℥.i. phisticorum. ℥.ʃ. nucis muscate gariofilorum masticis ana. ʒ.iii ligni aloes blate bizantie sirici crudi reubar ana. ʒ.iii. been al. et rub se. ozimi spice croci macis ana. ℥.ʃ. se. anisi feniculi corticum citri ossis de corde cerui margaritarum fragmentorum safiri granatorum coralorum aborum liniature auri et argenti ana. ʒ.i. sandalorum ãborum ana. ʒ.ʃ. zuccari lib. iii. dissolue cum vino muscatello et aromatiza cum musco ãbra et fiat electuarium.

Electuarium letificans Almansoris usuale. Rx mellisse corticum citri gariofilorum gallie muscate

macis croci orientalis cinamomi nucis muscate car damomi peonie been al. et rub. zedoarie doronici se. ozimi maioris et minoris ana. ʒ. i ß. musci quantum est decima pars partis unius. deinde sumantur. xx. mirobalani kebuli et. xxx. emblici et terantur in lib. unam aque donec ad quintam partem reducantur. deinde colentur et colature addatur mellis li. ß. et buliant usque ad consumptionem aque. deinde superponatur species ita quod pro qualibet li. liquoris ponantur. ʒ. ii. specierum. ita quod in tota hac recepta considerando mel et aquam mirobalanorum possunt poni. ʒ. xii. specierum et hoc si fiat electuarium. Si uero solidum facere queris ponantur. ℥. vi. specierum pro qualibet lib. uel. ʒ. ix ad plus. Dosis est in modum auellane. hoc enim letitiam. coloris pulchritudinem et digestionis bonitatem operatur et etiam canos tardat.

Electuarium succi foliorum yris.
℞ zuccari ros. nouellarum. ℥. iiii. succi foliorum yris ℥. i. ß. dyapenidionis. ℥. i. zuccari candi. ℥. i. ß. pulueris consolide minoris. capillorum veneris ysopi liquiritie ana. ʒ. ß. loc de pino. ℥. i. ß. incorporentur simul et fiat electuarium.

Electuarium de sorfesel optimum quod exhiberi debet facta aliquali purgatione. et sumi debet in quantitate unius nucis muscate in aurora. Cuius descriptio est. ℞ specierum dyalacce dyacurcume trifere persice ana. ʒ. v. sirupi de bizantiis. ℥. iiii. sirupi de fumo terre. ℥. iii. zuccari secunde decoctionis. ℥. iii. coquatur zuccarum et sirupus usque ad spissitudinem et in fine ponantur dicte species bene eas incorporando

Electuarium ualens calculosis. ℞ dauci carui xilobalsami se. petros. acori costi dulcis anisi assari maratri cinamomi electi ana. ʒ. i. se. minorum comunium frigidorum mundatorum se. cretani marini ana. ʒ. ii. ʒß. electi. ʒ. ii. ß. milii solis. ʒ. iii. piperis lon. et nigri ana. ʒ. i. lapidis lincis spongie vitri combusti ana. ʒ. ii. zuccari al. quantum sufficit fiat electuarium Dosis eius est. ʒ. i. cum aqua cretani marini.

Electuarium de conseruis contra pestem. ℞ conserue buglosse violarum boraginis ana lib. ß. doronici zedoarie seminis basiliconis macis croci capilli veneris ana. ʒ. i. ossis de corde cerui iacincti smaragdi saphiri ana. ℈. i. margaritarum integrarum ʒ. i. foliorum auri numero. vi. sirupi de pomis de corticibus citri ana. ℥. ii. aque violarum. ℥. i. ß. zuccari secunde decoctionis. ℥. iiii. Coquantur simul zuccarum cum sirupo et aquis usque ad conuenientem glutinositatem deinde addantur species et terantur bona contritione in mortario bene incorporando. postea addatur reubar. electi infusi per diem et noctem. ʒ. ii. in vino maluatico musci ambre ana. g. iiii. fiat electuarium bone mixtionis et seruetur in vase vitreo

Electuarium ad impregnationem. ℞ cinamomi croci cardamomi garyophillorum ana. ℈. ß. piperis lon. ʒß. galange nucis cipressi nucis muscate cimini ligni aloes cassie lignee ana. ʒ. i. ß. cubebarum domesticarum. ℈. iiii. ambre musci balsami ana. ℈. i. puluerizentur et fiat electuarium cum aquis buglosse et mellis

Electuarium ad idem magistri Iohannis de horologio pro comitissa virtutum. ℞ se. baucie lolii rasure eboris ana. ʒ. ii. se. urtice ameos siseleos amomi folii cardamomi blacte bizantie baccarum lauri nucis muscate cipressi ysopi origani spice celtice ana. ʒ. i. trium piperum. ʒß. cinamomi ana. ℥. ß. puluerizentur omnia et postea misceantur cum sufficienti quantitate mellis dispumati ad formam electuarii et cum musco aromatizetur

Electuarium ad ypostasim. ℞ turbit. ℥. ß. hermodactilorum. ℥. i. medulle cartami. ʒ. vi. ʒß. cinamomi anisi. ana. ℈. i. violarum cuscute se. acetose ana ʒ. i. mellis ros. ℥. iiii. zuccari. ℥. ii. fiat electuarium bone compositionis detur. ℥. ß. pro vice in aurora

Electuarium mirabile in excoriatione vesice. ℞ mucillaginis sebesten croci lib. ß. mucillaginis se. citoniorum et granorum sisami ana. ℥. ii. penidiarum. ℥. iiii. medulle granorum citri. ℥. i. pinearum recentium lib. ß. seminis acetose scariole endiuie ana. ʒ. i. ß. se. portulace. ʒ. ii. vitri combusti. ʒ. ii. ß. spodii. ʒ. i. dragaganti gummi arabici et gummi cerasorum ana. ʒ i. zuccari al. lib. ß. Puluerizentur omnia per se deinde incorporentur cum zuccaro ultimata contritione cum penidiis. Post hoc autem totum bulliat cum ℥. iiii. succi granatorum dulcium usque ad eius consumptionem et fiat electuarium. est mirabile sumendo. ℥. ß. pro vice ter et quatter in die post purgationem debitam.

Electuarium ad coleram prassinam. ℞ reupontici ʒ. i. ß. reubarbari. ʒ. ii. polipodii hermodactilorum turbit ana. ʒ. iii. dyagridii. ʒ. i. cimini paruum torrefacti anisi liquiritie feniculi ameos cardamomi maioris et minoris ana. ʒ. i. ß. salis indi. ʒ. v. cinamomi electi. ʒ. iii. Coquantur zuccarum et mel et fiat electuarium. de quo detur. ℥. ß. cum aqua cicoree.

Electuarium cordiale frigidum. ℞ conserue ros. ℥. iiii. conserue buglosse. ℥. ii. specierum trialandalorum. ℥. i. ß. spodii se. acetose se. iiii. comunium ana ℥. i. ß. sirupi de limonibus oxizacare ana. ℥. i. ß. zuccari. ℥. i. margaritarum. ℈. iiii. foliorum auri numero vi. fiat electuarium.

Electuarium optimum ptisicis sumendo de eo sepissime quantitatem fabe permittendo ipsum solum dissolui absque mordicatione. ℞ radicum yris recentis ℥. ii. capilli veneris se. malue altee florum ysopi et enule ana. ℥. i. dactillorum pinguium numero. viii. zedoarie spodii ros. sandalorum amborum corallorum amborum ana. ʒ. ii. zuccari secunde decoctionis. ℥. iiii. Coquatur zuccarum cum aqua lambrusce et cum dactilis et yreos. et in fine addantur species et fiat electuarium cui superaddantur liquiritie. ʒ. ii. ß. pulmonis vulpis preparati et misce

Ad idem. ℞ conserue violarum. ℥. i. ß. oleorum nenufaris sisamini ana. ʒ. ii. confectionis dyapenidiarum. ℥. ii. incorporentur ultima contritione in mortario cum. ℥. ii. mucillaginis sebesten et. ℥. i. penidiarum ultimo superaddatur pulmonis vulpis preparati. ʒ. ii. et fiat electuarium de quo omni mane accipiatur cocleare unum.

Electuarium pro melancolico habente imaginationes muscarum. ℞ specierum plirisarcoticon. ʒ. i. specierum electuarii ligni al. ℥. ß. oximellis compositi sirupi de sticados ana. ℥. iiii. Fiat electuarium de quo accipiatur in aurora quantum est nux muscata et in meridie et in sero quando uadit dormitum est enim optimum post purgationes.

Electuarium prolificatiuum optimum. et addens in coytu expertum. ℞ testiculum unum verris exiccatum valet dextrum si quesiueris masculum aut sinistrum si feminam quesieris. testiculorum vulpis animalis paria quattuor testiculorum leporis paria quinque testiculorum galli paria. vi. matricum leporum. x. cerebra passerum. lx. radicum pastinacarum siluestrium ra

dicum carduorum satirionis omniū cum zuccaro conditorū scrature eboris ana.ʒ iii.ʃ. cinamomi electissimi.ʒ.iii.uerctri tauri non nigri pinearuz dattillorū nucis indie.ʒ.ii.piperis lon.ʒʒ. floruz rorisi marini ana.ʒ.ʃ. seminis sileleos.ʒ.i.seminū vrtice gariofi.croci macis galange cipi nucis mus cate cassie lignee cubebaꝝ doronici nepite se.mer curialis masculi folii idi musci ambre ana.ʒ.i.zuc cari albi dissoluti cum aqua nepite lib.vi.Fiat ele ctuariū quo utatur mulier ieiūo stomacho.ꝛ etiā quando vadit dormitū cum intendit copulari vi ro ꝛ potest vir eo vti quoniā addit vim coeundi.

De pillulis rubrica

Pillule somnifere. ℞ seminum la ctuce opii iusqꝛ corticū mandra- gore cassie lignee croci mirre.℈.i fiant pillule cum lacte papaueris albi.

Pillule masticatorie ad faciendum descendere reuma a capite.ita ut possit expui ꝛ valent in pa ralisi factis euatōibus vsibus prohibendo mate riā descendere ad membra.℞.mastic.ʒ.iiii.dra- gaganti.ʒ.iii.piretri.ʒ.ii.saxifragie costi piperis lon.granoruz paradisi ana.ʒ.i.yreos.ʒ.ii. turbit ʒ.i.ʒʒ.℈.iiii.Dissoluas cū siru.aceto. euacuāt a ca pite.Similiter ī ore retente masticate ante cibuz euacuant fl'a magis attrahendo ad os..

Pillule pro comite de campo basso generantes letitiā tardantes canos confortantes memoriam acuunt intellectū uisum conseruant. purgant sco- thomiā ꝛ vertiginē oculoꝝ.emendant emigrane am.dentes gingiuas oculos sonitus auris ꝛ capi- tis ꝛ totum corpus mundificant cōpl'ones omnes c nseruant.omnibus etatibus viris ꝛ mulieribus conueniunt.valent contra epidimiā ꝛ vermes.me lancoliā expellunt.confortant cor.scabie expellūt ꝛ virtute oculta reiuuenescere faciunt.Cuius de- scriptio est.℞ cinamomi anisi masti.se.fen.carda momi ana.ʒ.i.zinziberis cinamomi zedoarie ma cis galange nucis muscate gariofi.croci cubebaꝝ se.balsami ligni aloes quinqꝫ specieꝝ mirobalano rum ana.ʒ.i.aloes epatici.ʒ.iiii.agarici sene ana ʒ.ʃ.reubar.ad pondus omniū conficiantur cum vino albo ꝛ sumantur ſm necessitatem

Pillule de storace valentes ad fluxum catarri ꝛ ipsum itercipientes si vna sola exhibeatur cum vadit dormitū.℞ croci mirre opii storacis cala mite ana.ʒ.i.pistentur omnia per se ꝛ fiant ex ōi ʒ.pillule septem.

Pillule magistri Johannis de santa Sophia e uacuātes fl'a ꝛ colerā a capite ꝛ stomacho ꝛ ex ali is locis bone ꝛ vtiles ꝛ sine periculo.℞ aloes zuc- cotrini.ʒ.i.ʒ.ii.agrici albi ꝛ leuissimi.ʒ.i.ʒ.i.gaꝝ macis cubebarū cinamomi spice nucis muscate sq nanti calami aromatici mastic.ana.ʒ.ʃ. croci.℈. ii.salis gemme.℈.i.Pulueriзentur omnia subtili ter ꝛ incorporentur cum bono vino aromatico. Dos eius est.ʒ.i.vel.ʒ.i.ʃ.

Pillule ad dolorē dentiuz que denti coroso in ponantur caute vna pro vice ut non noceat aliis ℞ iusqꝛ opii ana grana.ii.se.apii.ʒ.i. fiant pillu le cum aceto ꝛ vino rubeo.

Pillule reupontici experte ad icteritiaz.℞ suc ci cucumeris asini arthanite ana.ʒ.i.ʃ. reuponti ci.ʒ.ii.aloes zuccotrini.ʒ.i.dyagridii.℈.i. ezebi sileleos spice ligni aloes ana.℈.ʃ.fiant pillule cuz succo apii.Dos eius est.ʒ.i.soluunt ꝛ aperiunt.

Pillule ad idem non solutiue aperitiue ℞ sul- furis viui.ʒ.i.ciclamiis.℈.ʃ.euforbii grana quoqꝫ succi apii.ʒ.ʃ.fiant pillule cuz succo linarie.Dos eius est.ʒ.ʃ.pro vice.

Pillule non solutiue ad uentositatē.℞ assari ci mini fen.anisi ana.ʒ.ii.se.rute corticū mandrago re ana.℈.i.castorei.ʒ.i.ʃ.fiant pillule ex omni. ʒ vii.cum electuario de baccis lauri.

Pillule ad idem solutiue. ℞ salis indi.℈.ʃ. aloes preparati.℈.ii.pillulaꝝ alefanginarum.ʒ. ii.fiant pillule ex omni.ʒ. vii.cum electuario de baccis lauri

Pillule ad ardorē vrine.℞ se.citrulli cucurbi te ana.ʒ.iiii.se.lactuce portulace ana.ʒ.ii.ros.ʒ.i ℈.ʃ.liqr.ʒ.i.foliorū cipressi cupularum glandiū mirtilloꝝ leuistici ana.℈.ii.ypoqstidos opii aā.ʒ ii.fiant pillule cum succo plantaginis

Pillule optime contra lapidē renum. ℞ vitri combusti cineris leporis lapidis spongie lapidis indaici ana cum aqua saxifragie fiant pillule.

Potus ad dolorē ex lapide.℞ spermatis ceti ʒ.i.potest etiam dari.ʒ.ʃ.vini maluatici.ʒ.iii.po natur sperma in tali vino ꝛ ipsum calefacias in aqua calida ipsum dare potes ante cibum.mira bile est etiam in casu ab alto ꝛ detur ter vel bis.

Pillule ad dyabetem.℞ acacie gummi arabi ci ana.ʒ.ii.ros.ʒ.iii.balaustiaruz.ʒ.iii. draga gā ti.ʒ.i.pulueriзentur ꝛ fiant pillule cum mucilla- gine psillii.

Pillule de dyamusco ad menstrua prouocāda. ℞ musci mirre ana.℈.iiii.sticados rubee tinctoꝝ pulegii corticum citri piperis longi corticuz cas sie lignee corticum cassie fi. granorū peonie cala mi aromatici ana.ʒ.vi.spice.ʒ.ʃ.fiant pillule cuz succo arthemisie.

Pillule pro vermibus. ℞ gentiane mirre dypta mi absinthii mente rasure cornu cerui ana.ʒ.vnā turbit.ʒ.ʃ.agarici.ʒ.ii.salis gemme.ʒ.i.zinziberis cinamomi ana.℈.ii.aloes ad pondus omniū.fiāt pillule cum succo absinthii.

Pillule de coagulo valentes ad fluxum.℞ coa guli edi non saliti.ʒ.i.trocisco. ꝺ carabe ꝺ spodio de terra sigillata ana.℈.i.reubar.bene torefacti se.plantaginis ana.℈.ʃ.cordumeni.℈.i.fiāt pill'e cuz succo plātagi.ꝛ si fiant cum sirupo de mirtho magis constringunt

Pillule constrictiue.℞ limature calibis.ʒ.vnā gallarū cipressi.ʒ.ii.mastic. karabe consolide ma ioris ꝛ minoris se.plantagi.ana.℈.i.gummi ara bici draganti assi ana.ʒ.ʃ. cinamomi galange granoruz paradisi ana.℈.ii.fiant pillule cum suc co plantaginis.

Pillule de aloe preparato.℞ sandalorum am borum ros.spodii mastic.ligni aloes ana.ʒ.i.ʃ.ci namomi eupatorii se.endiuie scariole cimini ana ʒ.ii. Coquantur omnia in aqua endiuie ꝛ aceto se ana lib.i.aque betonice.ʒ.iiii. vsqꝫ ad consump tionē duarum partiū Deinde coletur ꝛ ex prima tur fortiter.ꝛ cum predicta decoctione abluatur aloes epatici lib.ʃ.quinqꝫ vicibꝫ.Et vtor istis pil lulis vt plurimuz ante cenam ꝛ multū ꝯtulerunt.

Pillule de assa.℞ asse piperis rute mirre ana ʒ.i.formentur pillule cū oximelle squillitico

Uel aliter. ℞ asse fetide galbani ana.℈.i. cuz oximelle incorporentur ⁊ dentur due aut tres

Pillule nō solutiue contra pestem. ℞ ligni aloes.ʒ.ß.cornu ceruini.℈.ii.sandalorum rub.℈.iii. tormētille se.citri terre sigillate ana.℈.ß. corallorum rub.℈.ii.se acetose dyptami ana.℈.i.zedoarie.℈.ß.boli ar.ʒ.iii.electuariū de gēmis sine speciebus.ʒ.i.ß.margaritarū.ʒ.i.xiloballsami.ʒ.ß.cāfore grana.iiii.sirupi de citro quantū sufficit.fiāt pillule cuz predicto sirupo uel cum sirupo d ribes

Pillule alie a superioribus constrictiue. ℞ ypoquistidos balaustiarū sumac berberis se.acetose.ʒ i.ß.se.portulace se.plantaginis assatorꝫ ana.ʒ.ii. boli ar.sanguis draconis gallarū perforatarum achacie āthere ana.ʒ.ii.iusqr.℈.i.opii.℈.ii.ß.croci.℈.i.cum succo plantaginis formetur magdaleon de quo fiant pillule vii.pro dragma.

Pillule solutiue contra pestem. ℞ aloes electi ℥.vi.mirre.℥.iii.croci ℥.i.ß.reubar.ʒ.ii.ß.gario.℈.ii.spice.ʒ.ii.corticum citri.ʒ.i.se.citri.℈.ii.tormentille.ʒ.i.ß.sandalorū rub. se.acetose. ana.ʒ.i. corallorū rub.ʒ.ß.boli ar.ʒ.iii. gemmaruz specierum electuarii de gemmis ana.ʒ.i.ß. margaritarum.ʒ.i.fiant pillule cum sirupo de citro quibus vtere apud necessitatem.

Pillule non solutiue contra pestez meliores supraskriptis. ℞ ligni aloes.ʒ.ß. tormentille.℈.ii. diptami.℈.i.zedoarie xiloballsami ana.ʒ.ß. croci ℈.i.garꝫ.℈.v.berbene.ʒ.ß.cornu cerui.℈.ii.sandalorꝫ rub.℈.i.corallor uz rub.se.acetose ana.ʒ.ß.boli ar.ʒ.iii.gemmarū electuarii specierū de gēmis ana.ʒ.i.ß.cāphore grana.iiii.cuz sirupo de citro vel de ribes fiant pillule quibus vtere apud necessitatem.

Pillule de bdellio valentes contra fluxum mēstruorū ℞ pillularum de bdellio ꝭm descriptiōez Almāſ.ʒ.iii.trocisco.de carabe.ʒ.ß.trocisco d terra sigillata trocis.de spodio ana.℈.ß.cāphore g̃. v.misce cum succo plantaginis.

Pillule assageret euacuātes a capite. ℞ hyere pigre.℥.i.masticis miroba.citrinorꝫ ana.℥.ß.aloes epatici.℥.ii.fiant pillule cum sirupo de sticados. Dos.ʒ.ß.vsque ad.i.educunt materiam flegmaticaz a perdominio ⁊ colericā a capite confortādo ipsuz.Et si vis magis educere coleraz adde suprascriptis reubar.turbit ana.ʒ.ß. ⁊ si magis fl'a add agarici.℈.ii.⁊ si mel'iam adde lapidis lazuli et armeni ana grana.v.

Pillule de oppopōace que euacuāt fl'a,grossum vitreum ⁊ mucillaginosum ⁊ conferunt renibꝫ matrici iuncturis ⁊ genitalibus. ℞ oppoponacis pinguioris.ʒ.iii.serapini bdellii castorei mollis ⁊ subalbidi ana.ʒ.i.piretri piperis albi ana.ʒ.ß.euforbii.℈.ß.hermedattillorū.ʒ.ß.ʒʒ. anisi spice croci ana.℈.i.salis gemme.ʒ.ß.dyagridii.℈.ß.fiāt pillule cum succo rosarum

Pillule de quinqꝫ speciebus miroba. Educunt enim humorē colericū fl'aticum ⁊ melancolicum ⁊ clarificant sanguinē ℞ omniū miroba.agarici dyagridii colloquintide sene ana.ʒ.i. epithimi turbit anisi fen.mastic.lapidis lazuli preparati ana.℈ i.ß.aloes.ʒ.ii.confice cum succo fen. Et dos est.a. ℈.ii.ß.usqꝫ ad quattuor ⁊ sunt optime ⁊ experte.

Pillule cordiales contra pestem ad aerē frāgendū. ℞ se.citri.ʒ.ii.iacincti smaragdi doronici ossis de corde cerui ana.℈.i. zedoarie ligni aloes ana.℈.iiii.radicum penthafilonis.ʒ.ii.fiant pillule cum sirupo de citro.

Pillule d hyera ꝯposita. ℞ aloes epatici.ʒ. xiiii cinamomi spice nardi costi squinanti xiloballsami. xilocassie masticis assari ros.cinami absinthii ana ʒ.i.agarici colloquintide turbit bdellii mollis aā ʒ.i.fiant pillule cum sirupo de sticados. Educunt flegma ⁊ melancoliam.Dos est.℈.iiii.

Pillule de mastice abscindentes materiā catarralem a capite in causa frigida. ℞ mastic.ʒ.ii. carabe corallorū amborum ana.ʒ.i.sandarace gūmi arabici dragaganti torrefactorū ana.℈.ii.cū succo reubar.fiant pillule ⁊ due uel tres dentur post cenam.

Pillule de centaurea mundificantes sanguinē a renibus vesica ⁊ a partibus inferioribus. ℞ cētauree minoris.℈.ß.picis naualis.℈.i. fiant pillule.v.

Pillule ad guttas mirabiles per me experte ℞ hermodattilorū agarici turbit pulpe colloqntide dyagridii in citonio preparati aloes optimi miroba.citrinorꝫ euforbii oppoponacis serapini se.rute se.apii ana.℈.ß.croci zinziberis masticis cinamomi ana.℈.i.g̃.vi.aque saluie vini subtilis ⁊ odoriferi sirupi de sticados ana quantum sufficit fiant pillule

Pillule de bdellio cum terbentina ad coleram vitellinā. ℞ bdellii mollis pulpe colloquintide agarici turbit ana.ʒ.i.aloes abluti.ʒ.v. sandalorū amborum cinamomi macis ana.ʒ.ß.salis indi.℈. i.fiant pillule cum terbentina dentur post cenam per tres horas numero due pro vice.

Pillule ad singultū ani. ℞ costi croci ros. masticis spice ana.ʒ.iiii.assari.ʒ.ii.aloes opii ana.ʒ.i cōficiatur cum mucillagīe psillii.dent' due ꝓ vice

Pillule Marsilii de sancta Sophia contra pestem. ℞ aloes succotrini agarici ana.ʒ.i.mirre boli ar.ana.ʒ.ii.croci.ʒ.i.fiant pillule cum aq̄ mellisse ⁊ buglosse.

Pillule de assa fetida ℞ asse fetide galbani aā ℈.i.incorporentur simul cum oximelle.dētur due vel tres pillule.mirabiliter subueniunt prefocationi matricis.

Pillule ad ventositatē. ℞ cimini anisi fen.petros apii carui ameos ana.ʒ.i.se.rute.ʒ.ii.cinamomi.ʒ.i.ß.piperis albi.ʒ.i.℈.ii.ß.fiat puluis ōniū per se postea commisceantur.

Pillule euacuantes caput pectus stomachum ⁊ epar renes vesicam ⁊ matricem ⁊ iuncturas ⁊ totum corpus ab humoribus superfluis ⁊ precipue fl'aticis ⁊ colericis corroborantqꝫ visum ⁊ omnia īstrumenta sensuum quas in pluribus aliis ⁊ ī me ipso plurics sum expertus fore mirabiles ⁊ fortes sunt. ℞ aloes optimi.℈.i.turbit agarici dyagridii in citonio preparati florꝫ sticados arabici aā ʒ.i.pulpe colloquintide.ʒ.ii.ß. reubar. electi miroba.citri.⁊ kebu.ana.ʒ.i.ß. yreos purissimi se. feniculi ana.ʒ.i.cinamomi xiloballsami assari spice croci gariofi.macis nucis muscate karabe mirre sileris montani seminis rute eufragie ana.ʒ.ß aque radicum peonie vini odoriferi ⁊ sirupi d sticados ana quantum sufficit ad incorporandum. dos est.ʒ.i.⁊ plus ⁊ minus ꝭm naturam sumentiū Tempus vero sumendi eas ꝯuenientius ē d nocte post primum somnum

De odorandis in pestilentia.

Omum odoriferum optimuz in peste et est magistri Johannis de Santa sophia de padua. R flora cis calamite florū buglosse ana. ℈ ii. gariofilorꝝ. ʒ. i. been al. ⁊ rubei ana. ℈. s. ligni aloes. ℈. ii. mirre calami aromatici nucis muscate spice thuris vernicis masticis ana. ℈ i. ambre musci ana. ℈. s. karabe croci ana. ʒ. s. a cedule. ʒ. iii. cāphore. ℈. ii. triasandal' ana. ʒ. i ros rubearꝝ ana. ʒ. iii. succi portlace succi arancii ana ℥. iiii. nenufar coriandri terrefacti ana. ʒ. ii. coral lorꝝ rubeorꝝ spodii ana. ʒ. s. sirupi de citro boli armeni ana. ʒ. iiii. terre sigillate. ʒ. ii. misce omīa pulverizanda preter ambram et muscuz que duo de perse pulverizentur et postea admisceāt deind R laudani infusi in aqua ros et aceti. ℥. iiii. terbē tine lote cum aqua ros quantuz sufficit ad cōtinu ationem et mollificationem ad omnia ista. et fiat pomum.

Pomū Gallieni Recipe florꝝ ros ru. ʒ. ii. san dal' amborum ana. ʒ. i. s. camphore. ℈. i. ambre. ʒ s. musci g. iiii. ligni aloes. ℈. ii. corticis citri. ʒ. s. cinamomi macis nucis muscate ana. ℈. i. storacis ca lamite. ℥. s. laudani. ℥. i. cum storace liquida fiat pomum pulverizandis prius subtilit' pulverizād

Pomū odoriferum ad idez. R gariofilorꝝ ma cis ros spice nucis muscate florꝝ nēufar viol' maio rane assari sticados ana. ℈. s. sandal' amboruz co rallorꝝ amborum corticis citri se. cubebarꝝ ana. ʒ. xv. camphore thuris masticis boliar. sandarace ana. ℈. s. croci ambre ana. ℈. i. ligni aloes. ʒ. i. mus ci g. iii. specierū cordialium. ʒ. s. laudani. ℥. i. s. et cum aqua ros fiat pomū.

Odoriferum optimuz in peste quo balneantur et fricantur leviter omnes pulsus ⁊ facies et tpra sepe ī die. R āmbre. ʒ. s. anisi. ℈. s. ligni aloes lauda ni purissimi been al. et ru. ana. ʒ. ii. macis corticū citri ana. ʒ. ii. s. nucis muscate coralloruz al. sādal' amborū ana. ʒ. i. foliorꝝ auri numero sex aque ba siliconis aque florum croci ⁊ rosacee muscate ana ℥. v. aceti coclearia. ii. vini malvatici optimi cya thuz. s. conquassentur omnia optime longa cōq̄ssa tione deinde ponantur in fiala clauso bene eius orifitio.

De linimentis. Rubrica.

Inimētū desiccativū ⁊ cōstrictivū R carabe corallorum rubeorum ypoquistidos ros. g. mirti ana. ʒ. vi. gallarū psorazarū. ℥. i. s. sāda race. ʒ. x. amili. ℥. i. terantur subtilit' in mortario ⁊ fiat linimētum cuz aq̄ gallarum cipressi.

Linimentum desiccativū ad iflamationes sup ruptura R sandarace. ℥. i. orobi sarcocole ana. ℥. s. ros. amili ana. ʒ. x. aque rute vini malvatici aā quantum sufficit. fiat linimentum in mortario vl tima contritione.

Linimentum constrictivū fluxus menstruoruz R sandarace. ℥. i. s. pulveris gallarꝝ cipressi. ℥. i. pulveris boli armeni. ℥. iiii. se. plantaginis et pen tarie. ℥. v. amili. ℥. iii. terantur in mortario ⁊ fiat linimentum cum aqua decoctionis glandium q° inungi debet circa umbilicum post cenam.

Linimentum exiccativū. R caphore. ʒ. ii. ligni aloes. ʒ. i. s. anisi g. iii. ros amili ana. ʒ. x. sarco cole farine orobi ana. ℥. i. sādarace peonie gūi ele mi ana. ʒ. xv. fiat linimentum cum. ℥. iiii. olei onfā cini et aqua maiorane et vini malvatici ana. q. s.

Linimentū ad dolorem capitis et ad febricitā tes. R aque solatri. ℥. vi. aquarum nenufaris sali cis ana. ℥. i. s. amili. ℥. ii. sandarace. ℥. i. croci g. ii. misce valet dolori febricitantium si petia lini al ba duplicata in eo intingatur et tpibus appōat

Linimentum ad dolorem auris quando est sus pitio de vermibus. R oleorꝝ de costo amigdalarꝝ amararū de croco ana. ʒ. i. croci g. ii. misce et cum bombice in foramina tente imponatur.

Nota q̄ supius in unguentis ponitur linimen tum de plumbo et est vigesimū septimū. ⁊ tu vide ibi ad quid valet descriptio eius. etiam in eodem capitulo de unguentis ponitur lenitivū ad sedan dos dolores ⁊ est. x c. iiii. et tu vide ibi descriptio nem eius et ad quid valeat.

De collириis Rubrica.

Ollirium exiccativū aque oculorꝝ et dicitur de fellibus. R succi ce lidonie. ℥. i. rute se. ana. ʒ. vi. fellis thauri. ʒ. v. ℈. i. fellis lupi mascl'i. ʒ vi. thutie p̄pate. ʒ. iiii. fiat collīū

De caputpurgiis. Rubrica

Aputpurgium in fractura capitl R aque mellis. ℥. iii. succorum ra dicū blitis et melisse ana. ℥. i. tra hat p nares tenēdo aliq̄tulū aq̄ tepide in ore.

Gratias altissimo deo qui Antidotis domini magistri Bartholomei de montagnana finem im ponere dedit.

Tractatus.xii.de dispositionibus meri et stomachi de nocumento deglutionis partim per essentiam partim per colligantiam cerebri reumatizantis ad meri.

Dispositio spectabilis et generosi viri domini Pauli Paschaligo celeberrimi capitanei ciuitatis Ueronensis si bene consyderatur reducitur ad tria principaliter. Et primum est accidens quod est nocumentum deglutionis. Secundum est catarrizans materia a capite ad inferiores partes. Tertium est febris indeficiens valde intensa reuolubilis aliquando de tertio in tertium. Et primum quidem horum licet fuerit accidens materie catarrizantis. tamen fortasse est factum egritudo quod apparet. quia in principio meri et in superiori parte eius concaua inuenitur dolor mordicatiuus et inflammatiuus fixus ibi qui sp etiam intenditur tempore deglutionis cuiuscumque rei. et non est rationabile tale nocumentum esse omnino per colligantiam capitis ad illas partes. immo aut propter excoriationes aut vlcera aut apostemata corruptiua in superficie concaua ipsius meri. propter que etiam verisimile est meri substantiam esse apostematam propter fluxum materierum ad ipsum qui prouenit a dolore. quoniam omnis dolor acuit reuma tertio tegni. Et si non sunt ibi apostemata non dubito ibi esse aliam egritudinem compositionalem. s. oppilationes in eo prohibentes fieri debitam applicationem deglutitorii ad deglutibile. Quod vero in predicto membro existant vlcera excoriatiua vel ragadiosa. argumentum quia materia que defluxit a capite acuta fuit acuitate salsedinis et multe caliditatis. Et quia materia ista adhuc multum immo quasi continue fluit a cerebro ad meri. non est mirabile si localia remedia que administrantur meri non conuenienter curant. quantum enim per ista localia remittitur et minoratur materia. tantum fortasse et plus defluit. materia etiam ista non est minoris caliditatis et acuitatis quod apparet eo quia in summitate capitis et profundis eius partibus percipit grauitatem et caliditatem notabilem ut oretenus accepi

Hoc igitur accidens multipliciter est valde verendum. Primo quia poterit esse causa arefactionis corporis defectu conuenientis quantitatis nutrientium. Secundo quia materie defluentes ad stomachum cum sint acute poterunt vlcerare aut excoriare ipsum vel apostemare. et cibo assumpto commixte poterunt esse causa corruptionis eius Et tertio propter hoc iterum accidens verendum est. quoniam ei difficulter administrari possunt remedia. que assistentia lesis particulis possunt ipsas curare conuenienter. Unde ex istis credo principium curationis accipiendum esse in rectificatione huius dispositionis meri vel dispositionum Secunda uero dispositio iam pretacta est materia catarrizans a capite ad inferiora. de cuius specie non est dubitatio cum ipsa sit acuta materia generata ex mixtione tenuis flegmatis cum colerica materia. Nolo negare ad acuitatem eius etiam concurrere caliditatem putredinalem. licet in hoc fortasse non leuiter sit hesitandum Si enim hec materia putrefacta fuisset in partibus inferioribus. aut de facto putreret totaliter aut putredo esset vel fuisset in toto vel in partibus. Si primum necessarium fuisset hanc putredinem precessisse continuam febrem ex colera et flegmate prouenientem. et tunc precessisset tertiana nota continua materia putrescente in uenis. et si putruisset in locis distinctis tunc precessisset emitritea febris aut complicata ex aliis speciebus humoralium febrium ad quod probandum non habeo testimonium nisi ex his que accepi scriptura vel verbo. Si autem materia ista adhuc putruisset aut in locis distinctis putreret. aut in locis renum splenis epatis stomachi vel partium pectoris in quorum notitiam facile fuisset peruenire. et adhuc de facto esset facile per inuentionem nocumentorum contingentium in propriis operationibus predictorum membrorum et in communibus operationibus eorum. s. in aliquibus predictorum membrorum sunt operationes toti communicantes cum manifesta sua causa vel nocumento. vt est de renibus mundantibus epar et totum ab aquositate. et de epate quattuor primorum organica Secundo de stomacho ratione chilificationis et de pulmone ratione anhelitus. Si enim in his membris putruisset materia aut de facto putreret necessarium esset inueniri remedia per inuentionem nocumentorum predictorum. quoniam terminus horum discretiuus est sensibilis lesio in operationibus secundo tegni Si autem materie predicte putrerent vel putruissent in capite. tunc aut locus putredinis esset in venis arteriis panniculorum cerebri. et tunc putredinem talem concomitaretur dolor acutus inflamatiuus pungitiuus aut mordicatiuus. et iterum febris continua. Si autem putredo et materia fuissent in rimositatibus aut venis et arteriis medularis substantie cerebri. tunc dolor febris vigilie inquietudo et reliqua similia accidentia necessario consequerentur. Non igitur apparet materiam talem acutam esse propter putredinem principaliter. sed propter mixtionem colerice materiei cum flegmatica. licet non velim negare materiam illam recipere augumentum acuitatis a caliditate putredinali in epate et partibus adiacentibus ei. que tamen non est multe intentionis. sicut etiam accepi ex scriptura. Qualitercumque igitur concedatur hec materia secundum magnam sui partem mineram habet remotam circa epar. propinqua autem ipsius minera est in venis panniculorum cerebri et arteriis ipsorum et substantia cerebri que etiam materia ibi augumentum quantitatiuum assumit ex continua generatione ipsarum in ipso capite proueniente per viam indigestionis Sicut enim ad caput eleuantur vapores aquosi et mucillaginosi flegmatis. ita ad ipsum eleuantur vapores colerici. Sed vapores ab inferioribus delegati in capite congregati conuertuntur in materiam specie consimilem eis. Igitur et vapores colerici similiter ingrossati conuertuntur in materiam sibi proportionabilem. sed ex mixtione ambarum duarum materierum predictarum generatur flegma salsum Et tu adde quoniam in nulla fere dispositione cerebrum vnquam a presentia multi flegmatis et vaporum colericorum priuatum est quod apparet ex varietate ceruminis auris. Igitur valde facile deduci potest minera huius materiei propinqua iam predicta. Modus autem quo hec materia tale fecit nocumentum in meri potest esse. quia cum materie iste multiplicate descendunt. aut propelluntur ad lacunam cerebri in loco ossis basillaris. tunc partim per venas. partim vero per modum stillicidii transeuntes per rhete mirabile recipiuntur in concauum palati

⁊ deinde per panniculum istum feruntur inferius per loca vuule. ⁊ ista est vera causa quare primum nocumentũ in hoc viro presentatũ fuit in vuula e ius in tantum q elongata mollificata uel apostemata fuit. Cum igitur materie iste predictas partes repleuerint ⁊ intrinsece sint fluxibiles ratiõe aquositatis ⁊ mobilitatis colerice. ⁊ sic recepte fuerint in meri. ⁊ quia sunt acute notabiliter vt ductum est. non est mirabile si fecerunt predicta accidentia. Et si vir iste fuisset perpessus febrem notabiliter acutam cum arefactione corporis vt audio ⁊ cum nocumento deglutionis iam presente tunc res esset periculosissima satis. quia credidissem in sermonẽ summi Hypoc. vbi dixit Quibuscũq in febribus collũ extorquetur vt vix deglutire possit tumore non existente in collo mortale. Hec igit e summa eorum que mihi considerãda videntur de catarrizante materia a cerebro sine cuius rectificatione non erit possibile q iste vir sanet ũq. Tertia vero dispositio est febris circa quam non extendam me nisi q vereor q mihi scribitur q febris est notabiliter intensa reuolubilis de tertio i tertium ⁊ indeficiens. propter quod dubitabile ẽ ipsam esse vnam emetriteum continuã indeficientẽ ex ↄtinua flegmatica ⁊ interpollata colerica. q res esset multum seua cum ipsa ↄtinue faceret augmentũ in causa materiali catarri vt in secũdo capitulo deductum est. et vtraq continue concurrat ad maiorem debilitatẽ cerebri efficiendam ⁊ cerebrum cum predicta materia ⁊ febre nouum augmentũ sue resolutionis ⁊ consumptionis continue facerent in nocumento deglutionis. ⁊ esset res tã te cõplicationis ad inuicẽ. q oporteret simul vt q horum trium attendere in curatione subtiliter. quod difficulter cadit sub imaginatione. nedum curatione canonica. ⁊ hoc propter ↄtrarietatẽ lapsus cõplonalis qui ẽ febris. ⁊ compõnalis ⁊ excoriatiõis meri et complexionalis lapsus cerebri. propter que omnia de his que curationi subseruiunt intentionibus ⁊ instrumentis succincte percurram. Primũ itaq eorũ cui principaliter attendendum est videt esse nocumentũ deglutitionis. non enim curari potest febris. ⁊ cerebri dispositio conueniẽ ter per digerentia aut aliter alterantia uel euacuãtia nisi per eos assumerent. et quõ potest nocumẽtũ deglutitiõis perfecte abscidi noua ↄtinue defluente materia. non videtur sine magna anxietate enuntiandum esse. propter quod viam capiendo que mihi securior videtur. ponam primo q modus intẽdẽdi ad nocumentũ deglutitionis dem esse cum his que leniendo vel mollificando ipsum meri faciunt aptũ fluxibilitate sua. fortasse enim exiccãtia abstergentia ⁊ stiptica que essent recta i strumenta curationis stãte fluxu materie ⁊ febre efficerẽt ipsum constipatũ magis Dico secundo q verum principiũ curationis dependet ex subtractiõe catarrizantis materiei Dico tertio q si qua recta curatio cum instrumentis administrari debet ad febrem istam. est cum his que frangunt ⁊ rectificant nutrientia eius Propterea primi itaq cõplementũ octo d scribã singularia remedia que lenire possunt meri alteris dispositioibus non nocentia. Primum est vt accipiantur grana mechei te ⁊ vulnerantur cum acu in. v. vel. vi. latera. Deinde isundantur in aqua leuis decoctionis liquiritie per vnam noctem. tunc ergo patiens semp habeat granũ vnum in ore suo. Secundũ vero remediũ est vt accipiantur grana citoniorum ⁊ infundantur in succo granatorũ dul. in cortice existẽtium. et de his granis similiter in ore suo teneat. Tertium principale remediũ ẽ. vt accipiantur folia lactucarũ recentiũ ⁊ per mediũ diem infusa i aquam sublimationis vel decoctionis radicum altee Quartum principale ẽ vt iuiube diu macerate in aquam portulace per sublimationẽ factam teneantur in ore alternatim permutando de vno ad reliquum. adherendo tamen ei de quo magis p cipit iuuamentum. Quintum principale ẽ vt sepe teneat in os suum mucillaginem factam ex granis psillii cum aqua cisterne. ⁊ caueat artifex ne ita longo tempore macerata teneat in aquã predictam tepidam. vt a medullari parte eius effũdatur actualiter eadem substantia aut saltem virtus tunc enim excoriaret amplius Sextum principale ⁊ optimũ ẽ vt alternatim teneat in os suum parum tepidã recoctam factam ex lacte vaccino bene pingui. Septimũ principale ẽ. vt sepe p nares eius attrahat hunc liquorẽ. ℞ mucillaginis fenugreci ⁊ psillii ana. ℥. ʃ. mucillaginis citoniorum ℥. i. misceantur omnia cum. ℥. i. aque maiorane et cum altera aque nenufaris ⁊ remisse tepidum trahitiatur per nares. ore prius pleno aqua mellis tepida. Ultimũ remediũ ad hoc ẽ istud. ℞ medulle cruriũ bouis. isopi humide pinguedinis tassi ⁊ anatis ana. ℥. ʃ. mucillaginis fenugreci se. lini ana. ℥. ʃ. croci. ℈. i. olei de nenufare. ℥. ii. cere albe quantũ sufficit. fiat vnguentum molle quod post lauetur bis in aqua nenufaris. De hoc igitur ũguẽto quatter in die tota gula ⁊ collũ actu tepido diligenter inungatur ⁊ superponatur magna quantitas lane succide Pro secundo vero principali accidente tollendo. s. catarro licet sermo diffusus foret necessarius. hic tamen mihi breuitatẽ imponam dicendi. satis enim immo complete sum excusatus a sufficientia tot ⁊ tantorũ doctorũ q ad regimen huius viri conuenerunt. etiã quia huic egritudini non est blandiendũ. vt consueuit medicorum plurimorũ vsus. qui cum aqua ordei cassia fistu. ⁊ reliquis nõ pertinentibus ad curas vt in pluribus perducunt egritudines ad impossibilitatem curationis martirizando egros Primo itaq premitto mihi q omnia instrumenta statim apponendo limitari debent tenore virtutis ad hoc sufficienter. itaq q septem instrumenta d scribam. que mihi aut ipsorum plura omnino necessaria sunt in cura huius accidentis. Et primũ qdem omniũ horum ẽ vt intendatur diuersioni materierum a capite ad inferiora fluentiũ. Neq enim tales materie vnica possunt euacuatione eradicari aut quia repugnant materie propter earum i preparationem aut quia farmaca conuenientia non possunt administrari propter difficultatem deglutitiõis Primũ itaq horum ẽ vt diuertant materie per clisteria paruper acuta facta. ℥. vna electuarii dyacastorei descriptione Nicolai. et le uius isto erit. ℥. ʃ. hyere composite. ⁊ adhuc leuior erit benedicta cum puluere centauree ⁊ corticum agarici dolati sm sapientiã prefatorum doctorum talia enim non scribo quia credã eis superaddere aliquid. sed vt satisfaciam honori meo Secundũ vero principale diuersiuum quod esset mihi omnibus aliis gratius est. vt huic uero aperiantur

defuerunt quedam